Holy Bible

Aionian Edition®

Mokanda na Bomoi
Lingala Bible

AionianBible.org
The world's first Holy Bible untranslation
100% free to copy and print
also known as " The Purple Bible "

Holy Bible Aionian Edition ®
Mokanda na Bomoi
Lingala Bible

Creative Commons Attribution ShareAlike 4.0 International, 2018-2024
Source text: eBible.org
Source version: 8/25/2024
Source copyright: Creative Commons Attribution ShareAlike 4.0, International
Biblica, Inc., 2020
Original work available for free at www.biblica.com and open.bible

Formatted by Speedata Publisher 4.19.20 (Pro) on 8/31/2024
100% Free to Copy and Print
TOR Anonymously
https://AionianBible.org

Published by Nainoia Inc
https://Nainoia-Inc.signedon.net

We pray for a modern Creative Commons translation in every language
Translator resources at https://AionianBible.org/Third-Party-Publisher-Resources
Report content and format concerns to Nainoia Inc
Volunteer help is welcome and appreciated!

Celebrate Jesus Christ's victory of grace!

Preface

Lingála at AionianBible.org/Preface

The *Holy Bible Aionian Edition* ® is the world's first Bible *un-translation*! What is an *un-translation*? Bibles are translated into each of our languages from the original Hebrew, Aramaic, and Koine Greek. Occasionally, the best word translation cannot be found and these words are transliterated letter by letter. Four well known transliterations are *Christ*, *baptism*, *angel*, and *apostle*. The meaning is then preserved more accurately through context and a dictionary. The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven additional Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies.

The first three words are *aiōn*, *aiōnios*, and *aïdios*, typically translated as *eternal* and also *world* or *eon*. The Aionian Bible is named after an alternative spelling of *aiōnios*. Consider that researchers question if *aiōn* and *aiōnios* actually mean *eternal*. Translating *aiōn* as *eternal* in Matthew 28:20 makes no sense, as all agree. The Greek word for *eternal* is *aïdios*, used in Romans 1:20 about God and in Jude 6 about demon imprisonment. Yet what about *aiōnios* in John 3:16? Certainly we do not question whether salvation is eternal! However, *aiōnios* means something much more wonderful than infinite time! Ancient Greeks used *aiōn* to mean *eon* or *age*. They also used the adjective *aiōnios* to mean *entirety*, such as *complete* or even *consummate*, but never infinite time. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs. So *aiōnios* is the perfect description of God's Word which has *everything* we need for life and godliness! And the *aiōnios* life promised in John 3:16 is not simply a ticket to eternal life in the future, but the invitation through faith to the *consummate* life beginning now!

The next seven words are *Sheol*, *Hadēs*, *Geenna*, *Tartaroō*, *Abyssos*, and *Limnē Pyr*. These words are often translated as *Hell*, the place of eternal punishment. However, *Hell* is ill-defined when compared with the Hebrew and Greek. For example, *Sheol* is the abode of deceased believers and unbelievers and should never be translated as *Hell*. *Hadēs* is a temporary place of punishment, Revelation 20:13-14. *Geenna* is the Valley of Hinnom, Jerusalem's refuse dump, a temporal judgment for sin. *Tartaroō* is a prison for demons, mentioned once in 2 Peter 2:4. *Abyssos* is a temporary prison for the Beast and Satan. Translators are also inconsistent because *Hell* is used by the King James Version 54 times, the New International Version 14 times, and the World English Bible zero times. Finally, *Limnē Pyr* is the Lake of Fire, yet Matthew 25:41 explains that these fires are prepared for the Devil and his angels. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The eleventh word, *eleēsē*, reveals the grand conclusion of grace in Romans 11:32. Take the time to understand these eleven words. The original translation is unaltered and a note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. To help parallel study and Strong's Concordance use, apocryphal text is removed and most variant verse numbering is mapped to the English standard. We thank our sources at eBible.org, Crosswire.org, unbound.Biola.edu, Bible4u.net, and NHEB.net. The Aionian Bible is copyrighted with creativecommons.org/licenses/by/4.0, allowing 100% freedom to copy and print, if respecting source copyrights. Check the Reader's Guide and read online at AionianBible.org, with Android, and TOR network. Why purple? King Jesus' Word is royal… and purple is the color of royalty!

History

Lingála at AionianBible.org/History

04/15/85 - Aionian Bible conceived as B. and J. pray.
12/18/13 - Aionian Bible announced as J. and J. pray.
06/21/15 - Aionian Bible birthed as G. and J. pray.
01/11/16 - AionianBible.org domain registered.
06/21/16 - 30 translations available in 12 languages.
12/07/16 - Nainoia Inc established as non-profit corporation.
01/01/17 - Creative Commons Attribution No Derivatives 4.0 license added.
01/16/17 - Aionian Bible Google Play Store App published.
07/01/17 - 'The Purple Bible' nickname begins.
07/30/17 - 42 translations now available in 22 languages.
02/01/18 - Holy Bible Aionian Edition® trademark registered.
03/06/18 - Aionian Bibles available in print at Amazon.com.
10/20/18 - 70 translations now available in 33 languages.
11/17/18 - 104 translations now available in 57 languages.
03/24/19 - 135 translations now available in 67 languages.
10/28/19 - Aionian Bible nursed as J. and J. pray.
10/31/19 - 174 translations now available in 74 languages.
02/22/20 - Aionian Bibles available in print at Lulu.com.
05/25/20 - Illustrations by Gustave Doré, La Grande Bible de Tours, Felix Just.
08/29/20 - Aionian Bibles now available in ePub format.
12/01/20 - Right to left and Hindic languages now available in PDF format.
03/31/21 - 214 translations now available in 99 languages.
11/17/21 - Aionian Bible Branded Leather Bible Covers now available.
12/20/21 - Social media presence on Facebook, Twitter, LinkedIn, YouTube, etc.
01/01/22 - 216 translations now available in 99 languages.
01/09/22 - StudyPack resources for Bible translation study.
02/14/22 - Strong's Concordance from Open Scriptures and STEPBible.
02/14/23 - Aionian Bible published on the TOR Network.
12/04/23 - Eleēsē added to the Aionian Glossary.
02/04/24 - 352 translations now available in 142 languages.
05/01/24 - 370 translations now available in 164 languages.
08/05/24 - 377 translations now available in 166 languages.
08/18/24 - Creative Commons Attribution 4.0 International, if source allows.

Table of Contents

OLD TESTAMENT

Ebandeli 11
Kobima 137
Levitike 243
Mitango 324
Deteronomi 434
Jozue 524
Bilombe 586
Rite 650
1 Samuele 659
2 Samuele 744
1 Bakonzi 815
2 Bakonzi 898
1 Masolo ya Kala 977
2 Masolo ya Kala 1052
Esidrasi 1144
Neyemi 1171
Ester 1210
Yobo 1231
Banzembo 1295
Masese 1445
Mosakoli 1499
Loyembo ya Salomo 1518
Ezayi 1529
Jeremi 1656
Bileli 1798
Ezekieli 1810
Daniele 1944
Oze 1984
Joeli 2003
Amosi 2010
Abidiasi 2025
Yona 2028
Mishe 2033
Naumi 2044
Abakuki 2049
Sofoni 2055
Aje 2061
Zakari 2065
Malashi 2087

NEW TESTAMENT

Matayo 2097
Malako 2184
Luka 2238
Yoane 2330
Misala ya Bantoma 2398
Barome 2488
1 Bakolinto 2525
2 Bakolinto 2562
Bagalatia 2586
Ba-Efeso 2599
Bafilipi 2611
Bakolose 2620
1 Batesalonika 2629
2 Batesalonika 2637
1 Timote 2642
2 Timote 2653
Tito 2660
Filemo 2665
Ba-Ebre 2667
Jake 2695
1 Petelo 2704
2 Petelo 2714
1 Yoane 2721
2 Yoane 2730
3 Yoane 2732
Jide 2734
Emoniseli 2737

APPENDIX

Reader's Guide
Glossary
Maps
Destiny
Illustrations, Doré

OLD TESTAMENT

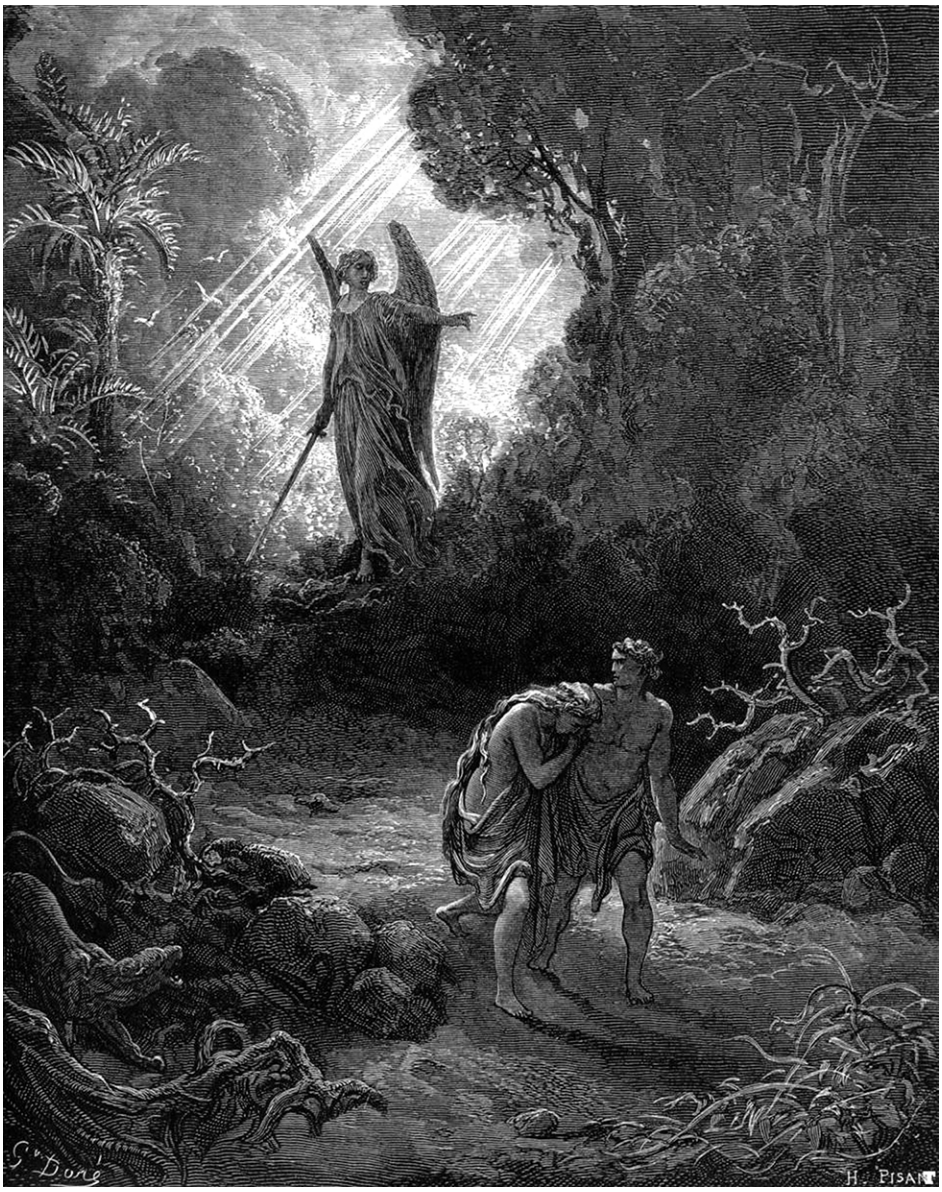

Sima na kobengana moto, atiaki basheribe, na ngambo ya este ya elanga ya Edeni, na mopanga ya moto oyo ezalaki kobaluka bipai na bipai mpo na kobatela nzela ya nzete ya bomoi.

Ebandeli 3:24

Ebandeli

1 Na ebandeli, Nzambe akelaki Likolo mpe mokili. **2** Mokili
ezalaki na lolenge te mpe ezalaki pamba. Molili ezalaki na likolo
ya mozindo; mpe Molimo ya Nzambe azalaki kopepa na likolo ya
mayi. **3** Mpe Nzambe alobaki: « Tika ete pole ezala! » Mpe pole
ezalaki. **4** Nzambe amonaki ete pole ezali malamu, akabolaki
pole na molili. **5** Nzambe abengaki pole « moyi, » mpe abengaki
molili « butu. » Pokwa ezalaki mpe tongo ezalaki. Yango ezalaki
mokolo moko. **6** Bongo Nzambe alobaki: « Tika ete etando
ezala kati na mayi mpo na kokabola yango! » **7** Nzambe akelaki
etando; akabolaki mayi oyo ezalaki na se ya etando na mayi ya
likolo. Yango esalemaki mpe bongo. **8** Nzambe abengaki etando
« likolo. » Pokwa ezalaki, tongo mpe ezalaki. Yango ezalaki
mokolo ya mibale. **9** Bongo Nzambe alobaki: « Tika ete mayi
oyo ezali na se ya likolo esangana esika moko mpo ete mabele
ya kokawuka ebima! » Yango esalemaki mpe bongo. **10** Nzambe
abengaki mabele ya kokawuka « mokili, » mpe abengaki mayi
oyo esanganaki esika moko « ebale monene. » Nzambe amonaki
ete ezali malamu. **11** Nzambe alobaki: « Tika ete mokili ebimisa
matiti, milona oyo ezali na nkona mpe banzete ya mbuma oyo
ebotaka mbuma kolanda lolenge ya nzete moko na moko! »
Yango esalemaki mpe bongo. **12** Mabele ebimisaki matiti, milona
oyo ebotaka nkona kolanda lolenge ya molona moko na moko
mpe banzete oyo ebotaka mbuma kolanda lolenge ya nzete
moko na moko. Nzambe amonaki ete ezali malamu. **13** Pokwa
ezalaki, tongo mpe ezalaki. Yango ezalaki mokolo ya misato.
14 Bongo Nzambe alobaki: « Tika ete biloko oyo ebimisaka
pole ezala na etando ya likolo mpo na kokabola moyi wuta na
butu, mpo na kozala bilembo oyo ekolakisa bileko, mikolo mpe

mibu, **15** mpe mpo na kongengisa mokili! » Yango esalemaki
mpe bongo. **16** Nzambe akelaki biloko mibale ya minene oyo
ebimisaka pole: oyo eleki monene, mpo na kongenga na moyi;
mpe oyo ya moke, mpo na kongenga na butu. Mpe akelaki
lisusu minzoto. **17** Nzambe atiaki yango na etando ya likolo
mpo ete engengisa mokili, **18** engenga na moyi mpe na butu,
mpe ekabola pole na molili. Nzambe amonaki ete ezali malamu.
19 Pokwa ezalaki, tongo mpe ezalaki. Yango ezalaki mokolo
ya minei. **20** Bongo Nzambe alobaki: « Tika ete bikelamu ya
bomoi etonda kati na mayi, mpe bandeke epumbwa na mokili na
etando ya likolo! » **21** Nzambe akelaki banyama minene ya mayi
mpe bikelamu nyonso ya bomoi oyo etambolaka kati na mayi
mpe etondi meke kati na mayi: ekelamu na ekelamu na lolenge
na yango. Akelaki mpe bandeke nyonso ya mapapu: ndeke na
ndeke na lolenge na yango. Nzambe amonaki ete ezali malamu.
22 Nzambe apambolaki yango mpe alobaki: « Bobotana, bokoma
ebele, botondisa mayi ya bibale, mpe tika ete bandeke ekoma
ebele kati na mokili. » **23** Pokwa ezalaki, tongo mpe ezalaki.
Yango ezalaki mokolo ya mitano. **24** Bongo Nzambe alobaki: «
Tika ete mokili ebimisa bikelamu ya bomoi kolanda lolenge na
yango: bibwele, bikelamu oyo etambolaka na libumu, banyama
ya mike-mike mpe banyama ya zamba! » Yango esalemaki mpe
bongo. **25** Nzambe akelaki banyama ya zamba kolanda lolenge
na yango: bibwele mpe bikelamu nyonso ya mike-mike. Nzambe
amonaki ete ezali malamu. **26** Bongo Nzambe alobaki: « Tika
ete tosala bato na elilingi na biso, na lolenge oyo biso tozali,
mpo ete bakonza bambisi ya ebale, bandeke ya likolo, bibwele
kati na mokili mobimba, bikelamu nyonso oyo etambolaka na
libumu mpe banyama ya mike-mike! » **27** Nzambe akelaki bato

na elilingi na Ye, akelaki bango na elilingi ya Nzambe; akelaki bango mobali mpe mwasi. **28** Nzambe apambolaki bango mpe alobaki na bango: « Bobotana, bokoma ebele, botondisa mokili mpe bobongola yango. Bokonza bambisi ya bibale, bandeke ya likolo, bikelamu oyo etambolaka na libumu mpe banyama nyonso ya mike-mike. » **29** Bongo Nzambe alobaki: « Tala, kati na mokili mobimba, napesi bino milona oyo ezali na nkona mpe banzete nyonso oyo ebotaka mbuma. Yango nde ekozala bilei na bino. **30** Napesi matiti nyonso ya mobesu lokola bilei epai ya banyama nyonso ya mokili, epai ya bandeke nyonso ya likolo, epai ya bikelamu nyonso oyo etambolaka na libumu, mpe epai ya bikelamu nyonso oyo ezali na bomoi. » Yango esalemaki mpe bongo. **31** Nzambe atalaki biloko nyonso oyo akelaki mpe amonaki ete ezali malamu koleka. Pokwa ezalaki, tongo mpe ezalaki. Yango ezalaki mokolo ya motoba.

2 Ezalaki bongo nde likolo mpe mokili ekelamaki elongo na biloko nyonso oyo ezali kati na yango. **2** Na mokolo ya sambo, Nzambe asilisaki mosala oyo asalaki. Boye, na mokolo ya sambo, akataki mosala nyonso oyo azalaki kosala. **3** Nzambe apambolaki mokolo ya sambo, abulisaki yango, pamba te na mokolo yango nde akataki mosala nyonso ya kokela oyo azalaki kosala. **4** Tala ndenge likolo mpe mokili elongo na biloko oyo ezali kati na yango ezalaki tango ekelamaki. Tango Yawe Nzambe akelaki mokili mpe likolo, **5** ata nzete moko te ya elanga ezalaki, mpe ata molona moko te ya elanga etikalaki kobimisa moto, pamba te Yawe Nzambe anokisaki nanu mvula te na mokili, mpe moto azalaki te mpo na kolona yango na mabele. **6** Kasi mayi ezalaki kobima wuta na se mpe ezalaki kopanzana na etando nyonso ya mokili. **7** Yawe Nzambe asalaki moto wuta na

putulu ya mabele, afulaki pema ya bomoi na madusu ya zolo na ye; mpe moto akomaki ekelamu ya bomoi. **8** Yawe Nzambe alonaki elanga moko kati na Edeni, na ngambo ya este. Atiaki moto oyo akelaki kati na yango. **9** Yawe Nzambe abimisaki wuta na mabele banzete ya lolenge nyonso oyo ezalaki kitoko mpo na kotala mpe elengi mpo na kolia. Atiaki mpe nzete ya bomoi na kati-kati ya elanga; lisusu atiaki nzete ya koyeba malamu mpe mabe. **10** Ebale moko ezalaki kobima na Edeni mpe ezalaki kosopa mayi na elanga. Mayi ya ebale yango ekabwanaki na biteni minei. **11** Eteni ya liboso, kombo na yango « Pishoni. » Yango ezingeli mokili mobimba ya Avila oyo mabele na yango ezalaki na wolo. **12** Wolo ya mokili yango ezalaki kitoko. Ezalaki lisusu na molona ya malasi mpe na mabanga ya onikisi kati na mokili yango. **13** Eteni ya mibale, kombo na yango « Giyoni. » Yango ezingeli mokili mobimba ya Kushi. **14** Eteni ya misato, kombo na yango « Tigre. » Yango elekana na este ya Asiri. Mpe eteni ya minei, kombo na yango « Efrate. » **15** Yawe Nzambe azwaki moto mpe atiaki ye kati na elanga ya Edeni mpo na kolona yango mpe kobatela yango. **16** Mpe Yawe Nzambe apesaki mitindo oyo na moto: « Okoki kolia mbuma nyonso ya elanga, **17** kasi okolia te mbuma ya nzete ya koyeba malamu mpe mabe; pamba te mokolo oyo okolia yango, okokufa solo. » **18** Yawe Nzambe alobaki: « Ezali malamu te ete mobali azala ye moko; nakosalela ye mosungi oyo azali ndenge moko na ye. » **19** Yawe Nzambe asalaki, wuta na mabele, banyama nyonso ya zamba mpe bandeke nyonso ya likolo. Amemaki yango epai ya mobali mpo na kotala ndenge akopesa yango kombo, mpo ete ekelamu nyonso ya bomoi ebengama na kombo oyo mobali akopesa yango. **20** Yango wana, mobali apesaki

bakombo na bibwele nyonso, na bandeke nyonso ya likolo mpe na banyama nyonso ya zamba. Kasi amonaki te mosungi oyo akokaki kozala ndenge moko na ye. **21** Na yango, Yawe Nzambe alalisaki mobali pongi ya makasi. Mpe wana mobali azalaki kolala, Yawe Nzambe azwaki mokuwa moko na mopanzi ya mobali mpe azipaki mosuni na esika yango. **22** Yawe Nzambe asalaki mwasi na mokuwa oyo azwaki na mopanzi ya mobali mpe amemaki ye epai ya mobali. **23** Boye, mobali alobaki: « Tala na mbala oyo, oyo azali mokuwa ya mikuwa na ngai, mosuni ya mosuni na ngai. Bakobenga ye mwasi, pamba te awuti na mobali. » **24** Yango wana, mobali akotika tata na ye mpe mama na ye, akosangana na mwasi na ye, mpe bakokoma nzoto moko. **25** Mobali mpe mwasi na ye bazalaki bolumbu mpe bazalaki koyokana soni te.

3 Nzokande, kati na banyama nyonso ya zamba oyo Yawe Nzambe akelaki, nyoka nde elekaki na mayele mabe. Alobaki na mwasi: — Nzambe alobaki na bino solo ete bolia mbuma ata moko te ya banzete ya elanga? **2** Mwasi azongisaki epai ya nyoka: — Toliaka bambuma ya banzete ya elanga. **3** Kasi na oyo etali mbuma ya nzete oyo ezali na kati-kati ya elanga, Nzambe alobaki: « Bosengeli te kolia yango, mpe bosengeli te kosimba yango; noki te bokokufa. » **4** Nyoka alobaki na mwasi: — Solo penza, bokokufa te. **5** Pamba te Nzambe ayebi malamu ete mokolo oyo bokolia yango, miso na bino ekofungwama mpe bokokoma lokola Ye: koyeba malamu na mabe. **6** Mwasi amonaki ete mbuma ya nzete ezali elengi mpo na kolia, kitoko mpo na kotala mpe malamu mpo na kofungola mayele. Boye azwaki mbuma mpe aliaki yango. Apesaki yango mpe na mobali na ye, oyo azalaki elongo na ye; bongo ye mpe mobali aliaki

yango. **7** Mbala moko, miso na bango mibale efungwamaki, mpe
basosolaki ete bazali bolumbu. Boye, basangisaki makasa ya
nzete ya figi mpe bamizipaki. **8** Na pokwa, bayokaki makelele ya
matambe ya Yawe Nzambe kotambola kati na elanga. Boye,
mobali mpe mwasi babombamaki kati na banzete ya elanga mpo
na kokima Yawe. **9** Kasi Yawe Nzambe abengaki mobali mpe
atunaki ye: — Ozali wapi? **10** Azongisaki: — Nayoki makelele ya
matambe na Yo kotambola kati na elanga mpe nabangi mpo ete
nazali bolumbu; yango wana nabombami. **11** Nzambe alobaki:
— Ndenge nini oyebi ete ozali bolumbu? Boni, oliaki mbuma
ya nzete oyo napekisaki yo kolia? **12** Adamu azongisaki: —
Ezali mwasi oyo opesaki ngai lokola mosungi nde apesaki ngai
mbuma ya nzete yango, mpe nalie yango. **13** Yawe Nzambe
alobaki na mwasi: — Mpo nini osali bongo? Mwasi azongisaki: —
Ezali nyoka nde akosaki ngai, mpe naliaki yango. **14** Boye Yawe
Nzambe alobaki na nyoka: « Lokola osali bongo, olakelami mabe
kati na bibwele mpe banyama nyonso ya zamba. Okotambola
na libumu mpe okobanda kolia putulu bomoi na yo mobimba. **15**
Nakotia koyinana kati na yo mpe mwasi, mpe kati na bakitani na
yo mpe bakitani na ye. Bakitani ya mwasi bakonyata moto na yo,
mpe yo okoswa bango na litindi. » **16** Nzambe alobaki na mwasi:
« Nakobakisa pasi na zemi na yo; okobota na pasi. Posa na yo
ekomema yo epai ya mobali na yo, kasi ye akozala mokonzi na
yo. » **17** Yawe Nzambe alobaki na Adamu: « Lokola oyokelaki
mwasi na yo mpe oliaki mbuma ya nzete oyo, na tina na yango,
napesaki yo mobeko oyo: ‹ Kolia yango te, › mabele elakelami
mabe likolo na yo. Bomoi na yo mobimba, okolia na motoki na
yo. **18** Mabele ekobotela yo nzube mpe nzete ya sende. Okolia
matiti ya bilanga. **19** Okolia lipa na yo na motoki ya elongi na yo

kino okozonga na mabele epai wapi owutaki, pamba te ozali
putulu mpe okozonga na putulu. » **20** Mobali apesaki mwasi na
ye kombo « Eva, » pamba te azali mama ya bato nyonso na
mokili. **21** Yawe Nzambe asalelaki Adamu mpe mwasi na ye
bilamba ya poso ya nyama mpe alatisaki bango yango. **22** Yawe
Nzambe alobaki: « Tala, moto akomi lokola moko kati na biso
mpo na koyeba malamu mpe mabe. Sik'oyo, esengeli te kopesa
ye nzela ya kotia loboko na ye mpo na kozwa lisusu mbuma ya
nzete ya bomoi mpe kolia yango, noki te awumela libela na
bomoi. » **23** Boye, Yawe Nzambe abenganaki ye na elanga ya
Edeni mpo ete asala mosala ya mabele epai wapi awutaki. **24**
Sima na kobengana moto, atiaki basheribe, na ngambo ya este
ya elanga ya Edeni, na mopanga ya moto oyo ezalaki kobaluka
bipai na bipai mpo na kobatela nzela ya nzete ya bomoi.

4 Adamu asangisaki nzoto na mwasi na ye Eva; mpe Eva
akomaki na zemi, bongo abotaki Kayina. Alobaki: « Nasali moto
na lisungi ya Yawe. » **2** Sima na yango, abotaki lisusu Abele,
ndeko ya Kayina. Abele akomaki kobokola bibwele mpe Kayina
akomaki kosala bilanga. **3** Sima na mwa tango, Kayina amemaki
mbuma ya mabele mpo na kobonzela Yawe. **4** Abele, ye mpe
amemaki bibwele oyo ebotamaki liboso kati na etonga na ye
mpe biteni oyo eleki mafuta. Yawe asepelaki na Abele mpe na
makabo na ye, **5** kasi asepelaki te na Kayina mpe na makabo
na ye. Bongo, Kayina asilikaki makasi mpe elongi na ye ekomaki
mawa-mawa. **6** Yawe alobaki na Kayina: — Mpo na nini osiliki?
Mpo na nini elongi na yo ekomi mawa-mawa? **7** Boni, soki osali
malamu, bakondima yo te? Kasi soki osali malamu te, lisumu
elali penza na ekuke na yo, mpe posa na yango ezali kobenda
yo makasi; kasi yo, longa yango. **8** Kayina alobaki na Abele,

ndeko na ye. Wana bazalaki kati na bilanga, Kayina akangaki Abele, ndeko na ye, mpe abomaki ye. **9** Yawe atunaki Kayina: — Wapi ndeko na yo Abele? Kayina azongisaki: — Nayebi te. Boni, ngai nazali mokengeli ya ndeko na ngai? **10** Nzambe alobaki: — Osali nini? Likambo nini penza osali? Makila ya ndeko na yo ezali koganga wuta na mabele kino epai na Ngai. **11** Sik'oyo, olakelami mabe mpe obwakami mosika ya mabele oyo efungolaki monoko na yango mpo na komela makila ya ndeko na yo, oyo maboko na yo esopaki. **12** Tango okobalola mabele, ekobotela yo mbuma te. Okozala koyengayenga mpe kotelengana na mokili. **13** Kayina alobaki na Yawe: — Etumbu na ngai eleki pasi mpo na komema! **14** Tala, obwaki ngai lelo mosika ya mabele; nasengeli sik'oyo kobombama liboso na Yo, nakokoma koyengayenga mpe kotelengana na mokili, mpe moto nyonso oyo akomona ngai akoboma ngai. **15** Kasi Yawe alobaki na ye: — Ezali bongo te! Soki moto abomi Kayina, bakozongisa mabe mpo na Kayina mbala sambo. Mpe Yawe atiaki elembo na nzoto ya Kayina na tina ete moto oyo akokutana na ye aboma ye te. **16** Kayina alongwaki liboso ya Yawe, akendeki kovanda na mokili ya Nodi, na este ya Edeni. **17** Kayina asangisaki nzoto na mwasi na ye; mpe mwasi na ye akomaki na zemi, bongo abotaki Enoki. Kayina atongaki engumba. Apesaki yango kombo « Enoki, » kombo ya mwana na ye ya mobali. **18** Enoki abotaki Iradi; Iradi abotaki Mewuyayeli; Mewuyayeli abotaki Metusaeli; Metusaeli abotaki Lemeki. **19** Lemeki abalaki basi mibale: moko, kombo na ye ezalaki « Ada, » mpe mosusu, « Tsila. » **20** Ada abotaki Yabali, koko ya bavandi ya bandako ya kapo mpe ya babokoli bibwele. **21** Ndeko na ye ya mobali, Yubali, azalaki koko ya bato oyo babetaka lindanda mpe flite. **22** Tsila mpe abotaki mwana

mobali, Tubali-Kayina, oyo azalaki kosala bisalelo nyonso ya bronze mpe ya bibende. Tubali-Kayina azalaki na ndeko mwasi, kombo na ye ezalaki « Naama. » **23** Lemeki alobaki na basi na ye: « Ada mpe Tsila, boyoka ngai malamu; bino basi ya Lemeki, bolanda ngai malamu: Solo, likolo ya pota moko, ngai nabomaki moto; mpe likolo ya mwa pota, nabomaki elenge mobali! **24** Solo, bakozongisa mbala sambo mabe oyo basali Kayina; kasi mpo na Lemeki, ekozala mbala tuku sambo na sambo! » **25** Adamu asangisaki lisusu nzoto na mwasi na ye, bongo mwasi na ye abotaki Seti, pamba te alobaki: « Nzambe apesi ngai mwana mosusu na esika ya Abele oyo Kayina abomaki. » **26** Seti mpe abotaki mwana mobali, apesaki ye kombo « Enoshi. » Ezalaki na tango wana nde bato bakomaki kobelela Kombo ya Yawe.

5 Tala lisolo ya libota ya Adamu. Tango Nzambe akelaki bato, asalaki bango na elilingi ya Nzambe. **2** Akelaki bango mobali mpe mwasi, mpe apambolaki bango. Na mokolo oyo akelaki bango, apesaki bango kombo « bato. » **3** Tango Adamu akokisaki mibu nkama moko na tuku misato ya mbotama, abotaki mwana mobali na elilingi na ye mpe na lolenge na ye. Apesaki ye kombo « Seti. » **4** Sima na mbotama ya Seti, Adamu awumelaki lisusu na bomoi mibu nkama mwambe mpe abotaki bana mosusu ya mibali mpe ya basi. **5** Mibu nyonso oyo Adamu awumelaki na bomoi ezalaki nkama libwa na tuku misato, sima akufaki. **6** Tango Seti akokisaki mibu nkama moko na mitano ya mbotama, abotaki Enoshi. **7** Sima na kobota Enoshi, Seti awumelaki lisusu na bomoi mibu nkama mwambe na sambo mpe abotaki bana mosusu ya mibali mpe ya basi. **8** Mibu nyonso oyo Seti awumelaki na bomoi ezalaki nkama libwa na zomi na mibale, sima akufaki. **9** Tango Enoshi akokisaki mibu tuku libwa ya

mbotama, abotaki Kena. **10** Sima na kobota Kena, Enoshi awumelaki lisusu na bomoi mibu nkama mwambe na zomi na mitano mpe abotaki bana mosusu ya mibali mpe ya basi. **11** Mibu nyonso oyo Enoshi awumelaki na bomoi ezalaki nkama libwa na mitano, sima akufaki. **12** Tango Kena akokisaki mibu tuku sambo ya mbotama, abotaki Maalalele. **13** Sima na kobota Maalalele, Kena awumelaki lisusu na bomoi mibu nkama mwambe na tuku minei mpe abotaki bana mosusu ya mibali mpe ya basi. **14** Mibu nyonso oyo Kena awumelaki na bomoi ezalaki nkama libwa na zomi, sima akufaki. **15** Tango Maalalele akokisaki mibu tuku motoba na mitano ya mbotama, abotaki Yeredi. **16** Sima na kobota Yeredi, Maalalele awumelaki lisusu na bomoi mibu nkama mwambe na tuku misato mpe abotaki bana mosusu ya mibali mpe ya basi. **17** Mibu nyonso oyo Maalalele awumelaki na bomoi ezalaki nkama mwambe na tuku libwa na mitano, sima akufaki. **18** Tango Yeredi akokisaki mibu nkama moko na tuku motoba na mibale ya mbotama, abotaki Enoki. **19** Sima na kobota Enoki, Yeredi awumelaki lisusu na bomoi mibu nkama mwambe mpe abotaki bana mosusu ya mibali mpe ya basi. **20** Mibu nyonso oyo Yeredi awumelaki na bomoi ezalaki nkama libwa na tuku motoba na mibale, sima akufaki. **21** Tango Enoki akokisaki mibu tuku motoba na mitano ya mbotama, abotaki Metusalemi. **22** Sima na kobota Metusalemi, Enoki azalaki kosala mokano ya Nzambe mibu nkama misato mpe abotaki bana mosusu ya mibali mpe ya basi. **23** Mibu nyonso oyo Enoki awumelaki na bomoi ezalaki nkama misato na tuku motoba na mitano. **24** Enoki atambolaki na boyengebene elongo na Nzambe; bongo alimwaki, pamba te Nzambe azwaki ye. **25** Tango Metusalemi akokisaki mibu nkama moko na tuku mwambe na sambo ya mbotama, abotaki

Lemeki. **26** Sima na kobota Lemeki, Metusalemi awumelaki
lisusu na bomoi mibu nkama sambo na tuku mwambe na mibale
mpe abotaki bana mosusu ya mibali mpe ya basi. **27** Mibu
nyonso oyo Metusalemi awumelaki na bomoi ezalaki nkama
libwa na tuku motoba na libwa, sima akufaki. **28** Tango Lemeki
akokisaki mibu nkama moko na tuku mwambe na mibale ya
mbotama, abotaki mwana mobali. **29** Abengaki ye Noa mpe
alobaki: « Ye oyo akobondisa biso na mosala mpe na pasi ya
maboko na biso likolo ya mabele oyo Yawe alakelaki mabe. » **30**
Sima na kobotama ya Noa, Lemeki awumelaki lisusu na bomoi
mibu nkama mitano na tuku libwa na mitano mpe abotaki bana
mosusu ya mibali mpe ya basi. **31** Mibu nyonso oyo Lemeki
awumelaki na bomoi ezalaki nkama sambo na tuku sambo na
sambo, sima akufaki. **32** Tango Noa akokisaki mibu nkama
mitano ya mbotama, abotaki Semi, Cham mpe Jafeti.

6 Tango bato babandaki kokoma ebele na mokili mpe babotaki
bana basi, **2** milimo emonaki ete bana basi ya bato bazali kitoko;
boye ekomisaki ba-oyo eponaki basi na yango. **3** Yango wana,
Yawe alobaki: « Pema na Ngai ekowumela libela te kati na moto,
pamba te abengami na kokufa; mibu ya bomoi na ye ekozala
kaka nkama moko na tuku mibale. » **4** Na tango wana, ezalaki
na bingambe kati na mokili; mpe lisusu, milimo esangisaki
nzoto na bana basi ya bato, bongo bana basi babotelaki yango
bana. Bana yango bazalaki bilombe na tango ya kala, bato oyo
bakenda sango. **5** Yawe amonaki ndenge nini mabe ya moto
ekomaki mingi kati na mokili, mpe tango nyonso, makanisi ya
motema ya moto ezalaki kaka mabe. **6** Boye Yawe ayokaki
mawa na ndenge akelaki moto kati na mokili mpe abongolaki
makanisi na Ye. **7** Boye Yawe alobaki: « Nakosilisa koboma kati

na mokili bato oyo nakelaki; solo, nakosilisa koboma bato kino na bibwele, na bandeke ya likolo mpe na bikelamu oyo etambolaka na libumu kati na mokili, pamba te nabongoli makanisi na Ngai na ndenge nakelaki bango. » **8** Kasi Noa azwaki ngolu na miso ya Yawe. **9** Tala lisolo ya libota ya Noa. Noa azalaki moto ya sembo mpe azanga pamela kati na bato ya tango na ye; azalaki kosala mokano ya Nzambe. **10** Noa azalaki na bana mibali misato: Semi, Cham mpe Jafeti. **11** Mokili ebebaki na miso ya Nzambe mpe etondaki na makambo ya mobulu. **12** Nzambe amonaki ndenge mokili ebebaki, pamba te bato nyonso ya mokili babebisaki banzela na bango. **13** Boye, Nzambe alobaki na Noa: « Nazwi mokano ya koboma bikelamu nyonso ya bomoi, pamba te mokili etondi na mabe likolo na bango. Solo, nakobebisa bango elongo na mokili. **14** Sala masuwa ya mabaya ya goferi mpo na lobiko na yo; kabola yango na bashambre. Okopakola gudron na kati mpe na libanda na yango. **15** Tala ndenge okotonga yango: molayi na yango ekozala na bametele pene nkama moko na tuku mitano, bametele pene tuku mibale na mitano na mokuse mpe bametele pene zomi na mitano na bosanda. **16** Okotia likolo na yango lidusu ya basantimetele pene tuku mitano, okotia ekuke na mopanzi na yango; mpe na kati, okosala etaje ya liboso, ya mibale mpe ya misato. **17** Nakotinda mpela na mokili mpo na koboma nyonso oyo ezali na bomoi na se na moyi: ekelamu nyonso ya bomoi oyo ezali na mabele ekokufa. **18** Kasi nasali boyokani elongo na yo, yango wana okokota na masuwa: yo, bana na yo ya mibali, mwasi na yo mpe basi ya bana na yo. **19** Okokotisa mpe kati na masuwa, mibale-mibale, bikelamu nyonso ya bomoi, mwasi mpe mobali, mpo ete obatela yango na bomoi elongo na yo. **20** Bikelamu

mibale ya lolenge moko na moko ya bandeke, ya bibwele mpe ya bikelamu nyonso oyo etambolaka na libumu; nyonso ekoya epai na yo mpo ete obatela yango na bomoi. **21** Okozwa biloko ya kolia ya lolenge na lolenge mpe okobomba yango mpo ete ezala bilei na yo elongo na yango. » **22** Noa asalaki makambo nyonso ndenge kaka Nzambe atindaki ye.

7 Yawe alobaki na Noa: « Kota na masuwa, yo mpe libota na yo mobimba, pamba te yo kaka nde omonani sembo na miso na Ngai kati na bato ya ekeke oyo. **2** Kamata banyama sambo ya mibali mpe sambo ya basi kati na banyama ya lolenge nyonso oyo ezangi mbindo; mpe nyama moko ya mobali mpe moko ya mwasi kati na banyama oyo ezali mbindo. **3** Kamata lisusu bandeke sambo ya mibali mpe sambo ya basi kati na lolenge nyonso ya bandeke mpo ete esila te kati na mokili. **4** Pamba te etikali mikolo sambo mpo ete nanokisa mvula oyo ekowumela mikolo tuku minei mpe babutu tuku minei mpe nakosilisa koboma bikelamu nyonso oyo nasala kati na mokili oyo. » **5** Bongo, Noa asalaki makambo nyonso ndenge kaka Yawe atindaki ye. **6** Noa azalaki na mibu nkama motoba ya mbotama tango mpela eyaki na mokili. **7** Noa mpe bana na ye ya mibali elongo na mwasi na ye mpe basi ya bana na ye bakotaki na masuwa mpo ete babika na mpela. **8** Kati na banyama ya lolenge nyonso, moko ya mobali mpe moko ya mwasi, ezala oyo ezanga mbindo to oyo ezali mbindo, bandeke mpe banyama oyo etambolaka na libumu **9** eyaki epai na Noa mpe ekotaki na masuwa, mwasi na mobali, ndenge Nzambe atindaki Noa. **10** Bongo sima na mikolo sambo, mpela eyaki na mokili. **11** Tango Noa akokisaki mibu nkama motoba ya mbotama, na sanza ya mibale, na mokolo ya zomi na sambo, bitima nyonso ya se mpe maninisa nyonso ya likolo

efungwamaki. **12** Mvula enokaki na mokili mikolo tuku minei mpe
babutu tuku minei. **13** Kaka na mokolo wana, Noa mpe bana na
ye ya mibali: Semi, Cham mpe Jafeti, elongo na mwasi na ye
mpe basi misato ya bana na ye, bakotaki na masuwa. **14** Elongo
na bango, ekotaki mpe banyama ya zamba ya lolenge nyonso,
bibwele ya lolenge nyonso, bikelamu ya lolenge nyonso oyo
etambolaka na libumu mpe bandeke ya lolenge nyonso mpe
bikelamu nyonso oyo ezali na mapapu. **15** Mwasi na mobali,
kati na bikelamu nyonso oyo ezali na bomoi, eyaki epai ya Noa
mpo na kokota na masuwa. **16** Banyama nyonso oyo ekotaki
kuna ezalaki mwasi na mobali kati na bikelamu nyonso oyo
ezali na bomoi, ndenge Nzambe atindaki Noa. Sima, Yawe
akangaki ekuke ya masuwa. **17** Mpela ewumelaki na mokili
mikolo tuku minei; mayi ekomaki ebele mpe etombolaki masuwa
likolo na yango. **18** Mayi emataki mpe ekomaki ebele, bongo
masuwa ekomaki kotepatepa likolo ya mayi. **19** Mayi emataki
lisusu makasi mpe bangomba nyonso ya milayi oyo ezalaki na
mokili ezindaki na se ya mayi. **20** Mayi emataki lisusu likolo ya
bangomba na bosanda ya bametele pene sambo to mwambe. **21**
Bikelamu nyonso ya bomoi kati na mokili ekufaki, ezala bandeke,
bibwele, banyama ya zamba to mpe banyama ya mike-mike oyo
etambolaka na mabele to mpe bato nyonso. **22** Nyonso oyo
ezalaki na pema ya bomoi ekufaki kati na mokili. **23** Boye, Yawe
alongolaki kati na mokili bikelamu nyonso oyo ezalaki na bomoi,
kobanda na moto kino na ebwele, ekelamu oyo etambolaka na
libumu mpe ndeke ya likolo; alongolaki bango na mokili mpe
etikalaki kaka Noa na ba-oyo bazalaki na ye elongo na masuwa.
24 Mayi etondaki na mokili mikolo nkama moko na tuku mitano.

8 Nzambe akanisaki Noa mpe banyama nyonso oyo ezalaki
elongo na ye kati na masuwa, atindaki mopepe na mokili mpe
mayi ekitaki. **2** Bitima ya se mpe maninisa ya likolo ekangamaki
mpe mvula etikaki konoka. **3** Mayi ekomaki kolongwa moke-
moke likolo ya mabele, mpe sima na mikolo nkama moko na
tuku mitano, mayi ekitaki. **4** Na mokolo ya zomi na sambo ya
sanza ya sambo, masuwa esemaki likolo ya bangomba Ararati.
5 Mayi ezalaki kokoba kokita kino na sanza ya zomi. Na mokolo
ya liboso ya sanza yango, basonge ya bangomba emonanaki. **6**
Sima na mikolo tuku minei, Noa afungolaki lininisa ya masuwa
oyo asalaki **7** mpe abimisaki yanganga. Yanganga yango ezalaki
kokende mpe kozonga kino tango mayi ekawukaki na mokili. **8**
Mpe lisusu, Noa abimisaki ebenga mpo na kotala soki mayi
ekawuki na mokili. **9** Kasi ebenga ezwaki esika ya kotia matambe
na yango te, pamba te mayi ezalaki na etando nyonso ya mokili.
Boye, ezongaki na masuwa epai ya Noa. Noa abimisaki loboko,
azwaki ebenga mpe akotisaki yango kati na masuwa. **10** Azelaki
mikolo sambo mpe abimisaki lisusu ebenga libanda ya masuwa.
11 Tango ebenga ezongaki epai na ye na pokwa, ememaki
lokasa ya olive ya mobesu na monoko na yango. Boye, Noa
asosolaki ete mayi ekiti na mokili. **12** Azelaki lisusu mikolo
sambo mosusu, mpe abimisaki ebenga. Kasi ebenga ezongaki
lisusu te. **13** Na mokolo ya liboso na sanza ya liboso, tango
Noa akokisaki mibu nkama motoba na moko ya mbotama, mayi
ekawukaki na mokili; Noa afungolaki masuwa na likolo na yango
mpe amonaki ete mabele ekawuki. **14** Na mokolo ya tuku mibale
na sambo ya sanza ya mibale, mabele ekawukaki penza. **15**
Boye, Nzambe alobaki na Noa: **16** « Bima na masuwa elongo
na mwasi na yo, mpe bana na yo ya mibali elongo na basi

na bango. **17** Bimisa mpe bikelamu oyo ezali elongo na yo:
bandeke, banyama mpe bikelamu nyonso oyo etambolaka na
libumu, mpo ete ebotana mpe ekoma ebele kati na mokili. »
18 Boye, Noa abimaki libanda elongo na bana na ye ya mibali,
mwasi na ye mpe basi ya bana na ye. **19** Banyama nyonso,
bikelamu nyonso oyo etambolaka na libumu mpe bandeke
nyonso, bikelamu nyonso oyo etambolaka na mokili, ebimaki na
masuwa na molongo kolanda lolenge na yango. **20** Noa atongaki
etumbelo mpo na Yawe mpe azwaki ndambo ya banyama
mpe bandeke ezanga mbindo, abonzelaki yango Yawe lokola
mbeka ya kotumba. **21** Boye, Yawe ayokaki solo kitoko mpe
amilobelaki: « Nakolakela lisusu mabele mabe te likolo ya moto,
pamba te wuta bomwana ya moto, motema ya moto elukaka
kaka makambo mabe; nakoboma lisusu te bikelamu nyonso ya
bomoi ndenge nawuti kosala. **22** Na tango nyonso oyo mokili
ekozala, tango ya kolona mpe tango ya kobuka, tango ya malili
mpe tango ya molunge, tango ya mvula mpe tango ya elanga,
tango ya moyi mpe tango ya butu, ekozanga te. »

9 Nzambe apambolaki Noa mpe bana na ye ya mibali. Alobaki
na bango: « Bobota bana, bokoma ebele mpe botondisa mokili.
2 Banyama nyonso ya mokili, bandeke nyonso ya likolo mpe
bikelamu oyo etambolaka na mokili elongo na mbisi ya ebale,
ekobanga bino makasi; nyonso epesami na maboko na bino.
3 Bikelamu nyonso oyo ezali na bomoi mpe oyo etambolaka,
ekozala bilei na bino. Ndenge kaka napesaki bino matiti, sik'oyo
napesi bino biloko nyonso. **4** Kasi bokolia te mosuni oyo ezali na
makila, pamba te makila ezali bomoi. **5** Bongo lokola makila na
bino ezali bomoi na bino, nakosambisa oyo nyonso akotangisa
yango, ezala nyama to moto. Nakosambisa moto nyonso mpo

na bomoi ya moninga na ye. **6** Yango wana, soki moto asopi makila ya moto, bakosopa mpe makila na ye epai ya moto, pamba te Nzambe asalaki moto na elilingi na Ye. **7** Kasi bino, bobota bana, bokoma ebele mpe botondisa mokili. » **8** Boye, Nzambe alobaki na Noa mpe na bana na ye ya mibali: **9** « Nasali sik'oyo boyokani elongo na yo mpe na bakitani na yo sima na yo, **10** na bikelamu nyonso ya bomoi oyo ezali elongo na yo: bandeke, bibwele mpe banyama ya zamba, banyama nyonso oyo ebimaki na masuwa elongo na yo, bikelamu nyonso ya bomoi oyo ezali na mokili. **11** Nasali boyokani elongo na yo: bikelamu nyonso oyo ezali na bomoi ekobebisama te na mayi ya mpela. Mpe mpela ekozala lisusu te mpo na kobebisa mokili. » **12** Nzambe alobaki lisusu: « Tala elembo ya boyokani oyo natie kati na Ngai mpe bino, mpe bikelamu nyonso ya bomoi oyo ezali na bino elongo. Ezali boyokani mpo na milongo nyonso oyo ekoya: **13** natie monama na Ngai na mapata, mpe yango ekozala elembo ya boyokani kati na Ngai mpe mokili. **14** Tango nyonso nakosangisa mapata na likolo ya mokili mpe monama ekobima na mapata, **15** nakokanisa boyokani na Ngai elongo na bino mpe na bikelamu ya lolenge nyonso oyo ezali na bomoi. Mpe mayi ekokoma lisusu mpela te mpo na kobebisa nyonso oyo ezali na bomoi. **16** Tango nyonso monama ekobima na mapata, nakomona yango mpe nakokanisa boyokani ya seko kati na Nzambe mpe bikelamu nyonso ya bomoi oyo ezali na mokili. » **17** Nzambe alobaki lisusu na Noa: « Yango nde ezali elembo ya boyokani oyo natie kati na Ngai mpe bikelamu nyonso ya bomoi oyo ezali kati na mokili. » **18** Tala bana mibali ya Noa oyo babimaki na masuwa: Semi, Cham mpe Jafeti. Cham azalaki tata ya Kanana. **19** Bango misato bazalaki bana

ya Noa mpe na nzela na bango nde mokili etondaki lisusu na bato. **20** Noa azalaki mosali bilanga mpe alonaki elanga ya vino. **21** Tango amelaki masanga ya vino oyo ewutaki na elanga na ye, alangwaki mpe atikalaki bolumbu kati na ndako na ye ya kapo. **22** Cham, tata ya Kanana, amonaki bolumbu ya tata na ye mpe ayebisaki bandeko na ye ya mibali oyo bazalaki na libanda. **23** Kasi Semi mpe Jafeti bazwaki elamba mpe batiaki yango na mapeka na bango. Bazongaki sima-sima mpe bazipaki bolumbu ya tata na bango. Lokola bilongi na bango etalaki na ngambo mosusu, bamonaki bolumbu ya tata na bango te. **24** Tango milangwa ya Noa esilaki, ayokaki likambo oyo mwana na ye ya suka asalaki. **25** Alobaki: « Tika ete Kanana alakelama mabe, azala mowumbu ya suka ya bandeko na ye! » **26** Alobaki lisusu: « Tika ete Yawe, Nzambe ya Semi, apambolama! Tika ete Kanana azala mowumbu ya Semi! **27** Tika ete Nzambe ayeisa monene mabele ya Jafeti! Tika ete Jafeti avanda na bandako ya kapo ya Semi, mpe Kanana azala mowumbu na ye! » **28** Sima na mpela, Noa awumelaki na bomoi mibu nkama misato na tuku mitano. **29** Mibu nyonso ya bomoi ya Noa ezalaki nkama libwa na tuku mitano, sima akufaki.

10 Tala libota ya Noa: Semi, Cham mpe Jafeti; bango mpe babotaki bakitani sima na mpela. **2** Bana mibali ya Jafeti: Gomeri, Magogi, Madayi, Yavani, Tubali, Mesheki mpe Tirasi. **3** Bana mibali ya Gomeri: Ashikenazi, Rifati mpe Togarima. **4** Bana mibali ya Yavani: Elisha, Tarsisi, Kitimi mpe Dodanimi. **5** Bakitani na bango nde bavandaki na bisanga mpe na bamboka ya pembeni ya mayi. Moko na moko kati na bango azwaki mokili na ye kolanda lokota na ye, etuka na ye mpe libota na ye. **6** Bana mibali ya Cham: Kushi, Mitsirayimi, Puti mpe Kanana. **7**

Bana mibali ya Kushi: Seba, Avila, Sabita, Raema mpe Sabiteka.
Bana mibali ya Raema: Sheba mpe Dedani. **8** Kushi azalaki mpe
tata ya Nimirodi oyo azalaki elombe ya liboso ya bitumba kati na
mokili. **9** Azalaki mobomi monene ya banyama na miso ya Yawe.
Yango wana, balobaka: « Mobomi monene ya banyama lokola
Nimirodi na miso ya Yawe. » **10** Bingumba ya liboso ya mokili na
ye ezalaki Babeli, Ereki, Akadi mpe Kaline na mokili ya Shineari.
11 Longwa na mokili wana, alekaki na Asiri mpe atongaki Ninive,
Reoboti-Iri, Kala **12** mpe Reseni, engumba monene na kati-kati
ya Ninive mpe Kala. **13** Mitsirayimi azalaki koko ya bato ya Ludi,
ya Anami, ya Leabi, ya Nafitu, **14** ya Patrusi, ya Kasilu (oyo
babimisa bato ya Filisitia) mpe ya Kereti. **15** Kanana azalaki
tata ya Sidoni, mwana na ye ya liboso, ya Eti, **16** ya Yebusi, ya
Amori, ya Girigazi, **17** ya Evi, ya Ariki, ya Sini, **18** ya Arivadi, ya
Tsemari mpe ya Amati. (Mpe na sima, bato ya mabota nyonso
ya Kanana bapalanganaki bipai na bipai. **19** Mokili ya bato ya
Kanana ebandaki wuta na Sidoni, na nzela ya Gerari, kino na
Gaza; mpe na nzela ya Sodome, ya Gomore, ya Adima mpe ya
Tseboyimi kino na Lesha.) **20** Bango nde bazalaki bakitani ya
Cham kolanda mabota mpe nkota na bango, kati na mikili mpe
bikolo na bango. **21** Semi, kulutu ya Jafeti, abotaki mpe bana;
azalaki koko ya Eberi mpe ya bakitani na ye. **22** Bana mibali
ya Semi: Elami, Asuri, Aripakishadi, Ludi mpe Arami. **23** Bana
mibali ya Arami: Utsi, Uli, Geteri mpe Mashi. **24** Aripakishadi
abotaki Shela; Shela abotaki Eberi. **25** Eberi abotaki bana mibali
mibale: moko, kombo na ye ezalaki « Pelegi, » pamba te na
tango na ye nde bakabolaki mabele; mpe mosusu, « Yokitani.
» **26** Yokitani abotaki Alimodadi, Shelefi, Atsarimaveti, Yera,
27 Adorami, Uzali, Dikila, **28** Obali, Abimaeli, Saba, **29** Ofiri,

Avila mpe Yobabi. Bango nyonso wana bazalaki bakitani ya Yokitani. **30** (Mokili oyo bazalaki kovanda ebandaki wuta na Mesha kino na Sefari, na mokili ya bangomba ya este.) **31** Bango nde bazalaki bana mibali ya Semi kolanda bituka mpe nkota na bango, kati na mikili mpe bikolo na bango. **32** Wana nde bituka ya bana mibali ya Noa kolanda milongo mpe mikili na bango. Bato nyonso oyo batondisaki mokili sima na mpela babotamaki na nzela na bango.

11 Na tango wana, bato ya mokili mobimba bazalaki koloba monoko moko mpe bazalaki na elobeli moko. **2** Tango bato bazalaki kotambola mpo na kokende na ngambo ya weste, bamonaki etando moko ya monene na mokili ya Shineari mpe bavandaki kuna. **3** Balobanaki bango na bango: « Tosala babiliki mpe totumba yango na moto. » Boye, basalelaki babiliki lokola mabanga mpe potopoto ya mwindo mpo na kotongela. **4** Balobaki: « Tokende, totonga engumba mpo na biso mpe ndako molayi oyo songe na yango ekokoma kino na lola, mpo ete kombo na biso ekende sango mpe topanzana te na mokili mobimba. » **5** Kasi Yawe akitaki mpo na kotala engumba mpe ndako molayi oyo bato babandaki kotonga. **6** Yawe alobaki: « Lokola bato oyo nyonso balongi kokoma ekolo moko mpe koloba monoko moko, bongo bakomi kino kosala mosala monene oyo, eloko moko te ekopekisa bango sik'oyo kokokisa mabongisi nyonso oyo bakokana kosala! **7** Boye, tokita mpe totia mobulu kati na maloba na bango mpo ete bango na bango bayokana lisusu te. » **8** Wuta na Babeli, Yawe apanzaki bango na mokili mobimba mpe batikaki kotonga engumba. **9** Yango wana, babengaka yango Babeli, pamba te kuna nde Yawe atiaki mobulu kati na maloba ya bato ya mokili mobimba, mpe wuta kuna,

Yawe apanzaki bato na mokili mobimba. **10** Tala libota ya Semi:
Mibu mibale sima na mpela, wana Semi azalaki nanu na mibu
nkama moko ya mbotama, akomaki tata ya Aripakishadi. **11**
Sima na mbotama ya Aripakishadi, Semi awumelaki na bomoi
mibu nkama mitano mpe abotaki bana mosusu ya mibali mpe
ya basi. **12** Tango Aripakishadi akokisaki mibu tuku misato na
mitano ya mbotama, abotaki mwana mobali na kombo « Shela. »
13 Sima na mbotama ya Shela, Aripakishadi awumelaki na bomoi
mibu nkama minei na misato mpe abotaki bana mosusu ya
mibali mpe ya basi. **14** Tango Shela akokisaki mibu tuku misato
ya mbotama, abotaki Eberi. **15** Mpe sima na mbotama ya Eberi,
Shela awumelaki lisusu na bomoi mibu nkama minei na misato
mpe abotaki bana mosusu ya mibali mpe ya basi. **16** Tango
Eberi akokisaki mibu tuku misato na minei ya mbotama, abotaki
Pelegi. **17** Mpe sima na mbotama ya Pelegi, Eberi awumelaki
lisusu na bomoi mibu nkama minei na tuku misato mpe abotaki
bana mosusu ya mibali mpe ya basi. **18** Tango Pelegi akokisaki
mibu tuku misato ya mbotama, abotaki Rewu. **19** Mpe sima na
mbotama ya Rewu, Pelegi awumelaki lisusu na bomoi mibu
nkama mibale na libwa mpe abotaki bana mosusu ya mibali
mpe ya basi. **20** Tango Rewu akokisaki mibu tuku misato na
mibale ya mbotama, abotaki Serugi. **21** Sima na mbotama ya
Serugi, Rewu awumelaki lisusu na bomoi mibu nkama mibale na
sambo mpe abotaki bana mosusu ya mibali mpe ya basi. **22**
Tango Serugi akokisaki mibu tuku misato ya mbotama, abotaki
Naori. **23** Sima na mbotama ya Naori, Serugi awumelaki lisusu
na bomoi mibu nkama mibale mpe abotaki bana mosusu ya
mibali mpe ya basi. **24** Tango Naori akokisaki mibu tuku mibale
na libwa ya mbotama, abotaki Tera. **25** Mpe sima na mbotama

ya Tera, Naori awumelaki lisusu na bomoi mibu nkama moko na zomi na libwa mpe abotaki bana mosusu ya mibali mpe ya basi. **26** Tango Tera akokisaki mibu tuku sambo ya mbotama, abotaki Abrami, Naori mpe Arani. **27** Tala libota ya Tera: Tera abotaki Abrami, Naori mpe Arani. Arani nde azalaki tata ya Loti. **28** Wana tata na ye, Tera, azalaki nanu na bomoi, Arani akufaki kati na Uri, mokili ya bato ya Chalide, mokili epai wapi abotamaki. **29** Kombo ya mwasi ya Abrami ezalaki « Sarayi, » mpe kombo ya mwasi ya Naori ezalaki « Milika. » Milika azalaki mwana mwasi ya Arani; mpe Arani azalaki na mwana mwasi mosusu: kombo na ye ezalaki « Yisika. » **30** Sarayi azalaki ekomba: azalaki na mwana te. **31** Tera azwaki Abrami, mwana na ye ya mobali; Loti, koko na ye mpe mwana mobali ya Arani; mpe Sarayi, bokilo na ye mpe mwasi ya mwana na ye Abrami, babimaki na Uri ya bato ya Chalide mpo na kokende na Kanana. Kasi tango bakomaki na engumba Arani, bavandaki kuna. **32** Tera awumelaki na bomoi mibu nkama mibale na mitano, sima akufaki na engumba Arani.

12 Yawe alobaki na Abrami: « Bima wuta na mokili na yo, wuta na libota na yo mpe wuta na ndako ya tata na yo, mpo na lobiko na yo, mpe kende na mokili oyo nakolakisa yo. **2** Nakokomisa yo ekolo monene mpe nakopambola yo; nakokomisa kombo na yo monene, mpe okozala etima ya mapamboli. **3** Nakopambola bato oyo bakopambola yo, mpe nakolakela mabe moto oyo akolakela yo mabe; mpe bato ya bituka nyonso ya mabele bakomipambola mpo na yo. » **4** Abrami akendeki ndenge Yawe alobaki na ye; mpe Loti akendeki na ye elongo. Abrami azalaki na mibu tuku sambo na mitano tango abimaki na engumba Arani. **5** Abrami azwaki mwasi na ye Sarayi; Loti, mwana ya ndeko na ye; bomengo nyonso oyo akomaki na yango mpe bato

oyo azwaki na Arani. Babimaki wuta na Arani mpo na kokende
na Kanana mpe bakomaki kuna. **6** Abrami atambolaki kati na
mokili yango kino na esika oyo babengaka Sishemi, na nzete
monene ya More. Na tango wana, bato ya Kanana bazalaki
kovanda na mokili yango. **7** Yawe amimonisaki epai ya Abrami
mpe alobaki: « Nakopesa mokili oyo epai ya bakitani na yo. »
Boye Abrami atongaki na esika yango etumbelo mpo na Yawe
oyo amimonisaki epai na ye. **8** Longwa wana, akendeki na
bangomba ya este ya Beteli. Atongaki ndako na ye ya kapo kati
ya Beteli mpe Ayi, na esika oyo atongaki etumbelo mpo na Yawe
mpe abelelaki Kombo ya Yawe. Beteli ezalaki na ngambo ya
weste mpe Ayi, na ngambo ya este. **9** Sima, Abrami alongwaki
wana mpe akendeki malembe-malembe kino na Negevi. **10**
Nzala makasi ekotaki na mokili; bongo Abrami akendeki kovanda
na Ejipito mpo na tango moke, pamba te nzala makasi ekotaki
na mokili. **11** Tango akomaki pene ya kokota na Ejipito, alobaki
na mwasi na ye Sarayi: « Nayebi ete ozali mwasi kitoko penza.
12 Tango bato ya Ejipito bakomona yo, bakoloba: ‹ Azali mwasi
na ye. › Boye, bakoboma ngai mpe bakotika yo na bomoi. **13**
Kasi yo, loba na bango ete ozali ndeko na ngai ya mwasi. Na
bongo, bakosalela ngai bolamu mpo na yo, mpe bomoi na ngai
ekobika mpo na yo. » **14** Tango Abrami akomaki na Ejipito, bato
ya Ejipito bamonaki ete Sarayi azalaki mwasi kitoko penza. **15**
Wana bakonzi ya basali ya Faraon bamonaki ye, bakumisaki ye
liboso ya Faraon mpe bamemaki ye na ndako ya Faraon mpo
ete akoma mwasi na ye. **16** Basalelaki Abrami bolamu likolo ya
Sarayi, mpe Abrami azwaki bameme, bantaba mpe bangombe,
ba-ane, basali ya basi mpe ya mibali, bana ya ba-ane mpe
bashamo. **17** Kasi Yawe apesaki etumbu makasi epai ya Faraon

mpe ndako na ye mpo na Sarayi, mwasi ya Abrami. **18** Boye, Faraon abengisaki Abrami mpe alobaki na ye: « Likambo nini osali ngai? Mpo na nini oyebisaki ngai te ete azali mwasi na yo? **19** Mpo na nini olobaki: ‹ Azali ndeko na ngai ya mwasi? › Mpo na yango, nakomisaki ye mwasi na ngai. Sik'oyo tala mwasi na yo, kamata ye mpe kende! » **20** Boye, Faraon apesaki mitindo epai ya bato na ye na tina na Abrami ete babengana ye elongo na mwasi na ye mpe biloko nyonso oyo azalaki na yango.

13 Boye Abrami alongwaki na Ejipito mpe akendeki na Negevi elongo na mwasi na ye mpe biloko nyonso oyo azalaki na yango; Loti mpe akendeki na ye elongo. **2** Abrami akomaki na bozwi mingi: bibwele, palata mpe wolo. **3** Longwa na Negevi, akendeki malembe-malembe kino na Beteli, na esika oyo ezalaki kati ya Beteli mpe Ayi, epai wapi ndako na ye ya kapo ezalaki **4** mpe atongaki etumbelo ya liboso. Ezalaki na esika yango nde Abrami abelelaki Kombo ya Yawe. **5** Loti, oyo azalaki kotambola elongo na Abrami, azalaki mpe na bameme, bantaba, bangombe mpe basali. **6** Boye etuka ekomaki moke mpo na bango mibale, pamba te bomengo na bango ezalaki ebele penza, mpe bakokaki lisusu te kovanda esika moko; **7** mpe koswana ekotaki kati na babateli bibwele ya Abrami mpe babateli bibwele ya Loti. Nzokande, na tango wana, bato ya Kanana mpe ya Perizi bazalaki kovanda kati na mokili yango. **8** Abrami alobaki na Loti: « Tika ete koswana ezala te kati na ngai mpe yo to kati na babateli bibwele na yo mpe babateli bibwele na ngai, pamba te tozali bandeko. **9** Mokili mobimba ezali liboso na yo. Ezali malamu tokabwana: soki yo okeyi na ngambo ya loboko ya mwasi, ngai nakokende na ngambo ya loboko ya mobali; soki okeyi na ngambo ya loboko ya mobali, ngai nakokende

na ngambo ya loboko ya mwasi. » **10** Boye Loti atalaki mpe amonaki etando nyonso ya Yordani oyo ezalaki na mabele kitoko mpe ekenda kino na Tsoari. Liboso ete Yawe abebisa Sodome mpe Gomore, ezalaki lokola elanga ya Yawe, lokola mokili ya Ejipito. **11** Loti aponaki etando ya Yordani mpe akendeki na ngambo ya este. Ezalaki ndenge wana nde bakabwanaki. **12** Abrami avandaki na mokili ya Kanana, mpe Loti avandaki kati na bingumba ya etando mpe atelemisaki bandako na ye ya kapo pene ya Sodome. **13** Bato ya Sodome bazalaki penza bato mabe mpe bato ya masumu na miso ya Yawe. **14** Sima na bokabwani ya Abrami na Loti, Yawe alobaki na Abrami: « Na esika oyo ozali, tombola miso na yo mpe tala na ngambo ya nor, ya sude, ya este mpe ya weste. **15** Mokili nyonso oyo ozali komona, nakopesa yango epai na yo mpe na bakitani na yo mpo na libela. **16** Nakokomisa bakitani na yo ebele lokola putulu ya mabele; bongo soki moto akoki kotanga putulu, akokoka mpe kotanga bakitani na yo. **17** Telema, tambola kati na mokili na bangambo nyonso, pamba te nakopesa yango epai na yo. » **18** Abrami alongolaki bandako na ye ya kapo mpe akendeki kovanda na Ebron, pene ya banzete minene ya Mamire epai wapi atongaki etumbelo mpo na Yawe.

14 Na tango wana, Amirafeli, mokonzi ya Shineari; Arioki, mokonzi ya Elasari; Kedorilaomeri, mokonzi ya Elami, mpe Tideali, mokonzi ya Goyimi, **2** bakendeki kobundisa Bera, mokonzi ya Sodome; Birisha, mokonzi ya Gomore; Shineabi, mokonzi ya Adima; Shemeberi, mokonzi ya Tseboyimi mpe mokonzi ya Bela oyo elakisi Tsoari. **3** Bakonzi mitano oyo, basangisaki mampinga na bango ya basoda na lubwaku ya Sidimi oyo ezali ebale monene ya Barozo. **4** Bazalaki na se ya

bokonzi ya Kedorilaomeri mibu zomi na mibale, kasi na mobu oyo ya zomi na misato, batombokelaki ye. **5** Na mobu ya zomi na minei, Kedorilaomeri elongo na bakonzi oyo basanganaki na ye, babundisaki mpe balongaki bato ya Refayimi na Ashiteroti-Karinayimi; bato ya Zuzimi, na Ami; mpe bato ya Emimi, na Shave-Kiriatayimi; **6** bato ya Ori, na Seiri, mokili ya bangomba kino na Parani, pene ya esobe. **7** Tango bazongaki, bakendeki na Eyini-Mishipati oyo elakisi Kadeshi mpe babotolaki mokili mobimba ya bato ya Amaleki. Balongaki mpe bato ya Amori oyo bazalaki kovanda na Atsatsoni-Tamari. **8** Boye mokonzi ya Sodome, mokonzi ya Gomore, mokonzi ya Adima, mokonzi ya Tseboyimi mpe mokonzi ya Bela oyo elakisi Tsoari, babimaki mpe babongamaki na lubwaku ya Sidimi **9** mpo na kobundisa Kedorilaomeri, mokonzi ya Elami; Tideali, mokonzi ya Goyimi; Amirafeli, mokonzi ya Shineari, mpe Arioki, mokonzi ya Elasari. Bakonzi minei babundisaki bakonzi mitano. **10** Nzokande, lubwaku ya Sidimi ezalaki na mabulu oyo etonda na potopoto ya mwindo; bongo tango bakonzi ya Sodome mpe ya Gomore bazalaki kokima, ndambo ya bato bazalaki kozinda kati na yango mpe ndambo mosusu bazalaki kokima na bangomba. **11** Bakonzi oyo minei, babotolaki biloko nyonso ya Sodome mpe ya Gomore mpe bakendeki na biloko na bango nyonso ya kolia. **12** Bamemaki mpe lisusu Loti, mwana ya ndeko ya Abrami, elongo na bomengo na ye nyonso oyo azwaki tango azalaki kovanda na Sodome. **13** Bongo, moto moko akimaki na bitumba mpe akendeki kopesa sango epai ya Abrami, Mo-Ebre oyo azalaki kovanda pene ya banzete minene ya Mamire, moto ya Amori, ndeko ya Eshikoli mpe ya Aneri. Bango nyonso misato basalaki lisanga na Abrami. **14** Tango Abrami ayokaki ete bakangi ndeko

na ye, abengisaki bato nkama misato na zomi na mwambe oyo bayebi kobunda mpe babotama na ndako na ye. Boye balandaki bango kino na Dani. **15** Na butu, Abrami akabolaki bato na ye mpo na kobundisa bango, abetaki bango mpe alandaki bango kino na Oba, na nor ya Damasi. **16** Abotolaki bango bomengo nyonso ya bitumba mpe azongaki na ndeko na ye Loti elongo na biloko na ye nyonso, basi mpe bato mosusu. **17** Mokonzi ya Sodome akendeki na lubwaku ya Shave oyo ezali lubwaku ya bokonzi, mpo na kokutana na Abrami oyo azali kozonga sima na ye kolonga Kedorilaomeri elongo na bakonzi oyo basanganaki na ye, na bitumba. **18** Melishisedeki, mokonzi ya Salemi, amemaki mapa mpe masanga ya vino. Azalaki Nganga-Nzambe ya Nzambe-Oyo-Aleki-Likolo **19** mpe apambolaki Abrami na maloba oyo: « Tika ete Nzambe-Oyo-Aleki-Likolo, Mokeli ya likolo mpe ya mokili, apambola Abrami! **20** Tika ete Nzambe-Oyo-Aleki-Likolo apambolama, Ye oyo akabi na maboko na yo banguna na yo! » Abrami apesaki ye eteni ya zomi ya biloko nyonso oyo azwaki lokola bomengo ya bitumba. **21** Mokonzi ya Sodome alobaki na Abrami: — Pesa ngai bato, kamata na yo biloko. **22** Kasi Abrami azongiselaki mokonzi ya Sodome: — Nalapi ndayi na Kombo na Yawe, Nzambe-Oyo-Aleki-Likolo, Nzambe oyo akela likolo mpe mokili, **23** ete nakozwa eloko moko te kati na biloko na yo: ezala singa ya kotongela to ya kokangela sapato, mpo ete oloba te: « Nakomisi Abrami mozwi. » **24** Nakondima eloko te longola kaka biloko oyo bato na ngai baliaki mpe biloko ya bato oyo bazalaki elongo na ngai: Aneri, Eshikoli mpe Mamire; bango nde bakozwa biloko na bango.

15 Sima na makambo oyo, Yawe alobaki na Abrami na nzela
ya emoniseli: — Kobanga te, Abrami! Nazali nguba na yo, lifuti
na yo ekozala monene. **2** Kasi Abrami azongisaki: — Oh Nkolo
Yawe, okopesa ngai nini? Nazali na mwana te, mpe ezali Eliezeri
ya Damasi nde akokitana na libula na ngai. **3** Abrami alobaki
lisusu: — Opesi ngai mwana te; yango wana mosali moko kati na
ndako na ngai akozala mokitani ya libula na ngai! **4** Yawe alobaki
na ye: — Moto wana akozala mokitani ya libula na yo te. Kasi
mwana oyo akobima na mokongo na yo nde akozala mokitani ya
libula na yo. **5** Yawe amemaki Abrami na libanda mpe alobaki na
ye: — Tala na likolo mpe tanga minzoto soki okokoka kotanga
yango. Alobaki na ye lisusu: — Ezali boye nde bakitani na yo
bakozala. **6** Abrami azalaki na kondima epai ya Yawe, yango
wana Yawe atangaki ye lokola moto ya sembo. **7** Alobaki na ye
lisusu: — Nazali Yawe oyo nabimisaki yo wuta na Uri, mokili ya
bato ya Chalide, mpo na kopesa yo mokili oyo. **8** Kasi Abrami
alobaki: — Ah Nkolo Yawe, nakoyeba ndenge nini ete mokili oyo
epesameli ngai? **9** Yawe alobaki na ye: — Memela Ngai mwana
ngombe moko ya mwasi ya mibu misato, ntaba ya mwasi ya
mibu misato, meme ya mobali ya mibu misato, ebenga moko ya
zamba mpe ebenga moko ya mboka. **10** Abrami amemelaki
Ye banyama oyo nyonso, akataki yango na biteni mibale mpe
atiaki yango etalana eteni moko na eteni mosusu; kasi akataki
bandeke te. **11** Bandeke oyo eliaka misuni ekitaki mpo na kolia
misuni yango, kasi Abrami abenganaki yango. **12** Tango moyi
ekitaki, Abrami alalaki pongi makasi. Na kati ya molili makasi,
somo ekangaki ye. **13** Boye, Yawe alobaki na Abrami: — Yeba
solo ete bakitani na yo bakozala bapaya kati na mokili ya bapaya
epai wapi bakozala bawumbu; mpe bakonyokola bango kuna

mibu nkama minei. **14** Kasi nakopesa etumbu na ekolo oyo
ekokomisa bango bawumbu; mpe na sima, bakobima longwa
na mokili yango elongo na bozwi ebele. **15** Bongo yo, okokufa
na kimia mpe okokundama sima na kimobange ya esengo. **16**
Na molongo ya minei, bakitani na yo bakozonga awa, pamba
te masumu ya bato ya Amori ekomi nanu ebele te. **17** Tango
moyi elalaki mpe molili eyaki makasi, mbabola ya milinga mpe
koni ya moto elekaki kati ya biteni ya banyama. **18** Na mokolo
yango, Yawe asalaki boyokani elongo na Abrami mpe alobaki:
« Nakopesa mokili oyo na bakitani na yo wuta na moluka ya
Ejipito kino na ebale Efrate: **19** mokili ya bato ya Keni, ya bato
ya Kenizi, ya bato ya Kadimoni, **20** ya bato ya Iti, ya bato ya
Perizi, ya bato ya Refayimi, **21** ya bato ya Amori, ya bato ya
Kanana, ya bato ya Girigazi mpe ya bato ya Yebusi. »

16 Sarayi, mwasi ya Abrami, abotelaki ye mwana te. Nzokande
azalaki na mosali moko ya mwasi, moto ya Ejipito; kombo na
ye « Agari. » **2** Sarayi alobaki na Abrami: — Yawe apesi ngai
mabota te. Kende, sangisa nzoto na mosali na ngai ya mwasi,
tango mosusu nakotonga libota na nzela na ye. Abrami ayokaki
maloba ya Sarayi. **3** Sima na mibu zomi, wana Abrami avandaki
na Kanana, mwasi na ye Sarayi apesaki ye Agari, mosali na ye
ya mwasi, moto ya Ejipito, mpo ete azala mwasi na ye. **4** Abrami
asangisaki nzoto na Agari, mpe Agari akomaki na zemi. Tango
Agari asosolaki ete akomi na zemi, akomaki kotiola Sarayi, nkolo
na ye. **5** Boye, Sarayi alobaki na Abrami: — Ezali mpo na yo
nde ngai nazali komona pasi ya boye; napesaki mosali na ngai
ya mwasi na maboko na yo. Mpe sik'oyo lokola amoni ete azali
na zemi, akomi kotiola ngai. Tika ete Yawe akata likambo kati na
ngai mpe yo. **6** Abrami alobaki: — Mosali na yo azali na maboko

na yo. Sala epai na ye nyonso oyo omoni malamu. Boye, Sarayi
akomaki konyokola Agari mpe Agari akimaki mosika na ye. **7**
Anjelu ya Yawe amonaki Agari na esobe, pene ya etima oyo
ezali na nzela ya Shuri. **8** Atunaki ye: — Agari, mosali ya Sarayi,
owuti wapi mpe ozali kokende wapi? Azongisaki: — Nazali
kokima mosika ya Sarayi, nkolo na ngai. **9** Anjelu ya Yawe
alobaki na ye: — Zonga epai ya nkolo na yo mpe mikitisa liboso
na ye. **10** Anjelu ya Yawe alobaki na ye lisusu: — Nakokomisa
bakitani na yo ebele penza mpe moto moko te akokoka kotanga
bango. **11** Alobaki na ye lisusu: — Ozali na zemi mpe okobota
mwana mobali, okopesa ye kombo « Isimaeli, » pamba te Yawe
ayoki yo, kati na mawa na yo. **12** Akozala lokola ane ya zamba.
Loboko na ye ekobundisa moto nyonso, mpe loboko ya moto
nyonso ekobundisa ye; akovanda esika moko te na bandeko na
ye. **13** Agari amitunaki: « Boni, namoni solo Nzambe oyo azali
komona ngai? » Boye, Agari apesaki Yawe oyo asololaki na ye
Kombo « Ata-Eli-Royi, » oyo elakisi: Nzambe oyo azali komona
ngai. **14** Yango wana babengaka libulu ya mayi yango Beri
Lakai-Royi. Libulu ya mayi yango ezali na kati-kati ya Kadeshi
mpe Beredi. **15** Boye, Agari abotelaki Abrami mwana mobali
mpe Abrami apesaki ye kombo « Isimaeli. » **16** Abrami azalaki
na mibu tuku mwambe na motoba ya mbotama tango Agari
abotelaki ye Isimaeli.

17 Tango Abrami akokisaki mibu tuku libwa na libwa ya
mbotama, Yawe abimelaki ye mpe alobaki na ye: « Nazali
Nzambe-Na-Nguya-Nyonso. Tambola liboso na Ngai mpe zala
moto azanga pamela. **2** Nakosala boyokani kati na Ngai mpe
yo, mpe nakokomisa bakitani na yo ebele penza. » **3** Abrami
afukamaki elongi kino na mabele, mpe Nzambe alobaki na

ye lisusu: **4** « Mpo na Ngai, tala boyokani oyo nazali kosala
elongo na yo: ‹ Okozala tata ya bikolo ebele. **5** Bakobenga yo
lisusu Abrami te; kombo na yo ekokoma Abrayami, pamba te
nakokomisa yo tata ya bikolo ebele. **6** Nakopesa yo mabota
ebele, nakobimisa bikolo mpe bakonzi na nzela na yo. **7**
Nakobatela boyokani na Ngai lokola boyokani ya libela na libela
kati na Ngai mpe yo, mpe elongo na bakitani na yo sima na yo,
mpo na milongo oyo ekoya na sima, mpo ete nazala Nzambe na
yo mpe Nzambe ya bakitani na yo sima na yo. **8** Nakopesa
lokola libula ya seko na seko, epai na yo mpe epai ya bakitani
na yo sima na yo, mokili nyonso ya Kanana epai wapi ozali
mopaya. Nakozala Nzambe ya bakitani na yo. › » **9** Nzambe
alobaki lisusu na Abrayami: « Kasi mpo na yo, osengeli kobatela
boyokani na Ngai, yo elongo na bakitani na yo sima na yo mpo
na milongo oyo ekoya sima. **10** Tala boyokani na Ngai elongo
na yo mpe bakitani na yo sima na yo, boyokani oyo osengeli
kobatela: Mwana mobali nyonso kati na bino asengeli kokatama
ngenga. **11** Kokatama ngenga ekozala elembo ya boyokani
kati na bino mpe Ngai. **12** Mpo na milongo nyonso oyo ekoya,
mwana mobali nyonso kati na bino, oyo akokisi mikolo mwambe
asengeli kokatama ngenga: ezala mwana mobali oyo abotami
kati na ndako na yo to mwana mobali oyo osombi na mosolo na
yo epai ya mopaya, mwana mobali oyo azali mokitani na yo te,
ye mpe asengeli kokatama ngenga. **13** Mowumbu nyonso oyo
abotami kati na ndako na yo to oyo osombi na mosolo na yo
asengeli kokatama ngenga. Boyokani na Ngai ekozala kati na
banzoto na bino lokola boyokani ya libela na libela. **14** Mwana
mobali nyonso oyo akokatama ngenga te, bakolongola ye kati
na bato na ye, mpo ete abebisi boyokani na Ngai. » **15** Nzambe

alobaki lisusu na Abrayami: « Mpo na Sarayi, mwasi na yo, okobenga ye lisusu te Sarayi, kasi okokoma kobenga ye Sara. **16** Nakopambola ye mpe nakopesa yo penza mwana mobali na nzela na ye; nakopambola ye mpo ete akoma mama ya bikolo. Bakonzi ya bikolo bakobima na nzela na ye. » **17** Abrayami afukamaki elongi kino na mabele, asekaki mpe amilobelaki: « Eh! Mobali oyo azali na mibu nkama moko ya mbotama akoki lisusu kobota mwana! Bongo Sara, mwasi oyo azali na mibu tuku libwa ya mbotama, akoki penza kokumba zemi! » **18** Boye Abrayami alobaki na Nzambe: — Tika ete Isimaeli awumela na se ya lipamboli na Yo! **19** Nzambe alobaki: — Te! Mwasi na yo, Sara, akobotela yo mwana mobali, mpe okobenga ye « Izaki. » Nakobatela boyokani na Ngai lokola boyokani ya libela elongo na ye mpe bakitani na ye sima na ye. **20** Kasi mpo na Isimaeli, nayoki yo. Solo, nakopambola ye, nakopesa ye mabota ebele mpe nakokomisa bakitani na ye ebele. Akozala tata ya bakambi zomi na mibale, mpe nakokomisa ye tata ya ekolo monene. **21** Kasi na oyo etali boyokani na Ngai, nakosala yango elongo na Izaki, mwana mobali oyo Sara akobotela yo na eleko oyo, na mobu oyo ezali koya. **22** Tango Nzambe asilisaki kosolola na Abrayami, akendeki. **23** Kaka na mokolo wana, Abrayami azwaki mwana na ye ya mobali, Isimaeli, mpe bawumbu nyonso, ezala ba-oyo babotamaki na ndako na ye to ba-oyo asombaki na mosolo, akatisaki bango nyonso ngenga ndenge kaka Nzambe alobaki na ye. **24** Abrayami azalaki na mibu tuku libwa na libwa ya mbotama tango akatamaki ngenga; **25** mpe Isimaeli, mwana na ye ya mobali, azalaki na mibu zomi na misato tango akatamaki ngenga. **26** Abrayami mpe mwana na ye ya mobali, Isimaeli, bakatamaki ngenga mokolo moko. **27** Mibali nyonso

kati na ndako ya Abrayami, ezala ba-oyo babotamaki na ndako na ye to ba-oyo asombaki na mokili ya bapaya, bakatamaki ngenga elongo na ye.

18 Yawe abimelaki Abrayami pene ya banzete minene ya Mamire, wana avandaki na ekotelo ya ndako na ye ya kapo, na moyi makasi ya midi. **2** Tango Abrayami atombolaki miso, amonaki mibali misato pene na ye. Mpe tango kaka amonaki bango, atelemaki wuta na ndako na ye ya kapo mpe akendeki mbangu mpo na kokutana na bango; bongo agumbamaki kino na mabele. **3** Alobaki: — Nabondeli bino, bankolo na ngai, soki nazwi ngolu na miso bino, boleka mosali na bino te. **4** Tika ete namemela bino mwa mayi mpo ete bokoka kosukola makolo mpe bopema na se ya nzete oyo. **5** Tika ete namemela bino mwa eloko ya kolia mpo ete bozwa lisusu makasi na nzoto; bongo bokokoba mobembo na bino, pamba te ezali mpo na yango nde boleki epai na ngai mosali na bino. Bazongisaki: — Ezali malamu, sala ndenge olobi. **6** Abrayami akotaki na lombangu na ndako na ye ya kapo mpe alobaki na Sara: « Kamata katini misato ya farine mpe sala bagato na lombangu. » **7** Mpe Abrayami apotaki mbangu na lopango ya bibwele, azwaki mwana ngombe ya mafuta mpe apesaki yango na mosali na ye mpo ete alamba yango noki-noki. **8** Azwaki mafuta ya ngombe, miliki mpe mosuni oyo alambaki, mpe atiaki yango liboso na bango. Abrayami atelemaki pembeni na bango, na se ya nzete, wana bazalaki kolia. **9** Sima, batunaki ye: — Wapi Sara, mwasi na yo? Abrayami azongisaki: — Azali na ndako. **10** Bongo moko kati na bango alobaki: — Solo, na mobu oyo ezali koya, kaka na eleko oyo, nakozonga epai na yo, mpe Sara, mwasi na yo, akozala na mwana mobali. Nzokande, Sara

ayokaki maloba wana na ekotelo ya ndako ya kapo, na sima ya Abrayami. **11** Abrayami mpe Sara bazalaki mibange, mpo ete bakomaki na mibu ebele penza mpe Sara azalaki lisusu na makoki te ya kobota. **12** Sara asekaki mpe amilobelaki: « Awa nasili konuna boye, nakoki lisusu koyoka posa ya mobali? Kutu nkolo na ngai akomi mpe mobange! » **13** Yawe alobaki na Abrayami: — Mpo na nini Sara aseki mpe alobi: « Nakoki solo kobota mwana awa nasili kokoma mobange? » **14** Boni, ezali na eloko oyo Yawe akoki kolembana? Na mobu oyo ezali koya, na tango oyo ekatama, kaka na eleko oyo, nakozonga epai na yo, mpe Sara akozala na mwana mobali. **15** Sara abangaki; boye awanganaki: — Naseki te. Kasi Yawe alobaki: — Ezali ya solo, oseki. **16** Tango mibali yango batelemaki mpo na kokoba mobembo na bango na Sodome, Abrayami akendeki kotika bango na nzela. **17** Yawe amilobelaki: « Boni, nakoki solo kobombela Abrayami likambo oyo nalingi kosala? **18** Solo, Abrayami akokoma ekolo monene mpe ya nguya, mpe bato ya bikolo nyonso ya mabele bakomipambola mpo na ye. **19** Pamba te naponaki ye mpo ete ateya bana na ye mpe ndako na ye sima na ye ete bayeba kobatela nzela ya Yawe na kozalaka na etamboli ya malamu mpe ya sembo; na bongo nde, Ngai Yawe, nakokokisela Abrayami elaka oyo napesaki ye. » **20** Bongo Yawe alobaki: « Nayoki sango ete mabe ya bato ya Sodome mpe ya Gomore eleki ndelo, mpe masumu na bango eleki mingi penza. **21** Nakokita mpo na kotala soki makambo oyo bazali kosala ekokani na oyo Ngai nayoki. Soki ezali bongo te, nakoyeba. » **22** Mibali yango babalukaki mpe bakendeki na Sodome, kasi Abrayami atelemaki kaka liboso ya Yawe. **23** Bongo Abrayami apusanaki mpe alobaki: — Boni, Nkolo na

ngai, okoboma penza elongo moto ya sembo mpe moto mabe?
24 Soki bato ya sembo bazali tuku mitano kati na engumba,
okoboma bango kaka? Okolimbisa engumba yango te mpo na
bato ya sembo tuku mitano oyo bazali kati na yango? **25** Te,
okoki kosala likambo ya boye te! Okoki te koboma elongo bato
ya sembo mpe bato mabe, okoki kosala ndenge moko te na
bato ya sembo mpe na bato mabe. Okoki kosala bongo te!
Boni, Mosambisi ya mokili mobimba akosambisa na bosembo
te? **26** Yawe azongisaki: — Soki nakuti na Sodome bato ya
sembo tuku mitano, nakolimbisa engumba mobimba mpo na
bango. **27** Abrayami alobaki lisusu: — Solo, nazali na ngai moto
pamba mpe putulu, kasi limbisa ete nameka kosolola na Nkolo
na ngai. **28** Bongo soki motango na bato ya sembo ezali tuku
minei na mitano? Boni, okobebisa engumba mobimba mpo
na bato mitano oyo bazangi? Yawe azongisaki: — Soki nakuti
bato ya sembo tuku minei na mitano, nakobebisa yango te. **29**
Abrayami alobaki na Ye lisusu: — Bongo soki bato ya sembo
bazali kaka tuku minei? Azongisaki: — Soki bazali kaka tuku
minei, nakobebisa yango te. **30** Bongo Abrayami alobaki: — Tika
ete Nkolo na ngai asilika te soki nakobi koloba: Bongo soki bato
ya sembo bazali kaka tuku misato? Azongisaki: — Soki nakuti
bato ya sembo tuku misato, nakobebisa yango te. **31** Abrayami
alobaki: —Awa nameki kosolola na Nkolo, boni, okosala nini soki
bato ya sembo bazali kaka tuku mibale? Azongisaki: — Mpo na
bato ya sembo tuku mibale, nakobebisa engumba te. **32** Bongo
Abrayami alobaki: — Tika ete Nkolo na ngai asilika te, pamba
te nazali koloba mpo na mbala ya suka: Bongo soki bato ya
sembo bazali kaka zomi? Azongisaki: — Mpo na bato ya sembo

zomi, nakobebisa engumba te. **33** Sima na Yawe kosolola na
Abrayami, akendeki; mpe Abrayami azongaki na ndako na ye.

19 Ba-anjelu oyo mibale bakomaki na Sodome na pokwa. Wana
Loti avandaki na ekuke, amonaki bango, akendeki koyamba
bango mpe afukamaki elongi kino na mabele. **2** Alobaki na
bango: — Nabondeli bino, bankolo na ngai, boya na ndako ya
mosali na bino. Bokoki kosukola kuna makolo na bino mpe
kolekisa butu, bongo na tongo, bokoki kokoba mobembo na
bino. Bazongiselaki ye: — Te, tokolala kaka libanda. **3** Kasi
Loti abondelaki bango mingi; boye bandimaki kokende na ye
elongo mpe bakotaki na ndako na ye. Alambelaki bango bilei ya
kitoko, atumbaki mapa ezanga levire mpe baliaki. **4** Liboso ete
bakende kolala, mibali nyonso ya engumba Sodome, bilenge
mpe mibange, bawutaki bipai na bipai mpe bayaki kozingela
ndako. **5** Babelelaki Loti: — Wapi mibali oyo bayaki epai na yo
na butu oyo? Bimisela biso bango mpo ete tosangisa na bango
nzoto. **6** Loti abimaki mpo na kosolola na bango; akangaki ekuke
sima na ye. **7** Alobaki: — Te, baninga na ngai, bosala mabe te!
8 Boyoka! Nazali na bana basi mibale oyo bayebi nanu nzoto
ya mibali te. Tika ete namemela bino bango libanda! Bosala
bango nyonso oyo bolingi. Kasi bosala bato oyo eloko moko te
mpo ete bayei kovanda na ndako na ngai. **9** Bazongisaki: —
Longwa wana. Balobaki lisusu: — Botala moto oyo, ayaki awa
lokola mopaya; sik'oyo alingi komikomisa mosambisi. Tokosala
yo mabe koleka bango. Bongo batindikaki Loti na makasi mpe
bapusanaki pene ya ekuke mpo na koluka kobuka yango. **10**
Kasi mibali oyo bazalaki kati na ndako babimisaki maboko
mpe babendaki Loti na kati ya ndako mpe bakangaki ekuke.
11 Bakangaki miso ya bato nyonso oyo bazalaki na ekuke ya

ndako, ezala bilenge to mibange; boye bazalaki lisusu komona ekuke te. **12** Mibali yango mibale balobaki na Loti: — Ozali lisusu na moto mosusu na engumba oyo, ndakisa: mibali ya bana na yo ya basi, bana na yo ya mibali mpe ya basi to mpe ndeko mosusu? Bimisa bango libanda ya esika oyo **13** mpo ete tolingi kobebisa yango. Sango ya makambo mabe ya bato oyo ekomi kino epai na Yawe; yango wana Yawe atindi biso mpo na kobebisa engumba oyo. **14** Boye Loti abimaki mpe akendeki koyebisa babandami ya mabala ya bana na ye ya basi. Alobaki: « Bosala noki mpe bobima na esika oyo, pamba te Yawe alingi kobebisa engumba oyo! » Kasi babandami ya mabala ya bana na ye ya basi bakanisaki ete azali kosala maseki. **15** Tango kaka tongo etanaki, ba-anjelu batungisaki Loti mpe balobaki: — Sala noki, kamata mwasi na yo mpe bana na yo mibale ya basi oyo bazali awa; soki te, bokobebisama tango engumba oyo ekozwa etumbu. **16** Lokola azalaki kowumela, mibali yango bakangaki na makasi loboko na ye, maboko ya mwasi mpe ya bana na ye ya basi; mpe bamemaki bango na libanda ya engumba, pamba te Yawe ayokelaki bango mawa. **17** Tango kaka babimisaki bango na libanda, moko kati na mibali yango alobaki: — Bokima mpo ete bobikisa bomoi na bino! Botala sima te mpe botelema ata esika moko te kati na engumba oyo! Bokima na likolo ya bangomba, noki te bokobebisama! **18** Kasi Loti azongisaki: — Te, nkolo na ngai, tika ete esalema bongo te! **19** Mosali na yo azwi ngolu na miso na yo, mpe otalisi ngai bolamu makasi na ndenge obikisi bomoi na ngai. Kasi nakokoka te kokima na likolo ya bangomba, noki te likama ekokomela ngai mpe nakokufa. **20** Tala, ezali na engumba moko pene awa mpo na kokimela, yango ezali penza moke. Tika ngai nakimela

kuna atako ezali moke mpo ete nabikisa bomoi na ngai! **21** Anjelu alobaki na ye: — Malamu mingi, nakokokisela yo lisusu bosenga oyo. Nakobebisa te engumba oyo ozali kolobela. **22** Kasi kima noki, pamba te nakoki kosala eloko moko te soki okomi nanu kuna te. Yango wana babengaka engumba yango Tsoari. **23** Loti akomaki na Tsoari tango tongo etanaki. **24** Boye wuta na likolo, Yawe anokisaki mvula ya moto makasi ya fofolo, na sodome mpe na Gomore. **25** Abebisaki bingumba yango, etando nyonso elongo na bato nyonso oyo bazalaki kovanda kuna mpe banzete nyonso. **26** Kasi mwasi ya Loti atalaki na sima mpe akomaki ekeko ya mungwa. **27** Na tongo makasi, Abrayami amataki na esika oyo atelemaki liboso ya Yawe; **28** atalaki na ngambo ya Sodome mpe ya Gomore, mpe na ngambo ya mokili ya etando; amonaki molinga makasi komata wuta na mokili lokola molinga ya fulu monene ya moto. **29** Boye, tango Nzambe abebisaki bingumba ya etando, akanisaki Abrayami mpe abikisaki Loti na likama oyo atindelaki bingumba epai wapi Loti azalaki kovanda. **30** Loti mpe bana na ye mibale ya basi babimaki na Tsoari, bakendeki kovanda na bangomba, pamba te azalaki kobanga kotikala kuna. Ye elongo na bana na ye mibale ya basi bakendeki kovanda kati na lidusu ya libanga. **31** Mokolo moko, kulutu alobaki na leki na ye: « Tata na biso akomi mobange, mpe na etuka oyo, mobali oyo akosangisa na biso nzoto ndenge esalemaka na mokili mobimba, azali te. **32** Tika ete tomelisa tata na biso masanga ya vino mpe tosangisa na ye nzoto mpo ete, na nzela ya tata na biso, libota na biso ebunga te. » **33** Na butu wana, bazwaki masanga ya vino mpe bamelisaki tata na bango. Boye kulutu akendeki mpe asangisaki nzoto na tata na ye, mpe tata na ye atikalaki koyeba likambo

yango te, ezala tango mwana na ye ya mwasi akendeki epai na ye to tango alongwaki. **34** Mokolo oyo elandaki, kulutu alobaki na leki: « Na butu oyo ewuti koleka, nasangisaki nzoto na tata na ngai. Tika ete topesa ye lisusu masanga ya vino na butu ya lelo, mpe yo okokende kosangisa na ye nzoto mpo ete, na nzela ya tata na biso, libota na biso ebunga te. » **35** Na butu wana lisusu, bazwaki masanga ya vino mpe bamelisaki tata na bango; bongo leki akendeki mpe asangisaki nzoto na tata na ye. Tata na ye atikalaki kaka koyeba likambo yango te, ezala tango mwana na ye ya mwasi akendeki epai na ye to tango alongwaki. **36** Boye bana basi oyo mibale ya Loti bakomaki na zemi ya tata na bango. **37** Kulutu abotaki mwana mobali mpe apesaki ye kombo « Moabi; » azali tata ya ekolo ya Moabi, kino na mokolo ya lelo. **38** Leki mpe abotaki lisusu mwana mobali mpe apesaki ye kombo « Beni-Ami; » azali tata ya ekolo ya Amoni, kino na mokolo ya lelo.

20 Abrayami alongwaki na mboka wana mpo na kokende na etuka ya Negevi mpe avandaki na mboka oyo ezalaki kati ya Kadeshi mpe Shuri; sima na tango moke, akendeki kovanda na Gerari. **2** Abrayami azalaki koloba kuna na tina na Sara, mwasi na ye: « Azali ndeko na ngai ya mwasi! » Yango wana Abimeleki, mokonzi ya Gerari, atindaki bato mpo na koluka Sara mpe akamataki ye na makasi. **3** Kasi na butu, Nzambe ayaki epai ya Abimeleki kati na ndoto mpe alobaki na ye: « Okokufa mpo na mwasi oyo osili kozwa, pamba te azali mwasi ya libala. » **4** Nzokande, Abimeleki apusanaki nanu te pembeni na ye. Agangaki: — Nkolo, okoboma penza ekolo ata soki esali na yango mabe te? **5** Ezali mobali na ye moko nde alobaki: « Azali ndeko na ngai ya mwasi; » mpe ye moko andimaki: « Azali

ndeko na ngai ya mobali. » Nasali yango na motema sembo mpe na maboko ezanga mbindo. **6** Nzambe alobaki na ye na ndoto: — Solo, nayebi ete osali yango na motema sembo. Yango wana nabatelaki yo mpo ete osala lisumu te epai na Ngai, mpe natikaki te ete osimba ye. **7** Sik'oyo, zongisa mwasi yango epai ya mobali na ye mpo ete azali mosakoli. Akobondela mpo na yo mpe okokufa te. Soki ozongisi ye te, yeba ete okokufa, yo mpe bato na yo nyonso. **8** Na tongo-tongo, Abimeleki alamukaki mpe abengisaki basali na ye nyonso. Tango ayebisaki bango makambo oyo ekomelaki ye, babangaki makasi. **9** Abimeleki abengaki Abrayami mpe alobaki na ye: — Likambo nini osali biso, lisumu nini nasali yo mpo ete omemisa ngai mpe mokili na ngai ngambo ya monene boye? Osali ngai makambo oyo ekoki kosalema te. **10** Abimeleki atunaki Abrayami: — Makanisi nini ozalaki na yango mpo ete osala boye? **11** Abrayami azongisaki: — Namilobelaki: « Solo, bato ya esika oyo batosaka Nzambe ata moke te mpe bakoboma ngai mpo na mwasi na ngai. **12** Lisusu, azali ya solo ndeko na ngai ya mwasi, mwana ya tata na ngai; kasi azali mwana ya mama na ngai te. Nzokande akoma mwasi na ngai. » **13** Tango Nzambe alongolaki ngai na ndako ya tata na ngai mpo na kokende bipai na bipai, nayebisaki mwasi na ngai: « Tala bolamu oyo okosalela ngai: Bisika nyonso oyo tokokende, okolobaka na tina na ngai: ‹ Azali ndeko na ngai. › » **14** Boye Abimeleki azwaki bameme, bantaba, bangombe, basali ya mibali mpe ya basi, apesaki na Abrayami. Mpe azongiselaki ye mwasi na ye Sara. **15** Abimeleki alobaki: « Mboka na ngai ezali liboso na yo, vanda na esika oyo olingi. » **16** Abalukaki mpe alobaki lisusu epai na Sara: « Tala, napesi mbongo ya bibende, nkoto moko, epai ya ndeko na yo ya mobali. Ezali mpo

na kozipa mabe oyo basali yo mpe bato nyonso oyo bazali elongo na yo; boye okomi sembo na nyonso. » **17** Abrayami abondelaki Nzambe, mpe Nzambe abikisaki Abimeleki, mwasi na ye, mpe basi bawumbu na ye. Na nzela wana, bazwaki lisusu bana; **18** pamba te Yawe akangaki mabota kati na ndako mobimba ya Abimeleki likolo ya Sara, mwasi ya Abrayami.

21 Yawe atalisaki bolamu na Ye epai ya Sara ndenge kaka alobaki mpe akokisaki elaka oyo apesaki ye. **2** Sara azwaki zemi mpe abotelaki Abrayami mwana na kimobange na ye kaka na tango oyo Nzambe alakaki ye. **3** Abrayami apesaki na mwana oyo Sara abotelaki ye kombo « Izaki. » **4** Abrayami akatisaki Izaki ngenga tango akokisaki mikolo mwambe ya mbotama, ndenge Nzambe atindaki ye. **5** Abrayami azalaki na mibu nkama moko ya mbotama tango mwana na ye, Izaki, abotamaki. **6** Sara alobaki: « Nzambe apesi ngai libaku ya koseka; mpe moto nyonso oyo akoyoka sango oyo akoseka elongo na ngai. » **7** Abakisaki: « Nani akokaki koloba na Abrayami ete Sara akomelisa bana mabele? Pamba te naboteli ye mwana na kimobange na ye. » **8** Mwana akolaki mpe Sara akataki kopesa ye mabele. Mokolo bakataki kopesa Izaki mabele, Abrayami asalisaki feti monene. **9** Kasi tango Sara amonaki ete Isimaeli, mwana oyo Agari, moto ya Ejipito, abotelaki Abrayami, azali koseka; **10** ayebisaki Abrayami: « Bengana mwasi mowumbu oyo elongo na mwana na ye ya mobali, pamba te mwana ya mwasi mowumbu oyo, akoki te kokabola libula elongo na Izaki, mwana na ngai ya mobali. » **11** Tango Abrayami ayokaki bongo, esalaki ye pasi makasi na motema mpo na mwana na ye. **12** Kasi Nzambe ayebisaki Abrayami: « Tika koyoka pasi na motema mpo na mwana na yo ya mobali mpe mwasi mowumbu

na yo. Yoka nyonso oyo Sara azali koyebisa yo, pamba te ezali
na nzela ya Izaki nde okozwa bakitani. **13** Nakokomisa mpe
mwana mobali ya mwasi mowumbu na yo ekolo, pamba te ye
mpe azali makila na yo. » **14** Na tongo makasi ya mokolo oyo
elandaki, Abrayami azwaki lipa mpe mbeki ya mayi; apesaki
yango na Agari. Atiaki yango likolo ya lipeka na ye, apesaki ye
mwana mpe abenganaki ye. Agari akendeki mpe atambolaki
bipai na bipai na esobe ya Beri-Sheba. **15** Tango mayi oyo
ezalaki na mbeki esilaki, Agari asundolaki mwana na se ya nzete
moko ya moke. **16** Akendeki kovanda na monkama ya bametele,
pamba te alobaki: « Nalingi te komona kufa ya mwana na ngai. »
Lokola avandaki mosika ya mwana, atombolaki mongongo mpe
alelaki. **17** Nzambe ayokaki mongongo ya mwana, mpe Anjelu
na Nzambe abengaki Agari wuta na likolo. Ayebisaki ye: « Agari,
likambo nini? Kobanga te, pamba te Nzambe ayoki mongongo
ya mwana wuta na esika oyo otikaki ye. **18** Telema, tombola
mwana mpe zwa ye na loboko na yo, pamba te nakokomisa ye
ekolo monene. » **19** Nzambe afungolaki ye miso, mpe amonaki
libulu ya mayi. Akendeki kotondisa mbeki mpe amelisaki mwana.
20 Nzambe azalaki elongo na mwana. Akolaki, avandaki kati na
esobe mpe akomaki mobomi nyama na tolotolo. **21** Wana azalaki
kovanda kati na esobe ya Parani, mama na ye azwelaki ye
mwasi ya mokili ya Ejipito. **22** Kaka na tango yango, Abimeleki
mpe Pikoli, mokonzi ya mampinga na ye, bakendeki kokutana na
Abrayami; mpe Abimeleki alobaki na Abrayami: — Nzambe azali
kolongisa yo na makambo nyonso oyo ozali kosala. **23** Bongo
sik'oyo, lapa ndayi awa na Kombo ya Nzambe ete okokosa ngai
te, bana na ngai te, mpe bakoko na ngai te; kasi okosalela ngai
bolamu elongo na mboka oyo epai wapi ozali kovanda lokola

mopaya, ndenge ngai nasaleli yo. **24** Abrayami azongisaki:
— Nalapi ndayi! **25** Bongo Abrayami alobelaki Abimeleki na
tina na libulu ya mayi oyo basali ya Abimeleki babotolaki na
makasi. **26** Abimeleki azongisaki: — Nayebi te nani asalaki
bongo. Oyebisaki ngai likambo moko te na tina na yango, mpe
nayoki yango kaka lelo. **27** Abrayami azwaki bameme, bantaba,
bangombe, mpe apesaki yango na Abimeleki; bongo bango
mibale basalaki boyokani. **28** Abrayami atiaki pembeni bana
meme sambo oyo azwaki kati na etonga. **29** Abimeleki atunaki
Abrayami: — Bana meme sambo oyo otie pembeni elakisi
nini? **30** Azongisaki: — Ndima bana meme sambo oyo ewuti
na maboko na ngai lokola litatoli ete ngai nde natimolaki libulu
yango. **31** Yango wana babengaki esika yango Beri-Sheba,
pamba te na esika yango nde bango mibale balapaki ndayi. **32**
Sima na bango kosala boyokani kuna na Beri-Sheba, Abimeleki
mpe Pikoli, mokonzi ya mampinga na ye, bazongaki na mokili ya
Filisitia. **33** Abrayami alonaki nzete ya tamarisi na Beri-Sheba
mpe abelelaki Yawe, Nzambe ya bileko na bileko. **34** Abrayami
avandaki lisusu tango molayi na mokili ya Filisitia.

22 Na sima na makambo wana, Nzambe amekaki Abrayami.
Alobaki na ye: — Abrayami! Abrayami azongisaki: — Ngai oyo.
2 Nzambe alobaki na ye: — Zwa Izaki, mwana na yo ya mobali,
mwana na yo se moko oyo olingaka; kende na mokili ya Morija,
mpe kuna, okopesa Ngai ye lokola mbeka ya kotumba na likolo
ya ngomba oyo nakolakisa yo. **3** Na tongo-tongo, Abrayami
atelemaki mpe abongisaki ane na ye. Azwaki basali mibale kati
na basali na ye, azwaki mpe Izaki, mwana na ye. Abukaki bakoni
mpo na kotumba mbeka, atelemaki mpe akendeki na esika
oyo Nzambe ayebisaki ye. **4** Na mokolo ya misato, Abrayami

atombolaki miso na ye mpe amonaki esika yango na mosika.
5 Bongo Abrayami ayebisaki basali na ye: « Botikala awa
elongo na ane, wana ngai elongo na mwana tozali kokende kino
kuna na likolo mpo na kogumbamela Nzambe; sima na yango,
tokozongela bino. » **6** Abrayami azwaki bakoni ya kotumbela
mbeka mpe amemisaki yango Izaki, mwana na ye; mpe ye moko
amemaki moto mpe mbeli, bongo bango mibale bakendeki nzela
moko. **7** Izaki atunaki Abrayami, tata na ye: — Tata na ngai!
Abrayami azongisaki: — Ngai oyo! Izaki alobaki: — Tozali na
moto mpe koni, kasi wapi mpate mpo na mbeka ya kotumba?
8 Abrayami azongisaki: — Mwana na ngai, Ye moko Nzambe
akopesa mpate mpo na mbeka ya kotumba. Boye bango mibale
bakendeki nzela moko. **9** Tango bakomaki na esika oyo Nzambe
alakisaki ye, Abrayami atongaki etumbelo na esika yango mpe
abongisaki bakoni na likolo na yango. Akangaki Izaki, mwana
na ye ya mobali, basinga mpe alalisaki ye na etumbelo likolo
ya bakoni. **10** Boye Abrayami azwaki mbeli mpe asembolaki
loboko na ye mpo na koboma mwana na ye ya mobali. **11**
Kasi anjelu ya Yawe abengaki ye wuta na likolo: — Abrayami!
Abrayami! Abrayami azongisaki: — Ngai oyo. **12** Anjelu alobaki:
— Kosembola loboko na yo te likolo ya mwana, kosala ye mabe
te. Nasosoli sik'oyo ete otosaka Nzambe, pamba te oboyi te
kopesa Ngai mwana na yo ya mobali, mwana na yo se moko. **13**
Abrayami atombolaki miso na ye mpe amonaki meme ya mobali
oyo maseke na yango ezalaki ya kokangama na nzete ya moke.
Azwaki yango mpe apesaki yango mbeka ya kotumba na esika
ya mwana na ye ya mobali. **14** Abrayami abengaki esika yango
« Nkolo akopesa. » Yango wana balobaka kino lelo: « Na likolo
ya ngomba ya Yawe, ekopesama. » **15** Anjelu ya Yawe abengaki

Abrayami na mbala ya mibale wuta na likolo **16** mpe alobaki: « Nakati seleka na Kombo na Ngai, elobi Yawe, ete lokola osali likambo ya boye, lokola oboyi te kopesa Ngai mwana na yo ya mobali, mwana na yo se moko, **17** nakopambola yo solo mpe nakokomisa bakitani na yo ebele lokola minzoto ya likolo, mpe ebele lokola zelo ya ebale. Bakitani na yo bakokamata bingumba ya banguna na bango. **18** Bato ya bikolo nyonso ya mabele bakomipambola mpo na bakitani na yo, pamba te otosi Ngai. » **19** Abrayami azongaki epai ya basali na ye mpe bakendeki elongo na Beri-Sheba epai wapi akobaki kovanda. **20** Sima na makambo wana, bayebisaki Abrayami ete Milika mpe abotelaki Naori, ndeko ya Abrayami, bana: **21** Mwana na ye ya liboso, Utsi; Buzi, ndeko na ye mobali; Kemweli, tata ya Arami; **22** Kesedi, Azo, Pilidashi, Yidilafi mpe Betweli. **23** Betweli azalaki tata ya Rebeka. Milika abotelaki Naori, ndeko mobali ya Abrayami, bana mibali mwambe. **24** Makangu ya Naori, oyo kombo na ye ezalaki Reuma, ye mpe abotelaki Naori bana: Teba, Gami, Taashi mpe Maaka.

23 Sara awumelaki na bomoi mibu nkama moko na tuku mibale na sambo. **2** Akufaki na Kiriati-Ariba oyo ezali Ebron, na mokili ya Kanana. Abrayami asalaki matanga mpo na Sara mpe alelaki ye. **3** Abrayami alongwaki liboso ya ebembe ya mwasi na ye mpe asololaki na bato ya Iti. **4** Alobaki na bango: — Nazali mopaya mpe navandaka kati na bino; botekela ngai eteni ya mabele kati na bino mpo ete nakunda mwasi na ngai. **5** Bato ya Iti bazongiselaki Abrayami: **6** — Yoka biso, nkolo na ngai; ya solo, ozali moto monene kati na biso. Kunda mwasi na yo kati na kunda oyo eleki kitoko kati na bakunda na biso. Moko te kati na biso akoboya kopesa yo kunda na ye mpo ete okunda mwasi

na yo. **7** Boye, Abrayami atelemaki mpe agumbamaki liboso ya
bato ya mboka wana, bato ya Iti. **8** Ayebisaki bango: — Soki
ezali mokano na bino ete nakunda nzoto ya mwasi na ngai
awa, boyoka ngai mpe bosengela ngai epai ya Efroni, mwana
mobali ya Tsoari, **9** ete atekela ngai libulu na ye ya mabanga
oyo ezali na Makipela, na suka ya elanga na ye. Boyebisa ye
ete atekela ngai yango na motuya oyo ekoki na yango mpo ete
nakomisa yango mabele ya kokunda bato na ngai. **10** Nzokande,
Efroni, moto ya Iti, oyo azalaki kovanda kati na bato na ye,
azongiselaki Abrayami na miso ya bato ya Iti, liboso ya bato
nyonso oyo bayaki na ekuke ya engumba na ye: **11** — Te, nkolo
na ngai, yoka ngai! Napesi yo elanga mpe libulu ya mabanga
oyo ezali kati na yango. Napesi yo yango liboso ya bato na ngai
mpo ete okunda mwasi na yo. **12** Abrayami agumbamaki liboso
ya bato ya mboka **13** mpe azongiselaki Efroni: — Nabondeli
yo, yoka ngai! Soki olingi, nakopesa yo motuya oyo ekoki na
elanga. Ndima yango mpo ete nakunda mwasi na ngai kuna.
14 Efroni azongiselaki Abrayami: **15** — Yoka, nkolo na ngai!
Mabele ya motuya ya mbongo ya bibende, nkama minei, ezali
penza nini kati na ngai mpe yo? Kamata mabele yango mpe
kunda mwasi na yo. **16** Abrayami andimaki maloba ya Efroni
mpe amemelaki ye motuya oyo alobaki na miso ya bato ya Iti:
mbongo ya bibende, nkama minei, kolanda ndenge bazalaki
kotanga mbongo na tango wana. **17** Boye elanga ya Efroni
oyo ezalaki na Makipela, pembeni ya Mamire, elongo na libulu
ya mabanga oyo ezalaki kati na yango, banzete nyonso oyo
ezalaki kati na elanga mpe na bandelo ya zingazinga na yango,
epesamaki **18** epai ya Abrayami mpe ekomaki ya ye na miso ya
bato ya Iti oyo bayaki na ekuke ya engumba. **19** Sima na yango,

Abrayami akundaki mwasi na ye Sara na libulu ya mabanga ya elanga ya Makipela, pembeni ya Mamire oyo ezali Ebron, na mokili ya Kanana. **20** Bato ya Iti bapesaki Abrayami elanga yango elongo na libulu ya mabanga oyo ezalaki na kati mpo ete ekoma ya ye mpe akundaka bato na ye kuna.

24 Abrayami akomaki mobange mpe mibu ya bomoi na ye epusanaki. Yawe apambolaki ye na makambo nyonso. **2** Abrayami alobaki na mosali na ye, oyo awumelaki mingi na ndako na ye mpe azalaki kokamba biloko na ye nyonso: — Tia loboko na yo na se ya mopende na ngai **3** mpe lapa ndayi na Kombo na Yawe, Nzambe oyo asala likolo mpe mokili, ete okozwela te mwana na ngai ya mobali mwasi kati na bana basi ya Kanana, ba-oyo nazali kovanda kati na bango. **4** Kasi okokende na mokili na ngai mpe na libota na ngai, mpe okozwa mwasi moko mpo na Izaki, mwana na ngai ya mobali. **5** Mosali atunaki ye: — Tango mosusu mwasi yango akolinga na ye te kolanda ngai na mokili oyo. Boni, nakoki na ngai kozongisa mwana na yo ya mobali na mokili epai wapi owuta? **6** Abrayami alobaki: — Keba na yo! Kozongisa mwana na ngai kuna te. **7** Yawe, Nzambe ya likolo, oyo abimisaki ngai na ndako ya tata na ngai mpe na mokili epai wapi nabotama, oyo alobaki na ngai mpe alakaki ngai na nzela ya ndayi ete akopesa mokili oyo na bakitani na ngai, akotindela yo anjelu na Ye mpo ete azala liboso na yo mpe mpo ete okoka koyela mwana na ngai ya mobali mwasi ya mokili wana. **8** Soki mwasi yango aboyi na ye kolanda yo, wana okangolami na ndayi oyo nazali kosenga yo kolapa. Kasi komeka kozongisa mwana na ngai ya mobali kuna te. **9** Boye, mosali atiaki loboko na se ya mopende ya Abrayami, nkolo na ye, alapaki ndayi ya kosala makambo yango. **10** Bongo

mosali azwaki bashamo zomi kati na bashamo ya nkolo na ye elongo na biloko ya ndenge na ndenge oyo eleki kitoko; akendeki na Arami mpe azwaki nzela ya engumba ya Naori. **11** Tango akomaki kuna, avandisaki bashamo pembeni ya libulu ya mayi, na libanda ya engumba. Ezalaki na pokwa, na tango oyo basi babimaka mpo na kotoka mayi. **12** Abondelaki: « Eh Yawe, Nzambe ya Abrayami, nkolo na ngai, longisa ngai na mokolo ya lelo mpe lakisa bolamu na Yo epai ya Abrayami, nkolo na ngai. **13** Tala, natelemi pene ya libulu ya mayi mpe bana basi ya engumba bazali kobima mpo na koya kotoka mayi. **14** Tika ete mwana mwasi oyo nakoloba na ye: ‹ Nabondeli yo, tengemisa mbeki na yo mpo ete namela mayi, › mpe ye akozongisela ngai: ‹ Mela na yo, mpe nakomelisa lisusu bashamo na yo, › azala mwasi oyo oponi mpo na Izaki, mosali na Yo. Na nzela oyo, nakoyeba ete olakisi bolamu na Yo epai ya nkolo na ngai. » **15** Liboso ete asilisa kosambela, Rebeka abimaki na mbeki na ye na lipeka. Azalaki mwana mwasi ya Betweli, mwana mobali ya Milika oyo azalaki mwasi ya Naori, ndeko ya Abrayami. **16** Elenge mwasi azalaki kitoko penza, ayebaki nanu nzoto ya mibali te; ata mobali moko te asangisaki na ye nzoto. Akitaki na libulu ya mayi, atondisaki mbeki na ye mpe amataki. **17** Mosali akimaki mbangu mpo na kokutana na ye mpe alobaki: — Nabondeli yo, tika ngai namela ndambo ya mayi na mbeki na yo. **18** Mwana mwasi alobaki: — Mela na yo, nkolo na ngai! Akitisaki mbeki mbangu na maboko na ye mpe apesaki ye mpo ete amela. **19** Sima na kopesa ye mayi ya komela, alobaki: — Nakotoka lisusu mayi mpo na bashamo na yo nyonso kino ekosilisa komela. **20** Asalaki na lombangu mpe asopaki mayi nyonso ya mbeki na ye na esika oyo banyama emelelaka mayi; akimaki lisusu na

libulu mpe atokaki mayi mpo na bashamo na ye nyonso. **21** Mosali azalaki kotala ye na bokebi, alobaki eloko moko te mpo na koyeba soki Yawe alongisi mobembo na ye to te. **22** Tango bashamo esilisaki komela mayi, mosali azwaki lopete moko ya wolo, oyo batiaka na zolo mpe ezalaki ya bagrame motoba. Azwaki mpe basheneti mibale ya wolo: moko na moko ezalaki na bagrame koleka nkama moko. **23** Atunaki ye: — Ozali mwana mwasi ya nani? Nabondeli yo, yebisa ngai. Boni, esika ekoki komonana na ndako ya tata na yo mpo na biso mpo ete tolekisa kuna butu? **24** Azongiselaki ye: — Nazali mwana ya Betweli, mwana mobali ya Milika mpe Naori. **25** Abakisaki: — Tozali na matiti mpe biloko ebele ya koleisa bibwele; tozali mpe na esika mpo na yo mpo ete olekisa butu. **26** Boye, mosali akitisaki moto na ye na se mpe agumbamelaki Yawe. **27** Alobaki: « Tika ete Yawe, Nzambe ya nkolo na ngai, Abrayami, akumisama; Ye oyo atiki te kolakisa bolamu na Ye mpe boyengebene na Ye epai ya nkolo na ngai, pamba te atambolisi ngai na mobembo kino na ndako ya bandeko ya nkolo na ngai! » **28** Elenge mwasi akimaki mbangu na ndako mpe alobaki epai ya mama na ye makambo oyo elekaki. **29** Rebeka azalaki na ndeko moko ya mobali oyo kombo na ye ezalaki « Labani. » Ye mpe abimaki mbangu mpo na kokutana na mosali ya Abrayami kuna na libulu ya mayi. **30** Tango kaka amonaki lopete oyo batiaki na zolo mpe basheneti na maboko ya ndeko na ye ya mwasi, mpe ayokaki Rebeka koloba makambo oyo mosali alobaki mpo na ye, akendeki epai ya mosali mpo ete amonaki ye ya kotelema pene ya bashamo, pembeni ya libulu ya mayi. **31** Alobaki: « Yaka na ndako na biso, yo oyo opambolama na Yawe. Mpo na nini otelemi awa na libanda? Nabongisi ndako mpe esika

mpo na bashamo. » **32** Boye mosali ya Abrayami akotaki na
ndako ya Labani, mpe bakitisaki biloko oyo ezalaki na likolo ya
bashamo. Bamemaki bashamo na ye na esika oyo ezalaki na
matiti mpe bilei ya banyama. Bamemaki mpe mayi mpo na ye
mpe mpo na bato oyo bazalaki elongo na ye mpo ete basukola
makolo. **33** Batielaki ye lisusu biloko ya kolia, kasi alobaki: —
Nakoki kolia te kino nakosilisa koloba makambo nyonso oyo
nazali na yango. Labani alobaki na ye: — Yebisa biso makambo
yango. **34** Azongisaki: — Nazali mosali ya Abrayami. **35** Yawe
apambola mingi nkolo na ngai mpe akomisa ye mozwi: apesa ye
bameme, bantaba, bangombe, palata mpe wolo, basali ya mibali
mpe ya basi, ba-ane mpe bashamo. **36** Sara, mwasi ya nkolo
na ngai, na kimobange na ye, abotelaki nkolo na ngai mwana
mobali, mpe nkolo na ngai apesaki biloko na ye nyonso epai
ya mwana yango. **37** Nzokande, nkolo na ngai alapisaki ngai
ndayi na maloba oyo: « Kati na bana basi ya Kanana epai wapi
nazali kovanda, okozwela mwana na ngai mwasi awa te. **38**
Kasi okokende na libota ya tata na ngai mpe na ekolo na ngai,
kuna nde okozwa mwasi mpo na mwana na ngai ya mobali. »
39 Nazongiselaki nkolo na ngai: « Tango mosusu, mwasi yango
akolinga na ye kolanda ngai te. » **40** Mpe ye alobaki na ngai
lisusu: « Yawe oyo natambolaki liboso na Ye akotinda anjelu
na Ye elongo na yo mpe akolongisa mobembo na yo mpo ete
ozwela mwana na ngai ya mobali mwasi oyo akowuta na ekolo
na ngai mpe na libota ya tata na ngai. **41** Boye tango okokende
na ekolo na ngai, soki baboyi kopesa yo ye, okozala na ngambo
te na ndayi oyo nalapisi yo. » **42** Nzokande lelo, tango nakomaki
na libulu ya mayi, nasambelaki: « Oh Yawe, Nzambe ya nkolo
na ngai, Abrayami, nabondeli Yo, longisa mobembo na ngai. **43**

Tala ngai, natelemi pembeni ya libulu oyo ya mayi, elenge mwasi oyo akobima mpo na koya kotoka mayi mpe oyo nakoloba na ye: ‹ Nabondeli yo, nakoki kozwa ndambo ya mayi ya komela na mbeki na yo? › **44** Mpe ye akozongisela ngai: ‹ Mela na yo, mpe nakotoka lisusu mayi mpo na bashamo na yo, › tika ete ye nde azala mwasi oyo Yawe aponi mpo na mwana mobali ya nkolo na ngai. » **45** Liboso ete nasilisa kosambela kati na motema na ngai, Rebeka abimaki na mbeki na lipeka na ye. Akitaki na libulu ya mayi mpe atokaki mayi. Nalobaki na ye: « Nabondeli yo, pesa ngai mayi ya komela. » **46** Akitisaki mbangu mbeki na ye wuta na lipeka na ye mpe alobaki: « Mela na yo, mpe nakomelisa lisusu bashamo na yo. » Boye namelaki mayi, mpe amelisaki lisusu bashamo mayi. **47** Natunaki ye: « Ozali mwana mwasi ya nani? » Azongisaki: « Nazali mwana mwasi ya Betweli, mwana mobali oyo Milika abotelaki Naori. » Boye natiaki lopete na zolo na ye mpe basheneti na maboko na ye. **48** Nakitisaki elongi na se mpe nagumbamelaki Yawe; nakumisaki Yawe, Nzambe ya nkolo na ngai, Abrayami, oyo atambolisaki ngai na nzela ya sembo mpo na kozwela mwana na ye ya mobali mwana mwasi ya ndeko ya nkolo na ngai. **49** Mpe sik'oyo, boyebisa ngai soki bokosalela nkolo na ngai bolamu mpe boyengebene. Soki te, boyebisa ngai mpo ete naluka nzela mosusu. **50** Labani mpe Betweli bazongisaki: — Makambo oyo nyonso ewuti epai na Yawe. Tozali na likambo mosusu te ya koloba na yo. **51** Tala Rebeka, azali liboso na yo! Kamata ye mpe kende na ye; mpe tika ete azala mwasi ya mwana mobali ya nkolo na yo, ndenge Yawe abongisi. **52** Tango mosali ya Abrayami ayokaki makambo oyo bayebisaki ye, akitisaki elongi na ye kino na se liboso ya Yawe. **53** Abimisaki biloko ya wolo, ya palata mpe bilamba;

bongo apesaki yango na Rebeka. Apesaki mpe bakado ya motuya epai ya ndeko na ye ya mobali mpe epai ya mama na ye.
54 Sima na yango, mosali ya Abrayami mpe bato oyo bazalaki elongo na ye baliaki, bamelaki mpe balekisaki butu kati na ndako wana. Na tongo, tango balamukaki, mosali ya Abrayami alobaki na bango: — Botika ete nazonga epai ya nkolo na ngai. **55** Ndeko mobali mpe mama ya Rebeka bazongisaki: — Tika ete elenge mwasi atikala nanu elongo na biso mikolo zomi, sima nde bokoki kokende. **56** Kasi alobaki na bango: — Bowumisa ngai te, pamba te Yawe alongisi mobembo na ngai; botika ngai kokende mpo ete nazonga epai ya nkolo na ngai. **57** Balobaki na ye: — Tika ete tobenga elenge mwasi mpe totuna posa na ye.
58 Babengaki Rebeka mpe batunaki ye: — Ondimi solo kokende na mobali oyo? Rebeka azongisaki: — Iyo, nandimi. **59** Boye batikaki ndeko na bango ya mwasi Rebeka ete akende elongo na mama oyo asungaka ye, na mosali ya Abrayami elongo na bato na ye. **60** Bapambolaki Rebeka mpe balobaki na ye: « Ndeko na biso ya mwasi, tika ete okoma mama ya nkoto ya bato, mpe tika ete bana na yo bakamata bingumba ya banguna na bango! » **61** Boye Rebeka elongo na basali na ye ya basi batelemaki, bamataki likolo ya bashamo mpe balandaki mosali ya Abrayami. Bongo mosali ya Abrayami akamataki Rebeka mpe bakendeki na ye nzela moko. **62** Nzokande, Izaki azalaki kovanda na Negevi mpe awutaki na libulu ya mayi na Lakai-Royi.
63 Na pokwa, Izaki akendeki na bilanga mpo na kozwa tango ya kokanisa na bozindo. Tango atombolaki miso, amonaki bashamo kopusana pene ya esika oyo azalaki. **64** Tango Rebeka mpe atombolaki miso, amonaki Izaki mpe akitaki wuta na shamo na ye. **65** Atunaki mosali ya Abrayami: — Nazali komona mobali

moko kati na bilanga, azali koya kokutana na biso; azali nani?
Mosali ya Abrayami azongisaki: — Azali nkolo na ngai. Bongo
Rebeka azwaki vwale na ye mpe amizipaki na elongi. **66** Mosali
ya Abrayami ayebisaki Izaki makambo nyonso oyo asalaki. **67**
Na yango, Izaki amemaki Rebeka kati na ndako ya kapo ya
mama na ye Sara, azwaki ye mpo ete azala mwasi na ye mpe
alingaki ye. Boye Izaki abondisamaki na kufa ya mama na ye.

25 Abrayami abalaki mwasi mosusu, kombo na ye « Ketura.
» **2** Ketura abotelaki ye: Zimirani, Yokishani, Medani, Madiani,
Ishibaki mpe Shuwa. **3** Yokishani azalaki tata ya Saba mpe
Dedani. Tala bato oyo bazalaki bakitani ya Dedani: Bato ya
Ashuri, ya Letushi mpe ya Lewumi. **4** Madiani azalaki tata
ya Efa, ya Eferi, ya Enoki, ya Abida mpe ya Elida. Bato oyo
nyonso bazalaki bakitani ya Ketura. **5** Abrayami atikaki biloko
na ye nyonso na maboko ya Izaki. **6** Kasi wana Abrayami
azalaki nanu na bomoi, apesaki bakado epai ya bana mibali ya
bamakangu na ye mpe atindaki bango na mokili ya este, mosika
ya mwana na ye ya mobali Izaki. **7** Abrayami awumelaki na
bomoi mibu nkama moko na tuku sambo na mitano. **8** Bongo
Abrayami akataki motema mpe akufaki. Sima na ye kotonda
mikolo mpe kokoma mobange makasi, akendeki kokutana na
bakoko na ye. **9** Bana na ye ya mibali, Izaki mpe Isimaeli,
bakundaki ye na lilita ya mabanga ya Makipela pene ya Mamire,
kati na elanga ya Efroni, mwana mobali ya Tsoari, moto ya
Iti. **10** Abrayami asombaki elanga yango epai ya bato ya Iti.
Ezalaki kuna nde bakundaki mwasi na ye Sara. **11** Sima na
kufa ya Abrayami, Nzambe apambolaki Izaki, mwana mobali ya
Abrayami. Izaki azalaki kovanda pene ya Lakai-Royi. **12** Tala
molongo ya bakitani ya Isimaeli, mwana mobali ya Abrayami,

oyo Agari, moto ya Ejipito mpe mwasi mosali ya Sara, abotelaki Abrayami. **13** Tala bakombo ya bana mibali ya Isimaeli kolanda ndenge babotamela: Nebayoti, mwana mobali ya liboso ya Isimaeli; Kedari, Adibeli, Mibisami, **14** Mishima, Duma, Masa, **15** Adadi, Tema, Yeturi, Nafishi mpe Kedima. **16** Bango nde bazalaki bana mibali zomi na mibale ya Isimaeli. Moko na moko azalaki mokambi ya libota, mpe apesaki kombo na ye na mboka na ye mpe na molako na ye. **17** Isimaeli awumelaki na bomoi mibu nkama moko na tuku misato na sambo. Akataki motema mpe akufaki; akendeki kokutana na bakoko na ye. **18** Bakitani na ye bazalaki kovanda na mokili oyo ezalaki kati na Avila mpe Shuri, pene ya Ejipito, na nzela oyo ekenda na Asiri. Bazalaki tango nyonso kovanda lokola banguna ya bandeko na bango nyonso. **19** Tala libota ya Izaki, mwana mobali ya Abrayami. Abrayami azalaki tata ya Izaki, **20** mpe Izaki azalaki na mibu tuku minei ya mbotama tango abalaki Rebeka, mwana mwasi ya Betweli, moto ya Arami ya Padani-Arami, mpe ndeko mwasi ya Labani, moto ya Arami. **21** Izaki abondelaki Yawe mpo na Rebeka, mwasi na ye, oyo azalaki ekomba. Yawe ayanolaki libondeli na ye, mpe Rebeka akomaki na zemi. **22** Kati na libumu na ye, bana bazalaki kowelana. Alobaki: « Likambo nini oyo ekomeli ngai? » Boye, akendeki kotuna Yawe. **23** Yawe alobaki na ye: « Bikolo mibale ezali kati na libumu na yo, mpe mabota mibale ekabwana ekobima na libumu na yo; ekolo moko ekoleka ekolo mosusu na makasi, mpe kulutu akosalela leki. » **24** Wana tango na ye ya kobota ekokaki, azalaki na mapasa mibale kati na libumu na ye. **25** Lipasa ya liboso oyo abimaki azalaki motane mpe nzoto na ye mobimba ezalaki etonda na bapwale lokola elamba ya bapwale; yango wana babengaki ye « Ezawu. » **26** Sima na yango, ndeko

na ye mpe abimaki, loboko na ye ekanga litindi ya Ezawu; yango wana bapesaki ye kombo « Jakobi. » Izaki azalaki na mibu tuku motoba ya mbotama tango Rebeka abotaki. **27** Bana mibali yango bakolaki. Ezawu akomaki mobomi makasi ya banyama mpe azalaki kolekisa tango mingi na zamba; Jakobi azalaki moto ya kimia, azalaki kosepela kovanda na ndako. **28** Izaki abandaki kosepela mingi na misuni, yango wana alingaki mingi Ezawu; mpe Rebeka alingaki mingi Jakobi. **29** Mokolo moko, wana Jakobi azalaki kolamba elubu, Ezawu oyo awutaki na bilanga ayaki na kolemba. **30** Ezawu alobaki na Jakobi: — Nalembi makasi; tika ngai nalia elubu oyo, elubu oyo kaka. Yango wana bazalaki mpe kobenga ye Edomi. **31** Jakobi azongisaki: — Tekela ngai liboso boyaya na yo. **32** Ezawu azongisaki: — Tala, nakokufa na nzala. Boyaya na ngai ekopesa ngai nini? **33** Kasi Jakobi alobaki: — Lapa liboso ndayi. Ezawu alapaki ndayi epai ya Jakobi; mpe na nzela wana, atekaki boyaya na ye epai ya Jakobi. **34** Jakobi apesaki Ezawu lipa mpe elubu ya misili. Ezawu aliaki mpe amelaki, bongo atelemaki mpe akendeki. Ezali ndenge wana nde Ezawu atiolaki boyaya na ye.

26 Wana nzala makasi ekotaki lisusu na mokili lokola na tango ya Abrayami, Izaki akendeki na Gerari epai ya Abimeleki, mokonzi ya bato ya Filisitia. **2** Boye Yawe abimelaki ye mpe ayebisaki ye: — Kokende na Ejipito te! Vanda na mokili oyo nakolakisa yo. **3** Vanda kati na mokili oyo; nakozala na yo elongo mpe nakopambola yo, pamba te nakopesa mabele oyo nyonso epai na yo mpe epai ya bana na yo; nakokokisa ndayi oyo nalapaki epai ya Abrayami, tata na yo. **4** Nakokomisa bakitani na yo ebele lokola minzoto ya likolo mpe nakopesa bango mabele oyo nyonso. Boye mpo na bakitani na yo, bikolo nyonso ya mokili

ekomipambola. **5** Nakosala yango mpo ete Abrayami atosaki
Ngai, abatelaki bikateli na Ngai, mitindo na Ngai mpe mibeko
na Ngai. **6** Boye, Izaki avandaki na Gerari. **7** Tango bato ya
esika wana batunaki ye na tina na mwasi na ye, azongisaki: —
Azali ndeko na ngai ya mwasi. Azalaki koloba te ete azali mwasi
na ye mpo ete azalaki kobanga ete bato ya mboka baboma
ye mpo na Rebeka, pamba te azalaki penza kitoko. **8** Tango
awumelaki na mboka yango, Abimeleki, mokonzi ya bato ya
Filisitia, atalaki wuta na lininisa mpe amonaki Izaki kosakana na
mwasi na ye Rebeka. **9** Bongo Abimeleki abengisaki ye mpe
alobaki na ye: — Rebeka azali solo mwasi na yo. Mpo na nini
olobaki: « Azali ndeko na ngai ya mwasi? » Izaki azongisaki:
— Kati na ngai, nazalaki koloba ete nakokaki kokufa mpo na
ye. **10** Abimeleki alobaki lisusu: — Nasali bino likambo nini?
Etikalaki kaka moke ete mobali moko kati na bato na ngai akota
mpe asangisa nzoto na mwasi na yo. Boye, olingaki komemisa
biso ngambo. **11** Abimeleki apesaki mitindo na bato nyonso: —
Moto nyonso oyo akosala mabe na moto oyo mpe na mwasi
na ye, akokufa. **12** Izaki alonaki mbuma na mabele oyo mpe
abukaki monkama na monkama na oyo alonaki, pamba te Yawe
apambolaki ye. **13** Izaki akomaki mozwi, mpe bozwi na ye
ekobaki kaka komata kino akomaki moto na bozwi ebele. **14**
Bato ya Filisitia bakomaki koyokela ye likunya, pamba te azalaki
na bameme ebele, bantaba ebele, bangombe ebele mpe basali
ebele. **15** Boye bato ya Filisitia bakundaki mabulu nyonso oyo
basali ya Abrayami, tata na ye, batimolaki tango azalaki nanu na
bomoi mpe batondisaki yango na mabele. **16** Bongo Abimeleki
alobaki na Izaki: — Kende mosika na biso, pamba te okomi na
nguya mingi koleka biso. **17** Izaki alongwaki wana mpe akendeki

kotonga ndako na ye ya kapo na lubwaku ya Gerari epai wapi avandaki. **18** Atimolaki lisusu mabulu ya mayi oyo batimolaki na tango ya tata na ye Abrayami. Mabulu yango ezalaki bato ya Filisitia nde bakundaki yango sima na kufa ya Abrayami, mpe Izaki abengaki yango kaka na bakombo oyo tata na ye Abrayami apesaka yango. **19** Basali ya Izaki batimolaki na lubwaku mpe bamonaki kuna libulu ya mayi ya peto. **20** Babateli bibwele ya Gerari baswanisaki babateli bibwele ya Izaki mpe balobaki na bango: « Mayi oyo ezali ya biso. » Izaki apesaki libulu yango kombo « Eseki, » pamba te baswanisaki ye na tina na yango. **21** Batimolaki libulu mosusu, kasi baswanisaki ye lisusu na tina na yango, mpe apesaki yango kombo « Sitina. » **22** Alongwaki wana mpe akendeki kotimola libulu mosusu; mpe moto moko te aswanisaki ye na tina na yango. Yango wana apesaki yango kombo « Reoboti, » pamba te alobaki: « Sik'oyo, Yawe apesi biso esika monene, mpe tokofuluka na mokili oyo. » **23** Kolongwa wana, akendeki na Beri-Sheba. **24** Na butu ya mokolo oyo Izaki akomaki na Beri-Sheba, Yawe abimelaki ye mpe alobaki na ye: « Nazali Nzambe ya Abrayami, tata na yo; kobanga te, nazali elongo na yo. Mpo na Abrayami, mosali na Ngai, nakopambola yo mpe nakokomisa bakitani na yo ebele. » **25** Kaka na esika yango, Izaki atongaki etumbelo, abelelaki Kombo ya Yawe, atongaki ndako na ye ya kapo. Basali na ye batimolaki libulu mosusu ya mayi. **26** Wuta na Gerari, Abimeleki elongo na Awuzati, mopesi toli na ye, mpe Pikoli, mokonzi ya mampinga na ye, bayaki kokutana na Izaki. **27** Izaki atunaki bango: — Mpo na nini boyei epai na ngai, bino bato oyo bolingaka ngai te mpe bobenganaki ngai epai na bino? **28** Bazongiselaki ye: — Tomoni ya solo ete Yawe azali elongo na

yo, yango wana tolobaki: « Tika ete tosala boyokani kati na biso mpe yo na nzela ya ndayi. **29** Lapa ndayi ete okosala biso mabe te ndenge biso mpe tosalaki yo mabe te; tosalelaki yo kaka bolamu mpe totikaki yo kokende na kimia. Sik'oyo, Yawe apamboli yo. » **30** Izaki asalelaki bango feti monene; baliaki mpe bamelaki. **31** Na tongo-tongo ya mokolo oyo elandaki, balapanaki ndayi; bongo Izaki abimisaki bango na nzela mpe atikaki bango kokende na kimia. **32** Kaka na mokolo yango, basali ya Izaki bayaki kopesa ye sango ete bamoni mayi na libulu oyo bazalaki kotimola. **33** Izaki apesaki libulu yango kombo « Sheba. » Yango wana engumba yango ebengami kino lelo Beri-Sheba. **34** Tango Ezawu akokisaki mibu tuku minei ya mbotama, abalaki Jiditi, mwana mwasi ya Beri, moto ya mokili ya Iti, mpe Basimati, mwana mwasi ya Eloni, moto ya mokili ya Iti. **35** Basi yango bazalaki koyokisa Izaki mpe Rebeka pasi na motema.

27 Tango Izaki akomaki mobange mpe miso na ye ezalaki komona lisusu malamu te, abengaki Ezawu, mwana na ye ya liboso ya mobali. Alobaki na ye: — Mwana na ngai! Ezawu azongisaki: — Ngai oyo! **2** Izaki alobaki: — Nakomi mobange mpe nayebi mokolo ya kufa na ngai te. **3** Yango wana, zwa sik'oyo mandoki na yo ya bokila, saki ya bokila mpe tolotolo; kende na zamba mpe bomela ngai nyama. **4** Okolambela ngai elubu ya kitoko ndenge nalingaka mpe okomemela ngai yango; nakolia mpo ete napambola yo liboso ete nakufa. **5** Nzokande, Rebeka azalaki koyoka makambo oyo Izaki azalaki koyebisa mwana na ye Ezawu. Tango Ezawu akendeki na zamba mpo na koboma nyama mpe kozonga na yango, **6** Rebeka ayebisaki Jakobi, mwana na ye ya mibale: — Tala, nayokaki tata na yo koyebisa Ezawu, ndeko na yo: **7** « Memela ngai nyama!

Okolambela ngai elubu ya kitoko, mpe nakolia yango mpo ete napambola yo na miso ya Yawe liboso ete nakufa. » **8** Mwana na ngai, yoka ngai malamu sik'oyo mpe sala makambo oyo nakoyebisa yo: **9** Kende na etonga ya bibwele mpe pona bana ntaba mibale mpe memela ngai yango mpo ete nalambela tata na yo elubu ya kitoko ndenge alingaka. **10** Bongo, okomemela yango tata na yo; akolia yango mpo ete apambola yo liboso ete akufa. **11** Jakobi azongiselaki Rebeka, mama na ye: — Ezawu, ndeko na ngai, azali na bapwale ebele na nzoto, kasi ngai nazali na yango te. **12** Soki tata na ngai asimbi ngai, akososola ete nalingi kokosa ye; wana nakomibendela bilakeli mabe na esika ete napambolama. **13** Mama na ye alobaki: — Mwana na ngai, tika ete bilakeli mabe yango ekweya likolo na ngai; yo, sala kaka makambo oyo ngai nayebisi yo. **14** Boye Jakobi akendeki, azwaki bana ntaba mpe amemaki yango epai ya mama na ye, mpe mama na ye alambaki elubu ya kitoko ndenge tata na ye azalaki kolinga. **15** Bongo Rebeka azwaki na ndako, bilamba oyo elekaki kitoko kati na bilamba ya Ezawu, mwana na ye ya liboso, mpe alatisaki yango Jakobi, mwana na ye ya suka. **16** Azipaki ye maboko mpe kingo na poso ya bana ntaba. **17** Bongo Rebeka apesaki na maboko ya Jakobi, mwana na ye, elubu ya kitoko mpe lipa oyo alambaki. **18** Jakobi akendeki epai ya tata na ye mpe alobaki: — Tata na ngai! Izaki azongisaki: — Ngai oyo, mwana na ngai; yo nani? **19** Jakobi alobaki na tata na ye: — Nazali Ezawu, mwana na yo ya liboso. Nasali ndenge oyebisaki ngai. Nabondeli yo, lamuka, vanda mpe lia nyama, mpo ete opambola ngai. **20** Izaki atunaki mwana na ye: — Mwana na ngai, osali ndenge nini mpo ete ozwa nyama noki? Jakobi azongisaki: — Ezali Yawe, Nzambe na yo, nde

atindaki yango na nzela na ngai. **21** Izaki alobaki na Jakobi: —
Mwana na ngai, pusana pembeni na ngai mpo ete nasimba yo
mpe nayeba soki ozali solo mwana na ngai Ezawu. **22** Jakobi
akendeki pembeni na ye, bongo Izaki asimbaki ye mpe alobaki:
— Mongongo ezali ya Jakobi, kasi maboko ezali ya Ezawu. **23**
Tata na ye ayebaki ye te, pamba te maboko ya Jakobi ezalaki na
bapwale lokola ya Ezawu, ndeko na ye; boye apambolaki ye. **24**
Kasi liboso, atunaki ye: — Ozali penza mwana na ngai Ezawu?
Jakobi azongisaki: — Iyo, ezali ngai solo. **25** Izaki alobaki: —
Mwana na ngai, memela ngai nyama na yo mpo ete nalia mpe
napambola yo. Jakobi amemelaki ye nyama, mpe Izaki aliaki.
Amemelaki ye lisusu masanga ya vino mpe amelaki. **26** Sima,
tata na ye, Izaki, alobaki na ye: — Mwana na ngai, yaka awa
mpe pesa ngai beze. **27** Jakobi akendeki mpe apesaki ye beze.
Tango Izaki ayokaki solo ya bilamba na ye, apambolaki ye na
maloba oyo: « Ah! Solo ya mwana na ngai ezali lokola solo
ya bilanga oyo Yawe apamboli. **28** Tika ete Nzambe apesa yo
mvula ya likolo mpe mabele ya bozwi; apesa yo mbuma ya
ble mpe vino ebele penza! **29** Tika ete bikolo esalela yo, bato
bafukamela yo! Zala mokonzi ya bandeko na yo ya mibali, mpe
tika ete bana mibali ya mama na yo bafukama liboso na yo! Tika
ete moto oyo akolakela yo mabe alakelama mabe; tika ete moto
oyo akopambola yo apambolama! » **30** Tango Izaki asilisaki
kopambola ye, Jakobi atikaki tata na ye; bongo ndeko na ye,
Ezawu, azongaki wuta na bokila. **31** Ye mpe alambaki elubu
mpe amemaki yango epai ya tata na ye. Alobaki na ye: — Tata
na ngai, telema mpe lia nyama na ngai mpo ete opambola ngai.
32 Tata na ye, Izaki, atunaki ye: — Yo nani? Azongisaki: — Ngai
Ezawu, mwana na yo ya liboso. **33** Bongo Izaki alengaki makasi

mpe alobaki: — Nani wana abomaki nyama mpe amemelaki ngai yango? Naliaki yango liboso ete yo oya, mpe napambolaki ye. Boye apambolami solo! **34** Tango Ezawu ayokaki maloba ya tata na ye, atombolaki mongongo makasi mpe agangaki. Alobaki na tata na ye: — Ah! Tata na ngai, pambola ngai, pambola ngai mpe lokola! **35** Izaki alobaki: — Ndeko na yo ayaki na mayele mabe, ayibi mapamboli na yo. **36** Ezawu alobaki: — Mpo ete kombo na ye ezali « Jakobi, » yango wana akosi ngai mbala mibale? Ya liboso, azwaki boyaya na ngai, mpe tala sik'oyo azwi lisusu mapamboli na ngai! Bongo atunaki: — Boni, obombelaki ngai mapamboli te? **37** Izaki azongiselaki Ezawu: — Tala, nakomisi ye nkolo na yo mpe napesi ye bandeko na ye nyonso lokola basali; napesi ye ble mpe vino. Mwana na ngai, nasala lisusu nini mpo na yo? **38** Ezawu alobaki na tata na ye: — Tata na ngai, ozalaki kaka na lipamboli moko wana? Tata na ngai, pambola ngai mpe! Ezawu atombolaki mongongo na ye mpe alelaki makasi. **39** Tata na ye, Izaki, alobaki na ye: — Okovanda mosika ya mabele oyo ebotaka malamu, mpe mosika ya mvula ya likolo. **40** Okobika na nzela ya mopanga na yo mpe okosalela ndeko na yo ya mobali. Kasi tango okotambola bipai na bipai, okobuka ekangiseli oyo akotia yo na kingo. **41** Ezawu ayinaki Jakobi likolo ya mapamboli oyo azwaki epai ya tata na ye mpe amilobelaki: « Etikali moke tata na ngai akufa; bongo nakoboma ndeko na ngai Jakobi. » **42** Tango Rebeka asosolaki makanisi ya Ezawu, mwana na ye ya liboso, abengaki Jakobi, mwana na ye ya suka, mpe alobaki na ye: « Tala, Ezawu, ndeko na yo, azali koluka koboma yo. **43** Mwana na ngai, yoka ngai sik'oyo mpe sala makambo oyo nazali koyebisa yo: ‹ Longwa awa mpe kima na mboka Arani, epai ya ndeko na ngai Labani. **44** Vanda mwa mikolo epai na

ye kino kanda ya ndeko na yo ekosila. **45** Tango kanda na ye
ekosila mpe akobosana makambo oyo osalaki ye, nakotindela
yo maloba mpo ete olongwa kuna mpe ozonga. Mpo na nini
nazanga bino mibale mokolo moko? › » **46** Rebeka akendeki
koyebisa Izaki: « Nalembi mokili likolo ya basi oyo ya mokili ya
Iti. Soki Jakobi abali mwasi kati na bana basi ya mokili oyo, tina
nazala na bomoi ekozala lisusu te. »

28 Bongo Izaki abengaki Jakobi, apambolaki ye mpe apesaki
ye mitindo oyo: « Okobala mwasi te kati na bana basi ya Kanana.
2 Telema! Kende mbala moko na Padani-Arami, na ndako ya
koko na yo, Betweli, tata ya mama na yo. Zwa mwasi kuna
kati na bana basi ya Labani, ndeko ya mama na yo. **3** Tika
ete Nzambe-Na-Nguya-Nyonso apambola yo, apesa yo bana,
akomisa bana na yo ebele mpe okoma lisanga monene ya bato.
4 Tika ete apesa na yo mpe na bakitani na yo lipamboli oyo
apesaki na Abrayami mpo ete okamata mokili oyo ozali kovanda
lokola mopaya, mokili oyo Nzambe apesaki na Abrayami. »
5 Izaki atindaki Jakobi na nzela na ye, mpe Jakobi akendeki
na Padani-Arami epai ya Labani, mwana mobali ya moto ya
Arami, Betweli, mpe ndeko mobali ya Rebeka, mama ya Ezawu
mpe Jakobi. **6** Ezawu ayokaki ete Izaki apambolaki Jakobi mpe
atindaki ye na Padani-Arami mpo na kobala mwasi; ayokaki mpe
ete, tango apambolaki ye, apesaki ye mitindo oyo: « Okobala
mwasi te kati na bana basi ya Kanana. » **7** Jakobi atosaki tata
na ye mpe mama na ye, mpe akendeki na Padani-Arami. **8**
Bongo Ezawu asosolaki ete Izaki, tata na ye, azalaki kosepela
te na bana basi ya Kanana. **9** Boye Ezawu akendeki epai ya
Isimaeli, mwana mobali ya Abrayami, mpe abalaki, kobakisa na
basi oyo azalaki na bango, Maalati, ndeko mwasi ya Nebayoti.

10 Jakobi alongwaki na Beri-Sheba mpe akendeki na Arani.
11 Tango akomaki na esika moko, apemaki mpo na kolekisa
butu. Azwaki libanga moko kati na mabanga oyo ezalaki na
esika yango, atiaki yango na se ya moto na ye mpe alalaki. **12**
Na se ya pongi, alotaki ndoto: Amonaki ematelo moko ebanda
na mabele mpe songe na yango etutaki likolo. Ba-anjelu ya
Nzambe bazalaki komata mpe kokita na ematelo yango. **13**
Mpe Yawe atelemaki likolo ya ematelo mpe alobaki na ye: «
Nazali Yawe, Nzambe ya koko na yo Abrayami mpe Nzambe
ya Izaki. Nakopesa epai na yo mpe na bana na yo mabele
oyo, esika olali. **14** Bana na yo bakozala ebele lokola putulu ya
mabele, bakopanzana na bangambo nyonso: wuta na weste
kino na este, wuta na nor kino na sude. Mabota nyonso ya mokili
ekomipambola mpo na yo mpe mpo na bakitani na yo. **15** Nazali
elongo na yo, nakobatela yo bisika nyonso oyo okokende mpe
nakozongisa yo na mabele oyo, nakotika yo te kino nakokokisa
makambo nyonso oyo nalakaki yo. » **16** Tango Jakobi alamukaki
na pongi, alobaki: « Ya solo penza, Yawe azali na esika oyo mpe
ngai nayebaki yango te! » **17** Jakobi abangaki mpe abakisaki: «
Oyo esika ya somo boye! Ekoki kozala eloko mosusu te, bobele
Ndako ya Nzambe. Awa nde ekuke ya lola. » **18** Na tongo-tongo,
Jakobi azwaki libanga oyo atiaki moto, atelemisaki yango lokola
elembo mpe asopaki mafuta na songe na yango. **19** Apesaki
esika yango kombo « Beteli. » Na kala, bazalaka kobenga esika
yango « Luze. » **20** Bongo Jakobi akataki ndayi na koloba:
« Soki Nzambe akozala elongo na ngai mpe akobatela ngai
na mobembo oyo nazali kosala, mpe soki akopesa ngai bilei
mpe bilamba ya kolata; **21** soki nazongi na kimia na ndako ya
tata na ngai, wana Yawe akozala Nzambe na ngai, **22** libanga

oyo natelemisi lokola elembo ekokoma Ndako ya Nzambe mpe nakopesa Ye eteni ya zomi ya biloko nyonso oyo akopesa ngai. »

29 Jakobi akobaki mobembo na ye mpe akomaki na mokili ya bato ya este. **2** Kuna, amonaki libulu ya mayi kati na elanga mpe bitonga misato ya bameme elali pembeni ya libulu, pamba te bameme ezalaki komela mayi na libulu yango. Libanga moko ya monene ezipaki monoko ya libulu. **3** Tango bibwele nyonso ezalaki kosangana wana, babateli bibwele bazalaki kolongola libanga na monoko ya libulu ya mayi mpe komelisa bameme. Mpe na sima, bazalaki kozongisa libanga na esika na yango, na monoko ya libulu. **4** Jakobi atunaki babateli bibwele: — Bandeko na ngai ya mibali, bowuti wapi? Bazongisaki: — Towuti na Arani. **5** Atunaki bango lisusu: — Boyebi Labani, koko ya Naori? Bazongisaki: — Iyo, toyebi ye. **6** Jakobi abakisaki lisusu: — Boni, azali malamu? Bazongisaki: — Iyo, azali malamu. Tala kutu Rasheli, mwana na ye ya mwasi, azali koya elongo na bameme. **7** Kasi Jakobi alobaki: — Tala, moyi ezali nanu makasi; tango ekoki nanu te mpo na kozongisa bibwele. Bomelisa bameme mpe bozonga lisusu koleisa yango matiti. **8** Bazongisaki: — Tokoki kosala yango kaka soki bibwele nyonso esangani; bongo tokolongola libanga na monoko ya libulu mpe tokomelisa bameme mayi. **9** Wana azalaki nanu kosolola na bango, Rasheli ayaki elongo na bameme ya tata na ye, pamba te azalaki mwasi mobateli bibwele. **10** Tango Jakobi amonaki Rasheli, mwana mwasi ya noko na ye Labani, elongo na bibwele ya Labani, apusanaki, alongolaki libanga na monoko ya libulu ya mayi mpe amelisaki yango mayi. **11** Jakobi apesaki Rasheli beze mpe alelaki makasi. **12** Jakobi ayebisaki Rasheli: « Nazali mwana ya

Rebeka mpe moto ya libota ya tata na yo. » Bongo Rasheli
akimaki mbangu mpo na koyebisa tata na ye. **13** Tango kaka
Labani ayokaki sango na tina na Jakobi, mwana ya ndeko na
ye ya mwasi, akendeki mbangu kokutana na ye. Ayambaki ye,
apesaki ye beze mpe amemaki ye na ndako na ye; mpe kuna,
Jakobi ayebisaki ye makambo nyonso oyo elekaki. **14** Labani
alobaki na ye: « Solo, ozali penza makila na ngai, moto ya libota
na ngai penza! » Jakobi avandaki elongo na ye sanza mobimba.
15 Labani alobaki na Jakobi: — Boni, osalela ngai mosala ya
ofele mpo ete ozali moto ya libota na ngai? Yebisa ngai: olingi
ete lifuti na yo ezala nini? **16** Nzokande, Labani azalaki na
bana basi mibale ya mikolo: Lea mpe leki na ye Rasheli. **17**
Lea azalaki na miso elala kasi Rasheli azalaki na nzoto kitoko
mpe elongi kitoko. **18** Jakobi alingaki Rasheli mpe alobaki: —
Nakosalela yo mibu sambo mpe okopesa ngai Rasheli, mwana
na yo ya mwasi oyo ya leki, mpo ete azala mwasi na ngai. **19**
Labani alobaki: — Eleki malamu ete napesa ye epai na yo na
esika ete napesa ye epai ya mobali mosusu. Vanda awa elongo
na ngai. **20** Jakobi asalaki mibu sambo mpo na kozwa Rasheli
na libala, mpe mibu yango emonanaki kaka lokola mwa mikolo
epai na ye, pamba te alingaki Rasheli. **21** Sima, Jakobi alobaki
na Labani: — Mikolo na ngai ekoki; pesa ngai mwasi na ngai,
pamba te nalingi kozala na ye. **22** Na boye, Labani abengisaki
bato nyonso ya esika wana mpe asalisaki feti. **23** Tango pokwa
ekomaki, Labani azwaki Lea, mwana na ye ya mwasi, apesaki
ye epai ya Jakobi mpe Jakobi asangisaki na ye nzoto. **24** Labani
apesaki Zilipa, mwasi mosali na ye, epai ya Lea, mwana na ye
ya mwasi, lokola mwasi mosali na ye. **25** Tango tongo etanaki,
Jakobi amonaki ete ezalaki nde Lea. Bongo alobaki na Labani:

— Likambo nini oyo osali ngai? Boni, ezali mpo na Rasheli te nde ngai nasalelaki yo? Mpo na nini okosi ngai? **26** Labani azongisaki: — Na bokoko na biso awa, topesaka te leki na libala liboso ya kulutu. **27** Silisa nanu poso ya babalani elongo na ye. Bongo sima, oyo ya leki mpe akopesamela yo soki osaleli ngai lisusu mibu sambo. **28** Jakobi asalaki bongo: asilisaki poso wana elongo na Lea, sima Labani apesaki ye mwana na ye ya mwasi Rasheli mpo ete azala mwasi na ye. **29** Labani apesaki Bila, mwasi mosali na ye, epai ya Rasheli, mwana na ye ya mwasi, lokola mwasi mosali na ye. **30** Jakobi asangisaki lisusu nzoto na Rasheli. Alingaki ye mingi koleka Lea. Bongo asalelaki lisusu Labani mibu sambo. **31** Lokola Yawe amonaki ete Jakobi alingaka Lea te, afungolaki ye mabota; kasi Rasheli azalaki kobota te. **32** Boye Lea azwaki zemi mpe abotaki mwana mobali. Apesaki ye kombo « Ribeni; » alobaki: « Yawe amoni pasi na ngai; mpe sik'oyo, mobali na ngai akolinga ngai. » **33** Sima, azwaki lisusu zemi mpe abotaki mwana mobali. Alobaki: « Yawe amoni ete nalingami te, mpe apesi ngai lisusu mwana. » Boye apesaki ye kombo « Simeoni. » **34** Azwaki lisusu zemi mpe abotaki mwana mobali. Alobaki: « Na mbala oyo, mobali na ngai akokangama na ngai, pamba te naboteli ye bana mibali misato. » Boye bapesaki ye kombo « Levi. » **35** Azwaki lisusu zemi mpe abotaki mwana mobali. Agangaki: « Na mbala oyo, nakokumisa Yawe. » Yango wana apesaki ye kombo « Yuda. » Mpe akataki kobota.

30 Tango Rasheli amonaki ete azali kobotela Jakobi bana te, akomaki na zuwa mpo na ndeko na ye ya mwasi. Boye alobaki na Jakobi: — Pesa ngai bana, noki te nakokufa. **2** Jakobi asilikaki makasi mpo na Rasheli mpe alobaki: — Boni, ngai

nakomi nde Nzambe oyo akangi yo mabota? **3** Rasheli alobaki:
— Tala Bila, mwasi mowumbu na ngai; sangisa na ye nzoto mpo
ete abotela ngai bana, mpe na nzela na ye, ngai mpe nakoka
kotonga libota. **4** Rasheli apesaki ye Bila, mwasi mosali na ye,
mpo ete akoma mwasi na ye. Jakobi asangisaki na ye nzoto, **5**
mpe Bila akomaki na zemi. Abotelaki Jakobi mwana mobali. **6**
Rasheli alobaki: « Nzambe alongisi ngai, ayoki kolela na ngai
mpe apesi ngai mwana mobali. » Boye apesaki ye kombo «
Dani. » **7** Sima na yango, Bila, mwasi mosali ya Rasheli, azwaki
lisusu zemi mpe abotelaki Jakobi mwana mobali ya mibale. **8**
Rasheli alobaki: « Nabundisi ndeko na ngai ya mwasi bitumba
ya Nzambe mpe nalongi. » Boye apesaki ye kombo « Nefitali. »
9 Tango Lea amonaki ete azali kobota lisusu te, azwaki Zilipa,
mwasi mosali na ye, mpe apesaki ye epai ya Jakobi mpo ete
akoma mwasi na ye. **10** Zilipa, mwasi mosali ya Lea, abotelaki
Jakobi mwana mobali. **11** Lea alobaki: « Oyo nde esengo! »
Boye apesaki ye kombo « Gadi. » **12** Sima na yango, Zilipa,
mwasi mosali ya Lea, abotelaki Jakobi mwana mobali ya mibale.
13 Lea alobaki: « Oyo esengo ya ndenge nini nakomi na yango!
Pamba te basi bakobenga ngai moto ya esengo. » Boye apesaki
ye kombo « Aseri. » **14** Na eleko ya kokata ble, Ribeni akendeki
na bilanga mpe amonaki bambuma ya mandragore; amemelaki
yango Lea, mama na ye. Bongo Rasheli alobaki na Lea: —
Nabondeli yo, pesa ngai ndambo ya bambuma ya mandragore
oyo mwana na yo amemaki. **15** Kasi Lea azongiselaki ye: —
Boni, ndenge ozwi mobali na ngai, ekoki te? Olingi lisusu kozwa
bambuma ya mandragore ya mwana na ngai? Rasheli alobaki
na ye: — Malamu! Soki opesi ngai bambuma ya mandragore ya
mwana na yo, Jakobi akolala epai na yo na butu ya lelo. **16** Na

pokwa, wana Jakobi awutaki bilanga, Lea akendeki kokutana
na ye mpe alobaki na ye: « Okolala epai na ngai, pamba te
napesi bambuma ya mandragore ya mwana na ngai mpo na
yo. » Boye Jakobi asangisaki na ye nzoto na butu wana. **17**
Nzambe ayokelaki Lea mawa, akomaki na zemi mpe abotelaki
Jakobi mwana mobali ya mitano. **18** Lea alobaki: « Nzambe
apesi ngai lifuti na ngai lokola napesaki mosali na ngai ya mwasi
epai ya mobali na ngai. » Boye apesaki ye kombo « Isakari. » **19**
Lea azwaki lisusu zemi mpe abotelaki Jakobi mwana mobali ya
motoba. **20** Lea alobaki: « Nzambe apesi ngai likabo ya motuya.
Sik'oyo, mobali na ngai akopesa ngai lokumu mpo ete naboteli
ye bana mibali motoba. » Boye apesaki ye kombo « Zabuloni. »
21 Sima na mikolo, abotaki lisusu mwana mwasi mpe apesaki ye
kombo « Dina. » **22** Nzambe akaniselaki Rasheli, ayokaki kolela
na ye mpe afungolaki ye mabota. **23** Akomaki na zemi, abotaki
mwana mobali mpe alobaki: « Nzambe alongoli soni na ngai. »
24 Apesaki ye kombo « Jozefi, » mpe alobaki: « Tika ete Yawe
abakisela ngai mwana mosusu ya mobali! » **25** Sima na Rasheli
kobota Jozefi, Jakobi alobaki na Labani: — Pesa ngai nzela
mpo ete nazonga na mboka na ngai. **26** Pesa ngai mpe basi
mpe bana na ngai, ba-oyo mpo na bango nasaleli yo; bongo
nakokende na ngai. Pamba te oyebi malamu mosala makasi oyo
nasaleli yo. **27** Kasi Labani alobaki na ye: — Soki nazwi ngolu
na miso na yo, nabondeli yo, kokende te; pamba te nasosoli na
bosoloka ete Yawe apamboli ngai na nzela na yo. **28** Abakisaki:
— Katela ngai lifuti na yo mpe nakofuta yo yango. **29** Jakobi
alobaki na ye: — Oyebi yo moko ndenge nini ngai nasaleli yo
mpe ndenge nini, na nzela na ngai, bibwele na yo ekomi ebele.
30 Moke oyo ozalaki na yango, liboso ete ngai naya, ekomi

ebele penza. Yawe apamboli yo na nzela na ngai. Kasi sik'oyo, nakosala tango nini mpo na libota na ngai moko? **31** Labani atunaki ye: — Nasengeli kopesa yo nini? Jakobi azongisaki: — Okopesa ngai eloko te. Kasi soki olingi kosala likambo oyo mpo na ngai, nakokoba koleisa mpe kobatela bibwele na yo. **32** Lelo, nakoleka na kati-kati ya bibwele na yo, nakolongola kati na bana meme, bameme nyonso ya madodo-madodo mpe oyo ezali ya banzela-nzela ya mwindo; mpe lisusu kati na bantaba nyonso ya madodo-madodo mpe ya banzela-nzela ya pembe. Wana nde ezala lifuti na ngai. **33** Boye bosembo na ngai ekomonana sima na mikolo tango okoya kotala lifuti na ngai. Soki omoni epai na ngai ntaba ezanga madodo to ezanga banzela ya pembe to mwana meme ezanga madodo to ezanga banzela ya mwindo, wana ekozala lokola nayibi yango. **34** Labani alobaki: — Iyo! Tika ete ezala ndenge olobi. **35** Kaka na mokolo wana, Labani alongolaki kati na bibwele, bantaba ya mibali ya madodo-madodo mpe ya banzela-nzela ya pembe, bantaba nyonso ya basi ya madodo-madodo mpe ya banzela-nzela ya pembe, mpe bibwele nyonso oyo ezalaki mwa pembe mpe mwa mwindo kati na bana meme. Apesaki yango na maboko ya bana na ye ya mibali. **36** Sima, Labani atambolaki mikolo misato mpo na kokabwana na Jakobi, wana Jakobi akobaki kobatela ndambo ya bibwele ya Labani oyo etikalaki. **37** Jakobi azwaki bitape ya mobesu ya nzete ya pepiliye, ya amande mpe ya platane. **38** Bongo atiaki kati na basani mpe kati na bimelelo, liboso ya bibwele, bitape oyo apalolaki, na esika oyo bibwele ezalaki koya komela mayi. Wana bibwele ya basi ezalaki koyoka posa ya mayi, ezalaki mpe koyoka posa ya kosangisa nzoto na bibwele ya mibali. **39** Boye, bibwele ezalaki koya kosangisa nzoto liboso

ya bitape wana; mpe tango ezalaki kobota, bana na yango ezalaki na banzela-nzela ya pembe, banzela-nzela ya mwindo mpe madodo-madodo. **40** Jakobi atiaki pembeni bana meme mpe atindaki yango na esika oyo bana meme ya nzela-nzela mpe ya mwa mwindo ezalaki; pamba te yango ezalaki kobotama mingi kati na bibwele ya Labani. Ezali boye nde akomaki na bibwele ya ye moko oyo asangisaki te na bibwele ya Labani. **41** Tango nyonso bibwele ya basi, oyo ezalaki na nzoto minene, ezalaki na posa ya kosangisa nzoto, Jakobi azalaki kotia liboso ya bibwele yango bitape ya nzete kati na basani oyo yango ezalaki komelela mayi mpo ete esangisa nzoto pembeni ya bitape wana. **42** Kasi, na esika yango, azalaki kotia te bibwele oyo ekonda. Boye bibwele oyo ekonda ezalaki ya Labani, mpe oyo ya minene ezalaki ya Jakobi. **43** Na nzela wana nde moto oyo akomaki na bozwi mingi koleka. Azwaki bibwele ebele, basali ya basi mpe ya mibali, bashamo mpe ba-ane.

31 Jakobi ayokaki bana mibali ya Labani koloba: « Jakobi azwi biloko nyonso ya tata na biso mpe ezali na nzela ya biloko yango nde akomi na bozwi oyo nyonso. » **2** Jakobi amonaki lisusu ete ezaleli ya Labani epai na ye etikalaki lisusu te ndenge ezalaki liboso. **3** Yawe ayebisaki Jakobi: « Zonga na mboka ya batata na yo, epai ya bandeko na yo, mpe nakozala na yo elongo. » **4** Boye Jakobi abengisaki Rasheli mpe Lea na bilanga epai wapi azalaki elongo na bibwele. **5** Alobaki na bango: — Namoni ete ezaleli ya tata na bino epai na ngai etikali lisusu te ndenge ezalaki liboso; kasi Nzambe ya tata na ngai azalaki elongo na ngai. **6** Boyebi bino moko ete nasalelaki tata na bino na makasi na ngai nyonso. **7** Kasi ye asakanaki na ngai na kobongola lifuti na ngai mbala zomi. Atako bongo, Nzambe

apesaki ye nzela te ya kosala ngai mabe. **8** Tango azalaki koloba: « Bibwele ya nzela-nzela ekozala lifuti na yo, » bibwele nyonso ezalaki kobota bana ya nzela-nzela. Mpe tango azalaki koloba: « Bibwele ya madodo-madodo nde lifuti na yo, » bibwele nyonso ezalaki kobota bana ya madodo-madodo. **9** Ezalaki bongo nde Nzambe azalaki kobotola bibwele ya tata na bino mpe kopesa ngai yango. **10** Bongo, na tango oyo bibwele esengelaki kosangisa nzoto, namonaki na ndoto ete bantaba ya mibali, oyo ezalaki kosangisa nzoto na bantaba ya basi, ezalaki ya madodo-madodo, ya banzela-nzela ya mwindo mpe ya banzela-nzela ya pembe. **11** Anjelu na Nzambe alobaki na ngai kati na ndoto: « Jakobi! » Mpe ngai nazongisaki: « Ngai oyo, nazali awa. » **12** Alobaki na ngai: « Tombola miso mpe tala: bantaba nyonso ya mibali, oyo ezali kosangisa nzoto na bantaba ya basi, ezali na madodo-madodo, na banzela-nzela ya mwindo mpe na banzela-nzela ya pembe; pamba te namoni makambo nyonso oyo Labani asali yo. **13** Nazali Nzambe ya Beteli epai wapi osopaki mafuta na likolo ya libanga oyo otelemisaki lokola elembo mpe olapaki ndayi liboso na Ngai. Sik'oyo, telema, wuta na mokili oyo, mpe zonga na mokili na yo epai wapi obotama. » **14** Rasheli mpe Lea bazongisaki: — Boni, tozali lisusu na eloko to na libula kati na ndako ya tata na biso? **15** Azalaki komona biso lokola bapaya, pamba te atekaki biso mpe aliaki mbongo na mito na biso. **16** Yango wana, bozwi nyonso oyo Nzambe abotolaki tata na biso ekomi ya biso na bana na biso. Sik'oyo, sala makambo nyonso oyo Nzambe ayebisaki yo. **17** Boye Jakobi amatisaki bana na ye mpe basi na ye likolo ya bashamo. **18** Amemaki bibwele na ye nyonso mpe biloko nyonso oyo azwaki, bibwele oyo azwaki tango avandaki na Padani-Arami, mpo na kozonga epai ya Izaki,

tata na ye, na mokili ya Kanana. **19** Nzokande tango Labani akendeki kolongola bapwale ya bameme na ye, Rasheli ayibaki banzambe ya bikeko ya tata na ye. **20** Boye Jakobi akosaki Labani, moto ya Arami, pamba te atikalaki koyebisa ye te ete akokende. **21** Akimaki elongo na nyonso oyo ezalaki ya ye, akatisaki ebale mpe akendeki na mokili ya bangomba ya Galadi. **22** Sima na mikolo misato, bayebisaki Labani ete Jakobi asili kokima. **23** Boye Labani azwaki elongo na ye bandeko na ye ya mibali, alandaki Jakobi mikolo sambo mpe akangaki ye na mokili ya bangomba ya Galadi. **24** Na butu, Nzambe ayaki epai ya Labani, moto ya Arami, kati na ndoto; alobaki na ye: « Keba! Komeka koloba ata likambo moko te ya malamu to ya mabe epai ya Jakobi. » **25** Labani akangaki Jakobi, sima na Jakobi kotonga ndako na ye ya kapo kati na mokili ya bangomba ya Galadi. Boye Labani elongo na bandeko na ye ya mibali bavandaki mpe wana. **26** Labani alobaki na Jakobi: — Makambo nini osali ngai? Okosi ngai mpe omemi bana na ngai ya basi lokola bakangami ya bitumba! **27** Mpo na nini okimi na nkuku mpe okosi ngai? Mpo na nini oyebisaki ngai te? Nalingaki kutu kotika yo kokende na esengo elongo na banzembo, na makelele ya bambunda mpe ya lindanda. **28** Otikeli ngai ata tango te ya kopesa beze na bakoko na ngai mpe na bana na ngai ya basi! Osali penza lokola moto ya liboma! **29** Tala, nazali na makoki ya kosala yo mabe, kasi na butu oyo eleki, Nzambe ya tata na yo alobaki na ngai: « Keba! Komeka koloba ata likambo moko te ya malamu to ya mabe epai ya Jakobi. » **30** Sik'oyo, lokola okeyi mpo ete ozalaki na posa ya ndako ya tata na yo, mpo na nini oyibi banzambe na ngai? **31** Jakobi azongiselaki Labani: — Nabangaki, pamba te nakanisaki ete okobotola ngai bana na yo ya basi na makasi. **32** Kasi tika

ete moto oyo okokuta awa na banzambe na yo akufa. Na miso ya bandeko na biso ya mibali, luka epai na ngai nyonso oyo ezali ya yo mpe zwa yango. Nzokande, Jakobi ayebaki te ete ezalaki Rasheli nde moto ayibaki banzambe yango. **33** Labani akotaki na ndako ya kapo ya Jakobi, na ndako ya kapo ya Lea, mpe na ndako ya kapo ya basi bawumbu mibale; kasi amonaki eloko te. Sima na ye kobima na ndako ya kapo ya Lea, akotaki na oyo ya Rasheli. **34** Nzokande Rasheli azwaki banzambe ya Labani, abombaki yango likolo ya shamo mpe avandaki na likolo na yango. Labani alukaki kati na ndako mobimba ya kapo, kasi amonaki eloko moko te. **35** Rasheli alobaki na tata na ye: — Tika ete nkolo na ngai asilika te soki nakoki kotelema te na miso na yo, pamba te nazali na mikolo ya sanza oyo ekomelaka basi nyonso. Labani alukaki, kasi amonaki banzambe yango te. **36** Bongo Jakobi asilikaki mpe aswanisaki Labani. Alobaki na ye: — Mbeba nini nasalaki? Lisumu nini nasalaki mpo ete olanda ngai na kanda boye? **37** Tango oluki kati na biloko na ngai nyonso, eloko nini ya ndako na yo omoni? Tia yango awa liboso ya bandeko na yo ya mibali mpe ya ngai mpo bakatela biso mibale likambo. **38** Nasalaki epai na yo mibu tuku mibale; bameme na yo mpe bantaba na yo elongwaki zemi te, mpe natikalaki te kolia bameme ya mibali kati na bibwele na yo. **39** Namemelaki yo nyama moko te oyo banyama ya zamba ebomaki. Ngai moko nazalaki kofuta yango. Ozalaki kofutisa ngai oyo bazalaki koyiba ngai na moyi to na butu. **40** Moyi ezalaki kobeta ngai na mokolo, malili ezalaki kokanga ngai na butu, mpe pongi ezalaki kokima ngai na miso. **41** Navandi na ndako na yo mibu tuku mibale: nasalelaki yo mibu zomi na minei mpo na bana na yo mibale ya basi, mpe mibu motoba mpo na bibwele na

yo; mbala zomi obongolaki lifuti na ngai. **42** Soki Nzambe ya
tata na ngai, Nzambe ya Abrayami mpe oyo Izaki abangaka,
azalaki elongo na ngai te, ya solo, olingaki kozongisa ngai lelo
maboko pamba. Kasi Nzambe amonaki minyoko na ngai mpe
pasi ya mosala ya maboko na ngai, yango wana apamelaki
yo na butu oyo eleki. **43** Labani azongiselaki Jakobi: — Basi
oyo bazali bana na ngai ya basi, bana oyo bazali bana na ngai,
bibwele oyo ezali ya ngai mpe nyonso oyo ozali komona ezali
ya ngai. Bongo lelo, eloko nini nakoki kosala mpo na bana na
ngai ya basi mpe mpo na bana oyo bango baboti? **44** Sik'oyo
Jakobi, tosala boyokani kati na yo mpe ngai, mpe tika ete yango
ezala litatoli kati na biso. **45** Boye Jakobi azwaki libanga mpe
atelemisaki yango lokola elembo. **46** Jakobi alobaki na bandeko
na ye ya mibali: « Bolokota mabanga! » Balokotaki mabanga,
batiaki yango liboke, mpe bango nyonso baliaki wana na likolo
ya liboke ya mabanga. **47** Labani abengaki esika yango Yegari-
Saduta mpe Jakobi abengaki yango Galedi. **48** Labani alobaki:
— Lelo, liboke oyo ya mabanga ezali litatoli kati na yo mpe ngai.
Yango wana babengaki yango Galedi. **49** Babengaki yango
lisusu Mitsipa; pamba te Labani alobaki lisusu: « Tika ete Yawe
akengelaka kati na yo mpe ngai tango tokomonana lisusu te. **50**
Soki onyokoli bana na ngai ya basi mpe soki ozwi basi mosusu
likolo na bana na ngai ya basi, atako moto moko te akozala kati
na biso, kasi yeba ete Nzambe nde azali motatoli kati na yo mpe
ngai. » **51** Labani alobaki lisusu na Jakobi: — Tala liboke oyo ya
mabanga mpe libanga ya elembo oyo natelemisi kati na ngai
mpe yo. **52** Liboke oyo ya mabanga ezali motatoli, mpe libanga
oyo ya elembo ezali motatoli. Nasengeli te kokatisa liboke oyo
ya mabanga mpe libanga oyo ya elembo mpo ete naya kosala

yo mabe na ngambo na yo; mpe yo osengeli te kokatisa liboke ya mabanga mpe libanga ya elembo mpo na koya kosala ngai mabe na ngambo na ngai. **53** Tika ete Nzambe ya Abrayami mpe Nzambe ya Naori, Nzambe ya tata na bango, azala Mosambisi kati na biso! Bongo Jakobi alapaki ndayi na Kombo ya Nzambe oyo tata na ye, Izaki, azalaki kobanga. **54** Jakobi abonzaki mbeka likolo ya ngomba mpe abengisaki bandeko na ye ya mibali mpo na kolia bilei. Tango basilisaki kolia, balekisaki butu na esika wana, likolo ya ngomba. **55** Na tongo-tongo ya mokolo oyo elandaki, Labani apesaki bakoko na ye mpe bana na ye ya basi beze; apambolaki bango mpe azongaki na ndako na ye.

32 Wana Jakobi azalaki kokoba mobembo na ye, ba-anjelu ya Nzambe bayaki kokutana na ye. **2** Tango Jakobi amonaki bango, alobaki: « Oyo ezali molako ya Nzambe! » Mpe abengaki esika yango: Maanayimi. **3** Jakobi atindaki bantoma liboso na ye epai ya Ezawu, ndeko na ye, na mokili ya Seiri, kati na zamba ya Edomi. **4** Apesaki bango malako oyo: « Tala makambo oyo bokoloba epai ya nkolo na ngai Ezawu: ‹ Mosali na yo Jakobi alobi: ‘Navandaki epai ya Labani mpe natikalaki kuna kino sik’oyo. **5** Nazali na bangombe, ba-ane, bameme, bantaba, basali ya mibali mpe ya basi; natindi sango oyo epai ya nkolo na ngai mpo ete nazwa ngolu na miso na ye.’ › » **6** Tango bantoma bazongaki epai ya Jakobi, balobaki: « Tokendeki epai ya Ezawu, ndeko na yo, mpe sik’oyo azali koya elongo na bato nkama minei mpo na kokutana na yo. » **7** Na kobanga makasi mpe na komitungisa, Jakobi akabolaki bato oyo bazalaki elongo na ye na masanga mibale; ndenge moko mpe mpo na bameme, bantaba mpe bashamo. **8** Azalaki komilobela: « Soki Ezawu abundisi lisanga moko, lisanga oyo etikali ekoki kokima. » **9** Sima, Jakobi

abondelaki: « Oh Nzambe ya Abrayami, tata na ngai! Nzambe ya Izaki, tata na ngai! Oh Yawe, Yo oyo olobaki na ngai: ‹ Zonga na mokili na yo, na libota na yo, mpe Ngai nakosalela yo bolamu. › **10** Nazali nani mpo ete otalisa ngai mosali na Yo bolamu mpe bosembo nyonso oyo! Nazalaki kaka na lingenda tango nakatisaki Yordani, kasi sik'oyo nazali na masanga mibale. **11** Nabondeli Yo, kangola ngai na maboko ya ndeko na ngai, Ezawu, pamba te nazali kobanga ete aya kobundisa ngai elongo na bamama mpe bana na bango. **12** Nzokande, Yo olobaki na ngai: ‹ Ya solo nakosalela yo bolamu mpe nakokomisa bakitani na yo ebele lokola zelo ya ebale monene, oyo moto moko te akoki kotanga. › » **13** Jakobi alekisaki butu na esika wana. Kati na biloko oyo azalaki na yango, aponaki kado mpo na Ezawu, ndeko na ye: **14** bantaba ya basi nkama mibale mpe bantaba ya mibali tuku mibale, bameme ya basi nkama mibale mpe bameme ya mibali tuku mibale, **15** shamo ya basi tuku misato elongo na bana na yango, bangombe ya basi tuku minei mpe bangombe ya mibali zomi, ba-ane ya basi tuku mibale mpe ya mibali zomi. **16** Akabolaki yango na bitonga mpe apesaki yango epai ya basali na ye. Alobaki na bango: « Boleka liboso na ngai mpe botia etonga moko mosika na mosusu. » **17** Jakobi apesaki mitindo oyo epai ya mosali na ye ya liboso: « Tango Ezawu, ndeko na ngai, akokutana na yo mpe akotuna yo: ‹ Yo ozali mosali ya nani, ozali kokende wapi mpe nani nkolo ya banyama nyonso oyo ezali liboso na yo? › **18** Okozongisa: ‹ Ezali ya Jakobi, mosali na yo, ezali kado oyo atindeli nkolo na ngai Ezawu. Mpe tala ye moko azali koya sima na biso. › » **19** Apesaki lisusu mitindo wana epai ya mosali ya mibale, ya misato mpe epai ya basali nyonso oyo bazalaki kolanda bibwele: « Bokoloba kaka

maloba moko tango bokokutana na Ezawu. **20** Bokoyebisa ye
lisusu: ‹ Tala ye moko Jakobi, mosali na yo, azali koya na sima
na biso! › » Pamba te azalaki komilobela: « Nakokitisa kanda na
ye na kado oyo natindi liboso na ngai; sima tango nakokutana
na ye, mbala mosusu akoyamba ngai malamu. » **21** Boye kado
ya Jakobi ekendeki liboso, kasi ye moko alekisaki butu kati na
Molako. **22** Na butu wana, Jakobi alamukaki, azwaki basi na ye
mibale, basali na ye mibale ya basi, bana na ye zomi na moko
mpe akatisaki mayi ya Yaboki. **23** Sima na kokatisa bango mayi,
akatisaki mpe biloko na ye nyonso. **24** Jakobi atikalaki kaka
ye moko. Bongo moto moko abundaki na ye kino tango tongo
elingaki kotana. **25** Wana moto yango amonaki ete akoki kolonga
Jakobi te, abetaki Jakobi na loketo mpe mokuwa ya loketo na
ye ebukanaki tango bazalaki kobunda. **26** Sima, moto yango
alobaki: — Tika ngai nakende, pamba te tongo elingi kotana.
Kasi Jakobi azongisaki: — Nakotika yo te kokende soki opamboli
ngai te. **27** Moto yango atunaki Jakobi: — Kombo na yo nani?
Jakobi azongisaki: — Kombo na ngai ezali Jakobi. **28** Moto
yango alobaki lisusu: — Kobanda lelo, kombo na yo ekozala
lisusu Jakobi te, kasi Isalaele, pamba te obundi na Nzambe
mpe na bato, bongo olongi. **29** Jakobi alobaki: — Nabondeli yo,
yebisa ngai kombo na yo. Azongiselaki ye: — Mpo na nini ozali
kotuna kombo na ngai? Boye apambolaki ye na esika wana. **30**
Jakobi abengaki esika yango « Penieli, » pamba te alobaki: «
Namoni Nzambe na miso na ngai, mpe bomoi na ngai ebiki. » **31**
Tango moyi ebimaki, Jakobi alekaki Penueli. Azalaki kotambola
tengu-tengu mpo na loketo na ye. **32** Yango wana kino lelo, bana
ya Isalaele baliaka mosuni ya mopende te, pamba te Nzambe
abetaki Jakobi na mosuni oyo ekangami na mokuwa ya loketo.

33 Tango Jakobi atombolaki miso na ye, amonaki na mosika
Ezawu koya elongo na bato nkama minei. Boye Jakobi akabolaki
bana na ye: ndambo epai ya Lea, ndambo epai ya Rasheli mpe
ndambo mosusu epai ya basali mibale ya basi. **2** Atiaki basali ya
basi elongo na bana na bango na liboso; Lea mpe bana na ye na
sima; mpe Rasheli na Jozefi na suka. **3** Ye moko alekaki liboso
na bango mpe afukamaki na mabele mbala sambo wana azalaki
kopusana liboso ya ndeko na ye ya mobali. **4** Ezawu akimaki
mbangu mpo na kokutana na ye; ayambaki ye, amibwakaki na
nzoto na ye mpo na koyamba ye mpe apesaki ye beze; bongo
bakomaki kolela. **5** Tango atombolaki miso na ye, amonaki na
mosika basi mpe bana. Atunaki: — Banani wana bazali elongo
na yo? Jakobi azongisaki: — Ezali bana oyo Nzambe apesi, na
bolingo na Ye, epai ya mosali na yo. **6** Boye, basali ya basi
elongo na bana na bango bapusanaki mpe bafukamaki. **7** Na
sima, Lea elongo na bana na ye bayaki kofukama. Bongo na
suka, Jozefi elongo na Rasheli bayaki mpe kofukama. **8** Ezawu
atunaki: — Ngulupa nyonso oyo nakutani na yango, tina na
yango nini? Jakobi azongisaki: — Ezali mpo ete nazwa ngolu na
miso na yo, nkolo na ngai. **9** Kasi Ezawu azongisaki: — Ndeko
na ngai, biloko nyonso oyo, nazali na yango ebele; bomba biloko
na yo mpo na yo moko. **10** Jakobi alobaki: — Nabondeli yo: soki
nazwi ngolu na miso na yo, ndima kozwa biloko oyo lokola kado
kowuta na maboko na ngai; pamba te ndenge namoni yo, ezali
lokola namoni Nzambe, mpo ete oyambi ngai na boboto. **11**
Nabondeli yo penza, ndima makabo oyo namemeli yo; pamba te
Nzambe nde apesaki ngai yango na ngolu na Ye mpe nazali
na nyonso. Lokola Jakobi azalaki kaka kotia molende, Ezawu
andimaki kozwa yango. **12** Ezawu alobaki: — Telema tokende,

nakotambola na yo nzela moko. **13** Kasi Jakobi azongiselaki ye:
— Oh nkolo na ngai! Oyebi malamu ete bana bazwi nanu makasi
te, mpe nazali lisusu na bameme, bangombe mpe bantaba ya
basi oyo ezali nanu komelisa mabele. Soki tomeki kotambolisa
yango mbangu makasi kaka na mokolo moko, bibwele nyonso
ekokufa. **14** Boye, tika ete nkolo na ngai akende liboso, wana
ngai nakotambola malembe-malembe na sima, kolanda etamboli
ya bibwele oyo ezali liboso na ngai, mpe kolanda etamboli ya
bana, kino nakokoma epai ya nkolo na ngai, na Seiri. **15** Ezawu
alobaki: — Nabondeli yo, ndima ete natikela yo ndambo ya bato
na ngai. Kasi Jakobi atunaki: — Mpo na nini kosala bongo?
Tika ete nazwa kaka ngolu na miso ya nkolo na ngai! **16** Boye,
kaka na mokolo wana, Ezawu azwaki nzela mpe azongaki na
Seiri. **17** Nzokande, Jakobi akendeki na Sukoti. Atongaki kuna
ndako mpo na ye moko mpe mpo na bibwele na ye; yango wana
babengi esika yango Sukoti. **18** Longwa na mokili ya Padani-
Arami, Jakobi akomaki na kimia na engumba Sishemi oyo ezali
na mokili ya Kanana; mpe atelemisaki ndako na ye ya kapo
liboso ya engumba. **19** Na motuya ya bibende ya palata nkama
moko, asombaki na maboko ya bana mibali ya Amori, tata ya
Sishemi, eteni ya mabele epai wapi atongaki ndako na ye ya
kapo. **20** Atongaki kuna etumbelo moko oyo abengaki: « El,
Nzambe ya Isalaele. »

34 Nzokande, Dina, mwana mwasi oyo Lea abotelaki Jakobi,
abimaki mpo na kokende kotala basi ya mokili wana. **2** Tango
Sishemi, mokambi ya mokili wana mpe mwana mobali ya Amori,
moto ya Evi, amonaki ye, akangaki ye mpe asangisaki na ye
nzoto na makasi. **3** Motema na ye emipesaki mobimba epai
ya Dina, mwana mwasi ya Jakobi, alingaki ye mpe akomaki

koloba na ye maloba ya bolingo. **4** Sishemi alobaki na Amori,
tata na ye: « Balela ngai elenge mwasi oyo. » **5** Tango Jakobi
ayokaki ete lokumu ya Dina, mwana na ye ya mwasi, ebebisami,
abatelaki kimia kino bana na ye ya mibali bazongaki na ndako,
pamba te bazalaki na esobe elongo na bibwele. **6** Boye, Amori,
tata na Sishemi, akendeki kosolola na Jakobi. **7** Tango bana
mibali ya Jakobi bazongaki wuta na esobe, bayokaki sango ya
makambo oyo esalemaki. Bongo, bayokaki pasi mingi na mitema
mpe basilikaki makasi, pamba te Sishemi asalaki likambo ya
soni na Isalaele, wana asangisaki nzoto na makasi na mwana
mwasi ya Jakobi. Likambo ya bongo esengelaki kosalema te. **8**
Kasi Amori alobaki na bango: « Motema ya Sishemi, mwana
na ngai ya mobali ezali kopela na bolingo mpo na mwana na
bino ya mwasi. Nabondeli bino, bopesa ye na libala mpo na
Sishemi. **9** Na bongo, bokoki kosala elongo na biso boyokani na
nzela ya libala: bokobalisa biso bana na bino ya basi mpe biso
tokobalisa bino bana na biso ya basi, **10** bokovanda elongo na
biso. Mboka ezali liboso na bino, bovanda, bosala mombongo
mpe bokoma bankolo mabele. » **11** Boye, Sishemi alobaki na
tata mpe na bandeko mibali ya Dina: — Tika ete nazwa ngolu na
miso na bino mpe nakopesa bino nyonso oyo bokosenga ngai.
12 Bokatela ngai motuya makasi ya mbongo ya libala mpe biloko
ebele ya libala; nakofuta bino eloko nyonso oyo bokosenga ngai.
Kasi bopesa ngai kaka elenge mwasi oyo na libala. **13** Lokola
lokumu ya Dina, ndeko mwasi na bango, ebebaki, bana mibali
ya Jakobi basalelaki mayele mabe mpo na kopesa eyano epai
ya Sishemi mpe tata na ye Amori. **14** Balobaki na bango: —
Tokoki kosala likambo ya boye te, tokoki te kopesa na libala
ndeko na biso ya mwasi epai ya mobali oyo akatama ngenga te,

pamba te ezali likambo ya soni mpo na biso. **15** Tokoki kondima yango kaka soki bokomi lokola biso, soki bana na bino nyonso ya mibali bakatisi ngenga. **16** Boye biso tokopesa na libala bana na biso ya basi mpe tokozwa bana na bino ya basi na libala. Tokovanda elongo na bino mpe tokokoma libota moko. **17** Kasi soki boboyi kokatisa ngenga ndenge biso tolobi, tokozwa ndeko na biso ya mwasi mpe tokokende na biso. **18** Likanisi na bango emonanaki malamu epai ya Amori mpe Sishemi, mwana na ye ya mobali. **19** Lokola elenge mobali, oyo azalaki na lokumu koleka bato nyonso ya ndako ya tata na ye, alingaki mwana mwasi ya Jakobi, akokisaki na lombangu likambo oyo bayebisaki ye. **20** Boye, Amori mpe Sishemi, mwana na ye ya mobali, bakendeki na ekuke ya engumba na bango mpo na koloba na bana mboka na bango: **21** « Bato oyo bazali na boboto epai na biso; tika ete bavanda elongo na biso mpe basala mombongo, mpo ete mboka ezali na yango monene! Tokoki na biso kobala bana na bango ya basi, mpe bango bakoki na bango kobala bana na biso ya basi. **22** Kasi mibali bakondima kovanda elongo na biso lokola bandeko ya libota moko soki kaka mibali nyonso kati na biso bakatisi ngenga lokola bango. **23** Bibwele na bango, bomengo na bango, banyama na bango nyonso; boni ekokoma ya biso te soki kaka tondimi ete bavanda elongo na biso? » **24** Boye, bato nyonso oyo bazalaki kobima na ekuke ya engumba bandimaki Amori mpe mwana na ye ya mobali, Sishemi; mpe mibali nyonso bakatisaki ngenga. **25** Sima na mikolo misato, wana mibali nyonso kati na bango bazalaki nanu na pasi ya bapota, bana mibali mibale ya Jakobi, bandeko mibali ya Dina, Simeoni mpe Levi, bakamataki mipanga na bango, bakotaki na pwasa kati na engumba mpe babomaki mibali nyonso. **26**

Babomaki na mopanga Amori mpe mwana na ye ya mobali Sishemi. Bakamataki Dina wuta na ndako ya Sishemi mpe bazongaki na ye. **27** Bana mibali mosusu ya Jakobi bayaki kosasa mibali oyo bazalaki na bapota mpe kobebisa engumba mpo ete babebisaki lokumu ya ndeko na bango ya mwasi. **28** Babotolaki bangombe na bango, bameme mpe bantaba na bango, ba-ane na bango, biloko nyonso oyo ezalaki kati na engumba mpe na bilanga. **29** Bakamataki bomengo na bango nyonso: bana, basi mpe biloko nyonso oyo ezalaki kati na bandako na bango. **30** Boye, Jakobi alobaki na Simeoni mpe na Levi: — Bopesi ngai pasi mpe bobimisi ngai moto mabe na miso ya bato ya Kanana mpe ya Perizi oyo bazali kovanda na mboka oyo. Biso tozali kaka moke; mpe soki basangisi makasi na bango mpo na kobundisa ngai, bakoboma ngai elongo na ndako na ngai mobimba. **31** Bango bazongisaki: — Boni, esengelaki bazwa ndeko na biso lokola mwasi ya ndumba?

35 Nzambe alobaki na Jakobi: « Kende na Beteli, vanda kuna mpe tonga kuna etumbelo mpo na Nzambe oyo abimelaki yo tango ozalaki kokima ndeko na yo Ezawu. » **2** Jakobi alobaki na bato ya libota na ye mpe na bato nyonso oyo bazalaki na ye elongo: « Bolongola banzambe ya bapaya oyo ezali kati na bino, bomipetola mpe bolata bilamba mosusu. **3** Tokomata na Beteli epai wapi nakotonga etumbelo mpo na Nzambe oyo ayanolaki ngai na mokolo oyo nazalaki na pasi mpe azalaki elongo na ngai bisika nyonso oyo nazalaki kokende. » **4** Bapesaki Jakobi banzambe nyonso ya bapaya, oyo bazalaki na yango mpe biloko na bango ya matoyi. Boye Jakobi akundaki yango na se ya nzete ya terebente oyo ezalaki pene ya Sishemi. **5** Sima, bakendeki. Kanda na Nzambe ekweyelaki bingumba nyonso ya

zingazinga na bango, mpe moko te alandaki bana mibali ya Jakobi. **6** Jakobi mpe bato nyonso oyo bazalaki elongo na ye bakomaki na Luze, oyo ezali Beteli, kati na mokili ya Kanana. **7** Kuna nde atongaki etumbelo mpe abengaki esika yango « Eli Beteli, » pamba te ezalaki kuna nde Nzambe amimonisaki epai na ye tango azalaki kokima ndeko na ye. **8** Ezalaki wana nde Debora, mama mobokoli ya Rebeka, akufaki. Bakundaki ye pembeni ya Beteli, na se ya nzete oyo, wuta na tango wana, bakomaki kobenga « Aloni-Bakuti. » **9** Nzambe abimelaki lisusu Jakobi tango azongaki wuta na Padani-Arami mpe apambolaki ye. **10** Nzambe alobaki na ye: « Kombo na yo ezali Jakobi; kasi okobengama lisusu Jakobi te, kombo na yo ekomi Isalaele. » Yango wana Nzambe apesaki ye kombo « Isalaele. » **11** Nzambe alobaki na ye lisusu: « Nazali Nzambe-Na-Nguya-Nyonso. Bota bana mpe bokoma ebele; bokoma ekolo moko mpe bikolo ebele ekobima na nzela na yo, bakonzi bakobima kati na yo. **12** Mokili oyo napesaki na Abrayami mpe na Izaki, napesi yango mpe na yo. Nakopesa yango lisusu na bakitani na yo. » **13** Sima, Nzambe atikaki ye na esika oyo asololaki na ye. **14** Jakobi atelemisaki libanga ya elembo na esika oyo Nzambe asololaki na ye; asopaki likolo ya libanga yango likabo ya masanga mpe mafuta. **15** Jakobi apesaki esika oyo Nzambe asololaki na ye kombo « Beteli. » **16** Jakobi mpe libota na ye balongwaki na Beteli. Wana bazalaki nanu mwa mosika na Efrata, Rasheli abotaki, kasi na pasi makasi. **17** Lokola azalaki na pasi makasi ya kobota, mwasi mobotisi ayebisaki ye: « Kobanga te! Pamba te ozali na mwana mobali mosusu. » **18** Lokola azalaki kobundana mpo na kokufa, liboso ya kokata motema, apesaki mwana na ye ya mobali kombo Beni-Oni. Kasi tata na ye apesaki ye kombo

Benjame. **19** Rasheli akufaki mpe bakundaki ye na nzela ya
Efrata, elingi koloba Beteleemi. **20** Jakobi atelemisaki libanga ya
elembo likolo ya kunda ya Rasheli; mpe kino lelo oyo, libanga
wana ya elembo elakisaka kunda ya Rasheli. **21** Sima, Isalaele
alongwaki mpe akendeki kotonga ndako na ye ya kapo mosika
ya Migidali-Ederi. **22** Wana Isalaele azalaki kowumela na mokili
wana, Ribeni ayaki kuna mpe asangisaki nzoto na Bila, makangu
ya tata na ye; mpe Isalaele ayokaki yango. Jakobi azalaki na
bana mibali zomi na mibale: **23** Bana mibali ya Lea: Ribeni,
mwana mobali ya liboso ya Jakobi; Simeoni, Levi, Yuda, Isakari
mpe Zabuloni. **24** Bana mibali ya Rasheli: Jozefi mpe Benjame.
25 Bana mibali ya Bila, mwasi mosali ya Rasheli: Dani mpe
Nefitali. **26** Bana mibali ya Zilipa, mwasi mosali ya Lea: Gadi
mpe Aseri. Bango nde bana mibali ya Jakobi oyo babotelaki
ye na Padani-Arami. **27** Jakobi azongaki epai ya Izaki, tata na
ye, na Mamire, pene ya Kiriati-Ariba oyo ebengami Ebron, epai
wapi Abrayami mpe Izaki bazalaki kovanda. **28** Izaki awumelaki
na bomoi mibu nkama moko na tuku mwambe. **29** Sima, Izaki
akataki motema mpe akufaki; awumelaki na bomoi mibu ebele,
akomaki mobange mpe alandaki bakoko na ye. Bana na ye ya
mibali, Ezawu mpe Jakobi, bakundaki ye.

36 Tala libota ya Ezawu oyo azali Edomi. **2** Ezawu abalaki
basi na ye kati na bana basi ya Kanana: Ada, mwana mwasi
ya Eloni, moto ya Iti; Olibama, mwana mwasi ya Ana mpe
koko ya Tsibeoni, moto ya Evi; **3** mpe Basimati, mwana mwasi
ya Isimaeli mpe ndeko mwasi ya Nebayoti. **4** Ada abotelaki
Ezawu Elifazi; mpe Basimati abotelaki ye Reweli. **5** Olibama
abotaki Yewushi, Yaelami mpe Kora. Bango nde bana mibali
oyo babotelaki Ezawu na mokili ya Kanana. **6** Ezawu azwaki

basi na ye, bana na ye ya mibali, bana na ye ya basi, bato nyonso ya ndako na ye mpe bibwele na ye, banyama na ye nyonso mpe biloko nyonso oyo azwaki na mokili ya Kanana, akendeki na mokili mosusu, mosika ya ndeko na ye Jakobi. **7** Bomengo na bango ekomaki mingi penza, mpe bakokaki lisusu te kovanda esika moko; pamba te mokili oyo bazalaki kovanda ekokaki bango lisusu te likolo ya motango ya bibwele na bango. **8** Yango wana Ezawu, oyo azali Edomi, akendeki kovanda na ngomba Seiri. **9** Tala libota ya Ezawu, koko ya bato ya Edomi, na ngomba Seiri: **10** Tala bakombo ya bana mibali ya Ezawu: Elifazi, mwana mobali ya Ada, mwasi ya Ezawu; mpe Reweli, mwana mobali ya Basimati, mwasi ya Ezawu. **11** Bana mibali ya Elifazi: Temani, Omari, Tsefo, Gaetami mpe Kenazi. **12** Elifazi, mwana mobali ya Ezawu, azalaki na makangu oyo kombo na ye ezalaki « Timina; » Timina abotelaki ye Amaleki. Bango nde bakoko ya Ada, mwasi ya Ezawu. **13** Bana mibali ya Reweli: Naati, Zera, Shama mpe Miza. Bango nde bakoko ya Basimati, mwasi ya Ezawu. **14** Tala bana mibali oyo Olibama, mwasi ya Ezawu, mwana mwasi ya Ana mpe koko ya Tsibeoni, abotelaki Ezawu: Yewushi, Yaelami mpe Kora. **15** Tala bakonzi ya mabota ya bana mibali ya Ezawu: Bana ya Elifazi, mwana liboso ya Ezawu: mokonzi Temani, mokonzi Omari, mokonzi Tsefo, mokonzi Kenazi, **16** mokonzi Kora, mokonzi Gaetami mpe mokonzi Amaleki. Bango nde bakonzi ya libota ya Elifazi, oyo babotamaki na Edomi; bazalaki bakoko ya Ada. **17** Bana mibali ya Reweli, mwana mobali ya Ezawu: mokonzi Naati, mokonzi Zera, mokonzi Shama mpe mokonzi Miza. Bango nde bakonzi ya libota ya Reweli, oyo babotamaki na Edomi; bazalaki bakoko ya Basimati, mwasi ya Ezawu. **18** Bana mibali ya Olibama,

mwasi ya Ezawu: mokonzi Yewushi, mokonzi Yaelami mpe mokonzi Kora. Bango nde bakonzi ya libota ya Olibama, mwana mwasi ya Ana mpe mwasi ya Ezawu. **19** Bango nde bazalaki bana mibali ya Ezawu oyo azali Edomi, mpe bango nde bazalaki bakonzi ya mabota ya Edomi. **20** Tala bakitani ya Seiri, moto ya Ori, bato ya liboso oyo bavandaki na mokili yango: Lotani, Shobali, Tsibeoni, Ana, **21** Dishoni, Etseri mpe Dishani. Bango nde bakonzi ya libota ya Ori, mwana mobali ya Seiri, na mokili ya Edomi. **22** Bana mibali ya Lotani: Ori mpe Emami. Timina azalaki ndeko mwasi ya Lotani. **23** Bana mibali ya Shobali: Alivani, Manaati, Ebali, Shefo mpe Onami. **24** Bana mibali ya Tsibeoni: Aya mpe Ana. Ezali Ana nde amonaki maziba ya mayi kati na esobe tango azalaki koleisa ba-ane ya Tsibeoni, tata na ye. **25** Bana ya Ana: Dishoni, mwana na ye ya mobali; mpe Olibama, mwana na ye ya mwasi. **26** Bana mibali ya Dishoni: Emidani, Eshibani, Yitirani mpe Kerani. **27** Tala bana mibali ya Etseri: Bilani, Zavani mpe Akani. **28** Bana mibali ya Dishani: Utsi mpe Arani. **29** Tala bakonzi ya mabota ya Ori: mokonzi Lotani, mokonzi Shobali, mokonzi Tsibeoni, mokonzi Ana, **30** mokonzi Dishoni, mokonzi Etseri mpe mokonzi Dishani. Bango nde bazalaki bakonzi ya mabota ya Ori, na mokili ya Seiri. **31** Tala bakonzi oyo bakonzaki kati na Edomi liboso ete bana ya Isalaele bazwa mokonzi: **32** Bela, mwana mobali ya Beori, akomaki mokonzi ya Edomi. Kombo ya engumba na ye ezalaki « Dinaba. » **33** Tango Bela akufaki, Yobabi, mwana mobali ya Zera, moto ya mokili ya Botsira, akitanaki na ye na bokonzi. **34** Tango Yobabi akufaki, Ushami, moto ya mokili ya Temani, akitanaki na ye na bokonzi. **35** Tango Ushami akufaki, Adadi, mwana mobali ya Bedadi oyo alongaki Madiani na bilanga ya

Moabi, akitanaki na ye na bokonzi. Kombo ya engumba na ye ezalaki Aviti. **36** Tango Adadi akufaki, Samila, moto ya engumba Masireka, akitanaki na ye na bokonzi. **37** Tango Samila akufaki, Saulo, moto ya engumba Reoboti, engumba oyo etongama pembeni ya ebale, akitanaki na ye na bokonzi. **38** Tango Saulo akufaki, Bala-Anani, mwana mobali ya Akibori, akitanaki na ye na bokonzi. **39** Tango Bala-Anani, mwana mobali ya Akibori, akufaki, Adari akitanaki na ye na bokonzi. Kombo ya engumba na ye ezalaki « Pawu, » mpe kombo ya mwasi na ye ezalaki « Meetabeli. » Meetabeli azalaki mwana mwasi ya Matiredi, mwana mwasi ya Mezaabi. **40** Tala bato oyo bazalaki bakonzi ya mabota ya Ezawu kolanda mabota ya botata, bisika oyo bazalaki kovanda mpe bakombo na bango: Timina, Aliva, Yeteti, **41** Olibama, Ela, Pinoni, **42** Kenazi, Temani, Mibitsari, **43** Magidieli mpe Irami. Bango nde bazalaki bakonzi ya Edomi kolanda bituka na bango, kati na mokili oyo bazalaki kovanda. Ezawu azalaki koko ya bato ya Edomi.

37 Jakobi avandaki na mokili ya Kanana epai wapi tata na ye azalaki kovanda. **2** Tala molongo ya libota ya Jakobi. Elenge mobali Jozefi azalaki na mibu zomi na sambo ya mbotama mpe azalaki kobatela bibwele. Azalaki kosala mosala yango elongo na bandeko na ye ya mibali, bana ya Bila mpe ya Zilipa, basi ya tata na ye. Jozefi azalaki koyebisa tata na bango makambo mabe ya bandeko na ye. **3** Isalaele azalaki kolinga Jozefi mingi koleka bana na ye nyonso, pamba te abotaki ye na kimobange. Asalelaki ye elamba ya kitoko mpe ya talo. **4** Tango bandeko na ye ya mibali bamonaki ete tata na bango azali kolinga ye koleka bango nyonso, bayinaki ye mpe bakokaki lisusu te koloba na ye na motema malamu. **5** Jozefi alotaki ndoto mpe tango ayebisaki

yango epai ya bandeko na ye ya mibali, bayinaki ye lisusu makasi. **6** Alobaki na bango: — Boyoka ndoto oyo nalotaki: **7** « Tozalaki kokanga maboke ya ble kati na bilanga. Mbala moko, liboke na ngai elamuki mpe etelemi ngwi; bongo maboke na bino, oyo ezalaki zingazinga ya liboke na ngai, egumbamaki liboso ya liboke na ngai. » **8** Bandeko na ye ya mibali balobaki na ye: — Okanisi ete okokoma mokonzi na biso mpe okokonza biso? Bongo bayinaki ye lisusu koleka likolo ya ndoto na ye mpe likolo ya makambo oyo alobaki. **9** Alotaki lisusu ndoto mosusu mpe ayebisaki yango epai ya bandeko na ye ya mibali. Alobaki: — Boyoka, naloti lisusu ndoto mosusu: « Namonaki moyi, sanza mpe minzoto zomi na moko kogumbama liboso na ngai. » **10** Tango ayebisaki tata na ye ndenge ayebisaki bandeko na ye ya mibali, tata na ye agangelaki ye mpe alobaki: — Ndoto nini wana yo osili kolota? Okanisi ete ngai, mama na yo mpe bandeko na yo ya mibali, tokoya mpe tokogumbama na mabele liboso na yo? **11** Bandeko na ye ya mibali bakomaki na motema likunya epai na ye, kasi tata na ye abombaki kaka likambo yango na motema. **12** Bandeko mibali ya Jozefi bakendeki koleisa bibwele ya tata na bango pembeni ya Sishemi. **13** Isalaele alobaki na Jozefi: — Oyebi ete bandeko na yo bazali koleisa bibwele pembeni ya Sishemi; yaka, pamba te nalingi kotinda yo epai na bango. Jozefi azongisaki: — Malamu! **14** Tata na ye alobaki na ye: — Kende mpe tala soki makambo nyonso ezali kotambola malamu mpo na bandeko na yo mpe mpo na bibwele, bongo omemela ngai sango. Boye, atindaki ye wuta na lubwaku ya Ebron. Wana Jozefi akomaki na Sishemi, **15** moto moko amonaki ye tango azalaki koyengayenga na bilanga. Atunaki ye: — Ozali koluka nini? **16** Jozefi azongisaki: — Nazali koluka bandeko na ngai.

Okoki koyebisa ngai esika nini bazali koleisa bibwele na bango?
17 Moto yango azongisaki: — Balongwaki awa mpe nayokaki
bango koloba: « Tokende na Dotani. » Boye Jozefi alandaki
bandeko na ye mpe amonaki bango pembeni ya Dotani. **18**
Tango bango bamonaki ye na mosika liboso ete akoma pene na
bango, bayokanaki mpo ete baboma ye. **19** Balobanaki bango
na bango: — Tala moloti bandoto azali koya. **20** Sik'oyo, boya
mpo ete toboma ye mpe tobwaka ye na moko kati na mabulu
oyo. Tokoloba ete nyama mabe eliaki ye. Bongo tokotala oyo
ekoya sima na bandoto na ye. **21** Tango Ribeni ayokaki bongo,
alukaki nzela ya kokangola ye na maboko na bango. Alobaki: —
Toboma ye te! **22** Bosopa makila na ye te! Bobwaka ye kaka na
libulu oyo ezali kati na esobe, kasi bosala ye mabe te. Ribeni
alobaki bongo pamba te azalaki na makanisi ya kokangola ye na
maboko na bango mpe kozongisa ye na maboko ya tata na
ye. **23** Tango kaka Jozefi akomaki epai ya bandeko na ye ya
mibali, balongolaki ye elamba na ye ya kitoko mpe ya talo oyo
alataki. **24** Bakangaki ye mpe babwakaki ye na libulu. Libulu
yango ezalaki na eloko te, ezalaki mpe na mayi te na kati. **25**
Wana bavandaki mpo na kolia, batombolaki miso mpe bamonaki
bato ya libota ya Isimaeli elongo na bashamo na bango koya
wuta na Galadi. Bashamo na bango ezalaki komema na Ejipito:
biloko ya mike-mike ya solo kitoko oyo balambelaka, mafuta ya
solo kitoko mpe mire. **26** Boye Yuda alobaki na bandeko na ye
ya mibali: « Litomba nini tokozwa soki tobomi ndeko na biso
mpe tozipi makila na ye? **27** Malamu toteka ye epai ya bato ya
ekolo ya Isimaeli, kasi toboma ye te; pamba te azali kaka ndeko
na biso mpe tozali na ye makila moko. » Boye bandeko na ye
bandimaki. **28** Nzokande tango bato ya mombongo ya mokili ya

Madiani balekaki wana, babimisaki Jozefi wuta na libulu mpe batekaki ye epai ya bato ya ekolo ya Isimaeli, na motuya ya mbongo ya bibende, tuku mibale; mpe bango bamemaki ye na Ejipito. **29** Tango Ribeni azongaki na libulu mpe amonaki ete Jozefi azali lisusu kuna te, apasolaki bilamba na ye, **30** azongaki epai ya bandeko na ye mpe alobaki: « Elenge mobali azali lisusu kuna te! Sik'oyo ngai, nakosuka wapi? » **31** Boye babomaki ntaba, bazwaki elamba ya Jozefi mpe bazindisaki yango na makila ya ntaba. **32** Sima, bazongisaki elamba yango ya kitoko mpe ya talo epai ya tata na bango. Balobaki: — Tala eloko oyo tomoni; tala yango malamu soki ezali penza elamba ya mwana na yo to te! **33** Jakobi asosolaki ete ezali elamba ya Jozefi mpe agangaki: — Ezali elamba ya mwana na ngai! Nyama moko ya mabe elie ye! Solo, bakati-kati Jozefi na biteni! **34** Jakobi apasolaki bilamba na ye, alataki saki mpe asalaki matanga mpo na mwana na ye mikolo ebele. **35** Bana na ye nyonso ya mibali mpe ya basi bayaki kobondisa ye; kasi aboyaki kobondisama. Alobaki: « Te; nakozala na matanga kino nakolanda mwana na ngai na mboka ya bakufi epai wapi mwana na ngai azali. » Boye, tata na ye alelaki ye. **(Sheol h7585)** **36** Bato ya mokili ya Madiani batekaki Jozefi na Ejipito epai ya Potifari, kalaka ya lokumu ya Faraon mpe mokonzi ya bakengeli ya mokonzi.

38 Nzokande na tango wana, Yuda atikaki bandeko na ye mpe akendeki kovanda epai ya Ira, moto ya Adulami. **2** Yuda akutanaki kuna na mwana mwasi ya Shuwa, moto ya Kanana. Abalaki ye mpe asangisaki na ye nzoto. **3** Mwasi yango akomaki na zemi mpe abotelaki Yuda mwana mobali. Mpe Yuda apesaki ye kombo « Eri. » **4** Mwasi yango azwaki lisusu zemi mpe abotaki mwana mobali; apesaki ye kombo « Onani. » **5** Abotaki

mwana mobali mosusu mpe apesaki ye kombo « Shela. » Yuda azalaki na Kezibi tango mwasi na ye abotaki mwana ya misato. **6** Yuda abalelaki Eri, mwana na ye ya liboso, mwasi: Tamari. **7** Kasi Eri, mwana liboso ya Yuda, azalaki moto mabe na miso ya Yawe; yango wana Yawe abomaki ye. **8** Bongo Yuda alobaki na Onani: « Sangisa nzoto na semeki na yo mpo ete obota bana mpo na ndeko na yo ya mobali oyo akufa. » **9** Kasi lokola Onani ayebaki ete bana oyo bakobotama bakozala ya ye te, azalaki kobwaka mayi na ye ya mibali na mabele tango nyonso azalaki kosangisa nzoto na semeki na ye, mpo ete abotela ndeko na ye ya mobali bana te. **10** Likambo oyo Onani azalaki kosala ezalaki kosepelisa Yawe te. Boye ye mpe lisusu, Yawe abomaki ye. **11** Yuda alobaki na Tamari, bokilo na ye ya mwasi: « Lokola okufisi mibali, kende kovanda na ndako ya tata na yo kino Shela, mwana na ngai ya mobali, akokoma mokolo. » Pamba te azalaki komilobela: « Tango mosusu ye mpe akoki kokufa lokola bandeko na ye ya mibali. » Boye Tamari akendeki kovanda na ndako ya tata na ye. **12** Sima na tango molayi, mwana mwasi ya Shuwa, mwasi ya Yuda, akufaki. Lokola tango na ye ya matanga esilaki, Yuda akendeki na Timina epai ya bato oyo bazalaki kolongola bapwale ya bameme na ye. Boye, moninga na ye Ira, moto ya Adulami, akendeki elongo na ye. **13** Tango bayebisaki Tamari: « Bokilo na yo ya mobali azali kokende na Timina mpo na kolongolisa bapwale ya bameme na ye, » **14** alongolaki bilamba na ye ya mwasi akufisa mobali mpe amizipaki elongi na vwale mpo ete bayeba ye lisusu te. Avandaki na ekuke ya Enayimi oyo ezalaki na nzela ya Timina, pamba te amonaki ete Shela akolaki, kasi bapesaki ye te na libala epai ya Shela. **15** Tango Yuda amonaki ye, akanisaki ete azali mwasi

ya ndumba, pamba te azipaki elongi na ye. **16** Lokola Yuda
ayebaki te ete ezali bokilo na ye ya mwasi, apusanaki na esika
oyo azalaki, pembeni ya nzela, mpe alobaki na ye: — Yaka,
ndima ete tosangisa na yo nzoto. Tamari atunaki: — Okopesa
ngai nini soki osangisi na ngai nzoto? **17** Yuda azongisaki: —
Nakotindela yo mwana ntaba oyo nakozwa na etonga na ngai.
Tamari atunaki lisusu: — Ndanga nini okosimbisa ngai kino
tango okotindela ngai yango? **18** Yuda alobaki: — Ndanga nini
olingi ete nasimbisa yo? Tamari azongisaki: — Lopete na yo,
singa na yo mpe lingenda na yo, oyo osimbi na loboko. Boye
Yuda apesaki ye yango, asangisaki na ye nzoto mpe Tamari
akomaki na zemi. **19** Tamari atelemaki mpe akendeki; alongolaki
vwale na ye mpe azongisaki lisusu na nzoto bilamba na ye ya
mwasi akufisa mobali. **20** Boye Yuda atindaki moninga na ye Ira,
moto ya Adulami, mpo ete amemela mwasi yango mwana ntaba
mpe azwa ndanga oyo asimbisaki ye. Kasi Ira amonaki ye te.
21 Boye atunaki epai ya bavandi ya esika wana, na Enayimi:
— Wapi mwasi ya ndumba oyo azalaki na nzela, na Enayimi?
Bazongiselaki ye: — Esika oyo etikala kozala na mwasi ya
ndumba te. **22** Ira azongaki epai ya Yuda mpe ayebisaki ye: —
Namoni ye te; kutu bavandi ya Enayimi bayebisi ngai ete mwasi
ya ndumba atikala kozala na esika wana te. **23** Yuda alobaki: —
Atikala na biloko oyo azwaki, noki te tokobima babolole. Ngai
nazali na likambo te; natindeli ye mwana ntaba, mpe yo omoni
ye te. **24** Sima na sanza misato, bayebisaki Yuda: — Tamari,
bokilo na yo ya mwasi, asalaki kindumba, mpe tala kutu akomi
na zemi. Yuda alobaki: — Babimisa ye mpe batumba ye na
moto! **25** Wana bazalaki kobimisa ye libanda, Tamari atindaki
sango oyo epai ya Yuda, bokilo na ye: — Nazali na zemi ya

nkolo biloko oyo. Mpe abakisaki: — Tala soki okoki koyeba nani azali nkolo ya lopete oyo, ya singa oyo mpe ya lingenda oyo. **26** Yuda asosolaki ete ezali biloko na ye mpe alobaki: — Azali sembo koleka ngai, pamba te nabalisaki ye te epai ya Shela, mwana na ngai ya mobali. Boye Yuda atikalaki lisusu te kosangisa na ye nzoto. **27** Wana tango na ye ya kobota ekokaki, emonanaki ete ezalaki na mapasa mibale ya mibali kati na libumu na ye. **28** Na tango ya kobota, moko kati na bango abimisaki loboko; mpe mwasi oyo abotisaka asimbaki loboko yango, akangaki yango singa ya motane mpe alobaki: « Mwana oyo nde abimi liboso. » **29** Kasi azongisaki loboko na ye, mpe ndeko na ye ya mobali abimaki. Bongo mwasi oyo abotisaka alobaki: « Ofungoli nzela nini mpo na kobima? » Mpe bapesaki ye kombo « Peretsi. » **30** Sima, ndeko na ye oyo azalaki na singa ya motane na loboko mpe abotamaki; bapesaki ye kombo « Zera. »

39 Sima, bamemaki Jozefi na Ejipito. Potifari, kalaka ya lokumu ya Faraon mpe mokonzi ya bakengeli ya mokonzi, moto ya Ejipito, asombaki ye na maboko ya bato ya Isimaeli oyo bamemaki ye kuna. **2** Yawe azalaki elongo na Jozefi; boye Jozefi azalaki kolonga na makambo nyonso oyo azalaki kosala, mpe avandaki kati na ndako ya moto ya Ejipito, nkolo na ye. **3** Tango nkolo na ye asosolaki ete Yawe azali elongo na Jozefi, mpe ete Yawe azali kolongisa ye na makambo nyonso oyo azali kosala, **4** Jozefi azwaki ngolu na miso ya nkolo na ye, oyo apesaki ye mokumba ya kobatela bozwi na ye nyonso: Potifari akomisaki Jozefi mokonzi kati na ndako na ye mpe apesaki ye mokumba ya kobatela biloko na ye nyonso. **5** Wuta tango Potifari akomisaki Jozefi mokonzi kati na ndako na ye mpe mokonzi ya

biloko nyonso oyo azalaki na yango, Yawe apambolaki ndako ya moto ya Ejipito mpo na Jozefi; lipamboli ya Yawe ezalaki na likolo ya biloko nyonso oyo azalaki na yango, kati na ndako na ye mpe na bilanga. **6** Boye Potifari atikaki biloko na ye nyonso kati na maboko ya Jozefi, azalaki lisusu kotala eloko moko te longola kaka bilei na ye. Jozefi azalaki na nzoto kitoko mpe elongi kitoko. **7** Sima na yango, mwasi ya nkolo ya Jozefi alulaki ye Jozefi mpe alobaki na ye: — Yaka kosangisa na ngai nzoto! **8** Kasi Jozefi aboyaki mpe alobaki na mwasi ya nkolo na ye: — Tala, nkolo na ngai atunaka ngai ata eloko moko te na oyo etali ndako na ye, mpe atika biloko na ye nyonso kati na maboko na ngai. **9** Moto moko te aleki ngai na monene kati na ndako oyo. Nkolo na ngai apekisi ngai eloko moko te longola kaka yo, pamba te ozali mwasi na ye. Boye ndenge nini penza ngai nakoki kosala likambo ya mabe boye mpe kosala masumu liboso ya Nzambe? **10** Mokolo na mokolo, mwasi ya Potifari azalaki kaka kotungisa Jozefi, kasi ye mpe azalaki kaka koboya kosangisa na ye nzoto to kozala na ye elongo. **11** Mokolo moko, awa Jozefi akotaki na ndako mpo na kosala mosala na ye, mpe ata mosali moko te azalaki wana, **12** mwasi ya Potifari akangaki ye na bilamba mpe alobaki na ye: — Yaka kosangisa na ngai nzoto! Kasi Jozefi asundolaki elamba na ye kati na maboko ya mwasi ya Potifari mpe akimaki libanda ya ndako. **13** Tango mwasi ya Potifari amonaki ete Jozefi asundoli elamba na ye kati na maboko na ye mpe akimi libanda, **14** abengaki basali ya ndako na ye mpe alobaki: — Botala! Mo-Ebre oyo bamemelaki biso ayaki nde kosakanela biso! Aluki kosangisa na ngai nzoto, kasi ngai nagangi makasi. **15** Tango ayoki ete nagangi makasi mpo na koluka lisalisi, asundoli elamba na ye pembeni na ngai

mpe akimi libanda! **16** Mwasi ya Potifari abombaki elamba ya
Jozefi pembeni na ye kino mobali na ye azongaki na ndako. **17**
Bongo abetelaki ye lisolo: — Mowumbu Mo-Ebre oyo omemelaki
biso, ayaki epai na ngai mpo na kosakana na ngai. **18** Kasi
tango nagangaki makasi mpo na koluka lisalisi, asundolaki
elamba na ye pembeni na ngai mpe akimaki libanda. **19** Tango
nkolo ya Jozefi ayokaki lisolo oyo mwasi na ye abetelaki ye na
maloba oyo: « Tala ndenge mowumbu na yo asali ngai, » Potifari
asilikaki makasi. **20** Potifari akangaki Jozefi mpe abwakaki ye
na boloko epai wapi mokonzi Faraon atiaka bakangami. Kasi,
wana Jozefi azalaki kati na boloko, **21** Yawe azalaki elongo
na Jozefi mpe atalisaki ye bolamu na Ye; asalelaki ye ngolu
na miso ya mokonzi ya boloko. **22** Mokonzi ya boloko apesaki
Jozefi mokumba ya kokengela bato nyonso ya boloko mpe ya
kotambolisa makambo nyonso oyo ezalaki kosalema kuna. **23**
Mokonzi ya boloko azalaki kotala lisusu likambo moko te kati
na makambo oyo apesaki Jozefi mokumba ya kosala, pamba
te Yawe azalaki elongo na ye mpe azalaki kolongisa ye na
makambo nyonso oyo azalaki kosala.

40 Sima na mwa tango, kalaka oyo azalaki kotala makambo
oyo etali masanga ya mokonzi ya Ejipito mpe oyo azalaki kotala
makambo oyo etali mapa ya mokonzi ya Ejipito, basalaki mabe
liboso ya nkolo na bango, mokonzi ya Ejipito. **2** Faraon asilikelaki
bakalaka na ye mibale ya lokumu: kalaka oyo azalaki kotala
makambo oyo etali masanga mpe oyo azalaki kotala makambo
oyo etali mapa. **3** Abwakaki bango na boloko kati na ndako
ya mokonzi ya bakengeli ya mokonzi, boloko epai wapi Jozefi
azalaki. **4** Mokonzi ya bakengeli ya mokonzi apesaki bango na
maboko ya Jozefi mpo ete alandela bango. Boye basalaki mikolo

mwa mingi na boloko. **5** Ezalaki mokolo moko na butu, bango
mibale, kalaka oyo azalaki kotala makambo oyo etali masanga
mpe oyo azalaki kotala makambo oyo etali mapa ya mokonzi ya
Ejipito, balotaki moto na moto ndoto na ye mpe ndoto na ndoto
ezalaki na ndimbola na yango. **6** Na tongo, Jozefi akendeki epai
na bango mpe amonaki ete bazali mawa-mawa. **7** Jozefi atunaki
bakalaka ya lokumu ya Faraon, oyo bazalaki kati na boloko
elongo na ye, kati na ndako ya nkolo na ye: — Mpo na nini lelo
bilongi na bino ezali mawa-mawa? **8** Bazongiselaki ye: — Biso
mibale toloti bandoto; kasi moto ya kolimbola yango mpo na biso
azali te. Jozefi alobaki na bango: — Boyebi te ete Nzambe nde
apesaka ndimbola ya bandoto? Nabondeli bino, boyebisa ngai
bandoto na bino. **9** Bongo kalaka oyo azalaki kotala makambo
oyo etali masanga ya mokonzi ya Ejipito ayebisaki Jozefi ndoto
na ye. Alobaki: — Na ndoto na ngai, namonaki nzete ya vino
liboso na ngai. **10** Nzete yango ya vino ezalaki na bitape misato.
Bongo ekomaki kobimisa mito, fololo mpe maboke ebimisaki
bambuma ya kotela. **11** Kopo ya Faraon ezalaki na maboko na
ngai. Nazwaki bambuma ya vino, nakamolaki yango na kopo ya
Faraon mpe napesaki ye kopo yango na maboko na ye. **12**
Jozefi alobaki na ye: — Tala ndimbola ya ndoto na yo: « Bitape
misato ezali mikolo misato. **13** Sima na mikolo misato, Faraon
akotombola moto na yo mpe akozongisa yo na esika na yo ya
mosala. Okotia lisusu kopo ya Faraon na maboko na ye ndenge
ozalaki kosala na kala. **14** Kasi tango makambo nyonso oyo
ekotambola malamu mpo na yo, nabondeli yo, kanisa ngai mpe
salela ngai bolamu, zala molobeli na ngai epai ya Faraon mpo
ete abimisa ngai na boloko oyo. **15** Pamba te babimisaki ngai na
makasi wuta na mokili ya Ba-Ebre; mpe awa nasali likambo

moko te ya mabe mpo ete batia ngai na boloko. » **16** Tango kalaka oyo azalaki kotala makambo oyo etali mapa ya mokonzi ya Ejipito asosolaki ete Jozefi apesaki ndimbola ya malamu, alobaki na Jozefi: — Ngai mpe nalotaki ndoto: « Bitunga misato ya mapa ezalaki likolo ya moto na ngai. **17** Kitunga ya likolo ezalaki na bagato ya ndenge na ndenge, oyo Faraon alingaka; kasi bandeke ezalaki kolia yango wuta na kitunga oyo ezalaki na moto na ngai. » **18** Jozefi alobaki na ye: — Tala ndimbola ya ndoto na yo: « Bitunga misato ezali mikolo misato. **19** Sima na mikolo misato, Faraon akokata moto na yo mpe akodiembika yo na nzete. Bongo bandeke ekolia mosuni na yo. » **20** Sima na mikolo misato, ezalaki mokolo ya mbotama ya Faraon. Faraon asalisaki feti monene mpe abengisaki bakalaka na ye nyonso. Abimisaki na boloko, liboso ya bakalaka na ye, kalaka oyo azalaki kotala makambo oyo etali masanga ya mokonzi mpe kalaka oyo azalaki kotala makambo oyo etali mapa. **21** Faraon azongisaki na mosala, kalaka oyo azalaki kotala makambo oyo etali masanga. Boye azongelaki lisusu kotia kopo na maboko ya Faraon. **22** Kasi Faraon adiembikaki kalaka oyo azalaki kotala makambo oyo etali mapa, ndenge kaka Jozefi ayebisaki bango. **23** Kasi kalaka oyo azalaki kotala makambo oyo etali masanga ya mokonzi ya Ejipito atikalaki kokanisa lisusu Jozefi te: abosanaki ye.

41 Sima na mibu mibale, Faraon alotaki ndoto: atelemaki pembeni ya ebale Nili, **2** amonaki bangombe sambo ya basi, ya kitoko mpe ya mafuta. Bangombe yango ebimaki wuta na ebale mpe ezalaki kolia matiti pembeni ya ebale Nili. **3** Sima na yango, bangombe mosusu sambo ya basi, ya mabe mpe ekonda, ebimaki wuta na ebale, etelemaki pembeni ya bangombe ya basi

oyo ezalaki pembeni ya ebale Nili. **4** Bangombe sambo ya basi
ya mabe mpe ekonda eliaki bangombe sambo ya kitoko mpe ya
mafuta. Kaka na tango yango, Faraon alamukaki. **5** Alalaki lisusu
mpe alotaki ndoto ya mibale: nzete moko ya ble ebimisaki mito
sambo ya ble, ya minene mpe ya kitoko. **6** Mito mosusu sambo
ya ble, ekonda mpe ezika na mopepe ya este, ebimaki sima na
oyo ya minene. **7** Mito sambo oyo ekonda eliaki mito sambo
oyo ya minene mpe etonda. Kaka na tango yango, Faraon
alamukaki, asosolaki ete ezali ndoto. **8** Na tongo, lokola molimo
na ye etungisamaki, abengaki bato nyonso ya soloka mpe ya
bwanya ya Ejipito. Faraon ayebisaki bango ndoto na ye, kasi
ata moto moko te akokaki kolimbolela ye yango. **9** Kalaka oyo
azalaki kotala makambo oyo etali masanga ya mokonzi alobaki
na Faraon: « Na mokolo ya lelo, nalingi kokanisa mbeba na ngai.
10 Mokolo moko, Faraon asilikelaki basali na ye mpe atiaki ngai
na boloko elongo na kalaka oyo azalaki kotala makambo oyo
etali mapa ya mokonzi kati na ndako ya mokonzi ya bakengeli ya
mokonzi. **11** Biso mibale tolotaki bandoto na butu moko: ndoto
na ndoto ezalaki na ndimbola na yango. **12** Kuna, tozalaki na
elenge mobali moko, azali Mo-Ebre mpe mosali ya mokonzi
ya bakengeli ya mokonzi. Toyebisaki ye bandoto na biso mpe
alimbolaki yango mpo na biso, apesaki moto na moto ndimbola
ya ndoto na ye. **13** Makambo nyonso esalemaki ndenge kaka
alimbolelaki biso yango. Ngai nazongelaki misala na ngai; mpe
moninga mosusu, badiembikaki ye. » **14** Faraon abengaki Jozefi,
mpe babimisaki ye na lombangu na boloko. Bakataki ye suki,
alataki bilamba mosusu mpe ayaki liboso ya Faraon. **15** Faraon
alobaki na Jozefi: — Nalotaki ndoto mpe ata moto moko te
alongi kolimbola yango; kasi nayoki sango na tina na yo ete soki

oyoki ndoto, okolimbola yango. **16** Jozefi azongiselaki Faraon:
— Ngai nakolonga te kosala yango, kasi Nzambe akopesa na
Faraon eyano oyo azali na yango posa. **17** Faraon alobaki
na Jozefi: — Na ndoto na ngai, natelemaki pembeni ya ebale
Nili. **18** Namonaki bangombe sambo ya basi, ya kitoko mpe ya
mafuta. Bangombe yango ebimaki wuta na ebale mpe ezalaki
kolia matiti pembeni ya ebale Nili. **19** Sima na yango, bangombe
mosusu sambo ya basi ebimaki: ya mike, ya mabe penza mpe
ekonda; nanu natikala komona te bangombe ya ndenge wana
na mokili mobimba ya Ejipito. **20** Ngombe ya basi ekonda mpe
ya mabe eliaki bangombe sambo ya mafuta oyo ebimaki liboso.
21 Bongo ekotaki na mabumu na yango kasi ezalaki komonana
te ete bangombe ya mafuta ekoti na mabumu ya bangombe
ekonda, mpe lolenge na yango ezalaki kaka mabe lokola ndenge
ezalaki liboso. Kaka na tango yango, nalamukaki. **22** Na ndoto
na ngai mosusu, namonaki mito sambo ya ble ya kitoko mpe
ya mafuta kobima na nzete moko. **23** Sima na yango, mito
sambo mosusu ya ble ebimaki. Ezalaki ya kokawuka, ekonda
mpe ezika na mopepe ya este. **24** Mito sambo ya ble oyo
ekonda emelaki mito sambo ya ble oyo ya malamu. Nayebisaki
yango epai ya bato ya soloka kasi ata moto moko te akokaki
kolimbolela ngai yango. **25** Jozefi alobaki na Faraon: — Ndoto
ya Faraon ezali kaka ndoto moko mpe ezali kaka na ndimbola
moko. Nzambe amonisaki Faraon makambo oyo Ye akosala. **26**
Bangombe sambo ya basi ya kitoko ezali mibu sambo, mpe mito
sambo ya ble ezali mibu sambo: ezali kaka ndoto moko. **27**
Bangombe sambo ya basi ekonda mpe ya mabe oyo ebimaki
sima na oyo ya mafuta mpe ya kitoko, ezali mibu sambo; mpe
mito sambo ya ble oyo ekonda mpe ezika na mopepe ya este

ezali mibu sambo ya nzala makasi. **28** Tala maloba oyo nazalaki
na yango mpo na koyebisa Faraon. Nzambe atalisi na Faraon
makambo oyo Ye akosala. **29** Mibu sambo ya bofuluki ekoya na
mokili mobimba ya Ejipito. **30** Kasi mibu sambo ya nzala makasi
ekolanda yango; boye bakobosana bofuluki nyonso ya mokili
ya Ejipito mpo ete nzala makasi yango ekokawusa mokili. **31**
Bakokanisa lisusu te bofuluki nyonso ya mokili likolo ya nzala
makasi oyo ekolanda, pamba te nzala ekozala makasi penza.
32 Soki Faraon alotaki ndoto yango na lolenge mibale, elingi
koloba ete Nzambe asilaki kozwa mokano na likambo yango
mpe akokokisa yango na lombangu. **33** Tika sik'oyo Faraon
aluka moto moko ya mayele mpe ya bwanya, atia ye na moto
ya mokili ya Ejipito. **34** Tika ete Faraon asala bongo; tika ete
apona basali na mokili, ba-oyo bakokongola eteni ya mitano ya
bambuma ya Ejipito na tango ya mibu sambo ya bofuluki. **35**
Boye, na se ya bokonzi ya Faraon, bakobanda kosangisa biloko
nyonso ya kolia oyo mibu ya malamu ekobimisa, bakobomba
ble na bingumba mpe bakobatela yango lokola biloko ya kolia
mpo na bingumba. **36** Bakobatela biloko yango mpo na mokili,
mpo na mibu sambo ya nzala makasi oyo ekozala na mokili ya
Ejipito; na bongo nzala makasi ekobebisa mokili te. **37** Likambo
yango esepelisaki Faraon mpe basali na ye nyonso. **38** Faraon
atunaki bango: — Tokoki komona moto lokola oyo, moto oyo
Molimo na Nzambe avandi kati na ye? **39** Faraon alobaki na
Jozefi: — Lokola Nzambe ayebisi yo makambo oyo nyonso, ezali
na moto moko te oyo azali na mayele mpe na bwanya lokola
yo. **40** Okozala mokonzi ya ndako na ngai mpe bato na ngai
nyonso bakobanda kotosa mitindo na yo. Kaka kiti ya bokonzi
nde ekosala ete ngai nazala na likolo na yo. **41** Faraon alobaki

na Jozefi: — Natie yo mokonzi ya mokili mobimba ya Ejipito. **42** Faraon alongolaki lopete na ye na mosapi na ye mpe atiaki yango na mosapi ya Jozefi. Alatisaki ye bilamba ya lino ya kitoko mpe atiaki ye singa ya wolo na kingo. **43** Amatisaki ye na shareti na ye ya mibale mpe bato bazalaki koganga: « Bofukama! » Boye, atiaki Jozefi mokonzi ya mokili mobimba ya Ejipito. **44** Faraon alobaki lisusu na Jozefi: — Nazali Faraon. Kasi awa na Ejipito, moto moko te akotombola loboko to lokolo soki kaka na mitindo na yo te. **45** Faraon apesaki Jozefi kombo « Tsafinati-Paenea, » mpe apesaki ye Asinati, mwana mwasi ya Poti-Fera, nganga-nzambe ya Oni, mpo ete azala mwasi na ye. Jozefi atambolaki na mokili ya Ejipito. **46** Azalaki na mibu tuku misato ya mbotama tango akotaki na mosala ya Faraon, mokonzi ya Ejipito. Jozefi alongwaki na miso ya Faraon mpe atambolaki na mokili mobimba ya Ejipito. **47** Na mibu sambo ya bofuluki, mabele ebotaki mingi. **48** Jozefi asangisaki biloko nyonso ya kolia oyo ebotaki na mibu yango sambo ya bofuluki kati na Ejipito mpe abombaki yango kati na engumba. Na engumba moko na moko, atiaki biloko ya kolia oyo ewutaki na bilanga oyo ezalaki zingazinga na yango. **49** Jozefi abombaki ble ebele lokola zelo ya ebale monene, ezalaki mingi koleka; yango wana bakataki kotanga, pamba te bakokaki kotanga yango lisusu te. **50** Liboso ete mibu ya nzala makasi eya, Asinati, mwana mwasi ya Poti-Fera, nganga-nzambe ya Oni, abotelaki Jozefi bana mibali mibale. **51** Jozefi apesaki mwana na ye ya liboso kombo « Manase, » pamba te amilobelaki: « Nzambe asali ete nabosana pasi na ngai nyonso mpe bokabwani na ngai na libota mobimba ya tata na ngai. » **52** Apesaki mwana na ye ya mibale kombo « Efrayimi, » pamba te amilobelaki: « Nzambe apesi ngai

mabota na mokili epai wapi namonaki pasi. » **53** Mibu sambo ya bofuluki oyo ezalaki na Ejipito ekomaki na suka, **54** mpe mibu sambo ya nzala makasi ebandaki, ndenge kaka Jozefi alobaki. Nzala makasi ekotaki na mikili nyonso, kasi na mokili mobimba ya Ejipito biloko ya kolia ezangaki te. **55** Tango bato nyonso ya Ejipito bakomaki na nzala makasi, bagangaki epai ya Faraon mpo na koluka biloko ya kolia. Bongo Faraon alobaki na bato nyonso ya Ejipito: « Bokende epai ya Jozefi mpe bosala makambo oyo akoyebisa bino. » **56** Tango nzala ekotaki na mokili mobimba ya Ejipito, Jozefi afungolaki ndako oyo batiaki biloko mpe atekaki ble epai ya bato ya Ejipito; kasi nzala makasi ekobaki kaka. **57** Mikili nyonso ezalaki koya na Ejipito mpo na kosomba ble epai ya Jozefi mpo ete nzala makasi ekotaki na mokili mobimba.

42 Tango Jakobi ayokaki ete ble ezali na Ejipito, alobaki na bana na ye ya mibali: « Mpo na nini bozali kotalana bino na bino? **2** Nayoki ete ble ezali na Ejipito. Bokende kuna mpe bosomba ndambo mpo na biso mpo ete towumela na bomoi mpe tokufa te na nzala. » **3** Bandeko mibali zomi ya Jozefi bakendeki na Ejipito mpo na kosomba ble. **4** Kasi Jakobi atikaki te Benjame, ndeko ya Jozefi ya mobali, ete akende elongo na bango, pamba te azalaki kobanga ete likama ekweyela ye. **5** Kati na bato oyo bakendeki kosomba ble na Ejipito, bana mibali ya Isalaele mpe bazalaki; pamba te nzala makasi ekotaki mpe na mokili ya Kanana. **6** Jozefi azalaki moyangeli ya mokili. Ye nde azalaki koteka ble epai ya bato na ye nyonso. Bongo tango bandeko ya Jozefi bakomaki, bagumbamaki liboso na ye mpe bakitisaki mito na se. **7** Tango kaka Jozefi amonaki bango, asosolaki mbala moko ete bazali bandeko na ye. Kasi asalaki lokola nde azali

mopaya liboso na bango mpe azalaki na maloba makasi epai na bango. Atunaki bango: — Bowuti wapi? Bazongisaki: — Towuti na mokili ya Kanana; toyei nde kosomba biloko ya kolia. **8** Atako Jozefi asosolaki ete bazali bandeko na ye, kasi bango basosolaki ye te. **9** Bongo Jozefi akanisaki ndoto oyo alotaki na tina na bango mpe alobaki na bango: — Bino bozali penza banongi! Boyei nde kotala bisika nini mokili na biso ebatelami malamu te! **10** Bazongisaki: — Te nkolo na ngai, basali na yo bayei nde kosomba biloko ya kolia. **11** Tozali biso nyonso bana ya moto moko. Basali na yo bazali bato ya sembo, kasi bazali banongi te. **12** Alobaki na bango: — Te! Boyei na mokili na biso mpo na kotala bisika oyo ebatelami malamu te! **13** Kasi bango bazongisaki: — Basali na yo bazalaki bandeko mibali zomi na mibale; tozali bana ya moto moko oyo azali kovanda na mokili ya Kanana. Mwana ya suka azali sik'oyo elongo na tata na biso, mpe mosusu azalaka lisusu te. **14** Kasi Jozefi alobaki na bango: — Ezali ndenge kaka nalobaki na bino: bozali banongi. **15** Tala ndenge nakomeka bino: Na kombo ya Faraon, bokolongwa na esika oyo te soki leki na bino ya suka akomi awa te! **16** Botinda moko kati na bino ete akende kozwa ndeko na bino ya mobali; mpe bino oyo bokotikala, bokozala na boloko mpo na komeka maloba na bino mpe kotala soki bolobi solo. Soki te, na kombo ya Faraon, bozali banongi! **17** Atiaki bango nyonso na boloko mikolo misato. **18** Na mokolo ya misato, Jozefi ayebisaki bango: — Nazali moto oyo abangaka Nzambe. Bosala oyo nazali koloba mpe bokozala na bomoi. **19** Soki bozali bato ya sembo, tika ete moko kati na bino atikala awa kati na boloko; bongo bino bamosusu bokende, bomema ble oyo esengeli mpo na mabota na bino, oyo ezali na nzala makasi. **20** Kasi bomemela ngai

leki na bino ya suka. Yango ekolakisa ete bolobaki solo mpe bokokufa te. Basalaki bongo. **21** Balobanaki bango na bango: — Solo, tozwi etumbu mpo na makambo oyo tosalaki ndeko na biso; pamba te tomonaki pasi na ye tango azalaki kobondela biso, kasi toyokaki ye te. Yango wana pasi oyo ekomeli biso. **22** Ribeni alobaki na bango: — Nayebisaki bino ete bosala mwana wana mabe te? Kasi boyokelaki ngai te. Sik'oyo tosengeli kofuta makila na ye! **23** Bayebaki te ete Jozefi akokaki kososola maloba na bango, mpo ete azalaki kosalela molimboli mpo na kosolola na bango. **24** Jozefi apesaki mokongo, apusanaki mosika mpe abandaki kolela. Bongo azongelaki bango mpe asololaki lisusu na bango. Azwaki Simeoni kati na bango mpe akangaki ye na miso na bango. **25** Jozefi apesaki mitindo ete batondisa ble na basaki na bango, bazongisa mbongo ya moto na moto na saki na ye mpe bapesa bango bilei mpo na nzela. Esalemelaki bango bongo. **26** Batiaki ble na bango likolo ya ba-ane na bango mpe bakendeki. **27** Na esika oyo batelamaki mpo na kolekisa butu, moko na bango afungolaki saki na ye mpo na koleisa ane na ye mpe amonaki mbongo na ye na moto ya saki na ye. **28** Ayebisaki bandeko na ye: — Bazongiseli ngai mbongo na ngai, tala yango oyo na saki na ngai! Mitema na bango ebetaki mpe babandaki kolenga, balobanaki bango na bango: — Likambo nini oyo Nzambe asali biso! **29** Tango bakomaki epai ya tata na bango Jakobi na mokili ya Kanana, bayebisaki ye makambo nyonso oyo ekomelaki bango. Balobaki: **30** — Moto oyo azali mokonzi ya mokili alobelaki biso na maloba makasi. Azwaki biso lokola banongi. **31** Kasi tolobaki na ye: « Tozali bato ya sembo, tozali banongi te. **32** Tozalaki bandeko mibali zomi na mibale, bana ya tata moko. Moko azalaka lisusu te mpe oyo ya suka

azali sik’oyo elongo na tata na biso, na mokili ya Kanana. » **33** Na boye, moto oyo azali mokonzi ya mokili azongiselaki biso: « Tala lolenge nakoyeba ete bozali bato ya sembo: ‹ Botikela ngai awa ndeko moko kati na bino. Bozwa biloko ya kolia oyo esengeli mpo na mabota na bino oyo ezali na nzala makasi mpe bokende. **34** Boyela ngai leki na bino ya suka. Na bongo, nakoyeba ete bozali banongi te, kasi bato ya sembo; mpe ngai nakozongisela bino ndeko na bino, sima nakotika bino mpo ete bokoka kosala mombongo na mokili. › » **35** Tango bafungolaki basaki na bango, moko na moko amonaki mbongo na ye na saki. Bango na tata na bango bamonaki mbongo mpe bango nyonso babangaki. **36** Tata na bango Jakobi alobaki na bango: — Bozangisi ngai bana na ngai mibale ya mibali: Jozefi azali lisusu te, Simeoni mpe azali lisusu te. Mpe sik’oyo bolingi kozwa lisusu Benjame! Makambo oyo nyonso ezali kokweyela kaka ngai! **37** Ribeni alobaki na tata na ye: — Pesa ngai Benjame, mpe nakomemela yo ye. Soki namemeli yo ye te, boma bana na ngai mibale ya mibali. **38** Jakobi azongisaki: — Te! Mwana na ngai akokende elongo na bino te. Ndeko na ye ya mobali akufa; natikala kaka na ye. Soki likama ekweyeli ye na mobembo oyo bozali kokende, wana bokoboma ngai na pasi, na kimobange na ngai! **(Sheol h7585)**

43 Nzala makasi ekotaki kati na mokili. **2** Tango libota ya Jakobi baliaki biloko nyonso oyo bamemaki wuta na Ejipito, Jakobi alobaki na bana na ye: — Bozonga kuna kosomba ndambo ya biloko. **3** Yuda azongisaki: — Moto wana alobaki na biso ete tozonga kuna te soki ndeko na biso azali elongo na biso te. **4** Soki otiki ndeko na biso kokende elongo na biso, wana tokokende na Ejipito mpe tokosombela yo biloko. **5** Kasi

soki otiki ye te, biso mpe tokokende te; pamba te moto wana ayebisaki biso malamu: « Bokotelema liboso na ngai te soki ndeko na bino azali te. » **6** Isalaele azongisaki: — Mpo na nini bosali ngai mabe boye? Mpo na nini boyebisaki moto wana ete bozali na ndeko mosusu? **7** Bazongisaki: — Moto yango atunaki biso malamu makambo oyo etali biso moko mpe libota na biso. Atunaki biso: « Tata na bino azali nanu na bomoi? Bozali na ndeko mosusu ya mobali? » Mpe biso topesaki eyano na mituna na ye. Tokokaki te koyeba ete akoloba na biso: « Boya na ndeko na bino ya mobali awa. » **8** Yuda ayebisaki tata na ye Isalaele: — Tata, tika Benjame akende elongo na ngai. Tokotelema mpe tokokende mpo ete biso elongo na yo mpe bana na biso, tozala na bomoi, kasi tokufa te na nzala. **9** Nandimi kobatela ye; boye okotuna ye na maboko na ngai. Soki nazongiseli yo ye te mpe namemi ye liboso na yo te, tika ete nazala na ngambo epai na yo bomoi na ngai mobimba. **10** Soki towumelaki te, tokokaki kozonga mbala ya mibale. **11** Tata na bango Isalaele alobaki na bango: — Soki esengeli kozala bongo, wana bosala boye: botia na basaki na bino biloko oyo eleki kitoko kati na mokili mpe bopesa yango lokola kado epai ya moto wana: ndambo ya mafuta ya solo kitoko, ndambo ya mafuta ya nzoyi, biloko ya mike-mike ya solo kitoko, lodanumi, pisitashi mpe bambuma ya amande. **12** Bozwa mbala mibale motuya ya mbongo oyo ezalaki kati na basaki na bino mpe bozongisa mbongo oyo bokutaki na basaki na bino; tango mosusu ezalaki libunga. **13** Bozwa ndeko na bino ya mobali, botelema mpe bozonga epai ya moto wana. **14** Tika ete Nzambe-Na-Nguya-Nyonso ayokela bino mawa tango bokotelema liboso ya moto wana, mpo ete bokoka kozwa ndeko na bino mosusu, mpe Benjame azonga elongo na

bino. Kasi mpo na ngai, soki nakozanga bana, malamu nazanga bango! **15** Boye bato yango bazwaki bakado; bazwaki lisusu mbala mibale motuya ya mbongo oyo ezalaki na basaki na bango mpe Benjame. Bakendeki na Ejipito mpe bamilakisaki na miso ya Jozefi. **16** Tango Jozefi amonaki Benjame elongo na bango, alobaki na moto oyo azalaki na mokumba ya kobatela bozwi na ye: « Mema bato oyo na ndako na ngai; boboma nyama moko mpe bolamba yango mpo ete bato oyo bakolia elongo na ngai na midi. » **17** Moto yango asalaki ndenge kaka Jozefi alobaki na ye mpe amemaki bango na ndako ya Jozefi. **18** Bato yango babangaki makasi tango bamemaki bango na ndako ya Jozefi mpe bazalaki kolobana bango na bango: — Bamemi biso awa likolo ya mbongo oyo batiaki na basaki na biso, na mbala ya liboso. Bakokweya likolo na biso, bakolonga biso, bakokanga biso lokola bawumbu mpe bakozwa ba-ane na biso. **19** Bapusanaki pembeni ya moto oyo azalaki na mokumba ya kobatela bozwi ya ndako ya Jozefi mpe balobaki na ye na ekuke ya ndako: **20** — Limbisa biso, nkolo na ngai! Toyaki mbala ya liboso mpo na kosomba biloko ya kolia; **21** kasi tango totelemaki na esika ya kolekisa butu, tofungolaki basaki na biso; mpe moko na moko kati na biso amonaki mbongo na ye kati na saki na ye ndenge kaka ezalaki, yango wana tozongi na yango. **22** Tomemi mbongo mosusu mpo na kosomba biloko ya kolia, toyebi te nani azongisaki mbongo na biso na basaki na biso. **23** Alobaki na bango: — Malamu! Bobanga te. Ezali Nzambe na bino, Nzambe ya tata na bino, nde atiaki bomengo kati na basaki na bino. Kasi mpo na mbongo na bino, ngai nazwaki yango. Sima, amemelaki bango Simeoni. **24** Moto yango akotisaki bango na ndako ya Jozefi, apesaki bango mayi ya kosukola makolo mpe abongisaki

bilei mpo na ba-ane na bango. **25** Babongisaki bakado na bango
mpo na boyei ya Jozefi na midi, pamba te bayokaki ete bakolia
kuna. **26** Tango Jozefi ayaki na ndako, bapesaki ye bakado oyo
bamemaki na ndako mpe bagumbamaki liboso na ye mito na se.
27 Atunaki bango: — Boni, bozali malamu? Abakisaki: — Boni
tata na bino ya mobange oyo boyebisaki ngai, azali malamu? **28**
Bazongisaki: — Mosali na yo, tata na biso, azali nanu na bomoi
mpe azali malamu. Bakitisaki mito mpe bagumbamaki liboso na
ye. **29** Tango Jozefi atombolaki miso, amonaki Benjame, ndeko
na ye ya mobali, mwana ya mama na ye. Atunaki: — Ye wana
nde ndeko na bino ya suka oyo boyebisaki ngai? Abakisaki:
— Tika ete Nzambe atalisa yo ngolu na Ye. **30** Jozefi ayokaki
pasi makasi na motema tango amonaki ndeko na ye, akimaki
mbangu na libanda mpe alukaki esika mpo na kolela. Akotaki na
shambre na ye mpe alelaki kuna. **31** Tango asilisaki kosukola
elongi na ye, abimaki libanda, akangaki motema mpe alobaki: —
Botia biloko ya kolia na mesa. **32** Batielaki Jozefi bilei na mesa
na ye moko, bandeko na ye mpe na mesa na bango; bongo
bato ya Ejipito oyo bazalaki kolia na ye esika moko, bango
mpe na mesa na bango, pamba te bato ya Ejipito bakokaki te
kolia esika moko na Ba-Ebre, pamba te ezalaki ekila mpo na
bato ya Ejipito. **33** Bavandisaki bango, kobanda na mwana ya
liboso kino na oyo ya suka, bazalaki kotalana bango na bango
na kokamwa. **34** Jozefi apesaki bango biloko oyo ewutaki na
mesa na ye; mpe Benjame azwaki mbala mitano koleka bango
nyonso. Na bongo, bamelaki elongo na ye mpe balangwaki.

44 Jozefi apesaki mitindo epai ya moto oyo azalaki na mokumba
ya kobatela bozwi ya ndako na ye: « Tondisa biloko ya kolia na
basaki ya bato oyo kolanda kilo oyo bakoki komema mpe tia

mbongo ya moko na moko na moto ya saki na ye. **2** Okotia kopo na ngai oyo ya palata na moto ya saki ya leki na bango ya suka elongo na mbongo na ye ya ble. » Moto yango asalaki ndenge kaka Jozefi alobaki na ye. **3** Na tongo-tongo, batikaki bandeko ya Jozefi kozonga elongo na ba-ane na bango. **4** Wana babimaki na engumba, bamikomelaki nanu mosika te, Jozefi alobaki na moto oyo azalaki na mokumba ya kobatela bozwi ya ndako na ye: « Telema, landa bato wana! Mpe tango okokanga bango, tuna bango: mpo na nini bozongisi mabe na malamu? **5** Mpo na nini boyibi kopo oyo nkolo na ngai amelelaka mayi mpe asalelaka mpo na koyeba makambo oyo ekoya? Likambo oyo bosali ezali penza mabe. » **6** Mokambi ya ndako ya Jozefi akangaki bango mpe alobelaki bango lolenge nkolo na ye atindaki ye. **7** Kasi bazongiselaki ye: — Mpo na nini nkolo na biso alobi makambo ya boye? Basali na yo bakoki kosala makambo ya boye te. **8** Tomemelaki yo mbongo oyo tomonaki tango tofungolaki basaki na biso wuta na mokili ya Kanana. Ndenge nini tokoki lisusu koyiba wolo to palata kati na ndako ya nkolo na yo? **9** Soki moko kati na basali na yo amonani ete azali na yango, akokufa; mpe biso bamosusu oyo totikali, tokokoma bawumbu ya nkolo na biso. **10** Moto oyo azalaki na mokumba ya kobatela bozwi ya ndako ya Jozefi alobaki: — Malamu mingi! Tika ete ezala ndenge bolobi! Moto oyo akomonana ete azali na yango, akokoma mowumbu na ngai. Bino ba-oyo botikali, bokozala na likambo te. **11** Moko na moko akitisaki saki na ye na lombangu na mabele mpe afungolaki yango. **12** Moto oyo azalaki na mokumba ya kobatela bozwi ya Jozefi abandaki koluka kobanda na kulutu kino na leki. Mpe kopo emonanaki na saki ya Benjame. **13** Tango bamonaki bongo, bapasolaki

bilamba na bango; bazongisaki biloko na ba-ane na bango mpe bazongaki bango nyonso na engumba. **14** Jozefi azalaki kaka na ndako. Tango Yuda na bandeko na ye ya mibali bakotaki na ndako, bagumbamaki kino na se liboso na ye. **15** Jozefi alobaki na bango: — Likambo nini oyo bosali? Boyebi te ete moto lokola ngai nazali na makoki ya komona makambo na bosoloka? **16** Yuda azongisaki: — Likambo nini tokoki koloba na nkolo na ngai? Tokoloba lisusu nini? Ndenge nini tokoki kotalisa ete toyebi likambo te? Nzambe alakisi polele mbeba ya basali na yo. Tokomi sik'oyo bawumbu ya nkolo na ngai, biso nyonso elongo na ye oyo amonani ete azalaki na kopo kati na saki na ye. **17** Kasi Jozefi alobaki: — Nakoki kosala likambo ya boye te! Kaka moto oyo amonani ete azalaki na kopo kati na saki na ye nde akozala mowumbu na ngai. Bino ba-oyo botikali, bozonga na kimia epai ya tata na bino. **18** Yuda apusanaki pembeni na ye mpe alobaki: — Nabondeli yo, nkolo na ngai! Tika ete mosali na yo aloba liloba moko epai ya nkolo na ngai. Kosilikela mosali na yo te, pamba te ndenge Faraon azali, ndenge wana mpe yo ozali. **19** Nkolo na ngai atunaki basali na ye: « Bozali na tata to na ndeko mosusu ya mobali? » **20** Tozongiselaki nkolo na ngai: « Tozali na tata oyo akomi mobange mpe ndeko mobali ya leki oyo babotelaki tata na biso na kimobange. Ndeko na ye ya mobali akufa mpe atikala kaka ye moko mwana mobali na libumu ya mama na ye, mpe tata na ye alingaka ye mingi. » **21** Bongo olobaki na basali na yo: « Bomemela ngai ye mpo ete nakoka komona ye na miso na ngai. » **22** Tozongiselaki nkolo na ngai: « Elenge mobali akoki kotika tata na ye te; soki atiki ye, tata na ye akokufa. » **23** Kasi olobaki na basali na yo: « Soki leki na bino ya mobali ayei elongo na bino te, bokomona lisusu elongi na

ngai te. » **24** Tango tozongaki epai ya mosali na yo, tata na ngai,
toyebisaki ye makambo nyonso oyo nkolo na ngai alobaki. **25**
Bongo tata na biso alobaki: « Bozonga mpe bosomba ndambo
ya biloko ya kolia. » **26** Kasi tozongisaki: « Tokoki kokende te.
Tokokende kaka soki leki na biso ya mobali azali elongo na
biso. Tokoki komona elongi ya moto wana te soki leki na biso ya
mobali azali elongo na biso te. » **27** Mosali na yo, tata na biso,
alobaki na biso: « Boyebi ete mwasi na ngai, Rasheli, abotelaki
ngai bana mibale ya mibali. **28** Moko na bango akenda mosika
na ngai. Nakanisi ete ezali ya solo, nyama moko ya mabe esila
kolia ye. Banda tango wana, natikala komona ye lisusu te. **29**
Soki bozwi ngai lisusu mwana oyo mpe soki likama ekweyeli ye,
bokoboma ngai na pasi, na kimobange na ngai. » **(Sheol h7585)**
30 Sik'oyo, soki elenge mobali azali elongo na biso te tango
nakozonga epai ya tata na ngai, mosali na yo, mpe soki tata
na ngai, oyo motema na ye ekangama makasi na motema ya
elenge mobali oyo, **31** amoni ete elenge mobali azali elongo na
biso te, wana akokufa. Basali na yo bakoboma tata na biso na
pasi na kimobange na ye. **(Sheol h7585)** **32** Pamba te ngai mosali
na yo, nandimaki, na miso ya tata na ngai, kobatela elenge
mobali oyo. Nalobaki: « Soki nazongiseli yo ye te, nakozala na
ngambo liboso na yo tata na ngai, bomoi na ngai mobimba. » **33**
Yango wana sik'oyo, nabondeli yo, tika ete mosali na yo akoma
mowumbu ya nkolo na ngai na esika ya elenge mobali oyo mpe
tika ete elenge mobali azonga elongo na bandeko na ye ya
mibali. **34** Ndenge nini nakoki kozonga epai ya tata na ngai soki
elenge mobali azali elongo na ngai te? Kotika te ete namona
pasi oyo ekokomela tata na ngai!

45 Jozefi akokaki lisusu komikanga te liboso ya bato nyonso
oyo bazalaki liboso na ye, agangaki: « Bobimisa bato nyonso! »
Boye, moto moko te azalaki pembeni na ye tango amimonisaki
epai ya bandeko na ye ya mibali. **2** Lokola alelaki na mongongo
makasi, bato ya Ejipito bayokaki ye; mpe sango ekendeki kino
na ndako ya Faraon. **3** Jozefi alobaki na bandeko na ye ya
mibali: — Nazali Jozefi! Tata na ngai azali nanu na bomoi? Kasi
bandeko na ye bakokaki koyanola ye te, pamba te bazalaki
kolenga liboso na ye. **4** Jozefi alobaki na bango: — Bopusana
pembeni na ngai! Tango bapusanaki, alobaki: — Nazali Jozefi,
ndeko na bino ya mobali oyo botekaki mpo ete bamema ngai na
Ejipito. **5** Kasi sik'oyo, bomitungisa te mpe bozala na mawa te
na ndenge botekaki ngai awa. Ezali mpo na kobikisa bomoi na
bino nde Nzambe atindaki ngai liboso na bino. **6** Oyo ezali mobu
ya mibale wuta nzala makasi ekotaki na mokili; mpe na mibu
mitano oyo ezali koya, bakolona te mpe bakobuka te. **7** Kasi
Nzambe atindaki ngai liboso na bino mpo ete bowumela na
mokili mpe bobikisa bomoi na bino na nzela ya kokangolama
monene. **8** Ezali bino te bato botindaki ngai awa, kasi ezali nde
Nzambe. Akomisaki ngai tata ya Faraon, nkolo ya ndako na ye
mpe moyangeli ya mokili mobimba ya Ejipito. **9** Bozonga noki
epai ya tata na ngai mpe boloba na ye: « Mwana na yo, Jozefi,
alobi: ‹ Nzambe akomisa ngai nkolo ya Ejipito mobimba; yaka
epai na ngai, kowumela te. **10** Okovanda na etuka ya Gosheni
mpe okozala pembeni na ngai: yo, bana na yo mpe bakitani na
yo, bameme na yo, bantaba na yo, bangombe na yo mpe biloko
nyonso oyo ozali na yango. **11** Kuna, nakokokisa baposa na
yo nyonso, pamba te mibu mitano ya nzala makasi ezali koya;
soki te, yo elongo na bana na yo mpe bibwele na yo nyonso,

bokokoma na pasi. **12** Bino moko bozali komona! Ndeko na ngai,
Benjame, akoki mpe komona yango, ete ezali ngai moto nazali
koloba na bino. **13** Boyebisa tata na ngai lokumu nyonso oyo
nazali na yango awa na Ejipito, boyebisa ye makambo nyonso
oyo bosili komona mpe bomemela ngai ye awa na lombangu.
› » **14** Sima, amibwakaki na kingo ya ndeko na ye Benjame
mpe alelaki; Benjame mpe akangaki ye na kingo, bongo alelaki.
15 Apesaki bandeko na ye nyonso beze mpe alelaki. Sima na
yango, basololaki. **16** Tango sango ekomaki na ndako ya Faraon
ete bandeko ya Jozefi bayei, Faraon elongo na bakambi na
ye nyonso basepelaki. **17** Faraon alobaki na Jozefi: — Yebisa
bandeko na yo: « Botia biloko likolo ya banyama na bino mpe
bozonga na mokili ya Kanana. **18** Boyela ngai tata na bino
mpe mabota na bino; nakopesa bino mabele oyo eleki kitoko
kati na Ejipito mpe bokolia biloko na yango oyo eleki kitoko.
» **19** Okoyebisa bango lisusu: « Bozwa ndambo ya bashario
ya Ejipito mpo na bana mpe basi na bino; bongo bozwa tata
na bino mpe bozonga awa. **20** Boyoka mawa te mpo na oyo
bokotika na Kanana, pamba te biloko nyonso ya kitoko oyo
ezali na Ejipito ekozala mpo na bino. » **21** Bana ya Isalaele
basalaki makambo oyo bayebisaki bango. Jozefi apesaki bango
bashario ndenge Faraon apesaki mitindo mpe apesaki bango
bilei mosusu mpo na mobembo na bango. **22** Jozefi apesaki
epai ya moko na moko kati na bango bilamba ya sika; apesaki
Benjame mbongo ya bibende, nkama misato, elongo na bilamba
ya sika. **23** Atindelaki tata na ye biloko oyo: ba-ane zomi etonda
na bilamba ya kitoko ya Ejipito mpe bampunda zomi ya basi
etonda na ble, mapa mpe bilei mpo na mobembo na ye. **24**
Jozefi atikaki bandeko na ye kokende. Tango bazali kolongwa,

alobaki na bango: — Boswana te na nzela. **25** Balongwaki na
Ejipito mpe bakendeki epai ya tata na bango Jakobi, na mokili
ya Kanana. **26** Balobaki na ye: — Jozefi azali nanu na bomoi.
Ye nde moto azali koyangela Ejipito mobimba. Jakobi ayokaki
nzoto malili mpe andimelaki bango te. **27** Kasi tango bayebisaki
ye makambo nyonso oyo Jozefi alobaki mpo na bango mpe
tango amonaki bashario oyo Jozefi atindaki mpo na komema ye
na Ejipito, molimo ya tata na bango Jakobi ezongaki. **28** Mpe
Isalaele alobaki: — Ya solo, nandimi ete mwana na ngai Jozefi
azali nanu na bomoi; nakokende mpe nakomona ye liboso ete
nakufa.

46 Isalaele akendeki na nyonso oyo azalaki na yango. Tango
akomaki na Beri-Sheba, abonzaki mbeka epai ya Nzambe ya
Izaki, tata na ye. **2** Na butu, Nzambe alobaki na Isalaele na
nzela ya emoniseli: — Jakobi! Jakobi! Jakobi azongisaki: — Ngai
oyo. **3** Nzambe alobaki: — Nazali Nzambe, Nzambe ya tata
na yo. Kobanga te kokende na Ejipito, pamba te nakokomisa
yo ekolo monene kuna. **4** Ngai moko nakokende elongo na
yo na Ejipito; mpe ya solo, nakozongisa yo lisusu. Loboko ya
Jozefi ekozipa miso na yo. **5** Bongo Jakobi alongwaki na Beri-
Sheba. Bana mibali ya Isalaele bamatisaki na bashario oyo
Faraon atindaki mpo na komema ye: tata na bango Jakobi, bana
na bango mpe basi na bango. **6** Bamemaki lisusu bibwele na
bango mpe biloko nyonso oyo bazalaki na yango na mokili ya
Kanana; mpe Jakobi elongo na bakitani na ye nyonso bakendeki
na Ejipito. **7** Azwaki elongo na ye mpo na kokende na Ejipito:
bana na ye ya mibali, bakoko na ye ya mibali mpe bana na ye
ya basi elongo na bakoko na ye ya basi: bakitani na ye nyonso.
8 Tala bakombo ya bana mibali ya Isalaele, oyo bakendeki na

Ejipito: Ribeni, mwana liboso ya Jakobi. **9** Bana mibali ya Ribeni:
Enoki, Palu, Etsironi mpe Karimi. **10** Bana mibali ya Simeoni:
Yemuweli, Yamini, Owadi, Yakini, Tsoari mpe Saulo, mwana
mobali oyo babotelaki ye na mwasi ya mokili ya Kanana. **11** Bana
mibali ya Levi: Gerishoni, Keati mpe Merari. **12** Bana mibali ya
Yuda: Eri, Onani, Shela, Peretisi mpe Zera. Kasi Eri mpe Onani
bakufaki na mokili ya Kanana. Bana mibali ya Peretsi: Etsironi
mpe Amuli. **13** Bana mibali ya Isakari: Tola, Puwa, Yashubi
mpe Shimironi. **14** Bana mibali ya Zabuloni: Seredi, Eloni mpe
Yaleyeli. **15** Bango nde bazalaki bana mibali oyo Lea abotelaki
Jakobi kati na Padani-Arami; bakisa Dina, mwana mwasi. Bana
na ye nyonso ya basi mpe ya mibali bazalaki tuku misato na
misato. **16** Bana mibali ya Gadi: Tsefoni, Agi, Shuni, Etsiboni,
Eri, Arodi mpe Areeli. **17** Bana mibali ya Aseri: Yimina, Yishiva,
Yishivi, Beria mpe ndeko na bango ya mwasi Sera. Bana mibali
ya Beria: Eberi mpe Malikieli. **18** Bango nde bazalaki bana mibali
oyo Zilipa abotelaki Jakobi; Zilipa azalaki mwasi mosali oyo
Labani apesaki epai ya Lea, mwana na ye ya mwasi. Bana na
ye nyonso ya basi mpe ya mibali bazalaki zomi na motoba. **19**
Bana mibali ya Rasheli, mwasi ya Jakobi: Jozefi mpe Benjame.
20 Kati na mokili ya Ejipito, Asinati, mwana mwasi ya Poti-Fera,
nganga-nzambe ya engumba Oni, abotelaki Jozefi bana mibali
mibale: Manase mpe Efrayimi. **21** Bana mibali ya Benjame: Bela,
Bekeri, Ashibeli, Gera, Namani, Eyi, Roshi, Mupimi, Upime mpe
Aridi. **22** Bango nde bazalaki bana mibali oyo Rasheli abotelaki
Jakobi: bango nyonso bazalaki zomi na minei. **23** Mwana mobali
ya Dani: Ushimi. **24** Bana mibali ya Nefitali: Yatseyeli, Guni,
Yetseri mpe Shilemi. **25** Bango nde bazalaki bana mibali oyo Bila
abotelaki Jakobi; bango nyonso bazalaki sambo. Bila azalaki

mwasi mosali oyo Labani apesaki epai ya mwana na ye ya mwasi Rasheli. **26** Bato nyonso oyo bakendeki na Ejipito elongo na Jakobi, oyo bazalaki penza bakitani na ye, longola basi ya bana na ye, bango nyonso bazalaki tuku motoba na motoba. **27** Bana mibali ya Jozefi oyo babotamaki na Ejipito bazalaki mibale. Bato nyonso ya libota ya Jakobi oyo bakendeki na Ejipito bazalaki tuku sambo. **28** Liboso ete Jakobi akutana na Jozefi, atindaki Yuda epai ya Jozefi mpo na kobongisa bokutani na bango na Gosheni. Tango bakomaki na Gosheni, **29** Jozefi abongisaki Shario na ye mpe akendeki kokutana na Isalaele, tata na ye, na Gosheni. Tango kaka akomaki liboso na ye, ayambaki tata na ye mpe alelaki mingi. **30** Isalaele alobaki na Jozefi: — Sik'oyo, nakoki na ngai kokufa mpo ete namoni yo penza na miso na ngai moko, mpe ozali nanu na bomoi! **31** Jozefi alobaki na bandeko na ye mpe na libota ya tata na ye: — Nakokende koyebisa Faraon: « Bandeko na ngai mpe libota ya tata na ngai, ba-oyo bavandaka na mokili ya Kanana, bayei epai na ngai. **32** Bazali babateli bibwele, babokolaka bibwele. Bamemi bameme, bantaba, bangombe na bango mpe biloko nyonso oyo bazalaki na yango. » **33** Tango Faraon akobenga bino mpe akotuna bino: « Bosalaka mosala nini? » **34** Bokozongisa: « Basali na yo babokolaka bibwele wuta bomwana na biso kino sik'oyo ndenge bakoko na biso bazalaki kosala. » Soki kaka bolobi bongo, akopesa bino nzela ya kovanda na Gosheni, pamba te bato ya Ejipito balingaka te babateli nyonso ya bibwele.

47 Jozefi akendeki mpe alobaki na Faraon: — Tata na ngai elongo na bandeko na ngai bayei wuta na mokili ya Kanana na bameme, bantaba, bangombe mpe biloko na bango nyonso; bazali sik'oyo na Gosheni. **2** Jozefi aponaki bandeko na ye

mitano mpe alakisaki bango epai ya Faraon. **3** Faraon atunaki bandeko ya Jozefi: — Bosalaka mosala nini? Bazongiselaki Faraon: — Basali na yo bazali babateli bibwele ndenge kaka bakoko na biso bazalaki. **4** Balobaki lisusu na Faraon: — Toyei kovanda awa, pamba te nzala makasi ezali kati na mokili ya Kanana mpe matiti ezali lisusu te mpo na bibwele ya basali na yo; yango wana, tobondeli yo, pesa basali na yo nzela ya kovanda na Gosheni. **5** Faraon alobaki na Jozefi: — Tata na yo mpe bandeko na yo bayei epai na yo; **6** mokili ya Ejipito mpe ezali na maboko na yo. Vandisa tata na yo mpe bandeko na yo na eteni ya mabele oyo eleki kitoko; tika ete bavanda na Gosheni. Mpe soki oyebi kati na bango bato ya mayele, pesa bango mokumba ya kobatela bibwele na ngai. **7** Jozefi amemaki tata na ye mpo na kolakisa ye epai ya Faraon. Tango Jakobi asilisaki kopambola Faraon, **8** Faraon atunaki Jakobi: — Ozali na mibu boni? **9** Jakobi azongiselaki Faraon: — Nazali na mibu nkama moko na tuku misato ya mbotama. Mikolo ya bomoi na ngai ezali moke mpe ya pasi, ekokokana te na mikolo ya bomoi ya bakoko na ngai. **10** Jakobi apambolaki Faraon mpe alongwaki liboso na ye. **11** Jozefi avandisaki tata na ye mpe bandeko na ye na Ejipito mpe apesaki bango eteni ya mabele oyo eleki kitoko kati na mokili, na mabele ya Ramisesi, ndenge kaka Faraon atindaki. **12** Jozefi apesaki lisusu biloko ya kolia epai ya tata na ye, bandeko na ye mpe epai ya libota ya tata na ye mobimba kolanda motango ya bana na bango. **13** Biloko ya kolia ezalaki lisusu te kati na mokili mobimba mpe nzala makasi eyaki. Mokili ya Ejipito mpe oyo ya Kanana ekawukaki na nzala makasi. **14** Jozefi azwaki mbongo nyonso oyo azalaki kobomba tango bato ya mokili ya Ejipito mpe ya Kanana bazalaki kosomba ble epai

na ye, amemaki yango na ndako ya Faraon. **15** Tango mbongo
ya bato ya Ejipito mpe ya Kanana esilaki, bato nyonso ya Ejipito
bayaki epai ya Jozefi mpe balobaki: — Pesa biso biloko ya kolia!
Mpo na nini tokufa na nzala na miso na yo? Mpo ete mbongo
na biso esili? **16** Jozefi azongisaki: — Soki bozali lisusu na
mbongo te, bomemela ngai bibwele na bino. Bokopesa ngai
bibwele na bino na esika ya mbongo. **17** Bamemaki epai ya
Jozefi bampunda, bantaba mpe bangombe na bango; bongo
Jozefi apesaki bango bilei na esika ya bampunda, ba-ane,
bameme, bantaba mpe bangombe na bango. Na mibu nyonso
wana oyo Jozefi azalaki kopesa bango bilei, bango bazalaki
kopesa ye bibwele na bango. **18** Tango mibu wana esilaki,
bayaki lisusu epai na ye na mibu oyo elandaki. Balobaki: —
Tokoki kobombela nkolo na biso te ete mbongo na biso esili mpe
bibwele na biso ekomi ya yo. Totikali lisusu na eloko moko te
longola kaka banzoto na biso mpe mabele na biso. **19** Mpo
na nini, biso elongo na mabele na biso, tokufa na miso na yo?
Somba biso kaka elongo na mabele na biso na motuya ya
biloko ya kolia; mpe biso elongo na mabele na biso, tokokoma
bawumbu ya Faraon. Toboyi na biso kokufa na nzala, pesa biso
milona ya kolona mpo ete tobika mpe mabele na biso ekoma
esobe te. **20** Jozefi asombaki mabele nyonso ya Ejipito mpo na
Faraon, pamba te bato nyonso ya Ejipito batekaki bilanga na
bango mpo ete nzala elekaki makasi. Boye mabele ekomaki
ya Faraon. **21** Jozefi akomisaki bavandi ya bingumba nyonso
ya Ejipito bawumbu ya Faraon. **22** Kasi asombaki mabele ya
banganga-nzambe te, pamba te bazalaki kozwa tango nyonso
biloko ebele kolanda mobeko ya Faraon ete bazwaka biloko
ya kolia. Yango wana, banganga-nzambe batekaki mabele na

bango te. **23** Jozefi alobaki na bato: — Nasombi bino lelo mpo
na Faraon, bino mpe mabele na bino. Tala milona mpo na
bino mpo ete bokoka kolona mabele. **24** Kasi tango bokobuka
mbuma, bokopesa eteni ya mitano epai ya Faraon. Biteni minei
oyo mosusu, bokobomba yango lokola milona mpo na bilanga
mpe lokola biloko ya kolia mpo na bino moko, mpo na mabota
na bino mpe mpo na bana na bino. **25** Bazongisaki: — Obikisi
bomoi na biso! Lokola tozwi ngolu na miso na yo nkolo na biso,
tokozala bawumbu ya Faraon. **26** Bongo Jozefi akomisaki yango
mobeko kino lelo kati na mabele ya Ejipito: eteni ya mitano ya
bambuma nyonso oyo ekowuta na mabele ezali mpo na Faraon.
Kasi mabele ya Banganga-Nzambe ekomaki ya Faraon te. **27**
Boye bana ya Isalaele bavandaki na Ejipito, na Gosheni. Kuna
bakomaki na bozwi ebele, babotaki bana mpe bakomaki ebele.
28 Jakobi awumelaki mibu zomi na sambo na Ejipito. Mpe mibu
ya bomoi na ye ezalaki nkama moko na tuku minei na sambo.
29 Tango mokolo ya kufa ya Isalaele ekomaki pene, abengaki
Jozefi, mwana na ye ya mobali, mpe alobaki na ye: — Soki
nazwi ngolu na miso na yo, tia loboko na yo na se ya mopende
na ngai; laka ngai ete okotalisa ngai bolamu mpe boyengebene,
mpe okokunda ngai na Ejipito te. **30** Kasi tango nakolala elongo
na bakoko na ngai, okobimisa ngai na Ejipito mpe okokunda ngai
na esika oyo bakunda bango. Jozefi azongisaki: — Nakosala
ndenge olobi. **31** Bongo Jakobi alobaki lisusu: — Lapa ndayi
mpo na kolakisa ete okosala ndenge olobi. Boye, Jozefi alapaki
ndayi na miso na ye; mpe Isalaele agumbamaki na koyekama
na moto ya mbeto na ye.

48 Sima na makambo wana, bayaki koyebisa Jozefi: « Tala,
tata na yo azali kobela. » Jozefi azwaki bana na ye mibale ya

mibali: Manase mpe Efrayimi. **2** Bapesaki sango epai ya Jakobi
ete mwana na ye ya mobali Jozefi azali koya epai na ye. Isalaele
asalaki makasi mpe avandaki na mbeto. **3** Jakobi alobaki na
Jozefi: — Nzambe-Na-Nguya-Nyonso abimelaki ngai na Luze,
na mokili ya Kanana; mpe kuna, apambolaki ngai. **4** Alobaki
na ngai: « Nakopesa yo mabota mpe nakokomisa yo ebele;
nakokomisa yo lisanga ya bikolo ebele mpe nakopesa mokili
oyo lokola libula ya seko na seko epai ya bakitani na yo sima
na yo. » **5** Mpe sik'oyo, bana na yo ya mibali oyo babotamaki
na Ejipito liboso ete ngai naya awa, bakomi lokola bana na
ngai. Efrayimi mpe Manase bakomi bana na ngai lokola Ribeni
mpe Simeoni. **6** Bana oyo okobota sima na bango bakozala ya
yo; bakozwa eteni na bango ya libula na kombo ya bayaya na
bango. **7** Pamba te, tango nawutaki na Padani, Rasheli akufaki
na nzela, na maboko na ngai, wana nazalaki kokende na mokili
ya Kanana, pene ya Efrata; nakundaki ye kuna pembeni ya
Efrata oyo babengaka Beteleemi. **8** Tango Isalaele amonaki
bana mibali ya Jozefi, atunaki: — Ba-oyo bazali banani? **9** Jozefi
azongiselaki tata na ye: — Bazali bana mibali oyo Nzambe apesi
ngai awa. Isalaele alobaki: — Pusa bango mpo ete napambola
bango. **10** Miso ya Isalaele elembaki mpo na kimobange mpe
azalaki komona lisusu malamu te. Yango wana, Jozefi apusaki
bana na ye ya mibali pembeni ya tata na ye, Isalaele apesaki
bango beze mpe ayambaki bango. **11** Isalaele alobaki na Jozefi:
— Nazalaki na elikya te ete nakomona lisusu elongi na yo;
kasi sik'oyo Nzambe apesi ngai nzela ya komona kutu bana na
yo. **12** Jozefi alongolaki bana na ye na mabolongo ya Isalaele
mpe agumbamaki elongi na ye kino na se. **13** Jozefi azwaki
bango mibale: Efrayimi na loboko na ye ya mobali, loboko ya

mwasi ya Isalaele; mpe Manase, na loboko na ye ya mwasi, loboko ya mobali ya tata na ye. Apusaki bango pembeni ya Isalaele. **14** Isalaele asembolaki loboko na ye ya mobali mpe atiaki yango likolo ya moto ya Efrayimi oyo azalaki leki; mpe loboko na ye ya mwasi likolo ya moto ya Manase. Na bongo, abongolaki maboko na ye mpo ete Manase azalaki mwana ya liboso. **15** Isalaele apambolaki Jozefi mpe alobaki: Tika ete Nzambe oyo, liboso na Ye, bakoko na ngai, Abrayami mpe Izaki, batambolaki, Nzambe oyo azali Mobateli na ngai wuta mokolo ya mbotama na ngai kino na mokolo ya lelo, **16** anjelu oyo akangolaki ngai na mabe nyonso, apambola bana oyo ya mibali! Tika ete babengama na kombo na ngai, mpe na bakombo ya bakoko na ngai, Abrayami mpe Izaki! Tika ete bakoma ebele kati na mokili! **17** Tango Jozefi amonaki ete tata na ye atiaki loboko na ye ya mobali na moto ya Efrayimi, asepelaki te. Azwaki loboko ya tata na ye, alongolaki yango na moto ya Efrayimi mpo na kotia yango na moto ya Manase. **18** Jozefi alobaki na tata na ye: — Boye te, tata na ngai! Oyo azali mwana ya liboso; tia loboko na yo ya mobali likolo ya moto na ye. **19** Kasi tata na ye aboyaki mpe alobaki: — Nayebi, mwana na ngai! Nayebi! Ye mpe akokoma ekolo, akokoma monene. Nzokande, leki na ye akozala monene koleka ye mpe bakitani na ye bakokoma lisanga ya bikolo. **20** Apambolaki bango wana mpe alobaki: Bato ya Isalaele bakotangaka bakombo na bino mpo na kopambola: « Tika ete Nzambe akomisa bino lokola Efrayimi mpe Manase! » Boye Isalaele atiaki Efrayimi liboso ya Manase. **21** Bongo Isalaele alobaki na Jozefi: — Etikali moke nakufa. Nzambe akozala na bino mpe akozongisa bino na mokili ya bakoko na bino. **22** Mpo na ngai, napesi yo koleka oyo napesaki epai na

bandeko na yo: eteni ya mabele oyo nabotolaki, na mopanga mpe na tolotolo na ngai, epai ya bato ya Amori.

49 Jakobi abengaki bana na ye ya mibali mpe alobaki: —
Bosangana mpo ete nakoka koyebisa bino makambo oyo
ekokomela bino na mikolo oyo ekoya. **2** Bosangana mpe boyoka,
bana mibali ya Jakobi! Boyoka oyo tata na bino Isalaele akoloba:
3 « Ribeni, ozali mwana na ngai ya liboso, makasi na ngai,
elembo ya liboso ya makasi na ngai; oleki na lokumu mpe na
nguya. **4** Mobulu lokola mayi, okokende liboso te, pamba te
omataki na mbeto ya tata na yo, esika oyo ngai nalalaka, mpe
okomisi yango mbindo. **5** Simeoni mpe Levi bazali bandeko,
mipanga na bango ezali bibundeli mpo na kotia mobulu. **6**
Molimo na ngai, kosangana te na mabongisi na bango ya kosala
mabe! Lokumu na ngai, kokota te na lisanga na bango! Pamba
te na kanda na bango, babomaki bato; mpe na esengo na
bango, basepelaki kokata misisa ya makolo ya bangombe ya
mibali. **7** Tika ete kanda na bango elakelama mabe, pamba te
ezali makasi! Tika ete kotomboka na bango elakelama mabe,
pamba te ezanga mawa! Nakokabola bango na Jakobi mpe
nakopanza bango kati na Isalaele. **8** Yuda, bandeko na yo
ya mibali bakokumisa yo, loboko na yo ekozala na kingo ya
banguna na yo; bana mibali ya tata na yo bakogumbama liboso
na yo. **9** Yuda, ozali mwana ya nkosi; mwana na ngai ya mobali,
owuti na bokila. Agunzami mpe alali lokola nkosi ya mobali; mpe
lokola nkosi ya mwasi, nani akomeka kotelemisa ye? **10** Nzete
ya bokonzi ekolongwa te na Yuda, lingenda mpe ekolongwa te
kati na makolo na ye, kino tango nkolo na ye akoya, nkolo oyo
bikolo nyonso ekotosa. **11** Akokanga ane na ye na nzete ya
vino, mpe mwana ya ane na etape oyo ye akopona; akosukola

bilamba na ye na vino; mpe kazaka na ye, na masanga ya vino ya motane. **12** Miso na ye ekozala motane koleka vino, mpe minu na ye ekozala pembe koleka miliki. **13** Zabuloni akowumela pene ya ebale monene, eteni ya mabele na ye ekozala libongo ya masuwa, mpe mabele na ye ekokende kino na Sidoni. **14** Isakari azali ane ya makasi oyo elali kati na mapango mibale. **15** Amonaki ete bopemi ezali malamu, mpe mokili na ye ezali kitoko; boye mapeka na ye ekomema mikumba mpe abongi mpo na misala ya bowumbu. **16** Dani akokamba bato na ye lokola moko kati na bikolo ya Isalaele. **17** Dani akozala lokola nyoka na balabala to lokola etupa na nzela, oyo eswaka litindi ya mpunda mpo ete motambolisi na yango akweya. **18** Oh Yawe, nazali na elikya ete okobikisa ngai! **19** Gadi, banguna ebele bakobundisa ye, kasi ye mpe akobundisa bango kino kobengana bango. **20** Bilei oyo ekobima na mokili ya Aseri ekozala ebele penza; mabele na ye ekobota biloko oyo ebongi mpo na bakonzi. **21** Nefitali azali lokola mboloko ya nsomi, oyo ebotaka bana kitoko. **22** Jozefi azali lokola nzete oyo ebotaka mbuma mingi, nzete oyo ezalaka pembeni ya etima, mpe oyo bitape na yango elekaka bosanda ya mir. **23** Banguna batumbolaki ye, babwakelaki ye makonga mpe babundisaki ye; **24** kasi ye asimbaki kaka makasi tolotolo na ye, mpe maboko na ye etikalaki kolenga te mpo na loboko ya Elombe ya Jakobi, oyo azali Mobateli mpate, Libanga ya Isalaele. **25** Mpo na Nzambe ya tata na yo, tika ete asungaka yo! mpo na Nkolo-Na-Nguya-Nyonso, tika ete apambola yo, apambola yo na mapamboli ya Lola, wuta na likolo; na mapamboli ya bozindo, na se; na mapamboli ya mabele mpe ya libumu. **26** Mapamboli ya tata na yo ezali na motuya koleka mapamboli ya bangomba ya kala,

koleka bomengo ya bangomba mike ya kala; tika ete mapamboli nyonso ekita na moto ya Jozefi, ekitela ye oyo atombolami kati na bandeko na ye! **27** Benjame azali lokola mbwa ya zamba; na tongo, apasolaka mosuni na ye; na pokwa, akabolaka bomengo ya bitumba. » **28** Bango nyonso nde basali bikolo zomi na mibale ya Isalaele; mpe oyo ezali maloba oyo tata na bango alobaki na bango tango apambolaki bango. Apesaki na moko na moko lipamboli oyo ekoki na ye. **29** Jakobi apesaki bango malako oyo: « Nakomi pene ya kokende kokutana na batata na ngai. Bokunda ngai esika moko na bango, na lilita oyo ezali na elanga ya Efroni, moto ya Iti, **30** kati na lidusu ya mabanga ya Makipela, pembeni ya Mamire, na mokili ya Kanana, elanga oyo Abrayami asombaki na Efroni, moto ya Iti, lokola lilita. **31** Ezalaki kuna nde bakundaki Abrayami mpe Sara, mwasi na ye; Izaki mpe Rebeka, mwasi na ye. Ezali kuna nde ngai nakundaki Lea. **32** Elanga mpe lidusu ya mabanga oyo ezali kati na yango esombamaki epai ya bato ya Iti. » **33** Tango Jakobi asilisaki kopesa malako epai ya bana na ye, asembolaki makolo na ye na mbeto, akataki motema mpe akendeki kokutana na batata na ye.

50 Jozefi amibwakaki na nzoto ya tata na ye, alelaki ye mpe apesaki ye beze. **2** Bongo Jozefi apesaki mitindo na minganga oyo bazalaki kosala epai na ye ete bakawusa nzoto ya Isalaele, tata na ye. Boye minganga bakawusaki nzoto ya Isalaele, **3** bakokisaki mikolo tuku minei oyo esengelaki mpo na kokawusa nzoto ya mowei. Bato ya Ejipito basalelaki ye matanga mikolo tuku sambo. **4** Tango mikolo ya matanga esilaki, Jozefi alobaki na bakonzi oyo basalaka na ndako ya Faraon: — Soki nazwi ngolu na miso na bino, bolobela ngai epai ya Faraon. Boyebisa ye **5** ete tata na ngai alapisaki ngai ndayi: « Nakomi pembeni ya

kokufa, bokunda ngai kati na kunda oyo natobolaki na libanga, na mokili ya Kanana. » Mpe sik'oyo, tika ete apesa ngai nzela mpo ete nakende kokunda tata na ngai, bongo na sima nde nakozonga. **6** Faraon azongisaki: — Kende mpe kunda tata na yo ndenge alapisaki yo ndayi. **7** Boye Jozefi akendeki kokunda tata na ye; bakalaka nyonso ya lokumu ya Faraon bakendeki elongo na ye: bakonzi oyo bazalaki kosala na ndako na ye mpe bakonzi nyonso ya Ejipito **8** elongo na bato nyonso ya ndako ya Jozefi, bandeko na ye ya mibali mpe bato nyonso oyo bazalaki na ndako ya tata na ye. Bana na bango kaka nde batikalaki na Gosheni na bameme, bantaba mpe bangombe na bango. **9** Jozefi atambolaki lisusu elongo na bashareti mpe bato oyo batambolaka likolo ya bampunda. Ezalaki mobembo ya bato ebele penza. **10** Tango bakomaki na etando ya Atadi, pembeni ya Yordani, basalaki matanga ya monene penza. Jozefi asalaki mikolo sambo ya matanga mpo na tata na ye. **11** Bongo tango bato ya Kanana oyo bazalaki kovanda kuna bamonaki matanga wana na etando ya Atadi, balobaki: « Bato ya Ejipito bazali na milulu minene ya matanga. » Yango wana babengaki esika yango Abele-Mitsirayimi, oyo ezali pembeni ya Yordani. **12** Bana mibali ya Jakobi basalaki ndenge tata na bango atindaki bango. **13** Bamemaki ye na mokili ya Kanana mpe bakundaki ye na lidusu ya mabanga oyo ezali na elanga ya Makipela, pembeni ya Mamire, elanga oyo Abrayami asombaki epai ya Efroni, moto ya Iti, mpo ete akomisa yango lilita na ye. **14** Sima na kokunda tata na ye, Jozefi azongaki na Ejipito elongo na bandeko na ye ya mibali mpe bato nyonso oyo balandaki ye mpo na kokunda tata na ye. **15** Tango bandeko mibali ya Jozefi bamonaki ete tata na bango asili kokufa, balobaki: « Tango mosusu Jozefi akoyina

biso mpe akozongisela biso mabe nyonso oyo tosalaki ye! »
16 Boye batindelaki Jozefi maloba oyo: « Liboso ete tata na
yo akufa, atikaki maloba oyo: ‹ Tala makambo oyo bokoyebisa
Jozefi: **17** ‘Nasengi ete olimbisa masumu ya bandeko na yo mpe
mabe oyo basalaki yo! Sik’oyo, nabondeli yo, limbisa masumu
ya basali ya Nzambe ya tata na yo!’ › » Tango Jozefi ayokaki
maloba yango, alelaki. **18** Bandeko na ye bayaki, bamibwakaki
liboso na ye mpe balobaki: — Tozali bawumbu na yo. **19** Kasi
Jozefi alobaki na bango: — Bobanga te! Boni, ngai nazali na
esika ya Nzambe? **20** Bino bokanisaki kosala ngai mabe, kasi
Nzambe abongolaki yango bolamu mpo na kokokisa, ndenge
ezali kosalema sik’oyo, lobiko ya bomoi ya bato ebele. **21** Yango
wana, bobanga te! Nakokokisa posa na bino mpe ya bana na
bino. Akitisaki bango mitema mpe alobelaki bango na boboto
nyonso. **22** Jozefi avandaki na Ejipito elongo na libota nyonso ya
tata na ye. Awumelaki na bomoi mibu nkama moko na zomi.
23 Amonaki bakitani ya Efrayimi kino na molongo ya misato.
Amonaki lisusu bana ya Makiri, mwana mobali ya Manase, ba-
oyo babotamaki na mabolongo ya Jozefi. **24** Jozefi alobaki na
bandeko na ye ya mibali: « Nakomi pene ya kokufa. Kasi ya solo,
Nzambe akosalisa bino mpe akobimisa bino na mokili oyo, mpo
na kokotisa bino na mokili oyo alakaki epai ya Abrayami, ya Izaki
mpe ya Jakobi tango alapaki ndayi. » **25** Jozefi alapisaki bana
mibali ya Isalaele ndayi mpe alobaki na bango: « Tango Nzambe
akosunga bino, bokolongola mikuwa na ngai na esika oyo. »
26 Bongo Jozefi akufaki tango akokisaki mibu ya mbotama nkama
moko na zomi. Tango basilisaki kokawusa nzoto na ye, batiaki
ye na sanduku na Ejipito.

Kobima

1 Tala bakombo ya bana ya Isalaele oyo bakendeki na Ejipito
elongo na Jakobi, moko na moko elongo na libota na ye: **2** Ribeni,
Simeoni, Levi mpe Yuda; **3** Isakari, Zabuloni mpe Benjame; **4**
Dani mpe Nefitali; Gadi mpe Aseri. **5** Bakitani ya Jakobi bazalaki
bango nyonso tuku sambo. Nzokande Jozefi amizalelaki na
Ejipito. **6** Jozefi mpe bandeko na ye nyonso ya mibali elongo na
bato ya ekeke na bango basilaki na kokufa. **7** Kasi bana ya
Isalaele babotanaki mingi mpe bakomaki ebele penza. Bakomaki
lisusu ebele koleka mpe makasi mingi: batondisaki mokili ya
Ejipito. **8** Mokonzi moko ya sika, oyo ayebaki Jozefi te, azwaki
bokonzi na Ejipito. **9** Alobaki na bato na ye: « Botala bana ya
Isalaele, bakomi ebele koleka biso mpe baleki biso na makasi.
10 Tosengeli kosala keba mpo na bango, mpo ete bakoma lisusu
ebele te. Pamba te soki bitumba ekweyi, bakoki kokende na
ngambo ya banguna na biso mpe kobundisa biso mpo ete
babima na mokili oyo. » **11** Boye batiaki bakonzi ya misala
makasi mpo na konyokola bana ya Isalaele na nzela ya misala
makasi. Na bongo, batongelaki Faraon bingumba ya Pitomi mpe
ya Ramisesi mpo ete ezala bisika ya kobomba biloko. **12** Kasi
wana bazalaki konyokola bango, bazalaki kokoba kaka kobotana
mpe kokoma ebele. Bongo bato ya Ejipito bakomaki kobanga
bana ya Isalaele. **13** Bato ya Ejipito bakotisaki bana ya Isalaele
na bowumbu ya makasi **14** mpe bakomaki konyokola bango
na misala makasi: kosala potopoto, kobeta babiliki mpe kosala
misala nyonso ya bilanga. Misala nyonso oyo bazalaki kosalisa
bango ezalaki ya pasi mpe ya makasi. **15** Mokonzi ya Ejipito
alobaki na basi oyo babotisaka basi ya Ba-Ebre, oyo bakombo
na bango ezalaki Shifra mpe Puwa: **16** « Tango bokobotisa basi

ya Ba-Ebre, botala soki mwana nini abotami; soki azali mwana mobali, boboma ye; kasi soki azali mwana mwasi, botika ye na bomoi. » **17** Kasi basi oyo babotisaka babangaki Nzambe mpe basalaki te makambo oyo mokonzi ya Ejipito atindaki bango kosala; batikaki bana mibali na bomoi. **18** Boye mokonzi ya Ejipito abengisaki basi oyo babotisaka mpe atunaki bango: — Mpo na nini bosali boye? Mpo na nini botiki bana mibali na bomoi? **19** Basi oyo babotisaka bazongiselaki Faraon: — Basi ya Ba-Ebre bazali lokola basi ya Ejipito te. Bazali makasi, babotaka liboso ete basi oyo babotisaka bakoma. **20** Nzambe asalaki bolamu epai ya basi oyo babotisaka. Boye bana ya Isalaele bakobaki kaka kokoma ebele mpe makasi koleka. **21** Lokola basi oyo babotisaka bazalaki kobanga Nzambe, Nzambe afulukisaki mabota na bango. **22** Bongo, Faraon apesaki mitindo epai ya bato na ye nyonso: « Bobwaka na ebale Nili bana mibali nyonso ya Isalaele oyo bakobotama, kasi botika na bomoi bana basi nyonso. »

2 Mobali moko ya libota ya Levi abalaki mwasi kati na libota ya Levi. **2** Mwana mwasi yango azwaki zemi mpe abotaki mwana mobali. Wana amonaki ete mwana yango azali kitoko, abombaki ye basanza misato. **3** Lokola amonaki ete akokoka lisusu te kobomba ye, azwaki kitunga moko basala na poso ya nzete oyo babengaka papirisi, apakolaki yango gudron mpe potopoto ya mwindo; bongo atiaki mwana kati na yango. Sima, atiaki kitunga yango kati na matiti ya ebale Nili, pembeni ya mokili. **4** Ndeko mwasi ya mwana yango atelemaki mosika mpo na kotala likambo oyo ekokaki kokomela ye. **5** Tango mwana mwasi ya Faraon akendeki kosukola na ebale Nili, wana basi basali na ye bazalaki kotambola pembeni ya ebale Nili, amonaki kitunga kati

na matiti ya ebale; mpe atindaki mwasi mosali na ye kozwa yango. **6** Afungolaki yango mpe amonaki kati na yango mwana moko ya mobali azali kolela. Ayokelaki ye mawa mpe alobaki: « Oyo azali solo mwana ya Ba-Ebre. » **7** Boye, ndeko na ye ya mwasi alobaki na mwana mwasi ya Faraon: — Boni, nakoki kokende kolukela yo kati na basi ya Ba-Ebre mwasi oyo akoki komelisa mwana oyo mabele mpo na yo? **8** Mwana mwasi ya Faraon azongiselaki ye: — Iyo, kende! Elenge mwasi akendeki mpe azwaki mama ya mwana mobali yango. **9** Mwana mwasi ya Faraon alobaki na mama yango: « Kamata mwana oyo, melisa ye mabele mpo na ngai, mpe nakofuta yo. » Bongo mama yango azwaki mwana mpe akomaki komelisa ye mabele. **10** Tango mwana akolaki, amemaki ye epai ya mwana mwasi ya Faraon oyo akomisaki ye mwana na ye ya mobali. Apesaki ye kombo « Moyize, » pamba te alobaki: « Nazwaki ye na mayi. » **11** Mokolo moko, wana Moyize akomaki mokolo, akendeki na esika oyo bandeko na ye bazalaki mpe amonaki bango kosala misala makasi oyo bapesaki bango mpo na konyokola bango. Amonaki moto moko ya Ejipito kobeta moko kati na bato na ye Ba-Ebre. **12** Atalaki ngambo na ngambo mpe amonaki moto te; bongo abomaki moto ya Ejipito mpe akundaki ye na zelo. **13** Mokolo oyo elandaki, Moyize abimaki mpe amonaki Ba-Ebre mibale bazali kobunda. Atunaki na moto oyo asalaki mabe: — Mpo na nini ozali kobeta moninga na yo? **14** Moto wana azongisaki: — Boni, nani akomisi yo mokonzi mpe mosambisi kati na biso? Olingi koboma ngai ndenge obomaki moto ya Ejipito? Moyize abangaki mpe amilobelaki: « Solo, likambo oyo nasalaki, esili koyeba. » **15** Tango Faraon ayokaki likambo yango, alukaki nzela ya koboma Moyize; kasi Moyize akimaki liboso ya Faraon mpe

akendeki kovanda na mokili ya Madiani. **16** Moyize avandaki pembeni ya libulu ya mayi. Nzokande, Nganga-Nzambe ya Madiani azalaki na bana basi sambo. Bayaki kotoka mayi mpe batondisaki bimelelo mpo ete bamelisa bibwele ya tata na bango. **17** Kasi babateli bibwele bayaki mpe babenganaki bango. Moyize atelemaki, akotelaki bango mpe amelisaki bibwele na bango mayi. **18** Tango bana basi bazongaki epai ya tata na bango Reweli, atunaki bango: — Mpo na nini lelo bozongi noki? **19** Bango bazongisaki: — Moto moko ya Ejipito abundelaki biso liboso ya babateli bibwele, atokelaki biso mayi mpe amelisaki bibwele. **20** Reweli atunaki bana na ye ya basi: — Moto yango ya Ejipito azali wapi? Mpo na nini botiki ye kuna? Bobenga ye mpo ete aya kolia. **21** Moyize andimaki kovanda elongo na Reweli; bongo Reweli apesaki Sefora, mwana na ye ya mwasi, mpo ete azala mwasi ya Moyize. **22** Sefora abotaki mwana mobali mpe Moyize apesaki ye kombo « Gerishomi, » pamba te alobaki: « Nazali mopaya na mboka mopaya. » **23** Sima na tango molayi, mokonzi ya Ejipito akufaki. Bato ya Isalaele bazalaki kolela mpe koganga na se ya pasi ya bowumbu. Bongo koganga na bango ekomaki kino epai ya Nzambe. **24** Nzambe ayokaki koganga na bango mpe akanisaki boyokani na Ye oyo asalaki elongo na Abrayami, Izaki mpe Jakobi. **25** Nzambe atalaki bana ya Isalaele mpe asosolaki pasi na bango.

3 Moyize azalaki koleisa bibwele ya Jetro, bokilo na ye mpe Nganga-Nzambe ya Madiani. Amemaki bibwele mosika, kati na esobe, mpe akomaki na Orebi, ngomba ya Nzambe. **2** Kuna, Anjelu ya Yawe abimelaki ye kati na ndemo ya moto oyo ezalaki komata longwa kati na mwa nzete. Moyize amonaki nzete moke yango kopela moto, kasi ezalaki kozika te. **3** Moyize

amilobelaki: « Tika ete nabaluka mpo ete natala emoniseli oyo ya kokamwa mpe nayeba mpo na nini nzete moke oyo ezali kozika te. » **4** Tango Yawe amonaki ete Moyize azali kobaluka mpo na kotala, Nzambe abengaki ye wuta na nzete moke yango: — Moyize, Moyize! Moyize azongisaki: — Ngai oyo! **5** Nzambe alobaki na ye: — Kopusana awa te, longola basandale na yo na makolo na yo, pamba te esika oyo otelemi ezali mabele ya bule. **6** Alobaki lisusu: — Nazali Nzambe ya bakoko na yo, Nzambe ya Abrayami, Nzambe ya Izaki, mpe Nzambe ya Jakobi. Boye Moyize abombaki elongi na ye, pamba te abangaki kotala Nzambe. **7** Yawe alobaki: — Namoni pasi ya bato na Ngai kuna na Ejipito; nayoki koganga na bango mpo na misala makasi oyo bakonzi ya misala makasi bazali kopesa bango. Nayebi pasi na bango. **8** Yango wana nakiti mpo na kokangola bango na maboko ya bato ya Ejipito mpe kobimisa bango na mokili oyo, mpo na kokotisa bango na mokili ya kitoko mpe ya monene, mokili oyo ezali kobimisa miliki mpe mafuta ya nzoyi. Ezali mokili oyo evandaka bato ya Kanana, ya Iti, ya Amori, ya Perizi, ya Evi mpe ya Yebusi. **9** Sik'oyo, koganga ya bana ya Isalaele ekomi kino epai na Ngai mpe namoni ndenge nini bato ya Ejipito bazali konyokola bango. **10** Yango wana natindi yo sik'oyo mpo ete okende epai ya Faraon mpo na kobimisa bato na Ngai, Isalaele, na Ejipito. **11** Moyize alobaki na Nzambe: — Ngai nazali nani mpo ete nakende epai ya Faraon mpe mpo ete nabimisa bana ya Isalaele na Ejipito? **12** Nzambe alobaki: — Nakozala na yo elongo. Mpe tala elembo oyo ekolakisa yo ete Ngai nde natindi yo: tango okobimisa bato na Ngai na Ejipito, bokogumbamela Nzambe na ngomba oyo. **13** Moyize alobaki na Nzambe: — Soki nakeyi epai ya bana ya Isalaele mpe nalobi

na bango: « Nzambe ya bakoko na bino atindi ngai epai na bino, » bongo soki bango batuni ngai: « Kombo na Ye nani? » Nakoyebisa bango nini? **14** Nzambe alobaki na Moyize: — Ngai nazali oyo akosala. Tala makambo oyo okoloba na bana ya Isalaele: « Nazali atindi ngai epai na bino. » **15** Nzambe alobaki lisusu na Moyize: — Loba na bana ya Isalaele: « Yawe Nzambe ya bakoko na bino, Nzambe ya Abrayami, Nzambe ya Izaki, mpe Nzambe ya Jakobi, atindi ngai epai na bino. » **16** Boye, kende, sangisa bakambi ya Isalaele mpe loba na bango: « Yawe, Nzambe ya bakoko na bino, Nzambe ya Abrayami, ya Izaki mpe ya Jakobi, abimelaki ngai mpe alobi: ‹ Nazwi mokano ya kobundela bino, pamba te namoni pasi na bino na Ejipito. › » **17** Mpe nalobi: « Nakolongola bino na minyoko ya Ejipito mpo na komema bino na mokili ya bato ya Kanana, ya Iti, ya Amori, ya Perizi, ya Evi mpe ya Yebusi, na mokili oyo ezali kobimisa miliki mpe mafuta ya nzoyi. » **18** Bakambi ya Isalaele bakoyokela yo, bongo yo elongo na bakambi, bokokende epai ya mokonzi ya Ejipito mpe bokoloba na ye: « Yawe Nzambe ya Ba-Ebre akutanaki na biso. Sik’oyo, pesa biso nzela ya kotambola mikolo misato kati na esobe mpo ete tokende kotumbela Yawe, Nzambe na biso, mbeka. » **19** Kasi nayebi ete mokonzi ya Ejipito akopesa bino te nzela ya kokende, ata soki amoni loboko na Ngai ya nguya. **20** Yango wana, nakosembola loboko na Ngai; nakobeta Ejipito na nzela ya bikamwa na Ngai nyonso oyo nakosala kati na yango. Sima na yango, mokonzi ya Ejipito akotika bino kokende. **21** Nakosala ete bana ya Isalaele bazwa ngolu na miso ya bato ya Ejipito mpo ete, tango bokolongwa, bokende maboko pamba te. **22** Mwasi nyonso akosenga epai ya moninga na ye mpe epai ya mwasi oyo avandi na ndako na ye:

biloko ya palata, ya wolo mpe bilamba. Bokopesa yango epai ya bana na bino ya mibali mpe ya basi mpo ete bamema. Na bongo nde bokosilisa biloko ya bato ya Ejipito.

4 Moyize azongisaki: — Bongo soki bandimi ngai te, bayoki ngai te? Solo, bakoloba kaka: « Yawe amonanaki na yo te. »
2 Yawe atunaki ye: — Ozali na nini na loboko na yo? Moyize azongisaki: — Nazali na lingenda. **3** Yawe alobaki: — Bwaka yango na mabele. Moyize abwakaki lingenda yango na mabele mpe ebongwanaki nyoka. Bongo Moyize akimaki mosika na yango. **4** Kasi Yawe alobaki na ye: — Sembola loboko na yo mpe kanga nyoka yango na mokila! Moyize asembolaki loboko mpe akangaki nyoka; mpe nyoka yango ebongwanaki lisusu lingenda na loboko na ye. **5** Yawe alobaki na ye: — Esalemi bongo mpo ete bandima solo ete Yawe, Nzambe ya bakoko na bango, Nzambe ya Abrayami, ya Izaki mpe ya Jakobi, amonanaki na yo. **6** Sima, Yawe alobaki na ye lisusu: — Tia loboko na yo na tolo na yo. Moyize atiaki loboko na ye na tolo na ye; mpe tango alongolaki yango, loboko yango ezwaki bokono ya maba; ekomaki pembe lokola mvula ya pembe. **7** Yawe alobaki na ye: — Sik'oyo, zongisa loboko na yo na tolo na yo. Moyize azongisaki loboko na ye na tolo na ye. Mpe tango alongolaki yango, loboko yango ekomaki lisusu malamu lokola biteni mosusu ya nzoto na ye. **8** Yawe alobaki na ye: — Soki bandimi yo te to soki babeti tembe mpo na elembo ya liboso, bakondima na elembo ya mibale. **9** Kasi soki na bilembo oyo mibale, bandimi kaka te to bayoki te, wana okotoka mayi na ebale Nili, okosopa yango na esobe. Mayi oyo okozwa na ebale Nili ekokoma makila tango okosopa yango na mabele.
10 Moyize alobaki na Yawe: — Ah, Nkolo, nakokaka koloba

malamu te! Yango ezali likambo ya lobi oyo eleki te to ya wuta tango obandi koloba na mosali na Yo te, pamba te nazali na monoko mpe na lolemo kilo. **11** Yawe alobaki na ye: — Nani apesaka monoko epai ya moto? Nani akomisaka moto baba to mokufi matoyi? Nani akomisaka moto, moto oyo amonaka to mokufi miso? Boni, ezali Ngai Yawe te? **12** Sik'oyo kende, Ngai moko nakosunga yo mpo ete oloba malamu, mpe nakoteya yo makambo oyo osengeli koloba. **13** Kasi Moyize azongisaki: — Te Nkolo! Nabondeli Yo! Tinda moto mosusu oyo olingi mpo na kosala yango. **14** Boye Yawe asilikelaki Moyize mpe alobaki na ye: — Boni, Aron, moto ya libota ya Levi, azali ndeko na yo te? Nayebi ete alobaka malamu mpe ye wana azali koya kokutana na yo; mpe motema na ye ekosepela tango akomona yo. **15** Okoloba na ye mpe okotia maloba na monoko na ye, bongo Ngai nakosunga bino mibale mpo ete bokoka koloba malamu, mpe nakoteya bino makambo oyo bosengeli kosala. **16** Ye akoloba epai ya bato na esika na yo, akozala molobeli na yo; bongo yo okozala lokola nzambe na ye. **17** Kasi zwa lingenda oyo ezali na maboko na yo mpo ete osala bilembo ya kokamwa na nzela na yango. **18** Moyize azongaki epai ya Jetro, tata-bokilo na ye, mpe alobaki na ye: — Nasengeli kokende epai ya bandeko na ngai, na Ejipito, mpo ete natala soki ndambo kati na bango bazali nanu na bomoi. Jetro ozongisaki: — Kende na kimia! **19** Yawe alobaki na Moyize tango azalaki nanu na mokili ya Madiani: — Telema mpe zonga na Ejipito, pamba te bato nyonso oyo balingaki koboma yo basili kokufa. **20** Moyize azwaki mwasi na ye mpe bana na ye ya mibali, atiaki bango likolo ya ane mpe azongaki na Ejipito. Azwaki lisusu lingenda ya Nzambe na loboko na ye. **21** Yawe alobaki na Moyize: — Sik'oyo, lokola ozali

kozonga na Ejipito, tala bikamwa nyonso oyo napesi yo nguya
ya kosala; okosala yango liboso ya Faraon. Ngai nakokomisa
motema na ye libanga mpo ete akoka kotika te bato na Ngai
kokende. **22** Okoloba na Faraon: « Tala liloba oyo Yawe alobi:
‹ Isalaele azali mwana na Ngai ya liboso ya mobali. **23** Mpe
nalobi na yo: Tika mwana na Ngai ya mobali kokende mpo ete
asalela Ngai. Soki kaka oboyi kotika ye, nakoboma mwana na
yo ya liboso ya mobali. › » **24** Nzokande na nzela, na esika oyo
balekisaki butu, Yawe akutanaki na Moyize mpe alukaki koboma
ye. **25** Kasi Sefora azwaki libanga ya songe, akataki ngenga ya
mwana na ye ya mobali mpe atutisaki ngenga yango na makolo
ya Moyize; alobaki: — Solo, ozali penza mpo na ngai mobali ya
makila. **26** Bongo Yawe atikaki Moyize. Ezalaki na tango wana
nde Sefora alobaki na Moyize likolo na likambo ya kokatama
ngenga: — Mobali ya makila. **27** Yawe alobaki na Aron: — Kende
kokutana na Moyize na esobe. Aron akendeki, akutanaki na
Moyize na ngomba ya Nzambe mpe apesaki ye beze. **28** Moyize
ayebisaki Aron makambo nyonso oyo Yawe atindaki ye koloba
mpe bikamwa nyonso oyo atindaki ye kosala. **29** Bongo Moyize
mpe Aron bakendeki kosangisa bakambi nyonso ya Isalaele.
30 Aron ayebisaki bango maloba nyonso oyo Yawe alobaki na
Moyize. Asalaki bikamwa liboso ya bato. **31** Bato bandimaki.
Bongo tango bayokaki ete Yawe akanisaki bana ya Isalaele mpe
amonaki pasi na bango, bafukamaki mpe bagumbamelaki Yawe.

5 Sima na yango, Moyize mpe Aron bakendeki epai ya Faraon
mpe balobaki: — Tala makambo oyo Yawe, Nzambe ya Isalaele,
alobi: « Tika bato na Ngai kokende kosala feti na esobe mpo na
lokumu na Ngai. » **2** Faraon azongisaki: — Ye Yawe nde nani
mpo ete ngai natosa ye mpe natika Isalaele kokende? Nayebi ye

te mpe nakotika te ete Isalaele akende. **3** Balobaki: — Nzambe
ya Ba-Ebre akutanaki na biso. Sik'oyo, tika biso totambola mikolo
misato kati na esobe mpo ete tokobonzela Yawe, Nzambe na
biso, mbeka; noki te akoboma biso na bokono to na mopanga. **4**
Kasi mokonzi ya Ejipito alobaki: — Moyize mpe Aron, mpo na
nini bozali kopekisa bato kosala misala na bango? Bozonga
na mosala na bino! **5** Faraon abakisaki lisusu: — Botala! Bato
oyo bakomi ebele kati na mokili, bongo bino bozali kopekisa
bango kosala mosala! **6** Kaka na mokolo wana, Faraon apesaki
mitindo oyo epai ya bakambi oyo balandelaka misala makasi ya
bawumbu mpe na bakapita ya bana ya Isalaele: **7** — Bokopesa
lisusu matiti te epai ya bato oyo mpo na kosala babiliki ndenge
bozalaki kopesa bango liboso; botika bango moko bakende
kolokota matiti na bango. **8** Kasi botinda bango kosala kaka
motango ya babiliki oyo basalaka wuta kala, bokitisa motango na
yango te. Bazali bagoyigoyi, yango wana bazali koganga: « Tika
biso tokende kobonzela Nzambe na biso mbeka! » **9** Bokomisa
makasi misala na bango mpo ete bakoma na mosala ebele mpe
batia matoyi te na makambo ya lokuta. **10** Bongo bakambi oyo
balandelaka misala makasi ya bawumbu mpe bakapita ya bana
ya Isalaele babimaki mpe balobaki na bato: — Tala makambo
oyo Faraon alobi: « Nakopesa bino lisusu matiti te. **11** Bokende
kozwa matiti bino moko na esika oyo bokoki komona yango! Kasi
motango ya babiliki oyo bakatela bino ekokita ata moke te. » **12**
Boye bana ya Isalaele bapanzanaki na Ejipito mobimba mpo
na kolokota matiti ya kotumba na yango babiliki. **13** Bakambi
oyo balandelaka misala makasi ya bawumbu bazalaki kotindika
bango na makasi mpe koloba: — Bokokisa motango ya babiliki
oyo bakatela bino mpo na mokolo na mokolo lokola na tango oyo

bazalaki kopesa bino matiti! **14** Bakambi oyo Faraon aponaki
mpo na kolandela misala makasi ya bawumbu babetaki bakapita
ya bana ya Isalaele oyo bango batiaki mpe batunaki bango:
— Mpo na nini lobi oyo eleki mpe lelo bokokisi te motango
ya babiliki oyo bosalaka wuta kala? **15** Bakengeli ya bana ya
Isalaele bakendeki kolela epai ya Faraon: — Mpo na nini ozali
kosala basali na yo boye? **16** Bazali kopesa lisusu te matiti
epai ya basali na yo, nzokande bazali koloba na biso: « Bosala
babiliki! » Sik'oyo tala, basali na yo bazali kobetama, kasi mbeba
ezali epai ya bato na yo moko. **17** Faraon alobaki: — Bagoyigoyi!
Bozali penza bagoyigoyi! Yango wana bozali koloba: « Tika
biso tokende kobonzela Yawe mbeka. » **18** Sik'oyo, bozonga
na mosala! Bakopesa bino lisusu matiti te, kasi bokosala kaka
motango ya babiliki oyo bakatela bino. **19** Bakengeli ya bana ya
Isalaele bamonaki ete bakomi na pasi koleka tango bayebisaki
bango: « Motango ya babiliki oyo bakatela bino mpo na mokolo
na mokolo ekokita te. » **20** Tango batikaki Faraon, batombokelaki
Moyize mpe Aron oyo bazalaki kozela bango. **21** Balobaki: —
Tika ete Yawe atala bino mpe asambisa bino! Bokomisi biso
eloko ya nkele liboso ya Faraon mpe ya basali na ye mpe botie
mopanga na maboko na bango mpo ete baboma biso! **22** Boye
Moyize abalukaki epai na Yawe mpe abondelaki: — Nkolo! Mpo
na nini ozali komemela bato oyo pasi? Boni, ezali mpo na yango
nde otindaki ngai? **23** Wuta tango nakendeki koloba na Faraon
na Kombo na Yo, Faraon akomi konyokola bato oyo, bongo Yo
ozali kosala ata eloko moke te mpo na kokangola bango!

6 Yawe alobaki na Moyize: — Sik'oyo, okomona makambo
oyo nakosala Faraon: na loboko na Ngai ya nguya, Faraon
akotika bato na Ngai kokende mpe akobimisa bango na mokili

na ye. **2** Nzambe alobaki lisusu na Moyize: — Nazali Yawe. **3** Namimonisaki epai ya Abrayami, ya Izaki mpe ya Jakobi lokola Nzambe-Na-Nguya-Nyonso, kasi namimonisaki te epai na bango na Kombo na Ngai: Yawe. **4** Nasalaki boyokani na Ngai elongo na bango mpo na kopesa bango mokili ya Kanana epai wapi bazalaki kowumela lokola bapaya. **5** Mpe lisusu nayoki kolela ya bana ya Isalaele oyo bato ya Ejipito bakomisi bawumbu, bongo nakanisi lisusu boyokani na Ngai. **6** Yango wana, loba na bana ya Isalaele: « Nazali Yawe! Nakokangola bino na misala makasi oyo bato ya Ejipito bapesi bino. Nakokangola bino na se ya bowumbu na bango na loboko na nguya mpe na bitumbu ya makasi. **7** Nakozwa bino lokola bato na Ngai moko, bongo nakozala Nzambe na bino. Boye bokoyeba ete Ngai Yawe, nazali Nzambe na bino, oyo akangolaki bino na se ya misala makasi ya bato ya Ejipito. **8** Mpe nakokotisa bino na mokili oyo nalapaki ndayi, na kotombola loboko, ete nakopesa yango epai ya Abrayami, epai ya Izaki mpe epai ya Jakobi; nakopesa bino yango mpo ete ekoma ya bino. Nazali Yawe. » **9** Moyize alobaki makambo oyo epai ya bana ya Isalaele, kasi bayokaki ye te, pamba te misala makasi oyo bazalaki kopesa bango elembisaki mitema na bango. **10** Yawe alobaki na Moyize: **11** — Kende koyebisa Faraon, mokonzi ya Ejipito, ete abimisa bana ya Isalaele na mokili na ye. **12** Kasi Moyize azongiselaki Yawe: — Soki kutu bana ya Isalaele bayoki ngai te, ndenge nini Faraon ayoka ngai moto ya likukuma? **13** Yawe alobaki na Moyize mpe Aron na tina na bana ya Isalaele mpe ya Faraon, mokonzi ya Ejipito, oyo epai ya nani apesaki mitindo ete abimisa bana ya Isalaele na Ejipito. **14** Tala bakambi ya mabota na bango: Bana mibali ya Ribeni, mwana mobali ya liboso ya Isalaele:

Enoki, Palu, Etsironi mpe Karimi. Wana nde mabota ya Ribeni.
15 Bana mibali ya Simeoni: Yemuweli, Yamini, Owadi, Yakini,
Tsoari mpe Saulo, mwana mobali oyo abotamaki na mwasi
ya Kanana. Wana nde mabota ya Simeoni. **16** Tala bakombo
ya bana mibali ya Levi oyo awumelaki na bomoi mibu nkama
moko na tuku misato na sambo kolanda ndenge babotamela:
Gerishoni, Keati mpe Merari. **17** Bana mibali ya Gerishoni
kolanda mabota na bango: Libini mpe Shimei. **18** Bana mibali ya
Keati oyo awumelaki na bomoi mibu nkama moko na tuku misato
na misato: Amirami, Yitseari, Ebron mpe Uzieli. **19** Bana mibali
ya Merari: Maali mpe Mushi. Wana nde mabota ya Levi kolanda
ndenge babotamela. **20** Amirami abalaki Yokebedi, tata mwasi
na ye, oyo abotelaki ye Aron mpe Moyize. Amirami awumelaki
na bomoi mibu nkama moko na tuku misato na sambo. **21** Bana
mibali ya Yitseari: Kore, Nefegi mpe Zikiri. **22** Bana mibali ya
Uzieli: Mishaeli, Elitsafani mpe Sitiri. **23** Aron abalaki Elisheba,
mwana mwasi ya Aminadabi mpe ndeko mwasi ya Nashoni.
Elisheba abotelaki Aron: Nadabi, Abiyu, Eleazari mpe Itamari.
24 Bana mibali ya Kore: Asiri, Elikana mpe Abiazafi. Wana nde
mabota ya Kore. **25** Eleazari, mwana mobali ya Aron, abalaki
moko kati na bana basi ya Putieli, oyo abotelaki ye mwana
mobali: Pineasi. Wana nde bakambi ya mabota ya Levi kolanda
mabota ya botata na bango. **26** Ezali epai ya Aron mpe Moyize
nde Yawe alobaki: « Bobimisa bana ya Isalaele na Ejipito lokola
mampinga oyo etandami na molongo. » **27** Ezali bango nde
bakendeki kokutana na Faraon, mokonzi ya Ejipito, mpo na
kobimisa bana ya Isalaele na mokili na ye. Ezali nde Moyize
mpe Aron wana. **28** Tala makambo oyo ekomaki tango Yawe
alobaki na Moyize, na Ejipito: **29** Yawe ayebisaki Moyize: —

Nazali Yawe. Loba na Faraon, mokonzi ya Ejipito, makambo
nyonso oyo nayebisi yo. **30** Kasi Moyize azongiselaki Yawe: —
Tala, nazali na likukuma; ndenge nini Faraon akoyoka ngai?
7 Yawe alobaki na Moyize: « Tala, nakomisi yo nzambe liboso
ya Faraon, mpe Aron, ndeko na yo ya mobali, akozala mosakoli
na yo. **2** Okoloba makambo nyonso oyo natindi yo; mpe Aron,
ndeko na yo ya mobali, akoyebisa yango epai ya Faraon mpo ete
Faraon abimisa bana ya Isalaele na mokili na ye. **3** Kasi Ngai,
nakokomisa motema ya Faraon makasi lokola libanga, nakosala
bilembo mpe bikamwa ebele na Ejipito. **4** Atako bongo, Faraon
akoyokela bino te. Boye, nakosembola loboko na Ngai kati na
Ejipito; mpe na nzela ya bitumbu minene, nakobimisa wuta na
Ejipito mampinga na Ngai, bato na Ngai, bana ya Isalaele. **5**
Bato ya Ejipito bakoyeba ete nazali Yawe tango nakosembola
loboko na Ngai kati na mokili na bango mpe nakobimisa bana
ya Isalaele wuta na Ejipito. » **6** Moyize mpe Aron basalaki
makambo nyonso oyo Yawe atindaki bango. **7** Tango basololaki
na Faraon, Moyize azalaki na mibu ya mbotama tuku mwambe;
mpe Aron, tuku mwambe na misato. **8** Yawe alobaki na Moyize
mpe Aron: **9** « Tango Faraon akoloba na bino: ‹ Bosala bikamwa,
› yo Moyize, okoloba na Aron: ‹ Kamata lingenda na yo, bwaka
yango liboso ya Faraon, › mpe lingenda ekobongwana nyoka.
» **10** Boye Moyize mpe Aron bakendeki epai ya Faraon mpe
basalaki makambo nyonso oyo Yawe atindaki bango. Aron
abwakaki lingenda na ye liboso ya Faraon mpe bakalaka na ye,
mpe yango ebongwanaki nyoka. **11** Faraon abengisaki bato ya
bwanya mpe bato ya soloka. Bongo bato ya maji ya Ejipito,
bango mpe basalaki bikamwa ya ndenge moko na nzela ya
misala na bango ya soloka. **12** Moko na moko kati na bango

abwakaki lingenda na ye na mabele mpe ebongwanaki nyoka. Kasi lingenda ya Aron emelaki mangenda na bango. **13** Atako bongo, motema ya Faraon ekomaki lisusu makasi; mpe aboyaki koyokela bango, ndenge kaka Yawe alobaki. **14** Yawe alobaki na Moyize: « Motema ya Faraon ezali kaka makasi, aboyi kaka kotika bato na Ngai kokende. **15** Kende epai ya Faraon na tongo-tongo, na tango oyo abimaka mpo na kokende na mayi. Zela ye pembeni ya Nili mpo na kokutana na ye mpe simba na loboko na yo lingenda oyo ebongwanaki nyoka. **16** Bongo okoloba na ye: ‹ Yawe, Nzambe ya Ba-Ebre, atindi ngai epai na yo mpo na koyebisa yo: ‘Tala makambo oyo Yawe alobi: Tika bato na Ngai kokende kogumbamela Ngai na esobe. Kasi kino lelo, ozali kaka koyoka te. **17** Tala makambo oyo Yawe alobi: Tala ndenge nini okoyeba ete Ngai nazali Yawe: Nakobeta na mayi ya Nili lingenda oyo nazali na yango na maboko, mpe mayi yango ekobongwana makila. **18** Mbisi ya Nili ekokufa mpe mayi ya Nili ekokoma solo ya kopola, bongo bato ya Ejipito bakokoka lisusu komela yango te.’ › » **19** Yawe alobaki na Moyize: « Yebisa Aron: ‹ Kamata lingenda na yo mpe sembola yango na ngambo ya mayi nyonso ya Ejipito: etima mpe miluka, maziba mpe mabulu nyonso ya mayi ekobongwana makila. › Makila ekozala na bisika nyonso ya Ejipito kino na bimelelo ya mayi oyo esalema na nzete to na mabanga. » **20** Moyize mpe Aron basalaki ndenge kaka Yawe atindaki bango. Aron atombolaki nzete na ye mpe abetaki lingenda oyo azalaki na yango, na mayi ya Nili na miso ya Faraon mpe ya basali na ye; mpe mayi nyonso ebongwanaki makila. **21** Mbisi ya Nili ekufaki mpe mayi elumbaki solo ya kopola na ndenge ete bato ya Ejipito bakokaki lisusu te komela yango. Makila ezalaki na

bisika nyonso ya Ejipito. **22** Kasi bato ya maji ya Ejipito, bango
mpe basalaki bikamwa ya ndenge moko na nzela ya misala na
bango ya soloka. Motema ya Faraon ekomaki lisusu makasi
mpe aboyaki koyokela Moyize mpe Aron ndenge kaka Yawe
alobaki. **23** Atako bongo, Faraon abalukaki, akotaki na ndako na
ye mpe azwaki likambo yango na motema te. **24** Bato nyonso ya
Ejipito batimolaki mabulu pene ya Nili mpo na kozwa mayi ya
komela, pamba te bakokaki lisusu te komela mayi ya ebale. **25**
Mikolo sambo elekaki sima na Yawe kobebisa mayi ya Nili.

8 Sima na yango, Yawe atindaki Moyize: « Kende kokutana na
Faraon mpe loba na ye: ‹ Tala makambo oyo Yawe alobi: Tika
bato na Ngai kokende kogumbamela Ngai. **2** Soki oboyi kotika
bango kokende, nakotinda etumbu ya magorodo na mokili na yo
mobimba. **3** Nili ekotonda na magorodo; bongo magorodo yango
ekobima wuta na Nili, ekokota kino na ndako na yo ya bokonzi,
na shambre na yo ya kolala, na mbeto na yo, na bandako ya
basali na yo, na bandako ya bato na yo, na bafulu na yo ya
mapa mpe kino na bisika oyo babalolaka farine. **4** Magorodo
ekomatela yo, basali na yo mpe bato na yo nyonso. › » **5** Yawe
alobaki na Moyize: « Loba na Aron ete asembola loboko na
ye mpe lingenda na ye na ngambo ya mayi, ya miluka mpe
ya maziba, mpo ete abimisa magorodo na mokili ya Ejipito.
» **6** Boye Aron asembolaki loboko na ye na ngambo ya mayi
ya Ejipito; bongo magorodo ebimaki mpe etondisaki mokili ya
Ejipito. **7** Kasi bato ya maji ya Ejipito mpe basalaki bikamwa
ya ndenge moko na nzela ya misala na bango ya soloka:
bango mpe babimisaki magorodo na mokili ya Ejipito. **8** Faraon
abengisaki Moyize mpe Aron, alobaki na bango: — Bobondela
Yawe ete alongola magorodo pene na ngai mpe pene ya bato

na ngai; bongo nakotika bato na bino kokende kobonzela Yawe mbeka. **9** Moyize alobaki na Faraon: — Tika ete mokonzi apona tango nini nasengeli kobondela Yawe mpo na yo, basali na yo mpe bato na yo, mpo ete Yawe alongola magorodo pene na yo mpe pene ya bandako na yo; kasi etikala kaka na ebale Nili. **10** Faraon azongisaki: — Tika ete esalema lobi. Moyize alobaki: — Iyo, ekosalema ndenge osengi, mpo oyeba ete moko te azali lokola Yawe, Nzambe na biso. **11** Magorodo ekolongwa pene na yo, pene na bandako na yo, ya basali na yo mpe ya bato na yo; kasi ekotikala kaka na ebale Nili. **12** Sima, Moyize mpe Aron batikaki Faraon. Bongo Moyize agangaki epai na Yawe na tina na magorodo oyo atindelaki Faraon. **13** Yawe asalaki makambo oyo Moyize asengaki: magorodo ekufaki na bandako, na mapango mpe na bilanga. **14** Basangisaki yango na maboke mpe mabele elumbaki solo ya kopola. **15** Kasi tango Faraon amonaki ete kimia ekoti, ayeisaki lisusu motema na ye makasi lokola libanga mpe ayokelaki te Moyize mpe Aron ndenge kaka Yawe alobaki. **16** Yawe alobaki na Moyize: — Loba na Aron ete asembola lingenda na ye mpe abeta yango na putulu ya mabele; mpe yango ekokoma bangungi kati na mokili mobimba ya Ejipito. **17** Basalaki kaka ndenge wana. Tango Aron asembolaki loboko mpe lingenda na ye, abetaki yango na putulu ya mabele; bongo putulu yango ekomaki bangungi oyo ematelaki bato mpe banyama. Putulu nyonso ya mokili ya Ejipito ebongwanaki bangungi. **18** Kasi tango bato ya maji bamekaki kobimisa bangungi na nzela ya misala na bango ya soloka, balongaki te. Bongo bangungi ematelaki bato mpe banyama. **19** Boye bato ya maji balobaki na Faraon: « Oyo ezali penza mosapi ya Nzambe! » Kasi Faraon ayeisaki lisusu motema na

ye makasi lokola libanga mpe aboyaki koyoka, ndenge kaka Yawe alobaki. **20** Yawe alobaki na Moyize: — Lamuka na tongo-tongo mpe kende kokutana na Faraon na tango oyo abimaka mpo na kokende na mayi. Loba na ye: « Tala makambo oyo Yawe alobi: Tika bato na Ngai kokende kogumbamela Ngai. **21** Soki oboyi kotika bato na Ngai kokende, nakotinda banzinzi epai na yo, epai ya bakalaka na yo, epai ya bato na yo mpe kino na bandako na yo. Boye bandako ya bato na Ejipito, ezala mabele epai wapi bazali, ekotonda na banzinzi oyo eswaka. **22** Na mokolo wana, nakosala bokeseni mpo na etuka ya Gosheni epai wapi bato na Ngai bazali kovanda; banzinzi oyo eswaka ekozala kuna te, mpo oyeba ete, Ngai Yawe, nazali kati na etuka yango. **23** Bongo nakotia bokeseni kati na bato na Ngai mpe bato na yo. Elembo yango ekosalema lobi. » **24** Yawe asalaki bongo: banzinzi ebele oyo eswaka ekotaki mpe epanzanaki kati na ndako ya Faraon, na bandako ya bakalaka na ye mpe kati na mokili mobimba ya Ejipito. Boye mokili ebebisamaki na banzinzi oyo eswaka. **25** Faraon abengisaki Moyize mpe Aron, alobaki na bango: — Bokende, bobonzela Nzambe na bino mbeka kati na mokili oyo. **26** Kasi Moyize azongisaki: — Ekoki kosalema bongo te; noki te mbeka oyo tokobonzela Yawe, Nzambe na biso, ekomonana lokola eloko ya nkele na miso ya bato ya Ejipito. Boni, soki tobonzi mbeka oyo emonani lokola eloko ya nkele na miso na bango, bakobamba biso mabanga te? **27** Tosengeli kotambola mikolo misato kati na esobe, sima tokobonzela Yawe, Nzambe na biso, mbeka ndenge atindaki biso. **28** Faraon alobaki: — Nakotika bino kokende kobonzela Yawe, Nzambe na bino, mbeka kati na esobe; kasi bokende mosika te. Sik'oyo, bobondela mpo na ngai! **29** Moyize azongisaki: — Ndenge

nazali kobima boye na ndako na yo, nakobondela Yawe; bongo lobi, banzinzi oyo eswaka ekolongwa epai ya Faraon, epai ya bakalaka na ye mpe epai ya bato na ye. Kasi tika ete Faraon akoba te kotiola Yawe na koboya kotika bato kokende kobonzela Yawe mbeka. **30** Tango Moyize abimaki na ndako ya Faraon, abondelaki Yawe **31** mpe Yawe akokisaki makambo oyo Moyize asengaki: banzinzi oyo eswaka etikaki Faraon, bakalaka na ye mpe bato na ye. Ata nzinzi moko te etikalaki. **32** Kasi na mbala oyo, Faraon ayeisaki lisusu motema na ye makasi lokola libanga mpe aboyaki kaka kotika bato kokende.

9 Yawe alobaki na Moyize: « Kende koyebisa Faraon: ‹ Tala makambo oyo Yawe, Nzambe ya Ba-Ebre, alobi: ‘Tika bato na Ngai kokende kogumbamela Ngai!’ **2** Soki oboyi kotika bango kokende mpe okobi kokanga bango, **3** loboko na Yawe ekomema mopepe ya bokono ya somo kati na bibwele na yo, oyo ezali na elanga: bampunda, ba-ane, bashamo, bangombe, bameme mpe bantaba. **4** Kasi Yawe akotia bokeseni kati na bibwele ya bana ya Isalaele mpe ya bato ya Ejipito, pamba te nyama moko te ya bana ya Isalaele ekokufa. › » **5** Yawe abongisaki tango mpe alobaki: « Lobi, Yawe akokokisa likambo oyo na mokili. » **6** Mpe mokolo oyo elandaki, Yawe akokisaki yango: bibwele nyonso ya bato ya Ejipito ekufaki, kasi ebwele ata moko te ya bana ya Isalaele ekufaki. **7** Faraon atindaki bato mpo na kolandela likambo oyo mpe bamonaki ete ata ebwele moko te kati na bibwele ya bana ya Isalaele ekufaki. Atako bongo, Faraon ayeisaki lisusu motema na ye makasi mpe aboyaki kaka kotika bato kokende. **8** Yawe alobaki na Moyize mpe Aron: « Botondisa maboko na bino na putulu oyo ewuti na fulu ya moto makasi, mpe tika ete Moyize abwaka yango likolo, na miso ya

Faraon. **9** Yango ekopanzana na mokili mobimba ya Ejipito mpe
ekobimisa, kati na Ejipito mobimba, na banzoto ya bato mpe ya
bibwele, babibon oyo ekokoma bapota ya kopola. » **10** Bazwaki
putulu na fulu ya moto mpe batelemaki liboso ya Faraon. Moyize
abwakaki yango likolo mpe ebimisaki babibon oyo ekomaki
bapota ya kopola na banzoto ya bato mpe ya bibwele. **11**
Bato ya soloka bakokaki te kotelema liboso ya Moyize likolo ya
bapota oyo ezalaki na banzoto na bango mpe ya bato nyonso
ya Ejipito. **12** Kasi Yawe akomisaki lisusu motema ya Faraon
makasi mpe Faraon ayokelaki te Moyize mpe Aron, ndenge kaka
Yawe alobaki yango na Moyize. **13** Yawe alobaki na Moyize:
« Lamuka na tongo-tongo, kende kokutana na Faraon mpe
loba na ye: ‹ Tala makambo oyo Yawe, Nzambe ya Ba-Ebre,
alobi: Tika bato na Ngai kokende kogumbamela Ngai. **14** Ya
mbala oyo, nakotinda mopepe na Ngai nyonso ya bokono epai
na yo, epai ya bakalaka na yo mpe epai ya bato na yo, mpo
oyeba ete moko te azali lokola Ngai, na mokili mobimba. **15**
Pamba te kino sik’oyo, nakokaki kosembola loboko na Ngai mpe
kotindela yo elongo na bato na yo nyonso, mopepe ya bokono
oyo ekokaki kolimwisa bino na mokili. **16** Kasi natikaki yo na
bomoi mpo na tina oyo: kotalisa yo nguya na Ngai mpe kosala
ete lokumu ya Kombo na Ngai epanzana na mokili mobimba. **17**
Lokola ozali kokoba koboya kotika bato na Ngai kokende, **18**
lobi na ngonga oyo, nakobetisa mvula ya mabanga ya moto
makasi, oyo etikala nanu kobeta te wuta mokili ya Ejipito ezala.
19 Sik’oyo, pesa mitindo ete bamema na ebombelo, bibwele na
yo mpe biloko nyonso oyo ozali na yango kati na elanga. Pamba
te mvula ya mabanga ekokweyela mpe ekoboma moto mpe
nyama nyonso oyo bokokotisa kuna te to oyo ekotikala kati na

elanga. › » **20** Kati na basali ya Faraon, ba-oyo babangaki Liloba
na Yawe bakotisaki na lombangu bawumbu mpe bibwele na
bango kati na bandako. **21** Kasi ba-oyo babangaki te Liloba na
Yawe, batikaki bawumbu mpe bibwele na bango kati na elanga.
22 Yawe alobaki na Moyize: « Sembola loboko na yo na likolo
mpo ete mvula ya mabanga enoka na mokili mobimba ya Ejipito:
likolo ya bato, ya bibwele mpe ya matiti nyonso oyo ebotaka na
elanga kati na Ejipito. » **23** Tango Moyize asembolaki lingenda
na ye na likolo, Yawe abetisaki bakake mpe mvula ya mabanga.
Bakake ebetaki na mokili. Bongo Yawe anokisaki mvula ya
mabanga na mokili ya Ejipito. **24** Boye mvula ya mabanga mpe
bakake ebetaki. Ezalaki mvula moko ya makasi penza oyo
etikala nanu kobeta te wuta Ejipito ekoma ekolo. **25** Ebomaki,
kati na Ejipito, nyonso oyo ezalaki kati na elanga, ezala bato to
bibwele; ebebisaki matiti nyonso ya elanga mpe ebukaki banzete
nyonso. **26** Kasi enokaki te kati na etuka ya Gosheni epai wapi
bana ya Isalaele bazalaki. **27** Faraon abengisaki Moyize mpe
Aron, alobaki na bango: — Ya mbala oyo, nasali lisumu. Yawe
azali sembo; ngai mpe bato na ngai tosali mabe. **28** Bobondela
Yawe mpo ete asilisa mvula ya mabanga mpe bakake. Bongo
ngai nakotika bino kokende, mpe bino bokowumela lisusu awa
te. **29** Moyize azongisaki: — Tango nakobima na engumba,
nakotombola maboko na ngai mpo na kobondela Yawe. Bakake
ekosila mpe mvula ya mabanga ekonoka lisusu te, mpo ete
oyeba ete mokili ezali ya Yawe. **30** Kasi nayebi ete, yo elongo
na bakalaka na yo, bokobanga na bino kaka Yawe Nzambe te.
31 Lino mpe Orje ebebaki, pamba te lino ebimisaki mito mpe
Orje ebimisaki bafololo. **32** Ble mpe epotele ebebaki te, pamba
te tango na yango ya kobota ekokaki nanu te. **33** Bongo Moyize

atikaki Faraon mpe abimaki libanda ya engumba. Atombolaki maboko na ye epai na Yawe; boye bakake mpe mvula ya mabanga etikaki kobeta, mpe mvula esilaki kati na Ejipito. **34** Tango Faraon amonaki ete mvula ya mabanga mpe bakake etiki kobeta, asalaki lisusu lisumu. Ye mpe bakalaka na ye bayeisaki lisusu mitema na bango makasi. **35** Boye motema ya Faraon ekomaki penza makasi mpe aboyaki kotika bana ya Isalaele kokende, ndenge kaka Yawe alobaki na nzela ya Moyize.

10 Yawe alobaki na Moyize: « Kende epai ya Faraon, pamba te nakomisi motema na ye mpe ya bakalaka na ye makasi, mpo ete nasala bilembo na Ngai ya kokamwa kati na bango, **2** mpe ete oyebisa bana na yo mpe bakoko na yo makambo oyo nasalaki na Ejipito mpe bilembo ya kokamwa oyo nasalaki kati na bango. Bongo bokoyeba ete Ngai nazali Yawe. » **3** Boye Moyize mpe Aron bakendeki epai ya Faraon mpe balobaki na ye: « Tala makambo oyo Yawe, Nzambe ya Ba-Ebre, alobi: ‹ Kino tango nini okoboya komikitisa liboso na Ngai? Tika bato na Ngai kokende kogumbamela Ngai. **4** Soki oboyi kotika bango kokende, lobi nakotinda mabanki na mokili na yo. **5** Ekotondisa mokili ya Ejipito na ndenge ete mabele ekomonana lisusu te. Mabanki yango ekolia mwa biloko moke oyo mvula ya mabanga etikaki; ekolia mpe banzete na bino nyonso oyo ezali kokola kati na bilanga. **6** Ekotonda na bandako na yo, ya bakalaka na yo mpe ya bato nyonso ya Ejipito; ezala batata na yo to bakoko na yo batikala nanu komona te likambo ya boye wuta bazala na mokili oyo kino lelo. › » Moyize abalukaki mpe atikaki ndako ya Faraon. **7** Bakalaka ya Faraon balobaki na ye: — Kino tango nini moto oyo akozala motambo mpo na biso? Tika bango bakende kogumbamela Yawe, Nzambe na bango. Ozali

komona te ete Ejipito ebebi? **8** Bongo bazongisaki Moyize mpe Aron epai ya Faraon; mpe Faraon alobaki na bango: — Bokende kogumbamela Yawe, Nzambe na bino. Kasi banani oyo bakokende? **9** Moyize azongisaki: — Tokokende elongo na bilenge na biso, bampaka na biso, bana na biso ya mibali mpe ya basi, bameme na biso, bantaba na biso mpe bangombe na biso; pamba te tokosala feti mpo na lokumu ya Yawe. **10** Faraon alobaki na bango: — Soki nakotika bino kokende elongo na bana na bino, wana tika ete Yawe azala elongo na bino! Nzokande emonani solo ete bozali na makanisi mabe. **11** Ekosalema bongo te! Kaka mibali nde bakokende kogumbamela Yawe, pamba te yango nde likambo oyo bozali kosenga ngai. Boye babenganaki Moyize mpe Aron liboso ya Faraon. **12** Yawe alobaki na Moyize: — Sembola loboko na yo na mokili ya Ejipito mpo ete obimisa mabanki kati na mokili yango mpe mabanki yango elia matiti nyonso ya bilanga, biloko nyonso oyo mvula ya mabanga ebebisaki te. **13** Boye Moyize asembolaki lingenda na ye na mokili ya Ejipito mpe Yawe atindaki mopepe ya este mokolo mobimba mpe butu mobimba. Mpe tango tongo etanaki, mopepe yango eyaki na mabanki. **14** Mabanki ekotaki kati na Ejipito nyonso mpe evandaki ebele na bisika nyonso ya Ejipito. Etumbu ya mabanki ya ndenge wana etikala nanu kozala te mpe ekotikala kozala lisusu te. **15** Ezipaki mabele nyonso mpe mabele eyindaki. Eliaki nyonso oyo mvula ya mabanga ebebisaki te: matiti nyonso ya bilanga mpe bambuma nyonso ya banzete. Kati na mokili mobimba ya Ejipito, eloko moko te ya mobesu etikalaki na banzete to na matiti ya bilanga. **16** Faraon abengisaki Moyize mpe Aron na lombangu, alobaki: — Nasali lisumu epai na Yawe, Nzambe na bino, mpe epai na bino.

17 Sik'oyo lisusu, bolimbisa lisumu na ngai. Bobondela Yawe,
Nzambe na bino, mpo ete alongola etumbu oyo ya kufa kati na
ngai. **18** Moyize atikaki Faraon mpe abondelaki Yawe. **19** Bongo
Yawe akomisaki mopepe ya este ekumbaki moko ya weste oyo
ememaki mabanki mpe ebwakaki yango na ebale monene ya
Barozo. Ata libanki moko te etikalaki na bisika nyonso ya Ejipito.
20 Kasi Yawe akomisaki lisusu motema ya Faraon makasi mpe
Faraon aboyaki kotika bana ya Isalaele kokende. **21** Yawe
alobaki na Moyize: — Sembola loboko na yo likolo mpo ete
molili epanzana na mokili ya Ejipito, molili oyo ekosala ete
bato batambola na kosimbasimba. **22** Boye Moyize asembolaki
loboko na ye likolo mpe molili makasi ezipaki mokili mobimba ya
Ejipito mikolo misato. **23** Na mikolo misato yango, moto moko te
akokaki komona moto mosusu mpe kolongwa na esika oyo azali
mpo na kokende na esika mosusu. Nzokande pole ezalaki na
bisika nyonso oyo bana ya Isalaele bazalaki kovanda. **24** Faraon
abengisaki Moyize mpe alobaki: — Bokende kogumbamela
Yawe; bokende bino nyonso nzela moko, ezala basi mpe bana
na bino. Kasi botika kaka bangombe, bameme mpe bantaba
na bino. **25** Kasi Moyize alobaki: — Okopesa biso mbeka mpe
makabo ya kotumba oyo tokobonzela Yawe, Nzambe na biso. **26**
Bitonga na biso ya bibwele mpe ekokende nzela moko na biso;
ata linzaka moko te ya ebwele ekotikala. Pamba te ezali kati na
bibwele yango nde tokopona oyo tokobonzela Yawe, Nzambe
na biso; mpe wana tokomi nanu kuna te, toyebi te ebwele nini
tokobonza mpo na kogumbamela Yawe. **27** Kasi Yawe akomisaki
lisusu motema ya Faraon makasi; mpe Faraon aboyaki kaka
kotika bango kokende. **28** Faraon alobaki na Moyize: — Longwa
liboso na ngai mpe keba na yo! Koya lisusu liboso na ngai te!

Mokolo oyo okoya lisusu liboso na ngai, okokufa. **29** Moyize
azongisaki: — Ndenge kaka olobi, nakotikala koya lisusu liboso
na yo te!

11 Yawe alobaki na Moyize: « Nakoyeisa lisusu etumbu moko
na bomoi ya Faraon mpe ya Ejipito. Sima na yango, Faraon
akotika bino ete bokende; kutu, akobengana bino libela. **2** Loba
na bato ete basenga biloko ya palata mpe ya wolo: mobali
nyonso asenga yango epai ya moninga na ye mobali mpe mwasi
nyonso, epai ya moninga na ye mwasi. » **3** Yawe asalaki ete
bana ya Isalaele bazwa ngolu na miso ya bato ya Ejipito. Mpe
Moyize ye moko azalaki moto monene kati na Ejipito, na miso ya
basali ya Faraon mpe ya bato nyonso. **4** Moyize alobaki na
Faraon: « Tala makambo oyo Yawe alobi: ‹ Na kati-kati ya butu,
nakotambola kati na mokili mobimba ya Ejipito. **5** Mwana mobali
nyonso ya liboso kati na Ejipito akokufa, kobanda na mwana
mobali ya liboso ya Faraon oyo avandi na kiti ya bokonzi kino na
mwana mobali ya liboso ya mwasi mowumbu oyo azali konika
ble mpe bana mibali nyonso ya liboso ya bibwele. **6** Bongo
koganga makasi ekozala na mokili mobimba ya Ejipito, koganga
oyo ezala nanu te mpe ekotikala kozala te. **7** Kasi kati na bana
nyonso ya Isalaele, ezala mbwa ekoganga te liboso ya moto
to ya nyama. › Na bongo, bokoyeba ete Yawe asali bokeseni
kati na bato ya Ejipito mpe ya Isalaele. **8** Boye, bakalaka na
yo nyonso oyo bazali zingazinga na yo bakoya epai na ngai,
bakofukama liboso na ngai mpe bakoloba: ‹ Kende, yo mpe bato
nyonso oyo bazali kotambola sima na yo. › Mpe sima na yango,
nakobima. » Bongo Moyize abimaki na ndako ya Faraon na
kanda makasi. **9** Yawe alobaki na Moyize: « Faraon akoboya
koyokela bino mpo ete bikamwa na Ngai ekoka komonana ebele

kati na Ejipito. » **10** Boye Moyize mpe Aron basalaki bikamwa
wana nyonso liboso ya Faraon. Kasi Yawe akomisaki motema
ya Faraon makasi mpe Faraon aboyaki kaka kotika bana ya
Isalaele kobima na mokili na ye.

12 Yawe alobaki na Moyize mpe Aron kati na Ejipito: **2** «
Sanza oyo ekozala mpo na bino sanza ya liboso ya mobu. **3**
Boloba boye na lisanga mobimba ya Isalaele: Na mokolo ya zomi
na sanza oyo, libota moko na moko to ndako moko na moko
esengeli kozala na mwana meme to na mwana ntaba. **4** Kasi
soki bato ya ndako bazali ebele te mpo na kolia mwana meme
ya mobimba, bakolia yango elongo na bato ya ndako oyo ezali
pene na ndako na bango kolanda motango ya bato. Bakopona
mwana meme kolanda oyo moko na moko akoki kolia. **5** Mwana
meme to mwana ntaba oyo bakopona esengeli kozala ya mobali,
ya mobu moko mpe ezanga mbeba. **6** Bokobatela yango kino
na mokolo ya zomi na minei ya sanza yango. Na mokolo yango,
bato nyonso ya lisanga ya Isalaele bakokata yango kingo na
pokwa. **7** Bakozwa makila na yango mpe bakopakola yango
na libaya ya likolo mpe na mabaya mibale ya mipanzi oyo
esimbaka ekuke ya bandako epai wapi bakolia nyama yango.
8 Na butu ya mokolo yango, bakotumba mosuni na yango na
moto mpe bakolia yango elongo na mapa ezanga levire mpe
matiti ya bololo. **9** Bakolia te mosuni oyo ebela malamu te
to oyo batokisa, kasi bakolia kaka mosuni oyo batumba na
moto elongo na makolo, moto mpe biloko ya kati. **10** Bokotika
ata ndambo te kino na tongo. Kasi soki ndambo ekomi na
tongo, botumba yango na moto. **11** Tala ndenge nini bokolia
yango: bokolata mokaba na loketo, basandale na makolo, mpe
bokosimba lingenda na loboko. Bokolia yango na lombangu.

Ezali feti ya Pasika mpo na Yawe. **12** Kaka na butu yango,
nakoleka na Ejipito; nakoboma bana nyonso ya liboso kati na
Ejipito kobanda na bato kino na banyama; mpe nakosambisa
banzambe nyonso ya Ejipito na nzela ya bitumbu. Nazali Yawe.
13 Na bandako epai wapi bokozala, makila ekozala elembo mpo
na bino; bongo tango Ngai nakomona makila yango, nakoleka
bino. Boye etumbu moko te ya kufa ekokweya kati na bino
tango nakopesa etumbu na mokili ya Ejipito. **14** Mokolo yango
ekozala mokolo ya ekaniseli mpo na bino. Bileko na bileko,
bokobanda kosala feti na mokolo yango mpo na lokumu ya
Yawe; yango ekozala mpo na bino mobeko ya libela na libela
mpo na bakitani oyo bakoya sima na bino. **15** Mikolo sambo,
bokolia mapa ezanga levire. Na mokolo ya liboso, bokolongola
levire na bandako na bino; pamba te moto nyonso oyo akolia
eloko oyo ezali na levire, kobanda na mokolo ya liboso kino
na mokolo ya sambo, bakolongola ye kati na bato ya Isalaele.
16 Bokozala na mayangani ya bule na mokolo ya liboso mpe
na mokolo ya sambo. Bokosala mosala moko te na mikolo
wana longola kaka mosala ya kolamba bilei oyo moto na moto
akolia. Yango kaka nde bokosala. **17** Bokosala feti ya Mapa
ezanga levire, pamba te ezalaki na mokolo yango nde nabimisaki
mampinga na bino na Ejipito. Bokosala feti na mokolo yango
lokola mobeko ya libela na libela mpo na bakitani oyo bakoya
sima na bino. **18** Na sanza ya liboso, bokolia mapa ezanga
levire kobanda na pokwa ya mokolo ya zomi na minei kino na
pokwa ya mokolo ya tuku mibale na moko. **19** Mikolo sambo,
levire esengeli te komonana kati na bandako na bino; pamba
te moto nyonso oyo akolia eloko oyo ezali na levire, esengeli
balongola ye na lisanga ya Isalaele, azala mopaya to mwana

mboka ya Isalaele. **20** Bokolia eloko moko te oyo ezali na levire. Na bisika nyonso oyo bokozala, bokolia kaka mapa ezanga levire. » **21** Moyize abengisaki bakambi nyonso ya Isalaele mpe alobaki na bango: « Bokende kozwa na libota moko na moko mwana meme to mwana ntaba mpe bokata yango kingo lokola mbeka ya Pasika. **22** Bokokamata etape ya nzete ya izope, bokozindisa yango na makila oyo ekozala kati na sani monene, bokopakola yango na libaya ya likolo mpe na mabaya mibale ya mipanzi oyo esimbaka ekuke. Moko te kati na bino abima libanda ya ekuke ya ndako na ye kino na tongo. **23** Wana Yawe akoleka na mokili mpo na koboma bato ya Ejipito mpe akomona makila na libaya ya likolo mpe na mabaya mibale ya mipanzi oyo esimbaka ekuke, akoleka ekuke yango mpe akopesa nzela te na mobomi ete akota na bandako na bino mpo na koboma. **24** Bokotosa malako oyo lokola mobeko ya libela na libela mpo na bino mpe mpo na bakitani na bino. **25** Tango bokokota na mokili oyo Yawe akopesa bino ndenge alakaki, bosalela likambo oyo. **26** Bongo tango bana na bino bakotuna bino: ‹ Molulu oyo elakisi nini mpo na bino? › **27** Bokoloba na bango: ‹ Ezali mbeka ya feti ya Pasika mpo na Yawe oyo alekaki bandako ya bana ya Isalaele kati na Ejipito mpe abikisaki bandako na biso tango abomaki bato ya Ejipito. › » Na bongo, bana ya Isalaele bafukamaki mpe bagumbamelaki Yawe. **28** Bato ya Isalaele basalaki ndenge kaka Yawe atindaki Moyize mpe Aron. **29** Na kati-kati ya butu, Yawe abomaki bana mibali nyonso ya liboso kati na Ejipito kobanda na mwana mobali ya liboso ya Faraon oyo azalaki kokonza na kiti ya bokonzi kino na mwana mobali ya liboso ya mokangami oyo azalaki kati na boloko, mpe bana mibali ya liboso ya bibwele nyonso. **30** Na butu wana, Faraon

elongo na bakalaka na ye nyonso mpe bato nyonso ya Ejipito batelemaki; mpe koganga makasi ezalaki na Ejipito, pamba te ezalaki na ndako moko te oyo ezangaki ebembe. **31** Kaka na butu wana, Faraon abengisaki Moyize mpe Aron, alobaki na bango: « Botelema, bobima kati na bato na ngai, bino mpe bana ya Isalaele. Bokende kogumbamela Yawe ndenge bosengaki. **32** Bokamata bibwele na bino ndenge bolobaki: bangombe, bameme mpe bantaba; mpe bokende. Boye, bopambola mpe ngai. » **33** Bato ya Ejipito batindikaki bana ya Isalaele ete babima noki na mokili na bango. Bazalaki koloba: « Bokende na bino, noki te biso tokokufa. » **34** Boye bato bazwaki potopoto na bango ya farine liboso ete batia yango levire, bazingaki na banzambala na bango banzungu oyo basalelaka potopoto mpe batiaki yango na mapeka na bango. **35** Bato ya Isalaele basalaki ndenge Moyize alobaki na bango mpe basengaki epai ya bato ya Ejipito biloko ya palata, ya wolo mpe bilamba. **36** Bongo Yawe asalaki ete bana ya Isalaele bazwa ngolu na miso ya bato ya Ejipito oyo bapesaki bango biloko oyo basengaki. Na ndenge wana nde basilisaki biloko ya bato ya Ejipito. **37** Bato ya Isalaele balongwaki na Ramisesi mpe bakendeki na Sukoti; bazalaki mibali nkoto nkama motoba oyo bazalaki kotambola na makolo longola basi mpe bana. **38** Ezalaki lisusu na ebele ya bato oyo bakendeki na bango elongo; bamemaki lisusu bibwele: bameme, bantaba mpe bangombe. **39** Basalaki na farine oyo bamemaki wuta na Ejipito bagato ezanga levire, pamba te tango babenganaki bango, potopoto emivimbelaki te mpe bazangaki tango ya kobongisa biloko ya kolia mpo na bango moko. **40** Mibu oyo bana ya Isalaele bavandaki na Ejipito ezalaki nkama minei na tuku misato. **41** Na suka ya mobu oyo ya nkama minei

na tuku misato, mampinga nyonso ya Yawe batikaki Ejipito. **42** Lokola Yawe akengelaki butu wana mpo na kobimisa bana ya Isalaele na Ejipito, butu yango ekomi ya Yawe: ekobanda kozala butu ya kokengela mpo na bana ya Isalaele na milongo na bango nyonso oyo ekoya. **43** Yawe alobaki na Moyize mpe Aron: « Tala mibeko na tina na Pasika: ‹ Mopaya moko te akoki kolia yango. **44** Kasi mowumbu nyonso oyo bakosomba, basengeli liboso kokata ye ngenga, sima nde akoki kolia Pasika. **45** Mopaya oyo akozala na bino mpo na tango moke mpe mosali oyo azwaka lifuti bakolia yango te. **46** Ekoliama kaka kati na ndako moko na moko, bakobimisa ata mosuni moko te na libanda ya ndako mpe bakobuka ata mokuwa na yango moko te. **47** Lisanga mobimba ya Isalaele ekosala feti ya Pasika. **48** Soki mopaya oyo azali kati na bino alingi kosepela na feti ya Pasika ya Yawe, esengeli ete mibali nyonso oyo bazali kati na ndako na ye bakatama ngenga; bongo nde akozwa nzela ya kolia Pasika lokola mwana mboka ya Isalaele. Kasi mobali oyo akokatama ngenga te akoki kolia Pasika te. **49** Mibeko ezali se ndenge moko mpo na mwana mboka ya Isalaele mpe mpo na mopaya oyo azali kati na bino. › » **50** Bato nyonso ya Isalaele basalaki ndenge kaka Yawe atindaki Moyize mpe Aron. **51** Mpe na mokolo wana, Yawe abimisaki bana ya Isalaele na molongo, wuta na Ejipito, lokola mampinga ya basoda.

13 Yawe alobaki na Moyize: **2** « Bulisela Ngai mwana mobali nyonso ya liboso kati na bana ya Isalaele; ezala moto to nyama, azali ya Ngai. » **3** Moyize alobaki na bato: « Bokanisa mokolo oyo bobimaki na Ejipito, mokolo oyo bobimaki na bowumbu, pamba te Yawe abimisaki bino na loboko na Ye ya nguya. Bokolia eloko moko te oyo ezali na levire. **4** Bozali kobima nde

lelo oyo, na sanza ya abibi. **5** Tango Yawe akokotisa yo na mokili ya bato ya Kanana, ya bato ya Iti, ya bato ya Amori, ya bato ya Evi mpe ya bato ya Yebusi, mokili oyo alakaki na batata na bino, na nzela ya ndayi, ete akopesa bino yango, mokili oyo ezali kobimisa miliki mpe mafuta ya nzoyi, okosala feti oyo na sanza oyo. **6** Mikolo sambo, bokolia mapa ezanga levire; na mokolo ya sambo, bokosala feti mpo na Yawe. **7** Bokolia mapa ezanga levire mikolo sambo, mpe eloko moko te oyo ezali na levire ekomonana kati na mokili na bino mobimba. **8** Na mokolo wana, bokoyebisa na bana na bino ya mibali: ‹ Nazali kosala molulu oyo mpo na kokanisa makambo oyo Yawe asalelaki ngai tango abimisaki ngai na Ejipito. › **9** Feti oyo bokosala ekozala lokola elembo na loboko na bino mpe ekaniseli na elongi na bino mpo ete mibeko ya Yawe ezala na bibebu na bino, pamba te Ye nde abimisaki bino na Ejipito na loboko na Ye ya nguya. **10** Bokobatela mobu na mobu mibeko oyo na eleko na yango. **11** Tango Yawe akokotisa bino na mokili ya Kanana mpe akopesa bino yango ndenge alakaki yango, na nzela ya ndayi, epai ya bakoko na bino mpe epai na bino, **12** bokobonzela Ye bana mibali nyonso ya liboso: bana nyonso ya liboso ya banyama ekozala ya Yawe. **13** Kasi soki mwana yango ya liboso ya nyama ezali mwana ya ane, bosengeli kobonza na esika na yango mwana meme; soki te, bokobuka yango kingo. Kasi bokosikola na mbongo mwana nyonso ya liboso kati na bana na bino ya mibali. **14** Mikolo ekoya, tango bana na bino ya mibali bakotuna bino: ‹ Molulu oyo elakisi nini? › Bokoloba na bango: ‹ Ezali na nguya na Ye nde Yawe abimisaki biso na Ejipito, mokili ya bowumbu. **15** Tango Faraon aboyaki kotika biso kokende, Yawe abomaki kati na Ejipito mwana nyonso ya liboso, ezala ya moto

to ya nyama. Yango wana nazali kobonzela Yawe bana nyonso ya liboso kati na banyama mpe nazali kosikola bana nyonso ya liboso kati na bana na ngai. › **16** Mpe yango ekozala lokola elembo na loboko na bino mpe ekaniseli na elongi na bino, pamba te Yawe abimisaki bino na Ejipito na nzela ya loboko na Ye ya nguya. » **17** Tango Faraon atikaki bana ya Isalaele kokende, Nzambe amemaki bango te na nzela ya mboka ya Filisitia atako yango nde ezalaki mokuse, pamba te Nzambe amilobelaki: « Soki bakutani na bitumba, bakoyoka mawa na ndenge babimaki na Ejipito mpe bakoluka kozonga kuna. » **18** Boye, Nzambe amemaki bato na nzela ya molayi, na nzela oyo ekenda na esobe, na ngambo ya ebale monene ya barozo. Bato ya Isalaele babimaki libanda ya Ejipito na molongo lokola mampinga ya basoda. **19** Moyize azwaki mikuwa ya Jozefi, pamba te Jozefi alapisaki bana ya Isalaele ndayi; alobaki: « Solo, Nzambe akozanga te kosunga bino, boye bokolongola mikuwa na ngai na esika oyo mpe bokomema yango elongo na bino. » **20** Tango balongwaki na Sukoti mpe batongaki molako na Etami, na mondelo ya esobe, **21** Yawe atambolaki liboso na bango, na moyi lokola likonzi ya lipata mpo na kolakisa bango nzela, mpe na butu lokola likonzi ya moto mpo na kongengisa bango, mpo ete batambola butu mpe moyi. **22** Likonzi ya lipata na moyi to likonzi ya moto na butu elongwaki na esika na yango te liboso ya bana ya Isalaele.

14 Yawe alobaki na Moyize: **2** « Loba na bana ya Isalaele ete bazonga mpe batonga molako pembeni ya Pi-Ayiroti, kati ya Migidoli mpe ebale monene. Batonga yango etalana na Bala-Tsefoni pembeni ya ebale monene. **3** Faraon akokanisa ete bana ya Isalaele babungi na mokili, esobe ekangi bango.

4 Nakokomisa motema ya Faraon libanga, mpe ye akolanda
bango; kasi nakomonisa nkembo na Ngai, nakotelemela Faraon
mpe mampinga na ye; bongo bato ya Ejipito bakoyeba ete
Ngai nazali Yawe. » Bana ya Isalaele basalaki bongo. **5** Tango
bayebisaki mokonzi ya Ejipito ete bana ya Isalaele bakimi,
Faraon mpe bakalaka na ye babongolaki makanisi na bango
mpo na bana ya Isalaele mpe balobaki: « Likambo nini oyo
tosali? Totiki Isalaele kokende mpe tozangeli bato oyo bakoki
kosalela biso! » **6** Boye Faraon azwaki shar oyo ezalaki ya
kobombama mpe azwaki mampinga na ye elongo na ye. **7**
Akamataki bashar nkama motoba oyo eleki malamu elongo
na bashar nyonso ya Ejipito; shar moko na moko ezalaki na
basoda misato. **8** Yawe akomisaki motema ya Faraon, mokonzi
ya Ejipito, libanga mpo ete alanda bana ya Isalaele oyo bazalaki
kotambola na bonsomi nyonso. **9** Bato ya Ejipito, bampunda
nyonso ya Faraon mpe shar mosusu ya Faraon elongo na
bato oyo batambolisaka yango mpe mampinga mosusu ya
Faraon balandaki bana ya Isalaele mpe bazwaki bango tango
batongaki molako na bango pembeni ya Pi-Ayiroti oyo etalana
na Bala-Tsefoni. **10** Lokola Faraon apusanaki, bana ya Isalaele
batombolaki miso na bango mpe bamonaki ete bato ya Ejipito
bazali kolanda bango na sima. Bana ya Isalaele babangaki
makasi mpe bagangaki epai na Yawe. **11** Balobaki na Moyize: —
Boni, ezali mpo ete malita ezali te na Ejipito, yango wana omemi
biso mpo ete tokufa na esobe? Osali biso nini awa obimisi biso
na Ejipito? **12** Toyebisaki yo te tango tozalaki na Ejipito: « Tika
biso kimia, tika biso tosalela bato ya Ejipito? » Pamba te elekaki
malamu mpo na biso kosalela bato ya Ejipito na esika ya kokufa
na esobe. **13** Moyize azongiselaki bango: — Bobanga te, boyika

mpiko! Bokomona kokangolama oyo Yawe akomemela bino
lelo; bato ya Ejipito oyo bozali komona lelo, bokotikala komona
bango lisusu te. **14** Yawe akobunda mpo na bino, mpe bino
bovanda kimia. **15** Yawe alobaki na Moyize: — Mpo na nini
ozali koganga boye epai na Ngai? Loba na bana ya Isalaele ete
batambola. **16** Kasi yo, tombola lingenda na yo, sembola loboko
na yo likolo ya ebale monene mpe kabola mayi mpo ete bana
ya Isalaele bakoka kokatisa ebale monene lokola na mabele
ya kokawuka. **17** Bongo Ngai, nakoyeisa motema ya bato ya
Ejipito libanga mpo ete balanda bino mpe nakomonisa nkembo
na Ngai na kotelemela Faraon mpe mampinga na ye nyonso
elongo na bashar na ye mpe bato na ye oyo batambolisaka
bampunda. **18** Bongo bato ya Ejipito bakoyeba ete nazali Yawe
tango nakomonisa nkembo na Ngai na kotelemela Faraon,
bashar na ye mpe bato na ye oyo batambolisaka bampunda. **19**
Anjelu na Nzambe oyo azalaki kotambola liboso ya mampinga
ya Isalaele azongaki sima na bango, mpe likonzi ya lipata
elongwaki liboso na bango mpo ete etelema sima na bango. **20**
Likonzi ya lipata etelemaki kati ya mampinga ya bato ya Ejipito
mpe ya bana ya Isalaele. Likonzi ya lipata epesaki molili na
ngambo moko mpe engengisaki ngambo mosusu; yango wana
butu mobimba, bato ya Ejipito bakokaki kopusana te pembeni ya
bana ya Isalaele. **21** Moyize asembolaki loboko na ye likolo ya
ebale monene; bongo na butu mobimba, Yawe atindaki na ebale
monene mopepe makasi ya este oyo ekabolaki mayi ya ebale
monene. **22** Bato ya Isalaele batambolaki na ebale monene
lokola na mabele ya kokawuka. Mayi etelemaki lokola mir na
ngambo ya loboko na bango ya mobali mpe na ngambo ya
loboko na bango ya mwasi. **23** Bato ya Ejipito balandaki bango

mpe bango nyonso bakotaki kati na ebale monene: bampunda nyonso ya Faraon, bashar na ye mpe batambolisi ya bampunda.
24 Liboso ete tongo etana, Yawe atelemaki na likolo ya likonzi ya moto mpe ya lipata, atalaki mampinga ya bato ya Ejipito mpe akotisaki mobulu kati na yango. **25** Alongolaki bapine na bashar na bango mpo ete bamona pasi mpo na kokumba. Boye bato ya Ejipito balobaki: — Tokima mosika ya bana ya Isalaele, pamba te Yawe azali kobundela bango liboso na biso. **26** Yawe alobaki na Moyize: — Sembola loboko na yo likolo ya ebale monene mpo ete mayi ezonga mpe ekweyela bato ya Ejipito, bashar na bango mpe batambolisi ya bampunda. **27** Moyize asembolaki loboko na ye likolo ya ebale monene, mpe liboso ete tongo etana, ebale monene ezongaki na esika na yango mpe bato ya Ejipito oyo balukaki kokima, bakutanaki na mayi liboso na bango. Boye Yawe azindisaki bango kati na ebale monene. **28** Mayi ezongaki mpe ezipaki bashar elongo na batambolisi ya bampunda mpe mampinga ya Faraon oyo elandaki bana ya Isalaele kati na ebale monene. Moko te kati na bango abikaki. **29** Kasi bana ya Isalaele batambolaki na ebale monene lokola na mabele ya kokawuka. Mayi etelemaki lokola mir na ngambo ya loboko na bango ya mobali mpe na ngambo ya loboko na bango ya mwasi.
30 Na mokolo wana, Yawe abikisaki bana ya Isalaele liboso ya bato ya Ejipito mpe bana ya Isalaele bamonaki bibembe ya bato ya Ejipito etandami na libongo ya ebale monene. **31** Tango bana ya Isalaele bamonaki nguya monene oyo Yawe atalisaki liboso ya bato ya Ejipito, babangaki Yawe mpe batiaki elikya na bango kati na Ye mpe kati na mosali na Ye Moyize.

15 Moyize mpe bana ya Isalaele bayembaki loyembo oyo mpo na lokumu ya Yawe: Nakoyemba mpo na lokumu ya Yawe,

mpo ete amonisi monene ya nkembo na Ye! Azindisi mpunda
mpe motambolisi na yango kati na ebale monene. **2** Yawe azali
makasi na ngai, azali solo loyembo na ngai, azali mobikisi na
ngai, azali Nzambe na ngai, nakokumisa Ye; azali Nzambe ya
tata na ngai, nakonetola Ye. **3** Yawe azali elombe ya bitumba;
Kombo na Ye ezali Yawe. **4** Azindisi na ebale monene, bashar
mpe mampinga ya Faraon; abwaki na ebale monene ya barozo,
bakonzi mpe basoda oyo Faraon atielaka motema. **5** Mozindo
ya mayi ezipi bango, bakiti kino na se ya ebale monene lokola
libanga. **6** Loboko na Yo ya mobali, oh Yawe, emonisi nguya
na Yo; loboko na Yo ya mobali, oh Yawe, enyati monguna.
7 Na monene ya nguya na Yo, obebisi batelemeli na Yo; na
kanda na Yo, otombokeli bango, mpe baziki lokola matiti. **8** Na
pema ya zolo na Yo, mayi ekabwani, bambonge etelemi lokola
mir, mpe mozindo ya mayi ekangami kati na ebale monene.
9 Monguna amilobelaki: « Nakolanda bango kino nakokanga
bango, molimo na ngai ekotonda na biloko oyo nakobotola;
nakobimisa mopanga na ngai, mpe loboko na ngai ekobebisa
bango. » **10** Kasi Yo, Yawe, ofuli mopepe na Yo, mpe ebale
monene ezipi bango. Bazindi lokola mbodi kati na mayi makasi.
11 Oh Yawe, nani kati na banzambe azali lokola Yo? Nani azali
lokola Yo, kitoko makasi kati na bosantu, somo, mpe abongi na
lokumu, mpe asalaka makambo ya kokamwa? **12** Osembolaki
loboko na Yo ya mobali, mpe mabele emeli bango. **13** Na
bolingo na Yo, otambolisi bato oyo okangoli. Na makasi na
Yo, omemi bango na Ndako na Yo ya bule. **14** Bikolo eyoki
sango na yango mpe ekomi kolenga, somo ekangaki bato ya
Filisitia. **15** Bakambi ya Edomi bakomi na somo, bankumu ya
Moabi bakomi kolenga, bato ya Kanana balembi nzoto. **16**

Kobanga mpe somo ekweyeli bango. Na nguya ya loboko na
Yo, bakomi bababa lokola libanga kino bato na Yo, oh Yawe,
balekaki, kino bato oyo osikolaki balekaki. **17** Okomema bango
mpe okovandisa bango na ngomba na Yo, esika oyo obongisaki,
oh Nkolo, mpo na kovanda, Esika ya bule, oh Yawe, esika oyo
maboko na Yo esalaki. **18** Yawe akotikala mokonzi libela na
libela! **19** Tango bampunda ya Faraon, bashar na ye elongo
na bato oyo batambolisaka yango bamikotisaki kati na ebale
monene, Yawe azongisaki mayi ya ebale monene likolo na
bango. Nzokande bana ya Isalaele bakatisaki ebale monene
lokola na esobe. **20** Miriami, mwasi mosakoli mpe ndeko mwasi
ya Aron, azwaki mbunda moke na loboko na ye mpe basi
nyonso balandaki ye; bazalaki kobeta bambunda mike mpe
kobina. **21** Miriami ayembaki elongo na bango: « Boyembela
Yawe, pamba te amonisi monene ya nkembo na Ye; azindisi
na ebale monene, mpunda mpe motambolisi na yango. » **22**
Moyize atambolisaki bana ya Isalaele wuta na ebale monene ya
barozo mpe amemaki bango na nzela oyo ekenda na esobe ya
Shuri. Batambolaki mikolo misato kati na esobe mpe bamonaki
mayi te. **23** Tango bakomaki na Mara epai wapi bamonaki mayi,
bakokaki te komela mayi yango, pamba te ezalaki bololo. Yango
wana babengaki esika yango Mara. **24** Boye bato bayimaki-
yimaki na tina na Moyize mpe balobaki: « Tokomela nini? »
25 Boye Moyize abelelaki Yawe, mpe Yawe alakisaki ye eteni ya
nzete. Moyize abwakaki yango na mayi, mpe mayi ekomaki
elengi mpo na komela. Ezalaki kuna nde Yawe apesaki bango
bikateli, mibeko mpe amekaki bango. **26** Alobaki: « Soki boyoki
na bokebi mongongo na Yawe, Nzambe na bino, mpe bosali
oyo ezali sembo na miso na Ye, soki bosali keba na malako

na Ye mpe bobateli bikateli na Ye nyonso, nakotindela bino ata bokono moko te oyo natindelaki bato ya Ejipito; pamba te nazali Yawe oyo abikisaka bino na bokono. » **27** Bongo bana ya Isalaele bakomaki na Elimi epai wapi bitima zomi na mibale mpe banzete ya mbila tuku sambo ezalaki. Ezalaki kuna nde batongaki molako na bango, pene ya mayi.

16 Lisanga nyonso ya bana ya Isalaele balongwaki na Elimi mpe bakomaki na esobe ya Tsini, oyo ezali kati ya Elimi mpe ngomba Sinai, na mokolo ya zomi na mitano, na sanza ya mibale sima na kobima na bango na Ejipito. **2** Lisanga nyonso ya bana ya Isalaele bayimaki-yimaki na tina na Moyize mpe Aron kati na esobe. **3** Bana ya Isalaele balobaki na bango: — Ah! Ebongaki kutu loboko na Yawe epamela biso kati na Ejipito, pamba te, kuna, tozalaki kovanda pembeni ya banzungu etonda na misuni; tozalaki kolia mpe kotonda biloko. Kasi bino bomemi biso kati na esobe oyo mpo na koboma lisanga oyo nyonso na nzala! **4** Yawe alobaki na Moyize: — Tala, nakokitisela bino mapa wuta na likolo. Mokolo na mokolo, bato bakobanda kobima mpe kolokota mapa oyo ekoki mpo na kolia mokolo wana. Na nzela wana, nakomeka bango mpo na kotala soki bakobatela to te malako na Ngai. **5** Na mokolo ya motoba, bakolokota mbala mibale ndambo oyo bazalaki kolokota mpo na mokolo moko mpe bakolamba yango. **6** Moyize mpe Aron balobaki na bana nyonso ya Isalaele: — Na pokwa ya lelo, bokoyeba solo ete ezali Yawe nde abimisaki bino na Ejipito. **7** Boye lobi na tongo, bokomona nkembo na Yawe; pamba te ayoki koyimayima na bino na tina na Ye. Mpo na yango, biso tozali banani mpo ete boyimayima epai na biso? **8** Moyize alobaki lisusu: — Bokoyeba ete ezali solo Yawe tango akopesa bino misuni ya kolia na pokwa mpe

mapa ebele na tongo. Pamba te ayoki koyimayima na bino na tina na Ye. Biso tozali banani? Boyimaki-yimaki na tina na biso te, kasi na tina na Yawe. **9** Boye Moyize alobaki na Aron: — Yebisa lisanga nyonso ya bana ya Isalaele ete bapusana pene ya Yawe mpo ete ayoki koyimayima na bango. **10** Wana Aron azalaki koloba na lisanga nyonso ya bana ya Isalaele, babalolaki miso na bango na ngambo ya esobe, mpe bamonaki nkembo na Yawe kobima na mapata. **11** Yawe alobaki na Moyize: **12** — Nayoki koyimayima ya bana ya Isalaele. Yebisa bango: « Na pokwa ya lelo, bokolia misuni; bongo na tongo, bokotonda mana. Boye, bokoyeba solo ete nazali Yawe, Nzambe na bino. » **13** Kaka na pokwa wana, bakayi eyaki mpe etondisaki molako; mpe na tongo, mamwe ezalaki zingazinga ya molako. **14** Tango mamwe elimwaki, biloko ya mike-mike penza lokola bambuma ya mike-mike emonanaki na mabele ya esobe, pembe lokola mvula ya pembe. **15** Tango bana ya Isalaele bamonaki yango, batunanaki bango na bango: — Oyo nini? Pamba te bayebaki te soki ezali nini. Moyize alobaki na bango: — Ezali mapa oyo Yawe apesi bino mpo ete bolia. **16** Tala mibeko oyo Yawe apesi na tina na likambo oyo: « Tika ete moto na moto alokota oyo ekoki mpo na ye kolia, omeri moko mpo na moto moko. Moto na moto akolokota kolanda motango ya bato oyo bazali kati na ndako na ye ya kapo. » **17** Bato ya Isalaele basalaki bongo: bamoko balokotaki moke; mpe bamosusu, ebele. **18** Mpe bamekaki na omeri: moto oyo alokotaki ebele, alekelaki te; mpe oyo alokotaki moke, azangelaki te. Balokotaki moto na moto kolanda oyo ekokaki mpo na ye kolia. **19** Moyize ayebisaki bango: — Moko te abomba ata moke kino na tongo. **20** Kasi bamosusu kati na bango bayokelaki Moyize te mpe babombaki

ndambo na yango kino na tongo. Boye bankusu etondaki na ndambo oyo babombaki, mpe ekomaki kolumba solo ya kopola. Mpo na yango, Moyize atombokelaki bango. **21** Tongo nyonso, moto na moto abandaki kolokota oyo ekokaki mpo na ye kolia. **22** Na mokolo ya motoba, bana ya Isalaele bazalaki kolokota mbala mibale ndambo oyo bazalaki kolokota mpo na mokolo moko: omeri mibale mpo na moto moko. Bakambi nyonso ya lisanga bayaki koyebisa yango Moyize. **23** Moyize alobaki na bango: — Tala mibeko oyo Yawe apesi: « Lobi ezali mokolo ya kopema, mokolo ya Saba oyo ebulisami mpo na Yawe. Bokolamba oyo bolingi kolamba mpe bokotokisa oyo bolingi kotokisa; kasi oyo ekotikala, bobatela yango kino lobi. » **24** Bato ya Isalaele babatelaki yango kino na tongo, ndenge kaka Moyize atindaki; mana elumbaki te solo ya kopola, mpe bankusu ezalaki te kati na yango. **25** Moyize ayebisaki bango: — Mokolo ya lelo ezali mokolo ya Saba, mokolo ya Yawe. Bolia mana oyo bobombaki; pamba te lelo, bokotikala te komona mana na libanda. **26** Bokobanda kolokota yango mikolo motoba; kasi na mokolo ya sambo, mokolo ya Saba, mana ekobanda kozala te. **27** Atako bongo, na mokolo ya sambo, bato mosusu kati na bango babimaki mpo na kolokota yango, kasi bamonaki eloko te. **28** Boye Yawe alobaki na Moyize: — Kino tango nini bokoboya kobatela mibeko mpe malako na Ngai? **29** Botia na mito na bino ete Ngai Yawe, napesaki bino mokolo ya Saba. Yango wana, na mokolo ya motoba, napesaka bino mapa mpo na mikolo mibale. Boye tika ete, na mokolo ya sambo, moto na moto avanda epai na ye; moko te abima na libanda. **30** Boye bato bapemaki na mokolo ya sambo. **31** Bato ya Isalaele babengaki lipa yango mana. Ezalaki pembe lokola bambuma ya koriande mpe elengi

lokola mikate balamba na mafuta ya nzoyi. **32** Moyize alobaki:
— Tala mibeko oyo Yawe apesi: « Bozwa omeri moko ya mana
mpe bobomba yango mpo na milongo ya bakitani na bino oyo
ekoya, mpo ete bamona mapa oyo naleisaki bino na esobe
tango nabimisaki bino na Ejipito. » **33** Boye Moyize alobi na
Aron: — Kamata ekolo moko mpe tia omeri moko ya mana kati
na yango; bongo tia yango liboso ya Yawe mpo ete ebombama
mpo na milongo oyo ekoya. **34** Ndenge kaka Yawe atindaki
Moyize, Aron atiaki mana yango liboso ya Sanduku ya Boyokani
mpo ete ebombama malamu. **35** Bana ya Isalaele baliaki mana
mibu tuku minei kino tango bakomaki na mondelo ya mokili ya
Kanana. **36** Omeri moko ekokani na eteni ya zomi ya efa.

17 Lisanga mobimba ya bana ya Isalaele elongwaki na esobe
ya Tsini mpe ezalaki kotambola kolanda ndenge Yawe azalaki
kotinda. Batongaki molako na bango na Refidimi, kasi mayi ya
komela ezalaki te mpo na bato. **2** Bato ya Isalaele baswanisaki
Moyize, balobaki na ye: — Pesa biso mayi ya komela! Moyize
azongiselaki bango: — Mpo na nini bozali koswanisa ngai? Mpo
na nini bolingi komeka Yawe? **3** Lokola posa ya mayi elekaki
makasi, bato bayimaki-yimaki epai ya Moyize mpe balobaki: —
Mpo na nini obimisaki biso na Ejipito? Ezali mpo ete obomisa
biso, bana na biso mpe bibwele na biso na posa ya mayi? **4**
Moyize abelelaki Yawe: — Nasala nini mpo na bato oyo? Etikali
kaka moke ete babamba ngai mabanga! **5** Yawe azongiselaki
Moyize: — Leka liboso ya bato, kamata ndambo ya bakambi ya
Isalaele. Zwa na loboko na yo, lingenda oyo obetaki na ebale
Nili, mpe kende. **6** Ngai nakotelema kuna, liboso na yo, na likolo
ya libanga oyo ezali na ngomba Orebi. Okobeta libanga yango,
mpe yango ekobimisa mayi, bongo bato bakomela. Moyize

asalaki bongo na miso ya bakambi ya Isalaele. **7** Abengaki esika yango Masa mpe Meriba, pamba te bana ya Isalaele baswanisaki ye mpe bamekaki Yawe tango balobaki: « Boni, Yawe yango azali kati na biso to te? » **8** Bato ya Amaleki bayaki mpe babundisaki bana ya Isalaele na Refidimi. **9** Moyize alobaki na Jozue: — Ponela biso bilombe ya bitumba kati na bato; mpe lobi; wana yo okende kobundisa bato ya Amaleki, ngai nakotelema na likolo ya ngomba moke elongo na lingenda ya Nzambe na loboko na ngai. **10** Jozue asalaki ndenge Moyize atindaki ye mpe abundisaki bato ya Amaleki; wana Moyize, Aron mpe Wuri bamataki likolo ya ngomba. **11** Tango nyonso Moyize abandaki kotombola maboko na ye mpo na kobondela, bana ya Isalaele bazalaki kolonga; kasi tango nyonso azalaki kokitisa maboko na ye, bato ya Amaleki bazalaki kolonga. **12** Tango maboko ya Moyize elembaki, Aron mpe Wuri bakamataki libanga mpe batielaki ye yango mpo ete avandela yango; mpe Moyize avandelaki yango. Aron mpe Uri batombolaki maboko na ye, moko na ngambo moko, mpe mosusu na ngambo mosusu. Boye maboko na ye etikalaki ya kosembolama kino na pokwa. **13** Mpe Jozue alongaki basoda ya bato ya Amaleki na mopanga. **14** Yawe alobaki na Moyize: — Koma yango na buku lokola ekaniseli, mpe loba na Jozue ete nakosilisa bato ya Amaleki na mokili; bakotikala kokanisa bango lisusu te. **15** Moyize atongaki etumbelo mpe abengaki yango « Nkolo azali bendele na ngai ya lokumu. » **16** Moyize alobaki: « Lokola esali ete babundisi Kiti ya Bokonzi ya Yawe, Yawe akobundisa bato ya Amaleki tango nyonso. »

18 Jetro, Nganga-Nzambe ya Madiani mpe bokilo ya Moyize, ayokaki makambo nyonso oyo Nzambe asalelaki Moyize mpe

Isalaele, bato na Ye, mpe ndenge nini Yawe abimisaki Isalaele
na Ejipito. **2** Jetro amemaki Sefora, mwasi ya Moyize, oyo ye
Moyize azongisaki nanu epai ya baboti na ye, **3** elongo na
bana mibali mibale oyo Sefora abotelaki Moyize. Mwana ya
liboso, kombo na ye ezalaki « Gerishomi, » pamba te Moyize
amilobelaki: « Nakomaki mopaya kati na mokili ya mopaya; » **4**
mwana ya mibale, kombo na ye ezalaki « Eliezeri, » pamba
te amilobelaki: « Nzambe ya tata na ngai asungaki ngai mpe
akangolaki ngai wuta na mopanga ya Faraon. » **5** Jetro, bokilo
ya Moyize, elongo na bana mibali ya Moyize mpe mwasi ya
Moyize bayaki epai ya Moyize, na esobe epai wapi batongaki
molako pembeni ya ngomba ya Nzambe. **6** Jetro atindelaki
Moyize maloba oyo: — Ngai Jetro, bokilo na yo, nazali koya epai
na yo elongo na mwasi na yo mpe bana na yo mibale ya mibali.
7 Moyize abimaki mpo na kokutana na bokilo na ye; agumbamaki
liboso na ye mpe apesaki ye beze. Batunanaki basango ya moko
na moko mpe bakotaki na ndako ya kapo. **8** Moyize ayebisaki
bokilo na ye makambo nyonso oyo Yawe asalaki Faraon mpe
bato ya Ejipito mpo na kokangola Isalaele, pasi nyonso oyo
bakutanaki na yango na nzela mpe ndenge nini Yawe abikisaki
bango. **9** Jetro asepelaki koyoka makambo wana nyonso ya
kitoko oyo Yawe asalelaki bana ya Isalaele tango akangolaki
bango wuta na maboko ya bato ya Ejipito. **10** Jetro alobaki:
— Tika ete Yawe akumisama, Ye oyo akangolaki yo wuta na
maboko ya bato ya Ejipito mpe ya Faraon, Ye oyo akangolaki
bato wuta na bowumbu ya bato ya Ejipito. **11** Nandimi sik'oyo
ete Yawe azali monene koleka banzambe nyonso, pamba te
asali makambo ya lolenge oyo epai ya banyokoli ya Isalaele.
12 Bongo Jetro, bokilo ya Moyize, abonzelaki Nzambe mbeka

ya kotumba mpe bambeka mosusu. Aron elongo na bakambi nyonso ya Isalaele bayaki mpo na kolia lipa elongo na bokilo ya Moyize, na miso ya Nzambe. **13** Mokolo oyo elandaki, Moyize avandaki mpo na kosambisa bato. Bato batelemaki liboso ya Moyize, kobanda na tongo kino na pokwa. **14** Tango bokilo na ye amonaki makambo nyonso oyo Moyize azalaki kosala mpo na bato, alobaki: — Mpo na nini ozali kosala bongo tango ozali kotala makambo ya bato? Mpo na nini ozali yo moko lokola mosambisi? Mpo na nini bato oyo nyonso batelemi pembeni na yo, kobanda na tongo kino na pokwa? **15** Moyize azongiselaki ye: — Bayaka epai na ngai mpo na kotuna toli ya Nzambe. **16** Soki bazali na kowelana, bayaka epai na ngai; mpe ngai nakataka makambo, sima nalakisaka bango mibeko mpe bikateli ya Nzambe. **17** Bokilo ya Moyize alobaki na ye: — Lolenge na yo ya kosala ezali malamu te. **18** Okolemba noki elongo na bato oyo bazali koya epai na yo. Mosala oyo eleki makasi mpo na yo; okolonga kosala yango yo moko te. **19** Yoka sik'oyo toli oyo nalingi kopesa yo, mpe tika ete Nzambe azala na yo. Mosala na yo ezali: kozala molobeli ya bato liboso ya Nzambe, komema mikumba na bango epai ya Nzambe **20** mpe kolakisa bango bikateli elongo na mibeko oyo ekotalisa bango nzela ya kolanda mpe makambo oyo basengeli kosala. **21** Mpe lisusu, kati na bato, pona mibali ya mayele, oyo batosaka Nzambe, oyo bato bakoki kotiela motema mpo ete basalelaka bosembo mpe bazwaka kanyaka te. Okotia bango lokola bakambi ya bato: bakambi ya bankoto, ya bankama, ya batuku mitano mpe ya bazomi. **22** Okopesa bango mosala ya kosambisa bato tango nyonso mpe ndingisa ya kokata bango moko makambo ya mike; kasi babanda komemela yo kaka makambo ya minene. Soki

osali bongo, okozala lisusu na mokumba ya makasi te; pamba
te okokabola yango elongo na bango. **23** Soki osaleli toli oyo
napesi yo mpe soki Nzambe akambi yo, okolonga, mpe bato
oyo nyonso bakobanda kozonga na esengo epai na bango. **24**
Moyize ayokaki toli oyo bokilo na ye apesaki ye mpe asalelaki
makambo nyonso oyo alobaki. **25** Moyize aponaki bato ya
mayele kati na bana ya Isalaele mpe akomisaki bango bakambi
ya bato: bakambi ya bankoto, ya bankama, ya batuku mitano
mpe ya bazomi. **26** Bazalaki tango nyonso kati na bato mpo
na kosambisa bato mpe kokata makambo; bazalaki kokata
bango moko makambo ya mike, kasi bazalaki komema oyo ya
minene epai ya Moyize. **27** Moyize apesaki nzela ete bokilo na
ye akende, mpe Jetro azongaki na mokili na ye.

19 Sanza misato sima na bana ya Isalaele kobima na Ejipito,
kaka na mokolo yango, bana ya Isalaele bakomaki na esobe ya
Sinai. **2** Tango balongwaki na Refidimi, bakotaki na esobe ya
Sinai, mpe Isalaele atongaki kuna kati na esobe molako etalana
na ngomba. **3** Moyize amataki na ngomba mpo na kosolola na
Nzambe; mpe wuta na likolo ya ngomba, Yawe abengaki ye
mpe alobaki na ye: — Tala makambo oyo okoyebisa bakitani ya
Jakobi mpe oyo okotalisa na bana ya Isalaele: **4** « Bomonaki
bino moko ndenge nini nasalaki bato ya Ejipito mpe ndenge
nini nememaki bino lokola na mapapu ya mpongo kino epai na
Ngai. **5** Soki botosi Ngai penza mpe bobateli boyokani na Ngai,
bokozala mpo na Ngai ekolo ya motuya kati na bikolo nyonso.
Atako mokili mobimba ezali ya Ngai, **6** kasi bino bokozala mpo
na Ngai ekolo oyo ekosala mosala ya bonganga-Nzambe, ekolo
ya bule. » Oyo nde maloba okoyebisa bana ya Isalaele. **7**
Moyize azongaki, abengisaki bakambi ya Isalaele mpe ayebisaki

bango maloba nyonso oyo Yawe atindaki ye koloba. **8** Bato nyonso bazongisaki lokola moto moko: — Tokosala nyonso oyo Yawe alobi. Bongo Moyize amemaki eyano na bango epai na Yawe. **9** Yawe alobaki na Moyize: — Nazali koya epai na yo kati na lipata monene, mpo ete bana ya Isalaele bayoka tango nakosolola na yo mpe mpo ete batia tango nyonso elikya na bango epai na yo. Moyize ayebisaki Yawe makambo nyonso oyo bana ya Isalaele balobaki. **10** Yawe alobaki na Moyize: — Kende epai ya bato, bulisa bango lelo mpe lobi, bongo yebisa bango ete basukola bilamba na bango; **11** bamibongisa mpo na mokolo ya misato, pamba te na mokolo wana nde Ngai Yawe, nakokita na likolo ya ngomba Sinai, na miso ya bana nyonso ya Isalaele. **12** Okotia bandelo zingazinga ya ngomba mpo na bato mpe okoyebisa bango: « Bosala keba ete bomata te na ngomba oyo mpe bopusana te pembeni na yango. Moto nyonso oyo akotuta yango akokufa penza. **13** Soki moto moko abuki mobeko oyo, bakosimba ye te, kasi bakoboma ye na mabanga to bakotobola ye likonga; ezala moto to nyama, asengeli kokufa. Kaka soki lokito ya liseke ya meme eyokani makasi nde ndambo ya bato bakomata na ngomba. » **14** Moyize alongwaki na ngomba, akendeki epai ya bana ya Isalaele, abulisaki bango, mpe basukolaki bilamba na bango. **15** Moyize alobaki na bango: — Bomilengela mpo na mokolo ya misato, bosangisa nzoto te na basi na bino. **16** Na tongo ya mokolo ya misato, bakake ebetaki, mikalikali ezalaki kongenga, mpe lipata monene ezipaki ngomba; bongo bato bayokaki bakelelo kobeta makasi. Bato nyonso kati na molako balengaki. **17** Moyize abimisaki bato mpo ete bakende kokutana na Nzambe, na libanda ya molako. Mpe bato batelemaki na ebandeli ya ngomba. **18** Milinga ezipaki ngomba

Sinai mpo ete Yawe akitaki na likolo na yango na lolenge ya moto, bongo milinga yango ezalaki komata lokola milinga oyo ebimaka na fulu ya moto. Mpe ngomba nyonso eninganaki makasi. **19** Mongongo ya kelelo ezalaki kaka komata se komata. Boye Moyize abandaki koloba na Nzambe, mpe Nzambe azalaki koyanola ye na lokito ya kake. **20** Yawe akitaki na likolo ya ngomba Sinai mpe abengaki Moyize mpo ete amata na songe ya ngomba yango. Boye Moyize amataki. **21** Yawe alobaki na Moyize: — Kita mpe kebisa bato ete baleka bandelo te mpo na koluka komona Ngai Yawe, noki te mingi kati na bango bakokufa. **22** Ezala Banganga-Nzambe oyo basengeli kopusana pene na Ngai, basengeli komibulisa; noki te Ngai Yawe, nakoboma bango. **23** Moyize alobaki na Yawe: — Bato ya Isalaele bakoki te komata na ngomba Sinai, pamba te Yo moko oyebisaki biso ete totia bandelo zingazinga ya ngomba mpe tomona yango lokola bule. **24** Yawe azongiselaki ye: — Kita lisusu; bongo omata elongo na Aron. Kasi mpo na Banganga-Nzambe mpe bana ya Isalaele, tika ete bawelela komata te epai na Ngai Yawe, noki te nakoboma bango. **25** Moyize akitaki, akendeki epai ya bana ya Isalaele mpe ayebisaki bango makambo oyo Yawe alobaki.

20 Tala maloba oyo Nzambe alobaki: **2** « Nazali Yawe, Nzambe na yo, oyo abimisaki yo wuta na mokili ya Ejipito epai wapi ozalaki na bowumbu. **3** Okozalaka na banzambe mosusu te, bobele Ngai. **4** Okomisalelaka te nzambe ya ekeko to bililingi ya biloko oyo ezali na likolo, na se to na mayi oyo ezali na se ya mabele. **5** Okogumbamelaka yango te mpe okosalelaka yango te, pamba te Ngai Yawe, Nzambe na yo, nazali Nzambe ya zuwa; napesaka bana etumbu mpo na masumu ya batata kino na molongo ya misato mpe ya minei ya bato oyo bayinaka Ngai.

6 Kasi natalisaka bolingo na Ngai kino na molongo ya nkoto
epai ya bato oyo balingaka Ngai mpe babatelaka mibeko na
Ngai. **7** Okotangaka te na pamba Kombo ya Yawe, Nzambe
na yo, pamba te Yawe akopesa etumbu na moto nyonso oyo
akotanga Kombo na Ye na pamba. **8** Kanisaka mokolo ya Saba
mpe bulisaka yango. **9** Okosalaka misala na yo nyonso mikolo
motoba. **10** Kasi mokolo ya sambo ezali mokolo ya Saba ya
Yawe, Nzambe na yo. Na mokolo wana, okosalaka mosala ata
moko te; ezala yo, mwana na yo ya mobali, mwana na yo ya
mwasi, mowumbu na yo ya mobali, mwasi mowumbu na yo,
bibwele na yo to mopaya oyo azali kati na bingumba na yo.
11 Pamba te na mikolo motoba, Yawe asalaki Likolo, mabele,
ebale monene mpe nyonso oyo ezali kati na yango, kasi akataki
mosala na mokolo ya sambo. Yango wana, Yawe apambolaki
mokolo ya Saba mpe abulisaki yango. **12** Okopesaka tata na yo
mpe mama na yo lokumu mpo ete ozala na bomoi ya molayi
kati na mokili oyo Yawe, Nzambe na yo, azali kopesa yo. **13**
Okobomaka te. **14** Okosalaka ekobo te. **15** Okoyibaka te. **16**
Okolobaka te matatoli ya lokuta mpo na kokosela moninga na yo
makambo. **17** Okolulaka te ndako ya moninga na yo; okolulaka
te mwasi ya moninga na yo, mowumbu na ye ya mobali to mwasi
mowumbu na ye, ngombe na ye, ane na ye to eloko nyonso oyo
ezali ya moninga na yo. » **18** Tango bato bayokaki bakake mpe
koganga ya kelelo, mpe bamonaki mikalikali mpe milinga kobima
na ngomba, balengaki. Batelemaki mosika **19** mpe balobaki
na Moyize: — Tika ete yo moko oloba na biso, mpe tokoyoka
yo; kasi Nzambe te, noki te tokokufa! **20** Moyize azongiselaki
bango: — Bobanga te! Nzambe ayei nde komeka bino mpo ete
kobanga Nzambe ezala kati na bino mpe bosala masumu te. **21**

Bato bazalaki kaka mosika, wana Moyize apusanaki pembeni ya lipata oyo kati na yango Nzambe azalaki. **22** Yawe alobaki na Moyize: — Yebisa makambo oyo epai ya bana ya Isalaele: « Bomonaki bino moko ndenge nini nalobelaki bino wuta na likolo. **23** Bokomisalela te banzambe ya bikeko ya palata to ya wolo, mpo na kosangisa yango na Ngai. **24** Okotongela Ngai etumbelo ya mabele epai wapi okobonza bambeka na yo ya kotumba, bambeka na yo ya boyokani, meme na yo, ntaba na yo, ngombe na yo. Esika nyonso oyo nakomimonisa mpo na lokumu ya Kombo na Ngai, nakoya epai na yo mpe nakopambola yo. **25** Soki otongeli Ngai etumbelo ya mabanga, okotonga yango te na mabanga oyo bakata; pamba te soki okati yango, okobebisa bosantu na yango. **26** Okomata te na etumbelo na Ngai na ematelo mpo ete bolumbu na yo emonana te. »

21 Yawe alobaki na Moyize: — Tala mibeko oyo okoyebisa bana ya Isalaele: **2** « Soki bosombi Mo-Ebre moko lokola mowumbu, akosalela bino mibu motoba; na mobu ya sambo, akozwa bonsomi mpe akofuta eloko moko te. **3** Soki azalaki monzemba tango ayaki, asengeli kokende ye moko; kasi soki azalaki na mwasi tango ayaki, mwasi na ye asengeli kokende na ye elongo. **4** Soki nkolo na ye apesaki ye mwasi mpe mwasi yango abotelaki ye bana mibali to bana basi, mwasi mpe bana bakozala ya nkolo na ye; mobali akokende ye moko. **5** Kasi soki mowumbu alobi: ‹ Nalingaka nkolo na ngai, mwasi na ngai mpe bana na ngai, nalingi te kozwa bonsomi, › **6** wana nkolo na ye asengeli komema ye liboso ya basambisi; akomema ye na ezipelo ya ekuke to na mabaya oyo esimbaka ekuke mpe akotobola ye litoyi na motonga; mpe mowumbu akosalela nkolo yango mpo na libela. **7** Soki moto ateki mwana na ye ya

mwasi lokola mwasi mowumbu, mwana yango akozwa bonsomi te ndenge bawumbu bazwaka yango. **8** Soki mwana mwasi asepelisi te nkolo oyo aponaki ye mpo ete azala mowumbu na ye, nkolo yango akotika ete mwana mwasi asikolama; azali na ndingisa te ya koteka ye epai ya bapaya. Kasi soki ateki ye, wana asambwisi ye. **9** Soki aponaki mwana mwasi yango mpo ete azala mwasi ya mwana na ye ya mobali, asengeli kokokisa makambo oyo mibeko esengaka mpo na kobala mwasi. **10** Soki abali mwasi mosusu, akolongola eloko te na oyo etali kolia, kolata mpe oyo basalelaka mwasi ya libala. **11** Soki apimeli ye ata eloko moko kati na biloko oyo misato, wana mwasi oyo akoki kokende na bonsomi mpe akofuta eloko moko te. **12** Moto oyo akobeta moninga na ye kino koboma ye, basengeli koboma ye. **13** Nzokande, soki azalaki na likanisi ya koboma te, kasi Nzambe atiki ete yango esalema na nzela ya maboko na ye, moto wana akokima na esika oyo Ngai Yawe nakopona. **14** Kasi soki moto akaneli moninga na ye mpe aluki koboma ye na mayele mabe, okomema ye mosika ya etumbelo na Ngai mpo na koboma ye. **15** Moto oyo akobeta tata to mama na ye, asengeli kozwa etumbu ya kufa. **16** Moto oyo akokanga moto mosusu na makasi mpo na kokima na ye, ezala soki ateki moto yango to bakangi ye na moto yango na maboko, asengeli kozwa etumbu ya kufa. **17** Moto oyo akolakela tata to mama na ye mabe, asengeli kozwa etumbu ya kufa. **18** Soki bato baswani, bongo moko abeti moninga likofi to libanga; mpe moto oyo babeti likofi to libanga akufi te kasi abeli makasi; **19** soki moto oyo babeti atelemi mpe atamboli na nzete kino na libanda, bakokatela moto oyo abetaki ye etumbu te, kasi akofuta kaka mikolo oyo moto yango azalaki kosala te mpe

akosalisa ye kino akobika. **20** Soki moto abeti mowumbu na ye ya mobali to mwasi mowumbu na ye, bongo mowumbu yango akufi na mbala moko, moto wana asengeli kozwa etumbu. **21** Kasi soki mowumbu yango awumeli lisusu na bomoi mokolo moko to mibale, wana nkolo na ye akozwa etumbu te, pamba te asombaki ye na mbongo. **22** Soki mibali, wana bazali kobunda, batutani na mwasi ya zemi, bongo mwasi yango aboti mwana matsombe mpe likama mosusu emonani te, wana basengeli kofuta lomande ndenge mobali ya mwasi yango akokata kolanda mokano ya basambisi. **23** Kasi soki likama ezali, okofuta bomoi mpo na bomoi: **24** liso mpo na liso, linu mpo na linu, loboko mpo na loboko, lokolo mpo na lokolo, **25** kozika mpo na kozika, pota mpo na pota, litutu mpo na litutu. **26** Soki moto abeti mowumbu na ye ya mobali to mwasi mowumbu na ye na liso, mpe liso yango ekufi, moto yango akopesa bonsomi na mowumbu mpo na liso na ye. **27** Soki abuki linu ya mowumbu na ye ya mobali to ya mwasi mowumbu na ye, akopesa ye bonsomi mpo na linu na ye. **28** Soki ngombe ebomi moto na maseke, basengeli koboma ngombe yango na mabanga, mpe bakolia mosuni na yango te; nzokande nkolo na yango akozwa etumbu te. **29** Soki ngombe ezali na momesano ya kobeta bato maseke, bongo bakebisi makasi nkolo na yango, kasi ye abateli kaka ngombe na ye malamu te mpe yango ebomi moto; basengeli koboma ngombe yango na mabanga mpe nkolo na yango asengeli kozwa etumbu ya kufa. **30** Kasi soki basengi ye lomande mpo na kosikola bomoi na ye, akofuta nyonso oyo bakosenga ye. **31** Bakosalela mpe mobeko oyo soki ngombe ebeti mwana mobali to mwana mwasi maseke. **32** Soki ngombe ebeti mowumbu ya mobali to mwasi mowumbu maseke, nkolo na yango asengeli kofuta

mbongo ya bibende, tuku misato, epai ya nkolo ya mowumbu, mpe bakobamba ngombe yango mabanga. **33** Soki moto atiki libulu polele to atimoli libulu mpe azipi yango te, bongo ngombe to ane ezindi kuna; **34** nkolo libulu asengeli kofuta epai ya nkolo nyama mbongo oyo ekokani na motuya ya nyama oyo esili kokufa, mpe nyama yango ekokoma ya ye. **35** Soki ngombe ya moto moko ebomi ngombe ya moto mosusu, esengeli koteka ngombe oyo ezali na bomoi mpe kokabola na kati-kati mbongo mpe ngombe oyo esili kokufa. **36** Kasi soki eyebani ete ngombe yango emesana kobeta bato maseke, bongo nkolo na yango abateli yango malamu te; wana asengeli kofuta ngombe mpo na ngombe, mpe ngombe ya kokufa ekokoma ya ye.

22 Soki moto ayibi ngombe moko to meme moko, bongo abomi yango to ateki yango; asengeli kofuta bangombe mitano mpo na ngombe moko oyo ayibaki to bameme minei mpo na meme moko oyo ayibaki. **2** Soki bakangi moto azali koyiba, bongo babeti ye mpe akufi; mobomi akozwa etumbu te mpo na makila oyo esopani. **3** Kasi soki makambo yango esalemi na moyi, moto oyo akoboma ye akozwa etumbu mpo na makila oyo esopani. Moyibi nyonso asengeli kozongisa biloko oyo ayibi. Soki azali na eloko te, bakoteka ye mpo na kofuta eloko oyo ayibaki. **4** Soki ayibaki nyama, ezala ngombe, ane to meme, bongo bakuti nyama yango ya bomoi na maboko na ye, akofuta banyama mibale. **5** Soki moto azali koleisa bibwele na ye matiti na elanga na ye to na elanga na ye ya vino, bongo atiki bibwele yango koyengayenga mpe ekeyi kolia matiti na elanga to na elanga ya vino ya moto mosusu, nkolo bibwele asengeli kofuta mbuma oyo eleki kitoko kati na elanga na ye to kati na elanga na ye ya vino. **6** Soki moto apelisi moto, bongo moto yango ekutani na

banzete ya sende, epanzani mpe ezikisi ble oyo basili kotia na maboke to ble oyo babuki nanu te, moto oyo apelisaki moto asengeli kofuta biloko nyonso oyo eziki. **7** Soki moto abombisi palata to biloko na ye ya motuya epai ya moninga na ye, bongo bayibi yango kati na ndako ya moninga wana; soki bakangi moyibi ya biloko yango, akozongisa mbala mibale biloko oyo ayibaki. **8** Kasi soki moyibi amonani te, nkolo ndako asengeli kosamba liboso ya basambisi mpo na koyeba soki ayibaki biloko ya moninga na ye to te. **9** Na likambo nyonso ya moyibi, soki bato mibale bazali kowela ngombe, ane, meme, elamba to eloko nyonso oyo ebungaki, bongo moto na moto azali koloba: ‹ Ezali ya ngai! › bango mibale bakomema likambo na bango liboso ya basambisi; bongo moto oyo basambisi bakokweyisa akozongisa yango mbala mibale epai ya moninga na ye. **10** Soki moto apesi moninga na ye ngombe to ane to meme to nyama mosusu mpo ete abokola, bongo nyama yango ekufi to ebukani to bayibi yango mpe ata moto moko te amoni mpo na kotatola ndenge nini likambo yango esalemaki, **11** kaka ndayi oyo balapi na Kombo na Yawe nde ekokabola bango: Moto oyo andimaki kobokola akolapa ndayi liboso ya Yawe mpo na kotalisa ete ayebi likambo te. Bongo nkolo nyama asengeli kondima maloba ya moninga na ye mpe ye akofuta nyama yango te. **12** Kasi soki bayibi nyama yango na maboko ya moto oyo andimaki kobokola yango, akofuta nyama yango epai ya nkolo na yango. **13** Soki ezali nyama ya zamba nde ebomaki nyama yango, moto oyo andimaki kobokola yango akomema lokola litatoli biteni oyo etikali; bongo akofuta nyama yango te. **14** Soki moto adefi nyama epai ya moninga na ye, bongo ebukani lokolo to ekufi na tango oyo nkolo na yango azali te, moto wana asengeli

kofuta yango. **15** Nzokande soki nkolo na yango azalaki wana, moto oyo adefaki akofuta nyama yango te. Soki bayokanaki ete akofuta mbongo sima na kosalela yango, asengeli kofuta mbongo oyo bayokanaki. **16** Soki mobali alingi elenge mwasi oyo ayebi nanu nzoto ya mibali te mpe azali na mobandami na libala te, bongo asangisi na ye nzoto, asengeli kofuta mbongo ya libala mpo ete akoma mwasi na ye. **17** Soki tata ya elenge mwasi aboyi kopesa mwana na ye na libala epai ya mobali wana, mobali yango akofuta mbongo ya libala na motuya oyo babalelaka elenge mwasi oyo ayebi nanu nzoto ya mibali te. **18** Okotika te na bomoi mwasi oyo asalaka maji. **19** Moto nyonso oyo akosangisa nzoto na nyama, asengeli kozwa etumbu ya kufa. **20** Moto nyonso oyo akotumba mbeka mpo na nzambe mosusu, basengeli koboma ye; mbeka ekotumbama kaka mpo na Yawe Ye moko. **21** Okosalisa mopaya mosala na ndenge ya mabe te mpe okonyokola ye te, pamba te bino mpe bozalaki bapaya na Ejipito. **22** Bokonyokola te mwasi oyo akufisa mobali to mwana etike. **23** Soki bonyokoli bango, bongo bango bagangi epai na Ngai, solo nakoyoka koganga na bango. **24** Nakosilikela bino, nakoboma bino na mopanga; bongo basi na bino mpe bakokoma basi bakufisa mibali mpe bana na bino, bana bitike. **25** Soki odefisi mbongo na moko kati na bato na Ngai, na mobola oyo azali kati na bino, okosala te ndenge modefisi mbongo asalaka; okosenga ye mileki te. **26** Soki moninga na yo asimbisi yo kazaka na ye lokola ndanga, okozongisela ye yango liboso ete butu eya; **27** pamba te azali kaka na kazaka wana mpo na kofinika nzoto na ye. Akofinika lisusu nini tango akolala? Soki agangi epai na Ngai, nakoyoka ye mpo ete nazali Nzambe ya mawa. **28** Okofingaka Nzambe te mpe okolakelaka mokambi ya

bato na yo mabe te. **29** Okowumisa te kopesa Ngai mbuma ya liboso oyo ekomela mpe vino oyo okamoli. Okopesa Ngai mwana na yo ya liboso ya mobali. **30** Okosala mpe lolenge moko mpo na bana liboso ya bangombe, bameme mpe bantaba na yo: ekotikala mikolo sambo elongo na bamama na yango; bongo na mokolo ya mwambe, okopesa Ngai yango. **31** Bokozala bule mpo na Ngai: bokolia te mosuni ya nyama oyo babomi na nyama ya zamba; bosengeli kopesa yango na bambwa.

23 Okopanza sango ya lokuta te; okosangana te na moto mabe mpo na koloba litatoli ya lokuta. **2** Okolanda ebele ya bato te mpo na kosala mabe. Tango okoloba litatoli liboso ya basambisi, okotatola te kolanda mokano ya bato ebele mpo na kokweyisa bosembo. **3** Okokotela mobola te na tango azali kosamba liboso ya basambisi. **4** Soki okutani na ngombe to ane ya monguna na yo, oyo ebungi, osengeli kozongisela ye yango. **5** Soki omoni ane ya moto oyo ayinaka yo ekweyi na se ya mokumba oyo yango ememi, okotika yango wana te; osengeli kosalisa yango. **6** Okokweyisa bosembo ya mobola te tango azali kosamba liboso ya basambisi. **7** Okozala mosika ya makambo ya lokuta. Okoboma te ezala moto oyo ayebi likambo te to moto ya sembo; pamba te nalongisaka te moto mabe. **8** Okondimaka kanyaka te, pamba te kanyaka ezipaka miso ya bato oyo bamonaka malamu mpe ebebisaka maloba ya moto ya sembo. **9** Okonyokola mopaya te, pamba te oyebi yo moko ndenge ezalaka soki ozali mopaya; bino mpe bozalaki bapaya na Ejipito. **10** Mibu motoba, okolona bilanga na yo mpe okobuka mbuma. **11** Kasi na mobu ya sambo, okopemisa mabele. Boye babola kati na bato na yo bakozwa bilei ya kolia kati na yango mpe nyama ya zamba ekolia bilei oyo bato bakotika. Okosala

ndenge moko mpo na elanga na yo ya vino mpe mpo na nzete na yo ya olive. **12** Mikolo motoba, okosala mosala na yo; kasi na mokolo ya sambo, okosala mosala moko te mpo ete ngombe na yo elongo na ane na yo ekoka kopema, mpe mpo ete mwana mobali ya mwasi mowumbu na yo mpe mopaya bazwa lisusu makasi. **13** Bokosala keba na makambo nyonso oyo nayebisi bino. Bokobelela kombo ya banzambe mosusu te; bokomeka kutu te kotanga yango na bibebu na bino. **14** Mbala misato na mobu, bokosala bafeti misato mpo na Ngai. **15** Bokosala feti ya Mapa ezanga levire. Na mikolo sambo kolanda ndenge napesaki bino mitindo, bokolia mapa ezanga levire na tango oyo ekatama, na sanza ya Abibi, mpo ete ezali na sanza yango nde bobimaki na Ejipito. **16** Okosala feti ya kobuka bambuma, okosala mpe feti ya bambuma ya liboso ya bilanga na yo, oyo olonaki. Na suka ya mobu, okosala feti ya kobuka bambuma tango okobuka mbuma ya elanga. **17** Mbala misato na mobu, bato nyonso bakoya liboso ya Nkolo Yawe. **18** Okobonzela Ngai te mbeka ya makila elongo na mapa batia levire. Mafuta ya nyama ya feti na Ngai ekoki kobombama te kino na tongo. **19** Okomema na Ndako ya Yawe, Nzambe na yo, bambuma ya liboso ya mabele na yo. Okolamba te mwana ntaba oyo ezali nanu komela mabele ya mama na yango. **20** Nakotinda anjelu liboso na bino mpo ete abatela bino na nzela mpe amema bino na esika oyo nabongisaki mpo na bino. **21** Bosala keba na miso na ye mpe boyoka makambo oyo akoloba; botombokela ye te mpo ete akolimbisa botomboki na bino te, pamba te Kombo na Ngai ezali kati na ye. **22** Kasi soki boyoki na bokebi makambo oyo akoyebisa bino mpe soki bosaleli nyonso oyo nalobi, nakozala monguna ya banguna na bino mpe nakotelemela bato oyo bakotelemela bino. **23** Anjelu

na Ngai akotambola liboso na bino mpe akokotisa bino na mokili ya bato ya Amori, ya bato ya Iti, ya bato ya Perizi, ya bato ya Kanana, ya bato ya Evi mpe ya bato ya Yebusi; bongo Ngai nakosilisa bango. **24** Bokogumbamela banzambe na bango te mpe bokosalela yango te to bokolanda te lolenge na bango ya kosalela. Bokokweyisa banzambe yango mpe bokobuka-buka bikeko na bango na biteni. **25** Soki bokosalela Yawe, Nzambe na bino, akopambola mapa mpe mayi na bino, mpe akolongola bokono kati na bino. **26** Na mboka na bino, ekozala na mwasi moko te oyo akosopa zemi to akozanga kobota. Nakobakisela bino mikolo ebele na bomoi na bino. **27** Nakotinda somo na Ngai liboso na bino mpe nakokotisa mobulu kati na bikolo nyonso oyo bokokota. Banguna na bino nyonso bakopesa bino mokongo mpe bakokima. **28** Nakotinda banzoyi ya minene liboso na bino mpo na kobengana bato ya Evi, ya Kanana mpe ya Iti na liboso na bino. **29** Kasi nakobengana bango te na mbala moko mpo ete mboka ekoma te lokola ndako ezanga bato, mpe mpo ete banyama ya zamba ekoma mingi te mpo na kotungisa bino. **30** Nakobengana bango moke-moke liboso na bino kino bokokoma ebele mpo na kozwa mboka. **31** Nakotia bandelo na bino kobanda na ebale monene ya barozo kino na ebale monene ya bato ya Filisitia mpe kobanda na esobe ya Sinai kino na ebale Efrate; pamba te nakopesa bato ya mboka na maboko na bino, bongo bino bokobengana bango liboso na bino. **32** Bokosala boyokani te elongo na bango mpe elongo na banzambe na bango. **33** Botika bango te ete bawumela na mokili na bino, noki te bakotinda bino kosala masumu liboso na Ngai mpe kosalela banzambe na bango; pamba te ekozala solo motambo mpo na bino. »

24 Yawe alobaki na Moyize: — Mata epai na Yawe, yo elongo
na Aron, Nadabi, Abiyu mpe bakambi tuku sambo ya Isalaele;
bokogumbama na mosika. **2** Moyize kaka nde asengeli kopusana
pene ya Yawe; kasi bato mosusu te. Lisanga mobimba ya
Isalaele mpe ekomata te elongo na ye. **3** Tango Moyize akendeki
koyebisa bato makambo mpe mibeko nyonso ya Yawe, bato
bazongisaki elongo: — Tokosala makambo nyonso oyo Yawe
alobi. **4** Moyize akomaki maloba nyonso oyo Yawe ayebisaki
ye. Mokolo oyo elandaki, alamukaki na tongo makasi mpe
atongaki etumbelo na ebandeli ya ngomba. Bongo, atelemisaki
mabanga zomi na mibale oyo ezali kotalisa mabota zomi na
mibale ya Isalaele. **5** Atindaki bilenge mibali ya Isalaele ete
babonzela Yawe mbeka ya kotumba ya bangombe ya mibali
lokola mbeka ya boyokani. **6** Moyize azwaki ndambo ya makila,
atiaki yango na sani; bongo ndambo mosusu, abwakaki-bwakaki
yango na likolo ya etumbelo. **7** Azwaki lisusu buku ya Boyokani
mpe atangaki yango liboso ya bana ya Isalaele. Boye bango
bazongisaki: — Tokosala makambo nyonso oyo Yawe alobi mpe
tokotosa yango. **8** Moyize azwaki makila, abwakelaki-bwakelaki
yango bato mpe alobaki: — Oyo ezali makila ya boyokani oyo
Yawe asali elongo na bino kolanda maloba oyo nyonso. **9** Sima
na yango, Moyize elongo na Aron, Nadabi, Abiyu mpe bakambi
tuku sambo ya Isalaele, bamataki likolo ya ngomba **10** epai wapi
bamonaki Nzambe ya Isalaele; se ya matambe na Ye ezalaki
lokola mabanga ya talo ya safiri mpe ezalaki na langi ya ble ya
kitoko lokola ble ya likolo. **11** Kasi Nzambe asembolaki loboko na
Ye te mpo na kobeta bakambi ya Isalaele; bamonaki Nzambe,
baliaki mpe bamelaki. **12** Yawe alobaki na Moyize: « Yaka pene
na Ngai na likolo ya ngomba mpe telema wana. Ngai nakopesa

yo bitando ya mabanga ya papala oyo na likolo na yango nakomi
Mobeko mpe mitindo mpo na kopesa bana ya Isalaele malako. »
13 Boye Moyize atelemaki elongo na mosungi na ye Jozue mpe
amataki na ngomba ya Nzambe. **14** Moyize alobaki na bakambi:
« Bozela biso awa kino tokozonga. Aron mpe Wuri bazali elongo
na bino. Tika ete soki moto azali na likambo, ayebisa bango
yango. » **15** Tango Moyize amataki likolo ya ngomba, mapata
ezipaki ye **16** mpe nkembo ya Yawe ewumelaki na likolo ya
ngomba Sinai. Mikolo motoba, mapata ezipaki ngomba. Bongo
na mokolo ya sambo, Yawe abengaki Moyize kati na mapata. **17**
Na miso ya bana ya Isalaele, Nkembo ya Yawe emonanaki na
likolo ya ngomba lokola moto oyo etumbaka. **18** Tango Moyize
amataki likolo ya ngomba, akotaki kati na mapata. Awumelaki
kuna mikolo tuku minei mpe babutu tuku minei.

25 Yawe alobaki na Moyize: **2** — Yebisa bana ya Isalaele
ete bamemela Ngai makabo. Okozwa yango na maboko ya
moto nyonso oyo akopesa na motema malamu. **3** Tala makabo
oyo okozwa na maboko na bango: wolo, palata mpe bronze, **4**
bilamba ya langi ya ble, ya motane, ya motane makasi, lino ya
kitoko, bapwale ya ntaba, **5** baposo ya bameme batia langi ya
motane mpe baposo ya banyama ya ebale, banzete ya akasia, **6**
mafuta ya olive mpo na kopelisela mwinda, biloko ya mike-mike
ya solo kitoko mpo na kosala mafuta ya epakolami mpe malasi
ya solo kitoko; **7** mabanga ya onikisi mpe mabanga mosusu ya
talo mpo na kotia yango na efode mpe na elamba ya tolo oyo
Nganga-Nzambe akobanda kolata. **8** Bakosalela Ngai Ndako
ya bule, mpe nakovanda kati na bango. **9** Bokosala yango
kolanda lolenge ya Mongombo mpe bisalelo oyo nakolakisa
yo. **10** Bokosala sanduku na nzete ya akasia. Molayi na yango

ekozala na basantimetele pene nkama moko na tuku mibale na mitano; mokuse na yango, basantimetele tuku sambo na mitano mpe bosanda na yango, basantimetele tuku sambo na mitano. **11** Okobamba yango wolo ya peto, na kati mpe na libanda. Okolatisa mpe songe na yango na wolo. **12** Okosalela yango bapete minei ya wolo mpe okotia yango na basonge minei: mibale na ngambo moko, mpe mibale na ngambo mosusu. **13** Okosala mabaya mibale na nzete ya akasia mpe okobamba yango wolo. **14** Okokotisa mabaya yango na bapete oyo ezali na songe ya sanduku, mpo na komemela yango. **15** Mabaya yango ekotikala libela kati na bapete ya sanduku: bakolongola yango te. **16** Okotia kati na sanduku bitando ya mabanga ya mibeko, oyo nakopesa yo. **17** Okosala mofinuku na wolo ya peto. Molayi na yango ekozala na basantimetele pene nkama moko na tuku mibale na mitano; mpe mokuse na yango, basantimetele pene tuku sambo na mitano. **18** Okosala bikeko mibale ya basheribe oyo okotia na suka mibale ya mofinuku; okosala yango na wolo oyo batuti na nzela ya marto. **19** Okotia ekeko moko ya sheribe na suka moko, mpe mosusu, na suka mosusu. Okokangisa bikeko ya basheribe na mofinuku, na suka nyonso mibale. **20** Mapapu ya basheribe ekozala ya kofungwama na likolo mpo na kobatela mofinuku; bakozala ngambo na ngambo, mpe miso na bango ekotala mofinuku. **21** Okotia kati na sanduku, bitando ya mabanga ya mibeko oyo nakopesa yo mpe okotia mofinuku na likolo ya sanduku. **22** Ezali wana, na likolo ya mofinuku nde Ngai nakomimonisa epai na yo, na kati-kati ya basheribe mibale oyo bakozala na likolo ya Sanduku ya Litatoli; mpe nakopesa yo mitindo na Ngai nyonso mpo na bana ya Isalaele. **23** Okosala mesa moko na mabaya ya akasia. Molayi na

yango ekozala na basantimetele pene nkama moko; mokuse na yango, basantimetele pene tuku mitano mpe bosanda na yango, basantimetele pene tuku sambo na mitano. **24** Okobamba yango wolo ya peto mpe okotia lisusu wolo na pembeni na yango. **25** Okozingela mesa yango na libaya oyo ekozala na basantimetele pene mwambe na monene, mpe okotia wolo na pembeni ya libaya yango. **26** Okosala bapete minei ya wolo mpe okotia yango na songe minei ya mesa epai wapi makolo na yango ezali. **27** Bapete ekozala pene ya libaya oyo ekozingela mesa, mpe bakokotisa kati na bapete yango mabaya ya komemela sanduku. **28** Okosala na nzete ya akasia mabaya ya komemela mesa mpe okobamba yango wolo. **29** Okosala na wolo ya peto basani, bakopo, bambilika mpe bambeki, mpo na makabo ya masanga. **30** Okotia tango nyonso mapa na likolo ya mesa liboso na Ngai. **31** Okosala na wolo ya peto etelemiselo ya minda; okosala yango na wolo oyo batuti na nzela ya marto. Evandelo na yango, likonzi na yango, bakeni na yango, bambuma mpe bafololo na yango, nyonso ekozala ekangana lokola eloko moko. **32** Mipanzi ya likonzi ya etelemiselo ya minda esengeli kozala na bitape motoba: misato na ngambo moko, mpe misato na ngambo mosusu. **33** Na likolo ya etape moko na moko ya etelemiselo ya minda, okotia bakeni misato oyo ezali na lolenge ya fololo ya madame, elongo na bambuma mpe bafololo. **34** Na moto ya likonzi ya etelemiselo ya minda, esengeli kozala na bakeni minei oyo ezali na lolenge ya bafololo ya madame, elongo na bambuma mpe bafololo. **35** Na se ya bitape mibale-mibale ya etelemiselo ya minda, ekozala na mbuma moko; mpe ekozala bongo mpo na bitape nyonso motoba ya etelemiselo ya minda. **36** Bambuma mpe bitape ekozala ekangana na etelemiselo ya

minda; mpe nyonso ekosalema na wolo ya peto, wolo oyo batuti na nzela ya marto. **37** Okosala minda sambo oyo okotia na likolo ya etelemiselo ya minda mpo ete epesa pole na etando oyo ezali na liboso ya etelemiselo. **38** Okosala na wolo ya peto bibende oyo bazwelaka makala ya moto mpe basani ya putulu. **39** Okosalela bakilo tuku misato na minei ya wolo ya peto mpo na kosala etelemiselo ya minda mpe bisalelo na yango nyonso. **40** Tala malamu mpe sala mosala nyonso kolanda ndakisa oyo natalisi yo na likolo ya ngomba.

26 Okotonga Mongombo elongo na batapi zomi ya lino ya kitoko oyo bakotonga bililingi na likolo na yango, ya langi ya ble, ya motane ya pete mpe ya motane makasi, elongo na basheribe; ekozala mosala ya bato oyo basalaka bililingi na maboko. **2** Tapi moko na moko ekozala na bametele pene zomi na minei na molayi; mpe bametele pene mibale, na mokuse. Batapi nyonso ekozala ndenge moko na mokuse mpe na molayi. **3** Okokangisa batapi mitano, moko na mosusu, mpe okosala ndenge moko mpo na batapi mitano mosusu. **4** Okotia basinga ya langi ya ble na pembeni ya tapi ya suka ya lisanga ya batapi mitano ya liboso, mpe na pembeni ya tapi ya suka ya lisanga ya batapi mitano ya mibale. **5** Okotia basinga tuku mitano na suka ya lisanga ya batapi mitano ya liboso, mpe na suka ya lisanga ya batapi mitano ya mibale; basinga yango ekotalana. **6** Okosala na wolo bibende tuku mitano oyo ezali lokola ndobo; mpe okokangisa na bibende oyo ezali lokola ndobo lisanga ya batapi mitano ya liboso mpe lisanga ya batapi mitano ya mibale. Na boye, Mongombo ekobima eloko moko. **7** Okosala batapi zomi na moko na bapwale ya ntaba mpo na kotia yango na likolo ya Mongombo. **8** Molayi ya tapi moko na moko ekozala

na bametele pene zomi na mitano, mpe mokuse na yango ekozala na bametele pene mibale. Batapi nyonso zomi na moko ekozala ndenge moko na mokuse mpe na molayi. **9** Okokangisa batapi mitano na ngambo moko, mpe batapi motoba na ngambo mosusu; mpe okogumba tapi ya motoba na liboso ya Mongombo. **10** Okotia basinga tuku mitano na suka ya liboke ya batapi ya liboso, mpe basinga tuku mitano na suka ya liboke ya batapi ya mibale. **11** Okosala na bronze bibende tuku mitano oyo ezali lokola ndobo; okokotisa yango na basinga mpo na kokangisa Mongombo mpo ete ekoma eloko moko. **12** Batapi oyo ekozala na likolo ya Mongombo ekoleka molayi mpe ndambo na yango ekokita na sima ya Mongombo. **13** Mpe na molayi ya batapi oyo ezali na likolo ya Mongombo, basantimetele pene tuku mitano ekolekana na bangambo mibale ya Mongombo mpo na kozipa yango. **14** Okosalela baposo ya bameme oyo bapakola langi ya motane mpo na kozipa Mongombo, mpe okobakisa na likolo na yango baposo ya banyama ya ebale. **15** Okosala bizingelo ya Mongombo na banzete ya akasia mpe okotelemisa yango. **16** Ezingelo moko na moko ekozala na bametele mitano na molayi, mpe basantimetele tuku sambo na mitano na mokuse. **17** Okobeta banzete mibale-mibale na ezingelo; okosala bongo mpo na bizingelo nyonso ya Mongombo. **18** Okotia bizingelo tuku mibale na ngambo ya Negevi, na sude; **19** mpe makolo tuku minei ya palata na se ya bizingelo tuku mibale: makolo mibale na se ya ezingelo moko na moko oyo babeta banzete mibale; **20** bizingelo tuku mibale na ngambo mosusu ya Mongombo, na nor, **21** elongo na makolo na yango tuku minei ya palata: makolo mibale mpo na ezingelo moko na moko; **22** bizingelo motoba na suka ya Mongombo, na ngambo ya weste, **23** mpe

bizingelo mibale na suka mpo na kolendisa Mongombo. **24** Bizingelo yango ekozala ya kofungwama na se, kasi ekosala songe na likolo mpe ekokota na lopete ya liboso: nyonso mibale ekozala ndenge moko mpe ekolendisa Mongombo. **25** Boye, bizingelo ekozala mwambe elongo na makolo na yango zomi na motoba ya palata: makolo mibale-mibale na se ya ezingelo moko na moko. **26** Sima, okosala, na nzete ya akasia, mabaya mitano mpo na bizingelo ya ngambo moko ya Mongombo, **27** mabaya mitano mpo na bizingelo ya ngambo mosusu ya Mongombo, mabaya mitano mpo na bizingelo oyo ekozala na suka ya Mongombo, na ngambo ya weste. **28** Libaya ya kati ekoleka na kati-kati ya bizingelo, ekoleka ngambo na ngambo. **29** Okobamba wolo na bizingelo, okosala bapete na yango na wolo mpo na kolekisa mabaya; mpe okobamba mabaya wolo. **30** Okotonga Mongombo ndenge kaka balakisaki yo yango na likolo ya ngomba. **31** Okosala rido ya langi ya ble, ya motane ya pete, ya motane makasi, mpe na lino ya kitoko oyo bakotonga bililingi na likolo na yango, elongo na basheribe; ekozala mosala ya bato oyo basalaka bililingi na maboko. **32** Okotia yango na makonzi minei ya nzete ya akasia, oyo bapakola wolo; okokangisa yango na bibende ya wolo oyo ezali lokola ndobo mpe okotelemisa yango na makolo minei ya palata. **33** Okokangisa rido na bibende oyo ezali lokola ndobo mpe okotia Sanduku ya Litatoli na sima ya rido yango. Rido nde ekokabola Esika ya bule mpe Esika-Oyo-Eleki-Bule. **34** Kati na Esika-Oyo-Eleki-Bule, okotia mofinuku na likolo ya Sanduku ya Litatoli. **35** Okotia mesa na liboso ya rido, na ngambo ya nor ya Mongombo, mpe okotia etelemiselo ya minda na liboso ya mesa, na ngambo ya sude. **36** Mpo na ekotelo ya Ndako ya kapo, okosala rido ya langi ya

ble, ya motane ya pete, ya motane makasi mpe na lino ya kitoko oyo bakotonga bililingi na likolo na yango; ekozala mosala ya bato oyo batongaka bililingi na bilamba. **37** Okosala na wolo, bibende mitano oyo ezali lokola ndobo mpo na kokangisela rido mpe banzete mitano ya akasia babamba wolo; okosala makolo mitano ya bronze mpo na kotelemisela banzete yango.

27 Okosala na mabaya ya nzete ya akasia etumbelo: ekozala ndenge moko na molayi mpe na mokuse, bametele mibale na basantimetele tuku mitano; bongo bosanda na yango ekozala ya metele moko na basantimetele tuku mitano. **2** Okosala maseke minei na basonge nyonso minei ya etumbelo, mpo ete maseke mpe etumbelo esala eloko moko; mpe okobamba bronze na etumbelo. **3** Okosala na bronze banzungu ya mike mpo na kolongola putulu ya moto, bapawu, basani ya minene, bakanya mpe basani mpo na komema makala ya moto. **4** Okosala motalaka ya bronze mpo na etumbelo; okokangisa bapete minei ya bronze, na basonge nyonso minei ya motalaka. **5** Okotia motalaka na se ya etumbelo, na bandelo na yango, mpo ete ekoma na kati-kati ya etumbelo. **6** Okosala na nzete ya akasia, mabaya mpo na etumbelo mpe okobamba yango bronze. **7** Boye, mpo na komema etumbelo, bakokotisa mabaya yango na bapete oyo ezali na basonge mibale ya etumbelo. **8** Okosala etumbelo na mabaya; ekozala polele kati na yango. Okosala yango ndenge kaka balakisaki yo na ngomba. **9** Tala ndenge okotonga lopango ya Mongombo: ngambo ya sude oyo ekozala ya bametele pene tuku mitano na molayi, ekozipama na rido ya lino ya kitoko oyo bakotonga bililingi na likolo na yango. **10** Makonzi na yango tuku mibale elongo na makolo na yango tuku mibale ekosalema na bronze; bongo bibende

ya makonzi elongo na biloko na yango ya kosimbela ekozala ya palata. **11** Ngambo ya nor ekozala na bametele pene tuku mitano na molayi. Ekozala mpe na barido, na makonzi tuku mibale mpe na makolo tuku mibale, oyo esalema na bronze. Makonzi yango ekozala na bibende ya palata egumbama lokola ndobo elongo na biloko na yango ya kosimbela, oyo ekozala ya palata. **12** Ngambo ya weste ya lopango ya Mongombo ekozala na bametele pene tuku mibale na mitano na mokuse. Ekozala mpe na barido, makonzi zomi mpe makolo zomi. **13** Ngambo ya este ya lopango ya Mongombo, epai wapi moyi ebimelaka, ekozala na bametele pene tuku mibale na mitano na mokuse. **14** Ngambo moko ya ekuke ekozala na barido ya bametele sambo na basantimetele tuku mitano elongo na makonzi misato mpe makolo misato. **15** Ngambo mosusu ya ekuke ekozala mpe na barido ya bametele sambo na basantimetele tuku mitano, elongo na makonzi misato mpe makolo misato. **16** Mpo na ekuke ya lopango ya Mongombo, bongisa rido ya bametele pene zomi na molayi, ya langi ya ble, ya motane ya pete, ya motane makasi; mpe ekosalema na lino ya kitoko oyo bakotonga bililingi na likolo na yango, elongo na makonzi minei mpe makolo minei; ekozala mosala ya bato oyo batongaka bililingi na bilamba. **17** Makonzi nyonso oyo ekozala zingazinga ya lopango esengeli kozala na biloko na yango ya kosimbela, bibende na yango egumbama lokola ndobo, ya palata; mpe makolo na yango ya bronze. **18** Lopango ya Mongombo ekozala ya bametele tuku mitano na molayi, bametele tuku mibale na mitano na mokuse na ngambo moko na moko, bametele mibale na basantimetele tuku mitano na bosanda. Barido na yango ekozala ya lino ya kitoko oyo bakotonga bililingi na likolo na yango, mpe makolo na yango

ekozala ya bronze. **19** Biloko nyonso oyo bakosalela misala ya Mongombo, bapike nyonso ya Mongombo mpe ya lopango ekozala ya bronze. **20** Okopesa mitindo na bana ya Isalaele ete bamemela yo mafuta ya olive ya peto mpo na minda, mpo ete minda ekoka kopela tango nyonso. **21** Ezali kati na Ndako ya kapo ya Bokutani, libanda ya rido oyo ezali liboso ya Sanduku ya Litatoli, nde Aron mpe bana na ye ya mibali bakobanda kopelisa minda tango nyonso liboso ya Yawe, kobanda na pokwa kino na tongo. Ezali mobeko ya libela mpo na milongo nyonso ya bana ya Isalaele.

28 Kamata kati na bana ya Isalaele Aron, ndeko na yo ya mobali, elongo na bana na ye ya mibali: Nadabi mpe Abiyu, Eleazari mpe Itamari; mpo ete basala mosala ya bonganga-Nzambe liboso na Ngai. **2** Okotonga mpo na Aron, ndeko na yo ya mobali, bilamba ya bule lokola elembo ya nkembo mpe ya lokumu. **3** Bongo yo, okoloba na bato nyonso ya mayele oyo, kati na bango, natondisi molimo ya bwanya mpo ete batonga bilamba ya Aron mpo na kobulisa ye na mosala ya bonganga-Nzambe liboso na Ngai. **4** Tala bilamba oyo bakotonga: elamba ya tolo, efode, kazaka mpe nzambala oyo batia bililingi likolo na yango, kitendi ya kokanga na moto mpe mokaba. Bakotonga bilamba ya bule mpo na Aron, ndeko na yo ya mobali, mpe mpo na bana na ye ya mibali oyo bakosala mosala ya bonganga-Nzambe liboso na Ngai. **5** Bakosalela wolo, langi ya ble, ya motane ya pete, ya motane makasi mpe lino ya kitoko. **6** Bakotonga na wolo efode ya langi ya ble, ya motane ya pete, ya motane makasi mpe na lino ya kitoko oyo bakotonga bililingi na likolo na yango; ekozala mosala ya bato oyo basalaka bililingi na maboko. **7** Ekozala na bankamba mibale na basuka na yango

mibale mpo na kolata efode yango; bankamba ekoleka likolo ya mapeka. **8** Mokaba ya efode ekosalema ndenge moko na efode: ekozala ya wolo, ya langi ya ble, ya motane ya pete, ya motane makasi mpe na lino ya kitoko oyo bakotonga bililingi na likolo na yango. **9** Okozwa mabanga mibale ya onikisi mpe okokoma na likolo na yango bakombo ya bana mibali ya Isalaele **10** kolanda ndenge babotama: bakombo motoba na libanga ya liboso mpe bakombo motoba oyo etikali, na libanga ya mibale. **11** Okokoma bakombo ya bana mibali ya Isalaele na mabanga nyonso mibale ndenge bato basalaka bililingi na kashe na libanga; mpe okozingela yango na wolo. **12** Okotia mabanga yango na bankamba ya efode lokola mabanga ya ekaniseli mpo na bana mibali ya Isalaele. Aron akomema likolo ya mapeka na ye lokola ekaniseli liboso ya Yawe bakombo na bango. **13** Okotia bikangelo ya wolo **14** mpe okosala basheneti mibale ya wolo basangisa na eloko mosusu te; okosala yango lokola suki ya maboko mpe okokangisa basheneti yango pembeni-pembeni ya mabanga. **15** Okosala elamba ya tolo mpo na koyeba mokano ya Nzambe; ekozala mosala ya bato oyo basalaka bililingi na maboko. Okotonga yango lokola efode: ekozala ya wolo, ya langi ya ble, ya motane ya pete, ya motane makasi mpe na lino ya kitoko oyo bakotonga bililingi na likolo na yango. **16** Soki bagumbi yango na biteni mibale, molayi mpe mokuse esengeli kozala ndenge moko: basantimetele pene tuku mibale na mitano. **17** Okotia na likolo na yango milongo minei ya mabanga ya talo. Na molongo ya liboso, okotia libanga ya saridwane, ya topaze mpe ya emerode; **18** na molongo ya mibale, okotia libanga ya ribisi, ya safiri mpe ya diama; **19** na molongo ya misato, okotia libanga ya opale, ya agate mpe ya ametisite; **20** mpe na molongo

ya minei, okotia libanga ya krizolite, ya onikisi mpe ya jasipe.
Okokanga mabanga yango na bikangelo ya wolo. **21** Mabanga
yango ekozala zomi na mibale kolanda bakombo ya bana mibali
ya Isalaele. Na likolo ya libanga moko na moko, bakokoma
kombo ya moko kati na mabota zomi na mibale; bakokoma
yango ndenge basalaka bililingi na kashe. **22** Okosala basheneti
ya wolo ya peto mpo na elamba ya tolo; okosala yango ndenge
bakangaka suki ya maboko. **23** Okosala bapete mibale ya wolo
mpo na elamba ya tolo mpe okokangisa yango na basonge
mibale ya elamba yango. **24** Okolekisa basheneti mibale ya
wolo kati na bapete mibale oyo ezali na basonge ya elamba ya
tolo, **25** mpe okokangisa basonge mibale mosusu ya basheneti
yango, na bikangelo nyonso mibale; mpe okokangisa yango na
bankamba ya efode; bankamba yango ekoleka na liboso. **26**
Okosala bapete mibale ya wolo oyo okotia na basonge mibale
ya se ya elamba ya tolo, na ngambo ya kati oyo etala efode. **27**
Okosala bapete mosusu mibale ya wolo oyo okotia na bankamba
mibale ya efode, na se, na liboso mpe na pembeni ya mokaba
ya efode. **28** Okokangisa na singa ya langi ya ble bapete ya
wolo ya elamba ya tolo mpe bapete ya wolo ya efode, mpo ete
elamba ya tolo ezala likolo ya efode mpe elongwa te na likolo
na yango. **29** Boye tango Aron akokota na Esika-Oyo-Eleki-
Bule, akomema na motema na ye, na elamba ya tolo ya kokata
makambo, bakombo ya bana mibali ya Isalaele lokola ekaniseli
liboso ya Yawe mpo na libela. **30** Okotia lisusu Urimi mpe Tumimi
kati na elamba ya tolo ya kokata makambo mpe yango ekozala
likolo ya motema ya Aron tango akotelema liboso ya Yawe. Boye
Aron akomema makambo ya bana ya Isalaele liboso ya Yawe
mpo na libela. **31** Okosala mobimba ya nzambala oyo ekozala

na se ya efode na langi ya ble. **32** Nzambala esengeli kozala na lidusu na kati-kati mpo na kokotisa moto; bakotonga pembeni-pembeni ya lidusu yango poso ya makasi mpo ete epasuka te. **33** Na se mpe zingazinga ya nzambala, okotia bambuma ya grenade bakangisa na singa ya langi ya ble, ya motane ya pete mpe ya motane makasi; mpe okotia bangonga ya mike-mike kati na bambuma ya grenade. **34** Ekolandana boye: ngonga moko ya moke ya wolo, mbuma moko ya grenade, mpe bongo na bongo, zingazinga ya basonge nyonso ya nzambala. **35** Aron asengeli kolata yango tango azali kosala mosala. Makelele ya bangonga ya mike-mike ekoyokana tango akotelema liboso ya Yawe na Esika-Oyo-Eleki-Bule mpe tango akobima; wana ekolakisa ete akufi te. **36** Okosala na wolo ya peto medaye mpe okokoma na likolo na yango ndenge basalaka bililingi na kashe: abulisama mpo na Yawe. **37** Okokangisa yango na singa ya ble, mpe ekozala na likolo ya kitendi ya kokanga na moto, na mbunzu. **38** Linzanza yango ekozala na mbunzu ya Aron mpo ete akoka komema bambeba oyo bana ya Isalaele bakosala na tina na biloko ya bule oyo bakobonza mpe bakobulisa. Linzanza yango ekozala tango nyonso na mbunzu ya Aron mpo ete Ngai Yawe, nandima makabo yango. **39** Okotongela Aron nzambala ya lino mpe kitendi ya lino mpo na moto; okosalela ye mpe mokaba oyo bato oyo batongaka bililingi na bilamba bakoyeba kotia bililingi. **40** Okosala lisusu mpo na bana ya Aron banzambala, mikaba mpe bikoti, lokola elembo ya lokumu mpe ya nkembo. **41** Sima na kolatisa Aron, ndeko na yo ya mobali, elongo na bana na ye ya mibali, okopakola bango mafuta mpe okobulisa bango. Okokomisa bango Banganga-Nzambe mpo ete basalela Ngai. **42** Okosalela bango bakaputula ya lino mpo na kozipa

bolumbu na bango: bakaputula yango ekobanda na loketo kino
na mipende. **43** Aron mpe bana na ye ya mibali bakolata yango
tango nyonso bakobanda kokota na Ndako ya kapo ya Bokutani
to kopusana pembeni ya etumbelo mpo na kosala mosala kati
na Esika ya bule, mpo ete bazala na ngambo te mpe bakufa te.
Ezali mobeko ya libela mpo na Aron mpe bakitani na ye.

29 Tala ndenge okosala mpo na kobulisa Aron elongo na
bana na ye ya mibali, na mosala ya bonganga-Nzambe mpo
ete basalela Ngai. Okozwa mwana ngombe ya mobali mpe
bameme mibale ya mibali, ezanga mbeba; **2** okosala mapa mpe
bagato ezanga levire, oyo farine na yango basangisa na mafuta;
okosala mpe mikate ezanga levire, kasi bapakola yango mafuta;
okosala yango na farine oyo batuta mpe bayungola malamu. **3**
Okotia yango nyonso na kitunga moko mpe okomema yango
na ekuke ya Mongombo, elongo na mwana ngombe ya mobali
mpe bameme mibale ya mibali. **4** Okomema Aron mpe bana na
ye ya mibali na ekotelo ya Ndako ya kapo ya Bokutani mpe
okosukola bango na mayi. **5** Okozwa bilamba ya bule mpe
okolatisa Aron nzambala, kazaka, efode mpe elamba ya tolo;
mpe okokanga ye mokaba ya efode. **6** Okokanga ye kitendi
na moto mpe okobakisa na likolo ya kitendi yango elembo ya
libulisi. **7** Okozwa mafuta ya epakolami, okosopa yango na
moto na ye mpe okopakola ye yango. **8** Okomema bana na
ye ya mibali mpe okolatisa bango banzambala. **9** Okolatisa
Aron mpe bana na ye ya mibali mikaba na loketo na bango
mpe okolatisa bango bikoti. Na bongo, okobulisa bango na
mosala ya bonganga-Nzambe oyo ekozala ya bango kolanda
mobeko ya libela na libela. **10** Okomema ngombe ya mobali
liboso ya Ndako ya kapo ya Bokutani; Aron mpe bana na ye

ya mibali bakotia maboko na bango na moto na yango. **11** Okokata ngombe yango kingo liboso na Ngai Yawe, na ekotelo ya Ndako ya kapo ya Bokutani. **12** Okozwa ndambo ya makila ya ngombe yango, mpe okosalela mosapi na yo mpo na kotia makila yango na maseke ya etumbelo; okosopa na makolo ya etumbelo makila oyo ekotikala. **13** Okozwa mafuta nyonso oyo ezalaka pembeni-pembeni ya biloko ya kati, mafuta oyo ezipaka bafwa mpe bambuma nyonso mibale oyo ezalaka kati na loketo elongo na mafuta na yango; mpe okotumba yango na etumbelo. **14** Kasi okotumba na libanda ya molako misuni ya ngombe yango, poso na yango mpe nyei na yango. Ezali mbeka mpo na masumu. **15** Okozwa lisusu meme moko ya mobali; Aron mpe bana na ye ya mibali bakotia maboko na bango na moto na yango. **16** Okokata meme yango kingo, okozwa makila na yango mpe okosopa yango na bapembeni nyonso ya etumbelo. **17** Okokata-kata meme yango na biteni, okosukola biloko na yango ya kati elongo na makolo na yango mpe okotia yango likolo ya biteni mosusu mpe likolo ya moto. **18** Okotumba meme mobimba ya mobali na etumbelo; ezali mbeka ya kotumba mpo na Yawe, likabo bazikisa na moto mpo na Yawe, likabo oyo solo kitoko na yango esepelisaka Yawe. **19** Okozwa meme mosusu ya mobali; Aron elongo na bana na ye ya mibali bakotia maboko na bango na moto na yango. **20** Okokata meme yango kingo, okozwa ndambo ya makila na yango mpe okotia yango na songe ya litoyi ya ngambo ya loboko ya mobali ya Aron mpe ya bana na ye ya mibali. Okotia yango lisusu na mosapi ya monene ya loboko na bango ya ngambo ya mobali mpe na mosapi ya monene ya lokolo na bango ya ngambo ya loboko ya mobali. **21** Okozwa makila oyo ekozala na etumbelo mpe

mafuta ya epakolami, okosopela yango Aron mpe bilamba na ye, bana na ye mpe bilamba na bango. Na bongo, ye mpe bana na ye elongo na bilamba na bango bakobulisama. **22** Tala biteni ya mafuta ya meme ya mobali oyo okozwa: mokila, mafuta nyonso oyo ezalaka pembeni-pembeni ya biloko ya kati, mafuta oyo ezipi bafwa, bambuma mibale oyo ezalaka kati na loketo elongo na mafuta na yango mpe mopende ya ngambo ya mobali, pamba te meme yango ya mobali ezali ya libulisi. **23** Tala biloko oyo okozwa kati na kitunga ya mapa ezanga levire, oyo ezali liboso ya Yawe: lipa moko, gato moko balamba na mafuta mpe galeti moko. **24** Okotia biloko oyo nyonso na maboko ya Aron mpe ya bana na ye ya mibali; okoyebisa bango ete batombola yango liboso ya Yawe lokola likabo ya kotombola. **25** Okozwa yango lisusu na maboko na bango mpe okotumba yango na etumbelo, na likolo ya mbeka ya kotumba; ezali likabo bazikisa na moto mpo na Yawe, likabo oyo solo kitoko na yango esepelisaka Yawe. **26** Okozwa tolo ya meme ya mobali mpo na kobulisa Aron, okotombola yango liboso ya Yawe lokola mbeka ya kotombola; ekozala eteni na yo. **27** Okobulisa biteni ya libulisi mpo na Aron mpe bana na ye ya mibali: tolo mpe mopende ya meme oyo batombolaki mpo na kobonzela Yawe. **28** Biteni yango ekozala ya Aron mpe ya bana na ye ya mibali lokola mobeko ya libela na libela. Pamba te ezali makabo ya bana ya Isalaele mpo na Yawe, makabo oyo ekowuta na mbeka na bango ya boyokani. **29** Bilamba ya bule ya Aron ekotikala sima na ye epai ya bana na ye. Bakolata yango tango bakopakola bango mafuta mpe bakobulisa bango. **30** Mikolo sambo, moko kati na bana na ye ya mibali oyo akokitana na ye lokola Nganga-Nzambe, akolata yango mpe akokota na Ndako ya kapo ya

Bokutani mpo na kosala mosala ya bonganga-Nzambe kati na Esika ya bule. **31** Okokamata meme ya mobali ya libulisi mpe okolamba mosuni na yango na esika moko ya bule. **32** Aron mpe bana na ye ya mibali bakolia mosuni ya meme mpe lipa oyo ezali kati na kitunga, na ekotelo ya Ndako ya kapo ya Bokutani. **33** Kaka bango nde bakolia makabo oyo na nzela na yango mosala ya bolimbisi masumu esalemaki tango babulisaki bango mpo na mosala ya bonganga-Nzambe; kasi moto oyo abulisama te akoki kolia yango te, pamba te ezali bule. **34** Soki mosuni ya mbeka ya libulisi mpe lipa ekomi kino na tongo, okotumba yango na moto. Bakoki kolia yango lisusu te, pamba te ezali bule. **35** Sala mpo na Aron mpe mpo na bana na ye ya mibali makambo nyonso oyo natindi yo. Okosala mikolo sambo mpo na kobulisa bango na mosala ya bonganga-Nzambe. **36** Mokolo na mokolo, okobonza mbeka ya ngombe ya mobali lokola mbeka mpo na bolimbisi masumu. Okopetola etumbelo na nzela ya mosala ya bolimbisi masumu, oyo okosala mpo na etumbelo yango mpe okosopela yango mafuta ya epakolami mpo na kobulisa yango. **37** Mikolo sambo, okosala mosala ya bolimbisi masumu na etumbelo mpo na kobulisa yango. Boye etumbelo ekokoma bule koleka mpe nyonso oyo ekotutana na yango ekokoma bule. **38** Tala mbeka oyo okopesela mitindo ete batumbaka mokolo na mokolo na etumbelo mpo na libela: bana meme mibale ya mobu moko. **39** Okotumba mwana meme moko na tongo, mpe mosusu, na pokwa. **40** Mpo na mwana meme ya liboso, okopesa bakilo misato ya farine basangisa na litele moko na kati-kati ya litele ya mafuta, mpe okosopa litele moko na kati-kati ya litele ya vino lokola mbeka ya masanga. **41** Mpo na mwana meme ya mibale, okobonza yango na pokwa elongo na lolenge moko ya

makabo oyo obonzaki na tongo: farine, mafuta mpe mbeka ya masanga ya vino; okobonza yango lokola likabo bazikisa na moto mpo na Yawe, oyo solo kitoko na yango esepelisaka Yawe. **42** Ezali mbeka ya kotumba ya tango nyonso, kati na bikeke nyonso: bokobanda kotumba yango na ekuke ya Ndako ya kapo ya Bokutani liboso ya Yawe; ezali na esika wana nde nakobanda kokutana mpe kolobana na bino. **43** Ezali na esika yango nde nakobanda kokutana na bana ya Isalaele; bongo nkembo na Ngai ekobulisa esika yango. **44** Nakobulisa Ndako ya kapo ya Bokutani mpe etumbelo; nakobulisa lisusu Aron mpe bana na ye ya mibali mpo ete basalela Ngai lokola Banganga-Nzambe. **45** Boye nakovanda kati na bana ya Isalaele mpe nakozala Nzambe na bango. **46** Bakoyeba solo ete Ngai nazali Yawe, Nzambe na bango, Nzambe oyo abimisaki bango wuta na Ejipito mpo na kovanda kati na bango. Nazali Yawe, Nzambe na bango.

30 Okosala lisusu etumbelo ya malasi na nzete ya akasia. **2** Molayi mpe mokuse na yango ekozala ndenge moko, basantimetele pene tuku mitano; mpe bosanda na yango ekozala na metele moko. Maseke na yango ekokangana na etumbelo. **3** Okobamba wolo ya peto na likolo ya etumbelo, na mipanzi na yango mpe na maseke; mpe okozingela pembeni na yango na libende ya wolo. **4** Okosala mpo na etumbelo bapete ya wolo na se ya ebende ya wolo oyo ezingeli yango: mibale na ngambo moko, mpe mibale na ngambo mosusu; mpo na kokotisa mabaya ya komemela etumbelo. **5** Okosala mabaya yango na nzete ya akasia mpe okobamba yango wolo. **6** Okotia etumbelo liboso ya rido oyo ezali liboso ya Sanduku ya Litatoli, liboso ya esika ya bolimbisi masumu oyo ezali na likolo ya Sanduku ya Litatoli. Ezali na esika yango nde nakobanda kokutana na

yo. **7** Tongo nyonso, Aron akotumba ansa na etumbelo yango
tango akobongisa minda; mpe pokwa nyonso, tango akopelisa
yango. **8** Aron asengeli kotumba lisusu ansa tango akopelisa
minda na pokwa mpo ete ansa epelaka tango nyonso liboso
ya Yawe mpo na libela. **9** Kobonza te na etumbelo: ansa oyo
elongobani te, mbeka ya kotumba to makabo ya bambuma.
Mpe kosopa te likolo na yango makabo ya masanga ya vino.
10 Mbala moko na mobu, Aron asengeli kosala mosala ya
bolimbisi masumu, na maseke ya etumbelo; akosala yango
na makila ya mbeka ya masumu mpo na milongo oyo ekoya.
Etumbelo ekozala bule koleka mpo na Yawe. **11** Yawe alobaki
na Moyize: **12** — Tango okotanga bana ya Isalaele, moko na
moko kati na bango akofuta mpo na Yawe, mpako mpo na
kosikola bomoi na ye tango bakotanga ye. Boye etumbu moko
te ekokweyela bango tango bakotangama. **13** Moto nyonso oyo
batangi asengeli kofuta motuya oyo mpo na Yawe lokola mpako,
kolanda ndenge bamekaka kilo kati na Mongombo: bagrame
motoba ya palata. **14** Moto nyonso oyo batangi, kobanda mibu
tuku mibale to koleka, akofuta mpako mpo na Yawe. **15** Na
tango ya kofuta mpako mpo na Yawe, mpo na kosikola bomoi
na bino, mozwi akofuta te motuya koleka bagrame motoba
ya palata, mpe mobola akofuta te motuya oyo ezali na se ya
bagrame motoba. **16** Okozwa epai ya bana ya Isalaele mpako
mpo na kosikola bomoi na bango mpe okosalela yango mpo na
mosala ya kobongisa Ndako ya kapo ya Bokutani. Ekozala mpo
na bana ya Isalaele ekaniseli liboso ya Yawe mpo na lisiko ya
bomoi na bango. **17** Yawe alobaki na Moyize: **18** — Okosala na
bronze sani moko monene mpo na komipetola mpe evandelo na
yango; okotia yango na kati-kati ya Ndako ya kapo ya Bokutani

mpe etumbelo, mpe okotia mayi kati na yango. **19** Aron mpe
bana na ye ya mibali bakobanda kosukola maboko mpe makolo
na bango na mayi ya sani yango. **20** Basengeli kosukola na
mayi yango mpo ete bakufa te tango bakokota na Ndako ya
kapo ya Bokutani to tango bakopusana pembeni ya etumbelo
mpo na kotumba makabo bazikisa na moto mpo na Yawe. **21**
Basengeli kosukola makolo mpe maboko na bango mpo ete
bakufa te. Oyo ezali mobeko oyo ekobongwana te mpo na Aron
mpe bakitani na ye mpo na libela. **22** Yawe alobaki na Moyize:
23 — Zwa mafuta ya solo kitoko: bakilo motoba ya mire, kati-
kati na yango to bakilo misato ya sinamoni, bakilo misato ya
kaneli, **24** bakilo misato ya kasia, kolanda ndenge bamekaka
kilo kati na Esika ya bule, mpe balitele motoba ya mafuta ya
olive. **25** Na biloko oyo nyonso, okosala mafuta ya epakolami
ya bule, ya solo kitoko, oyo esalemi na mosali malasi; ekozala
mafuta ya bule mpo na epakolami. **26** Okosalela mafuta yango
mpo na kopakola Ndako ya kapo ya Bokutani, Sanduku ya
Litatoli, **27** mesa mpe bisalelo na yango nyonso, etelemiselo
ya minda mpe biloko na yango nyonso, etumbelo ya malasi,
28 etumbelo ya bambeka ya kotumba mpe bisalelo na yango
nyonso elongo na sani mpo na komipetola mpe evandelo na
yango. **29** Okobulisa yango mpo ete ezala bule koleka. Nyonso
oyo ekotutana na yango ekozala bule. **30** Okopakola Aron mpe
bana na ye ya mibali mafuta mpe okobulisa bango mpo ete
basalela Ngai lokola Banganga-Nzambe. **31** Sima, okoloba na
bana ya Isalaele: « Mafuta oyo ya epakolami ebulisami libela
na libela mpo na Yawe. **32** Bokopakola yango te na banzoto
ya bato mpe bomekola te ndenge basalela yango, pamba te
ezali bule mpe bosengeli komona yango bule. **33** Moto nyonso

oyo akomekola mafuta yango mpe akosopa yango na nzoto ya moto oyo abulisami te, basengeli kolongola ye kati na bato na ye. » **34** Yawe alobaki na Moyize: — Zwa biloko ya mike-mike ya solo kitoko: sitakite, onikisi, galibanumi mpe ansa oyo basangisa na eloko mosusu te; biloko nyonso ezala kilo moko. **35** Okosala na yango ansa ya solo kitoko oyo esalemi na moto oyo asalaka malasi. Ekozala malasi oyo ezali na mungwa, ya peto mpe ya bule. **36** Okosala na ndambo na yango mosusu putulu oyo okotia liboso ya Sanduku ya Litatoli kati na Ndako ya kapo ya Bokutani epai wapi nakokutana na yo. Ekozala bule koleka mpo na bino. **37** Bokomisalela te ansa mosusu ya lolenge wana. Okomona yango bule mpe ekozala kaka mpo na Yawe. **38** Moto nyonso oyo akomekola yango mpo na kosepela na solo na yango ya kitoko, basengeli kolongola ye kati na bato na ye.

31 Yawe alobaki na Moyize: **2** — Yoka, naponi Betisaleyeli, mwana mobali ya Uri, mwana mobali ya Wuri, moto ya libota ya Yuda; **3** natondisi ye na Molimo ya Nzambe, na bwanya, na mayele mpe na boyebi mpo na kosala misala ya lolenge nyonso; **4** mpo na kokanisa mpe kosala misala ya wolo, ya palata mpe ya bronze; **5** mpo na kokata mabanga ya talo, kobamba yango, kosala bililingi na banzete mpe mpo na kosala misala ya lolenge nyonso. **6** Tala, napesi ye lokola mosungi Oliabi, mwana mobali ya Ayisamaki, moto ya libota ya Dani. Mpe napesi bwanya epai ya bato nyonso ya misala ya maboko mpo ete basala misala nyonso oyo natindi yo: **7** Ndako ya kapo ya Bokutani, Sanduku ya Litatoli, esika ya bolimbisi masumu oyo ezali likolo ya Sanduku, mpe bisalelo nyonso ya Ndako ya kapo; **8** mesa elongo na biloko na yango; etelemiselo ya minda, basala na wolo oyo basangisa na eloko mosusu te, elongo na biloko na

yango nyonso; etumbelo ya malasi, **9** etumbelo ya bambeka
ya kotumba elongo na bisalelo na yango nyonso; sani mpo na
komipetola elongo na evandelo na yango; **10** bilamba ya mosala,
bilamba nyonso ya bule ya Nganga-Nzambe Aron, bilamba
oyo bana na ye ya mibali bakolata tango bakosala mosala na
bango ya bonganga-Nzambe, **11** mafuta ya epakolami mpe ansa
ya solo kitoko mpo na Esika ya bule. Basengeli kosala yango
ndenge kaka natindaki yo. **12** Yawe alobaki na Moyize: **13** —
Loba na bana ya Isalaele: « Bosengeli kobatela mikolo na Ngai
ya Saba; ekozala elembo ya libela na libela kati na Ngai mpe
bino, mpo ete boyeba ete ezali Ngai Yawe nde nabulisi bino. **14**
Lisusu, bokobatela mokolo ya Saba, pamba te ekozala mpo na
bino mokolo ya bule. Moto nyonso oyo akobuka mobeko yango,
basengeli koboma ye; mpe moto nyonso oyo akosala mosala
ata ya lolenge nini na mokolo yango, basengeli kolongola ye
kati na bato na ye. **15** Bokosala mosala mikolo motoba, mpe
mokolo ya sambo ezali mokolo ya Saba, mokolo ya kopema,
mokolo oyo ebulisami mpo na Yawe. Moto nyonso oyo akosala
mosala na mokolo ya Saba, basengeli koboma ye. **16** Bana
ya Isalaele bakobatela mokolo ya Saba; bango mpe bakitani
na bango bakotosa yango lokola boyokani ya libela na libela.
17 Ekozala elembo kati na Ngai mpe bana ya Isalaele mpo na
libela na libela, pamba te na mikolo motoba, Yawe asalaki likolo
mpe mokili; bongo na mokolo ya sambo, akataki mosala mpe
apemaki. » **18** Tango Yawe asilisaki kosolola na Moyize, na
ngomba Sinai, Yawe apesaki ye bitando mibale ya mabanga ya
litatoli oyo Nzambe akomaki na mosapi na Ye.

32 Tango bato bamonaki ete Moyize azali kowumela mpo
na kokita na ngomba, basanganaki zingazinga ya Aron mpe

balobaki: — Yaka mpe salela biso nzambe oyo akotambola liboso na biso. Pamba te Moyize, moto oyo abimisaki biso na Ejipito, toyebi te makambo nini ekomeli ye. **2** Aron azongiselaki bango: — Bolongola biloko ya matoyi oyo ezali na matoyi ya basi na bino, ya bana na bino ya basi mpe ya mibali, mpe bomemela ngai yango. **3** Bato nyonso balongolaki biloko ya matoyi mpe bamemaki yango epai ya Aron. **4** Aron azwaki biloko oyo bapesaki ye, anyangwisaki yango na moto, mpe sima, asalaki ekeko ya mwana ngombe. Bongo balobaki: — Tala nzambe na yo, oh Isalaele, oyo abimisaki yo na Ejipito. **5** Tango Aron amonaki yango, atongaki etumbelo liboso ya mwana ngombe mpe alobaki: — Feti ekozala lobi mpo na Yawe. **6** Mokolo oyo elandaki, bato balamukaki na tongo makasi, babonzaki bambeka ya kotumba mpe bambeka ya boyokani. Sima na yango, bavandaki mpo na kolia mpe mpo na komela; mpe batelemaki mpo na kosakana. **7** Yawe alobaki na Moyize: — Kita, pamba te bato na yo, oyo obimisaki na Ejipito babungi nzela, **8** bapesi mokongo noki na makambo oyo natindaki bango mpe bamisaleli ekeko ya mwana ngombe. Bagumbameli yango, babonzeli yango makabo mpe balobi: « Tala nzambe na yo, Oh Isalaele, oyo abimisaki yo na Ejipito. » **9** Yawe alobaki lisusu na Moyize: — Namoni ete bato oyo bazali batomboki. **10** Sik'oyo, tika Ngai moko nasala mpo ete kanda na Ngai ekweyela bango mpe naboma bango. Kasi nakokomisa yo libota monene. **11** Moyize abondelaki Yawe, Nzambe na ye, mpe alobaki: — Eh Yawe! Mpo na nini kanda na Yo ekweyela bato na Yo, oyo obimisaki na Ejipito, na nguya monene mpe na loboko ya makasi? **12** Mpo na nini bato ya Ejipito baloba: « Nzambe na bango azalaki na makanisi mabe tango abimisaki bango na

Ejipito. Ezali nde mpo na koboma bango na mokili ya bangomba
mpe kosilisa bango na mokili. » Lembisa kanda na Yo ya makasi
mpe kosala lisusu mabe te na bato na Yo. **13** Kanisa Abrayami,
Izaki mpe Isalaele, basali na Yo, oyo Yo moko olapelaki ndayi
mpe olobaki: « Nakokomisa bakitani na yo ebele lokola minzoto
na likolo, nakopesa bango mokili oyo nyonso ndenge kaka
nalobaki na bango; mpe yango ekozala libula na bango mpo
na libela. » **14** Mpe Yawe asalaki lisusu te mabe oyo akanaki
kosala bato na Ye. **15** Moyize abalukaki mpe akitaki wuta na
ngomba, elongo na bitando mibale ya mabanga ya boyokani na
maboko na ye; mabanga yango ekomama na bangambo mibale,
na liboso mpe na sima. **16** Bitando yango ya mabanga ezalaki
mosala ya Nzambe, mpe makomi oyo ezalaki ya kokomama na
bitando yango ya mabanga ezalaki ya Nzambe. **17** Tango Jozue
ayokaki makelele ya bato oyo bazalaki koganga, alobaki na
Moyize: — Ezali na makelele ya bitumba kati na molako! **18**
Moyize azongisaki: — Te, ezali makelele ya elonga te, makelele
ya kokweyisama mpe te! Oyo ngai nazali koyoka, ezali nde
makelele ya banzembo. **19** Tango Moyize apusanaki pembeni ya
molako, amonaki ekeko ya mwana ngombe mpe bato bazali
kobina; asilikaki makasi, abwakaki bitando ya mabanga wuta
na maboko na ye mpe apanzaki yango na biteni, na ebandeli
ya ngomba. **20** Moyize azwaki ekeko ya mwana ngombe oyo
basalaki, atumbaki yango na moto mpe anikaki yango malamu
kino ekomaki putulu. Bongo apanzaki yango likolo ya mayi mpe
amelisaki bana ya Isalaele mayi yango. **21** Moyize atunaki Aron:
— Likambo nini bato oyo basali yo mpo ete okamba bango kino
kosala lisumu ya monene boye? **22** Aron azongisaki: — Tika ete
nkolo na ngai asilika te! Oyebi bato, balingaka kaka kosala mabe.

23 Balobaki na ngai: « Salela biso Nzambe oyo akotambola
liboso na biso, pamba te toyebi te likambo nini ekweyeli Moyize
oyo abimisaki biso na Ejipito. » **24** Bongo nayebisaki bango: «
Tika ete moto nyonso oyo azali na biloko ya matoyi ya wolo
alongola yango. » Bapesaki ngai wolo, nanyangwisaki yango na
moto mpe nasalaki na yango ekeko ya mwana ngombe oyo. **25**
Moyize amonaki ete bato bazalaki kati na mobulu, pamba te
Aron akambaki bango mabe; yango wana bakomaki eloko ya
kotiola na miso ya banguna na bango. **26** Moyize atelemaki
na ekotelo ya molako mpe alobaki: — Tika ete moto nyonso
oyo azali mpo na Yawe aya epai na ngai. Mpe Balevi nyonso
basanganaki pene na ye. **27** Alobaki na bango: — Tala makambo
oyo Yawe, Nzambe ya Isalaele, alobi: « Tika ete moto nyonso
atia mopanga na mopende na ye. Botambola kati na molako
wuta na ndako ya kapo moko kino na ndako ya kapo mosusu;
mpe moko na moko na bino aboma ndeko na ye ya mobali,
moninga na ye mpe mozalani na ye. » **28** Balevi basalaki ndenge
Moyize atindaki; mpe na mokolo wana, bato pene nkoto misato
bakufaki. **29** Moyize alobaki: — Na mokolo ya lelo, Yawe atie
bino pembeni mpo ete bobomi bana na bino moko ya mibali
mpe bandeko na bino ya mibali. Bongo mpo na yango, apamboli
bino. **30** Mokolo elandaki, Moyize alobaki na bato: — Bosalaki
lisumu monene. Kasi sik'oyo, nakomata epai na Yawe; tango
mosusu, nakozwa bolimbisi mpo na lisumu na bino. **31** Moyize
azongaki epai na Yawe mpe alobaki: — Ah! Tala lisumu monene
bato oyo basali. Bamisalelaki nzambe ya wolo. **32** Kasi sik'oyo,
nabondeli Yo, limbisa lisumu na bango, soki te longola kombo
na ngai na buku ya bomoi oyo okomaki. **33** Yawe azongiselaki
Moyize: — Moto nyonso oyo asalaki lisumu liboso na Ngai, ye

nde nakolongola na buku na Ngai. **34** Sik'oyo, kende! Kamba bato na esika oyo nalobaki na yo. Tala, anjelu na Ngai akozala liboso na yo. Atako bongo, tango mokolo ekokoka mpo ete napesa etumbu, nakopesa bango etumbu mpo na lisumu na bango. **35** Yawe apesaki bato etumbu likolo ya ekeko ya mwana ngombe oyo balobaki na Aron ete asala.

33 Yawe alobaki na Moyize: — Kende, longwa na esika oyo elongo na bato oyo obimisaki na Ejipito; kende na mokili oyo nalakaki na ndayi epai ya Abrayami, Izaki mpe Jakobi ete nakopesa yango epai na bana na yo. **2** Nakotinda anjelu liboso na yo, nakobengana bato ya Kanana ya Amori, ya Iti, ya Perizi, ya Evi mpe ya Yebusi. **3** Bokende na mokili oyo ezali kobimisa miliki mpe mafuta ya nzoyi. Mpo na Ngai, nakotambola elongo na bino te, pamba te bozali batomboki, noki te nakosilisa koboma bino na nzela. **4** Tango bato bayokaki maloba oyo ya somo, balataki pili, mpe ata moto moko te alataki lisusu biloko ya monzele. **5** Bongo Yawe alobaki na Moyize: — Loba na bana ya Isalaele: « Bozali batomboki; soki natamboli elongo na bino ata mpo na tango moke, nakosilisa koboma bino. Bolongola biloko na bino ya monzele, mpe nakoyebisa bino makambo oyo nakosala bino. » **6** Bana ya Isalaele balongolaki biloko na bango ya monzele na ngomba Orebi. **7** Moyize azwaki ndako ya kapo mpe atelemisaki yango mwa mosika, na libanda ya molako, mpo na bolamu na bango; mpe abengaki yango Ndako ya kapo ya Bokutani. Moto nyonso oyo alingaki kokutana na Yawe, asengelaki kokende na Ndako ya kapo ya Bokutani, na libanda ya molako. **8** Mbala nyonso oyo Moyize azalaki kokende na Ndako ya kapo ya Bokutani, bato nyonso bazalaki kotelema: moko na moko azalaki kotelema na ekuke ya ndako

na ye ya kapo mpo na kotala Moyize kino akokota na Ndako ya kapo ya Bokutani. **9** Soki Moyize akoti na kati, likonzi ya lipata ezalaki kokita mpe kotelema na ekotelo ya Ndako ya kapo ya Bokutani; bongo Yawe azalaki kosolola na Moyize. **10** Bato nyonso bazalaki komona likonzi ya lipata kotelema na ekotelo ya Ndako ya kapo ya Bokutani. Boye bazalaki kotelema mpe kofukamela Yawe, moko na moko na ekuke ya ndako na ye ya kapo. **11** Yawe azalaki kosolola na Moyize ndenge moto asololaka na moninga na ye. Wana Moyize azalaki kozonga na molako; Jozue, mwana mobali ya Nuni, elenge oyo azalaki kosunga ye, azalaki kotikala kati na ndako ya kapo. **12** Moyize alobaki na Yawe: — Tala, ozali koloba na ngai ete nakamba bato oyo, kasi ozali koyebisa ngai te nani okotinda elongo na ngai. Nzokande Yo nde olobaki na ngai: « Nayebi yo na kombo na yo, » mpe lisusu: « Ozwi ngolu na miso na Ngai. » **13** Sik'oyo, soki penza nazwi ngolu na miso na Yo, teya ngai banzela na Yo mpo ete nayeba Yo mpe nazwa ngolu na miso na Yo. Mpe kanisa lisusu ete libota wana bazali bato na Yo. **14** Yawe azongisaki: — Ngai moko nakotambola elongo na yo mpe nakopesa yo bopemi. **15** Moyize azongisaki: — Soki Yo moko okotambola elongo na biso te, kolongola biso te na esika oyo. **16** Soki otamboli elongo na biso te, ndenge nini bato bakoyeba ete ngai mpe bato na Yo tozwi ngolu na miso na Yo? Ezali nde tango okotambola elongo na biso nde ngai mpe bato na yo tokokesana na bikolo nyonso oyo ezali kati na mokili. **17** Yawe alobaki na Moyize: — Nakosala makambo nyonso oyo osengi Ngai, pamba te ozwi ngolu na miso na Ngai mpe nayebi yo na kombo na yo. **18** Moyize azongisaki: — Monisa ngai nkembo na Yo. **19** Yawe azongisaki: — Nakolekisa bolamu na Ngai nyonso liboso

na yo mpe nakotatola nani oyo nazali liboso na yo; natalisaka ngolu epai ya moto oyo Ngai nasepeli kosalela ngolu, mpe nayokelaka mawa moto oyo Ngai nasepeli koyokela mawa. **20** Kasi okokoka komona elongi na Ngai te, pamba te moto moko te akoki komona Ngai mpe azala na bomoi. **21** Yawe alobaki lisusu: — Ezali na esika moko awa, pembeni na Ngai, epai wapi okoki kotelema na likolo ya libanga. **22** Tango nkembo na Ngai ekoleka, nakotia yo kati na lidusu ya libanga mpe nakozipa yo na loboko na Ngai kino nakoleka. **23** Bongo tango nakolongola loboko na Ngai, okomona Ngai kaka na mokongo; kasi okokoka komona elongi na Ngai te.

34 Yawe alobaki na Moyize: — Bongisa bitando mibale ya mabanga lokola oyo ya liboso; nakokoma na bitando yango maloba oyo ezalaki na likolo ya bitando ya liboso oyo obukaki. **2** Omilengela mpo na lobi na tongo. Na tongo-tongo, okomata na ngomba Sinai mpe okotelema liboso na Ngai, kuna na songe ya ngomba. **3** Moto moko te asengeli komata elongo na yo; na ngomba mobimba, moto moko te amonana; bameme, bantaba to bangombe esengeli mpe te kolia na ebandeli ya ngomba. **4** Moyize abongisaki bitando mibale ya mabanga lokola oyo ya liboso. Bongo na tongo-tongo ya mokolo oyo elandaki, amataki ngomba Sinai ndenge kaka Yawe atindaki ye; amemaki bitando mibale ya mabanga, na maboko na ye. **5** Yawe akitaki kati na lipata, atelemaki wana pene na ye, mpe Moyize abelelaki Kombo ya Yawe. **6** Yawe alekaki liboso ya Moyize, mpe Moyize atatolaki: — Yawe, Yawe, Nzambe na mawa mpe na ngolu, Nzambe oyo asilikaka noki te, atondi na bolingo mpe na boboto, **7** atalisaka bolingo na Ye kino na milongo nkoto, alimbisaka mabe, botomboki mpe masumu, kasi azangaka te kopesa

etumbu na moto oyo asali mabe, Nzambe oyo apesaka bakitani etumbu mpo na mabe ya batata na bango kino na molongo ya misato mpe ya minei! **8** Mbala moko, Moyize afukamaki mpe agumbamelaki Yawe; **9** alobaki: — Eh Nkolo, soki penza nazwi ngolu na miso na Yo, nabondeli Yo: tambola kati na biso. Atako bato oyo bazali batomboki, kasi limbisa mabe mpe masumu na biso, mpe zwa biso lokola bato na Yo! **10** Yawe azongisaki: — Nalingi kosala boyokani elongo na bino. Liboso ya bato na yo nyonso, nakosala makambo ya kokamwa oyo etikala nanu kosalema te na mokili mobimba to na ekolo moko. Boye bato nyonso oyo bazali zingazinga na yo bakomona misala ya somo oyo Ngai Yawe nakosala na nzela na yo. **11** Botosa makambo oyo nazali kotinda bino lelo. Nakobengana liboso na bino: bato ya Amori, ya Kanana, ya Iti, ya Perizi, ya Evi mpe ya Yebusi. **12** Bokeba! Bosala boyokani te elongo na bavandi ya mokili oyo bozali kokende, noki te bakokoma motambo kati na bino! **13** Bokweyisa bitumbelo na bango, bopanza bikeko na bango mpe bobuka makonzi oyo bapika mpo na nzambe mwasi Ashera. **14** Bogumbamela nzambe mosusu te, pamba te Yawe andimaka bombanda te; Kombo na Ye ezali Nzambe ya zuwa. **15** Bokeba! Bosala boyokani te elongo na bavandi ya mokili yango; noki te tango bakosambela banzambe na bango mpe bakobonzela yango mbeka, babenga bino mpo ete bolia mbeka na bango elongo; **16** mpe soki bozwi na libala bana na bango ya basi mpo na bana na bino ya mibali, wana bana na bango ya basi bakokoba kosambela banzambe na bango ya bikeko, bakotindika bana na bino ya mibali na kosambela banzambe na bango. **17** Bokosala nzambe ya ekeko te. **18** Bokosala feti ya Mapa ezanga levire. Mikolo sambo, bokolia mapa ezanga levire

ndenge natindaki yo. Bokosala yango na tango ekatama, na sanza ya Abibi, pamba te ezali na sanza yango nde bobimaki na Ejipito. **19** Mwana mobali nyonso ya liboso azali ya Ngai; ekozala mpe bongo mpo na mwana mobali nyonso ya liboso kati na bibwele na bino: ezala mwana ngombe, mwana ntaba to mwana meme. **20** Nzokande, mpo na mwana liboso ya ane, bokosikola yango na mwana meme. Soki bosikoli yango te, bokobuka yango kingo. Bokosikola bana na bino nyonso ya liboso ya mibali. Moto moko te akoya kotelema liboso na Ngai maboko pamba. **21** Bokosala mosala mikolo motoba, kasi na mokolo ya sambo, bosengeli kopema: ezala na tango ya kolona to na tango ya kobuka. **22** Bokosala feti ya Baposo mpo na kosepela na tina na bambuma ya liboso ya ble oyo ekomeli, mpe feti ya kobuka bambuma na suka ya mobu. **23** Mbala misato na mobu, mibali nyonso basengeli koya liboso ya Nkolo Yawe, Nzambe ya Isalaele. **24** Mpo na bolamu na yo, nakobengana bikolo liboso na yo mpe nakoyeisa mokili na yo monene. Moto moko te akoluka kobotola mokili na yo tango okobanda komata mbala misato na mobu, mpo na kokutana na Yawe, Nzambe na yo. **25** Okobonzela Ngai te makila ya nyama elongo na mapa batia levire; okobomba te kino lobi na tongo mbeka oyo babonzi mpo na Pasika. **26** Okomema na Ndako ya Yawe, Nzambe na yo, bambuma ya liboso ya mabele na yo. Okolamba te mwana ntaba oyo ezali nanu komela mabele ya mama na yango. **27** Yawe alobaki lisusu na Moyize: — Koma maloba oyo, pamba te ezali na nzela na yango nde nasalaki boyokani elongo na yo mpe Isalaele. **28** Moyize asalaki kuna elongo na Yawe mikolo tuku minei mpe babutu tuku minei; aliaki ata eloko moko te mpe amelaki mayi te. Bongo Moyize akomaki na bitando ya mabanga

maloba ya Boyokani oyo babengi mibeko zomi. **29** Nzokande,
tango Moyize akitaki wuta na ngomba Sinai, na bitando ya
mabanga mibale ya mibeko na maboko na ye, ayebaki te ete
elongi na ye ezalaki kongenga, mpo ete asololaki na Yawe. **30**
Tango Aron mpe bana nyonso ya Isalaele bamonaki ete elongi
ya Moyize ezali kongenga, babangaki kopusana pembeni na ye.
31 Moyize abengaki bango; bongo Aron mpe bakambi nyonso ya
lisanga ya Isalaele bapusanaki pembeni ya Moyize, mpe ye
Moyize asololaki na bango. **32** Sima na yango, bana nyonso ya
Isalaele bapusanaki pembeni ya Moyize mpe ayebisaki bango
mibeko nyonso oyo Yawe apesaki ye na ngomba Sinai. **33**
Tango Moyize asilisaki kosolola na bango, azipaki elongi na ye
na vwale. **34** Kasi tango nyonso Moyize azalaki kokota liboso ya
Yawe mpo na kosolola na Ye, azalaki kolongola vwale kino tango
akobima. Mpe soki abimi, azalaki koyebisa na bana ya Isalaele
mibeko nyonso oyo azalaki kozwa epai na Yawe. **35** Mpe bana
ya Isalaele bazalaki komona elongi ya Moyize kongenga. Bongo
azalaki kozongisa vwale na elongi na ye kino tango azalaki
kozonga mpo na kosolola na Yawe.

35 Moyize asangisaki lisanga mobimba ya bana ya Isalaele
mpe alobaki na bango: « Boyoka makambo oyo Yawe atindi
bino kosala: **2** — Mikolo motoba, bokosala mosala na bino, kasi
mokolo ya sambo ekozala mokolo ya bule, mokolo ya Saba mpo
na Yawe, mokolo na bino ya kopema. Moto nyonso oyo akosala
mosala na mokolo yango, bakoboma ye. **3** Na mokolo yango ya
Saba, bokopelisa ata moto te na bandako na bino. » **4** Moyize
alobaki na lisanga mobimba ya bana ya Isalaele: « Boyoka
makambo oyo Yawe atindi bino kosala: **5** — Kati na biloko oyo
bozali na yango, botia pembeni ndambo oyo bokobonza epai na

Yawe lokola makabo. Moto nyonso oyo azali na motema malamu
akomemela Yawe makabo: wolo, palata mpe bronze, **6** langi
ya ble, ya motane ya pete, ya motane makasi, lino ya kitoko,
bapwale ya ntaba, **7** baposo ya bameme batia langi ya motane
mpe baposo ya banyama ya ebale; banzete ya akasia, **8** mafuta
ya olive mpo na kopelisela mwinda, biloko ya mike-mike ya solo
kitoko mpo na kosala mafuta ya epakolami mpe malasi ya solo
kitoko, **9** mabanga ya onikisi mpe mabanga mosusu ya talo mpo
na kotia yango na efode mpe na elamba ya tolo oyo Nganga-
Nzambe akobanda kolata. **10** Tika ete bato nyonso oyo kati na
bino bayebi misala, baya kosala misala nyonso oyo Yawe atindi:
11 Mongombo, ndako na yango ya kapo, ezipelo na yango,
bibende na yango oyo ezali lokola ndobo, bikangelo na yango,
mabaya na yango, makonzi na yango mpe bivandelo na yango;
12 Sanduku elongo na mabaya ya komemela yango, mofinuku
na yango, barido, **13** mesa, mabaya na yango, bisalelo na yango
nyonso mpe mapa oyo esengeli kozala liboso ya Yawe, **14**
etelemiselo ya minda, bisalelo na yango, minda na yango mpe
mafuta mpo na kopelisa minda, **15** etumbelo ya malasi, mabaya
ya komemela yango, mafuta ya epakolami mpe malasi ya solo
kitoko, rido ya ekotelo ya ndako ya kapo epai wapi Mongombo
ezali, **16** etumbelo ya bambeka ya kotumba, motalaka na yango
ya bronze, mabaya ya komemela yango mpe bisalelo na yango
nyonso, sani ya bronze mpe evandelo na yango, **17** batapi ya
lopango, makonzi na yango, makolo na yango mpe rido mpo na
ekotelo ya lopango, **18** bapike ya Mongombo, bapike ya lopango
mpe basinga na yango, **19** bilamba ya mosala ya bonganga-
Nzambe mpo na kosala kati na Mongombo, bilamba ya bule mpo
na Nganga-Nzambe Aron mpe bilamba ya bonganga-Nzambe

mpo na bana na ye ya mibali. » **20** Lisanga mobimba ya bana ya
Isalaele batikaki Moyize. **21** Bongo bato nyonso oyo bazalaki na
motema malamu mpe na bolingo ya kopesa, babonzelaki Yawe
makabo mpo na mosala ya Ndako ya kapo ya Bokutani, mpo na
misala nyonso mpe kotonga bilamba ya bule. **22** Bato nyonso
oyo bazalaki na motema malamu, ezala mobali to mwasi, bayaki
na basheneti, biloko ya matoyi, bapete mpe biloko ya ndenge na
ndenge oyo esalema na wolo. Bango nyonso bamemaki biloko
na bango ya wolo liboso ya Yawe mpe babonzelaki Ye yango. **23**
Bato nyonso oyo bazalaki na langi ya ble, ya motane ya pete, ya
motane makasi to mpe ya motane ya kongenga, lino, bapwale
ya ntaba, baposo ya bameme batia langi ya motane mpe baposo
ya banyama ya ebale, bamemaki yango. **24** Bato nyonso oyo
batiaki pembeni makabo ya palata to ya bronze bamemaki yango
mpe babonzelaki yango Yawe; ndenge moko mpe na bato oyo
bazalaki na banzete ya akasia mpo na misala nyonso. **25** Basi
nyonso oyo bayebaki kosala bilamba basalaki yango na maboko
na bango mpe bamemaki bilamba ya langi ya ble, ya motane ya
pete, ya motane makasi mpe lino ya kitoko. **26** Mpe basi nyonso
oyo bazalaki na motema malamu mpe bayebaki kosala bilamba,
basalaki yango na bapwale ya ntaba. **27** Bakambi bamemaki
mabanga ya talo ya onikisi mpe mabanga mosusu ya talo mpo
na kotia yango na efode mpe na elamba ya tolo oyo Nganga-
Nzambe akobanda kolata. **28** Bamemaki mpe biloko ya mike-
mike ya solo kitoko mpe mafuta mpo na etelemiselo ya minda,
mafuta mpo na epakolami mpe malasi ya solo kitoko. **29** Bato
nyonso ya Isalaele, ezala basi to mibali, oyo mitema na bango
esimbamaki mpo na komema eloko mpo na misala oyo Yawe
atindaki na nzela ya Moyize, bamemaki epai na Yawe makabo

oyo bango moko bakataki kopesa wuta na mokano ya mitema na bango. **30** Moyize alobaki na bana ya Isalaele: « Botala, Yawe aponi Betisaleyeli, mwana mobali ya Uri, mwana mobali ya Wuri, moto ya libota ya Yuda; **31** atondisi ye na Molimo ya Nzambe, na bwanya, na mayele mpe na boyebi mpo na kosala misala ya lolenge nyonso: **32** mpo na kokanisa mpe kosala misala ya wolo, ya palata mpe ya bronze, **33** mpo na kokata mabanga ya talo, kobamba yango, kosala bililingi na banzete mpe mpo na kosala misala ya lolenge nyonso. » **34** Yawe apesaki na Betisaleyeli mpe Oliabi, mwana mobali ya Ayisamaki, moto ya libota ya Dani, makoki ya koteya bato mosusu lolenge ya kosala. **35** Apesaki bango lisusu makoki ya kosala misala ya lolenge nyonso: kosala bililingi, kosala bilamba na basinga ya langi ya ble, ya motane ya pete, ya motane makasi mpe ya lino, kosala misala ya lolenge nyonso mpe kobongisa ndenge misala esengeli kosalema.

36 Betisaleyeli, Oliabi mpe bato nyonso epai ya banani Yawe apesaki makoki mpe mayele ya kosala misala ya lolenge nyonso mpo na kotonga Mongombo, basalaki yango ndenge kaka Yawe atindaki. **2** Bongo Moyize abengisaki Betisaleyeli, Oliabi mpe bato nyonso epai ya banani Yawe apesaki makoki mpe mayele elongo na bato oyo bamibongisaki mpo na kosala misala yango. **3** Bazwaki na maboko ya Moyize makabo nyonso oyo bana ya Isalaele bamemaki mpo na kosala misala ya botongi Mongombo. Tongo nyonso, bana ya Isalaele bakobaki komema epai ya Moyize makabo oyo bango moko bakataki kopesa wuta na mokano ya mitema na bango. **4** Boye bato oyo bazalaki kosala misala ya kotonga Mongombo batikaki misala na bango **5** mpe bayaki koloba na Moyize: — Makabo oyo bana ya Isalaele bazali kopesa eleki mingi mpo na kosala mosala oyo Yawe

atindaki. **6** Bongo Moyize atindaki maloba oyo epai ya bana ya Isalaele: — Tika ete moto moko te, azala mwasi to mobali, apesa lisusu makabo mpo na Mongombo! Boye bato batikaki komema makabo, **7** pamba te biloko nyonso ezalaki ya kokoka mpo na misala nyonso oyo esengelaki kosalema: ezalaki kutu ya koleka. **8** Bato oyo balekaki mayele kati na basali batongaki Mongombo elongo na batapi zomi ya lino ya kitoko oyo batongaki bililingi na likolo na yango, ya langi ya ble, ya motane ya pete mpe ya motane makasi, elongo na bililingi ya basheribe; ezalaki mosala ya bato oyo basalaka bililingi na maboko. **9** Tapi moko na moko ezalaki na bametele pene zomi na minei na molayi; mpe bametele pene mibale, na mokuse. Batapi nyonso ezalaki ndenge moko na mokuse mpe na molayi. **10** Bakangisaki batapi mitano, moko na mosusu, mpe basalaki ndenge moko mpo na batapi mitano mosusu. **11** Batiaki basinga ya langi ya ble, na pembeni ya tapi ya suka ya lisanga ya batapi mitano ya liboso, mpe na pembeni ya tapi ya suka ya lisanga ya batapi mitano ya mibale. **12** Batiaki basinga tuku mitano na suka ya lisanga ya batapi mitano ya liboso, mpe na suka ya lisanga ya batapi mitano ya mibale; basinga yango etalanaki. **13** Basalaki na wolo bibende tuku mitano oyo ezali lokola ndobo; mpe bakangisaki na bibende oyo ezali lokola ndobo lisanga ya batapi mitano ya liboso mpe lisanga ya batapi mitano ya mibale. Boye, Mongombo ebimaki eloko moko. **14** Basalaki batapi zomi na moko, na bapwale ya ntaba mpo na kotia yango na likolo ya Mongombo. **15** Molayi ya tapi moko na moko ezalaki na bametele pene zomi na mitano mpe mokuse na yango ezalaki na bametele pene mibale. Batapi nyonso zomi na moko ezalaki ndenge moko na molayi mpe na mokuse. **16** Bakangisaki batapi mitano na ngambo moko, mpe

batapi motoba na ngambo mosusu. **17** Batiaki basinga tuku
mitano na suka ya liboke ya batapi ya liboso, mpe basinga tuku
mitano na suka ya liboke ya batapi ya mibale. **18** Basalaki na
bronze bibende tuku mitano oyo ezali lokola ndobo; bakotisaki
yango na basinga mpo na kokangisa Mongombo mpo ete ekoma
eloko moko. **19** Basalelaki baposo ya bameme oyo bapakola
langi ya motane mpo na kozipa Mongombo, mpe babakisaki
na likolo na yango baposo ya banyama ya ebale. **20** Basalaki
bizingelo ya Mongombo na banzete ya akasia mpe batelemisaki
yango. **21** Ezingelo moko na moko ezalaki na bametele mitano
na molayi, mpe basantimetele tuku sambo na mitano na mokuse.
22 Babetaki banzete mibale-mibale na ezingelo moko na moko;
basalaki bongo mpo na bizingelo nyonso ya Mongombo. **23**
Batiaki bizingelo tuku mibale na ngambo ya Negevi, na sude
ya Mongombo, **24** mpe makolo tuku minei ya palata, na se
ya bizingelo tuku mibale: makolo mibale na se ya ezingelo
moko na moko oyo babeta banzete mibale; **25** bizingelo tuku
mibale na ngambo mosusu ya Mongombo, na nor, **26** elongo
na makolo na yango tuku minei ya palata: makolo mibale mpo
na ezingelo moko na moko; **27** bizingelo motoba na suka ya
Mongombo, na ngambo ya weste, **28** mpe bizingelo mibale
na suka mpo na kolendisa Mongombo. **29** Bizingelo yango
ezalaki ya kofungwama na se, kasi esalaki songe na likolo
mpe ekotaki na lopete ya liboso: nyonso mibale ezalaki ndenge
moko mpe elendisaki Mongombo. **30** Boye, bizingelo ezalaki
mwambe elongo na makolo na yango ya palata zomi na motoba:
makolo mibale-mibale na se ya ezingelo moko na moko. **31**
Sima, basalaki, na nzete ya akasia, mabaya mitano mpo na
bizingelo ya ngambo moko ya Mongombo, **32** mabaya mitano

mpo na bizingelo ya ngambo mosusu ya Mongombo, mabaya mitano mpo na bizingelo oyo ezalaki na suka ya Mongombo, na ngambo ya weste. **33** Libaya ya kati elekaki na kati-kati ya bizingelo, elekaki ngambo na ngambo. **34** Babambaki wolo na bizingelo, basalaki bapete na yango na wolo mpo na kolekisa mabaya; mpe babambaki mabaya wolo. **35** Basalaki rido ya langi ya ble, ya motane ya pete, ya motane makasi mpe na lino ya kitoko oyo batongaki bililingi na likolo na yango. Mpe bato oyo basalaka bililingi batongaki basheribe ya kitoko na rido yango. **36** Batiaki yango na makonzi minei ya nzete ya akasia, oyo bapakola wolo; bakangisaki yango na bibende ya wolo oyo ezali lokola ndobo mpe batelemisaki yango na makolo minei ya palata. **37** Mpo na ekotelo ya Ndako ya kapo, asalaki rido ya langi ya ble, ya motane ya pete, ya motane makasi mpe na lino ya kitoko; ezalaki mosala ya bato oyo batongaka bililingi na bilamba. **38** Basalaki na wolo bibende mitano oyo ezali lokola ndobo mpo na kokangisela rido, mpe banzete mitano ya akasia babamba wolo; basalaki makolo mitano ya bronze mpo na kotelemisela banzete yango.

37 Betisaleyeli asalaki Sanduku na nzete ya akasia. Molayi na yango ezalaki na basantimetele pene nkama moko na tuku mibale na mitano; mokuse na yango, basantimetele pene tuku sambo na mitano; mpe bosanda na yango, basantimetele pene tuku sambo na mitano. **2** Abambaki yango wolo ya peto, na kati mpe na libanda. Alatisaki mpe songe na yango wolo. **3** Asalelaki yango bapete minei ya wolo mpe atiaki yango basonge minei: mibale na ngambo moko, mpe mibale na ngambo mosusu. **4** Asalaki mabaya mibale na nzete ya akasia mpe abambaki yango wolo. **5** Akotisaki mabaya yango na bapete oyo ezali na songe

ya Sanduku, mpo na komemela yango. **6** Asalaki mofinuku na wolo ya peto. Molayi na yango ezalaki na basantimetele pene nkama moko na tuku mibale na mitano; mpe mokuse na yango, basantimetele pene tuku sambo na mitano. **7** Asalaki bikeko mibale ya basheribe oyo atiaki na suka mibale ya mofinuku; asalaki yango na wolo oyo batuti na nzela ya marto. **8** Atiaki ekeko moko ya sheribe na suka moko, mpe ekeko mosusu, na suka mosusu. Akangisaki bikeko ya basheribe na mofinuku, na suka nyonso mibale. **9** Mapapu ya basheribe ezalaki ya kofungwama na likolo mpo na kobatela mofinuku; bazalaki ngambo na ngambo, mpe miso na bango etalaki mofinuku. **10** Asalaki mesa moko na mabaya ya akasia. Molayi na yango ezalaki na basantimetele pene nkama moko; mokuse na yango, basantimetele pene tuku mitano; mpe bosanda na yango, basantimetele pene tuku sambo na mitano. **11** Abambaki yango wolo ya peto mpe atiaki lisusu wolo na pembeni na yango. **12** Azingelaki mesa yango na libaya oyo ezalaki na basantimetele pene mwambe na monene mpe atiaki wolo na pembeni ya libaya yango. **13** Asalaki bapete minei ya wolo mpe atiaki yango na songe minei ya mesa epai wapi makolo na yango ezalaki. **14** Bapete ezalaki pene ya libaya oyo ezingelaki mesa, mpe bakotisaki kati na bapete yango mabaya ya komemela Sanduku. **15** Asalaki na nzete ya akasia mabaya ya komemela mesa, mpe abambaki yango wolo. **16** Asalaki na wolo ya peto basani, bakopo, bambilika mpe bambeki, mpo na makabo ya masanga. **17** Asalaki na wolo ya peto etelemiselo ya minda; asalaki yango na wolo oyo batuti na nzela ya marto. Evandelo na yango, likonzi na yango, bakeni na yango, bambuma mpe bafololo na yango, nyonso ezalaki ekangana lokola eloko moko. **18**

Mipanzi ya likonzi ya etelemiselo ya minda ezalaki na bitape motoba: misato na ngambo moko, mpe misato na ngambo mosusu. **19** Na likolo ya etape moko na moko ya etelemiselo ya minda, atiaki bakeni misato oyo ezali na lolenge ya fololo ya madame, elongo na bambuma mpe bafololo. **20** Na moto ya likonzi ya etelemiselo ya minda, ezalaki na bakeni minei oyo ezali na lolenge ya bafololo ya madame, elongo na bambuma mpe bafololo. **21** Na se ya bitape mibale-mibale ya etelemiselo ya minda, ezalaki na mbuma moko; mpe ezalaki bongo mpo na bitape nyonso motoba ya etelemiselo ya minda. **22** Bambuma mpe bitape ezalaki ekangana na etelemiselo ya minda; mpe nyonso esalemaki na wolo ya peto, wolo oyo batuti na nzela ya marto. **23** Asalaki minda sambo; mpe asalaki na wolo ya peto bisimbelo elongo na basani ya putulu. **24** Asalelaki bakilo tuku misato na minei ya wolo ya peto mpo na kosala etelemiselo ya minda mpe bisalelo na yango nyonso. **25** Betisaleyeli asalaki etumbelo ya malasi na nzete ya akasia. Molayi mpe mokuse na yango ezalaki ndenge moko, basantimetele pene tuku mitano; mpe bosanda na yango ezalaki na metele moko. Maseke na yango ekangamaki na etumbelo mpe esalaki kaka eloko moko. **26** Abambaki wolo ya peto na likolo ya etumbelo, na mipanzi na yango mpe na maseke na yango; mpe azingelaki pembeni na yango na libende ya wolo. **27** Asalaki mpo na etumbelo bapete ya wolo na se ya ebende ya wolo oyo ezingeli yango: mibale na ngambo moko, mpe mibale na ngambo mosusu; mpo na kokotisa mabaya ya komemela etumbelo. **28** Asalaki mabaya yango na nzete ya akasia mpe abambaki yango wolo. **29** Asalaki mafuta ya epakolami ya bule, malasi ya solo kitoko mpe ya peto, oyo esalemi na mosali malasi.

38 Betisaleyeli asalaki na mabaya ya nzete ya akasia etumbelo
ya bambeka ya kotumba; ezalaki ndenge moko na molayi mpe na
mokuse, bametele mibale na basantimetele tuku mitano; bongo
bosanda na yango ezalaki ya metele moko na basantimetele
tuku mitano. **2** Asalaki maseke minei na basonge nyonso
minei ya etumbelo, mpo ete maseke mpe etumbelo esala eloko
moko; mpe abambaki bronze na etumbelo. **3** Asalaki na bronze
banzungu ya mike mpo na kolongola putulu ya moto, bapawu,
basani ya minene, bakanya mpe basani mpo na komema makala
ya moto. **4** Asalaki motalaka ya bronze mpo na etumbelo;
akangisaki bapete minei ya bronze na basonge nyonso minei
ya motalaka. **5** Asalaki na bronze bapete minei oyo atiaki na
basonge nyonso minei ya motalaka mpo na koyamba mabaya.
6 Asalaki na nzete ya akasia, mabaya mpo na etumbelo mpe
abambaki yango bronze. **7** Boye, mpo na komema etumbelo,
bakotisaki mabaya yango na bapete oyo ezali na basonge
mibale ya etumbelo. Bongo etumbelo yango ezalaki polele kati
na yango. **8** Asalaki lisusu na bronze ya bitalatala ya basi oyo
bazalaki kosangana na ekuke ya Ndako ya kapo ya Bokutani:
sani monene mpo na komipetola mpe evandelo na yango. **9**
Tala ndenge atongaki lopango ya Mongombo: ngambo ya sude
oyo ezalaki ya bametele pene tuku mitano na molayi, ezipamaki
na rido ya lino oyo basali bilamba basalaki. **10** Makonzi na
yango tuku mibale mpe bivandelo tuku mibale esalemaki na
bronze; bongo bibende ya makonzi elongo na biloko na yango
ya kosimbela ezalaki ya palata. **11** Ngambo ya nor ezalaki
na bametele pene tuku mitano na molayi, na makonzi tuku
mibale mpe na makolo tuku mibale, oyo esalema na bronze.
Makonzi yango ezalaki na bibende ya palata egumbama lokola

ndobo elongo na biloko na yango ya kosimbela, oyo ezalaki ya palata. **12** Ngambo ya weste ezalaki na bametele pene tuku mibale na mitano na mokuse mpe barido elongo na makonzi zomi, makolo zomi, bibende ya palata egumbama lokola ndobo mpe biloko na yango ya kosimbela. **13** Ngambo ya este ya lopango ya Mongombo, epai wapi moyi ebimelaka, ezalaki na bametele pene tuku mibale na mitano na mokuse. **14** Ngambo moko ya ekuke ezalaki na barido ya bametele pene sambo na basantimetele tuku mitano, elongo na makonzi misato mpe makolo misato. **15** Ngambo mosusu ya ekuke ezalaki mpe na barido ya bametele pene sambo na basantimetele tuku mitano, elongo na makonzi misato mpe makolo misato. **16** Barido nyonso zingazinga ya lopango ezalaki ya lino ya kitoko oyo batongaki bililingi na likolo na yango. **17** Makolo ya makonzi ezalaki ya bronze; bibende egumbama lokola ndobo mpe biloko na yango ya kosimbela ezalaki ya palata, mpe balatisaki basonge na yango palata. Makonzi nyonso ya lopango ezalaki na biloko ya palata ya kosimbela. **18** Rido ya ekuke ya lopango ezalaki ya langi ya ble, ya motane ya pete, ya motane makasi mpe ya lino ya kitoko oyo batongaki bililingi na likolo na yango; ezalaki mosala ya bato oyo batongaka bililingi na bilamba. Molayi na yango ezalaki na bametele pene zomi, mpe bosanda na yango, bametele pene mibale na basantimetele pene tuku mitano, ndenge barido nyonso ya lopango ezalaki. **19** Ezalaki mpe na makonzi minei mpe bivandelo minei ya bronze. Bibende na yango oyo egumbama lokola ndobo mpe biloko na yango ya kosimbela rido ezalaki ya palata, mpe balatisaki basonge na yango palata. **20** Bapike nyonso ya Mongombo mpe ya lopango ezalaki ya bronze. **21** Tala motuya ya biloko oyo

basalelaki Mongombo oyo, kati na yango, ezalaki na buku ya Boyokani, ndenge kaka Moyize atindaki. Balevi batongaki yango na bokambami ya Itamari, mwana mobali ya Nganga-Nzambe Aron. **22** Betisaleyeli, mwana mobali ya Uri, mwana mobali ya Wuri, ya libota ya Yuda, asalaki nyonso oyo Yawe atindaki Moyize. **23** Asungamaki na Oliabi, mwana mobali ya Ayisamaki, moto ya libota ya Dani, mosali mpe motongi bililingi na maboko, oyo azalaki kobimisa makanisi mpe kotonga bililingi na bilamba ya langi ya ble, ya motane ya pete, ya motane makasi mpe na lino ya kitoko. **24** Wolo nyonso oyo basalelaki mpo na kotonga mpe mpo na misala nyonso ya Mongombo, wolo oyo babonzelaki Yawe, ezalaki bakilo nkoto moko mpe bagrame nkama moko na tuku mibale, kolanda ndenge bamekaka kilo kati na Mongombo. Wolo nyonso wana ewutaki na makabo ya kotombola. **25** Palata oyo bazwaki na maboko ya bato oyo batangamaki na lisanga, ezalaki bakilo nkoto misato mpe bagrame nkama minei na tuku minei, kolanda ndenge bamekaka kilo kati na Mongombo. **26** Elingi koloba ete moto nyonso oyo batangaki amemaki bagrame mitano na badesigrame sambo, kolanda ndenge bamekaka kilo kati na Mongombo. Bato nyonso oyo batangamaki, oyo bazalaki na mibu ya mbotama tuku mibale mpe koleka, bazalaki nkoto nkama motoba na misato na nkama mitano na tuku mitano. **27** Basalelaki bakilo ya palata nkoto misato na nkama minei na tuku mibale mpo na kosala bivandelo nkama moko ya Mongombo mpe barido nkama moko: elingi koloba ete basalelaki bakilo pene tuku misato na minei mpe bagrame pene nkama mibale mpo na evandelo moko. **28** Shekeli nkoto moko na nkama sambo na tuku sambo na mitano oyo etikalaki, basalelaki yango bibende oyo egumbama lokola ndobo, biloko ya kosimbela rido

mpe balatiselaki yango basonge ya makonzi. **29** Bronze oyo
ewutaki na makabo ya kotombola ezalaki bakilo pene nkoto
mibale na nkama minei na tuku mibale na moko. **30** Bazwaki
yango mpo na kosala bivandelo ya ekuke ya Ndako ya kapo ya
Bokutani, etumbelo ya bronze elongo na motalaka na yango
mpe bisalelo na yango nyonso. **31** Basalelaki yango lisusu
bivandelo nyonso oyo ezalaki pembeni-pembeni ya lopango ya
Mongombo, bivandelo ya ekotelo na yango, bapike nyonso ya
Mongombo mpe bapike oyo ezingelaki lopango.

39 Batongaki na langi ya ble, ya motane ya pete mpe ya
motane makasi bilamba ya mosala ya bonganga-Nzambe kati
na Mongombo; batongaki mpe bilamba ya bule mpo na Aron,
ndenge kaka Yawe atindaki yango na Moyize. **2** Betisaleyeli
atongaki efode ya wolo, ya langi ya ble, ya motane ya pete, ya
motane makasi mpe na lino ya kitoko oyo batongaki bililingi
na likolo na yango; asalaki yango kitoko penza. **3** Batandaki
mabende mike-mike ya wolo, bakataki-kataki yango lokola
basinga mpe bakotisaki kati na langi ya ble mpe ya motane
ya pete, langi ya motane makasi mpe lino ya kitoko; ezalaki
mosala ya bato oyo basalaka bililingi na maboko. **4** Atiaki
bankamba mibale na basuka na yango mibale mpo na kolata
efode yango; bankamba elekaki likolo ya mapeka. **5** Mokaba ya
efode esalemaki lolenge moko na efode: ezalaki ya wolo, ya
langi ya ble, ya motane ya pete, ya motane makasi mpe na lino
ya kitoko oyo batongaki bililingi na likolo na yango, ndenge kaka
Yawe atindaki Moyize. **6** Abongisaki mabanga ya onikisi, mpe
bakangaki yango na bikangelo ya wolo; akomaki likolo na yango
bakombo ya bana mibali ya Isalaele, ndenge basalaka bililingi na
kashe. **7** Atiaki yango na bankamba ya efode lokola mabanga

ya ekaniseli mpo na bana mibali ya Isalaele, ndenge kaka Yawe atindaki Moyize. **8** Betisaleyeli asalaki elamba ya tolo; esalemaki kitoko penza. Atongaki yango ndenge moko na efode: ezalaki ya wolo, ya langi ya ble, ya motane ya pete, ya motane makasi mpe na lino ya kitoko oyo batongaki bililingi na likolo na yango. **9** Agumbaki yango na biteni mibale; molayi mpe mokuse ezalaki ndenge moko, basantimetele pene tuku mibale na mitano. **10** Atiaki milongo minei ya mabanga ya talo na likolo ya elamba ya tolo: na molongo ya liboso, libanga ya saridwane, ya topaze mpe ya emerode. **11** Na molongo ya mibale, libanga ya ribisi, ya safiri mpe ya diama. **12** Na molongo ya misato, libanga ya opale, ya agate mpe ya ametisite; **13** na molongo ya minei, libanga ya krizolite, ya onikisi mpe ya jasipe. Akangaki mabanga yango na bikangelo ya wolo. **14** Mabanga yango ezalaki zomi na mibale kolanda bakombo ya bana mibali ya Isalaele. Na likolo ya libanga moko na moko, bakomaki kombo ya moko kati na mabota zomi na mibale; bakomaki yango ndenge basalaka bililingi na kashe. **15** Basalaki basheneti ya wolo ya peto mpo na elamba ya tolo; basalaki yango ndenge bakangaka suki ya maboko. **16** Basalaki bikangelo mibale ya wolo mpe bapete mibale ya wolo mpe bakangisaki yango na basonge mibale ya elamba ya tolo. **17** Alekisaki basheneti mibale ya wolo kati na bapete mibale oyo atiaki na basonge mibale ya elamba ya tolo. **18** Akangisaki basonge mibale mosusu ya basheneti oyo mibale na bikangelo mibale oyo atiaki na bankamba ya efode; bankamba yango elekaki na liboso. **19** Asalaki lisusu bapete mibale ya wolo mpe atiaki yango na basonge mibale ya se ya elamba ya tolo, na ngambo ya kati oyo etala efode. **20** Asalaki bapete mosusu mibale ya wolo oyo atiaki na bankamba mibale

ya efode, na se, na liboso mpe na pembeni ya mokaba ya efode.
21 Akangisaki na singa ya langi ya ble bapete ya wolo ya elamba
ya tolo mpe bapete ya wolo ya efode, mpo ete elamba ya tolo
ezala likolo ya efode mpe elongwa te na likolo na yango. Asalaki
yango ndenge kaka Yawe atindaki Moyize. **22** Basalaki nzambala
oyo ezalaki na se ya efode: ezalaki ya langi ya ble na mobimba
na yango, mpe ezalaki mosala ya bato oyo basalaka bilamba na
maboko. **23** Nzambala ezalaki na lidusu na kati-kati mpo na
kokotisa moto; batongaki pembeni-pembeni ya lidusu yango
poso ya makasi mpo ete epasuka te. **24** Na se mpe zingazinga
ya nzambala, batiaki bambuma ya grenade bakangisa na singa
ya langi ya ble, ya motane ya pete, ya motane makasi mpe na
singa ya lino ya kitoko oyo batongaki bililingi na likolo na yango.
25 Basalaki na wolo ya peto bangonga ya mike-mike mpe batiaki
yango kati na bagrenade, na se ya nzambala. **26** Balandisaki
yango boye: ngonga moko ya moke, grenade moko, mpe bongo
na bongo, zingazinga ya basonge nyonso ya nzambala mpo
na mosala, ndenge kaka Yawe atindaki Moyize. **27** Batongaki
na lino ya kitoko, mpo na Aron mpe bana na ye ya mibali,
banzambala, **28** bitendi ya lino ya kitoko mpo na moto, bikoti,
bakaputula **29** mpe mikaba oyo batonga bililingi na likolo na
yango na basinga ya lino ya langi ya ble, ya motane ya pete
mpe ya motane makasi, ndenge kaka Yawe atindaki Moyize.
30 Basalaki na wolo ya peto medaye lokola elembo ya libulisi
na ye epai na Yawe mpe bakomaki na likolo na yango ndenge
basalaka bililingi na kashe: abulisama mpo na Yawe. **31** Batiaki
yango singa ya ble mpo na kokangisa yango na likolo ya kitendi
ya moto, ndenge kaka Yawe atindaki Moyize. **32** Boye misala
nyonso ya Mongombo, ya Ndako ya kapo ya Bokutani, esilaki.

Bana ya Isalaele basalaki misala nyonso ndenge kaka Yawe atindaki Moyize. **33** Bamemaki Mongombo epai ya Moyize, elongo na biloko na yango nyonso: ndako ya kapo mpe bibende na yango oyo ezali lokola ndobo, bikangelo na yango, mabaya na yango, makonzi mpe bivandelo na yango, **34** ezipelo ya poso ya meme oyo bapakola langi ya motane, ezipelo ya poso ya nyama ya ebale mpe barido, **35** Sanduku ya Litatoli, mabaya ya komemela yango mpe mofinuku na yango, **36** mesa, bisalelo na yango nyonso mpe mapa oyo esengeli kozala liboso ya Yawe; **37** etelemiselo ya minda, oyo basala na wolo ya peto, minda na yango, bisalelo na yango nyonso mpe mafuta mpo na kopelisa minda yango, **38** etumbelo oyo esalema na wolo, mafuta ya epakolami, malasi ya solo kitoko, rido ya ekotelo ya ndako ya kapo, **39** etumbelo esalema na bronze, motalaka na yango ya bronze, mabaya ya komemela yango mpe bisalelo na yango nyonso, sani ya bronze mpe evandelo na yango, **40** batapi ya lopango, makonzi na yango, makolo na yango, rido mpo na ekotelo ya lopango, basinga na yango, bapike na yango, bisalelo nyonso mpo na mosala ya Mongombo, Ndako ya kapo ya Bokutani, **41** bilamba ya mosala ya bonganga-Nzambe mpo na kosala kati na Mongombo, bilamba ya bule mpo na Nganga-Nzambe Aron mpe bilamba ya mosala ya bonganga-Nzambe mpo na bana na ye ya mibali. **42** Bana ya Isalaele basalaki misala nyonso ndenge kaka Yawe atindaki Moyize. **43** Moyize atalaki malamu misala yango mpe amonaki ete basalaki yango ndenge kaka Yawe atindaki. Boye Moyize apambolaki bango.

40 Yawe alobaki na Moyize: **2** — Na mokolo ya liboso ya sanza ya liboso, okotelemisa Mongombo, Ndako ya kapo ya Bokutani; **3** okotia kati na yango Sanduku ya Litatoli mpe

okozipa yango na rido. **4** Okokotisa mesa mpe okotia biloko
oyo esengeli kozala likolo na yango; okokotisa etelemiselo ya
minda mpe okopelisa minda na yango. **5** Okotia etumbelo ya
malasi, oyo basala na wolo liboso ya Sanduku ya Litatoli mpe
okotia rido, na ekotelo ya Mongombo. **6** Okotia etumbelo ya
mbeka ya kotumba liboso ya ekotelo ya Mongombo, Ndako ya
kapo ya Bokutani, **7** mpe okotia sani mpo na komipetola na
kati-kati ya Ndako ya kapo ya Bokutani mpe etumbelo, mpe
okotia mayi kati na yango. **8** Okotonga lopango zingazinga
na yango mpe okotia rido na ekotelo ya lopango. **9** Okozwa
mafuta ya epakolami, okopakola Mongombo mpe nyonso oyo
ezali kati na yango, mpe okobulisa yango elongo na bisalelo na
yango nyonso mpe yango ekozala bule. **10** Okopakola mafuta
na etumbelo ya mbeka ya kotumba mpe bisalelo na yango
nyonso; okobulisa etumbelo mpe yango ekozala bule koleka. **11**
Okopakola mafuta na sani mpo na komipetola mpe evandelo na
yango, mpe okobulisa yango. **12** Okomema Aron mpe bana na
ye ya mibali na ekotelo ya Ndako ya kapo ya Bokutani mpe
okosukola bango na mayi. **13** Sima na yango, okolatisa Aron
bilamba ya bule, okopakola ye mafuta mpe okobulisa ye mpo ete
asalela Ngai lokola Nganga-Nzambe. **14** Okomema mpe bana
na ye ya mibali mpe okolatisa bango banzambala. **15** Okopakola
bango mafuta ndenge opakolaki tata na bango, mpo ete basalela
Ngai lokola Banganga-Nzambe: epakolami na bango ekopesa
bango nzela mpo na kosala mosala ya bonganga-Nzambe libela
na libela kati na bakitani na bango. **16** Moyize asalaki nyonso
oyo Yawe atindaki ye. **17** Boye, Mongombo etelemisamaki na
mokolo ya liboso ya sanza ya liboso na mobu ya mibale. **18**
Tango Moyize atelemisaki Mongombo, atiaki bivandelo na esika

na yango, atiaki bakadre, akotisaki mabaya mpe atelemisaki makonzi; **19** atandaki ndako ya kapo na likolo ya Mongombo mpe atiaki ezipelo na likolo ya ndako ya kapo, ndenge kaka Yawe atindaki ye Moyize. **20** Moyize azwaki bitando nyonso mibale ya mabanga ya Boyokani mpe atiaki yango kati na Sanduku, akangisaki mabaya na Sanduku mpe atiaki esika ya bolimbisi masumu na likolo na yango. **21** Moyize akotisaki Sanduku kati na Mongombo mpe atiaki rido mpo na kokabola Esika ya bule mpe Esika-Oyo-Eleki-Bule, mpo ete bato bakoka komona Sanduku ya Litatoli te, ndenge kaka Yawe atindaki ye. **22** Moyize atiaki mesa kati na Ndako ya kapo ya Bokutani na ngambo ya nor ya Mongombo libanda ya rido; **23** mpe atiaki mapa na molongo, liboso ya Yawe, ndenge kaka Yawe atindaki ye Moyize. **24** Atiaki etelemiselo ya minda kati na Ndako ya kapo ya Bokutani, etalana na mesa, na ngambo ya sude ya Mongombo. **25** Apelisaki minda liboso ya Yawe, ndenge kaka Yawe atindaki ye Moyize. **26** Atiaki etumbelo ya wolo kati na Ndako ya kapo ya Bokutani liboso ya rido, **27** mpe atumbaki likolo na yango ansa ya solo kitoko, ndenge kaka Yawe atindaki ye Moyize. **28** Bongo atiaki rido na ekotelo ya Mongombo. **29** Atiaki etumbelo ya mbeka ya kotumba pembeni ya ekuke ya Mongombo, Ndako ya kapo ya Bokutani, abonzaki likolo na yango bambeka ya kotumba mpe makabo ya mbuma, ndenge kaka Yawe atindaki ye Moyize. **30** Atiaki sani mpo na komipetola na kati-kati ya Ndako ya kapo ya Bokutani mpe etumbelo mpe atiaki kati na yango mayi ya kosukola. **31** Moyize, Aron mpe bana mibali ya Aron basalelaki yango mpo na kosukola maboko mpe makolo na bango. **32** Bazalaki komisukola tango nyonso bazalaki kokota na Ndako ya kapo ya Bokutani to kopusana

pembeni ya etumbelo, ndenge kaka Yawe atindaki ye Moyize.
33 Moyize atelemisaki lopango pembeni-pembeni ya Mongombo
mpe ya etumbelo, mpe atiaki rido na ekuke ya lopango. Ezali
boye nde Moyize asilisaki mosala. **34** Lipata ezipaki Ndako
ya kapo ya Bokutani mpe nkembo na Yawe etondaki kati na
Mongombo. **35** Moyize akokaki lisusu te kokota na Ndako ya
kapo ya Bokutani, pamba te lipata evandaki likolo na yango
mpe nkembo na Yawe etondaki kati na Mongombo. **36** Tango
nyonso lipata ezalaki kolongwa na likolo ya Ndako ya kapo ya
Bokutani, bana ya Isalaele bazalaki kotelema mpo na kokende
na mobembo na bango. **37** Kasi soki lipata elongwe te, bango
mpe bazalaki kolongwa te, bazalaki kozela kino na mokolo oyo
lipata ekolongwa. **38** Na moyi, lipata ya Yawe ezalaki na likolo
ya Mongombo; bongo na butu, moto ezalaki kongala kati na
lipata, mpe miso ya bana nyonso ya Isalaele ezalaki komona
yango. Esalemaki bongo na mibembo na bango nyonso.

Levitike

1 Yawe abengaki Moyize mpe ayebisaki ye, wuta na Ndako
ya kapo ya Bokutani: **2** « Yebisa bana ya Isalaele: ‹ Soki
moko kati na bino alingi kobonza nyama lokola mbeka epai na
Yawe, asengeli komema nyama oyo azwi kati na bangombe,
bantaba mpe bameme. **3** Soki azali kobonza ngombe lokola
mbeka ya kotumba, amema nde oyo ezangi mbeba. Bongo
akobonza yango na ekotelo ya Ndako ya kapo ya Bokutani mpo
ete Yawe andima yango. **4** Moto oyo akobonza yango akotia
loboko na ye na moto ya mbeka. Mbeka yango ekondimama
lokola mbeka mpo na bolimbisi masumu ya moto oyo abonzi
yango. **5** Akokata kingo ya ngombe liboso ya Yawe, bongo
bakitani ya Aron, Banganga-Nzambe, bakozwa makila na yango
mpe bakosopa yango na bangambo nyonso ya etumbelo oyo
ezali na ekotelo ya Ndako ya kapo ya Bokutani. **6** Bakolongola
poso ya mbeka yango mpe bakokata yango na biteni. **7** Sima,
bakitani ya Nganga-Nzambe Aron bakopelisa moto na etumbelo
mpe bakotanda bakoni likolo ya moto. **8** Bana mibali ya Aron,
Banganga-Nzambe, bakotia lisusu biteni ya ngombe, moto
mpe biteni ya mafuta, na likolo ya bakoni oyo ezali kopela na
etumbelo. **9** Bakosukola na mayi biloko na yango ya kati mpe
makolo na yango; sima, Nganga-Nzambe akotumba nyonso na
etumbelo. Ezali mbeka ya kotumba, likabo bazikisa na moto, oyo
solo kitoko na yango ekosepelisa Yawe. **10** Soki ezali nyama ya
moke nde azali kobonza lokola mbeka ya kotumba, akomema
mwana ntaba to mwana meme ya mobali oyo ezanga mbeba.
11 Akokata yango kingo liboso ya Yawe, na ngambo ya nor ya
etumbelo. Bakitani ya Nganga-Nzambe Aron basengeli kosopa
makila na yango na bangambo nyonso ya etumbelo. **12** Akokata-

kata mbeka yango na biteni; bongo Nganga-Nzambe akobongisa yango: akotia moto mpe biteni ya mafuta likolo ya bakoni oyo ezali kopela moto na etumbelo; **13** akosukola na mayi biloko ya kati mpe makolo. Sima, Nganga-Nzambe akomema nyonso mpe akotumba yango na etumbelo. Ezali mbeka ya kotumba, likabo bazikisa na moto, oyo solo kitoko na yango ekosepelisa Yawe. **14** Kasi soki ezali ndeke nde azali kobonzela Yawe lokola likabo ya kotumba, akomema ebenga ya zamba to mwana ebenga ya mboka. **15** Nganga-Nzambe akomema yango na etumbelo, akokata yango moto, akotumba moto yango na etumbelo mpe akosopa makila na yango zingazinga ya etumbelo. **16** Akolongola eloko oyo ezalaka na kingo mpe bansala na yango nyonso; akobwaka yango na ngambo ya este ya etumbelo, na esika oyo batiaka putulu ya moto. **17** Sima, akofungola ndeke na kati-kati ya mapapu; kasi akokata mapapu yango te. Bongo Nganga-Nzambe akotumba yango likolo ya bakoni oyo ezali kopela moto na etumbelo. Ezali mbeka ya kotumba, likabo bazikisa na moto, oyo solo kitoko na yango ekosepelisa Yawe.

2 Soki moto alingi komema makabo ya mbuma epai na Yawe, makabo yango ekozala ya farine. Bongo na likolo na yango, akosopa mafuta mpe akotia ansa. **2** Akomema yango epai ya Banganga-Nzambe, bana mibali ya Aron, oyo moko kati na bango akozwa loboko mobimba ya farine mpe mafuta elongo na ansa nyonso, mpe akotumba yango na etumbelo lokola ekaniseli. Ezali likabo bazikisa na moto, oyo solo kitoko na yango ekosepelisa Yawe. **3** Ndambo oyo ekotikala, kati na makabo ya mbuma, ekozala ya Aron mpe ya bana na ye. Ezali eteni ya bule penza kati na makabo bazikisa na moto mpo na Yawe. **4** Soki amemi likabo ya farine batumba na fulu ya moto, likabo yango

esengeli kozala ya gato oyo ezanga levire, oyo basangisa na mafuta to ya mikate oyo ezanga levire mpe bapakola mafuta na likolo na yango. **5** Soki ezali likabo bakalinga na kikalungu, esengeli kozala ya farine ezanga levire mpe basangisa na mafuta. **6** Bakokata yango na biteni mpe bakosopa mafuta likolo na yango. Ezali likabo ya bambuma. **7** Bongo soki likabo yango ezali ya bambuma bakalinga na kikalungu, ekozala ya farine basangisa na mafuta. **8** Bakomema epai na Yawe makabo ya mbuma oyo babongisi mpe bakopesa yango epai ya Nganga-Nzambe oyo akomema yango na etumbelo. **9** Nganga-Nzambe akolongola na makabo ya mbuma eteni oyo esengeli kobonzama lokola ekaniseli mpe akotumba yango na etumbelo. Ezali likabo bazikisa na moto oyo solo kitoko na yango ekosepelisa Yawe. **10** Bongo bagato oyo ekotikala, ekozala ya Aron mpe ya bana na ye ya mibali. Ezali eteni ya bule penza kati na makabo bazikisa na moto mpo na Yawe. **11** Likabo moko te ya mbuma, oyo bokomemela Yawe ekozala na levire, pamba te bokotumba te levire to mafuta ya nzoyi lokola likabo bazikisa na moto mpo na Yawe. **12** Okomema yango epai na Yawe lokola likabo ya bambuma ya liboso, kasi bokobonza yango te na etumbelo lokola makabo ya solo kitoko. **13** Okotia mungwa na makabo na yo nyonso ya bambuma mpe okobosana te kotia mungwa na likabo na yo ya bambuma, pamba te ezali elembo ya boyokani oyo Nzambe na yo asalaki. Okotia mungwa na makabo na yo nyonso. **14** Soki omemeli Yawe likabo ya bambuma ya liboso, okomema bambuma ya sika bakalinga na moto mpe batuta. **15** Okosopela yango mafuta mpe ansa. Ezali likabo ya bambuma. **16** Bongo Nganga-Nzambe asengeli kotumba eteni ya likabo

elongo na ansa nyonso lokola ekaniseli. Ezali likabo bazikisa na moto mpo na Yawe.

3 Soki moto moko alingi kobonza ngombe ya mobali to ya mwasi lokola mbeka ya boyokani, nyama ya kobonza liboso ya Yawe esengeli kozala ezanga mbeba. **2** Akotia loboko na ye na moto ya mbeka, akokata yango kingo na ekuke ya Ndako ya kapo ya Bokutani. Bongo, Banganga-Nzambe, bana mibali ya Aron, bakosopa makila na yango na bangambo nyonso ya etumbelo. **3** Kati na mbeka yango ya kozongisa boyokani, tala biteni oyo akobonza liboso ya Yawe lokola likabo bazikisa na moto: mafuta nyonso oyo ezipaka biloko ya kati, mafuta nyonso oyo ekangami na biloko ya kati, **4** bambuma mibale oyo ezalaka na kati ya loketo, mafuta oyo ezipaka yango, na kati-kati ya mipanzi na loketo. Akolongola bafwa mpe bambuma mibale wana. **5** Bana mibali ya Aron bakotumba yango na etumbelo, na likolo ya mbeka ya kotumba oyo ezali likolo ya bakoni oyo ezali kopela moto. Ezali likabo bazikisa na moto, oyo solo kitoko na yango ekosepelisa Yawe. **6** Soki alingi kobonza meme to ntaba lokola mbeka ya boyokani liboso ya Yawe, asengeli kobonza nyama ya mobali to ya mwasi oyo ezanga mbeba. **7** Soki azali nde kobonza mwana meme lokola mbeka, akomema yango liboso ya Yawe. **8** Akotia loboko na ye na moto ya mbeka na ye, akokata yango kingo liboso ya Ndako ya kapo ya Bokutani. Bongo bana mibali ya Aron bakosopa makila na yango na bangambo nyonso ya etumbelo. **9** Kati na mbeka yango ya kozongisa boyokani, tala biteni oyo akobonza epai na Yawe lokola likabo bazikisa na moto: mafuta ya mbeka, mokila mobimba, mafuta oyo ezipaka biloko ya kati mpe mafuta nyonso oyo ekangami na kati, **10** bambuma mibale oyo ezalaka na kati

ya loketo, mafuta oyo ezipaka yango mpe mafuta oyo ezali kati-kati ya mipanzi na loketo. Akolongola bafwa na bambuma mibale wana. **11** Nganga-Nzambe akotumba biteni nyonso wana na etumbelo. Ezali likabo bazikisa na moto mpo na Yawe. **12** Soki alingi kobonza ntaba ya mobali to ya mwasi, akomema yango liboso ya Yawe. Akotia loboko na ye na moto ya mbeka na ye, **13** akokata yango kingo liboso ya Ndako ya kapo ya Bokutani. Bongo bana mibali ya Aron bakosopa makila na yango na bangambo nyonso ya etumbelo. **14** Akobonza liboso ya Yawe lokola likabo bazikisa na moto: mafuta nyonso oyo ezipaka biloko ya kati, **15** bambuma mibale oyo ezalaka na kati ya loketo, mafuta oyo ekangami na yango mpe bafwa. Bakolongola yango nzela moko na bambuma mibale oyo ezalaka na kati ya loketo. **16** Nganga-Nzambe akotumba yango na etumbelo. Ezali likabo bazikisa na moto, oyo solo kitoko na yango ekosepelisa Yawe. Biteni nyonso ya mafuta ezali ya Yawe. **17** Ezali mobeko ya seko mpo na milongo oyo ekoya, na bisika nyonso oyo bokovanda: bokolia te ezala mafuta to makila. › »

4 Yawe ayebisaki Moyize: **2** « Loba na bana ya Isalaele mpe yebisa bango: ‹ Soki moto asali masumu to likambo moko oyo epekisami na mibeko ya Yawe, tala ndenge bokosala: **3** ‘Soki Nganga-Nzambe oyo bapakola mafuta asali masumu, bongo na nzela ya masumu na ye amemisi bato nyonso ngambo, akobonza liboso ya Yawe mpo na masumu oyo asili kosala, mwana ngombe ya mobali oyo ezanga mbeba lokola mbeka mpo na masumu. **4** Boye akobonza liboso ya Yawe, mwana ngombe yango ya mobali na ekotelo ya Ndako ya kapo ya Bokutani. Akotia loboko na ye na moto ya mwana ngombe mpe akokata yango kingo liboso ya Yawe. **5** Nganga-Nzambe oyo

bapakola mafuta akozwa ndambo ya makila ya mwana ngombe yango ya mobali mpe akomema yango kati na Ndako ya kapo ya Bokutani. **6** Nganga-Nzambe akozindisa mosapi na ye na makila mpe akosopa ndambo ya makila mbala sambo liboso ya Yawe, liboso ya rido ya Esika ya bule. **7** Nganga-Nzambe akotia ndambo ya makila na maseke ya etumbelo ya ansa oyo ezali liboso ya Yawe kati na Ndako ya kapo ya Bokutani. Bongo ndambo mosusu ya makila ya ngombe oyo ekotikala, akosopa yango na makolo ya etumbelo ya bambeka ya kotumba, oyo ezali na ekotelo ya Ndako ya kapo ya Bokutani. **8** Akolongola mafuta nyonso ya mwana ngombe oyo asili kobonza lokola mbeka mpo na masumu, mafuta oyo ezipaka biloko ya kati, mpe nyonso oyo ekangami kati na yango **9** elongo na bambuma mibale oyo ezalaka na loketo, na mafuta oyo ezali kati-kati ya mipanzi na loketo; akolongola bafwa mpe bambuma wana mibale **10** ndenge balongolaka mafuta ya ngombe oyo babonzi lokola mbeka ya boyokani. Nganga-Nzambe akotumba yango na etumbelo ya mbeka ya kotumba. **11** Kasi poso ya ngombe ya mobali, mosuni na yango nyonso, moto na yango, makolo na yango, biloko ya kati; **12** elingi koloba biteni mosusu ya ngombe oyo etikali, Nganga-Nzambe asengeli komema yango libanda ya molako, na esika moko ya bule oyo ebongisama mpo na kotumba biteni ya mbeka oyo etikalaka, na esika oyo babwakaka putulu; bongo bakotumba yango na likolo ya bakoni oyo ezali kopela moto, na esika oyo babwakaka putulu.' **13** 'Soki lisanga mobimba ya Isalaele basali masumu na nko te mpe basali likambo moko oyo epekisami kati na mibeko ya Yawe, ata soki likambo yango eyebani te kati na lisanga, lisanga ekomema solo ngambo. **14** Bakobonza ngombe ya mobali lokola mbeka mpo

na masumu mpe bakomema yango liboso ya Ndako ya kapo ya Bokutani. **15** Bakambi ya lisanga bakotia maboko na bango na moto ya ngombe yango liboso ya Yawe. **16** Nganga-Nzambe oyo bapakola mafuta akomema ndambo ya makila ya ngombe yango kati na Ndako ya kapo ya Bokutani. **17** Nganga-Nzambe akozindisa mosapi na ye kati na makila mpe akosopa ndambo ya makila mbala sambo liboso ya Yawe mpe ya rido. **18** Nganga-Nzambe akotia makila na maseke ya etumbelo ya ansa oyo ezali liboso ya Yawe kati na Ndako ya kapo ya Bokutani mpe akosopa makila nyonso oyo ekotikala na se ya etumbelo ya mbeka ya kotumba oyo ezali na ekotelo ya Ndako ya kapo ya Bokutani. **19** Akolongola mafuta nyonso ya ngombe mpe akotumba yango na etumbelo. **20** Akosala ndenge kaka asalaki na ngombe oyo ebonzamaki lokola mbeka mpo na masumu. Na bongo, Nganga-Nzambe akosala mosala ya bolimbisi masumu ya bato; mpe bakolimbisama. **21** Nganga-Nzambe akomema ngombe yango libanda ya molako mpe akotumba yango ndenge atumbaki ngombe ya liboso oyo ezalaki mbeka mpo na masumu na ye moko Nganga-Nzambe.' **22** 'Soki mokambi moko asali masumu na nko te, mpo ete asali likambo oyo epekisami na mibeko ya Yawe, Nzambe na ye; amemi solo ngambo. **23** Tango kaka akososola masumu na ye oyo asili kosala, asengeli kobonza lokola mbeka, ntaba ya mobali oyo ezanga mbeba. **24** Akotia loboko na ye na moto ya ntaba yango mpe akokata yango kingo na esika oyo bakataka kingo ya bambeka ya kotumba, liboso ya Yawe. Ezali mbeka mpo na bolimbisi masumu. **25** Nganga-Nzambe akozwa na mosapi na ye ndambo ya makila ya mbeka oyo ebonzami mpo na bolimbisi masumu, akotia yango na maseke ya etumbelo ya mbeka ya kotumba mpe akosopa makila

oyo ekotikala na makolo ya etumbelo. **26** Akotumba mafuta nyonso na etumbelo ndenge batumbaka mafuta ya mbeka ya boyokani. Boye, Nganga-Nzambe akosala mosala ya bolimbisi masumu ya mokonzi; mpe mokonzi wana akolimbisama.' **27** 'Soki moto moko kati na lisanga asali masumu na nko te, mpo ete asali likambo moko oyo epekisami na mibeko ya Yawe; amemi solo ngambo. **28** Tango kaka akososola masumu na ye oyo asali, asengeli kobonza lokola mbeka, ntaba ya mwasi ezanga mbeba. **29** Akotia loboko na ye na moto ya mbeka mpo na masumu na esika oyo bakataka kingo ya bambeka ya kotumba. **30** Nganga-Nzambe akozwa na mosapi na ye ndambo ya makila ya mbeka mpo na masumu, akotia yango na maseke ya etumbelo ya mbeka ya kotumba, mpe akosopa makila nyonso oyo etikali na makolo ya etumbelo. **31** Akolongola mafuta nyonso ndenge kaka balongolaka mafuta na mbeka ya boyokani; bongo Nganga-Nzambe akotumba yango na etumbelo lokola likabo oyo solo kitoko na yango ekosepelisa Yawe. Nganga-Nzambe akosala mosala ya bolimbisi masumu ya moto wana; mpe moto yango akolimbisama. **32** Soki abonzi mwana meme lokola mbeka mpo na masumu na ye, asengeli komema mwana meme ya mwasi ezanga mbeba. **33** Akotia loboko na ye na moto ya mbeka mpo na masumu, na esika oyo bakataka kingo ya bambeka ya kotumba. **34** Nganga-Nzambe akozwa na mosapi na ye ndambo ya makila ya mbeka mpo na masumu, mpe akotia yango na maseke ya etumbelo ya bambeka ya kotumba. Bongo akosopa makila nyonso oyo etikali, na makolo ya etumbelo. **35** Akolongola mafuta nyonso ndenge kaka balongolaka mafuta ya mwana meme kati na mbeka ya boyokani. Mpe Nganga-Nzambe akotumba yango na etumbelo, na likolo ya makabo

bazikisa na moto mpo na Yawe. Nganga-Nzambe akosala mosala ya bolimbisi masumu ya moto wana; mpe moto yango akolimbisama.’ › »

5 « Soki moto ayoki mbela ya elakeli mabe na tina na likambo oyo amonaki mpe ayebi, bongo aboyi kotatola yango, asali masumu mpe amemi ngambo. **2** Soki moto asimbi na kozanga koyeba eloko ya mbindo, ezala ebembe ya nyama ya zamba ya mbindo to ebembe ya nyama ya mboka ya mbindo to ebembe ya nyama ya mbindo oyo etambolaka na libumu, moto yango akomi mbindo mpe amemi ngambo. **3** Soki moto asimbi na kozanga koyeba moto ya mbindo, mbindo oyo ezwamaka na kotutana, akokoma mbindo mpe akomema ngambo na yango tango kaka akososola yango. **4** Soki moto alapi ndayi na kozanga koyeba, ata soki ezali mpo na bolamu na ye to ya moto mosusu, bongo ayei kososola yango na sima, moto yango akomema ngambo. **5** Boye, soki amemi ngambo na moko kati na makambo oyo, asengeli kotubela masumu oyo asali **6** mpe kobonzela Yawe meme to ntaba ya mwasi lokola mbeka mpo na masumu na ye. Bongo, Nganga-Nzambe akosala mosala ya bolimbisi masumu ya moto yango. **7** Soki moto azangi makoki ya kozwa mwana meme, akomema epai na Yawe bibenga mibale ya zamba to bana mibale ya ebenga ya mboka: moko ekozala mbeka mpo na masumu, mpe mosusu, mpo na mbeka ya kotumba. **8** Akomema yango epai ya Nganga-Nzambe oyo akobonza liboso mbeka ya masumu: akokata yango kingo kasi akolongola moto te. **9** Akosopa ndambo ya makila na yango pembeni ya etumbelo; mpe ndambo mosusu, na makolo ya etumbelo: ezali mbeka mpo na masumu. **10** Sima na yango, Nganga-Nzambe akobonza mbeka oyo ya mibale lokola mbeka ya kotumba,

kolanda ndenge ekatama na mibeko. Boye, Nganga-Nzambe akosala mosala ya bolimbisi masumu ya moto wana; mpe moto yango akolimbisama. **11** Soki azangi makoki ya kozwa bibenga mibale ya zamba to bana mibale ya ebenga ya mboka, akomema epai ya Nganga-Nzambe bakilo misato ya farine lokola mbeka. Akotia te mafuta to ansa likolo na yango, pamba te ezali mbeka mpo na masumu. **12** Sima, akomema yango epai ya Nganga-Nzambe oyo akozwa loboko moko lokola eteni ya ekaniseli mpe akotumba yango na moto mpo na Yawe: ezali mbeka mpo na masumu. **13** Nganga-Nzambe akosala mosala ya bolimbisi masumu ya moto wana; mpe moto yango akolimbisama. Ndambo ya mbeka oyo ekotikala ekozala ya Nganga-Nzambe, ndenge kaka esalemaka mpo na mbeka ya bambuma. » **14** Yawe alobaki na Moyize: **15** « Soki moto abuki mobeko mpe asali na nko te masumu liboso ya biloko oyo ebulisama mpo na Yawe, akobonzela Yawe lokola mbeka mpo na masumu na ye meme ya mobali ezanga mbeba, oyo akozwa kati na etonga na ye. Meme yango esengeli kokokana na motuya ya palata oyo okokata, kolanda ndenge bamekaka kilo kati na Esika ya bule: ezali mbeka mpo na kozongisa boyokani. **16** Lisusu, mpo na mabe oyo asali liboso ya Esika ya bule, moto yango asengeli kobakisa likolo ya mbeka mpo na kozongisa boyokani: eteni moko kati na biteni mitano ya motuya ya mbeka wana. Boye akopesa biloko nyonso epai ya Nganga-Nzambe, mpe Nganga-Nzambe akosala mosala ya bolimbisi masumu ya moto wana na nzela ya meme ya mobali oyo ebonzami lokola mbeka mpo na kozongisa boyokani; boye moto yango akolimbisama. **17** Soki moto asali na kozanga koyeba masumu mpo ete abuki mobeko na Yawe, amemi ngambo; mpe akomema

mokumba ya mabe na ye. **18** Bongo, lokola mbeka mpo na
kozongisa boyokani, akomema epai ya Nganga-Nzambe meme
ya mobali oyo ezanga mbeba, oyo akozwa kati na etonga
na ye. Meme yango esengeli kokokana na motuya ya palata
oyo okokata. Nganga-Nzambe akosala mosala ya bolimbisi
masumu mpo na mabe oyo moto wana asalaki na kozanga
koyeba; boye moto yango akolimbisama. **19** Ezali mbeka mpo
na kozongisa boyokani, pamba te amemaki ngambo na ndenge
asalaki masumu liboso ya Yawe. »

6 Yawe alobaki na Moyize: **2** « Soki moto asali masumu mpe
abuki mobeko ya Yawe na kokosa moninga na ye mpo na eloko
oyo babombisaki epai na ye to oyo adefaki to oyo ayibaki to oyo
abotolaki na makasi **3** to atako amoni eloko oyo ebungaki, kasi
akosi mpe alapi ndayi ya lokuta na tina na moko kati na masumu
oyo moto akoki kosala; **4** moto oyo asali masumu ya boye mpe
amemi ngambo, akozongisa eloko oyo ayibisaki to oyo abotolaki
na makasi to oyo babombisaki epai na ye to oyo amonaki sima
na kobungisa yango. **5** To lisusu, akozongisa eloko nyonso oyo
na tina na yango ye alapaki ndayi ya lokuta mpe akobakisa
eteni moko kati na biteni mitano. Akozongisa yango na nkolo
eloko na mokolo oyo akobonza mbeka na ye mpo na masumu.
6 Mpe akomema epai ya Nganga-Nzambe mbeka na ye mpo
na kozongisa boyokani elongo na Yawe. Akomema meme ya
mobali oyo ezanga mbeba; akozwa yango kati na bameme mpe
bantaba na ye kolanda ndenge okokata. **7** Nganga-Nzambe
akosala mpo na moto wana, liboso ya Yawe, mosala ya bolimbisi
masumu; mpe moto yango akolimbisama. » **8** Yawe alobaki na
Moyize: **9** « Pesa mitindo oyo epai ya Aron mpe epai ya bana na
ye ya mibali: ‹ Tala mobeko mpo na mbeka ya kotumba: mbeka

ya kotumba ekowumela na likolo ya motalaka ya etumbelo butu mobimba kino na tongo, mpe moto ya etumbelo ekozikisa yango. **10** Nganga-Nzambe akolata nzambala na ye ya lino mpe bakaputula na ye ya lino. Akolongola putulu ya mbeka ya kotumba oyo moto ezikisaki na etumbelo mpe akotia yango na mopanzi ya etumbelo. **11** Sima, akolongola bilamba wana mpe akolata bilamba mosusu; bongo akomema putulu na libanda ya molako, na esika ya peto. **12** Moto ya etumbelo ekobanda kopela tango nyonso mpe ekoki kokufa te. Nganga-Nzambe akobanda kobakisa tongo nyonso bakoni mpe kotia mbeka ya kotumba na likolo ya bakoni; bongo akotumba biteni ya mafuta ya mbeka ya boyokani na likolo na yango. **13** Moto esengeli kopela tango nyonso na etumbelo, ekoki kokufa te. › **14** ‹ Tala mobeko mpo na likabo ya gato: ‘Bana mibali ya Aron bakomema yango liboso ya Yawe, liboso ya etumbelo. **15** Nganga-Nzambe akozwa na loboko na ye ndambo ya farine, mafuta mpe ansa nyonso oyo ezali na likolo ya gato; akotumba yango na likolo ya etumbelo mpo ete solo kitoko na yango esepelisa Yawe mpe ezala ekaniseli mpo na Ye. **16** Ndambo oyo ekotikala, Aron mpe bana na ye ya mibali bakolia yango. Kasi bakolia yango ezanga levire, na Esika ya bule, na libanda ya Ndako ya kapo ya Bokutani. **17** Bakotumba yango te na levire: ezali eteni oyo napesi bango kati na bambeka na Ngai oyo etumbami na moto: ezali eloko ya bule penza lokola mbeka mpo na masumu mpe mpo na kozongisa boyokani. **18** Bana mibali nyonso kati na bakitani ya Aron bakolia yango. Ezali eteni na bango mpo na tango nyonso mpe na milongo nyonso kati na makabo bazikisa na moto mpo na Yawe. Bato nyonso oyo bakosimba yango bakokoma bule.’ › » **19** Yawe alobaki na Moyize: **20** « Tala likabo

oyo Aron mpe bana na ye ya mibali bakopesa epai na Yawe,
na mokolo oyo bakozwa epakolami: eteni ya zomi ya efa ya
farine lokola likabo ya tango nyonso. Na tongo, akopesa eteni
moko kati na biteni mibale; mpe eteni mosusu, na pokwa. **21**
Okosangisa yango liboso na mafuta, bongo okokalinga yango na
kikalungu. Sima okobonza yango na biteni lokola mbeka oyo solo
kitoko na yango ekosepelisa Yawe. **22** Mwana mobali ya Aron
oyo bakopakola mafuta mpo na kokitana na Aron lokola Nganga-
Nzambe akobonza mpe likabo yango: ezali likabo ya libela mpo
na Yawe mpe bakotumba yango mobimba. **23** Mbeka nyonso
oyo Nganga-Nzambe akobonza na mobimba na yango ekoliama
te, ezala ata ndambo na yango. » **24** Yawe alobaki na Moyize:
25 « Loba na Aron mpe na bana na ye ya mibali: ‹ Tala mobeko
ya mbeka mpo na masumu: ‘Bakokata kingo ya mbeka mpo na
masumu liboso ya Yawe, na esika oyo bakataka bakingo ya
bambeka ya kotumba; ezali mbeka ya bule penza. **26** Nganga-
Nzambe oyo azali kobonza yango mpo na masumu akolia yango
na Esika ya bule, na libanda ya Ndako ya kapo ya Bokutani.
27 Moto nyonso oyo akosimba mosuni na yango akozala bule.
Soki kaka makila ya mbeka yango ezwi elamba na ye, asengeli
kosukola esika oyo ezwi makila, na esika moko ya bule. **28**
Bongo soki basaleli nzungu ya mabele mpo na kokalinga mosuni
ya mbeka mpo na masumu, bakopanza nzungu yango. Soki
bakalingi yango na nzungu ya bronze, bakopalola nzungu yango
mpe bakosukola yango na mayi ebele. **29** Kaka mibali oyo bazali
na libota ya Nganga-Nzambe nde bakoki kolia yango, pamba te
ezali eloko ya bule penza. **30** Nzokande, mbeka moko te mpo
na masumu ekoki koliama soki bamemi makila na yango na

Ndako ya kapo ya Bokutani mpo na kosala mosala ya bolimbisi masumu; esengeli kotumba yango na moto.’ › »

7 « ‹ Tala mobeko ya mbeka mpo na kozongisa boyokani; ezali eloko ya bule penza: **2** ‘Bakokata kingo ya mbeka mpo na kozongisa boyokani, na esika oyo bakataka kingo ya bambeka ya kotumba. Bongo bakobwaka makila na yango pembeni-pembeni ya etumbelo. **3** Bakobonza biteni na yango ya mafuta: mokila, mafuta oyo ezipaka biloko ya kati, **4** bambuma mibale oyo ezalaka na kati ya loketo mpe mafuta oyo ezipaka yango, oyo ezali kati na mipanzi mpe loketo. Bakolongola bafwa mpe bambuma mibale wana. **5** Nganga-Nzambe akotumba yango na etumbelo lokola likabo bazikisa na moto mpo na Yawe: ezali mbeka mpo na kozongisa boyokani. **6** Mibali nyonso kati na Banganga-Nzambe bakoki kolia yango. Basengeli kolia yango na Esika ya bule: ezali eloko ya bule penza. **7** Mobeko yango ezali kaka moko, ezala mpo na mbeka mpo na kozongisa boyokani to mpo na mbeka ya masumu. Nyama ezali ya Nganga-Nzambe oyo asali mosala ya bolimbisi masumu. **8** Nganga-Nzambe oyo akobonza mbeka ya kotumba mpo na moto, akozwa poso ya nyama oyo abonzi mpe ekozala ya ye. **9** Likabo nyonso ya gato oyo batumbi na fulu ya moto to bakalingi na kikalungu to mpe batumbi na likolo ya manzanza ezali ya Nganga-Nzambe oyo abonzi yango. **10** Likabo nyonso ya gato oyo basangisi na mafuta to oyo ezali ya kokawuka ekozala ya bana mibali nyonso ya Aron; bakozwa yango ndenge moko.’ › **11** ‹ Tala mibeko mpo na mbeka ya boyokani oyo moto akoki kobonza epai na Yawe: **12** ‘Soki moto abonzi yango mpo na kozongisa matondi, asengeli kobonza, elongo na mbeka ya kozongisa matondi, likabo ya bagato ezanga levire kasi basangisa na

mafuta, bagalete ezanga levire kasi bapakola yango mafuta mpe bagato basala na farine oyo basangisa malamu na mafuta. **13** Na likolo ya mbeka na ye ya boyokani oyo abonzi mpo na kozongisa matondi, akobakisa likabo ya bagato oyo esalemi na farine batia levire. **14** Akomema eteni ya likabo moko na moko mpe akobonza yango epai na Yawe: ekozala ya Nganga-Nzambe oyo asopaki makila ya mbeka yango ya boyokani pembeni-pembeni ya etumbelo. **15** Mosuni ya mbeka ya boyokani oyo abonzi mpo na kozongisa matondi esengeli koliama kaka na mokolo oyo abonzi yango, eloko moko te ekoki kotikala kino na tongo. **16** Soki abonzi mbeka na ye ya boyokani mpo ete apesaki elaka, na kolapa ndayi to wuta na mokano ya motema na ye moko, mbeka esengeli koliama kaka na mokolo oyo abonzi yango. Kasi soki ndambo etikali, ekoliama na mokolo oyo ekolanda. **17** Mosuni oyo ekotikala na mbeka, na mokolo oyo ekolanda, esengeli kotumba yango. **18** Soki mosuni ya mbeka ya boyokani eliami na mokolo ya misato, mbeka yango ekondimama te. Ekotangama te likolo ya moto oyo abonzi yango, pamba te ezali likabo ya mbindo; mpe moto oyo akomeka kolia yango akomema masumu. **19** Bongo soki mosuni yango etutani na eloko ya mbindo, esengeli batumba mosuni yango na moto. Kasi mpo na oyo etali mosuni ya mbeka ya boyokani, kaka moto oyo azali peto nde akoki kolia yango. **20** Nzokande, soki moto ya mbindo alie mosuni ya mbeka ya boyokani oyo ezali ya Yawe, basengeli kolongola ye kati na bato na ye. **21** Soki moto moko asimbi eloko ya mbindo, ezala moto ya mbindo to nyama ya mbindo to eloko mosusu ya mabe mpe ya mbindo, mpe alie mosuni ya mbeka ya boyokani oyo ezali ya Yawe, basengeli kolongola ye kati na bato na ye.' › » **22** Yawe alobaki na Moyize: **23** « Loba na bana ya

Isalaele: ‹ Bokolia te mafuta ya ngombe, ya meme to ya ntaba.
24 Nzokande bokoki na bino kosalela mafuta ya nyama oyo ekufa
to ya nyama oyo babomi na nyama ya zamba misala nyonso,
kasi bokoki te kolia yango. **25** Moto nyonso oyo akolia mafuta
ya nyama oyo babonzi epai na Yawe lokola likabo bazikisa na
moto, bakolongola ye kati na bato na ye. **26** Na esika nyonso
oyo bokovanda, bokoki te kolia makila, ezala makila ya ndeke
to ya nyama. **27** Moto nyonso oyo akolia makila, bakolongola
ye kati na bato na ye. › » **28** Yawe alobaki na Moyize: **29** «
Loba na bana ya Isalaele: ‹ Moto nyonso oyo akobonza epai
na Yawe mbeka ya boyokani akomema eteni ya mbeka na ye
lokola mbeka na ye epai na Yawe. **30** Akomema yango ye moko,
na maboko na ye, mpo ete etumbama lokola likabo bazikisa
na moto mpo na Yawe. Akomema mafuta mpe tolo ya mbeka
mpe akotombola liboso ya Yawe tolo yango lokola likabo ya
kotombola. **31** Nganga-Nzambe akotumba mafuta na etumbelo,
kasi tolo ekozala mpo na Aron mpe bana na ye ya mibali. **32**
Bokopesa epai ya Nganga-Nzambe lokola likabo mopende ya
ngambo ya loboko ya mobali ya bambeka ya boyokani. **33**
Mwana mobali ya Aron oyo akobonza makila mpe mafuta ya
mbeka ya boyokani akozwa mopende ya ngambo ya loboko ya
mobali. **34** Pamba te, nakobanda kozwa kati na bambeka ya
boyokani ya bana ya Isalaele tolo oyo batomboli mpe mopende
oyo babonzi lokola likabo ya kotombola. Napesi yango epai ya
Nganga-Nzambe Aron mpe bana na ye ya mibali lokola eteni na
bango oyo bakobanda kozwa tango nyonso epai ya bana ya
Isalaele. **35** Yango nde eteni ya makabo bazikisa na moto, oyo
bana ya Isalaele basengeli kopesa epai ya Aron mpe bana na
ye ya mibali wuta mokolo oyo akobulisa bango mpo na kosalela

Yawe lokola Banganga-Nzambe. › » **36** Yango nde mitindo oyo
Yawe apesaki epai ya bana ya Isalaele mpo ete, wuta mokolo
oyo apakolaki bango mafuta, babanda kopesa bango yango
lokola eteni na bango. Ezali mibeko ya seko mpo na milongo
nyonso ya bana na bango. **37** Yango nde mibeko mpo na mbeka
ya kotumba, likabo ya gato, mbeka mpo na masumu, mbeka
mpo na kozongisa boyokani, mbeka mpo na kobulisa mpe mpo
na mbeka ya boyokani **38** oyo Yawe apesaki epai ya Moyize, na
ngomba Sinai kati na esobe ya Sinai na mokolo oyo apesaki
mitindo epai ya bana ya Isalaele ete babonzela Ye bambeka
mpe makabo na bango.

8 Yawe alobaki na Moyize: **2** « Mema Aron mpe bana na ye ya
mibali, bilamba na bango ya mosala ya bonganga-Nzambe,
mafuta ya epakolami, mwana ngombe ya mobali mpo na mbeka
ya masumu, bameme mibale ya mibali, mpe kitunga oyo ezali
na mapa ezanga levire; **3** mpe sangisa lisanga mobimba na
ekotelo ya Ndako ya kapo ya Bokutani. » **4** Moyize asalaki
ndenge Yawe atindaki ye mpe lisanga esanganaki na ekotelo
ya Ndako ya kapo ya Bokutani. **5** Moyize alobaki na lisanga
makambo oyo Yawe atindaki ye kosala. **6** Moyize amemaki Aron
elongo na bana na ye ya mibali liboso mpe asukolaki bango na
mayi. **7** Alatisaki Aron nzambala mpe akangaki ye mokaba na
loketo; alatisaki ye kazaka mpe efode, azingelaki ye na mokaba
ya efode. **8** Alatisaki Aron elamba ya tolo mpe atiaki Urimi mpe
tumimi likolo ya elamba yango. **9** Akangaki kitendi na moto ya
Aron; bongo liboso na yango, atiaki medaye ya wolo, elembo ya
libulisi, ndenge kaka Yawe atindaki Moyize. **10** Moyize azwaki
mafuta ya epakolami mpe apakolaki Mongombo elongo na biloko
nyonso oyo ezalaki kati na yango; na bongo nde abulisaki yango.

11 Asopaki na etumbelo ndambo ya mafuta mbala sambo mpe
apakolaki mafuta mpo na kobulisa etumbelo, bisalelo na yango
nyonso, sani monene mpe se na yango. **12** Asopaki ndambo
ya mafuta ya epakolami na moto ya Aron mpe apakolaki ye
mafuta yango mpo na kobulisa ye. **13** Moyize amemaki bana
mibali ya Aron liboso, alatisaki bango banzambala, akangaki
bango mikaba na loketo mpe alatisaki bango bikoti, ndenge
kaka Yawe atindaki Moyize. **14** Bongo amemaki ngombe ya
mobali lokola mbeka ya masumu; Aron elongo na bana na ye ya
mibali batiaki maboko na bango na moto ya ngombe yango. **15**
Moyize akataki yango kingo mpe asalelaki mosapi na ye mpo na
kotia makila ya ngombe yango na maseke ya etumbelo. Boye,
apetolaki etumbelo; bongo asopaki makila oyo etikalaki, na
makolo ya etumbelo oyo abulisaki mpo na mosala ya bolimbisi
masumu. **16** Moyize azwaki lisusu mafuta nyonso oyo ezalaki
pembeni-pembeni ya biloko ya kati, mafuta oyo ezipaka bafwa
mpe bambuma nyonso mibale oyo ezalaka kati na loketo elongo
na mafuta na yango, atumbaki yango na etumbelo. **17** Kasi
atumbaki na libanda ya molako ngombe yango ya mobali, poso
na yango, misuni na yango mpe nyei na yango, ndenge kaka
Yawe atindaki Moyize. **18** Bongo amemaki meme ya mobali mpo
na kobonza yango lokola mbeka ya kotumba; Aron mpe bana na
ye ya mibali batiaki maboko na bango na moto na yango. **19**
Moyize akataki kingo ya meme yango mpe asopaki makila na
yango na bapembeni nyonso ya etumbelo. **20** Akataki-kataki
meme yango na biteni. Moyize atumbaki biteni yango, moto
mpe mafuta. **21** Asukolaki na mayi biloko ya kati mpe makolo,
atumbaki meme yango mobimba na likolo ya etumbelo; ezalaki
mbeka ya kotumba, likabo bazikisa na moto mpo na Yawe,

oyo solo kitoko na yango esepelisaki Yawe, ndenge kaka Yawe atindaki Moyize. **22** Bongo amemaki meme mosusu ya mobali mpo na libulisi; Aron mpe bana na ye ya mibali batiaki maboko na bango na moto na yango. **23** Moyize akataki yango kingo, azwaki ndambo ya makila na yango mpe atiaki yango na songe ya litoyi ya ngambo ya loboko ya mobali ya Aron, na mosapi ya monene ya loboko ya mobali ya Aron mpe na mosapi ya monene ya lokolo ya ngambo ya loboko ya mobali ya Aron. **24** Moyize amemaki bana mibali ya Aron liboso, atiaki ndambo ya makila na basonge ya matoyi na bango ya ngambo ya loboko ya mobali, na misapi ya minene ya maboko na bango ya mobali mpe na misapi ya minene ya makolo na bango ya ngambo ya loboko ya mobali. Sima, asopaki makila na bangambo nyonso ya etumbelo. **25** Azwaki biteni oyo ya mafuta: mokila, mafuta nyonso oyo ezalaka pembeni-pembeni ya biloko ya kati, mafuta oyo ezipi bafwa, bambuma mibale oyo ezalaka kati na loketo elongo na mafuta na yango mpe mopende ya lokolo ya ngambo ya loboko ya mobali. **26** Kati na kitunga ya mapa ezanga levire oyo ezalaki liboso ya Yawe, azwaki lipa moko, gato moko balamba na mafuta mpe galeti moko; atiaki yango likolo ya biteni ya mafuta mpe ya mopende ya ngambo ya loboko ya mobali. **27** Atiaki biloko yango nyonso na maboko ya Aron mpe ya bana na ye ya mibali; bongo ayebisaki bango ete batombola yango liboso ya Yawe lokola likabo ya kotombola. **28** Moyize azwaki yango lisusu na maboko na bango mpe atumbaki yango na etumbelo, na likolo ya mbeka ya kotumba. Ezalaki mbeka ya libulisi, likabo bazikisa na moto mpo na Yawe, oyo solo kitoko na yango esepelisaka Yawe. **29** Moyize azwaki tolo ya meme ya libulisi, atombolaki yango liboso ya Yawe lokola mbeka ya kotombola ndenge kaka Yawe atindaki

Moyize. **30** Moyize azwaki na etumbelo, mafuta ya epakolami
mpe ndambo ya makila; asopelaki yango Aron, bilamba na ye,
bana na ye ya mibali mpe bilamba na bango. Bongo abulisaki
Aron, bilamba na ye, bana na ye ya mibali mpe bilamba na
bango. **31** Moyize alobaki na Aron mpe na bana na ye ya mibali:
« Bolamba mosuni na ekotelo ya Ndako ya kapo ya Bokutani,
mpe bolia yango wana elongo na lipa oyo ezali kati na kitunga
oyo ezali na mbeka ya libulisi, ndenge kaka natindaki tango
nalobaki: ‹ Aron mpe bana na ye ya mibali nde bakolia yango.
› **32** Oyo ekotikala kati na mosuni ya mbeka ya libulisi mpe
lipa, bokotumba yango na moto. **33** Mikolo sambo, bokolongwa
te na ekotelo ya Ndako ya kapo ya Bokutani kino mikolo ya
libulisi na bino ekokoka, pamba te libulisi na bino ekowumela
mikolo sambo. **34** Makambo oyo esalemi lelo, yango nde Yawe
atindi mpo na kosala mosala ya bolimbisi masumu na bino. **35**
Bokovanda mikolo sambo, butu mpe moyi, na ekotelo ya Ndako
ya kapo ya Bokutani mpe bokosala makambo oyo Yawe atindi
mpo ete bokufa te. Pamba te, yango nde epesamelaki ngai
lokola mitindo. » **36** Aron mpe bana na ye ya mibali basalaki
makambo nyonso oyo Yawe atindaki Moyize.

9 Na mokolo ya mwambe, Moyize abengisaki Aron, bana na ye
ya mibali mpe bakambi ya Isalaele. **2** Alobaki na Aron: « Zwa
mwana ngombe lokola mbeka mpo na masumu na bino mpe
meme ya mobali mpo na mbeka na bino ya kotumba; nyonso
mibale esengeli kozala ezanga mbeba, mpe bonza yango liboso
ya Yawe. **3** Bongo loba na bana ya Isalaele: ‹ Bozwa ntaba ya
mobali lokola mbeka ya masumu, mwana ngombe mpe mwana
meme ezanga mbeba mpe ya mobu moko lokola mbeka ya
kotumba, **4** mpe ngombe moko ya mobali mpe meme moko

ya mobali lokola mbeka ya boyokani, mpo na kobonza lokola mbeka liboso ya Yawe elongo na likabo ya bambuma basangisa na mafuta. Pamba te, na mokolo ya lelo, Yawe akobimela bino. ›
» **5** Bamemaki liboso ya Ndako ya kapo ya Bokutani biloko oyo Moyize atindaki bango; mpe lisanga mobimba bapusanaki mpe batelemaki liboso ya Yawe. **6** Moyize alobaki: « Tala makambo oyo Yawe atindi bino kosala mpo ete nkembo na Yawe ebimela bino. » **7** Moyize alobaki na Aron: « Pusana pene ya etumbelo mpe bonza mbeka na yo ya masumu mpe mbeka na yo ya kotumba; mpe sala mosala ya bolimbisi masumu mpo na yo moko mpe mpo na bato. Bonza likabo ya bato mpe sala mosala ya bolimbisi masumu mpo na bango, kolanda ndenge Yawe apesaki mitindo. » **8** Aron apusanaki pene ya etumbelo mpe akataki kingo ya mwana ngombe lokola mbeka mpo na masumu na ye moko. **9** Bongo bana mibali ya Aron bamemelaki ye makila. Aron azindisaki mosapi na ye kati na makila, apakolaki makila yango na maseke ya etumbelo mpe asopaki makila oyo etikalaki na makolo ya etumbelo. **10** Atumbaki na etumbelo: mafuta, bambuma mibale oyo ezalaka na kati ya loketo mpe fwa oyo ewutaki na mbeka mpo na masumu, ndenge kaka Yawe atindaki Moyize. **11** Atumbaki na moto mosuni mpe poso na libanda ya molako. **12** Aron akataki kingo ya mbeka ya kotumba. Bana na ye ya mibali bapesaki ye makila mpe asopaki yango na bangambo nyonso ya etumbelo. **13** Bapesaki ye mbeka ya kotumba bakata biteni-biteni elongo na moto, mpe atumbaki yango na etumbelo. **14** Asukolaki biloko ya kati mpe makolo, atumbaki yango na etumbelo, na likolo ya mbeka ya kotumba. **15** Aron amemaki likabo oyo ezalaki mpo na bato. Azwaki ntaba ya mobali lokola mbeka mpo na masumu ya bato, akataki

yango kingo mpe abonzaki yango lokola mbeka ya masumu ndenge asalaki na mbeka ya liboso. **16** Aron amemaki mbeka ya kotumba mpe abonzaki yango kolanda mitindo. **17** Amemaki mpe likabo ya bambuma, atondisaki yango na loboko na ye mpe atumbaki yango na etumbelo elongo na mbeka ya kotumba ya tongo. **18** Aron akataki kingo ya ngombe ya mobali mpe ya meme ya mobali lokola mbeka ya boyokani mpo na bato; bana na ye ya mibali bapesaki ye makila mpe asopaki yango na bangambo nyonso ya etumbelo. **19** Bapesaki ye mpe biteni ya mafuta ya ngombe ya mobali mpe ya meme ya mobali, mokila, mafuta ya biloko ya kati, mafuta ya bambuma mibale oyo ezalaka na kati ya loketo mpe bafwa. **20** Batiaki biteni yango na batolo ya banyama nyonso mibale mpe Aron atumbaki mafuta na etumbelo. **21** Aron atombolaki liboso ya Yawe likabo ya kotombola, batolo mpe mopende ya ngambo ya loboko ya mobali ndenge Moyize atindaki. **22** Aron atombolaki maboko na ye epai ya bato mpe apambolaki bango; bongo akitaki sima na kobonza mbeka ya masumu, mbeka ya kotumba mpe mbeka ya boyokani. **23** Moyize mpe Aron bakotaki na Ndako ya kapo ya Bokutani. Bongo tango babimaki, bapambolaki bato, mpe nkembo ya Yawe ebimelaki bato nyonso. **24** Moto ebimaki liboso ya Yawe mpe ezikisaki na etumbelo, mbeka ya kotumba mpe biteni ya mafuta. Mpe tango bamonaki bongo, bagangaki na esengo mpe bakweyaki bilongi na bango kino na se.

10 Bana mibali ya Aron, Nadabi mpe Abiyu, bazwaki moko na moko mbabola na ye; batiaki yango makala ya moto mpe batiaki ansa na likolo ya makala yango. Lokola bakokisaki te kolanda oyo basengelaki kosala, bamemaki moto ya mopaya liboso ya Yawe. **2** Boye moto ebimaki longwa liboso ya Yawe

mpe etumbaki bango nyonso; bakufaki na mbala moko. **3** Moyize alobaki na Aron: « Tomoni kokokisama ya maloba oyo Yawe asakolaki tango alobaki: ‹ Bato nyonso oyo bakobelema liboso na Ngai basengeli kotosa bosantu na Ngai, mpe Ngai nakomonisa nkembo na Ngai na miso ya bato nyonso. › » Aron alobaki ata liloba moko te. **4** Moyize abengisaki Mishaeli mpe Elitsafani, bana mibali ya Uzieli, noko ya Aron. Alobaki na bango: « Boya kolongola bibembe ya bandeko na bino liboso ya Esika ya bule mpe bomema yango na libanda ya molako. » **5** Basalaki ndenge kaka Moyize alobaki na bango: bapusanaki mpe bamemaki bibembe elongo na banzambala na bango na libanda ya molako. **6** Sima na yango, Moyize alobaki na Aron, Eleazari mpe Itamari, bana mibali ya Aron: « Bopanza te suki ya mito na bino, bopasola te bilamba na bino lokola nde bozali na matanga, noki te bokokufa mpe bokobenda kanda ya Yawe likolo ya lisanga mobimba. Ezali bandeko na bino nyonso ya Isalaele nde bakolela bato oyo Yawe atumbi na moto. **7** Kasi bino, bosengeli te kolongwa liboso ya Ndako ya kapo ya Bokutani, noki te bokokufa; pamba te bapakola bino mafuta mpo na kosala mosala ya Yawe. » Aron mpe bana na ye batosaki makambo oyo Moyize alobaki na bango. **8** Yawe alobaki na Aron: **9** « Tango bokobanda kokota na Ndako ya kapo ya Bokutani, yo mpe bana na yo ya mibali, bosengeli te komela masanga oyo elangwisaka, noki te bokokufa. Yango ezali mobeko ya libela na libela mpo na bino mpe milongo nyonso oyo ekoya sima na bino, **10** mpo ete boyeba kokesenisa eloko ya bule mpe eloko oyo ezangi bule, eloko ya peto mpe eloko ya mbindo; **11** lisusu mpo ete boyeba koteya bana ya Isalaele mibeko nyonso oyo Yawe apesaki bino na nzela ya Moyize. » **12** Moyize alobaki

na Aron, Eleazari mpe Itamari, bana mibali ya Aron: « Kati na
makabo bazikisa na moto mpo na Yawe, bokobanda kozwa
likabo oyo ekotikala, oyo ekozika te na moto, mpe bokobanda
kolia yango pembeni ya etumbelo; bokotia yango ezanga levire,
pamba te ezali eteni ya bule koleka. **13** Bokolia yango na
Esika ya bule, pamba te yango nde epesameli yo mpe bana
mibali na yo kati na makabo bazikisa na moto mpo na Yawe,
ndenge kaka atindaki ngai. **14** Kati na bambeka ya boyokani
oyo bana ya Isalaele bakobanda kobonza, yo mpe bana na yo,
bokobanda kolia, na Esika ya bule, lokola eteni oyo epesameli
bino, tolo oyo ekobonzama lokola likabo ya kotombola mpe
mopende ya banyama oyo ekobonzama epai ya Yawe. **15** Bana
ya Isalaele bakobonza elongo na biteni ya mafuta bazikisa na
moto: tolo mpe mopende ya banyama oyo batombolaka liboso
ya Yawe. Ekokoma ya yo mpe ya bana mibali na yo mpo na
libela, ndenge kaka Yawe atindaki ngai. » **16** Bongo, tango
Moyize atunaki ntaba ya mobali oyo ebonzamaki lokola mbeka
mpo na masumu, ayokaki ete basilaki kotumba yango na moto.
Boye asilikelaki Eleazari mpe Itamari, bana mibali ya Aron, mpe
atunaki bango: **17** — Mpo na nini boliaki te mosuni ya mbeka
mpo na masumu na Esika ya bule, pamba te ezali eteni ya bule?
Yawe apesaki bino yango mpo ete bokangola lisanga ya Isalaele
na masumu na bango mpe bosala liboso ya Yawe mosala ya
bolimbisi masumu na bango. **18** Lokola makila ya mbeka yango
ekotaki te kati na Esika ya bule, bosengelaki kolia mosuni na
yango na Esika ya bule kolanda ndenge nalobaki na tina na
yango. **19** Aron azongiselaki Moyize: — Na mokolo oyo bana
na ngai babonzelaki Yawe mbeka na bango mpo na masumu
mpe mbeka na bango ya kotumba, oyebi malamu makambo

oyo ekweyelaki ngai. Soki, na mokolo lokola oyo wana, ngai naliaki mosuni ya mbeka mpo na masumu, Yawe akokaki na Ye kondima ete ngai nasala likambo ya bongo? **20** Moyize ayokaki eyano oyo mpe amonaki ete ezali malamu.

11 Yawe alobaki na Moyize mpe Aron: **2** « Loba na bana ya Isalaele: ‹ Kati na banyama nyonso oyo ezali kati na mokili, tala banyama oyo bokoki kolia: **3** banyama oyo ezali na litindi epasuka na kati-kati mpe ezongisaka na monoko biloko oyo ewuti na libumu. **4** Kasi, kati na banyama oyo ezongisaka na monoko biloko oyo ewuti na libumu, mpe kati na banyama oyo litindi na yango epasuka na kati-kati, tala banyama oyo bosengeli te kolia: shamo, pamba te ezongisaka na monoko biloko oyo ewuti na libumu, kasi litindi na yango epasuka te na kati-kati: ezali mbindo mpo na bino; **5** mpanya ya zamba, pamba te ezongisaka te na monoko biloko oyo ewuti na libumu, kasi litindi na yango epasuka te na kati-kati: ezali mbindo mpo na bino; **6** mpanya ya matoyi milayi, pamba te ezongisaka na monoko biloko oyo ewuti na libumu, kasi litindi na yango epasuka te na kati-kati: ezali mbindo mpo na bino; **7** ngulu, pamba te ezali na litindi epasuka na kati-kati kasi ezongisaka te na monoko biloko oyo ewuti na libumu: ezali mbindo mpo na bino. **8** Bosengeli te kolia misuni ya banyama yango to kosimba bibembe na yango, pamba te ezali mbindo mpo na bino. **9** Kati na bikelamu nyonso oyo evandaka na mayi lokola bibale minene mpe miluka, bokoki kolia nyonso oyo ezali na binyanyeli mpe biteku. **10** Kasi bokolia te nyonso oyo ezangi binyanyeli mpe biteku: ezali mbindo mpo na bino. **11** Bosengeli te kolia misuni ya banyama yango to kosimba bibembe na yango, pamba te ezali mbindo mpo na bino. **12** Bikelamu nyonso oyo evandaka

na mayi kasi ezangi binyanyeli mpe biteku, ezali mbindo mpo na bino. **13** Kati na bandeke, tala oyo ezali mbindo mpo na bino, oyo bosengeli te kolia: mpongo, engondo, mpongo ya ebale monene, **14** nzengo mpe bandeke ya lolenge nyonso oyo eliaka misuni, **15** bayanganga ya lolenge nyonso; **16** maligbanga, kumu, ndeke ya ebale monene mpe bakombekombe ya lolenge nyonso, **17** esulungutu, libata ya mayi, esulungutu ya monene, **18** esulungutu ya pembe, libeke, ndeke oyo eliaka misuni ya kopola, **19** nkoko, mokwela ya lolenge nyonso, kengele mpe lolema. **20** Bokolia te banyama nyonso ya mike-mike oyo ezali na mapapu mpe etambolaka na makolo minei; ezali mbindo mpo na bino. **21** Nzokande, kati na banyama nyonso ya mike-mike oyo ezali na mapapu, bokoki kolia oyo ezali lisusu na makolo oyo esungaka yango mpo na kopumbwa wuta na mabele: **22** lolenge nyonso ya mabanki, mankoko, makelele mpe mayoyo. **23** Kasi banyama mike nyonso oyo ezali na mapapu mpe na makolo minei ezali mbindo mpo na bino. **24** Soki te, ekokomisa bino mbindo; mpe moto nyonso oyo akosimba bibembe na yango akozala mbindo kino na pokwa. **25** Moto nyonso oyo akosimba bibembe na yango akosukola bilamba na ye mpe akozala mbindo kino na pokwa. **26** Tala banyama mosusu oyo bokomona lokola mbindo: nyama oyo ezali na litindi epasuka te mpe ezongisaka te na monoko biloko oyo ewuti na libumu. Moto nyonso oyo akosimba yango akozala mbindo. **27** Nyama nyonso oyo ezali na makolo minei mpe etambolaka na matambe na yango ezali mbindo. Moto nyonso oyo akosimba bibembe na yango akozala mbindo kino na pokwa. **28** Mpe moto nyonso oyo akolokota bibembe na yango akosukola bilamba na ye mpe akozala mbindo kino na pokwa. Bokomona yango mbindo. **29**

Kati na banyama mike oyo etambolaka na mabele, tala oyo bosengeli komona lokola mbindo: mpuku ya se ya mabele, mpuku mpe lolenge nyonso ya miselekete, **30** moselekete ya ndako, moselekete ya zelo, moselekete ya zamba, moselekete ya langi ya pondu, mongungu. **31** Kati na bibwele nyonso oyo etambolaka na libumu, bokomona oyo wana lokola mbindo. Moto nyonso oyo akosimba yango wana esili kokufa akozala mbindo kino na pokwa. **32** Eloko nyonso oyo nyama yango ekokweyela, wana esili kokufa, ekozala mbindo, ezala esalelo ya libaya, elamba, poso to sakosi; botia yango na mayi mpe ekozala mbindo kino na pokwa; sima na yango nde ekozonga lisusu peto. **33** Soki moko kati na banyama yango ekweyi na mbeki basala na mabele, biloko nyonso oyo ezali kati na mbeki yango ekokoma mbindo mpe bokopanza mbeki yango. **34** Soki basopi mayi ya mbeki yango na eloko nyonso oyo baliaka, eloko yango ekokoma mbindo; ezali mpe bongo mpo na eloko nyonso oyo bamelaka: soki basopeli yango mayi ya mbeki wana, ekokoma mbindo ata soki ezali kati na mbeki ya lolenge nini. **35** Eloko nyonso oyo ebembe ya moko kati na banyama wana ekokweya likolo na yango ekokoma mbindo. Soki ezali fulu ya moto to mbabola, esengeli kopanza yango; pamba te ekozala mbindo mpe bokomona yango bongo. **36** Nzokande soki nyama yango ya mbindo ekweyi kati na etima to kati na libulu ya mayi, mayi ekotikala peto kasi moto oyo akosimba ebembe na yango akozala mbindo. **37** Soki eteni moko ya ebembe na yango ekweyi likolo ya nkona oyo basengeli kolona, nkona ekotikala peto; **38** kasi soki basilaki kosopela nkona yango mayi, bongo eteni ya ebembe ya nyama ya mbindo ekweyi lisusu likolo na yango, bokomona nkona yango mbindo. **39** Soki nyama oyo

bozali na ndingisa ya kolia ekufi, moto nyonso oyo akosimba ebembe na yango akozala mbindo kino na pokwa; **40** mpe moto oyo akolia mosuni ya nyama oyo esili kokufa asengeli kosukola bilamba na ye, mpe akozala mbindo kino na pokwa. Moto oyo mpe akomema ebembe na yango akosukola bilamba na ye mpe akozala mbindo kino na pokwa. **41** Bosengeli komona lokola mbindo banyama nyonso oyo etambolaka na libumu, mpe epekisami kolia yango. **42** Bokolia ata nyama moko te oyo etambolaka na libumu; ata oyo etambolaka na makolo minei to koleka, pamba te ezali mbindo. **43** Bino moko mpe bomikomisa mbindo te na nzela ya moko kati na bikelamu wana oyo etambolaka na libumu. Bomikomisa mbindo te na nzela na yango to tika ete yango mpe ekomisa bino mbindo te. **44** Pamba te, nazali Yawe, Nzambe na bino. Botambola lokola bato ya bule mpe bozala bule, pamba te Ngai nazali Bule. Bomikomisa mbindo te na nzela ya banyama nyonso oyo etambolaka na libumu. **45** Nazali Yawe oyo abimisaki bino na Ejipito mpo ete nazala Nzambe na bino. Boye bozala bule, pamba te Ngai nazali Bule. **46** Yango wana nde ezali mobeko oyo etali banyama, bandeke, bikelamu nyonso ya bomoi oyo etambolaka kati na mayi to na libumu. **47** Bosengeli kosala bokeseni kati na oyo ezali mbindo mpe oyo ezali peto, kati na bikelamu ya bomoi oyo bakoki kolia mpe oyo bakoki kolia te. › »

12 Yawe ayebisaki Moyize: **2** « Loba na bana ya Isalaele: ‹ Soki mwasi aboti mwana mobali, akozala mbindo mikolo sambo lokola tango amonaka makila na ye ya sanza. **3** Bongo na mokolo ya mwambe, basengeli kokata mwana ngenga. **4** Sima, akolekisa lisusu mikolo tuku misato na misato mpo ete apetolama na makila na ye oyo ebimaki tango abotaki. Akosimba eloko moko

te ya bule mpe akokende te na Esika ya bule kino mikolo ya kopetolama na ye ekokoka. **5** Soki mwasi aboti mwana mwasi, akozala mbindo baposo mibale lokola tango amonaka makila na ye ya sanza. Bongo akolekisa mikolo tuku motoba na motoba mpo ete apetolama na makila na ye oyo ebimaki tango abotaki. **6** Soki mikolo ya kopetolama na ye ekoki, ezala abotaki mwana mobali to mwana mwasi, akomema epai ya Nganga-Nzambe, na ekotelo ya Ndako ya kapo ya Bokutani, mwana meme ya mobu moko lokola mbeka ya kotumba mpe ebenga moko ya mboka to ebenga moko ya zamba lokola mbeka mpo na masumu. **7** Nganga-Nzambe akobonza bambeka yango liboso ya Yawe mpe sima, akosala mosala ya bolimbisi masumu ya mwasi. Soki kaka asilisi kosala yango nde mwasi akokoma peto. Wana nde mobeko mpo na mwasi oyo aboti mwana mobali to mwana mwasi. **8** Soki azangi makoki ya kozwa mwana meme, akoki komema bana mibale ya ebenga ya mboka to bibenga mibale ya zamba: moko mpo na mbeka ya kotumba, mpe mosusu, mpo na mbeka mpo na masumu. Sima na Nganga-Nzambe kosala mosala ya bolimbisi masumu, mwasi akokoma peto. › »

13 Yawe alobaki na Moyize mpe Aron: **2** « Soki poso ya nzoto ya moto ebimisi bambuma ya mike-mike to esali kolokoto to lipalata, bongo ezwi lolenge ya bokono ya maba, bakomema moto yango epai ya Nganga-Nzambe Aron to epai ya moko kati na bana na ye, Banganga-Nzambe. **3** Nganga-Nzambe akotala malamu poso ya nzoto oyo esili kozwa bokono. Soki amoni ete bapwale oyo ezali na esika oyo ezwi bokono na poso ebongwani mpe ekomi pembe; bongo bapota efungwami na poso ya nzoto, wana elakisi ete ezali bokono ya maba; mpe Nganga-Nzambe akoki koloba mbala moko ete moto yango azali mbindo. **4** Soki

lipalata oyo ebimi na poso ezali ya pembe mpe ezali kongenga, bongo efungwami te mpo na kosala pota na poso ya nzoto, Nganga-Nzambe akolongola kati na lisanga, moto oyo abeli mpe akotia ye na esika oyo akozala ye moko mikolo sambo. **5** Sima na mikolo yango sambo, Nganga-Nzambe akotala ye lisusu malamu: soki amoni ete lipalata oyo ebimaki na poso ya nzoto efungwami te mpe epanzani te na nzoto mobimba, akotika moto oyo abeli na esika oyo atiaki ye mpo ete asala lisusu mikolo sambo. **6** Sima na mikolo sambo yango, Nganga-Nzambe akotala ye lisusu malamu: soki lipalata oyo ebimaki na poso ya nzoto ekawuki mpe epanzani te na nzoto mobimba, Nganga-Nzambe akoloba ete moto yango azali mbindo te; ezali kolokoto ya pamba. Moto yango akosukola bilamba na ye mpo ete azali mbindo te. **7** Nzokande, soki sima na Nganga-Nzambe kotala mpe koloba ete moto yango azali peto, kolokoto yango epanzani na poso, moto yango asengeli kozonga epai ya Nganga-Nzambe mpo ete atala ye lisusu. **8** Soki amoni ete kolokoto epanzani na poso ya nzoto, Nganga-Nzambe akoloba ete moto yango azali na bokono ya maba mpe azali mbindo. **9** Soki moto azwi bokono ya maba, basengeli komema ye epai ya Nganga-Nzambe. **10** Nganga-Nzambe akotala ye malamu. Soki amoni ete poso ya nzoto na ye ebimisi bambuma ya pembe ya mike-mike, ekomisi bapwale ya nzoto na ye pembe, efungwami mpe ebimisi bapota, **11** wana elakisi ete ezali bokono ya maba ya libela kati na poso ya nzoto na ye, mpe Nganga-Nzambe akoloba ete moto yango azali mbindo. Ekozala na tina te kotia ye na esika oyo akozala ye moko, pamba te emonani ete azali mbindo. **12** Kasi soki bokono na ye ya maba ebimisi bambuma ya mike-mike na poso ya nzoto na ye mobimba, kobanda na

moto kino na makolo, na bisika nyonso oyo Nganga-Nzambe
akoki kotala, **13** Nganga-Nzambe akotala ye lisusu malamu: soki
amoni ete bambuma ya mike-mike etondi ye penza na nzoto
mobimba, akoloba ete moto yango azali mbindo te mpo ete
akomi pembe nzoto mobimba. **14** Kasi akokoma mbindo na
mokolo kaka poso ya nzoto na ye ekofungwama mpe ekobimisa
bapota. **15** Soki kaka Nganga-Nzambe atali mpe amoni bapota
oyo ebimi na poso, akoloba ete moto yango azali mbindo mpe
bapota oyo efungwami ezali mbindo: ezali bokono ya maba.
16 Mpe soki bapota oyo efungwami ekomi lisusu pembe, moto
yango akozonga lisusu epai ya Nganga-Nzambe **17** mpo ete
atala ye malamu. Soki Nganga-Nzambe amoni ete bapota yango
ekomi penza pembe, akoloba ete nzoto ezali mbindo te mpe ye
moko moto yango azali mbindo te. **18** Soki moto moko abelaki
bibon mpe yango ekawuki; **19** bongo bambuma mike-mike ya
pembe to lipalata ya mwa pembe mpe mwa motane ebimi na
esika oyo bibon ezalaki, moto yango asengeli kokende epai
ya Nganga-Nzambe oyo akotala ye malamu. **20** Soki Nganga-
Nzambe amoni ete lidusu moko esalemi na poso ya nzoto ya
moto wana, bapwale na ye ebongwani mpe ekomi pembe,
akoloba ete moto yango azali mbindo, pamba te ezali bokono ya
maba oyo ebimi na esika oyo elembo ya pota ya bibon ezali. **21**
Nzokande, soki na ngonga ya kotala ye, Nganga-Nzambe amoni
te bapwale ya moto yango kobongwana pembe mpe lidusu
kosalema na poso na ye, akotia ye na esika oyo akozala ye
moko mpo na mikolo sambo. **22** Sima na yango, soki Nganga-
Nzambe amoni ete lipalata yango epanzani na poso ya nzoto,
akoloba ete moto yango azali mbindo, pamba te azali na bokono
ya maba. **23** Kasi soki lipalata yango epanzani te, wana elakisi

ete ezali bobele elembo ya pota ya bibon; mpe Nganga-Nzambe akoloba ete moto yango azali na ye mbindo te. **24** Soki poso ya nzoto ya moto moko eziki na moto, bongo litono moko ya pembe to ya motane esalemi kati na esika oyo eziki, **25** Nganga-Nzambe akotala moto yango malamu: soki bapwale oyo ezali kati na litono ebongwani, ekomi pembe mpe litono yango kati na poso ebongwani, esali pota: elakisi ete ezali bokono ya maba nde ebimi na esika oyo ezikaki. Boye, Nganga-Nzambe akoloba ete moto yango azali mbindo, pamba te azali na bokono ya maba. **26** Nzokande, soki tango Nganga-Nzambe atali moto yango malamu, amoni te bapwale ya pembe kati na litono; mpe soki litono ebongwani te, esali na yango pota te na poso mpe epanzani te; akotia ye na esika oyo akozala ye moko mpo na mikolo sambo. **27** Na mokolo ya sambo, Nganga-Nzambe akotala ye malamu: soki litono epanzani solo na poso, Nganga-Nzambe akoloba ete moto yango azali mbindo, pamba te ezali bokono ya maba. **28** Nzokande, soki litono yango etikali kaka esika moko, epanzani te na poso kasi ekawuki, wana etalisi ete ezali kaka kobeba ya poso ya nzoto mpo na kozika na ye na moto. Boye Nganga-Nzambe akoloba ete azali mbindo te, pamba te ezali kaka elembo ya pota ya moto. **29** Soki mobali to mwasi abeli bokono ya poso ya nzoto, ezala na moto to na mbanga, **30** Nganga-Nzambe akotala malamu poso ya nzoto ya moto yango: soki amoni ete bapota ebimi na poso ya nzoto ya moto yango, bapwale eteli mpe kotela na yango epanzani, akoloba ete mobali to mwasi yango azali mbindo, pamba te ezali lipalata ya moto to ya mbanga. **31** Nzokande, soki Nganga-Nzambe amoni ete poso ya nzoto ebimisi na yango bapota te, atako bapwale ezali kaka ya mwindo, akotia ye na esika

oyo akozala ye moko mpo na mikolo sambo. **32** Na mokolo ya sambo, Nganga-Nzambe akotala malamu poso: soki bokono yango epanzani te, bapwale eteli te, bapota ebimi te na poso, **33** mobeli akokokola suki na ye kasi akotika suki oyo ezali na bisika oyo bokono emonani. Bongo Nganga-Nzambe akotia lisusu mobeli na esika oyo akozala ye moko mpo na mikolo sambo. **34** Na mokolo ya sambo, Nganga-Nzambe akotala malamu bokono yango ya poso ya nzoto: soki epanzani te mpe ebimisi bapota te, Nganga-Nzambe akoloba ete mobali to mwasi yango azali mbindo te. Boye mobali to mwasi yango akosukola kaka bilamba na ye mpe akokoma peto. **35** Nzokande, atako Nganga-Nzambe asili koloba ete mobali to mwasi wana azali peto kasi soki bokono yango epanzani ye kaka na poso ya nzoto, **36** Nganga-Nzambe akotala malamu: lokola bokono epanzani ye penza na poso ya nzoto, ekozala na tina te ete Nganga-Nzambe aluka lisusu koyeba soki bapwale eteli to te, pamba te mobali to mwasi yango azali penza mbindo. **37** Nzokande, soki bokono epanzani na yango te mpe bapwale ya mwindo ebimi na bisika oyo bokono ezali, wana elakisi ete mobeli abiki na bokono na ye mpe azali peto: Nganga-Nzambe akoloba ete azali peto. **38** Soki mobali to mwasi amoni matono ya pembe kobima na poso ya nzoto na ye, **39** Nganga-Nzambe akotala ye malamu: soki pembe ya matono yango ezali na yango ya pete, wana elakisi ete ezali na yango penza bokono te: moto yango azali peto. **40** Soki suki ya mobali moko ekatani, bongo akomi na libandi, elakisi te ete akomi mbindo. **41** Soki suki yango ekataneli ye na mbunzu, bongo akomi na libandi, wana elakisi ete azali peto. **42** Kasi soki lipalata moko ya mwa pembe mpe ya mwa motane ebimi ye na libandi, ezala na dikosi to

na mbunzu, wana elakisi ete bokono ya maba ebandi kobima ye na libandi. **43** Nganga-Nzambe akotala ye malamu: soki amoni ete bokono yango ya maba ebandi kobimisa bambuma ya mike-mike ya mwa pembe mpe ya mwa motane, ezala na dikosi to na mbunzu; wana elakisi ete azali na bokono ya maba na libandi. **44** Boye mobali yango azali na bokono ya maba, azali mbindo; mpe Nganga-Nzambe asengeli koloba ete azali mbindo mpo na bokono oyo akomi na yango na moto. **45** Moto oyo azwi bokono ya boye asengeli kolata bilamba epasuka, akokatisa suki te, akozipa mandefu na ye mpe akoganga: ‹ Mbindo! Mbindo! › **46** Lokola bokono oyo akomi na yango ezali mbindo, ye moko mpe akozala mbindo. Boye akotonga ndako na ye mosika na bato mpe akovanda libanda ya molako. **47** Soki elamba ya kolata ezwi mbungi, ebebi mpe ekomi lokola nzoto ya moto oyo abeli bokono ya maba, ezala elamba basala na lino to na bapwale ya meme **48** to elamba ya pete to elamba ya lino mpo na komibatela na malili to elamba basala na bapwale ya meme to mpe ezala mbungi yango emonani na likolo ya eloko basala na kapo ya pete to na kapo ya makasi, **49** soki mbungi yango ezwi langi ya mayi ya pondu to ezwi langi ya motane, na likolo ya elamba, wana elakisi ete ezali litono ya maba; boye basengeli komema yango epai ya Nganga-Nzambe mpo ete atala yango malamu. **50** Sima na Nganga-Nzambe kotala yango malamu, akotia yango na esika oyo ekozala yango moko mpo na mikolo sambo. **51** Na mokolo ya sambo, Nganga-Nzambe akotala lisusu malamu litono yango. Soki amoni ete epanzani na likolo ya elamba ya kolata, ya elamba ya pamba, ya elamba ya malili to na likolo ya kapo; wana elakisi ete ezali litono ya bokono ya maba oyo bakoki kolongola te mpe elakisi lisusu ete elamba

yango ezali mbindo. **52** Boye basengeli kotumba elamba yango, atako ezali ndenge nini, pamba te ezali na litono oyo bakoki kolongola te: basengeli kotumba yango. **53** Nzokande, soki sima na kotala elamba yango malamu, Nganga-Nzambe amoni ete litono epanzani te na likolo ya elamba yango to na likolo ya kapo, **54** Nganga-Nzambe akopesa mitindo ete basukola yango; bongo akotia yango lisusu na esika oyo ekozala yango moko mpo na mikolo sambo. **55** Sima na kosukola yango, Nganga-Nzambe akotala lisusu malamu litono; soki amoni ete ebongwani te mpe epanzani na yango te, wana elakisi ete elamba ezali mbindo mpe esengeli kotumba yango na moto: ezali elamba oyo ebebi na liboso mpe na sima. **56** Nzokande, soki Nganga-Nzambe, sima na kotala malamu elamba, amoni ete litono elongwaki na tango basukolaki elamba; akokata kaka eteni ya elamba epai wapi litono ezali. **57** Soki sima na mwa tango, litono yango ezongi lisusu, wana elakisi ete ezali bokono ya maba oyo ezali kokola. Boye esengeli kotumba na moto eteni oyo ezali na litono na elamba. **58** Tango bakosukola elamba oyo ezali na litono, soki litono yango elongwe, esengeli kosukola yango lisusu na mbala ya mibale mpo ete ezala peto. » **59** Wana nde mitindo oyo etali litono ya bokono ya maba na likolo ya elamba basala na bapwale ya meme to elamba ya lino, na likolo ya eloko nyonso basala na poso ya nyama, mpo na koyeba soki elamba ezali peto to mbindo.

14 Yawe alobaki na Moyize: **2** « Tala mobeko oyo etali moto oyo azali na bokono ya maba, na mokolo ya kopetolama na ye: ‹ Basengeli komema moto oyo azali na bokono ya maba epai ya Nganga-Nzambe. **3** Nganga-Nzambe akokende libanda ya molako mpo na kotala ye malamu. Soki abiki na bokono na

ye ya maba, **4** Nganga-Nzambe akopesa mitindo ete bamema
biloko oyo, mpo na kopetolama ya moto oyo abiki na bokono ya
maba: bandeke mibale ya peto mpe ya bomoi, eteni ya nzete
ya sedele, eteni ya elamba ya motane makasi mpe eteni ya
nzete ya izope. **5** Nganga-Nzambe akopesa mitindo ete bakata
kingo ya ndeke moko kati na bandeke wana mibale, na likolo ya
sani basala na mabele mpe etondi na mayi ya peto. **6** Bongo
akokamata ndeke ya mibale, ya bomoi, elongo na eteni ya nzete
ya sedele, eteni ya elamba ya motane makasi mpe eteni ya
nzete ya izope; akozindisa yango kati na makila ya ndeke oyo
bawuti kokata kingo na likolo ya mayi ya peto; **7** akosopa makila
yango mbala sambo na nzoto ya moto oyo asengeli kopetolama
na maba. Sima na yango, Nganga-Nzambe akotatola ete moto
yango akomi peto; mpe akotika ndeke oyo ya bomoi kopumbwa
mpe kokende na zamba. **8** Moto oyo asengeli na kopetolama
akosukola bilamba na ye, akokata bapwale na ye nyonso mpe
akomisukola nzoto na mayi; sima na yango, akokoma peto.
Bongo, akoki kozonga kati na molako, kasi akovanda mikolo
sambo libanda ya ndako na ye ya kapo. **9** Na mokolo ya sambo,
akokata lisusu bapwale na ye, suki na ye ya moto mpe ya
miso, mandefu na ye mpe bapwale nyonso mosusu; akosukola
bilamba na ye mpe akomisukola nzoto na mayi. Na bongo,
akozala peto. **10** Na mokolo ya mwambe, akokamata bana
meme mibale ezanga mbeba elongo na meme moko ya mwasi
ezanga mbeba mpe esili kokokisa mobu moko, kilo libwa ya
farine basangisa na mafuta lokola, likabo ya bambuma, mpe
kati-kati ya litele moko ya mafuta. **11** Nganga-Nzambe oyo azali
kosala mosala ya kopetola akotia ye elongo na makabo na ye
liboso ya Yawe, na ekotelo ya Ndako ya kapo ya Bokutani. **12**

Nganga-Nzambe akozwa mwana meme ya liboso mpe akobonza yango elongo na kati-kati ya litele moko ya mafuta lokola mbeka mpo na kozongisa boyokani; akotombola yango liboso ya Yawe. **13** Akokata mwana meme yango kingo na esika oyo babomaka banyama oyo babonzi epai ya Nzambe lokola mbeka mpo na bolimbisi masumu mpe lokola mbeka ya kotumba, kati na esika yango ya bule; pamba te, ezala mbeka mpo na kozongisa boyokani to mbeka mpo na bolimbisi masumu, ezali ya Nganga-Nzambe: ezali eloko ya bule koleka. **14** Nganga-Nzambe akozwa makila ya mbeka oyo ebonzami mpo na kozongisa boyokani, akopakola yango na likolo ya litoyi ya ngambo ya loboko ya mobali ya moto oyo azali komipetola, na mosapi ya liboso ya loboko na ye ya ngambo ya mobali mpe na mosapi ya liboso ya lokolo na ye ya ngambo ya loboko ya mobali. **15** Nganga-Nzambe akokamata kati-kati ya litele ya mafuta mpe akosopa ndambo na yango na loboko na ye ya ngambo ya mwasi. **16** Nganga-Nzambe akozindisa, kati na mafuta oyo asili kosopa na loboko na ye ya ngambo ya mwasi, mosapi ya mibale ya loboko na ye ya ngambo ya mobali mpe akosalela yango mpo na kosopa mbala sambo mafuta liboso ya Yawe. **17** Bongo kati na mafuta oyo ekotikala ye na loboko, Nganga-Nzambe akokamata ndambo na yango mpo na kopakola na likolo ya litoyi ya ngambo ya loboko ya mobali ya moto oyo azali komipetola, na mosapi ya liboso ya loboko na ye ya ngambo ya mobali mpe na mosapi ya liboso ya lokolo na ye ya ngambo ya loboko ya mobali, kaka na esika oyo awuti kotia makila ya mwana meme oyo ebonzami lokola mbeka mpo na kozongisa boyokani. **18** Bongo Nganga-Nzambe akosopa, na moto ya moto oyo azali komipetola, mafuta oyo ekotikala na loboko na ye mpo

na kosala, liboso ya Yawe, mosala ya bolimbisi masumu na ye. **19** Sima na yango, Nganga-Nzambe akobonza, liboso ya Nzambe, mbeka mpo na masumu, mpo ete asala mosala ya bolimbisi masumu ya moto oyo azali komipetola na mbindo na ye; mpe akokata lisusu kingo ya nyama oyo ebonzami lokola mbeka ya kotumba. **20** Nganga-Nzambe akotia mbeka yango na likolo ya etumbelo elongo na makabo ya farine. Boye, Nganga-Nzambe akosala mosala ya bolimbisi masumu ya moto yango, mpe akozala peto. **21** Soki moto yango azali mobola, bongo akoki kozwa te biloko wana nyonso, akokamata kaka mwana meme moko lokola mbeka mpo na kozongisa boyokani, mpo na kobonza yango mpo na mosala ya bolimbisi masumu ya moto yango; akobakisa na likolo na yango lokola makabo bakilo misato ya farine basangisa na mafuta mpe kati-kati ya litele moko ya mafuta. **22** Akobonza lisusu bibenga mibale kolanda bozwi na ye: moko lokola mbeka mpo na bolimbisi masumu, mosusu lokola mbeka ya kotumba. **23** Na mokolo ya mwambe, akomema yango epai ya Nganga-Nzambe, na ekotelo ya Ndako ya kapo ya Bokutani, liboso ya Yawe, mpo na kopetolama na ye. **24** Nganga-Nzambe akokamata mafuta mpe mwana meme oyo ebonzami lokola mbeka mpo na bolimbisi masumu, mpe akobonza yango epai na Yawe. **25** Akokata kingo ya mwana meme yango oyo ebonzami lokola mbeka mpo na bolimbisi masumu. Nganga-Nzambe akotia makila ya mbeka mpo na bolimbisi masumu, na likolo ya litoyi ya ngambo ya loboko ya mobali ya moto oyo azali komipetola, na mosapi ya liboso ya loboko na ye ya ngambo ya mobali mpe na mosapi ya liboso ya lokolo na ye ya ngambo ya loboko ya mobali. **26** Nganga-Nzambe akosopa lisusu ndambo ya mafuta na loboko na ye ya

ngambo ya mwasi. **27** Mpe na nzela ya mosapi ya mibale ya loboko na ye ya ngambo ya mobali, Nganga-Nzambe akokamata mpe akosopa mafuta yango mbala sambo, liboso ya Yawe. **28** Nganga-Nzambe akokamata ndambo mosusu mpe akotia yango na likolo ya litoyi ya ngambo ya loboko ya mobali, ya moto oyo azali komipetola, na mosapi ya liboso ya loboko na ye ya ngambo ya mobali mpe na mosapi na ye liboso ya lokolo na ye ya ngambo ya loboko ya mobali, mpe na bisika oyo atiaki makila ya mbeka mpo na bolimbisi masumu. **29** Bongo mpo na ndambo ya makila oyo ekotikala na loboko na ye ya mwasi, Nganga-Nzambe akosopa yango na moto ya moto oyo azali komipetola, mpo na kosala mosala ya bolimbisi masumu na ye liboso ya Yawe. **30** Nganga-Nzambe akozwa moko kati na bibenga mibale oyo moto wana abonzi kolanda bozwi na ye **31** mpe akobonza yango lokola mbeka mpo na masumu; bongo akobonza ebenga mosusu lokola mbeka ya kotumba elongo na makabo ya farine. Mpe Nganga-Nzambe akosala liboso ya Yawe, mosala ya bolimbisi masumu ya moto oyo azali komipetola. › **32** Wana nde mibeko oyo ezali kotala moto oyo abeli bokono ya maba, oyo azali penza na makoki te mpo na kopetolama na ye. » **33** Yawe alobaki na Moyize mpe Aron: **34** « Tango bokokota na mokili ya Kanana oyo napesi bino, soki natie litono ya maba na ndako moko ya mokili oyo napesi bino, **35** nkolo ndako asengeli kokende koloba boye epai ya Nganga-Nzambe: ‹ Namoni litono ya maba kati na ndako na ngai. › **36** Bongo Nganga-Nzambe akopesa mitindo ya kobima na ndako yango liboso ete ye akota kuna mpo na kotala malamu litono yango. Bongo akoloba ete biloko nyonso kati na ndako yango ezali peto. Sima na yango, Nganga-Nzambe akokota kati na

yango mpo na kotala malamu. **37** Akobanda kotala malamu litono yango kati na mir. Soki amoni ete ezwi langi ya mayi ya pondu to ya motane mpe esali lidusu kati na mir, **38** Nganga-Nzambe asengeli kobima wuta na ndako mpe kotelema na ekotelo na yango; bongo akokanga ndako yango mpo na mikolo sambo. **39** Na mokolo ya sambo, Nganga-Nzambe akozonga mpo na kotala lisusu malamu. Soki litono yango epanzani kati na mir, **40** Nganga-Nzambe akopesa mitindo ete balongola mabanga oyo ebebi na matono mpe babwaka yango libanda ya engumba na esika ya mbindo. **41** Bongo akosenga ete bakokola mir nyonso na ngambo na yango ya kati mpe babwaka libanda ya engumba na esika ya mbindo mabele nyonso oyo bakokola. **42** Sima, bakozongisa mabanga mosusu na bisika oyo balongolaki mpe bakozwa mabele mosusu mpo na kopakola ndako. **43** Sima na kolongola mabanga oyo ebebaki, kokokola bamir mpe kopakola mabele mosusu, soki litono esalemi lisusu, **44** Nganga-Nzambe akokende kotala lisusu malamu: soki amoni solo ete litono esalemi lisusu mpe epanzani, wana elakisi ete maba ezali kati na ndako mpe ndako yango ekokoma mbindo. **45** Boye bakokweyisa ndako yango: mabanga mpe mabaya na yango nyonso ekobwakama na libanda ya engumba na esika ya mbindo. **46** Na mikolo nyonso oyo ndako ekozala ya kokangama, moto nyonso oyo akokota akozala mbindo kino na pokwa. **47** Moto nyonso oyo akolekisa butu to kolia kati na ndako yango, asengeli kosukola bilamba na ye. **48** Nzokande, soki na ngonga ya kotala malamu ndako sima na kopakola yango mabele, Nganga-Nzambe amoni te kobima ya litono, wana akoloba ete ndako yango ezali peto, pamba te mbindo na yango esili kolongwa. **49** Boye mpo na kopetolama na yango, Nganga-

Nzambe akozwa bandeke mibale, mabaya ya sedele, eteni ya elemba ya motane makasi mpe eteni ya nzete ya izope; **50** akokata kingo ya ndeke ya liboso na likolo ya sani oyo basala na mabele mpe ezali na mayi ya peto kati na yango. **51** Akokamata mabaya ya sedele, eteni ya nzete ya izope, eteni ya elamba ya motane makasi mpe ndeke mosusu, akozindisa yango kati na makila ya ndeke oyo asilaki kokata kingo mpe kati na mayi ya peto oyo akobwaka na likolo ya ndako mbala sambo. **52** Akopetola ndako na nzela ya makila ya ndeke, ya mayi ya peto, ya ndeke oyo ezali na bomoi, ya mabaya ya sedele, ya eteni ya nzete ya izope mpe ya eteni ya elamba ya motane. **53** Bongo akotika ndeke oyo etikalaki ya bomoi kokende na zamba, na libanda ya engumba. Ezali ndenge wana nde akosala mosala ya bolimbisi masumu ya ndako; mpe ndako yango ekokoma peto. »
54 Wana nde mibeko oyo etali lolenge nyonso ya maba, litono,
55 maba ya elamba mpe ya ndako, **56** bambuma ya mike-mike, mapalata mpe matono oyo ezali kongenga, **57** mpo na kotalisa soki moto azali mbindo to te. Yango nde mibeko oyo etali maba.

15 Yawe alobaki na Moyize mpe Aron: **2** « Boloba na bana ya Isalaele mpe boyebisa bango: ‹ Soki nzoto ya mibali ya mobali moko ezali kobimisa tofina to mayi, kobima yango ekomisi mobali yango mbindo. **3** Ata soki tofina to mayi ekobi kobima na nzoto na ye to ekangami, azali kaka mbindo. Tala ndenge kobima ya tofina to ya mayi yango ekomisaka moto mbindo: **4** mbeto nyonso oyo mobali oyo azali kobimisa tofina to mayi na nzoto na ye ya mibali akolala to eloko nyonso oyo akovandela ekokoma mbindo. **5** Moto nyonso oyo akosimba mbeto na ye asengeli kosukola bilamba na ye mpe nzoto na ye na mayi, mpe akozala mbindo kino na pokwa. **6** Moto oyo akovanda

likolo ya eloko oyo mobali oyo azali kobima tofina to mayi na nzoto na ye ya mibali avandelaki, asengeli kosukola bilamba na ye mpe nzoto na ye na mayi, mpe akozala mbindo kino na pokwa. **7** Moto oyo akosimba mobali oyo azali kobima tofina to mayi na nzoto na ye ya mibali, asengeli kosukola bilamba na ye mpe nzoto na ye na mayi, mpe akozala mbindo kino pokwa. **8** Soki mobali oyo azali kobima tofina to mayi na nzoto na ye ya mibali abwakeli moto oyo azali peto soyi, moto yango asengeli kosukola bilamba na ye mpe nzoto na ye na mayi, mpe akozala mbindo kino na pokwa. **9** Eloko nyonso oyo mobali oyo azali kobima tofina to mayi na nzoto na ye ya mibali akovandela likolo ya mpunda tango azali kosala mobembo, ekokoma mbindo. **10** Moto nyonso oyo akosimba eloko nyonso kati na biloko oyo ezali na se ya mobali yango, akozala mbindo kino na pokwa; mpe moto nyonso oyo akolokota biloko yango asengeli kosukola bilamba na ye mpe nzoto na ye na mayi, mpe akozala mbindo kino na pokwa. **11** Moto nyonso oyo mobali oyo azali kobima tofina to mayi na nzoto na ye ya mibali akosimba na kozanga komisukola maboko na mayi, asengeli kosukola bilamba na ye mpe nzoto na ye na mayi, mpe akozala mbindo kino na pokwa. **12** Mbeki nyonso oyo esalema na mabele oyo bakosimba na mobali oyo azali kobima tofina to mayi, basengeli kopanza yango; mpe eloko nyonso oyo esalema na nzete basengeli kosukola yango na mayi. **13** Soki tofina to mayi etiki kobima na nzoto ya mibali ya mobali yango, akotanga mikolo sambo mpo na kopetolama na ye; sima akosukola bilamba na ye, akosukola nzoto na ye na mayi ya etima mpe akokoma peto. **14** Na mokolo ya mwambe, akozwa bibenga mibale ya zamba to bana bibenga mibale mpe akoya liboso ya Yawe na ekuke ya

Ndako ya kapo ya Bokutani. Akopesa yango epai ya Nganga-Nzambe. **15** Nganga-Nzambe akobonza yango, moko lokola mbeka ya masumu mpe mosusu lokola mbeka ya kotumba. Na nzela wana nde Nganga-Nzambe akosala mosala ya bolimbisi masumu mpo na mobali yango liboso ya Yawe likolo ya kobima tofina to mayi na nzoto na ye ya mibali. **16** Soki mobali abimi mayi ya mibali na nzoto na ye ya mibali, asengeli kosukola nzoto na ye mobimba na mayi mpe akozala mbindo kino na pokwa. **17** Elamba nyonso to eloko nyonso oyo esalema na poso ya nyama oyo ekweyeli mayi ya mibali, esengeli basukola yango na mayi, mpe ekozala mbindo kino na pokwa. **18** Soki mobali asangisi nzoto na mwasi, bango mibale basengeli kosukola nzoto na mayi mpe bakozala mbindo kino na pokwa. **19** Soki mwasi amoni makila na ye ya sanza, akozala mbindo mikolo sambo, mpe moto nyonso oyo akosimba ye akozala mbindo kino na pokwa. **20** Eloko nyonso oyo akolalela na tango wana ekokoma mbindo, mpe eloko nyonso oyo akovandela ekokoma mbindo. **21** Moto nyonso oyo akosimba mbeto na ye akosukola bilamba na ye mpe nzoto na ye na mayi mpe akozala mbindo kino na pokwa. **22** Moto nyonso oyo akosimba eloko oyo mwasi yango avandeli, asengeli kosukola bilamba na ye mpe nzoto na ye na mayi, mpe akozala mbindo kino na pokwa. **23** Soki eloko ezali na mbeto na ye to likolo ya eloko oyo avandeli, moto oyo akosimba yango akozala mbindo kino na pokwa. **24** Soki mobali moko asangisi na ye nzoto mpe makila na ye ya sanza ezwi mobali yango, akozala mbindo mikolo sambo. Bongo mbeto nyonso oyo mobali yango akolalela, ekokoma mbindo. **25** Soki mwasi azali kobima makila mikolo ebele na tango oyo amonaka makila na ye ya sanza te to azali kokoba kobima makila penza na tango

oyo amonaka makila na ye ya sanza, akozala mbindo mikolo nyonso oyo azali kobima makila lokola na mikolo oyo amonaka makila na ye ya sanza. **26** Mbeto nyonso oyo akolalela na tango oyo makila na ye ezali kokoba kobima, ekozala mbindo; mpe eloko nyonso oyo akovandela ekokoma mbindo lokola na tango oyo amonaka makila na ye ya sanza. **27** Moto nyonso oyo akosimba biloko wana akokoma mbindo. Asengeli kosukola bilamba mpe nzoto na ye na mayi; akozala mbindo kino na pokwa. **28** Soki apetolami na kobima makila na ye, asengeli kotanga mikolo sambo; sima na yango, akokoma peto. **29** Na mokolo ya mwambe, akozwa bibenga mibale ya zamba to bana bibenga mibale mpe akomema yango epai ya Nganga-Nzambe na ekuke ya Ndako ya kapo ya Bokutani. **30** Nganga-Nzambe akobonza yango, moko lokola mbeka ya masumu mpe mosusu lokola mbeka ya kotumba. Na nzela wana nde Nganga-Nzambe akosala mosala ya bolimbisi masumu mpo na mwasi yango liboso ya Yawe mpo na mbindo ya kobima makila na ye. **31** Bosengeli kosala ete bana ya Isalaele bazala mosika ya makambo oyo ekokomisa bango mbindo; boye bakokufa te na mbindo na bango, na kokomisa mbindo Mongombo na Ngai, oyo ezali kati na bango. › **32** Oyo nde mibeko mpo na mobali oyo azali kobima tofina to mayi na nzoto na ye ya mibali to mpo na mobali oyo abimi mayi ya mibali oyo ekomisi ye mbindo; **33** mpo na mwasi oyo azali komona makila na ye ya sanza mpe mpo na mobali oyo azali kobima tofina to mayi to mpo na mwasi oyo azali kobima makila, mpe mpo na mobali oyo asangisi nzoto na mwasi ya mbindo. »

16 Yawe alobaki na Moyize, sima na kufa ya bana mibali mibale ya Aron, oyo bakufaki tango bapusanaki liboso ya Yawe. **2** Yawe

alobaki na Moyize: « Loba na Aron, ndeko na yo ya mobali, ete
akotaka tango nyonso te na Esika ya bule, na sima ya rido,
liboso ya esika ya bolimbisi masumu, likolo ya Sanduku mpo
ete akufa te; pamba te namimonisaka na nzela ya lipata likolo
ya esika ya bolimbisi masumu. **3** Tala ndenge Aron akobanda
kokota na Esika ya bule: akomema ngombe moko ya mobali
lokola mbeka ya masumu mpe meme moko ya mobali lokola
mbeka ya kotumba. **4** Akolata na nzoto na ye: nzambala ya bule
basala na lino mpe bakaputula ya lino; akomikanga mokaba ya
lino mpe kitendi ya lino na moto na ye. Lokola bilamba oyo ezali
ya bule, asengeli komisukola nzoto na ye na mayi liboso ya
kolata yango. **5** Aron akozwa kati na lisanga ya bana ya Isalaele:
bantaba mibale ya mibali lokola mbeka ya masumu mpe meme
moko ya mobali lokola mbeka ya kotumba. **6** Aron akobonza
mpo na ye moko, ngombe ya mobali lokola mbeka ya masumu
mpe akosala mosala ya bolimbisi masumu mpo na ye moko
mpe mpo na ndako na ye. **7** Akozwa bantaba ya mibali nyonso
mibale mpe akotia yango liboso ya Yawe, na ekotelo ya Ndako
ya kapo ya Bokutani. **8** Aron akobeta zeke mpo na bantaba ya
mibali nyonso mibale: moko mpo na Yawe, mpe mosusu, mpo
na Azazeli. **9** Bongo Aron akomema ntaba oyo zeke ekolakisa
ete ezali mpo na Yawe, mpe akobonza yango lokola mbeka mpo
na masumu. **10** Kasi ntaba ya mobali oyo zeke ekolakisa ete
ezali mpo na Azazeli, akomema yango ya bomoi liboso ya Yawe
mpo ete basala na yango mosala ya bolimbisi masumu, bongo
bakotinda yango na esobe mpo na Azazeli. **11** Aron akobonza,
mpo na ye moko, ngombe ya mobali lokola mbeka mpo na
masumu mpe akosala mosala ya bolimbisi masumu na ye moko
mpe ya ndako na ye. Sima na ye kokata kingo ya ngombe ya

mobali oyo abonzi mpo na ye moko lokola mbeka ya masumu,
12 akotondisa mbabola ya kotumba malasi na makala ya moto
oyo ewuti na etumbelo liboso ya Yawe mpe akotondisa maboko
na ye mibale na malasi ya putulu, bongo akomema yango na
sima ya rido. **13** Akotia malasi na moto liboso ya Yawe mpo ete
milinga na yango ezipa esika ya bolimbisi oyo ezali likolo ya
Sanduku ya Boyokani mpo ete akufa te. **14** Akozwa makila ya
ngombe ya mobali mpe, na nzela ya mosapi na ye, akobwaka
yango liboso ya esika ya bolimbisi masumu, na ngambo ya
este. Boye, na nzela ya mosapi na ye, akobwaka makila mbala
sambo liboso ya esika ya bolimbisi masumu. **15** Akokata kingo
ya ntaba ya mobali ya mbeka mpo na masumu ya bato mpe
akomema makila na yango na sima ya rido. Bongo akosala na
makila yango ndenge asalaki na makila ya ngombe ya mobali:
akobwaka liboso mpe likolo ya esika ya bolimbisi masumu. **16**
Na nzela wana, akosala mosala ya bolimbisi masumu mpo na
Esika ya bule likolo ya mbindo, botomboki mpe masumu ya
bana ya Isalaele. Akosala mpe ndenge moko mpo na Ndako ya
kapo ya Bokutani oyo ezali elongo na bango kati na mbindo na
bango. **17** Moto moko te akozala kati na Ndako ya kapo ya
Bokutani tango Aron akokota kuna mpo na kosala mosala ya
bolimbisi masumu kati na Esika ya bule kino tango akobima
na libanda. Mpe akosala mosala ya bolimbisi masumu mpo na
ye moko, mpo na ndako na ye mpe mpo na lisanga mobimba
ya Isalaele. **18** Sima na yango, akobima mpo na kokende na
etumbelo oyo ezali liboso ya Yawe mpe akosala mosala ya
bolimbisi masumu mpo na etumbelo yango. Akozwa makila
ya ngombe ya mobali mpe ya ntaba ya mobali mpe akotia
yango na maseke ya etumbelo. **19** Mpe na nzela ya mosapi

na ye, akobwaka makila mbala sambo na etumbelo. Ezali na nzela wana nde akopetola mpe akobulisa yango na mbindo ya bana ya Isalaele. **20** Tango Aron akosilisa kosala mosala ya bolimbisi masumu mpo na Esika ya bule, mpo na Ndako ya kapo ya Bokutani mpe mpo na etumbelo, akomema ntaba ya mobali ya bomoi. **21** Aron akotia maboko na ye mibale na moto ya ntaba yango, akotubela mabe, botomboki mpe masumu nyonso ya bana ya Isalaele na moto ya ntaba yango. Na nzela wana akotia masumu nyonso na moto ya ntaba yango; sima akopona moto moko mpo na kobengana ntaba yango na esobe. **22** Boye ntaba ekomema masumu na bango nyonso na esika oyo ezanga bato, mpe moto yango akotika ntaba kokende na esobe. **23** Bongo Aron akokota na Ndako ya kapo ya Bokutani, akolongola bilamba ya lino oyo alataki tango akotaki na Esika ya bule mpe akotika yango kuna. **24** Akosukola nzoto na ye na mayi na esika moko ya bule; mpe akolata bilamba na ye. Sima, akobima libanda mpe akobonza mbeka ya kotumba mpo na ye moko mpe mpo na bato. Na nzela wana nde akosala mosala ya bolimbisi masumu mpo na ye moko mpe mpo na bato. **25** Akotumba mafuta ya mbeka ya masumu na likolo ya etumbelo. **26** Moto oyo akobengana ntaba ya mobali mpo na Azazeli, asengeli kosukola nzoto na ye na mayi; mpe sima na yango, akozonga na molako. **27** Bakomema libanda ya molako ngombe ya mobali mpe ntaba ya mobali ya mbeka ya masumu oyo bamemaki makila na yango na Esika ya bule mpo na kosala mosala ya bolimbisi masumu mpe bakotumba na moto poso na yango, misuni na yango mpe banyei na yango. **28** Moto oyo akotumba yango asengeli kosukola na mayi bilamba na ye mpe nzoto na ye, sima na yango nde akoki kozonga na molako. **29**

Tala malako oyo bosengeli kosalela mpo na libela: na mokolo ya zomi ya sanza ya sambo, ezala mwana mboka to mopaya oyo avandi kati na bino, bosengeli komikitisa mpe bokosala mosala ata moko te, **30** pamba te na mokolo wana nde bokosala mosala ya bolimbisi masumu mpo na bino mpe kopetolama bino. Boye bokopetolama na masumu na bino nyonso liboso ya Yawe. **31** Ekozala mpo na bino mokolo ya Saba, mokolo ya bopemi, mpe bosengeli komikitisa. Ezali malako ya libela. **32** Nganga-Nzambe oyo bakopakola mafuta mpe akobulisama mpo na kosala mosala ya bonganga-Nzambe na esika ya tata na ye, akosala mosala ya bolimbisi masumu. Akolata bilamba ya bule ya lino. **33** Akosala mosala ya bolimbisi masumu mpo na ndako ya bule, mpo na Ndako ya kapo ya Bokutani, mpo na etumbelo, mpo na Nganga-Nzambe mpe mpo na bato nyonso ya lisanga. **34** Oyo nde ekozala mpo na bino malako ya libela: mbala moko na mobu, bokosala mosala ya bolimbisi masumu nyonso ya bana ya Isalaele. » Mpe basalaki ndenge kaka Yawe atindaki Moyize.

17 Yawe alobaki na Moyize: **2** « Yebisa Aron, bana na ye ya mibali mpe bana nyonso ya Isalaele, mpe loba na bango: ‹ Tala maloba oyo Yawe alobi: **3** ‘Moto nyonso kati na bana ya Isalaele, oyo akokata kingo ya ngombe, ya meme to ya ntaba, ezala kati na molako to na libanda ya molako; **4** mpe amemi yango te na ekotelo ya Ndako ya kapo ya Bokutani mpo na kobonza yango lokola likabo epai na Yawe liboso ya Mongombo ya Yawe, makila na yango ekotangama na moto ya moto yango. Lokola asopi makila, bakolongola ye kati na bato na ye. **5** Boye, na esika ete bana ya Isalaele bamemaka bambeka na bango na bilanga, bakomema yango mpo na Yawe epai ya Nganga-

Nzambe, na ekotelo ya Ndako ya kapo ya Bokutani lokola mbeka
ya boyokani epai na Yawe. **6** Nganga-Nzambe akobwaka makila
na etumbelo ya Yawe, na ekotelo ya Ndako ya kapo ya Bokutani
mpe akotumba mafuta na yango lokola mbeka oyo solo kitoko na
yango ekosepelisa Yawe. **7** Bana ya Isalaele bakobonza lisusu
te bambeka na bango epai banzambe ya bikeko ya bantaba ya
mibali, oyo basambelaka. Oyo ekozala malako ya libela mpo na
bango mpe mpo na milongo oyo ekoya.' › **8** Loba na bango: ‹
Moto nyonso ya Isalaele to mopaya nyonso oyo azali kati na
bango, oyo akobonza mbeka ya kotumba to mbeka mosusu, **9**
na kozanga komema yango na ekotelo ya Ndako ya kapo ya
Bokutani mpo na kobonza yango epai ya Yawe, bakolongola ye
kati na bato ya Isalaele. **10** Nakobalukela mpe nakolongola kati
na bato na ye, moto nyonso oyo akolia makila, azala moto ya
Isalaele to mopaya nyonso oyo avandi kati na bango; **11** pamba
te bomoi ya ekelamu nyonso ezali kati na makila. Napesi bino
yango mpo ete bosala na yango mosala ya bolimbisi masumu
mpo na bomoi na bino, na etumbelo. Lokola bomoi ya moto ezali
kati na makila, yango wana makila esalaka mosala ya bolimbisi
masumu. **12** Boye, nalobaki na bana ya Isalaele: 'Moto moko te
mpe mopaya moko te kati na bino akoki kolia makila.' **13** Moto
nyonso kati na bana ya Isalaele to mopaya oyo avandi kati na
bango, oyo akokende bokila mpe akokanga nyama ya zamba
to ndeke oyo baliaka, asengeli kosopa makila na yango mpe
kozipa yango na mabele, pamba te bomoi ya ekelamu nyonso
ezali kati na makila na yango. **14** Yango wana, nalobaki na bana
ya Isalaele: 'Bokoki kolia makila ya ekelamu ata moko te, pamba
te bomoi ya ekelamu nyonso ezali kati na makila na yango. Moto
oyo akolia yango, bakolongola ye kati na bato.' **15** Moto nyonso,

azala mwana mboka to mopaya, oyo akolia mosuni ya nyama oyo ekufi yango moko to oyo babomi na nyama ya zamba, akosukola bilamba na ye mpe nzoto na ye na mayi. Akozala mbindo kino na pokwa, sima na yango akokoma peto. **16** Kasi soki asukoli bilamba mpe nzoto na ye te, akomema ngambo. › »

18 Yawe alobaki na Moyize: **2** « Yebisa bana ya Isalaele: ‹ Ngai nazali Yawe, Nzambe na bino. **3** Bokoki te kosala makambo ndenge esalemaka na Ejipito epai wapi bozalaki kovanda to na Kanana epai wapi nazali komema bino. **4** Bosengeli kotosa bobele mibeko mpe bikateli na Ngai. Nazali Yawe, Nzambe na bino. **5** Bobatela mitindo mpe mibeko na Ngai, pamba te moto oyo akosalela yango akobika bomoi na ye na nzela na yango. Nazali Yawe. **6** Mobali moko te akosangisa nzoto na mwasi ya libota na ye penza. Nazali Yawe. **7** Okosambwisa te tata na yo na kosangisa nzoto na mama na yo. Lokola azali mama na yo, kosambwisa ye te. **8** Okosangisa nzoto te na mwasi mosusu ya tata na yo, soki te okosambwisa tata na yo. **9** Okosangisa nzoto te na ndeko na yo ya mwasi, ezala na mwana mwasi ya tata na yo to ya mama na yo, oyo abotami na ndako to na libanda ya ndako. **10** Okosangisa nzoto te na mwana mwasi ya mwana na yo ya mobali to ya mwasi; kosambwisa ye te. **11** Okosangisa nzoto te na mwana mwasi ya mwasi ya tata na yo, azali ndeko na yo ya mwasi. **12** Okosangisa nzoto te na ndeko mwasi ya tata na yo, azali tata mwasi na yo. **13** Okosangisa nzoto te na ndeko mwasi ya mama na yo, azali mama leki to mama kulutu na yo. **14** Okosambwisa te ndeko mobali ya tata na yo na kosangisa nzoto na mwasi na ye. Azali mama na yo. **15** Okosangisa nzoto te na bokilo na yo. Azali mwasi ya mwana na yo, kosangisa na ye nzoto te. **16** Okosambwisa te ndeko na yo ya mobali na

kosangisa nzoto na mwasi na ye. **17** Okosangisa nzoto te na
mama mpe na mwana na ye ya mwasi to na mwana mwasi ya
mwana na ye ya mobali mpe ya mwasi; pamba te bazali makila
moko mpe ekozala likambo ya nkele penza na miso ya Nzambe.
18 Okosangisa nzoto te na ndeko mwasi ya mwasi na yo, wana
mwasi na yo azali nanu na bomoi, noki te ekoyeisa bombanda.
19 Okosangisa nzoto te na mwasi oyo azali komona makila na
ye ya sanza, pamba te azali mbindo. **20** Okosangisa nzoto te na
mwasi ya moninga na yo, noki te okokoma mbindo elongo na
ye. **21** Okopesa moko kati na bana na yo te lokola mbeka epai
ya nzambe Moloki, pamba te osengeli te kobebisa lokumu ya
Kombo ya Nzambe na yo. Ngai nazali Yawe. **22** Okosangisa
nzoto te na mwana mobali ndenge basangisaka nzoto na mwana
mwasi; ezali likambo ya nkele. **23** Okosangisa nzoto te na
nyama, noki te okokoma mbindo elongo na yango. Ndenge
moko mpe mwasi akosangisa nzoto te na nyama: ezali kotiola
Nzambe. **24** Bomikomisa mbindo te na moko ya makambo oyo,
pamba te ezali na nzela na yango nde bato ya bikolo oyo nazali
kobengana liboso na bino bamikomisaki mbindo. **25** Lokola
mboka yango moko mpe ekomaki mbindo, napesaki yango mpe
etumbu mpo na lisumu na yango; bongo esanzaki bavandi na
yango. **26** Kasi, ezala mwana mboka to mopaya oyo bazali
kati na bino, bosengeli kotosa malako mpe bikateli na Ngai;
mpe bosengeli koboya kosala makambo nyonso oyo ya nkele
na miso ya Nzambe. **27** Pamba te bato oyo bazalaki kovanda
na mboka oyo liboso na bino babandaki kosala makambo oyo
nyonso, bongo mboka ekomaki mbindo. **28** Bino bokeba ete
bokomisa mboka mbindo te, mpo ete yango esanza bino te
ndenge esanzaki bato ya bikolo oyo bazalaki liboso na bino. **29**

Moto nyonso oyo akosala moko ya makambo oyo ya nkele na miso ya Nzambe, esengeli balongola ye kati na bato na ye. **30** Boye, bobatela malako na Ngai mpe bolanda ata likambo moko te kati na makambo mabe oyo ezalaki kosalema liboso ete bino boya, mpo ete bomikomisa mbindo te na nzela na yango. Nazali Yawe, Nzambe na bino. › »

19 Yawe alobaki na Moyize: **2** « Yebisa lisanga mobimba ya bana ya Isalaele: ‹ Bozala bule, pamba te Ngai Yawe, Nzambe na bino, nazali Bule. **3** Moto nyonso kati na bino asengeli kotosa mama mpe tata na ye, mpe bosengeli kotosa mikolo na Ngai ya Saba. Nazali Yawe, Nzambe na bino. **4** Bomipesa te na banzambe ya bikeko to bomisalela te banzambe ya bikeko ya bibende; Ngai nazali Yawe, Nzambe na bino. **5** Tango bokobonza mbeka ya boyokani epai na Yawe, bosala yango na ndenge esengeli mpo ete endimama mpo na bolamu na bino. **6** Bosengeli kolia yango kaka na mokolo oyo bobonzi yango lokola mbeka to na mokolo oyo elandi. Mpe eloko nyonso oyo ekotikala, bosengeli kozikisa yango na moto na mokolo ya misato. **7** Kasi na mokolo yango ya misato, mbeka yango ekokoma mbindo; soki moto moko alie yango, nakondima yango lisusu te. **8** Moto nyonso oyo akolia yango, akomema mokumba ya mabe na ye mpo ete asambwisi eloko oyo ezali bule mpo na Yawe, mpe basengeli kobengana ye kati na bato na ye. **9** Tango okobuka mbuma ya bilanga na yo, okobuka yango te kino na mondelo, mpe okozonga te mpo na kolokota mbuma oyo ekokweya. **10** Okobuka mpe te mbuma ya vino oyo ekotikala to kolokota oyo ekokweya. Okotika yango mpo na babola to bapaya: nazali Yawe Nzambe na yo. **11** Okoyiba te, okoloba lokuta te, moto moko te akosa moninga na ye. **12** Okolapa te ndayi ya lokuta na Kombo

na Ngai mpe okobebisa te bosantu ya Kombo ya Nzambe na yo.
Nazali Yawe, Nzambe na yo. **13** Okonyokola te moninga na yo to
okoyiba ye te. Okobomba te lifuti ya mosali na yo butu mobimba
kino na tongo. **14** Okolakela mabe te moto oyo akufa matoyi mpe
okotia libaku te liboso ya mokufi miso, kasi okotosa Nzambe
na yo. Nazali Yawe. **15** Okosambisa na bosembo. Okokotela
te, ezala mobola to mozwi. Okosambisa moninga na yo na
bosembo. **16** Okokende te kotonga bato na yo bipai na bipai.
Okosala eloko moko te oyo ekoyeisa pasi na bomoi ya moninga
na yo. Nazali Yawe. **17** Okoyina ndeko na yo te na motema
na yo; kasi pamela moninga mpo ete omema ngambo te na
likambo na ye. **18** Okozongisa mabe na mabe te to okobombela
moko kati na bato na yo kanda te, kasi okolinga moninga na
yo ndenge yo moko omilingaka. Nazali Yawe. **19** Okobatela
bikateli na ngai: okosangisa nzoto te ya banyama mibale ya
lolenge mibale ekesana; okolona mpe te na elanga na yo nkona
mibale ekesana. Okolata te elamba oyo batongi na basinga
mibale ekesana. **20** Soki mobali moko asangisi nzoto na mwasi
oyo azali mobandami ya mobali mosusu, kasi nanu bapeseli
ye te biloko ya libala to kopesa ye bonsomi, esengeli mobali
wana afuta lomande. Nzokande bango mibale, bakoboma bango
te mpo ete mwasi yango asikolamaki nanu te. **21** Mpe mobali
asengeli komema na ekotelo ya Ndako ya kapo ya Bokutani
meme ya mobali oyo akobonza epai na Yawe lokola mbeka mpo
na masumu. **22** Bongo na nzela ya meme yango ya mbeka
mpo na masumu, Nganga-Nzambe akosala mosala ya bolimbisi
masumu ya mobali yango liboso ya Yawe, mpe masumu oyo
asilaki kosala ekolimbisama. **23** Tango bokokota na mokili ya
Kanana, bokolona banzete ya lolenge nyonso oyo ebotaka

mbuma. Na mibu misato, bokozwa bambuma na yango nyonso
lokola bambuma ya mbindo; boye bokolia yango te. **24** Na mobu
ya minei, bokobulisa bambuma na yango nyonso ekozala bule
mpo na Yawe lokola litatoli ya kozongisa matondi epai na Ye. **25**
Nzokande na mobu ya mitano, bokoki kolia bambuma yango. Na
nzela wana, bambuma na bino ekokoma ebele. Nazali Yawe,
Nzambe na bino. **26** Bokolia te nyama oyo ezali na makila kati
na yango. Bokosalela soloka to kindoki te. **27** Okokata suki te na
bangambo nyonso ya moto na yo, okokata mpe te mandefu na
bapembeni na yango. **28** Soki bozwi matanga, bomikata-kata
banzoto na bino te to bomikatisa banzoloko te. Nazali Yawe.
29 Bobebisa te lokumu ya bana na bino ya basi na kokomisa
bango basi ya ndumba, noki te mboka mobimba ekomipesa na
kindumba mpe ekotonda na mabe. **30** Bokobatelaka mikolo na
Ngai ya Saba mpe bokotosaka Esika na Ngai ya bule. Nazali
Yawe. **31** Bokende te kotuna makambo na bino epai ya bato
oyo basololaka na bakufi to epai ya banganga-kisi, noki te
bokomikomisa mbindo; Ngai nazali Yawe, Nzambe na bino. **32**
Bokotelema liboso ya bato oyo banuni, bokolakisa botosi na
bino epai ya mibange; na nzela wana, bokokumisa Nzambe
na bino. Nazali Yawe. **33** Soki mopaya moko ayei kovanda
kati na bino, na mokili na bino, bonyokola ye te. **34** Nzokande
bozwa ye kati na bino lokola mwana mboka. Bokolinga ye lokola
bino moko, pamba te bino mpe bozalaki bapaya kati na Ejipito.
Nazali Yawe, Nzambe na bino. **35** Bokosalela lokuta te tango
bokomeka molayi, bakilo mpe tango bokoluka koyeba ebele oyo
ekoki kozala na kati. **36** Bokosalela bimekelo ya malamu, bakilo
ya malamu, efa ya malamu; Ngai nazali Yawe, Nzambe na bino,

oyo abimisaki bino na Ejipito. **37** Bokobatela bikateli mpe mibeko
na Ngai nyonso mpe bokosalela yango. Nazali Yawe. › »

20 Yawe alobaki na Moyize **2** ete apesa malako oyo epai ya
bana ya Isalaele: « Soki moto moko ya Isalaele to mopaya oyo
avandi kati na Isalaele abonzi moko kati na bana na ye lokola
mbeka epai ya nzambe Moloki, esengeli baboma ye. Bato ya
mokili bakobamba ye mabanga. **3** Ngai nakotombokela moto
yango mpe nakolongola ye kati na bato na ye, pamba te abonzaki
mwana na ye lokola mbeka epai ya nzambe Moloki mpo na
kokomisa mbindo Esika na Ngai ya bule mpe mpo na kobebisa
bosantu ya Kombo na Ngai. **4** Mpe soki bato ya mokili bakangi
miso na bango tango moto wana azali kobonza mwana na ye
lokola mbeka epai ya nzambe Moloki mpe baboyi koboma ye, **5**
ngai nakotombokela moto yango mpe libota na ye, nakolongola
bango na ekolo na bango, elongo na bato nyonso oyo balandaki
ye mpo na kosalela nzambe Moloki. **6** Nakotombokela lisusu
bato nyonso oyo balandaka moto oyo asololaka na bakufi
mpe banganga-kisi mpo na kosalela banzambe ya bikeko.
Nakolongola bango kati na bato na bango. **7** Bomibulisa mpe
bozala bule, pamba te nazali Yawe, Nzambe na bino. **8** Bobatela
bikateli na Ngai mpe bosalela yango. Nazali Yawe oyo akomisi
bino basantu. **9** Moto nyonso oyo akolakela tata na ye to mama
na ye mabe, esengeli baboma ye; pamba te alakeli tata na ye to
mama na ye mabe: makila na ye ekotangama na moto na ye
moko. **10** Soki mobali asali ekobo na mwasi ya mobali mosusu,
mwasi ya moninga na ye; bango mibale, mwasi na mobali oyo
basali ekobo, esengeli koboma bango. **11** Soki mobali asangisi
nzoto na mwasi ya tata na ye, asambwisi tata na ye; bango
mibale, esengeli koboma bango: makila na bango ekotangama

na mito na bango moko. **12** Soki mobali asangisi nzoto na mwasi
ya mwana na ye ya mobali; bango mibale esengeli koboma
bango, pamba te basali bosoto: makila na bango ekotangama na
mito na bango moko. **13** Soki mobali asangisi nzoto na moninga
na ye mobali ndenge basangisaka nzoto na mwasi, bango
mibale basali likambo moko ya mbindo; boye esengeli koboma
bango mpe makila na bango ekotangama na mito na bango
moko. **14** Soki mobali abali mwasi mpe mama ya mwasi, ezali
likambo ya mabe koleka. Bango nyonso misato: mobali mpe basi
nyonso mibale, esengeli kotumba bango na moto, mpo ete mabe
moko te ezala kati na bino. **15** Soki mobali asangisi nzoto na
nyama, esengeli koboma ye elongo na nyama yango. **16** Ndenge
moko mpe soki mwasi asangisi nzoto na nyama, bakoboma ye
elongo na nyama yango: makila na bango ekotangama na mito
na bango moko. **17** Soki mobali abali mwasi oyo azali ndeko na
ye mpo ete abotami na mama mosusu to tata mosusu, bongo
asangisi na ye nzoto, ezali likambo ya soni. Bakolongola bango
na miso ya bato na bango. Lokola mobali asambwisi ndeko
na ye ya mwasi, akomema ngambo. **18** Soki mobali asangisi
nzoto na mwasi oyo azali komona makila na ye ya sanza; bango
mibale, esengeli kobengana bango kati na bato na bango, mpo
te basangisaki nzoto na tango mwasi azalaki komona makila
na ye ya sanza. **19** Okosangisa nzoto te na ndeko mwasi ya
tata to ya mama na yo, pamba te ekosambwisa bondeko. Soki
moto asali yango, bango mibale bakomema ngambo mpo na
mabe na bango. **20** Soki mobali moko asangisi nzoto na mwasi
ya ndeko ya tata na ye to mwasi ya ndeko ya mama na ye,
asambwisi ndeko ya tata na ye to ya mama na ye; bango mibale
bakomema ngambo mpo na mabe na bango mpe bakokufa

bazanga bana. **21** Soki mobali asangisi nzoto na mwasi ya ndeko
na ye ya mobali, ezali likambo ya mbindo; asambwisi ndeko na
ye ya mobali; bakokufa bazanga bana. **22** Bobatela mpe botosa
bikateli mpe mibeko na Ngai nyonso; bosalela yango mpo ete
mokili epai wapi nakomema bino mpo na kovanda esanza bino
te. **23** Bolanda te bizaleli ya bikolo oyo nakobengana liboso na
bino, pamba te basalaki makambo wana nyonso mpe nayinaki
bango. **24** Boye nayebisaki bino: ‹ Bino nde bato bokozwa mokili
na bango, mokili oyo ebimisaka miliki mpe mafuta ya nzoyi;
napesi bino yango lokola libula. › Nazali Yawe, Nzambe na bino,
oyo alongolaki bino kati na bikolo mpe atiaki bino pembeni. **25**
Yango wana bosengeli kosala bokeseni kati na nyama oyo ezali
mbindo mpe oyo ezangi mbindo, kati na ndeke oyo ezali mbindo
mpe oyo ezali peto. Bosengeli te komikomisa mbindo na nzela
ya nyama, ya ndeke to ya nyama nyonso oyo etambolaka na
libumu, oyo natiaki pembeni mpo ete bino mpe bomona yango
lokola mbindo. **26** Bozala bule, bato oyo babulisami mpo na
Ngai; pamba te Ngai Yawe, nazali Bule; nalongolaki bino kati na
bikolo mosusu, natiaki bino pembeni, mpo ete bozala bato na
Ngai moko. **27** Mobali to mwasi oyo asololaka na bakufi to oyo
azali nganga-kisi kati na bino, esengeli baboma ye: bakobamba
bango mabanga mpe makila na bango ekotangama na mito na
bango moko. »

21 Yawe ayebisaki Moyize: « Loba na Banganga-Nzambe,
bana mibali ya Aron: ‹ Nganga-Nzambe akoki te komikomisa
mbindo na kosimba ebembe ya moto moko kati na libota na
ye, **2** longola kaka soki ezali ebembe ya mama na ye, ya
tata na ye, ya mwana na ye ya mobali to ya mwana na ye
ya mwasi, ya ndeko na ye ya mobali. **3** Mpo na ndeko na ye

ya mwasi oyo ayebi nanu nzoto ya mibali te, oyo azali nanu na maboko na ye awa abali nanu te; Nganga-Nzambe akoki komikomisa mbindo. **4** Lokola azali mokambi kati na bato na ye, akoki te komikomisa mbindo; noki te akobebisa bosantu mpe lokumu na ye. **5** Banganga-Nzambe bakoki te komikokola suki ya moto, kokata mandefu na bapembeni to kokata nzoloko na banzoto na bango. **6** Nzokande basengeli kozala bato bamibulisi mpo na mosala na Ngai Nzambe na bango. Boye, basengeli te kobebisa lokumu mpe bosantu ya Kombo ya Nzambe na bango; pamba te ezali bango nde babonzaka makabo bazikisa na moto mpo na Yawe, bilei ya Nzambe na bango. Mpo na yango, basengeli kozala bule mpo na Yawe. **7** Banganga-Nzambe basengeli te kobala basi oyo basalaka kindumba to ba-oyo babebisa lokumu na bango na nzela ya mibali mosusu to ba-oyo babengana bango na libala. Pamba te, Banganga-Nzambe bazali basantu oyo babulisami mpo na mosala na Ngai Nzambe na bango. **8** Bato nyonso ya Isalaele basengeli komona bango lokola basantu, pamba te babonzaka bilei ya Nzambe na bino. Bomona bango basantu mpo ete Ngai Yawe oyo naponi Isalaele mpe nakomisi bino basantu, nazali Mosantu. **9** Mwana mwasi ya Nganga-Nzambe oyo abebisi lokumu na ye na kosala kindumba asambwisi nde tata na ye; boye esengeli kotumba ye ya bomoi na moto. **10** Mokonzi ya Banganga-Nzambe azali na bokonzi likolo ya Banganga-Nzambe mosusu; basopelaki ye mafuta ya epakolami na moto mpo na kobulisa ye, mpe asengeli kolata bilamba ya bonganga-Nzambe. Mpo na yango, asengeli te kopanza suki na ye ya moto to kopasola bilamba na ye na mokolo ya matanga. **11** Akoki te kopusana pembeni ya ebembe mpe komikomisa mbindo mpo na kufa ya tata na ye to

ya mama na ye. **12** Azali na ndingisa te ya kotika Esika ya bule
ya Nzambe na ye to kobebisa bosantu na yango, pamba te
abulisamaki na nzela ya mafuta ya epakolami ya Nzambe na ye.
Nazali Yawe. **13** Mokonzi ya Banganga-Nzambe asengeli kobala
mwasi oyo ayebi nanu nzoto ya mibali te. **14** Akoki kobala te
mwasi oyo akufisa mobali, mwasi oyo babengani na libala to
mwasi oyo abebisa lokumu na ye na kosala kindumba; kasi
akobala kaka, kati na bato na ye, mwasi oyo ayebi nanu nzoto
ya mibali te. **15** Na bongo, akobebisa te bosantu ya bakitani na
ye kati na bato na ye; pamba te ezali Ngai Yawe nde nabulisi
ye. › » **16** Yawe ayebisaki Moyize: **17** « Loba na Aron: ‹ Kati
na bana na yo nyonso na milongo oyo ekoya, moto moko te
oyo azali na mbeba na nzoto na ye, akoki kopusana mpo na
kobonza bilei ya Nzambe na ye. **18** Moto moko te oyo azali na
mbeba na nzoto akoki kopusana pembeni ya etumbelo: mokufi
miso, moto oyo atambolaka tengu-tengu; moto oyo abeba na
elongi, na makolo mpe oyo maboko to makolo na ye ekokana te,
19 moto oyo abukana lokolo to loboko, **20** moto oyo azali na
kunki na mokongo to oyo azali penza mokuse; moto oyo azali na
liso ekufa, na makwanza, na mapalata to oyo baboma mokongo.
21 Kati na bakitani ya Nganga-Nzambe Aron, moko te oyo azali
na mbeba na nzoto akopusana pembeni ya etumbelo mpo na
kobonza makabo bazikisa na moto mpo na Yawe. Lokola azali
na mbeba na nzoto na ye, akoki te kopusana mpo na kobonza
bilei ya Nzambe na ye. **22** Akoki na ye kolia bilei nyonso oyo
bakobonzela Ngai Nzambe na ye, bilei ya bule mpe bilei oyo
eleki bule. **23** Kasi mpo na mbeba ya nzoto na ye, akoki te
kopusana pembeni ya rido ya Esika ya bule to ya etumbelo, mpo
ete abebisa te bosantu ya Esika na Ngai ya bule, pamba te Ngai

nazali Yawe, mpe ezali Ngai nde nabulisaki Banganga-Nzambe mpo na mosala na Ngai. › » **24** Moyize alobaki makambo oyo epai ya Aron, epai ya bana na ye ya mibali, mpe epai ya bana nyonso ya Isalaele.

22 Yawe alobaki na Moyize: **2** « Talisa Aron mpe bana na ye ya mibali ndenge nini basengeli kozala mosika ya makabo oyo bana ya Isalaele babonzelaka Ngai, mpo ete babebisa te bosantu ya Kombo na Ngai ya bule; Ngai nazali Yawe. **3** Loba na bango: ‹ Mpo na milongo oyo ekoya na sima mpe kati na bakitani na bino, soki moko azali mbindo mpe apusani pembeni ya makabo ya bule oyo bana ya Isalaele babonzeli Ngai Yawe, esengeli balongola moto wana na miso na Ngai. Nazali Yawe. **4** Soki moko ya bakitani ya Aron azali na bokono na poso ya nzoto lokola maba, bokono ya kobima tofina to makila na nzoto ya mibali, akoki te kolia likabo ya bule kino tango akokoma peto. Ndenge moko mpe, akozala mbindo soki asimbi eloko oyo ekomi mbindo mpo ete etuti ebembe to mobali oyo abimisi mayi ya mibali; **5** soki asimbi nyama oyo etambolaka na libumu mpe ekomisaka mbindo to soki asimbi moto nyonso oyo akoki kokomisa ye mbindo ata na nzela ya ndenge nini. **6** Moto oyo akosimba eloko ya ndenge wana akozala mbindo kino na pokwa. Akoki kolia likabo ya bule te kino tango akosukola na mayi. **7** Akokoma peto tango moyi ekolala mpe sima na yango nde akoki kolia makabo ya bule, pamba te ezali bilei na ye. **8** Akoki te kolia nyama oyo ekufi yango moko to oyo nyama ya zamba ebomi, noki te akokoma mbindo na nzela na yango. Nazali Yawe. **9** Banganga-Nzambe bakotosa malako na Ngai tango nyonso mpo ete bamema ngambo te mpe bakufa te, noki te bakokufa solo. Ngai nazali Yawe oyo abulisaki bango mpe akomisaka

bango basantu mpo na mosala na Ngai. **10** Moto moko te oyo
azali na libota ya Banganga-Nzambe te akoki kolia makabo
ya bule: ezala mopaya oyo Nganga-Nzambe abengi to mosali
oyo Nganga-Nzambe azwi na mosala. **11** Kasi soki Nganga-
Nzambe asombi mowumbu na mbongo na ye to soki mowumbu
abotami na ndako na ye, mowumbu wana akolia makabo ya
bule. **12** Soki mwana mwasi ya Nganga-Nzambe abali mobali
oyo azali Nganga-Nzambe te, akolia te makabo ya bule. **13**
Kasi soki mwana mwasi ya Nganga-Nzambe akufisi mobali to
akabwani na mobali, bongo amiboteli mwana te mpe azongi
kovanda na ndako ya tata na ye lokola tango azalaki elenge,
akoki kolia biloko ya ndenge moko na tata na ye; kasi moto oyo
azali Nganga-Nzambe te akolia yango te. **14** Soki moto alie
likabo ya bule na kozanga koyeba, asengeli kozongisa epai
ya Nganga-Nzambe motuya ya likabo yango mpe akobakisa
eteni moko kati na mitano ya motuya na yango. **15** Banganga-
Nzambe basengeli te kobebisa lokumu ya makabo ya bule oyo
bana ya Isalaele babonzeli Yawe. **16** Soki, wana bazali mbindo,
balie yango, bakomemisa bana ya Isalaele ngambo oyo ekosala
ete bapesa likabo mpo na kozongisa boyokani, pamba te ezali
Ngai Yawe nde nabulisaka bango mpo na mosala na Ngai. › »
17 Yawe alobaki na Moyize: **18** « Yebisa Aron, bana na ye ya
mibali mpe bana nyonso ya Isalaele: ‹ Soki moto ya Isalaele
to mopaya oyo azali kovanda kati na Isalaele alingi kobonza
mbeka ya kotumba epai na Yawe mpo na kokokisa ndayi to
likabo oyo apesi kolanda mokano ya motema na ye moko, **19**
asengeli kobonza nyama ya mobali oyo ezangi mbeba kati
na bangombe, bameme to bantaba mpo ete Nzambe andima
yango. **20** Asengeli te kobonza nyama oyo ezali na mbeba,

pamba te ekondimama te. **21** Ndenge moko mpe, soki moto
alingi kobonza epai na Yawe mbeka ya boyokani oyo azwi kati
na bangombe, bameme to bantaba, mpo na kokokisa ndayi
to likabo oyo apesi kolanda mokano ya motema na ye moko,
nyama yango esengeli kozala ezanga mbeba. **22** Bokobonza
te epai na Yawe nyama oyo ekufa liso to ezoka, oyo ezali
kotambola tengu-tengu to oyo ezali na bokono na poso ya nzoto,
oyo ezali na makwanza to na mapalata; bokoki te kotia nyama
ya boye na likolo ya etumbelo lokola likabo bazikisa na moto
mpo na Yawe. **23** Nzokande bokoki mpe te kobonza mpo na
Yawe lokola likabo oyo bopesi kolanda mokano ya mitema na
bino moko, ngombe ya mobali to meme oyo ezali na makolo to
maboko ekokana te. Mbeka ya boye ekoki kondimama te mpo
na kokokisa ndayi. **24** Bokobonza kaka epai na Yawe, nyama
oyo mapumbu na yango bafina penza to banika, balongola to
bakata; bokoki kosala bongo te kati na mboka na bino moko. **25**
Bokoki kondima nyama ya lolenge oyo te na maboko ya bapaya
mpo na kobonza yango epai na Yawe lokola bilei ya Nzambe na
bino. Ekoki kondimama te, pamba te ezali na mbeba. › » **26**
Yawe alobaki na Moyize: **27** « Soki mwana ngombe, mwana
meme to mwana ntaba ebotami, ekosala mikolo sambo epai ya
mama na yango, bongo na mokolo ya mwambe, ekondimama
lokola likabo bazikisa na moto mpo na Yawe. **28** Bokoki te kokata
kingo ya ngombe ya mwasi to ya meme ya mwasi mokolo moko
na mwana na yango. **29** Tango bokobonza mbeka ya kozongisa
matondi epai na Yawe, bobonza yango na lolenge oyo ekosala
ete Nzambe andima bino. **30** Esengeli bolia yango kaka mokolo
wana. Bokotika eloko moko te kino na tongo. Nazali Yawe. **31**
Bobatela mitindo na Ngai mpe bosalela yango. Nazali Yawe.

32 Bokobebisa te lokumu ya Kombo na Ngai ya bule, mpo ete
bana ya Isalaele bayeba solo ete Ngai nazali Mosantu. Ezali
Ngai Yawe nde nabulisaki bino. **33** Nabimisaki bino na mokili ya
Ejipito mpo ete nazala Nzambe na bino. Nazali Yawe. »

23 Yawe alobaki na Moyize: **2** « Yebisa bana ya Isalaele: ‹ Tango
bokobanda kosangana mpo na kosala bafeti mpo na lokumu
na Ngai, bokobanda kobengisa bato mpo na kogumbamela
Ngai Yawe, pamba te ezali mayangani ya bule. **3** Bokosala
mikolo motoba, kasi mokolo ya sambo ezali Saba, mokolo
ya kopema; mokolo ya mayangani ya bule. Na esika nyonso
oyo bokozala, bokosala ata mosala moko te: ezali mokolo ya
Saba ya Yawe. **4** Tala bafeti mosusu ya Yawe, mayangani ya
bule oyo bokobengisela bato na mikolo oyo ekatama mpo na
kopesa Ngai lokumu. **5** Pasika ya Yawe ekobanda na pokwa
ya mokolo ya zomi na minei ya sanza ya liboso. **6** Na mokolo
ya zomi na mitano ya sanza wana nde feti ya Mapa ezanga
levire mpo na Yawe ekobanda. Bokolia mapa ezanga levire
mikolo sambo. **7** Na mokolo ya liboso, bokozala na mayangani
ya bule; bokosala mosala moko te oyo bosalaka mokolo na
mokolo. **8** Mikolo sambo, bokobonzela Yawe makabo bazikisa
na moto. Mpe na mokolo oyo ya sambo, bokozala na mayangani
ya bule; bokosala mosala moko te oyo bosalaka mokolo na
mokolo. › » **9** Yawe alobaki na Moyize: **10** « Yebisa bana ya
Isalaele: ‹ Tango bokokota na mokili oyo nakopesa bino mpe
tango bokobuka bambuma kati na mokili yango, bokomema
epai ya Nganga-Nzambe liboke ya liboso ya bambuma oyo
bokobuka. **11** Na mokolo oyo ekolanda Saba, Nganga-Nzambe
akobonza liboke yango na kotombola liboso ya Yawe mpo ete
Ngai nandima yango. **12** Na mokolo yango, bakobonza liboke

yango na kotombola, bokobonzela Yawe mwana meme ya mobu moko mpe ezanga mbeba lokola mbeka ya kotumba. **13** Bokobakisa bakilo motoba ya farine basangisa na mafuta lokola likabo bazikisa na moto mpo na Yawe, oyo solo kitoko na yango ekosepelisa Yawe, mpe bokobakisa lisusu litele moko na ndambo ya vino lokola likabo na yango ya masanga. **14** Bokoki kolia ata lipa moko te, ezala bambuma bakalinga to bambuma ya sika, kino na mokolo oyo bokobonza likabo yango epai ya Nzambe na bino. Oyo mpe ezali mobeko ya libela mpo na milongo ya bakitani na bino oyo bakoya sima na bino na bisika nyonso oyo bokozala. **15** Bosengeli kotanga baposo sambo, kobanda na mokolo oyo elandi mokolo ya Saba, mokolo oyo bokomema liboke ya bambuma mpo ete batombola yango; baposo nyonso sambo esengeli kozala ya kokoka. **16** Bokotanga mikolo tuku mitano kino na mokolo oyo ekolanda mokolo ya Saba. Na mokolo wana ya Saba, bokobonza epai na Yawe likabo ya bambuma ya sika. **17** Bokomema, wuta na bisika nyonso oyo bokozala, mapa mibale mpo na kobonza yango na kotombola; bakosala moko na moko kati na yango na bakilo motoba ya farine basangisa na levire mpe batumba na moto. Ekozala likabo ya bambuma na bino ya liboso mpo na Yawe. **18** Elongo na mapa wana, bokobonza lokola mbeka ya kotumba: bana meme sambo ya mibali ya mobu moko mpe ezanga mbeba, ngombe moko ya mobali mpe bameme mibale ya mibali. Bokobonza yango mpo na Yawe, elongo na makabo na yango ya bambuma mpe ya masanga, lokola likabo bazikisa na moto, oyo solo kitoko na yango ekosepelisa Yawe. **19** Bokobonzela Ngai lisusu ntaba moko ya mobali lokola mbeka mpo na masumu mpe bana meme mibale ya mobu moko lokola mbeka ya boyokani. **20** Nganga-

Nzambe akobonza na kotombola, liboso ya Yawe, bana meme yango mibale elongo na mapa ya bambuma ya liboso. Ekozala makabo ya bule mpo na Ngai Yawe mpe ekozala ya Nganga-Nzambe. **21** Kaka na mokolo wana, bokobengisa bato na mayangani mpo na lokumu na Ngai. Ekozala mayangani ya bule, mpe bokosala mosala moko te oyo bosalaka mokolo na mokolo. Na bisika nyonso oyo bokovanda, ekozala mitindo ya libela mpo na milongo ya bakitani na bino oyo bakoya sima na bino. **22** Tango bokobuka bambuma na mboka na bino, bobuka te kino na bandelo ya bilanga na bino mpe bolokota te oyo ekobanda kokweya. Botika yango mpo na mobola to mopaya. Nazali Yawe, Nzambe na bino. › » **23** Yawe alobaki na Moyize: **24** « Yebisa bana ya Isalaele: ‹ Mokolo ya liboso ya sanza ya sambo ekozala mpo na bino mokolo ya kopema, mokolo ya ekaniseli mpe ya kobeta kelelo, mokolo ya mayangani ya bule mpo na lokumu na Ngai. **25** Bokosala mosala moko te oyo bomesana kosala, kasi bokobonzela Yawe makabo bazikisa na moto. › » **26** Yawe alobaki na Moyize: **27** « Mokolo ya zomi ya sanza ya sambo ezali mokolo ya bolimbisi masumu. Bokozala na mayangani ya bule mpo na lokumu na Ngai; bokomikitisa mpe bokobonzela Yawe makabo bazikisa na moto. **28** Bokosala mosala moko te na mokolo wana, pamba te ezali mokolo ya kosala mosala ya bolimbisi masumu liboso na Ngai Yawe, Nzambe na bino. **29** Moto nyonso oyo akokila bilei te na mokolo wana, bakolongola ye kati na bato na ye. **30** Nakoboma moto nyonso oyo akosala mosala na mokolo wana. **31** Bokoki kosala ata mosala moko te. Na bisika nyonso oyo bokozala, oyo nde ekozala mobeko ya libela mpo na milongo ya bakitani na bino oyo bakoya sima na bino. **32** Ekozala mpo na bino mokolo ya kopema lokola mokolo

ya Saba, mokolo ya komikitisa. Bokobatela mokolo na bino ya Saba, kobanda na pokwa ya mokolo ya libwa kino na pokwa ya mokolo oyo ekolanda. » **33** Yawe alobaki na Moyize: **34** « Yebisa bana ya Isalaele: ‹ Na mokolo ya zomi na mitano ya sanza ya sambo, feti ya Bandako ya kapo esengeli kobanda, mpe bakosepela yango mikolo sambo mpo na lokumu ya Yawe. **35** Mokolo ya liboso ekozala mokolo ya mayangani ya bule mpo na lokumu na Ngai Yawe; bokosala mosala moko te oyo bomesana kosala mokolo na mokolo. **36** Mikolo sambo, bokobonzela Yawe makabo bazikisa na moto. Na mokolo ya mwambe, bokozala na mayangani ya bule mpo na lokumu na Ngai Yawe, mpe bokobonza makabo bazikisa na moto. Ekozala mokolo ya suka ya mayangani; bokosala mosala moko te oyo bomesana kosala. **37** Oyo nde bafeti oyo bokobanda kosala mpo na lokumu ya Yawe, mpe oyo bokobanda kobengisela bato na mayangani ya bule mpo ete basambela Yawe mpe babonzela Ye makabo bazikisa na moto, bambeka ya kotumba mpe makabo ya bagato, bambeka mpe bambeka ya masanga ya vino, kolanda ndenge ekatama mpo na mokolo na mokolo. **38** Bokobakisa makabo oyo na likolo ya makabo oyo bokobonzela Ngai na mikolo ya Saba ya Yawe, na likolo ya bakado na bino, na likolo ya makabo na bino mpo na kokokisa ndayi to na likolo ya makabo oyo bokokata kopesa wuta na mokano ya mitema na bino moko. **39** Kasi na mokolo ya zomi na mitano ya sanza ya sambo, sima na kobuka bambuma ya mabele, bokosala feti mpo na Yawe, mikolo sambo. Mokolo ya liboso mpe mokolo ya mwambe ekozala mikolo ya kopema. **40** Na mokolo ya liboso, bokopona bambuma ya banzete, mandalala ya banzete ya mbila, bitape ya banzete oyo ezali na makasa ebele mpe banzete oyo babengaka

sole mpe ebotaka pembeni ya mayi. Bokosepela liboso ya Yawe, Nzambe na bino, mikolo sambo. **41** Na mikolo sambo, bokobanda kosala feti oyo mibu nyonso mpo na lokumu na Yawe. Oyo ezali mobeko ya libela mpo na milongo ya bakitani oyo bakoya sima na bino; bokosala feti yango na sanza ya sambo. **42** Bokovanda na bandako ya matiti mikolo sambo; bato nyonso oyo bazali bana mboka ya Isalaele bakovanda kati na bandako yango ya matiti **43** mpo ete bakitani na bino bayeba ete navandisaki bana ya Isalaele na bandako ya matiti tango nabimisaki bango na Ejipito. Nazali Yawe, Nzambe na bino. › » **44** Moyize ayebisaki bana ya Isalaele malako nyonso oyo etali bafeti ya Yawe.

24 Yawe alobaki na Moyize: **2** « Pesa mitindo na bana ya Isalaele ete bamemela yo mafuta ya olive ya peto mpo na minda, mpo ete minda ekoka kopela tango nyonso. **3** Ezali kati na Ndako ya kapo ya Bokutani, libanda ya rido oyo ezali liboso ya Sanduku ya Litatoli, nde Aron akobanda kopelisa minda tango nyonso liboso ya Yawe, kobanda na pokwa kino na tongo. Ezali mobeko ya libela mpo na milongo na bino nyonso. **4** Minda ekozala likolo ya etelemiselo ya minda, esalema na wolo ya peto, liboso ya Yawe; bakobongisa yango tango nyonso. **5** Okozwa farine mpe okolamba bagato zomi na mibale, okosalela biteni mibale kati na biteni zomi ya efa mpo na gato moko na moko. **6** Okotanda yango na milongo mibale, gato motoba na molongo moko, likolo ya mesa oyo esalema na wolo ya peto, liboso ya Yawe. **7** Na molongo moko na moko, okosopa ansa ya peto oyo ekotumbama na esika ya gato lokola likabo bazikisa na moto mpo na Yawe, mpe ekozala ekaniseli. **8** Mikolo nyonso ya Saba, bokobonza lipa yango liboso ya Yawe na kombo ya bana

ya Isalaele lokola boyokani ya libela. **9** Gato yango ekozala mpo
na Aron mpe bana na ye ya mibali; bana na ye ya mibali bakolia
yango na Esika ya bule, pamba te ezali eteni ya bule koleka kati
na biteni na bango oyo bazwaka na makabo bazikisa na moto
mpo na Yawe. Ezali mobeko mpo na libela. » **10** Ezalaki na
mwana mobali moko oyo mama na ye azalaki moto ya Isalaele
mpe tata na ye, moto ya Ejipito; apusanaki kati na bana ya
Isalaele mpe abundisaki moto ya Isalaele kati na molako. **11**
Mwana mobali ya mwana mwasi ya Isalaele atiolaki Kombo ya
Yawe mpe alakelaki yango mabe, boye bamemaki ye epai ya
Moyize. Kombo ya mama na ye ezalaki « Shelomiti. » Shelomiti
azalaki mwana mwasi ya Dibiri, kati na libota ya Dani. **12** Batiaki
ye na boloko kino kozela ete Yawe alakisa bango mokano na Ye.
13 Yawe alobaki na Moyize: **14** « Mema na libanda ya molako
moto oyo atioli Nzambe. Bato nyonso oyo bayokaki ye, bakotia
maboko na bango na moto na ye, mpe bato nyonso ya lingomba
bakobamba ye mabanga. **15** Loba na bana ya Isalaele: ‹ Soki
moto alakeli Nzambe na ye mabe, amemi ngambo; **16** soki moto
atioli Kombo ya Yawe, basengeli koboma ye: bato nyonso ya
lingomba basengeli kobamba ye mabanga. Azala mopaya to
mwana mboka, soki atioli Kombo ya Yawe, basengeli koboma ye.
17 Soki moto abomi moto, basengeli koboma ye. **18** Soki moto
abomi nyama ya moto mosusu, asengeli kozongisa nyama ya
bomoi na esika ya nyama oyo ekufi: kolanda mobeko ya bomoi
mpo na bomoi. **19** Soki moto azokisi moninga na ye, bakosala ye
ndenge asalaki moninga: **20** soki abuki eteni ya nzoto, ye mpe
bakobuka ye eteni ya nzoto; soki atoboli liso, ye mpe bakotobola
ye liso; soki abuki linu, ye mpe bakobuka ye linu; ndenge azokisi
moto mosusu, ndenge wana mpe bakozokisa ye. **21** Moto

nyonso oyo abomi nyama ya moninga na ye, akozongisa nyama mosusu; kasi oyo abomi moto, basengeli koboma ye. **22** Ezala mopaya to mwana mboka, bino nyonso bozali na mobeko moko; Ngai nazali Yawe, Nzambe na bino. › » **23** Bongo Moyize alobaki na bana ya Isalaele; mpe babimisaki na libanda ya molako moto oyo alakelaki Nzambe mabe mpe babambaki ye mabanga. Bana ya Isalaele basalaki kolanda ndenge Yawe atindaki Moyize.

25 Yawe alobaki na Moyize na ngomba Sinai: **2** « Yebisa bana ya Isalaele mpe loba na bango: ‹ Tango bokokota na mokili oyo nakopesa bino; ezala mabele esengeli kopema, yango ekozala Saba mpo na Yawe. **3** Mibu motoba, bokolona bilanga na bino mpe mibu motoba, bokobongisa bilanga na bino ya vino mpe bokobuka bambuma na yango. **4** Kasi na mobu ya sambo, mabele esengeli kozala na bopemi, ekozala mobu ya Saba mpo na Yawe. Bokolona bilanga na bino te mpe bokobongisa bilanga na bino ya vino te, mabele esengeli kozala na Saba mpo na Yawe. **5** Bokoki kobuka te bambuma oyo ebotaki yango moko na mbala eleki to kobuka bambuma ya vino na elanga oyo babongisa te; ekozala mobu ya bopemi mpo na mabele. **6** Nzokande, biloko oyo mabele ekobota na mobu ya Saba, ekozala bilei na bino: yo, mowumbu na yo ya mobali, mwasi mowumbu na yo, mwana mosala na yo mpe mopaya oyo azali kovanda kati na yo **7** elongo na banyama ya mboka mpe ya zamba oyo bazali kati na mokili na bino. Bosengeli kolia biloko nyonso oyo mabele ekobota. **8** Bokotanga mibu sambo ya Saba, mbala sambo, na mibu sambo; mpe mibu sambo ya Saba ekosala mibu tuku minei na libwa. **9** Bongo na sima, na mokolo ya zomi, na sanza ya sambo, na mokolo ya bolimbisi masumu, bokobeta kelelo na bisika nyonso kati na mokili na bino

mobimba. **10** Bokobulisa mobu ya tuku mitano mpe bokosakola,
kati na mokili mobimba, kokangolama ya bavandi na yango
nyonso. Ekozala mpo na bino mobu ya kosepela kokangolama
na bino; moto moko na moko kati na bino akozonga na mabele
na ye, na libota na ye. **11** Mobu ya tuku mitano ekozala mobu ya
kosepela kokangolama na bino: bokolona te, bokobuka te biloko
oyo bilanga ekobota yango moko, mpe bokobuka te bambuma
ya vino ya elanga oyo babongisa te. **12** Pamba te ezali mobu
ya kosepela kokangolama na bino, mpe esengeli kozala bule
mpo na bino. Bokolia kaka bambuma ya bilanga. **13** Na mobu
yango ya kosepela kokangolama na bino, moto nyonso kati na
bino akozonga na mabele na ye. **14** Soki bozali koteka mabele
epai ya ndeko na bino to soki bozali kosomba eloko songolo
epai na ye, wana bozali bana mboka moko, tika ete moko te
kati na bino akosa ndeko na ye. **15** Okosomba epai ya ndeko
na yo ya mboka, na motuya ya mbongo oyo bakokata kolanda
motango ya mibu oyo eleki wuta mobu ya suka oyo bosepelaki
kokangolama na bino; mpe akotekela yo na motuya ya mbongo
oyo ekokatama kolanda motango ya mibu oyo ekotikala, mibu
ya kobuka bambuma, kino bokoma na mobu oyo ekolanda,
mobu ya kosepela kokangolama na bino. **16** Soki mibu etikali
ebele, bosengeli komatisa motuya; mpe soki mibu ezali moke,
bosengeli kokitisa motuya, pamba te ezali motango ya mibu ya
kobuka bambuma nde etekamaka: yango nde bakotekela yo.
17 Tika ete moko te akosa moninga, kasi banga Nzambe na
yo; Ngai nazali Yawe, Nzambe na bino. **18** Bosalela bikateli
na Ngai mpe botosa mibeko na Ngai, bongo bokowumela na
kimia kati na mokili; **19** mpe mabele ekobota mbuma na yango,
bokolia mpe bokotonda mpe bokovanda na kimia. **20** Bokoki

kotuna: ‘Tokolia nini na mobu ya sambo soki toloni te mpe tobuki te bambuma na biso?’ **21** Nakotindela bino mapamboli mingi na mobu ya motoba mpo ete mabele ekoka kobota bambuma mingi oyo bokoki kolia mibu misato. **22** Wana bokolona na mobu ya mwambe, bokolia nanu bambuma ya kala mpe bokokoba kolia yango kino bokobuka bambuma ya mobu ya libwa. **23** Bokoki te koteka mabele mpo na libela, pamba te mabele ezali ya Ngai, mpe bino bozali bapaya mpe baleki nzela. **24** Kati na mokili oyo bokozwa lokola libula, bosengeli kondima ete moto asikola mabele na ye. **25** Soki mwana mboka moko kati na bino akomi mobola mpe ateki mabele na ye, moto moko ya libota na ye ya pembeni akoki koya kosikola oyo mwana mboka wana atekaki. **26** Soki moto wana azali na ndeko te oyo akoki kosikola yango mpo na ye; mpe ye moko akomi na bozwi bongo azwi makoki ya kosikola yango; **27** asengeli kotanga motango ya mibu wuta atekaki mabele na ye mpe akozongisa motuya ya mibu oyo etikali epai ya moto oyo asombaki yango. Boye, akoki kozongela mabele na ye. **28** Soki azwaki te makoki ya kosikola yango, mabele oyo atekaki ekotikala na maboko ya moto oyo asombaki yango kino na mobu ya kosepela kokangolama na ye. Ekozala na mobu yango nde mabele na ye ekozongela ye mpe akokoma lisusu nkolo na yango. **29** Soki moto ateki ndako kati na engumba oyo bazingela na bamir, azali na makoki ya kosikola yango kaka mpo na mobu moko wuta mokolo oyo atekaki yango. Ezali kaka na tango wana nde akoki kosikola yango. **30** Soki asikoli yango te liboso ete mobu mobimba eleka, ndako oyo ezali kati na engumba oyo bazingela na bamir ekotikala libela mpo na moto oyo asombaki yango mpe mpo na bakitani na ye; bakoki te kozongisa yango na mobu ya kosepela kokangolama.

31 Kasi bandako oyo ezali kati na bamboka oyo bazingela te
na bamir pembeni-pembeni, ekozala lokola bilanga ya mboka.
Bakoki kosikola yango, mpe ekozonga epai na nkolo na yango
na mobu ya kosepela kokangolama. **32** Balevi bazali tango
nyonso na makoki ya kosikola bandako na bango, oyo ezali kati
na bingumba ya Balevi. **33** Soki Molevi ateki ndako na ye kati na
bingumba ya Balevi, moto oyo asombi yango akozongisela ye
yango na mobu ya kosepela kokangolama; pamba te bandako
oyo ezali kati na bingumba ya Balevi ezali libula na bango
ya libela kati na bana ya Isalaele. **34** Kasi bilanga oyo ezali
zingazinga ya bingumba ya Balevi, bakoki koteka yango te:
ezali libula na bango mpo na libela. **35** Soki moto oyo azali
pembeni na yo akomi mobola mpe azali lisusu te na makoki ya
komisunga; okosunga ye, azala mopaya to moleki nzela; mpo
ete azala malamu pembeni na yo. **36** Okoki te kozwa mileki
na maboko na ye; kasi banga Nzambe na yo, mpo ete mwana
mboka na yo akoka kozala malamu pembeni na yo. **37** Soki
odefisi ye mbongo, okosenga mileki te na oyo odefisi ye; mpe
soki odefisi ye bilei, okosenga te koleka oyo opesi. **38** Ngai
nazali Yawe, Nzambe na yo, oyo abimisaki yo na Ejipito; mpo na
kopesa yo mokili ya Kanana, mpe na kozala Nzambe na yo. **39**
Soki ndeko na yo, mwana mboka, akomi mobola mpe amiteki
epai na yo, kopesa ye te misala na makasi lokola mowumbu. **40**
Okozwa ye lokola moto na yo ya mosala to lokola moleki nzela
oyo azali kati na bino; akosalela yo kino na mobu ya kosepela
kokangolama; **41** mpe na sima, akozwa bonsomi elongo na
bana na ye, akozonga na etuka na ye mpe akozongela mabele
ya batata na ye. **42** Pamba te, bana ya Isalaele bazali bawumbu
na Ngai, oyo nabimisaki na Ejipito; bakoki te koteka bango lokola

bawumbu. **43** Kokonza bango te na makasi, kasi banga Nzambe
na yo. **44** Okozwa bawumbu na yo ya mibali mpe basi bawumbu
na yo kati na bikolo oyo ezingeli yo; okosomba bango kaka
na bikolo yango. **45** Okoki mpe kosomba bapaya oyo bazali
kovanda kati na mokili na yo, mpe bato ya bituka na bango, oyo
babotami kati na mokili na yo; boye bakokoma bawumbu na yo.
46 Okoki kotika bango epai ya bana na yo lokola libula mpo ete
sima na yo bakoma bawumbu na bango mpo na libela; kasi
kokonza te na makasi bandeko na yo, bana ya Isalaele. **47** Soki
mopaya to moleki nzela moko kati na mokili na yo akomi na
bozwi mpe moko kati na bandeko na yo, mwana mboka, akomi
mobola; bongo amiteki epai ya mopaya to moleki nzela yango to
epai ya moto moko ya libota na ye; **48** ndeko na yo, mwana
mboka, akoki kosikolama sima na ye komiteka: moto moko kati
na bandeko na ye akoki kosikola ye. **49** Soki ndeko azali te mpo
na kosikola ye, tata kulutu to tata leki na ye to bana mibali ya
tata kulutu to ya tata leki na ye to ndeko na ye mosusu ya libota
ya botata akoki kosikola ye. Nzokande soki akomi na makoki,
akoki mpe komisikola ye moko. **50** Boye, ye elongo na moto
oyo asombaki ye, bakotanga mibu oyo eleki wuta na mobu oyo
amitekaki kino na mobu ya kosepela kokangolama; bakokata
motuya ya lisiko na ye kolanda motango ya mibu ndenge ezali
lifuti ya moto ya mosala. **51** Soki etikali mibu ebele, asengeli
kofuta mpo na kosikolama na ye, mbongo kolanda talo oyo
basombaki ye. **52** Soki etikalaki mibu moke kino na mobu ya
kosepela kokangolama, akotanga mibu yango mpe akofuta mpo
na lisiko na ye kolanda motango ya mibu oyo etikali. **53** Na mibu
nyonso oyo akosala epai ya mosombi na ye, bakozwa ye lokola
moto ya mosala; okotika te ete mosombi na ye akonza ye na

makasi. **54** Ata soki asikolami te na moko kati na banzela oyo,
ye elongo na bana na ye basengeli kozwa bonsomi na mobu ya
kosepela kokangolama. **55** Pamba te, bana ya Isalaele bazali
bawumbu na Ngai, oyo nabimisaki na Ejipito. Nazali Yawe,
Nzambe na bino.

26 Bokosalaka te banzambe ya bikeko to kotelemisa ekeko
to likonzi ya bule mpe bokotiaka te kati na mokili na bino ata
libanga moko oyo batia bililingi mpo ete bofukamela yango;
pamba te nazali Yawe, Nzambe na bino. **2** Bokobatelaka mikolo
na Ngai ya Saba mpe bokotosaka Esika na Ngai ya bule. Nazali
Yawe. **3** Soki botosi mibeko na Ngai, soki botosi mitindo na Ngai
mpe bosaleli yango, **4** nakonokisela bino mvula na tango na
yango; mabele mpe banzete ya zamba ekobota bambuma na
yango. **5** Mosala ya kobeta ble ekowumela kino na tango ya
kobuka, mpe tango ya kobuka ekowumela kino na tango ya
kolona; bokolia na kotonda mpe bokovanda na kimia kati na
mokili na bino. **6** Nakotia kimia kati na mokili, bokolala pongi,
mpe moto moko te akotungisa bino; nakolongola banyama oyo
ebomaka kati na mokili mpe bitumba ekozala lisusu te kati
na mokili na bino. **7** Bokobengana banguna liboso na bino
mpe bakokufa na mopanga liboso na bino. **8** Bato mitano kati
na bino bakolanda bato nkama moko, bato nkama moko kati
na bino bakolanda bato nkoto zomi; mpe banguna na bino
bakokufa liboso na bino na mopanga. **9** Nakosalela bino ngolu,
nakopesa bino mabota nakokomisa bino ebele mpe nakobatela
boyokani na Ngai elongo na bino. **10** Bambuma ya bilanga
na bino ekozala penza ebele mpe ekosala ete bokolia tango
molayi bambuma oyo bokozala na yango kati na bibombelo;
kino bokokaba mosusu mpo ete bokotisa bambuma ya sika. **11**

Nakotia Ndako na Ngai kati na bino mpe nakotombokela bino te.
12 Nakotambola kati na bino mpo ete nazala Nzambe na bino
mpe bino bozala bato na Ngai. **13** Nazali Yawe, Nzambe na bino,
oyo abimisaki bino na Ejipito mpo ete bozala lisusu bawumbu
kuna te; nakataki basinga ya bikangiseli na bino mpe nabimisaki
bino lokola balongi. **14** Soki boboyi kotosa mpe kosalela mibeko
wana nyonso, **15** soki bobwaki bikateli na Ngai, mpe soki molimo
na bino etombokeli malako na Ngai kino koboya kosalela mibeko
na Ngai nyonso mpe kokata boyokani na Ngai, **16** tala ndenge
nakosala bino: nakokotisa kati na bino mobulu, libebi, bokono
oyo ekoboma bino miso mpe ekobebisa bomoi na bino; bokolona
milona na bino na pamba mpe banguna na bino bakolia yango.
17 Nakotombokela bino, mpe bokokweya liboso ya banguna
na bino; ba-oyo bayinaka bino bakokonza bino mpe bokokima
ata soki moto moko te azali kolanda bino. **18** Soki atako bongo
boyoki kaka te, nakopesa bino bitumbu mbala sambo mpo na
masumu na bino. **19** Nakosilisa makasi na bino, nakokomisa
lola makasi lokola ebende mpo na bino, mpe mabele na bino
lokola bronze. **20** Makasi na bino ekosila na pamba, mpo ete
mabele na bino ekobota te mpe banzete ekobota te bambuma
na yango. **21** Soki botelemeli Ngai mpe boboyi koyoka Ngai,
nakopesa bino bitumbu mbala sambo mpo na masumu na bino.
22 Nakotinda kati na mokili na bino banyama ya zamba oyo
ekoboma bana na bino, ekolia bibwele na bino mpe ekosilisa
koboma bino kino banzela na bino ezanga bato. **23** Soki bitumbu
yango ekoki kaka te mpo na kozongisa bino na nzela, nzokande
bokobi kaka koboya kotosa Ngai, **24** Ngai mpe nakotelemela
bino mpe nakopesa bino bitumbu mbala sambo mpo na masumu
na bino. **25** Nakopesa nzela na mopanga mpo ete eboma

bino mpo na kozongisa mabe na mabe likolo ya boyokani oyo bino bobebisi. Tango bokosangana kati na bingumba na bino, nakotindela bino bokono oyo ebomaka, mpe nakokaba bino na maboko ya monguna. **26** Tango nakopimela bino bilei, basi zomi bakotumba mapa na fulu moko mpe bakobanda kopesa bino mapa yango na kilo: bokolia kasi bokotonda te. **27** Soki, atako bongo, boyoki kaka te mpe bokobi kaka kotelemela Ngai, **28** Ngai mpe nakotelemela bino lisusu na kanda makasi mpe nakopesa bino bitumbu mbala sambo mpo na masumu na bino. **29** Bokolia bana na bino ya mibali mpe ya basi. **30** Nakokweyisa bisambelo na bino ya likolo ya bangomba, nakokweyisa bitumbelo na bino ya malasi, nakotia bibembe na bino likolo ya bibembe ya banzambe na bino ya bikeko mpe nakotombokela bino. **31** Nakokomisa bingumba na bino bisobe, nakobebisa bisika na bino ya bule mpe nakosepela te lisusu na solo kitoko ya malasi na bino. **32** Ngai moko nakokotisa mobulu kati na mokili, mpe ezala banguna na bino oyo bakoya kovanda kati na yango bakokamwa. **33** Nakopanza bino kati na bikolo ya bapaya mpe nakobengana bino na mopanga; mokili na bino ekozanga bato mpe bingumba na bino ekokawuka. **34** Boye, mokili na bino ekosepela Saba na yango mibu nyonso oyo ekozanga bato mpe oyo bokokima epai ya banguna na bino; ekozwa bopemi mpe ekosepela Saba na yango. **35** Na tango nyonso oyo ekozanga bato, ekozwa bopemi oyo ezalaki na yango na tango ya Saba na bino tango bozalaki kovanda kati na yango. **36** Bongo na mikili ya banguna na bino, bato oyo bakotikala na bomoi kati na bino, nakolembisa bango nzoto: bakokima ata makelele ya lokasa oyo mopepe eningisi, bakokima lokola nde bazali kokima liboso ya mopanga mpe bakobambana na mabele ata soki

moto moko te azali kolanda bango. **37** Bakokweya moko likolo
ya moninga lokola nde bazali kokima mopanga ata soki moto
moko te azali kolanda bango. Bokolonga te liboso ya banguna
na bino. **38** Bokokufa kati na bikolo ya bapaya mpe mokili ya
banguna na bino ekolia bino. **39** Kati na mikili ya banguna na
bino, bato oyo bakotikala na bomoi kati na bino bakokufa kuna
mpo na masumu na bango moko mpe mpo na masumu ya
batata na bango. **40** Nzokande, soki bakotubela masumu na
bango mpe masumu ya batata na bango, misala na bango ya
mabe mpe botomboki na bango liboso na Ngai, **41** oyo mpo na
yango, Ngai natelemelaki bango mpe namemaki bango na mokili
ya banguna na bango, wana mitema na bango oyo ekatama
ngenga te ekomikitisa mpe bakozwa lifuti ya mabunga na bango,
42 nakokanisa boyokani na Ngai, oyo nasalaki elongo na Jakobi,
na Izaki mpe na Abrayami; mpe nakokanisa mokili. **43** Boye,
wana bakotika mokili mpe wana mokili yango ekosepela Saba
na yango, na mikolo nyonso oyo yango ekozala ezanga bato,
na tango yango, bakozwa lifuti ya mabe na bango mpo ete
batosaki mibeko na Ngai te mpe batombokelaki bikateli na Ngai.
44 Nzokande, ezala tango bakozala kati na mokili ya banguna na
bango, nakosundola bango te, nakotombokela bango te kino
kobebisa bango mpe kokata boyokani na Ngai elongo na bango;
pamba te Ngai nazali Yawe, Nzambe na bango. **45** Nakokanisa
boyokani oyo nasalaki elongo na batata na bango, oyo Ngai
nabimisaki na Ejipito, na miso ya bikolo mosusu, mpo ete nazala
Nzambe na bango. Nazali Yawe. › » **46** Oyo nde bikateli, mitindo
mpe mibeko oyo Yawe atiaki kati ya Ye mpe bana ya Isalaele,
na ngomba Sinai, na nzela ya Moyize.

27 Yawe alobaki na Moyize: **2** « Yebisa bana ya Isalaele mpe
loba na bango: ‹ Soki moko kati na bino alapi ndayi ya kopesa
moto lokola likabo epai na Yawe, asengeli kopesa motuya
oyo ekokani na lolenge ya moto na moto. **3** Tala motuya ya
kopesa kolanda ndenge batangaka mbongo ya bibende kati na
Mongombo: mpo na moto oyo mibu na ye ya mbotama ezali
kati na mibu tuku mibale mpe tuku motoba, bagrame nkama
motoba ya palata mpo na mobali; **4** bagrame nkama misato
na tuku motoba ya palata mpo na mwasi; **5** mpo na moto oyo
mibu na ye ya mbotama ezali kati na mibu mitano mpe tuku
mibale, bagrame nkama mibale na tuku minei ya palata mpo na
mobali, mpe bagrame nkama moko na tuku mibale ya palata
mpo na mwasi; **6** mpo na moto oyo mikolo ya mbotama na
ye ya mbotama ezali kati na sanza moko mpe mibu mitano,
bagrame tuku motoba ya palata mpo na mobali, mpe bagrame
tuku misato na motoba ya palata mpo na mwasi; **7** mpo na moto
oyo mibu na ye ya mbotama ezali kobanda na tuku motoba
mpe komata, bagrame nkama moko na tuku mwambe ya palata
mpo na mobali, mpe bagrame nkama moko na tuku mibale
ya palata mpo na mwasi. **8** Soki moto oyo alapi ndayi azali
mobola to azali na makoki te ya kopesa motuya oyo ekatama,
akomema epai ya Nganga-Nzambe moto oyo ye alapelaki ndayi
ya kopesa lokola likabo. Boye Nganga-Nzambe akokata motuya
ya kopesa kolanda makoki ya moto oyo alapi ndayi. **9** Soki moko
kati na bino alapi ndayi ya kopesa lokola likabo epai na Yawe
nyama oyo esengeli, nyama yango ekokoma bule; **10** asengeli
te kobongola to kopesa nyama mosusu na esika ya nyama ya
liboso, noki te banyama nyonso mibale ekokoma bule. **11** Soki
nyama oyo alapelaki ndayi ezali mbindo, nyama oyo esengeli te

kopesama lokola likabo epai na Yawe, bakomema nyama yango liboso ya Nganga-Nzambe **12** oyo akotala soki nyama yango ezali malamu to mabe. Motuya nyonso oyo Nganga-nzambe akokata, ekotikala bongo. **13** Soki mokolo nyama alingi kosikola yango, asengeli kobakisa eteni moko kati na biteni mitano ya motuya na yango. **14** Soki moto abulisi ndako na ye lokola eloko oyo ebulisami mpo na Yawe, Nganga-Nzambe akokata motuya na yango kolanda ndenge ndako yango ezali malamu to mabe. Motuya nyonso oyo Nganga-Nzambe akokata, ekotikala bongo. **15** Soki moto oyo abulisi ndako na ye lokola likabo epai na Yawe alingi kosikola yango, asengeli kobakisa eteni moko kati na biteni mitano ya motuya na yango; mpe ndako yango ekokoma lisusu ya ye. **16** Soki moto abulisi mpo na Yawe eteni ya mabele kati na mabele na ye, bakokata motuya ya eteni ya mabele yango kolanda milona oyo bakoki kolona kuna: bagrame nkama motoba ya palata mpo na bakilo nkama minei ya bambuma ya orje. **17** Soki abulisi elanga na ye, na mobu ya kosepela kokangolama, motuya oyo bakata ekotikala bongo. **18** Kasi soki abulisi elanga na ye epai na Yawe sima na mobu ya kosepela kokangolama, Nganga-Nzambe akokata motuya na yango kolanda motango ya mibu oyo etikali kino na mobu oyo ekolanda, mobu ya kosepela kokangolama. Boye bakokitisa motuya oyo ekatama. **19** Soki moto oyo abulisi elanga alingi kosikola yango, akobakisa eteni moko kati na biteni mitano ya motuya oyo ekatama; boye elanga yango ekokoma lisusu ya ye. **20** Kasi soki asikoli yango te, bongo bateki yango epai ya moto mosusu, akoki lisusu kosikola yango te. **21** Soki elanga esikolami na mobu ya kosepela kokangolama, ekokoma bule lokola elanga oyo babulisi mpo na Yawe: ekozala mabele ya

Banganga-Nzambe. **22** Soki moto abulisi epai na Yawe elanga
oyo asombaki, nzokande ezali mabele ya libota na bango te, **23**
Nganga-Nzambe akokata motuya na yango kolanda mibu oyo
etikali kino na mobu ya kosepela kokangolama; kaka na mokolo
oyo Nganga-Nzambe akokata motuya na yango nde moto yango
akopesa motuya na yango lokola eloko ya bule epai na Yawe. **24**
Na mobu ya kosepela kokangolama, elanga yango ekozonga na
maboko ya moto oyo atekaki yango: mokolo mabele. **25** Mituya
nyonso ekokatama ndenge batangaka mbongo ya bibende
kati na Mongombo. Mbongo moko ya ebende esengeli kozala
na bagrame zomi na mibale. **26** Moto moko te akoki kobulisa
mwana liboso ya nyama na ye, pamba te mwana ya liboso ezali
ya Yawe; ezala ya ngombe, ya meme to ya ntaba. **27** Soki ezali
mwana liboso ya nyama moko ya mbindo, mokolo nyama yango
akoki kosikola yango na kobakisa eteni moko kati na biteni
mitano ya motuya na yango; kasi soki asikoli yango te, bakoteka
yango na motuya oyo ekatama. **28** Nyonso oyo moto akopesa
epai na Yawe lokola likabo ekoki kotekama te to kosikolama;
ezala moto, nyama to mabele, pamba te nyonso oyo epesami
epai na Yawe ezali bule mpo na Yawe. **29** Moto moko te oyo
abongisami mpo na kobebisama akoki kosikolama, basengeli
koboma ye. **30** Eteni nyonso ya zomi ya biloko nyonso oyo
ekowuta na mabele, ezala bambuma ya bilanga to bambuma
ya banzete, ezali ya Yawe: ezali bule mpo na Yawe. **31** Soki
moto alingi kosikola eteni na ye ya zomi, asengeli kobakisa
eteni moko kati na biteni mitano ya motuya na yango. **32** Eteni
nyonso ya zomi; ezala ya ngombe, ya meme to ya ntaba, elingi
koloba nyama nyonso ya zomi oyo ekoleka na se ya lingenda
ya mobateli bibwele, ekozala bule mpo na Yawe; **33** ezala ya

malamu to ya mabe, akoki te kopona nyama mosusu na esika ya nyama oyo ya zomi. Soki atie nyama moko na esika ya nyama mosusu, nyonso mibale ekokoma bule mpo na Yawe; mpe ekoki kosikolama te. › » **34** Oyo nde mitindo oyo Yawe apesaki Moyize, na ngomba Sinai, mpo na bana ya Isalaele.

Mitango

1 Kati na esobe ya Sinai, Yawe asololaki na Moyize kati na
Ndako ya kapo ya Bokutani; ezalaki na mokolo ya liboso ya
sanza ya mibale, na mobu ya mibale, sima na bango kobima na
mokili ya Ejipito. Alobaki na ye: **2** « Tanga motango ya lisanga
mobimba ya bana ya Isalaele kolanda mabota na bango mpe
bituka na bango; mpe koma bakombo ya mibali nyonso, moto
moko na moko. **3** Yo mpe Aron, bokotanga motango ya mibali
oyo bazali na mibu tuku mibale mpe koleka, ba-oyo nyonso
bazali na makoki ya kosala mosala ya soda kati na Isalaele;
bokotanga bango kolanda milongo na bango ya mampinga. **4**
Kati na libota moko na moko, ekozala na mobali moko mpo
na kosunga bino: asengeli kozala mokambi ya etuka na ye. **5**
Tala bakombo ya mibali oyo bakosunga bino: mpo na libota ya
Ribeni: Elitsuri, mwana mobali ya Shedewuri; **6** mpo na libota ya
Simeoni: Shelumieli, mwana mobali ya Tsurishadayi; **7** mpo na
libota ya Yuda: Nashoni, mwana mobali ya Aminadabi; **8** mpo
na libota ya Isakari: Netaneeli, mwana mobali ya Tsuwari; **9** mpo
na libota ya Zabuloni: Eliabi, mwana mobali ya Eloni; **10** mpo
na bana mibali ya Jozefi: mpo na libota ya Efrayimi: Elishama,
mwana mobali ya Amiwudi; mpo na libota ya Manase: Gamilieli,
mwana mobali ya Pedakitsuri; **11** mpo na libota ya Benjame:
Abidani, mwana mobali ya Gideoni; **12** mpo na libota ya Dani:
Akiezeri, mwana mobali ya Amishadayi; **13** mpo na libota ya
Aseri: Pagieli, mwana mobali ya Okirani; **14** mpo na libota ya
Gadi: Eliazafi, mwana mobali ya Deweli; **15** mpo na libota ya
Nefitali: Akira, mwana mobali ya Enani. » **16** Ezali bango nde
baponamaki kati na lisanga: bazalaki bakambi ya mabota na
bango, bakambi ya mampinga ya Isalaele. **17** Moyize mpe Aron

bakamataki bato oyo baponamaki na bakombo mpo ete basala na bango elongo. **18** Basangisaki lisanga mobimba na mokolo ya liboso, na sanza ya mibale; boye bana ya Isalaele batalisaki bokoko na bango kolanda mabota na bango mpe bituka na bango. Bakomaki bakombo ya mibali nyonso oyo bazalaki na mibu tuku mibale mpe koleka, mobali moko na moko na kombo na ye, **19** ndenge Yawe atindaki Moyize oyo atangaki motango na bango na esobe ya Sinai. **20** Mpo na bakitani ya Ribeni, mwana mobali ya liboso ya Isalaele: bakomaki bakombo ya bato nyonso oyo bazalaki na mibu tuku mibale mpe koleka, oyo bazalaki na makoki ya kosala mosala ya soda, moto na moto kolanda libota na ye mpe etuka na ye. **21** Motango na bango nyonso oyo batangamaki kati na libota ya Ribeni ezalaki nkoto tuku minei na motoba na nkama mitano. **22** Mpo na bakitani ya Simeoni: bakomaki bakombo ya bato nyonso oyo bazalaki na mibu tuku mibale mpe koleka, oyo bazalaki na makoki ya kosala mosala ya soda, moto na moto kolanda libota na ye mpe etuka na ye. **23** Motango na bango nyonso oyo batangamaki kati na libota ya Simeoni ezalaki nkoto tuku mitano na libwa na nkama misato. **24** Mpo na bakitani ya Gadi: bakomaki bakombo ya bato nyonso oyo bazalaki na mibu tuku mibale mpe koleka, oyo bazalaki na makoki ya kosala mosala ya soda, moto na moto kolanda libota na ye mpe etuka na ye. **25** Motango na bango nyonso oyo batangamaki kati na libota ya Gadi ezalaki nkoto tuku minei na mitano na nkama motoba. **26** Mpo na bakitani ya Yuda: bakomaki bakombo ya bato nyonso oyo bazalaki na mibu ya mbotama kobanda tuku mibale mpe koleka, oyo bazalaki na makoki ya kosala mosala ya soda, moto na moto kolanda libota na ye mpe etuka na ye. **27** Motango na bango nyonso oyo

batangamaki kati na libota ya Yuda ezalaki nkoto tuku sambo na minei na nkama motoba. **28** Mpo na bakitani ya Isakari: bakomaki bakombo ya bato nyonso oyo bazalaki na mibu tuku mibale mpe koleka, oyo bazalaki na makoki ya kosala mosala ya soda, moto na moto kolanda libota na ye mpe etuka na ye. **29** Motango na bango nyonso oyo batangamaki kati na libota ya Isakari ezalaki nkoto tuku mitano na minei na nkama minei. **30** Mpo na bakitani ya Zabuloni: bakomaki bakombo ya bato nyonso oyo bazalaki na mibu tuku mibale mpe koleka, oyo bazalaki na makoki ya kosala mosala ya soda, moto na moto kolanda libota na ye mpe etuka na ye. **31** Motango na bango nyonso oyo batangamaki kati na libota ya Zabuloni ezalaki nkoto tuku mitano na sambo na nkama minei. **32** Mpo na bana mibali ya Jozefi: Mpo na bakitani ya Efrayimi: bakomaki bakombo ya bato nyonso oyo bazalaki na mibu tuku mibale mpe koleka, oyo bazalaki na makoki ya kosala mosala ya soda, moto na moto kolanda libota na ye mpe etuka na ye. **33** Motango na bango nyonso oyo batangamaki kati na libota ya Efrayimi ezalaki nkoto tuku minei na nkama mitano. **34** Mpo na bakitani ya Manase: bakomaki bakombo ya bato nyonso oyo bazalaki na mibu tuku mibale mpe koleka, oyo bazalaki na makoki ya kosala mosala ya soda, moto na moto kolanda libota na ye mpe etuka na ye. **35** Motango na bango nyonso oyo batangamaki kati na libota ya Manase ezalaki nkoto tuku misato na mibale na nkama mibale. **36** Mpo na bakitani ya Benjame: bakomaki bakombo ya bato nyonso oyo bazalaki na mibu tuku mibale mpe koleka, oyo bazalaki na makoki ya kosala mosala ya soda, moto na moto kolanda libota na ye mpe etuka na ye. **37** Motango na bango nyonso oyo batangamaki kati na libota ya Benjame ezalaki nkoto tuku

misato na mitano na nkama minei. **38** Mpo na bakitani ya Dani:
bakomaki bakombo ya bato nyonso oyo bazalaki na mibu tuku
mibale mpe koleka, oyo bazalaki na makoki ya kosala mosala ya
soda, moto na moto kolanda libota na ye mpe etuka na ye. **39**
Motango na bango nyonso oyo batangamaki kati na libota ya
Dani ezalaki nkoto tuku motoba na mibale na nkama sambo. **40**
Mpo na bakitani ya Aseri: bakomaki bakombo ya bato nyonso
oyo bazalaki na mibu tuku mibale mpe koleka, oyo bazalaki
na makoki ya kosala mosala ya soda, moto na moto kolanda
libota na ye mpe etuka na ye. **41** Motango na bango nyonso oyo
batangamaki kati na libota ya Aseri ezalaki nkoto tuku minei na
moko na nkama mitano. **42** Mpo na bakitani ya Nefitali: bakomaki
bakombo ya bato nyonso oyo bazalaki na mibu tuku mibale mpe
koleka, oyo bazalaki na makoki ya kosala mosala ya soda, moto
na moto kolanda libota na ye mpe etuka na ye. **43** Motango na
bango nyonso oyo batangamaki kati na libota ya Nefitali ezalaki
nkoto tuku mitano na misato na nkama minei. **44** Bango nde
bato oyo Moyize mpe Aron elongo na bakambi zomi na mibale
ya Isalaele, oyo moko na moko azalaki kotalisa libota na ye,
batangaki. **45** Bongo bato nyonso ya Isalaele oyo batangamaki
kolanda mabota na bango mpo ete bazalaki na mibu tuku mibale
mpe koleka, mpe bazalaki na makoki ya kosala mosala ya soda,
46 bazalaki bango nyonso nkoto nkama motoba na misato na
nkama mitano na tuku mitano. **47** Nzokande batangaki te nzela
moko na mabota mosusu motango ya bato ya libota ya Levi. **48**
Yawe alobaki na Moyize: **49** « Kotanga te motango ya bato ya
libota ya Levi, kokotisa bango te na molongo ya bato mosusu
ya Isalaele. **50** Okopesa na bato ya libota ya Levi mokumba
ya Mongombo ya Litatoli mpe ya bisalelo na yango nyonso

elongo na biloko nyonso oyo ezalaka kati na Mongombo. Bango bakozwa mokumba ya komemaka yango elongo na bisalelo na yango mpe bakovanda zingazinga na yango. **51** Tango nyonso Mongombo ekolongwa na esika moko mpo na kokende na esika mosusu, Balevi nde bakolongola yango; mpe tango ekotelema, bango mpe kaka nde bakotelemisa yango. Moto mosusu oyo akopusana pembeni na yango asengeli kokufa. **52** Bana ya Isalaele bakotelemisa bandako na bango ya kapo kolanda milongo na bango ya mampinga, mpe moto na moto akozala kati na molako na ye, na se ya bendele na ye. **53** Kasi bato ya libota ya Levi bakotelemisa bandako na bango ya kapo zingazinga ya Mongombo ya Litatoli mpo ete kanda makasi ya Yawe ekoka kokweya likolo ya lisanga ya bana ya Isalaele te. Bato ya libota ya Levi nde bakosala mosala ya kobatela Mongombo ya Litatoli. » **54** Bana ya Isalaele basalaki makambo oyo nyonso, ndenge kaka Yawe atindaki na nzela ya Moyize.

2 Yawe alobaki na Moyize mpe Aron: **2** « Bana ya Isalaele bakotelemisa bandako na bango ya kapo kolanda milongo na bango ya mampinga; moto na moto akozala kati na molako na ye, na se ya bendele na ye, zingazinga ya Ndako ya kapo ya Bokutani, mwa mosika na yango. » **3** Na ngambo ya este epai wapi moyi ebimaka, milongo ya mampinga ya Yuda bakotia molako na bango na se ya bendele na bango. Mokambi ya bato ya Yuda ezali Nashoni, mwana mobali ya Aminadabi. **4** Mampinga na ye ezali na bato nkoto tuku sambo na minei na nkama motoba. **5** Bato ya libota ya Isakari bakotia molako na bango pembeni ya bato ya Yuda. Mokambi ya bato ya Isakari ezali Netaneeli, mwana mobali ya Tsuwari. **6** Mampinga na ye ezali na bato nkoto tuku mitano na minei na nkama minei. **7** Mpe

bato ya libota ya Zabuloni bakozala pembeni ya bato ya libota ya Isakari. Mokambi ya bato ya Zabuloni ezali Eliabi, mwana mobali ya Eloni. **8** Mampinga na ye ezali na bato nkoto tuku mitano na sambo na nkama minei. **9** Motango nyonso ya bato oyo bazali kati na molako ya Yuda ezali bato nkoto nkama moko na tuku mwambe na motoba na nkama minei kolanda milongo ya mampinga na bango. Bango nde bakozala liboso. **10** Na ngambo ya sude, milongo ya mampinga ya Ribeni bakotia molako na bango na se ya bendele na bango. Mokambi ya bato ya Ribeni ezali Elitsuri, mwana mobali ya Shedewuri. **11** Mampinga na ye ezali na bato nkoto tuku minei na motoba na nkama mitano. **12** Bato ya libota ya Simeoni bakotia molako na bango pembeni ya bato ya Ribeni. Mokambi ya bato ya Simeoni ezali Shelumieli, mwana mobali ya Tsurishadayi. **13** Mampinga na ye ezali na bato nkoto tuku mitano na libwa na nkama misato. **14** Mpe bato ya libota ya Gadi bakozala pembeni ya bato ya libota ya Simeoni. Mokambi ya bato ya Gadi ezali Eliazafi, mwana mobali ya Deweli. **15** Mampinga na ye ezali na bato nkoto tuku minei na mitano na nkama motoba na tuku mitano. **16** Motango nyonso ya bato oyo bazali kati na molako ya Ribeni ezali bato nkoto nkama moko na tuku mitano na moko na nkama minei na tuku mitano kolanda milongo ya mampinga na bango. Bango nde bakolanda na sima. **17** Bongo Ndako ya kapo ya Bokutani mpe molako ya Balevi ekozala na kati-kati ya milako. Bakokende na molongo ndenge batielaki milako na bango, moko na moko na esika na ye mpe na se ya bendele na ye. **18** Na ngambo ya weste, milongo ya mampinga ya Efrayimi bakotia molako na bango na se ya bendele na bango. Mokambi ya bato ya Efrayimi ezali Elishama, mwana mobali ya Amiwudi. **19** Mampinga na ye

ezali na bato nkoto tuku minei na nkama mitano. **20** Bato ya libota ya Manase bakotia molako na bango pembeni ya bato ya Efrayimi. Mokambi ya bato ya Manase ezali Gamilieli, mwana mobali ya Pedakitsuri. **21** Mampinga na ye ezali na bato nkoto tuku misato na mibale na nkama mibale. **22** Mpe bato ya libota ya Benjame bakozala pembeni ya bato ya libota ya Manase. Mokambi ya bato ya libota ya Benjame ezali Abidani, mwana mobali ya Gideoni. **23** Mampinga na ye ezali na bato nkoto tuku misato na mitano na nkama minei. **24** Motango nyonso ya bato oyo bazali kati na molako ya Efrayimi ezali bato nkoto nkama moko na mwambe na nkama moko, kolanda milongo ya mampinga na bango. Bango nde bakolanda na molongo ya misato. **25** Na ngambo ya nor, milongo ya mampinga ya Dani bakotia molako na bango na se ya bendele na bango. Mokambi ya bato ya Dani ezali Akiezeri, mwana mobali ya Amishadayi. **26** Mampinga na ye ezali na bato nkoto tuku motoba na mibale na nkama sambo. **27** Bato ya libota ya Aseri bakotia molako na bango pembeni ya bato ya libota ya Dani. Mokambi ya bato ya Aseri ezali Pagieli, mwana mobali ya Okirani. **28** Mampinga na ye ezali na bato nkoto tuku minei na moko na nkama mitano. **29** Mpe bato ya libota ya Nefitali bakozala pembeni ya bato ya libota ya Aseri. Mokambi ya bato ya Nefitali ezali Akira, mwana mobali ya Enani. **30** Mampinga na ye ezali na bato nkoto tuku mitano na misato na nkama minei. **31** Motango nyonso ya bato oyo bazali kati na molako ya Dani ezali bato nkoto nkama moko na tuku mitano na sambo na nkama motoba, kolanda milongo ya mampinga na bango. Bango nde bakozala na sima na bango nyonso, na se ya bendele na bango. **32** Bango nde bana ya Isalaele oyo batangamaki, kolanda mabota na bango. Motango

ya bato nyonso oyo bazalaki kati na milako, kolanda milongo ya mampinga na bango, ezalaki bato nkoto nkama motoba na misato na nkama mitano na tuku mitano. **33** Kasi batangaki Balevi te elongo na bato mosusu ya Isalaele, ndenge kaka Yawe atindaki na nzela ya Moyize. **34** Boye, bana ya Isalaele basalaki makambo nyonso oyo Yawe atindaki na nzela ya Moyize. Na lolenge wana nde batiaki milako na bango na se ya babendele na bango mpe batambolaki bongo, moto na moto na libota na ye mpe na etuka na ye.

3 Tala bakitani ya Aron mpe ya Moyize na tango oyo Yawe asololaki na Moyize, na ngomba Sinai. **2** Bakombo ya bana mibali ya Aron ezalaki: Nadabi, mwana ya liboso; Abiyu, Eleazari mpe Itamari. **3** Yango nde bakombo ya bana mibali ya Aron, oyo babulisaki na nzela ya kopakola mafuta mpo na kosala mosala ya bonganga-Nzambe. **4** Nadabi mpe Abiyu bakufaki liboso ya Yawe tango bazalaki kobonza mbeka, na nzela ya moto oyo ebulisama te, liboso ya Yawe, na esobe ya Sinai. Batikalaki kozala na bana te. Boye Eleazari mpe Itamari kaka nde batikalaki kosala mosala ya bonganga-Nzambe na bokambami ya tata na bango, Aron. **5** Yawe alobaki na Moyize: **6** « Yeisa libota ya Levi pene ya Nganga-Nzambe Aron mpe pesa bango na maboko na ye mpo ete basunga ye. **7** Bakosalisa ye mpe bakosunga lisanga mobimba liboso ya Ndako ya kapo ya Bokutani, mpo na kosala misala ya Mongombo. **8** Bakobatela bisalelo nyonso ya Ndako ya kapo ya Bokutani mpe bakosalisa bana ya Isalaele na nzela ya kosala mosala ya Mongombo. **9** Pesa Balevi na maboko ya Aron mpe ya bana na ye ya mibali; bango nde kati na bana ya Isalaele basengeli komipesa mobimba epai na ye. **10** Tia Aron mpe bana na ye ya mibali pembeni mpo ete basala mosala na

bango ya Bonganga-Nzambe. Moto mosusu oyo akopusana pene ya Esika ya bule, basengeli koboma ye. » **11** Yawe alobaki lisusu na Moyize: **12** « Nakamati Ngai moko Balevi kati na bana ya Isalaele na esika ya bana mibali nyonso ya liboso, mbuma ya liboso ya libumu ya mwasi nyonso ya Isalaele. **13** Pamba te, bana nyonso ya liboso bazali ya Ngai. Tango nabomaki bana nyonso ya liboso ya Ejipito, natiaki pembeni bana nyonso ya liboso ya Isalaele mpo ete bazala ya Ngai, ezala bana ya bato to ya banyama. Nazali Yawe. » **14** Yawe alobaki na Moyize kati na esobe ya Sinai: **15** « Tanga motango ya Balevi kolanda mabota na bango mpe bituka na bango. Tanga bana mibali nyonso kobanda na ye oyo azali na sanza moko ya mbotama mpe koleka. » **16** Boye, Moyize atangaki bango ndenge Yawe atindaki ye. **17** Tala bakombo ya bakitani ya Levi: Gerishoni, Keati mpe Merari. **18** Tala bakombo ya bakitani ya Gerishoni, kolanda etuka moko na moko: Libini mpe Shimei. **19** Bana mibali ya Keati, kolanda etuka moko na moko: Amirami, Yitseari, Ebron mpe Uzieli. **20** Bana mibali ya Merari, kolanda etuka moko na moko: Maali mpe Mushi. Bango nde bato ya bituka ya Balevi kolanda mabota na bango. **21** Tala bakitani oyo babimelaki na Gerishoni: etuka ya bato ya Libini mpe etuka ya Shimei. Bango nde bato ya bituka ya Gerishoni. **22** Motango ya mibali nyonso oyo batangamaki kobanda sanza moko ya mbotama mpe koleka ezalaki nkoto sambo na nkama mitano. **23** Bato ya bituka ya Gerishoni batongaki molako na bango na sima ya Mongombo, na ngambo ya weste. **24** Eliazafi, mwana mobali ya Laele, nde azalaki mokambi ya libota ya Gerishoni. **25** Na Ndako ya kapo ya Bokutani, bakitani ya Gerishoni bazalaki na mokumba ya kobatela Mongombo mpe ndako ya kapo, bizipelo na yango,

rido ya ekuke ya Ndako ya kapo ya Bokutani, **26** barido ya lopango, rido ya ekuke ya lopango oyo ezingela Mongombo mpe etumbelo, basinga mpe biloko nyonso oyo bazalaki kosalela na basinga wana. **27** Tala bakitani oyo babimelaki na Keati: bituka ya bato ya Amirami, ya Yitseari, ya Ebron mpe ya Uzieli. Bango nde bazalaki bato ya bituka ya Keati. **28** Motango ya mibali nyonso oyo bazalaki kobanda na sanza moko ya mbotama mpe koleka ezalaki nkoto mwambe na nkama motoba. Bato ya Keati bazalaki na mokumba ya kobatela Esika ya bule. **29** Bato ya bituka ya Keati batongaki molako na bango pembeni ya Mongombo, na ngambo ya sude. **30** Elitsafani, mwana mobali ya Uzieli, nde azalaki mokambi ya bato ya bituka ya Keati. **31** Bazalaki na mokumba ya kobatela Sanduku, mesa, etelemiselo ya minda, bitumbelo mpe bisalelo ya Esika ya bule oyo basalelaka mosala, rido mpe biloko nyonso oyo bazalaki kosalela. **32** Mokambi ya bakambi ya Balevi ezalaki Eleazari, mwana mobali ya Nganga-Nzambe Aron. Aponamaki mpo ete akamba bato oyo bazalaki na mokumba ya kobatela Esika ya bule. **33** Tala bakitani oyo babimelaki na Merari: bato ya etuka ya Maali mpe bato ya etuka ya Mushi. Bango nde bazalaki bato ya bituka ya Merari. **34** Motango ya mibali nyonso oyo bazalaki na sanza moko ya mbotama mpe koleka, oyo batangamaki ezalaki nkoto motoba na nkama mibale. **35** Tsurieli, mwana mobali ya Abiyaili, nde azalaki mokambi ya bato ya bituka ya Merari. Batongaki molako na bango na ngambo ya nor ya Mongombo. **36** Bato ya Merari bazalaki na mokumba ya kobatela biloko nyonso ya Mongombo, oyo basala na mabaya: balate na yango, makonzi na yango, makolo na yango mpe biloko nyonso ya mike oyo bazalaki kokangisela yango. **37** Bazalaki mpe lisusu

na mokumba ya kobatela makonzi oyo ezalaki zingazinga ya lopango, bapike ya Ndako ya kapo mpe basinga na yango. **38** Moyize, Aron mpe bana mibali ya Aron batongaki molako na bango na ngambo ya este ya Mongombo, epai wapi moyi ebimaka, etalana na Ndako ya kapo ya Bokutani. Bazalaki na mokumba ya kobatela Esika ya bule mpo na bolamu ya bana ya Isalaele. Moto mosusu oyo akopusana pene ya Esika ya bule, basengeli koboma ye. **39** Motango nyonso ya Balevi oyo Moyize mpe Aron batangaki kolanda mitindo ya Yawe, mpe bato ya bituka na bango, mibali nyonso kobanda na sanza moko ya mbotama mpe koleka, ezalaki bato nkoto tuku mibale na mibale. **40** Yawe alobaki na Moyize: « Tanga motango ya bana mibali nyonso ya liboso ya bana ya Isalaele, oyo bazali na sanza moko ya mbotama mpe koleka, mpe koma bakombo na bango. **41** Okotia Balevi pembeni mpo na Ngai, na esika ya bana nyonso ya liboso ya Isalaele, mpe bibwele nyonso ya Balevi, na esika ya bana ya liboso ya bibwele nyonso ya Isalaele. Nazali Yawe. » **42** Boye, Moyize atangaki motango ya bana mibali nyonso ya liboso ya Isalaele ndenge Yawe atindaki ye. **43** Motango nyonso ya bana mibali ya liboso, oyo bakomaki bango bakombo, wuta na sanza moko ya mbotama mpe koleka, ezalaki nkoto tuku mibale na mibale na nkama mibale na tuku sambo na misato. **44** Yawe alobaki lisusu na Moyize: **45** « Tia Balevi pembeni, na esika ya bana nyonso ya liboso ya Isalaele, mpe bibwele ya Balevi, na esika ya bibwele ya bana ya Isalaele. Balevi bazali ya Ngai. Nazali Yawe. **46** Mpo na kosikola bana ya liboso ya Isalaele nkama mibale na tuku sambo na misato oyo baleki na motango ya Balevi, **47** okokongola mbongo ya bibende, nkama mitano, kolanda ndenge batangaka mbongo kati na Esika ya bule, mpo

na moto moko na moko. Mbongo moko ya ebende esengeli kozala na bagrame zomi na mibale. **48** Okopesa mbongo oyo osikoleli bana mibali nyonso, oyo baleki na motango ya Balevi, epai ya Aron mpe epai ya bana na ye ya mibali. » **49** Boye Moyize akongolaki mbongo ya lisiko epai ya bato oyo balekaki na motango ya bana liboso oyo Balevi oyo basikolaki. **50** Azwaki na maboko ya bana liboso ya Isalaele mbongo ya bibende nkoto moko na nkama misato na tuku motoba na mitano kolanda ndenge bamekaka kilo kati na Esika ya bule. **51** Bongo Moyize apesaki mbongo yango ya lisiko epai ya Aron mpe epai ya bana na ye ya mibali, ndenge kaka Yawe atindaki ye.

4 Yawe alobaki na Moyize mpe Aron: **2** « Kati na bana mibali ya Levi, tanga motango ya bakitani ya Keati kolanda bituka mpe mabota na bango. **3** Tanga motango ya mibali nyonso oyo bazali na mibu ya mbotama kobanda tuku misato kino tuku mitano, mpo ete baya kosala mosala kati na Ndako ya kapo ya Bokutani. **4** Tala mosala ya bato ya Keati kati na Ndako ya kapo ya Bokutani: kobatela biloko oyo eleki bule. **5** Tango bakolongola molako, Aron elongo na bana na ye ya mibali bakokota na kati, bakokitisa rido mpe bakozipa na yango Sanduku ya Litatoli. **6** Na likolo na yango, bakotia bulangeti oyo esalema na poso ya nyama ya ebale, bakofinika liputa ya langi ya ble mpe bakotia mabaya ya komemela Sanduku ya Litatoli. **7** Na likolo ya mesa ya bagato ya bule, bakotanda lisusu liputa ya langi ya ble mpe bakotia na likolo na yango biloko oyo: basani ya mbele, bambeki, bakopo, milangi mpo na makabo ya masanga mpe bagato oyo bakobanda kobonza lokola makabo liboso na Ngai tango nyonso. **8** Bongo na likolo ya biloko yango, bakotanda liputa ya langi ya motane makasi, mpe bakozipa biloko wana nyonso

na liputa ya makasi basala na poso ya nyama ya ebale. Mpe bakotia balate oyo ekosunga mpo na kotombola mpe komema mesa. **9** Bakokamata liputa ya langi ya ble mpe bakofinika na yango etelemiselo ya minda elongo na minda na yango, biloko oyo balongolelaka makala na moto, basani mpo na putulu ya moto mpe basani ya mafuta, oyo basalelaka mosala na mesa. **10** Bakosangisa na liboke moko, ezala elamba yango ya langi ya ble mpe biloko na yango nyonso, kati na liputa ya makasi basala na poso ya nyama ya ebale, mpe bakotia yango na likolo ya tsipoyi. **11** Bakotanda liputa ya langi ya ble na likolo ya etumbelo ya wolo mpe bakofinika bulangeti basala na poso ya nyama ya ebale; bongo bakotia balate na yango oyo ekosunga mpo na komema. **12** Bakozwa biloko nyonso oyo basalaka na yango kati na Esika ya bule, bakotia yango kati na liputa ya langi ya ble, bakofinika yango bulangeti basala na poso ya nyama ya ebale; bongo bakotia yango na tsipoyi. **13** Sima na bango kolongola putulu ya moto wuta na etumbelo, bakotanda liputa ya langi ya motane na likolo na yango; **14** bongo bakotia na likolo na yango biloko nyonso oyo basalaka na yango na etumbelo: basani oyo batumbaka na yango ansa, bakanya, bapawu, basani ya minene mpe biloko nyonso oyo basalaka na yango na etumbelo; bongo bakotanda na likolo ya biloko oyo nyonso, liputa ya makasi basala na poso ya nyama ya ebale, mpe bakotia balate ya etumbelo oyo ekosunga mpo na komema. **15** Soki balingi kolongola molako mpo na kokende na esika mosusu, bana mibali ya Keati bakoya komema soki kaka Aron mpe bana na ye ya mibali basilisi kofinika Esika ya bule mpe bisalelo na yango nyonso; kasi basengeli te kosimba Esika ya bule, noki te bakokufa. Yango wana nde misala ya bana mibali

ya Keati kati na Ndako ya kapo ya Bokutani. **16** Tala misala ya Eleazari, mwana mobali ya Nganga-Nzambe Aron: kolandela mafuta ya etelemiselo ya minda, ansa ya kozikisa, makabo ya mokolo na mokolo mpe mafuta ya epakolami; kokengela Mongombo mpe biloko na yango nyonso, ezala Esika ya bule to biloko na yango nyonso. » **17** Yawe alobaki na Moyize mpe Aron: **18** « Bolongola te kati na Balevi lisanga ya mabota ya bato ya Keati. **19** Tala makambo oyo bosengeli kosala mpo na bango mpo ete bakufa te tango bakopusana pene ya biloko oyo eleki bule: yo, Aron mpe bana na ye ya mibali, bokokota mpe bopesa na moko na moko kati na bango mosala oyo asengeli kosala to eloko oyo asengeli komema. **20** Basengeli te kokota bango moko mpo na kotala Esika ya bule, ata mpo na tango moke; soki te bakokufa. » **21** Yawe alobaki na Moyize: **22** « Tanga motango ya bato ya Gerishoni kolanda bituka mpe mabota na bango. **23** Okotanga mibali nyonso oyo bazali na mibu ya mbotama kobanda tuku misato kino na tuku mitano, ba-oyo bakoki kosala mosala songolo kati na Ndako ya kapo ya Bokutani. **24** Tala misala mpe mokumba ya bituka ya bana mibali ya Gerishoni: **25** bakobanda komema batapi ya Mongombo mpe Ndako ya kapo ya Bokutani elongo na elamba na yango, elamba ya makasi basala na poso ya nyama ya ebale mpo na kozipa na likolo, rido ya ekotelo ya Ndako ya kapo ya Bokutani, **26** batapi ya lopango, rido ya ekuke ya lopango, oyo ezingeli Mongombo mpe etumbelo, basinga na yango mpe bisalelo na yango nyonso. Bakosala mosala oyo etali biloko oyo. **27** Mosala nyonso ya bato ya Gerishoni ekokambama na Aron mpe bana na ye ya mibali: ezala mpo na komema biloko to mpo na kosala mosala; bokoyebisa bango mosala nyonso oyo bango basengeli

kosala. **28** Wana nde misala ya bituka ya bato ya Gerishoni
kati na Ndako ya kapo ya Bokutani. Itamari, mwana mobali ya
Nganga-Nzambe Aron, nde akokamba misala na bango. **29**
Okotanga motango ya bato ya Merari, etuka moko na moko mpe
libota moko na moko; **30** okotanga mibali nyonso oyo bazali
na mibu ya mbotama kobanda tuku misato kino tuku mitano,
ba-oyo bakoki kosala mosala songolo kati na Ndako ya kapo
ya Bokutani. **31** Tala biteni ya Ndako ya kapo ya Bokutani,
oyo bakobanda komema: mabaya ya Mongombo, balate na
yango, makonzi mpe makolo na yango, **32** makonzi oyo ezingeli
lopango, makolo na yango, bapike na yango, basinga na yango,
bisalelo na yango nyonso mpe biloko nyonso oyo esungaka
mpo na kokangisa yango. Bokobenga moto moko na moko na
kombo mpe bokopesa ye biloko oyo akobanda komema. **33**
Wana nde misala ya bituka ya bato ya Merari. Itamari, mwana
mobali ya Nganga-Nzambe Aron, nde akokamba misala na
bango nyonso kati na Ndako ya kapo ya Bokutani. » **34** Moyize,
Aron mpe bakambi ya lisanga ya Isalaele batangaki motango
ya bato ya Keati, kolanda etuka moko na moko mpe libota
moko na moko. **35** Mibali nyonso oyo bazalaki na mibu ya
mbotama kobanda tuku misato kino tuku mitano, ba-oyo bazalaki
na makoki ya kosala kati na Ndako ya kapo ya Bokutani, **36**
batangamaki kolanda etuka moko na moko: motango na bango
ezalaki nkoto mibale na nkama sambo na tuku mitano. **37** Wana
nde motango ya bato nyonso oyo batangamaki kati na bituka ya
bato ya Keati, ba-oyo bazalaki kosala kati na Ndako ya kapo ya
Bokutani. Moyize mpe Aron batangaki motango yango kolanda
mitindo oyo Yawe apesaki na nzela ya Moyize. **38** Batangaki
motango ya bato ya Gerishoni kolanda etuka moko na moko

mpe libota moko na moko: **39** mibali nyonso oyo bazalaki na mibu ya mbotama kobanda tuku misato kino tuku mitano, ba-oyo bazalaki na makoki ya kosala kati na Ndako ya kapo ya Bokutani, **40** batangamaki kolanda etuka moko na moko mpe libota moko na moko; motango na bango ezalaki nkoto mibale na nkama motoba na tuku misato. **41** Wana nde motango ya bato ya Gerishoni oyo batangamaki mpe bazalaki kosala kati na Ndako ya kapo ya Bokutani. Moyize mpe Aron batangaki bango kolanda mitindo oyo Yawe apesaki na nzela ya Moyize. **42** Batangaki motango ya bato ya Merari kolanda etuka moko na moko mpe libota moko na moko: **43** mibali nyonso oyo bazalaki na mibu ya mbotama kobanda tuku misato kino tuku mitano, ba-oyo bazalaki na makoki ya kosala kati na Ndako ya kapo ya Bokutani, **44** batangamaki kolanda etuka moko na moko mpe libota moko na moko; motango na bango ezalaki nkoto misato na nkama mibale. **45** Wana nde motango ya bato oyo batangamaki kati na bituka ya bato ya Merari. Moyize mpe Aron batangaki bango kolanda mitindo oyo Yawe apesaki na nzela ya Moyize. **46** Moyize, Aron mpe bakambi ya Isalaele batangaki motango ya Balevi nyonso, kolanda etuka moko na moko mpe libota moko na moko: **47** mibali nyonso oyo bazalaki na mibu ya mbotama kobanda tuku misato kino tuku mitano, ba-oyo bazalaki na makoki ya kosala kati na Ndako ya kapo ya Bokutani, **48** batangamaki; motango na bango ezalaki nkoto mwambe na nkama mitano na tuku mwambe. **49** Moyize apesaki na Molevi moko na moko mosala mpe mokumba, kolanda mitindo ya Yawe. Batangaki bango kolanda mitindo oyo Yawe apesaki na Moyize.

5 Yawe alobaki na Moyize: **2** « Pesa mitindo epai na bana ya Isalaele ete babimisa libanda ya molako moto nyonso oyo azali

na bokono ya poso ya nzoto, moto nyonso oyo atangaka makila,
mpe moto nyonso oyo akomi mbindo mpo ete asimbi ebembe. **3**
Azala mobali to mwasi, bobengana ye, bobimisa ye libanda ya
molako mpo ete bakomisa molako na bango mbindo te, pamba
te Ngai nazali kowumela elongo na bango. » **4** Bana ya Isalaele
basalaki bongo; babimisaki bango libanda ya molako. Basalaki
ndenge kaka Yawe atindaki na nzela ya Moyize. **5** Yawe alobaki
na Moyize: **6** « Loba na bana ya Isalaele: ‹ Soki moto, azala
mobali to mwasi, atamboli na boyengebene te liboso ya Yawe
wana asali moninga na ye mabe, azali na ngambo. **7** Boye
asengeli koyambola lisumu oyo asalaki. Asengeli kozongisa epai
ya moto oyo ye asali mabe: nyonso oyo azwaki mpe akobakisa
likolo na yango, ndambo moko kati na mitano. **8** Kasi soki moto
yango azali na ndeko te oyo akoki kozwa eloko oyo bakozongisa
mpo na mabe oyo basalaki ye, bakopesa eloko oyo basengelaki
kozongisela ye epai na Yawe na nzela ya Nganga-Nzambe,
bakisa meme moko ya mobali oyo Nganga-Nzambe akosala na
yango mosala ya bolimbisi masumu mpo na moto oyo asalaki
mabe. **9** Biloko nyonso kati na makabo ya bule oyo bana
ya Isalaele bakomema epai ya Nzambe ekozala ya Nganga-
Nzambe. **10** Biloko oyo moto nyonso akotia pembeni mpo na
Yawe ekopesama epai ya Nganga-Nzambe; kasi eloko nyonso
oyo moto akokabela Nganga-Nzambe ekokoma ya Nganga-
Nzambe. › » **11** Bongo Yawe alobaki na Moyize: **12** « Loba
na bana ya Isalaele mpe yebisa bango: ‹ Soki mwasi akosi
mobali na ye, wana abimi na mobali mosusu **13** mpe asangisi
na ye nzoto, amikomisi mbindo atako esalemi na nkuku mpe
moto moko te amoni ye; mpe ezala mobali na ye ayebi eloko
te. **14** Soki mobali asali zuwa mpe akomi kokanisa ete mwasi

na ye akomi mbindo, azala mbindo to mbindo te, **15** mobali asengeli komema mwasi na ye epai ya Nganga-Nzambe mpe kopesa mpo na ye likabo ya bakilo misato ya farine ya orje; akosopela yango mafuta te mpe akotia yango ansa te, pamba te ezali likabo oyo epesami mpo na zuwa, likabo mpo na kokanisa mbeba. **16** Nganga-Nzambe akobenga mwasi mpe akomema ye liboso ya Yawe. **17** Nganga-Nzambe akotoka mayi ya bule, na mbeki basala na mabele batumba mpe akozwa putulu ya mabele ya Mongombo mpo na kotia yango kati na mayi yango. **18** Nganga-Nzambe akotia mwasi ya kotelema liboso ya Yawe, akofungola ye suki mpe akotia na maboko na ye likabo ya zuwa, wana ye moko Nganga-Nzambe akobatela na maboko na ye mayi ya bololo oyo ememaka elakeli mabe. **19** Nganga-Nzambe akolapisa mwasi yango ndayi, akoloba na ye: ‘Soki mobali mosusu asangisaki na yo nzoto te, mpe soki omikomisaki mbindo te na kokosa mobali na yo wuta bobalana, wana tika ete mayi oyo ya bololo mpe ememaka elakeli mabe esala yo eloko moko te! **20** Kasi soki, wana ozali ya kobala, okosaki mobali na yo mpe omikomisaki mbindo na kosangisa nzoto na mobali mosusu,’ **21** Nganga-Nzambe asengeli awa kolapisa mwasi yango ndayi ya kondima kokweyela bilakeli mabe kowuta na maloba oyo: ‘tika ete Yawe akomisa yo elakeli mabe mpe eloko ya nkele kati na bato na yo! Tika ete akomisa yo ekomba mpe avimbisa yo libumu! **22** Tika ete mayi oyo ezali komema elakeli mabe ekota kati na yo mpo ete libumu na yo evimba mpe okoma ekomba.’ Mwasi akozongisa: ‘Amen! Tika ete esalema bongo!’ **23** Nganga-Nzambe akokoma maloba yango ya bilakeli mabe kati na buku mpe akokotisa yango kati na mayi ya bololo mpo na kolongola makomi yango. **24** Bongo akomelisa mwasi mayi

oyo ya bololo, oyo ezali komema elakeli mabe mpo ete ekokota kati na ye. **25** Nganga-Nzambe akozwa wuta na maboko ya mwasi likabo ya zuwa, akotombola yango liboso ya Yawe mpe akomema yango na etumbelo. **26** Nganga-Nzambe akotondisa na loboko na ye, bambuma oyo akozwa kati na likabo yango ya zuwa lokola ekaniseli, mpe akotumba yango na likolo ya etumbelo; sima na yango, akomelisa mwasi mayi. **27** Soki penza amikomisaki mbindo na kosangisa nzoto na mobali mosusu, mayi oyo ememaka elakeli mabe ekokota kati na ye, ekovimbisa libumu na ye, akokoma ekomba mpe akolakelama mabe kati na bato na ye. **28** Kasi soki mwasi amikomisaki mbindo te, soki azali penza peto, akomona pasi ata moko te mpe akoki kobota bana. **29** Wana nde ezali mobeko na tina na zuwa; ekokanga mwasi ya libala oyo akosi mobali na ye mpe amikomisi mbindo. **30** Bakosalela yango mpe soki mobali asali zuwa mpe akanisi penza ete mwasi na ye abimi na mobali mosusu: mobali akomema mwasi mpe akotelemisa ye liboso ya Yawe; bongo Nganga-Nzambe akosalela mobeko oyo na mobimba na yango epai ya mwasi. **31** Mobali akomema ngambo ata moke te kasi mwasi akozwa etumbu ya lisumu na ye. › »

6 Yawe alobaki na Moyize: **2** « Yebisa bana ya Isalaele: Mobali to mwasi oyo amibulisi mpo na Yawe na nzela ya ndayi ya libulisi **3** asengeli komipekisa komela vino, masanga oyo elangwisaka, masanga ya ngayi oyo basala na vino mpe masanga ya ngayi oyo basala na masanga mosusu oyo elangwisaka; asengeli te komela masanga oyo basala na bambuma ya vino ya mayi to ya kokawuka. **4** Na mikolo nyonso ya libulisi na ye, asengeli te kolia eloko nyonso oyo basala na bambuma ya vino, kobanda na mokokoli kino na poso. **5** Na mikolo nyonso ya ndayi ya libulisi

na ye, jileti esengeli te kotutana na moto na ye to basengeli te kokata suki ya moto na ye, kino tango ya libulisi na ye mpo na Yawe ekosila; akozala bule mpe akotika suki ya moto na ye mpe mandefu na ye kokola. **6** Na mikolo nyonso ya libulisi na ye mpo na Yawe, asengeli te kosimba ebembe; **7** ezala mpo na kufa ya tata na ye, ya mama na ye, ya ndeko na ye ya mobali to ya ndeko na ye ya mwasi, asengeli te komikomisa mbindo; pamba te na moto na ye, azali na elembo ya libulisi mpo na Nzambe. **8** Na mikolo nyonso ya libulisi na ye, akozala bule mpo na Yawe. **9** Soki moto akufi na mbalakata pene na ye, moto na ye oyo epesama mpo na libulisi ekokoma mbindo. Bongo asengeli kokatisa suki na ye ya moto mpe mandefu na ye na mokolo ya sambo, mokolo na ye ya kopetolama. **10** Na mokolo ya mwambe, asengeli komema epai ya Nganga-Nzambe, na ekotelo ya Ndako ya kapo ya Bokutani: bibenga mibale ya zamba mpe bana mibale ya ebenga ya mboka. **11** Nganga-Nzambe akobonza moko lokola mbeka mpo na masumu mpe mosusu, lokola mbeka ya kotumba; akosala mosala ya bolimbisi masumu na ye lokola asimbaki ebembe. Kaka na mokolo yango, akobulisa lisusu moto na ye epai na Yawe. **12** Akokaba lisusu epai na Yawe libulisi na ye mpe akobonza lokola mbeka mpo na kozongisa boyokani, mwana meme ya mobu moko; pamba te mikolo na ye ya liboso, oyo esilaki koleka, ekotangama lisusu te mpo ete akomaki mbindo. **13** Tala mobeko mpo na moto oyo amibulisi mpo na Yawe: ‹ soki mikolo ya libulisi na ye ekoki, basengeli komema ye na ekotelo ya Ndako ya kapo ya Bokutani **14** epai wapi akobonza lokola mbeka mpo na Yawe: mwana meme ya mobu moko mpe ezanga mbeba lokola mbeka ya kotumba; meme ya mwasi ya mobu moko mpe ezanga mbeba lokola

mbeka mpo na masumu; mpe meme ya mobali mpe ezanga mbeba lokola mbeka mpo na kozongisa boyokani; **15** kitunga ya mapa ezanga levire mpe basala na farine basangisa na mafuta; bagalete ezanga levire mpe bapakola mafuta elongo na mbeka ya masanga mpe makabo mosusu. **16** Nganga-Nzambe akomema makabo wana nyonso liboso ya Yawe; akobonza mbeka na ye mpo na masumu mpe mbeka na ye ya kotumba; **17** akobonza lisusu epai na Yawe meme ya mobali lokola mbeka mpo na kozongisa boyokani, elongo na kitunga ya mapa ezanga levire. Nganga-Nzambe akobakisa na likolo na yango mbeka na ye ya masanga mpe makabo na ye mosusu. **18** Bongo moto oyo amipesa na libulisi mpo na Yawe akokata, na ekotelo ya Ndako ya kapo ya Bokutani, suki ya moto na ye mpe ya mandefu na ye; akolokota yango mpe akobwaka yango na moto oyo ezali kopela na se ya mbeka mpo na kozongisa boyokani. **19** Nganga-Nzambe akozwa lipeka ya mbeka ya meme ya mobali tango esili kozika; akozwa lisusu, kati na kitunga, lipa moko ezanga levire mpe galeti moko ezanga levire, akotia yango na maboko ya moto oyo amipesa na libulisi mpo na Yawe sima na ye kokata suki ya moto na ye mpe mandefu na ye. **20** Nganga-Nzambe akobulisa mpe akotombola yango mpo na kopesa yango epai na Yawe, pamba te ezali biloko ya bule mpe ya Nganga-Nzambe, ndenge moko na tolo mpe mopende. **21** Wana nde ezali mobeko mpo na moto oyo amibulisi mpo na Yawe, na nzela ya ndayi, elongo na makabo oyo asengeli kobonza epai na Yawe mpo na libulisi na ye. Mpe soki azali na makoki, akoki na ye kopesa makabo mosusu wuta na motema na ye moko. Akokokisa biloko nyonso kolanda ndayi oyo asilaki kolapa mpe mobeko ya libulisi na ye. › » **22** Yawe alobaki na Moyize: **23** « Loba na Aron mpe na

bana na ye ya mibali: ‹ Tala ndenge nini bokobanda kopambola bana ya Isalaele, bokoloba: **24** ‘Tika ete Yawe apambola yo mpe abatela yo! **25** Tika ete Yawe angengisela yo elongi na Ye mpe apesa yo ngolu na Ye! **26** Tika ete Yawe amona yo mpe apesa yo kimia!’ › **27** Ezali ndenge wana nde bakobanda kobelela Kombo na Ngai mpo na bolamu ya bana ya Isalaele, mpe Ngai nakopambola bango. »

7 Na mokolo oyo Moyize asilisaki kotonga Mongombo, asopelaki yango mafuta mpo na kobulisa yango elongo na bisalelo na yango. Asalaki mpe bongo mpo na etumbelo elongo na bisalelo na yango, asopelaki yango mafuta mpo na kobulisa yango. **2** Bongo bakambi ya Isalaele, bakonzi ya mabota, elingi koloba bakonzi ya bikolo oyo bakambaki mosala ya kotanga motango ya bato, **3** bamemaki makabo na bango liboso ya Yawe: bashario motoba mpe bangombe zomi na mibale. Shario moko mpo na bakambi mibale, mpe ngombe moko mpo na mokonzi moko na moko; bamemaki yango liboso ya Mongombo. **4** Yawe alobaki na Moyize: **5** « Ndima kozwa makabo oyo bayei na yango; okosala na yango mosala ya Ndako ya kapo ya Bokutani. Okopesa yango epai ya Balevi kolanda mokumba ya moko na moko. » **6** Moyize andimaki kozwa bashar mpe bangombe mpe apesaki yango epai ya Balevi. **7** Apesaki bashar mibale mpe bangombe minei epai ya bana mibali ya Gerishoni kolanda bosenga ya mosala na bango. **8** Apesaki bashar minei mpe bangombe mwambe epai ya bana mibali ya Merari kolanda bosenga ya mosala na bango na bokambami ya Itamari, mwana mobali ya Nganga-Nzambe Aron. **9** Apesaki eloko te epai ya bana mibali ya Keati, pamba te bazalaki na mokumba ya komema na mapeka na bango biloko ya bule. **10** Bakambi bamemaki makabo na bango mpo

na libulisi ya etumbelo, na mokolo oyo basopelaki yango mafuta;
bamemaki makabo yango liboso ya etumbelo. **11** Bongo Yawe
alobaki na Moyize: « Tika ete mokolo na mokolo, mokambi moko
na moko amema likabo na ye mpo na libulisi ya etumbelo! » **12**
Na mokolo ya liboso, Nashoni, mwana mobali ya Aminadabi,
moto ya libota ya Yuda, amemaki likabo na ye. **13** Likabo na
ye ezalaki: etando ya palata ya kilo moko na ndambo, mbeki
moko ya palata ya bagrame nkama mwambe, kolanda ndenge
bamekaka kilo kati na Esika ya bule, nyonso mibale ezalaki ya
kotonda na farine basangisa na mafuta mpo na makabo; **14** mpe
mbeki moko ya wolo ya bagrame nkama moko na zomi etonda
na ansa, **15** ngombe moko ya mobali, meme moko ya mobali,
mwana meme moko ya mobu moko mpo na mbeka ya kotumba,
16 ntaba moko ya mobali lokola mbeka mpo na masumu; **17**
mpe, lokola mbeka mpo na kozongisa boyokani, bangombe
mibale ya mibali, bameme mitano ya mibali, bantaba mitano
ya mibali mpe bana meme mitano ya mobu moko. Yango nde
ezalaki makabo ya Nashoni, mwana mobali ya Aminadabi. **18**
Na mokolo ya mibale, Netaneeli, mwana mobali ya Tsuwari,
mokambi ya libota ya Isakari, **19** amemaki makabo oyo: etando
ya palata ya kilo moko na bagrame nkama mitano, mbeki ya
palata ya bagrame nkama mwambe, kolanda ndenge bamekaka
kilo kati na Esika ya bule, nyonso mibale etonda na farine
basangisa na mafuta mpo na makabo, **20** mbeki moko ya wolo
ya bagrame nkama moko na zomi etonda na ansa. **21** Amemaki
lisusu: mwana ngombe ya mobali, meme moko ya mobali,
mwana meme moko ya mobu moko mpo na mbeka ya kotumba,
22 ntaba moko ya mobali lokola mbeka mpo na masumu; **23**
mpe, lokola mbeka mpo na kozongisa boyokani, bangombe

mibale ya mibali, bameme mitano ya mibali, bantaba mitano ya mibali mpe bana meme mitano ya mobu moko. Yango nde ezalaki makabo ya Netaneeli, mwana mobali ya Tsuwari. **24** Na mokolo ya misato, Eliabi, mwana mobali ya Eloni, mokambi ya libota ya Zabuloni, **25** amemaki makabo oyo: etando ya palata ya kilo moko na bagrame nkama mitano, mbeki ya palata ya bagrame nkama mwambe, kolanda ndenge bamekaka kilo kati na Esika ya bule, nyonso mibale etonda na farine basangisa na mafuta mpo na makabo, **26** mbeki moko ya wolo ya bagrame nkama moko na zomi etonda na ansa. **27** Amemaki lisusu: mwana ngombe ya mobali, meme moko ya mobali, mwana meme moko ya mobu moko mpo na mbeka ya kotumba, **28** ntaba moko ya mobali lokola mbeka mpo na masumu; **29** mpe, lokola mbeka mpo na kozongisa boyokani, bangombe mibale ya mibali, bameme mitano ya mibali, bantaba mitano ya mibali mpe bana meme mitano ya mobu moko. Yango nde ezalaki makabo ya Eliabi, mwana mobali ya Eloni. **30** Na mokolo ya minei, Elitsuri, mwana mobali ya Shedewuri, mokambi ya libota ya Ribeni, **31** amemaki makabo oyo: etando ya palata ya kilo moko na bagrame nkama mitano, mbeki ya palata ya bagrame nkama mwambe, kolanda ndenge bamekaka kilo kati na Esika ya bule, nyonso mibale etonda na farine basangisa na mafuta mpo na makabo, **32** mbeki moko ya wolo ya bagrame nkama moko na zomi etonda na ansa. **33** Amemaki lisusu: mwana ngombe ya mobali, meme moko ya mobali, mwana meme moko ya mobu moko mpo na mbeka ya kotumba, **34** ntaba moko ya mobali lokola mbeka mpo na masumu; **35** mpe, lokola mbeka mpo na kozongisa boyokani, bangombe mibale ya mibali, bameme mitano ya mibali, bantaba mitano ya mibali

mpe bana meme mitano ya mobu moko. Yango nde ezalaki makabo ya Elitsuri, mwana mobali ya Shedewuri. **36** Na mokolo ya mitano, Shelumieli, mwana mobali ya Tsurishadayi, mokambi ya libota ya Simeoni, **37** amemaki makabo oyo: etando ya palata ya kilo moko na bagrame nkama mitano, mbeki ya palata ya bagrame nkama mwambe, kolanda ndenge bamekaka kilo kati na Esika ya bule, nyonso mibale etonda na farine basangisa na mafuta mpo na makabo, **38** mbeki moko ya wolo ya bagrame nkama moko na zomi etonda na ansa. **39** Amemaki lisusu: mwana ngombe ya mobali, meme moko ya mobali, mwana meme moko ya mobu moko mpo na mbeka ya kotumba, **40** ntaba moko ya mobali lokola mbeka mpo na masumu; **41** mpe, lokola mbeka mpo na kozongisa boyokani: bangombe mibale ya mibali, bameme mitano ya mibali, bantaba mitano ya mibali mpe bana meme mitano ya mobu moko. Wana nde ezalaki makabo ya Shelumieli, mwana mobali ya Tsurishadayi. **42** Na mokolo ya motoba, Eliazafi, mwana mobali ya Deweli, mokambi ya libota ya Gadi, **43** amemaki makabo oyo: etando ya palata ya kilo moko na bagrame nkama mitano, mbeki ya palata ya bagrame nkama mwambe, kolanda ndenge bamekaka kilo kati na Esika ya bule, nyonso mibale etonda na farine basangisa na mafuta mpo na makabo, **44** mbeki moko ya wolo ya bagrame nkama moko na zomi etonda na ansa. **45** Amemaki lisusu: mwana ngombe ya mobali, meme moko ya mobali, mwana meme moko ya mobu moko mpo na mbeka ya kotumba, **46** ntaba moko ya mobali lokola mbeka mpo na masumu; **47** mpe, lokola mbeka mpo na kozongisa boyokani, bangombe mibale ya mibali, bameme mitano ya mibali, bantaba mitano ya mibali mpe bana meme mitano ya mobu moko. Yango nde ezalaki

makabo ya Eliazafi, mwana mobali ya Deweli. **48** Na mokolo ya sambo, Elishama, mwana mobali ya Amiwudi, mokambi ya libota ya Efrayimi, **49** amemaki makabo oyo: etando ya palata ya kilo moko na bagrame nkama mitano, mbeki ya palata ya bagrame nkama mwambe, kolanda ndenge bamekaka kilo kati na Esika ya bule, nyonso mibale etonda na farine basangisa na mafuta mpo na makabo, **50** mbeki moko ya wolo ya bagrame nkama moko na zomi etonda na ansa. **51** Amemaki lisusu: mwana ngombe ya mobali, meme moko ya mobali, mwana meme moko ya mobu moko mpo na mbeka ya kotumba, **52** ntaba moko ya mobali lokola mbeka mpo na masumu; **53** mpe, lokola mbeka mpo na kozongisa boyokani, bangombe mibale ya mibali, bameme mitano ya mibali, bantaba mitano ya mibali mpe bana meme mitano ya mobu moko. Yango nde ezalaki makabo ya Elishama, mwana mobali ya Amiwudi. **54** Na mokolo ya mwambe, Gamilieli, mwana mobali ya Pedakitsuri, mokambi ya libota ya Manase, **55** amemaki makabo oyo: etando ya palata ya kilo moko na bagrame nkama mitano, mbeki ya palata ya bagrame nkama mwambe, kolanda ndenge bamekaka kilo kati na Esika ya bule, nyonso mibale etonda na farine basangisa na mafuta mpo na makabo, **56** mbeki moko ya wolo ya bagrame nkama moko na zomi etonda na ansa. **57** Amemaki lisusu: mwana ngombe ya mobali, meme moko ya mobali, mwana meme moko ya mobu moko mpo na mbeka ya kotumba, **58** ntaba moko ya mobali lokola mbeka mpo na masumu; **59** mpe, lokola mbeka mpo na kozongisa boyokani, bangombe mibale ya mibali, bameme mitano ya mibali, bantaba mitano ya mibali mpe bana meme mitano ya mobu moko. Yango nde ezalaki makabo ya Gamilieli, mwana mobali ya Pedakitsuri. **60** Na

mokolo ya libwa, Abidani, mwana mobali ya Gideoni, mokambi ya libota ya Benjame, **61** amemaki makabo oyo: etando ya palata ya kilo moko na bagrame nkama mitano, mbeki ya palata ya bagrame nkama mwambe, kolanda ndenge bamekaka kilo kati na Esika ya bule, nyonso mibale etonda na farine basangisa na mafuta mpo na makabo, **62** mbeki moko ya wolo ya bagrame nkama moko na zomi etonda na ansa. **63** Amemaki lisusu: mwana ngombe ya mobali, meme moko ya mobali, mwana meme moko ya mobu moko mpo na mbeka ya kotumba, **64** ntaba moko ya mobali lokola mbeka mpo na masumu; **65** mpe, lokola mbeka mpo na kozongisa boyokani, bangombe mibale ya mibali, bameme mitano ya mibali, bantaba mitano ya mibali mpe bana meme mitano ya mobu moko. Yango nde ezalaki makabo ya Abidani, mwana mobali ya Gideoni. **66** Na mokolo ya zomi, Akiezeri, mwana mobali ya Amishadayi, mokambi ya libota ya Dani, **67** amemaki makabo oyo: etando ya palata ya kilo moko na bagrame nkama mitano, mbeki ya palata ya bagrame nkama mwambe, kolanda ndenge bamekaka kilo kati na Esika ya bule, nyonso mibale etonda na farine basangisa na mafuta mpo na makabo, **68** mbeki moko ya wolo ya bagrame nkama moko na zomi etonda na ansa. **69** Amemaki lisusu: mwana ngombe ya mobali, meme moko ya mobali, mwana meme moko ya mobu moko mpo na mbeka ya kotumba, **70** ntaba moko ya mobali lokola mbeka mpo na masumu; **71** mpe, lokola mbeka mpo na kozongisa boyokani, bangombe mibale ya mibali, bameme mitano ya mibali, bantaba mitano ya mibali mpe bana meme mitano ya mobu moko. Yango nde ezalaki makabo ya Akiezeri, mwana mobali ya Amishadayi. **72** Na mokolo ya zomi na moko, Pagieli, mwana mobali ya Okirani, mokambi ya libota ya Aseri,

73 amemaki makabo oyo: etando ya palata ya kilo moko na bagrame nkama mitano, mbeki ya palata ya bagrame nkama mwambe, kolanda ndenge bamekaka kilo kati na Esika ya bule, nyonso mibale etonda na farine basangisa na mafuta mpo na makabo, **74** mbeki moko ya wolo ya bagrame nkama moko na zomi etonda na ansa. **75** Amemaki lisusu: mwana ngombe ya mobali, meme moko ya mobali, mwana meme moko ya mobu moko mpo na mbeka ya kotumba, **76** ntaba moko ya mobali lokola mbeka mpo na masumu; **77** mpe, lokola mbeka mpo na kozongisa boyokani, bangombe mibale ya mibali, bameme mitano ya mibali, bantaba mitano ya mibali mpe bana meme mitano ya mobu moko. Yango nde ezalaki makabo ya Pagieli, mwana mobali ya Okirani. **78** Na mokolo ya zomi na mibale, Akira, mwana mobali ya Enani, mokambi ya libota ya Nefitali, **79** amemaki makabo oyo: etando ya palata ya kilo moko na bagrame nkama mitano, mbeki ya palata ya bagrame nkama mwambe, kolanda ndenge bamekaka kilo kati na Esika ya bule, nyonso mibale etonda na farine basangisa na mafuta mpo na makabo, **80** mbeki moko ya wolo ya bagrame nkama moko na zomi etonda na ansa. **81** Amemaki lisusu: mwana ngombe ya mobali, meme moko ya mobali, mwana meme moko ya mobu moko mpo na mbeka ya kotumba, **82** ntaba moko ya mobali lokola mbeka mpo na masumu; **83** mpe, lokola mbeka mpo na kozongisa boyokani, bangombe mibale ya mibali, bameme mitano ya mibali, bantaba mitano ya mibali mpe bana meme mitano ya mobu moko. Yango nde ezalaki makabo ya Akira, mwana mobali ya Enani. **84** Yango nde ezalaki makabo ya bakambi ya Isalaele mpo na libulisi ya etumbelo, na mokolo oyo basopelaki yango mafuta. Na kosangisa, bango nyonso

bapesaki: bitando ya palata zomi na mibale, bambeki ya palata zomi na mibale, bambeki ya wolo zomi na mibale. **85** Etando moko na moko ya palata ezalaki ya kilo moko na bagrame nkama mitano, mpe mbeki moko na moko ezalaki ya bagrame nkama mwambe: palata nyonso esalaki bakilo tuku mibale na sambo na bagrame nkama mitano, kolanda ndenge bazalaki komeka bakilo na Esika ya bule. **86** Mbeki moko na moko ya wolo ezalaki ya bagrame nkama moko na zomi: wolo nyonso esalaki bagrame nkoto moko na nkama misato. **87** Mpo na bambeka ya kotumba, bango nyonso bapesaki: bangombe zomi na mibale ya mibali, bameme zomi na mibale ya mibali, bana meme zomi na mibale ya mobu moko elongo na makabo mosusu mpe bantaba zomi na mibale lokola mbeka mpo na masumu. **88** Na kosangisa, bango nyonso bapesaki lokola mbeka mpo na kozongisa boyokani: bangombe tuku mibale na minei ya mibali, bameme tuku motoba ya mibali, bantaba tuku motoba ya mibali, bana meme tuku motoba ya mobu moko. Yango nde ezalaki makabo ya libulisi ya etumbelo sima na kosopela yango mafuta. **89** Tango Moyize azalaki kokota na Ndako ya kapo ya Bokutani mpo na kosolola na Yawe, azalaki koyoka mongongo koloba na ye wuta na mofinuku oyo ezalaki likolo ya Sanduku ya Litatoli kati na basheribe mibale, mpe azalaki kosolola na ye.

8 Yawe alobaki na Moyize: **2** « Loba na Aron mpe yebisa ye: ‹ Tango okotia minda, minda sambo esengeli kongengisa liboso ya etelemiselo ya minda. › » **3** Aron asalaki kaka bongo: atiaki minda na liboso ya etelemiselo ya minda ndenge Yawe atindaki na nzela ya Moyize. **4** Tala ndenge basalaki etelemiselo ya minda: basalaki yango na wolo batuta wuta na likonzi kino na bafololo na yango; basalaki yango ndenge kaka Yawe alakisaki

Moyize. **5** Yawe alobaki na Moyize: **6** « Kamata Balevi kati na
bana ya Isalaele mpe petola bango. **7** Tala ndenge okosala mpo
na kopetola bango: okobwakela bango mayi ya bopetoli; bongo
bakolekisa jileti na nzoto na bango mobimba mpo na komikokola
suki ya nzoto mobimba mpe bakosukola bilamba na bango.
Ezali na nzela wana nde bakokoma peto. **8** Bakokamata mwana
ngombe ya mobali elongo na likabo na yango ya farine oyo
basangisa na mafuta; mpe okokamata mwana ngombe mosusu
ya mobali mpo na mbeka ya masumu. **9** Yeisa Balevi liboso
ya Ndako ya kapo ya Bokutani mpe sangisa lisanga mobimba
ya Isalaele. **10** Okopusa Balevi liboso ya Yawe mpe bana
ya Isalaele bakotia bango maboko. **11** Sima na yango, Aron
akobonza Balevi lokola likabo oyo bana ya Isalaele babonzeli
Yawe mpo ete bazwa makoki ya kosala mosala ya Yawe. **12**
Mpe na sima, Balevi bakotia maboko na bango likolo ya mito ya
bangombe ya mibali. Bonza ngombe moko lokola mbeka ya
masumu epai na Yawe mpe mosusu lokola mbeka ya kotumba,
mpo na kosala mosala ya bolimbisi masumu mpo na Balevi. **13**
Tika ete Balevi batelema liboso ya Aron mpe ya bana na ye
ya mibali; bongo bonza bango lokola likabo epai na Yawe. **14**
Ezali na nzela wana nde okotia pembeni Balevi kati na bana
ya Isalaele, mpe bakozala ya Ngai. **15** Sima na yo kopetola
Balevi mpe kobonza bango lokola likabo, bakozwa ndingisa ya
kosala mosala na bango na Ndako ya kapo ya Bokutani. Boye,
okopetola bango mpe okobonza bango lokola likabo epai na
Yawe, **16** pamba te bango nde bazali bato oyo bapesameli Ngai
kati na bana ya Isalaele. Ngai moko nde nazwaki bango na
esika ya bana nyonso ya liboso ya bana ya Isalaele. **17** Pamba
te, bana nyonso ya liboso ya bana ya Isalaele bazali ya Ngai,

ezala bana ya liboso ya bana ya bato to ya banyama. Tango
nabomaki bana nyonso ya liboso na mokili ya Ejipito, natiaki
bango pembeni mpo na Ngai moko. **18** Mpe nazwaki Balevi
na esika ya bana nyonso ya liboso ya bana ya Isalaele. **19**
Kati na bato nyonso ya Isalaele, napesi Balevi lokola likabo
epai ya Aron mpe ya bana na ye ya mibali, mpo ete basala
mosala kati na Ndako ya kapo ya Bokutani mpo na bolamu ya
bana ya Isalaele mpe basala mosala ya bolimbisi masumu mpo
na bango, mpo ete likama moko te ekomela bana ya Isalaele
tango bakopusana pene ya Esika ya bule. » **20** Moyize, Aron
mpe lisanga mobimba ya bana ya Isalaele basalaki mpo na
Balevi, makambo nyonso oyo Yawe atindaki Moyize. **21** Balevi
bamipetolaki mpe basukolaki bilamba na bango. Aron abonzaki
bango lokola likabo epai na Yawe mpe asalaki mpo na bango
mosala ya bolimbisi masumu mpo na kopetola bango. **22** Sima
na yango, Balevi bazwaki ndingisa ya kosala mosala na bango
na Ndako ya kapo ya Bokutani, na se ya bokonzi ya Aron mpe
ya bana na ye ya mibali. Basalaki mpo na Balevi, makambo
oyo Yawe atindaki na nzela ya Moyize. **23** Yawe alobaki na
Moyize: **24** « Tala bikateli oyo etali Balevi: mobali nyonso oyo
azali na mibu ya mbotama kobanda tuku mibale na mitano mpe
koleka asengeli koya kosala mosala kati na Ndako ya kapo ya
Bokutani. **25** Kasi soki akokisi mibu tuku mitano, akotika mosala
oyo azalaki kosala, akosala lisusu mosala te. **26** Akokoma nde
kosunga bandeko na ye mpo na kokokisa misala na bango kati
na Ndako ya kapo ya Bokutani. Nzokande ye moko akosala
lisusu mosala te. Yango nde ekozala bikateli oyo okolanda mpo
na mosala ya Balevi. »

9 Yawe alobaki na Moyize kati na esobe ya Sinai, na sanza ya
liboso ya mobu oyo ya mibale sima na kobima na bango na
Ejipito. Alobaki na ye: **2** « Tika ete bana ya Isalaele basepela
feti ya Pasika na mokolo oyo ekatama. **3** Bosala feti yango na
tango oyo ekatama, na pokwa ya mokolo ya zomi na minei,
ya sanza oyo, kolanda mibeko mpe malako na yango nyonso.
» **4** Boye, Moyize ayebisaki bana ya Isalaele ete basepelaka
feti ya Pasika. **5** Basepelaki Pasika kati na esobe ya Sinai,
na pokwa ya mokolo ya zomi na minei, ya sanza ya liboso.
Bana ya Isalaele basalaki makambo nyonso ndenge kaka Yawe
apesaki mitindo na nzela ya Moyize. **6** Kasi bato mosusu kati na
bango basepelaki Pasika te na mokolo wana, pamba te bazalaki
mbindo mpo ete basimbaki ebembe. Boye, kaka na mokolo
wana, bakendeki komona Moyize na Aron **7** mpe bayebisaki
Moyize: — Tokomi mbindo mpo ete tosimbaki ebembe. Boye,
mpo na nini te biso mpe tomema likabo na biso epai na Yawe
elongo na bato mosusu ya Isalaele? **8** Moyize azongiselaki
bango: — Bozela nanu ete naluka koyeba makambo oyo Yawe
atindi na tina na bino. **9** Boye Yawe alobaki na Moyize: **10**
— Yebisa bana ya Isalaele: « Soki moko kati na bino to kati
na bakitani na bino akomi mbindo mpo ete asimbi ebembe
na mokolo wana, ezala soki azali mosika na mobembo, akoki
kosepela feti ya Pasika mpo na lokumu na Yawe. **11** Basengeli
kosepela yango na pokwa ya mokolo ya zomi na minei ya sanza
ya mibale; bakolia mwana meme elongo na mapa ezanga levire
mpe matiti ya bololo. **12** Bakotika eloko moko te kino na tongo
mpe bakobuka mokuwa ata moko te. Basengeli kolanda mibeko
na yango nyonso na tango ya kosepela feti ya Pasika. **13** Kasi
soki moto moko asepeli feti ya Pasika te, wana azali mbindo te

mpe asali mobembo te, basengeli kolongola ye kati na libota na ye, pamba te abonzeli Yawe likabo te na tango oyo ekatama; akomema mikumba ya masumu na ye. **14** Soki mpe mopaya oyo avandi kati na bino alingi kosepela Pasika ya Yawe, asengeli kosala kaka bongo, asengeli kolanda mibeko mpe malako na yango. Ezala mpo na bapaya to mpo na bana mboka, bosengeli kozala na mibeko ya losambo ya ndenge moko. » **15** Na mokolo oyo batelemisaki Mongombo, lipata ezipaki Ndako ya kapo ya Litatoli. Wuta na pokwa kino na tongo, lipata oyo ezalaki likolo ya Mongombo ezalaki komonana lokola moto. **16** Mpe ekobaki kozala kaka ndenge wana: lipata ezalaki kozipa Mongombo; bongo na butu, ezalaki komonana lokola moto. **17** Tango nyonso lipata ezalaki kolongwa na likolo ya Ndako ya kapo, bana ya Isalaele mpe bazalaki kokende; mpe esika nyonso oyo lipata ezalaki kotelema, esika wana nde bazalaki mpe kosala molako na bango. **18** Ezalaki na mitindo na Yawe kaka nde bana ya Isalaele bazalaki kotambola mpe kosala molako na bango. Tango nyonso lipata ezalaki kowumela na likolo ya Mongombo, bango mpe bazalaki kowumela na molako. **19** Soki lipata ewumeli tango molayi likolo ya Mongombo, bana ya Isalaele bazalaki kotosa mitindo na Yawe mpe bazalaki kokende te. **20** Soki mpe lipata esali kaka mwa ndambo ya mikolo na likolo ya Mongombo, na mitindo na Yawe, bazalaki kowumela na molako na bango; mpe bazalaki kokende soki kaka Yawe apesi mitindo. **21** Na mbala mosusu, lipata ezalaki kowumela butu moko kaka, wuta na pokwa kino na tongo; bongo tango ezalaki kolongwa na tongo na esika moko mpo na kokende na esika mosusu, bango mpe bazalaki kokende. To mpe ezalaki kosala mokolo moko mpe butu moko; mpe soki elongwe, bango mpe bazalaki kokende. **22** Soki

lipata etelemi na likolo ya Mongombo mikolo mibale to sanza moko to mpe mobu moko, bana ya Isalaele mpe bazalaki kaka kowumela na molako, bazalaki kokende te; kasi soki elongwe, bango mpe bazalaki kokende. **23** Ezalaki kaka na mitindo na Yawe nde bazalaki kowumela na molako to kokende. Boye, bazalaki kosala mosala ya Yawe kolanda mitindo oyo Yawe apesaki na nzela ya Moyize.

10 Yawe alobaki na Moyize: **2** « Sala bakelelo mibale na palata oyo batuta. Okosalela yango mpo na kobengisa lisanga mpe mpo na kopesa mitindo ya kolongola molako. **3** Soki bakelelo nyonso mibale ebeti nzela moko, lisanga mobimba ekosangana pembeni na yo, na ekotelo ya Ndako ya kapo ya Bokutani. **4** Soki kelelo moko kaka nde ebeti, kaka bakambi, bakonzi ya bituka ya Isalaele nde bakosangana liboso na yo. **5** Soki kelelo ebeti makasi, mabota oyo etongi molako na ngambo ya este ekokende. **6** Soki ebeti makasi mpo na mbala ya mibale, mabota oyo etongi molako na ngambo ya sude ekokende. Ebeteli ya kelelo nde ekozala elembo mpo na kopesa mbela ya kokende. **7** Mpo na kosangisa lisanga, beta bakelelo, kasi makasi te. **8** Bana mibali ya Aron, Banganga-Nzambe, bango nde bakobanda kobeta bakelelo yango. Ekozala mobeko ya libela mpo na bino mpe bakitani na bino. **9** Tango, kati na mokili na bino moko, bokokende na bitumba mpo na kotelemela monguna oyo azali konyokola bino, bokobeta bakelelo na bino makasi. Boye, Yawe, Nzambe na bino, akokanisa bino mpe akokangola bino na maboko ya banguna na bino. **10** Mpe lisusu, na batango na bino ya kosepela, na bafeti na bino oyo ekatama mpe ya ebandeli ya sanza, bokobeta bakelelo mpo na kobonza mbeka na bino ya kotumba mpe ya boyokani. Yango ekozala ekaniseli mpo na

bino na miso ya Nzambe na bino. Nazali Yawe, Nzambe na bino. » **11** Na mokolo ya tuku mibale, ya sanza ya mibale, ya mobu oyo ya mibale, lipata etelemaki na likolo ya Mongombo ya Litatoli. **12** Boye, bana ya Isalaele balongwaki na esobe ya Sinai, basalaki mobembo mpe batambolaki bisika na bisika kino tango lipata eyaki kopema na esobe ya Parani. **13** Ezalaki mbala na bango ya liboso ya kolongwa na molako mpe kotambola kolanda mitindo oyo Yawe apesaki na nzela ya Moyize. **14** Mampinga ya molako ya Yuda ezalaki kotambola liboso, elongo na bendele na bango. Nashoni, mwana mobali ya Aminadabi, nde azalaki mokonzi na bango. **15** Netaneeli, mwana mobali ya Tsuwari, azalaki mokonzi ya mampinga ya libota ya Isakari. **16** Eliabi, mwana mobali ya Eloni, azalaki mokonzi ya mampinga ya libota ya Zabuloni. **17** Bongo bakabolaki Mongombo na biteni-biteni. Bakitani ya Gerishoni mpe ya Merari nde bamemaki yango mpe bakendeki. **18** Mampinga ya molako ya Ribeni elandaki na sima mpo na kotambola. Elitsuri, mwana mobali ya Shedewuri, nde azalaki mokonzi na bango. **19** Shelumieli, mwana mobali ya Tsurishadayi, azalaki mokonzi ya mampinga ya libota ya Simeoni. **20** Eliazafi, mwana mobali ya Deweli, azalaki mokonzi ya mampinga ya libota ya Gadi. **21** Sima, bato ya Keati bakendeki mpe bamemaki biloko ya bule. Balevi mosusu bazalaki kotonga Mongombo liboso ete bakoma. **22** Mampinga ya molako ya Efrayimi elandaki mpe na sima mpo na kotambola. Elishama, mwana mobali ya Amiwudi, nde azalaki mokonzi na bango. **23** Gamilieli, mwana mobali ya Pedakitsuri, azalaki mokonzi ya mampinga ya libota ya Manase. **24** Abidani, mwana mobali ya Gideoni, azalaki mokonzi ya mampinga ya libota ya Benjame. **25** Boye, mpo na kosukisa, mampinga ya

libota ya Dani mpe elandaki na sima mpo na kotambola na se ya bendele na bango. Akiezeri, mwana mobali ya Amishadayi, nde azalaki mokonzi na bango. **26** Pagieli, mwana mobali ya Okirani, azalaki mokonzi ya mampinga ya libota ya Aseri; **27** mpe Akira, mwana mobali ya Enani, azalaki mokonzi ya mampinga ya libota ya Nefitali. **28** Wana nde ezalaki molongo oyo mampinga ya bana ya Isalaele ezalaki kotambola na yango. **29** Moyize alobaki na Obabi, mwana mobali ya Reweli, moto ya Madiani, bokilo ya Moyize: — Tozali kokende na mokili oyo Yawe alobaki: « Nakopesa bino mokili yango. » Yaka kotambola elongo na biso. Tokosala ete obika bolamu oyo Yawe alakaki kosalela Isalaele. **30** Obabi azongiselaki ye: — Te! Nakokende elongo na bino te, nakozonga na mboka na ngai, kati na libota na ngai. **31** Kasi Moyize alobaki: — Nabondeli yo: kotika biso te, pamba te yo nde oyebi bisika oyo tosengeli kotonga molako kati na esobe; okozala motambolisi na biso. **32** Soki otamboli na biso elongo, tokokabola elongo na yo eloko nyonso ya malamu oyo Yawe akopesa biso. **33** Boye, balongwaki na ngomba ya Yawe mpe batambolaki mikolo misato ya mobembo. Sanduku ya Boyokani ya Yawe etambolaki liboso na bango na mobembo oyo ya mikolo misato mpo na kolukela bango esika ya kopema. **34** Na moyi, lipata na Yawe ezalaki likolo na bango, na tango bazalaki kolongola molako. **35** Tango nyonso Sanduku ezalaki kokende, Moyize azalaki koloba: « Oh Yawe, telema! Tika ete banguna na Yo bapalangana! Tika ete banguna na Yo bakima liboso na Yo! » **36** Mpe tango nyonso lipata ezalaki kopema, azalaki koloba: « Oh Yawe, zonga kati na bana ya Isalaele, pamba te bazali ebele penza! »

11 Mokolo moko, bana ya Isalaele bakomaki kolelalela na
tina na pasi na bango. Boye, kolelalela yango ekomaki kino na
matoyi ya Yawe. Tango ayokaki yango, kanda na Ye emataki
makasi mpe moto kowuta epai na Yawe epelaki kati na bango
mpe etumbaki ndambo ya bato kati na molako. **2** Bato bagangaki
epai ya Moyize; ye abondelaki Yawe, mpe moto ekufaki. **3** Boye,
bakomaki kobenga esika yango « Tabeera, » pamba te moto ya
Yawe ezikisaki bato ya Isalaele. **4** Mokolo moko, bato ya bikolo
mosusu oyo bazalaki elongo na bana ya Isalaele bakomaki na
posa makasi ya kolia misuni. Bongo bana ya Isalaele bakomaki
lisusu kolelalela mpe koloba: « Ah, nani penza akoki kopesa
biso misuni ya kolia? **5** Tokanisi lisusu bambisi, bandunda ya
ndenge na ndenge, pasiteki, bandembi, matungulu, ayi oyo
tozalaki kolia ya ofele na Ejipito. **6** Kasi sik'oyo, banzoto na biso
ebebi penza, tozali lisusu te kolia biloko wana nyonso! Tokomi
kaka komona mana oyo! » **7** Mana ezalaki lokola mbuma ya
koriande mpe ezalaki komonana pembe lokola mayi ya nzete
oyo babengaka bedeliumi. **8** Bato bazalaki kopanzana bipai na
bipai mpo na kolokota yango, mpe na sima, bazalaki konika
yango na libanga to mpe kotuta yango na liboka, bongo nde
bakokaki kolamba yango na banzungu to kosalela yango mikate.
Mikate na yango ezalaki na elengi lokola bagato oyo basala na
mafuta ya sika. **9** Na butu, tango mamwe ezalaki kokita, mana
mpe ezalaki kokweya nzela moko na yango. **10** Moyize ayokaki
ndenge libota moko na moko ezalaki kolelalela na ekotelo ya
ndako na bango ya kapo. Yawe asilikaki makasi; mpe Moyize
ayokaki pasi mingi na motema. **11** Moyize alobaki na Yawe:
— Mpo na nini komonisa mosali na Yo pasi ya boye? Mabe
nini ngai nasali penza mpo ete osundolela ngai mokumba ya

bato oyo? **12** Boni, ngai moto namemaki mokumba ya bato
oyo nyonso to nabotaki bango? Mpo na nini oloba na ngai ete
namema bango na maboko lokola bana mike, na mokili oyo
olakaki na ndayi epai ya bakoko na bango? **13** Ngai nakozwa
misuni ya kolia wapi mpo na bato oyo nyonso oyo bazali kokoba
kolelalela epai na ngai: « Pesa biso misuni ya kolia! » **14** Ngai
moko nakokoka te komema bato oyo nyonso; mokumba oyo
eleki monene mpo na ngai. **15** Soki ezali kaka boye nde ozali
kosala ngai, eleki malamu ete oboma ngai kaka sik'oyo. Soki
nazwi ngolu na miso na Yo, kotika te ete namona kobebisama
na ngai. **16** Yawe alobaki na Moyize: — Kati na bakambi ya
Isalaele, sangisela Ngai mibali tuku sambo, ba-oyo oyebi ete
bazali bakambi mpe bakalaka kati na bato. Tika ete baya na
Ndako ya kapo ya Bokutani mpe batelema wana elongo na
yo. **17** Nakokita mpe nakosolola na yo kuna. Nakokamata
Molimo oyo ezali epai na yo mpe nakotia yango epai na bango.
Bongo, bakosunga yo mpo na komema mokumba ya bato oyo
mpo ete omema yango lisusu yo moko te. **18** Loba na bato: «
Bomibongisa mpe bomibulisa mpo na lobi, pamba te bokolia
misuni. Yawe ayokaki tango bozalaki kolelalela: ‹ Ah, nani penza
akoki kopesa biso misuni ya kolia? Biso oyo tozalaki na biso
malamu na Ejipito! › Sik'oyo Yawe akopesa bino misuni mpe
bokolia yango. **19** Bokolia yango te kaka mokolo moko to mikolo
mibale to mitano to zomi to mpe tuku mibale. **20** Kasi bokolia
yango sanza mobimba kino ekobima bino na zolo mpe bokoyoka
yango nkele, pamba te bobwakaki Yawe oyo azali kati na bino,
bolelaki-lelaki liboso na Ye mpe bolobaki: ‹ Mpo na nini tobimaki
na Ejipito? › » **21** Moyize alobaki lisusu: — Bato nkoto nkama
motoba bazali kotambola sima na ngai, mpe Yo ozali koloba: «

Nakopesa bango misuni ya kolia mpo na sanza mobimba! »
22 Ekokoka penza ata soki babomi bibwele nyonso oyo bazali
na yango, ezala ngombe to bantaba? Ekokoka penza ata soki
balobi mbisi nyonso ya ebale monene? **23** Yawe alobaki na
Moyize: — Boni, loboko na Yawe ezali solo mokuse? Okomona
sik'oyo soki maloba oyo nalobi ekokokisama to ekokokisama
te mpo na yo. **24** Boye, Moyize abimaki mpe ayebisaki bato
maloba oyo Yawe ayebisaki ye. Asangisaki bakambi tuku sambo
mpe atelemisaki bango zingazinga ya Ndako ya kapo. **25** Yawe
akitaki na nzela ya lipata mpe asololaki na ye; akamataki nguya
ya Molimo, oyo ezalaki epai na Ye, mpe atiaki yango epai
ya bakambi tuku sambo. Tango kaka Molimo akitelaki bango,
bakomaki kosakola, kasi bakobaki te. **26** Nzokande, bato mibale
oyo bakombo na bango ezalaki Elidadi mpe Medadi batikalaki
kati na molako. Bango mpe bazalaki na molongo ya bampaka,
kasi bakendeki te na Ndako ya kapo. Molimo akitelaki bango
mpe bakomaki kosakola kati na molako. **27** Elenge mobali moko
apotaki mbangu mpe akendeki koyebisa Moyize: — Elidadi
mpe Medadi bazali kosakola kati na molako! **28** Jozue, mwana
mobali ya Nuni, oyo azalaki mosungi ya Moyize wuta bolenge na
ye alobaki: — Moyize, nkolo na ngai, pekisa bango! **29** Kasi
Moyize azongisaki: — Boni, okosalela ngai zuwa na likambo
nini? Nakosepela kutu ete bato nyonso bakoma basakoli mpe
Yawe akitisa Molimo na Ye epai na bango! **30** Bongo, Moyize
mpe bakambi nyonso ya Isalaele bazongaki na molako. **31**
Boye, Yawe atindaki mopepe moko oyo ememaki bankanga
wuta na ebale monene mpe ebwakaki yango na molako mpe na
zingazinga na yango. Etando oyo bankanga ekweyaki ezalaki
molayi ya mobembo ya mokolo moko na makolo, mpe ezipaki

mabele na bosanda ya metele moko. **32** Bato babimaki mpo
na kolokota bankanga mokolo mobimba, butu na yango mpe
mokolo oyo elandaki. Moto moko te atikalaki kozwa na se ya
bakilo nkoto moko; mpe batandaki yango na zingazinga ya
molako. **33** Kasi, wana misuni ezalaki nanu kati na minoko
na bango mpe basilisaki nanu kotafuna yango te, kanda ya
Yawe epelaki mpo na bango mpe apesaki bango etumbu ya
makasi. **34** Yango wana, bakomaki kobenga esika yango «
Kibiroti-Atava, » pamba te ezalaki na esika wana nde bakundaki
bato ya lokoso. **35** Longwa na Kibiroti-Atava, bana ya Isalaele
basalaki mobembo kino na Atseroti mpe bavandaki kuna.

12 Miriami mpe Aron bazalaki kotonga Moyize likolo ya mwasi
na ye, pamba te abalaki mwasi ya mokili ya Kushi. **2** Balobaki:
— Boni, Yawe alobaka kaka na nzela ya Moyize? Alobaki mpe
na nzela na biso te? Yawe ayokaki bango. **3** Nzokande Moyize
azalaki moto ya komikitisa makasi koleka bato nyonso ya mokili.
4 Mbala moko, Yawe alobaki na Moyize, Aron mpe Miriami: —
Boya bino misato na Ndako ya kapo ya Bokutani. Bango nyonso
misato bakendeki. **5** Yawe akitaki na likonzi ya lipata, atelemaki
na ekuke ya Ndako ya kapo mpe abengaki Aron mpe Miriami.
Tango bango mibale batelemaki liboso, **6** alobaki: — Boyoka
maloba na Ngai! **7** Kasi ezalaka bongo te **8** Nasololaka na ye
elongi na elongi, **9** Bongo Yawe apeliselaki bango kanda na Ye
mpe atikaki bango. **10** Tango kaka lipata elongwaki likolo ya
Ndako ya kapo, bokono ya maba ezwaki mbala moko Miriami:
ezalaki pembe lokola mvula ya pembe. Aron abalukaki mpo
na kotala Miriami mpe amonaki ete azwi bokono ya maba. **11**
Bongo Aron alobaki na Moyize: — Nabondeli yo, nkolo na ngai!
Kotangela biso te masumu oyo tosali na bozoba! **12** Kotika te

ete Miriami azala lokola mwana oyo abotami ya kokufa, oyo abimi na libumu ya mama na ye na ndambo ya nzoto ya kopola! **13** Boye, Moyize abelelaki Yawe: — Oh Nzambe, nabondeli Yo, bikisa ye! **14** Yawe azongiselaki Moyize: — Soki tata na ye abwakelaki ye soyi na elongi; boni, alingaki kozala na soni te mikolo sambo? Tia ye na libanda ya molako mikolo sambo, na sima na yango nde akoki kozonga. **15** Boye batiaki Miriami libanda ya molako mikolo sambo mpe bato bazalaki kotambola te kino tango Miriami azongaki. **16** Sima na yango, bato batikaki Atseroti mpe bakendeki kotonga molako na bango na esobe ya Parani.

13 Yawe alobaki na Moyize: **2** « Tinda bato mpo na kononga mokili ya Kanana oyo nalingi kopesa na bana ya Isalaele. Kati na libota moko na moko, pona mpe tinda moto moko kati na bakambi. » **3** Na mitindo ya Yawe, Moyize atindaki bango wuta na esobe ya Parani. Bango nyonso bazalaki bakambi ya mabota ya bana ya Isalaele. **4** Tala bakombo na bango: mpo na libota ya Ribeni: Chamuwa, mwana mobali ya Zakuri; **5** mpo na libota ya Simeoni: Shafati, mwana mobali ya Ori; **6** mpo na libota ya Yuda: Kalebi, mwana mobali ya Yefune; **7** mpo na libota ya Isakari: Yigali, mwana mobali ya Jozefi; **8** mpo na libota ya Efrayimi: Oze, mwana mobali ya Nuni; **9** mpo na libota ya Benjame: Paliti, mwana mobali ya Rafu; **10** mpo na libota ya Zabuloni: Gadieli, mwana mobali ya Sodi; **11** mpo na libota ya Jozefi na nzela ya Manase: Gaadi, mwana mobali ya Susi; **12** mpo na libota ya Dani: Amieli, mwana mobali ya Gemali; **13** mpo na libota ya Aseri: Seturi, mwana mobali ya Mikaeli; **14** mpo na libota ya Nefitali: Nakibi, mwana mobali ya Vofisi; **15** mpo na libota ya Gadi: Geweli, mwana mobali ya Maki. **16** Oyo

nde bakombo ya bato oyo Moyize atindaki mpo na kononga mokili ya Kanana. Moyize apesaki Oze, mwana mobali ya Nuni, kombo « Jozue. » **17** Tango Moyize atindaki bango mpo na kononga mokili ya Kanana, alobaki: « Bolekela na nzela ya etuka ya Negevi mpe bokotela na nzela ya mokili ya bangomba. **18** Botala soki mokili yango ezali ndenge nini mpe soki bato oyo bavandaka kuna bazalaka makasi to balemba, soki bazalaka ebele to moke. **19** Botala ndenge nini mokili epai wapi bazali kowumela ezali: soki ezali malamu to mabe; soki bazingela bingumba na yango na bamir to te. **20** Botala soki mabele na yango ezali ndenge nini: ebotaka malamu to te; ezali na banzete to te. Bosala nyonso penza ete bozonga na mbuma ya mokili yango. » Ezalaki eleko ya kobuka bambuma ya liboso ya vino. **21** Boye bakendeki mpe banongaki mokili kobanda na esobe ya Tsini kino na Reobi, pembeni ya Lebo-Amati. **22** Balekaki na nzela ya etuka ya Negevi mpe bakomaki kino na Ebron epai wapi Ayimani, Sheshayi mpe Talimayi, bakitani ya Anaki, bazalaki kovanda. Engumba Ebron etongamaki mibu sambo liboso ya engumba Tsoani kati na Ejipito. **23** Tango bakomaki na lubwaku ya Eshikoli, bakataki etape mobimba ya nzete ya vino oyo ezalaki na liboke ya bambuma ya vino. Lokola ezalaki kilo makasi, bato mibale kati na bango basalelaki banzete mpo na komema yango; bamemaki lisusu bambuma ya grenade mpe ya figi. **24** Wuta na tango wana, bakomaki kobenga esika yango « lubwaku ya Eshikoli, » oyo elingi koloba « lubwaku ya liboke ya bambuma ya vino, » mpo na kokanisa liboke ya bambuma ya vino oyo bana ya Isalaele babukaki kuna. **25** Sima na mikolo tuku minei, bazongaki wuta na mokili oyo banongaki. **26** Bayaki kokuta Moyize, Aron mpe lisanga mobimba ya bana ya

Isalaele na Kadeshi, kati na esobe ya Parani. Ezalaki kuna nde bapesaki bango elongo na lisanga mobimba sango ya mobembo na bango mpe balakisaki bango bambuma ya mokili yango. **27** Bapesaki sango oyo epai ya Moyize: « Tokotaki kino na mokili epai wapi otindaki biso. Solo, ezali penza mokili oyo ezali kobimisa miliki mpe mafuta ya nzoyi; tala kutu bambuma ya mokili yango. **28** Kasi bato oyo bavandaka kuna bazali makasi mingi, bingumba na bango etongama makasi mpe ezali minene; tomonaki lisusu bakitani ya Anaki kuna. **29** Bato ya Amaleki bavandaka na etuka ya Negevi; bato ya Iti, ya Yebusi mpe ya Amori bavandaka na mokili ya bangomba, mpe bato ya mboka Kanana bavandaka pembeni ya ebale monene mpe pembeni-pembeni ya Yordani. » **30** Bongo Kalebi apamelaki bato ete batika makelele liboso ya Moyize, mpe alobaki: — Tokende kobotola mokili yango, pamba te tozali solo na makoki mpo na kosala yango! **31** Kasi bato oyo bakendeki elongo na ye balobaki: — Tokokoka te kobundisa bato wana mpo ete bazali makasi koleka biso. **32** Bongo bakomaki kopanza sango mabe kati na bana ya Isalaele na tina na mboka oyo banongaki, bazalaki koloba: « Mokili oyo tonongaki ezali penza mabele oyo eliaka bavandi na yango; bongo bato nyonso oyo tomonaki kuna bazali bingambe. **33** Tomonaki kuna lisusu bato milayi, bakitani ya Anaki, oyo babima na nzela ya bato milayi. Na miso na biso moko, tozalaki komimona lokola mabanki; bango mpe bazalaki komona biso kaka ndenge wana na miso na bango. »

14 Bato nyonso ya lisanga batombolaki mingongo na bango mpe bakomaki kolela makasi butu mobimba. **2** Bato nyonso ya Isalaele bakomaki koyimayima mpo na Moyize mpe Aron, mpe lisanga mobimba ekomaki koloba: « Ah, elingaki kozala malamu

soki tomikufelaki na biso na Ejipito to na esobe! **3** Boni, Yawe amemi biso na mokili oyo kaka mpo ete tokufa na mopanga? Boye basi mpe bana na biso bakokoma kaka bomengo ya bitumba. Ekozala malamu te mpo na biso ete tozonga na biso na Ejipito? » **4** Boye bakomaki kolobana bango na bango: « Tosengeli kopona mokambi mosusu mpe kozonga na Ejipito. » **5** Moyize mpe Aron bakweyaki elongi kino na mabele liboso ya lisanga mobimba ya bana ya Isalaele oyo basanganaki kuna. **6** Jozue, mwana mobali ya Nuni, mpe Kalebi, mwana mobali ya Yefune, oyo bazalaki na molongo ya bato oyo bakendeki kononga mokili bapasolaki bilamba na bango **7** mpe balobaki na lisanga mobimba ya Isalaele: « Mokili oyo totambolaki kati na yango mpe tonongaki ezali malamu mingi penza. **8** Soki tozwi ngolu na miso ya Yawe, akokamba biso kino na mokili yango, mokili oyo ezali kobimisa miliki mpe mafuta ya nzoyi, mpe akopesa biso yango. **9** Kasi botombokela Yawe te mpe bobanga te bato oyo bazali na mokili yango, pamba te tokomela bango; kobatelama na bango elongwe kati na bango. Nzokande na ngambo na biso, Yawe azali elongo na biso. Bobanga bango te. » **10** Wana lisanga mobimba ya Isalaele ezalaki koloba ete baboma bango na mabanga, nkembo ya Yawe emonanaki na Ndako ya kapo ya Bokutani na miso ya bato nyonso ya Isalaele. **11** Yawe alobaki na Moyize: — Kino tango nini bato oyo bakotiola Ngai? Kino tango nini bakoboya penza kondimela Ngai, ezala mpo na bikamwa nyonso oyo nasali kati na bango? **12** Nakokweyisa bango na nzela ya etumbu ya bokono oyo ebomaka mpo na kobebisa bango. Kasi yo, nakokomisa yo ekolo moko monene mpe ya nguya koleka bango. **13** Moyize alobaki na Yawe: — Bato ya Ejipito bakoyoka yango! Nzokande

ezali na nguya na Yo nde obimisaki bato oyo kati na bango. **14** Mpe bakoyebisa na bavandi ya mokili oyo makambo yango. Oh Yawe, basila koyoka wuta kala ete ozalaka elongo na bato oyo, ete Yo, oh Yawe, omimonisaki epai na bango miso na miso, ete lipata na Yo etelema likolo na bango, ete otambolaka liboso na bango kati na likonzi ya lipata, na moyi, mpe kati na likonzi ya moto, na butu. **15** Na bongo, soki obomi bato oyo nyonso na mbala moko, bikolo oyo eyokaki sango oyo mpo na Yo ekoloba: **16** « Yawe azangaki penza makoki ya kokotisa bato oyo na mokili oyo alakaki, na nzela ya ndayi, ete akopesa bango yango, yango wana abomaki bango kati na esobe. » **17** Sik'oyo, nabondeli Yo, tika ete makasi ya Nkolo emonisama na nguya na yango kolanda ndenge olobaki: **18** « Nazali Yawe oyo asilikaka noki te, atonda na bolingo, alimbisaka masumu mpe botomboki; kasi apesaka moto oyo asali mabe etumbu, apesaka bana etumbu mpo na masumu ya batata kino na molongo ya misato mpe ya minei. » **19** Nabondeli Yo, kolanda bolingo monene na Yo, limbisa masumu ya bato oyo ndenge kaka olimbisaki bango wuta babimaki na Ejipito kino sik'oyo. **20** Yawe azongisaki: — Nalimbisi bango ndenge osengi. **21** Kasi na Kombo na Ngai, mpe lokola mokili mobimba etondi na nkembo ya Yawe, **22** moko te kati na bato oyo bamonaki nkembo na Ngai mpe bikamwa oyo nasalaki kati na Ejipito mpe na esobe kasi baboyaki kotosa Ngai mpe bamekaki Ngai mbala zomi, **23** moko te kati na bango akomona lisusu mokili oyo nalakaki na nzela na ndayi epai ya bakoko na bango, moko te kati na ba-oyo batiolaki Ngai akomona lisusu mokili yango. **24** Kasi lokola Kalebi, mosali na Ngai, atambolisamaka na molimo mosusu mpe atamboli na bosembo na miso na Ngai, nakokotisa ye na mokili

oyo asilaki kokende, mpe bakitani na ye bakokamata yango lokola libula. **25** Lokola bato ya Amaleki mpe ya Kanana bazali nanu kovanda na lubwaku, bino bokobaluka mpe bokozonga lobi na tongo na esobe, na nzela oyo ekenda na ebale monene ya Barozo. **26** Yawe alobaki na Moyize mpe Aron: **27** — Kino penza tango nini lisanga oyo ya batomboki ekokoba kotelemela Ngai? Solo, nayoki bileli mpe koyimayima ya bana ya Isalaele na tina na Ngai. **28** Yebisa bango: « Nalapi ndayi, » elobi Yawe, « nakosalela bino makambo nyonso oyo nayoki bino koloba. **29** Bibembe na bino ekolala na esobe oyo. Bino nyonso oyo bozali na mibu tuku mibale mpe koleka, bino oyo botangamaki na motango mpe boyimaki-yimaki mpo na Ngai, **30** bokokota te na mokili oyo nalakaki na nzela ya ndayi, na kotombola loboko, ete nakokomisa yango mokili na bino, longola kaka Kalebi, mwana mobali ya Yefune, mpe Jozue, mwana mobali ya Nuni. **31** Kasi nakomema bana na bino oyo na tina na bango bolobaki ete bakozwa bango lokola bomengo ya bitumba, mpe nakokotisa bango na esengo kati na mokili yango oyo botiolaki. **32** Nzokande bino, bibembe na bino ekolala na esobe oyo. **33** Bana na bino bakokoma babateli bibwele awa na esobe mibu tuku minei. Lokola botamboli na bosembo te na miso na Ngai, bakomona pasi kino ebembe na bino ya suka elala na esobe. **34** Lokola bosalaki mikolo tuku minei mpo na kononga mokili, bokomona pasi mibu tuku minei mpo na masumu na bino: mobu moko mpo na mokolo moko. Na bongo bokoyeba mbano oyo ezali kati na likambo ya kotelemela Ngai. **35** Ngai Yawe nde nalobi; mpe nakosala solo makambo oyo epai ya lisanga oyo mobimba ya batomboki oyo basanganaki mpo na kotelemela Ngai. Bakomona suka na bango kati na esobe oyo; ezali awa

nde bakokufa. » **36** Bato oyo Moyize atindaki mpo na kononga
mokili mpe, na bozongi na bango, batindikaki lisanga mobimba
na koyimayima na tina na ye wana bapanzaki sango mabe
na tina na mokili; **37** bato oyo babimisaki maloba mabe na
tina na mokili yango, bazwaki etumbu mpe bakufaki liboso ya
Yawe. **38** Kati na bato oyo bakendeki kononga mokili, kaka
Jozue, mwana mobali ya Nuni, mpe Kalebi, mwana mobali ya
Yefune, nde babikaki. **39** Tango Moyize ayebisaki makambo
oyo epai ya bato nyonso ya Isalaele, balelaki makasi. **40** Na
tongo-tongo ya mokolo oyo elandaki, bamataki na songe ya
ngomba kati na etuka ya bangomba mpe balobaki: — Solo,
tosalaki masumu; kasi sik'oyo, tozali kokende kuna, na esika
oyo Yawe alakaki biso. **41** Kasi Moyize alobaki: — Mpo na nini
bozali koboya kotosa mitindo ya Yawe? Likambo oyo ekolonga
te! **42** Bokende te, pamba te Yawe azali elongo na bino te;
banguna na bino bakolonga bino. **43** Bato ya Amaleki mpe ya
Kanana bakokutana na bino kuna. Bongo lokola bopesaki Yawe
mokongo, bokokweya na mopanga mpo ete akozala elongo na
bino te. **44** Na lolendo na bango, bakendeki kaka na songe ya
ngomba kati na etuka ya bangomba; kasi Moyize alongwaki te
na molako, ndenge moko mpe mpo na Sanduku ya Boyokani ya
Yawe. **45** Boye, bato ya Amaleki mpe ya Kanana oyo bazalaki
kovanda na bangomba yango bakitelaki bango, babundisaki
bango, balongaki bango mpe balandaki bango kino na Orima.

15 Yawe alobaki na Moyize: **2** « Loba na bana ya Isalaele mpe
yebisa bango: ‹ Sima na bino kokota na mokili oyo nakopesa
bino, mokili epai wapi bokovanda, **3** bokobonzela Yawe likabo
bazikisa na moto, oyo solo kitoko na yango ekosepelisa Yawe;
ekowuta kati na bangombe, bameme mpe bantaba na bino.

Tika ete ezala mbeka ya kotumba to mbeka mpo na kokokisa ndayi, mbeka oyo bokobonza wuta na mokano ya mitema na bino to mpe mbeka oyo bokobonza na bafeti na bino ya bule. **4** Boye, moto oyo akomema mbeka na ye asengeli kobonzela Yawe likabo ya gato, bakilo misato ya farine oyo basangisa na balitele mibale ya mafuta ya olive. **5** Mpo na bana meme moko na moko ya mbeka ya kotumba, bosengeli kobakisa balitele ya vino lokola likabo ya masanga. **6** Mpo na meme ya mobali, bokobongisa likabo ya gato, bakilo motoba ya farine oyo basangisa na balitele mibale na ndambo ya mafuta ya olive, **7** mpe balitele mibale na ndambo ya vino lokola likabo ya masanga. Bokobonza yango lokola malasi ya solo kitoko liboso ya Yawe. **8** Soki bobongisi mwana ngombe ya mobali lokola mbeka ya kotumba to mbeka mpo na kokisa ndayi to mbeka ya boyokani mpo na Yawe; **9** bokomema elongo na mwana ngombe, likabo ya gato, bakilo libwa ya farine basangisa na balitele minei ya mafuta. **10** Bokomema lisusu balitele minei ya vino lokola likabo ya masanga: ezali likabo bazikisa na moto, oyo solo kitoko na yango ekosepelisa Yawe. **11** Ezali ndenge wana nde esengeli kobongisa mbeka nyonso ya ngombe ya mobali to ya meme ya mobali to ya bana meme to mpe ya mwana ntaba. **12** Bokosala bongo mpo na nyama moko na moko, ezala soki motango na yango ezali boni. **13** Mwana mboka asengeli kosala bongo mpo na makabo wana tango akomema likabo bazikisa na moto, oyo solo kitoko na yango esepelisaka Yawe. **14** Pamba te, na milongo oyo ekoya, mopaya nyonso to moto mosusu oyo azali kowumela kati na bino, oyo akobonza likabo bazikisa na moto, oyo solo kitoko na yango ekosepelisa Yawe, asengeli kosala ndenge kaka bino bozali kosala. **15** Mibeko ya

kosalela ekozala ndenge moko mpo na lisanga mobimba, ezala bino to mopaya oyo akowumela kati na bino. Yango ekozala mobeko ya libela ezala mpo na milongo oyo ekoya. Bino na mopaya bozali ndenge moko liboso ya Yawe. **16** Ezala bino to mopaya oyo azali kati na bino, bokosalela kaka mibeko mpe mitindo moko. › » **17** Yawe alobaki na Moyize: **18** « Loba na bana ya Isalaele mpe yebisa bango: ‹ Tango bokokota na mokili oyo nazali komema bino **19** mpe bokolia bilei ya mokili yango, bobonza ndambo lokola likabo epai na Yawe. **20** Bobonza gato oyo ewuti na farine ya liboso oyo bokonika, mpe bobonza yango lokola likabo oyo ewuti na mbuma ya liboso oyo elanga ya ble eboti. **21** Boye, bokobonzaka epai na Yawe bambuma ya liboso ya milona na bino: ekozala bongo mpo na milongo oyo ekoya na sima. **22** Soki esalemi ete bobuki na nko te moko kati na mibeko oyo Ngai Yawe napesaki na nzela ya Moyize, **23** moko kati na mitindo oyo Ngai Yawe napesaki bino na nzela ya Moyize, kobanda na mokolo oyo napesaki bino yango, mpe nazali kokoba kopesa yango kati na milongo oyo ekoya; **24** mpe soki mbeba yango esalemi na nko te mpe lisanga esosoli yango te, lisanga mobimba ekobonza mwana ngombe ya mobali lokola mbeka ya kotumba oyo solo kitoko na yango ekosepelisa Yawe, elongo na likabo ya gato mpe likabo ya masanga ndenge ekatama, mpe ntaba ya mobali lokola mbeka mpo na masumu. **25** Nganga-Nzambe akosala mosala ya bolimbisi masumu mpo na lisanga mobimba ya Isalaele, mpe bakolimbisama; pamba te basalaki mabe na nko te mpe bamemelaki Yawe mpo na mabe na bango likabo bazikisa na moto mpe mbeka mpo na masumu. **26** Lisanga mobimba ya Isalaele elongo na bapaya oyo bazali kowumela kati na bango bakozwa bolimbisi, pamba

te bato nyonso bamikotisaki na mbeba oyo esalemaki na nko te.
27 Kasi soki esalemi ete moto moko nde asali lisumu na nko te,
asengeli komema mwana ntaba ya mwasi ya mobu moko lokola
mbeka mpo na masumu. **28** Nganga-Nzambe akosala mosala
ya bolimbisi masumu liboso ya Yawe mpo na moto oyo asalaki
masumu na nko te. Mpe tango mosala ya bolimbisi masumu
ekosalema mpo na ye, akolimbisama solo. **29** Bosengeli kosalela
mobeko se moko, ezala mpo na mwana mboka kati na bana ya
Isalaele to mpo na mopaya oyo azali kowumela kati na bino, oyo
asali lisumu na nko te. **30** Kasi moto nyonso oyo akosala lisumu
na nko, azala mwana mboka to mopaya, atioli nde Yawe; mpe
moto ya lolenge oyo basengeli kolongola ye kati ya bato na ye.
31 Pamba te atioli Liloba na Yawe mpe abuki mitindo na ye.
Solo, moto ya lolenge oyo basengeli kolongola ye kati na bato
na ye mpe akomema ngambo ya mabe na ye. › » **32** Wana
bana ya Isalaele bazalaki kati na esobe, bamonaki moto moko
kolokota bakoni na mokolo ya Saba. **33** Bato oyo bamonaki
ye kolokota bakoni bamemaki ye epai ya Moyize, Aron mpe
lisanga mobimba. **34** Batiaki ye na esika oyo bazalaki kokengela
ye malamu, pamba te bayebaki nanu malamu-malamu te nini
esengelaki kosala mpo na ye. **35** Bongo Yawe alobaki na Moyize:
« Moto oyo asengeli kokufa. Bato nyonso ya lisanga basengeli
komema ye libanda ya molako mpe koboma ye na mabanga.
» **36** Bongo lisanga mobimba ememaki ye libanda ya molako
mpe babambaki ye mabanga kino akufaki ndenge Yawe atindaki
yango epai ya Moyize. **37** Yawe alobaki na Moyize: **38** « Loba
na bana ya Isalaele mpe yebisa bango: ‹ Na milongo oyo ekoya,
bosengeli kotia singa ya langi ya ble na basonge ya bilamba na
bino; esengeli kokangisa kitendi moko na moko na singa ya langi

ya ble. **39** Tango nyonso bokotala bitendi yango, bokobanda
kokanisa mitindo nyonso ya Yawe, mpo ete botosa yango mpe
botika kolanda baposa ya mitema na bino mpe ya miso na
bino, oyo ekoki kotindika bino na kobungisa boyengebene. **40**
Boye, bokokanisa mibeko na Ngai nyonso, bokotosa yango
mpe bokozala bule mpo na Nzambe na bino. **41** Nazali Yawe,
Nzambe na bino; nabimisaki bino na Ejipito mpo ete nazala
Nzambe na bino. Solo, nazali Yawe, Nzambe na bino. › »

16 Molevi Kore, mwana mobali ya Yitseari, ya libota ya bato
ya Keati, elongo na bato misato ya libota ya bato ya Ribeni
basalelaki Moyize likita; ezalaki: Datani mpe Abirami, bana
mibali ya Eliabi, elongo na Oni, mwana mobali ya Peleti. **2**
Batombokelaki Moyize. Elongo na bango, ezalaki na bana ya
Isalaele nkama mibale na tuku mitano oyo bayebanaki malamu
lokola bakambi ya lisanga mpe bazalaki kosangana kati na
mayangani ya bakambi ya lisanga. **3** Bayaki lisanga mpo na
kotelemela Moyize mpe Aron. Balobaki na bango: — Bino mpe
bolekisi! Lingomba mobimba ezali bule mpe moto nyonso kati na
yango azali bule, mpe Yawe azali elongo na bango. Boye, mpo
na nini bozali komitia likolo ya lisanga ya Yawe? **4** Tango Moyize
ayokaki bongo, akweyaki elongi kino na mabele. **5** Alobaki na
Kore mpe na bato na ye nyonso oyo balandaki ye: — Lobi na
tongo, Yawe akolakisa nani azali moto na Ye mpe nani oyo
azali bule, mpe akotika ye kopusana pene na Ye; akotika solo
moponami na Ye kopusana pene na Ye. **6** Yo, Kore, elongo
na bato nyonso oyo bazali kolanda yo, bokosala likambo oyo:
Bokamata bambabola oyo batumbelaka malasi **7** mpe, lobi,
botia moto mpe malasi ya ansa kati na yango liboso ya Yawe.
Moto oyo Yawe akopona, ye nde azali bule. Bino Balevi, bino

mpe bolekisi! **8** Moyize alobaki lisusu na Kore: — Bino Balevi,
boyoka sik'oyo! **9** Ekoki na bino te ete Nzambe ya Isalaele
atia bino pembeni kati na lisanga ya Isalaele mpe abenda bino
pembeni na Ye mpo na kosala mosala na Mongombo ya Yawe
mpe kotelema liboso ya lisanga mpo na kosalela bango? **10**
Abendaki bino pembeni na Ye elongo na Balevi nyonso oyo
bazali kolanda bino; kasi sik'oyo, bazali lisusu koluka kozwa
bonganga-Nzambe! **11** Ezali Yawe nde bosalelaki likita, yo
elongo na bato oyo bazali kolanda yo. Aron nde nani mpo ete
bokoka koyimayima na tina na ye? **12** Mpe na sima, Moyize
abengisaki Datani mpe Abirami, bana mibali ya Eliabi. Kasi
bazongisaki: — Tokoya te! **13** Ekoki kaka te mpo na yo kobimisa
biso na mokili oyo ezali kobimisa miliki mpe mafuta ya nzoyi,
mpo na koya kobomisa biso kati na esobe? Sik'oyo olingi lisusu
kokoma mokonzi na biso? **14** Te, okotisi biso kutu te na mokili
oyo ezali kobimisa miliki mpe mafuta ya nzoyi to opesi biso ata
libula moko te ya bilanga to ya bilanga ya vino. Boni, okanisi
ete bato oyo bakufa miso? Te, tokoya te! **15** Moyize asilikaki
makasi mpe alobaki na Yawe: — Kondima makabo na bango
te. Nazwaki ata eloko moko te epai na bango, ezala ane; mpe
nasalaki ata moto moko te mabe kati na bango. **16** Moyize
alobaki na Kore: — Lobi, yo mpe bato nyonso oyo bazali kolanda
yo, bokotelema elongo na Aron liboso ya Yawe. **17** Moko na
moko akokamata mbabola na ye, oyo batumbelaka malasi,
bongo akotia malasi ya ansa kati na yango mpe akomema yango
liboso ya Yawe. Bambabola nyonso ekozala nkama mibale na
tuku mitano; yo mpe elongo na Aron bokomema bambabola na
bino. **18** Moto na moto akamataki mbabola na ye, atiaki moto
mpe malasi ya ansa kati na yango; bongo atelemaki esika moko

na Moyize mpe Aron, na ekotelo ya Ndako ya kapo ya Bokutani.
19 Tango Kore asangisaki bato nyonso oyo bazalaki kolanda ye
mpo na kotelemela Moyize mpe Aron, na ekotelo ya Ndako ya
kapo ya Bokutani, nkembo ya Yawe ebimelaki lisanga mobimba,
20 mpe Yawe alobaki na Moyize mpe Aron: **21** — Bokabwana
na lisanga ya bato oyo mpo ete nalingi kosilisa bango kaka na
mbala moko. **22** Kasi Moyize mpe Aron bakweyaki bilongi kino
na mabele mpe bagangaki: — Eh Nzambe ya milimo nyonso ya
bato! Okosilikela lisanga mobimba likolo ya lisumu ya moto moko
kaka? **23** Bongo, Yawe alobaki na Moyize: **24** — Loba na lisanga
ete bakende mosika ya bandako ya kapo ya Kore, ya Datani
mpe ya Abirami. **25** Moyize atelemaki mpe akendeki epai ya
Datani mpe Abirami; mpe bakambi nyonso ya Isalaele balandaki
ye. **26** Akebisaki lisanga mobimba: « Bozala mosika ya bandako
ya kapo ya bato oyo ya mabe. Bosimba ata eloko moko te ya
bango, noki te bokokufa likolo ya masumu na bango! » **27** Boye
bakendeki mosika ya bandako ya kapo ya Kore, ya Datani mpe
ya Abirami. Datani mpe Abirami elongo na basi, bana mpe
bakoko na bango babimaki libanda mpe bakendeki kotelema
liboso ya bikotelo ya bandako na bango ya kapo. **28** Bongo
Moyize alobaki: « Tala ndenge nini bokoyeba solo ete Yawe
atindaki ngai kosala makambo oyo nyonso, kasi ezali makanisi
ya motema na ngai moko te: **29** Soki bato oyo bakufi kufa ya
bato nyonso mpe bamoni makambo oyo bato nyonso bamonaka,
wana nde Yawe atindaki ngai te! **30** Kasi soki Yawe asali penza
likambo moko ya sika, bongo mabele efungoli monoko na yango
mpe emeli bango elongo na biloko na bango nyonso, mpe
bakiti ya bomoi kati na mokili ya bakufi, wana nde bokoyeba
solo ete bato oyo batiolaki Yawe. » **(Sheol h7585)** **31** Tango kaka

asilisaki koloba makambo oyo nyonso, mabele efungwamaki na se ya matambe ya Datani mpe Abirami; **32** efungolaki monoko na yango mpe emelaki bango elongo na mabota na bango, bato ya Kore nyonso elongo na bozwi na bango nyonso. **33** Bakitaki ya bomoi kati na mokili ya bakufi elongo na biloko na bango nyonso, mabele ezipaki bango mpe bakufaki ndenge wana. Mpe balimwaki kati na lisanga. **(Sheol h7585)** **34** Bato nyonso ya Isalaele oyo bazalaki pembeni na bango bakimaki tango bayokaki bango koganga. Bazalaki komilobela: « Mabele ekomela biso mpe lokola! » **35** Moto ewutaki epai na Yawe mpe etumbaki bato nkama mibale na tuku mitano oyo bazalaki kobonza malasi ya ansa. **36** Yawe alobaki na Moyize: **37** « Loba na Eleazari, mwana mobali ya Nganga-Nzambe Aron, ete balongola bambabola oyo batumbelaka malasi na kati-kati ya moto, mpe bapanza makala ya moto mosika, pamba te bambabola wana ezali bule. **38** Tika ete bakamata bambabola yango, atako ezali ya bato oyo bakufaki likolo ya masumu na bango; mpe tika ete batuta yango na marto mpo ete ekoma papala mpe batia yango likolo ya etumbelo, pamba te bamemaki yango liboso ya Yawe mpe ekomaki bule. Tika ete yango ekoma elembo mpo na bana ya Isalaele. » **39** Boye, Nganga-Nzambe Eleazari alokotaki bambabola nyonso ya bronze oyo bato oyo bazikaki na moto bamemaki, mpe atutaki yango na marto mpo na kotia yango likolo ya etumbelo; **40** ndenge Yawe atindaki ye, na nzela ya Moyize. Yango ekozala lokola ekaniseli mpo na bana ya Isalaele ete moto moko te, moto oyo abulisama te, moto oyo azali mopaya liboso ya bakitani ya Aron, akoki koya kotumba malasi ya ansa liboso ya Yawe, noki te akokoma lokola Kore mpe bato oyo balandaki ye. **41** Mokolo oyo elandaki,

lisanga mobimba ya bana ya Isalaele ekomaki koyimayima mpo
na Moyize mpe Aron. Bazalaki koloba: « Bino bobomi bato na
Yawe. » **42** Kasi tango lisanga mobimba esanganaki mpo na
kotelemela Moyize mpe Aron, babalukaki na ngambo ya Ndako
ya kapo ya Bokutani, mpe mbala moko lipata ezipaki yango
mpe nkembo na Yawe emonisamaki. **43** Boye, Moyize mpe
Aron bakendeki liboso ya Ndako ya kapo ya Bokutani **44** mpe
Yawe alobaki na Moyize: **45** « Bokende mosika ya lisanga oyo
mpo ete nasilisa bango kaka na mbala moko. » Mpe bakweyaki
bilongi kino na mabele. **46** Moyize alobaki na Aron: « Kamata
mbabola na yo mpe tia malasi ya ansa kati na yango elongo na
moto ya etumbelo. Bongo, kima mbangu kati na lisanga mpo na
kosala mosala ya bolimbisi masumu mpo na bango, pamba
te kanda makasi ebimi liboso ya Yawe, etumbu ezali koya.
» **47** Aron asalaki ndenge kaka Moyize alobaki, mpe akimaki
mbangu na kati-kati ya lisanga. Nzokande, etumbu emibandelaki
kosala mosala na yango na kati-kati ya bato, kasi Aron abonzaki
malasi ya ansa mpe asalaki mosala ya bolimbisi masumu mpo
na bango. **48** Atelemaki na kati-kati ya bato oyo bazalaki na
bomoi mpe oyo bazalaki ya kokufa mpe etumbu esilaki. **49**
Nzokande, bato nkoto zomi na minei na nkama sambo bakufaki
na etumbu wana, bakisa oyo bakufaki likolo ya Kore. **50** Bongo,
Aron azongaki epai ya Moyize na ekotelo ya Ndako ya kapo ya
Bokutani, pamba te etumbu esilaki.

17 Yawe alobaki na Moyize: **2** « Yebisa bana ya Isalaele ete
bapesa yo mangenda zomi na mibale, lingenda moko mpo na
mokambi ya libota moko na moko kati ya bikolo na bango.
Koma kombo ya moto moko na moko na lingenda na ye. **3**
Koma kombo ya Aron mpo na lingenda ya libota ya Levi, mpo

ete mokambi moko na moko ya libota akozala na lingenda moko. **4** Tia mangenda yango na Ndako ya kapo ya Bokutani, liboso ya Sanduku ya Litatoli, epai wapi nakutanaka na bino. **5** Lingenda ya moto oyo nakopona ekobimisa moto ya etape. Ezali na nzela wana nde nakosukisa Ngai moko koyimayima ya tango nyonso kati na bana ya Isalaele na tina na bino. » **6** Moyize ayebisaki bana ya Isalaele, mpe bakambi na bango bapesaki ye mangenda zomi na mibale, lokola lingenda moko mpo na mokambi ya libota moko na moko, lingenda ya Aron mpe ezalaki kati na mangenda wana. **7** Moyize atiaki mangenda nyonso liboso ya Yawe, kati na Ndako ya kapo ya Litatoli. **8** Mokolo oyo elandaki, Moyize akotaki na Ndako ya kapo ya Litatoli, bongo amonaki ete lingenda ya Aron, oyo ezalaki kolakisa ndako ya Levi, ebimisaki mito ya etape, ebotaki bafololo mpe ezalaki na bambuma ya amande ya kotela. **9** Moyize abimisaki mangenda nyonso longwa na liboso ya Yawe mpe amemaki yango na miso ya bato nyonso ya Isalaele. Bamonaki yango mpe moto na moto azwaki lingenda na ye. **10** Yawe alobaki na Moyize: « Zongisa lingenda ya Aron liboso ya Sanduku ya Litatoli mpo ete ebombama lokola elembo ya kotomboka na bango. Boye, okosukisa koyimayima na bango mpo na Ngai mpo ete bakufa te. » **11** Moyize asalaki ndenge kaka Yawe atindaki ye. **12** Bana ya Isalaele balobaki na Moyize: « Tokufi na biso, tobebi na biso, biso nyonso, tobebi na biso! **13** Moto nyonso oyo akopusana pembeni ya Mongombo na Yawe akokufa. Boni, biso nyonso tokufa? »

18 Yawe alobaki na Aron: « Yo elongo na bana na yo ya mibali mpe libota na yo bokomema mokumba ya masumu oyo ekosalema mpo na kobebisa bosantu ya Esika ya bule; mpe

lisusu yo kaka elongo na bana na yo ya mibali nde bokomema mokumba ya masumu oyo ekosalema na mosala ya bonganga-Nzambe. **2** Yeisa pene na yo bandeko na yo ya mibali, Balevi, bato ya libota ya koko na yo, mpo ete basunga yo tango yo elongo na bana na yo ya mibali bokosala mosala ya bonganga-Nzambe liboso ya Ndako ya kapo ya Litatoli. **3** Bakosunga yo mpe bakosala misala nyonso ya Ndako ya kapo kasi bakopusana te pene ya bisalelo ya Esika ya bule mpe ya etumbelo, noki te bango to bino bokokufa. **4** Bakosunga yo mpe bakozala na mokumba ya kobatela Ndako ya kapo ya Bokutani, mosala nyonso ya Ndako ya kapo, mpe moto mosusu te akoki kopusana pene ya esika oyo bozali. **5** Bino nde bokozala na mokumba ya kobatela Esika ya bule mpe etumbelo, mpo ete kanda makasi ekweya lisusu likolo ya Isalaele te. **6** Tala, Ngai moko nde naponaki bandeko na yo, Balevi, kati na bana ya Isalaele lokola likabo mpo na yo; babulisami mpo na Yawe mpo na kosala mosala ya Ndako ya kapo ya Bokutani. **7** Kasi ekozala kaka yo elongo na bana na yo ya mibali nde bokosala mosala lokola Banganga-Nzambe na makambo nyonso oyo etali etumbelo mpe oyo esalemaka na sima ya rido. Nazali kopesa yo mosala ya bonganga-Nzambe lokola likabo. Moto mosusu oyo akopusana pene ya Esika ya bule asengeli kokufa. » **8** Bongo Yawe alobaki lisusu na Aron: « Ngai moko napesi yo mokumba ya kobatela makabo oyo babonzeli Ngai. Napesi na yo mpe na bana na yo ya mibali, lokola eteni na bino, makabo nyonso ya bule oyo bana ya Isalaele bapesi Ngai: ezali mobeko ya libela na libela. **9** Tala eteni oyo okozwa kati na makabo ya bule oyo eleki kitoko, oyo batumba na moto te: makabo nyonso oyo bakomemela Ngai lokola makabo oyo eleki bule, ezala makabo ya bagato to

bambeka mpo na masumu to bambeka nyonso ya kozongisa boyokani; biteni wana nyonso ekozala mpo na yo elongo na bana na yo. **10** Bokolia yango lokola biloko oyo eleki bule, mwana mobali nyonso akolia yango. Bokotala yango lokola eloko ya bule. **11** Tala lisusu biloko oyo ekozala mpo na yo: biloko nyonso oyo bakobonza kati na makabo oyo ekowuta na maboko ya bana ya Isalaele. Napesi yango epai na yo elongo na bana na yo ya mibali mpe ya basi, lokola mobeko ya libela na libela. Moto nyonso kati na ndako na yo, oyo akozala peto akoki kolia yango. **12** Napesi yo mafuta nyonso ya olive oyo eleki kitoko, vino ya sika mpe ble oyo bapesi epai na Yawe lokola mbuma ya liboso ya milona na bango. **13** Bambuma ya liboso ya mokili, oyo bakomema epai na Yawe ekozala mpo na yo. Moto nyonso kati na ndako na yo, oyo akozala peto, akoki kolia yango. **14** Eloko nyonso, kati na Isalaele, oyo ekokabama epai na Yawe ekozala mpo na yo. **15** Mpe lisusu, bana liboso nyonso, ezala ya bato to ya banyama oyo bakomema epai na Yawe bakozala mpo na yo. Kasi osengeli kosikola mwana mobali nyonso ya liboso ya moto to ya nyama ya mbindo. **16** Tango bakokokisa sanza moko, osengeli kosikola bango na motuya ya mbongo ya bibende mitano ya palata, oyo moko na moko kati na yango ezali ya bagrame zomi, kolanda ndenge bamekaka kilo kati na Mongombo. **17** Kasi osengeli te kosikola mwana liboso ya ngombe, ya meme to ya ntaba, pamba te ezali bule. Okosopa makila na yango na etumbelo mpe okotumba mafuta na yango lokola likabo bazikisa na moto, likabo ya solo kitoko mpo na Yawe. **18** Misuni na yango ekozala mpo na yo, ndenge moko mpe mpo na tolo mpe mopende ya loboko ya mobali oyo batombolaka mpo na kobonzela Ngai. **19** Napesi yo

elongo na bana na yo ya mibali mpe ya basi, lokola ekateli ya libele na libela, biloko nyonso oyo bana ya Isalaele bakotiaka pembeni mpo na kobonza epai na Yawe lokola makabo ya bule. Ezali boyokani ya seko, oyo ekobongwanaka te liboso ya Yawe mpo na yo mpe bakitani na yo. » **20** Yawe alobaki na Aron: « Okozwa eteni ya mabele te kati na mokili na bango, mpe okozwa ata bomengo moko te lokola libula kati na bana ya Isalaele, pamba te Ngai moko nde nazali bomengo mpe libula na bino kati na bana ya Isalaele. **21** Napesi lokola libula, epai ya Balevi, biteni nyonso ya zomi oyo ekozwama kati na Isalaele lokola lifuti ya mosala oyo basalaka kati na Ndako ya kapo ya Bokutani. **22** Kobanda sik'oyo, bana ya Isalaele basengeli lisusu te kopusana pene ya Ndako ya kapo ya Bokutani, noki te bakomema mokumba ya masumu na bango mpe bakokufa. **23** Ezali Balevi nde bazali na mokumba ya kosala mosala na Ndako ya kapo ya Bokutani mpe ya komema mokumba ya bambeba na bango na kati na yango. Oyo ezali mobeko ya libela mpo na bileko oyo ekoya ya sima. Bakozwa libula moko te elongo na bana ya Isalaele. **24** Na esika na yango, napesi epai ya Balevi lokola libula na bango, biteni moko nyonso kati na biteni zomi oyo bana ya Isalaele bakopesa lokola likabo epai na Yawe. Yango wana, nalobaki na tina na bango: ‹ Bakozwa libula moko te elongo na bana ya Isalaele. › » **25** Yawe alobaki na Moyize: **26** « Loba na Balevi mpe yebisa bango: ‹ Tango bokozwa na maboko ya bana ya Isalaele eteni ya zomi oyo napesi bino lokola libula, bosengeli kopesa eteni ya zomi ya biteni wana ya zomi lokola likabo mpo na Yawe. **27** Likabo yango ekozala mpo na bino lokola oyo balongolaka na ble oyo bazali kobuka na elanga mpe na vino ya sika oyo ezali kobima na ekamolelo. **28**

Na nzela wana nde bino mpe bokobonza makabo epai na Yawe wuta na biteni nyonso ya zomi oyo bokozwa na maboko ya bana ya Isalaele. Mpe wuta na biteni wana ya zomi, bosengeli kopesa eteni ya Yawe epai ya Nganga-Nzambe Aron. **29** Kati na makabo nyonso oyo bokozwa, bosengeli kopesa epai na Yawe eteni oyo eleki kitoko mpe eleki bule. › **30** Loba na Balevi: ‹ Tango bokopesa eteni oyo eleki kitoko, ekotangama mpo na bino lokola bambuma oyo elanga eboti mpe lokola vino oyo ekamolelo ebimisi. **31** Bino elongo na mabota na bino, bokolia yango na bisika nyonso, pamba te yango ezali lifuti na bino mpo na mosala na bino kati na Ndako ya kapo ya Bokutani. **32** Na nzela ya kopesa eteni wana oyo eleki kitoko, bokozala na ngambo te na likambo wana, bokobebisa te bosantu ya makabo ya bana ya Isalaele mpe bokokufa te. › »

19 Yawe alobaki na Moyize mpe Aron: **2** « Tala malako ya mibeko ya Yawe: Bosenga na bana ya Isalaele ete bamema epai na bino ngombe ya mwasi ya motane ezanga mbeba to litono mpe etikala nanu te komema ekangiseli. **3** Bokopesa yango epai ya Nganga-Nzambe Eleazari. Bongo ye akomema yango na libanda ya molako epai wapi akokata yango kingo na miso na ye. **4** Na nzela ya mosapi na ye, Nganga-Nzambe Eleazari akozwa makila ya ngombe yango ya mwasi mpe akosopa yango mbala sambo na ngambo ya ekotelo ya Ndako ya kapo ya Bokutani. **5** Bongo bakotumba ngombe ya mwasi na miso na ye: poso, mosuni, makila mpe biloko ya kati. **6** Nganga-Nzambe akokamata bakoni ya nzete ya sedele, ya izope, singa ya lino ya motane makasi, mpe akobwaka yango kati na moto oyo ezali kopela mpe ezali kozikisa ngombe ya mwasi. **7** Sima na yango, Nganga-Nzambe akosukola na mayi bilamba mpe nzoto na ye

liboso ete azonga na molako. Atako bongo, Nganga-Nzambe akozala mbindo kino na pokwa. **8** Moto oyo akotumba ngombe akosukola mpe bilamba mpe nzoto na ye; mpe akozala mbindo kino na pokwa. **9** Moto ya peto akokamata putulu ya ngombe mpe akotia yango na libanda ya molako na esika ya peto epai wapi bana ya Isalaele bakobatela yango mpo na kobongisa mayi ya bopetolami; ezali mbeka mpo na masumu. **10** Moto oyo akozwa putulu ya ngombe akosukola mpe bilamba na ye mpe akozala mbindo kino na pokwa. Ekozala mobeko ya libela na libela mpo na bana ya Isalaele mpe mpo na mopaya oyo avandi kati na bango. **11** Moto nyonso oyo akosimba ebembe ya moto, ata mokufi yango azalaki nani, akozala mbindo mikolo sambo. **12** Soki amipetoli na mayi na mokolo ya misato mpe ya minei, akokoma peto; soki te, akozala kaka mbindo. **13** Soki amipetoli te sima na ye kosimba ebembe ya moto, abebisi bosantu ya Mongombo ya Yawe. Basengeli kolongola ye na Isalaele, pamba te basopeli ye te mayi ya bopetoli; boye akozala kaka mbindo, mbindo na ye ekokangama ye na nzoto. **14** Tala mobeko oyo ebongi na kosalela soki moto akufi kati na ndako ya kapo: bato nyonso oyo bakokota na ndako ya kapo mpe ba-oyo bakomizalela na kati bakozala mbindo mikolo sambo. **15** Sani nyonso ya kofungwama oyo ekozala na mofinuku te na likolo ekozala mbindo. **16** Moto nyonso oyo asimbi kati na bilanga ebembe ya moto oyo akufi mpo ete moninga na ye moto abomi ye to akufi na liwa nyonso kaka to mpe asimbi mikuwa ya moto to kunda, akozala mbindo mikolo sambo. **17** Mpo na kopetola moto oyo akomi mbindo, bakokamata putulu ya ngombe ya mwasi oyo batumbi na moto lokola mbeka mpo na masumu, bakotia yango na sani mpe bakosopela yango mayi ya

etima. **18** Moto oyo azali mbindo te akokamata etape ya izope
mpe akotia yango kati na mayi, bongo akosalela yango mpo
na kobwaka mayi na ndako ya kapo epai wapi moto akufi, na
bisalelo mpe na banzoto ya bato nyonso oyo bazalaki kati na
ndako yango; akosala mpe bongo mpo na moto oyo asimbaki
mikuwa, ebembe ya moto oyo moninga na ye moto abomaki to
akufaki na liwa nyonso kaka to mpe mpo na moto oyo asimbaki
kunda. **19** Na mokolo ya misato mpe ya sambo, moto oyo azali
mbindo te akobwakela moto ya mbindo. Bongo na mokolo ya
sambo, akopetola ye. Moto oyo bapetoli akosukola bilamba na
ye mpe akomisukola nzoto na mayi; boye na pokwa, akokoma
peto. **20** Kasi soki moto oyo amikomisaki mbindo amipetoli,
bakolongola ye kati na lisanga; pamba te akomisi mbindo Esika
ya bule ya Yawe. Mpe lokola basopeli ye te mayi ya bopetoli na
nzoto, akozala mbindo. **21** Ekozala mpo na bango mobeko ya
libela na libela. Moto oyo akobwaka mayi ya bopetoli akosukola
bilamba na ye, mpe moto oyo akosimba mayi yango akozala
mbindo kino na pokwa. **22** Eloko nyonso oyo moto ya mbindo
akosimba ekokoma mbindo, mpe moto nyonso oyo asimbi eloko
yango akokoma mbindo kino na pokwa. »

20 Na sanza ya liboso, lisanga mobimba ya Isalaele ekomaki
na esobe ya Tsini mpe bavandaki na Kadeshi. Ezalaki kuna nde
Miriami akufaki mpe bakundaki ye. **2** Nzokande esika yango
ezalaki na mayi ya komela te mpo na lisanga ya Isalaele, mpe
bato basanganaki mpo na kotombokela Moyize mpe Aron. **3**
Baswanisaki Moyize mpe balobaki: « Elingaki kozala malamu
soki tokufaki na biso tango bandeko na biso bakufaki liboso ya
Yawe! **4** Mpo na nini omemaki lisanga ya Yawe na esobe oyo?
Ezali mpo ete biso mpe bibwele na biso tokufa awa? **5** Mpo na

nini obimisaki biso na Ejipito mpe omemi biso na esika oyo ya pasi, esika oyo bakoki kutu kolona ata eloko moko te, esika oyo ezanga ata mbuma ya figi to ya vino to mpe ya grenade, esika oyo ezanga kutu ata mayi ya komela? » **6** Moyize mpe Aron babimaki kati ya lingomba mpe bakendeki na ekuke ya Ndako ya kapo ya Bokutani, bakweyaki elongi kino na mabele, mpe nkembo ya Yawe ebimelaki bango. **7** Yawe alobaki na Moyize: **8** « Zwa lingenda na yo; bongo elongo na Aron, ndeko na yo ya mobali, bosangisa lisanga mobimba esika moko. Boloba na libanga wana na miso na bango, mpe ekobimisa mayi wuta na yango. Okobimisa mayi na libanga mpo ete bato ya lisanga mobimba bakoka komela elongo na bibwele na bango. » **9** Moyize azwaki lingenda oyo ezalaki liboso ya Yawe, ndenge kaka Yawe atindaki ye. **10** Ye mpe Aron basangisaki lisanga ya bato esika moko liboso ya libanga, mpe Moyize alobaki na bango: « Boyoka, bino batomboki, tokoki kobimisela bino mayi na libanga oyo? » **11** Moyize atombolaki loboko na ye mpe abetaki lingenda na ye na libanga mbala mibale. Mayi ebimaki; bongo lisanga mobimba elongo na bibwele na bango bamelaki. **12** Kasi Yawe alobaki na Moyize mpe Aron: « Lokola bondimeli Ngai te mpe bopesi lokumu na bosantu na Ngai te na miso ya bana ya Isalaele, bokokotisa lisusu lingomba oyo te na mokili oyo napesi bango. » **13** Ezalaki mayi ya Meriba epai wapi bana ya Isalaele baswanaki na Yawe, mpe epai wapi Yawe alakisaki bosantu na Ye kati na bango. **14** Wuta na Kadeshi, Moyize atindaki bantoma epai ya mokonzi ya Edomi mpe alobaki: — Tala maloba oyo ndeko na yo, Isalaele, alobi: « Oyebi pasi nyonso oyo ekomelaki biso. **15** Bakoko na biso bakendeki na Ejipito mpe tokomaki kovanda kuna mibu ebele.

Bato ya Ejipito banyokolaki biso elongo na bakoko na biso; **16** kasi tango togangaki epai na Yawe, ayokaki kolela na biso, atindelaki biso anjelu oyo abimisaki biso na Ejipito. Sik'oyo tozali awa na kadeshi, engumba oyo ezali na suka ya mokili na yo. **17** Tobondeli yo, tika biso tolekela na mboka na yo. Tokokota na elanga to na elanga ya vino moko te mpe tokomela mayi ya mabulu na bino te. Tokotambola kaka pembeni-pembeni ya nzela ya monene ya mokonzi bongo, tokokatisa ezala na ngambo ya loboko ya mobali to ya mwasi te, kino tokosilisa kokatisa mokili na yo. » **18** Kasi mokonzi ya Edomi azongiselaki ye: — Okoki kolekela na mokili na ngai te; soki omeki, tokobimela bino mpe tokobundisa bino na mopanga. **19** Bana ya Isalaele bazongiselaki ye: — Tokotambola kaka pembeni-pembeni ya nzela ya monene mpe soki biso to bibwele na biso tomeli mayi na bino, tokofuta yango. Tolingi kaka eloko moko, eloko mosusu te: toleka kaka na makolo. **20** Azongiselaki bango lisusu: — Bokoki kolekela awa te. Boye, bato ya Edomi babimelaki bango na mampinga monene ya basoda mpo na kobundisa bana ya Isalaele. **21** Lokola Edomi eboyaki ete bana ya Isalaele balekela na etuka na yango, bana ya Isalaele bazwaki nzela mosusu. **22** Lisanga mobimba ya Isalaele babimaki wuta na Kadeshi mpe bakomaki kino na ngomba Ori. **23** Bongo, Yawe alobaki na Moyize mpe Aron na ngomba Ori, pembeni ya mondelo ya Edomi: **24** « Aron alingi kokende kokutana na bakoko na ye, pamba te akokota te na mokili oyo napesi bana ya Isalaele, mpo ete bino mibale botombokelaki mitindo na Ngai na mayi ya Meriba. **25** Kamata Aron na Eleazari, mwana na ye ya mobali mpe mema bango likolo ya ngomba Ori. **26** Longola Aron bilamba na ye mpe latisa yango Eleazari, mwana na ye ya mobali, pamba te Aron alingi

kokende kokutana na bakoko na ye, akokufa kuna. » **27** Moyize asalaki ndenge kaka Yawe atindaki: bamataki likolo ya ngomba Ori na miso ya lisanga mobimba. **28** Moyize alongolaki Aron bilamba mpe alatisaki yango Eleazari, mwana na ye ya mobali. Mpe Aron akufa kuna na likolo ya ngomba. Boye, Moyize mpe Eleazari bakitaki ngomba; **29** mpe tango lingomba mobimba eyokaki sango ete Aron asilaki kokufa, bato nyonso ya Isalaele basalelaki ye matanga ya mikolo tuku misato.

21 Tango moto ya mboka Kanana, mokonzi ya Aradi, oyo azalaki kovanda na Negevi ayokaki ete Isalaele azali koya pembeni ya nzela ya Atarimi, abundisaki bana ya Isalaele mpe akangaki bamosusu kati na bango na boloko. **2** Boye, bana ya Isalaele balapaki ndayi oyo epai na Yawe: « Soki okabi bato oyo na maboko na biso, tokobebisa bingumba na bango nyonso. » **3** Yawe ayokaki kolela ya bana ya Isalaele mpe apesaki bango elonga likolo ya bato ya mboka Kanana elongo na bingumba na bango. Yango wana, babengaka esika yango « Orima » oyo elingi koloba: kobebisama. **4** Bana ya Isalaele batikaki ngomba Ori mpe bakendeki pembeni-pembeni ya nzela ya ebale monene ya Barozo, mpo na kokima mokili ya Edomi. Kasi bato bakokaki lisusu te kokanga motema na nzela. **5** Batombokelaki Nzambe mpe Moyize, balobaki: « Mpo na nini boye! Bobimisaki biso na Ejipito mpo ete toya kokufa na esobe? Bilei ezali te, mayi ezali te mpe tolembi kolia bilei oyo ya pamba-pamba! » **6** Bongo Yawe atindelaki bango banyoka ya ngenge oyo ekomaki koswa bato mpe bana ya Isalaele ebele bakufaki. **7** Bato bayaki epai ya Moyize mpe balobaki: « Tosalaki masumu tango totombokelaki Yawe mpe totombokelaki yo. Bondela Yawe ete alongola mosika na biso banyoka oyo. » Boye, Moyize abondelaki mpo na bato.

8 Yawe alobaki na Moyize: — Salisa nyoka moko ya ebende
mpe telemisa yango likolo ya nzete mpo ete moto nyonso oyo
aswami, atala yango mpe abika. **9** Boye, Moyize asalisaki nyoka
moko ya ebende mpe atelemisaki yango na likolo ya nzete.
Boye moto nyonso oyo nyoka eswaki, bongo atalaki nyoka ya
ebende, abikaki. **10** Bana ya Isalaele balongwaki wana mpe
bakendeki kotonga molako na bango na Oboti. **11** Kolongwa na
Oboti bakendeki kotonga molako na bango na Iye-Abarimi, na
esobe oyo etalana na Moabi, na ngambo oyo moyi ebimaka.
12 Kolongwa wana, bakendeki kotonga molako na bango na
lubwaku ya Zeredi. **13** Kolongwa wana, bakendeki kotonga
molako na bango na ngambo mosusu ya Arinoni, mayi oyo
elekela na esobe, wuta na etuka ya mokili ya bato ya Amori.
Mayi ya Arinoni ezalaki na mondelo ya Moabi, na kati-kati ya
mokili ya Moabi mpe ya Amori. **14** Yango wana, buku ya bitumba
ya Yawe eloba: « Wahebi kati na Sufa mpe miluka na yango,
Arinoni **15** mpe nzela ya miluka ya mabwaku oyo ekenda kino
na engumba Ari mpe elekela pembeni-pembeni ya mondelo ya
Moabi. » **16** Kolongwa wana, bakobaki kokende kino na Beri
oyo ezalaki libulu ya mayi epai wapi Yawe alobaki na Moyize: «
Sangisa bato esika moko mpo ete nakopesa bango mayi. » **17**
Boye, bana ya Isalaele bayembaki loyembo oyo: « Oh libulu,
bimisa mayi! Boyembela yango! **18** Libulu oyo bana bakonzi
batimola, oyo bato minene batobola na mangenda mpe banzete
na bango. » Kolongwa na esobe, bakendeki kino na Matana;
19 kolongwa na Matana bakendeki na Naalieli, kolongwa na
Naalieli bakendeki kino na Bamoti; **20** mpe kolongwa na Bamoti
bakendeki kino na lubwaku ya Moabi, na songe ya ngomba
Pisiga, oyo eleki molayi na esobe. **21** Bana ya Isalaele batindaki

bantoma mpo na koyebisa Sikoni, mokonzi ya bato ya Amori:
22 « Tika biso tolekela na mokili na yo. Tokokota te na elanga
to na elanga ya vino moko, mpe tokomela te mayi ya mabulu
na bino; tokoleka kaka na nzela ya monene ya mokonzi kino
tokosilisa kokatisa mokili na yo. » **23** Kasi Sikoni aboyaki kopesa
bana ya Isalaele nzela ya kolekela na mokili na ye; asangisaki
mampinga na ye nyonso ya basoda mpe abimaki na esobe mpo
na kobundisa Isalaele. Abundisaki Isalaele tango akomaki na
Yakatsi. **24** Kasi Isalaele alongaki ye mpe akamataki mokili na
ye wuta na Arinoni kino na Yaboki, mpe lisusu kino na mokili ya
bato ya Amoni, mpo ete bazalaki kokengela mondelo yango
makasi. **25** Isalaele abotolaki bingumba nyonso ya bato ya Amori
mpe bakomaki kovanda kati na yango, bakisa Eshiboni mpe
bamboka mike na yango nyonso ya zingazinga. **26** Eshiboni
ezalaki engumba oyo Sikoni, mokonzi ya bato ya Amori, oyo
abundisaki mokonzi ya kala ya Moabi mpe abotolaki na maboko
na ye mokili nyonso, kino na Arinoni. **27** Yango wana balobaka
na masese: « Boya na Eshiboni! Tika ete etelema lisusu! Tika
ete engumba Sikoni etongama lisusu! **28** Moto ebimaki wuta
na Eshiboni, ndemo ya moto ebimaki wuta na engumba ya
Sikoni, etumbaki Ari ya Moabi, bavandi ya bangomba ya Arinoni.
29 Oh Moabi, mawa na yo! Oh bato ya Kemoshi, bobebisami!
Bakomisaki bana na ye ya mibali bakimi; mpe bana basi na
ye, bakangami ya mokonzi Sikoni, mokonzi ya Amori. **30** Kasi
tolongi bango; Eshiboni nyonso ebebisami kino na Diboni,
topanzi yango nyonso kino na Nofaki, mpe kino na Medeba. »
31 Boye Isalaele avandaki na mokili ya bato ya Amori. **32** Sima
na yango, Moyize atindaki banongi na Yaezeri, bana ya Isalaele
babotolaki bamboka ya mike-mike oyo ya zingazinga na yango

mpe babenganaki bato ya Amori oyo bazalaki kovanda kuna. **33** Boye bana ya Isalaele babalukaki mpe bakendeki pembeni-pembeni ya nzela oyo ekenda kino na Bashani. Ogi, mokonzi ya Bashani, elongo na mampinga na ye nyonso babimaki mpo na kokutana na bango mpe kobundisa bango na Edreyi. **34** Bongo Yawe alobaki na Moyize: « Kobanga ye te, pamba te nakabi ye elongo na mampinga na ye nyonso mpe mokili na ye na maboko na yo; sala ye ndenge osalaki Sikoni, mokonzi ya bato ya Amori, oyo azalaki kovanda na Eshiboni. » **35** Boye, bana ya Isalaele babomaki ye elongo na bana na ye ya mibali mpe mampinga na ye nyonso; batikaki ata moto moko te na bomoi, mpe bakamataki mokili na ye.

22 Bana ya Isalaele batambolaki mobembo na bitando ya Moabi mpe batongaki molako na bango pembeni-pembeni ya ebale Yordani, oyo ezalaki etalana na Jeriko. **2** Boye Balaki, mwana mobali ya Tsipori, ayokaki sango ya makambo nyonso oyo bana ya Isalaele basalaki bato ya Amori. **3** Mpe bato ya Moabi bakomaki kobanga makasi mpo ete bana ya Isalaele bazalaki ebele penza. Boye, bakomaki na somo mingi liboso ya bana ya Isalaele. **4** Bongo bato ya Moabi balobaki na bakambi ya Madiani: « Ebele ya bato oyo bazali koya mpo na kobebisa biloko nyonso oyo ezingeli biso lokola ngombe oyo ezali kolia matiti ya elanga. » Na tango wana, ezalaki Balaki, mwana mobali ya Tsipori, nde azalaki mokonzi ya Moabi. **5** Atindaki bantoma kobenga Balami, mwana mobali ya Beori, oyo azalaki kovanda na Petori, pembeni ya ebale Efrate, mboka oyo ye abotama. Balaki alobaki na Balami: — Bato moko bawuti kobima na Ejipito, batondisi mokili mobimba mpe bayei sik'oyo kovanda pembeni na ngai. **6** Nabondeli yo, yaka kolakela bango mabe, pamba

te bazali makasi mingi koleka ngai, tango mosusu nakokoka kolonga bango mpe kobengana bango na mboka. Pamba te nayebi ete bato oyo opamboli, bapambolamaka; mpe ba-oyo olakeli mabe, balakelamaka mpe mabe. **7** Bakambi ya Moabi mpe ya Madiani bakendeki mpe bamemaki makabo mpo na kopesa na Balami, momoni makambo. Tango bakomaki epai ya Balami, bayebisaki ye makambo oyo Balaki atindaki. **8** Balami alobaki na bango: — Bolekisa butu awa, mpe nakozongisela bino eyano oyo Yawe akopesa ngai. Boye bakambi ya Moabi bavandaki elongo na ye. **9** Nzambe ayaki epai ya Balami mpe atunaki ye: — Bato oyo bazali epai na yo bazali banani? **10** Balami alobaki na Nzambe: — Balaki, mwana mobali ya Tsipori, mokonzi ya Moabi, atindeli ngai maloba oyo: **11** « Bato moko bawuti kobima na Ejipito mpe batondisi mokili mobimba. Sik'oyo yaka mpe lakela bango mabe mpo na ngai. Tango mosusu nakokoka kobundisa bango mpe kobengana bango. » **12** Kasi Nzambe alobaki na Balami: — Kokende elongo na bango te. Okoki kolakela bato wana mabe te, pamba te bazali bato bapambolama. **13** Na tongo ya mokolo oyo elandaki, Balami alamukaki mpe alobaki na bakambi ya Balaki: — Bozonga na mboka na bino, pamba te Yawe aboyi ete nakende elongo na bino. **14** Boye, bakambi ya Moabi bazongaki epai ya Balaki mpe balobaki: — Balami aboyi koya elongo na biso. **15** Balaki atindaki bakambi mosusu oyo bazalaki mingi mpe na lokumu koleka bakambi oyo atindaki liboso. **16** Bakomaki epai ya Balami mpe balobaki: — Tala liloba oyo Balaki, mwana ya mobali ya Tsipori alobi: « Tika ete eloko moko te epekisa yo koya epai na ngai! **17** Pamba te nakopesa yo lifuti ya malamu mpe nakosala nyonso oyo okoloba. Yaka penza mpe lakela bato oyo mabe mpo na

ngai. » **18** Kasi Balami azongiselaki bango: — Ezala soki Balaki apesi ngai palata mpe wolo oyo etondi na ndako na ye, nakokoka kosala eloko moko te ya monene to ya moke oyo ekokende libanda ya mibeko ya Yawe, Nzambe na ngai. **19** Bino mpe lisusu bolekisa butu awa ndenge bandeko na bino basalaki, mpo ete naluka koyeba lisusu likambo oyo Yawe akoyebisa na ngai. **20** Na butu wana, Nzambe ayaki epai na Balami mpe alobaki: — Lokola bato oyo bayei mpo na kobenga yo, kende elongo na bango. Kasi sala kaka makambo oyo nakoyebisa yo. **21** Na tongo ya mokolo oyo elandaki, Balami alamukaki, abongisaki ane na ye ya mwasi mpe akendeki elongo na bakambi ya Moabi. **22** Kasi tango akendeki, Nzambe asilikaki makasi mpe anjelu ya Yawe atelemaki na nzela mpo na kokanga ye nzela tango azalaki kotambola likolo ya ane elongo na basali na ye mibale. **23** Tango ane emonaki anjelu ya Yawe atelema na kati-kati ya nzela na mopanga ya minu na loboko na ye, ane ebimaki na nzela mpe ekimaki na elanga. Boye, Balami abetaki ane mpo ete ekoka kozonga na nzela. **24** Mpe lisusu, anjelu ya Yawe akendeki kotelema na nzela moko ya moke, oyo elekela na kati-kati ya bilanga mibale ya vino, oyo mopanzi moko na moko na yango ezalaki lokola na bamir mibale. **25** Tango ane emonaki anjelu ya Yawe, epusanaki pembeni ya mir, efinaki lokolo ya Balami na mir. Balami abetaki yango lisusu. **26** Anjelu ya Yawe alekaki liboso na bango mpe akendeki kotelema na esika moko ya moke penza, epai wapi nzela ya kobalukela na ngambo ya loboko ya mobali to ya mwasi ezali te. **27** Tango ane emonaki anjelu ya Yawe, evandelaki Balami, nkolo na yango. Balami atombokaki makasi mpe akomaki kobamba ane lingenda na ye. **28** Bongo, Yawe afungolaki monoko ya ane, mpe elobaki na

Balami: — Likambo nini nasali yo mpo ete okoka kobeta ngai
mbala misato? **29** Balami azongiselaki ane: — Ozali kosakana
na ngai! Soki nazalaki na mopanga na loboko na ngai, mbele
nabomi yo kaka sik'oyo! **30** Ane elobi na Balami: — Boni, nazali
ane na yo te oyo osalelaka tango nyonso kino na mokolo ya
lelo? Nazalaka solo na momesano ya kosalela yo makambo ya
boye? Balami azongisaki: — Te! **31** Boye, Yawe afungolaki miso
ya Balami, mpe Balami amonaki anjelu ya Yawe atelema na
nzela, na mopanga na ye ya monene. Bongo, Balami afukamaki
mpe akweyaki elongi kino na mabele. **32** Anjelu ya Yawe atunaki
ye: — Mpo na nini obeti ane na yo mbala misato? Nayaki awa
mpo na kokanga yo nzela, pamba te nzela na yo ezali mabe
liboso na Ngai. **33** Ane emonaki Ngai mpe ekimaki Ngai mbala
misato. Soki ekimaki Ngai te, solo penza, nalingaki koboma
yo, kasi nalingaki kotika yango na bomoi. **34** Balami alobaki na
anjelu ya Yawe: — Nasali masumu. Nayebaki te ete otelemaki
na nzela mpo na kokanga ngai nzela. Kasi soki osepeli na
mobembo oyo te, nakozonga na ngai. **35** Anjelu ya Yawe alobaki
na Balami: — Kende elongo na bato oyo kasi okoloba kaka
makambo oyo nakoloba na yo. Boye, Balami akendeki elongo na
bakambi ya Balaki. **36** Tango Balaki ayokaki sango ete Balami
azali koya, akendeki kokutana na ye na engumba ya bato ya
Moabi, oyo ezalaka na mondelo ya Arinoni, na suka ya mokili
na ye. **37** Balaki alobaki na Balami: — Boni, natindaki te bato
na lombangu mpo na kobenga yo? Mpo na nini oyaki epai na
ngai te? Okanisaki ete nazangi makoki ya kofuta yo? **38** Balami
azongiselaki Balaki: — Malamu, nayei sik'oyo epai na yo. Kasi
nakoki solo koloba na yo kaka likambo moko? Nakoloba kaka
makambo oyo Nzambe akotia na monoko na ngai. **39** Boye,

Balami akendeki nzela moko na Balaki kino na Kiriati-Utsoti.
40 Balaki abonzaki mbeka ya ngombe mpe ya meme, apesaki
ndambo epai ya Balami mpe ndambo mosusu epai ya bakambi
oyo bazalaki na ye elongo. **41** Na tongo ya mokolo oyo elandaki,
Balaki amemaki Balami, mpe bamataki na Bamoti-Bala; mpe
wuta kuna, bakokaki komona ndambo ya bana ya Isalaele.

23 Balami alobaki na Balaki: « Tongela ngai bitumbelo sambo
awa mpe bongisela ngai bangombe ya mibali mpe bameme ya
mibali sambo. » **2** Balaki asalaki ndenge Balami alobaki, mpe
bango mibale babonzaki bangombe ya mibali mpe bameme ya
mibali wana na etumbelo moko na moko. **3** Alobaki na Balaki: «
Telema awa, pembeni ya mbeka na yo, bongo ngai napusani
mwa mosika. Tango mosusu Yawe akoya kokutana na ngai,
bongo nakoyebisa yo makambo nyonso oyo akolakisa ngai.
» Balami akendeki likolo ya ngomba moko ya mokuse mpe
ezanga matiti. **4** Nzambe akutanaki na Balami, mpe Balami
alobaki: — Nabongisaki bitumbelo sambo; mpe na etumbelo
moko na moko, nasili kobonza ngombe ya mobali mpe meme
ya mobali moko. **5** Yawe atiaki maloba na monoko ya Balami
mpe alobaki: — Zonga epai ya Balaki mpe yebisa ye maloba
oyo. **6** Bongo Balami azongaki epai ya Balaki mpe akutaki ye
atelemi pembeni ya mbeka na ye, elongo na bakambi nyonso ya
Moabi. **7** Boye, Balami akomaki koloba maloba oyo: « Balaki
abengisaki ngai wuta na Arami, mokonzi ya Moabi abengisaki
ngai wuta na bangomba ya este. Alobaki: ‹ Yaka, lakela Jakobi
mabe mpo na ngai; yaka, loba mabe mpo na Isalaele. **8** Ndenge
nini nakoki solo kolakela mabe bato oyo Nzambe alakela mabe
te? Ndenge nini nakoki solo koloba mabe mpo na bato oyo
Yawe alobela mabe te? **9** Tala, wuta na likolo ya mabanga,

nazali komona bango; wuta na likolo ya bangomba, nazali kotala bango. Tala, nazali komona bato moko bavanda bango moko, bazali komitanga na molongo ya bikolo te. **10** Nani akoki kotanga putulu ya Jakobi to kotanga motango ya bakitani ya Isalaele? Tika ete nakufa kufa ya bato ya sembo, mpe tika ete suka na ngai ezala lokola ya bango! › » **11** Balaki alobaki na Balami: — Likambo nini osali ngai? Nabengisaki yo mpo ete olakela banguna na ngai mabe; kasi tala, opamboli bango koleka. **12** Balami azongisaki: — Boni, naloba te maloba oyo Yawe atie na monoko na ngai? **13** Balaki alobaki na Balami: — Yaka elongo na ngai esika mosusu, epai okoki komona bango; okomona bango nyonso te, kasi kaka ndambo. Mpe wuta na esika yango, lakela bango mabe mpo na ngai. **14** Boye, Balaki amemaki Balami na elanga ya Tsofimi, na songe ya ngomba Pisiga, mpe atongaki kuna bitumbelo sambo mpe abonzaki bangombe ya mibali mpe bameme ya mibali wana na etumbelo moko na moko. **15** Balami alobaki na Balaki: — Telema awa, pembeni ya mbeka na yo, wana ngai nakopusana mwa mosika mpo na kokutana na ye. **16** Yawe akutanaki na Balami, atiaki maloba na monoko na ye mpe alobaki: — Zonga epai ya Balaki mpe yebisa ye maloba oyo. **17** Bongo, Balami azongaki epai ya Balaki mpe akutaki ye atelemi pembeni ya mbeka na ye, elongo na bakambi nyonso ya Moabi. Balaki atunaki ye: — Yawe alobi nini? **18** Bongo Balami akomaki koloba maloba oyo: « Balaki, telema mpe yoka! Mwana mobali ya Tsipori, yoka ngai malamu! **19** Nzambe azali moto te mpo ete akosa, azali mpe mwana ya moto te mpo ete akoka kobongola makanisi na Ye. Boni, akoki solo koloba mpe kosala eloko moko te? Akoki solo kopesa elaka mpe kokokisa yango te? **20** Nazwaki nde mokumba ya

kopambola. Asila kopambola, mpe ngai nakokoka kobongola te.
21 Amonaka mbeba moko te epai ya Jakobi, amonaka minyoko
te kati na Isalaele. Yawe, Nzambe na bango, azali elongo na
bango; koganga ya mokonzi ezalaka kati na bango. **22** Nzambe
abimisaki bango na Ejipito; bazalaka makasi lokola mpakasa. **23**
Elakeli mabe moko te ekoki kozwa Jakobi, mpe kindoki ezali na
nguya te likolo ya Isalaele. Bakoloba sik'oyo mpo na Jakobi
mpe Isalaele: ‹ Tala makambo oyo Nzambe asali! › **24** Bato
oyo batelemi lokola nkosi ya mwasi; epemaka te soki epasoli te
mosuni na yango mpe emeli te makila ya nyama oyo ekangi. » **25**
Bongo Balaki alobaki na Balami: — Ezala soki okoki te kolakela
bango mabe, kasi kopambola bango te. **26** Balami azongiselaki
Balaki: — Nayebisaki yo te ete nakosala kaka makambo oyo
Yawe akoloba na ngai? **27** Balaki alobaki na Balami: — Yaka,
tika ete namema yo esika mosusu! Tango mosusu Nzambe
akosepela ete olakela bango mabe mpo na ngai wuta na esika
yango. **28** Balaki amemaki Balami na likolo ya ngomba Peori,
esika oyo emonisaka esobe mobimba. **29** Balami alobaki na
Balaki: — Tongela ngai bitumbelo sambo mpe bongisela ngai
bangombe ya mibali mpe bameme ya mibali sambo. **30** Balaki
asalaki ndenge Balami alobaki, mpe abonzaki ngombe moko ya
mobali mpe meme moko ya mobali na etumbelo moko na moko.

24 Nzokande, tango Balami amonaki ete Yawe azalaki kaka
na esengo ya kopambola Isalaele, alukaki lisusu bimoniseli
te ndenge azalaki kosala na bambala mosusu, kasi abalolaki
elongi na ye na esobe. **2** Tango Balami atalaki, amonaki Isalaele
bavanda na milako na bango, bato na bato na libota na bango.
Molimo na Nzambe ayaki likolo na ye; **3** mpe akomaki koloba
maloba oyo: « Tala maloba ya Balami, mwana mobali ya Beori,

maloba ya moto oyo miso na ye emonaka polele, **4** maloba ya moto oyo ayokaka maloba ya Nzambe, oyo amonaka bimoniseli oyo ewutaka epai ya Nkolo-Na-Nguya-Nyonso, oyo miso na ye efungwamaka soki akweyi na molimo: **5** ‹ Oh Jakobi, tala ndenge bandako na yo ya kapo ezali kitoko, mpe bisika oyo ovandaka, oh Isalaele! **6** Epanzana lokola miluka ya mike-mike, lokola bilanga oyo ezalaka pembeni ya ebale, lokola banzete ya aloe oyo Yawe alona, lokola banzete ya sedele pembeni ya mayi. **7** Mayi ekotiola wuta na bibombelo na bango, bankona na bango ekozwa mayi ebele. Mokonzi na bango akozala monene koleka Agagi, bokonzi na bango ekozala ya lokumu. **8** Nzambe abimisaki bango na Ejipito, bazalaka makasi lokola mpakasa, babebisaka bikolo oyo ebundisaka bango mpe babukaka mikuwa na bango na biteni-biteni, batobolaka yango na makonga na bango. **9** Bagunzamaka mpe balalaka lokola nkosi ya mobali, lokola nkosi ya mwasi; nani akokoka kotelemisa bango? Tika ete oyo akopambola yo apambolama, mpe oyo akolakela yo mabe alakelama mabe! › » **10** Balaki atombokelaki Balami makasi. Abetaki maboko na ye mpe alobaki: — Nabengisaki yo mpo ete olakela banguna na ngai mabe, kasi yo opamboli bango mbala misato. **11** Yango wana, longwa na miso na ngai mpe zonga na mboka na yo! Nalobaki ete nakopesa yo lifuti ya malamu, kasi Yawe azangisi yo lifuti yango. **12** Balami azongiselaki Balaki: — Boni, nalobaki te na bantoma oyo otindelaki ngai ete **13** « Ata soki Balaki apesi ngai palata mpe wolo oyo etondi na ndako na ye, nakosala eloko moko te na mokano na ngai moko, ezala ya malamu to ya mabe, mpo ete nakende libanda ya mitindo na Yawe te. Nasala kaka oyo Yawe alobi. » **14** Mpe sik'oyo, nazali kozonga na ngai epai ya bato na ngai; kasi yaka,

nakokebisa yo na tina na makambo oyo bato oyo bakosala bato
na yo na mikolo ekoya. **15** Bongo Balami alobaki maloba oyo:
« Tala maloba ya Balami, mwana mobali ya Beori, maloba ya
moto oyo miso na ye emonaka polele, **16** oyo ayokaka maloba
na Nzambe, oyo ayebaka basekele ya Ye-Oyo-Aleki-Likolo,
oyo azwaka emoniseli kowuta na Nkolo-Na-Nguya-Nyonso, oyo
soki akweyi na molimo, miso na ye efungwamaka: **17** ‹ Namoni
ye, kasi sik'oyo te; natali ye, kasi na pembeni te. Monzoto
moko ekobima wuta na Jakobi, mpe lingenda ekobima wuta
na Isalaele. Akotobola mito ya bato ya Moabi mpe akoboma
bana mibali nyonso ya Seti. **18** Bakobotola mokili ya Edomi,
bakobotola Seiri, monguna na ye, kasi Isalaele akokoma lisusu
makasi koleka. **19** Mokonzi moko akobima wuta na Jakobi, mpe
akoboma batikali nyonso ya engumba. › » **20** Balami amonaki
Amaleki mpe alobaki maloba oyo: « Amaleki ezalaki na molongo
ya liboso kati na bikolo, kasi ekosuka na libebi. » **21** Sima,
amonaki bato ya Keni mpe alobaki maloba oyo: « Esika na yo
ya kovanda ezali makasi, zala na yo ezalaka kati na mabanga;
22 kasi bino bato ya Keni, bokobebisama tango Ashuri akozwa
bino lokola bakangami. » **23** Mpe na suka, alobaki maloba
oyo: « Oh mawa! Nani akoki kozala na bomoi, wana Nzambe
akozala kosala makambo ya boye? **24** Bamasuwa ekoya wuta
na mabongo ya Kitimi, bakonyokola Ashuri mpe Eberi, kasi
bango moko mpe bakobebisama. » **25** Bongo Balami atelemaki
mpe azongaki epai na ye, Balaki mpe akendeki na nzela na ye.

25 Wana bana ya Isalaele bavandaki nanu na Shitimi,
bamipesaki na kindumba na bilenge basi ya Moabi. **2** Mpe,
bilenge basi yango bazalaki kobenga bango na milulu ya mbeka
oyo babonzelaka banzambe na bango. Mpe bana ya Isalaele

bazalaki kolia mpe kogumbamela banzambe yango. **3** Bongo,
bana ya Isalaele bamipesaki na kosambela Bala ya Peori mpe,
kanda ya Yawe epelaki makasi mpo na bango. **4** Yawe alobaki
na Moyize: « Kanga bakambi nyonso ya Isalaele mpe diembika
bango liboso na Ngai, na se ya moyi, mpo ete kanda makasi na
Yawe elongwa likolo ya Isalaele. » **5** Moyize alobaki na bakambi
ya Isalaele: « Tika ete moko na moko kati na bino aboma bato
na ye oyo bamipesi na kosambela nzambe Bala ya Peori. » **6**
Bongo moto moko ya Isalaele amemaki na libota na ye mwasi
moko ya ekolo ya Madiani liboso ya Moyize mpe ya lisanga
mobimba ya bana ya Isalaele, wana bazalaki kolela na ekotelo
ya Ndako ya kapo ya Bokutani. **7** Tango Pineasi, mwana mobali
ya Eleazari, mwana mobali ya Nganga-Nzambe Aron amonaki
bongo, abimaki kati na lisanga mpe akamataki mopanga; **8**
alandaki moto ya Isalaele wana kino kati na ndako na ye ya kapo
mpe atobolaki bango mibale mabumu mpe bakufaki, ezala moto
ya Isalaele wana mpe mwasi wana. Mpe etumbu oyo ezalaki
likolo ya Isalaele esilaki. **9** Bato oyo bakufaki na etumbu wana
bazalaki, bato nkoto tuku mibale na minei. **10** Yawe alobaki
na Moyize: **11** « Nganga-Nzambe Pineasi, mwana mobali ya
Eleazari, mwana mobali ya Aron, asili kolongola kanda na Ngai
likolo ya bana ya Isalaele, pamba te atalisi bolingo oyo eleka
ndelo mpo na lokumu na Ngai kati na bango; yango wana, na
kanda na Ngai ya makasi, nasilisaki koboma bana ya Isalaele te.
12 Na boye, yebisa ye ete nasili kosala boyokani ya kimia elongo
na ye. **13** Boyokani yango ekozala mpo na ye mpe mpo na
bakitani na ye, mpo ete basala mosala na Ngai ya Bonganga-
Nzambe mpo na libela, pamba te atalisi bolingo oyo eleka ndelo
mpo na lokumu ya Nzambe na ye, mpe asali mosala ya bolimbisi

masumu mpo na bana ya Isalaele. » **14** Kombo ya moto ya Isalaele oyo babomaki elongo na mwasi ya Madiani ezalaki Zimiri, mwana mobali ya Salu, mokambi ya libota ya Simeoni; **15** mpe oyo ya mwasi ya Madiani ezalaki Kozibi, mwana mwasi ya Tsuri, mokambi ya libota moko ya ekolo ya Madiani. **16** Yawe alobaki na Moyize: **17** « Kamata bato ya Madiani lokola banguna mpe boma bango, **18** pamba te bakamataki bino lokola banguna mpe basalelaki mayele mabe mpo na kokweyisa bino, na likambo ya Peori mpe ya ndeko na bango ya mwasi, Kozibi, mwana mwasi ya moko kati na bakambi ya Madiani, oyo babomaki na tango ya etumbu kati na likambo ya Peori. »

26 Sima na etumbu wana, Yawe alobaki na Moyize mpe na Nganga-Nzambe Eleazari, mwana mobali ya Aron: **2** « Botanga motango ya bato ya lisanga mobimba ya Isalaele, bato nyonso oyo bazali na mibu tuku mibale mpe koleka, oyo bazali na makoki ya kosala mosala ya kisoda kati na Isalaele. » **3** Moyize elongo na Nganga-Nzambe Eleazari basololaki na bango na etando ya Moabi, na libongo ya Yordani, pene na Jeriko, mpe balobaki: **4** « Tokotanga motango ya bana mibali nyonso ya Isalaele oyo bazali na mibu tuku mibale mpe koleka, ndenge Yawe apesaki mitindo epai ya Moyize. » Tala bana ya Isalaele oyo babimaki na Ejipito: **5** Bakitani ya Ribeni, mwana mobali ya liboso ya Isalaele: na nzela ya Enoki, bakitani ya libota ya Enoki; na nzela ya Palu, bakitani ya libota ya Palu; **6** na nzela ya Etsironi, bakitani ya libota ya Etsironi; na nzela ya Karimi, bakitani ya libota ya Karimi. **7** Yango nde ezalaki mabota ya Ribeni mpe bazalaki bato nkoto tuku minei na misato na nkama sambo na tuku misato. **8** Eliabi azalaki mwana mobali ya Palu, **9** mpe bana mibali ya Eliabi bazalaki Nemueli, Datani mpe Abirami.

Datani mpe Abirami bazalaki bakalaka ya lisanga ya Isalaele oyo batombokelaki Moyize mpe Aron mpe bazalaki na molongo ya bato oyo bazalaki kolanda Kore oyo atombokelaki Yawe. **10** Mabele efungolaki monoko na yango mpe emelaki bango elongo na Kore, oyo bato oyo bazalaki kolanda ye bakufaki tango moto ebomaki bato nkama mibale na mitano. Bakomaki lokola bandakisa. **11** Kasi bakitani ya Kore bakufaki te. **12** Bakitani ya Simeoni, kolanda mabota na bango, bazalaki: na nzela ya Nemueli, bakitani ya libota ya Nemueli; na nzela ya Yamini, bakitani ya libota ya Yamini; na nzela ya Yakini, bakitani ya libota ya Yakini; **13** na nzela ya Zera, bakitani ya libota ya Zerayi; na nzela ya Saulo, bakitani ya libota ya Saulo. **14** Yango nde ezalaki mabota ya Simeoni mpe bazalaki bato nkoto tuku mibale na mibale na nkama mibale. **15** Bakitani ya Gadi kolanda mabota na bango, bazalaki: na nzela ya Tsefoni, bakitani ya libota ya Tsefoni; na nzela ya Agi, bakitani ya libota ya Agi; na nzela ya Shuni, bakitani ya libota ya Shuni; **16** na nzela ya Ozini, bakitani ya libota ya Ozini; na nzela ya Eri, bakitani ya libota ya Eri; **17** na nzela ya Arodi, bakitani ya libota ya Eroki; na nzela ya Areeli, bakitani ya libota ya Areeli. **18** Yango nde ezalaki mabota ya Gadi mpe bazalaki bato nkoto tuku minei na nkama mitano. **19** Eri mpe Onani bazalaki bana mibali ya Yuda, kasi bakufaki na mokili ya Kanana. **20** Bakitani mosusu ya Yuda, kolanda mabota na bango, bazalaki: na nzela ya Shela, bakitani ya libota ya Shela; na nzela ya Peretsi, bakitani ya libota ya Peretsi; na nzela ya Zera, bakitani ya libota ya Zera. **21** Bakitani ya Peretsi kolanda mabota na bango bazalaki: na nzela ya Etsironi, bakitani ya libota ya Etsironi; na nzela ya Amuli, bakitani ya libota ya Amuli. **22** Yango nde ezalaki mabota ya Yuda; bazalaki

bato nkoto tuku sambo na motoba na nkama mitano. **23** Bakitani
ya Isakari kolanda mabota na bango bazalaki: na nzela ya Tola,
bakitani ya libota ya Tola; na nzela ya Puwa, bakitani ya libota
ya Puwa; **24** na nzela ya Yashubi, bakitani ya libota ya Yashubi;
na nzela ya Shimironi, bakitani ya libota ya Shimironi. **25** Yango
nde ezalaki mabota ya Isakari; bazalaki bato nkoto tuku motoba
na minei na nkama misato. **26** Bakitani ya Zabuloni, kolanda
mabota na bango, bazalaki: na nzela ya Seredi, bakitani ya libota
ya Seredi; na nzela ya Eloni, bakitani ya libota ya Eloni; na nzela
ya Yaleyeli, bakitani ya libota ya Yaleyeli. **27** Yango nde ezalaki
mabota ya Zabuloni mpe bazalaki bato nkoto tuku motoba na
nkama mitano. **28** Bakitani ya Jozefi kolanda mabota na bango
na nzela ya Manase mpe Efrayimi bazalaki: **29** Bakitani ya
Manase: na nzela ya Makiri, bakitani ya libota ya Makiri (Makiri
azalaki tata na Galadi); na nzela ya Galadi, bakitani ya libota ya
Galadi. **30** Tala bakitani ya Galadi: na nzela ya Yezeri, bakitani
ya libota ya Yezeri; na nzela ya Eleki, bakitani ya libota ya Eleki;
31 na nzela ya Asirieli, bakitani ya libota ya Asirieli; na nzela ya
Sishemi, bakitani ya libota ya Sishemi; **32** na nzela ya Shemida,
bakitani ya libota ya Shemida; na nzela ya Eferi, bakitani ya
libota ya Eferi. **33** Tselofikadi, mwana mobali ya Eferi, azalaki
na bana mibali te, kasi azalaki kaka na bana basi; bongo, tala
bakombo na bango: Mala, Noa, Ogila, Milika mpe Tiritsa. **34**
Yango nde ezalaki mabota ya Manase, mpe bazalaki bato nkoto
tuku mitano na mibale na nkama sambo. **35** Bakitani ya Efrayimi
kolanda mabota na bango bazalaki: na nzela ya Shutela, bakitani
ya libota ya Shutela; na nzela ya Bekeri, bakitani ya libota ya
Bekeri; na nzela ya Tayani, bakitani ya libota ya Tayani. **36**
Tala bakitani ya Shutela: na nzela ya Erani, bakitani ya etuka

ya Erani. **37** Yango ezalaki mabota ya Efrayimi mpe bazalaki bato nkoto tuku misato na mibale na nkama mitano. Bango nde bazalaki bakitani ya Jozefi kolanda bituka na bango. **38** Bakitani ya Benjame kolanda mabota na bango bazalaki: na nzela ya Bela, bakitani ya libota ya Bela; na nzela ya Ashibeli, bakitani ya libota ya Ashibeli; na nzela ya Ayirami, bakitani ya libota ya Ayirami; **39** na nzela ya Shufami, bakitani ya libota ya Shufami; na nzela ya Ufami, bakitani ya libota ya Ufami. **40** Bakitani ya Bela na nzela ya Aridi mpe Namani bazalaki: na nzela ya Aridi, bakitani ya libota ya Aridi; na nzela ya Namani, bakitani ya libota ya Namani. **41** Yango nde ezalaki mabota ya Benjame mpe bazalaki bato nkoto tuku minei na mitano na nkama mitano. **42** Bakitani ya Dani kolanda mabota na bango, bazalaki: na nzela ya Shuami, bakitani ya libota ya Shuami. Bango nde bazalaki bakitani ya Dani: **43** bango nyonso bazalaki bakitani ya libota ya Shuami mpe bazalaki bato nkoto tuku motoba na minei na nkama minei. **44** Bakitani ya Aseri, kolanda mabota na bango, bazalaki: na nzela ya Yimina, bakitani ya libota ya Yimina; na nzela ya Yishivi, bakitani ya libota ya Yishivi; na nzela ya Beria, bakitani ya libota ya Beria; **45** na nzela ya bakitani ya Beria: na nzela ya Eberi, bakitani ya libota ya Eberi; na nzela ya Malikieli, bakitani ya libota ya Malikieli. **46** Aseri azalaki mpe na mwana moko ya mwasi na kombo Sera. **47** Yango nde ezalaki mabota ya Aseri, mpe bazalaki bato nkoto tuku mitano na misato na nkama minei. **48** Bakitani ya Nefitali, kolanda mabota na bango, bazalaki: na nzela ya Yatseyeli, bakitani ya libota ya Yatseyeli; na nzela ya Guni, bakitani ya libota ya Guni; **49** na nzela ya Yetseri, bakitani ya libota ya Yetseri; na nzela ya Shilemi, bakitani ya libota ya Shilemi. **50** Yango nde ezalaki mabota ya Nefitali, mpe

bazalaki bato nkoto tuku minei na mitano na nkama minei. **51** Motango nyonso ya bana ya Isalaele oyo batangaki ezalaki bato nkoto nkama motoba na moko na nkama sambo na tuku misato. **52** Yawe alobaki na Moyize: **53** « Esengeli kokabolela bango mokili lokola libula, kolanda motango ya bato wana. **54** Bokopesa eteni ya mabele ya monene epai ya libota oyo ezali mpe monene, eteni ya mabele ya moke epai ya libota oyo ezali mpe moke. Libota moko na moko ekozwa libula na yango, kolanda motango ya bato oyo batangaki. **55** Bakokabola mokili na kobeta zeke mpe libota moko na moko ekozwa libula na yango, kolanda bakombo ya bakoko ya bikolo na bango. **56** Esengeli kokabola libula na libula na zeke kati na libota oyo ezali monene mpe libota oyo ezali moke. » **57** Tala bakitani ya Levi oyo batangamaki kolanda mabota na bango: na nzela ya Gerishoni, bakitani ya libota ya Gerishoni; na nzela ya Keati, bakitani ya Keati; na nzela ya Merari, bakitani ya Merari. **58** Tala mabota mosusu ya bakitani ya Levi: bakitani ya libota ya Libini, bakitani ya libota ya Ebron, bakitani ya libota ya Maali, bakitani ya libota ya Mushi, bakitani ya libota ya Kore. Keati azalaki tata ya Amirami; **59** bongo, kombo ya mwasi ya Amirami ezalaki « Yokebedi. » Yokebedi azalaki mokitani ya Levi, oyo abotamaki na Ejipito. Abotaki na Amirami Aron, Moyize mpe ndeko na bango ya mwasi Miriami. **60** Aron azalaki tata ya Nadabi na Abiyu, Eleazari na Itamari. **61** Kasi Nadabi na Abiyu bakufaki tango babonzelaki Yawe makabo na moto ya mopaya. **62** Bakitani nyonso ya mibali ya Levi oyo batangamaki, kobanda na sanza moko ya mbotama mpe koleka, bazalaki nkoto tuku misato. Batangaki bango te elongo na bato mosusu ya Isalaele mpo ete bazwaki libula te kati na bango. **63** Yango nde motango

ya bana ya Isalaele oyo Moyize elongo na Nganga-Nzambe Eleazari batangaki na bitando ya Moabi, na libongo ya Yordani pene ya Jeriko. **64** Kati na bango, moko te atikalaki na bomoi, kati na ba-oyo Moyize mpe Nganga-Nzambe Aron batangaki, tango batangaki bana ya Isalaele kati na esobe ya Sinai. **65** Pamba te Yawe alobaki na bana ya Isalaele wana ete bakokufa solo na esobe, mpe moko te kati na bango longola kaka Kalebi, mwana mobali ya Yefune, mpe Jozue, mwana mobali ya Nuni.

27 Bana basi ya Tselofikadi, mwana mobali ya Eferi, mwana mobali ya Galadi, mwana mobali ya Makiri, mwana mobali ya Manase bazalaki bakitani ya libota ya Manase, mwana mobali ya Jozefi. Bakombo na bango ezalaki: Mala, Noa, Ogila, Milika mpe Tiritsa. Bayaki **2** liboso ya Moyize, ya Nganga-Nzambe Eleazari mpe ya bakambi ya lisanga mobimba, na ekotelo ya Ndako ya kapo ya Bokutani mpe balobaki: **3** « Tata na biso akufaki na esobe. Azalaki te na molongo na bato oyo bazalaki kolanda Kore, oyo basanganaki lisanga mpo na kotelemela Yawe, kasi akufaki mpo na masumu na ye moko mpe atikaki bana mibali te. **4** Bongo mpo na nini kombo ya tata na biso elimwa kaka boye na libota na ye, mpo ete azalaki na mwana mobali te? Pesa biso mpe eteni ya mabele kati na bandeko ya tata na biso. » **5** Boye, Moyize amemaki likambo na bango liboso ya Yawe. **6** Yawe alobaki na Moyize: **7** « Makambo oyo bana basi ya Tselofikadi bazali koloba ezali solo. Osengeli kopesa bango eteni ya mabele lokola libula kati na bandeko ya tata na bango mpe pesa bango libula ya tata na bango. **8** Loba na bana ya Isalaele: ‹ Soki moto moko asili kokufa mpe atiki bana mibali te, bokopesa libula na ye epai ya mwana na ye ya mwasi. **9** Soki mpe azali na mwana mwasi te, bokopesa libula na ye epai ya bandeko na ye ya

mibali. **10** Soki mpe azali na bandeko mibali te, bokopesa libula
na ye epai ya bandeko mibali ya tata na ye. **11** Bongo, soki tata
na ye azalaki mpe na bandeko mibali te, bokopesa libula na ye
epai ya ndeko ya pene ya libota ya tata na ye; ye nde akokitana
na yango. Oyo ekozala mpo na Isalaele, mobeko oyo bosengeli
kolanda ndenge Yawe alobaki na Moyize. › » **12** Yawe alobaki
na Moyize: — Mata likolo ya bangomba ya Abarimi, mpe tala
mokili oyo napesaki epai ya bana ya Isalaele. **13** Sima na yo
komona yango, yo mpe okokende kosangana na bakoko na
yo na mokili ya bakufi ndenge moko na Aron, ndeko na yo ya
mobali, **14** pamba te tango lisanga ya bato batombokaki mpo na
mayi, na esobe ya Tsini, bino mpe botosaki mitindo na Ngai
te mpe bopesaki lokumu te na bosantu na Ngai na miso na
bango. Ezalaki nde mayi ya Meriba ya Kadeshi, na esobe ya
Tsini. **15** Moyize alobaki na Yawe: **16** — Tika ete Yawe, Nzambe
oyo apesaka pema na bato nyonso, apona moto moko mpo ete
akamba lingomba oyo; **17** moto oyo akobanda kobima mpe
kokota liboso na bango, oyo akobanda kobimisa mpe kokotisa
bango mpo ete bato na Yawe bazala te lokola bibwele oyo
ezanga mobateli. **18** Yawe azongiselaki Moyize: — Kamata
Jozue, mwana mobali ya Nuni, moto oyo azali na molimo mpe
tia ye maboko na yo. **19** Mema ye liboso ya Nganga-Nzambe
Eleazari mpe ya lingomba mobimba ya bato, bongo okopesa
ye mosala na miso na bango. **20** Pesa ye ndambo ya bokonzi
na yo mpo ete lisanga mobimba ya bana ya Isalaele bakoka
kotosa ye. **21** Akokende kotelema liboso ya Nganga-Nzambe
Eleazari, oyo akotuna mokano na Yawe mpo na ye, na nzela na
Urimi. Na mokano wana nde, ye mpe lisanga mobimba ya bana
ya Isalaele bakobanda kobima mpe kokota. **22** Moyize asalaki

ndenge Yawe atindaki ye. Akamataki Jozue mpe atelemisaki ye liboso ya Nganga-Nzambe Eleazari mpe liboso ya lisanga mobimba ya Isalaele. **23** Atiaki ye maboko mpe apesaki ye mosala, ndenge Yawe atindaki na nzela ya Moyize.

28 Yawe alobaki na Moyize: **2** « Pesa mitindo oyo epai ya bana ya Isalaele mpe yebisa bango: ‹ Bosala keba ete bomema liboso na Ngai, na mikolo oyo ekatama, makabo na Ngai, makabo bazikisa na moto, oyo solo kitoko na yango esepelisaka Ngai. › **3** Loba na bango: ‹ Tala likabo bazikisa na moto oyo bosengeli kobonza epai na Yawe: bana meme mibale ya mobu moko mpe ezanga mbeba, lokola mbeka ya kotumba mpo na libela. **4** Bokobonza mwana meme moko na tongo, mpe mosusu, na pokwa; **5** elongo na likabo ya bakilo misato ya farine basangisa na balitele mibale ya mafuta ya olive. **6** Ezali mbeka ya kotumba ya tango nyonso, oyo ebandisamaki na ngomba Sinai; ezali likabo bazikisa na moto mpo na Yawe, oyo solo kitoko na yango esepelisaka Yawe. **7** Bokobakisa lisusu likabo ya masanga: balitele mibale ya masanga ya vino ya sika mpo na mwana meme moko na moko. Bokobonzela Yawe masanga yango na Esika ya bule. **8** Bokobonza mwana meme mosusu na pokwa, elongo na lolenge moko ya makabo ya mbuma mpe mbeka ya masanga oyo bobonzaki na tongo; ezali likabo bazikisa na moto mpo na Yawe, oyo solo kitoko na yango esepelisaka Yawe. **9** Na mokolo ya Saba, bokobonza mbeka ya bana meme mibale, ya mobu moko oyo ezanga mbeba, elongo na likabo ya masanga mpe bakilo motoba ya farine oyo basangisa na mafuta, lokola makabo ya mbuma. **10** Oyo ezali mbeka ya kotumba mpo na mikolo nyonso ya Saba, bakisa mbeka ya kotumba ya tango nyonso mpe mbeka na yango ya masanga. **11** Na ebandeli

nyonso ya sanza, bokobonzela Yawe lokola mbeka ya kotumba: bana ngombe mibale ya mibali, meme moko ya mobali mpe bana mibali ya meme ya mobu moko sambo. Yango nyonso esengeli kozala na mbeba te. **12** Mpo na ngombe moko na moko ya mobali, bokobonza yango na likabo ya bakilo libwa ya farine basangisa na mafuta; mpo na meme moko ya mobali, bokobonza yango na likabo ya bakilo motoba ya farine basangisa na mafuta; **13** mpo na mwana meme moko na moko, bokobonza yango elongo na likabo ya bakilo misato ya farine basangisa na mafuta. Ezali mbeka ya kotumba, oyo solo kitoko na yango esepelisaka Yawe, likabo bazikisa na moto mpo na Yawe. **14** Mbeka ya masanga oyo bosengeli kobonza ekozala: balitele minei ya masanga ya vino mpo na ngombe moko na moko, balitele misato ya masanga ya vino mpo na meme moko na moko ya mobali mpe balitele mibale ya masanga ya vino mpo na mwana meme moko na moko ya mobali. **15** Kobakisa na mbeka ya kotumba ya libela elongo na mbeka na yango ya masanga, bokobonza lisusu epai na Yawe ntaba moko ya mobali lokola mbeka mpo na masumu. **16** Mokolo ya zomi na minei ya sanza ya liboso ekozala Pasika mpo na lokumu ya Yawe. **17** Mokolo ya zomi na mitano ya sanza yango kaka ekozala mokolo ya feti monene. Mikolo sambo, bokolia mapa ezanga levire. **18** Na mokolo ya liboso, bokozala na mayangani ya bule; bokosala mosala moko te oyo bosalaka mokolo na mokolo. **19** Bokobonzela Yawe, lokola likabo bazikisa na moto, lokola mbeka ya kotumba: bana ngombe mibale ya mibali, meme moko ya mobali, bana mibali ya meme sambo ya mobu moko; nyonso esengeli kozanga mbeba. **20** Mpo na ngombe moko na moko ya mobali, bokobonza yango na likabo ya bakilo libwa ya farine basangisa na mafuta; mpo na

meme moko na moko ya mobali, bakobonza yango na likabo ya bakilo motoba ya farine basangisa na mafuta; **21** mpe mpo na mwana meme moko na moko ya mobali kati na yango sambo, bokobonza yango na likabo ya bakilo misato. **22** Bokobakisa lisusu ntaba moko ya mobali lokola mbeka mpo na masumu, mpo na kosala mosala ya bolimbisi masumu mpo na bino. **23** Bokobonza mbeka oyo nyonso, bakisa mpe mbeka ya kotumba ya libela ya tongo. **24** Bokobanda kobonza yango mikolo nyonso, na mikolo nyonso sambo, lokola bilei bazikisa na moto; mpe solo kitoko na yango ekosepelisa Yawe. Ekobanda kobakisama na mbeka ya kotumba ya libela mpe na mbeka na yango ya masanga. **25** Na mokolo oyo ya sambo, bokozala na mayangani ya bule; bongo na mokolo yango, bokosala mosala moko te oyo bosalaka mokolo na mokolo. **26** Na mokolo ya bambuma ya liboso, tango bokobonzela Yawe makabo ya mbuma ya sika, na tango ya feti ya baposo, bokozala na mayangani ya bule mpe bokosala mosala moko te oyo basalaka mokolo na mokolo. **27** Bokobonzela Yawe lokola mbeka ya kotumba oyo solo kitoko na yango ekosepelisa Yawe: bangombe mibale ya mibali, meme moko ya mobali mpe bana meme sambo ya mibali ya mobu moko. **28** Mpo na ngombe moko na moko ya mobali, bokobonza yango na likabo ya bakilo libwa ya farine basangisa na mafuta; mpo na meme moko na moko ya mobali, bokobonza yango na likabo ya bakilo motoba ya farine basangisa na mafuta; **29** mpe mpo na mwana meme moko na moko ya mobali kati na yango sambo, bokobonza yango na likabo ya bakilo misato. **30** Bokobakisa lisusu ntaba moko ya mobali lokola mbeka mpo na masumu, mpo na kosala mosala ya bolimbisi masumu mpo na bino. **31** Bokobonza mbeka yango na mbeka na yango ya

masanga, bakisa mbeka ya kotumba ya libela na makabo na yango ya mbuma. Bosala keba ete ezala banyama oyo ezanga mbeba. › »

29 « ‹ Na mokolo ya liboso ya sanza ya sambo, bokozala na mayangani ya bule. Bokosala mosala moko te oyo bosalaka mokolo na mokolo, ekozala nde mokolo ya kobeta bakelelo. **2** Bokobonzela Yawe lokola mbeka ya kotumba, oyo solo kitoko na yango ekosepelisa Yawe: mwana ngombe moko ya mobali, meme moko ya mobali mpe bana mibali ya meme sambo ya mobu moko, nyonso ezanga mbeba. **3** Mpo na ngombe ya mobali, bokobonza yango na likabo ya bakilo libwa ya farine basangisa na mafuta; mpo na meme ya mobali, bokobonza yango na likabo ya bakilo motoba; **4** mpe mpo na mwana meme moko na moko ya mobali kati na yango sambo, bokobonza yango na likabo ya bakilo misato. **5** Bokobakisa ntaba moko ya mobali lokola mbeka mpo na masumu, mpo na kosala mosala ya bolimbisi masumu mpo na bino. **6** Bambeka oyo ekobakisama na mbeka ya kotumba ya sanza na sanza elongo na makabo na yango ya bambuma, na mbeka ya kotumba ya mokolo na mokolo elongo na makabo na yango ya bambuma mpe mbeka na yango ya masanga, kolanda ndenge ekatama. Ezali makabo bazikisa na moto mpo na Yawe, oyo solo kitoko na yango esepelisaka Yawe. **7** Na mokolo ya zomi, na sanza ya sambo, bokozala na mayangani ya bule. Bokokila bilei, bokosala mosala moko te oyo bokosalaka mokolo na mokolo. **8** Bokobonzela Yawe mbeka ya kotumba, lokola biloko ya solo kitoko: mwana ngombe moko ya mobali, meme moko ya mobali mpe bana mibali ya meme sambo ya mobu moko, nyonso ezanga mbeba. **9** Mpo na ngombe ya mobali, bokobonza yango na likabo ya bakilo libwa ya farine

basangisa na mafuta; mpo na meme ya mobali, bokobonza yango na likabo ya bakilo motoba; **10** mpe mpo na mwana meme moko na moko ya mobali kati na yango sambo, bokobonza yango na likabo ya bakilo misato. **11** Bokobakisa ntaba moko ya mobali lokola mbeka mpo na masumu; ekobakisama na mbeka mpo na masumu oyo epesami na mokolo ya bolimbisi masumu mpe na mbeka ya kotumba ya libela na mbeka na yango ya mbuma mpe mbeka na yango ya masanga. **12** Na mokolo ya zomi na mitano ya sanza ya sambo, bokozala na mayangani ya bule; bokosala mosala moko te oyo bosalaka mokolo na mokolo mpe bokosala feti monene mpo na Yawe mikolo sambo. **13** Bokobonzela Yawe lokola mbeka ya kotumba mpe lokola likabo bazikisa na moto, oyo solo kitoko na yango ekosepelisa Yawe: bangombe zomi na misato ya mibali, bameme mibale ya mibali, mpe bana meme zomi na minei ya mibali ya mobu moko mpe ezanga mbeba. **14** Mpo na ngombe moko na moko ya mobali kati na bangombe yango zomi na misato ya mibali, bokobonza yango elongo na likabo ya bakilo libwa ya farine basangisa na mafuta; mpo na meme moko na moko kati na bameme yango mibale ya mibali, bakilo motoba; **15** mpe mpo na mwana meme moko na moko kati na bana meme yango zomi na minei, bakilo misato. **16** Bokobakisa, ntaba moko ya mobali lokola mbeka mpo na masumu, bakisa lisusu mbeka ya kotumba ya libela na makabo na yango ya mbuma mpe mbeka na yango ya masanga. **17** Na mokolo ya mibale, bokobonza bangombe ya mibali zomi na mibale, bameme ya mibali mibale mpe bana mibali ya meme zomi na minei, ya mobu moko, nyonso ezanga mbeba; **18** elongo na makabo ya mbuma mpe likabo ya masanga mpo na bangombe ya mibali, bameme ya mibali mpe bana mibali ya

meme, kolanda motango oyo ekatama. **19** Bokobakisa, ntaba moko ya mobali lokola mbeka mpo na masumu mpe lisusu, mbeka ya kotumba ya libela elongo na makabo na yango ya mbuma mpe mbeka na yango ya masanga. **20** Na mokolo ya misato, bokobonza bangombe ya mibali zomi na moko, meme mibale ya mibali mpe bana mibali ya meme zomi na minei ya mobu moko, nyonso ezanga mbeba. **21** Mpo na bangombe ya mibali, bameme ya mibali mpe bana mibali ya meme, bokobonza yango na makabo na yango ya mbuma mpe mbeka na yango ya masanga, kolanda motango oyo ekatama. **22** Bokobakisa ntaba moko ya mobali lokola mbeka mpo na masumu, kobakisa lisusu, mbeka ya kotumba ya libela elongo na makabo na yango ya mbuma mpe mbeka na yango ya masanga. **23** Na mokolo ya minei, bokobonza bangombe ya mibali zomi, bameme ya mibali mibale mpe bana mibali ya meme zomi na minei, ya mobu moko, nyonso ezanga mbeba. **24** Mpo na bangombe ya mibali, bameme ya mibali mpe bana mibali ya meme, bokobonza yango na makabo na yango ya mbuma mpe mbeka na yango ya masanga, kolanda motango oyo ekatama. **25** Bokobakisa ntaba moko ya mobali lokola mbeka mpo na masumu, kobakisa lisusu, mbeka ya kotumba ya libela elongo na makabo na yango ya mbuma mpe mbeka na yango ya masanga. **26** Na mokolo ya mitano, bokobonza bangombe ya mibali libwa, bameme ya mibali mibale mpe bana mibali ya meme zomi na minei ya mobu moko, nyonso ezanga mbeba. **27** Mpo na bangombe ya mibali, bameme ya mibali mpe bana mibali ya meme, bokobonza yango na makabo na yango ya mbuma mpe mbeka na yango ya masanga, kolanda motango oyo ekatama. **28** Bokobakisa ntaba moko ya mobali lokola mbeka mpo na masumu, kobakisa lisusu,

mbeka ya kotumba ya libela elongo na makabo na yango ya mbuma mpe mbeka na yango ya masanga. **29** Na mokolo ya motoba, bokobonza bangombe ya mibali mwambe, bameme ya mibali mibale mpe bana mibali ya meme zomi na minei ya mobu moko, nyonso ezanga mbeba. **30** Mpo na bangombe ya mibali, bameme ya mibali mpe bana mibali ya meme, bokobonza yango na makabo na yango ya mbuma mpe mbeka na yango ya masanga, kolanda motango oyo ekatama. **31** Bokobakisa ntaba moko ya mobali lokola mbeka mpo na masumu, kobakisa lisusu, mbeka ya kotumba ya libela elongo na makabo na yango ya mbuma mpe mbeka na yango ya masanga. **32** Na mokolo ya sambo, bokobonza bangombe ya mibali sambo, bameme ya mibali mibale mpe bana mibali ya meme zomi na minei ya mobu moko, nyonso ezanga mbeba. **33** Mpo na bangombe ya mibali, bameme ya mibali mpe bana mibali ya meme, bokobonza yango na makabo na yango ya mbuma mpe mbeka na yango ya masanga, kolanda motango oyo ekatama. **34** Bokobakisa ntaba moko ya mobali lokola mbeka mpo na masumu, kobakisa lisusu, mbeka ya kotumba ya libela elongo na makabo na yango ya mbuma mpe mbeka na yango ya masanga. **35** Na mokolo ya mwambe, bokozala na mayangani monene mpe bokosala mosala moko te oyo bosalaka mokolo na mokolo. **36** Bokobonza lokola mbeka ya kotumba mpe likabo bazikisa na moto, oyo solo kitoko na yango ekosepelisa Yawe: ngombe moko ya mobali, meme moko ya mobali; mpe bana mibali ya meme, sambo, ya mobu moko mpe ezanga mbeba. **37** Mpo na ngombe ya mobali, meme ya mobali mpe bana mibali ya meme, bokobonza yango na makabo na yango ya mbuma mpe mbeka na yango ya masanga, kolanda motango oyo ekatama. **38** Bokobakisa

ntaba moko ya mobali lokola mbeka mpo na masumu, kobakisa lisusu, mbeka ya kotumba ya libela elongo na makabo na yango ya mbuma mpe mbeka na yango ya masanga. **39** Oyo nde makabo mpe bambeka oyo bokobonzela Yawe na mikolo ya bafeti na bino oyo ekatama; ekobakisama na likolo ya mbeka na bino ya kotumba, na likolo ya makabo na bino ya bambuma, mbeka na bino ya masanga, mbeka na bino ya boyokani mpo na kokokisa ndayi to mpe na likolo ya makabo oyo bopesaka wuta na mokano ya mitema na bino moko. › » **40** Moyize ayebisaki bana ya Isalaele makambo nyonso oyo Yawe atindaki ye.

30 Moyize alobaki na bakambi ya mabota ya Isalaele: « Tala mobeko oyo Yawe asili kopesa: **2** ‹ Soki moto apesi elaka epai na Yawe na nzela ya ndayi to azwi ekateli songolo na nzela ya ndayi, tika ete akokisa elaka na ye, asala kolanda maloba oyo ebimaki na monoko na ye. **3** Soki elenge moko ya mwasi alapi ndayi epai na Yawe, wana azali nanu na ndako ya tata na ye to azwi ekateli moko na nzela ya seleka, **4** bongo tata na ye ayoki ndayi to ekateli yango mpe alobi na ye eloko moko te, ndayi nyonso oyo alapaki mpe ekateli nyonso oyo azwaki ekotikala se bongo. **5** Kasi soki tata na ye atelemeli ye tango ayoki yango, ndayi nyonso oyo alapaki mpe ekateli nyonso oyo azwaki ekokoma pamba. Yawe akotangela ye yango te lokola niongo, pamba te tata na ye aboyi yango. **6** Soki elenge mwasi yango abali sima na kolapa ndayi to sima monoko na ye kobimisa ekateli; **7** bongo mobali na ye ayoki yango mpe alobi na ye eloko moko te, ndayi oyo alapaki to ekateli oyo azwaki ekotikala se bongo. **8** Kasi soki mobali na ye atelemeli ye tango ayoki yango, akweyisi nde ndayi oyo ekangaki ye to ekateli oyo azwaki ye moko mpe ebimaki na monoko na ye. Yawe akotangela ye

yango lokola niongo te. **9** Soki mwasi oyo akufisa mobali to oyo babengana na libala alapi ndayi to azwi ekateli ezala ya ndenge nini, asengeli kokokisa yango. **10** Soki mwasi ya libala alapi ndayi to azwi ekateli na nzela ya seleka; **11** bongo, mobali na ye ayoki yango mpe alobi na ye eloko moko te mpe apekisi ye te, ndayi oyo alapaki mpe ekateli oyo azwaki ekotikala se bongo. **12** Kasi soki mobali na ye akweyisi yango tango ayoki yango, ndayi moko te to ekateli moko te oyo ebimaki na monoko na ye ekotikala bongo. Pamba te mobali na ye akweyisi yango, mpe Yawe akotangela ye yango lokola niongo te. **13** Mobali na ye azali na bokonzi ya kondima to koboya ndayi nyonso oyo alapi to ekateli nyonso oyo asili kozwa na kokila bilei. **14** Kasi soki mobali na ye alobi na ye eloko moko te kino na mokolo oyo ekolanda, elakisi ete asili kondima ndayi nyonso to ekateli nyonso oyo mwasi na ye azwaki. Andimi yango, pamba te alobi eloko moko te tango ayokaki yango. **15** Nzokande, soki akweyisi ndayi to ekateli yango, sima na koyoka yango, ye nde akomema mokumba ya mbeba ya mwasi na ye. › » **16** Tala bikateli oyo Yawe apesaki epai na Moyize na tina na boyokani kati na mobali mpe mwasi na ye, kati na tata mpe bilenge basi oyo bazali na ndako na ye.

31 Yawe alobaki na Moyize: **2** « Zongisa mabe na mabe oyo bato ya Madiani basalaki bana ya Isalaele, mpe na sima, okokende kosangana na bakoko na yo na mokili ya bakufi. » **3** Boye Moyize alobaki na bato: « Tika ete mibali kati na bino balata bibundeli mpo na kokende kobundisa mokili ya Madiani mpe kozongisela bango mabe na mabe, na Kombo na Yawe. **4** Libota moko na moko ya Isalaele ekotinda basoda nkoto moko na etumba. » **5** Boye, baponaki bato nkoto moko mpo na libota

moko na moko kati na mabota ya Isalaele. Bongo, bato nkoto zomi na mibale balataki bibundeli mpo na kokende na etumba. **6** Moyize atindaki bango na etumba bato nkoto moko ya libota moko na moko elongo na Nganga-Nzambe Pineasi, mwana mobali ya Eleazari oyo amemaki bisalelo ya Esika ya bule mpe bakelelo mpo na kopesa mbela. **7** Babundisaki Madiani ndenge Yawe atindaki na nzela ya Moyize mpe babomaki mibali nyonso. **8** Kati na molongo ya bato oyo babomaki, ezalaki na bakonzi ya Madiani oyo: Evi, Rekemi, Tsuri, Wuri mpe Reba. Babomaki mpe lisusu Balami, mwana mobali ya Beori na mopanga. **9** Bana ya Isalaele bakangaki basi mpe bana ya Madiani elongo na banyama, bibwele mpe bozwi na bango nyonso lokola bomengo ya bitumba. **10** Batumbaki bingumba nyonso epai wapi bato ya Madiani bazalaki kovanda, na milako na bango nyonso. **11** Bamemaki bomengo nyonso ya bitumba mpe biloko nyonso oyo babotolaki elongo na bato, banyama; **12** mpe bamemaki bakangami, biloko babotolaki mpe bomengo ya bitumba epai ya Moyize, Nganga-Nzambe Eleazari, mpe lisanga ya Isalaele na molako na bango oyo ezalaki na bitando ya Moabi, na libongo ya Yordani, pene ya Jeriko. **13** Moyize, Nganga-Nzambe Eleazari mpe bakambi nyonso ya lisanga ya Isalaele bayaki koyamba bango na libanda ya molako. **14** Moyize atombokelaki bakonzi oyo baponamaki mpo na kotambolisa mampinga, bakonzi ya nkoto ya basoda mpe ya nkama ya basoda, oyo bawutaki na bitumba. **15** Moyize atunaki bango: « Boni, botiki basi nyonso na bomoi? **16** Ezalaki nde bango bato balandaki toli ya Balami mpe batindikaki bana ya Isalaele na kopesa Yawe mokongo, kati na makambo oyo esalemaki na Peori; mpe yango nde esalaki ete etumbu ekweya likolo ya bato na Yawe. **17** Sik'oyo,

boboma mibali nyonso mpe basi nyonso oyo bayebi nzoto ya mibali; **18** kasi bobatela na bomoi mpo na bino, basi nyonso oyo bayebi nanu nzoto ya mibali te. **19** Moto nyonso kati na bino oyo abomaki moto to asimbaki ebembe, asengeli kozala libanda ya molako mikolo sambo. Boye, na mokolo ya misato mpe ya sambo, bosengeli komipetola, bino mpe bakangami na bino. **20** Bokopetola mpe lisusu bilamba nyonso mpe biloko nyonso oyo basala na baposo ya banyama, na suki ya bantaba to mpe na banzete. » **21** Nganga-Nzambe Eleazari alobaki na basoda oyo bakendeki na bitumba: « Botala bikateli ya mobeko oyo Yawe apesaki epai ya Moyize: **22** ‹ Ezali kaka wolo, palata, bronze, motako, ete, mbodi **23** mpe biloko nyonso oyo ezikaka na moto te nde bokolekisa na moto mpo na kopetola yango; bokopetola yango lisusu na mayi ya bopetolami. Kasi bokopetola na mayi biloko nyonso oyo ezikaka na moto. **24** Na mokolo ya sambo, bokopetola bilamba na bino mpe bokokoma peto mpe na sima nde bokoki kozonga na molako. › » **25** Yawe alobaki na Moyize: **26** « Yo, Moyize, mpe Nganga-Nzambe Eleazari, elongo na bakambi ya mabota ya lisanga ya Isalaele, botanga motango ya bato, ya banyama nyonso oyo bakangaki. **27** Kabola bomengo ya bitumba yango kati na basoda oyo bakendeki na bitumba mpe bato ya lisanga ya Isalaele oyo batikalaki. **28** Na ndambo eteni oyo okopesa na basoda oyo bakendeki na bitumba, tia pembeni lokola mpako mpo na Yawe, moto moko kati na bato nkama mitano, ebwele moko kati na bibwele nkama mitano, ezala ya ngombe, ya ane, ya meme to ya bantaba. **29** Kamata mpako yango kati na ndambo ya eteni na bango mpe pesa yango epai ya Nganga-Nzambe Eleazari lokola eteni ya Yawe. **30** Kamata kati na ndambo ya eteni ya bana ya Isalaele,

moko kati na tuku mitano, ezala ya bato, ya ngombe, ya ane, ya meme, ya bantaba to ya bibwele mosusu mpe pesa yango epai ya Balevi oyo bazali na mokumba ya kobatela Mongombo na Yawe. » **31** Moyize mpe Nganga-Nzambe Eleazari basalaki ndenge Yawe atindaki Moyize. **32** Bomengo ya bitumba oyo etikalaki na oyo basoda oyo bakendeki na bitumba babotolaki ezalaki: meme na bantaba nkoto nkama motoba na tuku sambo na mitano; **33** ngombe nkoto tuku sambo na mibale; **34** ane nkoto tuku motoba na moko **35** mpe basi oyo bayebi nanu nzoto ya mibali te nkoto tuku misato na mibale. **36** Ndambo ya eteni ya bomengo ya bitumba oyo bato oyo bakendeki na bitumba bazwaki ezalaki: bameme mpe bantaba nkoto nkama misato na tuku misato na sambo na nkama mitano; **37** mpe mpako mpo na Yawe ezalaki: bameme mpe bantaba nkama motoba na tuku sambo na mitano; **38** bangombe nkoto tuku misato na motoba, mpe mpako mpo na Yawe ezalaki: bangombe tuku sambo na mibale; **39** ba-ane nkoto tuku misato na nkama mitano, mpe mpako mpo na Yawe ezalaki: ba-ane tuku motoba na moko; **40** bato nkoto zomi na motoba, mpe mpako mpo na Yawe ezalaki: bato tuku misato na mibale. **41** Moyize apesaki mpako mpo na Yawe epai ya Nganga-Nzambe Eleazari ndenge Yawe atindaki ye. **42** Boye, ndambo oyo epesamelaki bana ya Isalaele, oyo Moyize alongolaki na bomengo ya bato oyo bakendeki na bitumba, **43** ndambo oyo epesamelaki lisanga ezalaki: meme elongo na bantaba nkoto nkama misato na tuku misato na sambo na nkama mitano; **44** ngombe nkoto tuku misato na motoba; **45** ba-ane nkoto tuku misato na nkama mitano, **46** mpe bato nkoto zomi na motoba. **47** Na ndambo oyo epesamelaki bana ya Isalaele, Moyize alongolaki moto moko

kati na bato tuku mitano mpe nyama moko kati na banyama tuku mitano, ndenge Yawe atindaki ye mpe apesaki yango epai ya Balevi oyo bazalaki na mokumba ya kobatela Mongombo na Yawe. **48** Bongo, bakonzi ya mampinga, bakonzi ya bankoto ya basoda mpe ya bankama bayaki epai ya Moyize. **49** Balobaki na Moyize: « Basali na yo batangi motango ya basoda oyo bazali na se ya bokonzi na biso mpe ata moko te azangi. **50** Boye, tomemi epai na Yawe lokola makabo, biloko ya wolo oyo: biloko oyo balataka na maboko, bapete, bamedayi, biloko ya matoyi, basheneti oyo moko na moko na biso azwaki mpo na kosala mosala ya bolimbisi masumu liboso ya Yawe. » **51** Moyize mpe Nganga-Nzambe Eleazari bazwaki na maboko na bango, biloko nyonso oyo basala na wolo. **52** Wolo nyonso oyo Moyize mpe Nganga-Nzambe Eleazari bazwaki lokola makabo mpo na Yawe, na maboko ya bakonzi ya bankoto mpe ya bankama, ezalaki bakilo nkama moko na tuku mwambe na minei. **53** Soda na soda akamataki na makasi mpo na ye moko bomengo na ye ya bitumba. **54** Moyize mpe Nganga-Nzambe Eleazari bazwaki wolo na maboko ya bakonzi ya nkoto ya basoda mpe ya nkama ya basoda mpe bamemaki yango kati na Ndako ya kapo ya Bokutani lokola ekaniseli mpo na bana ya Isalaele liboso ya Yawe.

32 Bakitani ya Ribeni mpe ya Gadi bazalaki na bibwele mingi penza. Bamonaki ete mokili ya Yaezeri mpe ya Galadi ezali malamu mingi mpo na kobokola bibwele. **2** Bongo bakitani ya Ribeni mpe ya Gadi bayaki koloba na Moyize, na Nganga-Nzambe Eleazari mpe na bakambi ya lisanga: **3** « Bingumba ya Ataroti, ya Diboni, ya Yaezeri, ya Nimira, ya Eshiboni, ya Eleale, ya Sebami, ya Nebo mpe ya Beoni; **4** bituka oyo Yawe

akweyisaki liboso ya bato ya Isalaele, ezali malamu mpo na
kobokola bibwele; nzokande, basali na yo bazali mpe na bibwele.
» **5** Balobaki lisusu: « Soki tozwi ngolu na miso na yo, tika
ete mokili oyo epesamela basali na yo lokola libula na biso
mpe okatisa biso na ngambo ya Yordani te. » **6** Moyize alobaki
na bakitani ya Gadi mpe ya Ribeni: — Boni, bandeko na bino
bakende na bitumba, bongo bino botikala awa? **7** Mpo na nini
bolingi lisusu kolembisa mitema ya bana ya Isalaele oyo bazali
kokende na mokili oyo Yawe apesaki bango? **8** Oyo ezali penza
makambo oyo batata na bino basalaki tango natindaki bango
wuta na Kadeshi-Barinea mpo na kokende kononga mokili. **9**
Sima na bango komata na lubwaku ya Eshikoli mpe komona
mokili yango, balembisaki mitema ya bana ya Isalaele oyo
balingaki kokota na mokili oyo Yawe apesaki bango. **10** Na
mokolo wana, kanda ya Yawe epelaki mpe alapaki ndayi oyo: **11**
« Lokola batosaki Ngai te na motema mobimba, moko te kati
na bato oyo bazali na mibu tuku mibale mpe komata, ba-oyo
babimaki na Ejipito, akomona mokili oyo nalakaki, na nzela ya
ndayi, epai ya Abrayami, Izaki mpe Jakobi **12** longola kaka
Kalebi, mwana mobali ya Yefune, moto ya libota ya Kenizi, mpe
Jozue, mwana mobali ya Nuni, pamba te batosaki Ngai Yawe na
mitema na bango mobimba. » **13** Yawe atombokelaki Isalaele
mpe asalaki ete bayengayenga na esobe mibu tuku minei kino
tango molongo nyonso ya bato oyo basalaki mabe na miso na Ye
basilaki kokufa. **14** Bino mpe bozali kaka ndenge moko, libota ya
bato ya masumu, bozali kaka kosala makambo ndenge moko na
batata na bino mpe bozali kopelisa lisusu koleka kanda ya Yawe
likolo ya Isalaele. **15** Soki boboyi kolanda nzela na Ye, akotika
lisusu bato oyo nyonso na esobe mpe bato oyo bakobebisama

likolo na bino. **16** Babelemaki pene na Moyize mpe balobaki:
— Te, tolingi nde kotonga mapango mpo na bibwele na biso
mpe bingumba mpo na basi mpe bana na biso awa. **17** Kasi
tozali kolata na lombangu bibundeli na biso mpe kokende na
liboso ya bana ya Isalaele kino tango tokokomisa bango na
esika na bango. Bongo, na tango yango, basi mpe bana na
biso bakotikala awa, kati na bingumba batonga makasi, mpo
na komibatela liboso ya bavandi ya mokili oyo. **18** Tokotikala
kozonga na bandako na biso te soki moto moko na moko ya
Isalaele azwi libula na ye te; **19** mpe tokotikala kozwa libula
moko te elongo na bango na ngambo mosusu ya Yordani,
pamba te libula oyo esengeli kopesamela biso ezali na ngambo
ya este ya Yordani. **20** Moyize alobaki na bango: — Soki bosali
bongo, soki bolati bibundeli mpo na kokende na bitumba liboso
ya Yawe, **21** mpe soki bino nyonso oyo bosimbi bibundeli bokeyi
na ngambo mosusu ya Yordani liboso ya Yawe, kino abengana
banguna na Ye **22** mpe mokili ekoma na se ya bokonzi ya Yawe,
nde bokoki kozonga. Ezali na nzela wana nde bokolongwa na
ngambo na miso ya Yawe mpe na miso ya bana ya Isalaele,
mpe mokili oyo ekokoma libula na bino na miso ya Yawe. **23**
Kasi soki bosali bongo te, bokosala nde lisumu na miso ya Yawe
mpe boyeba ete, lisumu na bino ekolanda bino. **24** Botonga
bingumba makasi mpo na basi mpe bana na bino, botonga
mapango mpo na bibwele na bino, kasi bokokisa mpe elaka oyo
bopesi. **25** Bakitani ya Gadi mpe ya Ribeni balobaki na Moyize:
— Basali na yo bakotosa mitindo ya nkolo na biso. **26** Bana mpe
basi na biso elongo na banyama mpe bibwele na biso bakotikala
awa, na bingumba ya Galadi. **27** Kasi mpo na biso basali na yo,
mobali nyonso akosimba bibundeli mpo na kokende na bitumba;

tokokatisa na ngambo mpo na kobunda liboso ya Yawe ndenge
kaka nkolo na biso asili koloba. **28** Boye, Moyize apesaki mitindo
na tina na bango epai ya Nganga-Nzambe Eleazari, epai ya
Jozue, mwana mobali ya Nuni, mpe epai ya bakambi ya mabota
ya Isalaele. **29** Moyize alobaki na bango: — Soki bakitani ya
Gadi mpe ya Ribeni, bango nyonso basimbi bibundeli mpo na
kokende na bitumba, bakatisi ngambo ya Yordani elongo na bino
liboso ya Yawe, mpe tango mokili ekokoma na se ya bokonzi na
bino, bopesa bango mokili ya Galadi lokola libula na bango.
30 Kasi soki bakatisi elongo na bino te mpo na kokende na
bitumba, bakozwa libula elongo na bino, na mokili ya Kanana.
31 Bakitani ya Gadi mpe ya Ribeni bazongisaki: — Basali na yo
bakosala makambo oyo Yawe alobaki na biso. **32** Tokokatisa na
ngambo mosusu liboso ya Yawe kino na mokili ya Kanana mpo
na bitumba. Kasi mabele oyo biso tosengeli kozwa lokola libula
ekozala na ngambo oyo ya Yordani. **33** Boye, Moyize apesaki
epai ya bakitani ya Gadi, ya Ribeni mpe ya ndambo ya libota ya
Manase, mwana mobali ya Jozefi mokili ya Sikoni, mokonzi ya
bato ya Amori mpe mokili ya Ogi, mokonzi ya Bashani: mokili
mobimba elongo na bingumba na yango mpe mboka mike oyo
ezingelaki yango. **34** Bakitani ya Gadi batongaki bingumba oyo:
Diboni, Ataroti, Aroeri; **35** Aroti-Shofani, Yaezeri, Yogibeka; **36**
Beti-Nimira mpe Beti-Arani lokola bingumba ya makasi; mpe
batongaki lisusu mapango mpo na bibwele na bango. **37** Bakitani
ya libota ya Ribeni batongaki bingumba oyo: Eshiboni, Eleale
mpe Kiriatayimi **38** elongo na Nebo mpe Bala-Meoni, kombo oyo
babongola na Sibima. Bapesaki bakombo na bingumba oyo
batongaki. **39** Bakitani ya Makiri, mwana mobali ya Manase
bakendeki kino na Galadi, babotolaki yango mpe babenganaki

bato ya Amori oyo bazalaki kovanda kuna. **40** Boye, Moyize apesaki mokili ya Galadi epai ya bakitani ya Makiri, mwana mobali ya Manase, mpe bakomaki kovanda kuna. **41** Yairi, moko kati na bakitani ya Manase, abotolaki bamboka na yango ya mike mpe abengaki yango Avoti Yairi. **42** Mpe Noba abotolaki Kenati mpe bamboka na yango ya mike oyo ya zingazinga mpe abengaki yango Noba, ndenge ezalaki kombo na ye.

33 Tala bisika oyo bana ya Isalaele batongaki milako na bango tango bazalaki na mobembo wuta na mokili ya Ejipito. Bazalaki kotambola na molongo ya bitumba na bokambami ya Moyize mpe Aron. **2** Moyize akomaki na mokanda bisika nyonso oyo bazalaki koleka na etinda ya Yawe. Tala bakombo ya moko na moko ya bisika yango: **3** Bana ya Isalaele balongwaki na Ramisesi na mokolo ya zomi na mitano, na sanza ya liboso; ezalaki mokolo oyo elandaki mokolo ya Pasika. Babimaki na matata te na miso ya bato nyonso ya Ejipito, **4** wana bato ya Ejipito bazalaki kokunda bibembe ya bana mibali na bango ya liboso oyo Yawe abetaki mpo na kopesa etumbu na banzambe na bango. **5** Tango balongwaki na Ramisesi, bana ya Isalaele bakendeki kotonga molako na bango na Sukoti. **6** Kolongwa na Sukoti, bakendeki kotonga molako na bango na Etami, pene ya mondelo ya esobe. **7** Tango balongwaki na Etami, bazongaki na ngambo ya Pi-Ayiroti oyo etalana na Bala-Tsefoni, mpe batongaki molako na bango liboso ya Migidoli. **8** Kolongwa na Pi-Ayiroti, bakatisaki ebale monene mpe bakomaki na esobe; batambolaki mikolo misato na esobe ya Etami mpe batongaki molako na bango, na Mara. **9** Kolongwa na Mara, bakomaki na Elimi epai wapi bakutaki bitima zomi na mibale mpe banzete ya mbila tuku sambo; batongaki molako na bango kuna. **10**

Kolongwa na Elimi, bakendeki kotonga molako na bango pene ya ebale monene ya barozo. **11** Kolongwa na ebale monene ya barozo, bakendeki kotonga molako na bango na esobe ya Tsini. **12** Kolongwa na esobe ya Tsini, bakendeki kotonga molako na bango na Dofika. **13** Kolongwa na Dofika, bakendeki kotonga molako na bango na Alushi. **14** Kolongwa na Alushi, bakendeki kotonga molako na bango na Refidimi epai wapi bato bazangaki mayi ya komela. **15** Kolongwa na Refidimi, bakendeki kotonga molako na bango na esobe ya Sinai. **16** Kolongwa na esobe ya Sinai, bakendeki kotonga molako na bango na Kibiroti-Atava. **17** Kolongwa na Kibiroti-Atava, bakendeki kotonga molako na bango na Atseroti. **18** Kolongwa na Atseroti, bakendeki kotonga molako na bango na Ritima. **19** Kolongwa na Ritima, bakendeki kotonga molako na bango na Rimoni-Peretsi. **20** Kolongwa na Rimoni-Peretsi, bakendeki kotonga molako na bango na Libina. **21** Kolongwa na Libina, bakendeki kotonga molako na bango na Risa. **22** Kolongwa na Risa, bakendeki kotonga molako na bango na ngomba Keyelata. **23** Kolongwa na ngomba Keyelata, bakendeki kotonga molako na bango na ngomba Seferi. **24** Kolongwa na ngomba Seferi, bakendeki kotonga molako na bango na Arada. **25** Kolongwa na Arada, bakendeki kotonga molako na bango na Makeyeloti. **26** Kolongwa na Makeyeloti, bakendeki kotonga molako na bango na Taati. **27** Kolongwa na Taati, bakendeki kotonga molako na bango na Tera. **28** Kolongwa na Tera, bakendaki kotonga molako na bango na Mitika. **29** Kolongwa na Mitika, bakendaki kotonga molako na bango na Ashimona. **30** Kolongwa na Ashimona, bakendeki kotonga molako na bango na Moseroti. **31** Kolongwa na Moseroti, bakendeki kotonga molako na bango na Bene-Yaakani. **32**

Kolongwa na Bene-Yaakani, bakendeki kotonga molako na bango na Ori-Gidigadi. **33** Kolongwa na Ori-Gidigadi, bakendeki kotonga molako na bango na Yotibata. **34** Kolongwa na Yotibata, bakendeki kotonga molako na bango na Abrona. **35** Kolongwa na Abrona, bakendeki kotonga molako na bango na Etsioni-Geberi. **36** Kolongwa na Etsioni-Geberi, bakendeki kotonga molako na bango na Kadeshi, na esobe ya Tsini. **37** Kolongwa na Kadeshi, bakendeki kotonga molako na bango na ngomba Ori, na mondelo ya Edomi. **38** Ezali kuna na ngomba Ori nde, kolanda etinda ya Yawe, Nganga-Nzambe Aron amataki mpe akufaki na mokolo ya liboso ya sanza ya mitano, sima na mibu tuku minei wuta bana ya Isalaele babimaki na Ejipito. **39** Aron azalaki na mibu ya mbotama nkama moko na tuku mibale na misato tango akufaki likolo ya ngomba Ori. **40** Boye, mokonzi ya Aradi, moto ya mboka Kanana, oyo azalaki kovanda na Negevi ya mboka Kanana, ayokaki sango ya koya ya bana ya Isalaele. **41** Tango balongwaki na ngomba Ori, bakendeki kotonga molako na bango na Tsalimona. **42** Kolongwa na Tsalimona, bakendeki kotonga molako na bango na Punoni. **43** Kolongwa na Punoni, bakendeki kotonga molako na bango na Oboti. **44** Kolongwa na Oboti, bakendeki kotonga molako na bango na Iye-Abarimi, na mondelo ya Moabi. **45** Kolongwa na Iye-Abarimi, bakendeki kotonga molako na bango na Diboni-Gadi. **46** Kolongwa na Diboni-Gadi, bakendeki kotonga molako na bango na Alimoni-Dibilatayimi. **47** Kolongwa na Alimoni-Dibilatayimi, bakendeki kotonga molako na bango na bangomba Abarimi, pembeni ya Nebo. **48** Kolongwa na bangomba Abarimi, bakendeki kotonga molako na bango na bitando ya Moabi, pembeni ya Yordani oyo etalana na Jeriko. **49** Batongaki molako na bango pembeni ya

Yordani, kolongwa na Beti-Yeshimoti kino na Abele-Shitimi, na etando ya Moabi. **50** Na bitando ya Moabi, pembeni ya Yordani oyo etalana na Jeriko, Yawe alobaki na Moyize: **51** « Loba na bana ya Isalaele, mpe yebisa bango: ‹ Tango bokokatisa ebale Yordani mpo na kokota na mokili ya Kanana, **52** bokobengana bato nyonso oyo bavandaka na mboka yango, bokosilisa kobuka banzambe nyonso ya bikeko oyo basala na mabanga, na bibende banyangwisa na moto mpe bokobebisa bisambelo na bango nyonso ya likolo ya bangomba. **53** Bokobotola mokili yango mpe bokokoma kovanda kuna, pamba te napesi bino mokili yango mpo ete bobotola yango. **54** Bokokabola na kobeta zeke mabele ya mokili oyo ezali libula na bino: libota oyo eleki monene ekozwa mpe eteni ya mabele oyo eleki monene; libota ya moke, ekozwa mpe eteni ya mabele ya moke. Libota moko na moko ekozwa eteni na yango ya mabele na esika oyo zeke ekokweya. Bokokabola yango kolanda masanga ya bituka na bino. **55** Kasi soki bobengani te bavandi ya mokili yango, ba-oyo bakotikala bakokoma lokola banzube na miso na bino mpe lokola basende na mipanzi na bino. Bakomonisa bino pasi na mokili oyo bokovanda. **56** Boye, nakosala bino ndenge nakanaki kosala bango. › »

34 Yawe alobaki na Moyize: **2** « Pesa mitindo oyo na bana ya Isalaele: ‹ Tango bokokota na Kanana, tala mokili oyo ekopesamela bino lokola libula, mokili ya Kanana elongo na bandelo na yango oyo: **3** Na ngambo ya sude, mondelo na bino ekobanda na esobe ya Tsini mpe ekolanda mondelo ya mokili ya Edomi. Na ngambo ya este, mondelo na bino ya sude ekobanda na ebale monene ya Barozo, **4** ekokita na sude ya ebandeli ya ngomba Akarabimi mpe ekoleka na Tsini kino na

sude ya Kadeshi-Barinea; ekokoba na Atsari-Adari mpe ekoleka
na Atsimoni. **5** Longwa na Atsimoni, ekoleka na mayi ya lubwaku
ya Ejipito mpo na kosuka na ebale monene. **6** Mondelo na bino
ya ngambo ya weste ekozala ebale monene Mediterane. **7** Na
ngambo ya nor, mondelo na bino ekobanda na ebale monene
Mediterane kino na ngomba Ori. **8** Longwa na ngomba Ori,
bokolekisa yango na Lebo-Amati mpo na kosuka na Tsedadi. **9**
Longwa na Tsedadi, ekoleka na Zifironi mpe ekokoma na Atsari-
Enani. Yango nde ekozala mondelo na bino ya ngambo ya nor.
10 Na ngambo ya este, mondelo na bino ekobanda na Atsari-
Enani kino na Shefami; **11** longwa na Shefami, ekokita na Ribila
na ngambo ya este ya Ayini mpe ekolanda ebale ya Kinereti, na
ngambo na yango ya este, **12** kino na Yordani mpo na kosuka
na ebale monene ya Barozo. Ezali ndenge wana nde mokili
na bino ekozala elongo na bandelo oyo ezingeli yango. › » **13**
Moyize apesaki mitindo oyo na bana ya Isalaele: « Tala yango
wana, mokili oyo bokokabola na zeke, mokili oyo Yawe apesaki
mitindo ete bapesa yango na mabota libwa na ndambo. **14**
Pamba te ndako na ndako ya libota ya Ribeni mpe ndako na
ndako ya libota ya Gadi elongo na ndambo ya libota ya Manase
esilaki kozwa libula na yango. **15** Mabota oyo mibale na ndambo
ezwaki libula na yango na ngambo ya este ya Yordani, oyo
etalana na Jeriko. » **16** Yawe alobaki lisusu na Moyize: **17** «
Tala bato oyo bakokabola mokili kati na bino: Nganga-Nzambe
Eleazari mpe Jozue, mwana mobali ya Nuni. **18** Bokozwa lisusu
mokambi moko kati na libota moko na moko mpo na kokabola
mokili. **19** Tala bakombo na bango: Mpo na libota ya Yuda:
Kalebi, mwana mobali ya Yefune; **20** mpo na libota ya Simeoni:
Samuele, mwana mobali ya Amiwudi; **21** mpo na libota ya

Benjame: Elidadi, mwana mobali ya Kisiloni; **22** mpo na libota ya
Dani: mokambi Buki, mwana mobali ya Yogili; **23** mpo na bana
ya Jozefi, libota ya Manase: mokambi Anieli, mwana mobali ya
Efodi; **24** libota ya Efrayimi: mokambi Kemweli, mwana mobali
ya Shifitani; **25** mpo na libota ya Zabuloni: mokambi Elitsafani,
mwana mobali ya Parinaki; **26** mpo na libota ya Isakari: mokambi
Palitieli, mwana mobali ya Azani; **27** mpo na libota ya Aseri:
mokambi Ayiwudi, mwana mobali ya Shelomi; **28** mpo na libota
ya Nefitali: mokambi Padeyeli, mwana mobali ya Amiwudi. » **29**
Bango wana nde bato oyo Yawe apesaki mokumba ya kokabola
mokili ya Kanana kati na bana ya Isalaele.

35 Yawe alobaki na Moyize kati na etando ya Moabi, pembeni
ya Yordani oyo etalani na Jeriko: **2** « Pesa mitindo na bana
ya Isalaele ete bapesa na Balevi, wuta na libula oyo bakozwa,
bingumba ya kovanda elongo na mabele oyo ezali zingazinga
na yango. **3** Bingumba ekozala mpo na kovanda, mpe mabele
ya zingazinga mpo na bibwele na bango, bisalelo na bango
mpe banyama na bango nyonso. **4** Mabele ya zingazinga ya
bingumba oyo bokopesa na Balevi ekozala etando ya bametele
pene nkama mitano kobanda na mir ya engumba. **5** Na libanda
ya engumba, bokozwa etando ya bametele pene nkoto moko na
ngambo ya este, nkoto moko na ngambo ya weste, nkoto moko
na ngambo ya nor mpe nkoto moko na ngambo ya sude; mpe
engumba ekozala na kati-kati. Yango nde ekozala mabele na
bango ya zingazinga. **6** Bokobongisa mpo na Balevi bingumba
motoba ya kokimela mpo ete moto oyo abomi moninga na nko
te akoka kokima kuna; bokobakisa bingumba mosusu tuku minei
na mibale. **7** Na nyonso, bokopesa na Balevi bingumba tuku
minei na mwambe, moko na moko elongo na mabele na yango

ya zingazinga. **8** Mpo na bingumba oyo bokopesa na Balevi
wuta na libula ya mabele ya bana ya Isalaele, bosengeli kozwa
yango kolanda bozwi ya libota moko na moko: libota oyo ezali
na bingumba ebele ekopesa mpe bingumba ebele; libota oyo
ezali na bingumba moke ekopesa mpe bingumba moke. » **9**
Yawe alobaki na Moyize: **10** « Loba na bana ya Isalaele: ‹ Tango
bokokatisa Yordani mpo na kokota na Kanana, **11** bokopona
bingumba ya kokimela mpo ete moto oyo akoboma moto na nko
te akoka kokima kuna. **12** Bingumba yango ekozala ekimelo mpo
na bino liboso ya mobukanisi makila; na bongo mobomi akokufa
te soki asambi nanu te na miso ya lisanga. **13** Kati na bingumba
oyo bokopesa, bingumba motoba ekozala ekimelo mpo na bino:
14 misato na ngambo ya Yordani, mpe misato kati na Kanana.
Ekozala bingumba ya kokimela. **15** Bingumba nyonso motoba
ekozala ekimelo mpo na bana ya Isalaele mpe mpo na bapaya
oyo bakozala kati na bino. Boye moto nyonso oyo akoboma
moto na nko te akoki kokima kuna. **16** Soki abeti moninga na ye
libende, mpe moninga yango akufi, moto wana azali mobomi;
basengeli koboma ye. **17** Soki abeti moninga na ye libanga,
mpe moninga yango akufi, moto wana azali mobomi; basengeli
koboma ye. **18** Soki abeti moninga na ye nzete, mpe moninga
yango akufi, moto wana azali mobomi; basengeli koboma ye. **19**
Ezali mobukanisi makila nde akoboma mobomi: akoboma ye
tango kaka akokutana na ye. **20** Soki abambi moninga na ye
eloko na nko mpe moninga yango akufi **21** to soki abeti moninga
na ye likofi mpo ete alingaka ye te, mpe moninga yango akufi,
moto wana azali mobomi; boye mobukanisi makila akoboma
mobomi tango kaka akokutana na ye. **22** Kasi soki moto atindiki
moninga na ye na nko te to na kokana te, soki abambi ye eloko

na makanisi mabe te, **23** soki akweyiseli ye libanga na nko te mpe na kokana te, mpe moninga yango akufi, **24** lisanga ekokata makambo oyo kolanda mibeko kati ya mobomi mpe mobukanisi makila. **25** Lisanga ekokangola mobomi na maboko ya mobukanisi makila mpe ekozongisa ye kati na engumba ya kokimela epai wapi akimaki. Mobomi akovanda kuna kino na kufa ya mokonzi ya Banganga-Nzambe oyo bapakolaki mafuta ya bule. **26** Nzokande soki mobomi alongwe na engumba ya kokimela epai wapi akimaki, **27** mpe soki mobukanisi makila akutani na ye libanda ya engumba na ye ya kokimela mpe abomi ye, mobukanisi makila asali mabe te. **28** Pamba te mobomi asengeli kovanda kati na engumba na ye ya kokimela kino na kufa ya mokonzi ya Banganga-Nzambe. Ezali kaka sima ya kufa na ye nde akoki kozonga na mabele na ye. **29** Mitindo oyo ekozala mibeko mpo na bino mpe mpo na bakitani na bino nyonso, na bisika nyonso oyo bokovanda. **30** Tango nyonso oyo moto akoboma moninga na ye, bakoboma mobomi soki kaka batatoli ebele bafundi, pamba te litatoli ya moto moko ekoki te mpo na kokatela moto etumbu ya kufa. **31** Bokondima kozwa eloko moko te mpo na kosikola bomoi ya mobomi oyo asengeli na kufa; basengeli kaka koboma ye. **32** Bokondima mpe kozwa eloko moko te mpo na kopesa ye nzela ya kokima na engumba songolo ya kokimela to ya kozonga kovanda lisusu kati na mokili na ye liboso ya kufa ya mokonzi ya Banganga-Nzambe. **33** Bokokomisa mbindo te mokili epai wapi bozali. Solo, kosopa makila ekomisaka mokili mbindo; pamba te soki makila esopani na mokili, ezali kaka na nzela ya makila ya moto oyo asopi yango nde bakoki kokomisa lisusu mokili peto. **34** Bokokomisa mbindo te mokili epai wapi bokovanda, mokili epai

wapi Ngai mpe nakovanda; pamba te nazali Yawe, navandaka kati na bana ya Isalaele. › »

36 Bakonzi ya mabota ya etuka ya bakitani ya Galadi, mwana mobali ya Makiri, mwana mobali ya Manase mpe mokitani ya Jozefi, bayaki liboso ya Moyize mpe liboso ya bakambi ya mabota ya Isalaele mpo na kosolola na bango. **2** Balobaki: « Tango Yawe apesaki mitindo epai ya nkolo na ngai ete apesa mokili lokola libula epai ya bana ya Isalaele na kobeta zeke, apesaki yo mpe mitindo ya kopesa libula ya Tselofikadi, ndeko na biso ya mobali, epai ya bana na ye ya basi. **3** Boye, soki esalemi ete bana basi yango babali mibali oyo bawuti na mabota mosusu ya Isalaele, libula na bango ekolongwa na libula ya batata na biso, mpe bakobakisa yango na libula ya libota ya mibali oyo bakobala bango. Bongo, libula oyo epesamelaki biso ekokoma moke. **4** Tango mobu ya kosepela kokangolama ekokoma mpo na bana ya Isalaele, libula ya bana basi yango ekobakisama na libula ya mabota ya mibali oyo babalaki bango, mpe bakozwa mabele na bango wuta na libula ya libota ya bakoko na biso. » **5** Boye, na etinda ya Yawe, Moyize epesaki mitindo oyo epai ya bana ya Isalaele: « Makambo oyo libota ya bakitani ya Jozefi balobi ezali na nzela. **6** Tala liloba oyo Yawe alobaki mpo na bana basi ya Tselofikadi: ‹ Bakoki solo kobalana na mibali nyonso oyo bango balingi, kasi ezala kaka kati na mibali ya libota ya tata na bango. **7** Pamba te libula moko te kati na Isalaele ekoki kolongwa na libota moko mpo na kokende na libota mosusu; moto nyonso ya Isalaele asengeli kobatela mabele ya libota oyo azwaki lokola libula wuta na bakoko na ye. **8** Mwana mwasi nyonso kati na bikolo ya Isalaele oyo akozwa mabele lokola libula asengeli kobalana kaka na mobali ya libota

ya tata na ye mpo ete moto nyonso ya Isalaele azwa libula ya tata na ye. **9** Libula moko te ekoki kolongwa na libota moko mpo na kokende na libota mosusu, pamba te libota moko na moko ya Isalaele esengeli kobatela mabele oyo esili kozwa lokola libula. ›
» **10** Boye, bana basi ya Tselofikadi basalaki ndenge kaka Yawe atindaki na nzela ya Moyize. **11** Bana basi ya Tselofikadi: Mala, Tiritsa, Ogila, Milika mpe Noa; babalanaki na bandeko na bango, na ngambo ya libota ya tata na bango. **12** Babalanaki kati na etuka ya bakitani ya Manase, mwana mobali ya Jozefi, mpe libula na bango etikalaki na libota mpe etuka ya tata na bango. **13** Oyo ezali nde mibeko mpe malako oyo Yawe apesaki na nzela ya Moyize epai ya bana ya Isalaele na bitando ya Moabi, oyo etalana na Jeriko, pene ya Yordani.

Deteronomi

1 Tala maloba oyo Moyize ayebisaki bana nyonso ya Isalaele
na ngambo ya este ya Yordani kati na esobe, kati na etando
Araba oyo etalana na Sufi, kati ya Parani mpe Tofeli, kati ya
Labani, Atseroti mpe Di-Zaabi. **2** Esengaka mikolo zomi na
moko ya mobembo wuta na Orebi kino na Kadeshi-Barinea,
na nzela ya ngomba Seiri. **3** Na mokolo ya liboso ya sanza
ya zomi na moko, na mobu ya minei, Moyize alobaki na bana
ya Isalaele makambo nyonso oyo Yawe atindaki ye na tina na
bango. **4** Makambo yango esalemaki sima na Moyize kolonga
Sikoni, mokonzi ya bato ya Amori, oyo azalaki koyangela wuta
na Eshiboni, mpe sima na ye kolonga Ogi, mokonzi ya Bashani,
oyo azalaki kovanda na Ashitaroti mpe na Edreyi. **5** Ezalaki na
ngambo ya este ya Yordani, na mokili ya Moabi, nde Moyize
alimbolaki mobeko oyo. Alobaki na bango: **6** « Yawe, Nzambe
na biso, alobaki na biso, na ngomba Orebi: ‹ Bowumeli mpe
mingi na ngomba oyo. **7** Bolongola molako mpe bokende kino
na etuka ya bangomba ya bato ya Amori; bokende na bamboka
nyonso oyo ezali pene ya Araba, na bangomba, na mboka ya
se, na Negevi mpe pembeni-pembeni ya mayi monene, kati
na mokili ya bato ya Kanana mpe na mokili ya Libani kino na
Efrate, ebale monene. **8** Tala, napesi bino mokili oyo. Bokota
mpe bokamata mokili oyo Yawe alakaki kopesa, na nzela ya
ndayi, epai ya bakoko na bino —Abrayami, Izaki, Jakobi— mpe
bakitani na bango. › » **9** Na tango wana, nalobaki na bino:
— Ngai moko nakokoka te kokamba bino. **10** Yawe, Nzambe
na bino, akomisi bino ebele koleka mpe tala lelo motango na
bino ekomi lokola minzoto na likolo. **11** Tika ete Yawe, Nzambe
ya bakoko na bino, akomisa bino ebele mbala nkoto moko

mpe apambola bino ndenge alakaki! **12** Nakokoka ndenge nini
komema ngai moko makambo na bino, mikumba na bino, mpe
kowelana na bino? **13** Bopona bato ya bwanya, ya mayele mpe
ya lokumu kati na moko na moko ya mabota na bino, mpe
ngai nakotia bango bakambi na bino. **14** Bozongiselaki ngai:
— Makambo oyo osili koyebisa biso ezali malamu. **15** Boye,
nazwaki bakambi kati na mabota na bino, bato ya lokumu mpe
ya bwanya, bongo nakomisaki bango bakambi ya bankoto, ya
bankama, ya batuku mitano mpe ya bazomi, mpe bakalaka
mpo na mabota na bino. **16** Na tango wana, napesaki bakambi
na bino mokumba oyo: « Boyoka kowelana oyo ezali kati na
bandeko na bino mpe bokata makambo na bosembo; ezala
kowelana kati ya bana ya Isalaele bango na bango to kati
ya mwana ya Isalaele mpe mopaya. **17** Bopona bilongi te na
tango ya kosambisa, boyoka bato nyonso: azala moto pamba to
moto monene. Bobanga moto te, pamba te kosambisa ezali
likambo ya Nzambe. Bomemela ngai likambo oyo eleki bino na
makasi mpe ngai nakoyoka yango. » **18** Mpe na tango wana,
nayebisaki bino makambo nyonso oyo bosengeli kosala. **19**
Boye, ndenge Yawe, Nzambe na biso, atindaki biso, tolongwaki
na ngomba Orebi mpe tokendeki na etuka ya bangomba ya
bato ya Amori. Tokatisaki esobe monene mpe ya somo oyo
bomonaki mpe tokomaki na Kadeshi-Barinea. **20** Nalobaki na
bino: — Bosili kokoma na etuka ya bangomba ya bato ya Amori,
etuka oyo Yawe, Nzambe na biso, apesi biso. **21** Botala, Yawe,
Nzambe na bino, apesi bino mokili; bokende mpe bokamata
yango ndenge Yawe, Nzambe ya bakoko na bino, alobaki na
bino. Bobanga te mpe bozala na mpiko. **22** Bato nyonso kati na
bino bayaki epai na ngai mpe balobaki: — Tika ete totinda liboso

na biso bato mpo na konongela biso mokili mpe komemela biso sango ya nzela oyo tokoki kolanda mpe ya bingumba epai wapi tokokende. **23** Likanisi yango emonanaki malamu na miso na ngai, yango wana naponaki kati na bino mibali zomi na mibale, mobali moko mpo na libota moko. **24** Balongwaki mpe bakendeki, bongo bamataki kino na etuka ya bangomba mpe bakomaki na lubwaku ya Eshikoli oyo banongaki. **25** Bakamataki na maboko na bango ndambo ya bambuma ya mokili wana mpe bamemelaki biso yango. Tala sango oyo bapesaki biso: « Mboka oyo Yawe, Nzambe na biso, apesi biso ezali malamu. » **26** Kasi boboyaki komata, botombokelaki etinda ya Yawe, Nzambe na bino. **27** Bongo boyimaki-yimaki kati na bandako na bino mpe bolobaki: « Yawe alingaka biso te, yango wana abimisaki biso na Ejipito mpo na kokaba biso na maboko ya bato ya Amori mpo ete bango baboma biso. **28** Boni, tokende kaka kuna? Bandeko na biso basili kolembisa biso nzoto. Balobi: ‹ Bato yango bazali makasi mpe bingambe koleka biso, bingumba na bango ezali minene mpe bamir na yango ekenda kino na likolo. Tomonaki lisusu bana ya Anaki kuna. › » **29** Nalobaki na bino: « Bozala na somo te mpe bobanga bango te, **30** pamba te Yawe, Nzambe na bino, azali kotambola liboso na bino mpe akobunda mpo na bino ndenge asalaki na Ejipito, na miso ya bato nyonso. **31** Mpe na esobe, na banzela nyonso oyo botambolaki kino bokoma na esika oyo, bomonaki ndenge nini Yawe, Nzambe na bino, amemaki bino ndenge tata amemaka mwana na ye. » **32** Atako bongo, botiaki elikya te epai na Yawe, Nzambe na bino, **33** oyo azalaki kotambola liboso na bino na nzela mpo na kolukela bino esika ya kotonga molako. Na butu, azalaki lokola likonzi ya moto; mpe na moyi, azalaki lokola likonzi ya

lipata; mpo na kolakisa bino nzela oyo bosengelaki kotambola.
34 Tango Yawe ayokaki nyonso oyo bozalaki koloba, asilikaki
mpe alapaki ndayi: **35** « Moto moko te kati na molongo oyo ya
bato mabe akoki komona mokili ya kitoko oyo nalakaki kopesa
na bakoko na bango na nzela ya ndayi, **36** longola kaka Kalebi,
mwana mobali ya Yefune; ye akomona yango, mpe nakopesa
na ye mpe na bakitani na ye, mokili oyo lokolo na ye enyataki,
pamba te asalelaki Ngai Yawe na motema na ye mobimba. »
37 Likolo na bino, Yawe asilikelaki mpe ngai; alobaki: « Yo mpe
lisusu okokota te kati na mokili yango. **38** Kasi mosungi na
yo Jozue, mwana mobali ya Nuni, ye akokota kati na yango.
Lendisa ye, pamba te ye nde akokamba Isalaele mpo na kozwa
mokili yango lokola libula. **39** Bongo, bana na bino oyo bolobaki
ete bakomema bango na bowumbu, bana na bino oyo bayebi
nanu te kokesenisa malamu mpe mabe, bango nde bakokota na
mokili yango. Nakopesa bango mokili yango, mpe bakokamata
yango. **40** Mpo na bino, bobaluka mpe bokende na esobe, na
nzela ya ebale monene ya Barozo. » **41** Bozongiselaki ngai:
« Tosali masumu epai na Yawe. Tokokende mpe tokobunda
ndenge Yawe, Nzambe na biso, atindaki biso. » Boye, moto
nyonso kati na bino alataki bibundeli na ye, mpe bokanisaki
ete ezali likambo ya pasi te komata na etuka ya bangomba. **42**
Kasi Yawe alobaki na ngai: « Yebisa bango ete bamata te mpe
babunda te, pamba te nakozala elongo na bango te; banguna
na bango bakolonga bango. » **43** Nzokande nayebisaki bino,
kasi boyokaki kaka te; botombokelaki mitindo ya Yawe; mpe, na
lolendo na bino, bomataki na etuka ya bangomba. **44** Boye,
bato ya Amori oyo bavandaka na bangomba yango bakitelaki
bino mpe babundisaki bino, babenganaki bino lokola liboke ya

banzoyi mpe balongaki bino longwa na Seiri kino na Orima. **45** Bozongaki mpe bolelaki liboso ya Yawe, kasi aboyaki koyoka kolela na bino, akangaki matoyi na Ye. **46** Bongo bovandaki na Kadeshi mikolo ebele.

2 Na sima, tobalukaki mpe tokendeki na esobe, na nzela ya ebale monene ya Barozo ndenge Yawe atindaki ngai, pamba te tobalukaki mikolo ebele zingazinga ya etuka ya ngomba Seiri. **2** Yawe alobaki na ngai: **3** « Bowumeli mingi na kobaluka zingazinga ya etuka ya bangomba oyo; sik'oyo bokende na ngambo ya nor. **4** Pesa mitindo oyo epai ya bato: ‹ Bokomi pembeni ya koleka mokili ya bandeko na bino, bakitani ya Ezawu oyo bavandaka na Seiri. Bakobanga bino, kasi bozala mayele. **5** Bobundisa bango te, pamba te nakopesa bino ata eloko moko te kati na mokili na bango, ezala ata esika ya kotia lokolo na bino. Nasila kopesa, epai na Ezawu, etuka ya ngomba Seiri lokola libula na ye. **6** Bokofuta bango palata mpo na biloko oyo bokolia mpe mpo na mayi oyo bokomela. **7** Yawe, Nzambe na bino, apamboli bino na misala nyonso ya maboko na bino. Abateli bino na esobe oyo ya monene mibu tuku minei. Yawe, Nzambe na bino, azali elongo na bino mpe bozangi eloko moko te. › » **8** Na sima, totikaki bandeko na biso, bakitani ya Ezawu oyo bavandaka na Seiri. Tobalukaki wuta na nzela ya Araba oyo ewuta na Eyilati mpe na Etsioni-Geberi, mpe tokendeki na nzela ya esobe ya Moabi. **9** Yawe alobaki na ngai: « Bomona bato ya Moabi lokola banguna na bino te mpe bobundisa bango te, pamba te nakopesa bino ata eloko moko te kati na mokili na bango. Nasila kopesa mokili ya Ari lokola bozwi epai ya bakitani ya Loti. » **10** Bato ya Emimi nde bazalaki kovanda kuna na kala. Bazalaki makasi mpe ebele, bingambe lokola bana ya Anaki.

11 Bango mpe bazalaki komonana lokola bato ya Refayimi
ndenge moko na bana ya Anaki. Kasi bato ya Moabi bazalaki
kobenga bango bato ya Emimi. **12** Bato ya Ori mpe bazalaki
kovanda na Seiri kasi bakitani ya Ezawu babenganaki bango.
Babomaki bato ya Ori liboso na bango mpe bakomaki kovanda
na bisika na bango ndenge kaka Isalaele asalaki mpo na mokili
oyo Yawe apesaki bango lokola bozwi. **13** Yawe alobaki: «
Sik'oyo, botelema mpe bokatisa lubwaku ya Zeredi. » Boye
totikaki lubwaku. **14** Mibu tuku misato na mwambe elekaki wuta
tango tolongwaki na Kadeshi-Barinea kino tokatisaki lubwaku ya
Zeredi. Banda wana, molongo nyonso ya bato oyo babundaki
bitumba bakufaki kati na molako ndenge Yawe alapaki ndayi
mpo na bango. **15** Loboko ya Yawe ebalukelaki bango kino
asilisaki koboma bango nyonso kati na molako. **16** Tango bato
ya suka kati na bato oyo bazalaki kobunda bitumba basilaki
kokufa, **17** Yawe alobaki na ngai: **18** « Lelo oyo, okokatisa Moabi
mpe Ari. **19** Tango okokoma na mokili ya bato ya Amoni, komona
bango lokola banguna te mpe kobundisa bango te, pamba te
nakopesa yo ata eteni moko te ya mabele kati na mokili ya
bakitani ya bato ya Amoni. Nasilaki kopesa yango lokola bozwi
epai ya bakitani ya Loti. » **20** Mboka yango mpe emonanaki
lokola mboka oyo bato ya Refayimi bazalaki kovanda. Kasi
bato ya Amoni bazalaki kobenga bato ya Refayimi: bato ya
Zamizumi. **21** Bazalaki makasi mpe ebele, bingambe kaka lokola
bana ya Anaki. Kasi Yawe abomaki bango liboso ya bato ya
Amoni. Bato ya Amoni babenganaki bato ya Zamizumi mpe
bakomaki kovanda na bisika na bango. **22** Yawe asalaki mpe
ndenge wana mpo na bakitani ya Ezawu oyo bazalaki kovanda
na Seiri tango abomaki bato ya Ori liboso na bango. Bakitani

ya Ezawu babenganaki bato ya Ori mpe bakomaki kovanda na bisika na bango kino na mokolo ya lelo. **23** Ezalaki mpe ndenge moko mpo na bato na Avi oyo bazalaki kovanda na mboka yango kino na Gaza. Bato ya Kafitori, oyo bawuta na mokili ya Kafitori, babomaki bato ya Avi mpe bakomaki kovanda na bisika na bango. **24** Yawe alobaki: « Botelema, bokende mpe bokatisa lubwaku ya Arinoni. Nakabi na maboko na bino, Sikoni, moto ya Amori mpe mokonzi na Eshiboni, elongo na mokili na ye. Bobanda kobundisa yango mpe bokamata yango. **25** Lelo, nakosala ete mabota nyonso ya mokili ezala na somo mpe kobanga liboso na bino. Bakoyoka sango ya makambo oyo bokosala, bongo bakolenga mpe bakozanga kimia likolo na bino. » **26** Wuta na esobe ya Kedemoti, natindaki bantoma epai ya Sikoni, mokonzi ya Eshiboni, na maloba ya kimia. **27** Nalobaki: « Tobondeli yo, tika biso tolekela na mokili na yo. Tokoleka kaka na nzela ya monene, tokobaluka te ezala na ngambo ya loboko ya mwasi to ya mobali. **28** Okotekela biso biloko ya kolia mpe mayi ya komela na motuya ya palata. Kasi tika biso kaka toleka na makolo **29** ndenge bakitani ya Ezawu, oyo bavandaka na mokili ya Seiri, mpe bato ya Moabi, oyo bavandaka na Ari, basalelaki biso kino tokatisaki Yordani mpe tokotaki kati na mokili oyo Yawe, Nzambe na biso, apesi biso. » **30** Kasi Sikoni, mokonzi ya Eshiboni, aboyaki kopesa biso nzela ya kolekela na mokili na ye, pamba te Yawe, Nzambe na bino, akomisaki moto na ye makasi mpe motema na ye libanga, mpo na kokaba ye na maboko na bino ndenge asali lelo. **31** Bongo Yawe alobaki na ngai: « Tala, nabandi kokaba na maboko na bino Sikoni mpe mokili na ye. Banda kobotola yango mpe kamata yango. » **32** Tango Sikoni elongo na mampinga na ye nyonso babimaki

mpo na kobundisa biso na Yakatsi, **33** Yawe, Nzambe na biso,
akabaki ye na maboko na biso mpe tobomaki ye, bana na ye
ya mibali mpe mampinga na ye nyonso. **34** Bongo, tobotolaki
bingumba na ye nyonso, tobukaki bingumba nyonso, tobomaki
mibali, basi mpe bana nyonso; totikaki ata moto moko te. **35**
Kasi tomemaki mpo na biso: bibwele mpe bomengo ya bitumba
oyo tokutaki na bingumba na bango. **36** Longwa na Aroeri oyo
ezali na suka ya lubwaku ya Arinoni, mpe longwa na engumba
oyo ezali kati na lubwaku kino na Galadi, ezalaki na engumba
moko te oyo elekaki biso na makasi. Yawe, Nzambe na biso,
apesaki biso yango nyonso. **37** Kasi bopusanaki te na mokili
ya bato ya Amoni, na ngambo nyonso ya lubwaku ya Yaboki,
na bingumba ya bangomba, mpe na bisika nyonso oyo Yawe,
Nzambe na biso, apekisaki biso.

3 Sima, tobalukaki mpe tokendeki na nzela ya Bashani. Bongo
Ogi, mokonzi ya Bashani, elongo na mampinga na ye nyonso
babimaki mpo na kokutana na biso mpe babundisaki biso na
Edreyi. **2** Yawe alobaki na ngai: « Kobanga ye te, pamba te
nakabi ye na maboko na yo elongo na mampinga na ye nyonso
mpe mokili na ye; sala ye ndenge osalaki Sikoni, mokonzi ya
bato ya Amori, oyo azalaki kovanda na Eshiboni. » **3** Boye Yawe,
Nzambe na biso, akabaki lisusu Ogi, mokonzi ya Bashani, mpe
mampinga na ye nyonso, na maboko na biso; mpe tobomaki
bango, totikaki ata moto moko te. **4** Na tango wana, tobotolaki
bingumba na ye nyonso, totikaki ata engumba moko te kati na
bingumba tuku motoba na etando ya Arigobi kati na mokili ya
Ogi, mokonzi ya Bashani. **5** Bingumba wana nyonso ezalaki
ya kotongama makasi mpe ezalaki na bamir ya milayi mpe
na bikuke oyo bakangaka na bibende mpe ezalaki lisusu na

bamboka ebele oyo ezanga bamir. **6** Boye, tobukaki yango
nyonso ndenge tosalaki epai ya Sikoni, mokonzi ya Eshiboni.
Tango tobukaki bingumba na ye, tobomaki mibali, basi mpe bana
na ye. **7** Kasi tomemaki mpo na biso bibwele mpe bomengo ya
bitumba oyo tobotolaki na bingumba. **8** Boye, na tango wana,
tozwaki na maboko ya bakonzi mibale ya bato ya Amori, mokili
oyo ezalaki na ngambo ya este ya Yordani, wuta na lubwaku ya
Arinoni kino koleka ngomba Erimoni. **9** Bato ya Sidoni babengaka
ngomba Erimoni Sirioni mpe bato ya Amori babengaka yango
Seniri. **10** Tozwaki bingumba nyonso ya etando, Galadi nyonso
mpe Bashani nyonso kino koleka bingumba ya Salika mpe ya
Edreyi, bingumba ya Bashani epai wapi Ogi azalaki koyangela.
11 Nzokande Ogi, mokonzi ya Bashani, atikalaki kaka ye moko
na bomoi kati na bato ya Refayimi. Mbeto na ye ezalaki ya
bibende; molayi na yango ezalaki na bametele pene minei mpe
mokuse na yango, bametele pene mibale. Mbeto yango ezali
kino lelo na engumba Raba ya bato ya Amoni. **12** Na tango
wana, tobotolaki mokili yango. Napesaki epai ya bato ya libota
ya Ribeni mpe ya libota ya Gadi mokili oyo ezalaki wuta na
Aroeri, kati na lubwaku ya Arinoni kino ndambo ya etuka ya
bangomba ya Galadi mpe bingumba na yango. **13** Ndambo oyo
etikalaki na Galadi mpe nyonso mosusu ya Bashani, mokili ya
Ogi, napesaki yango na ndambo ya libota ya Manase: Mokili
nyonso ya Arigobi, oyo ezali na Bashani, eyebanaki lokola mokili
ya bato ya Refayimi. **14** Yairi, mokitani ya Manase, abotolaki
etuka nyonso ya Arigobi kino na mondelo ya bato ya Geshuri
mpe ya bato ya Maakati. Apesaki bamboka yango kombo na ye.
Yango wana kino lelo babengaka Bashani bamboka ya Yairi. **15**
Mpe napesaki Galadi epai ya Makiri. **16** Kasi epai ya mabota

ya Ribeni mpe ya Gadi, napesaki etando oyo ebanda wuta na Galadi, ekenda na lubwaku ya Arinoni mpe esalaki mondelo kino na ebale ya Yaboki oyo esalaki mondelo na mokili ya Amoni. **17** Mondelo na yango ya weste ezalaki Yordani: wuta na Kinereti kino na ebale monene ya Araba, ebale monene ya Barozo, na se ya bangomba ya Pisiga na ngambo ya este. **18** Na tango wana, napesaki bino mitindo oyo: « Yawe, Nzambe na bino, apesaki bino mokili oyo mpo ete bokamata yango. Kasi bato na bino nyonso oyo bazali na makoki ya kobunda balata bibundeli mpe baleka liboso ya bandeko na bino bana ya Isalaele. **19** Bobele basi na bino, bana na bino mpe ebele ya bibwele na bino nde bakotikala na bingumba oyo napesaki bino **20** kino tango Yawe akopesa bopemi epai ya bandeko na bino ndenge asalaki mpo na bino, mpe kino bango lisusu bakozwa mokili oyo Yawe, Nzambe na bino, apesi bango na ngambo mosusu ya Yordani. Sima na yango, bokozonga, moko na moko, na mabele oyo napesaki bino. » **21** Na tango wana, nalobaki na Jozue: « Omonaki yo moko makambo oyo Yawe, Nzambe na bino, asalaki epai na bakonzi oyo mibale; akosala kaka ndenge moko na bikolo nyonso epai wapi bokoleka. **22** Bobanga bango te, pamba te Yawe, Nzambe na bino, Ye moko akobundela bino. » **23** Na tango wana, nabondelaki Yawe: **24** — Oh Nkolo Yawe, obandaki kolakisa monene na Yo mpe nguya na Yo epai ya mosali na Yo. Pamba te nzambe nini na likolo mpe na se akoki kosala misala minene mpe makambo ya kokamwa lokola oyo Yo osali? **25** Nabondeli Yo, yokela ngai mawa mpo ete nakatisa Yordani mpo namona mokili oyo ya kitoko na ngambo mosusu, etuka kitoko ya bangomba mpe Libani. **26** Kasi likolo na bino, Yawe asilikelaki ngai mpe aboyaki koyoka ngai. Alobaki na ngai:

— Ekoki boye! Koloba na ngai lisusu likambo wana te. **27** Mata
na songe ya ngomba Pisiga mpe tala na ngambo ya weste,
na nor, na sude mpe na este. Tala kaka mokili na miso kasi
okotikala kokatisa Yordani te. **28** Pesa mitindo na Jozue, pesa
ye makasi mpe lendisa ye; pamba te ye nde akokamba bato oyo
mpe akosala ete bazwa lokola libula mokili oyo ozali komona. **29**
Bongo tovandaki na lubwaku oyo etalani na Beti-Peori.

4 Sik'oyo Isalaele, yoka malamu mitindo mpe mibeko oyo
nalingi koteya yo. Salela yango mpo ete ozala na bomoi mpe
okamata mokili oyo Yawe, Nzambe ya bakoko na yo, apesi yo. **2**
Kobakisa eloko moko te na oyo natindi yo mpe kolongola eloko
moko te kati na yango, kasi tosa mitindo oyo Yawe, Nzambe
na yo, apesi yo. **3** Bomonaki bino moko makambo oyo Yawe,
Nzambe na bino, asalaki na Bala ya Peori: abomaki kati na
bino bato nyonso oyo bamipesaki na kosalela Bala ya Peori. **4**
Kasi bino oyo bokangamaki na Yawe, Nzambe na bino, bino
nyonso bozali na bomoi na mokolo ya lelo. **5** Tala, nateyaki bino
mitindo mpe mibeko ndenge Yawe, Nzambe na ngai, atindaki
ngai, mpo ete bokoka kotosa yango na mokili oyo bokokota
mpo na kozwa yango. **6** Botosa yango mpe bosalela yango na
bokebi; yango nde ekokomisa bino bato ya bwanya mpe ya
mayele na miso ya bikolo oyo bakoyoka sango ya mitindo mpe
mibeko yango; mpe bakoganga: « Solo, libota monene oyo ezali
na bato ya bwanya mpe na bato ya mayele. » **7** Pamba te ekolo
nini lisusu ya monene, oyo banzambe na yango ezali pembeni
na yango ndenge Yawe, Nzambe na biso, azalaka pembeni na
biso tango nyonso oyo tobelelaka Ye? **8** Mpe ekolo nini mosusu
ya monene, oyo ekoki kozala na mitindo mpe mibeko ya sembo
lokola Mobeko oyo natie lelo liboso na bino? **9** Nzokande, sala

keba mpe omisenzela mpo ete obosana te makambo oyo miso
na yo emonaki to kotika te makambo yango elongwa na motema
na yo na mikolo nyonso ya bomoi na yo. Teya yango na bana na
yo mpe na bana na bango oyo bakobotama na sima na bango.
10 Kanisa mokolo oyo otelemaki liboso ya Yawe, Nzambe na
yo, na Orebi tango Yawe alobaki na ngai: « Sangisa bato oyo
liboso na Ngai mpo na koyoka maloba na Ngai, mpo ete bakoka
koyeba kopesa Ngai lokumu tango nyonso bakozala na mokili
oyo mpe bakoka koteya yango na bana na bango. » **11** Yango
wana, bino bopusanaki mpe botelemaki na ebandeli ya ngomba
tango ezalaki kopela moto oyo ekomaki kino na likolo elongo na
mapata ya mwindo mpe molili makasi. **12** Yawe alobelaki bino
wuta na moto; boyokaki lokito ya maloba na ye kasi bomonaki
ata nzoto te; mongongo kaka nde ezalaki koyokana. **13** Atalisaki
bino boyokani na Ye, mibeko zomi oyo bosengeli kosalela, mpe
akomaki yango na bitando mibale ya mabanga. **14** Na tango
wana kaka, Yawe atindaki ngai koteya bino bikateli mpe mibeko
oyo bosengeli kosalela na mokili oyo bokokende mpo na kozwa
yango. **15** Bongo, bomisenzela malamu, pamba te bomonaki
nzoto te na mokolo oyo Yawe alobelaki bino na ngomba Orebi
wuta na moto. **16** Bomibebisa te na kosala ekeko, elilingi ya
mwasi to ya mobali, **17** ya nyama nyonso ya mokili to ya ndeke
nyonso oyo epumbwaka na likolo, **18** ya ekelamu nyonso oyo
etambolaka na libumu to ya mbisi nyonso oyo etiolaka na se ya
mayi. **19** Mpe tango botalaka na mapata mpe bomonaka moyi,
sanza, minzoto mpe biloko mosusu oyo ezali na likolo, bokosama
te mpo na kofukamela mpe kogumbamela biloko oyo Yawe,
Nzambe na bino, apesa na bikolo nyonso oyo ezali na mokili. **20**
Kasi mpo na bino, Yawe azwaki bino mpe abimisaki bino na fulu

ya moto ya bibende, oyo ezalaki Ejipito, mpo ete bozala bato
ya libula na Ye ndenge bozali sik'oyo. **21** Yawe asilikelaki ngai
likolo na bino mpe alapaki ndayi na makasi nyonso ete nakoki te
kokatisa Yordani mpe kokota na mokili kitoko oyo Yawe, Nzambe
na bino, akopesa bino lokola libula. **22** Nakokufa na mokili oyo
mpe nakokatisa Yordani te; kasi bino, etikali moke bokatisa
mpe bokamata mokili oyo ya kitoko. **23** Bozala na bokebi mpe
bobosana te boyokani oyo Yawe, Nzambe na bino, asalaki
elongo na bino. Mpe bomisalela ekeko te na lolenge nyonso oyo
Yawe, Nzambe na bino, apekisaki. **24** Pamba te Yawe, Nzambe
na bino, azali moto oyo ezikisaka, azali Nzambe na zuwa. **25**
Tango bokozala na bana mpe bakoko, mpe bokowumela tango
molayi na mokili, soki bokosami mpe bosali ekeko ya lolenge
nyonso, soki bosali mabe na miso ya Yawe, Nzambe na bino,
soki botumboli kanda na Ye, **26** soki bosali makambo wana,
likolo mpe se ekozala motatoli kati na ngai mpe bino: bokolimwa
noki na mokili oyo bokokende kozwa sima na bino kokatisa
Yordani. Bokowumela kuna tango molayi te, kasi bokobebisama
solo; **27** Yawe akopanza bino kati na bato. Kasi ndambo kaka
ya bato kati na bino nde bakowumela kati na bikolo epai wapi
Yawe akomema bino. **28** Kuna, bokogumbamela banzambe
oyo esalemi na maboko ya bato, banzambe ya banzete to
ya mabanga, oyo ekoki komona te, koyoka te, kolia te mpe
koyoka solo te. **29** Kasi soki, wuta na mokili wana, boluki Yawe,
Nzambe na bino, bokomona Ye soki boluki Ye na motema na
bino mobimba mpe na molimo na bino mobimba. **30** Tango
bokozala na mawa mpe pasi nyonso oyo ekokomela bino, sima
na mikolo, bokozonga epai na Yawe, Nzambe na bino, mpe
bokotosa Ye. **31** Pamba te Yawe, Nzambe na bino, azali Nzambe

ya mawa, akosundola bino te, akobebisa bino te mpe akobosana te boyokani oyo asala na bakoko na bino tango alapaki ndayi. **32** Luka koyeba makambo oyo esalema na mikolo ya liboso, liboso ete yo obotama, wuta mokolo oyo Nzambe asala moto na mokili; luka oyeba makambo oyo esalema kati na mokili banda na suka moko kino na suka mosusu, soki likambo ya monene boye esila kosalema, soki likambo ya boye esila koyokana. **33** Boni, ezali na bato bayoka mongongo ya Nzambe kolobela bango kati na moto ndenge bino boyokaki mpe botikali na bomoi? **34** Boni, ezali na nzambe oyo ameka kobimisa mpo na ye ekolo moko wuta na ekolo mosusu na nzela ya komekama, ya bilembo, ya bikamwa, ya bitumba, ya maboko na ye ya nguya, mpe na kosembola loboko to na nzela ya misala minene ya somo lokola makambo nyonso oyo Yawe, Nzambe na bino, asala mpo na bino kati na Ejipito na miso na bino? **35** Omonaki makambo nyonso wana mpo oyeba ete Yawe kaka nde azali Nzambe, mosusu azali te. **36** Wuta na likolo, ayebisaki yo na mongongo na Ye mpo na koteya yo; na se, Yawe alakisaki yo moto na ye ya monene mpe oyokaki mongongo na Ye kobima kati na moto. **37** Lokola alingaki bakoko na yo mpe aponaki bakitani na bango, abimisaki yo na Ejipito na nguya na Ye mpe na makasi na Ye ya monene **38** mpo na kobengana liboso na yo bikolo minene mpe ya makasi koleka yo mpe kokotisa yo na bamboka na bango mpo na kopesa yo yango lokola libula ndenge yango ezali na mokolo ya lelo. **39** Yeba yango lelo mpe tia yango na motema na yo ete Yawe kaka nde azali Nzambe na likolo mpe na se, mosusu azali te. **40** Batela bikateli mpe mitindo na Ye, oyo nazali kopesa yo lelo mpo ete ozala moto ya esengo, yo mpe bana na yo sima na yo, mpe mpo ete owumela tango molayi na mokili

oyo Yawe, Nzambe, na yo apesi yo mpo na libela. **41** Moyize aponaki bingumba misato na ngambo ya este ya Yordani, **42** mpo ete moto nyonso oyo akoboma moninga na ye na nko te, na kozanga koyina ye liboso, akoka kokimela na moko kati na bingumba yango mpe akoka kobikisa bomoi na ye. **43** Tala bingumba yango: Mpo na libota ya Ribeni, engumba Betseri kati na etando ya esobe; mpo na libota ya Gadi, engumba Ramoti ya Galadi, mpe mpo na libota ya Manase, engumba Golani kati na Bashani. **44** Tala Mobeko oyo Moyize atiaki liboso ya bana ya Isalaele: **45** Tala malako, bikateli mpe mibeko oyo Moyize apesaki na bana ya Isalaele tango babimaki na Ejipito; **46** mpe tango bazalaki na lubwaku etalana na Beti-Peori, na ngambo ya este ya Yordani, kati na mokili ya Sikoni, mokonzi ya bato ya Amori, oyo azalaki kovanda na Eshiboni oyo Moyize mpe bana ya Isalaele balongaki tango babimaki na Ejipito. **47** Bazwaki mokili na ye mpe mokili ya Ogi, mokonzi ya Bashani. Bakonzi nyonso mibale bazalaki bato ya Amori mpe bakonzaki na ngambo ya este ya Yordani. **48** Bana ya Isalaele bavandaki na etando oyo ebandaki na Aroeri, na ngomba Arinoni kino na ngomba Sirioni oyo babengi Erimoni; **49** bakisa Araba nyonso na este ya Yordani kino na ebale monene ya Araba, na ebandeli ya ngomba Pisiga.

5 Moyize abengisaki Isalaele mobimba mpe alobaki: « Oh Isalaele, yoka malamu bikateli mpe mibeko oyo nakoyebisa yo lelo. Yekola yango, batela yango mpe salela yango. **2** Yawe, Nzambe na biso, asalaki boyokani elongo na biso elongo na ngomba Orebi. **3** Yawe asalaki te boyokani oyo na bakoko na biso kasi asalaki yango nde na biso, biso nyonso oyo tozali na bomoi awa na mokolo ya lelo. **4** Yawe alobaki na bino kati na

moto likolo ya ngomba ndenge moto alobanaka na moto miso na miso. **5** Na tango wana, natelemaki kati ya Yawe mpe bino mpo na koyebisa bino maloba na Yawe, pamba te bozalaki kobanga moto mpe bomataki te likolo ya ngomba. Tala maloba oyo alobaki: **6** ‹ Nazali Yawe, Nzambe na yo, oyo abimisaki yo wuta na mokili ya Ejipito epai wapi ozalaki na bowumbu. **7** Okozalaka na banzambe mosusu te, bobele Ngai. **8** Okomisalelaka te nzambe ya ekeko to bililingi ya biloko oyo ezali na likolo, na se to na mayi oyo ezali na se ya mabele. **9** Okogumbamelaka yango te mpe okosalelaka yango te, pamba te Ngai Yawe, Nzambe na yo, nazali Nzambe ya zuwa; napesaka bana etumbu mpo na masumu ya batata kino na molongo ya misato mpe ya minei ya bato oyo bayinaka Ngai. **10** Kasi natalisaka bolingo na Ngai kino na molongo ya nkoto epai ya bato oyo balingaka Ngai mpe babatelaka mibeko na Ngai. **11** Okotangaka te na pamba Kombo ya Yawe, Nzambe na yo, pamba te Yawe akopesa etumbu na moto nyonso oyo akotanga Kombo na Ye na pamba. **12** Kanisaka mokolo ya Saba mpe bulisaka yango, ndenge Yawe, Nzambe na yo, atindaki yo yango. **13** Okosalaka misala na yo nyonso mikolo motoba. **14** Kasi mokolo ya sambo ezali mokolo ya Saba ya Yawe, Nzambe na yo. Na mokolo wana, okosalaka mosala ata moko te, ezala yo, mwana na yo ya mobali, mwana na yo ya mwasi, mowumbu na yo ya mobali, mwasi mowumbu na yo, ngombe na yo, ane na yo, ebwele moko kati na bibwele na yo to mopaya oyo azali kati na bingumba na yo, mpo ete mosali na yo ya mobali mpe mwasi mosali na yo ya mwasi bakoka kopema ndenge yo ozali kopema. **15** Kanisa ete bozalaki bawumbu na Ejipito, mpe Yawe, Nzambe na bino, abimisaki bino kuna na loboko na Ye ya nguya mpe na loboko na Ye ya kosembolama.

Yango wana, Yawe, Nzambe na yo, apesi yo mitindo ete otosa
mokolo ya Saba. **16** Okopesaka tata na yo mpe mama na yo
lokumu, ndenge Yawe, Nzambe na yo, atindaki yo mpo ete ozala
na bomoi ya molayi, mpe ozala moto ya esengo kati na mokili
oyo Yawe, Nzambe na yo, azali kopesa yo. **17** Okobomaka
te. **18** Okosalaka ekobo te. **19** Okoyibaka te. **20** Okolobaka te
matatoli ya lokuta mpo na kokosela moninga na yo makambo.
21 Okolulaka te mwasi ya moninga na yo; okolulaka te ndako ya
moninga na yo, elanga na ye, mowumbu na ye ya mobali to
mwasi mowumbu na ye, ngombe na ye, ane na ye to eloko
nyonso oyo ezali ya moninga na yo. › » **22** Oyo nde mibeko
oyo Yawe alobaki na mongongo makasi kati na moto epai ya
lisanga mobimba oyo ezalaki likolo ya ngomba kati na mapata
mpe molili makasi; mpe abakisaki ata likambo moko te. Bongo
akomaki yango na bitando mibale ya mabanga mpe apesaki
ngai yango. **23** Tango boyokaki mongongo kobima kati na molili,
wana ngomba ezalaki kopela moto, bakambi nyonso ya mabota
na bino mpe bampaka na bino bayaki epai na ngai. **24** Balobaki:
« Yawe, Nzambe na biso, alakisi biso nkembo na Ye mpe lokumu
na Ye; mpe toyoki mongongo na Ye wuta na moto. Lelo, tomoni
ete moto akoki kozala na bomoi ata soki Nzambe asololi na ye.
25 Kasi sik'oyo mpo na nini tokufa kaka boye? Moto ya monene
oyo ekoki kozikisa biso mpe koboma biso soki tokobi koyoka
mongongo na Yawe, Nzambe na biso, kolobela biso. **26** Pamba
te nani kati na mokili akoki koyoka mongongo ya Nzambe na
bomoi koloba kati na moto ndenge biso toyokaki bongo atikala
na bomoi? **27** Pusana pembeni mpe yoka makambo nyonso oyo
Yawe, Nzambe na biso, akoloba; bongo na sima, okoyebisa biso
makambo nyonso oyo Yawe, Nzambe na biso, akoloba na yo;

mpe biso tokoyoka mpe tokotosa yango. » **28** Yawe ayokaki bino
tango boyebisaki ngai mpe alobaki na ngai: « Nayoki makambo
oyo bato oyo balobi na yo. Nyonso oyo balobi ezali malamu. **29**
Oh, soki mitema na bango ezalaki penza ya kobongama mpo
na kobanga Ngai mpe kobatela mibeko na Ngai tango nyonso,
mpo ete bakoka kozala tango nyonso malamu elongo na bana
na bango! **30** Kende, yebisa bango: ‹ Bozonga na bandako
na bino. › **31** Kasi yo, vanda awa elongo na Ngai mpo ete
napesa yo mibeko nyonso, bikateli nyonso, mpe mitindo nyonso
oyo okoteya bango mpo ete basalela yango kati na mokili oyo
nakopesa bango lokola libula. » **32** Yango wana, bosala keba na
oyo nyonso Yawe, Nzambe na bino, atindi bino; bobaluka te
ezala na ngambo moko to na ngambo mosusu. **33** Botambola
na banzela nyonso oyo Yawe, Nzambe na bino, atindaki bino
mpo ete bozala na bomoi, mpo ete bozala bato ya esengo, mpe
mpo ete bobakisa mikolo ya bomoi na bino kati na mokili oyo
bokokamata.

6 Tala mibeko, bikateli mpe malako oyo Yawe, Nzambe na
bino, atindi ngai koteya bino mpo ete bosalela yango kati na
mokili oyo bokokota mpo na kokamata yango, **2** mpo ete yo,
bana na yo mpe bakitani na yo, botosa Yawe, Nzambe na bino,
tango nyonso oyo bokozala na bomoi na kobatelaka bikateli
na Ye nyonso mpe mibeko oyo napesi bino mpo ete bozala
na bomoi molayi. **3** Oh Isalaele, yoka malamu! Senzela ete
otosa yango mpo ete ozala malamu mpe bokoma ebele na
mokili oyo ezali kobimisa miliki mpe mafuta ya nzoyi, ndenge
Yawe Nzambe ya bakoko na bino alakaki bino. **4** Isalaele, yoka
malamu! Yawe azali Nzambe na biso, Yawe azali kaka moko. **5**
Okolinga Yawe, Nzambe na yo, na motema na yo mobimba, na

molimo na yo mobimba mpe na makasi na yo nyonso. **6** Tika
ete mibeko oyo napesi yo lelo, ewumela kati na motema na
yo. **7** Okoteyaka yango na bana na yo tango ozali na ndako,
tango ozali kotambola na nzela, tango olali mpe tango olamuki.
8 Kanga yango na maboko na yo lokola bilembo mpe tia yango
na elongi na yo lokola elembo. **9** Koma yango na makonzi ya
ndako na yo mpe na bikuke na yo. **10** Tango Yawe, Nzambe na
yo, akokotisa yo na mokili oyo alapelaki ndayi epai ya bakoko
na yo, epai ya Abrayami, Izaki, mpe Jakobi mpo na kopesa yo
bingumba ya minene mpe ya malamu oyo yo otongaki te, **11**
bandako etonda na biloko ya malamu ya ndenge na ndenge oyo
yo otiaki te, mabulu ya mayi oyo yo otimolaki te, bilanga ya vino
mpe ya olive oyo yo olonaki te; boye tango okolia mpe okotonda;
12 keba ete obosana Yawe te oyo abimisaki yo na Ejipito, mokili
ya bowumbu. **13** Tosa Yawe, Nzambe na yo; salela kaka Ye
mpe lapa ndayi na yo na Kombo na Ye. **14** Kosalela banzambe
mosusu te, banzambe ya bato oyo bazingeli yo; **15** pamba te
Yawe, Nzambe na yo, oyo azali kati na yo, azali Nzambe ya
zuwa, mpo ete asilikela yo te mpe abebisa yo te na mokili. **16**
Komeka te Yawe, Nzambe na yo, ndenge osalaki na Masa. **17**
Batela malamu mibeko, mitindo mpe bikateli ya Yawe, Nzambe
na yo, oyo apesi yo. **18** Sala oyo ezali alima mpe malamu na
miso ya Yawe, mpo ete ozala moto ya esengo, mpo ete okota,
mpe mpo ete okamata mokili ya malamu oyo Yawe alakaki
kopesa na bakoko na yo na nzela ya ndayi, **19** na kobengana
banguna na yo nyonso liboso na yo, ndenge Yawe alobaki. **20**
Na mikolo ekoya, soki mwana na yo ya mobali atuni yo: Mitindo,
bikateli mpe mibeko oyo Yawe, Nzambe na biso, atinda yo, elingi
kolakisa nini? **21** Okoloba na ye: Tozalaki bawumbu ya Faraon

na Ejipito, kasi Yawe abimisaki biso na Ejipito na loboko na ye ya nguya. **22** Yawe asalaki na miso na biso bilembo minene mpe bikamwa, ya minene mpe ya somo na Ejipito, na Faraon mpe na ndako na ye mobimba. **23** Kasi abimisaki biso kuna mpo na kokotisa biso mpe kopesa biso mokili oyo alakaki na bakoko na biso na ndayi oyo alapaki. **24** Yawe atindaki biso kotosa mibeko oyo nyonso mpe kobanga Yawe, Nzambe na biso, mpo ete tozala tango nyonso malamu mpe tozala na bomoi ndenge ezali lelo. **25** Mpe soki totosi malamu mibeko nyonso oyo, liboso ya Yawe, Nzambe na biso, ndenge atindaki biso, wana tokozala bato ya sembo.

7 Tango Yawe, Nzambe na yo, akokotisa yo na mokili oyo ozali kokende mpo na kozwa yango lokola libula mpe tango akobengana liboso na yo bikolo ebele—bato ya Iti, ya Girigazi, ya Amori, ya Kanana, ya Perizi, ya Evi mpe ya Yebusi, bikolo sambo oyo eleki yo na motango ya bato mpe na makasi— **2** mpe tango Yawe, Nzambe na yo, akokaba bango na maboko na yo, mpe tango okolonga bango, okobebisa bango nyonso mpe okotika ata ndambo te; okosala ata boyokani moko te elongo na bango; koyokela bango mawa te. **3** Okosangana ata moke te na bango na nzela ya libala, okopesa te na libala bana na yo ya basi epai ya bana na bango ya mibali, mpe okozwa te na libala bana na bango ya basi mpo na bana na yo ya mibali; **4** noki te, bakopengwisa bana na yo ya mibali na miso na Ngai mpo ete basalela Ngai lisusu te kasi basalela banzambe mosusu, bongo Yawe akosilikela bino mpe akobebisa yo noki. **5** Tala makambo oyo bosengeli kosala bango: bokokweyisa bitumbelo na bango, bokopanza bikeko na bango, bokobuka makonzi ya nzambe mwasi Ashera mpe bokotumba na moto banzambe

na bango ya bikeko, **6** pamba te bozali libota ya bule mpo na
Yawe, Nzambe na bino. Yawe, Nzambe na bino, aponaki bino
kati na bato nyonso oyo bazali na mokili mpo ete bozala bato
na Ye, bozwi na Ye moko penza. **7** Ezali te mpo ete bozalaki
mingi koleka bato mosusu nde Yawe alakisaki bino bolingo na
Ye, bozalaki kutu moke koleka bato nyonso. **8** Kasi ezali mpo
ete Yawe alingaka bino mpe abatelaka ndayi oyo alapaki epai
ya bakoko na bino. Yango wana, na loboko na Ye ya nguya,
Yawe abimisaki bino mpe asikolaki bino na mokili ya bowumbu,
na maboko ya Faraon, mokonzi ya Ejipito. **9** Boye yeba ete
Yawe, Nzambe na yo, azali Nzambe moko kaka ya solo; azali
Nzambe ya boyengebene, abatelaka boyokani mpe bolingo na
Ye kino na molongo ya nkoto ya bakitani oyo balingaka Ye mpe
babatelaka mibeko na Ye. **10** Kasi azelaka te kopesa etumbu
na moto oyo ayinaka Ye mpe abomaka ye mbala moko. **11**
Yango wana, bosala keba mpo na kosalela mitindo, bikateli
mpe mibeko oyo napesi bino lelo. **12** Soki bokosala keba na
mibeko oyo mpe bokosalela yango malamu, Yawe, Nzambe na
bino, akobatela bolingo mpe boyokani na Ye elongo na bino
ndenge alapaki ndayi epai ya bakoko na bino. **13** Akolinga
bino mpe akopambola bino, akokomisa bino ebele, akopambola
mabota na bino, mbuma ya mabele na bino: milona na bino,
vino ya sika mpe mafuta; akopambola bitonga ya bangombe
na bino, bameme na bino mpe bantaba na bino kati na mokili
oyo alapaki ndayi epai ya bakoko na bino ete akopesa bino
yango. **14** Bokopambolama koleka bato nyonso. Mobali moko te
to mwasi moko te akozanga bana, mpe ebwele na yo moko
te ekozanga bana. **15** Yawe akobatela yo na bokono nyonso,
akobwakela yo ata bokono moko te oyo yo oyebaki te na Ejipito,

kasi akokweyisa yango likolo ya bayini na yo. **16** Okoboma bato nyonso oyo Yawe, Nzambe na yo, akokaba na maboko na yo; okoyokela bango mawa te. Kosalela banzambe na bango te mpo ete yango ekozala motambo mpo na yo. **17** Tango mosusu okomilobela: « Bikolo oyo ezali makasi koleka biso, ndenge nini tokolonga kobengana yango? » **18** Te! Kobanga yango soki moke te! Kanisa malamu makambo oyo Yawe, Nzambe na yo, asalaki Faraon mpe Ejipito mobimba. **19** Omonaki na miso na yo komekama makasi, bilembo ya kokamwa mpe bikamwa, loboko ya nguya mpe loboko esembolama oyo na nzela na yango Yawe, Nzambe na yo, abimisaki yo na Ejipito. Yawe, Nzambe na yo, akosala ndenge moko epai ya bato oyo ozali kobanga. **20** Mpe kutu, Yawe, Nzambe na yo, akotindela bango banzoyi ya minene kino tango bato oyo bakotikala mpe bakobombama liboso na yo bakokufa. **21** Kolenga te liboso na bango, pamba te Yawe, Nzambe na yo, oyo azali kati na yo, azali Nzambe Monene mpe ya somo. **22** Yawe, Nzambe na yo, akobengana moke-moke bikolo oyo ezali liboso na yo; okokoka te kosilisa bango na mbala moko, noki te banyama mabe ekokoma ebele zingazinga na yo. **23** Kasi Yawe, Nzambe na yo, akokaba bango na maboko na yo, akotia bango noki na mobulu monene kino bakobebisama. **24** Yawe akokaba bakonzi na bango na maboko na yo, mpe okolimwisa bakombo na bango na mokili; moko te akokoka kotelemela yo, okobebisa bango. **25** Okotumba na moto banzambe na bango ya bikeko. Kolula te mpe kozwa te palata mpe wolo oyo ezali na likolo na yango, ekoki kozala motambo mpo na yo; pamba te ezali nkele na miso ya Yawe, Nzambe na yo. **26** Kokotisa te mpe kolinga te eloko ya mbindo kati na ndako na yo. Okotia yango pembeni mpo na kobebisa

yango nyonso. Zwa yango lokola eloko ya nkele mpe ya mbindo, pamba te etiami pembeni mpo na kobebisama.

8 Salela na bokebi mitindo nyonso oyo nalingi kopesa bino lelo mpo ete bokoka kovanda, kokoma ebele, kokota mpe kozwa mokili oyo Yawe alakaki epai ya bakoko na bino na nzela ya ndayi. **2** Kobosanaka te ndenge Yawe, Nzambe na yo, akambaki yo na mobembo nyonso kati na esobe mibu tuku minei, mpe ndenge abukaki lolendo na yo mpe amekaki yo mpo na koyeba mozindo ya motema na yo mpe kotala soki okotosa mibeko na Ye to te. **3** Abukaki lolendo na yo, abomaki yo nzala mpe aleisaki yo mana oyo yo mpe batata na yo botikalaki koyeba te, mpo na koteya yo ete moto abikaka kaka na lipa te, kasi mpe na maloba nyonso oyo ebimaka na monoko ya Yawe. **4** Bilamba na yo etikalaki konzuluka te mpe makolo na yo etikalaki kovimba te na mibu wana tuku minei. **5** Boye sosola ete Yawe, Nzambe na yo, azalaki koteya yo ndenge tata ateyaka mwana na ye. **6** Tosaka mitindo ya Yawe, Nzambe na yo, na kotambolaka na banzela na Ye mpe na kopesaka Ye lokumu. **7** Pamba te Yawe, Nzambe na yo, azali kokotisa yo na mokili ya malamu, mokili oyo etonda na mayi, na mabulu ya mayi mpe na bitima oyo etiolaka na lubwaku mpe na bangomba; **8** mokili oyo etonda na ble, na orje, na vino, na banzete ya figi, na banzete ya grenade; mokili ya mafuta ya olive mpe ya nzoyi; **9** mokili oyo bokozanga lipa te mpe eloko moko te; mokili oyo mabanga ezali bibende mpe bokoki kobimisa motako na bangomba. **10** Tango bokolia mpe bokotonda, bosanzola Yawe, Nzambe na bino, mpo na mokili ya malamu oyo apesi bino. **11** Sala keba ete obosana te Yawe, Nzambe na yo, na kozanga kotosa mitindo na Ye, mibeko na Ye mpe bikateli na Ye oyo nazali kopesa yo lelo. **12** Tango

okolia mpe okotonda, tango okotonga bandako ya kitoko mpe
okovanda kuna, **13** tango bangombe na yo, bantaba na yo mpe
bameme na yo ekobotana mingi, tango palata na yo mpe wolo
na yo ekokoma ebele mpe biloko nyonso oyo ozali na yango
ekokoma ebele; **14** sala keba ete motema na yo etonda na
lofundu te mpe obosana te Yawe, Nzambe na yo, oyo abimisaki
yo na Ejipito, mokili ya bowumbu, **15** oyo akambaki yo na esobe
ya monene mpe ya somo, na bitando ekawuka mpe ezanga
mayi, etando etonda na banyoka ya ngenge mpe na koto mpe
abimiselaki yo mayi ya komela wuta na libanga moko ya makasi.
16 Kati na esobe yango, apesaki yo mana mpo na kolia, bilei oyo
batata na yo batikala koyeba te, mpo na kobuka lolendo na yo
mpe komeka yo, mpo ete na suka, okoka komona bolamu. **17**
Boye sala keba ete omilobela te: « Nguya na ngai moko mpe
makasi ya maboko na ngai moko nde eboteli ngai bomengo oyo!
» **18** Mpo na yango, kobosanaka te ete ezali Yawe, Nzambe na
yo, nde apesaki yo makoki ya kozwa bomengo oyo mpo na
kolendisa boyokani na Ye, oyo asalaki elongo na bakoko na
bino na nzela ya ndayi, ndenge ezali na mokolo ya lelo. **19** Soki
obosani Yawe, Nzambe na yo, soki osaleli banzambe mosusu,
soki ogumbameli mpe ofukameli yango, nalobi na bino solo lelo
ete bokobebisama. **20** Bokobebisama solo lokola bikolo oyo
Yawe abebisaki liboso na bino, mpo ete botosi te Yawe, Nzambe
na bino.

9 Oh Isalaele, yoka malamu! Okomi sik'oyo pene ya kokatisa
Yordani mpo na kokota mpe kobengana bikolo oyo eleki yo na
monene mpe na makasi, bikolo oyo evandaka kati na bingumba
minene oyo ezali na bamir batonga makasi mpe ekenda kino na
likolo. **2** Bato yango bazali makasi mpe bingambe, bana ya

Anaki! Oyebi bango mpe osila koyoka bato koloba na tina na bango: « Nani akoki kotelema liboso ya bana ya Anaki? » **3** Kasi lelo, yeba malamu ete Yawe, Nzambe na yo, azali Ye moko kotambola liboso na yo lokola moto oyo ezikisaka; akobebisa bango mpe akobuka bango liboso na yo; bongo yo okokamata mabele na bango mpe okosilisa bango noki-noki, ndenge Yawe alakaki yo. **4** Tango Yawe, Nzambe na yo, akosilisa kobengana bango liboso na yo, komilobela te kati na motema na yo: « Ezali mpo na bosembo na ngai nde Yawe amemaki ngai mpo ete nakamata mokili oyo. » Te, ezali bongo te! Ezali nde mpo na mabe ya bikolo yango nde Yawe abengani yango liboso na yo. **5** Ezali te mpo na bosembo na yo to mpo ete otambolaki alima nde okokota mpo na kozwa mokili na bango, kasi ezali solo mpo na mabe ya bikolo yango nde Yawe, Nzambe na yo, akobengana yango liboso na yo, mpo na kokokisa ndayi oyo alapaki epai ya bakoko na yo Abrayami, Izaki mpe Jakobi. **6** Boye sosola malamu ete ezali te mpo na bosembo na yo nde Yawe, Nzambe na yo, azali kopesa yo mokili oyo ya malamu mpo ete okamata yango, pamba te yo mpe ozali libota ya batomboki. **7** Kanisaka malamu likambo oyo mpe kobosanaka te ndenge nini opelisaki kanda ya Yawe, Nzambe na yo, kati na esobe: banda mokolo oyo bobimaki wuta na Ejipito kino bokomaki na esika oyo, bozalaki kaka kotosa Yawe te. **8** Na ngomba Orebi, bopesaki Yawe kanda makasi mpe asilikelaki bino makasi kino akomaki na posa ya kobebisa bino. **9** Tango namataki likolo ya ngomba mpo na kozwa bitando ya mabanga ya boyokani oyo Yawe asalaki elongo na bino, natikalaki likolo ya ngomba mikolo tuku minei mpe babutu tuku minei; naliaki lipa te mpe namelaki mayi te. **10** Yawe apesaki ngai bitando mibale ya mabanga

oyo mosapi ya Nzambe ekomaki. Na likolo na yango, ezali
na mibeko nyonso Yawe oyo ayebisaki bino likolo ya ngomba
longwa kati na moto, na mokolo oyo bosanganaki. **11** Na suka
ya mikolo tuku minei mpe babutu tuku minei, Yawe apesaki ngai
bitando yango mibale ya mabanga ya boyokani. **12** Bongo Yawe
alobaki na ngai: « Kende, kita mbangu na ngomba oyo, pamba
te bato na yo, oyo obimisaki na Ejipito bamikomisi mbindo;
bapesi noki mokongo na mibeko oyo napesaki bango mpe
bamisaleli ekeko ya ebende banyangwisa na moto. » **13** Mpe
Yawe alobaki na ngai: « Natali malamu bato oyo; bazali penza
libota ya batomboki! **14** Tika Ngai kosala: nakobebisa bango mpe
nakolimwisa bakombo na bango kati na mokili, kasi nakokomisa
yo ekolo ya nguya mpe ya bato ebele koleka bango. » **15** Bongo
nabalukaki mpe nakitaki wuta na ngomba oyo ekomaki kopela
moto; nasimbaki na maboko na ngai bitando mibale ya mabanga
ya boyokani. **16** Tango natalaki, namonaki ete bosalaki solo
masumu epai na Yawe, Nzambe na bino: bomisalelaki ekeko ya
mwana ngombe ya ebende banyangwisa na moto; bopengwaki
noki na nzela oyo Yawe atindaki bino. **17** Boye, nazwaki bitando
yango mibale ya mabanga, nabwakaki yango wuta na maboko
na ngai mpe napanzaki yango na biteni na miso na bino. **18**
Bongo nakweyaki mbala moko liboso ya Yawe mikolo tuku minei
mpe babutu tuku minei, naliaki lipa te mpe namelaki mayi te mpo
na lisumu monene oyo bosalaki wana bosalaki mabe na miso ya
Yawe mpe, na bongo, bopesaki Ye kanda. **19** Nabangaki kanda
mpe kotomboka ya Yawe, pamba te asilikelaki bino makasi
kino akomaki na posa ya kobebisa bino; kasi Yawe ayokelaki
ngai lisusu. **20** Yawe asilikelaki mpe Aron makasi kino alingaki
koboma ye; kasi na tango wana, nabondelaki mpe mpo na Aron.

21 Nazwaki lisusu eloko oyo ememisaki bino masumu, ekeko
ya mwana ngombe oyo bosalaki, natumbaki yango na moto,
natutaki mpe nanikaki yango malamu kino ekomaki putulu; mpe
nabwakaki putulu yango na mayi oyo ezalaki kotiola wuta na
ngomba. **22** Na Tabeera, na Masa, na Kibiroti-Atava, bokobaki
kaka kopesa Yawe kanda. **23** Mpe tango Yawe alingaki ete
bolongwa na Kadeshi-Barinea, apesaki bino mitindo: « Bokende!
Bokamata mokili oyo napesi bino. » Kasi botosaki te mitindo
ya Yawe, Nzambe na bino; botiaki elikya te kati na Ye mpe
botosaki Ye te. **24** Wuta mokolo oyo nayeba bino, botikala te
kotosa Yawe. **25** Nakweyaki liboso ya Yawe mikolo tuku minei
mpe babutu tuku minei, pamba te Yawe azalaki koloba ete
akoboma bino. **26** Nabondelaki Yawe mpe nalobaki: « Nkolo
Yawe, kobebisa bato na Yo te, bazali libula na Yo moko oyo
osikolaki na nguya monene na Yo mpe obimisaki na Ejipito na
loboko na Yo ya nguya. **27** Kanisa basali na Yo Abrayami, Izaki
mpe Jakobi! Kotala te botomboki ya bato oyo, mabe na bango
mpe masumu na bango; **28** noki te bato ya mokili oyo longwa
kuna obimisaki biso, bakoloba: ‹ Ezali mpo ete Yawe azalaki na
makoki te ya kokotisa bango na mokili oyo alakaki bango to ezali
mpo ete azalaki koyina bango, yango wana abimisaki bango
wuta na Ejipito mpo na koboma bango na esobe. › **29** Nzokande
bazali bato na Yo mpe libula na Yo, oyo obimisaki na nguya
monene na Yo mpe na loboko na Yo ya nguya. »

10 Na tango wana, Yawe alobaki na ngai: « Bongisa bitando
mibale ya mabanga lokola oyo ya liboso mpe mata epai na ngai
na likolo ya ngomba; okosala lisusu sanduku ya mabaya. **2**
Nakokoma na bitando yango maloba oyo ezalaki na likolo ya
bitando ya mabanga ya liboso, oyo obukaki; mpe okotia bitando

yango kati na sanduku. » **3** Boye nasalaki sanduku na mabaya
ya nzete ya akasia mpe nabongisaki bitando mibale ya mabanga
lokola oyo ya liboso. Namataki likolo ya ngomba, namemaki
bitando mibale ya mabanga, na maboko na ngai. **4** Yawe
akomaki likolo ya bitando yango maloba oyo akomaki liboso:
mibeko zomi oyo Yawe ayebisaki bino na likolo ya ngomba kati
na moto, na mokolo ya mayangani; mpe Yawe apesaki ngai
yango. **5** Boye nakitaki wuta na ngomba mpe natiaki bitando
yango mibale ya mabanga kati na sanduku oyo nasalaki ndenge
Yawe atindaki ngai mpe ezali kuna sik'oyo. **6** Bana ya Isalaele
batambolaki wuta na mabulu ya mayi ya Bene-Yaakani kino na
Mosera. Aron akufaki kuna mpe bakundaki ye. Mpe Eleazari,
mwana na ye ya mobali, akitanaki na ye lokola Nganga-Nzambe.
7 Longwa wana, bakendeki na Gudigoda; sima bakendeki na
Yotibata, mokili ya miluka ebele. **8** Na tango wana, Yawe atiaki
pembeni libota ya Levi mpo na komemaka Sanduku ya Boyokani
ya Yawe, mpo na kotelemaka liboso ya Yawe, mpo na kosalaka
mosala na Ye mpe mpo na kopambolaka bato na Kombo na Ye
ndenge bazali kosala kino lelo. **9** Yango wana, bana ya Levi
bazali na ndambo ya mabele te to libula te kati na bandeko na
bango: Yawe nde azali libula na bango, ndenge Yawe, Nzambe
na bino, alobaki na bango. **10** Boye natikalaki likolo ya ngomba
mikolo tuku minei mpe babutu tuku minei ndenge nasalaki na
mbala ya liboso, mpe Yawe ayokelaki ngai na mbala oyo lisusu,
pamba te kobebisa bino ezalaki mokano na Ye te. **11** Na sima,
Yawe alobaki na ngai: « Kende mpe kamba bato oyo mpo
ete bakota mpe bakamata mokili oyo nalakaki kopesa epai na
batata na bango na nzela ya ndayi. » **12** Sik'oyo, Oh Isalaele,
likambo nini Yawe, Nzambe na yo, azali kozela epai na yo?

Yawe, Nzambe na yo, azali kozela ete otosa Yawe, Nzambe na yo, na kotambola na banzela na Ye nyonso, na kolinga Ye mpe kosalela Yawe, Nzambe na yo, na motema na yo mobimba mpe na molimo na yo mobimba, **13** mpe ete obatela mibeko mpe bikateli ya Yawe, oyo nazali kopesa yo na mokolo ya lelo mpo na bolamu na yo moko. **14** Yawe, Nzambe na yo, nde azali Nkolo ya likolo, ya likolo koleka likolo, ya mabele mpe ya nyonso oyo ezali kati na yango. **15** Nzokande, Yawe alakisaki bolingo na Ye epai ya batata na bino mpe alingaki bango. Yango wana aponaki bino, bino bakitani na bango, kati na bikolo nyonso ndenge ezali lelo. **16** Bopetola mitema na bino, oyo etonda na masumu mpe botombokela lisusu Yawe te; **17** pamba te Yawe, Nzambe na bino, azali Nzambe ya banzambe, Nkolo ya bankolo, Nzambe Monene, Nzambe ya nguya mpe ya somo, oyo aponaka bilongi te mpe azwaka kanyaka te, **18** abundelaka mwana etike mpe mwasi oyo akufisa mobali, alingaka mopaya mpe apesaka ye bilei mpe bilamba. **19** Bino mpe bosengeli kolinga bapaya, pamba te bino mpe bozalaki bapaya na Ejipito. **20** Tosa Yawe, Nzambe na yo, mpe salela Ye; kangama na Ye mpe lapaka ndayi na Kombo na Ye. **21** Azali masanzoli na yo, azali Nzambe na yo, oyo asalelaka yo makambo minene mpe makambo ya somo oyo omonaki na miso na yo moko. **22** Bakoko na yo nyonso oyo bakendeki na Ejipito bazalaki tuku sambo; mpe sik'oyo, Yawe, Nzambe na yo, akomisi bino ebele lokola minzoto ya likolo.

11 Boye, okolinga Yawe, Nzambe na yo, mpe okobatela tango nyonso malako na Ye, bikateli na Ye mpe mitindo na Ye. **2** Nazali koloba na bana na bino te oyo batikalaki te koyeba to komona nyonso wana, kasi na bino oyo bozali awa lelo ete bobosanaka te malako ya Yawe, Nzambe na bino, monene na Ye, nguya na

Ye, **3** bilembo mpe bikamwa oyo asalaki kati na Ejipito, epai ya
Faraon, mokonzi ya Ejipito, mpe epai ya mokili na ye mobimba,
4 makambo oyo asalaki na mampinga ya Ejipito, na bampunda
mpe bashar na yango, ndenge azindisaki yango kati na Ebale
monene ya barozo, tango ezalaki kolanda bino, mpe ndenge
nini Yawe alimwisaki yango libela; **5** makambo oyo asalelaki
bino kati na esobe kino bokoma na esika oyo, **6** makambo
oyo asalaki na Datani mpe Abirami, bana mibali ya Eliabi, na
libota ya Ribeni, tango mabele efungolaki monoko na yango
mpe emelaki bango elongo na mabota na bango, bandako na
bango mpe bato nyonso oyo bazalaki sima na bango kati na
Isalaele mobimba. **7** Ezali bino nde bato bomonaki na miso
na bino moko makambo nyonso ya minene oyo Yawe asalaki.
8 Yango wana, bobatela mibeko nyonso oyo napesi bino lelo
mpo ete bozala makasi mpe bokoka kobotola mokili oyo bolingi
kokota mpo na kozwa **9** mpe kowumela mingi kati na mokili oyo
Yawe alakaki kopesa, na nzela ya ndayi, epai ya bakoko na
bino mpe epai ya bakitani na bango, mokili oyo ezali kobimisa
miliki mpe mafuta ya nzoyi. **10** Mokili oyo ozali kokota mpo na
kozwa ekokani te na mokili ya Ejipito epai wapi bowutaki. Kuna,
bozalaki kolona bambuma mpe koyeisa mayi na bilanga na
kosalaka banzela ya mayi na makolo na bino. **11** Kasi mokili
oyo bozali kokota mpo na kozwa ezali mokili ya bangomba
mpe ya mabwaku, mokili oyo mvula enokaka wuta na likolo.
12 Ezali mokili oyo Yawe, Nzambe na yo, abatelaka; miso ya
Yawe, Nzambe na yo, ezalaka tango nyonso likolo na yango
wuta na ebandeli kino na suka ya mobu. **13** Soki bokotosa na
boyengebene mibeko oyo napesi bino lelo ya kolinga Yawe,
Nzambe na bino, mpe ya kosalela Ye na motema na bino

mobimba mpe na molimo na bino mobimba, **14** nakonokisa kati
na mokili na bino mvula na tango na yango, mvula ya ebandeli
ya eleko mpe mvula ya suka ya eleko, mpo ete bokoka kobuka
mbuma ya malamu, bokoka kozwa vino ya sika mpe mafuta.
15 Nakokolisa matiti kati na bilanga mpo na bibwele na bino
mpe bokolia mpe bokotonda. **16** Bosala keba ete bokosama
te mpe bopengwa te na kogumbamelaka banzambe mosusu
mpe na kofukamelaka yango, **17** noki te Yawe akosilikela bino,
akokanga likolo mpo ete enokisa lisusu mvula te mpe mabele
ekobota lisusu te mbuma na yango; na bongo bokolimwa kati na
mokili ya malamu oyo Yawe apesi bino. **18** Bobatela malamu kati
na mitema mpe milimo na bino maloba na ngai oyo, bokanga
yango na maboko na bino lokola bilembo, mpe botia yango na
bilongi na bino lokola elembo. **19** Boteya yango na bana na
bino na kolobelaka bango yango tango bovandi kati na bandako
mpe tango bozali kotambola na nzela, tango bolali pongi mpe
tango bolamuki. **20** Bokoma yango na makonzi ya bandako na
bino mpe na bikuke na bino **21** mpo ete mikolo na bino mpe
mikolo ya bakitani na bino ezala ebele kati na mokili oyo Yawe
alakaki kopesa epai ya bakoko na bino na nzela na ndayi tango
nyonso oyo mokili ekowumela. **22** Soki bobateli malamu mibeko
nyonso oyo napesi bino mpo na kosalela, na kolingaka Yawe,
Nzambe na bino, na kotambolaka na banzela na Ye nyonso
mpe na kokangamaka na Ye; **23** wana Yawe akobengana liboso
na bino bikolo oyo nyonso, mpe bokobotola bikolo oyo eleki
bino na monene mpe na makasi. **24** Esika nyonso makolo na
bino ekonyata, ekozala ya bino. Mokili na bino ekobanda wuta
na esobe kino na Libani, wuta na Ebale Efrate kino na este ya
Ebale monene. **25** Moto moko te akolonga kotelemela bino.

Ndenge Yawe Nzambe alakaki bino, akotia somo mpe kobanga kati na mokili mobimba, na esika nyonso oyo bokokende. **26** Tala, natie lelo liboso na bino mapamboli mpe bilakeli mabe. **27** Mapamboli, soki botosi mibeko ya Yawe, Nzambe na bino, oyo napesi bino lelo; **28** bilakeli mabe, soki boboyi kotosa mibeko ya Yawe, Nzambe na bino, mpe bopengwi na nzela oyo natindi bino lelo, na kosalelaka banzambe mosusu oyo bino botikalaki koyeba te. **29** Tango Yawe, Nzambe na bino, akokotisa bino na mokili oyo bozali kokota mpo na kozwa, bosengeli kotatola mapamboli na ngomba Garizimi, mpe bilakeli mabe, na ngomba Ebali. **30** Bangomba nyonso mibale ezali na ngambo mosusu ya Yordani, ngambo ya weste, na mokili ya bato ya Kanana oyo bavandaka na etando ya Yordani, etalana na Giligali, pembeni ya banzete minene ya More. **31** Kala mingi te, bokokatisa Yordani mpo na kokota mpe kozwa mokili oyo Yawe, Nzambe na bino, azali kopesa bino. Tango bokobotola yango mpe bokowumela kati na yango, **32** bosala keba ete botosa bikateli nyonso mpe mibeko nyonso oyo nazali kotia liboso na bino lelo.

12 Tala bikateli mpe mibeko oyo bosengeli kosalela malamu kati na mokili oyo Yawe, Nzambe ya bakoko na bino, azali kopesa bino mpo na kozwa, na tango nyonso oyo bokowumela kati na mokili yango. **2** Bobebisa bisika nyonso oyo bato ya bikolo oyo bozali kobengana bazalaki kogumbamela banzambe na bango na likolo ya bangomba ya milayi mpe ya mikuse mpe na se ya banzete nyonso oyo ezali na makasa ya mobesu. **3** Bokweyisa bitumbelo na bango, bobuka mabanga na bango ya bule, botumba na moto makonzi na bango ya bule, bopanza na biteni bikeko ya banzambe na bango mpe bolimwisa bakombo na bango na bisika wana. **4** Nzokande mpo na bino, bosengeli

te kogumbamela Yawe, Nzambe na bino, na lolenge na bango.
5 Bosengeli koluka esika oyo Yawe, Nzambe na bino, akopona
kati na bikolo na bino nyonso mpo na kotia Kombo na Ye mpe
mpo na kokomisa yango esika na Ye. Ezali na esika yango
kaka nde bosengeli kokende. **6** Ezali kuna nde bokomema
bambeka na bino ya kotumba, makabo na bino, eteni na bino ya
zomi, bakado ya ndenge na ndenge, makabo mpo na kokokisa
ndayi, makabo oyo bokokata kopesa wuta na mokano ya mitema
na bino moko mpe bana mibali ya liboso ya bangombe, ya
bameme mpe ya bantaba na bino. **7** Kaka na esika yango,
na miso ya Yawe, Nzambe na bino, bino mpe mabota na bino
bokolia mpe bokosepela na eloko nyonso oyo bokosala na
maboko na bino; pamba te Yawe, Nzambe na bino, apamboli
bino. **8** Bosengeli lisusu te kosala ndenge tozali kosala awa,
na mokolo ya lelo: moto nyonso azali kosala ndenge alingi. **9**
Pamba te kino lelo, bokoti nanu te na esika ya bopemi mpe
bozwi nanu te libula oyo Yawe, Nzambe na bino, azali kopesa
bino. **10** Kasi bokokatisa Yordani mpe bokovanda na mokili oyo
Yawe, Nzambe na bino, azali kopesa bino lokola libula. Akopesa
bino bopemi na kokangolaka bino na maboko ya banguna na
bino nyonso oyo bazingeli bino, mpe bokovanda na kimia. **11**
Boye, na esika oyo Yawe, Nzambe na bino, akopona mpo
na kotia Kombo na Ye, bokomema eloko nyonso oyo natindi
bino: bambeka na bino ya kotumba, makabo na bino, biteni
na bino ya zomi, bakado na bino ya ndenge na ndenge mpe
biloko nyonso ya kitoko oyo bozali na yango, oyo bolapaki ndayi
mpo na kopesa epai na Yawe. **12** Kuna kaka nde bokosepela
liboso ya Yawe, Nzambe na bino; bino, bana na bino ya mibali
mpe ya basi, bawumbu na bino ya mibali, basi bawumbu na

bino, mpe Balevi oyo bazali kati na bingumba na bino, pamba te bazangi eteni ya mabele to libula kati na bino. **13** Bosala keba ete bobonza te bambeka na bino ya kotumba na bisika nyonso oyo bokomona. **14** Bokobonza bambeka yango kaka na esika oyo Yawe akopona kati na moko ya bikolo na bino, mpe kuna kaka nde bokosala makambo nyonso oyo natindi bino. **15** Nzokande, bokoki kokata kingo ya bibwele na bino mpe kolia misuni na yango ndenge bolingi kati na bingumba na bino nyonso, ezala mboloko to pambi, kolanda mapamboli oyo Yawe, Nzambe na bino, akopesa bino. Moto ya mbindo to moto ya peto akoki na ye kolia yango. **16** Kasi bosengeli te kolia makila; bosopa yango lokola mayi na mabele. **17** Bosengeli te kolia kati na bingumba na bino eteni ya zomi ya bambuma na bino, ya vino na bino ya sika, ya mafuta na bino, bana ya liboso ya bangombe na bino, ya bameme na bino, ya bantaba na bino to makabo nyonso oyo bopesaki mpo na kokokisa ndayi, makabo oyo bokataki kopesa wuta na mokano ya mitema na bino moko to makabo ya ndenge na ndenge. **18** Kasi bokolia yango kaka na miso ya Yawe, Nzambe na bino, na esika oyo Yawe Nzambe akopona: bino, bana na bino ya mibali mpe ya basi, bawumbu na bino ya mibali, basi bawumbu na bino, Balevi oyo bazali kati na bingumba na bino mpe bokosepela liboso ya Yawe, Nzambe na bino, na mosala nyonso oyo maboko na bino ekosala. **19** Tango nyonso bokovanda kati na mokili na bino, bosala keba ete bobosana Balevi te. **20** Tango Yawe, Nzambe na bino, akokomisa mokili na bino monene ndenge alakaki bino mpe tango bokozala na posa ya kolia mosuni mpe bokoloba: « Nazali na posa ya kolia mosuni, » bokolia yango ndenge bolingi. **21** Soki esika oyo Yawe, Nzambe na bino, aponi mpo na kotia

Kombo na Ye ezali mosika mingi mpo na bino, wana bokokata kingo ya bangombe na bino, ya bantaba na bino, ya bameme na bino, oyo Yawe apesaki bino ndenge natindaki bino mpe bokoki kolia yango ndenge bolingi kati na bingumba na bino. **22** Bokolia yango ndenge baliaka pambi to mboloko; moto nyonso, azala mbindo to peto, akoki na ye kolia yango. **23** Kasi bosala keba ete bolia makila te, pamba te makila ezali bomoi, mpe bosengeli te kolia bomoi elongo na nyama. **24** Bosengeli te kolia makila; kasi bosopa yango na mabele ndenge basopaka mayi. **25** Bolia yango te mpo ete bomona bolamu, bino mpe bana na bino; na nzela wana nde bokosala oyo ezali alima na miso ya Yawe. **26** Kasi bokozwa biloko na bino ya bule mpe biloko nyonso oyo bolapaki ndayi mpo na kopesa, mpe bokokende na esika oyo Yawe akopona. **27** Bokotumba mosuni mpe makila ya bambeka na bino ya kotumba na etumbelo ya Yawe, Nzambe na bino. Bokosopa makila ya bambeka na bino mosusu na etumbelo ya Yawe, Nzambe na bino; kasi mpo na mosuni na yango, bokoki na bino kolia yango. **28** Bosala keba mpo na kotosa mibeko oyo nazali kopesa bino mpo ete bomona bolamu tango nyonso, bino mpe bana na bino, pamba te na nzela wana nde bokosala oyo ezali malamu mpe alima na miso ya Yawe, Nzambe na bino. **29** Yawe, Nzambe na bino, akolimwisa na liboso na bino bikolo oyo bozali kokende kobundisa mpe kobotola. Kasi tango bokobengana bango mpe bokovanda na bamboka na bango, **30** mpe tango bokosilisa kobebisa bango liboso na bino, bosala keba ete bokweya te na motambo na bango ya kosalela banzambe na bango mpe na motambo ya koluka koyeba na komitunaka: « Ndenge nini bikolo oyo esalelaka banzambe na bango? Tokosala ndenge moko mpe kati na bingumba na biso.

» **31** Bokoki te kogumbamela Yawe, Nzambe na bino, ndenge
bango basalaka. Pamba te Yawe amonaka yango lokola likambo
ya nkele mpe ayinaka makambo oyo basalaki mpo na banzambe
na bango: bazalaki ata kotumbaka na moto bana na bango ya
mibali mpe ya basi lokola mbeka mpo na banzambe na bango.
32 Tala, bosala nyonso oyo natindi bino, bobakisa to bolongola
ata eloko moko te.

13 Soki mosakoli moko to moto moko oyo amonaka makambo
abimi kati na bino mpe asakoleli bino bilembo minene mpe
bikamwa, **2** mpe soki bilembo minene mpe bikamwa oyo
asakolaki ekokisami mpe alobi na bino: « Tika ete tosalela
mpe togumbamela banzambe mosusu, » nzokande bino boyebi
banzambe yango te, **3** bosengeli te koyoka maloba ya mosakoli
wana to ya moto wana oyo amonaka makambo. Yawe, Nzambe
na bino, akomeka bino mpo na kotala soki bolingi Ye na motema
na bino mobimba mpe na molimo na bino mobimba. **4** Bosengeli
kosambela mpe kokumisa kaka Yawe, Nzambe na bino; bobatela
mitindo na Ye, botosa Ye mpe bokangama na Ye. **5** Mosakoli
to moto wana oyo amonaka makambo, esengeli baboma ye,
pamba te azali koteya mpo ete botombokela Yawe, Nzambe na
bino, oyo abimisaki bino na Ejipito mpe asikolaki bino na mokili
ya bowumbu. Moto wana azalaki nde na posa ya kopengwisa
bino na nzela oyo Yawe, Nzambe na bino, atindaki bino kolanda.
Boye, bosengeli kolongola mabe kati na bino. **6** Soki ndeko
na yo moko ya mobali to ya mwasi, mwana na yo ya mobali
to ya mwasi, mwasi oyo yo olingaka to moninga na yo ya
motema alingi kokosa yo na nkuku na koloba: « Tokende
kogumbamela banzambe mosusu, » banzambe oyo bino mpe
bakoko na bino botikalaki koyeba te, **7** banzambe ya bato

oyo bazingeli bino, oyo bazali pembeni to mosika, wuta na suka moko ya mokili kino na suka mosusu), **8** koyoka ye te mpe kondima ye te. Koyokela ye mawa te, kobikisa ye te mpe kobomba ye te. **9** Ya solo, osengeli koboma ye na mabanga. Loboko na yo ekozala loboko ya liboso mpo na kobamba ye mabanga mpe sima maboko ya bato nyonso. **10** Boboma ye na mabanga, pamba te alingaki kopengwisa bino mosika na Yawe, Nzambe na bino, oyo abimisaki bino na Ejipito, mokili ya bowumbu. **11** Boye, Isalaele nyonso ekoyoka mpe ekobanga, bongo moto moko te kati na bino akosala lisusu makambo mabe ya lolenge oyo. **12** Soki oyoki bato koloba na tina na moko kati na bingumba oyo Yawe, Nzambe na yo, apesi yo mpo na kovanda **13** ete bato mabe bamonani kati na yango, batindiki bato ya engumba na bango mpe balobi na bango: « Tika ete tokende kogumbamela banzambe mosusu, » banzambe oyo oyebaki te, **14** wana osengeli koluka koyeba, kotuna mpe kotala malamu-malamu. Soki ezali ya solo mpe emonani ete likambo yango ya mbindo esalemaki penza kati na yo, **15** osengeli solo koboma na mopanga bavandi nyonso ya engumba yango. Osengeli kobebisa yango nyonso: bato na yango mpe bibwele na yango. **16** Okosangisa biloko nyonso ya engumba yango oyo bobotoli na esika oyo bato nyonso bakutanaka mpe okotumba engumba nyonso mpe biloko na yango nyonso oyo bobotolaki lokola mbeka ya kotumba mpo na Yawe, Nzambe na bino. Ekotikala mopiku ya mabanga mpo na libela, ekoki kotongama lisusu te. **17** Eloko moko te kati na biloko oyo epesama lokola ekila ekoki komonana na maboko na yo, mpo ete Yawe Nzambe apelisela yo lisusu te kanda na Ye ya makasi, kasi atalisa yo ngolu na Ye, ayokela yo mawa mpe akomisa yo ebele ndenge

alakaki yango epai ya bakoko na yo na nzela ya ndayi, **18** soki otosi Yawe, Nzambe na yo, obateli mibeko na Ye nyonso oyo nazali kopesa yo lelo mpe otamboli na bosembo na miso Ye.

14 Bozali bana ya Yawe, Nzambe na bino: Bokoki te komikata nzoloko mpe kokokola suki ya mito na bino soki moto akufi, **2** pamba te bozali libota ya bule mpo na Yawe, Nzambe na bino. Yawe aponaki bino kati na bato nyonso oyo bazali kati na mokili mpo ete bozala libota ya motuya mpo na Ye. **3** Bokoki te kolia ata eloko moko ya mbindo. **4** Tala banyama oyo bokoki kolia: ngombe, meme, ntaba, **5** mbuli, mboloko, pambi, ntaba ya zamba, meme ya zamba, mbita mpe mpakasa. **6** Bokoki lisusu kolia nyama nyonso oyo ezali na litindi epasuka na kati-kati mpe ezongisaka na monoko biloko oyo ewuti na libumu. **7** Kasi, kati na banyama oyo ezongisaka na monoko biloko oyo ewuti na libumu kasi litindi na yango epasuka te na kati-kati, tala banyama oyo bosengeli te kolia: shamo, mpanya ya matoyi milayi mpe mpanya ya zamba; pamba te ezongisaka na monoko biloko oyo ewuti na libumu, kasi litindi na yango epasuka te na kati-kati: ezali mbindo mpo na bino. **8** Nzokande ngulu ezali na litindi epasuka na kati-kati kasi ezongisaka te na monoko biloko oyo ewuti na libumu. Boye, ngulu ezali mbindo; bosengeli te kolia mosuni na yango to kosimba ebembe na yango. **9** Kati na bikelamu nyonso oyo evandaka na mayi, bokoki kolia nyonso oyo ezali na binyanyeli mpe biteku. **10** Kasi bokolia te nyonso oyo ezangi binyanyeli mpe biteku: ezali mbindo mpo na bino. **11** Bokolia ndeke nyonso oyo ezangi mbindo. **12** Kasi tala bandeke oyo bokolia te: mpongo, engondo, mpongo ya ebale monene, **13** kombekombe ya mwindo, bandeke ya lolenge nyonso oyo eliaka misuni, nzengo ya lolenge nyonso, **14**

bayanganga ya lolenge nyonso: **15** maligbanga, kumu, ndeke
ya ebale monene mpe bakombekombe ya lolenge nyonso. **16**
Esulungutu, esulungutu ya monene, esulungutu ya pembe, **17**
libeke, ndeke oyo eliaka misuni ya kopola, libata ya mayi, **18**
nkoko, mokwela ya lolenge nyonso, kengele mpe lolema. **19**
Bokoki kolia te banyama nyonso ya mike-mike oyo ezali na
mapapu, ezali mbindo mpo na bino. **20** Nzokande, bokoki kolia
nyonso oyo ezali na mapapu mpe ezangi mbindo. **21** Bokoki
kolia te nyama oyo bokuti ya kokufa; bokopesa yango epai ya
mopaya oyo azali kovanda kati na engumba na bino; ye akoki
na ye kolia yango; soki te bokoki na bino koteka yango epai
ya moleki nzela, pamba te bozali libota ya bule mpo na Yawe,
Nzambe na bino. Bokoki te kolamba mwana ntaba oyo ezali
nanu komela mabele. **22** Mibu nyonso, bokotia pembeni eteni ya
zomi ya biloko nyonso oyo bilanga na bino ekobota. **23** Na miso
ya Yawe, Nzambe na bino, mpe na esika oyo akopona mpo na
kotia Kombo na Ye, bokolia eteni ya zomi ya ble na bino, ya vino
ya sika mpe ya mafuta, bana nyonso ya liboso ya bangombe na
bino, ya bantaba na bino mpe ya bameme na bino. Na bongo,
bokoyekola kotosa Yawe, Nzambe na bino. **24** Kasi soki esika
yango ezali mosika mingi mpo na yo komema eteni na yo ya
zomi epai na Yawe, Nzambe na yo, pamba te esika oyo Yawe
aponaki mpo na kotia Kombo na Ye ezali mosika mingi, wana
Nzambe na yo apamboli yo, **25** okoteka eteni na yo ya zomi;
bongo mbongo oyo okozwa, okokende na yango na esika oyo
Yawe, Nzambe na yo, akopona. **26** Okosalela mbongo yango
mpo na kosomba eloko nyonso oyo olingi: ngombe, meme,
ntaba, vino to masanga nyonso oyo elangwisaka to eloko nyonso
oyo olingi. Bongo yo elongo na ndako na yo mobimba, bokoki

kolia yango na esika wana, liboso ya Yawe, Nzambe na yo, mpe okosepela elongo na libota na yo. **27** Kobosana te Balevi oyo bazali kati na bingumba na bino mpo ete bazali ata na eteni ya mabele te to libula mpo na bango moko. **28** Na suka ya mibu misato nyonso, bokomema biteni ya zomi nyonso ya mibu wana mpe bokobomba yango na bingumba na bino. **29** Na bongo, Balevi oyo bazali na eteni ya mabele te to na libula te mpo na bango moko elongo na bapaya, bana bitike mpe basi bakufisa mibali oyo bavandaka na bingumba na bino, bakoya kolia mpe kotonda mpo ete Yawe, Nzambe na bino, akoka kopambola bino na misala na bino nyonso ya maboko.

15 Na suka ya mibu sambo nyonso, bosengeli kosundola baniongo. **2** Tala ndenge esengeli kosalema: moto nyonso oyo adefisaki ndeko na ye, mwana ya Isalaele, mbongo, asengeli kotikela ye yango. Asengeli te kosenga eloko epai ya ndeko to moninga na ye, moto ya Isalaele, pamba te tango ya kotika baniongo mpo na lokumu na Yawe esili kokoka. **3** Bokoki kosenga niongo epai ya mopaya, kasi bosengeli kosundola baniongo nyonso oyo bandeko na bino badefaki epai na bino. **4** Nzokande, ebongaki te ete mobola azala kati na bino; pamba te kati na mokili oyo Yawe, Nzambe na bino, akopesa bino mpo ete bokamata yango lokola libula, akopambola bino koleka, **5** soki botosi malamu Yawe, Nzambe na bino, mpe bosaleli malamu mitindo oyo nazali kopesa bino lelo. **6** Pamba te Yawe, Nzambe na bino, akopambola bino ndenge alakaki; mpe bino bokodefisa na bikolo ebele, kasi bokodefa te. Bokokonza bikolo ebele, kasi ekolo moko te ekokonza bino. **7** Soki mobola moko amonani kati na bandeko na yo na bingumba ya mokili oyo Yawe, Nzambe na bino, azali kopesa yo; okokangela ye motema te mpe okoboya

te kosunga ndeko na yo mobola. **8** Nzokande, okofungolela
ye maboko mpe okodefisa ye na motema moko, nyonso oyo
akozala na yango na bosenga. **9** Keba ete motema na yo ezala
na makanisi ya mabe te mpe eloba na yo te: « Mobu ya sambo
ekomi pene, mobu ya kotika baniongo, » mpo ete otala ndeko
na yo mobola na ndenge ya mabe mpe ozanga kopesa ye
eloko. Mpe wana ye akolelalela epai na Yawe na tina na yo,
okomema ngambo ya masumu na yo. **10** Osengeli kopesa ye
na motema ya esengo kasi na mitema mibale te; bongo Yawe,
Nzambe na yo, akopambola yo na misala na yo nyonso mpe na
eloko nyonso oyo maboko na yo ekosimba. **11** Nzokande lokola
babola bakozala kaka kati na mokili, ngai nazali kotinda bino
ete bofungola maboko na bino epai ya bandeko na bino, epai
ya babola mpe epai bato nyonso oyo bakelela kati na mokili
na bino. **12** Soki moko kati na bandeko na yo, Mo-Ebre, azala
mobali to mwasi, amiteki ye moko epai na yo, akosalela yo mibu
motoba; na mobu ya sambo, okotika ye kokende na bonsomi.
13 Mpe tango okotika ye, okozongisa ye maboko pamba te; **14**
okopesa ye na motema ya esengo ndambo na yo ya bibwele, ya
ble mpe ya vino; okopesa ye ndenge kaka Yawe, Nzambe na yo,
apambolaki yo. **15** Bokanisa ete bino mpe bozalaki bawumbu na
Ejipito; mpe Yawe, Nzambe na bino, asikolaki bino. Yango wana,
napesi bino mobeko oyo na mokolo ya lelo. **16** Kasi soki alobi na
yo: « Naboyi kotika yo, » mpo ete alingaka yo elongo na libota na
yo mpe azalaka na esengo ya kovanda elongo na yo, **17** wana
okozwa motonga, okotia litoyi na ye na ezipelo ya ekuke mpe
okotobola yango. Na bongo, akokoma mowumbu na yo mpo na
libela. Okosala mpe ndenge moko mpo na mwasi mowumbu. **18**
Komona yango likambo ya pasi te kotika mowumbu na yo na

bonsomi, pamba te mosala oyo asaleli yo na mibu motoba ezali na litomba mbala mibale koleka litomba ya moto oyo ozwa na mosala. Mpe Yawe, Nzambe na yo, akopambola yo na nyonso oyo okosala. **19** Bokotia pembeni mpo na Yawe, Nzambe na bino, mwana mobali nyonso ya liboso oyo akobotama kati na bangombe, bameme mpe bantaba na bino. Kati na bitonga na bino, bokotia na mosala te bana ya liboso ya bangombe na bino mpe bokolongola te bapwale ya bana ya liboso. **20** Mibu nyonso, bino elongo na mabota na bino, bokolia bibwele yango na miso ya Yawe, Nzambe na bino, na esika oyo akopona. **21** Soki ebwele yango ezali na mbeba to ezali tengu-tengu to ekufa miso to soki ezali na mbeba mosusu ya makasi, bokoki kobonza yango te epai na Yawe, Nzambe na bino. **22** Bokolia yango kati na bingumba na bino: moto nyonso, azala mbindo to peto, akolia yango ndenge baliaka mboloko to mbuli. **23** Kasi bokolia makila te, bosopa yango na mabele lokola mayi.

16 Batela sanza ya Abibi mpe sepela feti ya Pasika mpo na Yawe, Nzambe na yo, pamba te ezalaki na butu moko ya sanza yango nde Yawe abimisaki yo na Ejipito. **2** Tala biloko oyo okobonza lokola mbeka ya Pasika mpo na Yawe, Nzambe na yo, na esika oyo akopona mpo na kotia Kombo na Ye: ngombe ya mobali, meme ya mobali mpe ntaba ya mwasi. **3** Okolia yango te na mapa oyo basangisa na levire. Kasi mikolo sambo, okolia mapa ezanga levire, mapa ya pasi, pamba te obimaki na Ejipito na lombangu. Okosalaka bongo na mikolo nyonso ya bomoi na yo mpo ete okanisaka mokolo oyo obimaki na Ejipito. **4** Tika ete levire emonana te epai na yo, kati na mokili na yo nyonso mikolo sambo. Kotika te ete nyama oyo babonzi na pokwa ya mokolo ya liboso etikala kino na tongo. **5** Okoki te kobonza mbeka

ya Pasika kati na bingumba nyonso oyo Yawe, Nzambe na bino, apesi yo. **6** Ezali kaka na esika oyo Yawe, Nzambe na yo, akopona mpo na kotia Kombo na Ye nde bokobonza mbeka ya Pasika. Bokosala yango na pokwa, tango moyi elalaka, ngonga oyo obimaki na Ejipito. **7** Okolamba mpe okolia yango na esika oyo Yawe, Nzambe na yo, akopona. Bongo na tongo, okozonga na ndako na yo. **8** Mikolo motoba, okolia mapa ezanga levire; bongo na mokolo ya sambo, okosala feti monene mpo na Yawe, Nzambe na yo; okosala mosala moko te. **9** Okotanga baposo sambo, kobanda na mokolo oyo okotia mbeli na elanga ya ble mpo na kobuka ble yango. **10** Okosala feti ya Baposo mpo na Yawe, Nzambe na yo; okobonzela Ye makabo wuta na mokano ya motema na yo moko kolanda mapamboli oyo Yawe, Nzambe na yo, akopesa yo. **11** Okosepela liboso ya Yawe, Nzambe na yo, na esika oyo akopona mpo na kotia Kombo na Ye: yo, bana na yo ya mibali, bana na yo ya basi, bawumbu na yo ya mibali, basi bawumbu na yo, Balevi oyo bazali kati na bingumba na yo, bapaya, bana bitike mpe basi bakufisa mibali oyo bazali kovanda kati na yo. **12** Kobosana te ete ozalaki mowumbu kati na Ejipito mpe salela malamu mitindo oyo. **13** Mpo na oyo etali feti ya Bandako ya kapo, okosala yango mikolo sambo sima na yo kosangisa bambuma na yo ya ble mpe kokamola vino na yo. **14** Okozala na esengo na feti yango: yo, bana na yo ya mibali mpe ya basi, bawumbu na yo ya mibali, basi bawumbu na yo, Balevi, bapaya, bana bitike mpe basi bakufisa mibali oyo bazali kati na bingumba na yo. **15** Mikolo sambo, okosala yango feti mpo na Yawe, Nzambe na yo, na bisika oyo Yawe akopona; pamba te Yawe, Nzambe na yo, akopambola milona na yo mpe misala nyonso ya maboko na yo; bongo esengo na yo

ekozala mingi koleka. **16** Mbala misato na mobu, mibali nyonso
basengeli kokende liboso ya Yawe, Nzambe na yo, na esika oyo
Ye akopona: na feti ya Mapa ezanga levire, na feti ya Baposo,
mpe na feti ya Bandako ya kapo. Moko te akokende liboso ya
Yawe, maboko pamba: **17** moko na moko kati na bino asengeli
komema likabo kolanda mapamboli oyo Yawe, Nzambe na yo,
apesi ye. **18** Okopona basambisi mpe bakalaka kati na bikolo na
yo nyonso, kati na bingumba nyonso oyo Yawe, Nzambe na
yo, akopesa yo. Bakokata makambo ya bato na bosembo. **19**
Okobebisaka bosembo te, okoponaka bilongi te, okondimaka
kanyaka te, pamba te ezipaka miso ya bato ya bwanya mpe
ebebisaka maloba ya bato ya sembo. **20** Okosalelaka bosembo
mpe bosembo kaka, mpo ete owumela mpe okamata mokili oyo
Yawe, Nzambe na yo, akopesa yo. **21** Okotelemisa te likonzi ya
nzambe mwasi Ashera pembeni ya etumbelo oyo okotonga mpo
na Yawe, Nzambe na yo. **22** Okotelemisa te libanga ya bule,
pamba te Yawe, Nzambe na yo, ayinaka nyonso wana.

17 Okobonza te epai na Yawe, Nzambe na yo, ngombe to
meme oyo ezali na mbeba to oyo ezali mabe, pamba te yango
ezali likambo ya nkele liboso ya Yawe, Nzambe na yo. **2** Soki
kati na moko ya bingumba oyo Yawe, Nzambe na yo, apesi
yo; emonani na mobali to mwasi oyo asali mabe na miso ya
Yawe, Nzambe na yo, wana abuki boyokani elongo na Ye **3** mpe
akei kosalela banzambe mosusu mpe kofukamela yango: moyi,
sanza to minzoto nyonso ya likolo, nzokande natindaki bango
bongo te; **4** bongo bamemeli yo sango ya ndenge wana, yekola
yango malamu. Soki emonani solo ete likambo ya nkele esalemi
kati na Isalaele; **5** kamata mobali to mwasi oyo asali likambo
wana ya nkele, mema ye na ekuke ya engumba na yo mpe

bamba ye mabanga kino akokufa. **6** Ezali kaka na litatoli ya bato mibale to misato nde okoki koboma moto, kasi na litatoli ya moto moko te. **7** Maboko ya motatoli nde ekozala maboko ya liboso ya koboma moto yango, mpe na sima, maboko ya bato nyonso. Na nzela wana nde okolongola mabe kati na yo. **8** Soki makambo oyo eleki yo makasi mpo na kosambisa ekomi na bisambiselo na yo, makambo lokola koboma bato, kowelana, kozokisa bato, mema yango na esika oyo Yawe, Nzambe na bino, akopona. **9** Okokende epai ya Banganga-Nzambe oyo bazali Balevi mpe epai ya mosambisi oyo azali kosala mosala na tango wana. Okotalisa bango likambo yango mpe bango nde bakokata likambo. **10** Bongo yo okosala kolanda mikano oyo bango bakopesa yo na esika oyo Yawe akopona. Sala keba ete osala makambo nyonso oyo bakotinda yo. **11** Okosala kolanda mobeko oyo bakoteya yo mpe bikateli oyo bakopesa yo. Kokende libanda te ya bikateli oyo bakopesa yo. **12** Moto oyo akosala lolendo mpe akoboya kotosa Nganga-Nzambe to mosambisi oyo atelemi mpo kosala mosala na esika oyo Yawe aponaki mpo na ye, basengeli koboma ye. Na nzela wana nde okolongola mabe kati na Isalaele. **13** Bato nyonso bakoyoka likambo yango, bakokoma na somo mpe bakosala lisusu lolendo te. **14** Tango okokota na mokili oyo Yawe, Nzambe na yo, akopesa yo; tango okozwa yango mpe okovanda kati na yango, tango mosusu okoki koloba: « Tika ete toluka mokonzi oyo akokonza biso ndenge ezali na bikolo nyonso oyo ezingeli biso, » **15** sala keba ete opona kaka mokonzi oyo Yawe, Nzambe na yo, akopona. Asengeli kowuta kati na bandeko na bino. Kotia mopaya te oyo azali ndeko na bino te kati na Isalaele mpo na kokonza bino. **16** Nzokande mokonzi yango asengeli te

kozala na bampunda ebele mpo na ye moko mpe kozongisa bato na Ejipito mpo na kobakisa motango ya bampunda, pamba te Yawe alobaki na bino: « Botikala kozonga lisusu te na nzela oyo. » **17** Asengeli te kozala na basi ebele noki te motema na ye ekopengwa. Asengeli te kozala na palata mpe wolo ebele koleka. **18** Tango mokonzi yango akovanda na kiti na ye ya bokonzi, akozwa buku ya Mobeko epai ya Banganga-Nzambe oyo bazali Balevi mpe akokoma makambo oyo ezali na buku yango mpo na ye moko. **19** Akozala na buku yango tango nyonso mpe akotanga yango mikolo nyonso ya bomoi na ye mpo ete ayekola kokumisa Yawe, Nzambe na ye, mpe asalela malamu maloba nyonso ya Mobeko oyo mpe bikateli na yango; **20** mpo ete atombola te na lolendo liboso ya bandeko na ye to abima te libanda ya mibeko na yango. Boye, ye elongo na bakitani na ye bakowumela tango molayi na bokonzi kati na Isalaele.

18 Banganga-Nzambe oyo bazali Balevi, elongo na libota mobimba ya Balevi basengeli te kozwa eteni ya mabele to libula kati na Isalaele; basengeli kobika kaka na makabo bazikisa na moto mpo na Yawe mpe na libula na Ye, pamba te yango nde ezali libula na bango. **2** Basengeli te kozala na libula kati na bandeko na bango; Yawe nde azali libula na bango ndenge alakaki bango. **3** Tala eteni oyo Banganga-Nzambe basengeli kozwa epai na bato oyo bakobonza ngombe to meme lokola mbeka: lipeka, mbanga mpe biloko ya kati. Okopesa yango epai ya Nganga-Nzambe oyo azali kosala mosala. **4** Okopesa ye bambuma na yo ya liboso ya ble, ya vino ya sika, ya mafuta mpe bapwale nyonso ya liboso oyo okolongola na bameme na yo; **5** pamba te Yawe, Nzambe na yo, aponi ye elongo na

bakitani na ye kati na bikolo na yo nyonso mpo na kotelema mpe kosala tango nyonso mosala na Kombo na Yawe kati na Tempelo. **6** Soki moko kati na Balevi alongwe na engumba moko kati na bingumba ya Isalaele epai wapi azalaki kovanda, mpe ayei ndenge motema na ye elingi, na esika oyo Yawe Nzambe akopona; **7** asengeli kosala na Kombo na Yawe, Nzambe na ye, ndenge bandeko na ye nyonso Balevi bazali kosala kuna na miso ya Yawe. **8** Akozwa eteni ya ndenge moko na bango na oyo etali biloko ya kolia, bakisa mbongo oyo akozwa tango bakoteka biloko ya libota. **9** Tango okokota na mokili oyo Yawe, Nzambe na yo, akopesa yo, okomekola te misala ya mbindo ya bikolo oyo ezali kuna. **10** Moto moko te kati na yo akobonza na moto mwana na ye ya mobali to ya mwasi epai ya moto oyo asalelaka soloka, kindoki, oyo atalaka minzoto mpo na kosakola makambo, oyo asalelaka maji **11** to moto oyo asalelaka makambo ya nkuku to moto oyo atunaka milimo to nganga-kisi to moto oyo asololaka na bakufi. **12** Moto nyonso oyo asalaka makambo oyo, azali mbindo na miso ya Yawe; mpe ezali mpo na makambo nyonso oyo ya nkele nde Yawe, Nzambe na bino, akobengana bikolo wana liboso na bino. **13** Bosengeli kozala bato bazangi pamela liboso ya Yawe, Nzambe na bino. **14** Bikolo oyo bokobotola ezali bikolo oyo elandaka bato wana, esalelaka kindoki mpe soloka. Kasi mpo na bino, Yawe, Nzambe na bino, akoki te kopesa bino nzela ya kosala bongo. **15** Yawe, Nzambe na bino, akobimisela bino mosakoli moko lokola ngai, oyo akowuta kati na bandeko na bino; bosengeli koyoka ye. **16** Yango nde likambo oyo bosengaki epai na Yawe, Nzambe na bino, na ngomba Orebi, na mokolo ya mayangani, tango bolobaki: « Toboyi koyoka lisusu mongongo ya Yawe, Nzambe na biso, to komona lisusu

moto makasi oyo, noki te tokokufa. » **17** Yawe alobaki na ngai:
« Makambo oyo balobi ezali malamu. **18** Nakobimisa kati na
bandeko na bango mosakoli moko lokola yo; nakotia maloba na
Ngai kati na monoko na ye, mpe akoyebisa bango nyonso oyo
Ngai nakotinda ye. **19** Soki moto aboyi koyoka maloba na Ngai,
oyo mosakoli yango akoloba na Kombo na Ngai, Ngai moko
nakopesa ye etumbu. **20** Kasi soki mosakoli moko alobi ete azali
koloba na Kombo na Ngai, bongo alobi likambo moko oyo Ngai
natindi ye te to azali koloba na kombo ya banzambe mosusu,
basengeli koboma ye. **21** Tango mosusu bokoki komituna: ‹
Ndenge nini tokoki koyeba ete maloba oyo azali koloba ewuti
solo epai na Yawe te? › **22** Soki makambo oyo mosakoli alobi na
Kombo na Yawe ekokisami te to esalemi te, wana maloba yango
ewutaki na Yawe te. Mosakoli wana alobaki kaka na ndenge na
ye moko, bobanga ye te. »

19 Tango Yawe, Nzambe na bino, akobebisa bikolo oyo Ye
akopesa bino mokili na bango, tango bokobengana bango mpe
bokovanda na bamboka mpe na bandako na bango; **2** bokotia
pembeni mpo na bino, bingumba misato oyo ezali na kati-kati ya
mokili oyo Yawe, Nzambe na bino, akopesa bino mpo na kozwa.
3 Bokosala kuna banzela mpe bokokabola na biteni misato,
mokili oyo Yawe, Nzambe na bino, akopesa bino lokola libula
mpo ete moto nyonso oyo akoboma moto akoka kokima kuna. **4**
Tala makambo oyo ekoki kosala ete moto oyo abomi moninga na
ye akoka kokima kuna mpo na kobikisa bomoi na ye: ezali tango
abomi moninga na ye na nko te, moto oyo ayinaki te liboso. **5**
Ndakisa: moto oyo akei na zamba elongo na moninga na ye
mpo na kokata banzete; bongo na tango atomboli loboko na ye
mpo na kokata nzete, ebende ya epasola elongwe na esimbelo

na yango, ekweyeli moninga wana mpe ebomi ye: moto wana akoki kokima kati na moko ya bingumba wana mpo na kobikisa bomoi na ye. **6** Soki bongo te, mobukanisi makila akolanda ye na kanda, akokanga ye mpe akoboma ye soki engumba ya kokimela ezali mosika mingi. Nzokande asengelaki kokufa te, pamba te ayinaki te liboso moto oyo asilaki koboma. **7** Yango wana, napesi bino mitindo ete botia pembeni bingumba misato mpo na bino. **8** Soki Yawe, Nzambe na bino, ayeisi monene mokili na bino ndenge alakaki epai na bakoko na bino na nzela ya ndayi mpe apesi bino mokili mobimba ndenge alakaki bango, **9** mpo ete bosili kotosa mibeko nyonso oyo napesi bino lelo, mibeko ya kolinga Yawe, Nzambe na bino, mpe ya kotambola na banzela na Ye, wana bokobakisa lisusu bingumba misato na bingumba misato ya liboso. **10** Bosala bongo mpo ete makila ya moto oyo ayebi likambo te esopana te kati na mokili na bino oyo Yawe, Nzambe na bino, akopesa bino lokola libula, soki te bokomema ngambo ya makila. **11** Kasi soki moto ayini moninga na ye mpe atieli ye motambo, abundisi ye mpe abomi ye na nko, bongo akimi kati na moko ya bingumba wana, **12** bampaka ya engumba na ye bakolukisa ye, bakozongisa ye na engumba na ye mpe bakotika ye na maboko ya mobukanisi makila mpo ete aboma ye. **13** Boyokela ye mawa te. Na nzela wana nde bokolongola kati na Isalaele mabe ya kosopa makila ya moto oyo ayebi likambo te, mpo ete bozala malamu. **14** Okoki te kopusa mondelo ya moninga na yo, mondelo oyo bato oyo bayaki liboso na yo na mabele na yo bakataki kati na mokili oyo Yawe, Nzambe na bino, akopesa bino mpo ete bokamata yango. **15** Litatoli ya moto moko ekoki te mpo na kotalisa ete moto songolo abomaki moto to asalaki mabe. Bosolo ya likambo

nyonso endimamaka na litatoli ya bato mibale to misato. **16** Soki motatoli ya lokuta atelemi mpo na kofunda moto mosusu ete moto wana abomi moto; **17** bato nyonso mibale oyo bazali kowelana bakotelema na miso ya Yawe liboso ya Banganga-Nzambe mpe basambisi oyo bazali kosala mosala kati na bino na tango wana. **18** Basambisi basengeli koyekola likambo yango malamu penza. Mpe soki emonani ete motatoli akosi, apesi litatoli ya lokuta mpo na ndeko na ye; **19** bosala ye ndenge akanaki kosala ndeko na ye. Na nzela wana nde bokolongola mabe kati na bino. **20** Tango bato oyo batikali bakoyoka yango, bakobanga mpe mabe ya lolenge oyo ekotikala lisusu kosalema te kati na bino. **21** Boyokela moto ya ndenge wana mawa te! Mobeko ezali: bomoi mpo na bomoi, liso mpo na liso, linu mpo na linu, loboko mpo na loboko, lokolo mpo na lokolo.

20 Tango bokokende kobundisa banguna na bino mpe bokomona bampunda, bashar mpe mampinga ya basoda ebele koleka oyo ya bino, bobanga bango te, pamba te Yawe, Nzambe na bino, oyo abimisaki bino na Ejipito, akozala elongo na bino. **2** Tango bokobongama mpo na kokende na bitumba, Nganga-Nzambe asengeli koleka liboso ya mampinga mpe koloba na bango **3** maloba oyo: « Oh Isalaele, boyoka, awa bobongami lelo mpo na kokende na bitumba mpo na kobundisa banguna na bino; boyika mpiko! Bobanga te! Bolenga te! Bozala na somo te liboso ya banguna na bino. **4** Pamba te Yawe, Nzambe na bino, akotambola elongo na bino mpo na kobundela bino liboso ya banguna na bino mpe kopesa bino elonga. » **5** Bakonzi ya basoda basengeli koloba na mampinga: « Ezali na moko kati na bino oyo awuti kotonga ndako ya sika mpe avandi nanu kuna te? Tika ete azonga na ndako na ye noki te akoki kokufa na

bitumba, bongo moto mosusu akoya kovanda moto ya liboso na ndako yango. **6** Ezali na moto oyo awuti kolona elanga ya vino mpe nanu abuki bambuma ya liboso te? Tika ete azonga na ndako na ye noki te akoki kokufa na bitumba, bongo moto mosusu akoya kozala moto ya liboso mpo na kobuka mbuma ya liboso na elanga na ye. **7** Ezali na moto oyo awuti kotuna mwasi na libala mpe abali nanu te? Tika ete azonga na ndako, noki te akoki kokufa na bitumba mpe moto mosusu akoya kobala mwasi oyo ye atunaki na libala. » **8** Bakonzi ya basoda bakoloba lisusu: « Ezali na moto oyo azali kobanga to alembi nzoto? Tika ete azonga na ndako mpo ete alembisa te baninga na ye na bitumba. » **9** Bongo tango bakonzi ya basoda bakosilisa koloba na mampinga, bakopona bakonzi mpo na kokamba mampinga. **10** Tango bokokende kobundisa engumba moko, boyebisa bato ya engumba yango ete bamipesa bango moko na maboko na bino na kimia. **11** Soki bandimi mpe bafungoli bikuke na bango, bokosalisa bato nyonso ya engumba wana misala makasi mpe bakosalela bino. **12** Kasi soki baboyi kosala kimia elongo na bino mpe babundisi bino, bobundisa engumba wana. **13** Tango Yawe, Nzambe na yo, akokaba engumba wana na maboko na yo, okoboma na mopanga bato nyonso oyo bazali kati na yango. **14** Kasi bokoki kozwa mpo na bino lokola bomengo ya bitumba: basi, bana, bibwele mpe biloko nyonso oyo ezali kati na engumba. Boye bokosalela bomengo ya bitumba oyo ekowuta epai ya banguna na bino oyo Yawe, Nzambe na bino, akokaba na maboko na bino. **15** Ezali ndenge wana nde bokosala bingumba nyonso oyo ezali mosika na bino, bingumba oyo ezali te kati na mokili oyo bokozwa. **16** Kasi mpo na bingumba ya bikolo oyo Yawe, Nzambe na yo,

akopesa yo lokola libula, kotika ata eloko moko te na bomoi.
17 Bebisa bango nyonso: bato ya Iti, bato ya Amori, bato ya
Kanana, bato ya Perizi, bato ya Evi mpe bato ya Yebusi, ndenge
Yawe, Nzambe na yo, atindaki yo **18** mpo ete bateya yo te
kosala makambo nyonso ya nkele oyo bango basalaka mpo
na lokumu ya banzambe na bango; noki te okosala masumu
liboso ya Yawe, Nzambe na yo. **19** Tango okobundisa engumba
moko tango molayi mpo na kobotola yango, okoki kosimba
epasola te mpo na kokata banzete ya engumba yango, pamba te
okoki kolia bambuma na yango; kokata yango te. Boni, banzete
ekomi bato mpo ete obundisa yango? **20** Kasi okoki nde kokata
banzete oyo oyebi ete ebotaka mbuma te mpo na kosala na
yango bibundeli kino engumba yango ekokweya.

21 Soki kati na mokili oyo Yawe, Nzambe na bino, akopesa bino
mpo na kozwa, bakuti moto akufa alali na elanga, bongo moto
oyo abomaki ye ayebani te, **2** bampaka mpe basambisi na bino
basengeli kobima mpo na komeka molayi, kobanda na esika oyo
ebembe ezali kino na bingumba ya zingazinga, **3** mpo na koyeba
engumba oyo eleki pene. Bongo bampaka ya engumba yango
bakozwa mwana ngombe ya mwasi oyo nanu basaleli mosala te
mpe nanu bakangi ekangiseli na kingo te; **4** bakomema mwana
ngombe yango ya mwasi na lubwaku oyo, kati na yango, basala
nanu mosala ya bilanga te mpe balona nanu ata eloko moko
te, na esika oyo mayi ezali kotiola. Ezali kuna nde bampaka
bakobuka yango kingo. **5** Banganga-Nzambe, bana mibali ya
Levi, bakopusana; pamba te ezali bango nde Yawe, Nzambe na
bino, apona mpo na kosala mosala na Ye, mpo na kopambola
bato na Kombo na Yawe mpe mpo na kokata makambo tango
nyonso kowelana mpe kozokisana ezali. **6** Bongo bampaka

ya engumba yango bakosukola maboko na bango na likolo ya mwana ngombe ya mwasi oyo bakobuka kingo na lubwaku **7** mpe bakoloba: « Maboko na biso esopaki makila oyo te, mpe miso na biso emonaki te tango likambo yango esalemaki. **8** Eh Yawe, ndima kolimbisa masumu ya Isalaele, bato na Yo, oyo osikolaki. Kotangela bango ngambo te ya makila ya moto oyo ayebi likambo te. » Boye, Yawe akolimbisa bango mpo na makila oyo etangaki. **9** Na nzela wana nde bokolongola, kati na bino, ngambo ya kosopa makila ya moto oyo ayebi likambo te wana bokosala likambo ya bosembo na miso ya Yawe. **10** Tango bokokende kobundisa banguna na bino, bongo Yawe, Nzambe na bino, akabi bango na maboko na bino mpe bokangi ndambo ya bato; **11** soki bomoni mwasi ya kitoko kati na bango mpe moko kati na bino asepeli na ye, akoki solo kobala ye. **12** Boye mobali oyo asepeli kobala mwasi yango akokotisa ye kati na ndako na ye, mpe mwasi yango akomikokola suki ya moto na ye, akomikata manzaka na ye; **13** akotia pembeni bilamba oyo alataki tango bakangaki ye mpe akovanda na ndako ya mobali yango. Sima na ye kolela tata mpe mama na ye sanza mobimba, mobali yango akosangisa na ye nzoto mpe akokoma mobali na ye; bongo ye akokoma mwasi ya mobali yango. **14** Soki mobali asepeli lisusu na mwasi yango te, akotika ye kokende na esika nyonso oyo alingi; akoki te koteka ye to kokomisa ye lokola mowumbu, pamba te asambwisaki ye. **15** Soki mobali azali na basi mibale, bongo alingaka moko koleka mosusu, mpe bango mibale baboteli ye bana, kasi mwana ya liboso azali mwana mobali ya mwasi oyo ye alingaka mingi te; **16** tango akokabola bozwi na ye lokola libula epai ya bana na ye ya mibali; akoki te kokomisa mwana ya liboso, mwana mobali ya mwasi oyo ye

alingaka koleka na esika ya mwana mobali ya mwasi oyo ye alingaka mingi te. **17** Kasi akozwa mwana mobali ya mwasi oyo ye alingaka mingi te lokola mwana ya liboso mpe akopesa ye biteni mibale ya biloko nyonso oyo azali na yango. Mwana mobali wana azali elembo ya liboso ya bokasi ya tata na ye, boye asengeli kozwa makoki nyonso oyo ebongi na mwana ya liboso. **18** Soki moto azali na mwana oyo azali moto makasi mpe motomboki, oyo atosaka te ezala tata to mpe mama na ye, mpe ayokelaka bango te ata soki bapesi ye etumbu, **19** tata mpe mama na ye bakokanga ye mpe bakomema ye epai ya bampaka na ekuke ya engumba na bango. **20** Bakoloba na bampaka ya engumba: « Mwana na biso oyo azali moto makasi mpe motomboki, atosaka biso te, azali lokoso mpe molangwi masanga. » **21** Boye bato nyonso ya engumba na ye bakobamba ye mabanga kino akokufa. Na nzela wana nde bokolongola mabe kati na bino. Tango bana nyonso ya Isalaele bakoyoka yango, bakobanga. **22** Soki moto asali mabe oyo esengi ete bapesa ye etumbu ya kufa, bongo badiembiki nzoto na ye na nzete, **23** ebembe na ye ekowumela te butu mobimba na nzete wana; bosengeli kokunda yango kaka na mokolo wana, pamba te moto nyonso oyo badiembiki na nzete azali na se ya bilakeli mabe ya Nzambe. Bosengeli te kokomisa mbindo mokili oyo Yawe, Nzambe na bino, apesi bino lokola libula.

22 Soki omoni meme to ngombe ya ndeko na yo ezali koyengayenga, kotala yango pamba te, kasi kanga yango mpe zongisa yango epai ya nkolo na yango. **2** Soki ndeko yango avandaka pembeni na yo te to oyebi ye te, mema yango na ndako na yo mpe bomba yango kino akoya koluka yango, bongo okozongisela ye yango. **3** Okosala ndenge moko soki omoni

ane ya ndeko na yo to kazaka na ye to eloko mosusu oyo ye abungisi. Kotala yango na pamba te. **4** Soki omoni ane ya ndeko na yo to ngombe na ye ekweyi na nzela, kotala yango na pamba te; osalisa ndeko na yo mpo na kotelemisa yango. **5** Mwasi akoki kolata bilamba ya mibali te to mpe mobali akoki te kolata bilamba ya basi, pamba te Yawe, Nzambe na bino, ayinaka moto nyonso oyo asalaka makambo ya ndenge wana. **6** Soki omoni zala ya ndeke pembeni ya nzela, ezala likolo ya nzete to na mabele, mpe mama ya ndeke evandeli bana to maki, kozwa te mama elongo na bana. **7** Osengeli kozwa bana, kasi kotika mama ete ekende mpo ete ozala moto ya esengo mpe ozala na bomoi molayi. **8** Tango okotonga ndako ya sika, kozanga te kotonga mir ya mokuse zingazinga ya motondo mpo ete omema ngambo ya makila te na ndako na yo soki moto akweyi likolo ya motondo. **9** Kolona te lolenge mibale ya nkona na elanga na yo ya vino; noki te nyonso ekokoma bule: oyo okolona mpe bambuma ya elanga na yo ya vino. **10** Okoki kosangisa te na libaya moko, ngombe mpe ane mpo na kobalola mabele. **11** Okoki kolata te bilamba oyo basala na bapwale ya meme mpe na lino. **12** Okotia basinga na basonge minei ya elamba oyo okolata. **13** Soki mobali abali mwasi mpe, sima na kosangisa na ye nzoto, asepeli na ye lisusu te, **14** alobi ete ezaleli ya mwasi yango ezali mabe, bongo apanzi ye sango ya mabe na koloba: « Nabalaki mwasi oyo, kasi tango nasangisi na ye nzoto, namoni ete ayebaki nzoto ya mibali, » **15** wana tata mpe mama ya mwana mwasi, basengeli kolakisa epai na bampaka, na bikuke ya engumba, bilembo oyo ezali kolakisa ete mwana na bango ya mwasi ayebaki nzoto nanu ya mibali te. **16** Tata ya mwana mwasi akoloba na bampaka: « Nabalisaki mwana na ngai ya mwasi na

mobali oyo, kasi asepeli na ye lisusu te; **17** amoni ete ezaleli ya mwana na ngai ya mwasi ezali malamu te, yango wana alobi: ‹ Mwana mwasi oyo ayebaki nzoto ya mibali. › Kasi tala bilembo oyo ezali kolakisa ete mwana na ngai ya mwasi ayebaki nanu nzoto ya mibali te. » Boye baboti ya mwana mwasi bakofungola elamba liboso ya bampaka ya engumba, **18** mpe bampaka ya engumba bakozwa mobali yango mpe bakopesa ye etumbu: **19** bakofutisa ye lomande ya mbongo ya bibende ya palata, nkama moko, mpe bakopesa yango epai ya tata ya mwana mwasi, pamba te mobali oyo asambwisi elenge mwasi ya Isalaele oyo ayebaki nanu nzoto ya mibali te mpe akokoba kozala mwasi na ye: akoki kokabwana na ye te mikolo nyonso ya bomoi na ye. **20** Kasi soki makambo oyo bafundeli ye ezali ya solo, mpe ezali ata na elamba moko te oyo ezali kotalisa ete ayebaki nanu nzoto ya mibali te, **21** esengeli bamema ye libanda ya ndako ya tata na ye, mpe kuna bato ya engumba na ye bakobamba ye mabanga kino akokufa: asalaki likambo ya soni kati na Isalaele na kosalaka kindumba tango azalaki na ndako ya tata na ye. Na nzela wana nde bosengeli kolongola mabe kati na bino. **22** Soki bakangi mobali azali kosangisa nzoto na mwasi ya mobali mosusu, bango nyonso mibale basengeli kokufa. Na nzela wana nde bosengeli kolongola mabe kati na Isalaele. **23** Soki kati na engumba mobali moko akutani na elenge mwasi oyo ayebi nanu nzoto ya mibali te bongo asangisi na ye nzoto, nzokande elenge mwasi yango azali na mobali oyo alingi kobala ye, **24** bokomema bango mibale na ekuke ya engumba wana mpe kobamba bango mabanga kino bakokufa. Bokoboma mwana mwasi, pamba te azalaki kati na engumba kasi agangaki te mpo ete baya kosunga ye; bokoboma mobali, pamba te asangisaki nzoto na makasi

na mwasi ya mobali mosusu. Na nzela wana nde bosengeli kolongola mabe kati na bino. **25** Soki mobali akoti na zamba na mwasi oyo ayebi nanu nzoto ya mibali te mpe asangisi na ye nzoto na makasi, nzokande mwasi yango azali na mobali oyo alingi kobala ye, kaka mobali oyo asali likambo wana nde asengeli kokufa. **26** Bokosala likambo moko te epai ya mwana mwasi, pamba te asali lisumu moko te oyo ekoki komema ye na kufa. Likambo oyo ekokani na moto oyo abundisi moninga na ye mpe abomi ye. **27** Pamba te mobali wana akutanaki na mwasi wana na zamba, mpe mwana mwasi wana akokaki koganga na ndenge nyonso alingi, kasi moto moko te akokaki komonana kuna mpo na kosunga ye. **28** Soki mobali akutani na elenge mwasi, oyo ayebi nanu nzoto ya mibali te mpe azali te na mobali oyo alingi kobala ye, asangisi na ye nzoto na makasi, mpe bomoni bango; **29** mobali wana asengeli kofuta mbongo ya bibende ya palata, tuku mitano epai ya tata ya elenge mwasi, asengeli kobala elenge mwasi yango; pamba te asangisi na ye nzoto na makasi: akoki kokabwana na ye te mikolo nyonso ya bomoi na ye. **30** Mwana mobali moko te akoki kobala mwasi ya tata na ye, noki te akosambwisa mbeto ya tata na ye.

23 Mobali moko te oyo baboma mokongo to balongola nzoto ya mibali akoki kokota na lisanga ya Yawe. **2** Mwana makangu moko te to bakitani na ye bakoki kokota na lisanga ya Yawe ata sima na milongo zomi. **3** Moto moko te ya Amoni to ya Moabi to bakitani na bango bakoki kokota na lisanga ya Yawe ata sima na milongo zomi. **4** Pamba te bayaki te koyamba bino na mapa mpe na mayi na nzela na bino tango bobimaki na Ejipito; mpe bazwaki Balami, mwana mobali ya Beori, moto ya Petori, wuta na mokili ya Mezopotami, mpo ete alakela bino mabe. **5**

Kasi Yawe, Nzambe na bino, ayokaki Balami te mpe abongolaki elakeli mabe lipamboli mpo na bino, pamba te Yawe, Nzambe na bino, alingi bino. **6** Tango nyonso bokozala na bomoi, bokoki te kosala boyokani ya kimia elongo na bango. **7** Bokoki te komona bato ya Edomi lokola bato ya mbindo, pamba te bazali bandeko na bino. Bokoki te komona bato ya Ejipito lokola bato ya mbindo, pamba te bovandaki kati na mokili na bango lokola bapaya. **8** Bakitani na bango, kobanda na molongo ya misato, nde bakoki kokota na lisanga ya Yawe. **9** Tango bokotonga milako mpo na kobundisa banguna na bino, bozala mosika na eloko nyonso oyo ezali mbindo. **10** Soki mobali moko kati na bino azali mbindo, pamba te abimisaki mayi ya mibali na butu, asengeli kokende libanda ya molako mpe kovanda kuna. **11** Kasi na pokwa, na tango moyi elalaka, asengeli komisukola nzoto mpe kozonga na molako. **12** Bokopona esika moko na libanda ya molako, mpo na kosala zongo. **13** Moto na moto, kati na bisalelo na ye, asengeli kozala na pawu ya moke mpo na kotimola mabele; mpe soki akei kosala zongo inene, akotimola mwa libulu mpe akokunda nyei na ye. **14** Pamba te Yawe, Nzambe na bino, atambolaka kati na molako na bino mpo na kobatela bino mpe kokangola bino na maboko ya banguna na bino. Molako na bino esengeli kozala bule mpo ete akoka komona te eloko moko ya mbindo kati na bino mpe apesa bino mokongo te. **15** Soki mowumbu ayei kobombama epai na yo, kozongisa ye te na maboko ya nkolo na ye. **16** Tika ete awumela epai na yo, na esika nyonso oyo alingi, mpe na engumba nyonso oyo aponi; konyokola ye te. **17** Kati na bana ya Isalaele, azala mobali to mwasi, moko te asengeli komipesa na kindumba ya bule. **18** Bosengeli te kokotisa na Tempelo ya Yawe, Nzambe na bino, lifuti ya mwasi

ya ndumba to ya mobali ya ndumba, mpo na kokokisa ndayi ya lolenge nyonso, pamba te Yawe, Nzambe na bino, amonaka bango nyonso mibale nkele. **19** Okoki te kozwa mileki epai ya ndeko na yo tango odefisi ye mosolo, bilei to eloko mosusu oyo ekoki kobota mileki. **20** Okoki kozwa mileki epai ya mopaya, kasi epai ya ndeko na yo moto ya Isalaele te; mpo ete Yawe, Nzambe na bino, apambola bino na misala nyonso oyo maboko na bino ekosala kati na mokili oyo bokokota mpo na kozwa. **21** Soki olapi ndayi epai na Yawe, Nzambe na yo, kowumela te mpo na kokokisa yango; noki te Yawe, Nzambe na yo, akotuna yo yango mpe ekozala lisumu mpo na yo. **22** Kasi soki oboyi na yo kolapa ndayi, okomema ngambo te. **23** Likambo nyonso oyo bibebu na yo ekobimisa, osengeli kosalela yango, pamba te olapaki ndayi epai na Yawe, Nzambe na yo, na monoko na yo moko mpe wuta na mokano ya motema na yo. **24** Soki okoti na elanga ya vino ya moninga na yo, okoki kolia bambuma nyonso oyo olingi, kasi kotia eloko moko te na kitunga na yo. **25** Soki okoti na elanga ya ble ya moninga na yo, okoki kobuka ble na maboko, kasi kosalela mbeli te.

24 Soki mobali abali mwasi mpe, sima na mikolo, asepeli na ye lisusu te mpo ete amoni eloko moko ya mabe kati na ye, tika ete akoma mokanda ya koboma libala mpe apesa ye yango; bongo na sima, abimisa ye na ndako na ye. **2** Sima na kobima na ndako ya mobali wana, mwasi yango akoki kobala mobali mosusu. **3** Mpe soki esali ete mobali oyo ya mibale mpe asepeli na ye lisusu te, tika ete ye mpe akokoma mokanda mpo na koboma libala mpe apesa ye yango, bongo na sima, abimisa ye na ndako na ye; to soki esali ete mobali oyo ya mibale akufi, **4** boye mobali na ye ya liboso, oyo abenganaki ye na libala, akoki

lisusu te kozongisa ye na libala, pamba te mwasi yango akomi mbindo liboso na ye: kozongisa ye lisusu na libala ezali likambo ya nkele na miso ya Yawe. Boyeisa lisumu te na mokili oyo Yawe, Nzambe na bino, akopesa bino lokola libula. **5** Soki mobali abali sika, bakoki te kotinda ye na bitumba to kopesa ye mosala songolo; akozala na bonsomi mobu mobimba mpo ete avanda na ndako na ye mpo na kosepelisa mwasi oyo asili kobala. **6** Bokanga te lokola ndanga, mabanga mibale oyo moninga anikaka na yango ble: mingi koleka libanga oyo ya moke, pamba te kosala bongo ezali lokola kokanga ye nzela oyo abikelaka. **7** Soki moto moko ya Isalaele ayibi ndeko na ye ya Isalaele mpe akomisi ye mowumbu to ateki ye, basengeli koboma moto wana. Na nzela wana nde bosengeli kolongola mabe kati na bino. **8** Mpo na makambo oyo etali bokono ya maba, bosala keba ete bosalela malamu malako nyonso oyo Banganga-Nzambe, ba-oyo bazali Balevi, bapesaki bino. Bosengeli kotosa malamu makambo oyo natindaki bango. **9** Bobosana te makambo oyo Yawe, Nzambe na bino, asalaki epai ya Miriami, na nzela, sima na bino kobima na Ejipito. **10** Soki odefisi eloko epai ya moninga na yo, kokota te na ndako na ye mpo na kozwa ndanga. **11** Vanda kaka na libanda kino moto oyo adefaki epai na yo akomemela yo ndanga. **12** Soki moto yango azali mobola, kokende kolala te na ndanga oyo asimbisaki yo mpo na niongo. **13** Okozongisela ye ndanga na ye ya kazaka ye, na pokwa, mpo ete alala na yango. Bongo, ye akopambola yo; mpe ekozala mpo na yo likambo ya sembo na miso ya Yawe, Nzambe na yo. **14** Konyokola te moto ya mosala oyo azali mobola to moto akelela: azala ndeko na yo moto ya Isalaele to mopaya oyo azali kovanda kati na moko ya bingumba na yo. **15** Pesa ye lifuti na

ye ya mokolo na mokolo na pokwa, pamba te azali mobali mpe atiaka elikya na lifuti yango, noki te akoganga epai na Yawe na tina na yo mpe okosala lisumu. **16** Bakoboma batata te mpo na bana na bango to mpe bakoboma bana te mpo na batata na bango; bakoboma moto na moto mpo na masumu na ye moko. **17** Bokoki te kokata na ndenge ya mabe, makambo mpo na mopaya to mpo na mwana etike; to kokamata kazaka ya mwasi oyo akufisa mobali lokola ndanga. **18** Bobosana te ete bino mpe bozalaki bawumbu na Ejipito; mpe Yawe, Nzambe na bino, asikolaki bino kuna. **19** Tango bokobuka mbuma na bilanga na bino, soki bobosani liboke ya ble, bozonga te mpo na kozwa yango; botika yango mpo na mopaya, mpo na mwana etike mpe mpo na mwasi oyo akufisa mobali mpo ete Yawe, Nzambe na bino, apambola bino na misala nyonso oyo maboko na bino ekosala. **20** Tango bokoningisa bambuma ya olive na banzete na yango, bobuka te oyo ekotikala na bitape; botika yango mpo na bapaya, bana bitike mpe mpo na basi bakufisa mibali. **21** Tango bokobuka bambuma na bilanga na bino ya vino, bokozongela te kobuka na mbala ya mibale. Botika oyo ekotikala mpo na mopaya, mpo na mwana etike mpe mpo na mwasi oyo akufisa mobali. **22** Bokanisa ete bozalaki bawumbu na Ejipito. Yango wana natindi bino kotosa mibeko oyo.

25 Soki bato bazali kowelana, bakomema likambo na bango na esambiselo, mpe basambisi bakokata likambo yango: bakolongisa moto oyo ayebi likambo te mpe bakokweyisa moto oyo asali mabe. **2** Bongo soki esengi ete babeta moto oyo asali mabe fimbu, basambisi bakolalisa ye na mabele mpe bakobetisa ye fimbu na miso na bango; bakobetisa ye motango ya bafimbu oyo ekoki na mabe oyo asali. **3** Kasi bakoki te kobeta ye bafimbu

koleka tuku minei. Soki babeti ye fimbu koleka tuku minei, ndeko
na bino akosambwa na miso na bino. **4** Osengeli te kokanga
monoko ya ngombe oyo ezali konika bambuma. **5** Soki bandeko
mibali bazali kovanda elongo, mpe moko kati na bango akufi
kasi atiki mwana te, mwasi oyo akufisi mobali akoki te kobala
na libota mosusu; semeki na ye asengeli kozwa ye na libala
mpo na kokokisa epai na ye mokumba ya kisemeki. **6** Mwana
mobali ya liboso oyo mwasi yango akobota akozwa kombo ya
ndeko mobali oyo akufa mpo ete kombo na ye ebunga te kati na
Isalaele. **7** Soki mobali yango aboyi kobala semeki na ye ya
mwasi, semeki yango ya mwasi akokende epai ya bampaka,
na ekuke ya engumba, mpe akoloba na bango: « Semeki na
ngai aboyi kobatela kombo ya ndeko na ye kati na Isalaele,
aboyi kokokisa mokumba na ye ya kisemeki epai na ngai. » **8**
Boye, bampaka ya engumba wana bakobengisa mobali yango
mpe bakoloba na ye. Soki akobi kaka koboya kobala semeki
na ye, **9** semeki yango akopusana pembeni na ye na miso ya
bampaka, akolongola ye lokolo moko ya sandale, akobwakela
ye soyi na elongi, mpe akoloba na ye: « Tala ndenge basengeli
kosala moto oyo aboyi kotonga ndako ya ndeko na ye ya mobali.
» **10** Boye, kati na Isalaele, bakobanda kobenga bakitani ya
moto wana « bana ya moto oyo balongola sandale. » **11** Soki
mibali bazali kobunda, bongo mwasi moko apusani mpo na
kokangola mobali na ye na loboko ya moto oyo azali kobeta ye,
mpe soki mwasi yango asemboli loboko na ye mpe akangi nzoto
ya mibali ya moto oyo azali kobeta mobali na ye, **12** bokokata
loboko na ye. Bokoyokela ye mawa te. **13** Okoki te kozala na
bimekelo mibale ya kilo ekesana kati na saki na yo: moko eleki
kilo mpe mosusu eleki pepele. **14** Okoki te kozala na ndako na

yo na bikolo mibale ekesana mpo na kotanga na yango biloko:
moko ya monene mpe mosusu ya moke. **15** Osengeli kozala na
bimekelo mpe bikolo ya kotangela ya malamu mpe ya sembo,
mpo ete owumela mikolo ebele kati na mokili oyo Yawe, Nzambe
na yo, akopesa yo. **16** Pamba te Yawe, Nzambe na yo, amonaka
nkele, moto nyonso oyo asalaka makambo wana, moto nyonso
oyo asalaka makambo ya sembo te. **17** Bobosana te makambo
oyo bato ya Amaleki basalaki bino tango bobimaki na Ejipito: **18**
tango bolembaki nzoto mpe bosilaki makasi, babimelaki bino
na pwasa na mobembo na bino mpe babomaki bato nyonso
oyo bazalaki na sima; babangaki Nzambe te. **19** Tango Yawe,
Nzambe na bino, akopesa bino bopemi liboso ya banguna
nyonso oyo bazingeli bino kati na mokili oyo Yawe, Nzambe
na bino, akopesa bino mpo na kozwa lokola libula, bosengeli
koboma bato ya Amaleki mpo ete botikala lisusu te kokanisa
bango kati na mokili. Bobosana te kosala likambo yango.

26 Tango bokokota na mokili oyo Yawe, Nzambe na bino,
akopesa bino lokola libula, tango bokozwa yango mpe bokovanda
kuna, **2** moko na moko kati na bino akozwa ndambo ya bambuma
ya liboso ya biloko nyonso oyo akozwa na mabele ya mokili oyo
Yawe, Nzambe na bino, akopesa bino; akotia yango na kitunga
mpe akokende na esika oyo Yawe, Nzambe na bino, akopona
mpo na kotia Kombo na Ye. **3** Akoloba na Nganga-Nzambe
oyo akozala na mosala na tango wana: « Natatoli lelo liboso ya
Yawe, Nzambe na yo, ete nakomi na mokili oyo Yawe alakaki
kopesa na bakoko na biso na nzela ya ndayi. » **4** Nganga-
Nzambe akozwa kitunga na maboko na ye mpe akokitisa yango
liboso ya etumbelo ya Yawe, Nzambe na bino. **5** Bongo okoloba
liboso ya Yawe, Nzambe na yo: « Koko na ngai azalaki moto ya

Arami oyo azalaki koyengayenga; akendeki na Ejipito na bato moke, awumelaki kuna mpe akomaki ekolo monene, ekolo ya nguya mpe ya bato ebele. **6** Kasi bato ya Ejipito banyokolaki biso, bayokisaki biso pasi mpe bapesaki biso misala makasi. **7** Boye togangaki epai na Yawe, Nzambe ya bakoko na biso. Wana ayokaki mingongo na biso, amonaki mawa, pasi mpe minyoko na biso; **8** Yawe abimisaki biso na Ejipito na somo makasi, na bilembo minene mpe na bikamwa, na nzela ya loboko na Ye ya nguya mpe esembolama. **9** Amemaki biso na esika oyo mpe apesaki biso mokili oyo, mokili oyo ezali kobimisa miliki mpe mafuta ya nzoyi. **10** Sik'oyo oh Yawe, tala, namemi bambuma ya liboso ya mabele oyo opesaki ngai. » Sima na yango, okotia kitunga liboso ya Yawe, Nzambe na yo, mpe okogumbama liboso na Ye. **11** Boye, na biloko nyonso ya malamu oyo Yawe, Nzambe na yo, akopesa yo mpe bandeko na yo; okosepela na yango elongo na Balevi mpe bapaya oyo bazali kati na bino. **12** Na mobu nyonso ya misato, mobu ya eteni ya zomi, tango okosilisa kotia pembeni eteni ya zomi ya biloko nyonso oyo okozwa, okopesa yango epai ya Balevi, epai ya bapaya, epai ya bana bitike mpe epai ya basi bakufisa mibali; mpo ete balia yango na bingumba na yo mpe batonda. **13** Bongo okotatola maloba oyo epai na Yawe, Nzambe na yo: « Nalongolaki kati na ndako na ngai eteni ya bule mpe napesi yango epai ya Balevi, bapaya, bana bitike mpe basi bakufisa mibali, kolanda makambo nyonso oyo otindaki ngai. Napengwaki te na mitindo na Yo mpe nabosanaki yango te. **14** Naliaki ata eteni moko te ya bule tango nazalaki na matanga, nalongolaki eloko moko te kati na yango tango nazalaki mbindo mpe nabonzaki eloko moko te kati na yango epai ya bakufi. Natosaki Yawe, Nzambe na ngai, mpe

nasalaki makambo nyonso oyo otindaki ngai. **15** Tala wuta likolo,
esika na Yo ya bule epai wapi ovandaka, mpe pambola Isalaele,
bato na Yo, mpe mokili oyo opesaki biso ndenge olakaki yango
epai ya bakoko na biso na nzela ya ndayi, mokili oyo ezali
kobimisa miliki mpe mafuta ya nzoyi. » **16** Lelo, Yawe, Nzambe
na yo, apesi yo mitindo ete osalela malamu bikateli mpe mibeko
oyo; batela yango malamu na motema na yo mobimba mpe
na molimo na yo mobimba. **17** Lelo, ondimi ete Yawe azali
Nzambe na yo; ndenge opesaki elaka ete okotosa Ye, okobatela
mibeko na Ye nyonso mpe okosala makambo nyonso oyo Ye
akotinda yo. **18** Lelo mpe, Yawe andimi ete ozala ekolo na Ye
penza, ndenge alakaki yo mpe ndenge apesaki yo mitindo ete
otosa mibeko na Ye nyonso. **19** Na bongo, Yawe, Nzambe na
yo, akokomisa yo monene koleka bikolo nyonso oyo Ye akela;
akopesa yo lokumu, nkembo na Kombo na Ye. Okozala libota ya
bule mpo na Yawe, Nzambe na yo, ndenge alakaki yango.

27 Moyize mpe bampaka ya Isalaele bapesaki mitindo oyo
epai ya bato: « Bobatela mitindo nyonso oyo nalingi kopesa bino
lelo. **2** Tango bokokatisa Yordani mpo na kokota na mokili oyo
Yawe, Nzambe na bino, akopesa bino, bokotelemisa ndambo ya
mabanga minene mpe bokopakola yango pembe. **3** Bokokoma
na likolo na yango, maloba nyonso ya mobeko tango bokosilisa
kokatisa Yordani mpo na kokota na mokili oyo Nzambe na bino
akopesa bino, mokili oyo ezali kobimisa miliki mpe mafuta ya
nzoyi, ndenge kaka Yawe, Nzambe ya bakoko na bino, alakaki
bino. **4** Mpe tango bokosilisa kokatisa Yordani, bokotelemisa
mabanga yango na ngomba Ebali ndenge natindi bino yango lelo,
mpe bokopakola yango pembe. **5** Kuna, bokotonga etumbelo
ya mabanga mpo na Yawe, Nzambe na bino. Bokosalela ata

esalelo moko te ya ebende. **6** Bokotonga na mabanga balokota
na bilanga etumbelo mpo na Yawe, Nzambe na bino, mpe
bokobonza na likolo na yango bambeka ya kotumba. **7** Na likolo
ya etumbelo yango, bokobonza bambeka ya boyokani; bokolia
yango kaka na esika wana mpe bokosepela na miso ya Yawe,
Nzambe na bino. **8** Bokokoma na konguluta maloba nyonso ya
mobeko oyo na likolo ya mabanga oyo botelemisi. » **9** Sima
na yango, Moyize mpe Banganga-Nzambe oyo bazali Balevi
balobaki na lisanga mobimba ya Isalaele: « Oh Isalaele, bovanda
kimia mpe boyoka! Bokomi lelo libota ya Yawe, Nzambe na
bino. **10** Botosa Yawe, Nzambe na bino, mpe bosalela mitindo
mpe bikateli na Ye oyo nalingi kopesa bino lelo. » **11** Kaka
na mokolo wana, Moyize apesaki mitindo oyo epai na bato:
12 « Tala mabota oyo ekotelema na ngomba Garizimi mpo na
kopambola bato tango bokokatisa Yordani: libota ya Simeoni, ya
Levi, ya Yuda, ya Isakari, ya Jozefi, mpe ya Benjame. **13** Mpe
tala mabota oyo ekotelema na ngomba Ebali mpo na kolakela
bato mabe: libota ya Ribeni, ya Gadi, ya Aseri, ya Zabuloni, ya
Dani mpe ya Nefitali. » **14** Balevi bakoloba epai ya bana nyonso
ya Isalaele maloba oyo na mongongo makasi: **15** « Alakelama
mabe, moto nyonso oyo akosala nzambe ya ekeko na libanga,
na nzete to na ebende banyangwisa na moto, mpo na kotia
yango na esika ya sekele! Yawe amonaka lokola biloko ya nkele,
banzambe ya bikeko oyo bato ya misala ya maboko basalaka! »
Bato nyonso bakozongisa: « Amen! » **16** « Alakelama mabe,
moto nyonso oyo akosambwisa tata na ye to mama na ye! »
Bato nyonso bakozongisa: « Amen! » **17** « Alakelama mabe,
moto nyonso oyo akopusa libanga oyo batie lokola mondelo
na mabele ya moninga na ye! » Bato nyonso bakozongisa: «

Amen! » **18** « Alakelama mabe, moto nyonso oyo akokamba
mokufi miso na nzela ya mabe. » Bato nyonso bakozongisa:
« Amen! » **19** « Alakelama mabe moto nyonso oyo akokata
makambo na ndenge ya mabe mpo na mopaya, mpo na mwana
etike mpe mpo na mwasi oyo akufisa mobali! » Bato nyonso
bakozongisa: « Amen! » **20** « Alakelama mabe moto nyonso oyo
akosangisa nzoto na mwasi ya tata na ye, pamba te asambwisi
mbeto ya tata na ye! » Bato nyonso bakozongisa: « Amen! »
21 « Alakelama mabe, moto nyonso oyo akosangisa nzoto na
nyama! » Bato nyonso bakozongisa: « Amen! » **22** « Alakelama
mabe, moto nyonso oyo akosangisa nzoto na ndeko na ye ya
mwasi, mwana ya tata na ye to mwana ya mama na ye! » Bato
nyonso bakozongisa: « Amen! » **23** « Alakelama mabe moto
nyonso oyo akosangisa nzoto na mama ya mwasi na ye! » Bato
nyonso bakozongisa: « Amen! » **24** « Alakelama mabe, moto
nyonso oyo akoboma moninga na ye na nkuku! » Bato nyonso
bakozongisa: « Amen! » **25** « Alakelama mabe, moto nyonso
oyo akozwa kanyaka mpo na koboma moto oyo ayebi likambo
te! » Bato nyonso bakozongisa: « Amen! » **26** « Alakelama
mabe, moto nyonso oyo akokokisa te mpe akotia te na misala,
maloba ya mibeko oyo! » Bato nyonso bakozongisa: « Amen! »

28 Soki botosi penza Yawe, Nzambe na bino, mpe bosaleli
penza mitindo na Ye oyo nazali kopesa bino lelo; Yawe, Nzambe
na bino, akotombola bino likolo ya bikolo nyonso ya mokili.
2 Tala mapamboli oyo ekopesamela bino mpe ekolanda bino
tango bokotosa Yawe, Nzambe na bino: **3** Bokopambolama na
engumba mpe bokopambolama na bilanga. **4** Mabota na bino
ekopambolama; milona na bino mpe bibwele na bino: bangombe
na bino, bameme mpe bantaba na bino ekopambolama. **5** Bitunga

na bino mpe mesa na bino oyo bosalelaka mapa ekopambolama.
6 Bokopambolama tango bokokota mpe bokopambolama tango
bokobima. **7** Yawe akosala ete banguna oyo bakotelemela bino
bakokweyisama liboso na bino; bakoya epai na bino na nzela
moko, kasi bakokima bino na banzela sambo. **8** Yawe Nzambe
akopambola bibombelo na bino ya biloko mpe akopambola
misala nyonso ya maboko na bino. Yawe Nzambe akopambola
bino na mokili oyo azali kopesa bino. **9** Yawe akokomisa bino
libota na Ye ya bule ndenge alakaki bino tango alapaki ndayi,
pamba te bokobatela mitindo ya Yawe, Nzambe na bino, mpe
bokotambola na banzela na Ye. **10** Bongo bato nyonso ya mokili
bakomona ete bozali penza bato ya Yawe mpe bakobanga
bino. **11** Yawe akotondisa bino na bozwi ebele: mabota, bibwele,
milona kati na mokili oyo alapaki ndayi epai ya bakoko na bino
ete akopesa bino. **12** Mpo na bolamu na yo, Yawe akofungola
likolo, ebombelo ya bamvula na Ye, mpo na konokisa mvula na
mokili na bino na eleko ya malamu; mpe akopambola misala
nyonso ya maboko na bino. Bikolo ebele ekodefa epai na bino,
kasi bino bokodefa ata na ekolo moko te. **13** Yawe akokomisa
bino mito, kasi mikila te; pamba te bokobatela penza mitindo
ya Yawe, Nzambe na bino, oyo nazali kopesa bino lelo mpe
bokosalela yango penza. Lokumu na bino ekozala kaka likolo,
ekokita te. **14** Kati na mitindo oyo nazali kopesa bino lelo,
bopengwa ata na moko te, mpo na kolanda banzambe mosusu
mpe kosalela yango. **15** Kasi soki botosi te Yawe, Nzambe na
bino, mpe bosaleli te mitindo mpe bikateli na Ye, oyo nazali
kopesa bino lelo, tala bilakeli mabe oyo ekokomela bino mpe
ekokanga bino: **16** Bokolakelama mabe kati na engumba mpe
bokolakelama mabe kati na bilanga. **17** Bitunga na bino mpe

mesa na bino oyo bosalelaka mapa ekolakelama mabe. **18** Mabota na bino, milona na bino, bibwele na bino: bangombe, bameme mpe bantaba ekolakelama mabe. **19** Bokolakelama mabe tango bokokota mpe bokolakelama mabe tango bokobima. **20** Kati na nyonso oyo bokosala, Yawe akotindela bino bilakeli mabe, minyoko mpe mikakatano; bongo bokowumela te mpo na kobebisama nye likolo ya mabe oyo bosalaki ya kosundola Yawe. **21** Yawe akotindela bino bokono oyo ebomaka kino akobebisa bino kati na mokili oyo bozali kokota mpo na kozwa. **22** Yawe akosilisa koboma bino na bokono ya ndenge na ndenge oyo akotindela bino: fievele, kosila nzoto, mpese. Akotinda lisusu bokono oyo ekobebisa bilanga na bino: kozanga mvula, banyama mike oyo ebebisaka milona mpe bibende. Bokono nyonso oyo ekolanda bino kino bokosila kokufa. **23** Mapata oyo ezali likolo ya mito na bino ekokoma lokola bronze mpe ekolekisa lisusu mvula te, mpe mabele oyo ezali na se ya makolo na bino ekokoma makasi lokola libende mpe ekobotisa lisusu mabele te. **24** Kati na mokili na bino, Yawe akobongola mvula mpo ete ekoma putulu mpe zelo; yango ekokweya wuta na likolo kino ekobebisa bino. **25** Yawe akosala ete banguna na bino balonga bino. Bakoya epai na bino na nzela moko mpe bino bokokima liboso na bango na banzela sambo. Bokokoma eloko ya somo na miso ya bikolo nyonso ya mokili. **26** Bibembe na bino ekokoma bilei ya bandeke nyonso mpe ya banyama ya zamba, bongo moto moko te akoya wana mpo na kobengana yango. **27** Yawe akotindela bino bokono oyo esilaka te lokola oyo atindaki na Ejipito: pota ya libumu, makwanza mpe mikusa ya nzoto. **28** Yawe akotindela bino bokono ya liboma, ya kokufa miso mpe ya mobulu na makanisi. **29** Na moyi makasi, bokotenga-tenga lokola

bakufi miso na molili. Bokolonga te na makambo nyonso oyo bokosala. Mokolo na mokolo, bakonyokola bino mpe bakoyiba bino, mpe moto moko te akomonana mpo na kokangola bino. **30** Soki moko kati na bino azwi mwasi lokola mobandami na libala, mobali mosusu nde akosangisa na ye nzoto. Mosusu akotonga ndako, kasi akovanda yango te. Mosusu akolona elanga ya vino, kasi okobuka bambuma na yango te. **31** Bakokata bakingo ya bangombe na bino na miso na bino, kasi bokolia yango te. Bakokamata ba-ane na bino na makasi, na miso na bino, kasi ekozonga epai na bino te; bakokaba epai ya banguna na bino, bameme mpe bantaba na bino; mpe moto moko te akosunga bino. **32** Bakokaba bana na bino ya mibali mpe ya basi na ekolo mosusu, mpe bokofungola miso na bino mpo na kotala mokolo na mokolo bozongi na bango, kasi bokokoka kosala ata eloko moko te. **33** Bato oyo boyebi te bakolia bambuma ya mabele na bino mpe ya misala na bino nyonso. **34** Bokobela liboma likolo ya makambo oyo miso na bino ekobanda komona. **35** Yawe akotindela bino bokono oyo ekobuka bino mabolongo, makolo; bokono oyo ekoki kobika te mpe ekopanzana banda na se ya matambe kino na mito. **36** Yawe akomema bino mpe mokonzi oyo bokopona mpo na koyangela bino, na ekolo oyo bino mpe bakoko na bino botikala nanu koyeba te. Kuna bokogumbamela banzambe mosusu: banzambe ya banzete mpe ya mabanga. **37** Bikolo nyonso epai wapi Yawe akomema bino, bakomona bakokima bino lokola eloko ya somo mpe bakobeta masapo mpo na kotiola bino. **38** Bokolona bankona ebele na bilanga, kasi bokobuka moke; pamba te mabanki ekolia bankona wana. **39** Bokosala mpe bokobongisa bilanga ya vino, kasi bokotikala te komela vino yango mpe kobuka bambuma na yango, pamba te

banyama mike oyo eliaka nzete ekobebisa yango. **40** Bokozala
na banzete ya olive na mokili na bino mobimba, kasi bokopakola
mafuta na yango te, pamba te bambuma ya olive ekokweya
liboso ete ekomela. **41** Bokozala na bana ya mibali mpe ya basi,
kasi bokobatela bango te, pamba te bakokende na bowumbu.
42 Mabanki ekolia banzete na bino nyonso mpe bambuma ya
mabele na bino. **43** Mopaya oyo avandi kati na bino akoleka
bino na lokumu tango nyonso, kasi bino bokokita se kokita; **44**
akodefisa bino, kasi bino bokokoka kodefisa ye te; akozala moto,
kasi bino bokozala mokila. **45** Tala bilakeli mabe nyonso oyo
ekokomela bino, ekolanda bino mpe ekozwa bino, ekokanga bino
kino bokobebisama; pamba te botosaki te Yawe, Nzambe na
bino, mpe bobatelaki te mitindo mpe bikateli oyo apesaki bino. **46**
Bilakeli mabe oyo ekozala elembo mpe makambo ya kokamwa
epai na bino mpe epai ya bakitani na bino mpo na libela. **47**
Mpo ete bosalelaki te Yawe, Nzambe na bino, na esengo mpe
na kosepela na tango ya bofuluki; **48** tango bokozala na nzala
mpe na posa ya komela, mpe tango bokozanga bilamba mpe
bokokelela, bokosalela banguna oyo Yawe Nzambe akotindela
bino. Akotia bino ekangiseli ya ebende na kingo kino akobebisa
bino. **49** Yawe akotindela bino na mosika, wuta na suka ya
mokili, ekolo moko oyo ezali lokola mpongo oyo ezali kopumbwa,
ekolo oyo bokososola monoko na yango te; ekobundisa bino. **50**
Bato ya ekolo yango bazali na bilongi ya kanda-kanda, batosaka
te bato oyo bazali mikolo mpe bayokelaka bilenge mawa te. **51**
Bakolia bana ya bibwele na bino mpe bambuma ya mabele na
bino, kino bakobebisa bino. Bakotikela bino ata ble te, vino ya
sika te, mafuta te, ata bana ngombe na bino te, ata bana meme
na bino te mpe ata bantaba na bino te kino bokobebisama.

52 Bakozingela bingumba na bino nyonso kati na mokili na
bino kino bamir na bino ya milayi mpe ya makasi oyo botielaka
mitema ekokweya. Bakozingela bingumba nyonso kati na mokili
oyo Yawe, Nzambe na bino, apesi bino. **53** Mpo na pasi oyo
banguna na bino bakomonisa bino tango bakozingela bino,
bokolia bana na bino, bokolia misuni ya bana na bino ya mibali
mpe ya basi oyo Yawe, Nzambe na bino, apesi bino. **54** Mobali
ya malamu koleka kati na bino, oyo ayokelaka bato mawa,
akoyokela lisusu moto mawa te: ezala ndeko na ye to mwasi
oyo ye alingaka to bana na ye oyo batikali. **55** Akopesa na
moto moko te kati na bango mosuni ya bana na ye oyo akozala
kolia. Yango kaka nde bilei akotikala na yango mpo na pasi
oyo banguna na bino bakomonisa bino na tango bakozingela
bino na bingumba na bino nyonso. **56** Mwasi ya malamu koleka
kati na bino, oyo ayokelaka bato mawa, oyo aleki kitoko mpe
amonanaka lokola nde matambe na ye enyataka mabele te,
akotala na etaleli ya mabe mobali oyo ye alingaka, mwana na ye
ya mobali to ya mwasi, **57** mwana oyo awuti kobima na libumu
na ye, mpe bana oyo ye moko aboti; pamba te akoluka kolia
bango na nkuku, na tango oyo banguna na bino bakozingela
bino, mpe na tango ya pasi oyo banguna na bino bakomonisa
bino kati na bingumba na bino. **58** Tango bosaleli te maloba
nyonso ya mibeko oyo ekomami na buku oyo mpe botosi te
Kombo ya lokumu mpe ya somo, Yawe, Nzambe na bino; **59**
Yawe akotindela bino mpe bakitani na bino bitumbu ya somo:
bapota minene oyo esilaka te mpe bokono ya makasi oyo esilaka
te. **60** Akotindela bino bitumbu nyonso ya Ejipito, oyo bozalaki
kobanga mpe yango ekotingama na bino. **61** Yawe akotindela
bino lisusu lolenge nyonso ya bokono mpe bapota oyo ekomami

te kati na buku oyo ya Mobeko, kino bokobebisama. **62** Bino oyo
bozalaki ebele lokola minzoto na likolo, bokotikala kaka moke;
pamba te botosaki te Yawe, Nzambe na bino. **63** Ndenge kaka
Yawe asepelaki kosalela bino bolamu mpe mpo na kokomisa
bino ebele, ndenge wana mpe akosepela koboma bino mpe
kobebisa bino; akopikola bino na mokili oyo bozali kokota mpo
na kozwa yango. **64** Boye, Yawe akopanza bino kati na bikolo
nyonso ya mokili mobimba. Kuna bokogumbamela banzambe
mosusu: banzambe ya nzete mpe ya mabanga oyo bino mpe
bakoko na bino boyebaki te. **65** Kati na bikolo wana, bokozala
na kimia te, bokozala na esika te ya kopemisa matambe ya
makolo na bino. Kuna Yawe akokomisa bino motema likolo-
likolo, miso elemba mpe nzoto elemba. **66** Bokowumela na
bomoi oyo ezanga elikya, oyo etonda na kobanga, butu mpe
moyi, mpe bokoyeba te ndenge nini bomoi na bino ekosuka. **67**
Na tongo, bokoloba: « Pokwa ekokoma tango nini? » Mpe na
pokwa, bokoloba: « Tongo ekotana tango nini? » Pamba te somo
ekotonda na mitema na bino mpo na makambo nyonso oyo miso
ekomona. **68** Yawe Nzambe akozongisa bino na bamasuwa na
Ejipito, na mokili oyo nalobaki na bino ete bokomona yango
lisusu te. Mpe kuna, bokomiteka bino moko epai ya banguna na
bino lokola bawumbu ya mibali mpe ya basi, kasi moto moko te
akosomba bino.

29 Tala maloba ya boyokani oyo Yawe atindaki Moyize kosala
elongo na bana ya Isalaele na etando ya Moabi, na likolo ya
boyokani oyo asalaki na bango na ngomba Orebi. **2** Moyize
abengisaki bana nyonso ya Isalaele mpe alobaki na bango: «
Miso na bino emonaki makambo nyonso oyo Yawe asalaki na
Ejipito epai ya Faraon, epai ya basali na ye nyonso mpe kati

na mokili na ye mobimba. **3** Na miso na bino moko, bomonaki komekama monene, bilembo minene mpe bikamwa. **4** Kasi kino na mokolo ya lelo, Yawe apesaki bino te mayele mpo na kososola to miso mpo na komona to matoyi mpo na koyoka. **5** Na mibu tuku minei oyo Ngai Yawe nakambaki bino na esobe, bilamba na bino enzulukaki te mpe basandale na makolo na bino ekufaki te. **6** Boliaki mapa te mpe bomelaki vino te to masanga mosusu oyo elangwisaka. Nasalaki yango mpo boyeba ete Ngai nazali Yawe, Nzambe na bino. **7** Tango bokomaki na esika oyo, Sikoni, mokonzi ya Eshiboni, mpe Ogi, mokonzi ya Bashani, bayaki kobundisa biso, kasi tolongaki bango. **8** Tozwaki mokili na bango mpe topesaki yango lokola libula epai ya bato ya libota ya Ribeni, ya Gadi mpe epai ya ndambo ya libota ya Manase. **9** Bosalela malamu maloba ya boyokani oyo mpo ete bomona bolamu na makambo nyonso oyo bokosala. **10** Bino nyonso, bokotelema lelo na miso ya Yawe, Nzambe na bino: bakambi na bino, bakonzi na bino ya masanga, bampaka na bino, bakonzi na bino ya basoda mpe bato mosusu kati na Isalaele **11** elongo na bana na bino mpe basi na bino mpe bapaya oyo bazali kati na milako na bino mpo na kobukela bino bakoni mpe kotokelaka bino mayi. **12** Botelemi awa mpo na kosala boyokani elongo na Yawe, Nzambe na bino; boyokani oyo Yawe, Nzambe na bino, azali kosala elongo na bino, na mokolo ya lelo, na kolapa ndayi esangana na bilakeli mabe, **13** mpo na koyebisa bino, na mokolo ya lelo, ete bozali bato na Ye, mpe Ye azali Nzambe na bino ndenge alakaki yango, na nzela ya ndayi, epai na bino mpe bakoko na bino —Abrayami, Izaki mpe Jakobi. **14** Yawe azali kosala boyokani oyo, na nzela ya ndayi esangana na bilakeli mabe, elongo na bino kaka te, **15** kasi mpe elongo na ba-oyo

bazali awa kati na biso, na mokolo ya lelo, liboso ya Yawe, Nzambe na biso, mpe elongo na ba-oyo bazali awa te elongo na biso. **16** Bino moko boyebi ndenge nini tozalaki na Ejipito mpe ndenge nini tokatisaki bamboka oyo tolekaki. **17** Bomonaki kati na bango biloko na bango ya mbindo, banzambe ya bikeko basala na libaya, na libanga, na palata mpe na wolo. **18** Bosala keba ete, na mokolo ya lelo, mobali moko te, mwasi moko te, etuka moko te to libota moko te epengwa na nzela ya Yawe, Nzambe na biso, mpo na kokende kogumbamela banzambe wana ya bikeko. Bosala keba ete, kati na bino, ezala na mosisa moko te oyo ekobota ngenge ya bololo ya ndenge wana. **19** Sima na koyoka maloba oyo ya bilakeli, tika ete moto moko te kati na bino amipambola na koloba: ‹ Nakolonga na makambo na ngai nyonso atako natamboli kolanda baposa ya motema na ngai moko. › Pamba te, moto oyo akosala mabe oyo akomema moto oyo ayebi likambo te na libunga na ye. **20** Yawe akolimbisa ye te; kanda makasi na Ye mpe zuwa na Ye ekokweyela moto wana. Bilakeli nyonso ya mabe oyo ekomama kati na buku oyo ekokweyela ye mpe Yawe akolongola kombo na ye kati na mokili. **21** Yawe akotia ye pembeni kati na bikolo nyonso ya Isalaele, akokaba ye na pasi ndenge ezali bilakeli mabe nyonso ya boyokani oyo ekomama kati na buku ya Mobeko. **22** Milongo ya bana na bino oyo ekoya sima na bino mpe bapaya oyo bakowuta na mikili ya mosika bakomona bitumbu oyo Yawe akokweyisela mokili wana. **23** Mokili mobimba ekopela na moto ya sofolo mpe ekotonda na mungwa. Bakolona ata eloko moko te, eloko moko te ekobima mpe matiti ekobota te. Mokili yango ekobebisama ndenge Sodome mpe Gomore, Adima mpe Tseboyimi, ebebisamaki: bingumba oyo Yawe abebisaki na

kanda na Ye ya makasi. **24** Bikolo nyonso ekotuna: ‹ Mpo na nini
Yawe asali likambo ya boye na mokili oyo? Mpo na nini kanda
makasi boye? › **25** Mpe eyano ekozala: ‹ Esalemaki bongo,
pamba te bato oyo babukaki boyokani oyo Yawe, Nzambe ya
bakoko na bango, asalaki elongo na bango tango abimisaki
bango na Ejipito. **26** Bakendeki kosambela banzambe mosusu
mpe bagumbamelaki bango, banzambe oyo bayebaki te mpe
oyo Ye apekisaki bango. **27** Yango wana, kanda ya Yawe epeli
na mokili wana mpe amemi bilakeli mabe nyonso oyo ekomami
na buku oyo, kati na mokili wana. **28** Yawe apikolaki bango na
mokili na bango na kanda na Ye ya makasi mpe na kotomboka
na Ye ya makasi. Abwakaki bango na mokili mosusu ndenge
ezali komonana lelo. › **29** Makambo oyo ebombama ezali mpo
na Yawe, Nzambe na biso; mpe makambo oyo emonisami ezali
mpo na biso mpe bakitani na biso, mpo na tango nyonso, mpo
ete tokoka kosalela maloba nyonso ya mibeko oyo. »

30 Maloba oyo nawuti koloba, mapamboli mpe bilakeli mabe
oyo napesi yo mpo ete opona, ekokokisama. Soki obateli yango
malamu na motema na yo kati na bikolo nyonso epai wapi
Yawe, Nzambe na yo, akobengana yo; **2** soki ozongi epai na
Yawe, Nzambe na yo; soki yo mpe bana na yo botosi Ye, na
mitema mpe na milimo na bino mobimba, na makambo nyonso
oyo natindi yo lelo, **3** Yawe, Nzambe na yo, akoyokela yo
mawa: akozongisa bato na yo, oyo bakendeki na bowumbu
mpe akosangisa bino lisusu wuta na bikolo nyonso epai wapi
apanzaki bino. **4** Atako bokendeki na bamboka ya mosika kati
na mokili, Yawe, Nzambe na bino, akoluka kosangisa bino
longwa kuna mpe akozongisa bino. **5** Yawe, Nzambe na bino,
akomema bino na mokili ya bakoko na bino, mpe bokozwa

yango; akosalela bino bolamu mpe akokomisa bino ebele koleka
bakoko na bino. **6** Yawe, Nzambe na bino, akobulisa mitema na
bino mpe mitema ya bakitani na bino mpo ete bolinga Ye na
mitema mpe na milimo na bino mobimba, mpe mpo ete bozala
na bomoi. **7** Yawe, Nzambe na bino, akotia bilakeli nyonso
ya mabe likolo ya banguna na bino, oyo bayinaka bino mpe
banyokolaka bino. **8** Bokotosa lisusu Yawe mpe bokosalela
mitindo na Ye nyonso oyo nazali kopesa bino lelo. **9** Bongo
Yawe, Nzambe na bino, akosala ete bomona bolamu kati na
misala nyonso ya maboko na bino, mpe akopesa bino bana
ebele, bibwele ebele mpe bambuma ebele kati na mokili na bino.
Yawe akosepela na bino lisusu mpe akosalela bino bolamu,
ndenge kaka asepelaki na bakoko na bino, **10** soki botosi Yawe,
Nzambe na bino, mpe bobateli mitindo mpe bikateli na Ye, oyo
ekomama kati na buku oyo ya Mobeko, mpe soki bozongi epai
na Yawe, Nzambe na bino, na mitema mpe na milimo na bino
mobimba. **11** Makambo oyo nazali kotinda yo lelo, ezali penza
pasi te mpe elekeli yo te na makasi. **12** Ezali te kati na Likolo
mpo ete okoka kotuna: « Nani akomata kuna na Likolo mpo na
kozwela ngai yango mpe kosakolela ngai yango mpo ete nakoka
kotosa yango? » **13** Ezali te na ngambo mosusu ya ebale
monene mpo ete okoka kotuna: « Nani akokatisa ebale monene
mpo na kokamata yango mpe kosakolela ngai yango, mpo ete
nakoka kotosa yango? » **14** Te, liloba yango ezali pene na yo,
ezali kati na monoko na yo mpe kati na motema na yo, mpo
ete okoka kotosa yango. **15** Tala, nasili kotia lelo, liboso na yo,
bomoi mpe bolamu, kufa mpe mabe. **16** Tala likambo oyo Ngai
natindi yo lelo: linga Yawe, Nzambe na yo, tambola na banzela
na Ye mpe batela mitindo na Ye, bikateli na Ye mpe mibeko

na Ye. Bongo okozala na bomoi, mpe bokokoma ebele; mpe
Yawe, Nzambe na yo, akopambola yo kati na mokili oyo bozali
kokota mpo na kozwa. **17** Kasi soki motema na yo epengwi mpe
otosi te, soki okosami na kogumbamela banzambe mosusu mpe
na kosambela yango, **18** nalobi na yo, na mokolo ya lelo, ete
okobebisama solo, okowumela lisusu te kati na mokili oyo ezali
na ngambo mosusu ya Yordani, epai wapi bokokota mpo na
kozwa. **19** Na mokolo ya lelo, nazwi likolo mpe se lokola batatoli
mpo na yo: nasili kotia liboso na yo bomoi mpe kufa, mapamboli
mpe bilakeli mabe. Sik'oyo, pona bomoi mpo ete yo mpe bana
na yo bozala na bomoi. **20** Mpe pona kolinga Yawe, Nzambe na
yo, koyoka mongongo na Ye mpe kokangama na Ye, pamba te
azali bomoi na yo mpe akopesa yo mibu ebele kati na mokili oyo
Yawe alakaki kopesa, na nzela ya ndayi, epai ya bakoko na yo
—Abrayami, Izaki mpe Jakobi.

31 Moyize akobaki koloba maloba oyo epai ya bana nyonso ya
Isalaele: **2** « Nakokisi sik'oyo mibu nkama moko na tuku mibale
ya mbotama mpe nazali lisusu na makasi te ya kokamba bino.
Yawe alobaki na ngai: ‹ Okokatisa Yordani te oyo ozali komona.
› **3** Yawe, Nzambe na bino, akotambola Ye moko liboso na bino,
akobebisa bikolo oyo ezali liboso na bino mpo ete bokamata
mokili na bango; Jozue nde akotambola liboso na bino ndenge
Yawe alobaki. **4** Yawe akobebisa bango ndenge kaka asalaki
Sikoni mpe Ogi, bakonzi ya bato ya Amori, oyo abebisaki elongo
na bamboka na bango. **5** Yawe akokaba bango na maboko na
bino mpe bokosala bango makambo nyonso oyo natindaki bino.
6 Boyika mpiko mpe bozala na molende, bobanga bango te mpe
bozala na somo te liboso na bango; pamba te Yawe, Nzambe na
bino, azali elongo na bino, akotika bino te mpe akobwaka bino

te. » **7** Bongo Moyize abengisaki Jozue mpe alobaki na ye na
miso ya bana nyonso ya Isalaele: « Yika mpiko mpe zala na
molende, pamba te okokende elongo na bato oyo kino na mokili
oyo Yawe alakaki kopesa epai ya bakoko na bango na nzela ya
ndayi, mpe okokabola yango mpo na bango lokola libula na
bango. **8** Ye moko Yawe akotambola liboso na yo mpe akozala
elongo na yo. Kobanga te mpe yika mpiko. » **9** Boye Moyize
akomaki mibeko oyo mpe apesaki yango epai ya Banganga-
Nzambe, bana mibali ya Levi, oyo bazalaki komema Sanduku ya
Boyokani ya Yawe, mpe epai ya bampaka nyonso ya Isalaele.
10 Moyize atindaki bango: « Na suka ya mibu sambo nyonso,
na mobu ya kotika baniongo, na tango ya feti ya Bandako ya
kapo, **11** tango bana nyonso ya Isalaele bakopusana liboso
ya Yawe, Nzambe na bino, na esika oyo akopona, bokotanga
mibeko oyo liboso na bango mpo ete matoyi na bango ekoka
koyoka. **12** Bosangisa bato: mibali, basi, bana mpe bapaya oyo
bazali kati na bingumba na bino mpo ete bakoka koyoka mpe
koyekola kotosa Yawe, Nzambe na bino, mpe kosalela malamu
maloba nyonso ya mibeko oyo. **13** Bana na bango oyo bayebi
mibeko oyo te basengeli koyoka yango malamu mpe koyekola
kotosa Yawe, Nzambe na bino, tango nyonso oyo bokovanda
kati na mokili oyo bokozwa sima na kokatisa Yordani. » **14**
Yawe alobaki na Moyize: « Tala sik'oyo, mokolo ya kufa na
yo ekomi pene. Benga Jozue, mpe bokota na Ndako ya kapo
ya Bokutani epai wapi nakopesa ye mitindo na Ngai. » Boye
Moyize mpe Jozue bakendeki mpe bakotaki na Ndako ya kapo
ya Bokutani. **15** Yawe amimonisaki epai na bango lokola likonzi
ya lipata kati na Ndako ya kapo ya Bokutani; mpe likonzi yango
ya lipata etelemaki na ekuke ya Ndako ya kapo ya Bokutani. **16**

Yawe alobaki na Moyize: « Ozali kokende kopema elongo na
bakoko na yo; mpe, kala mingi te, bato oyo bakopengwa mpo na
kosalela banzambe ya bapaya kati na mokili oyo bozali kokota,
bakobosana Ngai mpe bakobuka boyokani na Ngai, oyo nasalaki
elongo na bango. **17** Na mokolo wana, nakosilikela bango mpe
nakobosana bango. Boye, nakobombela bango elongi na Ngai,
mpe bakobebisama. Bokono ebele mpe pasi mingi ekokomela
bango. Mpe na mokolo wana, bakomituna: ‹ Ezali te mpo ete
Nzambe na biso azali lisusu elongo na biso te nde bokono oyo
ekomeli biso te? › **18** Solo, na mokolo wana, nakobombela
bango elongi na Ngai mpo na mabe nyonso oyo basalaki, wana
bakendeki epai ya banzambe mosusu. **19** Sik'oyo, koma nzembo
oyo mpe lakisa yango yo moko epai ya bana ya Isalaele, mpe
sala ete bayemba yango mpo ete ezala litatoli mpo na Ngai,
liboso na bango. **20** Pamba te nakokotisa bango na mokili oyo
ezali kobimisa miliki mpe mafuta ya nzoyi, mokili oyo nalakaki
kopesa epai ya bakoko na bango na nzela ya ndayi: bakolia,
bakotonda mpe bakoya minene; bongo bakokende epai ya
banzambe mosusu mpe bakosambela yango, bakobwaka Ngai
mpe bakobuka boyokani na Ngai. **21** Tango bokono ebele mpe
pasi mingi ekokomela bango, nzembo oyo ekotatola mpo na
kofunda bango, pamba te bakitani na bango bakobosana yango
te. Nayebi makambo oyo bazali kokana kosala atako nakotisi
bango nanu te kati na mokili oyo nalakaki kopesa bango na
nzela ya ndayi. » **22** Boye, Moyize akomaki nzembo yango kaka
na mokolo wana mpe alakisaki yango bana ya Isalaele. **23**
Yawe apesaki mitindo oyo epai ya Jozue, mwana mobali ya
Nuni: « Yika mpiko mpe zala na molende, pamba te okokotisa
bana ya Isalaele kati na mokili oyo nalakaki kopesa bango

na nzela ya ndayi, mpe Ngai moko nakozala elongo na yo. »
24 Moyize asilisaki kokoma kati na buku maloba nyonso ya mobeko oyo.
25 Bongo Moyize apesaki mitindo oyo epai ya Balevi oyo bazalaki komema Sanduku ya Boyokani ya Yawe:
26 « Bokamata buku oyo ya Mobeko mpe botia yango pembeni ya Sanduku ya Boyokani ya Yawe, Nzambe na bino; ekozala kuna lokola litatoli mpo na bino.
27 Pamba te nayebi ndenge nini bozali batomboki mpe mito makasi. Soki, wana nazali nanu na bomoi kati na bino, bozali batomboki liboso ya Yawe, ekozala boni sima na kufa na ngai?
28 Bosangisa liboso na ngai bakambi nyonso ya mabota na bino mpe bakalaka na bino, mpo ete naloba maloba oyo na matoyi na bango mpe nazwa likolo mpe se lokola batatoli mpo na kofunda bango.
29 Pamba te nayebi solo ete sima na kufa na ngai, bokomibebisa mpe bokopengwa mosika na nzela oyo natindaki bino. Na mikolo oyo ezali koya, bokono ekokweyela bino, pamba te bokosala mabe na miso ya Yawe mpe bokotumbola kanda na Ye na nzela ya misala ya maboko na bino. »
30 Moyize alobaki maloba ya nzembo yango, banda na ebandeli kino na suka, wana lisanga mobimba ya bana ya Isalaele ezalaki koyoka:

32 Oh likolo, yoka malamu, pamba te nalingi koloba! Oh mabele, yoka malamu maloba ya monoko na ngai!
2 Tika ete mateya na ngai ekweya lokola mvula, mpe maloba na ngai ekita lokola londende, lokola mvula moke na likolo ya matiti, lokola mvula makasi na likolo ya milona!
3 Nakosakola Kombo ya Yawe. Bokumisa monene ya Nzambe na biso!
4 Yawe azali lokola Libanga; misala na Ye ezali ya kokoka, mpe banzela na Ye nyonso ezali sembo; azali Nzambe ya boyengebene, asalaka mabe te; azali sembo mpe alima.
5 Kasi bino, bomibebisaki

liboso na Ye; bozali lisusu bana na Ye te, mpo na mabe na bino, bino molongo ya bana mabe mpe ya bapengwi. **6** Boni, ezali ndenge wana nde bofuti Yawe? Oh bato ya maboma, bato bazanga bwanya! Boni, Yawe azali Tata na bino te? Azali Mokeli na bino te? Ye nde asalaki bino mpe abongisaki bino. **7** Bokanisa mikolo ya kala, mpe botala milongo oyo eleka kala! Botuna na batata na bino, mpe bakoyebisa bino. Botuna na bampaka na bino, mpe bakolimbolela bino. **8** Tango Ye-Oyo-Aleki-Likolo apesaki na ekolo moko na moko mabele na yango, tango akabolaki bato nyonso, atiaki bandelo mpo na bato kolanda motango ya ba-anjelu ya Nzambe. **9** Pamba te eteni ya Yawe ezali bato na Ye; Jakobi azali libula na Ye. **10** Amonaki ye na esobe, kati na mokili oyo ekawuka, etonda na koganga ya somo. Azingelaki ye, abatelaki ye, akengelaki ye lokola mbuma ya liso na Ye. **11** Azali lokola mpongo oyo ezali kolakisa bana na yango kopumbwa. Epumbwaka pembeni-pembeni ya bana na yango, etandaka mapapu na yango mpo na kokanga bana na yango, mpe ememaka yango likolo ya masala na yango. **12** Ye moko Yawe akambaki bango; nzambe moko te ya bapaya azalaki elongo na Ye. **13** Akambaki bango na bisika oyo eleki likolo kati na mokili, aleisaki bango bambuma ya elanga, amelisaki bango mafuta ya nzoyi oyo ezalaki kobima na libanga, mafuta oyo ezalaki kobima na mabele ya mabanga, **14** miliki ya bangombe mpe ya bameme; apesaki bango mafuta ya bameme mpe ya bantaba, ya bana meme mpe ya ntaba ya mafuta; mpe apesaki bameme ya mibali ya kitoko ya Bashani. Baliaki lisusu ble oyo eleki kitoko, bamelaki vino ya motane oyo ewutaki na bambuma ya vino. **15** Yeshuruni akomaki monene mpe moto makasi; atondaki na biloko ya kolia, akomaki kilo

mpe moselu; asundolaki Nzambe oyo akelaki ye mpe abwakaki Libanga na ye, Mobikisi na ye. **16** Bapesaki Yawe kanda makasi likolo ya banzambe na bango ya bapaya, mpe bapesaki Ye kanda na nzela ya misala na bango ya mbindo. **17** Babonzaki bambeka epai ya milimo mabe oyo ezali Nzambe te; babonzaki yango epai ya banzambe oyo bango bayebaki te, banzambe oyo ebimaki sika, banzambe oyo bakoko na bino basambelaki te. **18** Bobosanaki Libanga oyo ebotaki bino mpe bomonaki pamba Nzambe oyo apesaki bino bomoi. **19** Yawe amonaki likambo oyo mpe abwakaki bango, pamba te bana na bango ya mibali mpe ya basi bapesaki Ye kanda. **20** Alobaki: « Nakobombela bango elongi na Ngai, mpe nakotala ndenge nini suka na bango ekozala, pamba te bazali molongo ya bato mabe, bana bazanga boyengebene. **21** Bazwelaki Ngai mbanda oyo azali ata nzambe te, batumbolaki kanda na Ngai likolo ya biloko oyo ekoki kutu kozala ata banzambe ya bikeko te. Boye, Ngai mpe nakosala ete bango mpe bayokela oyo ezali ata ekolo te zuwa; nakosala ete ekolo moko ya bazoba epesa bango kanda. **22** Pamba te kanda na Ngai epeli makasi lokola moto, mpe ekozikisa kino se ya mokili ya bakufi, ekotumba mabele, bambuma na yango mpe miboko ya bangomba. **(Sheol h7585)** **23** Nakobakisela bango pasi likolo ya pasi, nakobwakela bango makonga na Ngai. **24** Nakotindela bango nzala makasi, bokono oyo esalaka nzoto moto-moto mpo ete esilisa bango, mpe etumbu oyo ekoboma bango. Nakotindela bango minu ya banyama ya zamba, ngenge ya nyoka oyo etambolaka na libumu. **25** Na libanda, mopanga ekokomisa bango bato bazanga bana; kati na bandako na bango, somo ekokonza; bilenge mibali mpe bilenge basi, bana mike mpe bampaka, bango nyonso bakokufa. **26** Nalobaki:

Nakopanza bango mpe nakosala ete bato babosana bango. **27** Kasi nazali kobanga ete banguna bafinga Ngai mpe bayini na bango bamikosa te na koloba: ‹ Tolongaki na makasi na biso moko, Yawe asalaki eloko moko te. › » **28** Bato oyo bazali ekolo ezanga mayele, bazali na bososoli te kati na bango. **29** Soki kaka bazalaki bato ya bwanya, balingaki kososola likambo oyo mpe koyeba ndenge nini suka na bango ekozala! **30** Ndenge nini moto moko akoki kobengana bato nkoto moko, to bato mibale, kobundisa bato nkoto zomi soki Libanga na bango atekaki bango te to soki Yawe asundolaki bango te? **31** Pamba te Libanga na bango azali lokola libanga na biso te; bango moko banguna na biso bayebi yango. **32** Bilanga na bango ya vino ewuti na bilanga ya vino ya Sodome mpe na bilanga ya Gomore. Bambuma na bango etondi na ngenge, mpe maboke ya bambuma na bango ezali bololo. **33** Vino na bango ezali ngenge ya banyoka, ngenge ya etupa, ngenge oyo ebomaka. **34** « Boni, ebombami epai na Ngai te? Ekangami te lokola elembo na bomengo na Ngai? **35** Ngai nde nazongisaka mabe na mabe, Ngai nde nakofuta moto na moto. Tango lokolo na bango ekobeta libaku, na tango wana nde pasi na bango ekoya na lombangu, mpe nyonso oyo Nzambe abongisa wuta kala mpo na bango ekowumela te. » **36** Yawe akosambisa bato na Ye, mpe akoyokela basali na Ye mawa; tango akomona ete makasi na bango esili, mpe akomona ete ezali lisusu na moto moko te oyo bakoki kokanga to kokangola. **37** Bongo akoloba: « Wapi banzambe na bango? Wapi libanga epai wapi babombamaki? **38** Wapi banzambe oyo ezalaki kolia mafuta ya bambeka na bango mpe komela makabo na bango ya vino? Tika ete etelema mpo na kosalisa bino mpe kopesa bino ebombamelo! **39** Botala sik’oyo, Ngai kaka nde

nazali Nzambe; mosusu azali te! Nabomaka mpe napesaka bomoi; nazokisaka mpe nabikisaka. Mpe moto moko te akoki kokangola oyo ezali na maboko na Ngai. **40** Natomboli loboko na Ngai na likolo, mpe nalobi: Na Kombo na Ngai, **41** tango nakopelisa minu ya mopanga na Ngai, mpe loboko na Ngai ekosimba yango mpo na kosambisa, nakozongisa mabe na mabe epai ya bayini na Ngai, mpe nakofuta ba-oyo balingaka Ngai te. **42** Tango mopanga na Ngai ekozala kosasa misuni ya bato, nakolangwisa makonga na Ngai na makila ya bato oyo babomi, ya bakangami mpe ya mito ya bakonzi ya banguna. »
43 Oh bikolo, bosepela elongo na bato na Ye! Bino ba-anjelu nyonso, bogumbamela Nzambe; pamba te akozongisa mabe na mabe mpo na makila ya basali na Ye, akozongisa mabe na mabe epai ya banguna na Ye mpe akosala mosala ya bolimbisi masumu mpo na mokili na Ye mpe bato na Ye. **44** Moyize ayaki mpe alobaki maloba nyonso ya nzembo oyo, mpe bato nyonso bazalaki koyoka ye; azalaki elongo na Oze, mwana mobali ya Nuni. **45** Tango Moyize asilisaki koloba maloba oyo nyonso epai ya bana nyonso ya Isalaele, **46** alobaki na bango lisusu: « Bobatela malamu kati na mitema na bino maloba nyonso oyo nalobi na bino lelo, mpo ete bopesa mitindo epai ya bana na bino ete batosa penza maloba nyonso ya mibeko oyo. **47** Ezali maloba ya pamba te epai na bino, kasi ezali nde bomoi na bino. Ezali na nzela na yango nde bokozala na bomoi molayi kati na mokili oyo bokozwa sima na kokatisa Yordani. » **48** Na mokolo wana kaka, Yawe alobaki na Moyize: **49** « Mata na ngomba Abarimi, ngomba Nebo oyo ezali kati na Moabi mpe etalana na Jeriko; mpe tala mokili ya Kanana, mokili oyo nazali kopesa epai ya bana ya Isalaele lokola libula na bango. **50** Okokufa na

ngomba oyo okomata; mpe kuna, okokende kokutana na bakoko
na yo, oyo bakufa ndenge Aron, ndeko na yo ya mobali, akufaki
na ngomba Ori mpe akutanaki na bakoko na ye, **51** pamba te
bino mibale botambolaki te na boyengebene liboso na Ngai,
na miso ya bana ya Isalaele, na mayi ya Meriba, pembeni ya
Kadeshi, kati na esobe ya Tsini, mpe bobatelaki te bosantu na
Ngai kati na bana ya Isalaele. **52** Yango wana okomona mokili
yango kaka na mosika, okokota te na mokili oyo nalingi kopesa
na bana ya Isalaele. »

33 Tala lipamboli oyo Moyize, moto na Nzambe, asakolaki
mpo na bana ya Isalaele liboso ete akufa. **2** Alobaki: « Yawe
awutaki na Sinai; wuta na Seiri, abimelaki bango lokola moyi na
tongo, angengaki epai na bango wuta na ngomba Parani, ayaki
elongo na ebele ya bankoto ya ba-anjelu na Ye mpe asimbaki
na loboko na Ye kongenga ya Mobeko. **3** Solo, olingaka bato,
basantu nyonso basimbami na loboko na Yo. Na makolo na Yo,
bango nyonso bagumbamaka. Ezali epai na Yo nde bazwaka
mateya. **4** Moyize apesa biso Mobeko oyo ezali bozwi ya lisanga
ya Jakobi. **5** Azalaki mokonzi ya Yeshuruni tango bakambi ya
bato basanganaki elongo na mabota ya Isalaele. **6** Tika ete
Ribeni awumela na bomoi mpe akufa te, mpe tika ete bato na ye
bazala moke te! » **7** Tala mapomboli oyo alobaki mpo na Yuda:
« Oh Yawe, yoka koganga ya Yuda; zongisa ye epai ya bato
na ye! Tika ete maboko na ye elongisa banzela na ye, mpe
tika ete osunga ye liboso ya banguna na ye! » **8** Mpo na Levi,
alobaki: « Urimi mpe Tumimi na Yo ezali mpo na moyengebene
oyo omekaki ye motema na Masa, mpe oyo owelanaki na ye
na mayi ya Meriba, **9** oyo atalisaki bolingo epai na Yo koleka,
bolingo epai ya baboti na ye, bandeko na ye mpe bana na ye

moko, mpo na kotosa maloba na Yo mpe kobatela boyokani na Yo. **10** Ateyaka makebisi na Yo epai ya Jakobi, mpe mibeko na Yo epai ya Isalaele; abonzaka ansa liboso na Yo, mpe mbeka ya kotumba na likolo ya etumbelo na Yo. **11** Oh Yawe, pambola makasi na ye na mosala, mpe sepela na mosala ya maboko na ye. Buka loketo ya bato oyo bazali kotelemela ye, mpe loketo ya bayini na ye kino bakoka lisusu te kotelema. » **12** Mpo na Benjame, alobaki: « Tika ete molingami ya Yawe azala na kimia pembeni na Ye, pamba te Ye nde abatelaka ye mokolo mobimba; mpe moto oyo Yawe alingaka apemaka na kati-kati ya mapeka na Ye! » **13** Mpo na Jozefi, alobaki: « Tika ete Yawe apambola mokili na ye na nzela ya mamwe ya motuya, oyo ewutaka na likolo, mpe na nzela ya mayi ya mozindo oyo etiolaka na se ya mabele **14** elongo na biloko oyo eleki motuya, oyo mayi ekolisaka mpe oyo eleki kitoko, oyo ebimaka sanza na sanza; **15** na nzela ya bakado ya kitoko ya bangomba ya kala, mpe na nzela ya bambuma oyo eleki kitoko ya bangomba mike oyo ewumelaka mobu na mobu; **16** na nzela ya bambuma oyo eleki kitoko, bambuma oyo etondi kati na mokili! Tika ete Nzambe oyo avandaka kati na nzete moke oyo ezali kopela moto apambola moto ya Jozefi mpe elongi ya moto oyo babulisi kati na bandeko na ye! **17** Na lokumu, azali lokola mwana liboso ya ngombe; maseke na ye ezali lokola ya mpakasa. Na nzela na yango nde ebetaka bikolo, ata bikolo oyo ezali na suka ya mokili. Tala ndenge nini bato ya Efrayimi bazali ebele penza, tala ndenge nini bato ya Manase bazali penza ebele! » **18** Mpo na Zabuloni, alobaki: « Oh Zabuloni, sepela na kobima na yo! Mpe yo Isakari, tika ete osepela kati na bandako na yo ya kapo. **19** Bakobengisa bato na likolo ya ngomba, mpe bakobonza

kuna bambeka ya bosembo, bakosala feti mpo na bomengo ya bibale minene, mpe mpo na bozwi oyo ebombama na zelo ya libongo. » **20** Mpo na Gadi, alobaki: « Tika ete apambolama, moto oyo akoyeisa mokili ya Gadi monene! Gadi akowumela kuna lokola nkosi oyo ezali kopasola banda na lokolo kino na moto. **21** Aponaki mabele ya kitoko mpo na ye moko, bapesaki ye eteni oyo ebongi na mokambi. Atambolaki liboso ya bato; mpe asalaki mosala kolanda bosembo ya Yawe mpe bikateli na Ye liboso ya Isalaele. » **22** Mpo na Dani, alobaki: « Dani azali mwana ya nkosi oyo epumbwaka wuta na Bashani. » **23** Mpo na Nefitali alobaki: « Nefitali atondi na bolamu mpe na mapamboli na Yawe, akozwa libula ya weste mpe ya sude. » **24** Mpo na Aseri, alobaki: « Aseri azali mwana mobali oyo aleki na mapamboli. Tika ete bandeko na ye basalela ye mpe tika ete makolo na ye ezinda na mafuta. **25** Bikangelo ya bikuke na yo ekozala ya bibende mpe ya bronze. Mpe tika ete makasi na yo ewumela ndenge mikolo na yo ezali. **26** Moko te akokani na Nzambe ya Yeshuruni, Nzambe oyo atambolaka na likolo lokola mpunda mpo na kosunga yo, mpe na mapata, kati na nkembo na Ye. **27** Nzambe ya tango nyonso azali ekimelo na yo, azali tango nyonso Mosungi awa na se. Ezali Ye nde abenganaka banguna na yo liboso na yo mpe apesaka yo mitindo ya koboma bango. **28** Boye Isalaele akowumela na kimia, mpe etima ya Jakobi ezali kotiola kati na mokili ya ble mpe ya vino ya sika, epai wapi likolo ezali kokitisa mamwe. **29** Oh Isalaele, ozali solo libota ya esengo! Libota nini ekokani na yo, yo libota oyo Yawe abikisi? Ye azali nde nguba na yo mpe mosungi na yo ya nkembo. Banguna na yo bakokima liboso na yo, mpe okonyata bisika na bango, oyo eleki likolo. »

34 Wuta na bitando ya Moabi, Moyize amataki na likolo ya
ngomba Nebo kino na songe ya ngomba Pisiga oyo etalana
na Jeriko. Kuna, Yawe alakisaki ye mokili mobimba: wuta na
Galadi kino na Dani, **2** etuka nyonso ya Nefitali, ya Efrayimi
mpe ya Manase; mokili nyonso ya Yuda kino na ebale monene
Mediterane, **3** mpe etuka ya Negevi mpe etuka ya lubwaku ya
Jeriko, engumba ya banzete ya mbila kino na Tsoari. **4** Bongo
Yawe alobaki na ye: « Tala mokili oyo nalakaki kopesa, na nzela
ya ndayi, epai ya Abrayami, Izaki mpe Jakobi, tango nalobaki na
bango: ‹ Nakopesa yango epai ya bakitani na bino. › Nasali ete
omona yango na miso na yo moko, kasi okokota kuna te. » **5**
Moyize, mosali na Yawe, akufaki kuna na Moabi ndenge Yawe
alobaki na ye. **6** Ye moko Nzambe akundaki ye kati na Moabi,
na lubwaku oyo etalana na Beti-Peori; mpe kino lelo, moto moko
te ayebi esika oyo kunda na ye ezali. **7** Moyize azalaki na mibu
nkama moko na tuku mibale ya mbotama tango akufaki. Miso
na ye elembaki te mpe makasi na ye esilaki te. **8** Bana ya
Isalaele balelaki Moyize mikolo tuku misato, na etando ya Moabi
kino tango ya kolela mpe ya matanga esilaki. **9** Jozue, mwana
mobali ya Nuni, atondisamaki na Molimo ya bwanya, pamba
te Moyize atielaki ye maboko. Bana ya Isalaele bayokelaki ye
mpe batosaki mitindo oyo Yawe apesaki na Moyize. **10** Wuta
mokolo wana, mosakoli moko te atikalaki lisusu kobima kati na
Isalaele, oyo akokanaki na Moyize oyo Yawe azalaki kosolola na
ye miso na miso, **11** oyo asalaki bikamwa nyonso mpe bilembo
nyonso ya minene oyo Yawe atindaki ye kosala kati na Ejipito
liboso ya Faraon, ya bakalaka na ye nyonso mpe ya mokili na
ye mobimba; **12** pamba te moto moko te atikalaki komonisa

misala ya nguya mpe ya somo lokola misala oyo Moyize asalaki
na miso ya bana nyonso ya Isalaele.

Jozue

1 Sima na kufa ya Moyize, mowumbu na Yawe, Yawe alobaki na
Jozue, mwana mobali ya Nuni, mosungi ya Moyize: **2** « Moyize,
mowumbu na Ngai, asili kokufa. Sik'oyo, yo elongo na bato oyo
nyonso, bobongama mpo na kokatisa ebale Yordani mpe kokota
na mokili oyo nakopesa bana ya Isalaele. **3** Nakopesa bino
esika nyonso oyo matambe ya makolo na bino ekonyata, ndenge
nalakaki Moyize. **4** Mokili na bino ekozala longwa na esobe kino
na bangomba ya Libani oyo bozali komona, mpe longwa na
Ebale monene, ebale Efrate, mokili nyonso ya bato ya Iti kino na
Ebale monene, na ngambo ya weste: yango nde ekozala mokili
na bino. **5** Na mikolo nyonso ya bomoi na yo, moto moko te
akolonga kotelemela yo. Ndenge nazalaki elongo na Moyize,
ndenge wana mpe nakozala elongo na yo; nakotika yo te mpe
nakosundola yo te. **6** Zala makasi mpe yika mpiko, pamba te
yo nde okokamba bato oyo mpe okopesa bango mokili oyo
nalakaki kopesa lokola libula epai ya batata na bango na nzela
ya ndayi. **7** Kasi zala makasi mpe yika mpiko, sala keba ete
otosa mibeko nyonso oyo Moyize, mowumbu na Ngai, apesaki
yo; komeka te kobima libanda na yango, ezala na ngambo ya
loboko ya mobali to na ngambo ya loboko ya mwasi, mpo ete
okoka kolonga na makambo nyonso oyo okosala. **8** Sala ete
maloba ya buku oyo ya Mobeko ewumela tango nyonso na
monoko na yo; tangaka mpe kanisaka yango butu mpe moyi,
mpo ete osala kolanda nyonso oyo ekomami kati na yango. Na
bongo nde okokende liboso mpe okolonga kati na misala na
yo nyonso. **9** Boni, nalobaki na yo te: Zala makasi mpe yika
mpiko? Kozala na somo te mpe kolemba nzoto te, pamba te
Ngai Yawe, Nzambe na yo, nakozala elongo na yo na bisika

nyonso oyo okokende. » **10** Jozue apesaki mitindo epai ya
bakambi ya bato: **11** « Botambola kati na molako mpe boloba
na bato: ‹ Bobongisa bilei na bino, pamba te sima na mikolo
misato, bokokatisa ebale Yordani na esika oyo mpo na kokende
kobotola mokili oyo Yawe, Nzambe na bino, asili kopesa bino. ›
» **12** Kasi Jozue alobaki na bato ya libota ya Ribeni, na bato ya
libota ya Gadi, mpe na bato ya ndambo ya libota ya Manase:
13 — Bobosana te Mobeko oyo Moyize, mowumbu ya Yawe,
apesaki bino: « Yawe, Nzambe na bino, apesaki bino bopemi
mpe mabele oyo. » **14** Kaka basi, bana mpe bibwele na bino nde
bakoki kotikala na mabele oyo Moyize apesaki bino na ngambo
ya este ya Yordani. Kasi bilombe na bino nyonso ya etumba
basengeli kolata bibundeli, kokatisa mpe kotambola liboso ya
bandeko na bino. Bokosunga bandeko na bino **15** kino Yawe
akopesa bango mpe bopemi ndenge asalaki mpo na bino, mpe
kino tango bango mpe bakobotola mokili oyo Yawe, Nzambe
na bino, apesi bango. Na sima na yango nde bokoki kozonga
mpe kovanda na mabele na bino moko, mabele oyo Moyize,
mosali na Yawe, apesaki bino na ngambo ya este ya Yordani,
na ngambo oyo moyi ebimelaka. **16** Bazongiselaki Jozue: —
Tokosala nyonso oyo okotinda biso mpe tokokende esika nyonso
oyo okotinda biso. **17** Ndenge totosaki Moyize na makambo
nyonso, ndenge wana mpe tokotosa yo. Tika ete Yawe, Nzambe
na yo, azala elongo na yo ndenge azalaki elongo na Moyize! **18**
Moto nyonso oyo akotombokela mitindo na yo to akotosa te
maloba na yo na likambo nyonso oyo okotinda, akokufa. Tika
ete ozala makasi mpe oyika mpiko!

2 Wuta na Shitimi, Jozue, mwana mobali ya Nuni, atindaki na
nkuku banongi mibale; alobaki na bango: — Bokende kononga

mokili, mingi-mingi Jeriko. Boye, bakendeki mpe bakotaki na ndako ya mwasi moko ya ndumba, Raabi, mpe bavandaki kuna. **2** Bayebisaki mokonzi ya Jeriko: — Tala, bato moko kati na bana ya Isalaele bayaki awa na butu mpo na kononga mokili. **3** Boye, mokonzi ya Jeriko atindaki maloba oyo epai ya Raabi: — Bimisa mibali oyo bayaki epai na yo mpe bakotaki na ndako na yo, pamba te bayei nde mpo na kononga mokili mobimba. **4** Kasi mwasi yango akamataki mibali wana mibale mpe abombaki bango. Alobaki: — Solo, mibali bayaki epai na ngai, kasi nayebaki te esika bango bawutaki. **5** Bakendeki na pokwa na tango oyo bakangaka ekuke ya engumba. Nayebi mpe te soki bakendeki na nzela nini. Bolanda bango noki. Bokoki solo kokanga bango. **6** Nzokande amatisaki bango likolo ya mwanza ya ndako mpe abombaki bango na se ya matiti oyo basalelaka bilamba ya lino, oyo atiaki likolo ya mwanza. **7** Bongo, batindami ya mokonzi babimaki mpo na kolanda banongi na nzela oyo ekenda kino na esika oyo bakatiselaka ebale Yordani na makolo. Tango kaka batindami yango babimaki na engumba, bakangaki mpe mbala moko ekuke. **8** Na butu, liboso ete banongi balala, Raabi amataki likolo ya mwanza **9** mpe alobaki na bango: — Nayebi ete Yawe apesi mokili oyo na maboko na bino. Tozali na somo makasi mpo na bino mpe bavandi nyonso ya engumba oyo bazali kolenga na somo likolo na bino. **10** Toyokaki ndenge nini Yawe akawusaki Ebale monene ya Barozo liboso na bino tango bobimaki na Ejipito, mpe makambo oyo bosalaki Sikoni mpe Ogi, bakonzi mibale ya bato ya Amori, oyo bobomaki penza na ngambo ya este ya Yordani. **11** Tango toyokaki sango yango, mitema na biso ebukanaki mpe makasi ya moko na moko kati na biso esilaki likolo na bino, pamba te Yawe, Nzambe na bino,

azali Nzambe ya likolo, kuna penza na lola, mpe Nzambe ya se, awa na mabele. **12** Boye sik'oyo, bolapa ndayi liboso na ngai na Kombo na Yawe ete bokosalela libota na ngai bolamu ndenge ngai nasaleli bino. Bopesa ngai elembo ya solo; **13** elembo oyo ekolakisa ete bokobikisa bomoi ya tata mpe ya mama na ngai, ya bandeko na ngai ya mibali mpe ya basi mpe ya bato nyonso oyo bavandaka elongo na bango, mpe lisusu ete bokobikisa biso na kufa. **14** Banongi bayebisaki ye: — Solo, tolapi ndayi, tokondima kokufa mpo na bino soki olobi te makambo oyo tozali kosala. Tokosalela bino bolamu mpe ngolu tango Yawe akopesa biso mokili oyo. **15** Boye, Raabi abimisaki bango na lininisa mpe akitisaki bango na singa, pamba te ndako oyo azalaki kovanda ezalaki ya kokangama na eteni ya mir ya engumba. **16** Alobaki na bango: — Bokende na nzela ya bangomba ya mikuse mpo ete bato oyo bazali kolanda bino bamona bino te. Bobombama kuna mikolo misato kino tango bakozonga, bongo nde bokoki kokoba nzela na bino. **17** Banongi balobaki na ye: — Tokozala na ngambo te na ndayi oyo olapisi biso **18** soki, tango tokokota na mokili, okokangisa singa oyo ya motane na lininisa oyo okitiseli biso mpe okosangisa, kati na ndako na yo, tata mpe mama na yo, bandeko mpe bato nyonso ya libota na yo. **19** Soki moto moko abimi libanda ya ndako na yo mpe akei na balabala, makila na ye ekotangama na moto na ye moko; ekozala ngambo na biso te. Kasi soki babomi moto moko kati na bato oyo bakozala kati na ndako na yo, wana makila na ye ekotangama na mito na biso. **20** Soki mpe olobi makambo oyo biso tozali kosala, tokozala na ngambo te liboso ya ndayi oyo olapisi biso. **21** Raabi azongisaki: — Boye, tika ete esalema ndenge bolobi. Atikaki bango kokende, mpe

bakabwanaki. Bongo na sima, akangisaki singa ya motane na lininisa. **22** Sima na bango kokabwana, bakendeki na bangomba mikuse mpe bavandaki kuna mikolo misato kino tango bato oyo bazalaki kolanda bango balembaki koluka bango na nzela nyonso. Lokola bamonaki bango te, bazongaki na bango. **23** Banongi oyo mibale bazongelaki nzela na bango, babimaki na bangomba mikuse, bakatisaki ebale mpe bakomaki kino epai ya Jozue, mwana mobali ya Nuni. Bayebisaki ye makambo nyonso oyo ekomelaki bango. **24** Balobaki na Jozue: — Solo, Yawe apesi mokili oyo nyonso na maboko na biso; bato nyonso bazali kolenga liboso na biso.

3 Na tongo-tongo, Jozue mpe bana nyonso ya Isalaele babimaki wuta na Shitimi mpe bakendeki kino na Yordani epai wapi batongaki molako na bango liboso ete bakatisa. **2** Sima na mikolo misato, bakambi bakomaki kotambola kati na molako **3** mpo na kopesa bato mitindo oyo: — Soki bomoni Sanduku ya Boyokani ya Yawe, Nzambe na bino, mpe Banganga-Nzambe oyo bazali Balevi komema yango, bolongwa na bisika oyo bozali mpe bolanda yango. **4** Bongo bokoyeba nzela nini bokoki kolanda mpo ete nanu botambola na nzela yango te. Kasi bozala mosika na Sanduku ya Boyokani, na bametele pene nkoto moko, bopusana pene na yango te. **5** Jozue alobaki na bato: — Bomibulisa, pamba te lobi, Yawe akosala makambo ya kokamwa kati na bino. **6** Jozue alobaki na Banganga-Nzambe: — Bomema Sanduku ya Boyokani mpe botambola liboso ya bato. Batombolaki yango mpe batambolaki liboso ya bato. **7** Yawe alobaki na Jozue: — Lelo, nakobanda kotombola yo na miso ya bana nyonso ya Isalaele mpo ete bayeba ete nazali mpe elongo na yo ndenge nazalaki elongo na Moyize. **8** Yebisa

Banganga-Nzambe oyo bamemi Sanduku ya Boyokani: « Tango
bokokoma pembeni ya mayi ya Yordani, botia makolo na bino
kati na mayi mpe botelema wana. » **9** Jozue alobaki na bana
ya Isalaele: — Bopusana awa mpe boyoka maloba ya Yawe,
Nzambe na bino. **10** Bongo Jozue alobaki: — Ezali na nzela
oyo nde bokoyeba solo ete Nzambe na bomoi azali elongo
na bino mpe akobengana liboso na bino bato ya Kanana, ya
Iti, ya Evi, ya Perizi, ya Girigazi, ya Amori mpe ya Yebusi. **11**
Sanduku ya Boyokani ya Yawe ya mokili mobimba ekoleka
liboso na bino kati na mayi ya Yordani. **12** Sik'oyo, bopona bato
zomi na mibale kati na mabota ya Isalaele, moto moko mpo
na libota moko. **13** Mpe tango kaka Banganga-Nzambe oyo
bakomema Sanduku ya Yawe, Nkolo ya mokili mobimba, bakotia
matambe ya makolo na bango kati na Yordani, mayi na yango
ekokabwana na biteni mibale; mayi oyo ekowuta na ngambo
ya likolo ekotelema lokola mir. **14** Boye tango bato bakobima
na molako mpo na kokatisa Yordani, Banganga-Nzambe oyo
bakomema Sanduku ya Boyokani bakotambola liboso na bango.
15 Nzokande, na tango ya kobuka milona, mayi ya Yordani
etondaka makasi penza. Kasi tango kaka Banganga-Nzambe
oyo bamemaki Sanduku bakomaki pembeni ya Yordani mpe
batiaki matambe na bango kati na mayi, **16** mayi oyo ezalaki
kowuta na ngambo ya likolo etikaki kotiola mpe esalaki lokola mir
moko ya monene, mpe etikaki nzela moko ya monene wuta na
engumba Adamu, oyo ezalaki pembeni ya Tsaritani; bongo na
ngambo mosusu, mayi oyo ezalaki kokita kino na ebale monene
ya Araba, ebale monene ya Barozo, ya lubwaku ya Yordani,
esilaki nyonso. Bato bakatisaki kino na Jeriko oyo ezalaki liboso
na bango. **17** Banganga-Nzambe oyo bamemaki Sanduku ya

Boyokani ya Yawe bapikamaki na mabele ya kokawuka, na kati-kati ya mayi ya Yordani, wana bana nyonso ya Isalaele bazalaki koleka kino tango ekolo mobimba esilisaki kokatisa na mabele ya kokawuka.

4 Tango ekolo mobimba esilisaki kokatisa Yordani, Yawe alobaki na Jozue: **2** « Pona mibali zomi na mibale kati na bato, mobali moko mpo na libota moko. **3** Pesa bango mitindo oyo: ‹ Bozwa kati na mayi ya Yordani, na esika oyo Banganga-Nzambe bapikamaki, mabanga zomi na mibale, bomema yango elongo na bino mpe botia yango na esika oyo bokolekisa butu ya lelo. › » **4** Boye, Jozue abengaki mibali zomi na mibale oyo aponaki kati na bana ya Isalaele, mobali moko mpo na libota moko. **5** Jozue alobaki na bango: « Boleka liboso ya Sanduku ya Yawe, Nzambe na bino, kino na kati-kati ya Yordani. Moko na moko kati na bino amema libanga na lipeka na ye kolanda motango ya mabota ya Isalaele **6** mpo ete ezala lokola elembo kati na bino. Sima na tango, soki bana na bino batuni bino: ‹ Mabanga oyo elakisi nini? › **7** Bokoyebisa bango ete mayi ya Yordani ekatanaki na biteni mibale liboso ya Sanduku ya Boyokani ya Yawe. Tango ekatisaki Yordani, mayi na yango mpe ekatanaki. Mabanga oyo ezali lokola ekaniseli ya seko na seko mpo na bana ya Isalaele. » **8** Boye, bana ya Isalaele basalaki ndenge Jozue atindaki bango. Bazwaki kati na Yordani, mabanga zomi na mibale kolanda motango ya mabota ya Isalaele, ndenge Yawe alobaki na Jozue. Bamemaki yango kino na molako na bango, epai wapi batiaki yango. **9** Jozue atelemisaki mabanga zomi na mibale mosusu na kati-kati ya Yordani, na esika oyo Banganga-Nzambe oyo bamemaki Sanduku ya Boyokani bapikamaki, mpe etikala wana kino na mokolo ya lelo. **10** Nzokande, Banganga-

Nzambe oyo bamemaki Sanduku bawumelaki na kati-kati ya
Yordani kino tango bato bakokisaki makambo nyonso oyo Yawe
atindaki Jozue, ndenge kaka Moyize ayebisaki ye. Ezalaki na
lombangu nde bato bakatisaki Yordani. **11** Tango bango nyonso
basilisaki kokatisa, Sanduku ya Yawe elongo na Banganga-
Nzambe balekaki lisusu liboso ya bato. **12** Bato ya libota ya
Ribeni, ya Gadi, mpe ya ndambo ya libota ya Manase bakatisaki,
balataki bibundeli mpe batambolaki liboso ya bana ya Isalaele,
ndenge Moyize atindaki bango. **13** Bazalaki bato pene nkoto
tuku minei, bato ya bitumba, oyo bakamataki bibundeli mpo na
kobunda; balekaki liboso ya Yawe na nzela ya bitando ya Jeriko
mpo na kobunda. **14** Na mokolo wana, Yawe atombolaki Jozue
na miso ya bana nyonso ya Isalaele; mpe bapesaki ye lokumu
mikolo nyonso ya bomoi na ye, ndenge kaka bapesaki Moyize
lokumu. **15** Yawe alobaki na Jozue: **16** « Pesa Banganga-
Nzambe oyo bamemi Sanduku ya Litatoli mitindo ete babima
wuta na kati-kati ya ebale Yordani. » **17** Jozue apesaki mitindo
epai ya Banganga-Nzambe: « Bobima wuta na kati-kati ya ebale
Yordani. » **18** Boye Banganga-Nzambe oyo bamemaki Sanduku
ya Boyokani ya Yawe babimaki wuta na ebale. Tango kaka
batiaki matambe na bango na mokili, mayi ya Yordani ezongaki
na esika na yango, etondaki makasi mpe ekomaki kotiola ndenge
ezalaki momesano na yango. **19** Na mokolo ya zomi ya sanza ya
liboso, bato bakendeki wuta na Yordani mpe batongaki molako
na bango na Giligali, na mondelo ya este ya Jeriko. **20** Jozue
atelemisaki, na Giligali, mabanga zomi na mibale oyo babimisaki
na Yordani. **21** Alobaki na bana ya Isalaele: « Tango bakitani na
bino bakotuna batata na bango: ‹ Mabanga oyo elakisi nini? ›
22 Boyebisa bango: ‹ Bato ya Isalaele bakatisaki Yordani na

mabele ya kokawuka. › **23** Pamba te Yawe, Nzambe na bino,
akawusaki liboso mayi ya Yordani kino tango bosilisaki kokatisa.
Yawe asalaki na Yordani makambo oyo asalaki na ebale monene
ya Barozo tango akawusaki yango liboso na biso, kino tango
tosilisaki kokatisa yango. **24** Asalaki bongo mpo ete bato nyonso
ya mokili bayeba ete loboko ya Yawe ezalaka na nguya, mpe
mpo ete bobangaka Yawe, Nzambe na bino, tango nyonso. »

5 Nzokande, tango bakonzi nyonso ya Amori, na ngambo ya
weste ya Yordani, mpe bakonzi nyonso ya Kanana, pene ya
ebale monene ya Barozo, bayokaki ndenge nini Yawe akawusaki
ebale Yordani liboso ya bana ya Isalaele kino tango basilisaki
kokatisa, mitema na bango ebukanaki mpe bazalaki lisusu na
makasi te ya kotelemela bana ya Isalaele. **2** Na tango wana,
Yawe alobaki na Jozue: — Sala bambeli ya mabanga mpe kata
lisusu bana mibali ya Isalaele ngenga. **3** Jozue asalaki bambeli
ya mabanga mpe akataki bana mibali ya Isalaele ngenga, pene
ya ngomba moke ya Araloti. **4** Tala mpo na nini Jozue asengelaki
kokata bango ngenga: Mibali nyonso oyo babimaki na Ejipito
mpe bakokisaki mibu ya kobunda bitumba bakufaki na nzela,
kati na esobe, sima na bango kobima na Ejipito. **5** Mibali nyonso
oyo babimaki na Ejipito bakatamaki ngenga; kasi bato nyonso
oyo babotamaki na nzela, kati na esobe, bakatamaki ngenga
te. **6** Bana ya Isalaele batambolaki kati na esobe mibu tuku
minei, kino tango ekeke mobimba ya mibali oyo bakokisaki mibu
ya kobunda bitumba tango babimaki na Ejipito basilaki kokufa.
Mpo ete batosaki Yawe te, Yawe alapaki ndayi ete bakomona te
mokili oyo alakaki kopesa epai ya batata na bango, mokili oyo
ezali kobimisa miliki mpe mafuta ya nzoyi. **7** Boye, atombolaki
bana na esika ya batata na bango; yango wana Jozue akataki

bango ngenga, pamba te bakatamaki ngenga te na nzela. **8** Sima na ekolo mobimba kokatama ngenga, batikalaki esika moko kati na molako kino tango bapota na bango ekawukaki. **9** Yawe alobaki na Jozue: — Lelo, natindiki soni ya Ejipito mosika na bino. Babengaki esika yango « Giligali » kino na mokolo ya lelo. **10** Na pokwa ya mokolo ya zomi na minei ya sanza wana, bana ya Isalaele basalaki feti ya Pasika, wana bazalaki nanu na molako ya Giligali, na etando ya Jeriko. **11** Mokolo oyo elandaki feti ya Pasika, baliaki biloko ya mokili ya Kanana: mapa ezanga levire mpe bambuma ya ble oyo bakalingaki kaka mokolo wana. **12** Mokolo oyo elandaki mokolo oyo baliaki biloko ya mokili ya Kanana, mana etikaki kokweya; mana ezalaki lisusu te mpo na bana ya Isalaele. Boye, na mobu wana, baliaki biloko ya mokili ya Kanana. **13** Nzokande, tango Jozue azalaki pene ya Jeriko, atombolaki miso mpe amonaki moto moko atelemi liboso na ye; moto yango asimbaki mopanga na loboko na ye. Jozue apusanaki pene na ye mpe atunaki ye: — Boni, ozali na ngambo na biso to na ngambo ya banguna na biso? **14** Azongiselaki Jozue: — Te, kasi nazali mokonzi ya mampinga ya Yawe; nayei kaka sik'oyo. Boye, Jozue akweyaki elongi kino na mabele mpe alobaki na ye: — Sango nini nkolo na ngai azali na yango mpo na mosali na ye? **15** Mokonzi ya mampinga ya Yawe alobaki na ye: — Longola basapato na yo na makolo, pamba te esika oyo ozali ezali bule. Jozue asalaki se bongo.

6 Bikuke ya engumba Jeriko ezalaki ya kokangama makasi penza mpo na bana ya Isalaele; moto moko te akokaki kokota to kobima. **2** Yawe alobaki na Jozue: — Tala, na maboko na yo, nasili kokaba Jeriko elongo na mokonzi na yango mpe bilombe na yango ya bitumba. **3** Botambola zingazinga ya engumba

mbala moko na mokolo, yo elongo na bato nyonso ya etumba. Bosala bongo mikolo motoba. **4** Kamata Banganga-Nzambe sambo; Nganga-Nzambe moko na moko asengeli komema kelelo moko basala na liseke ya meme. Banganga-Nzambe nyonso sambo basengeli kotambola liboso ya Sanduku. Na mokolo ya sambo, bobaluka zingazinga ya engumba mbala sambo, elongo na Banganga-Nzambe oyo bakozala kobeta bakelelo. **5** Tango lolaka ya bakelelo yango ekoyokana tango molayi, tika ete bato nyonso baganga makasi; bongo mir ya engumba ekokweya na pwasa, mpe moto na moto akokota na engumba, na esika oyo akozala. **6** Boye Jozue, mwana mobali ya Nuni, abengaki Banganga-Nzambe mpe alobaki na bango: — Bomema Sanduku ya Boyokani ya Yawe, mpe tika ete Banganga-Nzambe sambo kati na bino bakamata bakelelo sambo mpe batambola liboso ya Sanduku ya Yawe. **7** Bongo apesaki mitindo oyo epai ya bana ya Isalaele: — Bokende liboso! Botambola zingazinga ya engumba, mpe tika ete basoda oyo bazalaka na liboso, na etumba, baleka liboso ya Sanduku ya Yawe. **8** Tango Jozue asilisaki koloba na bato, Banganga-Nzambe sambo, oyo bakamataki bakelelo sambo liboso ya Yawe, balekaki liboso mpe bakomaki kobeta yango, wana Sanduku ya Boyokani ya Yawe ezalaki kolanda bango na sima. **9** Basoda oyo bazalaka na liboso, na bitumba, bazalaki kotambola liboso ya Banganga-Nzambe oyo bazalaki kobeta bakelelo; bongo basoda oyo batikalaka na sima, bazalaki kolanda Sanduku ya Boyokani. Na tango wana nyonso, bakelelo ezalaki kaka kobeta. **10** Kasi Jozue apesaki mitindo oyo epai ya bana ya Isalaele: — Boganga te, boloba mpe eloko moko te! Bovanda kaka kimia kino tango nakoloba na bino ete boganga makasi; wana nde bokoganga makasi. **11** Boye, Sanduku ya

Yawe ezalaki kotambola zingazinga ya engumba mbala moko na mokolo; bongo na sima, bato bazalaki kozonga na molako mpo na kolekisa butu. **12** Na tongo-tongo ya mokolo oyo elandaki, Jozue alamukaki, mpe Banganga-Nzambe bamemaki Sanduku ya Yawe. **13** Banganga-Nzambe sambo oyo basimbaki bakelelo sambo balekaki liboso, batambolaki liboso ya Sanduku ya Yawe, na kobeta bakelelo. Basoda oyo bazalaka na liboso, na bitumba, balekaki liboso na bango; mpe basoda oyo batikalaka na sima bazalaki kolanda Sanduku ya Yawe, wana bakelelo ezalaki kobeta. **14** Na mokolo ya mibale, babalukaki lisusu engumba mbala moko; bongo na sima, bazongaki na molako. Boye, basalaki bongo mikolo motoba. **15** Na mokolo ya sambo, balamukaki na tongo-tongo mpe babalukaki zingazinga ya engumba mbala sambo, ndenge kaka bazalaki kosala. Ezalaki kaka mokolo wana nde babalukaki mbala sambo zingazinga ya engumba. **16** Na mbala oyo ya sambo, tango Banganga-Nzambe babetaki bakelelo tango molayi, Jozue apesaki mitindo epai ya bato: — Boganga makasi, pamba te Yawe akabi engumba oyo na maboko na bino! **17** Bobebisa mpo na Yawe engumba oyo nyonso elongo na biloko nyonso oyo ezali kati na yango. Bobikisa kaka Raabi, mwasi ya ndumba, elongo na bato na ye nyonso oyo bakozala kati na ndako na ye, pamba te abombaki banongi oyo totindaki. **18** Kasi bosala keba na tina na biloko oyo ekabami mpo na kobebisama, mpo ete bomilukela pasi te na koluka kokamata ata eloko moko kati na yango, noki te bokomema lisuma oyo ekobebisa molako ya Isalaele mpe bokotia yango na mobulu. **19** Kasi palata, wolo mpe biloko nyonso ya bronze elongo na bibende ekobulisama mpo na Yawe mpe esengeli kokende na ebombelo bomengo ya Yawe.

20 Tango babetaki bakelelo, bato bagangaki makasi. Bongo,
tango bato bagangaki makasi sima na koyoka lolaka ya kelelo
kobeta tango molayi, mir ya engumba ekweyaki na pwasa. Boye,
moto nyonso akotaki na engumba, liboso na ye, mpe babotolaki
yango. **21** Babomaki na mopanga, nyonso oyo ezalaki kati
na engumba: mobali to mwasi, elenge to mobange, ngombe
to meme to mpe ane. **22** Jozue alobaki na bato mibale oyo
banongaki Jeriko: — Bokota na ndako ya mwasi ya ndumba,
bobimisa ye libanda elongo na bato na ye nyonso, kolanda ndayi
oyo bolapaki liboso na ye. **23** Boye, bilenge mibali oyo bakendeki
kononga mokili bakotaki mpe babimisaki Raabi, tata na ye,
mama na ye, bandeko na ye ya mibali mpe biloko na ye nyonso.
Babimisaki libota na ye mobimba na libanda mpe batiaki bango
libanda ya molako ya Isalaele. **24** Batumbaki engumba mobimba
elongo na biloko nyonso oyo ezalaki kati na yango, longola kaka
palata mpe wolo, bisalelo nyonso ya bronze mpe ya bibende
oyo batiaki na ebombelo bomengo ya Tempelo ya Yawe. **25**
Jozue abikisaki Raabi, mwasi ya ndumba, libota na ye mpe bato
na ye nyonso, pamba te abombaki bato oyo Jozue atindaki mpo
na kononga Jeriko. Boye, akomaki kovanda kati na bana ya
Isalaele kino na mokolo ya lelo. **26** Kaka na tango yango, Jozue
akataki seleka oyo: « Tika ete moto oyo akoluka kotonga lisusu
engumba Jeriko alakelama mabe liboso ya Yawe! Solo, akofuta
motuya ya bomoi ya mwana na ye ya liboso ya mobali, tango
akotonga miboko na yango; mpe motuya ya bomoi ya mwana na
ye ya suka, tango akotia bikuke na yango. » **27** Yawe azalaki
elongo na Jozue, mpe sango na ye epanzanaki mokili mobimba.

7 Bato ya Isalaele babebisaki ekila ya Yawe. Akana, mwana
mobali ya Karimi, mwana mobali ya Zabidi, mwana mobali

ya Zera, moto ya libota ya Yuda, akamataki biloko oyo Yawe apekisaki. Bongo, kanda ya Yawe epelaki likolo ya bana ya Isalaele. **2** Wuta na Jeriko, Jozue atindaki bato kokende na engumba Ayi oyo ezalaki pene ya Beti-Aveni, na ngambo ya este ya Beteli. Alobaki na bango: « Bokende kononga mokili wana. » Bato yango bakendeki mpe banongaki Ayi. **3** Tango bazongaki epai ya Jozue, balobaki na ye: « Ezali penza na tina te ete bato nyonso bakende kobundisa Ayi. Tinda kaka bato nkoto mibale to nkoto misato mpo na kobotola yango. Komonisa bato nyonso pasi te, pamba te engumba yango ezali kaka na bato moke. » **4** Boye, bato pene nkoto misato bakendeki, kasi bakimaki liboso ya bato ya Ayi. **5** Bato ya Ayi babomaki bato pene tuku misato na motoba na molongo ya Isalaele. Balandaki bango kino koleka ekuke ya engumba Shebarimi mpe babomaki bango na kokita ya ngomba. Mpo na yango, mitema ya bana ya Isalaele elembaki mpe bakomaki lokola mayi oyo ezali kotiola. **6** Jozue apasolaki bilamba na ye mpe amibwakaki elongi kino na mabele liboso ya Sanduku ya Yawe kino na pokwa. Bakambi ya Isalaele mpe basalaki kaka ndenge moko, bamisopelaki putulu na mito na bango. **7** Jozue alobaki: — Ah Nkolo Yawe, mpo na nini otikaki ete bato oyo bakatisa Yordani? Boni, ezalaki mpo ete okaba biso na maboko ya bato ya Amori ete baboma biso? Elekaki malamu ete totikala na biso na ngambo mosusu ya ebale! **8** Oh Nkolo, sik’oyo naloba nini, awa Isalaele akimi liboso ya banguna na ye? **9** Bato ya Kanana mpe bato mosusu ya mokili bakoyoka sango yango, bakobalukela biso mpe bakolongola kombo na biso na mokili. Boye, okosala nini mpo na monene ya Kombo na Yo? **10** Yawe alobaki na Jozue: — Telema! Mpo na nini omibwaki elongi kino na mabele? **11** Isalaele asali lisumu.

Babebisi boyokani na Ngai oyo natindaki bango ete babatela. Bakamati ndambo ya biloko oyo ekabami mpo na kobebisama, bayibi yango mpe babombi yango kati na biloko na bango. **12** Yango wana, bana ya Isalaele bakolonga kotelema te liboso ya banguna na bango, bakozonga sima mpe bakokima liboso ya banguna na bango, pamba te babebisi ekila. Nakozala elongo na bino te soki bolongoli te mabe oyo ezali kati na bino. **13** Telema, bulisa bato. Loba na bango: « Bomibulisa mpo na lobi, pamba te Yawe, Nzambe ya Isalaele, alobi boye: ‹ Mabe ezali kati na yo Isalaele, okolonga kobundisa banguna na yo te kino tango okolongola yango. › **14** Lobi na tongo, bokopusana pene na Ngai, libota na libota. Libota oyo Yawe akopona ekopusana, etuka na etuka; etuka oyo Yawe akopona ekopusana, ndako na ndako; mpe ndako oyo Yawe akopona ekopusana, moto na moto. **15** Moto nyonso oyo mabe ekomonana kati na ye asengeli kokufa na moto, ye elongo na nyonso ya ye, pamba te abebisi boyokani ya Yawe mpe asali likambo ya soni kati na Isalaele. » **16** Mokolo oyo elandaki, Jozue alamukaki na tongo-tongo penza, mpe abengisaki Isalaele, libota na libota. Mpe ezali libota ya Yuda nde eponamaki. **17** Tango abengisaki etuka na etuka ya libota ya Yuda, etuka ya Zera nde eponamaki. Tango abengisaki ndako na ndako kati na etuka ya Zera, ndako ya Zabidi nde eponamaki. **18** Sima, tango abengisaki moto na moto kati na ndako ya Zabidi, Akana, mwana mobali ya Karimi, mwana mobali ya Zabidi, mwana mobali ya Zera, moto ya libota ya Yuda, nde aponamaki. **19** Jozue alobaki na Akana: — Mwana na ngai, pesa nkembo epai na Yawe, Nzambe ya Isalaele, mpe pesa Ye penza lokumu. Yebisa ngai likambo oyo osalaki, kobombela ngai eloko moko te. **20** Akana azongiselaki Jozue: — Solo, nasali

lisumu liboso ya Yawe, Nzambe ya Isalaele. Tala likambo oyo nasalaki: **21** Namonaki, kati na bomengo ya bitumba, kazaka moko ya kitoko ya mboka Mezopotami, mbongo ya bibende ya palata, nkama mibale mpe ndambo ya kilo ya wolo; nalulaki yango mpe nazwaki yango. Nakundaki yango na kati-kati ya ndako na ngai ya kapo, mpe palata ezali na se na yango. **22** Jozue atindaki bato, mpe bakendeki mbangu kati na ndako ya kapo ya Akana mpe bakutaki penza kazaka bakunda na se ya ndako ya kapo, elongo na palata, na se na yango. **23** Babimisaki biloko yango wuta na ndako na ye ya kapo, bamemaki yango liboso ya Jozue mpe ya bana nyonso ya Isalaele; mpe sima, basopaki yango liboso ya Yawe. **24** Jozue elongo na bana nyonso ya Isalaele bakamataki Akana, mwana mobali ya Zera, elongo na palata, kazaka, liboke ya wolo, bana na ye ya mibali mpe ya basi, bangombe na ye, ba-ane na ye, bameme mpe bantaba na ye, ndako na ye ya kapo mpe biloko na ye nyonso; bamemaki bango na Lubwaku ya Akori. **25** Jozue alobaki: « Mpo na nini omemeli biso pasi? Tika ete Yawe amonisa yo pasi lelo! » Bongo bato nyonso ya Isalaele babambaki ye mabanga mpe akufaki; babambaki lisusu mabanga na bato oyo batikalaki mpe bato yango bakufaki; mpe batumbaki bibembe na bango na moto. **26** Babwakaki na likolo ya Akana liboke ya mabanga ebele oyo ezali kino na mokolo ya lelo, mpe kanda ya Yawe esilaki. Yango wana, kino na mokolo ya lelo, babengaka esika yango Lubwaku ya Akori.

8 Yawe alobaki na Jozue: « Kobanga te mpe kolemba nzoto te. Kamata elongo na yo basoda nyonso, mata mpe bundisa engumba Ayi. Pamba te nasili kokaba na maboko na yo: mokonzi ya Ayi, bato na ye, engumba na ye, mpe mokili na ye. **2** Okosala

engumba Ayi mpe mokonzi na yango ndenge osalaki Jeriko mpe mokonzi na yango; kasi bokoki kozwa mpo na bino lokola bomengo ya bitumba, biloko mpe bibwele na yango. Bomba basoda na sima ya engumba. » **3** Jozue atelemaki elongo na basoda nyonso mpo na kobundisa engumba Ayi. Aponaki bilombe ya bitumba nkoto tuku misato mpe atindaki bango na butu. **4** Apesaki bango mitindo oyo: « Bobombama na sima ya engumba oyo; bozala penza mosika mingi te na engumba, kasi bozala pene. **5** Ngai mpe bato nyonso oyo bazali elongo na ngai, tokopusana pene ya engumba. Tango bakobima mpo na kobundisa biso lokola na mbala oyo eleki, tokokima liboso na bango. **6** Bakolanda biso, mpe tokobenda bango mosika ya engumba, pamba te bakoloba: ‹ Bazali kokima liboso na biso lokola na mbala oyo eleki, › mpe tokokima liboso na bango. **7** Boye, bino bokobima wuta na bisika oyo bokobombama mpe bokobotola engumba. Yawe, Nzambe na bino, akabi yango na maboko na bino. **8** Tango bokobotola engumba, botia yango moto mpe bosala ndenge Yawe alobaki. » **9** Jozue atindaki bango, mpe bakendeki na esika oyo basengelaki kobombama. Babombamaki na kati-kati ya Beteli mpe Ayi, na ngambo ya weste ya Ayi. Jozue alekisaki butu wana elongo na bana ya Isalaele. **10** Jozue alamukaki na tongo-tongo penza mpe atalaki ndenge nini basoda na ye bamilengelaki. Sima na yango, alekaki liboso elongo na bakambi ya Isalaele mpo na kokende kobundisa engumba Ayi. **11** Basoda na ye nyonso bapusanaki kino na liboso ya engumba mpe batongaki molako na bango na ngambo ya nor ya Ayi, bongo lubwaku ezalaki kati na bango mpe Ayi. **12** Jozue azwaki basoda nkoto mitano mpe abombaki bango na kati-kati ya Beteli mpe Ayi, na ngambo ya weste ya engumba.

13 Mampinga ya basoda oyo bazalaka na liboso, na bitumba,
batongaki molako na bango na ngambo ya nor ya engumba;
mpe basoda oyo batikalaka na sima, na ngambo ya weste
ya engumba. Na butu wana, Jozue akendeki na kati-kati ya
etando. **14** Tango mokonzi ya Ayi amonaki bongo, ye elongo
na bato na ye nyonso, bavandi ya engumba, batelemaki na
lombangu mpe babimaki mpo na kobundisa Isalaele na esika
oyo nzela ekutana, liboso ya Araba. Ayebaki te ete basoda
mosusu babombamaki na sima ya engumba. **15** Jozue mpe
bana nyonso ya Isalaele bakosaki lokola bato oyo basili kokweya
na bitumba mpe bakimaki na ngambo ya esobe. **16** Babelelaki
bato nyonso ya Ayi mpo ete balanda bango. Boye, balandaki
Jozue mpe bakendeki mosika ya engumba. **17** Kati na Ayi mpe
Beteli, mobali moko te atikalaki oyo azangaki kolanda Isalaele.
Batikaki engumba ya kofungwama, wana bazalaki kolanda
Isalaele. **18** Yawe alobaki na Jozue: « Sembola na ngambo
ya Ayi likonga oyo osimbi na loboko, pamba te nalingi kokaba
yango na maboko na yo. » Boye Jozue asembolaki na ngambo
ya engumba likonga oyo ezalaki na loboko na ye. **19** Tango
kaka asembolaki loboko, basoda oyo babombamaki babimaki
na lombangu wuta na bisika oyo babombamaki, bakotaki na
engumba, babotolaki yango mpe batiaki yango moto. **20** Tango
bato ya Ayi batalaki na sima, bamonaki milinga komata na likolo
wuta na engumba; moko te akokaki lisusu kokima na ngambo
moko to na ngambo mosusu. Bana ya Isalaele oyo bazalaki
kokima na esobe babalukelaki bato oyo bazalaki kolanda bango.
21 Boye, tango Jozue mpe bana nyonso ya Isalaele bamonaki
ete basoda oyo babombamaki bazwi engumba mpe milinga ezali
komata wuta na engumba, bazongaki mpe babomaki bato ya Ayi.

22 Basoda ya Isalaele oyo babombamaki, babimaki na engumba
mpo na kobundisa bango. Bato ya Ayi bakomaki na kati-kati ya
basoda ya Isalaele oyo bazalaki, bamoko na ngambo moko, mpe
bamosusu, na ngambo mosusu. Basoda ya Isalaele basilisaki
koboma bango nyonso, ata moko te atikalaki na bomoi, mpe ata
moko te akimaki. **23** Kasi bakangaki ya bomoi mokonzi ya Ayi
mpe bamemaki ye epai ya Jozue. **24** Tango Isalaele asilisaki
koboma mibali nyonso ya Ayi, kati na zamba mpe kati na esobe
epai wapi balandaki bango, mpe wana bango nyonso basilaki
kokufa na mopanga, bana nyonso ya Isalaele bazongaki na Ayi
mpe babomaki na mopanga bato nyonso oyo bazalaki kuna. **25**
Motango ya bato nyonso oyo bakufaki na mokolo wana, basi mpe
mibali, ezalaki nkoto zomi na mibale: bango nyonso bazalaki
bato ya Ayi. **26** Jozue akitisaki te loboko na ye, oyo esimbaki
likonga kino tango asilisaki koboma bato nyonso oyo bazalaki
kovanda na Ayi. **27** Kasi Isalaele azwaki mpo na ye, lokola
bomengo ya bitumba, bibwele mpe biloko ya engumba yango,
kolanda liloba oyo Yawe alobaki na Jozue. **28** Jozue atumbaki
Ayi mpe akomisaki yango libebi mpo na libela, esika ezanga
bato kino na mokolo ya lelo. **29** Adiembikaki mokonzi ya Ayi, na
nzete kino na pokwa; bongo tango moyi elalaki, Jozue atindaki
ete balongola ebembe yango na nzete. Babwakaki yango na
ekotelo ya ekuke ya engumba mpe batondisaki na likolo na
yango liboke monene ya mabanga oyo ezali kino na mokolo ya
lelo. **30** Jozue atongaki etumbelo mpo na Yawe, Nzambe ya
Isalaele, na ngomba Ebali, **31** ndenge Moyize, mosali na Yawe,
atindaki bana ya Isalaele. Atongaki yango kolanda makambo
oyo ekomama kati na buku ya Mobeko ya Moyize: etumbelo
etongama na mabanga oyo bakata na esalelo ya ebende te. Na

likolo na yango, batiaki mbeka ya kotumba mpo na Yawe mpe
babonzaki mbeka ya boyokani. **32** Na esika yango, na miso ya
bana nyonso ya Isalaele, Jozue akomaki, na likolo ya mabanga,
Mobeko oyo Moyize akomaki mpo na bana ya Isalaele. **33** Bato
nyonso ya Isalaele elongo na bakambi na bango, bakomi mibeko
mpe basambisi na bango, batelemaki ngambo na ngambo ya
Sanduku ya Boyokani, liboso ya Banganga-Nzambe oyo bazali
Balevi mpe bamemaka Sanduku ya Boyokani ya Yawe. Mopaya
elongo na mwana mboka ya Isalaele bazalaki wana. Ndambo
ezalaki liboso ya ngomba Garizimi, mpe ndambo mosusu, liboso
ya ngomba Ebali, kolanda mitindo oyo Moyize, mosali na Yawe,
apesaki mpo na kopambola bana ya Isalaele. **34** Sima na
yango, Jozue atangaki maloba nyonso ya Mobeko: mapamboli
mpe bilakeli mabe kolanda ndenge ekomama kati na buku ya
Mobeko. **35** Jozue azangisaki te kotanga, liboso ya lisanga
mobimba ya Isalaele, basi, bana mpe bapaya oyo bazalaki kati
na bango, maloba nyonso oyo Moyize akomaki.

9 Tango bakonzi nyonso (bakonzi ya bato ya Iti, ya Amori,
ya Kanana, ya Perizi, ya Evi mpe ya Yebusi) oyo bazalaki na
ngambo ya weste ya Yordani, kati na mokili ya bangomba,
na etando mpe na mokili oyo ezalaki pembeni-pembeni ya
Mayi monene Mediterane, pene ya Libani, bayokaki sango ya
makambo yango, **2** basanganaki mpo na kobundisa Jozue mpe
Isalaele. **3** Tango mpe bato ya Gabaoni bayokaki makambo oyo
Jozue asalaki na Jeriko mpe na Ayi, **4** basalelaki mayele mabe:
babongolaki lolenge na bango, batiaki na likolo ya ba-ane na
bango basaki epasuka-pasuka mpe bambeki ya kala ya vino oyo
etoboka-toboka mpe babamba-bamba. **5** Balataki basapato ya
kala oyo babamba-bamba mpe bilamba ya kala; mapa na bango

ya kolia ezalaki biteni-biteni mpe ya kokawuka. **6** Bakendeki
kokutana na Jozue kati na molako ya Giligali, mpe balobaki na
ye mpe na bana ya Isalaele: — Towuti na mokili moko ya mosika;
bosala boyokani elongo na biso. **7** Bato ya Isalaele balobaki na
bato ya Evi: — Tango mosusu bozalaka kaka pembeni na biso!
Ndenge nini tosala boyokani elongo na bino? **8** Bazongiselaki
Jozue: — Tozali basali na yo. Kasi Jozue atunaki bango: —
Bozali banani mpe bowuti wapi? **9** Bazongiselaki ye: — Basali
na yo bawuti na mokili moko ya mosika penza, likolo ya sango
na Yawe, Nzambe na bino. Pamba te toyokaki sango na Ye mpo
na makambo nyonso oyo asalaki kati na Ejipito **10** mpe epai ya
bakonzi mibale ya bato ya Amori oyo bazalaki na ngambo ya
este ya Yordani: Sikoni, mokonzi ya Eshiboni, mpe Ogi, mokonzi
ya Bashani, oyo azalaki kovanda na Ashitaroti. **11** Bampaka na
biso mpe bavandi nyonso ya mokili na biso balobaki na biso: «
Bokamata biloko ya kolia na nzela, bokende kokutana na bango
mpe boyebisa bango: ‹ Tozali basali na bino, bosala boyokani
elongo na biso. › » **12** Tala kutu mapa na biso, ezalaki ya moto
tango tobongisaki yango na bandako na biso lokola bilei ya
mobembo, na mokolo oyo tolongwaki mpo ete toya epai na
bino. Kasi sik’oyo tala ndenge nini esili kokawuka mpe kokoma
biteni-biteni. **13** Mpe lisusu, totondisaki bambeki oyo na vino
tango ezalaki nanu ya sika, kasi tala sik’oyo ndenge nini esili
kopasuka-pasuka mpe tala ndenge nini bilamba mpe basapato
na biso esili kokufa mpo ete nzela ya mobembo eleki molayi. **14**
Bana ya Isalaele bazwaki bilei oyo bato ya Gabaoni bayaki na
yango, kasi batunaki Yawe te. **15** Jozue asalaki elongo na bango
boyokani ya kimia; alakaki ete akoboma bango te. Mpe bakambi
ya lisanga ya Isalaele bandimaki yango na kolapa ndayi. **16**

Nzokande, mikolo misato sima na kosala boyokani elongo na bato ya Gabaoni, bana ya Isalaele bayokaki ete bato yango bazalaka pene na bango mpe bavandaka kati na bango. **17** Boye, bana ya Isalaele batelemaki mpo na kokende; mpe na mokolo ya misato, bakomaki na bingumba na bango: Gabaoni, Kefira, Beyeroti mpe Kiriati-Yearimi. **18** Kasi bana ya Isalaele babundisaki bango te, pamba te bakambi ya lisanga balapaki ndayi mpo na bango na Kombo na Yawe, Nzambe ya Isalaele. Boye, lisanga mobimba ekomaki koyimayima mpo na bakambi. **19** Kasi bakambi nyonso balobaki na lisanga mobimba: « Solo, tolapaki ndayi mpo na bango na Kombo na Yawe, Nzambe ya Isalaele. Boye, tokoki kosala bango mabe te. **20** Kasi tala ndenge nini tokoki kosala bango: Tokotika bango kobika mpo ete kanda na Nzambe ekitela biso te, pamba te tolapaki ndayi na tina na bango. » **21** Bakambi babakisaki lisusu: « Tika ete bazala na bomoi, kasi bakobanda kokata banzete mpe kotoka mayi mpo na lisanga mobimba. » Wana nde ezalaki mokano oyo bakambi bazwaki. **22** Jozue abengisaki bato ya Gabaoni mpe atunaki bango: — Mpo na nini bokosaki biso na koloba: « Tovandaka mosika na bino, » nzokande bovandi kaka pene na biso awa? **23** Bozali sik'oyo na se ya elakeli mabe mpe bokotikala libela kozala bawumbu; bokobanda kokataka bakoni mpe kotokaka mayi mpo na Ndako ya Nzambe na ngai. **24** Bazongiselaki Jozue: — Basali na yo bayokaki sango ya mitindo oyo Yawe, Nzambe na bino, apesaki epai ya mosali na Ye Moyize, ete akopesa bino mokili oyo nyonso mpe akoboma bato na yango nyonso liboso na bino. Boye, tozalaki na somo makasi ya kobungisa bomoi na biso liboso na bino; yango wana tosalaki bongo. **25** Tala biso oyo, tomitiki na maboko na yo; nyonso oyo okomona malamu

mpe sembo na miso na yo, sala biso yango. **26** Jozue abikisaki
bango na maboko ya bana ya Isalaele, mpe babomaki bango te.
27 Na mokolo wana, Jozue akomisaki bango bawumbu mpo na
kokata bakoni mpe kotoka mayi mpo na lisanga ya Isalaele mpe
mpo na etumbelo ya Yawe, kino na mokolo ya lelo, na esika
nyonso oyo Yawe akopona.

10 Nzokande, Adoni-Tsedeki, mokonzi ya Yelusalemi, ayokaki
ete Jozue abotolaki Ayi mpe abebisaki yango nyonso; asalaki
Ayi mpe mokonzi na yango ndenge kaka asalaki Jeriko mpe
mokonzi na yango. Ayokaki lisusu ete bavandi ya Gabaoni
basalaki boyokani ya kimia elongo na Isalaele mpe bakomaki
kovanda kati na bango. **2** Boye, sango oyo epesaki somo na
mokonzi ya Yelusalemi elongo na bato na ye, pamba te Gabaoni
ezalaki engumba moko ya monene lokola bingumba ya bakonzi;
ezalaki monene koleka ata Ayi, mpe mibali na yango nyonso
bazalaki bilombe ya bitumba. **3** Adoni-Tsedeki, mokonzi ya
Yelusalemi, atindaki maloba epai ya Oami, mokonzi ya Ebron;
epai ya Pireami, mokonzi ya Yarimuti; epai ya Yafia, mokonzi
ya Lakishi; mpe epai ya Debiri, mokonzi ya Egiloni. **4** Alobaki:
« Boya epai na ngai mpe bosunga ngai mpo ete tobundisa
Gabaoni, pamba te asali boyokani ya kimia elongo na Jozue mpe
bana ya Isalaele. » **5** Boye bakonzi mitano ya bato ya Amori:
mokonzi ya Yelusalemi, ya Ebron, ya Yarimuti, ya Lakishi mpe ya
Egiloni, bakendeki elongo na mampinga na bango nyonso mpo
na kozingela Gabaoni mpe kobundisa yango. **6** Bato ya Gabaoni
batindaki maloba epai ya Jozue kati na molako ya Giligali: «
Koboya te kosunga basali na yo, yaka noki epai na biso mpe
bikisa biso, pamba te bakonzi nyonso ya bato ya Amori, oyo
bavandaka na ngomba, basaleli biso likita. » **7** Jozue amataki

wuta na Giligali elongo na mampinga na ye nyonso mpe bilombe nyonso ya bitumba. **8** Yawe alobaki na Jozue: « Kobanga bango te, pamba te nakabi bango na maboko na yo; moko te akokoka kotelema liboso na yo. » **9** Sima na kotambola butu mobimba wuta na Giligali, Jozue abimelaki bango na pwasa. **10** Yawe akimisaki bango liboso ya Isalaele, mpe Isalaele akweyisaki bango pene ya Gabaoni. Bana ya Isalaele balandaki bango na nzela oyo ekenda kino na Beti-Oroni mpe babomaki bango kino na Azeka mpe Makeda. **11** Wana bazalaki kokima liboso ya Isalaele mpe kokita na Beti-Oroni, Yawe akitiselaki bango mabanga minene wuta na likolo kino na Azeka, mpe bakufaki. Bato oyo bakufaki na mabanga ya moto bazalaki motango ebele koleka ata bato oyo bana ya Isalaele babomaki na mopanga. **12** Na mokolo oyo Yawe akabaki bato ya Amori na maboko ya bana ya Isalaele, Jozue alobaki na Yawe na miso ya Isalaele: « Moyi, telema na Gabaoni! Sanza, telema na lubwaku ya Ayaloni! » **13** Boye moyi etelemaki, mpe sanza eninganaki te kino tango ekolo ya Isalaele alongaki banguna na ye kolanda ndenge ekomama kati na buku ya Moto ya Sembo. Moyi etelemaki na kati-kati ya mapata mpe elalaki noki te, pene mokolo mobimba. **14** Mokolo ya boye etikala nanu kozala te, ezala na tango ya kala to na tango oyo ekoya, mokolo oyo Yawe atosi mongongo ya moto. Solo Yawe azalaki kobundela Isalaele. **15** Jozue elongo na Isalaele mobimba bazongaki na molako na Giligali. **16** Nzokande, bakonzi wana mitano bakimaki mpe bakendeki kobombama kati na lidusu ya mabanga, na Makeda. **17** Tango bayebisaki Jozue ete bamoni bakonzi yango mitano babombami kati na lidusu ya mabanga, na Makeda, **18** Jozue alobaki: « Bopusa mabanga minene na ekotelo ya lidusu ya mabanga mpe botia bato pene

na yango mpo na kobatela yango. **19** Kasi bosuka wana te. Bolanda banguna na bino mpe bokanga bango nzela mpo ete bakota na bingumba na bango te, pamba te Yawe, Nzambe na bino, akabi bango na maboko na bino. » **20** Tango Jozue mpe bana ya Isalaele balongaki bango mpe basilisaki koboma bango, ndambo ya bato oyo babikaki bakimaki mpe bakotaki na bingumba oyo etongama makasi. **21** Bato nyonso ya Isalaele bazongaki na kimia na molako pene ya Jozue, na Makeda. Moko te alobaki lisusu mabe mpo na bana ya Isalaele. **22** Sima, Jozue alobaki: « Bofungola ekotelo ya lidusu ya mabanga mpe bobimisa bakonzi wana mitano. » **23** Boye babimisaki bakonzi wana mitano na libanda ya lidusu ya mabanga: mokonzi ya Yelusalemi, ya Ebron, ya Yarimuti, ya Lakishi mpe ya Egiloni. **24** Tango bamemaki bakonzi yango epai ya Jozue, abengisaki mibali nyonso ya Isalaele mpe alobaki na bakonzi ya basoda oyo bazalaki na ye elongo: « Bopusana mpe botia makolo na bino na bakingo ya bakonzi oyo. » Bakonzi ya basoda bapusanaki mpe batiaki makolo na bango na bakingo ya bakonzi yango. **25** Jozue alobaki na bango: « Bobanga te mpe bolemba nzoto te. Bozala makasi mpe boyika mpiko, pamba te ezali boye nde Yawe akosala banguna nyonso oyo bokobundisa. » **26** Sima na yango, Jozue abomaki bakonzi yango mpe adiembikaki bango na banzete mitano. Bibembe na bango etikalaki kodiembela na banzete yango kino na pokwa. **27** Tango moyi elalaki, Jozue apesaki mitindo ete bakitisa bibembe yango wuta na banzete mpe babwaka yango kati na lidusu ya mabanga epai wapi babombamaki. Batiaki mabanga minene na ekotelo ya lidusu ya mabanga. Mabanga yango ezali wana kino na mokolo ya lelo. **28** Kaka na mokolo yango, Jozue abotolaki engumba Makeda.

Abomaki na mopanga mokonzi na yango mpe moto nyonso oyo akutaki kuna mpe atikaki ata moto moko te na bomoi. Asalaki mokonzi ya Makeda ndenge kaka asalaki mokonzi ya Jeriko. **29** Jozue elongo na bana nyonso ya Isalaele balongwaki na Makeda, bakendeki kino na engumba Libina mpe babundisaki yango. **30** Yawe akabaki lisusu engumba mpe mokonzi na yango na maboko ya Isalaele. Jozue abomaki na mopanga, bato nyonso oyo bazalaki kuna; mpe atikaki ata moto moko te na bomoi. Asalaki mokonzi na yango ndenge asalaki mokonzi ya Jeriko. **31** Jozue elongo na bana nyonso ya Isalaele balongwaki na Libina mpe bakendeki kino na Lakishi. Bazingelaki yango mpe babundisaki yango. **32** Yawe akabaki engumba Lakishi na maboko ya Isalaele, mpe Jozue abotolaki yango, mokolo oyo elandaki. Jozue abomaki na mopanga, bato nyonso oyo bazalaki kuna ndenge kaka asalaki engumba Libina. **33** Boye, Orami, mokonzi ya Gezeri, amataki mpo na kosunga Lakishi; kasi Jozue abomaki ye na mopanga elongo na bato na ye, atikaki ata moto moko te na bomoi. **34** Jozue elongo na bana nyonso ya Isalaele balongwaki na Lakishi mpe bakendeki kino na engumba Egiloni; bazingelaki yango mpe babundisaki yango. **35** Babotolaki yango kaka na mokolo wana mpe babomaki na mopanga bato nyonso oyo bazalaki kuna; babebisaki bango mokolo wana, ndenge kaka basalaki na Lakishi. **36** Jozue mpe Isalaele mobimba balongwaki na Egiloni, bamataki kino na Ebron mpe babundisaki yango. **37** Babotolaki engumba yango, babomaki na mopanga bato nyonso oyo bazalaki kuna elongo na mokonzi na yango. Bazwaki mpe bamboka na yango ya mike-mike mpe babomaki na mopanga, bato nyonso oyo bazalaki kuna. Batikaki ata moto moko te na bomoi, ndenge kaka basalaki na engumba Egiloni.

Babebisaki yango nyonso penza mpe babomaki bato nyonso oyo bazalaki kuna. **38** Jozue elongo na Isalaele mobimba babalukaki na ngambo ya engumba Debiri mpe babundisaki yango. **39** Babotolaki engumba mpe bamboka na yango ya mike-mike, bakangaki mokonzi na yango mpe babomaki bato nyonso oyo bazalaki kuna na mopanga. Batikaki ata moto moko te na bomoi. Jozue asalaki engumba Debiri elongo na mokonzi na yango, ndenge kaka asalaki engumba Libina elongo na mokonzi na yango, mpe Ebron elongo na mokonzi na yango. **40** Boye, Jozue alongaki etuka wana nyonso: mokili ya bangomba, Negevi, etando ya pembeni-pembeni ya Ebale monene mpe etando ya se ya bangomba elongo na bakonzi na yango nyonso. Atikaki ata moto moko te na bomoi, abebisaki bato nyonso mpe biloko nyonso oyo ezalaki na bomoi, ndenge Yawe, Nzambe ya Isalaele, apesaki ye mitindo. **41** Jozue alongaki bango wuta na Kadeshi-Barinea kino na Gaza, mpe mokili mobimba ya Gosheni kino na Gabaoni. **42** Jozue alongaki bakonzi wana nyonso na mbala moko mpe abotolaki bamboka na bango, pamba te Yawe, Nzambe ya Isalaele, azalaki kobundela Isalaele. **43** Sima na yango, Jozue elongo na bana nyonso ya Isalaele bazongaki na molako na Giligali.

11 Tango Yabini, mokonzi ya Atsori, ayokaki makambo oyo, atindaki maloba epai ya Yobabi, mokonzi ya Madoni; epai ya mokonzi ya Shimironi, epai ya mokonzi ya Akishafi, **2** epai ya bakonzi oyo bazalaki na etuka ya bangomba na nor, na etando ya Araba, na ngambo ya sude ya Kinereti, na mokili ya bangomba mikuse, na ngambo ya weste ya etando ya Dori; **3** epai ya bato ya Kanana oyo bazalaki na ngambo ya este mpe na ngambo ya weste; epai ya bato ya Amori, ya Iti, ya Perizi mpe ya

Yebusi, oyo bazalaki kovanda na mokili ya bangomba; epai ya bato ya Evi, na se ya Erimoni, na mokili ya Mitsipa. **4** Babimaki elongo na mampinga na bango nyonso, mpe bato bazalaki ebele lokola zelo ya ebale elongo na motango monene ya bampunda mpe ya bashar. **5** Bakonzi yango nyonso basangisaki mampinga na bango esika moko mpe batongaki molako na bango pembeni ya mayi ya Meromi mpo na kobundisa Isalaele. **6** Yawe alobaki na Jozue: « Kobanga bango te, pamba te lobi, kaka na ngonga oyo, nakokaba bango nyonso na maboko ya Isalaele lokola bibembe. Okokata misisa ya makolo ya bampunda na bango mpe okotumba bashar na bango. » **7** Boye Jozue elongo na mampinga na ye nyonso babimelaki bango na pwasa, na mayi ya Meromi mpe babundisaki bango; **8** bongo Yawe akabaki bango na maboko ya Isalaele. Balongaki bango mpe balandaki bango kino na Sidoni, engumba monene, kino na Misirefoti-Mayimi mpe kino na ngambo ya este ya lubwaku ya Mitsipe. Babomaki bango mpe batikaki ata moto moko te na bomoi. **9** Jozue asalaki bango ndenge Yawe atindaki: akataki misisa ya makolo ya bampunda na bango mpe atumbaki bashar na bango. **10** Na tango wana, Jozue azongaki, abotolaki engumba Atsori mpe abomaki mokonzi na yango na mopanga. Atsori ezalaki mboka mokonzi ya mokili wana nyonso. **11** Babomaki moto nyonso oyo azalaki kuna na mopanga. Babebisaki penza bango nyonso, babikisaki ata ekelamu moko te ya pema mpe batumbaki engumba Atsori. **12** Jozue abotolaki bingumba nyonso ya bakonzi wana mpe abomaki bakonzi na yango na mopanga. Abomaki bango nyonso kolanda ndenge Moyize, mowumbu na Yawe, atindaki. **13** Kasi Isalaele atikalaki te kotumba bingumba oyo ezalaki na bangomba longola kaka Atsori oyo Jozue atumbaki.

14 Bana ya Isalaele bazwaki mpo na bango lokola bomengo
ya bitumba: biloko nyonso ya engumba wana mpe bibwele na
yango, kasi basilisaki koboma bato nyonso na mopanga, batikaki
ata moto moko te na bomoi. **15** Jozue asalaki ndenge kaka Yawe
atindaki ye na nzela ya mosali na ye Moyize, atikaki ata eloko
moko te kati na makambo nyonso oyo Yawe atindaki Moyize. **16**
Jozue abotolaki bamboka oyo nyonso: mokili ya bangomba,
Negevi mobimba, mokili mobimba ya Gosheni, mokili ya se,
etando ya Araba, ngomba ya Isalaele mpe bamboka na yango
ya se, **17** wuta na ngomba Alaki oyo ezalaki na ngambo ya Seiri
kino na Bala-Gadi, na lubwaku ya Libani na ebandeli ya ngomba
Erimoni. Abundisaki bakonzi na yango nyonso mpe abomaki
bango. **18** Jozue abundisaki bakonzi wana nyonso tango molayi.
19 Longola kaka bato ya Evi oyo bazalaki kovanda na Gabaoni,
engumba moko te etikalaki kosala boyokani ya kimia na bana ya
Isalaele, oyo babotolaki yango nyonso na bitumba. **20** Nzokande,
Yawe Ye moko azalaki koyeisa bango mitema mabanga mpo ete
babundisa Isalaele, mpe mpo ete Isalaele asilisa koboma bango
nyonso na mawa te, ndenge Yawe atindaki Moyize. **21** Na tango
wana, Jozue akendeki koboma bato ya Anaki wuta na mokili ya
bangomba: wuta na Ebron, na Debiri, na Anabi, na mokili nyonso
ya bangomba ya Yuda mpe na mokili nyonso ya bangomba
ya Isalaele. Jozue asilisaki koboma bango nyonso elongo na
bingumba na bango. **22** Ata moto moko te ya Anaki atikalaki kati
na mokili ya bana ya Isalaele. Batikalaki kaka na Gaza, kati na
Gati, mpe na Asidodi. **23** Jozue abotolaki mokili yango nyonso
ndenge Yawe atindaki na Moyize, apesaki yango na Isalaele
lokola libula mpe akabolaki yango kolanda mabota ya Isalaele.
Bongo mokili ekomaki na kimia mpe bitumba ezalaki lisusu te.

12 Tala bakonzi ya mokili, oyo bana ya Isalaele balongaki mpe
oyo babotolaki mokili na bango na ngambo ya este ya Yordani,
wuta na moluka ya Arinoni kino na ngomba Erimoni, elongo
na ngambo nyonso ya este ya Araba: **2** Sikoni, mokonzi ya
bato ya Amori, azalaki kovanda na Eshiboni. Azalaki kokonza
wuta na Aroeri oyo ezalaki pene ya moluka ya Arinoni, wuta
na moluka, elongo na ndambo ya mokili ya Galadi, kino na
moluka ya Yaboki, oyo ezalaki na mondelo na bato ya Amoni. **3**
Azalaki mpe lisusu kokonza ngambo ya este ya Araba, wuta
na Ebale monene ya Kinereti kino na Ebale monene ya Araba
(ebale monene ya Barozo), na ngambo ya este, na nzela ya
Beti-Yeshimoti mpe na ebandeli ya ngomba Pisiga, na ngambo
ya sude. **4** Ogi, mokonzi ya Bashani, moko kati na bakitani
ya suka ya Refayimi, oyo azalaki kovanda na Ashitaroti mpe
na Edreyi. **5** Azalaki kokonza na ngomba Erimoni, na Salika
mpe na Bashani mobimba kino na bandelo ya bato ya Geshuri
mpe ya bato ya Maakati, mpe kino na ndambo ya mokili ya
Galadi oyo ezalaki na mondelo ya mokili ya Sikoni, mokonzi na
Eshiboni. **6** Moyize, mosali na Yawe, elongo na bana ya Isalaele
balongaki bango. Boye, Moyize, mowumbu na Yawe, apesaki
mokili na bango lokola libula, epai ya bato ya libota ya Ribeni, ya
Gadi mpe ya ndambo ya libota ya Manase. **7** Tala molongo ya
bakonzi ya mokili oyo Jozue mpe bana ya Isalaele babotolaki na
ngambo ya weste ya Yordani, wuta na Bala-Gadi, na lubwaku
ya Libani kino na ngomba Alaki oyo ezalaki na ngambo ya
Seiri. Jozue apesaki bamboka na bango lokola libula, epai ya
bana ya Isalaele kolanda mabota na bango **8** kati na mokili ya
bangomba, na mokili ya se, na Araba, kokita na esobe mpe na
Negevi, mikili ya bato ya Iti, ya Amori, ya Kanana, ya Perizi, ya

Evi mpe ya Yebusi. Tala bakonzi yango: **9** mokonzi ya Jeriko
moko mokonzi ya Ayi, pembeni ya Beteli moko **10** mokonzi
ya Yelusalemi moko mokonzi ya Ebron moko **11** mokonzi ya
Yarimuti moko mokonzi ya Lakishi moko **12** mokonzi ya Egiloni
moko mokonzi ya Gezeri moko **13** mokonzi ya Debiri moko
mokonzi ya Gederi moko **14** mokonzi ya Orima moko mokonzi
ya Aradi moko **15** mokonzi ya Libina moko mokonzi ya Adulami
moko **16** mokonzi ya Makeda moko mokonzi ya Beteli moko **17**
mokonzi ya Tapua moko mokonzi ya Eferi moko **18** mokonzi ya
Afeki moko mokonzi ya Lasharoni moko **19** mokonzi ya Madoni
moko mokonzi ya Atsori moko **20** mokonzi ya Shimironi-Meroni
moko mokonzi ya Akishafi moko **21** mokonzi ya Taanaki moko
mokonzi ya Megido moko **22** mokonzi ya Kedeshi moko mokonzi
ya Yokineami kati na Karimeli moko **23** mokonzi ya Dori, kati na
lubwaku ya Dori moko mokonzi ya Goyimi, kati na Giligali moko
24 mokonzi ya Tiritsa moko. Bango nyonso bazalaki bakonzi
tuku misato na moko.

13 Tango Jozue akomaki mobange mpe mibu ya bomoi na ye
epusanaki makasi, Yawe alobaki na ye: « Okomi mpe mobange
makasi, mibu ya bomoi na yo esili kopusana mingi. Kasi mokili
oyo bosengeli kobotola ezali nanu monene. **2** Tala mokili oyo
etikali: Bituka nyonso ya bato ya Filisitia mpe ya bato ya Geshuri:
3 etuka oyo batangaka na molongo ya mikili ya Kanana; wuta
na ebale ya Shiyori, oyo etalana na Ejipito kino na ngambo ya
nor, na etuka ya Ekroni. Kuna, ezalaki na bakambi mitano ya
bato ya Filisitia: mokambi ya Gaza, ya Asidodi, ya Ashikeloni,
ya Gati mpe ya Ekroni; etuka ya bato ya Avi; **4** mpe wuta na
ngambo ya sude, mokili mobimba ya bato ya Kanana mpe
Meara oyo ezalaki mokili ya bato ya Sidoni kino na Afeki, kino

na bandelo ya bato ya Amori; **5** etuka ya bato ya Gebali;
mpe ngambo nyonso ya este ya Libani, wuta na Bala-Gadi,
na ebandeli ya ngomba Erimoni kino na Lebo-Amati. **6** Mpo
na bavandi nyonso ya etuka ya bangomba, wuta na Libani
kino na Misirefoti-Mayimi, bato nyonso ya Sidoni, nakobengana
bango Ngai moko liboso ya Isalaele. Sala keba ete opesa mokili
yango lokola libula epai ya Isalaele, ndenge kaka natindaki yo;
7 mpe kabola yango lokola libula kati na mabota libwa mpe
ndambo ya libota ya Manase. » **8** Bato ya ndambo mosusu ya
libota ya Manase, elongo na bato ya libota ya Ribeni mpe ya
Gadi bazwaki libula oyo Moyize, mowumbu na Yawe, apesaki
bango na ngambo ya este ya Yordani. **9** Ezalaki wuta na Aroeri,
pene ya moluka ya Arinoni, wuta na engumba oyo ezali na
kati-kati ya lubwaku, bakisa ngomba mobimba Medeba kino na
Diboni, **10** mpe bingumba nyonso ya Sikoni, mokonzi ya bato ya
Amori, oyo azalaki kokonza na Eshiboni kino na bandelo ya
bato ya Amoni. **11** Galadi mpe ezalaki na kati, elongo na etuka
ya bato ya Geshuri mpe ya Maakati, ngomba Erimoni nyonso
mpe Bashani mobimba kino na Salika. **12** Bashani mobimba,
mokili ya Ogi, lokola moko kati na bato ya suka ya Refayimi
oyo azalaki kokonza na Ashitaroti mpe na Edreyi, ezalaki mpe
kati na libula na bango. Moyize alongaki bango mpe abotolaki
bango mokili na bango. **13** Kasi bana ya Isalaele babenganaki
te bato ya Geshuri mpe ya Maakati; yango wana bakobaki
kovanda elongo na bana ya Isalaele kino na mokolo ya lelo.
14 Nzokande, Moyize apesaki libula te epai ya libota ya Levi,
pamba te libula na bango ezali makabo bazikisa na moto mpo na
Yawe, Nzambe ya Isalaele, ndenge Yawe alakaki bango. **15** Tala
eteni ya mabele oyo Moyize apesaki na libota ya Ribeni, kolanda

bituka na bango: **16** Mabele oyo ezwamaki wuta na Aroeri,
pene ya moluka ya Arinoni, wuta na engumba oyo ezali na kati-
kati ya lubwaku, bakisa ngomba Medeba mobimba, **17** kino na
Eshiboni mpe bingumba na yango nyonso oyo ezalaka na likolo
ya ngomba, bakisa Diboni, Bamoti-Bala, Beti-Bala-Meoni, **18**
Yakatsi, Kedemoti, Mefati, **19** Kiriatayimi, Sibima, Tsereti-Shaari
na ngomba moke ya lubwaku, **20** Beti-Peori, mipanzi ya ngomba
Pisiga mpe Beti-Yeshimoti: **21** bingumba nyonso ya ngomba
mpe mokili mobimba ya Sikoni, mokonzi ya bato ya Amori oyo
azalaki kokonza na Eshiboni. Moyize alongaki ye elongo na
bakambi ya Madiani: Evi, Rekemi, Tsuri, Wuri mpe Reba, oyo
bazalaki kosalela Sikoni mpe kovanda na mokili na ye. **22** Kati
na bato oyo babomaki na bitumba, bana ya Isalaele babomaki
mpe na mopanga Balami, mwana mobali ya Beori, moto oyo
asololaka na milimo ya bakufi. **23** Mondelo ya bato ya libota ya
Ribeni ezalaki nde Yordani. Bingumba oyo mpe bamboka na
yango ya mike-mike nde ezalaki libula oyo bapesaki na bato
ya libota ya Ribeni, kolanda bituka na bango. **24** Tala eteni ya
mabele oyo Moyize apesaki na libota ya Gadi, kolanda bituka
na bango: **25** Etuka ya Yaezeri, bingumba nyonso ya Galadi,
mpe ndambo ya mokili ya bato ya Amoni kino na Aroeri oyo
etalana na Raba; **26** mpe wuta na Eshiboni kino na Ramati-
Mitsipe mpe Betonimi, wuta na Maanayimi kino na mondelo
ya Debiri; **27** mpe na lubwaku, na Beti-Arami, na Beti-Nimira,
na Sukoti, na Tsafoni, mpe na mokili ya Sikoni, mokonzi na
Eshiboni, oyo etikalaki elongo na Yordani mpe bazingazinga na
yango kino na suka ya Ebale monene ya Kinereti, na ngambo ya
este ya Yordani. **28** Bingumba oyo mpe bamboka na yango ya
mike-mike nde ezalaki libula oyo bapesaki na bato ya libota

ya Gadi, kolanda bituka na bango. **29** Tala eteni ya mabele oyo Moyize apesaki na ndambo ya libota ya Manase, kolanda bituka na bango: **30** Mabele oyo ezwamaki wuta na Maanayimi, bakisa mokili mobimba ya Bashani, mokili ya Ogi, mokonzi ya Bashani, mpe bamboka mike-mike nyonso ya Yairi oyo ezalaka na Bashani, bingumba tuku motoba, **31** ndambo ya mokili ya Galadi; Ashitaroti mpe Edreyi, bingumba ya bokonzi ya Ogi kati na Bashani; ezalaki mpo na bakitani ya Makiri, mwana mobali, ya Manase mpo na ndambo ya bakitani ya Makiri, kolanda bituka na bango. **32** Yango nde libula oyo Moyize apesaki tango azalaki na etando ya Moabi, na ngambo ya Yordani, na ngambo ya este ya Jeriko. **33** Kasi Moyize apesaki libula te epai ya libota ya Levi, pamba te Ye moko Yawe, Nzambe ya Isalaele, nde azali libula na bango, ndenge alakaki bango.

14 Nzokande, tala mabele oyo bana ya Isalaele bazwaki lokola libula kati na mokili ya Kanana; mabele oyo Nganga-Nzambe Eleazari; Jozue, mwana mobali ya Nuni, mpe bakambi ya bituka ya mabota ya bana ya Isalaele bakabolelaki bango. **2** Bakabolelaki bango yango na nzela ya zeke, ndenge Yawe atindaki na nzela ya Moyize kati na mabota libwa mpe ndambo ya libota. **3** Moyize apesaki epai ya mabota mibale mpe ndambo ya libota mabele na bango, na ngambo ya este ya Yordani; kasi epai ya bato ya libota ya Levi, apesaki mabele te kati na mabota mosusu; **4** pamba te bana mibali ya Jozefi, Manase mpe Efrayimi, bakomaki mabota mibale. Bato ya libota ya Levi bazwaki libula te kati na mokili longola kaka bingumba ya kovanda elongo na mabele na yango mpo na bibwele mpe biloko na bango. **5** Boye, bana ya Isalaele bakabolaki mokili, ndenge kaka Yawe atindaki Moyize. **6** Bato ya libota ya Yuda bayaki

epai ya Jozue, na Giligali. Kalebi, mwana mobali ya Yefune,
moto ya Kenizi, ayebisaki Jozue: « Oyebi malamu makambo oyo
Yawe alobaki na Moyize, moto na Nzambe, na Kadeshi-Barinea
na tina na yo mpe na tina na ngai. **7** Nazalaki nanu na mibu
tuku minei tango Moyize, mowumbu na Yawe, atindaki ngai wuta
na Kadeshi-Barinea mpo na kononga mokili. Mpe napesaki ye
sango kolanda ndenge motema na ngai ezalaki kondima. **8**
Bandeko na ngai, oyo tomataki na bango elongo balembisaki
bato nzoto; nzokande ngai nalandaki bobele Yawe, Nzambe na
ngai, na motema mobimba. **9** Na mokolo wana, Moyize alapaki
ndayi: ‹ Solo, nalapi ndayi ete mokili oyo matambe na yo esilaki
konyata ekozala libula na yo mpe ya bakitani na yo mpo na
libela, pamba te olandaki Yawe, Nzambe na ngai, na motema
mobimba. › **10** Sik'oyo tala, eleki mibu tuku minei na mitano oyo
Yawe abateli ngai na bomoi, wuta tango alobaki liloba oyo epai
ya Moyize tango bana ya Isalaele bazalaki kotambola na esobe.
Boye, ndenge nazali awa lelo, nakokisi mibu tuku mwambe na
mitano ya mbotama, **11** mpe nazali na makasi lokola na tango
oyo Moyize atindaki ngai; nazali na nguya ya kobunda bitumba
ndenge kaka nazalaki na yango na kala. **12** Pesa ngai mokili
ya bangomba wana oyo Yawe alakaki ngai na mokolo wana.
Mokolo wana, yo moko oyokaki ete bato ya Anaki bazalaki
kovanda kuna mpe bingumba na bango ezalaki minene mpe
batonga makasi. Kasi na lisungi na Yawe, nakobengana bango
ndenge Yawe alobaki. » **13** Jozue apambolaki Kalebi, mwana
mobali ya Yefune, mpe apesaki ye engumba Ebron lokola libula.
14 Boye, wuta na tango yango, engumba Ebron ekomaki libula
ya Kalebi, mwana mobali ya Yefune, moto ya Kenizi; mpo ete
alandaki Yawe, Nzambe ya Isalaele, na motema mobimba. **15**

Liboso, bazalaki kobenga Ebron « Kiriati-Ariba. » Ariba azalaki elombe oyo alekaki bato nyonso ya Anaki na makasi. Bongo, mokili ekomaki na kimia mpe bitumba ezalaki lisusu te.

15 Eteni ya mabele ya bato ya libota ya Yuda, kolanda bituka na bango, ezalaki na ngambo ya sude, wuta na bandelo ya Edomi kino na esobe ya Tsini, na suka penza ya sude. **2** Mondelo na yango ya sude ebandaki na suka ya ebale monene ya Barozo, longwa na eteni ya mabele oyo ekota kati na ebale monene oyo etalana na Negevi, **3** emataki kino na ngambo ya sude ya Akarabimi mpe elekaki na Tsini, sima emataki na ngambo ya sude ya Kadeshi-Barinea mpe ekitaki na Etsironi; emataki na ngambo ya Adari mpe ebalukaki na ngambo ya Karika. **4** Elekaki na Atsimoni, ekendeki kotutana na moluka ya Ejipito mpe esukaki na Ebale monene. Yango nde ezali mondelo na bango na ngambo ya sude. **5** Na ngambo ya este, mondelo ezalaki ebale monene ya Barozo kino na suka ya Yordani. Na ngambo ya nor, ezalaki longwa na eteni ya mabele oyo ekota kati na ebale kino na suka ya Yordani. **6** Mondelo emataki na Beti-Ogila, elekaki na ngambo ya nor ya Beti-Araba mpe emataki kino na Libanga ya Boani, mwana mobali ya Ribeni. **7** Mondelo yango emataki kino na Debiri, longwa na Lubwaku ya Akori, mpe ebalukaki na ngambo ya nor kino na Giligali oyo etalana na nzela oyo emata na Adumimi, na ngambo ya sude ya moluka. Elekaki pene ya mayi ya Eyini-Shemeshi mpe ekendeki kosuka na Eyini-Rogeli. **8** Bongo mondelo yango emataki na nzela ya Lubwaku ya Beni-Inomi, pene ya mopanzi ya sude ya engumba ya bato ya Yebusi (oyo ezali Yelusalemi). Longwa na esika yango, emataki kino na songe ya ngomba oyo ezali na weste ya Lubwaku ya Inomi, na suka ya ngambo ya nor ya

Lubwaku ya Refayimi. **9** Longwa na songe ya ngomba, mondelo
yango ekatisaki kino na etima ya mayi ya Nefitoa, ebimaki na
bingumba ya ngomba Efroni mpe ekitaki na ngambo ya Baala
(oyo ezali Kiriati-Yearimi). **10** Longwa na Baala, mondelo yango
ekatisaki na ngambo ya weste, pene ya ngomba Seiri; elekaki
na mopanzi ya ngomba ya bazamba, na ngambo ya nor (oyo
ezali ngomba Kesaloni); ekobaki kokita kino na Beti-Shemeshi
mpe ekatisaki kino na Timina. **11** Mondelo yango ekendeki na
mopanzi ya ngambo ya nor ya Ekroni, ebalukaki na Shikeroni,
elekaki pene ya ngomba Baala; ekendeki kino na Yabineyeli mpe
esukaki na ebale monene. **12** Mondelo ya ngambo ya weste
elekaki pembeni-pembeni ya ebale monene Mediterane. Yango
nde ezalaki, na bangambo nyonso, eteni ya mabele ya bato ya
libota ya Yuda kolanda bituka na bango. **13** Kolanda mitindo
oyo Yawe apesaki ye, Jozue apesaki Kalebi, mwana mobali ya
Yefune, eteni ya mabele: Kiriati-Ariba (oyo ezali Ebron), kati na
libota ya bato ya Yuda. (Ariba azalaki tata ya Anaki). **14** Kalebi
abenganaki, wuta na Ebron, bakitani misato ya Anaki: Sheshayi,
Ayimani mpe Talimayi. **15** Longwa wana, akendeki kobundisa
bavandi ya Debiri oyo kombo na yango ezalaki na kala « Kiriati-
Seferi. » **16** Kalebi alobaki: « Nakopesa na libala Akisa, mwana
na ngai ya mwasi, epai ya moto nyonso oyo akobundisa mpe
akobotola Kiriati-Seferi. » **17** Otinieli, mwana mobali ya Kenazi,
ndeko mobali ya Kalebi, abotolaki yango; boye Kalebi apesaki
Akisa, mwana na ye ya mwasi, na libala epai ya Otinieli. **18**
Nzokande, tango Akisa akomaki na ndako ya Otinieli, atindikaki
ye ete asenga elanga epai ya Kalebi, tata na ye. Boye, tango
Akisa akitaki wuta na ane na ye, Kalebi atunaki ye: — Olingi
nini? **19** Akisa azongisaki: — Salela ngai ngolu. Lokola opesaki

ngai eteni ya mabele kati na Negevi, pesa ngai lisusu bitima.
Boye, Kalebi apesaki ye bitima ya likolo mpe ya se. **20** Yango
nde ezalaki eteni ya mabele oyo bato ya libota ya Yuda bazwaki
lokola libula, kolanda mabota na bango. **21** Tala bingumba oyo
ezalaki na suka ya eteni ya mabele ya bato ya libota ya Yuda,
na ngambo ya mondelo ya Edomi, na Negevi: Kabiseyeli, Ederi,
Yaguri, **22** Kina, Dimona, Adada, **23** Kedeshi, Atsori, Itinani, **24**
Zifi, Telemi, Bealoti, **25** Atsori-Adata, Kerioti-Etsironi oyo bazalaki
mpe kobenga Atsori, **26** Amami, Shema, Molada, **27** Atsari-
Gada, Eshimoni, Beti-Paleti, **28** Atsari-Shuwali, Beri-Sheba,
Biziotia, **29** Baala, Iyimi, Atsemi, **30** Elitoladi, Kesili, Orima, **31**
Tsikilagi, Madimana, Sanisana, **32** Lebaoti, Shilimi, Ayini mpe
Rimoni: bingumba nyonso ezalaki tuku mibale na libwa elongo
na bamboka na yango ya mike-mike. **33** Tala bingumba oyo
ezalaki na etando, pene ya ebale monene: Eshitaoli, Tsorea,
Ashina, **34** Zanoa, Eyini-Ganimi, Tapua, Enami, **35** Yarimuti,
Adulami, Soko, Azeka, **36** Shaarayimi, Aditayimi, Gedera to
Gederotayimi: bingumba nyonso ezalaki zomi na minei elongo na
bamboka na yango ya mike-mike. **37** Tsenani, Adasha, Migidali-
Gadi, **38** Dileani, Mitsipe, Yokiteyeli, **39** Lakishi, Botsikati, Egiloni,
40 Kaboni, Lakimasi, Kitilishi, **41** Gederoti, Beti-Dagoni, Naama
mpe Makeda: bingumba nyonso ezalaki zomi na motoba elongo
na bamboka na yango ya mike-mike. **42** Libina, Eteri, Ashani; **43**
Yifita, Ashina, Netsibi, **44** Keila, Akizibi mpe Maresha: bingumba
nyonso ezalaki libwa elongo na bamboka na yango ya mike-
mike. **45** Engumba ya Ekroni elongo na bamboka na yango
mpe bamboka na yango ya mike-mike oyo ezingelaki yango, **46**
longwa na Ekroni mpe na ngambo ya weste, mabele nyonso oyo
ezalaki pene ya Asidodi mpe bamboka na yango; **47** Asidodi,

bingumba na yango mpe bamboka na yango ya mike-mike; Gaza, bingumba na yango mpe bamboka na yango ya mike-mike kino na moluka ya Ejipito, ebale monene Mediterane mpe bazingazinga na yango. **48** Na mokili ya bangomba: Shamiri, Yatiri, Soko, **49** Dana, Kiriati-Sana oyo bazalaki mpe kobenga Debiri, **50** Anabi, Eshitemoa, Animi, **51** Gosheni, Oloni mpe Gilo: bingumba nyonso ezalaki zomi na moko elongo na bamboka na yango ya mike-mike. **52** Arabi, Duma, Esheani, **53** Yanumi, Beti-Tapua, Afeki, **54** Umeta, Kiriati-Ariba oyo bazalaki mpe kobenga Ebron, mpe Tsiori: bingumba nyonso ezalaki libwa elongo na mboka na yango ya mike-mike. **55** Maoni, Karimeli, Zifi, Yuta, **56** Jizireyeli, Yokideami, Zanoa, **57** Kayini, Gibea mpe Timina: bingumba nyonso ezalaki zomi elongo na bamboka na yango ya mike-mike. **58** Aliwuli, Beti-Tsuri, Gedori, **59** Maarati, Beti-Anoti mpe Elitekoni: bingumba nyonso ezalaki motoba elongo na bamboka na yango ya mike-mike. **60** Kiriati-Bala oyo bazalaki mpe kobenga Kiriati-Yearimi, mpe Raba: bingumba nyonso ezalaki mibale elongo na bamboka na yango ya mike-mike. **61** Tala bingumba oyo ezalaki na esobe: Beti-Araba, Midini, Sekaka, **62** Nibishani, Iri-Amelayi mpe Eyini-Gedi: bingumba nyonso ezalaki motoba elongo na bamboka na yango ya mike-mike. **63** Bato ya libota ya Yuda bakokaki te kobengana bato ya Yebusi oyo bazalaki kovanda na Yelusalemi. Boye, kino na mokolo ya lelo, bato ya Yebusi bazali kovanda na Yelusalemi elongo na bato ya libota ya Yuda.

16 Eteni ya mabele ya bakitani ya Jozefi ebandaki wuta na Yordani, pene ya Jeriko, na ngambo ya este ya mayi ya Jeriko, na esobe oyo emata na Jeriko na mokili ya bangomba ya Beteli. **2** Ekendeki longwa na Beteli kino na Luze, elekaki na ngambo ya

bandelo ya bato ya Ariki mpe Ataroti, **3** ekitaki kino na ngambo
ya weste na mondelo ya bato ya Yafeleti kino na etuka ya Beti-
Oroni ya se, kino na Gezeri ya suka mpe esukaki na Ebale
monene. **4** Boye bana mibali ya Jozefi, Manase mpe Efrayimi,
bazwaki eteni ya mabele lokola libula. **5** Tala eteni ya mabele ya
bakitani ya Efrayimi kolanda bituka na bango: Mondelo ya eteni
ya mabele na bango ezalaki na ngambo ya este, longwa na
Ataroti-Adari kino na Beti-Oroni ya likolo; **6** ekobaki kino na
Ebale monene. Na ngambo ya weste, mondelo ezalaki longwa
na Mikimeta na ngambo ya nor, ebalukaki na ngambo ya este
na Tanati-Silo, elekelaki wana kino na Yanoa, na ngambo ya
este. **7** Mpe lisusu ekitaki longwa na Yanoa kino na Ataroti
mpe na Naarata, etutanaki na Jeriko mpe ekendeki kobima
kino na Yordani. **8** Longwa na Tapua, ekendeki na ngambo
ya weste kino na moluka ya Kana mpe ekendeki kosuka na
Ebale monene. Yango nde ezalaki eteni ya libula ya bakitani
ya libota ya Efrayimi, kolanda bituka na bango. **9** Ebakisamaki
mpe bingumba nyonso elongo na bamboka na yango ya mike-
mike oyo epesamelaki bato ya libota ya Efrayimi kati na libula
ya bato ya libota ya Manase. **10** Kasi babenganaki te bato ya
Kanana oyo bazalaki kovanda na Gezeri. Yango wana, bato ya
Kanana bazali kovanda kati na bato ya Efrayimi kino na mokolo
ya lelo. Kasi bakomaki kosalisa bango misala makasi oyo ekoki
na bawumbu.

17 Libota ya Manase, mwana liboso ya Jozefi, bazwaki eteni
ya mabele; pamba te Makiri, mwana liboso ya Manase, tata
ya Galadi, azalaki moto ya bitumba mpe azwaki Galadi mpe
Bashani. **2** Bakitani mosusu ya Manase, kolanda mabota na
bango, bazwaki eteni ya mabele: bakitani ya Abiezeri, ya Eleki,

ya Asirieli, ya Sishemi, ya Eferi mpe ya Shemida. Bango nde bazalaki bana mibali ya Manase, mwana mobali ya Jozefi, kolanda bituka na bango. **3** Tselofikadi, mwana mobali ya Eferi, mwana mobali ya Galadi, mwana mobali ya Makiri, mwana mobali ya Manase, atikalaki kobota bana mibali te; azalaki kaka na bana basi oyo bakombo na bango ezalaki: Mala, Noa, Ogila, Milika mpe Tiritsa. **4** Bayaki liboso ya Nganga-Nzambe Eleazari, liboso ya Jozue, mwana mobali ya Nuni, mpe liboso ya bakambi. Balobaki: « Yawe apesaki mitindo epai ya Moyize ete apesa biso eteni ya mabele kati ya bandeko na biso ya mibali. » Boye, Jozue apesaki bango libula elongo na bandeko mibali ya tata na bango, kolanda mitindo na Yawe. **5** Boye, ndambo ya libota ya Manase ezwaki biteni zomi, bakisa mokili ya Galadi mpe ya Bashani oyo ezali na ngambo mosusu ya Yordani. **6** Na bongo, bakitani ya Manase ya basi bazwaki libula ya mabele kati na bakitani na ye ya mibali, kasi mokili ya Galadi ezalaki ya bana mibali mosusu ya Manase. **7** Eteni ya mabele ya Manase ezalaki longwa na Aseri, na mokili ya Mikimeta oyo ezalaki ya kotalana na Sishemi, kino na ngambo ya Yamini, na ngambo ya bavandi ya Eyini-Tapua. **8** Manase azwaki eteni ya mabele ya Tapua, kasi yango moko Tapua oyo ezalaki na bandelo ya Manase ezalaki ya bakitani ya Efrayimi. **9** Bongo mondelo ekitaki kino na ngambo ya sude ya moluka ya Kana. Bingumba oyo ezalaki na zingazinga ya bingumba ya Manase ezalaki ya Efrayimi. Kasi mondelo ya Manase elekaki na ngambo ya nor ya moluka mpe ekendeki kosuka na Ebale monene. **10** Efrayimi azwaki eteni ya mabele oyo ezalaki na ngambo ya sude; mpe Manase azwaki oyo ezalaki na ngambo ya nor. Eteni ya mabele ya Manase ekomaki kino na Ebale monene, na

mondelo ya Aseri, na ngambo ya nor mpe ya Isakari, na ngambo ya este. **11** Kati na Isakari mpe Aseri, Manase azwaki Beti-Sheani elongo na bamboka na yango ya mike-mike, Yibileayimi elongo na bamboka na yango ya mike-mike, Dori elongo na bamboka na yango ya mike-mike, Eyini-Dori elongo na bamboka na yango ya mike-mike, Taanaki elongo na bamboka na yango ya mike-mike, mpe Megido elongo na bamboka na yango ya mike-mike (engumba ya misato, kati na molongo, ezali Nafoti). **12** Nzokande, bakitani ya Manase bazalaki na makoki te ya kozwa bingumba oyo, pamba te bato ya Kanana batingamaki kaka kovanda na etuka yango. **13** Atako bongo, tango bana ya Isalaele bakomaki makasi koleka, bakomaki kosalisa bato ya Kanana misala makasi oyo ekoki na bawumbu, kasi bakokaki te kobengana bango. **14** Bakitani ya Jozefi balobaki na Jozue: — Mpo na nini opesi biso lokola libula, kaka eteni moko ya mabele? Tozali penza bato ebele na motango mpe Yawe apamboli biso makasi. **15** Jozue azongiselaki bango: — Soki bozali bato ebele mpe etuka ya bangomba ya Efrayimi ezali moke mpo na bino, bokende komikatela eteni ya mabele na bazamba ya bato ya Perizi mpe ya Refayimi. **16** Bakitani ya Jozefi balobaki na ye: — Mokili ya bangomba ezali moke mpo na biso, mpe bato nyonso ya Kanana oyo bavandaka na etando ya Beti-Sheani elongo na bamboka na yango ya mike-mike, mpe bavandi ya lubwaku ya Jizireyeli, bazalaka na bashar ya bibende mpo na kobunda. **17** Jozue alobaki na bato ya Efrayimi mpe ya Manase, bakitani ya Jozefi: — Bozali ebele mpe bozali makasi. Bokozala kaka na eteni ya mabele moko te. **18** Kasi bozwa etuka mobimba ya bangomba, atako ezali bazamba; bokata bazamba yango mpe

bovanda kuna kino na basuka na yango, bobengana bato ya Kanana, atako bazali na bashar ya bibende mpe bazali makasi.

18 Sima na bana ya Isalaele kozwa bokonzi likolo ya mokili, lisanga na bango mobimba esanganaki na Silo mpe batelemisaki kuna Ndako ya kapo ya Bokutani. **2** Kasi kati na bana ya Isalaele, ezalaki na mabota sambo oyo ezwaki nanu te libula na yango ya mabele. **3** Jozue alobaki na bana ya Isalaele: « Kino tango nini bokozela mpo na kokende kozwa mokili oyo Yawe, Nzambe ya batata na bino, apesaki bino? **4** Bopona bato misato kati na libota moko na moko. Nakotinda bango mpo ete bakende kotambola kati na mokili mpe kotia bandelo na yango kolanda libula ya libota na libota; bongo na sima nde bakoki kozonga epai na ngai. **5** Bakokabola mokili yango na biteni sambo; bakitani ya Yuda bakotikala na eteni na bango ya mabele ya ngambo ya sude, mpe bakitani ya Jozefi bakotikala na eteni na bango ya mabele ya ngambo ya nor. **6** Sima na bino kosala mabongisi ya kokabola mokili na biteni sambo, bomemela ngai yango awa, mpe ngai nakobeta zeke mpo na bino liboso ya Yawe, Nzambe na bino. **7** Kasi bakitani ya Levi bakotikala kozwa eteni moko te ya mabele elongo na bino, pamba te mosala ya bonganga-Nzambe nde ekozala libula na bango. Bato ya libota ya Gadi, ya Ribeni mpe ya ndambo ya libota ya Manase, bazwaki eteni ya mabele oyo Moyize, mosali na Yawe, apesaki bango na ngambo ya este ya Yordani. » **8** Tango bato batelemaki mpo na kokende kosala mabongisi ya kokabola mokili, Jozue apesaki mitindo oyo: « Bokende kotambola kati na mokili, bokata bandelo na yango, mpe na sima, bozongela ngai awa na Silo, mpe ngai nakobeta zeke mpo na bino liboso ya Yawe. » **9** Boye, bato oyo bakendeki, batambolaki kati na mokili, bakataki bandelo na

yango mpe batiaki yango na mokanda, engumba na engumba, mpe bakabolaki mokili mobimba na biteni sambo; bongo na sima, bazongaki na Silo, na molako epai ya Jozue. **10** Jozue abetaki zeke mpo na bango liboso ya Yawe, na Silo, mpe kuna akabolaki mokili kati na bana ya Isalaele kolanda mabota na bango. **11** Zeke ekweyaki epai ya libota ya bakitani ya Benjame kolanda bituka na bango. Eteni ya mabele oyo epesamelaki bango na zeke ezalaki na kati-kati ya mabele ya bakitani ya Yuda mpe ya Jozefi. **12** Na ngambo ya nor, mondelo na bango ezalaki longwa na Yordani, emataki na mopanzi ya Jeriko, ekatisaki mokili ya bangomba, na ngambo ya weste, mpe esukaki na esobe, na Beti-Aveni. **13** Mondelo yango elekelaki wana mpe ekendeki kino na Luze, na mopanzi na yango ya ngambo ya sude, oyo ezali Beteli; ekendeki kotutana na Ataroti-Adari, na ngomba oyo ezalaki na ngambo ya sude ya Beti-Oroni, mokili ya se. **14** Longwa na ngomba moke oyo etalana na Beti-Oroni na ngambo ya sude, mondelo yango ebalukaki na ngambo ya weste, mpe esukaki na Kiriati-Bala, oyo ekoma Kiriati-Yearimi, engumba ya bakitani ya Yuda. Yango nde ezalaki mondelo na yango na ngambo ya weste. **15** Na ngambo ya sude, mondelo yango ebandaki longwa na Kiriati-Yearimi, na ngambo ya weste, mpe ekendeki kobima na etima ya mayi ya Nefitoa. **16** Ekitaki kino na ebandeli ya ngomba moke oyo etalana na Lubwaku ya Beni-Inomi, na ngambo ya nor ya etando ya bato ya Refayimi. Ekitaki na Lubwaku ya Inomi, na mopanzi ya ngambo ya sude ya engumba ya bato ya Yebusi kino na Eyini-Rogeli. **17** Ebalukaki na ngambo ya nor, elekelaki na Eyini-Shemeshi, elekaki na Geliloti oyo etalana na nzela emata kino na Adumimi; sima ekitaki kino na Libanga ya Boani, mwana mobali ya Ribeni. **18**

Elekaki na mopanzi ya ngambo ya nor, liboso ya Beti-Araba, mpe ekitaki kino na etando ya Araba. **19** Mondelo yango elekelaki na mopanzi ya Beti-Ogila, na ngambo ya nor, mpe esukaki na eteni ya mabele oyo ekota na mayi ya ebale monene ya Barozo, na ngambo ya nor, na suka ya ngambo ya sude ya Yordani. Yango nde ezalaki mondelo na yango na ngambo ya sude. **20** Ebale ya Yordani ekomaki mondelo na yango na ngambo ya este. Yango nde ezalaki bandelo ya libula ya mabota ya bakitani ya Benjame na bangambo nyonso. **21** Tala bingumba ya bakitani ya Benjame kolanda bituka na bango: Jeriko, Beti-Ogila, Emeki-Ketsitsi, **22** Beti-Araba, Tsemarayimi, Beteli, **23** Avimi, Para, Ofira, **24** Kefari-Amonayi, Ofini mpe Geba: bingumba nyonso ezalaki zomi na mibale, elongo na bamboka na yango ya mike-mike. **25** Gabaoni, Rama, Beyeroti, **26** Mitsipe, Kefira, Motsa, **27** Rekemi, Yiripeyeli, Tareala, **28** Tsela, Elefi, engumba ya Yebusi oyo ezali Yelusalemi, Gibea, Kiriati: bingumba nyonso ezalaki zomi na minei elongo na bamboka na yango ya mike-mike. Yango nde ezalaki libula ya mabele ya bakitani ya Benjame kolanda bituka na bango.

19 Na mbala ya mibale, zeke ekweyaki epai ya libota ya Simeoni, kolanda bituka na bango. Libula na bango ezalaki na kati-kati ya eteni ya mabele ya libota ya Yuda. **2** Bazwaki lokola libula: Beri-Sheba, Sheba, Molada, **3** Atsari-Shuwali, Bala, Atsemi, **4** Elitoladi, Betuli, Orima, **5** Tsikilagi, Beti-Marikaboti, Atsari-Suza, **6** Beti-Lebaoti mpe Sharueni: bingumba nyonso ezalaki zomi na misato elongo na bamboka na yango ya mike-mike. **7** Ayini, Rimoni, Eteri mpe Ashani: bingumba nyonso ezalaki minei elongo na bamboka na yango ya mike-mike **8** mpe bamboka nyonso ya mike-mike oyo ezalaki zingazinga

ya bingumba oyo, kino na Baalati-Beeri, oyo ezali Ramati ya Negevi. Yango nde ezalaki libula ya mabele ya libota ya Simeoni, kolanda bituka na bango. **9** Bazwaki eteni ya mabele ya libota ya Simeoni kati na eteni ya mabele ya libota ya Yuda, pamba te eteni ya mabele ya libota ya Yuda ezalaki monene koleka. Yango wana, bakitani ya Simeoni bazwaki libula na bango kati na eteni ya mabele ya libota ya Yuda. **10** Na mbala ya misato, zeke ekweyaki epai ya libota ya Zabuloni, kolanda bituka na bango: Mondelo ya libula na bango ekendeki kino na Saridi. **11** Longwa wana, emataki na ngambo ya weste, pene ya Mareala, ekendeki kotutana na Dabesheti, kino na lubwaku oyo ezali pene ya Yokineami. **12** Longwa na Saridi, ebalukaki na ngambo ya este, epai moyi ebimelaka, na mondelo ya Kisiloti-Tabori, ekendeki na ngambo ya Dabirati mpe emataki na kino na Yafia. **13** Ekobaki koleka na ngambo ya este kino na Gati-Eferi mpe Ita-Katsini, ebimelaki na Rimoni mpe ebalukaki na ngambo ya Neya. **14** Mondelo yango ezingelaki Anatoni, na ngambo ya nor, mpe esukaki na Lubwaku ya Yifita-Eli. **15** Ekamataki mpe lisusu, Katati, Naalali, Shimironi, Yideala mpe Beteleemi: bingumba nyonso ezalaki zomi na mibale elongo na bamboka na yango ya mike-mike. **16** Bingumba oyo elongo na bamboka na yango ya mike-mike nde ezalaki libula ya libota ya Zabuloni, kolanda bituka na bango. **17** Na mbala ya minei, zeke ekweyaki epai ya libota ya Isakari, kolanda bituka na bango. **18** Kati na eteni ya mabele na bango, ezalaki na: Jizireyeli, Kesuloti, Sunemi, **19** Afarayimi, Shiyoni, Anakarati, **20** Rabiti, Kishioni, Abetsi, **21** Remeti, Eyini-Ganimi, Eyini-Ada mpe Beti-Patseti. **22** Mondelo na yango etutanaki na Tabori, Shakatsima mpe Beti-Shemeshi, bongo esukaki na Yordani. Bingumba nyonso ezalaki zomi na motoba

elongo na bamboka na yango ya mike-mike. **23** Bingumba oyo elongo na bamboka na yango ya mike-mike nde ezalaki libula ya libota ya Isakari, kolanda bituka na bango. **24** Na mbala ya mitano, zeke ekweyaki epai ya libota ya Aseri, kolanda bituka na bango. **25** Eteni ya mabele na bango ezalaki: Elikati, Ali, Beteni, Akishafi, **26** Alameleki, Ameadi mpe Misheali. Mondelo na yango etutanaki na Karimeli mpe Shiyori-Libinati na ngambo ya weste; **27** ebalukaki na ngambo ya este, na Beti-Dagoni, ekendeki kotutana na Zabuloni mpe Lubwaku ya Yifita-Eli, ekendeki na ngambo ya nor, na Beti-Emeki mpe Neyiyeli mpe elekelaki na Kabuli, na loboko ya mwasi. **28** Ekendeki kino na Ebron, Reobi, Amoni mpe Kana kino na Sidoni, engumba monene. **29** Mondelo yango ebalukaki na ngambo ya Rama mpe ekendeki kino na engumba ya Tiri, oyo batonga makasi, ebalukaki na ngambo ya Osa mpe na ngambo ya Ebale monene mpe esukaki na Ebale monene Mediterane, na etuka ya Akizibi, **30** ya Uma, ya Afeki, ya Reobi. Bingumba nyonso ezalaki tuku mibale na mibale elongo na bamboka na yango ya mike-mike. **31** Bingumba oyo elongo na bamboka na yango ya mike-mike nde ezalaki libula ya libota ya Aseri, kolanda bituka na bango. **32** Na mbala ya motoba, zeke ekweyaki epai ya libota ya Nefitali, kolanda bituka na bango. **33** Eteni ya mabele na bango ezalaki longwa na Elefi, longwa na terebente oyo ezali na Tsananimi, lekela na Adamu-Nekebi mpe Yabineyeli kino na Lakumi mpe esukaki na Yordani. **34** Mondelo na yango ebalukaki na ngambo ya weste na Azinoti-Tabori mpe ekendeki kobimela na Ukoki, etutanaki na Zabuloni, na ngambo ya sude, na Aseri, na ngambo ya weste, mpe Yuda; Yordani, na ngambo ya este. **35** Bingumba batonga makasi ezalaki: Tsidimi, Tseri, Amati, Rakati, Kinereti, **36** Adama, Rama,

Atsori; **37** Kedeshi, Edreyi, Eyini-Atsori; **38** Yireoni, Migidali-Eli, Oremi, Beti-Anati mpe Beti-Shemeshi. Bingumba nyonso ezalaki zomi na libwa elongo na bamboka na yango ya mike-mike. **39** Bingumba oyo elongo na bamboka na yango ya mike-mike nde ezalaki libula ya libota ya Nefitali, kolanda bituka na bango. **40** Na mbala ya sambo, zeke ekweyaki epai ya libota ya Dani, kolanda bituka na bango. **41** Libula na bango ya mabele ezalaki: Tsorea, Eshitaoli, Iri-Shemeshi; **42** Shaalabini, Ayaloni, Yitila; **43** Eloni, Timinata, Ekroni, **44** Eliteke, Gibetoni, Baalati, **45** Yeudi, Bene-Beraki, Gati-Rimoni; **46** mayi ya Yarikoni, Rakoni mpe etuka oyo etalana na Jafa. **47** Kasi bakitani ya Dani balongaki te kobotola eteni ya mabele na bango, boye bakendeki kobundisa Leshemi mpe babotolaki yango. Babomaki bato ya Leshemi na mopanga, babotolaki yango mpe bakomaki kovanda kuna. Bakomaki kobenga Leshemi « Dani, » kombo ya koko na bango. **48** Bingumba oyo elongo na bamboka na yango ya mike-mike nde ezalaki libula ya libota ya Dani, kolanda bituka na bango. **49** Tango bana ya Isalaele basilisaki kokabola mokili na biteni na zeke, bapesaki Jozue, mwana mobali ya Nuni, libula moko kati na bango. **50** Kolanda mitindo na Yawe, bapesaki ye engumba oyo asengaki; ezali Timinati-Sera, kati na etuka ya bangomba ya Efrayimi. Bongo Jozue atongaki engumba yango mpe akomaki kovanda kuna. **51** Yango nde ezalaki libula ya mabele oyo Nganga-Nzambe Eleazari; Jozue, mwana mobali ya Nuni, mpe bakambi ya bituka, kolanda mabota ya bana ya Isalaele, bakabolaki na zeke liboso ya Yawe, na Silo, na ekotelo ya Ndako ya kapo ya Bokutani. Boye nde basilisaki kokabola mokili.

20 Yawe alobaki na Jozue: **2** « Yebisa bana ya Isalaele
ete bapona bingumba ya kokimela, ndenge nayebisaki bino
na nzela ya Moyize, **3** mpo ete moto nyonso oyo akoboma
moto na nko te akoka kokimela kuna mpe azwa ebombamelo
liboso ya mobukanisi makila. **4** Soki akimeli kati na moko ya
bingumba wana, akotelema na ekotelo ya ekuke ya engumba
mpe akotalisa likambo na ye epai ya bampaka ya engumba
wana. Bongo bampaka bakoyamba moto yango kati na engumba
mpe bakopesa ye esika ya kovanda elongo na bango. **5** Soki
mobukanisi makila alandi ye, bampaka basengeli te kokaba
mobomi yango na maboko na ye, pamba te abomaki mozalani
na ye na nko te mpe azalaki liboso na makanisi ya mabe te. **6**
Akotikala na engumba wana kino tango akoleka na esambiselo
liboso ya lisanga mpe kino tango mokonzi ya Banganga-Nzambe
oyo azali na mosala na tango wana, akokufa. Na sima na yango
nde mobomi yango akoki kozonga na engumba na ye, na ndako
na ye, kati na engumba epai wapi awuta. » **7** Bana ya Isalaele
babulisaki Kedeshi, kati na Galile, kati na mokili ya bangomba
ya Nefitali; Sishemi, kati na mokili ya bangomba ya Efrayimi,
mpe Kiriati-Ariba oyo ezali Ebron, kati na mokili ya bangomba
ya Yuda. **8** Na ngambo mosusu ya Yordani, na este ya Jeriko,
baponaki Betseri kati na esobe, na likolo ya ngomba ya libota ya
Ribeni; Ramoti kati na Galadi, kati na etuka ya libota ya Gadi;
mpe Golani kati na Bashani, kati na etuka ya libota ya Manase.
9 Yango nde ezalaki bingumba oyo eponamaki mpo na moto
nyonso ya Isalaele to mpe mpo na mopaya nyonso oyo azali
kovanda kati na bango. Moto nyonso oyo akoboma moto na nko
te akoki kokimela kuna, mpo ete mobukanisi makila aboma ye
te, liboso ete aleka na esambiselo na miso ya lisanga.

21 Bakonzi ya mabota ya bakitani ya Levi bayaki epai ya
Nganga-Nzambe Eleazari, epai ya Jozue, mwana mobali ya
Nuni, mpe epai ya bakonzi ya bituka ya mabota mosusu ya
Isalaele, **2** na Silo, kati na mokili ya Kanana, mpo na koloba
na bango: « Yawe apesaki mitindo na nzela ya Moyize ete
bopesa biso bingumba ya kovanda elongo na mabele na yango
mpo na bibwele na biso. » **3** Boye, kolanda mitindo ya Yawe,
bana ya Isalaele balongolaki kati na libula na bango ndambo ya
bingumba elongo na mabele na yango, mpe bapesaki yango
epai ya bakitani ya Levi. **4** Zeke ya liboso ekweyaki epai ya etuka
ya Keati. Bato ya Levi oyo bazalaki bakitani ya Nganga-Nzambe
Aron bazwaki, na nzela ya zeke, bingumba zomi na misato kati
na libota ya Yuda, ya Simeoni mpe ya Benjame. **5** Bakitani ya
Keati oyo batikalaki bazwaki, na nzela ya zeke, bingumba zomi
kati na mabele ya libota ya Efrayimi, ya Dani mpe ya ndambo ya
libota ya Manase. **6** Bakitani ya Gerishoni bazwaki, na nzela
ya zeke, bingumba zomi na misato kati na mabele ya libota
ya Isakari, ya Aseri, ya Nefitali mpe ya ndambo ya libota ya
Manase, kati na Bashani. **7** Bakitani ya Merari, kolanda bituka
na bango, bazwaki bingumba zomi na mibale kati na mabele ya
libota ya Ribeni, ya Gadi mpe ya Zabuloni. **8** Boye, ndenge
Yawe apesaki mitindo na nzela ya Moyize, bana ya Isalaele
babetaki zeke mpo na kopesa bingumba wana elongo na mabele
na yango epai ya bakitani ya Levi. **9** Kati na mabota ya Yuda
mpe ya Simeoni, babetaki zeke mpo na kopesa bingumba oyo,
kolanda bakombo na yango, **10** epai ya bakitani ya Aron, oyo
babimelaki na bituka ya Keati kati na bana mibali ya Levi, pamba
te zeke ya liboso ekweyaki epai na bango: **11** Bapesaki bango
Kiriati-Ariba oyo ezali Ebron, elongo na mabele na yango, kati

na mokili ya bangomba ya Yuda. (Ariba azalaki koko ya Anaki);
12 kasi bapesaki bilanga ya engumba mpe bamboka na yango
ya mike-mike, lokola libula epai ya Kalebi, mwana mobali ya
Yefune. **13** Epai ya bakitani ya Nganga-Nzambe Aron, bapesaki
Ebron lokola engumba ya kokimela mpo na moto oyo atangami
mobomi, Libina, **14** Yatiri, Eshitemoa, **15** Oloni, Debiri, **16** Ayini,
Yuta mpe Beti-Shemeshi, elongo na mabele na yango. Bazwaki
bingumba libwa kati na bituka ya mabota oyo mibale: Yuda
mpe Simeoni. **17** Kati na libota ya Benjame, bapesaki bango
bingumba oyo: Gabaoni, Geba, **18** Anatoti, Alimoni, elongo na
mabele na yango; ezalaki bongo bingumba minei. **19** Bingumba
nyonso ya Banganga-Nzambe, bakitani ya Aron, ezalaki zomi na
misato elongo na mabele na yango. **20** Babetaki zeke mpo na
kopesa epai ya bakitani mosusu ya Levi, oyo bazali ya bituka ya
Keati, moko kati na bana mibali ya Levi, bingumba oyo, kati na
mabele ya libota ya Efrayimi. **21** Kati na etuka ya bangomba ya
Efrayimi, bapesaki bango: Sishemi lokola engumba ya kokimela
mpo na moto oyo atangami mobomi, Gezeri, **22** Kibitsayimi
mpe Beti-Oroni, elongo na mabele na yango; ezalaki bongo
bingumba minei. **23** Kati na libota ya Dani, bapesaki bango
bingumba oyo: Eliteke, Gibetoni, **24** Ayaloni, Gati-Rimoni, elongo
na mabele na yango; ezalaki bongo bingumba minei. **25** Kati
na ndambo ya libota ya Manase, bapesaki bango bingumba
oyo: Taanaki, Gati-Rimoni elongo na mabele na yango; ezalaki
bongo bingumba mibale. **26** Bingumba nyonso oyo bapesaki
epai ya bituka mosusu ya bakitani ya Keati ezalaki zomi, elongo
na mabele na yango. **27** Epai ya bakitani ya Gerishoni kati na
bituka ya bakitani ya Levi, bapesaki bingumba oyo: Kati na
ndambo ya libota ya Manase: kati na Bashani, Golani lokola

engumba ya kokimela mpo na moto oyo atangami mobomi, mpe Beyeshitira, elongo na mabele na yango; ezalaki bongo bingumba mibale. **28** Kati na libota ya Isakari: Kishioni, Dabirati, **29** Yarimuti, Eyini-Ganimi, elongo na mabele na yango; ezalaki bongo bingumba minei. **30** Kati na libota ya Aseri: Misheali, Abidoni, **31** Elikati, Reobi, elongo na mabele na yango; ezalaki bongo bingumba minei. **32** Kati na libota ya Nefitali: Kedeshi, kati na mokili ya Galile, lokola engumba ya kokimela mpo na moto oyo atangami mobomi; Amoti-Dori mpe Karitani, elongo na mabele na yango; ezalaki bongo bingumba misato. **33** Bingumba nyonso oyo bapesaki epai ya bakitani ya Gerishoni, kolanda bituka na bango, ezalaki zomi na misato elongo na mabele na yango. **34** Epai ya bituka ya Merari, bakitani ya Levi oyo batikalaki, bapesaki bingumba oyo: Kati na libota ya Zabuloni: Yokineami, Karita, **35** Dimina mpe Naalali, elongo na mabele na yango; ezalaki bongo bingumba minei. **36** Kati na libota ya Ribeni: Betseri lokola engumba ya kokimela mpo na moto oyo atangami mobomi, Yakatsi, **37** Kedemoti mpe Mefati, elongo na mabele na yango; ezalaki bongo bingumba minei. **38** Kati na libota ya Gadi: Ramoti, kati na Galadi, lokola engumba ya kokimela mpo na moto oyo atangami mobomi, Maanayimi, **39** Eshiboni mpe Yaezeri, elongo na mabele na yango; ezalaki bongo bingumba minei. **40** Bingumba nyonso oyo babetelaki zeke mpo na kopesa epai ya bakitani ya etuka ya Merari, bakitani ya Levi oyo batikalaki, ezalaki zomi na mibale. **41** Bingumba nyonso ya bakitani ya Levi kati na mabele oyo epesamelaki bana ya Isalaele ezalaki tuku minei na mwambe, elongo na mabele na yango. **42** Engumba moko na moko ezingelamaki na mabele na yango; ezalaki penza bongo mpo na bingumba yango nyonso.

43 Boye, Yawe apesaki na Isalaele mokili nyonso oyo alakaki
kopesa epai ya batata na bango na nzela ya ndayi. Bana ya
Isalaele bazwaki yango mpe bakomaki kovanda kuna. **44** Yawe
apesaki bango kimia na bangambo nyonso, kolanda nyonso oyo
alakaki batata na bango na nzela ya ndayi. Monguna moko te
kati na banguna na bango alongaki lisusu kotelemela bango.
Yawe akabaki banguna na bango nyonso na maboko na bango.
45 Kati na bilaka nyonso ya kitoko oyo Yawe apesaki na libota ya
Isalaele, moko te etikalaki kokweya; solo, nyonso ekokisamaki.

22 Boye, Jozue abengisaki bakitani ya Ribeni, ya Gadi mpe
ya ndambo ya libota ya Manase; **2** mpe alobaki na bango:
« Bosili kosala makambo nyonso oyo Moyize, mowumbu na
Yawe, atindaki bino, mpe botosaki ngai na makambo nyonso oyo
natindaki bino. **3** Pamba te wuta tango molayi kino na mokolo ya
lelo, botikalaki kosundola bandeko na bino te, kasi bobatelaki
malamu mokumba oyo Yawe, Nzambe na bino, apesaki bino. **4**
Lokola Yawe, Nzambe na bino, asili kopesa bandeko na bino
bopemi, ndenge alakaki, bokoki sik'oyo kozonga na bandako na
bino, kati na mokili oyo Moyize, mowumbu ya Yawe, apesaki
bino, na ngambo mosusu ya Yordani. **5** Kasi bosala keba ete
bobatela mitindo mpe mobeko oyo Moyize, mowumbu ya Yawe,
Nzambe na bino, apesaki bino: kolinga Yawe, Nzambe na
bino; kotambola na banzela na Ye nyonso, kotosa mitindo na
Ye, kokangama na Ye, mpe kosalela Ye na motema mpe na
molimo na bino mobimba. » **6** Jozue apambolaki bango mpe
azongisaki bango. Boye, bazongaki na bandako na bango. **7**
Moyize apesaki na ndambo moko ya libota ya Manase, eteni
ya mabele kati na Bashani; mpe Jozue apesaki na ndambo
mosusu ya libota ya Manase elongo na bandeko na bango,

eteni ya mabele, na ngambo ya weste ya Yordani. Tango Jozue
azongisaki bango na bandako na bango, apambolaki mpe bango.
8 Alobaki na bango: « Bozonga na bandako na bino na bozwi
ebele, na bibwele ebele, na palata, na wolo, na bronze, na
bibende, mpe na bilamba ebele. Bokabola elongo na bandeko
na bino bomengo ya bitumba oyo bosili kozwa epai ya banguna
na bino. » **9** Boye bakitani ya Ribeni, ya Gadi, mpe ya ndambo
ya libota ya Manase batikaki bana mosusu ya Isalaele, na Silo,
kati na mokili ya Kanana mpo na kozonga na Galadi, mokili na
bango moko, oyo basilaki kozwa, kolanda mitindo oyo Yawe
apesaki na nzela ya Moyize. **10** Tango bakomaki na Geliloti,
pene ya Yordani, kati na mokili ya Kanana, bakitani ya Ribeni, ya
Gadi mpe ya ndambo ya libota ya Manase batongaki etumbelo
moko ya monene penza na esika wana, pene ya Yordani. **11**
Mpe tango bana ya Isalaele bayokaki ete bakitani ya Ribeni, ya
Gadi mpe ya ndambo ya libota ya Manase batongi etumbelo na
ngambo ya mokili ya Kanana, na Geliloti pene ya Yordani, na
ngambo ya bana mosusu ya Isalaele, **12** lisanga mobimba ya
bana ya Isalaele esanganaki na Silo mpo na kobundisa bango.
13 Boye bana mosusu ya Isalaele batindaki na mokili ya Galadi,
Pineasi, mwana mobali ya Nganga-Nzambe Eleazari, epai ya
bakitani ya Ribeni, ya Gadi mpe ya ndambo ya libota ya Manase.
14 Batindaki elongo na ye bakambi zomi, lokola mokambi moko
mpo na libota moko na moko ya bana ya Isalaele: moko na
moko azalaki mokambi ya libota na ye kolanda mabota ya
bana ya Isalaele. **15** Tango bakomaki na mokili ya Galadi,
epai ya bakitani ya Ribeni, ya Gadi mpe ya ndambo ya libota
ya Manase, balobaki na bango: **16** — Tala liloba oyo lisanga
mobimba ya Yawe elobi: « Ndenge nini bokoki penza kosala

lisumu ya boye na miso ya Nzambe ya Isalaele? Ndenge nini
penza bokoki kopesa Yawe mokongo mpe komitongela etumbelo
mpo na kotombokela Ye na mokolo ya lelo? **17** Boni, lisumu
ya Peori ekoki te mpo na biso? Kutu, kino na mokolo ya lelo,
nanu tosilisi kopetolama na yango te, atako etumbu ekweyelaki
lisanga ya Yawe! **18** Mpe bino bopesi Yawe lelo mokongo?
Soki bino botombokeli Yawe lelo, lobi Ye nde akotombokela
lisanga mobimba ya Isalaele. **19** Soki mokili oyo bosili kozwa
ezali mbindo, boleka na mokili ya Yawe, epai wapi Mongombo
ya Yawe ezali mpe bokabola mabele elongo na biso. Kasi
botombokela Yawe te, botombokela mpe biso te na komitongela
etumbelo mosusu pene ya etumbelo ya Yawe, Nzambe na biso.
20 Tango Akana, mwana mobali ya Zera, asalaki lisumu, na
koyiba biloko ya bule, boni, etumbu yango ekweyaki te likolo ya
lisanga mobimba ya Isalaele? Akufaki kaka ye moko te likolo
ya lisumu na ye. » **21** Bakitani ya Ribeni, ya Gadi, mpe ya
ndambo ya libota ya Manase bazongiselaki bakambi ya mabota
ya Isalaele: **22** — Nzambe ya banzambe! Yawe! Nzambe ya
banzambe! Yawe! Ayebi nyonso! Tika ete Isalaele ayeba mpe
yango! Soki tosali yango mpo na kotombokela Yawe to mpo na
kosala lisumu na miso na Ye, tika ete abikisa biso te na mokolo
ya lelo! **23** Soki tomitongeli etumbelo mpo na kopesa Yawe
mokongo to mpo na kobonza mbeka ya kotumba mpe makabo
ya mbuma na likolo na yango to mpe mpo na kobonza bambeka
ya boyokani na likolo na yango, tika ete Yawe asambisa biso!
24 Te, ezali bongo te! Tosalaki bongo mpo na kobanga ete
lobi bakitani na bino baloba na bakitani na biso: « Eloko nini
ezali kosangisa bino na Yawe, Nzambe ya Isalaele? **25** Yawe
atiaki ebale Yordani lokola mondelo kati na biso mpe bino; bino

bakitani ya Ribeni mpe ya Gadi! Bozali na libula moko te epai na Yawe! » Boye, bakitani na bino bakoki kosala ete bakitani na biso batika kobanga Yawe. **26** Yango wana tomilobelaki: « Tika ete tomitongela etumbelo oyo noki, kasi ezali te mpo na kobonza mbeka ya kotumba to mbeka mosusu. **27** Ezali nde lokola litatoli kati na biso mpe bino, mpe mpo na milongo oyo ekoya, ete tokosalela Yawe na nzela ya mbeka ya kotumba mpe na nzela ya mbeka ya boyokani, na Esika na Ye ya bule. Boye lobi, bakitani na bino bakoloba na bakitani na biso te: ‹ Bozali na libula te epai na Yawe! › » **28** Tomilobelaki: « Soki lobi bameki koloba na biso to na bakitani na biso bongo, tokozongisela bango: ‹ Botala elilingi ya etumbelo ya Yawe, oyo batata na biso batongaki; basalaki yango te mpo na kobonza mbeka ya kotumba to mbeka mosusu, kasi mpo ete ezala lokola litatoli kati na biso mpe bino. › » **29** Tozali te na likanisi ya kotombokela Yawe to ya kopesa Ye lelo mokongo, na kotonga etumbelo mpo na kobonza mbeka ya kotumba, makabo ya mbuma mpe bambeka mosusu pembeni ya etumbelo ya Yawe, Nzambe na biso, oyo ezali liboso ya Mongombo na Ye. **30** Tango Nganga-Nzambe Pineasi, bakambi ya lisanga mpe bakambi ya mabota ya Isalaele bayokaki makambo oyo bakitani ya Ribeni, ya Gadi mpe ya Manase balobaki, batondisamaki na esengo. **31** Mpe Pineasi, mwana mobali ya Nganga-Nzambe Eleazari, alobaki na bakitani ya Ribeni, ya Gadi mpe ya Manase: — Lelo, tososoli ete Yawe azali kati na biso, pamba te bosali likambo moko te ya mabe liboso ya Yawe. Sik’oyo bokangoli nde bana ya Isalaele wuta na loboko na Yawe. **32** Pineasi, mwana mobali ya Nganga-Nzambe Eleazari, mpe bakambi ya bato nyonso ya Ribeni mpe ya Gadi balongwaki na Galadi epai wapi bazalaki

na mayangani, bazongaki na Kanana epai ya bana ya Isalaele mpe bapesaki bango sango ya makambo oyo elekaki. **33** Bana ya Isalaele batondisamaki na esengo na koyoka sango yango mpe bakumisaki Nzambe. Boye, batikaki likanisi ya kobundisa mokili oyo bakitani ya Ribeni mpe ya Gadi bazalaki kovanda. **34** Bakitani ya Ribeni mpe ya Gadi babengaki etumbelo yango « Edi » oyo elingi koloba: Litatoli kati na biso ete Yawe azali Nzambe.

23 Sima na Yawe kopesa bopemi na Isalaele liboso ya banguna nyonso oyo bazingelaki bango, elekaki tango molayi. Bongo, Jozue akomaki mobange, mpe mibu ya bomoi na ye epusanaki makasi. **2** Boye, Jozue abengisaki Isalaele mobimba: bampaka na yango, bakambi na yango, basambisi elongo na bakalaka na yango. Alobaki na bango: « Nakomi mobange mpe mibu ya bomoi na ngai epusani makasi. **3** Bino moko bomonaki makambo nyonso oyo Yawe, Nzambe na bino, asalaki liboso ya bikolo oyo nyonso mpo na bolamu na bino, pamba te ezalaki Yawe, Nzambe na bino, nde azalaki kobundela bino. **4** Bobosana te ndenge nini nazalaki kobeta zeke mpo na kokabolela mabota na bino lokola libula, mokili ya bikolo oyo etikali mpe ya bikolo oyo nabotolaki wuta na Yordani kino na Ebale monene, na ngambo ya weste. **5** Yawe, Nzambe na bino, nde akobengana bango, Ye moko, mosika liboso na bino; akobengana bango liboso na bino mpe bokozwa mokili na bango ndenge Yawe, Nzambe na bino, alakaki. **6** Boyika mpiko mpe bosenzela mpo na kotosa makambo nyonso oyo ekomama kati na buku ya Mobeko ya Moyize; bokende libanda na yango te. **7** Bosala boyokani te elongo na bikolo mosusu oyo etikali kati na bino, bobelela bakombo ya banzambe na yango te to mpe bolapa ndayi na bakombo na yango te. Bomeka kosalela yango te mpe bofukamela yango te.

8 Kasi bokangama makasi na Yawe, Nzambe na bino, ndenge
bozali kosala kino na mokolo ya lelo. **9** Yawe abenganaki bikolo
ya minene mpe ya nguya liboso na bino; mpe kino na moyi ya
lelo, moko te alongi kotelema liboso na bino. **10** Moto moko kaka
kati na bino azalaki kokimisa bato nkoto moko, pamba te Yawe,
Nzambe na bino, azalaki kobundela bino ndenge alakaki. **11**
Boye, bosala keba ete bolinga Yawe, Nzambe na bino. **12** Kasi
soki bopesi Yawe mokongo, mpe soki bosali boyokani elongo
na bato oyo babiki kati na bikolo oyo etikali kati na bino; soki
bosali mabala mpe bosangani elongo na bango, **13** boyeba
ete Yawe, Nzambe na bino, akobengana lisusu te bikolo yango
liboso na bino. Bakokoma nde minyama mpe mitambo mpo na
bino, bafimbu na mikongo na bino mpe banzube kati na miso
na bino, kino tango bokosila kokufa na mokili ya kitoko oyo
Nzambe na bino apesaki bino. **14** Sik'oyo ngai nakomi pene
ya kokende na nzela oyo moto nyonso akendaka. Na motema
mpe elimo na bino mobimba, boyeba ete elaka moko te kati na
bilaka nyonso ya kitoko oyo Yawe, Nzambe na bino, apesaki
bino ekotikala kokweya. Bilaka nyonso esila kokokisama, moko
te ekotikala kokweya. **15** Ndenge kaka bilaka nyonso ya kitoko
ya Yawe, Nzambe na bino, ekokisamaki solo, ndenge wana mpe
akotindela bino makambo mabe kino tango akosilisa koboma
bino kati na mokili ya kitoko oyo apesaki bino **16** soki bobebisi
boyokani ya Yawe, Nzambe na bino, oyo apeselaki bino mitindo,
mpe bokeyi kosalela banzambe mosusu mpe kofukamela yango.
Kanda ya Yawe ekotumba bino mpe bokosila kokufa noki penza
na mokili ya kitoko oyo apesaki bino. »

24 Jozue asangisaki mabota nyonso ya Isalaele na Sishemi.
Abengisaki bampaka, bakambi, basambisi mpe bakalaka ya

Isalaele; mpe bango bayaki liboso ya Nzambe. **2** Jozue alobaki
na bato nyonso: — Tala liloba oyo Yawe, Nzambe ya Isalaele,
alobi: « Wuta kala, bakoko na bino mpe Tera, tata ya Abrayami
mpe Naori, bavandaki na ngambo mosusu ya ebale mpe bazalaki
kosalela banzambe mosusu. **3** Kasi nabimisaki tata na bino,
Abrayami, wuta na mokili oyo ezalaki na ngambo mosusu ya
ebale, natambolisaki ye na mokili mobimba ya Kanana mpe
napesaki ye bakitani ebele. Napesaki ye Izaki; **4** mpe na nzela
ya Izaki, napesaki ye Jakobi mpe Ezawu. Napesaki mokili ya
bangomba Seiri epai ya Ezawu, kasi Jakobi elongo na bana na
ye ya mibali, bakendeki na Ejipito. **5** Boye, natindaki Moyize mpe
Aron; nabetaki Ejipito kolanda makambo nyonso oyo nasalaki
kuna mpe nabimisaki bino kuna. **6** Tango nabimisaki batata na
bino na Ejipito, bakomaki kino na ebale monene ya Barozo,
bato ya Ejipito balandaki bango na bashar mpe na basoda
oyo batambolaka likolo ya bampunda kino na Ebale monene
ya Motane. **7** Batata na bino bagangaki epai na Yawe mpo
na kosenga lisungi, mpe Yawe atiaki molili kati na bino mpe
bato ya Ejipito, azindisaki bango na mayi ya Ebale monene
oyo ezipaki bango. Miso na bino moko emonaki makambo oyo
nasalaki bato ya Ejipito. Mpe bowumelaki mibu ebele na esobe.
8 Namemaki bino na mokili ya bato ya Amori, oyo bazalaki
kovanda na ngambo ya este ya Yordani. Babundisaki bino
kasi nakabaki bango na maboko na bino. Nabomaki bango na
miso na bino mpe bobotolaki mokili na bango. **9** Tango Balaki,
mwana mobali ya Tsipori, mokonzi ya Moabi, abimaki mpo na
kobundisa Isalaele, atindaki ete baluka Balami, mwana mobali
ya Beori, mpo ete alakela bino mabe. **10** Kasi naboyaki koyoka
Balami, boye akomaki nde kopambola bino tango na tango

mpe nakangolaki bino na loboko na ye. **11** Boye bokatisaki Yordani mpe bokomaki na engumba Jeriko. Bavandi ya Jeriko babundisaki bino ndenge kaka bato ya Amori, ya Perizi, ya Kanana, ya Iti, ya Girigazi, ya Evi mpe ya Yebusi, basalaki; kasi nakabaki bango mpe na maboko na bino. **12** Natindelaki bango liboso na bino, banzoyi ya minene oyo ebenganaki bango mosika na bino, na bakonzi mibale ya Amori. Bosalaki yango na mipanga mpe na matolotolo na bino te. **13** Boye, napesaki bino mokili oyo bino bomonelaki pasi te mpe bingumba oyo bino botongaki te. Bokomaki kovanda kuna, kolia bambuma ya bilanga ya vino mpe ya olive oyo bolonaki te. **14** Sik'oyo botosa Yawe mpe bosalela Ye na motema mobimba mpe na bosembo. Bobwaka banzambe oyo batata na bino basalelaki na ngambo mosusu ya ebale mpe na Ejipito, mpe bosalela Yawe. **15** Kasi soki bosepeli kosalela Yawe te, bopona lelo nani bolingi kosalela; banzambe oyo batata na bino basalelaki tango bazalaki na ngambo mosusu ya ebale to banzambe ya bato ya Amori epai wapi bozali kovanda. Kasi ngai mpe libota na ngai, tokosalela Yawe. » **16** Bato bazongisaki: — Tozali na likanisi te ya kosundola Yawe to ya kosalela banzambe mosusu! **17** Pamba te Yawe azali Nzambe na biso; ezali Ye Yawe nde abimisaki biso mpe batata na biso na Ejipito, na mokili wana ya bowumbu, mpe asalaki na miso na biso bilembo minene ya kokamwa. Azalaki kobatela biso na banzela nyonso oyo tozalaki kotambola mpe kati na bikolo nyonso epai wapi tozalaki koleka. **18** Yawe abenganaki liboso na biso bikolo nyonso elongo na bato ya Amori oyo bazalaki kovanda na mokili oyo. Biso mpe tokosalela Yawe, pamba te azali Nzambe na biso. **19** Jozue alobaki na bato: — Bokokoka kosalela Yawe te, pamba te azali

Nzambe ya Bule, Nzambe ya Zuwa; akolimbisa te botomboki mpe masumu na bino. **20** Soki bosundoli Yawe mpe bokeyi kosalela banzambe ya bapaya, akobalukela bino mpo na kosala bino mabe, mpe akosilisa koboma bino sima na kotalisa bino bolamu. **21** Kasi bato balobaki na Jozue: — Te, tokosalela kaka Yawe! **22** Jozue alobaki na bato: — Bozali bino moko batatoli mpo na bino awa boponi kosalela Yawe. Bazongisaki: — Ezali se bongo, tondimi yango, tozali batatoli. **23** Jozue alobaki: — Na bongo, bolongola sik'oyo banzambe ya bapaya oyo ezali kati na bino mpe bopesa mitema na bino nyonso epai na Yawe, Nzambe ya Isalaele. **24** Bato bazongiselaki Jozue: — Tokosalela Yawe, Nzambe na biso, mpe tokoyoka mongongo na Ye. **25** Na mokolo wana, Jozue asalaki boyokani elongo na bana ya Isalaele na Sishemi, mpe apesaki bango mibeko mpe bikateli. **26** Bongo, Jozue akomaki makambo wana nyonso na buku ya Mobeko ya Nzambe. Akamataki libanga moko ya monene mpe atelemisaki yango wana, na se ya terebente oyo ezalaki kati na Esika ya bule ya Yawe. **27** Jozue alobaki na bato nyonso: — Botala, libanga oyo ekozala litatoli mpo na biso, pamba te esili koyoka maloba nyonso oyo Yawe alobi na biso. Ekozala motatoli mpo na kosambisa bino mpo ete bowangana Nzambe na bino te. **28** Boye, Jozue azongisaki bato, moto na moto kati na libula na ye. **29** Sima na makambo oyo, Jozue, mwana mobali ya Nuni, mowumbu na Yawe, akufaki na mibu nkama moko na zomi. **30** Bakundaki ye na mabele ya libula na ye, na Timinati-Sera, na etuka ya bangomba ya Efrayimi, na ngambo ya nor ya ngomba Gashi. **31** Bato ya Isalaele basalelaki Yawe tango nyonso Jozue azalaki na bomoi mpe, sima na kufa na ye, tango nyonso bampaka oyo bamonaki misala nyonso ya Yawe

mpo na Isalaele bazalaki na bomoi. **32** Mpe bakundaki mikuwa
ya Jozefi oyo bana ya Isalaele bamemaki wuta na Ejipito na
Sishemi, na eteni ya elanga oyo Jakobi asombaki na motuya
ya mbongo ya bibende nkama moko, epai ya bana mibali ya
Amori, tata ya Sishemi. Yango ekoma mpe libula ya bakitani ya
Jozefi. **33** Bongo, Eleazari, mwana mobali ya Aron, mpe akufaki.
Bakundaki ye na ngomba moke oyo bapesaki na Pineasi, mwana
na ye ya mobali, kati na etuka ya bangomba ya Efrayimi.

Bilombe

1 Sima na kufa ya Jozue, bana ya Isalaele batunaki Yawe:
— Libota nini kati na biso ekokende liboso mpo na kobundisa
bato ya Kanana? **2** Yawe azongisaki: — Libota ya Yuda nde
ekokende liboso, pamba te napesi mokili oyo na maboko na
bango. **3** Bongo bato ya libota ya Yuda balobaki na bandeko
na bango ya libota ya Simeoni: — Boya elongo na biso mpo
ete tobundisa bato ya Kanana, mpo na eteni ya mabele oyo
epesamelaki biso. Bongo, biso mpe tokokende elongo na bino,
na eteni ya mabele na bino. Boye, bato ya libota ya Simeoni
bakendeki elongo na bango. **4** Tango libota ya Yuda ekotaki
na bitumba, Yawe akabaki bato ya Kanana mpe ya Perizi na
maboko na bango, mpe babomaki bato nkoto zomi, na Bezeki.
5 Ezalaki kuna nde bakutaki Adoni-Bezeki mpe babundisaki
ye. Balongaki bato ya Kanana mpe ya Perizi. **6** Adoni-Bezeki
akimaki; kasi balandaki ye mpe bakangaki ye, bakataki ye
misapi ya minene ya maboko mpe ya makolo. **7** Adoni-Bezeki
alobaki: « Bakonzi tuku sambo, oyo bakata bango misapi ya
minene ya maboko mpe ya makolo, bazalaki kolokota biloko
oyo ezalaki kokweya na se ya mesa na ngai. Sik'oyo, Nzambe
azongiseli ngai makambo oyo nasalaki baninga. » Bamemaki
ye na Yelusalemi, mpe akufaki kuna. **8** Bato ya libota ya Yuda
babundisaki Yelusalemi mpe babotolaki yango; babomaki bato
ya engumba yango na mopanga mpe batiaki yango moto. **9**
Sima na yango, bato ya libota ya Yuda bakendeki kobundisa
bato ya Kanana oyo bazalaki kovanda na mokili ya bangomba,
na Negevi, mpe na etando oyo ezalaki pembeni ya ebale. **10**
Bato ya libota ya Yuda babundisaki lisusu bato ya Kanana oyo
bazalaki kovanda na Ebron, oyo kombo na yango ezalaki na kala

« Kiriati-Ariba. » Balongaki Sheshayi, Ayimani mpe Talimayi. **11** Longwa wana, bapusanaki mpe bakendeki kobundisa bavandi ya Debiri oyo kombo na yango ezalaki na kala « Kiriati-Seferi. » **12** Kalebi alobaki: « Nakopesa na libala Akisa, mwana na ngai ya mwasi, epai ya moto nyonso oyo akobundisa mpe akobotola Kiriati-Seferi. » **13** Otinieli, mwana mobali ya Kenazi, ndeko ya Kalebi, abotolaki yango; boye Kalebi apesaki Akisa, mwana na ye ya mwasi, na libala epai ya Otinieli. **14** Nzokande, tango Akisa akomaki na ndako ya Otinieli, atindikaki ye ete asenga elanga epai ya Kalebi, tata na ye. Boye, tango Akisa akitaki wuta na ane na ye, Kalebi atunaki ye: — Olingi nini? **15** Akisa azongisaki: — Salela ngai ngolu. Lokola opesaki ngai eteni ya mabele kati na Negevi, pesa ngai lisusu bitima. Boye, Kalebi apesaki ye bitima ya likolo mpe ya se. **16** Bakitani ya Keni oyo azalaki bokilo ya Moyize balongwaki na engumba ya banzete ya Mbila elongo na bato ya libota ya Yuda, mpe bakendeki kovanda esika moko na bavandi ya esobe ya Yuda, oyo ezali na sude ya Aradi. **17** Bato ya libota ya Yuda elongo na bandeko na bango ya libota ya Simeoni bakendeki kobundisa bato ya Kanana oyo bazalaki kovanda na Tsefati, mpe babebisaki bango. Yango wana, bapesaki engumba yango kombo « Orima. » **18** Bato ya libota ya Yuda babotolaki lisusu Gaza, Ashikeloni mpe Ekroni, elongo na mabele na yango ya pembeni. **19** Yawe azalaki elongo na bato ya libota ya Yuda. Babotolaki mokili ya bangomba, kasi balongaki te kobengana bavandi ya etando, pamba te bazalaki na bashar ya bibende. **20** Kolanda ndenge Moyize alobaki, bapesaki na Kalebi engumba Ebron. Mpe Kalebi abenganaki na Ebron bana mibali misato ya Anaki. **21** Nzokande, bato ya libota ya Benjame babenganaki te bato ya Yebusi oyo bazalaki

kovanda na Yelusalemi. Boye, kino na mokolo ya lelo, bato ya Yebusi bavandaka esika moko na bato ya libota ya Benjame. **22** Bato kati na ndako ya Jozefi bamataki mpo na kobundisa Beteli, mpe Yawe azalaki elongo na bango. **23** Tango libota ya Jozefi etindaki bato ete bakende kononga engumba Beteli oyo bazalaki kobenga na kala Luze, **24** banongi bamonaki moto moko kobima na engumba mpe balobaki na ye: « Lakisa biso esika nini tokoki kokotela na kati ya engumba, mpe tokosalela yo bolamu. » **25** Boye, alakisaki bango esika ya kokotela na kati na engumba. Mpe babomaki bato ya engumba yango na mopanga, kasi babikisaki moto wana elongo na libota na ye mobimba. **26** Moto yango akendeki na mokili ya bato ya Iti mpe atongaki kuna engumba oyo apesaki kombo « Luze » oyo etikala kino lelo. **27** Kasi bato ya libota ya Manase babenganaki te bato ya Beti-Sheani mpe bamboka na yango ya mike, bato ya Taanaki mpe bamboka na yango ya mike, bato ya Dori mpe bamboka na yango ya mike, bato ya Yibileayimi mpe bamboka na yango ya mike, bato ya Megido mpe bamboka na yango ya mike; pamba te bato ya Kanana batingamaki kaka kovanda na mokili yango. **28** Tango bana ya Isalaele bakomaki lisusu makasi, bakomaki kosalisa bato ya Kanana misala makasi, kasi babenganaki bango nyonso te. **29** Bato ya libota ya Efrayimi babenganaki te bato ya Kanana oyo bazalaki kovanda na Gezeri, mpe bato ya Kanana bakobaki kovanda esika moko na bango. **30** Bato ya libota ya Zabuloni babenganaki te bavandi ya Kitroni mpe ya Naaloli. Bato ya Kanana bakobaki kovanda esika moko na bango, kasi bakomaki kosalisa bango misala makasi. **31** Bato ya libota ya Aseri babenganaki te bato ya Ako, ya Sidoni, ya Ayilabi, ya Akizibi, ya Eliba, ya Afiki mpe ya Reobi. **32** Likolo na yango,

bato ya libota ya Aseri bakomaki kovanda esika moko na bato ya Kanana oyo bazalaki kovanda na mokili yango. **33** Bato ya libota ya Nefitali babenganaki te bato oyo bazalaki kovanda na Beti-Shemeshi mpe na Beti-Anati. Boye, bakomaki kovanda esika moko na bato ya Kanana oyo bazalaki kovanda na mokili yango; kasi bato ya Beti-Shemeshi mpe ya Beti-Anati bakomaki kosala misala makasi. **34** Bato ya Amori batindikaki libota ya Dani mosika, na likolo ya bangomba, mpo ete balonga te kokita na etando ya polele. **35** Boye, bato ya Amori mpe batingamaki kaka kovanda na Ari-Eresi, na Ayaloni mpe na Shaalibimi. Kasi tango ndako ya Jozefi ekomaki lisusu na nguya, bakomaki kosalisa bango misala makasi. **36** Mondelo ya mabele ya bato ya Amori ezalaki longwa na Libanga ya Sela, elekaki na bangomba ya Akarabimi kino na likolo.

2 Anjelu ya Yawe alongwaki na Giligali mpe akendeki na Bokimi. Alobaki: « Nabimisaki bino na Ejipito mpe nakotisaki bino na mokili oyo nalakaki kopesa epai ya bakoko na bino na nzela ya ndayi. Nalobaki: ‹ Nakotikala kokata boyokani te kati na Ngai mpe bino; **2** mpe bokosala boyokani te elongo na bato ya mokili oyo, kasi bokobuka bitumbelo na bango. › Nzokande, botosaki Ngai te. Mpo na nini bosalaki bongo? **3** Sik'oyo, nalobi na bino ete nakobengana bango lisusu te liboso na bino; bakokoma nzube na mipanzi na bino, mpe banzambe na bango ya bikeko ekokoma mitambo mpo na bino. » **4** Tango Anjelu ya Yawe alobaki makambo oyo epai ya bana nyonso ya Isalaele, bakomaki kolela makasi, **5** mpe babengaki esika yango Bokimi. Babonzaki kuna bambeka epai na Yawe. **6** Sima na Jozue kobengana bato, bana ya Isalaele bakendeki kobotola mokili, moto na moto na eteni na ye ya mabele. **7** Basalelaki Yawe

tango nyonso Jozue azalaki na bomoi mpe, sima na kufa na ye, tango nyonso bampaka, oyo bamonaki misala nyonso ya Yawe mpo na Isalaele, bazalaki na bomoi. **8** Jozue, mwana mobali ya Nuni, mosali na Yawe, akufaki tango akokisaki mibu nkama moko na zomi ya mbotama. **9** Bakundaki ye na mabele ya libula na ye, na Timinati-Eresi, kati na etuka ya bangomba ya Efrayimi, na ngambo ya nor ya ngomba Gashi. **10** Sima na yango, molongo nyonso ya bato oyo bazalaki elongo na Jozue basilaki na kokufa; mpe molongo mosusu ya bato oyo babotamaki sima na bango ebimaki, molongo oyo eyebaki Yawe te mpe emonaki te misala oyo asalaki mpo na Isalaele. **11** Bongo bana ya Isalaele bakomaki kosala makambo mabe na miso ya Yawe mpe kosalela banzambe ya Bala. **12** Basundolaki Yawe, Nzambe ya batata na bango, oyo abimisaki bango na mokili ya Ejipito, mpe bakomaki kosambela mpe kosalela banzambe ya ndenge na ndenge ya bato oyo bazalaki zingazinga na bango; bakomaki kogumbama liboso ya banzambe yango. Mpo na yango, bapelisaki kanda ya Yawe, **13** pamba te basundolaki Yawe mpo na kosalela banzambe Bala mpe Asitarite. **14** Bongo Yawe atombokelaki bana ya Isalaele mpe akabaki bango na maboko ya bato mabe oyo babotolaki bango biloko na makasi; asundolaki bango epai ya banguna na bango, oyo bazalaki zingazinga na bango, mpe bazangaki makoki ya kotelemela bango. **15** Tango nyonso bana ya Isalaele bazalaki kokende bitumba, loboko na Yawe ezalaki kotelemela bango mpo ete balonga te, ndenge kaka alapaki ndayi mpo na bango. Boye bazalaki na pasi makasi. **16** Yawe abimisaki Bilombe oyo babikisaki bango wuta na maboko ya bato mabe oyo bazalaki kobotola bango biloko na makasi. **17** Kasi bana ya Isalaele

bayokelaki ata Bilombe na bango te, kasi bazalaki kosambela mpe kosalela banzambe mosusu. Batikaki noki nzela oyo batata na bango bazalaki kolanda: nzela ya kotosa mibeko na Yawe. Balandaki ndakisa na bango te. **18** Tango nyonso Yawe azalaki kobimisela bango elombe, abandaki mpe kozala elongo na elombe yango mpo na kobikisa bango wuta na maboko ya banguna na bango, na tango nyonso oyo elombe yango azalaki na bomoi. Solo Yawe azalaki koyokela bango mawa, pamba te azalaki koyoka bango kolela liboso ya banyokoli na bango mpe ya bato oyo bazalaki komonisa bango pasi. **19** Kasi soki elombe akufi, bato bazalaki kozongela misala mabe koleka kutu mabe ya batata na bango; bazalaki kosambela, kosalela, kogumbamela banzambe mosusu. Bazalaki koboya kotika misala na bango ya mabe mpe bazalaki kaka kotingama na nzela na bango. **20** Boye Yawe atombokelaki bana ya Isalaele mpe alobaki: « Lokola ekolo oyo ekataki boyokani oyo nasalaki elongo na batata na bango mpe eboyi koyokela Ngai, **21** Ngai mpe nakobengana lisusu te liboso na bango ata ekolo moko kati na bikolo oyo Jozue atikaki liboso ete akufa. **22** Nakosalela bikolo yango mpo na komeka Isalaele mpe kotala soki bakobatela mpe bakotambola na nzela ya Yawe lokola batata na bango. » **23** Yawe akabaki te bikolo yango na maboko ya Jozue, asalaki ete etikala; abenganaki yango te mbala moko.

3 Tala bikolo oyo Yawe atikaki mpo na komeka bana ya Isalaele oyo bazalaki na tango ya bitumba ya Kanana. **2** Asalaki bango bongo, kaka mpo ete milongo ya sika ya bana ya Isalaele oyo bazalaki te na tango ya bitumba, bayeba nini yango bitumba. **3** Yawe atikaki kati na mokili yango bakonzi mitano ya bato ya Filisitia, bato nyonso ya Kanana, bato nyonso ya Sidoni mpe bato

nyonso ya Evi, oyo bazalaki kovanda na bangomba ya Libani, wuta na ngomba ya Bala-Erimoni kino na Lebo-Amati. **4** Bikolo wana etikalaki mpo na komeka bana ya Isalaele mpe kotala soki bakotosa mitindo oyo Yawe apesaki bakoko na bango na nzela ya Moyize. **5** Bana ya Isalaele bavandaki kati na bato ya Kanana, ya Iti, ya Amori, ya Perizi, ya Evi mpe ya Yebusi; **6** babalaki bana basi na bango mpe babalisaki bana na bango ya basi epai ya bana na bango ya mibali, mpe basalelaki banzambe na bango. **7** Bana ya Isalaele basalaki makambo mabe na miso ya Yawe; babosanaki Yawe, Nzambe na bango, mpe basalelaki banzambe Bala mpe Ashera. **8** Yawe asilikelaki bana ya Isalaele, mpe akabaki bango na maboko ya Kushani-Rishetayimi, mokonzi ya Arami. Bana ya Isalaele basalaki mibu mwambe na se ya bokonzi na ye. **9** Bana ya Isalaele bagangaki epai ya Yawe, mpe Yawe abimiselaki bango mokangoli: Otinieli, mwana mobali ya Kenazi, leki ya Kalebi. Mpe Otinieli abikisaki bana ya Isalaele. **10** Molimo na Yawe ayaki likolo na ye mpe akomaki elombe kati na bana ya Isalaele; bongo akendeki kobunda bitumba. Yawe akabaki Kushani-Rishetayimi, mokonzi ya Arami, na maboko ya Otinieli; mpe Otinieli alongaki ye. **11** Sima na yango, mokili ekomaki na kimia mibu tuku minei kino tango Otinieli, mwana mobali ya Kenazi, akufaki. **12** Bana ya Isalaele basalaki lisusu mabe na miso ya Yawe. Likolo ya mabe yango, Yawe apesaki Egiloni, mokonzi ya Moabi, bokonzi na likolo ya bana ya Isalaele. **13** Egiloni asanganaki na bato ya Amoni mpe ya Amaleki, bayaki mpe babundisaki bana ya Isalaele, bongo babotolaki engumba ya nzete ya Mbila. **14** Bana ya Isalaele bazalaki na se ya bokonzi ya Egiloni, mokonzi ya Moabi, mibu zomi na mwambe. **15** Bana ya Isalaele bagangaki lisusu epai na Yawe,

mpe Yawe apesaki bango mokangoli moko na kombo Ewudi, mwana mobali ya Gera, ya libota ya Benjame. Ewudi azalaki kosalela loboko ya mwasi. Bana ya Isalaele batindaki ye epai ya Egiloni, mokonzi ya Moabi, mpo na kopesa ye mpako. **16** Ewudi amisalelaki mopanga ya minu mibale, ya ndambo ya metele na molayi. Akangaki yango na loketo na ye, na ngambo ya loboko ya mobali, mpe abombaki yango na se ya bilamba na ye. **17** Apesaki mpako epai ya Egiloni, mokonzi ya Moabi, oyo azalaki moto ya nzoto minene. **18** Tango Ewudi asilisaki kopesa mpako, azongisaki bato nyonso oyo bamemaki yango. **19** Kasi tango akomaki na esika ya banzambe ya bikeko oyo basala na mabanga, pembeni ya Giligali, azongaki epai ya mokonzi mpe alobaki na ye: — Mokonzi, nazali na sango ya sekele mpo na yo. Mokonzi azongisaki: — Kimia! Mpe bato nyonso oyo bazalaki pembeni na ye babimaki libanda. **20** Bongo Ewudi apusanaki pene ya mokonzi Egiloni oyo azalaki ya kovanda na shambre ya likolo ya ndako na ye ya kopema. Alobaki na ye: — Nazali na liloba ya koyebisa yo kowuta na Nzambe. **21** Ewudi asembolaki loboko na ye ya mwasi, akamataki mopanga oyo abombaki na loketo na ye, na ngambo ya loboko ya mobali, mpe atubaki yango na libumu ya mokonzi. **22** Boye, ezala esimbelo ya mopanga, nyonso ekotaki, mpe mafuta ezipaki mopanga; pamba te Ewudi atikaki mopanga yango kati na libumu ya mokonzi. **23** Ewudi abimaki na sima ya ndako, akangaki bikuke ya shambre ya likolo sima na ye mpe atiaki yango bibende. **24** Tango akendeki, basali ya mokonzi bayaki na esika yango mpe bamonaki ete bikuke ya shambre ya likolo ya kokangama. Balobaki: — Tango mosusu mokonzi azali na zongo inene oyo ezali kati na shambre, na kati ya ndako. **25** Basali bazelaki mingi,

kino ekomaki kosala bango soni. Lokola mokonzi azalaki kaka kofungola te bikuke ya shambre ya likolo, bazwaki fungola mpe bafungolaki bango moko. Mpe tala, bamonaki nkolo na bango azali ya kokufa, alala na se. **26** Wana balekisaki bongo ngonga, Ewudi abimaki; alekaki na esika oyo ezalaki na banzambe oyo basala na mabanga mpe akimaki na Seira. **27** Tango akomaki kuna, abetaki kelelo na mokili ya bangomba ya Efrayimi, mpe bana ya Isalaele bakitaki elongo na ye, longwa na likolo na ngomba, mpe amitiaki na liboso mpo na kotambolisa bango. **28** Alobaki na bango: — Bolanda ngai, pamba te Yawe akabi Moabi, monguna na bino, na maboko na bino. Balandaki ye mpe babotolaki bato ya Moabi bisika oyo bakatisaka Yordani na makolo. Bapesaki lisusu ata na moto moko te nzela ya kokatisa mayi. **29** Na mokolo wana, babomaki bato ya Moabi pene nkoto zomi; bango nyonso bazalaki bambinga mpe bato ya makasi, ata moto moko te abikaki. **30** Na mokolo wana, bana ya Isalaele balembisaki bato ya Moabi, mpe mokili ezalaki na kimia mibu tuku mwambe. **31** Sima na Ewudi, Shamagari, mwana mobali ya Anati, ayaki mpe abomaki bato ya Filisitia nkama motoba na nzela ya nzete ya moke oyo batambolisaka na yango bangombe. Ye mpe abikisaki Isalaele.

4 Sima na kufa ya Ewudi, bana ya Isalaele basalaki lisusu makambo mabe na miso ya Yawe. **2** Yawe akabaki bango lisusu na maboko ya Yabini, mokonzi ya Kanana, oyo azalaki kovanda na Atsori. Sisera, mokonzi ya mampinga na ye ya basoda, azalaki kovanda na Arosheti-Goyimi. **3** Yabini azalaki na bashar nkama libwa ya bibende, mpe anyokolaki makasi bana ya Isalaele mibu tuku mibale. Bongo bana ya Isalaele bagangaki epai na Yawe mpo na kosenga lisungi. **4** Na tango wana,

Debora, mwasi mosakoli, mwasi ya engumba Lapidoti, azalaki
kokamba Isalaele. **5** Azalaki kosambisa na se ya nzete ya mbila
ya Debora, oyo ezalaki na kati ya Rama mpe Beteli, kati na
etuka ya bangomba ya Efrayimi. Bana ya Isalaele bazalaki koya
epai na ye mpo na kosambisama. **6** Mokolo moko, abengisaki
Baraki, mwana mobali ya Abinoami, moto ya Kedeshi ya Nefitali,
mpe alobaki na ye: — Yawe, Nzambe ya Isalaele, apesi yo
mitindo: « Kende, kamata elongo na yo bato nkoto zomi ya
mabota ya Nefitali mpe ya Zabuloni, mpe mema bango na nzela
oyo ekenda na ngomba Tabori. **7** Nakomema Sisera, mokonzi
ya basoda ya Yabini, na mayi moke ya Kishoni elongo na bashar
mpe basoda na ye, mpe nakokaba ye na maboko na yo. » **8**
Baraki azongiselaki Debora: — Soki okokende elongo na ngai,
wana nakokende; kasi soki okokende na ngai te, wana ngai mpe
nakokende te. **9** Debora alobaki na ye: — Malamu, nakokende
elongo na yo. Kasi yeba ete, na nzela oyo ozali kokende, lokumu
ekozala ya yo te, pamba te Yawe akokaba Sisera na maboko ya
mwasi. Boye, Debora akendeki elongo na Baraki, na mboka
Kedeshi. **10** Kuna na Kedeshi, Baraki abengisaki bato ya mabota
ya Zabuloni mpe ya Nefitali. Bato nkoto zomi balandaki ye,
mpe Debora akendeki elongo na ye. **11** Kaka na mokolo wana,
Eberi, moto ya Keni, akabwanaki na bato mosusu ya Keni,
bakitani ya Obabi, semeki ya Moyize. Mpe Eberi akendeki kino
na terebente oyo ezali na Tsananimi, pembeni ya Kedeshi,
mpo na kotelemisa ndako na ye ya kapo. **12** Tango bayebisaki
Sisera ete Baraki, mwana mobali ya Abinoami, amataki na likolo
ya ngomba Tabori, **13** Sisera abengisaki, longwa na Arosheti-
Goyimi, bato nyonso oyo bazalaki na ye elongo, mpe asangisaki
bashar nkama libwa ya bibende. Amemaki bango na mayi moke

ya Kishoni. **14** Debora alobaki na Baraki: « Kende! Ezali lelo nde
mokolo oyo Yawe akokaba Sisera na maboko na yo. » Baraki
akitaki na ngomba Tabori, mpe bato nkoto zomi balandaki ye.
15 Wana Baraki azalaki kokende, Yawe apanzaki, na nzela ya
mopanga na Ye, Sisera, bashar na ye nyonso mpe mampinga
na ye ya basoda. Sisera asundolaki shar na ye mpe akimaki na
makolo. **16** Kasi Baraki alandaki bashar mpe mampinga kino na
Arosheti-Goyimi. Mampinga nyonso ya basoda ya Sisera ekufaki
na mopanga, ata moto moko te abikaki. **17** Nzokande, Sisera
akimaki na makolo kino na ndako ya kapo ya Yaeli, mwasi ya
Eberi, moto ya Keni; pamba te boyokani ya malamu ezalaki
kati na Yabini, mokonzi ya Atsori, mpe libota ya Eberi, moto
ya Keni. **18** Yaeli abimaki mpo na kokutana na Sisera mpe
alobaki na ye: — Yaka, nkolo na ngai; kimela epai na ngai,
kobanga te. Sisera akotaki na ndako ya kapo ya Yaeli, mpe Yaeli
azipaki ye bulangeti. **19** Sisera alobaki na Yaeli: — Nabondeli
yo, pesa ngai mayi mpo ete namela; nazali na posa ya mayi.
Yaeli afungolaki mbeki etonda na miliki ya mayi, mpe amelisaki
ye yango. Sima, azipaki ye lisusu bulangeti. **20** Sisera alobaki
na Yaeli: — Telema na ekuke ya ndako ya kapo. Soki moto ayei
kotuna yo: « Moto azali awa? » Zongisa: « Te! » **21** Kasi wana
Sisera alalaki pongi makasi mpo ete alembaki, Yaeli, mwasi ya
Eberi, akamataki pike ya ndako ya kapo mpe azwaki marto;
akotaki malembe pembeni na ye, abetaki ye pike na litoyi, mpe
pike yango etobolaki moto na ye kino ekotaki na mabele; mpe
Sisera akufaki. **22** Wana Baraki azalaki nanu kolanda Sisera,
Yaeli abimaki mpo na kokutana na ye. Alobaki na Baraki: «
Yaka, nakolakisa yo moto oyo ozali koluka. » Baraki akotaki na
ndako ya kapo ya Yaeli mpe amonaki Sisera ya kokufa, alala na

mabele, mpe pike kati na litoyi na ye. **23** Mokolo wana, Nzambe
akitisaki liboso ya bana ya Isalaele, Yabini, mokonzi ya Kanana.
24 Bana ya Isalaele bakomaki makasi koleka Yabini, mokonzi ya
Kanana, kino babomaki ye.

5 Na mokolo wana, Debora mpe Baraki, mwana mobali ya
Abinoami, bayembaki nzembo oyo: **2** Lokola na Isalaele, bakonzi
batambolaki liboso, mpe bato bamipesaki mobimba na bitumba,
tika ete bokumisa Yawe! **3** Bino bakonzi, boyoka! Bino bakambi,
boyoka malamu! Nalingi koyembela Yawe, nalingi koyemba
nzembo mpo na Yawe, Nzambe ya Isalaele. **4** Eh Yawe, tango
obimaki na Seiri, tango ozalaki kotambola wuta na mokili ya
Edomi, mabele eninganaki, likolo enyangwanaki, mapata esopaki
mayi. **5** Bangomba eninganaki liboso ya Yawe, mpe ngomba
Sinai, liboso ya Yawe, Nzambe ya Isalaele. **6** Na mikolo ya
Shamagari, mwana mobali ya Anati; mpe na mikolo ya Yaeli,
nzela etikalaki lisusu na bato te, bato ya mobembo batambolaki
na nzela ya nyoka-nyoka. **7** Bamboka nyonso ya mike-mike
ya Isalaele etikalaki lisusu na bato te, ezalaki lisusu na bato
te kino ngai Debora natelemaki, kino natelemaki lokola mama
kati na Isalaele. **8** Tango baponaki banzambe ya sika, bitumba
mpe ekomaki na bikuke ya engumba, kasi ata nguba moko te to
likonga moko te emonanaki kati na basoda nkoto tuku minei
kati na Isalaele. **9** Motema na ngai ezali elongo na bakambi ya
Isalaele, elongo na ba-oyo bamipesaki mobimba na bitumba.
Bokumisa Yawe! **10** Bino oyo bozali kotambola likolo ya ba-ane
ya pembe, bino oyo bozali kovanda likolo ya batapi, bino oyo
bozali kotambola na nzela, bokanisa! **11** Bokumisa mingongo
ya bayembi, na bisika oyo batokaka mayi, pene ya bitima ya
mayi; kuna, mingongo ya bakaboli mayi ezali kosanzola misala

ya bosembo ya Yawe, misala na Ye ya bosembo na bamboka mike nyonso ya Isalaele. Bato ya Yawe bakiti kino na bikuke ya engumba. **12** Debora, lamuka! Lamuka! Lamuka, lamuka, yemba nzembo ya bitumba! Eh Baraki, telema, zongisa bakangami na yo; mwana mobali ya Abinoami! **13** Ndambo ya batikali bakiti epai ya balongi, bato ya Yawe bakiti mpo na ngai kati na bilombe ya bitumba. **14** Bato ya Amaleki bawutaki na Efrayimi. Sima na yo, Benjame akitaki elongo na mampinga. Bakonzi ya mampinga babimelaki na Makiri, mpe bato oyo basimbaka lingenda ya bokonzi babimelaki na Zabuloni. **15** Bakambi ya Isakari bazalaki elongo na Debora; ndenge moko lokola Baraki, Isakari alandaki ye mbangu na makolo kino na lubwaku. Kasi kati na libota ya Ribeni, mitema etondaki mingi na makanisi. **16** Mpo na nini avandi kati na lopango? Ezali mpo na kaka koyoka kolela ya bibwele? Kati na libota ya Ribeni, bazali bobele kolekisa tango pamba na kokanisa. **17** Galadi atikali na ngambo mosusu ya Yordani. Mpo na nini Dani azali kowumela kati na masuwa? Aseri atikali pembeni ya ebale, avandi pembeni ya libongo na ye. **18** Bato ya Zabuloni bateki milimo na bango na kufa, bato ya Nefitali, na basonge ya bangomba, kuna na esika ya bitumba. **19** Bakonzi oyo bazali banguna bayaki mpe babundisaki biso; bakonzi ya Kanana babundisaki biso na mboka Taanaki, pene ya mayi ya Megido, kasi bamemaki te bomengo ya bitumba, ata palata. **20** Wuta na likolo, minzoto ebundaki; na nzela na yango oyo etambolaka, minzoto ebundisaki Sisera. **21** Mayi moke ya Kishoni ememaki bango, mayi moke ya tango ya kala, mayi moke ya Kishoni. Tika ete molimo na ngai etambola na nguya! **22** Makolo ya bampunda enyataki mabele, na kopumbwa na mbangu makasi, na kolanda bankolo na yango, bato na

nguya. **23** Bolakela mboka ya Merozi mabe, elobi anjelu ya
Yawe. Bolakela, bolakela mabe bato oyo bavandi kuna! Pamba
te bayei te kosunga Yawe; bayei te kosunga bilombe ya bitumba!
24 Tika ete Yaeli, mwasi ya Eberi, moto ya Keni, apambolama
kati na basi nyonso! Tika ete apambolama kati na basi nyonso
oyo bazali kovanda na se ya ndako ya kapo. **25** Sisera asengaki
mayi, kasi ye apesaki miliki; kati na kopo ya bato ya lokumu,
apesaki ye miliki ya kilo. **26** Na loboko na ye ya mwasi, azwaki
pike ya nzete; mpe na loboko na ye ya mobali, marto ya basali.
Abetaki Sisera mpe apanzaki ye moto, atobolaki ye litoyi mpe
apanzaki yango nyonso. **27** Sisera akweyaki na makolo na ye,
alembaki; akweyaki na makolo na ye mpe akufaki. **28** Mama ya
Sisera abandaki kotala na lininisa, na sima ya bibende, mpe
abandaki koganga: « Mpo na nini shar na ye ezali kowumela
boye? Mpo na nini bashar na ye ezali koya malembe? » **29**
Moko kati na basi ya mayele mpe ya lokumu ayanoli ye, mpe ye
moko amilobeli: **30** « Ezali te mpo bazwi mpe bakaboli bomengo
ya bitumba: Elenge mwasi moko to bilenge basi mibale mpo na
soda moko, bilamba ya langi mpo na Sisera, bilamba, bilamba
ya langi, mpe bilamba oyo batia bililingi, mpo na balongi? »
31 Yawe, tika ete banguna na Yo nyonso bakufa bongo! Tika ete
bato oyo balingaka Yo bangenga makasi lokola moyi ya midi!
Mokili ezalaki na kimia mibu tuku minei.

6 Bana ya Isalaele basalaki lisusu mabe liboso ya Yawe, mpe
Yawe akabaki bango mibu sambo na maboko ya bato ya
Madiani. **2** Lokola loboko ya bato ya Madiani ezalaki na nguya
makasi likolo ya Isalaele, bana ya Isalaele babongisaki mabulu
ya kokimela mpe bibombelo kati na mabanga, kuna na likolo
ya bangomba. **3** Tango nyonso oyo bana ya Isalaele bazalaki

kolona bilanga na bango, bato ya Madiani, bato ya Amaleki
mpe bato ya bikolo mosusu ya ngambo ya este, bazalaki koya
kobundisa Isalaele. **4** Bazalaki kotonga milako na bango pene
ya bana ya Isalaele, mpe bazalaki kobebisa bilanga na bango,
kino pene ya Gaza. Bazalaki kotikela bana ya Isalaele ata eloko
moko te ya kolia, ata meme to ntaba te, ata ngombe te, ata
mpe ane te. **5** Bazalaki komata ebele lokola mabanki elongo na
bibwele na bango mpe bandako na bango ya kapo. Ezalaki pasi
mpo na kotanga motango ya bato mpe ya bashamo na bango;
bazalaki kokota na mokili ya Isalaele mpo na kobebisa yango
nyonso. **6** Bato ya Madiani bakomisaki bana ya Isalaele babola
makasi. Boye, bana ya Isalaele bagangaki epai na Yawe mpo
ete asunga bango. **7** Tango bana ya Isalaele babelelaki Yawe
mpo ete akangola bango wuta na maboko ya bato ya Madiani, **8**
Yawe atindelaki bango mosakoli oyo alobaki na bango: « Tala
makambo oyo Yawe, Nzambe ya Isalaele, alobi: ‹ Ngai nde
nabimisaki bino na Ejipito, ndako ya bowumbu. **9** Nakangolaki
bino wuta na maboko ya bato ya Ejipito mpe na maboko ya bato
nyonso oyo banyokolaki bino; nabenganaki bango liboso na
bino mpe napesaki bino mokili na bango. **10** Nalobaki na bino:
Nazali Yawe, Nzambe na bino; bogumbamela nzambe ya bato
ya Amori te, kati na mokili oyo bozali kovanda. Kasi boyokelaki
Ngai te. › » **11** Anjelu ya Yawe ayaki mpe avandaki na se ya
terebente oyo ezalaki na Ofira, kati na mabele ya Joasi, moto
ya libota ya Abiezeri. Jedeon, mwana mobali ya Joasi, azalaki
kosangisa bambuma ya ble esika moko, na esika oyo basalaka
masanga ya vino, mpo na kobomba yango liboso ya bato ya
Madiani. **12** Anjelu ya Yawe abimelaki Jedeon mpe alobaki na
ye: — Yawe azali elongo na yo, elombe ya bitumba. **13** Jedeon

azongisaki: — Ah nkolo, soki Yawe azali elongo na biso, mpo na nini makambo nyonso oyo ezali kokomela biso? Wapi makambo nyonso ya kokamwa oyo bakoko na biso bazalaki koyebisa biso tango bazalaki koloba ete Yawe abimisaki biso na Ejipito? Sik'oyo, Yawe atiki biso mpe asundoli biso na maboko ya bato ya Madiani. **14** Yawe abalukaki epai na ye mpe alobaki: — Kende, salela makasi oyo ozali na yango mpe bikisa bana ya Isalaele na maboko ya bato ya Madiani. Boni, ezali Ngai te nde natindi yo? **15** Jedeon azongisaki: — Ah nkolo na ngai, ndenge nini ngai nakoki kobikisa bana ya Isalaele? Kati na Manase, libota na ngai nde ezangi makasi koleka, mpe ngai nazali mwana ya suka kati na ndako ya tata na ngai. **16** Yawe alobaki na ye: — Nakozala elongo na yo, mpe okoboma bato ya Madiani lokola moto moko. **17** Jedeon alobaki: — Solo, soki nazwi ngolu na miso na Yo, pesa ngai elembo oyo ekolakisa solo ete Yo Yawe nde ozali kosolola na ngai. **18** Nabondeli Yo, kolongwa na esika oyo te kino nakozonga awa na likabo na ngai mpo ete nabonza yango liboso na Yo. Yawe alobaki: — Nakozela kino okozonga. **19** Jedeon azongaki epai na ye, abongisaki mwana ntaba, azwaki kilo tuku misato ya farine, asalaki na yango mapa oyo ezanga levire, atiaki mapa yango na kitunga, mpe atiaki elubu na nzungu. Amemaki yango mpe apesaki nyonso epai na Anjelu na Nzambe, oyo azalaki na se ya terebente. **20** Anjelu na Nzambe alobaki na ye: — Kamata nyama mpe mapa oyo ezanga levire, tia yango na likolo ya libanga oyo mpe sopela yango elubu. Jedeon asalaki yango. **21** Bongo Anjelu ya Yawe asembolaki nzete oyo asimbaki na loboko na Ye, mpe songe na yango etutaki nyama mpe mapa oyo ezanga levire. Moto ebimaki wuta na libanga mpe ezikisaki nyama mpe mapa. Anjelu

ya Yawe alimwaki na miso na ye. **22** Tango Jedeon asosolaki ete
Ye oyo azalaki elongo na ye azali Anjelu ya Yawe, agangaki: «
Nkolo Yawe, mawa na ngai! Pamba te namoni Anjelu ya Yawe,
miso na miso. » **23** Kasi Yawe alobaki na ye: — Zala na kimia!
Kobanga te. **24** Bongo Jedeon atongaki etumbelo mpo na Yawe
mpe abengaki yango « Yawe apesaka kimia. » Etumbelo yango
ezali kino na mokolo ya lelo kati na Ofira, mboka ya libota ya
Abiezeri. **25** Na butu wana, Yawe alobaki na Jedeon: — Kamata
ngombe ya mobali ya mibu sambo, na etonga ya bibwele ya tata
na yo. Buka etumbelo ya nzambe Bala, oyo ezali ya tata na yo,
mpe kata ekeko ya Ashera, oyo ezali pembeni na yango. **26**
Tonga etumbelo ya malamu mpo na Yawe, Nzambe na yo, na
songe ya ngomba oyo. Na sima, kamata ngombe ya mobali mpe
bonza yango nyonso lokola mbeka ya kotumba, na moto ya koni
ya ekeko ya Ashera, oyo okataki. **27** Jedeon akamataki basali na
ye zomi mpe asalaki ndenge Yawe alobaki na ye. Lokola azalaki
kobanga libota na ye mpe bato ya engumba na ye, asalaki
yango na butu, kasi na moyi te. **28** Na tongo-tongo, tango bato
ya engumba balamukaki, bamonaki ete etumbelo ya nzambe
Bala epanzani, ekeko ya Ashera oyo ezalaki pembeni na yango
ekatami; mpe bamonaki lisusu ete babonzi ngombe ya mobali na
likolo ya etumbelo oyo batongi sika. **29** Balobanaki: « Nani asali
makambo ya boye? » Wana bazalaki kotuna mpo na koluka
koyeba, bayebisaki bango ete ezali Jedeon, mwana mobali ya
Joasi, moto asalaki bongo. **30** Bato ya engumba balobaki na
Joasi: — Bimisa mwana na yo ya mobali. Asengeli kokufa.
Pamba te ye moto apanzi etumbelo ya nzambe Bala mpe akati
ekeko ya Ashera oyo ezalaki pembeni na yango. **31** Kasi Joasi
azongiselaki bango nyonso oyo batelemelaki ye: — Boni, bino

nde bokolobela Bala? Bino nde bokobundela ye? Moto nyonso
oyo akobundela ye akokufa liboso ete tongo etana. Soki ye Bala
azali nzambe, tika ete amibundela ye moko mpo ete babuki
etumbelo na ye. **32** Kobanda mokolo wana, mpo ete Jedeon
apanzaki etumbelo ya Bala, bakomaki kobenga ye « Yerubali »
oyo elingi koloba: Tika ete Bala amibundela ye moko. **33** Na
tango wana, bato ya Madiani, ya Amaleki mpe bato ya ngambo
ya este basanganaki elongo, bakatisaki ngambo ya Yordani
mpe batongaki molako na bango na lubwaku ya Jizireyeli. **34**
Kasi Molimo na Yawe alataki Jedeon, mpe abetaki kelelo mpo
na kobengisa bato ya libota ya Abiezeri na tina ete balanda
ye. **35** Jedeon atindaki bantoma na etuka nyonso ya Manase;
mpe bato ya Manase basanganaki mpo na kozala sima na ye.
Atindaki lisusu bantoma na libota ya Aseri, ya Zabuloni mpe ya
Nefitali mpo ete bamata mpe bakutana na ye. **36** Jedeon alobaki
na Nzambe: « Soki okobikisa Isalaele na nzela ya maboko na
ngai lokola olakaki ngai, **37** nakotanda bapwale ya meme na
esika oyo batutaka bambuma ya ble. Soki mamwe emonani
kaka na likolo ya bapwale kasi mabele etikali ya kokawuka,
wana nakoyeba ete okobikisa Isalaele na nzela ya loboko
na ngai ndenge olobaki. » **38** Mpe esalemaki bongo. Mokolo
oyo elandaki, Jedeon alamukaki na tongo-tongo, akamolaki
bapwale, ebimisaki mayi mpe etondisaki sani mobimba. **39**
Boye, Jedeon ayebisaki Nzambe: « Kosilikela ngai te, pesa ngai
nzela ete nasenga lisusu elembo moko. Ya mbala oyo, sala ete
bapwale ezala ya kokawuka, kasi mabele epola na mamwe. »
40 Nzambe asalelaki ye bongo, na butu yango: bapwale etikalaki
ya kokawuka, kasi mabele ya pembeni epolaki na mamwe.

7 Na tongo-tongo, Yerubali, elingi koloba Jedeon, abimaki
elongo na bato nyonso oyo balandaki ye mpe batongaki molako
na bango pembeni ya etima ya mayi ya Arodi. Nzokande molako
ya bato ya Madiani ezalaki na ngambo ya nor ya molako ya
bana ya Isalaele, na lubwaku, pembeni ya ngomba moke ya
More. **2** Yawe alobaki na Jedeon: « Bato oyo ozali na bango
baleki ebele mpo na ngai kokaba bato ya Madiani na maboko na
bango, noki te Isalaele akozwa lolendo na koloba: ‹ Loboko na
ngai moko nde ebikisi ngai. › **3** Yango wana, loba na bato oyo:
‹ Tika ete moto nyonso oyo azali kolenga na kobanga azala
mosika ya ngomba Galadi mpe azonga epai na ye. › » Boye,
bato nkoto tuku mibale na mibale bazongaki epai na bango
mpe nkoto zomi batikalaki. **4** Kasi Yawe alobaki na Jedeon:
« Bato bazali kaka ebele. Kitisa bango nyonso na mayi, mpe
kuna, nakomeka bango mpo na yo. Soki nalobi: ‹ Oyo akoki
kokende na yo, ye nde asengeli kokende na yo. › Kasi soki
nalobi: ‹ Oyo akoki te kokende na yo, ye asengeli te kokende
na yo. › » **5** Boye, Jedeon akitisaki bato na mayi. Kuna, Yawe
alobaki na ye: « Kabola bango: tia na ngambo moko, bato oyo
bakomela mayi na nzela ya lolemo lokola mbwa; mpe tia na
ngambo mosusu, bato oyo bakofukama, mpo na komela mayi. »
6 Bato nkama misato bazwaki mayi na maboko na bango mpo
na komema yango na minoko na bango mpe komela yango na
nzela ya lolemo; bato nyonso oyo batikali bafukamaki mpo na
komela mayi. **7** Yawe alobaki na Jedeon: « Nakobikisa bino
na nzela ya bato nkama misato oyo bamelaki mayi na nzela
ya lolemo lokola mbwa, mpe nakokaba bato ya Madiani na
maboko na yo. Tika ete bato nyonso oyo batikali bazonga, moto
na moto na esika na ye. » **8** Boye mibali yango nkama misato

bazwaki biloko ya kolia mpe bakelelo ya bato mosusu. Mpe Jedeon azongisaki na bandako na bango, bana ya Isalaele oyo batikalaki. Nzokande, molako ya bato ya Madiani ezalaki na lubwaku, na se ya molako ya bana ya Isalaele. **9** Na butu wana, Yawe alobaki na Jedeon: « Telema, kita mpo na kobundisa molako ya bato ya Madiani, pamba te napesi yango na maboko na yo. **10** Soki ozali kobanga kobunda, kita elongo na Pura, mosali na yo ya mobali, **11** mpe yoka maloba oyo bazali koloba. Boye okozwa makasi ya kobundisa bango. » Jedeon akitaki elongo na Pura, mosali na ye ya mobali, kino na liboso ya molako ya bitumba. **12** Bato ya Madiani, ya Amaleki mpe ya ngambo ya este bazalaki ya kopanzana kati na lubwaku, ebele lokola mabanki. Bashamo na bango ezalaki ebele koleka zelo ya ebale. **13** Jedeon akomaki na molako ya banguna na bango na tango kaka mobali moko ya Madiani azalaki kobeta lisolo ya ndoto na ye epai ya moninga na ye: — Tala ndoto naloti: Namonaki lipa moko basala na bambuma ya orje ezali kobaluka kati na molako na biso mobimba, bongo lipa yango eyaki kotuta ndako ya kapo na makasi koleka. Ndako ya kapo ekweyaki mpe ebalukaki. **14** Moninga na ye azongisaki: — Oyo ekoki kozala eloko mosusu te! Ezali kaka mopanga ya Jedeon, mwana mobali ya Joasi, moto ya Isalaele. Solo, Nzambe akabi bato ya Madiani mpe molako mobimba na maboko na ye. **15** Tango Jedeon ayokaki ndoto mpe ndimbola na yango, afukamelaki Nzambe mpe atondaki Ye. Azongaki na molako ya Isalaele mpe agangaki: « Botelema, Yawe akabi molako ya bato ya Madiani na maboko na biso. » **16** Jedeon akabolaki basoda na ye nkama misato na biteni misato. Mpe apesaki na mobali moko na moko kelelo moko, mbeki moko oyo ezangi eloko na kati, singa ya mwinda

mpe moto ya mbeki. **17** Na sima, apesaki bango mitindo oyo:
« Bino nyonso, botala esika ngai nazali mpe bolanda ndenge
ngai nakosala tango nakokoma pembeni ya molako ya banguna
na biso. **18** Tango ngai mpe bato nyonso oyo bazali elongo na
ngai tokobeta kelelo, bino nyonso, na zingazinga ya molako,
bokobeta mpe bakelelo na bino mpe bokoganga: ‹ Mpo na Yawe
mpe mpo na Jedeon. › » **19** Jedeon mpe mibali nkama moko
oyo bazalaki na ye elongo, bakomaki pembeni ya molako, mwa
tango moke liboso ete midi ya butu ekoka, wana bawutaki kotia
bakengeli mosusu. Babetaki bakelelo mpe babukaki bambeki
oyo ezalaki na maboko na bango. **20** Biteni nyonso misato ya
basoda babetaki bakelelo mpe babukaki bambeki. Na loboko na
bango ya mwasi, basimbaki minda, mpe, na loboko ya mobali,
bakelelo mpo na kobeta. Mpe bazalaki koganga: « Mopanga
mpo na Yawe mpe mpo na Jedeon. » **21** Wana soda moko
na moko ya Isalaele atelemaki na esika na ye zingazinga ya
molako, banguna kati na molako bapotaki mbangu, bagangaki
mpe bakimaki. **22** Tango bakelelo nkama misato ebetaki lisusu,
Yawe asalaki ete, kati na molako mobimba, moto na moto atuba
moninga na ye mopanga; mpe bango nyonso bakimaki kino
na Beti-Shita, na ngambo ya Tserera, mpe kino na ngambo
ya Abele-Meola pembeni ya Tabati. **23** Bana ya Isalaele oyo
bawutaki na Nefitali, na Aseri mpe na Manase basanganaki mpo
na kobengana bato ya Madiani. **24** Jedeon atindaki bantoma kati
na etuka ya bangomba ya Efrayimi mpo na koloba: « Bokita mpo
na kokutana na bato ya Madiani; bokanga, liboso na bango,
nzela ya mayi kino na Beti-Bara mpe na Yordani. » Bana nyonso
ya libota ya Efrayimi bakitaki mpe bakangaki nzela ya mayi kino
na Beti-Bara mpe na Yordani. **25** Bakangaki bakonzi mibale ya

bato ya Madiani: Orebi mpe Zeebi. Babomaki Orebi na libanga monene ya Orebi, mpe Zeebi na esika oyo bakamolaka vino ya Zeebi. Balandaki bato ya Madiani mpe bamemelaki Jedeon mito ya Orebi mpe ya Zeebi, kuna na ngambo ya Yordani.

8 Mibali ya Efrayimi batunaki Jedeon: — Bizaleli ya boye elakisi nini epai na biso? Mpo na nini obengaki biso te tango okendeki kobundisa bato ya Madiani? Mpe basilikelaki ye makasi. **2** Kasi Jedeon azongiselaki bango: — Nasali nini oyo ekokani na oyo bino bosala? Boni, ndambo ya bambuma ya vino oyo etikalaki na sima mpo ete Efrayimi abuka yango ezali kitoko te koleka bambuma ya vino ya liboso ya Abiezeri? **3** Nzambe akabaki bakonzi ya bato ya Madiani, Orebi mpe Zeebi, na maboko na bino. Eloko nini ya lokumu ngai nasali oyo ekokani na oyo bino bosala? Liloba oyo ekitisaki kanda na bango. **4** Jedeon elongo na basoda na ye nkama misato bakomaki na Yordani mpe bakatisaki yango. Atako balembaki, bakobaki kaka kolanda bato ya Madiani. **5** Tango bakomaki na mboka Sukoti, Jedeon asengaki na bato ya mboka: — Bopesa basoda na ngai mapa, pamba te basili kolemba na nzala. Nazali kolanda Zeba mpe Tsalimuna, bakonzi ya Madiani. **6** Kasi bakonzi ya mboka Sukoti bazongiselaki ye: — Boni, osili kozwa Zeba mpe Tsalimuna na se ya bokonzi na yo mpo ete biso topesa basoda na yo mapa? **7** Jedeon alobaki: — Lokola bolobi boye, tango Yawe akokaba, na maboko na ngai, Zeba mpe Tsalimuna, nakopasola-pasola misuni na bino na basende ya esobe mpe na singa ya nzube. **8** Wuta kuna, Jedeon amataki na mboka Penueli mpe asengaki epai ya bavandi na yango, ndenge kaka asengaki epai ya bato ya Sukoti. Kasi bato ya Penueli bazongiselaki ye ndenge kaka bato ya Sukoti basalaki. **9** Jedeon alobaki na bato ya Penueli:

« Soki nakozonga na kimia mpe na bomoi, nakobuka ndako molayi na bino. » **10** Nzokande, Zeba mpe Tsalimuna bazalaki na Karikori elongo na basoda na bango, nkoto zomi na mitano. Oyo ezali nde motango nyonso ya basoda ya bato ya este oyo batikalaki. Pamba te basoda nkoto nkama moko na tuku mibale oyo bayebi kobunda na mopanga bakufaki. **11** Bongo, Jedeon akendeki na nzela ya bavandi ya bandako ya kapo, na ngambo ya este ya Noba mpe ya Yogibeka; abetaki mampinga ya banguna na mopanga mpe alongaki bango tango bazalaki kokanisa ete bazali na kimia. **12** Zeba mpe Tsalimuna, bakonzi mibale ya Madiani, bakimaki; kasi Jedeon alandaki mpe akangaki bango. Mpe apanzaki mampinga na bango nyonso. **13** Jedeon, mwana mobali ya Joasi, azongaki wuta na bitumba na nzela ya ngomba Eresi. **14** Akangaki elenge mobali moko kati na mibali ya mboka Sukoti, mpe atunaki ye mituna. Boye, elenge mobali yango akomelaki ye bakombo ya bakambi mpe ya bampaka tuku sambo na sambo ya engumba. **15** Jedeon akendeki epai ya bato ya mboka Sukoti mpe alobaki na bango: « Tala Zeba mpe Tsalimuna oyo bofingelaki ngai na koloba: ‹ Osili kotia na se ya bokonzi na yo Zeba mpe Tsalumuna mpo ete biso topesa lipa na basoda na yo, oyo basili kolemba? › » **16** Azwaki bampaka ya engumba Sukoti mpe abetisaki bango fimbu, na basende ya esobe mpe singa ya nzube. **17** Abukaki ndako molayi ya Penueli mpe abomaki mibali ya engumba. **18** Jedeon atunaki Zeba mpe Tsalimuna: — Mibali oyo bobomaki na Tabori, bazalaki ndenge nini? Bazongisaki: — Bakokanaki na yo mpe bazalaki lokola bana ya bakonzi. **19** Jedeon alobaki na bango lisusu: — Bato wana bazalaki bandeko na ngai ya mibali, bana ya mama na ngai penza. Na Kombo na Yawe, soki bobikisaki bango,

ngai mpe nalingaki koboma bino te. **20** Mpe apesaki mitindo
na Yeteri, mwana na ye ya liboso ya mobali: « Telema mpe
boma bango! » Kasi elenge mobali abimisaki mopanga na ye te,
pamba te azalaki nanu elenge mpe azalaki na somo. **21** Zeba
mpe Tsalimuna balobaki: « Telema mpe boma biso yo moko,
pamba te likambo oyo ekoki na bato ya mitema makasi. » Boye,
Jedeon atelemaki mpe abomaki bango. Akamataki bamedayi ya
wolo oyo ezalaki na bakingo ya bashamo na bango. **22** Bana ya
Isalaele balobaki na Jedeon: — Zala mokonzi na biso, yo moko,
mwana na yo ya mobali mpe koko na yo ya mobali, pamba
te obikisi biso na loboko ya bato ya Madiani. **23** Kasi Jedeon
alobaki na bango: — Nakozala mokonzi na bino te, ezala ata
mwana na ngai ya mobali. Yawe nde akozala mokonzi na bino.
24 Jedeon abakisaki: — Nalingi kosenga bino eloko moko: Kati
na biloko oyo bino bosili kozwa na bitumba, tika ete moko na
moko kati na bino apesa ngai eloko ya litoyi. Pamba te banguna
na biso bazalaki kolata biloko ya matoyi mpo ete bazali bana ya
Isimaeli. **25** Bana ya Isalaele bazongisaki: — Tokopesa yango.
Batandaki elamba na mabele, moko na moko abwakaki eloko na
ye ya litoyi, oyo ewutaki na bomengo ya bitumba. **26** Biloko ya
matoyi ya wolo, oyo Jedeon asengaki ezalaki ya bakilo pene
tuku mibale, longola bamedayi ya wolo oyo ezalaki lokola sanza
ya ndambo, biloko ya matoyi oyo ediembelaka, bilamba ya talo
ya motane makasi oyo bakonzi ya Madiani balataki mpe mayaka
oyo ezalaki na bakingo ya bashamo na bango. **27** Jedeon
asalelaki yango ekeko oyo atiaki na Ofira, engumba na ye. Bana
ya Isalaele bakomaki kokende kofukama liboso ya ekeko yango,
mpe ekomaki motambo monene mpo na Jedeon mpe libota na
ye. **28** Boye, bato ya Madiani bakitisamaki liboso ya bana ya

Isalaele mpe batombolaki lisusu mito na bango te. Na tango nyonso oyo Jedeon azalaki na bomoi, mokili etikalaki na kimia mibu tuku minei. **29** Yerubali, mwana mobali ya Joasi, azongaki na ndako na ye mpe avandaki kuna. **30** Jedeon azalaki na bana tuku sambo oyo bawutaki na mokongo na ye, pamba te azalaki na basi ebele. **31** Makangu na ye, oyo azalaki kovanda na Sishemi, abotelaki ye mpe mwana mobali oyo bapesaki kombo « Abimeleki. » **32** Jedeon, mwana mobali ya Joasi, akufaki na kimobange ya esengo, mpe bakundaki ye kati na kunda ya Joasi, na Ofira, mboka ya libota ya Abiezeri. **33** Sima na kufa ya Jedeon, bana ya Isalaele bazongelaki kosambela banzambe Bala. Bakomisaki Bala-Beriti nzambe na bango. **34** Bana ya Isalaele babosanaki Yawe, Nzambe na bango, oyo akangolaki bango na maboko ya banguna na bango. **35** Bazongisaki ata bolamu moko te na libota ya Yerubali oyo elakisi Jedeon, mpo na bolamu nyonso oyo asalelaki Isalaele.

9 Abimeleki, mwana mobali ya Yerubali, akendeki na Sishemi epai ya banoko na ye mpe na ndako mobimba ya tata ya mama na ye. Alobaki: **2** « Botuna nanu motuna oyo epai ya bakambi nyonso ya engumba Sishemi: ‹ Eloko nini eleki malamu mpo na bino? Bakamba bino na bana mibali tuku sambo ya Yerubali to na mwana mobali moko? › Boyeba ete ngai mpe bino tozali makila moko mpe nzoto moko. » **3** Tango banoko na ye balobaki maloba nyonso ya Abimeleki epai ya bakambi nyonso ya Sishemi, mitema na bango nyonso ekendeki epai ya Abimeleki, pamba te balobaki ete azali ndeko na bango ya mobali. **4** Bapesaki ye mbongo ya bibende ya palata, tuku sambo oyo bazwaki na tempelo ya Bala-Beriti. Na mbongo yango, Abimeleki afutaki bato ya mobulu mpo na kolanda ye.

5 Akendeki na Ofira, na ndako ya tata na ye, mpe abomaki bandeko na ye ya mibali tuku sambo, bana ya Yerubali na likolo ya libanga moko ya monene. Kasi Yotami, mwana mobali ya suka ya Yerubali, abikaki mpo ete amibombaki. **6** Bakambi nyonso ya Sishemi mpe ndako nyonso ya Milo basanganaki mpo na kokende kokomisa Abimeleki mokonzi, pembeni ya terebente, na likonzi ya mabanga kati na Sishemi. **7** Tango bayebisaki makambo yango epai ya Yotami, amataki likolo ya ngomba Garizimi mpe agangaki makasi: « Bino bakambi ya Sishemi, boyoka ngai, mpo ete Nzambe ayoka bino. **8** Mokolo moko, banzete ebimaki mpo na kokomisa moko kati na yango mokonzi. Elobaki na nzete ya Olive: ‹ Zala mokonzi na biso. › **9** Nzete ya Olive ezongiselaki yango: ‹ Natika penza mafuta na ngai, oyo bapesaka na yango Nzambe mpe bato lokumu, mpo ete nakende koningana-ningana na likolo ya banzete mosusu? › **10** Banzete elobaki na nzete ya figi: ‹ Yaka mpe zala mokonzi na biso. › **11** Nzete ya figi ezongiselaki yango: ‹ Natika penza elengi na ngai mpe mbuma na ngai ya kitoko mpo ete nakende koningana-ningana na likolo ya banzete mosusu? › **12** Banzete elobaki na nzete ya vino: ‹ Yaka mpe zala mokonzi na biso. › **13** Kasi nzete ya vino ezongiselaki yango: ‹ Natika penza vino na ngai, oyo esepelisaka banzambe mpe bato mpo ete nakende koningana-ningana na likolo ya banzete mosusu? › **14** Sima, banzete nyonso elobaki na nzete ya nzube: ‹ Yaka mpe zala mokonzi na biso. › **15** Nzete ya nzube ezongiselaki yango: ‹ Soki bolingi penza kopakola ngai mafuta mpo ete nazala mokonzi na bino, boya kobombama na se ya pio na ngai. Soki bongo te, tika ete moto ebima na nzete ya nzube mpe ezikisa banzete ya sedele ya Libani! › **16** Soki penza bosaleli na bosembo mpe

na bosolo, wana bokomisi Abimeleki mokonzi; soki bozalaki na motema malamu liboso ya Yerubali mpe libota na ye, soki bosalelaki ye kolanda misala malamu oyo ye asalelaki bino, **17** bobosana te ete tata na ngai abundelaki bino, andimaki ata kokufa mpo na kokangola bino wuta na loboko ya Madiani. **18** Kasi na mokolo ya lelo, botombokeli libota ya tata na ngai, bobomi bana na ye ya mibali tuku sambo, na libanga moko, mpe botie Abimeleki, mwana mobali ya mwasi mowumbu na ye, mokonzi ya bato ya Sishemi, pamba te azali ndeko na bino ya mobali. **19** Soki bosaleli na bosembo mpe bosolo liboso ya Yerubali mpe libota na ye, na mokolo ya lelo, tika ete Abimeleki asepela na bino, mpe bino bosepela na ye! **20** Kasi soki ezali bongo te, tika ete moto ebima wuta na Abimeleki mpe etumba bino bavandi ya Sishemi mpe ya Beti-Milo; mpe tika ete moto ebima wuta na bino bavandi ya Sishemi mpe ya Beti-Milo, mpe etumba Abimeleki! » **21** Yotami abimaki, akendeki na Beri mpe avandaki kuna, pamba te azalaki kobanga Abimeleki, ndeko na ye ya mobali. **22** Sima, Abimeleki akambaki Isalaele mibu misato. **23** Nzambe atindaki molimo mabe kati na Abimeleki mpe bavandi ya Sishemi, mpe bavandi ya Sishemi basalelaki Abimeleki likita. **24** Nzambe asalaki bongo mpo na kozongisa mabe na mabe na oyo basalaki tango babomaki bana mibali tuku sambo ya Yerubali, mpo ete makila na bango etangama na moto ya ndeko na bango ya mobali, Abimeleki, mpe na mito ya bato ya Sishemi oyo basungaki ye mpo na koboma bandeko na ye ya mibali. **25** Bavandi ya Sishemi batielaki Abimeleki motambo na likolo ya bangomba: batiaki bato na esika ya kobombama mpo na kobotola biloko epai ya baleki nzela nyonso oyo bazalaki koleka pene na bango. Mpe bamemelaki

Abimeleki sango yango. **26** Nzokande Gali, mwana mobali
ya Ebedi, akendeki na Sishemi, elongo na bandeko na ye ya
mibali; mpe bato ya Sishemi batielaki ye motema. **27** Na tango
ya kobuka bambuma ya vino, bato ya Sishemi bakendeki na
bilanga, bakamolaki vino mpe basalaki feti monene kati na
tempelo ya nzambe na bango. Wana bazalaki kolia mpe komela,
balakelaki Abimeleki mabe. **28** Bongo Gali, mwana mobali ya
Ebedi, alobaki: « Abimeleki nde nani liboso ya Sishemi mpo ete
biso bato ya Sishemi tosalela ye? Boni, azali mwana mobali ya
Yerubali te? Zebuli azali molobeli na ye te? Bosalela bato ya
Amori, tata ya Sishemi! Kasi mpo na nini tosalela Abimeleki?
29 Oh soki kaka nazalaki kokamba bato oyo, mbele nalingaki
kobengana Abimeleki, mpe nalingaki koloba na ye: ‹ Bakisa
lisusu makasi ya mampinga na yo, mpe yaka tobunda. › »
30 Tango Zebuli, moyangeli ya engumba, ayokaki makambo oyo
Gali, mwana mobali ya Ebedi, alobaki, asilikaki makasi.
31 Atindaki bantoma na nkuku epai ya Abimeleki mpo na koloba
na ye: « Gali, mwana mobali ya Ebedi, mpe bandeko na ye
ya mibali bayaki na Sishemi, mpe bazali kotindika bato ya
engumba mpo ete batombokela yo. **32** Sik’oyo telema, na butu,
yo elongo na bato na yo; bokende kovanda kati na elanga,
na esika ya kobombama. **33** Bongo, na tongo-tongo, wana
moyi ezali kobima, okokende mpe okobundisa engumba. Tango
Gali elongo na bato na ye nyonso bakobima mpo na kokutana
na yo, sala nyonso oyo loboko na yo ekoki kosala. » **34** Na
butu, Abimeleki elongo na mampinga na ye nyonso batelemaki,
bakabwanaki na biteni minei mpe bakendeki kovanda kati na
esika ya kobombama, pene ya Sishemi. **35** Tango Gali, mwana
mobali ya Ebedi, abimaki mpe atelemaki na ekuke ya engumba,

Abimeleki elongo na basoda na ye babimaki na esika oyo babombamaki. **36** Tango Gali amonaki bato, alobaki na Zebuli: — Tala, bato bazali kokita wuta na likolo na bangomba. Kasi Zebuli alobaki na ye: — Oyo ozali komona lokola bato, ezali nde bililingi ya bangomba. **37** Kasi Gali alobaki lisusu: — Tala, bato bazali kokita elongo na basoda wuta na likolo ya ngomba ya kati-kati ya engumba, mpe bamosusu bazali koya na nzela ya terebente ya bamoni makambo. **38** Zebuli alobaki na Gali: — Sik'oyo, tia lisusu monoko! Mpe loba lisusu: « Abimeleki nde nani mpo ete tosalela ye? » Ezali te bato oyo yo otiolaki? Kende sik'oyo kobunda! **39** Boye, Gali amemaki bavandi ya Sishemi mpe abundisaki Abimeleki. **40** Abimeleki alandaki Gali, mpe Gali akimaki liboso ya Abimeleki, mpe bato ebele penza bakufaki kino na ekotelo ya ekuke. **41** Abimeleki avandaki na Aruma, mpe Zebuli abenganaki Gali elongo na bandeko na ye ya mibali mpo ete bavanda lisusu te na Sishemi. **42** Mokolo oyo elandaki, bato ya Sishemi babimaki mpe bakendeki na bilanga. Bato bamemaki sango epai ya Abimeleki. **43** Abimeleki azwaki bato na ye mpe akabolaki bango na biteni misato ya basoda, mpe atiaki bango kati na bilanga, na esika ya kobombama. Tango amonaki bato kobima longwa na engumba, atelemaki mpo na kobundisa bango. **44** Nzokande, tango Abimeleki mpe masanga ya mampinga oyo bazalaki elongo na ye bakendeki na lombangu mpe batelemaki na ekuke ya engumba, masanga mibale mosusu ya mampinga balandaki bato kino na bilanga mpe babomaki bango nyonso. **45** Abimeleki abundisaki engumba mokolo mobimba, abotolaki engumba yango mpe abomaki bato oyo bazalaki kuna. Bongo abebisaki engumba mpe asopelaki yango mungwa. **46** Tango bavandi nyonso ya ndako molayi ya

Sishemi bayokaki makambo yango, bakendeki kobombama kati
na libulu ya mabanga ya tempelo ya Beriti, nzambe na bango.
47 Bamemelaki Abimeleki sango ete bavandi ya ndako molayi
ya Sishemi basangani wana. **48** Abimeleki elongo na bato na
ye nyonso bamataki na ngomba Tsalimoni. Abimeleki azwaki
epasola mpe akataki mwa bitape ya nzete, amemaki yango
na mapeka na ye mpe alobaki na bato nyonso oyo bazalaki
elongo na ye: « Oyo bomoni ngai kosala, bino mpe bosala
bongo na lombangu. » **49** Boye bato nyonso bakataki, moto
na moto etape na ye ya nzete. Balandaki Abimeleki, batiaki
bitape ya nzete na libulu ya mabanga mpe batumbaki libulu
yango ya mabanga elongo na bato nyonso oyo bazalaki kati na
yango. Boye bato nyonso ya ndako molayi ya Sishemi bakufaki:
bato pene nkoto moko, mibali mpe basi. **50** Sima na yango,
Abimeleki akendeki na Tebesi, azingelaki mpe abotolaki yango.
51 Nzokande, ezalaki na ndako moko ya molayi mpe ya makasi
kati na engumba. Bavandi nyonso, mibali mpe basi, bakimelaki
kuna; bakangaki ekuke sima na bango mpe bamataki na likolo
ya ndako yango. **52** Abimeleki ayaki kino na ndako molayi mpo
na kobundisa yango, mpe apusanaki kino na ekuke ya ndako
yango mpo na kotumba yango. **53** Na tango yango, mwasi moko
abwakaki libanga oyo banikelaka ble na moto ya Abimeleki mpe
epanzaki ye moto. **54** Abimeleki abengaki na lombangu elenge
mobali oyo azalaki komema bibundeli na ye mpe alobaki na
ye: « Bimisa mopanga na yo mpe boma ngai mpo baloba te
na tina na ngai: ‹ Mwasi moko abomaki ye. › » Boye, elenge
mobali atobolaki ye mopanga mpe akufaki. **55** Tango bana ya
Isalaele bamonaki ete Abimeleki akufi, bazongaki moto na moto
epai na ye. **56** Boye, Nzambe azongiselaki Abimeleki mabe oyo

asalaki tata na ye tango abomaki bandeko na ye ya mibali tuku sambo. **57** Nzambe azongiselaki bato ya Sishemi mabe nyonso oyo basalaki. Ezali ndenge wana nde elakeli mabe oyo Yotami, mwana mobali ya Yerubali, asakolaki ekokisamaki.

10 Sima na kufa ya Abimeleki, ezalaki Tola, mwana mobali ya Puwa, mwana mobali ya Dodo, moto ya Isakari, nde atelemaki mpo na kobikisa Isalaele. Azalaki kovanda na Shamiri, kati na etuka ya bangomba ya Efrayimi. **2** Akambaki Isalaele mibu tuku mibale na misato; sima na yango, akufaki, mpe bakundaki ye na Shamiri. **3** Yairi, moto ya Galadi, akitanaki na Tola mpe akambaki Isalaele mibu tuku mibale na mibale. **4** Azalaki na bana mibali tuku misato oyo bazalaki kotambola likolo ya baane, mpe bazalaki na bamboka tuku misato kati na Galadi. Kino na mokolo ya lelo, babengaka yango « Bamboka ya Yairi. » **5** Yairi akufaki, mpe bakundaki ye na Kamone. **6** Bana ya Isalaele basalaki lisusu makambo mabe na miso ya Yawe; basalelaki banzambe Bala, Asitarite, mpe banzambe ya Siri, ya Sidoni, ya Moabi, ya Amoni mpe ya Filisitia. Basundolaki Yawe mpe basalelaki Ye lisusu te. **7** Boye, kanda ya Yawe epelaki likolo ya Isalaele, mpe Yawe akabaki bango na maboko ya bato ya Filisitia mpe ya bato ya Amoni. **8** Mibu zomi na mwambe, banyokolaki bana nyonso ya Isalaele oyo bazalaki kovanda na ngambo mosusu ya Yordani, mokili ya bato ya Amori, kati na Galadi. **9** Bato ya Amoni mpe bakatisaki na ngambo ya Yordani mpo na kobundisa libota ya Yuda, ya Benjame mpe ya Efrayimi. Boye, Isalaele akomaki na pasi mingi. **10** Bana ya Isalaele bagangaki epai ya Yawe: — Tosalaki masumu na miso na Yo, pamba te tosundolaki Yo, Nzambe na biso, mpe tosalelaki banzambe Bala. **11** Yawe azongiselaki bana ya Isalaele: — Boni,

nabikisaki bino te na maboko ya bato ya Ejipito, ya Amori, ya Amoni mpe ya Filisitia? **12** Tango bato ya Sidoni, ya Amaleki mpe ya Maoni banyokolaki bino, boni, bogangaki epai na Ngai te mpo na kosenga lisungi? Boni, nakangolaki bino te wuta na maboko na bango? **13** Kasi bino, bosundolaki Ngai mpe bosalelaki banzambe mosusu. Yango wana, nakokangola bino lisusu te. **14** Bokende koganga epai ya banzambe oyo boponaki mpo ete ebikisa bino awa bozali kati na pasi. **15** Kasi bana ya Isalaele balobaki na Yawe: — Ya solo, tosalaki lisumu na miso na Yo. Oyo omoni ete ezali malamu na miso na Yo, sala yango na biso; kasi tobondeli Yo: bikisa biso lisusu sik'oyo! **16** Bongo bana ya Isalaele balongolaki banzambe ya bapaya kati na bango mpe basalelaki Yawe. Mpe Yawe akokaki lisusu te kotala pasi na bango. **17** Tango bato ya Amoni basanganaki mpe batiaki molako na bango kati na Galadi, bana ya Isalaele basanganaki mpe batiaki molako na bango kati na Mitsipa. **18** Bato mpe bakonzi ya Galadi balobanaki: « Moto oyo akobundisa liboso bana ya Amoni akozala mokonzi ya bato nyonso ya Galadi. »

11 Jefite, moto ya Galadi, azalaki elombe ya bitumba. Azalaki mwana mobali oyo Galadi abotaki na mwasi ya makangu. **2** Nzokande mwasi ya Galadi abotelaki ye mpe bana mibali. Mpe tango bakolaki, babenganaki Jefite; balobaki na ye: « Ozali na libula te kati na ndako ya tata na biso, pamba te ozali mwana ya makangu. » **3** Boye, Jefite akimaki mosika ya bandeko na ye ya mibali mpe akomaki kovanda kati na etuka ya Tobi. Bato ya mobulu basanganaki na ye mpe bazalaki kotambola elongo na ye. **4** Sima na mwa tango, bato ya Amoni babundisaki Isalaele. **5** Wana bato ya Amoni bazalaki kobundisa bana ya Isalaele, bampaka ya Galadi bakendeki koluka Jefite, kati na

Tobi. **6** Balobaki na Jefite: — Yaka, mpe zala mokambi na biso mpo ete tobundisa bato ya Amoni. **7** Jefite azongiselaki bampaka ya Galadi: — Boni, ezali bino te bato oyo boyinaki ngai mpe bobenganaki ngai wuta na ndako ya tata na ngai? Mpo na nini bozali koya sik'oyo epai na ngai, awa bokomi na pasi? **8** Bampaka ya Galadi balobaki lisusu na Jefite: — Soki tozongi sik'oyo epai na yo, ezali mpo ete oya elongo na biso, obundisa bato ya Amoni mpe okoma mokonzi na biso, mokonzi ya bavandi nyonso ya Galadi. **9** Jefite azongiselaki bampaka ya Galadi: — Soki bozongisi ngai mpo na kobundisa bato ya Amoni, bongo Yawe akabi bango na maboko na ngai, boni, nakozala solo mokonzi na bino? **10** Bampaka ya Galadi bazongiselaki Jefite: — Tika ete Yawe azala Motatoli kati na biso! Tika ete apesa biso etumbu soki tosali te ndenge olobi. **11** Boye Jefite akendeki nzela moko na bampaka ya Galadi, mpe bato ya Galadi bakomisaki ye mokambi mpe mokonzi ya mampinga. Mpe Jefite azongelaki koloba maloba na ye nyonso liboso ya Yawe, kati na Mitsipa. **12** Bongo Jefite atindaki bantoma epai ya mokonzi ya bato ya Amoni mpo na koloba na ye: — Ozwi biso na likambo nini mpo ete oya kobundisa mboka na biso? **13** Mokonzi ya bato ya Amoni azongiselaki bantoma ya Jefite: — Ezali mpo ete Isalaele abotolaki mokili na ngai tango abimaki na Ejipito; babotolaki mokili yango longwa na lubwaku ya Arinoni, mayi moke ya Yaboki kino na lubwaku ya Yordani. Sik'oyo, zongisela ngai yango na kimia. **14** Jefite atindaki lisusu bantoma epai ya mokonzi ya bato ya Amoni mpo na koloba na ye: **15** — Tala maloba oyo Jefite alobi: « Bana ya Isalaele bazwaki mokili ya Moabi te to mokili ya bato ya Amoni te. **16** Kasi tango bana ya Isalaele babimaki na Ejipito, batambolaki na esobe kino

na ebale monene ya Barozo, mpe bakomaki na Kadeshi. **17** Batindaki bantoma epai ya mokonzi ya Edomi, mpo na koloba na ye: ‹ Pesa biso nzela ya koleka na mokili na yo. › Kasi mokonzi ya Edomi aboyaki koyoka. Bana ya Isalaele batindaki lisusu bantoma epai ya mokonzi ya Moabi, kasi ye mpe aboyaki. Boye, bana ya Isalaele bawumelaki na Kadeshi. **18** Na sima, batambolaki na esobe mpe babalukaki na sima ya mokili ya Edomi mpe ya Moabi, balekaki na ngambo ya este ya mokili ya Moabi mpe batongaki milako na bango kuna, na ngambo mosusu ya lubwaku ya Arinoni. Kasi bakotaki te na mokili ya Moabi. **19** Bongo bana ya Isalaele batindaki bantoma epai ya Sikoni, mokonzi ya bato ya Amori, oyo azalaki kovanda na Eshiboni mpo na koloba na ye: ‹ Tika biso toleka na mokili na yo mpo ete tokende na esika na biso. › **20** Kasi Sikoni andimaki te bana ya Isalaele mpo ete baleka na mokili na ye. Boye asangisaki bato na ye nyonso; batongaki milako, na Yakatsi, mpe babundisaki Isalaele. **21** Kasi Yawe, Nzambe ya Isalaele, akabaki Sikoni mpe bato na ye nyonso na maboko ya bana ya Isalaele, mpe balongaki bango. Boye bana ya Isalaele babotolaki mokili nyonso ya bato ya Amori oyo bazalaki kovanda na etando wana. **22** Babotolaki etuka nyonso ya bato ya Amori, longwa na lubwaku ya Arinoni kino na mayi moke ya Yaboki, longwa na esobe kino na Yordani. **23** Awa Yawe, Nzambe ya Isalaele, asili kobotola mokili ya bato ya Amori mpe apesi yango epai ya bana ya Isalaele, yo olingi sik’oyo kobotola bango yango? **24** Boni, okozwa te oyo Kemoshi, nzambe na yo, apesi yo? Biso tokozwa oyo Yawe, Nzambe na biso, apesi biso. **25** Boni, ozali malamu koleka Balaki, mwana mobali ya Tsipori, mokonzi ya Moabi? Boni, asila koswanisa to kobundisa bana ya Isalaele? **26**

Mibu nkama misato, bana ya Isalaele bavandaki na Eshiboni, na Aroeri, na bamboka na yango ya mike mpe na bingumba nyonso oyo ezali pembeni ya Arinoni. Mpo na nini bobotolaki yango te na tango wana? **27** Ngai nasali yo mabe te, kasi yo nde ozali kosala ngai mabe na kobundisa ngai. Tika ete Yawe, Mosambisi, akata lelo likambo kati na bana ya Isalaele mpe bato ya Amoni. » **28** Kasi mokonzi ya Amoni aboyaki koyoka maloba oyo Jefite atindelaki ye. **29** Molimo na Yawe akitelaki Jefite. Jefite akatisaki Galadi mpe Manase, mpe alekaki na Mitsipe ya Galadi. Wuta na Mitsipe ya Galadi, akendeki kobundisa bato ya Amoni. **30** Jefite alapaki ndayi epai na Yawe, alobaki: « Soki okabi bato ya Amoni na maboko na ngai, **31** nakobonzela Yo, Yawe, lokola mbeka ya kotumba, nyonso oyo ekobima na ekuke ya ndako na ngai mpo na koyamba ngai, tango nakozonga na elonga wuta na bato ya Amoni. » **32** Bongo Jefite akatisaki bandelo ya bato ya Amoni, mpe Yawe akabaki bango na maboko na ye. **33** Abebisaki bingumba tuku mibale oyo ezali na kati-kati ya Aroeri mpe Miniti kino na Abele-Keramimi. Ezalaki kobebisama ya makasi mpo na bato ya Amoni oyo bakweyaki liboso ya bana ya Isalaele. **34** Tango Jefite azongaki na ndako na ye, na Mitsipa, mwana na ye ya mwasi abimaki mpo na koyamba ye; azalaki kobina mpe kobeta mbonda ya moke. Azalaki mwana na ye kaka moko: azalaki na mwana mosusu te, ezala ya mwasi to ya mobali. **35** Tango kaka Jefite amonaki ye, apasolaki bilamba na ye mpe agangaki: — Ah, mwana na ngai ya mwasi! Opesi ngai mawa mingi mpe otie ngai na mobulu, pamba te nalapaki ndayi epai na Yawe mpe nakoki lisusu kozonga sima te. **36** Mwana na ye ya mwasi alobaki: — Tata na ngai, opesaki elaka epai na Yawe. Sala na ngai ndenge olakaki epai na Yawe, pamba te

Yawe azongisi mabe na mabe epai ya banguna na yo, bato ya Amoni. **37** Abakisaki: — Pesa ngai nzela ete likambo oyo moko esalema mpo na ngai: Tikela ngai basanza mibale mpo ete nakende koyengayenga mpe kolela, elongo na baninga na ngai, bozangi na ngai koyeba nzoto ya mobali. **38** Jefite alobaki na ye: — Okoki na yo kokende. Mpe atikaki ye kokende mpo na basanza mibale. Boye mwana mwasi akendeki na ngomba elongo na baninga na ye ya basi, mpe alelaki mpo ete ayebaki nanu nzoto ya mibali te. **39** Sima na basanza mibale, azongaki epai ya tata na ye, Jefite; mpe Jefite akokisaki epai ya mwana na ye ya mwasi, ndayi oyo alapaki. Nzokande, atikalaki kaka koyeba nzoto ya mobali te. Boye, ekoma momesano kati na Isalaele: **40** mibu nyonso, bilenge basi ya Isalaele babimaka mikolo minei, mpo na kosala feti na tina na mwana mwasi ya Jefite, moto ya Galadi.

12 Bato ya Efrayimi basanganaki, bakatisaki na ngambo ya Tsafoni mpe balobaki na Jefite: — Mpo na nini okatisaki mondelo ya bato ya Amoni mpo na kobundisa bango, bongo obengaki biso te mpo ete tokende na yo elongo? Tokotumba yo elongo na ndako na yo! **2** Jefite azongiselaki bango: — Ngai mpe bato na ngai, tozalaki na kobendana makasi na bato ya Amoni; mpe tango nabengaki bino, bokangolaki ngai te wuta na maboko na bango. **3** Tango namonaki ete bokangoli na bino ngai te, nakabaki bomoi na ngai, mpe nakatisaki ngai moko nzela ya bato ya Amoni mpo na kobundisa bango; mpe Yawe apesaki ngai elonga likolo na bango. Sik'oyo, mpo na nini boyei lelo kobundisa ngai? **4** Jefite asangisaki mibali nyonso ya Galadi, mpe babundisaki bato ya Efrayimi. Bato ya Galadi balongaki bato ya Efrayimi; mpe bato ya Efrayimi balobaki: « Bino bato ya

Galadi, bozali na bino kaka bato oyo bokimaki wuta na Efrayimi mpe na Manase. » **5** Bato ya Galadi bakangaki esika oyo bakatisaka Yordani na makolo, pene ya etuka ya Efrayimi. Mpe tango nyonso mokimi moko ya Efrayimi azalaki koloba: « Tika ngai nakatisa, » bato ya Galadi bazalaki kotuna ye: « Ozali moto ya Efrayimi? » Soki azongisi: « Te, » **6** bazalaki kosenga ete aloba: « Shiboleti; » soki alobi: « Siboleti, » mpo ete akoki te koloba yango malamu, bazalaki kokanga ye mpe koboma ye na esika oyo bakatisaka Yordani na makolo. Na tango wana, babomaki bato ya Efrayimi nkoto tuku minei na mibale. **7** Jefite, moto ya Galadi, akambaki Isalaele mibu motoba. Sima na yango, akufaki, mpe bakundaki ye kati na engumba moko ya Galadi. **8** Sima na Jefite, Ibitsani, moto ya Beteleemi, akambaki Isalaele. **9** Azalaki na bana mibali tuku misato mpe bana basi tuku misato. Abalisaki bana na ye ya basi na libanda ya libota ya botata na ye, mpe ayeisaki bilenge basi tuku misato ya bikolo mosusu mpo na bana na ye ya mibali. Ibitsani akambaki Isalaele mibu sambo. **10** Ibitsani akufaki, mpe bakundaki ye kati na Beteleemi. **11** Sima na Ibitsani, Eloni, moto ya libota ya Zabuloni, akambaki Isalaele mibu zomi. **12** Eloni akufaki, mpe bakundaki ye kati na mboka Ayaloni, kati na etuka ya Zabuloni. **13** Sima na Eloni, Abidoni, mwana mobali ya Ileli, moto ya mokili ya Piratoni, akambaki Isalaele. **14** Azalaki na bana mibali tuku minei mpe bakoko ya mibali tuku misato oyo babandaki kotambola likolo ya ba-ane tuku sambo. Akambaki Isalaele mibu mwambe. **15** Abidoni, mwana mobali ya Ileli, akufaki, mpe bakundaki ye na Piratoni, kati na etuka ya Efrayimi, na mokili ya bangomba ya bato ya Amaleki.

13 Bana ya Isalaele basalaki lisusu mabe na miso ya Yawe,
mpe Yawe akabaki bango mibu tuku minei na maboko ya bato
ya Filisitia. **2** Ezalaki na mobali moko, moto ya Tsorea, ya libota
ya Dani, kombo na ye ezalaki Manoa; mwasi na ye azalaki
ekomba, mpe abotelaki ye bana te. **3** Anjelu na Yawe abimelaki
mwasi ya Manoa mpe alobaki: « Tala, ozali ekomba mpe ozali
na bana te, kasi okokoma na zemi mpe okobota mwana mobali.
4 Sik'oyo, sala keba! Komela vino te to masanga mosusu ya
makasi, mpe kolia te eloko nyonso ya mbindo; **5** pamba te
okozwa zemi mpe okobota mwana mobali. Bakoki te kokata suki
ya moto na ye, pamba te mwana mobali yango akozala bule
mpo na Nzambe wuta na libumu ya mama na ye. Akobanda
kokangola Isalaele wuta na maboko ya bato ya Filisitia. » **6**
Tango mwasi azongaki epai ya mobali na ye, ayebisaki ye: «
Moto moko ya Nzambe ayaki epai na ngai, azalaki lokola Anjelu
na Nzambe: azalaki somo mingi. Natunaki ye te soki awuti wapi,
mpe ayebisaki ngai te kombo na ye. **7** Kasi alobaki na ngai: ‹
Okozwa zemi mpe okobota mwana mobali. Bongo komela vino
to masanga mosusu ya makasi te mpe kolia eloko moko te ya
mbindo, pamba te mwana mobali oyo okobota akozala bule mpo
na Nzambe wuta na libumu ya mama na ye kino na mokolo na
ye ya kufa. › » **8** Bongo Manoa asambelaki Yawe: « Oh Nkolo,
nabondeli Yo: tika ete ozongisa lisusu moto na Nzambe, oyo
otindelaki biso, mpo ete aya lisusu koteya biso nini tosengeli
kosala mpo na mwana mobali oyo akobotama! » **9** Nzambe
ayokaki Manoa, mpe Anjelu na Nzambe ayaki lisusu epai ya
mwasi, wana avandaki na bilanga. Kasi mobali na ye, Manoa,
azalaki elongo na ye te. **10** Mwasi ya Manoa akendeki mbangu
koyebisa mobali na ye: « Tala, namoni moto oyo abimelaki

ngai na mikolo oyo eleki! » **11** Manoa atelemaki mpe alandaki
mwasi na ye. Tango akomaki epai ya moto yango, alobaki: —
Boni, ezali yo nde osololaki na mwasi na ngai? Azongisaki: —
Iyo, ezali ngai. **12** Manoa atunaki ye: — Tango maloba na yo
ekokokisama, mibeko nini tosengeli kotosa mpo na bomoi ya
mwana? Mpe ye mwana asengeli kosala nini? **13** Anjelu na
Yawe azongiselaki Manoa: — Mwasi na yo asengeli kosala
makambo nyonso oyo nayebisaki ye. **14** Akolia eloko moko te
oyo ewuti na nzete ya vino, akomela vino te to masanga mosusu
ya makasi, akolia eloko moko te ya mbindo; asengeli kosala
makambo nyonso oyo natindi ye. **15** Manoa alobaki na Anjelu na
Yawe: — Soki okoki kozela mwa moke, wana tozali kobongisela
yo mwana ntaba. **16** Anjelu na Nzambe azongiselaki Manoa:
— Ata ozelisi ngai, nakolia ata eloko na yo moko te; kasi soki
obongisi mbeka ya kotumba, bonzela yango nde Yawe. Manoa
asosolaki te ete oyo azali liboso na ye azali Anjelu na Yawe. **17**
Manoa atunaki Anjelu na Yawe: — Kombo na yo nani mpo ete
topesa yo lokumu tango elaka na yo ekokokisama? **18** Anjelu na
Yawe azongiselaki ye: — Mpo na nini ozali kotuna ngai kombo
na ngai? Kombo na ngai ezali kombo ya kokamwa. **19** Boye
Manoa azwaki mwana ntaba elongo na mbeka ya gato, abonzaki
yango na likolo ya libanga, liboso ya Yawe. Wana Manoa mpe
mwasi na ye bazalaki kotala, Yawe asalaki likambo moko ya
kokamwa. **20** Ndenge moto ezalaki komata na likolo longwa na
etumbelo, Anjelu na Yawe mpe amataki kati na moto. Tango
bamonaki bongo, Manoa mpe mwasi na ye bakweyaki bilongi
kino na mabele. **21** Tango Anjelu na Yawe alimwaki na miso
ya Manoa mpe ya mwasi na ye, Manoa asosolaki ete ezalaki
Anjelu ya Yawe. **22** Manoa alobaki na mwasi na ye: — Solo,

tokufi na biso, pamba te tomoni Nzambe! **23** Kasi mwasi na ye azongisaki: — Soki Yawe asepelaki koboma biso, akokaki kondima te mbeka ya kotumba mpe mbeka ya gato oyo esalemi na maboko na biso to kolakisa biso makambo oyo nyonso to mpe koyebisa biso sik'oyo makambo oyo. **24** Mwasi ya Manoa abotaki mwana mobali mpe apesaki ye kombo « Samison. » Mwana akolaki, mpe Yawe apambolaki ye. **25** Molimo na Yawe abandaki kosalela ye tango azalaki na Maane Dani, na kati-kati ya Tsorea mpe Eshitaoli.

14 Mokolo moko, Samison akendeki na Timina mpe amonaki kuna elenge mwasi moko ya Filisitia. **2** Tango azongaki, alobaki na tata mpe mama na ye: — Namoni mwasi moko kati na basi ya bato ya Filisitia, na Timina; bokende kobalela ngai ye. **3** Tata mpe mama na ye bazongisaki: — Boni, kati na bandeko na yo to kati na bato na biso nyonso, ezali te na bana basi ya kitoko mpo ete okende kozwa mwasi kati na bato ya Filisitia oyo bakatama ngenga te? Kasi Samison alobaki na tata na ye: — Balela ngai ye, pamba te ye nde abongi mpo na ngai. **4** Baboti na ye bayebaki te ete likambo wana ewutaki epai na Yawe, pamba te Yawe azalaki koluka nzela mpo na kokotisa mobulu kati na bana ya Isalaele mpe bato ya Filisitia. Pamba te na tango wana, bato ya Filisitia bazalaki kokonza bana ya Isalaele. **5** Samison akendeki na Timina elongo na tata mpe mama na ye. Tango bakomaki pembeni ya bilanga ya vino ya Timina, mbala moko, mwana nkosi moko eyaki konguluma liboso ya Samison. **6** Molimo na Yawe akitelaki Samison na nguya. Boye, Samison apasolaki nkosi na kati-kati, na maboko pamba, ndenge bapasolaka mwana ntaba. Kasi kati na makambo oyo asalaki, ayebisaki eloko moko te epai ya tata to mama na ye. **7** Sima na

yango, Samison akendeki na Timina, asololaki na mwana mwasi mpe alingaki ye. **8** Sima na mwa mikolo, tango azongaki na Timina mpo na kobala mwasi na ye, alekaki pembeni mpo na kotala nzoto ya nkosi oyo ekufaki. Kati na nzoto yango, amonaki liboke ya banzoyi mpe mafuta na yango. **9** Akamataki yango na maboko na ye mpe aliaki yango nzela-nzela. Tango akutanaki na baboti na ye, apesaki bango ndambo ya mafuta ya nzoyi. Bongo bango mpe baliaki yango; kasi atikalaki koyebisa bango te ete azwaki mafuta yango ya nzoyi kati na nzoto ya nkosi oyo ekufa. **10** Tata na ye akendeki kotala elenge mwasi yango, mpe Samison asalisaki kuna feti moko ya monene, kolanda ndenge ezalaki momesano mpo na libala. **11** Tango abimaki, bapesaki bato tuku misato mpo ete bavanda na ye elongo. **12** Samison alobaki na bango: — Nalingi koyebisa bino lisese moko. Soki bopesi ngai eyano, na mikolo sambo ya feti, nakopesa bino bilamba tuku misato ya lino mpe bilamba tuku misato ya feti. **13** Soki bokoki te kopesa ngai eyano, bokopesa ngai bilamba tuku misato ya lino mpe bilamba tuku misato ya feti. Balobaki: — Yebisa biso lisese na yo, tolingi koyoka yango! **14** Samison alobaki na bango: — Kati na oyo eliaka, ebimi oyo baliaka; kati na oyo ezali makasi, ebimi oyo ezali elengi. Mikolo misato mobimba, bakokaki te kopesa ye eyano. **15** Bongo na mokolo ya minei, balobaki na mwasi ya Samison: — Bondela mobali na yo mpo ete apesa biso ndimbola ya lisese; sima na yango, yaka koyebisa biso ndimbola yango. Soki te, tokotumba yo elongo na ndako ya tata na yo. Obengisi biso awa mpo na koyiba biso? **16** Bongo mwasi ya Samison akomaki kolela liboso ya mobali mpe alobaki na ye: — Oyina ngai! Solo, olingaka ngai te! Oyebisaki bato na ngai lisese, kasi oyebisaki ngai ndimbola na yango te!

Samison azongisaki: — Natikala kutu kolimbola yango epai ya tata to mama na ngai te, bongo ndenge nini nalimbola yango epai na yo? **17** Na mikolo nyonso sambo ya feti, azalaki kaka kolela. Suka na suka, na mokolo ya sambo, Samison alimbolelaki ye yango, pamba te mwasi na ye atungisaki ye mingi. Bongo mwasi ya Samison, ye mpe akendeki kopesa ndimbola ya lisese yango epai ya bato na ye. **18** Na mokolo ya sambo, liboso ete moyi elala, bato ya engumba bayaki koloba na Samison: — Eloko nini ezali elengi koleka mafuta ya nzoyi? Mpe eloko nini eleki nkosi na makasi? Samison alobaki na bango: — Soki bosalaki likita te na mwasi na ngai, bokokaki koyeba te ndimbola ya lisese na ngai. **19** Bongo Molimo na Yawe akitelaki Samison na nguya. Akendeki na Ashikeloni mpe abomaki bato tuku misato, azwaki bilamba na bango mpe apesaki yango epai ya bato oyo bapesaki ye ndimbola ya lisese. Azongaki na ndako ya tata na ye na kanda makasi. **20** Mpe babalisaki mwasi ya Samison epai ya moko kati na baninga ya Samison, oyo babengisaki na feti.

15 Sima na mwa mikolo, na eleko oyo bakataka ble, Samison azwaki mwana ntaba mpe akendeki kotala mwasi na ye. Alobaki: — Nalingi kokota na shambre epai wapi mwasi na ngai alalaka. Kasi tata ya mwasi na ye apesaki ye nzela te. **2** Alobaki na Samison: — Nakanisaki penza ete olingaka ye te, yango wana nabalisaki ye epai ya moko kati na baninga na yo, oyo obengisaki na feti. Tala leki na ye ya mwasi, aleki ye na kitoko te? Zwa ye kaka. **3** Samison alobaki na bango: — Ya mbala oyo, nakozala ata na ngambo moko te liboso ya bato ya mokili ya Filisitia; nakeyi kosala bango mabe. **4** Samison abimaki mpe akangaki bambwa ya zamba nkama misato, akangisaki yango mibale-mibale na mikila mpe atiaki koni na kati-kati ya mikila mibale-

mibale ya bambwa yango. **5** Apelisaki koni yango mpe atikaki bambwa ya zamba kati na bilanga ya ble ya bato ya Filisitia, oyo esili kokomela. Atumbaki maboke ya ble oyo batiaki na mipiku mpe ble oyo babukaki nanu te, banzete ya vino mpe banzete ya olive. **6** Bato ya Filisitia batunaki: — Nani asali boye? Bazongiselaki bango: — Ezali Samison, bokilo ya moto moko ya Timina; pamba te abalisaki mwasi ya Samison epai ya moko kati na baninga oyo Samison abengisaki na feti. Bato ya Filisitia bakendeki mpe batumbaki mwasi yango elongo na tata na ye kino bakufaki. **7** Samison alobaki na bango: « Lokola bosali boye, nakotika te kino nakozongisela bino mabe na mabe. » **8** Samison abundisaki bango mpe abomaki ebele kati na bango. Bongo akendeki mpe avandaki kati na lidusu ya mabanga, na Etami. **9** Bato ya Filisitia bayaki mpe batongaki molako na bango kati na etuka ya Yuda, bapanzanaki kino na etuka ya Leyi. **10** Bato ya Yuda batunaki: — Mpo na nini boyei kobundisa biso? Bato ya Filisitia bazongiselaki bango: — Toyei kokanga Samison na basinga mpo ete tosala ye ndenge asalaki biso. **11** Bato nkoto misato ya Yuda bakendeki na lidusu ya mabanga ya Etami, mpe balobaki na Samison: — Oyebi te ete bato ya Filisitia bazali kokonza biso? Likambo nini osali biso? Samison azongisaki: — Nazongiseli bango makambo oyo bango basalaki ngai. **12** Bato ya Yuda balobaki na Samison: — Toyei mpo na kokanga yo na basinga mpe kokaba yo na maboko ya bato ya Filisitia. Samison alobaki na bango: — Bolapa ndayi liboso na ngai ete bokoboma ngai te bino moko. **13** Bato ya Yuda bazongisaki: — Iyo! Tokoboma yo te. Tolingi kaka kokanga yo na basinga mpe kokaba yo na maboko na bango. Bongo bakangaki ye na basinga mibale ya sika mpe babimisaki ye na lidusu ya mabanga.

14 Tango bakomaki pembeni ya etuka ya Leyi, bato ya Filisitia
bayaki kokutana na ye na koganga. Molimo na Yawe akitelaki ye
na nguya, mpe basinga oyo ekangaki maboko na ye ekatanaki
lokola basinga ya lino oyo eziki na moto, mpe ekweyaki wuta na
maboko na ye. **15** Samison amonaki mokuwa ya mobesu ya
mbanga ya ane, asembolaki loboko na ye, alokotaki mokuwa
yango mpe abomaki na yango bato nkoto moko. **16** Samison
alobaki: « Na mokuwa ya mobesu ya mbanga ya ane, nakangisi
bango mipiku na mipiku; na mokuwa ya mobesu ya mbanga
ya ane, nabomi bato nkoto moko. » **17** Tango asilisaki koloba,
abwakaki mokuwa yango mosika mpe apesaki esika yango
kombo « Ramati-Leyi. » **18** Lokola azalaki na posa makasi
ya mayi, asambelaki Yawe: « Opesi mosali na Yo elonga oyo
monene; boni, nakufa sik'oyo na posa ya mayi mpe nakweya na
maboko ya bato oyo bakatama ngenga te? » **19** Bongo Nzambe
afungolaki libanga oyo ezalaki kati na Leyi, mpe libanga yango
ebimisaki mayi. Tango Samison amelaki mayi, makasi na ye
ezongaki mpe azwaki lisusu bomoi. Boye abengaki etima yango
Eyini-Akore. **20** Samison akambaki Isalaele mibu tuku mibale,
wana bato ya Filisitia bazalaki kokonza mokili.

16 Mokolo moko, Samison akendeki na Gaza epai wapi
amonaki mwasi moko ya ndumba, mpe asangisaki na ye nzoto.
2 Tango bato ya Gaza bayokaki sango ete Samison azali kati
na engumba na bango, bazingelaki esika oyo Samison alalaki
mpe basenzelaki butu mobimba, mpo na kozela ye na ekuke
ya engumba. Na butu yango, baninganaki te mpe balobaki:
« Tokoboma ye na tongo tango akobima. » **3** Kasi Samison
alalaki wana kaka kino na kati-kati ya butu; bongo na ngonga
ya zomi na mibale ya butu, alamukaki. Tango akomaki na

ekuke ya engumba, asimbaki bizipelo na yango elongo na makonzi na yango mibale. Apikolaki yango elongo na libaya ya kokangela, atombolaki mpe atiaki yango na mapeka na ye, bongo amemaki yango kino na songe ya ngomba moke oyo etalana na engumba Ebron. **4** Sima na yango, Samison alingaki mwasi moko oyo azalaki kovanda na lubwaku ya Soreki; kombo na ye ezalaki « Dalila. » **5** Bakambi ya Filisitia bakendeki epai ya Dalila mpe balobaki na ye: « Solola na ye na maloba ya sukali mpo ete alakisa yo sekele ya makasi na ye mpe ndenge nini tokoki kolonga ye, mpo ete tokanga ye basinga mpe tosilisa ye makasi. Moko na moko kati na biso akopesa yo mbongo ya bibende ya palata, nkoto moko na nkama moko. » **6** Dalila ayebisaki Samison: — Yebisa ngai sekele ya makasi na yo mpe ndenge nini bakoki kokanga yo basinga mpe kosilisa yo makasi. **7** Samison azongiselaki ye: — Soki bakangi ngai na basinga sambo ya mobesu, oyo nanu bakawusi te, nakokoma moto na bolembu lokola moto nyonso. **8** Boye, bakambi ya Filisitia bamemelaki Dalila basinga sambo ya mobesu, oyo nanu bakawusi te, mpe Dalila alingaki Samison basinga yango. **9** Lokola bato oyo batindamaki mpo na kokanga ye bazalaki ya kobombama kati na ndako, Dalila abelelaki: « Samison, bato ya Filisitia bayei kobundisa yo! » Samison akataki na pete penza basinga yango ndenge basinga ya lino ekatanaka soki ezwi moto. Boye, basosolaki te sekele ya makasi na ye. **10** Dalila alobaki na Samison: — Osakani na ngai mpe okosi ngai! Sik'oyo, yebisa ngai eloko nini bakoki kosalela mpo na kokanga yo? **11** Samison alobaki: — Soki bakangi ngai na basinga ya sika oyo nanu basaleli te, nakokoma moto na bolembu lokola moto nyonso. **12** Dalila azwaki basinga ya sika mpe akangaki na yango

Samison. Bongo abelelaki: « Samison, bato ya Filisitia bayei kobundisa yo! » Atako bato oyo batindamaki mpo na kokanga ye bazalaki lisusu ya kobombama kati na ndako, Samison akataki kaka lokola singa moko pamba, basinga oyo bakangaki ye. **13** Boye Dalila alobaki na Samison: — Kino sik'oyo, ozali kaka kosakana na ngai mpe kokosa ngai! Yebisa ngai ndenge nini bakoki kokanga yo basinga. Samison azongisaki: — Soki okangi suki sambo ya moto na ngai na singa oyo batongelaka bilamba, mpe soki okangisi yango na likonzi, nakokoma moto na bolembu lokola moto nyonso. Boye tango Samison azalaki nanu kolala, Dalila azwaki suki sambo ya moto na ye, akangaki yango na singa oyo batongelaka bilamba **14** mpe akangisaki yango na likonzi. Dalila abelelaki lisusu Samison: « Samison, bato ya Filisitia bayei kobundisa yo! » Samison alamukaki na pongi na ye mpe apikolaki likonzi elongo na singa oyo batongelaka bilamba. **15** Dalila alobaki na ye: « Ndenge nini okoki koloba ete olingaka ngai tango motema na yo ezali elongo na ngai te! Oyo ezali mbala na yo ya misato ya kosakana na ngai, pamba te oyebisi ngai te sekele ya makasi na yo. » **16** Lokola, mokolo na mokolo, Dalila azalaki kotungisa Samison na maloba na ye mpe kozangisa ye kimia, Samison amonaki ete motungisi yango eleki ye ndelo. **17** Boye, ayebisaki Dalila makambo nyonso. Alobaki: « Suki na ngai ekatamaka te, pamba te Nzambe abulisa ngai wuta na libumu ya mama na ngai. Soki kaka bakati ngai suki, makasi na ngai ekosila mpe nakokoma moto na bolembu lokola moto nyonso. » **18** Tango Dalila amonaki ete Samison ayebisi ye makambo nyonso, atindaki sango epai ya bakambi ya Filisitia. Alobaki: « Boya lisusu, ayebisi ngai makambo nyonso. » Bakambi ya Filisitia bazongaki epai ya Dalila na mbongo ya

bibende na maboko na bango. **19** Dalila alalisaki Samison na
mipende na ye, abengaki mobali moko mpo na kokata ye suki
sambo ya moto na ye. Samison akomaki kolemba, mpe makasi
na ye esilaki. **20** Dalila abelelaki Samison: « Samison, bato ya
Filisitia bayei kobundisa yo! » Samison alamukaki na pongi na ye
mpe amilobelaki: « Nakosala ndenge kaka nasalaka liboso mpe
nakokangolama na ngai. » Kasi ayebaki te ete Yawe alongwaki
kati na ye. **21** Bato ya Filisitia bakangaki ye, batobolaki ye miso,
bamemaki ye na Gaza mpe bakangaki ye minyololo ya bibende
ya bronze. Akomaki konika bambuma ya ble na enikelo ya
libanga kati na boloko. **22** Kasi suki ya moto na ye ekomaki lisusu
kokola wuta tango bakataki ye yango. **23** Bakambi ya Filisitia
basanganaki mpo na kobonza mbeka monene epai ya nzambe
na bango, Dagoni, mpe kosala feti. Balobaki: « Nzambe na biso
akabi monguna na biso, Samison, na maboko na biso. » **24**
Tango bato bamonaki Samison, bakumisaki nzambe na bango,
balobaki: « Nzambe na biso akabi na maboko na biso, monguna
na biso, oyo azalaki kobebisa mokili na biso mpe koboma bato
ebele kati na biso. » **25** Wana bazalaki kosepela, bagangaki: «
Bomemela biso Samison mpo ete asepelisa biso! » Babimisaki
Samison na boloko mpe akomaki kosala masano liboso na
bango. Tango batelemisaki ye na kati-kati ya makonzi ya tempelo
na bango, **26** Samison alobaki na mosali oyo asimbaki loboko na
ye: « Tia ngai na esika oyo nakoki kosimba makonzi oyo esimbi
tempelo mpo ete nalalela yango. » **27** Nzokande, tempelo ezalaki
ya kotonda na mibali, basi mpe bakambi nyonso ya Filisitia. Na
likolo ya ndako, ezalaki na bato pene nkoto misato, mibali mpe
basi, oyo bazalaki kotala masano oyo Samison azalaki kosala.
28 Samison abondelaki Yawe: « Nkolo Yawe, Yo oyo osalaka

nyonso oyo olingi, kanisa ngai! Nabondeli Yo, Nzambe: Pesa ngai makasi mbala oyo lisusu, mpe pesa ngai nzela ete, na mbala moko, nazongisa mabe na mabe epai ya bato oyo ya Filisitia mpo na miso na ngai mibale. » **29** Samison asimbaki makonzi nyonso mibale ya kati-kati, oyo esimbaki tempelo, mpe ayekamelaki yango, loboko ya mobali na likonzi moko, mpe loboko ya mwasi na likonzi mosusu. **30** Bongo Samison alobaki: « Tika ete nakufa elongo na bato ya Filisitia! » Bongo atindikaki na makasi na ye nyonso, mpe tempelo ekweyelaki bakambi mpe bato nyonso oyo bazalaki kuna. Boye, kati na kufa na ye, abomaki bato ebele koleka na tango oyo azalaki na bomoi. **31** Bandeko na ye mpe libota nyonso ya tata na ye bayaki kozwa ebembe na ye. Bazongaki na yango mpe bakundaki ye kati na kunda ya tata na ye, Manoa, na kati ya bingumba Tsorea mpe Eshitaoli. Samison akambaki Isalaele mibu tuku mibale.

17 Kati na etuka ya bangomba ya Efrayimi, ezalaki na mobali moko; kombo na ye ezalaki « Mika. » **2** Alobaki na mama na ye: — Shekeli ya palata nkoto moko na nkama moko oyo bayibaki yo, oyo na tina na yango olakelaki mabe na miso na ngai, ezali na maboko na ngai; ngai nde nazwaki yango. Mama na ye alobaki na ye: — Mwana na ngai, tika ete Yawe apambola yo! **3** Azongiselaki mama na ye mbongo ya bibende ya palata, nkoto moko na nkama moko. Mama na ye alobaki: — Na maboko na ngai moko, nabonzi mbongo yango epai na Yawe mpo na mwana na ngai, mpo na kosala ekeko mpe nzambe ya ekeko ya palata oyo banyangwisa. Nakozongisela yo yango. **4** Tango Mika azwaki mbongo yango, azongisaki yango lisusu epai ya mama na ye; mpe mama na ye alongolaki mbongo ya bibende ya palata, nkama mibale oyo apesaki epai ya monyangwisi

bibende na moto. Moto yango asalaki na yango ekeko mpe nzambe ya ekeko ya palata oyo banyangwisa. Mpe batiaki yango kati na ndako ya Mika. **5** Nzokande, Mika azalaki na esika na ye ya bule epai wapi azalaki kosambela. Asalisaki efode mpe banzambe mosusu ya bikeko; bongo abulisaki lokola nganga-nzambe na ye, moko kati na bana na ye ya mibali. **6** Na mikolo wana, bana ya Isalaele bazalaki na mokonzi te; moto na moto azalaki kosala nyonso oyo ezali malamu na miso na ye. **7** Nzokande, ezalaki na elenge mobali moko ya Molevi, azalaki kovanda na Beteleemi ya Yuda, na ekolo Yuda. **8** Alongwaki na engumba Beteleemi ya Yuda mpe akendeki koluka esika mosusu ya kovanda. Na mobembo na ye, akomaki na etuka ya bangomba ya Efrayimi, na ndako ya Mika. **9** Mika atunaki ye: — Owuti wapi? Azongisaki: — Nazali moto ya libota ya Levi, nawuti na Beteleemi ya Yuda mpe nazali koluka esika ya kovanda. **10** Mika alobaki na ye: — Vanda elongo na ngai. Okozala tata mpe nganga na ngai; nakopesa yo na mobu moko mbongo ya bibende ya palata, zomi, bilamba ya kolata mpe biloko ya kolia. Molevi akomaki kosala epai ya Mika. **11** Boye, Molevi yango andimaki kovanda elongo na Mika. Mika akomisaki Molevi lokola moko kati na bana na ye. **12** Mika abulisaki Molevi yango lokola nganga-nzambe na ye mpe akomaki kovanda elongo na ye. **13** Mika alobaki: « Sik'oyo nayebi ete Yawe akosalela ngai bolamu lokola moto ya libota ya Levi akomi nganga-nzambe na ngai. »

18 Na mikolo wana, bana ya Isalaele bazalaki na mokonzi te, mpe bato ya libota ya Dani bazalaki koluka esika ya kovanda; pamba te kino na tango wana, bazwaki nanu ya bango libula te kati na mabota nyonso ya Isalaele. **2** Boye, bana ya libota ya Dani batindaki mibali mitano ya libota na bango, kowuta

na Tsorea mpe na Eshitaoli, mpo na kokende kononga mpe koyeba mokili yango. Balobaki na bango: « Bokende koyeba mokili yango ndenge ezali. » Mibali mitano yango bakotaki na etuka ya bangomba ya Efrayimi kino na ndako ya Mika, epai wapi balekisaki butu. **3** Tango bakomaki pembeni ya ndako ya Mika, bayokaki mongongo ya elenge mobali Molevi. Babalukaki epai ye azalaki mpe balobaki na ye: — Nani amemaki yo awa? Ozali kosala nini na esika oyo? Mpo na nini ozali awa? **4** Elenge mobali ayebisaki bango: — Tala makambo oyo Mika asali mpo na ngai: Azwi ngai na mosala mpe akomisi ngai nganga-nzambe na ye. **5** Balobaki na ye: — Tunela biso epai ya Nzambe mpo ete toyeba soki mobembo na biso ekozala malamu. **6** Nganga-nzambe azongiselaki bango: — Bokende na kimia, Yawe andimi mobembo na bino. **7** Mibali mitano yango bakendeki mpe bakomaki na Laishi. Bamonaki ete, kuna, bazali na kimia mpe na kozanga nungununu lokola bato ya Sidoni, oyo bazalaki na kimia mpe na kozanga bobangi. Mokonzi moko te ya mboka azalaki konyokola bango. Bazalaki mosika na bato ya Sidoni mpe basalaki boyokani ata na moto moko te. **8** Tango mibali mitano yango bazongaki na Tsorea mpe na Eshitaoli, bandeko na bango batunaki bango: — Sango nini bomemeli biso? **9** Bazongisaki: — Totelema, tokende kobotola mokili na bango! Tomoni ete mokili yango ezali malamu penza. Boni! Mpo na nini bovandi kimia boye? Bozala bagoyigoyi te mpo na kokende kokota mpe kobotola mokili yango. **10** Tango bokokota kuna, bokomona bato bazali na kimia, mpe bazali na mokili monene oyo Nzambe akabi na maboko na bino, mokili oyo ezangi ata eloko moko te kati na biloko nyonso oyo ezalaka na mabele. **11** Mibali nkama motoba ya libota ya Dani, elongo na bibundeli na

bango, balongwaki na Tsorea mpe na Eshitaoli. **12** Bakendeki kotonga molako na bango na Kiriati-Yearimi, kati na mokili ya Yuda. Yango wana, kino na mokolo ya lelo, babengaka esika yango Maane Dani; ezali na ngambo ya weste ya Kiriati-Yearimi. **13** Balongwaki wana mpe bakendeki na etuka ya bangomba ya Efrayimi kino na ndako ya Mika. **14** Bongo mibali mitano oyo banongaki mokili ya Laishi balobaki na bandeko na bango: « Boni, boyebi ete kati na ndako oyo tovandi, ezali na efode, bikeko mike-mike ya ndako mpe nzambe ya ekeko basala na ebende oyo banyangwisa na moto? Boyeba likambo nini bokosala. » **15** Bongo babalukaki wana, na ndako epai wapi bazalaki mpe bakendeki na ndako ya elenge mobali Molevi, na ndako ya Mika, mpe bapesaki ye mbote. **16** Mibali nkama motoba ya libota ya Dani, oyo bamilengelaki mpo na bitumba batelemaki na ekotelo ya ekuke. **17** Bato mitano oyo banongaki mokili bakotaki kati na ndako mpe bazwaki efode, bikeko mike-mike ya ndako mpe nzambe ya ekeko basala na ebende banyangwisa na moto. Nganga-nzambe atelemaki liboso ya ekuke elongo na mibali nkama motoba oyo bamilengelaki mpo na bitumba. **18** Tango mibali bakotaki na ndako ya Mika mpe bazwaki efode, bikeko mike-mike ya ndako mpe nzambe ya ekeko basala na ebende banyangwisa na moto, nganga-nzambe alobaki na bango: — Likambo nini bozali kosala? **19** Bazongisaki: — Kanga monoko! Tia loboko na monoko na yo, yaka elongo na biso mpe zala tata na biso mpe nganga-nzambe na biso. Boni, likambo nini eleki malamu: kozala nganga-nzambe ya moto to kozala nganga-nzambe ya libota mpe ya etuka moko ya Isalaele? **20** Nganga-nzambe atondaki na esengo, akamataki efode, banzambe ya bikeko ya ndako mpe bikeko mosusu; akendeki elongo na bato

ya libota ya Dani. **21** Babalukaki mpe bazongelaki nzela na
bango ya mobembo, batiaki liboso bana na bango ya mike,
bibwele mpe bozwi na bango ya talo. **22** Tango bakomaki mwa
mosika na ndako ya Mika, Mika mpe bato oyo bazalaki pene
ya ndako na ye batelemaki na koganga mpe balandaki libota
ya Dani. **23** Awa bazalaki kobelela sima na libota ya Dani,
bana ya Dani babalukaki mpe batunaki Mika: — Likambo nini
ezwi yo mpo ete omemela biso ebele ya bato boye? **24** Mika
azongisaki: — Bozwi banzambe na ngai, oyo nasalaki, nganga-
nzambe na ngai, mpe bokeyi na bino; eloko nini natikali na
yango lisusu? Ndenge nini bokoki kotuna ngai: « Likambo nini
ezwi yo? » **25** Bato ya libota ya Dani bazongiselaki ye: — Tika
ete mongongo na yo eyokana te kati na biso, noki te bato ya
kanda bakokweyela yo mpe bakoboma yo elongo na libota na yo
mobimba. **26** Bana ya libota ya Dani balandaki nzela na bango.
Tango Mika amonaki ete bana ya Dani baleki ye na makasi,
abalukaki mpe azongaki na ndako na ye. **27** Bana ya libota ya
Dani babotolaki biloko oyo Mika asalaki mpe nganga-nzambe na
ye. Bongo bakendeki kobundisa engumba Laishi, mboka ya
bato ya kimia mpe ya kozanga nungunungu; babomaki bato
nyonso na mopanga mpe batumbaki engumba na bango na
moto. **28** Moto moko te ayaki kobikisa mboka wana, pamba te
ezalaki mosika na Sidoni mpe esalaki boyokani te elongo na
ekolo mosusu. Engumba yango ezalaki na lubwaku oyo ezali
pembeni ya Beti-Reobi. Bana ya libota ya Dani batongaki wana
engumba na bango mpe bavandaki kuna. **29** Bapesaki engumba
yango kombo « Dani. » Ezalaki kombo ya koko na bango, Dani,
mwana mobali ya Isalaele. Na kala, bazalaki kobenga engumba
yango Laishi. **30** Bana ya libota ya Dani batelemisaki ekeko

mpo na bango moko mpe batiaki Jonatan, mwana mobali ya Gerishomi, mwana mobali ya Manase mpe koko ya Moyize, mpo ete akoma Nganga-Nzambe ya bato ya libota ya Dani elongo na bana na ye. Basalaki mosala ya bonganga-Nzambe mpo na libota ya Dani kino tango bato ya mokili bakendeki na bowumbu.
31 Bakobaki kosalela bikeko oyo Mika asalaki na tango nyonso
oyo Ndako ya Nzambe ezalaki na Silo.

19 Na mikolo oyo mokonzi azalaki te kati na Isalaele, Molevi moko oyo azalaki kovanda na suka ya etuka ya bangomba ya Efrayimi azwaki lokola makangu mwasi ya mboka Beteleemi kati na Yuda. **2** Kasi makangu yango atambolaki na ekobo liboso na ye, alongwaki na libala mpe azongaki na ndako ya tata na ye, na Beteleemi kati na Yuda. Sima na basanza minei wuta azongaki na ndako ya tata na ye, **3** mobali na ye ayaki epai na ye mpo na kobondela ye ete azonga na libala. Mobali ayaki elongo na mosali na ye mpe amemaki ba-ane mibale. Mwasi yango akotisaki mobali na ye kati na ndako ya tata na ye; mpe tango tata na ye amonaki mobali yango, asepelaki koyamba ye.
4 Tata-bokilo na ye, tata ya mwana mwasi, akangaki ye mpo ete avanda mwa moke. Boye avandaki na ye mikolo misato, aliaki, amelaki mpe alalaki kuna. **5** Na mokolo ya minei, balamukaki na tongo-tongo, mpe Molevi abongamaki mpo na kokende. Kasi tata ya mwana mwasi alobaki na bokilo na ye: « Lia mwa eloko mpo ete ozwa makasi; bongo sima, okoki na yo kokende. » **6** Boye, bango mibale bavandaki esika moko mpo na kolia mpe komela. Sima na yango, tata ya mwana mwasi alobaki: « Nabondeli yo, vanda lisusu, na butu ya lelo, mpo ete motema na yo esepela. » **7** Mobali atelemaki mpo na kokende; kasi lokola tata-bokilo na ye abondelaki ye makasi ete avanda, avandaki kuna na

butu yango. **8** Na tongo ya mokolo ya mitano, tango mobali alamukaki, tata ya mwana mwasi alobaki: « Lia mwa eloko mpo ete ozwa makasi, zela kino na sima ya midi. » Boye, bango mibale baliaki mesa moko. **9** Tango mobali elongo na makangu na ye mpe mosali na ye batelemaki mpo na kokende, tata-bokilo na ye, tata ya mwana mwasi, alobaki na ye: « Tala, pokwa esili koya! Nabondeli yo: lekisa lisusu butu awa; mokolo esili, vanda mpe sepelisa motema na yo. Bongo lobi, na tongo-tongo, bokoki kotelema mpo na kokende, mpe okozonga na ndako na yo. » **10** Kasi mosali asepelaki te kolekisa butu mosusu; alongwaki mpe, elongo na ba-ane na ye mibale mpe makangu na ye, akendeki na Yebusi oyo ezali Yelusalemi. Ba-ane na ye ezalaki na bivandelo ya malamu penza. **11** Tango bakomaki pembeni ya Yebusi mpe mokolo ekomaki pene ya kosila, mosali alobaki na nkolo na ye: — Nabondeli yo, tokota na engumba oyo ya bato ya Yebusi mpe tolekisa kuna butu. **12** Nkolo azongiselaki ye: — Te, tokotelema te na engumba oyo ya bapaya, epai wapi ata mwana moko te ya Isalaele azali; tokokoma kino na Gibea. **13** Alobaki lisusu na mosali na ye: — Yaka, topusana pene na moko ya bamboka oyo; bongo tokolekisa butu kati na Gibea to na Rama. **14** Boye bakobaki kotambola, mpe moyi ebungaki tango bakomaki pene ya Gibea, kati na mokili ya Benjame. **15** Batelemaki na Gibea mpo na kolekisa butu. Bakotaki mpe bavandaki na esika oyo bato ebele ya engumba bakutanaka, kasi moto moko te ayambaki bango na ndako na ye mpo na kolekisa butu. **16** Na pokwa, mobali moko ya mobange awutaki na mosala na ye ya bilanga; azalaki moto ya etuka ya bangomba ya Efrayimi mpe azalaki kovanda na Gibea. Nzokande bato ya esika wana bazalaki bato ya libota ya Benjame. **17** Tango

atombolaki miso, amonaki moto ya mobembo na esika oyo bato ebele ya engumba bakutanaka. Mobange yango atunaki ye: — Okeyi wapi mpe owuti wapi? **18** Moto ya mobembo azongiselaki ye: — Towuti na Beteleemi ya Yuda; tozali kokende na esika oyo navandaka, na suka ya mboka ya etuka ya bangomba ya Efrayimi. Nazalaki na Beteleemi, na Yuda, sik'oyo nazali kokende na Ndako ya Yawe. Moto moko te ayambi ngai kati na ndako na ye. **19** Nzokande tozali na matiti mpe biloko mpo na ba-ane na biso mibale, tozali lisusu na lipa mpe vino mpo na ngai, mwasi na ngai mpe mosali na ngai moko oyo nazali na ye elongo; tozangi eloko moko te. **20** Mobange yango alobaki: — Tika ete kimia ezala na yo! Bosenga na yo nyonso ekozala na moto na ngai. Kasi kolekisa butu te na esika oyo bato ebele ya engumba bakutanaka. **21** Akotisaki bango na ndako na ye mpe apesaki ba-ane na ye matiti. Sima, basukolaki makolo, baliaki mpe bamelaki. **22** Wana bazalaki nanu kolia mpe komela, ndambo ya mibali ya engumba, ya mitema mabe, bazingelaki ndako; babetaki na ekuke mpe balobaki na mobange oyo azalaki nkolo ndako: — Bimisa mosali oyo ayei na ndako na yo; tolingi kosangisa na ye nzoto ndenge basangisaka nzoto na basi. **23** Nkolo ndako abimaki libanda mpe alobaki na bango: — Te, bandeko na ngai, bozala mabe boye te! Lokola mobali oyo azali kati na ndako na ngai, bosala ye mabe oyo te. **24** Botala mwana na ngai ya mwasi oyo ayebi nanu nzoto ya mibali te mpe makangu ya mobali oyo azali kati na ndako! Nazali kobimisa bango sik'oyo libanda mpo na bino mpo ete bokoka kosala bango nyonso oyo bolingi. Kasi mpo na mobali oyo, bosala likambo ya soni ya boye te. **25** Kasi mibali yango baboyaki koyokela ye. Boye mobali azwaki makangu na ye mpe abimisaki ye libanda epai na bango.

Bakangaki ye mpe basangisaki na ye nzoto na makasi, butu mobimba; mpe tango tongo ekomaki pene ya kotana, batikaki ye akende. **26** Tango tongo ezali kotana, mwasi azongaki na ndako epai wapi mobali na ye azalaki, akweyaki na ekuke mpe alelaki wana kino tongo etanaki malamu. **27** Na tongo, tango mobali na ye alamukaki, afungolaki ekuke ya ndako mpo na kobima libanda mpe kokoba mobembo na ye; amonaki makangu na ye alali na ekuke ya ndako, maboko liboso ya ekuke. **28** Alobaki na ye: « Telema; tokende! » Kasi azwaki eyano te. Bongo mobali yango atiaki makangu na ye na likolo ya ane na ye, akobaki mobembo na ye mpo na kozonga na ndako na ye. **29** Tango akomaki na ndako na ye, azwaki mbeli, akataki nzoto ya makangu na ye na biteni zomi na mibale mpe atindaki yango na etando nyonso ya Isalaele. **30** Moto nyonso oyo amonaki yango alobaki: « Likambo ya boye nanu namona yango te mpe nanu esalema te, wuta mokolo oyo bana ya Isalaele babimaki na Ejipito. Bokanisa na tina na yango, botala yango malamu mpe boyebisa biso nini tosengeli kosala. »

20 Bana nyonso ya Isalaele, wuta na Dani kino na Beri-Sheba mpe na mokili ya Galadi, babimaki lokola moto moko mpe basanganaki liboso ya Yawe, na Mitsipa. **2** Bakambi ya bato nyonso, ya mabota nyonso ya Isalaele bazalaki kati na lisanga ya bato ya Nzambe: ezalaki na basoda nkoto nkama minei oyo batambolaka na makolo mpe bayebi kobunda na mopanga. **3** Bana ya libota ya Benjame bayokaki ete bana ya Isalaele mosusu bakendeki kuna na Mitsipa. Bongo bana ya Isalaele balobaki: — Yebisa biso ndenge nini kufa ya somo boye esalemaki. **4** Molevi, mobali ya mwasi oyo babomaki, alobaki: — Ngai mpe makangu na ngai, toyaki na Gibea, na mokili ya

Benjame mpo na kolekisa butu. **5** Na kati-kati ya butu, bavandi ya Gibea batombokelaki ngai mpe bazingelaki ndako mpo ete baboma ngai; basangisaki nzoto na makasi na makangu na ngai, mpe akufaki. **6** Nakamataki makangu na ngai, nakataki ye na biteni mpe natindaki eteni moko na moko kati na etuka oyo bapesaki na bana ya Isalaele, pamba te bato ya libota ya Benjame basalaki likambo ya somo mpe ya soni. **7** Sik'oyo, bino nyonso bana ya Isalaele, boloba mpe bokata likambo oyo. **8** Bato nyonso batelemaki lokola moto moko mpe balobaki: « Moto moko te kati na biso akozonga na ndako na ye ya kapo to na ndako na ye. **9** Tala sik'oyo likambo oyo tokosala bato ya Gibea: Tokokende kobundisa bango kolanda ndenge zeke oyo tokobeta ekotalisa. **10** Tokozwa bato zomi kati na bato nkama moko ya mabota nyonso ya Isalaele, tokozwa bato nkama moko kati na bato nkoto moko mpe bato nkoto moko kati na bato nkoto zomi, mpo na kopesa biloko ya kolia epai ya mampinga. Bongo tango mampinga ekokoma na Gibea, na mokili ya Benjame, bakobundisa bato ya Gibea mpo na makambo nyonso ya somo oyo basalaki kati na Isalaele. » **11** Boye, mibali nyonso ya Isalaele basanganaki esika moko mpe bayokanaki lokola moto moko mpo na kobundisa engumba Gibea. **12** Bato ya bikolo ya Isalaele batindaki mibali kati na mabota nyonso ya Benjame mpe balobaki: « Ndenge nini bosali lisumu ya somo boye kati na bino? **13** Sik'oyo, botindela biso bato mabe wana ya Gibea mpo ete toboma bango mpe tolongola mabe kati na Isalaele. » Kasi bato ya Benjame baboyaki koyokela baninga na bango, bana ya Isalaele. **14** Wuta na bingumba na bango nyonso ya mike, bato ya libota ya Benjame basanganaki esika moko, na Gibea, mpo na kobundisa bana ya Isalaele. **15** Na mokolo

wana, bato ya libota ya Benjame basangisaki basoda nkoto tuku mibale na motoba oyo bayebi kobunda na mopanga, wuta na bamboka na bango nyonso ya mike, longola kaka engumba Gibea oyo esangisaki mibali ya bitumba nkama sambo. **16** Kati na basoda wana, ezalaki na mibali nkama sambo ya makasi oyo basalelaka loboko ya mwasi. Moto moko na moko kati na bango, soki abwaki libanga na nzela ya ebambelo mabanga, ekoki soki moke te kozanga kotuta suki moko. **17** Mibali ya Isalaele, longola kaka bato ya libota ya Benjame, bazalaki nkoto nkama minei, ba-oyo bayebi kosalela mopanga; mpe bango nyonso bazalaki bato ya bitumba. **18** Bana ya Isalaele bakendeki na Beteli mpe batunaki Nzambe: — Nani kati na biso asengeli kokende mpo na kobundisa libota ya Benjame? Yawe azongisaki: — Yuda akokende liboso. **19** Na tongo oyo elandaki, bana ya Isalaele bakendeki mpe batongaki molako na bango pembeni ya Gibea. **20** Mibali ya Isalaele babimaki mpo na kobundisa bato ya libota ya Benjame mpe bamibongisaki mpo na kobundisa bango na Gibea. **21** Bato ya libota ya Benjame babimaki na Gibea mpe babomaki, mokolo wana, mibali ya Isalaele nkoto tuku mibale na mibale. **22** Kasi mibali ya Isalaele bamilendisaki, bango na bango, mpe babongamaki na esika oyo bazalaki na mokolo ya liboso. **23** Bana ya Isalaele bakendeki mpe balelaki liboso ya Yawe kino na pokwa, mpe batunaki Yawe: — Boni, tokende lisusu kobundisa bandeko na biso ya libota ya Benjame? Yawe azongiselaki bango: — Bokende kobundisa bango. **24** Na mokolo ya mibale, bana ya Isalaele babundisaki bato ya libota ya Benjame. **25** Na tango wana, bana ya libota ya Benjame bakimaki na Gibea mpo na kobundisa bana ya Isalaele, babomaki lisusu mibali ya Isalaele nkoto zomi na mwambe;

bango nyonso bazalaki bato oyo bayebi kobunda na mopanga.
26 Bana ya Isalaele bakendeki, bango nyonso, na Beteli, mpe
kuna, bavandaki mpe balelaki liboso ya Yawe. Na mokolo wana,
bana ya Isalaele bakilaki bilei kino na pokwa mpe babonzaki,
epai na Yawe, mbeka ya kotumba mpe mbeka ya boyokani. **27**
Bana ya Isalaele batunaki Yawe. (Na mikolo wana, Sanduku ya
Boyokani ya Nzambe ezalaki kuna. **28** Pineasi, mwana mobali
ya Eleazari, mwana mobali ya Aron, azalaki na mosala liboso ya
Sanduku). Batunaki: — Boni, tokende lisusu kobundisa bandeko
na biso, bato ya libota ya Benjame to te? Yawe azongisaki:
— Bokende, pamba te, lobi, nakokaba bango na maboko na
bino. **29** Bongo mibali ya Isalaele babombamaki mpe bazingelaki
Gibea. **30** Bana ya Isalaele bakendeki na mokolo ya misato
kobundisa libota ya Benjame mpe bamibongisaki malamu mpo
na kobundisa Gibea lokola na mbala ya liboso. **31** Bana ya
Benjame babimelaki bango mpe babendaki bango mosika ya
engumba. Babandaki koboma bana ya Isalaele ndenge basalaki
liboso; babomaki bato pene tuku misato kati na zamba, na nzela
ya Beteli mpe ya Gibea. **32** Libota ya Benjame bakanisaki ete
bakobeta bango ndenge basalaki liboso. Nzokande bana ya
Isalaele bazwaki mokano ya kokima mpe ya komema bango
mosika ya engumba, mosika ya Gibea. **33** Na bongo, bana
ya Isalaele batelemaki na bisika na bango mpe bakendeki
kosangana mpo na bitumba, na Bala-Tamari. Bana ya Isalaele,
oyo babombamaki, babimaki na bisika na bango mpe balandaki
bango na etando ya polele, na Gibea. **34** Mibali makasi ya
Isalaele, nkoto zomi, babimaki na Gibea; mpe bitumba ezalaki
makasi. Kasi bana ya libota ya Benjame basosolaki te mabe nini
ekokomela bango. **35** Yawe abetaki bana ya Benjame liboso

ya Isalaele, mpe, na mokolo wana, bana ya Isalaele babomaki mibali nkoto tuku mibale na nkama moko kati na libota ya Benjame, ba-oyo bayebi kobunda na mopanga. **36** Bongo bana ya Benjame bamonaki ete bakweyi penza na bitumba. Nzokande bana ya Isalaele bakosaki kozonga sima mpo ete batiaki elikya na bango epai ya mibali oyo babombamaki pene ya Gibea. **37** Mibali yango babimelaki mbala moko Gibea, bapanzanaki mpe babetaki engumba mobimba na mopanga. **38** Mibali ya Isalaele mpe bandeko na bango, oyo babombamaki pene ya Gibea, bayokanaki na elembo moko: mibali oyo babombamaki basengeli komatisa wuta na engumba lipata ya milinga na likolo. **39** Tango bana ya Isalaele bamonaki lipata wana ya milinga, bapesaki mokongo na bitumba. Kasi mibali ya Benjame babandaki kobeta mpe koboma bana ya Isalaele pene tuku misato. Bakanisaki ete bakobeta bango ndenge basalaki liboso. **40** Kasi tango lipata ya milinga ebandaki komata makasi na likolo, bana ya Benjame babalukaki mpe bamonaki engumba na bango mobimba kopela moto mpe komatisa likonzi monene ya lipata ya milinga. **41** Bana ya Isalaele babalolaki elongi na bango mpo na kotala mibali ya Benjame. Bongo mibali ya Benjame babangaki mpo ete bamonaki likama oyo ekomeli bango. **42** Boye, bapesaki bana ya Isalaele mokongo mpe bakimaki na nzela ya esobe. Kasi bitumba elandaki bango, mpe mibali ya Isalaele, oyo babimaki na engumba Gibea, basilisaki koboma bango nyonso na nzela na bango. **43** Bazingelaki bana ya Benjame, balandaki bango na kozanga kopema mpe banyataki bango na makolo kino liboso ya Gibea, na ngambo oyo moyi ebimelaka. **44** Kati na bana ya Benjame, mibali nkoto zomi na mwambe bakufaki: bango nyonso bazalaki bilombe ya bitumba. **45** Ndambo kati na bango

bakimaki na nzela ya esobe, na ngambo ya libanga monene ya Rimoni. Na nzela, bana ya Isalaele babomaki bato nkoto mitano oyo balokotaki na nzela. Balandaki bango lisusu kino na Gideomi mpe babomaki mibali nkoto mibale. **46** Motango nyonso ya bana ya Benjame oyo bakufaki na mokolo wana ezalaki nkoto tuku mibale na mitano: bango nyonso bazalaki bilombe ya bitumba mpe bayebaki kobunda na mopanga. **47** Mibali nkama motoba kati na bango balongaki kopesa mokongo mpe kokima na nzela ya esobe kino na libanga monene ya Rimoni. Bawumelaki kuna sanza minei. **48** Mibali ya Isalaele bazongelaki bato ya libota ya Benjame mpe babomaki na mopanga mibali nyonso elongo na bibwele na bango, kobanda na engumba Gibea kino na bamboka mike. Batumbaki bamboka mike nyonso epai wapi balekaki.

21 Mibali ya Isalaele balapaki ndayi, na Mitsipa, na koloba: « Moto moko te kati na biso akopesa lisusu na libala mwana na ye ya mwasi epai ya mobali ya libota ya Benjame. » **2** Bato bakendeki na Beteli, bavandaki wana liboso ya Nzambe kino na pokwa. Batombolaki mingongo na bango mpe balelaki makasi. **3** Bazalaki koloba: « Oh Yawe, Nzambe ya Isalaele! Mpo na nini likambo ya boye ekomeli Isalaele? Mpo na nini lelo, libota moko ezangi kati na Isalaele? » **4** Na tongo-tongo ya mokolo oyo elandaki, bato batongaki kuna etumbelo; batumbaki na likolo na yango bambeka ya kotumba mpe bambeka ya boyokani. **5** Bongo bana ya Isalaele batunaki: « Kati na mabota nyonso ya Isalaele, libota nini eyaki te na mayangani oyo tozalaki na yango liboso ya Yawe? » Pamba te balapaki ndayi ete moto nyonso oyo akoya te na mayangani yango liboso ya Yawe, na Mitsipa, basengeli koboma ye. **6** Bana ya Isalaele bakomaki na

mawa mpo na bandeko na bango, bato ya libota ya Benjame;
balobaki: « Mokolo ya lelo, libota moko elongwe na Isalaele. **7**
Tokosala ndenge nini mpo na kopesa na libala, basi epai ya
mibali oyo batikali na bomoi? Nzokande tosili kolapa ndayi na
Kombo na Yawe ete tokopesa te na libala bana na biso ya
basi epai ya mibali ya libota ya Benjame. » **8** Boye, batunaki:
« Kati na mabota nyonso ya Isalaele, libota nini eyaki te na
mayangani oyo tozalaki na yango liboso ya Yawe, na Mitsipa? »
Bamonaki ete kati na Galadi, moto moko te ya Yabeshi ayaki
na molako mpe na mayangani. **9** Pamba te tango batangaki
bato, bamonaki ete kati na Galadi, moto moko te ya Yabeshi
azalaki wana. **10** Lisanga etindelaki bango basoda nkoto zomi
na mibale, bapesaki bango mitindo oyo: « Bokende koboma na
mopanga bato nyonso ya Yabeshi ya Galadi elongo na basi mpe
bana. **11** Tala makambo oyo bokosala: ‹ Bokobebisa mobali
nyonso mpe mwasi nyonso oyo ayebi nzoto ya mibali. › »
12 Kati
na bato ya Yabeshi ya Galadi, bamonaki bilenge basi nkama
minei oyo bayebi nanu nzoto ya mibali te; bazwaki bango mpe
bamemaki bango na molako, na Silo, kati na mokili ya Kanana.
13 Lisanga mobimba etindaki sango ya kimia epai ya bato ya
libota ya Benjame, oyo bazalaki na libanga monene ya Rimoni.
14 Boye, na tango wana, bato ya libota ya Benjame bazongaki,
mpe lisanga mobimba epesaki bango na libala, basi ya Yabeshi
ya Galadi oyo batikaki na bomoi. Kasi basi yango bazalaki ya
kokoka te mpo na bango nyonso. **15** Bato bayokaki mawa
mpo na bato ya libota ya Benjame, pamba te Yawe alongolaki
libota moko kati na mabota ya Isalaele. **16** Bakambi ya lisanga
balobaki: « Tokosala ndenge nini mpo na kozwa basi ya kopesa
na libala mpo na mibali oyo batikali, pamba te basi ya libota ya

Benjame basili kokufa? » **17** Balobaki lisusu: « Bato ya libota ya
Benjame oyo batikali basengeli kozala na bakitani na bango,
mpo ete ekolo elimwa te kati na Isalaele. **18** Tokoki te kopesa
bango bana na biso ya basi na libala, pamba te, biso bana ya
Isalaele, tolapaki ndayi oyo: ‹ Alakelama mabe, moto nyonso
oyo akobalisa mwana na ye ya mwasi na mobali ya libota ya
Benjame. › » **19** Bongo balobaki: « Tala, feti moko ya Yawe
ezalaka mibu nyonso, kati na Silo oyo ezali na ngambo ya nor ya
Beteli mpe na ngambo ya este ya nzela oyo ekenda longwa na
Beteli kino na Sishemi, mpe na ngambo ya sude ya Lebona. »
20 Boye bapesaki mitindo oyo epai ya bato ya libota ya Benjame:
« Bokende kobombama kati na bilanga ya vino **21** mpe botala
malamu. Tango bokomona bana basi ya Silo babimi mpo na
kobina, bobimela bango wuta na bilanga ya vino, mpe moko na
moko kati na bino akanga mwasi moko kati na bana ya Silo
mpe azonga na ye na mokili ya Benjame. **22** Tango batata na
bango to bandeko na bango ya mibali bakoya kolela epai na
biso, tokoloba na bango: ‹ Bosalela bango ngolu mpo na biso,
pamba te tozwelaki bango basi te na tango ya bitumba. Bozali
na bino na ngambo te, pamba te bino te bato bopesaki bana na
bino ya basi na libala. › » **23** Bato ya libota ya Benjame basalaki
bongo. Tango bana basi bazalaki kobina, mobali moko na moko
akangaki mwana mwasi moko mpe amemaki ye mpo ete azala
mwasi na ye. Bongo bazongaki na mabele na bango, batongaki
bingumba mpe bavandaki kuna. **24** Na tango wana, bana ya
Isalaele balongwaki na esika wana mpe bazongaki na bandako
na bango, na bituka na bango mpe na mabota ya botata na
bango, moto na moto na mabele na ye. **25** Na mikolo wana,

bana ya Isalaele bazalaki na mokonzi te; moto na moto azalaki kosala makambo oyo azalaki komona ete ezali malamu.

Rite

1 Na mikolo oyo bilombe bazalaki koyangela, nzala makasi
ezalaki kati na mokili. Mobali moko ya Beteleemi ya Yuda, elongo
na mwasi na ye mpe bana na ye mibale ya mibali, bakendeki
kovanda na mboka Moabi. **2** Kombo ya mobali yango ezalaki «
Elimeleki; » kombo ya mwasi na ye ezalaki « Naomi; » mpe
bakombo ya bana na ye ya mibali ezalaki « Maaloni » mpe «
Kilioni. » Bazalaki bato ya libota ya Efrate mpe bawutaki na
Beteleemi ya Yuda. Bakendeki na Moabi mpe bavandaki kuna.
3 Elimeleki, mobali ya Naomi, akufaki; mpe Naomi atikalaki ye
moko elongo na bana na ye mibale ya mibali. **4** Bana na ye
mibale ya mibali babalaki basi ya Moabi: ya liboso, kombo na
ye ezalaki « Oripa; » mpe ya mibale, « Rite. » Sima na bango
kowumela kuna mibu pene zomi, **5** Maaloni mpe Kilioni bakufaki.
Naomi atikalaki ye moko, azangaki bana na ye mibale ya mibali
mpe mobali na ye. **6** Tango Naomi ayokaki wuta na Moabi ete
Yawe ayaki mpo na kosunga bato na Ye na kopesa bango biloko
ya kolia, ye elongo na babokilo na ye ya basi babongamaki mpo
na kozonga na Yuda wuta na Moabi. **7** Elongo na babokilo na ye
mibale ya basi, Naomi alongwaki na esika oyo azalaki kovanda
mpe azwaki nzela mpo na kozonga na mokili ya Yuda. **8** Bongo
Naomi alobaki na babokilo na ye mibale ya basi: — Bozonga,
moto na moto na ndako ya mama na ye. Tika ete Yawe asalela
bino bolamu ndenge bosalaki bolamu epai ya bato oyo bakufaki
mpe epai na ngai moko. **9** Tika ete Yawe apesa na moko na
moko na bino bopemi kati na ndako ya mobali mosusu. Bongo
Naomi apesaki bango beze, mpe balelaki makasi. **10** Sima,
balobaki na ye: — Tokokende elongo na yo, epai ya bato na yo.
11 Kasi Naomi azongiselaki bango: — Bana na ngai ya basi,

bozonga na bandako na bino. Mpo na nini kolanda ngai? Boni,
nakoki lisusu kobota bana mibali oyo bakoki kozala mibali na
bino? **12** Bana na ngai, bozonga epai na bino; nakomi mobange
makasi, nakokoka lisusu kobala te. Ata soki nakanisi ete nazali
nanu na elikya ya kobota, mpe, na butu ya lelo, nasangisi nzoto
na mobali, mpe naboti bana mibali, **13** boni, bokokoka penza
kozela kino bakokola? Bokokoba kaka kozanga kobala mpo na
bango? Te, bana na ngai! Mawa na ngai ezali makasi koleka
mawa na bino, pamba te loboko na Yawe eyokisi ngai pasi
makasi. **14** Tango bayokaki bongo, balelaki lisusu. Boye Oripa
apesaki mama-bokilo na ye beze mpe mbote ya suka. Kasi Rite
akangamaki kaka na ye. **15** Naomi alobaki na Rite: — Tala,
mbanda na yo azongi epai ya bato na ye mpe epai ya banzambe
na ye; yo mpe zonga elongo na ye. **16** Kasi Rite azongiselaki ye:
— Kotindika ngai na makasi te ete natika yo to napengwa na
nzela na yo; pamba te na esika nyonso oyo yo okokende nde
ngai mpe nakokende, mpe na esika nyonso oyo yo okovanda
nde ngai mpe nakovanda; bato na yo bakozala bato na ngai,
mpe Nzambe na yo akozala Nzambe na ngai. **17** Na esika oyo
yo okokufa nde ngai mpe nakokufa, mpe na esika yango nde
bakokunda ngai. Tika ete Yawe apesa ngai etumbu ya makasi
soki eloko mosusu ekaboli biso longola kaka kufa. **18** Tango
Naomi amonaki ete Rite atingami kaka kokende na ye elongo,
atikaki kotindika ye na makasi. **19** Yango wana, bango mibale
bakendeki kino bakomaki na Beteleemi. Tango bakomaki na
Beteleemi, engumba mobimba eyokaki mawa mpo na bango.
Mpe basi batunaki: — Oyo Naomi? **20** Ye alobaki na bango:
— Bobenga ngai lisusu Naomi te, kasi Mara; pamba te Nkolo-
Na-Nguya-Nyonso ayokisi ngai mawa mingi. **21** Nazalaki na

biloko ebele tango nakendeki, kasi Yawe azongisi ngai maboko pamba. Bongo mpo na nini kobenga ngai lisusu Naomi? Yawe ayokisi ngai pasi, mpe Nkolo-Na-Nguya-Nyonso ayokisi ngai mawa. **22** Ndenge wana nde Naomi azongaki na Yuda wuta na Moabi, elongo na Rite, moto ya Moabi, bokilo na ye ya mwasi. Bakomaki na Beteleemi, na ebandeli ya tango oyo babukaka bambuma ya orje.

2 Naomi azalaki na ndeko moko kati na libota ya mobali na ye; ndeko yango azalaki ya etuka ya Elimeleki, azalaki penza na bozwi mingi; kombo na ye ezalaki « Boazi. » **2** Rite, moto ya Moabi, alobaki na Naomi: — Okoki kopesa ngai nzela ya kokende na bilanga mpo na kolokota mito ya ble, oyo bato oyo bakataka ble batiki. Nakozala na sima ya moto oyo akosalela ngai ngolu. Naomi alobaki na ye: — Mwana na ngai, kende. **3** Rite akendeki mpe abandaki kolokota ble na bilanga, na sima ya bato oyo bakataka ble. Akutanaki na libaku ya malamu, pamba te ayaki kososola ete azali kosala kati na elanga ya Boazi, moto ya etuka ya Elimeleki. **4** Sima na mwa tango, Boazi awutaki na Beteleemi; ayaki ye moko, apesaki mbote na bato oyo bakataka ble na koloba: — Tika ete Yawe azala elongo na bino! Bazongiselaki ye: — Tika ete Yawe apambola yo! **5** Boazi atunaki mokambi ya bato oyo bakataka ble: — Elenge mwasi wana azali ya nani? **6** Mokambi ya bato oyo bakataka ble azongisaki: — Azali elenge mwasi ya Moabi; ayaki elongo na Naomi wuta na mboka Moabi. **7** Asengaki biso nzela ya kolokota mito ya ble, oyo etikalaka tango bakangaka maboke, na sima ya bato oyo bakataka ble. Na tongo ya lelo, akotaki na bilanga mpe azali kosala na molende nyonso; kino sik'oyo, apemi kaka tango moke. **8** Boazi alobaki na Rite: — Yoka ngai malamu, mwana na

ngai ya mwasi: « Kokende kolokota ble na bilanga mosusu te mpe kokende mosika ya elanga oyo te, kasi vanda awa elongo na basali na ngai ya basi. **9** Tala malamu bilanga oyo epai wapi bato bazali kokata ble mpe zala na sima ya bana basi oyo bazali kolokota ble. Nalobi na mibali ete basimba yo te. Tango nyonso ozali na posa ya mayi, kende mpe mela na bambeki oyo mibali batondisi. » **10** Tango Rite ayokaki bongo, agumbamaki, elongi kino na mabele. Alobaki: — Mpo na nini nazwi ngolu ya boye na miso na yo? Mpo na nini ozali kopesa ngai lokumu ya boye, ngai oyo nazali mopaya? **11** Boazi azongisaki: — Bayebisaki ngai makambo nyonso oyo osalaki mpo na mama-bokilo na yo wuta tango mobali na ye akufaki, ndenge otikaki tata mpe mama na yo, mboka epai wapi obotama, mpe oyaki kovanda elongo na bato oyo oyebaki liboso te. **12** Tika ete Yawe afuta yo mpo na makambo oyo osalaki. Tika ete Yawe, Nzambe ya Isalaele, afuta yo koleka, lokola oyaki kobombama na se ya mapapu na Ye! **13** Rite alobaki: — Tika ete nakoba kozwa ngolu na miso na yo, nkolo na ngai. Obondisi motema na ngai, osololi na mwasi mosali na yo na boboto nyonso. Nzokande, nakokani te ata na moko ya basali na yo ya basi. **14** Na tango ya kolia, Boazi alobaki na ye: « Pusana awa mpe kamata eteni ya lipa, zindisa yango na vino. » Tango avandaki elongo na bato oyo bakataka ble, Boazi apesaki ye ndambo ya bambuma bakalinga. Aliaki ndenge alingaki mpe atikaki mosusu. **15** Tango atelemaki mpo na kolokota lisusu ble, Boazi apesaki mitindo epai ya basali na ye: « Botika ye kolokota ata oyo ezali na kati-kati ya maboke, botungisa ye te. **16** Bokoki mpe kokweyisa bambuma mpo na ye, mpo ete alokota na ye, mpe bozomela ye te. » **17** Boye Rite alokotaki ble na elanga kino na pokwa, aningisaki oyo alokotaki

mpe azwaki bakilo pene tuku minei ya bambuma ya orje. **18** Amemaki yango na engumba, mpe mama-bokilo na ye amonaki bambuma oyo alokotaki. Rite abimisaki lisusu biloko oyo atikaki tango atondaki mpe apesaki yango epai ya mama-bokilo na ye. **19** Naomi atunaki Rite: — Lelo, olokotaki ble na esika nini? Osalaki na esika nini? Tika ete moto oyo apesi yo lokumu ya boye apambolama! Bongo Rite ayebisaki mama-bokilo na ye makambo oyo etali nkolo ya esika epai wapi asalaki. Alobaki: « Kombo ya moto yango ezali Boazi. » **20** Naomi alobaki na bokilo na ye ya mwasi: « Tika ete Yawe apambolama, Ye oyo atiki te kotalisa bolamu na Ye epai na biso bato ya bomoi mpe epai na bakufi. Mobali wana azali ndeko na biso ya pembeni, azali kati na molongo ya bato oyo bakoki kosikola biso. » **21** Rite, moto ya Moabi, alobaki: — Alobaki na ngai kutu: « Vanda elongo na basali na ngai kino bakosilisa kobuka bambuma na ngai nyonso. » **22** Naomi azongiselaki Rite, bokilo na ye ya mwasi: — Ekozala malamu mpo na yo kotambolaka elongo na basali na ye ya basi; pamba te soki okeyi na elanga ya moto mosusu, okoki komona pasi. **23** Boye Rite avandaki pembeni ya basali ya Boazi mpo na kolokota mito ya ble, kino tango ya kobuka bambuma ya orje mpe ya ble, esilaki. Awumelaki kovanda elongo na mama-bokilo na ye.

3 Mokolo moko, Naomi, mama-bokilo ya Rite, alobaki na ye: — Mwana na ngai, nasengeli te koluka nzela mpo na bolamu na yo? **2** Pamba te oyebi malamu ete Boazi, oyo osalaki elongo na basali na ye ya basi, azali ndeko na biso. Na pokwa ya lelo, akoyungola orje oyo basilaki kosopa na etando. **3** Boye, sukola malamu nzoto na yo, pakola mafuta mpe lata bilamba na yo, oyo eleki kitoko. Bongo, okokende na etando epai wapi akobeta orje

na ye; kasi sala ete Boazi ayeba te ete ozali na esika yango kino akosilisa kolia mpe komela. **4** Tango akokende kolala, okotala malamu esika nini akozala. Sima, okopusana, okolongola elamba oyo ezipi makolo na ye mpe okomilalisa wana, na makolo na ye. Ye moko akoyebisa yo makambo oyo osengeli kosala. **5** Rite azongiselaki ye: — Nakosala nyonso oyo oyebisi ngai. **6** Bongo Rite akendeki na etando mpe asalaki makambo nyonso oyo mama-bokilo na ye ayebisaki ye. **7** Tango Boazi asilisaki kolia mpe komela, motema na ye ezalaki na esengo; akendeki kolala na suka ya mipiku ya orje. Bongo Rite apusanaki malembe-malembe, alongolaki elamba oyo ezipaki makolo ya Boazi mpe amilalisaki wana. **8** Na kati-kati ya butu, tango Boazi ayokaki malili, aminyololaki mpe amonaki mwasi alali na makolo na ye. **9** Atunaki ye: — Yo ozali nani? Azongisaki: — Ezali ngai Rite, mwasi mosali na yo. Tanda songe ya elamba na yo kino epai na ngai, pamba te ozali na ndingisa ya kosikola. **10** Boazi azongiselaki ye: — Tika ete Yawe apambola yo, mwana na ngai ya mwasi! Bosembo oyo otalisi sik'oyo, ezali monene koleka bosembo oyo otalisaki liboso; pamba te otambolaki te sima na bilenge mibali, ezala bazwi to babola. **11** Mpe sik'oyo mwana na ngai ya mwasi, kobanga te; nakosalela yo nyonso oyo okosenga, pamba te bato nyonso ya esika oyo bayebi ete ozali mwasi ya malonga. **12** Sik'oyo, atako solo nazali na ndingisa ya kosikola, kasi ezali na mosikoli mosusu oyo azali pene na yo koleka ngai. **13** Boye, lekisa butu awa; bongo lobi na tongo, tokotala soki moto yango akolinga kosikola yo. Soki akolinga, wana tika ye asikola yo; kasi soki aboyi, nalaki yo na Kombo na Yawe ete ngai nakosikola yo. Boye liboso ete tongo etana, lala awa. **14** Boye Rite alalaki na makolo na ye mpe alamukaki na tongo-tongo,

wana molili ezalaki nanu kopekisa bato komonana malamu;
pamba te Boazi alobaki: « Moto moko te ayeba ete mwasi moko
ayaki na etando oyo. » **15** Liboso ete akende, Boazi ayebisaki
ye: « Pesa ngai elamba oyo olati, simba yango malamu. » Wana
Rite asimbaki yango malamu, Boazi atielaki ye bakilo pene tuku
mibale ya orje mpe asungaki ye mpo na kotombola mpe kotia
yango na moto. Mpe Rite azongaki na engumba. **16** Tango
Rite akomaki epai ya mama-bokilo na ye, Naomi atunaki ye: —
Mwana na ngai ya mwasi, makambo eleki ndenge nini? Boye
Rite ayebisaki ye makambo oyo Boazi asalaki mpo na ye. **17**
Mpe abakisaki: « Apesaki ngai kutu bakilo tuku mibale ya orje
oyo, pamba te ayebisaki ngai: ‹ Kozonga maboko pamba te epai
ya mama-bokilo na yo. › » **18** Bongo Naomi alobaki na ye: —
Sik'oyo mwana na ngai ya mwasi, vanda awa kino okomona
ndenge makambo oyo ekosuka; pamba te mobali wana akozala
na kimia te kino akosilisa likambo oyo, kaka na mokolo ya lelo.

4 Wana Boazi akendeki na ekuke ya engumba mpe avandaki
kuna, amonaki mosikoli, oyo Boazi alobaki ete ye nde azali na
ndingisa ya kosikola Rite, azali koleka. Boazi alobaki na ye: «
Ndeko na ngai ya mobali, yaka nanu mpe vanda awa. » Moto
yango apusanaki mpe avandaki. **2** Boazi abengaki mibali zomi
kati na bakambi ya engumba mpe asengaki ete bavanda na
bango elongo. Tango bavandaki, **3** Boazi alobaki na mosikoli ya
Rite: — Naomi oyo awutaki na mokili ya Moabi azali koteka
elanga ya Elimeleki, ndeko na biso. **4** Ngai nazwaki likanisi ya
koyebisa yo mpe kosenga na yo ete osomba na yo yango na
miso ya bavandi ya engumba mpe ya bakambi oyo bazali awa.
Soki ondimi kosomba yango, somba na yo. Soki te, yebisa ngai
mpo ete nayeba; pamba te yo nde ozali moto ya liboso oyo azali

na ndingisa ya kosomba yango, mpe ngai nazali na ndingisa sima na yo. Moto yango azongiselaki ye: — Iyo, nakosomba yango. **5** Boazi alobaki: — Na mokolo oyo okosomba elanga na maboko ya Naomi, okozwa mpe Rite, moto ya Moabi, mwasi akufisa mobali; mpo na kosala ete kombo ya mowei etikala na libula na ye. **6** Mosikoli alobaki: — Nakoki kosikola yango te, noki te nakotia mobulu kati na libula na ngai. Sikola yango yo moko, pamba te ngai nakoki te kosala yango. **7** Nzokande, na tango ya kala kati na Isalaele, mpo na kosikola mpe kopesa libula, moto moko azalaki kolongola sapatu na ye mpe kopesa yango epai ya moto mosusu. Sapatu yango ezalaki lokola elembo ya litatoli kati na Isalaele. **8** Mosikoli alobaki na Boazi: — Yo moko somba yango. Boye, alongolaki sapatu na ye. **9** Boazi ayebisaki bampaka mpe bato nyonso: — Bino moko bozali batatoli ete nasombi na maboko ya Naomi libula nyonso ya Elimeleki, ya Kilioni mpe ya Maaloni. **10** Nazwi lisusu Rite, moto ya Moabi, oyo azalaki mwasi ya Maaloni oyo akufa, mpo ete azala mwasi na ngai, mpo na kosala ete kombo na ye etikala na libula na ye, ete ebunga te kati na bandeko na ye mpe kati na buku ya leta ya engumba na ye. Bino bozali batatoli na yango lelo. **11** Boye, bampaka mpe bato nyonso oyo bazalaki na ekuke ya engumba balobaki: — Iyo, biso moko tozali batatoli. Tika ete Yawe akomisa mwasi oyo azali koya na ndako na yo, lokola Rasheli mpe Lea, oyo batongaki elongo libota ya Isalaele. Tika ete okoma moto monene kati na Efrata mpe moto ya lokumu kati na Beteleemi! **12** Tika ete bakitani oyo Yawe akopesa yo na nzela ya elenge mwasi oyo, bakomisa ndako na yo lokola ndako ya Peretsi oyo Tamari abotelaki Yuda! **13** Boye, Boazi akamataki Rite mpe abalaki ye. Sima na Boazi kosangisa na

ye nzoto, Yawe asalelaki Rite ngolu: azwaki zemi mpe abotaki mwana mobali. **14** Basi balobaki na Naomi: « Tika ete Yawe akumisama; Ye oyo, na mokolo ya lelo, atiki yo te kozanga mosikoli oyo kombo na ye ekokende sango kati na Isalaele! **15** Akoyeisa bomoi na yo sika mpe akosunga yo na kimobange na yo, pamba te bokilo na yo, oyo alingaka yo mpe azali na motuya na miso na yo koleka bana mibali sambo, aboteli yo mwana mobali. » **16** Naomi azwaki mwana, atiaki ye na tolo na ye mpe akomaki mama mobokoli na ye. **17** Basi ya mboka wana balobaki: « Naomi aboti mwana mobali! » Bapesaki mwana mobali yango kombo « Obedi. » Obedi abotaki Izayi, mpe Izayi abotaki Davidi. **18** Tala libota ya Peretsi: Peretsi abotaki Etsironi, **19** Etsironi abotaki Rami, Rami abotaki Aminadabi, **20** Aminadabi abotaki Nashoni, Nashoni abotaki Salima, **21** Salima abotaki Boazi, Boazi abotaki Obedi, **22** Obedi abotaki Izayi, Izayi abotaki Davidi.

1 Samuele

1 Kati na engumba Ramataimi-Tsofimi ya etuka ya bangomba
ya Efrayimi, ezalaki na mobali moko; kombo na ye ezalaki «
Elikana. » Azalaki mwana mobali ya Yeroami, mwana mobali ya
Eliwu, mwana mobali ya Towu, mwana mobali ya Tsufi, moto ya
Efrayimi. **2** Elikana azalaki na basi mibale: moko, kombo na ye
ezalaki « Penina; » mosusu, « Ana. » Penina azalaki na bana,
kasi Ana azalaki na mwana te. **3** Mibu nyonso, Elikana azalaki
kolongwa na engumba na ye mpo na kokende kogumbamela
Yawe, Mokonzi ya mampinga, mpe kobonzela Ye mbeka na Silo
epai wapi Ofini mpe Fineasi, bana mibali mibale ya Eli, bazalaki
Banganga-Nzambe. **4** Bongo, soki mokolo na ye ya kobonza
mbeka ekoki, Elikana azalaki na momesano ya kopesa biteni ya
mbeka na ye epai ya Penina, mwasi na ye, mpe epai ya bana
nyonso ya Penina, ya mibali mpe ya basi. **5** Kasi epai ya Ana,
azalaki kopesa biteni yango mbala mibale, pamba te azalaki
kolinga ye, atako Yawe akangaki ye mabota. **6** Nzokande, lokola
Yawe akangaki ye mabota, mbanda na ye azalaki kaka kotiola
ye tango nyonso mpo ete atomboka. **7** Elikana azalaki kosala
bongo mibu nyonso. Mpe tango nyonso Ana azalaki kokende
na Ndako ya Yawe, mbanda na ye, Penina, azalaki kotika te
kotiola ye. Bongo, lokola Ana azalaki kolela mpe azalaki kolia
te, **8** Elikana, mobali na ye, atunaki ye: « Ana, mpo na nini
ozali kolela? Mpo na nini ozali kolia te? Mpo na nini ozali na
mawa boye? Boni, ngai nazali na motuya te mpo na yo koleka
bana mibali zomi? » **9** Mokolo moko, sima na bango kolia mpe
komela na Silo, Ana atelemaki mpe akendeki na Ndako ya
Yawe. Ezalaki na ngonga oyo Nganga-Nzambe Eli avandaki na
kiti, pembeni ya ekuke ya Ndako ya Yawe. **10** Wana Ana azalaki

na pasi na motema, abondelaki Yawe na kolela mingi. **11** Bongo apesaki elaka, alobaki: « Eh Yawe, Mokonzi ya mampinga, soki kaka otali pasi ya mwasi mowumbu na Yo, soki okanisi ngai mpe obosani te mwasi mosali na Yo, kasi opesi ye mwana mobali, nakokaba ye epai na Yawe mpo na mikolo nyonso ya bomoi na ye, mpe bakotikala kokata suki ya moto na ye te. » **12** Lokola azalaki kobenda libondeli na ye molayi liboso ya Yawe, Eli azalaki kotala malamu-malamu monoko na ye. **13** Mpe wana Ana azalaki kobondela na se ya motema, bibebu na ye ezalaki koningana, kasi mongongo ezalaki koyokana te. Mpe Eli akanisaki ete Ana alangwe masanga. **14** Eli alobaki na Ana: — Kino tango nini okozala na milangwa? Longola milangwa na yo. **15** Ana azongisaki: — Te, nkolo na ngai! Nalangwe te, nameli ata vino to masanga makasi te. Kasi nazali na mawa mingi; nazalaki kosopa motema na ngai epai na Yawe. **16** Kozwa mwasi mowumbu na yo te lokola mwasi ya mobulu, pamba te ezali mawa ya motema na ngai mpe monene ya pasi na ngai nde etindi ngai kobondela kino tango oyo. **17** Eli azongisaki: — Kende na kimia, mpe tika ete Nzambe ya Isalaele apesa yo, oyo osengi Ye. **18** Ana alobaki: — Tika ete mwasi mowumbu na yo azwa ngolu na miso na yo. Boye Ana azongaki, aliaki mpe elongi na ye ezalaki lisusu ya mawa te. **19** Na tongo-tongo ya mokolo oyo elandaki, Elikana mpe libota na ye balamukaki mpe bagumbamelaki Yawe; sima na yango, bazongaki epai na bango, na Rama. Elikana asangisaki nzoto na Ana, mwasi na ye, mpe Yawe akaniselaki Ana. **20** Boye Ana akomaki na zemi mpe, sima na mwa mikolo, abotaki mwana mobali. Apesaki ye kombo « Samuele, » pamba te alobaki: « Mpo ete nasengaki ye epai na Yawe. » **21** Na mobu oyo elandaki, Elikana, elongo na

libota na ye mobimba, akendeki lisusu kobonzela Yawe mbeka
ya mibu nyonso mpe kokokisa elaka na ye. **22** Kasi lokola Ana
akendeki te, alobaki na mobali na ye: — Soki nakati mwana
komela mabele nde nakomema ye mpo na kotalisa ye epai na
Yawe; bongo akovanda kuna mpo na libela. **23** Elikana, mobali
na ye, alobaki: — Oyo omoni ete ezali malamu, sala yango.
Vanda awa kino okokata mwana komela mabele. Tika ete Yawe
asunga yo mpo ete okokisa kaka elaka na yo. Boye Ana atikalaki
na ndako, akobaki komelisa mwana mabele kino tango akataki
ye komela. **24** Sima na ye kokata mwana komela mabele, Ana
akamataki ye, ndenge kaka azalaki nanu moke bongo; amemaki
ye na Ndako ya Yawe, na Silo, elongo na ngombe ya mobali ya
mibu misato, bakilo zomi ya farine, mpe mbeki moko ya vino. **25**
Sima na bango koboma ngombe mpo na kobonza yango lokola
mbeka, bamemaki mwana epai ya Eli. **26** Ana alobaki na ye: —
Limbisa ngai, nkolo na ngai; nazali mwasi oyo atelemaki awa
pembeni na yo mpo na kobondela Yawe. **27** Nazalaki kobondela
mpo ete nazwa mwana oyo, mpe Yawe asilaki kopesa ngai oyo
nasengaki Ye. **28** Boye, ngai mpe nakabi ye sik'oyo epai na
Yawe: bomoi na ye mobimba, akozala ya Yawe. Sima na yango,
agumbamelaki Yawe na esika yango.

2 Ana asambelaki na maloba oyo: Motema na ngai ezali
kosepela mpo na Yawe mpo ete alendisi bomoi na ngai. Wana
nazali na esengo mpo ete okangoli ngai, monoko na ngai
ekotelemela banguna na ngai. **2** Moko te azali bule lokola Yawe;
moko te, bobele Yo. Libanga moko te ezali lokola Nzambe na
biso. **3** Bolobaloba maloba ebele te ya lolendo, mpe tika ete
lofundu ebima na monoko na bino te, pamba te Yawe azali
Nzambe oyo ayebi nyonso mpe asambisaka misala nyonso

ya bato. **4** Tolotolo ya bilombe ebukani, kasi bato na bolembu
bazwi makasi. **5** Bato oyo bazalaki na bozwi ebele bakomi
koluka mosala mpo na bilei, kasi ba-oyo bazalaki kokelela batiki
kosala. Mwasi oyo abotaki te akobota mbala sambo, kasi mwasi
oyo abotaki bana ebele akobota lisusu te. **6** Yawe abomaka
mpe apesaka bomoi, akitisaka bato na mokili ya bakufi mpe
asekwisaka. **(Sheol h7585)** **7** Yawe akomisaka moto mobola,
mpe akomisaka moto mozwi; akitisaka mpe atombolaka. **8**
Alongolaka mobola na putulu, mpe abimisaka na fulu moto oyo
azanga; mpo ete avandisa bango esika moko na bato ya lokumu
mpe apesa bango kiti ya lokumu lokola libula. Pamba te miboko
ya mabele ezali ya Yawe, mpe ezali na likolo na yango nde atia
mokili. **9** Yawe akobatelaka makolo ya babulami na Ye, kasi
bato mabe bakobunga kati na molili. Moto akotikala kolonga te
na makasi na ye moko. **10** Bato oyo batiaka tembe na Yawe
bakopanzana, pamba te akokweyisela bango kake wuta na
likolo. Yawe akosambisa mokili mobimba, akopesa mokonzi na
yango nguya mpe akobakisa makasi ya mopakolami na Ye. **11**
Sima na yango, Elikana azongaki na ndako na ye, na Rama;
kasi mwana atikalaki mpo na kosalela Yawe na bokambami
ya Nganga-Nzambe Eli. **12** Bana mibali ya Eli bazalaki kilikili,
bayebaki Yawe te. **13** Tala ndenge nini Banganga-Nzambe oyo
bazalaki kosala na miso ya bato: tango nyonso moto moko
azalaki koya kobonza mbeka, mosali ya Nganga-Nzambe azalaki
koya na ngonga ya kotumba mbeka yango, azalaki kosimba
kanya ya misapi misato na loboko na ye, **14** azalaki kokotisa
yango na sani, na nzungu, na kikalungu to na mbeki; mpe
azalaki kokamata, mpo na Nganga-Nzambe, eteni nyonso ya
nyama oyo ezalaki kokangama na kanya. Ezali ndenge wana

nde bana mibali ya Eli bazalaki kosala epai ya bana nyonso ya Isalaele oyo bazalaki kokende kuna na Silo. **15** Kutu, liboso ete mafuta ya mbeka etumbama, mosali ya Nganga-Nzambe azalaki koya koloba na moto oyo azalaki kobonza mbeka: « Longolaka libela eteni ya Nganga-Nzambe, pamba te akondima te kozwa na maboko na yo nyama oyo yo moko otumbi; kasi akondima kaka nyama ya mobesu. » **16** Bongo soki moto yango azongiseli mosali ya Nganga-Nzambe: « Tika ete mafuta etumbama nanu, bongo okozwa, na sima, eteni oyo olingi, » mosali azalaki kozongisa: « Te! Pesa ngai yango nde sik'oyo, noki te nakozwa yango na makasi. » **17** Lisumu oyo ya bana mibali ya Eli ezalaki monene na miso ya Yawe, pamba te bazalaki kozwa na limemia te mbeka oyo ebonzami mpo na Yawe. **18** Kasi Samuele azalaki kosala mosala na ye liboso ya Yawe. Elenge mobali Samuele azalaki kolata efode ya lino. **19** Mibu nyonso, mama na ye azalaki kotongela ye nzambala ya moke, mpe azalaki komemela ye yango tango nyonso azalaki kokende elongo na mobali na ye mpo na kobonza mbeka. **20** Eli azalaki kopambola Elikana mpe mwasi na ye na maloba oyo: « Tika ete Yawe apesa yo bana na nzela ya mwasi oyo, mpo na kozwa esika ya mwana oyo asengaki na mabondeli mpe abonzaki epai na Yawe! » Sima na yango, bazongaki epai na bango. **21** Yawe asalelaki Ana ngolu, mpe Ana azwaki lisusu bazemi, abotaki bana mibali misato mpe bana basi mibale. Nzokande elenge mobali Samuele azalaki kokola liboso ya Yawe. **22** Eli akomaki mobange makasi, mpe azalaki koyoka makambo nyonso oyo bana na ye ya mibali bazalaki kosala epai ya bana nyonso ya Isalaele; azalaki mpe koyoka ete bazalaki kosangisa nzoto na basi oyo bazalaki kosala na ekotelo ya Ndako ya kapo ya Bokutani. **23** Alobaki

na bango: « Mpo na nini bozali kosala makambo mabe boye? Nazali koyoka bato nyonso kolobela yango. **24** Te, bana na ngai! Sango oyo nazali koyoka bato ya Yawe kopanza na tina na bino ezali malamu te. **25** Pamba te soki moto asali moninga na ye mabe, Nzambe akosambisa ye; kasi soki moto asali lisumu epai na Yawe, nani akoloba mpo na ye? » Kasi bana batikalaki koyokela tata na bango te, pamba te ezalaki mokano ya Yawe mpo na koboma bango. **26** Elenge mobali Samuele akobaki kokola na nzoto, mpe azalaki kosepelisa Yawe mpe bato. **27** Mokolo moko, moto moko na Nzambe ayaki epai ya Eli mpe alobaki na ye: — Tala liloba oyo Yawe alobi: « Boni, namimonisaki te na polele epai ya libota ya tata na yo tango bazalaki na Ejipito, na se ya bokonzi ya Faraon? **28** Naponaki tata na yo kati na bikolo nyonso ya Isalaele mpo ete asalela Ngai lokola Nganga-Nzambe, mpo ete amata na etumbelo na Ngai, atumba mbeka ya malasi mpe alata efode liboso na Ngai. Napesaki lisusu, na libota ya tata na yo, makabo nyonso ya bana ya Isalaele, makabo oyo bazikisa na moto. **29** Bongo mpo na nini bozali kozwa na limemia te bambeka mpe makabo na Ngai, oyo napeselaki mitindo ete epesama kati na Ndako na Ngai? Mpo na nini ozali kopesa bana na yo ya mibali lokumu koleka Ngai, na ndenge bozali kolia biteni oyo eleki kitoko kati na bambeka oyo bato na Ngai, Isalaele, bazali kobonzela Ngai? **30** Lokola ezali bongo, tala makambo oyo Ngai Yawe, Nzambe ya Isalaele, nalobi: ‹ Nalakaki ete libota na yo mpe libota ya tata na yo bakosalela Ngai tango nyonso lokola Banganga-Nzambe. › Kasi sik’oyo, Ngai Yawe nalobi: ‹ Esili! Mosika na Ngai elaka oyo! Bato oyo bazali kopesa Ngai lokumu, bango kaka nde Ngai nakopesa lokumu; kasi ba-oyo bazali kotiola

Ngai, nakoyokisa bango soni. **31** Mpe na mikolo oyo ezali koya,
nakokomisa mikolo na yo mpe ya libota na yo mikuse, mpe
mobange akotikala kozala lisusu te kati na molongo ya libota
na yo. **32** Atako bakosalela Isalaele bolamu, kasi yo okomona
pasi kati na Ndako na Ngai; mpe mobange akotikala kozala
lisusu te kati na molongo ya libota na yo. **33** Nzokande, kati na
bato na yo, ekozala na moto moko oyo nakolongola te liboso ya
etumbelo na Ngai, mpo ete obanda koyokelaka ye zuwa mpe
obanda kozikaka motema; kasi bana nyonso oyo bakobotama na
ndako na yo bakokufa na bolenge na bango. **34** Mpe makambo
oyo ekokweyela bana na yo mibale ya mibali, Ofini mpe Fineasi,
ekozala elembo mpo na yo: bango mibale bakokufa mokolo
moko. **35** Nakomiponela Nganga-Nzambe ya sembo oyo akosala
kolanda motema mpe makanisi na Ngai. Nakobongisela ye libota
moko oyo ekowumela, mpe akosala tango nyonso mosala ya
bonganga-Nzambe liboso ya mopakolami na Ngai. **36** Bongo
moto nyonso oyo akotikala kati na libota na yo akobanda koya
kofukama liboso na ye mpo na kozwa mbongo moko ya palata
mpe eteni ya lipa, mpe akoloba: ‘Kotisa ngai ata na mosala
moko kati na misala ya bonganga-Nzambe mpo ete nazwaka
ata eteni ya lipa.’ › »

3 Elenge mobali Samuele azalaki kosalela Yawe na bokambami
ya Eli. Na mikolo wana, Yawe azalaki koloba mingi te epai ya
bato, mpe bimoniseli ezalaki mingi te. **2** Mokolo moko na butu,
Nganga-Nzambe Eli azalaki ya kolala na esika na ye; miso na
ye elembaki mpe akokaki lisusu komona te. **3** Mwinda ya Esika
ya bule ezalaki kopela, wana Samuele azalaki ya kolala kati na
Tempelo ya Yawe, epai wapi Sanduku ya Nzambe ezalaki. **4**
Yawe abengaki Samuele, mpe ye azongisaki: — Ngai oyo! **5**

Akendeki mbangu epai ya Eli mpe alobaki: — Ngai oyo, obengi ngai! Kasi Eli alobaki na ye: — Nabengi yo te! Zonga mpe lala. Samuele akendeki mpe alalaki. **6** Yawe abengaki lisusu: — Samuele! Samuele alamukaki, azongaki epai ya Eli mpe alobaki: — Ngai oyo, obengi ngai! Eli alobaki na ye: — Mwana na ngai, nabengi yo te. Zonga, kende kolala. **7** Nzokande, Samuele ayebaki nanu Yawe te mpe atikalaki nanu te koyoka Yawe koloba na ye ata mbala moko. **8** Yawe abengaki Samuele na mbala ya misato; mpe Samuele atelemaki, akendeki epai ya Eli mpe alobaki: — Ngai oyo, obengi ngai! Bongo Eli asosolaki ete ezalaki Yawe nde azalaki kobenga elenge mobali. **9** Boye Eli alobaki na Samuele: — Kende na yo kolala; mpe soki abengi yo, okoloba: « Yawe loba, pamba te mosali na Yo azali koyoka! » Samuele akendeki mpe alalaki na esika na ye. **10** Yawe ayaki mpe atelemaki wana; abengaki lokola na mbala mosusu: — Samuele! Samuele! Samuele azongisaki: — Nkolo, loba, pamba te mosali na Yo azali koyoka. **11** Yawe alobaki na Samuele: — Tala, nalingi kosala likambo moko oyo, kati na Isalaele, ekosala pasi na matoyi ya moto nyonso oyo akoyoka yango. **12** Na tango wana, nakokokisa makambo nyonso oyo nayebisaki Eli mpo na kotelemela libota na ye, wuta na ebandeli kino na suka. **13** Pamba te nayebisaki ye ete nakosambisa libota na ye mpo na libela, mpo na masumu oyo ye ayebi, masumu oyo na nzela na yango bana na ye ya mibali bamikomisaki mbindo, kasi ye apamelaki bango te. **14** Yango wana, nalapi ndayi mpo na ndako ya Eli ete mbeba ya libota na ye ekotikala kolimbisama te, ezala na nzela ya bambeka to ya makabo. **15** Samuele alalaki kino na tongo. Bongo sima na ye kolamuka, afungolaki bikuke ya Tempelo ya Yawe. Azalaki kobanga koyebisa Eli emoniseli oyo

azwaki. **16** Kasi Eli abengaki Samuele mpe alobaki: — Samuele,
mwana na ngai! Samuele azongisaki: — Ngai oyo! **17** Eli atunaki
ye: — Makambo nini Yawe ayebisaki yo? Kobombela ngai te.
Tika ete Nzambe apesa yo etumbu ya makasi soki obombeli
ngai ata likambo moko kati na nyonso oyo alobaki na yo. **18**
Boye Samuele ayebisaki ye makambo nyonso, abombelaki ye
ata likambo moko te. Mpe Eli alobaki: — Azali Yawe. Tika ete
asala makambo oyo ezali malamu na miso na Ye. **19** Wana
Samuele azalaki kokola, Yawe azalaki elongo na ye mpe azalaki
kokokisa maloba na Ye nyonso. **20** Bato nyonso ya Isalaele,
longwa na Dani kino na Beri-Sheba, bandimaki ete Samuele
azali penza mosakoli ya Yawe. **21** Yawe akobaki komilakisa na
Silo, pamba te azalaki komimonisa kuna epai ya Samuele na
nzela ya Liloba na Ye.

4 Mpe Samuele azalaki kokomisa maloba ya Yawe epai ya bato
nyonso ya Isalaele. Na tango wana, bato ya Isalaele bakendeki
kobundisa bato ya Filisitia. Bato ya Isalaele batongaki molako
na bango na Ebeni-Ezeri, mpe bato ya Filisitia batongaki ya
bango molako, na Afeki. **2** Bato ya Filisitia batandamaki mpo na
kobundisa bato ya Isalaele. Mpe wana bitumba ekomaki makasi,
bato ya Filisitia balongaki bato ya Isalaele mpe babomaki na
bitumba yango basoda ya Isalaele, pene nkoto minei. **3** Tango
basoda ya Isalaele bazongaki na molako, bampaka ya Isalaele
batunaki: — Mpo na nini Yawe asali ete bato ya Filisitia balonga
biso na mokolo ya lelo? Tokende kozwa Sanduku ya Boyokani
ya Yawe, na Silo, mpo ete eya kati na biso mpe ekangola
biso na maboko ya banguna na biso. **4** Boye batindaki bato
na Silo. Mpe longwa kuna, bamemaki Sanduku ya Boyokani
ya Yawe, Mokonzi ya mampinga, oyo avandaka na kiti na Ye

ya bokonzi kati na basheribe. Ofini mpe Fineasi, bana mibali mibale ya Eli, bazalaki wana elongo na Sanduku ya Boyokani ya Nzambe. **5** Tango kaka Sanduku ya Boyokani ya Yawe ekotaki na molako, bato nyonso ya Isalaele bagangaki na mongongo makasi, mpe mabele eninganaki. **6** Bato ya Filisitia bayokaki koganga wana mpe batunaki: — Koganga nyonso wana elakisi nini kati na molako ya Ba-Ebre? Wana bayokaki sango ete Sanduku ya Yawe ekoti kati na molako, **7** bato ya Filisitia babangaki mpe balobaki: — Eh, tobebi na biso! Nzambe akoti na molako! Likambo ya boye nanu esalema te! **8** Mawa na biso! Nani akokangola biso na maboko ya Nzambe oyo ya nguya? Ezali Nzambe wana nde abomaki bato ya Ejipito na nzela ya bitumbu ya ndenge na ndenge kati na esobe. **9** Bandeko bato ya Filisitia, boyika mpiko! Bozala mibali, noki te bokokoma bawumbu ya Ba-Ebre ndenge bango bazalaki bawumbu na bino! Bozala mibali mpe bobunda! **10** Boye bato ya Filisitia babundisaki bato ya Isalaele mpe balongaki. Moto nyonso akimaki na ndako na ye ya kapo. Kokweyisama ya bato ya Isalaele ezalaki ya makasi penza: motango ya basoda ya Isalaele, oyo babundaka na makolo mpe bakufaki ezalaki nkoto tuku misato. **11** Bato ya Filisitia babotolaki Sanduku ya Nzambe, mpe bana mibali mibale ya Eli, Ofini mpe Fineasi, bakufaki. **12** Moto moko ya ekolo ya Benjame akimaki mbangu longwa na bisika oyo bazalaki kobunda mpe akomaki na Silo, na mokolo yango kaka; azalaki na bilamba epasuka, mpe na putulu, na moto na ye. **13** Akomaki na tango oyo Eli azalaki ya kovanda na kiti, pembeni ya nzela, mpe azalaki kotala na ekenge, pamba te motema na ye ezalaki na kimia te na tina na Sanduku ya Nzambe. Bongo tango moto yango akotaki na engumba mpe

apesaki sango ya makambo nyonso oyo ewutaki kosalema,
engumba mobimba egangaki. **14** Tango Eli ayokaki koganga
yango, atunaki: — Makelele oyo elakisi nini? Mpe moto yango
ayaki na lombangu kopesa sango epai ya Eli. **15** Nzokande Eli
azalaki na mibu tuku libwa na mwambe ya mbotama; miso na ye
elembaki makasi, akokaki komona lisusu te. **16** Alobaki na Eli:
— Nawuti na esika ya bitumba, nawuti kokima kuna kaka lelo.
Eli atunaki ye: — Mwana na ngai, makambo nini eleki kuna? **17**
Moto oyo amemaki sango azongisaki: — Bato ya Isalaele bakimi
liboso ya bato ya Filisitia, mpe ebele kati na bango bakufi; ezala
bana na yo mibale ya mibali, Ofini mpe Fineasi, bakufi. Bato ya
Filisitia babotoli Sanduku ya Nzambe. **18** Tango kaka moto wana
atangaki kombo ya Sanduku ya Nzambe, Eli akweyaki makalikali
longwa na kiti na ye, pembeni ya ekuke ya Ndako ya Yawe,
kingo na ye ebukanaki, mpe akufaki, pamba te azalaki mobange
mpe nzoto minene. Akambaki Isalaele mibu tuku minei. **19**
Bokilo na ye ya mwasi, mwasi ya Fineasi, azalaki na zemi
mpe akomaki pembeni ya kobota. Tango kaka ayokaki sango
ete babotoli Sanduku ya Nzambe, ete tata-bokilo na ye mpe
mobali na ye bakufi, agunzamaki, abandaki mbala moko pasi ya
kobota, mpe abotaki. **20** Lokola akomaki pene ya kokufa, basi
oyo bazingelaki ye balobaki na ye: — Kobanga te! Oboti mwana
mobali! Kasi ye apesaki eyano moko te mpe atiaki makanisi na
ye kuna te. **21** Apesaki mwana yango kombo « I-Kabodi » oyo
elingi kolakisa: Nkembo elongwe na Isalaele! Atiaki makanisi
na ye na Sanduku ya Nzambe, oyo babotoli, na tata-bokilo na
ye mpe na mobali na ye, oyo bakufi. **22** Alobaki: « Nkembo
elongwe na Isalaele, pamba te babotoli Sanduku ya Nzambe. »

5 Sima na bango kobotola Sanduku ya Nzambe, bato ya Filisitia
balongolaki yango na Ebeni-Ezeri mpe bakendeki na yango na
Asidodi. **2** Bato ya Filisitia bakotisaki Sanduku ya Nzambe kati
na tempelo ya Dagoni, nzambe na bango, mpe batiaki yango
pembeni ya ekeko ya Dagoni. **3** Na tongo-tongo ya mokolo oyo
elandaki, bato ya Asidodi balamukaki mpe bamonaki Dagoni,
nzambe na bango, akweya na mabele, elongi etala na se, liboso
ya Sanduku ya Yawe. Bazwaki mpe batelemisaki Dagoni, mpe
bazongisaki ye na esika na ye. **4** Kasi tango balamukaki na
tongo ya mokolo mosusu oyo elandaki, bamonaki lisusu Dagoni
akweya na mabele, elongi etala na se, liboso ya Sanduku ya
Yawe, moto mpe maboko ekatana, mpe etandama na ekotelo;
kaka nzoto na ye nde etikalaki. **5** Yango wana, kino na mokolo
ya lelo, banganga-nzambe ya Dagoni mpe bato mosusu oyo
bakotaka na tempelo ya nzambe Dagoni, na Asidodi, banyataka
zingazinga ya ekotelo te. **6** Loboko na Yawe etelemelaki bato ya
Asidodi mpe ya zingazinga, ebebisaki bango mpe ekweyiselaki
bango bokono ya pota ya libumu. **7** Tango bato ya Asidodi
bamonaki makambo oyo ekomelaki bango, balobaki: — Sanduku
ya Nzambe ya Isalaele esengeli lisusu te kozala awa elongo
na biso, pamba te Nzambe oyo anyokoli biso mingi na nguya
na Ye; anyokoli biso mpe anyokoli Dagoni, nzambe na biso.
8 Na bongo, babengaki mpe basangisaki bakambi nyonso ya
bato ya Filisitia, batunaki bango: — Tosengeli kosala nini na
Sanduku ya Nzambe ya Isalaele. Bazongisaki: — Sanduku ya
Nzambe ya Isalaele esengeli kokende na Gati. Boye bamemaki
Sanduku ya Nzambe ya Isalaele na Gati. **9** Kasi sima na bango
komema yango kuna, loboko na Yawe etelemelaki lisusu bato ya
engumba wana, ekotisaki pasi kati na bango: Yawe akweyiselaki

bato ya engumba bokono ya « mosomba, » kobanda na bilenge kino na mikolo. **10** Bongo batindaki Sanduku ya Nzambe na Ekroni. Tango Sanduku ya Nzambe ekotaki na Ekroni, bato ya Ekroni bagangaki: — Bamemi Sanduku ya Nzambe ya Isalaele epai na biso mpo ete baboma biso mpe baboma bato na biso. **11** Boye, babengaki mpe basangisaki bakambi nyonso ya bato ya Filisitia; balobaki na bango: — Bolongola Sanduku ya Nzambe ya Isalaele, bozongisa yango na esika na yango; noki te ekoboma biso mpe ekoboma bato na biso. Somo ya kufa ekangaki engumba mobimba, pamba te loboko na Yawe ezalaki kobebisa makasi kati na yango. **12** Bato oyo bakufaki te bazwaki bokono ya pota ya libumu, mpe koganga ya engumba emataki kino na likolo.

6 Sima na Sanduku ya Yawe kosala sanza sambo kati na mokili ya bato ya Filisitia, **2** bato ya Filisitia babengisaki Banganga-Nzambe mpe bato ya soloka, balobaki na bango: — Tosengeli kosala nini na Sanduku ya Yawe? Boyebisa biso ndenge nini tokoki kozongisa yango na esika na yango. **3** Bazongisaki: — Soki bolingi kozongisa Sanduku ya Nzambe ya Isalaele, bozongisa yango ya pamba te, kasi bozongisa yango elongo na bambeka mpo na masumu; bongo bokobika na bokono, mpe bokoyeba mpo na nini loboko na Yawe etikaki te konyokola bino. **4** Bato ya Filisitia batunaki: — Mbeka ya masumu ya lolenge nini tosengeli kobonzela Yawe? Bazongisaki: — Kolanda motango ya bakambi ya bato ya Filisitia, bobonzela Ye biloko mitano ya wolo, oyo ekotalisa bapota ya libumu, mpe bampuku mitano ya wolo; pamba te ezala bino to bakambi na bino, bokweyelaki kaka etumbu ya ndenge moko. **5** Bosala bililingi oyo ekotalisa bapota na bino ya libumu, mpe oyo ekotalisa bampuku oyo ezali

kobebisa mokili na bino; mpe bopesa nkembo na Nzambe ya Isalaele. Tango mosusu, akolongola loboko na Ye na likolo na bino, na likolo ya banzambe na bino, mpe na likolo ya mokili na bino. **6** Tina nini kozala moto makasi lokola Faraon mpe bato ya Ejipito? Bokanisa ete sima na Nzambe konyokola bango, batikaki bana ya Isalaele kokende na nzela na bango. **7** Boye bino, bosala sik'oyo shario moko ya sika; bozwa bangombe mibale ya basi oyo ezali komelisa mpe oyo nanu balatisi te ekangiseli na kingo. Bokangisa bangombe yango na shario, kasi bozongisa bana na yango na lopango. **8** Bokamata Sanduku ya Yawe mpe botia yango na likolo ya shario. Pembeni ya Sanduku ya Yawe, botia kati na mwa sanduku moko ya moke biloko ya wolo oyo bokobonzela Yawe lokola bambeka mpo na masumu. Sima, botika yango kokende. **9** Kasi bokotala yango malamu: soki Sanduku ya Yawe ezwi nzela ya Beti-Shemeshi mpo na kokende na mokili na yango, wana elakisi ete Yawe nde akweyiselaki biso pasi makasi yango; soki te, wana tokoyeba ete ezalaki na yango loboko na Yawe te, kasi oyo ekomelaki biso ezalaki na yango kaka libaku. **10** Bato ya Filisitia basalaki ndenge bayebisaki bango: bazwaki bangombe mibale ya basi oyo ezalaki komelisa mpe bakangisaki yango na shario. Kasi bazongisaki bana na yango na lopango. **11** Batiaki Sanduku ya Yawe na likolo ya shario; bongo na pembeni na yango, batiaki mwa sanduku oyo ya moke, oyo kati na yango ezalaki na bampuku ya wolo mpe bililingi ya bapota na bango ya libumu. **12** Bangombe yango ya basi ekendeki mbala moko na nzela ya Beti-Shemeshi, elandaki kaka nzela yango mpe, nzela-nzela, ezalaki kolela; ebalukaki te ezala na ngambo ya loboko ya mwasi to na ngambo ya loboko ya mobali. Nzokande bakambi

ya bato ya Filisitia balandaki yango na mosika kino na mondelo ya Beti-Shemeshi. **13** Na eleko yango, bato ya Beti-Shemeshi bazalaki kobuka ble, na lubwaku. Bongo tango batombolaki miso mpe bamonaki Sanduku, basepelaki makasi. **14** Shario ekomaki na elanga ya Jozue, moto ya Beti-Shemeshi, mpe etelemaki wana, pembeni ya libanga monene. Bato babukaki mabaya ya sanduku mpe babonzaki bangombe ya basi lokola mbeka ya kotumba mpo na Yawe. **15** Balevi bakitisaki Sanduku ya Yawe elongo na mwa sanduku ya moke oyo kati na yango ezalaki na biloko ya wolo, mpe batiaki yango na likolo ya libanga monene. Na mokolo wana, bato ya Beti-Shemeshi babonzaki bambeka ya kotumba mpe makabo epai na Yawe. **16** Bakambi yango mitano ya bato ya Filisitia bamonaki makambo nyonso wana mpe bazongaki na Ekroni kaka mokolo wana. **17** Tala bililingi ya wolo ya bapota ya libumu oyo bato ya Filisitia babonzelaki Yawe lokola bambeka mpo na masumu: moko mpo na Asidodi, moko mpo na Gaza, moko mpo na Ashikeloni, moko mpo na Gati, moko mpo na Ekroni. **18** Ezalaki mpe na bampuku ya wolo, kolanda motango ya bingumba ya bato ya Filisitia, oyo bakambi mitano oyo bazalaki koyangela: kobanda na bingumba batonga makasi, bamboka na yango ya mike kino na libanga ya monene oyo, na likolo na yango, batiaki Sanduku ya Yawe mpe oyo, kino na mokolo ya lelo, ezali na elanga ya Jozue, moto ya Beti-Shemeshi. **19** Kasi Nzambe abomaki bato ya Beti-Shemeshi mpo ete batalaki Sanduku ya Yawe: kati na bato nkoto tuku mitano, abomaki tuku sambo. Bato ya Beti-Shemeshi basalaki matanga mpo ete Yawe apesaki bango etumbu ya makasi. **20** Bato ya Beti-Shemeshi balobaki: « Nani akoki kotelema liboso ya Yawe, Nzambe oyo ya bule? Sanduku ekokende epai ya nani

soki elongwe awa epai na biso? » **21** Bongo batindaki bantoma koloba na bato ya Kiriati-Yearimi: « Bato ya Filisitia bazongisi Sanduku ya Yawe; boya kozwa yango mpe bomema yango epai na bino. »

7 Bato ya Kiriati-Yearimi bayaki kozwa Sanduku ya Yawe mpe bamemaki yango na ndako ya Abinadabi, na ngomba moke; mpe babulisaki Eleazari, mwana na ye ya mobali, mpo ete abatelaka Sanduku ya Yawe. **2** Wuta mokolo Sanduku ya Yawe ekomaki na Kiriati-Yearimi, elekaki mikolo ebele: mibu pene tuku mibale. Mpe bato nyonso ya Isalaele bayokaki posa ya kozonga epai na Yawe. **3** Bongo Samuele alobaki na bato nyonso ya Isalaele: « Soki ezali na motema na bino mobimba nde bolingi kozonga epai na Yawe, bolongola kati na bino banzambe ya bapaya mpe bikeko ya Asitarite; mpe bomipesa mobimba epai na Yawe mpe bosalela kaka Ye. Na nzela wana nde Ye akokangola bino na maboko ya bato ya Filisitia. » **4** Bato ya Isalaele balongolaki kati na bango banzambe Bala mpe bikeko ya Asitarite, mpe basalelaki kaka Yawe. **5** Samuele alobaki na bango: « Bosangisa bato nyonso ya Isalaele, na Mitsipa, mpe ngai nakosambela Yawe mpo na bino. » **6** Bato ya Isalaele basanganaki na Mitsipa, batokaki mayi mpe basopaki yango na mabele, liboso ya Yawe. Na mokolo wana, bakilaki bilei mpe batubelaki kuna masumu na koloba: « Tosalaki masumu liboso ya Yawe. » Samuele akambaki Isalaele wuta na Mitsipa. **7** Tango bato ya Filisitia bayokaki ete bato ya Isalaele basangani na Mitsipa, bakambi ya bato ya Filisitia bayaki kobundisa bango. Bongo tango bato ya Isalaele bayokaki sango yango, babangaki bato ya Filisitia. **8** Bato ya Isalaele balobaki na Samuele: « Kotika te kosambela Yawe, Nzambe na biso, mpo na biso mpo ete abikisa biso na maboko

ya bato ya Filisitia. » **9** Samuele akamataki mwana meme ya
mobali, oyo ezalaki nanu komela mabele, mpe abonzaki yango
mobimba lokola mbeka ya kotumba epai na Yawe. Abelelaki
Yawe mpo na Isalaele, mpe Yawe ayokaki losambo na ye.
10 Wana Samuele azalaki kobonza mbeka ya kotumba, bato
ya Filisitia bapusanaki pembeni mpo na kobundisa bato ya
Isalaele. Kasi na mokolo wana, Yawe atindelaki bato ya Filisitia
kake makasi oyo ekotisaki mobulu kati na bango. Mpe bato
ya Isalaele balongaki bango. **11** Bato ya Isalaele babimaki na
Mitsipa, balandaki bato ya Filisitia kino na se ya Beti-Kari mpe
babomaki bango. **12** Bongo Samuele akamataki libanga moko
mpe atiaki yango kati na Mitsipa mpe Sheni; apesaki yango
kombo « Ebeni-Ezeri » mpo na koloba: « Kino na esika oyo,
Yawe asungi biso. » **13** Bato ya Filisitia bayokisamaki soni mpe
bazongelaki lisusu te kokota na mokili ya Isalaele. Na mikolo
nyonso ya bomoi ya Samuele, loboko na Yawe etelemelaki bato
ya Filisitia. **14** Bingumba oyo bato ya Filisitia babotolaki epai ya
bato ya Isalaele, kobanda na Ekroni kino na Gati, ezongaki na
maboko ya bato ya Isalaele, mpe bato ya Isalaele bakangolaki
bamboka nyonso ya zingazinga oyo ezalaki na se ya bokonzi ya
bato ya Filisitia. Mpe kimia ezalaki kati na bato ya Isalaele mpe
bato ya Amori. **15** Samuele akambaki Isalaele mikolo nyonso ya
bomoi na ye. **16** Abandaki kotambola mibu nyonso, kobanda na
Beteli, koleka na Giligali kino na Mitsipa, mpo na kokamba bato
ya Isalaele na bisika nyonso wana. **17** Kasi azalaki kozonga
tango nyonso na Rama epai wapi ndako na ye ezalaki. Ezali
kuna nde azalaki lisusu kokamba bato ya Isalaele. Mpe atongaki
kuna etumbelo mpo na Yawe.

8 Tango Samuele akomaki mobange, aponaki bana na ye ya
mibali mpo ete bazala basambisi kati na Isalaele. **2** Kombo ya
mwana na ye ya liboso ya mobali ezalaki « Joeli, » mpe ya
mibale, « Abiya. » Bazalaki kosala mosala na bango na Beri-
Sheba, **3** kasi batambolaki te na nzela ya Samuele, tata na
bango: bamipesaki na lokoso ya mbongo, na kozwaka kanyaka
mpe na kokataka makambo na bosembo te. **4** Mpo na yango,
bakambi nyonso ya mabota ya Isalaele basanganaki elongo
mpe bakendeki epai ya Samuele, na Rama. **5** Balobaki na ye:
« Tala, yo okomi na yo mobange, mpe bana na yo ya mibali
bazali kotambola te na banzela na yo. Sik'oyo, pona mokonzi
oyo akokamba biso ndenge ezali na bikolo nyonso. » **6** Kasi
tango balobaki: « Pesa biso mokonzi oyo akokamba biso, »
Samuele asepelaki na likambo yango te; boye asambelaki Yawe.
7 Mpe Yawe azongiselaki Samuele: « Yoka makambo nyonso
oyo bato bazali koloba na yo. Ezali yo te nde basundoli, kasi
basundoli nde Ngai lokola Mokonzi na bango. **8** Bazali kosala
yo ndenge kaka basalaki Ngai, banda mokolo oyo nabimisaki
bango na Ejipito kino lelo: basundolaki Ngai mpe basalelaki
banzambe mosusu. **9** Sik'oyo, yoka bango; kasi kebisa bango
malamu mpe yebisa bango makambo nyonso oyo mokonzi oyo
akokonza bango akobanda kosala. » **10** Samuele ayebisaki bato
oyo bazalaki kosenga ye mokonzi maloba nyonso ya Yawe. **11**
Alobaki na bango: — Tala makambo oyo mokonzi oyo akokonza
bino akobanda kosala: Akozwa bana na bino ya mibali mpe
akotia bango na mosala ya kokumba bashar na ye kati na
basoda na ye oyo babundaka na bampunda; bakobanda kokima
mbangu liboso ya shar na ye lokola bakengeli ya mokonzi. **12**
Akotia bamoko, bakonzi ya bankoto ya basoda; bamosusu,

bakonzi ya basoda tuku mitano; bamosusu, akotia bango na
mosala ya kobalola mabele ya bilanga na ye, kobuka bambuma
na ye mpe kosalela ye bibundeli ya bitumba mpe bisalelo mpo
na bashar na ye. **13** Akokamata bana na bino ya basi mpo ete
basalaka malasi, balambaka bilei mpe mapa. **14** Akokamata
bilanga na bino ya vino mpe ya olive oyo eleki kitoko, mpe
akopesa yango epai ya basali na ye. **15** Akokamata eteni ya zomi
ya milona na bino mpe ya bilanga na bino ya vino, mpe akopesa
yango epai ya kalaka na ye ya lokumu mpe epai ya basali na ye.
16 Bongo, kati na basali na bino ya mibali, basali na bino ya basi,
bilenge na bino mpe ba-ane na bino, akokamata ba-oyo baleki
kitoko mpo na misala na ye. **17** Akokamata eteni ya zomi ya
bameme na bino, mpe bino moko bokokoma bawumbu na ye.
18 Bongo na mokolo wana, tango bokobanda kolelalela mpo na
mokonzi oyo bino moko bokomiponela, na mokolo yango, Yawe
akoyanola bino ata moke te. **19** Kasi bato baboyaki koyokela
Samuele, balobaki: — Te! Biso tolingi kaka mokonzi. **20** Na
bongo, biso mpe tokozala lokola bikolo mosusu. Mokonzi na
biso akokamba biso, akobima liboso na biso mpe akotambolisa
biso na bitumba. **21** Tango Samuele ayokaki maloba nyonso ya
bato, amemaki yango liboso ya Yawe. **22** Mpe Yawe alobaki na
Samuele: « Yokela bango mpe pesa bango mokonzi! » Bongo
Samuele alobaki na bato ya Isalaele: « Tika ete moto na moto
azonga na engumba na ye! »

9 Kati na ekolo ya Benjame, ezalaki na moto moko ya bozwi;
kombo na ye ezalaki « Kishi, » mwana mobali ya Abieli, mwana
mobali ya Tserori, mwana mobali ya Bekorati, mwana mobali ya
Afia, moto ya ekolo ya Benjame. **2** Azalaki na mwana mobali;
kombo na ye ezalaki « Saulo. » Azalaki elenge mobali moko ya

kitoko; mpe kati na mibali nyonso ya Isalaele, moko te akokanaki
na ye na kitoko; azalaki mbinga koleka bango nyonso. **3** Mokolo
moko, ba-ane ya tata na ye, Kishi, ebungaki; mpe Kishi alobaki
na mwana na ye, Saulo: « Kamata mosali moko ya mobali kati
na basali mpo ete akende elongo na yo koluka ba-ane. » **4** Boye,
Saulo akatisaki etuka ya bangomba ya Efrayimi mpe etando
ya Shalisha; kasi bamonaki yango te. Bakotaki na etuka ya
Shalimi, kasi ba-ane ezalaki kuna te; bakomaki kino na etuka ya
Benjame, kasi bamonaki yango kaka te. **5** Tango bakomaki na
mokili ya Tsufi, Saulo alobaki na mosali oyo azalaki elongo na ye:
— Yaka, tozonga; noki te tata na ngai akotika kokanisa ba-ane,
kasi akokoma komitungisa mpo na biso. **6** Mosali azongisaki:
— Zela moke! Kati na engumba wana, ezali na moto moko ya
Nzambe; azali penza moto ya lokumu; makambo nyonso oyo ye
alobaka, ezangaka te kokokisama. Tokende kuna sik'oyo, tango
mosusu akolakisa biso nzela oyo tosengeli kolanda. **7** Saulo
alobaki na mosali na ye: — Likambo te! Tokende epai na ye!
Kasi tokopesa eloko nini epai ya moto na Nzambe? Pamba te
kati na libenga na biso, biloko ya kolia ezali lisusu te; tozali ata
na kado te ya kopesa epai ya moto na Nzambe. Tozali na eloko
nini? **8** Mosali azongiselaki Saulo: — Tala, nazali na mbongo
moko ya palata; nakopesa yango epai ya moto na Nzambe,
mpe akolakisa biso nzela oyo tosengeli kolanda. **9** Na tango ya
kala, kati na Isalaele, moto oyo azalaki kokende kotuna toli ya
Nzambe azalaki koloba: « Tokende epai ya moto oyo azwaka
bimoniseli. » Pamba te moto oyo bazali kobenga lelo « mosakoli,
» bazalaki kobenga ye na kala « moto oyo azwaka bimoniseli. »
10 Saulo alobaki na mosali na ye: — Malamu! Tokende! Boye,
bakendeki na engumba epai wapi moto na Nzambe azalaki

kovanda. **11** Wana bazalaki komata ngomba oyo ekenda na
engumba, bakutanaki na bana basi oyo bazalaki kobima mpo na
koluka mayi. Batunaki bango: — Boni, ezalaka awa na moto oyo
azwaka bimoniseli? **12** Bazongiselaki ye: — Iyo! Azali liboso
na bino. Kasi bosala noki; awuti kokoma kaka sik'oyo kati na
engumba na biso, pamba te bato bakobonza lelo mbeka, na
esambelo ya likolo ya ngomba. **13** Soki kaka bokoti na engumba,
bomona ye mbala moko, liboso ete amata na esambelo ya likolo
ya ngomba mpo na kolia; pamba te bato bakoki kobanda kolia te
soki ye akomi nanu te: asengeli nanu kopambola mbeka liboso
ete bato oyo babengami babanda kolia. Bomata sik'oyo, mpe
bokomona ye na ngonga oyo. **14** Boye bakendeki na engumba;
mpe wana bazalaki kokota kati na yango, Samuele abimaki
liboso na bango tango azalaki kokende na esambelo ya likolo ya
ngomba. **15** Nzokande, mokolo moko liboso ete Saulo akoma,
Yawe amonisaki likambo yango epai ya Samuele. **16** Alobaki na
ye: « Lobi, na ngonga oyo, nakotindela yo mobali moko kowuta
na etando ya Benjame; okopakola ye mafuta mpo ete azala
mokambi ya bato na Ngai, Isalaele. Akokangola bato na Ngai na
maboko ya bato ya Filisitia, pamba te namoni pasi ya bato na
Ngai, mpe koganga na bango ekomaki kino epai na Ngai. » **17**
Tango Samuele amonaki Saulo na mosika, Yawe alobaki na
ye: « Tala moto oyo nalobelaki yo; ye nde akokonza bato na
Ngai. » **18** Saulo apusanaki pembeni ya Samuele, na ekuke ya
engumba, mpe atunaki ye: — Nabondeli yo, okoki kolakisa ngai
ndako ya moto oyo azwaka bimoniseli? **19** Samuele azongiselaki
Saulo: — Ngai oyo moto oyo azwaka bimoniseli. Kende liboso
na ngai, na esambelo ya likolo ya ngomba; pamba te, lelo, okolia
elongo na ngai. Bongo lobi na tongo, nakotika yo kozonga,

mpe nakoyebisa yo makambo nyonso oyo ezali kati na motema
na yo. **20** Komitungisa na yo te na tina na ba-ane na yo, oyo
ebungaki wuta mikolo misato, pamba te esili komonana. Bongo
nani nkolo biloko nyonso ya motuya oyo ezali kati na Isalaele?
Ezali biloko na yo mpe libota mobimba ya tata na yo. **21** Saulo
azongisaki: — Ngai nazali moto ya ekolo ya Benjame, ekolo
oyo eleki moke kati na bikolo ya Isalaele. Etuka na ngai eleki
moke kati na bituka nyonso ya ekolo ya Benjame. Boye mpo na
nini ozali koloba na ngai na lolenge oyo? **22** Samuele amemaki
Saulo elongo na mosali na ye, akotisaki bango na esika ya feti
mpe avandisaki bango liboso ya babengami: bazalaki bato pene
tuku misato. **23** Samuele alobaki na moto oyo azalaki kolamba:
« Yaka na ndambo ya biloko oyo nayebisaki yo ete otia yango
pembeni. » **24** Moto oyo azalaki kolamba azwaki mopende mpe
nyonso oyo ekangani na yango, mpe atiaki yango liboso ya
Saulo. Samuele alobaki na Saulo: « Tala ndambo ya biloko oyo
babombelaki yo. Lia yango, pamba te babombelaki yo yango
wuta tango nabengisaki bato. » Boye, na mokolo wana, Saulo
aliaki elongo na Samuele. **25** Bongo balongwaki nzela moko na
esambelo ya likolo ya ngomba mpo na kokita na engumba, mpe
Samuele asololaki na Saulo, na veranda ya ndako na ye. **26**
Na tongo-tongo ya mokolo oyo elandaki, balamukaki. Samuele
abengaki Saulo na veranda mpe alobaki na ye: « Bongama,
nazali kokende kotika yo na nzela na yo. » Sima na Saulo
kobongama, abimaki libanda nzela moko na Samuele. **27** Wana
bazalaki kokende mpe bakomaki na mondelo ya engumba,
Samuele alobaki na Saulo: « Loba na mosali na yo ete aleka
liboso na biso. » Boye mosali alekaki liboso, mpe Samuele

alobaki lisusu na Saulo: « Telema awa sik'oyo mpo ete napesa yo sango oyo ewuti epai ya Nzambe. »

10 Bongo Samuele azwaki molangi ya mafuta, asopaki yango na moto ya Saulo, ayambaki ye mpe alobaki: « Boni, Yawe apakoli yo mafuta te mpo ete ozala mokambi ya libula na Ye? **2** Sima na yo kotika ngai na mokolo ya lelo, okokutana na mibali mibale pembeni ya kunda ya Rasheli, na Tselitsa, na bandelo ya mokili ya Benjame. Bakoloba na yo: ‹ Ba-ane oyo okendeki koluka emonani. Mpe, sik'oyo, tata na yo atiki komitungisa na tina na yango, kasi akomi nde komitungisa mpo na bino. Azali komituna: 'Nakosala nini mpo na mwana na ngai ya mobali.' › » **3** Kolongwa wana, okokende mwa mosika kino okokoma na nzete monene ya Tabori epai wapi okokutana na mibali misato oyo bakozala komata epai ya Nzambe, na Beteli. Moko akomema bana misato ya ntaba; mosusu, biteni misato ya mapa; mpe mosusu, molangi ya vino. **4** Bakopesa yo mbote mpe bakokabela yo mapa mibale. Okozwa yango na maboko na bango. **5** Sima na yango, okokende na Gibea ya Nzambe epai wapi bayangeli ya Filisitia bazali. Wana okopusana na engumba, okokutana na ngulupa ya basakoli kowuta na esambelo ya likolo ya ngomba. Liboso na bango, ekozala na babeti mandanda, bambunda ya mike, baflite mpe banzenze. Wana bakozala kobeta mindule, basakoli yango bakokoma kosakola. **6** Bongo Molimo na Yawe akokitela yo na nguya, okosakola elongo na bango, mpe okobongwana moto ya lolenge mosusu. **7** Soki kaka omoni bilembo oyo kokokisama, wana sala na yo nyonso oyo okoki kosala mpo na yo moko, pamba te Nzambe azali elongo na yo. **8** Bongo okotambola liboso na ngai mpo na kokende na Giligali, mpe ngai nakokuta yo

kuna mpo na kobonza bambeka ya kotumba mpe bambeka ya boyokani. Kasi osengeli kozela mikolo sambo kino naya kokuta yo; mpe nakoyebisa yo makambo oyo osengeli kosala. **9** Tango kaka Saulo abalukaki mpo na kotika Samuele, Nzambe abongolaki motema ya Saulo, mpe bilembo nyonso ekokisamaki mokolo wana kaka. **10** Tango bakomaki na Gibea, ngulupa ya basakoli ekutanaki na ye; bongo Molimo ya Nzambe akitelaki ye na nguya, mpe akomaki kosakola kati na bango. **11** Tango bato nyonso oyo bayebi Saulo wuta kala bamonaki ye kosakola elongo na basakoli bamitunaki: « Likambo nini ekweyi na bomoi ya mwana mobali ya Kishi? Boni, Saulo mpe azali moko kati na basakoli? » **12** Moko kati na bato oyo bazalaki wana alobaki: « Bongo nani azali motambolisi na bango? » Ezali ndenge wana nde ebandaki lisese oyo: « Saulo mpe azali moko kati na basakoli? » **13** Tango Saulo asilisaki kosakola, akendeki na esambelo ya likolo ya ngomba. **14** Noko ya Saulo atunaki Saulo mpe mosali na ye: — Bokendeki wapi? Saulo azongisaki: — Tokendeki koluka ba-ane. Kasi lokola tomonaki yango te, yango wana tokendeki epai ya Samuele. **15** Noko ya Saulo alobaki lisusu: — Nabondeli yo, yebisa ngai makambo oyo Samuele alobaki na bino. **16** Saulo azongiselaki noko na ye: — Ayebisaki biso ete ba-ane ekomonana solo. Kasi Saulo ayebisaki noko na ye te makambo oyo Samuele alobaki na ye na tina na bokonzi. **17** Samuele abengisaki, na Mitsipa, bato ya Isalaele liboso ya Yawe **18** mpe alobaki na bango: « Tala makambo oyo Yawe, Nzambe ya Isalaele, alobi: ‹ Ngai moko nde nabimisaki Isalaele wuta na Ejipito mpe nakangolaki bino na maboko ya bato ya Ejipito mpe ya bokonzi nyonso oyo ezalaki konyokola bino. › **19** Kasi, na mokolo ya lelo, bobwaki Nzambe na bino, oyo abikisaka

bino na pasi na bino nyonso mpe na minyoko na bino. Mpe bolobi na Ye: ‹ Ponela biso mokonzi oyo akokamba biso! › Lokola ezali bongo, botelema sik'oyo bino moko liboso ya Yawe kolanda bikolo mpe bituka na bino. » **20** Samuele abengaki ekolo moko na moko ya Isalaele, mpe ekolo ya Benjame eponamaki. **21** Abengaki etuka moko na moko ya ekolo ya Benjame, mpe etuka ya Matiri eponamaki. Na suka, ezalaki Saulo, mwana mobali ya Kishi, nde aponamaki. Kasi tango balukaki ye, bamonaki ye te. **22** Boye, batunaki lisusu Yawe: — Boni, ezali lisusu na moto oyo ayaki awa? Yawe azongisaki: — Iyo! Botala ye wana, abombami kati na biloko. **23** Bapotaki mbangu mpo na kobimisa ye, mpe batelemisaki ye kati na bato; mpe emonanaki ete aleki bato nyonso na molayi. **24** Bongo Samuele alobaki na bato nyonso: — Botala moto oyo Yawe aponi! Kati na bato nyonso, moko te akokani na ye. Bato bazongisaki na koganga: — Tika ete mokonzi awumela na bomoi! **25** Samuele alimbolelaki bato makambo oyo etali bokonzi, akomaki yango na buku mpe atiaki liboso ya Yawe. Sima na yango, azongisaki bato, moto na moto na ndako na ye. **26** Saulo mpe azongaki na ndako na ye, na Gibea, elongo na bilombe mibali oyo Nzambe asimbaki mitema na bango mpo ete balanda ye. **27** Kasi ezalaki na ndambo ya bato ya kilikili oyo bazalaki koloba: « Moto oyo akokoka kobikisa biso ndenge nini? » Batiolaki ye mpe bapesaki ye ata kado moko te. Kasi Saulo avandaki kimia.

11 Naashi, moto ya Amoni, ayaki kotonga molako na ye liboso ya Yabeshi ya Galadi. Mpe bato nyonso ya engumba Yabeshi balobaki na Naashi: — Sala boyokani elongo na biso, mpe tokokoma bawumbu na yo. **2** Kasi Naashi, moto ya Amoni, azongisaki: — Nakoki kosala boyokani elongo na bino soki kaka

bondimi ete natobola bino nyonso liso ya ngambo ya mobali. Na bongo, nakoyokisa Isalaele mobimba soni. **3** Bampaka ya Yabeshi balobaki na ye: — Pesa biso mikolo sambo mpo ete totinda bantoma kati na mokili mobimba ya Isalaele; soki moto moko te ayei kobikisa biso, wana tokomikaba na maboko na yo. **4** Tango bantoma bakomaki na Gibea, engumba ya Saulo, mpe balobaki na bato makambo nyonso oyo ezalaki koleka, bato nyonso balelaki makasi. **5** Kaka na tango yango, Saulo awutaki na bilanga, sima na bangombe na ye. Atunaki: « Likambo nini ya mabe ekweyeli bato mpo ete balela boye? » Bayebisaki ye makambo nyonso oyo bato ya Yabeshi balobaki. **6** Tango Saulo ayokaki maloba na bango, Molimo na Nzambe akitelaki ye na nguya mpe asilikaki makasi. **7** Akamataki bangombe mibale, akataki yango na biteni mpe atindaki biteni yango na Isalaele mobimba na nzela ya bantoma. Bamemaki sango oyo: « Ezali boye nde bakosala bangombe ya moto nyonso oyo akolanda te Saulo mpe Samuele na bitumba. » Lokola somo makasi ya Yawe ekangaki bato ya Isalaele, batambolaki lokola moto moko. **8** Saulo atangaki bango, na Bezeki; motango ezalaki: mibali ya Isalaele nkoto nkama misato, mpe mibali ya Yuda nkoto tuku misato. **9** Balobaki na bantoma oyo bawutaki na Yabeshi: « Bokende koloba na mibali ya Yabeshi ya Galadi: ‹ Bokokangolama lobi, na tango moyi ekongala makasi. › » Tango bantoma bakendeki mpe bapesaki sango yango epai ya bato ya Yabeshi, bato yango basepelaki makasi. **10** Boye bato ya Yabeshi balobaki na bato ya Amoni: « Tokomikaba lobi na maboko na bino, mpe bokosala biso nyonso oyo bokomona ete ezali malamu. » **11** Mokolo oyo elandaki, Saulo akabolaki mibali na ye na masanga misato. Mpe liboso ete tongo etana, bakotaki

na molako ya bato ya Amoni mpe babomaki bango kino na tango oyo moyi engalaki makasi. Bapanzaki bato oyo babikaki na lolenge oyo esalaki ete etikalaki ata na mibali mibale te kati na bango oyo bakobaki kozala esika moko. **12** Bato balobaki na Samuele: — Wapi bato oyo bazalaki koloba: « Boni, Saulo akoyangela biso? » Bomemela biso bato yango mpo ete toboma bango. **13** Kasi Saulo alobaki: — Moto moko te akokufa na mokolo ya lelo, pamba te Yawe akangoli Isalaele na mokolo ya lelo. **14** Samuele alobaki na bato: — Boya! Tokende na Giligali mpo na kovandisa kuna bokonzi ya Saulo. **15** Bato nyonso bakendeki na Giligali mpe batiaki kuna Saulo lokola mokonzi, na miso ya Yawe. Babonzaki kuna bambeka ya boyokani na miso ya Yawe, mpe Saulo elongo na mibali nyonso ya Isalaele basepelaki makasi.

12 Samuele alobaki na bato nyonso ya Isalaele: — Napesi nyonso oyo bolobaki na ngai: natieli bino mokonzi. **2** Bozali sik'oyo na mokonzi lokola mokambi. Kasi ngai nakomi mobange, nasili na ngai konuna, mpe bana na ngai ya mibali bazali awa elongo na bino. Nazalaki mokambi na bino wuta bolenge na ngai kino na mokolo ya lelo. **3** Natelemi lelo liboso na bino. Bofunda ngai liboso ya Yawe mpe liboso ya mopakolami na Ye. Nazwaki ngombe ya nani? Nazwaki ane ya nani? Nanyokolaki nani, mpe namonisaki nani pasi? Nazwaki kanyaka na maboko ya nani mpo na kokanga miso na ngai? Soki nasalaki likambo moko kati na makambo oyo nyonso, nakozongisa yango. **4** Bato bazongiselaki ye: — Onyokolaki biso te mpe omonisaki biso pasi te; ozwaki ata eloko moko te na maboko ya moto. **5** Samuele alobaki na bango: — Yawe azali Motatoli mpo na kotelemela bino, mpe mopakolami na Ye azali motatoli na mokolo ya lelo ete bomoni

ata eloko moko te kati na maboko na ngai. Bato bazongisaki: —
Azali penza Motatoli. **6** Bongo Samuele alobaki na bato: — Ezali
Yawe nde aponaki Moyize mpe Aron, mpe Ye nde abimisaki
bakoko na bino na Ejipito. **7** Sik'oyo, botelema awa liboso na Ye,
pamba te nalingi kosamba na bosolo elongo na bino, liboso
ya Yawe, na tina na makambo nyonso ya bosembo oyo Yawe
asalaki mpo na bino mpe mpo na bakoko na bino. **8** Sima na
Jakobi kokota na Ejipito, bakoko na bino bagangaki epai na
Yawe mpo na kosenga lisungi. Mpe Yawe atindaki Moyize mpe
Aron oyo babimisaki bango na Ejipito mpo na kovandisa bango
na esika oyo. **9** Kasi babosanaki Yawe, Nzambe na bango.
Yango wana Ye Yawe akabaki bango na maboko ya Sisera,
mokonzi ya basoda ya Atsori; na maboko ya bato ya Filisitia
mpe na maboko ya mokonzi ya Moabi oyo babundisaki bango.
10 Bongo bagangaki lisusu epai na Yawe mpo na kosenga
lisungi; balobaki: « Tosali masumu, pamba te tosundoli Yawe
mpe tosaleli banzambe Bala mpe Asitarite. Kasi sik'oyo, kangola
biso na maboko ya banguna na biso, mpe tokosalela Yo. »
11 Boye, Yawe atindaki Yerubali oyo babengi Jedeon, Bedani, Jefite
mpe Samuele. Akangolaki bino na maboko ya banguna na bino,
oyo bazingelaki bino na bangambo nyonso. Mpe bovandaki na
kimia. **12** Kasi tango bomonaki Naashi, mokonzi ya bato ya
Amoni, koya kobundisa bino, bolobaki na ngai: « Te! Tozali na
posa ya mokonzi mpo na kokamba biso. » Nzokande ezali Yawe,
Nzambe na bino, nde azalaki mokonzi na bino. **13** Sik'oyo,
botala mokonzi oyo boponaki, mokonzi oyo bosengaki. Ezali
Yawe nde atie ye mokonzi mpo na kokamba bino. **14** Kobanda
lelo, soki botosi Yawe, soki bosaleli Ye, soki bobateli mitindo na
Ye, mpe soki bino elongo na mokonzi oyo azali kokamba bino

bolandi Yawe, Nzambe na bino, makambo nyonso ekotambola malamu. **15** Kasi soki botosi Yawe te mpe bobateli te mibeko na Ye, loboko na Ye ekobalukela bino ndenge ebalukelaki bakoko na bino. **16** Yango wana sik'oyo lisusu, bobongama mpo na kotala likambo monene oyo Yawe alingi kosala na miso na bino. **17** Boni, mokolo ya lelo ezali te tango ya kobuka ble? Nakobelela Yawe mpo ete atinda kake mpe mvula, bongo bokomona mpe bokososola ndenge nini ezali monene, mabe oyo bosalaki na miso ya Yawe tango bosengaki mokonzi. **18** Bongo Samuele abelelaki Yawe, mpe, na mokolo wana kaka, Yawe atindaki kake mpe mvula. Boye bato nyonso babangaki makasi Yawe mpe Samuele. **19** Bato nyonso balobaki na Samuele: — Sambela Yawe, Nzambe na yo, mpo na basali na yo mpo ete tokufa te, pamba te tobakisaki lisusu na likolo ya masumu na biso, likambo ya mabe ya kosenga mokonzi mpo na biso. **20** Samuele azongiselaki bango: — Bobanga te! Solo, bosalaki mabe nyonso wana; nzokande bokoba te kozala mosika na Yawe, kasi bosalela Yawe na mitema na bino mobimba. **21** Bopengwa te na kolanda banzambe na bino ya bikeko, oyo ezanga na yango tina, oyo ekoki kosalela bino ata bolamu moko te, oyo ekoki te kobikisa bino, pamba te ezali banzambe ezanga tina. **22** Mpo na lokumu ya Kombo monene na Ye, Yawe akobwaka bato na Ye te, pamba te asepelaki kokomisa bino bato na Ye moko. **23** Kasi mpo na ngai, ekozala penza likambo ya nkele soki nasali masumu liboso ya Yawe, soki natiki kobondela mpo na bino! Nakolakisa bino nzela oyo ezali malamu mpe alima. **24** Kasi, na ngambo na bino, botosa Yawe mpe bosalela Ye na bosembo mpe na mitema na bino mobimba; botala malamu makambo minene oyo asalelaki

bino. **25** Kasi soki bokobi kosala mabe, bino mpe mokonzi na
bino bokobebisama.

13 Saulo azalaki na mibu tuku misato ya mbotama tango
akomaki mokonzi, mpe akonzaki Isalaele mibu tuku minei na
mibale. **2** Saulo aponaki mibali nkoto misato kati na Isalaele:
bato nkoto mibale bazalaki elongo na ye na Mikimasi mpe kati
na etuka ya ngomba ya Beteli, mpe bato nkoto moko bazalaki
elongo na Jonatan, na Gibea ya Benjame. Bato mosusu oyo
batikali, azongisaki bango na bandako na bango. **3** Jonatan
alongaki bakambi ya bato ya Filisitia, oyo bazalaki na Geba.
Bongo bato ya Filisitia bayokaki sango na yango. Boye Saulo
abetaki kelelo kati na mokili mobimba, mpe alobaki: « Tika ete
Ba-Ebre bayoka! » **4** Bato nyonso ya Isalaele bayokaki sango
oyo azalaki koloba ete Saulo abundisaki mpe alongaki bakambi
ya bato ya Filisitia, mpe ete bato ya Filisitia bayinaki bato ya
Isalaele. Bato nyonso basanganaki na Giligali mpo na kokende
kobunda elongo na Saulo. **5** Bato ya Filisitia basanganaki mpo
na kobundisa bato ya Isalaele; bazalaki na bashar nkoto tuku
misato; basoda oyo babundaka likolo ya bampunda, nkoto
motoba; mpe basoda oyo motango na bango ezalaki ebele lokola
zelo ya ebale monene. Bayaki mpe batongaki molako na bango,
na Mikimasi, na ngambo ya este ya Beti-Aveni. **6** Tango bato
ya Isalaele bamonaki ete bakomi na pasi, mpe ete mampinga
na bango ezingami na bangambo nyonso, babombamaki kati
na madusu ya mabanga, kati na mabulu, kati na mabanga,
mpe kati na bandako ya se ya mabele. **7** Ndambo ya Ba-Ebre
mosusu bakatisaki mayi ya Yordani mpo na kokende na mokili ya
Gadi mpe ya Galadi. Saulo azalaki nanu na Giligali, mampinga
nyonso oyo ezalaki elongo na ye ezalaki kolenga na somo. **8**

Azelaki mikolo sambo, tango oyo Samuele akataki. Kasi mpo
ete Samuele ayaki te na Giligali, yango wana bato batikaki
Saulo mpe bapalanganaki. **9** Saulo alobaki: « Bomemela ngai
banyama ya mbeka ya kotumba mpe bambeka ya boyokani. »
Mpe Saulo abonzaki mbeka ya kotumba. **10** Bongo tango kaka
asilisaki kobonza mbeka yango ya kotumba, Samuele akomaki.
Saulo abimaki mpo na kokende kopesa ye mbote. **11** Samuele
atunaki ye: — Osali penza nini? Saulo azongisaki: — Tango
namonaki ete bato babandi kopalangana mosika na ngai, mpe
ete yo oyei te na ngonga oyo ekatamaki, mpe ete bato ya Filisitia
bazali kosangana na Mikimasi, **12** namilobelaki: « Sik'oyo, bato
ya Filisitia bazali koya kobundisa ngai na Giligali, kasi ngai
nabondeli Yawe te! » Yango wana, nazwaki mokano ya kobonza
mbeka ya kotumba. **13** Samuele alobaki na Saulo: — Osali
lokola moto ya liboma! Obateli te mitindo oyo Yawe, Nzambe
na yo, apesaki yo. Soki obatelaki yango, alingaki kolendisa
bokonzi na yo kati na Isalaele mpo na libela. **14** Kasi sik'oyo,
bokonzi na yo ekowumela lisusu te. Yawe aluki moto mosusu
oyo asepelisaka motema na Ye mpe atie ye mokambi ya bato na
Ye, pamba te yo, obateli mibeko ya Yawe te. **15** Bongo Samuele
alongwaki na Giligali mpe akendeki na Gibea ya Benjame. Mpe
Saulo atangaki bato oyo bazalaki elongo na ye: bazalaki bato
pene nkama motoba. **16** Saulo mpe Jonatan, mwana na ye ya
mobali, mpe mibali nyonso oyo bazalaki kovanda elongo na
bango batandamaki mpo na bitumba, na Geba ya Benjame.
Kasi bato ya Filisitia batongaki ya bango molako na Mikimasi. **17**
Longwa na molako ya bato ya Filisitia, mampinga ya basoda ya
mpiko ebimaki mpe ekabwanaki na masanga misato: lisanga
ya liboso ezwaki nzela oyo ekenda kino na Ofira, na mokili ya

Shuwali; **18** lisanga ya mibale etalisaki na nzela ya Beti-Oroni;
mpe lisanga ya misato ezwaki nzela oyo ekenda na mondelo ya
Lubwaku ya Tseboyimi, na ngambo ya esobe. **19** Nzokande,
na tango wana, batuli bibende bazalaki lisusu te kati na mokili
mobimba ya Isalaele, pamba te bato ya Filisitia balobaki: «
Ba-Ebre bakoki kosala te, ezala makonga to matolotolo. » **20**
Yango wana, bato nyonso ya Isalaele bazalaki kokende epai ya
bato ya Filisitia mpo na kotia minu na basonge ya bibende oyo
bangombe etimolaka na yango mabele, na bapiki, na bipasola
mpe na bapawu. **21** Bongo mpo na kotia minu yango na bapawu,
na bapiki mpe na bipasola, bazalaki kofuta bagrame mwambe ya
mbongo ya bibende. **22** Boye, na mokolo ya bitumba, soda ata
moko te oyo azalaki elongo na Saulo mpe na Jonatan azalaki
na mopanga to na likonga na loboko na ye; kaka Saulo mpe
Jonatan, mwana na ye ya mobali, nde bazalaki na yango. **23**
Limpinga moko ya basoda ya Filisitia eyaki kotelema na kati-kati
ya lubwaku ya Mikimasi.

14 Mokolo moko, Jonatan, mwana mobali ya Saulo, alobaki na
elenge mobali oyo azalaki komema bibundeli na ye: « Yaka!
Tokatisa na ngambo mosusu epai wapi bato ya Filisitia bazali. »
Kasi alobaki ata likambo moko te epai ya tata na ye. **2** Saulo
avandaki na mondelo ya engumba Gibea, na se ya nzete ya
grenade oyo ezali na Migironi, elongo na basoda pene nkama
motoba. **3** Kati na bango, ezalaki na Nganga-Nzambe moko
oyo azalaki kolata efode; kombo na ye ezalaki « Ayiya. » Ayiya
azalaki mwana mobali ya Ayitubi, ndeko mobali ya I-Kabodi,
mwana mobali ya Fineasi mpe koko ya Eli oyo azalaki Nganga-
Nzambe ya Yawe, na Silo. Soda moko te ayebaki ete Jonatan
akendeki. **4** Na bangambo ya se ya lubwaku oyo Jonatan

asengelaki kokatisa mpo na kokende kobundisa bato ya Filisitia, ezalaki na libanga moko na ngambo moko na moko. Babengaki moko Botsetsi, mpe mosusu, Sene. **5** Libanga moko etelemaki na ngambo ya nor, na nzela oyo ekenda na Mikimasi, mpe mosusu etalanaki na Geba, na sude. **6** Jonatan alobaki na elenge mobali oyo azalaki komema bibundeli na ye: — Yaka! Tokende na molako ya bato oyo bakatama ngenga te. Tango mosusu Yawe akosala mpo na biso, pamba te eloko moko te ekoki kopekisa Yawe kobikisa, ezala na nzela ya bato ebele to ya bato moke. **7** Elenge mobali oyo azalaki komema bibundeli na ye azongisaki: — Sala nyonso oyo ozali na yango na makanisi. Kende! Nazali elongo na yo na motema mpe na molimo. **8** Jonatan alobaki na ye: — Tokende kino na molako ya basoda yango mpe tomimonisa epai na bango. **9** Soki balobi na biso: « Botelema wana, bozela kino biso moko tokoya epai na bino; » wana tokovanda na esika oyo tozali mpe tokokende epai na bango te. **10** Kasi soki balobi na biso: « Boya epai na biso, » tokokende epai na bango, pamba te yango ekozala elembo mpo na biso ete Yawe akabi bango na maboko na biso. **11** Boye, bango mibale bamimonisaki na molako ya bato ya Filisitia. Mpe tango bato ya Filisitia bamonaki bango, balobaki: « Botala! Ba-Ebre babimi wuta na mabulu epai wapi babombamaki. » **12** Balobaki na Jonatan mpe na elenge mobali oyo azalaki komema bibundeli na ye: « Boya epai na biso, tokoteya bino likambo moko. » Jonatan alobaki na elenge mobali oyo azalaki komema bibundeli na ye: « Landa ngai na sima, pamba te Yawe asili kokaba bango na maboko ya Isalaele. » **13** Jonatan asalelaki makolo mpe maboko na ye mpo na komata, mpe elenge mobali oyo azalaki komema bibundeli na ye alandaki

ye na sima. Wana Jonatan azalaki kokweyisa bato ya Filisitia na liboso; na sima na ye, elenge mobali oyo azalaki komema bibundeli na ye azalaki koboma bango. **14** Na etumba oyo ya liboso, Jonatan elongo na elenge mobali oyo azalaki komema bibundeli na ye babomaki bato pene tuku mibale, na etando oyo bangombe mibale ekoki kobalola na mokolo moko. **15** Mpe kobanga makasi ekotaki kati na molako, kati na etando mpe kati na bato nyonso: ezala basoda oyo bazalaki kokengela molako mpe basoda ya mpiko, bango nyonso bakomaki kobanga makasi mpe mabele eninganaki. Ezalaki somo oyo Ye moko Nzambe atindaki. **16** Bakengeli ya Saulo, oyo bazalaki na Gibea ya Benjame bamonaki mampinga kopalangana na bangambo nyonso. **17** Bongo Saulo alobaki na basoda oyo bazalaki elongo na ye: « Botanga basoda mpo na koyeba banani basili kokima. » Tango batangaki, bamonaki ete Jonatan mpe elenge mobali oyo azalaki komema bibundeli na ye bazali te. **18** Saulo alobaki na Ayiya: « Boya na Sanduku ya Nzambe. » Pamba te na tango wana, Sanduku ya Nzambe ezalaki elongo na bato ya Isalaele. **19** Wana Saulo azalaki nanu kosolola na Nganga-Nzambe, mobulu ezalaki kaka kokoma makasi kati na molako ya bato ya Filisitia. Boye Saulo alobaki na Nganga-Nzambe: « Tika! Kotuna Yawe ezali lisusu na tina te. » **20** Bongo Saulo elongo na bato na ye nyonso basanganaki mpe bakendeki na bitumba; bamonaki ete bato ya Filisitia bazali na mobulu makasi, bazali kobomana bango na bango na mipanga. **21** Ba-Ebre oyo basalelaki liboso bato ya Filisitia mpe bakendeki elongo na bango na bitumba mosusu, bango basanganaki na bato ya Isalaele, oyo bazalaki elongo na Saulo mpe Jonatan. **22** Tango bato nyonso ya Isalaele oyo babombamaki kati na etuka ya bangomba ya

Efrayimi bayokaki ete bato ya Filisitia bazali kokima, bango mpe balandaki mpe babundisaki bato ya Filisitia. **23** Ezalaki ndenge wana nde Yawe abikisaki na mokolo wana bato ya Isalaele, mpe bitumba ekobaki kino ekatisaki Beti-Aveni. **24** Bato ya Isalaele bazalaki na pasi makasi mokolo wana, pamba te Saulo atiaki bato na se ya mokumba ya ndayi esangana na bilakeli mabe. Alobaki: « Alakelama mabe, moto nyonso oyo akolia bilei liboso ete pokwa ekoma, liboso ete ngai nazongisa mabe na mabe na banguna na ngai. » Boye moto moko te amekaki kolia. **25** Bato nyonso bakotaki na zamba mpe bamonaki mafuta ya nzoyi, na mabele. **26** Tango bakotaki na zamba, bamonaki mafuta ya nzoyi kotanga, mpe moko te asimbaki mpe aliaki yango mpo na kotosa ndayi. **27** Kasi Jonatan ayokaki te ete tata na ye atiaki bato na se ya mokumba ya ndayi; apusaki nzete oyo azalaki na yango na loboko, azindisaki yango na mafuta ya nzoyi mpe aliaki yango, elongi na ye engengaki. **28** Bongo moko kati na basoda alobaki na ye: — Tata na yo atiaki mampinga nyonso na se ya mokumba ya ndayi na koloba: « Alakelama mabe, moto nyonso oyo akolia bilei na mokolo ya lelo. » Yango wana bato nyonso balembi. **29** Jonatan alobaki: — Solo, tata na ngai akotisaki pasi kati na mokili. Botala ndenge nini elongi na ngai engengi! Ezali mpo ete nalie mwa ndambo ya mafuta ya nzoyi. **30** Bongo soki bato na biso baliaki na mokolo ya lelo mafuta ya nzoyi oyo bamonaki epai ya banguna na biso, kokweyisama ya bato ya Filisitia elingaki kozala monene! **31** Na mokolo wana, sima na bato ya Isalaele kosilisa koboma bato ya Filisitia wuta na Mikimasi kino na Ayaloni, balembaki makasi. **32** Bamibwakaki na bomengo ya bitumba mpe bakamataki biloko oyo: bameme, bangombe mpe bana ngombe. Bakataki yango kingo na mabele

mpe baliaki yango na likolo ya makila na yango. **33** Moto moko
alobaki na Saulo: — Tala! Bato bazali kosala masumu liboso ya
Yawe na ndenge bazali kolia nyama na likolo ya makila. Saulo
alobaki: — Bokweyisi kondima! Botindika sik'oyo libanga moko
ya monene kino awa. **34** Saulo abakisaki: Bokende kati na bato
mpe boloba na bango ete moko na moko amemela ngai ngombe
na ye mpe meme na ye, mpe akata yango kingo na esika oyo.
Bongo bokolia yango mpe bokosala masumu te liboso ya Yawe
na kolia nyama na likolo ya makila kati na yango. Boye moko na
moko amemaki ngombe na ye na butu mpe akataki yango kingo
na esika yango. **35** Bongo Saulo atongaki etumbelo mpo na
Yawe; ezalaki mbala na ye ya liboso ya kosala likambo ya boye.
36 Saulo alobaki: — Tokita mpe tolanda bato ya Filisitia na butu
ya lelo, tobebisa bango kino na tongo mpe totika ata moto moko
te ya bomoi kati na bango. Bato bazongisaki: — Sala nyonso
oyo omoni ete ezali malamu. Kasi Nganga-Nzambe alobaki: —
Totuna Nzambe na esika oyo. **37** Boye Saulo atunaki Nzambe: «
Nakoki na ngai kokita mpo na kolanda bato ya Filisitia? Okokaba
bango solo na maboko ya bato ya Isalaele? » Kasi Nzambe
apesaki ye eyano te na mokolo wana. **38** Saulo alobaki: — Bino
nyonso oyo bozali bakambi ya bato, boya awa! Toluka koyeba
lisumu nini oyo esalemi na mokolo ya lelo. **39** Na Kombo na
Yawe, Mobikisi ya Isalaele, ata ezali Jonatan, mwana na ngai ya
mobali, nde asali lisumu yango, asengeli kokufa. Kasi kati na
bato, moko te alobaki ata liloba moko. **40** Bongo Saulo alobaki
na bato nyonso ya Isalaele: — Bozala ngambo moko. Ngai mpe
Jonatan, mwana na ngai ya mobali, tokozala ngambo mosusu.
Bato bazongisaki: — Sala nyonso oyo omoni ete ezali malamu.
41 Bongo Saulo asambelaki Yawe, Nzambe ya Isalaele: « Oh

Nzambe, talisa ngai eyano ya malamu. » Boye zeke ekweyaki
epai ya Jonatan mpe Saulo, mpe bato bazalaki na mbeba te. **42**
Saulo alobaki: « Bobeta zeke kati na ngai mpe Jonatan, mwana
na ngai ya mobali. » Mpe zeke ekweyaki epai ya Jonatan. **43**
Bongo Saulo alobaki na Jonatan: — Yebisa ngai likambo oyo
osalaki. Jonatan alobaki: — Namekaki ndambo ya mafuta ya
nzoyi na songe ya nzete oyo nazalaki na yango na maboko.
Mpe sik'oyo nasengeli kokufa! **44** Saulo alobaki: — Jonatan, tika
ete Nzambe apesa ngai etumbu ya makasi koleka soki okufi te.
45 Kasi bato balobaki na Saulo: — Boni, Jonatan akokufa! Ye
oyo asali ete Isalaele azwa kokangolama monene boye! Te! Na
Kombo na Yawe, akokufa te! Suki ya moto na ye ata moko te
ekokweya na se, pamba te ezali na lisungi ya Nzambe nde asali
makambo oyo na mokolo ya lelo. Boye bato babikisaki Jonatan,
mpe akufaki te. **46** Saulo atikaki kolanda bato ya Filisitia, mpe
bato ya Filisitia bazongaki na mboka na bango. **47** Tango Saulo
azwaki bokonzi mpo na koyangela Isalaele, abundisaki banguna
na bango na bangambo nyonso: Moabi, bato ya Amoni, Edomi,
bakonzi ya Tsoba, mpe bato ya Filisitia. Bisika nyonso oyo
azalaki kobaluka, azalaki kolonga bato wana. **48** Abundisaki na
makasi nyonso bato ya Amaleki mpe alongaki bango, akangolaki
Isalaele na maboko ya bato oyo bazalaki kobotola bango biloko.
49 Bana mibali ya Saulo bazalaki: Jonatan, Yishivi mpe Maliki-
Shuwa. Azalaki na bana mibale ya basi: ya mokolo, kombo na
ye ezalaki « Merabi; » mpe ya leki, « Mikali. » **50** Kombo ya
mwasi na ye ezalaki « Ayinoami, » mwana mwasi ya Ayimaatsi.
Abineri, mwana mobali ya Neri, Noko ya Saulo, azalaki mokonzi
ya mampinga ya Saulo. **51** Kishi, tata ya Saulo, mpe Neri, tata
ya Abineri, bazalaki bana mibali ya Abieli. **52** Na mikolo nyonso

ya bomoi ya Saulo, bitumba ezalaki makasi na bato ya Filisitia; mpe bisika nyonso oyo Saulo azalaki komona bato ya makasi to ya mpiko, azalaki kozwa mpe kokotisa bango kati na mampinga na ye.

15 Samuele alobaki na Saulo: « Yawe atindaki ngai kopakola yo mafuta mpo ete okoma mokonzi ya bato na Ye, Isalaele. Boye, yoka sik'oyo makambo oyo ewuti epai na Yawe. **2** Tala makambo oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi: ‹ Nakopesa bato ya Amaleki etumbu mpo na makambo oyo basalaki Isalaele tango bawutaki na Ejipito: bakangelaki Isalaele nzela. **3** Kende sik'oyo, bundisa bato ya Amaleki mpe bebisa penza biloko na bango nyonso. Kobatela bango te; boma mibali mpe basi, bana mpe babebe, bangombe, bantaba mpe bameme, bashamo mpe ba-ane. › » **4** Boye Saulo abengisaki basoda, mpe atangaki bango na Telayimi: basoda oyo babundaka na makolo, nkoto nkama mibale; mpe basoda oyo bawutaki na Yuda, nkoto zomi. **5** Saulo akendeki kino na engumba ya Amaleki mpe atiaki basoda na bisika ya kobombama, na lubwaku. **6** Bongo Saulo alobaki na bato ya Keni: « Bokende na bino, bolongwa na milongo ya bato ya Amaleki mpo ete nabebisa bino te elongo na bango, pamba te bosalelaki bato nyonso ya Isalaele bolamu tango babimaki na Ejipito. » Boye bato ya Keni balongwaki na milongo ya bato ya Amaleki. **7** Saulo abundisaki bato ya Amaleki nzela mobimba, longwa na Avila kino na Shuri, na ngambo ya este ya Ejipito. **8** Akangaki ya bomoi Agagi, mokonzi ya bato ya Amaleki, mpe abebisaki bato nyonso na mopanga. **9** Kasi Saulo mpe basoda babatelaki Agagi elongo na bibwele oyo elekaki kitoko kati na bameme, bantaba mpe bangombe, bibwele oyo eleki minene, bana meme oyo ya minene mpe nyonso oyo ezalaki malamu.

Baboyaki kobebisa yango; babebisaki kaka oyo ezalaki ya mabe
mpe ya kokonda. **10** Yawe alobaki na Samuele: **11** — Nabongoli
makanisi na Ngai na ndenge nakomisaki Saulo mokonzi, pamba
te apesi Ngai mokongo mpe aboyi kotosa mitindo na Ngai.
Samuele asilikaki mpe abelelaki Yawe butu mobimba. **12** Na
tongo-tongo, Samuele atelemaki mpo na kokende kokutana na
Saulo. Kasi bayebisaki ye: « Saulo akei na Karimeli, atongi
kuna ekeko mpo na ye moko, bongo alongwe kuna mpe akei
kino na Giligali. » **13** Samuele akendeki epai ya Saulo, mpe
Saulo alobaki na ye: — Tika ete Yawe apambola yo! Natosaki
mitindo ya Yawe. **14** Kasi Samuele alobaki: — Makelele oyo
nazali koyoka ezali te koganga ya bameme mpe ya bangombe?
15 Saulo azongisaki: — Basoda babotolaki yango na maboko
ya bato ya Amaleki; babatelaki kati na bibwele bameme mpe
bangombe oyo elekaki kitoko mpo ete babonza yango lokola
mbeka epai na Yawe, Nzambe na biso; kasi nyonso wana
mosusu, tobebisaki yango penza. **16** Samuele alobaki na Saulo:
— Kata! Tika ete nayebisa yo makambo oyo Yawe alobaki na
ngai na butu oyo ewuti koleka. Saulo alobaki na ye: — Yebisa
ngai yango! **17** Samuele alobaki: — Atako ozalaki komimona
moto pamba na miso na yo moko, kasi boni, okomaki te mokonzi
ya bikolo ya Isalaele? Yawe apakolaki yo mafuta mpo ete ozala
mokonzi ya Isalaele. **18** Yawe apesaki yo etinda mpe alobaki:
« Kende mpe bebisa penza bato oyo ya masumu, bato ya
Amaleki; bundisa bango kino okosilisa koboma bango. » **19** Mpo
na nini otosaki Yawe te? Mpo na nini owelaki kozwa bomengo
ya bitumba, mpe osalaki mabe na miso ya Yawe? **20** Saulo
azongiselaki Samuele: — Ngai natosaki Yawe, nakokisaki etinda
oyo apesaki ngai: Nabebisaki penza bato ya Amaleki, namemaki

kutu Agagi, mokonzi na bango. **21** Kasi basoda bazwaki kati
na bomengo ya bitumba bameme mpe bangombe oyo elekaki
malamu kati na oyo Nzambe asengaki ete ebebisama, mpo ete
babonza yango lokola mbeka epai na Yawe, Nzambe na yo, na
Giligali. **22** Samuele alobaki: — Boni, Yawe asepelaka mingi na
bambeka ya kotumba mpe na makabo koleka kotosa mongongo
na Ye? Te! Botosi eleki mbeka; koyoka eleki mafuta ya meme ya
mobali. **23** Pamba te botomboki ekokani na lisumu ya kosambela
banzambe ya bikeko. Lokola obwaki Liloba na Yawe, Ye mpe
abwaki yo; ozali lisusu mokonzi te. **24** Bongo Saulo alobaki na
Samuele: — Nasali lisumu, nabuki mobeko ya Yawe mpe malako
na Ye. Nabangaki bato, yango wana natosaki bango. **25** Sik'oyo
nabondeli yo, limbisa masumu na ngai; mpe zonga elongo na
ngai, mpo ete nakoka kogumbamela Yawe. **26** Kasi Samuele
alobaki na Saulo: — Nakozonga elongo na yo te; pamba te
lokola obwakaki Liloba na Yawe, Yawe mpe abwaki yo mpe ozali
lisusu mokonzi ya Isalaele te. **27** Lokola Samuele abalukaki
mpo na kokende, Saulo akangaki ye na songe ya kazaka na ye,
mpe kazaka epasukaki. **28** Bongo Samuele alobaki na ye: —
Na mokolo ya lelo, Yawe abotoli yo bokonzi kati na Isalaele
mpe apesi yango epai ya moko kati na baninga na yo, oyo
azali malamu koleka yo. **29** Ye oyo azali nkembo ya Isalaele
akosaka te mpe abongolaka makanisi na Ye te, pamba te azali
moto te mpo ete abongola makanisi na Ye. **30** Saulo alobaki: —
Nasali lisumu. Kasi, sik'oyo, nabondeli yo: pesa ngai lokumu
liboso ya bampaka ya bato na ngai mpe liboso ya Isalaele,
zonga elongo na ngai mpo ete nakoka kogumbamela Yawe,
Nzambe na yo. **31** Boye Samuele akendeki elongo na Saulo,
mpe Saulo agumbamelaki Yawe. **32** Kasi Samuele alobaki na

ye: « Memela ngai Agagi, mokonzi ya bato ya Amaleki. » Agagi
ayaki na esengo, pamba te azalaki komilobela: « Solo, pasi ya
kufa elongwe mpe ekeyi mosika na ngai. » **33** Kasi Samuele
alobaki: « Ndenge mopanga na yo ezangisaki basi bana na
bango, ndenge wana mpe mama na yo, kati na basi, akozanga
mwana mobali. » Boye, Samuele abomaki Agagi liboso ya Yawe,
na Giligali. **34** Bongo Samuele azongaki na Rama, mpe Saulo
akendeki na ndako na ye, na Gibea ya Saulo. **35** Kino na mokolo
oyo Samuele akufaki, atikalaki komona lisusu Saulo te. Samuele
asalaki matanga mpo na Saulo. Mpe Yawe ayokaki mawa na
ndenge akomisaki Saulo mokonzi ya Isalaele.

16 Yawe alobaki na Samuele: — Kino tango nini okosala
matanga mpo na Saulo? Ngai, nasilaki kobwaka ye mpo ete
azala lisusu mokonzi ya Isalaele te. Tondisa sik'oyo liseke na yo
na mafuta mpe kende. Natindi yo epai ya Izayi ya Beteleemi,
pamba te naponi moko kati na bana na ye ya mibali mpo ete
azala mokonzi. **2** Samuele alobaki: — Nakokende ndenge nini?
Soki Saulo ayoki bongo akoboma ngai. Yawe azongiselaki ye: —
Kamata mwana ngombe ya mwasi elongo na yo mpe loba: «
Nakeyi kobonzela Yawe mbeka. » **3** Bongo tango okotumba
mbeka, okobengisa Izayi; mpe Ngai moko nakolakisa yo nini oyo
osengeli kosala. Moto oyo nakolakisa yo, okopakola ye mafuta
mpo na Ngai. **4** Samuele asalaki makambo oyo Yawe alobaki.
Tango akomaki na Beteleemi, bampaka ya engumba balengaki
tango bakutanaki na ye. Batunaki ye: — Boni, koya na yo ezali
ya kimia? **5** Samuele azongisaki: — Solo, koya na ngai ezali
ya kimia. Nayei mpo na kobonzela Yawe mbeka. Bomibulisa
mpe boya kotumba mbeka elongo na ngai. Bongo abulisaki
Izayi elongo na bana na ye ya mibali mpe abengisaki bango na

kotumba mbeka elongo na ye. **6** Tango bakomaki, Samuele
atalaki Eliabi mpe amilobelaki: « Solo, mopakolami na Yawe
atelemi awa liboso na Ye. » **7** Kasi Yawe alobaki na Samuele:
— Kotala te lolenge ya nzoto na ye to molayi na ye, pamba
te naponi ye te. Yawe atalaka te ndenge moto atalaka. Moto
atalaka kaka oyo ebetaka na miso, kasi Yawe atalaka motema.
8 Bongo Izayi abengisaki Abinadabi mpe alekisaki ye liboso
ya Samuele. Kasi Samuele alobaki: « Ezali ye te nde Yawe
aponi. » **9** Izayi alekisaki lisusu Shama liboso ya Samuele,
kasi Samuele alobaki: « Ezali ye te nde Yawe aponi. » **10** Izayi
alekisaki liboso ya Samuele bana sambo na ye ya mibali. Kasi
Samuele alobaki na ye: « Yawe aponi moko te kati na bango. »
11 Bongo Samuele atunaki Izayi: — Boni, bana na yo ya mibali
bakoki bango nyonso? Izayi azongisaki: — Te! Ezali lisusu na
moko oyo aleki bolenge, kasi azali koleisa bampate. Samuele
alobaki: — Bengisa ye, pamba te tokovanda na mesa te soki
akomi nanu te. **12** Boye, Izayi atindaki bato mpo na kobenga ye,
mpe bayaki na ye. Langi ya poso ya nzoto na ye ezalaki kitoko;
azalaki na miso kitoko mpe elobeli ya malamu. Bongo Yawe
alobaki na Samuele: « Telema mpe pakola ye mafuta, pamba
te ezali nde ye. » **13** Boye Samuele azwaki liseke ya mafuta
mpe apakolaki ye na miso ya bandeko na ye ya mibali. Banda
mokolo wana, Molimo na Yawe akitelaki Davidi na nguya. Mpe
Samuele azongaki na Rama. **14** Molimo na Yawe alongwaki na
Saulo, mpe molimo mabe kowuta na Yawe etungisaki ye. **15**
Basali ya Saulo bayebisaki ye: — Tala, molimo moko ya mabe
ewuti na Yawe mpe ezali kotungisa yo. **16** Tika ete nkolo na biso
atinda basali na ye, oyo bazali awa mpo ete balukela ye moto
moko oyo ayebi kobeta lindanda. Wana molimo mabe oyo ewuti

na Yawe ekoya kotungisa yo, ye akobeta lindanda na ye, mpe yo okoyoka nzoto malamu. **17** Boye Saulo alobaki na basali na ye: — Bolukela ngai moto moko oyo ayebi kobeta lindanda malamu, mpe boya na ye epai na ngai. **18** Moko kati na basali na ye azongisaki: — Namoni mwana mobali moko ya Izayi ya Beteleemi, oyo ayebi penza kobeta lindanda. Azali soda ya mpiko mpe elombe ya bitumba, alobaka kitoko mpe azali mwana mobali moko ya kitoko penza; Yawe mpe azalaka elongo na ye. **19** Saulo atindaki bantoma epai ya Izayi mpo na koloba na ye: « Tindela ngai Davidi, mwana na yo ya mobali, oyo azali koleisa bampate. » **20** Izayi azwaki ane moko; atiaki na likolo na yango mapa, mbeki moko ya vino mpe mwana ntaba, mpe atindaki yango epai ya Saulo elongo na Davidi, mwana na ye ya mobali. **21** Davidi ayaki epai ya Saulo mpe akomaki kosala epai na ye. Saulo alingaki ye makasi, mpe Davidi akomaki komemela Saulo bibundeli. **22** Saulo atindaki maloba epai ya Izayi: « Nabondeli yo, tika ete Davidi akoba kosala epai na ngai, pamba te nazali kosepela na ye. » **23** Tango nyonso molimo mabe kowuta na Nzambe ezalaki koya kotungisa Saulo, Davidi azalaki kozwa lindanda na ye mpe kobeta yango. Mpe pema ya Saulo ezalaki kokita, azalaki koyoka nzoto malamu, mpe molimo mabe yango ezalaki kolongwa kati na ye.

17 Bato ya Filisitia basangisaki mampinga na bango mpo na bitumba, basanganaki na Soko ya Yuda mpe batongaki molako na bango na Efeze-Damimi, kati na Soko mpe Azeka. **2** Na ngambo mosusu, Saulo mpe bato ya Isalaele basanganaki mpe batongaki molako na bango kati na lubwaku ya Terebente; batandamaki na milongo mpe babongamaki mpo na kobundisa bato ya Filisitia. **3** Bato ya Filisitia bazalaki na likolo ya ngomba

na ngambo moko, mpe bato ya Isalaele, na likolo ya ngomba
na ngambo mosusu; kaka lubwaku nde ekabolaki bango. **4**
Elombe mobali moko oyo kombo na ye ezalaki « Goliati, » moto
ya mboka Gati, abimaki wuta na molako ya bato ya Filisitia.
Azalaki na bametele pene misato na molayi. **5** Alataki ekoti
ya bronze na moto na ye mpe ebombelo ya tolo, oyo basala
na bakilo pene tuku motoba ya bronze. **6** Na makolo na ye,
alataki bitando ya bronze, mpe akangisaki likonga ya bronze na
sima ya mokongo na ye. **7** Monene ya nzete ya likonga na ye
ezalaki lokola libaya oyo basali bilamba basalelaka; songe ya
likonga yango ezalaki ya bakilo pene sambo. Moto oyo azalaki
komema bibundeli na ye azalaki kotambola liboso na ye. **8**
Goliati atelemaki mpe agangelaki mampinga ya Isalaele, alobaki:
« Mpo na nini bobimi mpe bosali milongo mpo na bitumba?
Ngai nazali moto ya Filisitia te? Mpe bino bozali basali ya Saulo
te? Bopona moto moko mpe botika ye koya kobundisa ngai. **9**
Soki akokoka kolonga mpe koboma ngai, wana biso tokokoma
bawumbu na bino. Nzokande soki ngai nalongi mpe nabomi ye,
wana bino nde bokokoma bawumbu na biso mpe bokosalela
biso. » **10** Moto ya Filisitia alobaki lisusu: « Na mokolo ya lelo,
nazali kotiola mampinga ya Isalaele. Bopesa ngai moto moko
mpo ete nabunda na ye. » **11** Tango bayokaki maloba ya moto
ya Filisitia, Saulo mpe bato nyonso ya Isalaele bakomaki na
mawa mpe babangaki. **12** Davidi azalaki mwana mobali ya moto
moko ya Efrate, oyo kombo na ye ezalaki « Izayi. » Izayi awutaki
na Beteleemi ya Yuda mpe azalaki na bana mibali mwambe.
Na tango Saulo azalaki mokonzi, Izayi akomaki mobange mpo
ete mibu na ye ya mbotama epusanaki makasi. **13** Bana mibali
misato ya liboso ya Izayi balandaki Saulo na bitumba. Tala

bakombo ya bana mibali yango misato oyo balandaki Saulo na bitumba: Eliabi, mwana mobali ya liboso; Abinadabi, mwana mobali ya mibale; mpe Shama, mwana mobali ya misato. **14** Lokola Davidi azalaki leki, mpe wana bana mibali misato ya liboso balandaki Saulo, **15** Davidi azalaki kokende mpe kozonga wuta na ndako ya Saulo mpo na koleisa bameme ya tata na ye na Beteleemi. **16** Mikolo tuku minei, moto ya Filisitia azalaki komilakisa, tongo mpe pokwa, liboso ya mampinga ya Isalaele. **17** Izayi alobaki na Davidi, mwana na ye ya mobali: « Zwela bandeko na yo ya mibali bambuma oyo ya ble bakalinga mpe mapa oyo zomi, mpe kende kotikela bango yango na lombangu na molako na bango. **18** Mema lisusu ba-fromaje zomi oyo epai ya mokonzi ya limpinga ya basoda nkoto moko, limpinga oyo bango bazali. Tala soki bandeko na yo ya mibali bazali ndenge nini mpe zwa na maboko na bango elembo oyo ekolakisa ngai ete bazali malamu. **19** Bazali na lubwaku ya Terebente elongo na Saulo mpe mibali nyonso ya Isalaele mpo na kobundisa bato ya Filisitia. » **20** Na tongo-tongo ya mokolo oyo elandaki, Davidi atikaki bameme na maboko ya mokengeli moko; akamataki mikumba na ye mpe akendeki, ndenge kaka Izayi ayebisaki ye; akomaki na molako tango mampinga ya Isalaele ezalaki komibongisa na milongo mpo na kobunda bitumba, mpe ezalaki kobeta milolo ya bitumba. **21** Bato ya Isalaele mpe bato ya Filisitia batandamaki mpe batalanaki ngambo na ngambo mpo na kobunda. **22** Davidi akitisaki mikumba na ye, apesaki yango na maboko ya mobateli mikumba, akimaki mbangu na esika ya bitumba mpe apesaki bandeko na ye ya mibali mbote. **23** Wana Davidi azali kosolola na bango, elombe mobali Goliati, moto ya Filisitia ya Gati, alongwaki na molongo ya mampinga

na ye mpe azongelaki koloba ndenge azalaki kosala mikolo nyonso. Davidi azalaki koyoka ye. **24** Kasi tango bato nyonso ya Isalaele bamonaki mobali yango, bakimaki liboso na ye na kobanga makasi. **25** Moko na moko kati na bato ya Isalaele akomaki koloba: « Bozali na bino komona mobali oyo ndenge azali kobima mpo na koya epai na biso? Azali nde koya kotiola Isalaele! Mokonzi akopesa bomengo ebele epai ya moto oyo akoboma ye, akopesa ye mwana na ye ya mwasi na libala mpe akosalela libota ya tata na ye bolamu kati na Isalaele. » **26** Davidi atunaki mibali oyo bazalaki pembeni na ye: — Eloko nini bakosala na moto oyo akoboma moto ya Filisitia oyo mpe akolongola soni kati na Isalaele? Moto ya Filisitia oyo akatama ngenga te azali nani mpo ete atiola mampinga ya Nzambe na bomoi? **27** Lokola bato bazalaki kozongela kaka maloba moko, balobaki na ye: — Tala makambo oyo ekosalemela moto oyo akoboma ye. **28** Tango Eliabi, kulutu ya Davidi, ayokaki ye koloba na bato yango, asilikelaki ye makasi mpe atunaki: — Oyaki awa mpo na nini? Mpe na maboko ya nani otikaki mwa bameme na biso kati na esobe? Nayebi ndenge lolendo na yo ezalaka mpe ndenge nini ozalaka mayele mabe. Oyei na yo kaka mpo na kotala bitumba. **29** Davidi azongiselaki ye: — Nasali nini? Nakoki kosolola lisusu te? **30** Bongo Davidi abalukaki mpo na kosolola na moto mosusu mpe atunaki kaka likambo moko wana. Mpe bazongiselaki ye ndenge kaka moto ya liboso alobaki na ye. **31** Maloba ya Davidi epanzanaki na lombangu, mpe bayebisaki yango Saulo. Mpe sima na Saulo koyoka yango, abengisaki ye. **32** Davidi alobaki na Saulo: — Tika ete moto moko te amilembisa nzoto likolo na moto oyo ya Filisitia. Mosali na yo akokende kobundisa ye. **33** Kasi Saulo alobaki na Davidi: — Okoki te

kokende kobundisa moto wana ya Filisitia! Ozali mwana moke,
nzokande ye azali mobundi ya bitumba wuta bolenge na ye. **34**
Davidi azongiselaki Saulo: — Mosali na yo azalaki kobatela
bameme ya tata na ye. Tango ngombolo to nkosi ezalaki koya
kokamata meme moko kati na etonga, **35** nazalaki kolanda
mpe kobeta yango, nazalaki kokangola mpe kobotola meme na
monoko ya tambwe to ya nkosi yango. Tango ezalaki kobalukela
ngai, nazalaki kokanga yango, kobeta mpe koboma yango. **36**
Lokola mosali na yo abomaki ezala ngombolo to nkosi, akoboma
mpe moto ya Filisitia oyo akatama ngenga te lokola moko kati na
banyama wana, pamba te atioli mampinga ya Nzambe na bomoi.
37 Yawe oyo akangolaki ngai na manzaka ya ngombolo mpe ya
nkosi akokangola ngai na maboko ya moto ya Filisitia oyo. Saulo
alobaki na Davidi: — Kende, mpe tika ete Yawe azala elongo na
yo. **38** Bongo Saulo alatisaki Davidi bibundeli na ye moko: atiaki
ye ekoti ya bronze na moto mpe alatisaki ye ebombelo ya tolo. **39**
Na likolo ya elamba ya ebende, Davidi atiaki lisusu, na mokaba
na ye, mopanga ya Saulo; mpe amekaki kotambola na yango,
pamba te atikalaki nanu komesana na yango te. Davidi alobaki
na Saulo: — Nakokoka te kotambola na biloko oyo nyonso,
pamba te namesana na yango te! Bongo Davidi alongolaki
yango na nzoto na ye. **40** Asimbaki kaka lingenda na ye na
loboko, aponaki mabanga mitano ya moselu kati na moluka ya
lubwaku mpe atiaki yango na libenga na ye ya mobateli bibwele;
asimbaki ebambelo mabanga na loboko mpe apusanaki epai
ya moto ya Filisitia. **41** Kaka na tango yango, moto ya Filisitia
elongo na moto oyo amemelaki ye nguba bapusanaki pene ya
Davidi; moto oyo amemaki nguba nde azalaki liboso. **42** Tango
moto ya Filisitia atalaki mpe amonaki Davidi, atiolaki ye; pamba

te azalaki na ye kaka mwa elenge mobali oyo azalaki na poso kitoko ya nzoto mpe na elongi kitoko. **43** Moto ya Filisitia alobaki na Davidi: — Boni, ngai nazali mbwa mpo ete oya kobundisa ngai na lingenda? Bongo alakelaki Davidi mabe na nzela ya banzambe na ye. **44** Moto ya Filisitia alobaki lisusu na Davidi: — Pusana awa, nakopesa mosuni na yo epai ya bandeke ya likolo mpe epai ya banyama ya zamba. **45** Davidi alobaki na moto ya Filisitia: — Ozali koya kobundisa ngai na mopanga, na likonga ya monene mpe na likonga ya moke. Kasi ngai nayei kobundisa yo na Kombo na Yawe, Mokonzi ya mampinga, Nzambe ya mampinga ya Isalaele, oyo yo ozali kotiola. **46** Na mokolo ya lelo, Yawe akokaba yo na maboko na ngai; nakoboma yo mpe nakokata moto na yo. Na mokolo ya lelo kaka, nakopesa bibembe ya mampinga ya Filisitia epai ya bandeke ya likolo mpe epai ya banyama ya mokili; mpe mokili mobimba ekoyeba ete ezali na Nzambe moko kati na Isalaele. **47** Bato nyonso oyo basangani awa bakoyeba ete ezali na mopanga te to na likonga ya monene te nde Yawe abikisaka. Pamba te bitumba ezali ya Yawe, mpe Ye akokaba bino na maboko na biso. **48** Wana moto ya Filisitia amibongisaki mpo na kokende kobundisa Davidi, Davidi akimaki mbangu na molongo ya liboso ya bitumba mpo na kokutana na moto ya Filisitia. **49** Davidi akotisaki loboko na ye kati na libenga na ye, azwaki libanga moko mpe abambaki yango na nzela ya ebambelo na ye ya mabanga; abetaki moto ya Filisitia na elongi. Libanga ekotaki kati na elongi ya moto ya Filisitia, mpe akweyaki elongi kino na mabele. **50** Boye, Davidi alongaki moto ya Filisitia na nzela ya ebambelo mabanga na ye mpe na nzela ya libanga moko. Davidi abetaki moto ya Filisitia mpe abomaki ye, azalaki ata na mopanga te na loboko na ye.

51 Davidi akimaki mbangu mpe atelemaki na likolo ya moto
ya Filisitia, asimbaki mopanga ya moto ya Filisitia, abimisaki
yango na ebombelo na yango, abomaki ye, mpe akataki moto
na ye na nzela ya mopanga yango. Tango mampinga ya Filisitia
bamonaki ete elombe na bango akufi, bakimaki. **52** Bato ya
Isalaele mpe bato ya Yuda babimaki na mbala moko, bagangaki
mpe balandaki bato ya Filisitia kino na ebandeli ya lubwaku
mpe kino na bikuke ya Ekroni. Bibembe ya bato ya Filisitia
etandamaki na nzela oyo ekenda na Shaarayimi kino na Gati
mpe kino na Ekroni. **53** Tango bato ya Isalaele batikaki kolanda
bato ya Filisitia, bazongaki mpo na kozwa na makasi biloko oyo
ezalaki kati na molako ya bato ya Filisitia. **54** Davidi azwaki
moto ya moto ya Filisitia mpe amemaki yango na Yelusalemi;
bongo azwaki bibundeli ya moto ya Filisitia mpe atiaki yango
kati na ndako na ye ya kapo. **55** Tango Saulo amonaki Davidi
kokende kobundisa moto ya Filisitia, atunaki Abineri, mokonzi ya
mampinga: — Elenge mobali oyo azali mwana ya nani? Abineri
azongisaki: — Na kombo na yo mokonzi, nayebi te. **56** Mokonzi
alobaki: — Tuna mpo na koyeba soki elenge mobali oyo azali
mwana ya nani? **57** Tango kaka Davidi azongaki sima na ye
koboma moto ya Filisitia, Abineri azwaki ye mpe amemaki ye na
liboso ya Saulo. Davidi asimbaki na loboko na ye moto ya moto
ya Filisitia. **58** Saulo atunaki Davidi: — Ozali mwana ya nani?
Elenge mobali Davidi azongisaki: — Nazali mwana ya mosali na
yo, Izayi, moto ya Beteleemi.

18 Tango kaka Davidi asilisaki kosolola na Saulo, Jonatan
akangamaki na Davidi mpe alingaki ye lokola ye moko. **2**
Kobanda mokolo wana, Saulo avandisaki Davidi kati na ndako
na ye mpe atikaki ye te kozonga na ndako ya tata na ye. **3**

Jonatan asalaki boyokani elongo na Davidi, pamba te alingaki
ye lokola ye moko. **4** Jonatan alongolaki kazaka oyo azalaki
kolata mpe apesaki yango na Davidi. Apesaki ye mpe bilamba
na ye, mopanga na ye, mokaba na ye mpe eloko na ye oyo
abetelaka tolotolo. **5** Lokola Davidi azalaki penza kosala malamu
mosala nyonso oyo Saulo azalaki kotinda ye na bisika nyonso,
Saulo akomisaki ye mokonzi monene ya basoda. Bato nyonso
elongo na basali ya Saulo bazalaki kosepela na ye. **6** Sima
na Davidi koboma moto ya Filisitia, tango basoda bazalaki
kozonga wuta na bitumba, basi babimaki wuta na bingumba
nyonso ya Isalaele mpo na kokende koyamba mokonzi Saulo,
na banzembo ya esengo mpe na mabina, na milolo ya esengo,
na bambunda mike mpe na bangonga. **7** Basi bazalaki kobina
mpe koyemba boye: « Saulo abomaki bankoto, mpe Davidi
abomaki bankoto zomi. » **8** Maloba ya banzembo yango epesaki
Saulo kanda makasi. Amilobelaki: « Soki batangi motango ya
nkoto zomi mpo na Davidi, mpe motango ya nkoto moko mpo
na ngai, elingi koloba ete etikali na ye kaka kozwa bokonzi! »
9 Kobanda mokolo wana, Saulo akomaki kotala Davidi miso
mabe. **10** Mokolo oyo elandaki, molimo moko ya mabe kowuta
na Nzambe ekitelaki Saulo, mpe akomaki kotuntuka kati na
ndako na ye, wana Davidi azalaki kobeta lindanda na ye ndenge
azalaki kosala mikolo nyonso. Saulo asimbaki likonga na ye
na loboko. **11** Mbala moko, Saulo abwakaki likonga na ye na
koloba: « Nakobamba Davidi na mir. » Kasi Davidi akimaki ye
mbala mibale. **12** Saulo abangaki Davidi, pamba te Yawe azalaki
elongo na Davidi kasi atikaki Saulo. **13** Mpo na yango, Saulo
alongolaki Davidi pembeni na ye mpe akomisaki ye mokonzi ya
basoda nkoto moko. Boye Davidi akomaki kotambolisa basoda

na bitumba na bango. **14** Na nyonso oyo azalaki kosala, Davidi
azalaki kolonga, pamba te Yawe azalaki elongo na ye. **15** Tango
Saulo amonaki ete Davidi azali kolonga mingi, abangaki ye. **16**
Kasi Isalaele mobimba mpe Yuda mobimba bazalaki kolinga
Davidi mpo ete azalaki kotambolisa bango na bitumba na bango.
17 Saulo alobaki na Davidi: — Tala Merabi, mwana na ngai ya
liboso ya mwasi! Nakopesa yo ye na libala soki kaka osali epai
na ngai lokola soda ya mpiko mpe obundi bitumba ya Yawe.
Nzokande Saulo azalaki komilobela: « Tika ete loboko na ngai
eboma ye te, kasi ezala nde loboko ya bato ya Filisitia. » **18**
Davidi azongiselaki Saulo: — Ngai nazali nani, libota na ngai
nde nini, etuka ya tata na ngai nde nini kati na Isalaele mpo ete
nakoma bokilo ya mokonzi? **19** Boye, tango ngonga ya kobalisa
Merabi, mwana mwasi ya Saulo, epai ya Davidi ekokaki, Saulo
abalisaki ye epai ya Adriyeli, moto ya Meola. **20** Nzokande
Mikali, mwana mwasi ya Saulo, azalaki kolinga Davidi. Mpe
tango bayebisaki Saulo likambo yango, asepelaki makasi. **21**
Boye Saulo amilobelaki: « Nakobalisa Mikali epai ya Davidi,
mpo ete azala motambo mpo na ye, mpe ete loboko ya bato ya
Filisitia ekanga ye Davidi. » Boye Saulo alobaki na Davidi: «
Ozwi sik'oyo libaku ya mibale ya kokoma bokilo na ngai. » **22**
Bongo Saulo apesaki mitindo epai ya basali na ye: « Bosolola na
Davidi na nkuku mpe boyebisa ye: ‹ Tala ndenge nini mokonzi
azali kosepela na yo, mpe basali na ye nyonso balingi yo! Koma
na yo sik'oyo bokilo na ye! › » **23** Basali ya Saulo bazongelaki
maloba oyo epai ya Davidi, kasi Davidi alobaki: « Bokanisi ete
kokoma bokilo ya mokonzi ezali likambo ya pete? Kaka ngai
oyo nazali mobola mpe moto pamba! » **24** Basali ya Saulo
bayebisaki ye maloba ya Davidi. **25** Saulo alobaki: « Boloba na

Davidi ete mokonzi asengi mbongo ya libala te, kasi bangenga nkama moko ya nzoto ya mibali kati na bato ya Filisitia mpo na kozongisa mabe na mabe epai ya banguna na ye. » Makanisi ya Saulo ezalaki ya komona Davidi kokweya na maboko ya bato ya Filisitia. **26** Tango basali bayebisaki Davidi makambo yango, Davidi asepelaki kokoma bokilo ya mokonzi. Boye liboso ete tango oyo bakataki ekoka, **27** Davidi elongo na mampinga na ye babimaki mpe babomaki mibali nkama mibale kati na bato ya Filisitia. Davidi amemaki bangenga na bango, mpe batangaki motango na yango liboso ya mokonzi mpo ete Davidi akoma bokilo ya mokonzi. Boye Saulo apesaki na libala Mikali, mwana na ye ya mwasi, epai ya Davidi. **28** Tango Saulo amonaki mpe asosolaki ete Yawe azali elongo na Davidi, mpe ete mwana na ye ya mwasi, Mikali, alingaka Davidi, **29** Saulo akomaki lisusu kobanga Davidi makasi, mpe akomaki monguna na ye na mikolo ya bomoi na ye, oyo etikalaki. **30** Bakonzi ya basoda ya Filisitia bakobaki kobima mpo na kobunda; mpe tango nyonso bazalaki kosala yango, Davidi azalaki kolonga, koleka bakonzi mosusu ya basoda ya Saulo. Boye kombo na ye ekendeki sango.

19 Saulo ayebisaki mabongisi na ye ya koboma Davidi epai ya mwana na ye, Jonatan, mpe epai ya basali na ye nyonso. Nzokande Jonatan, mwana mobali ya Saulo, azalaki kolinga Davidi makasi. **2** Jonatan ayebisaki Davidi: « Tata na ngai, Saulo, azali koluka libaku ya koboma yo. Nabondeli yo, lobi na tongo, zala penza na ekenge! Kende na yo komibomba mpe vanda kuna. **3** Ngai nakobima mpe nakozala elongo na tata na ngai kati na zamba epai wapi yo okozala. Nakoloba na tina na yo epai ya tata na ngai, nakoluka koyeba makambo ndenge ezali mpe nakoyebisa yo. » **4** Jonatan alobaki malamu na tina na Davidi

epai ya tata na ye, Saulo: « Tika ete mokonzi asala mabe te na mosali na ye, Davidi, pamba te asali yo mabe te. Yo nde kutu moto ozwi lisungi monene na makambo oyo ye asali. **5** Andimaki kobungisa bomoi na ye tango abomaki moto ya Filisitia, mpe, na mokolo yango, Yawe azwaki elonga monene mpo na Isalaele mobimba. Omonaki yango mpe osepelaki na yango makasi. Sik'oyo, mpo na nini olingi na yo kosala lisumu na tina moko te, na koboma moto lokola Davidi oyo asali na ye likambo te? » **6** Saulo ayokaki Jonatan mpe alapaki ndayi boye: « Na Kombo na Yawe, bakoboma Davidi te. » **7** Bongo Jonatan abengaki Davidi mpe ayebisaki ye makambo nyonso oyo basololaki na tata na ye. Jonatan amemaki Davidi epai ya Saulo, mpe Davidi asalelaki Saulo lokola na ebandeli. **8** Lokola bitumba ezongelaki, Davidi abimaki mpo na kobundisa bato ya Filisitia mpe alongaki bango na elonga monene, mpe bato ya Filisitia bakimaki liboso na ye. **9** Kasi molimo moko ya mabe kowuta na Yawe ekitelaki Saulo, wana avandaki kati na ndako na ye mpe asimbaki likonga na loboko na ye. Lokola Davidi azalaki kobeta lindanda, **10** Saulo alukaki koboma ye na nzela ya likonga na ye. Kasi Davidi akimaki ye, mpe likonga ekotaki na mir. Na butu wana, Davidi alongaki kokima mpe abikaki. **11** Saulo atindaki mibali kozonga na ndako ya Davidi mpo na kokengela ye mpe koboma ye na tongo. Kasi mwasi na ye, Mikali, ayebisaki ye: « Soki okimi te na pokwa ya lelo mpo na kobatela bomoi na yo, bakoboma yo lobi! » **12** Boye Mikali akitisaki Davidi na nzela ya lininisa, mpe Davidi akimaki mpe abikaki. **13** Bongo Mikali azwaki nzambe ya ekeko oyo ezalaki na lolenge ya moto; alalisaki yango na mbeto, afinikaki yango elamba mpe atiaki yango bapwale ya bantaba na moto. **14** Tango Saulo atindaki bato kokanga Davidi,

Mikali alobaki: « Azali kobela. » **15** Saulo azongisaki bato mpo
ete batala Davidi mpe alobaki na bango: « Bomemela ngai ye
na mbeto na ye mpo ete naboma ye. » **16** Kasi tango mibali
bakotaki, bamonaki, na likolo ya mbeto, nzambe ya ekeko oyo
ezalaki lokola moto mpe ezalaki na bapwale ya bantaba na
moto na yango. **17** Saulo alobaki na Mikali: — Mpo na nini
oyokisi ngai soni mpe okimisi monguna na ngai, mpe sik'oyo
abiki? Mikali alobaki na Saulo: — Davidi alobaki na ngai: « Tika
ngai nakima, noki te nakoboma yo. » **18** Tango Davidi akimaki
mpe amibikisaki, akendeki epai ya Samuele, na Rama, mpe
ayebisaki ye makambo nyonso oyo Saulo asalaki ye. Bongo ye
mpe Samuele bakendeki kovanda na Nayoti, pene ya Rama.
19 Sango ekomaki epai ya Saulo: « Davidi azali na Nayoti ya
Rama. » **20** Saulo atindaki bato kokende kokanga Davidi. Kasi
tango bamonaki lisanga ya basakoli kosakola mpe Samuele
atelemi wana lokola mokambi na bango, Molimo na Nzambe
akitelaki bato oyo Saulo atindaki, mpe bakomaki bango mpe
kosakola. **21** Sango ekomaki epai ya Saulo, mpe ye atindaki
bato mosusu; kasi bango mpe basakolaki. Saulo atindaki bato
mosusu na mbala ya misato, kasi bango mpe basakolaki. **22**
Sima, ye moko Saulo akendeki na Rama mpe akomaki na libulu
monene ya mayi, na Seku. Atunaki: — Samuele mpe Davidi
bazali wapi? Bazongiselaki ye: — Bazali na Nayoti ya Rama. **23**
Boye Saulo akendeki na Nayoti ya Rama. Kasi ye mpe, wana
azalaki kokoba nzela na ye, Molimo na Nzambe akitelaki ye,
mpe akomaki kosakola kino akomaki na Nayoti ya Rama. **24** Ye
mpe alongolaki bilamba na ye mpe asakolaki liboso ya Samuele;
akweyaki mpe atikalaki bolumbu mokolo yango mobimba mpe

butu mobimba. Yango wana bato batunaka: « Boni, Saulo mpe azali moko kati na basakoli? »

20 Davidi akimaki wuta na Nayoti ya Rama mpe akendeki epai ya Jonatan. Atunaki ye: — Nasali nini? Mabe nini nasali? Lisumu nini nasali liboso ya tata na yo mpo ete aluka koboma ngai? **2** Jonatan azongisaki: — Te, Ekosalema te! Okokufa te! Tala, tata na ngai asalaka eloko moko te, ezala ya moke to ya monene, soki ayebisi ngai te. Mpo na nini tata na ngai abombela ngai kaka likambo oyo? Ezali bongo te. **3** Kasi Davidi alapaki ndayi na koloba: « Tata na yo ayebi malamu ete nazwaki ngolu na miso na yo, mpe amilobelaki: ‹ Tika ete Jonatan ayeba makambo oyo te, noki te akoyoka pasi na motema! › Nzokande, na Kombo na Yawe mpe na kombo na yo moko, etikali kaka moke ete baboma ngai. » **4** Jonatan alobaki na Davidi: — Nakosala nyonso oyo okolinga ete ngai nasala mpo na yo. **5** Davidi azongiselaki Jonatan: — Lobi ekozala mokolo ya feti ya Sanza ya Sika; nasengelaki kovanda mesa moko na mokonzi mpo na kolia. Pesa ngai nzela ete nakende kobombama na bilanga kino na pokwa ya mokolo ya misato. **6** Soki tata na yo amitungisi mpo na kozanga na ngai komonana, okoloba na ye: « Davidi atungisaki ngai ete napesa ye nzela ya kokende noki na engumba na ye, Beteleemi, pamba te etuka mobimba ekosepela kuna mbeka oyo babonzaka mibu nyonso. » **7** Soki alobi: « Malamu, » wana mosali na yo akozala na kimia. Kasi soki atomboki na kanda, wana yeba malamu ete azwi mokano ya kosala ngai mabe. **8** Boye, salela mosali na yo bolamu, pamba te okotisaki ye na boyokani elongo na yo liboso ya Yawe. Soki nasalaki mabe na likambo songolo, yo moko boma ngai! Mpo na nini kokaba ngai na maboko ya tata na yo? **9** Jonatan

alobaki: — Te! Ekozala penza likambo ya nkele soki ngai nakoki koyeba ete tata na ngai azwi mokano ya kosala yo mabe, bongo nayebisi yo yango te! **10** Davidi atunaki Jonatan: — Bongo soki tata na yo akozongisela yo eyano na kanda, nani akoyebisa ngai? **11** Jonatan azongiselaki Davidi: — Yaka, tokende na zamba! Boye, bango mibale bakendeki nzela moko na zamba. **12** Jonatan alobaki na Davidi: « Na Kombo na Yawe, Nzambe ya Isalaele, lobi to sima na lobi, na ngonga oyo, nakoluka koyeba makanisi ya tata na ngai mpo na yo. Soki ezali malamu, bongo natindi moto te mpo na koyebisa yo yango, **13** wana tika ete Yawe asala na ngai Jonatan nyonso oyo ekozala malamu na miso na Ye! Kasi soki tata na ngai azali na makanisi ya kosala yo mabe, ngai nakoyebisa yo mpe nakotika yo kokende mpo ete okende na yo na kimia. Tika ete Yawe azala elongo na yo ndenge azalaki elongo na tata na ngai! **14** Sima na mikolo, soki nakozala nanu na bomoi, salela ngai bolamu lokola bolamu ya Yawe mpo ete baboma ngai te. **15** Mpe kolemba te kosalela libota na ngai bolamu, ata tango Yawe akolongola banguna nyonso ya Davidi, na etando ya mokili. » **16** Boye Jonatan asalaki boyokani elongo na libota ya Davidi na maloba oyo: « Tika ete Yawe azongisa mabe na mabe na banguna ya Davidi! » **17** Mpe Jonatan asengaki ete Davidi alapa lisusu ndayi na ye na kombo ya bolingo na ye Davidi epai ya Jonatan, pamba te azalaki kolinga ye ndenge ye moko amilingaka. **18** Bongo Jonatan alobaki na Davidi: — Lobi ekozala mokolo ya feti ya Sanza ya Sika; bato bakomitungisa mpo na yo mpo ete okozala te, mpe bakomona ete esika na yo ekozala pamba. **19** Sima na lobi, na pokwa, okokende kino na esika epai wapi obombamaki tango likambo oyo ebandaki mpe okovanda pembeni ya libanga

Ezeli. **20** Ngai nakobwaka makonga misato na ngambo moko ya
libanga yango lokola nde nazali kobwaka na elembo moko. **21**
Bongo nakotinda elenge mobali moko kokende koluka makonga
yango. Soki nalobi na ye: « Tala, makonga ezali pembeni na yo,
lokota mpe yaka na yango awa, » wana nalingi koloba: « Na
Kombo na Yawe, yaka mpo ete ozali na kimia, likambo ezali te.
» **22** Kasi soki nalobi na elenge mobali: « Tala, makonga ezali
mosika na yo; » wana nalingi koloba: « Kima na yo, pamba
te Yawe akimisi yo. » **23** Bongo mpo na liloba oyo tosololaki
ngai na yo, yeba ete Yawe azali Motatoli kati na ngai mpe yo
mpo na libela. **24** Davidi abombamaki kati na zamba. Bongo na
tango ya feti ya Sanza ya Sika, mokonzi avandaki na mesa mpo
na kolia. **25** Mokonzi avandaki lokola momesano na esika na
ye pembeni ya mir. Jonatan atelemaki, mpe Abineri avandaki
pembeni ya Saulo, kasi esika ya Davidi ezalaki polele. **26** Saulo
alobaki eloko moko te na mokolo wana, pamba te akanisaki
kaka ete eloko moko esalemi epai ya Davidi oyo ekomisi ye
mbindo. **27** Kasi mokolo oyo elandaki, mokolo ya mibale ya
feti ya Sanza ya Sika, lokola esika ya Davidi ezalaki lisusu
polele, Saulo alobaki na mwana na ye ya mobali, Jonatan:
— Mpo na nini mwana mobali ya Izayi ayei te mpo na kolia,
ezala lobi oyo eleki to lelo? **28** Jonatan azongiselaki Saulo: —
Davidi atungisaki ngai ete napesa ye nzela ya kokende noki
na Beteleemi. **29** Alobaki: « Pesa ngai nzela ya kokende mpo
ete etuka na ngai esengeli kobonza mbeka kati na engumba,
mpe ndeko na ngai ya mobali abengisi ngai mpo ete nazala
kuna. Soki nazwi ngolu na miso na yo, tika ngai kokende kotala
bandeko na ngai. » Yango wana ayei te na mesa ya mokonzi.
30 Saulo asilikelaki makasi Jonatan mpe alobaki na ye: — Yo

mwana mobali ya mwasi ya yawuli mpe motomboki, nayebi solo ete okoteli mwana mobali ya Izayi; kasi ezali mpo na soni na yo mpe ya mama oyo abota yo. **31** Pamba te tango nyonso mwana mobali ya Izayi akozala na bomoi kati na mokili oyo, ezala yo to bokonzi na yo, bokozala na kimia te. Sik'oyo, lukisa ye mpe memela ngai ye, pamba te asengeli kokufa. **32** Jonatan atunaki Saulo, tata na ye: — Basengeli koboma ye mpo na nini? Asali nini? **33** Saulo abwakelaki Jonatan likonga na ye mpo na koboma ye, mpe Jonatan asosolaki ete tata na ye azali na makanisi ya koboma Davidi. **34** Jonatan alongwaki na mesa na kanda makasi mpe atikalaki kolia te na mokolo oyo ya mibale ya feti ya Sanza ya Sika, pamba te ayokaki pasi na motema na ndenge tata na ye afingaki Davidi. **35** Na tongo ya mokolo oyo elandaki, Jonatan akendeki na zamba kokutana na Davidi. Azalaki elongo na elenge mobali moko. **36** Alobaki na elenge mobali: « Kima mbangu mpe lokota makonga oyo nazali kobwaka. » Tango elenge mobali azalaki kokima mbangu, Jonatan abwakaki likonga liboso na ye. **37** Mpe tango elenge mobali akomaki na esika oyo likonga ya Jonatan ekweyaki, Jonatan alobaki na ye na mongongo makasi: « Boni, likonga ezali liboso na yo te? » **38** Bongo Jonatan agangaki lisusu: « Sala noki! Kima mbangu, kotelema te! » Elenge mobali alokotaki likonga mpe azongaki epai ya nkolo na ye. **39** Elenge mobali ayebaki ata eloko moko te na makambo oyo nyonso; kaka Jonatan mpe Davidi nde bayebaki. **40** Bongo Jonatan apesaki bibundeli na ye epai ya elenge mobali mpe alobaki: « Kende kozongisa yango na engumba. » **41** Sima na elenge mobali kozonga, Davidi abimaki na ngambo ya sude ya libanga mpe agumbamaki mbala misato liboso ya Jonatan, elongi etala na

se. Bayambanaki mpe balelaki elongo, kasi Davidi alelaki mingi koleka. **42** Jonatan alobaki na Davidi: « Kende na kimia, pamba te biso mibale tolapanaki ndayi na Kombo na Yawe na koloba: ‹ Yawe azali Motatoli kati na yo mpe ngai, mpe kati ya bakitani na yo mpe bakitani na ngai mpo na libela. › » Bongo Davidi akendeki, mpe Jonatan azongaki na engumba.

21 Davidi akendeki na mboka Nobi epai ya Nganga-Nzambe Ayimeleki. Ayimeleki alengaki mpe akimaki mbangu mpo na kokende koyamba ye. Atunaki na Davidi: — Mpo na nini ozali yo moko? Mpo na nini ezali na moto moko te elongo na yo? **2** Davidi azongiselaki Nganga-Nzambe Ayimeleki: — Mokonzi apesaki ngai mosala moko boye mpe alobaki na ngai: « Tika ete moto moko te ayeba ata likambo moko na mosala oyo natindi yo. » Na tina na yango nde nasengaki na bato na ngai ete tokutana na esika moko. **3** Bongo sik'oyo, osimbi eloko nini na loboko na yo? Pesa ngai mapa mitano to eloko nyonso oyo okoki kozala na yango. **4** Kasi Nganga-Nzambe azongiselaki Davidi: — Na loboko na ngai, nazali na mapa te oyo toliaka mikolo nyonso, kasi ezali kaka na mapa oyo ebulisama. Bato na yo bakoki kolia yango soki kaka basangisaki banzoto te na basi. **5** Davidi azongiselaki Nganga-Nzambe: — Solo, bapekisa biso basi ndenge kaka ezalaka tango nyonso na makambo ya boye. Kutu tango nakendaka bitumba, biloko ya bato na ngai ebulisamaka. Atako mosala ya mokolo ya lelo ezalaki bule te, kasi ekomi bule mpo ete bibundeli ebulisami. **6** Bongo Nganga-Nzambe apesaki ye mapa ebulisama, pamba te azalaki na mapa mosusu te. Ezalaki mapa oyo batiaki liboso ya Yawe, oyo bawuti kolongola na miso na Ye mpo na kotia mapa mosusu oyo ebimi sika na moto, na esika ya mapa oyo ya liboso. **7** Nzokande na

mokolo yango wana, ezalaki na mosali moko, kati na basali ya Saulo, oyo atikalaki kuna liboso ya Yawe. Kombo na ye ezalaki « Doegi. » Azalaki moto ya Edomi, mpe mokonzi ya babateli bibwele ya Saulo. **8** Davidi atunaki Ayimeleki: — Boni awa, ozali te ata na likonga moko to na mopanga na se na loboko na yo? Ngai namemaki te ezala mopanga na ngai to ebundeli na ngai mosusu, pamba te mosala ya mokonzi esengelaki kosalema na lombangu. **9** Nganga-Nzambe azongisaki: — Ezali awa na mopanga ya Goliati, moto ya Filisitia, oyo obomaki na lubwaku ya Terebente; balinga yango na elamba sima na efode. Soki olingi kozwa yango, zwa na yo; pamba te ezali awa na mopanga mosusu te, bobele oyo wana. Davidi alobaki: — Mopanga moko te ekokani na yango; pesa ngai yango. **10** Na mokolo wana kaka, Davidi atelemaki, akimaki Saulo mpe akendeki epai ya Akishi, mokonzi ya Gati. **11** Kasi basali ya Akishi balobaki na ye: « Moto oyo azali Davidi te, mokonzi ya mboka? Ezali ye te oyo bazali koyemba boye na kobina na tina na ye: ‹ Saulo abomaki bankoto, mpe Davidi abomaki bankoto zomi? › » **12** Davidi asimbamaki na maloba oyo mpe abangaki makasi Akishi, mokonzi ya Gati. **13** Mpe wana akosaki kobela liboma na miso ya bato ya Filisitia, akomaki kosala kati na bango makambo lokola moto ya liboma: kokoma na bikuke ya bandako, mpe kotika soyi kotanga ye na mandefu. **14** Akishi alobaki na basali na ye: « Botala tata oyo, azali moto ya liboma! Mpo na nini boyei na ye epai na ngai? **15** Boni, nazangi penza bato ya maboma mpo ete bomema mobali oyo awa, na tina ete aya kosala makambo na ye ya liboma? Boni, moto ya boye asengeli penza kokota na ndako na ngai? »

22 Davidi alongwaki na Gati mpe akendeki kobombama na
lidusu ya libanga ya Adulami. Tango bandeko na ye ya mibali
mpe ya libota ya botata na ye bayokaki sango yango, bakitaki
kuna epai na ye. **2** Bato nyonso oyo bazalaki kati na minyoko,
ba-oyo bazalaki na baniongo ya bato mosusu mpe ba-oyo
mitema na bango ezoka, basanganaki zingazinga ya Davidi mpe
akomaki mokambi na bango. Elongo na ye, ezalaki na bato pene
nkama minei. **3** Kolongwa wana, Davidi akendeki na Mitsipe
ya Moabi mpe alobaki na mokonzi ya Moabi: « Nabondeli yo:
Pesa tata na ngai mpe mama na ngai ndingisa ya koya kovanda
elongo na yo kino ngai nakoyeba makambo oyo Nzambe akosala
mpo na ngai. » **4** Boye Davidi amemaki bango epai ya mokonzi
ya Moabi, mpe bavandaki elongo na ye tango nyonso oyo Davidi
azalaki kati na ndako ya makasi. **5** Kasi mosakoli Gadi alobaki
na Davidi: « Kovanda te kati na ndako oyo batonga makasi,
kende na mokili ya Yuda. » Boye Davidi alongwaki mpe akendeki
na zamba ya Ereti. **6** Saulo ayokaki ete bamonaki Davidi elongo
na bato na ye. Wana Saulo azalaki na mopanga na loboko na ye
mpe avandaki na Gibea, na likolo ya ngomba moke mpe na se
ya nzete oyo babengi « Tamarisi » elongo na bakonzi nyonso
ya mampinga na ye, **7** Saulo ayebisaki bango: « Bino bato ya
Benjame boyoka, bokanisi ete mwana ya Izayi akopesa bino
nyonso bilanga mpe bilanga ya vino? Bokanisi ete akokomisa
bino bakonzi ya bankoto to bakonzi ya bankama ya basoda?
8 Ezali mpo na yango nde bino nyonso bosalelaki ngai likita?
Moto moko te alobi na ngai na tina na boyokani oyo mwana na
ngai ya mobali asalaki na mwana ya Izayi, mpe moko te kati
na bino ayokeli ngai mawa mpo ete ayebisa ngai ete mwana
na ngai asaleli ngai likita mpo ete mosali na ngai atelemela

ngai mpe atiela ngai mitambo ndenge azali kosala yango na mokolo ya lelo? » **9** Kasi Doegi, moto ya Edomi, oyo azalaki moko kati na basali ya Saulo, alobaki: « Namonaki mwana mobali ya Izayi koya na Nobi epai ya Ayimeleki, mwana mobali ya Ayitubi. **10** Ayimeleki atunaki mpo na ye makambo epai na Yawe, mpe apesaki ye bilei mpe mopanga ya Goliati, moto ya Filisitia. » **11** Boye mokonzi abengisaki Nganga-Nzambe Ayimeleki, mwana mobali ya Ayitubi; elongo na Banganga-Nzambe nyonso, bato ya libota na ye ya botata, oyo bazalaki na Nobi. Mpe bango nyonso bayaki epai ya mokonzi. **12** Saulo alobaki: — Yoka sik'oyo, mwana mobali ya Ayitubi. Ayimeleki azongisaki: — Nazali koyoka yo, nkolo na ngai. **13** Saulo alobaki na ye: — Mpo na nini yo mpe mwana mobali ya Izayi bosalelaki ngai likita mpo na kotelemela ngai? Mpo na nini opesaki ye bilei mpe mopanga, mpe otunaki mpo na ye makambo epai na Nzambe, mpo ete atelemela ngai mpe atiela ngai mitambo ndenge azali kosala yango na mokolo ya lelo? **14** Ayimeleki azongiselaki mokonzi: — Boni, ezali na moto moko kati na basali na yo nyonso oyo azali na boyengebene lokola Davidi? Ye oyo azali bokilo ya mokonzi, mokambi ya basoda oyo bakengelaka yo mpe moto oyo aleki na lokumu kati na libota na yo? **15** Boni, mokolo wana ezalaki mbala na ngai ya liboso ya kotuna mpo na ye makambo epai ya Nzambe? Nakanisi ete ezali bongo te. Boye tika ete mokonzi atangela mosali na ye to moko kati na libota ya botata na ngai ngambo te; pamba te mosali na yo ayebi ata eloko moko te kati na likambo oyo nyonso. **16** Kasi mokonzi alobaki: — Ayimeleki, okokufa solo; yo mpe libota mobimba ya botata na yo. **17** Boye, mokonzi atindaki bakengeli na ye, oyo bazalaki na mopanzi na ye: « Bobaluka mpe boboma

Banganga-Nzambe ya Yawe; pamba te bango mpe basungaki
Davidi: bayebaki ete Davidi azalaki kokima kasi bayebisaki
ngai te. » Kasi basoda oyo bakengelaka mokonzi baboyaki
kosembola maboko na bango mpo na koboma Banganga-
Nzambe ya Yawe. **18** Mokonzi apesaki mitindo epai ya Doegi: «
Yo, baluka mpe boma Banganga-Nzambe. » Boye Doegi, moto
ya Edomi, abalukaki mpe abomaki bango. Na mokolo wana,
abomaki bato tuku mwambe na mitano oyo balataki efode ya
lino. **19** Abomaki lisusu na mopanga kati na Nobi, engumba
ya Banganga-Nzambe, mibali, basi, bana mpe bana mike,
bangombe, ba-ane mpe bameme. **20** Kaka Abiatari, mwana
mobali ya Ayimeleki mpe koko ya Ayitubi, nde abikaki mpe
akimaki mpo na kokende kosangana na Davidi. **21** Abiatari
ayebisaki Davidi ete Saulo asili koboma Banganga-Nzambe
ya Yawe. **22** Boye Davidi alobaki na Abiatari: « Mokolo wana,
nayebaki malamu ete lokola Doegi, moto ya Edomi, azalaki
wana, akokaki kozanga te koyebisa Saulo. Boye ezali mpo
na ngai nde bato nyonso ya libota ya botata na yo bakufi! **23**
Sik'oyo, vanda awa elongo na ngai, kobanga te. Pamba te moto
oyo azali koluka bomoi na yo azali koluka mpe bomoi na ngai.
Okobatelama malamu epai na ngai. »

23 Tango bayebisaki Davidi ete bato ya Filisitia bazali kobundisa
engumba Keila mpe bazali kozwa na makasi ble na bilanga
na yango, **2** Davidi atunaki Yawe, alobaki: — Nakoki na ngai
kokende kobundisa bato oyo ya Filisitia? Yawe azongiselaki
ye: — Kende, bundisa bato ya Filisitia mpe bikisa engumba
Keila. **3** Kasi basoda ya Davidi bayebisaki ye: — Soki awa
kati na Yuda, tozali kobanga, ekozala boni soki tokeyi na Keila
kobundisa bato ya Filisitia? **4** Davidi atunaki lisusu Yawe, mpe

Yawe azongiselaki ye: — Telema, kende na Keila, pamba te
nazali kokaba bato ya Filisitia na maboko na yo. **5** Boye Davidi
elongo na basoda na ye bakendeki na engumba Keila mpe
babundisaki bato ya Filisitia, babotolaki biloko mpe bibwele na
bango. Davidi abetaki makasi bato ya Filisitia, mpe, na bongo,
abikisaki bato ya Keila. **6** Nzokande, tango Abiatari, mwana
mobali ya Ayimeleki, akimaki epai ya Davidi, na engumba Keila,
amemaki elongo na ye efode oyo basalelaka mpo na kotuna
Yawe makambo. **7** Tango bayebisaki Saulo ete Davidi akomi
na Keila, Saulo alobaki: « Nzambe akabi ye na maboko na
ngai, pamba te lokola Davidi akoti na engumba oyo ezali na
bikuke mpe bikangelo, amikotisi ye moko na boloko. » **8** Saulo
asangisaki mampinga na ye nyonso mpo na bitumba, mpo ete
bakende na Keila kozingela Davidi elongo na bato na ye. **9**
Tango Davidi ayokaki sango ya mabe oyo Saulo azali kobongisa
mpo na ye, alobaki na Nganga-Nzambe Abiatari ete amema
efode oyo basalelaka mpo na kotuna Yawe makambo. **10** Davidi
alobaki: — Oh Yawe, Nzambe ya Isalaele, mosali na Yo ayoki
malamu ete Saulo azali komibongisa mpo na koya na Keila,
mpo na kobebisa engumba likolo na ngai. **11** Boni, bakambi ya
Keila bakokaba ngai penza na maboko na ye? Saulo akoya
solo ndenge mosali na Yo ayoki yango? Oh Yawe, Nzambe
ya Isalaele, yebisa mosali na yo. Yawe alobaki: — Iyo, akoya
penza. **12** Davidi atunaki lisusu: — Bakambi ya Keila bakokaba
penza ngai mpe bato na ngai na maboko ya bato ya Saulo?
Yawe alobaki: — Iyo, bakokaba yo. **13** Boye, Davidi mpe bato
na ye pene nkama motoba balongwaki na engumba Keila mpe
batambolaki bipai na bipai. Tango bayebisaki Saulo ete Davidi
alongwaki na Keila, Saulo akendeki lisusu kuna te. **14** Davidi

avandaki na bisambelo ya likolo ya bangomba kati na esobe, mpe avandaki na likolo ya ngomba kati na esobe ya Zifi. Saulo alukaki ye mikolo nyonso, kasi Nzambe akabaki Davidi te na maboko na ye. **15** Wana Davidi azalaki na Oreshi kati na esobe ya Zifi, ayokaki ete Saulo abimaki mpo na koluka koboma ye. **16** Jonatan, mwana mobali ya Saulo, akendeki na Oreshi epai ya Davidi mpo na kolendisa ye na Kombo ya Nzambe. **17** Alobaki na ye: « Kobanga te! Loboko ya tata na ngai, Saulo, ekozwa yo te. Okozala mokonzi ya Isalaele, mpe ngai nakozala molandi na yo; ezala tata na ngai, Saulo, ayebi yango. » **18** Bango mibale basalaki boyokani liboso ya Yawe. Jonatan azongaki epai na ye, mpe Davidi atikalaki na Oreshi. **19** Bato ya Zifi bakendeki na Gibea epai ya Saulo mpe balobaki na ye: — Boni, Davidi abombami te kati na biso, na bisambelo ya likolo ya bangomba ya Oreshi, kati na esobe, na likolo ya ngomba moke ya Akila oyo ezali na ngambo ya sude ya Yeshimoni? **20** Sik'oyo, oh mokonzi, tango nyonso okosepela kokita, kita na yo; mpe biso moko tozwi mokumba ya kokaba ye na maboko ya mokonzi. **21** Saulo azongisaki: — Tika ete Yawe apambola bino mpo na mawa na bino epai na ngai! **22** Bokende, botala lisusu malamu, bononga mpe boluka koyeba esika nini Davidi akendaka mikolo nyonso mpe nani amonaki ye kuna; pamba te bayebisaka ngai ete azali na mayele mabe makasi. **23** Botala mpe boyeba bisika nyonso epai wapi abombamaka, mpe bozongela ngai mpo na koyebisa ngai makambo nyonso ndenge yango ezali. Bongo na sima, soki azali kati na mboka, ngai nakokende elongo na bino mpe nakolukisa ye kati na bituka nyonso ya Yuda. **24** Boye, batelemaki mpe bakendeki na Zifi liboso na Saulo. Nzokande Davidi elongo na bato na ye bazalaki kati na esobe ya Maoni,

na etando ya Araba, na ngambo ya sude ya Yeshimoni. **25** Saulo elongo na bato na ye bakomaki koluka Davidi. Tango bayebisaki Davidi ete bazali koluka ye, akitaki kati na libanga monene mpe avandaki kati na esobe ya Maoni. Mpe tango Saulo ayokaki bongo, akotaki kati na esobe yango ya Moani mpo na kolanda Davidi. **26** Saulo azalaki kotambola na ngambo moko ya ngomba, bongo Davidi mpe bato na ye bazalaki kotambola na ngambo mosusu mpe kokima mbangu mosika na Saulo. Lokola Saulo mpe mampinga na ye bazalaki koluka kozingela Davidi mpe bato na ye mpo na kokanga bango, **27** momemi sango moko ayaki epai ya Saulo mpe alobaki na ye: « Yaka noki! Bato ya Filisitia bakoti na mokili. » **28** Mbala moko, Saulo atikaki kolanda Davidi mpo na kokende kokutana na bato ya Filisitia. Yango wana babengaka esika yango « Sela-Amalekoti » oyo elakisi « Libanga ya bokabwani. » **29** Davidi alongwaki wana mpe akendeki kovanda na ebombamelo kati na mabanga ya Eyini-Gedi.

24 Sima na Saulo kolanda bato ya Filisitia, azongaki; bongo bayebisaki ye: « Davidi azali sik'oyo kati na esobe ya Eyini-Gedi. » **2** Na bongo, Saulo azwaki basoda ya mpiko nkoto misato kati na Isalaele mobimba mpe akendeki koluka Davidi mpe bato na ye pene ya etando ya bantaba ya zamba. **3** Wana Saulo akomaki pene ya etando ya bameme, oyo ezalaki zingazinga ya nzela, amonaki ebombamelo moko ya monene kati na mabanga mpe akotaki kuna mpo na kosala zongo inene. Nzokande Davidi mpe bato na ye bazalaki na suka, kati na ebombamelo yango. **4** Bato ya Davidi balobaki na ye: Tala mokolo oyo Yawe alobelaki tango alobaki na yo: « Nakokaba monguna na yo na maboko na yo mpo ete osala ye nyonso oyo olingi. » Boye Davidi apusanaki

na kobombama mpe akataki songe ya kazaka ya Saulo. **5** Sima na yango, Davidi ayokaki motema na ye kobeta mpo ete akataki songe ya kazaka ya Saulo. **6** Alobaki na basoda na ye: « Tika ete Yawe apesa ngai te nzela ya kosala likambo ya boye epai ya nkolo na ngai, mopakolami na Yawe! Loboko na ngai ekoki te kosimba nzoto na ye, pamba te Yawe nde apakolaki ye mafuta. » **7** Na maloba oyo, Davidi agangelaki bato na ye mpe apekisaki bango kobundisa Saulo. Saulo abimaki na ebombamelo yango mpe akobaki nzela na ye. **8** Tango Davidi mpe abimaki na ebombamelo yango, abengaki Saulo: « Mokonzi, nkolo na ngai! » Tango Saulo atalaki sima na ye, Davidi akitisaki elongi mpe agumbamaki ye moko, elongi na ye kino na mabele. **9** Alobaki na Saulo: — Mpo na nini olandaka maloba ya bato oyo balobaka na yo ete Davidi azalaka na posa ya kosala yo mabe? **10** Omoni sik'oyo yo moko na miso na yo ndenge nini Yawe akabaki yo na maboko na ngai kati na ebombamelo, kati na mabanga. Bato mosusu batungisaki ngai ete naboma yo, kasi nabikisaki yo. Nalobaki: « Nakosembola te loboko na ngai mpo na kotelemela nkolo na ngai, pamba te azali mopakolami na Yawe. » **11** Oh tata na ngai, tala eteni oyo ya kazaka na yo na loboko na ngai! Nakataki songe ya kazaka na yo, kasi nabomaki yo te. Sik'oyo, sosola mpe yeba ete, kati na ngai, mayele mabe mpe botomboki ezali te. Nasalaki na ngai yo mabe te, kasi yo ozali kolanda ngai mpo na koboma ngai. **12** Tika ete Yawe azala Mosambisi kati na ngai mpe yo, mpe tika ete Yawe azongisela yo mabe na mabe oyo osali ngai! Kasi loboko na ngai ekosimba yo te. **13** Ndenge kaka lisese ya kala elobi: « Misala mabe ewutaka epai ya bato mabe, » loboko na ngai ekosimba yo te. **14** Mokonzi ya Isalaele abimi mpo na kobundisa nani? Azali kolanda nani? Mbwa ya

kokufa? Nzinzi? **15** Tika ete Yawe azala Mosambisi na biso mpe
akata likambo kati na biso. Tika ete atala likambo na ngai mpe
akata yango! Tika ete alongisa ngai mpe akangola ngai wuta
na loboko na yo. **16** Tango Davidi asilisaki koloba na Saulo,
Saulo atunaki: — Oyo nazali koyoka ezali solo mongongo na yo
Davidi, mwana na ngai? Mpe Saulo alelaki makasi. **17** Alobaki
na Davidi: — Ozali penza sembo koleka ngai, pamba te osaleli
ngai bolamu, nzokande ngai nasalaki mabe epai na yo! **18** Owuti
sik'oyo kotalisa ngai bolamu oyo osaleli ngai: Yawe akabaki ngai
penza na maboko na yo, kasi oboyaki na yo koboma ngai. **19**
Boni, soki moto akutani na monguna na ye, akotika ye kokoba
kokende na nzela na ye na kimia? Tika ete Yawe afuta yo
malamu mpo na bolamu oyo osaleli ngai na mokolo ya lelo. **20**
Tala, nayebi sik'oyo ete okozala penza mokonzi, mpe bokonzi ya
Isalaele ekolendisama na maboko na yo. **21** Lapa sik'oyo ndayi
epai na ngai na Kombo na Yawe ete okoboma bakitani na ngai
te to okolimwisa kombo na ngai te wuta na libota ya botata na
ngai. **22** Boye Davidi alapaki ndayi yango epai ya Saulo. Sima
na yango, Saulo azongaki epai na ye. Bongo Davidi mpe bato
na ye bazongaki na ebombamelo na bango kati na ngomba.

25 Samuele akufaki, mpe Isalaele mobimba esanganaki mpo
na kosala matanga na tina na ye; bongo bakundaki ye na mboka
na ye, Rama. Davidi akendeki na esobe ya Parani. **2** Na mboka
Maoni, ezalaki na moto moko ya bozwi oyo bomengo na ye
ezalaki kati na mboka Karimeli. Azalaki na bameme ya mibali
nkoto misato mpe bantaba ya basi nkoto moko. Na eleko oyo,
azalaki kati na Karimeli epai wapi azalaki kokata bameme na
ye bapwale. **3** Kombo na ye ezalaki « Nabali, » mpe kombo
ya mwasi na ye ezalaki « Abigayili. » Abigayili azalaki mwasi

ya mayele mpe ya kitoko; kasi mobali na ye, moto ya etuka Kalebi, azalaki motema makasi mpe moto mabe. **4** Wana Davidi azali kati na esobe, ayokaki ete Nabali azali kokata bameme na ye bapwale. **5** Davidi atindaki bilenge mibali zomi, alobaki na bango: « Bokende na Karimeli epai ya Nabali mpe bopesa ye mbote na kombo na ngai. **6** Boyebisa ye: ‹ Tika ete bomoi molayi epesamela yo! Tika ete kimia ezala na yo, na libota na yo mpe na nyonso oyo ezali ya yo! **7** Nayoki ete bazali kokata bameme bapwale epai na yo. Nzokande, tango nyonso oyo babateli bibwele na yo bazalaki elongo na biso na Karimeli, tosalaki bango mabe ata moko te, mpe babungisaki ata eloko moko te. **8** Tuna basali na yo, bakoyebisa yo. Boye, tika ete bilenge mibali na ngai bazwa ngolu na miso na yo, lokola tokomi epai na yo na mokolo ya feti! Nabondeli yo, pesa na basali na yo mpe na Davidi, mwana na yo ya mobali, eloko nyonso oyo okokoka kozwa mpo na bango. › » **9** Tango bilenge mibali ya Davidi bakomaki epai ya Nabali, bayebisaki ye makambo oyo nyonso na kombo ya Davidi, mpe bazelaki. **10** Kasi Nabali azongiselaki basali ya Davidi: « Davidi azali nani? Mwana mobali ya Izayi azali nani? Mikolo oyo, basali ebele bazali kokima bankolo na bango. **11** Mpo na nini nakamata mapa na ngai, mayi na ngai mpe mosuni, oyo nabongisi mpo na bato na ngai, oyo bakataka bapwale, mpo na kopesa yango epai ya bato oyo nayebi kutu epai bawuti te? » **12** Bilenge mibali ya Davidi babalukaki mpe bazongaki. Tango bakomaki, bayebisaki Davidi makambo oyo Nabali alobaki. **13** Davidi alobaki na basoda na ye: « Tika ete moko na moko atia mopanga na ye na loketo. » Boye, batiaki mipanga na bango na loketo, mpe Davidi atiaki mpe oyo ya ye. Bato pene nkama minei bakendeki elongo na

Davidi, mpe bato nkama mibale batikalaki mpo na kobatela biloko. **14** Moko kati na basali ya Nabali alobaki na Abigayili, mwasi ya Nabali: « Davidi atindaki bantoma wuta na esobe mpo na kopambola nkolo na biso, kasi ye atombokelaki bango. **15** Nzokande bato yango basalelaki biso penza bolamu, basalaki biso mabe ata moko te, mpe, tango nyonso totambolaki elongo na bango na zamba, tobungisaki ata eloko moko te. **16** Butu mpe moyi, tango nyonso tozalaki koleisa bibwele na biso pene na bango, bazalaki lokola mir zingazinga na biso. **17** Sik'oyo, yeba kokanisa mpo na yango mpe tala eloko nini osengeli kosala, pamba te mokano ya koboma nkolo na biso mpe libota na ye mobimba esili kozwama. Nkolo na biso azali moto mabe koleka, boye moto moko te akoki kosolola na ye. » **18** Abigayili asalaki na lombangu, azwaki mapa nkama mibale, bambeki mibale ya vino, bameme batumba mitano, bakilo tuku motoba na mibale na bagrame nkama mitano ya ble bakalinga, maboke nkama moko ya bambuma ya vino ekawuka mpe bagato nkama mibale basala na bambuma ya figi; mpe atiaki yango na likolo ya ba-ane. **19** Bongo alobaki na basali na ye: « Bokende liboso na ngai, nazali kolanda bino. » Kasi ayebisaki mobali na ye, Nabali, te. **20** Wana Abigayili azalaki na likolo ya ane, azalaki kokita sima na ngomba. Na tango yango kaka, Davidi mpe bato na ye bazalaki mpe kokita na ngambo epai wapi Abigayili azalaki, mpe akutanaki na bango. **21** Davidi awutaki komilobela: « Ezalaki na pamba nde nabatelaki biloko nyonso ya moto oyo kati na esobe mpo ete eloko moko te ebunga kati na biloko na ye nyonso! Azongiseli ngai mabe na esika ya bolamu oyo nasalelaki ye! **22** Tika ete Nzambe apesa ngai Davidi etumbu ya makasi soki, kino lobi na tongo, natiki na bomoi mobali moko

kati na bato nyonso oyo bazali ya Nabali! » **23** Tango Abigayili amonaki Davidi, akitaki na lombangu wuta na ane na ye mpe agumbamaki na liboso ya Davidi, elongi kino na mabele. **24** Akweyaki na makolo ya Davidi mpe alobaki: — Oh nkolo na ngai, tika ete mbeba ezala kaka na moto na ngai! Nabondeli yo, tika ete mwasi mosali na yo asolola na yo! Yoka makambo oyo mwasi mosali na yo alingi koyebisa yo. **25** Tika ete nkolo na ngai atala te Nabali, mobali oyo ya mabe, pamba te azali penza ndenge kombo na ye ezali; kombo na ye ezali Nabali, mpe elingi koloba: moto ya liboma. Mpe liboma ezali penza kotambola elongo na ye. Ngai mwasi mosali na yo, namonaki te bilenge mibali oyo mokonzi na ngai atindaki. **26** Sik'oyo, nkolo na ngai, na Kombo na Yawe mpe na kombo na yo, lokola Yawe apesi yo nzela te ya koboma mpe ya kozongisa yo moko mabe na mabe, tika ete banguna na yo mpe bato nyonso oyo bazali makasi ya kosala mabe epai ya nkolo na ngai bazala lokola Nabali. **27** Mpe tika ete bakado oyo mwasi mosali na yo amemeli nkolo na ngai epesamela mibali oyo bazali kolanda yo. **28** Nabondeli yo, limbisa mabe ya mwasi mosali na yo. Yawe akosala penza ete libota ya nkolo na ngai ewumela tango nyonso na bokonzi, pamba te obundaka bitumba ya Yawe. Tika ete, tango nyonso okozala na bomoi, mabe ata moko te emonana kati na yo. **29** Ezala soki moto moko atelemi mpo na kolanda yo to mpo na koboma yo, Yawe, Nzambe na yo, akobatela malamu bomoi ya nkolo na ngai kati na bato ya bomoi, kasi akobwaka banguna na yo mosika lokola na ebambelo mabanga. **30** Tango Yawe akokokisela nkolo na ngai bolamu nyonso oyo alakaki yo mpe akokomisa yo mokambi ya Isalaele, **31** nkolo na ngai akoyoka mawa te na motema na ye mpe akomitungisa te na makanisi

mpo ete asopaki makila na pamba mpe azongisaki ye moko mabe na mabe. Bongo tango Yawe akosalela nkolo na ngai bolamu, okokanisela mwasi mosali na yo. **32** Davidi azongiselaki Abigayili: — Tika ete apambolama, Yawe, Nzambe ya Isalaele, oyo atindi yo kokutana na ngai na mokolo ya lelo! **33** Tika ete mayele na yo epambolama! Tika ete yo moko mpe opambolama mpo ete opesi ngai nzela te ya koboma mpe ya kozongisa ngai moko mabe na mabe! **34** Nzokande, na Kombo na Yawe, Nzambe ya Isalaele, oyo apesi ngai nzela te ya kosala yo mabe, soki oyaki noki te mpo na kokutana na ngai, mobali moko te kati na ndako ya Nabali alingaki kotikala na bomoi kino lobi na tongo. **35** Boye Davidi azwaki bakado oyo Abigayili amemelaki ye mpe alobaki: — Zonga epai na yo na kimia. Nayoki maloba na yo mpe nakosala ndenge osengi ngai. **36** Tango Abigayili akomaki epai ya Nabali, akutaki Nabali azali kosala feti kati na ndako na ye ndenge penza mokonzi asalaka yango. Azalaki na loyenge mpe alangwaki makasi. Boye Abigayili ayebisaki ye eloko te kino na tongo ya mokolo oyo elandaki. **37** Kasi na tongo, lokola milangwa na ye esilaki, mwasi na ye ayebisaki ye makambo nyonso oyo elekaki. Nabali ayokaki pasi na motema mpe akangamaki lokola libanga. **38** Sima na mikolo zomi, Yawe abetaki Nabali, mpe akufaki. **39** Tango Davidi ayokaki ete Nabali akufi, alobaki: « Tika ete apambolama, Yawe oyo akoti likambo na ngai na ndenge Nabali atiolaki ngai! Apesi te na mosali na Ye nzela ya kosala mabe, kasi akweyisi mabe ya Nabali na moto na ye moko! » Bongo Davidi atindaki maloba epai ya Abigayili mpo na kosenga ye ete akoma mwasi na ye. **40** Basali ya Davidi bakendeki na Karimeli mpe balobaki na Abigayili: — Davidi atindi biso epai na yo mpo ete toya kozwa yo mpo okoma mwasi na

ye. **41** Abigayili agumbamaki elongi kino na mabele mpe alobaki:
— Mwasi mosali na yo, ye oyo! Abongami mpo na kosalela
bino mpe mpo na kosukola makolo ya basali ya nkolo na ngai.
42 Abigayili amataki na ane na lombangu mpe akendeki nzela
moko na bantoma ya Davidi elongo na basali na ye mitano ya
basi. Mpe akomaki mwasi ya Davidi. **43** Davidi abalaki lisusu
Ayinoami, moto ya Jizireyeli; mpe bango mibale bakomaki basi
na ye. **44** Kasi Saulo abalisaki Mikali, mwana na ye ya mwasi,
oyo azalaki mwasi ya Davidi, epai ya Paliti, mwana mobali ya
Laishi, moto na Galimi.

26 Bato ya Zifi bakendeki na Gibea epai ya Saulo, mpe
balobaki: « Boni, oyebi ete Davidi abombami na likolo ya Akila,
ngomba moke oyo etalani na Yeshimoni? » **2** Boye Saulo
atelemaki mpo na kokende na esobe ya Zifi elongo na basoda
ya mpiko ya Isalaele, nkoto misato, mpo na koluka Davidi kati
na esobe ya Zifi. **3** Saulo atongaki molako na ye na likolo ya
Akila, ngomba moke, oyo etalani na Yeshimoni, pembeni ya
nzela. Na tango wana, Davidi azalaki kovanda kati na esobe.
Lokola amonaki ete Saulo alandi ye kino na esobe, **4** Davidi
atindaki banongi mpe, na nzela na bango, ayokaki ete Saulo
akomi penza. **5** Davidi atelemaki mpe akendeki na esika oyo
Saulo atongaki molako na ye. Amonaki esika oyo Saulo mpe
Abineri, mwana mobali ya Neri, mokonzi ya mampinga na ye,
balalaki. Saulo azalaki ya kolala na kati-kati ya molako, mpe
basoda bazingelaki ye. **6** Davidi atunaki Ayimeleki, moto ya Iti,
mpe Abishayi, mwana mobali ya Tseruya mpe ndeko mobali ya
Joabi: — Nani kati na bino akoki kokende elongo na ngai kino na
molako epai ya Saulo? Abishayi azongisaki: — Ngai, nakokende
elongo na yo. **7** Boye Davidi mpe Abishayi bakomaki, na butu,

na esika oyo basoda bazalaki. Bakutaki Saulo alali pongi na kati-kati ya molako, mpe likonga na ye epikamaki na mabele, na pembeni ya moto na ye. Abineri mpe basoda balalaki zingazinga na ye. **8** Abishayi alobaki na Davidi: — Lelo, Nzambe akabi monguna na yo na maboko na yo. Pesa ngai sik'oyo nzela mpo ete natobola ye kaka mbala moko likonga na ngai mpe apikama na mabele, nakozongela yango te mbala mibale. **9** Kasi Davidi alobaki na Abishayi: — Te! Koboma ye te! Pamba te nani akosembola loboko na ye likolo ya mopakolami na Yawe mpe azanga kozwa etumbu? **10** Mpe Davidi alobaki lisusu: — Na Kombo na Yawe! Ye moko Yawe nde akoboma ye: akokufa, ezala soki tango na ye ya kokufa ekoki to soki akokende na bitumba. **11** Kasi Yawe apekisi ngai kosembola loboko likolo ya mopakolami na Ye. Sik'oyo, zwa kaka likonga mpe eloko ya mayi oyo ezali pembeni ya moto na ye, mpe tokende na biso. **12** Boye Davidi azwaki likonga mpe eloko ya mayi oyo ezalaki pembeni ya moto ya Saulo, mpe bakendeki. Moto moko te amonaki mpe ayebaki likambo yango, mpe moko te alamukaki. Bato nyonso bazalaki ya kolala, pamba te Yawe alalisaki bango pongi makasi. **13** Davidi akatisaki lubwaku, akendeki na ngambo mosusu mpe atelemaki mosika, na songe ya ngomba, mosika penza ya molako. **14** Davidi abelelaki epai ya mampinga mpe epai ya Abineri, mwana mobali ya Neri; alobaki: — Abineri, okoyanola ngai? Abineri azongisaki: — Yo nani oyo ozali koganga na matoyi ya mokonzi? **15** Davidi alobaki na Abineri: — Ozali mobali, boye te? Nani akokani na yo kati na Isalaele? Mpo na nini obateli te mokonzi, nkolo na yo? Moto moko ayaki mpo na koboma mokonzi na yo. **16** Likambo oyo osali ezali malamu te. Na Kombo na Yawe, yo mpe bato na yo bosengeli kokufa;

pamba te bobateli te nkolo na bino, mopakolami na Yawe. Botala zingazinga na bino! Wapi likonga mpe eloko ya mayi ya mokonzi, oyo ezalaki pembeni ya moto na ye? **17** Saulo asosolaki ete ezali mongongo ya Davidi mpe alobaki: — Oyo wana ezali mongongo na yo Davidi, mwana na ngai. Davidi azongisaki: — Solo, ezali mongongo na ngai, oh mokonzi, nkolo na ngai. **18** Bongo Davidi alobaki lisusu: — Mpo na nini nkolo na ngai azali kolanda mosali na ye? Nasali nini? Likambo nini ya mabe nasali mpo ete namema ngambo? **19** Sik'oyo, tika ete mokonzi, nkolo na ngai, ayoka maloba ya mosali na ye. Soki ezali Yawe nde atindaki yo kotelemela ngai, wana tika ete andima likabo. Kasi soki bato nde bazali kosala boye, wana tika ete balakelama mabe liboso ya Yawe; pamba te babengani ngai lelo mpe balongoli ngai na libula ya Yawe, mpe balobi na ngai: « Kende kosalela banzambe mosusu. » **20** Sik'oyo, tika ete makila na ngai esopana na mabele te, mosika na miso ya Yawe! Pamba te mokonzi ya Isalaele abimaki mpo na koluka ngenga kaka moko, ndenge balandaka soso ya zamba, na bangomba. **21** Boye Saulo alobaki: — Solo, nasali masumu! Davidi, mwana na ngai ya mobali, zonga! Mpo ete omonaki ete bomoi na ngai ezali motuya, nakomeka lisusu te kosala yo mabe. Nasalaki penza lokola moto ya liboma mpe napengwaki. **22** Davidi azongisaki: — Likonga ya mokonzi, yango oyo! Tika ete moko kati na bilenge mibali na yo aya kozwa yango. **23** Yawe oyo afutaka moto nyonso kolanda bosembo mpe boyengebene na ye, akabaki yo na maboko na ngai lelo; kasi naboyaki kosembola loboko na ngai likolo ya mopakolami na Yawe. **24** Ndenge bomoi na yo ezalaki lelo motuya makasi na miso na ngai, ndenge wana mpe bomoi na ngai ekozala motuya makasi na miso ya Yawe, mpe

akokangola ngai na pasi nyonso. **25** Saulo alobaki na Davidi: —
Tika ete opambolama, Davidi, mwana na ngai ya mobali! Solo,
okosala penza makambo minene mpe, solo, okolonga. Bongo
Davidi akobaki nzela na ye, mpe Saulo azongaki epai na ye.

27 Davidi akanisaki mpe amilobelaki: « Mokolo ezali oyo Saulo
akoboma ngai na nzela ya loboko na ye. Boye eleki malamu
mpo na ngai kokima na mokili ya bato ya Filisitia. Na bongo nde
Saulo akotika koluka ngai kati na Isalaele mobimba, mpe ngai
nakokima loboko na ye. » **2** Bongo Davidi elongo na bato nkama
motoba oyo bazalaki elongo na ye batelemaki mpe bakendeki
epai ya Akishi, mwana mobali ya Maoki, mokonzi ya Gati. **3**
Davidi mpe bato na ye bavandaki na Gati epai ya Akishi: mobali
nyonso azalaki na libota na ye, mpe Davidi azalaki na basi na ye
mibale: Ayinoami, moto ya Jizireyeli, mpe Abigayili oyo azalaki
liboso mwasi ya Nabali, moto ya Karimeli. **4** Tango bayebisaki
Saulo ete Davidi akimi na Gati, atikaki koluka ye. **5** Davidi alobaki
na Akishi: « Soki nazwi ngolu na miso na yo, tika ete bapesa
ngai esika epai wapi nakoki kovanda kati na moko ya bingumba
ya mokili. Mpo na nini mosali na yo avanda na mboka mokonzi
elongo na yo? » **6** Na mokolo wana, Akishi apesaki ye engumba
ya Tsikilagi. Yango wana Tsikilagi ekoma kino na mokolo ya lelo
engumba ya bakonzi ya Yuda. **7** Davidi awumelaki na mokili ya
bato ya Filisitia mobu moko mpe sanza minei. **8** Na tango wana,
Davidi mpe bato na ye bazalaki kobundisa bato ya Geshuri,
ya Girizi mpe ya Amaleki; pamba te wuta kala, bato ya bikolo
yango bazalaki kovanda na mokili longwa na Shuri kino na
Ejipito. **9** Tango nyonso Davidi azalaki kobundisa mboka moko,
azalaki kotika te na bomoi ezala mobali to mwasi. Nzokande
azalaki kobotola bameme, bangombe, ba-ane, bashamo mpe

bilamba. Bongo azalaki kozonga epai ya Akishi. **10** Tango Akishi atunaki: — Bobundi wapi lelo? Davidi azongisaki: — Tobundi na sude ya Yuda, na sude ya mokili ya bato ya Yerameeli, mpe na sude ya mokili ya bato ya Keni. **11** Davidi azalaki kotika te ete bamema na Gati, ezala mobali to mwasi, noki te bapanza sango na ye na maloba oyo: « Tala makambo oyo Davidi asalaki. » Davidi azalaki kosala kaka bongo, tango nyonso oyo avandaki na mboka ya bato ya Filisitia. **12** Akishi atielaki Davidi motema mpe alobaki: « Lokola Davidi amiyinisi na miso ya Isalaele, bato na ye, akozala mosali na ngai mpo na libela. »

28 Na tango wana, bato ya Filisitia basangisaki mampinga na bango ya basoda mpo na kobundisa Isalaele. Akishi alobaki na Davidi: — Osengeli koyeba ete yo mpe bato na yo bokokende na bitumba elongo na ngai. **2** Davidi azongiselaki Akishi: — Okomona yo moko makambo oyo mosali na yo azali na makoki ya kosala. Akishi alobaki na Davidi: — Malamu mingi! Nakokomisa yo mpo na libela soda oyo abatelaka ngai. **3** Nzokande Samuele akufaki, mpe Isalaele mobimba esalelaki ye matanga. Bakundaki ye na Rama, engumba na ye. Saulo abenganaki na mokili na ye bato oyo basololaka na bakufi mpe bato na soloka. **4** Wana bato ya Filisitia basanganaki mpe bayaki kotonga molako, na Sunemi, Saulo mpe asangisaki bato nyonso ya Isalaele mpe batongaki molako na Giliboa. **5** Tango Saulo amonaki mampinga ya bato ya Filisitia, abangaki mpe somo etondaki na motema na ye. **6** Saulo atunaki Yawe, kasi Yawe ayanolaki te, ezala na nzela ya ndoto, ya Urimi to ya basakoli. **7** Bongo, Saulo alobaki na basali na ye: — Bolukela ngai mwasi oyo asololaka na bakufi mpo ete nakende kotuna ye. Basali na ye bazongisaki: — Tala, ezali na mwasi moko na

Eyini-Dori. **8** Boye Saulo amibongolaki, alataki bilamba mosusu
mpe akendeki epai ya mwasi yango, na butu, elongo na mibali
mibale. Alobaki: — Nabondeli yo, solola na bakufi mpo na
ngai, mpe bimisela ngai moto oyo nakotanga kombo na ye. **9**
Kasi mwasi yango alobaki na ye: — Oyebi solo makambo oyo
Saulo asalaki. Abenganaki na mokili, bato oyo basololaka na
bakufi mpe bato na soloka. Bongo mpo na nini otieli bomoi
na ngai motambo mpo na kobomisa ngai? **10** Saulo alapaki
ndayi epai na ye na Kombo na Yawe, alobaki: « Na Kombo
na Yawe, okozwa solo etumbu te mpo na yango. » **11** Bongo
mwasi yango atunaki: — Nabimisela yo nani? Saulo azongisaki:
— Bimisela ngai Samuele. **12** Tango mwasi yango amonaki
Samuele, agangaki makasi mpe alobaki na Saulo: — Mpo na nini
okosi ngai? Ozali Saulo! **13** Mokonzi alobaki na ye: — Kobanga
te, omoni nini? Mwasi alobaki na Saulo: — Namoni nzambe
moko kobima na mabele. **14** Saulo atunaki ye: — Azali ndenge
nini? Mwasi azongisaki: — Ezali mobange mobali moko nde
azali komata mpe alati kazaka. Bongo tango Saulo asosolaki ete
ezali Samuele, akitaki mpe agumbamaki elongi kino na mabele.
15 Samuele alobaki na Saulo: — Mpo na nini otungisi ngai mpe
obimisi ngai? Saulo alobaki: — Nazali na pasi makasi: bato
ya Filisitia bazali kobundisa ngai; bongo Nzambe apesi ngai
mokongo, azali koyanola ngai te, ezala na nzela ya basakoli
to ya bandoto. Yango wana nabengi yo mpo ete oyebisa ngai
likambo nini nakoki kosala. **16** Samuele alobaki: — Mpo na nini
ozali kotuna ngai, awa Yawe asili kopesa yo mokongo mpe
akomi monguna na yo? **17** Yawe akokisi kaka makambo oyo
asakolaki na nzela na ngai: Yawe abotoli bokonzi na maboko na
yo mpe apesi yango na moninga na yo, Davidi, **18** pamba te

otosaki Yawe te mpe okweyiselaki te bato ya Amaleki kanda ya Yawe na koboma bango nyonso. Yango wana Yawe asali yo bongo lelo. **19** Yawe akokaba yo mpe Isalaele na maboko ya bato ya Filisitia. **20** Mbala moko, Saulo abombamaki na mabele mpe ayokaki maloba ya Samuele somo mingi. Nzoto na ye elembaki mpo ete aliaki eloko moko te mokolo mobimba mpe butu mobimba. **21** Tango mwasi apusanaki pembeni ya Saulo mpe amonaki ete azali lisusu na kimia te, alobaki na ye: — Tala, mwasi mosali na yo atosaki yo. Nandimaki kokufa mpo na kaka kosala makambo oyo otindaki ngai. **22** Sik'oyo, yo mpe, nabondeli yo: yoka mwasi mosali na yo, mpe tika ete ngai napesa yo bilei mpo ete olia mpe ozwa makasi ya kokoba nzela na yo. **23** Kasi Saulo aboyaki mpe alobaki: — Nakolia te. Kasi lokola basali na ye elongo na mwasi batiaki molende, Saulo ayokelaki bango. Saulo alamukaki mpe avandaki na mbeto. **24** Mwasi azalaki na mwana ngombe ya mafuta epai na ye, na etonga. Abonzaki yango noki-noki lokola mbeka. Akamataki farine, asangisaki yango mpe atumbelaki bango mapa ezanga levire. **25** Atiaki yango liboso ya Saulo mpe liboso ya basali na ye, mpe baliaki. Bongo na butu wana kaka, batelemaki mpe bakendeki.

29 Bato ya Filisitia basangisaki mampinga na bango ya basoda na Afeki, mpe Isalaele atongaki molako pene ya etima ya mayi oyo ezali na Jizireyeli. **2** Wana bakambi ya bato ya Filisitia batambolaki liboso ya mampinga na bango ya bankama mpe ya bankoto ya basoda, Davidi mpe bato na ye bazalaki kotambola na sima elongo na mokonzi Akishi. **3** Bakonzi ya basoda ya Filisitia batunaki: — Ba-Ebre oyo bazali kosala nini awa? Akishi alobaki na bango: — Ezali Davidi, mosali ya Saulo, mokonzi

ya Isalaele. Azali elongo na ngai wuta mibu mpe mikolo; mpe
natikali nanu kokanga ye ata na mbeba moko te. **4** Kasi bakonzi
ya basoda ya Filisitia batombokelaki Akishi mpe balobaki:
— Zongisa moto oyo! Tika ete azonga na esika oyo otiaki
ye; asengeli te kokende elongo na biso na bitumba, noki te
akobalukela biso na tango ya bitumba. Mpe ndenge nini moto
oyo akoki kosepelisa lisusu mokonzi na ye, soki na komema mito
ya bato na biso moko te? **5** Ezali Davidi wana te oyo na tina na
ye babandaki koyemba mpe kobina: « Saulo abomaki bankoto,
mpe Davidi abomaki bankoto zomi. » **6** Boye Akishi abengaki
Davidi mpe alobaki na ye: — Na Kombo na Yawe, ozali moto ya
sembo. Nasepelaka komona yo kokende mpe kozonga elongo
na ngai kati na mampinga. Wuta mokolo oyo oyaki epai na ngai
kino lelo, natikali nanu kokanga yo na mbeba ata moko te; kasi
bakambi ya bato ya Filisitia bazali kondima yo te. **7** Boye, zonga
mpe kende na kimia; kosala eloko moko te oyo ekosepelisa te
bakambi ya bato ya Filisitia. **8** Davidi atunaki Akishi: — Nasali
nini? Eloko nini ya mabe oyo omoni epai ya mosali na yo wuta
mokolo oyo nayaki epai na yo kino lelo? Mpo na nini nakoki
te kokende kobundisa banguna ya mokonzi, nkolo na ngai?
9 Akishi azongiselaki Davidi: — Nayebi ete osepelisaka ngai
lokola Anjelu na Nzambe, Kasi bakonzi ya basoda ya Filisitia
balobi: « Asengeli te kokende elongo na biso na bitumba. »
10 Boye, lamuka na tongo makasi, yo mpe basoda ya nkolo na
yo, oyo bayaki elongo na yo. Bolamuka na tongo makasi mpe
bokende wana moyi ekobima. **11** Boye, Davidi mpe bato na ye
batelemaki na tongo makasi mpo na kozonga na mokili ya bato
ya Filisitia; mpe bato ya Filisitia bakendeki na Jizireyeli.

30 Davidi mpe bato na ye bakomaki na Tsikilagi, na mokolo
ya misato. Na tango wana mpe, bato ya Amaleki bakotaki
na ngambo ya Sude mpe na Tsikilagi. Babundisaki Tsikilagi
mpe batumbaki yango. **2** Bakangaki na bowumbu basi mpe
bato nyonso oyo bazalaki kuna, ezala bilenge to mikolo, kasi
babomaki moko te kati na bango. Bamemaki bango mpe
bazongelaki nzela na bango. **3** Tango Davidi mpe bato na ye
bakomaki na engumba Tsikilagi, bakutaki yango ebebisama
na moto. Basi na bango, bana na bango ya mibali mpe ya
basi bakomaki bawumbu. **4** Davidi mpe bato na ye balelaki
makasi kino bazangaki makasi ya kolela. **5** Bamemaki mpe na
bowumbu basi mibale ya Davidi: Ayinoami, moto ya Jizireyeli;
mpe Abigayili, moto ya Karimeli, oyo akufisaki mobali, Nabali. **6**
Davidi ayokaki pasi makasi na motema, pamba te bato bazalaki
komibongisa mpo na koboma ye na mabanga, mpo ete moto
nyonso azalaki na pasi na motema mpo na bana na ye ya mibali
mpe ya basi. Kasi Davidi amilendisaki kati na Yawe, Nzambe
na ye. **7** Boye Davidi alobaki na Nganga-Nzambe Abiatari,
mwana mobali ya Ayimeleki: « Memela ngai efode. » Mpe
Abiatari amemelaki ye yango. **8** Bongo Davidi atunaki Yawe: —
Nakoki na ngai kolanda lisanga oyo ya miyibi? Nakokoka na
ngai kokanga bango? Yawe azongiselaki ye: — Landa bango,
okokanga bango solo mpe okokangola bakangami. **9** Davidi
akendeki elongo na basoda na ye, nkama motoba. Bakomaki na
moluka ya lubwaku ya Besori epai wapi ba-oyo bazalaki kotikala
na sima batelemaki; **10** pamba te mibali nkama mibale balembaki
makasi, bongo bakokaki te kokatisa moluka. Kasi Davidi elongo
na basoda na ye, nkama minei, bakobaki kolanda. **11** Basoda ya
Davidi bakutanaki na mobali moko ya Ejipito kati na zamba mpe

bamemaki ye epai ya Davidi. Bapesaki ye mayi ya komela mpe
biloko ya kolia. **12** Bapesaki ye gato basala na bambuma ya figi
mpe maboke mibale ya bambuma ya vino ekawuka. Sima na
ye kolia yango, azwaki lisusu makasi, pamba te aliaki te mpe
amelaki te wuta mikolo misato mpe babutu misato. **13** Davidi
atunaki ye: — Ozali na ngambo ya banani mpe owuti wapi?
Azongiselaki ye: — Nazali moto ya Ejipito mpe mowumbu ya
moto moko ya Amaleki. Esali mikolo misato wuta nkolo na ngai
atikalaki kosundola ngai mpo ete nazalaki kobela. **14** Tokotaki na
ngambo ya Sude ya bato ya Kereti, ya etuka ya Yuda, mpe na
ngambo ya Sude ya Kalebi; mpe totumbaki na moto Tsikilagi. **15**
Davidi atunaki ye: — Okoki komema ngai na bisika oyo lisanga
ya miyibi wana ezali? Azongisaki: — Yo, lapa nanu ndayi epai
na ngai liboso ya Nzambe ete okoboma ngai te mpe okozongisa
ngai te epai ya nkolo na ngai; bongo ngai nakomema yo epai
bango bazali. **16** Boye amemaki Davidi na esika oyo bato ya
Amaleki bazalaki. Mpe bamonaki ete bazalaki ya kopanzana na
mboka mobimba, bazalaki kolia, komela mpe kobina mpo na
ebele ya bomengo ya bitumba oyo babotolaki na mokili ya bato
ya Filisitia mpe ya Yuda. **17** Davidi alongaki bango kobanda na
tongo kino na pokwa ya mokolo oyo elandaki. Moko te abikaki,
longola kaka bilenge mibali nkama minei oyo bamataki na likolo
ya bashamo mpe bakimaki. **18** Davidi akangolaki biloko nyonso
oyo bato ya Amaleki bazwaki elongo na basi na ye mibale.
19 Moto na bango moko te azangaki: ezala elenge, mokolo,
mwana mobali, mwana mwasi, eloko moko kati na bomengo ya
bitumba to eloko moko kati na biloko oyo babotolaki bango.
Davidi azongaki na biloko nyonso. **20** Davidi akamataki bameme
mpe bangombe nyonso. Bato oyo bazalaki kotambola liboso ya

bibwele mpo na kolakisa yango nzela bazalaki koloba: « Tala bomengo ya bitumba ya Davidi. » **21** Bongo Davidi akomaki epai ya mibali nkama mibale oyo bakokaki kolanda ye te mpo ete balembaki makasi, mpe batikaki bango na lubwaku ya Besori. Mibali yango babimaki mpo na koyamba Davidi mpe bato oyo bazalaki elongo na ye. Boye Davidi mpe bato na ye bapusanaki mpe bapesaki bango mbote. **22** Kasi kati na bato oyo bakendeki elongo na Davidi, bato nyonso ya mabe mpe batomboki balobaki: — Lokola bakendeki na biso te, tokoki kokabola na bango te bomengo ya bitumba. Tika ete moto na moto azwa kaka mwasi na ye elongo na bana na ye mpe akende. **23** Kasi Davidi alobaki: — Te, bandeko na ngai ya mibali! Bokoki kosala boye te mpo na biloko oyo Yawe apesi biso! Pamba te abateli biso mpe akabi na maboko na biso mampinga nyonso oyo eyaki kobundisa biso. **24** Nani akoki kondima bino na makambo oyo bozali koloba? Eteni ya moto oyo atikalaki kokengela biloko mpe eteni ya moto oyo akendeki na bitumba esengeli kozala ndenge moko. Tokokabola nyonso ndenge moko. **25** Kobanda mokolo wana kino lelo, Davidi akomisaki yango mobeko mpe malako kati na Isalaele. **26** Tango Davidi akomaki na Tsikilagi, atindaki ndambo ya bomengo ya bitumba epai ya bampaka ya Yuda, oyo bazalaki baninga na ye. Alobaki: « Tala kado mpo na bino kowuta na bomengo ya bitumba ya banguna ya Yawe. » **27** Atindaki ndambo epai ya ba-oyo bazalaki na Beteli, na ngambo ya sude ya Ramoti mpe na Yatiri; **28** mpe epai ya ba-oyo bazalaki na Aroeri, na Sipimoti, na Eshitemoa; **29** mpe epai ya ba-oyo bazalaki na Rakali, kati na bingumba ya bato ya Yerameeli, ya bato ya Keni; **30** epai ya ba-oyo bazalaki na Orima, na Bori-Ashani, na Ataki; **31** epai ya ba-

oyo bazalaki na Ebron mpe na bisika nyonso oyo Davidi mpe bato na ye balekaki.

31 Bato ya Filisitia bazalaki kobundisa Isalaele, kasi bato ya Isalaele bakimaki liboso na bango mpe mingi kati na bango bakufaki na ngomba Giliboa. **2** Bato ya Filisitia balandaki Saulo elongo na bana na ye ya mibali, kasi babomaki bana na ye ya mibali: Jonatan, Abinadabi mpe Maliki-Shuwa. **3** Bongo bitumba ekomaki mpo na koboma Saulo. Tango basoda oyo babundaka na matolotolo bamonaki Saulo, ye Saulo alengaki na somo. **4** Saulo alobaki na soda oyo amemaki bibundeli na ye: « Bimisa mopanga na yo na ebombelo na yango mpe boma ngai, noki te bato oyo bakatama ngenga te bakoya kotuba ngai mpe kosakanela ngai. » Kasi soda oyo amemaki bibundeli na ye aboyaki, pamba te azalaki kobanga. Bongo Saulo akamataki mopanga na ye mpe amibwakaki na likolo na yango. **5** Tango soda oyo amemaki bibundeli na ye amonaki ete Saulo akufi, ye mpe amibwakaki na likolo ya mopanga na ye mpe akufaki elongo na Saulo. **6** Ezalaki bongo nde Saulo, bana na ye misato ya mibali, soda oyo azalaki komema bibundeli na ye mpe basoda na ye nyonso bakufaki bango nyonso elongo mokolo wana. **7** Tango bato ya Isalaele, oyo bazalaki na ngambo mosusu ya lubwaku mpe ba-oyo bazalaki na ngambo mosusu ya Yordani bamonaki ete mampinga ya Isalaele esili kopanzana, mpe ete Saulo mpe bana na ye ya mibali bakufi, basundolaki bingumba na bango mpe bakimaki. Bato ya Filisitia bayaki kovanda na bingumba yango. **8** Na mokolo oyo elendaki, tango bato ya Filisitia bayaki mpo na kolongola biloko oyo ezalaki na banzoto ya bibembe, bamonaki Saulo mpe bana na ye misato ya mibali oyo bakufaki na ngomba Giliboa. **9** Bakataki moto ya Saulo, bazwaki bibundeli

na ye mpe batindaki bato na mokili mobimba ya bato ya Filisitia mpo ete bapanza sango malamu oyo ya elonga kati na tempelo ya banzambe na bango ya bikeko mpe kati na bato na bango.
10 Batiaki bibundeli ya Saulo kati na tempelo ya banzambe na bango ya bikeko, Asitarite, mpe badiembikaki nzoto na ye na mir ya Beti-Sheani. **11** Tango bavandi ya Yabeshi kati na Galadi bayokaki makambo oyo bato ya Filisitia basalaki Saulo, **12** bilombe na bango nyonso batelemaki mpe batambolaki butu mobimba mpo na kokoma na Beti-Sheani. Bongo sima na bango kokitisa bibembe ya Saulo mpe ya bana na ye ya mibali wuta na mir, bazongaki na Yabeshi epai wapi batumbaki yango. **13** Bazwaki mikuwa na bango, bakundaki yango na Yabeshi, na se ya nzete ya tamarisi, mpe bakilaki bilei mikolo sambo.

2 Samuele

1 Wana Saulo asilaki kokufa, Davidi azongaki na Tsikilagi sima
na ye kolonga bato ya Amaleki. Mpe avandaki kuna mikolo
mibale. **2** Na mokolo ya misato, moto moko awutaki na molako
ya Saulo mpe ayaki na bilamba epasuka, moto etonda na putulu.
Tango akomaki epai ya Davidi, amibwakaki na mabele mpo na
kogumbama liboso ya Davidi. **3** Davidi atunaki ye: — Owuti
wapi? Azongisaki: — Nakimi wuta na molako ya Isalaele. **4**
Davidi atunaki lisusu: — Yebisa ngai makambo nini eleki kuna?
Moto yango alobaki: — Mampinga ya Isalaele ekimi bitumba;
ebele kati na bango bakweyi na bitumba mpe bakufi, ata Saulo
mpe mwana na ye ya mobali, Jonatan, bakufi. **5** Bongo Davidi
alobaki na elenge mobali oyo azalaki kopesa ye sango: —
Oyebi ndenge nini ete Saulo mpe mwana na ye ya mobali,
Jonatan, bakufi? **6** Elenge mobali azongisaki: — Nazalaki na
ngai koleka na likolo ya ngomba Giliboa, mpe namonaki Saulo
alaleli likonga na ye. Namonaki lisusu bashar mpe basoda oyo
babundaka likolo ya bampunda kokoma pene ya kokanga ye.
7 Tango kaka abalukaki mpe amonaki ngai, abengaki ngai;
mpe ngai nazongisaki: « Ngai oyo. » **8** Atunaki ngai: — Ozali
nani? Nazongiselaki ye: — Nazali moto ya Amaleki. **9** Alobaki
na ngai: — Pusana pene na ngai mpe boma ngai, pamba te
nazali koyoka lisusu nzoto malamu te, atako nazali nanu na
bomoi. **10** Boye napusanaki pene na ye mpe nabomaki ye,
pamba te nayebaki ete akobika te na kotala ndenge babetaki ye.
Sima, nazwaki ekoti na ye ya bokonzi, oyo azalaki na yango
na moto mpe singa oyo alataki na loboko na ye, mpe namemi
yango epai na yo, nkolo na ngai. **11** Bongo Davidi mpe basoda
nyonso oyo bazalaki elongo na ye basimbaki bilamba na bango

mpe bapasolaki yango. **12** Basalaki matanga, balelaki mpe
bakilaki bilei kino na pokwa, mpo na Saulo mpe Jonatan, mwana
na ye ya mobali; mpo na mampinga ya Yawe mpe mpo na
libota ya Isalaele, mpo ete bakufaki na nzela ya mopanga. **13**
Davidi atunaki elenge mobali oyo amemelaki ye sango: — Ozali
moto ya mboka nini? Azongisaki: — Nazali mwana mobali ya
mopaya moko, moto ya Amaleki. **14** Davidi atunaki ye: — Mpo
na nini obangaki te kosembola loboko na yo mpo na koboma
mopakolami na Yawe? **15** Bongo Davidi abengaki moko kati
na basoda na ye mpe alobaki: « Yaka, boma ye! » Mpe soda
yango abomaki ye. **16** Davidi alobaki na moto oyo amemelaki
ye sango: « Tika ete makila na yo etangama na moto na yo
moko, pamba te maloba na yo moko nde efundi yo mpo ete
olobi: ‹ Nabomaki mopakolami na Yawe. › » **17** Davidi asalaki
nzembo oyo ya mawa mpo na Saulo mpe Jonatan, mwana na
ye ya mobali. **18** Apesaki mitindo ete balakisa yango epai ya
bato ya Yuda. Nzembo yango ya mawa ekomama kati na buku
ya Moto ya Sembo. **19** Oh Isalaele, lokumu na yo ekweyi na
likolo ya bangomba na yo. Ndenge nini bilombe bakweyi! **20**
Bopanza sango yango te kati na Gati, bopanza yango te na
babalabala ya Ashikeloni, noki te bana basi ya bato ya Filisitia
bakosepela, mpe bana basi ya mibali oyo bakatama ngenga te
bakopumbwa na esengo. **21** Oh bangomba ya Giliboa, tika ete
mamwe mpe mvula ekweya lisusu te na likolo na bino, ata na
likolo ya bilanga oyo ebotaka bambuma mpe epai wapi makabo
ewutaka! Pamba te ezali kuna nde basambwisaki banguba ya
bilombe, nguba ya Saulo oyo bakotikala kopakola lisusu mafuta
te. **22** Tolotolo ya Jonatan ezalaki kozonga sima te soki esopi
makila ya banguna te, mpe soki etoboli mafuta ya bilombe te;

mpe mopanga ya Saulo ezalaki kozonga te soki ekokisi mosala
na yango te. **23** Na mikolo ya bomoi na bango, Saulo mpe
Jonatan balinganaki makasi mpe bapesanaki lokumu; mpe na
kufa na bango, bakabolaki bango te. Bazalaki mbangu koleka
bampongo, makasi koleka bankosi. **24** Oh bino bana basi ya
Isalaele, bolela mpo na Saulo oyo alatisaki bino bilamba ya
motane mpe biloko ya monzele, oyo atondisaki babiju ya wolo na
bilamba na bino. **25** Ndenge nini bilombe bakweyi na bitumba!
Ndenge nini babomaki Jonatan na bangomba na yo! **26** Ah,
Jonatan, ndeko na ngai ya mobali, nazali na pasi na motema
mpo na yo! Ozalaki motuya mingi mpo na ngai. Bolingo na yo
mpo na ngai ezalaki makasi koleka bolingo ya mwasi! **27** Ndenge
nini bilombe bakweyi! Ah! bibundeli ya bitumba ekomi pamba!

2 Sima na yango, Davidi atunaki Yawe: — Nakoki na ngai
kokende na moko kati na bingumba ya Yuda? Yawe azongisaki:
— Okoki na yo kokende. Davidi atunaki lisusu: — Nakende
wapi? Yawe azongisaki: — Kende na Ebron. **2** Boye Davidi
akendeki kuna elongo na basi na ye mibale: Ayinoami, moto ya
Jizireyeli; mpe Abigayili, mwasi oyo akufisaki mobali na ye ya
liboso, Nabali, moto ya Karimeli. **3** Davidi amemaki lisusu mibali
oyo bazalaki elongo na ye, moko na moko elongo na libota na
ye; mpe bavandaki na bingumba ya Ebron mpe na bamboka na
yango ya mike. **4** Bongo bato ya Yuda bayaki na Ebron mpe
bapakolaki kuna Davidi mafuta mpo ete akoma mokonzi ya
libota ya Yuda. Bayebisaki Davidi ete ezali bato ya Yabeshi ya
Galadi nde bakundi Saulo. **5** Davidi atindaki bantoma mpo na
koloba na bato ya Yabeshi ya Galadi: « Tika ete Yawe apambola
bino na ndenge botalisaki motema malamu epai ya nkolo na
bino, Saulo, mpe na ndenge bokundaki ye! **6** Tika ete Yawe

atalisa bino sik'oyo bolamu mpe boyengebene! Lokola bosalaki
bongo, ngai mpe nakotalisa bino bolamu yango kaka. **7** Sik'oyo,
bozala makasi mpe boyika mpiko, pamba te nkolo na bino,
Saulo, akufi. Kasi boyeba mpe ete bato ya Yuda bapakoli ngai
mafuta mpo ete nakoma mokonzi na bango. » **8** Na tango wana,
Abineri, mwana mobali ya Neri, mokonzi ya basoda ya Saulo,
azwaki Ishi-Bosheti, mwana mobali ya Saulo, mpe amemaki
ye na Maanayimi. **9** Akomisaki ye mokonzi ya Galadi, ya bato
ya Ashuri mpe ya Jizireyeli, ya Efrayimi, ya Benjame mpe ya
Isalaele mobimba. **10** Ishi-Bosheti, mwana mobali ya Saulo,
azalaki na mibu tuku minei ya mbotama tango akomaki mokonzi
ya Isalaele, mpe akonzaki mibu mibale. Kasi libota ya Yuda
ekanganaki na Davidi. **11** Davidi asalaki mibu sambo na sanza
motoba na Ebron lokola mokonzi ya libota ya Yuda. **12** Abineri,
mwana mobali ya Neri, elongo na bato ya Ishi-Bosheti, mwana
mobali ya Saulo, babimaki wuta na Maanayimi mpo na kokende
na Gabaoni. **13** Joabi, mwana mobali ya Tseruya, elongo na
basali ya Davidi, bango mpe babimaki mpe bakutanaki na bato
ya Abineri pene ya liziba ya Gabaoni: bamoko bazalaki na
ngambo moko ya liziba, mpe bamosusu, na ngambo mosusu. **14**
Abineri alobaki na Joabi: — Tika ete bilenge mibali batelema
mpe babunda liboso na biso! Joabi azongisaki: — Malamu! Tika
ete babunda. **15** Boye, wana batelemaki mpe batangaki bango,
emonanaki motango oyo: zomi na mibale mpo na libota ya
Benjame mpe Ishi-Bosheti, mwana mobali ya Saulo; mpe zomi
na mibale kati na basali ya Davidi. **16** Moko na moko asimbaki
monguna na ye na moto mpe atobolaki ye mopanga na mopanzi;
mpe bango nyonso bakweyaki nzela moko. Bongo babengaki
esika yango ya Gabaoni: Elikati-Atsurimi. **17** Etumba ya mokolo

wana ezalaki makasi penza. Basali ya Davidi balongaki Abineri elongo na bato ya Isalaele. **18** Bana mibali misato ya Tseruya bazalaki wana: Joabi, Abishayi mpe Asaeli. Asaeli azalaki mbangu lokola mboloko ya zamba. **19** Asaeli alandaki Abineri na molende penza mpe atikalaki kobaluka te, ezala na ngambo ya loboko ya mobali to ya loboko ya mwasi. **20** Tango Abineri abalukaki mpo na kotala na sima, atunaki: — Ezali yo Asaeli? Asaeli azongisaki: — Iyo, ezali ngai. **21** Abineri alobaki na ye: — Kende na ngambo ya loboko ya mobali to ya mwasi, bundisa moko kati na bilenge mibali mpe botola ye bibundeli. Kasi Asaeli atikaki te kolanda ye. **22** Boye Abineri alobaki lisusu na Asaeli: — Tika kolanda ngai! Mpo na nini kotindika ngai na koboma yo? Bongo ndenge nini nakotala Joabi, ndeko na yo ya mobali, na elongi? **23** Kasi lokola Asaeli aboyaki kotika kolanda ye, Abineri atubaki Asaeli songe ya likonga na ye na libumu; mpe likonga ebimaki ye na mokongo. Asaeli akweyaki mpe akufaki wana. Moto nyonso oyo azalaki kokoma na esika oyo Asaeli akweyaki mpe akufaki azalaki kotelema. **24** Joabi mpe Abishayi balandaki Abineri; mpe wana moyi ezalaki kolala, bakomaki na etando ya Ama oyo etalani na Guya, na nzela oyo ekenda na esobe ya Gabaoni. **25** Bato ya Benjame basanganaki sima na Abineri, basalaki lisanga mpe batelemaki na songe ya ngomba moko ya moke. **26** Abineri abelelaki na Joabi: — Boni, mopanga ekoba na yango koboma tango nyonso? Oyebi te ete ekosuka mabe? Okozela kino tango nini mpo na kopesa mitindo na bato na yo ete balanda lisusu te bandeko na bango? **27** Joabi azongisaki: — Na Kombo na Nzambe, soki olobaki te, bato balingaki kokoba kolanda bandeko na bango kino lobi na tongo. **28** Boye Joabi abetaki kelelo, mpe bato nyonso batelemaki, batikaki kolanda

Isalaele mpe babundaki lisusu te. **29** Na butu wana nyonso,
Abineri mpe bato na ye nyonso batambolaki na etando ya Araba,
balekaki Yordani, bakatisaki Bitironi mobimba mpe bakomaki
na Maanayimi. **30** Joabi atikaki kolanda Abineri mpe azongaki,
asangisaki bato na ye nyonso: emonanaki ete bato ya Davidi
zomi na libwa kaka nde bazangaki, bakisa Asaeli. **31** Kasi bato
ya Davidi babomaki bato ya Benjame nkama misato na tuku
motoba oyo bazalaki elongo na Abineri. **32** Bakamataki Asaeli
mpe bakundaki ye kati na kunda ya tata na ye, na Beteleemi.
Bongo Joabi mpe bato na ye batambolaki butu mobimba mpe
bakomaki na Ebron na tongo-tongo.

3 Bitumba kati na libota ya Saulo mpe libota ya Davidi ewumelaki
tango molayi. Wana makasi ya Davidi ezalaki komata se komata,
makasi ya libota ya Saulo ezalaki kaka kokita. **2** Tala bana
mibali ya Davidi oyo babotamaki na Ebron: Mwana ya liboso
ezalaki Aminoni oyo Ayinoami, moto ya Jizireyeli, abotelaki ye;
3 ya mibale, Kileabi oyo Abigayili oyo akufisaki mobali na ye
ya liboso, Nabali, moto ya Karimeli, abotelaki ye; ya misato,
Abisalomi oyo Maaka, mwana ya Talimayi, mokonzi ya Geshuri,
abotelaki ye; **4** ya minei, Adoniya oyo Agite abotelaki ye; ya
mitano, Shefatia oyo Abitali abotelaki ye; **5** ya motoba, Yitileami
oyo Egila, mwasi ya Davidi, abotelaki ye. Bango nde bana mibali
ya Davidi oyo babotamaki na Ebron. **6** Na tango ya bitumba kati
na mabota ya Saulo mpe ya Davidi, Abineri azalaki kolendisa
nguya na ye kati na ndako ya Saulo. **7** Nzokande, Saulo azalaki
na makangu moko; kombo na ye ezalaki « Ritsipa, » mwana
mwasi ya Aya. Bongo Ishi-Bosheti alobaki na Abineri: — Mpo
na nini osangisi nzoto na makangu ya tata na ngai? **8** Tango
Abineri ayokaki makambo oyo Ishi-Bosheti alobaki, asilikaki

makasi mpe azongisaki: — Boni! Ngai nazali moto ya mbwa
na ngambo ya bato ya Yuda? Ngai oyo, na mokolo ya lelo,
nazali kosalela bosembo epai ya libota ya Saulo, tata na yo,
epai ya bandeko na ye mpe epai ya baninga na ye; ngai oyo
nakabaki yo te na maboko ya Davidi, ngai nde sik'oyo ozali
kofunda ete nasali mabe na tina na mwasi oyo! **9** Tika ete
Nzambe apesa ngai Abineri etumbu ya makasi soki nasali te
mpo na Davidi makambo oyo Yawe alakaki ye, na nzela ya
ndayi, **10** ete akolongola bokonzi na ndako ya Saulo mpe akotia
kiti ya bokonzi ya Davidi kati na Isalaele mpe kati na Yuda,
longwa na Dani kino na Beri-Sheba. **11** Ishi-Bosheti akokaki
kozongisa ata liloba moko te epai ya Abineri, pamba te azalaki
kobanga ye. **12** Abineri atindaki bantoma koloba na Davidi:
— Mokili oyo ezali ya nani? Sala boyokani elongo na ngai,
bongo ngai nakosunga yo mpo na kosangisa Isalaele mobimba
epai na yo. **13** Davidi azongisaki: — Malamu! Nandimi kosala
boyokani elongo na yo, kasi nasengi yo eloko moko: koya liboso
na ngai te soki otindeli ngai nanu te Mikali, mwana mwasi ya
Saulo, tango okoya kokutana na ngai. **14** Bongo Davidi atindaki
bantoma koloba na Ishi-Bosheti, mwana mobali ya Saulo: —
Pesa ngai mwasi na ngai, Mikali, oyo nabalaki ngai moko na
motuya ya bangenga nkama moko ya bato ya Filisitia. **15** Boye
Ishi-Bosheti atindaki bato kozwa Mikali epai ya mobali na ye,
Palitieli, mwana mobali ya Laishi. **16** Mobali na ye alandaki
ye na kolela kino na Bawurimi. Kasi Abineri alobaki na mobali
yango: — Zonga na ndako na yo. Mpe mobali azongaki. **17**
Abineri asololaki na bampaka ya Isalaele mpe alobaki na bango:
— Lokola wuta kala bolingaka ete Davidi akoma mokonzi na
bino, **18** bosala yango sik'oyo; pamba te Yawe alobaki boye

na tina na ye: « Ezali na nzela ya Davidi, mosali na ngai, nde nakobikisa bato na Ngai, Isalaele, na maboko ya bato ya Filisitia mpe ya banguna na bango nyonso. » **19** Sima na Abineri koloba likambo yango epai ya bato ya libota ya Benjame, akendeki na Ebron mpo na koyebisa Davidi makambo nyonso oyo bato ya Isalaele mpe libota mobimba ya Benjame babongisaki. **20** Mpe tango Abineri elongo na bato na ye, tuku mibale, bakomaki epai ya Davidi, na Ebron, Davidi asaliselaki bango feti. **21** Abineri alobaki na Davidi: — Na ndingisa na yo mokonzi, nkolo na ngai, nalingi kokende sik'oyo kosangisela yo bato nyonso ya Isalaele mpo ete basala boyokani elongo na yo; mpe na bongo, yo okokonza na bisika nyonso oyo olingi. Davidi atikaki Abineri kokende, mpe Abineri azongaki na kimia. **22** Sima na mwa tango, basali ya Davidi mpe Joabi bazongaki wuta na bitumba mpe bamemaki bomengo ebele ya bitumba. Abineri azalaki lisusu na Ebron te, epai ya Davidi, pamba te Davidi asilaki kotika ye kokende, mpe azongaki na kimia. **23** Tango kaka Joabi mpe basoda na ye nyonso bakomaki, bayebisaki Joabi: — Abineri, mwana mobali ya Neri, ayaki epai ya mokonzi; bongo mokonzi atikaki ye kokende, mpe azongaki na kimia. **24** Joabi akendeki komona mokonzi mpe alobaki na ye: — Eloko nini oyo osali? Mpo na nini otikaki penza Abineri oyo ayaki epai na yo kokende? Mpe tala sik'oyo, akei! **25** Nzokande oyebi malamu Abineri, mwana mobali ya Neri! Soki ayaki epai na yo, ezalaki nde mpo na kokosa yo, mpo na kononga mpe koluka koyeba bisika nyonso oyo otambolaka mpe makambo nyonso oyo osalaka. **26** Sima na Joabi kowuta na ndako ya Davidi, atindaki bantoma mpo ete balanda mpe bakanga Abineri. Mpe wana Davidi ayebaki te, bantoma bazongisaki Abineri wuta na

libulu ya mayi ya Sira. **27** Tango Abineri azongaki lisusu na Ebron, Joabi abendaki ye na pembeni, na kati-kati ya ekuke ya engumba lokola nde alingi kosolola na ye na nkuku. Mpe kuna, mpo na kozongisa mabe na mabe na tina na makila ya ndeko na ye ya mobali Asaeli, Joabi atubaki Abineri mbeli na libumu, mpe Abineri akufaki. **28** Sima na yango, tango kaka Davidi ayokaki sango ya makambo oyo ewutaki kosalema, alobaki: — Na miso ya Yawe, ngai mpe bokonzi na ngai tozali na ngambo te mpo na libela na tina na makila ya Abineri, mwana mobali ya Neri. **29** Tika ete makila na ye etangama na moto ya Joabi mpe ya libota na ye mobimba! Tika ete ndako ya Joabi ezangaka te bato oyo bakobela bokono ya sopisi to bokono ya maba to bato oyo bakotambola na banzete to bato oyo bakokufa na mopanga to bato oyo bakozanga bilei. **30** Joabi mpe ndeko na ye ya mobali, Abishayi, babomaki Abineri mpo ete abomaki Asaeli, ndeko na bango ya mobali, na bitumba ya Gabaoni. **31** Bongo Davidi alobaki na Joabi mpe na bato nyonso oyo bazalaki elongo na ye: — Bopasola bilamba na bino mpe bolata basaki, bosala matanga liboso ya Abineri. Ye moko mokonzi Davidi atambolaki na sima ya ebembe. **32** Bakundaki Abineri, na Ebron, mpe mokonzi alelaki makasi na likolo ya kunda ya Abineri. Bato nyonso mpe balelaki. **33** Bongo mokonzi ayembaki nzembo oyo ya mawa mpo na Abineri: « Esengelaki ete Abineri akufa penza lokola zoba? **34** Bakangaki te maboko na yo na basinga, bakangaki te makolo na yo na basheni. Kasi okweyi ndenge bakweyaka liboso ya babomi. » Mpe bato nyonso balelaki ye lisusu makasi **35** mpe basengaki na Davidi ete alia wana moyi ezali nanu. Kasi Davidi alapaki ndayi na maloba oyo: « Tika ete Nzambe apesa ngai etumbu oyo eleki makasi

soki nameki kolia mapa to eloko mosusu liboso ete moyi elala! » **36** Bato nyonso bayokaki ndayi yango mpe basepelaki na yango: bazalaki kosepela na makambo nyonso oyo mokonzi azalaki kosala. **37** Mpe na mokolo wana, basoda nyonso ya Isalaele mpe Isalaele mobimba bandimaki ete mokonzi ayebaki ata likambo moko te na tina na kufa ya Abineri, mwana mobali ya Neri. **38** Mokonzi alobaki na basali na ye: « Boni, boyebi na bino ete mokambi moko mpe moto moko ya monene akweyi lelo kati na Isalaele? **39** Na mokolo ya lelo, atako bapakola ngai mafuta lokola mokonzi, nazali na makasi te, mpe bana mibali oyo ya Tseruya baleki ngai na makasi. Tika ete Yawe apesa etumbu na moto oyo asali mabe oyo kolanda mabe na ye! »

4 Tango Ishi-Bosheti, mwana mobali ya Saulo, ayokaki ete Abineri akufi na Ebron, alembaki nzoto, mpe bato nyonso ya Isalaele bakomaki na somo makasi. **2** Nzokande mwana mobali ya Saulo azalaki na bato mibale oyo bazalaki bakonzi ya mampinga: moko, kombo na ye ezalaki « Baana; » mpe mosusu, « Rekabi. » Bazalaki bana mibali ya Rimoni, moto ya Beyeroti, kati na bato ya ekolo ya Benjame. Beyeroti ezalaki eteni ya mabele ya Benjame, **3** pamba te bato ya Beyeroti bakimelaki na Gitayimi mpe bavandaki kuna lokola bapaya kino na mokolo ya lelo. **4** Jonatan, mwana mobali ya Saulo, azalaki na mwana mobali moko oyo azalaki na mbeba na makolo nyonso mibale. Wana azalaki nanu na mibu mitano ya mbotama, sango kowuta na Jizireyeli na tina na Saulo mpe Jonatan ekomaki. Boye mama mobokoli na ye akamataki ye mpo na kokima. Kasi lokola akimaki na lombangu, mwana akweyaki mpe akomaki na mbeba na makolo nyonso mibale. Kombo na ye ezalaki « Mefibosheti. » **5** Rekabi mpe Baana, bana mibali ya Rimoni, moto ya Beyeroti,

bakendeki na ndako ya Ishi-Bosheti mpe bakomaki kuna na ngonga ya midi, wana azalaki kolala mpo na kopema. **6** Bakotaki kati na ndako lokola nde bakei kozwa ble, wana Ishi-Bosheti azalaki ya kolala na mbeto na ye kati na shambre, batubaki ye mbeli na libumu, babomaki ye mpe bakataki ye moto; bongo bazwaki moto yango, bakimaki mpe batambolaki na yango butu mobimba na nzela oyo ekenda na etando ya Araba. Rekabi mpe Baana, ndeko na ye ya mobali, bakimaki. **8** Bamemaki moto ya Ishi-Bosheti epai ya Davidi, na Ebron, mpe balobaki na mokonzi: — Tala moto ya Ishi-Bosheti, mwana mobali ya Saulo, monguna na yo, oyo alukaki koboma yo. Na mokolo ya lelo, Yawe azongisi mpo na mokonzi, nkolo na ngai, mabe na mabe epai ya Saulo mpe bakitani na ye. **9** Davidi azongiselaki Rekabi mpe Baana, ndeko na ye ya mobali, bana mibali ya Rimoni, moto ya Beyeroti: — Na Kombo na Yawe oyo akangoli ngai na pasi nyonso **10** tango moto moko ayebisaki ngai ete Saulo akufi, wana akanisaki ete amemeli ngai sango malamu. Nakangaki ye mpe nabomaki ye, na Tsikilagi. Ezalaki lifuti oyo napesaki ye mpo na sango na ye. **11** Bongo sik'oyo, tango bato mabe babomi moto oyo ayebi na ye likambo te kati na ndako na ye moko mpe na mbeto na ye moko, nasengeli te kosenga makila na ye na maboko na bino mpe kolimwisa bino na mokili? **12** Boye Davidi apesaki mitindo; mpe bato na ye babomaki bango, bakataki bango maboko mpe makolo mpe badiembikaki bango pembeni ya liziba ya Ebron. Bazwaki moto ya Ishi-Bosheti mpe bakundaki yango kati na kunda ya Abineri, na Ebron.

5 Bikolo nyonso ya Isalaele bayaki na Ebron epai ya Davidi mpe balobaki: « Biso na yo, tozali nzoto moko mpe makila moko. **2** Na kala, na mikolo oyo Saulo azalaki mokonzi, yo nde ozalaki

kokamba mampinga ya Isalaele na bitumba. Nzokande, Yawe
alobaki na yo: ‹ Yo nde okokamba bato na Ngai, Isalaele, mpe
okokoma mokambi na bango. › » **3** Boye bampaka nyonso
ya Isalaele bayaki na Ebron epai ya mokonzi. Mokonzi Davidi
asalaki elongo na bango boyokani, na Ebron, liboso ya Yawe;
mpe bapakolaki Davidi mafuta mpo ete akoma mokonzi ya
Isalaele. **4** Davidi azalaki na mibu tuku misato ya mbotama tango
akomaki mokonzi, mpe akonzaki mibu tuku minei: **5** mibu sambo
na basanza motoba lokola mokonzi ya Yuda, na Ebron; mpe
mibu tuku misato na misato lokola mokonzi ya Isalaele mobimba
mpe Yuda, na Yelusalemi. **6** Mokonzi mpe bato na ye bakendeki
na Yelusalemi mpo na kobundisa bato ya Yebusi oyo bazalaki
kovanda kuna. Bavandi ya Yebusi balobaki na Davidi: « Okokota
awa te, pamba te ezala mokufi miso to moto ya tengu-tengu
akobengana yo. » Bakanisaki ete Davidi akoki kokota kuna te. **7**
Atako bongo, Davidi abotolaki ndako makasi ya Siona, oyo ezali
engumba ya Davidi. **8** Na mokolo wana, Davidi alobaki: « Moto
nyonso oyo alingi kobundisa bato ya Yebusi asengeli kozwa
nzela ya se ya mabele mpo na kokanga bato ya tengu-tengu
mpe bakufi miso oyo bazali banguna ya Davidi. » Yango wana
balobaka: « Bakufi miso mpe bato ya tengu-tengu bakokota te
na ndako ya mokonzi. » **9** Davidi avandaki na ndako yango oyo
batonga makasi mpe abengaki yango « Engumba ya Davidi. »
Mpe Davidi atongaki zingazinga na yango, longwa na Milo kino
na kati. **10** Nguya ya Davidi ezalaki komata se komata, mpe
Yawe Nzambe, Mokonzi ya mampinga, azalaki elongo na ye. **11**
Irami, mokonzi ya Tiri, atindaki bantoma epai ya Davidi mpo ete
bamemela ye mabaya ya sedele, basharipantie mpe bato oyo
bapasolaka mabanga; mpe batongelaki Davidi ndako. **12** Davidi

asosolaki ete Yawe azali kolendisa ye lokola mokonzi ya Isalaele mpe azali kotombola bokonzi na ye mpo na Isalaele, bato na Ye.
13 Tango Davidi alongwaki na Ebron mpe akendeki kovanda kati na Yelusalemi, azwaki lisusu bamakangu mpe basi mosusu ebele oyo babotelaki ye bana mosusu ya mibali mpe ya basi. **14** Tala bakombo ya bana ya Davidi oyo babotamaki na Yelusalemi: Shamuwa, Shobabi, Natan, Salomo, **15** Yibari, Elishuwa, Nefegi, Yafia, **16** Elishama, Eliyada mpe Elifeleti. **17** Tango bato ya Filisitia bayokaki ete bapakoli Davidi mafuta mpo ete akoma mokonzi ya Isalaele, bango nyonso bakendeki koluka ye. Kasi tango Davidi ayokaki sango ya mabongisi na bango, akendeki na ndako oyo batonga makasi. **18** Bato ya Filisitia bakomaki mpe bapanzanaki na lubwaku ya Refayimi. **19** Davidi atunaki Yawe: — Nakoki solo kokende kobundisa bato ya Filisitia? Okokaba bango solo na maboko na ngai? Yawe azongiselaki ye: — Kende, pamba te nakokaba bato ya Filisitia na maboko na yo.
20 Davidi akomaki na Bali-Peratsimi mpe alongaki kuna bato ya Filisitia. Alobaki: « Yawe afungoleli ngai nzela kati na banguna na ngai, ndenge mayi epasolaka nzela. » Yango wana babengaki esika yango Bala-Peratsimi. **21** Bato ya Filisitia basundolaki kuna banzambe na bango ya bikeko, mpe Davidi elongo na basoda na ye bamemaki yango. **22** Bato ya Filisitia bayaki lisusu mpe bapanzanaki kati na lubwaku ya Refayimi. **23** Bongo Davidi atunaki Yawe, mpe Yawe azongiselaki ye: « Kobundisa bango na liboso te, kasi baluka na sima na bango; bongo okobimela bango na liboso ya banzete ya mirie. **24** Tango okoyoka lokito ya makolo ya bato na likolo ya banzete ya Mirie, na tango wana nde okobima noki, pamba te ekolakisa ete Yawe abimi liboso na yo mpo na kobeta mampinga ya bato ya Filisitia. » **25** Davidi

asalaki ndenge Yawe atindaki ye mpe abomaki bato ya Filisitia, longwa na Geba kino na Gezeri.

6 Davidi asangisaki basoda ya mpiko ya Isalaele, bazalaki nkoto tuku misato. **2** Davidi elongo na basoda na ye nyonso bakendeki na Baale-Yuda mpo na kolongola kuna Sanduku ya Nzambe, oyo, liboso na yango, bazalaki kobelela Kombo moko, Kombo ya Yawe, Mokonzi ya mampinga, oyo avandaka kati na basheribe na likolo ya Sanduku. **3** Batiaki Sanduku ya Nzambe na likolo ya shario ya sika mpe bamemaki yango wuta na ndako ya Abinadabi, oyo ezalaki na likolo ya ngomba moke. Ezalaki Uza mpe Ayiyo, bana mibali mibale ya Abinadabi, nde bazalaki kotambolisa shario yango oyo ya sika. **4** Bamemaki shario elongo na Sanduku ya Nzambe, wuta na ndako ya Abinadabi, oyo ezalaki na likolo ya ngomba moke. Ayiyo azalaki kotambola liboso ya shario. **5** Davidi mpe bato nyonso ya Isalaele bazalaki kosepela na liboso ya Yawe, na kobeta lolenge nyonso ya bibetelo mindule basala na mabaya ya sipele, mandanda, banzenze, bambunda ya mike-mike, makembe mpe manzanza. **6** Tango bakomaki na etando ya Nakoni, Uza asembolaki loboko na ye mpe asimbaki Sanduku ya Nzambe, pamba te bangombe elingaki kokweyisa Sanduku. **7** Yawe asilikelaki Uza makasi, mpe Nzambe abetaki ye mpo na mbeba na ye. Boye Uza akufaki kaka wana, pembeni ya Sanduku ya Nzambe. **8** Davidi asilikaki makasi mpo ete Yawe afungolaki lidusu na kobeta Uza. Yango wana, kino na mokolo ya lelo, babengaka esika yango « Peretsi-Uza. » **9** Na mokolo wana, Davidi abangaki Yawe mpe amitunaki: « Ndenge nini Sanduku ya Yawe eya epai na ngai? » **10** Boye, Davidi aboyaki komema Sanduku ya Yawe epai na ye, kati na engumba ya Davidi; akendeki kotia yango kati na

ndako ya Obedi-Edomi, moto ya Gati. **11** Sanduku ya Yawe
evandaki sanza misato kati na ndako ya Obedi-Edomi, moto ya
Gati; mpe Yawe apambolaki Obedi-Edomi elongo na libota na ye
nyonso. **12** Tango bayaki koyebisa mokonzi Davidi ete Yawe
apamboli ndako ya Obedi-Edomi mpe biloko na ye nyonso mpo
na Sanduku ya Nzambe, Davidi akendeki kozwa na esengo
Sanduku ya Nzambe wuta na ndako ya Obedi-Edomi, mpe
bakendeki na yango kati na engumba ya Davidi. **13** Tango bato
oyo bazalaki komema Sanduku ya Yawe batindikaki makolo na
bango mbala motoba, batelemaki, mpe Davidi abonzaki lokola
mbeka ngombe moko ya mobali mpe mwana ngombe moko
ya mafuta. **14** Davidi alataki efode ya lino mpe azalaki kobina
na makasi na ye nyonso liboso ya Yawe. **15** Davidi mpe bato
nyonso ya Isalaele bamemaki Sanduku ya Yawe na kobeta
milolo ya esengo mpe na kobeta bakelelo. **16** Tango Sanduku
ya Yawe ekotaki na engumba ya Davidi, Mikali, mwana mwasi
ya Saulo, azalaki kotala wuta na lininisa; mpe tango amonaki
mokonzi Davidi kopumbwa mpe kobina liboso ya Yawe, ayinaki
ye kati na motema na ye. **17** Bamemaki Sanduku ya Yawe mpe
batiaki yango kati na ndako ya kapo oyo Davidi atelemisaki mpo
na yango. Mpe Davidi abonzaki liboso ya Yawe bambeka ya
kotumba mpe bambeka ya boyokani. **18** Tango Davidi asilisaki
kobonza bambeka ya kotumba mpe bambeka ya boyokani,
apambolaki bato na Kombo na Yawe, Mokonzi ya mampinga. **19**
Bongo apesaki na bato nyonso, na lisanga mobimba ya Isalaele,
mibali mpe basi, lipa, gato oyo basala na bambuma ya dati, gato
oyo basala na bambuma ya vino ya kokawuka. Sima na yango,
bato nyonso bazongaki na bandako na bango. **20** Tango Davidi
azongaki mpo na kopambola ndako na ye, Mikali, mwana mwasi

ya Saulo, abimaki mpo na kokutana na Davidi mpe alobaki: — Lokumu nini mokonzi ya Isalaele amipesi na mokolo ya lelo tango amitiki bolumbu na miso ya basi nyonso ya basali na ye ndenge moto pamba akokaki kosala? **21** Davidi alobaki na Mikali: — Nazalaki nde kosepela liboso ya Yawe oyo aponaki ngai mpe asepelaki na ngai koleka tata na yo mpe moto nyonso ya ndako na ye, tango akomisaki ngai mokonzi ya Isalaele, bato ya Yawe. **22** Nakokoma lisusu moto pamba koleka mpe nakomikitisa lisusu koleka na miso na ngai moko. Kasi liboso ya basi oyo yo ozali kolobela, ngai nakozwa lokumu. **23** Mpo na yango, Mikali, mwana mwasi ya Saulo, abotaki te kino na mokolo na ye ya kufa.

7 Sima na mokonzi kovanda na ndako na ye mpe Yawe kopesa ye bopemi liboso ya banguna na ye nyonso oyo bazingelaki ye, **2** mokonzi alobaki na mosakoli Natan: — Tala nanu likambo oyo! Ngai nazali kovanda na ndako batonga na mabaya ya sedele, kasi Sanduku ya Nzambe ezali kovanda kati na ndako ya kapo. **3** Natan azongiselaki mokonzi: — Sala nyonso oyo ozali na yango na motema, pamba te Yawe azali elongo na yo. **4** Kasi na butu wana, Yawe alobaki na Natan: **5** — Kende koyebisa Davidi, mosali na ngai: « Tala liloba oyo Yawe alobi: Boni, yo nde okotongela ngai ndako mpo ete navanda kati na yango? **6** Natikali nanu kovanda na ndako moko te, banda mokolo oyo nabimisaki Isalaele na Ejipito kino lelo; nazalaki kotambola bipai na bipai na se ya ndako ya kapo, wana nazalaki kovanda kati na Mongombo. **7** Na bisika nyonso oyo natamboli elongo na bana nyonso ya Isalaele, boni, nasilaki koloba ata na moko kati na bakambi na bango, oyo natiaki mpo na kobatela bato na ngai, Isalaele: ‹ Mpo na nini botongeli Ngai te ndako ya

mabaya ya sedele? › » **8** Yebisa sik'oyo Davidi, mosali na Ngai:
« Tala makambo oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi: ‹ Ezali
Ngai nde nazwaki yo na zamba epai wapi ozalaki koleisa mpe
kobatela bibwele, mpo ete nakomisa yo mokonzi ya bato na
Ngai, Isalaele. **9** Nazalaki elongo na yo na bisika nyonso oyo
okendeki, mpe nabomaki banguna na yo nyonso liboso na yo.
Sik'oyo, nakokomisa kombo na yo monene lokola bakombo ya
bato minene oyo bazali kati na mokili. **10** Nakobongisa esika
mpo na bato na Ngai, Isalaele; nakolona bango mpo ete bazala
na esika na bango moko mpe batungisa bango lisusu te. Bato
mabe bakonyokola bango lisusu te ndenge bazalaki konyokola
bango liboso **11** mpe ndenge bazalaki kosala bango tango
nyonso wuta tango oyo naponaki bakambi ya bato na Ngai,
Isalaele. Nakopesa yo bopemi liboso ya banguna na yo nyonso.
› Yawe atatoli mpo na yo ete Ye moko akosala ete bokonzi
ewumela kati na libota na yo. **12** Tango mikolo ya bomoi na yo
ekosila mpe okokende kokutana na batata na yo, nakotombola
moko kati na bakitani na yo, oyo akobima penza na mokongo
na yo, mpo ete akitana na yo; mpe nakolendisa bokonzi na
ye. **13** Ezali ye nde akotonga Ndako mpo na Kombo na Ngai,
mpe Ngai nakolendisa mpo na libela kiti na ye ya bokonzi. **14**
Nakozala Tata mpo na ye, mpe ye akozala mwana mpo na Ngai.
Soki asali mabe, nakopesa ye etumbu; nakosalela bato lokola
fimbu mpo na kobeta ye. **15** Kasi nakotikala kolongola te bolingo
na Ngai epai na ye ndenge nalongolaki yango epai ya Saulo
oyo nalongolaki liboso na yo. **16** Libota na yo ya bokonzi mpe
bokonzi na yo ekowumela tango nyonso liboso na Ngai, mpe
kiti na yo ya bokonzi ekolendisama mpo na libela. » **17** Natan
ayebisaki Davidi maloba oyo nyonso mpe emoniseli oyo nyonso.

18 Bongo mokonzi Davidi akotaki, avandaki liboso ya Yawe mpe
alobaki: « Nkolo Yawe, ngai nazali nani, mpe libota na ngai
ezali nini, mpo ete okomisa ngai na esika oyo nazali? **19** Ah
Nkolo Yawe, lokola nde ekokaki te na miso na Yo, olobi lisusu
na tina na lobi ya libota ya bokonzi ya mosali na Yo! Ah Nkolo
Yawe, boni, ezali boye nde osalaka mpo na bato? **20** Nini oyo
Davidi akoki lisusu koloba na Yo? Pamba te, oh Nkolo Yawe,
oyebi mosali na Yo? **21** Ezali mpo na Liloba na Yo mpe kolanda
mokano na Yo nde okokisi likambo monene oyo, mpe osali ete
eyebana epai ya mosali na Yo. **22** Oh Nkolo Yawe, ozali monene
ndenge nini! Moko te akokani na Yo; mpe, kolanda nyonso
oyo toyoki na matoyi na biso, Nzambe mosusu azali te, bobele
Yo! **23** Ekolo nini ekokani na bato na Yo, Isalaele, oyo, kati na
mokili, Nzambe akendeki kosikola lokola bato mpo na Ye moko,
mpo na kopesa yango kombo mpe kokokisa makambo minene,
makambo ya kokamwa mpe ya somo na nzela ya kobengana
bikolo elongo na banzambe na bango liboso ya bato na Yo, oyo
osikolaki wuta na Ejipito? **24** Otiaki Isalaele, bato na Yo, mpo ete
bazala bato na Yo mpo na libela; bongo Yo, oh Yawe, okomaki
Nzambe na bango. **25** Sik'oyo, oh Yawe Nzambe, kokisa mpo
na libela elaka oyo opesaki epai ya mosali na Yo mpe epai
ya libota na ye. Sala ndenge olakaki **26** mpo ete Kombo na
Yo ekumisama seko na seko, mpe bato bakoma kolobaka: ‹
Yawe, Mokonzi ya mampinga, azali Nzambe ya Isalaele. › Boye
bokonzi ya libota ya Davidi, mosali na Yo, ekolendisama liboso
na Yo. **27** Oh Yawe, Mokonzi ya mampinga, Nzambe ya Isalaele,
olakisaki na mosali na Yo makambo oyo na koloba: ‹ Nakosala
ete bokonzi ewumela na libota na yo. › Yango wana mosali na
Yo azwi makasi ya kosambela Yo na maloba oyo. **28** Sik'oyo, oh

Nkolo Yawe, ozali penza Nzambe! Maloba na Yo ezali solo,
mpe olakaki makambo oyo ya malamu epai ya mosali na Yo.
29 Sik'oyo, tika ete opambola libota ya mosali na Yo mpo ete
ewumela seko liboso na Yo; pamba te oh Nkolo Yawe, Yo nde
olobaki, mpe na nzela ya lipamboli na Yo, libota ya mosali na Yo
ekopambolama mpo na libela. »

8 Sima na yango, Davidi alongaki bato ya Filisitia mpe abukaki
lolendo na bango. Abotolaki Metegi-Ama na maboko ya bato ya
Filisitia. **2** Davidi alongaki lisusu bato ya Moabi mpe alalisaki
bango na mabele, na etando oyo ezalaki na molayi ya basinga
misato, oyo bamekelaka molayi. Abomaki ndambo mibale kati
na bandambo misato ya bato nyonso oyo balalaki na etando
mpe atikaki na bomoi ndambo moko ya bato. Boye, bato ya
Moabi bakomaki bawumbu ya Davidi mpe bakomaki kofuta
mpako ya mokonzi. **3** Davidi alongaki lisusu Adadezeri, mwana
mobali ya Reobi, mokonzi ya Tsoba, tango Adadezeri akendeki
kolendisa bokonzi na ye pembeni ya ebale Efrate. **4** Davidi
akangaki basoda nkoto moko na nkama sambo oyo babundaka
bitumba na likolo ya bampunda, mpe basoda nkoto tuku mibale
oyo babundaka bitumba na makolo; akataki misisa ya makolo
ya bampunda nyonso, kasi atikaki kaka bampunda nkama
moko oyo ezalaki kobenda bashario. **5** Tango bato ya Siri
oyo bazalaki kovanda na engumba Damasi bayaki kosunga
Adadezeri, mokonzi ya Tsoba, Davidi abomaki kati na bango
bato nkoto tuku mibale. **6** Bongo Davidi atiaki bayangeli na ye
kati na engumba Damasi ya Siri, mpe bato ya Siri bakomaki na
se ya bokonzi ya Davidi mpe bakomaki kofuta mpako epai na ye.
Yawe azalaki kopesa Davidi elonga na bisika nyonso oyo azalaki
kokende. **7** Davidi abotolaki banguba ya wolo oyo bakonzi

ya basoda ya Adadezeri bazalaki na yango mpe amemaki yango na Yelusalemi. **8** Na Beta mpe na Berotayi, bingumba ya Adadezeri, mokonzi Davidi azwaki bronze ebele. **9** Tango Toyi, mokonzi ya Amati, ayokaki ete Davidi alongi mampinga nyonso ya Adadezeri, **10** atindaki Yorami, mwana na ye ya mobali, kopesa mokonzi Davidi mbote mpe longonya mpo ete abundisaki mpe alongaki Adadezeri oyo azalaki monguna ya Toyi. Yorami amemelaki Davidi biloko ya palata, ya wolo mpe ya bronze. **11** Mokonzi Davidi abulisaki biloko yango lokola likabo epai na Yawe ndenge asalaki na palata mpe na wolo oyo ewutaki na bikolo nyonso oyo abotolaki, **12** na Arami, na Moabi, na Amoni, na Filisitia mpe na Amaleki. Abulisaki mpe bomengo ya bitumba oyo abotolaki epai ya Adadezeri, mwana mobali ya Reobi, mokonzi ya Tsoba. **13** Davidi akomaki moto ya lokumu tango awutaki koboma bato ya Siri nkoto zomi na mwambe, kati na Lubwaku ya Mungwa. **14** Atiaki bayangeli kati na Edomi; ezali kati na Edomi mobimba nde atiaki bayangeli, mpe bato nyonso ya Edomi bakomaki bawumbu ya Davidi. Yawe apesaki Davidi elonga na bisika nyonso oyo azalaki kokende. **15** Davidi azalaki mokonzi ya Isalaele mobimba, azalaki kosalela bato na ye nyonso makambo ya sembo mpe ya alima. **16** Joabi, mwana mobali ya Tseruya, azalaki mokonzi ya liboso ya mampinga; Jozafati, mwana mobali ya Ayiludi, azalaki mobombi mikanda; **17** Tsadoki, mwana mobali ya Ayitubi, mpe Ayimeleki, mwana mobali ya Abiatari, bazalaki Banganga-Nzambe; Tseraya azalaki mokomi mikanda; **18** Benaya, mwana mobali ya Yeoyada, azalaki kokamba bato ya Kereti mpe ya Peleti; mpe bana mibali ya Davidi bazalaki Banganga-Nzambe.

9 Davidi atunaki: « Ezali lisusu na moto moko ya libota ya Saulo
oyo azali nanu na bomoi? Nazali na posa ya kotalisa ye bolamu
mpo na Jonatan. » **2** Nzokande, ezalaki na mosali moko ya
ndako ya Saulo; kombo na ye « Tsiba. » Babengisaki ye mpo ete
aya komimonisa liboso ya Davidi. Mpe mokonzi alobaki na ye:
— Ezali yo Tsiba? Azongisaki: — Iyo, ezali ngai, mosali na yo. **3**
Mokonzi atunaki ye: — Boni, ezali na moto moko te ya libota ya
Saulo, oyo azali nanu na bomoi, oyo epai ya nani nakoki kotalisa
bolamu ya Nzambe? Tsiba azongiselaki mokonzi: — Ezali na
mwana mobali moko ya Jonatan, oyo azali nanu na bomoi. Azali
na mbeba na makolo nyonso mibale. **4** Mokonzi atunaki ye:
— Azali wapi? Tsiba azongisaki: — Azali na ndako ya Makiri,
mwana mobali ya Amieli, na mboka Lo-Debari. **5** Boye, mokonzi
Davidi abengisaki ye wuta na Lo-Debari, na ndako ya Makiri,
mwana mobali ya Amieli. **6** Tango Mefibosheti, mwana mobali
ya Jonatan, mwana mobali ya Saulo, ayaki epai ya Davidi,
agumbamaki mpo na kopesa ye lokumu. Davidi alobaki: —
Mefibosheti! Ye azongisaki: — Ngai oyo, mosali na yo. **7** Davidi
alobaki na ye: — Kobanga te! Pamba te nakotalisa yo solo
bolamu mpo na tata na yo, Jonatan. Nakozongisela yo mabele
nyonso ya koko na yo, Saulo, mpe okobanda kolia tango nyonso
na mesa na ngai. **8** Mefibosheti agumbamaki mpe alobaki: —
Mosali na yo azali nani mpo ete otala mbwa ya kokufa lokola
ngai? **9** Mokonzi abengisaki Tsiba, mosali ya Saulo, mpe alobaki
na ye: — Napesi na mwana ya nkolo na yo biloko nyonso oyo
ezalaki ya Saulo mpe ya libota na ye. **10** Yo, bana na yo ya
mibali mpe basali na yo, bokosala bilanga mpo na ye mpe
bokomema bambuma oyo bokobuka mpo ete mwana ya nkolo
na yo akoka kozwa biloko ya kolia. Mpe Mefibosheti, mwana ya

nkolo na yo, akobanda kolia tango nyonso na mesa na ngai.
Nzokande Tsiba azalaki na bana mibali zomi na mitano mpe
basali tuku mibale. **11** Tsiba alobaki na mokonzi: — Mosali na yo
akosala makambo nyonso oyo mokonzi, nkolo na ngai, akotinda
ye. Boye Mefibosheti aliaki na mesa ya Davidi lokola moko kati
na bana mibali ya mokonzi. **12** Mefibosheti azalaki na mwana
mobali moko ya elenge; kombo na ye ezalaki « Mika. » Mpe
bato nyonso ya libota ya Tsiba bazalaki basali ya Mefibosheti.
13 Mefibosheti avandaki na Yelusalemi mpo ete azalaki kolia
tango nyonso na mesa ya mokonzi.

10 Sima na mwa tango, mokonzi ya bato ya Amoni akufaki,
mpe mwana na ye ya mobali, Anuni, akitanaki na ye na bokonzi.
2 Davidi amilobelaki: « Nakotalisa bolamu epai ya Anuni, mwana
mobali ya Naashi, ndenge kaka tata na ye atalisaki ngai bolamu.
» Boye Davidi atindaki bato mpo na kobondisa ye na tina na
kufa ya tata na ye. Tango basali ya Davidi bakomaki na mokili ya
bato ya Amoni, **3** bakambi ya bato ya Amoni balobaki na Anuni,
mokonzi na bango: « Okanisi ete ezali mpo na kopesa tata na yo
lokumu nde Davidi atindi bato mpo na kobondisa yo? Ezali mpo
na kononga engumba mpe kobebisa yango nde Davidi atindi
bango epai na yo? » **4** Boye, Anuni akangaki basali ya Davidi,
akataki bango kati-kati ya mandefu, akataki bango bilamba kino
na loketo mpe abenganaki bango. **5** Tango bayebisaki Davidi
likambo yango, atindaki bato mosusu mpo na kokende kokutana
na bato wana, pamba te basambwisaki bango makasi. Mokonzi
atindelaki bango maloba oyo: « Bovanda na Jeriko kino mandefu
na bino ekobota lisusu, sima nde bokozonga. » **6** Tango bato ya
Amoni basosolaki ete bamikomisi bato mabe na miso ya Davidi,
bakotisaki bato ya sika na mosala ya soda, oyo bakobanda

kobunda bitumba na makolo: epai ya bato ya Siri ya Beti-Reobi mpe ya Tsoba, bato nkoto tuku mibale; epai ya mokonzi ya Maaka, bato nkoto moko; epai ya mokonzi ya Tobi, bato nkoto zomi na mibale. **7** Tango kaka Davidi ayokaki bongo, atindaki Joabi elongo na mampinga nyonso ya basoda ya mpiko. **8** Bato ya Amoni babimaki mpe batandamaki na milongo mpo na bitumba, na ekuke ya engumba mokonzi na bango. Na tango wana, bato ya Siri ya Tsoba mpe ya Reobi elongo na basoda ya Tobi mpe Maaka bazalaki na esika mosusu, kati na zamba. **9** Tango Joabi amonaki ete milongo ya bitumba ezali na liboso mpe na sima na ye, aponaki basoda ya Isalaele oyo baleki na mpiko, mpe atiaki bango na milongo mpo na kobundisa bato ya Siri. **10** Atiaki basoda oyo batikalaki na se ya bokonzi ya ndeko na ye ya mobali, Abishayi; mpe atandaki bango na milongo ya bitumba mpo na kobundisa bato ya Amoni. **11** Joabi alobaki: « Soki bato ya Siri baleki ngai na makasi, yo okoya kosunga ngai; kasi soki bato ya Amoni baleki yo na makasi, wana ngai nakoya kosunga yo. **12** Yika mpiko, mpe tobunda lokola bilombe mpo na bato na biso mpe mpo na bingumba ya Nzambe na biso. Tika ete Yawe asala oyo ezali malamu na miso na Ye. » **13** Bongo Joabi mpe basoda oyo bazalaki elongo na ye bapusanaki mpo na kobundisa bato ya Siri; mpe bato yango ya Siri bakimaki liboso na ye. **14** Tango bato ya Amoni bamonaki bato ya Siri kokima, bango mpe bakimaki liboso ya Abishayi mpe bazongaki kati na engumba. Bongo, sima na Joabi kowuta kobundisa bato ya Amoni, azongaki na Yelusalemi. **15** Tango bato ya Siri bamonaki ete Isalaele alongi bango, basanganaki. **16** Adadezeri atindaki bantoma kobenga bato ya Siri oyo bazalaki na ngambo mosusu ya ebale. Mpe bayaki na Elami. Tsobaki,

mokonzi ya mampinga ya Adadezeri, azalaki liboso na bango.
17 Tango Davidi azwaki sango yango, asangisaki bato nyonso ya
Isalaele, akatisaki Yordani mpe akomaki na Elami. Bato ya Siri
basalaki milongo liboso ya Davidi mpe babundisaki ye. **18** Kasi
bato ya Siri bakimaki liboso ya Isalaele, mpe Davidi abomaki
bampunda nkama sambo oyo ezalaki komema bashar mpe
basoda nkoto tuku minei oyo babundaka bitumba na likolo ya
bampunda. Davidi abetaki mpe Tsobaki, mokonzi na bango
ya mampinga, mpe akufaki wana. **19** Tango bakonzi nyonso
oyo bazalaki na se ya bokonzi ya Adadezeri bamonaki ete
Isalaele alongi bango, basalaki kimia elongo na bato ya Isalaele
mpe bakomaki kosalela Isalaele. Bongo bato ya Siri bakomaki
kobanga kosunga bato ya Amoni.

11 Na mobu oyo elandaki, na tango oyo bakonzi bazalaka na
momesano ya kokende na bitumba, Davidi atindaki Joabi elongo
na basali na ye mpe mampinga nyonso ya Isalaele. Babomaki
bato ya Amoni mpe bazingelaki Raba. Kasi Davidi atikalaki na
Yelusalemi. **2** Mokolo moko na pokwa, Davidi alamukaki wuta
na mbeto na ye mpe atambolaki na veranda ya likolo ya ndako
ya mokonzi. Wuta na likolo ya veranda, amonaki mwasi moko
azali kosukola. Mwasi yango azalaki kitoko makasi. **3** Davidi
atindaki moto moko kokende koluka koyeba soki mwasi yango
azali nani. Moto yango alobaki: « Ezali Batisheba, mwana mwasi
ya Eliami, mwasi ya Iri, moto ya Iti. » **4** Davidi atindaki bantoma
mpo na kozwa ye. Batisheba ayaki epai ya Davidi, mpe Davidi
asangisaki na ye nzoto. Sima na ye komipetola na mbindo na
ye, Batisheba azongaki na ndako na ye. **5** Akomaki na zemi,
mpe atindaki maloba epai ya Davidi: « Nazali na zemi. » **6**
Davidi atindaki maloba epai ya Joabi: « Tindela ngai Iri, moto

ya Iti. » Joabi atindaki Iri epai ya Davidi. **7** Tango Iri akomaki
epai na ye, Davidi atunaki ye soki Joabi azali malamu, soki
basoda bazali malamu mpe soki bitumba ezali koleka ndenge
nini. **8** Bongo Davidi alobaki na Iri: « Kende na ndako na yo mpe
sukola makolo na yo. » Iri atikaki ndako ya mokonzi; mpe sima
na ye, mokonzi atindelaki ye kado. **9** Kasi Iri alalaki na ekotelo
ya ndako ya mokonzi elongo na basali nyonso ya mokonzi na
ye; akendeki te na ndako na ye. **10** Tango bayebisaki Davidi
ete Iri akendeki na ndako te, atunaki ye: — Boni, yo owuti
mosika te? Mpo na nini oboyi kozonga na ndako na yo? **11**
Iri azongiselaki Davidi: — Sanduku, Isalaele mpe Yuda bazali
kovanda na bandako ya kapo; mpe Joabi, nkolo na ngai, elongo
na bato na ye bazali kolala libanda kati na zamba. Ndenge nini
ngai nakende na ndako na ngai mpo na kolia, komela mpe
kolala na mwasi na ngai? Solo, na kombo na yo mokonzi,
nakoki kosala likambo ya boye te. **12** Davidi alobaki na Iri: —
Vanda lisusu awa lelo, bongo lobi nakozongisa yo. Iri avandaki
na Yelusalemi mokolo wana mpe mokolo oyo elandaki. **13**
Davidi abengisaki ye. Iri aliaki mpe amelaki elongo na ye, mpe
Davidi alangwisaki ye. Kasi na pokwa, Uri abimaki mpo na
kokende kolala na mbeto na ye elongo na basali ya mokonzi,
kasi akendeki na ndako na ye te. **14** Na tongo, Davidi akomelaki
Joabi mokanda mpe atindaki yango na nzela ya Iri. **15** Kati na
mokanda yango, akomaki boye: « Tia Iri na molongo ya liboso,
na esika oyo bitumba ezali makasi. Mpe bino, bozonga sima
na ye mpo ete babeta ye mpe akufa. » **16** Joabi oyo azalaki
kokengela engumba, atiaki Iri na esika oyo ayebaki ete ezali
penza na basoda ya mpiko. **17** Bongo tango bato ya engumba
babimaki mpo na kobundisa Joabi, ndambo ya basoda kati na

mampinga ya Davidi bakufaki; Iri, moto ya Iti, mpe akufaki. **18** Joabi atindelaki Davidi sango nyonso ya bitumba. **19** Apesaki mitindo oyo epai ya ntoma: « Tango okosilisa kopesa sango ya bitumba epai ya mokonzi, **20** mokonzi akoki kotomboka mpe kotuna yo: ‹ Mpo na nini bopusanaki makasi pembeni ya engumba mpo na kobunda? Boyebaki te ete bakokaki kobeta batolotolo wuta na mir? **21** Nani abomaki Abimeleki, mwana mobali ya Yerubesheti? Ezalaki te mwasi oyo, wuta na likolo ya mir, abwakelaki ye libanga oyo banikelaka ble, yango wana akufaki na Tebesi? Mpo na nini bopusanaki pembeni ya mir? › Soki atuni yo bongo, loba na ye: ‹ Mosali na yo, Iri, moto ya Iti, mpe akufi. › » **22** Motindami akendeki, mpe tango akomaki, ayebisaki Davidi makambo nyonso oyo Joabi atindaki ye koloba. **23** Alobaki na Davidi: — Bato yango bazalaki makasi koleka biso, bayaki kobundisa biso na libanda, mpe tobenganaki bango kino na ekotelo ya engumba. **24** Bongo basoda oyo babundaka na batolotolo babetaki na batolotolo na bango basali na yo wuta na likolo ya mir. Ndambo ya bato ya mokonzi bakufaki, ezala mosali na yo, Iri, moto ya Iti, mpe akufaki. **25** Davidi alobaki na ntoma: — Tala makambo oyo okoloba na Joabi: « Tika ete likambo oyo etungisa yo te. Mopanga ekoki koboma songolo to pakala. Sala makasi mpo na kobundisa engumba mpe bebisa yango. » Loba makambo oyo mpo na kolendisa Joabi. **26** Tango mwasi ya Iri ayokaki ete mobali na ye akufi, asalelaki ye matanga. **27** Sima na matanga, Davidi abengisaki mwasi ya Uri kati na ndako na ye mpe akomisaki ye mwasi na ye. Mwasi yango abotelaki Davidi mwana mobali. Kasi likambo oyo Davidi asalaki esepelisaki Yawe te.

12 Yawe atindaki Natan epai ya Davidi. Tango akomaki epai ya
Davidi, alobaki na ye: « Ezalaki na bato mibale kati na engumba
moko: moko kati na bango azalaki mozwi; mpe mosusu, mobola.
2 Mozwi azalaki na bameme mpe bangombe ebele, **3** kasi
mobola azalaki na eloko te longola kaka mwa mwana meme
moko ya mwasi oyo asombaki. Abokolaki yango mpe ekolaki epai
na ye elongo na bana na ye. Mpate yango ezalaki kolia bilei na
sani moko, komela mayi na kopo moko na nkolo na yango mpe
kolala na maboko na ye. Ezalaki lokola mwana na ye ya mwasi.
4 Mokolo moko, mopaya moko ayaki epai ya mozwi, kasi mozwi
aboyaki kozwa meme moko kati na bameme na ye to ngombe
moko kati na bangombe na ye mpo na kolamba yango mpo na
mopaya oyo ayaki epai na ye; azwaki kaka mwa mwana meme
ya mwasi ya mobola mpe alambaki yango mpo na mopaya
oyo ayaki epai na ye. » **5** Davidi asilikelaki mozwi makasi mpe
alobaki na Natan: — Na Kombo na Yawe, moto oyo asali boye
asengeli na kufa! **6** Asengeli kofuta mwa mwana meme yango
mbala minei, pamba te azalaki na mawa te ya kosala likambo
ya boye. **7** Natan alobaki na Davidi: — Moto yango ezali nde
yo! Tala makambo oyo Yawe, Nzambe ya Isalaele, alobi: «
Napakolaki yo mafuta mpo ete okoma mokonzi ya Isalaele mpe
nakangolaki yo na maboko ya Saulo; **8** nakabaki na maboko
na yo ndako ya nkolo na yo, Saulo, mpe basi na ye; napesaki
yo libota ya Isalaele mpe libota ya Yuda. Bongo soki nyonso
wana ezalaki moke koleka, nalingaki kobakisela yo lisusu ebele
koleka. **9** Mpo na nini otioli Liloba na Yawe na kosala makambo
oyo ezali mabe na miso na Ye? Obomisi Iri, moto ya Iti, na
mopanga mpe ozwi mwasi na ye mpo ete akoma mwasi na yo.
Obomisi ye na mopanga ya bato ya Amoni. **10** Mpo na yango,

mopanga ekolongwa lisusu te na ndako na yo, pamba te otioli ngai mpe ozwi mwasi ya Iri, moto ya Iti, mpo ete akoma mwasi na yo. **11** Tala liloba oyo Yawe alobi: ‹ Nakoyeisa pasi epai na yo wuta na ndako na yo moko; na miso na yo, nakokamata basi na yo mpe nakopesa bango na moko kati na baninga na yo, oyo akosangisa na bango nzoto na moyi makasi. **12** Osalaki yango na nkuku, kasi ngai nakosala likambo oyo na moyi mpe na miso ya Isalaele mobimba. › » **13** Davidi alobaki na Natan: — Solo, nasalaki masumu epai na Yawe. Natan azongisaki: — Yawe alongoli masumu na yo; okokufa te. **14** Kasi lokola na likambo oyo yo osali, opesi na banguna ya Yawe nzela ya kofinga Ye, mwana oyo bakobotela yo akokufa. **15** Sima na yango, Natan azongaki na ndako na ye. Yawe abetaki mwana oyo mwasi ya Iri abotelaki Davidi, mpe mwana yango akomaki kobela. **16** Davidi abondelaki Nzambe mpo na mwana, akilaki bilei, akotaki na ndako na ye mpe akomaki kolala na mabele babutu nyonso. **17** Bakambi ya ndako na ye bayaki kotelema pembeni na ye mpo na kotelemisa ye wuta na mabele, kasi aboyaki mpe andimaki te kolia bilei elongo na bango. **18** Na mokolo ya sambo, mwana akufaki. Basali ya Davidi babangaki koyebisa ye ete mwana akufi, pamba te bazalaki komilobela: « Wana mwana azalaki nanu na bomoi, tango tolobaki na Davidi, ayokaki biso te. Awa sik’oyo mwana akufi, tokoloba na ye ndenge nini? Soki toyebisi ye sik’oyo ete mwana akufi, akoki kosala likambo moko ya mabe! » **19** Davidi amonaki basali na ye koloba na se se kati na bango, mpe asosolaki ete mwana akufi. Atunaki: — Boni, mwana akufi? Bazongisaki: — Iyo, akufi. **20** Bongo Davidi atelemaki wuta na mabele, amisukolaki nzoto, amipakolaki malasi, alataki bilamba mosusu, akotaki na Tempelo ya Yawe mpe agumbamaki

mpo na kosambela. Sima, azongaki na ndako na ye, asengaki bilei mpe aliaki. **21** Basali na ye batunaki: — Mpo na nini ozali kosala boye? Wana mwana azalaki na bomoi, ozalaki komilalisa nzala mpe ozalaki kolela; awa sik'oyo mwana akufi, otelemi mpe okomi kolia! **22** Azongisaki: — Solo, wana mwana azalaki nanu na bomoi, nazalaki kokila bilei mpe kolela, pamba te nazalaki komilobela: « Nani ayebi? Tango mosusu Yawe akosalela ngai ngolu mpe akotika mwana na bomoi! » **23** Kasi lokola sik'oyo akufi, mpo na nini nakila bilei? Boni, nakoki kozongisa ye lisusu na bomoi? Ngai nde nakokende epai na ye, kasi ye akozonga epai na ngai te. **24** Bongo Davidi abondisaki mwasi na ye, Batisheba; akendeki epai na ye mpe asangisaki na ye nzoto. Batisheba abotelaki ye lisusu mwana mobali mpe apesaki ye kombo « Salomo. » Yawe alingaki ye **25** mpe atindaki maloba na nzela ya mosakoli Natan ete bapesa ye kombo « Yedidia, » pamba te Yawe alingaki ye. **26** Joabi abundisaki engumba Raba ya bato ya Amoni mpe abotolaki mboka mokonzi. **27** Joabi atindaki bantoma koloba na Davidi: « Nabundisi Raba mpe nabotoli eteni ya mabele epai wapi mayi ezali. **28** Sik'oyo, sangisa basoda oyo batikali, bozingela engumba Raba mpe bokamata yango; soki te nakokamata yango ngai moko, mpe kombo na ngai ekosakolama kuna. » **29** Davidi asangisaki mampinga nyonso mpe akendeki na Raba, abundisaki mpe akamataki yango. **30** Alongolaki motole oyo ezalaki na moto ya mokonzi na yango. Motole yango esalemaki na bakilo ya wolo koleka tuku misato mpe ezalaki na libanga ya talo na likolo na yango. Wuta na tango wana, ekomaki na moto ya Davidi. Akamataki bomengo ebele ya bitumba kati na engumba yango. **31** Amemaki na bowumbu bato oyo bazalaki kuna, atiaki bango

na misala oyo basalaka na si, na piki mpe na epasola; atiaki bango mpe na mosala ya kosala babiliki. Davidi asalaki ndenge wana na bavandi ya bingumba nyonso ya bato ya Amoni. Bongo azongaki na Yelusalemi elongo na mampinga na ye nyonso.

13 Abisalomi, mwana mobali ya Davidi, azalaki na ndeko moko
ya mwasi ya kitoko makasi; kombo na ye ezalaki « Tamari. »
Aminoni, mwana mobali mosusu ya Davidi, akomaki kolinga ye
ndenge mwasi mpe mobali balinganaka. **2** Aminoni atungisamaki
makasi na motema kino abelaki maladi ya bolingo likolo ya
Tamari, ndeko na ye ya mwasi; pamba te ayebaki nanu nzoto ya
mibali te mpe ekokaki kosalema te ete Aminoni abenga ye mpo
na kosolola. **3** Nzokande Aminoni azalaki na moninga na ye
moko ya mobali; kombo na ye ezalaki « Yonadabi, » mwana
mobali ya Shimea, ndeko mobali ya Davidi. Yonadabi azalaki
na mayele mabe mingi. **4** Atunaki Aminoni: — Mpo na nini yo
mwana mobali ya mokonzi ozalaka tango nyonso mawa-mawa
boye? Okoki koyebisa ngai te mpo na nini ozalaka bongo?
Aminoni alobaki na ye: — Nalingaka Tamari, ndeko mwasi ya
Abisalomi, ndeko na ngai ya mobali. **5** Yonadabi alobaki na
ye: — Oh, sala boye: « Kende na mbeto mpe kosana kobela.
Tango tata na yo akoya kotala yo, okoloba na ye: ‹ Nalingi ete
Tamari, ndeko na ngai ya mwasi, aya kopesa ngai eloko ya
kolia. Tika ete alamba biloko na miso na ngai mpo ete namona
ye mpe nakoka kolia na loboko na ye. › » **6** Aminoni amitandaki
na mbeto mpe akosanaki kobela. Tango mokonzi ayaki mpo na
kotala ye, Aminoni alobaki na ye: « Nalingi ete Tamari, ndeko na
ngai ya mwasi, aya kolambela ngai na miso na ngai bagalete
mibale ya kitoko mpo ete nakoka kolia yango na loboko na ye.
» **7** Davidi atindaki maloba epai ya Tamari oyo azalaki kati na

shambre na ye: « Kende na ndako ya Aminoni, ndeko na yo
ya mobali, mpe lambela ye biloko. » **8** Boye Tamari akendeki
na ndako ya Aminoni, ndeko na ye ya mobali, oyo azalaki ya
kolala. Akamataki farine, asangisaki yango, asalaki bagalete
na miso na ye mpe atumbaki yango. **9** Alongolaki yango na
kikalungu mpe apesaki yango na Aminoni, kasi Aminoni aboyaki
kolia. Aminoni alobaki: — Bimisa bato nyonso libanda. Bato
nyonso babimaki. **10** Aminoni alobaki na Tamari: — Memela ngai
biloko ya kolia awa kati na shambre na ngai ya kolala mpo ete
nalia yango wuta na loboko na yo. Tamari azwaki bagalete oyo
asalaki mpe amemaki yango epai ya Aminoni, ndeko na ye ya
mobali, kati na shambre na ye ya kolala. **11** Tango kaka Tamari
asembolaki loboko epai ya Aminoni mpo na koleisa ye galeti,
Aminoni akangaki ye na nzoto mpe alobaki na ye: — Yaka kolala
elongo na ngai, ndeko na ngai ya mwasi. **12** Tamari alobaki na
ye: — Te, ndeko na ngai ya mobali! Kosangisa na ngai nzoto na
makasi te. Likambo ya boye ekoki kosalema te kati na Isalaele!
Kosala bozoba ya boye te. **13** Ekosukela ngai ndenge nini?
Nakokende wapi na soni na ngai? Mpe yo okozala ndenge nini?
Okokoma lokola moto ya liboma kati na Isalaele! Nabondeli
yo, loba na mokonzi, pamba te akoboya te ete obala ngai. **14**
Kasi Aminoni aboyaki koyoka ye; mpe lokola alekaki Tamari
na makasi, azwaki ye na makasi mpe asangisaki na ye nzoto.
15 Sima na yango, Aminoni ayinaki Tamari makasi, ayinaki ye
penza makasi koleka ndenge azalaki kolinga ye. Aminoni alobaki
na Tamari: — Telema mpe bima! **16** Tamari azongiselaki ye: —
Te, kobengana ngai ezali mabe makasi koleka ata makambo
oyo owuti kosala ngai! Kasi Aminoni aboyaki koyoka ye. **17**
Abengaki mosali na ye mpe alobaki: « Bimisa elenge mwasi oyo

na libanda mpe kanga ekuke na bibende sima na ye. » **18** Mosali
abimisaki Tamari na libanda mpe akangaki ekuke na bibende
sima na ye. Tamari alataki nzambala moko ya kitoko, pamba
te ezalaki lolenge ya bilamba oyo bana basi ya mokonzi oyo
bayebi nanu nzoto ya mibali te bazalaki kolata. **19** Tamari atiaki
putulu na moto na ye mpe apasolaki nzambala na ye ya kitoko
oyo alataki. Atiaki maboko na ye na moto mpe, wana azalaki
kokende, azalaki kolela na mongongo makasi. **20** Abisalomi,
ndeko na ye ya mobali, atunaki ye: « Boni, Aminoni, ndeko na
yo ya mobali, azalaki elongo na yo? Sik'oyo, ndeko na ngai ya
mwasi, kolobela yango te; azali ndeko na yo ya mobali. Kotia
likambo oyo na motema te! » Tamari avandaki kati na ndako ya
Abisalomi, ndeko na ye ya mobali, lokola mwasi basundola. **21**
Tango mokonzi Davidi ayokaki makambo oyo nyonso, asilikaki
makasi. **22** Abisalomi alobaki ata liloba moko te epai ya Aminoni,
ndeko na ye ya mobali, ezala ya malamu to ya mabe, pamba
te ayinaki Aminoni mpo ete asambwisaki Tamari, ndeko na ye
ya mwasi. **23** Sima na mibu mibale, lokola Abisalomi azalaki
na basali oyo bakataka bapwale ya bameme, na Bala-Atsori,
pene ya mondelo ya Efrayimi, abengisaki bana mibali nyonso ya
mokonzi. **24** Abisalomi akendeki epai ya mokonzi mpe alobaki
na ye: — Mosali na yo abengisi basali oyo bakataka bapwale
ya bameme. Tika ete mokonzi mpe bakalaka na ye basepela
koya kosangana na ngai, mosali na yo. **25** Mokonzi azongisaki:
— Te, mwana na ngai, tokoki te kokende biso nyonso, noki te
tokozala mokumba mpo na yo. Atako Abisalomi atungisaki ye,
kasi mokonzi aboyaki kaka kokende, kasi apambolaki ye. **26**
Abisalomi alobaki lisusu: — Nabondeli yo, pesa kaka nzela ete
ata Aminoni, ndeko na ngai ya mobali, akende elongo na biso.

Mokonzi atunaki ye: — Mpo na nini akende elongo na yo? **27** Kasi Abisalomi akobaki kaka kotungisa ye, mpe mokonzi atindaki bana mibali mosusu ya mokonzi ete bakende elongo na Aminoni. **28** Abisalomi apesaki mitindo epai ya basali na ye: — Boyoka! Tango Aminoni akolangwa masanga ya vino, soki nalobi na bino: « Bobeta Aminoni; » wana boboma ye. Bobanga te, pamba te ezali ngai moko nde nakopesa mitindo oyo. Bozala makasi mpe boyika mpiko. **29** Basali ya Abisalomi basalaki Aminoni ndenge kaka Abisalomi atindaki bango. Bana mibali nyonso ya mokonzi batelemaki, bamataki na bamile na bango mpe bakimaki. **30** Wana bazalaki nanu na nzela, sango ekomaki epai ya Davidi: « Abisalomi abomi bana mibali nyonso ya mokonzi, moko te kati na bango atikali. » **31** Mokonzi atelemaki, apasolaki bilamba na ye mpe amitandaki na mabele. Bakalaka na ye nyonso batelemaki wana na bilamba epasuka. **32** Kasi Yonadabi, mwana mobali ya Shimea, ndeko mobali ya Davidi, alobaki: « Tika ete nkolo na ngai akanisa te ete babomi bana mibali nyonso ya mokonzi! Ezali Aminoni kaka moto akufi, pamba te, wuta mokolo oyo Aminoni asangisaki na makasi nzoto na Tamari, ndeko na ye ya mwasi, Abisalomi azwaki mokano ya koboma ye. **33** Tika ete mokonzi, nkolo na ngai, amitungisa na ye te mpo na sango oyo asili koyoka, sango oyo ezali koloba ete bana mibali nyonso ya mokonzi bakufi! Ezali Aminoni kaka moto akufi. » **34** Na tango yango, Abisalomi akimaki. Nzokande tango mokengeli atalaki na mosika, amonaki bato ebele kokita na mopanzi ya ngomba, na nzela ya weste. Mokengeli akendeki koyebisa mokonzi: « Namoni bato na nzela ya Oronayimi, na mopanzi ya ngomba. » **35** Yonadabi alobaki na mokonzi: — Tala! Bana mibali ya mokonzi bazali koya! Esalemi ndenge kaka mosali na yo alobaki.

36 Tango kaka asilisaki koloba, bana mibali ya mokonzi bakotaki
na kolela na mongongo makasi. Mokonzi mpe alelaki makasi
elongo na basali na ye. **37** Abisalomi akimaki mpe akendeki epai
ya Talimayi, mwana mobali ya Amiwudi, mokonzi ya Geshuri.
Kasi mokonzi Davidi asalaki mikolo nyonso matanga mpo na
mwana na ye ya mobali. **38** Abisalomi akimaki mpe akendeki na
mboka Geshuri, avandaki kuna mibu misato. **39** Mokonzi Davidi
atikaki kolanda Abisalomi, pamba te amibondisaki na tina na
kufa ya Aminoni.

14 Joabi, mwana mobali ya Tseruya, asosolaki ete motema ya
mokonzi ekomi na posa ya Abisalomi. **2** Boye, Joabi atindaki
moto moko na mboka Tekoa, mpo na koluka mwasi moko ya
bwanya mpe komema ye longwa kuna. Alobaki na ye: « Sala
lokola moto oyo azali na matanga, lata bilamba ya matanga,
kopakola mafuta te: sala lokola mwasi oyo alata pili wuta mikolo
ebele mpo na kolela ebembe; **3** mpe kende epai ya mokonzi,
yebisa ye maloba oyo. » Joabi ayebisaki maloba oyo asengelaki
koloba. **4** Tango mwasi ya mboka Tekoa akomaki epai ya
mokonzi, agumbamaki elongi na ye kino na mabele mpe alobaki:
— Oh mokonzi, sunga ngai! **5** Mokonzi atunaki ye: — Eloko
nini ezali kotungisa yo? Azongisaki: — Nazali mwasi akufisa
mobali; mobali na ngai akufaki. **6** Ngai, mwasi mosali na yo,
nazalaki na bana mibali mibale. Bango mibale baswanaki kati
na bilanga, mpe moto moko te azalaki kuna mpo na kokabola
bango. Moko abetaki mosusu mpe abomaki ye. **7** Sik'oyo, libota
mobimba etelemeli mwasi mosali na yo, bazali koloba: « Kaba
na maboko na biso ye oyo abetaki ndeko na ye ya mobali mpo
ete toboma ye mpo na bomoi ya ndeko na ye ya mobali oyo
ye abomaki. Na nzela wana, tokolongola mokitani ya libula. »

Na bongo, bakoki koboma mwa likala ya moto oyo natikali na yango mpe kozangisa mobali na ngai kombo mpe bakitani kati na mokili. **8** Mokonzi alobaki na mwasi: — Zonga na ndako na yo, nakopesa mitindo na tina na yo. **9** Kasi mwasi ya mboka Tekoa alobaki na mokonzi: — Oh mokonzi, nkolo na ngai, tika ete ngambo ekweya na moto na ngai mpe na libota ya tata na ngai; kasi tika ete mokonzi mpe kiti na ye ya bokonzi bazala mosika ya likambo oyo. **10** Mokonzi alobaki na ye: — Soki moto moko ameki kotombokela yo, yaka na ye epai na ngai, mpe akozongela lisusu te kotungisa yo. **11** Mwasi alobaki: — Tika ete mokonzi alapa ndayi na Kombo na Yawe, Nzambe na ye, ete akopekisa mobukanisi makila mpo ete akoba te kobebisa na koboma mwana na ngai ya mobali, oyo atikali. Mokonzi alobaki: — Na Kombo na Yawe, suki ata moko te ya moto ya mwana na yo ya mobali ekokweya na mabele. **12** Mwasi yango alobaki: — Tika ete mwasi mosali na yo aloba likambo moko epai ya mokonzi, nkolo na ngai. Mokonzi azongisaki: — Loba! **13** Mwasi alobaki: — Mpo na nini osali mabongisi ya boye mpo na kotelemela bato ya Nzambe? Wana mokonzi abimisi maloba oyo, ye moko azali komikweyisa te mpo ete azongisi te mwana mobali oyo akimaki na mboka ya bapaya? **14** Solo, ndenge bakokaka te kolokota mayi oyo esili kosopana, ndenge mpe biso tosengeli kokufa. Kasi sik'oyo, ezali te mokano ya Nzambe mpo na Abisalomi, pamba te asalaki mabongisi mpo ete moto oyo abungi nzela awumela te mosika na Ye. **15** Mpe sik'oyo, soki nayei kobimisa maloba oyo epai ya mokonzi, nkolo na ngai, ezali mpo ete bato babangisaki ngai. Yango wana mwasi mosali na yo amilobelaki: « Tika ete naloba na mokonzi, nkolo na ngai. Tango mosusu, akosala kolanda makambo oyo mwasi mosali na

ye akosenga. **16** Tango mosusu, mokonzi akondima kokangola
mwasi mosali na ye wuta na loboko ya mobali oyo azali koluka
kobwaka ngai mpe mwana na ngai ya mobali mosika ya libula
oyo Nzambe apesaki biso. » **17** Mpe sik'oyo, tala makambo oyo
mwasi mosali na yo azali koloba: « Tika ete liloba ya mokonzi,
nkolo na ngai, epesa ngai bopemi, pamba te mokonzi, nkolo
na ngai, azali lokola Anjelu na Nzambe oyo ayebaka kososola
mabe mpe malamu. Tika ete Yawe, Nzambe na yo, azala elongo
na yo! » **18** Mokonzi alobaki na mwasi: — Kobombela ngai te
eyano ya likambo oyo nalingi kotuna yo. Mwasi azongisaki: —
Tika ete mokonzi, nkolo na ngai, aloba! **19** Mokonzi atunaki: —
Boni, loboko ya Joabi ezali elongo na yo te na makambo oyo
nyonso? Mwasi azongisaki: — Na kombo na yo mokonzi, nkolo
na ngai, kati na makambo nyonso oyo mokonzi, nkolo na ngai,
awuti koloba, moto moko te akoki kokende, ezala na ngambo ya
loboko ya mobali to na ngambo ya loboko ya mwasi. Solo, ezali
mosali na yo, Joabi, nde atindaki ngai kosala makambo oyo,
mpe ye nde atiaki maloba oyo na monoko na ngai mwasi mosali
na yo. **20** Mosali na yo, Joabi, asalaki boye mpo na kobongola
mpe kokomisa makambo oyo ndenge mosusu. Kasi nkolo na
ngai azali na bwanya lokola Anjelu na Nzambe, ayebi makambo
nyonso oyo ezali koleka kati na mokili. **21** Mokonzi alobaki na
Joabi: — Malamu! Nakosala yango. Kende, zongisa elenge
mobali Abisalomi. **22** Bongo Joabi agumbamaki elongi kino na
mabele mpo na kopesa mokonzi lokumu mpe apambolaki ye.
Joabi alobaki: — Lelo, mosali na yo asosoli ete azwi ngolu na
miso na yo mokonzi, nkolo na ngai, pamba te mokonzi andimi
kosala makambo oyo mosali na ye asengi. **23** Bongo Joabi
akendeki na Geshuri mpe azongisaki Abisalomi, na Yelusalemi.

24 Kasi mokonzi alobaki: — Asengeli kokende na ndako na ye;
asengeli te komona elongi na ngai. Boye Abisalomi akendeki
na ndako na ye, mpe amonaki elongi ya mokonzi te. **25** Kati
na Isalaele mobimba, ezalaki na moto moko te oyo azalaki
kitoko koleka Abisalomi mpe oyo bazalaki kokumisa lokola ye.
Azalaki ata na mbeba moko te, banda na moto kino na misapi
ya makolo. **26** Na suka ya mibu nyonso, azalaki kokata suki ya
moto na ye, mpo ete ezalaki kokoma kilo makasi. Boye tango
bazalaki kotia yango na bimekelo, ezalaki na bakilo mibale na
bagrame nkama mitano, kolanda ndenge bamekaka kilo kati na
ndako ya mokonzi. **27** Abisalomi azalaki na bana mibali misato
mpe mwana moko ya mwasi. Kombo ya mwana na ye ya mwasi
ezalaki Tamari, mpe azalaki mwasi moko ya kitoko makasi. **28**
Abisalomi avandaki na Yelusalemi mibu mibale mpe atikalaki
komona te elongi ya mokonzi. **29** Bongo Abisalomi abengisaki
Joabi mpo ete atinda ye epai ya mokonzi, kasi Joabi aboyaki
kokende epai na ye. Abengisaki lisusu Joabi na mbala ya mibale,
kasi Joabi aboyaki kaka kokende. **30** Abisalomi alobaki na basali
na ye: « Botala! Elanga ya Joabi ezali pembeni ya elanga na
ngai, ezali na bambuma ya orje. Bokende kotia yango moto.
» Basali ya Abisalomi batiaki yango moto. **31** Joabi akendeki
na ndako ya Abisalomi mpe alobaki na ye: — Mpo na nini otie
moto na elanga na ngai? **32** Abisalomi azongiselaki Joabi: —
Tala, natindelaki yo maloba; nalobaki: « Yaka awa mpo ete
natinda yo epai ya mokonzi mpo na kotuna ye: ‹ Mpo na nini
nalongwaki na Geshuri? Elingaki kozala malamu mpo na ngai
soki natikalaki na ngai kuna. Sik'oyo, nalingi komona elongi ya
mokonzi; mpe soki namemaki ngambo na likambo moko, tika ete
baboma ngai! › » **33** Boye Joabi akendeki epai ya mokonzi mpe

ayebisaki ye makambo nyonso. Mokonzi abengisaki Abisalomi,
mpe Abisalomi akendeki liboso ya mokonzi, agumbamaki elongi
kino na mabele, mpe mokonzi ayambaki ye.

15 Na tango wana, Abisalomi azwaki shar, bampunda mpe
basoda tuku mitano oyo bazalaki kotambola liboso na ye lokola
bakengeli na ye. **2** Abisalomi azalaki kolamuka na tongo makasi
mpe azalaki kokende kotelema pembeni ya nzela oyo ekenda
na ekotelo ya engumba. Bongo, tango nyonso moto azalaki
koleka mpo na kokende epai ya mokonzi mpo ete akatela ye
likambo, ye Abisalomi azalaki kobenga ye mpe kotuna ye: —
Ozali moto ya engumba nini? Soki moto yango azongisi: —
Mosali na yo azali moto ya moko kati na bikolo ya Isalaele. **3**
Abisalomi azalaki koloba na ye: — Tala, likambo na yo ezali
malamu mpe sembo; kasi ezali na moto moko te oyo akoki
koyoka yo epai ya mokonzi. **4** Abisalomi azalaki kobakisa: —
Ah! Soki nazalaki mosambisi kati na mokili oyo, moto nyonso
oyo azali na likambo alingaki koya epai na ngai, mpe nalingaki
kolongisa ye na likambo yango! **5** Mpe tango nyonso moto
azalaki kopusana mpo na kogumbama liboso na ye Abisalomi,
Abisalomi azalaki kopesa loboko, koyamba mpe kopesa ye
beze. **6** Azalaki kosala bongo epai ya bato nyonso ya Isalaele
oyo bazalaki kokende epai ya mokonzi mpo ete akata likambo
na bango, mpe ezalaki bongo nde Abisalomi azalaki komikotisa
na mayele kati na mitema ya bato ya Isalaele. **7** Sima na mibu
minei, Abisalomi alobaki na mokonzi: — Pesa ngai nzela mpo
ete nakende na Ebron mpo na kokokisa ndayi oyo nalapaki epai
na Yawe, **8** pamba te tango mosali na yo azalaki kovanda na
Geshuri kati na Siri, nalapaki ndayi oyo: « Soki Yawe azongisi
ngai na Yelusalemi, nakogumbamela Ye. » **9** Mokonzi alobaki

na ye: — Kende na kimia. Boye akendeki na Ebron. **10** Mpe
longwa kuna, Abisalomi atindaki bantoma kati na bikolo nyonso
ya Isalaele mpo na koloba: « Tango kaka bokoyoka lokito ya
kelelo, boloba: ‹ Abisalomi akomi mokonzi kati na Ebron. › »
11 Mibali nkama mibale babengisamaki wuta na Yelusalemi
mpe bakendeki elongo na Abisalomi. Bakendeki na boboto mpe
bayebaki ata likambo moko te. **12** Wana Abisalomi azalaki
kobonza mbeka, abengisaki Ayitofeli, moto ya Gilo, mopesi
toli ya Davidi, wuta na engumba na ye ya Gilo. Boye, likita ya
batomboki ekomaki makasi; mpe lisanga ya Abisalomi ekomaki
na bato ebele. **13** Ntoma moko ayaki koyebisa Davidi: — Mitema
ya bato ya Isalaele esangani elongo na Abisalomi. **14** Davidi
alobaki na bakalaka na ye nyonso oyo bazalaki na Yelusalemi:
— Boya! Tosengeli kokima, soki te moko te kati na biso akobika
liboso ya Abisalomi. Tosengeli kobima na lombangu, soki te
akoya na lombangu kokanga biso, kobebisa biso mpe koboma
engumba na mopanga. **15** Bakalaka ya mokonzi bazongiselaki
Davidi: — Basali na yo bazali ya kobongama mpo na kosala
makambo nyonso oyo mokonzi, nkolo na biso, akopona. **16**
Mokonzi akendeki na makolo elongo na libota na ye mobimba
oyo ezalaki kolanda ye; kasi atikaki bamakangu zomi mpo na
kobatela ndako na ye. **17** Boye mokonzi akendeki na makolo
elongo na bato na ye nyonso oyo bazalaki kolanda ye mpe
batelemaki pene ya ndako ya suka ya engumba. **18** Basoda na
ye nyonso bazalaki kotambola na bapembeni na ye elongo na
bato nyonso ya Kereti mpe ya Peleti. Mpe bato nyonso ya Gati,
nkama motoba, oyo batambolaki elongo na ye longwa na Gati,
bazalaki kotambola liboso ya mokonzi. **19** Mokonzi alobaki na
Itayi, moto ya Gati: — Mpo na nini yo mpe olingi koya elongo na

biso? Zonga mpe vanda elongo na Abisalomi, mokonzi ya sika! Ozali mopaya, otikaki mboka na yo mpo na koya kokima awa.
20 Oyaki mpe kaka lobi oyo ewuti koleka, bongo ndenge nini, lelo, namema yo elongo na biso wana nayebi kutu te epai nini nazali kokende? Zonga mpe zwa bato ya mboka na yo! Tika ete bolamu mpe boyengebene ya Yawe ezala elongo na yo!
21 Itayi azongiselaki mokonzi: — Na Kombo na Yawe mpe na kombo ya mokonzi, nkolo na ngai, mosali na yo akozala bipai nyonso oyo mokonzi, nkolo na ngai, akozala, ezala mpo na bomoi to mpo na kufa. **22** Davidi alobaki na Itayi: — Malamu! Leka liboso mpe tambola! Boye Itayi, moto ya Gati, atambolaki liboso elongo na basoda nyonso mpe mabota oyo ezalaki elongo na ye. **23** Tango bato nyonso bazalaki koleka, mboka mobimba ezalaki kolela makasi. Mokonzi akatisaki lubwaku ya Sedron, mpe bato nyonso bakendeki na nzela oyo ekenda na esobe.
24 Tsadoki mpe azalaki wana elongo na Balevi oyo bazalaki elongo na ye mpe bamemaki Sanduku ya Boyokani ya Nzambe. Bakitisaki Sanduku ya Nzambe, mpe Abiatari abonzaki mbeka kino tango bato nyonso basilisaki kobima na engumba. **25** Mokonzi alobaki na Tsadoki: — Zongisa Sanduku ya Nzambe kati na engumba. Soki nazwi ngolu na miso ya Yawe, akozongisa ngai mpe akopesa ngai nzela ya komona lisusu Sanduku yango mpe ndako na yango. **26** Kasi soki Nzambe alobi: « Nasepeli na yo te, » wana tika ete asala epai na ngai makambo oyo amoni ete ezali malamu, pamba te nazali ya kobongama. **27** Mokonzi alobaki lisusu epai ya Nganga-Nzambe Tsadoki: — Ozali momoni makambo te? Zonga na kimia na engumba elongo na Ayimaatsi, mwana na yo ya mobali, mpe Jonatan, mwana mobali ya Abiatari. Yo mpe Abiatari, bozwa mpe bomema bana

na bino mibale ya mibali. **28** Nakozela na bitando ya esobe
kino nakoyoka liloba kowuta epai na bino. **29** Boye Tsadoki
mpe Abiatari bazongisaki Sanduku ya Nzambe, na Yelusalemi,
mpe batikalaki kuna. **30** Kasi Davidi azalaki komata ngomba ya
banzete ya olive na kolela, moto na ye ya kozipama mpe makolo
ngulu. Bato nyonso oyo bazalaki elongo na ye bazipaki bango
mpe mito na bango mpe bazalaki kolela wana bazalaki komata.
31 Bayaki koyebisa Davidi ete Ayitofeli azali kati na bato oyo
basalaki likita elongo na Abisalomi. Boye Davidi asambelaki: «
Eh Yawe, sala ete batoli ya Ayitofeli ezanga tina. » **32** Tango
Davidi akomaki na songe ya ngomba epai wapi bato bazalaki na
momesano ya kokende kogumbamela Nzambe, Ushayi, moto
ya Ariki, mopesi toli ya Davidi, azalaki kuna mpo na kokutana
na ye, na nzambala na ye epasuka mpe moto na ye etonda
na putulu. **33** Davidi alobaki na ye: — Soki okeyi elongo na
ngai, okozala mokumba mpo na ngai. **34** Kasi soki ozongi na
engumba mpe olobi na Abisalomi: « Nakozala mosali na yo,
oh mokonzi! Kala, nazalaki mosali ya tata na yo, kasi sik'oyo,
nakozala mosali na yo, » wana okosunga ngai na kobebisa toli
ya Ayitofeli. **35** Lokola Banganga-Nzambe Tsadoki mpe Abiatari
bakozala kuna elongo na yo, okoyebisa bango makambo nyonso
oyo okoyoka na ndako ya mokonzi. **36** Bana na bango ya mibali
mibale, Ayimaatsi, mwana mobali ya Tsadoki, mpe Jonatan,
mwana mobali ya Abiatari, bazali mpe kuna elongo na bango.
Okotinda bango mpo ete baya koyebisa ngai makambo nyonso
oyo okoyoka. **37** Boye Ushayi, moninga ya Davidi, azongaki na
engumba, kaka na tango oyo Abisalomi mpe akotaki kati na
Yelusalemi.

16 Tango Davidi alekaki mwa moke songe ya ngomba, Tsiba,
mobombi bozwi ya Mefibosheti, azalaki kozela mpo na kokutana
na ye; azalaki na ba-ane mibale oyo babongisi mpo na mobembo
mpe ememaki mapa nkama mibale, maboke nkama moko ya
bambuma ya vino ekawuka, maboke nkama moko ya bambuma
ya figi mpe mbeki moko ya masanga ya vino. **2** Mokonzi atunaki
Tsiba: — Mpo na nini omemi biloko oyo? Tsiba azongisaki: —
Ba-ane ezali mpo na libota ya mokonzi mpo ete batambola na
yango, mapa mpe bambuma ezali mpo na bato mpo ete balia,
mpe masanga ya vino ezali mpo na kopesa makasi epai ya bato
oyo bakolemba na esobe. **3** Bongo mokonzi atunaki lisusu: —
Wapi Mefibosheti, koko ya nkolo na yo? Tsiba azongisaki: —
Atikalaki na Yelusalemi, pamba te amilobelaki: « Lelo, libota ya
Isalaele ekozongisa bokonzi ya koko na ngai na maboko na
ngai. » **4** Mokonzi alobaki na Tsiba: — Nyonso oyo ezali ya
Mefibosheti ekomi sik'oyo ya yo. Tsiba alobaki: — Nagumbami
liboso na yo mokonzi, nkolo na ngai! Tika ete nazwa ngolu na
miso na yo! **5** Wana mokonzi akomaki pembeni ya Bawurimi,
ezalaki na moto moko oyo azalaki kobima wuta na mboka;
kombo na ye ezalaki « Shimei, » mpe azalaki mwana mobali
ya Gera. Azalaki moto ya etuka mpe libota moko na Saulo.
Bongo wana azalaki kobima, azalaki mpe kolakela Davidi mabe.
6 Azalaki kobamba Davidi mpe basali na ye mabanga atako
bato nyonso mpe basoda oyo bakengelaka mokonzi bazalaki
na ngambo ya loboko ya mwasi mpe na ngambo ya loboko ya
mobali ya Davidi. **7** Shimei azalaki koloba boye wana azalaki
kolakela Davidi mabe: « Bima, bima, mobomi bato, moto pamba.
8 Yawe atangi na moto na yo, makila nyonso ya ndako ya
Saulo, oyo osopaki mpo ete okoma mokonzi na esika na ye.

Yawe akabi bokonzi na maboko ya Abisalomi, mwana na yo ya mobali. Osili kokweya na pasi mpo ete ozali mosopi makila. » **9** Abishayi, mwana mobali ya Tseruya, alobaki na mokonzi: — Mpo na nini mbwa oyo ekufa ezali kolakela nkolo na ngai mabe. Pesa ngai nzela mpo ete nakende kokata ye moto. **10** Kasi mokonzi alobaki: — Bino bana mibali ya Tseruya, yo Abishayi mpe ndeko na yo, Joabi, likambo nini kati na ngai mpe bino? Soki azali kolakela ngai mabe, ezali nde na ndingisa ya Yawe mpo ete alobi na ye: « Lakela Davidi mabe. » Nani sik'oyo akoki kotuna: « Mpo na nini ozali kosala bongo? » **11** Bongo Davidi alobaki na Abishayi mpe na basali na ye nyonso: « Soki kutu mwana na ngai moko ya mobali oyo abimi na nzoto na ngai azali koluka koboma ngai, bongo ndenge nini moto oyo ya Benjame asala bongo te! Tika ye alakela ngai mabe, pamba te ezali Yawe nde alobi na ye bongo. **12** Tango mosusu Yawe akomona pasi na ngai, bongo akobongola na bolamu bilakeli mabe oyo ezali kokweyela ngai lelo. » **13** Boye, wana Davidi mpe bato na ye bakobaki nzela na bango, Shimei azalaki kotambola na mopanzi mosusu ya ngomba pembeni ya Davidi, azalaki kokoba kolakela Davidi mabe tango azalaki kotambola, kobamba ye mabanga mpe kobwakela ye putulu. **14** Mokonzi elongo na bato na ye nyonso balembaki tango bakomaki na esika oyo bazalaki kokende mpe bapemaki kuna. **15** Kaka na tango yango, Abisalomi mpe bato nyonso ya Isalaele bakomaki na Yelusalemi, mpe Ayitofeli azalaki elongo na ye. **16** Ushayi, moto ya Ariki, moninga ya Davidi, akendeki epai ya Abisalomi mpe alobaki na ye: — Tika ete mokonzi owumela na bomoi! Tika ete mokonzi owumela na bomoi! **17** Abisalomi atunaki Ushayi: — Oyo nde bolingo nyonso oyo ozali kolakisa epai ya moninga na yo? Mpo

na nini okendeki te elongo na moninga na yo? **18** Ushayi alobaki
na Abisalomi: — Te, ngai nakozala elongo na moto oyo Yawe,
bato oyo mpe Isalaele nyonso baponi. **19** Mpe ngai nakosalela
nani? Ezali te mwana na ye ya mobali? Ndenge nasalelaki tata
na yo, ndenge wana mpe nakosalela yo. **20** Abisalomi alobaki
na Ayitofeli: — Pesa biso toli na yo: tosengeli kosala nini? **21**
Ayitofeli azongiselaki Abisalomi: — Kende kosangisa nzoto na
bamakangu ya tata na yo, oyo batikalaki mpo na kobatela ndako,
bongo Isalaele mobimba ekoyoka ete omikomisi nkele na miso
ya tata na yo. Na bongo, maboko ya bato oyo bazali sima na yo
ekolendisama. **22** Boye basalelaki Abisalomi ndako ya kapo na
likolo ya ndako, mpe asangisaki nzoto na bamakangu ya tata na
ye na miso ya Isalaele mobimba. **23** Nzokande, na tango wana,
toli oyo Ayitofeli abandaki kopesa ezalaki lokola maloba ya moto
oyo azali kotuna mayele epai ya Ye moko Nzambe. Ezalaki
ndenge wana nde Davidi mpe Abisalomi bazalaki komona batoli
ya Ayitofeli.

17 Ayitofeli alobaki na Abisalomi: — Nakopona mibali nkoto
zomi na mibale mpe nakolanda Davidi na pokwa ya lelo. **2**
Nakobundisa ye tango makasi na ye ekosila mpe nzoto na ye
ekolemba; nakoyeisa mobulu epai na ye, mpe wana bato nyonso
oyo bazali elongo na ye bakokima, ngai nakoboma ye mokonzi
tango akotikala ye moko; **3** mpe nakozongisa bato nyonso epai
na yo. Kufa ya moto oyo ozali koluka elakisi kozonga ya bato
nyonso! mpe bato nyonso bakozala na kimia. **4** Makanisi oyo
emonanaki ya sembo na miso ya Abisalomi mpe ya bampaka
nyonso ya Isalaele. **5** Kasi Abisalomi alobaki: — Bobengisa
lisusu Ushayi, moto ya Ariki, mpo ete toyoka makambo nini oyo
ye mpe azali na yango ya koloba. **6** Tango Ushayi akomaki

epai na ye, Abisalomi alobaki: — Tala toli oyo Ayitofeli apesi. Boni, tosengeli kosala makambo oyo alobi? Soki te, yebisa biso makanisi na yo. **7** Ushayi azongiselaki Abisalomi: — Ya mbala oyo, toli oyo Ayitofeli apesi ezali malamu te. **8** Bongo Ushayi abakisaki: — Oyebi ete tata na yo mpe bato na ye bazali bato ya mpiko mpe bato na kanda makasi lokola ngombolo ya mwasi oyo bawuti kobotola bana na yango kati na zamba. Tata na yo azali moto oyo abundaka bitumba wuta kala, akolekisa te butu esika moko na bato. **9** Ata azali sik'oyo ya kobombama kati na lidusu ya mabanga to na esika songolo, nzokande tango kaka bato kati na mampinga na biso bakobanda kokufa, ekozanga te komonana moto oyo akoyoka yango mpe akoloba: « Kati na bato oyo bazali kolanda Abisalomi, ebele bakufi. » **10** Bongo na tango yango, ata soda oyo aleki na mpiko, oyo azali na motema lokola ya nkosi, akobanga makasi, pamba te Isalaele mobimba eyebi ete tata na yo mpe bato nyonso oyo bazali elongo na ye bazali basoda ya mpiko. **11** Boye tala toli na ngai: « Tika ete Isalaele mobimba basangana epai na yo, longwa na Dani kino na Beri-Sheba, bazala ebele lokola zelo ya ebale monene! Bongo yo moko okotambola liboso na bango na bitumba. **12** Bongo tokobundisa ye na bisika nyonso oyo akoki komonana mpe tokokweyela ye ndenge manoka ekweyaka na mabele. Mpe ezala ye to bato na ye, moko te akotikala na bomoi. **13** Soki akimi na engumba moko, Isalaele mobimba ekomema basinga kuna na engumba yango mpe tokobenda engumba yango na lubwaku kino etikala ata na libanga moko te. » **14** Abisalomi mpe bato nyonso ya Isalaele balobaki: — Toli ya Ushayi, moto ya Ariki, ezali malamu koleka oyo ya Ayitofeli, pamba te Yawe azwaki mokano ya kokakola batoli malamu ya

Ayitofeli mpo na komema pasi epai ya Abisalomi. **15** Ushayi
alobaki na Banganga-Nzambe Tsadoki mpe Abiatari: — Ayitofeli
apesaki toli na Abisalomi mpe na bampaka ya Isalaele ete
basala likambo songolo, mpe ngai napesi bango toli ete basala
likambo pakala. **16** Sik'oyo, tinda noki sango epai ya Davidi mpo
na koloba na ye: « Kolekisa te butu kati na bitando ya esobe,
kasi kende mosika, noki te mokonzi mpe bato oyo bazali elongo
na yo bokufa. » **17** Wana Jonatan mpe Ayimaatsi bavandaki na
Eyini-Rogeli, mwasi mosali moko amemelaki bango sango oyo
bango basengelaki kokende koyebisa mokonzi Davidi; pamba
te basengelaki te kokota kati na engumba mpo ete bamona
bango te. **18** Nzokande elenge mobali moko amonaki bango
mpe akendeki koyebisa Abisalomi. Boye mibali nyonso mibale
bakimaki noki mpe bakendeki na ndako ya moto moko ya
Bawurimi. Lokola azalaki na libulu moko ya mayi kati na lopango
na ye, bakitaki kuna. **19** Mwasi na ye akamataki kapo, atiaki
yango na monoko ya libulu mpe asopaki bambuma na likolo na
yango. Moto moko te ayebaki likambo yango. **20** Tango bato ya
Abisalomi bayaki epai ya mwasi, batunaki: — Ayimaatsi mpe
Jonatan bazali wapi? Mwasi azongiselaki bango: — Bakatisi
mayi. Bato ya Abisalomi balukaki, kasi bamonaki moto moko te;
mpe bazongaki na Yelusalemi. **21** Tango bakendeki, Ayimaatsi
mpe Jonatan babimaki na libulu mpe bakendeki koyebisa
mokonzi Davidi: « Botelema mpe bokatisa mayi noki, pamba te
Ayitofeli apesi toli moko ya mabe na tina na yo. » **22** Boye Davidi
mpe bato oyo bazalaki elongo na ye batelemaki mpe bakatisaki
ebale Yordani. Liboso ete tongo etana, bango nyonso basilisaki
kokatisa Yordani, moko te atikalaki. **23** Tango Ayitofeli amonaki
ete balandi te toli na ye, amataki na ane mpe azongaki na ndako

na ye kati na engumba na ye. Abongisaki biloko ya ndako na ye mpe amidiembikaki. Boye akufaki mpe bakundaki ye kati na kunda ya tata na ye. **24** Davidi akendeki na Maanayimi, mpe Abisalomi akatisaki Yordani elongo na bato nyonso ya Isalaele oyo bazalaki elongo na ye. **25** Abisalomi atiaki Amasa mokonzi ya mampinga na esika ya Joabi. Amasa azalaki mwana mobali ya Yeteri, moto ya Isalaele, oyo abalaki Abigayili, mwana mwasi ya Naashi mpe ndeko mwasi ya Tseruya, mama ya Joabi. **26** Bato ya Isalaele mpe Abisalomi batongaki molako na bango kati na Galadi. **27** Tango Davidi akomaki na Maanayimi, bayambaki ye epai ya Shovi, mwana mobali ya Naashi ya mboka Raba ya bato ya Amoni, epai ya Makiri, mwana mobali ya Amieli ya mboka ya Lo-Debari, mpe epai ya Barizilayi, moto ya Galadi ya mboka Rogelimi. **28** Bamemaki biloko ya kolalela, bambeki, basani, ble, orje, farine, bambuma oyo bakalinga, madesu, mpe misili, **29** mafuta ya nzoyi, miliki, bameme, fromaje ya ngombe, mpo ete Davidi elongo na bato na ye balia; pamba te bazalaki kolobana bango na bango: « Solo, sima na bango kotambola kati na esobe, bato oyo balembi, bazali konyokwama na nzala mpe na posa ya mayi. »

18 Davidi atangaki basoda oyo bazalaki elongo na ye; mpe kati na bango, aponaki bakonzi ya bankoto mpe bakonzi ya bankama. **2** Davidi apesaki mitindo na mampinga ete bakende. Akabolaki bango na masanga misato: lisanga ya liboso ekambamaki na Joabi; ya mibale, na Abishayi, ndeko mobali ya Joabi, mwana mobali ya Tseruya; mpe ya misato, na Itayi, moto ya Gati. Mokonzi alobaki na masanga ya mampinga ete ye moko akokende solo elongo na bango. **3** Kasi basoda balobaki: — Okoki kobima te elongo na biso, pamba te soki ekosenga

ete tokima, bakotala biso te. Ezala kati-kati ya bato kati na biso bakufi, bakotala yango te, kasi yo; okokani na bato nkoto zomi kati na biso. Nzokande, ekoleka malamu mpo na yo kosungaka biso tango nyonso wuta na engumba. **4** Mokonzi azongisaki: — Nakosala makambo nyonso oyo bomoni ete ezali malamu. Boye wana bato bazalaki kobima na masanga ya bankama mpe ya bankoto, mokonzi atelemaki pembeni ya ekuke. **5** Apesaki mitindo oyo epai ya Joabi, Abishayi mpe Itayi: « Na kombo na ngai, bosala malembe na elenge mobali Abisalomi. » Basoda nyonso bayokaki mokonzi kopesa mitindo na mokambi moko na moko, na tina na Abisalomi. **6** Mampinga etambolaki kati na zamba mpo na kobundisa Isalaele, mpe bitumba ezalaki kati na zamba ya Efrayimi. **7** Kuna, mampinga ya Davidi elongaki mampinga ya Isalaele, mpe basoda nkoto tuku mibale bakufaki mokolo wana kati na mampinga ya Isalaele. **8** Bitumba epanzanaki mboka mobimba; mpe mokolo wana, bato oyo bakufaki kati na zamba bazalaki ebele koleka bato oyo bakufaki na mopanga. **9** Abisalomi akutanaki na bato ya Davidi na mbalakata. Azalaki kotambola na likolo ya mile na ye. Bongo tango mile ekimaki, ekotaki na se ya nzete ya terebente oyo ezalaki na bitape ekangana-kangana, mpe moto ya Abisalomi ekangamaki na nzete. Abisalomi atikalaki ya kodiembela na likolo, kasi mile oyo azalaki kotambolisa ekobaki kokima mbangu. **10** Tango moko kati na basoda amonaki ye, alobaki na Joabi: — Namoni Abisalomi amidiembiki na nzete ya terebente. **11** Joabi alobaki na moto oyo ayebisaki ye likambo yango: — Boni, omoni ye? Mpo na nini obomaki ye te mbala moko? Soki obomaki ye, nalingaki kopesa yo bagrame pene nkama moko ya palata mpe mokaba. **12** Kasi moto yango azongiselaki Joabi:

— Ezala soki batie mbongo ya bibende ya palata, nkoto moko
na maboko na ngai, nakosembola loboko na ngai te mpo na
koboma mwana ya mokonzi. Pamba te toyokaki mitindo oyo
mokonzi apesaki epai na yo, epai na Abishayi mpe epai na
Itayi, tango alobaki: « Na kombo na ngai, bosala mabe te na
elenge mobali Abisalomi. » **13** Eloko moko te ebombamaka na
miso ya mokonzi. Bongo soki natosaki mokonzi te mpe soki
nabomaki Abisalomi, yo olingaki na yo kokotela ngai te. **14**
Joabi alobaki: — Nakoki te kolekisa tango na ngai elongo na yo.
Boye azwaki makonga misato na maboko na ye mpe atubaki
yango na motema ya Abisalomi oyo azalaki nanu ya bomoi
kati na nzete ya terebente. **15** Sima, bilenge mibali zomi oyo
bamemaki bibundeli ya Joabi, bazingaki Abisalomi, babetaki
ye mpe babomaki ye. **16** Joabi abetaki kelelo, mpe masanga
ya mampinga etikaki kolanda Isalaele, pamba te apekisaki
bango. **17** Bazwaki Abisalomi, babwakaki ye na zamba kati na
libulu moko ya monene mpe bazipaki ye na se ya mopiku ya
mabanga. Na tango wana, basoda nyonso ya Isalaele bakimaki
na bandako na bango. **18** Nzokande, wana Abisalomi azalaki
nanu na bomoi, azwaki libanga ya ekaniseli mpe atelemisaki
yango na lubwaku ya mokonzi lokola ekaniseli mpo na ye,
pamba te amilobelaki: « Nazali te na mwana mobali oyo akoki
komema kombo na ngai lokola ekaniseli. » Boye apesaki libanga
yango kombo na ye, mpe yango wana babengaka yango kino
lelo « Ekaniseli ya Abisalomi. » **19** Ayimaatsi, mwana mobali
ya Tsadoki, alobaki na Joabi: — Pesa ngai nzela ya kokima
mbangu mpo na kokende koyebisa mokonzi ete Yawe akangoli
ye na maboko ya banguna na ye. **20** Joabi alobaki na ye: —
Ezali yo te moto osengeli komema sango na mokolo ya lelo;

okoki na yo komema sango mokolo mosusu, kasi mpo na lelo, osengeli te kosala yango, pamba te moto oyo akufi azali mwana ya mokonzi. **21** Bongo Joabi alobaki na moto moko ya Kushi: — Kende koloba na mokonzi makambo oyo omoni. Moto ya Kushi agumbamaki liboso ya Joabi mpe akendeki mbangu. **22** Ayimaatsi, mwana mobali ya Tsadoki, alobaki lisusu na Joabi: — Oyo ekoya eya! Pesa ngai nzela mpo ete nakende mbangu liboso ya moto ya Kushi. Kasi Joabi azongisaki: — Mwana na ngai ya mobali, mpo na nini olingi kaka kokende? Ezali na yango te sango oyo ekopesa yo lifuti. **23** Ayimaatsi alobaki: — Oyo ekoya eya! Nandimi kokima mbangu. Joabi alobaki: — Kima mbangu! Boye Ayimaatsi akimaki mbangu na nzela ya etando ya Yordani mpe alekaki moto ya Kushi. **24** Na tango yango, Davidi avandaki kati ya ekuke ya kati mpe ekuke ya libanda, mpe mokengeli amataki na likolo ya ndako ya ekuke, pembeni ya mir. Tango atombolaki miso, amonaki mwana mobali moko kokima mbangu ye moko. **25** Mokengeli agangaki epai ya mokonzi mpe ayebisaki ye. Mokonzi alobaki: « Soki azali ye moko, wana azali na basango malamu. » Moto azalaki kaka kopusana. **26** Bongo mokengeli amonaki moto mosusu kokima mbangu, mpe abelelaki mokengeli ekuke: — Tala, moto mosusu azali kokima mbangu ye moko. Mokonzi alobaki: — Ye mpe amemi basango malamu. **27** Mokengeli alobaki: — Namoni moto ya liboso kokima mbangu lokola Ayimaatsi, mwana mobali ya Tsadoki. Mokonzi alobaki: — Azali moto malamu, azali koya na basango malamu. **28** Bongo Ayimaatsi abelelaki mokonzi: — Makambo nyonso ezali malamu! Agumbamaki liboso ya mokonzi elongi kino na mabele mpe alobaki: — Tika ete Yawe, Nzambe na yo, apambolama! Akabi bato oyo batombolaki

maboko na bango mpo na kobundisa mokonzi, nkolo na ngai.
29 Mokonzi atunaki: — Boni elenge mobali Abisalomi, azali
malamu? Ayimaatsi azongisaki: — Namonaki mobulu makasi
kaka tango Joabi alingaki kotinda mosali ya mokonzi mpe ngai,
mosali na yo, kasi nayebaki te soki ezalaki likambo nini. **30**
Mokonzi alobaki: — Telema pembeni mpe zela ngai wana. Boye
akendeki mpe atelemaki wana. **31** Bongo moto ya Kushi akomaki
mpe alobaki: — Mokonzi, nkolo na ngai, yoka basango malamu!
Yawe akangoli yo lelo na maboko ya bato oyo babundisaki yo.
32 Mokonzi atunaki na moto ya Kushi: — Boni elenge mobali
Abisalomi, azali malamu? Moto ya Kushi azongisaki: — Tika
ete banguna ya mokonzi, nkolo na ngai, mpe bato nyonso oyo
bazali kotelema mpo na kosala yo mabe bazala lokola elenge
mobali wana. **33** Mokonzi ayokaki pasi na motema, amataki
na shambre oyo ezalaki na likolo ya ekuke mpe alelaki. Tango
azalaki kokende, alobaki: « Ah Abisalomi, mwana na ngai ya
mobali! Mwana na ngai ya mobali, mwana na ngai ya mobali
Abisalomi! Ebongaki ete nakufa na esika na yo! Oh Abisalomi,
mwana na ngai ya mobali, mwana na ngai ya mobali! »

19 Sango ekomelaki Joabi na koloba: « Mokonzi azali kolela
mpe asali matanga mpo na Abisalomi. » **2** Mokolo wana, elonga
ebongwanaki matanga mpo na bato nyonso, pamba te bato
bayokaki na mokolo wana sango koloba: « Mokonzi azali na
mawa makasi mpo na mwana na ye ya mobali. » **3** Na mokolo
wana kaka, bato bazongaki na nkuku kati na engumba lokola
mampinga oyo bazali koyoka soni mpo ete bakimi na bitumba. **4**
Mokonzi azipaki elongi mpe alelaki makasi: « Oh mwana na ngai
ya mobali, Abisalomi! Oh mwana na ngai ya mobali, Abisalomi!
Mwana na ngai ya mobali! » **5** Joabi akendeki kokuta mokonzi

kati na ndako mpe alobaki na ye: « Lelo, oyokisi bato na yo nyonso soni, bato oyo bawuti kobikisa bomoi na yo, bomoi ya bana na yo ya mibali mpe ya basi, bomoi ya basi na yo mpe bomoi ya bamakangu na yo. **6** Olingaka bato oyo bayinaka yo mpe oyinaka bato oyo balingaka yo. Lelo penza, otalisi yango polele ete bakonzi ya basoda mpe basoda na bango bazali pamba na miso na yo. Namoni ete olingaki kosepela lelo soki Abisalomi azalaki na bomoi mpe soki biso nyonso tokufaki. **7** Sik'oyo, bima mpe pesa longonya na basoda na yo. Nalapi ndayi na Kombo na Yawe ete soki obimi te, soda moko te akotikala elongo na yo kino butu eya. Ekozala mpo na yo pasi, koleka makama nyonso oyo ekweyela yo wuta na bolenge na yo kino lelo. » **8** Boye mokonzi atelemaki mpe avandaki na ekuke. Bongo tango bayebisaki basoda ete mokonzi avandi na ekuke, bango nyonso bayaki pene na ye. Mpe na tango wana, bana ya Isalaele bakimaki moto na moto na ndako na ye. **9** Kati na bikolo ya Isalaele, bato bazalaki kotiana tembe mpe koloba: « Mokonzi oyo akangolaki biso na maboko ya banguna na biso, bato ya Filisitia, ye nde sik'oyo akimi mokili likolo ya Abisalomi; **10** mpe Abisalomi oyo topakolaki mafuta mpo ete akamba biso asili kokufa na bitumba. Boye mpo na nini bozali koloba eloko te mpo na kozongisa mokonzi na Yelusalemi? » **11** Mokonzi Davidi atindaki sango epai ya Banganga-Nzambe Tsadoki mpe Abiatari: « Botuna na bampaka ya Yuda: mpo na nini bosengeli kozala bato ya suka mpo na kozongisa mokonzi na ndako na ye, pamba te makambo oyo ezali kolobama kati na Isalaele mobimba esili kokoma na matoyi ya mokonzi? **12** Bozali bandeko na ngai ya mibali, nzoto na ngai mpe makila na ngai. Bongo mpo na nini kozala bato ya suka mpo na kozongisa mokonzi? **13** Mpe

boloba na Amasa: ‹ Ozali mosuni na ngai mpe makila na ngai te? Tika ete Nzambe apesa ngai etumbu ya makasi ndenge alingi soki banda sik'oyo okomi te mokonzi ya mampinga na ngai na esika ya Joabi mpo na libela. › » **14** Makambo oyo Davidi alobaki ekotaki na mitema ya bato nyonso ya Yuda lokola moto moko. Boye batindaki maloba epai ya mokonzi mpo na koloba na ye: « Zonga, yo elongo na basali na yo nyonso. » **15** Mokonzi azongaki mpe akomaki kino na Yordani. Bato ya Yuda bayaki na Giligali mpo na kokende kokutana na mokonzi mpe kokatisa ye mayi ya Yordani. **16** Shimei, mwana mobali ya Gera, moto ya ekolo ya Benjame ya Bawurimi, akendeki mbangu elongo na bato ya Yuda mpo na kokutana na mokonzi Davidi. **17** Azalaki elongo na bato ya Benjame, nkoto moko, mpe Tsiba, moto oyo azalaki kosala kati na libota ya Saulo, elongo na bana na ye ya mibali zomi na mitano mpe basali na ye, tuku mibale. Bakendeki mbangu na Yordani epai wapi mokonzi azalaki. **18** Bamataki na bwato mpo na kokatisa libota ya mokonzi mpe mpo na kosala nyonso oyo ezali malamu na miso ya mokonzi. Tango Shimei, mwana mobali ya Gera, akatisaki Yordani, akweyaki liboso ya mokonzi **19** mpe alobaki na ye: « Tika ete nkolo na ngai atangela ngai ngambo te, akanisa te mabe oyo mosali na ye asalaki mokolo oyo mokonzi, nkolo na ngai, alongwaki na Yelusalemi. Tika ete mokonzi alongola likambo yango na makanisi na ye. **20** Pamba te ngai, mosali na yo, nayebi ete nasalaki masumu, mpe lelo nayei awa lokola moto ya liboso kati na libota mobimba ya Jozefi mpo na kokutana na mokonzi, nkolo na ngai. » **21** Abishayi, mwana mobali ya Tseruya, alobaki: — Boni, Shimei asengelaki te kokufa mpo na likambo oyo, pamba te alakelaki mabe mopakolami na Yawe?

22 Davidi azongisaki: — Likambo nini kati na ngai mpe bino
bana mibali ya Tseruya? Bokomi lelo banguna na ngai! Boni,
basengeli koboma moto moko lelo kati na Isalaele? Nayebi te
ete ngai nde nazali lelo mokonzi ya Isalaele? **23** Bongo mokonzi
alobaki na Shimei: — Okokufa te. Mpe mokonzi alakaki Shimei
na nzela ya ndayi. **24** Mefibosheti, koko ya Saulo, akendeki mpe
kokutana na mokonzi. Banda mokolo oyo mokonzi abimaki kino
azongaki, Mefibosheti atikalaki kosukola makolo na ye te, akataki
mandefu te mpe asukolaki bilamba na ye te. **25** Tango akomaki
na Yelusalemi mpo na kokutana na mokonzi, Davidi atunaki ye:
— Mefibosheti, mpo na nini okendeki te elongo na ngai? **26**
Mefibosheti azongisaki: — Mokonzi, nkolo na ngai, mosali na
ngai akosaki ngai. Pamba te lokola ngai, mosali na yo, nazali na
mbeba na makolo, namilobelaki: « Nakosenga ete babongisela
ngai ane na ngai, mpe nakomata yango mpo ete nakende elongo
na mokonzi. » **27** Kasi Tsiba, mosali na ngai, akosaki ngai.
Akoselaki mosali na yo makambo epai ya mokonzi, nkolo na
ngai. Mokonzi, nkolo na ngai, azali lokola Anjelu na Nzambe.
Boye sala sik'oyo makambo oyo omoni ete ezali malamu. **28**
Pamba te na makanisi ya mokonzi, nkolo na ngai, esengelaki
koboma bato nyonso ya libota ya koko na ngai, Saulo; kasi atako
bongo, ondimaki mosali na yo na mesa, kati na bato oyo bazali
kolia elongo na yo. Boye makoki nini nakoki lisusu kozala na
yango ya kosenga eloko epai ya mokonzi? **29** Mokonzi alobaki
na ye: — Mpo na nini maloba ebele boye? Nasili kopesa mitindo
ete yo mpe Tsiba bokabola bilanga. **30** Mefibosheti alobaki na
ye: — Lokola mokonzi, nkolo na ngai, azongi mobimba na ndako
na ye, tika ete akamata na ye ata nyonso. **31** Barizilayi, moto ya
Galadi, awutaki na Rogelimi mpo na kokatisa ebale Yordani

elongo na mokonzi mpe kotika ye kokoba mobembo na ye. **32** Nzokande, Barizilayi akomaki mobange, azalaki na mibu tuku mwambe, mpe ezalaki ye nde asungaki mokonzi na mikolo nyonso oyo mokonzi avandaki na Maanayimi, pamba te azalaki moto ya bozwi mingi. **33** Mokonzi alobaki na Barizilayi: — Katisa elongo na ngai mpe vanda epai na ngai na Yelusalemi, mpe ngai nakosunga yo. **34** Kasi Barizilayi azongiselaki mokonzi: — Natikali na mibu boni mpo ete nakende elongo na mokonzi na Yelusalemi? **35** Nazali sik'oyo na mibu tuku mwambe. Boni, nakoki na ngai lisusu kokesenisa malamu mpe mabe? Mosali na yo akoki koyoka lisusu elengi ya biloko oyo azali kolia mpe komela? Nakoki lisusu koyoka mongongo ya bayembi ya mibali mpe ya basi? Bongo mpo na nini mokonzi, nkolo na ngai, akoki lisusu komitungisa mpo na mosali na yo? **36** Mosali na yo akokatisa Yordani elongo na mokonzi mpo na mwa tango moke kaka. Kasi mpo na nini mokonzi akoki kopesa ngai lifuti ya boye? **37** Nabondeli yo, tika ete mosali na yo azonga mpo na kokufa na engumba na ngai pene ya kunda ya tata mpe mama na ngai! Kasi tala mwana na ngai ya mobali, mosali na yo, Kimeami. Tika ete akende elongo na mokonzi, nkolo na ngai, mpe salela ye makambo oyo yo omoni ete ezali malamu. **38** Mokonzi azongisaki: — Tika ete Kimeami akende elongo na ngai, mpe ngai nakosalela ye makambo oyo ezali malamu na miso na yo. Nakosalela ye nyonso oyo akosenga ngai. **39** Sima na bato nyonso kokatisa ebale Yordani, mokonzi mpe akatisaki. Bongo mokonzi apesaki Barizilayi beze mpe apambolaki ye. Mpe Barizilayi azongaki na ndako na ye. **40** Tango mokonzi akatisaki na Giligali, Kimeami mpe akatisaki elongo na ye. Bato nyonso ya Yuda mpe ndambo ya mabota ya Isalaele balekisaki mokonzi.

41 Kasi na mbala moko, bato nyonso ya Isalaele bayaki epai
ya mokonzi mpe balobaki na ye: — Mpo na nini bandeko na
biso, bato ya Yuda, bazwaki yo na kobombama? Mpo na nini
balekisaki mokonzi na ebale Yordani, elongo na libota na ye
mpe bato nyonso ya Davidi elongo na ye? **42** Bato nyonso ya
Yuda bazongiselaki bato ya Isalaele: — Tosalaki bongo, pamba
te mokonzi azali ndeko na biso ya mosika te. Bongo mpo na nini
kosilika na tina na yango? Boni, tobikaki bomoi na biso mpo na
mokonzi? Tozwaki ata eloko moko mpo na biso? **43** Bato ya
Isalaele bazongiselaki bato ya Yuda: — Tozali na makoki kati na
mokonzi koleka mbala zomi, mpe biso nde tozali na makoki
mingi koleka bino na tina na Davidi. Mpo na nini bozali komona
biso lokola bato pamba. Tozalaki bato ya liboso te na koluka
ndenge nini kozongisa mokonzi na biso? Kasi bato ya Yuda
bazongiselaki bato ya Isalaele na maloba makasi.

20 Moto moko ya mobulu na kombo Sheba, mwana mobali ya
Bikiri, moto ya ekolo ya Benjame, abetaki kelelo mpe agangaki:
« Tozali na eteni ata moko te ya lisanga na Davidi, tozali ata na
eloko moko te ya lisanga na mwana mobali ya Izayi. Isalaele,
tika ete moto moko na moko azonga na ndako na ye ya kapo.
» **2** Bato nyonso ya Isalaele bakimaki Davidi mpo na kolanda
Sheba, mwana mobali ya Bikiri. Kasi bato ya Yuda batikalaki
pembeni ya mokonzi na bango, na nzela mobimba, longwa na
Yordani kino na Yelusalemi. **3** Tango mokonzi Davidi azongaki
na ndako na ye, na Yelusalemi, azwaki bamakangu na ye zomi
oyo atikaki mpo na kokengela ndako, mpe atiaki bango kati na
ndako moko oyo bazalaki kokengela malamu. Atako azalaki
kosunga bango, kasi akendeki te kosangisa na bango nzoto.
Bazalaki kokengela bango kino na mokolo na bango ya kufa,

mpe bazalaki lokola basi bakufisa mibali. **4** Mokonzi alobaki
na Amasa: « Bengela ngai bato nyonso ya Yuda na mikolo
misato, yo moko mpe zala awa. » **5** Kasi tango Amasa akendeki
kobenga bato ya Yuda, azwaki tango molayi koleka oyo mokonzi
apesaki ye. **6** Davidi ayebisaki Abishayi: « Sheba, mwana mobali
ya Bikiri, akomonisa biso pasi mingi koleka Abisalomi. Kamata
basali ya mokonzi mpe landa ye, noki te akomona bingumba
batonga makasi mpe akokima biso. » **7** Boye na bokambami
ya Abishayi, bato ya Joabi, bato ya Kereti, bato ya Peleti mpe
basoda nyonso ya mpiko, babimaki na Yelusalemi mpo na
kolanda Sheba, mwana mobali ya Bikiri. **8** Tango bakomaki
na libanga monene kati na Gabaoni, Amasa ayaki kokutana
na bango. Joabi alataki bilamba na ye ya basoda: na loketo
na ye, alataki mokaba oyo kati na yango atiaki mopanga oyo
ezalaki kati na ebombelo na yango na loketo. Bongo tango
abandaki kopusana, mopanga yango ekweyaki. **9** Joabi alobaki
na Amasa: « Boni ndeko na ngai ya mobali, ozali malamu? »
Bongo Joabi asalelaki loboko na ye ya mobali mpo na kosimba
Amasa na mandefu mpe kopesa ye beze. **10** Amasa azalaki na
bokebi te mpo na kotala mopanga oyo ezalaki na loboko ya
mwasi ya Joabi. Bongo Joabi atobolaki ye libumu, mpe misopo
na ye nyonso epanzanaki kino na se; mpe Amasa akufaki mbala
moko. Joabi azalaki te na tina na kotuba ye mopanga na mbala
ya mibale. Boye Joabi mpe ndeko na ye ya mobali, Abishayi,
balandaki Sheba, mwana mobali ya Bikiri. **11** Moto moko kati
na bato ya Joabi atelemaki pembeni ya Amasa mpe alobaki: «
Tika ete bato nyonso oyo bazali mpo na Joabi mpe mpo na
Davidi balanda Joabi! » **12** Nzokande, wana Amasa azalaki
kobaluka kati na makila na ye na kati-kati ya nzela, moto yango

amonaki ete mampinga nyonso bayaki kotelema wana. Boye abendaki Amasa libanda ya nzela, atandaki ye kati na elanga mpe afinikaki ye elamba. **13** Sima na ye kolongola Amasa na nzela, bato nyonso bakendeki elongo na Joabi mpo na kolanda Sheba, mwana mobali ya Bikiri. **14** Mpo na kokoma na Abele-Beti-Maaka, Sheba akatisaki bikolo nyonso ya Isalaele mpe etuka mobimba ya bato ya Berimi oyo mpe basanganaki mpe balandaki Joabi. **15** Joabi elongo na mampinga na ye nyonso bazingelaki Sheba kati na Abele-Beti-Maaka mpe batongaki na libanda ya engumba mwa ngomba oyo ekomaki na molayi ya mir. Tango bazalaki kotimola mabele mpo na koluka kokweyisa mir, **16** mwasi moko ya bwanya agangaki wuta na engumba: « Boyoka! Boyoka! Boyebisa Joabi ete aya awa mpo ete naloba na ye. » **17** Joabi apusanaki pene na ye, mpe mwasi yango atunaki ye: — Yo nde Joabi? Azongisaki: — Iyo, ezali ngai. Mwasi alobaki: — Yoka makambo oyo mwasi mosali na yo azali koloba. Joabi azongisaki: — Nazali koyoka. **18** Mwasi yango akobaki koloba: — Na kala, bazalaki na ezaleli ya koloba: « Botuna mayele na mboka Abele, » mpe likambo esili. **19** Tozali bato ya kimia mpe ya sembo kati na Isalaele. Kasi yo ozali koluka koboma engumba oyo ezali mama kati na Isalaele! Mpo na nini olingi kobebisa libula ya Yawe? **20** Joabi azongisaki: — Mosika na ngai! Mosika na ngai likanisi ya kobebisa to koboma! **21** Ezali bongo te. Kasi Sheba, mwana mobali ya Bikiri, moto ya etuka ya bangomba ya Efrayimi, atombokelaki mokonzi Davidi. Kaba ye, ye moko kaka, mpe nakotika kozingela engumba. Mwasi yango alobaki na Joabi: — Bakobwakela yo moto na ye na likolo ya mir. **22** Bongo mwasi akendeki epai ya bato nyonso mpe ayebisaki bango maloba na ye ya bwanya. Boye bakataki moto ya Sheba,

mwana mobali ya Bikiri, mpe babwakelaki yango Joabi. Bongo Joabi abetaki kelelo, mpe bato na ye bapanzanaki liboso ya engumba; moto na moto azongaki na ndako na ye. Joabi mpe azongaki na Yelusalemi epai ya mokonzi. **23** Joabi azalaki kokamba mampinga nyonso ya Isalaele; Benaya, mwana mobali ya Yeoyada, azalaki kokamba bato ya Kereti mpe bato ya Peleti. **24** Adorami azalaki kokamba misala makasi; Jozafati, mwana mobali ya Ayiludi, azalaki mobombi mikanda; **25** Sheva azalaki mokomi mikanda; Tsadoki mpe Abiatari bazalaki Banganga-Nzambe; **26** mpe Ira, moto ya Yairi, azalaki Nganga-Nzambe ya Davidi.

21 Tango Davidi azalaki mokonzi, nzala makasi ekotaki mpe esalaki mibu misato. Davidi atunaki Yawe, mpe Yawe alobaki na ye: « Ezali mpo na Saulo mpe libota na ye oyo esopaki makila, pamba te babomaki bato ya Gabaoni. » **2** Mokonzi abengisaki bato ya Gabaoni mpo na kosolola na bango. Nzokande bato ya Gabaoni bazalaki kotangama te kati na bato ya Isalaele, kasi bakanganaki na batikali kati na bato ya Amori; bongo bato ya Isalaele bakanganaki na bato ya Amori, na nzela ya ndayi, mpo na kotika bango na bomoi. Kasi Saulo, na bolingo na ye oyo eleka ndelo mpo na Isalaele mpe Yuda, alukaki kosilisa koboma bango. **3** Davidi atunaki bato ya Gabaoni: — Eloko nini nakoki kosala mpo na bino? Na mabe oyo basalaki bino, ndenge nini nakoki kobongisa makambo mpo ete bopambola libula na Yawe? **4** Bato ya Gabaoni bazongiselaki ye: — Mpo na kobongisa makambo na biso elongo na Saulo mpe libota na ye, tozali na posa te ya palata to ya wolo; tokoki mpe te koboma ata moto moko kati na Isalaele. Davidi atunaki lisusu: — Bolingi ete ngai nasala nini mpo na bino? **5** Bazongiselaki

mokonzi: — Lokola tata wana alingaki kosilisa koboma biso mpe asalaki mabongisi ya kobebisa biso mpo ete tolimwa kati na mokili mobimba ya Isalaele, **6** tika ete mokonzi akaba na maboko na biso mibali sambo kati na bakitani ya Saulo mpo ete todiembika banzoto na bango liboso ya Yawe, na Gibea, engumba ya Saulo, moponami na Yawe. Mokonzi alobaki: — Nakopesa bino bango. **7** Mokonzi atikaki na bomoi Mefibosheti, mwana mobali ya Jonatan, mwana mobali ya Saulo, mpo na boyokani oyo ezalaki kati na bango mibale, Davidi mpe Jonatan, mwana mobali ya Saulo, tango Davidi alapaki ndayi na Kombo na Yawe. **8** Kasi mokonzi akangaki Arimoni mpe Mefibosheti, bana mibali oyo Ritsipa, mwana mwasi ya Aya, abotelaki Saulo; akangaki lisusu bana mibali mitano oyo Mikali, mwana mwasi ya Saulo, abotelaki Adriyeli, mwana mobali ya Barizilayi, moto ya Meola; **9** akabaki bango na maboko ya bato ya Gabaoni. Bongo bato ya Gabaoni babomaki bango mpe badiembikaki banzoto na bango na ngomba liboso ya Yawe. Bango nyonso sambo bakufaki elongo. Babomaki bango na mikolo ya liboso ya tango ya kobuka bambuma, kaka na ebandeli ya tango oyo babukaki bambuma ya orje. **10** Bongo Ritsipa, mwana mwasi ya Aya, alongolaki elamba ya saki oyo alataki mpe atandaki yango na libanga; avandaki wana, wuta na ebandeli ya tango ya kobuka bambuma ya orje kino na eleko oyo mvula enokelaki bibembe. Na moyi, apekisaki bandeke ya likolo kokita na likolo ya bibembe yango; mpe na butu, abenganaki banyama ya zamba. **11** Davidi ayokaki makambo oyo Ritsipa, mwana mwasi ya Aya, makangu ya Saulo, asalaki. **12** Bongo Davidi akendeki kozwa mikuwa ya Saulo mpe ya Jonatan, mwana na ye ya mobali, epai ya bakambi ya Yabeshi ya Galadi, oyo bayibaki yango na libanda

ya Beti-Sheani epai wapi bato ya Filisitia badiembikaki yango mokolo oyo babomaki Saulo, na Giliboa. **13** Wuta kuna, Davidi amemaki mikuwa ya Saulo mpe ya Jonatan, mwana na ye ya mobali; asangisaki mpe mikuwa ya bato sambo oyo babomaki mpe badiembikaki. **14** Bakundaki mikuwa ya Saulo mpe ya mwana na ye ya mobali, Jonatan, kati na kunda ya Kishi, tata ya Saulo, na Tsela kati na etuka ya Benjame. Basalaki makambo nyonso oyo mokonzi atindaki. Sima na yango, Nzambe ayanolaki losambo mpo na mokili ya Isalaele. **15** Bitumba ezalaki lisusu kati ya bato ya Filisitia mpe bato ya Isalaele. Davidi akitaki elongo na basoda na ye mpo na kobundisa bato ya Filisitia; mpe Davidi alembaki. **16** Yishibi-Benobi, mokitani ya Rafa, azalaki na mopanga ya sika, likonga oyo songe na yango ezalaki ya bronze mpe ezalaki ya bakilo koleka misato; mpe abetaki tolo ete akoboma Davidi. **17** Kasi Abishayi, mwana mobali ya Tseruya, ayaki kosunga Davidi, abetaki moto ya Filisitia mpe abomaki ye. Boye bato ya Davidi bakataki seleka epai ya mokonzi, balobaki: « Okobima lisusu te elongo na biso na bitumba mpo ete mwinda ya Isalaele ekufa te. » **18** Sima na mwa tango, ezalaki lisusu na bitumba na bato ya Filisitia, kuna na mboka Gobi. Ezalaki na tango yango nde Sibekayi, moto ya Usha, abomaki Safi, moko kati na bakitani ya Rafa. **19** Ezalaki lisusu na bitumba na bato ya Filisitia, kuna na Gobi; mpe Elanani, mwana mobali ya Yare-Oregimi, moto ya Beteleemi, abomaki Goliati, moto ya Gati, oyo nzete ya likonga na ye ezalaki monene lokola libaya oyo basali bilamba na maboko basalelaka. **20** Ezalaki lisusu na bitumba oyo esalemaki kuna na Gati; mpe ezalaki kuna na mbinga mobali moko, mokitani ya Rafa, oyo azalaki na misapi motoba na loboko moko na moko, mpe misapi motoba na lokolo

moko na moko. Na kosangisa, azalaki na misapi tuku mibale na minei. **21** Atiolaki Isalaele; mpe Jonatan, mwana mobali ya Shimea mpe ndeko mobali ya Davidi, abomaki ye. **22** Bango minei bazalaki bakitani ya Rafa, babotama na Gati mpe bakufaki liboso ya Davidi mpe ya basoda na ye.

22 Davidi ayembelaki Yawe nzembo na maloba oyo, tango Yawe akangolaki ye wuta na maboko ya banguna na ye nyonso mpe na loboko ya Saulo. **2** Alobaki: Yawe azali libanga na ngai, ndako na ngai ya makasi mpe mokangoli na ngai; **3** azali Nzambe na ngai, libanga na ngai mpe ebombamelo na ngai; azali nguba na ngai, nguya oyo ebikisaka ngai, ekimelo na ngai, mpe Mobikisi na ngai. Okangolaka ngai wuta na maboko ya bato mabe. **4** Nabelelaki Yawe oyo abongi na lokumu, mpe nakangolamaki wuta na maboko ya banguna na ngai. **5** Mbonge ya kufa efinaki ngai, mpela ya libebi epesaki ngai somo, **6** basinga ya mboka ya bakufi elingaki ngai, mitambo ya kufa ekangaki ngai. **(Sheol h7585)** **7** Kati na pasi na ngai, nabelelaki Yawe, nagangaki epai ya Nzambe na ngai mpo ete asunga ngai. Yawe ayokaki mongongo na ngai wuta na Tempelo na Ye, koganga na ngai mpo na kosenga lisungi ekomaki kino na matoyi na Ye. **8** Mabele ekomaki koningana makasi, miboko ya Lola elengaki mpe ebukanaki, pamba te Yawe asilikaki. **9** Milinga ekomaki kobima na zolo na Ye, moto makasi elongo na makala ya moto ekomaki kobima na monoko na Ye. **10** Afungolaki Lola mpe akitaki, mapata ya mwindo ezalaki na se ya matambe na Ye. **11** Amataki na likolo ya Sheribe mpe apumbwaki, apepaki na mapapu ya mopepe. **12** Akomisaki molili oyo ezingelaki Ye mpe mapata ya mwindo ya likolo, Ndako na Ye. **13** Kongenga oyo ezalaki liboso na Ye ezalaki kobimisa makala ya moto. **14**

Yawe agangaki wuta na Lola, mongongo ya Ye-Oyo-Aleki-Likolo eyokanaki. **15** Abwakaki makonga na Ye, mpe atindaki yango na bangambo nyonso; abakisaki motango ya mikalikali mpo na kopalanganisa yango. **16** Na koganga ya Yawe mpe na pema ya zolo na Ye, nzela oyo mayi ya ebale elekelaka ebimaki, mpe miboko ya mokili emonanaki na libanda. **17** Atandaki loboko na Ye wuta na likolo, akamataki ngai mpe abimisaki ngai na likama oyo nazalaki na yango kati na mayi ya mozindo makasi. **18** Akangolaki ngai wuta na maboko ya monguna na ngai ya nguya mpe ya bayini na ngai, pamba te balekaki ngai na makasi. **19** Babundisaki ngai na mokolo oyo pasi ezalaki kokanga ngai, kasi Yawe azalaki eyekamelo na ngai. **20** Abimisaki ngai mpo na kokomisa ngai nsomi, akangolaki ngai, pamba te alingaka ngai. **21** Yawe asalelaki ngai makambo wana kolanda bosembo na ngai, afutaki ngai kolanda bopeto ya maboko na ngai. **22** Pamba te nabateli banzela ya Yawe, napesi Nzambe na ngai mokongo te lokola bato mabe. **23** Natosaka mibeko na Ye nyonso mpe nabatelaka bikateli na Ye. **24** Epai na Ye, nazalaki moto oyo azangi pamela mpe namibatelaki mpo ete nasala masumu te. **25** Yawe afuti ngai kolanda bosembo na ngai, kolanda bopeto na ngai na miso na Ye. **26** Solo, otalisaka bosembo na Yo epai ya moto oyo atambolaka na bosembo, mpe bolamu na Yo, epai ya moto oyo azangi pamela. **27** Otalisaka bopeto na Yo epai ya moto ya peto, kasi omibombaka liboso ya moto oyo atambolaka nyoka-nyoka. **28** Obikisaka banyokolami, otalaka mpe okitisaka bato na lofundu. **29** Oh Yawe, ozali mwinda na ngai; obongolaka molili na ngai pole. **30** Elongo na Yo, nabundisaka mampinga oyo elati bibundeli; mpe na lisungi ya Nzambe na ngai, nakatisaka bamir. **31** Nzela ya Nzambe ezali

ya kokoka, Liloba na Yawe ezali na mbeba te; azali nguba mpo
na bato nyonso oyo bazwaka Ye lokola ebombamelo na bango.
32 Nani azali Nzambe soki Yawe te? Nani azali libanga soki
Nzambe na biso te? **33** Ezali Nzambe nde azali ndako na ngai ya
makasi, abatelaka nzela na ngai mpe akomisaka yango polele
liboso na ngai; **34** akomisaka makolo na ngai lokola ya mboloko
mpe avandisaka ngai na bisika ya likolo; **35** alakisaka ngai
kobunda, mpe maboko na ngai ekoki kobenda tolotolo ya bronze.
36 Okomisaka lobiko na Yo nguba na ngai, mpe lisungi na Yo
ekomisaka ngai makasi. **37** Otambolisaka ngai na kimia, mpe
makolo na ngai elengaka te. **38** Nalandaka banguna na ngai mpe
nabomaka bango, nazongaka kaka soki nasilisi koboma bango.
39 Nabebisaka bango nye, mpe bakokaka lisusu kotelema te;
bakweyaka na se ya matambe na ngai. **40** Opesaka ngai makasi
ya bitumba, ogumbaka banguna na ngai mpe otiaka bango na
se ya matambe na ngai. **41** Okimisaka banguna na ngai mosika
na ngai, mpe nabebisaka bayini na ngai. **42** Bagangaka mpo na
koluka lisungi, kasi moto oyo akokaki kobikisa bango azalaka te;
babelelaka Yawe, kasi ayanolaka bango te. **43** Nanikaka bango
lokola putulu ya mabele, nafinaka bango, nanyataka bango
lokola potopoto ya nzela. **44** Olongisaka ngai na bitumba ya
bato, obatelaka ngai mpo ete nazala mokambi ya bikolo. Bato
oyo nayebaki te bakomi kosalela ngai. **45** Bapaya bazali koya
mpo ete nasepela na bango; soki kaka bayoki ngai, batosaka
ngai. **46** Bango nyonso balembi nzoto mpe bakomi kobima na
kolenga wuta na bandako na bango ya makasi. **47** Longonya na
Yawe! Tika ete Ye oyo azali libanga na ngai akumisama! Tika ete
Nzambe, libanga ya lobiko na ngai, anetolama! **48** Azali Nzambe
oyo abundelaka ngai, oyo atiaka bikolo na se ya matambe na

ngai, **49** akangolaka ngai wuta na maboko ya banguna na ngai.
Olongisaka ngai liboso ya banguna na ngai, obikisaka ngai na
maboko ya banguna na ngai. **50** Yango wana, nakosanzola Yo,
Yawe, kati na bikolo, nakoyemba mpo na lokumu ya Kombo
na Yo. **51** Yawe apesaka elonga monene epai ya mokonzi na
Ye, atalisaka bolingo na Ye epai ya mopakolami na Ye, epai ya
Davidi mpe libota na ye mpo na libela.

23 Tala maloba ya suka ya Davidi: Maloba ya Davidi, mwana
mobali ya Izayi, moto oyo atombolama na bokonzi, mopakolami
ya Nzambe ya Jakobi, moyembi malamu ya banzembo ya
Isalaele: **2** « Molimo na Yawe alobi na nzela na ngai, atie
maloba na Ye na monoko na ngai. **3** Nzambe oyo azali Libanga
ya Isalaele ayebisi ngai: ‹ Mokonzi oyo akambaka bato kati
na bosembo mpe botosi epai ya Nzambe, **4** azali lokola pole
ya tongo, tango moyi ebimaka mpe engalaka makasi lokola
nde mapata ezali te, lokola kongenga ya sima na mvula oyo
ebimisaka matiti na mokili. › **5** Ezali bongo te mpo na libota na
ngai liboso ya Nzambe, pamba te asalaki boyokani ya libela
elongo na ngai, boyokani oyo esalema malamu na makambo
nyonso, mpe oyo Ye moko abatelaka? Tango nyonso mpe na
makambo nyonso, apesaki ngai elonga mpe akokisaki posa
ya motema na ngai. **6** Kasi bato nyonso ya kilikili bazali lokola
nzete ya nzube oyo babwakaka mosika; basimbaka yango te
na maboko pamba. **7** Moto oyo alingi kosimba yango asengeli
kosalela ebende to libaya ya likonga; batumbaka yango kaka
na esika oyo ezali. » **8** Tala bakombo ya basoda ya mpiko ya
Davidi: Yoshebi-Bashebeti, moto ya Takimoni: azalaki mokonzi
ya limpinga ya basoda misato ya mpiko, abomaki na likonga
bato nkama mwambe na etumba moko. **9** Molandi na ye ezalaki

Eleazari, mwana mobali ya Dodo, moto ya Aoyi: azalaki moko
kati na limpinga ya basoda misato ya mpiko oyo, elongo na
Davidi, babundisaki bato ya Filisitia oyo basanganaki mpo na
bitumba, wana bana ya Isalaele bazalaki kokima na likolo ya
bangomba. **10** Kasi ye ayikaki mpiko kati na bitumba mpe
abomaki bato ya Filisitia kino alembaki, mpe loboko na ye etikaki
mopanga te. Yawe apesaki bango elonga monene na mokolo
wana. Mampinga bazongaki epai ya Eleazari kaka mpo na
kokamata biloko ya bato oyo bakufaki. **11** Sima na ye, Shama,
mwana mobali ya Age, moto ya Arari. Tango bato ya Filisitia
basanganaki na Leyi epai wapi ezalaki na elanga moko etonda
na misili, basoda ya Isalaele bakimaki liboso na bango. **12** Kasi
Shama atelemaki na kati-kati ya elanga, abundelaki yango mpe
abomaki bato ya Filisitia. Yawe apesaki bango elonga monene.
13 Mokolo moko, na ebandeli ya eleko ya kobuka bambuma,
wana basoda ya bato ya Filisitia batongaki molako na bango
kati na lubwaku ya Refayimi, basoda misato kati na basoda
tuku misato ya mpiko bayaki epai ya Davidi, na ebombamelo ya
mabanga ya Adulami. **14** Na tango yango, Davidi azalaki kati na
ebombamelo moko batonga makasi, mpe basoda ya Filisitia
bazalaki na Beteleemi. **15** Mbala moko, Davidi ayokaki posa ya
mayi mpe alobaki: « Nani akomemela ngai mayi ya libulu oyo
ezali pene ya ekuke ya Beteleemi mpo ete namela? » **16** Basoda
nyonso misato ya mpiko bakotaki na mayele kati na molako
ya bato ya Filisitia, batokaki mayi na libulu oyo ezali pene ya
ekuke ya Beteleemi mpe bamemaki yango epai ya Davidi. Kasi
Davidi aboyaki komela mayi yango; asopaki yango na mabele
lokola likabo ya masanga mpo na Yawe. **17** Alobaki: « Tika ete
Yawe apesa ngai etumbu soki nameli mayi oyo, pamba te ezali

lokola makila ya bato oyo bandimaki kokende kokufa mpo na ngai. » Boye, Davidi aboyaki komela mayi yango. Yango nde misala ya kokamwa oyo basoda misato ya mpiko basalaki. **18** Abishayi, ndeko mobali ya Joabi mpe mwana mobali ya Tseruya, azalaki mokonzi ya basoda misato ya mpiko. Abundisaki bato nkama misato na likonga na ye mpe abomaki bango. Boye, kati na bango misato, ye nde akendeki sango koleka. **19** Kati na basoda misato ya mpiko, ye nde azwaki lokumu koleka mpe akomaki mokonzi na bango, kasi akokanaki te na basoda misato ya limpinga ya liboso. **20** Benaya, moto ya mboka Kabitseli mpe mwana mobali ya Yeoyada, azalaki soda ya mpiko mpe asalaki makambo ebele ya kokamwa: abomaki bilombe mibale ya Moabi; mpe na mokolo ya mvula ya pembe, akitaki na libulu moko ya mayi mpe abomaki kuna nkosi. **21** Ye mpe moto abomaki mbinga mobali moko ya Ejipito, oyo asimbaki likonga na loboko na ye. Abundisaki moto yango ya Ejipito na lingenda, abotolaki ye likonga oyo azalaki na yango na loboko mpe abomaki ye na likonga na ye moko. **22** Yango nde misala ya kokamwa oyo Benaya, mwana mobali ya Yeoyada, asalaki. Ye mpe akendeki sango kati na basoda misato ya mpiko ya lisanga ya mibale. **23** Kati na basoda tuku misato ya mpiko, ye nde azalaki na lokumu monene koleka, kasi akokanaki te na basoda misato ya mpiko ya limpinga ya liboso. Mpe Davidi akomisaki ye mokonzi ya bakengeli na ye. **24** Kati na lisanga ya bato tuku misato, ezalaki mpe na: Asaeli, ndeko mobali ya Joabi; Elanani, mwana mobali ya Dodo, moto ya Beteleemi; **25** Shama mpe Elika, bato ya Arodi; **26** Eletsi, moto ya Peleti; Ira, mwana mobali ya Ikeshi, moto ya Tekoa; **27** Abiezeri, moto ya Anatoti; Mebunayi, moto ya Usha; **28** Tsalimoni, moto ya Aoyi; Maarayi, moto ya Netofa; **29**

Elebi, mwana mobali ya Baana, moto ya Netofa; Itayi, mwana
mobali ya Ribayi, moto ya Gibea ya libota ya Benjame; **30**
Benaya, moto ya Piratoni; Idayi, moto ya mabwaku ya Gashi; **31**
Abi-Aliboni, moto ya Beti-Ariba; Azimaveti, moto ya Baarumi; **32**
Eliaba, moto ya Shaaliboni; Bana mibali ya Yasheni; Jonatan,
33 Shama, moto ya Arari; Ayami, mwana mobali ya Sharari,
moto ya Arari; **34** Elifeleti, mwana mobali ya Aasibayi, mwana
mobali ya Maakati; Eliami, mwana mobali ya Ayitofeli, moto ya
Gilo; **35** Etsirayi, moto ya Karimeli; Paarayi, moto ya Arabi; **36**
Yigali, mwana mobali ya Natan, moto ya Tsoba; Bani, moto ya
Gadi; **37** Tseleki, moto ya Amoni; Naarayi, moto ya Beyeroti, oyo
azalaki komema bibundeli ya Joabi, mwana mobali ya Tseruya;
38 Ira mpe Garebi, bato ya Yeteri; **39** mpe Iri, moto ya Iti. Na
kosangisa, bango nyonso bazalaki tuku misato na sambo.

24 Yawe asikelaki lisusu bato ya Isalaele mpe atindikaki Davidi
na kosala makambo oyo ekomemisa bango ngambo; alobaki na
Davidi: « Kende kotanga motango ya bato ya Isalaele mpe ya
Yuda. » **2** Boye, mokonzi apesaki mitindo na Joabi, mokonzi ya
mampinga, oyo azalaki elongo na ye: — Tambola na mabota
nyonso ya Isalaele, longwa na Dani kino na Beri-Sheba, mpe
tanga bato mpo ete nayeba motango na bango. **3** Kasi Joabi
azongiselaki mokonzi: — Tika ete Yawe, Nzambe na yo, akomisa
bato ebele koleka mbala nkama, mpe ete yo mokonzi, nkolo na
ngai, omona yango na miso na yo! Kasi mpo na nini mokonzi,
nkolo na ngai, alingi kosala likambo ya boye? **4** Kasi mokonzi
atingamaki kaka na mitindo oyo apesaki na Joabi mpe na
bakonzi ya mampinga. Boye, balongwaki liboso ya mokonzi mpe
bakendeki kotanga bato ya Isalaele. **5** Bakatisaki Yordani mpe
babandaki na kotanga bato ya engumba Aroeri, na sude ya

engumba oyo ezali kati na lubwaku. Bakatisaki lisusu etuka ya Gadi na nzela oyo ekenda na Yaezeri. **6** Longwa kuna, balekaki na etuka ya Galadi mpe ya Tayitimi-Odishi kino bakomaki na Dani Yaani mpe zingazinga ya Sidoni. **7** Bakendeki na ndako batonga makasi ya Tiri mpe na bingumba nyonso ya bato ya Evi mpe ya Kanana; bongo bakomaki na sude ya etuka ya Yuda, na Beri-Sheba. **8** Boye batambolaki mboka mobimba, mpe bazongaki na Yelusalemi sima na basanza libwa mpe mikolo tuku mibale. **9** Joabi ayebisaki mokonzi motango ya bato oyo atangaki, bato oyo bakoki kosalela mopanga na bitumba: bato nkoto nkama mwambe kati na Isalaele, mpe nkoto nkama mitano kati na Yuda. **10** Sima na Davidi kotanga bato, asosolaki ete amemi ngambo. Bongo Davidi alobaki na Yawe: — Nasali lisumu monene na kotanga bato. Sik'oyo, nabondeli Yo, oh Yawe, limbisa mabe ya mosali na Yo; pamba te nasali makambo lokola moto ya liboma. **11** Na tongo ya mokolo oyo elandaki, tango Davidi alamukaki, Yawe alobaki na mosakoli Gadi, mopesi toli ya mokonzi: **12** — Kende koyebisa Davidi: « Tala liloba oyo Yawe alobi: ‹ Nazali kotalisa yo bitumbu misato; pona moko kati na yango mpo ete Ngai nakokisa yango lokola etumbu mpo na yo. › » **13** Gadi akendeki koyebisa Davidi makambo oyo Yawe alobaki na ye: — Oponi etumbu nini mpo ete Ngai Yawe nakokisa yango mpo na yo: mibu sambo ya nzala makasi kati na mokili na yo; sanza misato oyo okokima liboso ya banguna na yo, oyo bakolanda yo; to mikolo misato ya bokono oyo ebomaka kati na mokili na yo? Kanisa sik'oyo malamu mpe yebisa ngai eyano oyo ngai nasengeli komema epai na Ye oyo atindi ngai. **14** Davidi azongiselaki Gadi: — Nazali na pasi makasi na motema. Eleki malamu mpo na ngai kokweya na maboko ya Yawe, pamba te

mawa na Ye ezali solo monene; kasi tika ete nakweya te na maboko ya bato. **15** Boye, Yawe atindaki kati na Isalaele bokono oyo ebomaka, wuta na tongo kaka wana kino na ngonga oyo akataki; mpe longwa na Dani kino na Beri-Sheba, bato nkoto tuku sambo bakufaki. **16** Lokola anjelu atandaki loboko na ye na likolo ya Yelusalemi mpo na kobebisa yango, Yawe atalaki mpe ayokaki mawa mpo na pasi wana. Alobaki na anjelu oyo azalaki kobebisa: « Ekoki! Longola loboko na yo! » Nzokande, na tango wana, anjelu na Yawe atelemaki pembeni ya etando ya Orina, moto ya Yebusi, kati na likolo mpe mabele, mpe asimbaki mopanga ezanga ebombelo. **17** Wana Davidi atombolaki miso mpe amonaki anjelu na Yawe koboma bato, alobaki na Yawe: « Ngai nde nasalaki masumu, ngai nde nasalaki mbeba; bango, bato ya ekolo na ngai, basali mabe moko te; boye, ebongi nde opesa ngai mpe libota na ngai etumbu! » **18** Kaka na mokolo yango, Gadi akendeki epai ya Davidi mpe alobaki na ye: — Kende kotonga etumbelo mpo na Yawe, na etando ya Orina, moto ya Yebusi. **19** Davidi akendeki kuna kolanda liloba oyo Gadi alobaki na Kombo na Yawe. **20** Tango Orina atalaki mpe amonaki mokonzi elongo na bakalaka na ye koya epai na ye, abimaki mpe agumbamaki liboso ya mokonzi, elongi kino na mabele. **21** Orina atunaki mokonzi: — Mpo na nini mokonzi, nkolo na ngai, ayei epai ya mosali na ye? Davidi azongisaki: — Nayei kosomba etando oyo mpo ete natonga awa etumbelo mpo na Yawe; na bongo, bokono oyo ezali koboma bato ekosila. **22** Orina azongiselaki Davidi: — Tika ete mokonzi, nkolo na ngai, akamata na ye lopango yango mpe abonza kuna mbeka oyo amoni ete ezali malamu mpo na Yawe. Tala bangombe ya mibali oyo ekosunga mpo na mbeka ya kotumba, mabaya ya bashario

mpe bikangiseli oyo ekosunga mpo na kopelisa moto. **23** Oh
mokonzi, napesi yo nyonso! Orina alobaki lisusu na mokonzi:
— Tika ete Yawe, Nzambe na yo, ayamba malamu bambeka
na yo! **24** Kasi mokonzi alobaki na Orina: — Te! Nasengeli
kaka kosomba yango mpe kopesa yo motuya oyo ekoki na
yango; naboyi kobonzela Yawe, Nzambe na ngai, bambeka ya
kotumba oyo nazwi na ofele. Boye, Davidi asombaki etando
mpe bangombe yango, na motuya ya mbongo ya bibende ya
palata, tuku mitano. **25** Davidi atongaki kuna etumbelo mpo
na Yawe mpe abonzaki bambeka ya kotumba mpe bambeka
ya boyokani. Yawe ayokelaki mboka mawa, mpe bokono oyo
ezalaki koboma elongwaki na Isalaele.

1 Bakonzi

1 Tango mokonzi Davidi akomaki mobange makasi, azalaki
lisusu koyoka moto te na nzoto, ezala bafiniki ye bilamba ebele.
2 Boye, basali ya Davidi balobaki na ye: « Tika ete tolukela
mokonzi elenge mwasi moko oyo ayebi nanu nzoto ya mibali te
mpo ete azala pene ya mokonzi, abatela ye mpe alala mbeto
moko na ye; mpe mpo ete mokonzi, nkolo na biso, ayoka lisusu
moto na nzoto! » **3** Boye, balukaki kati na Isalaele mobimba
elenge mwasi moko ya kitoko; bamonaki Abishagi, moto ya
mboka Sunami, mpe bamemaki ye epai ya mokonzi. **4** Elenge
mwasi yango azalaki kitoko mingi, akomaki kobatela mokonzi
mpe kosalela ye; kasi mokonzi atikalaki te kosangisa na ye nzoto.
5 Nzokande, Adoniya, mwana mobali oyo Agite abotelaki Davidi,
amilobelaki na motema na ye: « Ngai nde nakozala mokonzi! »
Mpo na yango, asombaki bashar, bampunda; mpe basoda tuku
mitano mpo ete batambola liboso na ye lokola bakengeli. **6**
Nzokande, tata na ye atikalaki kopamela ye ata mokolo moko te
mpe kotuna ye: « Mpo na nini ozali kosala boye? » Adoniya
azalaki penza kitoko mpe abotamaki sima na Abisalomi. **7**
Adoniya asololaki na Joabi, mwana mobali ya Tseruya, mpe
na Nganga-Nzambe Abiatari; mpe bango bandimaki kosunga
ye. **8** Kasi Nganga-Nzambe Tsadoki, Benaya, mwana mobali
ya Yeoyada; mosakoli Natan, Shimei, Reyi mpe bakengeli ya
Davidi baboyaki kosangana na Adoniya. **9** Adoniya abonzaki na
libanga ya Zoeleti bambeka ebele ya bameme, ya bangombe, ya
bana ngombe ya mafuta, pembeni ya Eyini-Rogeli; abengisaki
bandeko na ye nyonso ya mibali, bana mibali ya mokonzi, mpe
bato nyonso ya Yuda oyo bazalaki kosala epai ya mokonzi.
10 Kasi abengisaki te mosakoli Natan, Benaya, bakengeli ya

mokonzi mpe Salomo, ndeko na ye ya mobali. **11** Natan atunaki
Batisheba, mama ya Salomo: — Boni, oyoki te ete Adoniya,
mwana mobali ya Agite, akomi mokonzi; kasi mokonzi Davidi
ayebi te? **12** Sik'oyo, tika ete napesa yo toli oyo ekobikisa bomoi
na yo mpe bomoi ya Salomo, mwana na yo ya mobali. **13** Kota
epai ya mokonzi Davidi mpe loba na ye: « Mokonzi, nkolo na
ngai, olapaki ndayi te liboso na ngai mwasi mowumbu na yo:
‹ Solo, Salomo, mwana na yo ya mobali, akokitana na ngai
mpe akovanda na kiti na ngai ya bokonzi? › Boye mpo na nini
Adoniya akomi mokonzi? » **14** Wana okozala nanu koloba na
mokonzi, ngai mpe nakokota mpe nakobeta sete na maloba na
yo. **15** Batisheba akendeki kotala mokonzi kati na shambre.
Mokonzi akomaki mobange makasi, mpe Abishagi, moto ya
Sunami, azalaki kobatela ye. **16** Batisheba agumbamaki mpe
afukamaki liboso ya mokonzi; mpe mokonzi atunaki ye: — Boni,
olingi nini? **17** Batisheba azongisaki: — Nkolo na ngai, yo moko
olapaki ndayi, liboso na ngai mwasi mowumbu na yo, na Kombo
na Yawe, Nzambe na yo, na koloba: « Salomo, mwana na yo ya
mobali, akokitana na ngai na bokonzi mpe akovanda na kiti na
ngai ya bokonzi. » **18** Kasi sik'oyo Adoniya akomi mokonzi; mpe
yo mokonzi, nkolo na ngai, oyebi yango te! **19** Abonzi bambeka
ebele ya bangombe, ya bana ngombe ya mafuta, ya bameme;
mpe abengisi bana mibali nyonso ya mokonzi, Nganga-Nzambe
Abiatari; Joabi, mokonzi ya mampinga ya Isalaele; kasi abengisi
te Salomo, mowumbu na yo. **20** Mokonzi, nkolo na ngai, miso ya
bato nyonso ya Isalaele ezali kotalela yo mpo na koyeba soki
nani akovanda na kiti ya bokonzi sima na mokonzi, nkolo na
ngai. **21** Soki te, tango mokonzi, nkolo na ngai, akolala elongo
na bakoko na ye, bakozwa ngai elongo na Salomo, mwana na

ngai ya mobali, lokola babomi. **22** Wana Batisheba azalaki nanu
koloba na mokonzi, mosakoli Natan akomaki. **23** Bayebisaki
mokonzi: — Tala mosakoli Natan! Mosakoli Natan akendeki
liboso ya mokonzi, agumbamaki liboso ya mokonzi, elongi kino
na se. **24** Bongo, Natan alobaki: — Mokonzi, nkolo na ngai; boni,
olobaki ete Adoniya akokitana na yo mpe akovanda na kiti na yo
ya bokonzi? **25** Na mokolo ya lelo, akei kobonza bambeka ebele
ya bangombe, ya bana ngombe ya mafuta mpe ya bameme;
abengisi bana mibali nyonso ya mokonzi, bakonzi ya mampinga
mpe Nganga-Nzambe Abiatari; bazali kolia mpe komela elongo
na ye mpe bazali koloba: « Tika ete mokonzi Adoniya awumela
na bomoi! » **26** Kasi abengisi te ngai, mosali na yo; Nganga-
Nzambe Tsadoki, Benaya, mwana mobali ya Yeoyada, mpe
Salomo, mosali na yo. **27** Boni, ezali solo na mitindo ya mokonzi,
nkolo na ngai, nde likambo oyo esalemi? Nzokande, oyebisaki
te na mosali na yo nani akovanda na kiti ya bokonzi ya nkolo na
ngai sima na yo? **28** Mokonzi Davidi alobaki: — Bobengela ngai
Batisheba. Batisheba ayaki pene ya mokonzi mpe atelemaki
liboso na ye. **29** Mokonzi alapaki ndayi na maloba oyo: — Na
Kombo na Yawe oyo akangolaki ngai na mikakatano nyonso, **30**
nakokokisa solo, na mokolo ya lelo, ndayi oyo nalapaki epai na
yo na Kombo na Yawe, Nzambe ya Isalaele. Salomo, mwana
na yo ya mobali, akokitana na ngai mpe akovanda na kiti na
ngai ya bokonzi. **31** Batisheba akitisaki elongi na ye kino na
se mpe agumbamaki liboso ya mokonzi; alobaki: — Tika ete
mokonzi Davidi, nkolo na ngai, awumela seko na bomoi! **32**
Mokonzi Davidi alobaki: — Bobenga Nganga-Nzambe Tsadoki,
mosakoli Natan mpe Benaya, mwana mobali ya Yeoyada. Tango
bayaki liboso ya mokonzi, **33** mokonzi alobaki na bango: —

Bozwa elongo na bino basali ya mokonzi na bino mpe bomatisa
Salomo, mwana na ngai ya mobali, na likolo ya mile na ngai ya
mwasi. Bokende elongo na ye na etima ya Giyoni! **34** Kuna,
Nganga-Nzambe Tsadoki mpe mosakoli Natan bakopakola ye
mafuta mpo ete akoma mokonzi ya Isalaele. Bokobeta kelelo
mpe boganga: « Tika ete mokonzi Salomo awumela seko na
bomoi! » **35** Sima, bokozonga elongo na ye, mpe akoya kovanda
na kiti na ngai ya bokonzi. Ye nde akokoma mokonzi na esika na
ngai. Nakomisi ye mokonzi ya Isalaele mpe ya Yuda. **36** Benaya,
mwana mobali ya Yeoyada, azongiselaki mokonzi: — Amen!
Tika ete Yawe, Nzambe ya mokonzi, nkolo na ngai, akokisa
maloba oyo. **37** Ndenge Yawe azalaki elongo na mokonzi, nkolo
na ngai, tika ete azala mpe elongo na Salomo mpe akomisa
kiti na ye ya bokonzi monene koleka oyo ya mokonzi Davidi,
nkolo na ngai! **38** Boye, Nganga-Nzambe Tsadoki, mosakoli
Natan, Benaya, mwana mobali ya Yeoyada, bato ya Kereti mpe
bato ya Peleti bakendeki, bamatisaki Salomo na likolo ya mile
ya mokonzi Davidi mpe bamemaki ye na etima ya Giyoni. **39**
Nganga-Nzambe Tsadoki azwaki liseke ya mafuta, kati na ndako
ya kapo ya bule, mpe apakolaki Salomo mafuta. Bongo, babetaki
kelelo, mpe bato nyonso bagangaki: « Tika ete mokonzi Salomo
awumela seko na bomoi! » **40** Bato nyonso oyo bazalaki elongo
na ye bazalaki kobeta baflite mpe kosepela makasi sima na ye;
mabele eninganaki na makelele na bango. **41** Adoniya mpe bato
nyonso oyo abengisaki mpo ete bazala na ye elongo bayokaki
makelele yango wana bazalaki kosilisa kolia. Boye, tango Joabi
ayokaki mongongo ya kelelo, atunaki: — Makelele wana kati na
engumba elakisi nini? **42** Wana azalaki nanu koloba, Jonatan,
mwana mobali ya Nganga-Nzambe Abiatari, akomaki. Adoniya

alobaki na ye: — Kota! Moto ya lokumu lokola yo amemaka kaka basango ya malamu. **43** Jonatan azongiselaki Adoniya: — Ezali bongo te! Mokonzi Davidi, nkolo na biso, akomisi Salomo mokonzi! **44** Mokonzi atindaki elongo na ye Nganga-Nzambe Tsadoki, mosakoli Natan, Benaya, mwana mobali ya Yeoyada, bato ya Kereti mpe bato ya Peleti, mpe bamatisi ye na likolo ya mile ya mokonzi. **45** Nganga-Nzambe Tsadoki mpe mosakoli Natan bapakoli ye mafuta, na etima ya Giyoni, mpo ete akoma mokonzi. Wuta na Giyoni, bagangi na esengo, mpe engumba mobimba esepeli na likambo yango. Yango nde makelele oyo bozali koyoka. **46** Mpe lisusu, Salomo avandi na kiti ya bokonzi; **47** basali ya mokonzi bayei kopesa longonya epai na Davidi, mokonzi na biso, na maloba oyo: « Tika ete Nzambe na yo akomisa kombo ya Salomo monene koleka kombo na yo, mpe kiti na ye ya bokonzi, monene koleka oyo ya yo! » Bongo mokonzi agumbamaki mpe agumbamelaki Nzambe na mbeto na ye, **48** mpe alobaki: « Tika ete Yawe, Nzambe ya Isalaele, apambolama, Ye oyo, na mokolo ya lelo, apesi ngai nzela ya komona moto oyo akitani na ngai na bokonzi! » **49** Tango bato oyo Adoniya abengisaki bayokaki bongo, batelemaki na kobanga mpe bakimaki moto na moto na nzela na ye. **50** Kasi mpo ete Adoniya abangaki Salomo, akendeki kokanga maseke ya etumbelo. **51** Bayebisaki Salomo: — Adoniya azali kobanga mokonzi Salomo mpe akangi maseke ya etumbelo. Alobi: « Tika ete mokonzi Salomo alapa, na mokolo ya lelo, ndayi liboso na ngai ete akoboma mosali na ye te na mopanga. » **52** Salomo azongisaki: — Soki kaka atamboli na sembo, suki ata moko te ya moto na ye ekokweya na mabele; kasi soki mabe emonani kati na ye, akokufa. **53** Boye, mokonzi Salomo atindaki bato

mpo na kokitisa ye wuta na etumbelo. Bongo Adoniya ayaki mpe agumbamaki liboso ya mokonzi Salomo, mpe Salomo alobaki na ye: — Zonga na ndako na yo.

2 Tango Davidi akomaki pene ya kokufa, apesaki malako oyo epai ya Salomo, mwana na ye ya mobali: **2** — Nalingi kokende na nzela oyo bato nyonso bakendaka. Zala makasi, lakisa ete ozali mobali. **3** Sala makambo oyo Yawe, Nzambe na yo, alingaka: tambola na banzela na Ye, batela malako mpe bikateli na Ye, mibeko mpe mitindo na Ye, ndenge ekomama kati na Mobeko ya Moyize, mpo ete olonga na makambo nyonso oyo okosala mpe na bisika nyonso oyo okokende; **4** mpe mpo ete Yawe akokisa elaka oyo apesaki ngai na maloba oyo: « Soki bakitani na yo basali keba na etamboli na bango, soki batamboli liboso na ngai na bosembo, na mitema na bango mobimba, ekozala tango nyonso na moko kati na bakitani na yo, oyo akovanda na kiti ya bokonzi ya Isalaele. **5** Sik'oyo, yo moko oyebi makambo oyo Joabi, mwana mobali ya Tseruya, asalaki ngai; makambo oyo asalaki bakonzi mibale ya mampinga ya Isalaele: Abineri, mwana mobali ya Neri; mpe Amasa, mwana mobali ya Yeteri. Abomaki bango, asopaki makila ya bitumba na tango ya kimia; boye, atiaki makila ya bitumba na mokaba oyo alataki na loketo na ye, mpe na basandale oyo ezalaki na makolo na ye. **6** Salela ye kolanda bwanya na yo mpe kotika te ete suki na ye ya pembe ekita na kimia na mboka ya bakufi. **(Sheol h7585)** **7** Kasi talisa bolamu epai ya bana mibali ya Barizilayi, moto ya Galadi; mpe sala ete bazala kati na bato oyo bakobanda kolia mesa moko elongo na yo, pamba te basungaki ngai tango nazalaki kokima Abisalomi, ndeko na yo ya mobali. **8** Mpe yeba ete, elongo na yo, ozali na Shimei, mwana mobali ya Gera,

moto ya Benjame, na mboka Bawurimi, oyo alakelaki ngai mabe
makasi na mokolo oyo nazalaki kokende na Maanayimi. Tango
ayaki kokutana na ngai na Yordani, nalapaki ndayi oyo mpo na
ye na Kombo na Yawe: ‹ Nakoboma yo na mopanga te. › **9** Kasi
sik'oyo, kozwa ye te lokola moto oyo asali mabe te. Ozali na
bwanya, okoyeba nini osengeli kosala mpo na ye. Kitisa suki na
ye ya pembe kati na makila, na mboka ya bakufi. » **(Sheol h7585)**
10 Davidi akendeki kokutana na bakoko na ye, mpe bakundaki
ye kati na engumba ya Davidi. **11** Davidi akonzaki Isalaele mibu
tuku minei: mibu sambo na Ebron, mpe mibu tuku misato na
misato na Yelusalemi. **12** Salomo avandaki na kiti ya bokonzi ya
Davidi, tata na ye, mpe bokonzi na ye elendisamaki. **13** Adoniya,
mwana mobali ya Agite, akendeki epai ya Batisheba, mama
ya Salomo. Batisheba atunaki ye: — Boni, oyei kotala ngai na
kimia? Azongisaki: — Iyo, nayei na kimia. **14** Abakisaki: —
Nazali na likambo moko ya koyebisa yo. Batisheba azongisaki:
— Okoki koloba yango. **15** Adoniya alobaki: — Lokola oyebi
yango, bokonzi ezalaki ya ngai; bato nyonso ya Isalaele bazwaki
ngai lokola mokonzi na bango, kasi makambo ebongwanaki
mpe bokonzi ekeyi epai ya ndeko na ngai ya mobali, pamba te
epesamelaki ye wuta na Yawe. **16** Sik'oyo, nazali na bosenga
moko, kopimela ngai yango te. Batisheba alobaki: — Okoki
koloba yango. **17** Adoniya alobaki: — Nabondeli yo, loba na
mokonzi Salomo ete apesa ngai Abishagi, moto ya Sunami, mpo
ete akoma mwasi na ngai, pamba te mokonzi akoki koboya te
koyokela yo. **18** Batisheba azongisaki: — Malamu! Ngai moko
nakolobela yo epai ya mokonzi. **19** Tango Batisheba akendeki
epai ya mokonzi Salomo mpo na kolobela Adoniya, mokonzi
atelemaki mpo na kokutana na Batisheba, agumbamaki liboso

na ye mpe avandaki na kiti na ye ya bokonzi. Asengaki ete batia kiti mpo na mama ya mokonzi, mpe Batisheba avandaki na ngambo ya loboko ya mobali ya mokonzi. **20** Batisheba alobaki: — Nazali na bosenga moko ya moke mpo na koyebisa yo, kasi kopimela ngai yango te. Mokonzi azongisaki: — Loba na yo, mama na ngai; nakopimela yo yango te. **21** Batisheba alobaki: — Tika ete Abishagi, moto ya Sunami, akoma mwasi ya Adoniya, ndeko na yo ya mobali. **22** Mokonzi Salomo azongiselaki mama na ye: — Mpo na nini ozali kosenga Abishagi, moto ya Sunami, mpo na Adoniya? Okokaki mpe kosenga bokonzi mpo na ye, mpo ete azali yaya na ngai; ndenge moko mpe mpo na Nganga-Nzambe Abiatari, mpo na Joabi, mwana mobali ya Tseruya! **23** Bongo, mokonzi Salomo alapaki ndayi na Kombo na Yawe: — Tika ete Nzambe apesa ngai etumbu ya makasi soki Adoniya akufi te mpo na bosenga oyo! **24** Mpe sik'oyo, na Kombo na Yawe oyo alendisi ngai na kiti ya bokonzi ya Davidi, tata na ngai, mpe oyo asali ete bokonzi ezala na libota na ngai ndenge alapaki yango na ndayi, Adoniya akokufa kaka lelo. **25** Mokonzi Salomo atindaki Benaya, mwana mobali ya Yeoyada, kobeta Adoniya; mpe Adoniya akufaki. **26** Mokonzi alobaki na Nganga-Nzambe Abiatari: — Zonga na bilanga na yo, na Anatoti, pamba te osengeli kokufa. Kasi nakoboma yo sik'oyo te, pamba te omemaki Sanduku ya Nkolo Yawe liboso ya Davidi, tata na ngai, mpe okabolaki na ye pasi nyonso. **27** Boye, Salomo alongolaki Abiatari na mosala na ye ya Nganga-Nzambe ya Yawe, mpo na kokokisa maloba oyo Yawe alobaki na Silo na tina na libota ya Eli. **28** Tango sango ekomaki epai ya Joabi, ye oyo abundelaki Adoniya kasi Abisalomi te, akimaki na Ndako ya kapo ya Yawe mpe asimbaki maseke ya etumbelo. **29** Bayebisaki Salomo ete

Joabi akei na Ndako ya kapo ya Yawe mpe azali pembeni ya maseke ya etumbelo. Salomo atindaki Benaya, mwana mobali ya Yeoyada, ete akende koboma ye. **30** Benaya akotaki na Ndako ya kapo ya Yawe mpe alobaki na Joabi: — Mokonzi alobi ete obima. Kasi Joabi azongisaki: — Te, nakokufela kaka awa! Benaya azongaki epai ya mokonzi mpo na koyebisa ye eyano ya Joabi. **31** Mokonzi apesaki ye mitindo: — Sala ndenge alobi; boma ye mpe kunda ye. Na bongo nde okolongola likolo ya moto na ngai mpe ya libota ya tata na ngai, ngambo ya makila oyo Joabi asopaki na pamba. **32** Tika ete Yawe akweyisa likolo na ye moko mokumba ya makila oyo asopaki, pamba te abundisaki bato mibale mpe abomaki bango na mopanga; tata na ngai, Davidi, ayebaki kutu te. Tala bakombo ya bato mibale yango: Abineri, mwana mobali ya Neri, mokonzi ya mampinga ya Isalaele; mpe Amasa, mwana mobali ya Yeteri, mokonzi ya mampinga ya Yuda; bazalaki bato malamu mpe ya sembo koleka ye. **33** Tika ete ngambo ya makila na bango ezala mpo na libela likolo ya moto ya Joabi mpe ya bana na ye. Kasi tika ete kimia ya Yawe ezala mpo na libela na Davidi, na bana na ye, na libota na ye mpe na kiti na ye ya bokonzi. **34** Benaya, mwana mobali ya Yeoyada, akendeki kobeta Joabi mpe abomaki ye. Bakundaki ye na ndako na ye moko, kati na esobe. **35** Mokonzi akomisaki Benaya, mwana mobali ya Yeoyada, mokonzi ya mampinga na esika ya Joabi, mpe atiaki Nganga-Nzambe Tsadoki na esika ya Abiatari. **36** Mokonzi abengisaki Shimei mpe alobaki na ye: — Tonga ndako kati na Yelusalemi mpe vanda kuna. Okokende esika mosusu te. **37** Mokolo oyo okobima mpe okokatisa lubwaku ya Sedron, okokufa, mpe makila na yo ekotangama na moto na yo moko. **38** Shimei azongiselaki mokonzi: — Makambo oyo

olobi ezali malamu! Mowumbu na yo akosala ndenge mokonzi, nkolo na ngai, alobi. Shimei avandaki na Yelusalemi mikolo ebele. **39** Kasi sima na mibu misato, bawumbu mibale kati na bawumbu ya Shimei bakimaki epai ya Akishi, mwana mobali ya Maaka, mokonzi ya Gati. Bayebisaki Shimei ete bawumbu na ye bazali na Gati. **40** Tango Shimei ayokaki bongo, abongisaki ane na ye mpe akendeki epai ya Akishi, na Gati, mpo na koluka bawumbu na ye. Shimei akendeki penza na Gati mpe azongisaki bawumbu yango na Yelusalemi. **41** Bamemelaki Salomo sango ete Shimei alongwaki na Yelusalemi, akendeki na Gati mpe azongi. **42** Mokonzi abengisaki Shimei mpe alobaki na ye: — Nalapisaki yo ndayi te na Kombo na Yawe mpe nakebisaki yo te ete mokolo oyo okobima mpo na kokende esika mosusu, okokufa penza? Mpe na mokolo yango, olobaki na ngai: « Makambo oyo olobi ezali malamu, nakotosa. » **43** Mpo na nini okokisi te ndayi na yo epai na Yawe mpo na kotosa mitindo oyo napesaki? **44** Mokonzi alobaki lisusu na Shimei: — Oyebi lisusu mabe nyonso oyo osalaki epai ya Davidi, tata na ngai! Boye, Yawe akomemisa yo ngambo ya mabe oyo yo moko osali. **45** Kasi mokonzi Salomo akopambolama, mpe kiti ya bokonzi ya Davidi ekolendisama makasi liboso ya Yawe mpo na libela. **46** Mokonzi apesaki mitindo epai ya Benaya, mwana mobali ya Yeoyada. Benaya abimaki, abetaki Shimei, mpe Shimei akufaki. Bokonzi elendisamaki na maboko ya Salomo.

3 Salomo asalaki boyokani elongo na Faraon, mokonzi ya Ejipito; abalaki mwana mwasi ya Faraon mpe amemaki ye na engumba ya Davidi, kino tango asilisaki kotonga ndako na ye ya bokonzi, Tempelo ya Yawe mpe bamir, zingazinga ya Yelusalemi. **2** Na tango wana, bato bazalaki kotumba mbeka na bisambelo

ya likolo ya bangomba, pamba te ezalaki nanu na tempelo moko
te oyo etongamaki mpo na Kombo na Yawe. **3** Salomo alakisaki
bolingo na ye mpo na Yawe na kotambola kolanda malako ya
Davidi, tata na ye, longola kaka kotumba mbeka mpe ansa
na bisambelo ya likolo ya bangomba. **4** Mokonzi akendeki na
Gabaoni mpo na kobonza mbeka, pamba te ezalaki esambelo
ya likolo ya ngomba oyo elekaki motuya, mpe kuna, Salomo
abonzaki bambeka ya kotumba nkoto moko, na etumbelo wana.
5 Na Gabaoni, Yawe amimonisaki epai ya Salomo kati na ndoto
ya butu. Nzambe alobaki na ye: — Senga Ngai nyonso oyo olingi
ete napesa yo. **6** Salomo azongisaki: — Otalisi bolamu monene
epai ya tata na ngai, Davidi, mosali na Yo, pamba te atambolaki
na boyengebene mpe na bosembo na miso na Yo; okobaki
kotalisa ye bolamu monene na Yo mpe opesi ye mwana mobali
oyo avandi lelo na kiti na ye ya bokonzi. **7** Sik'oyo, oh Yawe,
Nzambe na ngai, okomisi mowumbu na Yo mokonzi na esika ya
Davidi, tata na ngai. Kasi nazali nanu elenge mpe nayebi te
ndenge nini nakoki komema mokumba oyo. **8** Mowumbu na Yo
azali awa kati na bato oyo oponi: bato ebele oyo bakoki kotanga
motango na bango te mpo ete bazali ebele penza. **9** Boye,
pesa na mowumbu na Yo motema ya mayele mpo na kokamba
bato na Yo mpe kososola malamu mpe mabe. Pamba te, nani
akolonga kokamba ebele ya bato na Yo oyo? **10** Nkolo asepelaki
na likambo oyo Salomo asengaki. **11** Nzambe alobaki na ye: —
Lokola osengi bwanya, kasi osengi bomoi molayi te to bomengo
mpo na yo moko te; lokola osengi kufa ya banguna na yo te,
kasi osengi bwanya mpo na kokata makambo na bosembo, **12**
nakosala nyonso oyo osili kosenga. Nakopesa yo motema ya
bwanya mpe ya mayele, na lolenge oyo natikala nanu te kopesa

na moto moko liboso na yo; mpe sima na yo, moto moko te akotikala kozala lokola yo. **13** Nakopesa yo lisusu oyo osengi te: bomengo mpe lokumu. Na bongo, na bomoi na yo mobimba, mokonzi moko te akokokana na yo. **14** Mpe soki otamboli na banzela na Ngai, otosi malako mpe mitindo na Ngai ndenge tata na yo, Davidi, asalaki, nakopesa yo bomoi molayi. **15** Salomo alamukaki mpe asosolaki ete ezalaki ndoto. Azongaki na Yelusalemi, atelemaki liboso ya Sanduku ya Boyokani ya Yawe. Abonzaki bambeka ya kotumba mpe bambeka ya boyokani; mpe asalisaki feti monene elongo na basali na ye nyonso. **16** Basi ya ndumba mibale bayaki epai ya mokonzi mpe batelemaki liboso na ye. **17** Moko na bango alobaki: — Nabondeli yo, nkolo na ngai, yoka ngai! Ngai mpe mwasi oyo, tovandaka ndako moko. Tozalaki na ye na ndako tango nabotaki mwana. **18** Na mokolo ya misato sima na mbotama ya mwana na ngai, mwasi oyo mpe abotaki. Tozalaki kaka biso moko kati na ndako, moto mosusu azalaki te, kaka biso mibale. **19** Nzokande, na butu, alalelaki mwana na ye, mpe mwana yango akufaki. **20** Bongo, na kati-kati ya butu, alamukaki, alongolaki mwana na ngai pembeni na ngai, wana ngai, mwasi mowumbu na yo, nazalaki ya kolala, mpe atiaki ye na tolo na ye; mpe atiaki mwana na ye, oyo akufaki, na tolo na ngai. **21** Na tongo, tango nalamuki mpo na komelisa mwana na ngai mabele, namoni ete mwana azali ya kokufa. Kasi tango natali ye penza malamu, kaka na tongo yango, namoni ete ezali mwana na ngai te, oyo ngai nabotaki! **22** Mwasi mosusu alobaki: — Te, ezali lokuta! Mwana oyo azali na bomoi azali mwana na ngai, kasi oyo akufi azali mwana na yo! Kasi mwasi oyo azwaki maloba liboso alobaki lisusu: — Te! Mwana oyo akufi azali mwana na yo, kasi oyo ya bomoi azali nde mwana

na ngai! Na bongo, bakomaki koswana liboso ya mokonzi. **23** Mokonzi alobaki: — Moko azali koloba: « Mwana oyo azali na bomoi azali mwana na ngai, kasi mwana ya kokufa azali nde mwana na yo! » Wana mosusu azali mpe koloba: « Te! Mwana oyo akufi azali mwana na yo, kasi mwana ya bomoi azali nde mwana na ngai! » **24** Boye, mokonzi alobaki lisusu: — Bomemela ngai mopanga! Bamemelaki mokonzi mopanga. **25** Mokonzi apesaki mitindo: — Bokata mwana oyo azali na bomoi na biteni mibale, bopesa eteni moko na mwasi moko; mpe eteni mosusu, na mwasi mosusu. **26** Mwasi oyo mwana na ye azalaki na bomoi, ayokaki pasi na motema mpo na mwana na ye mpe alobaki na mokonzi: — Nabondeli yo, nkolo na ngai! Pesa ye mwana oyo azali na bomoi, koboma mwana te! Kasi mwasi mosusu alobaki: — Kata ye! Na bongo, akozala ya ngai te, mpe akozala ya ye te! **27** Boye, mokonzi akataki likambo, alobaki: — Boboma mwana te! Bopesa mwana oyo azali na bomoi epai ya mwasi ya liboso, pamba te ye nde azali mama na ye. **28** Tango Isalaele mobimba bayokaki ndenge mokonzi akataki likambo oyo, babangaki mokonzi mpo ete bamonaki ete azali solo na bwanya ya Nzambe mpo na kokata makambo na bosembo.

4 Mokonzi Salomo akonzaki Isalaele mobimba. **2** Tala bakambi oyo bazalaki kosala na ye elongo: Azaria, koko ya Nganga-Nzambe Tsadoki; **3** Eliyorefi mpe Ayiya, bana mibali ya Shisha, bazalaki bakomi mikanda; Jozafati, mwana mobali ya Ayiludi, azalaki mobombi mikanda; **4** Benaya, mwana mobali ya Yeoyada, azalaki mokonzi ya mampinga; Tsadoki mpe Abiatari, bazalaki Banganga-Nzambe; **5** Azaria, mwana mobali ya Natan, azalaki mokonzi ya babateli biloko ya mokonzi; Zabudi, mwana mobali ya Natan, azalaki Nganga-Nzambe mpe mopesi toli ya mokonzi;

6 Ayishari, mobateli biloko ya ndako ya mokonzi; Adonirami,
mwana mobali ya Abida, azalaki mokengeli bato ya misala
makasi. **7** Kati na Isalaele mobimba, Salomo atiaki mpe bayangeli
zomi na mibale ya bituka, oyo bazalaki na mokumba ya komema
biloko mpo na mokonzi mpe mpo na ndako na ye. Moyangeli
moko na moko asengelaki kopesa biloko mpo na sanza moko na
mobu. **8** Tala bakombo na bango: Beni-Uri: moyangeli ya etuka
ya bangomba ya Efrayimi; **9** Beni-Dekeri: moyangeli ya Makatsi,
Shaalibimi, Beti-Shemeshi, Eloni mpe Beti-Anani; **10** Beni-Esedi:
moyangeli ya Aruboti (Soko mpe mokili mobimba ya Eferi); **11**
Beni-Abinadabi: moyangeli ya Dori; abalaki Tafati, mwana mwasi
ya Salomo; **12** Baana, mwana mobali ya Ayiludi: moyangeli
ya Taanaki, Megido mpe Beti-Sheani mobimba, pembeni ya
Tsaritani, na se ya Jizireyeli, wuta na Beti-Sheani, na Abele-
Meola mpe koleka Yokimeami; **13** Beni-Geberi: azalaki kovanda
na Ramoti kati na Galadi mpe azalaki moyangeli ya bamboka
ya Yairi, mwana mobali ya Manase, kati na Galadi, mpe ya
Arigobi kati na Bashani oyo ezalaki na bingumba tuku motoba
oyo batonga makasi mpe bikangelo bikuke ya bamir na yango
ezalaki ya bibende ya bronze. **14** Ayinadabi, mwana mobali
ya Ido: moyangeli ya Maanayimi; **15** Ayimaatsi: moyangeli ya
Nefitali. Ye mpe abalaki Basimati, mwana mwasi ya Salomo.
16 Baana, mwana mobali ya Ushayi: moyangeli ya Aseri mpe
ya Bealoti; **17** Jozafati, mwana mobali ya Paruya: moyangeli
ya Isakari; **18** Shimei, mwana mobali ya Ela: moyangeli ya
Benjame. **19** Geberi, mwana mobali ya Uri: moyangeli ya Galadi
(mokili ya Sikoni, mokonzi ya bato ya Amori; mpe mokili ya Ogi,
mokonzi ya Bashani). Mpe na likolo ya bayangeli nyonso, ezalaki
na moyangeli moko oyo azalaki kokamba bango. **20** Bato ya

Yuda mpe ya Isalaele bazalaki ebele lokola zelo ya libongo ya ebale monene; bazalaki kolia, komela mpe bazalaki na esengo.
21 Salomo azalaki kokonza bikolo wana nyonso, kobanda na ebale Efrate kino na mokili ya bato ya Filisitia, mpe kino koleka mondelo ya Ejipito. Na bomoi na ye mobimba, bikolo yango ezalaki kofuta mpako epai na ye mpe ezalaki na se ya bokonzi na ye. **22** Tala bilei ya Salomo ya mokolo na mokolo: bakilo nkoto libwa ya semule mpe bakilo nkoto zomi na mwambe ya farine, **23** bangombe zomi ya mafuta, bangombe tuku mibale ya esobe, bameme mpe bantaba nkama moko, bakisa bamboloko, bambuli, bankayi mpe bandeke ya mafuta. **24** Azalaki kokonza bikolo nyonso na ngambo ya weste ya Efrate, kobanda na Tifisa kino na Gaza, elongo na bakonzi nyonso ya ngambo yango; mpe azalaki na kimia elongo na bikolo nyonso ya zingazinga.
25 Na mikolo nyonso ya bomoi ya Salomo, bato ya Yuda mpe ya Isalaele, kobanda na Dani kino na Beri-Sheba, bazalaki na kimia, moto na moto azalaki kovanda na se ya banzete na ye ya vino mpe ya figi. **26** Salomo azalaki na mapango nkoto minei ya bampunda mpe basoda oyo batambolaka likolo ya bampunda, nkoto zomi na mibale. **27** Bayangeli ya bituka bazalaki komema bilei, moto na moto na sanza na ye, mpo na mokonzi Salomo mpe mpo na bato nyonso oyo bazalaki kolia na mesa ya mokonzi; bazalaki kosala ete eloko moko te ezanga. **28** Bazalaki mpe komema bambuma ya orje mpe matiti mpo na bampunda, ndenge mobateli biloko ya mokonzi azalaki kokatela bango. **29** Nzambe apesaki Salomo bwanya, boyebi mingi, mpe mayele ya kososola makambo mingi, ata ezali ebele lokola zelo ya libongo ya ebale monene. **30** Bwanya ya Salomo ezalaki makasi koleka bwanya ya bato nyonso ya ngambo ya

este mpe ya Ejipito. **31** Azalaki na bwanya koleka bato nyonso;
koleka ata Etani, moto ya Ezera; Emani, Kalikoli mpe Darida,
bana mibali ya Maoli. Boye, sango na ye epanzanaki kati na
bikolo nyonso ya zingazinga. **32** Asalaki masese nkoto misato
mpe banzembo nkoto moko na mitano. **33** Alobaki na tina na
banzete, kobanda na nzete ya sedele ya Libani kino na nzete
ya izope oyo ebimaka na mir; azalaki mpe koloba na tina na
banyama mpe bandeke, na tina na bikelamu oyo etambolaka na
libumu mpe na tina na bambisi ya mayi. **34** Bakonzi ya bikolo
nyonso ya mokili, oyo bazalaki koyoka sango ya bwanya ya
Salomo, bazalaki kotinda bato, wuta na bikolo na bango, mpo na
kokende koyoka bwanya na ye.

5 Tango Irami, mokonzi ya Tiri, ayokaki sango ete bapakolaki
Salomo mafuta mpo ete akoma mokonzi mpo na kokitana
na Davidi, tata na ye, atindaki bantoma epai ya Salomo,
pamba te azalaki tango nyonso molingami ya Davidi. **2** Salomo
azongiselaki Irami maloba oyo: **3** — Oyebi malamu ete Davidi,
tata na ngai, alongaki te kotonga Ndako mpo na Yawe, Nzambe
na ye, likolo ya bitumba oyo azalaki na yango na bikolo oyo
ezingelaki ye, kino tango Yawe atiaki bikolo yango na se ya
matambe na ye. **4** Kasi sik'oyo, Yawe, Nzambe na ngai, apesi
ngai bopemi na bangambo nyonso, mpe ezali lisusu na monguna
moko te mpe na likambo moko te oyo ekoki kobangisa ngai.
5 Sik'oyo, nazwi mokano ya kotonga Ndako mpo na lokumu
ya Yawe, Nzambe na ngai, ndenge Yawe alobaki na Davidi,
tata na ngai: « Ezali mwana na yo ya mobali oyo nakovandisa
na kiti na yo ya bokonzi mpo na kokitana na yo nde akotonga
Ndako mpo na lokumu ya Kombo na Ngai. » **6** Boye, pesa
mitindo ete bakatela ngai banzete ya sedele ya Libani. Basali

na ngai bakosunga basali na yo, mpe ngai nakofuta yo lifuti
oyo okokata mpo na basali na yo, pamba te oyebi malamu
ete ezali na bato te kati na biso oyo bayebi kokata banzete
lokola bino, bato ya Sidoni. **7** Tango Irami ayokaki maloba ya
Salomo, asepelaki na yango makasi mpe alobaki: — Tika ete
Yawe apambolama, Ye oyo apesaki Davidi mwana oyo atondi na
bwanya mpo na kokamba ekolo monene oyo! **8** Irami atindelaki
Salomo eyano oyo: — Nayambaki maloba oyo otindelaki ngai
mpe nakosala nyonso oyo ozali na yango posa: banzete ya
sedele mpe ya sipele. **9** Basali na ngai bakomema banzete
yango wuta na Libani kino na ebale monene, bakokangisa yango
na basinga mpo na kotinda yango na nzela ya ebale monene;
mpe nakosala ete ekoma kino na esika oyo okoyebisa ngai.
Kuna nde nakofungola yango basinga; mpe yo, okoki kozwa
mpe komema yango. Kasi yo, okokokisa posa na ngai oyo:
okobanda kopesa basali ya ndako na ngai bilei. **10** Irami apesaki
epai ya Salomo banzete ya sedele mpe ya sipele nyonso oyo
azalaki na yango na bosenga. **11** Salomo mpe, na ngambo na
ye, azalaki kopesa mobu na mobu epai ya Irami batone nkoto
motoba ya ble, balitele nkoto libwa ya mafuta ya olive ya kitoko
koleka, mpo na ndako ya mokonzi. **12** Yawe apesaki Salomo
bwanya kolanda elaka oyo apesaki ye. Boye, kimia ezalaki kati
na Irami mpe Salomo, mpe bango mibale basalaki boyokani. **13**
Mokonzi Salomo azwaki kati na Isalaele mobimba bato nkoto
tuku misato mpo na kosala misala makasi. **14** Akabolaki bango
na masanga misato ya bato nkoto zomi: babandaki kosala sanza
moko, na Libani, mpe basanza mibale na ndako; lisanga moko
sima na mosusu. Adonirami azalaki mokambi ya bato ya misala
makasi. **15** Salomo azwaki lisusu na mosala bato nkoto tuku

sambo mpo na komema mikumba, bato nkoto tuku mwambe
mpo na kopasola mabanga kati na ngomba; **16** mpe bakambi
ya misala, nkoto misato na nkama misato, bazalaki kolandela
misala na bokambami ya bakonzi ya misala ya Salomo. **17**
Mokonzi apesaki mitindo ete bapasola mabanga minene mpe ya
kitoko mpo na kosalela yango moboko ya Tempelo. **18** Basali
ya Salomo mpe ya Irami, elongo na basali oyo bawutaki na
engumba Biblosi, bamikotisaki na mosala ya kokata yango,
kopasola mabaya mpe kobongisa mabanga mpo na kotonga
Tempelo.

6 Salomo abandaki kotonga Tempelo ya Yawe sima na mibu
nkama minei na mwambe, wuta Isalaele abimaki na Ejipito,
mobu oyo ekokanaki na mobu ya minei ya bokonzi na ye kati
na Isalaele, na sanza ya zivi. **2** Tempelo oyo Salomo atongaki
mpo na Yawe ezalaki na bametele pene tuku misato na molayi,
bametele pene zomi na mokuse mpe bametele pene zomi na
mitano na bosanda. **3** Liboso ya Tempelo, na liboso ya eteni oyo
eleki monene kati na Tempelo, ezalaki na ndako moko ya moke
ya kokotela oyo ezalaki na bametele pene zomi na mokuse;
molayi na yango ezalaki ndenge moko na mokuse ya Tempelo;
mpe ekota na kati na bametele pene mitano. **4** Atiaki na bamir ya
Tempelo maninisa oyo batia biyungulu. **5** Atongaki pembeni ya
bamir ya eteni oyo eleki monene kati na Tempelo mpe pembeni
ya Esika-Oyo-Eleki-Bule biteni ya mike, ngambo na ngambo, na
lolenge ya etaje. **6** Etaje oyo ya se ya biteni yango ya mike
ezalaki na bametele mibale na basantimetele tuku mitano na
mokuse; etaje ya kati-kati, bametele pene misato na mokuse;
mpe etaje oyo ya misato, bametele misato na basantimetele
tuku mitano na mokuse. Boye bamir ya libanda ya Tempelo

etikalaki lisusu minene te na likolo mpo ete motondo ebebisa bamir ya Tempelo te. **7** Mpo na kotonga Tempelo, basalelaki kaka mabanga oyo ebongisamaki malamu wuta na esika oyo bapasolaki yango; boye, esalaki ete makelele ya marto, ya epasola to ya esalelo mosusu ya ebende etikalaki koyokana te wana bazalaki kotonga yango. **8** Ekotelo ya etaje ya se ezalaki na ngambo ya sude ya Tempelo; bongo, bazalaki kotambola na binyatelo mpo na komata na etaje ya kati-kati mpe na etaje ya misato. **9** Tango Salomo asilisaki misala ya kotonga Tempelo, azipaki yango na plafon oyo esimbamaki na mabaya minene ya banzete ya sedele. **10** Atongaki ba-etaje kolanda mir ya Tempelo: etaje moko na moko ezalaki na bosanda ya bametele mibale na basantimetele tuku mitano, mpe ekanganaki na Tempelo na nzela ya mabaya minene ya sedele mpo na kosimba motondo.
11 Yawe alobaki na Salomo: **12** — Na likambo oyo etali Tempelo oyo ozali kotonga, soki olandi bikateli na Ngai, soki okokisi malako na Ngai, soki otosi mpe olandi mibeko na Ngai nyonso, nakokokisa na nzela na yo elaka oyo napesaki na Davidi, tata na yo. **13** Mpe nakoya kovanda kati na bato ya Isalaele mpe nakosundola te bato na Ngai, Isalaele. **14** Salomo atongaki Tempelo mpe asilisaki misala na yango ya kotonga. **15** Alatisaki bamir ya kati ya Tempelo na mabaya ya sedele, kobanda na se kino na likolo, mpe atiaki mabaya ya sipele na mabele ya Tempelo. **16** Atongaki na mabaya ya sedele, kobanda na se kino na likolo, etando ya bametele pene zomi kati na Tempelo; abongisaki yango mpo ete ezala Esika-Oyo-Eleki-Bule. **17** Eteni oyo elekaki monene kati na Tempelo, liboso ete okoma na Esika-Oyo-Eleki-Bule, ezalaki na bametele pene tuku mibale. **18** Batobolaki bililingi na mabaya ya sedele oyo balatisaki na bamir

ya kati ya Tempelo, mpo na kotia bilembo oyo ezalaki na lolenge
ya bakolokente mpe ya bafololo efungwama; balatisaki kati
nyonso ya Tempelo na mabaya ya banzete ya sedele, mpe ata
libanga moko te ezalaki komonana. **19** Salomo abongisaki Esika-
Oyo-Eleki-Bule mpo na kotia Sanduku ya Boyokani ya Yawe. **20**
Molayi ya Esika-Oyo-Eleki-Bule ezalaki na bametele pene zomi,
mokuse na yango, bametele pene zomi; bongo bosanda na
yango, bametele pene zomi. Salomo abambaki kati na yango
wolo ya peto; abambaki lisusu wolo na etumbelo oyo basala na
mabaya ya banzete ya sedele. **21** Salomo abambaki wolo ya
peto na kati nyonso ya Tempelo; atiaki basheni ya wolo liboso ya
Esika-Oyo-Eleki-Bule. **22** Boye, abambaki wolo na kati nyonso
ya Tempelo mpe na etumbelo oyo ezalaki liboso ya Esika-Oyo-
Eleki-Bule. **23** Kati na Esika-Oyo-Eleki-Bule, asalaki na nzete
ya olive bililingi mibale ya basheribe: sheribe moko na moko
ezalaki na bametele pene mitano na molayi. **24** Lipapu moko
ya sheribe ezalaki na bametele mibale na basantimetele tuku
mitano; kosangisa mapapu nyonso mibale epesaki bametele
mitano, kobanda na songe moko kino na songe mosusu. **25**
Molayi ya sheribe ya mibale ezalaki mpe na bametele pene
mitano. Bililingi ya basheribe nyonso mibale ezalaki lolenge
moko mpe molayi moko. **26** Bosanda ya bililingi nyonso mibale
ya basheribe ezalaki ndenge moko: bametele pene mitano. **27**
Salomo atiaki bililingi ya basheribe yango na kati-kati ya Esika-
Oyo-Eleki-Bule kati na Tempelo. Mapapu ya basheribe ezalaki
ya kofungwama: lipapu moko ya sheribe ya liboso etutaki mir,
mpe lipapu mosusu ya sheribe ya mibale etutaki mir mosusu;
mpe mapapu na bango mibale mosusu etutanaki na kati-kati ya
Esika-Oyo-Eleki-Bule. **28** Salomo abambaki basheribe yango

wolo. **29** Atobolaki na bamir oyo ezingelaki Tempelo, ezala na kati to na libanda, bililingi ya basheribe, ya banzete ya mbila mpe ya bafololo ya kofungwama. **30** Abambaki lisusu wolo na se ya Tempelo, ezala na kati to na libanda ya Esika-Oyo-Eleki-Bule. **31** Salomo asalaki na mabaya ya banzete ya olive, na ekotelo ya Esika-Oyo-Eleki-Bule, ekuke moko ya bizipelo mibale: monene ya kadre ya mabaya ya ekuke ezwaki ndambo moko kati na bandambo mitano ya mokuse ya mir. **32** Atobolaki bililingi ya basheribe, ya banzete ya mbila mpe ya bafololo ya kofungwama na bizipelo nyonso mibale oyo basalaki na mabaya ya banzete ya olive; abambaki wolo oyo balekisa na moto na bililingi ya basheribe, ya banzete ya mbila mpe ya bafololo ya kofungwama. **33** Asalaki mpe ndenge moko mpo na ekotelo ya eteni ya Tempelo, oyo eleki monene: kadre na mabaya ya banzete ya olive, bizipelo mibale na mabaya ya banzete ya sipele. Monene na yango ezwaki ndambo moko kati na bandambo minei ya mokuse ya mir. **34** Asalaki lisusu na mabaya ya sipele bizipelo mibale; ezipelo ya liboso ezalaki na biteni ya mabaya mibale oyo ebalukaka, mpe ezipelo ya mibale ezalaki na barido mibale oyo ebalukaka. **35** Atobolaki likolo na yango bililingi ya basheribe, ya banzete ya mbila mpe ya bafololo ya kofungwama; mpe abambaki yango wolo na kolanda bandelo ya bililingi yango. **36** Salomo azingelaki lopango ya kati na mir oyo batonga na milongo misato ya mabanga bakata mpe bamatisa moko likolo ya mosusu, mpe na molongo moko ya mabaya minene ya sedele mpo na kosimba motondo. **37** Moboko ya Tempelo ya Yawe etiamaki na mobu ya minei, na sanza ya Zivi. **38** Basilisaki kotonga Tempelo ya Yawe elongo na biteni na yango nyonso na sanza ya Buli oyo ezali sanza

ya mwambe, na mobu ya zomi na moko. Salomo asalaki mibu sambo mpo na kotonga Tempelo ya Yawe.

7 Salomo atongaki lisusu ndako na ye ya bokonzi; asalaki mibu zomi na misato mpo na kosilisa kotonga yango. **2** Atongaki mpe ndako oyo bazalaki kobenga « Ndako ya Zamba ya Libani. » Ezalaki na bametele pene tuku mitano na molayi, bametele pene tuku mibale na mitano na mokuse mpe bametele pene zomi na mitano na bosanda. Ezalaki na milongo minei ya makonzi ya banzete ya sedele; mpe na likolo ya makonzi yango, ezalaki na mabaya minene ya sedele mpo na kosimba motondo. **3** Bongo, na likolo ya mabaya ya sedele yango oyo esimbaki motondo, ezalaki na milongo misato ya mabaya mosusu ya sedele na likolo ya makonzi: molongo moko na moko ezalaki na mabaya ya sedele zomi na mitano. Na kosangisa, mabaya yango ezalaki tuku minei na mitano. **4** Maninisa na yango ezalaki na mipanzi nyonso ya ndako mpe ezalaki etalana yango na yango, na ba-etaje nyonso misato. **5** Bikuke na yango nyonso ezalaki ndenge moko na molayi mpe na mokuse, mpe ezalaki etalana na ba-etaje nyonso misato. **6** Salomo atongaki lisusu na makonzi, ndako moke ya kokotela ya bametele pene tuku mibale na mitano na molayi mpe bametele pene zomi na mitano na mokuse, mpe ezalaki na motondo likolo ya makonzi. **7** Atongaki lisusu ndako ya kiti ya bokonzi epai wapi azalaki kosambisa bato. Alatisaki yango mabaya ya sedele, kobanda na se kino na likolo. **8** Ndako na ye ya kovanda ezalaki kati na lopango mosusu, na sima ya ndako moke ya kokotela; mpe batongaki yango ndenge moko kaka na ndako ya kiti ya bokonzi. Salomo abalaki mwana mwasi ya Faraon, mokonzi ya Ejipito, mpe atongiselaki ye ndako oyo ekokana na ndako ya kiti ya bokonzi. **9** Batongaki bandako

oyo nyonso na mabanga bakata kitoko mpe babongisa na si na bangambo nyonso mibale. Basalelaki yango kobanda na miboko kino na mitondo, mpe na libanda, mpo na bamir ya lopango ya monene. **10** Basalelaki mabanga minene ya talo mpo na kotonga miboko oyo ezalaki na molayi ya bametele pene minei to mitano. **11** Na likolo ya miboko yango, batiaki mabanga oyo bakata mpe mabaya minene ya sedele mpo na kosimba motondo. **12** Salomo azingelaki lopango monene na mir ya milongo misato ya mabanga bakata mpe na molongo moko ya mabaya minene ya sedele, ndenge ezalaki mpo na lopango ya kati ya Tempelo ya Yawe mpe mpo na ndako moke ya kokotela. **13** Mokonzi Salomo atindaki bato na mboka Tiri kobenga mosali moko na kombo Irami **14** oyo tata na ye azalaki moto ya Tiri; mpe mama na ye, moto ya libota ya Nefitali, azalaki mwasi akufisa mobali. Irami ayebaki kosalela bronze. Bongo lokola azalaki na bwanya, mayele mpe boyebi mingi, azalaki kosala lolenge nyonso ya biloko ya bronze. Boye, ayaki epai ya mokonzi Salomo mpe asalelaki ye misala nyonso oyo asengaki ye. **15** Irami asalaki makonzi nyonso mibale ya bronze: likonzi moko na moko ezalaki na bametele pene libwa na molayi, mpe bametele pene motoba na monene. **16** Asalaki lisusu na bronze banyangwisa na moto mito ya makonzi mpo na kotia yango na songe: moto moko na moko ya likonzi ezalaki na bametele mibale na basantimetele tuku mitano na bosanda. **17** Batiaki na mito ya makonzi yango bililingi ya basinga oyo basala lokola monyama mpe ya basinga elingama-lingama lokola basheni. Na moto ya likonzi moko na moko, ezalaki na bililingi sambo. **18** Irami atiaki milongo mibale ya bililingi ya bambuma ya grenade zingazinga ya basinga oyo basala lokola monyama mpo na

kokomisa mito ya makonzi yango kitoko. **19** Mito ya makonzi ya
ndako moke ya kokotela ezalaki ya bametele pene mibale na
bosanda, mpe batiaki na likolo na yango bililingi ya fololo ya
lisi. **20** Bazingelaki moto ya likonzi moko na moko na bililingi ya
bambuma ya grenade nkama mibale oyo ezalaki likolo ya bililingi
ya basinga oyo basala lokola ya monyama. **21** Irami atongaki
makonzi nyonso mibale liboso ya ndako moke ya kokotela na
Tempelo; abengaki likonzi oyo ezalaki na ngambo ya loboko ya
mobali Yakini, mpe oyo ezalaki na ngambo ya loboko ya mwasi,
Boazi. **22** Likolo ya likonzi moko na moko, atiaki bililingi ya fololo
ya lisi. Ezalaki ndenge wana nde asilisaki mosala ya kotelemisa
makonzi. **23** Irami asalaki nzungu ya monene ya bronze oyo
ezalaki na lolenge ya libungutulu: monene na yango ezalaki
na bametele pene mitano, mpe bosanda na yango, bametele
mibale na basantimetele tuku mitano; mpe zingazinga na yango,
bametele pene zomi na mitano. **24** Na se ya monoko ya nzungu
yango ya monene, na pembeni na yango nyonso, ezalaki na
milongo mibale ya bililingi ya bakolokente oyo banyangwisaki
mpe babambaki na nzungu ya monene mpo ete esala eloko kaka
moko; ezalaki bililingi zomi mpo na molayi ya kati-kati ya metele
moko. **25** Nzungu yango evandisamaki na likolo ya bikeko ya
bangombe zomi na mibale: misato etalaki na ngambo ya nor;
misato, na ngambo ya weste; misato, na ngambo ya sude, mpe
misato, na ngambo ya este. Bongo sima na bangombe yango
nyonso etalaki na ngambo ya kati. **26** Mbinga ya nzungu yango
ezalaki na basantimetele pene mwambe. Babongisaki pembeni
ya monoko na yango lokola pembeni ya kopo oyo batia bililingi
ya fololo ya lisi. Ezalaki kotonda na balitele ya mayi pene nkoto
tuku minei. **27** Irami asalaki lisusu bivandelo zomi ya bronze:

evandelo moko na moko ezalaki na bametele pene mibale na molayi, bametele pene mibale na mokuse, metele moko na basantimetele tuku mitano na bosanda. **28** Tala ndenge basalaki bivandelo yango: bakangisaki bitando ya bronze mpe balekisaki bibende mosusu ya bronze mpo na kosimba yango. **29** Irami asalaki bililingi ya nkosi, ya bangombe mpe ya basheribe, mpe abambaki yango likolo ya bitando mpe likolo ya bibende mosusu ya bronze. Ezalaki na bililingi ya singa ya bafololo na se mpe na likolo ya bangombe mpe ya bankosi. **30** Shario moko na moko ezalaki na bapine minei ya bronze mpe na bibende ya bronze mpo na kosimba bapine. **31** Na likolo ya evandelo moko na moko, ezalaki na lidusu evimba, na lolenge ya libungutulu; bongo eteni na yango oyo ezalaki ya kovimba ezalaki na basantimetele pene tuku mitano na bosanda mpe basantimetele pene tuku sambo na mitano na monene; mpe nzungu ya monene evandaki na lidusu yango. Irami abambaki bililingi na lidusu yango. Molayi mpe mokuse ya evandelo yango ezalaki ndenge moko, ezalaki na lolenge ya libungutulu te. **32** Bapine nyonso minei ezalaki na se ya evandelo, mpe bakangisaki bibende oyo esimbaki bapine yango na mipanzi. Pine moko na moko ezalaki na basantimetele pene tuku sambo na mitano na monene. **33** Basalaki bapine yango lokola bapine ya shareti: bibende oyo esimbaki bapine, bajante, mabende ya mike oyo ezalaka na kati ya pine mpe oyo esungaka pine mpo na kobaluka, nyonso ezalaki ya bronze banyangwisa na moto. **34** Mabende nyonso minei oyo ezalaki lokola makolo ezalaki na basonge nyonso minei mpe ekanganaki na evandelo. **35** Na likolo ya evandelo moko na moko, ezalaki na elilingi ya motole ya basantimetele pene tuku mibale na mitano na monene; mpe elilingi yango ezalaki zingazinga ya lidusu, na

eteni oyo ezalaki ya kovimba. Na likolo ya evandelo, bibende oyo balekisaki na bangambo ekanganaki na evandelo mpo na kolendisa evandelo yango. **36** Na likolo ya bibende yango, babambaki bililingi ya basheribe, ya bankosi mpe ya mandalala; mpe bazingelaki yango na bililingi ya basinga elingama-lingama lokola basheni. **37** Asalaki ndenge moko mpo na bivandelo nyonso zomi: asalaki nyonso na bronze banyangwisa na moto, mpe ezalaki lolenge moko. **38** Irami asalaki lisusu basani zomi ya minene ya bronze; moko na moko ezalaki na bametele pene mibale na monene mpe ezalaki likolo ya evandelo moko kati na bivandelo zomi. Mpe bakokaki kotia balitele pene nkoto moko kati sani moko na moko. **39** Atiaki bivandelo mitano elongo na basani na yango na ngambo ya loboko ya mobali ya Tempelo, mpe mitano mosusu na ngambo ya loboko ya mwasi. Nzungu ya monene ya bronze etiamaki na ngambo ya loboko ya mobali ya Tempelo, pene na songe ya sude-este. **40** Irami asalaki basani ya kotia putulu, bapawu mpe bakopo mpo na kosopela makila. Irami asilisaki mosala nyonso oyo mokonzi Salomo atindaki ye kosala mpo na Tempelo ya Yawe: **41** makonzi mibale, mito mibale ya libungutulu na suka ya makonzi nyonso mibale, bililingi mibale ya basinga oyo basala lokola monyama mpo na kozipa mito nyonso mibale ya makonzi yango, **42** bililingi ya bambuma nkama minei ya grenade ekangana na maboke ya bililingi ya basinga oyo basala lokola monyama: milongo mibale ya bililingi ya grenade mpo na elilingi moko na moko ya basinga oyo basala lokola monyama, mpo na kozipa mito nyonso mibale ya makonzi; **43** bivandelo zomi mpe basani zomi ya minene oyo batiaki na likolo ya bivandelo, **44** nzungu ya monene ya libungutulu, bikeko ya bangombe zomi na mibale oyo ezalaki

komema nzungu ya monene, **45** basani mpo na kotia putulu,
bapawu mpe bakopo mpo na kosopela makila. Irami asalelaki
mokonzi Salomo biloko oyo nyonso mpo na Tempelo ya Yawe;
asalaki yango na bronze oyo bapetola na moto. **46** Mokonzi
asengaki ete banyangwisa yango kati na mabele, na etando
ya Yordani, kati na Sukoti mpe Tsaritani. **47** Bongo Salomo
atiaki biloko oyo nyonso kati na Tempelo ya Yawe; kasi mpo ete
elekaki ebele, bakokaki te koyeba kilo ya bronze oyo basalelaki.
48 Salomo asalaki lisusu na wolo biloko nyonso oyo ezalaki kati
na Tempelo ya Yawe: etumbelo; mesa oyo, na likolo na yango,
bazalaki kotia mapa liboso ya Yawe; **49** bitelemiselo ya minda
elongo na minda na yango, oyo basala na wolo ya peto, mitano
na ngambo ya loboko ya mobali, mpe mitano na ngambo ya
loboko ya mwasi, liboso ya Esika-Oyo-Eleki-Bule, bafololo na
yango mpe biloko ya wolo ya kozwela makala na moto, **50**
basani ya minene, bambeli, bakopo mpo na kosopela makila,
bakeni, bambabola ya wolo ya peto, elongo na bikangelo ya
wolo mpo na bikuke ya kati ya Tempelo, Esika-Oyo-Eleki-Bule,
mpe mpo na bikuke ya esika oyo bato nyonso bavandaka, na
ekotelo ya Tempelo. **51** Tango Salomo asilisaki misala nyonso
ya kotonga Tempelo ya Yawe, amemaki biloko oyo Davidi, tata
na ye, abulisaki: palata, wolo mpe bisalelo; atiaki yango kati na
bibombelo bomengo ya Tempelo ya Yawe.

8 Salomo abengisaki, na Yelusalemi, bakambi nyonso ya
mabota ya Isalaele, bakambi nyonso ya bituka mpe ya mabota
ya bato ya Isalaele mpo na komema Sanduku ya Boyokani ya
Yawe wuta na Siona, engumba ya Davidi. **2** Bato nyonso ya
Isalaele basanganaki pene ya mokonzi Salomo, na feti monene,
na sanza ya Etanimi oyo ezali sanza ya sambo. **3** Tango bakambi

nyonso ya Isalaele bakomaki, Banganga-Nzambe batombolaki Sanduku. **4** Banganga-Nzambe mpe Balevi bamemaki Sanduku ya Yawe, Ndako ya kapo ya Bokutani mpe bisalelo nyonso ya bule oyo ezalaki kati na yango. **5** Mokonzi Salomo mpe lisanga mobimba ya Isalaele oyo esanganaki epai na ye liboso ya Sanduku babonzaki lokola mbeka bameme mpe bangombe oyo balongaki kotanga te mpo na koyeba motango na yango, pamba te ezalaki ebele penza. **6** Banganga-Nzambe batiaki Sanduku ya Boyokani ya Yawe na esika na yango, kati na Tempelo, kati na Esika-Oyo-Eleki-Bule, na se ya mapapu ya basheribe. **7** Mapapu ya basheribe ezalaki ya kofungwama na likolo ya esika oyo Sanduku ezalaki, bongo ezipaki Sanduku mpe banzete ya komemela yango. **8** Mpo ete banzete yango elekaki milayi, basonge na yango ezalaki komonana wuta na Esika ya bule oyo ezali liboso ya Esika-Oyo-Eleki-Bule, kasi ezalaki komonana te wuta na libanda. Etikala wana kino na mokolo ya lelo. **9** Kati na Sanduku, ezalaki na eloko mosusu te longola kaka bitando mibale ya mabanga oyo Moyize atiaki na Orebi epai wapi Yawe asalaki boyokani elongo na bana ya Isalaele tango babimaki na Ejipito. **10** Na tango Banganga-Nzambe babimaki na Esika-Oyo-Eleki-Bule, lipata ezipaki Tempelo ya Yawe; **11** mpe Banganga-Nzambe bakokaki lisusu te kotelema kati na yango mpo na kosala mosala na bango mpo na lipata, pamba te nkembo na Yawe etondisaki Tempelo na Ye. **12** Bongo, Salomo alobaki: — Yawe alobaki ete akovanda kati na esika ya molili! **13** Mpe ngai natongeli Yo ndako ya lokumu, esika oyo okovanda mpo na libela. **14** Mokonzi abalukaki mpe apambolaki lisanga mobimba ya Isalaele. Lisanga mobimba ya Isalaele ezalaki ya kotelema. **15** Alobaki: — Tika ete Yawe, Nzambe ya

Isalaele, akumisama; Ye oyo, na monoko na Ye moko, alobaki
na Davidi, tata na ngai, mpe akokisi, na loboko na Ye moko,
makambo oyo alakaki: **16** « Wuta mokolo oyo nabimisaki bato
na Ngai, Isalaele, na Ejipito, naponaki engumba moko te kati
na mabota nyonso ya Isalaele mpo ete batonga kuna Tempelo
epai wapi Kombo na Ngai ekozala; kasi naponaki Davidi mpo
ete akamba bato na Ngai, Isalaele! » **17** Tata na ngai, Davidi,
azalaki na makanisi ya kotonga Tempelo mpo na lokumu ya
Kombo ya Yawe, Nzambe ya Isalaele. **18** Kasi Yawe alobaki na
Davidi, tata na ngai: « Osali malamu lokola ozwi makanisi ya
kotonga Tempelo mpo na lokumu ya Kombo na Ngai. **19** Kasi
ezali yo te moto okotonga Tempelo yango; ezali nde mwana
na yo ya mobali, oyo akobima na mokongo na yo moko, moto
akotonga Tempelo yango mpo na lokumu ya Kombo na Ngai.
» **20** Yawe akokisi elaka na Ye. Nakitani na Davidi, tata na
ngai, navandi na kiti ya bokonzi ya Isalaele, ndenge kaka Yawe
alobaki, mpe natongi Tempelo mpo na lokumu ya Kombo ya
Yawe, Nzambe ya Isalaele. **21** Nabongisi kuna esika mpo na
Sanduku ya Boyokani ya Yawe, boyokani oyo asalaki elongo na
batata na biso tango abimisaki bango na mokili ya Ejipito. **22**
Salomo atelemaki liboso ya etumbelo ya Yawe; mpe na miso
ya lisanga mobimba ya Isalaele, atombolaki maboko likolo **23**
mpe asambelaki: « Yawe, Nzambe ya Isalaele, ezali na nzambe
moko te oyo akokani na Yo, ezala kuna na likolo to awa na se!
Obatelaka boyokani mpe bolingo na Yo mpo na basali na Yo,
oyo batambolaka kolanda mokano na Yo na motema na bango
mobimba. **24** Solo, okokisi bilaka oyo opesaki na Davidi, tata
na ngai mpe mosali na Yo; makambo oyo olobaki na monoko
na Yo, okokisi yango na nguya ya loboko na Yo, ndenge ezali

komonana na mokolo ya lelo. **25** Sik'oyo, oh Yawe, Nzambe ya Isalaele, kokisa mpe elaka mosusu oyo opesaki na Davidi, tata na ngai mpe mosali na Yo, tango olobaki na ye: ‹ Okozangaka te moto oyo akovanda na kiti ya bokonzi ya Isalaele, na miso na Ngai, soki bana na yo bakotambola malamu liboso na Ngai mpe bakotosa mibeko na Ngai, ndenge yo otamboli kolanda mokano na Ngai. › **26** Sik'oyo, oh Nzambe ya Isalaele, nabondeli Yo, tika ete elaka yango oyo opesaki na Davidi, tata na ngai mpe mosali na Yo, ekokisama! **27** Kasi, boni, Nzambe akoki solo kovanda na mokili? Soki kutu Likolo mpe Likolo oyo eleki likolo ekoki kokoka Yo te, bongo ekozala boni mpo na Tempelo oyo natongi! **28** Yawe, Nzambe na ngai, yoka na bokebi losambo mpe libondeli na ngai, mowumbu na Yo! Yoka koganga mpe libondeli oyo mowumbu na Yo azali kotombola epai na Yo na mokolo ya lelo. **29** Tika ete, moyi mpe butu, miso na Yo ezala ya kofungwama mpo na kotala Tempelo oyo, esika oyo olobaki na tina na yango: ‹ Kombo na Ngai ekozala awa. › Yoka losambo oyo mowumbu na Yo azali kotombola na esika oyo. **30** Okoyoka libondeli oyo mowumbu na Yo mpe bato na Yo, Isalaele, bakotombola epai na Yo na kotala na ngambo ya esika oyo! Tika ete oyoka biso wuta na Likolo, evandelo na Yo; yoka mpe limbisa! **31** Soki moto asali lisumu epai ya mozalani na ye, mpe batindi ye na makasi ete alapa ndayi esangana na bilakeli mabe, liboso ya etumbelo na Yo kati na Tempelo oyo, **32** yoka wuta na Likolo; sala mpe kata makambo kati na bawumbu na Yo mpo na kokweyisa moto oyo asali mabe mpe komemisa ye ngambo ya mabe na ye, kolanda etamboli na ye, mpe mpo na kolongisa moto ya sembo mpe kosalela ye kolanda bosembo na ye. **33** Tango banguna bakolonga bato na Yo, Isalaele, mpo ete basali lisumu liboso na

Yo, soki babongoli mitema mpo na kozongela Yo, basanzoli Kombo na Yo, basambeli mpe babondeli Yo, kati na Tempelo oyo, **34** yoka wuta na Likolo, limbisa masumu ya Isalaele, bato na Yo, mpe zongisa bango na mabele oyo opesaki batata na bango. **35** Tango likolo ekokangama mpe mvula ekozala lisusu te mpo ete basali masumu liboso na Yo, soki basambeli na kotala na ngambo ya esika oyo, basanzoli Kombo na Yo mpe batiki masumu na bango, pamba te osili koyokisa bango soni, **36** yoka bango wuta na likolo, limbisa masumu ya bawumbu na Yo mpe ya Isalaele, bato na Yo, —tango osili kolakisa bango nzela malamu oyo basengeli kolanda— mpe tinda mvula na mokili na Yo, mokili oyo opesaki lokola libula epai ya bato na Yo. **37** Tango nzala makasi to bokono makasi to moto to bokawuki to kopola ya bambuma to mabanki to mankoko ekokota kati na mokili, tango banguna bakozingela bato na Yo kati na mokili na bango, na bikuke ya bingumba na bango; tango pasi to bokono ya lolenge nyonso ekokweyela bango, **38** soki, wana bato na Yo, Isalaele, bayoki mawa makasi kati na mitema na bango mpo na pasi to bokono yango, moko na moko atomboli maboko na ye na ngambo ya Tempelo oyo, asambeli to abondeli Yo, **39** yoka ye wuta na Likolo, evandelo na Yo, limbisa, sala mpe zongisela moto na moto kolanda etamboli na ye, mpo ete oyebi motema ya moto moko na moko. Solo, Yo kaka nde oyebi mitema ya bato. **40** Sala bongo mpo ete bana ya Isalaele batosa Yo mikolo nyonso oyo bakovanda na mabele oyo opesaki epai na batata na biso. **41** Ndenge moko mpe mpo na mopaya oyo azali te na molongo ya Isalaele, bato na Yo: wana akowuta na mokili ya mosika, mpo na Kombo na Yo, **42** pamba te bakoyoka sango ya Kombo monene na Yo, ya loboko na Yo ya nguya mpe

esembolama; soki ayei mpe asambeli na kotala na ngambo ya Tempelo oyo, **43** yoka wuta na Likolo, evandelo na Yo, mpe salela ye nyonso oyo akosenga Yo, mpo ete bikolo nyonso ya mokili bayeba Kombo na Yo, batosa Yo lokola Isalaele, bato na Yo, mpe bayeba ete Tempelo oyo natongi ebulisami nde mpo na Kombo na Yo. **44** Tango bato na Yo bakokende kobundisa banguna na bango na nzela oyo okolakisa bango, soki basambeli Yawe na kotala na ngambo ya engumba oyo oponaki mpe na ngambo ya Tempelo oyo natongi mpo na Kombo na Yo, **45** yoka wuta na Likolo losambo mpe libondeli na bango, mpe longisa bango. **46** Tango bana ya Isalaele bakosala masumu liboso na Yo, pamba te moto nyonso asalaka masumu, bongo Yo osilikeli bango mpe okabi bango na maboko ya banguna oyo bamemi bango na bowumbu, na mokili ya banguna, ezala ya mosika to ya pene, **47** mpe soki, wuta na mokili ya bowumbu, basosoli, babongoli mitema, babondeli Yo kati na mokili ya bato oyo bamemaki bango na bowumbu mpe balobi: ‹ Tosalaki masumu, tosalaki bambeba, tosalaki makambo mabe; › **48** soki, wuta na mokili ya banguna na bango epai wapi bamemaki bango lokola bawumbu, basengi Yo bolimbisi na mitema mpe na milimo na bango mobimba; soki basambeli Yo na kotala na ngambo ya mokili na bango, oyo opesaki epai na batata na bango, na ngambo ya engumba oyo oponaki mpe na ngambo ya Tempelo oyo natongi mpo na lokumu ya Kombo na Yo; **49** yoka wuta na Likolo, evandelo na Yo; yoka losambo mpe mabondeli na bango, longisa bosembo na bango, **50** limbisa bato na Yo na masumu mpe mabe nyonso oyo basalaki liboso na Yo mpe sala ete banguna na bango bayokela bango mawa. **51** Pamba te bazali bato na Yo mpe libula na Yo, oyo obimisaki na bowumbu wuta na

Ejipito, wuta kati na libulu ya moto makasi oyo banyangwiselaka
bibende. **52** Tika ete miso na Yo efungwama wana mowumbu
na Yo mpe Isalaele, bato na Yo, bakobondela Yo; yoka bango
tango nyonso oyo bakotombola mingongo epai na Yo. **53** Pamba
te, Nkolo Yawe, Yo moko nde oponaki bango kati na mabota
nyonso ya mokili mpe otiaki bango pembeni, mpo ete bazala
libula na Yo ndenge olobaki na mowumbu na Yo, Moyize, tango
obimisaki batata na biso na Ejipito. » **54** Tango Salomo asilisaki
kosambela mpe kobondela Yawe, atelemaki liboso ya etumbelo
ya Yawe epai wapi afukamaki mpe atombolaki maboko na ye
na likolo. **55** Wana atelemaki, apambolaki lisanga mobimba ya
Isalaele na mongongo makasi mpe alobaki: **56** « Tika ete Yawe
akumisama, Ye oyo apesi kimia na Isalaele, bato na Ye, ndenge
alobaki. Kati na maloba na Ye ya kitoko, oyo alobaki na nzela ya
Moyize, mowumbu na Ye, moko te ezangi kokokisama. **57** Tika
ete Yawe, Nzambe na biso, azala elongo na biso ndenge azalaki
elongo na batata na biso; atika biso te mpe abwaka biso te;
58 kasi abongola mitema na biso epai na Ye mpo ete tokoka
kotambola na nzela na Ye, kobatela mibeko na Ye, malako na Ye
mpe mitindo na Ye oyo apesaki na batata na biso. **59** Tika ete
mabondeli na ngai oyo nawuti kotombola epai na Yawe, Nzambe
na biso, ezala liboso na Ye butu mpe moyi; mpe tika ete alongisa
mowumbu na Ye mpe Isalaele, bato na Ye, ndenge bosenga na
bango ya mokolo na mokolo ezali; **60** mpo ete bato nyonso kati
na mokili bayeba solo ete Yawe azali Nzambe, mosusu lokola
Ye azali te. **61** Tika ete mitema na bino ezala sembo epai na
Yawe, Nzambe na biso, mpo ete botambola kolanda mibeko na
Ye mpe bobatela malako na Ye ndenge bosali yango na mokolo
ya lelo. » **62** Mokonzi mpe bana nyonso ya Isalaele babonzaki

bambeka liboso ya Yawe. **63** Salomo abonzaki lokola mbeka ya
boyokani bangombe nkoto tuku mibale na mibale mpe bampate
nkoto nkama moko na tuku mibale. Ezalaki ndenge wana nde
mokonzi mpe bato nyonso ya Isalaele babulisaki Tempelo ya
Yawe. **64** Na mokolo yango, mokonzi abulisaki lopango ya kati
oyo ezalaki liboso ya Tempelo ya Yawe mpe abonzaki wana
mbeka ya kotumba, makabo ya gato mpe mafuta ya bambeka
ya boyokani; pamba te etumbelo ya bronze oyo ezalaki liboso ya
Yawe elekaki moke mpo na koyamba bambeka ya kotumba,
makabo ya gato mpe mafuta ya bambeka ya boyokani. **65** Na
tango wana, Salomo elongo na Isalaele mobimba basalaki feti
monene; mpe lisanga monene ya bato oyo bawutaki na Lebo-
Amati kino na moluka ya Ejipito batelemaki liboso ya Yawe,
Nzambe na biso, mikolo sambo mpe mikolo sambo mosusu,
elingi koloba mikolo zomi na minei. **66** Na mokolo ya mwambe,
Salomo azongisaki bato. Bongo bato bapambolaki ye mpe
bazongaki na bandako na bango ya kapo na esengo mpe na
nsayi na mitema mpo na bolamu nyonso oyo Yawe asalelaki
Davidi, mowumbu na Ye, mpe Isalaele, bato na Ye.

9 Sima na Salomo kosilisa kotonga Tempelo ya Yawe, ndako
ya mokonzi mpe kosala nyonso oyo azalaki na yango posa,
2 Yawe abimelaki Salomo na mbala ya mibale, ndenge kaka
abimelaki ye na mbala ya liboso, na Gabaoni. **3** Yawe alobaki
na ye: « Nayoki losambo mpe libondeli na yo, oyo osali liboso
na Ngai; nabulisi Tempelo oyo otongi mpo ete natia Kombo
na Ngai kati na yango mpo na libela. Miso mpe motema na
Ngai ekobanda kozala kuna tango nyonso. **4** Mpo na yo, soki
okotambola liboso na Ngai ndenge Davidi, tata na yo, atambolaki
na motema malamu mpe na motema ya sembo; soki okosala

nyonso oyo natindaki yo mpe okobatela mibeko mpe malako na Ngai, **5** nakolendisa mpo na libela kiti na yo ya bokonzi kati na Isalaele, ndenge nalobaki yango epai ya Davidi, tata na yo: ‹ Okotikalaka kozanga te moto oyo akokitana na kiti ya bokonzi ya Isalaele. › **6** Kasi soki yo mpe bana na yo ya mibali bopengwi mosika na Ngai; soki botosi te mibeko mpe malako na Ngai, oyo natie liboso na bino; soki bokeyi kosalela banzambe mosusu mpe kofukamela yango, **7** nakolongola Isalaele kati na mabele oyo napesaki ye, nakobwaka mosika ya elongi na Ngai Tempelo oyo nabulisi mpo na Kombo na Ngai, mpe Isalaele akokoma eloko ya kotiola mpe ya soni kati na bikolo nyonso. **8** Atako Tempelo oyo ezali sik'oyo kitoko penza, kasi bato nyonso oyo bakoleka pembeni na yango bakokamwa mpe bakoloba: ‹ Mpo na nini Yawe asali makambo ya boye na mokili oyo mpe na Tempelo oyo? › **9** Bakoyanola: ‹ Ezali mpo ete basundolaki Yawe, Nzambe ya batata na bango, oyo abimisaki bango na Ejipito mpe bamipesaki na banzambe mosusu, bafukamelaki mpe basalelaki yango; yango wana Yawe ayeisi likolo na bango pasi oyo nyonso. › » **10** Sima na mibu tuku mibale oyo Salomo asalaki mpo na kotonga Tempelo ya Yawe mpe ndako na ye moko, **11** akabelaki Irami, mokonzi ya Tiri, bingumba tuku mibale kati na Galile, pamba te Irami asungaki Salomo na nyonso oyo azalaki na yango na bosenga: mabaya ya sedele, ya sipele mpe wolo. **12** Irami abimaki wuta na Tiri, mokili na ye, mpo na kotala bingumba oyo Salomo akabelaki ye, kasi asepelaki na yango te. **13** Alobaki: « Ndeko na ngai, bingumba nini oyo opesi ngai? » Yango wana abengaki bingumba yango mokili ya Kabuli, kombo oyo etikala kino lelo. **14** Nzokande, Irami apesaki Salomo bakilo nkoto misato na nkama mitano ya wolo. **15** Salomo asalisaki

bana ya Isalaele misala makasi mpo na kotonga Tempelo ya Yawe, ndako na ye moko, Milo, mir ya Yelusalemi, Atsori, Megido mpe Gezeri. **16** Faraon, mokonzi ya Ejipito, amataki na Gezeri, abotolaki yango na maboko ya bato ya Kanana oyo bazalaki kovanda kuna, abomaki bango, atumbaki engumba yango na moto mpe akabaki yango epai ya mwana na ye ya mwasi oyo akomaki mwasi ya Salomo. **17** Yango wana Salomo atongaki lisusu Beti-Oroni ya likolo mpe Beti-Oroni ya se, **18** Baalati mpe Tamari kati na esobe ya mokili, **19** bingumba nyonso epai wapi azalaki kobomba biloko na ye, bingumba epai wapi azalaki kobomba bashar mpe bampunda na ye. Salomo atongaki lisusu nyonso oyo azalaki na yango posa kati na Yelusalemi, kati na Libani mpe kati na mokili nyonso oyo azalaki kokamba. **20** Batikali nyonso kati na bato ya Amori, ya Iti, ya Perizi, ya Evi mpe ya Yebusi, ba-oyo bazalaki bana ya Isalaele te, **21** ba-oyo bana na bango batikalaki kati na mokili oyo bana ya Isalaele babebisaki, Salomo azwaki bango mpo na misala makasi ya bawumbu, kino na mokolo ya lelo. **22** Kasi Salomo akomisaki te bana ya Isalaele bawumbu mpo na kosala misala makasi na ye, pamba te bazalaki bato ya bitumba, bakalaka na ye ya lokumu, bakalaka na ye, bakonzi ya basoda na ye, bakonzi ya bashar na ye mpe ya basoda na ye, oyo batambolisaka bashar. **23** Tala motango ya bakalaka ya lokumu oyo batindamaki mpo na kokamba bato oyo bazalaki kosala misala ya Salomo: bakalaka nkama mitano na tuku mitano. **24** Sima na mwana mwasi ya Faraon kolongwa na engumba ya Davidi mpo na kokende na ndako oyo Salomo atongelaki ye, Salomo atongaki Milo. **25** Mbala misato kati na mobu, Salomo azalaki kobonza bambeka ya kotumba mpe bambeka ya boyokani na likolo ya etumbelo

oyo atongaki mpo na Yawe; azalaki mpe kotumba malasi ya ansa na likolo ya etumbelo oyo ezalaki liboso ya Yawe. Ezalaki bongo nde misala ezalaki kokokisama kati na Tempelo ya Yawe.
26 Mokonzi Salomo asalisaki masuwa ebele na engumba Etsioni-Geberi oyo ezali pene ya Eyiloti, pembeni ya ebale monene ya Barozo, kati na mokili ya Edomi. **27** Irami atindaki na masuwa yango basali na ye, bato oyo bayebaki kotambolisa malamu masuwa kati na ebale monene; bazalaki elongo na basali ya Salomo. **28** Bakendeki na Ofiri epai wapi bazwaki bakilo nkoto zomi na mibale ya wolo oyo bamemaki epai ya mokonzi Salomo.

10 Tango mwasi mokonzi ya Saba ayokaki sango ya lokumu oyo Kombo ya Yawe epesaki Salomo, ayaki mpo na komeka ye na nzela ya mituna ya makasi; **2** ayaki na Yelusalemi elongo na bato ebele mpe bashamo oyo ememaki biloko ya mike-mike oyo epesaka solo kitoko, wolo ebele mpe mabanga ya talo. Tango akomaki epai ya Salomo, ayebisaki ye nyonso oyo azalaki na yango kati na motema. **3** Salomo apesaki ye biyano na mituna na ye nyonso, ezalaki ata na motuna moko te oyo mokonzi alongaki te kopesa eyano. **4** Tango mwasi mokonzi ya Saba amonaki bwanya nyonso ya Salomo, ndako oyo atongaki, **5** bilei oyo azalaki kolia na mesa na ye, ndako ya basali na ye, esaleli mpe elateli ya basali na ye, basali oyo bapesaka ye masanga mpe bambeka ya kotumba oyo azalaki kobonza kati na Tempelo ya Yawe, mwasi mokonzi ya Saba akamwaki makasi **6** mpe alobaki na mokonzi: « Makambo oyo nayokaki wuta na mokili na ngai na tina na misala na yo mpe na bwanya na yo ezali ya solo.
7 Nandimaki te makambo oyo bazalaki koloba na tina na yango kino tango ngai moko nayei mpe namoni yango na miso na ngai moko. Nzokande, kolanda oyo ngai namoni, makambo oyo

bayebisaki ngai te na tina na bwanya yango ezali penza kati-kati! Solo, bwanya mpe bozwi na yo eleki sango ya lokumu oyo nayokaki na tina na yo. **8** Esengo na bato na yo, esengo na basali na yo, ba-oyo batelemaka tango nyonso liboso na yo mpe bayokaka maloba na yo, oyo etonda na bwanya! **9** Tika ete Yawe, Nzambe na yo, apambolama; Ye oyo asepelaki na yo mpe atiaki yo na kiti ya bokonzi ya Isalaele! Ezali mpo ete Nzambe na yo alingaka Isalaele mpo na libela nde atiaki yo lokola mokonzi mpo ete osala na bosolo mpe na bosembo. » **10** Mwasi mokonzi ya Saba apesaki mokonzi Salomo bakilo nkoto misato na nkama mitano ya wolo, biloko ebele penza ya solo kitoko mpe mabanga ya talo. Batikala lisusu te komema biloko ebele ya solo kitoko lokola oyo mwasi mokonzi ya Saba amemelaki mokonzi Salomo. **11** Masuwa ya Irami oyo ememaki wolo wuta na Ofiri ememaki mpe mabaya ebele ya santale mpe mabanga ya talo. **12** Mokonzi asalaki na mabaya wana ya santale makonzi ya Tempelo ya Yawe mpe ya ndako ya mokonzi; asalaki na yango mpe mandanda mpe makembe. Mabaya ya santale etikala lisusu koya te, mpe batikala lisusu komona yango te kino na mokolo ya lelo. **13** Na ngambo na ye, mokonzi Salomo mpe apesaki na mwasi mokonzi ya Saba biloko nyonso oyo azalaki na yango posa mpe oyo asengaki; apesaki ye lisusu bakado oyo kaka mokonzi lokola Salomo akokaki kopesa. Sima na yango, mwasi mokonzi ya Saba azongaki elongo na basali na ye, na mokili na ye. **14** Mobu na mobu, Salomo azalaki kozwa bakilo ya wolo nkoto tuku mibale, **15** mbongo ya mpako ya bato ya mombongo oyo bazalaki koteka biloko oyo bazalaki kosomba na bamboka ya bapaya, mbongo ya mpako ya bateki biloko ya ndenge na ndenge, mbongo ya

mpako oyo bakonzi nyonso ya Arabi bazalaki kofuta, mpe oyo bayangeli ya bituka bazalaki kokongola kati na mokili ya Isalaele. **16** Mokonzi Salomo asalisaki na wolo batuta banguba minene nkama mibale: nguba moko na moko esengaki bakilo motoba ya wolo. **17** Asalisaki lisusu na wolo batuta banguba mike nkama misato: nguba moko na moko ya moke esengaki kilo moko na bagrame nkama mitano ya wolo. Mokonzi atiaki yango kati na ndako na ye, oyo bazalaki kobenga « ndako ya zamba ya Libani. » **18** Mokonzi asalaki na pembe ya nzoko kiti moko monene ya bokonzi mpe abambaki yango wolo ya peto. **19** Kiti yango ya bokonzi ezalaki na ematelo ya binyatelo motoba mpe songe ya mokongo na yango ezalaki lokola libungutulu. Na bangambo nyonso mibale, ezalaki na bisika ya kotia maboko mpe bikeko mibale ya nkosi na pembeni ya bisika ya kotia maboko. **20** Bikeko zomi na mibale ya nkosi ezalaki na likolo ya binyatelo motoba ya ematelo: enyatelo moko na moko ezalaki na bikeko mibale, ekeko moko na ngambo moko na moko. Kati na mikili nyonso, eloko ya ndenge wana etikala nanu kosalema te. **21** Bakopo nyonso ya mokonzi Salomo ezalaki ya wolo ya peto, mpe biloko nyonso ya ndako ya Zamba ya Libani ezalaki ya wolo ya peto. Eloko moko te ezalaki ya palata, pamba te, na tango oyo Salomo azalaki mokonzi, palata ezalaki na motuya ata te. **22** Mpe mokonzi azalaki na bamasuwa oyo ezalaki kosala mombongo na ebale monene elongo na bamasuwa ya Irami. Sima na mibu nyonso misato, bamasuwa ezalaki kozonga longwa na Tarsisi mpe ezalaki komema wolo, palata, pembe ya nzoko, bamakaku mpe bandeke oyo babengaka « paoni. » **23** Mokonzi Salomo alekaki bakonzi nyonso ya mokili na bozwi mpe na bwanya. **24** Mokili mobimba ezalaki koluka kokutana

na Salomo mpo na koyoka bwanya oyo Nzambe atiaki kati na motema na ye. **25** Kati na bato oyo bazalaki kokende kotala Salomo, moko na moko azalaki komemela ye lokola kado: biloko ya palata, biloko ya wolo, bilamba, bibundeli, biloko ya mike-mike ya solo kitoko, bampunda mpe bamile. Mpe ezalaki bongo mibu nyonso. **26** Salomo asangisaki bashar mpe basoda oyo batambolaka likolo ya bampunda: azalaki na bashar nkoto moko na nkama minei, mpe basoda oyo batambolaka likolo ya bampunda, nkoto zomi na mibale. Abombaki bango kati na bingumba epai wapi babombaka bashar, mpe na Yelusalemi epai wapi mokonzi azalaki kovanda. **27** Mokonzi asalaki ete palata ekoma ebele na Yelusalemi lokola mabanga, mpe banzete ya sedele ekoma ebele lokola banzete ya sikomori oyo ezali kati na mokili ya lubwaku. **28** Bampunda ya Salomo ezalaki kowuta na Ejipito mpe na engumba Kue. Bato ya mombongo ya mokonzi nde bazalaki kosomba yango kuna na engumba Kue. **29** Bazalaki kosomba na Ejipito shar moko na motuya ya mbongo ya bibende ya palata, nkama motoba, mpe mpunda moko na motuya ya mbongo ya bibende, nkama moko na tuku mitano; bazalaki mpe kosomba yango mpo na bakonzi nyonso ya bato ya Iti mpe ya Siri.

11 Mokonzi Salomo abalaki mwana mwasi ya Faraon; kasi pembeni na ye, abalaki basi mosusu ebele ya bikolo ya bapaya: basi ya Moabi, ya Amoni, ya Edomi, ya Sidoni mpe ya Iti. **2** Basi yango bawutaki na bikolo oyo, na tina na bango, Yawe alobaki na bana ya Isalaele: « Bosengeli te kobalana na bango, noki te bakopengwisa bino mpe bakotindika mitema na bino na kosambela banzambe na bango. » Nzokande, Salomo akangamaki na basi ya bikolo ya bapaya na bolingo makasi. **3**

Azalaki na basi nkama sambo oyo bazalaki bana ya bakonzi,
mpe bamakangu nkama misato. Boye, basi na ye nyonso
bapengwisaki ye. **4** Tango Salomo akomaki mobange, basi
na ye batindikaki motema na ye na kogumbamela banzambe
mosusu; mpe atikaki kolinga Yawe, Nzambe na ye, na motema
na ye mobimba ndenge ezalaki motema ya Davidi, tata na ye. **5**
Salomo akomaki kosambela ekeko ya Asitarite, nzambe mwasi
ya bato ya Sidoni; Moloki, nzambe ya mbindo ya bato ya Amoni.
6 Boye, Salomo asalaki penza makambo mabe na miso ya Yawe
mpe atambolaki na boyengebene te liboso ya Yawe ndenge
Davidi, tata na ye, atambolaki. **7** Na ngomba oyo etalani na
Yelusalemi, Salomo atongaki esambelo ya likolo ya ngomba
mpo na Kemoshi, nzambe ya mbindo ya Moabi; mpe mpo na
Moloki, nzambe ya mbindo ya bato ya Amoni. **8** Asalaki mpe
bongo mpo na banzambe ya basi na ye nyonso ya bikolo ya
bapaya mpo ete batumbelaka yango malasi mpe babonzelaka
yango mbeka. **9** Yawe atombokelaki Salomo mpo ete motema
na ye epengwaki mosika na Yawe, Nzambe ya Isalaele, oyo
amimonisaki epai na ye mbala mibale. **10** Nzokande, Yawe
apekisaki Salomo kosambela banzambe mosusu; kasi Salomo
atosaki te mitindo ya Yawe. **11** Boye, Yawe alobaki na Salomo:
« Lokola oponi kotambola bongo mpe obateli te boyokani na
Ngai mpe mitindo oyo napesaki yo, nakobotola yo bokonzi mpe
nakopesa yango na moko kati na basali na yo. **12** Nzokande,
mpo na Davidi, tata na yo, nakosala yango te na tango oyo ozali
nanu na bomoi; nakobotola yango nde na maboko ya mwana
na yo ya mobali. **13** Kasi nakobotola ye bokonzi nyonso te;
nakotikela ye etuka moko mpo na Davidi, mowumbu na Ngai,
mpe mpo na Yelusalemi, engumba oyo napona. » **14** Yawe

abimisaki monguna moko mpo na kobundisa Salomo: Adadi,
moto ya Edomi, mwana kati na libota ya bokonzi ya Edomi.
15 Na kala, na tango oyo Davidi abundisaki mokili ya Edomi,
Joabi mokonzi ya mampinga, oyo akendeki mpo na kokunda
bibembe, abomaki mibali nyonso ya Edomi. **16** Joabi mpe bato
nyonso ya Isalaele batikalaki kuna basanza motoba kino tango
basilisaki koboma mibali nyonso ya Edomi. **17** Kasi Adadi oyo
azalaki nanu elenge na tango wana akimaki na Ejipito elongo
na ndambo ya bato ya Edomi oyo bazalaki basali ya tata na
ye. **18** Balongwaki na Madiani mpe bakendeki na Parani. Wuta
na Parani, bazwaki bato mpe bakendeki elongo na bango na
Ejipito epai ya Faraon, mokonzi ya Ejipito. Faraon apesaki Adadi
ndako, eteni ya mabele mpe bilei. **19** Lokola Faraon asepelaki
na Adadi mingi, abalisaki ye semeki na ye ya mwasi, ndeko
mwasi ya Takipenesi, mwasi ya mokonzi. **20** Ndeko mwasi ya
Takipenesi abotelaki Adadi mwana moko ya mobali mpe apesaki
ye kombo « Genubati. » Takipenesi abokolaki ye kati na ndako
ya Faraon. Genubati avandaki kuna elongo na bana ya Faraon.
21 Wana Adadi azalaki na Ejipito, ayokaki ete Davidi mpe Joabi,
mokonzi ya mampinga, bakufi. Boye, Adadi alobaki na Faraon:
— Pesa ngai nzela ete nazonga na mokili na ngai. **22** Faraon
atunaki ye: — Ozangi eloko nini awa mpo ete oluka kozonga na
mokili na yo? Adadi azongisaki: — Eloko moko te. Kasi tika ngai
ete nakende kaka. **23** Nzambe abimisaki monguna mosusu mpo
na kobundisa Salomo; kombo na ye: Rezoni. Rezoni Azalaki
mwana mobali ya Eliyada, oyo akimaki nkolo na ye, Adadezeri,
mokonzi ya Tsoba. **24** Rezoni asangisaki mibali pene na ye
mpe akomaki mokambi ya lisanga ya batomboki tango Davidi
abomaki mampinga ya Tsoba. Bongo batomboki bakendeki na

Damasi epai wapi bavandaki mpe bakomaki kokonza. **25** Rezoni azalaki monguna ya Isalaele na tango nyonso oyo Salomo azalaki na bokonzi. Wana Adadi azalaki kotia Isalaele mobulu, Rezoni akomaki mokonzi ya Siri mpe akomaki kokanela Isalaele. **26** Jeroboami, mwana mobali ya Nebati, moto ya Efrayimi ya Tsereda, moko kati na basali ya Salomo, atombokelaki mokonzi. Mama na ye azalaki mwasi akufisa mobali, mpe kombo na ye: Tseruya. **27** Tala ndenge atombokelaki mokonzi: na tango oyo Salomo azalaki kotonga Milo mpe kokanga madusu ya mir ya engumba ya Davidi, tata na ye, **28** Jeroboami azalaki elenge mobali ya makasi mpe ya mpiko; lokola Salomo amonaki ndenge elenge mobali oyo azalaki kosala mosala na ye malamu, atiaki ye motambolisi misala nyonso ya makasi mpo na libota ya Jozefi. **29** Mokolo moko, wana Jeroboami azalaki kobima na Yelusalemi, Ayiya, mosakoli ya Silo, akutanaki na ye na nzela mpe alataki kazaka ya sika. Bazalaki kaka bango mibale na libanda ya mboka, kati na esobe. **30** Ayiya azwaki kazaka na ye ya sika oyo alataki, akataki yango na biteni zomi na mibale **31** mpe alobaki na Jeroboami: « Kamata biteni zomi mpo na yo, pamba te tala makambo oyo Yawe, Nzambe ya Isalaele, alobi: ‹ Nakobotola bokonzi na maboko ya Salomo mpe nakopesa yo bikolo zomi. **32** Kasi mpo na Davidi, mowumbu na Ngai, mpe mpo na engumba Yelusalemi oyo napona kati na mabota nyonso ya Isalaele, Salomo akozwa kaka libota moko. **33** Nakosala bongo, pamba te basundolaki Ngai mpe bagumbamelaki Asitarite, nzambe mwasi ya bato ya Sidoni; Kemoshi, nzambe ya bato ya Moabi; mpe Moloki, nzambe ya bato ya Amoni, batambolaki te na banzela na Ngai mpo na kosala makambo ya sembo na miso na Ngai, kobatela malako

mpe mibeko na Ngai, ndenge Davidi, tata ya Salomo, asalaki.
34 Kasi nakobotola te bokonzi nyonso na maboko ya Salomo,
nakotika ye nanu kokonza na mikolo nyonso oyo akozala na
bomoi, mpo na Davidi, mowumbu na Ngai, oyo naponaki mpe
abatelaki mitindo mpe malako na Ngai. **35** Kasi nakobotola
bokonzi na maboko ya mwana na ye ya mobali mpe nakopesa
yo mabota zomi. **36** Nakopesa libota moko epai ya mwana na
ye ya mobali mpo ete Davidi, mowumbu na Ngai, azala tango
nyonso na mokitani liboso na Ngai kati na Yelusalemi, engumba
oyo napona mpo na kotia Kombo na Ngai kati na yango. **37** Kasi
mpo na yo, Jeroboami, nakozwa yo, mpe okokonza nyonso
oyo motema na yo ekolinga mpe okozala mokonzi ya Isalaele.
38 Soki osali nyonso oyo Ngai nazali kotinda yo, soki otamboli
na banzela na Ngai mpe osali makambo ya sembo na miso
na Ngai, na kobatelaka mibeko mpe malako na Ngai ndenge
Davidi, mowumbu na Ngai, asalaki, wana nakozala na yo elongo,
nakosala ete bokonzi kati na libota na yo elendisama ndenge
nasalaki epai ya Davidi, mpe nakopesa yo Isalaele. **39** Na
bongo, nakoyokisa ndako ya Davidi soni, kasi mpo na libela te. ›
» **40** Salomo alukaki koboma Jeroboami, kasi Jeroboami akimaki
na Ejipito epai ya Shishaki, mokonzi ya Ejipito, avandaki kuna
kino na kufa ya Salomo. **41** Makambo mosusu oyo etali bokonzi
ya Salomo, misala na ye nyonso mpe bwanya na ye, ekomama
kati na buku ya misala ya Salomo. **42** Salomo akonzaki Isalaele
mobimba mibu tuku minei, na Yelusalemi. **43** Sima na yango,
Salomo akendeki kokutana na bakoko na ye, mpe bakundaki ye
kati na engumba ya Davidi, tata na ye. Mwana na ye, Roboami,
akitanaki na ye na bokonzi.

12 Roboami akendeki na Sishemi epai wapi lisanga mobimba
ya Isalaele esanganaki mpo na kokomisa ye mokonzi. **2** Kasi
sima na Jeroboami, mwana mobali ya Nebati, koyoka sango
yango wuta na Ejipito epai wapi akendeki kobombama mpo
na kokima mokonzi Salomo, azongaki wuta na Ejipito. **3** Boye,
batindaki bato kobenga Jeroboami; bongo ye elongo na lisanga
mobimba ya Isalaele bakendeki epai ya Roboami mpe balobaki
na ye: **4** — Tata na yo anyokolaki biso makasi; kasi sik'oyo, yo,
lembisa misala makasi mpe mikumba oyo tata na yo atia na
mito na biso; bongo biso, tokosalela yo. **5** Roboami azongisaki:
— Bokende epai na bino, bopesa ngai mikolo misato mpo
na koyekola likambo yango, bongo bozongela ngai. Mpe bato
bakendeki. **6** Mokonzi Roboami atunaki toli epai ya bampaka
oyo basalaki elongo na Salomo, tata na ye, tango azalaki nanu
na bomoi. Alobaki na bango: — Toli nini bozali kopesa ngai
lokola eyano ya kopesa epai ya bato oyo? **7** Bazongiselaki ye:
— Soki, na mokolo ya lelo, omikomisi mosali ya bato oyo, soki
osaleli bango mpe opesi bango eyano ya malamu, bakozala
tango nyonso basali na yo. **8** Kasi Roboami aboyaki toli oyo
bampaka bapesaki ye; asengaki toli epai ya bilenge mibali oyo
bakolaki esika moko na ye mpe bazalaki kosalela ye. **9** Atunaki
bango: — Toli nini bozali kopesa lokola eyano ya kopesa epai ya
bato oyo balobi na ngai: « Lembisa misala makasi mpe mikumba
oyo tata na yo atia na mito na biso? » **10** Bilenge mibali oyo
bakolaki esika moko na ye bazongisaki: — Tala makambo oyo
okoyebisa bato oyo balobi na yo: « Tata na yo anyokolaki biso na
misala makasi; kasi yo, lembisela biso yango! » Yebisa bango: «
Mosapi na ngai ya moke eleki loketo ya tata na ngai na monene;
11 soki tata na ngai anyokolaki bino na misala makasi, ngai,

nakoyeisa yango lisusu makasi koleka; soki tata na ngai azalaki kobeta bino fimbu ya poso ya nyama, ngai nakobeta bino fimbu ya ebende. » **12** Sima na mikolo misato, Jeroboami elongo na bato nyonso bazongaki epai ya Roboami, ndenge mokonzi ayebisaki bango: « Bozongela ngai sima na mikolo misato. » **13** Mokonzi Roboami aboyaki kosalela toli oyo bampaka bapesaki ye, ayanolaki bato na maloba mabe makasi; **14** alandaki toli ya bilenge mibali mpe ayebisaki bango: Soki tata na ngai anyokolaki bino na misala makasi, ngai nakoyeisa yango lisusu makasi koleka; soki tata na ngai azalaki kobeta bino fimbu ya poso ya nyama, ngai nakobeta bino fimbu ya ebende. **15** Mokonzi aboyaki koyoka bato, pamba te ezalaki Yawe nde asalaki bongo mpo na kokokisa liloba oyo Yawe ayebisaki Jeroboami, mwana mobali ya Nebati, na nzela ya mosakoli Ayiya, moto ya Silo. **16** Tango bana nyonso ya Isalaele bamonaki ete mokonzi aboyi koyoka bango, bazongiselaki ye: « Eloko nini ya lisanga tozali na yango na Davidi? Tozali na eloko moko te ya lisanga na mwana mobali ya Izayi! Isalaele, tika ete moto na moto azonga na ndako na ye ya kapo! Mpe yo, mokitani ya Davidi, tikala kotala makambo ya ndako na yo! » Boye, bana ya Isalaele bazongaki na bandako na bango ya kapo. **17** Roboami akobaki kokonza bana ya Isalaele oyo bazalaki kovanda na bingumba ya Yuda. **18** Mokonzi Roboami atindaki Adorami oyo azalaki motambolisi misala makasi, kasi bana nyonso ya Isalaele babambaki ye mabanga mpe akufaki. Nzokande, mokonzi Roboami alongaki komata na shar na ye mpo na kokima na Yelusalemi. **19** Ezali boye nde bana ya Isalaele batombokelaki ndako ya Davidi kino na mokolo ya lelo. **20** Tango bana nyonso ya Isalaele bayokaki ete Jeroboami azongi, batindaki bato kobenga ye ete aya na

mayangani, mpe bakomisaki ye mokonzi ya Isalaele mobimba.
Kaka libota ya Yuda nde etikalaki kotosa bokonzi ya ndako ya
Davidi. **21** Tango Roboami azongaki na Yelusalemi, asangisaki
libota nyonso ya Yuda mpe libota ya Benjame, aponaki kati na
bango bilombe ya bitumba nkoto nkama moko na tuku mwambe
mpo na kobundisa ndako ya Isalaele mpe kozongisa bokonzi
na maboko ya Roboami, mwana mobali ya Salomo. **22** Kasi
Nzambe alobaki na Shemaya, moto na Nzambe: **23** « Yebisa
Roboami, mwana mobali ya Salomo, mokonzi ya Yuda; mpe
bana nyonso ya Yuda, ya Benjame mpe ba-oyo batikali: **24** ‹ Tala
liloba oyo Yawe alobi: Bokende te kobundisa bandeko na bino,
bato ya Isalaele! Tika ete moto moko na moko azonga na ndako
na ye, pamba te Ngai moko nde nasali makambo nyonso oyo
eleki. › » Batosaki Liloba na Yawe mpe bazongaki na bandako na
bango mpo na kotosa mitindo ya Yawe. **25** Jeroboami atongaki
engumba Sishemi, kati na etuka ya bangomba ya Efrayimi, mpe
avandaki kuna. Longwa na Sishemi, abimaki mpe akendeki
kotonga Penueli. **26** Jeroboami amilobelaki: « Ndenge makambo
ezali kotambola, bokonzi ekoki kozonga na ndako ya Davidi. **27**
Soki bato oyo bamati na Yelusalemi mpo na kobonza mbeka na
Tempelo ya Yawe, bakopesa lisusu mitema na bango epai ya
nkolo na bango, Roboami, mokonzi ya Yuda. Bakoboma ngai
mpe bakozonga epai ya mokonzi Roboami. » **28** Sima na ye
koluka toli, mokonzi asalaki bikeko mibale ya bana ngombe ya
wolo. Alobaki na bato: — Oh Isalaele, bokeyi mpe mingi na
Yelusalemi! Botala banzambe na bino oyo babimisaki bino na
Ejipito. **29** Jeroboami atiaki ekeko moko na Beteli mpe mosusu
na Dani. **30** Bongo likambo oyo ememaki bato na lisumu, pamba
te bamoko bazalaki kokende kogumbamela ekeko oyo ezalaki

na Beteli, mpe bamosusu bazalaki kokende mosika kino na Dani mpo na kogumbamela ekeko mosusu. **31** Jeroboami atongaki bisambelo ya likolo ya bangomba mpe atiaki banganga-nzambe oyo bazalaki ata te bato ya libota ya Levi. **32** Jeroboami akataki ete basalaka feti mibu nyonso na mokolo ya zomi na mitano ya sanza ya mwambe ndenge basalaka na mokili ya Yuda, mpe abonzaki mbeka na etumbelo. Asalaki ndenge wana na Beteli epai wapi abonzaki mbeka epai ya banzambe ya bikeko ya bana ngombe oyo asalaki, mpe atiaki banganga-nzambe na bisambelo oyo abongisaki na likolo ya bangomba. **33** Na mokolo ya zomi na mitano ya sanza ya mwambe, sanza oyo aponaki na ndenge na ye moko, abonzaki mbeka na etumbelo oyo atongaki na Beteli. Akataki ete basalaka feti mibu nyonso mpo na bana ya Isalaele mpe amataki na etumbelo mpo na kotumba ansa.

13 Moto moko na Nzambe alongwaki na Yuda mpe akendeki na Beteli, kolanda etinda na Yawe, wana Jeroboami atelemaki pembeni ya etumbelo mpo na kotumba ansa. **2** Kolanda etinda na Yawe, moto na Nzambe agangaki makasi mpo na kolakela etumbelo mabe: « Etumbelo, etumbelo! Tala liloba oyo Yawe alobi: ‹ Mwana mobali moko akobotama na ndako ya Davidi, kombo na ye ekozala Joziasi. Akotumba na likolo na yo lokola mbeka banganga-nzambe ya bisambelo ya likolo ya bangomba, oyo batumbaka ansa na likolo na yo. Mpe na likolo na yo, etumbelo, bakotumba mikuwa ya bato! › » **3** Na mokolo wana kaka, moto na Nzambe apesaki elembo: — Tala elembo oyo elakisi ete ezali Yawe nde alobi: Etumbelo ekobukana mpe putulu oyo ezali likolo na yango ekopanzana. **4** Tango mokonzi Jeroboami ayokaki bilakeli mabe oyo moto na Nzambe alobaki mpo na etumbelo ya Beteli, asembolaki loboko na ye wuta

na etumbelo mpe alobaki: — Bokanga ye! Kasi loboko oyo Jeroboami asembolaki epai ya moto na Nzambe ekawukaki, mpe akokaki lisusu te kozongisa yango epai na ye. **5** Kaka na tango yango, etumbelo ebukanaki mpe putulu epanzanaki. Ezalaki penza elembo oyo moto na Nzambe apesaki kolanda etinda na Yawe. **6** Mokonzi alobaki na moto na Nzambe: — Bondela Yawe, Nzambe na yo, mpe sambela mpo na ngai ete loboko na ngai ebonga. Moto na Nzambe abondelaki Yawe, mpe loboko ya mokonzi ebongaki, ezongaki ndenge ezalaki liboso. **7** Bongo mokonzi alobaki na moto na Nzambe: — Tokende na ndako mpo ete ozwa eloko ya kolia mpe napesa yo kado. **8** Kasi moto na Nzambe azongiselaki mokonzi: — Ata soki opesi ngai kati-kati ya bozwi na yo, nakokende epai na yo te, nakolia lipa te mpe nakomela ata litanga ya mayi te na esika oyo. **9** Pamba te Yawe apesaki ngai mitindo oyo: « Osengeli te kolia lipa, komela mayi mpe kozongela na nzela oyo oyelaki. » **10** Boye, akendeki na nzela mosusu mpe azongaki te na nzela oyo ayelaki na Beteli. **11** Nzokande, mosakoli moko ya mobange azalaki kovanda na Beteli; bana na ye ya mibali bayaki koyebisa ye makambo nyonso oyo moto na Nzambe asalaki na Beteli, na mokolo wana, mpe oyo alobaki na mokonzi. **12** Tata na bango atunaki bango: — Azongi na nzela nini? Bana na ye ya mibali balakisaki ye nzela oyo moto na Nzambe, oyo awutaki na Yuda, azongelaki. **13** Bongo alobaki na bana na ye ya mibali: — Bobongisela ngai ane. Sima na bana na ye kobongisela ye ane, amataki likolo na yango, **14** alandaki moto na Nzambe mpe akutaki ye avandi na se ya nzete ya Terebente. Atunaki ye: — Ozali solo moto na Nzambe oyo awuti na Yuda? Moto na Nzambe azongisaki: — Iyo, ezali nde ngai. **15** Mosakoli alobaki na ye: — Yaka kolia

mesa moko na ngai, na ndako na ngai. **16** Moto na Nzambe
alobaki: — Nakoki te kozonga to kotambola nzela moko na yo;
nakoki mpe te kolia lipa to komela mayi elongo na yo na esika
oyo, **17** pamba te Yawe alobaki na ngai: « Osengeli te kolia lipa,
komela mayi mpe kozongela na nzela oyo oyelaki. » **18** Mosakoli
ya mobange azongisaki: — Ngai mpe nazali mosakoli lokola yo.
Anjelu moko ya Yawe alobaki na ngai kolanda etinda na Yawe: «
Zonga na ye nzela moko na ndako na yo mpo ete alia lipa mpe
amela mayi. » Nzokande azalaki kokosa ye. **19** Boye, moto
na Nzambe azongaki nzela moko na ye na Beteli, aliaki mpe
amelaki kati na ndako na ye. **20** Wana bavandaki na mesa,
Yawe alobaki na mosakoli ya mobange, oyo azongisaki moto na
Nzambe, **21** mpe agangelaki moto na Nzambe oyo awutaki na
Yuda: — Tala liloba oyo Yawe alobi: « Mpo ete otosi te Liloba na
Yawe mpe obateli te etinda oyo Yawe, Nzambe na yo, apesaki
yo; **22** mpo ete ozongi, olie lipa mpe omeli mayi na esika oyo
napekisaki yo kolia to komela, bakokunda ebembe na yo te kati
na kunda ya batata na yo. » **23** Tango moto na Nzambe asilisaki
kolia mpe komela, mosakoli ya mobange abongisaki ane ya
moto na Nzambe oyo azongisaki sima, **24** mpe moto na Nzambe
azongelaki nzela na ye. Wana azalaki kokende, akutanaki na
nkosi na nzela, mpe nkosi yango ebomaki ye. Ebembe na ye
etikalaki na nzela, nkosi mpe ane etelemaki pembeni ya ebembe
na ye. **25** Bato oyo bazalaki koleka bamonaki ebembe elali na
nzela mpe nkosi etelemi pembeni na yango. Bakendeki kopesa
sango kati na engumba epai wapi mosakoli ya mobange azalaki
kovanda. **26** Tango mosakoli ya mobange, oyo azongisaki moto
na Nzambe sima, na mobembo na ye, ayokaki sango yango,
alobaki: — Ezali solo moto na Nzambe oyo atosaki te mitindo ya

Yawe. Yawe akabi ye epai ya nkosi oyo epasoli ye mpe ebomi ye kolandisama na liloba oyo Yawe ayebisaki ye. **27** Mosakoli ya mobange alobaki na bana na ye ya mibali: — Bobongisela ngai ane! Bana na ye ya mibali babongiselaki ye ane yango. **28** Abimaki mpe akutaki ebembe elali na nzela, ane mpe nkosi etelemi pembeni ya ebembe. Nkosi eliaki te ezala ebembe to ane. **29** Mosakoli ya mobange atombolaki ebembe ya moto na Nzambe, atiaki yango na likolo ya ane mpe amemaki yango na engumba na ye mpo na kosalela ye matanga mpe kokunda ye. **30** Atiaki ebembe kati na kunda na ye moko mpe ayembelaki ye nzembo oyo ya mawa: — Ah, mawa, ndeko na ngai! **31** Sima na kokunda ye, alobaki na bana na ye ya mibali: — Tango nakokufa, bokokunda ngai kati na lilita epai wapi bakundi moto na Nzambe; bokotia mikuwa na ngai pembeni ya mikuwa na ye. **32** Pamba te liloba oyo asakolaki kolanda etinda na Yawe mpo na kolakela mabe, etumbelo ya Beteli mpe bisambelo nyonso ya likolo ya bangomba kati na engumba Samari, ekokokisama solo. **33** Atako bongo, Jeroboami atikaki te banzela na ye ya mabe, akobaki kaka kotia bato ya mboka na ye lokola banganga-nzambe ya bisambelo ya likolo ya bangomba; abulisaki lokola nganga-nzambe ya esambelo ya likolo ya ngomba moto nyonso oyo alingaki kokoma nganga-nzambe. **34** Oyo nde ezalaki lisumu ya ndako ya Jeroboami, oyo ememaki kokweya mpe kobebisama ya bokonzi na ye kati na mokili.

14 Na tango wana kaka, Abiya, mwana mobali ya Jeroboami, akomaki kobela. **2** Jeroboami alobaki na mwasi na ye: — Mibongola mpo ete bato bayeba te ete ozali mwasi ya mokonzi Jeroboami; bongo, kende na Silo. Mosakoli Ayiya azali kuna; ye nde alobaki na ngai ete nakozala mokonzi ya bato oyo. **3**

Kamata mapa zomi, ndambo ya bagato, na ekolo ya mafuta ya nzoyi, mpe kende kokutana na ye; akoyebisa yo makambo oyo ekokomela mwana na biso ya mobali. **4** Mwasi ya Jeroboami asalaki makambo oyo mobali na ye atindaki ye: akendeki na Silo mpe akotaki na ndako ya Ayiya. Nzokande, Ayiya azalaki komona lisusu te, pamba te miso na ye ekufaki mpo ete akomaki mobange. **5** Yawe alobaki na Ayiya: — Mwasi ya Jeroboami azali koya kotuna yo toli mpo na mwana na ye ya mobali, pamba te azali kobela. Osengeli kopesa ye eyano songolo to pakala. Tango akoya, akosala lokola nde azali moto mosusu. **6** Tango Ayiya ayokaki makelele ya makolo ya mwasi ya Jeroboami na ekuke, alobaki: — Kota, mwasi ya Jeroboami! Mpo na nini ozali komibongola? Natindami epai na yo mpo na koyebisa yo sango mabe. **7** Kende koloba na Jeroboami: « Yawe, Nzambe ya Isalaele, alobi: ‹ Natombolaki yo kati na bato mpe nakomisaki yo mokambi ya bato na Ngai, Isalaele. **8** Nalongolaki bokonzi na maboko ya ndako ya Davidi mpe napesaki yo yango, kasi otambolaki te lokola Davidi, mowumbu na Ngai, oyo atosaki mibeko na Ngai mpe azalaki kolanda Ngai na motema na ye mobimba, mpo na kosala oyo kaka ezali malamu na miso na Ngai. **9** Kasi yo, osali mabe koleka bato nyonso oyo bazalaki liboso na yo: omisaleli banzambe mosusu, bikeko ya bibende banyangwisa na moto; boye, olamusi kanda na Ngai mpe opesi Ngai mokongo. **10** Yango wana, nakoyeisa pasi na ndako ya Jeroboami, nakosilisa koboma mibali nyonso kati na ndako ya Jeroboami, ezala mowumbu to monsomi kati na Isalaele; nakokomba ndako ya Jeroboami ndenge bakombaka matiti ya mbindo, kino nyonso penza ekosila. **11** Bambwa ekolia bato nyonso ya Jeroboami, oyo bakokufa kati na engumba; mpe

bandeke ya likolo ekolia bato nyonso oyo bakokufa na zamba, elobi Yawe. › » **12** Mpo na yo, telema mpe zonga na ndako na yo. Tango kaka okotia makolo na yo kati na engumba na yo, mwana na yo ya mobali akokufa. **13** Bato nyonso ya Isalaele bakosalela ye matanga mpe bakokunda ye. Ye moko kaka, kati na ndako ya Jeroboami, nde bakokunda; pamba te kati na ndako mobimba ya Jeroboami, ye kaka nde Nzambe amoni na eloko ya malamu oyo esepelisi Yawe, Nzambe ya Isalaele. **14** Yawe akobimisa mpo na Ye moko, mokonzi mosusu ya Isalaele oyo akosilisa koboma ndako nyonso ya Jeroboami. Solo, ezali nde mpo na lelo, kaka sik'oyo! **15** Yawe akobeta Isalaele, mpe Isalaele akoningana lokola nzete oyo ebotaka na mayi, oyo mayi ezali koningisa; akopikola Isalaele wuta na mabele ya malamu oyo apesaki na bakoko na ye mpe akopanza bango mosika ya ebale Efrate, pamba te balamusi kanda ya Yawe na kosalaka makonzi ya bule mpo na Ashera. **16** Akokaba Isalaele mpo na masumu oyo Jeroboami asali mpe asalisi Isalaele. **17** Mwasi ya Jeroboami atelemaki, akendeki mpe akomaki na Tiritsa. Tango akomaki na ekuke ya ndako na ye, mwana na ye ya mobali akufaki. **18** Bakundaki ye, mpe Isalaele mobimba basalaki matanga ndenge kaka Yawe alobaki na nzela ya mowumbu na Ye, mosakoli Ayiya. **19** Misala mosusu ya Jeroboami, bitumba mpe bokonzi na ye ekomama kati na buku ya masolo ya bakonzi ya Isalaele. **20** Jeroboami asalaki mibu tuku mibale na mibale na bokonzi, akendeki kokutana na bakoko na ye, mpe bakundaki ye esika moko na bakoko na ye. Nadabi, mwana na ye ya mobali, akitanaki na ye na bokonzi. **21** Roboami, mwana mobali ya Salomo, akomaki mokonzi ya Yuda; azalaki na mibu tuku minei na moko ya mbotama tango akomaki mokonzi, mpe akonzaki

mibu zomi na sambo na Yelusalemi, engumba oyo Yawe aponaki
kati na mabota nyonso ya Isalaele mpo na kotia Kombo na Ye.
Kombo ya mama na Roboami ezalaki « Naama. » Naama azalaki
moto ya Amoni. **22** Bato ya Yuda basalaki makambo mabe na
miso ya Yawe. Na nzela ya masumu oyo basalaki, balamusaki
zuwa ya Nzambe koleka oyo batata na bango basalaki. **23**
Batongaki lisusu mpo na bango moko bisambelo ya likolo ya
bangomba, mabanga ya bule, makonzi ya bule mpo na Ashera
na likolo ya bangomba nyonso mpe na se ya banzete nyonso ya
mobesu. **24** Ezalaki lisusu na mibali oyo bazalaki komipesa
na kindumba ya bule kati na mokili ya Yuda: bamipesaki na
kosala makambo ya nkele kolanda bikolo ya bapaya oyo Yawe
abenganaki liboso ya bato ya Isalaele. **25** Tango Roboami
akokisaki mibu mitano na bokonzi, Shishaki, mokonzi ya Ejipito,
ayaki kobundisa Yelusalemi. **26** Azwaki bomengo ya Tempelo
ya Yawe mpe bomengo ya ndako ya mokonzi. Azwaki penza
biloko nyonso, ezala banguba nyonso ya wolo oyo Salomo
asalisaki. **27** Boye, na esika ya banguba ya wolo, mokonzi
Roboami asalisaki banguba ya bronze mpe apesaki yango epai
ya bakonzi ya bakengeli na ye, oyo bazalaki kobatela ekotelo
ya ndako ya mokonzi. **28** Tango nyonso mokonzi abandaki
kokende na Tempelo ya Yawe, bakengeli bazalaki komema
banguba mpe kozongisa yango kati na ndako ya bakengeli. **29**
Makambo mosusu oyo etali bokonzi ya Roboami mpe misala
na ye ekomama kati na buku ya masolo ya bakonzi ya Yuda.
30 Ezalaki tango nyonso na bitumba kati na Roboami mpe
Jeroboami. **31** Roboami akendeki kokutana na bakoko na ye,
mpe bakundaki ye esika moko na bakoko na ye kati na engumba
ya Davidi. Kombo ya mama na ye ezalaki « Naama. » Naama

azalaki moto ya Amoni. Abiyami, mwana na ye ya mobali, akitanaki na ye na bokonzi.

15 Tango Jeroboami, mwana mobali ya Nebati, akokisaki mibu zomi na mwambe na bokonzi, Abiyami akomaki mokonzi ya Yuda. **2** Awumelaki mibu misato na bokonzi, na Yelusalemi. Kombo ya mama na ye ezalaki « Maaka. » Maaka azalaki mwana ya Abisalomi. **3** Asalaki masumu nyonso oyo tata na ye asalaki liboso ete Abiyami akoma mokonzi. Apesaki te motema na ye mobimba epai na Yawe, Nzambe na ye, ndenge ezalaki motema ya Davidi, koko na ye. **4** Nzokande, mpo na Davidi, Yawe Nzambe na ye, apesaki Abiyami mwinda kati na Yelusalemi, wana atiaki mwana na ye ya mobali mpo na kokitana na ye na bokonzi mpe kokomisa Yelusalemi makasi. **5** Pamba te Davidi asalaki makambo ya malamu na miso ya Yawe mpe abatelaki mibeko ya Yawe mikolo nyonso ya bomoi na ye, longola kaka likambo moko: likambo ya Iri, moto ya Iti. **6** Mikolo nyonso ya bomoi ya Abiyami, ndako ya Roboami ezalaki kaka na bitumba na ndako ya Jeroboami. **7** Makambo mosusu oyo etali bokonzi ya Abiyami mpe misala na ye, ekomama kati na buku ya masolo ya bakonzi ya Yuda. Bitumba ezalaki kati na Jeroboami mpe Abiyami. **8** Abiyami akendeki kokutana na bakoko na ye, mpe bakundaki ye kati na engumba ya Davidi. Asa, mwana na ye ya mobali, akitanaki na ye na bokonzi. **9** Tango Jeroboami, mokonzi ya Isalaele, asalaki mibu tuku mibale na bokonzi, Asa akomaki mokonzi ya Yuda. **10** Asalaki mibu tuku minei na moko na bokonzi, na Yelusalemi. Kombo ya koko na ye ya mwasi ezalaki « Maaka. » Maaka azalaki mwana mwasi ya Abisalomi. **11** Asa asalaki makambo ya malamu na miso ya Yawe, ndenge Davidi, koko na ye, asalaki.

12 Abenganaki wuta na mokili, bato oyo bazalaki komipesa
na kindumba ya bule, mpe alongolaki banzambe nyonso ya
bikeko oyo tata na ye asalaki. **13** Alongolaki ezala Maaka, koko
na ye ya mwasi, na lokumu ya mama ya mokonzi; pamba te
Maaka asalelaki nzambe mwasi Ashera ekeko ya soni. Asa
abukaki mpe atumbaki ekeko yango ya soni kati na lubwaku ya
Sedron. **14** Nzokande, atako abebisaki te bisambelo ya likolo ya
bangomba, Asa abatelaki motema na ye sembo na miso ya
Yawe, na mikolo nyonso ya bomoi na ye. **15** Azongisaki kati na
Tempelo ya Yawe biloko oyo tata na ye mpe ye moko babulisaki:
palata, wolo mpe biloko mosusu. **16** Na mikolo nyonso oyo
Asa mpe Baesha, mokonzi ya Isalaele, bazalaki na bokonzi,
bazalaki kaka na bitumba. **17** Baesha, mokonzi ya Isalaele,
abundisaki Yuda mpe alendisaki bamir ya engumba Rama mpo
na kopekisa bato kokota to kobima na mokili ya Asa, mokonzi ya
Yuda. **18** Asa azwaki palata mpe wolo nyonso oyo etikalaki kati
na bibombelo bomengo ya Tempelo ya Yawe mpe ya ndako
ya mokonzi; apesaki yango na maboko ya basali na ye mpe
atindaki bango epai ya Beni-Adadi, mwana mobali ya Tabirimoni,
mwana mobali ya Ezioni, mokonzi ya Siri, oyo azalaki kovanda
na Damasi. Atindelaki ye mpe maloba oyo: **19** « Tika ete tosala
boyokani kati na ngai mpe yo ndenge ezalaki kati na tata na
ngai mpe tata na yo. Tala, natindeli yo kado ya palata mpe
ya wolo. Kende kokata boyokani na yo elongo na Baesha,
mokonzi ya Isalaele, mpo ete abundisa ngai lisusu te. » **20** Beni-
Adadi andimaki maloba ya mokonzi Asa mpe atindaki bakonzi
ya basoda na ye kobundisa bingumba ya Isalaele. Abotolaki
Iyoni, Dani, Abele-Beti-Maaka, etuka mobimba ya Kinereti mpe
mokili nyonso ya Nefitali. **21** Tango kaka Baesha ayokaki bongo,

atikaki kolendisa engumba Rama mpe akendeki kovanda na Tiritsa. **22** Bongo mokonzi Asa abengisaki bato nyonso ya Yuda, kolongola ata moto moko te; mpe bamemaki longwa na Rama mabanga mpe mabaya oyo Baesha azalaki kosalela kuna. Mokonzi Asa asalelaki yango mpo na kolendisa engumba Geba kati na etuka ya Benjame, mpe engumba Mitsipa. **23** Makambo mosusu oyo etali bokonzi ya Asa, molende na ye, misala na ye nyonso mpe bingumba na ye nyonso oyo atongaki, ekomama kati na buku ya masolo ya bakonzi ya Yuda. Tango akomaki mobange, akomaki kobela makolo. **24** Asa akendeki kokutana na bakoko na ye, mpe bakundaki ye esika moko na bakoko na ye kati na engumba ya Davidi, tata na ye. Jozafati, mwana na ye ya mobali, akitanaki na ye na bokonzi. **25** Tango Asa, mokonzi ya Yuda, akokisaki mibu mibale na bokonzi; Nadabi, mwana mobali ya Jeroboami, akomaki mokonzi ya Isalaele mpe akonzaki Isalaele mibu mibale. **26** Asalaki makambo mabe na miso ya Yawe, atambolaki na banzela mabe ya tata na ye, oyo atindikaki mpe bato ya Isalaele na kosala masumu. **27** Baesha, mwana mobali ya Ayiya, moto ya libota ya Isakari, asalelaki ye likita mpe abomaki ye na Gibetoni, moko kati na bingumba ya bato ya Filisitia, na tango oyo Nadabi elongo na Isalaele mobimba bazingelaki Gibetoni. **28** Baesha abomaki Nababi tango Asa, mokonzi ya Yuda, akokisaki mibu misato na bokonzi, mpe akitanaki na Nadabi na bokonzi. **29** Tango azwaki bokonzi, abomaki libota nyonso ya Jeroboami mpe atikaki ata moto moko te na bomoi kati na libota ya Jeroboami: abomaki bato nyonso kolanda etinda na Yawe na nzela ya mowumbu na ye, Ayiya, moto ya Silo, **30** mpo na masumu oyo Jeroboami asalaki mpe atindikaki bato ya Isalaele na kosala. Na bongo,

apelisaki kanda ya Yawe, Nzambe ya Isalaele. **31** Makambo
mosusu oyo etali bokonzi ya Nadabi mpe misala na ye nyonso,
ekomama kati na buku ya masolo ya bakonzi ya Isalaele. **32**
Na mikolo nyonso oyo Asa mpe Baesha, mokonzi ya Isalaele,
bazalaki na bokonzi, bazalaki kaka na bitumba. **33** Tango Asa,
mokonzi ya Yuda, akokisaki mibu misato na bokonzi, Baesha,
mwana mobali ya Ayiya, akomaki mokonzi ya Isalaele mobimba,
na Tiritsa. Asalaki mibu tuku mibale na minei na bokonzi. **34**
Baesha asalaki makambo mabe na miso ya Yawe, na komekola
banzela ya Jeroboami oyo atindikaki bato ya Isalaele na kosala
masumu na ye.

16 Yawe alobaki na Jewu, mwana mobali ya Anani, na tina na
Baesha: **2** « Mpo ete nazwaki yo kati na putulu mpe nakomisi yo
mokambi ya bato na Ngai, Isalaele, kasi otambolaki na banzela
ya Jeroboami mpe okweyisi bato na Ngai, Isalaele, na masumu
oyo epelisi kanda na Ngai, **3** nakokombola Baesha mpe libota
na ye nyonso, mpe nakokomisa ndako na ye lokola ndako ya
Jeroboami, mwana mobali ya Nebati. **4** Bambwa ekolia bato ya
Baesha oyo bakokufa kati na engumba mpe bandeke ya likolo
ekolia bato oyo bakokufa na bilanga. » **5** Makambo mosusu
oyo etali mokonzi Baesha mpe misala minene oyo asalaki,
ekomama kati na buku ya masolo ya bakonzi ya Isalaele. **6**
Baesha akendeki kokutana na bakoko na ye, mpe bakundaki
ye na Tiritsa; mpe Ela, mwana na ye ya mobali, akitanaki na
ye na bokonzi. **7** Yawe alobaki lisusu na nzela ya mosakoli
Jewu, mwana mobali ya Anani, na tina na Baesha mpe ndako
na ye, mpo na makambo mibale oyo: ya liboso, mpo na mabe
nyonso oyo asalaki na miso ya Yawe, na kopelisa kanda ya
Yawe na nzela ya misala na ye kino kokoma ndenge moko na

libota ya Jeroboami; ya mibale, mpo ete asilisaki koboma bato nyonso ya libota ya Jeroboami. **8** Tango Asa, mokonzi ya Yuda, asalaki mibu tuku mibale na motoba na bokonzi; Ela, mwana mobali ya Baesha, akomaki mokonzi ya Isalaele mpe akonzaki Isalaele mibu mibale na Tiritsa. **9** Zimiri, mokonzi ya mampinga oyo azalaki kokamba ndambo ya bashar na ye, asalelaki ye likita. Na tango wana, mokonzi Ela azalaki na Tiritsa komela mpe kolangwa masanga na ndako ya Aritsa, mobateli biloko ya ndako ya mokonzi, kuna na Tiritsa. **10** Zimiri akotaki, abetaki mpe abomaki ye na tango Asa, mokonzi ya Yuda, akokisaki mibu tuku mibale na sambo na bokonzi. Boye, Zimiri akitanaki na Ela na bokonzi. **11** Na tango kaka azwaki bokonzi mpe avandaki na kiti ya bokonzi, asilisaki koboma libota mobimba ya Baesha; atikaki ata mobali moko te na bomoi, ezala ndeko to molingami na ye. **12** Boye, Zimiri asilisaki koboma libota nyonso ya Baesha kolanda Liloba na Yawe, oyo elobamaki mpo na kotelemela Baesha na nzela ya mosakoli Jewu; **13** likolo ya masumu nyonso oyo Baesha elongo na mwana na ye ya mobali Ela basalaki mpe oyo ememaki Isalaele mobimba na libebi; masumu oyo epelisaki kanda ya Yawe, Nzambe ya Isalaele, na nzela ya banzambe na bango ya bikeko oyo ezanga tina. **14** Makambo mosusu oyo etali bokonzi ya Ela, misala na ye, ekomama kati na buku ya masolo ya bakonzi ya Isalaele. **15** Tango Asa, mokonzi ya Yuda, akokisaki mibu tuku mibale na sambo na bokonzi; Zimiri akonzaki na Tiritsa, mikolo sambo. Mampinga ya basoda ya Isalaele batongaki molako na bango pembeni ya Gibetoni, engumba ya bato ya Filisitia, mpo na kobundisa yango. **16** Tango bato ya Isalaele oyo bazalaki kati na molako bayokaki ete Zimiri asali likita mpo na kotelemela

mokonzi Asa mpe abomaki ye, bakomisaki kaka na mokolo
wana Omiri oyo azalaki mokonzi ya mampinga, mokonzi ya
Isalaele kati na molako. **17** Bongo Omiri elongo na bato nyonso
ya Isalaele balongwaki na Gibetoni mpe bakendeki kozingela
Tiritsa. **18** Tango Zimiri amonaki ete mampinga ya Isalaele esili
kobotola engumba, akotaki na ndako ya bokonzi, amitumbaki na
ndako mpe akufaki na moto. **19** Akufaki likolo ya masumu oyo
asalaki, na kosala mabe na miso ya Yawe mpe na kotambola
na banzela ya Jeroboami oyo asalaki masumu oyo ememaki
Isalaele na libebi. **20** Makambo mosusu oyo etali bokonzi ya
Zimiri mpe botomboki na ye, ekomama kati na buku ya masolo ya
bakonzi ya Isalaele. **21** Sima na kufa ya Zimiri, bana ya Isalaele
bakabwanaki na bandambo mibale: ndambo moko elandaki
Tibini, mwana mobali ya Ginati lokola mokonzi; mpe ndambo
mosusu elandaki Omiri. **22** Kasi bato oyo bazalaki kolanda
Omiri bamonanaki makasi koleka bato oyo bazalaki kolanda
Tibini, mwana mobali ya Ginati. Boye, Tibini akufaki mpe Omiri
akitanaki na ye na bokonzi. **23** Tango Asa, mokonzi ya Yuda,
akokisaki mibu tuku misato na moko, Omiri akomaki mokonzi
ya Isalaele. Asalaki mibu zomi na mibale na bokonzi, mpe kati
na mibu zomi na mibale wana, akonzaki mpe engumba Tiritsa
mibu motoba. **24** Asombaki ngomba Samari epai ya Shemeri na
motuya ya palata nkoto motoba mpe atongaki engumba likolo
na yango. Abengaki engumba yango Samari kolanda kombo
ya Shemeri, mokolo na yango ya liboso. **25** Kasi Omiri asalaki
makambo mabe na miso ya Yawe mpe asalaki masumu koleka
bakonzi nyonso oyo bakonzaki liboso na ye. **26** Atambolaki
na banzela nyonso ya Jeroboami, mwana mobali ya Nebati,
oyo asalaki masumu oyo epelisaki kanda ya Yawe, Nzambe

ya Isalaele, na nzela ya banzambe na bango ya bikeko oyo ezanga tina. **27** Makambo mosusu oyo etali bokonzi ya Omiri: misala oyo asalaki mpe nguya oyo alakisaki, ekomama kati na buku ya masolo ya bakonzi ya Isalaele. **28** Omiri, akendeki kokutana na bakoko na ye, mpe bakundaki ye na Samari. Akabi, mwana na ye ya mobali, akitanaki na ye na bokonzi. **29** Tango Asa, mokonzi ya Yuda, akokisaki mibu tuku misato na mwambe na bokonzi, Akabi, mwana mobali ya Omiri, akomaki mokonzi ya Isalaele. Akonzaki Isalaele na engumba Samari mibu tuku mibale na mibale. **30** Akabi, mwana mobali ya Omiri, asalaki makambo mabe mingi na miso ya Yawe koleka bakonzi nyonso oyo bakonzaki liboso na ye. **31** Lokola amonaki ete kolanda masumu ya Jeroboami, mwana mobali ya Nebati, ekokaki te, abalaki Jezabeli, mwana mwasi ya Etibala, mokonzi ya Sidoni, mpe akomaki kosalela nzambe Bala mpe kogumbamela yango. **32** Akabi atongaki etumbelo mpo na nzambe Bala kati na ndako oyo atongaki mpo na yango, na Samari. **33** Akabi atongaki lisusu likonzi ya bule ya nzambe mwasi Ashera; asalaki makambo mabe koleka bakonzi nyonso ya Isalaele oyo bakonzaki liboso na ye, makambo oyo epelisaki kanda ya Yawe, Nzambe ya Isalaele. **34** Na tango Akabi azalaki mokonzi, Iyeli, moto ya Beteli, atongaki lisusu engumba Jeriko. Tango atongaki miboko na yango, Abirami, mwana na ye ya liboso ya mobali, akufaki; mpe tango batiaki bikuke na yango, Segubi, mwana na ye ya mobali ya suka, akufaki. Yango esalemaki kolanda liloba oyo Yawe alobaki na nzela na Jozue, mwana mobali ya Nuni.

17 Eliya, moto ya Tishibe, moko kati na bavandi ya Galadi, alobaki na mokonzi Akabi: — Solo, na Kombo na Yawe, Nzambe ya Isalaele, Nzambe oyo ngai nasalelaka, mamwe mpe mvula

ekozala te na mibu oyo ezali koya, longola kaka soki nasengi yango. **2** Bongo Yawe alobaki na Eliya: **3** — Longwa awa, kende na ngambo ya este mpe bombama na lubwaku ya Keriti, na ngambo ya este ya Yordani. **4** Kuna, okomela mayi ya lubwaku, mpe napesi mitindo epai ya bayanganga mpo ete eleisa yo. **5** Eliya asalaki ndenge Yawe alobaki na ye: akendeki na lubwaku ya Keriti na ngambo ya este ya Yordani mpe avandaki kuna. **6** Bayanganga ezalaki komemela ye mapa mpe mbisi na tongo mpe na pokwa, mpe amelaki mayi ya lubwaku. **7** Sima na mwa tango, mayi ya lubwaku ekawukaki mpo ete mvula ezalaki lisusu konoka te na mokili. **8** Yawe alobaki na Eliya: **9** « Kende na lombangu na Sarepita, kati na mokili ya Sidoni, mpe vanda kuna. Napesi mitindo kuna epai ya mwasi moko oyo akufisa mobali ete apesa yo bilei. » **10** Eliya akendeki na Sarepita. Tango akomaki na ekuke ya engumba, mwasi moko oyo akufisa mobali azalaki wana; azalaki kolokota bakoni. Eliya abengaki ye mpe alobaki na ye: — Nabondeli yo, zwela ngai mwa mayi na mbeki mpo ete namela. **11** Tango mwasi yango azalaki kokende kozwa mayi, Eliya ayebisaki ye lisusu: — Nabondeli yo, memela ngai mpe lipa. **12** Mwasi yango azongiselaki ye: — Na Kombo na Yawe, Nzambe na yo, nazali na lipa te; nazali kaka na mwa ndambo ya farine na sani mpe ndambo ya mafuta na mbeki. Nazali kolokota mwa koni oyo nakomema na ndako mpo na kolamba bilei ya suka mpo na ngai mpe mpo na mwana na ngai ya mobali. Tango tokosilisa yango, ekotikala na biso kaka kozela kufa. **13** Eliya alobaki na ye: — Kobanga te, zonga na ndako mpe sala ndenge olobi. Kasi salela ngai nanu lipa na oyo ozali na yango mpe memela ngai yango; bongo na sima, okosala mpo na yo mpe mpo na mwana na yo ya mobali. **14** Pamba

te, tala maloba oyo Yawe, Nzambe ya Isalaele, alobi: « Farine
ekozanga te na sani, mpe mafuta ekosila te na mbeki. » **15**
Mwasi yango akendeki mpe asalaki ndenge kaka Eliya alobaki.
Boye, na tango molayi, bilei ezangaki te mpo na Eliya, mpo na
mwasi oyo akufisa mobali mpe mpo na ndako na ye. **16** Farine
etikalaki kosila te na sani, mpe mafuta etikalaki kokawuka te
na mbeki, kolanda ndenge Yawe alobaki na nzela ya mosakoli
Eliya. **17** Sima na mwa tango, mwana mobali ya mwasi oyo
akufisa mobali, nkolo ndako, abelaki; mpe pasi na ye ekomaki
makasi penza kino akataki motema. **18** Mwasi yango alobaki
na Eliya: — Moto na Nzambe, nasali yo nini? Boni, oyaki na
ndako na ngai mpo na kokundola lisumu na ngai mpe kobomisa
mwana na ngai ya mobali? **19** Eliya azongisaki: — Pesa ngai
mwana na yo ya mobali. Eliya azwaki mwana yango na maboko
ya mwasi oyo akufisa mobali, amemaki ye na shambre ya likolo
epai wapi azalaka kovanda mpe alalisaki ye na mbeto na ye; **20**
abelelaki Yawe na maloba oyo: — Oh Yawe, Nzambe na ngai,
mpo na nini koyeisa lisusu pasi na bomoi ya mwasi oyo akufisa
mobali, na koboma mwana na ye ya mobali; nzokande ayambaki
ngai epai na ye? **21** Sima, amitandaki mbala misato likolo ya
mwana mobali mpe abelelaki Yawe na maloba oyo: — Oh Yawe,
Nzambe na ngai, tika ete pema ya mwana mobali oyo ezonga
kati na ye. **22** Yawe ayanolaki libondeli ya Eliya mpe azongisaki
pema kati na mwana mobali, bongo mwana yango azongaki
lisusu na bomoi. **23** Eliya azwaki mwana mpe akitisaki ye wuta
na shambre ya likolo kino kati na ndako. Apesaki mwana epai
ya mama na ye mpe alobaki: — Tala mwana na yo ya mobali,
azali na bomoi. **24** Mwasi yango alobaki na Eliya: — Nasosoli

sik’oyo ete ozali solo moto na Nzambe; mpe Liloba na Yawe, oyo ebimaka na monoko na yo ezali penza solo.

18 Sima na tango molayi, na mobu ya misato, Yawe alobaki na Eliya: « Kende komimonisa epai ya Akabi, mpe Ngai nakonokisa mvula na mokili oyo. » **2** Eliya akendeki komimonisa epai ya Akabi. Wana nzala ezalaki makasi na Samari, **3** Akabi abengisaki Abidiasi, mobateli bikolo ya ndako na ye. Nzokande Abidiasi azalaki kotosa Yawe mingi. **4** Wana Jezabeli azalaki koboma basakoli ya Yawe, Abidiasi azwaki basakoli nkama moko mpe abombaki bango kati na madusu mibale ya mabanga: basakoli tuku mitano na lidusu moko na moko, mpe azalaki kopesa bango bilei mpe mayi. **5** Akabi apesaki mitindo na Abidiasi: « Tambola kati na mokili mobimba, na bitima nyonso ya mayi mpe na miluka nyonso; tango mosusu tokoki kozwa matiti ya mobesu mpe tokobatela bomoi ya bampunda mpe ya bamile mpo ete toboma lisusu te ndambo ya bibwele na biso. » **6** Bakabolaki mokili mpo na kotambola kati na yango, Akabi akendeki ye moko na ngambo moko, Abidiasi mpe akendeki ye moko na ngambo mosusu. **7** Wana Abidiasi azalaki kokende, Eliya akutanaki na ye. Abidiasi asosolaki ete ezali ye, afukamaki elongi kino na se mpe alobaki: — Boni, ezali penza yo, Eliya, nkolo na ngai? **8** Eliya azongisaki: — Iyo, ezali ngai. Kende koyebisa mokonzi na yo ete Eliya azali awa. **9** Abidiasi atunaki: — Likambo nini ya mabe ngai nasali mpo ete okaba mosali na yo epai ya Akabi mpo ete baboma ngai? **10** Solo, na Kombo na Yawe, Nzambe na yo, ezali na ekolo moko te to mokili moko te epai wapi nkolo na ngai azangi kotinda bato koluka yo. Mpe soki ekolo moko to mokili elobi ete ozalaki kuna te, Akabi azalaki kolapisa bango ndayi ete bamoni yo te. **11** Kasi sik’oyo otindi ngai ete nakende

epai ya mokonzi na ngai koyebisa ye ete Eliya azali awa. **12** Nayebi te esika nini Molimo na Yawe akoki komema yo tango nakotika yo. Soki namemi sango epai ya Akabi, kasi ye amoni yo te, akoboma ngai. Nzokande ngai, mosali na yo, natosaka Yawe wuta bolenge na ngai. **13** Nkolo na ngai, oyokaki te makambo oyo nasalaki tango Jezabeli azalaki koboma basakoli ya Yawe? Nabombaki basakoli ya Yawe nkama moko kati na madusu mibale ya mabanga: tuku mitano na lidusu moko na moko mpe napesaki bango bilei mpe mayi ya komela. **14** Sik'oyo olobi na ngai ete nakende koyebisa mokonzi na ngai ete Eliya azali awa? Akoboma ngai! **15** Eliya alobaki: — Solo, na Kombo na Yawe, Mokonzi ya mampinga, Nzambe oyo ngai nazali kosalela, lelo nakomimonisa epai ya Akabi. **16** Boye Abidiasi akendeki kokutana na Akabi mpe apesaki ye sango; mpe Akabi akendeki kokutana na Eliya. **17** Tango Akabi amonaki Eliya alobaki na ye: — Yo nde moto ozali kotia mobulu kati na Isalaele? **18** Eliya azongisaki: — Natie mobulu te kati na Isalaele. Kasi ezali nde yo mpe libota ya tata na yo bato bozali kosala mobulu, pamba te botosaki te mibeko ya Yawe mpe bolandi banzambe Bala. **19** Sik'oyo bengisa bato ya Isalaele nyonso ete tokutana na ngomba Karimeli elongo na basakoli ya Bala nkama minei na tuku mitano mpe basakoli ya Ashera nkama minei oyo baliaka na mesa ya Jezabeli. **20** Boye Akabi atindaki sango epai ya bato nyonso ya Isalaele mpe asangisaki basakoli na ngomba Karimeli. **21** Eliya apusanaki pene na bato mpe alobaki: — Kino tango nini bokotambola lokolo moko na zamba mpe lokolo mosusu na nzela? Soki Yawe azali Nzambe, tika ete bolanda Ye! Kasi soki mpe Bala, bolanda ye. Bato bazongisaki ata eloko moko te. **22** Boye Eliya alobaki na bango: — Natikali kaka ngai moko

mosakoli kati na basakoli na Yawe. Kasi Bala azali na basakoli tuku minei na mitano. **23** Bobongisela biso bangombe mibale ya mibali. Tika ete basakoli ya Bala bapona bango moko ngombe moko, bakata-kata yango na biteni mpe batia yango likolo ya bakoni, kasi bapelisa moto te. Ngai mpe nakobongisa ngombe mosusu, nakotia yango likolo ya bakoni, kasi na kopelisa moto te. **24** Boye bokobelela kombo ya nzambe na bino, bongo ngai mpe nakobelela Kombo ya Yawe. Nzambe oyo akoyanola na nzela ya moto, Ye nde Nzambe ya solo. Boye bato nyonso bazongisaki: — Makambo oyo olobi ezali malamu. **25** Eliya alobaki na basakoli ya Bala: — Bopona ngombe moko kati na bangombe ya mibali; bino bozala bato ya liboso ya kobongisa yango, pamba te bozali ebele. Bobelela kombo ya nzambe na bino, kasi bopelisa moto te. **26** Boye, bazwaki ngombe ya mobali oyo bapesaki bango mpe babongisaki yango. Babelelaki kombo ya Bala kobanda na tongo kino na midi, bagangaki: « Bala, yanola biso! » Kasi eyano ezalaki te mpe nzambe moko te ayanolaki bango. Bakomaki kobina zingazinga ya etumbelo oyo batongaki. **27** Na midi, Eliya akomaki kotiola bango, alobaki: « Boganga lisusu makasi, pamba te azali nzambe; tango mosusu azali kokanisa makambo ebele to akangami na misala mosusu to azali na mobembo; to mpe azali kolala, boye esengeli bino kolamusa ye. » **28** Boye bagangaki lisusu makasi mpe bamizokisaki na mipanga na makonga, ndenge ezalaki momesano na bango kino makila kotanga. **29** Wana ngonga ya midi elekaki, bakobaki kotuntuka kino na tango ya mbeka ya pokwa, kasi eyano ezalaki kaka te, nzambe moko te ayanolaki bango mpe ata elembo moko te ezalaki. **30** Eliya alobaki na bato nyonso: — Bopusana pene na ngai! Bato nyonso bapusanaki pene na ye mpe Eliya abongisaki

etumbelo ya Yawe oyo ebukanaki. **31** Eliya akamataki mabanga
zomi na mibale kolanda motango ya mabota ya bana mibali ya
Jakobi oyo Yawe alobaki na ye: « Kombo na yo ekozala Isalaele.
» **32** Na mabanga yango, atongaki etumbelo mpo na Yawe;
atimolaki libulu ya mayi oyo ekokaki kokota balitele pene tuku
misato zingazinga ya etumbelo. **33** Abongisaki bakoni, akataki
ngombe na biteni mpe atiaki yango likolo ya bakoni. **34** Alobaki
na bango: — Botondisa mayi kati na bambeki minei ya minene
mpe bosopa yango na likolo ya mbeka mpe na likolo ya bakoni.
Basalaki bongo. Alobaki na bango lisusu: — Botondisa mayi kati
na bambeki minei ya minene mpe bosopa yango na likolo ya
mbeka mpe na likolo ya bakoni. Basalaki lisusu bongo. Apesaki
bango mitindo: — Bosala bongo mpo na mbala ya misato!
Basalaki bongo mpo na mbala ya misato. **35** Mayi esopanaki
zingazinga ya etumbelo mpe etondisaki libulu. **36** Na ngonga
oyo batumbaka mbeka ya pokwa, mosakoli Eliya apusanaki mpe
asambelaki: — Oh Yawe, Nzambe ya Abrayami, ya Izaki mpe ya
Isalaele! Tika bato bayeba lelo ete Yo nde ozali Nzambe ya
Isalaele, mpe ngai nazali mosali na Yo; mpe nasali makambo
oyo nyonso na etinda na Yo. **37** Yanola ngai, oh Yawe, yanola
ngai, mpo ete bato oyo bayeba solo ete Yo, Yawe, nde ozali
Nzambe; na bongo okozongisa mitema ya bato oyo epai na Yo.
38 Bongo moto ya Yawe ekweyaki, ezikisaki mbeka, bakoni,
mabanga mpe ekawusaki mayi nyonso kati na libulu. **39** Tango
bato nyonso bamonaki bongo, bakweyaki bilongi na se mpe
bagangaki: — Solo, Yawe nde azali Nzambe; Yawe nde azali
Nzambe! **40** Eliya apesaki bango mitindo: — Bokanga basakoli
ya Bala, botika ata moto moko te kokima. Bakangaki bango, mpe
Eliya amemaki bango na lubwaku ya Kishoni mpo na kokata

bango bakingo kuna. **41** Eliya alobaki na Akabi: — Kende, lia
mpe mela, pamba te nazali koyoka makelele ya mvula makasi.
42 Boye, Akabi akendeki kolia mpe komela. Kasi Eliya amataki
kino na songe ya ngomba Karimeli, afukamaki elongi kino na se,
na kati-kati ya mabolongo. **43** Alobaki na mosali na ye: — Kende
kotala na nzela ya ebale monene. Mosali na ye akendeki kotala,
alobaki: — Eloko moko te ezali kuna. Eliya atindaki ye mbala
sambo na maloba oyo: « Kende kotala lisusu! » **44** Na mbala
ya sambo, mosali na ye alobaki: — Tala, lipata moko ya moke
lokola loboko ya moto ezali kobima wuta na ebale monene.
Boye Eliya alobaki: — Kende koyebisa Akabi: « Bongisa shar na
yo noki mpe zonga na ndako na yo, noki te mvula ekokanga yo
na nzela. » **45** Na tango wana kaka, likolo eyindaki makasi na
mapata ya mvula, mopepe eyaki, mpe mvula makasi enokaki.
Akabi amataki na shar na ye mpe akendeki na Jizireyeli. **46**
Lokola nguya na Yawe ezalaki likolo ya Eliya oyo alataki mokaba
na loketo na ye, akimaki mbangu liboso ya Akabi kino na ekuke
ya Jizireyeli.

19 Akabi ayebisaki Jezabeli makambo nyonso oyo Eliya asalaki
mpe ndenge nini abomaki basakoli nyonso na mopanga. **2**
Boye Jezabeli atindaki ntoma epai ya Eliya mpo na koyebisa
ye: — Tika ete banzambe bapesa ngai etumbu ya makasi
koleka soki lobi, kaka na ngonga oyo, nakomisi bomoi na yo
te ndenge okomisaki bomoi ya moko na moko kati na bango.
3 Eliya abangaki mpe akimaki mpo na kobikisa bomoi na ye.
Tango akomaki na Beri-Sheba ya Yuda, atikaki kuna mosali na
ye. **4** Sima na ye kotambola mokolo mobimba kati na esobe,
akomaki na nzete moko ya moke, avandaki na se na yango
mpe asengaki kufa na maloba oyo: — Yawe, nalembi! Zwa

molimo na ngai mpo ete naleki bakoko na ngai te na malamu. **5** Bongo alalaki na se ya nzete yango mpe azwaki pongi. Mbala moko, anjelu moko asimbaki ye mpe alobaki na ye: — Lamuka mpe lia. **6** Atalaki mpe amonaki pene ya esika oyo atiaki moto, lipa batumba na mabanga ya moto mpe mbeki ya mayi. Aliaki, amelaki mpe alalaki lisusu. **7** Anjelu ya Yawe azongaki na mbala ya mibale, asimbaki ye lisusu mpe alobaki: — Lamuka mpe lia, pamba te mobembo ezali molayi mingi mpo na yo. **8** Boye alamukaki, aliaki mpe amelaki. Bongo na makasi oyo azwaki na nzela ya bilei, atambolaki mobembo ya mikolo tuku minei mpe ya babutu tuku minei kino akomaki na Orebi, ngomba ya Nzambe. **9** Kuna, akotaki na lidusu ya mabanga mpe alekisaki butu. Yawe alobaki na ye: — Eliya, ozali kosala nini awa? **10** Azongisaki: — Nazali na bolingo eleka ndelo mpo na Yawe Nzambe, Mokonzi ya mampinga, pamba te bana ya Isalaele babwaki boyokani na Yo, babuki bitumbelo na Yo mpe babomi basakoli na Yo na mopanga. Natikali kaka ngai moko na bomoi. Sik'oyo bazali lisusu koluka koboma ngai. **11** Yawe alobaki: — Bima mpe telema na ngomba liboso ya Yawe, pamba te Yawe alingi koleka. Boye mopepe moko ya makasi penza epepaki, ebukaki bangomba mpe epanzaki mabanga liboso ya Yawe. Nzokande Yawe azalaki kati na mopepe makasi te. **12** Sima na mopepe makasi, mabele eninganaki; nzokande Yawe azalaki te kati na koningana ya mabele. Sima na koningana ya mabele, moto eyaki; nzokande Yawe azalaki te kati na moto wana. Mpe sima na moto, mopepe ya kimia penza eyaki. **13** Tango kaka Eliya ayokaki yango, azipaki elongi na ye na songe ya kazaka na ye, abimaki mpe atelemaki na ekotelo ya lidusu ya mabanga. Mpe mongongo moko elobaki na ye lisusu: — Eliya,

ozali kosala nini awa? **14** Azongisaki: — Nazali na bolingo eleka
ndelo mpo na Yawe Nzambe, Mokonzi ya mampinga, pamba te
bana ya Isalaele, babwaki boyokani na Yo, babuki bitumbelo
na Yo mpe babomi basakoli na Yo na mopanga. Natikali kaka
ngai moko na bomoi. Sik'oyo bazali lisusu koluka koboma ngai.
15 Yawe alobaki na ye: — Zonga na nzela oyo oyelaki mpe
kende na esobe ya Damasi. Tango okokoma kuna, okopakola
Azaeli mafuta mpo ete akoma mokonzi ya Siri. **16** Okopakola
lisusu Jewu, mwana mobali ya Nimishi, mafuta mpo ete akoma
mokonzi ya Isalaele. Okopakola lisusu Elize, mwana mobali
ya Shafati ya Abele-Meola, mafuta mpo ete akoma mosakoli
na esika na yo. **17** Moto nyonso oyo akobika na mopanga ya
Azaeli, Jewu akoboma ye; mpe moto nyonso oyo akobika na
mopanga ya Jewu, Elize akoboma ye. **18** Atako bongo, nabombi
kati na Isalaele bato nkoto sambo, ba-oyo mabolongo na bango
efukameli Bala te, mpe minoko na bango epesi ye beze te. **19**
Eliya alongwaki wana mpe akutanaki na Elize, mwana mobali
ya Shafati. Azalaki kobalola bilanga na bangombe tuku mibale
na minei bakangisa mibale-mibale liboso na ye mpe ye moko
azalaki kotambolisa bangombe mibale ya suka. Eliya apusanaki
pembeni ya Elize mpe abwakelaki Elize kazaka na ye. **20** Elize
atikaki bangombe na ye, akimaki mbangu sima na Eliya mpe
alobaki: — Tika ete nakende nanu kopesa tata mpe mama na
ngai beze mpo na kokabwana na bango, bongo nakolanda yo.
Eliya azongisaki: — Zonga na yo, nasali yo nini? **21** Boye Elize
atikaki ye mpe azongaki. Azwaki bangombe na ye mibale oyo
bakangisa, akataki yango kingo mpe abonzaki yango lokola
mbeka. Asalelaki bikangiseli ya bangombe mpo na kolamba
mosuni na yango, akabolaki yango epai ya bato na ye mpe

baliaki yango. Boye, atelemaki mpo na kolanda Eliya mpe akomaki kosalela ye.

20 Beni-Adadi, mokonzi ya Siri, asangisaki mampinga na ye
nyonso elongo na bakonzi tuku misato na mibale na bampunda
mpe bashar; akendeki kozingela Samari mpe abundisaki yango.
2 Atindaki bantoma kati na engumba epai ya Akabi, mokonzi ya
Isalaele **3** na maloba oyo: — Tala maloba oyo Beni-Adadi alobi:
« Palata mpe wolo na yo ezali ya ngai; basi na yo mpe bana
mibali na yo, oyo baleki kitoko bazali ya ngai. » **4** Mokonzi ya
Isalaele azongisaki: — Ezali ndenge kaka olobi, mokonzi, nkolo
na ngai; ngai mpe nyonso oyo nazali na yango ezali ya yo. **5**
Bantoma bazongaki lisusu mpe balobaki: — Tala maloba oyo
Beni-Adadi alobi: « Napesaki yo mitindo ete opesa ngai palata
na yo, wolo na yo, basi na yo mpe bana na yo ya mibali. **6**
Kasi yeba malamu ete lobi, na ngonga oyo, nakotinda basali na
ngai mpo na kotala malamu-malamu ndako na yo mpe bandako
ya basali na yo. Bakozwa nyonso ya motuya na miso na yo
mpe bakomema yango. » **7** Mokonzi ya Isalaele abengisaki
bampaka nyonso ya mboka mpe alobaki na bango: — Botala
ndenge nini moto oyo azali koluka makambo! Tango asengaki
ngai basi na ngai mpe bana na ngai ya mibali, wolo mpe palata
na ngai, napimelaki ye yango te. **8** Bampaka mpe bato nyonso
balobaki na ye: — Koyokela ye te mpe kondima bisengeli na ye
te. **9** Boye Akabi azongisaki epai ya bantoma ya Beni-Adadi:
— Boloba na mokonzi, nkolo na ngai: « Mosali na yo akosala
nyonso oyo osengaki liboso; kasi na oyo ya mibale, nakosala
yango te. » Bazongaki mpe bamemaki eyano epai ya Beni-
Adadi. **10** Beni-Adadi atindaki maloba mosusu epai ya Akabi: —
Tika ete banzambe bapesa ngai etumbu ya makasi koleka soki

etikali na Samari putulu oyo ekoki kotondisa ata loboko ya moko na moko ya bato oyo bazali kolanda ngai. **11** Mokonzi ya Isalaele azongisaki: — Boloba na ye: « Moto oyo alati bibundeli asengeli komikumisa te lokola moto oyo alongoli bibundeli! » **12** Beni-Adadi ayokaki sango yango tango ye elongo na bakonzi bazalaki komela na bandako ya kapo. Apesaki mitindo epai ya bato na ye: — Bomibongisa mpo na etumba. Boye, bamibongisaki mpo na kobundisa engumba. **13** Na tango wana kaka, mosakoli moko ayaki epai ya Akabi, mokonzi ya Isalaele, mpe alobaki na ye: — Tala liloba oyo Yawe alobi: « Ozali komona mampinga monene oyo? Nakopesa yango lelo na maboko na yo, bongo okoyeba ete nazali Yawe. » **14** Akabi atunaki: — Kasi nani akosala yango? Mosakoli azongisaki: — Tala liloba oyo Yawe alobi: « Bakonzi ya basoda ya bilenge, bakonzi ya basoda ya bamboka mike nde bakosala yango. » Akabi atunaki: — Nani akobanda etumba? Mosakoli azongisaki: — Ezali yo nde moto okobanda. **15** Akabi abengisaki bakonzi ya basoda ya bilenge, bakonzi ya basoda ya bamboka mike; bango nyonso bazalaki bato nkama mibale na tuku misato na mibale. Asangisaki lisusu bato ya Isalaele oyo batikalaki: bazalaki bango nyonso bato nkoto sambo. **16** Babimaki na midi na tango Beni-Adadi elongo na bakonzi tuku misato na mibale, oyo bazalaki na ngambo na ye, bazalaki kolangwa masanga na bandako na bango ya kapo. **17** Bakonzi ya basoda ya bilenge babimaki bato ya liboso. Nzokande Beni-Adadi azwaki sango epai ya banongi na ye oyo balobaki na ye: — Bato bazali kopusana wuta na engumba Samari. **18** Beni-Adadi alobaki: — Soki bayei mpo na kimia, bakanga bango ya bomoi; kasi soki mpe bayei mpo na bitumba, kokanga bango ya bomoi. **19** Bakonzi ya basoda ya bilenge

babimaki na engumba elongo na mampinga sima na bango. **20** Soda moko na moko abomaki monguna na ye. Boye bato ya Siri bakimaki, mpe bato ya Isalaele balandaki bango. Kasi Beni-Adadi, mokonzi ya Siri, akimaki na mpunda elongo na ndambo ya basoda na ye, oyo batambolaka na bashar. **21** Mokonzi ya Isalaele apusanaki, abebisaki bampunda elongo na bashar mpe alongaki bato ya Siri na elonga monene. **22** Sima na yango, mosakoli ayaki epai ya mokonzi ya Isalaele mpe alobaki: — Lendisa basoda na yo mpe tala nini okoki kosala, pamba te na mobu oyo ekoya, mokonzi ya Siri akoya kobundisa yo lisusu. **23** Na tango wana bakalaka ya mokonzi ya Siri bapesaki ye toli: « Banzambe na bango bazali banzambe ya bangomba. Yango wana balekaki biso na makasi, kasi soki tobundi na bango na bitando, tokoleka bango solo na makasi. **24** Sala boye: longola bakonzi nyonso na bisika na bango mpe tia bakonzi mosusu ya basoda na bisika ya bato oyo ya liboso. **25** Osengeli mpe lisusu kobongisa mampinga lokola oyo owutaki kobungisa: mpunda mpo na mpunda, shar mpo na shar, mpo ete tokoka kobundisa Isalaele na etando. Solo, tokoleka bango na makasi. » Beni-Adadi ayokaki bango mpe asalaki bongo. **26** Na mobu oyo elandaki, Beni-Adadi asangisaki mampinga na ye ya Siri mpe amataki na Afeki mpo na kobundisa Isalaele. **27** Akabi mpe na ngambo na ye, asangisaki bato ya Isalaele mpe apesaki bango bibundeli; boye babimaki mpo na kobundisa bato ya Siri. Bato ya Isalaele batongaki milako oyo ezalaki kotalana na bato ya Siri. Mampinga na bango ezalaki lokola bitonga mibale ya mike ya bantaba wana bato ya Siri batondaki na etando mobimba. **28** Moto na Nzambe ayaki mpe alobaki na mokonzi ya Isalaele: — Tala liloba oyo Yawe alobi: « Lokola bato ya Siri

bakanisi ete Ngai nazali nzambe ya bangomba, kasi ya etando te, nakokaba mampinga monene oyo na maboko na yo mpe okoyeba ete Ngai nazali Yawe. » **29** Mikolo sambo, milako ya mampinga nyonso mibale ezalaki etalana. Na mokolo ya sambo, etumba ebandaki mpe bato ya Isalaele babomaki basoda ya mpiko ya Siri nkoto nkama moko. **30** Basoda ya mpiko ya Siri oyo batikalaki, bakimaki na Afeki epai wapi mir ekweyelaki bato nkoto tuku mibale na sambo. Beni-Adadi akimaki na engumba mpe abombamaki na shambre ya kati penza. **31** Bakalaka na ye balobaki na ye: — Tala, toyokaki ete bakonzi ya Isalaele bazalaka malamu. Pesa nzela ete tokende epai ya mokonzi ya Isalaele, tolata bilamba ya saki na loketo na biso mpe basinga na mito na biso; tango mosusu bakoki kobikisa bomoi na yo. **32** Boye balataki bango nyonso bilamba ya saki, bakangaki basinga na mito na bango mpe bakendeki epai ya mokonzi ya Isalaele. Balobaki na ye: — Mosali na yo Beni-Adadi abondeli yo ete oboma ye te. Akabi atunaki: — Boni, azali nanu na bomoi? Azali kaka ndeko na ngai. **33** Bantoma ya Beni-Adadi bazwaki eyano yango lokola elembo ya malamu, bakangamaki na maloba wana mpe bagangaki na esengo: — Beni-Adadi azali solo ndeko na yo. Akabi azongisaki: — Bokende kozwa ye. Beni-Adadi abimaki na esika oyo abombamaki mpe ayaki epai ya Akabi, bongo Akabi amatisaki ye na shar na ye. **34** Beni-Adadi alobaki: — Bingumba nyonso oyo tata na ngai abotolaki tata na yo, nazongiseli yo yango; okotonga zando na yo na Damasi mpo na koteka biloko na yo ndenge kaka tata na ngai asalaki na Samari. Akabi azongisaki: — Nakotika yo kokende soki nasali boyokani elongo na yo. Akabi asalaki boyokani elongo na Beni-Adadi mpe atikaki ye kozonga epai na ye. **35** Na tango wana, moko kati

na bana ya basakoli alobaki na moninga na ye, na etinda ya Yawe: — Nasengi na yo ete obeta ngai. Kasi moninga na ye aboyaki kobeta ye. **36** Bongo alobaki na ye: — Lokola oboyi kotosa Liloba na Yawe, tango kaka okotika ngai, nkosi ekoboma yo. Moninga na ye akendeki, akutanaki na nkosi, mpe ebomaki ye. **37** Mwana wana ya basakoli akendeki kokutana na moto mosusu mpe asengaki na ye ete abeta ye. Moto wana abetaki ye makasi mpe azokisaki ye. **38** Mwana ya basakoli amibongolaki na elateli na ye, azipaki elongi na ye na nzela ya eteni ya elamba mpo ete bayeba ye te, mpe akendeki kotelema na nzela oyo mokonzi Akabi akolekela. **39** Tango mokonzi azalaki koleka, mosakoli agangaki: — Mokonzi, wana nazalaki kati na bitumba, moto moko abimaki kati na mampinga mpe amemelaki ngai mokangami ya bitumba. Alobaki na ngai: « Batela moto oyo ete akima te! Soki akimi, okokufa na esika na ye to okofuta ngai palata nkoto misato. » **40** Wana mosali na yo azalaki kosala awa, kuna, mokangami yango akimaki. Bongo Akabi, mokonzi ya Isalaele, alobaki: — Etumbu na yo ekozala ndenge kaka olobi. **41** Mbala moko, mosakoli alongolaki eteni ya elamba oyo ezipaki elongi na ye; mpe Akabi, mokonzi ya Isalaele, asosolaki ete moto yango azali moko kati na bana ya basakoli. **42** Mosakoli alobaki na mokonzi: — Tala maloba oyo Yawe alobi: « Lokola obikisi moto oyo Ngai nakatelaki etumbu ya kufa, yo nde moto okokufa na esika na ye; mpe bato na yo bakokufa na esika ya bato na ye. » **43** Mokonzi ya Isalaele azongaki epai na ye, na Samari, na mawa mpe na kanda.

21 Sima na mwa tango, likama moko ekweyelaki Naboti, moto ya Jizireyeli, likolo ya elanga na ye ya vino oyo ezalaki na Jizireyeli, pembeni ya ndako ya Akabi, mokonzi na Samari. **2**

Mokolo moko, Akabi alobaki na Naboti: — Pesa ngai elanga na yo ya vino mpo ete nakomisa yango elanga na ngai ya ndunda, pamba te ezali pene ya ndako na ngai; mpe ngai nakopesa yo elanga mosusu ya vino oyo eleki kitoko na esika ya elanga na yo; to soki olingi, nakopesa yo mosolo oyo ekokani na motuya na yango. **3** Kasi Naboti azongiselaki Akabi: — Na Kombo na Yawe, nakoki te kopesa yo libula oyo bakoko na ngai batikela ngai. **4** Akabi azongaki epai na ye na mawa mpe na kanda mpo na maloba oyo Naboti, moto ya Jizireyeli, ayebisaki ye: « Nakoki te kopesa yo libula oyo bakoko na ngai batikela ngai. » Alalaki na mbeto na ye, atalisaki elongi na ye na mir mpe aboyaki kolia. **5** Mwasi na ye, Jezabeli, ayaki epai na ye mpe atunaki ye: — Mpo na nini ozali na mawa mpe oboyi kolia? **6** Akabi azongiselaki ye: — Ezali mpo ete tango nawuti epai ya Naboti ya Jizireyeli mpe nalobi na ye: « Tekela ngai elanga na yo ya vino; to soki olingi, nakopesa yo mosolo oyo ekokani na motuya na yango. » Kasi ye azongiseli ngai: « Nakoki te kopesa yo elanga na ngai ya vino. » **7** Bongo mwasi na ye, Jezabeli, alobaki na ye: — Boni, ezali yo nde ozali mokonzi ya Isalaele to te? Lamuka! Lia mpe sepela! Nakopesa yo elanga ya vino ya Naboti, moto ya Jizireyeli. **8** Boye, Jezabeli akomaki mikanda na kombo ya Akabi, atiaki yango kashe ya mokonzi mpe atindaki yango epai ya bampaka mpe bankumu oyo bazalaki kovanda engumba moko na Naboti. **9** Tala makambo oyo akomaki na mikanda yango: « Bobongisa mokolo moko ya kokila bilei mpe bobengisa bato na mayangani epai wapi bokotia Naboti na esika ya liboso. **10** Bongo botia mpe liboso na ye bato ya kilikili mibale oyo bakokosela ye makambo na maloba oyo: ‹ Olakeli Nzambe mpe mokonzi mabe! › Na sima, bomema ye na libanda ya engumba mpe boboma ye na

mabanga. » **11** Boye, bampaka mpe bankumu oyo bazalaki
kovanda engumba moko na Naboti batosaki mitindo oyo Jezabeli
apesaki bango na nzela na mikanda. **12** Babongisaki mokolo ya
kokila bilei mpe bavandisaki Naboti na esika ya liboso kati na
bato. **13** Bato mibale ya kilikili bayaki kovanda liboso na ye mpe
bakomaki kokosela ye makambo na miso ya bato nyonso na
maloba oyo: « Naboti alakeli Nzambe mpe mokonzi mabe! »
Sima na yango, babimisaki ye na libanda ya engumba mpe
babomaki ye na mabanga. **14** Bongo bampaka mpe bankumu
batindaki maloba oyo epai ya Jezabeli: « Basili koboma Naboti
na mabanga. » **15** Tango Jezabeli ayokaki ete babomi Naboti
na mabanga, alobaki na Akabi: « Telema, kende kokamata
elanga ya vino ya Naboti, moto ya Jizireyeli, elanga oyo aboyaki
kotekela yo, pamba te Naboti azali lisusu na bomoi te, asili
kokufa. » **16** Tango kaka Akabi ayokaki ete Naboti, moto ya
Jizireyeli, asili kokufa, atelemaki mpe akendeki kokamata elanga
ya vino ya Naboti. **17** Bongo Yawe alobaki na Eliya, moto ya
Tishibe, maloba oyo: **18** « Kende kokutana na Akabi, mokonzi
ya Isalaele, oyo azali kokonza wuta na Samari. Na ngonga
oyo, azali kati na elanga ya vino ya Naboti epai wapi akendeki
mpo na kokamata yango. **19** Okoyebisa ye makambo oyo:
Tala liloba oyo Yawe alobi: ‹ Boni, ozali mobomi te mpe oyibi
te? › Okobakisa lisusu: ‹ Tala makambo oyo Yawe alobi: Kaka
na esika oyo bambwa elembolaki makila ya Naboti, kaka na
esika yango mpe ekolembola makila na yo. › » **20** Tango Akabi
amonaki Eliya, alobaki: — Ah, monguna na ngai, omoni ngai
kaka! Eliya azongisaki: — Solo, namoni yo; pamba te omitekaki
yo moko mpo na kosala makambo mabe na miso ya Yawe. **21**
Boye, tala makambo oyo Yawe alobi: « Nakotindela yo pasi ya

makasi. Nakokombola bakitani na yo mpe nakolongola epai ya Akabi mwana mobali nyonso ya libota na yo: azala mowumbu to monsomi kati na Isalaele. **22** Nakokomisa ndako na yo lokola ndako ya Jeroboami, mwana mobali ya Nebati, mpe lokola ndako ya Baesha, mwana mobali ya Ayiya; pamba te opesi Ngai kanda mpe osali ete Isalaele asala masumu. » **23** Tala lisusu makambo oyo Yawe alobi na tina na Jezabeli: « Bambwa ekolia Jezabeli pene ya mir ya Jizireyeli. **24** Moto nyonso ya libota ya Akabi oyo akokufa kati na engumba, bambwa ekolia ye; mpe oyo nyonso akokufa na zamba, bandeke ya likolo ekotobola-tobola ye. » **25** Solo, ezalaki na moto moko te oyo amitekaki na kosala mabe na miso ya Yawe lokola Akabi. Ezalaki mwasi na ye Jezabeli nde azalaki kotindika ye kosala mabe. **26** Asalaki makambo ya nkele koleka na kosambela banzambe ya bikeko ndenge bato ya Amori oyo Yawe abenganaki liboso ya Isalaele bazalaki kosala. **27** Tango Akabi ayokaki makambo oyo, apasolaki bilamba na ye, alataki bilamba ya saki mpe akilaki bilei. Azalaki kolala na bilamba ya saki mpe azalaki kotambola malembe-malembe. **28** Bongo Yawe alobaki lisusu na Eliya, moto ya Tishibe: **29** « Omoni ndenge nini Akabi amikitisi liboso na Ngai? Lokola amikitisi liboso na ngai, nakoyeisa pasi te wana ye akozala nanu na bomoi; kasi nakotinda pasi yango na tango mwana na ye ya mobali akozala na bokonzi. »

22 Bitumba ezalaki te kati ya Isalaele mpe Siri mibu misato. **2** Kasi na mobu ya misato, Jozafati, mokonzi ya Yuda, akendeki kotala mokonzi ya Isalaele. **3** Mokonzi ya Isalaele alobaki na bakalaka na ye: « Boyebi malamu ete Ramoti ya Galadi ezalaka ya biso! Nzokande, tosalaka eloko moko te mpo na kobotola yango na maboko ya mokonzi ya Siri. » **4** Alobaki mpe na

Jozafati: — Boni, okoki solo kosepela kokende elongo na ngai mpo na kobundisa Ramoti ya Galadi? Jozafati azongiselaki mokonzi ya Isalaele: — Ngai mpe yo, bato na ngai mpe bato na yo, tozali se moko, ezala bampunda na ngai mpe bampunda na yo. **5** Jozafati alobaki lisusu na mokonzi ya Isalaele: — Nabondeli yo, tuna nanu toli ya Yawe. **6** Boye mokonzi ya Isalaele asangisaki basakoli pene nkama minei mpe atunaki bango: — Nakoki solo kokende kobundisa Ramoti ya Galadi to te? Bazongiselaki ye: — Kende, pamba te Nkolo akokaba yango na maboko ya mokonzi. **7** Kasi Jozafati atunaki lisusu: — Ezali lisusu na mosakoli moko te awa oyo na nzela na ye tokoki kotuna toli ya Yawe? **8** Mokonzi ya Isalaele azongiselaki Jozafati: — Ezali lisusu na moto moko oyo na nzela na ye tokoki kotuna toli ya Yawe, kasi ngai nalingaka ye te; pamba te asakolaka makambo ya malamu te mpo na bomoi na ngai, asakolaka kaka makambo ya mabe. Ezali Mishe, mwana mobali ya Yimila. Jozafati alobaki: — Tika ete mokonzi aloba bongo te! **9** Bongo, mokonzi ya Isalaele abengaki moko kati na bakalaka na ye ya lokumu mpe alobaki na ye: « Memela ngai na lombangu Mishe, mwana mobali ya Yimila. » **10** Mokonzi ya Isalaele mpe Jozafati, mokonzi ya Yuda, balataki bilamba na bango ya bokonzi mpe bavandaki na bakiti na bango ya bokonzi, na etando ya ekotelo ya ekuke ya Samari. Mpe basakoli nyonso bazalaki kosakola liboso na bango. **11** Nzokande moko kati na bango, Sedesiasi, mwana mobali ya Kenaana, asalisaki maseke ya ebende mpe alobaki: « Tala liloba oyo Yawe alobi: ‹ Na maseke oyo okobeta bato ya Siri kino okosilisa koboma bango. › » **12** Basakoli nyonso bazalaki koloba kaka liloba moko: « Kende kobundisa Ramoti ya Galadi, okolonga; pamba te Yawe akokaba yango na maboko ya

mokonzi. » **13** Ntoma oyo akendeki kobenga Mishe alobaki na
ye: — Tala, basakoli nyonso bazali koloba liloba kaka moko mpo
na kosakola elonga mpo na mokonzi. Boye, tika ete maloba
na yo ekokana na maloba na bango: sakola elonga mpo na
mokonzi! **14** Kasi Mishe azongisaki: — Na Kombo na Yawe,
makambo oyo Yawe akoloba na ngai, yango nde nakoloba. **15**
Tango akomaki epai ya mokonzi, mokonzi alobaki na ye: —
Mishe, tokoki solo kokende kobundisa Ramoti ya Galadi to te?
Mishe azongisaki: — Kende! Okolonga! Yawe akokaba yango
na maboko ya mokonzi. **16** Kasi mokonzi alobaki na ye: —
Nakolapisa yo ndayi mbala boni mpo ete oloba na ngai kaka
bosolo, na Kombo na Yawe? **17** Mishe azongisaki: — Namoni
bato nyonso ya Isalaele bapalangani na bangomba lokola etonga
ya bibwele oyo ezangi mobateli. Mpe Yawe alobi: « Bato oyo
bazali lisusu na bakambi te; tika ete moko na moko azonga
na ndako na ye na kimia! » **18** Mokonzi ya Isalaele alobaki
na Jozafati: — Nayebisaki yo te ete asakolaka makambo ya
malamu te mpo na bomoi na ngai; asakolaka kaka makambo ya
mabe! **19** Mishe alobaki: — Solo, yoka nde makambo oyo Yawe
alobi! Ngai namoni Yawe avandi na Kiti na Ye ya bokonzi, wana
mampinga nyonso ya likolo ezingeli Ye, na ngambo ya loboko na
Ye ya mobali mpe na ngambo ya loboko na Ye ya mwasi. **20**
Yawe atuni: « Nani akokosa Akabi mpo ete akende kobundisa
Ramoti ya Galadi mpe akufa kuna? » Bazongisaki, moko na
moko na ndenge na ye. **21** Mpe na suka na nyonso, molimo
moko epusanaki, etelemaki liboso ya Yawe mpe elobaki: « Ngai
oyo! Nakokosa ye. » Yawe atunaki molimo yango: « Okosala
yango ndenge nini? » **22** Molimo yango ezongisaki: « Nakokende
mpe nakobongwana molimo ya lokuta kati na minoko ya basakoli

na ye nyonso. » Yawe alobaki: « Solo, okolonga kokosa ye! Kende mpe sala bongo. » **23** Mpe sik'oyo, tala, Yawe atie molimo ya lokuta kati na minoko ya basakoli na yo oyo nyonso; Yawe azwi penza mokano ya koboma yo! **24** Bongo Sedesiasi, mwana mobali ya Kenaana, apusanaki, apapolaki Mishe mbata na litama mpe alobaki: — Molimo na Yawe abimi kati na ngai na nzela nini mpo ete aya koloba na yo? **25** Mishe azongisaki: — Okososola yango kaka na mokolo oyo okokima mpe okotambola na shambre moko na moko mpo na koluka kobombama. **26** Mbala moko, mokonzi ya Isalaele apesaki mitindo: — Bokanga Mishe mpe bomema ye epai ya Amoni, moyangeli ya engumba, mpe epai ya Joasi, mwana mobali ya mokonzi. **27** Boloba na bango: « Tala makambo oyo mokonzi alobi: ‹ Bobwaka moto oyo na boloko mpe bopesa ye bilei mosusu te, kaka lipa mpe mayi kino tango nakozonga na kimia. › » **28** Mishe alobaki: — Soki penza yo ozongi na kimia, loba ete Yawe alobaki na nzela na ngai te! Abakisaki: — Bino bato nyonso, bosimba makambo oyo nalobi! **29** Mokonzi ya Isalaele mpe Jozafati, mokonzi ya Yuda, bakendeki kobundisa Ramoti ya Galadi. **30** Mokonzi ya Isalaele alobaki na Jozafati: « Nakomibongola wana nakokende na bitumba; kasi yo, lata bilamba na yo ya bokonzi. » Boye mokonzi ya Isalaele amibongolaki mpe akendeki na bitumba. **31** Nzokande, mokonzi ya Siri apesaki mitindo epai ya bakonzi na ye ya basoda, tuku misato na mibale, oyo batambolisaka bashar: « Bobundisa moto moko te, azala moke to monene; kasi bobundisa kaka mokonzi ya Isalaele. » **32** Tango bakonzi na ye ya basoda, oyo batambolisaka bashar, bamonaki Jozafati, bamilobelaki: « Ezali solo mokonzi ya Isalaele. » Balandaki ye mpo na kobundisa ye, kasi Jozafati agangaki makasi. **33** Tango

bakonzi ya basoda, oyo batambolisaka bashar, basosolaki ete ezali mokonzi ya Isalaele te, batikaki kolanda ye. **34** Kasi moto moko ya Siri abetaki tolotolo na ye bibetela, mpe mbanzi na yango edusolaki ebombelo ya tolo ya mokonzi ya Isalaele mpe ezwaki ye. Mokonzi alobaki na motambolisi ya shar: « Baluka mpe bimisa ngai libanda ya esika oyo bitumba ezali koleka, pamba te nazoki. » **35** Na mokolo yango, lokola bitumba ezalaki makasi, mokonzi atikalaki ya kotelema kati na shar na ye liboso ya bato ya Siri; mpe na pokwa, akufaki. Makila oyo ebimaki na pota na ye esopanaki kati na shar. **36** Na pokwa, makelele moko ezalaki kotambola kati na mampinga: « Tika ete moto na moto azonga na engumba na ye; tika ete moto na moto azonga na mabele na ye! » **37** Boye mokonzi akufaki, mpe bamemaki ye na Samari; mpe bakundaki ye kuna. **38** Basukolaki shar na ye na liziba moko oyo ezalaki na Samari epai wapi basi ya ndumba bazalaki kosukola; mpe bambwa elembolaki makila na ye kolanda maloba oyo Yawe alobaki. **39** Makambo mosusu oyo etali bokonzi ya Akabi, misala na ye, ndako oyo atongisaki na pembe ya nzoko mpe bingumba nyonso oyo alendisaki, ekomama kati na buku ya masolo ya bakonzi ya Isalaele. **40** Akabi akendeki kokutana na bakoko na ye. Mpe Akazia, mwana na ye ya mobali, akitanaki na ye na bokonzi. **41** Jozafati, mwana mobali ya Asa, akomaki mokonzi ya Yuda na mobu ya minei ya bokonzi ya Akabi, mokonzi ya Isalaele. **42** Jozafati azalaki na mibu tuku misato na mitano ya mbotama tango akomaki mokonzi, mpe akonzaki mibu tuku mibale na mitano na Yelusalemi. Kombo ya mama na ye ezalaki « Azuba. » Azuba azalaki mwana mwasi ya Shili. **43** Jozafati alandaki nzela nyonso oyo Asa, tata na ye, atambolaki na yango mpe

apengwaki na yango ata moke te; asalaki makambo ya sembo na miso ya Yawe. Nzokande, balongolaki te bisambelo ya likolo ya bangomba; bato bakobaki kaka kobonza kuna bambeka mpe kotumba ansa. **44** Jozafati abikaki na kimia elongo na mokonzi ya Isalaele. **45** Makambo mosusu oyo etali bokonzi ya Jozafati, misala na ye mpe bitumba na ye ekomama kati na buku ya masolo ya bakonzi ya Yuda. **46** Ezalaki ye nde moto alongolaki kati na mokili, bato ya suka oyo bazalaki komipesa na kindumba ya bule, oyo batikalaki na tango Asa, tata na ye, azalaki na bokonzi. **47** Na tango wana, mokonzi azalaki te kati na mokili ya Edomi. Ezalaki kaka na moyangeli moko oyo azalaki kotambolisa kuna. **48** Jozafati asalisaki bamasuwa ya Tarsisi mpo na kokende koluka wolo na Ofiri; kasi elongaki te kokende, pamba te bamasuwa ebukanaki na Etsioni-Geberi. **49** Boye Akazia, mwana mobali ya Akabi, alobaki na Jozafati: « Tika ete basali na ngai bakende nzela moko na basali na yo na bamasuwa! » Kasi Jozafati aboyaki. **50** Jozafati akendeki kokutana na bakoko na ye, mpe bakundaki ye esika moko na bakoko na ye kati na engumba ya Davidi, koko na ye. Yorami, mwana na ye ya mobali, akitanaki na ye na bokonzi. **51** Tango Jozafati, mokonzi ya Yuda, akokisaki mibu zomi na sambo na bokonzi, Akazia, mwana mobali ya Akabi, akomaki mokonzi na Isalaele na Samari. Asalaki mibu mibale na bokonzi. **52** Asalaki makambo mabe na miso ya Yawe; pamba te alandaki banzela ya tata na ye, ya mama na ye mpe ya Jeroboami, mwana mobali ya Nebati, oyo asalaki ete Isalaele asala lisumu. **53** Asalelaki nzambe Bala mpe agumbamelaki yango; na bongo, apelisaki kanda ya Yawe, Nzambe ya Isalaele, ndenge kaka tata na ye asalaki.

2 Bakonzi

1 Sima na kufa ya mokonzi Akabi, bato ya Moabi batombokelaki
Isalaele. **2** Mokonzi Akazia akweyaki na Samari wuta na lininisa
ya shambre na ye ya likolo mpe azokaki pota moko ya makasi.
Atindaki bantoma na ye mpe alobaki na bango: — Bokende
kotuna epai ya Bala-Zebubi, nzambe ya Ekroni, mpo na koyeba
soki nakobika solo na likama oyo. **3** Kasi anjelu ya Yawe
alobaki na Eliya, moto ya mboka Tishibe: — Kende kokutana
na bantoma ya mokonzi ya Samari mpe tuna bango: « Boni,
Nzambe azali te kati na Isalaele mpo ete bokende kotuna epai
ya Bala-Zebubi, nzambe ya Ekroni? **4** Mpo na yango, tala
makambo oyo Yawe alobi: ‹ Okokita te na mbeto oyo olali,
pamba te, solo, okokufa. › » Boye Eliya akendeki. **5** Tango
bantoma bazongaki epai ya mokonzi, atunaki bango: — Mpo
na nini bozongi? **6** Bazongisaki: — Moto moko ayaki kokutana
na biso mpe alobaki na biso: « Bozonga epai ya mokonzi oyo
atindi bino mpe boloba na ye: Tala liloba oyo Yawe alobi: ‹ Boni,
Nzambe azali lisusu te kati na Isalaele; yango wana ozali kotinda
bato kokende kotuna epai ya Bala-Zebubi, nzambe ya Ekroni?
› Mpo na yango, okokita te na mbeto oyo olali; okokufa solo.
» **7** Mokonzi atunaki bango: — Moto oyo ayaki kokutana na
bino mpe ayebisaki bino makambo oyo azalaki ndenge nini? **8**
Bazongisaki: — Azalaki mobali moko alata bilamba ya poso ya
nyama na loketo na ye. Mokonzi alobaki: — Ezalaki kaka Eliya,
moto ya Tishibe. **9** Mbala moko, mokonzi atindaki mokonzi ya
basoda tuku mitano epai ya Eliya elongo na basoda na ye tuku
mitano. Mokonzi ya basoda tuku mitano akendeki epai ya Eliya
oyo azalaki kovanda na songe ya ngomba mpe alobaki na ye: —
Moto na Nzambe, mokonzi apesi mitindo ete okende epai na ye.

10 Kasi Eliya azongiselaki mokonzi yango ya basoda: — Soki
solo nazali moto na Nzambe, tika ete moto ekita wuta na likolo
mpe ezikisa yo mpe bato na yo tuku mitano. Bongo moto ekitaki
wuta na likolo mpe ezikisaki mokonzi yango ya basoda elongo
na basoda na ye tuku mitano. **11** Mokonzi atindaki lisusu epai
ya Eliya mokonzi mosusu ya basoda tuku mitano elongo na
basoda na ye tuku mitano. Mokonzi ya basoda alobaki na Eliya:
— Moto na Nzambe, mokonzi apesi mitindo ete okende noki
epai na ye. **12** Kasi Eliya azongiselaki mokonzi ya basoda: —
Soki solo nazali moto na Nzambe, tika ete moto ekita wuta na
likolo mpe ezikisa yo elongo na bato na yo tuku mitano. Mbala
moko moto ekitaki wuta na likolo mpe ezikisaki mokonzi ya
basoda tuku mitano elongo na basoda na ye. **13** Mokonzi Akazia
atindaki lisusu na mbala ya misato mokonzi mosusu ya basoda
tuku mitano elongo na basoda tuku mitano. Mokonzi yango
akendeki kofukama liboso ya Eliya mpe abondelaki ye: — Moto
na Nzambe, tika ete bomoi na ngai mpe bomoi ya basali na yo,
bato tuku mitano oyo, ezala na motuya na miso na yo! **14** Nayebi
ete moto ekitaki wuta na likolo mpe ezikisaki bakonzi nyonso
mibale ya basoda elongo na basoda na bango oyo bayaki liboso;
kasi sik'oyo, tika ete bomoi na ngai mpe bomoi ya bato na ngai
tuku mitano ezala na motuya na miso na yo! **15** Anjelu ya Yawe
alobaki na Eliya: — Kende na ye nzela moko; kobanga ye te.
Bongo Eliya atelemaki mpe akendeki na ye nzela moko kino
epai ya mokonzi. **16** Alobaki na mokonzi: Tala liloba oyo Yawe
alobi: « Boni, Nzambe azali lisusu te na Isalaele mpo ete otinda
bato kotuna epai ya Bala-Zebubi, nzambe ya Ekroni? Lokola
osali bongo, okokita lisusu te na mbeto oyo olali, okokufa solo. »
17 Mokonzi Akazia akufaki kolanda liloba oyo Yawe alobaki na

nzela ya Eliya. Lokola mokonzi Akazia azalaki na mwana te,
ndeko na ye ya mobali Yorami akitanaki na ye na bokonzi na
tango Yorami, mwana mobali ya Jozafati, mokonzi ya Yuda,
akokisaki mibu mibale na bokonzi. **18** Makambo mosusu oyo
etali bokonzi ya Akazia mpe misala oyo asalaki ekomama kati
na buku ya masolo ya bakonzi ya Isalaele.

2 Tango Yawe akomaki pene ya konetola Eliya na likolo na
nzela ya mopepe makasi, Eliya mpe Elize balongwaki na Giligali.
2 Eliya alobaki na Elize: — Nabondeli yo, tikala awa; pamba te
Yawe atindi ngai na Beteli. Elize azongisaki: — Na Kombo na
Yawe mpe na kombo na yo, nakotika yo te! Boye bakendeki na
Beteli. **3** Bayekoli ya basakoli, oyo bazalaki kovanda na Beteli,
bayaki epai ya Elize mpe batunaki ye: — Oyebi ete lelo, Yawe
akonetola mokonzi na yo na esika oyo ozali? Elize azongisaki: —
Solo, nayebi yango, kasi bovanda nye! **4** Eliya alobaki na Elize:
— Tikala awa; Yawe atindi ngai na Jeriko. Elize azongisaki:
— Na Kombo na Yawe mpe na kombo na yo, nakotika yo te!
Boye bakendeki na Jeriko. **5** Bayekoli ya basakoli, oyo bazalaki
kovanda na Jeriko bayaki epai ya Elize mpe batunaki ye: —
Oyebi ete lelo, Yawe akonetola mokonzi na yo na esika oyo
ozali? Elize azongisaki: — Solo, nayebi yango, kasi bovanda
nye! **6** Eliya alobaki na ye: — Elize, tikala awa; Yawe atindi
ngai na Yordani. Elize azongisaki: — Na Kombo na Yawe mpe
na kombo na yo, nakotika yo te! Boye bango mibale bakobaki
nzela na bango. **7** Bayekoli tuku mitano ya basakoli bakendeki
kotelema mosika ya esika oyo Eliya mpe Elize batelemaki, na
ebale Yordani. **8** Eliya alongolaki kazaka na ye, agumbaki yango
mpe abetaki yango na mayi ya ebale. Mayi ekabwanaki na
ngambo ya loboko ya mobali mpe na ngambo ya loboko ya

mwasi, mpe bango mibale bakatisaki. **9** Tango bakatisaki, Eliya
alobaki na Elize: — Yebisa ngai nasala nini mpo na yo liboso ete
Yawe alongola ngai liboso na yo. Elize azongisaki: — Tika ete
nazwa nguya ya molimo na yo mbala mibale. **10** Eliya alobaki:
— Osengi ngai eloko ya pasi, kasi soki okomona ngai wana
Yawe akolongola ngai liboso na yo, okozwa yango; soki te,
okozwa yango te. **11** Wana bazalaki kotambola mpe kosolola,
mbala moko shar ya moto mpe bampunda ya moto ekabolaki
bango mibale; mpe Eliya amataki na likolo na nzela ya mopepe
makasi. **12** Tango Elize amonaki bongo, agangaki: « Tata na
ngai! Tata na ngai! Yo nde ozali lokola shar ya Isalaele mpe
batambolisi na yango! » Bongo Elize amonaki ye lisusu te. Boye
akangaki bilamba na ye mpe apasolaki yango na biteni mibale.
13 Alokotaki kazaka ya Eliya, oyo ekweyaki wuta na mapeka na
ye, azongaki mpe atelemaki na ngambo ya ebale Yordani. **14**
Azwaki kazaka ya Eliya, abetaki yango na mayi mpe alobaki: «
Wapi sik'oyo Yawe, Nzambe ya Eliya? » Tango Elize abetaki
kazaka yango na mayi, mayi ya ebale ekabwanaki na ngambo
ya loboko ya mobali mpe na ngambo ya loboko ya mwasi. **15**
Bayekoli ya basakoli, oyo bawutaki na Jeriko bamonaki mpe
balobaki: « Molimo ya Eliya evandi sik'oyo likolo ya Elize! »
Bakendeki kokutana na ye mpe bagumbamaki liboso na ye kino
na mabele. **16** Balobaki: — Tala biso basali na yo, tozali na
mibali ya mpiko tuku mitano. Tika ete baluka mokonzi na yo,
tango mosusu Molimo na Yawe amemi ye mpe abwaki ye na
ngomba to na lubwaku. Elize azongisaki: — Te, botinda bango
te! **17** Kasi batungisaki Elize makasi kino ayokaki soni mpo na
koboya. Boye alobaki: — Botinda bango. Mpe batindaki mibali
tuku mitano oyo balukaki Eliya mikolo misato, kasi batikalaki

komona ye te. **18** Tango bazongaki epai ya Elize oyo atikalaki na
Jeriko, Elize alobaki na bango: — Napekisaki bino te kokende?
19 Bato ya engumba ya Jeriko bayebisaki Elize: — Oh nkolo!
Engumba na biso etongami na esika ya malamu ndenge ozali
komona yango, kasi mayi ezali mabe mpe mabele ebotaka te.
20 Elize alobaki: — Bomemela ngai sani ya moke ya sika mpe
botia mungwa na kati. Bamemelaki ye yango **21** mpe akendeki
na etima, abwakaki kuna mungwa mpe alobaki: « Tala liloba oyo
Yawe alobi: ‹ Napetoli mayi oyo; ekoyeisa lisusu kufa te mpe
ekobebisa lisusu mabele te mpo ete ebota mbuma. › » **22** Boye
mayi etikala peto kino na mokolo ya lelo, kolanda liloba oyo Elize
abimisaki. **23** Longwa kuna na Jeriko, Elize akendeki na Beteli.
Wana azalaki kotambola na nzela, bilenge mibali babimaki wuta
na engumba mpe bazalaki kotiola ye; bazalaki koloba: « Moto
na libandi, longwa awa! Moto na libandi, longwa awa! » **24**
Abalukaki, atalaki bango mpe alakelaki bango mabe na Kombo
na Yawe. Boye, bangombolo mibale ebimaki na zamba mpe
epasolaki bana tuku minei na mibale kati na bango. **25** Longwa
wana Elize akendeki na ngomba Karimeli; mpe longwa kuna,
azongaki na Samari.

3 Tango Jozafati, mokonzi ya Yuda, akokisaki mibu zomi na
mwambe na bokonzi, Yorami, mwana mobali ya Akabi, akomaki
mokonzi ya Isalaele na Samari. Asalaki mibu zomi na mibale
na bokonzi. **2** Asalaki mabe na miso ya Yawe, kasi ndenge
moko te na tata mpe mama na ye. Abukaki ekeko ya Bala oyo
tata na ye atelemisaki, **3** kasi akangamaki kaka na lisumu ya
Jeroboami, mwana mobali ya Nebati, oyo amemaki Isalaele na
kosala masumu; atikalaki kobongwana na yango te. **4** Mesha,
mokonzi ya Moabi, azalaki kobokola bameme. Mibu nyonso,

azalaki kofuta mpako epai ya mokonzi ya Isalaele, oyo ezalaki
na motuya ya bampate nkoto nkama moko mpe ya bameme
ya mibali nkoto nkama moko elongo na bapwale na yango. **5**
Tango Akabi akufaki, mokonzi ya Moabi atombokelaki mokonzi
ya Isalaele. **6** Na tango wana, mokonzi Yorami abimaki na
Samari mpe asangisaki Isalaele mobimba. **7** Atindaki lisusu
sango oyo epai ya Jozafati, mokonzi ya Yuda: — Mokonzi ya
Moabi atombokeli ngai. Okoki solo kokende elongo na ngai mpo
na kobundisa bato ya Moabi? Mokonzi Jozafati azongisaki: —
Nakokende na yo elongo. Ngai na yo tozali kaka moto moko;
bato na ngai bazali kaka bato na yo, bongo bampunda na ngai
ezali mpe bampunda na yo. **8** Jozafati atunaki: — Tokokende na
nzela nini? Yorami azongisaki: — Na nzela ya esobe ya Edomi.
9 Mokonzi ya Isalaele abimaki elongo na mokonzi ya Yuda mpe
mokonzi ya Edomi. Batambolaki mikolo sambo, kasi mayi ya
komela ezalaki lisusu te mpo na mampinga mpe banyama oyo
ezalaki kotambola elongo na bango. **10** Mokonzi ya Isalaele
akamwaki: — Ndenge nini boye! Yawe asangisi biso awa, biso
bakonzi misato, kaka mpo na kokaba biso na maboko ya bato
ya Moabi? **11** Kasi Jozafati atunaki: — Awa, ezali te na mosakoli
ya Yawe mpo ete totuna toli ya Yawe na nzela na ye? Mokonzi
moko ya mampinga ya mokonzi ya Isalaele azongisaki: —
Elize, mwana mobali ya Shafati, azali awa. Azalaki kosopa mayi
na maboko ya Eliya. **12** Jozafati alobaki: — Solo, Liloba na
Yawe ezali elongo na ye. Boye mokonzi ya Isalaele elongo na
Jozafati mpe mokonzi ya Edomi bakendeki epai ya Elize. **13**
Elize alobaki na mokonzi ya Isalaele: — Ngai na yo likambo
nini? Kende koluka mosakoli ya tata na yo to ya mama na yo.
Mokonzi ya Isalaele azongisaki: — Te! Yawe asangisi biso te,

biso bakonzi oyo misato, mpo na kokaba biso na maboko ya bato ya Moabi! **14** Elize azongisaki: — Na Kombo na Yawe, Mokonzi ya mampinga, oyo ngai nasalelaka; soki ezalaki te mpo na kotosa Jozafati, mokonzi ya Yuda, nalingaki kutu ata moke te kotala yo to kolanda yo na bokebi. **15** Kasi sik'oyo, memela ngai mobeti moko ya lindanda! Wana mobeti lindanda azalaki kobeta, loboko ya Yawe ekitelaki Elize, **16** mpe Elize alobaki: « Tala liloba oyo Yawe alobi: Botimola mabulu ebele na lubwaku oyo! **17** Pamba te, tala liloba oyo Yawe alobi: Bokotikala te komona mopepe to mvula, kasi lubwaku oyo ekotonda na mayi, mpe bino elongo na bibwele na bino bokomela yango. **18** Ezali likambo moke na miso ya Yawe. Akokaba lisusu bato ya Moabi na maboko na bino. **19** Bokobuka bingumba na bango nyonso oyo batonga makasi mpe bingumba nyonso ya minene, bokokata banzete na bango nyonso ya kitoko, bokokanga bitima nyonso ya mayi mpe bokobebisa bilanga nyonso na mabanga. » **20** Na tongo ya mokolo oyo elandaki, na tango oyo batumbaka mbeka, mayi ebandaki kotiola na nzela ya Edomi, mpe mabele etondaki na mayi. **21** Nzokande, sima na bato nyonso ya Moabi koyoka sango ete bakonzi bayei kobundisa bango, babengaki bato nyonso, bilenge mpe mikolo oyo bakoki komema bibundeli, mpe batelemisaki bango na mondelo ya mboka. **22** Tango balamukaki na tongo-tongo, moyi ezalaki kongala na mayi; mpe bato ya Moabi bamonaki liboso na bango mayi motane lokola makila. **23** Bagangaki: « Ezali makila! Bakonzi babundi bango na bango. Sik'oyo, bato na Moabi, tokende kobotola biloko na bango! » **24** Kasi tango bato ya Moabi bakomaki na molako ya bana ya Isalaele, bana ya Isalaele batelemaki, babundisaki bango kino bato ya Moabi bakimaki. Bato ya Isalaele bakotaki na mboka

Moabi mpe babetaki yango. **25** Babebisaki bingumba, mpe moto
nyonso abwakaki libanga moko na bilanga nyonso ya kitoko kino
etondaki na mabanga, bakangaki bitima nyonso ya mayi, mpe
bakataki nzete nyonso ya kitoko. Kaka engumba ya Kiri-Aresheti
nde etikalaki na mabanga na yango; kasi babwaki ya mabanga
bazingelaki yango mpe babundisaki yango lokola. **26** Tango
mokonzi ya Moabi amonaki ete bitumba ebalukeli ye, akamataki
basoda nkama sambo oyo babundaka na mipanga, mpo na
kofungola nzela kino epai ya mokonzi ya Edomi, kasi balongaki
te. **27** Boye azwaki mwana na ye ya liboso ya mobali oyo
alingaki kokitana na ye na bokonzi, abonzaki ye lokola mbeka ya
kotumba, na likolo ya mir ya engumba. Tango bamonaki bongo,
bana ya Isalaele bayokaki mawa, balongwaki mpe bazongaki na
mboka na bango.

4 Mwasi moko kati na basi ya bayekoli ya basakoli abondelaki
Elize: — Mosali na yo, mobali na ngai, akufa. Oyebi malamu ete
azalaki kotosa Yawe. Kasi moto oyo adefisaki ye niongo ayei
mpo na kozwa bana na ngai mibale ya mibali mpo ete bakoma
bawumbu na ye. **2** Elize azongiselaki ye: — Ndenge nini nakoki
kosunga yo? Yebisa ngai eloko oyo ozali na yango kati na ndako
na yo. Azongisaki: — Mwasi mowumbu na yo azali na eloko
moko te, longola kaka mwa mafuta. **3** Elize alobaki: — Kende
kosenga na baninga na yo nyonso bambeki ya pamba, kosenga
moke te. **4** Sima, zonga na ndako na yo, kanga ekuke sima
na yo elongo na bana na yo ya mibali; sopa mafuta kati na
mbeki moko na moko, mpe tia pembeni mbeki oyo etondi. **5**
Atikaki Elize mpe akangaki ekuke sima na ye elongo na bana na
ye ya mibali. Bana na ye bazalaki kopesa ye bambeki, mpe
azalaki kotondisa yango na mafuta. **6** Tango bambeki nyonso

etondaki, alobaki na moko kati na bana na ye ya mibali: — Pesa ngai lisusu mbeki moko. Kasi mwana yango azongiselaki ye: — Bambeki nyonso esili. Kaka na tango yango, mafuta etikaki kobima. **7** Mwasi yango akendeki koyebisa moto na Nzambe. Mpe moto na Nzambe alobaki na ye: — Kende, teka mafuta yango mpe futa niongo na yo; bongo, yo elongo na bana na yo ya mibali, bokobika na oyo ekotikala. **8** Mokolo moko, Elize akendeki na Sunemi. Mpe kuna, mwasi moko ya bomengo atungisaki ye mpo na kosenga na ye ete andima kolia na ndako na ye. Boye, tango nyonso Elize azalaki kolekela na Sunami, azalaki kotelema na ndako ya mwasi yango mpo na kolia. **9** Mwasi yango alobaki na mobali na ye: « Nayebi ete moto oyo ayaka mbala mingi epai na biso azali mobulami ya Nzambe. **10** Nabondeli yo, tika ete tobongisela ye shambre ya moke na likolo ya ndako mpe totia kati na yango mbeto, mesa, kiti mpe mwinda. Boye, tango nyonso akoya epai na biso, akoki kovanda kuna. » **11** Mokolo moko, Elize ayaki na Sunami, amataki na shambre na ye mpe alalaki kuna. **12** Bongo alobaki na mosali na ye, Geazi: « Benga mwasi oyo ya Sunami. » Geazi abengaki mwasi ya Sunami, mpe mwasi yango ayaki kotelema liboso ya Elize. **13** Elize alobaki na Geazi: — Loba na ye: « Omitungisi mingi mpo na biso. Eloko nini tokoki sik'oyo kosalela yo? Tolobela yo epai ya mokonzi to epai ya mokonzi ya basoda? » Mwasi ya Sunami azongisaki: — Navandaka na kimia kati na bato na ngai. **14** Elize atunaki mosali na ye, Geazi: — Eloko nini tokoki kosala mpo na ye? Geazi azongisaki: — Azali na mwana te, mpe mobali na ye azali mobange. **15** Elize alobaki: — Benga ye! Geazi abengaki ye, mpe ayaki kotelema na ekuke. **16** Elize alobaki: — Na mobu oyo ekoya, na eleko oyo, maboko na yo ekosimba

mwana mobali. Mwasi ya Sunami agangaki: — Te, nkolo na ngai, moto na Nzambe, kopesa na ngai mwasi mosali na yo elikya ya lokuta te! **17** Nzokande, mwasi ya Sunami akomaki na zemi. Mpe na mobu oyo elandaki, na eleko yango kaka, abotaki mwana mobali, ndenge kaka Elize alobaki na ye. **18** Mwana akolaki. Mokolo moko, mwana akendeki epai ya tata na ye, oyo azalaki elongo na babuki mbuma. **19** Alobaki na tata na ye: — Moto pasi! Moto pasi! Tata na ye alobaki na mosali moko: — Zongisa ye epai ya mama na ye! **20** Mosali amemaki ye mpe akomisaki ye epai ya mama na ye. Mwana mobali avandaki na makolo ya mama na ye kino na midi mpe, na sima, akufaki. **21** Mama na ye amataki na shambre ya mosakoli, alalisaki ye na mbeto ya moto na Nzambe, akangaki ekuke mpe abimaki. **22** Bongo abengaki mobali na ye mpe alobaki na ye: — Nabondeli yo, tindela ngai elenge moko kati na basali mpe ane moko ya mwasi, mpo ete nakende noki epai ya moto na Nzambe mpe nazonga mbala moko. **23** Mobali na ye atunaki: — Mpo na nini olingi kokende epai na ye lelo? Lelo ezali ebandeli ya sanza te! Ezali mpe mokolo ya Saba te! Azongisaki: — Komitungisa te! Nyonso ezali malamu. **24** Mwasi ya Sunami abongisaki ane mpe alobaki na elenge mosali na ye: « Tokeyi! Tambolisa ane; kotelema na nzela te soki nalobi na yo te. » **25** Boye, akendeki mpe akomaki na ngomba Karimeli epai wapi moto na Nzambe azalaki kovanda. Tango Elize amonaki ye na mosika, alobaki na mosali na ye, Geazi: — Tala! Ezali mwasi ya Sunami! **26** Nabondeli yo, pota mbangu sik'oyo mpo na kokutana na ye, mpe tuna ye: « Boni, kimia ezali? Ozali malamu? Mobali na yo azali malamu? Mwana na yo azali malamu? » Azongisaki: — Nyonso ezali malamu. **27** Boye akobaki nzela na ye kino

akomaki na ngomba, epai ya moto na Nzambe. Mpe amibwakaki na makolo na ye. Geazi apusanaki mpo na kolongola ye na makolo ya Elize, kasi moto na Nzambe alobaki: — Tika ye bongo! Azali na pasi makasi kati na motema na ye, kasi Yawe abombeli ngai yango mpe atalisi ngai te tina na yango. **28** Mwasi ya Sunami alobaki: — Boni, nasengaki mwana epai ya nkolo na ngai? Te! Kutu, nalobaki na yo: « Kopesa ngai elikya ya lokuta te! » **29** Elize alobaki na Geazi: — Lata mokaba na yo, kamata nzete na ngai na loboko na yo mpe kende. Soki okutani na moto na nzela, kopesa ye mbote te. Mpe soki moto apesi yo mbote, kozongisa te. Okotia nzete na ngai na elongi ya mwana mobali. **30** Kasi mama ya mwana alobaki: — Na Kombo na Yawe mpe na kombo na yo, nakotika yo te. Boye Elize atelemaki mpe alandaki mwasi ya Sunami. **31** Geazi akendeki liboso na bango mpe atiaki nzete na elongi ya mwana mobali, kasi ata eloko moko te esalemaki, ezala mongongo to koningana. Geazi azongaki mpo na kokutana na Elize mpe alobaki na ye: — Mwana alamuki te. **32** Tango Elize akomaki na ndako, akutaki ebembe ya mwana mobali elali na mbeto na ye. **33** Elize akotaki, amikangelaki na shambre elongo na mwana mobali, mpe asambelaki Yawe. **34** Bongo Elize amataki na mbeto mpe alalelaki mwana mobali, atutisaki monoko na ye na monoko ya mwana, miso na ye na miso ya mwana, mpe maboko na ye na maboko ya mwana. Lokola amitandaki bongo na likolo ya mwana mobali, nzoto ya mwana mobali ekomaki moto. **35** Elize alongwaki, atambolaki na bangambo nyonso ya shambre; bongo amataki lisusu na mbeto mpe amitandaki na likolo ya mwana. Mbala moko, mwana akosolaki mbala sambo mpe afungolaki miso. **36** Elize abengaki Geazi mpe alobaki na

ye: — Benga mwasi ya Sunami! Geazi abengaki ye. Tango ayaki epai ya Elize, Elize alobaki: — Zwa mwana na yo! **37** Mwasi ya Sunami apusanaki, akweyaki na makolo ya Elize mpe agumbamaki kino na se; bongo azwaki mwana na ye mpe abimaki. **38** Elize azongaki na Giligali. Nzokande etuka yango ezalaki kati na nzala makasi. Wana bayekoli ya basakoli bavandaki na mayangani elongo na Elize, alobaki na mosali na ye: « Tia nzungu ya monene na moto mpe lamba elubu mpo na basakoli oyo. » **39** Moko kati na bango akendeki na bilanga mpo na kobuka ndunda, mpe amonaki nzete ya vino ya zamba. Abukaki na nzete yango ndambo ya bakolokente mpe atondisaki yango na elamba na ye. Tango azongaki, akataki yango mike-mike mpe atiaki yango kati na nzungu ya elubu; moto moko te ayebaki soki ezali nini. **40** Bakabolelaki bato elubu. Tango kaka babandaki kolia yango, bagangaki: — Moto na Nzambe, kufa ezali kati na nzungu oyo! Mpe bakokaki lisusu te kolia yango. **41** Elize alobaki: — Bomemela ngai farine! Atiaki farine kati na nzungu mpe alobaki: — Bokabolela yango bato mpo ete balia. Mpe kati na elubu oyo ezalaki kati na nzungu, ezalaki lisusu na eloko moko te ya mabe. **42** Moto moko awutaki na Bala-Shalisha, amemelaki moto na Nzambe mapa tuku mibale ya orje oyo ewutaki na bambuma ya liboso ya elanga, elongo na saki moko ya bambuma ya ble. Elize alobaki na mosali na ye: — Pesa yango na bato mpo ete balia! **43** Mosali na ye atunaki: — Nakokoka ndenge nini kokabola mapa oyo na bato nkama moko? Elize alobaki lisusu: — Kabolela yango bato nyonso mpo ete balia, pamba te tala Liloba oyo Yawe alobi: « Bakolia, bakotonda mpe bakotika mosusu. » **44** Boye mosali akabolelaki

bango mapa yango. Baliaki mpe batikaki mosusu, kolanda Liloba na Yawe.

5 Namani, mokonzi ya basoda ya mokonzi ya Siri, azalaki moto monene mpe moto ya lokumu mingi na miso ya nkolo na ye, pamba te, na nzela na ye, Yawe apesaki bato ya Siri elonga. Azalaki soda ya mpiko, kasi azalaki na bokono ya maba. **2** Nzokande, tango mampinga ya bato ya Siri babimaki na bitumba, bakangaki na bowumbu elenge mwasi moko ya Isalaele. Boye akomaki kosalela mwasi ya Namani. **3** Elenge mwasi yango alobaki na nkolo na ye ya mwasi: — Ah, soki kaka nkolo na ngai, Namani, akokaki komona mosakoli oyo azali kati na Samari! Akoki penza kobikisa ye na bokono na ye ya maba. **4** Namani akendeki epai ya nkolo na ye mpe abetelaki ye lisolo ya makambo oyo elenge mwasi ya Isalaele alobaki. **5** Mokonzi ya Siri alobaki na ye: — Malamu! Nakotinda mokanda epai ya mokonzi ya Isalaele. Boye Namani akendeki mpe amemaki bakilo ya palata, nkama misato na tuku mitano; bakilo ya wolo, tuku sambo, mpe bilamba zomi ya talo. **6** Apesaki epai ya mokonzi ya Isalaele mokanda oyo elobaki: « Na nzela ya mokanda oyo, natindeli yo mosali na ngai, Namani, mpo ete obikisa ye na bokono na ye ya maba. » **7** Tango kaka mokonzi ya Isalaele atangaki mokanda, apasolaki bilamba na ye mpe alobaki: « Boni, ngai nazali Nzambe? Boni, nazali na makoki ya koboma to ya kozongisa na bomoi? Mpo na nini moto oyo atindeli ngai moto ete nabikisa ye na bokono na ye ya maba? Botala ndenge nini azali kolukela ngai makambo! » **8** Tango Elize, moto na Nzambe, ayokaki ete mokonzi ya Isalaele apasolaki bilamba na ye, atindelaki ye liloba oyo: « Mpo na nini opasoli bilamba na yo? Tika ete moto wana aya epai na ngai,

mpe akoyeba ete ezali na mosakoli moko kati na Isalaele! » **9** Boye Namani akendeki elongo na bampunda na ye mpe shar na ye, mpe atelemaki na ekotelo ya ndako ya Elize. **10** Elize atindaki moto moko mpo na koyebisa Namani: — Kende kosukola mbala sambo na ebale Yordani; bongo nzoto na yo ekobongwana, mpe okokoma peto. **11** Kasi Namani asilikaki, azongaki mpe alobaki: — Nakanisaki ete akoya penza epai na ngai, akobelela Yawe, Nzambe na ye, akotia loboko na ye na esika oyo bokono ezali, mpe akobikisa ngai na bokono na ngai ya maba! **12** Boni, bibale Abana mpe Paripari kati na Damasi ezali motuya te koleka miluka nyonso ya Isalaele? Nakokaki te kosukola na bibale wana mpe kokoma peto? Boye, abalukaki mpe akendeki na kanda. **13** Kasi basali na ye bapusanaki mpe balobaki na ye: — Nkolo, soki mosakoli ayebisaki yo ete osala likambo moko ya monene, boni, olingaki kosala yango te? Bongo mpo na nini te koleka, tango azali koloba na yo: « Sukola, mpe okokoma peto! » **14** Boye Namani akitaki mpe amizindisaki mbala sambo na ebale Yordani, ndenge moto na Nzambe ayebisaki ye; mpe nzoto na ye ebongwanaki mpe ekomaki peto lokola nzoto ya elenge mobali. **15** Bongo Namani elongo na basali na ye nyonso bazongaki epai ya moto na Nzambe. Atelemaki liboso ya Elize mpe alobaki: — Nayebi sik'oyo ete ezali na Nzambe te kati na mokili mobimba longola kaka kati na Isalaele. Nabondeli yo, ndima kado kowuta na mosali na yo. **16** Mosakoli Elize azongisaki: — Na Kombo na Yawe oyo nasalelaka, nakondima eloko moko te. Namani atungisaki ye, kasi Elize aboyaki kaka. **17** Namani alobaki: — Lokola oboyi, pesa nzela ete napesa mosali na yo ndambo ya mabele oyo bamile mibale ekoki komema, pamba te mosali na yo akoki te kobonzela banzambe mosusu bambeka ya kotumba

to bambeka ya boyokani, bobele Yawe. **18** Kasi tika ete Yawe
alimbisa mosali na yo mpo na likambo oyo: tango nkolo na ngai
akotaka na ndako ya nzambe Rimoni mpo na kogumbama,
nagumbamaka elongo na ye, pamba te alalelaka loboko na
ngai. Tika ete Yawe alimbisa mosali na yo mpo na yango. **19**
Elize alobaki na ye: — Kende na kimia! Tango Namani akomaki
mwa mosika, **20** Geazi, mosali ya Elize, moto na Nzambe,
amilobelaki: « Nkolo na ngai atiki penza na pamba Namani,
moto oyo ya Arami, wana aboyi kozwa biloko oyo amemelaki
ye. Na Kombo na Yawe, nakolanda ye mbangu mpe nakozwa
ata eloko moko epai na ye. » **21** Boye Geazi alandaki Namani
mbangu. Tango Namani amonaki ye kopota mbangu na sima na
ye, akitaki na shar na ye mpo na kokutana na ye mpe atunaki
ye: — Boni, nyonso ezali malamu? **22** Geazi azongisaki: — Iyo,
nyonso ezali malamu. Nkolo na ngai atindi ngai koyebisa yo:
« Bilenge bayekoli mibale kati na basakoli bayei epai na ngai
wuta na etuka ya bangomba ya Efrayimi. Nabondeli yo, pesa
bango bakilo ya palata, tuku misato na mitano, mpe bilamba
mibale ya talo. » **23** Namani alobaki: — Kamata bakilo ya palata,
tuku sambo. Atungisaki Geazi ete azwa yango. Boye, atiaki
bakilo ya palata, tuku sambo kati na basaki mibale elongo na
bilamba mibale ya talo. Namani apesaki yango epai ya basali
na ye mibale oyo bamemaki yango liboso ya Geazi. **24** Tango
Geazi akomaki na ngomba, azwaki biloko na maboko ya basali
ya Namani mpe atiaki yango kati na ndako. Azongisaki basali
yango, mpe bakendeki. **25** Boye, Geazi akotaki mpe atelemaki
liboso ya nkolo na ye, Elize. Elize atunaki ye: — Geazi, okendeki
wapi? Geazi azongisaki: — Mosali na yo akendeki epai moko te.
26 Kasi Elize alobaki na ye: — Boni, molimo na ngai ezalaki

elongo na yo te tango moto wana akitaki na shar na ye mpo na kokutana na yo? Ezali penza tango ya kozwa palata to ya kondima bilamba, bilanga ya nzete ya olive, ya vino, bameme, bangombe to basali ya mibali mpe basali ya basi? **27** Lokola osali bongo, bokono ya maba ya Namani ekokangama na yo mpe bakitani na yo mpo na libela. Bongo Geazi alongwaki na liboso ya Elize. Poso ya nzoto na ye ekomaki na maba, mpe akomaki pembe lokola mvula ya pembe.

6 Mokolo moko, bayekoli ya basakoli balobaki na Elize: — Tala! Esika oyo tosanganaka elongo na yo ekomi moke mingi mpo na biso. **2** Pesa biso nzela ya kokende na ebale Yordani epai wapi moko na moko kati na biso akoki kozwa nzete mpo na kotonga kuna esika ya kovanda. Elize alobaki na bango: — Bokende! **3** Moko kati na bango alobaki: — Okosepela te kokende elongo na basali na yo? Elize azongisaki: — Nandimi, nakokende. **4** Boye akendeki elongo na bango. Bakendeki na ebale Yordani mpe babandaki kokata banzete. **5** Wana moko kati na bango azalaki kokata nzete, ebende ya epasola na ye ekweyaki na mayi. Agangaki: — Ah, nkolo na ngai! Nadefaki yango kodefa! **6** Moto na Nzambe atunaki: — Ekweyaki na esika nini? Sima na ye kolakisa ye esika yango, Elize akataki eteni ya nzete mpe abwakaki yango na esika oyo ebende ya epasola ekweyaki. Mpe, na mbala moko, eteni ya nzete yango ematisaki ebende na likolo ya mayi, mpe ebende ekomaki kotepa. **7** Elize alobaki: — Kamata yango! Boye, mosali wana asembolaki loboko na ye mpe akamataki yango. **8** Mokonzi ya Siri azalaki kobundisa bana ya Isalaele. Asololaki na basali na ye mpe alobaki: « Nakotia molako na ngai na esika songolo to pakala. » **9** Mbala moko, moto na Nzambe atindaki maloba oyo epai ya mokonzi ya

Isalaele: « Keba! Koleka na esika wana te, pamba te bato ya Siri bazali kokita kuna. » **10** Mokonzi ya Isalaele atindaki bato kokende kononga esika oyo moto na Nzambe alobelaki. Mbala ebele, Elize azalaki kokebisa mokonzi ete azala na bokebi na bisika ya ndenge wana; mpe mbala ebele, mokonzi ya Isalaele azalaki komibikisa na motambo ya bato ya Siri. **11** Suka na suka, mokonzi ya Siri asilikaki makasi, abengisaki bakalaka na ye mpe atunaki bango: — Bokoki te koyebisa ngai nani kati na biso azali na ngambo ya mokonzi ya Isalaele? **12** Moko kati na bakalaka na ye alobaki: — Mokonzi, nkolo na ngai, moko te kati na biso. Ezali nde mosakoli Elize oyo azali kati na Isalaele; ye nde ayebaka mpe ayebisaka mokonzi ya Isalaele ata makambo oyo olobaka kati na shambre na yo ya kolala. **13** Mokonzi apesaki mitindo: — Bokende koluka esika oyo azali mpo ete natinda bato mpo na kokanga ye. Bayaki koyebisa ye: — Azali na Dotani. **14** Bongo mokonzi atindaki kuna bampunda elongo na bashar mpe basoda ebele. Bakendeki kuna na butu mpe bazingelaki engumba. **15** Na tongo-tongo ya mokolo oyo elandaki, tango mosali ya moto na Nzambe alamukaki mpe abimaki, amonaki ete mampinga elongo na bampunda mpe bashar bazingelaki engumba. Mosali yango alobaki na Elize: — Oh nkolo na ngai, eyindi na libanda! Tokosala nini! **16** Mosakoli azongisaki: — Kobanga te, pamba te ba-oyo bazali elongo na biso bazali ebele koleka ba-oyo bazali elongo na bango. **17** Elize asambelaki: — Oh Yawe, fungola ye miso mpo ete amona! Yawe afungolaki miso ya mosali, mpe mosali atalaki; amonaki bangomba mike etonda na bampunda mpe bashar ya moto zingazinga ya Elize. **18** Lokola monguna azalaki kopusana pene na ye, Elize asambelaki Yawe: — Boma ekolo oyo miso! Mpe Yawe abomaki bango miso, ndenge kaka

Elize asengaki. **19** Elize alobaki na bango: — Nzela ezali awa
te! Engumba mpe ezali awa te! Bolanda ngai, mpe nakomema
bino epai ya moto oyo bozali koluka. Elize amemaki bango na
Samari. **20** Tango bakotaki na engumba, Elize asambelaki lisusu:
— Yawe, fungola miso ya bato oyo mpo ete bamona. Yawe
afungolaki miso na bango, mpe bamonaki ete bazali kati na
engumba Samari. **21** Tango mokonzi ya Isalaele amonaki bango,
atunaki Elize: — Tata na ngai, naboma bango? Naboma bango?
22 Elize azongisaki: — Koboma bango te! Boni, okoboma solo
bato oyo okangi, na nzela ya mopanga na yo to ya tolotolo
na yo? Pesa bango nde bilei mpe mayi ya komela mpo ete
balia, bamela mpe bazonga epai ya mokonzi na bango. **23**
Boye abongisaki feti monene mpo na bango. Tango basilisaki
kolia mpe komela, azongisaki bango. Mpe bazongaki epai ya
mokonzi na bango. Wuta tango yango, mampinga ya Siri batikaki
kokota mpo na kobundisa Isalaele. **24** Sima na tango, Beni-
Adadi, mokonzi ya Siri, asangisaki mampinga na ye nyonso mpe
akendeki kozingela engumba Samari. **25** Lokola bazingelaki
Samari tango molayi, nzala makasi ekotaki kati na engumba kino
moto moko ya ane ekomaki kotekama na motuya ya mbongo
ya bibende ya palata, tuku mwambe; mpe bagrame nkama
mibale na tuku mitano ya nyei ekawuka ya ebenga ekomaki
kotekama na motuya ya mbongo ya bibende ya palata, mitano.
26 Mokolo moko, wana mokonzi ya Isalaele azalaki koleka na
likolo ya mir ya lopango, mwasi moko agangaki epai na ye: —
Mokonzi, nkolo na ngai, sunga ngai! **27** Mokonzi azongisaki: —
Soki Yawe asungi yo te, esika nini ngai nakozwa lisungi mpo na
kosunga yo? Nazangi vino to ble ya kopesa yo. **28** Nzokande,
mokonzi atunaki ye lisusu: — Likambo nini ekomeli yo? Mwasi

azongisaki: — Mwasi wana alobaki na ngai: « Pesa mwana na yo ya mobali mpo ete tolia ye lelo, bongo lobi, tokolia mwana na ngai. » **29** Boye tolambaki mwana na ngai ya mobali mpe toliaki ye. Mokolo oyo elandaki, nalobaki na ye: « Pesa mwana na yo ya mobali mpo ete tolia ye, » kasi abombaki ye. **30** Tango mokonzi ayokaki maloba ya mwasi oyo, apasolaki bilamba na ye. Lokola atambolaki lisusu na likolo ya mir ya lopango, bato bamonaki ete, na se ya bilamba na ye ya bokonzi, alataki saki na nzoto na ye. **31** Mokonzi alobaki: « Tika ete Nzambe apesa ngai etumbu ya makasi soki kaka moto ya Elize, mwana mobali ya Shafati, etikali na likolo ya mapeka na ye. » **32** Nzokande, Elize avandaki kati na ndako na ye, elongo na bakambi ya engumba. Mokonzi atindaki ntoma moko epai ya Elize. Kasi liboso ete akoma, Elize alobaki na bakambi ya engumba: « Bozali komona te ete mobomi oyo atindi moto mpo na koya kokata ngai moto? Bosala keba! Tango kaka bokomona ye, bokanga ekuke liboso na ye mpe botindika ye na yango na sima! Boyoka! Wana ezali makelele ya makolo ya nkolo na ye te, oyo ezali koyokana sima na ye? » **33** Wana Elize azalaki nanu koloba, ntoma ya mokonzi akomaki mpe ayebisaki ye maloba ya mokonzi: « Pasi oyo nyonso ewuti epai ya Yawe! Nakozela lisusu nini kowuta na Ye? »

7 Elize alobaki: — Boyoka Liloba na Yawe! Tala makambo oyo Yawe alobi: « Lobi, na tango oyo, na ekuke ya Samari, bakoteka bakilo zomi na mibale ya farine na motuya ya mbongo moko ya ebende ya palata, mpe bakilo tuku mibale ya orje na motuya kaka wana. » **2** Mokonzi ya basoda, oyo mokonzi ya Isalaele azalaki kotiela motema alobaki na moto na Nzambe: — Tala, ata soki Yawe afungoli maninisa ya Lola, likambo ya

boye ekoki penza kosalema? Elize azongisaki: — Okomona yango na miso na yo, kasi okolia yango te. **3** Na ekuke ya engumba, ezalaki na bato minei na maba. Bazalaki kolobana bango na bango: « Mpo na nini totikala awa kino tokokufa? **4** Soki tolobi: ‹ Tokota na engumba, › nzala makasi ezali kuna, tokokufa. Soki mpe totikali awa, tokokufa kaka. Boye, tika ete tokende na molako ya bato ya Siri mpe tomipesa epai na bango. Soki bayambi biso, tobiki; kasi soki babomi biso, tokufi kaka. » **5** Na pokwa, batelemaki mpe bakendeki na molako ya bato ya Siri. Tango bakomaki na mondelo ya molako, bamonaki ata moto moko te, **6** pamba te Nkolo asalaki ete bato ya Siri bayoka lokito ya bashar, ya bampunda mpe ya mampinga minene ya basoda kino balobanaki bango na bango: « Tala, mokonzi ya Isalaele azwi mokonzi ya bato ya Iti mpe mokonzi ya bato ya Ejipito mpo na koya kobundisa biso. » **7** Boye batelemaki mpe bakimaki na pokwa, basundolaki bandako na bango ya kapo, bampunda na bango mpe ba-ane na bango. Batikaki molako ndenge ezalaki mpo na kobikisa bomoi na bango. **8** Bato na maba bakomaki na mondelo ya molako, bakotaki na ndako moko ya kapo, baliaki mpe bamelaki. Bongo bamemaki palata, wolo, bilamba, mpe bakendeki kobomba yango. Sima, bazongaki, bakotaki na ndako mosusu ya kapo, bazwaki kuna biloko mpe bakendeki lisusu kobomba yango. **9** Bongo balobanaki bango na bango: « Tozali kosala malamu te: Mokolo ya lelo ezali mokolo ya sango malamu, mpe tozali kobomba sango yango mpo na biso moko! Soki tozeli kino lobi na tongo, tokozwa etumbu. Tokende sik’oyo kopesa sango na ndako ya mokonzi. » **10** Boye bakendeki, babelelaki epai ya bakengeli bikuke ya engumba mpe bayebisaki bango: « Tokotaki na molako ya bato ya Siri,

moto ata moko te azali kuna, toyoki ata mongongo ya moto te;
etikali kaka bampunda mpe ba-ane bakanga, mpe bandako ya
kapo basundola. » **11** Bakengeli ekuke ya engumba babengaki
moto moko kati na engumba mpo na kokomisa sango na ndako
ya mokonzi. **12** Mokonzi alamukaki na butu mpe alobaki na
bakalaka na ye: — Tika ete nayebisa bino makambo oyo bato
ya Siri basali biso. Bayebi solo ete tozali kokufa nzala, yango
wana batiki milako na bango mpo na kokende kobombama
na zamba. Balobani bango na bango: « Bakobima solo, mpe
tokokanga bango ya bomoi, bongo tokokota na engumba. » **13**
Moko kati na bakalaka na ye azongisaki: — Bongisa ndambo
ya mibali mpo ete bazwa bampunda mitano kati na oyo etikali
kati na engumba. Tokobungisa ata eloko moko te, pamba te
suka na bango ekozala ndenge moko na oyo ya bana nyonso
ya Isalaele oyo batikali na engumba. Boye totinda bango kaka
mpo toyeba makambo oyo ewuti kosalema. **14** Boye baponaki
bashar mibale elongo na bampunda na yango, mpe mokonzi
atindaki yango mpo na koluka mampinga ya bato ya Siri. Apesaki
mitindo na batambolisi na yango: « Bokende mpe botala! » **15**
Balandaki bilembo ya makolo ya bato ya Siri kino na ebale
Yordani, mpe bamonaki ete nzela nyonso etondaki na bilamba
mpe bibundeli oyo basoda ya Siri babwakaki tango bakimaki na
mbalakata. Bongo bantoma bazongaki mpe bapesaki sango epai
ya mokonzi. **16** Bongo bato ya Samari babimaki mpe bazwaki
na makasi biloko kati na molako ya bato ya Siri. Boye bakomaki
koteka bakilo zomi ya farine na motuya ya mbongo moko ya
ebende ya palata, mpe bakilo tuku mibale ya orje na motuya ya
mbongo moko ya ebende ya palata, ndenge kaka Yawe alobaki.
17 Mokonzi ya Isalaele aponaki mokonzi ya basoda, oyo mokonzi

agumbamaka mpo na loboko na ye, mpo na kokengela ekuke ya engumba, kasi bato banyataki ye mpe akufaki kolanda makambo oyo moto na Nzambe asakolaki tango mokonzi ayaki na ndako na ye. **18** Makambo oyo esalemaki ndenge moto na Nzambe alobaki na mokonzi: « Lobi, na tango oyo, bakoteka na ekuke ya Samari bakilo zomi ya farine na motuya ya mbongo moko ya ebende ya palata, mpe bakilo tuku mibale ya orje na motuya kaka wana. » **19** Mokonzi ya basoda, oyo mokonzi agumbamaka mpo na loboko na ye, alobaki na moto na Nzambe: — Tala, ata soki Yawe afungoli maninisa ya Lola, likambo ya boye ekoki penza kosalema? Mpe Elize, moto na Nzambe, azongisaki: — Okomona yango na miso, kasi okolia yango te. **20** Makambo yango esalemaki ndenge kaka elobamaki na tina na ye: bato banyataki ye na ekuke ya engumba, mpe akufaki.

8 Elize alobaki na mama ya mwana mobali oyo asekwisaki: « Kende elongo na libota na yo na esika oyo bokoki kovanda, pamba te Yawe abengi nzala makasi kati na mokili oyo; ekowumela mibu sambo. » **2** Mwasi asalaki ndenge moto na Nzambe alobaki. Ye elongo na libota na ye bakendeki mpe bavandaki mibu sambo na mokili ya Filisitia. **3** Tango mibu yango sambo ekokaki, mwasi azongaki na mboka na ye wuta na mokili ya Filisitia; akendeki epai ya mokonzi mpo ete bazongisela ye ndako mpe mabele na ye. **4** Mokonzi azalaki kosolola na Geazi, mosali ya moto na Nzambe, mpe alobaki: « Yebisa ngai makambo minene nyonso oyo moto na Nzambe, Elize, asalaki. » **5** Wana Geazi azalaki koyebisa mokonzi ndenge nini Elize asekwisaki ebembe ya mwana oyo akufaki, mama ya mwana yango ayaki kobondela mokonzi ete azongisa ndako mpe mabele na ye. Geazi alobaki: « Mokonzi, nkolo na ngai, tala

mwasi oyo mpe mwana na ye ya mobali oyo Elize asekwisaki. »
6 Mokonzi atunaki na mwasi yango mpe ayebisaki ye makambo
nyonso. Na sima, mokonzi aponaki moko kati na bakalaka na
ye ya lokumu mpe apesaki ye mitindo: « Zongisela ye biloko
na ye nyonso mpe bambuma nyonso ya bilanga oyo mabele
na ye ebotaki wuta mokolo oyo alongwaki na mboka na biso
kino lelo. » **7** Elize akendeki na Damasi, wana Beni-Adadi,
mokonzi ya Siri, azalaki kobela. Tango bayebisaki mokonzi ete
moto na Nzambe akomi kati na engumba, **8** mokonzi alobaki
na Azaeli: « Kamata likabo mpe kende kokutana na moto na
Nzambe. Tuna Yawe na nzela ya moto na Nzambe: ‹ Boni,
nakobika solo na bokono oyo? › » **9** Azaeli akendeki kokutana
na Elize, amemaki elongo na ye likabo ya biloko nyonso ya
Damasi; bamemaki yango na likolo ya bashamo tuku minei.
Azaeli akitaki, atelemaki liboso ya Elize mpe alobaki: — Mwana
na yo ya mobali Beni-Adadi, mokonzi ya Siri, atindi ngai; atuni:
« Boni, nakobika solo na bokono oyo? » **10** Elize azongisaki:
— Loba na ye: « Solo, okobika na bokono oyo. » Nzokande,
Yawe amonisi ngai ete akokufa. **11** Elize atalaki ye malamu-
malamu, mpe Azaeli ayokaki soni. Mpe moto na Nzambe alelaki.
12 Azaeli atunaki: — Mpo na nini nkolo na ngai azali kolela?
Elize azongisaki: — Mpo ete nayebi mabe oyo okosala bana ya
Isalaele. Okozikisa bingumba na bango, oyo etongama makasi,
okokata bilenge mibali na bango bakingo na mopanga, okoboma
bana na bango ya mike, mpe okopasola mabumu ya basi na
bango ya zemi. **13** Azaeli akamwaki mpe azongisaki: — Mpo na
nini okosala makambo ya boye na mosali na yo? Ata kutu mbwa
eleki ngai na tina! Elize alobaki lisusu: — Yawe amonisi ngai ete
okokoma mokonzi ya Siri. **14** Azaeli atikaki Elize mpe azongaki

epai ya mokonzi na ye. Bongo mokonzi na ye atunaki ye: — Elize alobi na yo nini? Azongisaki: — Alobi na ngai: « Solo, okobika na bokono oyo. » **15** Mokolo oyo elandaki, Azaeli azwaki bulangeti, azindisaki yango na mayi, mpe afinikaki na yango elongi ya mokonzi mpo na kokanga ye pema; mpe mokonzi akufaki. Azaeli akitanaki na ye na bokonzi. **16** Tango Yorami, mwana mobali ya Akabi, mokonzi ya Isalaele, akokisaki mibu mitano na bokonzi —Jozafati azalaki mokonzi ya Yuda— Yorami, mwana mobali ya Jozafati, mokonzi ya Yuda, akomaki mokonzi. **17** Azalaki na mibu tuku misato na mibale ya mbotama tango akomaki mokonzi, mpe akonzaki mibu mwambe na Yelusalemi. **18** Alandaki nzela oyo bakonzi ya Isalaele batambolaki na yango mpe asalaki mabe na miso ya Yawe ndenge libota ya Akabi esalaki, pamba te abalaki mwana na ye ya mwasi. **19** Kasi Yawe alingaki te kobebisa Yuda mpo na Davidi, mowumbu na Ye, pamba te alakaki kopesa bokonzi epai ya Davidi mpe epai ya bana na ye mpo na libela. **20** Na tango ya Yorami, bato ya Edomi batombokelaki Yuda mpe bamipesaki mokonzi. **21** Boye Yorami akendeki na Tsayiri elongo na bashar na ye nyonso. Na butu, atelemaki mpe abetaki bato ya Edomi oyo bazingelaki ye elongo na bakonzi ya basoda oyo babundaka na bashar; kasi basoda ya Yuda bakimaki na bandako na bango ya kapo. **22** Wuta mokolo wana kino lelo, Edomi etombokelaka kaka Yuda. Na tango wana, Libina mpe etombokaki. **23** Makambo mosusu oyo etali bokonzi ya Yorami mpe misala na ye nyonso ekomami na buku ya masolo ya bakonzi ya Yuda. **24** Yorami akendeki kokutana na bakoko na ye, mpe bakundaki ye esika moko na bakoko na ye kati na engumba ya Davidi. Akazia, mwana na ye ya mobali, akitanaki na ye na bokonzi. **25** Tango Yorami, mwana mobali ya

Akabi, mokonzi ya Isalaele, akokisaki mibu zomi na mibale na bokonzi, Akazia, mwana mobali ya Yorami, akomaki mokonzi ya Yuda. **26** Akazia azalaki na mibu tuku mibale na mibale ya mbotama tango akomaki mokonzi, mpe akonzaki mobu moko na Yelusalemi. Kombo ya mama na ye ezalaki « Atali. » Atali azalaki koko ya Omiri, mokonzi ya Isalaele. **27** Alandaki nzela oyo libota ya Akabi etambolaki na yango mpe asalaki mabe na miso ya Yawe ndenge libota ya Akabi esalaki, pamba te abalaki na libota ya Akabi. **28** Akazia akendeki elongo na Yorami, mwana mobali ya Akabi, mpo na kobundisa Azaeli, mokonzi ya Siri, na Ramoti ya Galadi. Bato ya Arami bazokisaki Yorami. **29** Boye, mokonzi Yorami azongaki na Jizireyeli mpo na kokawusa bapota oyo bato ya Arami bazokisaki ye na Rama, na bitumba oyo babundaki na Azaeli, mokonzi ya Siri. Akazia, mwana mobali ya Yorami, mokonzi ya Yuda, akendeki na Jizireyeli mpo na kotala Yorami, mwana mobali ya Akabi, pamba te bazokisaki ye.

9 Elize abengisaki moko kati na bayekoli ya basakoli mpe alobaki na ye: « Kanga mokaba na yo, zwa molangi oyo ya mafuta mpe kende na Ramoti ya Galadi. **2** Tango okokoma kuna, luka Jewu, mwana mobali ya Jozafati mpe koko ya Nimishi. Kende epai na ye, benda ye pembeni, mosika ya baninga na ye, mpe mema ye na shambre ya kati. **3** Bongo okozwa molangi, okosopa mafuta na moto na ye mpe okoloba: ‹ Tala liloba oyo Yawe alobi: Napakoli yo mafuta oyo mpo ete okoma mokonzi ya Isalaele. › Sima, okofungola ekuke mpe okokima; kozela te! » **4** Boye elenge mobali, mosakoli, akendeki na Ramoti ya Galadi. **5** Tango akomaki, akutaki bakonzi ya mampinga bavandi kati na lisanga. Alobaki: — Nazali na sango mpo na yo mokonzi. Jewu atunaki: — Mpo na nani kati na biso? Mosakoli azongisaki:

— Mpo na yo mokonzi. **6** Jewu atelemaki mpe akotaki na ndako. Bongo mosakoli apakolaki mafuta na moto ya Jewu mpe alobaki: « Tala makambo oyo Yawe, Nzambe ya Isalaele, alobi: ‹ Napakoli yo mafuta oyo mpo ete okoma mokonzi ya Isalaele, bato ya Yawe. › **7** Osengeli koboma libota ya Akabi, mokonzi na yo, mpe nakozongisa mabe na mabe mpo na makila ya bawumbu na ngai, basakoli, mpe ya bawumbu nyonso ya Yawe, oyo Jezabeli asopaki makila na bango. **8** Solo, libota nyonso ya Akabi esengeli kokufa. Nakosilisa mibali nyonso kati na Isalaele, ezala mowumbu to monsomi. **9** Nakosala libota ya Akabi ndenge nasalaki libota ya Jeroboami, mwana mobali ya Nebati, mpe libota ya Baesha, mwana mobali ya Ayiya. **10** Nzokande mpo na Jezabeli, bambwa ekolia ye kati na bilanga ya Jizireyeli, mpe moto moko te akokunda ye. » Boye mosakoli afungolaki ekuke mpe akimaki. **11** Tango Jewu abimaki mpe azongaki epai ya baninga na ye, bakonzi ya basoda, moko kati na bango atunaki ye: — Boni, makambo nyonso ezali malamu? Mpo na nini moto ya liboma oyo ayaki epai na yo? Jewu azongisaki: — Boyebi malamu moto yango mpe lolenge ya makambo oyo alobaka. **12** Bakonzi ya basoda balobaki: — Ezali ya solo te, ozali kokosa biso! Yebisa biso makambo yango. Jewu alobaki: — Boyoka ndenge alobi na ngai: « Tala liloba oyo Yawe alobi: ‹ Napakoli yo mafuta mpo ete okoma mokonzi ya Isalaele. › » **13** Tango kaka bayokaki bongo, bakonzi ya basoda bakamataki na lombangu bakazaka na bango mpe batandaki yango liboso ya Jewu, na binyatelo ya ematelo. Bongo babetaki kelelo mpe bagangaki: « Jewu azali mokonzi! » **14** Jewu, mwana mobali ya Jozafati, koko ya Nimishi, asalelaki Yorami likita. Nzokande Yorami mpe Isalaele mobimba bazalaki

kobundela Ramoti ya Galadi liboso ya Azaeli, mokonzi ya Siri.
15 Kasi mokonzi Yorami azongaki na Jizireyeli mpo na kokawusa
bapota oyo bato ya Arami bazokisaki ye na bitumba na Azaeli,
mokonzi ya Siri. Jewu alobaki: « Soki yango ezali makanisi na
bino, tika ete moto moko te akima mpe abima na engumba mpo
na kokende kopesa sango na Jizireyeli. » **16** Boye Jewu amataki
na shar na ye mpe akendeki na Jizireyeli mpo ete Yorami azalaki
kopema kuna; mpe Akazia, mokonzi ya Yuda, akendeki kotala
ye. **17** Tango mokengeli oyo azalaki na likolo ya ndako molayi
ya Jizireyeli amonaki mampinga ya Jewu kopusana, agangaki:
« Nazali komona mampinga, bazali koya! » Yorami apesaki
mitindo: — Bopona soda moko oyo abundaka likolo ya mpunda
mpe botinda ye mpo ete akende kokutana na bango mpe atuna
bango: « Boni, boyei mpo na kimia? » **18** Soda oyo abundaka
likolo ya mpunda akendeki mpe atunaki: — Tala makambo oyo
mokonzi alobi: « Boni, boyei mpo na kimia? » Jewu azongisaki:
— Okokende na kimia wapi? Baluka mpe kota na molongo na
ngai. Mokengeli alobaki: — Motindami akomi epai na bango,
kasi azali kozonga te. **19** Boye mokonzi atindaki soda mosusu
oyo abundaka likolo ya mpunda. Tango akomaki epai na bango,
alobaki: — Boni, boyei mpo na kimia? Jewu azongisaki: —
Okokende na kimia wapi? Baluka mpe kota na molongo na
ngai. **20** Mokengeli alobaki: — Motindami akomi penza epai na
bango, kasi ye mpe azali kozonga te. Nzokande, lolenge oyo ya
kotambolisa ezali lokola ya Jewu, mwana mobali ya Nimishi,
oyo atambolisaka lokola moto ya liboma. **21** Yorami apesaki
mitindo: « Bongisa shar na ngai. » Tango babongisaki shar,
Yorami, mokonzi ya Isalaele, mpe Akazia, mokonzi ya Yuda,
babimaki, moto na moto likolo ya shar na ye, mpo na kokende

kokutana na Jewu. Bakutanaki na ye kati na bilanga ya Naboti,
moto ya Jizireyeli. **22** Tango kaka Yorami amonaki Jewu, atunaki
ye: — Boni Jewu, oyei mpo na kimia? Jewu azongisaki: —
Ndenge nini kimia ekoki kozala na tango losambo ya banzambe
ya bikeko mpe kindoki ya mama na yo, Jezabeli, ezali kokoba?
23 Yorami abalukaki mpe akimaki; abelelaki Akazia: « Akazia,
bateki biso! » **24** Boye Jewu abendaki tolotolo mpe abetaki
Yorami na kati-kati ya mapeka. Tolotolo etobolaki motema na ye,
mpe akweyaki wuta na shar na ye. **25** Jewu alobaki na Bidikari,
soda oyo amemelaka ye bibundeli: « Kamata ye mpe bwaka ye
na bilanga ya Naboti, moto ya Jizireyeli. Kanisa ndenge nini
ngai na yo tozalaki kokumba bashar elongo, na sima ya tata na
ye, Akabi, tango Yawe apesaki lisakoli oyo na tina na ye: **26** ‹
Lobi, namonaki makila ya Naboti mpe ya bana na ye ya mibali, ›
elobi Yawe, mpe solo, nakofutisa yo yango na bilanga oyo, »
elobi Yawe. Sik'oyo, kamata ye mpe bwaka ye na bilanga wana,
kolanda Liloba na Yawe. **27** Tango Akazia, mokonzi ya Yuda,
amonaki makambo oyo esalemaki, akimaki na nzela ya Beti-
Agani. Jewu alandaki ye mpe agangaki: « Boma ye mpe lokola!
» Bazokisaki ye kati na shar na ye na nzela ya Guri, pembeni
ya Yibileayimi, kasi akimaki na Megido mpe akufaki kuna. **28**
Basali na ye bamemaki ye na shar kino na Yelusalemi mpe
bakundaki ye esika moko na bakoko na ye kati na kunda na
ye kati na engumba ya Davidi. **29** Akazia akomaki mokonzi ya
Yuda na mobu ya zomi na moko ya bokonzi ya Yorami, mwana
mobali ya Akabi. **30** Jewu akendeki na Jizireyeli. Tango Jezabeli
ayokaki bongo, atiaki monzele na elongi na ye, abongisaki suki
na ye mpe apusanaki pene ya lininisa mpo na kotala libanda. **31**
Tango Jewu akotaki na ekuke ya engumba, Jezabeli atunaki na

koganga: — Zimiri, mobomi ya nkolo na yo, boni, oyei mpo na kimia? **32** Jewu atombolaki miso na ngambo ya lininisa mpe agangaki: — Nani kati na bino azali na ngambo na ngai, nani? Bakengeli mibale to misato ya mokonzi, oyo baboma bango mokongo, batalaki Jewu wuta na lininisa. **33** Jewu apesaki bango mitindo: — Bobwaka ye na se. Bongo babwakaki Jezabeli na se; mpe makila na ye epanzanaki na mir mpe na bampunda tango ezalaki konyata ye. **34** Jewu akotaki, aliaki, amelaki mpe alobaki: « Bobongisa mwasi oyo alakelama mabe. Bokunda ye, pamba te azali mwana mwasi ya mokonzi. » **35** Kasi tango babimaki mpo na kokunda ye, bakutaki kaka mokuwa ya moto na ye, makolo mpe matandu ya maboko na ye. **36** Bazongaki mpe bayebisaki Jewu: « Tala liloba oyo Yawe alobaki na nzela ya mosali na Ye, Eliya, moto ya mboka Tishibe: ‹ Bambwa ekolia nzoto ya Jezabeli kati na elanga ya Jizireyeli. **37** Ebembe ya Jezabeli ekozala lokola nyei kati na bilanga ya Jizireyeli mpo ete moto moko te akoka lisusu koloba: Tala Jezabeli! › »

10 Akabi azalaki na bana mibali tuku sambo na Samari. Jewu akomaki mikanda mpe atindaki yango na Samari epai ya bakalaka ya Jizireyeli, epai ya bampaka mpe epai ya babateli ya bana ya Akabi. Na mikanda yango, Jewu alobaki: **2** « Tango kaka mokanda oyo ekokomela bino, lokola bana mibali ya mokonzi na bino bazali elongo na bino, mpe lokola bozali na bashar mpe bampunda, engumba ya makasi mpe bibundeli, **3** bopona mwana mobali oyo aleki malamu mpe mayele kati na bana mibali ya mokonzi na bino, botia ye na kiti ya bokonzi ya tata na ye, mpe bobunda mpo na ndako ya mokonzi na bino. » **4** Kasi babangaki makasi mpe balobaki: « Soki kutu bakonzi mibale bakokaki te kobunda na ye, bongo ndenge nini

biso tokobunda na ye? » **5** Boye, mobateli biloko ya ndako
ya mokonzi, moyangeli ya engumba, bampaka mpe babateli
ya bana ya mokonzi batindaki sango oyo epai ya Jewu: «
Tozali basali na yo mpe tokosala nyonso oyo okoloba. Tokotia
moto mosusu te lokola mokonzi, tokosala nyonso oyo okomona
malamu. » **6** Boye, Jewu akomelaki bango mokanda ya mibale
oyo kati na yango alobaki: « Soki bozali na ngambo na ngai mpe
bokotosa ngai, bozwa mito ya bana mibali nyonso ya mokonzi
na bino mpe boya na yango epai na ngai, na Jizireyeli, lobi
na tongo. » Nzokande bana mibali tuku sambo ya mokonzi
bazalaki epai ya bato ya lokumu ya engumba, oyo bazalaki
kobokola bango. **7** Tango mokanda ekomaki, bato wana bazwaki
bana mibali ya mokonzi, babomaki bango nyonso tuku sambo,
batiaki mito na bango na bitunga mpe batindaki yango epai ya
Jewu, na Jizireyeli. **8** Ntoma moko akomaki mpe alobaki na
Jewu: — Bamemi mito ya bana mibali ya mokonzi. Bongo Jewu
apesaki mitindo: — Botia yango na mipiku mibale na ekuke ya
engumba kino na tongo. **9** Na tongo ya mokolo oyo elandaki,
Jewu abimaki, atelemaki liboso ya bato nyonso mpe alobaki: —
Bosali na bino mabe te. Ezalaki ngai nde nasalelaki nkolo na
ngai likita mpo na kotelemela ye mpe koboma ye; kasi nani
abomi bato oyo nyonso? **10** Boyeba ete liloba moko te oyo
Yawe alobaki mpo na kotelemela ndako ya Akabi ekozanga
kokokisama. Yawe akokisi makambo oyo alobaki na nzela ya
mosali na Ye, Eliya. **11** Boye Jewu abomaki bato nyonso ya
ndako ya Akabi, oyo batikalaki na Jizireyeli: bato na ye nyonso
ya lokumu, baninga na ye, Banganga-Nzambe na ye. Atikaki
ata moto na ye moko te na bomoi. **12** Jewu atelemaki mpe
akendeki na Samari. Na Beti-Ekedi-Aron, **13** Jewu akutanaki

na bandeko ya Akazia, mokonzi ya kala ya Yuda, mpe atunaki bango: — Bozali banani? Bazongisaki: — Tozali bandeko ya Akazia. Toyei kopesa bana mibali ya mokonzi mpe mama ya mokonzi mbote. **14** Jewu apesaki mitindo: — Bokanga bango ya bomoi. Boye bakangaki bango ya bomoi mpe bakataki bango bakingo, pene ya libulu ya Beti-Ekedi. Bazalaki mibali tuku minei na mibale, mpe Jewu atikaki moto moko te na bomoi. **15** Tango alongwaki kuna mpe akutanaki na Yonadabi, mwana mobali ya Rekabi, oyo abandaki koya kokutana na ye, Jewu apesaki ye mbote mpe alobaki: — Boni, motema na yo ezali sembo mpo na ngai, ndenge motema na ngai ezali mpo na yo? Yonadabi azongisaki: — Iyo, ezali bongo! Jewu alobaki: — Soki ezali bongo, pesa ngai loboko na yo. Boye, Yonadabi asalaki bongo, mpe Jewu asungaki ye mpo na komata na shar. **16** Jewu alobaki: — Yaka elongo na ngai, mpe okomona bolingo makasi na ngai mpo na Yawe. Boye, Jewu amemaki ye na shar na ye. **17** Tango Jewu akomaki na Samari, abomaki bato nyonso ya libota ya Akabi, oyo batikalaki kuna. Jewu abomaki bango kolanda Liloba na Yawe oyo alobaki na nzela ya Eliya. **18** Jewu abengisaki bato nyonso mpe alobaki na bango: « Akabi azalaki kosalela Bala mingi te, kasi Jewu akosalela ye mingi. **19** Sik'oyo, bobengisa basakoli nyonso ya Bala, basambeli na ye nyonso mpe banganga-nzambe na ye nyonso. Bosala ete moto moko te azanga, pamba te nakobonza mbeka ya monene mpo na Bala. Moto nyonso oyo akozanga, akokufa. » Jewu asalelaki mayele mabe mpo na koboma basambeli ya Bala. **20** Jewu alobaki: « Bobengisa mayangani mpo na lokumu ya Bala. » Boye babengisaki mayangani yango. **21** Jewu apanzaki sango kati na Isalaele, basambeli nyonso ya Bala bayaki mpe moto

moko te azangaki. Bakotaki ebele na ndako ya nzambe Bala
mpe batondisaki yango kino na basuka nyonso. **22** Jewu alobaki
na mobateli bilamba ya bonganga-nzambe ya Bala: « Yaka na
bilamba mpo na basambeli nyonso ya Bala. » Boye abimisaki
bilamba mpo na bango. **23** Bongo Jewu elongo na Yonadabi,
mwana mobali ya Rekabi, bakotaki na ndako ya nzambe Bala.
Jewu alobaki na basambeli ya Bala: « Botala malamu-malamu
na zingazinga na bino mpo ete basali ya Yawe bazala elongo na
bino te, kaka basali ya Bala. » **24** Bakotaki mpo na kobongisa
bambeka mpe batumbaki yango. Nzokande, Jewu atiaki bato
tuku mwambe libanda na likebisi oyo: « Soki moto moko kati
na bino akimisi moko kati na bato oyo napesi na maboko na
bino, akofuta bomoi na ye na motuya ya bomoi ya moto oyo
akimi. » **25** Tango kaka Jewu asilisaki kobongisa mbeka ya
kotumba, apesaki mitindo epai na bakengeli mpe na bakambi na
bango: « Bokota mpe boboma bango. Bokimisa moto moko te. »
Boye, babomaki bango na mopanga. Bakengeli mpe bakonzi ya
basoda babwakaki bibembe na libanda mpe bakotaki kino na
esika ya bule ya ndako ya nzambe Bala. **26** Babimisaki libanga
ya bule na libanda ya ndako ya nzambe Bala mpe batumbaki
yango. **27** Babukaki libanga yango ya bule, bakweyisaki ndako
ya nzambe Bala mpe bakomisaki yango zongo kino na mokolo
ya lelo. **28** Ezali bongo nde Jewu asukisaki losambo ya Bala kati
na Isalaele. **29** Kasi Jewu atikaki te masumu ya Jeroboami,
mwana mobali ya Nebati, oyo, na nzela na yango, akweyisaki
Isalaele na lisumu. Lisumu yango ezali: kosambela bikeko ya
bangombe ya wolo, na Beteli mpe na Dani. **30** Yawe alobaki na
Jewu: « Lokola osali malamu mpo na kokokisa oyo ezali sembo
na miso na Ngai, mpe lokola osali na libota ya Akabi nyonso oyo

nakanaki kosala, bakitani na yo bakovanda na kiti ya bokonzi ya Isalaele kino na molongo ya minei. » **31** Nzokande, Jewu asalaki bokebi te mpo na kobatela mibeko ya Yawe, Nzambe ya Isalaele, na motema na ye mobimba. Atikaki te masumu ya Jeroboami oyo, na nzela na yango, akweyisaki Isalaele na lisumu. **32** Na tango wana, Yawe abandaki kokomisa moke bandelo ya Isalaele. Azaeli alongaki bana ya Isalaele, na mokili na bango, **33** na este ya Yordani, na etuka nyonso ya Galadi (mabele ya libota ya Gadi, ya Ribeni mpe ya Manase), longwa na Aroeri oyo ezali pembeni ya moluka ya Arinoni kino na Galadi mpe Bashani. **34** Makambo mosusu oyo etali bokonzi ya Jewu, misala na ye nyonso mpe elonga na ye ekomama kati na buku ya masolo ya bakonzi ya Isalaele. **35** Jewu akendeki kokutana na bakoko na ye, mpe bakundaki ye na Samari. Bongo Yoakazi, mwana na ye ya mobali, akitanaki na ye na bokonzi. **36** Jewu akonzaki Isalaele, na Samari mibu tuku mibale na mwambe.

11 Tango Atali, mama ya Akazia, amonaki ete mwana na ye ya mobali akufi, abomisaki libota mobimba ya mokonzi. **2** Kasi Yeosheba, mwana mwasi ya mokonzi Yorami mpe ndeko ya Akazia, azwaki Joasi, mwana mobali ya Akazia; alongolaki ye na mayele kati na bana mibali ya mokonzi, oyo basengeli koboma mpe atiaki ye mpe ndesi na ye kati na shambre epai wapi batiaka bambeto, mpo na kobomba ye mosika ya miso ya Atali; mpe Atali abomaki Joasi te. **3** Abombamaki elongo na ndesi na ye mibu motoba kati na Tempelo ya Yawe, wana Atali azalaki kokonza mokili. **4** Na mobu ya sambo, Yeoyada abengisaki bakonzi ya mampinga, oyo bakambaka basoda nkama moko ya bato ya Kari mpe bakengeli. Abengisaki bango epai na ye kati na Tempelo ya Yawe, asalaki boyokani elongo

na bango, alapisaki bango ndayi kati na Tempelo ya Yawe mpe alakisaki bango mwana mobali ya mokonzi. **5** Apesaki bango mitindo oyo: « Tala ndenge bokosala: kati na bandambo misato ya lisanga na bino, ndambo moko bakosala na mokolo ya Saba; ndambo ya liboso bakokengela ndako ya mokonzi, **6** ndambo ya mibale bakozala na ekuke ya Suri, mpe ndambo ya misato bakokengela ekuke, na sima ya ndako ya bakengeli. Bandambo nyonso misato bakokitana, moko sima na mosusu, kati na mosala ya kokengela Tempelo. **7** Bandambo mibale oyo bakosala te na mokolo ya Saba bakokengela Tempelo ya Yawe mpo na mokonzi. **8** Bakozingela mokonzi, moto na moto na ebundeli na ye na loboko. Moto nyonso oyo akopusana na molongo na bino, bosengeli koboma ye. Bozala pene ya mokonzi na bisika nyonso oyo akokende. » **9** Bakonzi ya mampinga, oyo bakambaka basoda nkama moko basalaki nyonso oyo Nganga-Nzambe Yeoyada atindaki. Moko na moko akamataki basoda na ye, ba-oyo bazalaki kokota na mosala na mokolo ya Saba mpe ba-oyo basilisaki mosala na bango na mokolo yango, mpe akendeki epai ya Nganga-Nzambe Yeoyada. **10** Nganga-Nzambe Yeoyada apesaki na bakonzi ya mampinga, oyo bakambaka basoda nkama moko makonga mpe banguba oyo ezalaki ya mokonzi Davidi, oyo ezalaki kati na Tempelo ya Yawe. **11** Bakengeli bazingelaki mokonzi, moko na moko na ebundeli na ye na loboko, pembeni ya etumbelo mpe ya Tempelo, wuta na ngambo ya sude kino na ngambo ya nor ya Tempelo. **12** Nganga-Nzambe Yeoyada abimisaki mwana mobali ya mokonzi, alatisaki ye motole mpe apesaki ye mokanda ya boyokani. Bakomisaki ye mokonzi mpe bapakolaki ye mafuta ya bokonzi. Bato babetaki maboko mpe bagangaki: « Tika ete

mokonzi awumela na bomoi! » **13** Tango Atali ayokaki makelele
oyo bato mpe bakengeli bazalaki kosala, akendeki epai ya
bato, na Tempelo ya Yawe. **14** Atalaki mpe amonaki mokonzi
atelemi na etemelo ya kolobela, ndenge ezalaki momesano.
Bakonzi ya basoda mpe bato oyo babetaka bakelelo bazalaki
pembeni ya mokonzi; bato nyonso ya mokili bazalaki kosepela
wana bazalaki kobeta bakelelo. Atali apasolaki bilamba na ye
mpe agangaki: « Basaleli ngai likita! Basaleli ngai likita! »
15 Nganga-Nzambe Yeoyada apesaki mitindo epai ya bakonzi ya
mampinga, oyo bakambaka basoda nkama moko: « Bobimisa
ye na molongo! Mpe boboma na mopanga moto nyonso oyo
akolanda ye! » Pamba te Nganga-Nzambe alobaki: « Boboma
ye te kati na Tempelo ya Yawe! » **16** Boye, wana Atali azwaki
nzela ya ekotelo ya bampunda mpo na kokende na ndako ya
mokonzi, bakangaki ye mpe babomaki ye kuna. **17** Yeoyada
asalaki boyokani kati na Yawe, mokonzi mpe bato, mpo ete
bazala bato ya Yawe; asalaki lisusu boyokani kati na mokonzi
mpe bato. **18** Bato nyonso ya mokili bakendeki na ndako ya
nzambe Bala mpe babukaki yango elongo na bitumbelo mpe
bikeko, mpe babomaki Matani, nganga-nzambe ya Bala, liboso
ya bitumbelo. Nganga-Nzambe Yeoyada atiaki bakengeli ya
Tempelo ya Yawe. **19** Asangisaki bakonzi ya mampinga, oyo
bakambaka basoda nkama moko, bato ya Kari, bakengeli mpe
bato nyonso ya mokili; amemaki mokonzi longwa na Tempelo
ya Yawe kino na ndako ya mokonzi, na nzela ya ekuke ya
bakengeli. Bongo Joasi avandaki na kiti na ye ya bokonzi. **20**
Bato nyonso ya mokili basepelaki, mpe engumba ekomaki na
kimia, pamba te babomaki Atali na mopanga kati na ndako ya

mokonzi. **21** Joasi azalaki na mibu sambo ya mbotama tango
akomaki mokonzi.

12 Ezalaki tango Jewu akokisaki mibu sambo na bokonzi
nde Joasi akomaki mokonzi. Joasi akonzaki mibu tuku minei
na Yelusalemi. Kombo ya mama na ye ezalaki « Tsibia. »
Tsibia azalaki moto ya Beri-Sheba. **2** Joasi asalaki makambo
ya malamu na miso ya Yawe na mikolo nyonso oyo Nganga-
Nzambe Yeoyada azalaki koteya ye. **3** Nzokande, balongolaki
te bisambelo ya likolo ya bangomba; bato bakobaki kaka
kobonza kuna bambeka mpe kotumba ansa. **4** Joasi alobaki na
Banganga-Nzambe: « Bosangisa mbongo nyonso oyo bamemi
lokola makabo ya bule kati na Tempelo ya Yawe: mbongo oyo
bazwi na nzela ya kotanga bato, mbongo oyo bazwi lokola
mpako mpo na kosikola bato kolanda motuya oyo ekatama,
mpe mbongo oyo moto na moto apesi na Ndako ya Nzambe na
motema ya esengo. **5** Tika ete Nganga-Nzambe moko na moko
akamata mbongo na maboko ya babombi mbongo mpe basalela
yango mpo na kobongisa eloko nyonso oyo ebebi kati na Ndako
ya Nzambe. » **6** Kasi tango mokonzi Joasi akokisaki mibu
pene tuku mibale na misato na bokonzi, Banganga-Nzambe
babongisaki nanu Ndako ya Nzambe te. **7** Boye, mokonzi Joasi
abengisaki Nganga-Nzambe Yeoyada mpe Banganga-Nzambe
mosusu. Atunaki bango: « Mpo na nini bozali kobongisa te biloko
oyo ebebi kati na Ndako ya Nzambe? Sik'oyo, bokozwa lisusu
mbongo te na maboko ya babombi mbongo na bino, kasi botika
yango mpo na kobongisa Ndako ya Nzambe. » **8** Banganga-
Nzambe bandimaki kotika kokongola mbongo na maboko ya
bato mpe kotika kobongisa Ndako ya Nzambe. **9** Nganga-
Nzambe Yeoyada akamataki sanduku moko mpe atobolaki

mofinuku na yango. Atiaki sanduku pembeni ya etumbelo, na ngambo ya loboko ya mobali tango ozali kokota kati na Tempelo ya Yawe. Banganga-Nzambe oyo bazalaki kobatela ekuke batiaki kati na sanduku mbongo nyonso oyo bazalaki komema na Tempelo ya Yawe. **10** Tango nyonso bazalaki komona ete mbongo ekomi ebele kati na sanduku, mokomi mikanda ya mokonzi elongo na mokonzi ya Banganga-Nzambe bazalaki koya kotanga mbongo oyo bato bazalaki komema na Tempelo ya Yawe; bongo bazalaki kotia yango na basaki. **11** Soki bayebi motuya na yango, bazalaki kopesa mbongo yango epai ya bato oyo bazalaki kosalisa misala kati na Ndako ya Nzambe. Na mbongo yango, bazalaki kofuta bato oyo bazalaki kosala kati na Tempelo ya Yawe: basharipantie, **12** batongi ndako mpe bato oyo bakataka mabanga. Bazalaki kosomba mpo na kobongisa Ndako ya Nzambe: mabaya mpe mabanga bakata. Bazalaki mpe kobimisa mbongo mpo na misala mosusu ya kobongisa Tempelo ya Yawe. **13** Kasi bazalaki kobimisa te mbongo oyo bazalaki komema na Ndako ya Nzambe, mpo na kosalela basani ya minene ya palata, bambeli, basani oyo babwakelaka na yango mayi, bakelelo mpe biloko mosusu oyo esalemi na wolo to na palata mpo na Tempelo ya Yawe. **14** Mbongo yango ezalaki bobele mpo na kofuta basali oyo bazalaki kobongisa Ndako ya Yawe. **15** Bazalaki kolandela te mbongo oyo bapesaki na bato mpo na kofuta basali, pamba te bazalaki kosalela yango na bosembo. **16** Bazalaki komema te na Tempelo ya Yawe, mbongo oyo ewutaki na makabo ya kimia mpe na mbeka mpo na masumu; yango ezalaki mpo na Banganga-Nzambe. **17** Na tango wana, Azaeli, mokonzi ya Siri, akendeki kobundisa engumba Gati mpe abotolaki yango. Sima, Azaeli abalukaki

mpo na kobundisa Yelusalemi. **18** Kasi Joasi, mokonzi ya Yuda,
azwaki biloko nyonso ya bule oyo bakoko na ye —Jozafati,
Yorami mpe Akazia, bakonzi ya Yuda— babulisaki. Joasi azwaki
mpe bakado oyo ye moko abulisaki mpe wolo nyonso oyo
amonaki kati na bibombelo ya bozwi ya Tempelo ya Yawe mpe
na ndako ya mokonzi. Atindaki yango epai ya Azaeli, mokonzi
ya Siri. Sima na yango, Azaeli akendeki mosika ya Yelusalemi.
19 Makambo mosusu oyo etali bokonzi ya Joasi mpe misala na
ye nyonso, ekomama kati na buku ya masolo ya bakonzi ya
Yuda. **20** Basali na ye batombokelaki ye mpe basalelaki ye likita.
Babomaki Joasi, na Beti-Milo, na nzela oyo ekenda na Sila. **21**
Tala bakombo ya basali oyo babomaki Joasi: Yozabadi, mwana
mobali ya Shimeati, mpe Yeozabadi, mwana mobali ya Shomeri.
Joasi akufaki mpe bakundaki ye esika moko na bakoko na ye
kati na engumba ya Davidi. Amatsia, mwana na ye ya mobali,
akitanaki na ye na bokonzi.

13 Na mobu ya tuku mibale na misato ya bokonzi ya Joasi,
mwana mobali ya Akazia, mokonzi ya Yuda, Yoakazi, mwana
mobali ya Jewu, akomaki mokonzi ya Isalaele kati na Samari.
Akonzaki mibu zomi na sambo. **2** Asalaki makambo mabe na
miso ya Yawe, wana alandaki masumu ya Jeroboami, mwana
mobali ya Nebati. Jeroboami akweyisaki na yango Isalaele na
lisumu, mpe Yoakazi atikaki te lisumu yango. **3** Boye kanda ya
Yawe epelaki likolo ya Isalaele, mpe akabaki Isalaele na maboko
ya Azaeli, mokonzi ya Siri, mpe ya Beni-Adadi, mwana na ye ya
mobali. **4** Kasi Yoakazi abondelaki Yawe mpo ete asalela ye
ngolu, mpe Yawe ayokaki ye, pamba te Yawe amonaki ndenge
nini mokonzi ya Siri azalaki konyokola Isalaele. **5** Yawe apesaki
mokangoli mpo na bato ya Isalaele, mpe balongwaki na se

ya nguya ya bato ya Siri. Boye bato ya Isalaele bavandaki
na bandako na bango ndenge ezalaki liboso. **6** Kasi batikaki
te masumu ya libota ya Jeroboami oyo akweyisaki na yango
Isalaele. Bakobaki kaka na yango; mpe ekeko ya nzambe mwasi
Ashera etikalaki kaka ya kotelema kati na Samari. **7** Kati na
mampinga nyonso ya Yoakazi, etikalaki kaka na mibali tuku
mitano oyo batambolisaka bampunda, bashar zomi, mpe basoda
oyo batambolaka na makolo, nkoto zomi, pamba te mokonzi ya
Siri abomaki bamosusu oyo batikalaki, mpe akomisaki bango
lokola putulu oyo banyataka na makolo. **8** Makambo mosusu oyo
etali bokonzi ya Yoakazi mpe misala na ye nyonso, ekomama
kati na buku ya masolo ya bakonzi ya Isalaele. **9** Yoakazi
akendeki kokutana na bakoko na ye, mpe bakundaki ye na
Samari. Bongo Joasi, mwana na ye ya mobali, akitanaki na ye
na bokonzi. **10** Na mobu ya tuku misato na sambo ya bokonzi
ya Joasi, mokonzi ya Yuda, Joasi, mwana mobali ya Yoakazi,
akomaki mokonzi ya Isalaele kati na Samari. Akonzaki mibu
zomi na motoba. **11** Asalaki makambo mabe na miso ya Yawe
mpe atikaki te masumu nyonso ya Jeroboami, mwana mobali ya
Nebati, oyo akweyisaki na yango Isalaele. Joasi akobaki kaka
na masumu yango. **12** Makambo mosusu oyo etali bokonzi ya
Joasi mpe misala na ye nyonso, bakisa bitumba oyo abundisaki
Amatsia, mokonzi ya Yuda, ekomama kati na buku ya masolo ya
bakonzi ya Isalaele. **13** Joasi akendeki kokutana na bakoko
na ye, mpe Jeroboami akitanaki na ye na bokonzi. Bakundaki
Joasi kati na Samari esika moko na bakonzi ya Isalaele. **14**
Elize abelaki bokono oyo ememaki ye na kufa. Joasi, mokonzi
ya Isalaele, akendeki kotala ye mpe alelaki na miso na ye
na maloba oyo: — Tata na ngai! Tata na ngai! Ozali bashar

mpe bampunda ya Isalaele! **15** Elize alobaki na ye: — Zwa
tolotolo moko mpe ndambo ya makonga ya mike. Joasi asalaki
bongo. **16** Bongo Elize alobaki na mokonzi ya Isalaele: — Simba
tolotolo na maboko na yo. Tango Joasi asimbaki tolotolo, Elize
atiaki maboko na ye na likolo ya maboko ya mokonzi. **17** Elize
alobaki: — Fungola lininisa oyo ezali na ngambo ya este. Joasi
afungolaki yango. Elize alobaki: — Beta! Joasi abetaki. Elize
alobaki: — Ezali likonga ya elonga ya Yawe, likonga ya elonga
liboso ya bato ya Siri. Okosilisa bato ya Siri, na Afeki. **18** Bongo
Elize abakisaki: — Zwa makonga. Mokonzi azwaki yango. Elize
alobaki na mokonzi ya Isalaele: — Beta yango na mabele. Joasi
abetaki yango mbala misato mpe atikaki. **19** Moto na Nzambe
asilikelaki ye mpe alobaki: — Ebongaki na yo kobeta yango na
mabele mbala mitano to mbala motoba, boye olingaki kolonga
bato ya Siri mpe kosilisa bango nye. Kasi sik'oyo, okolonga bato
ya Siri kaka mbala misato. **20** Elize akufaki, mpe bakundaki ye.
Nzokande masanga ya bato mabe ya Moabi bazalaki kokota na
mokili ya Isalaele na ebandeli ya mibu nyonso. **21** Mokolo moko,
tango bazalaki kokunda moto moko, bamonaki na mbalakata
lisanga moko ya bato mabe. Bongo, babwakaki na lombangu
ebembe ya moto yango kati na kunda ya Elize. Tango ebembe
etutaki mikuwa ya Elize, moto yango azongaki na bomoi mpe
atelemaki. **22** Azaeli, mokonzi ya Siri, anyokolaki Isalaele, na
tango ya bokonzi ya Yoakazi. **23** Kasi Yawe asalelaki bango
ngolu, ayokelaki bango mawa, mpe azongelaki bango, mpo na
boyokani na Ye elongo na Abrayami, Izaki mpe Jakobi. Na tango
wana, Yawe alingaki koboma bango te mpe aboyaki kobengana
bango mosika ya miso na Ye. **24** Azaeli, mokonzi ya Siri, akufaki,
mpe Beni-Adadi, mwana na ye ya mobali, akitanaki na ye na

bokonzi. **25** Bongo Joasi, mwana mobali ya Yoakazi, abotolaki
na maboko ya Beni-Adadi, mwana ya Azaeli, bingumba oyo
Azaeli abotolaki na bitumba epai ya Yoakazi, tata ya Joasi.
Joasi alongaki Azaeli mbala misato mpe abotolaki bingumba ya
Isalaele.

14 Na mobu ya mibale ya bokonzi ya Joasi, mwana mobali ya
Yoakazi, mokonzi ya Isalaele, Amatsia, mwana mobali ya Joasi,
mokonzi ya Yuda, akomaki mokonzi. **2** Amatsia azalaki na mibu
tuku mibale na mitano ya mbotama tango akomaki mokonzi,
mpe akonzaki mibu tuku mibale na libwa na Yelusalemi. Kombo
ya mama na ye ezalaki « Yeoyadani. » Yeoyadani azalaki
moto ya Yelusalemi. **3** Amatsia asalaki makambo ya sembo na
miso ya Yawe, kasi ezalaki te lokola Davidi, koko na ye. Na
makambo nyonso, alandaki ndakisa ya Joasi, tata na ye. **4**
Nzokande, balongolaki te bisambelo ya likolo ya bangomba;
bato bakobaki kaka kobonza kuna bambeka mpe kotumba
ansa. **5** Sima na Amatsia kolendisa bokonzi na ye, abomaki
bakalaka oyo babomaki tata na ye. **6** Kasi abomaki te bana
mibali ya babomi ya tata na ye, pamba te, kolanda ndenge
ekomama kati na buku ya Mobeko ya Moyize, Yawe apesaki
mitindo oyo: « Bakoboma batata te mpo na bana na bango to
mpe bakoboma bana te mpo na batata na bango; bakoboma
moto na moto mpo na masumu na ye moko. » **7** Ezali Amatsia
nde moto alongaki bato ya Edomi, nkoto zomi na Lubwaku ya
Mungwa, mpe abotolaki na bitumba engumba ya Sela; mpe
abengaki yango « Yokiteyeli, » kombo oyo babengelaka yango
kino lelo. **8** Bongo Amatsia atindaki bantoma epai ya Joasi,
mwana mobali ya Yoakazi mpe koko ya Jewu, mokonzi ya
Isalaele, mpo na koyebisa ye: — Yaka tobunda! **9** Kasi Joasi,

mokonzi ya Isalaele, azongiselaki Amatsia, mokonzi ya Yuda: —
Mokolo moko, nzete ya sende ya Libani etindaki maloba epai ya
nzete ya sedele ya Libani: « Balisa mwana na yo ya mwasi epai
ya mwana na ngai ya mobali. » Kasi nyama moko ya zamba
elekaki mpe enyataki nzete ya sende. **10** Solo, olongi Edomi,
mpe motema na yo ezali komikumisa. Sepela na yo, kasi vanda
na ndako na yo. Mpo na nini koluka ete pasi makasi ekweyela
yo elongo na Yuda? **11** Kasi Amatsia ayokaki ye te. Boye, Joasi,
mokonzi ya Isalaele, akendeki kobundisa Amatsia, mokonzi ya
Yuda. Ye mpe Amatsia, mokonzi ya Yuda, babundaki na Beti-
Shemeshi kati na mokili ya Yuda. **12** Isalaele alongaki Yuda,
mpe bato ya Yuda bakimaki, moto na moto na ndako na ye.
13 Joasi, mokonzi ya Isalaele, akangaki Amatsia, mokonzi ya
Yuda, mwana mobali ya Joasi mpe koko ya Akazia, na Beti-
Shemeshi. Boye Joasi akendeki na Yelusalemi mpe abukaki mir
ya Yelusalemi, na molayi ya bametele pene nkama moko na tuku
mwambe, longwa na ekuke ya Efrayimi kino na ekuke ya suka.
14 Akamataki wolo nyonso, palata nyonso mpe biloko nyonso
oyo ezalaki kati na Tempelo ya Yawe, kati na bibombelo ya
ndako ya mokonzi; akangaki bato na bowumbu mpe azongaki na
Samari. **15** Makambo mosusu oyo etali bokonzi ya Joasi, misala
na ye mpe elonga na ye tango abundisaki Amatsia, mokonzi ya
Yuda, ekomama kati na buku ya masolo ya bakonzi ya Isalaele.
16 Joasi akendeki kokutana na bakoko na ye, mpe bakundaki ye
na Samari esika moko na bakoko na ye, bakonzi ya Isalaele.
Mpe Jeroboami, mwana na ye ya mobali, akitanaki na ye na
bokonzi. **17** Amatsia, mwana mobali ya Joasi, mokonzi ya Yuda,
awumelaki lisusu na bomoi mibu zomi na mitano sima na kufa
ya Joasi, mwana mobali ya Yoakazi, mokonzi ya Isalaele. **18**

Makambo mosusu oyo etali bokonzi ya Amatsia mpe misala na ye, ekomama kati na buku ya masolo ya bakonzi ya Yuda. **19** Basalelaki ye likita, na Yelusalemi, mpo na kotelemela ye, mpe akimaki na Lakishi. Kasi batindaki bato mpo ete balanda ye kino na Lakishi, mpe babomaki ye kuna. **20** Bamemaki nzoto na ye na likolo ya mpunda mpe bakundaki ye na Yelusalemi, esika moko na bakoko na ye kati na engumba ya Davidi. **21** Bato nyonso ya Yuda bakamataki Azaria oyo azalaki na mibu zomi na motoba ya mbotama mpe bakomisaki ye mokonzi na esika ya tata na ye, Amatsia. **22** Ezalaki ye nde moto atongaki lisusu engumba ya Eyilati mpe azongisaki yango na Yuda sima na kufa ya tata na ye, mokonzi Amatsia. **23** Tango Amatsia, mokonzi ya Yuda, mwana mobali ya Joasi, akokisaki mibu zomi na mitano na bokonzi, Jeroboami, mwana mobali ya Joasi, akomaki mokonzi ya Isalaele na Samari mpe akonzaki mibu tuku minei na moko. **24** Asalaki makambo mabe na miso ya Yawe mpe atikaki te masumu nyonso ya Jeroboami, mwana mobali ya Nebati, masumu oyo na nzela na yango akweyisaki Isalaele. **25** Ezalaki ye nde moto abotolaki lisusu bamboka ya Isalaele longwa na Lebo-Amati kino na ebale monene ya Araba, kolanda Liloba na Yawe, Nzambe ya Isalaele, oyo alobaki na nzela ya mosali na Ye, mosakoli Yona, mwana mobali ya Amitayi, moto ya Gati-Eferi. **26** Yawe amonaki ndenge nini bana nyonso ya Isalaele bazalaki konyokwama. Ezala bawumbu to bansomi, moto moko te akokaki kosunga bango. **27** Lokola Yawe alobaki te ete akolimwisa kombo ya Isalaele na se ya moyi, abikisaki bango na nzela ya loboko ya Jeroboami, mwana mobali ya Joasi. **28** Makambo mosusu oyo etali bokonzi ya Jeroboami, misala na ye nyonso mpe elonga na ye na bitumba, ezala ndenge

azongisaki na se ya bokonzi ya Isalaele Damasi mpe Amati, bingumba mibale oyo ezalaki ya Yuda, nyonso wana ekomama kati na buku ya masolo ya bakonzi ya Isalaele. **29** Jeroboami akendeki kokutana na bakoko na ye, mpe bakundaki ye esika moko na bakoko na ye, bakonzi ya Isalaele; mpe Zakari, mwana na ye ya mobali, akitanaki na ye na bokonzi.

15 Tango Jeroboami, mokonzi ya Isalaele, akokisaki mibu tuku mibale na sambo na bokonzi, Azaria, mwana mobali ya Amatsia, akomaki mokonzi ya Yuda. **2** Azalaki na mibu zomi na motoba ya mbotama tango akomaki mokonzi, mpe akonzaki mibu tuku mitano na mibale na Yelusalemi. Kombo ya mama na ye ezalaki « Yekolia. » Yekolia azalaki moto ya Yelusalemi. **3** Azaria asalaki makambo ya sembo na miso ya Yawe ndenge kaka Amatsia, tata na ye, asalaki. **4** Nzokande, balongolaki te bisambelo ya likolo ya bangomba; bato bakobaki kaka kobonza kuna bambeka mpe kotumba ansa. **5** Yawe abetaki mokonzi, mpe mokonzi abelaki bokono ya maba kino na mokolo na ye ya kufa. Boye akomaki kovanda na ndako moko batonga mosika. Yotami, mwana mobali ya mokonzi, oyo azalaki mobateli biloko ya ndako ya mokonzi, ayangelaki bato ya mokili. **6** Makambo mosusu oyo etali bokonzi ya Azaria mpe misala na ye nyonso, ekomama kati na buku ya masolo ya bakonzi ya Yuda. **7** Azaria akendeki kokutana na bakoko na ye, mpe bakundaki ye esika moko na bakoko na ye kati na engumba ya Davidi; mpe Yotami, mwana na ye ya mobali, akitanaki na ye na bokonzi. **8** Tango Azaria, mokonzi ya Yuda, akokisaki mibu tuku misato na mwambe na bokonzi, Zakari, mwana mobali ya Jeroboami, akomaki mokonzi ya Isalaele na Samari; mpe akonzaki basanza motoba. **9** Asalaki makambo mabe na miso ya Yawe ndenge

bakoko na ye basalaki. Atikaki te masumu ya Jeroboami, mwana mobali ya Nebati, oyo na nzela na yango akweyisaki Isalaele. **10** Shalumi, mwana mobali ya Yabeshi, asalelaki Zakari likita, abundisaki ye liboso ya bato, abomaki ye mpe akitanaki na ye na bokonzi. **11** Makambo mosusu oyo etali bokonzi ya Zakari, ekomama kati na buku ya masolo ya bakonzi ya Isalaele. **12** Boye nde Liloba oyo Yawe alobaki na Jewu ekokisamaki: « Bakitani na yo bakovanda na kiti ya bokonzi ya Isalaele kino na molongo ya minei. » **13** Tango Oziasi, mokonzi ya Yuda, akokisaki mibu tuku misato na libwa na bokonzi, Shalumi, mwana mobali ya Yabeshi, akomaki mokonzi. Akonzaki na Samari sanza moko. **14** Bongo Menayeme, mwana mobali ya Gadi, alongwaki na Tiritsa mpe akendeki na Samari. Abundisaki Shalumi, mwana mobali ya Yabeshi, na Samari; abomaki ye mpe akitanaki na ye na bokonzi. **15** Makambo mosusu oyo etali Shalumi, misala na ye mpe likita oyo asalaki, ekomama kati na buku ya masolo ya bakonzi ya Isalaele. **16** Na tango wana, Menayeme abundisaki engumba Tifisa, abomaki bato nyonso ya engumba mpe abebisaki zingazinga na yango, kobanda na Tiritsa, pamba te baboyaki kofungolela ye bikuke ya engumba na bango. Abebisaki engumba yango mpe atobolaki mabumu ya basi nyonso ya zemi. **17** Tango Azaria, mokonzi ya Yuda, akokisaki mibu tuku misato na libwa na bokonzi, Menayeme, mwana mobali ya Gadi, akomaki mokonzi ya Isalaele mpe akonzaki na Samari mibu zomi. **18** Asalaki makambo mabe na miso ya Yawe. Na tango nyonso ya bokonzi na ye, atikaki te masumu ya Jeroboami, mwana mobali ya Nebati, masumu oyo na nzela na yango akweyisaki Isalaele. **19** Bongo Puli, mokonzi ya Asiri, akotaki na makasi kati na mboka, mpe Menayeme

apesaki ye bakilo ya palata, nkoto tuku misato na minei mpo ete Puli asunga ye na kolendisa bokonzi na ye. **20** Menayeme azwaki palata yango na Isalaele. Mozwi nyonso asengelaki kofuta mpako ya mbongo ya bibende ya palata, tuku mitano mpo ete bapesa yango epai ya mokonzi ya Asiri. Na bongo, mokonzi ya Asiri alongwaki na mokili mpe azongaki epai na ye. **21** Makambo mosusu oyo etali bokonzi ya Menayeme mpe misala na ye nyonso, ekomama kati na buku ya masolo ya bakonzi ya Isalaele. **22** Menayeme akendeki kokutana na bakoko na ye, mpe bakundaki ye esika moko na bakoko na ye. Pekakia, mwana na ye ya mobali, akitanaki na ye na bokonzi. **23** Tango Azaria, mokonzi ya Yuda, akokisaki mibu tuku mitano na bokonzi, Pekakia, mwana mobali ya Menayeme, akomaki mokonzi ya Isalaele na Samari, mpe akonzaki mibu zomi na mibale. **24** Pekakia asalaki makambo mabe na miso ya Yawe. Atikaki te masumu ya Jeroboami, mwana mobali ya Nebati, masumu oyo na nzela na yango akweyisaki Isalaele. **25** Moko kati na bakonzi na ye ya basoda, Peka, mwana mobali ya Remalia, asalelaki ye likita. Na lisungi ya bato tuku mitano ya Galadi, Peka abomaki Pekakia kati na ndako ya mokonzi, na Samari, na lisungi ya Arigobi mpe Arie. Boye Peka abomaki Pekakia mpe akitanaki na ye na bokonzi. **26** Makambo mosusu oyo etali bokonzi ya Pekakia mpe misala na ye, ekomama kati na buku ya masolo ya bakonzi ya Isalaele. **27** Tango Azaria, mokonzi ya Yuda, akokisaki mibu tuku mitano na mibale na bokonzi, Peka, mwana mobali ya Remalia, akomaki mokonzi ya Isalaele, na Samari; mpe akonzaki mibu tuku mibale. **28** Asalaki makambo mabe na miso ya Yawe. Atikaki te masumu ya Jeroboami, mwana mobali ya Nebati, masumu oyo na nzela na yango akweyisaki

Isalaele. **29** Na tango ya Peka, mokonzi ya Isalaele, Tigilati-Pilezeri, mokonzi ya Asiri, ayaki kokota na makasi mpe azwaki bingumba Iyoni, Abele-Beti-Maaka, Yanoa, Kedeshi, Atsori mpe Galadi. Akamataki lisusu Galile kati na mokili ya Nefitali, mpe amemaki na makasi bato na Asiri. **30** Bongo Oze, mwana mobali ya Ela, asalaki likita mpo na kotelemela Peka, mwana mobali ya Remalia. Abundisaki ye mpe abomaki ye, bongo akitanaki na ye na bokonzi tango Yotami, mwana mobali ya Oziasi, akokisaki mibu tuku mibale na bokonzi. **31** Makambo mosusu oyo etali bokonzi ya Peka mpe misala na ye nyonso, ekomama kati na buku ya masolo ya bakonzi ya Isalaele. **32** Tango Peka, mwana mobali ya Remalia, mokonzi ya Isalaele, akokisaki mibu mibale na bokonzi, Yotami, mwana mobali ya Oziasi, mokonzi ya Yuda, akomaki mokonzi. **33** Yotami azalaki na mibu tuku mibale na mitano ya mbotama tango akomaki mokonzi, mpe akonzaki mibu zomi na motoba na Yelusalemi. Kombo ya mama na ye ezalaki « Yerusha. » Yerusha azalaki mwana ya Tsadoki. **34** Yotami asalaki makambo ya sembo na miso ya Yawe ndenge kaka Oziasi, tata na ye, asalaki. **35** Nzokande, balongolaki te bisambelo ya likolo ya bangomba; bato bakobaki kaka kobonza kuna bambeka mpe kotumba ansa. Ezali Yotami nde atongaki ekuke ya likolo ya Tempelo ya Yawe. **36** Makambo mosusu oyo etali bokonzi ya Yotami mpe misala na ye, ekomama kati na buku ya masolo ya bakonzi ya Yuda. **37** Na mikolo wana, Yawe abandaki kotinda Retsini, mokonzi ya Siri, mpe Peka, mwana mobali ya Remalia, mpo na kobundisa Yuda. **38** Yotami akendeki kokutana na bakoko na ye, mpe bakundaki ye esika moko na bakoko na ye kati na engumba ya Davidi, koko na ye. Akazi, mwana na ye ya mobali, akitanaki na ye na bokonzi.

16 Na mobu ya zomi na sambo ya bokonzi ya Peka, mwana
mobali ya Remalia, Akazi, mwana mobali ya Yotami, mokonzi ya
Yuda, akomaki mokonzi. **2** Akazi azalaki na mibu tuku mibale ya
mbotama tango akomaki mokonzi, mpe akonzaki mibu zomi
na motoba na Yelusalemi. Asalaki makambo mabe na miso ya
Yawe, Nzambe na ye; nzokande, Davidi, koko na ye, asalaki
makambo ya sembo. **3** Alandaki banzela oyo bakonzi ya Isalaele
batambolaki na yango, atumbaki ata mwana na ye ya mobali na
moto lokola mbeka, kolanda misala ya nkele ya bikolo oyo Yawe
abenganaki liboso ya bana ya Isalaele. **4** Abonzaki bambeka
mpe atumbaki mbeka ya malasi, na bisambelo ya likolo ya
bangomba, na bangomba mike mpe na se ya banzete ya mibesu.
5 Bongo Retsini, mokonzi ya Siri, mpe Peka, mwana mobali
ya Remalia, mokonzi ya Isalaele, bamataki mpo na kobundisa
Yelusalemi mpe bazingelaki Akazi, kasi bakokaki kolonga ye te.
6 Na tango wana, Retsini, mokonzi ya Siri, azongisaki Eyilati na
se ya bokonzi ya Siri. Abenganaki bato ya Yuda oyo bazalaki
na Efrate, mpe bato ya Edomi bayaki kovanda kuna kino lelo.
7 Akazi atindaki bantoma epai ya Tigilati-Pilezeri, mokonzi ya
Asiri, mpo na koloba na ye: « Nazali mosali na yo mpe mwana
na yo; yaka kokangola ngai na maboko ya mokonzi ya Siri mpe
mokonzi ya Isalaele oyo bayei kobundisa ngai. » **8** Akazi azwaki
palata mpe wolo oyo ezalaki kati na Tempelo ya Yawe mpe kati
na bibombelo ya ndako ya mokonzi; bongo atindaki yango lokola
kado epai ya mokonzi ya Asiri. **9** Mokonzi ya Asiri ayokaki ye,
akendeki kobundisa Damasi mpe abotolaki yango. Amemaki
bato ya Damasi na bowumbu na Kiri mpe abomaki Retsini. **10**
Bongo mokonzi Akazi akendeki na Damasi mpo na kokutana
na Tigilati-Pilezeri, mokonzi ya Asiri; amonaki etumbelo oyo

ezalaki na Damasi mpe atindaki epai ya Nganga-Nzambe Uri elilingi na yango ndenge batongaki yango. **11** Boye Nganga-Nzambe Uri atongaki etumbelo kolanda elilingi oyo mokonzi Akazi atindaki wuta na Damasi, mpe asilisaki kotonga yango liboso ete mokonzi Akazi azonga wuta na Damasi. **12** Tango mokonzi Akazi azongaki wuta na Damasi, amonaki etumbelo, apusanaki pene na yango mpe abonzaki bambeka na likolo na yango. **13** Atumbaki mbeka na ye mpe likabo ya gato, asopaki likabo ya masanga mpe abwakaki makila ya bambeka ya boyokani na likolo ya etumbelo. **14** Kasi mpo na oyo etali etumbelo ya bronze oyo ezalaki liboso ya Yawe, alongolaki yango na esika na yango liboso ya Ndako ya Nzambe, kati na etumbelo ya sika mpe Tempelo ya Yawe, mpe atiaki yango pembeni ya etumbelo ya sika, na ngambo ya nor. **15** Mokonzi Akazi apesaki mitindo epai ya Nganga-Nzambe Uri: « Na likolo ya etumbelo monene ya sika, okobanda kobonza mbeka ya kotumba na tongo mpe likabo ya gato na pokwa, mbeka ya kotumba ya mokonzi elongo na likabo na yango ya gato, mpe mbeka ya kotumba ya bato nyonso ya mokili elongo na likabo na bango ya masanga. Okobwaka na etumbelo makila ya bambeka nyonso ya kotumba mpe ya bambeka mosusu. Kasi mpo na oyo etali etumbelo ya bronze, nakokanisa mosala nini nakosala na yango. » **16** Nganga-Nzambe Uri asalaki ndenge kaka mokonzi Akazi atindaki. **17** Mokonzi Akazi alongolaki mabaya oyo esimbaka bamesa, mpe alongolaki basani ya minene na likolo na yango; akitisaki nzungu ya monene ya bronze oyo ezalaki na likolo ya bikeko ya bangombe mpe atiaki yango na likolo ya mabanga babongisa malamu. **18** Abongolaki shambre ya Saba ya kokotela oyo batongaki na kati ya Ndako ya Nzambe;

abongolaki lisusu ekuke ya mokonzi oyo batongaki na libanda ya Tempelo ya Yawe mpo na kosepelisa mokonzi ya Asiri. **19** Makambo mosusu oyo etali mokonzi Akazi mpe misala na ye, ekomama kati na buku ya masolo ya bakonzi ya Yuda. **20** Akazi akendeki kokutana na bakoko na ye, mpe bakundaki ye esika moko na bakoko na ye kati na engumba ya Davidi. Ezekiasi, mwana na ye ya mobali, akitanaki na ye na bokonzi.

17 Tango Akazi, mokonzi ya Yuda, akokisaki mibu zomi na mibale na bokonzi, Oze, mwana mobali ya Ela, akomaki mokonzi ya Isalaele na Samari. Akonzaki mibu libwa. **2** Oze asalaki makambo mabe na miso ya Yawe, kasi ndenge moko te na bakonzi ya Isalaele, oyo bazalaki liboso na ye. **3** Salimanasari, mokonzi ya Asiri, ayaki kobundisa Oze. Mpe Oze akomaki mowumbu mpe akomaki kofuta mpako epai ya Salimanasari. **4** Kasi mokonzi ya Asiri asosolaki ete Oze asaleli ye likita, pamba te Oze atindaki bantoma epai ya So, mokonzi ya Ejipito, mpe atikaki kofuta mpako epai ya mokonzi ya Asiri ndenge azalaki kosala mobu na mobu. Boye Salimanasari akangaki Oze mpe atiaki ye na boloko. **5** Mokonzi ya Asiri akotaki na makasi na mokili mobimba, abundisaki Samari mpe azingelaki yango mibu misato. **6** Tango Oze akokisaki mibu libwa na bokonzi, mokonzi ya Asiri abotolaki Samari mpe amemaki bana ya Isalaele na bowumbu na Asiri. Atiaki bango na Ala mpe na bapembeni ya ebale ya Abori, na etuka ya Gozani mpe na bingumba ya Medi. **7** Makambo oyo esalemaki mpo ete bato ya Isalaele basalaki masumu liboso ya Yawe, Nzambe na bango, oyo abimisaki bango wuta na bokonzi ya Faraon, mokonzi ya Ejipito; bagumbamelaki banzambe mosusu. **8** Balandaki bizaleli ya bikolo oyo Yawe abenganaki liboso na bango mpe makambo oyo

bakonzi ya Isalaele bakotisaki. **9** Bato ya Isalaele basalaki na
nkuku makambo ya nkele na miso ya Yawe, Nzambe na bango.
Batongaki bisambelo ya likolo ya bangomba kati na bingumba
na bango nyonso, kobanda na likolo ya bamir ya lopango kino
na bingumba batonga makasi. **10** Batelemisaki mabanga ya bule
mpe makonzi ya nzambe mwasi Ashera na likolo ya bangomba
nyonso mpe na se ya banzete nyonso ya mibesu. **11** Batumbaki
ansa na bisambelo nyonso ya likolo ya bangomba, ndenge
bikolo oyo Yawe abenganaki liboso na bango ezalaki kosala.
Basalaki makambo mabe oyo etumbolaki kanda ya Yawe. **12**
Bagumbamelaki banzambe ya bikeko oyo na tina na yango Yawe
alobaki: « Bokosala bongo te. » **13** Yawe akebisaki Isalaele mpe
Yuda na nzela ya basali na Ye nyonso, basakoli mpe bamoni
makambo, na maloba oyo: « Botika banzela na bino ya mabe,
bobatela mibeko mpe bikateli na Ngai kolanda mibeko nyonso
oyo napesaki bino mpe bakoko na bino na nzela ya basali na
Ngai, basakoli. » **14** Kasi bayokaki te; batiaki moto makasi lokola
bakoko na bango, oyo baboyaki kondimela Yawe, Nzambe
na bango. **15** Babwakaki bikateli na Ye, boyokani oyo asalaki
elongo na bakoko na bango mpe makebisi oyo apesaki bango.
Balandaki bikolo oyo ezalaki zingazinga na bango. Yawe apesaki
bango mitindo ete basala te lokola bango, kasi bango basalaki
kaka makambo oyo Yawe apekisaki bango kosala. **16** Batikaki
mitindo nyonso ya Yawe, Nzambe na bango, mpe bamisalelaki
banzambe ya bikeko ya bana ngombe mibale basala na bibende
oyo banyangwisa na moto, mpe likonzi ya nzambe mwasi
Ashera. Bango nyonso bagumbamelaki mampinga nyonso ya
likolo, mpe basambelaki nzambe Bala. **17** Batumbaki na moto
lokola mbeka bana na bango ya mibali mpe bana na bango ya

basi. Basalelaki soloka mpe kindoki, mpe bamikabaki mpo na
kosala makambo mabe na miso ya Yawe. Boye batumbolaki
kanda ya Yawe. **18** Yawe asilikelaki makasi bana ya Isalaele
mpe abenganaki bango mosika na Ye. Kaka libota ya Yuda nde
batikalaki. **19** Nzokande, libota yango mpe ya Yuda babatelaki
te mitindo ya Yawe, Nzambe na bango, balandaki bizaleli oyo
Isalaele akotisaki. **20** Boye, Yawe abwakaki bana nyonso ya
Isalaele, ayokisaki bango pasi, akabaki bango na maboko ya
bato ya mobulu, mpe abenganaki bango mosika na Ye. **21** Tango
Yawe alongolaki Isalaele na se ya bokonzi ya Davidi, bana
ya Isalaele bakomisaki Jeroboami, mwana mobali ya Nebati,
mokonzi na bango. Jeroboami atindikaki Isalaele ete balanda
Yawe te, mpe amemisaki bango lisumu ya monene. **22** Bato
ya Isalaele bakangamaki na masumu nyonso ya Jeroboami
mpe batikaki yango te **23** kino tango Yawe abenganaki bango
mosika na Ye, ndenge ayebisaki bango na nzela ya basali na
Ye nyonso, basakoli. Boye, bamemaki bana ya Isalaele na
bowumbu, mosika ya mokili na bango, na Asiri kino lelo. **24**
Mokonzi ya Asiri amemaki bato wuta na bingumba ya Babiloni,
ya Kuti, ya Ava, ya Amati mpe ya Sefarivayimi; mpe atiaki
bango na Samari, na esika ya bana ya Isalaele. Bato yango
bazwaki Samari mpe bavandaki kati na bingumba na yango.
25 Liboso, tango bazalaki kovanda kuna, bato yango bazalaki
kogumbamela Yawe te. Boye Yawe atindaki nkosi kati na bango,
mpe ebomaki ndambo ya bato kati na bango. **26** Bayebisaki
mokonzi ya Asiri: — Bikolo oyo omemaki na bowumbu mpe otiaki
kati na bingumba ya Samari bayebi te makambo oyo Nzambe
ya mokili wana alingaka. Boye Nzambe atindi kati na bango
nkosi oyo ezali koboma bango, pamba te bato yango bayebi te

makambo oyo Nzambe yango alingaka. **27** Boye mokonzi ya Asiri
apesaki mitindo oyo: — Botinda kuna moko kati na Banganga-
Nzambe oyo bomemaki na bowumbu wuta na Samari mpo ete
avanda kuna mpe alakisa bato makambo oyo Nzambe ya mokili
wana alingaka. **28** Boye moko kati na Banganga-Nzambe oyo
bamemaki na bowumbu wuta na Samari ayaki kovanda na Beteli
mpe alakisaki bango kogumbamela Yawe. **29** Kasi ekolo na
ekolo esalaki banzambe na yango kati na bingumba nyonso oyo
bazalaki kovanda, mpe batiaki banzambe yango kati na bisika
ya bule ya bisambelo ya likolo ya bangomba oyo bato ya Samari
batongaki. **30** Bato oyo bawutaki na Babiloni basalaki ekeko ya
nzambe Sukoti-Benoti; ba-oyo bawutaki na Kuti basalaki ekeko
ya nzambe Nerigali; ba-oyo bawutaki na Amati basalaki ekeko
ya nzambe Ashima; **31** ba-oyo bawutaki na Ava basalaki bikeko
ya nzambe Nibikazi mpe nzambe Taritaki; ba-oyo bawutaki na
Sefarivayimi bazalaki kokoba kotumba bana na bango na moto
lokola mbeka epai ya Adrameleki mpe Anameleki, banzambe ya
bato ya Sefarivayimi. **32** Bato ya bikolo yango bazalaki na bango
kotosa Yawe, kasi baponaki lisusu kati na bango bato mpo na
kosala mosala ya bonganga-nzambe kati na bisika ya bule ya
bisambelo ya likolo ya bangomba. **33** Atako bazalaki kotosa
Yawe, kasi bazalaki mpe kosalela banzambe na bango kolanda
bizaleli ya bikolo epai wapi bawutaki. **34** Kino lelo, bakangami
kaka na bizaleli na bango ya kala; bagumbamelaka penza Yawe
te mpe batosaka te bikateli mpe malako, mibeko mpe mitindo
oyo Yawe apesaki epai ya bakitani ya Jakobi oyo apesaki kombo
« Isalaele. » **35** Tango Yawe asalaki boyokani elongo na bana
ya Isalaele, alobaki na bango: « Bokogumbamela banzambe
mosusu te, bokofukamela yango te, bokosalela yango te mpe

bokobonzela yango bambeka te; **36** kaka Yawe oyo abimisaki
bino wuta na Ejipito, na nguya mpe na loboko esembolama,
nde bosengeli kogumbamela. Liboso na Ye kaka nde bosengeli
kogumbama mpe kobonza bambeka. **37** Bosengeli tango nyonso
kozala na bokebi mpo na kobatela bikateli mpe malako, mibeko
mpe mitindo oyo Yawe akomaki mpo na bino. Bogumbamela
banzambe mosusu te, **38** bobosana te boyokani oyo nasalaki
elongo na bino, mpe bogumbamela banzambe mosusu te. **39**
Kaka Yawe, Nzambe na bino, nde bosengeli kogumbamela,
pamba te Ye nde akangolaki bino na maboko ya banguna na
bino nyonso. » **40** Kasi bato ya bikolo wana bayokaki te mpe
batingamaki kaka na bizaleli na bango ya kala. **41** Atako bato ya
bikolo yango bazalaki kotosa Yawe, kasi bazalaki mpe kosalela
banzambe na bango ya bikeko. Kino lelo, bana na bango mpe
bakitani na bango bazali kokoba kosala makambo oyo bakoko
na bango bazalaki kosala.

18 Tango Oze, mwana mobali ya Ela, mokonzi ya Isalaele,
akokisaki mibu misato na bokonzi, Ezekiasi, mwana mobali ya
Akazi, mokonzi ya Yuda, akomaki mokonzi. **2** Ezekiasi azalaki
na mibu tuku mibale na mitano ya mbotama tango akomaki
mokonzi, mpe akonzaki mibu tuku mibale na libwa na Yelusalemi.
Kombo ya mama na ye ezalaki « Abi. » Abi azalaki mwana
mwasi ya Zakari. **3** Ezekiasi asalaki makambo ya sembo na
miso ya Yawe ndenge Davidi, koko na ye, asalaki. **4** Alongolaki
bisambelo ya likolo ya bangomba, abukaki makonzi ya bule ya
banzambe ya bikeko, mpe akataki likonzi ya bule ya nzambe
mwasi Ashera. Abukaki-bukaki nyoka ya ebende oyo Moyize
asalaki, pamba te kino na tango wana, bana ya Isalaele bazalaki
kotumba ansa mpo na nyoka yango mpe kobenga yango «

Nekushitani. » **5** Ezekiasi atiaki motema na ye epai na Yawe,
Nzambe ya Isalaele. Mokonzi moko te akokanaki na ye kati na
bakonzi nyonso ya Yuda, ezala liboso to sima na ye. **6** Atikalaki
ya kokangama na Yawe mpe atikaki te kolanda Ye; abatelaki
mitindo oyo Yawe apesaki na nzela ya Moyize. **7** Yawe azalaki
elongo na ye mpe azalaki kolonga na makambo nyonso oyo
azalaki kosala. Atombokelaki mokonzi ya Asiri mpe aboyaki
kosalela ye. **8** Alongaki bato ya Filisitia mpe alandaki bango
kino na Gaza, abebisaki engumba mpe etuka na yango, mpe
abotolaki bingumba batonga makasi mpe bandako milayi ya
bakengeli. **9** Tango Ezekiasi akokisaki mibu minei na bokonzi,
oyo ezalaki mobu ya sambo ya bokonzi ya Oze, mwana mobali
ya Ela, mokonzi ya Isalaele, Salimanasari, mokonzi ya Asiri,
abundisaki Samari mpe azingelaki yango. **10** Bato ya Asiri
babotolaki Samari sima na mibu misato ya bitumba, na mobu
ya motoba ya bokonzi ya Ezekiasi, oyo ezalaki mobu ya libwa
ya bokonzi ya Oze, mokonzi ya Isalaele. **11** Mokonzi ya Asiri
amemaki bato ya Isalaele na bowumbu na Asiri mpe atiaki bango
na Ala, na ngambo ya ebale Abori, na etuka ya Gozani mpe na
bingumba ya Medi. **12** Makambo oyo esalemaki mpo ete bato ya
Isalaele batosaki te Yawe, Nzambe na bango, mpe babukaki
boyokani na Ye; elingi koloba ete batosaki te makambo nyonso
oyo Moyize, mosali na Nzambe, atindaki bango. **13** Tango
mokonzi Ezekiasi akokisaki mibu zomi na minei na bokonzi,
Senakeribe, mokonzi ya Asiri, abundisaki bingumba nyonso ya
Yuda, oyo batonga makasi mpe abotolaki yango. **14** Ezekiasi,
mokonzi ya Yuda, atindaki sango oyo epai ya mokonzi ya Asiri,
na Lakishi: « Nasali mabe, bima na mboka na ngai; nakofuta
yo nyonso oyo okosenga ngai. » Mokonzi ya Asiri akatelaki

Ezekiasi, mokonzi ya Yuda, mpako ya motuya ya bakilo nkoto zomi ya palata mpe bakilo nkoto moko ya wolo. **15** Ezekiasi apesaki ye palata nyonso oyo ezalaki kati na Tempelo ya Yawe mpe kati na bibombelo ya ndako ya mokonzi. **16** Na tango wana, Ezekiasi, mokonzi ya Yuda, alongolaki wolo oyo asalelaki mpo na kolatisa bikuke mpe mabaya oyo esimbaka bikuke ya Tempelo ya Yawe, mpe apesaki yango epai ya mokonzi ya Asiri. **17** Wuta na Lakishi, mokonzi ya Asiri atindaki epai ya mokonzi Ezekiasi, na Yelusalemi, mokonzi ya mampinga na ye, mokonzi ya bakalaka ya lokumu, mokonzi ya basoda oyo bakengelaka ye, mpe mampinga ya basoda ya nguya. Tango bakomaki na Yelusalemi mpe batelemaki pene ya nzela oyo ememaka mayi na liziba ya mayi ya monene, oyo ezali na nzela ya elanga ya moto oyo atiaka langi na bilamba, **18** babelelaki mokonzi. Mpe Eliakimi, mwana mobali ya Ilikia, mobateli biloko ya ndako ya mokonzi; Shebina, mokomi mikanda; mpe Yoa, mwana mobali ya Azafi mpe mobombi mikanda, babimaki mpo na kokutana na bango. **19** Mokonzi ya basoda oyo bakengelaka mokonzi ya Asiri alobaki na bango: « Boloba na Ezekiasi: ‹ Tala makambo oyo mokonzi monene, mokonzi ya Asiri, alobi: ‘Otie elikya na yo na nini? **20** Okanisi ete maloba ya pamba ekoki kozwa esika ya mayele mpe makasi ya bitumba? Otie penza elikya na nani mpo ete otombokela ngai? **21** Tala, ozali nde kotia elikya na Ejipito oyo ezali lokola mwa nzete ya bambu oyo ebukana, oyo etobolaka mpe ezokisaka loboko ya moto oyo ayekamelaka yango! Faraon, mokonzi ya Ejipito, azalaka nde bongo mpo na bato nyonso oyo batielaka ye motema!’ **22** Tango mosusu bokoloba na ngai: ‘Totiaka elikya na biso kati na Yawe, Nzambe na biso.’ Boni! Ezali ye te oyo Ezekiasi alongolaki bisambelo na

ye ya likolo ya bangomba mpe bitumbelo na ye tango alobaki
na Yuda mpe na Yelusalemi: ‘Kati na Yelusalemi, bosengeli
kogumbama liboso ya etumbelo oyo?’ **23** Sik’oyo, nabondeli yo,
beta mondenge na nkolo na ngai, mokonzi ya Asiri: ‘Nakopesa
yo bampunda nkoto mibale soki okoki kopesa basoda mpo
ete batambolisa yango! **24** Okokoka ndenge nini kokimisa ata
mokonzi moko kaka, kati na bakonzi ya basoda ya nkolo na
ngai, yo oyo otiaka elikya na yo kati na Ejipito mpo na bashar
mpe bato oyo batambolisaka yango? **25** Boni, okanisi ete ngai
nayei kobundisa mpe kobebisa esika oyo na ndingisa ya Yawe
te? Ezali Ye moko Yawe nde alobaki na ngai ete nabundisa
mokili oyo mpe nabebisa yango.’ › » **26** Eliakimi, mwana mobali
ya Ilikia, Shebina mpe Yoa balobaki na mokonzi ya basoda oyo
bakengelaka mokonzi: — Tobondeli yo, loba na basali na yo na
lokota ya Arami, pamba te tososolaka yango; koloba na biso
na lokota ya Ebre te, noki te bato oyo bazali na likolo ya mir
bakoyoka. **27** Mokonzi ya basoda oyo bakengelaka mokonzi
azongisaki: — Bokanisi ete nkolo na ngai atindi ngai koloba
maloba oyo kaka epai na mokonzi na bino mpe epai na bino?
Te! Maloba yango ezali mpe mpo na bato oyo batelemi na
likolo ya mir, oyo bakolia nyei na bango mpe komela masuba
na bango elongo na bino? **28** Boye mokonzi ya basoda oyo
bakengelaka mokonzi atelemaki mpe agangaki makasi na lokota
ya Ebre: — Boyoka maloba ya mokonzi monene, mokonzi ya
Asiri! **29** Tala makambo oyo mokonzi alobi: « Tika ete Ezekiasi
akosa bino te, pamba te akokoka te kokangola bino na loboko
na ngai! **30** Bondima te ete Ezekiasi atinda bino kotia elikya
na Yawe tango azali koloba: ‹ Solo, Yawe akokangola biso.
Engumba oyo ekokweya te na maboko ya mokonzi ya Asiri. › **31**

Boyokela Ezekiasi te, pamba te tala makambo oyo mokonzi ya Asiri alobi: Bosala boyokani ya kimia elongo na ngai mpe boya epai na ngai; bongo moko na moko kati na bino akolia mbuma ya elanga na ye ya vino, ya nzete na ye ya figi, mpe akomela mayi ya libulu na ye **32** liboso ete naya kozwa bino mpo na komema bino na mokili oyo ekokana na oyo ya bino, mokili oyo etonda na ble mpe na vino ya sika, mokili ya mapa mpe ya bilanga ya vino, mokili ya banzete ya olive mpe ya mafuta ya nzoyi. Boye, bokozala na bomoi, bokokufa te! Bondima Ezekiasi te, pamba te azali kokosa bino tango azali koloba: ‹ Yawe akokangola biso. › **33** Boni, ezali na nzambe ya ekolo songolo, oyo alonga kokangola ekolo na ye na loboko ya mokonzi ya Asiri? **34** Wapi banzambe ya Amati mpe ya Aripadi? Wapi banzambe ya Sefarivayimi, ya Ena, ya Iva? Boni, balongaki kokangola Samari na loboko na ngai? **35** Kati na banzambe nyonso ya bikolo oyo, nani azalaki na makoki ya kokangola mokili na ye na maboko na ngai? Bongo ndenge nini Yawe akoka solo kokangola Yelusalemi na maboko na ngai? » **36** Kasi bato batikalaki kimia mpe bazongiselaki ye ata liloba moko te, pamba te mokonzi apesaki mitindo: — Bopesa ye eyano te! **37** Boye Eliakimi, mwana mobali ya Ilikia mpe mobateli biloko ya ndako ya mokonzi; Shebina, mokomi mikanda; mpe Yoa, mwana mobali ya Azafi mpe mobombi mikanda, bayaki epai ya Ezekiasi na bilamba epasuka, mpe bayebisaki ye makambo oyo mokonzi ya basoda oyo bakengelaka mokonzi ya Asiri alobaki.

19 Tango mokonzi Ezekiasi ayokaki bongo, apasolaki bilamba na ye, alataki basaki mpe akotaki na Tempelo ya Yawe. **2** Atindaki epai ya mosakoli Ezayi, mwana mobali ya Amotsi, Eliakimi, mobateli biloko ya ndako ya mokonzi; Shebina, mokomi

mikanda, mpe Banganga-Nzambe ya mikolo; bango nyonso
balata bilamba ya basaki. 3 Balobaki na ye: — Tala makambo
oyo Ezekiasi alobi: « Mokolo ya lelo ezali mokolo ya pasi, mokolo
ya etumbu mpe mokolo ya soni, pamba te tokomi lokola mwasi
oyo azali na pasi ya kobota kasi azangi makasi ya kobimisa
mwana. 4 Tango mosusu Yawe, Nzambe na yo, akoyoka maloba
nyonso ya mokonzi ya basoda oyo bakengelaka mokonzi, oyo
nkolo na ye, mokonzi ya Asiri, atindaki mpo na kosambwisa
Nzambe na bomoi; mpe tango mosusu akopesa ye etumbu mpo
na maloba oyo Yawe, Nzambe na yo, ayokaki. Boye, sambela
mpo na ndambo ya bato oyo bazali nanu na bomoi. » 5 Tango
bakalaka ya mokonzi Ezekiasi bakomaki epai ya Ezayi, 6 Ezayi
alobaki na bango: — Boloba na nkolo na bino: « Tala liloba oyo
Yawe alobi: ‹ Kobanga te mpo na makambo oyo oyoki, maloba
oyo basali ya mokonzi ya Asiri bazali koloba mpo na kosambwisa
Ngai. 7 Tala, nakotia molimo moko kati na ye mpo ete, tango
akoyoka sango ya makambo oyo ezali koleka na mboka na
ye, azonga na mokili na ye; mpe ekozala kuna, na mokili na
ye, nde nakobomisa ye na mopanga. › » 8 Tango mokonzi ya
basoda oyo bakengelaka mokonzi ya Asiri ayokaki ete mokonzi
na ye alongwe na engumba Lakishi, azongaki mpe akutaki
mokonzi na ye azali kobundisa engumba Libina. 9 Sima na
Senakeribe koyoka sango na tina na Tiraka, mokonzi ya Kushi,
ete azali koya kobundisa ye, atindaki bantoma epai ya Ezekiasi
na maloba oyo: 10 « Boloba na Ezekiasi, mokonzi ya Yuda:
Kotika te ete Nzambe na yo, oyo otielaka motema akosa yo na
maloba oyo: ‹ Yelusalemi ekokweya te na maboko ya mokonzi
ya Asiri! › 11 Oyokaki makambo oyo bakonzi ya Asiri basalaki
bikolo nyonso mpe ndenge nini babebisaki yango nye; okanisi

ete yo nde okobika? **12** Tango batata na ngai babebisaki Gozani,
Arani, Retsefi mpe bato ya Edeni oyo bazalaki kovanda kati na
Telasari, boni, banzambe ya bikolo yango bakangolaki yango?
13 Wapi mokonzi ya Amati, ya Aripadi, ya Layiri, ya engumba
Sefarivayimi, ya Ena mpe ya Iva? » **14** Sima na Ezekiasi kozwa
mokanda kowuta na maboko ya bantoma, atangaki yango,
akendeki na Tempelo ya Yawe mpe afungolaki mokanda yango
liboso ya Yawe. **15** Mpe Ezekiasi asambelaki Yawe: « Oh Yawe,
Nzambe ya Isalaele, Yo oyo ovandi likolo ya basheribe, ozali
Nzambe kaka moko na likolo ya mikili nyonso ya mabele, Yo nde
osala Likolo mpe mabele. **16** Oh Yawe, pesa litoyi mpe yoka!
Yawe, fungola miso mpe mona! Yoka maloba oyo Senakeribe
atindi mpo na kosambwisa Nzambe na bomoi. **17** Oh Yawe,
ezali ya solo ete bakonzi ya Asiri babebisaki bikolo oyo mpe
mikili na bango, **18** bazikisaki banzambe na bango na moto,
pamba te banzambe yango ezalaki Nzambe te kasi banzete
to mabanga ya pamba oyo esalemi na maboko ya bato. **19**
Sik'oyo, oh Yawe, Nzambe na biso, bikisa biso na maboko na
ye mpo ete mikili nyonso ya mabele eyeba solo ete Yo moko
kaka, Yawe, nde ozali Nzambe! » **20** Ezayi, mwana mobali ya
Amotsi, atindelaki Ezekiasi maloba oyo: « Tala liloba oyo Yawe,
Nzambe ya Isalaele, alobi: Nayoki losambo na yo na tina na
Senakeribe, mokonzi ya Asiri. **21** Tala liloba oyo Yawe alobi
mpo na kotelemela ye: ‹ Siona, mboka kitoko, ezali kotiola yo
mpe koseka yo; Yelusalemi, mboka kitoko, ezali koningisa moto
mpo na kotiola yo. **22** Nani oyo ofingaki mpe otiolaki? Nani oyo
omatiselaki mongongo mpe otalaki na miso ya lolendo? Ngai,
Mosantu ya Isalaele! **23** Na nzela ya bantoma na yo, ofingaki
Nkolo mpe olobaki: 'Na lisungi ya ebele ya bashar na ngai,

namataki kino na basonge ya bangomba, na basonge oyo eleki likolo kati na Libani, nakweyisaki banzete na yango ya sedele oyo eleki milayi, banzete na yango ya sipele oyo eleki kitoko, mpe nakomaki kino na songe na yango ya suka, na zamba na yango oyo eleki kitoko, **24** natimolaki mabulu ya mayi kati na mikili ya bapaya mpe namelaki mayi kuna. Na matambe ya makolo na ngai, nakawusaki miluka nyonso ya Ejipito.' **25** Oyoka nanu yango te? Nasalaki mabongisi ya makambo oyo wuta kala, nabongisaki yango wuta na mikolo oyo eleka kala; sik'oyo nde nakokisi yango; esengeli na yo kokomisa bingumba ya makasi mipiku ya mabanga. **26** Bato na yango bazangi makasi, balengi na somo mpe bakomi na soni, bakomi lokola matiti ya bilanga, lokola matiti ya langi ya mayi ya pondu, lokola matiti oyo ebotaka na mitondo ya bandako, ekawuka liboso ete ekola. **27** Nayebi esika nini ozalaka, tango nini obimaka, tango nini ozongaka, mpe tango nini otombokelaka Ngai. **28** Lokola otombokelaka Ngai, mpe lofundu na yo ekomi kino na matoyi na Ngai, nakotia lopete na Ngai na zolo na yo, nakokanga yo singa na bibebu ndenge bakangaka mpunda monoko, mpe nakozongisa yo na nzela oyo oyelaki. › **29** Oh Ezekiasi, tala oyo ekozala elembo mpo na yo: Na mobu oyo, bokolia biloko oyo ekobima na nkona oyo ekweyaki na mabele; na mobu oyo ekolanda, bokolia biloko oyo ebotaka yango moko. Kasi na mobu ya misato, bokolona mpe bokobuka bambuma, bokolona banzete ya vino, mpe bokolia bambuma na yango. **30** Bato ya Yuda oyo bakobika, oyo bakotikala, bakozala lisusu lokola nzete oyo ekotisi misisa na yango ya sika kati na mabele mpe eboti bambuma. **31** Pamba te, na Yelusalemi, ndambo ya bato bakotikala; mpe na Siona, mwa ndambo bakobika. Bolingo makasi ya Yawe, Mokonzi ya

mampinga, nde ekokokisa yango. **32** Yango wana, tala liloba
oyo Yawe alobi na tina na mokonzi ya Asiri: ‹ Akokota na
engumba oyo te, akobeta kuna ata mbanzi moko te, akobundisa
yango na banguba te mpe akomatisa ata mabele te liboso na
yango mpo na komibomba; **33** akozongela na nzela oyo ayelaki
mpe akokota na engumba oyo te, elobi Yawe. **34** Nakobatela
engumba oyo mpe nakobikisa yango, mpo na lokumu ya Kombo
na Ngai mpe mpo na lokumu ya Davidi, mosali na Ngai. › »
35 Na butu wana, anjelu na Yawe abimaki mpe abomaki bato nkoto
nkama moko na tuku mwambe na mitano kati na molako ya
bato ya Asiri. Tango bato balamukaki na tongo ya mokolo oyo
elandaki, bakutaki kaka bibembe. **36** Boye Senakeribe, mokonzi
ya Asiri, alongolaki molako, azongaki na Ninive mpe akomaki
kovanda kuna. **37** Mokolo moko, wana azalaki kogumbamela
nzambe na ye, Nisiroki, kati na tempelo ya nzambe yango, bana
na ye ya mibali, Adrameleki mpe Saretseri, babomaki ye na
mopanga mpe bakimaki na Ararati. Bongo mwana na ye ya
mobali, Esari-Adoni, akitanaki na ye na bokonzi.

20 Na tango wana, Ezekiasi abelaki bokono moko ya makasi
pene akufa. Mosakoli Ezayi, mwana mobali ya Amotsi, akendeki
epai na ye mpe alobaki: — Tala liloba oyo Yawe alobi: « Bongisa
makambo ya ndako na yo, pamba te okokufa, okobika te. »
2 Ezekiasi abalolaki elongi na ye na mir mpe abondelaki Yawe:
3 — Oh Yawe, kanisa ndenge nini natambolaki liboso na Yo na
boyengebene, ndenge nini namipesaki epai na Yo na motema na
ngai mobimba, mpe ndenge nini nasalaki makambo ya malamu
na miso na Yo. Mpe Ezekiasi alelaki mingi. **4** Liboso ete Ezayi
akoma na lopango ya monene, Yawe alobaki na ye: **5** — Zonga
epai ya Ezekiasi, mokonzi ya bato na Ngai, mpe loba na ye:

« Tala makambo oyo Yawe, Nzambe ya tata na yo, Davidi,
alobi: ‹ Nayoki libondeli na yo mpe namoni mpinzoli na yo. Tala,
nakobikisa yo; mpe sima na lobi, okomata lisusu na Tempelo
ya Yawe. **6** Nakobakisa mibu zomi na mitano na mikolo ya
bomoi na yo. Nakokangola yo elongo na engumba oyo, wuta na
maboko ya mokonzi ya Asiri, mpe nakobatela yango mpo na
lokumu ya Kombo na Ngai mpe mpo na Davidi, mosali na Ngai.
› » **7** Ezayi alobaki: — Bozwa liboke ya figi. Bazwaki yango,
batiaki yango na pota oyo ezalaki kokawuka te, mpe mokonzi
abikaki. **8** Ezekiasi atunaki Ezayi: — Elembo nini ekolakisa ngai
ete Yawe akobikisa ngai, mpe ete nakokende na Tempelo ya
Yawe sima na lobi? **9** Ezayi azongisaki: — Tala elembo oyo
Yawe apesi yo mpo na kotalisa ete akokokisa makambo oyo
alaki yo: Olingi ete elilingi ekende liboso, na matambe zomi to
ezonga sima na matambe zomi? **10** Ezekiasi azongisaki: — Ezali
pasi te ete elilingi ekende liboso, na matambe zomi; zongisa
yango nde na sima, na matambe zomi. **11** Bongo mosakoli
Ezayi abelelaki Yawe, mpe Yawe azongisaki elilingi sima, na
matambe zomi, kolanda ematelo ya Akazi. **12** Na tango wana,
Merodaki-Baladani, mwana mobali ya Baladani, mokonzi ya
Babiloni, atindaki mokanda mpe kado epai ya Ezekiasi, pamba
te ayokaki sango ete Ezekiasi abelaki. **13** Ezekiasi ayambaki
bantoma na esengo mpe alakisaki bibombelo biloko na ye ya
motuya lokola palata mpe wolo, biloko ya mike-mike ya solo
kitoko, mafuta ya kitoko, bibundeli na ye nyonso, mpe bomengo
na ye nyonso. Ezalaki na eloko moko te, ezala ya ndako na ye
to ya mokili na ye mobimba, oyo azangaki kolakisa bango. **14**
Bongo mosakoli Ezayi akendeki epai ya mokonzi Ezekiasi mpe
atunaki ye: — Bato wana balobi nini mpe bawuti wapi? Ezekiasi

azongisaki: — Bawuti mosika, na mokili ya Babiloni. **15** Ezayi
atunaki: — Bamoni eloko nini kati na ndako na yo ya bokonzi?
Ezekiasi azongisaki: — Bamoni biloko nyonso oyo ezali kati na
ndako na ngai; ezali na eloko moko te, kati na bibombelo na
ngai, oyo nazangi kolakisa bango. **16** Ezayi alobaki na Ezekiasi:
— Yoka liloba oyo Yawe alobi: **17** « Solo, na mikolo ekoya,
nyonso oyo ezali kati na ndako na yo, mpe nyonso oyo batata
na yo babomba kino na mokolo ya lelo, bakomema yango na
Babiloni, eloko moko te ekotikala, elobi Yawe. **18** Mingi kati na
bakitani na yo, kati na ba-oyo babimi penza na mokongo na
yo, bakomema bango mpe bakoboma bango mikongo mpo ete
bakoma kosala kati na ndako ya mokonzi ya Babiloni. » **19**
Ezekiasi azongiselaki Ezayi: — Liloba na Yawe, oyo osili koloba
ezali malamu. Pamba te azalaki komilobela: « Boni, kimia mpe
bobatelami ekozala penza na mikolo ya bomoi na ngai? » **20**
Makambo mosusu oyo etali Ezekiasi, misala na ye nyonso ya
nguya mpe ndenge asalaki liziba mpe nzela ya se ya mabele
oyo amemaki mayi kino na engumba, ekomama kati na buku ya
masolo ya bakonzi ya Yuda. **21** Ezekiasi akendeki kokutana na
bakoko na ye, mpe bakundaki ye esika moko na bakoko na ye.
Manase, mwana na ye ya mobali, akitanaki na ye na bokonzi.

21 Manase azalaki na mibu zomi na mibale ya mbotama tango
akomaki mokonzi, mpe akonzaki mibu tuku mitano na mitano
na Yelusalemi. Kombo ya mama na ye ezalaki « Efitsiba. » **2**
Manase asalaki makambo mabe na miso ya Yawe na ndenge
amekolaki misala ya nkele ya bikolo oyo Yawe abenganaki
liboso ya bato ya Isalaele. **3** Atongaki lisusu bisambelo ya likolo
ya bangomba oyo Ezekiasi, tata na ye, abukaki; atongaki mpe
bitumbelo mpo na nzambe Bala mpe atelemisaki likonzi mpo na

nzambe mwasi Ashera, ndenge Akabi, mokonzi ya Isalaele,
asalaki; afukamelaki mpe agumbamelaki mampinga nyonso ya
likolo. **4** Atongaki bitumbelo mpo na banzambe ya bapaya kati
na Tempelo ya Yawe oyo, na tina na yango, Yawe alobaki: «
Nakotia Kombo na Ngai kati na Yelusalemi. » **5** Atongaki kati
na mapango nyonso mibale ya Tempelo ya Yawe bitumbelo
mpo na mampinga nyonso ya likolo. **6** Abonzaki na moto, lokola
mbeka, mwana na ye ya mobali; asalelaki kindoki, soloka mpe
maji. Atiaki na mosala bato oyo basololaka na milimo ya bakufi
mpe bamoni makambo. Akobaki kosala makambo mabe na
miso ya Yawe; mpe, na bongo, apelisaki kanda ya Yawe. **7**
Atiaki kati na Tempelo ya Yawe ekeko ya Ashera, oyo asalisaki;
nzokande, Yawe alobaki na Davidi mpe na Salomo, mwana na
ye ya mobali: « Nakotia Kombo na Ngai mpo na libela kati na
Tempelo oyo mpe kati na Yelusalemi oyo naponi kati na mabota
nyonso ya Isalaele. **8** Soki kaka bato ya Isalaele batosi mibeko
mpe mitindo nyonso oyo napesaki bango na nzela ya Moyize,
mosali na Ngai, nakosala ete bayengayenga lisusu te mosika ya
mabele oyo napesaki epai ya batata na bango. » **9** Kasi bato ya
Isalaele batosaki te. Manase apengwisaki bango, mpe basalaki
lisusu mabe koleka bikolo oyo Yawe abebisaki liboso ya bato ya
Isalaele. **10** Yawe alobaki na nzela ya basali na ye, basakoli:
11 « Lokola Manase, mokonzi ya Yuda, asalaki makambo ya
nkele, lokola asalaki makambo mabe koleka ata bato ya Amori
oyo bazalaki liboso na ye, mpe lokola apengwisaki Yuda na
nzela ya banzambe na ye ya bikeko, **12** tala makambo oyo
Yawe, Nzambe ya Isalaele, alobi: ‹ Nakoyeisa kati na Yelusalemi
mpe kati na Yuda pasi oyo ekozala lokola kake na matoyi ya
moto nyonso oyo akoyoka sango na yango. **13** Nakobebisa

Yelusalemi ndenge nabebisaki Samari, mpe nakokomisa yango lokola ndako ya Akabi. Nakonika Yelusalemi ndenge banikaka mpe babalolaka nzungu. **14** Nakosundola ndambo ya libula na Ngai oyo ekotikala, nakokaba bango na maboko ya banguna na bango. Banguna na bango bakobebisa bango mpe bakobotola biloko na bango, **15** pamba te basalaki mabe na miso na Ngai mpe bapelisaki kanda na Ngai, wuta na mokolo oyo batata na bango babimaki na Ejipito kino na mokolo ya lelo. › » **16** Mpe lisusu, Manase asopaki makila ya bato oyo bayebi likambo te mpe atondisaki Yelusalemi na makila yango na bisika nyonso —kotanga te masumu oyo apengwisaki na yango Yuda mpo na kosala mabe na miso ya Yawe. **17** Makambo mosusu oyo etali bokonzi ya Manase, misala na ye nyonso mpe masumu oyo asalaki, ekomama kati na buku ya masolo ya bakonzi ya Yuda. **18** Manase akendeki kokutana na bakoko na ye, mpe bakundaki ye na elanga ya ndako na ye ya bokonzi, oyo babengaka elanga ya Uza. Amoni, mwana na ye ya mobali, akitanaki na ye na bokonzi. **19** Amoni azalaki na mibu tuku mibale na mibale ya mbotama tango akomaki mokonzi, mpe akonzaki mibu mibale na Yelusalemi. Kombo ya mama na ye ezalaki « Meshulemeti. » Meshulemeti azalaki mwana mwasi ya Arutsi, moto ya Yotiba. **20** Amoni asalaki makambo mabe na miso ya Yawe, ndenge kaka Manase, tata na ye, asalaki. **21** Atambolaki na banzela nyonso ya tata na ye, na kosambelaka banzambe ya bikeko oyo tata na ye asambelaki mpe agumbamelaki. **22** Asundolaki Yawe, Nzambe ya batata na ye, mpe atambolaki na banzela ya Yawe te. **23** Bakalaka ya Amoni basalelaki ye likita mpe babomaki ye kati na ndako na ye ya bokonzi. **24** Bongo bato ya mokili babomaki bato nyonso oyo basalelaki mokonzi Amoni likita

mpe bakomisaki Joziasi, mwana na ye ya mobali, mokonzi na esika na ye. **25** Makambo mosusu oyo etali bokonzi ya Amoni, ekomama kati na buku ya masolo ya bakonzi ya Yuda. **26** Bakundaki ye kati na kunda na ye, kati na elanga ya Uza; mpe Joziasi, mwana na ye ya mobali, akitanaki na ye na bokonzi.

22 Joziasi azalaki na mibu mwambe ya mbotama tango akomaki mokonzi, mpe akonzaki mibu tuku misato na moko na Yelusalemi. Kombo ya mama na ye ezalaki « Yedida. » Yedida azalaki mwana ya Adaya, moto ya mboka Botsikati. **2** Joziasi asalaki makambo ya sembo na miso ya Yawe mpe alandaki banzela oyo Davidi, tata na ye, atambolaki na yango; apengwaki na yango te, ezala na ngambo ya loboko ya mwasi to na ngambo ya loboko ya mobali. **3** Tango Joziasi akokisaki mibu zomi na mwambe na bokonzi, atindaki Shafani, mokomi mikanda na ye, mwana mobali ya Atsalia mpe koko ya Meshulami, na Tempelo ya Yawe. Alobaki na ye: **4** — Kende koyebisa Ilikia, mokonzi ya Banganga-Nzambe, ete atanga mbongo nyonso oyo bato bamemaki na Tempelo ya Yawe mpe oyo bakengeli bikuke ya Tempelo ya Yawe bakongolaki. **5** Tika ete bapesa mbongo yango na maboko ya batambolisi misala ya Tempelo ya Yawe mpo ete bafuta basali oyo bazali kobongisa yango: **6** basharipantie, bangamba mpe batongi ndako. Kaka na mbongo yango, bakosomba lisusu mabaya mpe mabanga bakata mpo na kolendisa Tempelo ya Yawe. **7** Kasi batuna bango te ndenge nini bakosalela mbongo yango, pamba te basalaka na boyengebene. **8** Ilikia, mokonzi ya Banganga-Nzambe, alobaki na Shafani, mokomi mikanda: — Namoni buku ya Mobeko kati na Tempelo ya Yawe. Ilikia apesaki buku yango epai ya Shafani, mpe Shafani atangaki yango. **9** Bongo Shafani, mokomi mikanda,

akendeki epai ya mokonzi mpe ayebisaki ye: — Basali na yo
bapesi mbongo oyo ezalaki kati na Tempelo ya Yawe epai ya
batambolisi misala na yango, **10** mpe Nganga-Nzambe Ilikia
apesi ngai buku moko. Mpe Shafani atangaki buku yango liboso
ya mokonzi. **11** Tango mokonzi ayokaki maloba ya buku ya
Mobeko, apasolaki bilamba na ye **12** mpe apesaki mitindo
oyo epai ya Nganga-Nzambe Ilikia, epai ya Ayikami, mwana
mobali ya Shafani, epai ya Akibori, mwana mobali ya Mishe,
epai ya Shafani, mokomi mikanda, mpe epai ya Asaya, moko
kati na bakalaka ya mokonzi: **13** — Bokende kotuna toli ya
Yawe mpo na ngai, mpo na bato mpe mpo na Yuda mobimba,
na tina na makambo oyo ekomama kati na buku oyo ewuti
komonana. Pamba te kanda ya Yawe, oyo epeleli biso ezali
makasi mpo ete batata na biso batosaki te maloba ya buku
yango mpe basalaki te kolanda nyonso oyo ekomama kati na
yango. **14** Boye Nganga-Nzambe Ilikia, Ayikami, Akibori, Shafani
mpe Asaya bakendeki epai ya mwasi mosakoli Ulida, mwasi
ya Shalumi, mwana mobali ya Tikiva, koko ya Arasi, mobombi
bilamba ya Tempelo. Ulida azalaki kovanda na Yelusalemi, kati
na etuka ya sika. Tango basilisaki koyebisa ye makambo, **15**
Ulida alobaki na bango: — Tala makambo oyo Yawe, Nzambe
ya Isalaele, alobi: Boloba na tata oyo atindi bino epai na Ngai:
16 « Tala liloba oyo Yawe alobi: Nakobengisa pasi makasi na
esika oyo mpe na bavandi na yango kolanda makambo nyonso
oyo ekomama kati na buku oyo mokonzi ya Yuda awuti kotanga.
17 Lokola basundolaki Ngai mpe batumbaki mbeka ya malasi
mpo na banzambe mosusu kino kotumbola Ngai na nzela ya
biloko nyonso oyo maboko na bango esilaki kosala, kanda na
Ngai epeli makasi mpo na kobebisa esika oyo, mpe ekokita

te. » **18** Boloba na mokonzi ya Yuda oyo atindi bino kotuna
toli ya Yawe: « Tala makambo oyo Yawe, Nzambe ya Isalaele,
alobi na tina na maloba oyo oyokaki: **19** Lokola motema na
yo etutami, lokola omikitisi liboso ya Yawe sima na yo koyoka
makambo oyo nalobaki, mpo na kotelemela esika oyo elongo na
bavandi na yango, ete bakobebisama mpe bakolakelama mabe;
lokola opasoli bilamba na yo mpe oleli liboso na Ngai, Ngai mpe
nayoki, elobi Yawe. **20** Mpo na yango, nakosala ete okende
kokutana na bakoko na yo; mpe okokundama na kimia kati na
moko na bakunda na yo. Na bongo, miso na yo ekomona te
pasi nyonso oyo nakotindela esika oyo. » Batindami bakomisaki
eyano oyo epai ya mokonzi.

23 Mokonzi Joziasi abengisaki bampaka nyonso ya Yuda mpe
ya Yelusalemi epai na ye, **2** mpe akendeki na Tempelo ya Yawe
elongo na bato nyonso ya Yuda, bavandi nyonso ya Yelusalemi,
Banganga-Nzambe mpe basakoli, bato nyonso, kobanda na oyo
aleki na se kino na oyo aleki na lokumu. Mokonzi atangelaki
bango makomi nyonso ya buku ya Boyokani oyo emonanaki
kati na Tempelo ya Yawe. **3** Mokonzi atelemaki na etemelo
ya kolobela, asalaki boyokani oyo liboso ya Yawe: « Nalapi
ndayi ete nakolanda Yawe, nakotosa mibeko, mitindo mpe
malako na Ye, na motema mpe na elimo na ngai mobimba; mpe
nakotosa maloba ya boyokani, oyo ekomama kati na buku oyo.
» Bato nyonso bandimaki kotosa boyokani yango. **4** Mokonzi
apesaki mitindo epai ya Ilikia, mokonzi ya Banganga-Nzambe,
epai ya Banganga-Nzambe oyo balandi mpe epai ya bakengeli
bikuke ya Tempelo ya Yawe, mpo ete balongola kati na Tempelo
ya Yawe, biloko nyonso oyo esalema mpo na Bala, mpo na
nzambe mwasi Ashera, mpe mpo na mampinga nyonso ya

likolo. Mokonzi atumbaki yango libanda ya Yelusalemi, kati na
bilanga ya lubwaku ya Sedron, mpe amemaki putulu na yango
na Beteli. **5** Mokonzi alongolaki banganga-nzambe ya bapaya
oyo bakonzi ya Yuda batiaki mpo na kotumba ansa na bisambelo
ya likolo ya bangomba ya bingumba ya Yuda mpe ya zingazinga
ya Yelusalemi: bango nde bazalaki kotumba ansa mpo na Bala,
mpo na moyi, mpo na sanza, mpo na minzoto mpe mpo na
mampinga nyonso ya likolo. **6** Alongolaki kati na Tempelo ya
Yawe likonzi ya nzambe mwasi Ashera, mpe amemaki yango na
lubwaku ya Sedron, libanda ya Yelusalemi, epai wapi batumbaki
yango. Akomisaki yango putulu mpe asopaki yango na kunda
epai wapi bakundaka bato ebele na libulu moko. **7** Mokonzi
abukaki kati na Tempelo ya Yawe, bandako ya mibali oyo
bazalaki komipesa na kindumba ya bule, bandako epai wapi basi
bazalaki kotonga banzambala mpo na nzambe mwasi Ashera. **8**
Joziasi abengisaki Banganga-Nzambe nyonso ya bingumba
ya Yuda mpe bapanzaki bisambelo ya likolo ya bangomba
oyo ezalaki longwa na Geba kino na Beri-Sheba epai wapi
banganga-nzambe wana bazalaki kotumba ansa. Abukaki mpe
bisika ya bule oyo batonga pene ya bikuke ya bingumba: oyo
ezalaki na ebandeli ya ekuke ya Jozue, moyangeli ya engumba,
mpe oyo ezalaki na ngambo ya loboko ya mwasi ya ekuke ya
engumba. **9** Atako banganga-nzambe ya bisambelo ya likolo ya
bangomba bakokaki te kosala mosala na etumbelo ya Yawe kati
na Yelusalemi, kasi bazalaki kolia mapa ezanga levire elongo na
Banganga-Nzambe mosusu. **10** Mokonzi apanzaki etumbelo ya
Tofeti, oyo ezalaki na Lubwaku ya Beni-Inomi mpo ete moto
moko te asalela yango lisusu mpo na kotumba mwana na ye ya
mobali to ya mwasi lokola mbeka epai ya Moloki. **11** Alongolaki,

wuta na ekuke kino na Tempelo ya Yawe, bampunda oyo bakonzi ya Yuda babonzaki na nzambe Moyi, oyo ezalaki na lopango pembeni ya shambre ya Netani-Meleki, soda oyo baboma mokongo. Mokonzi atumbaki bashar oyo bazalaki kosalela losambo ya nzambe Moyi. **12** Mokonzi abukaki bitumbelo oyo bakonzi ya Yuda batongaki na likolo ya shambre ya likolo ya Akazi, mpe bitumbelo oyo Manase atongisaki kati na mapango mibale ya Tempelo ya Yawe. Alongolaki yango wana, abukaki yango na biteni, mpe abwakaki yango na lubwaku ya Sedron. **13** Mokonzi apanzaki mpe bisambelo ya likolo ya bangomba oyo ezalaki na este ya Yelusalemi, na ngambo ya loboko ya mobali ya ngomba ya Libebi, oyo Salomo, mokonzi ya Isalaele, atongaki mpo na Asitarite, nzambe mwasi ya makambo mabe ya bato ya Sidoni; mpo na Kemoshi, nzambe ya makambo mabe ya bato ya Moabi; mpe mpo na Moloki, nzambe ya makambo mabe ya bato ya Amoni. **14** Joziasi abukaki mabanga ya bule, akweyisaki makonzi ya Ashera, mpe atondisaki esika yango na mikuwa ya bato. **15** Joziasi abukaki mpe etumbelo oyo ezalaki na Beteli mpe esambelo ya likolo ya ngomba oyo Jeroboami, mwana mobali ya Nebati, atongaki mpo na kopengwisa bana ya Isalaele. Abukaki etumbelo yango mpe akomisaki yango putulu. Bongo atumbaki mpe likonzi ya Ashera. **16** Tango Joziasi atalaki na zingazinga, amonaki bakunda oyo ezalaki na likolo ya ngomba; boye akundolaki mikuwa oyo ezalaki kuna mpe atumbaki yango na likolo ya etumbelo. Na nzela yango, abebisaki lokumu ya etumbelo yango kolanda Liloba na Yawe, oyo moto na Nzambe asakolaki. **17** Mokonzi atunaki: — Kunda oyo nazali komona ezali ya nani? Bato ya engumba bazongisaki: — Ezali kunda ya moto na Nzambe oyo awutaki na Yuda mpe asakolaki makambo

oyo owuti kosala na etumbelo ya Beteli. **18** Mokonzi alobaki: —
Botika yango, moto moko te asimba mikuwa na ye. Boye batikaki
mikuwa na ye mpe mikuwa ya mosakoli oyo awutaki na Samari.
19 Ndenge asalaki na Beteli, Joziasi abukaki bisika nyonso ya
bule ya bisambelo ya likolo ya bangomba oyo bakonzi ya Isalaele
batongaki kati na bingumba ya Samari, oyo na tina na yango
Yawe asilikaki makasi. **20** Joziasi abomaki banganga-nzambe
nyonso ya bisambelo ya likolo ya bangomba oyo bazalaki kuna,
abonzaki bango lokola mbeka na likolo ya bitumbelo na bango
moko mpe atumbaki mikuwa ya bato na likolo ya bitumbelo
yango. Bongo azongaki na Yelusalemi. **21** Mokonzi apesaki
mitindo epai ya bato nyonso: « Bosala feti ya Pasika mpo na
Yawe, Nzambe na bino, kolanda ndenge ekomama kati na buku
ya Boyokani. » **22** Feti ya Pasika ya lolenge wana etikalaki nanu
kosalema te wuta na tango oyo bilombe bakambaki Isalaele to na
tango nyonso ya bakonzi ya Isalaele mpe ya bakonzi ya Yuda. **23**
Kasi tango Joziasi akokisaki mibu zomi na mwambe na bokonzi,
basalaki lisusu feti ya Pasika mpo na Yawe, na Yelusalemi. **24**
Joziasi abomaki mpe bato oyo basololaka na milimo ya bakufi,
bamoni makambo, bikilakila, banzambe ya bikeko, mpe biloko
nyonso oyo ezalaki kati na mokili ya Yuda mpe ya Yelusalemi.
Asalaki bongo mpo na kokokisa mitindo oyo ekomama kati na
buku oyo Nganga-Nzambe Ilikia amonaki kati na Tempelo ya
Yawe. **25** Mokonzi moko te azongelaki Yawe lokola Joziasi, na
motema na ye mobimba, na molimo na ye mobimba mpe na
makasi na ye nyonso, kolanda mibeko nyonso ya Moyize. Mpe
sima na ye, mokonzi moko te azalaki lokola ye. **26** Nzokande,
Yawe atikaki te kanda makasi na Ye, oyo apeliselaki Yuda likolo
ya mabe nyonso oyo Manase asalaki mpo na kopesa Ye kanda.

27 Boye Yawe alobaki: « Nakobengana mpe Yuda na miso na
Ngai ndenge nabenganaki Isalaele; nakobwaka Yelusalemi,
engumba oyo napona, elongo na Tempelo na yango, oyo na
tina na yango nalobaki: ‹ Kombo na Ngai ekozala kuna. › »
28 Makambo mosusu oyo etali bokonzi ya Joziasi mpe misala na ye
nyonso, ekomama kati na buku ya masolo ya bakonzi ya Yuda.
29 Tango Joziasi azalaki mokonzi, Faraon Neko, mokonzi ya
Ejipito, akendeki na ebale Efrate mpo na kosunga mokonzi ya
Asiri. Mokonzi Joziasi akendeki kokutana na ye mpo na kokanga
ye nzela, kasi Neko abundisaki ye mpe abomaki ye, na Megido.
30 Basoda ya Joziasi bamemaki ebembe na ye na likolo ya shar,
longwa na Megido kino na Yelusalemi epai wapi bakundaki ye
kati na kunda na ye moko. Bato ya mokili bazwaki Yoakazi,
mwana mobali ya Joziasi, bapakolaki ye mafuta mpe bakomisaki
ye mokonzi mpo na kokitana na tata na ye. **31** Yoakazi azalaki
na mibu tuku mibale na misato ya mbotama tango akomaki
mokonzi, mpe akonzaki basanza misato na Yelusalemi. Kombo
ya mama na ye ezalaki « Amutali. » Amutali azalaki mwana ya
Jeremi, moto ya Libina. **32** Yoakazi asalaki makambo mabe na
miso ya Yawe ndenge bakoko na ye basalaki. **33** Faraon Neko
atiaki ye na boloko mpe akangaki ye minyololo, na Ribila, kati
na mokili ya Amati, mpo ete akonza lisusu te na Yelusalemi.
Faraon Neko afutisaki na makasi mokili ya Yuda mpako ya
nkoto misato nkama minei ya bakilo ya palata mpe bakilo tuku
misato na minei ya wolo. **34** Faraon Neko akomisaki Eliakimi,
mwana mobali ya Joziasi, mokonzi mpo na kokitana na Joziasi,
tata na ye; abongolaki kombo na ye mpe akomisaki yango «
Yeoyakimi. » Kasi akangaki Yoakazi mpe amemaki ye na Ejipito.
Mpe Yoakazi akufaki kuna. **35** Yeoyakimi afutaki epai ya Faraon

Neko palata mpe wolo oyo asengaki. Mpo na kofuta yango, Yeoyakimi asengaki ete bato ya mokili bafuta mpako. Afutisaki bato mpako ya palata to ya wolo kolanda bozwi na bango. **36** Yeoyakimi azalaki na mibu tuku mibale na mitano ya mbotama tango akomaki mokonzi, mpe akonzaki mibu zomi na moko na Yelusalemi. Kombo ya mama na ye ezalaki « Zebuda. » Zebuda azalaki mwana ya Pedaya, moto ya Ruma. **37** Yeoyakimi asalaki makambo mabe na miso ya Yawe ndenge kaka bakoko na ye basalaki.

24 Wana Yeoyakimi azalaki mokonzi, Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni, akotaki na makasi kati na mokili; mpe Yeoyakimi akomaki mosali na ye mibu misato. Kasi sima, abongolaki makanisi mpe atombokelaki Nabukodonozori. **2** Yawe atindaki mampinga ya bato ya Chalide, ya Siri, ya Moabi mpe ya Amoni mpo na kobundisa ye. Yawe atindaki bango mpo na kobebisa Yuda kolanda liloba oyo Yawe asakolaki na nzela ya basali na Ye, basakoli. **3** Solo, makambo yango ekomelaki Yuda kolanda mitindo na Yawe mpo na kolongola bango na miso na Ye likolo ya masumu ya Manase mpe likolo ya makambo nyonso oyo asalaki; **4** bakisa makila oyo asopaki, makila ya bato oyo bayebi likambo te. Pamba te atondisaki Yelusalemi na makila ya bato oyo bayebaki likambo te; mpe Yawe aboyaki kolimbisa ye. **5** Makambo mosusu oyo etali bokonzi ya Yeoyakimi mpe misala na ye nyonso, ekomama kati na buku ya masolo ya bakonzi ya Yuda. **6** Tango Yeoyakimi akufaki, Yeoyakini, mwana na ye ya mobali, akitanaki na ye na bokonzi. **7** Mokonzi ya Ejipito azalaki kobima lisusu te elongo na mampinga na ye mpo na kokota na mikili mosusu, mpo ete mokonzi ya Babiloni abotolaki mabele na ye nyonso, longwa na moluka ya nor

ya Ejipito kino na ebale Efrate. **8** Yeoyakini azalaki na mibu zomi na mwambe ya mbotama tango akomaki mokonzi, mpe akonzaki basanza misato na Yelusalemi. Kombo ya mama na ye ezalaki « Newushita. » Newushita azalaki mwana ya Elinatani, moto ya Yelusalemi. **9** Yeoyakini asalaki makambo mabe na miso ya Yawe ndenge kaka tata na ye asalaki. **10** Ezalaki na tango wana nde bakonzi ya basoda ya Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni, babundisaki Yelusalemi mpe bazingelaki engumba yango. **11** Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni, ayaki ye moko na engumba tango basoda na ye bazalaki kozingela yango. **12** Yeoyakini, mokonzi ya Yuda; mama na ye, basali na ye, bakambi na ye mpe bakalaka na ye ya lokumu bamipesaki bango nyonso epai ya mokonzi Nabukodonozori. Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni, atiaki Yeoyakini na boloko na mobu ya mwambe ya bokonzi na ye. **13** Ndenge Yawe alobaki yango, Nabukodonozori azwaki bomengo nyonso oyo ezalaki kati na Tempelo ya Yawe mpe kati na ndako ya mokonzi; bongo amemaki biloko nyonso ya wolo oyo Salomo, mokonzi ya Isalaele, asalaki mpo na Tempelo ya Yawe. **14** Amemaki Yelusalemi mobimba na bowumbu: bakonzi nyonso ya basoda mpe basoda, bato nyonso ya mayele ya misala ya maboko mpe ba-oyo basalelaka bibende. Bango nyonso bazalaki bato nkoto zomi. Kaka babola nde batikalaki kati na mokili. **15** Nabukodonozori amemaki Yeoyakini na bowumbu na Babiloni; amemaki mpe, longwa na Yelusalemi kino na Babiloni, mama ya mokonzi, basi ya mokonzi, bakalaka ya lokumu mpe bankumu ya mokili. **16** Mokonzi ya Babiloni amemaki mpe na bowumbu na Babiloni mampinga nyonso ya bato nkoto sambo oyo bazalaki makasi mpe babongisama mpo na bitumba, bakisa bato nkoto

moko oyo basalaka misala ya maboko mpe oyo basalelaka bibende. **17** Mokonzi ya Babiloni akomisaki Matania, noko ya Yeoyakini, mokonzi na esika na ye; mpe abongolaki kombo na ye, akomisaki yango « Sedesiasi. » **18** Sedesiasi azalaki na mibu tuku mibale na moko ya mbotama tango akomaki mokonzi, mpe akonzaki mibu zomi na moko na Yelusalemi. Kombo ya mama na ye ezalaki « Amutali. » Amutali azalaki mwana ya Jeremi, moto ya Libina. **19** Sedesiasi asalaki makambo mabe na miso ya Yawe, ndenge kaka Yeoyakimi asalaki. **20** Ezalaki mpo na kanda makasi ya Yawe nde makambo oyo nyonso esalemelaki Yelusalemi mpe Yuda, kino Yawe kobengana bango mosika ya elongi na Ye. Nzokande, Sedesiasi atombokelaki mokonzi ya Babiloni.

25 Tango Sedesiasi akokisaki mibu libwa na bokonzi, na mokolo ya zomi ya sanza mpe ya zomi, Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni, elongo na mampinga na ye nyonso, ayaki kobundisa Yelusalemi. Batongaki molako na bango libanda ya engumba, mpe atongaki mabulu mpo na kobombama, na zingazinga na yango nyonso. **2** Engumba yango ezingelamaki kino na mobu ya zomi na moko ya bokonzi ya Sedesiasi. **3** Na mokolo ya libwa ya sanza ya minei, wana nzala makasi ekotaki kati na engumba mpe bato bazalaki lisusu na eloko ya kolia te, **4** bongo lokola lidusu moko efungwamaki kati na mir ya engumba, basoda nyonso ya Yuda bakimaki butu-butu mpe babimelaki na ekuke oyo ezalaki na kati-kati ya bamir mibale, pene ya elanga ya mokonzi, atako bato ya Babiloni bazingelaki engumba. Bakimaki na nzela ya lubwaku ya Yordani. **5** Kasi basoda ya Babiloni balandaki mokonzi mpe bakangaki ye kati na etando ya Jeriko epai wapi basoda na ye nyonso bakimaki ye

mpe bapanzanaki. **6** Basoda ya Babiloni bakangaki mokonzi ya
Yuda mpe bamemaki ye epai ya mokonzi ya Babiloni, na Ribila
epai wapi bakatelaki ye etumbu. **7** Bakataki mito ya bana mibali
ya Sedesiasi na miso na ye; mpe Nabukodonozori, mokonzi
ya Babiloni, atobolaki miso ya Sedesiasi, apesaki mitindo ete
bakanga ye minyololo ya bronze mpe bamema ye na Babiloni. **8**
Tango Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni, akokisaki mibu
zomi na libwa na bokonzi, Nebuzaradani, mokonzi ya bakengeli
mpe mosali ya mokonzi ya Babiloni, ayaki na Yelusalemi na
mokolo ya sambo ya sanza ya mitano. **9** Atumbaki Tempelo ya
Yawe, ndako ya mokonzi mpe bandako nyonso ya Yelusalemi;
atumbaki bandako nyonso ya bato minene. **10** Mampinga
nyonso ya Babiloni, oyo ezalaki na se ya bokonzi ya mokonzi ya
bakengeli ya mokonzi babukaki bamir oyo ezingelaki Yelusalemi.
11 Nebuzaradani, mokonzi ya bakengeli ya mokonzi, amemaki
na bowumbu bato oyo batikalaki kati na engumba, bato oyo
bamipesaki epai ya mokonzi ya Babiloni mpe bato mosusu oyo
batikalaki. **12** Kasi mokonzi ya bakengeli ya mokonzi atikaki kati
na mokili ndambo ya babola mpo na kolona vino mpe bilanga.
13 Bato ya Babiloni babukaki makonzi ya bronze oyo ezalaki
liboso ya Tempelo ya Yawe, bashario ya bronze mpe nzungu
ya monene ya bronze oyo ezalaki kati na Tempelo ya Yawe,
mpe bamemaki bronze na yango na Babiloni. **14** Bakamataki
lisusu biloko nyonso ya bronze oyo bazalaki kosala na yango
losambo kati na Tempelo, basani ya putulu, bapawu, bambeli,
bakopo. **15** Mokonzi ya bakengeli ya mokonzi akamataki lisusu
biloko nyonso ya wolo mpe ya palata: bambabola mpe basani ya
kobwakela mayi. **16** Bakokaki te komeka kilo ya bronze ya biloko
nyonso oyo Salomo asalaki mpo na Tempelo ya Yawe: makonzi

nyonso mibale, nzungu ya monene mpe bashario. **17** Likonzi moko na moko ezalaki na bametele pene libwa na bosanda. Moto ya likonzi, oyo ezalaki na songe, ezalaki ya bronze mpe na metele pene moko na ndambo na molayi; mpe bazingelaki yango na bililingi ya basinga oyo basala lokola monyama mpe bambuma ya grenade. Makonzi nyonso mibale mpe bililingi ya basinga oyo basala lokola monyama ezalaki ndenge moko. **18** Mokonzi ya bakengeli ya mokonzi atiaki na boloko Seraya, mokonzi ya Banganga-Nzambe; Sofoni, molandi ya mokonzi ya Banganga-Nzambe; mpe Banganga-Nzambe misato oyo bazalaki na mokumba ya kokengela ekotelo ya Tempelo. **19** Kati na bato oyo batikalaki kati na engumba, akangaki lisusu moko kati na bakalaka ya lokumu, oyo azalaki na mokumba ya kotala makambo ya basoda ya bitumba, bapesi toli mitano, mokomi mikanda ya mokonzi ya mampinga, oyo azalaki na mokumba ya kokoma bakombo ya bato ya mboka mpo na kokota na mosala ya mampinga; mpe mibali tuku motoba ya Yuda, oyo bakutaki kati na engumba. **20** Nebuzaradani, mokonzi ya bakengeli ya mokonzi, akamataki bango nyonso mpe amemaki bango epai ya mokonzi ya Babiloni, na Ribila. **21** Mokonzi ya Babiloni abomaki bango kuna na Ribila, kati na mokili ya Amati. Boye, bato ya Yuda bakendeki na bowumbu mosika ya mokili na bango. **22** Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni, atiaki Gedalia, mwana mobali ya Ayikami mpe koko ya Shafani, lokola moyangeli ya bato oyo atikaki kati na mokili ya Yuda. **23** Tango bakonzi nyonso ya mampinga elongo na basoda na bango bayokaki ete mokonzi ya Babiloni akomisi Gedalia moyangeli, bakendeki na Mitsipa epai ya Gedalia. Tala bakombo ya bato yango: Isimaeli, mwana mobali ya Netania; Yoanani, mwana mobali ya Karea; Seraya,

mwana mobali ya Tanumeti, moto ya Netofa; mpe Yazania, mwana mobali ya moto moko ya Maakati. Bakendeki kuna elongo na basoda na bango. **24** Gedalia alapaki ndayi liboso na bango mpe basoda na bango na maloba oyo: « Bobanga te kosalela bato ya Babiloni, bovanda kati na mokili, bosalela mokonzi ya Babiloni mpe bokozala na bino malamu. » **25** Kasi na sanza ya misato, Isimaeli, mwana mobali ya Netania mpe koko ya Elishama, oyo azalaki na molongo ya libota ya bokonzi, ayaki elongo na basoda zomi; babomaki Gedalia elongo na bato ya Yuda mpe bato ya Babiloni oyo bazalaki elongo na ye, na Mitsipa. **26** Boye bato nyonso, kobanda na bato ya se kino bato ya lokumu, elongo na bakonzi ya basoda, bakimaki na Ejipito, pamba te bazalaki kobanga bato ya Babiloni. **27** Tango Yeoyakini, mokonzi ya Yuda, akokisaki mibu tuku misato na sambo na bowumbu, Evili-Merodaki, mokonzi ya Babiloni, ayokelaki Yeoyakini, mokonzi ya Yuda, mawa mpe abimisaki ye na boloko, na mokolo ya tuku mibale na sambo ya sanza ya zomi na mibale, kaka na mobu oyo akomaki mokonzi. **28** Evili-Merodaki asololaki na Yeoyakini na boboto mpe apesaki ye lokumu koleka bakonzi mosusu oyo bazalaki elongo na ye, na bowumbu kati na Babiloni; **29** apesaki mitindo ete balongola ye bilamba ya boloko mpe andimaki ete abanda kolia mesa moko elongo na ye, mokolo na mokolo kino na suka ya bomoi na ye. **30** Mokonzi ya Babiloni azalaki kopesa ye nyonso oyo asengeli na yango mikolo nyonso ya bomoi na ye.

1 Masolo ya Kala

1 Adamu, Seti, Enoshi, **2** Kenani, Maalalele, Yeredi, **3** Enoki,
Metusalemi, Lemeki, **4** Noa, Semi, Cham mpe Jafeti. **5** Bana
mibali ya Jafeti: Gomeri, Magogi, Madayi, Yavani, Tubali, Mesheki
mpe Tirasi. **6** Bana mibali ya Gomeri: Ashikenazi, Difati mpe
Togarima. **7** Bana mibali ya Yavani: Elisha, Tarsisi, Kitimi mpe
Dodanimi. **8** Bana mibali ya Cham: Kushi, Mitsirayimi, Puti mpe
Kanana. **9** Bana mibali ya Kushi: Seba, Avila, Sabita, Raema
mpe Sabiteka. Bana mibali ya Raema: Sheba mpe Dedani. **10**
Kushi azalaki tata ya Nimirodi oyo azalaki elombe ya liboso ya
bitumba kati na mokili. **11** Mitsirayimi azalaki koko ya bato ya
Ludi, ya Anami, ya Leabi, ya Nafitu, **12** ya Patrusi, ya Kasilu (oyo
babimisa bato ya Filisitia) mpe ya Kereti. **13** Kanana azalaki
tata ya Sidoni, mwana na ye ya liboso, ya Eti, **14** ya Yebusi, ya
Amori, ya Girigazi, **15** ya Evi, ya Ariki, ya Sini, **16** ya Arivadi, ya
Tsemari mpe ya Amati. **17** Bana mibali ya Semi: Elami, Asuri,
Aripakishadi, Ludi mpe Arami. Bana mibali ya Arami: Utsi, Uli,
Geteri mpe Mesheki. **18** Aripakishadi abotaki Shela, mpe Shela
abotaki Eberi. **19** Eberi abotaki bana mibali mibale; moko, kombo
na ye ezalaki « Pelegi » oyo elingi koloba: Kokabola; pamba te
ezalaki na tango na ye nde bakabolaki mabele. Kombo ya mwana
mosusu ezalaki « Yokitani. » **20** Yokitani abotaki Alimodadi,
Shelefi, Atsarimaveti, Yera, **21** Adorami, Uzali, Dikila, **22** Obali,
Abimaeli, Saba, **23** Ofiri, Avila mpe Yobabi. Bango nyonso wana
bazalaki bakitani ya Yokitani. **24** Semi, Aripakishadi, Shela, **25**
Eberi, Pelegi, Rewu, **26** Serugi, Naori, Tera, **27** mpe Abrami
oyo azali Abrayami. **28** Bana mibali ya Abrayami: Izaki mpe
Isimaeli. **29** Tala bakitani na bango: Nebayoti, mwana mobali ya
liboso ya Isimaeli; Kedari, Adibeli, Mibisami, **30** Mishima, Duma,

Masa, Adadi, Tema, **31** Yeturi, Nafishi mpe Kedima. Bango nde
bazalaki bana mibali ya Isimaeli. **32** Bana mibali oyo Abrayami
abotaki na Ketura, makangu na ye: Zimirani, Yokishani, Medani,
Madiani, Ishibaki mpe Shuwa. Bana mibali ya Yokishani: Saba
mpe Dedani. **33** Bana mibali ya Madiani: Efa, Eferi, Enoki, Abida
mpe Elida. Bango nyonso wana bazalaki bakitani ya Ketura. **34**
Abrayami azalaki tata ya Izaki. Bana mibali ya Izaki: Ezawu mpe
Isalaele. **35** Bana mibali ya Ezawu: Elifazi, Reweli, Yewushi,
Yaelami mpe Kora. **36** Bana mibali ya Elifazi: Temani, Omari,
Tsefo, Gaetami, Kenazi, Timina mpe Amaleki. **37** Bana mibali ya
Reweli: Naati, Zera, Shama mpe Miza. **38** Bana mibali ya Seiri:
Lotani, Shobali, Tsibeoni, Ana, Dishoni, Etseri mpe Dishani. **39**
Bana mibali ya Lotani: Ori mpe Omani. Timina azalaki ndeko
mwasi ya Lotani. **40** Bana mibali ya Shobali: Alivani, Manaati,
Ebali, Shefo mpe Onami. Bana mibali ya Tsibeoni: Aya mpe
Ana. **41** Mwana mobali ya Ana: Dishoni. Bana mibali ya Dishoni:
Emidani, Eshibani, Yitirani mpe Kerani. **42** Bana mibali ya Etseri:
Bilani, Zavani mpe Yaakani. Bana mibali ya Dishani: Utsi mpe
Arani. **43** Tala bakonzi oyo bakambaki Edomi liboso ete Isalaele
ekoma kokambama na mokonzi: Bela, mwana mobali ya Beori,
oyo kombo ya engumba na ye ezalaki « Dinaba. » **44** Tango
Bela akufaki, Yobabi, mwana mobali ya Zera, moto ya mokili ya
Botsira, akitanaki na ye na bokonzi. **45** Tango Yobabi akufaki,
Ushami, moto ya mokili ya Temani, akitanaki na ye na bokonzi.
46 Tango Ushami akufaki, Adadi, mwana mobali ya Bedadi,
akitanaki na ye na bokonzi. Alongaki bato ya Madiani na mokili
ya bato ya Moabi. Engumba na ye ezalaki Aviti. **47** Tango Adadi
akufaki, Samila, moto ya engumba Masireka, akitanaki na ye na
bokonzi. **48** Tango Samila akufaki, Saulo, moto ya engumba

Reoboti, engumba oyo etongama pembeni ya ebale, akitanaki
na ye na bokonzi. **49** Tango Saulo akufaki, Bala-Anani, mwana
mobali ya Akibori, akitanaki na ye na bokonzi. **50** Tango Bala-
Anani akufaki, Adadi akitanaki na ye na bokonzi. Engumba
na ye ezalaki « Pawu, » mpe kombo ya mwasi na ye ezalaki
« Meetabeli. » Meetabeli azalaki mwana mwasi ya Matiredi
mpe koko ya Mezaabi. **51** Adadi mpe akufaki. Tala bakombo
ya bakambi ya Edomi: Timina, Aliva, Yeteti, **52** Olibama, Ela,
Pinoni, **53** Kenazi, Temani, Mibitsari, **54** Magidieli mpe Irami.
Bango nde bazalaki bakonzi ya Edomi.

2 Tala bana mibali ya Isalaele: Ribeni, Simeoni, Levi, Yuda,
Isakari, Zabuloni, **2** Dani, Jozefi, Benjame, Nefitali, Gadi mpe
Aseri. **3** Bana mibali ya Yuda: Eri, Onani mpe Shela. Ezali
Mwana mwasi ya Shuwa, moto ya Kanana, nde abotelaki Yuda
bana mibali misato wana. Eri, mwana mobali ya liboso ya Yuda,
atambolaki mabe na miso ya Yawe, mpe Yawe abomaki ye. **4**
Tamari, bokilo ya Yuda, abotelaki ye Peretsi mpe Zera. Bana
mibali nyonso ya Yuda bazalaki mitano. **5** Bana mibali ya
Peretsi: Etsironi mpe Amuli. **6** Bana mibali ya Zera: Zimiri, Etani,
Emani, Kalikoli mpe Darida; bango nyonso bazalaki mitano. **7**
Mwana mobali ya Karimi: Akari oyo ayeisaki mobulu na Isalaele
tango abukaki mobeko ya kozwa biloko oyo babulisaki mpo
na Yawe. **8** Mwana mobali ya Etani: Azaria. **9** Bana mibali
oyo babotelaki Etsironi: Yerameeli, Rami mpe Kelubayi. **10**
Rami azalaki tata ya Aminadabi; mpe Aminadabi azalaki tata ya
Nashoni, mokambi ya bato ya Yuda. **11** Nashoni azalaki tata ya
Salima; Salima azalaki tata ya Boazi. **12** Boazi azalaki tata ya
Obedi; mpe Obedi azalaki tata ya Izayi. **13** Izayi azalaki tata ya
Eliabi, mwana na ye ya liboso ya mobali; ya mibale, Abinadabi;

ya misato, Shimea; **14** ya minei, Netaneeli; ya mitano, Radayi;
15 ya motoba, Otsemi; mpe ya sambo, Davidi. **16** Bandeko na
bango ya basi: Tseruya mpe Abigayili. Tseruya abotaki bana
mibali misato: Abishayi, Joabi mpe Asaeli. **17** Abigayili abotaki
mwana moko ya mobali, mpe kombo na ye ezalaki « Amasa. »
Yeteri, moto ya Isimaeli, nde azalaki tata ya Amasa. **18** Azuba
abotelaki Kalebi, mwana mobali ya Etsironi, mwana moko ya
mwasi, mpe kombo na ye ezalaki « Yerioti; » mpe bana mibali
misato: Yesheri, Shobabi mpe Aridoni. **19** Tango Azuba akufaki,
Kalebi abalaki Efrata oyo abotelaki ye Wuri. **20** Wuri azalaki tata
ya Uri, mpe Uri azalaki tata ya Betisaleyeli. **21** Mpe na sima,
Etsironi asangisaki nzoto na mwana mwasi ya Makiri, tata ya
bato ya Galadi. Abalaki ye tango azalaki na mibu tuku motoba;
mpe mwana mwasi ya Makiri abotelaki ye Segubi. **22** Segubi
azalaki tata ya Yairi oyo azalaki kokonza bingumba tuku mibale
na misato kati na mokili ya Galadi. **23** Kasi bato ya Geshuri
mpe ya Siri babotolaki na makasi bamboka oyo Yairi azalaki
kokonza; babotolaki mpe Kenati elongo na bamboka na yango
ya mike: bingumba nyonso oyo babotolaki ezalaki tuku motoba.
Bango nyonso wana bazalaki bakitani ya Makiri, tata ya bato ya
Galadi. **24** Sima na kufa ya Etsironi na mboka Kalebi Efrata,
mwasi na ye, Abiya, abotaki mwana mobali, mpe kombo na ye «
Ashiwuri. » Ashiwuri azalaki tata ya Tekoa. **25** Bana mibali ya
Yerameeli, mwana liboso ya Etsironi, bazalaki: Rami, mwana na
ye ya liboso ya mobali, Buna, Oreni, Otsemi mpe Ayiya. **26**
Yerameeli abalaki mwasi mosusu oyo kombo na ye ezalaki «
Atara. » Atara abotelaki ye Onami. **27** Bana mibali ya Rami,
mwana mobali ya liboso ya Yerameeli: Matsi, Yamini mpe Ekere.
28 Bana mibali ya Onami: Shamayi mpe Yada. Bana mibali ya

Shamayi: Nadabi mpe Abishuri. **29** Kombo ya mwasi ya Abishuri ezalaki « Abiyaili. » Abiyaili abotelaki ye Abani mpe Molidi. **30** Bana mibali ya Nadabi: Seledi mpe Apayimi. Seledi atikalaki kobota te mpe akufaki. **31** Mwana mobali ya Apayimi: Yisheyi oyo azalaki tata ya Sheshani. Sheshani azalaki tata ya Akilayi. **32** Bana mibali ya Yada, ndeko mobali ya Shamayi: Yeteri mpe Jonatan. Yeteri atikalaki kobota te mpe akufaki. **33** Bana mibali ya Jonatan: Peleti mpe Zaza. Bango wana nde bazalaki bakitani ya Yerameeli. **34** Sheshani atikalaki kobota bana mibali te, kaka bana basi. Kasi azalaki na mowumbu moko ya mobali na kombo Yara, moto ya Ejipito. **35** Sheshani abalisaki mwana na ye ya mwasi epai ya Yara, mowumbu na ye ya mobali, mpe mwana yango ya mwasi abotelaki Yara mwana mobali, Atayi. **36** Atayi azalaki tata ya Natan, Natan azalaki tata ya Zabadi. **37** Zabadi azalaki tata ya Efilali, Efilali azalaki tata ya Obedi. **38** Obedi azalaki tata ya Jewu, Jewu azalaki tata ya Azaria. **39** Azaria azalaki tata ya Eletsi, Eletsi azalaki tata ya Eleasa. **40** Eleasa azalaki tata ya Sisimayi, Sisimayi azalaki tata ya Shalumi. **41** Shalumi azalaki tata ya Yekamia, mpe Yekamia azalaki tata ya Elishama. **42** Bana mibali ya Kalebi, ndeko ya Yerameeli: Mesha, mwana na ye ya liboso oyo azalaki tata ya Zifi, mpe Maresha, tata ya Ebron. **43** Bana mibali ya Ebron: Kora, Tapua, Rekemi mpe Shema. **44** Shema azalaki tata ya Raami, mpe Raami azalaki tata ya Yorikeami. Rekemi azalaki tata ya Shamayi. **45** Mwana mobali ya Shamayi ezalaki Maoni, Maoni azalaki tata ya Beti-Tsuri. **46** Efa, makangu ya Kalebi, abotelaki ye Arani, Motsa mpe Gazezi. Arani azalaki tata ya Gazezi. **47** Bana mibali ya Yadayi: Regwemi, Yotami, Geshani, Peleti, Efa mpe Shaafi. **48** Maaka, makangu mosusu ya Kalebi, abotelaki ye Sheberi mpe

Tirana. **49** Abotelaki ye lisusu Shaafi, tata ya Madimana, mpe
Sheva, tata ya Makibena mpe Gibea. Kalebi azalaki na mwana
moko ya mwasi, Akisa. **50** Bango wana nde bazalaki bakitani ya
Kalebi. Bana mibali ya Wuri, mwana ya liboso oyo abotaki na
Efrata, mwasi na ye: Shobali, tata ya Kiriati-Yearimi; **51** Salima,
tata ya Beteleemi; mpe Arefi, tata ya Beti-Gaderi. **52** Bakitani ya
Shobali, tata ya Kiriati-Yearimi: Aruwe mpe Atsi-Amenuoti. **53**
Mabota ya Kiriati-Yearimi: bato ya Yeteri, ya Puti, ya Shumati
mpe ya Mishirayi. Bato ya Tsorea mpe ya Eshitaoli babimelaki
na mabota oyo. **54** Bakitani ya Salima: Bato ya Beteleemi, ya
Netofa, ya Aroti-Beti-Joabi, ya Atsi-Amanati mpe ya Tsorea, **55**
elongo na mabota ya bato ya mayele oyo bazalaki kovanda
na Yaebetsi: bato ya Tirea, ya Shimea mpe ya Sukoti. Bango
wana nde bato ya Keni oyo babimeli na Amati, tata ya libota ya
Rekabi.

3 Tala bana mibali ya Davidi oyo babotamaki na Ebron: Mwana
ya liboso ezalaki Aminoni, mwana mobali ya Ayinoami, moto
ya Jizireyeli; ya mibale, Daniele, mwana mobali ya Abigayili,
moto ya Karimeli; **2** ya misato, Abisalomi, mwana mobali ya
Maaka, mwana mwasi ya Talimayi, mokonzi ya Geshuri; ya
minei, Adoniya, mwana mobali ya Agite; **3** ya mitano, Shefatia,
mwana mobali ya Abitali; mpe ya motoba, Yitileami oyo Egila,
mwasi na ye, abotaki. **4** Bango nyonso motoba bazalaki bana
mibali ya Davidi oyo babotamaki na Ebron, mboka mokonzi, epai
wapi akonzaki mibu sambo na ndambo. Davidi akonzaki wuta na
Yelusalemi mibu tuku misato na misato. **5** Tala bakombo ya
bana na ye ya mibali oyo babotamaki na Yelusalemi: Shimea,
Shobabi, Natan mpe Salomo. Ezali Batisheba, mwana mwasi ya
Amieli, nde abotaki bana mibali minei oyo. **6** Babotelaki ye lisusu

bana oyo: Yibari, Elishama, Elifeleti, **7** Noga, Nefegi, Yafia, **8** Elishama, Eliyada mpe Elifeleti. Bango nyonso bazalaki libwa. **9** Bango nyonso nde bazalaki bana mibali ya Davidi, longola bana mibali oyo bamakangu na ye babotelaki ye. Mpe Tamari azalaki ndeko na bango ya mwasi. **10** Salomo azalaki tata ya Roboami, Roboami azalaki tata ya Abiya, Abiya azalaki tata ya Asa, Asa azalaki tata ya Jozafati, **11** Jozafati azalaki tata ya Yorami, Yorami azalaki tata ya Akazia, Akazia azalaki tata ya Joasi, **12** Joasi azalaki tata ya Amatsia, Amatsia azalaki tata ya Azaria, Azaria azalaki tata ya Yotami, **13** Yotami azalaki tata ya Akazi, Akazi azalaki tata ya Ezekiasi, Ezekiasi azalaki tata ya Manase, **14** Manase azalaki tata ya Amoni, Amoni azalaki tata ya Joziasi, **15** Joziasi azalaki tata ya bana mibali oyo: Yoanani, mwana na ye ya liboso; Yeoyakimi, ya mibale; Sedesiasi, ya misato; Shalumi, ya minei. **16** Bana mibali ya Yeoyakimi: Yekonia mpe Sedesiasi. **17** Libota ya Yekonia, mokangami: Shealitieli, mwana na ye ya mobali; **18** Malikirami, Pedaya, Shenatsari, Yekamia, Oshama mpe Nedabia. **19** Bana mibali ya Pedaya: Zorobabeli mpe Shimei. Bana mibali ya Zorobabeli: Meshulami mpe Anania. Shelomiti azalaki ndeko na bango ya mwasi. **20** Bana mibali ya Meshulami: Ashuba, Oeli, Berekia, Asadia, Yoshabi-Esedi. Bango nyonso bazalaki mitano. **21** Bakitani ya Anania: Pelatia mpe Ezayi elongo na bana mibali ya Refaya, ya Arinani, ya Abidiasi mpe ya Shekania. **22** Libota ya Shekania: Shemaya elongo na bana na ye ya mibali: Atushi, Yigali, Baria, Nearia mpe Shafati. Bango nyonso bazalaki motoba. **23** Bana mibali ya Nearia: Eliowenayi, Ezekiasi mpe Azirikami. Bango nyonso bazalaki misato. **24** Bana mibali ya Eliowenayi: Odavia,

Eliashibi, Pelaya, Akubi, Yoanani, Delaya mpe Anani. Bango nyonso bazalaki sambo.

4 Libota ya Yuda: Peretsi, Etsironi, Karimi, Wuri mpe Shobali. **2** Reaya, mwana mobali ya Shobali, azalaki tata ya Yaati, mpe Yaati azalaki tata ya Awumayi mpe ya Laadi. Bango nde bazalaki bakoko ya bituka ya bato ya Tsorea. **3** Tala bana mibali ya Etami: Jizireyeli, Yishima mpe Yidibashi. Kombo ya ndeko na bango ya mwasi ezalaki Atseleliponi. **4** Penueli azalaki tata ya Gedori, mpe Ezeri azalaki tata ya Usha. Bango nde bazalaki bakitani ya Wuri, mwana liboso ya Efrata, tata ya Beteleemi. **5** Ashiwuri, tata ya Tekoa, azalaki na basi mibale: Eleya mpe Nara. **6** Nara abotelaki ye bana mibali oyo: Awuzami, Eferi, Temeni mpe Ahashitari. **7** Eleya abotelaki ye bana mibali oyo: Tsereti, Tsoari mpe Etinani. **8** Kotsi azalaki tata ya Anubi mpe Atsobeba, mpe koko ya mabota ya Aareyeli, mwana mobali ya Arumi. **9** Yaebetsi azalaki na lokumu mingi koleka bandeko na ye ya mibali. Mama na ye apesaki ye kombo « Yaebetsi » mpo na koloba: « Nabotaki yo na pasi. » **10** Yaebetsi abelelaki Yawe, Nzambe ya Isalaele; alobaki: « Oh Yawe! Soki okoki kopambola ngai mpe koyeisa mabele na ngai monene! Tika ete loboko na Yo ezala likolo na ngai! Bomba ngai mosika ya mabe mpo ete namona pasi te. » Mpe Nzambe ayanolaki libondeli na ye. **11** Kelubi, ndeko mobali ya Shuwa, azalaki tata ya Meyiri oyo azalaki tata ya Eshitoni. **12** Eshitoni azalaki tata ya Beti-Rafa, Paseya mpe Teyina oyo atongaki engumba Naashi. Bango nde bazalaki kovanda na engumba Reka. **13** Bana mibali ya Kenazi: Otinieli mpe Seraya. Bana mibali ya Otinieli: Atati mpe Meonotayi. **14** Meonotayi abotaki Ofira. Seraya abotaki Joabi, tata ya Ge-Arashimi. Bazalaki kobenga ye bongo, pamba te bato

na ye bazalaki kosala misala ya maboko, ya kotula bibende na moto. **15** Bana mibali ya Kalebi, mwana mobali ya Yefune: Iru, Ela mpe Naame. Mwana mobali ya Ela: Kenazi. **16** Mwana mobali ya Yealeyeli: Zifi, Zifa, Tiria mpe Asareli. **17** Bana mibali ya Esidrasi: Yeteri, Meredi, Eferi mpe Yaloni. Moko kati na basi ya Meredi abotaki Miriami, Shamayi mpe Yishiba, tata ya Eshitemoa. **18** Mwasi na ye, moto ya Yuda, abotaki Yeredi, tata ya Gedori; Eberi, tata ya Soko mpe Yekutieli, tata ya Zanoa. Bango nde bazalaki bana mibali ya Bitiya, mwana mwasi ya Faraon, oyo Meredi abalaki. **19** Bana mibali ya mwasi ya Odia, ndeko mwasi ya Naami: tata ya Keila, moto ya Garima; mpe Eshitemoa, moto ya mboka Maakati. **20** Bana mibali ya Simona: Aminoni, Rina, Beni-Anani mpe Tiloni. Bana mibali ya Yisheyi: Zoeti mpe Beni-Zoeti. **21** Bana mibali ya Shela, mwana mobali ya Yuda: Eri, tata ya Leka; Laeda, tata ya Maresha; mpe mabota ya basali bilamba ya lino, na Beti-Asheba. **22** Yokimi, bato ya Kozeba, Joasi mpe Sarafi oyo bazalaki bakambi kati na Moabi mpe engumba Yashubi-Leemi. Nyonso oyo ezali makambo ya kala. **23** Bazalaki basali mbeki oyo bazalaki kovanda na Netayimi mpe na Gedera; batikalaki kuna mpo na kosalela mokonzi. **24** Bana mibali ya Simeoni: Nemueli, Yamini, Yaribi, Zera; Saulo, tata ya Shalumi; **25** Shalumi, tata ya Mibisami; Mibisami, tata ya Mishima. **26** Bana mibali ya Mishima: Amueli, Zakuri mpe Shimei. **27** Shimei azalaki na bana mibali zomi na motoba mpe bana basi motoba; kasi bandeko na ye ya mibali babotaki bana mingi te, yango wana etuka na bango ezalaki na bato ebele te lokola libota ya Yuda. **28** Bazalaki kovanda na Beri-Sheba, na Molada, na Atsari-Shuwali, **29** na Bila, na Etsemi, na Toladi, **30** na Betweli, na Orima, na Tsikilagi, **31** na Beti-Marikaboti, na

Atsari-Suzimi, na Beti-Birei mpe na Shaarayimi: nyonso oyo ezalaki bingumba na bango kino na tango ya bokonzi ya Davidi. **32** Tala bingumba mitano mike oyo ezalaki zingazinga na yango: Etami, Ayini, Rimoni, Tokeni mpe Ashani; **33** bakisa bamboka mike mosusu oyo ezingelaki bingumba yango kino na Baalati. Oyo nde ezalaki bisika na bango ya kovanda mpe molongo ya mbotama ya bakoko na bango. **34** Meshobabi; Yamileki; Yosha, mwana mobali ya Amatsia; **35** Joeli; Jewu, mwana mobali ya Yoshibia, mwana mobali ya Seraya, mwana mobali ya Asieli; **36** Eliowenayi; Yakoba; Yeshoaya; Asaya; Adieli; Yesimieli; Benaya; **37** Ziza, mwana mobali ya Shifeyi, mwana mobali ya Aloni, mwana mobali ya Yedaya, mwana mobali ya Shimiri, mwana mobali ya Shemaya. **38** Bato oyo batangamaki na bakombo bazalaki bakambi ya bituka na bango. Mabota na bango ekomaki minene **39** mpe bakendeki na zingazinga ya Gedori, na ngambo ya este ya lubwaku, mpo na koluka matiti ya koleisa bibwele na bango. **40** Bakutaki kuna: matiti kitoko mpo na koleisa bibwele, mokili moko ya monene, ya kimia mpe ezanga mobulu. Bato oyo bazalaki kovanda kuna na tango ya kala, bazalaki bakitani ya Cham. **41** Na tango Ezekiasi azalaki mokonzi ya Yuda, bato oyo bakombo na bango ekomami, bakomaki na mokili yango. Babundisaki bakitani ya Cham mpe babebisaki bandako na bango; mpe lisusu, basilisaki koboma bato ya Mewuni oyo bazalaki kovanda kuna, ndenge yango ezali komonana lelo. Na sima, bavandaki na bisika na bango, mpo ete mokili yango ezalaki na matiti mpo na koleisa bibwele na bango. **42** Bato ya Simeoni nkama mitano oyo bakambamaki na Pelatia, na Nearia, na Refaya mpe na Uzieli, bana mibali ya Yisheyi, babotolaki na

makasi mokili ya bangomba Seiri, **43** babomaki ndambo ya bato
ya Amaleki oyo batikalaki mpe bavandaki kuna kino lelo.

5 Ribeni azalaki mwana mobali ya liboso ya Isalaele. Kasi
lokola asangisaki nzoto na mwasi moko kati na basi ya tata
na ye, makoki ya bomwana na ye ya liboso epesamaki epai
ya bana mibali ya Jozefi, mwana mobali ya Isalaele. Yango
wana bazalaki kotanga ye lisusu te lokola mwana ya liboso.
Nzokande, Jozefi akomamaki te na buku ya mabota lokola
mwana ya liboso. **2** Yuda alekaki bandeko na ye nyonso ya
mibali na makasi, mpe moto oyo akomaki mokonzi abimaki
na nzela na ye. Kasi atako bongo, makoki ya bomwana ya
liboso epesamaki kaka epai ya Jozefi. **3** Tala bana mibali ya
Ribeni, mwana mobali ya liboso ya Isalaele: Enoki, Palu, Etsironi
mpe Karimi. **4** Bakitani ya Joeli: Shemaya, mwana mobali ya
Joeli; Gogi, mwana mobali ya Shemaya; Shimei, mwana mobali
ya Gogi; **5** Mishe, mwana mobali ya Shimei; Reaya, mwana
mobali ya Mishe; Bala, mwana mobali ya Reaya; **6** Beera,
mwana mobali ya Bala mpe mokambi ya bato ya Ribeni, oyo
Tigilati-Pilezeri, mokonzi ya Asiri, amemaki na bowumbu. **7** Tala
bandeko ya Beera kolanda etuka na bango ndenge bakomami
na molongo ya botata na bango: mokambi Yeyeli, Zakari; **8**
Bela, mwana mobali ya Azazi, koko ya Shema, mwana mobali
ya Joeli. Bazalaki kovanda na mboka Aroeri mpe na etuka oyo
ekenda kino na ngomba Nebo mpe na Bala-Meoni. **9** Bavandaki
na ngambo ya este, longwa na mondelo ya esobe kino na
ebale Efrate, pamba te bangombe na bango ekomaki ebele
kati na mokili ya Galadi. **10** Na tango Saulo azalaki mokonzi,
babundisaki bato ya Agari mpe balongaki bango. Bavandaki
na bandako na bango ya kapo oyo ezalaki na etuka mobimba

ya ngambo ya Galadi. **11** Bakitani ya Gadi bazalaki kovanda pembeni ya bakitani ya Ribeni, na mokili ya Bashani kino na Salika. **12** Etuka ya Joeli nde elekaki monene, elandamaki na etuka ya Shafami, mpe bituka ya Yaenayi mpe Shafati esukisaki, kati na Bashani. **13** Bandeko na bango ya mibali kolanda mabota na bango bazalaki: Mikaeli, Meshulami, Sheba, Yorayi, Yaekani, Ziya mpe Eberi. Bango nyonso bazalaki sambo. **14** Bazalaki bana ya Abiyaili, mwana mobali ya Uri, mwana mobali ya Yaroa, mwana mobali ya Galadi, mwana mobali Mikaeli, mwana mobali ya Yeshishai, mwana mobali ya Yado, mwana mobali ya Buzi. **15** Ayi, mwana mobali ya Abidieli, mwana mobali ya Guni, azalaki mokambi ya bituka na bango. **16** Bango nyonso bazalaki kovanda na Galadi, na Bashani, na bamboka na yango ya zingazinga mpe na bilanga nyonso ya Saroni kino na suka na yango. **17** Batangaki bato nyonso oyo tango Yotami azalaki mokonzi ya Yuda mpe Jeroboami, mokonzi ya Isalaele. **18** Bakitani ya mabota ya Ribeni, ya Gadi mpe ya ndambo ya libota ya Manase bazalaki bango nyonso nkoto tuku minei na minei na nkama sambo na tuku motoba. Babongamaki mpo na mosala ya soda. Bazalaki bilombe mibali oyo bayebi kosalela nguba, mopanga, tolotolo; mpe bamilengela mpo na bitumba. **19** Babundisaki bato ya Agari, ya Yeturi, ya Nafishi mpe ya Nodabi. **20** Nzambe asungaki bango mpe apesaki bango elonga likolo ya bato ya Agari mpe baninga na bango nyonso oyo bayaki kosunga bango, pamba te babelelaki Yawe na tango ya bitumba. Yawe ayanolaki bango, pamba te batielaki Ye motema. **21** Bazwaki bibwele ya bato ya Agari: bashamo nkoto tuku mitano, bameme nkoto nkama mibale na tuku mitano, mpe ba-ane nkoto mibale. Bazwaki mpe bakangami nkoto nkama moko: **22** mingi

bakufaki, pamba te bitumba ezalaki na maboko ya Nzambe. Bavandaki na mokili yango kino na tango ya bowumbu. **23** Bakitani ya ndambo ya libota ya Manase bavandaki na mokili oyo ezalaki longwa na Bashani kino na Bala-Erimoni, Seniri mpe ngomba Erimoni. **24** Tala bakambi ya bituka na bango: Eferi, Yisheyi, Elieli, Azirieli, Jeremi, Odavia mpe Yadiele. Bazalaki bilombe ya bitumba, bato bayebana mpe bakambi ya mabota na bango. **25** Kasi lokola batosaki te Nzambe ya bakoko na bango mpe bakomaki kosalela banzambe ya bato ya mokili oyo Nzambe abebisaki liboso na bango. **26** Yango wana Nzambe ya Isalaele alamusaki molimo ya Puli, mokonzi ya Asiri, mpe molimo ya Tigilati-Pilezeri, mokonzi ya Asiri, mpo na komema na bowumbu: bato ya libota ya Ribeni, ya libota ya Gadi mpe ya ndambo ya libota ya Manase. Amemaki bango na Ala, na Abori, na Ara mpe na ngambo ya ebale Gozani, epai wapi bazali kovanda kino lelo.

6 Bana mibali ya Levi: Gerishoni, Keati mpe Merari. **2** Bana mibali ya Keati: Amirami, Yitseari, Ebron mpe Uzieli. **3** Bana ya Amirami: Aron, Moyize mpe Miriami. Bana mibali ya Aron: Nadabi, Abiyu, Eleazari mpe Itamari. **4** Eleazari abotaki Pineasi; Pineasi abotaki Abishuwa; **5** Abishuwa abotaki Buki; Buki abotaki Uzi; **6** Uzi abotaki Zerakia; Zerakia abotaki Merayoti; **7** Merayoti abotaki Amaria; Amaria abotaki Ayitubi; **8** Ayitubi abotaki Tsadoki; Tsadoki abotaki Ayimaatsi; **9** Ayimaatsi abotaki Azaria; Azaria abotaki Yoanani; **10** Yoanani abotaki Azaria oyo azalaki Nganga-Nzambe kati na Tempelo oyo Salomo atongaki na Yelusalemi. **11** Azaria abotaki Amaria; Amaria abotaki Ayitubi; **12** Ayitubi abotaki Tsadoki, mpe Tsadoki abotaki Shalumi; **13** Shalumi abotaki Ilikia; Ilikia abotaki Azaria; **14** Azaria abotaki

Seraya; Seraya abotaki Yeotsadaki. **15** Yeotsadaki akendeki na bowumbu tango Yawe akabaki Yelusalemi mpe Yuda na maboko ya Nabukodonozori. **16** Bana mibali ya Levi: Gerishoni, Keati mpe Merari. **17** Bana mibali ya Gerishoni: Libini mpe Shimei. **18** Bana mibali ya Keati: Amirami, Yitseari, Ebron mpe Uzieli. **19** Bana mibali ya Merari: Maali mpe Mushi. Tala bakitani ya Levi kolanda batata na bango: **20** Mpo na Gerishoni: Gerishoni abotaki Libini; Libini abotaki Yaati; Yaati abotaki Zima; **21** Zima abotaki Yoa; Yoa abotaki Ido; Ido abotaki Zera; Zera abotaki Yeatirayi. **22** Mpo na Keati: Keati abotaki Aminadabi; Aminadabi abotaki Kore; Kore abotaki Asiri; **23** Asiri abotaki Elikana; Elikana abotaki Ebiazafi; Ebiazafi abotaki Asiri; **24** Asiri abotaki Taati; Taati abotaki Urieli; Urieli abotaki Uzia; Uzia abotaki Saulo. **25** Bana mibali ya Elikana: Amasayi, Ayimoti. **26** Elikana abotaki Tsofayi; Tsofayi abotaki Naati; **27** Naati abotaki Eliabi; Eliabi abotaki Yeroami; Yeroami abotaki Elikana, mpe Elikana abotaki Samuele. **28** Bana mibali ya Samuele: Joeli, mwana ya liboso; mpe Abiya, mwana ya mibale. **29** Bakitani ya Merari kolanda batata na bango: Merari abotaki Maali; Maali abotaki Libini; Libini abotaki Shimei; Shimei abotaki Uza; **30** Uza abotaki Shimea; Shimea abotaki Agiya; Agiya abotaki Asaya. **31** Tala Balevi oyo Davidi apesaki mokumba ya kotambolisa banzembo kati na Tempelo ya Yawe, wuta tango Sanduku ya Yawe ezwaki kuna esika ya bopemi. **32** Balevi oyo basalaki mosala na bango na nzela ya banzembo liboso ya Mongombo, Ndako ya kapo ya Bokutani, kino tango Salomo atongaki Tempelo ya Yawe na Yelusalemi, kolanda mibeko oyo bapesaki bango. **33** Tala bato oyo bazalaki kosala mosala yango, elongo na bana na bango ya mibali: Kati na bana mibali ya Keati: Moyembi Emani,

mwana mobali ya Joeli, mwana mobali ya Samuele, **34** mwana mobali ya Elikana, mwana mobali ya Yeroami, mwana mobali ya Elieli, mwana mobali ya Towa, **35** mwana mobali ya Tsufi, mwana mobali ya Elikana, mwana mobali ya Maalati, mwana mobali ya Amasayi, **36** mwana mobali ya Elikana, mwana mobali ya Joeli, mwana mobali ya Azaria, mwana mobali ya Sofoni, **37** mwana mobali ya Taati, mwana mobali ya Asiri, mwana mobali ya Ebiazafi, mwana mobali ya Kore, **38** mwana mobali ya Yitseari, mwana mobali ya Keati, mwana mobali ya Levi, mwana mobali ya Isalaele. **39** Na ngambo ya loboko ya mobali ya Emani, Azafi nde azalaki kotelema wana mpe azalaki libota moko na Emani. Azafi, mwana mobali ya Berekia, mwana mobali ya Shimea, **40** mwana mobali ya Mikaeli, mwana mobali ya Baaseya, mwana mobali ya Malikiya, **41** mwana mobali ya Etini, mwana mobali ya Zera, mwana mobali ya Adaya, **42** mwana mobali ya Etani, mwana mobali ya Zima, mwana mobali ya Shimei, **43** mwana mobali ya Yaati, mwana mobali ya Gerishoni, mwana mobali ya Levi. **44** Na ngambo ya loboko ya mwasi, bandeko na bango, bana mibali ya Merari nde bazalaki kotelema wana na bokambami ya Etani, mwana mobali ya Kishi, mwana mobali ya Abidi, mwana mobali ya Maluki, **45** mwana mobali ya Ashabia, mwana mobali ya Amatsia, mwana mobali ya Ilikia, **46** mwana mobali Amitsi, mwana mobali ya Bani, mwana mobali ya Shemeri, **47** mwana mobali ya Maali, mwana mobali ya Mushi, mwana mobali ya Merari, mwana mobali ya Levi. **48** Bandeko na bango ya mibali, bana mosusu ya Levi, baponamaki mpo na kosala misala mosusu liboso ya Mongombo, kati na Esika ya bule ya Nzambe. **49** Kasi Aron mpe bana na ye ya mibali bapesamelaki mokumba ya kotumba mbeka na likolo ya

etumbelo ya nyama mpe etumbelo ya malasi. Bazalaki kosala misala nyonso oyo etali Esika-Oyo-Eleki-Bule mpe mosala ya bolimbisi masumu ya Isalaele kolanda mitindo nyonso oyo Moyize, mosali na Nzambe, apesaki. **50** Tala bakitani ya Aron: Aron abotaki Eleazari, Eleazari abotaki Pineasi, Pineasi abotaki Abishuwa, **51** Abishuwa abotaki Buki, Buki abotaki Uzi, Uzi abotaki Zerakia, **52** Zerakia abotaki Merayoti, Merayoti abotaki Amaria, Amaria abotaki Ayitubi, **53** Ayitubi abotaki Tsadoki, mpe Tsadoki abotaki Ayimaatsi. **54** Tala bamboka oyo epesamaki na libota ya Aron kati na etuka ya Keati kolanda bandelo ya mabele na bango; pamba te bato ya Keati nde bazalaki bato ya liboso ya kozwa libula ya mabele na nzela ya Zeke: **55** engumba ya Ebron, kati na mokili ya Yuda, elongo na bamboka na yango ya zingazinga. **56** Kasi bilanga mpe bamboka oyo ezingelaki engumba, epesamaki na Kalebi, mwana mobali ya Yefune. **57** Boye tala bingumba oyo bapesaki na bana mibali ya Aron lokola bingumba ya kokimela: Ebron mpe bamboka na yango ya mike, Libina mpe bamboka na yango ya mike; Yatiri, Eshitemoa mpe bamboka na yango ya mike; **58** Ileni mpe bamboka na yango ya mike; Debiri mpe bamboka na yango ya mike; **59** Ashani mpe bamboka na yango ya mike, Beti-Shemeshi mpe bamboka na yango ya mike. **60** Kati na etuka ya Benjame, bapesaki bango lokola bingumba ya kokimela: Geba mpe bamboka na yango ya mike, Alemeti mpe Anatoti elongo na bamboka na yango ya mike. Bingumba nyonso oyo epesamelaki kati na bituka na bango ezalaki zomi na misato. **61** Bana mosusu ya Keati bazwaki na nzela ya zeke bingumba zomi kati na etuka ya Efrayimi, ya Dani mpe ya ndambo ya libota ya Manase. **62** Bana ya Gerishoni, kolanda etuka na bango, bazwaki bingumba zomi

na misato kati na libota ya Isakari, ya Aseri, ya Nefitali mpe kati na libota ya Manase oyo ezalaki na Bashani. **63** Bana ya Merari, kolanda bituka na bango, bazwaki na nzela ya zeke, bingumba zomi na mibale kati na libota ya Ribeni, ya Gadi mpe ya Zabuloni. **64** Boye bana ya Isalaele bapesaki epai ya bana ya Levi, bingumba wana mpe bamboka na yango ya mike. **65** Bapesaki bango bingumba wana na nzela ya zeke: balongolaki ndambo ya bingumba yango kati na mabota ya Yuda, ya Simeoni mpe ya Benjame; bongo bakomaki kobenga yango na bakombo ya mabota wana. **66** Bituka mosusu ya bana ya Keati bazwaki bingumba ya kokimela kati na libota ya Efrayimi. **67** Bapesaki bango lokola engumba ya kokimela: Sishemi mpe bamboka na yango ya mike, kati na etuka ya bangomba ya Efrayimi, Gezeri mpe bamboka na yango ya mike, **68** Yokimeami mpe bamboka na yango ya mike, Beti-Oroni mpe bamboka na yango ya mike, **69** Ayaloni mpe bamboka na yango ya mike, Gati-Rimoni mpe bamboka na yango ya mike. **70** Mpe kati na etuka ya ndambo ya libota ya Manase, bazwaki: Aneri mpe bamboka na yango ya mike, Bileami mpe bamboka na yango ya mike. Bingumba nyonso oyo elongo na bamboka na yango ya mike epesamaki epai ya bituka mosusu ya bana ya Keati. **71** Bakitani ya Gerishoni bazwaki: Kati na etuka ya ndambo ya libota ya Manase, bazwaki bingumba oyo: Golani kati na Bashani mpe bamboka na yango ya mike, Ashitaroti mpe bamboka na yango ya mike. **72** Kati na libota ya Isakari, bazwaki: Kedeshi mpe bamboka na yango ya mike, Dabirati mpe bamboka na yango ya mike, **73** Ramoti mpe bamboka na yango ya mike, Anemi mpe bamboka na yango ya mike. **74** Kati na libota ya Aseri, bazwaki: Mashali mpe bamboka na yango ya mike, Abidoni mpe

bamboka na yango ya mike, **75** Ukoki mpe bamboka na yango ya mike, Reobi mpe bamboka na yango ya mike. **76** Kati na libota ya Nefitali, bazwaki: Kedeshi kati na Galile mpe bamboka na yango ya mike, Amoni mpe bamboka na yango ya mike, Kiriatayimi mpe bamboka na yango ya mike. **77** Bana mosusu ya Merari bazwaki bingumba oyo: kati na libota ya Zabuloni: Rimono mpe bamboka na yango ya mike, Tabori mpe bamboka na yango ya mike. **78** Kati na libota ya Ribeni, kuna na ngambo ya este ya Yordani, pembeni ya Jeriko, bazwaki bingumba oyo: Betseri, kati na esobe, mpe bamboka na yango ya mike; Yakatsi mpe bamboka na yango ya mike, **79** Kedemoshi mpe bamboka na yango ya mike, Mefati mpe bamboka na yango ya mike. **80** Kati na libota ya Gadi, bazwaki: Ramoti kati na Galadi mpe bamboka na yango ya mike, Maanayimi mpe bamboka na yango ya mike, **81** Eshiboni mpe bamboka na yango ya mike, Yaezeri mpe bamboka na yango ya mike.

7 Isakari abotaki bana mibali minei: Tola, Puwa, Yashubi mpe Shimironi. Bango nyonso bazalaki minei. **2** Bana mibali ya Tola: Uzi, Refaya, Yeriyeli, Yamayi, Yibisami mpe Samuele. Bango nde babotamaki na nzela ya Tola mpe bazalaki bakambi ya mabota ya botata na bango. Kati na mabota na bango, bazalaki basoda ya mpiko nkoto tuku mibale na mibale na nkama motoba, na tango Davidi azalaki mokonzi. **3** Bana mibali ya Uzi: Yiziraya. Bana mibali ya Yiziraya: Mikaeli, Abidiasi, Joeli mpe Yishiya. Bango nyonso mitano bazalaki bakambi. **4** Kati na molongo na bango kolanda bituka na bango mpe mabota na bango ya botata; ezalaki na basoda ya mpiko nkoto tuku misato na motoba, pamba te bazalaki na basi mpe bana ebele. **5** Bandeko mibali nyonso kati na bituka ya libota ya

Isakari, oyo bakomamaki na buku ya mabota, bazalaki nkoto tuku mwambe na sambo. Bazalaki basoda ya mpiko. **6** Benjame abotaki bana mibali misato: Bela, Bekeri mpe Yediayeli. **7** Bela abotaki bana mibali mitano: Etsiboni, Uzi, Uzieli, Yerimoti mpe Iri. Bazalaki bakambi ya bituka na bango mpe basoda ya mpiko. Motango ya bato oyo batangamaki ezalaki nkoto tuku mibale na mibale na tuku misato na minei. **8** Bana mibali ya Bekeri: Zemira, Yoashi, Eliezeri, Eliowenayi, Omiri, Yeremoti, Abiya, Anatoti mpe Alemeti. Bango nyonso nde bazalaki bana mibali ya Bekeri. **9** Motango ya basoda ya mpiko, kolanda bituka na bango, ezalaki nkoto tuku mibale na nkama mibale. **10** Bakitani ya Yediayeli: Bilani. Bana mibali ya Bilani: Yewushi, Benjame, Ewudi, Kenaana, Zetani, Tarsisi, Ayishaari. **11** Kati na molongo ya Yediayeli, bakitani nyonso bazalaki bakambi ya bituka na bango mpe basoda ya mpiko. Motango na bango ezalaki nkoto zomi na sambo na nkama mibale. **12** Bana mibali ya Iri: Shupimi mpe Upime. Ushimi azalaki mwana mobali ya Aeri. **13** Bana mibali ya Nefitali: Yatseyeli, Guni, Yetseri mpe Shalumi. Bazalaki bakitani ya Bila. **14** Bakitani ya Manase: Asirieli na nzela ya makangu na ye, moto ya Arami. Abotelaki ye lisusu Makiri, tata ya bato ya Galadi. **15** Makiri abalaki Maaka oyo azalaki ndeko mwasi ya Upime mpe Shupimi. Kombo ya mwana mobali mosusu ya Manase ezalaki « Tselofikadi. » Tselofikadi abotaki kaka bana basi. **16** Maaka, mwasi ya Makiri, abotelaki ye lisusu mwana mobali oyo apesaki kombo « Peretsi. » Peretsi azalaki na ndeko mobali, Shereshi, oyo abotaki bana mibali oyo: Ulami mpe Rekemi. **17** Ulami abotaki: Bedani oyo azalaki mwana mobali. Bango nde bazalaki bakitani ya Galadi, mwana mobali ya Makiri, mwana mobali ya Manase. **18** Amoleketi, ndeko

mwasi ya Manase, abotaki Ishodi, Abiezeri mpe Mala. **19** Bana mibali ya Shemida: Ayani, Sishemi, Liki mpe Aniami. **20** Bakitani ya Efrayimi: Efrayimi abotaki Shutela, Shutela abotaki Beredi, Beredi abotaki Taati, Taati abotaki Eleada, Eleada abotaki Taati, **21** Taati abotaki Zabadi, mpe Zabadi abotaki Shutela. Bankolo mboka oyo babotamaki na mokili ya Gati, babomaki Ezeri mpe Eleadi, pamba te balukaki kobotola bibwele ya bato ya Gati. **22** Tata na bango Efrayimi alelaki bango mikolo ebele, mpe bandeko na ye bayaki kobondisa ye. **23** Sima na yango, Efrayimi asangisaki lisusu nzoto na mwasi na ye oyo azwaki zemi mpe abotaki mwana mobali. Boye Efrayimi apesaki ye kombo « Beria, » pamba te abotamaki tango pasi ezalaki kati na libota na ye. **24** Efrayimi azalaki lisusu na mwana mwasi, Shera, oyo atongaki Beti-Oroni ya ngomba mpe ya lubwaku, mpe Uzeni-Shera. **25** Beria abotaki Refa, Refa abotaki Retsefi, Retsefi abotaki Tela, Tela abotaki Tayani, **26** Taani abotaki Laedani, Laedani abotaki Amiwudi, Amiwudi abotaki Elishama, Elishama abotaki Nuni, **27** Nuni abotaki Jozue. **28** Bakitani ya Efrayimi bazwaki lokola libula mpe bisika ya kovanda: Beteli mpe bamboka na yango ya mike, na ngambo ya este; Narani, na ngambo ya weste; Gezeri mpe bamboka na yango ya mike; Sishemi mpe bamboka na yango ya mike kino na Aya mpe bamboka na yango ya mike. **29** Bakitani ya Manase bazwaki lokola libula: Beti-Sheani, Taanaki, Megido, Dori mpe bamboka na yango ya mike. Bakitani ya Jozefi, mwana mobali ya Isalaele, bazalaki kovanda na bingumba wana nyonso. **30** Bana mibali ya Aseri: Yimina, Yishiva, Yishivi mpe Beria. Sera azalaki ndeko na bango ya mwasi. **31** Bana mibali ya Beria: Eberi mpe Malikieli oyo azalaki tata ya bato ya Biriza. **32** Bana mibali ya Eberi: Yafeleti, Shomeri, Otami mpe ndeko na bango

ya mwasi Shuwa. **33** Bana mibali ya Yafeleti: Pasaki, Bimali mpe Ashivati. Bango nde bazalaki bana mibali ya Yafeleti. **34** Bana mibali ya Shemeri: Ayi, Roega, Yewuba mpe Arami. **35** Bana mibali ya Elemi, ndeko mobali ya Shemeri: Tsofa, Yimina, Sheleshi mpe Amali. **36** Bana mibali Tsofa: Suwa, Arineferi, Shuwali, Beri, Yimira, **37** Betseri, Odi, Shama, Shilisha, Yitirani mpe Beera. **38** Bana mibali ya Yeteri: Yefune, Pisipa mpe Ara. **39** Bana mibali ya Ula: Ara, Anieli mpe Ritsiya. **40** Bango nyonso bazalaki bakitani ya Aseri: bazalaki bakambi ya mabota na bango, bato ya lokumu, basoda ya mpiko mpe bakambi ya bakambi ya bituka. Motango ya bato nyonso oyo bakomamaki na buku ya mabota mpe bakoki mpo na bitumba, ezalaki nkoto tuku mibale na motoba.

8 Bana mibali ya Benjame: Bela, mwana ya liboso; Ashibeli, mwana ya mibale; Ara, mwana ya misato; **2** Noa, mwana ya minei; mpe Rafa, mwana ya mitano. **3** Bana mibali ya Bela: Adari, Gera, Abiwudi, **4** Abishuwa, Namani, Aowa, **5** Gera, Shefufani mpe Urami. **6** Tala bana mibali ya Ewudi oyo bazalaki bakambi ya bituka ya bavandi ya Geba, mpe bamemaki bato ya Geba na Manaati: **7** Namani, Ayiya mpe Gera. Ezalaki Gera, tata ya Uza mpe ya Ayiwudi, nde moto amemaki bango na bowumbu. **8** Shaarayimi abotaki bana na mokili ya Moabi, sima na ye kobengana basi na ye mibale: Ushimi mpe Baara. **9** Na nzela ya Odeshi, mwasi na ye ya sika, abotaki: Yobabi, Tsibia, Mesha, Malikami, **10** Yeutsi, Sakia mpe Mirima. Bango nde bazalaki bana mibali ya Shaarayimi, oyo bakomaki bakambi ya bituka. **11** Elongo na Ushimi, mwasi na ye, Shaarayimi abotaki: Abitubi mpe Elipaali. **12** Bana mibali ya Elipaali: Eberi, Misheami mpe Shemeri oyo atongaki bingumba Ono mpe Lodi elongo na

bamboka na yango ya mike. **13** Beria mpe Shema oyo bazalaki
bakambi ya bituka ya bavandi ya Ayaloni babenganaki bato ya
Gati. **14** Bana mibali ya Beria: Ayiyo, Shashaki, Yeremoti, **15**
Zebadia, Aradi, Ederi, **16** Mikaeli, Yishipa mpe Yoa, bana mibali
ya Beria. **17** Zebadia, Meshulami, Iziki, Eberi, **18** Yishimerayi,
Yiziliya mpe Yobabi bazalaki bana mibali ya Elipaali. **19** Yakimi,
Zikiri, Zabidi, **20** Elienayi, Tsilitai, Elieli, **21** Adaya, Beraya mpe
Shimirati bazalaki bana mibali ya Shimei. **22** Yishipani, Eberi,
Elieli, **23** Abidoni, Zikiri, Anani, **24** Anania, Elami, Anitotiya,
25 Yifidea mpe Penueli bazalaki bana mibali ya Shashaki. **26**
Shamisherayi, Shearia, Atalia, **27** Yaareshia, Eliya mpe Zikiri
bazalaki bana mibali ya Yeroami. **28** Bango nyonso bazalaki
bakambi ya bituka ndenge bakomama na buku ya mabota na
bango, mpe bazalaki kovanda na Yelusalemi. **29** Yeyeli, tata ya
Gabaoni, azalaki kovanda na Gabaoni. Kombo ya mwasi na ye
ezalaki « Maaka. » **30** Abidoni azalaki mwana na ye ya liboso ya
mobali; sima, Tsuri, Kishi, Bala, Nadabi, **31** Gedori, Ayiyo mpe
Zekeri. **32** Mikiloti abotaki mwana mobali, Shimea. Bango mpe
bazalaki kovanda na Yelusalemi elongo na mabota na bango. **33**
Neri abotaki Kishi; Kishi abotaki Saulo; Saulo abotaki Jonatan,
Maliki-Shuwa, Abinadabi mpe Eshibala. **34** Jonatan abotaki
Meriba-Bala; Meriba-Bala abotaki Mishe. **35** Mishe abotaki:
Pitoni, Meleki, Taereya mpe Akazi. **36** Akazi abotaki Yeoyada;
Yeoyada abotaki Alemeti, Azimaveti mpe Zimiri, tata ya Motsa.
37 Zimiri abotaki Motsa; Motsa abotaki Bineya; Bineya abotaki
Rafa; Rafa abotaki Eleasa; mpe Elasa abotaki Atseli. **38** Atseli
abotaki bana mibali motoba: Azirikami, Bokuru, Isimaeli, Shearia,
Abidiasi mpe Anani. Bango nyonso nde bazalaki bana mibali
ya Atseli. **39** Bana mibali ya Esheki, ndeko mobali ya Atseli:

Ulami, mwana na ye ya liboso; Yewushi, mwana ya mibale; mpe Elifeleti, mwana ya misato. **40** Bana mibali ya Ulami bazalaki basoda ya mpiko oyo bayebaki kosalela tolotolo. Bazalaki na bana mibali mpe bakoko ya mibali ebele: nkama moko na tuku mitano. Bango nyonso bazalaki bakitani ya Benjame.

9 Batangaki bana nyonso ya Isalaele mpe bakomaki bakombo na bango na buku ya masolo ya bakonzi ya Isalaele. Bato ya Yuda bakendeki na bowumbu na Babiloni mpo na kozanga boyengebene. **2** Bato ya liboso kati na bana ya Isalaele oyo bazongaki lisusu kovanda na bingumba na bango, ezalaki: ndambo ya bana ya Isalaele, Banganga-Nzambe, Balevi mpe basali ya Tempelo ya Yawe. **3** Nzokande, ndambo ya bana mibali ya Yuda, ya Benjame, ya Efrayimi mpe ya Manase bazalaki kovanda na Yelusalemi: **4** Utayi, mwana mobali ya Amiwudi, mwana mobali ya Omiri, mwana mobali ya Imiri, mwana mobali ya Bani, moko kati na bakitani ya Peretsi, mwana mobali ya Yuda. **5** Kati na bato ya Shiloni: Asaya, mwana ya liboso, mpe bana na ye ya mibali. **6** Kati na bakitani ya Zera: Yeuweli. Mpe bandeko na bango bazalaki nkama motoba na tuku libwa. **7** Kati na bakitani ya Benjame: Salu, mwana mobali ya Meshulami, mwana mobali ya Odavia, mwana mobali ya Asenuwa; **8** Yibinea, mwana mobali ya Yeroami; Ela, mwana mobali ya Uzi mpe koko ya Mikiri; mpe Meshulami, mwana mobali ya Shefatia mpe koko ya Reweli, mwana mobali ya Yibiniya. **9** Motango ya bato ya Benjame kolanda ndenge bakomamaki na buku ya mabota na bango, ezalaki nkama libwa na tuku mitano na motoba. Bato oyo nyonso bazalaki bakambi ya bituka na bango. **10** Kati na Banganga-Nzambe: Yedaeya, Yeoyaribi, Yakini; **11** Azaria, mwana mobali ya Ilikia, mwana mobali ya Meshulami, mwana

mobali ya Tsadoki, mwana mobali ya Merayoti, mwana mobali ya Ayitubi oyo azalaki mokambi ya Ndako ya Nzambe. **12** Ezalaki mpe na Adaya, mwana mobali ya Yeroami, mwana mobali ya Pashuri, mwana mobali ya Malikiya; mpe Maesayi, mwana mobali ya Adieli, mwana mobali ya Yazera, mwana mobali ya Meshulami, mwana mobali ya Meshilemiti, mwana mobali ya Imeri. **13** Banganga-Nzambe oyo bazalaki bakambi ya bituka, bazalaki nkoto moko na nkama sambo na tuku motoba; bazalaki na molende makasi mpo na mosala ya Ndako ya Nzambe. **14** Kati na Balevi: Shemaya, mwana mobali ya Ashubi, mwana mobali ya Azirikami, mwana mobali ya Ashabia, mokitani ya Merari; **15** mpe Bakibakari, Ereshi, Galali mpe Matania, mwana mobali ya Mishe, mwana mobali ya Zikiri, mwana mobali ya Azafi; **16** Abidiasi, mwana mobali ya Shemaya, mwana mobali ya Galali, mwana mobali ya Yedutuni; Berekia, mwana mobali ya Asa, mwana mobali ya Elikana oyo azalaki kovanda na mboka Netofa. **17** Ezalaki mpe na bakengeli bikuke: Shalumi, Akubi, Talimoni, Ayimani mpe bandeko na bango ya mibali. Shalumi nde azalaki mokonzi na bango. **18** Kino lelo, bakitani ya Shalumi bakengelaka ekuke ya ngambo ya este ya Ndako ya Nzambe, ekuke oyo babengaka ekuke ya Mokonzi. Bango wana nde bakengeli bikuke kati na Balevi. **19** Shalumi, mwana mobali ya Kore, mwana mobali ya Ebiazafi, mwana mobali ya Kore elongo na bandeko na bango mosusu ya libota ya Kore, bazalaki na mokumba ya kokengela ekuke ya Ndako ya kapo ya Bokutani ndenge bakoko na bango bazalaki kokengela ekuke ya molako ya Yawe. **20** Pineasi, mwana mobali ya Eleazari, azalaki kala mokonzi na bango, bongo Yawe azalaki elongo na ye. **21** Zakari, mwana mobali ya Meshelemia, azalaki mpe

mokengeli ekuke ya Ndako ya kapo ya Bokutani. **22** Bango nyonso oyo baponamaki mpo ete bazala bakengeli bikuke bazalaki nkama mibale na zomi na mibale. Bakomaki bakombo na bango na buku ya mabota kolanda bamboka na bango. Ezali Davidi mpe Samuele oyo azalaki momoni makambo nde batiaki bango na misala na bango. **23** Boye, bango elongo na bana na bango bazalaki na mokumba ya kokengela bikuke ya Tempelo ya Yawe; elingi koloba bikuke ya Ndako ya kapo ya Bokutani. **24** Bakengeli bikuke bazalaki na bangambo minei: este, weste, nor mpe sude. **25** Bandeko na bango ya mibali oyo bazalaki na bamboka na bango, basengelaki koyaka tango na tango kosunga bango mikolo sambo. **26** Kasi bakonzi minei ya bakengeli bikuke bazalaki Balevi oyo bazalaki na mokumba ya kokengela bashambre mpe bomengo ya Ndako ya Nzambe. **27** Bazalaki kolekisa butu na zingazinga ya Ndako ya Nzambe mpo ete basengelaki kokengela yango mpe kofungola yango tongo nyonso. **28** Bamoko kati na bango bazalaki na mokumba ya kobatela bisalelo ya losambo mpe kotanga yango tango nyonso bazalaki kokotisa to kobimisa yango. **29** Bamosusu kati na bango bazalaki na mokumba ya kobatela bambeki mpe bisalelo nyonso ya Esika ya bule: farine, vino, mafuta, ansa mpe malasi. **30** Kasi bana mibali ya Banganga-Nzambe bazalaki kosala malasi. **31** Moto moko kati na Balevi, Matitia, mwana mobali ya liboso ya Shalumi, moto ya Kore, azalaki na mokumba ya kotumba mapa na kikalungu. **32** Bamosusu kati na bango, bato ya Keati, bazalaki na mokumba ya kobongisa mapa na milongo mpo na basaba nyonso. **33** Bayembi oyo bazalaki bakambi ya libota ya Levi, bazalaki tango nyonso kovanda na bashambre ya Ndako ya Nzambe. Bazalaki kosala mosala

mosusu te kaka kosala kati na Ndako ya Nzambe butu mpe moyi. **34** Bango nyonso wana bazalaki bakambi ya libota ya Levi kolanda ndenge bakomamaki na buku ya mabota na bango; mpe bazalaki kovanda na Yelusalemi. **35** Yeyeli, tata ya Gabaoni, azalaki kovanda na Gabaoni elongo na Maaka, mwasi na ye. **36** Abidoni azalaki mwana na ye ya liboso; mpe sima, abotaki lisusu Tsuri, Kishi, Bala, Neri, Nadabi, **37** Gedori, Ayiyo, Zakari mpe Mikiloti. **38** Mikiloti abotaki Shimeami. Bango mpe bazalaki kovanda na Yelusalemi elongo na bandeko na bango ya mibali. **39** Neri abotaki Kishi; Kishi abotaki Saulo; Saulo abotaki Jonatan, Maliki-Shuwa, Abinadabi mpe Eshibala. **40** Jonatan abotaki mwana mobali, Meriba-Bala. Meriba-Bala abotaki Mishe. **41** Bana mibali ya Mishe: Pitoni, Meleki, Taereya mpe Akazi. **42** Akazi abotaki Yayera; Yayera abotaki Alemeti, Azimaveti mpe Zimiri; Zimiri abotaki Motsa; **43** Motsa abotaki Bineya; Bineya abotaki Refaya; Refaya abotaki Eleasa; Eleasa abotaki Atseli. **44** Atseli abotaki bana mibali motoba: Azirikami, Bokuru, Isimaeli, Shearia, Abidiasi mpe Anani. Bango nde bazalaki bana mibali ya Atseli.

10 Bato ya Filisitia babundisaki bana ya Isalaele. Bana ya Isalaele bakimaki liboso na bango mpe mingi kati na bango bakufaki na ngomba Giliboa. **2** Nzokande, bato ya Filisitia batingamaki kolanda Saulo mpe bana na ye ya mibali, bongo babomaki Jonatan, Abinadabi mpe Maliki-Shuwa oyo bazalaki bana na ye. **3** Bitumba ekomaki lisusu makasi mpo na koluka bomoi ya Saulo. Tango basoda oyo babundaka na matolotolo bamonaki ye, Saulo alengaki na somo makasi wana asosolaki ete bakoboma ye. **4** Saulo alobaki na soda oyo amemaki bibundeli na ye: « Bimisa mopanga na yo mpe boma ngai, noki

te bato oyo bakatama ngenga te bakoya kosakanela ngai. »
Kasi soda yango abangaki mpe aboyaki koboma ye; bongo
ye moko Saulo azwaki mopanga mpe amibwakaki na likolo
na yango. **5** Tango soda yango amonaki ete Saulo akufi, ye
mpe amibwakaki na likolo ya mopanga mpe akufaki. **6** Ezalaki
bongo nde Saulo, bana na ye misato ya mibali mpe libota na ye
mobimba bakufaki elongo. **7** Tango bana nyonso ya Isalaele,
oyo bazalaki kovanda na lubwaku, bamonaki ete mampinga esili
kopanzana, mpe ete Saulo mpe bana na ye ya mibali bakufi,
basundolaki bingumba na bango mpe bakimaki. Bato ya Filisitia
bayaki kovanda na bingumba yango. **8** Mokolo oyo elandaki,
tango bato ya Filisitia bayaki mpo na kolongola biloko oyo ezalaki
na banzoto ya bibembe, bamonaki Saulo mpe bana na ye ya
mibali oyo bakufaki na ngomba Giliboa. **9** Bazwaki biloko na ye,
bamemaki moto na ye elongo na bibundeli na ye, mpe batindaki
bato na mokili mobimba ya bato ya Filisitia mpo ete bapanza
sango malamu oyo ya elonga epai ya banzambe na bango ya
bikeko mpe epai ya bato na bango. **10** Batiaki bibundeli na ye na
tempelo ya banzambe na bango mpe badiembikaki mokuwa
ya moto na ye kati na tempelo ya Dagoni. **11** Tango bavandi
nyonso ya Yabeshi kati na Galadi bayokaki makambo nyonso
oyo bato ya Filisitia basalaki Saulo, **12** bilombe na bango nyonso
batelemaki, bakendeki kozwa bibembe ya Saulo mpe ya bana
na ye ya mibali; mpe bamemaki yango na Yabeshi. Sima na
bango kokunda mikuwa na bango na Yabeshi, na se ya nzete ya
terebente, bakilaki bilei mikolo sambo. **13** Saulo akufaki mpo ete
atosaki Yawe te, abatelaki Liloba na Yawe te mpe akendeki
kotuna makambo epai ya moto oyo asololaka na milimo ya
bakufi, na esika ya kotuna makambo epai na Yawe. **14** Boye

Yawe abomaki ye mpe apesaki bokonzi epai ya Davidi, mwana mobali ya Izayi.

11 Bato nyonso ya Isalaele basanganaki na Ebron, epai ya Davidi mpe balobaki: « Biso na yo, tozali nzoto moko mpe makila moko na yo. **2** Na kala, ezala na mikolo oyo Saulo azalaki mokonzi, yo nde ozalaki kokamba mampinga ya Isalaele na bitumba. Nzokande, Yawe, Nzambe na yo, alobaki na yo: ‹ Yo nde okokamba bato na Ngai, Isalaele, mpe okokoma mokambi na bango. › » **3** Tango bampaka nyonso ya Isalaele bayaki na Ebron epai ya mokonzi, Davidi asalaki elongo na bango boyokani, na Ebron, liboso ya Yawe; mpe bapakolaki Davidi mafuta mpo ete akoma mokonzi ya Isalaele, kolanda Liloba na Yawe na nzela ya Samuele. **4** Davidi mpe bato nyonso ya Isalaele bakendeki kobundisa Yelusalemi oyo bazalaki kobenga « Yebusi. » Bato oyo bazalaki kovanda kuna bazali bato ya Yebusi. **5** Bavandi ya Yebusi balobaki na Davidi: « Okokota awa te! » Kasi Davidi abotolaki ndako makasi ya Siona, oyo ezali engumba ya Davidi. **6** Davidi alobaki na bato na ye: « Moto oyo akobundisa mpe akolonga bato ya Yebusi, akokoma mokonzi ya liboso ya basoda. » Joabi, mwana mobali ya Tseruya, atelemaki moto ya liboso mpo na kobundisa bato ya Yebusi mpe akomaki mokonzi ya liboso ya mampinga. **7** Davidi avandaki na ndako yango oyo batonga makasi; yango wana babengaki yango « Engumba ya Davidi. » **8** Mpe atongaki bandako zingazinga na yango, longwa na Milo kino na mir ya kati. Bongo Joabi abongisaki bisika oyo etikalaki kati na engumba. **9** Nguya ya Davidi ezalaki komata se komata, mpe Yawe, Nkolo-Na-Nguya-Nyonso, azalaki elongo na ye. **10** Tala bakombo ya bakonzi ya basoda ya mpiko ya Davidi oyo, elongo na Isalaele mobimba,

basungaki ye mpo na kokomisa bokonzi na ye makasi, kolanda liloba oyo Yawe alobaki na tina na Isalaele. **11** Tala bakombo ya basoda ya mpiko ya Davidi: Yashobeami, mwana mobali ya Akimoni, azalaki mokonzi ya limpinga ya basoda misato ya mpiko; abomaki na likonga bato nkama misato na etumba moko. **12** Eleazari, mwana mobali ya Dodo, moto ya Aoyi: azalaki moko kati na limpinga ya basoda misato ya mpiko; **13** mpe azalaki elongo na Davidi, na engumba Pasi-Damini, tango bato ya Filisitia basanganaki mpo na bitumba, mpe basoda ya Isalaele bakimaki liboso na bango. Ezalaki kuna mpe na elanga moko etonda na bambuma ya orje. **14** Kasi basoda ya Eleazari babombamaki kati na elanga, babundelaki yango mpe babomaki bato ya Filisitia. Yawe apesaki bango elonga monene. **15** Kati na basoda tuku misato ya mpiko, misato bayaki epai ya Davidi, na libanga monene oyo ezalaki pene ya ebombamelo ya mabanga ya Adulami. Nzokande, basoda ya bato ya Filisitia batongaki molako na bango kati na lubwaku ya bakitani ya Rafa. **16** Na tango yango, Davidi azalaki kati na ebombamelo moko batonga makasi, mpe basoda ya Filisitia bazalaki kati na Beteleemi. **17** Mbala moko, Davidi ayokaki posa ya mayi mpe alobaki: « Nani akomemela ngai mayi ya libulu oyo ezali pene ya ekuke ya Beteleemi mpo ete namela? » **18** Basoda nyonso misato ya mpiko bakotaki na mayele kati na molako ya bato ya Filisitia, batokaki mayi na libulu oyo ezali pene ya ekuke ya Beteleemi mpe bamemaki yango epai ya Davidi. Kasi Davidi aboyaki komela mayi yango; asopaki yango na mabele lokola likabo ya masanga mpo na Yawe. **19** Davidi alobaki: « Tika ete Nzambe na ngai apesa ngai etumbu soki nameli mayi oyo! Boni, namela penza mayi oyo ezali lokola makila ya

bato oyo bandimaki kokende mpe batekaki milimo na bango mpo ete batoka yango? » Davidi aboyaki komela mayi yango. Yango nde misala ya kokamwa oyo basoda misato ya mpiko basalaki. **20** Abishayi, ndeko mobali ya Joabi, azalaki mokonzi ya basoda misato ya mpiko. Abundisaki bato nkama misato na likonga na ye mpe abomaki bango. Boye, kati na bango misato, ye nde akendeki sango koleka. **21** Kati na basoda misato ya mpiko ya limpinga ya mibale, ye nde azwaki lokumu koleka mpe akomaki mokonzi na bango, kasi akokanaki te na basoda misato ya limpinga ya liboso. **22** Benaya, moto ya mboka Kabitseli mpe mwana mobali ya Yeoyada, azalaki soda ya mpiko mpe asalaki makambo ebele ya kokamwa: abomaki bilombe mibale ya mboka Moabi; mpe na mokolo moko ya mvula ya pembe, akitaki na libulu moko ya mayi mpe abomaki kuna nkosi. **23** Ye mpe moto abomaki mbinga mobali moko ya Ejipito, oyo azalaki na bametele mibale na basantimetele tuku mitano na molayi, mpe asimbaki na loboko na ye likonga moko lokola libaya oyo basali bilamba na maboko basalelaka. Abundisaki moto ya Ejipito na lingenda, abotolaki ye likonga oyo azalaki na yango na loboko mpe abomaki ye na likonga na ye moko. **24** Yango nde misala ya kokamwa oyo Benaya, mwana mobali ya Yeoyada, asalaki; ye mpe akendeki sango kati na basoda misato ya mpiko. **25** Kati na basoda tuku misato ya mpiko, ye nde azalaki na lokumu monene koleka, kasi akokanaki te na basoda misato ya mpiko ya limpinga ya liboso. Mpe Davidi akomisaki ye mokonzi ya bakengeli na ye. **26** Basoda ya mpiko bazalaki: Asaeli, ndeko mobali ya Joabi; Elanani, mwana mobali ya Dodo, moto ya Beteleemi; **27** Shamoti, moto ya Arori; Eletsi, moto ya Peloni; **28** Ira, mwana mobali ya Ikeshi, moto ya Tekoa; Abiezeri, moto

ya Anatoti; **29** Sibekayi, moto ya Usha; Ilayi, moto ya Aoyi; **30** Maarayi, moto ya Netofa; Eledi, mwana mobali ya Baana, moto ya Netofa; **31** Itayi, mwana mobali ya Ribayi, moto ya Gibea ya libota ya Benjame; Benaya, moto ya Piratoni; **32** Urayi, moto ya mabwaku ya Gashi; Abieli, moto ya Beti-Ariba; **33** Azimaveti, moto ya Baarumi; Eliaba, moto ya Shaaliboni; **34** Beni-Ashemi, moto ya Gizoni; Jonatan, mwana mobali ya Shage, moto ya Arari; **35** Ayami, mwana mobali ya Sakari, moto ya Arari; Elifali, mwana mobali ya Uri; **36** Eferi, moto ya Mekera; Ayiya, moto ya Peloni; **37** Etsiro, moto ya Karimeli; Naarayi, mwana mobali ya Ezibayi; **38** Joeli, ndeko mobali ya Natan; Mibiari, mwana mobali ya Agiri; **39** Tseleki, moto ya Amoni; Naarayi, moto ya Beroti, oyo azalaki komema bibundeli ya Joabi, mwana mobali ya Tseruya; **40** Ira mpe Garebi, bato ya Yeteri; **41** Iri, moto ya Iti; Zabadi, mwana mobali ya Akilayi; **42** Adina, mwana mobali ya Shiza ya ekolo ya Ribeni mpe mokambi ya mampinga tuku misato ya mpiko; **43** Anani, mwana mobali ya Maaka; Jozafati, moto ya Mitini; **44** Uzia, moto ya Ashitaroti; Shama mpe Yeyeli, bana mibali ya Otami, moto ya Aroeri; **45** Yediayeli, mwana mobali ya Shimiri; Yoa, ndeko na ye ya mobali, moto ya Tishi; **46** Elieli, moto ya Maavimi; Yeribayi mpe Yoshavia, bana mibali ya Elinaami; Yitima, moto ya Moabi; **47** Elieli, Obedi mpe Yaasieli, bato ya Metsobaya.

12 Na tango oyo Davidi akimaki na Tsikilagi mpo na kobombama Saulo, mwana mobali ya Kishi, bato bayaki kosangana na ye. Bazalaki basoda ya mpiko oyo babongami mpo na kosalisa ye na bitumba. **2** Bazalaki kobunda na batolotolo mpe kosalela malamu loboko ya mwasi mpe ya mobali mpo na kobwaka mabanga mpe kobeta bambanzi ya batolotolo. Bazalaki bato ya

ekolo moko na Saulo: ekolo ya Benjame. **3** Tala bakombo na
bango: Akiezeri, mokonzi na bango; Joasi, mwana mibali ya
Shemaa, moto ya Gibea; Yezieli mpe Peleti, bana mibali ya
Azimaveti; Beraka; Jewu, moto ya Anatoti; **4** Yishimaeya, moto
ya Gabaoni, moko kati na lisanga ya basoda ya mpiko tuku
misato mpe azalaki mokonzi ya lisanga yango; Jeremi, Yaazieli,
Yoanani, Yozabadi, moto ya Gedera; **5** Elewuzayi, Yerimoti,
Bealia, Shemaria, Shefatia, moto ya Arofi; **6** Elikana, Yishiya,
Azareeli, Yoezeri mpe Yashobeami: bango nyonso bazalaki
bato ya libota ya Kore; **7** Yoela mpe Zebadia, bana mibali ya
Yeroami, moto ya Gedori. **8** Ndambo ya bato ya ekolo ya Gadi
bakabwanaki na Saulo mpo na kokende epai ya Davidi, na
ndako makasi ya esobe. Bazalaki basoda ya mpiko oyo bayebi
kobunda malamu mpe kosalela malamu nguba mpe makonga.
Bazalaki makasi lokola nkosi mpe mbangu lokola mboloko na
ngomba. **9** Ezeri azalaki mokonzi na bango; Abidiasi, mokonzi
ya mibale; Eliabi, mokonzi ya misato; **10** Mishimana, mokonzi
ya minei; Jeremi, mokonzi ya mitano; **11** Atayi, mokonzi ya
motoba; Elieli, mokonzi ya sambo; **12** Yoanani, mokonzi ya
mwambe; Elizabadi, mokonzi ya libwa; **13** Jeremi, mokonzi ya
zomi; mpe Makibanayi, mokonzi ya zomi na moko. **14** Bato oyo
ya libota ya Gadi bazalaki bango nyonso bakonzi ya basoda.
Mokonzi oyo azalaki na makasi moke akokaki kobunda na bato
nkama moko, mpe oyo alekaki makasi akokaki kobunda na bato
nkoto moko. **15** Ezalaki bango nde bakatisaki mayi ya Yordani,
na sanza ya liboso, tango mayi ya ebale etondaki makasi na
bangambo nyonso, mpe bakimisaki bato nyonso oyo bazalaki
kovanda na mabwaku, ezala na ngambo ya este to ya weste.
16 Bato mosusu ya libota ya Benjame mpe ya Yuda bayaki

lisusu kosangana na Davidi na ndako na ye ya makasi. **17** Davidi abimaki mpo na kokutana na bango mpe alobaki: « Soki boyei epai na ngai na makanisi ya kimia mpo ete bosunga ngai, wana ngai mpe bino tokosala boyokani; kasi soki boyei mpo na koteka ngai epai ya banguna na ngai wana maboko na ngai esali mabe te, tika ete Nzambe ya batata na biso azala motatoli mpe akata likambo! » **18** Boye, Molimo na Nzambe akitelaki Amasayi, mokonzi ya lisanga ya basoda tuku misato, mpe alobaki: « Oh Davidi, tozali ya yo! Tozali elongo na yo, oh mwana mobali ya Izayi! Tika ete kimia ezala na yo, ezala na yo penza; tika ete kimia ezala na moto oyo azali kosunga yo, pamba te Nzambe na yo azali kosunga yo. » Boye Davidi ayambaki bango mpe akomisaki bango bakonzi ya mampinga na ye. **19** Ndambo ya bato ya Manase bakendeki kosala boyokani elongo na Davidi tango akendeki elongo na basoda ya Filisitia, mpo na kobundisa Saulo. Kasi Davidi elongo na bato na ye balongaki te kosunga bato ya Filisitia, pamba te sima na bakambi na bango koyokana, babenganaki Davidi mpe balobaki: « Davidi alingi kobomisa biso mpo ete azongisa boyokani na nkolo na ye Saulo! » **20** Tango Davidi akendeki na Tsikilagi, tala bato ya ekolo ya Manase oyo bakendeki kosala boyokani elongo na ye: Adina, Yozabadi, Yediayeli, Mikaeli, Yozabadi, Eliwu mpe Tsilitai. Moko na moko kati na bango azalaki mokonzi ya bato nkoto moko kati na libota ya Manase. **21** Basungaki makasi Davidi mpe mampinga na ye, pamba te bango nyonso bazalaki basoda ya mpiko mpe bakomaki bakonzi ya basoda. **22** Mokolo na mokolo, bato bazalaki koya kosunga Davidi kino mampinga na ye ekomaki monene makasi lokola mampinga ya Nzambe. **23** Tala motango ya basoda oyo babongisami mpo na bitumba, mpe

bayaki epai ya Davidi, na Ebron, mpo na kokweyisa bokonzi ya Saulo mpe kopesa yango epai ya Davidi ndenge Yawe alobaki: **24** Bato ya Yuda oyo bamemaka nguba mpe makonga: basoda nkoto motoba na nkama mwambe; **25** bato ya libota ya Simeoni: basoda ya mpiko nkoto sambo na nkama moko; **26** bato ya libota ya Levi: basoda nkoto minei na nkama motoba; **27** mpe lisusu Yeoyada, mokonzi ya libota ya Aron, elongo na basoda na ye nkoto misato na nkama sambo, **28** mpe Tsadoki, elenge soda ya mpiko elongo na bakambi ya libota na ye tuku mibale na mibale; **29** kati na libota ya Benjame, bato ya libota ya Saulo: basoda nkoto misato, pamba te mingi kati na bango bandimaki kaka kosalela ndako ya Saulo; **30** kati na libota ya Efrayimi: basoda ya mpiko nkoto tuku mibale na nkama mwambe oyo bakenda sango kati na mabota na bango; **31** kati na ndambo ya libota ya Manase: basoda ya mpiko nkoto zomi na mwambe oyo baponamaki na bakombo na bango mpo na kokomisa Davidi mokonzi; **32** kati na libota ya Isakari: bakambi nkama mibale bayaki elongo na bato oyo bango bazalaki kokamba kati na libota na bango; bazalaki na mayele ya kososola tango mpo na kolakisa Isalaele lolenge ya kosala liboso ya makambo; **33** kati na libota ya Zabuloni: basoda ya mpiko nkoto tuku mitano oyo bayebi kosalela bibundeli nyonso mpe babundaka na motema moko; **34** kati na libota ya Nefitali: bakonzi ya basoda nkoto moko, elongo na basoda nkoto tuku misato na sambo oyo babundaka na nguba mpe makonga; **35** kati na libota ya Dani: basoda oyo babongisama mpo na bitumba, nkoto tuku mibale na mwambe na nkama motoba; **36** kati na libota ya Aseri: basoda oyo babongisama mpo na bitumba, nkoto tuku minei; **37** kati na mabota oyo ezalaki na este ya Yordani: libota ya Ribeni, ya

Gadi mpe ndambo ya libota ya Manase, basoda nkoto nkama
moko na tuku mibale elongo na bibundeli nyonso ya bitumba. **38**
Basoda oyo nyonso bayaki na Ebron, na milongo ya bitumba
mpe na motema moko mpo na kokomisa Davidi mokonzi na
Isalaele mobimba. Bana ya Isalaele oyo batikalaki, bango mpe
bazalaki na motema moko mpo na kokomisa Davidi mokonzi. **39**
Basalaki kuna mikolo misato elongo na Davidi; bazalaki kolia
mpe komela biloko oyo bandeko na bango babongiselaki bango.
40 Ezala bato oyo bawutaki na libota ya Isakari, ya Zabuloni, ya
Nefitali: bango mpe bamemaki bilei likolo ya ba-ane, bashamo,
bamile mpe bangombe: farine, gato oyo basala na bambuma ya
figi, gato oyo basala na bambuma ya vino ekawuka, masanga ya
vino, mafuta, bangombe mpe bameme ebele, pamba te esengo
ezalaki kati na Isalaele.

13 Davidi asangisaki bakonzi ya basoda, bakonzi ya bankoto
mpe bakonzi ya bankama elongo na bato mosusu ya lokumu. **2**
Davidi alobaki na lisanga mobimba ya Isalaele: « Soki bomoni
yango malamu mpe soki yango ezali mokano na Yawe, Nzambe
na biso, tika ete totinda sango epai ya bandeko na biso oyo
batikali na bituka nyonso ya Isalaele mpe epai ya Banganga-
Nzambe elongo na Balevi, kati na bingumba oyo bango bazali
kovanda mpo ete baya kosangana na biso. **3** Tozongisa Sanduku
ya Nzambe na biso epai na biso, pamba te tolandelaki yango te
tango Saulo azalaki mokonzi. » **4** Lisanga mobimba endimaki
ete basala bongo, pamba te likambo yango emonanaki malamu
na miso ya bato nyonso. **5** Davidi asangisaki bana nyonso ya
Isalaele longwa na moluka ya Ejipito kino na Lebo-Amati, mpo na
kozongisa Sanduku ya Nzambe wuta na Kiriati-Yearimi. **6** Davidi
elongo na basoda nyonso ya Isalaele bakendeki na Baala, na

Kiriati-Yearimi oyo ezali kati na Yuda, mpo na kolongola kuna Sanduku ya Nzambe, oyo, liboso na yango, bazalaki kobelela Kombo ya Yawe oyo avandaka kati na basheribe. **7** Batiaki Sanduku ya Nzambe na likolo ya shario ya sika mpe bamemaki yango wuta na ndako ya Abinadabi. Uza mpe Ayiyo nde bazalaki kotambolisa shario yango. **8** Davidi mpe bato nyonso ya Isalaele bazalaki kosepela makasi na liboso ya Nzambe, na koyemba mpe na kobeta mandanda, banzenze, bambunda ya mike-mike, manzanza mpe bakelelo. **9** Tango bakomaki na etando ya Kidoni, Uza asembolaki loboko na ye mpo na kosimba Sanduku ya Nzambe, pamba te bangombe eselumukaki mpe elingaki kokweyisa Sanduku ya Nzambe. **10** Yawe asilikelaki Uza makasi mpe abetaki ye mpo ete asembolaki loboko na ye mpe asimbaki Sanduku ya Nzambe. Boye, Uza akufaki kaka wana liboso ya Nzambe. **11** Davidi asilikaki makasi mpo ete Yawe afungolaki lidusu na kobeta Uza; yango wana, kino na mokolo ya lelo, babengaka esika yango « Peretsi-Uza. » **12** Na mokolo wana, Davidi abangaki Nzambe mpe amitunaki: « Ndenge nini namema Sanduku ya Nzambe epai na ngai? » **13** Boye, Davidi amemaki te Sanduku ya Nzambe epai na ye, kati na engumba ya Davidi; kasi atiaki yango na ndako ya Obedi-Edomi, moto ya Gati. **14** Sanduku ya Nzambe evandaki sanza misato kati na ndako ya Obedi-Edomi, mpe Yawe apambolaki libota ya Obedi-Edomi mpe biloko na ye nyonso.

14 Irami, mokonzi ya Tiri, atindaki bantoma epai ya Davidi mpo ete bamemela ye mabaya ya sedele, bato oyo bapasolaka mabanga mpe basharipantie; mpe batongelaki ye ndako. **2** Davidi asosolaki ete Yawe nde akomisaki ye mokonzi ya Isalaele mpe ete azalaki kotombola bokonzi na ye makasi mpo na

Isalaele, bato na Ye. **3** Davidi abalaki lisusu basi ebele kati na
Yelusalemi mpe abotaki lisusu bana ebele ya mibali mpe ya
basi. **4** Tala bakombo ya bana na ye ya mibali oyo babotamaki
na Yelusalemi: Shamuwa, Shobabi, Natan, Salomo, **5** Yibari,
Elishuwa, Elipeleti, **6** Noga, Nefegi, Yafia, **7** Elishama, Beliada
mpe Elifeleti. **8** Tango bato ya Filisitia bayokaki sango ete
bapakoli Davidi mafuta mpo ete akoma mokonzi ya Isalaele
mobimba, bango nyonso bakendeki koluka ye. Kasi tango Davidi
ayokaki sango ya mabongisi na bango, abimaki mpo na kokutana
na bango. **9** Bato ya Filisitia bakomaki mpe bapanzanaki na
lubwaku ya bakitani ya Rafa. **10** Davidi atunaki Nzambe: —
Nakoki solo kokende kobundisa bato ya Filisitia? Okokaba bango
solo na maboko na ngai? Yawe azongiselaki ye: — Kende,
pamba te nakokaba bango na maboko na yo. **11** Bato ya Filisitia
bamataki na Bali-Peratsimi, mpe Davidi alongaki bango kuna.
Bongo Davidi alobaki: « Na nzela ya loboko na ngai, Nzambe
afungoleli ngai nzela kati na banguna na ngai, ndenge mayi
epasolaka nzela. » Yango wana babengaki esika yango Bala-
Peratsimi. **12** Bato ya Filisitia basundolaki kuna banzambe na
bango, mpe Davidi apesaki mitindo ete batumba yango na moto.
13 Sima na mwa tango, bato ya Filisitia bayaki mpe bapanzanaki
lisusu kati na lubwaku. **14** Bongo Davidi atunaki lisusu Nzambe,
mpe Nzambe azongiselaki ye: « Tango okobundisa bango,
kolanda bango na sima te; kasi tambola mopanzi, mosika na
bango. Bongo tango okokoma epai bango bazali, bimela bango
na liboso, liboso ya zamba ya banzete ya mirie. **15** Tango
okoyoka lokito ya makolo ya bato na likolo ya banzete ya mirie,
na tango wana nde okobima mbala moko mpo na kobunda;
pamba te ekolakisa ete Nzambe abimi liboso na yo mpo na

kobeta mampinga ya bato ya Filisitia. » **16** Davidi asalaki ndenge
Nzambe atindaki ye mpe abomaki bato ya Filisitia, longwa na
Gabaoni kino na Gezeri. **17** Kombo ya Davidi ekendeki sango
na mokili mobimba mpe Yawe asalaki ete bikolo nyonso ebanga
Davidi.

15 Tango Davidi asilisaki kotonga bandako mpo na ye moko
kati na engumba ya Davidi, abongisaki esika mpo na Sanduku ya
Nzambe mpe atelemisaki ndako ya kapo mpo na yango. **2** Davidi
alobaki: « Moto moko te, longola kaka Balevi, akoki komema
Sanduku ya Boyokani ya Nzambe, pamba te Yawe aponaki
bango mpo na komema Sanduku na Ye mpe kosala mosala na
Ye mpo na libela. » **3** Davidi asangisaki kati na Yelusalemi bana
nyonso ya Isalaele mpo na komema Sanduku ya Yawe na esika
oyo abongisaki mpo na yango. **4** Davidi asangisaki lisusu bakitani
ya Aron mpe Balevi: **5** Mpo na bakitani ya Keati: mokambi Urieli
elongo na bandeko na ye ya libota nkama moko na tuku mibale;
6 mpo na bakitani ya Merari: mokambi Asaya elongo na bandeko
na ye ya libota nkama mibale na tuku mibale; **7** mpo na bakitani
ya Gerishoni: mokambi Joeli elongo na bandeko na ye ya libota,
nkama moko na tuku misato; **8** mpo na bakitani ya Elitsafani:
mokambi Shemaya elongo na bandeko na ye ya libota, nkama
mibale; **9** mpo na bakitani ya Ebron: mokambi Elieli elongo na
bandeko na ye ya libota, tuku mwambe; **10** mpo na bakitani
ya Uzieli: mokambi Aminadabi elongo na bandeko na ye ya
libota, nkama moko na zomi na mibale. **11** Davidi abengaki
Banganga-Nzambe Tsadoki mpe Abiatari elongo na Balevi oyo:
Urieli, Asaya, Joeli, Shemaya, Elieli mpe Aminadabi. **12** Alobaki
na bango: « Bozali bakambi ya mabota ya Balevi, bino elongo
na bandeko ya mabota na bino; bomipetola mpo na komema

Sanduku ya Yawe, Nzambe ya Isalaele, na esika oyo nabongisi
mpo na yango. **13** Pamba te lokola bino Balevi bozalaki te na
mbala ya liboso, yango wana Yawe, Nzambe na biso, asilikelaki
biso makasi; pamba te totunaki Ye te ndenge nini tokokaki
komema yango kolanda mibeko. » **14** Boye, Banganga-Nzambe
mpe Balevi bamipetolaki mpo na komema Sanduku ya Yawe,
Nzambe ya Isalaele. **15** Bongo Balevi bamemaki na banzete
Sanduku ya Nzambe na mapeka na bango ndenge kaka Moyize
atindaki, kolanda Liloba na Yawe. **16** Davidi alobaki na bakambi
ya Balevi ete bapona, kati na bandeko na bango, bayembi
mpo na koyemba banzembo ya esengo, na bibetelo mindule:
nzenze, lindanda mpe manzanza. **17** Balevi baponaki Emani,
mwana mobali ya Joeli; Azafi, mwana mobali ya Berekia, kati na
bandeko na ye ya mibali; Etani, mwana mobali ya Kushaya, kati
na bana ya Merari, na bandeko na ye ya mibali. **18** Mpe mpo na
kosunga bango, baponaki Balevi mosusu: Zakari, Beni, Yazieli,
Shemiramoti, Yeyeli, Uni, Eliabi, Benaya, Maaseya, Matitia,
Elifele, Mikineya, Obedi-Edomi mpe Yeyeli. Bango nyonso
bazalaki bakengeli bikuke. **19** Babeti miziki: Emani, Azafi mpe
Etani; bango bazalaki kobeta manzanza oyo basala na bronze.
20 Zakari, Azieli, Shemiramoti, Yeyeli, Uni, Eliabi, Maaseya
mpe Benaya; bango bazalaki kobeta nzenze na mongongo ya
soprano. **21** Matitia, Elifele, Mikineya, Obedi-Edomi, Yeyeli mpe
Azazia; bango bazalaki kobeta mandanda ya basinga mwambe
mpo na kotambolisa banzembo. **22** Kenania, mokambi ya Balevi,
aponamaki mpo na kotambolisa banzembo; pamba te ayebaki
mosala yango malamu. **23** Berekia mpe Elikana, bazalaki
bakengeli ya Sanduku ya Boyokani. **24** Banganga-Nzambe
Shebania, Jozafati, Netaneeli, Amasayi, Zakari, Benaya mpe

Eliezeri; bazalaki kobeta kelelo liboso ya Sanduku ya Nzambe.
Obedi-Edomi mpe Yeyiya bazalaki mpe bakengeli Sanduku
ya Boyokani. **25** Davidi, bakambi ya Isalaele mpe bakonzi ya
basoda nkoto moko bakendeki kozwa na esengo Sanduku ya
Boyokani ya Yawe wuta na ndako ya Obedi-Edomi. **26** Mpe
mpo ete Yawe asunga Balevi oyo bazalaki komema Sanduku ya
Boyokani ya Yawe, babonzaki lokola mbeka bangombe sambo
ya mibali mpe bameme sambo ya mibali. **27** Davidi elongo na
Balevi nyonso oyo bazalaki komema Sanduku ya Boyokani,
bayembi mpe Kenania, mokambi ya bayembi: bango nyonso
balataki banzambala ya lino ya talo. Kasi Davidi abakisaki lisusu
efode ya lino na likolo. **28** Bato nyonso ya Isalaele bamemaki
Sanduku ya Boyokani ya Yawe na kobeta milolo ya esengo, na
kobeta maseke, bakelelo, manzanza, banzenze mpe mandanda.
29 Tango Sanduku ya Boyokani ya Yawe ekotaki na engumba ya
Davidi, Mikali, mwana mwasi ya Saulo, azalaki kotala wuta na
lininisa; mpe tango amonaki mokonzi Davidi kopumbwa mpe
kobina na esengo, ayinaki ye kati na motema na ye.

16 Bamemaki Sanduku ya Yawe mpe batiaki yango kati na
ndako ya kapo oyo Davidi atelemisaki mpo na yango, mpe
babonzaki liboso ya Nzambe bambeka ya kotumba mpe bambeka
ya boyokani. **2** Tango Davidi asilisaki kobonza bambeka ya
kotumba mpe bambeka ya boyokani, apambolaki bato na Kombo
na Yawe. **3** Bongo apesaki na moto nyonso ya Isalaele: lipa,
gato oyo basala na bambuma ya dati mpe gato oyo basala na
bambuma ya vino ya kokawuka. **4** Davidi atiaki ndambo ya
Balevi mpo na kosala mosala liboso ya Sanduku ya Yawe, mpo
na kokanisa, mpo na kosanzola mpe mpo na kokumisa Yawe,
Nzambe ya Isalaele: **5** Azafi azalaki mokambi; Zakari azalaki

molandi na ye; mpe Yeyeli, Shemiramoti, Yeyeli, Matitia, Eliabi,
Benaya, Obedi-Edomi mpe Yeyeli bazalaki kobeta nzenze mpe
lindanda; mpe Azafi azalaki kobeta manzanza. **6** Banganga-
Nzambe Benaya mpe Yaazieli bazalaki kobeta tango nyonso
bakelelo liboso ya Sanduku ya Boyokani ya Nzambe. **7** Ezalaki
mokolo wana nde Davidi aponaki na mbala ya liboso Azafi mpe
bandeko na ye, mpo ete bakumisa Yawe: **8** Bokumisa Yawe,
bobelela Kombo na Ye, bopanza sango ya misala minene na Ye
kati na bikolo! **9** Boyemba mpo na lokumu na Ye, bosanzola
Ye na mindule! Botatolaka tango nyonso misala minene na Ye
nyonso! **10** Bosepela na Kombo na Ye ya bule! Tika ete mitema
ya bato oyo balukaka Yawe etonda na esengo! **11** Bomipesa
na Yawe mpe bosenga makasi na Ye! Bolukaka tango nyonso
elongi na Ye! **12** Bokanisa bikamwa, makambo minene oyo
asalaki, bitumbu oyo apesaki, **13** bino bakitani ya Isalaele,
mosali na Ye; bino bana mibali ya Jakobi, baponami na Ye! **14**
Yawe azali Nzambe na biso, mikano na Ye ekambaka mokili
mobimba. **15** Akanisaka tango nyonso Boyokani na Ye, bilaka
na Ye mpo na bikeke nkoto moko, **16** boyokani oyo asalaki
elongo na Abrayami, mpe ndayi oyo alapaki epai ya Izaki. **17**
Akokisaki bosolo na yango epai ya Jakobi lokola mobeko, epai
ya Isalaele lokola boyokani ya libela na libela **18** tango alobaki:
« Nakopesa yo mokili ya Kanana lokola libula oyo epesameli
yo. » **19** Bozalaki kaka motango moke ya bato mpe bapaya
kati na yango; **20** bozalaki koyengayenga longwa na ekolo
moko kino na ekolo mosusu, longwa na mokili moko kino na
mokili mosusu; **21** kasi Yawe atikaki moto moko te konyokola
bango, apamelaki bakonzi na tina na bango: **22** « Bosimba
bapakolami na Ngai te, bosala mabe te epai na basakoli na

Ngai. » **23** Bino bato ya mokili mobimba, boyembela Yawe!
Bosakolaka lobiko na Ye mokolo na mokolo! **24** Bopanza sango
ya nkembo na Ye kati na mabota! Boyebisa bato misala na Ye
ya kokamwa kati na bikolo nyonso! **25** Pamba te Yawe azali
monene mpe abongi na lokumu, azali somo makasi mpe aleki
banzambe nyonso. **26** Pamba te banzambe nyonso ya bikolo
ezali kaka bikeko ya pamba, nzokande Yawe nde akela likolo.
27 Kongenga mpe nkembo monene ezali liboso na Ye, makasi
mpe esengo ezali na esika oyo avandaka. **28** Bino bituka ya
mabota, bosanzola Yawe, bosanzola Yawe na kopanza sango
ya nkembo mpe nguya na Ye! **29** Bosanzola Yawe mpe bopesa
Kombo na Ye nkembo! Bomema makabo mpe boya liboso na
Ye, bogumbamela Yawe mpo na kongenga ya bosantu na Ye! **30**
Bino, bato ya mokili mobimba, bolenga liboso na Ye! Solo, mokili
elendisama makasi, ekoningana te. **31** Tika ete likolo esepela
mpe mabele ezala kati na esengo! Tika ete baloba kati na
bikolo: « Yawe azali mokonzi! » **32** Tika ete ebale monene mpe
nyonso oyo ezali kati na yango etia makelele; tika ete zamba
mpe nyonso oyo ezali kati na yango esepela! **33** Boye, banzete
ya zamba ekoyemba, ekoyemba na esengo liboso ya Yawe,
pamba te Yawe azali koya kosambisa mabele. **34** Bosanzola
Yawe, pamba te azali malamu, bolingo na Ye ewumelaka seko
na seko. **35** Boganga: « Oh Nzambe Mobikisi na biso, bikisa
biso, sangisa biso mpe kangola biso wuta na maboko ya bokonzi
ya bikolo mosusu, mpo ete tosanzola Kombo na Yo ya bule
mpe tosepela na mosala ya kokumisa Yo! » **36** Tika ete Yawe,
Nzambe ya Isalaele, apambolama seko na seko! Bato nyonso
balobaki: « Amen! » Mpe bakumisaki Yawe! **37** Davidi apesaki
mokumba, epai ya Azafi mpe bandeko na ye, ya kosala mosala

liboso ya Sanduku ya Boyokani ya Yawe kolanda bikateli ya mokolo na mokolo. **38** Apesaki lisusu mokumba epai ya Obedi-Edomi, mwana mobali ya Yedutuni, mpe bandeko na bango, tuku motoba na mwambe, ya kosala mosala ya kokengela bikuke elongo na Osa. **39** Davidi atiaki Nganga-Nzambe Tsadoki mpe Banganga-Nzambe mosusu, liboso ya Mongombo ya Yawe na esambelo ya likolo ya ngomba, oyo ezalaki na Gabaoni, **40** mpo na kobonza tango nyonso bambeka ya kotumba epai na Yawe, na etumbelo na yango, na tongo mpe na pokwa, kolanda bikateli oyo ekomama na mobeko oyo Yawe apesaki na Isalaele. **41** Emani mpe Yedutuni bazalaki elongo na bango, mpe bamosusu oyo baponamaki na bakombo na bango mpo na kokumisa Yawe na maloba oyo: « Mpo ete bolingo na Ye ekowumela seko. » **42** Emani mpe Yedutuni baponamaki mpo na kobeta bakelelo, manzanza mpe bibetelo mosusu ya mindule mpo na kobongisa banzembo na tina na lokumu ya Nzambe. Bana mibali ya Yedutuni bazalaki bakengeli bikuke. **43** Bato nyonso bazongaki, moto na moto epai na ye, mpe Davidi azongaki na ndako na ye mpo na kopambola libota na ye.

17 Wana Davidi avandaki na ndako na ye ya bokonzi, alobaki na mosakoli Natan: — Nazali kovanda na ndako batonga na mabaya ya sedele, kasi Sanduku ya Boyokani ya Yawe ezali kati na ndako ya kapo. **2** Natan azongiselaki Davidi: — Sala nyonso oyo ozali na yango na motema, pamba te Nzambe azali elongo na yo. **3** Kasi na butu wana, Nzambe alobaki na Natan: **4** — Kende koyebisa Davidi, mosali na Ngai: « Tala liloba oyo Yawe alobi: ‹ Ezali yo te moto okotongela Ngai ndako mpo ete navanda kati na yango. **5** Banda mokolo oyo nabimisaki Isalaele na Ejipito kino lelo, natikali nanu kovanda na ndako moko te;

nazalaki kaka kati na Mongombo, longwa na esika songolo kino na esika pakala. **6** Na bisika nyonso oyo natamboli elongo na bana nyonso ya Isalaele, boni, nasilaki koloba ata na moko kati na bakambi na bango, oyo natiaki mpo na kobatela bato na Ngai: ‘Mpo na nini botongeli Ngai te ndako ya mabaya ya sedele?’ › **7** Yebisa sik’oyo Davidi, mosali na Ngai: ‹ Tala makambo oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi: Ezali Ngai nde nazwaki yo na zamba epai wapi ozalaki koleisa mpe kobatela bibwele, mpo ete nakomisa yo mokonzi ya bato na Ngai, Isalaele. **8** Nazalaki elongo na yo na bisika nyonso oyo okendeki mpe nabomaki banguna na yo nyonso liboso na yo. Sik’oyo, nakokomisa kombo na yo monene lokola bakombo ya bato minene oyo bazali kati na mokili. **9** Nakobongisa esika mpo na bato na Ngai, Isalaele, mpe nakolona bango mpo ete bazala na esika na bango moko mpe batungisa bango lisusu te. Bato mabe bakonyokola bango lisusu te ndenge bazalaki konyokola bango liboso; **10** mpe ndenge bazalaki kosala bango tango nyonso wuta tango oyo naponaki bakambi ya bato na Ngai, Isalaele. Nakotia lisusu banguna na yo na se ya bokonzi na yo. Boye, nazali koyebisa yo ete Yawe akosala ete bokonzi ewumela kati na libota na yo. **11** Tango okosilisa mobembo na yo awa na mokili mpe okokende kokutana na batata na yo, nakotombola moko kati na bakitani na yo, oyo akobima penza na mokongo na yo, mpo ete akitana na yo; mpe nakolendisa bokonzi na ye. **12** Ezali ye nde akotonga Ndako mpo na Kombo na Ngai, mpe Ngai nakolendisa mpo na libela kiti na ye ya bokonzi. **13** Nakozala tata mpo na ye, mpe ye akozala mwana mpo na Ngai; nakotikala kolongola te bolingo na Ngai epai na ye ndenge nalongolaki yango epai ya mokonzi oyo alekaki liboso na yo. **14** Nakotia

ye mokonzi ya ndako na Ngai mpe ya mokili na Ngai mpo na libela, mpe kiti na ye ya bokonzi ekolendisama mpo na libela. › »
15 Natan ayebisaki Davidi maloba oyo nyonso mpe emoniseli oyo nyonso. **16** Mokonzi Davidi akotaki, avandaki liboso ya Yawe mpe alobaki: « Oh Yawe Nzambe, ngai nazali nani, mpe libota na ngai ezali nini, mpo ete okomisa ngai na esika oyo nazali? **17** Mpe lokola nde ekokaki te na miso na Yo, Nzambe na ngai, olobi lisusu na tina na lobi ya libota ya bokonzi ya mosali na Yo! Oh Yawe Nzambe, ozali kozwa ngai lokola moto ya lokumu! **18** Nini oyo Davidi akoki lisusu koloba na Yo mpo na lokumu oyo ozali kopesa na mosali na Yo? Pamba te, oh Yawe, oyebi mosali na Yo. **19** Oh Yawe, mpo na mosali na Yo mpe kolanda mokano na Yo, okokisi makambo minene oyo mpe osali ete bilaka minene oyo nyonso eyebana. **20** Oh Yawe, moko te akokani na Yo; mpe, kolanda nyonso oyo toyoki na matoyi na biso, Nzambe mosusu azali te, bobele Yo! **21** Boni, ezali solo na ekolo moko kati na mokili, oyo ekokani na bato na Yo, Isalaele; ekolo oyo, kati na mokili, Nzambe asikola bato na yango mpo na lokumu na Ye moko? Osalaki ete Kombo na yo ekende sango na nzela ya misala minene mpe ya somo oyo osalaki tango obenganaki bikolo liboso ya bato na Yo, oyo akangolaki na Ejipito. **22** Okomisi Isalaele bato na Yo mpo na libela, mpe Yo, Yawe, okomi Nzambe na bango. **23** Bongo sik'oyo, oh Yawe, tika ete elaka oyo opesaki epai ya mosali na Yo mpe libota na ye ekokisama mpo na libela! Sala ndenge olakaki. **24** Boye, sala ete ekokisama, mpo ete Kombo na Yo ekumisama seko na seko mpe bato bakoma kolobaka: ‹ Yawe, Mokonzi ya mampinga mpe Nzambe ya Isalaele, azali solo Nzambe mpo na Isalaele! › Boye bokonzi ya libota ya mosali na Yo, Davidi, ekolendisama liboso

na Yo. **25** Solo, Yo moko, Nzambe na ngai, olakisaki na mosali
na Yo ete okosala ete bokonzi ewumela na libota na ye. Yango
wana mosali na Yo azwi makasi ya kosambela Yo. **26** Sik'oyo oh
Yawe, ozali Nzambe! Olakaki makambo ya malamu epai ya
mosali na Yo. **27** Osepeli sik'oyo kopambola libota ya mosali na
Yo mpo ete ewumela seko liboso na Yo; pamba te ezali Yo,
Yawe, nde opamboli yango, mpe epambolami mpo na libela. »

18 Sima na yango, Davidi alongaki bato ya Filisitia mpe abukaki
lolendo na bango. Abotolaki na maboko ya bato ya Filisitia
engumba Gati elongo na bamboka na yango ya zingazinga. **2**
Davidi alongaki lisusu bato ya Moabi. Bato ya Moabi bakomaki
bawumbu ya Davidi mpe bakomaki kofuta mpako ya mokonzi. **3**
Davidi alongaki lisusu Adadezeri, mokonzi ya Tsoba, na engumba
Amati, tango Adadezeri akendeki kovandisa bokonzi na ye
pembeni ya ebale Efrate. **4** Davidi abotolaki Adadezeri bashar
nkoto moko, akangaki basoda nkoto sambo oyo babundaka
bitumba likolo ya bampunda mpe basoda nkoto tuku mibale
oyo babundaka bitumba na makolo; akataki misisa ya makolo
ya bampunda nyonso, kasi atikaki kaka bampunda nkama
moko oyo ezalaki kobenda bashario. **5** Tango bato ya Siri
oyo bazalaki kovanda na engumba Damasi bayaki kosunga
Adadezeri, mokonzi ya Tsoba, Davidi abomaki kati na bango
bato nkoto tuku mibale. **6** Bongo Davidi atiaki bayangeli na ye
kati na engumba Damasi ya Siri; boye bato ya Siri bakomaki na
se ya bokonzi ya Davidi mpe bakomaki kofuta mpako epai na ye.
Yawe azalaki kopesa Davidi elonga na bisika nyonso oyo azalaki
kokende. **7** Davidi abotolaki banguba ya wolo oyo bakonzi ya
basoda ya Adadezeri bazalaki na yango mpe amemaki yango
na Yelusalemi. **8** Na Tibati mpe na Kuni, bingumba ya mokonzi

Adadezeri, Davidi azwaki bronze ebele oyo, na mikolo oyo elandaki, Salomo asalaki na yango nzungu ya monene, makonzi mpe bisalelo mosusu ya bronze. **9** Tango Towu, mokonzi ya Amati, ayokaki ete Davidi alongi mampinga nyonso ya Adadezeri, mokonzi ya Tsoba, **10** atindaki Adorami, mwana na ye ya mobali, kopesa mokonzi Davidi mbote mpe longonya mpo ete abundisaki mpe alongaki Adadezeri oyo azalaki monguna ya Towu. Adorami amemelaki Davidi lolenge nyonso ya biloko ya wolo, ya palata mpe ya bronze. **11** Mokonzi Davidi abulisaki biloko yango epai na Yawe, ndenge asalaki na wolo mpe palata oyo azwaki na bikolo nyonso, na Edomi, na Moabi, na Amoni, na Filisitia mpe na Amaleki. **12** Abishayi, mwana mobali ya Tseruya, abomaki bato ya Edomi nkoto zomi na mwambe, kati na Lubwaku ya Mungwa. **13** Davidi atiaki bayangeli kati na Edomi, mpe bato nyonso ya Edomi bakomaki bawumbu ya Davidi. Yawe apesaki Davidi elonga na bisika nyonso oyo azalaki kokende. **14** Davidi azalaki mokonzi ya Isalaele mobimba, mpe azalaki kosalela bato na ye nyonso makambo ya sembo mpe ya alima. **15** Joabi, mwana mobali ya Tseruya, azalaki mokonzi ya liboso ya mampinga; Jozafati, mwana mobali ya Ayiludi, azalaki mobombi mikanda; **16** Tsadoki, mwana mobali ya Ayitubi, mpe Abimeleki, mwana mobali ya Abiatari, bazalaki Banganga-Nzambe; Shavisha azalaki mokomi mikanda; **17** Benaya, mwana mobali ya Yeoyada, azalaki kokamba bato ya Kereti mpe ya Peleti; mpe bana mibali ya Davidi bazalaki bakalaka ya liboso pembeni ya mokonzi.

19 Sima na mwa tango, Naashi, mokonzi ya bato ya Amoni, akufaki, mpe mwana na ye ya mobali akitanaki na ye na bokonzi. **2** Davidi amilobelaki: « Nakotalisa bolamu epai ya Anuni, mwana

mobali ya Naashi, pamba te tata na ye atalisaki ngai bolamu. »
Boye Davidi atindaki bato epai ya Anuni mpo na kobondisa ye
na tina na kufa ya tata na ye. Tango basali ya Davidi bakomaki
epai ya Anuni, na mokili ya bato ya Amoni, mpo na kobondisa
ye, **3** bakambi ya bato ya Amoni balobaki na Anuni: « Okanisi
ete ezali mpo na kopesa tata na yo lokumu nde Davidi atindi
bato mpo na kobondisa yo? Bato wana bayei epai na yo mpo na
kotala mpe kononga mokili mpo ete babebisa yango. » **4** Boye,
Anuni akangaki basali ya Davidi, akataki bango mandefu, akataki
bango bilamba kino na likolo ya mipende mpe abenganaki
bango. **5** Tango bayebisaki Davidi makambo oyo ekweyelaki
bato wana, atindaki bato mosusu mpo na kokende kokutana
na bango, pamba te basambwisaki bango makasi. Mokonzi
atindelaki bango maloba oyo: « Bovanda na Jeriko kino mandefu
na bino ekobota, sima nde bokozonga. » **6** Tango bato ya Amoni
bamonaki ete bamilukeli makambo epai ya Davidi, Anuni mpe
bato ya Amoni batindaki bakilo ya palata nkoto tuku misato
epai ya bato ya Siri ya Mezopotami, ya Maaka mpe ya Tsoba,
mpo na kodefa bashar mpe basoda oyo babundaka bitumba
likolo ya bampunda. **7** Badefaki bashar, basoda nkoto tuku
misato na mibale oyo babundaka likolo ya bampunda, mpe
mokonzi ya Maaka elongo na mampinga na ye. Bongo, bayaki
kotonga molako na bango pembeni ya Medeba. Kaka na tango
yango, bato ya Amoni basanganaki na engumba na bango
mpe babimaki mpo na kobunda. **8** Tango kaka Davidi ayokaki
bongo, atindaki Joabi elongo na mampinga nyonso ya basoda
ya mpiko. **9** Bato ya Amoni babimaki mpe batandamaki na
milongo mpo na bitumba, na ekuke ya engumba na bango;
kasi bakonzi oyo bayaki bazalaki na esika mosusu, kati na

zamba. **10** Tango Joabi amonaki ete milongo ya bitumba ezali
na liboso mpe na sima na ye, aponaki basoda ya Isalaele, oyo
baleki na mpiko mpe atiaki bango na milongo mpo na kobundisa
bato ya Siri. **11** Atiaki basoda oyo batikalaki na se ya bokonzi
ya ndeko na ye ya mobali, Abishayi; mpe atandaki bango na
milongo ya bitumba mpo na kobundisa bato ya Amoni. **12** Joabi
alobaki: « Soki bato ya Siri baleki ngai na makasi, yo okoya
kosunga ngai; kasi soki bato ya Amoni baleki yo na makasi,
wana ngai nakosunga yo. **13** Yika mpiko, mpe tobunda lokola
bilombe mpo na bato na biso mpe mpo na bingumba ya Nzambe
na biso. Tika ete Yawe asala oyo ezali malamu na miso na
Ye. » **14** Boye, Joabi mpe basoda oyo bazalaki elongo na ye
bapusanaki mpo na kobundisa bato ya Siri; mpe bato yango ya
Siri bakimaki liboso na ye. **15** Tango bato ya Amoni bamonaki
bato ya Siri kokima, bango mpe bakimaki liboso ya Abishayi,
ndeko mobali ya Joabi, mpe bazongaki na engumba. Bongo,
Joabi azongaki na Yelusalemi. **16** Tango bato ya Siri bamonaki
ete Isalaele alongi bango, batindaki bantoma kobenga bato
mosusu ya Siri oyo bazalaki na ngambo mosusu ya ebale Efrate.
Tsofaki, mokonzi ya mampinga ya Adadezeri, azalaki liboso
na bango. **17** Tango Davidi azwaki sango yango, asangisaki
bato nyonso ya Isalaele mpe akatisaki Yordani; apusanaki mpe
asalaki molongo ya bitumba liboso na bango ya bato ya Siri,
mpe bato ya Siri babundisaki ye. **18** Kasi bato ya Siri bakimaki
liboso ya Isalaele, mpe Davidi abomaki basoda na bango, nkoto
sambo oyo babundaka bitumba likolo ya bampunda mpe basoda
nkoto tuku minei oyo babundaka bitumba na makolo. Davidi
abomaki lisusu Tsofaki, mokonzi na bango ya mampinga. **19**
Tango bawumbu ya Adadezeri bamonaki ete Isalaele alongi

bango, basalaki kimia elongo na Davidi mpe bakomaki na se ya bokonzi na ye. Boye bato ya Siri balingaki lisusu te kosunga bato ya Amoni.

20 Na mobu oyo elandaki, na tango oyo bakonzi bazalaka na momesano ya kokende na bitumba, Joabi akambaki mampinga na bitumba mpe abebisaki mokili ya bato ya Amoni; bongo akendeki kotonga molako liboso ya Raba. Kasi Davidi atikalaki na Yelusalemi. Joabi abundisaki engumba Raba mpe apanzaki yango. **2** Davidi alongolaki motole oyo ezalaki na moto ya mokonzi na yango. Bamonaki ete esalemaki na bakilo ya wolo koleka tuku misato mpe ezalaki na libanga ya talo likolo na yango. Wuta na tango wana, ekomaki na moto ya Davidi. Akamataki bomengo ebele ya bitumba kati na engumba yango. **3** Amemaki na bowumbu bato oyo bazalaki kuna, atiaki bango na misala oyo basalaka na si, na piki mpe na epasola. Davidi asalaki ndenge wana na bavandi ya bingumba nyonso ya bato ya Amoni; bongo azongaki na Yelusalemi elongo na mampinga na ye nyonso. **4** Sima na mwa tango, ezalaki lisusu na bitumba na bato ya Filisitia, kuna na mboka Gezeri. Ezalaki na tango yango nde Sibekayi, moto ya Usha, abomaki Sipayi, moko kati na bakitani ya Rafa; mpe bato ya Filisitia bayokisamaki soni. **5** Ezalaki lisusu na bitumba na bato ya Filisitia; mpe Elanani, mwana mobali ya Yairi, abomaki Lami, ndeko mobali ya Goliati, moto ya Gati, oyo nzete ya likonga na ye ezalaki monene lokola libaya oyo basali bilamba na maboko basalelaka. **6** Ezalaki lisusu na bitumba oyo esalemaki kuna na Gati; mpe ezalaki kuna na mbinga mobali moko, mokitani ya Rafa, oyo azalaki na misapi motoba na loboko moko na moko, mpe misapi motoba na lokolo moko na moko. Na kosangisa, azalaki na misapi tuku

mibale na minei. 7 Atiolaki Isalaele; mpe Jonatan, mwana mobali
ya Shimea mpe ndeko mobali ya Davidi, abomaki ye. 8 Bato
wana bazalaki bakitani ya Rafa, babotama na Gati mpe bakufaki
liboso ya Davidi mpe ya basoda na ye.

21 Satana atelemelaki Isalaele mpe atindikaki Davidi na
kotanga motango ya bato ya Isalaele. 2 Boye, Davidi apesaki
mitindo na Joabi mpe na bakambi ya bato: — Bokende kotanga
bato ya Isalaele, longwa na Beri-Sheba kino na Dani, mpe
boyebisa ngai motango na bango mpo ete nayeba. 3 Kasi Joabi
azongisaki: — Tika ete Yawe akomisa bato na Ye ebele koleka
mbala nkama! Oh mokonzi, nkolo na ngai, bango nyonso bazali
te basali ya nkolo na ngai? Mpo na nini nkolo na ngai alingi
kosala bongo? Mpo na nini komemisa Isalaele ngambo? 4 Kasi
mokonzi atingamaki kaka na mitindo oyo apesaki na Joabi.
Boye, Joabi abimaki, atambolaki kati na Isalaele mobimba mpe
azongaki na Yelusalemi. 5 Joabi ayebisaki Davidi motango
ya bato oyo atangaki, bato oyo bakoki kosalela mopanga na
bitumba: bato monkoko moko na nkoto nkama moko kati na
Isalaele mobimba, mpe nkoto nkama minei na tuku sambo kati
na Yuda. 6 Kasi kati na bango, Joabi atangaki te ekolo ya Levi
mpe ya Benjame; pamba te etinda ya mokonzi esepelisaki ye te.
7 Etinda yango esepelisaki Nzambe te mpe Nzambe apesaki
Isalaele etumbu. 8 Davidi alobaki na Nzambe: — Nasali lisumu
monene na kotanga bato. Sik'oyo, nabondeli Yo, limbisa mabe
ya mosali na Yo; pamba te nasali makambo lokola moto ya
liboma. 9 Yawe alobaki na mosakoli Gadi, mopesi toli ya Davidi:
10 — Kende koyebisa Davidi: « Tala liloba oyo Yawe alobi: ‹
Nazali kotalisa yo bitumbu misato; pona moko kati na yango
mpo ete Ngai nakokisa yango lokola etumbu mpo na yo. › » 11

Gadi akendeki koyebisa Davidi makambo oyo Yawe alobaki na ye: — Tala makambo oyo Yawe alobi: « Oponi etumbu nini: **12** mibu misato ya nzala makasi; sanza misato oyo banguna na yo bakolonga yo mpe mipanga na bango ekoboma basoda na yo; to mikolo misato elongo na mopanga ya Yawe mpe bokono oyo ebomaka, mikolo oyo anjelu ya Yawe akobebisa etuka nyonso ya Isalaele? Kanisa sik'oyo malamu mpe yebisa ngai eyano oyo ngai nasengeli komema epai na Ye oyo atindi ngai. » **13** Davidi azongiselaki Gadi: — Nazali na pasi makasi kati na motema. Eleki malamu mpo na ngai kokweya na maboko ya Yawe, pamba te mawa na Ye ezali solo monene; kasi tika ete nakweya te na maboko ya bato! **14** Boye, Yawe atindaki kati na Isalaele bokono oyo ebomaka, mpe bato ya Isalaele nkoto tuku sambo bakufaki. **15** Nzambe atindaki anjelu na Yelusalemi mpo na kobebisa yango; kasi wana anjelu azalaki kobebisa, Yawe atalaki mpe ayokaki mawa mpo na pasi wana. Alobaki na anjelu oyo azalaki kobebisa: « Ekoki! Longola loboko na yo! » Anjelu na Yawe atelemaki pembeni ya etando ya Orinani, moto ya Yebusi. **16** Davidi atombolaki miso mpe amonaki anjelu ya Yawe atelemi kati ya likolo mpe mabele, bongo na loboko na ye oyo asembolaki likolo ya Yelusalemi, asimbaki mopanga ezanga ebombelo. Davidi mpe bampaka balataki basaki mpe bakweyaki bilongi kino na mabele. **17** Davidi alobaki na Nzambe: — Boni, ezali ngai nde napesaki mitindo ete batanga motango ya bato? Ngai moko nde nasalaki masumu, ngai moko nde nasalaki mbeba oyo eleki mabe. Bango, bato ya ekolo na ngai, basali mabe moko te. Oh Yawe, Nzambe na ngai, ebongi nde opesa ngai mpe libota na ngai etumbu; kasi tika ete bokono oyo ebomaka ekweyela te bato na Yo! **18** Anjelu na Yawe

atindaki Gadi koloba na Davidi: — Kende kotonga etumbelo mpo na Yawe, na etando ya Orinani, moto ya Yebusi. **19** Davidi akendeki kuna kolanda liloba oyo Gadi alobaki na Kombo na Yawe. **20** Bongo, wana Orinani azalaki kotuta ble, abalukaki mpe amonaki anjelu. Boye bana na ye ya mibali minei oyo bazalaki na ye elongo babombamaki. **21** Davidi apusanaki pembeni ya Orinani; mpe tango Orinani atalaki mpe amonaki Davidi, abimaki na etando mpe agumbamaki liboso ya Davidi, elongi kino na mabele. **22** Davidi alobaki na Orinani: — Pesa ngai etando na yo, tekela ngai yango na motuya ya mbongo oyo ekoki na yango, mpo ete natonga etumbelo mpo na Yawe; tekela ngai yango mpo ete etumbu ya bokono oyo ezali koboma bato esila. **23** Orinani azongiselaki Davidi: — Kamata yango; mpe tika ete mokonzi, nkolo na ngai, asala na yango nyonso oyo amoni ete ezali malamu mpo na ye. Tala, ngai, nakopesa bangombe ya mibali lokola mbeka ya kotumba, banzete oyo babetelaka ble lokola koni, mpe ble lokola mbeka ya bambuma. Nakopesa nyonso wana. **24** Kasi mokonzi Davidi alobaki na Orinani: — Te! Nasengeli kaka kosomba yango mpe kopesa yo motuya oyo ekoki na yango; nakomema te epai na Yawe eloko oyo ezali ya yo, nakobonzela Yawe te bambeka ya kotumba oyo nazwi na ofele. **25** Boye, Davidi asombaki etando yango epai ya Orinani, na motuya ya mbongo ya bibende ya wolo, nkama motoba. **26** Davidi atongaki kuna etumbelo mpo na Yawe mpe abonzaki bambeka ya kotumba mpe bambeka ya boyokani. Abelelaki Yawe, mpe Yawe ayanolaki ye na moto oyo ewutaki likolo mpe ekweyaki na etumbelo ya bambeka. **27** Boye Yawe alobaki na anjelu, mpe anjelu azongisaki mopanga na ye na ebombelo na yango. **28** Banda na tango wana, lokola Davidi

amonaki ete Yawe ayanolaki ye na etando ya Orinani, moto ya Yebusi, akomaki kobonza bambeka tango nyonso na esika wana.
29 Mongombo na Yawe oyo Moyize atongaki na esobe mpe etumbelo ya bambeka ya kotumba ezalaki na tango wana, na esambelo ya likolo ya ngomba ya Gabaoni. **30** Nzokande Davidi azalaki kokoka te kozwa mokano ya kokende kotuna Nzambe liboso ya Mongombo, pamba te azalaki kobanga mopanga na Yawe.

22 Davidi alobaki: « Tempelo ya Yawe Nzambe mpe etumbelo ya mbeka ya kotumba mpo na Isalaele ekozala na esika oyo. » **2** Boye, Davidi apesaki mitindo ya kosangisa bapaya oyo bazalaki kovanda na Isalaele. Mpe kati na bango, aponaki bato oyo bakataka mabanga mpo na kotonga Ndako ya Nzambe.
3 Davidi apesaki bibende ebele mpo na kosala basete mpe bibende oyo esimbaka bikuke. Apesaki lisusu bronze ebele oyo bakoki kotanga te, **4** banzete ebele ya sedele oyo bakoki kotanga te, pamba te bato ya Tiri mpe ya Sidoni bamemelaki Davidi banzete yango ebele. **5** Davidi alobaki: « Salomo, mwana na ngai ya mobali, azali nanu elenge mpe ayebi nanu makambo malamu te. Nzokande, Ndako oyo esengeli kotongama mpo na Yawe esengeli kozala monene, kitoko mpe na lokumu mingi na miso ya bikolo nyonso. Yango wana, nakobongisa biloko mpo na Ndako yango. » Boye Davidi abongisaki biloko ebele liboso ete akufa. **6** Davidi abengisaki Salomo, mwana na ye ya mobali, mpe apesaki ye mokumba ya kotonga Ndako mpo na Yawe, Nzambe ya Isalaele. **7** Davidi alobaki na Salomo: « Mwana na ngai, nazwaki likanisi ya kotonga Ndako mpo na Kombo na Yawe, Nzambe na ngai; **8** kasi tala maloba oyo Yawe alobaki na ngai: ‹ Osopaki makila ebele mpe obundaki bitumba

ebele. Okoki te kotonga ndako mpo na Kombo na Ngai; pamba te kati na mokili, osopaki makila ebele na miso na Ngai. **9** Kasi okozala na mwana moko ya mobali oyo akozala moto ya kimia mpe ya boboto. Nakopesa ye bopemi liboso ya banguna na ye nyonso oyo bazingeli ye. Kombo na ye ekozala Salomo; mpe na mikolo nyonso oyo ye akozala mokonzi, nakopesa kimia mpe bopemi na Isalaele. **10** Ye nde akotonga Ndako mpo na Kombo na Ngai. Akozala mwana mpo na Ngai, mpe Ngai nakozala Tata mpo na ye, nakolendisa kiti na ye ya bokonzi kati na Isalaele mpo na libela. › **11** Sik'oyo, mwana na ngai, tika ete Yawe azala elongo na yo mpo ete otonga Ndako mpo na Yawe, Nzambe na yo, ndenge alobaki na tina na yo! **12** Tika ete apesa yo bwanya mpe mayele, mpo ete tango okokoma mokonzi ya Isalaele, okoka kobatela mobeko ya Yawe Nzambe na yo! **13** Boye, okolonga soki obateli malamu bikateli mpe mibeko oyo Yawe apesaki na Moyize mpo na Isalaele. Zala makasi mpe yika mpiko! Kobanga te mpe kozonga sima te! **14** Tala, namonaki pasi mpo na kosangisa mpo na Tempelo ya Yawe, minkoko misato ya kilo ya wolo, minkoko tuku misato ya kilo ya palata, bronze mpe bibende ebele oyo bakoki kotanga te, mabaya mpe mabanga. Boye yo mpe okoki kobakisa mosusu. **15** Ozali na bato ebele ya misala ya maboko: bato oyo bakataka mabanga, bato oyo basalaka misala ya mabaya mpe bato oyo basalaka misala nyonso ya maboko. **16** Ozali na wolo, palata, bronze mpe bibende ebele oyo bakoki kotanga te. Sik'oyo, banda mosala; mpe tika ete Yawe azala na yo elongo! » **17** Mpe Davidi apesaki mitindo epai ya bakambi nyonso ya Isalaele ete basunga mwana na ye Salomo. **18** Alobaki na bango: « Boni, Yawe, Nzambe na bino, azali elongo na bino te? Apesaki bino bopemi na ngambo

nyonso te? Pamba te akabaki na maboko na ngai bato ya mokili oyo. Mokili yango ezali na se ya bokonzi ya Yawe mpe ya bato na Ye. **19** Sik'oyo, bobongisa mitema mpe milimo na bino mpo na koluka Yawe, Nzambe na bino. Bobanda kotonga Esika ya bule ya Yawe Nzambe mpo ete boyeisa Sanduku ya Boyokani ya Yawe mpe biloko ya bule ya Nzambe, na Tempelo oyo ekotongama mpo na Kombo na Yawe. »

23 Tango Davidi akomaki mobange makasi, akomisaki Salomo, mwana na ye ya mobali, mokonzi ya Isalaele. **2** Asangisaki bakambi nyonso ya Isalaele elongo na Banganga-Nzambe mpe Balevi. **3** Batangaki Balevi nyonso oyo bazalaki na mibu tuku misato mpe koleka: motango nyonso ya Balevi ezalaki nkoto tuku misato na mwambe. **4** Davidi alobaki: « Tika ete Balevi nkoto tuku mibale na minei bazala bakambi ya misala ya Tempelo ya Yawe, Balevi nkoto motoba bazala bakomi mikanda mpe basambisi, **5** Balevi nkoto minei bazala bakengeli bikuke, mpe Balevi nkoto minei bakumisa Yawe na bibetelo mindule oyo nasalaki na tina na yango. » **6** Bongo Davidi akabolaki bango na masanga kolanda buku ya mabota ya bana mibali ya Levi: Gerishoni, Keati mpe Merari. **7** Mpo na libota ya Gerishoni: Laedani mpe Shimei. **8** Laedani azalaki na bana mibali misato: mokonzi Yeyeli, Zetami mpe Joeli. **9** Shimei azalaki na bana mibali misato: Shelomiti, Azieli mpe Arani. Bango nde bazalaki bakambi ya mabota ya Laedani. **10** Shimei azalaki na bana mibali mosusu minei: Yaati, Ziza, Yewushi mpe Beria. **11** Yaati azalaki mwana ya liboso, mpe Ziza, mwana ya mibale. Nzokande Yewushi mpe Beria bazalaki na bakitani ebele te. Boye batangaki bango lokola libota moko. **12** Keati azalaki na bana mibali minei: Amirami, Yitseari, Ebron mpe

Uzieli. **13** Amirami azalaki na bana mibali mibale: Aron mpe
Moyize. Aron aponamaki mpo na libela, elongo na bana na
ye ya mibali, mpo na kobulisa Esika-Oyo-Eleki-Bule, mpo na
kotumba mbeka ya malasi liboso ya Yawe, mpo na kosalela
Ye mpe kopambola bato mpo na libela na Kombo na Ye. **14**
Bana ya Moyize, moto na Nzambe, batangaki bango na ekolo ya
Levi. **15** Bana mibali ya Moyize: Gerishomi mpe Eliezeri. **16**
Bana mibali ya Gerishomi: Shebueli azalaki mwana mobali ya
liboso. **17** Bana mibali ya Eliezeri: Reabia azalaki mwana na
ye se moko. Eliezeri azalaki na bana mosusu te, kasi Reabia
azalaki na bana ebele. **18** Bana mibali ya Yitseari: Shelomiti
azalaki mwana ya liboso kati na bana mibali ya Yitseari. **19** Bana
mibali ya Ebron: Yeriya, mwana ya liboso; Amaria, mwana ya
mibale; Yaazieli, mwana ya misato mpe Yekameami, mwana ya
minei. **20** Bana mibali ya Uzieli: Mishe, mwana ya liboso; mpe
Yishiya, mwana ya mibale. **21** Bana mibali ya Merari: Maali mpe
Mushi. Bana mibali ya Maali: Eleazari mpe Kishi. **22** Eleazari
akufaki mpe atikalaki kobota bana mibali te, azalaki kaka na
bana basi oyo babalanaki na bandeko na bango, bana mibali ya
tata leki na bango Kishi. **23** Bana mibali ya Mushi: Maali, Ederi
mpe Yeremoti. Bango nyonso bazalaki misato. **24** Bango nde
bazalaki bakitani ya Levi kolanda bituka na bango, mpe bakambi
ya bituka na bango kolanda ndenge bakomamaki, moto na moto,
na buku ya mabota. Bazwaki mokumba ya kosala misala kati
na Tempelo ya Yawe, kobanda na oyo azalaki na mibu tuku
mibale mpe koleka. **25** Bongo Davidi alobaki: « Yawe, Nzambe
ya Isalaele, apesi bopemi na bato na Ye mpe avandi libela kati
na Yelusalemi. **26** Boye Balevi bazala lisusu te na mokumba ya
komema Mongombo mpe bisalelo na yango nyonso. » **27** Ezalaki

kolanda malako ya suka ya Davidi nde batangaki bakitani ya Levi kobanda na mibu tuku mibale mpe koleka. **28** Mosala ya Balevi ezalaki mpo na kosunga bakitani ya Aron na mosala ya Tempelo ya Yawe: kolandela bopeto ya veranda mpe ya bashambre, kopetola biloko nyonso ya bule mpe kosala misala nyonso ya Tempelo. **29** Bazalaki na mokumba ya kotanda mapa na mesa, kobongisa farine mpo na makabo ya bagato ezanga levire, bagalete mpe bagato batumba na kikalungu, mpe bagato basangisa na mafuta mpe biloko nyonso oyo bamekelaka kilo mpe molayi. **30** Bazalaki mpe na mokumba ya kotelema liboso ya Yawe, tongo mpe pokwa nyonso, mpo na kokumisa mpe kosanzola Ye; **31** mpe kobonza tango nyonso bambeka ya kotumba oyo bazalaki komema epai na Yawe na mikolo ya Saba, na ebandeli ya sanza mpe na mikolo nyonso ya bafeti oyo ekatama, kolanda motango oyo bakatelaki bango mpo na libela liboso ya Yawe. **32** Boye Balevi bazalaki kosala mosala na bango ya kokengela Ndako ya kapo ya Bokutani mpe Esika ya bule, mpe ya kosunga bandeko na bango ya mibali, bana ya Aron, na mosala ya Tempelo ya Yawe.

24 Tala bituka ya bana mibali ya Aron: Nadabi, Abiyu, Eleazari mpe Itamari. **2** Nadabi mpe Abiyu bakufaki liboso ya tata na bango mpe batikalaki kobota te. Eleazari mpe Itamari basalaki mosala na bango ya bonganga-Nzambe. **3** Tala ndenge Davidi akabolaki bango kolanda misala oyo bapesaki bango: Tsadoki, na etuka ya Eleazari; Ayimeleki, na etuka ya Itamari. **4** Bamonaki ete kati na bakitani ya Eleazari, bana mibali bazalaki ebele koleka bato oyo bazalaki kati na bakitani ya Itamari. Boye, bakabolaki bana mibali ya Eleazari lokola bakonzi ya mabota zomi na motoba mpe bana mibali ya Itamari lokola bakonzi ya

mabota mwambe. **5** Babetaki zeke mpo na kokabola bango,
pamba te kati na bakitani ya Eleazari mpe ya Itamari, ezalaki na
bakambi ya Esika ya bule mpe bakambi ya mosala ya Nzambe.
6 Shemaya, mokomi mikanda, mwana mobali ya Netaneeli, na
libota ya Levi, akomaki bakombo na bango na miso ya mokonzi,
ya bakambi, ya Nganga-Nzambe Tsadoki, ya Ayimeleki, mwana
mobali ya Abiatari; mpe ya bakambi ya mabota ya Banganga-
Nzambe mpe Balevi. Babetaki zeke mbala mibale mpo na etuka
ya Eleazari, mpe mbala moko, mpo na etuka ya Itamari. **7** Tala
ndenge bakambi ya mabota baponamaki na nzela ya zeke: zeke
ya liboso ekweyaki epai ya Yeoyaribi; zeke ya mibale ekweyaki
epai ya Yedaeya; **8** zeke ya misato ekweyaki epai ya Arimi; zeke
ya minei ekweyaki epai ya Seorimi; **9** zeke ya mitano ekweyaki
epai ya Malikiya; zeke ya motoba ekweyaki epai ya Miyamini;
10 zeke ya sambo ekweyaki epai ya Akotsi; zeke ya mwambe
ekweyaki epai ya Abiya; **11** zeke ya libwa ekweyaki epai ya
Jozue; zeke ya zomi ekweyaki epai ya Shekania; **12** zeke ya
zomi na moko ekweyaki epai ya Eliashibi; zeke ya zomi na
mibale ekweyaki epai ya Yakimi; **13** zeke ya zomi na misato
ekweyaki epai ya Upa; zeke ya zomi na minei ekweyaki epai
ya Yeshebeabi; **14** zeke ya zomi na mitano ekweyaki epai ya
Biliga; zeke ya zomi na motoba ekweyaki epai ya Imeri; **15**
zeke ya zomi na sambo ekweyaki epai ya Eziri; zeke ya zomi
na mwambe ekweyaki epai ya Apitsetsi; **16** zeke ya zomi na
libwa ekweyaki epai ya Petaya; zeke ya tuku mibale ekweyaki
epai ya Ezekieli; **17** zeke ya tuku mibale na moko ekweyaki
epai ya Yakini; zeke ya tuku mibale na mibale ekweyaki epai ya
Gamuli; **18** zeke ya tuku mibale na misato ekweyaki epai ya
Delaya; zeke ya tuku mibale na minei ekweyaki epai ya Maazia.

19 Ezalaki ndenge wana nde bakabolaki bango mpe bazalaki
kolandana kati na mosala mpo na kokota kati na Tempelo ya
Yawe. Bazalaki kosala misala na bango kolanda mibeko oyo tata
na bango, Aron, apesaki bango, mpe ndenge Yawe, Nzambe
ya Isalaele, atindaki ye. **20** Tala bakitani mosusu ya Levi oyo
bazalaki bakambi ya bituka: Shubaeli, mpo na etuka ya Amirami;
Yedeya, mpo na etuka ya Shubaeli; **21** Yishiya, mpo na etuka ya
Reabia; **22** Shelomoti, mpo na etuka ya Yitseari; Yaati, mpo
na etuka ya Shelomiti. **23** Bana mibali ya Ebron: mwana ya
liboso, Yeriya; mwana ya mibale, Amaria; mwana ya misato,
Yaazieli; mpe mwana ya minei, Yekameami; **24** Shamiri, mpo na
etuka ya Mishe, mwana mobali ya Uzieli; **25** Zakari, mpo na
etuka ya Yishiya, ndeko mobali ya Mishe. **26** Bana mibali ya
Merari: Maali mpe Mushi. Beno, mpo na etuka ya Yaaziya. **27**
Bakitani ya Merari: na nzela ya mwana na ye ya mobali Yaaziya:
Beno, Shoami, Zakuri mpe Ibiri. **28** Na nzela ya mwana na ye ya
mobali Maali: Eleazari oyo atikalaki kobota te. **29** Mpo na Kishi:
Yerameeli, mwana na ye ya mobali. **30** Bana mibali ya Mushi:
Maali, Ederi mpe Yerimoti. Bango wana nde bazalaki bakitani ya
Levi kolanda bituka na bango. **31** Bango mpe babetaki zeke
lokola bandeko na bango ya mibali, bakitani ya Aron, na miso ya
mokonzi Davidi, ya Tsadoki, ya Ayimeleki, ya bakambi ya mabota
ya Banganga-Nzambe mpe ya Balevi. Boye bazalaki komona
mabota nyonso ndenge moko, ezala libota ya kulutu to ya leki.

25 Na lisungi ya bakonzi ya mampinga, Davidi atiaki pembeni
ndambo ya bana mibali ya Azafi, ya Emani mpe ya Yedutuni
mpo na kosala mosala ya kosakola mpe ya kosalela banzenze,
mandanda mpe manzanza. Tala bakombo ya bato oyo basalaki
mosala yango: **2** Mpo na bana mibali ya Azafi: Zakuri, Jozefi,

Netania mpe Asareyela. Bana mibali ya Azafi bazalaki na bokambami ya tata na bango Azafi oyo azalaki kosakola na bokambami ya mokonzi. **3** Mpo na Yedutuni, bazwaki kati na bana na ye ya mibali: Gedalia, Tseri, Ezayi, Shimei, Ashabia mpe Matitia. Bazalaki bango nyonso motoba na bokambami ya tata na bango Yedutuni oyo azalaki kosakola mpe kosalela lindanda mpo na kopesa matondi mpe kokumisa Yawe. **4** Mpo na Emani, bazwaki kati na bana na ye ya mibali: Bukiya, Matania, Uzieli, Shebueli, Yerimoti, Anania, Anani, Eliyata, Gidaliti, Romamiti-Ezeri, Yoshibekasha, Maloti, Otiri mpe Maazioti. **5** Bango nyonso bazalaki bana mibali ya Emani, mosakoli ya mokonzi, oyo azalaki koyebisa ye maloba na Nzambe mpo na konetola nguya na Ye. Nzambe apesaki na Emani bana mibali zomi na minei mpe bana basi misato. **6** Bango nyonso bazalaki na bokambami ya tata na bango mpo na kobeta miziki na Tempelo ya Yawe mpe kobeta manzanza, mandanda mpe banzenze; mpe mpo na kosala mosala kati na Ndako ya Nzambe. Azafi, Yedutuni mpe Emani bazalaki na bokambami ya mokonzi. **7** Motango na bango elongo na bandeko na bango ya mibali oyo bayekolaki koyembela Yawe malamu ezalaki nkama mibale na tuku mwambe na mwambe. **8** Ezala mpo na bakulutu to mpo na baleki, mpo na balakisi to mpo na bayekoli, bazalaki kobeta zeke mpo na kokabola misala na bango. **9** Zeke ya liboso, oyo ezalaki mpo na libota ya Azafi, ekweyaki epai ya Jozefi, bana na ye ya mibali mpe bandeko na ye ya mibali: bazalaki bato zomi na mibale. Zeke ya mibale ekweyaki epai ya Gedalia, bandeko na ye ya mibali mpe bana na ye ya mibali: bazalaki bato zomi na mibale. **10** Zeke ya misato ekweyaki epai ya Zakuri, bana na ye ya mibali mpe bandeko na ye ya mibali: bazalaki bato zomi na mibale. **11** Zeke

ya minei ekweyaki epai ya Yitseri, bana na ye ya mibali mpe bandeko na ye ya mibali: bazalaki bato zomi na mibale. **12** Zeke ya mitano ekweyaki epai ya Netania, bana na ye ya mibali mpe bandeko na ye ya mibali: bazalaki bato zomi na mibale. **13** Zeke ya motoba ekweyaki epai ya Bukiya, bana na ye ya mibali mpe bandeko na ye ya mibali: bazalaki bato zomi na mibale. **14** Zeke ya sambo ekweyaki epai ya Yesareela, bana na ye ya mibali mpe bandeko na ye ya mibali: bazalaki bato zomi na mibale. **15** Zeke ya mwambe ekweyaki epai ya Ezayi, bana na ye ya mibali mpe bandeko na ye ya mibali: bazalaki bato zomi na mibale. **16** Zeke ya libwa ekweyaki epai ya Matania, bana na ye ya mibali mpe bandeko na ye ya mibali: bazalaki bato zomi na mibale. **17** Zeke ya zomi ekweyaki epai ya Shimei, bana na ye ya mibali mpe bandeko na ye ya mibali: bazalaki bato zomi na mibale. **18** Zeke ya zomi na moko ekweyaki epai ya Azareeli, bana na ye ya mibali mpe bandeko na ye ya mibali: bazalaki bato zomi na mibale. **19** Zeke ya zomi na mibale ekweyaki epai ya Ashabia, bana na ye ya mibali mpe bandeko na ye ya mibali: bazalaki bato zomi na mibale. **20** Zeke ya zomi na misato ekweyaki epai ya Shubaeli, bana na ye ya mibali mpe bandeko na ye ya mibali: bazalaki bato zomi na mibale. **21** Zeke ya zomi na minei ekweyaki epai ya Matitia, bana na ye ya mibali mpe bandeko na ye ya mibali: bazalaki bato zomi na mibale. **22** Zeke ya zomi na mitano ekweyaki epai ya Yeremoti, bana na ye ya mibali mpe bandeko na ye ya mibali: bazalaki bato zomi na mibale. **23** Zeke ya zomi na motoba ekweyaki epai ya Anania, bana na ye ya mibali mpe bandeko na ye ya mibali: bazalaki bato zomi na mibale. **24** Zeke ya zomi na sambo ekweyaki epai ya Yoshibekasha, bana na ye ya mibali mpe bandeko na ye

ya mibali: bazalaki bato zomi na mibale. **25** Zeke ya zomi na mwambe ekweyaki epai ya Anani, bana na ye ya mibali mpe bandeko na ye ya mibali: bazalaki bato zomi na mibale. **26** Zeke ya zomi na libwa ekweyaki epai ya Maloti, bana na ye ya mibali mpe bandeko na ye ya mibali: bazalaki bato zomi na mibale. **27** Zeke ya tuku mibale ekweyaki epai ya Eliyata, bana na ye ya mibali mpe bandeko na ye ya mibali: bazalaki bato zomi na mibale. **28** Zeke ya tuku mibale na moko ekweyaki epai ya Otiri, bana na ye ya mibali mpe bandeko na ye ya mibali: bazalaki bato zomi na mibale. **29** Zeke ya tuku mibale na mibale ekweyaki epai ya Gidaliti, bana na ye ya mibali mpe bandeko na ye ya mibali: bazalaki bato zomi na mibale. **30** Zeke ya tuku mibale na misato ekweyaki epai ya Maazioti, bana na ye ya mibali mpe bandeko na ye ya mibali: bazalaki bato zomi na mibale. **31** Zeke ya tuku mibale na minei ekweyaki epai ya Romamiti-Ezeri, bana na ye ya mibali mpe bandeko na ye ya mibali: bazalaki bato zomi na mibale.

26 Tala masanga ya bakengeli bikuke: Mpo na bato ya Kore: Meshelemia, mwana mobali ya Kore, moko kati na bana mibali ya Azafi. **2** Meshelemia azalaki na bana mibali oyo: mwana ya liboso, Zakari; mwana ya mibale, Yediayeli; mwana ya misato, Zebadia; mwana ya minei, Yatinieli; **3** mwana ya mitano, Elami; mwana ya motoba, Yoanani; mpe mwana ya sambo, Eliowenayi. **4** Obedi-Edomi mpe azalaki na bana mibali oyo: mwana ya liboso, Shemaya; mwana ya mibale, Yozabadi; mwana ya misato, Yoa; mwana ya minei, Sakari; mwana ya mitano, Netaneeli; **5** mwana ya motoba, Amieli; mwana ya sambo, Isakari; mwana ya mwambe, Pewulitayi; pamba te Nzambe apambolaki Obedi-Edomi. **6** Mwana na ye ya mobali Shemaya azalaki mpe na bana

mibali oyo bazalaki bakambi ya libota ya tata na bango, pamba te bazalaki bilombe mibali. **7** Bana mibali ya Shemaya: Otini, Refaeli, Obedi, Elizabadi; mpe bandeko na ye ya mibali oyo bazalaki bilombe, Eliwu mpe Samakia. **8** Bango nyonso bazalaki bakitani ya Obedi-Edomi. Bango, bana na bango mpe bandeko na bango ya mibali bazalaki bilombe mpe bato ya mpiko mpo na mosala. Bakitani nyonso ya Obedi-Edomi bazalaki tuku motoba na mibale. **9** Meshelemia azalaki na bana mibali mpe bandeko mibali oyo bazalaki bilombe: bango nyonso bazalaki zomi na mwambe. **10** Osa, moko kati na bana mibali ya Merari, azalaki na bana mibali oyo: Shimiri oyo tata na ye atiaki ye mokonzi atako azalaki mwana ya liboso te; **11** Ilikia, mwana ya mibale; Tebalia, mwana ya misato; mpe Zakari, mwana ya minei. Bana mibali mpe bandeko mibali ya Osa bazalaki bango nyonso zomi na misato. **12** Masanga ya bakengeli bikuke ezalaki na mokumba ya kokengela bikuke ya Tempelo ya Yawe, na bokambami ya bakonzi na bango ndenge bandeko na bango bazalaki mpe kosala. **13** Boye kobanda na leki kino na kulutu, bazalaki kobeta zeke mpo na ekuke moko na moko, kolanda mabota na bango. **14** Mpo na ekuke ya ngambo ya este, zeke ekweyaki epai ya libota ya Shelemia. Bongo babetaki zeke mpo na mwana na ye ya mobali Zakari oyo azalaki mopesi toli ya bwanya, mpe zeke mpo na ekuke ya ngambo ya Nor ekweyaki likolo na ye. **15** Mpo na ekuke ya ngambo ya sude, zeke ekweyaki epai ya Obedi-Edomi; mpe mpo na ndako oyo babombelaka biloko, zeke ekweyaki epai ya bana na ye ya mibali. **16** Mpo na ekuke ya ngambo ya weste mpe ekuke ya Shaleketi, na nzela oyo emata na likolo, zeke ekweyaki epai ya Shupimi mpe Osa. Tala ndenge bakabolaki masanga ya bakengeli bikuke: **17** mokolo na mokolo,

ezalaki na Balevi motoba na ngambo ya este, Balevi minei na ngambo ya nor, mpe Balevi minei na ngambo ya sude; mpe masanga mibale oyo moko na moko ezalaki na bato mibale, na ndako oyo babombelaka biloko. **18** Mpo na lopango ya weste, ezalaki na bakengeli minei na nzela; mpe mibale kati na lopango. **19** Oyo nde ezalaki masanga ya bakengeli bikuke oyo baponamaki kati na libota ya Kore mpe ya Merari. **20** Balevi mosusu lokola Ayiya, bazalaki na mokumba ya kobatela bozwi ya Tempelo mpe biloko ya bule. **21** Tala bakitani ya Laedani, oyo bazalaki bato ya etuka ya Gerishoni mpe bakambi, moto na moto ya libota na ye: bato ya Yeyeli; **22** mpe bana mibali ya Yeyeli: Zetami mpe ndeko na ye ya mobali Joeli. Bazalaki na mokumba ya kobatela bozwi ya Tempelo ya Yawe. **23** Mpo na bakitani ya Amirami, ya Yitseari, ya Ebron mpe ya Uzieli: **24** Shebueli, mokitani ya Gerishomi, mwana mobali ya Moyize, azalaki mokonzi ya babateli bozwi ya Tempelo. **25** Tala bandeko na ye ya mibali oyo babotamaki na nzela ya Eliezeri: Reabia, Ezayi, Yorami, Zikiri mpe Shelomiti. **26** Shelomiti elongo na bandeko na ye ya mibali bazalaki na mokumba ya kobatela biloko nyonso oyo mokonzi Davidi abulisaki mpo na Yawe; bakambi ya mabota, bakambi ya bankoto, bakambi ya bankama mpe bakonzi mosusu ya mampinga. **27** Babulisaki biloko mosusu oyo bazwaki na bitumba mpo na kobongisa Tempelo ya Yawe. **28** Shelomiti mpe bandeko na ye ya mibali bazalaki na mokumba ya kobatela biloko nyonso oyo Samuele, momoni makambo; Saulo, mwana mobali ya Kishi; Abineri, mwana mobali ya Neri; Joabi oyo kombo ya mama na ye ezalaki « Tseruya, » babulisaki mpo na Yawe. **29** Mpo na bakitani ya Yitseari: Kenania mpe bana na ye ya mibali oyo bazalaki bakomi mikanda mpe basambisi. Bazalaki na

mokumba ya kotala makambo ya boyokani ya Isalaele na bikolo mosusu. **30** Mpo na bakitani ya Ebron: Ashabia mpe bandeko na ye ya mibali, bilombe mibali nkoto moko na nkama sambo. Bazalaki kokamba Isalaele na ngambo ya weste ya Yordani; mpe bazalaki na mokumba ya misala nyonso ya Yawe mpe ya mokonzi. **31** Mpo na bakitani ya Ebron: Yeriya azalaki mokonzi na bango, kolanda milongo ya mabota na bango. Na mobu ya tuku minei ya bokonzi ya Davidi, batalaki malamu na buku ya mabota mpe bamonaki kati na engumba Yaezeri ya Galadi, bilombe mibali kati na bakitani ya Ebron. **32** Yeriya azalaki na bandeko mibali nkoto mibale na nkama sambo: bazalaki bilombe mibali mpe bakambi ya mabota. Mokonzi Davidi apesaki bango mokumba ya misala nyonso ya Nzambe mpe ya mokonzi kati na libota ya Ribeni, ya Gadi mpe ya ndambo ya libota ya Manase.

27 Tala bana ya Isalaele oyo bazalaki kosalela mokonzi: ezalaki na bakambi ya mabota, bakonzi ya bankoto mpe ya bankama ya basoda mpe bakomi mikanda. Mosala na bango ezalaki: kotala makambo oyo etali mabongisi ya mampinga. Sanza na sanza kati na mobu, lisanga moko ezalaki kokota na mosala mpe lisanga mosusu ezalaki kobima. Lisanga moko na moko ezalaki na mibali nkoto tuku mibale na minei. **2** Mpo na sanza ya liboso: lisanga ya Yashobeami, mwana mobali ya Zabidieli; lisanga yango ezalaki na mibali nkoto tuku mibale na minei. **3** Yashobeami azalaki mokitani ya Peretsi mpe azalaki mokonzi ya bakonzi nyonso ya mampinga mpo na sanza ya liboso. **4** Mpo na sanza ya mibale: lisanga ya Dodayi, moto ya libota ya Aoyi. Mikiloti azalaki mokambi ya lisanga ya Dodayi. Lisanga yango ezalaki na mibali nkoto tuku mibale na minei. **5** Mpo na sanza ya misato: lisanga ya Benaya, mwana mobali ya Yeoyada, mokonzi

ya Banganga-Nzambe; lisanga yango ezalaki na mibali nkoto tuku mibale na minei. **6** Benaya azalaki moko kati na basoda ya mpiko tuku misato mpe azalaki mokonzi na bango; Amizadabi, mwana na ye ya mobali, azalaki moko kati na basoda ya lisanga yango. **7** Mpo na sanza ya minei: lisanga ya Asaeli, ndeko mobali ya Joabi. Zebadia, mwana na ye ya mobali, akitanaki na ye; lisanga yango ezalaki na bato nkoto tuku mibale na minei. **8** Mpo na sanza ya mitano: lisanga ya mokambi Shamewuti, moto ya libota ya Yizirayi; lisanga yango ezalaki na mibali nkoto tuku mibale na minei. **9** Mpo na sanza ya motoba: lisanga ya Ira, mwana mobali ya Ikeshi, moto ya libota ya Tekoa; lisanga yango ezalaki na mibali nkoto tuku mibale na minei. **10** Mpo na sanza ya sambo: lisanga ya Eletsi, moto ya libota ya Peloni, moko kati na bato ya libota ya Efrayimi; lisanga yango ezalaki na mibali nkoto tuku mibale na minei. **11** Mpo na sanza ya mwambe: lisanga ya Sibekayi, moto ya libota ya Usha, moko kati na bakitani ya Zera; lisanga yango ezalaki na mibali nkoto tuku mibale na minei. **12** Mpo na sanza ya libwa: lisanga ya Abiezeri, moto ya libota ya Anatoti, moko kati na bato ya libota ya Benjame; lisanga yango ezalaki na bato nkoto tuku mibale na minei. **13** Mpo na sanza ya zomi: lisanga ya Maarayi, moto ya libota ya Netofa, moko kati na bakitani ya Zera; lisanga yango ezalaki na mibali nkoto tuku mibale na minei. **14** Mpo na sanza ya zomi na moko: lisanga ya Benaya, moto ya libota ya Piratoni, moko kati na bato ya libota ya Efrayimi; lisanga yango ezalaki na mibali nkoto tuku mibale na minei. **15** Mpo na sanza ya zomi na mibale: lisanga ya Elidayi, moto ya libota ya Netofa, moko kati na bakitani ya Otinieli; lisanga yango ezalaki na mibali nkoto tuku mibale na minei. **16** Tala bakonzi ya mabota ya Isalaele:

Mpo na libota ya Ribeni: Eliezeri, mwana mobali ya Zikiri; mpo
na libota ya Simeoni: Shefatia, mwana mobali ya Maaka; **17**
mpo na libota ya Levi: Ashabia, mwana mobali ya Kemweli; mpo
na libota ya Aron: Tsadoki; **18** mpo na libota ya Yuda: Eliwu,
ndeko mobali ya Davidi; mpo na libota ya Isakari: Omiri, mwana
mobali ya Mikaeli; **19** mpo na libota ya Zabuloni: Yishimaeya,
mwana mobali ya Abidiasi; mpo na libota ya Nefitali: Yerimoti,
mwana mobali ya Azirieli; **20** mpo na libota ya Efrayimi: Oze,
mwana mobali ya Azazia; mpo na ndambo ya libota ya Manase:
Joeli, mwana mobali ya Pedaya; **21** mpo na ndambo ya libota ya
Manase kati na Galadi: Yido, mwana mobali ya Zakari; mpo na
libota ya Benjame: Yaasieli, mwana mobali ya Abineri; **22** mpo
na libota ya Dani: Azareeli, mwana mobali ya Yeroami. Bango
wana nde bazalaki bakonzi ya mabota ya Isalaele. **23** Davidi
atangaki te molongo ya mibali oyo bazalaki na se ya mibu tuku
mibale ya mbotama, pamba te Yawe alakaki ete akokomisa
Isalaele ebele lokola minzoto ya likolo. **24** Joabi, mwana mobali
ya Tseruya, abandaki kotanga bango kasi asilisaki te. Pamba te
likolo ya botangi wana, Yawe akitiselaki Isalaele kanda na Ye.
Boye, motango ya bato yango ekomamaki te na buku ya masolo
ya mokonzi Davidi. **25** Azimaveti, mwana mobali ya Adieli,
azalaki kobatela bibombelo ya bozwi ya mokonzi. Jonatan,
mwana mobali ya Oziasi, azalaki mobateli ya bibombelo na
bazamba, na bingumba, na bamboka mike mpe na bandako
milayi. **26** Eziri, mwana mobali ya Kelubi, azalaki mokambi ya
basali bilanga; **27** Shimei, moto ya engumba Rama, azalaki
mobateli bilanga ya vino; Zabidi, moto ya engumba Shefami,
azalaki mobateli masanga ya vino mpe bilanga ya vino. **28**
Bala-Anani, moto ya engumba Gederi, azalaki mobateli banzete

ya olive mpe ya sikomori, na lubwaku ya ngambo ya weste;
Yoashi azalaki mobateli mafuta ya olive; **29** Shitrayi, moto ya
engumba Saroni, azalaki mobateli bangombe oyo ezalaki kolia
na Saroni; Shafati, mwana mobali ya Adilayi, azalaki mobateli
bangombe na mabwaku. **30** Obili, moto ya libota ya Isimaeli,
azalaki mobateli bashamo; Yedeya, moto ya libota ya Meronoti,
azalaki mobateli ba-ane ya basi. **31** Yazizi, moto ya libota ya
Agari, azalaki mobateli bibwele. Bango nyonso bazalaki babateli
bozwi ya mokonzi Davidi. **32** Jonatan, ndeko ya tata ya Davidi,
azalaki mopesi toli, moto ya mayele mpe mokomi mikanda.
Yeyeli, mwana mobali ya Akimoni, azalaki kolandela bana mibali
ya mokonzi. **33** Ayitofeli azalaki mopesi toli ya mokonzi; mpe
Ushayi, moto ya Ariki, azalaki mobateli sekele ya mokonzi.
34 Yeoyada, mwana mobali ya Benaya, elongo na Abiatari,
bakitanaki na Ayitofeli. Joabi azalaki mokonzi ya mampinga ya
mokonzi.

28 Davidi abengisaki bakambi nyonso ya Isalaele, na
Yelusalemi: bakonzi ya mabota, bakonzi ya masanga ya basoda
oyo bazalaki kosalela mokonzi, bakonzi ya bankoto mpe ya
bankama ya basoda, babateli bozwi mpe bibwele ya mokonzi,
bato oyo balandelaka bana na ye ya mibali elongo na basali
ya ndako ya mokonzi, basoda ya mpiko mpe bato nyonso ya
lokumu. **2** Mokonzi Davidi atelemaki mpe alobaki: — Boyoka
ngai, bandeko na ngai mpe bato na ngai: Nazalaki na likanisi
ya kotonga esika ya kopema mpo na Sanduku ya Boyokani
ya Yawe, enyatelo ya makolo ya Nzambe na biso; bongo
nabongisaki biloko mpo na kotonga yango. **3** Kasi Nzambe
alobaki na ngai: « Okotonga ndako mpo na Kombo na Ngai
te, pamba te ozali moto ya bitumba mpe osopaki makila. » **4**

Nzokande, Yawe, Nzambe ya Isalaele, aponaki ngai kati na libota
na ngai mobimba mpo ete nazala mokonzi ya Isalaele mpo na
libela. Aponaki Yuda mpo ete azala mokonzi; mpe kati na ndako
ya Yuda, aponaki libota ya tata na ngai; mpe kati na bana mibali
ya tata na ngai, asepelaki kokomisa ngai mokonzi ya Isalaele
mobimba. **5** Kati na bana na ngai nyonso ya mibali, pamba
te Yawe apesi ngai bango ebele, aponaki Salomo, mwana na
ngai ya mobali, mpo ete avanda na Kiti ya Bokonzi ya Yawe
kati na Isalaele. **6** Alobaki na ngai: « Mwana na yo, Salomo,
nde akotonga Ndako na Ngai mpe lopango na Ngai, pamba te
naponaki ye mpo ete azala mwana mpo na Ngai, mpe Ngai
nakozala tata mpo na ye. **7** Nakolendisa bokonzi na ye mpo na
libela soki akangami makasi na mibeko na Ngai ndenge azali
kosala yango lelo. » **8** Sik'oyo, napesi bino mokumba liboso ya
Isalaele mobimba, ya lisanga ya Yawe, mpe liboso ya Nzambe
na biso, oyo azali koyoka biso: Bosala keba mpo na kolanda
mitindo nyonso ya Yawe, Nzambe na bino, mpo ete bozwa mokili
oyo ya kitoko mpe kotika yango lokola libula epai ya bakitani
na bino mpo na libela. **9** Bongo, yo Salomo, mwana na ngai,
yeba Nzambe ya tata na yo mpe salela Ye na motema na yo
mobimba mpe na esengo; pamba te Yawe amonaka kino na
bozindo ya mitema nyonso mpe asosolaka makanisi na yango
nyonso. Soki oluki Ye, okomona Ye; kasi soki atiki Ye, akobwaka
yo mpo na libela. **10** Yeba sik'oyo ete Yawe aponi yo mpo ete
otongela Ye Ndako oyo ekozala Esika na Ye ya Bule. Yika mpiko
mpe sala mosala. **11** Davidi apesaki Salomo, mwana na ye ya
mobali, elili ya ndako moke ya kokotela na Tempelo, ya bandako
mosusu ya Tempelo, ya bibombelo na yango, ya bashambre
na yango ya likolo, ya bashambre na yango ya kati mpe ya

esika ya bolimbisi masumu. **12** Apesaki ye elili ya nyonso oyo
molimo atiaki na makanisi na ye na tina na lopango ya Tempelo
ya Yawe, ya bashambre nyonso ya zingazinga, ya biloko ya
talo ya Ndako ya Nzambe mpe ya biloko ya bule. **13** Davidi
apesaki ye mibeko na tina na masanga ya Banganga-Nzambe
mpe ya Balevi, na tina na misala nyonso mpe bisalelo nyonso
ya Tempelo ya Yawe. **14** Mpo na bisalelo ya mosala, Davidi
atalisaki kilo ya wolo oyo ekoki mpo na bisalelo nyonso ya wolo;
kilo ya palata oyo ekoki mpo na bisalelo nyonso ya palata: **15**
kilo ya wolo mpo na bitelemiselo ya minda basala na wolo mpe
minda na yango ya wolo kolanda kilo ya etelemiselo moko na
moko ya minda elongo na minda na yango; kilo ya palata mpo
na etelemiselo moko na moko ya minda, basala na palata mpe
minda na yango ya palata kolanda mosala ya etelemiselo moko
na moko ya mwinda; **16** kilo ya wolo mpo na mesa moko na
moko ya mapa oyo ebulisami, kilo ya palata mpo na bamesa ya
palata; **17** kilo ya wolo ya peto mpo na bakanya, basani oyo
basalelaka mpo na kosopa mayi, mpe mpo na bakopo ya milayi;
kilo ya wolo mpo na kopo moko na moko ya moke moko; kilo ya
palata mpo na moko na moko ya bakopo mike ya palata; **18**
mpe kilo ya wolo ya peto mpo na etumbelo ya malasi. Apesaki
ye lisusu elili ya shar ya basheribe ya wolo oyo mapapu na
yango ezali ya kofungwama mpe ezipi Sanduku ya Boyokani ya
Yawe. **19** Davidi alobaki: — Nyonso oyo nazali na yango na
mokanda oyo, ekomami na loboko na Yawe; Ye moko apesi ngai
mayele mpo na kososola misala nyonso oyo elili ezali kotalisa.
20 Davidi alobaki lisusu na Salomo, mwana na ye ya mobali: —
Yika mpiko mpe sala mosala! Kobanga te, kozala mpe na somo
te; pamba te Yawe, Nzambe na ngai, azali elongo na yo; akotika

yo te mpe akobwaka yo te kino mosala nyonso ya Tempelo ya Yawe ekosila. **21** Ezali mpe na masanga ebele ya Banganga-Nzambe mpe ya Balevi oyo babongisami mpo na misala ya ndenge na ndenge kati na Tempelo ya Yawe. Na mosala oyo nyonso, okozwa lisungi ya bato oyo bayebi mosala malamu, oyo bamipesa bango moko mpo na misala ya ndenge na ndenge. Bakonzi mpe bato nyonso bakotosa mitindo na yo.

29 Mokonzi Davidi alobaki na lisanga mobimba: — Salomo, mwana na ngai ya mobali, moko kaka oyo Nzambe aponi, azali nanu elenge mpe ayebi penza makambo malamu te. Nzokande, mosala ezali monene, pamba te Ndako oyo ezali mpo na moto te kasi mpo na Yawe Nzambe. **2** Na bozwi na ngai nyonso, nabongisaki mpo na Ndako ya Nzambe na ngai: wolo mpo na misala ya wolo, palata mpo na misala ya palata, ebende mpo na misala ya bibende, mabaya mpo na misala ya mabaya, mabanga ya onikisi mpe mabanga ya kobamba, mabanga oyo engengaka mpe ya balangi ebele, mabanga ya talo ya lolenge nyonso mpe mabanga ya marbre. Biloko oyo nyonso ezalaki penza ebele. **3** Mpe lisusu, na tina na bolingo na ngai mpo na Ndako ya Nzambe na ngai, napesi sik'oyo wuta na bozwi na ngai moko: wolo mpe palata mpo na Ndako ya Nzambe na ngai likolo ya nyonso oyo nabongisaki mpo na Ndako oyo ya bule: **4** kilo nkoto nkama moko ya wolo ya peto ya Ofiri, kilo nkoto nkama mibale na tuku mitano ya palata ya peto mpo na kolatisa bamir ya Ndako. **5** Wolo mpe palata yango ebongisami mpo na misala ya wolo mpe ya palata, mpe mpo na misala nyonso oyo bato ya misala ya maboko basengeli kosala. Sik'oyo, nani alingi kopesa na esengo mpe na motema moko epai na Yawe? **6** Boye, bakambi ya mabota, bakonzi ya mabota ya Isalaele,

bakonzi ya bankoto mpe ya bankama mpe bakambi ya misala
ya mokonzi bapesaki makabo wuta na mitema na bango moko.
7 Mbala moko, bapesaki mpo na mosala ya Ndako ya Nzambe:
bakilo nkama tuku sambo ya wolo, biloko ya wolo nkoto zomi,
bakilo koleka minkoko nkama misato ya palata, bakilo nkoto
nkama motoba ya bronze, mpe bakilo koleka minkoko misato
ya bibende. **8** Bato nyonso oyo bazalaki na mabanga ya talo
bapesaki yango na ebombelo ya bozwi ya Tempelo ya Yawe
epai ya Yeyeli, moto ya libota ya Gerishoni. **9** Bato basepelaki
mingi na makabo oyo bango moko bapesaki wuta na mokano ya
mitema na bango, pamba te bazalaki kopesa yango epai ya
Yawe, na motema mobimba. Mokonzi Davidi mpe asepelaki
na yango mingi. **10** Davidi akumisaki Yawe liboso ya lisanga
mobimba na maloba oyo: « Oh Yawe, Nzambe ya Isalaele,
tata na biso, tika ete ozwa lokumu mpo na libela! **11** Oh Yawe,
monene, nguya, kongenga, nkembo mpe bokonzi ezali ya Yo;
pamba te biloko nyonso oyo ezali na likolo mpe na se ezali ya
Yo. Yawe, bokonzi ezali ya Yo, osalaka nyonso oyo olingi na
ekelamu nyonso. **12** Bozwi mpe lokumu ewutaka epai na Yo;
ozali na bokonzi likolo na nyonso, makasi mpe nguya ezali na
maboko na Yo mpo na kotombola mpe kopesa makasi na moto
nyonso. **13** Nzambe na biso, tozali sik'oyo kosanzola Yo mpe
kokumisa Kombo na Yo. **14** Nazali nani, mpe bato na ngai bazali
banani, mpo ete tozwa makoki ya kopesa makabo oyo, wuta na
mokano ya mitema na biso moko? Nyonso ewutaka epai na
Yo, mpe topesi Yo kaka oyo ewuti na loboko na Yo. **15** Liboso
na Yo, tozali bapaya mpe baleki nzela, ndenge ezalaki batata
na biso. Mikolo na biso awa na mokili ezali koleka lokola elili
oyo ezangi elikya. **16** Oh Yawe, Nzambe na biso, bomengo

nyonso oyo tobongisi mpo na kotonga Tempelo mpo na lokumu ya Kombo na Yo ya Bule ewuti na loboko na Yo mpe ezali ya Yo. **17** Oh Nzambe na ngai, nayebi ete oyebi bozindo ya mitema na biso, osepelaka na bosembo. Napesi nyonso oyo wuta na mokano ya motema na ngai moko mpe na makanisi ya lokuta te. Sik'oyo, namoni ndenge nini bato na Yo, oyo bazali awa, bapesi Yo makabo oyo na motema malamu. **18** Oh Yawe, Nzambe ya Abrayami, Izaki mpe Isalaele, batata na biso, batela makanisi oyo kati na mitema ya bato na Yo mpo na libela mpe sala ete mitema na bango ekangama na Yo. **19** Pesa na mwana na ngai ya mobali, Salomo, motema ya boyengebene mpo na kobatela mitindo na Yo, malako na Yo mpe bikateli na Yo; mpo na kosala nyonso mpe kotonga Ndako oyo nasaleli mabongisi oyo nyonso. » **20** Davidi alobaki na bato nyonso: — Bopambola Yawe, Nzambe na bino! Boye, bato nyonso bakumisaki Yawe, Nzambe ya bakoko na bango, bagumbamaki mpe bafukamaki liboso ya Yawe mpe ya mokonzi. **21** Mokolo oyo elandaki, babonzaki bambeka mpe bambeka ya kotumba epai na Yawe: bangombe ya mibali nkoto moko, bameme ya mibali nkoto moko mpe bana meme nkoto moko elongo na makabo ya masanga ya vino mpe makabo mosusu ebele, mpo na Isalaele mobimba. **22** Baliaki mpe bamelaki liboso ya Yawe na esengo na mokolo wana, mpe batatolaki mpo na mbala ya mibale ete Salomo, mwana mobali ya Davidi, azali mokonzi. Bapakolaki ye mafuta mpo ete azala mokonzi; mpe Tsadoki, mpo ete azala Nganga-Nzambe. **23** Salomo avandaki na Kiti ya Bokonzi ya Yawe lokola mokonzi na esika ya Davidi, tata na ye. Apambolamaki mpe Isalaele mobimba etosaki ye. **24** Bakonzi nyonso, basoda ya mpiko mpe bana nyonso ya mibali ya mokonzi Davidi batosaki

mokonzi Salomo. **25** Yawe atombolaki Salomo makasi liboso ya
Isalaele mobimba, mpe apesaki ye lokumu ya bokonzi koleka
bakonzi nyonso ya Isalaele oyo balekaki liboso na ye. **26** Davidi,
mwana mobali ya Izayi, azalaki mokonzi ya Isalaele mobimba. **27**
Davidi akonzaki Isalaele mibu tuku minei: mibu sambo na Ebron
mpe mibu tuku misato na misato na Yelusalemi. **28** Akufaki
na kimobange ya esengo. Atondisamaki na mibu ebele, na
bozwi mpe na lokumu; bongo Salomo, mwana na ye ya mobali,
akitanaki na ye na bokonzi. **29** Makambo mosusu oyo etali
bokonzi ya Davidi, wuta na ebandeli kino na suka, ekomama kati
na buku ya misala ya mosakoli Samuele, na buku ya misala
ya mosakoli Natan mpe na buku ya misala ya mosakoli Gadi.
30 Kati na babuku ya misala yango, balobelaki mpe makambo
nyonso ya bokonzi mpe ya makasi na ye, makambo nyonso oyo
ekomelaki ye, Isalaele mpe mikili nyonso ya zingazinga.

2 Masolo ya Kala

1 Salomo, mwana mobali ya Davidi, alendisamaki makasi na
bokonzi na ye, pamba te Yawe, Nzambe na ye, azalaki elongo na
ye mpe akomisaki ye moto monene penza. **2** Salomo abengisaki
Isalaele mobimba: bakonzi ya bankoto ya basoda, bakonzi ya
bankama ya basoda, basambisi, bakambi ya Isalaele mobimba
mpe bakambi ya mabota. **3** Bongo, Salomo elongo na lisanga
mobimba bakendeki na esambelo ya likolo ya ngomba, na
Gabaoni, pamba te Ndako ya kapo ya Bokutani ya Nzambe, oyo
Moyize, mosali na Yawe, atelemisaki na esobe ezalaki kuna. **4**
Nzokande, Davidi amemaki Sanduku ya Nzambe, wuta na Kiriati-
Yearimi kino na esika oyo abongisaki mpo na yango, pamba te
atelemisaki mpo na yango Ndako ya kapo kati na Yelusalemi. **5**
Kasi etumbelo ya bronze oyo Betisaleyeli, mwana mobali ya Uri
mpe koko ya Wuri, atongaki ezalaki liboso ya Mongombo. Ezalaki
kuna nde Salomo elongo na lisanga mobimba balukaki Yawe. **6**
Salomo akendeki na etumbelo ya bronze, liboso ya Yawe kati
na Ndako ya kapo ya Bokutani, mpe abonzaki kuna bambeka
ya kotumba nkoto moko. **7** Na butu wana, Nzambe abimelaki
Salomo mpe alobaki na ye: — Senga Ngai nyonso oyo olingi ete
napesa yo. **8** Salomo azongiselaki Nzambe: — Otalisi bolamu
monene epai ya Davidi, tata na ngai, mpe otie ngai mokonzi na
esika na ye. **9** Sik'oyo, oh Yawe Nzambe, tika ete elaka oyo
opesaki epai ya Davidi, tata na ngai, ekokisama! Pamba te ezali
Yo nde otie ngai mokonzi ya bato oyo bazali ebele lokola putulu
ya mabele. **10** Pesa ngai bwanya mpe boyebi mpo ete nakoka
kotambolisa bato oyo. Pamba te, nani akolonga kokamba ebele
ya bato na Yo oyo? **11** Nzambe alobaki na Salomo: — Lokola
likambo oyo ezali posa ya motema na yo; lokola osengi bozwi

te, bomengo to lokumu te to mpe kufa ya banguna na yo te;
lokola osengi te bomoi molayi, kasi osengi bwanya mpe boyebi
mpo na kotambolisa bato na Ngai, oyo natie yo mokonzi na
bango, **12** bwanya mpe boyebi ekopesamela yo, mpe nakopesa
yo lisusu bozwi, bomengo mpe lokumu oyo mokonzi moko te,
liboso na yo, atikala kozwa, mpe mokonzi moko te, sima na yo,
akotikala kozwa. **13** Bongo Salomo alongwaki na esambelo ya
likolo ya ngomba, na Gabaoni epai wapi akendeki liboso ya
Ndako ya kapo ya Bokutani, mpe azongaki na Yelusalemi. Mpe
akomaki mokonzi ya Isalaele. **14** Salomo asangisaki bashar mpe
basoda oyo batambolaka likolo ya bampunda; azalaki na bashar
nkoto moko na nkama minei, mpe basoda oyo batambolaka
likolo ya bampunda, nkoto zomi na mibale. Abombaki bango kati
na bingumba epai wapi babombaka bashar, mpe na Yelusalemi
epai wapi mokonzi azalaki kovanda. **15** Mokonzi asalaki ete wolo
mpe palata ekoma ebele na Yelusalemi lokola mabanga, mpe
banzete ya sedele ekoma ebele lokola banzete ya sikomori oyo
ezali kati na mokili ya lubwaku. **16** Bampunda ya Salomo ezalaki
kowuta na Ejipito mpe na engumba Kue. Bato ya mombongo
ya mokonzi nde bazalaki kosomba yango kuna na engumba
Kue. **17** Bazalaki kosomba na Ejipito shar moko na motuya ya
mbongo ya bibende ya palata, nkama motoba, mpe mpunda
moko na motuya ya mbongo ya bibende, nkama moko na tuku
mitano; bazalaki mpe kosomba yango mpo na bakonzi nyonso
ya bato ya Iti mpe ya Siri.

2 Salomo apesaki mitindo mpo na kotonga Tempelo ya Yawe
mpe ndako ya mokonzi mpo na ye moko. **2** Salomo asangisaki
bato nkoto tuku sambo mpo na komema biloko ya kotongela, bato
nkoto tuku mwambe mpo na kobuka mabanga na bangomba,

mpe bato nkoto misato na nkama motoba mpo na kokengela
bango. **3** Salomo atindaki maloba oyo epai ya Irami, mokonzi ya
Tiri: — Sala na ngai ndenge osalaki mpo na Davidi, tata na
ngai, tango otindelaki ye mabaya ya nzete ya sedele mpo na
kotonga ndako na ye ya kovanda. **4** Nzokande, ngai nalingi
sik'oyo kotonga Tempelo mpo na Kombo na Yawe, Nzambe
na ngai, mpo na kobulisa yango mpo na lokumu na Ye, mpo
na kobonzela Ye malasi ya solo kitoko lokola mbeka, mpo na
kobongisaka kuna mapa tango nyonso, mpo na kobonzaka
kuna bambeka ya kotumba, tongo mpe pokwa, mpe mpo na
kosepelaka kuna mikolo ya Saba, ya ebandeli ya sanza mpe
ya bafeti oyo ekatama, ya Yawe, Nzambe na biso, ndenge
ezali malako ya tango nyonso mpo na Isalaele. **5** Tempelo
oyo nakotonga ekozala monene, pamba te Nzambe na biso
azali monene koleka banzambe nyonso. **6** Kasi nani akoki
kotongela Ye Tempelo, pamba te Likolo mpe Likolo oyo eleki
likolo ekoki kokoka Ye te? Mpe ngai nde nani mpo ete natongela
Ye Tempelo, soki kaka etumbelo te mpo na kotumba mbeka
ya malasi liboso na Ye? **7** Boye, tindela ngai moto oyo ayebi
kosalela wolo, palata, bronze, ebende, langi ya motane ya pete,
langi ya motane ya makasi mpe langi ya ble, mpe ayebi kotobola
bililingi, mpo ete asala mosala, kati na Yuda mpe Yelusalemi,
elongo na basali na ngai, oyo bayebi penza mosala, ba-oyo
Davidi, tata na ngai, abongisaki. **8** Tindela ngai mpe, wuta na
Libani, mabaya ya nzete ya sedele, ya sipele mpe ya santale,
pamba te nayebi ete bato na yo bayebi malamu kokata banzete
ya Libani. Bato na ngai bakosala elongo na basali na yo, **9**
bakobongisela ngai mabaya ebele, pamba te Tempelo oyo nazali
kotonga esengeli kozala monene mpe kitoko. **10** Nakopesa na

basali na yo, oyo bakokata banzete batone nkoto motoba ya ble, batone nkoto minei ya orje, balitele ya vino nkoto nkama libwa, balitele ya mafuta nkoto nkama libwa. **11** Irami, mokonzi ya Tiri, azongiselaki Salomo na mokanda: — Ezali mpo ete Yawe alingi bato na Ye nde akomisi yo mokonzi na bango. **12** Irami alobaki na ye lisusu: — Tika ete Yawe, Nzambe ya Isalaele, Mokeli ya likolo mpe se, apambolama, mpo ete apesi na mokonzi Davidi mwana mobali ya mayele mpe ya bososoli, oyo akotonga Tempelo mpo na Yawe mpe ndako ya mokonzi mpo na ye moko. **13** Nazali kotindela yo sik'oyo Urami-Abi; azali penza moto moko ya mayele oyo ayebi mosala malamu. **14** Mama na ye azalaki moto ya libota ya Dani, mpe tata na ye, moto ya Tiri. Abongisama mpo na misala ya wolo, ya palata, ya bronze, ya ebende, ya mabanga, ya mabaya, ya kotia langi ya motane makasi, ya ble, ya motane ya pete mpe ya kobongisa lino ya pete. Ayebi malamu mosala ya kotobola bililingi, mpe akoki kosala mosala nyonso oyo bakosenga ye. Akosala elongo na basali na yo mpe na basali ya nkolo na ngai, Davidi, tata na yo. **15** Sik'oyo, tika ete nkolo na ngai atinda epai ya basali na ye ble, orje, mafuta mpe masanga ya vino oyo alakaki. **16** Biso, tokokata banzete nyonso ya Libani, oyo ozali na yango posa; tokokangisa mpe tokotinda yango na nzela ya mayi ya ebale monene kino na Jafa. Wuta kuna, yo okokomisa yango na Yelusalemi. **17** Salomo atangaki motango ya bapaya nyonso oyo bazalaki kati na Isalaele kolanda ndenge Davidi, tata na ye, atangaki motango ya bato. Bazalaki bato nkoto nkama moko na tuku mitano na misato na nkama motoba. **18** Aponaki bato nkoto tuku sambo mpo na komema biloko, bato nkoto tuku mwambe

mpo na kobuka mabanga na bangomba, mpe bakengeli nkoto misato na nkama motoba mpo na kosalisa bato misala.

3 Salomo abandaki kotonga Tempelo ya Yawe kati na Yelusalemi, na likolo ya ngomba Morija epai wapi Yawe abimelaki Davidi, tata na ye, mpe kaka na esika oyo Davidi abongisaki na etando ya Orinani, moto ya Yebusi. **2** Abandaki kotonga na mokolo ya mibale ya sanza ya mibale, na mobu ya minei ya bokonzi na ye. **3** Moboko oyo Salomo asalaki mpo na kotonga Tempelo ya Nzambe ezalaki na bametele pene tuku misato na molayi, mpe bametele pene zomi, na mokuse. **4** Ndako moke ya kokotela na Tempelo ya Yawe ezalaki na bametele pene zomi, na bosanda, mpe bametele pene zomi, na mokuse. Apakolaki wolo ya peto kati na yango. **5** Babetaki mabaya ya sipele na bamir ya eteni oyo eleki monene mpe abambaki wolo ya peto na likolo na yango. Asalaki bililingi ya nzete ya mbila mpe ya basinga elingama-lingama lokola basheni. **6** Abambaki mabanga ya talo mpo na kokomisa yango kitoko. Wolo oyo asalelaki ezalaki wolo ya Parivayimi. **7** Apakolaki wolo na motondo, na bikuke, na bamir, mpe atobolaki bililingi ya basheribe na bamir. **8** Atongaki Esika-Oyo-Eleki-Bule; molayi na yango ekokanaki na mokuse ya Tempelo ya Yawe: bametele pene zomi, na molayi, mpe bametele pene zomi, na mokuse. Apakolaki wolo ya peto ya bakilo pene nkoto tuku mibale kati na Tempelo ya Yawe. **9** Basete oyo basalelaki ezalaki ya wolo, mpe ezalaki ya bagrame nkama motoba. Apakolaki lisusu wolo na bashambre ya likolo. **10** Atiaki bililingi ya basheribe mibale kati na Esika-Oyo-Eleki-Bule mpe apakolaki yango wolo. **11** Mapapu ya basheribe ezalaki na bametele pene zomi na molayi. Lipapu ya sheribe ya liboso ezalaki na molayi ya bametele mibale na basantimetele tuku

mitano, mpe etutaki mir ya Tempelo ya Yawe; bongo lipapu na ye mosusu, oyo ezalaki na bametele mibale na basantimetele tuku mitano, etutaki lipapu ya sheribe ya mibale, oyo ezalaki mpe na bametele mibale na basantimetele tuku mitano. **12** Ndenge moko mpe mpo na lipapu ya sheribe ya mibale, oyo ezalaki na molayi ya bametele mibale na basantimetele tuku mitano: etutaki mir mosusu ya Tempelo ya Yawe; mpe lipapu mosusu oyo ezalaki na molayi ya bametele mibale na basantimetele tuku mitano etutaki lipapu ya sheribe ya liboso. **13** Mapapu ya basheribe yango ezalaki ya kofungwama na molayi ya bametele pene zomi. Basheribe nyonso mibale batelemaki na makolo na bango, mpe bilongi na bango ezalaki kotala na ngambo ya kati ya Esika ya bule. **14** Asalaki rido ya lino, ya langi ya ble, ya motane ya pete mpe ya motane makasi, mpe atongaki bililingi ya basheribe na likolo na yango. **15** Na liboso ya Tempelo ya Yawe, atongaki makonzi mibale oyo ezalaki na bametele pene zomi na sambo na bosanda. Na likolo ya likonzi moko na moko, ezalaki na moto ya bametele mibale na basantimetele tuku mitano. **16** Asalaki bililingi ya basinga elingama-lingama lokola basheni mpe atiaki yango na mito ya makonzi; asalaki lisusu bililingi ya bambuma nkama moko ya grenade, mpe akangisaki yango na bililingi ya basinga elingama-lingama lokola basheni. **17** Mpe atongaki makonzi liboso ya Tempelo ya Yawe: moko na ngambo ya loboko ya mwasi, mpe mosusu, na ngambo ya loboko ya mobali. Abengaki likonzi ya ngambo ya loboko ya mwasi Yakini, mpe oyo ya ngambo ya loboko ya mobali, Boazi.

4 Salomo asalaki etumbelo ya bronze ya bametele zomi na molayi, bametele pene zomi na mokuse, mpe bametele mitano na bosanda. **2** Asalaki nzungu ya monene ya bronze, oyo

ezalaki na lolenge ya libungutulu: monene na yango ezalaki na bametele mitano; bosanda na yango, bametele mibale na basantimetele tuku mitano, mpe zingazinga na yango, bametele zomi na mitano. **3** Na se ya monoko na yango, na pembeni na yango nyonso, ezalaki na milongo mibale ya bililingi ya bangombe oyo banyangwisaki mpe babambaki na nzungu ya monene mpo ete esala eloko kaka moko; ezalaki bililingi zomi mpo na molayi ya kati-kati ya metele moko. **4** Nzungu yango evandisamaki na likolo ya bikeko ya bangombe zomi na mibale: misato etalaki na ngambo ya nor; misato, na ngambo ya weste; misato, na ngambo ya sude; mpe misato, na ngambo ya este. Bongo sima ya bangombe yango nyonso etalaki na ngambo ya kati. **5** Mbinga ya nzungu yango ezalaki na basantimetele pene mwambe. Babongisaki pembeni ya monoko na yango lokola pembeni ya kopo oyo batia bililingi ya fololo ya lisi. Ezalaki kotonda na balitele ya mayi pene nkoto tuku minei na misato. **6** Salomo asalaki lisusu basani zomi ya minene: mitano na ngambo ya loboko ya mobali, mpe mitano, na ngambo ya loboko ya mwasi, mpo na kosukola bisalelo mpo na bambeka ya kotumba. Kasi Banganga-Nzambe bazalaki kosukola na nzungu ya monene. **7** Asalaki lisusu bitelemiselo zomi ya minda, basala na wolo kolanda ndakisa na yango oyo epesamaki; mpe atiaki yango na eteni oyo eleki monene kati na Tempelo: mitano na ngambo ya loboko ya mobali, mpe mitano na ngambo ya loboko ya mwasi. **8** Asalaki bamesa zomi mpe atiaki yango kati na eteni oyo eleki monene: mitano na ngambo ya loboko ya mobali, mpe mitano na ngambo ya loboko ya mwasi. Asalaki lisusu bakopo nkama moko ya wolo mpo na kosopela makila na likolo ya etumbelo. **9** Asalaki lopango ya Banganga-Nzambe mpe

lopango monene. Asalaki bikuke ya lopango mpe alatisaki yango
bronze. **10** Atiaki nzungu ya monene na ngambo ya loboko ya
mobali ya Tempelo, na ngambo ya sude-este. **11** Urami asalaki
basani ya kotia putulu, bapawu mpe bakopo mpo na kosopela
makila. Urami asilisaki mosala nyonso oyo mokonzi Salomo
atindaki ye kosala mpo na Tempelo ya Nzambe: **12** makonzi
mibale, mito mibale ya libungutulu na suka ya makonzi nyonso
mibale, bililingi mibale ya basinga oyo basala lokola monyama
mpo na kozipa mito nyonso mibale ya makonzi yango, **13** bililingi
ya bambuma ya grenade nkama minei ekangana na maboke ya
bililingi ya basinga oyo basala lokola monyama: milongo mibale
ya bililingi ya grenade mpo na elilingi moko na moko ya basinga
oyo basala lokola monyama, mpo na kozipa mito nyonso mibale
ya makonzi; **14** bivandelo zomi mpe basani zomi ya minene,
oyo batiaki na likolo ya bivandelo, **15** nzungu ya monene ya
libungutulu, bikeko ya bangombe zomi na mibale oyo ezalaki
komema nzungu ya monene, **16** basani mpo na kotia putulu,
bapawu, biloko ya songe mpo na misuni elongo na bisalelo na
yango nyonso. Urami-Abi asalelaki mokonzi Salomo biloko oyo
nyonso mpo na Tempelo ya Yawe; asalaki yango na bronze
oyo bapetola na moto. **17** Mokonzi asengaki ete banyangwisa
yango kati na mabele, na etando ya Yordani, kati na Sukoti mpe
Tseredata. **18** Mpo ete Salomo asalaki biloko oyo nyonso ebele
koleka, yango wana bakokaki te koyeba kilo ya bronze oyo
basalelaki. **19** Salomo asalaki lisusu na wolo biloko nyonso oyo
ezalaki kati na Tempelo ya Nzambe: etumbelo; bamesa oyo,
na likolo na yango, bazalaki kotia mapa liboso ya Yawe; **20**
bitelemiselo ya minda elongo na minda na yango, oyo basala na
wolo ya peto, mpo na kopela liboso ya Esika-Oyo-Eleki-Bule,

21 bafololo na yango, minda na yango mpe biloko ya wolo ya
kozwela makala na moto, basala na wolo ya peto makasi; **22**
bambeli, bakopo mpo na kosopela makila, bakeni, bambabola
ya wolo ya peto, bikangelo ya wolo ya bikuke ya Esika-Oyo-
Eleki-Bule mpe bikuke ya esika oyo bato nyonso bavandaka, na
ekotelo ya Tempelo.

5 Tango Salomo asilisaki misala nyonso ya kotonga Tempelo
ya Yawe, amemaki biloko oyo Davidi, tata na ye, abulisaki:
palata, wolo mpe bisalelo nyonso; atiaki yango kati na bibombelo
bomengo ya Tempelo ya Nzambe. **2** Bongo Salomo abengisaki,
na Yelusalemi, bakambi nyonso ya Isalaele, bakambi nyonso
ya bituka mpe ya mabota nyonso ya bato ya Isalaele, mpo
na komema Sanduku ya Boyokani ya Yawe wuta na Siona,
engumba ya Davidi. **3** Bato nyonso ya Isalaele basanganaki
pene ya mokonzi na tango ya feti ya Bandako ya kapo, na sanza
ya sambo. **4** Tango bakambi nyonso ya Isalaele bakomaki,
Balevi batombolaki Sanduku. **5** Banganga-Nzambe mpe Balevi
bamemaki Sanduku yango, Ndako ya kapo ya Bokutani mpe
bisalelo nyonso ya bule oyo ezalaki kati na Ndako ya kapo ya
Bokutani. **6** Mokonzi Salomo mpe lisanga mobimba ya Isalaele
oyo esanganaki epai na ye liboso ya Sanduku babonzaki lokola
mbeka bameme mpe bangombe oyo balongaki kotanga te mpo
na koyeba motango na yango, pamba te ezalaki ebele penza. **7**
Banganga-Nzambe batiaki Sanduku ya Boyokani ya Yawe na
esika na yango, kati na Tempelo, kati na Esika-Oyo-Eleki-Bule,
na se ya mapapu ya basheribe. **8** Mapapu ya basheribe ezalaki
ya kofungwama na likolo ya esika oyo Sanduku ezalaki, bongo
ezipaki Sanduku mpe banzete ya komemela yango. **9** Mpo
ete banzete yango elekaki milayi, basonge na yango ezalaki

komonana wuta na likolo ya Sanduku, na liboso ya Esika-Oyo-Eleki-Bule; kasi ezalaki komonana te wuta na libanda. Sanduku etikala wana kino na mokolo ya lelo. **10** Kati na Sanduku, ezalaki na eloko mosusu te longola kaka bitando mibale ya mabanga oyo Moyize atiaki na Orebi epai wapi Yawe asalaki boyokani elongo na bana ya Isalaele tango babimaki na Ejipito. **11** Tango Banganga-Nzambe bazalaki kobima libanda ya Esika ya bule, pamba te bango nyonso bamibulisaki mpe batalaki kokitana ya masanga na bango te, **12** Balevi oyo nyonso bazalaki kobeta mindule: Azafi, Emani, Yedutuni elongo na bana na bango ya mibali mpe bandeko na bango; bazalaki kotelema na ngambo ya este ya etumbelo, balata bilamba ya lino ya kitoko, mpe bazalaki kobeta manzanza, mandanda mpe banzenze. Bazalaki elongo na Banganga-Nzambe nkama moko na tuku mibale oyo bazalaki kobeta bakelelo. **13** Babeti nyonso ya bakelelo mpe bayembi bazalaki kosangana lokola moto moko mpo na kotombola mongongo moko, mpo na kokumisa mpe kosanzola Yawe. Bazalaki kotombola mingongo na bango mpo na kokumisa mpe koyembela Yawe na bakelelo, na manzanza mpe na bibetelo mosusu ya mindule: Yawe azali malamu, bolingo na Ye ewumelaka seko na seko! Na tango wana kaka, Tempelo ya Yawe etondisamaki na lipata. **14** Mpe mpo na lipata, Banganga-Nzambe bakokaki lisusu te kotelema kati na yango mpo na kosala mosala na bango, pamba te nkembo na Yawe etondisaki Tempelo ya Nzambe.

6 Bongo Salomo alobaki: « Yawe alobaki ete akovanda kati na esika ya molili! **2** Mpe ngai natongeli Yo ndako ya lokumu, esika oyo okovanda mpo na libela! » **3** Mokonzi abalukaki mpe apambolaki lisanga mobimba ya Isalaele. Lisanga mobimba

ya Isalaele ezalaki ya kotelema. **4** Alobaki: — Tika ete Yawe,
Nzambe ya Isalaele, apambolama; Ye oyo, na monoko na Ye
moko, alobaki na tata na ngai, Davidi, mpe akokisi, na maboko
na Ye, makambo oyo alakaki: **5** « Wuta mokolo oyo nabimisaki
bato na Ngai, Isalaele, na Ejipito, naponaki engumba moko
te kati na mabota nyonso ya Isalaele mpo ete batonga kuna
Tempelo epai wapi Kombo na Ngai ekozala, mpe naponaki moto
mosusu te lokola mokonzi ya bato na Ngai, Isalaele, **6** kasi
naponaki nde Yelusalemi mpo ete Kombo na Ngai ezala kuna,
mpe Davidi mpo ete akamba bato na Ngai, Isalaele! » **7** Tata
na ngai, Davidi, azalaki na makanisi ya kotonga Tempelo mpo
na lokumu ya Kombo ya Yawe, Nzambe ya Isalaele. **8** Kasi
Yawe alobaki na Davidi, tata na ngai: « Osali malamu lokola
ozwi makanisi ya kotonga Tempelo mpo na lokumu ya Kombo
na Ngai. **9** Kasi ezali yo te moto okotonga Tempelo yango; ezali
nde mwana na yo ya mobali, oyo akobima na mokongo na yo
moko, moto akotonga Tempelo yango mpo na lokumu ya Kombo
na Ngai. » **10** Yawe akokisi elaka na Ye: nakitani tata na ngai,
Davidi; navandi na kiti ya bokonzi ya Isalaele, ndenge kaka Yawe
alobaki, mpe natongi Tempelo mpo na lokumu ya Kombo ya
Yawe, Nzambe ya Isalaele. **11** Natie kuna Sanduku ya Boyokani
ya Yawe, boyokani oyo asalaki elongo na bana ya Isalaele. **12**
Bongo Salomo atelemaki liboso ya etumbelo ya Yawe; mpe na
miso ya lisanga mobimba ya Isalaele, atombolaki maboko na ye.
13 Solo, Salomo atongaki na bronze etemelo ya kolobela: ezalaki
na bametele mibale na basantimetele tuku mitano na molayi,
bametele mibale na basantimetele tuku mitano na mokuse, mpe
metele pene moko na bosanda; mpe atiaki yango na kati-kati
ya lopango. Amataki na likolo na yango, afukamaki liboso ya

lisanga mobimba ya Isalaele, atombolaki maboko likolo **14** mpe asambelaki: — Yawe, Nzambe ya Isalaele! Ezali na nzambe moko te oyo akokani na Yo, ezala kuna na likolo to awa na se. Obatelaka boyokani mpe bolingo na Yo mpo na basali na Yo, oyo batambolaka kolanda mokano na Yo na mitema na bango mobimba. **15** Okokisi bilaka oyo opesaki na Davidi, tata na ngai mpe mosali na Yo; makambo oyo olobaki, na monoko na Yo, okokisi yango na nguya ya loboko na Yo, ndenge ezali komonana na mokolo ya lelo. **16** Sik'oyo, oh Yawe, Nzambe ya Isalaele, kokisa mpe elaka mosusu oyo opesaki na Davidi, tata na ngai mpe mosali na Yo, tango olobaki na ye: « Okozangaka te moto oyo akovanda na kiti ya bokonzi ya Isalaele, na miso na Ngai, soki bana na yo bakotambola malamu liboso na Ngai mpe bakotosa mibeko na Ngai, ndenge yo otamboli kolanda mokano na Ngai. » **17** Oh Yawe, Nzambe ya Isalaele, tika ete elaka oyo opesaki na Davidi, mosali na Yo, ekokisama! **18** Boni, Nzambe akoki solo kovanda na mokili elongo na bato? Soki kutu Likolo mpe Likolo oyo eleki likolo ekoki kokoka Yo te, bongo ekozala boni mpo na Tempelo oyo ngai natongi? **19** Yawe, Nzambe na ngai, yoka na bokebi losambo mpe libondeli na ngai, mowumbu na Yo! Yoka koganga mpe libondeli oyo mowumbu na Yo azali kotombola epai na Yo! **20** Tika ete, moyi mpe butu, miso na Yo ezala ya kofungwama mpo na kotala Tempelo oyo, esika oyo olobaki ete okotia kuna Kombo na Yo! Yoka losambo oyo mowumbu na Yo azali kotombola na esika oyo! **21** Okoyoka mabondeli oyo mowumbu na Yo mpe bato na Yo, Isalaele, bakotombola epai na Yo na kotala na ngambo ya esika oyo! Tika ete oyoka biso wuta na Likolo, evandelo na Yo; yoka mpe limbisa! **22** Soki moto asali lisumu epai ya mozalani

na ye, mpe batindi ye na makasi ete alapa ndayi esangana na bilakeli mabe, liboso ya etumbelo na Yo kati na Tempelo oyo, **23** yoka wuta na Likolo; sala mpe kata makambo kati na bawumbu na Yo mpo na kokweyisa moto oyo asali mabe mpe komemisa ye ngambo ya mabe na ye kolanda etamboli na ye, mpe mpo na kolongisa moto ya sembo mpe kosalela ye kolanda bosembo na ye. **24** Soki banguna balongi bato na Yo, Isalaele, mpo ete basalaki masumu liboso na Yo, soki babongoli mitema mpo na kozongela Yo, basanzoli Kombo na Yo, basambeli mpe babondeli Yo, kati na Tempelo oyo, **25** yoka wuta na Likolo, limbisa masumu ya Isalaele, bato na Yo, mpe zongisa bango na mabele oyo opesaki bango mpe batata na bango! **26** Soki likolo ekangami mpe mvula ezali lisusu te mpo ete basalaki masumu liboso na Yo, soki basambeli na kotala na ngambo ya esika oyo, basanzoli Kombo na Yo mpe batiki masumu na bango, pamba te osili koyokisa bango soni, **27** yoka bango wuta na Likolo, limbisa masumu ya bawumbu na Yo mpe ya Isalaele, bato na Yo, —tango osili kolakisa bango nzela malamu oyo basengeli kolanda— mpe tinda mvula na mokili na Yo, mokili oyo opesaki lokola libula epai ya bato na Yo. **28** Soki nzala makasi to bokono makasi to moto to bokawuki to kopola ya bambuma to mabanki to mankoko eyei kati na mokili, soki banguna bazingeli bato na Yo kati na mokili na bango, na bikuke ya bingumba na bango, to soki pasi to bokono ya lolenge nyonso ekweyeli bango, **29** soki, wana bato na Yo, Isalaele, bayoki mawa makasi kati na mitema na bango mpo na pasi to bokono yango, moko na moko atomboli maboko na ye na ngambo ya Tempelo oyo, asambeli to abondeli Yo, **30** yoka ye wuta na Likolo, evandelo na Yo, limbisa, zongisela moto na moto kolanda etamboli na ye, mpo

ete oyebi motema na ye. Solo, Yo kaka nde oyebi mitema ya bato. **31** Sala bongo mpo ete batosa Yo mpe batambola na banzela na Yo mikolo nyonso oyo bakovanda na mabele oyo opesaki epai na batata na biso. **32** Ndenge moko mpe mpo na mopaya oyo azali te na molongo ya Isalaele, bato na Yo: wana akowuta na mokili ya mosika, mpo na Kombo monene na Yo, mpo na loboko na Yo ya nguya mpe esembolama; soki ayei mpe asambeli na kotala na ngambo ya Tempelo oyo, **33** yoka wuta na Likolo, evandelo na Yo, mpe salela ye nyonso oyo akosenga Yo mpo ete bikolo nyonso ya mokili bayeba Kombo na Yo, batosa Yo lokola Isalaele, bato na Yo, mpe bayeba ete Tempelo oyo natongi ebulisami nde mpo na Kombo na Yo. **34** Tango bato na Yo bakokende kobundisa banguna na bango na nzela oyo okolakisa bango, soki basambeli Yo na kotala na ngambo ya engumba oyo oponaki mpe na ngambo ya Tempelo oyo natongi mpo na Kombo na Yo, **35** yoka wuta na Likolo losambo mpe libondeli na bango, mpe longisa bango. **36** Tango bakosala masumu liboso na Yo, pamba te moto nyonso asalaka masumu, bongo Yo osilikeli bango mpe okabi bango na maboko ya banguna oyo bamemi bango na bowumbu kati na mokili songolo, ezala ya mosika to ya pene, **37** soki, wuta na mokili ya bowumbu, basosoli, babongoli mitema, babondeli Yo kati na mokili ya bowumbu na bango mpe balobi: « Tosalaki masumu, tosalaki bambeba, tosalaki makambo mabe; » **38** soki, wuta na mokili epai wapi bamemaki bango na bowumbu, basengi Yo bolimbisi, na mitema mpe na milimo na bango mobimba, soki basambeli na kotala na ngambo ya mokili na bango, oyo opesaki epai na batata na bango, na ngambo ya engumba oyo oponaki mpe na ngambo ya Tempelo oyo natongi mpo na lokumu ya

Kombo na Yo, **39** yoka wuta na Likolo, evandelo na Yo; yoka
losambo mpe mabondeli na bango, longisa bosembo na bango
mpe limbisa bato na Yo na masumu oyo basalaki liboso na
Yo. **40** Kobanda sik'oyo, oh Nzambe na ngai, tika ete miso na
Yo ezala ya kofungwama mpe matoyi na Yo eyoka na bokebi
mabondeli oyo ekosalema na esika oyo! **41** Sik'oyo, oh Yawe
Nzambe, **42** Oh Yawe Nzambe, kobwaka te mopakolami na Yo,

7 Tango Salomo asilisaki kosambela, moto ekitaki wuta na
Likolo mpe ezikisaki mbeka ya kotumba mpe bambeka mosusu,
mpe nkembo na Yawe etondisaki Tempelo. **2** Banganga-
Nzambe bakokaki te kokota na Tempelo ya Yawe, pamba te
nkembo na Yawe etondisaki yango. **3** Tango bana nyonso
ya Isalaele bamonaki moto kokita mpe nkembo na Yawe na
likolo ya Tempelo, bafukamaki bilongi kino na mabele; bongo
bagumbamelaki mpe basanzolaki Yawe na maloba oyo: « Azali
malamu, bolingo na Ye ewumelaka seko na seko! » **4** Mokonzi
mpe bana nyonso ya Isalaele babonzaki bambeka liboso ya
Yawe. **5** Mokonzi Salomo abonzaki lokola mbeka bangombe
nkoto tuku mibale na mibale mpe bameme nkoto nkama moko
na tuku mibale. Ezalaki ndenge wana nde mokonzi mpe bato
nyonso babulisaki Tempelo ya Nzambe. **6** Banganga-Nzambe
batelemaki na bisika na bango ya mosala, ndenge moko na
Balevi mpe bibetelo mindule ya Yawe oyo mokonzi Davidi
asalaki mpo na kosanzola na yango Yawe na maloba oyo: «
Bolingo na Ye ewumelaka seko na seko. » Ezalaki Davidi moto
apesaki bango mokumba ya kobeta bibetelo mindule mpo na
kokumisa Yawe. Banganga-Nzambe bazalaki ya kotalana na
Balevi mpe bazalaki kobeta bakelelo; bongo bana nyonso ya
Isalaele bazalaki ya kotelema. **7** Salomo abulisaki lopango ya

kati oyo ezalaki liboso ya Tempelo ya Yawe mpe abonzaki wana
bambeka ya kotumba mpe mafuta ya bambeka ya boyokani;
pamba te etumbelo ya bronze oyo Salomo atongaki ekokaki te
koyamba bambeka ya kotumba, makabo ya gato mpe mafuta.
8 Boye, na tango wana, Salomo elongo na Isalaele mobimba
basalaki feti oyo ewumelaki mikolo sambo; ezalaki lisanga
monene ya bato oyo bayaki wuta na Amati kino na mayi oyo
etiolaka na kati-kati ya bangomba ya Ejipito. **9** Na mokolo ya
mwambe, basalaki mayangani monene, pamba te babulisaki
etumbelo mikolo sambo mpe basalaki feti mikolo sambo. **10**
Bongo na mokolo ya tuku mibale na misato ya sanza ya sambo,
Salomo azongisaki bato na bandako na bango ya kapo, na
esengo mpe na nsayi kati na mitema mpo na bolamu oyo Yawe
asalelaki Davidi, Salomo mpe Isalaele, bato na Ye. **11** Sima na
Salomo kosilisa kotonga Tempelo ya Yawe, ndako ya mokonzi
mpe kokokisa nyonso oyo azalaki na yango na makanisi ya
kosala kati na Tempelo ya Yawe mpe kati na ndako na ye moko,
12 Yawe abimelaki Salomo, na butu, mpe alobaki: — Nayoki
losambo na yo mpe naponi esika oyo lokola Ndako ya bambeka
mpo na Ngai. **13** Soki nakangi likolo mpo ete mvula ebeta te
to natindi mabanki mpo ete ebebisa mokili to natindi bokono
mabe kati na bato, **14** soki bato na Ngai, oyo babengami na
Kombo na Ngai bamikitisi, basambeli, baluki elongi na Ngai,
mpe bapesi mokongo na banzela na bango ya mabe, Ngai,
nakoyoka bango wuta na Likolo, nakolimbisa masumu na bango
mpe nakobikisa mokili na bango. **15** Kobanda sik'oyo, miso na
Ngai ekofungwama, mpe matoyi na Ngai ekoyoka na bokebi
mabondeli oyo ekosalema na esika oyo. **16** Naponi mpe nabulisi
Tempelo wana mpo ete Kombo na Ngai ezala kuna tango

nyonso. Miso mpe motema na Ngai ekozala kuna na Tempelo
yango mpo na libela. **17** Mpo na yo, soki okotambola liboso
na Ngai ndenge Davidi, tata na yo, atambolaki; soki okosala
nyonso oyo natindaki yo mpe okobatela mibeko mpe malako na
Ngai, **18** nakolendisa kiti na yo ya bokonzi kolanda boyokani
oyo nasalaki elongo na Davidi, tata na yo, tango nalobaki: «
Okotikalaka kozanga te mokitani mpo na kokamba Isalaele
lokola mokonzi. » **19** Kasi soki bopengwi mosika na Ngai, soki
bosundoli mibeko mpe malako na Ngai, oyo natie liboso na
bino; soki bokeyi kosalela banzambe mosusu mpe kofukamela
yango, **20** nakopikola bino na mabele na Ngai, mabele oyo
napesaki bino; nakobwaka mosika ya miso na Ngai Tempelo oyo
nabulisi mpo na Kombo na Ngai mpe nakokomisa yango eloko
ya kotiola mpe ya soni kati na bikolo nyonso. **21** Atako Tempelo
oyo ezali sik'oyo kitoko penza, kasi bato nyonso oyo bakoleka
pembeni na yango bakokamwa mpe bakoloba: « Mpo na nini
Yawe asali makambo ya boye na mokili oyo mpe na Tempelo
oyo? » **22** Mpe bakoyanola: « Ezali mpo ete basundolaki Yawe,
Nzambe ya batata na bango, oyo abimisaki bango na Ejipito
mpe bamipesaki na banzambe mosusu, bafukamelaki yango
mpe basalelaki yango; yango wana Yawe ayeisi likolo na bango
pasi oyo nyonso. »

8 Sima na mibu tuku mibale oyo Salomo asalaki mpo na kotonga
Tempelo ya Yawe mpe ndako na ye moko, **2** Salomo atongaki
lisusu bingumba mike oyo Irami apesaki ye mpe avandisaki
kuna bana ya Isalaele. **3** Salomo akendeki kobundisa engumba
Amati ya Tsoba mpe abotolaki yango. **4** Kati na esobe, atongaki
engumba Tadimori; mpe kati na Amati, atongaki bingumba
nyonso ya kobombela biloko. **5** Atongaki lisusu Beti-Oroni ya

likolo mpe Beti-Oroni ya se lokola bingumba batonga makasi, elongo na bamir, bikuke mpe bibende oyo bakangelaka bikuke, **6** Baalati mpe bingumba nyonso epai wapi azalaki kobomba biloko na ye, bingumba nyonso epai wapi azalaki kobomba bashar mpe bampunda na ye. Salomo atongaki lisusu nyonso oyo azalaki na yango posa kati na Yelusalemi, na Libani mpe na mokili nyonso oyo azalaki kokamba. **7** Batikali nyonso kati na bato ya Iti, ya Amori, ya Perizi, ya Evi mpe ya Yebusi, ba-oyo bazalaki bana ya Isalaele te, **8** ba-oyo bana na bango batikalaki kati na mokili oyo bana ya Isalaele babebisaki, Salomo azwaki bango mpo na misala makasi, kino na mokolo ya lelo. **9** Kasi Salomo akomisaki te bana ya Isalaele bawumbu mpo na kosala misala makasi na ye, pamba te bazalaki bato ya bitumba, bakonzi ya basoda na ye, bakonzi ya bashar na ye mpe ya basoda na ye, oyo batambolisaka bashar. **10** Ezalaki mpe na bakalaka ya lokumu oyo mokonzi Salomo atiaki mpo na kokamba basali na ye. Motango na bango ezalaki nkama mibale na tuku mitano. **11** Salomo alongolaki mwana mwasi ya Faraon kati na engumba ya Davidi mpe amemaki ye na ndako oyo atongelaki ye, pamba te alobaki: « Mwasi na ngai asengeli te kovanda kati na ndako ya Davidi, mokonzi ya Isalaele, mpo ete bisika oyo Sanduku ya Yawe ekoti ezali bule. » **12** Salomo abonzaki epai na Yawe bambeka ya kotumba, na etumbelo ya Yawe, oyo atongaki liboso ya ndako moke ya kokotela na Tempelo ya Yawe. **13** Azalaki kobonza yango mokolo na mokolo, kolanda mitindo ya Moyize na tina na mikolo ya Saba, ya ebandeli ya sanza mpe ya bafeti misato oyo esalemaka mibu nyonso: feti ya Mapa ezanga levire, feti ya Baposo mpe feti ya Bandako ya kapo. **14** Kolanda mokano ya Davidi, tata na ye,

Salomo atiaki masanga ya Banganga-Nzambe kati na misala
na bango mpe Balevi mpo na kokumisa Yawe mpe kosunga
Banganga-Nzambe ndenge ebongisamaki mpo na mokolo na
mokolo. Aponaki lisusu masanga ya bakengeli bikuke mpo
na ekuke moko na moko kolanda etinda oyo Davidi, moto na
Nzambe, apesaki. **15** Batosaki na makambo nyonso mitindo
ya mokonzi mpo na oyo etali Banganga-Nzambe mpe Balevi,
ezala mpo na oyo etali bibombelo bomengo. **16** Ezali boye
nde misala nyonso ya Salomo esalemaki, kobanda na mokolo
oyo batongaki moboko ya Tempelo ya Yawe kino na mokolo
oyo esilaki. Boye, Tempelo ya Yawe esilaki kotongama. **17**
Salomo akendeki na Etsioni-Geberi mpe na Eyiloti, pembeni
ya ebale monene ya Barozo, kati na mokili ya Edomi. **18** Irami
atindelaki ye, na nzela ya basali na ye, bamasuwa mpe bato oyo
bayebaki kotambolisa malamu masuwa kati na ebale. Bato ya
Irami batambolaki elongo na basali ya Salomo kino na Ofiri,
mpe bazwaki kuna bakilo nkoto zomi na mitano ya wolo oyo
bamemaki epai ya mokonzi Salomo.

9 Tango mwasi mokonzi ya Saba ayokaki sango ya lokumu ya
Salomo, ayaki na Yelusalemi mpo na komeka ye na nzela ya
mituna ya makasi; ayaki elongo na bato ebele mpe bashamo
oyo ememaki biloko ya mike-mike oyo epesaka solo kitoko, wolo
ebele mpe mabanga ya talo. Tango akomaki epai ya Salomo,
ayebisaki ye nyonso oyo azalaki na yango kati na motema. **2**
Salomo apesaki ye biyano na mituna na ye nyonso; ezalaki ata
na motuna moko te oyo Salomo alongaki te kopesa eyano. **3**
Tango mwasi mokonzi ya Saba amonaki bwanya ya Salomo,
ndako oyo atongaki, **4** bilei oyo azalaki kolia na mesa na ye,
ndako ya basali na ye, esaleli mpe elateli ya basali na ye, basali

oyo bapesaka ye masanga mpe bambeka ya kotumba oyo azalaki kobonza kati na Tempelo ya Yawe, mwasi mokonzi ya Saba akamwaki makasi. **5** Alobaki na mokonzi: « Makambo oyo nayokaki wuta na mokili na ngai na tina na misala mpe na bwanya na yo ezali ya solo! **6** Nandimaki te makambo oyo bazalaki koloba na tina na yango kino tango ngai moko nayei mpe namoni yango na miso na ngai moko. Nzokande, kolanda oyo ngai namoni, makambo oyo bayebisaki ngai te na tina na bwanya yango ezali penza kati-kati! Solo, oleki sango ya lokumu oyo nayokaki na tina na yo! **7** Esengo na bato na yo, esengo na basali na yo, oyo batelemaka tango nyonso liboso na yo mpe bayokaka maloba na yo, oyo etonda na bwanya! **8** Tika ete Yawe, Nzambe na yo, apambolama; Ye oyo asepelaki na yo mpe atiaki yo na kiti na Ye ya bokonzi lokola mokonzi mpo na kosalela Yawe, Nzambe na yo! Ezali mpo ete Nzambe na yo alingaka Isalaele mpe alingi ete ewumela mpo na libela nde atiaki yo lokola mokonzi na yango, mpo ete osala na bosolo mpe na bosembo. » **9** Mwasi mokonzi ya Saba apesaki mokonzi Salomo bakilo nkoto misato na nkama mitano ya wolo, biloko ebele penza ya solo kitoko mpe mabanga ya talo. Etikala lisusu kozala te na biloko ebele ya solo kitoko lokola biloko oyo mwasi mokonzi ya Saba amemelaki mokonzi Salomo. **10** Lisusu, basali ya Irami mpe ya Salomo, oyo bamemaki wolo wuta na Ofiri bamemaki mpe mabaya ya santale mpe mabanga ya talo. **11** Mokonzi asalaki na mabaya wana ya santale makonzi ya Tempelo ya Yawe mpe ya ndako ya mokonzi, banzenze mpe mandanda mpo na bayembi. Batikalaki nanu komona nyonso wana te kati na mokili ya Yuda. **12** Na ngambo na ye, mokonzi Salomo apesaki na mwasi mokonzi ya Saba biloko nyonso oyo

azalaki na yango posa mpe oyo asengaki, koleka kutu biloko oyo amemelaki mokonzi. Sima na yango, mwasi mokonzi ya Saba azongaki elongo na basali na ye, na mokili na ye. **13** Mobu na mobu, Salomo azalaki kozwa bakilo ya wolo nkoto tuku mibale, **14** mbongo ya mpako ya bato ya mombongo oyo bazalaki koteka biloko oyo bazalaki kosomba na bamboka ya bapaya, mpe mbongo ya mpako ya bateki biloko ya ndenge na ndenge. Bakonzi nyonso ya Arabi mpe bayangeli ya bituka bazalaki komema wolo mpe palata epai ya Salomo. **15** Mokonzi Salomo asalisaki na wolo batuta banguba minene nkama mibale; nguba moko na moko esengaki bakilo motoba ya wolo. **16** Asalisaki lisusu na wolo batuta banguba mike nkama misato; nguba moko na moko ya moke esengaki bakilo misato ya wolo. Mokonzi atiaki yango kati na ndako na ye, oyo bazalaki kobenga « ndako ya zamba ya Libani. » **17** Mokonzi asalaki na pembe ya nzoko kiti moko monene ya bokonzi mpe abambaki yango wolo ya peto. **18** Kiti yango ya bokonzi ezalaki na ematelo ya binyatelo motoba, enyatelo makolo ya wolo ekanganaki na kiti. Na bangambo nyonso mibale, ezalaki na bisika ya kotia maboko, mpe bikeko mibale ya nkosi na pembeni ya bisika ya kotia maboko. **19** Bikeko zomi na mibale ya nkosi ezalaki na likolo ya binyatelo motoba ya ematelo: enyatelo moko na moko ezalaki na bikeko mibale, ekeko moko na ngambo moko na moko. Kati na mikili nyonso, eloko ya ndenge wana etikala nanu kosalema te. **20** Bakopo nyonso ya mokonzi Salomo ezalaki ya wolo, mpe biloko nyonso ya ndako ya Zamba ya Libani ezalaki ya wolo ya peto. Pamba te, na tango oyo Salomo azalaki mokonzi, palata ezalaki na motuya ata te. **21** Mokonzi azalaki na bamasuwa oyo ezalaki kokende na Tarsisi, elongo na basali ya Irami. Sima na

mibu nyonso misato, bamasuwa ezalaki kozonga wuta na Tarsisi
mpe ezalaki komema wolo, palata, pembe ya nzoko, bamakaku
mpe bandeke oyo babengaka « Paoni. » **22** Mokonzi Salomo
alekaki bakonzi nyonso ya mokili na bozwi mpe na bwanya. **23**
Bakonzi nyonso ya mokili bazalaki koluka kokutana na Salomo
mpo na koyoka bwanya oyo Nzambe atiaki kati na motema na
ye. **24** Moko na moko azalaki komemela ye lokola kado biloko ya
palata, biloko ya wolo, bilamba, bibundeli, biloko ya mike-mike
ya solo kitoko, bampunda mpe bamile. Mpe ezalaki bongo mibu
nyonso. **25** Salomo azalaki na bashambre nkoto minei mpo na
kobomba bampunda elongo na bashar, mpe batambolisi nkoto
zomi na mibale mpo na bashar. Atiaki yango kati na bingumba
ya bashar mpe epai na ye, Salomo, kati na Yelusalemi. **26**
Azalaki likolo ya bakonzi nyonso, longwa na Ebale (Efrate) kino
na mokili ya bato ya Filisitia mpe na mondelo ya Ejipito. **27**
Mokonzi asalaki ete palata ekoma ebele kati na Yelusalemi
lokola mabanga, mpe banzete ya sedele ekoma ebele lokola
banzete ya sikomori oyo ezali kati na mokili ya lubwaku. **28**
Bampunda ya Salomo ezalaki kowuta na Ejipito mpe na mikili
mosusu. **29** Makambo mosusu oyo etali bokonzi ya Salomo,
kobanda na ebandeli kino na suka, ekomama kati na buku ya
misala ya mosakoli Natan, ya mosakoli Ayiya, moto ya Silo; mpe
kati na buku ya bimoniseli ya Yedo, momoni makambo, na tina
na Jeroboami, mwana mobali ya Nebati. **30** Salomo akonzaki
Isalaele mobimba mibu tuku minei, na Yelusalemi. **31** Bongo
Salomo akendeki kokutana na bakoko na ye, mpe bakundaki ye
kati na engumba ya Davidi, tata na ye. Mwana na ye, Roboami,
akitanaki na ye na bokonzi.

10 Roboami akendeki na Sishemi epai wapi lisanga mobimba
ya Isalaele esanganaki mpo na kokomisa ye mokonzi. **2** Kasi
sima na Jeroboami, mwana mobali ya Nebati, koyoka sango
yango wuta na Ejipito epai wapi akendeki kobombama mpo
na kokima mokonzi Salomo, azongaki wuta na Ejipito. **3** Boye,
batindaki bato kobenga Jeroboami; bongo ye Jeroboami elongo
na lisanga mobimba ya Isalaele bakendeki epai ya Roboami
mpe balobaki na ye: **4** — Tata na yo anyokolaki biso makasi.
Kasi sik'oyo, yo, lembisa misala makasi mpe mikumba oyo tata
na yo atia na mito na biso; bongo biso, tokosalela yo. **5** Roboami
azongisaki: — Bopesa ngai mikolo misato mpo na koyekola
likambo yango, bongo bozongela ngai. Mpe bato bakendeki. **6**
Mokonzi Roboami atunaki toli epai ya bampaka oyo basalaki
elongo na Salomo, tata na ye, tango azalaki nanu na bomoi.
Alobaki na bango: — Toli nini bozali kopesa ngai lokola eyano ya
kopesa epai ya bato oyo? **7** Bazongiselaki ye: — Soki omitalisi
lokola moto malamu epai ya bato oyo, soki olobeli bango na
boboto mpe opesi bango eyano ya malamu, bakozala tango
nyonso basali na yo. **8** Kasi Roboami aboyaki toli oyo bampaka
bapesaki ye; asengaki toli epai ya bilenge mibali oyo bakolaki
esika moko na ye mpe bazalaki kosalela ye. **9** Atunaki bango:
— Toli nini bozali kopesa lokola eyano ya kopesa epai ya bato
oyo balobi na ngai: « Lembisa misala makasi mpe mikumba
oyo tata na yo atia na mito na biso? » **10** Bilenge mibali oyo
bakolaki esika moko na ye bazongisaki: — Tala makambo oyo
okoyebisa bato oyo balobi na yo: « Tata na yo anyokolaki biso na
misala makasi; kasi yo, lembisela biso yango! » Yebisa bango: «
Mosapi na ngai ya moke eleki loketo ya tata na ngai na monene.
11 Kobanda lelo, soki tata na ngai anyokolaki bino na misala

makasi, ngai nakoyeisa yango lisusu makasi koleka; soki tata na ngai azalaki kobeta bino fimbu ya poso ya nyama, ngai nakobeta bino fimbu ya ebende. » **12** Sima na mikolo misato, Jeroboami elongo na bato nyonso bazongaki epai ya Roboami, ndenge mokonzi ayebisaki bango: « Bozongela ngai sima na mikolo misato. » **13** Mokonzi Roboami aboyaki kosalela toli oyo bampaka bapesaki ye, ayanolaki bato na maloba mabe makasi; **14** alandaki toli ya bilenge mibali mpe ayebisaki bango: — Soki tata na ngai anyokolaki bino na misala makasi, ngai nakoyeisa yango lisusu makasi koleka; soki tata na ngai azalaki kobeta bino fimbu ya poso ya nyama, ngai nakobeta bino fimbu ya ebende. **15** Mokonzi aboyaki koyoka bato, pamba te ezalaki Nzambe nde asalaki bongo mpo na kokokisa Liloba oyo Yawe ayebisaki Jeroboami, mwana mobali ya Nebati, na nzela ya mosakoli Ayiya, moto ya Silo. **16** Tango bana nyonso ya Isalaele bamonaki ete mokonzi aboyi koyoka bango, bazongiselaki ye: — Eloko nini ya lisanga tozali na yango na Davidi? Tozali na eloko moko te ya lisanga na mwana mobali ya Izayi! Isalaele, tika ete moto na moto azonga na ndako na ye ya kapo! Mpe yo, mokitani ya Davidi, tikala kotala makambo ya ndako na yo! Wana bana nyonso ya Isalaele bazongaki na bandako na bango ya kapo, **17** Roboami akobaki kokonza bana ya Isalaele oyo bazalaki kovanda na bingumba ya Yuda. **18** Mokonzi Roboami atindaki Adorami oyo azalaki motambolisi ya misala makasi, kasi bana ya Isalaele babambaki ye mabanga mpe akufaki. Nzokande, mokonzi Roboami alongaki komata na shar na ye mpo na kokima na Yelusalemi. **19** Ezali boye nde bana ya Isalaele batombokelaki ndako ya Davidi kino na mokolo ya lelo.

11 Tango Roboami azongaki na Yelusalemi, asangisaki mabota
ya Yuda mpe ya Benjame, aponaki bilombe ya bitumba nkoto
nkama moko na tuku mwambe mpo na kobundisa Isalaele mpe
kozongisa bokonzi na maboko ya Roboami. **2** Kasi Yawe alobaki
na Shemaya, moto na Nzambe: **3** — Yebisa Roboami, mwana
mobali ya Salomo, mokonzi ya Yuda, mpe bana nyonso ya
Isalaele oyo bazali kati na Yuda mpe Benjame: **4** « Tala liloba
oyo Yawe alobi: ‹ Bokende te kobundisa bandeko na bino! Tika
ete moto moko na moko azonga na ndako na ye, pamba te
ngai moko nde nasali makambo nyonso oyo eleki. › » Batosaki
Liloba na Yawe, bazongaki na bandako na bango mpe batikaki
mabongisi ya kobundisa Jeroboami. **5** Wana Roboami avandaki
na Yelusalemi, atongaki bamir zingazinga ya bingumba ebele
ya Yuda mpo na kolendisa yango. **6** Alendisaki Beteleemi,
Etami, Tekoa, **7** Beti-Tsuri, Soko, Adulami, **8** Gati, Maresha, Zifi,
9 Adorayimi, Lakishi, Azeka, **10** Tsorea, Ayaloni mpe Ebron.
Oyo nde ezalaki bingumba batonga makasi kati na Yuda mpe
Benjame. **11** Atongaki zingazinga na yango bamir, atiaki kuna
bayangeli mpe bibombelo ya biloko ya kolia, ya mafuta mpe
ya vino. **12** Kati na bingumba yango nyonso, atiaki banguba
minene mpe makonga mpo na kokomisa yango makasi koleka.
Boye Yuda mpe Benjame ekomaki ya Roboami. **13** Banganga-
Nzambe mpe Balevi oyo bazalaki kati na Isalaele mobimba
bayaki kosangana na Roboami wuta na bituka na bango nyonso.
14 Balevi batikaki bandako mpe mabele na bango, bakendeki
na Yuda mpe na Yelusalemi, pamba te Jeroboami mpe bana
na ye ya mibali bapekisaki bango kosala mosala na bango ya
bonganga-Nzambe ya Yawe. **15** Boye, ye moko Jeroboami
aponaki banganga-nzambe mpo na bisambelo ya likolo ya

bangomba mpe mpo na banzambe ya bikeko oyo asalaki na lolenge ya bantaba ya mibali mpe ya bana ngombe. **16** Bato ya mabota nyonso ya Isalaele, oyo balukaka Yawe, Nzambe ya Isalaele, na mitema na bango mobimba balandaki Balevi, na Yelusalemi, mpo na kobonzela Yawe, Nzambe ya batata na bango, mbeka. **17** Mibu misato, balendisaki bokonzi ya Yuda mpe nguya ya Roboami, mwana mobali ya Salomo; pamba te mibu misato yango, balandaki ndakisa ya Davidi mpe ya Salomo. **18** Roboami abalaki Maalati, mwana mwasi ya Yerimoti, mwana mobali ya Davidi mpe ya Abiyaili, mwana mwasi ya Eliabi, mwana mobali ya Izayi. **19** Maalati abotelaki Roboami bana mibali oyo: Yewushi, Shemaria mpe Zaami. **20** Sima, Roboami abalaki Maaka, mwana mwasi ya Abisalomi, oyo abotelaki ye: Abiya, Atayi, Ziza mpe Shelomiti. **21** Roboami alingaki mingi Maaka, mwana mwasi ya Abisalomi, koleka basi mpe bamakangu na ye nyonso. Azalaki na basi zomi na mwambe mpe bamakangu tuku motoba; mpe abotaki bana mibali tuku mibale na mwambe mpe bana basi tuku motoba. **22** Roboami aponaki Abiya, mwana mobali ya Maaka, mpo ete azala mokambi ya liboso ya bandeko na ye ya mibali, pamba te azalaki na makanisi ya kokomisa ye mokonzi. **23** Boye, asalelaki mayele ya kopanza bana na ye nyonso ya mibali kati na bituka nyonso ya Yuda mpe ya Benjame, kati na bingumba nyonso batonga makasi; apesaki bango bilei mpe basi ebele.

12 Tango bokonzi ya Roboami elendisamaki mpe ye moko akomaki makasi, ye mpe Isalaele mobimba basundolaki Mobeko ya Yawe. **2** Boye, lokola bazalaki lisusu kotosa Yawe te, Shishaki, mokonzi ya Ejipito, abundisaki Yelusalemi na mobu ya mitano ya bokonzi ya Roboami. **3** Ayaki wuta na Ejipito

elongo na bashar nkoto moko na nkama mibale, basoda nkoto tuku motoba oyo babundaka likolo ya bampunda elongo na mampinga ya basoda ebele oyo motango na bango ekokaki kotangama te: basoda ya mokili ya Libi, ya Suki mpe ya Kushi. **4** Abotolaki bingumba batonga makasi ya Yuda mpe akendeki kino na Yelusalemi. **5** Bongo, mosakoli Shemaya akendeki epai ya Roboami mpe bakambi ya Yuda oyo basanganaki na Yelusalemi tango bamonaki Shishaki kopusana. Alobaki na bango: — Tala liloba oyo Yawe alobi: « Bosundolaki Ngai, yango wana Ngai mpe nasundoli bino na maboko ya Shishaki. » **6** Mokonzi elongo na bakambi ya Isalaele bamikitisaki, bandimaki mabe na bango mpe balobaki: — Yawe azali sembo! **7** Tango Yawe amonaki ete basili komikitisa, Yawe alobaki lisusu epai ya Shemaya: — Lokola basili komikitisa na kondima mabe na bango, nakobebisa bango te; kasi kala mingi te, nakokangola bango, mpe kanda na Ngai ekokitela Yelusalemi te na nzela ya Shishaki. **8** Nzokande bakokoma bawumbu na ye mpe, na bongo, bakoyeba bokeseni nini ezali kati na kosalela Ngai mpe kosalela bakonzi ya bamboka mosusu. **9** Shishaki, mokonzi ya Ejipito, abundisaki Yelusalemi, azwaki bomengo ya Tempelo ya Yawe mpe ya ndako ya mokonzi. Azwaki penza biloko nyonso, ezala banguba ya wolo oyo Salomo asalisaki. **10** Na esika ya banguba ya wolo, mokonzi Roboami asalisaki banguba ya bronze mpe apesaki yango epai ya bakonzi ya bakengeli ekotelo ya ndako ya mokonzi. **11** Tango nyonso mokonzi abandaki kokende na Tempelo ya Yawe, bakengeli bazalaki kokende elongo na ye, bazalaki komema banguba mpe kozongisa yango kati na ndako ya bakengeli. **12** Lokola mokonzi Roboami amikitisaki na kondima mabe na ye, Yawe akitiselaki ye te kanda na Ye

mpe abebisaki ye penza te. Kutu, emonanaki lisusu makambo malamu kati na Yuda. **13** Mokonzi Roboami alendisaki bokonzi na ye, na Yelusalemi mpe akonzaki. Azalaki na mibu tuku minei na moko ya mbotama tango akomaki mokonzi, mpe akonzaki mibu zomi na sambo na Yelusalemi, engumba oyo Yawe aponaki kati na mabota nyonso ya Isalaele mpo na kotia kuna Kombo na Ye. Kombo ya mama na ye ezalaki « Naama. » Naama azalaki moto ya Amoni. **14** Roboami asalaki mabe, pamba te amipesaki te, na motema na ye mobimba, mpo na koluka Yawe. **15** Makambo mosusu oyo etali bokonzi ya Roboami, kobanda na ebandeli kino na suka, ekomama kati na buku ya misala ya mosakoli Shemaya mpe ya momoni makambo Ido, buku epai wapi emonani milongo ya mbotama. Ezalaki tango nyonso na bitumba kati na Roboami mpe Jeroboami. **16** Roboami akendeki kokutana na bakoko na ye, mpe bakundaki ye kati na engumba ya Davidi. Abiya, mwana na ye ya mobali, akitanaki na ye na bokonzi.

13 Tango Jeroboami akokisaki mibu zomi na mwambe na bokonzi, Abiya akomaki mokonzi ya Yuda **2** mpe akonzaki mibu misato na Yelusalemi. Kombo ya mama na ye ezalaki « Mikaya. » Mikaya azalaki mwana ya Urieli, moto ya Gibea. Ezalaki na etumba kati na Abiya mpe Jeroboami. **3** Bongo kati na mampinga na bango, emonanaki ete Abiya azalaki na bilombe ya bitumba nkoto nkama minei, mpe Jeroboami, nkoto nkama mwambe. **4** Abiya atelemaki na likolo ya ngomba Tsemarayimi oyo ezali kati na etuka ya bangomba ya Efrayimi, mpe alobaki: « Jeroboami mpe Isalaele, boyoka ngai malamu! **5** Boyebi te ete Yawe, Nzambe ya Isalaele, apesa mpo na libela bokonzi ya Isalaele epai ya Davidi mpe bana na ye na nzela

ya boyokani oyo ekoki kobongwana te? **6** Kasi Jeroboami,
mwana mobali ya Nebati, mosali ya Salomo, mwana mobali ya
Davidi, atelemaki mpo na kotombokela mokonzi na ye. **7** Bato
pamba mpe bato oyo bazanga tina basanganaki elongo na ye
mpe batombokelaki Roboami, mwana mobali ya Salomo, tango
azalaki elenge! Bongo lokola akembaki nanu te na mosala,
alongaki mpe te kotelema liboso na bango. **8** Mpe sik'oyo,
bokani kotelemela bokonzi ya Yawe, oyo ezali na maboko ya
bana ya Davidi! Bobongisi mampinga minene mpe bozali, kati na
bino, na bikeko ya bana ngombe oyo Jeroboami asalelaki bino
lokola banzambe. **9** Boni, bobenganaki te Banganga-Nzambe
ya Yawe, bana mibali ya Aron, mpe Balevi? Bomikomisaki
te banganga-nzambe ya banzambe ya bikeko ndenge bato
ya bikolo mosusu basalaka? Moto na moto azalaki koya na
ngombe moko ya mobali mpe bameme sambo ya mibali oyo
azalaki kozwa na etonga na ye, mpo ete bakomisa ye nganga-
nzambe ya oyo ezali kutu banzambe te. **10** Nzokande epai
na biso, Yawe nde azali Nzambe na biso, mpe tosundola Ye
te; bana mibali ya Aron nde bazali Banganga-Nzambe oyo
basalelaka Ye, mpe Balevi basungaka bango. **11** Tongo mpe
pokwa nyonso, tobonzelaka Yawe bambeka ya kotumba mpe ya
malasi, totandaka mapa likolo ya mesa ya bule; mpe pokwa
nyonso, topelisaka minda ya etelemiselo ya minda, pamba te
biso totosaka mitindo ya Yawe, Nzambe na biso; kasi bino,
bosundolaki Ye. **12** Tala, Nzambe azali elongo na biso lokola
Motambolisi; Banganga-Nzambe na Ye bakobeta kelelo na lokito
makasi mpo na kotelemela bino. Bana ya Isalaele, bobundisa
te Yawe, Nzambe ya batata na bino, pamba te bokolonga ata
moke te. » **13** Na tango wana, Jeroboami atindaki limpinga moko

ya basoda mpo ete babombama na sima ya basoda ya Yuda. Boye, basoda ya Yuda bazwamaki lokola na motambo: liboso na bango, ezalaki na mampinga ya Isalaele; mpe sima na bango, basoda oyo babombamaki. **14** Mpe wana basoda ya Yuda babalukaki, basosolaki ete babundisami na liboso mpe na sima na mbala moko. Boye, bagangaki epai na Yawe, mpe Banganga-Nzambe babetaki kelelo. **15** Basoda ya Yuda babetaki lokito ya bitumba; mpe na lokito na bango, Yawe Nzambe akweyisaki Jeroboami mpe Isalaele nyonso liboso ya Abiya mpe ya Yuda. **16** Basoda ya Isalaele bakimaki liboso ya basoda ya Yuda, mpe Nzambe akabaki bango na maboko ya basoda ya Yuda. **17** Abiya mpe mampinga na ye bazwaki elonga monene liboso ya mampinga ya Isalaele mpe babomaki bilombe ya Isalaele pene nkoto nkama mitano. **18** Na tango wana, basoda ya Isalaele basambwaki; kasi ba-oyo ya Yuda bazwaki elonga, pamba te batiaki elikya na Yawe, Nzambe ya batata na bango. **19** Abiya alandaki Jeroboami mpe abotolaki ye bingumba ebele: Beteli, Yeshana mpe Efroni elongo na bamboka na yango ya zingazinga. **20** Na mikolo nyonso oyo Abiya azalaki na bokonzi, Jeroboami azongelaki te nguya na ye ya kala. Yawe abetaki ye mpe akufaki. **21** Nzokande, Abiya alendisaki bokonzi na ye. Abalaki basi zomi na minei mpe abotaki bana mibali tuku mibale na mibale mpe bana basi zomi na motoba. **22** Makambo mpe misala mosusu ya Abiya, etamboli mpe maloba na ye, ekomama kati na buku ya masolo ya momoni makambo Ido.

14 Abiya akendeki kokutana na bakoko na ye, mpe bakundaki ye kati na engumba ya Davidi. Asa, mwana na ye ya mobali, akitanaki na ye na bokonzi. Na tango oyo Asa azalaki mokonzi, mokili ezalaki na kimia mibu zomi. **2** Asa asalaki makambo

ya malamu mpe ya sembo na miso ya Yawe, Nzambe na
ye. 3 Alongolaki bitumbelo ya banzambe ya bapaya mpe
bisambelo ya likolo ya bangomba, abukaki makonzi ya bule ya
banzambe ya bikeko mpe akweyisaki makonzi ya bikeko ya
nzambe mwasi Ashera. 4 Apesaki mitindo na bato ya Yuda
ete baluka Yawe, Nzambe ya batata na bango, mpe batosa
mibeko mpe malako na Ye. 5 Kati na bingumba nyonso ya
Yuda, mokonzi Asa alongolaki bisambelo nyonso ya likolo ya
bangomba mpe bitumbelo malasi. Boye, na tango na ye, mokili
ezalaki na kimia. 6 Atongaki bingumba makasi kati na Yuda
mpo ete mokili ezalaki na kimia. Na mibu wana, moto moko te
abundisaki ye, pamba te Yawe apesaki ye bopemi. 7 Alobaki na
Yuda: « Totonga bingumba oyo, tozingela yango na bamir, na
bandako milayi mpe na bikuke elongo na bikangelo na yango.
Mokili ezali kati na bopemi liboso na biso, pamba te tolukaki
Yawe, Nzambe na biso; tolukaki Ye, mpe Ye apesi biso bopemi
na bangambo nyonso. » Boye, batongaki mpe balongaki na
mabongisi na bango. 8 Asa azalaki na mampinga ya basoda
nkoto nkama misato ya bato ya Yuda, oyo bazalaki komema
banguba minene mpe makonga, mpe ya basoda nkoto nkama
mibale na tuku mwambe ya bato ya Benjame, oyo bazalaki
komema banguba mike mpe kobeta matolotolo: bango nyonso
bazalaki bilombe ya bitumba. 9 Zera, moto ya Kushi, elongo
na mampinga ya basoda monkoko moko mpe bashar nkama
misato, abundisaki mampinga ya Asa mpe akomaki kino na
Maresha. 10 Asa abimelaki ye, mpe batandamaki na molongo
ya bitumba na se ya Tsefata, pene ya Maresha. 11 Asa abelelaki
Yawe, Nzambe na ye; alobaki: « Oh Yawe, moko te akokani na
Yo, moko te akoki kosunga moto ya bolembu liboso ya moto na

nguya. Oh Yawe, Nzambe na biso, sunga biso! Pamba te totiaka elikya na biso kati na Yo. Ezali na Kombo na Yo nde toyaki kobundisa mampinga oyo ya monene. Oh Yawe, ozali Nzambe na biso! Tika ete moto alonga Yo te! » **12** Yawe abetaki bato ya Etiopi liboso ya Asa mpe Yuda, mpe bato ya Etiopi bakimaki. **13** Asa elongo na mampinga na ye balandaki bato ya Etiopi kino na Gerari. Bato bakufaki, bakokaki te kobikisa bomoi na bango, pamba te bango nyonso babebisamaki liboso ya Yawe mpe mampinga na Ye. Mampinga ya basoda ya Yuda bazwaki bomengo ebele ya bitumba; **14** babebisaki bamboka nyonso oyo ezalaki zingazinga ya Gerari, pamba te Yawe akweyiselaki bango somo na Ye ya makasi. Bazwaki na makasi biloko kati na bingumba nyonso, pamba te biloko ya kozwa ezalaki ebele penza kati na yango. **15** Babebisaki mpe bitonga ya bibwele, bamemaki bantaba mpe bameme ebele elongo na bashamo. Bongo, bazongaki na Yelusalemi.

15 Molimo ya Nzambe akitelaki Azaria, mwana mobali ya Odedi. **2** Azaria ayaki liboso ya Asa mpe alobaki na ye: « Asa elongo na bato nyonso ya Yuda mpe ya Benjame, boyoka ngai! Yawe azalaka elongo na bino soki bino bozali elongo na Ye. Soki boluki Ye, akomimonisa epai na bino. Nzokande, soki botiki Ye, Ye mpe akotika bino! **3** Na tango molayi, Isalaele azangaki Nzambe ya solo, azangaki Banganga-Nzambe mpo na koteya ye, mpe azangaki mibeko. **4** Kasi kati na pasi na bango, bazongelaki Yawe, Nzambe ya Isalaele; balukaki Ye, mpe Ye amimonisaki epai na bango. **5** Na tango yango, kimia ezalaki te mpo na bato oyo bazalaki kokende mpe kozonga, pamba te mobulu ezalaki kati na bavandi nyonso ya mikili. **6** Ekolo moko ezalaki kobundisa ekolo mosusu, engumba moko ezalaki

kobundisa engumba mosusu, pamba te Nzambe azalaki kokotisa mobulu kati na bango na nzela ya pasi ya lolenge nyonso. **7** Boye bino, botelema ngwi mpe bolemba te, pamba te misala na bino ezali na lifuti. » **8** Sima na Asa koyoka maloba oyo mpe lisakoli ya Azaria, mwana mobali ya mosakoli Odedi, azwaki mpiko, alongolaki banzambe ya bikeko kati na bituka ya Yuda, ya Benjame mpe kati na bingumba oyo abotolaki kati na etuka ya bangomba ya Efrayimi; azongisaki etumbelo ya Yawe oyo ezalaki liboso ya ndako moke ya kokotela na Tempelo ya Yawe. **9** Asangisaki bato nyonso ya Yuda mpe ya Benjame, elongo na bato oyo bawutaki na mabota ya Efrayimi, ya Manase mpe ya Simeoni, oyo bakomaki kovanda kati na bango, pamba te bana ebele ya Isalaele basanganaki na mokonzi Asa tango bamonaki ete Yawe, Nzambe na ye, azali elongo na ye. **10** Basanganaki na Yelusalemi na sanza ya misato ya mobu ya zomi na mitano ya bokonzi ya Asa. **11** Na mokolo wana, kati na bomengo ya bitumba oyo bazongaki na yango, babonzelaki Yawe bangombe nkama sambo mpe bameme nkoto sambo. **12** Basalaki boyokani na kolapa ndayi ete bakokangama na Yawe, Nzambe ya batata na bango, na mitema mpe na molimo na bango mobimba; **13** bongo moto nyonso oyo akokangama te na Yawe, Nzambe ya Isalaele, azala mwana to mokolo, tata to mama, basengeli koboma ye. **14** Balapaki ndayi epai na Yawe, na mongongo makasi, na kobeta maboko mpe milolo, mpe na lokito ya kelelo mpe ya maseke. **15** Bato nyonso ya Yuda basepelaki na ndayi yango, pamba te balapaki yango na mitema na bango mobimba; bazwaki mokano ya kokangama na Yawe Nzambe na esengo, mpe Ye amimonisaki epai na bango. Boye, Yawe apesaki bango bopemi na bangambo nyonso. **16** Mokonzi Asa alongolaki ezala

Maaka, mama na ye, na lokumu ya mama ya mokonzi, pamba te Maaka asalelaki nzambe mwasi Ashera ekeko ya soni. Asa abukaki ekeko yango ya soni kino kokomisa yango putulu, mpe atumbaki yango kati na lubwaku ya Sedron. **17** Kasi abebisaki te kati na Isalaele bisambelo ya likolo ya bangomba. Nzokande, Asa abatelaki motema na ye sembo, na mikolo nyonso ya bomoi na ye; **18** azongisaki kati na Tempelo ya Nzambe biloko oyo tata na ye mpe ye moko babulisaki: palata, wolo mpe biloko mosusu. **19** Bitumba ezalaki lisusu te kino na mobu ya tuku misato na mitano ya bokonzi ya Asa.

16 Na mobu ya tuku misato na motoba ya bokonzi ya Asa, Baesha, mokonzi ya Isalaele, abundisaki Yuda; alendisaki bamir ya engumba Rama mpo na kopekisa bato kokota to kobima na mokili ya Asa, mokonzi ya Yuda. **2** Asa azwaki na bibombelo bomengo ya Tempelo ya Yawe mpe ya ndako na ye moko palata mpe wolo, mpe atindaki yango epai ya Beni-Adadi, mokonzi ya Siri, oyo azalaki kovanda na Damasi. Atindelaki ye mpe maloba oyo: **3** « Tika ete tosala boyokani kati na ngai mpe yo ndenge ezalaki kati na tata na ngai mpe tata na yo. Tala, natindeli yo palata mpe wolo. Kende kokata boyokani na yo elongo na Baesha, mokonzi ya Isalaele, mpo ete abundisa ngai lisusu te. » **4** Beni-Adadi andimaki maloba ya mokonzi Asa mpe atindaki bakonzi ya basoda na ye kobundisa bingumba ya Isalaele. Babotolaki Iyoni, Dani, Abele-Mayimi mpe bibombelo nyonso ya bingumba ya Nefitali. **5** Tango kaka Baesha ayokaki bongo, atikaki kolendisa engumba Rama mpe akataki misala na yango. **6** Bongo mokonzi Asa asangisaki bato nyonso ya Yuda, mpe bamemaki wuta na Rama mabanga mpe mabaya oyo Baesha azalaki kosalela. Atongaki na yango Geba mpe

engumba Mitsipa. **7** Na tango wana, Anani, momoni makambo, akendeki epai ya Asa, mokonzi ya Yuda, mpe alobaki na ye: — Lokola otie elikya na yo na mokonzi ya Siri na esika ya kotia elikya na yo na Yawe, Nzambe na yo, ozali lisusu na bokonzi te likolo ya mampinga ya mokonzi ya Siri. **8** Boni, bato ya Etiopi mpe ya Libi bazalaki te mampinga minene ya basoda elongo na bashar mpe basoda ebele oyo babundaka likolo ya bampunda? Kasi lokola ozalaki kotia elikya na yo kati na Ye, Yawe akabaki bango solo na maboko na yo. **9** Pamba te Yawe atalaka mokili mobimba mpo na kosunga bato oyo mitema na bango emipesa mobimba epai na Ye. Nzokande, na likambo oyo, osali lokola moto oyo azangi mayele. Mpo na yango, kobanda lelo, okozalaka na bitumba tango nyonso. **10** Mokonzi Asa asilikelaki makasi momoni makambo mpe abwakaki ye na boloko. Kaka na tango yango, Asa anyokolaki ndambo ya bato. **11** Makambo mpe misala mosusu ya Asa, kobanda na ebandeli kino na suka, ekomama kati na buku ya masolo ya bakonzi ya Yuda mpe ya Isalaele. **12** Na mobu ya tuku misato na libwa ya bokonzi na ye, Asa abelaki makasi makolo; mpe, ezala na tango oyo azali kobela makasi, alukaki Yawe te, kasi akendeki epai ya minganga. **13** Na mobu ya tuku minei na moko ya bokonzi na ye, Asa akendeki kokutana na bakoko na ye. **14** Bakundaki ye kati na kunda oyo asalisaki kati na engumba ya Davidi. Balalisaki ye na mbeto moko etonda na malasi, na biloko ya mike-mike ya solo kitoko mpe na kisi oyo basalelaka mpo na kokawusa nzoto ya mowei; mpe batumbaki biloko yango ebele mpo na lokumu na ye.

17 Jozafati, mwana mobali ya Asa, akitanaki na tata na ye na bokonzi mpe alendisaki makasi na ye mpo na kobundisa

Isalaele. **2** Atiaki mampinga na ye kati na bingumba nyonso
ya Yuda, oyo batonga makasi; mpe atiaki masanga ya basoda
kati na mokili ya Yuda mpe kati na bingumba ya Efrayimi oyo
Asa, tata na ye, abotolaki. **3** Yawe azalaki elongo na Jozafati
mpo ete, na eteni ya liboso ya bomoi na ye, alandaki ndakisa
ya Davidi, tata na ye, mpe amipesaki te na banzambe Bala. **4**
Kasi alukaki Nzambe ya tata na ye mpe atosaki mibeko na Ye:
alandaki te makambo oyo ezalaki kosalema kati na Isalaele. **5**
Yawe alendisaki bokonzi oyo ezalaki na maboko ya Jozafati,
mpe Yuda mobimba ezalaki komemela ye bakado. Akomaki na
bozwi ebele mpe atondaki na lokumu. **6** Motema na ye esepelaki
makasi kotambola na banzela ya Yawe kino kolongola kati na
Yuda bisambelo ya likolo ya bangomba mpe makonzi ya Ashera.
7 Na mobu ya misato ya bokonzi na ye, atindaki bakalaka na
ye koteya bavandi ya bingumba ya Yuda. Ezalaki Beni-Ayili,
Abidiasi, Zakari, Netaneeli mpe Mishe. **8** Atindaki elongo na
bango Balevi oyo libwa: Shemaya, Netania, Zebadia, Asaeli,
Shemiramoti, Jonatan, Adoniya, Tobiya mpe Tobi-Adoniya;
elongo na Banganga-Nzambe Elishama mpe Yorami. **9** Bateyaki
kati na Yuda. Wana bazalaki na buku ya Mobeko ya Yawe
elongo na bango, batambolaki kati na bingumba nyonso ya
Yuda mpo na koteya bato. **10** Somo ya Yawe ekangaki bamboka
nyonso oyo ezalaki zingazinga ya Yuda, mpe ekokaki lisusu
te kobundisa Jozafati. **11** Bato ya Filisitia bamemelaki Jozafati
bakado mpe palata lokola mpako mpo na mokonzi; mpe bato
ya Arabi bamemelaki ye bameme ya mibali nkoto sambo na
nkama sambo mpe bantaba ya mibali nkoto sambo na nkama
sambo. **12** Wana nguya ya bokonzi ya Jozafati ekobaki kaka
koya makasi, atongaki kati na Yuda bandako makasi mpe

bingumba ya kobomba biloko. **13** Kati na bingumba ya Yuda,
azalaki na biloko ebele ya kolia; mpe kati na Yelusalemi, atiaki
basoda ya mpiko. **14** Tala motango na bango kolanda mabota
na bango: Kati na libota ya Yuda, bakonzi ya bankoto: Adina,
mokonzi ya basoda ya mpiko nkoto nkama misato; **15** sima na
ye, Yoanani: mokonzi ya basoda ya mpiko nkoto nkama mibale
na tuku mwambe; **16** sima na ye, Amasia, mwana mobali ya
Zikiri, oyo amikabaki ye moko epai na Yawe: mokonzi ya basoda
ya mpiko nkoto nkama mibale. **17** Kati na libota ya Benjame:
Eliyada, elombe ya bitumba, azalaki mokonzi ya basoda ya
mpiko nkoto nkama mibale oyo bazalaki na matolotolo mpe na
banguba; **18** Yozabadi, mokonzi ya basoda ya mpiko nkoto
nkama moko na tuku mwambe. **19** Bato oyo nyonso bazalaki
kosala epai ya mokonzi lokola bakonzi ya basoda ya mpiko,
bakisa ba-oyo mokonzi atiaki kati na bingumba batonga makasi
ya Yuda mobimba.

18 Mokonzi Jozafati akomaki na lokumu mingi mpe na bozwi
ebele, asalaki boyokani elongo na Akabi na nzela ya libala.
2 Sima na ndambo ya mibu, akendeki kotala Akabi kati na
Samari. Akabi abomaki bameme mpe bangombe ebele mpo na
koyamba ye mpe bato oyo bazalaki elongo na ye. Atindikaki
ye na kokende na Ramoti ya Galadi. **3** Akabi, mokonzi ya
Isalaele, atunaki epai ya Jozafati, mokonzi ya Yuda: — Okoki
solo kosepela kokende elongo na ngai mpo na kobundisa Ramoti
ya Galadi? Jozafati azongisaki: — Ngai mpe yo, bato na ngai
mpe bato na yo, tozali se moko; tokokende elongo na yo na
bitumba. **4** Kasi Jozafati alobaki lisusu na mokonzi ya Isalaele:
— Nabondeli yo, tuna nanu toli ya Yawe. **5** Boye, mokonzi ya
Isalaele asangisaki basakoli nkama minei mpe atunaki bango:

— Boni, tokoki solo kokende kobundisa Ramoti ya Galadi to te? Bazongiselaki ye: — Kende, pamba te Nzambe akokaba yango na maboko ya mokonzi. **6** Kasi Jozafati atunaki lisusu: — Ezali lisusu na mosakoli moko te awa oyo, na nzela na ye, tokoki kotuna toli ya Yawe? **7** Mokonzi ya Isalaele azongiselaki Jozafati: — Ezali lisusu na moto moko oyo, na nzela na ye, tokoki kotuna toli ya Yawe; kasi ngai nalingaka ye te mpo ete atikala nanu kosakola te makambo ya malamu mpo na bomoi na ngai; asakolaka kaka makambo ya mabe. Ezali Mishe, mwana mobali ya Yimila. Jozafati alobaki: — Tika ete mokonzi aloba bongo te! **8** Bongo mokonzi ya Isalaele abengaki moko kati na bakalaka na ye ya lokumu mpe alobaki na ye: — Memela ngai na lombangu Mishe, mwana mobali ya Yimila. **9** Mokonzi ya Isalaele mpe Jozafati, mokonzi ya Yuda, balataki bilamba na bango ya bokonzi mpe bavandaki na bakiti na bango ya bokonzi, na etando ya ekotelo ya ekuke ya Samari. Mpe basakoli nyonso bazalaki kosakola liboso na bango. **10** Nzokande, moko kati na bango, Sedesiasi, mwana mobali ya Kenaana, asalisaki maseke ya ebende mpe alobaki: — Tala liloba oyo Yawe alobi: « Na maseke oyo, okobeta bato ya Siri kino okosilisa koboma bango. » **11** Basakoli nyonso bazalaki koloba kaka liloba moko: « Kende kobundisa Ramoti ya Galadi! Okolonga, pamba te Yawe akokaba yango na maboko ya mokonzi. » **12** Ntoma oyo akendeki kobenga Mishe alobaki na ye: — Tala, basakoli nyonso bazali koloba liloba kaka moko mpo na kosakola elonga mpo na mokonzi. Boye, tika ete maloba na yo ekokana na maloba na bango: sakola elonga mpo na mokonzi. **13** Kasi Mishe azongisaki: — Na Kombo na Yawe, makambo oyo Nzambe na ngai akoloba na ngai, yango nde nakoloba. **14** Tango akomaki

epai ya mokonzi, mokonzi alobaki na ye: — Mishe, tokoki solo kokende kobundisa Ramoti ya Galadi to te? Azongisaki: — Bokende! Bokolonga! Bakokabama na maboko na bino! **15** Kasi mokonzi alobaki na ye: — Nakolapisa yo ndayi mbala boni mpo ete oloba na ngai kaka bosolo, na Kombo na Yawe? **16** Mishe azongisaki: — Namoni bato nyonso ya Isalaele bapalangani na likolo ya bangomba lokola etonga ya bibwele oyo ezangi mobateli. Mpe Yawe alobi: « Bato oyo bazali lisusu na bakambi te; tika ete moko na moko azonga na ndako na ye na kimia! » **17** Mokonzi ya Isalaele alobaki na Jozafati: — Nayebisaki yo te ete asakolaka makambo ya malamu te mpo na bomoi na ngai, alobaka kaka mpo na mabe! **18** Mishe alobaki: — Solo, boyoka nde makambo oyo Yawe alobi! Ngai, namoni Yawe avandi na Kiti na Ye ya bokonzi, wana mampinga nyonso ya likolo ezingeli Ye, na ngambo ya loboko na Ye ya mobali mpe na ngambo ya loboko na Ye ya mwasi. **19** Yawe atuni: « Nani akokosa Akabi, mokonzi ya Isalaele, mpo ete akende kobundisa Ramoti ya Galadi mpe akufa kuna? » Bazongisaki, moko na moko na ndenge na ye. **20** Mpe na suka na nyonso, molimo moko epusanaki, etelemaki liboso ya Yawe mpe elobaki: « Ngai oyo! Nakokosa ye. » Yawe atunaki molimo yango: « Okosala yango ndenge nini? » **21** Molimo yango ezongisaki: « Nakokende mpe nakobongwana molimo ya lokuta kati na minoko ya basakoli na ye nyonso. » Yawe alobaki: « Solo, okolonga kokosa ye! Kende mpe sala bongo. » **22** Mpe sik'oyo, tala, Yawe atie molimo ya lokuta kati na minoko ya basakoli na yo oyo; Yawe azwi penza mokano ya koboma yo. **23** Bongo Sedesiasi, mwana mobali ya Kenaana, apusanaki, apapolaki Mishe mbata na litama mpe alobaki: — Molimo na Yawe abimi kati na ngai na nzela nini mpo

ete aya koloba na yo? **24** Mishe azongisaki: — Okososola yango
kaka na mokolo oyo okokima mpe okotambola na shambre
moko na moko mpo na koluka kobombama. **25** Mbala moko,
mokonzi ya Isalaele apesaki mitindo: — Bokanga Mishe mpe
bomema ye epai ya Amoni, moyangeli ya engumba, mpe epai
ya Joasi, mwana mobali ya mokonzi. **26** Boloba na bango: «
Tala makambo oyo mokonzi alobi: ‹ Bobwaka moto oyo na
boloko mpe bopesa ye bilei mosusu te, kaka lipa mpe mayi
kino tango nakozonga na kimia. › » **27** Mishe alobaki: — Soki
penza yo ozongi na kimia, loba ete Yawe alobaki na nzela na
ngai te! Abakisaki: — Bino bato nyonso, bosimba makambo
oyo nalobi! **28** Mokonzi ya Isalaele mpe Jozafati, mokonzi ya
Yuda, bakendeki kobundisa Ramoti ya Galadi. **29** Mokonzi ya
Isalaele alobaki na Jozafati: — Nakomibongola wana nakokende
na bitumba; kasi yo, lata bilamba na yo ya bokonzi. Boye,
mokonzi ya Isalaele amibongolaki mpe akendeki na bitumba. **30**
Nzokande, mokonzi ya Siri apesaki mitindo epai ya bakonzi
na ye ya basoda oyo batambolisaka bashar: — Bobundisa
moto moko te, azala moke to monene; kasi bobundisa kaka
mokonzi ya Isalaele. **31** Tango bakonzi na ye ya basoda, oyo
batambolisaka bashar, bamonaki Jozafati, bamilobelaki: « Ezali
solo mokonzi ya Isalaele. » Bazingelaki ye mpo na kobundisa
ye, kasi Jozafati agangaki makasi, mpe Yawe asungaki ye.
Nzambe atindikaki basoda oyo batambolisaka bashar mosika na
ye. **32** Tango bakonzi ya basoda, oyo batambolisaka bashar
basosolaki ete ezali mokonzi ya Isalaele te, batikaki kolanda ye.
33 Kasi moto moko abetaki tolotolo na ye bibetela, mpe mbanzi
na yango edusolaki ebombelo ya tolo ya mokonzi ya Isalaele
mpe ezwaki ye. Mokonzi alobaki na motambolisi ya shar: —

Baluka mpe bimisa ngai libanda ya esika oyo bitumba ezali koleka, pamba te nazoki. **34** Na mokolo yango, lokola bitumba ezalaki makasi, mokonzi ya Isalaele atikalaki ya kotelema kati na shar na ye liboso ya bato ya Siri, kino na pokwa. Mpe kaka na pokwa yango, akufaki.

19 Tango Jozafati, mokonzi ya Yuda, azongaki mobimba na ndako na ye na Yelusalemi, **2** mosakoli Jewu, mwana mobali ya Anani, akendeki kokutana na ye. Alobaki na mokonzi Jozafati: « Mpo na nini kosunga moto mabe mpe kolinga bato oyo bayinaka Yawe? Mpo ete osali bongo, kanda makasi ya Yawe ezali likolo na yo. **3** Kasi atako bongo, makambo malamu emonani kati na yo, pamba te olongolaki makonzi ya nzambe Ashera mpe obongisaki motema na yo mpo na koluka Nzambe. » **4** Jozafati avandaki na Yelusalemi mpe atambolaki lisusu kati na bato longwa na Beri-Sheba kino na etuka ya bangomba ya Efrayimi, mpe azongisaki bana ya Isalaele epai na Yawe, Nzambe ya bakoko na bango. **5** Atiaki basambisi kati na mokili, kati na bingumba nyonso ya Yuda, oyo batonga makasi. **6** Alobaki na bango: « Bozala na bokebi na mosala oyo bokosala, pamba te bokosambisa te mpo na bato, kasi mpo na Yawe oyo azali elongo na bino na bisika nyonso oyo bokokata makambo. **7** Sik'oyo, tika botosi ya Yawe ezala kati na bino. Bokata makambo na bosolo; pamba te epai na Yawe, Nzambe na biso, makambo oyo ezalaka te: kozanga bosembo, kopona bilongi mpe kanyaka. » **8** Kati na Yelusalemi, Jozafati aponaki Balevi, Banganga-Nzambe mpe bakambi ya mabota ya Isalaele mpo na kosambisa kolanda Mibeko ya Yawe mpe kokata makambo ya bavandi ya Yelusalemi. **9** Apesaki bango mitindo oyo: « Bosengeli kosala na boyengebene, na motema mobimba mpe na botosi epai na

Yawe. **10** Tango nyonso likambo ekowuta epai na bandeko
na bino oyo bavandaka na engumba mpe ekokoma liboso na
bino, ezala ya koboma to ya kobuka mibeko, mitindo, bikateli to
malako, bosengeli kokebisa bango ete basala masumu te liboso
ya Yawe; soki te, kanda na Ye ekokweyela bino mpe bandeko
na bino. Bosala bongo mpe bokozala na pamela te. **11** Amaria,
mokonzi ya Banganga-Nzambe, akozala mokambi na bino mpo
na makambo nyonso oyo etali Yawe; mpe Zebadia, mwana
mobali ya Isimaeli, mokonzi ya libota ya Yuda, akozala mokambi
na bino mpo na makambo nyonso oyo etali mokonzi. Balevi
bakozala lokola bakalaka liboso na bino. Bozala na mpiko mpe
bosala mosala! Mpe tika ete Yawe azala elongo na bato oyo
bakosala malamu! »

20 Sima na yango, bato ya Moabi mpe ya Amoni elongo
na ndambo ya bato ya Maoni bayaki kobundisa Jozafati. **2**
Bongo sango ekomaki na matoyi ya Jozafati na maloba oyo: «
Mampinga minene ezali koya kobundisa yo longwa na Siri mpe
na ngambo mosusu ya ebale monene; esili kokoma na Atsatsoni-
Tamari oyo babengaka Eyini-Gedi. » **3** Jozafati abangaki makasi;
azwaki mokano ya kotuna toli ya Yawe mpe akataki ete mokili
mobimba ya Yuda ekila bilei. **4** Bato ya Yuda oyo bawutaki
na bingumba nyonso ya Yuda basanganaki mpo na koluka
Yawe. **5** Jozafati atelemaki kati na lisanga ya Yuda mpe ya
Yelusalemi, kati na Tempelo ya Yawe, liboso ya lopango ya
sika. **6** Asambelaki: « Oh Yawe, Nzambe ya bakoko na biso!
Ezali Yo te Nzambe oyo azali kati na likolo? Ezali Yo te oyo
okonzaka bikolo nyonso ya mokili? Nguya mpe makasi ezali
kati na loboko na Yo, mpe moko te akoki kotelemela Yo! **7**
Oh Nzambe na biso, ezali Yo te oyo obenganaki bavandi ya

mokili oyo liboso ya Isalaele, bato na Yo, mpo na kopesa yango
mpo na libela epai ya bakitani ya Abrayami, molingami na Yo?
8 Bavandaki mpe na mokili yango, batongaki awa Esika ya
bule mpo na Yo, mpo na Kombo na Yo, na koloba: **9** ‹ Soki
mabe moko ekomeli biso: bitumba, etumbu, bokono to nzala
makasi, tokoya kotelema liboso ya Tempelo oyo mpe liboso na
Yo, pamba te Kombo na Yo ezali kati na Tempelo oyo; mpe kati
na pasi na biso, tokoganga epai na Yo; bongo Yo, okoyoka,
okoyanola mpe okobikisa biso! › **10** Sik'oyo, tala bato ya Amoni,
ya Moabi mpe bavandi ya etuka ya bangomba Seiri, ba-oyo
na tina na bango, tango bana ya Isalaele babimaki na Ejipito,
opekisaki bana ya Isalaele kobotola mokili na bango; mpe mpo
na yango, balekaki pembeni-pembeni ya mokili na bango mpe
babomaki bango te! **11** Tala lolenge nini bazali kofuta biso:
bayei kobundisa mpe kobengana biso na mabele oyo opesaki
biso lokola libula! **12** Oh Nzambe na biso, okosambisa bango
te? Pamba te tozali na makasi te ya kotelemela mampinga
minene oyo ezali koya kobundisa biso, mpe toyebi te tosala nini!
Miso na biso ezali kotalela kaka Yo. » **13** Bato nyonso ya Yuda
elongo na mabota nyonso, basi mpe bana na bango, batelemaki
liboso ya Yawe. **14** Bongo Molimo na Yawe akitelaki, kati na
lisanga, Yaazieli, mwana mobali ya Zakari, mwana ya mobali
ya Benaya, mwana mobali ya Yeyeli mpe mwana mobali ya
Matania, Molevi mpe moko kati na bakitani ya Azafi. **15** Yaazieli
alobaki: « Bino bavandi nyonso ya Yuda mpe ya Yelusalemi,
mpe yo mokonzi Jozafati, boyoka! Tala makambo oyo Yawe
azali koloba na bino: ‹ Bobanga te mpe bolenga te liboso ya
mampinga minene oyo, pamba te bitumba ezali ya bino te kasi
ezali ya Nzambe. **16** Lobi, bokende kobundisa bango. Bakomata

ngomba Atsize, mpe bino bokokutana na bango na suka ya lubwaku, liboso ya esobe ya Yerueli. **17** Bokobunda bitumba ata moke te: bomibongisa kaka na bisika na bino, botelema mpe botala elonga oyo Yawe akopesa bino. Bino bato ya Yuda mpe ya Yelusalemi, bobanga te mpe bolenga te! Lobi, bokende kokutana na bango; mpe Yawe akozala elongo na bino! › » **18** Jozafati agumbamaki elongi kino na mabele, mpe bato nyonso ya Yuda mpe ya Yelusalemi bafukamaki mpo na kogumbamela Yawe. **19** Balevi kati na bato ya Keati mpe ya Kore batelemaki mpo na kokumisa Yawe, Nzambe ya Isalaele, na mongongo makasi. **20** Na tongo-tongo ya mokolo oyo elandaki, bakendeki na esobe ya Tekoa. Na tango ya kokende, Jozafati atelemaki mpe alobaki: « Bino, bato ya Yuda mpe bavandi ya Yelusalemi, boyoka ngai! Botia elikya na Yawe, Nzambe na bino, mpe bokolendisama! Bondimela basakoli na Ye, mpe bokolonga! » **21** Sima na ye kosolola na bato, Jozafati aponaki bayembi, atiaki bango liboso ya mampinga ya basoda, mpo na kokumisa Yawe mpe kotombola nkembo ya bosantu na Ye. Mpe batambolaki liboso ya mampinga ya basoda na koyemba: « Bosanzola Yawe, pamba te bolingo na Ye ewumelaka seko na seko! » **22** Tango kaka babandaki koyemba mpe kokumisa, Yawe atiaki mobulu kati na bato ya Amoni, ya Moabi mpe ya bangomba Seiri oyo bakotaki na Yuda, mpe babomanaki bango na bango. **23** Bato ya Amoni mpe ya Moabi batelemaki mpo na kobundisa, koboma mpe kobebisa bavandi ya bangomba Seiri. Tango basilisaki koboma bavandi ya Seiri, bakomaki kobomana bango na bango. **24** Tango bato ya Yuda bayaki na esika ya kotalela esobe na mosika, batalaki na ngambo ya mampinga minene ya banguna mpe bamonaki kaka bibembe elali na mabele: moko te abikaki.

25 Jozafati elongo na bato na ye bakendeki kozwa bomengo ya bitumba; mpe bamonaki bibembe ebele, biloko ebele, bilamba ebele mpe biloko ebele ya talo. Balokotaki biloko ebele oyo bakokaki ata komema te. Basalaki mikolo misato mpo na kozwa yango, pamba te bomengo ya bitumba ezalaki ebele penza. **26** Na mokolo ya minei, basanganaki na lubwaku ya Beraka epai wapi bapambolaki Yawe. Yango wana, kino na mokolo ya lelo, babengaka esika yango lubwaku ya Beraka. **27** Na bokambami ya Jozafati, bato nyonso ya Yuda mpe ya Yelusalemi bazongaki na esengo na Yelusalemi, pamba te Yawe atondisaki bango na esengo wana akangolaki bango na maboko ya banguna na bango. **28** Bakotaki na Yelusalemi na lokito ya makembe, ya mandanda mpe ya bakelelo, mpe bakendeki na Tempelo ya Yawe. **29** Somo ya Nzambe ekangaki bikolo nyonso ya mokili tango bayokaki sango ete Yawe abundisi banguna ya Isalaele. **30** Bokonzi ya Jozafati ezwaki kimia, pamba te Nzambe na ye apesaki ye bopemi na bangambo nyonso. **31** Jozafati, mwana mobali ya Asa, akonzaki Yuda; azalaki na mibu tuku misato na mitano ya mbotama tango akomaki mokonzi ya Yuda, mpe akonzaki mibu tuku mibale na mitano na Yelusalemi. Kombo ya mama na ye ezalaki « Azuba. » Azuba azalaki mwana mwasi ya Shili. **32** Jozafati alandaki nzela oyo Asa, tata na ye, atambolaki na yango; apengwaki na yango ata moke te mpe asalaki makambo ya sembo na miso ya Yawe. **33** Nzokande, balongolaki te bisambelo ya likolo ya bangomba; mpe bato babongisaki nanu te mitema na bango mpo na kokangama na Nzambe ya bakoko na bango. **34** Makambo mosusu oyo etali bokonzi ya Jozafati, kobanda na ebandeli kino na suka, ekomama kati na buku ya masolo ya Jewu, mwana mobali ya

Anani; mpe masolo yango ezali kati na buku ya masolo ya bakonzi ya Isalaele. **35** Sima na yango, Jozafati, mokonzi ya Yuda, asalaki boyokani elongo na Akazia, mokonzi ya Isalaele, oyo etamboli na ye ezalaki mabe na miso ya Nzambe. **36** Basanganaki bango mibale mpo na kotonga bamasuwa oyo esengelaki kokende na Tarsisi. Sima na kotonga bamasuwa na Etsioni-Geberi, **37** Eliezeri, mwana mobali ya Dodavawu, moto ya Maresha, asakolaki mpo na kotelemela Jozafati; alobaki: « Lokola osali boyokani elongo na Akazia, Yawe akobebisa misala na yo. » Mpe bamasuwa ebebaki mpe ekokaki lisusu te kokende na Tarsisi.

21 Jozafati akendeki kokutana na bakoko na ye, mpe bakundaki ye esika moko na bakoko na ye kati na engumba ya Davidi. Yorami, mwana na ye ya mobali, akitanaki na ye na bokonzi. **2** Tala bandeko mibali ya Yorami: Azaria, Yeyeli, Zakari, Azaria, Mikaeli mpe Shefatia. Bango nyonso bazalaki bana mibali ya Jozafati, mokonzi ya Isalaele. **3** Tata na bango apesaki bango bakado ebele ya palata, ya wolo, ya biloko ya talo; apesaki bango lisusu bingumba batonga makasi kati na Yuda, kasi apesaki bokonzi epai ya Yorami mpo ete azalaki mwana na ye ya liboso ya mobali. **4** Tango Yorami azwaki bokonzi ya tata na ye mpe alendaki na bokonzi yango, abomaki na mopanga bandeko na ye nyonso ya mibali elongo na ndambo ya bakambi ya Isalaele. **5** Yorami azalaki na mibu tuku misato na mibale ya mbotama tango akomaki mokonzi, mpe akonzaki mibu mwambe na Yelusalemi. **6** Alandaki nzela oyo bakonzi ya Isalaele batambolaki na yango mpe asalaki mabe na miso ya Yawe ndenge libota ya Akabi esalaki, pamba te abalaki mwana mwasi ya Akabi. **7** Nzokande, Yawe alingaki te kobebisa libota ya Davidi, mpo na boyokani oyo

Ye moko Yawe asalaki elongo na Davidi, mpe mpo ete alakaki kopesa mpo na libela bokonzi epai ya Davidi mpe epai ya bana na ye. **8** Na tango oyo Yorami azalaki na bokonzi, bato ya Edomi batombokelaki Yuda mpe bamipesaki mokonzi. **9** Yorami akendeki kuna elongo na bakonzi na ye ya basoda mpe bashar na ye nyonso. Na butu, atelemaki mpe abetaki bato ya Edomi oyo bazingelaki ye elongo na bakonzi ya basoda oyo babundaka na bashar. **10** Wuta mokolo wana kino lelo, Edomi etombokelaka kaka Yuda. Na tango wana, Libina mpe etombokelaki Yorami, pamba te Yorami asundolaki Yawe, Nzambe ya batata na ye. **11** Yorami atongaki kutu bisambelo ya likolo ya bangomba ya Yuda; atindikaki bato ya Yelusalemi na kosambela bikeko mpe apengwisaki Yuda. **12** Yorami azwaki mokanda kowuta na mosakoli Eliya; ezalaki koloba: « Tala makambo oyo Yawe, Nzambe ya mokonzi na yo Davidi, alobi: ‹ Lokola olandi te ndakisa ya Jozafati, tata na yo, mpe ya Asa, mokonzi ya Yuda, **13** kasi olandi banzela ya bakonzi ya Isalaele, mpe otindiki bato ya Yuda mpe ya Yelusalemi na kosambela banzambe ya bikeko ndenge libota ya Akabi esalaki; lokola obomaki lisusu bandeko na yo ya mibali, bato ya ndako ya tata na yo, bato oyo bazalaki malamu koleka yo, **14** Yawe alingi sik’oyo koboma, na nzela ya etumbu ya somo, bato na yo, bana na yo ya mibali, basi na yo mpe biloko na yo nyonso. **15** Yo moko mpe okobela bokono ya makasi, bokono ya libumu oyo pasi na yango ekomata se komata mikolo nyonso kino kobimisa yo misopo na libanda. › » **16** Yawe asalaki ete bato ya Filisitia mpe bato ya Arabi oyo bazalaki kovanda pembeni ya bato ya Kushi babundisa Yorami. **17** Babundisaki Yuda, bakotaki kati na yango na makasi mpe bamemaki biloko nyonso oyo bamonaki kati na ndako ya

mokonzi elongo na bana na ye ya mibali mpe basi na ye; mwana mobali moko kaka atikalaki: Yoakazi, mwana na ye ya suka. **18** Sima na makambo oyo nyonso, Yawe atindelaki ye bokono ya libumu oyo esilaka te. **19** Pasi na yango ezalaki mikolo nyonso komata se komata; mpe na suka ya mobu ya mibale, misopo ya Yorami ebimaki na libanda mpo na bokono mpe akufaki kati na pasi makasi. Bato na ye batumbaki te biloko ya solo kitoko mpo na kopesa ye lokumu ndenge basalaki mpo na batata na ye. **20** Yorami azalaki na mibu tuku misato na mibale ya mbotama tango akomaki mokonzi, mpe akonzaki mibu mwambe na Yelusalemi. Akendeki kaka ndenge wana, moto ata moko te ayokaki mawa. Bakundaki ye kati na engumba ya Davidi, kasi kati na bakunda ya bakonzi te.

22 Bato ya Yelusalemi bakomisaki Akazia, mwana mobali ya suka ya Yorami, mokonzi mpo na kokitana na ye, pamba te bato ya mobulu oyo bakotaki na molako elongo na bato ya Arabi babomaki bana mibali nyonso. Ezali boye nde Akazia, mwana mobali ya Yorami, mokonzi ya Yuda, akomaki mokonzi. **2** Akazia azalaki na mibu tuku mibale na mibale ya mbotama tango akomaki mokonzi, mpe akonzaki mobu moko na Yelusalemi. Kombo ya mama na ye ezalaki « Atali. » Atali azalaki koko ya Omiri. **3** Ye mpe alandaki banzela oyo libota ya Akabi etambolaki na yango, pamba te mama na ye, na nzela ya batoli na ye, azalaki kotindika ye na kosala mabe. **4** Akazia asalaki makambo mabe na miso ya Yawe ndenge libota ya Akabi esalaki; pamba te, sima na kufa ya tata na ye, bato ya libota ya Akabi bakomaki bapesi toli na ye mpo na libebi na ye. **5** Alandaki mpe batoli na bango tango akendeki na bitumba elongo na Yorami, mwana mobali ya Akabi, mokonzi ya Isalaele, mpo na kobundisa Azaeli,

mokonzi ya Siri, na Ramoti ya Galadi. Kasi bato ya Arami bazokisaki Yorami. **6** Bongo, Yorami azongaki na Jizireyeli mpo na kokawusa bapota oyo bazokisaki ye na Rama, na bitumba oyo babundaki na Azaeli, mokonzi ya Siri. Azaria, mwana mobali ya Yorami, mokonzi ya Yuda, akendeki na Jizireyeli kotala Yorami, mwana mobali ya Akabi, pamba te bazokisaki ye. **7** Nzambe asalaki ete kobebisama ya Akazia esalema tango akendeki kotala Yorami. Tango kaka Akazia akomaki, abimaki nzela moko na Yorami mpo na kokende epai ya Jewu, mwana mobali ya Nimishi, oyo Yawe apakolaki mafuta mpo na kobebisa ndako ya Akabi. **8** Tango Jewu azalaki kokokisa etumbu kati na libota ya Akabi, akutaki bakambi ya Yuda mpe bana mibali ya bandeko mibali ya Akazia, oyo bazalaki kosalela tata leki na bango Akazia, mpe abomaki bango. **9** Bongo, akendeki koluka Akazia, mpe bato na ye bakangaki Akazia kati na Samari epai wapi abombamaki. Bamemaki ye epai ya Jewu mpe babomaki ye. Bakundaki ye, pamba te bamilobelaki: « Azalaki mwana mobali ya Jozafati oyo azalaki koluka Yawe na motema na ye mobimba. » Ezalaki lisusu na moto ya nguya ata moko te kati na libota ya Akazia mpo na kobatela bokonzi. **10** Tango Atali, mama ya Akazia, amonaki ete mwana na ye ya mobali akufi, abomisaki libota mobimba ya bokonzi ya ndako ya Yuda. **11** Kasi Yeoshabeati, mwana mwasi ya mokonzi Yorami, azwaki Joasi, mwana mobali ya Akazia, alongolaki ye na mayele kati na bana mibali ya mokonzi, oyo basengeli koboma, mpe atiaki ye mpe ndesi na ye kati na shambre epai wapi batiaka bambeto. Lokola Yeoshabeati, mwana mwasi ya mokonzi Yorami mpe mwasi ya Nganga-Nzambe Yeoyada, azalaki ndeko mwasi ya Akazia, abombaki Joasi mosika ya miso ya Atali; mpe Atali abomaki

Joasi te. **12** Joasi abombamaki elongo na bango mibu motoba
kati na Tempelo ya Nzambe, wana Atali azalaki kokonza mokili.

23 Na mobu ya sambo, Nganga-Nzambe Yeoyada alongolaki
kobanga mpe azwaki mokano ya kosala boyokani elongo na
bakonzi ya mampinga, oyo bakambaka basoda nkama moko:
Azaria, mwana mobali ya Yeroami; Isimaeli, mwana mobali ya
Yoanani; Azaria, mwana mobali ya Obedi; Maaseya, mwana
mobali ya Adaya; mpe Elishafati, mwana mobali ya Zikiri. **2**
Batambolaki kati na Yuda mpe basangisaki Balevi elongo na
bakonzi ya mabota ya Isalaele, oyo bawutaki na bingumba
nyonso. Tango bayaki na Yelusalemi, **3** lisanga mobimba esalaki
boyokani elongo na mokonzi kati na Tempelo ya Nzambe.
Yeoyada alobaki na bango: « Mwana mobali ya mokonzi asengeli
kokonza lokola mokonzi, kolanda elaka oyo Yawe apesaki na
tina na bakitani ya Davidi. **4** Sik'oyo, tala ndenge bokosala: ‹ kati
na bandambo misato ya lisanga na bino Banganga-Nzambe
mpe Balevi oyo bakosala na mokolo ya Saba, ndambo ya liboso
bakokengela bikuke, **5** ndambo ya mibale bakokengela ndako ya
mokonzi, mpe ndambo ya misato bakokengela ekuke ya Yesodi.
Bato nyonso bakozala kati na mapango ya Tempelo ya Yawe.
6 Moko te asengeli kokota kati na Tempelo ya Yawe longola
kaka Banganga-Nzambe mpe Balevi oyo bakozala na mosala,
pamba te bazali bule. Bato nyonso oyo batikali basengeli kotosa
mobeko ya Yawe. **7** Balevi bakozingela mokonzi, moko na
moko na ebundeli na ye na loboko. Moto mosusu oyo akomeka
kokota na Tempelo ya Yawe, basengeli koboma ye. Bozala
pene ya mokonzi na bisika nyonso oyo akokende. › » **8** Balevi
mpe bato nyonso ya Yuda basalaki ndenge kaka Nganga-
Nzambe Yeoyada atindaki. Moko na moko akamataki basoda

na ye, ba-oyo bazalaki kokota na mosala na mokolo ya Saba mpe ba-oyo basilisaki mosala na bango na mokolo yango ya Saba, pamba te Nganga-Nzambe Yeoyada apemisaki ndambo moko te. **9** Nganga-Nzambe Yeoyada apesaki na bakonzi ya mampinga, oyo bakambaka basoda nkama moko makonga, banguba minene mpe banguba mike ya mokonzi Davidi, oyo ezalaki kati na Tempelo ya Nzambe. **10** Atiaki bato nyonso zingazinga ya mokonzi, moko na moko na ebundeli na ye na loboko, pembeni ya etumbelo mpe ya Tempelo, wuta na ngambo ya sude kino na ngambo ya nor ya Tempelo. **11** Babimisaki mwana mobali ya mokonzi, balatisaki ye motole, bapesaki ye mokanda ya boyokani mpe bakomisaki ye mokonzi. Yeoyada mpe bana na ye ya mibali bapakolaki ye mafuta ya bokonzi mpe bagangaki: « Tika ete mokonzi awumela na bomoi! » **12** Tango Atali ayokaki makelele ya bato oyo bazalaki kopota mbangu mpe kobetela mokonzi maboko, akendeki epai ya bato, na Tempelo ya Yawe, **13** atalaki mpe amonaki mokonzi atelemi na etemelo na ye ya kolobela, pembeni ya ekotelo ya Tempelo. Bakonzi ya basoda mpe bato oyo babetaka bakelelo bazalaki pembeni ya mokonzi. Bato nyonso ya mokili bazalaki kosepela wana bazalaki kobeta bakelelo; mpe bayembi elongo na bibetelo na bango ya mindule bazalaki kokamba nzembo mpo na kokumisa Nkolo. Atali apasolaki bilamba na ye mpe agangaki: — Basaleli ngai likita! Basaleli ngai likita! **14** Nganga-Nzambe Yeoyada abengisaki bakonzi ya mampinga, oyo bakambaka basoda nkama moko mpe alobaki na bango: — Bobimisa ye na molongo! Mpe boboma na mopanga moto nyonso oyo akolanda ye! Pamba te Nganga-Nzambe alobaki: « Boboma ye te kati na Tempelo ya Yawe! » **15** Boye, wana Atali azwaki nzela ya

ekotelo ya bampunda mpo na kokende na ndako ya mokonzi, bakangaki ye mpe babomaki ye kuna. **16** Yeoyada asalaki boyokani kati na ye, bato nyonso mpe mokonzi, mpo ete bazala bato ya Yawe. **17** Bato nyonso bakendeki na ndako ya nzambe Bala, babukaki yango elongo na bitumbelo mpe bikeko, mpe babomaki Matani, nganga-nzambe ya Bala, liboso ya bitumbelo. **18** Yeoyada apesaki mosala ya kokengela Tempelo ya Yawe epai ya Banganga-Nzambe Balevi oyo Davidi apesaki mosala ya Tempelo ya Yawe, mpo na kotumba mbeka epai na Yawe, ndenge ekomama kati na mibeko ya Moyize, na esengo mpe na koyemba banzembo, ndenge Davidi atindaki. **19** Atiaki lisusu bakengeli na bikuke ya Tempelo ya Yawe mpo na kopekisa moto nyonso ya mbindo kokota kuna. **20** Asangisaki bakonzi ya mampinga, oyo bakambaka basoda nkama moko, bato ya lokumu, bakambi ya bato mpe bato nyonso ya mokili; amemaki mokonzi longwa na Tempelo ya Yawe kino na ndako ya mokonzi, na nzela ya ekuke ya likolo. Mpe kuna, bavandisaki ye na kiti ya bokonzi. **21** Bato nyonso ya mokili basepelaki, mpe engumba ekomaki na kimia, pamba te babomaki Atali na mopanga.

24 Joasi azalaki na mibu sambo ya mbotama tango akomaki mokonzi, mpe akonzaki mibu tuku minei na Yelusalemi. Kombo ya mama na ye ezalaki « Tsibia. » Tsibia azalaki moto ya Beri-Sheba. **2** Joasi asalaki makambo ya sembo na miso ya Yawe na mikolo nyonso ya bomoi ya Nganga-Nzambe Yeoyada. **3** Yeoyada aponaki mpo na Joasi basi mibale oyo babotelaki ye bana mibali mpe bana basi. **4** Sima na yango, Joasi azwaki mokano ya kobongisa Tempelo ya Yawe. **5** Abengisaki Banganga-Nzambe mpe Balevi, alobaki na bango: — Botambola kati na bingumba ya Yuda, bokongola mbongo, mobu

na mobu, kati na Isalaele mobimba mpo na kobongisa Tempelo ya Yawe, Nzambe na bino. Bosala yango sik'oyo. Kasi Balevi basalaki yango na lombangu te. **6** Mokonzi abengisaki Yeoyada, mokonzi ya Banganga-Nzambe, mpe alobaki na ye: « Mpo na nini olobaki te na Balevi ete bakongola, wuta na Yuda mpe na Yelusalemi, mpako oyo Moyize, mosali na Yawe, akatelaki lisanga ya Isalaele mpo na Ndako ya kapo ya Litatoli? » **7** Nzokande, bana mibali ya Atali, mwasi mabe, batobolaki madusu mpo na kokota kati na Tempelo ya Yawe mpe basalelaki ata bisalelo na yango nyonso ya bule mpo na losambo ya banzambe Bala. **8** Mokonzi apesaki mitindo ete basala sanduku, batia yango na libanda ya ekuke ya Tempelo ya Yawe **9** mpe batatola kati na Yuda mpe kati na Yelusalemi ete basengeli komemela Yawe mpako oyo Moyize, mosali na Nzambe, akatelaki Isalaele kati na esobe. **10** Bakalaka nyonso mpe bato nyonso basepelaki na yango: bamemaki mbongo na bango mpe batiaki yango kati na sanduku kino etondaki. **11** Tango nyonso Balevi bazalaki komema sanduku epai ya bakalaka ya mokonzi mpe bazalaki komona ete ezalaki na mbongo ebele, mokomi mikanda ya mokonzi mpe mobombi biloko ya mokonzi ya Banganga-Nzambe bazalaki koya kolongola mbongo oyo ezalaki kati na sanduku mpe kozongisa sanduku na esika na yango. Bazalaki kosala bongo mikolo nyonso mpe bazalaki kokongola mbongo ebele. **12** Mokonzi mpe Yeoyada bazalaki kopesa yango na bato oyo bazalaki kosala misala ya kobongisa Tempelo ya Yawe. Bafutaki babuki mabanga, basharipantie mpe bato oyo basalaka misala ya bibende mpe ya bronze na moto, mpo na kobongisa Tempelo ya Yawe. **13** Bato oyo bazalaki kosala misala basalaki yango noki, mpe misala ezalaki kotambola malamu na bokambami na

bango. Babongisaki Tempelo ya Nzambe ndenge ezalaka. **14** Tango basilisaki, bazongisaki epai ya mokonzi mpe Yeoyada mbongo oyo etikalaki. Na mbongo yango, basalaki bisalelo mpo na Tempelo ya Yawe, mpo na losambo, mpo na bambeka ya kotumba, bakopo, mpe bisalelo mosusu ya wolo mpe ya palata. Na mikolo nyonso ya bomoi ya Nganga-Nzambe Yeoyada, bazalaki kobonza bambeka ya kotumba kati na Tempelo ya Yawe. **15** Yeoyada akomaki mobange makasi, atondaki mikolo mpe akufaki tango akokisaki mibu nkama moko na tuku misato ya mbotama. **16** Bakundaki ye kati na engumba ya Davidi esika moko na bakonzi mpo na bolamu oyo asalaki kati na Isalaele, mpo na Nzambe mpe mpo na Tempelo ya Yawe. **17** Sima na kufa ya Yeoyada, bakambi ya Yuda bayaki kopesa mokonzi lokumu, mpe mokonzi ayokaki bango. **18** Basundolaki Tempelo ya Yawe, Nzambe ya batata na bango, mpe bakomaki kogumbamela makonzi ya Ashera mpe banzambe ya bikeko. Mpo na etamboli mabe na bango, kanda ya Yawe ekweyelaki Yuda mpe Yelusalemi. **19** Atako Yawe atindaki basakoli kati na bango mpo na kozongisa bango epai na Ye, mpe atako basakoli bapamelaki bango, kasi batikalaki kaka koyoka te. **20** Molimo ya Nzambe akitelaki Zakari, mwana mobali ya Nganga-Nzambe Yeoyada, mpe Zakari atelemaki liboso ya bato mpe alobaki: « Tala makambo oyo Nzambe alobi: ‹ Mpo na nini bozali kotosa mitindo ya Yawe te? Bokokende liboso te! Lokola bosundoli Yawe, Ye mpe asundoli bino. › » **21** Kasi bato basalelaki ye likita; mpe na etinda ya mokonzi, babomaki ye na mabanga kati na lopango ya Tempelo ya Yawe. **22** Mokonzi Joasi abosanaki bolamu nyonso oyo Yeoyada, tata ya Zakari, asalelaki ye, mpe abomaki Zakari, mwana mobali ya Yeoyada.

Tango azalaki kokufa, Zakari alobaki: « Tika ete Yawe amona mpe akata likambo oyo! » **23** Na suka ya mobu, basoda ya Siri babundisaki Joasi, bakotaki na makasi kati na Yuda mpe Yelusalemi, babomaki bakambi nyonso ya bato mpe batindaki bomengo nyonso ya bitumba epai ya mokonzi na bango, na Damasi. **24** Atako ndambo ya basoda ya Siri kaka nde bayaki, kasi Yawe akabaki na maboko na bango mampinga ya bato ya Yuda, oyo elekaki monene, pamba te basundolaki Yawe, Nzambe ya batata na bango. Boye, basoda ya Siri bakokisaki etumbu oyo ekweyelaki Joasi. **25** Tango bato ya Siri bazongaki, batikaki Joasi na bapota minene. Bakalaka na ye basalelaki ye likita na ndenge abomaki mwana mobali ya Nganga-Nzambe Yeoyada mpe babomaki ye na mbeto na ye. Boye, akufaki mpe bakundaki ye kati na engumba ya Davidi, kasi kati na bakunda ya bakonzi te. **26** Tala bato oyo basalelaki ye likita: Zabadi, mwana mobali ya Shimeati, mwasi ya mboka Amoni; mpe Yozabadi, mwana mobali ya Shimiriti, mwasi ya Moabi. **27** Bakombo ya bana na ye ya mibali, maloba nyonso oyo basakolaki mpo na ye mpe mikano oyo babongisaki mpo na Tempelo ya Nzambe ekomama kati na buku ya masolo ya bakonzi. Amatsia, mwana na ye ya mobali, akitanaki na ye na bokonzi.

25 Amatsia azalaki na mibu tuku mibale na mitano ya mbotama tango akomaki mokonzi, mpe akonzaki mibu tuku mibale na libwa na Yelusalemi. Kombo ya mama na ye ezalaki « Yeoyadani. » Yeoyadani azalaki moto ya Yelusalemi. **2** Asalaki makambo ya sembo na miso ya Yawe, kasi na motema na ye mobimba te. **3** Sima na Amatsia kolendisa bokonzi na ye, abomaki bakalaka oyo babomaki tata na ye, mokonzi. **4** Nzokande, abomaki te bana mibali ya babomi ya tata na ye, pamba te kolanda ndenge

ekomama kati na Mobeko, kati na buku ya Moyize, Yawe apesaki mitindo oyo: « Bakoboma batata te mpo na bana na bango to mpe bakoboma bana te mpo na batata; bakoboma moto na moto mpo na masumu na ye moko. » **5** Amatsia abengisaki bato ya Yuda mpe atiaki, kolanda mabota na bango, bakonzi ya bankoto mpe ya bankama mpo na Yuda mobimba mpe Benjame. Atangaki motango ya bato oyo bazalaki na mibu kobanda tuku mibale mpe komata: bazalaki mibali nkoto nkama misato oyo baselingwa mpo na kosala mosala ya soda, kobunda na makonga mpe na nguba. **6** Kati na Isalaele, azwaki lisusu na mosala ya soda, na motuya ya bakilo nkoto misato na nkama mitano ya palata, basoda ya mpiko nkoto nkama moko. **7** Kasi moto moko ya Nzambe ayaki epai na ye mpe alobaki: — Oh mokonzi, tika ete basoda ya Isalaele bakende te elongo na yo na bitumba, pamba te Yawe azali te elongo na Isalaele mpe elongo na bato ya Efrayimi. **8** Ata soki okeyi kobunda na mpiko nyonso, Nzambe akokweyisa yo liboso ya monguna, pamba te azali na makoki ya kosunga mpe ya kokweyisa. **9** Amatsia atunaki moto na Nzambe: — Boni, nkoto misato na nkama mitano ya bakilo ya palata oyo napesaki mampinga ya Isalaele ekosuka ndenge nini? Moto na Nzambe azongisaki: — Yawe akoki kopesa yo koleka oyo wana. **10** Boye, Amatsia azongisaki na bandako na bango, basoda oyo bayaki epai na ye wuta na Efrayimi. Kasi basoda yango basilikelaki Yuda mpe bazongaki na bandako na bango na kanda makasi. **11** Amatsia azwaki mpiko mpe akambaki mampinga na ye kino na Lubwaku ya mungwa epai wapi abomaki bato ya Seiri nkoto zomi. **12** Bato ya Yuda bakangaki lisusu bato ya bomoi nkoto zomi, bamemaki bango na songe ya ngomba mpe batindikaki bango wuta na songe

ya ngomba; mpe bango nyonso bakweyaki na se, banzoto na epanzanaki na biteni. **13** Na tango wana, basoda oyo Amatsia azongisaki mpe apekisaki kokende na bitumba bakotaki na makasi kati na bingumba ya Yuda longwa na Samari kino na Beti-Oroni. Babomaki bato nkoto misato mpe bamemaki bomengo ebele ya bitumba. **14** Sima na ye kolonga bato ya Edomi na bitumba, Amatsia azongaki epai na ye; amemaki banzambe ya bikeko ya bato ya Seiri, akomisaki yango banzambe na ye moko, agumbamelaki yango mpe atumbelaki yango mbeka ya malasi. **15** Mpo na yango, kanda ya Yawe epelelaki Amatsia; mpe Yawe atindaki mosakoli moko kotuna Amatsia: — Mpo na nini ozali kogumbamela banzambe ya bato wana oyo ekokaki ata kokangola bato na yango te na loboko na yo? **16** Wana azalaki nanu koloba, mokonzi alobaki na ye: — Kata! Nani atie yo mopesi toli ya mokonzi? Kanga monoko na yo, soki te bakoboma yo! Mosakoli abendaki nzoto; kasi, liboso ya kokende, alobaki: — Lokola osali boye mpe oboyi koyoka toli na ngai, nandimisami ete Nzambe azwi mokano ya koboma yo. **17** Sima na Amatsia, mokonzi ya Yuda, kotuna toli epai ya bapesi toli na ye, abetaki mondenge na Joasi, mwana mobali ya Yoakazi mpe koko ya Jewu, mokonzi ya Isalaele; alobaki: — Yaka tobunda! **18** Kasi Joasi, mokonzi ya Isalaele, azongiselaki Amatsia, mokonzi ya Yuda: — Mokolo moko, nzete ya sende ya Libani etindaki maloba epai ya nzete ya sedele ya Libani: « Balisa mwana na yo ya mwasi epai ya mwana na ngai ya mobali. » Kasi nyama moko ya zamba ya Libani elekaki mpe enyataki nzete ya sende. **19** Solo, ozali komilobela ete olongi Edomi, mpe motema ezali kosepela mpe komikumisa. Tala, ekoleka malamu ete ovanda na ndako na yo. Mpo na nini koluka ete pasi makasi ekweyela

yo elongo na Yuda? **20** Kasi Amatsia ayokaki ye te, pamba te
Nzambe nde asalaki bongo mpo na kokaba bango na maboko ya
Joasi, mpo ete basambelaki banzambe ya Edomi. **21** Boye Joasi,
mokonzi ya Isalaele, akendeki kobundisa Amatsia, mokonzi ya
Yuda. Ye mpe Amatsia, mokonzi ya Yuda, babundaki na Beti-
Shemeshi kati na mokili ya Yuda. **22** Isalaele alongaki Yuda,
mpe bato ya Yuda bakimaki, moto na moto na ndako na ye. **23**
Joasi, mokonzi ya Isalaele, akangaki Amatsia, mokonzi ya Yuda,
mwana mobali ya Joasi mpe koko ya Yoakazi, na Beti-Shemeshi.
Amemaki ye na Yelusalemi mpe abukaki mir ya Yelusalemi,
na molayi ya bametele pene nkama moko na tuku mwambe,
longwa na ekuke ya Efrayimi kino na ekuke ya suka. **24** Joasi
akamataki palata nyonso, wolo nyonso mpe biloko nyonso oyo
ezalaki kati na Tempelo ya Nzambe oyo Obedi-Edomi azalaki
kobatela, kati na bibombelo ya ndako ya mokonzi; akangaki bato
na bowumbu mpe azongaki na Samari. **25** Amatsia, mwana
mobali ya Joasi, mokonzi ya Yuda, awumelaki lisusu na bomoi
mibu zomi na mitano sima na kufa ya Joasi, mwana mobali ya
Yoakazi, mokonzi ya Isalaele. **26** Makambo mosusu oyo etali
bokonzi ya Amatsia mpe misala na ye, kobanda na ebandeli
kino na suka, ekomama kati na buku ya masolo ya bakonzi
ya Yuda mpe ya Isalaele. **27** Kobanda na tango oyo Amatsia
apesaki Yawe mokongo, basalelaki ye likita, na Yelusalemi, mpo
na kotelemela ye; mpe akimaki na Lakishi. Kasi batindaki bato
mpo ete balanda ye kino na Lakishi, mpe babomaki ye kuna. **28**
Bamemaki nzoto na ye na likolo ya mpunda mpe bakundaki ye
esika moko na bakoko na ye kati na engumba ya Yuda.

26 Bato nyonso ya Yuda baponaki Oziasi oyo azalaki na mibu
zomi na motoba ya mbotama mpe bakomisaki ye mokonzi na

esika ya Amatsia, tata na ye. **2** Sima na kufa ya tata na ye,
Amatsia, Oziasi atongaki lisusu engumba Eyiloti mpe azongisaki
yango na se ya bokonzi ya Yuda. **3** Oziasi azalaki na mibu zomi
na motoba ya mbotama tango akomaki mokonzi, mpe akonzaki
mibu tuku mitano na mibale na Yelusalemi. Kombo ya mama na
ye ezalaki « Yekolia. » Yekolia azalaki moto ya Yelusalemi. **4**
Asalaki makambo ya sembo na miso ya Yawe ndenge kaka
Amatsia, tata na ye, asalaki. **5** Oziasi akangamaki na Nzambe
mikolo nyonso ya bomoi ya Zakari, pamba te azalaki kolakisa
ye kotosa Nzambe. Na tango nyonso oyo Oziasi awumelaki
kokangama na Yawe, Nzambe azalaki kolongisa ye. **6** Akendeki
kobundisa bato ya Filisitia mpe atobolaki madusu kati na bamir
ya Gati, ya Yabine mpe ya Asidodi. Atongaki lisusu bingumba
ebele kati na etuka ya Asidodi mpe kati na bituka mosusu ya
bato ya Filisitia. **7** Nzambe asungaki ye tango abundisaki bato ya
Filisitia, ya Arabi oyo bazalaki kovanda na Guri-Bala, mpe tango
abundisaki bato ya Maoni. **8** Bato ya Amoni bafutaki mpako
ya mokonzi epai ya Oziasi, mpe kombo na ye ekendeki sango
kino na bandelo ya Ejipito, pamba te akomaki na nguya makasi
koleka. **9** Oziasi atongaki bandako milayi kati na Yelusalemi, na
ekuke ya suka, na ekuke ya lubwaku mpe na suka ya mir; mpe
alendisaki yango makasi. **10** Atongaki lisusu bandako milayi
kati na esobe mpe atimolaki mabulu ebele ya mayi mpo ete
azalaki na bibwele ebele na se ya bangomba mpe na etando.
Azalaki mpe na basali ebele oyo bazalaki kotimola mabele mpe
kosala kati na bilanga na ye ya vino kati na bituka ya bangomba
mpe na mabele oyo ebotaka malamu, pamba te azalaki kolinga
mingi misala ya bilanga. **11** Oziasi azalaki na basoda oyo
baselingwa mpo na bitumba; mpe babongisamaki na masanga

kolanda motango na bango ndenge Yeyeli, mokomi mikanda, mpe kalaka Maaseya, na bokambami ya Anania, moko kati na bakonzi ya bakalaka ya mokonzi, bazwaki bango na mosala. **12** Motango nyonso ya bakambi ya mabota, oyo bazalaki kokamba basoda ya mpiko, ezalaki nkoto mibale na nkama motoba. **13** Bakonzi ya mabota bazalaki kokamba basoda nkoto nkama misato na sambo na nkama mitano oyo baselingwa mpo na bitumba mpe bazalaki basoda ya mpiko, mpo na kobundela mokonzi liboso ya banguna na ye. **14** Na tango nyonso ya bitumba, Oziasi azalaki kopesa banguba, makonga, bikoti ya bibende, bilamba ya bibende oyo ebatelaka tolo, matolotolo mpe bibambelo mabanga. **15** Asalisaki kati na Yelusalemi, epai ya bato ya mayele, bamashini mpo na kotia yango likolo ya bandako milayi mpe na suka ya bamir mpo na kobwaka makonga mpe mabanga minene. Kombo na ye ekendeki sango, pamba te asungamaki makasi kino kokoma moto na nguya. **16** Kasi tango Oziasi akomaki na nguya, atondaki na lolendo oyo ememaki ye na kokweya. Atambolaki lisusu na bosembo te liboso ya Yawe, Nzambe na ye, kino kokota na Tempelo ya Yawe mpo na kotumba mbeka ya malasi na likolo ya etumbelo ya malasi. **17** Nganga-Nzambe Azaria alandaki Oziasi na sima, elongo na Banganga-Nzambe mosusu ya Yawe, tuku mwambe, bango nyonso batonda na mpiko. **18** Batelemelaki mokonzi Oziasi mpe balobaki na ye: « Oziasi, kotumba mbeka ya malasi mpo na Yawe ezali mosala na yo te! Ezali nde mosala ya Banganga-Nzambe, bakitani ya Aron, oyo babulisama mpo na mosala yango. Bima wuta na Esika ya bule, pamba te ozali kosala likambo ya nkele, mpe Yawe Nzambe akosepela na yo te! » **19** Bongo Oziasi, oyo asimbaki mbabola na loboko na ye,

atombokelaki Banganga-Nzambe. Kaka na tango yango, wana azalaki kati na Tempelo ya Yawe liboso ya etumbelo ya ansa, bokono ya maba ebimaki na elongi na ye na miso ya Banganga-Nzambe. **20** Tango Azaria, mokonzi ya Banganga-Nzambe, mpe Banganga-Nzambe mosusu batalaki ye mpe bamonaki ete akomi na bokono ya maba na elongi, babenganaki ye na lombangu wana ye moko mpe azalaki kobima na lombangu, pamba te Yawe asambwisaki ye. **21** Mokonzi Oziasi abelaki bokono ya maba kino na mokolo na ye ya kufa. Lokola azalaki kobela bokono ya maba, akomaki kovanda na ndako moko batonga mosika, pamba te babenganaki ye mosika ya Tempelo ya Yawe. Yotami, mwana na ye ya mobali, mobateli biloko ya ndako ya mokonzi, ayangelaki bato ya mokili. **22** Makambo mosusu oyo etali bokonzi ya Oziasi mpe misala na ye, kobanda na ebandeli kino na suka, ezali mosakoli Ezayi, mwana mobali ya Amotsi, nde akomaki yango. **23** Oziasi akendeki kokutana na bakoko na ye, mpe bakundaki ye esika moko na bango kati na lilita ya bakonzi, pamba te bato bazalaki koloba: « Abelaki bokono ya maba. » Yotami, mwana na ye ya mobali, akitanaki na ye na bokonzi.

27 Yotami azalaki na mibu tuku mibale na mitano ya mbotama tango akomaki mokonzi, mpe akonzaki mibu zomi na motoba na Yelusalemi. Kombo ya mama na ye ezalaki « Yerusha. » Yerusha azalaki mwana ya Tsadoki. **2** Yotami asalaki makambo ya sembo na miso ya Yawe ndenge kaka Oziasi, tata na ye, asalaki; kasi ye, atikalaki kokota te kati na Tempelo ya Yawe. Atako bongo, bato bakobaki kosala makambo mabe. **3** Yotami atongaki ekuke ya likolo ya Tempelo ya Yawe mpe asalaki misala ebele na mir, na ngomba Ofeli. **4** Atongaki mpe bingumba kati

na etuka ya bangomba ya Yuda, bandako makasi mpe bandako milayi kati na bazamba. **5** Yotami abundisaki mokonzi ya bato ya Amoni mpe alongaki bango. Na mobu wana mpe na mibu mibale oyo elandaki, bato ya Amoni bafutaki ye lokola mpako ya mokonzi bakilo nkoto misato na nkama mitano ya palata, bakilo nkoto minei na nkama mitano ya ble mpe bakilo nkoto minei na nkama mitano ya orje. **6** Yotami akomaki na nguya makasi, pamba te azalaki kotambola na bosembo na miso ya Yawe, Nzambe na ye. **7** Makambo mosusu oyo etali bokonzi ya Yotami, bitumba mpe misala na ye nyonso, ekomama kati na buku ya masolo ya bakonzi ya Isalaele mpe ya Yuda. **8** Azalaki na mibu tuku mibale na mitano ya mbotama tango akomaki mokonzi, mpe akonzaki mibu zomi na motoba na Yelusalemi. **9** Yotami akendeki kokutana na bakoko na ye, mpe bakundaki ye kati na engumba ya Davidi. Akazi, mwana na ye ya mobali, akitanaki na ye na bokonzi.

28 Akazi azalaki na mibu tuku mibale ya mbotama tango akomaki mokonzi, mpe akonzaki mibu zomi na motoba na Yelusalemi. Asalaki makambo mabe na miso ya Yawe; nzokande, Davidi, koko na ye, asalaki makambo ya sembo. **2** Alandaki banzela oyo bakonzi ya Isalaele batambolaki na yango mpe asalaki kutu banzambe ya bikeko ya bibende banyangwisa na moto mpo na banzambe Bala. **3** Atumbaki mbeka ya malasi kati na Lubwaku ya Beni-Inomi mpe abonzaki bana na ye ya mibali na moto kolanda misala ya nkele ya bikolo oyo Yawe abenganaki liboso ya bana ya Isalaele. **4** Abonzaki bambeka mpe atumbaki mbeka ya malasi, na bisambelo ya likolo ya bangomba, na bangomba mike mpe na se ya banzete ya mibesu. **5** Yawe, Nzambe na ye, akabaki ye na maboko ya mokonzi ya Siri. Bato

ya Siri babetaki ye, bazwaki bato na ye ebele na bowumbu mpe bamemaki bango na Damasi. Nzambe akabaki ye lisusu na maboko ya mokonzi ya Isalaele, oyo abebisaki biloko na ye mpe alongaki ye. **6** Na mokolo moko, Peka, mwana mobali ya Remalia, abomaki basoda nkoto nkama moko na tuku mibale kati na Yuda, bango nyonso bazalaki basoda ya mpiko; pamba te basundolaki Yawe, Nzambe ya bakoko na bango. **7** Zikiri, moto ya bitumba ya Efrayimi, abomaki Maaseya, mwana mobali ya mokonzi; Azirikami, mobateli biloko ya ndako ya mokonzi; mpe Elikana, molandi ya mokonzi. **8** Bato ya Isalaele bakangaki kati na bandeko na bango bato nkoto nkama mibale: basi, bana mibali mpe bana basi; bazwaki bomengo ebele ya bitumba mpe bamemaki yango na Samari. **9** Kuna na Samari, ezalaki na mosakoli moko ya Yawe, kombo na ye « Odedi. » Abimaki liboso ya mampinga tango bazalaki kozonga na Samari mpe alobaki na bango: « Tala, na kanda makasi na Ye mpo na Yuda, Yawe, Nzambe ya batata na bino, akabi bango na maboko na bino, mpe bobomi bango na kanda oyo ekomi kino na likolo. **10** Mpe sik'oyo, bolingi kokomisa bato ya Yuda mpe ya Yelusalemi bawumbu na bino? Kasi bino moko, bozali mpe na ngambo te liboso ya Yawe, Nzambe na bino? **11** Boyoka ngai sik'oyo! Bozongisa bandeko na bino, oyo bokangi lokola bawumbu, pamba te kanda makasi ya Yawe ezali likolo na bino. » **12** Kati na bakambi ya Efrayimi, bamosusu batelemelaki ba-oyo bawutaki na bitumba. Ezalaki Azaria, mwana mobali ya Yoanani; Berekia, mwana mobali ya Meshilemoti; Ezekiasi, mwana mobali ya Shalumi; mpe Amasa, mwana mobali ya Adilayi. **13** Balobaki na bango: « Bosengeli te komema bakangami oyo awa, soki te tokomema ngambo epai na Yawe. Boni, bolingi lisusu kobakisa masumu mpe ngambo na

biso! Ngambo na biso eleki penza monene, mpe kanda makasi
ya Yawe ezali likolo ya Isalaele. » **14** Basoda batikaki bakangami
mpe bomengo ya bitumba na miso ya bakambi mpe ya lisanga
mobimba. **15** Sima, bato oyo baponaki na bakombo na bango
bazwaki bakangami mpe balendisaki bango; bazwaki kati na
bomengo ya bitumba bilamba, mpe balatisaki ba-oyo nyonso
bazalaki bolumbu. Bapesaki bango bilamba, basapato, bilei mpe
masanga; mpe bapakolaki ba-oyo bazokaki kisi, bamemaki na
likolo ya ba-ane ba-oyo bakokaki kotambola te mpe bazongisaki
bango na Jeriko, engumba ya banzete ya mbila, epai ya bandeko
na bango. Sima, bazongaki na Samari. **16** Na tango yango,
mokonzi Akazi atindaki bato epai ya bakonzi ya Asiri mpo na
kosenga lisungi. **17** Bato ya Edomi bayaki lisusu kobundisa
Yuda mpe bamemaki bakangami, **18** wana bato ya Filisitia
bakotaki na makasi kati na bingumba ya etando mpe ya sude ya
Yuda. Bazwaki na makasi Beti-Shemeshi, Ayaloni, Gederoti,
Soko, Timina mpe Gimizo elongo na bamboka na yango ya
zingazinga, mpe bavandaki kuna. **19** Yawe asambwisaki Yuda
likolo ya Akazi, mokonzi ya Isalaele, pamba te atindikaki bato ya
Yuda na mabe mpe azangaki boyengebene liboso ya Yawe.
20 Na esika ya kosunga ye, Tigilati-Pilezeri, mokonzi ya Asiri,
ayaki kobundisa ye mpe azwaki ye lokola monguna. **21** Akazi
azwaki ndambo ya biloko ya Tempelo ya Yawe, ya ndako ya
mokonzi mpe ya bandako ya bakambi; mpe apesaki yango epai
ya mokonzi ya Asiri. Kasi atako bongo, azwaki kaka lisungi te.
22 Wana azalaki kati na pasi, mokonzi Akazi akobaki lisusu
kosala makambo ya nkele na miso ya Yawe: **23** abonzaki
bambeka epai ya banzambe ya Damasi oyo elongaki ye, pamba
te amilobelaki: « Lokola banzambe ya bakonzi ya Siri bayaka

kosunga bato na bango, ngai mpe nakobonzela bango bambeka mpo ete baya kosunga ngai! » Kasi esalaki ete ye akweyisama, Isalaele mobimba mpe ekweyisama. **24** Akazi asangisaki bisalelo nyonso ya Tempelo ya Nzambe mpe abukaki-bukaki yango. Akangaki bikuke ya Tempelo ya Yawe mpe atongaki bitumbelo na babalabala nyonso ya Yelusalemi. **25** Kati na bingumba nyonso ya Yuda, asalaki bisambelo ya likolo ya bangomba mpo na kobonza mbeka ya malasi epai ya banzambe mosusu. Na bongo, apesaki Yawe, Nzambe ya batata na bango, kanda makasi. **26** Makambo mosusu oyo etali mokonzi Akazi mpe etamboli na ye, kobanda na ebandeli kino na suka, ekomama kati na buku ya masolo ya bakonzi ya Yuda mpe ya Isalaele. **27** Akazi akendeki kokutana na bakoko na ye, mpe bakundaki ye kati na engumba Yelusalemi, kasi kati na bakunda ya bakonzi ya Isalaele te. Ezekiasi, mwana na ye ya mobali, akitanaki na ye na bokonzi.

29 Ezekiasi azalaki na mibu tuku mibale na mitano ya mbotama tango akomaki mokonzi, mpe akonzaki mibu tuku mibale na libwa na Yelusalemi. Kombo ya mama na ye ezalaki « Abiya. » Abiya azalaki mwana mwasi ya Zakari. **2** Ezekiasi asalaki makambo ya sembo na miso ya Yawe ndenge Davidi, koko na ye, asalaki. **3** Na sanza ya liboso ya mobu ya liboso ya bokonzi na ye, afungolaki bikuke ya Tempelo ya Yawe mpe abongisaki yango. **4** Abengisaki Banganga-Nzambe mpe Balevi, asangisaki bango na libanda ya ngambo ya este. **5** Alobaki na bango: — Boyoka ngai, Balevi! Bomibulisa sik'oyo mpe bopetola Tempelo ya Yawe, Nzambe ya bakoko na bino; bolongola mbindo nyonso kati na Esika ya bule. **6** Batata na biso bazangaki boyengebene, basalaki makambo mabe na miso ya Yawe, Nzambe na biso,

mpe basundolaki Ye; batikaki Tempelo ya Yawe mpe bapesaki
Ye mokongo. **7** Bakangaki kutu bikuke ya ndako moke ya
kokotela, babomaki minda mpe batikaki kobonzela Nzambe ya
Isalaele malasi mpe bambeka ya kotumba kati na Esika ya
bule. **8** Boye, kanda ya Yawe ekweyelaki Yuda mpe Yelusalemi,
akomisaki bango eloko ya kobanga, ya somo mpe ya kotiola,
ndenge bokoki komona yango na miso na bino. **9** Yango wana
batata na biso bakweyaki na mopanga; mpe yango wana lisusu
bana na biso ya mibali, bana na biso ya basi mpe basi na biso
bazali kati na bowumbu. **10** Sik'oyo, nazwi mokano ya kosala
boyokani elongo na Yawe, Nzambe ya Isalaele, mpo ete abwaka
kanda makasi na Ye mosika na biso. **11** Sik'oyo, bana na ngai
ya mibali, bobenda nzoto te, pamba te Yawe aponi bino mpo ete
botelema liboso na Ye, bosala mosala na Ye, bosala losambo
mpe botumbela Ye mbeka ya malasi mpo na lokumu na Ye. **12**
Bongo, Balevi oyo bakotaki na mosala: Na molongo ya bato ya
Keati: Maati, mwana mobali ya Amasayi; mpe Joeli, mwana
mobali ya Azaria; na molongo ya Merari: Kishi, mwana mobali
ya Abidi, mpe Azaria, mwana mobali ya Yealeyeli; na molongo
ya bato ya Gerishoni: Yoa, mwana mobali ya Zima; mpe Edeni,
mwana mobali ya Yoa; **13** na molongo ya Elitsafani: Shimiri
mpe Yeyeli; na molongo ya Azafi: Zakari mpe Matania; **14** na
molongo ya Emani: Yeyeli mpe Shimei; mpe na molongo ya
Yedutuni: Shemaya mpe Uzieli. **15** Tango basangisaki bandeko
na bango mpe bamibulisaki, bakotaki mpo na kopetola Tempelo
ya Yawe, ndenge mokonzi apesaki mitindo mpe kolanda Liloba
na Yawe. **16** Banganga-Nzambe bakotaki kati na Tempelo ya
Yawe mpo na kopetola yango: babwakaki kati na lopango ya
Tempelo ya Yawe biloko nyonso ya mbindo oyo bamonaki kati

na yango. Balevi balokotaki mpe bamemaki yango kino na lubwaku ya Sedron. **17** Babandaki mosala yango ya kopetola na mokolo ya liboso ya sanza ya liboso mpe, na mokolo ya mwambe ya sanza yango, bakomaki na ndako moke ya kokotela na Tempelo. Basalaki lisusu mikolo mwambe mpo na kokoba kobulisa Tempelo ya Yawe mpe basukisaki mosala yango na mokolo ya zomi na motoba ya sanza ya liboso. **18** Bakendeki epai ya mokonzi Ezekiasi mpe balobaki: — Topetoli Tempelo mobimba ya Yawe, etumbelo ya bambeka ya kotumba elongo na bisalelo na yango nyonso, mpe mesa oyo batiaka mapa elongo na bisalelo na yango nyonso. **19** Tobongisi mpe tobulisi bisalelo nyonso oyo mokonzi Akazi, na kozanga boyengebene na ye na miso ya Yawe, abebisaki bosantu na yango tango azalaki mokonzi. Bisalelo yango ekomi sik'oyo liboso ya etumbelo. **20** Na tongo-tongo ya mokolo oyo elandaki, mokonzi Ezekiasi asangisaki bakambi ya engumba mpe bakendeki na Tempelo ya Yawe. **21** Bamemaki bangombe sambo ya mibali, bameme sambo ya mibali, bana meme sambo ya mibali mpe bantaba sambo ya mibali lokola mbeka mpo na masumu, mpo na mokili, mpo na Esika ya bule mpe mpo na Yuda. Mokonzi apesaki mitindo epai ya Banganga-Nzambe, bakitani ya Aron, ete babonza bambeka yango na etumbelo ya Yawe. **22** Banganga-Nzambe bakataki bakingo ya bangombe, bazwaki makila na yango mpe babwakaki yango na etumbelo, bakataki bakingo ya bameme ya mibali mpe babwakaki makila na yango na etumbelo, bakataki bakingo ya bana meme mpe babwakaki makila na yango na etumbelo. **23** Bongo bamemaki bantaba ya mibali oyo ebongisamaki mpo na mbeka mpo na masumu, liboso ya mokonzi mpe lisanga, mpe batiaki yango maboko. **24** Banganga-

Nzambe bakataki bakingo ya bantaba mpe babwakaki makila na yango na etumbelo lokola mbeka mpo na masumu, mpe mpo na kokokisa mosala ya bolimbisi masumu ya Isalaele mobimba; pamba te mokonzi apesaki mitindo ete babonza mpo na Isalaele mobimba bambeka ya kotumba mpe bambeka mpo na masumu. **25** Mokonzi atiaki Balevi kati na Tempelo ya Yawe elongo na bangongi, makembe mpe mandanda kolanda mitindo ya Davidi, ya Gadi, momoni makambo ya mokonzi; mpe ya mosakoli Natan; pamba te ezalaki mitindo oyo Yawe apesaki na nzela ya basakoli na Ye. **26** Balevi babongamaki elongo na bibetelo mindule ya Davidi, mpe Banganga-Nzambe elongo na bakelelo na bango. **27** Ezekiasi apesaki mitindo ete babonza mbeka ya kotumba na etumbelo; mpe tango babandaki kobonza mbeka ya kotumba, babandaki mpe koyemba mpo na kokumisa Yawe na bakelelo mpe bibetelo mindule ya Davidi, mokonzi ya Isalaele. **28** Lisanga mobimba egumbamaki wana; bayembi bazalaki koyemba, mpe babeti kelelo bazalaki kobeta yango; nyonso ekobaki kino tango basilisaki kobonza mbeka ya kotumba. **29** Tango basilisaki kobonza mbeka ya kotumba, mokonzi mpe bato nyonso oyo bazalaki elongo na ye bakitisaki bilongi na bango mpe bagumbamaki kino na se. **30** Mokonzi Ezekiasi elongo na bakambi na ye bapesaki mitindo na Balevi ete bakumisa Yawe na banzembo ya Davidi mpe ya mosakoli Azafi. Boye, bayembaki banzembo ya kokumisa na esengo, bagumbaki mito na bango mpe bagumbamaki kino na se. **31** Ezekiasi alobaki: — Awa bomibulisi sik'oyo mpo na Yawe, bopusana, bomema na Tempelo ya Yawe bambeka mpe makabo ya kozongisa matondi. Lisanga ememaki bambeka mpe makabo ya kozongisa matondi, mpe bato ya motema ya kokaba bamemaki bambeka ya kotumba. **32**

Tala motango ya bambeka ya kotumba oyo lisanga ebonzaki:
bangombe ya mibali tuku sambo, bameme ya mibali nkama
moko, bana meme nkama mibale: nyonso lokola bambeka ya
kotumba mpo na Yawe. **33** Babulisaki lisusu lokola bambeka
bangombe nkama motoba, bameme mpe bantaba nkoto misato.
34 Kasi lokola Banganga-Nzambe bazalaki mingi te mpo na
kokata na biteni bambeka nyonso ya kotumba, bandeko na
bango, Balevi, basungaki bango kino mosala nyonso esilaki
mpe kino Banganga-Nzambe mosusu bamibulisaki; pamba te
Balevi balekaki Banganga-Nzambe na makanisi ya komibulisa.
35 Longola bambeka ya kotumba oyo ezalaki mingi, esengelaki
lisusu kotumba mafuta ya bambeka ya boyokani mpe kosopa
bambeka ya masanga mpo na bambeka ya kotumba. Ezali boye
nde babongisaki lisusu misala ya Tempelo ya Yawe. **36** Ezekiasi
mpe bato nyonso basepelaki na ndenge Nzambe akokisaki
makambo mpo na bato na Ye, pamba te nyonso esalemaki na
lombangu.

30 Ezekiasi atindaki bamemi sango kati na Isalaele mobimba
mpe Yuda, mpe akomelaki Efrayimi mpe Manase mikanda
mpo na kosenga na bango ete baya na Tempelo ya Yawe, na
Yelusalemi, mpo na kosepela feti ya Pasika ya Yawe, Nzambe
ya Isalaele. **2** Mokonzi elongo na bakalaka na ye mpe lisanga
mobimba ya Yelusalemi bazwaki mokano ya kosepela feti ya
Pasika na sanza ya mibale. **3** Balongaki te kosepela feti ya
Pasika na mokolo oyo ekatama, pamba te Banganga-Nzambe
oyo bamibulisaki bazalaki mingi te, mpe bato basanganaki te
na Yelusalemi. **4** Mokonzi mpe lisanga mobimba bandimaki
mabongisi yango, **5** bazwaki mokano ya kopesa mayebisi kati
na Isalaele mobimba, longwa na Beri-Sheba kino na Dani,

mpo na kosenga na bato nyonso ete baya kosepela feti ya Pasika, na Yelusalemi mpo na lokumu ya Yawe, Nzambe ya Isalaele. Pamba te bato moke kaka basepelaki yango kolanda ndenge ekomama kati na makomi. **6** Na etinda ya mokonzi, bamemi sango bakendeki kati na Isalaele mobimba mpe Yuda, na mikanda oyo ewutaki epai ya mokonzi mpe bakalaka na ye. Tala makambo oyo ezalaki kati na mikanda yango: « Bana ya Isalaele, bozongela Yawe, Nzambe ya Abrayami, ya Izaki mpe ya Isalaele, mpo ete Ye mpe azongela bino oyo bobiki na maboko ya bakonzi ya mboka Asiri! **7** Bozala te lokola batata mpe bandeko na bino oyo bazangaki boyengebene liboso ya Yawe, Nzambe ya batata na bango. Yango wana asalaki ete babebisama ndenge bozali komona. **8** Bozala moto makasi te lokola batata na bino; bomipesa epai na Yawe, boya na Esika ya bule oyo Ye moko abulisi mpo na libela mpe bosalela Yawe, Nzambe na bino, mpo ete kanda makasi na Ye ezala mosika na bino! **9** Soki solo bozongeli Yawe, bandeko mpe bana na bino oyo bakendeki na bowumbu bakozwa ngolu liboso ya bato oyo bakangaki bango, mpe bakozonga na mokili oyo; pamba te Yawe, Nzambe na bino, atonda na ngolu mpe na mawa. Solo, soki bozongeli Ye, akobalola te elongi na Ye mosika na bino. » **10** Bamemi sango batambolaki kati na bingumba nyonso ya Efrayimi mpe ya Manase kino na Zabuloni. Kasi bato bazalaki koseka mpe kotiola bango. **11** Nzokande, ndambo ya bato ya Aseri, ya Manase mpe ya Zabuloni bamikitisaki mpe bakendeki na Yelusalemi. **12** Kati na mokili ya Yuda, loboko ya Nzambe ezalaki kosala na nguya makasi epai ya bato, mpo na kopesa bango bomoko na molimo mpo na kotosa mitindo ya mokonzi mpe ya bakalaka na ye, kolandisama na Liloba na Yawe. **13**

Bato ebele basanganaki na Yelusalemi mpo na kosepela feti
ya Mapa ezanga levire, na sanza ya mibale: bazalaki penza
ebele ya bato. **14** Babukaki bitumbelo kati na Yelusalemi mpe
balimwisaki bambabola nyonso ya malasi na kobwaka yango na
lubwaku ya Sedron. **15** Bakataki kingo ya mpate mpo na mbeka
ya Pasika na mokolo ya zomi na minei ya sanza ya mibale.
Banganga-Nzambe elongo na Balevi bayokaki soni, bamibulisaki
mpe babonzaki bambeka ya kotumba kati na Tempelo ya Yawe.
16 Bazongelaki misala na bango ndenge ekomama na mibeko
ya Moyize, moto na Nzambe. Balevi bazalaki kopesa makila ya
bambeka epai ya Banganga-Nzambe; mpe bango, Banganga-
Nzambe, bazalaki kosopa yango na etumbelo. **17** Lokola bato
mingi kati na lisanga bamibulisaki te, Balevi bazwaki mokumba
ya kokata bakingo ya bampate ya Pasika mpo na bato wana
nyonso oyo bazalaki peto te; mpe na bongo, bakokaki te kobulisa
bampate na bango epai na Yawe. **18** Atako bato ebele oyo
bawutaki na Manase, na Efrayimi, na Isakari mpe na Zabuloni
bamipetolaki te, kasi baliaki Pasika na kozanga kolanda oyo
ekomama. Yango wana Ezekiasi abondelaki boye mpo na
bango: « Yawe, Yo oyo ozali malamu, tika ete olimbisa **19** moto
nyonso oyo amipesi na koluka Nzambe, Yawe, Nzambe ya
bakoko na ye, na motema na ye mobimba atako amipetolaki te
kolanda mibeko ya Esika ya bule! » **20** Yawe ayokaki libondeli
ya Ezekiasi mpe abetaki bato te. **21** Boye bato ya Isalaele
oyo bazalaki na Yelusalemi basepelaki mikolo sambo mpe na
esengo makasi feti ya Mapa ezanga levire wana Balevi mpe
Banganga-Nzambe bazalaki kokumisa Yawe mikolo nyonso
na kobeta makasi bibetelo mindule na bango mpo na lokumu
ya Yawe. **22** Ezekiasi alendisaki Balevi nyonso oyo balakisaki

ete bayebi malamu mosala ya Yawe. Na mikolo sambo ya feti, baliaki misuni ya bambeka, babonzaki bambeka ya boyokani mpe basanzolaki Yawe, Nzambe ya bakoko na bango. **23** Lisanga mobimba eyokanaki kobakisa mikolo mosusu sambo mpo na kokoba kosepela feti. Boye, basalaki feti na esengo na mikolo yango sambo. **24** Ezekiasi, mokonzi ya Yuda, apesaki mpo na lisanga bangombe ya mibali nkoto moko, bameme mpe bantaba nkoto sambo; mpe bakalaka bapesaki mpo na lisanga bangombe ya mibali nkoto moko, bameme mpe bantaba nkoto zomi. Banganga-Nzambe ebele bamibulisaki. **25** Lisanga mobimba ya Yuda, Banganga-Nzambe, Balevi, bato nyonso ya Isalaele mpe bapaya oyo bawutaki na Isalaele to bavandi ya Yuda bazalaki na esengo. **26** Esengo ezalaki makasi kati na Yelusalemi, pamba te wuta na tango ya Salomo, mwana mobali ya Davidi, mokonzi ya Isalaele, likambo ya boye etikala nanu kosalema te kati na Yelusalemi. **27** Banganga-Nzambe mpe Balevi batelemaki mpo na kopambola bato, mpe Nzambe ayokaki bango mpo ete losambo na bango ekomaki kino na Likolo, evandelo na Ye ya bule.

31 Tango feti nyonso esilaki, bato nyonso ya Isalaele oyo bazalaki kuna bakendeki na bingumba ya Yuda, babukaki makonzi ya bule, bakweyisaki bikeko ya nzambe mwasi Ashera mpe bapanzaki bisambelo ya likolo ya bangomba mpe bitumbelo kati na Yuda nyonso, kati na Benjame, kati na Efrayimi mpe kati na Manase. Sima na kobebisa biloko wana nyonso, bato ya Isalaele bazongaki kati na bingumba na bango mpe bandako na bango. **2** Ezekiasi atiaki Banganga-Nzambe mpe Balevi na masanga mpe apesaki na moko na moko mosala kati na lisanga na ye. Banganga-Nzambe mpe Balevi bapesamelaki

mosala ya bambeka ya kotumba mpe bambeka ya boyokani,
mosala ya kozongisa matondi mpe ya koyemba banzembo
mpo na kokumisa mpe kosanzola Yawe, na bikuke ya Tempelo
ya Yawe. **3** Mokonzi azwaki ndambo ya bozwi na ye mpe
apesaki mpo na bambeka ya kotumba: bambeka ya kotumba ya
tongo mpe ya pokwa, ya mikolo ya Saba, ya ebandeli ya sanza
mpe ya bafeti oyo ekatama, kolanda ndenge ekomama kati na
mibeko ya Yawe. **4** Mokonzi apesaki mitindo epai ya bavandi
ya Yelusalemi ete bapesa ndambo oyo esengeli kopesama
epai ya Banganga-Nzambe mpe Balevi mpo ete bamipesa na
misala oyo mibeko ya Yawe ezali kotinda bango. **5** Tango kaka
bapanzaki sango ya mitindo oyo, bato ya Isalaele bapesaki na
esengo bambuma na bango ya liboso ya ble, ya vino ya sika, ya
mafuta, ya mafuta ya nzoyi mpe ya biloko nyonso oyo ebimaka
na bilanga. Bamemaki lisusu biloko ebele lokola eteni ya zomi
ya nyonso. **6** Bato ya Isalaele elongo na bato ya Yuda oyo
bazalaki kovanda kati na bingumba ya Yuda bamemaki eteni na
bango ya zomi ya bangombe, ya bameme, ya bantaba mpe
ya makabo ya bule oyo ebulisamaki mpo na Yawe, Nzambe
na bango, mpe batiaki yango na mipiku. **7** Babandaki kosala
mipiku yango na sanza ya misato mpe basilisaki na sanza ya
sambo. **8** Tango Ezekiasi elongo na bakalaka na ye bayaki
komona mipiku yango, bakumisaki Yawe mpe bapambolaki
Isalaele, bato na Ye. **9** Ezekiasi atunaki Banganga-Nzambe
mpe Balevi na tina na mipiku yango. **10** Azaria, mokonzi ya
Banganga-Nzambe, moto ya libota ya Tsadoki, azongisaki: —
Wuta tango bato babandaki komema makabo na bango kati na
Tempelo ya Yawe, toliaki, totondaki mpe totiki ebele, pamba
te Yawe apambolaki bato na Ye. Mipiku ya biloko oyo ozali

komona awa ezali nde oyo etikali. **11** Ezekiasi apesaki mitindo
ete babongisa bisika mpo na kobomba biloko yango kati na
Tempelo ya Yawe; mpe esalemaki bongo. **12** Bakomaki kotia
kuna na boyengebene makabo ya bato, biteni ya zomi mpe
makabo mosusu ya bule. Molevi Konania azalaki na mokumba
ya kobatela biloko yango elongo na Shimei, ndeko na ye ya
mobali, lokola molandi na ye. **13** Kolandisama na mokano
ya mokonzi Ezekiasi mpe ya Azaria, mokonzi ya Banganga-
Nzambe ya Tempelo ya Nzambe, Yeyeli, Azazia, Naati, Asaeli,
Yerimoti, Yozabadi, Elieli, Yisimakia, Maati mpe Benaya bazalaki
bakengeli ya misala na bokambami ya Konania mpe Shimei,
ndeko na ye ya mobali. **14** Molevi Kore, mwana mobali ya
Yimina, oyo azalaki mokengeli ekuke ya ngambo ya este azalaki
na mokumba ya koyamba makabo oyo bato bazalaki kopesa
epai ya Nzambe, wuta na mokano ya mitema na bango; azalaki
mpe na mokumba ya kokabola makabo oyo bazalaki kokongola
mpo na Yawe mpe makabo ya bule. **15** Kati na bingumba ya
Banganga-Nzambe, Kore asungamaki na Edeni, Minyamini,
Jozue, Shemaya, Amaria mpe Shekania, mpo na kokabola
biloko na boyengebene epai ya bandeko na bango Banganga-
Nzambe kolanda masanga na bango; bazalaki kosala bokeseni
te kati na bato minene mpe bato mike. **16** Bazalaki kopesa
kaka te na mibali oyo bakombo na bango ekomamaki, kobanda
na mibu misato ya mbotama mpe komata, kasi bazalaki mpe
kopesa na bato nyonso oyo bazalaki kokota na Tempelo ya
Yawe mpo na kosala misala na bango ya mokolo na mokolo
kolanda mikumba mpe masanga na bango. **17** Bapesaki na
Banganga-Nzambe oyo bakombo na bango ekomamaki kolanda
mabota na bango ya botata mpe na Balevi oyo bazalaki na

mibu ya mbotama kobanda mibu tuku mibale mpe komata, kolanda mikumba mpe masanga na bango; **18** bapesaki na bana mike nyonso, na basi, na bana mibali mpe na bana basi ya lisanga mobimba, ba-oyo bakombo na bango ekomamaki kati na buku ya milongo ya mbotama, pamba te bazalaki kokokisa na boyengebene mibeko ya libulisi mpo na kozala bule. **19** Lokola ndenge ezalaki mpo na Banganga-Nzambe, bakitani ya Aron, oyo bazalaki kovanda na bamboka ya zingazinga ya bingumba na bango, bato baponamaki na bakombo mpo na kokabola biloko epai ya bato nyonso kati na Banganga-Nzambe mpe epai ya Balevi nyonso oyo bakomamaki. **20** Ezali boye nde Ezekiasi asalaki kati na mokili na ye mobimba ya Yuda. Asalaki makambo ya malamu, ya sembo mpe ya solo na miso ya Yawe, Nzambe na ye. **21** Kati na nyonso oyo Ezekiasi asalaki, ezala mpo na mosala ya Ndako ya Nzambe to mpo na botosi mibeko mpe mitindo, azalaki koluka Nzambe na ye mpe kosala na motema na ye mobimba; mpe azalaki kolonga na makambo nyonso oyo azalaki kosala.

32 Sima na Ezekiasi kotalisa boyengebene na ye epai ya Nzambe, Senakeribe, mokonzi ya Asiri, ayaki kobundisa Yuda. Azingelaki bingumba batonga makasi, pamba te azalaki na posa ya kobotola yango. **2** Tango Ezekiasi amonaki ete Senakeribe ayei mpe azali na makanisi ya kobundisa Yelusalemi, **3** apesaki bakalaka mpe bakonzi ya basoda na ye likanisi ya kokanga bitima oyo ezalaki na libanda ya engumba. Bango nyonso bandimaki likanisi yango mpe basungaki ye. **4** Bato ebele basanganaki mpe bakangaki bitima nyonso elongo na mayi oyo ezalaki kotiola na se ya mabele. Balobaki: — Mpo na nini bakonzi ya Asiri baya kokuta mayi ebele? **5** Ezekiasi asalaki mosala

makasi ya kobamba madusu ya mir mpe ya kobakisa bosanda ya bandako milayi; atongaki mir mosusu na libanda, alendisaki mir ya engumba ya Davidi mpe asalaki lisusu makonga mpe banguba ebele. **6** Atiaki bakonzi ya basoda mpo ete bakamba bato mpe asangisaki bango liboso na ye, na esika oyo ezali pene ya ekuke ya engumba. Alendisaki bango na maloba oyo: **7** — Bozala makasi mpe boyika mpiko! Bobanga te mpe bolenga te liboso ya mokonzi ya Asiri mpe ya mampinga ya basoda ebele oyo bazali elongo na ye, pamba te Ye oyo azali elongo na biso azali na nguya monene koleka ye. **8** Mokonzi oyo ya Asiri azali kaka na nguya ya bomoto; kasi biso, tozali elongo na Yawe, Nzambe na biso, oyo akosunga mpe akobundela biso bitumba. Boye bato batiaki elikya na maloba oyo Ezekiasi, mokonzi ya Yuda, alobaki. **9** Sima na yango, wana Senakeribe, mokonzi ya Asiri, elongo na mampinga ya basoda na ye nyonso bazingelaki engumba Lakishi, atindaki bakonzi ya basoda na ye epai ya Ezekiasi, mokonzi ya Yuda, mpe epai ya bato nyonso ya Yuda, oyo bazalaki na Yelusalemi; atindaki bango kopesa sango oyo: **10** « Tala makambo oyo Senakeribe, mokonzi ya Asiri, alobi: Botie elikya na bino na nini mpo ete bowumela kati na Yelusalemi oyo bazingeli? **11** Bozali komona te ete Ezekiasi azali kokosa bino mpo ete bokufa na nzala mpe na posa ya mayi tango azali koloba: ‹ Yawe, Nzambe na biso, akokangola biso na loboko ya mokonzi ya Asiri? › **12** Boni, ezali kaka Ezekiasi wana te oyo alongolaki bisambelo ya likolo ya bangomba mpe bitumbelo ya banzambe tango alobaki na Yuda mpe na Yelusalemi: ‹ Bosengeli kogumbama liboso ya etumbelo moko kaka mpe kobonza mbeka ya malasi na likolo ya etumbelo yango? › **13** Boyebi te makambo oyo ngai mpe

batata na ngai tosalaki bato nyonso ya bikolo mosusu? Boni, banzambe ya bikolo wana bakokaki solo kokangola mikili na bango na maboko na ngai? **14** Kati na banzambe nyonso ya bikolo oyo batata na ngai babebisaki, nani akokaki kokangola bato na ye na maboko na ngai? Bongo ndenge nini Nzambe na bino akoka solo kokangola bino na maboko na ngai? **15** Sik'oyo, botika te ete Ezekiasi amema bino na libunga mpe akosa bino ndenge wana; bondimela ye te! Pamba te soki nzambe moko te ya ekolo songolo to ya mokili pakala alongaki kokangola bato na ye na loboko na ngai mpe na loboko ya batata na ngai, bongo nzambe na bino nde akolonga kokangola bino na loboko na ngai? » **16** Bakonzi ya basoda ya Senakeribe bakobaki koloba mabe na tina na Yawe Nzambe mpe Ezekiasi, mosali na Ye. **17** Senakeribe akomaki lisusu mikanda mpo na kofinga Yawe, Nzambe ya Isalaele. Tala maloba mabe oyo akomaki na tina na Ye: « Ndenge banzambe ya bato ya bikolo mosusu balongaki te kokangola bato na bango, ndenge wana mpe nzambe ya Ezekiasi akolonga te kokangola bato na ye na maboko na ngai. » **18** Boye bagangaki na lokota ya Ebre mpo na kolengisa mpe kobangisa bato ya Yelusalemi oyo batelemaki likolo ya mir, mpo ete bakoka kobotola engumba. **19** Balobaki na tina na Nzambe ya Yelusalemi lokola bato oyo bazali kolobela nzambe moko ya bapagano, nzambe oyo bato basali na ndenge mpe na maboko na bango! **20** Mokonzi Ezekiasi mpe mosakoli Ezayi, mwana mobali ya Amotsi, babondelaki Nzambe na tina na yango mpe bagangaki na ngambo ya Lola mpo na kosenga lisungi. **21** Yawe atindaki anjelu moko oyo abomaki basoda nyonso ya mpiko, bakonzi ya basoda elongo na bakambi kati molako ya mokonzi ya Asiri. Mokonzi ya Asiri azongaki na mokili na ye na soni

makasi. Mpe tango akotaki na ndako ya nzambe na ye, bana
na ye ya mibali babomaki ye na mopanga. **22** Ezalaki ndenge
wana nde Yawe akangolaki Ezekiasi mpe bato ya Yelusalemi
na maboko ya Senakeribe, mokonzi ya Asiri, mpe na maboko
ya banguna mosusu; mpe apesaki bango kimia na bangambo
nyonso. **23** Bato ebele bamemaki na Yelusalemi makabo mpo
na Yawe mpe bakado ya motuya mpo na Ezekiasi, mokonzi ya
Yuda. Wuta tango wana, lokumu ya Ezekiasi emataki makasi na
miso ya bikolo nyonso. **24** Na tango wana, Ezekiasi abelaki
bokono moko ya makasi, pene akufa. Asambelaki Yawe; mpe
Yawe ayanolaki, apesaki ye elembo moko ya kokamwa. **25** Kasi
mpo ete Ezekiasi akomaki na lolendo, atambolaki lisusu te na
lolenge ya kondima bolamu ya Nzambe mpe ya kozongisela
Ye matondi; mpo na yango, Yawe asilikelaki ye, Yuda mpe
Yelusalemi. **26** Bongo Ezekiasi amikitisaki, atikaki lolendo na
ye mpe abongolaki motema. Bato ya Yelusalemi mpe basalaki
lokola Ezekiasi. Boye, Yawe akweyiselaki bango kanda na Ye te
na mikolo nyonso oyo Ezekiasi azalaki mokonzi. **27** Ezekiasi
azalaki na bozwi ebele mpe na lokumu mingi, abombaki palata,
wolo, mabanga ya talo, biloko ya solo kitoko, banguba mpe
biloko nyonso ya talo. **28** Atongaki bibombelo ya ble, ya vino ya
sika mpe ya mafuta; atongaki lisusu mapango mpe bandako
mpo na bibwele na ye. **29** Atongaki bingumba mpe akomaki
na bibwele ebele: bantaba, bameme mpe bangombe. Nzambe
apesaki ye bozwi mingi. **30** Ezali mpe Ezekiasi moto akangaki
monoko ya etima ya Giyoni mpe alekisaki mayi na yango na
se ya mabele, na ngambo ya weste ya engumba ya Davidi.
Ezekiasi azalaki kolonga na misala na ye nyonso. **31** Kasi tango
bakambi ya Babiloni batindelaki ye bakalaka mpo na kotuna ye

na tina na elembo ya kokamwa oyo esalemaki kati na mokili,
Nzambe atikaki Ezekiasi kosala na ndenge na ye moko mpo
na komeka ye mpe koyeba mozindo ya motema na ye. **32**
Makambo mosusu oyo etali Ezekiasi elongo na misala ya botosi
na ye kati na makambo ya Nzambe, ekomama kati na emoniseli
ya mosakoli Ezayi, mwana mobali ya Amotsi, mpe kati na buku
ya masolo ya bakonzi ya Yuda mpe ya Isalaele. **33** Ezekiasi
akendeki kokutana na bakoko na ye, mpe bakundaki ye na
ngomba moke epai wapi bakunda ya bakitani ya Davidi ezali.
Bato nyonso ya Yuda mpe ya Yelusalemi bapesaki ye lokumu
tango akufaki, mpe Manase, mwana na ye ya mobali, akitanaki
na ye na bokonzi.

33 Manase azalaki na mibu zomi na mibale ya mbotama
tango akomaki mokonzi, mpe akonzaki mibu tuku mitano na
mitano na Yelusalemi. **2** Asalaki makambo mabe na miso ya
Yawe na ndenge amekolaki misala ya nkele ya bikolo oyo
Yawe abenganaki liboso ya bato ya Isalaele. **3** Atongaki lisusu
bisambelo ya likolo ya bangomba oyo Ezekiasi, tata na ye,
abukaki; atongaki mpe bitumbelo mpo na banzambe Bala mpe
atelemisaki makonzi mpo na nzambe mwasi Ashera. Afukamelaki
mpe agumbamelaki mampinga nyonso ya likolo. **4** Atongaki
bitumbelo mpo na banzambe ya bapaya kati na Tempelo ya
Yawe oyo, na tina na yango, Yawe alobaki: « Kombo na Ngai
ekozala kati na Yelusalemi mpo na libela. » **5** Atongaki kati na
mapango nyonso mibale ya Tempelo ya Yawe bitumbelo mpo na
mampinga nyonso ya likolo. **6** Manase abonzaki na moto, lokola
mbeka, bana na ye ya mibali, kati na Lubwaku ya Beni-Inomi;
asalelaki kindoki, soloka mpe maji; atiaki na mosala bato oyo
basololaka na milimo ya bakufi mpe bamoni makambo. Akobaki

kosala makambo mabe na miso ya Yawe; na bongo, apelisaki
kanda na Ye. **7** Atiaki kati na Tempelo ya Yawe nzambe ya
ekeko oyo asalisaki; nzokande, Nzambe alobaki na Davidi mpe
na Salomo, mwana na ye ya mobali: — Nakotia Kombo na
Ngai mpo na libela kati na Tempelo oyo mpe kati na Yelusalemi
oyo naponi kati na mabota nyonso ya Isalaele. **8** Nakolongola
lisusu te makolo ya bato ya Isalaele na mokili oyo napesaki epai
ya batata na bango, soki kaka bamipesi na kosala makambo
nyonso oyo natindaki bango na tina na mibeko nyonso, mitindo
mpe malako oyo napesaki bango na nzela ya Moyize. **9** Kasi
Manase apengwisaki bato ya Yuda mpe ya Yelusalemi; boye
basalaki lisusu mabe koleka bikolo oyo Yawe abebisaki liboso
ya bato ya Isalaele. **10** Yawe akebisaki Manase mpe bato na
Ye, kasi baboyaki koyoka. **11** Bongo Yawe atindaki bakonzi
ya basoda ya mokonzi ya Asiri kobundisa bango. Bakangaki
Manase mpe bakotisaki na zolo na ye ebende oyo ezali lokola
ndobo, bakangaki ye minyololo ya bronze mpe bamemaki ye
na Babiloni. **12** Kati na pasi na ye, Manase abondelaki Yawe,
Nzambe na ye, mpe amikitisaki makasi liboso ya Nzambe ya
batata na ye. **13** Abondelaki Ye, mpe Yawe alembisaki motema,
ayokaki libondeli na ye mpe azongisaki ye na Yelusalemi, kati
na mokili na ye. Manase asosolaki ete Yawe kaka nde azali
Nzambe. **14** Sima na makambo oyo nyonso, Manase atongaki
mir, na libanda ya engumba ya Davidi, na ngambo ya weste
ya etima ya Giyoni, na lubwaku oyo ekenda kino na ekuke
ya Mbisi; ezingelaki ngomba moke ya Ofeli. Asalaki yango
molayi makasi, kobanda na se kino na likolo, mpe atiaki bakonzi
ya basoda kati na bingumba nyonso ya Yuda, oyo batonga
makasi. **15** Alongolaki kati na Tempelo ya Yawe banzambe ya

bapaya mpe ya bikeko, abwakaki libanda ya engumba bitumbelo nyonso oyo atongaki na ngomba moke ya Tempelo mpe kati na Yelusalemi. **16** Bongo atongaki lisusu etumbelo ya Yawe, abonzaki na likolo na yango mbeka ya boyokani elongo na makabo ya kozongisa matondi epai ya Nzambe, mpe apesaki mitindo epai ya bato ya Yuda ete basalela Yawe, Nzambe ya Isalaele. **17** Atako bato bakobaki kotumba bambeka na bisambelo ya likolo ya bangomba, kasi bazalaki kosala yango kaka mpo na lokumu ya Yawe, Nzambe na bango. **18** Makambo mosusu oyo etali bokonzi ya Manase, libondeli na ye epai ya Nzambe na ye mpe maloba oyo bamoni makambo balobaki na ye na Kombo na Yawe, Nzambe ya Isalaele, ekomama kati na buku ya masolo ya bakonzi ya Isalaele. **19** Libondeli na ye mpe ndenge Yawe alimbisaki mabe na ye, masumu na ye nyonso, bozangi boyengebene na ye epai ya Nzambe, molongo ya bisika nyonso epai wapi atongaki bisambelo ya likolo ya bangomba mpe atelemisaki makonzi ya nzambe mwasi Ashera elongo na bikeko ya banzambe oyo azalaki kofukamela liboso ete ayokisama soni, nyonso wana ekomama kati na mikanda ya Ozayi. **20** Manase akendeki kokutana na bakoko na ye, mpe bakundaki ye kati na ndako na ye ya bokonzi. Amoni, mwana na ye ya mobali, akitanaki na ye na bokonzi. **21** Amoni azalaki na mibu tuku mibale na mibale ya mbotama tango akomaki mokonzi, mpe akonzaki mibu mibale na Yelusalemi. **22** Amoni asalaki makambo mabe na miso ya Yawe, ndenge kaka Manase, tata na ye, asalaki; agumbamelaki banzambe nyonso ya bikeko oyo Manase, tata na ye, asalaki mpe abonzelaki yango bambeka. **23** Amoni amikitisaki te lokola Manase, tata na ye, liboso ya Yawe, kasi asalaki lisusu mabe koleka. **24**

Bakalaka na ye basalelaki ye likita mpe babomaki ye kati na ndako na ye ya bokonzi. **25** Kasi bato ya mokili babomaki bato nyonso oyo basalelaki mokonzi Amoni likita; mpe na esika na ye, bakomisaki Joziasi, mwana na ye ya mobali, mokonzi.

34 Joziasi azalaki na mibu mwambe ya mbotama tango akomaki mokonzi, mpe akonzaki mibu tuku misato na moko na Yelusalemi. **2** Asalaki makambo ya sembo na miso ya Yawe mpe alandaki banzela oyo Davidi, tata na ye, atambolaki na yango: apengwaki na yango te, ezala na ngambo ya loboko ya mwasi to na ngambo ya loboko ya mobali. **3** Na mobu ya mwambe ya bokonzi na ye, lokola azalaki nanu elenge, akomaki koluka Nzambe ya Davidi, tata na ye; bongo na mobu ya zomi na mibale, akomaki kopetola Yuda mpe Yelusalemi na kopekisa bato kokende na bisambelo ya likolo ya bangomba, na kobuka makonzi ya bule ya nzambe mwasi Ashera elongo na bikeko ya banzambe basala na nzete mpe na bibende oyo banyangwisa na moto. **4** Babukaki liboso na ye bitumbelo ya banzambe Bala, bakweyisaki mbala moko bitumbelo malasi oyo ezalaki na likolo na yango, abukaki makonzi ya bule ya nzambe mwasi Ashera, bikeko ya banzambe basala na nzete mpe na bibende oyo banyangwisa na moto; akomisaki yango putulu mpe asopaki putulu yango na likolo ya bakunda ya bato oyo babonzelaki banzambe yango bambeka. **5** Atumbaki mikuwa ya banganga-nzambe ya bikeko na likolo ya bitumbelo na yango. Ezalaki ndenge wana nde apetolaki Yuda mpe Yelusalemi. **6** Abukaki bitumbelo kati na bingumba ya Manase, ya Efrayimi, ya Simeoni kino na Nefitali mpe na bamboka na yango ya zingazinga. **7** Abukaki makonzi ya bule ya nzambe mwasi Ashera elongo na bikeko ya banzambe mpe akomisaki yango putulu. Akweyisaki

lisusu bitumbelo malasi nyonso kati na mokili mobimba ya Isalaele. Bongo, azongaki na Yelusalemi. **8** Tango Joziasi akokisaki mibu zomi na mwambe na bokonzi, mpo na kopetola mokili mpe Tempelo, atindaki Shafani, mwana mobali ya Atsalia; Maaseya, moyangeli ya engumba; mpe Yoa, mwana mobali ya Yoakazi mpe mobombi mikanda, mpo na kobongisa Tempelo ya Yawe, Nzambe na ye. **9** Bakendeki epai ya Ilikia, mokonzi ya Banganga-Nzambe, mpe bapesaki ye mbongo oyo bazwaki na Tempelo ya Nzambe, mbongo oyo Balevi oyo bazalaki kokengela ekotelo bakongolaki lokola makabo mpo na Tempelo na maboko ya bato ya Manase, ya Efrayimi, ya batikali ya Isalaele, ya bato nyonso ya Yuda, ya Benjame mpe ya bavandi ya Yelusalemi. **10** Bapesaki mbongo yango na maboko ya batambolisi misala ya Tempelo ya Yawe. Bato yango bafutaki basali oyo bazalaki kobongisa mpe kolendisa Tempelo yango; **11** bapesaki lisusu epai ya basharipantie mpe batongi Tempelo mpo ete basomba mabanga bakata elongo na mabaya mpo na motondo, mpe mpo ete batonga bandako mosusu oyo bakonzi ya Yuda bazalaki kobongisa te tango ezalaki kobeba. **12** Bato yango basalaki mosala na bango na boyengebene mpe na bokambami ya Balevi Yaati mpe Abidiasi, bana mibali ya Merari. Zakari mpe Meshulami, bana mibali ya Keati, nde bazalaki kokengela mosala na bango. **13** Balevi yango bayebaki mpe kobeta mindule; bazalaki kokengela bato oyo bazalaki komema biloko ya mosala mpe kokamba ba-oyo nyonso bazalaki kosala misala na bisika nyonso oyo mosala ezalaki kosalema. Balevi mosusu bazalaki bakomi mikanda, balakisi ya Mobeko mpe bakengeli bikuke. **14** Tango bazalaki kobimisa mbongo oyo ezalaki kati na Tempelo ya Yawe, Nganga-Nzambe Ilikia amonaki buku ya Mobeko ya

Yawe, oyo epesamaki na nzela ya Moyize. **15** Ilikia alobaki na
Shafani, mokomi mikanda: — Namoni buku ya Mobeko kati na
Tempelo ya Yawe! Mpe apesaki buku yango epai ya Shafani. **16**
Shafani azwaki buku yango, amemaki yango epai ya mokonzi
mpe ayebisaki ye: — Basali na yo bazali kosala makambo
nyonso oyo otindaki bango. **17** Bapesi mbongo oyo ezalaki kati
na Tempelo ya Yawe epai ya batambolisi misala mpe epai ya
bato oyo bazali kosala misala. **18** Mokomi mikanda, Shafani,
alobaki na mokonzi: — Nganga-Nzambe Ilikia apesi ngai buku
moko. Mpe Shafani atangaki buku yango liboso ya mokonzi. **19**
Tango mokonzi ayokaki maloba ya Mobeko, apasolaki bilamba
na ye, **20** apesaki mitindo oyo epai ya Ilikia, epai ya Ayikami,
mwana mobali ya Shafani; epai ya Abidoni, mwana mobali ya
Mishe; epai ya Shafani, mokomi mikanda, mpe epai ya Asaya,
moko kati na bakalaka ya mokonzi: **21** — Bokende kotuna toli ya
Yawe mpo na ngai mpe mpo na batikali ya Isalaele mpe ya
Yuda; botuna na tina na makambo oyo ekomama kati na buku
oyo ewuti komonana, pamba te kanda ya Yawe, oyo ekweyeli
biso ezali makasi mpo ete batata na biso batosaki te Liloba
na Yawe mpe basalaki te kolanda nyonso oyo ekomama kati
na buku oyo. **22** Ilikia elongo na bato oyo mokonzi aponaki
bakendeki epai ya mwasi mosakoli Ulida, mwasi ya Shalumi,
mwana mobali ya Tokeati, mwana mobali ya Asira, mobombi
bilamba ya Tempelo. Ulida azalaki kovanda na Yelusalemi, na
etuka ya sika. Balobaki na ye ndenge bayokanaki. **23** Ulida
alobaki na bango: — Tala makambo oyo Yawe, Nzambe ya
Isalaele, alobi: « Boloba na tata oyo atindi bino epai na Ngai:
24 ‹ Tala liloba oyo Yawe alobi: Nakobengisa pasi makasi na
esika oyo mpe na bavandi na yango kolanda bilakeli mabe

nyonso oyo ekomama kati na buku oyo bawuti kotanga liboso ya mokonzi ya Yuda. › **25** Lokola basundolaki Ngai mpe batumbaki mbeka ya malasi mpo na banzambe mosusu kino kotumbola kanda na Ngai na nzela ya biloko oyo maboko na bango esilaki kosala, kanda na Ngai ekopela makasi na esika oyo, mpe ekokita te. **26** Kasi boloba na mokonzi ya Yuda oyo atindi bino kotuna toli ya Yawe: ‹ Tala makambo oyo Yawe, Nzambe ya Isalaele, alobi na tina na maloba oyo oyokaki: **27** Lokola motema na yo etutami, lokola omikitisi liboso ya Nzambe sima na yo koyoka maloba na Ye mpo na kotelemela esika oyo mpe bavandi na yango, lokola omikitisi liboso na Ngai, lokola opasoli bilamba na yo mpe oleli liboso na Ngai, Ngai mpe nayoki, › elobi Yawe, **28** ‹ nakosala ete okende kokutana na bakoko na yo, oyo bakufa; mpe okokundama na kimia kati na moko na bakunda na yo. Na bongo, miso na yo ekomona te pasi nyonso oyo nakotindela esika oyo mpe bavandi na yango. › » Batindami bakomisaki eyano oyo epai ya mokonzi. **29** Mokonzi Joziasi abengisaki bampaka nyonso ya Yuda mpe ya Yelusalemi. **30** Bongo akendeki na Tempelo ya Yawe elongo na bato nyonso ya Yuda, bavandi nyonso ya Yelusalemi, Banganga-Nzambe, Balevi, bato nyonso, kobanda na oyo aleki na lokumu kino na oyo aleki na se. Mokonzi atangelaki bango makomi nyonso ya buku ya Boyokani oyo emonanaki kati na Tempelo ya Yawe. **31** Mokonzi atelemaki na etemelo na ye ya kolobela mpe asalaki boyokani oyo liboso ya Yawe: — Nalapi ndayi ete nakolanda Yawe, nakotosa mibeko, mitindo mpe malako na Ye, na motema mpe na elimo na ngai mobimba; mpe nakotosa maloba ya boyokani, oyo ekomama kati na buku oyo. **32** Mokonzi alapisaki ndayi yango bato nyonso oyo bazalaki na Yelusalemi mpe kati

na etuka ya Benjame. Mpe bavandi ya Yelusalemi batambolaki kolanda boyokani ya Nzambe, Nzambe ya batata na bango. **33** Joziasi alongolaki banzambe nyonso ya bikeko ya nkele kati na bituka nyonso ya bana ya Isalaele. Apesaki mitindo na bato nyonso oyo bazalaki kati na Isalaele ete basalela Yawe, Nzambe na bango. Na bongo, na mikolo nyonso ya bomoi ya Joziasi, bapengwaki te liboso ya Yawe, Nzambe ya batata na bango.

35 Joziasi asepelaki feti ya Pasika mpo na lokumu ya Yawe kati na Yelusalemi; mpe na mokolo ya zomi na minei ya sanza ya liboso, bakataki kingo ya mpate mpo na mbeka ya Pasika. **2** Atiaki Banganga-Nzambe mpo ete bakoba mosala na bango mpe alendisaki bango na mosala ya Tempelo ya Yawe. **3** Alobaki na Balevi oyo babulisamaki mpo na Yawe mpe bazalaki na mokumba ya koteya Isalaele mobimba: — Botia Sanduku ya bule kati na Tempelo oyo Salomo, mwana mobali ya Davidi, mokonzi ya Isalaele, atongaki; ezali lisusu ya komema na mapeka na bino te. Sik'oyo, bosalela Yawe, Nzambe na bino, mpe Isalaele, bato na Ye. **4** Bomibongisa kolanda mabota mpe masanga na bino ya mosala, kolanda mitindo oyo Davidi, mokonzi ya Isalaele, mpe Salomo, mwana na ye ya mobali, bakomaki. **5** Bowumela na bisika na bino ya mosala kati na Esika ya bule: lisanga moko ya Balevi mpo na libota moko na moko ya bandeko na bino, bato ya ekolo na bino. **6** Bokata kingo ya mpate mpo na mbeka ya Pasika, bomibulisa mpe bobongisa mpate yango ya Pasika mpo na bandeko na bino oyo bozali na bango ekolo moko, kolanda mitindo ya Yawe na nzela ya Moyize. **7** Joziasi azwaki kati na bibwele na ye moko mokonzi bana meme mpe bana ntaba nkoto tuku misato mpe bangombe nkoto misato, mpo na bato ya Isalaele, nkoto tuku misato oyo bazalaki wana

mpo ete bakoka kobonza yango lokola mbeka ya Pasika. **8** Bakalaka na ye mpe bapesaki wuta na mokano ya mitema na bango, epai ya bato, epai ya Banganga-Nzambe mpe epai ya Balevi. Ilikia, Zakari mpe Yeyeli, oyo bazalaki bakambi ya misala kati na Tempelo ya Nzambe, bapesaki epai ya Banganga-Nzambe lokola mbeka ya Pasika bana meme nkoto mibale na nkama motoba mpe bangombe nkama misato. **9** Konania elongo na bandeko na ye ya mibali: Shemaya, Netaneeli, Ashabia, Yeyeli mpe Yozabadi oyo bakambi ya Balevi, bapesaki bameme nkoto mitano mpe bangombe nkama mitano epai ya Balevi lokola mbeka ya Pasika. **10** Tala ndenge babongisaki losambo: Banganga-Nzambe batelemaki na esika na bango ya mosala, mpe Balevi bazalaki kati na masanga na bango, kolanda mitindo ya mokonzi. **11** Bato babonzaki bana meme mpe bana ntaba lokola mbeka ya Pasika, mpe Balevi bazalaki kopesa makila na yango epai ya Banganga-Nzambe mpo ete basopa yango na likolo ya etumbelo, wana Balevi bazalaki kopapa mbeka **12** mpe kotia pembeni biteni ya kobonza lokola mbeka ya kotumba, mpo na kopesa yango epai ya bato kolanda masanga na bango mpo ete babonza yango epai na Yawe, kolanda ndenge ekomama kati na buku ya Moyize. Basalaki mpe ndenge wana mpo na bangombe. **13** Kolanda ndenge mobeko ezalaki kotinda, batumbaki na moto meme oyo ebonzamaki lokola mbeka ya Pasika mpe balambaki makabo mosusu ya bule na nzungu, na kikalungu mpe na basani; mpe bapesaki yango na lombangu epai ya bato nyonso. **14** Sima na yango, Balevi babongisaki mbeka ya Pasika mpo na bango moko mpe mpo na Banganga-Nzambe; pamba te Banganga-Nzambe, bana mibali ya Aron, bazalaki kosala kino na butu mosala ya kobonza bambeka ya

kotumba mpe mafuta ya banyama. Yango wana Balevi bazalaki
kobongisa mbeka ya Pasika mpo na bango moko mpe mpo na
Banganga-Nzambe, bana mibali ya Aron. **15** Babeti mindule,
bana mibali ya Azafi, bazalaki na esika na bango ya mosala
kolanda mitindo ya Davidi, ya Azafi, ya Emani mpe ya Yedutuni,
mosakoli ya mokonzi. Bakengeli bikuke mpe bazalaki na bisika
na bango ya mosala; batikalaki kozala mosika na yango te,
pamba te bandeko na bango, Balevi, bazalaki mpe kobongisela
bango biloko. **16** Ezalaki ndenge wana nde misala nyonso
ebongisamaki mokolo wana mpo na kosepela feti ya Pasika mpe
kobonza mbeka ya kotumba na likolo ya etumbelo ya Yawe,
kolanda mitindo ya mokonzi Joziasi. **17** Bana ya Isalaele oyo
bazalaki wana basepelaki na tango wana feti ya Pasika mpe feti
ya Mapa ezanga levire, mikolo sambo. **18** Wuta na tango ya
mosakoli Samuele, feti ya Pasika ya lolenge wana etikalaki nanu
kosalema te kati na Isalaele. Mpe kati na bakonzi ya Isalaele,
moko te asepelaki feti ya Pasika lokola Pasika oyo Joziasi
asepelaki elongo na Banganga-Nzambe, Balevi, bato nyonso ya
Yuda mpe ya Isalaele oyo bazalaki kuna elongo na bavandi ya
Yelusalemi. **19** Ezalaki na mobu ya zomi na mwambe ya bokonzi
ya Joziasi nde basepelaki Pasika yango. **20** Sima na makambo
oyo nyonso mpe sima na Joziasi kobongisa Tempelo ya Yawe,
Neko, mokonzi ya Ejipito, akendeki kobundisa Karikemishi, na
ebale Efrate; mpe Joziasi akendeki kokutana na ye mpo na
kokanga ye nzela. **21** Neko atindelaki ye bamemi sango mpo na
koloba na ye: — Mokonzi ya Yuda, likambo nini kati ya yo mpe
ngai? Na mokolo ya lelo, nayei na ngai te mpo na kobundisa yo;
nayei nde kobundisa mokonzi mosusu. Nzambe alobi na ngai
ete nasala likambo yango na lombangu. Keba ete otombokela

Nzambe oyo azali elongo na ngai, soki te akobebisa yo. **22** Kasi Joziasi aboyaki kotika ye, mpe lokola ayokaki te makambo oyo Neko ayebisaki ye kowuta na monoko ya Nzambe, Joziasi amibongolaki mpo na kobundisa Neko na lubwaku ya Megido. **23** Kati na bitumba, basoda oyo babundaka na batolotolo babetaki mokonzi Joziasi, mpe ye alobaki na basoda na ye: — Bolongola ngai awa, pamba te nazoki makasi. **24** Basoda na ye balongolaki ye na shar oyo azalaki kobunda na yango, batiaki ye na shar na ye mosusu mpe bamemaki ye na Yelusalemi epai wapi akufaki. Bakundaki ye kati na bakunda ya batata na ye. Bato nyonso ya Yuda mpe ya Yelusalemi basalelaki Joziasi matanga. **25** Jeremi asalaki nzembo ya mawa mpo na Joziasi. Bayembi nyonso ya mibali mpe ya basi bayembelaki Joziasi banzembo ya mawa kino na mokolo ya lelo mpe bakomisaki likambo yango mobeko kati na Isalaele. Banzembo yango ekomama kati na buku ya banzembo ya mawa. **26** Makambo mpe misala mosusu ya Joziasi, elongo na misala ya botosi na ye kati na makambo ya Yawe, kolanda oyo ekomama kati na Mobeko ya Yawe, **27** misala na ye, kobanda na ebandeli kino na suka, ekomama kati na buku ya masolo ya bakonzi ya Isalaele mpe ya Yuda.

36 Bato ya mokili bazwaki Yoakazi, mwana mobali ya Joziasi, mpe bakomisaki ye mokonzi, na Yelusalemi, mpo na kokitana na tata na ye. **2** Yoakazi azalaki na mibu tuku mibale na misato ya mbotama tango akomaki mokonzi, mpe akonzaki basanza misato na Yelusalemi. **3** Mokonzi ya Ejipito alongolaki ye na bokonzi kati na Yelusalemi mpe asengaki na makasi ete mokili ya Yuda ekoma kofuta mpako mpo na mokonzi: bakilo nkoto misato na nkama minei ya palata mpe ya wolo. **4** Mokonzi ya Ejipito akomisaki Eliakimi, ndeko mobali ya Yoakazi, mokonzi

ya Yelusalemi mpe ya Yuda; abongolaki kombo na ye mpe akomisaki yango « Yeoyakimi. » Kasi Neko akangaki Yoakazi, ndeko mobali ya Yeoyakimi, mpe amemaki ye na Ejipito. **5** Yeoyakimi azalaki na mibu tuku mibale na mitano ya mbotama tango akomaki mokonzi, mpe akonzaki mibu zomi na moko na Yelusalemi. Asalaki makambo mabe na miso ya Yawe, Nzambe na ye. **6** Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni, abundisaki ye mpe akangaki ye minyololo ya bronze mpo na komema ye na Babiloni. **7** Nabukodonozori amemaki mpe na Babiloni ndambo ya biloko ya Tempelo ya Yawe mpe atiaki yango kati na ndako na ye ya bokonzi. **8** Makambo mosusu oyo etali bokonzi ya Yeoyakimi, misala na ye ya nkele mpe makambo oyo ekweyelaki ye, ekomama kati na buku ya masolo ya bakonzi ya Isalaele mpe ya Yuda. Yeoyakini, mwana na ye ya mobali, akitanaki na ye na bokonzi. **9** Yeoyakini azalaki na mibu zomi na mwambe ya mbotama tango akomaki mokonzi, mpe akonzaki basanza misato mpe mikolo zomi na Yelusalemi. Asalaki makambo mabe na miso ya Yawe. **10** Na suka ya mobu, mokonzi Nabukodonozori abengisaki ye mpe amemaki ye na Babiloni elongo na biloko ya motuya ya Tempelo ya Yawe; akomisaki Sedesiasi, ndeko mobali ya Yeoyakini, mokonzi ya Yuda mpe ya Yelusalemi. **11** Sedesiasi azalaki na mibu tuku mibale na moko ya mbotama tango akomaki mokonzi, mpe akonzaki mibu zomi na moko na Yelusalemi. **12** Asalaki makambo mabe na miso ya Yawe, Nzambe na ye, mpe amikitisaki te liboso ya mosakoli Jeremi oyo azalaki koloba na Kombo na Yawe. **13** Lisusu, atombokelaki mokonzi Nabukodonozori oyo alapisaki ye ndayi na Kombo ya Nzambe. Na esika ete azonga epai na Yawe, Nzambe ya Isalaele, akomaki moto makasi mpe akomisaki motema na

ye libanga. **14** Bakonzi nyonso ya Banganga-Nzambe mpe
bato bakomaki lisusu kosala mabe koleka, balandaki misala
nyonso ya nkele ya bikolo ya bapaya mpe babebisaki bosantu ya
Tempelo ya Yawe oyo Ye moko Yawe abulisaki na Yelusalemi. **15**
Yawe, Nzambe ya batata na bango, atindelaki bango, mbala na
mbala mpe na ngonga malamu, makebisi na nzela ya bamemi
sango na Ye, pamba te azalaki na posa ya kobatela bato na Ye
mpe Tempelo na Ye. **16** Kasi bato ya Isalaele bazalaki kotiola
bamemi sango ya Nzambe, bazalaki komona pamba makebisi
na Ye mpe bazalaki kowolola basakoli na Ye kino Yawe kosilikela
bato na Ye makasi; mpe bakokaki kosala eloko moko te mpo na
komibikisa liboso ya kanda makasi ya Yawe. **17** Boye, mpo na
kobebisa bango, Yawe atindaki mokonzi ya bato ya Babiloni,
oyo abomaki na mopanga bilenge na bango kati na esika na
bango ya bule; abikisaki te ezala elenge mobali, elenge mwasi,
mokolo to mobange. Nzambe akabaki nyonso na maboko ya
Nabukodonozori. **18** Nabukodonozori amemaki na Babiloni
biloko nyonso ya Tempelo ya Nzambe, ya minene to ya mike,
bozwi ya Tempelo ya Yawe, bozwi ya mokonzi mpe ya bakalaka
na ye. **19** Batumbaki na moto Tempelo ya Nzambe, babukaki mir
ya Yelusalemi, batumbaki na moto bandako na yango ya kitoko
mpe babebisaki biloko nyonso ya motuya. **20** Nabukodonozori
amemaki na Babiloni bato oyo babikaki na mopanga, akomisaki
bango bawumbu na ye mpe ya bana na ye ya mibali kino na
tango mokili ya Persi ezwaki bokonzi. **21** Ezalaki ndenge wana
nde Liloba na Yawe ekokisamaki, liloba oyo alobaki na nzela ya
mosakoli Jeremi: « Mokili ekozwa bopemi na mikolo nyonso oyo
bakosundola yango, ekosepela na basaba na yango kino tango
mibu tuku sambo ekokoka. » **22** Na mobu ya liboso ya Sirisi,

mokonzi ya Persi, Yawe alamusaki molimo ya Sirisi, mokonzi ya Persi, mpo na kokokisa liloba oyo alobaki na nzela ya mosakoli Jeremi mpo ete asakola mpe akoma boye kati na mokili na ye mobimba: **23** « Tala makambo oyo Sirisi, mokonzi ya Persi, alobi: ‹ Yawe, Nzambe ya Likolo, apesi ngai babokonzi nyonso ya mabele mpe mokumba ya kotongela Ye Tempelo, na Yelusalemi kati na Yuda. Tika ete moto nyonso oyo, kati na bino, azali na molongo ya bato ya Yawe akende; pamba te Yawe, Nzambe na ye, azali elongo na ye! › »

Esidrasi

1 Na mobu ya liboso ya Sirisi, mokonzi ya Persi, Yawe alamusaki
molimo ya Sirisi, mokonzi ya Persi, mpo na kokokisa liloba oyo
alobaki na nzela ya mosakoli Jeremi, mpo ete asakola mpe
akoma boye kati na mokili na ye mobimba: **2** « Tala makambo
oyo Sirisi, mokonzi ya Persi, alobi: ‹ Yawe, Nzambe ya Likolo,
apesi ngai babokonzi nyonso ya mabele mpe mokumba ya
kotongela Ye Tempelo, na Yelusalemi kati na Yuda. **3** Tika ete
moto nyonso oyo, kati na bino, azali na molongo ya bato ya
Yawe akende na Yelusalemi kati na Yuda mpo na kotonga
Tempelo ya Yawe, Nzambe ya Isalaele, oyo azali Nzambe kati
na Yelusalemi! **4** Tika ete bavandi ya bisika nyonso oyo bato ya
Yuda bazali bapesa bango, mpo na Ndako ya Nzambe oyo ezali
na Yelusalemi, makabo oyo: palata, wolo, bibwele, biloko ya
ndenge na ndenge mpe makabo oyo bakati bango moko kopesa
wuta na mokano ya mitema na bango. › » **5** Bongo bakambi ya
mabota ya Yuda mpe ya Benjame, Banganga-Nzambe mpe
Balevi, elongo na moto nyonso oyo Nzambe atutaki motema
babongamaki mpo na kokende kotonga Tempelo ya Yawe, na
Yelusalemi. **6** Bato nyonso oyo bazalaki zingazinga na bango
basungaki bango; bapesaki biloko esalema na palata mpe na
wolo, bibwele, biloko ya ndenge na ndenge, bakado ya talo mpe
makabo oyo bakataki bango moko kopesa wuta na mokano ya
mitema na bango. **7** Mokonzi Sirisi abimisaki biloko ya Tempelo
ya Yawe, oyo Nabukodonozori amemaki wuta na Yelusalemi
mpo na kotia yango kati na tempelo ya nzambe na ye. **8** Sirisi,
mokonzi ya Persi, atindaki Mitredati, mobombi bozwi na ye,
ete abimisa, atanga mpe apesa yango epai ya Sheshibatsari,
moto ya libota ya bakambi ya Yuda. **9** Tala biloko yango mpe

motango na yango: bakopo ya wolo ezalaki tuku misato; bakopo ya palata ezalaki nkoto moko; basani ya mbele ya palata ezalaki tuku mibale na libwa; **10** basani ya wolo ezalaki tuku misato; basani minene ya palata ezalaki nkama minei na zomi; biloko mosusu ezalaki nkoto moko. **11** Motango ya biloko nyonso ya wolo mpe ya palata ezalaki nkoto mitano na nkama minei. Sheshibatsari amemaki biloko yango nyonso tango bato oyo bakendeki na bowumbu balongwaki na Babiloni mpo na kozonga na Yelusalemi.

2 Tala bato ya etuka ya Yuda, oyo Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni, amemaki na bowumbu na mokili ya Babiloni, mpe, wuta na bowumbu, bazongaki na Yelusalemi mpe na Yuda, moto na moto kati na engumba na ye. **2** Bazongaki nzela moko na Zorobabeli, Jozue, Neyemi, Seraya, Reyelaya, Maridoshe, Bilishani, Misipari, Bigivayi, Rewumi, Baana. Tala motango ya bana ya Isalaele: **3** Bakitani ya Pareoshi: nkoto mibale na nkama moko na tuku sambo na mibale. **4** Bakitani ya Shefatia: nkama misato na tuku sambo na mibale. **5** Bakitani ya Ara: nkama sambo na tuku sambo na mitano. **6** Bakitani ya Paati-Moabi na nzela ya Jozue mpe Joabi: nkoto mibale na nkama mwambe na zomi na mibale. **7** Bakitani ya Elami: nkoto moko na nkama mibale na tuku mitano na minei. **8** Bakitani ya Zatu: nkama libwa na tuku minei na mitano. **9** Bakitani ya Zakayi: nkama sambo na tuku motoba. **10** Bakitani ya Bani: nkama motoba na tuku minei na mibale. **11** Bakitani ya Bebayi: nkama motoba na tuku mibale na misato. **12** Bakitani ya Azigadi: nkoto moko na nkama mibale na tuku mibale na mibale. **13** Bakitani ya Adonikami: nkama motoba na tuku motoba na motoba. **14** Bakitani ya Bigivayi: nkoto mibale na tuku mitano na motoba. **15** Bakitani ya Adini:

nkama minei na tuku mitano na minei. **16** Bakitani ya Ateri
na nzela ya Ezekiasi: tuku libwa na mwambe. **17** Bakitani ya
Betsayi: nkama misato na tuku mibale na misato. **18** Bakitani ya
Yora: nkama moko na zomi na mibale. **19** Bakitani ya Ashumi:
nkama mibale na tuku mibale na misato. **20** Bakitani ya Gibari:
tuku libwa na mitano. **21** Bato ya mboka Beteleemi, nkama
moko na tuku mibale na misato. **22** Bato ya mboka Netofa: tuku
mitano na motoba. **23** Bato ya mboka Anatoti: nkama moko
na tuku mibale na mwambe. **24** Bato ya Azimaveti: tuku minei
na mibale. **25** Bakitani ya Kiriati-Yearimi, Kefira mpe Beyeroti:
nkama sambo na tuku minei na misato. **26** Bakitani ya Rama
mpe Geba: nkama motoba na tuku mibale na moko. **27** Bato ya
mboka Mikimasi: nkama moko na tuku mibale na mibale. **28**
Bato ya bamboka Beteli mpe Ayi: nkama mibale na tuku mibale
na misato. **29** Bakitani ya Nebo: tuku mitano na mibale. **30**
Bakitani ya Magibishi: nkama moko na tuku mitano na motoba.
31 Bakitani ya Elami mosusu: nkoto moko na nkama mibale
na tuku mitano na minei. **32** Bakitani ya Arimi: nkama misato
na tuku mibale. **33** Bakitani ya Lodi, Adidi mpe Ono: nkama
sambo na tuku mibale na mitano. **34** Bakitani ya Jeriko: nkama
misato na tuku minei na mitano. **35** Bakitani ya Sena: nkoto
misato na nkama motoba na tuku misato. **36** Tala motango ya
Banganga-Nzambe: Bakitani ya Yedaeya, na nzela ya libota ya
Jozue: nkama libwa na tuku sambo na misato. **37** Bakitani ya
Imeri: nkoto moko na tuku mitano na mibale. **38** Bakitani ya
Pashuri: nkoto moko na nkama mibale na tuku minei na sambo.
39 Bakitani ya Arimi: nkoto moko na zomi na sambo. **40** Tala
motango ya Balevi: Bakitani ya Jozue na nzela ya Kadimieli mpe
ya Odavia: tuku sambo na minei. **41** Tala motango ya bayembi:

Bakitani ya Azafi: nkama moko na tuku mibale na mwambe. **42** Tala motango ya bakengeli bikuke ya Tempelo: Bakitani ya Shalumi, Ateri, Talimoni, Akubi, Atita mpe Shobayi: nkama moko na tuku misato na libwa. **43** Tala basali ya Tempelo: Bakitani ya Tsika, Asufa, Tabaoti, **44** Kerosi, Siya, Padoni, **45** Lebana, Agaba, Akubi **46** Agabi, Shalimayi, Anani, **47** Gideli, Gaari, Reaya, **48** Retsini, Nekoda, Gazami, **49** Uza, Paseya, Besayi, **50** Asina, Mewunimi, Nefusimi, **51** Bakibuki, Akufa, Aruri, **52** Batsiluti, Meyida, Arisha, **53** Barikosi, Sisera, Tama, **54** Netsia mpe Atifa. **55** Tala bakitani ya basali ya Salomo: Bakitani ya Sotayi, Sofereti, Peruda, **56** Yala, Darikoni, Gideli, **57** Shefatia, Atili, Pokereti-Atsebayimi mpe Ami. **58** Motango ya basali ya Tempelo mpe ya bakitani ya basali ya Salomo: nkama misato na tuku libwa na mibale. **59** Tala molongo ya bato oyo bawutaki na bowumbu, na bingumba Teli-Mela, Teli-Arisha, Kerubi-Adani mpe Imeri, kasi balongaki te kolakisa ete mabota na bango ya botata ewuta na Isalaele: **60** Bakitani ya Delaya, Tobiya mpe Nekoda: nkama motoba na tuku mitano na mibale. **61** Mpe kati na Banganga-Nzambe: Bakitani ya Obaya, ya Akotsi mpe ya Barizilayi oyo abengamaki « Barizilayi » mpo ete abalaki mwana mwasi ya Barizilayi, moto ya Galadi. **62** Balukaki mikanda oyo bakoma bakombo ya bakoko na bango, kasi batikalaki komona yango te. Boye balongolaki bango na mosala ya bonganga-Nzambe, pamba te bazalaki mbindo. **63** Moyangeli apekisaki bango kolia bilei ya bule kino tango Nganga-Nzambe moko akotuna toli ya Yawe na tina na bango, na nzela ya Urimi mpe Tumimi. **64** Motango ya lisanga mobimba ya bato oyo bawutaki na bowumbu ezalaki nkoto tuku minei na mibale na nkama misato na tuku motoba, **65** bakisa bawumbu na bango ya mibali

mpe ya basi, nkoto sambo na nkama misato na tuku misato na sambo; bazalaki na bayembi na bango ya basi mpe ya mibali, nkama mibale; **66** bampunda ya bitumba, nkama sambo na tuku misato na motoba; bamile nkama mibale na tuku minei na mitano; **67** bashamo nkama minei na tuku misato na mitano; mpe ba-ane nkoto motoba na nkama sambo na tuku mibale. **68** Tango bakomaki na Tempelo ya Yawe, na Yelusalemi, bakambi mingi ya mabota bapesaki makabo oyo bakataki bango moko kopesa wuta na mokano ya mitema na bango mpo na kotonga lisusu Tempelo ya Nzambe, na esika na yango ya kala. **69** Bapesaki na libenga ya misala, moto na moto kolanda ezweli na ye, mbongo ya bibende ya wolo nkoto tuku motoba na moko, mbongo ya bibende ya palata nkoto mitano, mpe banzambala nkama moko ya mosala ya bonganga-Nzambe. **70** Banganga-Nzambe, Balevi, bakengeli bikuke, bayembi, basali ya Tempelo, ndambo kati na bato mpe bato nyonso ya Isalaele bavandaki kati na bingumba na bango.

3 Na sanza ya sambo, bana ya Isalaele oyo bavandaki kati na bingumba na bango basanganaki na Yelusalemi lokola moto moko. **2** Jozue, mwana mobali ya Yotsadaki, elongo na baninga na ye, Banganga-Nzambe, mpe Zorobabeli, mwana mobali ya Shealitieli, elongo na bandeko na ye, babandaki kotonga etumbelo ya Nzambe ya Isalaele mpo na kobonza kuna mbeka ya kotumba kolanda makomi kati na Mobeko ya Moyize, moto na Nzambe. **3** Atako bazalaki koyoka bato oyo bazalaki pembeni na bango somo, batongaki etumbelo na likolo ya miboko na yango ya kala mpe babonzaki wana mpo na Yawe mbeka ya kotumba ya tongo mpe ya pokwa. **4** Bongo kolanda makomi, basepelaki feti ya Bandako ya kapo, mpe babonzaki mikolo

nyonso bambeka ya kotumba kolanda motango oyo ekatama mpo na mokolo na mokolo. **5** Sima na yango, babonzaki mbeka ya kotumba ya tango nyonso, bambeka ya kotumba oyo ekatama mpo na feti ya ebandeli ya sanza mpe mpo na feti nyonso oyo ekatama mpo na Yawe, mpe bambeka ya kotumba mpo na bato nyonso oyo bazalaki bango moko kopesa makabo wuta na mokano ya mitema na bango. **6** Bato babandaki kobonzela Yawe bambeka ya kotumba na mokolo ya liboso ya sanza ya sambo, atako bamitongelaki nanu te miboko ya Tempelo ya Yawe. **7** Bapesaki mbongo epai ya batongi ndako mpe epai ya basharipantie; bongo bapesaki lisusu bilei, masanga mpe mafuta epai ya bato ya Sidoni mpe ya Tiri mpo ete bamema, na nzela ya ebale monene, banzete ya sedele longwa na Libani kino na Jafa, na ndingisa ya Sirisi, mokonzi ya Persi. **8** Na sanza ya mibale ya mobu ya mibale sima na bango kokoma na Ndako ya Nzambe kati na Yelusalemi, Zorobabeli, mwana mobali ya Shealitieli; Jozue, mwana mobali ya Yotsadaki, elongo na bandeko na bango mosusu, Banganga-Nzambe, Balevi mpe bato nyonso oyo bazongaki na Yelusalemi wuta na bowumbu, babandaki misala ya kotonga. Baponaki Balevi oyo bazalaki na mibu kobanda tuku mibale mpe komata mpo ete balandela misala ya kotonga Tempelo ya Yawe. **9** Jozue elongo na bana na ye ya mibali mpe bandeko na ye ya mibali, Kadimieli elongo na bana na ye ya mibali oyo bazalaki bakitani ya Yuda, bapesamelaki mokumba ya kolandela bato oyo bazalaki kotonga Ndako ya Nzambe. Mpe bakitani ya Enadadi elongo na bana na bango ya mibali mpe bandeko na bango, Balevi, bazalaki kosunga bango. **10** Tango batongi ndako basilisaki kotonga miboko ya Tempelo ya Yawe, Banganga-Nzambe kati na bilamba na bango ya mosala

ya bonganga-Nzambe elongo na bakelelo na bango na maboko;
Balevi, bakitani ya Azafi, elongo na manzanza, batelemaki na
bisika na bango mpo na kokumisa Yawe, kolanda mitindo ya
Davidi, mokonzi ya Isalaele. **11** Bazalaki koyemba banzembo
mpo na kokumisa mpe kozongisela Yawe matondi: « Solo, azali
malamu, bolingo na Ye mpo na Isalaele ewumelaka seko na
seko! » Bongo bato nyonso bazalaki kobeta milolo makasi mpo
na kokumisa Yawe mpo ete bazalaki kotia miboko ya Tempelo
ya Yawe. **12** Nzokande, kati na Banganga-Nzambe oyo ya
mikolo, kati na Balevi oyo ya mikolo mpe kati na bakambi ya
mabota, oyo ya mikolo, ezalaki na ebele oyo bamonaki Tempelo
ya liboso; bongo bazalaki kolela na mongongo makasi wana
bazalaki kotia miboko ya Tempelo ya sika na miso na bango.
Mpe kaka na tango yango, ebele ya bato mosusu bazalaki
kosepela na koganga makasi mpe na kobeta milolo nzela moko
na maboko. **13** Boye bato bakokaki te kokesenisa makelele ya
bato oyo bazali koganga mpo na esengo mpe makelele ya bato
oyo bazali kolela, pamba te bato bazalaki koganga makasi mpe
makelele na bango ezalaki koyokana kino na mosika.

4 Tango banguna ya Yuda mpe ya Benjame bayokaki ete bato
oyo bawutaki na bowumbu bazali kotonga Tempelo ya Yawe,
Nzambe ya Isalaele, **2** bayaki epai ya Zorobabeli mpe bakambi
ya mabota; balobaki na bango: — Botika ete tosunga bino na
mosala ya kotonga Tempelo oyo, pamba te biso mpe tolukaka
Nzambe na bino mpe tobonzelaka Ye mbeka wuta na tango
ya Esari-Adoni, mokonzi ya Asiri, oyo amemaki biso awa. **3**
Kasi Zorobabeli, Jozue mpe bakambi mosusu ya mabota ya
Isalaele bazongisaki: — Bokotonga te elongo na biso Tempelo
ya Yawe, Nzambe na biso; tokotonga yango biso moko mpo na

Yawe, Nzambe ya Isalaele, kolanda mitindo ya Sirisi, mokonzi ya Persi. **4** Bato ya bikolo oyo ezalaki elongo na bango kati na mboka balembisaki bato ya Yuda nzoto mpe babangisaki bango mpo ete bakoba lisusu te kotonga; **5** bapesaki bapesi toli kanyaka mpo ete batelemela mpe babebisa mabongisi na bango na nzela ya batoli ya mabe, na mikolo nyonso ya Sirisi kino na oyo ya Dariusi, bango mibale bakonzi ya Persi. **6** Kaka na ebandeli ya bokonzi ya Kizerisesi, batindelaki ye mokanda mpo na kofunda bato ya Yuda mpe ya Yelusalemi. **7** Bongo na mikolo ya Aritakizerisesi lokola mokonzi ya Persi, Bishilami, Mitredati, Tabeyeli mpe baninga na bango ya mosala bakomelaki Aritakizerisesi mokanda. Bakomaki yango na makomi mpe na lokota ya Arami. **8** Moyangeli Rewumi mpe Shimishayi, mokomi mikanda na ye, bakomelaki mokonzi Aritakizerisesi mokanda oyo na tina na Yelusalemi: **9** « Moyangeli Rewumi mpe Shimishayi, mokomi mikanda, elongo na baninga na bango, basambisi mpe bakambi ya bato ya Dini, ya Arifarisataki, ya Taripeli, ya Afarasi, ya Ereki, ya Babiloni, ya Size, ya Deya, ya Elami, **10** mpe bato ya bikolo mosusu oyo Asuribanipali, mokonzi monene mpe mokonzi ya lokumu, amemaki na bowumbu mpo na kotia bango kati na engumba Samari mpe kati na bituka nyonso ya ngambo ya weste ya ebale Efrate. » **11** Tala maloba oyo batindelaki ye na mokanda: « Epai ya mokonzi Aritakizerisesi. Maloba kowuta na biso basali na yo, bato ya ngambo ya weste ya ebale Efrate. **12** Tika ete mokonzi ayeba ete Bayuda oyo bawutaki epai na yo bakomi kati na biso, na Yelusalemi; bazali kotonga engumba ya batomboki mpe ya bato ya mobulu, bazali kotonga bamir mpe kobongisa lisusu miboko. **13** Tika ete mokonzi ayeba lisusu ete, soki engumba oyo etongami lisusu mpe babongisi bamir na

yango, bakofuta lisusu te mpako ya mokonzi, mpako ya mabele mpe mpako ya nzela; na bongo, bomengo ya mokonzi ekokita. **14** Sik'oyo, lokola tozwi libaku ya kosala epai ya mokonzi mpe lokola ezali malamu te mpo na biso komona lokumu ya mokonzi kobebisama, totindi sango oyo mpo na kotalisa makambo oyo epai ya mokonzi **15** mpo ete baluka kati na babuku ya bakonzi oyo bazalaki liboso na yo mpo na kososola malamu. Okomona solo kati na babuku yango ete engumba oyo ezali engumba ya batomboki, etungisaka bakonzi mpe bituka. Mpe lisusu, wuta kala, ezali esika ya batomboki. Yango wana engumba oyo ebebisamaki. **16** Tozali koyebisa mokonzi ete soki batongi lisusu engumba oyo mpe babongisi bamir na yango, okotikala lisusu na eloko moko te na ngambo ya weste ya ebale Efrate. » **17** Mokonzi azongisaki eyano oyo: « Epai ya moyangeli Rewumi; Shimishayi, mokomi mikanda na ye, mpe baninga na bango mosusu ya mosala oyo bavandaka na Samari mpe kati na bituka nyonso na ngambo ya weste ya ebale Efrate: Napesi bino mbote. **18** Batangaki mpe babongolaki na miso na ngai mokanda oyo botindelaki biso. **19** Napesaki mitindo mpo ete baluka koyeba mpe kososola bosolo. Boye emonani solo ete, wuta na kala, engumba oyo etombokelaka kaka bakonzi mpe etindaka bato na botomboki mpe na mobulu. **20** Na Yelusalemi, ezalaki na bakonzi ya nguya oyo bazalaki kokonza etuka mobimba ya ngambo ya weste ya ebale Efrate mpe epai ya banani bazalaki kofuta mpako ya mokonzi, mpako ya mabele mpe mpako ya nzela. **21** Boye, bopesa sik'oyo mitindo epai ya bato wana ete bakoba lisusu te kotonga mpo ete engumba wana etongama lisusu te kino tango ngai moko nakopesa mitindo. **22** Bosala keba ete bozwa likambo oyo na pete te. Mpo na nini kotika nzela

ete mobulu oyo ekola mpe ekitisa bomengo ya mokonzi? » **23** Tango kaka batangaki mokanda ya mokonzi Aritakizerisesi liboso ya Rewumi; Shimishayi, mokomi mikanda na ye, mpe baninga na bango ya mosala bakendeki mbala moko na Yelusalemi epai ya Bayuda mpe bapekisaki bango na makasi ete bakoba lisusu te kotonga. **24** Wuta tango wana, misala ya Ndako ya Nzambe kati na Yelusalemi etelemaki kino na mobu ya mibale ya bokonzi ya Dariusi, mokonzi ya Persi.

5 Mosakoli Aje mpe mosakoli Zakari, mwana mobali ya Ido, basakolaki mpo na bato ya Yuda oyo bazalaki kati na mokili ya Yuda mpe na engumba Yelusalemi, na Kombo ya Nzambe ya Isalaele, oyo azalaki kati na bango. **2** Bongo, Zorobabeli, mwana mobali ya Shealitieli, mpe Jozue, mwana mobali ya Yotsadaki, bazongelaki mosala ya kotonga lisusu Tempelo ya Nzambe kati na Yelusalemi. Mpe basakoli ya Nzambe bazalaki elongo na bango mpo na kosunga bango. **3** Mbala moko, Tatinayi, moyangeli ya etuka oyo ezalaki na ngambo ya weste ya ebale Efrate, mpe Shetari-Bozinayi elongo na baninga na bango ya mosala batunaki bango: — Nani apesi bino nzela ya kotonga lisusu Tempelo oyo mpe ya kotelemisa lisusu mir oyo? **4** Batunaki lisusu: — Bato oyo bazali kotonga Ndako oyo, bakombo na bango banani? **5** Kasi liso ya Nzambe na bango ezalaki kosenzela bakambi ya Bayuda. Boye bapekisaki bango te kosala misala na bango kino tango Dariusi azwaki mokanda na tina na yango mpe kino tango bazwaki mokanda ya eyano kowuta na Dariusi. **6** Tala mokanda oyo Tatinayi, moyangeli ya etuka ya ngambo ya weste ya ebale Efrate, Shetari-Bozinayi elongo na baninga na bango ya mosala, bakambi ya bituka ya ngambo ya weste ya ebale Efrate, batindelaki mokonzi

Dariusi. **7** Tala makambo oyo bakomaki kati na mokanda yango:
« Epai ya mokonzi Dariusi. Tika ete bokonzi na yo ewumela
na kimia! **8** Tika ete mokonzi ayeba ete tokendeki na etuka
ya Yuda kino na Tempelo ya Nzambe Monene. Bato bazali
kotonga yango na mabanga bakata mpe bazali kotia mabaya na
likolo ya bamir. Mosala yango ezali kotambola malamu mpe
kokende noki kati na maboko na bango. **9** Totunaki bakambi
na bango motuna oyo: ‹ Nani apesi bino nzela ya kotonga
lisusu Tempelo oyo mpe ya kotelemisa lisusu bamir? › **10**
Totunaki bango bakombo na bango mpo ete toyebisa yo yango
mpe tokomela yo bakombo ya bakambi na bango. **11** Kasi
tala eyano oyo bapesaki biso: ‹ Tozali basali ya Nzambe ya
Likolo mpe ya se; tozali kotonga lisusu Tempelo oyo etongamaki
wuta mibu ebele na kala. Mokonzi moko monene ya Isalaele
atongaki mpe asilisaki yango. **12** Kasi lokola batata na biso
batumbolaki kanda ya Nzambe ya Likolo, akabaki bango na
maboko ya Nabukodonozori, moto ya Chalide, mokonzi ya
Babiloni. Ezali ye nde abukaki Tempelo oyo mpe amemaki bato
na bowumbu, na Babiloni. **13** Nzokande, na mobu ya liboso ya
bokonzi na ye lokola mokonzi ya Babiloni, Sirisi apesaki mitindo
ya kotonga lisusu Ndako oyo ya Nzambe, **14** alongolaki kutu na
tempelo ya Babiloni biloko basala na wolo mpe na palata, oyo
Nabukodonozori azwaki na Ndako ya Nzambe kati na Yelusalemi
mpe amemaki na tempelo ya Babiloni. Mokonzi Sirisi apesaki
biloko yango epai ya Sheshibatsari oyo ye, Sirisi, atiaki lokola
moyangeli. **15** Alobaki na ye: ‘Kamata biloko oyo mpe kende
kotia yango kati na Tempelo ya Yelusalemi; mpe tika ete Tempelo
ya Nzambe etongama lisusu na esika na yango ya kala.’ **16**
Ezali bongo nde Sheshibatsari ayaki awa na Yelusalemi mpo na

kotonga miboko ya Ndako ya Nzambe. Wuta mokolo wana kino
na mokolo ya lelo, Tempelo ezali kotongama, kasi misala esili
nanu te. › **17** Sik'oyo, soki yango esepelisi mokonzi, tika ete
baluka kati na babuku ya kala ya bakonzi ya Babiloni mpo na
kotala soki mokonzi Sirisi apesaki solo mitindo ya kotonga lisusu
Ndako ya Nzambe kati na Yelusalemi. Mpe tika ete mokonzi
atindela biso mokano na ye na tina na likambo oyo. »

6 Mokonzi Dariusi apesaki mitindo, mpe balukaki kati na babuku
ya kala oyo ezalaki na Babiloni, kati na ebombelo bomengo
ya mokonzi. **2** Mpe bamonaki buku moko kati na Ekibatane,
engumba mokonzi ya etuka ya Medi. Tala makomi oyo ezalaki
kati na buku yango: « Ekaniseli: **3** Na mobu ya liboso ya
mokonzi Sirisi, mokonzi Sirisi azwaki mokano na tina na Tempelo
ya Nzambe kati na Yelusalemi: Tempelo ya Nzambe esengeli
kotongama lisusu mpo ete ezala esika ya kobonza mbeka;
boye esengeli kozongisa miboko na yango. Tempelo ekozala na
bametele pene tuku misato na bosanda mpe bametele pene tuku
misato na mokuse. **4** Ekozala na milongo misato ya mabanga
bakata mpe molongo moko ya mabaya ya sika mpo na motondo.
Mbongo ya kofuta mpo na misala yango ekowuta na bomengo
ya mokonzi. **5** Lisusu, biloko basala na wolo mpe na palata ya
Ndako ya Nzambe, oyo Nabukodonozori azwaki na Tempelo
kati na Yelusalemi mpe amemaki na Babiloni, esengeli kozonga
na bisika na yango kati na Tempelo, na Yelusalemi; basengeli
kotia yango kati na Ndako ya Nzambe. **6** Sik'oyo, Tatinayi,
moyangeli ya etuka oyo ezali na ngambo ya weste ya ebale
Efrate, Shetari-Bozinayi mpe bino baninga na bango ya mosala,
bakambi ya etuka, bozala mosika ya likambo oyo. **7** Botika ete
misala ya kotonga lisusu Ndako oyo ya Nzambe ekoba. Tika ete

moyangeli mpe bakambi ya Bayuda batonga yango lisusu na esika na yango ya kala. **8** Tala mitindo oyo ngai nazali kopesa bino na tina na oyo bosengeli kosala mpo na kosunga bakambi ya Bayuda mpe mpo na misala ya botongi Ndako oyo ya Nzambe: ‹ Bosengeli tango nyonso kozwaka mbongo ya misala na bomengo ya mokonzi, oyo ewutaka na mpako oyo etuka ya ngambo ya weste ya ebale Efrate efutaka mpo na mokonzi, mpo na kofuta bato wana na ndenge ekoki mpe mpo ete misala etelema te. **9** Bosengeli mpe kopesaka mikolo nyonso epai ya Banganga-Nzambe ya Yelusalemi biloko nyonso oyo bakozala na yango na bosenga mpo na mbeka ya kotumba ya Nzambe ya Likolo: bana ngombe ya mibali, bameme ya mibali, bana meme, ble, mungwa, masanga ya vino mpe mafuta. Soki bakomi na bosenga ya biloko, bino bosengeli kopesa bango yango mikolo nyonso, mpe esengeli te kozanga, **10** mpo ete bakoka kobonzaka mbeka ya solo kitoko epai ya Nzambe ya Likolo, mpe mpo ete basambelaka mpo na bomoi malamu ya mokonzi elongo na bana na ye ya mibali. **11** Bongo tala mokano oyo nasili kozwa mpo na moto nyonso oyo akobongola to akotosa te mitindo oyo: bakolongola libaya moko kati na ndako na ye, bakotelemisa yango, bakodiembika ye na libaya yango mpe bakokomisa ndako na ye mopiku ya biloko ya mbindo. **12** Tika ete Nzambe oyo atiaki Kombo na Ye kuna akweyisa mokonzi nyonso to bato nyonso oyo bakomeka kotombola loboko mpo na koboya kotosa to kobongola mitindo na ngai na kobuka Tempelo oyo ya Nzambe kati na Yelusalemi. Ezali ngai, Dariusi, moto napesi mitindo yango. Tika ete botosa yango malamu mpe na lombangu. › » **13** Boye, Tatinayi, moyangeli ya etuka ya ngambo ya weste ya ebale Efrate, mpe Shetari-Bozinayi elongo

na baninga na bango ya mosala batosaki mitindo ya mokonzi Dariusi na lombangu mpe na ndenge ezaleli. **14** Boye bakambi ya Bayuda bakobaki misala ya kotonga, mpe balongaki wana balendisamaki na maloba ya basakoli Aje mpe Zakari, mokitani ya Ido. Basilisaki kotonga kolanda mitindo ya Nzambe ya Isalaele mpe ya Sirisi, Dariusi, mpe Aritakizerisesi, bakonzi ya Persi. **15** Basilisaki kotonga Ndako mobimba ya Nzambe, na mokolo ya misato ya sanza ya Adari, tango mokonzi Dariusi akokisaki mibu motoba na bokonzi. **16** Bato ya Isalaele, Banganga-Nzambe, Balevi mpe bato mosusu oyo bawutaki na bowumbu basalaki feti ya libulisi ya Ndako ya Nzambe. **17** Babonzaki bangombe ya mibali nkama moko, bameme ya mibali nkama mibale, bana meme nkama minei mpo na libulisi ya Ndako ya Nzambe; mpe bantaba ya mibali zomi na mibale, moko mpo na ekolo moko na moko ya Isalaele, lokola mbeka mpo na masumu ya Isalaele mobimba. **18** Bakabolaki mpe Banganga-Nzambe kolanda milongo na bango, mpe Balevi kolanda masanga na bango mpo na mosala ya Nzambe kati na Yelusalemi, ndenge ekomama kati na buku ya Moyize. **19** Na mokolo ya zomi na minei ya sanza ya liboso, bana ya Isalaele oyo bawutaki na bowumbu basepelaki feti ya Pasika. **20** Banganga-Nzambe mpe Balevi bamipetolaki kolanda mibeko mpe bakomaki peto. Boye Balevi bakataki kingo ya mpate lokola mbeka ya Pasika mpo na bato nyonso oyo bawutaki na bowumbu, mpo na bandeko na bango, Banganga-Nzambe, mpe mpo na bango moko. **21** Bana ya Isalaele oyo bawutaki na bowumbu baliaki yango elongo na bato nyonso oyo bakabwanaki na misala ya mbindo ya bikolo ya mokili mpe basanganaki elongo na bango mpo na koluka Yawe, Nzambe ya Isalaele. **22** Na mikolo sambo, basalaki na esengo

feti ya Mapa ezanga levire, pamba te Yawe atondisaki bango na esengo ndenge abongolaki makanisi ya mokonzi ya Asiri mpo ete asunga bango na misala ya botongi Ndako ya Nzambe, ya Nzambe ya Isalaele.

7 Sima na makambo oyo, tango Aritakizerisesi azalaki mokonzi ya Persi, Esidrasi, mwana mobali ya Seraya, mwana mobali ya Azaria, mwana mobali ya Ilikia, **2** mwana mobali ya Shalumi, mwana mobali ya Tsadoki, mwana mobali ya Ayitubi, **3** mwana mobali ya Amaria, mwana mobali ya Azaria, mwana mobali ya Merayoti, **4** mwana mobali ya Zerakia, mwana mobali ya Uzi, mwana ya Buki, **5** mwana mobali ya Abishuwa, mwana mobali ya Pineasi, mwana mobali ya Eleazari, mwana mobali ya Aron, mokonzi ya Banganga-Nzambe, **6** alongwaki na Babiloni. Esidrasi yango azalaki molakisi malamu ya mibeko mpe ayebaki penza malamu Mobeko ya Moyize oyo Yawe, Nzambe ya Isalaele, apesaki na bato na Ye. Bongo lokola loboko ya Yawe, Nzambe na ye, ezalaki likolo na ye, mokonzi apesaki ye biloko nyonso oyo asengaki. **7** Kati na bana ya Isalaele, Banganga-Nzambe, Balevi, bayembi, bakengeli bikuke mpe basali ya Tempelo, ndambo bazongaki na Yelusalemi na mobu ya sambo ya mokonzi Aritakizerisesi. **8** Esidrasi mpe akomaki elongo na bango na Yelusalemi na sanza ya mitano ya mobu ya sambo ya mokonzi. **9** Alongwaki na Babiloni na mokolo ya liboso ya sanza ya liboso mpe akomaki na Yelusalemi na mokolo ya liboso ya sanza ya mitano, pamba te loboko ya ngolu ya Nzambe na ye ezalaki likolo na ye, **10** mpo ete Esidrasi amipesaki ye moko penza, na motema na ye mobimba, mpo na koyekola mpe kotia na misala mibeko ya Yawe mpe mpo na kolakisa na bana ya Isalaele bikateli mpe mitindo ya mibeko yango. **11** Tala

mokanda oyo mokonzi Aritakizerisesi apesaki epai ya Esidrasi, Nganga-Nzambe mpe molakisi ya Mobeko, oyo ayebaki penza malamu makambo oyo etali mitindo mpe bikateli ya Yawe mpo na Isalaele: **12** « Aritakizerisesi, mokonzi ya bakonzi; Epai ya Esidrasi, Nganga-Nzambe mpe molakisi ya Mobeko ya Nzambe ya Likolo: Mbote na yo! **13** Napesi mitindo ete, kati na bokonzi na ngai, moto nyonso kati na bato ya Isalaele, kati na Banganga-Nzambe mpe Balevi na bango, oyo alingi kokende na Yelusalemi akende elongo na yo. **14** Ngai, mokonzi elongo na bapesi toli na ngai sambo, totindi yo koluka koyeba makambo oyo ezali koleka na Yuda mpe na Yelusalemi, kolanda Mobeko ya Nzambe na yo, oyo ezali na maboko na yo, **15** mpe komema palata mpe wolo oyo mokonzi mpe bapesi toli na ye bapesi bango moko wuta na mokano ya mitema na bango, epai ya Nzambe ya Isalaele, oyo Ndako na Ye ezali na Yelusalemi; **16** elongo na palata mpe wolo nyonso oyo okozwa na etuka ya Babiloni, makabo oyo bato mpe Banganga-Nzambe bakataki bango moko kopesa wuta na mokano ya mitema na bango, mpo na Tempelo ya Nzambe na bango kati na Yelusalemi. **17** Boye, okosala keba ete osomba bangombe, bameme ya mibali mpe bana meme elongo na nyonso oyo esengeli mpo na makabo na yango ya gato mpe ya masanga, mpe okobonza yango na etumbelo ya Nzambe na bino kati na Yelusalemi. **18** Na palata mpe wolo oyo etikali, yo mpe bandeko na yo, Bayuda, bokoki kosala nyonso oyo bokomona ete ezali malamu kolanda mokano ya Yawe, Nzambe na bino. **19** Okopesa epai ya Nzambe ya Yelusalemi, biloko nyonso oyo bakopesa yo mpo na mosala ya Tempelo ya Nzambe na yo. **20** Na nzela ya bomengo ya mokonzi, okoki kozwa biloko nyonso mosusu oyo okozala na yango na bosenga

mpo na misala ya Ndako ya Nzambe na yo. **21** Sik'oyo, ngai,
mokonzi Aritakizerisesi, napesi mitindo epai ya babateli bomengo
nyonso ya mokonzi kati na etuka ya ngambo ya weste ya ebale
Efrate, ete bopesa na lombangu eloko nyonso oyo Esidrasi,
Nganga-Nzambe mpe molakisi ya Mobeko ya Nzambe ya Likolo,
akosenga bino **22** kino na kilo ya palata nkoto misato na nkama
mitano, kilo ya ble nkoto tuku minei na mitano, balitele ya vino
nkoto minei na nkama mitano, balitele ya mafuta nkoto minei na
nkama mitano mpe kilo ya mungwa oyo bakoki kotanga te. **23**
Tika ete makambo nyonso oyo Nzambe ya Likolo atindi mpo na
Tempelo na Ye esalema ndenge kaka atindi yango, mpo ete
kanda na Ye ekitela te mokili ya mokonzi mpe bana na ye ya
mibali. **24** Bosengeli lisusu koyeba ete bozali lisusu na ndingisa
te ya kosenga na Nganga-Nzambe nyonso, Molevi nyonso,
moyembi nyonso, mokengeli nyonso ya ekuke, mosali nyonso ya
Tempelo, mpe na mosali nyonso mosusu ya Ndako ya Nzambe
ete afuta mpako ya mokonzi, mpako ya mabele mpe mpako ya
nzela. **25** Bongo yo, Esidrasi, kolanda bwanya ya Nzambe na
yo, oyo ozali na yango, pona bilombe mpe basambisi mpo na
mosala ya kokata makambo ya bato nyonso oyo, kati na etuka
ya ngambo ya weste ya ebale Efrate, bayebi mibeko ya Nzambe
na yo; mpe lakisa yango na bato oyo bayebi yango te. **26** Moto
nyonso oyo akotosa te Mobeko ya Nzambe na yo mpe mobeko
ya mokonzi asengeli bongo kozwa etumbu ya kufa to kokende
na bowumbu to kokaba bomengo na ye mpo ete babotola yango
to mpe kokota na boloko. » **27** Tika ete Yawe, Nzambe ya batata
na biso, akumisama, Ye oyo atiaki makanisi ya lolenge oyo na
motema ya mokonzi, mpo ete akoka kopesa lokumu na Tempelo
ya Yawe kati na Yelusalemi, **28** mpe oyo asaleli ngai bolamu na

Ye liboso ya mokonzi, ya bapesi toli na ye mpe ya bakalaka na ye nyonso, pamba te loboko ya Yawe, Nzambe na ngai, ezalaki likolo na ngai! Boye, nazwaki makasi mpe nasangisaki bakambi ya Isalaele mpo ete bazonga elongo na ngai.

8 Tala bakambi ya mabota, kolanda ndenge babotamela, oyo bazongaki elongo na ngai, wuta na Babiloni, na tango Aritakizerisesi azalaki mokonzi: **2** Kati na bakitani ya Pineasi: Gerishomi. Kati na bakitani ya Itamari: Daniele. Kati na bakitani ya Davidi: Atushi. **3** Kati na bakitani ya Shekania, ya Pareoshi: Zakari elongo na bato na ye oyo batangaki, nkama moko na tuku mitano. **4** Kati na bakitani ya Paati-Moabi: Eliowenayi, mwana mobali ya Zerakia, elongo na bato na ye nkama mibale. **5** Kati na bakitani ya Zatu: Shekania, mwana mobali ya Yaazieli, elongo na bato na ye nkama misato. **6** Kati na bakitani ya Adini: Ebedi, mwana mobali ya Jonatan, elongo na bato na ye tuku mitano. **7** Kati na bakitani ya Elami: Ezayi, mwana mobali ya Atalia elongo na bato na ye tuku sambo. **8** Kati na bakitani ya Shefatia: Zebadia, mwana mobali ya Mikaeli, elongo na bato na ye tuku mwambe. **9** Kati na bakitani ya Joabi: Abidiasi, mwana mobali ya Yeyeli, elongo na bato na ye nkama mibale na zomi na mwambe. **10** Kati na bakitani ya Bani: Shelomiti, mwana mobali ya Yosifia, elongo na bato na ye nkama moko na tuku motoba. **11** Kati na bakitani ya Bebayi: Zakari, mwana mobali ya Bebayi, elongo na bato na ye tuku mibale na mwambe. **12** Kati na bakitani ya Azigadi: Yoanani, mwana mobali ya Akatani, elongo na bato na ye nkama moko na zomi. **13** Kati na bakitani ya Adonikami: bana ya suka oyo bakombo na bango ezalaki Elifeleti, Yeyeli mpe Shemaya, elongo na bato na bango tuku motoba. **14** Kati na bakitani ya Bigivayi: Utayi mpe Zabudi

elongo na bato na bango tuku sambo. **15** Nasangisaki bango pene ya ebale oyo ezalaki kotiola na ngambo ya Akava, mpe tovandaki kuna mikolo misato. Tango natalaki malamu bato mpe Banganga-Nzambe, namonaki ata Molevi moko te kuna. **16** Boye nabengisaki Eliezeri, Arieli, Shemaya, Elinatani, Yaribi, Elinatani, Natan, Zakari mpe Meshulami oyo bazalaki bakambi; Yoyaribi mpe Elinatani oyo bazalaki bato ya mayele. **17** Natindaki bango epai ya Ido, mokambi ya mboka Kasifia; nayebisaki bango makambo oyo basengeli koloba na Ido mpe bandeko na ye ya mosala, basali ya Tempelo, oyo bazalaki kovanda na Kasifia, mpo ete bamemela biso basali mpo na Ndako ya Nzambe na biso. **18** Lokola loboko ya ngolu ya Nzambe na biso ezalaki likolo na biso, bamemelaki biso Sherebia, moto ya mayele, kati na bakitani ya Maali, mwana mobali ya Levi, mwana mobali ya Isalaele, elongo na bana na ye ya mibali mpe bandeko na ye ya mibali, bango nyonso zomi na mwambe, **19** elongo na Ashabia mpe Ezayi, bakitani ya Merari, elongo na bandeko na ye ya mibali mpe bana na bango ya mibali. Bango nyonso bazalaki tuku mibale. **20** Bamemaki lisusu basali ya Tempelo, nkama mibale na tuku mibale, bakitani ya bato oyo Davidi mpe lisanga ya bakalaka na ye batiaki mpo na kosunga Balevi. Batangaki bango nyonso na bakombo na bango. **21** Kuna, pene ya ebale Akava, napesaki mitindo ya kokila bilei mpo na komikitisa liboso ya Nzambe na biso mpe kosenga Ye mobembo malamu mpo na biso, mpo na bana na biso mpe mpo na biloko na biso nyonso. **22** Nayokaki soni mpo na kosenga epai ya mokonzi basoda mpe basoda oyo batambolaka likolo ya bampunda, mpo na kobatela biso na nzela liboso ya banguna na biso; pamba te tolobaki na mokonzi: « Loboko ya ngolu ya Nzambe na biso

ezali likolo ya moto nyonso oyo alukaka Ye, kasi kanda makasi
na Ye ekitelaka bato nyonso oyo basundolaka Ye. » **23** Boye,
tokilaki bilei mpe tosengaki ngolu yango epai ya Nzambe na
biso, mpe Ye ayanolaki libondeli na biso. **24** Bongo na sima,
natiaki kati na bakonzi ya Banganga-Nzambe bakonzi zomi na
mibale: Sherebia, Ashabia elongo na bandeko na bango zomi.
25 Namekaki liboso na bango makabo ya palata, ya wolo mpe
bisalelo nyonso oyo mokonzi, bapesi toli na ye, bakalaka na ye
mpe Isalaele mobimba bapesaki mpo na Ndako ya Nzambe na
biso. **26** Napesaki bango kilo nkoto tuku mibale ya palata, kilo
nkoto misato ya bisalelo basala na palata, kilo nkoto misato ya
wolo, **27** bakopo ya wolo tuku mibale oyo ezali na motuya ya
mbongo ya bibende ya wolo nkoto moko mpe biloko mibale ya
kitoko basala na bronze oyo engalaka lokola wolo. **28** Nalobaki
na bango: « Bino elongo na biloko oyo, bobulisami mpo na Yawe.
Palata mpe wolo oyo ezali makabo oyo bato bakati bango moko
kopesa wuta na mokano ya mitema na bango, epai na Yawe,
Nzambe ya tata na bino. **29** Bosenzela mpe bobatela yango
malamu kino tango bokomeka kilo na yango liboso ya bakonzi
ya Banganga-Nzambe, ya Balevi mpe ya bakambi ya mabota ya
Isalaele, kati na bashambre ya Tempelo ya Yawe, na Yelusalemi.
» **30** Banganga-Nzambe mpe Balevi bayambaki palata, wolo
mpe bisalelo ya bule oyo bamekaki kilo na yango, mpo na
komema yango na Ndako ya Nzambe na biso, na Yelusalemi.
31 Na mokolo ya zomi na mibale ya sanza ya liboso, tolongwaki
na ebale Akava mpo na kokende na Yelusalemi. Loboko ya
Nzambe na biso ezalaki likolo na biso, mpe abatelaki biso na
nzela liboso ya banguna mpe ya bato ya mobulu. **32** Tokomaki
na Yelusalemi mpe topemaki kuna mikolo misato. **33** Na mokolo

ya minei, tomekaki kilo ya palata, ya wolo mpe bisalelo ya bule kati na Ndako ya Nzambe na biso, liboso ya kopesa yango na maboko ya Nganga-Nzambe Meremoti, mwana mobali ya Uri; azalaki elongo na Eleazari, mwana mobali ya Pineasi, mpe Balevi Yozabadi, mwana mobali ya Jozue, mpe Noadia, mwana mobali ya Binuwi. **34** Batangaki mpe bamekaki kilo ya biloko nyonso; mpe bakomaki yango na buku kaka na tango wana. **35** Bato oyo bakendeki na bowumbu bazongaki wuta na bowumbu mpe babonzaki mpo na Isalaele mobimba lokola mbeka ya kotumba epai ya Nzambe ya Isalaele: bangombe ya mibali zomi na mibale, bameme ya mibali tuku libwa na motoba, bana meme tuku sambo na sambo, mpe bantaba zomi na mibale lokola mbeka ya masumu. Babonzaki nyonso lokola mbeka ya kotumba mpo na Yawe. **36** Batindaki lisusu sango ya mitindo ya mokonzi epai ya bayangeli oyo mokonzi atiaki na bituka mpe epai ya bayangeli ya etuka ya ngambo ya weste ya ebale Efrate, oyo basungaki bato mpe Tempelo ya Nzambe.

9 Sima na makambo nyonso oyo esalemaki, bakambi ya Isalaele bayaki epai na ngai mpe balobaki: « Bato ya Isalaele, Banganga-Nzambe mpe Balevi bakabwani te na bato ya bikolo, oyo bazali kati na bango; bakabwani mpe te na misala na bango ya mbindo. Batamboli kaka kolanda misala ya mbindo ya bato ya Kanana, ya Iti, ya Perizi, ya Yebusi, ya Amoni, ya Moabi, ya Ejipito mpe ya Amori, **2** pamba te babali bana basi ya bikolo wana ya bapaya mpo na bango moko mpe mpo na bana na bango ya mibali. Boye, basangisi libota ya bule na bikolo ya bapaya oyo bazali kati na bango. Bakambi mpe bakalaka bazalaki bato ya liboso ya kosala makambo wana ya mbindo. » **3** Tango nayokaki bongo, napasolaki nzambala mpe kazaka na ngai, napikolaki suki ya

moto na ngai mpe mandefu na ngai mpe namivandisaki wana na mabele. **4** Bato nyonso oyo bazalaki kolenga mpo na maloba na Nzambe ya Isalaele basanganaki pene na ngai, mpo na misala ya mbindo ya bato oyo bawutaki na bowumbu. Navandaki na mawa kino na tango ya likabo ya pokwa. **5** Bongo na tango ya likabo ya pokwa, nasalaki makasi atako nazalaki na pasi makasi kati na motema, natelemaki na nzambala mpe kazaka na ngai, oyo epasuka; nafukamaki mpe natombolaki maboko na ngai epai na Yawe, Nzambe na ngai. **6** Nalobaki: « Oh Nzambe na ngai! Nazali kati na mobulu mpe nazali koyoka soni makasi mpo na kotombola elongi na ngai epai na Yo, Nzambe na ngai; pamba te masumu mpe mabe na biso ekomi ebele penza mpe emati kino na Likolo! **7** Wuta na tango ya bakoko na biso kino na mokolo ya lelo, mabe na biso ekomi ebele. Likolo ya masumu na biso, biso elongo na bakonzi mpe Banganga-Nzambe na biso tokabamaki na mopanga, na bowumbu, na kobebisama mpe na soni makasi na maboko ya bakonzi ya bapaya, ndenge ezali komonana na mokolo ya lelo. **8** Kasi sik'oyo, oh Yawe, Nzambe na biso, na mwa tango moke, osaleli biso ngolu ya kobikisa ndambo ya bato kati na biso mpe ya kopesa biso esika kati na mokili na Yo ya bule. Na boye, Yo Nzambe na biso, ongengisi miso na biso na pole mpe opesi biso lisungi kati na bowumbu na biso. **9** Pamba te, atako tozali bawumbu, kasi Yo Nzambe na biso, osundoli biso te kati na bowumbu na biso. Omonisi biso bolamu na Yo na nzela ya bakonzi ya Persi: bapesi biso makasi ya sika mpo na kotonga lisusu Ndako ya Nzambe na biso, na kobongisa bamir na yango oyo ebukanaki-bukanaki mpe na kopesa biso mir ya kobombamela kati na Yuda mpe na Yelusalemi. **10** Sik'oyo, oh Nzambe na biso, toloba lisusu nini na

makambo oyo ezali kosalema? Pamba te tobateli te mibeko na Yo, **11** oyo opesaki na nzela ya basali na Yo, basakoli, tango olobaki: ‹ Mokili oyo bozali kokota mpo na kokamata yango ezali mokili oyo ebebisami na mbindo ya bato wana. Na nzela ya misala na bango ya nkele, batondisi mokili yango nyonso na mbindo na bango. **12** Boye, bopesa te na libala bana na bino ya basi epai ya bana na bango ya mibali to bozwa te na libala bana na bango ya basi mpo na bana na bino ya mibali. Tango nyonso, bosalaka te boyokani ya bondeko elongo na bango mpo ete bokoka kozala makasi, bokoka kolia bambuma malamu ya mokili mpe bokoka kotikela yango bana na bino lokola libula mpo na libela. › **13** Makambo nyonso oyo ekomeli biso ezali mbano ya etamboli mabe na biso mpe ya ngambo na biso monene. Mpe lisusu, oh Nzambe na biso, na kotala ebele ya masumu oyo tosali, etumbu oyo opesi biso ezali moke penza, mpo ete otikeli biso kutu ndambo ya bato oyo! **14** Boni, tozongela lisusu kobuka mibeko na Yo mpe kobalana na bato oyo basalaka makambo ya nkele? Boni, kanda makasi na Yo ekopela te kino kosilisa koboma biso mpe kotikela biso moto ata moko te na bomoi? **15** Oh Yawe, Nzambe ya Isalaele, ozali penza sembo! Na ngolu na Yo, na mokolo ya lelo, tozali batikali kati na bato na biso mpe tozali awa liboso na Yo, elongo na masumu na biso; nzokande moko te kati na biso akoki kotelema bongo liboso na Yo! »

10 Wana Esidrasi azalaki kobondela mpe kotubela masumu, azalaki ya kofukama mpe azalaki kolela liboso ya Ndako ya Nzambe. Ebele ya bana ya Isalaele: mibali, basi mpe bana, basanganaki pene na ye mpe, bango nyonso, bazalaki kolela makasi. **2** Bongo Shekania, mwana mobali ya Yeyeli, moko kati na bakitani ya Elami, alobaki na Esidrasi: « Solo, tosalaki

makambo ya mbindo na miso ya Nzambe na biso, pamba te tobali basi ya bapaya kati na bikolo oyo ezali elongo na biso kati na mboka oyo; kasi atako bongo, elikya ezali nanu mpo na Isalaele! **3** Sik'oyo, tika ete tosala boyokani elongo na Nzambe na biso mpo na kobengana basi wana nyonso elongo na bana na bango, kolanda toli na yo Esidrasi, nkolo na ngai, mpe kolanda toli ya bato nyonso oyo balengaka liboso ya mibeko ya Nzambe na biso! Tika ete esalema kolanda Mobeko! **4** Telema, pamba te yo nde osengeli kotala likambo oyo! Tozali elongo na yo mpo na kosunga yo. Yika mpiko mpe sala! » **5** Esidrasi atelemaki mpe asengaki na bakonzi ya Banganga-Nzambe, Balevi mpe bana nyonso ya Isalaele kolapa ndayi ete bakosalela makambo oyo ndenge elobami. Mpe balapaki ndayi. **6** Bongo Esidrasi alongwaki liboso ya Ndako ya Nzambe mpe akendeki na shambre ya Yoanani, mwana mobali ya Eliashibi. Wana azalaki kuna, atikalaki kolia eloko moko te mpe komela mayi te; pamba te azalaki kokoba kosala matanga likolo ya makambo ya mbindo ya bato oyo bawutaki na bowumbu. **7** Bapanzaki sango kati na Yuda mpe na Yelusalemi ete bato nyonso oyo bawutaki na bowumbu basangana na Yelusalemi. **8** Kolanda mokano ya bakalaka mpe bakambi ya bato, moto nyonso oyo akomonana te sima na mikolo misato, bakobotola biloko na ye nyonso mpe bakolongola ye na lisanga ya bato oyo bawutaki na bowumbu. **9** Sima na mikolo yango misato, bato nyonso ya Yuda mpe ya Benjame basanganaki na Yelusalemi. Na mokolo ya tuku mibale ya sanza ya libwa, bato nyonso bavandaki kati na lopango, liboso ya Ndako ya Nzambe, mpe bazalaki kolenga makasi likolo ya makambo oyo mpe mpo ete mvula ezalaki kobeta makasi. **10** Nganga-Nzambe Esidrasi atelemaki mpe alobaki na bango: —

Bosalaki makambo ya mbindo awa bobalaki basi ya bapaya;
mpe, na nzela na yango, bobakiselaki Isalaele ngambo. **11**
Sik'oyo, boyambola masumu na bino epai na Yawe, Nzambe ya
batata na bino, mpe bokokisa mokano na Ye! Bokabwana na
bato ya bikolo ya bapaya oyo bazali kati na bino mpe bokabwana
na basi na bino ya bapaya. **12** Lisanga mobimba ezongisaki na
mongongo makasi: — Ezali se bongo, tokosala ndenge olobi! **13**
Nzokande tozali bato ebele awa, mpe ezali eleko ya mvula;
tokoki kowumela na libanda te. Kutu, ezali te likambo ya mokolo
moko to ya mikolo mibale, pamba te ebele kati na biso basali
masumu kati na likambo oyo. **14** Tika ete bakambi na biso
batikala awa na esika ya lisanga mobimba! Mpe tika ete bato
nyonso oyo, kati na bingumba na biso, babalaki basi ya bapaya
bakende liboso ya bakambi mpe basambisi ya engumba moko
na moko, na mikolo oyo bakokatela bango, kino kanda makasi
ya Nzambe na biso ekolongwa kati na biso na tina na likambo
yango. **15** Kaka Jonatan, mwana mobali ya Azaeli, mpe Yakizia,
mwana mobali ya Tikiva, elongo na Meshulami mpe Shabetayi,
moto ya libota ya Levi, nde batelemelaki mokano oyo. **16** Kasi
bato oyo bawutaki na bowumbu basalaki ndenge elobamaki.
Nganga-Nzambe Esidrasi aponaki bakambi ya mabota, moko
mpo na libota moko na moko, mpe abengaki bango nyonso
na bakombo na bango. Babandaki kovanda mpo na koyekola
makambo yango na mokolo ya liboso ya sanza ya zomi. **17** Mpe,
na mokolo ya liboso ya sanza ya liboso, basilisaki koyekola
makambo ya mibali nyonso oyo babalaki basi ya bapaya. **18**
Tala kati na bakitani ya Banganga-Nzambe, mibali oyo babalaki
basi ya bapaya: Kati na bakitani ya Jozue, mwana mobali ya
Yotsadaki elongo na bandeko na ye ya mibali: Maaseya, Eliezeri,

Yaribi mpe Gedalia. **19** Bango nyonso batombolaki maboko
mpo na kozwa mokano ya kobengana basi na bango mpe ya
kobonza meme ya mobali lokola mbeka mpo na masumu na
bango. **20** Kati na bakitani ya Imeri: Anani mpe Zebadia. **21**
Kati na bakitani ya Arimi: Maaseya, Eli, Shemaya, Yeyeli mpe
Oziasi. **22** Kati na bakitani ya Pashuri: Eliowenayi, Maaseya,
Isimaeli, Netaneeli, Yozabadi mpe Eleasa. **23** Kati na Balevi:
Yozabadi, Shimei, Kelaya oyo bazalaki kobenga lisusu Kelita,
Petaya, Yuda mpe Eliezeri. **24** Kati na babeti mindule: Eliashibi.
Kati na bakengeli bikuke: Shalumi, Telemi mpe Uri. **25** Kati na
bato mosusu ya Isalaele: kati na bakitani ya Pareoshi: Ramia,
Yiziya, Malikiya, Miyamini, Eleazari, Malikiya mpe Benaya.
26 Kati na bakitani ya Elami: Matania, Zakari, Yeyeli, Abidi,
Yeremoti mpe Eli. **27** Kati na bakitani ya Zatu: Eliowenayi,
Eliashibi, Matania, Yeremoti, Zabadi mpe Aziza. **28** Kati na
bakitani ya Bebayi: Yoanani, Anania, Zabayi mpe Atilayi. **29**
Kati na bakitani ya Bani: Meshulami, Maluki, Adaya, Yashubi,
Sheali mpe Ramoti. **30** Kati na bakitani ya Paati-Moabi: Adina,
Kelali, Benaya, Maaseya, Matania, Betisaleyeli, Binuwi mpe
Manase. **31** Kati na bakitani ya Arimi: Eliezeri, Yishiya, Malikiya,
Shemaya, Simeoni, **32** Benjame, Maluki mpe Shemaria. **33**
Kati na bakitani ya Ashumi: Matinayi, Matata, Zabadi, Elifeleti,
Yeremayi, Manase mpe Shimei. **34** Kati na bakitani ya Bani:
Madayi, Amirami, Ueli, **35** Benaya, Bedia, Keluwu, **36** Vania,
Meremoti, Eliashibi, **37** Matania, Matinayi, Yasayi, **38** Bani,
Binuwi, Shimei, **39** Shelemiya, Natan, Adaya, **40** Makinadibayi,
Shashayi, Sharayi, **41** Azareyeli, Shelemiya, Shemaria, **42**
Shalumi, Amaria mpe Jozefi. **43** Kati na bakitani ya Nebo: Yeyeli,
Matitia, Zabadi, Zebina, Yadayi, Joeli mpe Benaya. **44** Mibali oyo

nyonso nde babalaki basi ya bapaya, mpe mingi kati na bango bazwaki bana na nzela ya basi yango.

Neyemi

1 Maloba ya Neyemi, mwana mobali ya Akalia. Na mobu ya
tuku mibale ya bokonzi ya Aritakizerisesi, na sanza ya kisilevi,
wana nazalaki nanu na Size, mboka mokonzi, **2** Anani, moko
kati na bandeko na ngai, ayaki elongo na bato mosusu wuta
na Yuda. Natunaki bango sango ya Bayuda oyo babikaki mpe
batikalaki wuta na bowumbu, mpe sango ya Yelusalemi. **3**
Balobaki na ngai: « Bayuda oyo babikaki mpe batikalaki wuta na
bowumbu bazali kovanda kati na etuka ya Yuda mpe bazali
na pasi mingi mpe na soni makasi; mir ya Yelusalemi etondi
na madusu, mpe bikuke na yango ebebisamaki na moto. » **4**
Tango kaka nayokaki makambo oyo nyonso, namivandisaki na
mabele mpe nakomaki kolela. Nasalaki mikolo mwa mingi ya
matanga, na kokila bilei mpe na kosambela Nzambe ya Likolo.
5 Nabondelaki: « Oh Yawe, Nzambe ya Likolo, Nzambe monene
mpe Nzambe ya somo! Yo oyo obatelaka boyokani mpe bolingo
na Yo epai ya bato oyo balingaka Yo mpe batosaka mibeko na
Yo, **6** tika ete litoyi na Yo eyoka na bokebi mpe miso na Yo
ezala ya kofungwama mpo na koyoka libondeli oyo mowumbu
na Yo azali kosala liboso na Yo, butu mpe moyi, na tina na
basali na Yo, bana ya Isalaele. Nazali kotubela masumu oyo
biso bana ya Isalaele, ezala ngai mpe libota ya tata na ngai,
tosalaki liboso na Yo. **7** Tosalaki solo mabe makasi liboso na
Yo; totosaki te mitindo, bikateli mpe mibeko oyo opesaki na
nzela ya Moyize, mosali na Yo. **8** Nabondeli Yo, kanisa maloba
oyo otindaki Moyize, mosali na Yo, koloba: ‹ Soki botamboli na
bosembo te, nakopanza bino kati na bikolo ya bapaya. **9** Kasi
soki bozongeli Ngai mpe botosi mibeko na Ngai, wana, ezala
soki bato na bino bakenda mosika na bowumbu kino na suka ya

mokili, nakosangisa bango wuta kuna mpe nakomema bango
na esika oyo naponaki mpo na kovandisa Kombo na Ngai. ›
10 Bazali basali na Yo mpe bato na Yo, oyo osilaki kokangola
na nguya monene na Yo mpe na makasi ya loboko na Yo! **11**
Oh Nkolo, nabondeli Yo, tika ete litoyi na Yo eyoka na bokebi
libondeli ya mowumbu na Yo mpe libondeli ya bawumbu na
Yo mosusu oyo bazali kosepela kopesa lokumu na Kombo na
Yo! Na mokolo ya lelo, longisa mowumbu na Yo mpe salela
ye ngolu na miso ya moto oyo! » Nzokande, na tango wana,
nazalaki kalaka oyo azalaki kotala makambo oyo etali masanga
ya mokonzi.

2 Na sanza ya Nisani, na mobu ya tuku mibale ya bokonzi ya
Aritakizerisesi, lokola vino ezalaki liboso ya mokonzi, nazwaki
vino mpe napesaki ye mpo ete amela. Ezalaki mbala na ngai ya
liboso ya kozala mawa-mawa liboso ya mokonzi. **2** Boye mokonzi
atunaki ngai: — Mpo na nini elongi na yo ezali mawa-mawa
lokola nde ozali kobela, nzokande ozali kobela te? Boni, ozali na
mawa na motema? Nabangaki makasi; **3** kasi nazongiselaki
mokonzi: — Tika ete mokonzi awumela na bomoi! Ndenge nini
elongi na ngai ezala mawa-mawa te tango engumba epai wapi
bakunda batata na ngai ebebi mpe bikuke na yango ebebisamaki
na moto? **4** Mokonzi atunaki ngai: — Olingi nini? Nasambelaki
Nzambe ya Likolo, **5** mpe nazongiselaki mokonzi: — Soki
esepelisi mokonzi mpe soki mowumbu na ye azwi ngolu na miso
na ye, tika ete mokonzi atinda ngai na engumba Yuda epai wapi
bakunda batata na ngai, mpo ete nakende kotonga yango lisusu.
6 Mokonzi, oyo mwasi na ye avandaki pembeni na ye, atunaki
ngai: — Mobembo na yo ekosala mikolo boni mpe okozonga
tango nini. Esepelisaki mokonzi kotinda ngai; mpe nakataki

tango oyo mobembo yango ekokaki kosala. **7** Nalobaki na ye
lisusu: — Soki esepelisi mokonzi, tika ete mokonzi apesa ngai
mikanda mpo na bayangeli ya etuka ya ngambo ya weste ya
ebale Efrate, mpo ete batika ngai koleka kino nakokoma kati na
Yuda; **8** mpe tika ete nazwa mokanda mpo na Azafi, mokengeli
ya zamba ya mokonzi, mpo ete apesa ngai mabaya ya motondo
mpo na bikuke ya engumba batonga makasi pene ya Tempelo,
mpo na mir ya engumba mpe mpo na ndako oyo nakovanda.
Lokola loboko ya ngolu ya Nzambe na ngai ezalaki likolo na
ngai, mokonzi apesaki ngai mikanda yango. **9** Nakendeki epai
ya bayangeli ya etuka ya ngambo ya weste ya ebale Efrate
mpe napesaki bango mikanda ya mokonzi. Mokonzi atindaki
lisusu bakonzi ya basoda mpe basoda oyo batambolaka likolo
ya bampunda mpo ete bazala elongo na ngai. **10** Tango kaka
Sanibala, moto ya Oroni, mpe Tobiya, kalaka ya mboka Amoni,
bayokaki ete nazali koya, basepelaki ata moke te komona moto
moko koya mpo na bolamu ya bana ya Isalaele. **11** Nakomaki na
Yelusalemi mpe, sima na ngai kosala kuna mikolo misato, **12**
nabimaki na butu elongo na ndambo ya bato. Nalobaki na moto
ata moko te makambo oyo Nzambe na ngai atiaki kati na motema
na ngai, makambo oyo nasengeli kokokisa mpo na bolamu ya
Yelusalemi. Ezalaki na nyama mosusu te elongo na ngai longola
kaka nyama oyo nazalaki kotambola likolo na yango. **13** Na butu,
nabimelaki na ekuke oyo ememaka na Lubwaku, nakendeki
na nzela oyo ekenda na etima ya Dalagona mpe na Ekuke ya
Fulu, mpo na kotala malamu-malamu bamir ya Yelusalemi, oyo
etondaki na madusu mpe bikuke na yango esilaki kobebisama
na moto. **14** Nalekaki pembeni ya Ekuke ya Etima mpe pembeni
ya Liziba ya mokonzi, kasi nzela ezalaki penza te mpo ete

nyama oyo nazalaki kotambola likolo na yango ekoka koleka.
15 Namataki wuta na lubwaku, kaka na butu, mpo na kokoba
kotala malamu-malamu mir. Nabalukaki mpe nazongelaki na
nzela ya Ekuke ya Lubwaku. **16** Bakalaka bayebaki te esika oyo
nakendeki to likambo oyo nazalaki kosala; pamba te kino na
ngonga wana, nalobaki nanu ata likambo moko te, ezala epai ya
Bayuda, epai ya Banganga-Nzambe, epai ya bankumu, epai ya
bayangeli to mpe epai ya bakambi mosusu oyo bazalaki kosala
mosala. **17** Bongo nalobaki na bango: — Bozali komona pasi
oyo tozali na yango! Yelusalemi ebebi, mpe bikuke na yango
ebebisamaki na moto! Boya, totonga lisusu mir ya Yelusalemi
mpo ete tolongwa kati na soni oyo! **18** Nayebisaki bango lisusu
ndenge nini loboko ya ngolu ya Nzambe na ngai ezalaki likolo na
ngai mpe makambo oyo mokonzi alobaki na ngai. Mbala moko,
bazongisaki: — Totelema mpe totonga! Boye bazwaki mpiko
mpe babandaki mbala moko mosala kitoko yango. **19** Kasi tango
Sanibala, moto ya Oroni; Tobiya, kalaka ya mboka Amoni; mpe
Geshemi, moto ya mboka Arabi, bayokaki sango na yango,
basekaki mpe batiolaki biso. Balobaki: — Eloko nini oyo bozali
kosala? Bozali kotombokela mokonzi? **20** Nazongiselaki bango:
— Nzambe ya Likolo akolongisa biso solo. Biso bawumbu na Ye,
tokotelema mpe tokotonga. Kasi bino, bozali ata na eteni moko
te ya mabele to na bokonzi moko te kati na Yelusalemi, mpe
moto moko te akozala kuna na ekaniseli malamu mpo na bino!

3 Eliashibi, mokonzi ya Banganga-Nzambe, elongo na
Banganga-Nzambe oyo bazalaki sima na ye bakotaki na mosala
mpe batongaki lisusu Ekuke ya Bibwele. Babulisaki yango
mpe batiaki bizipelo na yango; bongo bakobaki kobongisa
mir, babulisaki yango, longwa na ndako molayi ya Meya kino

na ndako molayi ya Ananeyeli. **2** Bato ya Jeriko babongisaki eteni ya mir oyo ekanganaki na yango; mpe Zakuri, mwana mobali ya Imiri, atongaki pene na bango. **3** Bana mibali ya Senaya basalaki Ekuke ya Mbisi; balatisaki yango mabaya, batiaki bizipelo na yango elongo na basete mpe bakumba na yango. **4** Meremoti, mwana mobali ya Uri, koko ya Akotsi, abongisaki eteni ya mir oyo elandaki. Meshulami, mwana mobali ya Berekia, mwana mobali ya Meshezabeyeli, azalaki kosala pene na ye; mpe Tsadoki, mwana mobali ya Baana, azalaki kosala mwa mosika na bango. **5** Bato ya Tekoa babongisaki eteni ya mir oyo elandaki, kasi bakambi na bango baboyaki kosala na se ya mitindo ya batambolisi na bango ya misala. **6** Yoyada, mwana mobali ya Paseya, mpe Meshulami, mwana mobali ya Besodia, babongisaki Ekuke ya Yeshana. Balatisaki yango mabaya, batiaki bizipelo, basete mpe bakumba. **7** Melatia, moto ya Gabaoni, Yadoni, moto ya Meronoti, mpe bato mosusu ya Gabaoni mpe ya Mitsipa oyo bazalaki kosala na se ya bokonzi ya moyangeli ya etuka ya ngambo ya weste ya ebale Efrate bazalaki mpe kosala pene na bango. **8** Uzieli, mwana mobali ya Araya, moko kati na banyangwisi bibende na moto, abongisaki eteni ya mir oyo elandaki. Bongo Anania, moko kati na basali oyo basalaka malasi, abongisaki eteni mosusu ya mir oyo elandaki. Babongisaki mir ya Yelusalemi kino na esika ya mir monene. **9** Refaya, mwana mobali ya Wuri, mokambi ya ndambo ya etuka ya Yelusalemi, abongisaki eteni ya mir oyo elandaki. **10** Yedaya, mwana mobali ya Arumafi, azalaki kosala pembeni na bango. Atushi, mwana mobali ya Ashabinia, azalaki kolanda ye. Boye atongaki eteni ya mir oyo etalanaki na ndako na ye. **11** Malikiya, mwana mobali ya Arimi, mpe Ashubi,

mwana mobali ya Paati-Moabi, babongisaki eteni mosusu ya mir mpe ndako molayi ya Fulu. **12** Shalumi, mwana mobali ya Aloeshi, mokambi ya ndambo ya etuka ya Yelusalemi, elongo na bana na ye ya basi babongisaki eteni ya mir oyo elandaki. **13** Anuni mpe bavandi ya Zanoa babongisaki Ekuke ya Lubwaku. Balatisaki yango mabaya, batiaki bizipelo, basete mpe bakumba. Babongisaki lisusu bametele pene nkama mitano ya mir kino na Ekuke ya Fulu. **14** Malikiya, mwana mobali ya Rekabi, mokambi ya etuka ya Beti-Akeremi, abongisaki Ekuke ya Fulu. Alatisaki yango mabaya, atiaki bizipelo, basete mpe bakumba. **15** Shalumi, mwana mobali ya Koli-Oze, mokambi ya etuka ya Mitsipa, abongisaki Ekuke ya Liziba; atiaki mwanza likolo na yango, alatisaki yango mabaya, atiaki bizipelo, basete mpe bakumba. Atongaki lisusu mir ya Liziba ya Siloe, pembeni ya elanga ya mokonzi, kino na bibutelo oyo ewuta na engumba ya Davidi. **16** Neyemi, mwana mobali ya Azibuki, mokambi ya ndambo ya etuka ya Beti-Tsuri, abongisaki wuta na esika oyo Shalumi asukelaki kino na esika oyo etalana na bakunda ya Davidi, kino na liziba oyo bato batimola na maboko mpe kino na ndako ya basoda ya mpiko oyo bazalaki kokengela Davidi. **17** Balevi, na bokambami ya Rewumi, mwana mobali ya Bani, batongaki longwa na esika oyo Neyemi asukelaki. Ashabia, mokambi ya ndambo ya etuka ya Keila, atongaki mpe pembeni na bango mpo na etuka na ye. **18** Bandeko na ye batongaki pembeni na ye, na bokambami ya Binuwi, mwana mobali ya Enadadi, mokambi ya ndambo mosusu ya etuka ya Keila. **19** Ezeri, mwana mobali ya Jozue, mokambi ya Mitsipa, abongisaki esika mosusu, longwa na esika oyo etalani na ndako oyo babombelaka bibundeli kino na esika oyo bamir ekutana. **20**

Bongo na mopanzi na ye, Baruki, mwana mobali ya Zakayi, abongisaki na bolingo oyo eleka ndelo eteni mosusu ya mir, longwa na esika oyo bamir ekutana kino na Ekuke ya Ndako ya Eliashibi, mokonzi ya Banganga-Nzambe. **21** Pene na ye, Meremoti, mwana mobali ya Uri, koko ya Akotsi, abongisaki eteni mosusu ya mir oyo ezalaki longwa na Ekuke ya Ndako ya Eliashibi kino na suka na yango. **22** Banganga-Nzambe oyo bazalaki kovanda na bamboka mike-mike ya zingazinga, bango mpe babongisaki sima na ye. **23** Benjame mpe Ashubi, bango mpe babongisaki eteni ya mir oyo ezalaki liboso ya bandako na bango, longwa na esika oyo basukelaki. Pene na bango, Azaria, mwana mobali ya Maaseya mpe koko ya Anania, abongisaki pembeni ya ndako na ye. **24** Pene na ye, Binuwi, mwana mobali ya Enadadi, abongisaki eteni mosusu, longwa na ndako ya Azaria kino na esika oyo bamir ekutana mpe kino na songe. **25** Palali, mwana mobali ya Uzayi, abongisaki longwa na esika oyo etalani na esika oyo bamir ekutana, esika oyo etalani na ndako molayi oyo eleki ndako ya mokonzi na molayi, pembeni ya lopango ya Boloko. Pene na ye, Pedaya, mwana mobali ya Pareoshi, **26** elongo na basali ya Tempelo, oyo bazalaki kovanda na ngomba Ofeli, babongisaki kino na esika oyo etalani na Ekuke ya Mayi, na ngambo ya este, mpe na ndako oyo eleki na molayi. **27** Pembeni na bango, bato ya Tekoa babongisaki eteni mosusu ya mir longwa na ndako molayi oyo eleki molayi kino na mir ya Ofeli. **28** Longwa na Ekuke ya Bampunda, moko na moko kati na Banganga-Nzambe abongisaki liboso ya ndako na ye. **29** Pene ya Banganga-Nzambe, Tsadoki, mwana mobali ya Imeri, abongisaki liboso ya ndako na ye. Bongo pembeni na ye, Shemaya, mwana mobali ya Shekania, mokengeli Ekuke ya

ngambo ya este, abongisaki eteni na ye. **30** Pene na ye, Anania, mwana mobali ya Shelemiya, mpe Anuni, mwana mobali ya motoba ya Tsalafi, babongisaki eteni mosusu ya mir. Bongo pene na bango, Meshulami, mwana mobali ya Berekia, abongisaki liboso ya ndako na ye. **31** Pene na Meshulami, Malikiya, moko kati na basali oyo banyangwisaka bibende na moto, abongisaki eteni na ye kino na ndako ya basali ya Tempelo mpe ya bato ya mombongo. Eteni yango etalani na Ekuke ya Kokengela mpe kino na shambre ya likolo, na esika oyo bamir ekutana. **32** Bongo banyangwisi bibende na moto mpe bato ya mombongo babongisaki longwa na shambre ya likolo, na esika oyo bamir ekutani, kino na Ekuke ya Bibwele.

4 Tango Sanibala ayokaki ete tozali kotonga lisusu mir, asepelaki ata moke te mpe atombokaki makasi. Akomaki kotiola Bayuda **2** mpe koloba liboso ya baninga na ye mpe ya mampinga ya Samari: — Bayuda oyo balemba-lemba boye bazali kosala nini? Bakanisi ete bakotelemisa lisusu mir na bango to kobonza lisusu mbeka? Bakanisi penza ete, mokolo moko, bakosilisa mosala oyo to bakokoka solo kopesa bomoi na mabanga oyo ekundama na se ya mabele mpe esila kozika? **3** Tobiya, moto ya Amoni, oyo azalaki pembeni na ye alobaki: — Nini yango penza bazali kotonga! Mir oyo, soki ata mbwa moko ya zamba emati na likolo na yango, ekokweya! **4** Oh Nzambe na biso, yoka biso, pamba te totiolami! Sala ete kotiola na bango ezonga na mito na bango moko! Kaba bango na mboka ya bowumbu lokola bomengo ya bitumba. **5** Kozipa mabe na bango te mpe kolongola masumu na bango na miso na Yo te, pamba te basili kofinga bato oyo bazali kotonga mir. **6** Bongo tokobaki kotonga mir yango kino nyonso ekomaki na kati-kati ya bosanda, pamba te moto nyonso

azalaki kosala mosala na motema na ye mobimba. **7** Tango Sanibala, Tobiya, bato ya mokili ya Arabi, ya Amoni mpe ya Asidodi bayokaki ete misala ya kobongisa bamir ya Yelusalemi mpe ya kobamba madusu na yango epusani, batombokaki makasi. **8** Bango nyonso basanganaki mpo na koya kobundisa Yelusalemi mpe kotia mobulu kati na yango. **9** Kasi tosambelaki Nzambe na biso mpe totiaki bakengeli, butu mpe moyi, mpo ete babundela biso liboso na bango. **10** Nzokande, na tango yango kaka, bato ya Yuda bazalaki koyimayima: « Awa bato oyo bazali komema mabele bazali lisusu na makasi te, mpe mipiku ya mabanga ya mir oyo ekweya ezali nanu ya komata, tokotikala kolonga te kotonga lisusu mir oyo! » **11** Na ngambo ya banguna na biso, bazalaki koloba: « Liboso na bango koyeba ete ezali biso mpe komona biso na miso, tokomikotela kati na bango na pwasa mpo ete toboma bango mpe tosukisa mosala na bango. » **12** Nzokande, Bayuda oyo bazalaki kovanda kati na bango bayaki mbala zomi koyebisa biso mabongisi na bango: « Na bisika nyonso oyo bokozala, bakobundisa biso! » **13** Yango wana, natiaki bato na se, na sima ya mir, na bisika ya polele; natiaki bango na masanga kolanda bituka na bango; mpe basimbaki mipanga, makonga mpe matolotolo na bango. **14** Sima na ngai kolandela malamu makambo nyonso, natelemaki mpe nalobaki na bankumu, na bakalaka mpe na bato mosusu: « Bobanga bango te! Bokanisa Yawe oyo azali Nzambe Monene mpe ya somo, mpe bobunda mpo na bandeko na bino, mpo na bana na bino ya mibali mpe ya basi, mpo na basi na bino mpe mpo na bandako na bino! » **15** Tango banguna na biso bayokaki ete toyebi mabongisi na bango mpe ete Nzambe abebisi yango, biso nyonso tozongaki na mir; moko na moko

azongelaki mosala na ye. **16** Wuta mokolo wana, kati-kati kaka
ya bato na ngai nde bazalaki kosala mosala; kati-kati mosusu
basimbaki makonga, banguba, matolotolo mpe balataki bilamba
ya bibende oyo batiaka na tolo. Bakonzi ya basoda batelemaki
na sima ya bato nyonso ya Yuda. **17** Ezala ba-oyo bazalaki
kotonga mir mpe ba-oyo bazalaki komema mabele mpe biloko
ya mosala, bango nyonso bazalaki kosala na loboko moko;
bongo na loboko mosusu, basimbaki ebundeli. **18** Moko na moko
kati na batongi ndako azalaki na mopanga na ye na loketo, mpe
azalaki kosala mosala na ye ndenge wana. Na mopanzi na ngai,
ezalaki na moto moko abongama mpo na kobeta kelelo. **19**
Bongo nalobaki na bankumu, bakalaka mpe bato mosusu: —
Mosala ezali nanu monene mpe ekenda na etando molayi; kasi
biso topanzani mingi na mir, tozali mosika-mosika, bamoko na
bamosusu. **20** Na esika nyonso oyo bokoyoka lolaka ya kelelo,
boya noki kosangana na biso; Nzambe na biso akobundela biso.
21 Ezali ndenge wana nde tokobaki mosala na biso elongo na
ndambo ya bato basimba makonga na maboko, kobanda na
tongo kino na tango oyo minzoto ebimaka. **22** Na tango yango
kaka, nalobaki lisusu na bato: « Tika ete moto nyonso alekisaka
butu kati na Yelusalemi elongo na mowumbu na ye; boye na
butu, bakokengela mpo na biso, mpe na moyi, bakokoba mosala.
» **23** Ezala ngai, bandeko na ngai, basali na ngai to bakengeli
oyo bazalaki elongo na ngai, moko te azalaki kolongola bilamba
na ye; moto nyonso azalaki na ebundeli na ye na loboko ata
tango azalaki kokende kosukola.

5 Mibali elongo na basi na bango bayimaki-yimaki makasi mpo
na kotelemela bandeko na bango, Bayuda. **2** Bamoko bazalaki
koloba: — Biso elongo na bana na biso ya mibali mpe ya basi,

tozali ebele; tozali na posa ya ble oyo ekoki na motango na biso mpo ete tolia mpe towumela na bomoi. **3** Bamosusu bazalaki mpe koloba: — Tozali kosimbisa bilanga na biso, bilanga na biso ya vino mpe bandako na biso lokola ndanga mpo na kozwa ble na tango ya nzala makasi. **4** Bamosusu lisusu bazalaki koloba: — Topesaki bilanga na biso mpe bilanga na biso ya vino lokola ndanga mpo na kodefa mbongo ya kofuta mpako ya mokonzi. **5** Nzokande tozali nzoto moko mpe makila moko na bandeko na biso, mpe bana na biso bakeseni te na bana na bango; kasi tala ndenge nini tosili kosambwa: tosengeli koteka bana na biso ya mibali mpe ya basi lokola bawumbu; mpe bana na biso mosusu ya basi bakomi bawumbu, mpe tozangi nguya ya kosikola bango, mpo ete bilanga na biso mpe bilanga na biso ya vino ekomi ya bato mosusu! **6** Tango nayokaki koyimayima na bango mpe maloba wana nyonso, nasilikaki makasi. **7** Nazwaki mokano ya kopamela bakambi mpe bankumu; nalobaki na bango: — Tango bodefisaka bandeko na bino, bosengaka bango mileki! Bozali nde komemisa bandeko na bino moko mokumba monene boye! Nabengisaki mayangani moko ya monene mpo na kolobela makambo yango elongo na bango. **8** Nalobaki na bango: — Biso, kolanda makoki na biso, tosikolaki bandeko na biso, Bayuda, oyo batekamaki epai ya bapagano. Kasi bino sik'oyo, bozali bino moko koteka bandeko na bino, mpe bozali koteka bango kaka epai ya bato ya ekolo na biso! Bavandaki kimia mpe bazangaki liloba ya kozongisa. **9** Nabakisaki: — Makambo oyo bozali kosala ezali malamu te. Bosengelaki te kotambola na kotosa Nzambe na biso mpo ete topesa te na bapagano oyo bazali banguna na biso nzela ya kotiola biso? **10** Ngai, bandeko na ngai mpe basali na ngai, todefisaki bango mbongo mpe ble.

Nabondeli bino, totikela bango niongo yango! **11** Bozongisela
bango na lombangu bilanga na bango, bilanga na bango ya
vino, bilanga na bango ya banzete ya olive mpe bandako na
bango; mpe botikela bango eteni ya nkama moko ya mbongo, ya
ble, ya vino ya sika mpe ya mafuta oyo bokatelaki bango lokola
mileki. **12** Bazongisaki: — Tokosala ndenge olobi, tokozongisa
yango mpe tokosenga bango lisusu eloko moko te na likolo.
Bongo nabengisaki Banganga-Nzambe; mpe nasengaki na
bakambi mpe bakalaka ete balapa ndayi, liboso ya Banganga-
Nzambe, ete bakosala ndenge balaki. **13** Mpe napupolaki songe
ya nzambala na ngai na koloba: — Tika ete Nzambe apupola
ndenge ngai nazali kosala mpe abengana, mosika ya ndako
na ye mpe ya biloko na ye, moto nyonso oyo akokokisa te
elaka na ye; mpe tika ete bapupola ye ndenge wana mpe
atikala maboko pamba! Lisanga mobimba ezongisaki: — Amen!
Bakumisaki Yawe mpe bakokisaki makambo oyo balakaki. **14**
Wuta mokolo oyo mokonzi akomisaki ngai moyangeli kati na
mokili ya Yuda, elingi koloba: kobanda na mobu ya tuku mibale
ya bokonzi ya Aritakizerisesi kino na mobu ya tuku misato na
mibale, elekaki mibu zomi na mibale, ezala ngai to bandeko na
ngai, totikalaki mokolo moko te kobika na mpako oyo bapesaka
na moyangeli. **15** Nzokande, bayangeli oyo bakambaki liboso
na ngai bazalaki konyokola bato mpe kosenga na makasi ete
bapesa bilei, vino mpe mbongo ya bibende ya palata, tuku
minei. Ezala bakalaka na bango mpe bazalaki kaka konyokola
bato. Kasi ngai, natikalaki kosala bongo te, pamba te nazalaki
kotosa Nzambe. **16** Kutu, namipesaki lisusu koleka na mosala
ya kobongisa mir oyo; basali na ngai nyonso bamipesaki mpe na
mosala mpe totikalaki kosomba ata eteni moko te ya mabele. **17**

Na mesa na ngai, bato nkama moko na tuku mitano, Bayuda mpe bakalaka, bazalaki kolia elongo na bato oyo bazalaki koya epai na biso wuta na bikolo ya bapaya ya zingazinga. **18** Mikolo nyonso, bazalaki kolambela ngai ngombe moko ya mobali, meme motoba ya malamu mpe basoso; mpe sima na mikolo zomi nyonso, bazalaki koya kotikela ngai vino ebele. Atako bongo, natikalaki kosenga eloko moko te kati na biloko oyo esengeli mpo na moyangeli, pamba te mokumba ya misala ezalaki makasi na mito ya bato. **19** Oh Nzambe na ngai, kanisa ngai mpe talisa ngai ngolu na Yo mpo na nyonso oyo nasili kosala mpo na bato oyo!

6 Tango Sanibala, Tobiya, Geshemi, moto ya mokili ya Arabi, mpe banguna na biso mosusu bayokaki ete nasilisi kotonga lisusu mir mpe etikali na lidusu ata moko te, atako na tango wana namitielaki nanu bizipelo ya bikuke te, **2** Sanibala mpe Geshemi batindelaki ngai maloba oyo: — Yaka, tokutana na Kefirimi, kati na lubwaku ya Ono. Bazalaki na likanisi ya kosala ngai mabe. **3** Natindelaki bango bamemi sango koyebisa bango eyano oyo: — Nazali na mosala monene ya kosala, nakokoka te koya kuna. Mpo na nini mosala etelema tango nakotika yango mpo na koya kokutana na bino? **4** Mbala minei, batindelaki ngai sango kaka moko; mpe tango nyonso, ngai mpe nazalaki kozongisela bango eyano kaka moko. **5** Na mbala ya mitano, Sanibala atindelaki ngai sango moko kaka wana na nzela ya mosali na ye, oyo asimbaki mokanda ya kofungwama na loboko na ye. **6** Kati na mokanda yango, bakomaki: « Sango ezali kopanzana kati na bikolo, Geshemi abeti kutu sete mpo na koloba na ngai ete ezali penza solo, ete yo mpe Bayuda bozali komibongisa mpo na kotomboka, mpe ezali mpo na yango nde

bozali kotonga lisusu mir oyo. Kolanda sango yango, ozali na
posa ya kokoma mokonzi na bango; **7** mpe osili kutu kopona
basakoli mpo ete bapanza sango kati na Yelusalemi ete okomi
mokonzi ya Yuda! Sik'oyo, yeba ete sango oyo ekokoma kino
penza na matoyi ya mokonzi. Boye, yaka mpo ete tosolola na
tina na yango! » **8** Natindelaki ye eyano oyo: — Kati na nyonso
oyo olobi, moko te ezali solo. Ezali makambo oyo yo moko ozali
kokanisa na moto na yo! **9** Bato wana nyonso bazalaki koluka
kobangisa biso; bazalaki komilobela: — Maboko na bango
ekolemba makasi, ekokoka lisusu kosala te; mpe mosala ekosila
te, ekotelema! Bakolemba nzoto mpe bakosundola mosala! Kasi
ngai nasambelaki: — Sik'oyo, oh Yawe, lendisa maboko na ngai!
10 Mokolo moko, nakendeki na ndako ya Shemaya, mwana
mobali ya Delaya, koko ya Metabeyeli, oyo amikangelaki na
ndako na ye. Alobaki: — Tokutana kati na Ndako ya Nzambe, na
kati-kati ya Esika ya bule, mpe tokanga bikuke na yango, pamba
te bato bazali koya mpo na koboma yo; bakoya na butu mpo na
koboma yo. **11** Kasi nazongiselaki na ye: — Boni, moto lokola
ngai akoki penza kokima! Kutu, moto nani lokola ngai akoki
kokimela kati na Ndako ya Nzambe mpe abikisa bomoi na ye?
Nakokende te! **12** Nasosolaki mbala moko ete ezali Nzambe te
nde atindi ye. Kasi apesaki lisakoli wana na tina na ngai, pamba
te Tobiya mpe Sanibala bapesaki ye kanyaka. **13** Bapesaki
ye kanyaka mpo na kobangisa ngai, mpo ete nasala masumu
tango nakolanda toli na ye; mpe mpo ete babebisa lokumu ya
kombo na ngai mpe bayokisa ngai soni. **14** Oh Nzambe na ngai,
kanisa Tobiya mpe Sanibala mpo na misala na bango! Kanisa
lisusu Noadia, mwasi mosakoli, elongo na basakoli mosusu oyo
bazalaki komeka kobangisa ngai! **15** Boye, misala ya kotonga

mir esilaki na mokolo ya tuku mibale na mitano ya sanza ya Eluli;
esalaki mikolo tuku mitano na mibale. **16** Tango banguna na biso
bayokaki sango yango, bato ya bikolo nyonso ya zingazinga
bakomaki kobanga mpe koyoka soni na miso na bango moko,
mpo ete basosolaki ete ezali kaka na lisungi ya Nzambe na
biso nde mosala ya ndenge wana esalemaki. **17** Na mikolo
wana, bankumu ya Yuda bazalaki kotinda mikanda ebele epai
ya Tobiya, mpe biyano ya Tobiya ezalaki kokomela bango. **18**
Pamba te bato ebele ya Yuda basalaki boyokani elongo na ye,
na nzela ya ndayi, mpo ete azalaki bokilo ya Shekania, mwana
mobali ya Ara, mpe mpo ete Yoanani, mwana na ye ya mobali,
abalaki mwana mwasi ya Meshulami, mwana mobali ya Berekia.
19 Bazalaki kutu kokumisa misala na ye na miso na ngai mpe
koyebisa ye maloba na ngai. Ezalaki Tobiya wana moto azalaki
kotinda mikanda mpo na kobangisa ngai.

7 Tango misala ya kotonga mir esilaki mpe natiaki bizipelo ya
bikuke, batiaki bakengeli bikuke, bayembi mpe Balevi: bato na
bato na mosala na bango. **2** Napesaki mokumba ya kokamba
engumba Yelusalemi epai ya Anani, ndeko na ngai ya mobali,
mpe epai ya Anania, moyangeli ya engumba batonga makasi,
oyo, koleka bato ebele, azalaki moto ya sembo mpe azalaki
kotosa Nzambe. **3** Nalobaki na bango: — Bikuke ya Yelusalemi
esengeli te kofungwama liboso ete moyi engala, mpe, na pokwa,
bakokanga makasi bizipelo na yango mpe bakokotisa yango
bikangelo, wana bakengeli bikuke bakozala nanu na bisika na
bango ya mosala. Botia lisusu lokola bakengeli, bavandi ya
Yelusalemi: bamoko bakozala na bisika na bango ya mosala,
mpe bamosusu bakokengela pembeni ya bandako na bango. **4**
Nzokande, etando ya engumba Yelusalemi ezalaki monene mpe

ekenda mosika makasi, kasi bato kati na yango bazalaki moke mpe bandako etongamaki nanu te. **5** Nzambe na ngai apesaki ngai makanisi ya kosangisa bankumu, bakambi mpe bato mosusu mpo na kotanga motango na bango kolanda mabota na bango. Bongo, namonaki buku ya bokoko ya ba-oyo bazongaki bato ya liboso longwa na bowumbu. Tala makomi oyo namonaki kuna: **6** Tala bato ya etuka ya Yuda, oyo Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni, amemaki na bowumbu; mpe wuta na bowumbu, bazongaki na Yelusalemi mpe na Yuda, moto na moto na engumba na ye; **7** bazongaki nzela moko na Zorobabeli, Jozue, Neyemi, Azaria, Raamia, Naamani, Maridoshe, Bilishani, Misipereti, Bigivayi, Neumi mpe Baana. Tala motango ya bana ya Isalaele: **8** Bakitani ya Pareoshi: nkoto mibale na nkama moko na tuku sambo na mibale. **9** Bakitani ya Shefatia: nkama misato na tuku sambo na mibale. **10** Bakitani ya Ara: nkama motoba na tuku mitano na mibale. **11** Bakitani ya Paati-Moabi na nzela ya Jozue mpe Joabi: nkoto mibale na nkama mwambe na zomi na mwambe. **12** Bakitani ya Elami: nkoto moko na nkama mibale na tuku mitano na minei. **13** Bakitani ya Zatu: nkama mwambe na tuku minei na mitano. **14** Bakitani ya Zakayi: nkama sambo na tuku motoba. **15** Bakitani ya Binuwi: nkama motoba na tuku minei na mwambe. **16** Bakitani ya Bebayi: nkama motoba na tuku mibale na mwambe. **17** Bakitani ya Azigadi: nkoto mibale na nkama misato na tuku mibale na mibale. **18** Bakitani ya Adonikami: nkama motoba na tuku motoba na sambo. **19** Bakitani ya Bigivayi: nkoto mibale na tuku motoba na sambo. **20** Bakitani ya Adini: nkama motoba na tuku mitano na mitano. **21** Bakitani ya Ateri na nzela ya Ezekiasi: tuku libwa na mwambe. **22** Bakitani ya Ashumi: nkama misato na tuku mibale

na mwambe. **23** Bakitani ya Betsayi: nkama misato na tuku mibale na minei. **24** Bakitani ya Arifi: nkama moko na zomi na mibale. **25** Bakitani ya mboka Gabaoni: tuku libwa na mitano. **26** Bato ya bamboka Beteleemi mpe Netofa: nkama moko na tuku mwambe na mwambe. **27** Bato ya mboka Anatoti: nkama moko na tuku mibale na mwambe. **28** Bato ya mboka Beti-Azimaveti: tuku minei na mibale. **29** Bato ya bamboka Kiriati-Yearimi, Kefira mpe Beyeroti: nkama sambo na tuku minei na misato. **30** Bato ya bamboka Rama mpe Geba: nkama motoba na tuku mibale na moko. **31** Bato ya mboka Mikimasi: nkama moko na tuku mibale na mibale. **32** Bato ya bamboka Beteli mpe Ayi: nkama moko na tuku mibale na misato. **33** Bato ya mboka Nebo mosusu: tuku mitano na mibale. **34** Bato ya mboka ya Elami mosusu: nkoto moko na nkama mibale na tuku mitano na minei. **35** Bato ya mboka Arimi: nkama misato na tuku mibale. **36** Bakitani ya mboka Jeriko: nkama misato na tuku minei na mitano. **37** Bato ya bamboka Lodi, Adidi mpe Ono: nkama sambo na tuku mibale na moko. **38** Bakitani ya engumba Sena: nkoto misato na nkama libwa na tuku misato. **39** Tala motango ya Banganga-Nzambe: Bakitani ya Yedaeya na nzela ya libota ya Jozue: nkama libwa na tuku sambo na misato. **40** Bakitani ya Imeri: nkoto moko na tuku mitano na mibale. **41** Bakitani ya Pashuri: nkoto moko na nkama mibale na tuku minei na sambo. **42** Bakitani ya Arimi: nkoto moko na zomi na sambo. **43** Tala motango ya Balevi: Bakitani ya Jozue na nzela ya Kadimieli mpe ya Odeva: tuku sambo na minei. **44** Tala motango ya bayembi: Bakitani ya Azafi: nkama moko na tuku minei na mwambe. **45** Tala motango ya bakengeli bikuke: Bakitani ya Shalumi, Ateri, Talimoni, Akubi, Atita mpe Shobayi: nkama moko na tuku misato na mwambe. **46**

Basali ya Tempelo: Bakitani ya Tsika, Asufa, Tabaoti, **47** Kerosi, Siya, Padoni, **48** Lebana, Agaba, Shalimayi, **49** Anani, Gideli, Gaari, **50** Reaya, Retsini, Nekoda, **51** Gazami, Uza, Paseya, **52** Besayi, Mewunimi, Nefusimi, **53** Bakibuki, Akufa, Aruri, **54** Batsiliti, Meyida, Arisha, **55** Barikosi, Sisera, Tama, **56** Netsia mpe Atifa. **57** Tala bakitani ya basali ya Salomo: Bakitani ya Sotayi, Sofereti, Perida, **58** Yala, Darikoni, Gideli, **59** Shefatia, Atili, Pokereti-Atsebayimi mpe Amoni. **60** Motango ya basali ya Tempelo mpe ya bakitani ya basali ya Salomo: nkama misato na tuku libwa na mibale. **61** Tala molongo ya bato oyo bawutaki na bowumbu, na bingumba Teli-Mela, Teli-Arisha, Kerubi-Adoni mpe Imeri, kasi balongaki te kolakisa ete mabota na bango ya botata ewuta na Isalaele: **62** Bakitani ya Delaya, Tobiya mpe Nekoda: nkama motoba na tuku minei na mibale. **63** Mpe kati na Banganga-Nzambe: bakitani ya Obaya, ya Akotsi mpe ya Barizilayi oyo abengamaki « Barizilayi » mpo ete abalaki mwana mwasi ya Barizilayi, moto ya Galadi. **64** Balukaki mikanda oyo bakoma bakombo ya bakoko na bango, kasi batikalaki komona yango te. Boye balongolaki bango na mosala ya bonganga-Nzambe, pamba te bazalaki mbindo. **65** Moyangeli apekisaki bango kolia bilei ya bule kino tango Nganga-Nzambe moko akotuna toli ya Yawe na tina na bango na nzela ya Urimi mpe Tumimi. **66** Motango ya lisanga mobimba ya bato oyo bawutaki na bowumbu ezalaki nkoto tuku minei na mibale na nkama misato na tuku motoba, **67** bakisa bawumbu na bango ya mibali mpe ya basi nkoto sambo na nkama misato na tuku misato na sambo; bazalaki mpe na bayembi ya basi mpe ya mibali nkama mibale na tuku minei na mitano, bampunda nkama sambo na tuku misato na motoba, bamile nkama mibale na tuku minei na

mitano, **69** bashamo nkama minei na tuku misato na mitano
mpe ba-ane nkoto motoba na nkama sambo na tuku mibale.
70 Bakambi mingi ya mabota bapesaki makabo oyo bakataki
kopesa wuta na mitema na bango moko, mpo na misala ya
kotonga Tempelo. Moyangeli apesaki na libenga ya misala
mbongo ya bibende ya wolo nkoto moko, bakopo tuku mitano
mpe banzambala nkama mitano na tuku misato ya mosala ya
bonganga-Nzambe. **71** Bakambi mosusu ya mabota bapesaki na
libenga ya misala mbongo ya bibende ya wolo nkoto tuku mibale
mpe mbongo ya bibende ya palata nkoto mibale na nkama
mibale na tuku mibale. **72** Batikali kati na bato bapesaki mbongo
ya bibende ya wolo nkoto tuku mibale, mbongo ya bibende ya
palata nkoto mibale mpe banzambala tuku motoba na sambo ya
mosala ya bonganga-Nzambe. **73** Banganga-Nzambe, Balevi,
bakengeli bikuke, bayembi, basali ya Tempelo, ndambo kati na
bato mpe bato nyonso ya Isalaele bavandaki kati na bingumba
na bango moko. Tango sanza ya sambo ekomaki, bana ya
Isalaele bakomaki kovanda kati na bingumba na bango.

8 Bato nyonso basanganaki lokola moto moko na libanda, liboso
ya Ekuke ya Mayi. Balobaki na Esidrasi, molakisi ya Mobeko,
ete abimisa buku ya Mobeko ya Moyize, oyo Yawe apesaki
bana ya Isalaele. **2** Na mokolo ya liboso ya sanza ya sambo,
Nganga-Nzambe Esidrasi amemaki buku ya Mobeko liboso ya
lisanga oyo, kati na yango, ezalaki na mibali, basi mpe bato
nyonso oyo bazalaki na makoki ya kososola. **3** Atangelaki bango
buku yango na mongongo makasi, kobanda na tongo kino na
pokwa, na esika oyo etalani na Ekuke ya Mayi. Bato nyonso
bazalaki koyoka na bokebi botangi buku ya Mobeko. **4** Esidrasi,
molakisi ya Mobeko, atelemaki na etemelo ya kolobela oyo

basalaki na mabaya, kaka mpo na mayangani wana. Matitia, Shema, Anaya, Uri, Ilikia mpe Maaseya batelemaki na ngambo ya loboko na ye ya mobali; Pedaya, Mishaeli, Malikiya, Ashumi, Ashibadana, Zakari mpe Meshulami batelemaki na ngambo ya loboko na ye ya mwasi. **5** Mpo ete Esidrasi atelemaki na esika ya likolo koleka bato nyonso, moto nyonso amonaki ye kofungola buku. Mpe tango kaka afungolaki buku yango, bato nyonso batelemaki. **6** Esidrasi akumisaki Yawe, Nzambe Monene; mpe bato nyonso batombolaki maboko na bango mpe bazongisaki: « Amen! » Bongo bafukamaki mpe bakitisaki bilongi na bango kino na se mpo na kogumbamela Yawe. **7** Sima, batelemaki; mpe Balevi oyo: Jozue, Bani, Sherebia, Yamini, Akubi, Shabetayi, Odia, Maaseya, Kelita, Azaria, Yozabadi, Anani mpe Pelaya bakomaki kolimbolela bato Mibeko yango, wana bato bazalaki nanu ya kotelema. **8** Balevi bazalaki kotanga kati na buku ya Mobeko ya Nzambe mpe kopesa ndimbola na yango, na ndenge ya malembe mpe ya malamu, mpo ete bato bakoka kososola makomi oyo batangi. **9** Bato nyonso bazalaki kolela, wana bazalaki koyoka maloba ya Mibeko. Moyangeli Neyemi mpe Esidrasi, Nganga-Nzambe mpe molakisi ya Mobeko, elongo na Balevi oyo bazalaki kolimbolela bato Mibeko balobaki na bato nyonso: — Mokolo ya lelo ezali bule mpo na Yawe, Nzambe na biso; botika kosala matanga mpe botika kolela! **10** Neyemi alobaki na bango lisusu: — Sik'oyo, bokende, bolia bilei ya kitoko, bomela masanga ya kitoko mpe botinda ndambo epai ya bato oyo bazangi eloko ya kolamba, pamba te mokolo oyo ezali bule mpo na Nkolo na biso. Boye bozala na mawa te, pamba te esengo ya Yawe ezali makasi na bino. **11** Balevi bazalaki kokitisa bato nyonso mitema, bazalaki koloba na bango: —

Bozala na kimia, pamba te mokolo ya lelo ezali bule; bozala na mawa te! **12** Bato nyonso bakendeki kolia mpe komela, kotinda ndambo ya bilei epai ya bato oyo bazangaki eloko ya kolamba mpe kosepela na esengo makasi, pamba te basosolaki maloba oyo balimbolelaki bango. **13** Na mokolo ya mibale ya sanza, bakambi ya mabota nyonso elongo na Banganga-Nzambe mpe Balevi basanganaki pembeni ya Esidrasi, molakisi ya Mobeko, mpo na koluka koyeba malamu-malamu maloba ya Mibeko. **14** Bamonaki ete ekomama kati na Mibeko oyo Yawe apesaki na nzela ya Moyize, ete bana ya Isalaele basengeli kovanda kati na bandako oyo batonga na matiti, na tango ya feti ya sanza ya sambo, **15** mpe basengeli kotatola to kopanza kati na bingumba na bango nyonso mpe kati na Yelusalemi liloba oyo: « Bobima wuta na mokili ya bangomba, bomema longwa kuna bitape ya nzete ya olive ya mboka mpe ya zamba, bitape ya nzete ya mirite, mandalala mpe bitape ya nzete ya makasa ebele mpo na kotonga bandako ya matiti, kolanda ndenge ekomama. » **16** Bato babimaki mpe bamemaki longwa kuna bitape ya banzete; batongaki bandako ya matiti, na likolo ya mwanza ya bandako na bango, kati na mapango na bango, kati na lopango ya Ndako ya Nzambe, na libanda ya Ekuke ya Mayi mpe na esika oyo ezalaki pembeni ya Ekuke ya Efrayimi. **17** Lisanga ya bato nyonso oyo bawutaki na bowumbu batongaki bandako ya matiti mpe bavandaki kati na yango. Wuta na tango ya Jozue, mwana mobali ya Nuni, kino na mokolo wana, bana ya Isalaele batikalaki lisusu te kosepela feti yango. Boye, mpo na libaku oyo, bazalaki na esengo makasi. **18** Mokolo na mokolo, kobanda na mokolo ya liboso kino na mokolo ya suka, Esidrasi azalaki kotanga buku ya Mobeko ya Nzambe. Basepelaki feti mikolo sambo; mpe

na mokolo ya mwambe, kolanda malako ya Mobeko, basalaki mayangani mpo na kosukisa feti.

9 Kaka na sanza wana, na mokolo ya tuku mibale na minei,
bana ya Isalaele basanganaki mpo na kokila bilei; balataki
basaki mpe bamipakolaki putulu na mito. **2** Bato nyonso oyo
babotama na molongo ya bana ya Isalaele bakabwanaki na
bapaya nyonso; batelemaki mpo na kotubela masumu na bango
mpe bambeba ya batata na bango. **3** Batelemaki na esika
oyo bazalaki, mpe buku ya Mobeko ya Yawe, Nzambe na
bango, etangamaki ngonga misato; mpe ngonga misato mosusu,
bafukamaki liboso ya Yawe, Nzambe na bango, mpo na kotubela
masumu na bango. **4** Jozue, Buni, Kadimieli, Shebania, Bani,
Sherebia mpe Kenani bamataki na etemelo ya kolobela oyo
basalaki mpo na Balevi mpe babelelaki Yawe, Nzambe na bango
na mongongo makasi. **5** Bongo Balevi oyo: Jozue, Kadimieli,
Bani, Ashabinia, Sherebia, Odia, Shebania mpe Petaya balobaki:
— Botelema mpe bokumisa Yawe, Nzambe na bino, mpo na
seko na seko: « Tika ete Kombo na Yo ya nkembo epambolama
mpe enetolama likolo ya nkembo mpe lokumu nyonso. **6** Ezali
Yo, bobele Yo, nde ozali Yawe! Okela Likolo, Likolo oyo eleki
Likolo mpe mampinga nyonso ya Likolo; okela lisusu mabele
mpe nyonso oyo ezali kati na yango, bibale minene mpe nyonso
oyo ezali kati na yango; opesaka bomoi na bikelamu nyonso,
mpe mampinga ya Likolo egumbamaka liboso na Yo. **7** Ezali Yo,
Yawe Nzambe, nde oponaki Abrami mpe obimisaki ye longwa
na Uri, mokili ya Chalide, mpe opesaki ye kombo Abrayami. **8**
Omonaki ete motema na ye ezali na boyengebene epai na Yo
mpe osalaki boyokani elongo na ye mpo na kopesa na bakitani
na ye mokili ya bato ya Kanana, ya bato ya Iti, ya bato ya Amori,

ya bato ya Perizi, ya bato ya Yebusi mpe ya bato ya Girigazi.
Okokisaki elaka na Yo, pamba te ozali Sembo. **9** Omonaki
minyoko ya bakoko na biso kati na Ejipito mpe oyokaki koganga
na bango pembeni ya ebale monene ya Barozo. **10** Osalaki
bilembo minene mpe bikamwa mpo na kotelemela Faraon,
bakalaka na ye nyonso mpe bato nyonso ya mokili na ye; pamba
te oyebaki kanza ya mitema ya bato ya Ejipito mpe ndenge
banyokolaki bakoko na biso. Boye osalaki ete sango ya Kombo
na Yo ekende mosika ndenge ezali kino na mokolo ya lelo. **11**
Okabolaki ebale monene liboso na bango, mpe batambolaki kati
na ebale yango lokola na mabele ya kokawuka. Kasi ozindisaki
lokola libanga monene kati na mozindo ya mayi makasi, bato
oyo bazalaki kolanda bango. **12** Otambolisaki bango, na moyi,
na nzela ya likonzi ya mapata, mpe, na butu, na nzela ya likonzi
ya moto mpo na kongengisa nzela oyo basengelaki kotambola.
13 Okitaki na ngomba Sinai, olobaki na bango wuta na likolo
mpe opesaki bango malako, mibeko ya solo mpe ya alima,
mitindo mpe bikateli malamu. **14** Olakisaki bango Saba na Yo
ya bule mpe opesaki bango mitindo, bikateli mpe mibeko na
nzela ya Moyize, mosali na Yo. **15** Tango bazalaki na nzala,
opesaki bango bilei wuta na likolo; mpe tango bazalaki na posa
ya mayi, obimiselaki bango mayi wuta na libanga. Olobaki na
bango ete bakende kobotola mokili oyo, na nzela ya ndayi,
olakaki kopesa bango. **16** Kasi bango, bakoko na biso, bakomaki
lolendo mpe mito makasi, batosaki mibeko na Yo te. **17** Baboyaki
koyoka mpe kokanisa bikamwa oyo osalaki mpo na bolamu na
bango. Bakomaki mito makasi mpe, na botomboki na bango,
bamiponelaki mokonzi mpo na kozonga na bowumbu na bango.
Kasi lokola ozali Nzambe oyo alimbisaka bato, Nzambe oyo

atalisaka ngolu mpe ayokaka mawa; lokola osilikaka noki te mpe
otonda na boboto, otikalaki kosundola bango ata moke te, **18**
ezala tango bamisalelaki ekeko ya mwana ngombe ya ebende
oyo banyangwisa na moto mpe balobaki: ‹ Tala Nzambe na yo,
oyo abimisaki yo na Ejipito! › mpe tango balobaki maloba ya
nkele mpo na kotelemela Yo. **19** Mpo na mawa monene na Yo,
otikalaki kosundola bango te na esobe: likonzi ya mapata etikaki
bango te, ekobaki kotambolisa bango na nzela na bango, na
moyi; mpe na butu, likonzi ya moto etikaki te kongengisa nzela
oyo basengelaki kolanda. **20** Opesaki bango Molimo malamu
na Yo mpo na kopesa bango bososoli. Opimelaki bango te
mana na Yo, oyo bazalaki kolia, mpe opesaki bango mayi ya
komela tango bazalaki na posa ya mayi. **21** Mibu tuku minei,
okokisaki posa na bango nyonso kati na esobe; bazangaki eloko
moko te, bilamba na bango etikalaki kokufa te, mpe makolo
na bango etikalaki kovimba te. **22** Okabaki mikili mpe bikolo
na maboko na bango mpo ete bazwa bituka na bango kino
na bandelo na yango. Babotolaki mokili ya Sikoni, mokonzi ya
Eshiboni, mpe mokili ya Ogi, mokonzi ya Bashani. **23** Okomisaki
bana na bango ya mibali ebele lokola minzoto ya likolo mpe
omemaki bango kino kati na mokili oyo opeselaki bakoko na
bango mitindo ete bakende kobotola yango. **24** Bana na bango
ya mibali bakotaki mpe babotolaki mokili yango. Otiaki na se ya
bokonzi na bango, bato ya Kanana oyo bazalaki kovanda kuna;
okabaki bato ya Kanana elongo na bakonzi na bango na maboko
ya bana ya Isalaele mpo ete basala bato ya Kanana ndenge
balingi. **25** Babotolaki bingumba batonga makasi mpe mabele
oyo ebotaka malamu. Babotolaki bandako etonda na biloko ya
ndenge na ndenge, mabulu ya mayi batimola wuta kala, bilanga

ya vino, ya nzete ya olive mpe ya nzete mosusu ebele oyo ebotaka mbuma ya kolia. Na bolingo monene na Yo, baliaki mpe batondaki, bakomaki minene mpe basepelaki na mapamboli na Yo nyonso. **26** Kasi batosaki Yo te mpe batombokelaki Yo, bapesaki Mibeko na Yo mokongo, babomaki basakoli na Yo, oyo bazalaki koteya bango ete bazonga epai na Yo, mpe batiolaki Yo makasi na maloba na bango. **27** Boye okabaki bango na maboko ya banguna na bango, oyo banyokolaki bango. Kasi tango bakomaki na pasi makasi, babelelaki Yo; mpe Yo, wuta na likolo, oyokaki bango; bongo na mawa monene na Yo, otindelaki bango bakangoli oyo bakangolaki bango na maboko ya banguna na bango. **28** Kasi tango kaka bakomaki na kimia, bazongelaki lisusu kosala mabe na miso na Yo! Mpe Yo, osundolaki bango na maboko ya banguna na bango, oyo bakomaki kokonza bango. Kasi tango babelelaki Yo lisusu, oyokaki bango wuta na likolo mpe, na mawa monene na Yo, okangolaki bango mbala mingi. **29** Okebisaki bango mpo ete bazongela Mibeko na Yo; kasi, na lolendo na bango, baboyaki kotosa mitindo na Yo. Basalaki masumu, babukaki mibeko na Yo, oyo nzokande esalaka ete moto oyo akotia yango na misala azala na bomoi. Kasi na lolendo mpe na botomboki na bango, bapesaki Yo mokongo, bakomaki mito makasi mpe baboyaki koyoka. **30** Ozalaki na motema monene liboso na bango wuta mibu ebele mpe, na nzela ya Molimo na Yo, okebisaki bango na nzela ya basakoli na Yo. Kasi bayokaki kaka te. Boye okabaki bango na maboko ya bikolo ya bapaya. **31** Kasi na mawa monene na Yo, osilisaki bango te na koboma mpe osundolaki bango te; pamba te ozali Nzambe otonda na mawa mpe na ngolu. **32** Sik'oyo, Oh Nzambe na biso, Nzambe Monene, Nzambe na nguya mpe ya somo, Yo

oyo obatelaka boyokani mpe bolingo na Yo, komona te lokola likambo ya pamba na miso na Yo pasi oyo ekomeli biso, bakonzi na biso, bakambi na biso, Banganga-Nzambe na biso, basakoli na biso, batata na biso mpe bato na Yo nyonso, wuta na tango ya bakonzi ya Asiri kino na mokolo ya lelo. **33** Kati na makambo nyonso oyo ekweyelaki biso, ozalaki sembo; mpe osalaki na boyengebene, wana biso totambolaki mabe. **34** Bakonzi na biso, bakambi na biso, Banganga-Nzambe na biso mpe batata na biso batiaki Mibeko na Yo na mosala te, batosaki te mitindo mpe makebisi na Yo, oyo ozalaki kopesa bango. **35** Ezala wana bazalaki kati na mokili na bango, wana bazalaki kosepela mpo na bolamu oyo ozalaki kotalisa bango kati na mokili monene oyo mabele na yango ebotaka malamu, basalelaki Yo te mpe batikaki te banzela mabe na bango. **36** Kasi tala, tozali lelo bawumbu! Tozali penza bawumbu kati na mokili oyo opesaki na bakoko na biso mpo ete balia mbuma na yango mpe biloko mosusu ya kitoko oyo ebimaka kuna! **37** Mpo na masumu na biso, ebele ya mbuma na yango ekeyi na maboko ya bakonzi oyo otiaki na makasi mpo ete banyokola biso. Bazali kokonza banzoto na biso mpe bibwele na biso ndenge balingi. Tokomi na pasi makasi. » **38** Mpo na makambo oyo nyonso, tozali kozwa mokano oyo tozali kokoma na mokanda; mpe bakambi na biso, Balevi na biso mpe Banganga-Nzambe na biso bakotia mikoloto na bango na mokanda yango.

10 Tala bakombo ya bato oyo batiaki mikoloto na bango na mokanda yango: Moyangeli Neyemi, mwana mobali ya Akalia; Sedesiasi, **2** Seraya, Azaria, Jeremi, **3** Pashuri, Amaria, Malikiya, **4** Atushi, Shebania, Maluki, **5** Arimi, Meremoti, Abidiasi, **6** Daniele, Ginetoni, Baruki, **7** Meshulami, Abiya, Miyamini,

8 Maazia, Biligayi mpe Shemaya. Ezali bango nde bazalaki
Banganga-Nzambe. **9** Mpo na Balevi: Jozue, mwana mobali ya
Azania; Binuwi, moko ya bakitani ya Enadadi; Kadimieli **10** elongo
na bandeko na bango: Shebania, Odia, Kelita, Pelaya, Anani, **11**
Mishe, Reobi, Ashabia, **12** Zakuri, Sherebia, Shebania, **13** Odia,
Bani mpe Beninu. **14** Mpo na bakambi ya bato: Pareoshi, Paati-
Moabi, Elami, Zatu, Bani, **15** Buni, Azigadi, Bebayi, **16** Adoniya,
Bigivayi, Adini, **17** Ateri, Ezekiasi, Azuri, **18** Odia, Ashumi,
Betsayi, **19** Arifi, Anatoti, Nebayi, **20** Magipiashi, Meshulami,
Eziri, **21** Meshezabeyeli, Tsadoki, Yaduwa, **22** Pelatia, Anani,
Anaya, **23** Oze, Anania, Ashubi, **24** Aloeshi, Pila, Shobeki,
25 Rewumi, Ashabina, Maaseya, **26** Ayiya, Anani, Anane, **27**
Maluki, Arimi, Baana. **28** Ndambo mosusu ya bana ya Isalaele
bayaki kosangana na bango: kati na Banganga-Nzambe, kati na
Balevi, kati na bakengeli bikuke, kati na bayembi, kati na basali
ya Tempelo mpe kati na bato nyonso oyo bakabwanaki na bikolo
ya bapaya oyo ezalaki zingazinga na bango mpo na kotosa
Mobeko ya Nzambe, elongo na basi na bango, bana na bango
nyonso ya mibali mpe ya basi, bato nyonso oyo bazali na makoki
ya kososola. **29** Bango nyonso basanganaki elongo na bandeko
na bango, bakambi kati na bana ya Isalaele. Bandimaki mpe
balapaki ndayi ete bakotambola kolanda Mibeko oyo Nzambe
apesaki bango na nzela ya Moyize, mosali na Ye, mpe bakotosa
mitindo, malako mpe bikateli nyonso ya Yawe, Nzambe na biso;
bongo soki batosi yango te, tika ete Nzambe alakela bango
mabe! **30** Balobaki: « Topesi elaka ete tokobalisa lisusu te bana
na biso ya basi epai ya bapaya oyo bazali elongo na biso to bana
na biso ya mibali epai ya bana na bango ya basi. **31** Tokosomba
lisusu te epai ya bapaya oyo bazali elongo na biso, biloko

nyonso to mbuma nyonso oyo bakoya kotekela biso na mokolo ya Saba to na mikolo mosusu ya bule. Sima na mibu sambo nyonso, tokopemisa mabele mpe tokotikela bato baniongo na biso nyonso. **32** Tozwi lisusu mokano ya kotosa mibeko, ya kopesa bagrame minei ya mbongo ya bibende ya palata mobu na mobu, mpo na misala ya Ndako ya Nzambe na biso, **33** mpo na mapa oyo batiaka na mesa liboso ya Yawe, mpo na makabo ya ble ya mokolo na mokolo, mpo na mbeka ya kotumba ya tango nyonso, mpo na makabo ya mikolo ya Saba, ya ebandeli ya sanza mpe ya bafeti oyo ekatama, mpo na makabo ya bule, mpo na bambeka ya bolimbisi masumu ya Isalaele mpe mpo na misala nyonso ya Ndako ya Nzambe na biso. » **34** Biso, Banganga-Nzambe, Balevi mpe bato, tobetaki zeke mpo na kokata tango oyo libota na libota kati na biso ekomema likabo ya bakoni na Ndako ya Nzambe na biso, na mibu nyonso mpo na kopelisa moto na etumbelo ya Yawe, Nzambe na biso, kolanda ndenge ekomama kati na Mobeko. **35** Tozwi lisusu mokano ya komema mobu na mobu na Tempelo ya Yawe, bambuma ya liboso ya bilanga na biso mpe ya nzete nyonso oyo ebotaka mbuma, mpo na Tempelo ya Yawe. **36** Tokomema lisusu bana ya liboso kati na bana na biso ya mibali, kati na bangombe na biso, kati na bameme mpe kati na bantaba na biso, na Ndako ya Nzambe na biso, epai ya Banganga-Nzambe oyo basalaka mosala kuna, ndenge ekomama na Mobeko. **37** Tokomema lisusu epai ya Banganga-Nzambe, na bibombelo ya Ndako ya Nzambe na biso, ndambo oyo eleki kitoko ya farine na biso, ya makabo na biso ya ble, ya mbuma ya nzete na biso nyonso, ya vino na biso ya sika mpe ya mafuta na biso. Tokomema mpe eteni ya zomi ya milona na biso epai ya Balevi, pamba te

bango nde bazali na mokumba ya kokongola eteni yango ya zomi kati na bingumba nyonso epai wapi tosalelaka mosala. **38** Nganga-Nzambe moko, mokitani ya Aron, asengeli kotambola nzela moko na Balevi na tango ya kokongola eteni ya zomi, mpe Balevi bakozala na mokumba ya komema eteni ya zomi ya eteni ya zomi, na bibombelo ya Ndako ya Nzambe na biso. **39** Bana ya Isalaele elongo na Balevi basengeli komema makabo na bango ya ble, ya vino ya sika, ya mafuta, na bibombelo epai wapi babombaka bisalelo ya Esika ya bule, mpe epai wapi Banganga-Nzambe basalaka mosala na bango mpe bakengeli bikuke elongo na bayembi batelemaka. Boye, tokotika Ndako ya Nzambe na biso te.

11 Bakambi ya bato bayaki kovanda na Yelusalemi. Ndambo mosusu kati na bato babetaki zeke mpo ete moto moko kati na bato zomi aya kovanda na Yelusalemi, engumba ya bule; mpe mpo ete bato libwa oyo batikali bavanda kati na bingumba na bango. **2** Bato bapambolaki moto nyonso oyo amipesaki ye moko mpo na kovanda na Yelusalemi. **3** Tala bakambi ya bituka oyo bavandaki na Yelusalemi; nzokande na tango wana, bana ya Isalaele, Banganga-Nzambe, Balevi, basali ya Tempelo mpe bakitani ya basali ya Salomo bavandaki kati na bingumba ya Yuda, moko na moko kati na mabele mpe engumba na ye; **4** mpe bato ya Yuda mpe ya Benjame bavandaki kati na Yelusalemi: Mpo na bakitani ya Yuda: Ataya, mwana mobali ya Oziasi, mwana mobali ya Zakari, mwana mobali ya Amaria, mwana mobali ya Shefatia, mwana mobali ya Maalalele, mokitani ya Peretsi; **5** mpe Maaseya, mwana mobali ya Baruki, mwana mobali ya Koli-Oze, mwana mobali ya Azaya, mwana mobali ya Adaya, mwana mobali ya Yoyaribi, mwana mobali ya Zakari,

moko kati na bakitani ya Shiloni. **6** Bakitani nyonso ya Peretsi oyo bavandaki kati na Yelusalemi bazalaki mibali nkama minei na tuku motoba na mwambe. **7** Mpo na bakitani ya Benjame: Salu, mwana mobali ya Meshulami, mwana mobali ya Yoedi, mwana mobali ya Pedaya, mwana mobali ya Kolaya, mwana mobali ya Maaseya, mwana mobali ya Itieli, mwana mobali ya Ezayi; **8** mpe Gabayi elongo na Salayi. Bango nyonso bazalaki bato nkama libwa na tuku mibale na mwambe. **9** Joeli, mwana mobali ya Zikiri, azalaki mokambi na bango; mpe Yuda, mwana mobali ya Asenuwa, azalaki molandi ya mokambi ya engumba. **10** Kati na Banganga-Nzambe: Yedaeya, mwana mobali ya Yoyaribi, mwana mobali ya Yakini; **11** Seraya, mwana mobali ya Ilikia, mwana mobali ya Meshulami, mwana mobali ya Tsadoki, mwana mobali ya Merayoti, mwana mobali ya Ayitubi, mokambi ya Ndako ya Nzambe **12** elongo na bandeko na bango, nkama mwambe na tuku mibale na mibale oyo bazalaki kosala na Ndako ya Nzambe; Adaya, mwana mobali ya Yeroami, mwana mobali ya Pelalia, mwana mobali ya Amitsi, mwana mobali ya Zakari, mwana mobali ya Pashuri, mwana mobali ya Malikiya **13** elongo na bandeko na bango, nkama mibale na tuku minei na mibale oyo bazalaki bakambi ya mabota; Amashisayi, mwana mobali ya Azareyeli, mwana mobali ya Azayi, mwana mobali ya Meshilemoti, mwana mobali ya Imeri, azalaki mpe elongo na bango. **14** Azalaki mpe elongo na bandeko na ye, nkama moko na tuku mibale na mwambe oyo bazalaki basoda ya mpiko. Zabidieli, mwana mobali ya Gedolimi, nde azalaki mokambi na bango. **15** Kati na Balevi: Shemaya, mwana mobali ya Ashubi, mwana mobali ya Azirikami, mwana mobali ya Ashabia, mwana mobali ya Buni; **16** Shabetayi mpe Yozabadi oyo bazalaki na

molongo ya bakambi ya Balevi mpe bazalaki na mokumba ya misala ya libanda ya Ndako ya Nzambe; **17** Matania, mwana mobali ya Mishe, mwana mobali ya Zabidi, mwana mobali ya Azafi, mokambi oyo azalaki kotinda banzembo ya matondi na tango ya losambo; Bakibukia, molandi kati na bandeko na ye mpe Abida, mwana mobali ya Shamuwa, mwana mobali ya Galali mpe mwana mobali ya Yedutuni. **18** Balevi nyonso oyo bazalaki kovanda kati na engumba ya bule bazalaki nkama mibale tuku mwambe na minei. **19** Bakengeli bikuke: Akubi, Talimoni elongo na bandeko na bango, oyo bazalaki bakengeli bikuke. Bango nyonso bazalaki bato nkama moko na tuku sambo na mibale. **20** Ndambo mosusu ya bana ya Isalaele elongo na Banganga-Nzambe mpe Balevi bazalaki kovanda kati na bingumba nyonso ya Yuda, moto na moto, na mabele oyo bakoko na ye batikelaki ye. **21** Basali ya Tempelo bazalaki kovanda na ngomba Ofeli, mpe Tsika elongo na Gishipa bazalaki bakambi na bango. **22** Uzi, mwana mobali ya Bani, mwana mobali ya Ashabia, mwana mobali ya Matania, mwana mobali ya Mishe, mwana mobali ya Azafi, azalaki mokambi ya Balevi kati na Yelusalemi. Uzi azalaki moko kati na bakitani ya Azafi, oyo bazalaki na mokumba ya kokamba misala ya mindule kati na Ndako ya Nzambe. **23** Misala ya bayembi ezalaki kotambolisama mokolo na mokolo na mitindo ya mokonzi. **24** Petaya, mwana mobali ya Meshezabeyeli, moko kati na bakitani ya Zera, mwana mobali ya Yuda, azalaki kalaka ya mokonzi mpo na kotala makambo nyonso ya bato. **25** Bato mosusu ya ekolo ya Yuda bavandaki kati na Kiriati-Ariba mpe na bamboka na yango ya mike-mike, kati na Diboni mpe bamboka na yango ya mike-mike, kati na Yekabisheli mpe bamboka na yango ya mike-mike, **26** kati na Yeshua, kati na Molada, kati

na Beti-Paleti, **27** kati na Atsari-Shuwali, kati na Beri-Sheba mpe bamboka na yango ya mike-mike, **28** kati na Tsikilagi, kati na Mekona mpe bamboka na yango ya mike-mike, **29** kati na Eini-Rimoni, kati na Tsorea, kati na Yarimuti, **30** kati na Zanoa, Adulami mpe bamboka na yango ya mike-mike, kati na Lakishi mpe bilanga na yango ya zingazinga, mpe kati na Azeka mpe bamboka na yango ya mike-mike. Boye bavandaki na etuka mobimba longwa na Beri-Sheba kino na Lubwaku ya Inomi. **31** Bakitani ya Benjame balongwaki na Geba mpe bakendeki kovanda kati na Mikimasi, Aya, Beteli mpe bamboka na yango ya mike-mike, **32** kati na Anatoti, Nobi mpe Anania, **33** kati na Atsori, Rama mpe Gitayimi, **34** kati na Adidi, Tseboyimi mpe Nebalati, **35** kati na Lodi mpe Ono, lubwaku ya bato oyo basalaka misala ya maboko. **36** Masanga mosusu ya Balevi ya Yuda ekendeki kovanda kati na bato ya Benjame.

12 Tala Banganga-Nzambe mpe Balevi oyo bawutaki na bowumbu elongo na Zorobabeli, mwana mobali ya Shealitieli, mpe Jozue: Seraya, Jeremi, Esidrasi, **2** Amaria, Maluki, Atushi, **3** Shekania, Rewumi, Meremoti, **4** Ido, Ginetoyi, Abiya, **5** Miyamini, Maadia, Biliga, **6** Shemaya, Yoyaribi, Yedaeya, **7** Salu, Amoki, Ilikia, Yedaeya. Bango nde bazalaki bakambi ya Banganga-Nzambe elongo na baninga na bango na tango ya Jozue. **8** Kati na Balevi, ezalaki na Jozue, Binuwi, Kadimieli, Sherebia, Yuda mpe Matania oyo, elongo na baninga na ye ya mosala, azalaki mokambi ya banzembo ya matondi. **9** Bakibukia mpe Uni, baninga na bango ya mosala, bazalaki kosala mosala na bango na ngambo mosusu. **10** Jozue abotaki Yoakimi, Yoakimi abotaki Eliashibi, Eliashibi abotaki Yoyada, **11** Yoyada abotaki Jonatan, Jonatan abotaki Yaduwa. **12** Tala bato oyo bazalaki bakambi ya

mabota ya Banganga-Nzambe tango Yoakimi azalaki mokonzi: mpo na libota ya Seraya: Meraya; mpo na libota ya Jeremi: Anania; **13** mpo na libota ya Esidrasi: Meshulami; mpo na libota ya Amaria: Yoanani; **14** mpo na libota ya Meluki: Jonatan; mpo na libota ya Shebania: Jozefi; **15** mpo na libota ya Arimi: Adina; mpo na libota ya Merayoti: Elikayi; **16** mpo na libota ya Ido: Zakari; mpo na libota ya Ginetoni: Meshulami; **17** mpo na libota ya Abiya: Zikiri; mpo na libota ya Minyamini: Moadia, Pilitayi; **18** mpo na libota ya Biliga: Shamuwa; mpo na libota ya Shemaya: Jonatan; **19** mpo na libota ya Yoyaribi: Matinayi; mpo na libota ya Yedaeya: Uzi; **20** mpo na libota ya Salu: Kalayi; mpo na libota ya Amoki: Eberi; **21** mpo na libota ya Ilikia: Ashabia; mpo na libota ya Yedaeya: Netaneeli. **22** Na tango ya Eliashibi, Yoyada, Yoanani mpe Yaduwa, bakomaki bakombo ya Balevi oyo bazalaki bakambi ya mabota mpe bakombo ya Banganga-Nzambe na tango ya Dariusi, mokonzi ya Persi. **23** Bakomaki bakombo ya bakitani ya Levi oyo bazalaki bakambi ya mabota kino na tango ya Yoanani, mwana mobali ya Eliashibi, kati na buku ya bokoko. **24** Tala bato oyo bazalaki bakambi ya Balevi: Ashabia, Sherebia mpe Jozue, mwana mobali ya Kadimieli, mpe baninga na bango ya mosala. Batelemaki boye: bamoko bazalaki kotalana na bamosusu, mpo na kokumisa mpe kosanzola Yawe kolanda mitindo ya Davidi, moto na Nzambe. Soki bamoko batindi mongongo, bamosusu bazalaki kozongisa. **25** Matania, Bakibukia, Abidiasi, Meshulami, Talimoni mpe Akubi, bazalaki bakengeli ya bibombelo oyo ezalaki pene ya bikuke ya Ndako ya Nzambe. **26** Bazalaki kosala mosala na bango na tango ya Yoakimi, mwana mobali ya Jozue mpe koko ya Yotsadaki, mpe na tango ya moyangeli Neyemi mpe Esidrasi, molakisi

ya Mobeko mpe Nganga-Nzambe. **27** Tango babulisaki mir ya
Yelusalemi, babengisaki Balevi na Yelusalemi longwa na bisika
oyo bazalaki kovanda, mpo na kosepela na esengo makasi feti
ya libulisi na nzela ya banzembo ya kozongisa matondi epai ya
Nzambe mpe na nzela ya mindule ya manzanza, ya lindanda
mpe ya lire. **28** Babengisaki lisusu bayembi longwa na etuka oyo
ezalaki zingazinga ya Yelusalemi, longwa na bamboka mike-mike
ya bato ya Netofa, **29** longwa na Beti-Giligali mpe longwa na
etuka ya Geba mpe ya Azimaveti, pamba te bayembi batongaki
bamboka na bango ya mike-mike zingazinga ya Yelusalemi. **30**
Tango Banganga-Nzambe mpe Balevi bamipetolaki, bapetolaki
mpe bato, bikuke mpe mir. **31** Namatisaki bakambi ya Yuda
likolo ya mir mpe nasalaki masanga mibale ya bayembi mpo
na kotonda Nzambe. Lisanga ya liboso ezalaki kotambola na
likolo ya mir na ngambo ya loboko ya mobali, na nzela ya Ekuke
ya Fulu. **32** Na sima na bango, bato oyo bazalaki kolanda:
Oze mpe ndambo ya bakambi ya Yuda, **33** Azaria, Esidrasi,
Meshulami, **34** Yuda, Benjame, Shemaya, Jeremi, **35** ndambo ya
Banganga-Nzambe oyo bazalaki na bakelelo na bango, Zakari,
mwana mobali ya Jonatan, mwana mobali ya Shemaya, mwana
mobali ya Matania, mwana mobali ya Mishe, mwana mobali
ya Zakuri, mwana mobali ya Azafi; **36** mpe baninga na ye ya
mosala: Shemaya, Azareyeli, Milalayi, Gilalayi, Mayi, Netaneeli,
Yuda mpe Anani, oyo bazalaki kobeta bibetelo mindule oyo
Davidi, moto na Nzambe, atindaki. Esidrasi, molakisi ya Mobeko,
azalaki liboso na bango. **37** Na Ekuke ya Etima, liboso na bango,
bamataki bibutelo oyo ezalaki komema na engumba ya Davidi,
na esika oyo bamatelaka na mir, mpe balekaki likolo ya ndako ya
Davidi kino na Ekuke ya Mayi, na ngambo ya este. **38** Lisanga

ya mibale ya bayembi ezalaki kotambola na nzela ya ngambo
ya loboko ya mwasi. Nazalaki kolanda bango na likolo ya mir
elongo na ndambo ya bato, longwa na ndako molayi ya Fulu
kino na mir ya monene, **39** na likolo ya Ekuke ya Efrayimi, ya
Ekuke ya Yelusalemi, ya Ekuke ya Mbisi, ya ndako molayi, ya
Ananeyeli mpe ya ndako molayi ya Meya kino na Ekuke ya
Bameme. Basukelaki na Ekuke ya Boloko. **40** Masanga nyonso
mibale ya bayembi, oyo ezalaki kotonda Nzambe ezwaki esika
kati na Tempelo ya Nzambe. Nasalaki mpe lolenge moko mpo na
kati-kati ya bakambi ya bato **41** mpe mpo na Banganga-Nzambe
oyo: Eliakimi, Maaseya, Minyamini, Mishe, Eliowenayi, Zakari
mpe Anania oyo bamemaki bakelelo na bango. **42** Ezalaki mpe
na Maaseya, Shemaya, Eleazari, Uzi, Yoanani, Malikiya, Elami
mpe Ezeri. Masanga ya bayembi ezalaki koyemba na mongongo
makasi na bokambami ya Yiziraya. **43** Na mokolo wana, bato
babonzaki bambeka ebele mpe bazalaki na esengo mpo ete
Nzambe apesaki bango esengo monene. Bongo ezala basi
mpe bana, batondaki na esengo mpe koganga ya esengo ya
Yelusalemi ezalaki koyokana kino na mosika. **44** Na tango wana,
baponaki mibali mpe bapesaki bango mokumba ya kobatela
bibombelo ya makabo, ya bambuma ya liboso mpe ya biteni
ya zomi; bapesaki bango mpe mokumba ya kokongola biloko
oyo Mobeko ekataki ete ezali mpo na Banganga-Nzambe mpe
Balevi, biloko yango esengeli kowuta na bilanga oyo ezingeli
bingumba. Solo, bato ya Yuda bazalaki kosepela makasi komona
ete Banganga-Nzambe mpe Balevi bazongeli penza mosala
na bango, **45** bazali kosala mosala ya Nzambe na bango mpe
mosala ya kopetola, mpe bayembi elongo na bakengeli bikuke
bazali kosala mosala na bango kolanda mitindo ya Davidi mpe

ya Salomo, mwana na ye ya mobali. **46** Na tango ya Davidi mpe ya Azafi, ezalaki na bakambi ya babeti mindule mpe ya banzembo mpo na kokumisa mpe kozongisa matondi epai ya Nzambe. **47** Na tango ya Zorobabeli mpe ya Neyemi, bato nyonso ya Isalaele bazalaki kopesa, mikolo nyonso, biloko oyo ekatama mpo na babeti mindule mpe bakengeli bikuke; bazalaki mpe kopesa biloko ya bule epai ya Balevi, bongo Balevi mpe, na ngambo na bango, bazalaki kopesa biloko ya bule epai ya bakitani ya Aron.

13 Na tango wana, batangaki buku ya Moyize na mongongo makasi mpo ete bato bayoka; mpe bamonaki ete ekomama boye kati na yango: « Moto ya Amoni mpe moto ya Moabi bakotikala kondimama te kati na lisanga ya Nzambe; **2** mpo ete bayaki te kokutana na bana ya Isalaele mpe kopesa bango bilei mpe mayi, kasi bapesaki nde Balami kanyaka mpo ete alakela bango mabe; atako bongo, Nzambe na biso abongolaki elakeli mabe lipamboli. » **3** Tango kaka bato bayokaki mobeko yango, balongolaki na Isalaele bakitani nyonso ya bapaya. **4** Liboso ya kozwa mokano yango, Nganga-Nzambe Eliashibi oyo azali na mokumba ya kobatela bibombelo ya Ndako ya Nzambe na biso mpe azali moto ya libota ya Tobiya **5** apesaki Tobiya, ndeko na ye, shambre monene oyo, na kala, ezalaki ebombelo ya makabo ya ble, ansa, bisalelo ya Tempelo, eteni ya zomi ya ble, ya vino ya sika mpe ya mafuta, biloko oyo Mibeko ekata ete ezali mpo na Balevi, bayembi mpe bakengeli bikuke; mpe makabo oyo epesamaka mpo na Banganga-Nzambe. **6** Kasi wana makambo oyo nyonso ezalaki kosalema, ngai nazalaki na Yelusalemi te, pamba te nazongaki epai ya Aritakizerisesi, mokonzi ya Babiloni, na mobu ya tuku misato na mibale ya

bokonzi na ye. Bongo sima na mwa mikolo, na suka ya mobu,
nasengaki ye nzela **7** mpe nazongaki na Yelusalemi. Kuna,
namonaki mpe nasosolaki mabe oyo Eliashibi asalaki na ndenge
apesaki Tobiya shambre kati na lopango ya Ndako ya Nzambe;
8 nasilikaki makasi mpe nabwakaki biloko nyonso ya Tobiya na
libanda ya shambre. **9** Napesaki mitindo ete bapetola bashambre
mpe, na sima, nazongisaki kati na yango bisalelo ya Ndako
ya Nzambe, makabo ya ble mpe ansa. **10** Nayokaki lisusu ete
biloko oyo Mibeko ekata mpo na Balevi epesamaka te epai
ya Balevi, mpe ete Balevi mpe bayembi oyo bazalaki kosala
mosala bazongaki, moto na moto na bilanga na ye. **11** Mpo na
yango, napamelaki bakambi ya bato mpe natunaki bango: —
Mpo na nini Ndako ya Nzambe esundolami? Bongo, nasangisaki
Balevi mpe bayembi mpe nazongisaki bango, moto na moto
na mosala na ye. **12** Bato nyonso ya Yuda bamemaki kati na
bibombelo: eteni ya zomi ya ble, ya vino ya sika mpe ya mafuta.
13 Napesaki mokumba ya kobatela bibombelo epai ya Nganga-
Nzambe Shelemiya, epai ya Tsadoki, molakisi ya Mobeko, mpe
epai ya Pedaya, moko kati na Balevi; mpe napesaki bango
Anani, mwana mobali ya Zakuri, koko ya Matania, mpo ete
asunga bango, pamba te bango nyonso bazalaki bato ya sembo.
Bapesamelaki mokumba ya kokabola biloko epai ya baninga
na bango, Balevi. **14** Oh Nzambe na ngai, kanisa ngai mpo
na makambo oyo nyonso; kobosana te misala nyonso oyo
nasali na boyengebene mpo na Ndako ya Nzambe na ngai mpe
mpo na misala na yango! **15** Na tango wana kaka, namonaki
kati na etuka ya Yuda bato bazali kokamola bambuma ya vino
na mokolo ya Saba, bamosusu bazali kobongisa maboke ya
matiti ya ble, kotia yango likolo ya ba-ane elongo na masanga

ya vino, bambuma ya vino, ya figi mpe mikumba ya ndenge
na ndenge mpo na komema yango na Yelusalemi na mokolo
ya Saba. Mpo na yango, napamelaki bango ete bateka lisusu
biloko te na mokolo wana. **16** Ezalaki mpe na bato ya Tiri, oyo
bazalaki kovanda kati na Yelusalemi; bango bazalaki komema
mbisi mpe biloko ya ndenge na ndenge, mpe bazalaki kotekela
yango bato ya Yuda mpe kati na Yelusalemi na mokolo ya
Saba. **17** Napamelaki bankumu ya Yuda mpe nalobaki na bango:
— Ndenge nini bozali kosala likambo mabe makasi boye na
kobebisa bosantu ya mokolo ya Saba? **18** Tala, bakoko na bino
basalaki mpe kaka boye; mpe ezali mpo na yango nde Nzambe
na biso atindelaki biso mpe engumba oyo pasi oyo nyonso. Mpe
bino, lokola bozali kobebisa bosantu ya mokolo ya Saba, bozali
nde komatisa kanda ya Nzambe likolo ya Isalaele! **19** Tango
molili ya pokwa ekweyaki na bikuke ya Yelusalemi, liboso ete
mokolo ya Saba ebanda, napesaki mitindo ete bakanga bikuke
yango mpe bafungola yango kaka soki mokolo ya Saba eleki.
Bongo, natiaki ndambo ya basali na ngai na bikuke mpo na
kopekisa bokoti ya mikumba, na mokolo ya Saba. **20** Boye,
mbala moko to mibale, basombi mpe bateki biloko ya ndenge na
ndenge balekisaki butu libanda ya Yelusalemi. **21** Nakebisaki
bango makasi mpe nalobaki: — Mpo na nini bozali kolekisa butu
pembeni ya mir? Soki bozongeli lisusu kosala bongo, nakokanga
bino. Wuta na tango wana, batikalaki lisusu koya te na mokolo
ya Saba. **22** Napesaki lisusu Balevi mitindo ete bamipetola mpe
bakende kokengela bikuke mpo na kobatela bule ya mokolo ya
Saba. Oh Nzambe na ngai, kanisa ngai lisusu mpo na likambo
oyo mpe talisa ngai ngolu na Yo kolanda bolingo monene na
Yo! **23** Kaka na mikolo wana, namonaki lisusu bana mibali ya

Yuda kobala bana basi ya Asidodi, ya Amoni mpe ya Moabi. **24** Kati-kati mobimba ya bana na bango bazalaki koloba lokota ya bato ya Asidodi to lokota ya ekolo moko kati na bikolo mosusu, kasi bayebaki te koloba lokota ya Bayuda. **25** Napamelaki bango mpe nalakelaki bango mabe; nabetaki ndambo kati na bango, napikolaki bango suki mpe nalapisaki bango ndayi oyo na Kombo ya Nzambe: — Bosengeli te kopesa na libala bana na bino ya basi epai ya bana mibali ya bapaya mpe bosengeli te kozwa na libala bana na bango ya basi mpo na bana na bino ya mibali to mpo na bino moko. **26** Ezalaki penza na nzela ya mabala ya boye nde Salomo, mokonzi ya Isalaele, akweyaki na masumu. Nzokande, kati na ebele ya bikolo ya bapaya, ezalaki na mokonzi moko te oyo akokanaki na ye! Nzambe na ye azalaki kolinga ye mpe atiaki ye mokonzi ya Isalaele mobimba, kasi basi ya bapaya bakweyisaki ye na masumu. **27** Boni, tosengeli sik'oyo koyoka ete bino mpe bozali kosala mabe wana monene mpe bozangi boyengebene liboso ya Nzambe na biso likolo ya kobala basi ya bapaya? **28** Moko kati na bana mibali ya Yoyada, mwana mobali ya Eliashibi, mokonzi ya Banganga-Nzambe, akomaki bokilo ya Sanibala, moto ya Oroni. Mpe nabenganaki ye mosika na ngai. **29** Oh Nzambe na ngai, kobosana bato wana te, mpo ete babebisaki bosantu ya bonganga-Nzambe mpe boyokani na Yo elongo na Banganga-Nzambe mpe Balevi. **30** Napetolaki Banganga-Nzambe mpe Balevi mpo na kolongola mbindo nyonso ya bapaya mpe nazongisaki bango na mosala, moto na moto na mokumba na ye. **31** Nazongisaki lisusu makabo ya bakoni mpo ete epesama na tango na yango oyo ekatama mpe makabo ya bambuma ya liboso ya mabele. Oh Nzambe na ngai, kanisa ngai na bolamu na Yo!

Ester

1 Tala makambo oyo esalemaki na tango ya mokonzi Kizerisesi
oyo azalaki kokamba bituka nkama moko na tuku mibale na
sambo, longwa na Ende kino na Kushi. **2** Na tango wana,
Kizerisesi akendeki kovanda na kiti na ye ya bokonzi kuna na
Size, engumba mokonzi batonga makasi. **3** Na mobu ya misato
ya bokonzi na ye, asalisaki feti monene mpo na bato na ye
nyonso ya lokumu: bakalaka na ye, bakonzi ya basoda ya mokili
ya Persi mpe ya Medi, bankumu mpe bayangeli ya bituka. **4** Na
feti yango, azalaki kolakisa ebele ya bomengo ya bokonzi na
ye mpe kongenga ya lokumu monene oyo azalaki na yango.
Feti yango esalaki mikolo nkama moko na tuku mwambe. **5**
Sima na mikolo yango, mokonzi asalisaki kati na elanga ya
ndako na ye ya bokonzi, feti mosusu oyo esalaki mikolo sambo
mpo na bato nyonso, ezala babola to bazwi, oyo bazalaki kati
na Size, engumba mokonzi batonga makasi. **6** Elamba yango
ezalaki na banzela ya langi ya mosaka, ya langi ya pembe mpe
ya langi ya ble; bakangisaki yango na makonzi oyo basala na
mabanga ya marbre, na basinga ya lino ya langi ya pembe mpe
ya motane; bongo balekisaki yango kati na bapete ya palata.
Batiaki bakiti minene ya wolo mpe ya palata, na etando ya
lopango ya bakaro oyo basala na mabanga ya talo ya langi ya
ndenge na ndenge: mabanga ya porfire, ya marbre, ya marbre
ya mwindo mpe mabanga mosusu ya talo. **7** Bazalaki kokabola
masanga ya vino na bakopo ya wolo; kopo na kopo ezalaki
na lolenge na yango. Bongo vino ezalaki penza ebele kolanda
motema ya kokaba ya mokonzi. **8** Mokonzi apesaki mitindo ete
moto nyonso oyo abengami na feti amela masanga ndenge
alingi, pamba te atindaki bato nyonso oyo bakabolaka masanga

kopesa na moto nyonso masanga ya vino kolanda posa ya moto na moto. **9** Vasti, mwasi ya mokonzi, ye mpe asalisaki feti mpo na basi, kati na ndako ya mokonzi Kizerisesi. **10** Na mokolo ya sambo, lokola mokonzi Kizerisesi alangwaki vino, atindaki basoda na ye sambo oyo baboma bango mokongo mpe bazalaki kosalela ye: Mewumani, Bizita, Aribona, Bigita, Abagita, Zetari mpe Karikasi. **11** Atindaki bango ete bamema liboso na ye Vasti, mwasi ya mokonzi; bongo alata motole na ye ya bokonzi mpo ete alakisa kitoko na ye epai ya bato mpe epai ya bakalaka, pamba te azalaki penza kitoko. **12** Kasi tango basoda oyo baboma bango mokongo bayebisaki Vasti, mwasi ya mokonzi, mitindo oyo mokonzi apesaki; Vasti, mwasi ya mokonzi, aboyaki kokende. Mokonzi atombokaki makasi mpe apelaki na kanda. **13** Asololaki na bato na ye ya bwanya oyo bayebaka kososola tango, pamba te ezalaki momesano ete makambo ya mokonzi esengeli koya liboso ya bato nyonso ya bwanya, ba-oyo bayebi malamu makambo etali mibeko mpe bosembo, mpo ete basosola yango. **14** Nzokande, ezalaki na bato sambo ya lokumu, bato ya Persi mpe ya Medi, oyo bazalaki bapesi toli oyo mokonzi azalaki kolinga makasi; bazalaki kosangana na mayangani ya mokonzi mpe basimbaki misala oyo eleki minene. Bakombo na bango ezalaki: Karishena, Shetari, Adimata, Tarsisi, Meresi, Marisena mpe Memukani. **15** Mokonzi atunaki bango: — Kolanda mobeko, esengi kosala nini epai ya Vasti, mwasi ya mokonzi, mpo ete aboyi kotosa mitindo ya mokonzi Kizerisesi, mitindo oyo basoda oyo baboma bango mokongo bayebisaki ye? **16** Memukani azongiselaki mokonzi liboso ya bakalaka na ye: — Vasti, mwasi ya mokonzi, asali mabe kaka liboso ya mokonzi te; kasi mpe, liboso ya bakalaka nyonso mpe ya bato

nyonso kati bituka nyonso ya mokonzi Kizerisesi. **17** Pamba te sango ya ezaleli mabe ya mwasi ya mokonzi ekoyebana kati na basi nyonso; na bongo, bakokoma kotiola bokonzi ya mibali na bango na koloba: « Mokonzi Kizerisesi kutu apesaki mitindo ete babenga Vasti mpo ete akende liboso na ye, kasi mwasi ya mokonzi aboyaki kokende! » **18** Kaka na mokolo ya lelo, basi ya bakalaka ya bato ya Persi mpe ya Medi, oyo bayoki sango ya ezaleli mabe ya mwasi ya mokonzi, bakozongisela bakalaka nyonso ya mokonzi kaka ndenge moko. Boye, kozanga na bango limemia mpe botosi ekoluka ete mibali na bango bakoma na kanda. **19** Yango wana, soki esepelisi mokonzi, tika ete mokonzi azwa mobeko oyo ekoki kobongwana te; mpe tika ete mobeko yango ekomama kati na mibeko ya Persi mpe ya Medi: Vasti akoki lisusu te kotelema liboso ya mokonzi Kizerisesi; mokonzi akopesa lokumu na ye ya mwasi ya mokonzi epai ya mwasi mosusu oyo azali malamu koleka ye. **20** Boye tango mobeko ya mokonzi ekopanzana na mokili na ye mobimba, basi nyonso bakotosa mibali na bango, ezala babola to bazwi. **21** Toli oyo esepelisaki mokonzi elongo na bakalaka na ye. Mokonzi asalaki ndenge Memukani alobaki. **22** Atindaki mikanda na bituka nyonso ya mokili: etuka na etuka kolanda ndenge ezali ekomeli na yango; mpe bato na bato, kolanda lokota na bango. Mikanda yango elobaki ete mobali nyonso asengeli kozala mokonzi ya ndako na ye mpe koloba monoko ya mboka na ye.

2 Sima na mikolo, kanda ya mokonzi Kizerisesi ekitaki; akomaki kokanisa Vasti, makambo oyo asalaki mpe mobeko oyo azwaki na tina na ye. **2** Bato oyo basalaka epai ya mokonzi balobaki na ye: — Tika ete balukela mokonzi bilenge basi ya kitoko oyo bayebi nanu nzoto ya mibali te. **3** Tika ete mokonzi atia bato kati

na etuka moko na moko ya bokonzi na ye, mpo ete bamema na ndako ya basi oyo ezalaka na Size, engumba mokonzi, bilenge basi nyonso ya kitoko oyo bayebi nanu nzoto ya mibali te. Tika ete bapesa bango na maboko ya Ege, kalaka ya lokumu mpo na mokonzi, oyo baboma ye mokongo mpe abatelaka basi; mpe tika ete bapesa bango mafuta mpe malasi oyo ekomisaka bato kitoko. **4** Tika ete elenge mwasi oyo akosepelisa mokonzi akoma mwasi ya mokonzi na esika ya Vasti. Likanisi oyo esepelisaki mokonzi mpe asalelaki yango. **5** Kati na Size, engumba mokonzi batonga makasi, ezalaki na Moyuda moko ya libota ya Benjame; kombo na ye ezalaki « Maridoshe. » Maridoshe azalaki mwana mobali ya Yairi, mwana mobali ya Shimei, mwana mobali ya Kishi. **6** Maridoshe azalaki kati na bato oyo Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni, amemaki na bowumbu, longwa na Yelusalemi, elongo na Yekonia, mokonzi ya Yuda. **7** Maridoshe azalaki kobokola Adasa, mwana mwasi ya noko na ye mpo ete azalaki lisusu na tata mpe na mama te. Nzokande, elenge mwasi oyo kombo na ye mosusu ezalaki « Ester » azalaki na ezaleli malamu mpe elongi kitoko. Tango tata mpe mama na ye bakufaki, Maridoshe azwaki ye mpe akomaki kobokola ye lokola mwana na ye penza ya mwasi. **8** Tango bapanzaki sango ya mitindo mpe ya mobeko ya mokonzi, basangisaki bilenge basi ebele na engumba Size, mpe Ege azalaki kobatela bango. Boye bamemaki mpe Ester kati na ndako ya mokonzi mpe bapesaki ye na maboko ya Ege, mosali oyo azalaki kobatela ndako ya basi ya mokonzi. **9** Ester asepelisaki Ege mpe azwaki ngolu na miso na ye. Mbala moko, apesaki ye biloko ya monzele mpe bilei oyo asengeli kolia; apesaki ye mpe basali sambo ya basi oyo aponaki kati na ndako ya mokonzi. Bongo atiaki ye elongo na basali na ye ya basi

kati na shambre oyo elekaki kitoko kati na ndako ya basi ya mokonzi. **10** Ester atikalaki te koyebisa ekolo mpe libota na ye, pamba te Maridoshe apekisaki ye koloba yango. **11** Mikolo nyonso, Maridoshe azalaki koleka liboso ya lopango ya ndako ya basi ya mokonzi mpo na kozwa basango ya Ester mpe koyeba ndenge nini bazalaki kobatela ye. **12** Kolanda ndenge ekatamaki, liboso ete elenge mwasi nyonso akende kokutana na mokonzi Kizerisesi, basengelaki kosala sanza zomi na mibale mpo na kobongisa ye mpo ete akoma kitoko: sanza motoba na mafuta ya mire, mpe sanza motoba mosusu na biloko ya monzele. **13** Tala ndenge elenge mwasi nyonso oyo azalaki kokende epai ya mokonzi azalaki: Wuta na ndako ya basi ya mokonzi kino na ndako ya mokonzi, bazalaki kopesa ye eloko nyonso oyo azalaki na yango na bosenga. **14** Boye elenge mwasi azalaki kokende epai ya mokonzi na pokwa; mpe na tongo ya mokolo oyo ezalaki kolanda, azalaki kokende na ndako mosusu ya basi ya mokonzi, oyo Shashigazi azalaki kokamba. Shashigazi azalaki kalaka ya lokumu mpo na mokonzi, baboma ye mokongo mpe azalaki na mokumba ya kobatela bamakangu ya mokonzi. Elenge mwasi azalaki lisusu te kozonga liboso ya mokonzi, longola kaka soki mokonzi ayoki posa na ye mpe abengisi ye na kombo. **15** Tango ekomaki ngala ya Ester ya kokende epai ya mokonzi; Ester, mwana mwasi ya Abiyaili, noko ya Maridoshe oyo abokolaki Ester, amemaki eloko mosusu te, bobele oyo Ege, kalaka ya lokumu, oyo baboma ye mokongo mpe azalaki na kobatela ndako ya basi ya mokonzi, ayebisaki ye. Mpe Ester azwaki ngolu na miso ya moto nyonso oyo azalaki komona ye. **16** Ezalaki na sanza ya zomi, sanza ya Tebeti, na mobu ya sambo ya bokonzi ya Kizerisesi nde bamemaki Ester liboso ya mokonzi kati na

ndako ya mokonzi. **17** Mokonzi alingaki Ester makasi koleka basi nyonso. Ester azwaki ngolu mpe andimamaki na miso ya mokonzi koleka bilenge basi mosusu. Bongo mokonzi atiaki motole ya bokonzi na moto ya Ester mpe akomisaki ye mwasi ya mokonzi na esika ya Vasti. **18** Mokonzi alambisaki biloko ebele mpo na lokumu ya Ester mpe mpo na kosepela elongo na basali na ye nyonso mpe bakalaka na ye. Akataki lisusu ete, na mokolo wana, bituka nyonso efuta mpako te mpe akabolaki bakado na motema ya esengo. **19** Tango basangisaki bilenge basi na mbala ya mibale, Maridoshe avandaki na ekuke ya mokonzi. **20** Kasi Ester atikalaki te koloba libota na ye to mpe ekolo na ye, ndenge kaka Maridoshe ayebisaki ye ete aloba yango te. Ester azalaki kokoba kobatela toli ya Maridoshe, ndenge kaka azalaki kosala na tango Maridoshe azalaki kobokola ye. **21** Tango Maridoshe avandaki na ekuke ya mokonzi, Bigitani mpe Tereshi, basoda mibale oyo baboma bango mokongo mpe bazalaki kobatela ekuke ya mokonzi, batombokaki mpe balukaki koboma mokonzi Kizerisesi. **22** Kasi Maridoshe asosolaki makanisi na bango mpe ayebisaki yango epai ya Ester, mwasi ya mokonzi, oyo mpe ayebisaki yango epai ya mokonzi na kombo ya Maridoshe. **23** Bongo sima na bango koluka koyeba bosolo ya likambo yango, emonanaki ete ezali likambo ya solo. Boye badiembikaki basoda nyonso mibale na nzete mpe bakomaki makambo nyonso wana kati na buku ya masolo, na miso ya mokonzi.

3 Sima na makambo oyo, mokonzi Kizerisesi apesaki lokumu epai ya Amani, mwana mobali ya Amedata, moto ya mboka Agagi; atombolaki ye mpe atiaki ye likolo ya bakalaka nyonso. **2** Bakalaka nyonso oyo bazalaki kosala na ndako ya mokonzi bakomaki kofukama mpe kopesa Amani lokumu, pamba te

mokonzi atindaki ete basala bongo mpo na ye. Kasi Maridoshe azalaki kofukamela ye te mpe azalaki kopesa ye lokumu te. **3** Bakalaka oyo bazalaki kosala na ndako ya mokonzi batunaki Maridoshe: — Mpo na nini otosaka mitindo ya mokonzi te? **4** Bazalaki koloba na ye bongo mikolo nyonso, kasi Maridoshe azalaki kaka koboya koyoka bango. Boye, bayebisaki Amani makambo yango mpo na koyeba soki ezaleli ya Maridoshe ekondimama mpe soki akokangama kaka na maloba na ye, pamba te ayebisaki bango ete azali Moyuda. **5** Tango Amani asosolaki ete Maridoshe afukamelaka ye te mpe apesaka ye lokumu te, asilikaki makasi. **6** Nzokande Amani asilaki koyoka ete Maridoshe azali Moyuda. Boye amonaki ete likanisi ya koboma kaka Maridoshe ekoki te; alukaki nzela ya koboma Bayuda nyonso, bato ya Maridoshe, kati na mokili mobimba ya mokonzi Kizerisesi. **7** Na sanza ya liboso, sanza ya Nisani, na mobu ya zomi na mibale ya Mokonzi Kizerisesi, babetaki zeke oyo babengaka « Puri » liboso ya Amani mpo na kopona mokolo mpe sanza ya koboma Bayuda. Bongo zeke ekweyaki na sanza ya zomi na mibale, sanza ya Adari. **8** Amani alobaki na mokonzi Kizerisesi: — Ezali na bato moko oyo bakeseni na bato mosusu, bapanzani kati na bato mpe kati na bituka nyonso ya mokili na yo ya bokonzi; bizaleli na bango ekeseni na bizaleli ya bato mosusu, bongo batosaka mibeko ya mokonzi te; ezali malamu te mpo na mokonzi kotika bango na kimia. **9** Soki esepelisi mokonzi, tika ete abimisa mobeko ya koboma bango; mpe ngai nakopesa na maboko ya bakalaka oyo batalaka makambo ya mokonzi mbongo ya bibende ya palata nkoto zomi mpo ete batia yango kati na libenga ya mokonzi. **10** Mokonzi alongolaki lopete na ye na mosapi na ye mpe apesaki yango

epai ya Amani, mwana mobali ya Amedata, moto ya mboka Agagi, monguna ya Bayuda. **11** Mokonzi alobaki na Amani: — Bomba palata na yo! Sala nyonso oyo olingi epai ya bato yango. **12** Boye, na mokolo ya zomi na misato ya sanza ya liboso, babengisaki bakomi mikanda ya mokonzi; mpe na mitindo ya Amani, bakomaki mitindo nyonso ya Amani epai ya bakalaka ya lokumu ya mokonzi, epai ya bayangeli ya etuka moko na moko mpe epai ya bakalaka ya ekolo moko na moko, kolanda lolenge ya kokoma ya etuka moko na moko mpe lokota ya ekolo moko na moko. Bakomaki yango na kombo ya mokonzi Kizerisesi mpe babetaki yango kashe ya mokonzi. **13** Bongo mikanda yango etindamaki na bituka nyonso ya mokonzi, na nzela ya bantoma, mpo na kobebisa, koboma mpe kolimwisa Bayuda nyonso, bilenge mpe mikolo, bana mpe basi, kaka na mokolo moko, mokolo ya zomi na misato ya sanza ya zomi na mibale, sanza ya Adari; mpe kobotola na makasi biloko na bango. **14** Basengelaki kopanza kati na bituka nyonso sango ya mobeko yango mpe kolakisa yango na bato ya bikolo nyonso mpo ete babongama mpo na mokolo wana. **15** Boye, na mitindo ya mokonzi, bantoma bakendeki na lombangu mpe bapanzaki kati na Size, engumba mokonzi, sango ya mobeko ya mokonzi. Wana mokonzi mpe Amani bavandaki mpo na komela masanga, engumba Size ezalaki kati na matanga.

4 Tango Maridoshe ayokaki makambo nyonso oyo elekaki, apasolaki bilamba na ye; alataki saki, amipakolaki putulu mpe atambolaki kati na engumba na koganga makasi mpe na mawa. **2** Bongo akendeki kino na liboso ya ekuke ya ndako ya mokonzi; pamba te moto moko te, wana alati saki lokola elamba, azalaki na ndingisa ya kokota na ekuke ya mokonzi. **3** Kati na bituka

nyonso epai wapi mitindo mpe mobeko ya mokonzi ezalaki kokoma, matanga monene ezalaki kati na Bayuda: bazalaki kokila bilei, kolela mpe koganga ya mawa; ebele bazalaki komitanda na basaki mpe na putulu. **4** Tango basi bawumbu ya Ester, mwasi ya Mokonzi, mpe basoda na ye, oyo baboma bango mokongo, bayebisaki Ester makambo oyo Maridoshe asalaki, Ester amitungisaki makasi. Atindelaki Maridoshe bilamba mpo ete alata yango mpe alongola basaki oyo alataki, kasi Maridoshe aboyaki. **5** Ester abengisaki Ataki, moko kati na bakalaka ya lokumu, oyo baboma mokongo mpe mokonzi aponaki mpo na kosalela Ester; atindaki ye mpo na koyeba likambo oyo ezali kotungisa Maridoshe mpe tina nini azali komitungisa. **6** Boye Ataki akendeki epai ya Maridoshe na etando ya engumba, epai wapi bato ebele bakutanaka, liboso ya ekuke ya ndako ya mokonzi. **7** Maridoshe ayebisaki ye makambo nyonso oyo ekomelaki ye, ata motuya ya mbongo oyo Amani alakaki kopesa na libenga ya bomengo ya mokonzi mpo ete baboma Bayuda. **8** Maridoshe apesaki lisusu Ataki mokanda ya mobeko oyo mokonzi abimisaki, mpo ete ye Ataki alakisa yango epai ya Ester, alimbolela ye yango mpe akomisa epai ya Ester mitindo na ye ete Ester akende epai ya mokonzi mpo na kotungisa ye mpe kobondela mawa ya mokonzi mpo na bato na ye Ester; pamba te mokonzi asili kobimisa mobeko ya koboma Bayuda mpe sango na yango esili kopanzana kati na engumba Size. **9** Tango Ataki azongaki mpe ayebisaki Ester makambo oyo Maridoshe alobaki, **10** Ester atindaki lisusu Ataki koloba na Maridoshe: **11** — Bakalaka nyonso ya mokonzi mpe bato ya bituka nyonso ya mokili ya mokonzi bayebi ete, kolanda mobeko, moto nyonso, azala mobali to mwasi, oyo akoti na lopango ya

kati ya ndako ya mokonzi asengeli na kufa soki mokonzi abengisi ye te; mpe mobeko yango ezali kaka moko mpo na bato nyonso. Nzokande soki mokonzi asemboli epai ya moto yango lingenda ya wolo ya bokonzi na ye, akotikala na bomoi. Ngai sik'oyo, eleki mikolo tuku misato wuta babenga ngai mpo na kokende epai ya mokonzi; wuta mikolo wana, babenga ngai lisusu te. **12** Tango bayebisaki Maridoshe makambo oyo Ester alobaki, **13** Maridoshe azongiselaki Ester: — Kokanisa te ete lokola ozali kati na ndako ya mokonzi, yo moko kaka nde okobika kati na Bayuda nyonso. **14** Pamba te soki yo okangi monoko na yo mpe olobi eloko moko te na tango oyo, lisungi mpe lobiko mpo na Bayuda ekowuta na esika mosusu; kasi yo mpe libota ya botata na yo, bokokufa. Kutu, nani ayebi soki tango mosusu ezali mpo na makambo ya boye nde okomaki na ndako ya mokonzi? **15** Ester atindelaki Maridoshe eyano oyo: **16** — Kende kosangisa Bayuda nyonso oyo bazali na engumba Size. Bokila bilei mikolo misato mpo na ngai; butu mpe moyi, bolia mpe bomela eloko te. Ngai mpe nakokila bilei elongo na basi bawumbu na ngai ndenge moko na bino. Sima na yango kaka nde nakokende epai ya mokonzi atako nakobuka mobeko. Soki mpe nakokufa, nakufa kaka! **17** Maridoshe akendeki mpe asalaki makambo nyonso oyo Ester atindaki ye.

5 Na mokolo ya misato ya kokila bilei, Ester alataki bilamba na ye ya bokonzi mpe akotaki na lopango ya kati ya ndako ya mokonzi, liboso ya shambre na ye. Mokonzi azalaki ya kovanda na kiti na ye ya bokonzi kati na shambre oyo ezalaki kotalana na ekuke ya kokotela. **2** Tango mokonzi amonaki Ester, mwasi na ye, atelemi kati na lopango, asalelaki ye ngolu. Mokonzi asembolaki epai ya Ester lingenda ya wolo ya bokonzi na ye, oyo

ezalaki na loboko na ye. Ester apusanaki mpe asimbaki songe
ya lingenda ya bokonzi. **3** Mokonzi atunaki ye: — Ester, mwasi
ya mokonzi, likambo nini? Bosenga na yo ezali nini? Nazali
pene ya kopesa yo ata kati-kati ya bokonzi na ngai! **4** Ester
azongisaki: — Oh soki esepelisi mokonzi, tika ete mokonzi akoka
koya lelo, elongo na Amani, na feti monene oyo nabongisi mpo
na ye. **5** Mokonzi alobaki: — Bolukela ngai noki Amani mpo ete
tokokisa bosenga ya Ester. Boye, mokonzi mpe Amani bakendeki
na feti oyo Ester abongisaki. **6** Tango bazalaki komela vino,
mokonzi atunaki lisusu Ester: — Sik'oyo, posa na yo ezali nini?
Ekopesamela yo. Mpe bosenga na yo ezali nini? Ekopesamela
yo, ata soki ezali kati-kati ya bokonzi na ngai. **7** Ester azongisaki:
— Posa mpe bosenga na ngai ezali boye: **8** Soki nazwi ngolu na
miso ya mokonzi mpe soki mokonzi asepeli kokokisa posa mpe
bosenga na ngai, tika ete mokonzi mpe Amani bakoka koya lobi
na feti oyo nakobongisa mpo na bango; bongo nde nakopesa
eyano na motuna ya mokonzi. **9** Amani abimaki na esengo mpe
na nsayi. Kasi tango Amani amonaki Maridoshe na ekuke ya
mokonzi mpe asosolaki ete Maridoshe atelemi te mpe azali
kolenga te liboso na ye, Amani asilikelaki Maridoshe makasi. **10**
Kasi atako bongo, Amani akangaki motema mpe azongaki epai
na ye; abengisaki balingami na ye mpe Zereshi, mwasi na ye.
11 Amani abetelaki bango lisolo ya bomengo na ye oyo ezalaki
penza ebele, motango ya bana na ye mpe makambo nyonso oyo
mokonzi azalaki kosala mpo na kopesa ye lokumu mpe ndenge
nini atombolaki ye likolo ya bakambi mpe bakalaka mosusu. **12**
Amani abakisaki: — Esuki kaka wana te! Nazali kaka ngai moko,
moto oyo Ester, mwasi ya mokonzi, abengi elongo na mokonzi
na feti oyo abongisi. Mpe lobi, abengi ngai lisusu elongo na

mokonzi. **13** Kasi makambo oyo nyonso ezali kosepelisa ngai
te tango nazali komona Moyuda wana Maridoshe kovanda na
ekuke ya mokonzi. **14** Zereshi, mwasi na ye, mpe baninga na ye
nyonso balobaki na ye: — Telemisa nzete ya bametele pene
tuku mibale na mitano na bosanda; mpe lobi na tongo, okosenga
na mokonzi ete badiembika Maridoshe na nzete yango. Bongo
okokende na esengo na feti elongo na mokonzi. Likanisi oyo
esepelisaki Amani, mpe atelemisaki nzete.

6 Na butu wana, lokola mokonzi akokaki kolala te, asengaki ete
bamemela ye buku ya masolo, masolo ya bokonzi na ye, mpo
ete batanga yango liboso na ye. **2** Emonanaki ete bakomaki
boye kati na yango: Maridoshe afundaki Bigitani mpe Tereshi,
basoda mibale oyo baboma bango mokongo mpe bazalaki
kokengela ekuke ya mokonzi, oyo basalaki likita mpo na koboma
mokonzi Kizerisesi. **3** Mokonzi atunaki: — Lokumu mpe lifuti nini
Maridoshe azwaki mpo na yango? Basali na ye bazongisaki: —
Basala ata eloko moko te mpo na ye. **4** Mokonzi atunaki: —
Nani azali kati na lopango? Nzokande Amani awutaki kokota na
lopango ya libanda ya ndako ya mokonzi mpo na kosolola na ye
mpo ete badiembika Maridoshe na nzete oyo atelemisaki mpo
na ye. **5** Basali ya mokonzi bazongisaki: — Ezali Amani nde
azali kati na lopango. Mokonzi alobaki: — Bokotisa ye. **6** Tango
Amani akotaki, mokonzi atunaki ye: — Tokoki kosala nini mpo
na moto oyo mokonzi alingi kopesa lokumu? Amani amilobelaki:
« Nani lisusu oyo mokonzi akoki kopesa lokumu soki ngai te? »
7 Amani azongiselaki mokonzi: — Mpo na moto oyo mokonzi
alingi kopesa lokumu, **8** tika ete bamema nzambala ya bokonzi
oyo mokonzi alataka elongo na mpunda oyo mokonzi amataka
mpe batia motole ya bokonzi na moto ya mpunda yango. **9**

Tika ete bapesa nzambala mpe mpunda yango epai ya kalaka oyo aleki na lokumu kati na bakalaka ya mokonzi, mpe tika ete balatisa nzambala na moto oyo mokonzi alingi kopesa lokumu, mpe tika ete batambolisa ye likolo ya mpunda na balabala ya engumba na kotatola liboso na ye: « Tala makambo oyo mokonzi asali mpo na moto oyo ye alingi kopesa lokumu! » **10** Mokonzi alobaki na Amani: — Kende noki koluka nzambala mpe mpunda ndenge olobi, mpe sala yango mpo na Moyuda Maridoshe oyo asalaka mosala na ye na ekuke ya mokonzi. Kati na makambo nyonso oyo osili koloba, kotika ata eloko moko te. **11** Amani azwaki nzambala mpe mpunda, alatisaki Maridoshe nzambala yango mpe atambolisaki ye likolo ya mpunda na balabala nyonso ya engumba na kotatola liboso na ye: « Tala makambo oyo mokonzi asali mpo na moto oyo alingi kopesa lokumu! » **12** Sima, Maridoshe azongaki na ekuke ya mokonzi; kasi Amani azongaki noki na ndako na ye, na soni mpe azipa moto na ye. **13** Amani ayebisaki mwasi na ye, Zereshi, mpe baninga na ye nyonso makambo oyo ekomelaki ye. Bapesi toli na ye mpe mwasi na ye, Zereshi, balobaki na ye: — Lokola kokweyisama na yo ebandi liboso ya Maridoshe oyo azali Moyuda, okokoka kolonga ye te; solo penza, okokweyisama lisusu na se koleka! **14** Wana bazalaki nanu kosolola na ye, basoda ya mokonzi, oyo baboma bango mokongo, bayaki mpe bamemaki Amani na lombangu na feti oyo Ester abongisaki.

7 Mokonzi mpe Amani bakendeki mpe bakomaki na feti oyo Ester, mwasi ya mokonzi, abongisaki. **2** Mpe wana bazalaki komela vino na mokolo oyo ya mibale, mokonzi atunaki lisusu Ester: — Ester, mwasi ya mokonzi, bosenga na yo ezali nini? Ekopesamela yo. Posa na yo ezali nini? Ekopesamela yo, ata

soki ezali koleka kati-kati ya mokili na ngai ya bokonzi. **3** Ester,
mwasi ya mokonzi, azongisaki: — Ah mokonzi! Soki nazwi
ngolu na miso na yo, mpe soki yango esepelisi yo mokonzi,
tika ete opesa ngai bomoi na ngai; yango nde ezali bosenga
na ngai. Mpe lisusu, tika ete obatela bato na ngai; yango nde
ezali bosenga na ngai. **4** Pamba te ngai mpe bato na ngai, tosili
kotekama mpo ete babebisa biso, baboma biso mpe balimwisa
biso! Soki ata batekaki biso mpo ete tozala bawumbu ya basi
to ya mibali, nalingaki na ngai kovanda kimia; pamba te pasi
ata moko te ya lolenge oyo ekokaki kotinda ngai ete natungisa
mokonzi! **5** Mokonzi Kizerisesi atunaki Ester, mwasi ya mokonzi:
— Moto yango nani oyo ameki kobongisa likambo ya boye? Azali
wapi? **6** Ester azongiselaki ye: — Monyokoli mpe monguna!
Ezali Amani, moto oyo ya pasi! Amani abangaki makasi liboso
ya mokonzi mpe ya mwasi ya mokonzi. **7** Mokonzi atelemaki na
kanda makasi, atikaki vino na ye mpe abimaki na elanga ya
ndako ya mokonzi. Tango Amani asosolaki ete mokonzi asili
kokata etumbu na ye, atikalaki wana mpo na kobondela Ester,
mwasi ya mokonzi, mpo ete abikisa bomoi na ye. **8** Tango kaka
mokonzi azongaki na esika oyo basalelaki feti longwa na elanga
ya ndako ya mokonzi, Amani amikweyisaki na kiti monene oyo
Ester, mwasi ya mokonzi, ayekamaki. Mokonzi agangaki: — Eh!
Alingi lisusu kotungisa mwasi ya mokonzi na miso na ngai kati na
ndako na ngai? Tango kaka mokonzi asilisaki koloba, bazipaki
elongi ya Amani. **9** Bongo Aribona, moko kati na basoda oyo
baboma bango mokongo, alobaki liboso ya mokonzi: — Ezali
na nzete moko oyo Amani atelemisaki mpo na Maridoshe, oyo
alobaki makambo mpo na bolamu ya mokonzi! Ezali kati na
lopango ya Amani mpe ezali na bametele tuku mibale na mitano

na bosanda! Mokonzi apesaki mitindo: — Bodiembika ye moko kuna! **10** Boye badiembikaki Amani na nzete oyo atelemisaki mpo na Maridoshe. Mpe kanda ya mokonzi ekitaki.

8 Kaka na mokolo yango, mokonzi Kizerisesi apesaki Ester, mwasi ya mokonzi, biloko ya Amani, monguna ya Bayuda. Mpe lokola Ester ayebisaki mokonzi ete Maridoshe azali ndeko na ye, mokonzi abengaki Maridoshe mpe Maridoshe akendeki liboso ya mokonzi. **2** Mokonzi alongolaki lopete na ye oyo abotolaki epai ya Amani mpe apesaki yango epai ya Maridoshe. Bongo Ester atiaki Maridoshe mokambi ya biloko ya Amani. **3** Ester alobaki lisusu na mokonzi; amibwakaki na makolo na ye mpe abondelaki ye na kolela ete asukisa mikano mabe ya Amani, moto ya Agagi, mpe mabongisi na ye ya koboma Bayuda. **4** Mokonzi asembolaki lingenda ya wolo ya bokonzi na ye epai ya Ester. Bongo Ester alamukaki mpe atelemaki liboso na ye. **5** Ester alobaki: — Soki esepelisi mokonzi, soki nazwi ngolu na miso ya mokonzi, soki akanisi ete ezali sembo mpo na ye kosala mpe soki asepeli na ngai, tika ete mobeko ekomama mpo na kokweyisa mikano ya Amani, mwana mobali ya Amedata, moto ya Agagi, oyo ebongisamaki mpe ekomamaki mpo na koboma Bayuda kati na bituka nyonso ya mokonzi. **6** Ndenge nini ngai nakoki komona pasi kokweyela bato na ngai to komona kobebisama ya libota na ngai? **7** Mokonzi Kizerisesi azongiselaki Ester, mwasi na ye, mpe Maridoshe, Moyuda: — Lokola Amani abundisaki Bayuda, ngai napesi ndako na ye epai ya Ester; mpe napesi mitindo mpo ete badiembika ye na nzete. **8** Sik'oyo, koma mobeko mosusu na tina na Bayuda, na kombo ya mokonzi, ndenge okomona malamu mpe beta yango kashe ya mokonzi; pamba te mokanda oyo ekomami na kombo ya mokonzi mpe babeti yango

kashe na ye ekoki kobongwana te. **9** Na tango wana kaka, na mokolo ya tuku mibale na misato ya sanza ya misato, sanza ya Sivani, babengisaki bakomi mikanda ya mokonzi. Makambo nyonso oyo Maridoshe atindaki mpo na Bayuda, bakomelaki yango bayangeli ya bituka, bayangeli mpe bakalaka ya bituka nyonso, longwa na Ende kino na Kushi, bituka nkama moko na tuku mibale na sambo, ekolo moko na moko kolanda lokota na yango, etuka moko na moko kolanda ndenge na yango ya kokoma mpe Bayuda kolanda ndenge na bango ya kokoma mpe lokota na bango. **10** Maridoshe akomaki mikanda na kombo ya mokonzi Kizerisesi, abetaki yango kashe ya mokonzi mpe atindaki yango na nzela ya bantoma oyo batambolaka na bampunda ya mbangu, oyo etiama mpo na misala ya mokonzi. **11** Na nzela ya mobeko yango, mokonzi apesaki Bayuda ya bingumba nyonso ndingisa ya kosangana mpo na komibatela, kobundisa, koboma mpe kobebisa mampinga ya ekolo nyonso to etuka nyonso oyo ekoluka kobundisa bango, basi na bango to bana na bango; mpe ndingisa ya kobotola na makasi bozwi ya banguna na bango. **12** Bongo, mokolo ya zomi na misato ya sanza ya zomi na mibale, sanza ya Adari, ezalaki mokolo oyo Bayuda bakataki mpo na kokokisa yango kati na bituka nyonso ya mokonzi Kizerisesi. **13** Basengelaki kopanza sango ya mokanda wana mpo ete ezalaki na bokonzi ya mobeko kati na etuka moko na moko, mpe basengelaki koyebisa yango na bato ya bikolo nyonso mpo ete Bayuda bakoka kozala ya kobongama na mokolo wana mpo na kozongisela banguna na bango mabe na mabe. **14** Na etinda ya mokonzi, bantoma oyo batambolaka na mpunda ya mokonzi babimaki na lombangu mpe bapanzaki sango ya mobeko yango kati na engumba Size. **15** Maridoshe

alongwaki liboso ya mokonzi, na bilamba ya bokonzi ya langi ya ble mpe ya pembe, na motole monene ya wolo mpe na nzambala ya motane makasi ya lino ya kitoko. Engumba mobimba ya Size ezalaki koganga na esengo mpe ezalaki kosepela. **16** Ezalaki tango ya kosepela mpe ya esengo, tango ya feti mpe ya lokumu mpo na Bayuda. **17** Kati na bituka nyonso, bingumba nyonso mpe bisika nyonso oyo bazwaki sango ya mobeko ya mokonzi, ezalaki tango ya esengo, ya kosepela, ya kolia mpe ya feti kati na Bayuda. Bato ebele ya bikolo mosusu, oyo bazalaki elongo na bango kati na mboka bamikomisaki Bayuda; pamba te somo ya Bayuda elongaki makanisi na bango.

9 Mokolo ya zomi na misato ya sanza ya zomi na mibale, sanza ya Adari, mokolo oyo mobeko ya mokonzi esengelaki kokokisama, ekokaki. Ezalaki mokolo oyo banguna ya Bayuda bakanisaki ete bakokonza Bayuda; nzokande makambo ebongwanaki mpe Bayuda bakomaki kokonza bato oyo bazalaki koyina bango. **2** Kati na bingumba na bango, kati na bituka nyonso ya mokonzi Kizerisesi, Bayuda basanganaki mpo na kobundisa bato nyonso oyo bolukaki kobebisama na bango. Ekolo moko te ezalaki na makoki ya kotelemela bango, pamba te bato ya bikolo nyonso mosusu oyo bazalaki elongo na bango kati na mboka bazalaki na somo na bango. **3** Bakalaka nyonso ya bituka, bayangeli ya bituka oyo mokonzi atiaki, bayangeli mpe bakalaka ya mokonzi basungaki Bayuda, pamba te bazalaki na somo monene ya Maridoshe. **4** Maridoshe akomaki moto monene kati na ndako ya mokonzi: lokumu na ye epanzanaki kati na bituka nyonso, pamba te nguya na ye ezalaki komata se komata, mokolo na mokolo. **5** Bayuda babebisaki banguna na bango nyonso na mopanga, babomaki bango mpe babebisaki bango; basalaki bato oyo

bazalaki koyina bango makambo nyonso oyo basepelaki kosala.
6 Kaka na engumba Size, Bayuda babomaki mpe babebisaki
bato nkama mitano. **7** Babomaki mpe lisusu Parishandata,
Dalifoni, Asipata; **8** Porata, Adalia mpe Aridata; **9** Parimashita,
Arizayi, Aridayi mpe Vayezata; **10** bana mibali zomi ya Amani,
mwana mobali ya Amedata, monguna na Bayuda, kasi batikalaki
te kozwa bomengo ya bitumba. **11** Kaka na mokolo wana,
bayebisaki mokonzi motango ya bato oyo babomaki kati na
engumba Size. **12** Mokonzi alobaki na Ester, mwasi ya mokonzi:
— Kati na engumba Size, Bayuda babomi mpe babebisi bato
nkama mitano elongo na bana mibali zomi ya Amani. Basali
nini kati na bituka mosusu ya mokonzi? Sik'oyo, posa na yo
ezali nini? Bosenga na yo ezali nini? Ekopesamela yo. **13**
Ester azongisaki: — Soki mokonzi asepeli, tika ete Bayuda oyo
bazali kati na engumba Size bazwa lisusu ndingisa ya kokokisa
lobi, mobeko ya mokonzi ndenge esalemi lelo mpe badiembika
na nzete, bana mibali zomi ya Amani. **14** Mokonzi apesaki
ndingisa ete esalema bongo. Bapanzaki sango ya mobeko
yango na engumba Size mpe badiembikaki bana mibali zomi
ya Amani. **15** Bayuda oyo bazalaki kovanda kati na engumba
Size basanganaki na mokolo ya zomi na minei, ya sanza ya
Adari, mpe bobomaki bato nkama misato; kasi batikalaki kozwa
bomengo ya bitumba te. **16** Bayuda mosusu oyo bazalaki
kovanda kati na bituka ya mokonzi, bango mpe basanganaki
mpo na komibatela mpe bazwaki bopemi liboso ya banguna na
bango. **17** Na mokolo ya zomi na misato ya sanza ya Adari,
babomaki bato nkoto tuku sambo na mitano kati na banguna na
bango, kasi batikalaki kozwa bomengo ya bitumba te. Bongo na
mokolo ya zomi na minei, bapemaki mpe bakomisaki yango

mokolo ya feti mpe ya esengo. **18** Nzokande, Bayuda oyo bazalaki kovanda kati na engumba Size basanganaki na mokolo ya zomi na misato mpe ya zomi na minei; bongo na mokolo ya zomi na mitano, bapemaki mpe bakomisaki yango mokolo ya feti mpe ya esengo. **19** Yango wana Bayuda oyo bavandaka na bingumba ezanga bamir bakomisa mokolo ya zomi na minei ya sanza ya Adari, mokolo ya esengo mpe ya feti, mokolo oyo bakabelanaka bakado kati na bango. **20** Maridoshe akomaki makambo oyo nyonso mpe atindaki mikanda epai ya Bayuda nyonso oyo bazalaki kati na bituka ya mokonzi Kizerisesi, epai ya ba-oyo bazalaki pene mpe epai ya ba-oyo bazalaki mosika **21** ete basalaka feti na mibu nyonso, na mokolo ya zomi na minei mpe ya zomi na mitano ya sanza ya Adari, **22** mpo ete ezali na mikolo oyo nde Bayuda bazwaki bopemi liboso ya banguna na bango, na sanza oyo nde mawa na bango ebongwanaki esengo mpe kolela na bango ekomaki feti. Akomelaki bango mpo ete bakomisa mikolo oyo, mikolo ya feti mpe ya esengo; mikolo ya kopesana bango na bango bakado ya biloko ya kolia mpe ya kopesa bakado epai ya babola. **23** Bayuda bandimaki kokoba kosala feti oyo mpe bakomaki kosala makambo oyo Maridoshe akomelaki bango. **24** Pamba te Amani, mwana mobali ya Amedata, moto ya mboka Agagi, monguna ya Bayuda nyonso, asalelaki Bayuda likita mpo na kobebisa bango; abetaki Puri, oyo ezali « zeke, » mpo na kufa mpe libebi na bango. **25** Kasi tango mokonzi ayokaki sango ya likita ya Amani, akomaki mobeko kati na mokanda mpo ete makanisi mabe oyo Amani abongisaki mpo na Bayuda ekweya na moto na ye moko mpe, lisusu, badiembika ye elongo na bana na ye ya mibali, na nzete. **26** Yango wana babengaka mokolo yango Purimi (ewuti na

kombo Puri oyo elakisi zeke). Mpo na makambo nyonso oyo Maridoshe akomaki na mokanda, mpo na makambo nyonso oyo bamonaki mpe makambo nyonso oyo ekomelaki bango, **27** Bayuda bakataki mpe bandimaki ete yango ekoma ezaleli mpo na bango, ezaleli ya bakitani na bango mpe ya bato nyonso oyo bakosangana na bango, mpo ete batosaka kosala feti ya mikolo oyo mibale, na mibu nyonso, ndenge ekatama na tango na yango. **28** Milongo nyonso mpe mabota nyonso ekosala feti na mikolo oyo kati na bituka nyonso mpe bingumba nyonso. Bayuda bakoki kotika te kosala feti na mikolo ya Purimi, mpe ekaniseli na yango ekoki kolimwa te kati na bakitani na bango. **29** Boye, Ester, mwasi ya mokonzi, mwana mwasi ya Abiyaili, elongo na Moyuda Maridoshe, basalelaki bokonzi na bango mpe bakomaki mokanda mosusu mpo na kolendisa makambo oyo etali Purimi. **30** Maridoshe atindaki mikanda epai ya Bayuda nyonso oyo bazalaki kovanda kati na bituka nyonso nkama moko na tuku mibale na sambo ya mokili ya Kizerisesi, mpe mikanda yango ezalaki na maloba ya kimia mpe ya elikya **31** mpo na kobeta sete na tina na mikolo oyo ya Purimi ete Bayuda basengeli kosala Purimi yango na mikolo na yango oyo ekatama kolanda mokano ya Moyuda Maridoshe mpe Ester, mwasi ya mokonzi; mpe ndenge Bayuda bakataki yango mpo na bango moko mpe mpo na bakitani na bango lokola tango na bango ya kokila bilei mpe ya bileli. **32** Mitindo ya Ester elendisaki mibeko mpo na Purimi mpe ekomamaki na buku.

10 Mokonzi Kizerisesi akataki mpako mpo na bato ya mokili na ye ya bokonzi kino na bituka oyo ezalaki pene ya ebale. **2** Bongo misala nyonso ya bokonzi mpe ya nguya na ye, elongo na makambo nyonso ya lokumu ya Maridoshe oyo mokonzi

atombolaki, ekomamaki kati na buku ya masolo ya bakonzi ya Medi mpe ya Persi. **3** Moyuda Maridoshe azalaki moto ya mibale kati na bokonzi sima na mokonzi Kizerisesi. Maridoshe azalaki moto monene mpe ya lokumu na miso ya Bayuda, bandeko na ye; pamba te azalaki koluka bolamu ya bato na ye mpe kobundela bolamu ya Bayuda nyonso.

Yobo

1 Moto moko azalaki kovanda na mokili ya Utsi, kombo na
ye ezalaki « Yobo; » azalaki kotambola na boyengebene mpe
na bosembo, azalaki kotosa Nzambe mpe kokima mabe. **2**
Azalaki na bana mibali sambo, bana basi misato; **3** mpe azalaki
na etonga ya bameme nkoto sambo, bashamo nkoto misato,
bangombe nkoto moko, ba-ane nkama mitano, mpe azalaki na
basali ebele penza. Alekaki bato nyonso ya Este na lokumu.
4 Bana na ye ya mibali bazalaki na ezaleli ya kosangana kati
na ndako ya moko kati na bango, mpo na kosala feti; mpe, na
feti yango, bazalaki kobengisa bandeko na bango ya basi mpo
na kolia mpe komela elongo na bango. **5** Mpe soki mikolo ya
feti esili, Yobo azalaki kobengisa bana na ye mpo na kopetola
bango. Na tongo-tongo, azalaki kobonza mbeka ya kotumba mpo
na moko na moko kati na bango; pamba te azalaki komilobela:
« Tango mosusu bana na ngai basali masumu mpe balakeli
Nzambe mabe kati na mitema na bango. » Yobo azalaki kosala
bongo tango nyonso. **6** Mokolo moko, ba-anjelu ya Nzambe
bayaki komilakisa liboso ya Yawe. Satana mpe ayaki elongo
na bango. **7** Yawe atunaki Satana: — Owuti wapi? Satana
azongiselaki Yawe: — Nawuti kotambola mpe koyengayenga
na mokili. **8** Yawe alobaki na Satana: — Boni, omoni Yobo,
mosali na Ngai? Ezali na moto moko te oyo azali lokola ye, kati
na mokili: azali moyengebene mpe moto ya sembo, atosaka
Nzambe mpe akimaka mabe. **9** Satana azongiselaki Yawe: —
Okanisi ete ezali na pamba nde Yobo atosaka Nzambe? **10**
Boni, otonga mir te zingazinga na ye mpo na kobatela ye, ndako
na ye mpe biloko na ye nyonso? Opambola misala ya maboko
na ye, mpe bibwele na ye epanzana na mokili mobimba. **11**

Kasi sik'oyo, sembola kaka loboko na Yo mpe beta biloko na ye nyonso; okomona penza soki akolakela Yo mabe te na miso na Yo. **12** Yawe alobaki na Satana: — Malamu! Biloko na ye nyonso ezali kati na maboko na yo; kasi, kokitisa loboko na yo te na bomoi na ye! Boye, Satana alongwaki liboso ya Yawe. **13** Mokolo moko, tango bana mibali mpe bana basi ya Yobo bazalaki kosala feti mpe komela masanga ya vino kati na ndako ya ndeko mobali na bango ya liboso, **14** ntoma moko ayaki epai na Yobo mpo na koyebisa ye: « Bangombe ezalaki kobalola mabele ya bilanga, mpe ba-ane ezalaki kolia matiti pembeni wana; **15** bongo bato ya Saba bayei kokweyela yango mpe bakei na yango. Babomi basali na mopanga, mpe ngai moko kaka moto nabiki; yango wana nayei kopesa yo sango! » **16** Wana azalaki nanu koloba, ntoma mosusu ayaki mpe alobaki: « Moto ya Nzambe ekweyi longwa na likolo mpe ezikisi bibwele mpe basali! Ngai moko kaka moto nabiki; yango wana nayei kopesa yo sango! » **17** Wana azalaki nanu koloba, ntoma mosusu ayaki mpe alobaki: « Bato ya Chalide basalaki masanga misato, bakweyeli bashamo na yo mpe bakei na yango. Babomi basali na mopanga, mpe ngai moko kaka moto nabiki; yango wana nayei kopesa yo sango! » **18** Wana azalaki nanu koloba, ntoma mosusu ayaki mpe alobaki: « Wana bana na yo ya mibali mpe ya basi bazalaki kosala feti mpe komela masanga ya vino kati na ndako ya ndeko mobali na bango ya liboso, **19** mopepe moko ya makasi ewutaki na ngambo mosusu ya esobe mpe eyaki kobeta basonge minei ya ndako. Ndako ekweyeli bango, mpe bango nyonso basili kokufa. Ngai moko kaka moto nabiki; yango wana nayei kopesa yo sango! » **20** Yobo atelemaki, apasolaki kazaka na ye, akokolaki suki ya moto na ye, akweyaki na mabele

mpe afukamaki. **21** Alobaki: « Nabimaki bolumbu, na libumu ya
mama na ngai, mpe nakozonga bolumbu. Yawe apesaki, mpe
Yawe asili kozwa; tika ete Kombo na Ye ekumisama! » **22** Na
makambo wana nyonso, Yobo atikalaki kosala lisumu te mpe
atangaki pasi yango na moto ya Nzambe te.

2 Mokolo moko lisusu, ba-anjelu ya Nzambe bayaki komilakisa
liboso ya Yawe. Satana mpe ayaki elongo na bango. **2** Yawe
atunaki Satana: — Owuti wapi? Satana azongiselaki Yawe: —
Nawuti kotambola mpe koyengayenga na mokili. **3** Yawe alobaki
na Satana: — Boni, omoni Yobo, mosali na Ngai? Ezali na moto
moko te oyo azali lokola ye, kati na mokili: azali moyengebene
mpe moto ya sembo, atosaka Nzambe mpe akimaka mabe.
Azali kaka kotingama na bosembo na ye, atako otindikaki
Ngai na pamba ete nasala ye mabe. **4** Satana azongiselaki
Yawe: — Poso mpo na poso: moto akoki kopesa biloko na
ye nyonso mpo kaka abikisa bomoi na ye. **5** Kasi sik'oyo,
sembola kaka loboko na Yo, beta nzoto mpe mikuwa na ye;
okomona penza soki akolakela Yo mabe te na miso na Yo. **6**
Yawe alobaki na Satana: — Malamu! Azali kati na maboko na
yo, kasi kosimba bomoi na ye te! **7** Boye, Satana alongwaki
liboso ya Yawe mpe abwakelaki Yobo bokono ya mabe na poso
ya nzoto, longwa na se ya matambe na ye kino na songe ya
moto. **8** Yobo akamataki eteni ya mbeki mpo na komikwanza
na yango nzoto, mpe amivandisaki na putulu. **9** Mwasi na ye
alobaki na ye: — Boni, ozali kaka kokoba na bosembo na yo?
Lakela Nzambe mabe mpe kufa na yo! **10** Yobo azongiselaki ye:
— Ah! Ozali koloba lokola moto ya liboma! Boni, tondimaka
kaka makambo ya malamu, epai ya Nzambe, kasi tondimaka
makambo mabe te? **11** Tango baninga misato ya Yobo —Elifazi,

moto ya Temani; Bilidadi, moto ya Shuwa; mpe Tsofari, moto ya Naama— bayokaki sango ya pasi nyonso oyo ekomelaki Yobo, batikaki bandako na bango mpe bayokanaki mpo na kokende kokabola pasi elongo na ye mpe kobondisa ye. **12** Wuta na mosika, tango kaka bamonaki ye, bakokaki te koyeba ye lisusu; boye, babandaki wana kolela makasi, bapasolaki banzambala na bango mpe bamibwakelaki putulu na mito. **13** Bamivandisaki na mabele elongo na Yobo mikolo sambo mpe butu sambo. Moko te akokaki koloba na ye ata liloba moko, pamba te bamonaki ndenge nini pasi na ye ezalaki makasi.

3 Sima na yango, Yobo afungolaki monoko na ye mpe alakelaki mokolo ya mbotama na ye mabe. **2** Yobo alobaki: **3** « Tika ete mokolo ya mbotama na ngai, mpe butu oyo elobaki: ‹ Mwana mobali moko abotami, › ekufa! **4** Tika ete mokolo yango ebongwana molili! Tika ete, wuta na likolo, Nzambe akanisa yango lisusu te! Tika ete pole engengela yango lisusu te! **5** Tika ete molili mpe elilingi ya kufa ezingela yango! Tika ete lipata ezipa yango, mpe molili ebangisa pole na yango! **6** Tika ete molili makasi ekotela butu yango, ete batanga yango lisusu te kati na mikolo ya mibu to kati na mikolo ya basanza! **7** Tika ete butu yango etikala ekomba, ete koganga moko te ya esengo eyokana na butu yango! **8** Tika ete bato oyo balakelaka mikolo mabe, bato oyo balamusaka bilima minene ya mayi, balakela yango mabe! **9** Tika ete minzoto ya tongo na yango ekoma molili, ezela na pamba tongo oyo ekotana mpe emona kongenga ya tongo te. **10** Pamba te ekangelaki ngai te bikuke ya libumu ya mama na ngai mpo na kobombela miso na ngai pasi ya boye! **11** Mpo na nini namikufelaki te kati na libumu ya mama na ngai? Mpo na nini nakataki motema te tango nabimaki na libumu ya mama na

ngai? **12** Mpo na nini mabolongo eyambaki ngai? Mpo na nini
mama amelisaki ngai mabele? **13** Pamba te sik'oyo, nalingaki na
ngai kolala na kimia, nalingaki na ngai kokufa mpe kopema **14**
elongo na bakonzi mpe bapesi toli ya mokili, oyo bamitongelaki
malita na bango kasi lelo ebeba, **15** elongo na bakambi oyo
bazalaki na wolo mpe batondisa palata kati na bandako na
bango. **16** Mpo na nini babombaki ngai te na se ya mabele
lokola zemi oyo esopani to lokola mwana oyo atikala komona
te pole ya mokolo? **17** Kuna, bato mabe batikaka konyokola
bato, bato oyo balembi bazwaka bopemi, **18** bato ya boloko
bazwaka kimia mpe bayokaka lisusu te mongongo ya mokengeli.
19 Ezala mobola to mozwi, bango mibale bazalaka kuna, mpe
mowumbu akangolamaka na maboko ya nkolo na ye. **20** Mpo
na nini pole epesamelaka bato ya pasi? Mpo na nini bomoi
epesamelaka moto oyo azali na pasi na motema? **21** Bazelaka
kufa, kasi eyaka te; nzokande balukaka yango koleka bozwi
oyo ebombama, **22** balingaki kotonda na esengo mpe kosepela
soki bamoni kunda! **23** Mpo na nini bomoi epesamela moto
oyo nzela na ye ebombama, moto oyo Nzambe azingela lokola
lopango? **24** Pamba te kolela ekomi bilei na ngai, bileli na ngai
ezali kosopana lokola mayi. **25** Makambo oyo nazalaki kobanga,
yango nde ezali kokomela ngai; oyo nazalaki koyokela somo,
yango nde ezali kosalemela ngai. **26** Nazangi kimia, motema
na ngai ezali kokita te mpe nazangi bopemi; kasi minyoko na
minyoko kaka nde nazali na yango. »

4 Elifazi, moto ya Temani, azwaki maloba mpe alobaki: **2** «
Soki moto moko ameki koloba na yo ata liloba moko, boni,
okotomboka mpo na yango te? Kasi nani akoki penza kokanga
motema mpe kozanga maloba? **3** Kanisa nanu ndenge ozalaki

koteya bato ebele, ndenge ozalaki kolendisa bato oyo balembaki!
4 Maloba na yo ezalaki kolendisa bato oyo bazalaki kotepatepa,
mpe oyo mabolongo na bango ezalaki kolemba. **5** Kasi awa
sik'oyo pasi ekomeli yo, olembi na yo! Awa pasi ebeti yo, okomi
na yo koyoka somo! **6** Boni, kondima na yo epai ya Nzambe
esengeli te kozala likonzi na yo, mpe bosembo na yo esengeli te
kosimba elikya na yo? **7** Kanisa nanu: Nani akotikala kokufa te
mpo ete asalaka mabe te? Esika nini bato ya sembo bakotikala
kokufa te? **8** Kolanda makambo oyo ngai nasili komona, bato
oyo basalaka mabe, mpe ba-oyo balonaka minyoko, babukaka
mpe kaka mabe lokola mbuma; **9** bakufaka na mopepe ya
Nzambe mpe basilaka na mopepe ya kanda na Ye. **10** Nkosi
ekoki na yango koganga, mpe mwana ya nkosi ekoki kotia
makelele ndenge elingi, kasi Nzambe abukaka minu ya nkosi.
11 Nkosi ekufaka mpo na kozanga nyama ya kolia, mpe bana ya
nkosi ya mwasi epanzanaka. **12** Liloba moko eyelaki ngai na
nkuku, mpe matoyi na ngai eyokaki yango na se penza: **13**
kati na bandoto ya butu, na tango bato bazwaka pongi makasi,
14 kobanga mpe somo ekangaki ngai mpe eningisaki mikuwa
na ngai nyonso; **15** molimo moko elekaki liboso ya elongi na
ngai lokola mopepe, mpe suki ya moto na ngai etelemaki. **16**
Molimo yango etelemaki wana, kasi nalongaki te kososola soki
ezali nini; elilingi yango etelemaki liboso ya miso na ngai, mpe
nayokaki mongongo moko koloba na se penza: **17** ‹ Boni, moto
akoki solo koleka Nzambe na bosembo to akoki solo koleka
Mokeli na ye na bule? **18** Soki Nzambe atielaka basali na Ye
motema te, soki kutu amonaka mabunga epai ya ba-anjelu na
Ye, **19** mpo na nini te epai ya bato oyo basalema na mabele,
ba-oyo bazali kaka putulu mpe bakoki kofinafina bango lokola

mitsopi? **20** Kobanda na tongo kino na pokwa, bakataka-kataka
bango na biteni; bakufaka mpo na libela, mpe moto ata moko
te alandelaka likambo na bango; **21** basinga oyo esimbaka
bandako na bango ya kapo epikolamaka na mbalakata, mpe
bakufaka ndenge wana bazanga bwanya. ›

5 Ganga na yo, soki olingi! Nani akoyanola yo? Okotombokela
mosantu nini? **2** Kotomboka ebomaka moto oyo azangi mayele,
zuwa ebomaka zoba. **3** Solo, namonaki zoba kozwa misisa; kasi,
mbala moko, nalakelaki ndako na ye mabe: **4** ‹ Tika ete bana
na ye ya mibali bazanga lisungi, balonga te na kosambisama
mpe bazangela moto oyo akobundela bango! **5** Tika ete moto
oyo azali na nzala asilisa mbuma ya elanga na ye, akamata
yango kino kati na basende; mpe tika ete moto ya lokoso
asilisa bomengo na ye! › **6** Pamba te pasi ewutaka na putulu
te, mpe minyoko ewutaka na mabele te; **7** moto abotamaka
mpo na komona pasi, ndenge kaka mikalikali ebimaka mpo
na kopanzana na likolo. **8** Kasi soki ezalaki ngai, nalingaki
komimonisa liboso ya Nzambe, nalingaki kotalisa Ye likambo na
ngai. **9** Nzambe asalaka makambo minene oyo bato bakokaka
kososola te, mpe bikamwa oyo bato bakokaka kotanga te; **10**
anokisaka mvula na mokili, mpe atindaka mayi na bilanga; **11**
atombolaka bato oyo babwakama, mpe apesaka esengo na bato
oyo bazali kolela; **12** abebisaka mabongisi ya bato oyo bazalaka
na mayele mabe, mpe maboko na bango ekokisaka te mikano
na bango; **13** akangaka bato ya bwanya kati na mitambo ya
mayele mabe na bango, mpe abebisaka mabongisi ya bakosi.
14 Molili eyelaka bango na moyi; na moyi makasi, batambolaka
na kotepatepa lokola na butu. **15** Nzambe abikisaka mobola na
mopanga ya monoko na bango, akangolaka moto akelela na

loboko ya moto ya makasi. **16** Boye, mobola asengeli kozala
na elikya, mpe moto oyo atambolaka na bosembo te asengeli
kokanga monoko. **17** Esengo na moto oyo Nzambe apameli!
Kotiolaka te pamela ya Nkolo-Na-Nguya-Nyonso. **18** Pamba te
azokisaka pota, kasi atiaka yango mpe kisi; abetaka, kasi loboko
na Ye ebikisaka. **19** Mbala motoba, akobikisa yo na pasi; mpe
na mbala ya sambo, mabe ekokomela yo te. **20** Akokangola yo
na kufa, na tango ya nzala makasi; mpe akobikisa yo na nguya
ya mopanga, kati na bitumba. **21** Okobatelama liboso ya fimbu
ya lolemo, okobanga kobebisama te tango ekoya; **22** okoseka
kobebisama mpe nzala makasi, mpe okobanga te banyama ya
mokili; **23** pamba te okozala na boyokani elongo na mabanga ya
bilanga, mpe banyama ya zamba ekozala na kimia elongo na
yo. **24** Okososola ete ndako na yo ezali na kimia; tango okotala
bibwele kati na lopango na yo, okomona ete ata moko te ezangi.
25 Okososola ete bana na yo bakozala ebele, mpe bakitani na
yo, lokola matiti ya mabele. **26** Okokita na kunda na kimobange
makasi, ndenge batelemisaka maboke ya matiti na tango na
yango. **27** Toyekolaki likambo yango malamu: ezali penza bongo.
Boye, yoka yango mpe salela yango mpo na bolamu na yo! »

6 Yobo azongisaki: **2** « Ah! Soki ezalaki na makoki ya komeka
kilo ya mawa na ngai, mpe ya kotia pasi na ngai nyonso na
emekelo kilo, **3** nakanisi ete elingaki koleka zelo ya bibale
minene na kilo. Yango wana, maloba na ngai ezali koleka ndelo.
4 Makonga ya Nkolo-Na-Nguya-Nyonso etoboli ngai, mpe molimo
na ngai ezali komela ngenge na yango; Nzambe atelemeli ngai
na kanda na Ye. **5** Boni, ane ya zamba elelaka soki ezali kolia
matiti? Ngombe ya mobali elelaka soki ezali kolia bilei na yango?
6 Boni, baliaka na mungwa te bilei oyo ezanga elengi? Mayi oyo

ezalaka kati na maki ezalaka elengi? **7** Makambo oyo nazalaki
koboya, yango nde ekomi bilei na ngai, atako ezali mabe. **8** Ah!
Nani akoki kosala ete bosenga na ngai ekokisama, mpe ete
Nzambe akokisela ngai likambo oyo nazali kozela! **9** Tika ete
Nzambe aboma na Ye ngai, asembola loboko na Ye mpo na
kokata ngai moto! **10** Na boye nde nakoki kozwa kobondisama
mpe esengo kati na pasi na ngai, oyo eleki ndelo, pamba te
nawangani te maloba ya Ye oyo azali Mosantu. **11** Makasi nini
penza nazali na yango mpo ete nazala lisusu na elikya? Mpo na
nini nawumela lisusu kotala suka ya bomoi na ngai? **12** Boni,
nazali makasi lokola libanga? Nzoto na ngai ezali ya ebende? **13**
Nazali na nguya ya komisunga awa natikali lisusu na makoki te?
14 Moto nyonso oyo azali na pasi asengeli na mawa ya baninga
na ye, ata soki atiki kotosa Nkolo-Na-Nguya-Nyonso. **15** Kasi
tala, bandeko na ngai bakosi ngai lokola moluka, lokola mayi ya
moluka oyo ekawuki. **16** Tango mayi oyo ekomaka libanga mpo
na malili, mpe mvula ya pembe, epanzanaka, ememaka mpela.
17 Kasi na tango ya molunge, mayi yango esilaka, mpe moluka
yango ekawukaka nyonso mpo na molunge makasi. **18** Masanga
ya bato oyo batambolaka na bampunda mpo na kokende na
mobembo, ebongoli nzela ya kokende, ekeyi kokota kino kati na
esobe mpe ekufi kuna. **19** Masanga ya bato ya Tema, oyo ezali
na mobembo, elukaki mayi; masanga ya bato ya Saba, oyo
ezali na mobembo, etielaki yango motema. **20** Kasi bayokaki
soni mpo ete batielaki yango motema; tango bakomaki kuna,
bamiyokelaki mawa. **21** Bino mpe bozali ndenge wana mpo na
ngai, bozali na makoki te ya kosunga ngai; awa bomoni pasi
na ngai, somo ekangi bino! **22** Boni, nasila koloba na bino: ‹
Bokabela ngai ndambo ya biloko na bino to bofutela ngai niongo

na nzela ya bozwi na bino, **23** mpo na kokangola ngai na loboko ya monguna to mpo na kobikisa ngai na nguya ya bato mabe? ›
24 Boteya ngai, bongo nakokanga monoko; bolakisa ngai mabe nini ngai nasali! **25** Tala ndenge maloba ya solo esalaka pasi! Kasi makanisi na bino elingi kotalisa nini? **26** Bokanisi ete bokoki kosembola makambo oyo nazali koloba to kozwa lokola mopepe, maloba ya moto oyo azali na pasi? **27** Solo, bino, bokoki ata kobeta zeke mpo na mwana etike mpe koteka moninga na bino na bowumbu! **28** Kasi sik'oyo, bozala na mitema malamu mpo na kotala ngai! Boni, nakoki penza kokosa bino, kaka na miso makasi boye? **29** Bokanisa nanu malamu, bozala nanu sembo! Bokanisa penza malamu, pamba te ezali bosembo na ngai nde emekami. **30** Boni, likambo nini ya mabe ezali na monoko na ngai; monoko na ngai ekoki kososola mabe te?

7 Boni, bomoi ya moto awa na se ezali kaka bomoi ya pasi te? Mikolo ya bomoi na ye ezali penza mikolo ya mongamba te? **2** Ndenge mowumbu azelaka pio ya pokwa to ndenge mongamba azelaka makasi lifuti na ye, **3** ngai nazwaki lokola libula, basanza ya pamba mpe babutu ya pasi na pasi. **4** Soki kaka nalali, nakomi komituna: ‹ Tango nini nakolamuka? › Mpe soki kaka nalamuki: ‹ Tango nini butu ekoya? › Nalembi komitungisa tango nyonso. **5** Nkusu mpe makwanza ezipi nzoto na ngai, poso ya nzoto na ngai ezoki-zoki bapota mpe ekomi kolumba solo. **6** Mikolo ya bomoi na ngai ezali koleka mbangu penza koleka tonga oyo mosali bilamba asalelaka; nakomi na suka, mpe elikya na ngai nyonso esili. **7** Oh Nkolo, kobosana te ete bomoi na ngai ezali kaka pema ya pamba! Miso na ngai ekomona lisusu bolamu te. **8** Liso oyo ezali komona ngai sik'oyo ekotikala komona ngai lisusu te; okoluka ngai, kasi nakozala lisusu te. **9**

Ndenge mapata ekendaka mpe elimwaka, ndenge wana mpe moto oyo akendaka na mboka ya bakufi azongaka lisusu te. **(Sheol h7585)** **10** Akozonga lisusu te na ndako na ye, mpe ndako na ye ekoyeba ye lisusu te. **11** Yango wana, nakokanga monoko na ngai te, molimo na ngai ekoloba kaka na mawa, mpe motema na ngai ekolela kaka pasi na ngai. **12** Boni, nakomi ebale to elima ya mayi mpo ete batiela ngai bikangiseli? **13** Nakanisaka ete soki nalali, mbeto na ngai ekobondisa ngai mpe pongi ekokitisa pasi na ngai; **14** nzokande, ozali lisusu kotungisa ngai na bandoto ya mabe mpe kobangisa ngai na bimoniseli ya somo. **15** Malamu bafina ngai kingo mpe nakufa, pamba te kufa ezali na litomba koleka bomoi oyo. **16** Nayini bomoi na ngai; nawumela libela te na bomoi! Tika ngai kimia, pamba te mikolo na ngai ezanga na yango tina. **17** Moto azali penza nani mpo ete okanisaka ye, mpo ete olandelaka ye na bokebi, **18** mpo ete otalaka ye tango nyonso mpe omekaka ye tango nyonso? **19** Mpo na nini okoki kolongola miso na Yo te likolo na ngai? Mpo na nini okoki kotika ngai kimia te ata mpo na ngonga moke? **20** Oh Mokeli na ngai, soki nasali lisumu, eloko nini ngai nasali Yo? Mpo na nini oponi kaka kobeta ngai? Boni, nakomi mokumba mpo na Yo? **21** Mpo na nini ozali kolimbisa mabunga na ngai te mpe ozali kobosana masumu na ngai te? Kala mingi te, nakokende kolala na putulu; okoluka ngai, kasi nakozala lisusu te. »

8 Bilidadi, moto ya Shuwa, azwaki maloba mpe alobaki: **2** « Kino tango nini okokoba koloba makambo ya boye? Maloba na yo ezali te lokola mopepe makasi? **3** Boni, Nzambe abukaka mibeko, Nkolo-Na-Nguya-Nyonso abalolaka penza bosembo? **4** Soki bana na yo basalaki masumu liboso na Ye, apesaki nde bango etumbu mpo na mabe na bango! **5** Kasi yo, soki oluki

Nzambe, soki osengi ngolu epai na Nkolo-Na-Nguya-Nyonso,
6 soki ozali peto, soki ozali sembo, akotelema Ye moko, ata
sik'oyo, mpo na kokata likambo na yo mpe kozongisela yo
libula na yo, kolanda bosembo na yo. **7** Bozwi na yo ya kala
ekomonana moke, pamba te bozwi oyo ekoya na sima ekozala
monene koleka. **8** Nabondeli yo, tuna bato oyo baleka liboso,
kanisa mpe landela malamu bwanya ya batata na bango, **9**
pamba te, biso, tozali bato ya lobi oyo ewuti koleka, toyebi eloko
te, mpe mikolo na biso, awa na se, ezali kaka lokola elili. **10**
Bato ya kala bakoteya yo, bakoloba na yo, mpe, na bwanya na
bango, bakobimisela yo mateya oyo: **11** Boni, nzete ya papirisi
ekoki penza kobota na esika oyo ezangi potopoto? Nzete oyo
ebotaka na mayi ekoki solo kobota na esika ekawuka? **12**
Ekawukaka liboso ya matiti nyonso, wana makasa na yango
ezali nanu mobesu, ata bapikoli yango te. **13** Ndenge wana nde
ezalaka, bomoi ya bato nyonso oyo babosanaka Nzambe; boye,
elikya ya bato mabe ebebaka. **14** Eloko oyo batielaka motema
ekokatana, pamba te elikya na bango ezali lokola ndako ya
limpulututu. **15** Ata batieli ndako na bango motema, esimbaka
te; Ezala bakangami na yango, esimbaka kaka te. **16** Bazali
lokola nzete ya mobesu na tango ya moyi makasi; mandalala na
yango ezipaka elanga, **17** elingaka misisa na yango zingazinga
ya mabanga mpe epasolaka nzela kati na mabanga; **18** kasi
soki bapikoli nzete yango na esika na yango, esika yango
ewanganaka nzete mpe elobaka: ‹ Natikala komona yo te! › **19**
Ndenge wana nde suka na yango ekozala; mpe banzete mosusu
ekobota kaka na mabele wana. **20** Solo, Nzambe abwakaka te
bato ya sembo, mpe alendisaka te maboko ya bato mabe. **21**
Nzokande, akotondisa monoko na yo na koseka, mpe bibebu na

yo na banzembo ya esengo. **22** Banguna na yo bakotondisama
na soni, mpe bandako ya bato mabe ekozala lisusu te. »

9 Yobo azongisaki: **2** « Ezali ya solo, ezali penza ndenge osili
koloba, mpe nayebi yango malamu! Kasi ndenge nini moto oyo
asalema na putulu akoki kozala sembo liboso ya Nzambe? **3** Ata,
na mbala nkoto moko, ameki kobeta tembe na Nzambe, akotikala
kokoka kolonga ata mbala moko te. **4** Bwanya ya Nzambe ezali
na bozindo makasi, mpe nguya na Ye ezali monene; nani asila
kotelemela Ye, bongo amona bolamu? **5** Alongolaka bangomba
na bisika na yango, wana yango moko eyebaka te, mpe, kati na
kanda na Ye, akweyisaka yango; **6** aningisaka mabele wuta na
esika na yango mpe alengisaka makonzi na yango; **7** apesaka
mitindo na moyi, mpe moyi ebimaka te; atiaka kashe na minzoto.
8 Atandaki Ye moko Likolo mpe atambolaka likolo ya mbonge
ya ebale; **9** akelaki bangombolo minene, orioni, masanga ya
minzoto mpe minzoto ya sude; **10** asalaka makambo minene
oyo elekelaka mayele ya bato, bikamwa ya somo oyo bakokaka
kotanga te. **11** Soki aleki pene na ngai, nakokoka te komona Ye;
soki mpe akei, nakokoka te komona Ye. **12** Soki azwi eloko,
nani akoki kobotola Ye yango? Nani akoki koloba na Ye: ‹ Ozali
kosala nini? › **13** Nzambe azongisaka kanda na Ye sima te;
liboso na Ye, ezala bato ya lolendo balengaka. **14** Bongo, ngai,
nakokoka ndenge nini kobeta tembe na Ye? Nakolonga ndenge
nini kopona maloba ya komekana na Ye? **15** Ezala soki nazalaki
moto ya sembo, nalingaki na ngai kokoka te kopesa Ye eyano;
nalingaki kokoka nde kaka kosenga mawa ya Mosambisi na
ngai. **16** Ata nabelelaki Ye, mpe ayanoli ngai, nalingaki na ngai
kondima te ete ayoki ngai, **17** pamba te afini ngai na nzela ya
mopepe makasi mpe akomisi bapota na ngai ebele na pamba, **18**

aboyi kotikela ngai tango ya kopema, wana azali kaka kotondisa ngai na pasi. **19** Soki ezali likambo oyo esengi makasi, Ye nde Nkolo-Na-Nguya! Mpe soki ezali likambo ya bosembo, nani akoki kosambisa Ye? **20** Ezala namemaki na ngai ngambo te, monoko na ngai elingaki kaka kokweyisa ngai; ezala nazalaki sembo, monoko na ngai elingaki kaka kolakisa mbeba na ngai. **21** Atako nazali sembo, motema na ngai etondi na mawa mpo na ngai moko, nayini bomoi na ngai. **22** Nyonso ezali kaka ndenge moko! Yango wana nalobi: ‹ Abomaka bato ya sembo mpe bato mabe. › **23** Tango mopepe ya bokono ememaka kufa na mbalakata, Nzambe asekaka komekama ya bato ya sembo. **24** Soki mokili ekweyi na maboko ya bato mabe, Nzambe azipaka miso ya basambisi na yango. Soki ezali Ye te, ezali nani? **25** Mikolo ya bomoi na ngai ezali kokende mbangu koleka mopoti mbangu, ezali kokende mbangu penza, kasi etikali komona esengo te. **26** Ezali kokende penza mbangu koleka masuwa oyo esalema na papirisi, koleka mpongo oyo ezali kokitela bilei na yango. **27** Soki nalobi: ‹ Nabosana ata pasi na ngai, nabongola elongi na ngai mpe nakoma koseka, › **28** nazali kaka kobanga pasi na ngai nyonso, pamba te nayebi ete okozwa na Yo ngai te lokola moto ya sembo. **29** Lokola esili komonana ete nasali mabe, mpo na nini namitungisa lisusu na pamba? **30** Ezala namisukoli nzoto na sabuni mpe nasukoli maboko na ngai na sabuni ya malonga, **31** okobwaka ngai kaka na libulu ya potopoto, mpe bilamba na ngai ekoyoka ngai nkele. **32** Azali moto lokola ngai te mpo ete nazongisela Ye eyano to nakende kosamba na Ye liboso ya basambisi. **33** Soki ezalaki ata na moto moko oyo akokaki komikotisa kati na likambo na biso mpe kotombola loboko na ye kati na ngai mpe Nzambe, **34** moto oyo akokaki kolongola fimbu

ya Nzambe mosika na ngai mpo ete somo na Ye ebangisa ngai
lisusu te, **35** nalingaki kotombola mongongo na ngai liboso na
Ye na kobanga te. Kasi ndenge ezali sik'oyo, nakokoka te.
10 Nayini bomoi na ngai! Nakokoba kaka komilela, nakoloba na
mongongo makasi mpe na pasi ya motema na ngai. **2** Nakoloba
na Nzambe: ‹ Kokatela ngai etumbu te, yebisa ngai mabe
nini nasali! › **3** Boni, ozali kosepela konyokola ngai, kobwaka
ekelamu oyo maboko na Yo esali, mpe kolongisa mabongisi ya
bato mabe? **4** Boni, ozali na miso ya mosuni? Ozali komona
lokola bato? **5** Boni, mikolo na Yo ezali lokola mikolo ya bato,
mpe mibu na yo, lokola mibu ya bato, **6** mpo ete oluka mabe
na ngai to okundola masumu na ngai, **7** atako oyebi malamu
ete nasali na ngai mabe te, mpe ete ezali na moto moko te
oyo akoki kokangola ngai na loboko na Yo? **8** Maboko na Yo
nde ebongisaki ngai mpe esalaki ngai; olingi sik'oyo kobenda
nzoto mpe koboma ngai? **9** Kanisa ete Yo moko nde obongisaki
ngai lokola mabele ya bikeko; olingi sik'oyo kozongisa ngai
na putulu? **10** Osopaki ngai lokola miliki te? Okangisaki ngai
mbuma-mbuma te lokola fromage? **11** Olatisaki ngai poso ya
nzoto mpe misuni te? Otongaki mikuwa mpe misisa na ngai
te? **12** Opesaki ngai bomoi mpe otalisaki ngai bolamu; mpe na
bonzambe na Yo, obatelaki molimo na ngai. **13** Kasi tala likambo
oyo obombaki kati na motema na Yo, mpe nayebi ete ezalaka
kati na makanisi na Yo. **14** Soki nasalaki masumu, olingaki
komona ngai, mpe olingaki te kozanga kopesa ngai etumbu
mpo na masumu na ngai. **15** Soki nazali na ngambo, wana
mawa na ngai! Ata nasali mabe te, nazali kokoka te kotombola
moto, pamba te natondisami na soni mpe nazindi kati na pasi
na ngai. **16** Soki nameki kotombola moto, ozali kolanda ngai

lokola nkosi mpe ozali kobimisela ngai mayele na Yo nyonso
mpo na kotelemela ngai, **17** ozali komemela ngai batatoli ya
sika mpo na kotelemela ngai, ozali kopelisela ngai kanda na
Yo mpo na kosala ngai mabe, mampinga na Yo bazali tango
nyonso koya kobundisa ngai. **18** Mpo na nini obimisaki ngai na
libumu ya mama na ngai? Nalingaki na ngai kokufa, mpe liso
moko te elingaki komona ngai. **19** Soki kutu nazalaka na ngai te,
nalingaki koleka kaka mbala moko longwa na libumu ya mama
kino na kunda. **20** Boni, mwa ndambo ya mikolo na ngai esili te?
Kende ata mosika na ngai mpo ete nazwa ata tango ya kosepela
21 liboso ete nakende na esika oyo bato bazongaka lisusu te, na
mokili ya molili, mokili ya kufa, **22** na mokili ya molili makasi, ya
kufa mpe ya mobulu, epai wapi ata pole ezalaka molili. »

11 Tsofari, moto ya engumba ya Naama, azwaki maloba mpe
alobaki: **2** « Boni, maloba oyo nyonso ekoki solo kozanga eyano?
Moto oyo azali koloba alonga na ye, kaka mpo ayebi koloba? **3**
Bato bavanda kaka nye likolo ya maloba na yo ya pamba oyo
ozali kobimisa? Bapamela yo te soki ozali kosala maseki? **4**
Ozali koloba na Nzambe: ‹ Makambo oyo nazali koloba ezali ya
solo; nazali sembo na miso na Yo. › **5** Oh, tala ndenge nini nazali
na posa ete Nzambe aloba, ete afungola monoko na Ye mpo na
kopamela yo, **6** mpe asosolisa yo basekele ya bwanya, pamba
te bwanya ya solo ezalaka na bilongi mibale. Yeba likambo
oyo: Nzambe abosana masumu na yo ebele. **7** Okoki penza
kososola mabombami ya Nzambe? Okoki solo kososola bandelo
ya Nkolo-Na-Nguya-Nyonso? **8** Bandelo yango eleki Lola na
likolo; yo penza okosala nini? Eleki mboka ya bakufi na bozindo;
yo penza okoyeba nini? **(Sheol h7585)** **9** Molayi ya bandelo yango
eleki mokili na molayi, mpe eleki ebale monene na kopanzana.

10 Soki akotisi yo na boloko mpe asangisi basambisi mpo na
kokata likambo, nani akotelemela Ye? **11** Solo, ayebaka bakosi
mpe asosolaka mabe na pete. **12** Ndenge mwana ya ane
ya zamba ebotaka moto te, ndenge mpe kizengi akokoka te
kokoma mayele. **13** Nzokande, soki opesi Ye motema na yo
mpe osemboli maboko na yo epai na Ye, **14** soki olongoli lisumu
oyo ezali na loboko na yo mpe opekisi mabe kovanda kati na
ndako na yo, **15** okotombola elongi na yo na soni te, okotelema
ngwi mpe okobanga eloko te; **16** pamba te okobosana pasi na
yo, okokoma kokanisa yango kaka lokola mayi oyo esili kotiola.
17 Bomoi na yo ekongenga lokola pole ya moyi oyo engengaka
na midi, mpe butu na yo ekokoma lokola tongo. **18** Okozala
na kimia, pamba te elikya ezali, okotala zingazinga na yo mpe
okozwa bopemi na yo na kimia, **19** okolala pongi, mpe okomona
moto moko te kobangisa yo lisusu, mpe bato ebele bakoya
kosenga ngolu na yo. **20** Kasi miso ya bato mabe ekokufa, mpe
bakozanga ekimelo, bakotikala na elikya se moko: kufa. »

12 Yobo azongisaki: **2** « Solo, bozali penza bato; tango
bokokufa, bwanya mpe ekokufa elongo na bino! **3** Kasi atako
bongo, ngai mpe nazali mayele lokola bino, boleki ngai na eloko
te. Nani ayebi te makambo wana nyonso? **4** Nakomi eloko ya
kotiola na miso ya baninga na ngai, ngai oyo nazali kobelela
Nzambe mpo ete ayanola ngai; moto ya sembo, moto ya alima,
ye nde akomi eloko ya kotiola! **5** Bato ya esengo basekaka
bato oyo bazali na pasi, babetaka bato oyo batepaka-tepaka
kisambeti. **6** Bandako ya bato ya mobulu ezalaka na kimia, mpe
bato oyo batombokelaka Nzambe, oyo bamonaka makasi na
bango lokola Nzambe, bango nde babatelamaka. **7** Kasi tuna
nyama ya zamba, ekoteya yo; tuna ndeke ya likolo, ekolakisa

yo; **8** loba na mabele, ekoteya yo; to tika ete mbisi ya ebale
monene epesa yo sango. **9** Kati na yango, ekelamu nini eyebi
te ete loboko ya Yawe nde esalaki nyonso wana? **10** Bomoi
ya bikelamu nyonso mpe pema ya bato nyonso ezali kati na
loboko na Ye. **11** Boni, litoyi emekaka maloba te ndenge lolemo
emekaka bilei? **12** Bwanya ezalaka kati na bampaka te? Bomoi
ya molayi epesaka mayele te? **13** Bwanya mpe makasi ezali epai
ya Nzambe, toli mpe mayele ezali ya Ye. **14** Bakokoka te kotonga
lisusu oyo Ye asili kobebisa, bakokoka kokangola te moto oyo
Ye asili kokanga. **15** Soki akangi mayi, bokawuki ekotaka; kasi
soki afungoli yango, mokili ezindaka. **16** Makasi mpe elonga
ezali ya Ye; moto oyo basili kokosa mpe moto oyo akosi, bango
mibale bazali ya Ye. **17** Amemaka bapesi toli na bowumbu mpe
akomisaka basambisi bato ya maboma; **18** afungolaka minyololo
ya bakonzi mpe akangaka liputa na baloketo na bango; **19**
amemaka Banganga-Nzambe na bowumbu mpe akweyisaka
bato oyo bavanda kala na bokonzi; **20** akangaka minoko ya
bato oyo balobaka malamu, alongolaka mikolo bososoli; **21**
asopelaka bakonzi soni, abotolaka bibundeli ya bato ya makasi;
22 abimisaka na pwasa, makambo ya sekele, makambo oyo ezali
kati na molili, mpe abimisaka na pole bililingi oyo eleki mwindo;
23 atombolaka bikolo mpe abebisaka yango, akomisaka minene
mindelo ya bikolo mpe apanzaka yango; **24** alongolaka makanisi
ya bakonzi ya bikolo mpe asalaka ete batambola kati na bisobe
oyo ezanga nzela **25** mpo ete batepatepa kati na molili, na
kozanga pole; mpe asalaka ete batepatepa lokola moto alangwe
masanga.

13 Miso na ngai emonaki makambo oyo nyonso, matoyi na
ngai eyokaki yango, mpe nasosoli yango malamu. **2** Nayebi

makambo nyonso oyo bino boyebi, boleki ngai na eloko moko te. **3** Kasi nalingi nde koloba na Nkolo-Na-Nguya-Nyonso mpe kobundela likambo na ngai liboso ya Nzambe. **4** Pamba te bino, bozali kobongisa lokuta, bozali lokola minganga oyo bayebi mosala malamu te. **5** Soki bovandaki ata kimia, bolingaki ata komonana bato ya bwanya. **6** Yoka sik'oyo maloba na ngai, yoka kosamba ya bibebu na ngai. **7** Boni, bozali kokotela Nzambe na nzela ya lokuta mpe ya maloba ya solo te? **8** Bolingi kolakisa ete bozali na ngambo na Ye? Bolingi kobundela Nzambe? **9** Bokosepela soki aluki koyeba makanisi ya mitema na bino? Bokanisi ete bokoki kokosa Ye ndenge bakosaka bato? **10** Akopamela bino solo soki amoni ete, na se ya mitema na bino, boponaka-ponaka bilongi. **11** Boni, bokozala ata na somo ya lokumu na Ye te? Kolenga ekokweyela bino te? **12** Pamba te maloba na bino ekokani na putulu, mpe makanisi na bino ezali lokola mabele ya bikeko. **13** Botika makelele mpe botika ngai naloba! Oyo ekoya eya! **14** Mpo na nini nandima kokufa mpe nasakanela bomoi na ngai? **15** Ata soki abomi ngai, nakozala kaka na elikya na Ye, nakobundela solo nzela na ngai liboso na Ye. **16** Yango kutu nde ekozala lobiko na ngai, pamba te moto moko te oyo azangi koyeba Nzambe akoki koya liboso na Ye. **17** Boyoka maloba na ngai malamu; tika ete matoyi na bino eyoka malamu makambo oyo nazali koloba! **18** Sik'oyo, namibongisi mpo na kobundela likambo na ngai, nayebi ete nakolonga na kosambisama. **19** Nani akoki kofunda ngai? Soki te, nakokanga monoko mpe nakokufa. **20** Oh Nzambe, pesa ngai kaka biloko mibale, mpe nakobombama te liboso na Yo: **21** longola loboko na Yo likolo na ngai, mpe tika kobangisa ngai na somo na Yo. **22** Bongo benga ngai, mpe nakoyanola; to tika ngai naloba, mpe Yo

okoyanola ngai. **23** Mabe mpe masumu boni nasali liboso na Yo? Talisa ngai mbeba mpe masumu na ngai. **24** Mpo na nini obombi elongi na Yo mpe ozali kozwa ngai lokola monguna na Yo? **25** Olingi kaka kotungisa lokasa oyo mopepe ezali komema? Olingi kaka kolandela lititi oyo ekawuka? **26** Pamba te okomaka makambo mabe na tina na ngai mpe okomisi ngai mokitani ya masumu ya bolenge na ngai. **27** Okangi makolo na ngai na minyololo ya bibende, ozali kokengela malamu lolenge na ngai ya kotambola mpe kolandela bisika nyonso oyo natiaka bilembo ya matambe na ngai. **28** Moto apola penza boye lokola eloko ya kopola, lokola elamba oyo balie na banselele!

14 Moto oyo abotama na mwasi azalaka kaka na mikolo moke oyo mpe etonda na pasi. **2** Akolaka mpe akawukaka lokola fololo, awumelaka te lokola elili ya lipata oyo elekaka. **3** Olingi kaka kolandela ekelamu ya boye? Olingi kaka komema ye liboso na Yo mpo na kosambisa ye? **4** Nani akoki kobimisa bopeto kati na mbindo? Moko te! **5** Mikolo ya moto ekatama; okata motango ya basanza na ye mpe otia mondelo oyo akoki koleka te. **6** Longola miso na Yo mosika na ye mpe tika ye, ye moko, kino tango akozwa lifuti ya mosala na ye lokola moto oyo asalaka kaka mpo na lifuti. **7** Nzete ezalaka kutu na mwa elikya: ata bakati yango, ebimaka lisusu mpe ebotaka bitape ya sika; **8** misisa na yango ekoki konuna na se ya mabele, mpe eteni na yango oyo etikalaka ekoki kokufa kati na mabele, **9** nzokande soki kaka ezwi mayi, ekobimisa mito mpe ekobota bitape lokola nzete ya sika. **10** Kasi moto akufaka mpe aninganaka lisusu te, akataka motema mpe azalaka lisusu na bomoi te. **11** Ndenge mayi esilaka na liziba to ndenge mayi ekawukaka, **12** ndenge wana mpe moto akufaka mpe atelemaka lisusu te, akolamuka

lisusu te mpe bakoki lisusu kolamusa ye te, tango nyonso likolo ekozala. **13** Soki kaka obombaki ngai na se ya bakufi mpe otikaki ngai kuna kino kanda na Yo esila! Soki kaka okatelaki ngai tango mpo ete, na sima na yango, okanisa ngai lisusu! **(Sheol h7585)** **14** Nzokande, soki moto akufi, boni, akoki lisusu kozala na bomoi? Nakozela kino lolenge na ngai ebongwana. **15** Okobenga ngai, mpe ngai, nakondima; okozala na posa makasi ya ekelamu ya maboko na Yo. **16** Solo penza, okotanga makolo na ngai, kasi okolandela lisusu masumu na ngai te. **17** Mabe na ngai ekokangama kati na saki, mpe okozipa masumu na ngai. **18** Kasi, ndenge ngomba esilaka mpe ekweyaka, ndenge libanga elongwaka na esika na yango, **19** ndenge mayi eliaka mabanga, ndenge mayi oyo etiolaka ememaka mabele, ndenge wana mpe obebisaka elikya ya moto. **20** Olongaka ye mbala moko, mpe akendaka na ye; obebisaka elongi na ye mpe obenganaka ye. **21** Soki bana na ye ya mibali bazwi lokumu, ayebaka na ye yango te; soki basambwisi bango, amonaka na ye yango te. **22** Ayokaka kaka pasi kati na nzoto na ye, mpe motema na ye esalaka kaka matanga mpo na ye moko. »

15 Elifazi, moto ya Temani, azwaki maloba mpe alobaki: **2** « Boni, moto ya bwanya akopesaka solo eyano na maloba ya pamba boye, maloba oyo ezanga ata tina, to alingaka kotondisa libumu na ye na mopepe ya moto oyo ewutaka na Este? **3** Akoki solo komilobela na maloba ezanga ata tina? Akoki solo kosalela maloba milayi oyo ezali ata na motuya te? **4** Yo ozali penza kobebisa lokumu ya Nzambe okomi koboya lokumu liboso ya Nzambe. **5** Lisumu na yo ezali kokamba monoko na yo, ozwi elobeli ya bakosi. **6** Monoko na yo moko nde ezali komemela yo etumbu, kasi monoko na ngai te; bibebu na yo moko nde

ezali kofunda yo. **7** Yo nde moto ya liboso oyo obotama kati na bato? Omona moyi liboso ya bangomba mikuse? **8** Osila koyoka makambo oyo elobamaka kati na Likita ya Nzambe? Bwanya ezalaka kaka epai na yo moko? **9** Makambo nini oyebi, oyo biso toyebi te? Boyebi nini ozali na yango, oyo biso tozali na yango te? **10** Na ngambo na biso, ezali na bato ya suki pembe, bampaka, bato oyo baleki tata na yo na mibu ya mbotama. **11** Kobondisama ya Nzambe mpe maloba ya kimia oyo bazali koloba mpo na yo, ekoki te mpo na yo? **12** Mpo na nini motema na yo ezali kopengwisa yo, mpe miso na yo ezali kobeta-beta? **13** Mpo ete obwakela Nzambe kanda na yo mpe obimisa makambo ya boye na monoko na yo? **14** Moto azali nani mpo ete azala peto? Ye oyo abotami na mwasi azali nani mpo ete azala sembo? **15** Soki Nkolo azali kondimela basantu na Ye te, soki kutu likolo ezali peto te na miso na Ye, **16** ekozala boni mpo na moto mabe, moto oyo abeba, oyo asalaka mabe lokola azali komela mayi? **17** Yoka ngai, mpe nakolimbolela yo! Tika ete nayebisa yo makambo oyo ngai namona, **18** makambo oyo bato ya bwanya balobaki, na kobomba ata eloko moko te kati na makambo oyo bazwaki epai ya batata na bango. **19** Apesaki mokili epai na bango kaka tango ata mopaya moko te alekaki kati na bango. **20** Na bomoi na ye mobimba, na mibu oyo bakata mpo na bomoi na ye, moto mabe anyokwamaka. **21** Lokito ya somo etondisaka matoyi na ye, bato ya mobulu babimelaka ye ata na tango ya kimia. **22** Azalaka na elikya te ya kobima na molili, mpe mopanga ezelaka ye. **23** Ayengaka-yengaka mpo na koluka lipa, kasi akozwela yango wapi? Ayebaka ete mokolo ya molili ezelaka ye. **24** Pasi mpe mawa ebangisaka ye, ekomelaka ye lokola mokonzi oyo amibongisi mpo na bitumba, **25** mpo

ete asembolaka loboko na ye mpo na kobundisa Nzambe, atelemelaka Nkolo-Na-Nguya-Nyonso, **26** akimaka epai na Ye, moto etala na se, amibombaka na sima ya banguba minene. **27** Elongi na ye ekotonda mafuta, loketo na ye ekokoma monene; **28** akovanda na engumba ebeba, kati na bandako oyo bato bakima, bandako oyo ekoma pene ya kokweya; **29** akotikala kokoma mozwi te, pamba te bozwi na ye ekowumela te, bomengo na ye ekopanzana te kati na mokili mobimba; **30** akokoka kokima molili te, moto ekokawusa mandalala na ye mpe akokima ata pema na ye moko. **31** Tika ete atia elikya na ye na lokuta te, pamba te akoyokisama soni mpe akozwa libebi lokola lifuti. **32** Ekokokisama liboso ete akufa, ndenge lindalala ekawukaka mpo na kozanga mayi na yango **33** to lokola nzete ya vino oyo ekweyisi bambuma na yango, wana ezali nanu mobesu to lokola nzete ya olive oyo ekweyisi fololo na yango. **34** Solo, libota ya moto mabe ekofuluka te, mpe moto ekozikisa ndako na ye mpo na mabe na ye moko. **35** Pamba te moto nyonso oyo azalaka na makanisi mabe kati na ye abotaka kaka pasi; mabe oyo ekolaka kati na ye ememelaka ye moko libebi. »

16 Yobo azongisaki: **2** « Nayoki maloba ebele ya lolenge oyo; bino nyonso bozali babondisi mabe. **3** Kino tango nini bokotika koloba maloba ya pamba-pamba boye? Likambo nini etindi yo lisusu kozongela maloba? **4** Ngai mpe nakokaki koloba lokola bino, soki bozalaki na esika na ngai, nakokaki kobimisa maloba ebele mpe koningisa moto mpo na bino. **5** Kasi monoko na ngai elingaki kolendisa bino, mpe bibebu na ngai elingaki koningana mpo na kokitisa bino mitema kati na pasi. **6** Nzokande, soki nalobi, pasi na ngai ekosila te; bongo soki nakangi monoko nde pasi yango elongwe na bomoi na ngai? **7** Oh Nzambe!

Solo penza, olembisi ngai! Obebisi ndako na ngai nyonso, **8** ofini-fini ngai makasi penza, mpe kokonda na ngai ekomi ata kotatola mpe kofunda ngai na miso ya bato! **9** Kanda na Yo ezali kopasola mpe kobundisa ngai, okomi ata kolia minu mpo na kosala ngai mabe mpe kotala ngai na miso mabe lokola nde nazali monguna na yo. **10** Bato mabe bafungoli minoko mpo na kotiola ngai, bakomi kobeta ngai bambata na matama mpo na kosambwisa ngai, bango nyonso basaleli ngai likita. **11** Nzambe akabi ngai na maboko ya bato mabe mpe abwaki ngai na manzaka na bango. **12** Makambo nyonso ezalaki kotambola malamu mpo na ngai, kasi aningisi ngai, akangi ngai na kingo mpe apanzi ngai, akomisi ngai lokola eloko na Ye ya komekela makonga; **13** makonga na Ye ezingeli ngai, atoboli-toboli libumu na ngai, mpe na mawa te, asopi makila na ngai na mabele. **14** Tango nyonso, azali kaka kozokisa ngai mpe kokweya likolo na ngai lokola elombe. **15** Natongi elamba na ngai ya saki na poso ya nzoto na ngai mpe nakundi lokumu na ngai nyonso na se ya putulu. **16** Likolo ya kolela, elongi na ngai ekomi motane, mpe molili ezingeli miso na ngai. **17** Nzokande, maboko na ngai etikala kosala moto mabe te, mpe libondeli na ngai ezalaki kosalema na motema peto. **18** Oh mabele, kozipa makila na ngai te! Kotika te ete koganga na ngai ezwa tango ya kopema! **19** Wuta sik'oyo, motatoli na ngai azali na Likolo, molobeli na ngai azali na Lola. **20** Baninga na ngai bakomi koseka ngai; nazali nde kolela epai ya Nzambe na mpinzoli. **21** Boni, ezali solo na molobeli oyo akoki kolobela moto liboso ya Nzambe ndenge moto alobelaka moninga na ye? **22** Solo, motango ya mibu na ngai ekomi pene ya kosila, mpe nakokende na ngai na nzela oyo bato bazongaka lisusu te.

17 Pema na ngai ekomi pene ya kosila, mikolo na ngai etikali
ya kotanga, kunda ezali kozela ngai. **2** Solo, batioli bazingeli
ngai, miso na ngai ezali komona kotiola na bango. **3** Oh Nzambe,
mipesa ata Yo moko lokola ndanga, na esika na ngai, epai na
Yo; soki te, nani mosusu akoki komipesa lokola ndanga mpo na
ngai! **4** Okangi boyebi na bango mpo ete basosola te; yango
wana, okolongisa bango te. **5** Moto oyo akofunda balingami na
ye mpo ete babotola bomengo na bango na makasi, bana na ye
bakokufa miso. **6** Nzambe akomisi ngai lokola lisapo kati na
minoko ya bato, lokola moto oyo babwakelaka soyi na elongi.
7 Miso na ngai ekomi molili likolo ya pasi, mpe nzoto na ngai
nyonso ekomi lokola elilingi. **8** Bato ya sembo bazali kokamwa
likambo yango, mpe moto oyo ayebi na ye likambo te atelemeli
moto mabe. **9** Nzokande, bato ya sembo bakangamaka na
nzela na bango, mpe bato ya maboko peto bakomaka lisusu
makasi koleka. **10** Bino nyonso, boya mpe bomeka lisusu!
Nakomona ata moto moko te ya bwanya kati na bino. **11** Mikolo
na ngai ekomi pene ya kosila; mabongisi na ngai mpe baposa
ya motema na ngai, nyonso, esili kobeba. **12** Bato oyo bazali
komona butu lokola moyi bazali koloba kati na molili: ‹ Pole
ekomi pene, › nzokande molili ezali makasi. **13** Soki ezali na
ndako moko kaka oyo nazali kotiela elikya, ezali nde kunda; soki
mpe nakotandaka mbeto na ngai, ezali nde kati na mboka ya
bakufi. **(Sheol h7585)** **14** Soki nalobi na kunda: ‹ Ozali tata na
ngai, › mpe na mutsopi: ‹ Ozali mama na ngai to ndeko na ngai
ya mwasi, › **15** wana elikya na ngai ezali penza wapi, mpe nani
penza azali komona elikya na ngai? **16** Ekokita kino na bikuke
ya kufa tango tokokende elongo kopema kati na putulu. » **(Sheol
h7585)**

18 Bilidadi, moto ya Shuwa, azwaki maloba mpe alobaki: **2** «
Kino tango nini okoloba maloba ya boye? Kanisa nanu malamu,
bongo tokosolola. **3** Mpo na nini komona biso lokola banyama?
Boni, tozali nde bazoba na miso na yo? **4** Awa, likolo ya kanda
na yo, ozali komipasola na biteni, basundola mokili to balongola
mabanga na bisika na yango likolo na yo? **5** Solo, mwinda ya
moto mabe ekufaka, moto na yango etikaka kopela. **6** Pole
ekomaka molili kati na ndako na ye, mpe mwinda oyo epelaka
pembeni na ye ekufaka. **7** Makasi ya matambe na ye esilaka,
makanisi na ye moko ekweyisaka ye. **8** Makolo na ye ekangisaka
ye na monyama, bongo abundaka-bundaka kati na madusu na
yango. **9** Motambo ekangaka matambe na ye, mpe singa na
yango ekangaka ye makasi. **10** Singa ya motambo ebombama
na se ya mabele mpo na ye, mpe batia motambo na nzela na ye.
11 Somo elandaka ye bisika nyonso oyo atambolaka. **12** Nzala
esilisaka makasi na ye, mpe pasi ya ndenge na ndenge ezalaka
pembeni na ye soki akweyi. **13** Pasi eliaka poso ya nzoto na ye
mpe bokono oyo ebomaka ebebisaka biteni ya nzoto na ye. **14**
Balongolaka kati na ndako na ye biloko nyonso ya motuya, oyo
atielaka motema, mpe akendaka kokutana na bakonzi ya kufa.
15 Ndako na ye etikalaka na eloko moko te, mpe fofolo ezalaka
ya kopanzana kati na ndako yango. **16** Misisa na ye ekawukaka
na se ya mabele, mpe, na likolo, bitape na ye elembaka. **17**
Bakanisaka ye lisusu te na mokili, kombo na ye etangamaka
lisusu te na mabele. **18** Babenganaka ye na pole mpo ete
akende na molili, mpe balongolaka ye na mokili. **19** Azalaka
na bana to bakitani te kati na bato na ye, azalaka ata na moto
moko te oyo atikala na bomoi, na esika oyo avandaka. **20** Bato
ya weste bazalaka na somo ya kotala bomoi na ye, mpe bato ya

este batondaka na kobanga. **21** Tala, solo, ndenge suka ya moto
mabe ezalaka, mpe bomoi ya moto oyo ayebi Nzambe te. »

19 Yobo azongisaki: **2** « Kino tango nini bokotungisa ngai mpe
kolembisa ngai na maloba na bino? **3** Tala, botioli ngai mbala
zomi, mpe bozali kobundisa ngai na soni te. **4** Soki ezali penza
ya solo ete nabungi nzela, mbeba na ngai etali kaka ngai moko.
5 Soki mpe bolingi komimona likolo na ngai mpe kosalela pasi
na ngai mpo na kotiola ngai, **6** wana boyeba ete Nzambe nde
asali ngai mabe mpe azingeli ngai na monyama na Ye. **7** Atako
nagangi ete basali ngai mabe, nazali kozwa ata eyano moko te;
ata soki nabeleli ete basunga ngai, moto oyo akokata likambo
azali te. **8** Akangi nzela na ngai mpo ete nakoka koleka te,
atondisi nzela na ngai nyonso na molili, **9** alongoli ngai lokumu,
mpe alongoli motole na moto na ngai, **10** asasi-sasi ngai na
bangambo nyonso kino nakomi pene ya kokufa, apikoli elikya na
ngai ndenge bapikolaka nzete; **11** kanda na Ye ezali kotumba
ngai, mpe azali kotanga ngai na molongo ya banguna na Ye;
12 mampinga na Ye ezali kopusana na makasi penza, ezingeli
ngai mpe ndako na ngai mpo na kosala ngai mabe. **13** Akaboli
ngai na bandeko na ngai, bongo bato oyo bayebi ngai bapesi
ngai mokongo, **14** balingami na ngai balimwe, mpe baninga
na ngai babosani ngai; **15** bato oyo nayambaki na ndako na
ngai mpe basali na ngai ya basi, bango nyonso bakomi kotala
ngai lokola mopaya, bakomi komona ngai lokola moto oyo
batikala koyeba te. **16** Nazali kobenga mosali na ngai, kasi azali
ata koyanola ngai te, atako monoko na ngai moko nde ezali
kobondela ye. **17** Solo ya monoko na ngai ekomi kokimisa ata
mwasi na ngai, bongo bandeko na ngai moko penza bayini ngai.
18 Ata bilenge mibali ya mike bakomi koseka ngai; soki kaka

nabimi, bakomi kosambwisa ngai. **19** Balingami na ngai nyonso
ya motema bayini ngai, bato oyo nazalaki kolinga babalukeli
ngai; **20** nakomi eloko pamba, natikali kaka poso ya nzoto mpe
mikuwa, nazali kobika kaka na misuni ya minu na ngai. **21**
Balingami na ngai, boyokela ngai mawa, nabondeli bino penza,
boyokela ngai mawa, pamba te loboko ya Nzambe ebeti ngai. **22**
Mpo na nini bozali kolandela ngai boye, ndenge kaka Nzambe
azali kolandela ngai? Botondi mosuni na ngai te? **23** Ah, soki
ata maloba na ngai ekomamaki, soki ekomamaki na buku! **24**
Elingaki kokomama na ekomeli ya ebende, ya ebende oyo ya
songe penza, mpo na kotobola makomi yango na mabanga
mpo ete etikala wana mpo na libela. **25** Ngai, nayebi na ngai
malamu ete Mosikoli na ngai azali na bomoi, mpe, awa na mokili,
akotelema ya suka mpo na kokata likambo na ngai. **26** Sima na
kobebisama ya poso ya nzoto na ngai, ngai, na nzoto na ngai,
nakomona Nzambe. **27** Solo, nakomona Ye, miso na ngai moko
ekomona Ye, ngai moko penza, moto mosusu te. **28** Bino oyo
bozali koloba: ‹ Tokolanda ye ndenge nini? › Mpe bino bato
oyo bomoni mabe kati na ngai, **29** bolenga bino moko liboso ya
mopanga, pamba te mopanga ezali esalelo ya kanda mpo na
masumu, mpe bokoyeba ete kosambisama ezali. »

20 Tsofari, moto ya Naama, azwaki maloba mpe alobaki: **2**
« Makanisi na ngai ezali kotinda ngai ete nayanola, nakoki
kovanda nye te, pamba te motema na ngai ekomi likolo-likolo.
3 Nazali koyoka maloba mabe, maloba oyo eyokisi ngai soni!
Kasi mayele na ngai elakisi ngai maloba ya kozongisa. **4** Solo,
oyebi malamu ete wuta kala, wuta tango batia moto na likolo
ya mabele, **5** elonga ya bato mabe ezalaka ya tango moke,
mpe esengo ya moto oyo azangi boyengebene ewumelaka kaka

mwa tango moke. **6** Ata molayi na ye emati kino likolo mpe
moto na ye etuti mapata, **7** akobebisama libela lokola nyei na
ye, mpe bato oyo bakomona ye bakoloba: ‹ Azali wapi? › **8**
Abungaka lokola ndoto, mpe bakomona ye lisusu te, alimwaka
lokola na ndoto ya butu. **9** Liso oyo ezalaki kotala ye ekomona
ye lisusu te, esika oyo azalaki kovanda ekomona ye lisusu
te, **10** bana na ye basengeli kofuta lomande epai ya babola,
maboko na ye ekozongisa bozwi oyo abotolaki, **11** mikuwa na
ye oyo ezalaki makasi na bolenge ekolala elongo na ye kati
na putulu. **12** Soki mabe ezali sukali na monoko na ye mpe
abombi yango na se ya lolemo na ye, **13** soki ameki elengi na
yango mpe atiki yango te, soki abombi yango na se ya minu na
ye, **14** bilei na ye ekobongwana kati na libumu na ye, ekokoma
lokola ngenge ya nyoka kati na ye. **15** Amelaki na pamba bozwi
ebele, asengeli kosanza yango; Nzambe akofutisa ye yango. **16**
Akofiba ngenge ya nyoka, lolemo ya etupa ekoboma ye. **17**
Akomona lisusu te mayi mike, miluka, bibale, mayi oyo etiolaka
makasi elongo na mafuta ya nzoyi mpe miliki; **18** akozongisa
bambuma ya mosala na ye mobimba, akomela ata moko te,
akotikala kosepela te na litomba oyo azwaki na mombongo na
ye. **19** Pamba te anyokolaki babola mpe atikaki bango lokola
bato bazangela, abotolaki ndako ya bato na esika ya kotonga
ndako na ye moko. **20** Solo, lokoso na ye ya kozwa mingi ekosila
te, akoki komibikisa te na nzela ya bomengo na ye. **21** Ayebaki
te kopekisa lokoso ya libumu na ye, yango wana bomengo na
ye mpe ekowumela te. **22** Wana azali kati na bomengo, pasi
ekokomela ye, kilo nyonso ya pasi ekokweyela ye. **23** Wana
azali kotondisa libumu na ye, Nzambe akosopela ye kanda
makasi na Ye, mpe ekonokela ye lokola bilei. **24** Ata akimi liboso

ya ebundeli ya ebende, mbanzi ya bronze ekotobola ye; **25** soki abimisi songe ya mbanzi yango na libale na ye elongo na makila ya mbuma-mbuma, somo ekoyela ye. **26** Molili makasi ezali kozela libula na ye, moto makasi oyo moto apelisi te ekozikisa ye elongo na biloko oyo ekotikala kati na ndako na ye. **27** Likolo ekobimisa polele mabe na ye, mabele ekotelemela ye; **28** mayi ekomema ndako na ye mpe biloko nyonso ya ndako na ye, na mokolo ya kanda ya Nzambe. **29** Yango nde lifuti oyo Nzambe abongisi mpo na moto mabe, libula oyo Nzambe alaki ye. »

21 Yobo azongisaki: **2** « Yoka na bokebi maloba na ngai, mpe tika ete yango ezala kobondisama mpo na ngai. **3** Bokanga nanu mitema, wana nazali koloba; soki nasilisi koloba nde bokoba na bino koseka ngai. **4** Boni, nazali kolela epai ya moto? Ndenge nini nalemba te kokanga motema? **5** Botala ngai, bokokamwa, bokozanga ata likambo ya koloba. **6** Soki kaka nakanisi yango, nabangi, mpe nzoto na ngai ekomi kolenga na somo. **7** Mpo na nini bato mabe bazali kowumela na bomoi? Mpo na nini bakomaka mibange mpe babakisaka nguya na bango? **8** Bana na bango bazali kolendisama pembeni na bango, mpe bakitani na bango bazali kofuluka na miso na bango. **9** Bandako na bango ebatelami mpe ezangi kobanga, fimbu na Nzambe ezali likolo na bango te. **10** Bangombe na bango ya mibali elembaka te kobotisa, bangombe na bango ya basi ebotaka kaka mpe esopaka zemi te. **11** Lokola kati na etonga ya bameme, bazali kotika bana na bango: bamoko kokima-kima, mpe bamosusu kosakana. **12** Bazali kobeta mbonda mpe lindanda, bazali kosepela na lokito ya flite; **13** bazali kolekisa mikolo na bango na bomengo, mpe bazali kokende na mboka ya bakufi na kimia. **(Sheol h7585)** **14** Nzokande, balobaka na Nzambe: ‹ Longwa

mosika na biso! Tozali na posa te ya koyeba nzela na yo. **15** Nkolo-Na-Nguya-Nyonso nde nani mpo ete tosalela ye? Tokozwa litomba nini na kosambela ye? › **16** Boni, bozwi na bango ezali kati na maboko na bango moko te? Kasi mosika na ngai, likanisi ya kolanda toli ya bato mabe! **17** Mbala boni bazali koboma mwinda ya bato mabe? Mbala boni pasi ezali kokitela bango? Boni, Nzambe abombeli bango kanda na Ye? **18** Mokolo nini mopepe makasi ekomema bango lokola makasa to matiti ya kokawuka? **19** Balobaka: ‹ Nzambe apesaka etumbu ya moto mabe epai ya bana na ye. › Tika ete apesa etumbu yango epai na ye moko moto mabe, mpo ete ayeba yango! **20** Tika ete miso na ye moko emona kobebisama na ye, mpe amela kopo ya kanda ya Nkolo-Na-Nguya-Nyonso. **21** Pasi ya libota oyo etikali sima na ye ekosala ye nini tango basanza oyo bakatela ye ekomi na suka? **22** Bakoki solo koyekolisa Nzambe mayele, Ye oyo asambisaka ezala bato oyo baleki kotombolama? **23** Moko azali kokufa na makasi na ye nyonso, na kimia nyonso mpe na pasi ata moko te, **24** na nzoto sembesembe, mpe na mikuwa etonda na mafuta; **25** mosusu azali kokufa na mawa na motema, atikali ata komeka kosepela na bomengo te. **26** Nzokande, bango mibale bakolala ndenge moko na se ya mabele, mpe bankusu ekozipa bango. **27** Solo, nayebi malamu makanisi mpe mabongisi na bino, mpo na kotelemela ngai; **28** bolobaka: ‹ Wapi ndako ya mozwi? Wapi bandako oyo bato mabe bazalaki kovanda? › **29** Botunaki mituna wana te epai ya baleki nzela? Bobosani makambo oyo bayebisaki bino, **30** ete moto mabe abikaka mpe na mokolo ya pasi, akangolamaka mpe na mokolo ya kanda. **31** Nani, na miso ya moto mabe, apamelaka etamboli na ye? Nani azongiselaka ye makambo oyo

asalaka? **32** Bamemaka ye na lilita, mpe bakengelaka kunda na
ye. **33** Mabele ya lubwaku ezalaka malamu mpo na ye; bato
nyonso batambolaka sima na ye na molongo, mpe bato ebele
penza batambolaka liboso na ye. **34** Boye, mpo na nini bozali
komitungisa mpo na kobondisa ngai? Pamba te kati na biyano
na bino, etikali kaka lokuta. »

22 Elifazi, moto ya Temani, azwaki maloba mpe alobaki: **2** «
Boni, litomba nini Nzambe akoki kozwa epai ya moto? Ezala
ata moto ya bwanya, azalaka na litomba kaka mpo na ye
moko. **3** Ezala soki ozali moyengebene, litomba nini Nkolo-Na-
Nguya-Nyonso akoki kozwa, ata ozali kobongisa nzela na yo ya
bosembo? **4** Boni, okanisi ete ezali mpo na boyengebene na yo
nde azali kopamela yo mpe kosambisa yo? **5** Mabe na yo ezali
monene te? Masumu na yo eleki ndelo te? **6** Ozalaki koluka
na pamba ndanga epai ya bandeko na yo ya mibali, ozalaki
kolongola bato bilamba mpe kotika bango bolumbu, **7** ozalaki
kopesa mayi te na moto oyo azalaki na posa ya mayi, mpe
ozalaki kopimela moto oyo azalaki na nzala bilei, **8** atako ozalaki
moto monene, nkolo mabele, mpe ozalaki kovanda na mabele
yango lokola moto ya lokumu; **9** ozalaki kozongisa basi bakufisa
mibali maboko pamba, mpe ozalaki kosilisa makasi ya bana
bitike. **10** Yango wana, mitambo ezingeli yo, kobebisama ya
mbalakata ekomi kopesa yo somo, **11** molili makasi ezwi yo mpe
ozali kokoka komona te, mpe mpela ezipi yo. **12** Boni, Nzambe
azali te kuna na likolo, kati na Lola? Tala ndenge nini etando ya
minzoto ezali likolo koleka! **13** Nzokande, ozali koloba: ‹ Nzambe
ayebi nini? Akoki kosambisa kati na mapata ya molili ya boye? ›
14 Mapata minene ezipi Ye, yango wana azali komona biso te,
wana azali kotambola-tambola na etando ya Lola? **15** Olingi solo

kotikala kaka na nzela ya kala, nzela oyo bato mabe balekelaki?
16 Kufa ememaki bango na mbalakata, mpe miboko na bango
etiolaki na mpela. **17** Bazalaki koloba na Nzambe: ‹ Tika biso,
biso moko! Nkolo-Na-Nguya-Nyonso akosala biso nini? › **18**
Nzokande, Ye nde atondisaki bandako na bango na biloko ya
kitoko. Yango wana, ngai, naboyaka toli ya bato mabe. **19** Bato
ya sembo bazali komona kobebisama na bango mpe bazali
kosepela, bayengebene bazali koseka bango mpe bazali koloba:
20 ‹ Solo, banguna na biso babebi, moto ezikisi bomengo na
bango. › **21** Zongisa boyokani na yo elongo na Ye mpe luka
kimia. Na nzela wana, bomengo ekoya lisusu epai na yo. **22**
Ndima malako oyo ekowuta na monoko na Ye, mpe batela
maloba na Ye kati na motema na yo. **23** Soki ozongi epai na
Nkolo-Na-Nguya-Nyonso, soki obengani mabe mosika ya ndako
na yo, bomengo na yo ekozongela yo. **24** Bwaka wolo na yo kati
na putulu, wolo na yo ya Ofiri kati na mabanga ya lubwaku;
25 bongo Nkolo-Na-Nguya-Nyonso akozala wolo na yo, mpe
palata oyo eleki kitoko mpo na yo. **26** Solo, okozwa esengo
epai ya Nkolo-Na-Nguya-Nyonso mpe okotombola elongi na
yo epai ya Nzambe. **27** Okosambela Ye, Ye akoyoka yo, mpe
okokokisa ndayi na yo. **28** Makambo oyo okokana, ekosalema,
mpe pole ekongenga na nzela na yo. **29** Soki bato balembi, mpe
yo olobi: ‹ Telema! › Nzambe akobikisa bango, **30** akokangola
ata moto oyo asali mabe, akokangola ye penza mpo na bopeto
ya maboko na yo. »

23 Yobo azongisaki: **2** « Lelo lisusu, kolela na ngai ezali bololo,
loboko oyo ezali likolo na ngai eleki kolela ya motema na ngai
na kilo. **3** Soki nayebaki esika nini nakoki komona Nzambe,
nalingaki kokoma liboso ya kiti ya bokonzi na Ye, **4** nalingaki

kotalisa, na bosembo nyonso, likambo na ngai liboso na Ye,
mpe kotondisa monoko na ngai na matatoli ya solo, **5** nalingaki
koyeba biyano oyo alingaki kopesa ngai, mpe kososola makambo
oyo alingaki koloba na ngai. **6** Boni, alingaki kosalela nguya na
Ye mpo na kosamba na ngai? Te, alingaki kutu koyokela ngai
mawa! **7** Kuna, liboso na Ye, moto ya sembo akososolisa Ye
likambo na ngai, mpe nakokangolama libela wuta na maboko ya
mosambisi na ngai. **8** Soki nakeyi na ngambo ya este, azali
kuna te; soki nakeyi na ngambo ya weste, nazali komona Ye te.
9 Tango azali na mosala na ngambo ya nor, nazali komona Ye
te, tango azali kobaluka na ngambo ya sude, nazali komona
Ye ata moke te. **10** Nzokande, Ye ayebi nzela oyo ngai nazali
kolanda; soki ameki ngai, nakokoma lokola wolo ya peto. **11**
Makolo na ngai elandaki matambe na Ye; natambolaki na nzela
na Ye mpe natikalaki kopengwa na yango te. **12** Napengwaki te
mosika ya mateya ya bibebu na Ye; nabatelaki yango lokola
bomengo ya kitoko, koleka lipa na ngai ya mokolo na mokolo. **13**
Kasi Ye, azwaka Ye moko mokano na Ye; nani akoki kotelemela
Ye? Asalaka nyonso oyo esepelisaka Ye. **14** Akokokisa ekateli
oyo azwaki na tina na ngai mpe ebele ya mabongisi mosusu
oyo akobongisa. **15** Yango wana, liboso na Ye, nazali koyoka
somo makasi; mpe wana nazali kokanisa makambo oyo nyonso,
nazali kobanga Ye. **16** Nzambe alembisi ngai, Nkolo-Na-Nguya-
Nyonso abangisi ngai. **17** Atako bongo, molili to molili makasi
oyo ezingeli ngai ekangi ngai monoko te.

24 Mpo na nini Nkolo-Na-Nguya-Nyonso akataka tango te
mpo na esambiselo? Mpo na nini bato oyo bayebi Ye basengeli
koluka na pamba mikolo ya boye? **2** Bato bapusaka bandelo,
bakendaka koleisa bibwele oyo bayibaki, **3** babotolaka ane ya

mwana etike mpe bazwaka lokola ndanga ngombe ya mobali ya mwasi oyo akufisi mobali; **4** balongolaka babola na nzela, mpe batindaka na makasi babola nyonso ya mokili ete babombama. **5** Lokola ba-ane ya zamba, babola bakendaka tongo-tongo na mosala mpo na koluka biloko ya kolia, kasi kaka esobe nde epesaka bana na bango bilei; **6** bakataka matiti na bilanga mpo na bibwele mpe balokotaka bambuma oyo etikalaka na bilanga ya vino ya moto mabe. **7** Na butu, balalaka bolumbu mpo na kozanga bilamba, bazangi bulangeti mpo na komifinika na tango ya malili; **8** bapoli na mvula ya ngomba, bakangami na mabanga mpo na kozanga esika ya kobombama. **9** Bazali kobotola mwana etike na mabele ya mama na ye, bazali kokanga mwana ya mobola mpo na niongo. **10** Soki bazangi bilamba, batambolaka bolumbu; bamemaka maboke ya nzete ya ble, kasi bazongaka kaka na nzala. **11** Bakamolaka bambuma ya olive kati na mapango ya bato mosusu, bakamolaka bambuma ya vino, kasi bazongaka kaka na posa ya komela. **12** Bileli ya kufa ezali koyokana wuta na mboka, mpe milimo ya bato oyo bazoki ezali koganga mpo na koluka lisungi, kasi Nzambe azali kopesa etumbu ata na moto moko te. **13** Bato oyo bazali kosala bongo, bazali kotombokela pole, bayebi nzela na Ye te mpe batambolaka ata kati na yango te. **14** Mobomi azali kotelema na moyi mpe koboma mobola elongo na moto akelela; na butu, azali lokola moyibi. **15** Liso ya moto ya ekobo ezelaka ete molili ekota; amilobelaka: ‹ Moto moko te akomona ngai, › mpe abombaka elongi na ye. **16** Kati na molili, bato balukaka kobuka bandako ya bato; kasi na moyi, bamikangelaka na ndako, bazali koboya pole. **17** Mpo na bango, molili makasi ezali nde tongo, somo ya molili ekomaka moninga na bango. **18** Nzokande bazali lokola

fulufulu likolo ya etando ya mayi, eteni ya mabele na bango elakelami mabe epai ya bato ya mboka, yango wana moko te azali kokende na bilanga ya vino. **19** Ndenge kokawuka mpe moyi makasi emelaka mayi ya mvula pembe, ndenge wana mpe mboka ya bakufi emelaka bato oyo basalaka masumu. **(Sheol h7585)** **20** Libumu ya mama ebosanaka bango mpe bankusu esepelaka kolia bango. Bakanisaka bango lisusu te, pamba te mabe na bango esili kobukana lokola nzete. **21** Bato mabe basepelisaka basi bazangi bana mpe bato oyo babotaka te, kasi basalaka bolamu te epai ya mwasi oyo akufisa mobali. **22** Kasi Nzambe, na nguya na Ye, abakisaka mikolo ya banyokoli na bango; ata batombolami, bazalaka na elikya te mpo na bomoi na bango. **23** Nzambe apesaka bango kimia, kasi miso na Ye etalaka nzela na bango. **24** Mpe atako sik'oyo bazali bato minene, na tango moke bakozala lisusu te, bakokweya mpe bakokufa lokola moto nyonso, bakokatama lokola mito ya ble. **25** Soki ezali bongo te, nani akoki kolakisa ngai ete nazali koloba lokuta? Nani akoloba ete maloba na ngai ezali ya pamba? »

25 Bilidadi, moto ya Shuwa, azwaki maloba mpe alobaki: **2** « Bokonzi mpe somo ezali ya Nzambe; atiaka kimia na bisika na Ye ya likolo. **3** Boni, bakoki kotanga mampinga na Ye ya lola? Na likolo ya nani pole ya Nzambe engengaka te? **4** Ndenge nini moto akoki kozala sembo na miso ya Nzambe? Ndenge nini moto oyo abotami na mwasi akoki kozala peto? **5** Soki kutu sanza ezali kongenga te, mpe minzoto ezali peto te, na miso na Ye, **6** toloba nini mpo na moto oyo azali se mutsopi, mpo na mwana na moto oyo azali kaka nyama moke ya pamba! »

26 Yobo azongisaki: **2** « Ah! Tala ndenge osungi moto oyo azangi makasi, ndenge osungi loboko oyo elembi! **3** Tala toli oyo

opesi na moto azangi bwanya, mpe tala ebele na mayele oyo olakisi! **4** Ozwi maloba oyo wapi? Molimo oyo elobi na monoko na yo ezali ya nani? **5** Bakufi balengaka na se ya mayi mpe ya bikelamu oyo ezalaka kuna. **6** Liboso ya Nzambe, mboka ya bakufi ezali bolumbu, mpe libulu ya molili ezali polele. **(Sheol h7585)** **7** Atandaka likolo na esika oyo ezali na eloko moko te, atelemisaka mabele na likolo ya eloko moko te, **8** akangaka mayi kati na mapata, kasi mapata epasukaka te; **9** azipaka kiti ya bokonzi na Ye, atandaka mapata na likolo na yango; **10** akataka mondelo na likolo ya mayi, na suka ya pole mpe na molili. **11** Makonzi ya Lola ezali kolenga mpe ezali kokamwa na pamela na Ye. **12** Na nguya na Ye, apasoli ebale monene; mpe na mayele na Ye, abuki-buki Rakabe na biteni. **13** Na pema na Ye, Likolo ekomaka kitoko, loboko na Ye etobolaka nyoka oyo ekimaka. **14** Soki makambo wana ezali kaka ndambo moke ya misala na Ye mpe mongongo na Ye ya se oyo toyokaka, nani akoki kososola bakake ya nguya na Ye? »

27 Yobo akobaki koloba: **2** « Na Kombo ya Nzambe oyo awangani bosembo na ngai, na Kombo ya Nkolo-Na-Nguya-Nyonso oyo atungisi motema na ngai, **3** wana ngai nazali nanu na bomoi, mpe pema ya Nzambe ezali nanu na zolo na ngai, **4** bibebu na ngai ekoloba mabe te, mpe lolemo na ngai ekobimisa lokuta te. **5** Ekozala penza mabe koleka soki ngai nalongisi bino! Kino tango nakokufa, nakotika te kotatola boyengebene na ngai, **6** nakobatela bosembo na ngai, nakotika yango te; motema na ngai ekotikala kosambisa ngai mokolo moko te. **7** Tika ete bayini na ngai bazala lokola bato mabe, mpe banguna na ngai, lokola bato bazangi bosembo! **8** Elikya nini moto mabe azali na yango tango Nzambe azwi bomoi na ye? **9** Boni, Nzambe ayokaki

koganga na ye tango pasi ekomelaki ye? **10** Boni, akosepela penza na Nkolo-Na-Nguya-Nyonso to akobelela lisusu Nzambe tango nyonso? **11** Nakoteya bino makambo oyo etali nguya ya Nzambe, nakobomba te nzela ya Nkolo-Na-Nguya-Nyonso. **12** Bino nyonso, boyebi yango malamu! Bongo mpo na nini bilobaloba ya boye? **13** Tala lifuti oyo Nzambe abongiseli moto mabe, libula oyo moto ya mobulu azwaka epai ya Nkolo-Na-Nguya-Nyonso: **14** Ata soki bana na ye ya mibali bakomi ebele, mopanga ezali lifuti na bango, bakitani na ye bakokufa na nzala, **15** bokono oyo ebomaka ekoboma bato na ye, oyo bakotikala na bomoi, mpe basi na bango oyo bakufisa mibali bakolela bango te. **16** Ata soki asangisi palata lokola putulu mpe bilamba lokola mipiku ya mabele, **17** nyonso oyo abongisi, moto ya sembo nde akolata yango, mpe bato oyo basali mabe te nde bakokabola palata na ye. **18** Ndako oyo atongi ezali makasi te lokola ndako ya limpulututu, lokola ndako ya matiti oyo mokengeli atongaka. **19** Akokufa na bozwi, kasi akosala na yango eloko moko te; tango akofungola miso, bozwi na ye nyonso ekozala lisusu te. **20** Somo ekozwa ye lokola mayi ya mpela; na butu, mopepe makasi ekopikola ye na mbalakata. **21** Wuta na ngambo ya este, mopepe makasi ekomema ye, mpe akei libela, ekopikola ye na esika na ye. **22** Bakobwakela ye makonga na mawa te, ata azali kosala makasi ya kokima loboko ya moto oyo azali kobwakela ye yango. **23** Bakobetela libebi na ye maboko, mpe bakotiola ye na piololo wuta na ndako na ye moko. »

28 Ezali na esika oyo batimolaka palata, mpe na esika oyo bapetolaka wolo. **2** Ebende ewutaka na mabele, mpe libanga oyo balekisaka na moto epesaka motako. **3** Moto asilisaka molili, alukaka kino na se, na bisika ya se penza, libanga kati na molili

oyo eleki makasi, **4** atimolaka libulu mosika ya esika oyo bato
bavandaka, na bisika oyo makolo ya bato ekomaka te, mosika
penza na bato, adiembelaka mosika ya bato nyonso. **5** Mabele
epai wapi bilei ewutaka ebongwani na se na yango lokola nde
moto ezikisi yango. **6** Mabanga ya safiri ewutaka na mabanga
makasi ya mabele, mpe putulu ya wolo ezalaka kati na mabele.
7 Ndeke moko te oyo eliaka misuni eyebi nzela na yango, miso
ya mpongo moko te emoni yango, **8** nyama ya zamba etia nanu
makolo na yango kuna te, mpe nkosi etambola nanu kuna te. **9**
Moto abetaka loboko na ye na likolo ya libanga ya makasi mpe
apikolaka ngomba longwa na misisa, **10** atimolaka nzela kati
na mabanga, mpe miso na ye emonaka bomengo na yango
nyonso, **11** akawusaka mayi ya bibale mpe abimisaka na pole
biloko oyo ebombama. **12** Kasi bakoki komona bwanya wapi?
Mayele evandaka wapi? **13** Moto ayebaka motuya na yango te,
pamba te bakoki komona yango te kati na mokili ya bato ya
bomoi. **14** Libulu ya mozindo elobi: « Ezali kati na ngai te; »
mpe ebale monene elobi: « Ezali epai na ngai te. » **15** Bakoki
kosomba yango te na motuya ya libanga ya wolo to na bakilo
ya palata; **16** bakoki te kosomba yango na wolo ya Ofiri to na
mabanga ya talo ya Onikisi to mabanga ya talo ya Safiri; **17** wolo
to diama ekoki te kokokana na yango, bakoki kozwa yango te na
motuya ya sani ya wolo ya kitoko. **18** Mayaka ya Karayi mpe ya
Jasipe ezali na motuya te liboso na yango. Motuya ya bwanya
eleki pawuni ya talo. **19** Topaze ya Kushi ekoki kokokana na
yango te, mpe bakoki te kosomba yango ata na wolo ya peto.
20 Boye, bwanya ewutaka wapi? Mayele evandaka wapi? **21**
Ebombami mosika na miso ya bato nyonso ya bomoi, ebombami
mpe mosika na miso ya bandeke ya likolo. **22** Libebi mpe kufa

elobi: « Kaka sango na yango nde ekomaki na matoyi na biso. »
23 Nzambe kaka nde ayebi nzela na yango, Ye nde kaka ayebi
esika bwanya evandaka. **24** Pamba te miso na Ye emonaka kino
na suka ya mokili, mpe amonaka nyonso oyo ezali na se ya
Lola. **25** Tango apesaki makasi na mopepe mpe atiaki mondelo
na mayi, **26** tango atiaki mobeko mpo na mvula mpe afungolaki
nzela mpo na kake mpe mikalikali, **27** amonaki bwanya mpe
akumisaki yango, andimaki yango mpe amekaki yango. **28**
Bongo alobaki na moto: « Kotosa Nkolo, yango nde bwanya!
Koboya mabe, yango nde mayele! »

29 Yobo akobaki koloba: **2** « Ah! Soki nakokaki kozala lisusu
ndenge nazalaki na basanza oyo eleki, ndenge nazalaki na
mikolo oyo Nzambe azalaki kobatela ngai, **3** tango mwinda
na Ye ezalaki kongenga na moto na ngai, mpe tango, na pole
na Ye, nazalaki kotambola kati na molili. **4** Ah! Soki nakokaki
kozala lisusu ndenge nazalaki na mikolo oyo nazalaki nanu na
makasi, tango bolingo ya Nzambe ezalaki kopambola ndako na
ngai, **5** tango Nkolo-Na-Nguya-Nyonso azalaki nanu elongo na
ngai bana mibali na ngai bazingelaki ngai, **6** tango nzela na
ngai etondisamaki na miliki mpe libanga ezalaki kosopa mafuta
ya olive mpo na ngai! **7** Tango nazalaki kokende na ekuke ya
mboka mpe nazalaki kotia kiti na ngai na esika oyo bato ebele
bakutanaka, **8** bilenge bazalaki komona ngai mpe bazalaki
kobombama, mibange bazalaki kotelema, **9** bakambi bazalaki
kozanga maloba mpe kozipa minoko na bango na maboko,
10 bato ya lokumu bazalaki kokitisa mingongo na bango mpe
lolemo na bango ezalaki kokangama na minoko na bango. **11**
Moto nyonso oyo azalaki koyoka ngai azalaki koloba ete nazali
moto ya esengo, mpe bato nyonso oyo bazalaki komona ngai

bazalaki kotatola mpo na ngai; **12** pamba te nazalaki kosunga
babola oyo bazalaki kosenga lisungi, mpe mwana etike oyo
azangi moto oyo akosunga ye. **13** Moto oyo akomaki pene ya
kokufa azalaki kopambola ngai, mpe nazalaki kopesa esengo
na motema ya mwasi oyo akufisa mobali. **14** Nazalaki kolata
bosembo lokola elamba; bosembo ezalaki elamba na ngai mpe
kitendi na ngai ya kokanga na moto. **15** Nazalaki miso ya mokufi
miso mpe makolo ya mokakatani; **16** nazalaki tata ya moto oyo
akelela, nazalaki kobundela moto oyo nayebi te; **17** nabukaki
mbanga ya moto mabe mpe nabotolaki bato oyo akangaki na
minu na ye. **18** Nazalaki kokanisa: ‹ Nakokufa kati na ndako na
ngai moko sima na mikolo ebele lokola zelo. **19** Misisa na ngai
ekoluka mayi, mpe mayi oyo ezalaka na matiti ekovanda butu
mobimba na bitape na ngai. **20** Lokumu na ngai ekozongisela
ngai esengo, ata tolotolo ekokoma ya sika na loboko na ngai. ›
21 Bato bazalaki koyoka ngai na bokebi, bazalaki na kimia mpo
na koyoka toli na ngai. **22** Sima na ngai koloba, bazalaki na
liloba ya kozongisa te; maloba na ngai ezalaki kokota na esengo
na matoyi na bango. **23** Bazalaki kozela ngai ndenge bazelaka
mvula, mpe bazalaki komela maloba na ngai lokola mvula ya
suka. **24** Soki nasekisi bango, bazalaki kondima te; kongenga ya
elongi na ngai ezalaki na motuya mpo na bango. **25** Naponaki
nzela mpo na bango mpe navandaki lokola mokonzi na bango;
nazalaki kokonza bango lokola mokonzi kati na mampinga na
ye, nazalaki lokola moto oyo azalaki kolendisa bato ya mawa. »

30 « Kasi sik’oyo, nakomi eloko ya kotiola epai ya bilenge
oyo batata na bango bazangaki tina, mpe oyo nakokaki kutu
te kopesa nzela ya kolia esika moko na mbwa na ngai, oyo
ezalaki kobatela bibwele na ngai. **2** Makasi ya maboko na bango

ekokaki kutu kosunga ngai na nini? Pamba te basilaki makasi na
nzoto, **3** bazalaki bato bakawuka na nzala mpe na kozanga,
bato oyo bazalaki kolia mabele ya esobe mpe ezanga matiti. **4**
Bazalaki kobuka matiti ya mungwa kati na banzete mpe kolia
misisa ya banzete mike. **5** Babenganaki bango kati na bato
na bango, babelelaki bango lokola miyibi. **6** Bazalaki kovanda
na nzela ya mayi ekawuka, kati na mabulu ya mabele mpe ya
mabanga; **7** bazalaki kolela lokola banyama kati na banzete
mike ya nzube, bazalaki kosangana na se ya banzete mikuse.
8 Bana oyo batata na bango bazanga mayele mpe bazanga
kombo babenganaki bango libanda ya mboka. **9** Sik'oyo, bana
na bango ya mibali bakomi koseka ngai na banzembo, nakomi
lisapo kati na minoko na bango. **10** Bazali koyina ngai mpe
bakimi mosika na ngai, bazali na somo te ya kobwakela ngai soyi
na elongi. **11** Mpo ete Nzambe alembisi singa ya tolotolo na ngai
mpe ayokisi ngai soni, bazali komipekisa na likambo moko te
liboso na ngai. **12** Na loboko na ngai ya mobali, lisanga ya bato
mabe ezali kobundisa ngai, batie mitambo na makolo na ngai,
batie mabaku na nzela na ngai mpo na kosala ngai mabe; **13**
bakangi nzela na ngai, balongi kobebisa ngai atako moto moko
te asungaki bango. **14** Bazali koya lokola na nzela ya lidusu
ya monene, bazali kobunda-bunda kati na ndako ebukana. **15**
Somo elati ngai, lokumu na ngai ekeyi lokola mopepe, bomengo
na ngai elimwe lokola lipata. **16** Sik'oyo, bomoi na ngai ekeyi,
mpe mikolo ya pasi ekangi ngai. **17** Butu ezali kotobola mikuwa
na ngai mpe pasi ezali kozangisa ngai pongi. **18** Na nguya
na yango, pasi ekomi lokola kingo ya nzambala na ngai. **19**
Nzambe abwaki ngai na potopoto, mpe nakomi lokola putulu ya
mabele to ya moto. **20** Oh Nzambe, nazali koganga epai na Yo,

kasi ozali kopesa ngai eyano te; natelemi, kasi ozali kotala ngai kaka pamba. **21** Obongwani monguna ya kanza mpo na ngai, ozali kobundisa ngai na nguya ya loboko na Yo. **22** Omemi ngai liboso ya mopepe mpe otiki ete mopepe yango emema ngai, bongo epumbwisi ngai mosika. **23** Nayebi ete ozali komema ngai na kufa, na esika oyo obongisa mpo na bato ya bomoi. **24** Kasi boni, moto oyo azali kokufa akoki kotombola ata loboko te? Moto oyo azali na pasi, akoki te kosenga lisungi? **25** Boni, nazalaki kolela te elongo na bato oyo bazalaki na pasi? Motema na ngai eyokelaki babola mawa te? **26** Nazelaki esengo, kasi pasi nde ekomeli ngai; nazelaki pole, kasi molili nde ekomeli ngai. **27** Motema na ngai ezali kobaluka kati na ngai, wuta mokolo pasi oyo ekomeli ngai. **28** Nakomi mwindo, kasi moyi te nde eyindisi ngai; kati na lisanga, nakomi kaka kotelema mpe kobelela mpo na koluka lisungi. **29** Nakoma ndeko ya mbwa ya zamba mpe moninga ya maligbanga. **30** Poso na ngai ya nzoto eyindi mpe ekomi kokweya-kweya, mikuwa na ngai ekawuki na moyi. **31** Lindanda na ngai etikali kaka mpo na matanga, mpe flite na ngai, mpo na kosunga mingongo ya baleli. »

31 « Nasalaki boyokani elongo na miso na ngai ete nalula elenge mwasi te. **2** Pamba te, libula nini Nzambe akoki kobongisela ngai wuta na likolo? Libonza nini Nkolo-Na-Nguya-Nyonso akoki kotindela ngai wuta na likolo? **3** Boni, pasi ezali mpo na bato mabe te? Kobebisama ezali mpo na bato oyo basalaka masumu te? **4** Amoni banzela na ngai te? Atangi matambe na ngai nyonso te? **5** Soki natambolaki na lokuta to litambe na ngai elandaki nzela mabe, **6** tika ete Nzambe ameka ngai na emekelo ya sembo, mpe akomona ete ngai nasali mabe te. **7** Soki matambe na ngai ebimaki na nzela

na Ye, soki motema na ngai etambolisamaki kolanda miso na ngai, soki maboko na ngai ekomaki mbindo, **8** tika ete bato mosusu balia biloko oyo ngai naloni, mpe tika ete nkona na ngai epikolama! **9** Soki motema na ngai ekosamaki na mwasi to soki natalaki na makanisi mabe ekuke ya mozalani na ngai, **10** tika ete mwasi na ngai atutela moto mosusu ble mpe tika ete mibali mosusu basangisa na ye nzoto. **11** Pamba te elingaki kozala likambo ya soni, mpe lisumu ya boye ebongi na esambiselo ya basambisi. **12** Ezali moto oyo ezali kozikisa kino na kobebisama mpe ekoki kobebisa bomengo na ngai nyonso. **13** Soki nasalelaki na bosembo te bawumbu na ngai ya mibali mpe ya basi tango bazwaki ngai mabe, **14** nakosala nini soki Nzambe asambisi ngai? Nakopesa eyano nini tango akotuna ngai ndenge nini nabandaki kosala? **15** Ezalaki Ye te oyo asalaki ngai kati na libumu ya mama na ngai nde asalaki bango? Ngai na bango, tozalaki lolenge moko te kati na mabumu ya bamama na biso? **16** Soki nakokisaki te posa ya mobola to soki nalembisaki miso ya mwasi oyo akufisa mobali, **17** soki nabombaki lipa na ngai mpo na ngai moko to nakabolaki yango te na bana bitike, **18** —nzokande wuta bolenge na ngai, nazalaki kobokola bana bitike lokola tata na bango; mpe wuta mbotama na ngai, nazalaki kolakisa nzela na mwasi oyo akufisa mobali— **19** soki namonaki mobola kokufa na kozanga bilamba to moto akelela kozanga bilamba, **20** bongo motema na ye epambolaki ngai te na ndenge nazipaki ye na bilamba oyo ewutaki na bibwele na ngai, **21** soki natombolaki loboko na ngai mpo na kosala mwana etike mabe, wana nayebaki ete nazali na nguya liboso ya basambisi, **22** tika ete loboko na ngai elongwa na lipeka na ngai to ebukana! **23** Pamba te nazalaki kobanga etumbu ya Nzambe, mpe nakokaki

te kosala eloko liboso ya lokumu na Ye. **24** Soki natiaki elikya na
ngai na wolo to nalobaki na wolo ya kitoko: ‹ Ozali ekimelo na
ngai, › **25** soki nasepelaki na ebele ya bozwi na ngai, bomengo
oyo maboko na ngai esalaki, **26** soki natalaki moyi na kongenga
na yango to sanza kotambola na nkembo, **27** soki motema
na ngai ekosamaki na nkuku, mpe maboko na ngai epesaki
yango beze ya lokumu, **28** wana elingaki lisusu kozala mbeba
oyo ebongi na esambiselo ya basambisi, pamba te nalingaki
kowangana Nzambe oyo azali na Likolo. **29** Soki nasepelaki na
pasi ya monguna na ngai to nagangaki na esengo na likama oyo
ekomelaki ye, **30** soki napesaki nzela na monoko na ngai ete
esala lisumu na kosenga kufa ya monguna na ngai na nzela
ya maloba ya kolakela mabe; **31** soki bato ya libota na ngai
balobaka te: ‹ Nani oyo atondaki te na misuni ya banyama ya
Yobo? › **32** Soki mopaya moko te alalaki libanda, pamba te
ekuke na ngai ezalaki ya kofungwama tango nyonso mpo na
moleki nzela, **33** soki nabombaki lisumu na ngai ndenge Adamu
asalaki to nabombaki yango na motema na ngai, **34** pamba te
nabangaki bato mpe nabangaki ete mabota etiola ngai, yango
wana nakangaki monoko mpe nakokaki kobima libanda te! **35**
Ah, soki nazalaki ata na moto oyo akokaki koyoka ngai! Yango
nde sik'oyo liloba na ngai ya suka. Tika ete Nkolo-Na-Nguya-
Nyonso ayanola ngai! Tika ete moto oyo afundi ngai akoma
na mokanda makambo oyo afundeli ngai! **36** Solo, nalingaki
komema yango na lipeka na ngai, nalingaki kolata yango lokola
motole, **37** nalingaki kotalisa Ye makambo nyonso oyo nasalaki,
nalingaki kopusana pene na Ye lokola mokambi.— **38** Soki
mabele na ngai eboyi ngai, soki mikala na yango elelaki, **39** soki
naliaki bambuma na yango na ofele to soki natungisaki bankolo

na yango, **40** tika ete banzube ebima na esika ya ble, mpe matiti
mabe ebima na esika ya orje. » Oyo nde suka ya maloba ya
Yobo.

32 Bato wana misato batikaki koyanola Yobo, pamba te azalaki
komimona sembo na miso na ye moko. **2** Kasi Eliwu, mwana
mobali ya Barakeyeli, moto ya libota ya Buzi mpe ya etuka ya
Rami, asilikelaki Yobo makasi, pamba te amimonaki sembo
koleka Nzambe. **3** Asilikelaki mpe baninga misato ya Yobo,
pamba te balongaki te kopesa Yobo eyano oyo esengeli;
nzokande bakweyisaki Nzambe. **4** Eliwu awelaki te koloba moto
ya liboso epai ya Yobo, pamba te baninga wana misato ya
Yobo bazalaki mikolo na ye na mibu ya mbotama. **5** Kasi tango
Eliwu amonaki ete bato wana misato bazali lisusu na likambo
ya koloba te, asilikaki makasi. **6** Boye Eliwu, mwana mobali
ya Barakeyeli, moto ya libota ya Buzi, alobaki: « Nazali leki na
mibu ya mbotama, mpe bino bozali mikolo; yango wana nazalaki
kobanga mpe nazangaki makasi ya koloba na bino makambo
oyo ngai nayebi. **7** Nazalaki komilobela: ‹ Bato oyo bazali na
mibu ebele ya mbotama bakoyeba koloba, pamba te kozala
na mibu ebele epesaka bwanya. › **8** Nzokande, kati na moto,
ezali nde molimo, ezali pema ya Nkolo-Na-Nguya-Nyonso nde
epesaka moto boyebi. **9** Ezali kaka mibange te nde bazali na
bwanya, mpe ezali kaka bampaka te nde basosolaka makambo
oyo ezali sembo. **10** Yango wana nalobi: Boyoka ngai, ngai mpe
nakoloba na bino makambo oyo nayebi. **11** Tango bino bozalaki
koloba, ngai nazalaki koloba te, nazalaki koyoka makanisi na
bino, wana bozalaki koluka makambo ya koloba. **12** Nalandaki
bino na bokebi nyonso; moko te kati na bino amoni mabe ya
Yobo, moko te kati na bino alongi makanisi ya Yobo. **13** Boloba

te: ‹ Tomoni bwanya; Nzambe kaka nde akoki kolonga ye, kasi
moto te. › **14** Lokola Yobo alobaki maloba na ye epai na ngai te,
ngai mpe nakosalela makanisi na bino te mpo na kozongisela
ye eyano. **15** Bayoki soni, batikali ata na liloba moko te ya
koloba, makambo ya koloba esili bango na minoko! **16** Boni,
nasengeli sik'oyo kozela, awa bazangi maloba to basuki wana
mpe bakangi minoko? **17** Ngai mpe nakoloba sik'oyo, nakoloba
makambo oyo nayebi. **18** Lokola maloba ebele etondi kati na
ngai, motema na ngai ezali kopela lokola moto. **19** Kati na ngai,
nazali lokola mbeki ya vino oyo ezali kotoka, lokola mbeki ya
vino ya sika oyo ekomi pene ya kopasuka. **20** Nakoloba mpo ete
motema na ngai ekita, nakofungola bibebu na ngai mpo ete
nayanola. **21** Nakopona bilongi te, nakobondela mpe moto moko
te; **22** pamba te, soki nayebaki kobondela bato, Mokeli na ngai
alingaki kolongola ngai mbala moko.

33 Kasi sik'oyo, Yobo, yoka maloba na ngai, tia matoyi mpo
na koyoka maloba na ngai! **2** Tala, nafungoli monoko na ngai,
maloba na ngai ezali na songe ya lolemo. **3** Maloba na ngai
ewuti na motema ya sembo, bibebu na ngai ezali penza koloba
makambo oyo ngai nayebi. **4** Molimo ya Nzambe asalaki ngai,
pema ya Nkolo-Na-Nguya-Nyonso epesi ngai bomoi. **5** Boye
soki okoki, yanola ngai, mibongisa mpo na komekana na ngai. **6**
Nazali kaka lokola yo liboso ya Nzambe; ngai mpe nawutaki na
putulu. **7** Boye, somo na ngai ebangisa yo te, mpe monene
ya loboko na ngai epanza yo te. **8** Kasi olobaki na matoyi na
ngai— mpe nazali nanu koyoka makelele ya maloba na yo— **9** ‹
Nazali sembo, nasali masumu te; nazali peto, namemi na ngai
ngambo te. › **10** Nzokande, Nzambe amoni mbeba kati na ngai,
azali kozwa ngai lokola monguna na Ye. **11** Akangi makolo na

ngai na bibende, azali kononga banzela na ngai nyonso. **12** Kasi, kati na nyonso oyo, ngai nalobi, ozali na elonga te, pamba te Nzambe azali monene koleka moto. **13** Mpo na nini ozali kosamba na Ye? Alimbolaka tina ya misala na Ye epai ya moto moko te. **14** Nzokande, Nzambe alobaka, na lolenge moko to na lolenge mosusu, kasi moto asosolaka yango te. **15** Alobaka kati na ndoto, kati na emoniseli ya butu, tango bato bazwaka pongi makasi wana balali na mbeto; **16** boye, akoki kofungola matoyi ya bato mpe kobeta sete na makebisi oyo azali koloba, **17** mpo na kotia moto mosika ya misala na ye ya mabe mpe kobatela ye na lolendo, **18** mpo na kobatela molimo na ye mpo ete ekufa te, mpe bomoi na ye mpo ete ebebisama te na mopanga. **19** Nzokande, moto akoki mpe, mbala mosusu, koteyama na mbeto na ye, na nzela ya kobela mpe ya minyoko ya tango nyonso kati na mikuwa na ye. **20** Boye, azali kosepela lisusu na lipa te, mpe motema na ye ekomi koboya bilei oyo alingaka mingi. **21** Nzoto na ye ekawuki na pamba, mpe mikuwa na ye, oyo ebombama, ebimi. **22** Molimo na ye ezali kopusana pene ya kunda, mpe bomoi na ye, pene ya bamemi sango ya kufa. **23** Nzokande, soki ekoki kozala ata na anjelu moko, kati na ba-anjelu nkoto moko, mpo na koyebisa na moto makambo oyo ezali sembo, **24** tika ete asalela ye ngolu mpe aloba: ‹ Bikisa ye ete akota te kati na libulu ya kufa, nasili kofuta niongo mpo na kosikola ye, › **25** nzoto na ye ekokoma lisusu sembesembe lokola na tango ya bolenge na ye, ekozonga ndenge ezalaki na bomwana na ye. **26** Akosambela Nzambe, akozwa ngolu na miso na Ye, akomona Nzambe na miso mpe akoganga na esengo. Nzambe akozwa ye lisusu lokola moto ya sembo. **27** Boye akoyemba na miso ya bato mpe akoloba: ‹ Nasalaki masumu mpe natambolaki

na bosembo te, kasi nazwi lifuti oyo nasengelaki kozwa te. **28** Nzambe akangoli molimo na ngai na libulu ya kufa, mpe nakowumela kati na pole na esengo. › **29** Nzambe asalaka makambo oyo nyonso epai ya moto mbala mibale to mpe mbala misato, **30** mpo na kolongola molimo na ye na libulu ya kufa, mpo ete pole ya bomoi ekoka kongenga likolo na ye. **31** Yobo, fungola matoyi, vanda kimia mpe yoka ngai! Nazali na makambo ya koloba na yo. **32** Kasi soki ozali na likambo ya koloba, yebisa ngai yango, pesa ngai eyano, mpe ngai nakolongisa yo. **33** Soki te, vanda kimia mpe yoka ngai, mpe ngai nakoteya yo bwanya. »

34 Eliwu azwaki maloba mpe alobaki: **2** « Bino bato ya bwanya, boyoka maloba na ngai; bino bato ya mayele, boyoka ngai! **3** Pamba te litoyi nde esosolaka maloba ndenge lolemo emekaka bilei. **4** Tososola mpo na biso moko makambo ya sembo, toyekola elongo makambo oyo ezali malamu. **5** Tala makambo oyo Yobo azali koloba: ‹ Nasali mabe te, kasi Nzambe aboyi kolongisa ngai. **6** Atako nazali sembo, bazali kozwa ngai lokola mokosi; atako nasali mabe te, likonga na Ye ezokisi ngai pota oyo esilaka te. › **7** Nani azali lokola Yobo, oyo amelaka kotiolama lokola mayi? **8** Atambolaka elongo na banyokoli ya bato, asanganaka na bato mabe. **9** Pamba te alobi: ‹ Ezali na litomba te epai na moto, na koluka kosepelisa Nzambe. › **10** Boye, bino bato ya mayele, boyoka ngai! Ekoki kosalema te ete Nzambe asala mabe; ekoki kosalema te ete Nkolo-Na-Nguya-Nyonso asala makambo oyo ezangi bosembo. **11** Azongiselaka moto na moto kolanda misala na ye, apesaka na moto na moto kolanda etamboli na ye. **12** Te, Nzambe akoki kosala mabe te, Nkolo-Na-Nguya-Nyonso akoki kobuka bosembo te. **13** Nani

akomisaki Ye Mokonzi ya mokili? Nani apesaki Ye bokonzi likolo ya mokili mobimba? **14** Soki Nzambe azalaki kaka kokanisa mpo na Ye moko, mpe soki abatelaki kati na Ye moko molimo na Ye mpe pema na Ye, **15** bato nyonso balingaki kokufa elongo, mpe moto nyonso alingaki kozonga putulu. **16** Soki ozali na boyebi, yoka maloba oyo; yoka makambo oyo nazali koloba. **17** Boni, moto oyo ayinaka bosembo akoki solo kozala mokonzi? Okokweyisa solo Nkolo-Na-Bosembo mpe Nkolo-Na-Nguya? **18** Ezali Ye nde alobaka na bakonzi: ‹ Bozali bato pamba, › mpe na bato ya lokumu: ‹ Bozali bato mabe? › **19** Aponaka bilongi ya bakambi te, mpe asalelaka bazwi bolamu te mpo na bozwi na bango koleka babola, pamba te bango nyonso basalemaki na maboko na Ye. **20** Bato bazali kokufa mbala moko, kati na butu; bazali kobunda-bunda mpe kolimwa, bato ya nguya bazali kolongwa atako loboko ya moto etindiki bango te. **21** Miso na Ye ezali likolo ya banzela ya bato, amonaka etamboli na bango nyonso. **22** Ezala molili, ezala libulu ya kufa, eloko moko te ekoki kobomba bato mabe. **23** Nzambe azali na posa ya kolanda-landa bato te mpo ete bakoka koya liboso na Ye mpo na kosambisama. **24** Abomaka bato ya makasi ata soki aluki koyeba tina te mpe atiaka bato mosusu na esika na bango. **25** Pamba te ayebi misala na bango, akweyisi bango na butu moko, mpe babebisami. **26** Apesaka bango etumbu lokola bato mabe na esika oyo bato nyonso bakoki komona, **27** pamba te baboyaki kolanda Ye mpe kososola banzela na Ye. **28** Bakomisaki koganga ya babola kino epai ya Nzambe, mpe koganga ya banyokolami eyokanaki epai na Ye. **29** Kasi soki avandi kimia, nani akokweyisa Ye? Soki abombi elongi na Ye, nani akoki komona Ye? Nzokande, akengelaka bikolo

mpe bato **30** mpo na kopekisa bato mabe ete bakamba mokili
te mpe batiela bato mitambo te. **31** Soki moto moko alobi na
Nzambe: ‹ Nasali mabe, nazwi etumbu ya masumu na ngai, kasi
nakosala lisusu mabe te. **32** Lakisa ngai makambo oyo nazali
kokoka komona te; soki nasali mabe, nakozongela yango lisusu
te. › **33** Boni, Nzambe akoki kopesa yo etumbu? Nayebi ete
ondimi na yo te. Yo nde osengeli kozwa mokano, kasi ngai te!
Yebisa ngai makambo oyo yo oyebi. **34** Bato ya mayele mpe
bato ya bwanya oyo bazali koyoka ngai balobaki: **35** ‹ Yobo azali
koloba na boyebi te, maloba na ye ezali na tina te. › **36** Oh!
Tika ete Yobo asambisama kino na suka mpo ete apesa biyano
lokola moto mabe! **37** Pamba te, na lisumu na ye, azali kobakisa
kotomboka, azali kotia tembe kati na biso mpe azali kokoba
kobakisa maloba mpo na kotelemela Nzambe. »

35 Bongo Eliwu alobaki: **2** « Boni, okanisi ete yango ezali
sembo? Olobi: ‹ Nazali sembo liboso ya Nzambe. › **3** Nzokande,
ozali koloba: ‹ Nakozwa nini, litomba nini nakozwa soki nasali
masumu te? › **4** Nalingi kopesa yo eyano, yo elongo na baninga
na yo. **5** Tombola miso na likolo mpe tala; mona ndenge mapata
ezali likolo na yo. **6** Soki osali masumu, ekosala Nzambe nini?
Soki masumu na yo ezali ebele, ekosala Ye nini? **7** Soki ozali
sembo, okopesa Ye nini to akozwa nini na loboko na yo? **8**
Mabe na yo ekokomela kaka bazalani na yo, bosembo na yo
ezali na litomba kaka epai ya bana na bato. **9** Bato bazali
kolela na se ya mokumba ya minyoko, bazali koganga na se ya
motema makasi ya bato minene. **10** Kasi moto moko te azali
koloba: ‹ Nzambe Mokeli na ngai, Ye oyo apesaka banzembo ya
esengo na butu, **11** Ye oyo ateyaka biso koleka banyama ya
mokili mpe akomisaka biso mayele koleka bandeke ya likolo,

azali wapi? › **12** Ata bagangi, Nzambe akoyanola te, mpo na
lolendo ya bato mabe. **13** Pamba te, Nzambe ayokaka te maloba
na bango ya pamba, Nkolo-Na-Nguya-Nyonso azalaka ata na
bokebi na yango te. **14** Nzokande, yo ozali komeka koloba ete
ozali komona Ye te, ete ozwi nanu eyano te na kolela na yo epai
na Ye. **15** Mpe sik'oyo, soki kanda ya Nzambe eyei nanu likolo
na yo te mpe soki Ye azali nanu kobosana maloba na yo ya
soni, **16** elingi koloba ete yo, Yobo, ofungoli monoko na yo kaka
na pamba mpe otondisi yango na maloba ya bozoba. »

36 Eliwu abakisaki lisusu: **2** « Yokela ngai nanu moke, nalingi
koteya yo, nazali na makambo mingi mosusu ya koloba na tina
na Nzambe. **3** Tala, nazali kozwa mosika boyebi na ngai mpo
na kobundela mpe kolongisa Mokeli na ngai. **4** Yeba malamu
ete maloba na ngai ezali ya lokuta te, ezali moto na boyebi ya
solo nde azali pene na yo. **5** Tala monene ya Nzambe! Kasi
atiolaka na Ye bato te, nguya na Ye emonanaka na nzela ya
mikano na Ye ya makasi. Azali na nguya, mpe mikano na Ye
ebongwanaka te. **6** Atikaka moto mabe te kozala na bomoi,
alongisaka banyokolami, **7** alongolaka miso na Ye te likolo ya
bayengebene, avandisaka bango na kiti ya bokonzi elongo na
bakonzi mpe atombolaka bango mpo na libela. **8** Kasi soki
bato bakangami na minyololo to na basinga ya minyoko, **9**
atalisaka bango mabe oyo basali, mpe masumu oyo basalaka
mpo na lolendo na bango. **10** Afungolaka bango matoyi mpo
na kokebisa bango mpe atindaka bango kotika mabe. **11** Soki
batosi mpe basaleli Ye, bakolekisa mikolo na bango oyo etikali
na bomengo, mpe mibu na bango na esengo. **12** Kasi soki batosi
Ye te, bakokufa na mopanga mpe bakosila mpo na kozanga
boyebi. **13** Bato oyo bayebi Nzambe te mpe mitema na bango

etondisami na kanda, babelelaka Nzambe te tango akangaka bango minyololo. **14** Bakufaka na bolenge, basukisaka bomoi na bango kati na mibali oyo bamipesaka na kindumba ya bule. **15** Kasi bato oyo bazali konyokwama, akangolaka bango na nzela ya minyoko na bango, afungolaka bango matoyi na nzela ya pasi. **16** Yo mpe, Nzambe alekisi yo na nzela ya nkaka mpe ya pasi mpo na kovandisa yo na esika ya pole, esika oyo ezangi mitungisi; akotondisa mesa na yo na biloko ya kitoko. **17** Kasi soki sik'oyo ozali kosala lokola moto mabe, etumbu mpe kosambisama ekokweyela yo. **18** Tika ete elakeli mabe oyo etelemeli yo etinda yo te na kotomboka! Boni, okoki kopesa kanyaka na bato ebele? Kasi kopengwa te! **19** Boni, bozwi na yo ezali solo na motuya mpo na kokangola yo? Ezala mabanga na yo ya wolo to makasi na yo nyonso, boni, ekokoka solo kokangola yo? **20** Kozala na posa te ya butu oyo elongolaka bato kati na bandako na bango. **21** Mibatela ete okweya na mabe te, pamba te osepeli na mabe koleka minyoko. **22** Tala, Nzambe azali Mokonzi ya nguya na Ye, nani ateyaka koleka Ye? **23** Nani akengelaka etamboli na Ye? Nani akoki koloba na Ye: ‹ Ozali kosala mabe? › **24** Kanisa kokumisa misala na Ye, misala oyo bato bazali kokumisa na banzembo. **25** Bato nyonso bamonaka yango, batalaka yango na mosika. **26** Tala ndenge nini Nzambe azali monene! Tososolaka yango te. Moto moko te akoki kotanga motango ya mibu na Ye. **27** Abendaka mayi epai na Ye, na mapata; akomisaka yango mvula, mvula oyo enokaka mpe etondisaka bibale. **28** Mapata ekweyisaka yango, mpe enokisaka yango likolo na ebele ya bato. **29** Nani akoki kososola ndenge Nzambe apanzaka mapata mpe ndenge bakake ebimaka wuta na ndako na Ye? **30** Tala ndenge abetisaka bakake likolo ya

bato mpe atondisaka mozindo ya ebale monene. **31** Na nzela ya
biloko oyo nyonso, Nzambe asambisaka bikolo mpe apesaka
bilei ebele. **32** Atondisaka maboko na Ye mibale na mikalikali,
akotinda yango na esika oyo Ye aponi. **33** Makelele ya bakake
epesaka sango ya koya na Ye, ata kutu bibwele esosolaka koya
na Ye.

37 Mpo na yango, motema na ngai ezali kolenga mpe ezali
kobeta makasi lokola nde elingi kobima na esika na yango. **2**
Yoka! Yoka makelele ya mongongo na Ye, makelele oyo ezali
kobima na monoko na Ye. **3** Azali kotinda yango na mokili
mobimba, mpe kake na Ye kino na suka ya mokili. **4** Sima
na yango, konguluma na Ye ekoyokana, akoganga makasi na
mongongo ya bokonzi na Ye; akokanga mikalikali ya monoko
na Ye te, wana mongongo na Ye ezali koyokana. **5** Na nzela
ya mongongo na Ye ya makasi, Nzambe asalaka bikamwa,
asalaka makambo minene, makambo minene oyo mayele na
biso ekoki kososola te. **6** Alobaka na mvula ya pembe: ‹ Sopana
na mabele. › Alobaka bongo lisusu na mvula ya makasi: ‹
Sopana. › **7** Boye, atiaka kashe na loboko ya moto nyonso mpo
ete moto nyonso ayeba misala na Ye. Atondisaka bato nyonso
na somo ya nguya na Ye. **8** Banyama ezongaka na bandako na
yango mpe evandaka kati na libulu na yango. **9** Mopepe makasi
ewutaka na ngambo ya sude, malili mpe mipepe, na ngambo
ya nor. **10** Na mopepe oyo ebimaka na monoko ya Nzambe,
mayi ebongwanaka libanga mpe bitima ya mayi ekondaka. **11**
Atondisaka mapata na mayi, mpe pole na Ye epanzaka mapata
ya mvula. **12** Na makasi na Ye, mapata ebalukaka na bangambo
nyonso mpo na kokokisa nyonso oyo Ye atindaka yango kosala
kati na mokili. **13** Ezalaka mpo na kopesa etumbu na mokili to

mpo na kopambola yango. **14** Yoka, Yobo! Telema mpe sosola
bikamwa ya Nzambe. **15** Oyebi ndenge nini Nzambe akambaka
mapata, mpe ndenge nini angengisaka mikalikali na Ye na
mapata? **16** Oyebi ndenge nini mapata evandaka malamu?
Ezali bikamwa ya Ye-Oyo-Akoka-Na-Boyebi-Nyonso. **17** Bilamba
na yo ezali na moto, nzokande mabele ezali konyokwama na
mopepe ya midi. **18** Boni, okoki solo kosunga Nzambe mpo
na kotanda likolo elongo na Ye, likolo oyo ezali makasi lokola
talatala ya ebende banyangwisa na moto? **19** Yebisa biso
makambo oyo tosengeli koloba na Ye; tokoki koloba likambo
moko te mpo na molili na biso. **20** Boni, basengeli koyebisa
Ye ete nalingi koloba? Basengeli koyebisa Ye mpo ete ayeba
yango? **21** Na pwasa, moto moko te azali komona lisusu pole;
ebombami kati na mapata. Kasi soki mopepe eleki, elongoli
yango nyonso. **22** Kongenga lokola wolo ezali koya wuta na
ngambo ya nor. Nzambe avandi kati na nkembo ya somo. **23**
Azali Nkolo-Na-Nguya-Nyonso, tokoki te kokoma esika Ye azali;
azali monene na nguya mpe na solo; azali Mokonzi ya sembo,
akoki konyokola te moto oyo azali sembo. **24** Yango wana bato
basengeli kokumisa Ye, kasi Ye atiaka miso na Ye te likolo ya
bato oyo bakanisaka ete bazali bato ya bwanya. »

38 Yawe ayanolaki Yobo kati na mopepe makasi: **2** « Nani azali
kobebisa mabongisi na ngai na maloba ezanga tina? **3** Lata
mokaba na yo lokola elombe mobali; nakotuna yo mituna mpe
okoyanola ngai. **4** Ozalaki wapi tango ngai nasalaki mabele?
Yebisa ngai soki ozali mayele. **5** Nani akataki mondelo na
yango, oyebi ye? Nani amekaki molayi na yango na singa?
6 Makolo ya makonzi na yango evandi likolo ya nini? Nani
atiaki libanga na yango ya songe, **7** tango minzoto ya tongo

ezalaki koyemba elongo mpe tango bana na Nzambe bazalaki koganga na esengo? **8** Nani akangaki ebale monene na bikuke ya makasi tango yango ebimaki wuta na mabele, **9** tango nakomisaki mapata elamba na yango, mpe molili, singa ya kokangela yango, **10** tango natielaki yango bandelo, tango natielaki yango bikuke ya makasi, **11** tango nalobaki: ‹ Okosuka kino awa, kasi mosika te; awa nde ekosukela mbonge ya lolendo na yo? › **12** Boni, osili kopesa tongo mitindo to osili kolakisa tongo-tongo esika na yango, **13** mpo ete esimba bandelo ya mokili mpe ebimisa bato mabe? **14** Mabele ebongwani lokola potopoto oyo batia kashe, mpe nyonso emonani lokola elatisami elamba. **15** Bazangisi bato mabe pole mpe babuki loboko oyo etombwami mpo na kosala mabe. **16** Osila kokoma kino na etima ya ebale monene? Osila kotambola na se ya libulu ya molili? **17** Boni, basila kolakisa yo bikuke ya kufa? Osila komona bikuke ya elilingi ya kufa? **18** Miso na yo esila komona kino na bitando monene ya mokili? Loba yango soki oyebi makambo oyo nyonso. **19** Wapi nzela oyo ememaka na pole? Bongo molili ezalaka wapi **20** mpo ete omema yango na bisika na yango mpe oyeba banzela oyo ememaka na esika oyo evandaka? **21** Solo, oyebi yango malamu, pamba te osilaki kobotama mpe motuya ya mikolo na yo ezali ebele. **22** Boni, osila kokoma na esika oyo babombaka mvula ya pembe mpe na esika oyo babombaka mvula ya mabanga? **23** Nabombaki yango mpo na tango ya pasi mpe mpo na mikolo ya bitumba. **24** Na nzela nini pole ebimaka mpe mopepe ya ngambo ya este epanzanaka? **25** Nani atimola nzela mpo na mvula makasi, nani apasola nzela mpo na mokalikali ya bakake **26** mpo na konokisa mvula na esika oyo ezanga bato, na esika ya esobe oyo bato bavandaka te, **27**

mpo na kosopa mayi na bisika oyo ezanga bato mpe ekawuka,
mpe mpo na kobotisa matiti ya mobesu? **28** Boni, mvula ezali
nde na tata? Nani abotaki matanga ya mamwe? **29** Libumu
ya nani ebotaki mayi ya libanga? Nani abotaki londende oyo
ewutaka na likolo? **30** Tango nini mayi ekomaka libanga mpe
likolo ya mayi ya mozindo ekomaka libanga? **31** Okoki kokanga
na singa Minzoto sambo esika moko to kofungola basinga ya
Minzoto minei? **32** Okoki kobimisa bilembo ya Zodiake na tango
na yango mpe kokamba Ngombolo elongo na bana na yango?
33 Oyebi mibeko ya likolo? Okolonga kokokisa bokonzi na yango
na mokili? **34** Okoki kotombola mongongo na yo na mapata
mpo ete mayi ebele ezipa yo? **35** Okoki kotinda bakake ete
ebima na banzela na yango mpe eloba na yo: ‹ Tala biso oyo? ›
36 Nani atia bwanya na motema ya moto to nani apesa soso
mayele? **37** Nani azali na bwanya mpo na kotanga mapata mpe
kosopa mayi ya nzungu ya likolo **38** mpo ete putulu etiola elongo
lokola ebende oyo enyangolami na moto mpe mpo ete maboke
ya mabele ekangama esika moko? **39** Boni, yo nde okokoka
koboma nyama mpo na nkosi ya mwasi mpe kosilisa nzala ya
bana na yango **40** tango elalaka kati na mabulu na yango mpe
emilengelaka na se ya banzete ya makasa ebele? **41** Nani
abongiselaka yanganga bilei tango bana na yango egangaka
epai ya Nzambe mpe tango eyengaka-yengaka mpo na kozanga
bilei?

39 Oyebi tango nini bantaba ya ngomba ebotaka? Osila
komona ndenge mboloko ebotaka? **2** Osila kotanga basanza oyo
ewumelaka na zemi? Oyebi tango oyo ebotaka? **3** Ekogumbama,
ekobota bana na yango mpe ekolongwa na pasi na yango ya
kobota. **4** Bana na yango ekozwa makasi, ekokola na libanda,

ekokende mosika mpe ekozonga lisusu te. **5** Nani akangoli ane
ya zamba? Nani apesi yango bonsomi? **6** Ngai nde napesi
yango esobe lokola ndako, mpe mabele ya mungwa lokola esika
ya kovanda. **7** Esekaka makelele ya bingumba mpe eyokaka
te mongongo ya motambolisi ya mpunda. **8** Etambolaka na
ngomba mpo na koluka bilei mpe elukaka na bokebi matiti
nyonso ya mobesu. **9** Mpakasa ekoki kondima kosalela yo?
Ekoki kolekisa butu na elielo na yo ya banyama? **10** Okoki
kokanga mpakasa na singa ya ebende oyo ebalolaka mabele?
Ekoki kolanda yo mpo na kotondisa mabwaku na mabele? **11**
Okotia solo elikya na yo kati na yango, mpo ete makasi na yango
ezali monene? Okotikela yango mosala na yo? **12** Okotiela
yango solo motema mpo na komemela yo bambuma mpe
kosangisa yango na etutelo na yo? **13** Mapapu ya maligbanga
efungwamaka na esengo nyonso, kasi, boni, lipapu mpe nsala
na yango ekokani na oyo ya nkongi? **14** Maligbanga ebwakaka
maki na yango na mabele mpe etikaka yango ete ezwa moto ya
mabele, **15** kasi ebosanaka ete lokolo ekoki kopanza yango mpe
banyama ya zamba ekoki konyata-nyata yango. **16** Enyokolaka
bana na yango makasi lokola nde ezali bana na yango te,
emonaka na yango motema pasi te lokola nde esali mosala
ya mpunda, **17** pamba te Nzambe apimeli yango bwanya mpe
apesi yango mayele te. **18** Nzokande soki etelemi mpe ebandi
kopota mbangu, ekoseka ata mpunda mpe motambolisi na
yango. **19** Boni, yo nde moto opesa mpunda makasi mpe olatisa
kingo na yango pwale ya milayi? **20** Yo moto opumbwisaka
yango lokola libanki? Lolendo ya mongongo kitoko na yango
epesaka somo. **21** Mpunda enyataka na makasi nyonso maboke
ya mabele, esepelaka na makasi na yango mpe ekendaka liboso

ya bibundeli. **22** Eyokaka somo te, ebangaka eloko moko te,
ezongaka sima te liboso ya mopanga, **23** tango saki ya mbanzi
eninganaka likolo na yango elongo na likonga oyo ezali kopela
moto mpe mopanga. **24** Epumbwaka na kanda mpe epanzaka
mabele, evandaka kimia te soki kelelo ebeti. **25** Soki kelelo ebeti,
egangaka: ‹ Ah! › Na mosika, eyokaka solo ya bitumba, koganga
ya bakambi ya basoda mpe makelele ya bitumba. **26** Boni, ezali
na mayele na yo nde kombekombe epumbwaka mpe etandaka
mapapu na yango na ngambo ya sude? **27** Na mitindo na yo nde
mpongo emataka likolo mpe esalaka zala na yango na likolo?
28 Evandaka mpe etongaka ndako kati na mabanga, na esika ya
kaka, na songe ya libanga. **29** Wuta na likolo, emonaka nyama
ya kolia, miso na yango emonaka na mosika. **30** Bana na yango
emelaka makila. Esika ebembe ezali, mpongo ezali wana. »

40 Yawe ayanolaki Yobo: **2** « Boni, moto oyo atiaka tembe
na Nkolo-Na-Nguya-Nyonso akoki koteya Ye? Tika ete oyo
azali koswanisa Nzambe ayanola Ye! » **3** Yobo azongiselaki
Yawe: **4** « Tala ngai, nazali se ekelamu ya pamba, eyano nini
nakoki kopesa Yo? Natie loboko na ngai na monoko. **5** Nalobaki
mbala moko, kasi nakoyanola lisusu te; na mbala ya mibale,
nakobakisa lisusu eloko te. » **6** Yawe alobaki na Yobo wuta
na mopepe makasi: **7** « Kanga mokaba na loketo na yo lokola
elombe mobali; nakotuna yo mituna, mpe okoyanola ngai. **8**
Olingi kotiola bosembo na ngai? Okani kokweyisa ngai mpo ete
yo moko omilongisa? **9** Ozali na loboko lokola oyo ya Nzambe?
Mongongo na yo ekoki konguluma makasi lokola oyo ya Ye? **10**
Lata nkembo mpe kongenga, milatisa lokumu mpe monene! **11**
Sopa nguya ya kanda na yo likolo ya bato, tala bato nyonso ya
lolendo liboso na yo mpe kitisa bango! **12** Tala bato nyonso ya

lolendo, yokisa bango soni! Nyata-nyata bato mabe na esika oyo bazali. **13** Kunda bango nyonso kati na putulu, zipa bilongi na bango na esika ya kobombama. **14** Boye, ngai moko nakopesa yo lokumu, pamba te loboko na yo ya mobali ekoki mpo na kobikisa yo. **15** Tala ngubu: nakelaki yango ndenge nakelaki yo, kasi eliaka kaka matiti lokola ngombe. **16** Tala makasi oyo ezali kati na loketo na yango, nguya oyo ezali kati na misuni ya libumu na yango! **17** Ekembisaka mokila na yango lokola nzete ya sedele; misisa ya mipende na yango elingama-lingama; **18** mikuwa na yango ezali lokola bibende ya bronze; mipanzi na yango ezali lokola biteni ya bibende. **19** Ezali ekelamu ya liboso ya Nzambe, kasi Mokeli na yango atieli yango mopanga pene. **20** Ngomba ezali kopesa yango matiti ya kolia, esika oyo banyama nyonso ya zamba esakanaka. **21** Elalaka na se ya banzete ya mike-mike, na se ya matiti oyo ezalaka pembeni ya mayi mpe na potopoto. **22** Banzete ya mike-mike ebombaka yango na se ya elili na yango, banzete ya pepiliye ezingeli yango. **23** Soki mayi ya ebale etomboki, yango ebangaka te; ata mayi ya Yordani esopaneli yango na monoko, evandaka kaka kimia. **24** Boni, moto akoki kokanga yango na motambo na tango ezali kotala to kotobola yango zolo na ndobo, mpo na kobenda yango?

41 Boni, okoki koloba ngando na ndobo? Okoki kokanga lolemo na yango na singa? **2** Okoki kokanga yango singa ya kekele na zolo? Okoki kotobola mbanga na yango na ndobo? **3** Boni, ekobondela yo mingi? Ekoloba na yo maloba ya boboto? **4** Ekoki kosala boyokani elongo na yo mpo ete ekoma mowumbu na yo mpo na libela? **5** Okoki kosakana na yango lokola ndeke? Okoki kokanga yango na singa mpo na kosepelisa bana na yo ya basi? **6** Boni, lisanga ya balobi mbisi bakoki kosala na yango

mombongo? Bakoki kokabola yango epai ya bateki? **7** Okoki kotobola mokongo na yango na makonga? Okoki kotobola moto na yango na ndobo oyo bakangelaka bambisi? **8** Tia loboko na yo na likolo na yango: soki okanisi etumba oyo okutani na yango, okozongela lisusu te kotia loboko na yo na likolo na yango. **9** Liboso ya ngando yango, elikya nyonso ya kolonga ekomaka pamba; soki kaka omoni yango, okweyi na somo. **10** Moto moko te ya tembe akoki kotungisa yango; boye nani akoki kotelemela ngai? **11** Nani adefisaki ngai eloko mpo ete nafuta niongo na ye? Nyonso oyo ezali na se ya Lola ezali ya ngai. **12** Nakoki kokanga monoko te mpo na kozanga kolobela biteni na yango ya nzoto, makasi na yango mpe kitoko ya nzoto na yango. **13** Nani asila kolongola ngando poso na yango ya nzoto? Nani asila kokatisa kati-kati ya milongo mibale ya minu na yango? **14** Nani asila kofungola bibebu ya monoko na yango? Minu na yango etonda na somo. **15** Mokongo na yango esalema na milongo mibale ya nguba, ekangama elongo na ezipelo ya mabanga. **16** Ekangama moko na mosusu, mpe mopepe ekoki koleka kati na yango te. **17** Ekangama moko na mosusu, esimbama elongo mpe ekoki kokabwana te. **18** Soki ekosoli, zolo na yango ekobimisa pole; mbuma ya miso na yango ezali lokola moyi ya tongo. **19** Moto makasi mpe moto mike-mike ebimaka na monoko na yango. **20** Milinga ebimaka na zolo na yango lokola na mbeki oyo ezali kotoka to lokola nzungu ya ebende ya moto. **21** Pema na yango epelisaka makala ya moto, lolemo ya moto ebimaka na monoko na yango. **22** Makasi na yango evandi na kingo na yango, mpe somo ebimaka liboso na yango. **23** Masusa ya poso ya nzoto na yango ekangama elongo, elendisama makasi mpe eninganaka te. **24** Motema na yango ezali makasi lokola libanga,

makasi lokola libanga oyo banikelaka bambuma. **25** Soki etelemi,
bato ya makasi babangaka, mpe somo ekimisaka bango. **26**
Soki obeti yango ezala mopanga, likonga to mbeli, ekosala
yango eloko te. **27** Emonaka ebende lokola lititi, bronze lokola
nzete epola. **28** Mbanzi ekimisaka yango te, mpe mabanga oyo
babwakaka na nzela ya ebambelo mabanga ezali lokola poso
ya loso mpo na yango. **29** Makonga ezali lokola matiti mpo na
yango, mpe esekaka makelele ya makonga mike-mike. **30** Se ya
libumu na yango etonda na banzube, etambolaka lokola ebende
oyo ebalolaka mabele. **31** Eningisaka mayi ya mozindo lokola
mayi oyo ezali kotoka na nzungu, ekomisaka ebale monene
lokola nzungu oyo batokiselaka malasi. **32** Engengisaka nzela
na sima na yango lokola suki ya pembe likolo ya mayi. **33** Na
mokili, nyama moko te ekokani na yango; mpe ebangaka te. **34**
Ebangaka te kobundisa banyama minene, ezali mokonzi ya
banyama nyonso ya lolendo. »

42 Yobo azongiselaki Yawe: **2** « Nayebi ete okoki kosala
makambo nyonso; eloko moko te ekoki kotelemela mabongisi
na Yo. **3** Olobaki: ‹ Nani akoki komema molili na mabongisi
na Ngai, na nzela ya maloba na ye, oyo ezanga tina? › Solo,
nazalaki kolobela makambo oyo nayebaki te, makambo ya
kokamwa penza mpo na ngai, makambo oyo nasosolaki te. **4**
Olobaki na ngai: ‹ Yaka sik'oyo, nalingi koloba; nalingi kotuna yo
motuna, bongo okopesa ngai eyano. › **5** Matoyi na ngai eyokaki
makambo oyo bazalaki koloba na tina na Yo; kasi sik'oyo, miso
na ngai emoni Yo. **6** Yango wana, ngai moko, nazali komiyokela
mawa mpe namileli, namikitisi kino na putulu ya mabele mpe
na putulu ya moto. » **7** Sima na Yawe koloba makambo oyo
epai ya Yobo, alobaki na Elifazi, moto ya Temani: « Kanda na

Ngai engaleli yo mpe baninga na yo mibale, pamba te bolobi na bosembo te na tina na Ngai, ndenge Yobo, mosali na Ngai, alobaki. **8** Kasi sik'oyo, bokamata bangombe sambo ya mibali mpe bameme sambo ya mibali; bokende epai ya Yobo, mosali na Ngai, botumba mbeka mpo na bino moko. Yobo, mosali na Ngai, akobondela mpo na bino; mpe mpo na kondima na ye, nakoyamba libondeli na ye mpo ete nasalela bino te kolanda bozoba na bino. Pamba te bolobi na bosembo te na tina na Ngai, ndenge Yobo, mosali na Ngai, alobaki. » **9** Boye Elifazi, moto ya Temani; Bilidadi, moto ya Shuwa, mpe Tsofari, moto ya Naama, basalaki makambo oyo Yawe atindaki bango kosala; mpe Yawe ayambaki libondeli ya Yobo. **10** Sima na Yobo kosambela mpo na baninga na ye, Yawe atalisaki ye lisusu bolamu mpe apesaki ye bomengo mbala mibale koleka oyo azalaki na yango liboso. **11** Bandeko na ye nyonso ya mibali mpe ya basi, elongo na bato nyonso oyo bayebaki ye liboso, bayaki mpe baliaki na ye elongo kati na ndako na ye; bakabolaki na ye mawa mpe balendisaki ye na tina na pasi nyonso oyo Yawe atindelaki ye, mpe moko na moko kati na bango apesaki ye mbongo moko ya ebende ya palata mpe lopete moko ya wolo. **12** Yawe apambolaki suka ya Yobo koleka ebandeli ya bomoi na ye. Azalaki na bameme nkoto zomi na minei, bashamo nkoto motoba, bangombe nkoto mibale mpe ba-ane nkoto moko. **13** Azalaki na bana mibali sambo mpe bana basi misato. **14** Mwana na ye ya liboso ya mwasi, Yemima; ya mibale, Ketsia; mpe ya misato, Kereni-Apuki. **15** Kati na mokili mobimba, ezalaki te na basi kitoko koleka bana basi ya Yobo. Tata na bango apesaki bango libula ndenge moko na bandeko na bango ya mibali. **16** Sima na yango, Yobo awumelaki lisusu na bomoi mibu nkama moko na tuku minei; amonaki bana na ye

mpe bakitani na ye kino na molongo ya minei. **17** Mpe Yobo
akufaki na kimobange makasi mpe atondaki na mikolo.

Banzembo

1 Esengo na moto oyo alandaka te toli ya bato mabe, atelemaka
te na nzela ya bato ya masumu, mpe avandaka te esika moko
na batioli, **2** kasi asepelaka na mibeko ya Yawe mpe akanisaka
yango butu mpe moyi. **3** Azali lokola nzete oyo balona pene ya
mayi, oyo ebotaka mbuma na eleko na yango, mpe makasa na
yango ekawukaka te; misala na ye nyonso etambolaka malamu.
4 Kasi ezali bongo te mpo na bato mabe! Bazali lokola matiti ya
kokawuka oyo mopepe epanzaka. **5** Yango wana bato mabe
bakolonga te kotelema na kosambisama, mpe bato ya masumu
bakowumelaka te kati na lisanga ya bato ya sembo. **6** Solo,
Yawe ayebi nzela ya bato ya sembo, kasi nzela ya bato mabe
ememaka na libebi.

2 Mpo na nini bikolo ezali kosala makelele mpe bato bazali
kosala makita ya pamba? **2** Bakonzi ya mokili batomboki,
mpe bakambi basangani mpo na kotelemela Yawe elongo na
mopakolami na Ye. **3** Bazali koganga elongo: « Tokata minyololo
na bango mpe tomikangola na bokonzi na bango! » **4** Kasi Ye
oyo avandi na Kiti na Ye ya Bokonzi kuna na likolo aseki, Yawe
atioli bango. **5** Agangeli bango na kanda, apelisi kanda makasi
na Ye mpo na bango, alobi: **6** « Ezali Ngai nde natiaki mokonzi
na Ngai na Siona, ngomba na Ngai ya bule. » **7** Nakosakola
mobeko ya Yawe. Alobaki na ngai: « Ozali Mwana na Ngai ya
mobali, na mokolo ya lelo, nakomi Tata na Yo. **8** Senga Ngai,
mpe nakokomisa bikolo libula na Yo, basuka ya mokili bozwi
na Yo. **9** Okoyangela yango na bokonzi ya ebende, okopanza
yango lokola mbeki ya mabele. » **10** Yango wana, bino bakonzi,
bozala na mayele; bino bayangeli ya mokili, boyoka likebisi oyo.
11 Bosalela Yawe na kobanga mpe bosepela na kolenga. **12**

Bopesa Mwana na Ye beze, noki te akosilika mpe bokokufa na nzela na bino, pamba te kanda na Ye epelaka noki. Esengo na bato oyo bazwaka Ye lokola ebombamelo na bango.

3 Nzembo ya Davidi. Ayembaki yango tango azalaki kokima Abisalomi, mwana na ye. Oh Yawe, banguna na ngai bazali motango boni! Banguna boni oyo bazali kobundisa ngai! **2** Ebele bazali koloba na tina na ngai: « Nzambe akobikisa ye te! » **3** Nzokande Yo, Yawe, ozali nguba mpe nkembo na ngai, Yo nde omatisaka lokumu na ngai. **4** Nabelelaka Yawe, mpe ayanolaka ngai wuta na ngomba na Ye ya bule. **5** Nalalaka mpe nazwaka pongi; nalamukaka lisusu, pamba te Yawe azali makasi na ngai. **6** Nakobanga te atako ebele ya bankoto bazingeli ngai na bangambo nyonso. **7** Yawe, telema! Nzambe na ngai, kangola ngai! Beta banguna na ngai nyonso bambata, buka bato mabe minu. **8** Kokangolama na ngai ewutaka na Yawe. Tika ete lipamboli na Yo ewumela kati na bato na Yo.

4 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Nzembo ya Davidi; ezali ya koyemba na lindanda. Nzambe, bosembo na ngai, soki nabeleli Yo, yanola ngai. Kangola ngai na pasi, salela ngai ngolu, mpe yoka libondeli na ngai. **2** Bino bato, kino tango nini bokoyokisa nkembo na ngai soni? Kino tango nini bokomisepelisa na makambo ya pamba mpe bokolanda makambo ya lokuta? **3** Boyeba ete Yawe abulisi mpo na Ye moko mosali oyo azali sembo na miso na Ye; Yawe ayokaka ngai tango nabelelaka Ye. **4** Soki bosiliki, bosalaka masumu te; soki bolali na mbeto, bolukaka kososola makambo mpe bovandaka kimia. **5** Bobonzaka bambeka kolanda mibeko mpe botiaka elikya na bino kati na Yawe. **6** Bato mingi bazali kotuna: « Nani akomemela biso bolamu? » Oh Yawe, ngengisela biso

elongi na Yo. **7** Tondisa motema na ngai na esengo soki bafuluki
na bambuma ya ble elongo na vino ya sika. **8** Nakolala mpe
nakozwa pongi na kimia, pamba te, Yo moko Yawe, osalaka ete
navanda na kimia.

5 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Nzembo ya Davidi;
ezali ya koyemba na flite. Oh Yawe, yoka maloba na ngai, sosola
tina ya kolelalela na ngai. **2** Mokonzi na ngai mpe Nzambe
na ngai, yoka koganga na ngai wana nazali kosenga lisungi,
pamba te nazali kobondela nde Yo. **3** Yawe, na tongo, oyokaka
mongongo na ngai; na tongo, nabelemaka mpo na kosenga
epai na Yo mpe nazelaka. **4** Pamba te ozali Nzambe te oyo
asepelaka na mabe, mpe moto mabe akoki kutu te kovanda
elongo na Yo. **5** Bato ya lolendo bakoki te kotelema liboso na
Yo. Oyinaka bato nyonso oyo basalaka mabe. **6** Obomaka bato
oyo balobaka lokuta. Yo, Yawe, oyinaka babomi mpe bakosi.
7 Kasi mpo ete bolingo na Yo eleki monene, nakoki kokota
kati na Ndako na Yo, nakoki kofukama mpo na botosi epai ya
Tempelo na Yo ya bule. **8** Yawe, tambolisa ngai na bosembo na
Yo, pamba te nazali na banguna; bongisa nzela oyo olingi ete
natambola na yango. **9** Minoko na bango elobaka kaka lokuta,
mitema na bango etondi na mabe. Minoko na bango ezali lokola
bakunda ya kofungwama, mpe bakosaka na nzela ya lolemo na
bango. **10** Oh Nzambe, katela bango etumbu. Tika ete mabongisi
na bango ebotela bango libebi. Bengana bango mpo na ebele
ya masumu na bango, pamba te batombokeli nde Yo. **11** Kasi
tika ete bato nyonso oyo bazwaka Yo lokola ebombamelo na
bango bazalaka na esengo tango nyonso, tika ete bayembaka
mpo na esengo, bomoi na bango mobimba. Batela bango mpo
ete bato oyo balingaka Kombo na Yo basepelaka kati na Yo. **12**

Oh Yawe, solo, opambolaka bato ya sembo mpe ozingelaka bango na nzela ya ngolu na Yo lokola na nzela ya nguba.

6 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Nzembo ya Davidi; ezali ya koyemba na lindanda ya basinga mwambe. Yawe, kopesa ngai etumbu te na kanda na Yo, kopesa ngai etumbu te na kanda makasi na Yo. **2** Yawe, yokela ngai mawa, pamba te nazangi makasi. Yawe, bikisa ngai na bokono, pamba te mikuwa na ngai elembi. **3** Molimo na ngai ezali kotungisama makasi; bongo Yo, Yawe, kino tango nini? **4** Yawe, zongela ngai, mpe kokangola ngai, bikisa ngai, mpo na bolingo na Yo. **5** Pamba te bakufi bakoki lisusu te kotatola Kombo na Yo te! Mpe kati na mboka ya bakufi, nani akoki kokumisa Yo? **(Sheol h7585)** **6** Kolela elembisi ngai nzoto. Butu nyonso, nalelaka na mbeto na ngai, mpe napolisaka na mpinzoli, esika oyo nalalaka. **7** Miso na ngai ebebi mpo na mawa; ezali lisusu komona malamu te likolo ya banyokoli na ngai. **8** Bino nyonso oyo bosalaka mabe, bolongwa liboso na ngai, pamba te Yawe ayoki kolela na ngai. **9** Yawe ayanoli mabondeli na ngai mpe ayambi losambo na ngai. **10** Banguna na ngai nyonso bakoyoka soni, mpe somo monene ekokanga bango; bakozonga na sima mpe bakoyoka mbala moko soni.

7 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Nzembo ya mawa oyo Davidi ayembelaki Yawe na tina na Kushi, moto ya libota ya Benjame. Yawe, Nzambe na ngai, nabombamaka kati na Yo; bikisa ngai mpe kangola ngai liboso ya bato nyonso oyo balukaka koboma ngai. **2** Soki te, bakopasola ngai lokola nkosi mpe bakokata ngai na biteni, mpe moto akozala te mpo na kosunga ngai. **3** Yawe, Nzambe na ngai, soki nasalaki makambo oyo bazali kopamela ngai mpo na yango, mpe soki ezali na

mabe na maboko na ngai, **4** soki nasalaki moninga na ngai
mabe, soki nabotolaki na makasi mpe kaka na pamba, biloko ya
moyini na ngai; **5** wana tika ete monguna na ngai alanda mpe
akanga ngai, tika ete asakanela bomoi na ngai mpe abebisa
lokumu na ngai. **6** Yawe, telema na kanda na Yo, telemela
kotomboka ya banguna na ngai. Nzambe na ngai, telema, kata
likambo na ngai. **7** Tika ete bikolo esangana zingazinga na Yo,
kasi Yo, konza bango wuta na Kiti na Yo ya Bokonzi. **8** Tika ete
Yawe asambisa bikolo. Yawe, longisa ngai kolanda bosembo na
ngai, kolanda bozangi pamela na ngai, Yo-Oyo-Oleki-Likolo.
9 Yo Nzambe ya sembo oyo ososolaka mozindo ya mayele
mpe ya mitema, sukisa kanza ya bato mabe mpe yikisa moto
ya sembo mpiko. **10** Nzambe-Oyo-Aleki-Likolo azali nguba na
ngai, abikisaka bato ya sembo. **11** Nzambe azali Mosambisi ya
sembo, asilikaka mikolo nyonso. **12** Soki alembisi kanda na Ye
te, akopelisa minu ya mopanga na Ye, akobongisa mpe akobeta
tolotolo na Ye. **13** Abongisaka bibundeli oyo ebomaka mpe
asalaka ete makonga na Ye ekoma kozikisa. **14** Moto nyonso
oyo abongisaka kosala mabe alukaka ndenge nini koyokisa
bato pasi mpe abebisaka boyokani; **15** atimolaka libulu, kasi ye
moko nde akweyaka kati na yango. **16** Pasi oyo ayokisaka bato
ezongelaka ye moko, mpe mabe na ye ekweyaka na moto na
ye moko. **17** Nakokumisa Yawe mpo na bosembo na Ye, mpe
nakosanzola Yawe-Oyo-Aleki-Likolo na banzembo.

8 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Nzembo ya Davidi;
ezali ya koyemba na lindanda ya bato ya Gati. Oh Yawe, Nkolo
na biso, Kombo na Yo ezali monene kati na mokili mobimba!
Ovandisi nkembo na Yo kati na Lola. **2** Na nzela ya masanzoli
ya bana mpe bana mike, otelemisi ndako batonga makasi, mpo

na kotelemela bayini na Yo mpe kokanga monoko ya monguna mpe ya moto oyo alingaka kozongisa mabe na mabe. **3** Tango natalaka Lola na Yo, mosala ya misapi na Yo, sanza mpe minzoto oyo otia, **4** namitunaka: Moto azali nini mpo ete okanisa ye, mpe moto azali nani mpo ete obatela ye? **5** Osalaki ye moke koleka ba-anjelu mpe olatisaka ye motole ya nkembo mpe ya lokumu; **6** otia ye moyangeli ya misala ya maboko na Yo, otia nyonso na se ya matambe na ye: **7** bameme, bantaba, bangombe mpe banyama ya zamba, **8** bandeke ya likolo, mbisi ya ebale monene mpe nyonso oyo etambolaka na bibale. **9** Oh Yawe, Nkolo na biso, Kombo na Yo ezali monene kati na mokili mobimba!

9 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Nzembo ya Davidi.
Nakosanzola Yawe na motema na ngai mobimba, nakotatola misala minene na Yo nyonso. **2** Nakozala na esengo mpe nakosepela kati na Yo, nakoyemba mpo na lokumu ya Kombo na Yo-Oyo-Oleki-Likolo. **3** Banguna na ngai bazongaka sima, bakweyaka mpe balimwaka liboso na Yo. **4** Pamba te, okataki likambo na ngai mpe olongisaki ngai, ovandi na Kiti ya Bokonzi lokola Mosambisi ya sembo. **5** Opamelaki bikolo mpe obomaki moto mabe, olimwisaki kombo na bango mpo na libela. **6** Banguna na ngai balimwa mpo na libela; opanzaki bingumba na bango kino bakanisa bango lisusu te. **7** Yawe akonzaka mpo na libela, atia Kiti na Ye ya Bokonzi mpo na kokata makambo ya bato. **8** Akonzaka mokili na bosembo, akataka makambo ya bato na alima. **9** Yawe azali ebombamelo mpo na bato oyo bazali konyokolama, mpe ndako makasi mpo na tango ya pasi. **10** Bato oyo bayebi Kombo na Yo batiaka elikya na bango kati na Yo; pamba te, Yo Yawe, osundolaka te bato oyo balukaka Yo. **11**

Boyembela Yawe oyo avandaka kati na Siona banzembo ya masanzoli; bopanza sango ya misala na Ye kati na bikolo. **12** Pamba te Yawe azongisaka mabe na mabe mpo na makila oyo esopani, akanisaka koganga ya banyokolami. **13** Yawe, yokela ngai mawa, tala ndenge nini bayini na ngai bazali konyokola ngai, mpe kangola ngai wuta na bikuke ya kufa; **14** mpo ete napanza sango ya lokumu na Yo kati na bikuke ya Siona, mboka kitoko, mpe nasepela na lobiko na Yo kuna. **15** Bapagano bakweyi na libulu oyo batimolaki, makolo na bango ekangami na mitambo oyo bango moko basalaki. **16** Yawe amilakisi na nzela ya misala na Ye ya bosembo; bato mabe bakangami na mitambo oyo bango moko basalaki. **17** Bato mabe, bikolo nyonso, oyo bakanisaka Nzambe te, bakokende na mboka ya bakufi. **(Sheol h7585)** **18** Kasi Nzambe akotikala te kobosana mobola, mpe elikya ya banyokolami ekotikala seko na seko. **19** Yawe, telema! Tika ete moto alonga te; tika ete bapagano basamba liboso na Yo! **20** Yawe, tika ete somo ekanga bango; tika ete bapagano bayeba ete bazali na bango kaka bato!

10 Yawe, mpo na nini otelemi mosika? Mpo na nini obombami na tango ya pasi? **2** Na lolendo na ye, moto mabe oyo akangami na mabongisi na ye anyokolaka mobola. **3** Pamba te moto mabe amikumisaka na tina na posa makasi ya motema na ye, apambolaka moto oyo azali na lokoso mpe afingaka Yawe. **4** Na lolendo na ye, moto mabe alobaka: « Nzambe azalaka te. » Kati na makanisi na ye nyonso, ezali na esika te mpo na Nzambe. **5** Misala na ye ekendeke liboso tango nyonso, asalaka keba te na mikano na Yo, Yawe; atiolaka banguna na ye nyonso. **6** Amilobelaka: « Eloko moko te ekotikala kolengisa ngai. » Alapaka ndayi boye: « Moko te akotikala kosala ngai mabe. » **7**

Monoko na ye etonda na bilakeli mabe, lokuta mpe mangungu;
abongisaka kaka pasi mpe mabe. **8** Abombamaka pene ya
bamboka. Wuta na bisika oyo abombamaka, abomaka moto
oyo asali mabe te. Miso na ye ezelaka na kobombama bato
ya koboma. **9** Abombamaka lokola nkosi kati na evandelo na
yango, abombamaka mpo na kokanga moto oyo azangi nguya;
akangaka moto oyo azangi nguya na kotindika ye pembeni ya
motambo. **10** Agumbaka ye mpe avandisaka ye na mabele, mpe
akweyaka na se ya bokonzi na ye. **11** Amilobelaka: « Nzambe
akotikala koyeba te, abombaka elongi na Ye mpe akotikala
komona te. » **12** Oh Yawe, telema. Nzambe, sembola loboko na
Yo, kanisa babola. **13** Mpo na nini moto mabe afinga Nzambe?
Mpo na nini amilobela: « Nzambe akopesa ngai etumbu te? » **14**
Pamba te, Yo Nzambe, omoni pasi ya banyokolami; otalaka pasi
na bango mpe ozwaka yango kati na loboko na Yo. Banyokolami
bamipesaka epai na Yo oyo osungaka bana bitike. **15** Bebisa
nguya ya moto mabe, pesa moto ya misala mabe etumbu mpo na
mabe na ye, mpo ete emonana lisusu te. **16** Yawe azali Mokonzi
mpo na seko, bapagano bakozala lisusu te kati na mokili na Ye.
17 Yawe, oyokaka posa ya banyokolami, olendisaka bango, mpe
oyokaka koganga na bango, **18** mpo na kolongisa mwana etike
mpe monyokolami; boye, bato ya mokili bakobangisa lisusu te.

11 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Nzembo ya Davidi.
Kati na Yawe, nazali koluka ebombamelo. Ndenge nini bokoka
koloba na ngai: « Kimela na ngomba na bino lokola ndeke? » **2**
Pamba te, tala, bato mabe babendaka batolotolo na bango,
batiaka bambanzi na bango na singa mpo na kobamba yango
longwa na molili bato oyo bazali na mitema sembo. **3** Soki
miboko ebukani, moto ya sembo akoki kosala nini? **4** Yawe azali

kati na Tempelo na Ye ya bule; Yawe avandi na Kiti na Ye ya Bokonzi kati na Lola. Azali kotala bato nyonso; mpe miso na Ye ezali kososola mozindo ya mitema na bango. **5** Yawe atalaka mozindo ya moto ya sembo, kasi ayinaka makasi moto mabe elongo na moto oyo asepelaka na mobulu. **6** Tika ete akweyisela bato mabe makala ya moto, sofolo ya moto! Mpe mopepe ya moto ekozala libula na bango. **7** Pamba te Yawe azali sembo, alingaka bosembo. Bato ya sembo bakomona elongi na Ye.

12 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Nzembo ya Davidi; ya koyemba na lindanda ya basinga mwambe. Yawe, sunga biso! Pamba te bayengebene bazali lisusu te; bato ya kotiela motema bazali lisusu te kati na bana na bato. **2** Bato nyonso bazali kokosana bango na bango, bazali kolobana maloba ya sukali, kasi mitema na bango ezali sembo te. **3** Tika ete Yawe aboma bato nyonso oyo balobaka maloba ya sukali mpe batondi na lolendo, **4** ba-oyo balobaka: « Tokolonga na nzela ya lolemo na biso, bibebu na biso ekolobela biso; nani akoluka kozala nkolo na biso? » **5** Yawe alobi: « Mpo ete bazali konyokola babola mpe kolelisa bato oyo bakelela, natelemi sik'oyo mpo na kobikisa batiolami. » **6** Maloba ya Yawe ezalaka peto lokola palata oyo balekisi na moto mpe bapetoli mbala sambo. **7** Yo, Yawe, okobatela bato oyo bakelela, okobikisa biso mpo na libela liboso ya bato mabe. **8** Bato mabe batambolaka na bonsomi bipai na bipai soki bato bapesi bozoba lokumu.

13 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Nzembo ya Davidi. **2** Yawe, kino tango nini okobosana ngai mpo na libela? Kino tango nini okobomba elongi na Yo mpo ete namona Yo te? **3** Kino tango nini nakozala mawa-mawa kati na motema na ngai mpe nakomitungisa mikolo nyonso? Kino tango nini monguna na

ngai akolonga ngai? **4** Yawe, Nzambe na ngai, tala mpe yanola
ngai. Sala ete miso na ngai emona malamu; soki te, nakokufa, **5**
bongo monguna na ngai akoloba: « Nalongi ye, » mpe bayini na
ngai bakosepela soki nakweyi. **6** Kasi ngai, natie elikya na ngai
kati na bolingo na Yo, mpe motema na ngai ezali kosepela kati
na lobiko na Yo. Nakoyemba mpo na lokumu ya Yawe, pamba te
asaleli ngai bolamu.

14 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Nzembo ya Davidi.
Bazoba bamilobelaka: « Nzambe azali te. » Makanisi na bango
esila kobeba, basalaka makambo ya nkele, mpe moko te
asalaka bolamu. **2** Wuta na Likolo, Yawe atalaka bato mpo na
koluka koyeba soki ezali ata na moko oyo azali na mayele,
oyo atalelaka Nzambe. **3** Bango nyonso babunga nzela, bango
nyonso bamibebisa; moko te asalaka bolamu, ata moto moko te!
4 Boni, bato wana nyonso ya misala mabe bayebi eloko te? Bato
baliaka bato na ngai ndenge baliaka lipa, babelelaka Yawe te!
5 Somo monene ekangi bango, pamba te Nzambe azali kati
na bato ya sembo. **6** Bino, bato ya misala mabe, bobebisaka
mabongisi ya mobola kasi Yawe azali ebombamelo na ye. **7** Tika
ete lobiko ya Isalaele ebimela na Siona! Tango Yawe akobongisa
bato na Ye, bakitani ya Jakobi bakosepela, mpe Isalaele ekozala
na esengo.

15 Nzembo ya Davidi. Yawe, nani akoki kovanda kati na Ndako
na Yo ya bule? Nani akoki kowumela na ngomba na Yo ya
bule? **2** Ezali moto oyo azangi pamela, oyo asalaka makambo
ya sembo mpe alobaka solo ndenge ezali kati na motema na
ye; **3** oyo akoselaka moninga makambo te, asalaka ye mabe
te, mpe ayokisaka ye pasi te; **4** asanganaka te na moto oyo
asalaka mabe, kasi apesaka lokumu na moto oyo atosaka Yawe;

akokisaka ndayi na ye atako ekopesa ye pasi, mpe abongolaka mokano na ye te; **5** asengaka mileki te soki adefisi mbongo, andimaka kanyaka te mpo na kokweyisa moto oyo asali mabe te. Moto nyonso oyo atambolaka bongo akotikala kopengwa te.

16 Nzembo ya Davidi. Nzambe, batela ngai, pamba te nabombami kati na Yo. **2** Nalobaka na Yawe: « Ozali Nkolo na ngai, Yo moko kaka nde ozali bolamu na ngai. » **3** Natatolaka na tina na basantu oyo bazali kati na mboka ete bazali penza bato minene oyo nasepelaka na bango makasi. **4** Bato oyo bapotaka mbangu mpo na koluka bolamu epai ya banzambe mosusu bakomona pasi mingi. Nakosopa te mbeka na bango ya makila epai ya banzambe ya lolenge wana mpe nakotanga bakombo na yango te na bibebu na ngai. **5** Yawe, Yo moko kaka nde ozali libula mpe bomoi na ngai; ozali ndanga ya bozwi na ngai. **6** Nazwi etando ya motuya makasi, ezali libula ya kitoko penza mpo na ngai! **7** Nakopambola Yawe oyo apesaka ngai toli mpe, ezala na butu, angengisaka makanisi na ngai. **8** Natalelaka Yawe tango nyonso, pamba te azali pene na ngai mpo ete naningana te. **9** Yango wana motema na ngai etondi na esengo, molimo na ngai ezali kosepela, nzoto na ngai mpe ekopema na kimia. **10** Oh Yawe, okosundola ngai te kati na mboka ya bakufi, okotika mpe te ete mosantu na Yo apola. **(Sheol h7585)** **11** Okolakisa ngai nzela ya bomoi; okotondisa ngai na esengo kati na bozalisami na Yo, elongo na bilengi ya suka te na ngambo ya loboko na Yo ya mobali.

17 Libondeli ya Davidi. Oh Yawe, yoka ngai! Kolela na ngai ezali sembo! Yoka koganga na ngai! Landa malamu libondeli na ngai, oyo ezali kobimela te na bibebu ya lokuta. **2** Tika ete, na mitindo na Yo, bosembo na ngai emonisama solo mpe miso na

Yo emona oyo ezali alima! **3** Soki otali malamu motema na ngai,
soki olandeli ngai ata na butu mpe omeki ngai, okomona ete
nasalaki mabongisi ya mabe te, monoko na ngai ebukaki mobeko
te. **4** Ata tango bato bamekaki kopesa ngai kanyaka, nabatelaki
kaka maloba na Yo mpo ete natambola te na banzela ya bato
ya masumu. **5** Matambe na ngai ezalaka kaka na banzela na
Yo, napengwaka te. **6** Nzambe na ngai, nabelelaka Yo, pamba
te oyanolaka ngai. Yoka libondeli na ngai. **7** Yo oyo obikisaka
mpe okangolaka, na nzela ya loboko na Yo ya mobali, bato oyo
bazwaka Yo lokola ebombamelo na bango, lakisa ngai misala
kitoko ya bolingo monene na Yo. **8** Batela ngai lokola mbuma ya
liso, bomba ngai na se ya mapapu na Yo, **9** mosika ya bato
mabe oyo bazali konyokola ngai, mosika ya banguna na ngai
oyo bazingeli ngai. **10** Bakomisi mitema na bango makasi, mpe
bazali koloba na lolendo. **11** Bazali kolanda ngai, basili kozingela
ngai, mpe bazali koluka ndenge nini kobwaka ngai na mabele.
12 Bazali lokola nkosi oyo etondi na posa makasi ya kokanga
nyama, lokola nkosi ya kanda makasi kati na ebombamelo na
yango. **13** Yawe, telema, kutana na bango mpe bebisa bango;
na nzela ya mopanga na Yo, kangola ngai wuta na maboko ya
bato mabe. **14** Yawe, na nzela ya nguya na Yo, kangola ngai
wuta na maboko ya bato wana, kangola ngai wuta na maboko ya
bato ya mokili oyo. Tika ete kufa ezala litomba na bango! Tika
ete, bango mpe bana na bango, balia na lokoso, mpe mabumu
na bango etonda na bikolo oyo obombaka mpo na bango; bongo
babomba ndambo oyo ekotikala mpo na bakitani na bango! **15**
Mpo na ngai, sima na ngai kolonga, nakotala elongi na Yo; sima
na ngai kolamuka, nakosepela na komona Yo!

18 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Nzembo ya Davidi,
mosali na Yawe. Ayembelaki Yawe nzembo na maloba oyo,
tango Yawe akangolaki ye wuta na maboko ya banguna na ye
nyonso mpe na loboko ya Saulo. Oh Yawe, makasi na ngai,
nalingaka Yo. **2** Yawe azali libanga na ngai, ndako na ngai ya
makasi mpe mokangoli na ngai; azali Nzambe na ngai, libanga
na ngai mpe ebombamelo na ngai; azali nguba na ngai, Mobikisi
na ngai, mpe ekimelo na ngai. **3** Nabelelaki Yawe oyo abongi na
lokumu, mpe nakangolamaki wuta na maboko ya banguna na
ngai. **4** Basinga ya kufa efinaki ngai, mpela ya libebi epesaki
ngai somo. **5** Basinga ya mboka ya bakufi elingaki ngai, mitambo
ya kufa ekangaki ngai. **(Sheol h7585)** **6** Kati na pasi na ngai,
nabelelaki Yawe, nagangaki epai ya Nzambe na ngai mpo ete
asunga ngai. Yawe ayokaki mongongo na ngai wuta na Tempelo
na Ye; koganga na ngai mpo na kosenga lisungi ekomaki kino
na matoyi na Ye. **7** Mabele ekomaki koningana makasi, miboko
ya bangomba elengaki mpe ebukanaki, pamba te Yawe asilikaki.
8 Milinga ekomaki kobima na zolo na Ye, moto makasi elongo na
makala ya moto ekomaki kobima na monoko na Ye. **9** Yawe
afungolaki Lola mpe akitaki; mapata ya mwindo ezalaki na
se ya matambe na Ye. **10** Amataki na likolo ya Sheribe mpe
apumbwaki, apepaki na mapapu ya mopepe. **11** Akomisaki molili
ebombamelo na Ye, kapo na Ye, oyo ezingelaki Ye; mapata
minene ezingelaki Ye, mwindo lokola mayi ya mozindo. **12**
Kongenga oyo ezalaki liboso na Ye ezalaki kokimisa mapata,
konokisa mvula ya mabanga mpe kobimisa makala ya moto. **13**
Yawe agangaki wuta na Lola, mongongo ya Ye-Oyo-Aleki-Likolo
eyokanaki na nzela ya mvula ya mabanga mpe makala ya moto.
14 Abwakaki makonga na Ye mpe atindaki yango na bangambo

nyonso; abakisaki motango ya mikalikali mpo na kopalanganisa yango. **15** Yawe, tango ogangelaki yango, na nzela ya pema na Yo mpe ya milinga ya zolo na Yo, nzela oyo mayi ya ebale elekelaka ebimaki, miboko ya mokili emonanaki na libanda. **16** Atandaki loboko na Ye wuta na likolo, akamataki ngai mpe abimisaki ngai na likama oyo nazalaki na yango kati na mayi ya mozindo makasi; **17** akangolaki ngai wuta na maboko ya monguna na ngai ya nguya mpe ya bayini na ngai, pamba te balekaki ngai na makasi. **18** Babundisaki ngai, na mokolo oyo pasi ezalaki kokanga ngai, kasi Yawe azalaki eyekamelo na ngai. **19** Abimisaki ngai mpo na kokomisa ngai nsomi, akangolaki ngai, pamba te alingaka ngai. **20** Yawe asaleli ngai makambo wana kolanda bosembo na ngai, afuti ngai kolanda bopeto ya maboko na ngai; **21** pamba te nabateli banzela ya Yawe, napesi Nzambe na ngai mokongo te lokola bato mabe. **22** Natosaka mibeko na Ye nyonso mpe nabatelaka bikateli na Ye. **23** Epai na Ye, nazalaki moto oyo azangi pamela mpe namibatelaki mpo ete nasala masumu te. **24** Yawe afuti ngai kolanda bosembo na ngai, kolanda bopeto ya maboko na ngai na miso na Ye. **25** Solo, otalisaka bosembo na Yo epai ya moto oyo atambolaka na bosembo, mpe bolamu na Yo, epai ya moto oyo azangi pamela. **26** Otalisaka bopeto na Yo epai ya moto ya peto, kasi omibombaka liboso ya moto oyo atambolaka nyoka-nyoka. **27** Yo nde obikisaka banyokolami, okitisaka bato na lofundu. **28** Yawe, Nzambe na ngai, Yo nde opelisaka mwinda na ngai; obongolaka molili na ngai pole. **29** Elongo na Yo, nabundisaka mampinga oyo elati bibundeli; mpe na lisungi ya Nzambe na ngai, nakatisaka bamir. **30** Nzela ya Nzambe ezali ya kokoka, Liloba na Yawe ezali na mbeba te; azali nguba mpo na bato

nyonso oyo bazwaka Ye lokola ebombamelo na bango. **31** Nani
azali Nzambe soki Yawe te? Nani azali libanga soki Nzambe na
biso te? **32** Nzambe apesaka ngai makasi mpe akomisaka nzela
na ngai ya kokoka; **33** akomisaka makolo na ngai lokola ya
mboloko, mpe avandisaka ngai na bisika ya likolo; **34** alakisaka
ngai kobunda, mpe maboko na ngai ekoki kobenda tolotolo ya
bronze. **35** Okomisaka lobiko na Yo nguba na ngai, loboko na
Yo ya mobali elendisaka ngai, mpe lisungi na Yo ekomisaka
ngai makasi. **36** Otambolisaka ngai na kimia, mpe makolo
na ngai elengaka te. **37** Nalandaka banguna na ngai, mpe
nakangaka bango; nazongaka kaka soki nasilisi koboma bango.
38 Nabebisaka bango nye, mpe bakokaka lisusu kotelema te;
bakweyaka na se ya matambe na ngai. **39** Opesaka ngai makasi
ya bitumba, ogumbaka banguna na ngai mpe otiaka bango na
se ya matambe na ngai. **40** Okimisaka banguna na ngai mosika
na ngai, mpe nabebisaka bayini na ngai. **41** Bagangaka mpo na
koluka lisungi, kasi moto oyo akokaki kobikisa bango azalaka
te; babelelaka Yawe, kasi ayanolaka bango te. **42** Nanikaka
bango lokola putulu oyo mopepe epumbwisaka, nanyataka
bango lokola potopoto ya nzela. **43** Olongisaka ngai na bitumba
ya bato, obatelaka ngai mpo ete nazala mokambi ya bikolo.
Bato oyo nayebaki te bakomi kosalela ngai. **44** Soki kaka bayoki
ngai, batosaka ngai; mpe bapaya bayaka mpo ete nasepela na
bango. **45** Bango nyonso balembi nzoto mpe bakomi kobima na
kolenga wuta na bandako na bango ya makasi. **46** Longonya na
Yawe! Tika ete Ye oyo azali libanga na ngai akumisama! Tika
ete Nzambe ya lobiko na ngai anetolama! **47** Azali Nzambe oyo
abundelaka ngai, oyo atiaka bikolo na se ya matambe na ngai,
48 oyo akangolaka ngai wuta na maboko ya banguna na ngai.

Olongisaka ngai liboso ya banguna na ngai, obikisaka ngai na maboko ya banguna na ngai. **49** Yango wana, nakosanzola Yo, Yawe, kati na bikolo; nakoyemba mpo na lokumu ya Kombo na Yo. **50** Yawe apesaka elonga monene epai ya mokonzi na Ye, atalisaka bolingo na Ye epai ya mopakolami na Ye, epai ya Davidi mpe epai ya libota na ye, mpo na libela.

19 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Nzembo ya Davidi.
Likolo etatolaka nkembo ya Nzambe, mapata elobaka misala na Ye. **2** Mokolo moko na moko eyebisaka yango epai ya mokolo oyo elandaka, mpe butu moko na moko eyebisaka yango epai ya butu oyo elandaka. **3** Ezali na nzela ya lisolo te, na nzela mpe ya maloba te oyo mingongo na yango eyokanaka te. **4** Nzokande, sango na yango eyokanaka na mokili mobimba, maloba na yango ekomaka kino na suka ya mokili. Na likolo, Nzambe atie ndako ya kapo mpo na moyi. **5** Moyi yango ebimaka na tongo ndenge elenge mobali oyo abali sika abimaka na shambre na ye, mpe ndenge elombe atambolaka na elikya ya kolonga na momekano. **6** Moyi ebimaka wuta na songe moko ya likolo, mpe esukisaka mobembo na yango na songe mosusu; eloko moko te ezangaka kozwa molunge na yango. **7** Mibeko ya Yawe ezali ya kokoka, epesaka biso lisusu nguya ya kozala na bomoi. Maloba na Ye nyonso ezali ya solo, ebongi na kotiela yango elikya, mpe epesaka bwanya epai ya zoba. **8** Mitindo ya Yawe ezali alima, esepelisaka motema; malako na Ye ezali peto, epesaka bososoli. **9** Kotosa Yawe ezali peto, ewumelaka libela na libela. Mitindo ya Yawe ezali ya solo, nyonso ezali penza sembo. **10** Ezali na motuya koleka wolo, koleka wolo ebele ya peto, wolo oyo basangisa na eloko mosusu te; eleki mafuta ya nzoyi na elengi, mafuta ya nzoyi oyo ezali kobima sika. **11**

Epesaka mosali na Yo mayele; moto nyonso oyo atosaka yango
azwaka litomba mingi. **12** Nani akoki kososola mabunga na ye
oyo asali na nko te? Limbisa masumu na ngai, oyo nayebi te! **13**
Batela lisusu mosali na Yo mpo ete nasala mabe na nko te.
Na bongo, nakozala moto ya kokoka mpe nakosala bambeba
minene te. **14** Yawe, Libanga na ngai mpe Mosikoli na ngai, tika
ete maloba mpe makanisi ya motema na ngai esepelisa Yo!

20 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Nzembo ya Davidi.
Tika ete Yawe ayanola yo na tango ya pasi; tika ete Nzambe ya
Jakobi azala ndako batonga makasi mpo na kobatela yo. **2**
Tika ete asunga yo wuta na Esika na Ye ya bule mpe apesa yo
makasi wuta na Siona. **3** Tika ete akanisa makabo na yo nyonso
mpe andima mbeka na yo ya kotumba. **4** Tika ete akokisa posa
ya motema na yo mpe mabongisi na yo nyonso. **5** Tokoganga
na esengo mpo na lobiko na Yo mpe tokotombola bendele na
Kombo ya Nzambe na biso. Tika ete Yawe akokisa bisengeli na
Yo nyonso. **6** Nayebi sik'oyo ete Yawe abikisaka mopakolami na
Ye, ayanolaka ye wuta na Esika na Ye ya bule kati na Lola, na
nzela ya nguya ya loboko na Ye ya mobali. **7** Bamoko batiaka
elikya na bango kati na bashar, bamosusu, kati na bampunda;
kasi biso totiaka elikya na biso kati na Kombo na Yawe, Nzambe
na biso. **8** Bango, bafukamaka mpe bakweyaka; kasi biso,
tozalaka kaka ya kotelema mpe totikalaka ngwi. **9** Yawe, bikisa
mokonzi! Yanola biso tango tozali kobelela.

21 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Nzembo ya Davidi.
Yawe, mokonzi azali kosepela na nguya na Yo; Tala ndenge nini
elonga oyo opesi ye epesi ye esengo monene! **2** Okokisi posa
ya motema na ye mpe opimeli ye te oyo azalaki kosenga Yo. **3**
Oyei epai na ye na mapamboli ya motuya. Na moto na ye, olatisi

ye motole ya wolo oyo basangisa na eloko mosusu. **4** Asengaki
Yo bomoi, mpe opesaki ye yango; opesaki ye bomoi molayi
mpe ya libela na libela. **5** Nkembo na ye ezali monene mpo
na lobiko oyo opesaki ye; olatisaki ye na kongenga mpe na
lokumu. **6** Solo, okomisi ye etima ya mapamboli ya seko na
seko; okomisaki ye moto ya esengo na miso na Yo. **7** Mokonzi
atiaka elikya na Yawe, aninganaka te mpo na bolingo ya Ye-
Oyo-Aleki-Likolo. **8** Loboko na Yo ekokanga banguna na Yo
nyonso; loboko na Yo ya mobali ekokanga bayini na Yo. **9** Tango
okomimonisa, okokomisa bango lokola fulu ya moto. Yawe
akosilisa koboma bango na kanda na Ye, mpe moto ekozikisa
bango. **10** Okolimwisa mabota na bango na mokili, mpe bakitani
na bango, kati na bana ya bato. **11** Atako bakani kosala Yo
mabe, atako basali mabongisi ya mabe mpo na kotelemela Yo,
bakotikala kolonga ata moke te; **12** pamba te okobengana bango
tango okobwakela bango bambanzi ya tolotolo na Yo. **13** Yawe,
telema na nguya na Yo! Tokoyemba nguya na Yo na nzela ya
banzembo.

22 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Nzembo ya Davidi,
ya koyemba lokola nzembo na kombo « Mboloko ya tongo. »
Nzambe na ngai, Nzambe na ngai, mpo na nini osundoli ngai?
Mpo na nini otelemi mosika? Mpo na nini ozali kobikisa ngai
te? Mpo na nini ozali koyoka te koganga na ngai? **2** Nzambe
na ngai, na moyi, nabeleli Yo, kasi oyanoli ngai te; na butu,
nabeleli lisusu, mpe natikali kovanda nye te. **3** Nzokande, ozali
Mosantu, ovandaka na Kiti na Yo ya Bokonzi, kati na masanzoli
ya Isalaele. **4** Batata na biso batiaki elikya na bango kati na Yo,
bamipesaki epai na Yo, mpe okangolaki bango. **5** Bagangaki
epai na Yo, mpe Yo okangolaki bango; batiaki elikya na bango

kati na Yo mpe bayokisamaki soni te. **6** Nazali lisusu moto te,
kasi mutsopi; bato nyonso bazali kofinga mpe kotiola ngai. **7**
Bato nyonso oyo bazali komona ngai bazali koseka ngai, bazali
kokamwa, koningisa mito mpe koloba: **8** « Atiaka motema na ye
epai na Yawe; tika ete Yawe abikisa ye! Tika ete Yawe akangola
ye, pamba te asepelaka na Ye! » **9** Solo, Yawe, obimisaki ngai
na libumu ya mama na ngai, obatelaki ngai na kimia na tolo na
ye. **10** Wuta mbotama na ngai, batikaki ngai na maboko na Yo;
wuta libumu ya mama na ngai, ozali Nzambe na ngai. **11** Kozala
mosika na ngai te, pamba te pasi ekomi pene mpe nazangi moto
oyo akosunga ngai. **12** Banguna na ngai bazingeli ngai lokola
lisanga ya bangombe ya mibali, bazingeli ngai lokola banyama
mabe oyo ezalaka na Bashani; **13** mpe bafungoleli ngai makasi
minoko na bango lokola nkosi oyo etomboki mpe ezali kolia
nyama. **14** Nakomi lokola mayi oyo ezali kosopana, mpe mikuwa
na ngai nyonso ekabwani; motema na ngai ekomi lokola mafuta
oyo ezali konyangwama kati na ngai. **15** Makasi na ngai ekawuki
lokola potopoto, mpe nazali kokoka lisusu koloba te; otie ngai
pembeni ya lilita. **16** Bambwa ezingeli ngai, ngulupa ya bato
mabe bayei kobundisa ngai, bazali kotambola zingazinga na
ngai; bakangi maboko mpe makolo na ngai na basinga. **17**
Nakoki sik'oyo kotanga ata mikuwa na ngai nyonso; kasi bato
bazali kotala mpe koseka ngai, **18** bazali kokabola bilamba
na ngai mpe kobeta zeke mpo na nzambala na ngai. **19** Kasi
Yo, Yawe, kozala mosika te! Ozali makasi na ngai; yaka noki
kosunga ngai. **20** Bikisa bomoi na ngai liboso ya mopanga,
mpe kangola yango wuta na manzaka ya bambwa. **21** Bikisa
ngai wuta na monoko ya nkosi mpe na maseke ya mpakasa.
22 Nakotatola Kombo na Yo epai ya bandeko na ngai, mpe

nakokumisa Yo kati na mayangani. **23** Bino bato oyo botosaka
Yawe, bosanzola Ye! Bino nyonso bana ya Jakobi, bopesa Ye
lokumu! Bino nyonso bana ya Isalaele, botosa Ye! **24** Pamba te
Yawe atiolaki te mpe abwakaki te mobola; apesaka ye mokongo
te mpe ayokaka ye tango asengaka lisungi. **25** Na ngolu na
Yo, nakumisaka Yo kati na mayangani, nakokisaka bandayi na
ngai na miso ya bato oyo batosaka Yo. **26** Babola bakolia mpe
bakotonda; bato oyo balukaka Yawe bakosanzola Ye. Tika ete
bozala na bomoi libela na libela. **27** Mokili mobimba ekokanisa
Yawe, ekomipesa epai na Ye; mpe bituka nyonso ya bikolo
ekogumbama liboso na Ye. **28** Pamba te Yawe azali Mokonzi,
azali kokonza bikolo. **29** Bazwi nyonso ya mokili bakolia mpe
bakogumbamela Ye; bato nyonso oyo bazali kokende na kunda,
ba-oyo bakoki te komibatela na bomoi, bakogumbama liboso na
Ye. **30** Bakitani na bango bakosalela Yawe mpe bakopanza
sango na Ye epai ya ekeke oyo ekoya na sima; **31** bakosakola
misala ya bosembo na Ye, epai ya bato oyo bakobotama.

23 Nzembo ya Davidi. Yawe azali mobateli na ngai, nakozanga
ata eloko moko te. **2** Apemisaka ngai na matiti ya mobesu,
mpe amemaka ngai pembeni ya mayi ya kimia. **3** Ayeisaka
sika makasi ya bomoi na ngai, akambaka ngai na banzela ya
bosembo mpo na lokumu ya Kombo na Ye. **4** Ata soki nasengeli
kokatisa lubwaku oyo etondi na molili ya kufa, nakobanga
mabe ata moko te, pamba te ozali elongo na ngai, nzete na
Yo ya mobateli ekambaka ngai, mpe lingenda na Yo ebatelaka
ngai. **5** Obongisaka mesa mpo na ngai na miso ya bayini na
ngai, opakolaka moto na ngai mafuta mpe otondisaka kopo na
ngai kino kosopana. **6** Solo, na mikolo nyonso ya bomoi na
ngai, esengo mpe bolingo na Yo ekobanda kolanda ngai; mpe

nakovanda kati na Tempelo ya Yawe kino suka ya bomoi na ngai.

24 Nzembo ya Davidi. Mabele mpe nyonso oyo ezali kati na yango ezali ya Yawe. Mokili mpe ezali ya Yawe, elongo na bavandi na yango. **2** Pamba te ezali Yawe nde atia yango na likolo ya bibale minene mpe apikaki yango na likolo ya miluka. **3** Nani akokoka komata ngomba ya Yawe? Nani akokoka kotelema kati na Esika na Ye ya bule? **4** Ezali moto oyo azali maboko pembe mpe motema peto, oyo atiaka elikya te na banzambe ya bikeko mpe alapaka ndayi ya lokuta te. **5** Yawe akopambola ye; mpe Nzambe, Mobikisi na ye, akokomisa ye sembo. **6** Ndenge wana nde ezali, ekeke ya bato oyo bakangamaka na Yo, ba-oyo balukaka elongi na Yo, Nzambe ya Jakobi. **7** Bino bikuke, botombola mitondo na bino! Bino bikuke ya kala, bomitombola! Tika ete Mokonzi ya nkembo akota! **8** Nani azali Mokonzi yango ya nkembo? Ezali Yawe, Elombe ya nguya; Yawe, Elombe ya bitumba. **9** Bino bikuke, botombola mitondo na bino! Bino bikuke ya kala, bomitombola! Tika ete Mokonzi ya nkembo akota! **10** Nani azali Mokonzi yango ya nkembo? Ezali Yawe, Mokonzi ya mampinga, nde azali Mokonzi ya nkembo!

25 Nzembo ya Davidi. Yawe, Nzambe na ngai, natiaka elikya na ngai kati na Yo. **2** Nzambe na ngai, natiaka elikya na ngai kati na Yo; sala ete nayoka soni te, mpe banguna na ngai basepela te na tina na ngai. **3** Bato nyonso oyo batalelaka Yo bakotikala koyokisama soni ata moke te; kaka ba-oyo bapesaka Yo mokongo nde bakoyokisama soni. **4** Yawe, lakisa ngai nzela, teya ngai nzela oyo olingi ete nalanda. **5** Kamba ngai kati na bosolo na Yo mpe pesa ngai mayele, pamba te ozali Nzambe, Mobikisi na ngai; mpe ngai natiaka elikya na ngai kati na Yo

tango nyonso. **6** Yawe, kanisa mawa mpe bolingo na Yo, pamba
te ezali mpo na libela na libela. **7** Yawe, kokanisa te masumu
mpe botomboki ya bolenge na ngai; kanisa ngai kaka kolanda
boboto na Yo, pamba te ozali malamu. **8** Solo, Yawe azali
malamu mpe alima; atalisaka banzela na Ye epai ya bato ya
masumu. **9** Atambolisaka bato oyo bamikitisa, kati na banzela
ya sembo, mpe ateyaka bango banzela na Ye. **10** Banzela
nyonso ya Yawe etalisaka bolingo mpe boyengebene na Ye
mpo na bato oyo babatelaka boyokani mpe malako na Ye. **11**
Yawe, mpo na bolingo ya Kombo na Yo, limbisa masumu na
ngai, atako ezali minene. **12** Banani bazali bato oyo batosaka
Yawe? Alakisaka bango nzela ya kopona. **13** Boye, bakolekisa
mikolo ya bomoi na bango kati na bofuluki, mpe mokili ekozala
libula ya bana na bango. **14** Yawe ayebisaka mabongisi na Ye
epai ya bato oyo batosaka Ye, alakisaka bango mabombami ya
boyokani na Ye. **15** Natalelaka Yawe tango nyonso, pamba te
kaka Ye nde akolongola makolo na ngai na motambo. **16** Yawe,
balola miso na Yo epai na ngai mpe salela ngai ngolu, pamba te
nazali kaka ngai moko, mpe nazali monyokolami. **17** Lembisa
pasi ya motema na ngai mpe kangola ngai na mitungisi na ngai.
18 Tala pasi mpe kolela na ngai, mpe limbisa masumu na ngai
nyonso. **19** Tala ndenge nini banguna na ngai bazali ebele,
mpe ndenge nini bazali koyina ngai makasi! **20** Batela bomoi
na ngai mpe kangola ngai; sala ete nayoka soni te, pamba te
nabombamaka kati na Yo. **21** Lokola mpe natielaka Yo motema,
tika ete bozangi pamela mpe bosembo ebatela ngai. **22** Nzambe,
kangola Isalaele, na pasi na yango nyonso!

26 Nzembo ya Davidi. Yawe, longisa ngai na miso ya basambisi,
pamba te natambolaka na bosembo; natielaka Yawe motema,

nakozonga sima te. **2** Yawe, tala ngai malamu mpe meka
ngai, sosola motema mpe makanisi na ngai, **3** pamba te
napengwaka te liboso ya bolingo na Yo mpe nabikaka bomoi
na ngai kolanda bosembo na Yo. **4** Navandaka esika moko
te na bakosi, natambolaka nzela moko te na bato ya mitema
mibale. **5** Nayinaka kosangana elongo na bato ya misala mabe
mpe navandaka te esika moko na bato mabe. **6** Yawe, nasukoli
maboko na ngai mpo na kolakisa ete nasali mabe te, mpe
nabandi na etumbelo na Yo, **7** mpo na kozongisela Yo matondi
mpe kotatola misala minene na Yo. **8** Yawe, nasepelaka na
Tempelo epai wapi ovandaka elongo na nkembo na Yo. **9**
Kolongola te molimo na ngai nzela moko na bato ya masumu,
bomoi na ngai elongo na basopi makila, **10** oyo maboko na
bango etondi na makila, mpe maboko na bango ya mibali etondi
na kanyaka. **11** Natambolaka na bomoi ya bosembo; kangola
ngai mpe salela ngai ngolu. **12** Makolo na ngai etambolaka
na nzela ya alima; nakopambola Yawe kati na mayangani ya
monene.

27 Nzembo ya Davidi. Yawe azali pole mpe lobiko na ngai;
nakobanga nani? Yawe azali ndako batonga makasi ya bomoi na
ngai; nakolenga liboso ya nani? **2** Tango bato mabe babundisaka
ngai mpo na koluka kosala ngai mabe, ezali bayini mpe banguna
na ngai nde baninganaka mpe bakweyaka. **3** Ata limpinga
ezingeli ngai, motema na ngai ekobanga soki moke te; ata
etumba etelemi mpo na koboma ngai, atako bongo, nakozala
kaka na elikya makasi. **4** Nalukaka eloko moko kowuta na Yawe,
eloko moko kaka oyo nasengaka makasi: nalingi kovanda na
Tempelo ya Yawe, mikolo nyonso ya bomoi na ngai, mpo na
kosepelaka na kitoko ya Yawe mpe kosengaka toli na Ye kati na

Tempelo na Ye. **5** Pamba te, na tango ya pasi, akobatela ngai
kati na evandelo na Ye, akobomba ngai kati ya Ndako na Ye
ya bule mpe akotelemisa ngai na likolo ya libanga. **6** Bongo,
nakotombola moto na ngai na likolo ya banguna oyo bazingeli
ngai; nakobanda kobonza, na se ya lokito ya esengo, bambeka
kati Ndako na Ye ya bule; nakobanda koyembela Yawe mpe
kobetela Ye mindule. **7** Yawe, yoka mongongo na ngai, soki
nabeleli Yo; salela ngai ngolu mpe yanola ngai. **8** Motema na
ngai elobi na tina na Yo: « Tala elongi na Ye! » Yawe, nakotala
elongi na Yo. **9** Kopesa ngai mokongo te, kobengana mosali na
Yo te na kanda; osungaki ngai. Kotika ngai te, kosundola ngai
te, Nzambe, Mobikisi na ngai. **10** Ata tata mpe mama na ngai
basundoli ngai, Yawe akolokota ngai. **11** Yawe, lakisa ngai nzela
na Yo, tambolisa ngai na nzela ya alima, pamba te banguna
na ngai bazali koluka ngai. **12** Kotika te ete nakangama na
motambo ya bayini na ngai, pamba te batatoli ya lokuta batelemi
mpo na kokosela ngai makambo, bazali kobimisa maloba mabe.
13 Nakozalaka na elikya na likambo oyo: nakobika bolamu ya
Yawe kati na mokili ya bato ya bomoi. **14** Talela Yawe! Zala
makasi mpe yika mpiko! Talela Yawe!

28 Nzembo ya Davidi. Yawe, nazali kobelela Yo! Ozali Libanga
na ngai, koboya te koyoka ngai. Soki te, nakozala lokola bato
oyo bazali kokita na kunda. **2** Yoka ngai tango nabondelaka Yo
mpo na kosenga lisungi, tango natombolaka maboko na ngai,
na kotala na ngambo ya Esika-Oyo-Eleki-Bule. **3** Kokumba
ngai te elongo na bato mabe, elongo na bato oyo basalaka
mabe, oyo balobaka makambo ya kimia epai ya baninga na
bango, kasi babombaka mabe kati na mitema na bango. **4**
Zongisela bango kolanda misala na bango, kolanda misala

mabe na bango; zongisela bango kolanda misala ya maboko na bango, mpe kweyisela bango oyo ekoki na misala na bango.
5 Pamba te bamemiaka te misala ya Yawe mpe makambo oyo akokisaka, akobamba bango na mabele mpe akotikala kotelemisa bango lisusu te. **6** Tika ete Yawe akumisama, pamba te ayanoli mabondeli na ngai. **7** Yawe azali makasi mpe nguba na ngai; natielaka Ye motema na ngai, mpe asungaka ngai. Motema na ngai etondi na esengo, mpe nazali kokumisa Ye na banzembo na ngai. **8** Yawe azali makasi ya bato na Ye, ndako batonga makasi epai wapi mopakolami na Ye azwaka lobiko. **9** Yawe, bikisa bato na Yo mpe pambola libula na Yo; zala mobateli na bango mpe sunga bango mpo na libela.

29 Nzembo ya Davidi. Bopesa Yawe, bino ba-anjelu ya Nzambe, bopesa Yawe nkembo mpe makasi. **2** Bopesa Yawe nkembo oyo ekoki na lokumu ya Kombo na Ye; bogumbamela Yawe kati na kongenga ya bosantu na Ye. **3** Mongongo ya Yawe eyokani na likolo ya mayi, Nzambe ya nkembo azali koleka elongo na lokito, Yawe azali koleka elongo na lokito na likolo ya mayi minene. **4** Mongongo ya Yawe ezali na nguya; mongongo ya Yawe ezali na lokumu mingi. **5** Mongongo ya Yawe ebukaka banzete ya sedele; Yawe abukaka banzete ya sedele ya Libani. **6** Apumbwisaka Libani lokola mwana ngombe, apumbwisaka Sirioni lokola mwana ya mpakasa. **7** Mongongo ya Yawe ebimaka elongo na bakake ya moto. **8** Mongongo ya Yawe elengisaka esobe; Yawe alengisaka Esobe ya Kadeshi. **9** Mongongo ya Yawe esalaka ete mboloko ebota, esalaka mpe ete zamba etikala pamba. Kati na Tempelo ya Yawe, nyonso egangaka: « Nkembo! » **10** Yawe avandaki na Kiti ya Bokonzi na likolo ya mpela; Yawe avandi na Kiti ya Bokonzi lokola Mokonzi

mpo na libela. **11** Yawe apesaka bato na Ye makasi; Yawe apambolaka bato na Ye na nzela ya kimia.

30 Nzembo ya Davidi mpo na libulisi ya Tempelo. Yawe, nanetoli Yo, pamba te obimisaki ngai na libulu ya mozindo mpe otikaki te banguna na ngai kosepela na tina na ngai. **2** Yawe, Nzambe na ngai, nabelelaki Yo mpo na kosenga lisungi, mpe obikisaki ngai na bokono. **3** Yawe, obimisaki ngai na mboka ya bakufi, obatelaki bomoi na ngai mosika na bato oyo bazali kokita na libulu. **(Sheol h7585)** **4** Boyemba banzembo mpo na lokumu ya Yawe, bino babulami na Ye; bokumisa Kombo na Ye ya bule. **5** Pamba te kanda makasi na Ye ewumelaka mpo na mwa tango moke, kasi ngolu na Ye ewumelaka seko na seko; kolela ekoki kowumela kino na pokwa, kasi kosepela ekokota na tongo. **6** Tango nazalaki na kimia, nalobaki: « Nakotikala kokweya te. » **7** Yawe, tango osalelaki ngai ngolu, olendisaki ngomba na ngai; kasi tango obombelaki ngai elongi, nabungisaki elikya. **8** Yawe, nabelelaki Yo; nabelelaki Yawe mpo na kosenga lisungi: **9** « Litomba nini ezali soki nakufi, soki nakiti na libulu? Boni, putulu ekokumisa Yo? Boni, ekosakola boyengebene na Yo? **10** Yawe, yoka ngai mpe salela ngai ngolu; Yawe, zala lisungi na ngai. » **11** Obongoli kolela na ngai, okomisi yango mabina; olongoli mokumba na ngai mpe olatisi ngai esengo, **12** mpo ete molimo na ngai ekumisa Yo na banzembo, kasi navanda nye te. Yawe, Nzambe na ngai, nakokumisa Yo libela na libela.

31 Nzembo ya Davidi. Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Eh Yawe, kati na Yo nde nazwa ebombamelo; kondima te ete nayoka soni! Bikisa ngai na bosembo na Yo! **2** Yoka ngai mpe kangola ngai noki! Zala mpo na ngai libanga oyo ezingelami na bamir mpe ndako batonga makasi mpo na kobikisa ngai. **3** Mpo

ete ozali libanga na ngai mpe ndako na ngai ya makasi, kamba mpe tambolisa ngai mpo na lokumu ya Kombo na Yo. **4** Bikisa ngai na motambo oyo batieli ngai, pamba te ozali ebombamelo na ngai. **5** Nazongisi molimo na ngai kati na maboko na Yo, Yawe, Nzambe ya solo, oyo okangolaki ngai. **6** Nalingaka te bato nyonso oyo bakangamaka na banzambe ya bikeko, pamba te natiaka elikya na ngai kati na Yawe. **7** Nakozalaka moto ya esengo mpe nakosepelaka kati na bolingo na Yo; pamba te omonaka pasi na ngai, mpe oyebi mitungisi na ngai. **8** Okabaki ngai te na maboko ya monguna na ngai, kasi obombaka ngai mosika, na esika ya kimia penza. **9** Yawe, yokela ngai mawa, pamba te nazali kati na pasi; miso, motema mpe nzoto na ngai mobimba ebebi mpo na mawa. **10** Bomoi na ngai ekawuki mpo na pasi, mpe mibu na ngai ezali koleka kati na kolela; makasi na ngai esili mpo na mabe na ngai, mpe mikuwa na ngai elembi. **11** Banguna na ngai nyonso bakomi kozwa ngai lokola eloko ya lisuma, baninga na ngai bakomi kozwa ngai lokola eloko ya soni, mpe bato oyo bayebi ngai bakomi kozwa ngai lokola eloko ya somo. **12** Babosani ngai lokola moto oyo asila kokufa; nakomi lokola mbeki oyo epanzana. **13** Nayokaka matongi na bango na tina na ngai tango basanganaka mpe basalaka makita mpo na koluka ndenge nini koboma ngai. **14** Kasi ngai, natiaka elikya na ngai kati na Yo, Yawe, mpe nalobaka: « Ozali Nzambe na ngai. » **15** Mikolo ya bomoi na ngai ezali kati na maboko na Yo; kangola ngai wuta na maboko ya banguna mpe ya bayini na ngai. **16** Tala ngai mosali na Yo, na miso ya bolingo; bikisa ngai kati na bolingo na Yo. **17** Yawe, sala ete nayokisama soni te, pamba te nabeleli Yo. Kasi tika ete bato mabe nde bayoka soni mpe bakita kino na mboka ya bakufi. **(Sheol h7585)** **18** Tika ete ekangama, bibebu

oyo elobaka lokuta, oyo elobaka na lolendo mpe na lofundu, oyo ebebisaka lokumu ya moto ya sembo na nzela ya songisongi. **19** Boboto na Yo ezali penza monene, boboto oyo obombaka mpo na bato oyo batosaka Yo, boboto oyo otalisaka epai ya bato oyo bazwaka Yo lokola ebombamelo na bango, na miso ya bato nyonso. **20** Obombaka bango epai na Yo, mosika ya mabongisi mabe ya bato; obatelaka bango kati na Yo, mosika ya bato oyo babundisaka bango. **21** Tika ete Yawe akumisama, pamba te atalisaki ngai bolingo na Ye ya kokamwa, tango nazalaki kati na engumba oyo ezingelamaki na banguna! **22** Kati na kobanga na ngai, namilobelaki: « Obengani ngai penza mosika na Yo! » Nzokande oyokaki ngai wana nazalaki kobondela Yo mpe wana nazalaki kobelela Yo. **23** Bino babulami na Ye nyonso, bolinga Yawe! Yawe abatelaka bato ya sembo epai na Ye, kasi apesaka etumbu ya makasi epai ya bato ya lofundu. **24** Bino nyonso oyo botalelaka Yawe, bozala makasi mpe boyika mpiko.

32 Nzembo ya Davidi. Esengo na moto oyo mabe na ye elimbisami, mpe masumu na ye elongwe! **2** Esengo na moto oyo Yawe atangelaka lisumu te, mpe atambolaka na lokuta te. **3** Lokola nazalaki kondima mabe na ngai te, nazalaki tango nyonso kolela mpo na pasi. **4** Butu mpe moyi, loboko na Yo ezalaki kofinafina ngai; makasi na ngai ekomaki kosila ndenge makasa ekawukaka na eleko ya moyi. **5** Tango nandimaki masumu na ngai mpe nabombaki mabe na ngai te, nalobaki: « Nakotubela masumu na ngai liboso ya Yawe. » Bongo Yo olimbisaki mabe mpe masumu na ngai. **6** Boye, tika ete bayengebene nyonso basambelaka Yo na tango ya malamu! Soki mayi minene etomboki, bambonge na yango ekozwa bango te. **7** Ozali ebombamelo na ngai; obatelaka ngai mpo ete pasi ekanga

ngai te mpe ozingelaka ngai na banzembo ya kokangolama. **8** Olobaki: « Nakopesa yo malako mpe nakolakisa yo nzela ya kolanda; nakopesa yo toli mpe nakosenzela yo. **9** Kozala te lokola mpunda to lokola mile ezanga bososoli, oyo bakangaka nguya na yango na nzela ya ebende mpe ya singa oyo batiaka na minoko na yango mpo na kopekisa yango kopusana pene na yo. » **10** Bato mabe bazali na pasi mingi, kasi bolamu ya Yawe ezingelaka bato oyo batiaka elikya na Yawe. **11** Bino bato ya sembo, bosepela kati na Yawe, bozala na esengo! Bino nyonso oyo bozali na mitema alima, bobeta milolo ya esengo.

33 Bino bato ya sembo, bobeta milolo ya esengo na tina na Yawe! Kokumisa Nzambe ebongi na bato oyo bazali alima. **2** Bosanzola Yawe na nzenze, bosanzola Ye na lindanda ya basinga zomi. **3** Boyembela Yawe nzembo ya sika, bobetisa bibetelo mindule elongo na koganga ya esengo. **4** Pamba te Liloba na Yawe ezali alima, misala na Ye nyonso ekokisamaka na boyengebene. **5** Yawe alingaka bosembo mpe alima; mokili etondi na bolingo na Ye. **6** Likolo ekelamaki na Liloba na Yawe; mampinga na yango nyonso, na nzela ya pema ya monoko na Ye. **7** Asangisaka mayi ya bibale minene esika moko, mpe atiaka yango na bisika ya mozindo. **8** Tika ete mokili mobimba etosa Yawe! Tika ete bavandi nyonso ya mokili balenga liboso na Ye. **9** Pamba te alobaki, mpe likambo esalemaki; mpe apesaki mitindo, mpe emonanaki. **10** Yawe akweyisaka mikano ya bikolo, abebisaka mabongisi ya bato. **11** Kasi mikano ya Yawe etikalaka mpo na seko, mabongisi ya motema na Ye, mpo na bikeke nyonso. **12** Esengo na ekolo oyo Yawe azali Nzambe na yango. Esengo na bato oyo aponaki mpo na libula na Ye. **13** Yawe atalaka wuta na likolo, amonaka bana nyonso ya bato. **14** Wuta

na evandelo na Ye, atalaka bavandi nyonso ya mokili. **15** Ye oyo asalaka mitema nyonso ya bato asosolaka makambo nyonso oyo basalaka. **16** Ezali te limpinga monene nde ebikisaka mokonzi to nguya monene nde ekangolaka elombe. **17** Mpunda ezali na nguya te ya kopesa lobiko, makasi na yango nyonso ekangolaka te. **18** Nzokande Yawe atalaka bato oyo batosaka Ye, ba-oyo batiaka elikya na bolingo kati na Ye, **19** mpo na kokangola bango na kufa mpe kobatela bango na bomoi ata na tango ya nzala makasi. **20** Totielaka Yawe motema; azali lisungi mpe nguba na biso. **21** Solo, mitema na biso esepelaka kati na Ye, pamba te totiaka elikya na biso kati na Kombo na Ye ya bule. **22** Yawe, lokola totiaka elikya na biso kati na Yo, tika ete bolingo na Yo ezala elongo na biso.

34 Nzembo ya Davidi. Ayembaki yango tango akosanaki liboma liboso ya Abimeleki oyo abenganaki ye, mpe akendeki.
Nakopambola Yawe tango nyonso, nakokumisa Ye mikolo
nyonso na bibebu na ngai. **2** Tika ete bomoi na ngai emikumisa
kati na Yawe; tika ete banyokolami bayoka mpe basepela! **3**
Boya kosakola elongo na ngai ete Yawe azali monene! Tonetola
Kombo na Ye, biso nyonso. **4** Nalukaki Yawe, mpe ayanolaki
ngai; akangolaki ngai na somo na ngai nyonso. **5** Bato oyo
batalaka epai na Ye bangengaka na esengo, mpe bayokisamaka
soni ata moke te. **6** Mobola agangaki, mpe Yawe ayokaka ye;
abikisaki ye na pasi na ye nyonso. **7** Anjelu ya Yawe atongaka
molako na ye zingazinga ya bato oyo batosaka Yawe, mpe
akangolaka bango. **8** Bomeka elengi mpe botala ndenge nini
Yawe azali malamu; Esengo na moto oyo azwaka Yawe lokola
ebombamelo na ye! **9** Bino basantu ya Yawe, botosa Yawe;
pamba te bato oyo batosaka Ye bazangaka eloko moko te. **10**

Bana ya nkosi ezangaka mpe ekufaka nzala, kasi bato oyo balukaka Yawe bakozanga eloko moko. **11** Bana na ngai, boya, boyoka ngai; Nakolakisa bino kotosa Yawe. **12** Nani asepelaka na bomoi? Nani alingaka kobika mikolo ebele ya esengo? **13** Batela lolemo na yo mosika na mabe, mpe bibebu na yo ete eloba lokuta te. **14** Zala mosika na mabe mpe sala bolamu, luka kimia mpe koba na yango. **15** Miso ya Yawe etalaka bato ya sembo, mpe matoyi na Ye eyokaka koganga na bango; **16** kasi Yawe apesaka bato mabe mokongo mpo ete bakanisa bango lisusu te kati na mokili. **17** Tango bato ya sembo babelelaka, Yawe ayokaka mpe akangolaka bango na pasi na bango nyonso. **18** Yawe azali pene ya bato oyo bazoki na mitema mpe abikisaka ba-oyo balembi na milimo na bango. **19** Pasi mingi ekangaka moto ya sembo, kasi Yawe akangolaka ye na nyonso, **20** abatelaka mikuwa na ye nyonso mpo ete moko te kati na yango ebukana. **21** Mabe ebomaka moto mabe, mpe bayini ya moto ya sembo bakozwa etumbu. **22** Yawe akangolaka bomoi ya basali na Ye; mpe bato nyonso oyo bazwaka Ye lokola ebombamelo na bango bakozwa etumbu te.

35 Nzembo ya Davidi. Yawe, kota likambo na ngai liboso ya bayini na ngai; bundisa bato oyo bazali kobundisa ngai. **2** Kamata nguba ya moke mpe ya monene, mpe telema mpo na kosunga ngai. **3** Tombola likonga ya monene mpe ya moke mpo na kobundisa bato oyo bazali kolanda ngai. Loba na ngai: « Nazali lobiko na Yo. » **4** Tika ete bato oyo bazali komeka bomoi na ngai basambwa mpe bayoka soni; tika ete bato oyo bazali kokana kosala ngai mabe bazonga sima mpe bakoma mawa-mawa! **5** Tika ete bakoma lokola matiti ya kokawuka oyo mopepe ezali kopumbwisa, tango anjelu ya Yawe akotindika bango; **6**

tika ete nzela na bango ekoma molili mpe moselu tango anjelu ya Yawe akobengana bango. **7** Mpo ete, na kozanga tina, mpo na kokanga ngai, batielaki ngai mitambo mpe batimolaki mabulu, **8** tika ete libebi ekweyela bango na mbalakata, bakangama bango moko na mitambo oyo batielaki ngai mpe bakweya kati na mabulu yango! **9** Nakotonda na esengo kati na Yawe mpe nakosepela kati na lobiko na Ye. **10** Mikuwa na ngai nyonso ekoloba: « Oh Yawe, nani akoki kokangola, lokola Yo, mobola wuta na maboko ya moto oyo aleki ye na makasi, mobola mpe mokeleli wuta na maboko ya banyokoli na bango? » **11** Batatoli oyo bamipesa na kanza batelemi, bazali kopesa ngai mituna na tina na makambo oyo nayebi te. **12** Bazali kozongisela ngai mabe mpo na bolamu oyo nasalaki, mpe kosundola ngai lokola monyokolami. **13** Nzokande tango bango babelaki, ngai nalataki saki, namikitisaki na kokila bilei, nazalaki kobondela mpo na bango. **14** Nazalaki kotambola na mawa lokola mpo na moninga to mpo na ndeko; nazalaki kokitisa moto na se mpo na mawa lokola moto oyo azali kolela mama na ye. **15** Kasi awa ngai nakomi na pasi, bango bazali kosepela mpe kosangana; wana ngai nayebi te, bango bazali kosangana mpo na kotonga ngai, bazali kolemba te kofinga ngai. **16** Lokola bapagano, bazali koseka ngai, bazali kolia minu na tina na ngai. **17** Yawe, kino tango nini okotala kaka boye? Kangola ngai wuta na misala na bango ya mabe, bomoi na ngai wuta na manzaka ya bankosi oyo. **18** Nakokumisa Yo kati na mayangani monene, nakosanzola Yo kati na ebele ya bato. **19** Tika ete banguna na ngai basepela te na tina na ngai; tika ete bayini na ngai na kozanga tina bakanga miso te. **20** Pamba te balobaka te maloba ya kimia, kasi babongisaka lokuta mpo na kokosela bato ya kimia

makambo kati na mboka. **21** Balobaka na mongongo makasi: « Eh! Eh! Tomonaki ye! » **22** Yawe, omoni nyonso wana; kovanda nye te! Nkolo, kozala mosika na ngai te! **23** Lamuka mpe telema mpo na kolongisa ngai! Nzambe na ngai mpe Nkolo na ngai, kota likambo na ngai. **24** Yawe, Nzambe na ngai, longisa ngai na bosembo na Yo; kotika bango te kosepela na tina na ngai. **25** Tika ete bamilobela te: « Ah! Tala makambo oyo tozalaki koluka! » Tika ete baloba te: « Tolie ye. » **26** Tika ete bato nyonso oyo basepelaka na pasi na ngai, bango nyonso lisanga, bayoka soni mpe basambwa! Tika ete bato oyo batombokelaka ngai balata soni mpe bazala kati na yikiyiki! **27** Tika ete bato oyo basepelaka na bosembo na ngai baganga na esengo mpe basepela; tika ete balobaka tango nyonso: « Tika ete Yawe anetolama, Ye oyo asepelaka na kimia ya mowumbu na Ye! » **28** Nakosakola bosembo na Yo, nakokumisa Yo mikolo nyonso.

36 Nzembo ya Davidi, mowumbu ya Yawe. Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Kati na motema na ngai, nazali na sango kowuta na Nzambe na tina na bato mabe oyo batondi na masumu: Kotosa Nzambe ezali na tina ata moke te na miso na bango. **2** Bamipesaka lokumu makasi, bandimaka te mpe bayinaka masumu na bango te. **3** Minoko na bango ebimisaka maloba mabe mpe lokuta, baboyaka kosala na bokebi mpe kosala bolamu. **4** Ezala na bambeto na bango, basalaka kaka mabongisi ya kosala mabe, batambolaka te mpo na kosala bolamu mpe baboyaka mabe te. **5** Yawe, bolingo na Yo ekenda kino na likolo, boyengebene na Yo kino na mapata. **6** Bosembo na Yo ezali lokola bangomba ya Nzambe, mikano na Yo ezali mozindo lokola lubwaku ya molayi. Yawe, obikisaka bato mpe banyama. **7** Oh Nzambe, tala ndenge nini bolingo na Yo ezali

motuya! Bato bazwaka ebombamelo na elili ya mapapu na Yo. **8** Baliaka mpe batondaka bilei ya Ndako na Yo, mpe omelisaka bango mayi kowuta na bolingo monene na Yo. **9** Pamba te etima ya bomoi ezali elongo na Yo; kati na pole na Yo nde tomonaka pole. **10** Koba kotalisa bolingo na Yo epai ya bato oyo bayebi Yo, mpe bosembo na Yo epai ya bato ya mitema alima. **11** Tika ete bato ya lolendo bakoma te kino epai na ngai, mpe tika ete bato mabe babengana ngai te. **12** Tala ndenge nini bato ya misala mabe bakweyi, balali na mabele, bazangi makoki ya kotelema.

37 Nzembo ya Davidi. Kosilikela bato ya mabe te, kosalela bato oyo basalaka mabe zuwa te; **2** pamba te bakokawuka noki lokola makasa, mpe bakolemba noki lokola matiti. **3** Tia elikya na yo kati na Yawe mpe sala bolamu, vanda kati na mokili mpe lia na kimia. **4** Komisa Yawe bilengi na yo ya makasi, mpe akokokisela yo posa ya motema na yo. **5** Kaba bomoi na yo epai na Yawe, tia elikya kati na Ye, mpe akosala: **6** akongengisa bosembo na yo lokola pole, makoki na yo lokola moyi ya midi. **7** Batela kimia liboso ya Yawe mpe talela Ye; kosilikela te moto oyo alongaka na misala na ye, mpe oyo asalaka mabongisi ya mabe. **8** Boya kanda mpe kosilika te; kotomboka te, noki te okosala mabe. **9** Pamba te bato oyo basalaka mabe bakolimwa, kasi bato oyo batielaka Yawe motema bakozwa mokili lokola libula na bango. **10** Etikali tango moke kaka, moto mabe akozala lisusu te; ata oluki ye, okomona ye te. **11** Kasi bato oyo bamikitisa bakozwa mokili lokola libula na bango mpe bakozala na kimia makasi. **12** Bato mabe basalelaka bato ya sembo makita mpe baliaka minu mpo na kotelemela bango. **13** Kasi Yawe asekaka bato mabe, pamba te ayebi ete mokolo na bango ezali kobelema. **14** Bato mabe babimisi mipanga mpe babongisi batolotolo mpo na

kokweyisa mobola mpe moto oyo akelela, mpo na koboma bato oyo batambolaka alima. **15** Kasi mipanga na bango ekotobola mitema na bango moko, mpe batolotolo na bango ekobukana. **16** Mwa biloko ya moto ya sembo eleki bozwi ya bato ebele ya mabe, **17** pamba te nguya ya bato mabe ekosila, kasi Yawe alendisaka bato ya sembo. **18** Yawe ayebi mikolo ya bato bazangi pamela, mpe libula na bango ekowumela mpo na seko. **19** Na tango ya pasi, bakokawuka te; na mikolo ya nzala, bakozala na bilei ebele. **20** Kasi bato mabe bakokufa, banguna ya Yawe bazali lokola fololo ya elanga, bakolimwa lokola molinga. **21** Moto mabe adefaka mpe azongisaka te, kasi moto ya sembo ayokaka mawa mpe akabaka. **22** Bato oyo Yawe apambolaka bakozwa mokili lokola libula na bango, kasi ba-oyo alakelaka mabe bakolimwa. **23** Soki Yawe asepeli na etamboli ya moto, alendisaka bomoi na ye; **24** ezala akweyi, akotikala kaka ya kokweya te; pamba te Yawe asimbaka ye na loboko. **25** Nazalaki elenge, mpe sik'oyo nakomi mobange, namoni nanu te moto ya sembo kosundolama to bana na ye kokoma kosenga-senga bilei. **26** Akabaka tango nyonso mpe adefisaka, bana na ye bakozalaka kati na mapamboli. **27** Zala mosika na mabe mpe sala bolamu, okovanda na mokili mpo na libela; **28** pamba te Yawe alingaka bosembo, mpe asundolaka te bayengebene na Ye. Babatelamaka mpo na seko, kasi bana ya bato mabe bakolimwa. **29** Bato ya sembo bakozwa mokili lokola libula na bango mpe bakovanda kuna seko na seko. **30** Monoko ya moto ya sembo ebimisaka bwanya, mpe lolemo na ye elobaka kolanda bosembo. **31** Mobeko ya Nzambe na ye ezali kati na motema na ye, makolo na ye ebetaka libaku te. **32** Moto mabe atalaka moto ya sembo na miso mabe mpe alukaka

nzela ya koboma ye, **33** kasi Yawe akosundola moto ya sembo
te kati na maboko ya moto mabe, mpe akokweyisa ye te na
kosambisama. **34** Zala na elikya kati na Yawe mpe batela nzela
na Ye; akonetola Yo mpo ete ozwa mboka lokola libula na yo,
mpe okomona tango bato mabe bakolimwa. **35** Namonaki moto
mabe mpe na kanza kokoma na nguya mpe kofuluka lokola
nzete oyo ezali kokola na mabele na yango, **36** kasi alekaki noki
mpe azalaki lisusu te; nalukaki ye, kasi namonaki ye lisusu te.
37 Tala malamu moto oyo azangi pamela, landela bomoi ya moto
ya sembo; tango oyo ezali koya ezali kozela moto ya kimia.
38 Kasi batomboki bakobebisama, tango oyo ezali koya ezali
te mpo na bato mabe. **39** Lobiko ya bato ya sembo ewutaka
epai ya Yawe oyo, na tango ya pasi, azali ndako na bango, oyo
batonga makasi. **40** Yawe asungaka mpe akangolaka bango,
akangolaka bango wuta na maboko ya bato mabe mpe abikisaka
bango, pamba te babombamaka kati na Ye.

38 Nzembo ya Davidi mpo na kokanisa. Yawe, kopamela ngai
te kati na kanda na Yo to kopesa ngai etumbu te kati na kanda
makasi na Yo. **2** Pamba te makonga na Yo etoboli ngai, mpe
loboko na Yo ebeti ngai. **3** Mpo na kanda na Yo, nzoto na ngai
ebeli; mpo na masumu na ngai, mikuwa na ngai elembi. **4** Mabe
na ngai eleki moto na ngai, ezali kilo makasi epai na ngai lokola
mokumba ya kilo makasi. **5** Bapota na ngai epoli mpe ekomi
kolumba solo mpo na bozoba na ngai. **6** Nagumbami, nalembi
makasi; nakomi moto ya mawa mpo na libela. **7** Pamba te nazali
koyoka pasi makasi na mokongo na ngai, eteni ata moko te
ya nzoto na ngai ezali malamu. **8** Nalembi, makasi na ngai
nyonso esili; mobulu ekoti na motema na ngai, nakomi koganga
na kolemba te. **9** Nkolo, oyebi posa na ngai nyonso; kolela na

ngai ezali ya kobombama te na miso na Yo. **10** Motema na ngai
ezangi kimia, makasi na ngai ekomi kosila, nabungisi ata pole
ya miso na ngai. **11** Bato oyo balingaka ngai mpe baninga na
ngai bakimi pasi na ngai, ba-oyo bazalaka na ngai esika moko
batelemi mosika na ngai. **12** Bato oyo balukaka kufa na ngai
bazali kotia mitambo, ba-oyo balukaka pasi na ngai bazali koloba
mpo na kosala ngai mabe, bakomi mikolo nyonso kobongisa
lokuta. **13** Kasi ngai nazali kosala lokola mokufi matoyi; mpe
lokola baba, nakangi monoko, naboyi koloba. **14** Nakomi lokola
mokufi matoyi oyo akoki kopesa eyano ata moko te na monoko
na ye. **15** Yawe, natiaka elikya na ngai kati na Yo; oh Nkolo,
Nzambe na ngai, solo, okoyanola. **16** Nalobaki: « Kopesa nzela
te ete basepela na tina na ngai to bamitombola likolo na ngai
soki nabeti libaku. » **17** Pamba te nakomi pene ya kokweya,
pasi na ngai ezali kaka elongo na ngai tango nyonso. **18** Solo
nandimi mabe na ngai, masumu na ngai ezali kotungisa molimo
na ngai. **19** Banguna na ngai bazali makasi mpe bingambe,
bato oyo bayinaka ngai kaka pamba bazali ebele. **20** Bato
oyo bazongisaka mabe na bolamu bazali kofunda ngai atako
nalukaka kosala bolamu. **21** Yawe, kosundola ngai te; Nzambe
na ngai, kozala mpe mosika na ngai te. **22** Nkolo, Mobikisi na
ngai, yaka noki kosunga ngai.

39 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi mpe ya Yedutuni.
Nzembo ya Davidi. Namilobelaki: « Nakosala keba na etamboli
na ngai mpo ete monoko na ngai esala masumu te; nakobatela
penza monoko na ngai tango nyonso moto mabe akozala
liboso na ngai. » **2** Boye nakangaki monoko na ngai mpe
navandaki nye, natikalaki koloba ata likambo moko te; pasi na
ngai ebakisamaki makasi. **3** Motema na ngai eswaki, moto

ezalaki kopela kati na ngai, mpe nalobaki na nzela ya monoko na ngai. **4** Yawe, yebisa ngai tango nini bomoi na ngai ekosuka mpe motango ya mikolo ya bomoi na ngai mpo ete nasosola ete bomoi na ngai ezali kaka mpo na mwa tango moke. **5** Solo mikolo ya bomoi na ngai ekatama, ezali pamba na miso na Yo. Bomoi ya moto nyonso ezali kaka mopepe. **6** Moto akendaka mpe azongaka, azali kaka lokola elili; amitungisaka kaka pamba, andukaka bomengo, kasi ayebaka te soki nani akotikala na yango. **7** Sik'oyo, oh Nkolo, nazela lisusu nini? Natiaka elikya na ngai kati na Yo. **8** Bikisa ngai na mabe na ngai nyonso, kopesa nzela te na bazoba ete bafinga ngai. **9** Nakangi monoko, nakoloba lisusu te, pamba te Yo nde osali. **10** Kobeta ngai lisusu te, nazali kokoka lisusu te. **11** Opesaka bato etumbu mpo na masumu na bango mpo na kozongisa bango na nzela; obebisaka biloko na bango ya motuya lokola nselele. Solo, moto nyonso azali kaka mopepe. **12** Yawe, yoka libondeli na ngai; yoka na bokebi, wana nazali koganga mpo na kosenga lisungi, kovanda nye te liboso ya mpinzoli na ngai, pamba te epai na Yo, nazali mopaya mpe moleki nzela lokola bakoko na ngai. **13** Kotala ngai te mpo ete nasepela lisusu, liboso ete nakende na ngai mpe nazala lisusu te.

40 Nzembo ya Davidi. Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Natiaki elikya na ngai kati na Yawe; abalukaki epai na ngai mpe ayokaki koganga na ngai. **2** Abimisaki ngai na libulu ya mozindo, kati na potopoto; atelemisaki ngai na likolo ya libanga mpe alendisaki makolo na ngai. **3** Atiaka nzembo ya sika kati na monoko na ngai, nzembo ya masanzoli mpo na Nzambe na biso. Bato ebele bakomona, bakobanga mpe bakotiela Yawe motema. **4** Esengo na moto oyo atiaka elikya kati na Yawe,

kasi atalelaka te bato ya lolendo mpe bakosi. **5** Yawe, Nzambe
na ngai, bikamwa mpe mabongisi oyo osalaka mpo na biso
ezali ebele penza. Moko te akokani na Yo; nalingi kotatola mpe
kopanza sango na yango, kasi motango na yango eleki ebele.
6 Osepelaki te na bambeka mpe na makabo, kasi ofungolaki
matoyi na ngai; osengaki te makabo ya kotumba mpe bambeka
mpo masumu. **7** Bongo nalobaki: « Ngai oyo, nayei epai na
Yo kolanda ndenge ekomami na tina na ngai kati na buku. **8**
Nzambe na ngai, nasepelaka kosala mokano na Yo, Mobeko na
Yo ezali kati na motema na ngai. » **9** Nasakolaka bosembo na
Yo kati na mayangani, nakokanga monoko na ngai te; Yawe,
oyebi yango! **10** Nabombaka bosembo na Yo te kati na motema
na ngai, natatolaka boyengebene mpe lobiko na Yo kati na
mayangani, nakobomba yango ata moke te. **11** Yawe, kopimela
ngai mawa na Yo te; kasi sala ete bolingo mpe bosolo na Yo
ebatelaka ngai tango nyonso. **12** Pamba te makambo ebele ya
pasi ezingeli ngai, mabunga na ngai ekomi konyokola ngai, mpe
nazali kokoka lisusu te kotala yango; ezali ebele koleka suki ya
moto na ngai, mpe motema na ngai elembi kati na ngai. **13**
Yawe, nabondeli Yo, kangola ngai; Yawe, yaka noki kosunga
ngai. **14** Tika ete bato oyo balukaka kufa na ngai bakufa soni
mpe basambwa! Tika ete bato oyo bazelaka libebi na ngai
bazonga sima mpe babungisa lokumu na bango! **15** Tika ete ba-
oyo balobaka na ngai: « Ah! Ah! » bayoka somo mpe bakufa
soni! **16** Kasi tika ete bato nyonso oyo balukaka Yo batonda na
esengo mpe basepela kati na Yo! Tika ete ba-oyo balingaka
lobiko na Yo balobaka tango nyonso: « Yawe azali monene! »
17 Solo, nazali mobola mpe moto akelela, kasi tika ete Nkolo
asunga mpe akangola ngai. Nzambe na ngai, kowumela te!

41 Nzembo ya Davidi. Wuta na buku ya mokambi ya bayembi.
Esengo na moto oyo akanisaka mobola! Yawe akokangola ye na
tango ya pasi. **2** Yawe akokengela ye mpe akobatela bomoi na
ye, akokomisa ye moto ya esengo kati na mokili mpe akokaba
ye te na maboko ya banguna na ye. **3** Yawe akosunga ye na
mbeto na ye soki abeli mpe akobikisa ye na bokono na ye
nyonso. **4** Nalobaki: « Oh Yawe, yokela ngai mawa; bikisa ngai
na bokono, pamba te nasalaki masumu epai na Yo. » **5** Banguna
na ngai balobaka mabe na tina na ngai: « Akokufa mokolo nini
mpo ete kombo na ye etangama lisusu te? » **6** Kati na bango,
moto nyonso oyo ayaka kotala ngai alobaka kaka lokuta mpo
na kobebisa lokumu na ngai, akangisaka kati na ye makambo
ya lokuta mpe, soki kaka abimi libanda, apanzaka yango na
matongi. **7** Banguna na ngai basanganaka kaka mpo na kotonga
ngai mpe kokanisa mpo na libebi na ngai. **8** Balobaka: « Pasi
moko ya somo penza ekangi ye, ebwaki ye na mbeto mpe azali
kokoka lisusu kotelema te. » **9** Ezala molingami na ngai ya
kimia, oyo nazalaki kotiela motema mpe azalaki kolia sani moko
elongo na ngai, abalukeli ngai. **10** Kasi Yo, Yawe, yokela ngai
mawa mpe telemisa ngai mpo ete nazongisela bango mabe na
mabe. **11** Nakoyeba ete osepelaka na ngai soki kaka monguna
na ngai agangi te na tina na ngai. **12** Mpo ete nazangi pamela,
okosunga ngai mpe okovandisa ngai na makolo na Yo mpo na
libela. **13** Tika ete Yawe, Nzambe ya Isalaele, akumisama libela
na libela!

42 Nzembo ya bana ya Kore. Wuta na buku ya mokambi ya
bayembi. Ndenge mbuli eyokaka posa ya komela mayi, ndenge
wana mpe molimo na ngai ezali na posa na Yo, Nzambe. **2**
Molimo na ngai ezali na posa ya Nzambe, ya Nzambe na bomoi.

Tango nini nakoki kokende, mpe tango nini nakoki kokutana na Nzambe? **3** Butu mpe moyi, mpinzoli na ngai ezalaka bilei na ngai; pamba te balobaka na ngai tango nyonso: « Nzambe na Yo azali wapi? » **4** Nazalaka na posa ya kokanisa makambo oyo, ndenge mpe nasopaka molimo na ngai: Tango nazalaki kotambola kati na ebele ya bato, nazalaki komema bango kino na Tempelo ya Nzambe, kati na koganga ya esengo mpe ya kozongisa matondi lokola makelele ya bato oyo bazali na feti. **5** Oh molimo na ngai, mpo na nini olembi boye? Mpo na nini ozali komitungisa makasi kati na ngai? Tia elikya na yo kati na Nzambe, pamba te nakokumisa lisusu lobiko na Ye. **6** Nzambe, molimo na ngai elembi kati na ngai; yango wana nazali kokanisa Yo wuta na mokili ya Yordani, wuta na songe ya ngomba Erimoni mpe wuta na ngomba Mitseari. **7** Mozindo ebendaka mozindo tango bambonge na Yo nyonso etombokaka; Ezala ya mike to ya minene, elekaka likolo na ngai. **8** Na moyi, Yawe apesaka mitindo epai ya bolingo na Ye; na butu, nakumisaka Ye na banzembo mpe nasambelaka Nzambe ya bomoi na ngai. **9** Nalobi na Nzambe, Libanga na ngai: « Mpo na nini obosani ngai? Mpo na nini nasengeli kotambola na mawa kati na motema mpe na se ya minyoko ya monguna? » **10** Nzoto na ngai ekomaka kosala pasi makasi tango bayini na ngai bafingaka ngai, tango balobaka na ngai mokolo mobimba: « Wapi Nzambe na yo? » **11** Molimo na ngai, mpo na nini olembi boye? Mpo na nini ozali komitungisa kati na ngai? Tia elikya na yo kati na Nzambe. Nakokumisa Ye lisusu, lobiko mpe Nzambe na ngai.

43 Oh Nzambe, longisa ngai mpe lobela ngai liboso ya ekolo oyo etosaka makambo na Yo te; kangola ngai wuta na maboko ya bakosi mpe ya bato mabe. **2** Nzambe, Yo nde ozali ndako na

ngai, oyo batonga makasi; mpo na nini osundoli ngai? Mpo na nini nasengeli kotambola na pasi boye, na se ya minyoko ya monguna? **3** Tinda mwinda mpe solo na Yo mpo ete ekamba mpe emema ngai na ngomba na Yo ya bule epai wapi ovandaka; **4** bongo nakokende na etumbelo epai ya Nzambe, esengo mpe bomengo na ngai. Oh Yawe, Nzambe na ngai, nakosanzola Yo na lindanda. **5** Oh molimo na ngai, mpo na nini olembi boye? Mpo na nini ozali komitungisa kati na ngai? Tia elikya na yo kati na Nzambe, pamba te nakosanzola Ye lisusu, Mobikisi mpe Nzambe na ngai.

44 Nzembo ya bana ya Kore. Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Nzambe, toyokaki na matoyi na biso; bakoko na biso babetelaki biso lisolo ya makambo oyo osalaki na tango na bango, na tango ya kala. **2** Na nguya na Yo, obenganaki bikolo mpe otiaki bakoko na biso; obetaki bikolo ya bapaya mpe ofulukisaki bakoko na biso. **3** Pamba te ezalaki na mopanga na bango te nde babotolaki mokili, ezalaki mpe maboko na bango te nde ebikisaki bango; kasi ezalaki nde loboko na Yo ya mobali, nguya na Yo mpe pole ya elongi na Yo, pamba te ozalaki kolinga bango. **4** Oh Nzambe, Yo oyo ozali Mokonzi na ngai, pesa mitindo mpo na elonga ya Jakobi. **5** Na lisungi na Yo, tolongaka banguna na biso, mpe na Kombo na Yo, tonyataka bayini na biso. **6** Pamba te natiaka elikya te na tolotolo na ngai, mpe mopanga na ngai ebikisaka ngai te. **7** Kasi ezali Yo nde obikisaka biso wuta na maboko ya bayini na biso, mpe oyokisaka bayini na biso soni. **8** Tomikumisaka mikolo nyonso kati na Nzambe mpe tokokumisa Kombo na Yo mpo na libela. **9** Kasi obwaki biso, oyokisi biso soni mpe ozali lisusu kotambola te elongo na mampinga na biso. **10** Otiki biso kokima liboso ya

banguna na biso; mpe bayini na biso bazwi biloko na biso na makasi. **11** Osundoli biso na maboko na bango lokola bameme ya koboma mpe opanzi biso kati na bikolo. **12** Oteki bato na Yo na pamba mpe ozwi ata litomba te kowuta na boteki yango. **13** Okomisi biso eloko ya lisuma na miso ya bato oyo bazali pembeni na biso, eloko ya litio mpe ya liseki na miso ya bato oyo bazali zingazinga na biso. **14** Okomisi biso lisapo kati na bikolo, mpe bato bakomi koningisa mito na bango mpo na biso. **15** Kosambwa ekomi tango nyonso liboso na ngai mpe soni ezipi elongi na ngai, **16** mpo na litio ya bato oyo bazali kofinga mpe kopamela ngai, mpe ya monguna oyo akangela ngai kanda. **17** Makambo wana nyonso ekweyeli biso atako tobosanaki Yo te mpe tobebisaki Boyokani na Yo te, **18** atako mitema na biso epengwaki te mpe totamboli libanda ya nzela na Yo te. **19** Pamba te onyokolaki biso kati na etando ya bambwa ya zamba mpe ozipaki biso na molili makasi. **20** Soki tobosanaki Kombo ya Nzambe na biso to totombolaki maboko na biso epai ya nzambe ya mopaya, **21** boni, Nzambe na biso alingaki koyeba yango te, lokola asosolaka mozindo ya mitema? **22** Pamba te, likolo na Yo, babomaka biso mikolo nyonso mpe bazwaka biso lokola bameme ya koboma. **23** Nkolo, lamuka! Mpo na nini ozali kolala? Lamuka, kobwaka biso te mpo na libela. **24** Yawe, mpo na nini ozali kobomba elongi na Yo? Mpo na nini ozali kobosana pasi mpe minyoko na biso? **25** Pamba te tokweyi na putulu, mpe nzoto na biso ekangami na mabele. **26** Telema, yaka kosunga biso, kangola biso mpo na bolingo na Yo!

45 Nzembo ya bolingo oyo bana ya Kore bayembaki. Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Eyembamaki na lindanda oyo babengaka Lisi. Motema na ngai etondi na maloba kitoko.

Namilobeli: Nakotatola misala na ngai mpo na mokonzi. Tika
ete lolemo na ngai ezala lokola ekomeli ya mokomi ya mayele.
2 Oleki bato nyonso na kitoko, mpe bibebu na Yo ebimisaka
ngolu; yango wana Nzambe apambola Yo mpo na libela. **3**
Elombe ya bitumba, kanga mopanga na loketo na Yo! Lata
lokumu mpe kongenga. **4** Kati na kongenga na Yo, zala molongi,
mata na shar na Yo, telema mpo na solo, mpo na komikitisa,
mpe mpo na bosembo; tika ete loboko na Yo ya mobali esala
misala minene. **5** Tika ete makonga na Yo ya minu etobola
mitema ya banguna ya mokonzi; tika ete bikolo ekweya na se ya
matambe na Yo. **6** Nzambe, Kiti ya Bokonzi na Yo ekowumela
seko na seko; lingenda ya bokonzi na Yo ezali mpo na bosembo.
7 Olingaka bosembo mpe oyinaka mabe; yango wana, oh
Nzambe, Nzambe na Yo apakoli Yo mafuta ya esengo, asepeli
na Yo koleka baninga na Yo. **8** Bilamba na Yo nyonso ezali
kolumba solo kitoko ya malasi ya mire, ya aloe mpe ya kaneli;
wuta na bandako minene oyo ebongisama na pembe ya nzoko,
mandanda ezali kosepelisa Yo. **9** Bana basi ya bakonzi bazali
kati na basi ya lokumu; mwasi ya mokonzi azali na ngambo ya
loboko na Yo ya mobali, alati biloko ya wolo ya Ofiri. **10** Mwana
na ngai ya mwasi, tala mpe yoka; bosana bato na yo mpe ndako
ya tata na yo. **11** Mokonzi asepeli na kitoko na yo; lokola azali
nkolo na yo, gumbama liboso na ye. **12** Tiri, mboka kitoko, bato
oyo baleki na bozwi kati na bato bakomemela yo bakado mpo
ete olinga bango. **13** Mwana mwasi ya mokonzi azali kongenga
na kitoko kati na ndako ya mokonzi, alati elamba batonga wolo.
14 Alati bilamba batonga bililingi kitoko na basinga, mpe bamemi
ye epai ya mokonzi. Bamemi mpe balingami na ye epai na
yo, bilenge basi oyo batambolaka elongo na ye. **15** Bamemi

bango na nsayi mpe na esengo; bakoti na ndako ya mokonzi.
16 Bana na yo ya mibali bakozwa esika ya bakoko na bango;
okotia bango bakambi kati na mokili mobimba. **17** Nakosala ete
bikeke nyonso ebosana kombo na yo te. Boye bikolo nyonso
ekosanzola Yo tango nyonso, seko na seko.

46 Nzembo ya bana ya Kore. Wuta na buku ya mokambi ya
bayembi. Eyembamaki na mongongo moke ya bilenge basi.
Mpo na biso, Nzambe azali ebombamelo mpe eyekamelo, azali
lisungi oyo ezangaka te na tango ya pasi. **2** Yango wana,
tobangaka te ata soki mabele eningani, bangomba ekweyi kati
na ebale monene; **3** ata soki bambonge na yango etelemi,
ebimisi fulufulu mpe eningisi bangomba. **4** Ezali na ebale moko
oyo mayi na yango esepelisaka engumba ya Nzambe oyo
eleki bule kati na bivandelo ya Ye-Oyo-Aleki-Likolo. **5** Nzambe
azali kati na yango, ebukani te; Nzambe asungaka yango wuta
na tongo makasi. **6** Bikolo ezali kotomboka, bamboka ezali
kokweya; kasi Nzambe atomboli mongongo na Ye, mpe mabele
ebukani. **7** Yawe, Mokonzi ya mampinga, azali elongo na biso;
Nzambe ya Jakobi azali ekimelo na biso. **8** Boya kotala misala
ya Yawe, makambo minene oyo asalaka kati na mokili. **9**
Asilisaka bitumba kino na basuka ya mokili, akataka batolotolo,
abukaka makonga mpe atumbaka na moto bashar ya bitumba.
10 Alobaki: « Bovanda kimia, boyeba ete ngai nazali Nzambe;
nakonzaka bikolo, nakonzaka mpe mokili. » **11** Yawe, Mokonzi
ya mampinga, azali elongo na biso; Nzambe ya Jakobi azali
ekimelo na biso.

47 Nzembo ya bana ya Kore. Wuta na buku ya mokambi ya
bayembi. Bino nyonso, bikolo, bobeta maboko! Boganga epai
na Nzambe na esengo nyonso. **2** Tala ndenge nini Yawe, Ye-

Oyo-Aleki-Likolo, azali somo! Azali Mokonzi Monene na mokili
mobimba. **3** Atiaki bikolo na se na biso, mpe mabota na se
ya bokonzi na biso. **4** Aponelaki biso libula na biso, oyo ezali
lokumu ya Jakobi, molingami na Ye. **5** Nzambe amataki kati
na koganga ya esengo; Yawe ayaka kati na lokito ya kelelo. **6**
Boyemba mpo na lokumu ya Nzambe, boyemba mpo na lokumu
na Ye. Boyemba mpo na lokumu ya Mokonzi na biso, boyemba
mpo na lokumu na Ye. **7** Pamba te Nzambe azali Mokonzi ya
mokili mobimba; boyemba nzembo mpo na lokumu na Ye. **8**
Nzambe akonzaka bikolo nyonso; Nzambe avandi na Kiti na Ye
ya bule. **9** Bato minene ya bikolo basangani, lokola bato ya
Nzambe ya Abrayami, pamba te bilombe ya mokili bazali ya
Nzambe; atombwama makasi.

48 Nzembo ya bana ya Kore. Yawe azali monene mpe abongi
na lokumu, kati na engumba ya Nzambe na biso, ngomba na Ye
ya bule. **2** Ezali kitoko, ngomba moke oyo esalaka esengo ya
mokili mobimba, ngomba Siona! Ngambo na yango ya Nor nde
ezali engumba ya Mokonzi Monene. **3** Nzambe azali kati na
bandako na yango ya bokonzi, amimonisi lokola ndako batonga
makasi. **4** Pamba te bakonzi basanganaki, batambolaki nzela
moko. **5** Kasi tango kaka bamonaki yango, bakamwaki mpe
bakimaki na somo. **6** Mbala moko, bakomaki kolenga wana
lokola mwasi oyo azali na pasi ya kobota **7** to lokola mopepe
ya Este oyo apanzaka masuwa ya Tarsisi. **8** Ndenge kaka
bayebisaki biso, ndenge mpe tomonaki kati na engumba ya
Yawe, Mokonzi ya mampinga, kati na engumba ya Nzambe
na biso; Nzambe alendisaka yango seko na seko. **9** Nzambe,
kati na Tempelo na Yo, tokanisaka bolingo na Yo. **10** Nzambe,
lokumu na Yo epanzani kino na suka ya mokili, ndenge moko na

Kombo na Yo; loboko na Yo ya mobali etondi na bosembo. **11** Ngomba ya Siona ezali kosepela, bamboka ya Yuda etondi na esengo mpo na mikano na Yo. **12** Botambola pembeni ya Siona, bokende zingazinga na yango, botanga bandako na yango ya milayi. **13** Botala lopango na yango, botala malamu bandako na yango mpo ete bopesa sango epai ya bato oyo bakoya na sima. **14** Pamba te Nzambe wana azali Nzambe na biso seko na seko mpe libela na libela; akotambolisa biso, ezala kino na kufa.

49 Nzembo ya bana ya Kore. Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Bino bikolo nyonso, boyoka malamu makambo oyo; bino bavandi nyonso ya mokili, boyoka, **2** bato pamba mpe bato minene, bazwi mpe babola: **3** Monoko na ngai ekoloba maloba ya bwanya; motema na ngai ekanisi makambo oyo ekopesa bino bososoli. **4** Nayokaka masese, mpe nalimbolaka sambole na nzela ya lindanda. **5** Mpo na nini nabanga na tango ya pasi, tango mabe ya bakosi ezingeli ngai, **6** ba-oyo batielaka bomengo na bango motema mpe bamikumisaka mpo na bofuluki ya bozwi na bango? **7** Moko te akoki kosikola ndeko na ye, moko te akoki kofuta mbongo epai ya Nzambe mpo na lisiko na ye. **8** Talo ya bomoi na ye eleki motuya makasi, mpe ekotikala kofutama te. **9** Akokaki kozala na bomoi libela na libela, mpe akokaki kokufa te. **10** Solo, tomonaka bato ya bwanya kokufa elongo na zoba mpe moto oyo azangi mayele, mpe batikaka bomengo na bango epai ya bato mosusu. **11** Bakunda na bango nde ekomaka bandako na bango mpo na libela, mpe bisika na bango ya kovanda mpo na seko na seko, atako bapesaki na bitando na bango ya mabele bakombo na bango mpo ete ebengamaka na yango. **12** Mozwi akowumelaka te na bomoi; ata aleki na lokumu, akokani na nyama oyo ezali kokufa. **13** Yango nde suka

ya bato oyo batiaka elikya kati na bango moko, ya bato oyo balandaka bango mpe basepelaka na maloba na bango. **14** Bazali lokola bameme mpe babongisami mpo na mboka ya bakufi; kufa ekokoma kobokola bango. Kala te, bato ya sembo bakonyata bango, kitoko na bango ekonzuluka, mpe mboka ya bakufi ekokoma ndako na bango. **(Sheol h7585)** **15** Kasi Nzambe akokangola bomoi na ngai wuta na maboko ya mboka ya bakufi, pamba te akokamata ngai. **(Sheol h7585)** **16** Komitungisaka te soki moto moko akomi kofuluka na bozwi, soki kongenga ya ndako na ye ekomi komata se komata. **17** Pamba te akomema ata eloko moko te tango akokufa; bomengo na ye ekolanda ye te. **18** Atako, wana azalaki na bomoi, azalaki komimona moto apambolama— atako bato bakokumisa yo, pamba te omisali bolamu— **19** okokende kaka kokutana na bakoko na yo oyo bakotikala komona lisusu pole te. **20** Moto oyo azali mozwi, kasi azangi bososoli, azali lokola nyama oyo ezali kokufa.

50 Nzembo ya Azafi. Nzambe ya banzambe, Yawe alobi, abengi mokili wuta na epai moyi ebimaka kino na epai elalaka. **2** Wuta na Siona, mboka kitoko, Nzambe azali kongenga lokola moyi. **3** Tika ete Nzambe na biso aya! Tika ete akanga monoko te! Liboso na Ye, moto makasi ezali kozikisa; mpe zingazinga na Ye, mopepe makasi ezali kopepa. **4** Abengi Likolo, kuna na likolo, mpe mabele mpo na kokata makambo ya bato na Ye. **5** Alobi: « Bosangisela ngai bayengebene na ngai, ba-oyo basalaki Boyokani elongo na ngai na nzela ya mbeka. » **6** Likolo ekopanza sango ya bosembo na Ye, pamba te azali Nzambe ya bosembo. **7** Bino bato na ngai, boyoka; nazali koloba na bino! Isalaele, nakoloba mpo na kotelemela yo: « Ngai Nzambe, nazali Nzambe na yo. » **8** Nakopamela yo te na tina na bambeka na

yo, pamba te bambeka na yo ya kotumba ezalaka tango nyonso liboso na ngai. **9** Nakozwa ngombe te kati na ndako na yo to ntaba mobali kati na etonga na yo ya bibwele, **10** pamba te banyama nyonso ya zamba ezali ya ngai; ezala ata ebele ya banyama oyo ezali kati na bangomba, nyonso ezali ya ngai. **11** Nayebi bandeke nyonso ya bangomba; mpe banyama ya bilanga ezali ya ngai. **12** Soki nazalaki na nzala, nalingaki koyebisa yo te, pamba te mokili mpe nyonso oyo ezali kati na yango ezali ya ngai. **13** Boni, okanisi penza ete ngai naliaka misuni ya bangombe to namelaka makila ya bantaba? **14** Bonzelaka Nzambe matondi lokola mbeka, mpe kokisaka bandayi na yo epai ya Ye-Oyo-Aleki-Likolo. **15** Mpe belela ngai na tango ya pasi; nakokangola yo, mpe okopesa ngai nkembo. **16** Nzambe alobi na moto mabe: « Mpo na nini opanzaka sango ya mibeko na ngai mpe olobaka na tina na Boyokani na ngai? **17** Nzokande oyinaka malako na ngai mpe oyokaka te maloba na ngai? **18** Soki omoni moyibi, wana nde osepeli; mpe ovandaka esika moko na bato na bikobo. **19** Otikaka monoko na yo kosala mabe, lolemo na yo ebimisaka kaka lokuta. **20** Ovandaka mpo na kotonga ndeko na yo, mpe obebisaka lokumu ya bana ya mama na yo. **21** Yango nde makambo oyo ozalaki kosala; mpe ngai nabatelaki kimia. Okanisi penza ete ngai nazali lokola yo? Nakopamela yo mpe nakotanda makambo nyonso oyo nazwa yo na miso na yo. **22** Bino bato oyo bozali kobosana Nzambe, nabondeli bino: bososola makambo oyo; noki te nakobebisa bino, mpe moto moko te akokangola bino. **23** Moto oyo abonzaka matondi lokola mbeka, apesaka ngai lokumu; mpe moto oyo asalaka keba na etamboli na ye, nakotalisa ye lobiko ya Nzambe. »

51 Nzembo ya Davidi. Wuta na buku ya mokambi ya bayembi.
Eyembamaki tango mosakoli Natan akomaki epai ya Davidi
sima na ye kosala ekobo elongo na Batisheba. Oh Nzambe,
yokela ngai mawa kolanda bolingo monene na Yo; longola
masumu na ngai kolanda mawa monene na Yo! **2** Sukola ngai
mobimba mpo na kolongola mabe na ngai, mpe petola ngai
na masumu na ngai. **3** Pamba te nayebi mabe na ngai, mpe
masumu na ngai ezalaka tango nyonso liboso na ngai. **4** Epai
na Yo, epai na Yo kaka, nasali masumu mpe mabe na miso na
Yo. Boye, okozala sembo tango okozwa mokano, mpe okozala
na pamela te tango okokata makambo. **5** Solo, nabotamaki kati
na lisumu; wuta na libumu ya mama na ngai, nazali mosumuki.
6 Nzokande Yo, osepelaka na bosembo, ata kati na libumu;
mpe okoteya ngai bwanya kati na esika ebombama. **7** Petola
ngai na nzela ya izope, mpe nakokoma peto; sukola ngai, mpe
nakokoma pembe koleka mvula ya pembe. **8** Sepelisa ngai
mpe yokisa ngai nsayi na motema; mpe mikuwa na ngai oyo
obukaki ekosepela makasi. **9** Kotala lisusu masumu na ngai te,
mpe longola bambeba na ngai nyonso. **10** Oh Nzambe, mpo
na ngai, kela motema ya peto; mpe kati na ngai, yeisa molimo
sika mpe elenda. **11** Kobengana ngai te mosika ya elongi na
Yo, mpe kolongola te kati na ngai Molimo Mosantu na Yo. **12**
Zongisela ngai esengo ya lobiko na Yo, mpe kabela ngai molimo
oyo emibongisi malamu mpo na kolendisaka ngai. **13** Nakoteya
banzela na Yo epai ya babuki mibeko, mpe bato ya masumu
bakozonga epai na Yo. **14** Oh Nzambe! Nzambe, Mobikisi na
ngai, kangola ngai wuta na mokumba ya makila, mpe lolemo na
ngai ekosakola bosembo na Yo. **15** Nkolo, fungola bibebu na
ngai, mpe monoko na ngai ekokumisa Yo. **16** Mpo ete osepelaka

na mbeka te, nakobonza te mbeka ya kotumba oyo ondimaka te. **17** Nzambe, bambeka oyo osepelaka na yango ezali: molimo oyo ebukani. Nzambe, oyinaka te motema oyo etutami mpe emikitisi. **18** Na ngolu na Yo, salela Siona bolamu, tonga bamir ya Yelusalemi. **19** Bongo okosepela na bambeka ya bosembo, bambeka ya kotumba mpe makabo ya kokoka; mpe bangombe ya mibali ekobonzama na bitumbelo na Yo.

52 Nzembo ya Davidi. Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Eyembamaki tango Doegi, moto ya Edomi, akendeki koyebisa Saulo ete Davidi akoti na ndako ya Ayimeleki. Yo elombe, mpo na nini ozali komikumisa na tina na mabe? Bolingo ya Nzambe emonanaka mikolo nyonso. **2** Yo oyo otambolaka na lokuta, lolemo na yo esalaka mabongisi ya libebi, ekosaka lokola mbeli bapelisa malamu. **3** Olingaka mabe koleka bolamu, lokuta koleka koloba bosolo. **4** Oh lolemo ya lokuta, olingaka maloba nyonso oyo epanzaka. **5** Solo, Ye moko Nzambe akobebisa yo mpo na libela, akokanga yo kati na ndako na yo, akobwaka yo libanda mpe akopikola yo na mokili ya bato ya bomoi. **6** Bato ya sembo bakomona mpe bakokoma na somo, bakotiola ye na maloba oyo: **7** « Tala moto oyo azalaki te kozwa Nzambe lokola ebombamelo na ye, azalaki kotiela bozwi na ye motema, mpe kobakisa makasi na ye na nzela ya kobebisa bato mosusu. » **8** Kasi ngai, kati na Ndako na Yo, nazali lokola nzete ya olive oyo etondi na makasa ya mobesu; natiaka tango nyonso elikya na ngai kati na bolingo monene ya Nzambe, mpo na libela. **9** Nakosanzola Yo mikolo nyonso, mpo na oyo osali; mpe nazalaka na elikya kati na Kombo na Yo, pamba te ozali malamu mpo na bayengebene na Yo.

53 Nzembo ya Davidi. Wuta na buku ya mokambi ya bayembi.
Eyembamaki na flite. Bazoba bamilobelaka: « Nzambe azali
te. » Makanisi na bango esila kobeba, basalaka makambo
mabe mpe ya nkele; moko te asalaka bolamu. **2** Wuta na likolo,
Nzambe atalaka bato mpo na koluka koyeba soki ezali ata na
moko ya mayele, oyo atalelaka Nzambe. **3** Bango nyonso bazali
batomboki, bango nyonso bamibebisa; moko te asalaka bolamu,
ata moto moko te. **4** Boni, bato nyonso ya misala mabe bayebi
eloko te? Baliaka bato na ngai ndenge baliaka lipa mpe batikala
nanu kobelela Nzambe te, bazali penza kososola eloko moko
te? **5** Somo monene ekokanga bango na esika oyo ezali ata na
eloko moko te oyo ekoki kopesa bango somo, pamba te Nzambe
apanzi mikuwa ya bato oyo bayei kobundisa yo. Okoyokisa
bango soni, pamba te Nzambe abwaka bango. **6** Tika ete lobiko
ya Isalaele ebimela na Siona! Tango Nzambe akobimisa bato na
Ye na bowumbu, bakitani ya Jakobi bakosepela, mpe Isalaele
ekozala na esengo.

54 Nzembo ya Davidi. Wuta na buku ya mokambi ya bayembi.
Eyembamaki na lindanda tango bato ya Zifi bayaki koyebisa
Saulo: « Davidi abombami kati na biso. » Oh Nzambe, bikisa
ngai na nzela ya Kombo na Yo, longisa ngai na nzela ya nguya
na Yo. **2** Oh Nzambe, yoka libondeli na ngai, yoka maloba
ya monoko na ngai. **3** Bapaya batelemi mpo na kobundisa
ngai; mpe bato na kanza bazali koluka koboma ngai, batalelaka
Nzambe te. **4** Tala, Nzambe azali lisungi na ngai, Nkolo azali
eyekamelo na ngai. **5** Tika ete akweyisela bayini na ngai mabe!
Kati na boyengebene na Yo, bebisa bango. **6** Nakobonzela Yo
mbeka na motema malamu, nakokumisa Kombo na Yo, Oh

Yawe, pamba te ozali malamu. **7** Okangoli ngai na pasi nyonso;
mpe miso na ngai etali lokola molongi ya banguna na ngai.

55 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Eyembamaki na
lindanda. Nzembo ya Davidi. Oh Nzambe, yoka libondeli na
ngai, komibomba te wana nazali kobelela Yo. **2** Yoka ngai mpe
yanola ngai. Kati na kolela na ngai, nakomi koyengayenga mpe
nazangi kimia, **3** mpo na maloba ya monguna na ngai mpe
kanda ya moto mabe, pamba te bazali kokweyisela ngai misala
mabe mpe konyokola ngai na kanda. **4** Motema na ngai etondi
na mawa, mpe somo ya kufa ekangi ngai. **5** Nakomi kobanga
mpe kolenga, somo monene ekangi ngai. **6** Nakomi komilobela:
« Soki nazalaki ata na mapapu ya ebenga, nalingaki kopumbwa
mpo na koluka bopemi; **7** nalingaki kokima mosika penza, mpo
na kokende kovanda ata na esobe. **8** Solo, na lombangu penza,
nalingaki kokende koluka ebombamelo mpo na kokima mopepe
makasi mpe ekumbaki. » **9** Nkolo, bebisa mabongisi ya banguna
na ngai mpe kotisa mobulu kati na bango; pamba te, kati na
engumba, nazali komona mobulu mpe bokabwani. **10** Butu mpe
moyi, ezali kotambola na bamir na yango; misala mabe mpe ya
kanza etondi kati na yango. **11** Banguya oyo ebebisaka ezali
kosala kati na yango, minyoko mpe lokuta ezali kosila te. **12** Soki
monguna nde azalaki kofinga ngai, nalingaki kokanga motema;
soki ezalaki mpe moyini nde azalaki kotelemela ngai, nalingaki
komibomba mpo ete amona ngai te. **13** Kasi ezali yo, moto lokola
ngai, oyo otambolaka elongo na ngai, molingami mpe moninga
na ngai ya motema **14** oyo nazalaki kokabola elongo na yo, pasi
mpe basekele tango tozalaki kokende nzela moko na Tempelo
ya Nzambe. **15** Tika ete kufa ekanga bango na mbalakata mpe
bakita ya bomoi kati na mboka ya bakufi; pamba te mabe etondi

kati na bandako mpe mitema na bango. **(Sheol h7585)** **16** Mpo na ngai, nabelelaka Nzambe, mpe Yawe akobikisa ngai. **17** Tongo, midi, pokwa, nasopaka motema na ngai mpe nalelaka, mpe ayokaka mongongo na ngai. **18** Akopesa ngai kimia, akokangola ngai na bitumba oyo babundisaka ngai; pamba te bato oyo batelemeli ngai bazali ebele. **19** Nzambe ayokaka, akosambwisa bango penza; akonzaka mpo na libela na libela. Babongolaka mitema te mpe batosaka Nzambe te. **20** Abundisi balingami na ye, abebisi boyokani na ye. **21** Maloba ya monoko na ye ezalaka sukali, nzokande bitumba evandi kati na motema na ye; maloba na ye ezalaka ya kimia koleka mafuta, nzokande ezali mopanga oyo ezangi ebombelo. **22** Bwakela Yawe mokumba na yo, akosunga yo; akotika te ete moto ya sembo akweya mpo na libela. **23** Mpe Yo, Nzambe, okobwaka basopi makila mpe bakosi kati na libulu ya libebi; bakokokisa ata kati-kati te ya mikolo ya bomoi na bango. Kasi ngai, natiaka elikya na ngai kati na Yo.

56 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Eyembamaki ndenge moko na « Ebenga ya terebente ya mosika. » Nzembo ya Davidi, tango bato ya Filisitia bakangaki ye kati na mboka Gati.
Nzambe, yokela ngai mawa, pamba te bato bazali kotungisa ngai. Babundisaka mpe banyokolaka ngai mikolo nyonso. **2** Bayini na ngai batungisaka ngai mikolo nyonso; bato oyo babundisaka ngai na lolendo bazali ebele. **3** Mokolo oyo nazalaka na bobangi, natiaka elikya na ngai kati na Yo. **4** Epai ya Nzambe, nakumisaka Liloba na Ye; Epai ya Nzambe, natiaka motema mpe nabangaka te. Moto oyo akokufa akoki kosala ngai nini? **5** Babongolaka maloba na ngai mikolo nyonso; mabongisi na bango nyonso ezalaka mpo na kosala ngai mabe. **6** Basalaka makita, babombamaka, balandaka ngai mpo na kosala ngai

mabe. **7** Mpo na makambo oyo ya mabe, boni, bazanga etumbu?
Oh Nzambe, kweyisela bikolo kanda na Yo! **8** Solo, oyebi
motango ya matambe ya bomoi na ngai ya mitelengano. Sopa
mpinzoli na ngai kati na mbeki na Yo, oyo ezali buku na Yo ya
ekaniseli. **9** Bongo, na mokolo oyo nakobelela mpo na kosenga
lisungi, banguna na ngai bakozonga sima. Na nzela ya likambo
yango, nakoyeba ete Nzambe azali mpo na ngai. **10** Pembeni ya
Nzambe oyo nakumisaka Liloba na Ye, pembeni ya Yawe oyo
nakumisaka Liloba na Ye, **11** pembeni ya Nzambe oyo natielaka
motema mpe nazalaka na bobangi te, moto akoki kosala ngai
nini? **12** Epai na Yo Nzambe, nakokokisa bandayi na ngai mpe
nakobonza bambeka ya matondi. **13** Pamba te okangoli ngai na
kufa mpe obateli makolo na ngai ete ebeta mabaku te, mpo ete
natambola liboso na Yo Nzambe kati na pole ya bomoi.

57 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Eyembamaki
ndenge moko na nzembo « Koboma te. » Nzembo ya Davidi,
tango Saulo azalaki kolanda ye, mpe tango Davidi abombamaki
kati na libulu. Oh Nzambe, yokela ngai mawa! Yokela ngai
mawa, pamba te nazali koluka ebombamelo; nazali koluka
ebombamelo na se ya mapapu na Yo, kino tango ya pasi
ekoleka. **2** Nazali koganga epai ya Nzambe-Oyo-Aleki-Likolo,
epai ya Nzambe oyo asalelaka ngai bolamu. **3** Akotinda wuta na
likolo mpe akobikisa ngai, akopamela bato oyo batungisaka
ngai. Nzambe akomonisa bolingo mpe boyengebene na Ye. **4**
Nazali na kati-kati ya bankosi; nalali na kati-kati ya bato oyo
babomaka mpe baliaka bato, oyo minu na bango ezali makonga
mpe batolotolo, mpe lolemo na bango ezali mopanga ya minu
makasi. **5** Oh Nzambe, tika ete omitombola na likolo ya Lola;
tika ete nkembo na Yo ezala awa na mokili mobimba! **6** Batiaki

monyama na makolo na ngai mpo ete nakangama, batimolaki libulu liboso na ngai, kasi bango moko nde bakweyaki kati na libulu yango. **7** Nzambe, lendisa motema na ngai; Nzambe, lendisa motema na ngai. Nakoyembela Yo mpe nakosanzola Yo na mindule. **8** Lokumu na ngai, lamuka! Lindanda mpe nzenze, bolamuka! Nalingi kolamusa tongo. **9** Nkolo, nakosanzola Yo kati na mabota, nakosanzola Yo na mindule kati na bikolo. **10** Pamba te bolingo na Yo ezali monene, ekenda kino na Lola; mpe bosembo na Yo ekenda kino na mapata. **11** Nzambe, tika ete omitombola na likolo ya Lola; mpe tika ete nkembo na Yo etonda na mokili mobimba!

58 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Eyembamaki ndenge moko na « Kobebisa te. » Nzembo ya Davidi. Ezali solo ete bolobaka te tango bokataka makambo? Boni, bana na moto, bosambisaka na bosembo? **2** Te, ezala kati na mitema na bino, bosalaka mabongisi ezanga bosembo; botandaka kanza ya maboko na bino kati na mokili. **3** Bato mabe babebaka wuta na mbotama na bango, bapengwaka mpe balobaka lokuta wuta na mabumu ya bamama na bango. **4** Bazalaka na ngenge lokola ngenge ya nyoka, lokola ngenge ya etupa oyo eyokaka te, oyo ekangaka litoyi na yango, **5** oyo eyokaka te ata mingongo ya bato na soloka mpe ya moto ya maji oyo aleki na mayele. **6** Nzambe, buka minu na bango kati na minoko na bango; Yawe, buka bambanga ya bana ya bankosi. **7** Tika ete balimwa lokola mayi oyo ezali kotiola; Tika ete bambanzi na bango ebukana tango babetaka batolotolo. **8** Tika ete balimwa lokola soyi ya mbembe, lokola mwana oyo akomona moyi te mpo ete abimi na zemi oyo esopani. **9** Liboso ete banzungu na bino ekutana na moto ya basende, ezala ya mayi to ya kokawuka,

bato mabe akolimwa. **10** Moto ya sembo akosepela, pamba te
akomona Nzambe kozongisela bato mabe, mabe na mabe, mpe
akotambola kati na makila na bango. **11** Mpe bato bakoloba:
« Solo, ezali na lifuti mpo na moto ya sembo; solo, ezali na
Nzambe oyo asambisaka mokili. »

59 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Eyembamaki
ndenge moko na « Kobebisa te! » tango Saulo atindaki bato
kozingela ndako ya Davidi mpo na koboma ye. Nzembo ya
Davidi. Oh Nzambe na ngai, kangola ngai wuta na maboko
ya banguna na ngai; batela ngai liboso ya banyokoli na ngai.
2 Kangola ngai wuta na maboko ya bato ya misala mabe,
mpe bikisa ngai liboso ya basopi makila ya bato. **3** Yawe,
bazali koluka koboma ngai; bato na nguya basaleli ngai likita,
nzokande nasali mabe te, nasali na ngai mpe masumu te. **4**
Nasali mabe ata moko te; kasi bango bazali kopota mbangu,
bazali komibongisa. Lamuka mpo na koya kokutana na ngai,
mpe tala. **5** Yawe, Nzambe-Na-Nguya-Nyonso, Nzambe ya
Isalaele, telema mpo na kopesa bikolo nyonso etumbu; koyokela
bato nyonso oyo basalaka mabe mawa te. **6** Bazongaka na
pokwa, bagangaka lokola bambwa mpe batambolaka zingazinga
ya engumba. **7** Na nzela ya minoko na bango, babimisaka
na bibebu na bango maloba oyo ezokisaka lokola mipanga;
bamilobelaka: « Nani azali koyoka biso? » **8** Kasi Yo, Yawe,
osekaka bango, otiolaka bikolo nyonso. **9** Nzambe, ozali makasi
na ngai, nakotalela Yo; ozali ebombamelo na ngai, **10** Nzambe
na ngai, oyo nalingaka. Nzambe ayaka kino liboso na ngai,
atikaka ngai kotala banguna na ngai. **11** Nkolo, nguba na biso,
koboma bango te, noki te bato na ngai bakobosana. Na nguya
na Yo, sala ete bayengayenga, mpe mema bango kino na se. **12**

Mpo na masumu ya minoko na bango, mpo na maloba ya bibebu
na bango, tika ete bakangama na motambo ya lolendo na bango.
Mpo na bilakeli mabe mpe lokuta na bango, **13** bebisa bango
na kanda na Yo, bebisa bango kino bazala lisusu te. Bongo
bakoyeba ete Nzambe azali kokonza kati na Jakobi kino na suka
ya mokili. **14** Bazongaka na pokwa, bagangaka lokola bambwa
mpe batambolaka zingazinga ya engumba. **15** Bayengaka-
yengaka mpo na koluka bilei; soki batondi te, balekisaka butu na
kolelalela. **16** Kasi ngai nakoyembela makasi na Yo, nakobetela
bolingo na Yo milolo, na tongo, pamba te ozali ebombamelo na
ngai, mpe ekimelo na ngai na tango ya pasi. **17** Ozali makasi na
ngai, nakoyemba mpo na lokumu na Yo; ozali ebombamelo na
ngai, oh Nzambe; Nzambe na ngai, oyo nalingaka.

60 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Eyembamaki
ndenge moko na « Lisi ya litatoli. » Nzembo ya Davidi mpo na
koteya bato. Ayembaki yango tango abundisaki bato ya Siri
ya Mezopotami mpe bato ya Siri ya Tsoba, mpe tango Joabi
azongaki, sima na ye kolonga bato nkoto zomi na mibale ya
Edomi, na bitumba kati na Lubwaku ya Mungwa. Oh Nzambe,
obwakaki mpe opanzaki biso, osilikaki penza. Sik'oyo, zongisa
biso. **2** Solo, oningisaki mabele mpe obukaki yango. Bamba
madusu na yango, pamba te ekomi koningana. **3** Omonisaki
bato na Yo pasi makasi, omelisaki biso vino oyo elangwisaka. **4**
Opesaki na bato oyo batosaka Yo bendele mpo na koyebisa
bango ete bakima liboso ya batolotolo ya banguna. **5** Mpo ete
balingami na Yo bakangolama, bikisa na nguya ya loboko na Yo
ya mobali, mpe yanola biso! Yanola ngai! **6** Nzambe alobaki
kati na Esika na Ye ya bule: « Nakolonga! Nakokabola Sishemi
mpe nakomeka molayi ya lubwaku ya Sukoti. **7** Galadi ezali ya

ngai, Manase mpe ezali ya ngai; Efrayimi ezali ekoti na ngai ya ebende, mpe Yuda ezali lingenda na ngai ya bokonzi. **8** Moabi ezali sani monene oyo nasukolelaka, Edomi ezali esika oyo nabwakaka sandale na ngai. Mpo na Filisitia, nabetaka milolo ya elonga. » **9** Nani akomema ngai kino na engumba oyo batonga makasi? Nani akotambolisa ngai kino na Edomi? **10** Ezali Yo te, Nzambe oyo obwakaki biso, Nzambe oyo ozalaki lisusu te kokende bitumba elongo na mampinga na biso? **11** Yaka kosunga biso, kangola biso liboso ya moyini; pamba te lisungi ya bato ezali pamba. **12** Nzokande, elongo na Nzambe, tokosala makambo minene mpe ya kokamwa; ezali Ye nde akonyata banguna na biso.

61 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Eyembamaki na lindanda. Nzembo ya Davidi. Oh Nzambe, yoka koganga na ngai, yoka na bokebi losambo na ngai. **2** Wuta na suka ya mokili, nazali kobelela Yo, motema na ngai ebukani! Mema ngai na libanga oyo eleki likolo epai wapi nakokoka te kokoma ngai moko. **3** Pamba te, ozali ebombamelo na ngai, ndako molayi batonga makasi, liboso ya banguna na ngai. **4** Posa ya motema na ngai ezali: kovanda tango nyonso kati na Ndako na Yo mpe kozwa ebombamelo na se ya mapapu na Yo. **5** Pamba te Yo Nzambe, oyokaki bandayi na ngai, opesaki ngai libula ya bato oyo batosaka Kombo na Yo. **6** Pesa na mokonzi na biso bomoi molayi; tika ete awumela na bomoi. **7** Tika ete awumela na bokonzi libela na libela liboso ya Nzambe! Bolingo mpe boyengebene na Yo ekobatela ye. **8** Boye, nakoyemba mikolo nyonso mpo na lokumu ya Kombo na Yo, mpe nakokokisa bandayi na ngai mokolo na mokolo.

62 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi, kolanda Yedutuni.
Nzembo ya Davidi. Solo, nazwaka kimia kati na Nzambe;
lobiko na ngai ewutaka epai na Ye. **2** Solo, azali libanga mpe
lobiko na ngai; azali ebombamelo na ngai, nakoningana te. **3**
Kino tango nini bokosangela moto moko? Kino tango nini bino
nyonso bokosangana mpo na koluka koboma ye lokola mir oyo
etengami, lokola lopango oyo esili kokweya? **4** Solo, basalaka
makita mpo na kokweyisa ye wuta na esika na ye ya likolo,
basepelaka kotatola lokuta. Bapambolaka na nzela ya minoko
na bango; kasi kati na mitema na bango, balakelaka mabe. **5** Oh
molimo na ngai, zwa bopemi kati na Nzambe, pamba te elikya
na ngai ewutaka epai na Ye. **6** Solo, azali libanga mpe lobiko na
ngai; azali ebombamelo na ngai, nakoningana te. **7** Nzambe
azali lobiko mpe nkembo na ngai; libanga ya makasi na ngai
mpe ebombamelo na ngai ezali kati na Nzambe. **8** Botielaka Ye
elikya tango nyonso, bosopaka mitema na bino liboso na Ye,
pamba te Nzambe azali ebombamelo mpo na biso. **9** Solo, bato
bazali lokola molunge, bazali lokola lokuta; Soki batie bango
na emekelo kilo, ata molunge ekoleka bango nyonso na kilo.
10 Botiaka elikya te na mileki ya moyibi, mpe botielaka yango
motema te; soki bomengo na bino ekomi ebele, bokangama na
yango te. **11** Nzambe alobaki mbala moko, ngai nayokaki mbala
mibale: « Pamba te makasi ezali ya Nzambe; **12** mpe bolingo
ezali ya Nkolo; » mpe « ofutaka moto nyonso kolanda misala na
ye. »

63 Nzembo ya Davidi. Ayembaki yango tango azalaki kati na
esobe ya Yuda. Oh Nzambe, ozali Nzambe na ngai; nazali koluka
Yo, molimo na ngai ezali na posa na Yo, bomoi na ngai ezali na
posa na Yo makasi, kati na mabele ekawuka mpe ezanga mayi.

2 Natalaki Yo kati na Esika ya bule mpo na komona makasi mpe
nkembo na Yo. **3** Pamba te bolingo na Yo ezali malamu koleka
bomoi, bibebu na ngai ekosanzola Yo. **4** Boye, nakopambola Yo
bomoi na ngai mobimba, nakotombola maboko na ngai mpo na
lokumu ya Kombo na Yo. **5** Nakotonda lokola moto oyo asili
kolia misuni kitoko mpe mafuta; bibebu na ngai ekoganga na
esengo mpe monoko na ngai ekokumisa Yo. **6** Soki nakanisi Yo
na mbeto na ngai, nasambelaka Yo na butu; **7** pamba te ozali
lisungi mpo na ngai, mpe nagangaka na esengo wana nazali na
se ya elili ya mapapu na Yo. **8** Nakangami na Yo; loboko na Yo
ya mobali esimbi ngai makasi. **9** Bato oyo balukaka koboma
ngai bakozinda na mabele **10** Bakoboma bango na mopanga
mpe bakokoma bilei ya bambwa ya zamba. **11** Kasi mokonzi
akosepela kati na Nzambe; moto nyonso oyo alapaka ndayi
na Kombo ya Nzambe akomikumisa mpo na yango, pamba te
minoko ya bakosi ekokangama.

64 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Nzembo ya Davidi.
Oh Nzambe, yoka mongongo na ngai kati kolela na ngai,
batela ngai mosika ya monguna oyo azali kopesa ngai somo.
2 Bomba ngai mosika ya mikano ya bato mabe, mosika ya
makita ya bato ya misala mabe. **3** Bapelisaka lolemo na bango
ndenge bapelisaka mopanga, babimisaka maloba ya bololo
lokola makonga **4** mpo na kobwakela, na kobombama, moto oyo
azangi pamela; babangaka te kobwakela ye yango na mbalakata.
5 Balendisanaka mpo na mabongisi mabe, bayokanaka kotia
mitambo; balobaka: « Nani akomona yango? » **6** Basalaka
mabongisi ya kosala bato mabe, balobaka: « Toselingwi na
mabongisi na biso! » Makanisi mpe motema ya moto ezali
mozindo makasi. **7** Kasi Nzambe akobwakela bango makonga

na Ye na mbalakata; ekozwa mpe ekozokisa bango. **8** Maloba
na bango moko ekobalukela bango mpe ekomema bango na
libebi; mpe moto nyonso oyo akomona bango akoningisa moto.
9 Bato nyonso bakokoma kobanga, kopanza sango ya misala
ya Nzambe mpe kososola makambo oyo asalaka. **10** Moto ya
sembo akosepela mpe akomibomba kati na Yawe; bato nyonso
oyo bazali na mitema alima bakomikumisa mpo na yango.

65 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Nzembo ya Davidi.
Mpo na Yo Nzambe, bozangi makelele ezali lokumu, kati na
Siona; mpe mpo na Yo, ndayi ekokokisama. **2** Yo oyo oyokaka
mabondeli, bato nyonso bakoya epai na Yo. **3** Kilo ya bambeba
eleki makasi mpo na ngai; kasi Yo, olimbisaka masumu na biso.
4 Esengo na moto oyo oponi mpe obulisi mpo ete avanda kati na
lopango na Yo. Tokotonda na bolamu ya Ndako na Yo, Tempelo
na Yo ya bule. **5** Nzambe Mobikisi na biso, oyanolaka biso na
bosembo, na nzela ya biloko ya somo; Ozali elikya ya mokili
mobimba mpe ya bibale minene. **6** Alendisaka bangomba, na
nguya na Ye; atondi na mpiko. **7** Akitisaka makelele ya bibale
minene, makelele ya bambonge na yango mpe makelele ya
bikolo. **8** Bato oyo bavandaka na basuka ya mokili babangaka
tango bamonaka bikamwa na Yo; osalaka ete este mpe weste
eganga na esengo. **9** Opambolaka mabele, ofulukisaka yango,
otondisaka yango na bozwi. Otondisaka moluka ya Nzambe na
mayi, obongiselaka bato ble, pamba te otondisaka mayi mpo na
yango. **10** Olekisaka mayi kati na mikala, okweyisaka mipiku ya
mabele, osopelaka mabele mayi mpe opambolaka milona. **11**
Opambolaka mobu na bolamu na Yo, mpe banzela mike oyo
olekelaka ebotaka ebele. **12** Bilanga ya esobe etondaka na bilei,
mpe bangomba mike etondaka na esengo. **13** Bilanga etondaka

na bameme mpe bantaba; mabwaku etondaka na ble, egangaka na esengo mpe eyembaka.

66 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Nzembo. Bino bato ya mokili mobimba, bobetela Nzambe maboko! **2** Boyemba banzembo ya lokumu mpo na nkembo ya Kombo na Ye, bopesa lokumu na Ye nkembo. **3** Boloba na Nzambe: « Tala ndenge nini misala na Yo ebongi na kobanga yango! Mpo na nguya monene na Yo, banguna na Yo bakomi koluka kokoma baninga na Yo. **4** Mokili mobimba efukamaka liboso na Yo; bayembaka mpo na lokumu na Yo, basanzolaka Kombo na Yo. » **5** Boya kotala misala ya Nzambe! Misala na Ye ya minene mpo na bana ya bato ebongi na kobanga yango. **6** Abongolaki ebale monene mabele ya kokawuka; bakatisaki ebale na makolo ekawuka. Tozali kosepela kati na Ye. **7** Na nguya na Ye, akonzaka mpo na libela; miso na Ye ekengelaka bikolo. Tika ete batomboki batombokela Ye te. **8** Bino bikolo, bopambola Nzambe na biso! Bosala ete lokito ya masanzoli na Ye eyokana! **9** Asalaka ete totangama kati na bato ya bomoi. Abatelaki makolo na biso mpo ete tokweya te. **10** Pamba te, Nzambe, omekaki biso, olekisaki biso kati na moto ndenge basalaka mpo na palata. **11** Okangaki biso kati na motambo; otiaki mikumba ya kilo, na baloketo na biso. **12** Otikaki moto komatela biso na moto. Tolekaki kati na moto mpe kati na mayi, mpe obimisaki biso kati na yango mpo na komema biso na bofuluki. **13** Nakokota kati na Ndako na Yo, nakomemela Yo makabo ya kotumba, nakokokisa bandayi na ngai epai na Yo. **14** Bandayi oyo bibebu na ngai moko etatolaki mpe monoko na ngai elobaki na tango nazalaki kati na pasi. **15** Lokola bambeka ya kotumba, nakobonzela Yo banyama minene, bameme elongo na bambeka ya malasi; nakobonzela

Yo bangombe mpe bantaba ya mibali. **16** Bino nyonso oyo botosaka Nzambe, boya koyoka! Nakoyebisa bino makambo oyo asali mpo na bomoi na ngai. **17** Nabelelaki Ye na monoko na ngai, mpe lolemo na ngai ekumisaki Ye. **18** Soki nazalaki na masumu kati na motema na ngai, Nkolo alingaki koyoka ngai te. **19** Nzokande, Nzambe ayokaki ngai, ayokaki na bokebi libondeli na ngai. **20** Tika ete Nzambe akumisama! Aboyaki te koyoka libondeli na ngai mpe kotalisa ngai bolingo na Ye.

67 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi: nzembo ya koyemba na lindanda. Loyembo. Tika ete Nzambe asalela biso ngolu mpe apambola biso, tika ete angengisela biso elongi na Ye; **2** mpo ete toyeba nzela na Yo kati na mokili, mpe lobiko na Yo kati na bikolo nyonso. **3** Oh Nzambe, tika ete bikolo ekumisa Yo; tika ete bikolo nyonso ekumisa Yo! **4** Tika ete bato basepela, tika ete babeta milolo ya esengo, pamba te okambaka bikolo na bosembo, mpe otambolisaka bato awa na mabele. **5** Oh Nzambe, tika ete bikolo ekumisa Yo; tika ete bikolo nyonso ekumisa Yo! **6** Mabele eboti bambuma na yango; tika ete Nzambe, Nzambe na biso, apambola biso. **7** Tika ete Nzambe apambola biso; tika ete mokili mobimba etosa Ye!

68 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Nzembo ya Davidi. Loyembo. Soki Nzambe atelemi, banguna na Ye bapalanganaka, mpe bayini na Ye bakimaka mosika na Ye. **2** Liboso ya Nzambe, bato mabe bakufaka, ndenge milinga elimwaka, mpe mafuta enyangwamaka na moto. **3** Liboso ya Nzambe, bato ya sembo basepelaka, batondaka na esengo. **4** Boyembela Nzambe, boyemba banzembo mpo na lokumu ya Kombo na Ye. Bofungola nzela mpo na Ye oyo atambolisaka mampinga na Ye kati na esobe. Kombo na Ye ezali Yawe. Botonda na esengo liboso na

Ye. **5** Kati na Ndako na Ye ya bule, Nzambe azali Tata ya bana
bitike, mpe molobeli ya basi bakufisa mibali. **6** Nzambe apesaka
libota epai ya bato oyo bavandaka bango moko, abimisaka
bakangami wuta na minyololo; kasi batomboki batikalaka na
mabele ekawuka. **7** Oh Nzambe, tango obimaki liboso ya bato
na Yo, tango otambolaki na esobe, **8** mabele eninganaki, likolo
mpe esopaki mayi liboso ya Nzambe, Nzambe ya Sinai; liboso
ya Nzambe, Nzambe ya Isalaele. **9** Nzambe, osopaki mvula ya
mapamboli, olendisaki libula na Yo mpo ete elembaki. **10** Oh
Nzambe, bato na Yo bavandaka na mokili oyo obongisaki, na
boboto na Yo, mpo na mobola. **11** Na liloba moko kowuta na
Nkolo, basi oyo bamemaka sango basangani bato ebele, **12**
bakonzi ya mampinga bakimi, bapoti mbangu, mpe mwasi oyo
atikali na ndako akaboli bomengo ya bitumba. **13** Boni, bokokoba
kolala pongi kati na bandako na bino? Mapapu ya ebenga
ezipami na se ya palata, mpe bansala na yango ezipami na se
ya wolo. **14** Tango Nkolo-Na-Nguya-Nyonso abenganaki kuna
bakonzi, anokisaki mvula ya pembe na ngomba Tsalimoni. **15**
Ngomba ya Bashani, ngomba ya Nzambe; ngomba ya Bashani,
ngomba ya basonge ebele, **16** mpo na nini ozali kosala zuwa,
ngomba ya basonge ebele, ngomba oyo Nzambe asepelaka
kovanda? Nzokande Yawe akovanda kuna libela na libela. **17**
Motango ya bashar ya Nzambe ezali ebele, koleka minkoko;
Nkolo azali kati na yango, kuna na Sinai, kati na Esika ya bule.
18 Yawe Nzambe, tango omataki na likolo, omemaki bakangami,
ozwaki makabo epai ya bato, ata epai ya batomboki, mpo ete
okoma kovanda kuna. **19** Tika ete Nkolo akumisama, mokolo na
mokolo! Nzambe Mobikisi na biso alataka makambo na biso. **20**
Mpo na biso, Nzambe yango azali Nzambe oyo abikisaka; mpe

bikuke ya kufa ezali ya Nkolo Yawe. **21** Solo, Nzambe apanzaka
mito ya banguna na Ye, oyo batambolaka kati na bomoi ya
masumu, oyo mito na bango etonda na suki. **22** Nkolo alobi: «
Wuta na Bashani, nakomema bango; wuta na mozindo ya ebale
monene, nakomema bango, **23** mpo ete opanza lokolo na yo
kati na makila, mpe mpo ete lolemo ya bambwa na yo ezwa
eteni na yango. » **24** Oh Nzambe, bazali komona ndenge ozali
koya; koya ya Nzambe na ngai, ya Mokonzi na ngai, kati na
Esika ya bule. **25** Bayembi bazali liboso; sima na bango, bato
oyo bazali kobeta mandanda ya basinga kati na bilenge basi oyo
bazali kobeta bambonda ya mike. **26** Bopambola Nzambe kati
na mayangani, bopambola Yawe wuta na etima ya Isalaele.
27 Kuna, Benjame, leki ya suka, azali kotambolisa bakambi ya
Yuda elongo na mampinga na bango, bakambi ya Zabuloni mpe
ya Nefitali. **28** Nzambe na yo apesi mitindo epai ya makasi
na yo; zala makasi. Nzambe, osaleli biso penza makambo.
29 Wuta na Tempelo na Yo ya Yelusalemi epai wapi bakonzi
bamemelaka Yo makabo, **30** bengana ngando oyo ebombami
kati na matiti, lisanga ya bangombe ya mibali elongo na bana
ngombe ya bikolo oyo batambolaka kati na mbongo ya bibende
ya palata, mpe panza bikolo oyo basepelaka na bitumba. **31**
Bazwi bakobimela na Ejipito; bato ya Kushi bakoya na lombangu,
bakotombola maboko epai ya Nzambe. **32** Bino, babokonzi
ya mabele, boyembela Nzambe; boyemba banzembo mpo na
lokumu ya Nkolo! **33** Boyembela Ye oyo atambolisaka mampinga
kati na likolo, likolo ya libela; oyo, wuta na mongongo na Ye,
agangaka makasi. **34** Bosakola ete nguya ezali ya Nzambe oyo
nkembo na Ye ezali na Isalaele, mpe nguya na Ye ezali kati na
mapata. **35** Nzambe, wuta kati na bisika na Yo ya bule, obongi

na botosi! Nzambe ya Isalaele apesaka na bato na Ye makasi mpe nguya. Tika ete Nzambe akumisama!

69 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Nzembo ya Davidi:
ezali ya koyemba lokola « lisi. » Nzambe, bikisa ngai, pamba te
mayi ekomi na kingo na ngai. **2** Nazali kozinda na potopoto,
na mozindo makasi epai wapi eloko ya kosimba ezali te; nakiti
na mozindo ya mayi, mbonge ememi ngai. **3** Nalembi nzoto
likolo ya kobelela lisungi; mongongo na ngai ekawuki, miso
na ngai elembi mpo na kotalela Nzambe na ngai. **4** Bato oyo
bayinaka ngai na kozanga tina bazali ebele koleka motango
ya suki ya moto na ngai; ba-oyo balukaka kobebisa bomoi na
ngai, oyo bazali banguna na ngai kaka pamba, bazali bato na
nguya; bazali kosenga ngai na makasi ete nazongisa eloko oyo
nayibaki te. **5** Nzambe, oyebi bozoba na ngai, mpe mabe na
ngai ezali ya kobombama te na miso na Yo. **6** Nkolo Yawe,
Mokonzi ya mampinga, tika ete ba-oyo batiaka elikya kati na
Yo basila lokumu te likolo na ngai! Nzambe ya Isalaele, tika
ete bato oyo balukaka Yo bayokisama soni te likolo na ngai! **7**
Pamba te nandimi kofingama mpo na Yo, mpe soni ezipi ngai
elongi. **8** Bandeko na ngai bakomi kozwa ngai lokola moto oyo
bayebi te, nakomi lokola mopaya na miso ya bana ya mama
na ngai. **9** Pamba te bolingo oyo nazali na yango mpo na
ndako na Yo ezali kozikisa ngai, mpe mafinga ya bato oyo
bafingaka Yo ezali kokweya na moto na ngai. **10** Soki naleli mpe
nakili bilei, nasengeli kaka kofingama; **11** soki nalati saki, bato
basalaka masapo mpo na kotiola ngai. **12** Bato oyo bavandi na
ekuke batiolaka ngai, balangwi masanga bayembaka kombo
na ngai kati na banzembo na bango. **13** Yawe, nabondeli Yo!
Nzambe, tango ekoki, tango ya kotalisa ngai bolingo monene

na Yo! Yanola ngai na nzela ya boyengebene mpe lobiko na Yo! **14** Bimisa ngai na potopoto, sala ete nazinda lisusu te, nakangolama wuta na maboko ya bayini na ngai mpe nabima na mayi ya mozindo! **15** Tika ete mbonge ya mayi emema ngai lisusu te, mozindo emela lisusu ngai te, mpe libulu ekangamela ngai te! **16** Yawe, yanola ngai, pamba te bolingo na Yo ezali malamu; baluka epai na ngai, na mawa monene na Yo. **17** Kobombela lisusu mosali na Yo te elongi na Yo. Yanola ngai noki, pamba te nazali na pasi. **18** Pusana pene na ngai, mpe sikola ngai; kangola ngai wuta na maboko ya bayini na ngai. **19** Oyebi ndenge nini nazali kofingama, oyebi soni mpe kosambwa na ngai; banguna na ngai nyonso bazali liboso na Yo. **20** Mafinga ezokisi motema na ngai, mpe pota yango ezali kosila te; nazelaki elembo ya mawa kowuta na bato, kasi namonaki yango te; nalukaki babondisi, kasi namonaki bango te. **21** Batiaki ngenge kati na bilei na ngai, mpe bamelisaki ngai vino ya ngayi tango nayokaki posa ya mayi. **22** Tika ete mesa na bango ekoma motambo liboso na bango, mpe kimia na bango ekoma monyama. **23** Tika ete miso na bango ekufa mpo ete bamona lisusu te, mpe babela mikongo mpo na libela. **24** Sopela bango kanda makasi na Yo, mpe tika ete kanda na Yo ya makasi ekanga bango. **25** Tika ete molako na bango etikala polele, mpe ete moto moko te avanda na bandako na bango ya kapo. **26** Pamba te bazali konyokola bato oyo ozokisaki, mpe bazali kopanza sango ya pasi ya bato oyo oyokisaki pasi. **27** Bakisa mabe na likolo ya mabe na bango, mpe kokota likambo na bango te na bosembo na Yo. **28** Tika ete bakombo na bango elongwa na buku ya bomoi, mpe batangama te na molongo ya bato ya sembo. **29** Solo, nazali mobola mpe moto ya pasi; kasi lobiko na

Yo, oh Nzambe, ebatelaka ngai. **30** Nakoyemba mpo na lokumu
ya Kombo ya Nzambe, mpe nakopesa Ye nkembo elongo na
matondi. **31** Yango nde ekosepelisa Yawe, koleka ngombe oyo
ezali na maseke mpe na makolo ekabwana. **32** Babola bamoni
mpe bazali kosepela. Tika ete mitema na bino oyo bolukaka
Nzambe ezala na bomoi! **33** Pamba te Yawe ayokaka bato
oyo bakelela, mpe atiolaka bato na Ye te ata bazali bakangami
kati na boloko. **34** Tika ete likolo mpe mabele, bibale minene
mpe nyonso oyo ezali kati na yango ekumisa Ye! **35** Pamba te
Nzambe akobikisa Siona mpe akotonga lisusu bingumba ya
Yuda. Bato bakovanda kuna mpe bakozwa yango lokola libula
na bango. **36** Bakitani ya basali na Ye bakozwa yango lokola
libula, mpe bato oyo balingaka Kombo na Ye bakovanda kati na
yango.

70 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Nzembo ya Davidi
mpo na kokanisa misala ya Nzambe. Nzambe, yaka noki mpo
na kangola ngai! Yawe, yaka noki mpo na kosunga ngai! **2** Tika
ete bato oyo balukaka kufa na ngai bakufa soni mpe basambwa!
Tika ete bato oyo bazelaka libebi na ngai bazonga sima mpe
bayokisama soni! **3** Tika ete bato oyo balobaka na ngai: «
Ah! Ah! » bazonga mpo na soni! **4** Tika ete bato nyonso oyo
balukaka Yo batonda na esengo mpe basepela kati na Yo! Tika
ete ba-oyo balingaka lobiko na Yo balobaka tango nyonso: «
Nzambe azali monene! » **5** Mpo ete nazali mobola mpe moto
akelela, Nzambe, yaka noki mpo na kosunga ngai. Yawe, ozali
Lisungi mpe Mokangoli na ngai, kowumela te!

71 Yawe, ozali ebombamelo na ngai; kondima te ete nayoka
soni! **2** Na bosembo na Yo, kangola mpe bikisa ngai. Yoka ngai
mpe bikisa ngai. **3** Zala mpo na ngai ekimelo ya libanga epai

wapi nakoki kokende tango nyonso. Ozwaki mokano ya kobikisa ngai, pamba te ozali libanga mpe ndako na ngai batonga makasi. **4** Nzambe na ngai, kangola ngai wuta na maboko ya bato mabe, na maboko ya batomboki mpe bato na kanza. **5** Nkolo Yawe, ozali elikya na ngai; wuta bolenge na ngai, namipesaka na Yo. **6** Wuta mbotama na ngai, natalelaka Yo; Yo nde obimisaki ngai na libumu ya mama na ngai. Nakokumisa Yo tango nyonso. **7** Nazali likamwisi mpo na bato ebele; ozali ebombamelo na ngai ya makasi. **8** Tika ete monoko na ngai etonda na masanzoli mpo na lokumu na Yo; tika ete etatolaka tango nyonso kongenga ya nkembo na Yo. **9** Kobwaka ngai te awa nakomi mobange, kotika ngai te awa makasi na ngai ekomi kosila. **10** Pamba te banguna na ngai bazali koloba mabe na tina na ngai, mpe bato oyo balukaka koboma ngai basaleli ngai likita. **11** Bazali koloba: « Nzambe asundoli ye; bolanda ye, bokanga ye; moto oyo akokangola ye azali te! » **12** Oh Nzambe, kozala mosika na ngai te! Nzambe na ngai, yaka noki mpo na kosunga ngai. **13** Tika ete bato oyo bafundaka ngai bakufa soni mpe balimwa! Tika ete ba-oyo balukaka pasi na ngai basambwa mpe bayokisama soni! **14** Kasi ngai, nakozala na elikya tango nyonso mpe nakokoba kokumisa Yo. **15** Monoko na ngai ekosakola tango nyonso misala ya bosembo mpe ya lobiko na Yo, pamba te nayebi motango na yango te. **16** Nkolo Yawe, nakoya epai na Yo mpe nakotatola misala na Yo ya nguya; nakotatola misala malamu ya bosembo na Yo, misala ya bosembo na Yo kaka. **17** Nzambe, wuta bolenge na ngai, oteya ngai; mpe kino lelo, nazali kotatola bikamwa na Yo. **18** Ezala ndenge nakomi sik'oyo mobange mpe suki na ngai ekomi pembe, oh Nzambe na ngai, kotika ngai te, mpo ete natatola makasi na Yo epai ya bato ya ekeke oyo, mpe

misala ya nguya na Yo epai ya bato nyonso oyo bakoya sima.
19 Nzambe, bosembo na Yo ekenda kino na likolo, pamba te
osalaka makambo minene. Oh Nzambe, nani akokani na Yo? **20**
Atako osalaki ete tokutana na pasi mingi mpe na makambo
ya bololo, kasi okotika lisusu biso kozala na bomoi, okobimisa
ngai lisusu wuta na mozindo ya mabele. **21** Okomatisa lisusu
lokumu na ngai, mpe okobondisa ngai lisusu. **22** Nzambe na
ngai, nakosanzola Yo na lindanda mpo na boyengebene na
Yo; Mosantu ya Isalaele, nakobeta lindanda mpo na lokumu na
Yo. **23** Nakoganga na esengo tango nakoyemba banzembo
mpo na lokumu na Yo, pamba te okangoli bomoi na ngai. **24**
Lolemo na ngai ekotatola tango nyonso misala ya bosembo na
Yo, pamba te bato oyo balukaka pasi na ngai bayokisami soni
mpe basambwe.

72 Nzembo ya Salomo. Oh Nzambe, pesa na mokonzi mayele
na Yo; mpe na mwana ya mokonzi, bosembo na Yo! **2** Tika ete
asambisa bato na Yo na bosembo; mpe babola na Yo, kolanda
boyengebene. **3** Bangomba milayi ekomemela bato kimia;
mpe bangomba mike, bosembo. **4** Akokota likambo ya babola
kati na bato, akobikisa bana ya moto akelela mpe akobebisa
monyokoli. **5** Bongo bakotosa Yo tango nyonso moyi ekongala,
tango nyonso sanza ekongenga, na bikeke nyonso. **6** Tika ete
azala lokola mvula oyo ezali konoka na bilanga oyo balongoli
matiti, lokola mamwe oyo ezali kopolisa mabele. **7** Na tango na
ye, moto ya sembo akokende liboso, mpe kimia ekofuluka kino
sanza ekongenga lisusu te. **8** Tika ete akonza longwa na ebale
moko ya monene kino na ebale mosusu ya monene, longwa
na ebale Efrate kino na suka ya mokili. **9** Bavandi ya esobe
bakofukama liboso na ye, mpe banguna na ye bakolembola

putulu. **10** Bakonzi ya Tarsisi mpe ya bisanga bakomemela ye
mpako ya mokonzi, bakonzi ya Saba mpe ya Seba bakopesa ye
makabo. **11** Bakonzi nyonso bakofukama liboso na ye, mpe
bikolo nyonso ekosalela ye. **12** Pamba te akokangola moto
akelela oyo azali koganga mpo na kosenga lisungi, mpe mobola
oyo azangi mosungi. **13** Akoyokela mobola mpe moto akelela
mawa, mpe akobikisa moto akelela na kufa; **14** akosikola bango
na minyoko mpe na makambo na kanza, pamba te bomoi na
bango ezali motuya na miso na ye. **15** Akozala na bomoi,
bakopesa ye wolo ya Saba. Bakobanda kosambela mpo na ye
tango nyonso mpe kopambola ye mikolo nyonso. **16** Tika ete ble
etonda kati na mokili, mbuma na yango ebota ebele na likolo
ya bangomba lokola Libani! Wuta na engumba, bato bakozala
na bofuluki lokola matiti ya elanga. **17** Tika ete kombo na ye
ewumela libela na libela, ewumela tango nyonso moyi ekozala,
mpo ete bato bakoma kotangaka kombo na ye wana bakobanda
kopambolanaka, mpe bikolo nyonso ekoma kobengaka ye: moto
ya esengo. **18** Tika ete Yawe Nzambe oyo asalaka Ye moko
bikamwa, Nzambe ya Isalaele, apambolama! **19** Tika ete Kombo
na Ye ya nkembo epambolama libela na libela! Tika ete mokili
mobimba etonda na nkembo na Ye! Amen! Amen! **20** Mabondeli
ya Davidi, mwana mobali ya Izayi, esuki awa.

73 Nzembo ya Azafi. Solo, Nzambe azali malamu mpo na
Isalaele, mpo na bato oyo bazali mitema peto. **2** Nzokande
mpo na ngai, etikalaki moke ete makolo na ngai eselumuka,
etikalaki moke ete nakweya, **3** pamba te nazalaki kolula bato ya
lofundu tango nazalaki komona kimia ya bato mabe. **4** Kino
na kufa na bango, bazalaka na mitungisi te, nzoto na bango
ezalaka sembesembe. **5** Kati na bango, moko te amonaka

pasi oyo bato nyonso bamonaka; babelaka te bokono oyo ezwaka bato. **6** Yango wana, lolendo ekoma lokola mayaka na bakingo na bango, mpe makambo na kanza ekoma lokola elamba na bango. **7** Miso na bango engengaka na bilongi etonda na mafuta; mitema na bango esalaka kaka mabongisi ya mabe; **8** batiolaka mpe balobaka mabe, bagangelaka minyoko. **9** Minoko na bango etombokelaka Likolo, mpe lolemo na bango esakanelaka mokili. **10** Yango wana bato balandaka bango mpe bamelaka maloba na bango lokola mayi. **11** Balobaka: « Nzambe akoyeba ndenge nini? Ye-Oyo-Aleki-Likolo azali ata na boyebi? » **12** Tala ndenge bato mabe bazalaka: tango nyonso, bazalaka na mitungisi te, mpe bomengo na bango emataka se komata. **13** Solo, ezali kaka na pamba nde nabatelaki motema na ngai peto; ezali kaka na pamba nde nasukolaki maboko na ngai mpo ete nasala mabe te! **14** Mikolo nyonso, nanyokwamaka; mpe tongo nyonso, nazwaka etumbu. **15** Soki nalobi: « Nakoloba lokola bango, » wana nateki penza lokumu ya libota na Yo. **16** Tango nakanisaki mpo na koluka kososola, nayokaki pasi na motema **17** kino nakendeki na Esika ya bule ya Nzambe mpe nasosolaki ndenge nini bakosuka. **18** Solo, otielaka bango biloko ya moselu, okweyisaka bango kati na libebi. **19** Ndenge nini babebisamaka mbala moko, bakomaka na suka, mpe somo elimwisaka bango! **20** Ndenge ndoto elimwaka soki moto alamuki na pongi, Nkolo, olimwisaka lisolo ya bomoi na bango tango kaka otelemaka. **21** Tango motema na ngai ezalaki kotomboka mpe molimo na ngai emitungisaki, **22** nasilaki mayele, nakomaki lokola zoba, nakomaki lokola nyama liboso na Yo. **23** Nzokande, nazalaka tango nyonso elongo na Yo; osimba ngai na loboko na ngai ya mobali. **24** Otambolisaka ngai na nzela ya toli na Yo, mpe, na

sima, okoyamba ngai kati na nkembo. **25** Kuna na Likolo, nani
azali mpo na ngai soki Yo te? Mpe awa na mokili, nasepela
na nani soki na Yo te? **26** Nzoto na ngai ekoki kobeba, mpe
motema na ngai ekoki kolemba; kasi Nzambe azali Libanga mpe
libula na ngai mpo na tango nyonso. **27** Bato nyonso oyo bazali
mosika na Yo bakokufa; obebisaka bato nyonso oyo batosaka Yo
te. **28** Kasi mpo na ngai, ezali malamu kozala pene ya Nzambe.
Nakomisi Nkolo Yawe ebombamelo na ngai, mpo na kopanza
sango ya misala na Yo nyonso.

74 Nzembo ya Azafi. Oh Nzambe, mpo na nini kosundola
biso mpo na tango nyonso? Mpo na nini kongalisa kanda na
Yo likolo ya etonga oyo oleisaka? **2** Kanisa lisusu lisanga ya
bato na Yo, oyo osikola wuta kala, libota oyo okomisa libula
na Yo. Kanisa ngomba Siona epai wapi ovandaka. **3** Tika ete
matambe na Yo ekoma kino na bisika oyo ebebi nye! Kati na
Esika na Yo ya bule, monguna abebisi nyonso; **4** bayini na Yo
bagangi lokola nkosi, ata kati na esika oyo okutanaka na biso,
batelemisi bendele na bango lokola elembo. **5** Bazali lokola bato
oyo basimbi bipasola mpe bazali kokata banzete kati na zamba.
6 Babuki-buki bililingi nyonso oyo batobola na mabaya, na nzela
ya bipasola mpe bamarto na bango; **7** batumbi Esika na Yo ya
bule, bakweyisi mpe bakomisi mbindo esika oyo Kombo na Yo
evandaka. **8** Bazalaki komilobela: « Tokopanza yango nyonso! »
Kati na mokili, bazikisi esika nyonso epai wapi bagumbamelaka
Nzambe. **9** Tozali lisusu komona te bilembo na biso, basakoli
bazali lisusu te; mpe moko te kati na biso ayebi tango boni
makambo oyo ekowumela. **10** Oh Nzambe, kino tango nini
monguna akofinga Yo? Boni, akokoba tango nyonso kotiola
Kombo na Yo? **11** Mpo na nini ozongisi loboko na Yo na sima,

loboko na Yo ya mobali? Mpo na nini okangi maboko na Yo? **12** Nzokande, Yo Nzambe, ozali Mokonzi na ngai wuta kala; Yo nde omemaka lobiko kati na mokili. **13** Yo nde opasolaki ebale na nguya na Yo, opanzaki mito ya bilima ya mayi; **14** Yo nde opanzaki mito ya Leviatani mpe opesaki yango lokola bilei epai ya banyama ya esobe; **15** Yo nde osalaki ete bitima ya mayi mpe miluka etiola, mpe okawusaki bibale mpo na libela. **16** Moyi ezali ya Yo, butu mpe ezali ya Yo; Yo nde osalaki sanza mpe moyi. **17** Ezali Yo nde otiaki bandelo nyonso ya mokili, Yo nde osalaki tango ya malili mpe tango ya moyi. **18** Yawe, kobosana te ete monguna afingi Yo, ete bato bazanga tina batioli Kombo na Yo! **19** Kokaba te bomoi ya ebenga na Yo na monoko ya nyama oyo ezali na nzala, kobosana te mpo na libela bomoi ya babola oyo bazali bato na Yo! **20** Tala lisusu Boyokani na Yo! Pamba te, kati na mokili, bisika ya molili ekomi ebele, etondi na makambo na kanza. **21** Sala ete moto oyo bazali konyokola azwa lisusu lokumu! Sala ete mobola mpe moto akelela bakumisa Kombo na Yo. **22** Oh Nzambe, telema mpe lobela Kombo na Yo! Kanisa lisusu ndenge nini bazoba bafingaka Yo mikolo nyonso! **23** Kobosana te makelele ya bayini na Yo, mangungu ya banguna na Yo, oyo ezali kaka komata se komata!

75 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Nzembo ya koyemba lokola « Koboma te! » Nzembo ya Azafi. Nzambe, tozali kosanzola Yo, tozali kosanzola Kombo na Yo; mpo ete Kombo na Yo ezali pene, bato bazali kotatola bikamwa na Yo. **2** Olobaki: « Na tango oyo ngai moko nakobongisa, nakokata makambo na bosembo. **3** Mokili ekoki kolenga elongo na bavandi na yango nyonso, kasi ezali ngai nde nalendisaka makonzi na yango. » **4** Nazali koloba na moto ya lofundu: « Kotombola

lisusu mapeka te; » mpe na bato mabe: « Bosala lisusu lolendo te. **5** Bomeka lisusu te kosala lofundu mpe koloba na lolendo. » **6** Botombwami ewutaka na Este te, na Weste te, ewutaka mpe na esobe te. **7** Pamba te ezali Nzambe nde akataka makambo: akitisaka moto songolo mpe atombolaka moto pakala. **8** Loboko na Yawe esimbi kopo oyo etondi na vino ya makasi mpe ya bololo. Azali kosopa yango, mpe bato mabe nyonso ya mokili bazali komeka mpe komela yango kino na mbindo oyo etikalaka na se ya kopo. **9** Mpo na ngai, nakotatola makambo oyo tango nyonso, nakoyemba mpo na lokumu ya Nzambe ya Jakobi, **10** oyo azali koloba: « Nakosilisa makasi nyonso ya bato mabe; kasi nguya ya bato ya sembo ekomata lisusu makasi. »

76 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Ezali ya koyemba na lindanda. Nzembo ya Azafi. Nzambe ayebani kati na Yuda; Kombo na Ye ezali monene kati na Isalaele. **2** Ndako na Ye ya kapo ezali na Salemi; mpe esika na Ye ya kovanda ezali na Siona. **3** Ezali kuna nde abukaki makonga ya makasi, banguba, mipanga mpe bibundeli nyonso ya bitumba. **4** Ozali kongenga lokola mwinda, otonda na lokumu koleka bangomba ya babotoli bomengo ya bitumba. **5** Bilombe nyonso ya mpiko bakweyisamaki, balalaki pongi na bango ya suka; basoda nyonso bakokaki lisusu te kotombola maboko. **6** Nzambe ya Jakobi, na kanda na Yo, bato oyo babundaka likolo ya bampunda elongo na bampunda bakweyi na somo. **7** Solo, ozali somo! Nani akokoka kotelema liboso na Yo soki osiliki? **8** Wuta na likolo, osalaka ete mokano na Yo eyokana na matoyi ya bato; mokili ekomaka na kobanga mpe evandaka kimia **9** tango, Yo Nzambe, otelemaka mpo na kosambisa mpe kobikisa banyokolami nyonso ya mokili. **10** Pamba te kanda makasi ya bato esanzolaka Yo, mpe olataka

kanda ya batikali. **11** Epai ya Yawe, Nzambe na bino, bopesa
bilaka mpe bokokisa yango. Tika ete bato nyonso oyo bazingeli
Ye bamemela Nzambe ya somo makabo! **12** Abukaka lolendo ya
bakambi, mpe bakonzi ya mokili babangaka Ye.

77 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi, kolanda Yedutuni.
Nzembo ya Azafi. Nabelelaka Nzambe na koganga; nabelelaka
Nzambe mpo ete ayoka ngai! **2** Tango nazalaka na pasi,
nalukaka Nkolo; na butu, nalembaka te kotombola maboko na
ngai mpe naboyaka kobondisama. **3** Nakanisaka Nzambe mpe
nalelaka, nakotaka na mozindo ya makanisi mpe nalembaka
nzoto. **4** Opimelaka miso na ngai pongi, namitungisaka mpe
nayebaka lisusu te eloko ya koloba. **5** Nakanisaka lisusu mikolo
ya kala, mibu nyonso oyo eleka; **6** Na butu, nakanisaka lisusu
banzembo na ngai; motema na ngai ezongelaka kokanisa,
mpe molimo na ngai ekomaka komituna: **7** « Boni, Nkolo
akobwaka biso penza mpo na libela? Akosalela biso lisusu
bolamu te? **8** Bolingo na Ye esili penza mpo na libela? Bilaka
na Ye ekokokisama te mpo na libela? **9** Nzambe abosani solo
kosala ngolu? Akangi penza motema na Ye mpo na kanda?
» **10** Mpe namilobelaka: « Tala likambo oyo ezali kosala ngai
pasi: loboko ya mobali ya Ye-Oyo-Aleki-Likolo ebongwani! » **11**
Nakanisaka misala minene ya Yawe, bikamwa na Yo ya kala. **12**
Nakanisaka nyonso oyo osalaki kino na bikamwa na Yo. **13**
Oh Nzambe, banzela na Yo ezali bule; nzambe nini akokani
na Yo na monene? **14** Ozali Nzambe oyo asalaka bikamwa;
olakisi nguya na Yo kati na bikolo. **15** Na nguya ya loboko na Yo,
okangolaki bato na Yo, bakitani ya Jakobi mpe ya Jozefi. **16**
Oh Nzambe, mayi emonaki Yo! Mayi emonaki Yo mpe ekomaki
kolenga; ezala mozindo ya mayi eninganaki. **17** Mapata esopaki

mayi ebele, likolo eyokisaki lokito ya kake, mpe makonga na Yo
ezalaki koleka-leka na bangambo nyonso. **18** Na lokito ya kake
na Yo, mikalikali engengisaki mokili, mabele eninganaki mpe
elengaki. **19** Opasolaki nzela kati na ebale monene, balabala na
Yo kati na mayi monene, mpe moto moko te amonaki bilembo
ya matambe na Yo. **20** Otambolisaki bato na Yo lokola etonga,
na loboko ya Moyize mpe ya Aron.

78 Nzembo ya Azafi. Bino, bato na ngai, boyoka malako
na ngai! Bopesa matoyi na maloba ya monoko na ngai! **2**
Nakofungola monoko na ngai mpo na lisese, nakosakola
makambo oyo ebombama wuta na tango ya kala. **3** Makambo
oyo toyoka, oyo toyebi, oyo batata na biso bayebisa biso. **4**
Tokobombela yango bakitani na bango te, kasi tokoloba na
bikeke oyo ekoya na sima nkembo ya masanzoli ya Yawe, nguya
na Ye mpe bikamwa oyo asalaki. **5** Apesaki malako mpo na
bolamu ya Jakobi, atiaki mibeko kati na Isalaele, apesaki mitindo
epai ya batata na biso ete bateya yango epai ya bana mibali na
bango, **6** mpo ete bikeke oyo ekoya sima eyeba yango, ekeke
ya bana oyo bakobotama. Tika ete batelema mpe bayebisa
yango na bana na bango, **7** mpo ete batonga elikya na bango
kati na Nzambe, babosana te misala ya Nzambe mpe babatela
mibeko na Ye. **8** Boye, bakozala te lokola bakoko na bango, oyo
bazalaki mito makasi mpe batomboki, oyo mitema na bango
ezalaki sembo te na miso ya Nzambe, mpe milimo na bango
ezangaki boyengebene epai na Ye. **9** Bato ya libota ya Efrayimi
basimbaki batolotolo, kasi na mokolo ya etumba, bakimaki.
10 Babatelaki te Boyokani ya Nzambe mpe baboyaki kotosa
mibeko na Ye; **11** babosanaki bikamwa na Ye mpe makambo
minene oyo atalisaki bango. **12** Na miso ya bakoko na bango,

asalaki bikamwa kati na Ejipito, na etuka ya Tsoani; **13** akabolaki
ebale monene mpo na kolekisa bango, atelemisaki mayi lokola
mir. **14** Na moyi, azalaki kotambolisa bango na nzela ya lipata;
mpe na butu, na nzela ya pole ya moto. **15** Apasolaki mabanga
kati na esobe mpe amelisaki bango mayi ebele, lokola mayi ya
bibale; **16** abimisaki mayi wuta na libanga mpe asalaki ete etiola
lokola mayi ya ebale. **17** Kasi bakobaki kaka kosala masumu
liboso na Ye, kotombokela Ye-Oyo-Aleki-Likolo, kati na esobe.
18 Bamekaki Nzambe na nko, na kosenga bilei kolanda posa
na bango. **19** Balobaki mabe na tina na Nzambe: « Boni, Ye
Nzambe azali penza na makoki ya kopesa biso bilei kati na
esobe? **20** Solo, abetaki libanga, mayi ebimaki, mpe ebimaki
penza ebele. Boni, akokoka lisusu kopesa biso mapa to misuni
epai ya bato na Ye? » **21** Tango Yawe ayokaki bongo, asilikaki
makasi; moto na Ye epelelaki Jakobi, mpe kanda makasi na
Ye ekitelaki Isalaele, **22** pamba te batiaki elikya na Nzambe
te, bandimaki te ete akoki kokangola bango. **23** Nzokande,
apesaki mitindo na mapata mpe afungolaki bikuke ya likolo,
24 anokiselaki bango mana lokola mvula mpo na kopesa bilei,
apesaki bango ble ya Likolo. **25** Moko na moko aliaki mapa
ya ba-anjelu. Atindelaki bango bilei ebele penza. **26** Wuta na
likolo, atindikaki mosika mopepe ya Este; mpe na nguya na
Ye, amemaki mopepe ya Sude. **27** Anokiselaki bango misuni
lokola putulu, bandeke ebele lokola zelo ya ebale monene; **28**
akweyiselaki bango yango kati na molako na bango, zingazinga
ya bandako na bango ya kapo. **29** Baliaki mpe batondaki makasi;
Nzambe apesaki bango biloko oyo bazalaki na yango posa.
30 Liboso ete posa na bango ekoka, wana bazalaki nanu na
minoko etonda na bilei, **31** kanda ya Nzambe ekweyelaki bango,

abomaki bato minene kati na bango, anyokolaki bilenge ya Isalaele. **32** Kasi atako bongo, bakobaki kaka kosala masumu, bandimaki kaka te bikamwa na Ye. **33** Boye, asukisaki mikolo ya bomoi na bango lokola mopepe, mpe mibu na bango ya mbotama kati na somo. **34** Tango nyonso Nzambe azalaki koboma bango, bazalaki koluka Ye; bazalaki komizongisa noki epai na Ye. **35** Bazalaki kozongisa na makanisi na bango ete Nzambe nde azali Libanga na bango, ete Nzambe-Oyo-Aleki-Likolo azali Mosikoli na bango. **36** Kasi bazalaki koloba lokuta, minoko na bango ezalaki kokosa Ye; **37** mitema na bango ezalaki sembo te na miso na Ye, mpe bazalaki kobuka Boyokani na Ye. **38** Nzokande Ye, na mawa na Ye, azalaki kolimbisa mabe na bango na esika ya kobebisa bango; mbala mingi, azalaki kokanga motema na esika ya kopelisela bango kanda na Ye; **39** pamba te azalaki koyeba ete bazali kaka bato, bazali kaka lokola mopepe oyo ezali koleka mpe ekozonga lisusu te. **40** Mbala mingi, batombokelaki Ye kati na esobe mpe bayokisaki Ye mawa kati na bisika ya kokawuka; **41** bazalaki kozongela komeka Nzambe, koyokisa Mosantu ya Isalaele mawa. **42** Babosanaki makambo minene oyo asalaki na nguya na Ye, mokolo oyo akangolaki bango wuta na maboko ya monyokoli; **43** babosanaki bikamwa oyo asalaki kati na Ejipito, misala minene oyo asalaki kati na etuka ya Tsoani. **44** Abongolaki bibale na bango makila; boye, bakokaki lisusu te komela na mayi na bango. **45** Atindelaki bango banzinzi oyo eswaka, mpe eliaki bango; mpe magorodo oyo ebebisaki bango. **46** Akabaki bambuma ya bilanga na bango epai ya mabanki, mpe mbuma ya mosala na bango epai ya mankoko. **47** Abebisaki bilanga na bango ya vino na nzela ya mvula ya mabanga, mpe banzete na bango ya sikomori na nzela

ya mvula ya pembe; **48** akabaki bameme na bango epai ya
mvula ya mabanga, mpe bibwele na bango epai ya kake. **49**
Atindelaki bango kanda na Ye ya makasi lokola moto: kanda
makasi, kotomboka, pasi mpe ba-anjelu oyo babebisaka. **50**
Apesaki na kanda na Ye nzela ya kopela, abatelaki bango
te na kufa; kasi akabaki bango na bokono oyo ebomaka. **51**
Abomaki bana mibali nyonso ya liboso kati na Ejipito, bambuma
ya liboso ya makasi na bango na se ya bandako ya kapo ya
Cham. **52** Abimisaki bato na Ye lokola etonga, amemaki bango
kati na esobe lokola meme; **53** atambolisaki bango na kimia
penza, babangaki eloko te; mpe ebale monene emelaki banguna
na bango. **54** Amemaki bango na mokili na Ye ya bule, na
ngomba oyo loboko na Ye ya nguya ezwaki; **55** abenganaki
bikolo liboso na bango, apesaki bango etando lokola libula mpe
avandisaki mabota ya Isalaele kati na bandako na bango ya
kapo. **56** Kasi bamekaki Nzambe, batombokelaki Ye-Oyo-Aleki-
Likolo mpe babatelaki te malako na Ye; **57** bapengwaki mpe
babukaki mibeko ya boyokani, ndenge batata na bango basalaki;
batengamaki lokola tolotolo oyo mbanzi na yango ekeyi na
mopanzi; **58** bayokisaki Ye kanda na nzela ya bisambelo na
bango ya likolo ya bangomba, mpe bapelisaki zuwa na Ye na
nzela ya banzambe na bango ya bikeko. **59** Nzambe ayokaki
mpe asilikaki makasi, abwakaki Isalaele mobimba; **60** asundolaki
Mongombo ya Silo, ndako ya kapo oyo atelemisaki kati na bato,
61 akabaki nguya na Ye na bowumbu, mpe lokumu na Ye na
maboko ya monguna; **62** akabaki bato na Ye na mopanga, mpe
asilikelaki libula na Ye. **63** Moto etumbaki bilenge mibali, mpe
banzembo ya libala eyembamaki lisusu te mpo na lokumu ya
bilenge basi. **64** Banganga-Nzambe bakufaki na mopanga, mpe

basi oyo bakufisaki mibali balelaki te na banzembo ya matanga.
65 Nkolo alamukaki lokola moto oyo awuti na pongi, lokola moto
oyo abimi na kwiti ya vino; **66** azokisaki banguna na Ye na
sima, wana bazalaki kokima, ayokisaki bango soni ya libela. **67**
Asundolaki bandako ya kapo ya Jozefi mpe aboyaki kopona
libota ya Efrayimi; **68** kasi aponaki libota ya Yuda, ngomba Siona
oyo alingaki; **69** atongaki Esika na Ye ya bule lokola bisika ya
likolo makasi, lokola mabele oyo atia mpo na libela. **70** Aponaki
Davidi, mosali na Ye, mpe azwaki ye kati na lopango ya meme;
71 abengaki ye wuta na sima ya meme oyo azalaki kobatela
mpo na kokomisa Ye mobateli ya Jakobi, bato na Ye, mpe ya
Isalaele, libula na Ye. **72** Davidi abatelaki bango na motema
ezanga pamela, mpe akambaki bango na maboko ya mayele.

79 Nzembo ya Azafi. Oh Nzambe, tala ndenge bato ya bikolo
ya bapaya bakoti na makasi kati na libula na Yo, bakomisi Esika
na Yo ya bule mbindo, mpe bakomisi Yelusalemi mipiku ya
mabanga! **2** Bapesi bibembe ya basali na Yo lokola bilei epai ya
bandeke ya likolo, mpe bibembe ya bayengebene na Yo epai
ya banyama ya zamba; **3** basopi makila na bango lokola mayi
zingazinga ya Yelusalemi, mpe moto ya kokunda bango azalaki
te! **4** Tala ndenge bato ya bikolo oyo ezingeli biso bazali kofinga
biso, mpe tokomi lokola eloko ya liseki na miso na bango! **5** Kino
tango nini, Yawe, okokangela biso kanda? Kino tango nini zuwa
na Yo ekopela lokola moto? **6** Sopela bikolo oyo eyebi Yo te mpe
mikili oyo ebelelaka Kombo na Yo te, kanda makasi na Yo; **7**
pamba te babebisi Jakobi mpe bapanzi mokili na ye. **8** Kotangela
biso te masumu na biso ya kala, kokangela biso motema te,
yokela biso mawa, pamba te tokomi na suka! **9** Nzambe Mobikisi
na biso, sunga biso mpo na lokumu ya Kombo na Yo, kangola

biso mpe limbisa masumu na biso mpo na Kombo na Yo! **10** Mpo na nini bikolo eloba: « Nzambe na bango azali wapi? » Tika ete, na miso na biso, bato ya bikolo bayeba ete ozongiseli bango mabe na mabe, mpo na makila ya basali na Yo, oyo basopaki. **11** Tika ete kolela ya bakangami kati na boloko ekoma liboso na Yo! Na nguya monene na Yo, bikisa ba-oyo bazwa etumbu ya kufa! **12** Oh Nkolo, zongisela bikolo oyo ezingeli biso, kotiola oyo batiolaki Yo; zongisela bango mbala sambo. **13** Mpe biso, bato na Yo, etonga oyo oleisaka, tokosanzola Yo tango nyonso; mpe na bikeke nyonso, tokosakola lokumu na Yo.

80 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Ezali ya koyemba lokola « Lisi ya Mobeko. » Litatoli. Nzembo ya Azafi. Mobateli ya Isalaele, Yo oyo otambolisaka Jozefi lokola etonga ya bameme, yoka; Yo oyo Kiti ya Bokonzi na Yo ezali kati na basheribe, mimonisa **2** liboso ya Efrayimi, ya Benjame mpe ya Manase. Monisa nguya na Yo mpe yaka kobikisa biso! **3** Oh Nzambe, sala ete tozongela ndenge tozalaki, ngengisela biso elongi na Yo mpo ete tobika. **4** Eh Yawe, Nzambe-Na-Nguya-Nyonso, kino tango nini okotombokela mabondeli ya bato na Yo? **5** Oleisaki bango lipa esangana na mayi ya miso mpe olangwisaki bango na kopo etonda na mpinzoli; **6** okomisaki biso eloko ya kotiola mpo na bazalani na biso, mpe banguna na biso bakomi kotiola biso. **7** Nzambe-Na-Nguya-Nyonso, sala ete tozongela ndenge tozalaki, ngengisela biso elongi na Yo mpo ete tobika. **8** Nzete ya vino oyo opikolaki wuta na Ejipito, olonaki yango wana obenganaki bikolo ebele. **9** Obongiselaki yango mabele mpo ete ezwa misisa mpe etondisa mokili. **10** Elili na yango ezipaki bangomba, bitape na yango ezalaki lokola banzete minene ya sedele. **11** Epanzaki bitape na yango kino na ebale monene,

mpe mito na yango ya sika kino na ebale. **12** Mpo na nini otoboli madusu kati na bamir na yango? Tala ndenge baleki nzela bazali kobuka bambuma na yango! **13** Ngulu ya zamba ezali kobebisa yango, mpe nyama ya zamba ezali kolia yango. **14** Zongela biso lisusu, Nzambe-Na-Nguya-Nyonso! Wuta na likolo, tala mpe mona! Senzela mpo na nzete oyo ya vino! **15** Batela nzete oyo loboko na Yo ya mobali elonaki, batela solo mwana oyo Yo moko obokolaki. **16** Bakati nzete na Yo ya vino mpe batumbi yango na moto; tika ete bakufa na pamela ya elongi na Yo! **17** Tika ete loboko na Yo ezala na likolo ya mokonzi oyo avandi na ngambo ya loboko na Yo ya mobali, mpe na likolo ya mwana na moto oyo Yo moko okomisaki makasi. **18** Boye, tokozala lisusu mosika na Yo te; zongisela biso lisusu bomoi, mpe tokobelela Kombo na Yo. **19** Yawe, Nzambe-Na-Nguya-Nyonso, sala ete tozongela ndenge tozalaki, ngengisela biso elongi na Yo mpo ete tobika.

81 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Nzembo ya Azafi. Ezali ya koyemba na lindanda ya bato ya Gati. Boganga na esengo epai ya Nzambe, makasi na biso! Bobetela Nzambe ya Jakobi maboko! **2** Boyemba banzembo, bobeta bambunda mike, lindanda oyo ebimisaka lokito kitoko mpe nzenze! **3** Bobeta kelelo na ebandeli ya sanza, na tango oyo sanza mobimba engengaka, mpo na mokolo ya feti na biso! **4** Pamba te ezali mobeko mpo na Isalaele, mpe mokano ya Nzambe ya Jakobi. **5** Atiaki yango lokola mobeko mpo na Jozefi tango abundisaki Ejipito. Nazali koyoka lokota oyo nayebi te: **6** « Nalongolaki mokumba oyo ezalaki na mapeka na ye, mpe maboko na ye elongwaki na bowumbu ya kosimba bitunga. » **7** Tango ozalaki koganga mpo na pasi, nakangolaki yo, nayanolaki yo kati na kake epai wapi nabombamaki, namekaki yo pembeni ya mayi ya

Meriba. **8** Bato na ngai, boyoka ngai! Mpe nakokebisa bino. Ah
Isalaele, soki kaka ozalaki koyokela ngai! **9** Okozala na nzambe
ya mopaya te kati na yo, okogumbamela nzambe mosusu te,
longola kaka ngai! **10** Nazali Yawe, Nzambe na yo, oyo abimisaki
yo na Ejipito; fungola malamu monoko na yo, mpe nakotondisa
yango. **11** Kasi bato na ngai bayokaki mongongo na ngai te,
Isalaele aboyaki kotosa ngai. **12** Mpo na yango, natikaki bango
kotambola kolanda baposa ya mitema makasi na bango; mpe
balandaki makanisi na bango. **13** Soki bato na ngai bazalaki
koyokela ngai, soki Isalaele azalaki kolanda banzela na ngai, **14**
nalingaki mbala moko koyokisa banguna na bango soni mpe
kobundisa bayini na bango. **15** Mpe bato oyo bayinaka Yawe
balingaki komikitisa liboso na Ye, mpe etumbu na bango elingaki
kowumela mpo na libela. **16** Yawe alingaki koleisa Isalaele bilei
ya kitoko mpe kotondisa bango na mafuta ya nzoyi.

82 Nzembo ya Azafi. Nzambe atelemi kati na lisanga na Ye,
azali kokata makambo kati na banzambe. **2** Kino tango nini
bokokata makambo na bosembo te mpe bokokotela bato mabe?
3 Bolongisa moto oyo azangi makasi mpe mwana etike, bokata
likambo ya moto ya mawa mpe ya mobola; **4** bopesa bonsomi
na moto oyo azangi makasi mpe na mobola, bokangola bango
wuta na maboko ya bato mabe. **5** Bazangi boyebi mpe bososoli,
bazali koyengayenga kati na molili; miboko nyonso ya mokili
ezali koningana. **6** Nalobaki: « Bozali banzambe, bozali bino
nyonso bana ya Ye-Oyo-Aleki-Likolo! » **7** Nzokande, bokufaka
lokola bato nyonso mpe bokweyaka lokola bakambi. **8** Nzambe,
telema, sambisa mokili; pamba te bikolo nyonso ezali libula na
Yo.

83 Nzembo ya Azafi. Oh Nzambe, kovanda nye te! Nzambe,
kokanga monoko na Yo te, kotikala kimia te! **2** Tala ndenge
banguna na Yo bazali kotomboka; tala ndenge bayini na Yo
bazali kotombola mito na bango! **3** Bazali kosalela bato na Yo
likita, kokanela bato oyo obatelaka. **4** Bazali koloba: « Boya,
toboma bango nyonso mpo ete ekolo na bango ezala lisusu te,
mpo ete batanga lisusu kombo ya Isalaele te. » **5** Basangani
mpe bayokani, basali boyokani mpo na kotelemela Yo: **6** bato
ya Edomi mpe bato ya Isimaeli, bato ya Moabi mpe bato ya
Agari, **7** Gebali, Amoni mpe Amaleki, bato ya Filisitia elongo na
bato ya Tiri. **8** Bato ya Asiri mpe basangani elongo na bango
mpo na kobakisa bakitani ya Loti makasi. **9** Sala bango ndenge
osalaki Madiani, ndenge osalaki Sisera mpe Yabini, kuna na
mayi ya Kishoni. **10** Babebisamaki na Eyini-Dori, bakomaki
lokola matiti ya kopola mpo na mabele. **11** Sala bato na bango
ya lokumu ndenge osalaki Orebi mpe Zeebi; mpe sala bakambi
na bango ndenge osalaki Zeba mpe Tsalimuna **12** oyo bazalaki
koloba: « Tobotola mabele ya Nzambe! » **13** Nzambe na ngai,
balola bango lokola matiti oyo mopepe ezali kopumbwisa. **14**
Ndenge moto ezikisaka zamba, ndenge moto makasi ezikisaka
bangomba, **15** landa bango na nzela ya mopepe na Yo mpe
bangisa bango na nzela ya mopepe makasi na Yo! **16** Yawe,
tondisa bilongi na bango na soni mpo ete baluka Kombo na Yo!
17 Tika ete soni mpe somo makasi elata bango mpo na libela!
Tika ete bakufa na soni! **18** Tika bayeba ete Yo, oyo Kombo na
Yo ezali Yawe, ozali Ye-Oyo-Aleki-Likolo kati na mokili mobimba!

84 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Nzembo ya bana
ya Kore. Ezali ya koyemba na lindanda ya bato ya Gati. Yawe,
Mokonzi ya mampinga, tala ndenge bisika oyo ovandaka ezali

kopesa posa! **2** Nzoto na ngai mobimba ebukani pene nakufa
mpo na posa makasi ya lopango ya Yawe! Motema mpe nzoto
na ngai ezali koganga epai ya Nzambe na bomoi. **3** Ndeke ya
moke ezwaka esika ya kovanda, mpe mbilambila esalaka zala
epai wapi etiaka bana na yango, pene ya bitumbelo na Yo,
Yawe, Mokonzi ya mampinga, Mokonzi na ngai mpe Nzambe
na ngai. **4** Esengo na bavandi ya Ndako na Yo! Bakokumisa
Yo tango nyonso! **5** Esengo na bato oyo bazwaka makasi kati
na Yo; bakendaka na esengo na Tempelo na Yo! **6** Tango
bakatisaka Lubwaku ya Baka, bakomisaka yango esika oyo
etonda na bitima ya mayi, mpe mvula etondisaka yango na
mapamboli. **7** Makasi na bango ebakisamaka tango nyonso
kino bakomaka na Siona, liboso ya Nzambe. **8** Yawe, Nzambe-
Na-Nguya-Nyonso, yoka losambo na ngai! Nzambe ya Jakobi,
yoka ngai! **9** Oh Nzambe, Yo oyo ozali nguba na biso, tala! Tala
elongi ya mopakolami na Yo! **10** Lokola kovanda mokolo moko
kati na lopango na Yo eleki kovanda mikolo nkoto moko na esika
mosusu, naponaki kotelema na ekotelo ya Ndako ya Nzambe na
ngai na esika ete navanda kati na bandako ya kapo ya bato
mabe. **11** Pamba te, mpo na biso, Yawe Nzambe azali moyi mpe
nguba; Yawe apesaka ngolu mpe nkembo, aboyaka kopesa
eloko moko te epai ya bato oyo batambolaka bazanga pamela.
12 Yawe, Mokonzi ya mampinga, esengo na moto oyo atiaka
elikya kati na Yo!

85 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Nzembo ya bana ya
Kore. Yawe, osalelaki mboka na Yo bolamu, ozongisaki bato ya
Jakobi, oyo bazalaki na bowumbu, **2** olimbisaki mabe ya bato na
Yo mpe olongolaki masumu na bango nyonso. **3** Otikaki kanda
na Yo nyonso ya makasi mpe okitisaki motema na Yo. **4** Nzambe

Mobikisi na biso, zongela biso! Longola kanda na Yo na tina na biso! **5** Boni, okosilikela biso penza mpo na libela? Okokangela penza biso kanda mpo na tango nyonso? **6** Okozongisela biso lisusu bomoi te mpo ete bato na Yo basepela kati na Yo? **7** Yawe, talisa biso bolingo na Yo, mpe pesa biso lobiko na Yo! **8** Yawe, nakoyoka maloba na Nzambe; pamba te alobaka mpo na kimia ya bato na Ye mpe ya bayengebene na Ye. Kasi tika ete bazongela te botomboki na bango. **9** Solo, lobiko na Ye ezali pene ya bato oyo batosaka Ye mpo ete nkembo na Ye ewumela kati na mboka na biso. **10** Bolingo mpe boyengebene ekutanaka, bosembo mpe kimia eyambanaka. **11** Bosolo ebotaka wuta na mabele, mpe bosembo etalaka wuta na likolo. **12** Ye moko Yawe akopesa esengo, mpe mabele na biso ekobota bambuma. **13** Bosembo etambolaka liboso na Ye mpe elakisaka nzela oyo ekolekela.

86 Libondeli ya Davidi. Yawe, yoka mpe yanola ngai; pamba te nazali mobola mpe moto akelela. **2** Batela bomoi na ngai, pamba te nazali moyengebene na Yo. Yo, Nzambe na ngai, bikisa ngai, mosali na Yo, oyo natiaka elikya kati na Yo. **3** Oh Nkolo, yokela ngai mawa; pamba te nabelelaka Yo tango nyonso! **4** Nkolo, sepelisa motema na ngai, mosali na Yo, pamba te natombolaka molimo na ngai epai na Yo. **5** Nkolo, ozali malamu, olimbisaka, otonda na bolingo mpo na bato nyonso oyo babelelaka Yo. **6** Yawe, yoka losambo na ngai, yoka libondeli na ngai! **7** Na mokolo ya pasi na ngai, nabelelaka Yo, pamba te oyanolaka ngai. **8** Nkolo, nzambe moko te ekokani na Yo, kati na banzambe; moko te ekoki kosala makambo oyo Yo osalaka. **9** Nkolo, bikolo nyonso oyo osala ekoya kogumbama liboso na Yo mpe ekoya kopesa Kombo na Yo nkembo. **10** Pamba te ozali

monene mpe osalaka bikamwa; Yo kaka nde ozali Nzambe.
11 Yawe, lakisa ngai nzela na Yo, mpe nakotambola kolanda
bosolo na Yo. Pesa ngai motema ya sembo mpo ete natosa
Yo. **12** Nkolo, Nzambe na ngai, nakosanzola Yo, na motema na
ngai mobimba, nakopesa Kombo na Yo nkembo mpo na Yo
libela. **13** Pamba te bolingo na Yo mpo na ngai ezali monene,
mpe okangolaki ngai wuta na mozindo ya mboka ya bakufi.
(Sheol h7585) **14** Nzambe, bato ya lofundu bazali kobundisa ngai,
mpe ngulupa ya bato na kanza bazali koluka koboma ngai;
batosaka Yo ata moke te. **15** Kasi Yo Nkolo, ozali Nzambe na
mawa mpe na ngolu, osilikaka noki te, otonda na bolingo mpe
na boyengebene. **16** Balola elongi na Yo epai na ngai mpe
yokela ngai mawa; pesa ngai, mosali na Yo, makasi mpe bikisa
ngai mwana ya mwasi mosali na Yo! **17** Salela ngai elembo ya
boboto na Yo mpo ete banguna na ngai bamona yango mpe
bakufa soni! Yawe, ozali Mosungi mpe Mobondi na ngai.

87 Nzembo ya bana ya Kore. Yawe atia moboko ya Siona na
likolo ya bangomba ya bule. **2** Yawe alingaka bikuke ya Siona
koleka bandako nyonso ya Jakobi. **3** Oh engumba ya Nzambe,
maloba ya nkembo ezali kolobama na tina na yo! **4** Kati na bato
oyo bayebi ngai, natangi Rahavi mpe Babiloni. Ezali kuna na
Siona nde Filisitia, Tiri mpe Kushi ebimela. **5** Na tina na Siona,
maloba oyo ekolobama: « Bato nyonso babimela awa, mpe ezali
Ye-Oyo-Aleki-Likolo nde alendisaka yango. » **6** Tango Yawe
akomaki kati na buku ya bikolo, akomaki boye mpo na moko na
moko kati na bango: « Moto songolo abotama kati na Siona! » **7**
Mpe tango bayembaka mpe babinaka, balobaka: « Bitima na
ngai nyonso ezali kati na yo! »

88 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Nzembo ya bana
ya Kore. Ezali ya koyemba na flite. Nzembo ya Emani, moto ya
Ezera. Yawe, ozali Nzambe; Yo nde obikisaka ngai! Butu mpe
moyi, nagangaka epai na Yo! **2** Tika ete losambo na ngai ekoma
epai na Yo; Yoka koganga na ngai! **3** Pamba te bomoi na ngai
etondi na pasi mpe nakomi pene ya kokufa. **(Sheol h7585)** **4** Batie
ngai na molongo ya bato oyo bazali kokende na kunda; nakeseni
ata moke te na moto oyo azali lisusu na makasi te. **5** Nakomi
moko kati na bakufi, lokola bato oyo basila kokufa na bitumba
mpe bazali sik'oyo kati na kunda, lokola bato oyo okanisaka
lisusu te, pamba te obatelaka bango lisusu te. **6** Obwaki ngai na
libulu ya mozindo makasi, kati na mozindo ya molili. **7** Kanda
na Yo ya makasi ekweyeli ngai, bambonge na yango nyonso
ezali konyokola ngai. **8** Okaboli ngai na balingami na ngai ya
motema, okomisi ngai eloko ya nkele na miso na bango; nakomi
lokola mokangami kati na boloko, nakoki kobima te! **9** Miso na
ngai ezali komona lisusu te mpo na pasi; nzokande nabelelaka
Yo, Yawe, mikolo nyonso, natombolaka maboko na ngai epai
na Yo! **10** Boni, okosala bikamwa mpo na bakufi? Boni, bakufi
bakoki kotelema mpo na kosanzola Yo? **11** Boni, bolingo na
Yo etatolamaka kati na kunda, mpe bosembo na Yo, kati na
mboka ya bakufi? **12** Boni, bikamwa na Yo eyebani kati na molili,
mpe bosembo na Yo, kati na mokili ya bato oyo babosana? **13**
Kasi ngai, nazali kobelela nde Yo, Yawe; nabondelaka Yo tongo
nyonso. **14** Yawe, mpo na nini kobwaka ngai mpe kobombela
ngai elongi na Yo? **15** Wuta bolenge na ngai, nazali mobola mpe
moto na pasi; mpe okweyiselaka ngai makambo na Yo ya somo!
Solo, elikya esili ngai! **16** Kanda makasi na Yo ebetaka ngai,
minyoko oyo ewutaka epai na Yo ekomisaka ngai moto pamba.

17 Ezingelaka ngai mikolo nyonso, lokola mayi, na bangambo
nyonso. **18** Okaboli ngai na baninga mpe balingami na ngai,
natikali na moninga kaka moko ya motema: molili!

89 Maloba ya Etani, moto ya Ezera. Nakoyemba tango nyonso
bolingo ya Yawe; monoko na ngai ekosakola boyengebene na
Yo libela na libela. **2** Solo, nazali kotatola yango: « Miboko
ya bolingo na Yo ezali na suka te; ovandisi boyengebene na
Yo kati na likolo. » **3** Olobaki: « Nasali boyokani elongo na
moponami na ngai, nalapi ndayi epai ya mosali na ngai, Davidi:
4 ‹ Nakokomisa yo libota ya bokonzi mpo na tango nyonso mpe
nakolendisa kiti na yo ya bokonzi mpo na seko. › » **5** Yawe, Lola
esanzolaka misala na Yo ya kokamwa mpe bosembo na Yo
kati na lisanga ya basantu. **6** Nani akokani na Yawe kuna na
likolo? Nani akokani na Yawe kati na mampinga ya likolo? **7**
Azali Nzambe ya somo kati na lisanga ya basantu; solo, azali
somo koleka ba-oyo nyonso bazingeli Ye. **8** Yawe, Nzambe-Na-
Nguya-Nyonso, nani azali na nguya lokola Yo? Nani, oh Yawe?
Boyengebene na Yo ezingeli Yo. **9** Yo nde okonzaka lolendo ya
ebale monene mpe okitisaka bambonge na yango soki etomboki.
10 Yo nde olongaki Rahavi, dalagona ya Ejipito, kino koboma ye;
mpe, na nguya na Yo, opanzaki banguna na Yo. **11** Likolo ezali
ya Yo; mabele mpe ezali ya Yo! Yo nde osala mokili mpe nyonso
oyo ezali kati na yango. **12** Yo nde okela Nor mpe Sude; Tabori
mpe Erimoni egangaka na esengo mpo na lokumu ya Kombo na
Yo. **13** Loboko na Yo ezali na makasi, loboko na Yo ezali na
nguya, loboko na Yo ya mobali oyo otombola. **14** Bosembo mpe
alima ezali miboko ya Kiti ya Bokonzi na Yo, boyengebene mpe
bolingo etambolaka liboso na Yo. **15** Esengo na bato oyo bayebi
kobetela Yo maboko! Yawe, batambolaka na pole ya elongi na

Yo, **16** basepelaka mikolo nyonso na Kombo na Yo, basanzolaka
bosembo na Yo. **17** Pamba te ozali nkembo mpe nguya na
bango; mpe olongisaka biso na ngolu na Yo. **18** Yawe azali
nguba na biso; Mosantu ya Isalaele azali Mokonzi na biso. **19**
Mokolo moko, olobaki na bayengebene na Yo kati na emoniseli:
« Nasungaki elombe moko ya bitumba, natombolaki elenge
mobali moko kati na bato na ngai; **20** namonaki Davidi, mosali
na ngai; napakolaki ye mafuta na ngai ya bule. **21** Nakobatela
ye na loboko na ngai ya nguya, mpe loboko na ngai ekokomisa
ye makasi. **22** Monguna akobimela ye ata moke te na pwasa,
moto mabe akokoka konyokola ye te. **23** Nakobebisa banguna
na ye liboso na ye mpe nakoboma bayini na ye. **24** Bolingo mpe
boyengebene na ngai ekozala elongo na ye; mpe na Kombo na
Ngai, akotombola elongi. **25** Nakotia ebale monene na se ya
loboko na ye, mpe bibale, na se ya loboko na ye ya mobali. **26**
Akobelela ngai boye: ‹ Ozali Tata na ngai, Nzambe na ngai,
Libanga mpe Mobikisi na ngai! › **27** Mpe ngai, nakokomisa ye
mwana na ngai ya liboso, mokonzi oyo aleki na kotombwama
kati na bakonzi ya mokili. **28** Nakobatela mpo na seko bolingo na
ngai mpo na ye; boyokani na ngai elongo na ye ekotikala kobeba
te. **29** Nakobatela mpo na libela libota na ye ya bokonzi, mpe kiti
na ye ya bokonzi ekowumela ndenge moko na likolo. **30** Soki
bana na ye basundoli mibeko na ngai mpe balandi bosembo na
ngai te, **31** soki babuki mitindo na ngai mpe babateli te mibeko
na ngai, **32** nakopesa bango etumbu na nzela ya lingenda,
mpo na botomboki na bango, mpe na nzela ya makofi, mpo na
masumu na bango; **33** kasi nakowangana te bolingo na ngai
mpe nakobongola te boyengebene na ngai. **34** Nakosambwisa
te boyokani na ngai mpe nakobongola te maloba na ngai. **35**

Nalapaki yango na ndayi mbala moko mpo na libela na Kombo
ya bosantu na ngai: ‹ Nakokosa Davidi te! › **36** Libota na ye ya
bokonzi ekowumela mpo na libela, mpe kiti na ye ya bokonzi
ekowumela lokola moyi liboso na ngai. **37** Solo, lokola sanza,
ekowumela na bokonzi mpo na libela. Motatoli oyo azali kuna kati
na likolo akoki kokosa te. » **38** Nzokande, obwakaki, omonaki
pamba, osilikelaki mopakolami na Yo! **39** Owanganaki boyokani
oyo osalaki elongo na mosali na Yo, obwakaki na mabele mpe
osambwisaki motole na ye. **40** Otobolaki madusu kati na bamir
na ye nyonso mpe obukaki bandako na ye, oyo batonga makasi;
41 bato nyonso oyo balekaki wana babotolaki ye biloko, mpe
bavandi ya pembeni na ye bakomaki kotiola ye. **42** Obakisaki
makasi ya bayini na ye mpe otondisaki banguna na ye nyonso na
esengo, **43** osalaki kutu ete mopanga na ye ebalukela ye moko
mpe osungaki ye te na bitumba; **44** osilisaki kongenga ya lokumu
na ye, obwakaki kiti na ye ya bokonzi na mabele; **45** okomisaki
moke mikolo ya bolenge na ye mpe olatisaki ye kazaka ya soni.
46 Yawe, kino tango nini? Okomibomba penza tango nyonso?
Kino tango nini kanda na Yo ekongala lokola moto? **47** Kanisa
motango ya mikolo ya bomoi na ngai! Okelaki penza bato mpo
na suka oyo ezanga ata tina! **48** Moto nani akoki kozala na
bomoi mpe azanga komona kufa? Nani akolonga kokima nguya
ya mboka ya bakufi? **(Sheol h7585)** **49** Nkolo, wapi bolingo na Yo
ya kala oyo alakaki Davidi na boyengebene na Yo na nzela ya
ndayi? **50** Nkolo, kanisa ndenge bazali kosakanela basali na Yo;
kobosana te ete namemi mokumba ya bato oyo nyonso! **51**
Yawe, kanisa mafinga ya banguna na Yo, oyo batiolaka bomoi
ya mopakolami na Yo! **52** Tika ete Yawe apambolama libela na
libela!

90 Losambo ya Moyize, moto na Nzambe. Oh Nkolo, ozalaki
ekimelo na biso, na bikeke nyonso. **2** Liboso ete bangomba
ezala, liboso ete okela mabele mpe mokili, libela na libela, ozali
Nzambe. **3** Ozongisaka moto na putulu, pamba te oloba: « Bino
bato, bozonga na putulu! » **4** Na miso na Yo, mibu nkoto moko
ezali lokola mokolo ya lobi oyo esili koleka, lokola ngonga moko
ya butu. **5** Olekisaka yango lokola pongi ya butu, oyo na tongo,
esilaka lokola lititi. **6** Na tongo, ebimisaka fololo mpe etelaka
noki; kasi na pokwa, enzulukaka mpe ekawuki. **7** Kanda na Yo
elembisaka biso nzoto, mpe kanda makasi na Yo epesaka biso
bobangi. **8** Otiaka masumu na biso liboso na Yo mpe obimisaka
na polele makambo oyo tobombaka. **9** Mikolo nyonso ya bomoi
na biso elimwaka mpo na kanda na Yo, mpe mibu na biso esilaka
lokola kolela. **10** Molayi ya bomoi na biso ekoki kozala mibu tuku
sambo to mibu tuku mwambe mpo na bato oyo baleki makasi;
nzokande, etondi na pasi mpe na minyoko, pamba te elekaka
noki, mpe tolimwaka. **11** Nani ayebi makasi ya kanda na Yo?
Moto oyo azalaka na botosi mingi epai na Yo asosolaka malamu
kanda makasi na Yo. **12** Lakisa biso kotanga malamu mikolo ya
bomoi na biso mpo ete tokoma na mitema ya bwanya. **13** Yawe,
lembisa moke! Kino tango nini ekowumela? Yokela basali na Yo
mawa! **14** Tongo nyonso, tondisaka biso na bolingo na Yo mpe
tokoganga na esengo, mpe tokosepela mikolo nyonso ya bomoi
na biso. **15** Zongisela biso na mikolo ya esengo, mikolo oyo
onyokolaki biso; zongisela biso na mibu ya esengo, mibu oyo
tomonaki pasi. **16** Tika ete biso, basali na Yo, tomona misala na
Yo; mpe ete bana na biso bamona kongenga makasi ya nkembo
na Yo! **17** Tika ete boboto ya Nkolo, Nzambe na biso, ezala

elongo na biso! Mpo na biso, sala ete misala na biso ekende liboso! Iyo, sala ete misala na biso ekende kaka liboso!

91 Moto oyo awumelaka kati na ebombamelo ya Ye-Oyo-Aleki-Likolo avandaka na se ya bobatelami ya Nkolo-Na-Nguya-Nyonso. **2** Nalobaka na tina na Yawe: « Nzambe na ngai azali ebombamelo mpe ndako makasi na ngai; natiaka elikya na ngai kati na Ye! » **3** Ye nde akangolaka yo wuta na mitambo ya mokangi bandeke mpe na bokono oyo ebikisaka te. **4** Abombaka yo na se ya mapapu na Ye, mpe ozwaka ebombamelo ya malonga na se ya mapapu na Ye; bolingo na Ye ebatelaka lokola nguba mpe lokola elamba ya ebende. **5** Okobanga te somo ya butu, makonga oyo epumbwaka na moyi makasi, **6** bokono oyo etambolaka kati na molili mpe pasi oyo ebebisaka na midi. **7** Ezala bato nkoto moko bakweyi pembeni na yo, mpe bato nkoto zomi, na ngambo ya loboko na yo ya mobali, ekozwa yo ata moke te. **8** Okotala kaka na miso na yo mpe okomona ndenge nini bato mabe bazali kozwa etumbu lokola lifuti na bango. **9** Soki otatoli: « Yawe azali ebombamelo na ngai, » mpe okomisi Ye-Oyo-Aleki-Likolo ekimelo na yo, **10** mabe ata moko te ekokweyela yo, pasi ata moko te ekopusana na ndako na yo; **11** pamba te akopesa mitindo na ba-anjelu na Ye ete babatela yo malamu na banzela na yo nyonso. **12** Bakomema yo na maboko na bango mpo ete lokolo na yo etutana na libanga te; **13** okotambola na likolo ya nkosi mpe ya etupa, okonyata nkosi ya monene mpe dalagona. **14** Lokola akangami na ngai, nakokangola ye; lokola ayebi Kombo na Ngai, nakobatela ye. **15** Soki abeleli ngai, nakoyanola ye; nakozala elongo na ye na tango ya pasi, nakokangola ye mpe nakopesa ye lokumu. **16** Nakopesa ye bomoi molayi mpe nakolakisa ye lobiko na ngai.

92 Nzembo ya koyemba na mokolo ya Saba. Tala ndenge
ezali malamu kosanzola Yawe mpe koyemba mpo na lokumu ya
Kombo na Yo-Oyo-Oleki-Likolo! **2** Tala ndenge ezali malamu
kosakola bolingo na Yo, na tongo, mpe boyengebene na Yo,
na butu, **3** na lindanda ya basinga zomi mpe na nzenze! **4**
Yawe, misala na Yo esepelisaka ngai! Nagangaka na esengo
liboso ya misala ya maboko na Yo. **5** Yawe, misala na Yo ezali
minene, mpe makanisi na Yo ezali mozindo! **6** Moto ya kilikili
ayebaka te, mpe zoba asosolaka eloko moko te. **7** Tango bato
mabe bakolaka lokola matiti, mpe bato nyonso ya misala mabe
bafulukaka, ezalaka nde mpo ete babebisama libela. **8** Kasi Yo,
kuna na likolo, ozali Yawe mpo na libela. **9** Yawe, banguna na
Yo, banguna na Yo bakokufa penza; bato nyonso ya misala
mabe bakolimwa. **10** Okomisi ngai makasi lokola mpakasa,
opakoli ngai mafuta ya sika. **11** Miso na ngai ekomi komona
bayini na ngai, mpe matoyi na ngai ekomi koyoka banguna
na ngai nyonso, oyo bamibongisa mpo na kosala ngai mabe.
12 Bato ya sembo bafulukaka lokola nzete ya mbila, bakolaka
lokola nzete ya sedele ya Libani. **13** Lokola bapikama ngwi
kati na Tempelo ya Yawe, bamonaka bolamu kati na lopango
ya Nzambe na biso. **14** Ata bakomi mibange, babotaka kaka,
bazalaka kaka makasi mpe kitoko, **15** basakolaka: « Yawe azali
alima, azali Libanga na biso; kati na Ye, mabe ezali te! »

93 Yawe azali kokonza, alati lokumu monene; Yawe alati penza
lokumu monene mpe amizingeli na nguya. Solo, mokili etelema
ngwi, eninganaka te. **2** Kiti ya Bokonzi na Yo epikama wuta
kala; seko na seko, ozali. **3** Yawe, bibale egangaka! Bibale
etombolaka lokito na yango; bibale etombolaka makelele na
yango. **4** Yawe azali monene makasi, na bisika ya likolo; aleki

lokito ya mayi minene, mpe bambonge milayi ya ebale monene.
5 Yawe, malako na Yo ezali penza ya solo; bosantu elati Ndako
na Yo mpo na libela.

94 Yawe, Nzambe oyo azongisaka mabe na mabe, Nzambe
oyo azongisaka mabe na mabe, mimonisa kati na nkembo na
Yo! **2** Mosambisi ya mokili, telema mpo na kozongisela bato
ya lolendo mabe na mabe na bango! **3** Yawe, kino tango nini
bato mabe, kino tango nini bato mabe bakosepela? **4** Bazali
komilakisa, bazali kobimisa mafinga; bato nyonso ya misala
mabe bazali komikumisa! **5** Yawe, bazali konyokola bato na
Yo mpe bazali koyokisa libula na Yo pasi; **6** bazali koboma
mwasi oyo akufisa mobali, mopaya mpe bana bitike; **7** bazali
koloba: « Yawe amonaka eloko moko te, Nzambe ya Jakobi
asosolaka eloko moko te! » **8** Bino bato ya kilikili, bososola!
Bazoba, bokokoma mayele tango nini? **9** Boni, Ye oyo asala
litoyi akoki koyoka te? Ye oyo asala liso akoki komona te? **10**
Ye oyo apesaka bikolo etumbu akoki kopesa etumbu te? Ye
oyo apesaka bato boyebi. **11** Yawe ayebi makanisi ya bato;
ayebi ete ezali na tina te. **12** Yawe, esengo na moto oyo ozali
kozongisa na nzela, moto oyo ozali kolakisa mibeko na Yo
13 mpo na kopesa ye bopemi na tango ya pasi, kino libulu
etimolama mpo na moto mabe! **14** Pamba te Yawe asundolaka
bato na Ye te, abwakaka libula na Ye te. **15** Bakosambisa lisusu
kolanda bosembo, mpe bato nyonso oyo bazali na mitema alima
bakotosa bosembo yango. **16** Nani akotelema mpo na ngai
mpo na kotelemela bato mabe? Nani akokotela ngai liboso
ya bato ya misala mabe? **17** Ah, soki Yawe asungaki ngai
te, mbele nakendeki noki na mokili ya kufa! **18** Soki nalobi: «
Makolo na ngai ekomi kolenga na somo, » bolingo na Yo, Yawe,

epesaka ngai makasi. **19** Soki natungisami na makanisi ebele,
kobondisama na Yo epesaka ngai esengo. **20** Boni, bokonzi
ya mabe oyo ememelaka bato pasi na nzela ya mibeko na
yango; boni, ezali lisanga moko elongo na Yo? **21** Bato mabe
basanganaka mpo na kobundisa bomoi ya moto ya sembo mpe
kokatela moto oyo asali mabe te etumbu ya kufa. **22** Kasi Yawe
azali, mpo na ngai, ndako batonga makasi; Nzambe na ngai
azali libanga epai wapi nazwaka ebombamelo. **23** Akozongisela
bango mabe na bango mpe akobebisa bango mpo na kanza na
bango. Solo, Yawe, Nzambe na ngai, akoboma bango.

95 Boya, toganga na esengo mpo na Yawe! Tobetela Libanga
na biso maboko, pamba te azali Mobikisi na biso! **2** Tokende
liboso na Ye elongo na mabondeli ya kozongisa matondi, tobetela
Ye maboko elongo na banzembo. **3** Pamba te Yawe azali
Nzambe Monene, azali Mokonzi Monene, na likolo ya banzambe
nyonso. **4** Asimbi mozindo ya mokili kati na loboko na Ye; mpe
basonge ya bangomba ezali ya Ye. **5** Ebale monene ezali ya
Ye, azali Mokeli na yango; mabele ya kokawuka ezali mpe ya
Ye, asala yango na maboko na Ye. **6** Boya, togumbama mpe
tofukama, tobuka mabolongo na biso liboso ya Yawe, Mokeli na
biso! **7** Pamba te azali Nzambe na biso; tozali bato oyo aleisaka,
etonga oyo abatelaka. Lelo, soki boyoki mongongo na Ye, **8**
« boyeisa mitema na bino mabanga te, ndenge bosalaki na
Meriba; ndenge bosalaki na mokolo wana ya Masa kati na esobe
9 epai wapi batata na bino batombokelaki ngai mpe bamekaki
ngai atako bamonaki ngai kosala. **10** Mibu tuku minei, nayinaki
bato ya ekeke wana mpe nalobaki: ‹ Bazali bato oyo mitema na
bango ebeba, bayebaka banzela na ngai te. › **11** Yango wana,

kati na kanda na ngai, nakati seleka: ‹ Bakotikala kokota te kati na bopemi na ngai! › »

96 Boyembela Yawe nzembo ya sika! Bino nyonso, bato ya mokili mobimba, boyembela Yawe! **2** Boyembela Yawe, bopambola Kombo na Ye! Bopanza sango ya lobiko na Ye, mokolo na mokolo! **3** Bopanza sango ya nkembo na Ye kati na mabota! Boyebisa bato misala na Ye ya kokamwa kati na bikolo nyonso. **4** Pamba te Yawe azali monene mpe abongi na lokumu, azali somo makasi mpe aleki banzambe nyonso. **5** Banzambe nyonso ya bikolo ezali bikeko ya pamba, nzokande Yawe akela likolo. **6** Kongenga mpe nkembo monene ezali liboso na Ye, nguya mpe nkembo ezali kati na Esika na Ye ya bule. **7** Bino bituka ya mabota, bosanzola Yawe; bosanzola Yawe na kopanza sango ya nkembo mpe nguya na Ye! **8** Bosanzola Yawe mpe bopesa Kombo na Ye nkembo! Bomema makabo na bino, bokota na lopango na Ye! **9** Bogumbama liboso ya Yawe oyo bosantu na Ye ezali kongenga makasi! Bino bavandi ya mokili mobimba, bolenga liboso na Ye! **10** Boloba kati na mabota: « Yawe azali Mokonzi! Mokili elendisama makasi, ekoningana te. Yawe asambisaka bato na bosembo. » **11** Tika ete likolo esepela, mpe mabele ezala kati na esengo! Tika ete ebale monene elongo na nyonso oyo ezali kati na yango epesa lokito! **12** Tika ete zamba mobimba elongo na nyonso oyo ezali kati na yango esepela, mpe tika ete banzete nyonso ya zamba eganga na esengo **13** liboso ya Yawe, pamba te azali koya! Solo, azali koya kosambisa mabele; akosambisa mokili na bosembo, mpe bikolo kolanda boyengebene na Ye.

97 Yawe azali kokonza! Tika ete mabele esepela; tika ete ebele ya bisanga ezala na esengo! **2** Mapata mpe molili makasi ezingeli

Ye, bosembo mpe bosolo ezali miboko ya Kiti na Ye ya Bokonzi.
3 Moto etambolaka liboso na Ye, ezikisaka banguna na Ye, oyo
bazingeli Ye. **4** Mikalikali na Ye engengisaka mokili; mpe tango
mabele emonaka bongo, elengaka. **5** Bangomba enyangwamaka
lokola mafuta liboso ya Yawe, liboso ya Nkolo ya mokili mobimba.
6 Likolo epanzaka sango ya bosembo na Ye, mpe bikolo nyonso
bamonaka nkembo na Ye. **7** Tika ete soni ekanga basambeli
nyonso ya bikeko, bato oyo bamikumisaka mpo na banzambe
ya lokuta! Bino banzambe nyonso, bogumbama liboso na
Ye! **8** Yawe, Siona eyoki yango mpe esepeli; bingumba ya
Yuda ezali na esengo mpo na mikano na Yo! **9** Pamba te,
na mokili mobimba, Yo nde Yawe, ozali Ye-Oyo-Aleki-Likolo;
oleki banzambe nyonso. **10** Bino bato oyo bolingaka Yawe,
boyina mabe! Yawe abatelaka bomoi ya bayengebene na Ye
mpe akangolaka bango na maboko ya bato mabe. **11** Moyi
elonami mpo na moto ya sembo, mpe esengo, mpo na bato oyo
bazali na mitema alima. **12** Bino bato ya sembo, bosepela kati
na Yawe; bosanzola Ye na kotatola bosantu na Ye.

98 Nzembo. Boyembela Yawe nzembo ya sika, pamba te
asalaka makambo ya kokamwa! Na nguya mpe na bokonzi
na Ye ya bonzambe, alongaki. **2** Yawe atalisaki elonga na Ye,
amonisaki bosembo na Ye epai ya bikolo. **3** Akanisaki bolingo
mpe bosembo na Ye mpo na libota ya Isalaele. Kino na suka ya
mokili, elonga ya Nzambe na biso emonanaki. **4** Mokili mobimba,
bobetela Yawe maboko, boyemba banzembo ya esengo mpe
bobeta mindule! **5** Bobetela Yawe lindanda, boyembela Ye
banzembo na lokito ya nzenze! **6** Bobeta maboko liboso ya
Yawe, Mokonzi, na lokito ya bakelelo mpe ya maseke. **7** Tika ete
ebale monene elongo na nyonso oyo ezali kati na yango, mokili

mpe bavandi na yango, bapesa lokito! **8** Tika ete bibale ebeta
maboko mpe bangomba nyonso eganga na esengo **9** liboso
ya Yawe, pamba te azali koya kosambisa mabele! Akokata
makambo na yango na bosembo.

99 Yawe azali kokonza; tika ete bato balenga! Avandi na Kiti
ya Bokonzi kati na basheribe; tika ete mabele eningana! **2** Yawe
azali monene kati na Siona, mpe Bokonzi na Ye ezali likolo ya
bikolo nyonso. **3** Tika ete Kombo na Yo ya monene mpe ya somo
esanzolama; ezali bule! **4** Mokonzi azali na nguya, alingaka
bosolo. Olendisaka bosembo. Osalaki bosembo mpe bosolo kati
na Jakobi. **5** Bonetola Yawe, Nzambe na biso, mpe bogumbama
liboso ya enyatelo makolo na Ye; azali Mosantu. **6** Moyize mpe
Aron kati na Banganga-Nzambe na Ye, mpe Samuele kati na
bato oyo bazalaki kobelela Kombo na Ye, bazalaki kobelela
Yawe, mpe Ye azalaki koyanola bango. **7** Azalaki koloba na
bango kati na likonzi ya lipata. Babatelaki malako na Ye mpe
mibeko oyo apesaki bango. **8** Yawe, Nzambe na biso, oyanolaki
bango. Mpo na bango, ozalaki Nzambe oyo alimbisaka atako
opesaki bango etumbu mpo na misala na bango ya mabe. **9**
Bonetola Yawe, Nzambe na biso, mpe bogumbama na kotala na
ngambo ya ngomba na Ye ya bule. Pamba te Yawe, Nzambe na
biso, azali bule.

100 Nzembo ya kozongisa matondi. Bino nyonso bato ya
mokili mobimba, boganga na esengo epai na Yawe! **2** Bosalela
Yawe na esengo, mpe boya liboso na Ye na banzembo ya
esengo. **3** Boyeba ete Yawe nde azali Nzambe; Ye nde asala
biso, mpe tozali bato na Ye. Solo, tozali bato na Ye mpe etonga
oyo aleisaka. **4** Bokota na bikuke na Ye na kozongisa matondi,
bokota na lopango na Ye na kokumisa. Bosanzola Ye, bopambola

Kombo na Ye. **5** Pamba te Yawe azali malamu; bolingo na Ye
ewumelaka seko na seko, mpe boyengebene na Ye, libela na
libela.

101 Nzembo ya Davidi. Nakoyemba bolingo mpe bosembo;
nakoyembela nde Yo, Yawe. **2** Nakolanda na bokebi nzela ya
bato oyo bazangi pamela. Okoya epai na ngai tango nini? Kati na
ndako na ngai, nakotambola malamu na motema ezangi pamela.
3 Nakotala eloko moko te ya mabe; nayinaka misala ya bato
oyo bazangi kondima, ekoki kokangama na ngai te. **4** Mosika
na ngai, motema ya kilikili; naboyi kosala mabe. **5** Nakosala
ete avanda kimia, moto oyo apanzaka, na nkuku, basango ya
lokuta mpo na kobebisa lokumu ya baninga. Nakokoka te kotala
moto ya lolendo mpe moto ya lofundu. **6** Nakopona nde bato
ya sembo kati na mokili mpo ete bavanda pembeni na ngai;
moto na etamboli ezanga pamela nde akozala mosali na ngai. **7**
Kati na ndako na ngai, mokosi akovanda te; liboso na ngai,
mokosi akotelema te. **8** Tongo nyonso, nakosala ete bato nyonso
ya misala mabe kati na mokili bavanda kimia; nakolongola na
engumba ya Yawe bato nyonso ya mabe.

102 Libondeli ya moto na pasi, oyo abungisi elikya mpe azali
kolela liboso ya Yawe. Yawe, yoka libondeli na ngai! Tika ete
koganga na ngai ekoma kino epai na Yo! **2** Kobombela ngai
elongi na Yo te, wana nazali na pasi. Yoka libondeli na ngai na
mokolo oyo nazali kobelela Yo; yanola ngai noki! **3** Pamba te
mikolo ya bomoi na ngai ezali kolimwa lokola molinga, mikuwa
na ngai ezali kozika lokola makala ya moto. **4** Motema na ngai
ebungisi elikya mpe ezali komitungisa lokola matiti oyo bakati;
mpo na yango, nakomi ata kobosana kolia bilei na ngai. **5**
Mpo ete naleli makasi, natikali kaka na poso ya nzoto likolo ya

mikuwa. **6** Nakomi lokola esulungutu ya esobe, lokola esulungutu
ya bisika oyo ebeba. **7** Pongi ekimi ngai; nakomi lokola ndeke
oyo etikali yango moko na likolo ya ndako. **8** Banguna na ngai
batombokeli ngai, bazali kofinga ngai tango nyonso mpe bazali
kosalela kombo na ngai mpo na kolakela bato mabe. **9** Nakomi
kolia putulu na esika ya bilei, mpe komela mayi esangana na
mpinzoli na ngai. **10** Mpo na kanda monene na Yo, otombokeli
ngai mpe obwaki ngai mosika. **11** Mikolo ya bomoi na ngai
ezali kokima lokola elili, mpe nakawuki lokola matiti. **12** Kasi Yo
Yawe, ozali Mokonzi mpo na libela, ozali Nzambe seko na seko.
13 Okotelema solo mpo na Siona, pamba te ekomi tango ya
koyokela yango mawa; tango oyo ekatama ekoki. **14** Pamba
te biso basali na Yo, tosepelaka na mabanga na yango, mpe
toyokelaka putulu na yango mawa. **15** Bikolo ekotosa Yawe,
mpe bakonzi nyonso ya mokili bakondima nkembo na Yo. **16**
Pamba te Yawe akotonga lisusu Siona mpe akomonana kati na
nkembo na Ye. **17** Akoyanola libondeli ya bato oyo babungisaki
biloko, mpe akondima mabondeli na bango. **18** Tika ete bakoma
yango mpo na ekeke oyo ekolanda, mpo ete bikelamu ya sika
ekumisa Yawe. **19** Wuta na Esika na Ye ya bule, wuta na likolo,
Yawe atalaki biso awa na mokili **20** mpo na koyoka kolela ya
bakangami kati na boloko mpe kokangola bato oyo bazwaki
etumbu ya kufa. **21** Kombo ya Yawe ekokende sango kati na
Siona, mpe masanzoli na Ye, kati na Yelusalemi **22** tango bato
mpe bikolo bakosangana mpo na kogumbamela Yawe. **23** Na
bomoi na ngai, abukaki lolendo ya makasi na ngai, mpe akitisaki
motango ya mikolo ya bomoi na ngai. **24** Nalobaki: « Nzambe
na ngai, Yo oyo ozali na bomoi seko na seko, koboma ngai
te na kati-kati ya mikolo ya bomoi na ngai! **25** Na kala, otiaki

miboko ya mokili, mpe maboko na Yo esalaki Likolo. **26** Bango,
bakokufa; kasi Yo, okotikala seko na seko. Nzoto na bango
ekolemba lokola elamba; okobongola bango lokola kazaka, mpe
bakolimwa. **27** Kasi Yo, ozali ndenge moko, mibu na Yo ekotikala
kosuka te. **28** Bana ya basali na Yo bakozwa esika ya kovanda,
mpe bakitani na bango bakowumela liboso na Yo. »

103 Nzembo ya Davidi. Eh molimo na ngai, pambola Yawe!
Tika ete motema na ngai mobimba epambola Kombo na Ye ya
bule! **2** Eh molimo na ngai, pambola Yawe mpe kobosana ata
moko te kati na misala malamu na Ye! **3** Ye nde alimbisaka
masumu na Yo nyonso, abikisaka yo na bokono nyonso, **4**
akangolaka bomoi na yo wuta na libulu, alatisaka yo motole ya
bolingo mpe ya mawa, **5** atondisaka bomoi na yo na esengo
mpe akomisaka yo elenge lokola mpongo. **6** Yawe asalaka
mpo na bosembo, akotelaka banyokolami nyonso. **7** Amonisaki
banzela na Ye epai ya Moyize, mpe bikamwa na Ye epai ya bato
ya Isalaele. **8** Yawe ayokelaka bato mawa mpe asalelaka bango
bolamu, asilikaka noki te mpe atonda na bolingo; **9** azwaka
biso makambo te tango nyonso, abombaka kanda na Ye te
mpo na libela; **10** apamelaka biso te kolanda masumu na biso,
azongiselaka biso te kolanda mabe na biso. **11** Ndenge likolo
etombolama mosika ya mabele, ndenge wana mpe bolingo na
Ye ezali monene mpo na bato oyo batosaka Ye; **12** ndenge este
ezali mosika ya weste, ndenge wana mpe abwakaka masumu na
biso mosika na biso. **13** Ndenge tata alingaka makasi bana na
ye, ndenge wana mpe Yawe alingaka makasi bato oyo batosaka
Ye; **14** pamba te Yawe ayebi na eloko nini asala biso, ayebi
malamu ete tozali putulu. **15** Mikolo ya bomoi ya moto ezali
lokola matiti, ebongaka lokola fololo ya bilanga; **16** nzokande

soki kaka mopepe ebeti yango, ezalaka lisusu te, mpe esika epai wapi ezalaki ebosani yango. **17** Kasi bolingo ya Yawe mpo na bato oyo batosaka Ye, mpe bosembo na Ye mpo na bakitani na bango, **18** mpo na bato oyo babatelaka boyokani na Ye mpe batosaka mibeko na Ye, ezali ya libela na libela. **19** Yawe atia Kiti na Ye ya Bokonzi kati na Likolo, azali Mokonzi ya mokili mobimba. **20** Bopambola Yawe, bino ba-anjelu na Ye nyonso oyo bozali na nguya mpe botosaka mitindo na Ye. **21** Bopambola Yawe, bino mampinga na Ye nyonso oyo bokokisaka mokano na Ye. **22** Bopambola Yawe, bino bikelamu na Ye nyonso, kati na bisika nyonso ya Bokonzi na Ye. Eh molimo na ngai, pambola Yawe!

104 Eh molimo na ngai, pambola Yawe! Yawe, Nzambe na ngai, ozali monene! Olata kongenga mpe lokumu, **2** omifinika moyi lokola kazaka, otanda likolo lokola ndako ya kapo. **3** Opika makonzi na yango na mayi ya likolo, okomisaka mapata shar na Yo, otambolaka na mapapu ya mopepe. **4** Okomisaka bantoma na Yo mipepe, mpe basali na Yo, ndemo ya moto. **5** Otia mokili na likolo ya miboko na yango mpo ete eningana te seko na seko. **6** Ozipa yango na mayi monene lokola elamba; mayi ezalaki kovanda na likolo ya bangomba. **7** Kasi na pamela na Yo, mayi ekimaki; na lokito ya kake na Yo, mayi etiolaki, **8** emataki na likolo ya bangomba, ekitaki na mabwaku, na bisika oyo obongisaki mpo na yango. **9** Otiaki mondelo oyo ekoki koleka te; ekozonga lisusu te kozipa mokili. **10** Obimisaka mayi ya bitima mpo na kosopa yango na mayi minene oyo elekaka na kati-kati ya bangomba; **11** ekomaka mayi ya komela mpo na banyama nyonso ya bilanga mpe mpo na ba-ane ya zamba. **12** Bandeke ya likolo evandaka pembeni ya mayi yango mpe eyembaka kati

na makasa. **13** Wuta na bandako na Yo ya likolo, onokisaka
mvula na likolo ya bangomba; mokili etondi na mbuma ya misala
na Yo. **14** Matiti ebotaka mpo na bibwele, mpe milona ya bato
ekolaka mpo ete mabele ebotela bango bilei, **15** vino mpo na
kosepelisa mitema na bango, mafuta mpo na kongengisa bilongi
na bango, mpe mapa mpo na kolendisa mitema na bango.
16 Banzete ya Yawe etondi na mayi; ndenge wana nde ezali,
banzete ya sedele ya Libani, oyo Yawe alona. **17** Bandeke
esalaka bazala na yango kuna, mpe nkoko evandaka na banzete
ya sipele. **18** Bangomba milayi ezali ekimelo mpo na bantaba ya
zamba, mpe madusu ya mabanga ezali bibombamelo mpo na
bampanya ya zamba. **19** Osala sanza mpo na koyeba mikolo ya
bafeti. Moyi eyebi tango na yango ya kolala. **20** Otindaka molili,
mpe butu ekomaka. Bongo banyama nyonso ya zamba ekomaka
kotambola-tambola. **21** Bana ya nkosi egangaka sima na nyama
mpe esengaka bilei epai ya Nzambe. **22** Soki moyi ebimi, nkosi
elongwaka, ezongaka mpo na kolala na bisika na yango; **23** kasi
moto abimaka mpo na kokende na mosala na ye mpe asalaka
kino na pokwa. **24** Oh Yawe, misala na Yo ezali ebele! Osalaki
nyonso na bwanya; mokili etondi na biloko oyo okela. **25** Tala
ndenge ebale monene ezali molayi mpe epanzana, etonda na
banyama oyo tokoki kotanga te, kobanda na oyo eleki mike
kino na oyo eleki minene. **26** Kuna, bamasuwa ekendeke mpe
ezongaka; bongo Leviatani oyo osala mpo ete esakanaka kuna.
27 Nyonso etalelaka Yo mpo ete opesa yango bilei na tango oyo
ekoki. **28** Opesaka bilei, mpe ezwaka yango; ofungolelaka yango
loboko na Yo, mpe etondaka na biloko. **29** Tango obombaka
elongi na Yo, somo ekangaka yango; tango olongolaka yango
pema, ekufaka mpe ezongaka na putulu; **30** tango otindaka

pema Yo, ezwaka bomoi; mpe okomisaka mokili sika. **31** Tika ete nkembo ya Yawe ewumela libela na libela! Tika ete Yawe asepela na misala na Ye! **32** Soki atali mokili, mokili elengaka; soki asimbi bangomba, ebimisaka milinga. **33** Nakoyembela Yawe bomoi na ngai mobimba; nakoyembela Nzambe na ngai tango nyonso nazali na bomoi. **34** Tika ete maloba na ngai esepelisa Ye! Tika ete Yawe azala esengo na ngai! **35** Tika ete bato ya masumu basila na mokili, mpe bato mabe bazala lisusu te! Oh molimo na ngai, pambola Yawe! Aleluya, bokumisa Yawe!

105 Bokumisa Yawe, bobelela Kombo na Ye! Bopanza sango ya misala minene na Ye kati na bikolo! **2** Boyemba mpo na lokumu na Ye, bosanzola Ye na mindule! Botatolaka tango nyonso misala minene na Ye nyonso! **3** Bosepela na Kombo na Ye ya bule! Tika ete mitema ya bato oyo balukaka Yawe etonda na esengo! **4** Bomipesa na Yawe. Bosenga makasi na Ye. Bolukaka tango nyonso elongi na Ye. **5** Bokanisa bikamwa, makambo minene oyo asalaki mpe bitumbu oyo apesaki, **6** bino, bakitani ya Abrayami, mosali na Ye; bino, baponami na Ye, bana mibali ya Jakobi! **7** Yawe azali Nzambe na biso, mikano na Ye ekambaka mokili mobimba. **8** Akanisaka tango nyonso Boyokani na Ye, bilaka na Ye mpo na bikeke nkoto moko, **9** boyokani oyo asalaki elongo na Abrayami, mpe ndayi oyo alapaki epai ya Izaki. **10** Akokisaki bosolo na yango epai ya Jakobi lokola mobeko, epai ya Isalaele lokola boyokani ya libela na libela, **11** tango alobaki: « Nakopesa yo mokili ya Kanana lokola libula oyo epesameli yo! » **12** Na tango wana, bazalaki kaka motango moke ya bato mpe bapaya kati na yango; **13** bazalaki koyengayenga longwa na ekolo moko kino na ekolo mosusu, longwa na mokili moko kino na mokili mosusu. **14**

Atikaki moto moko te konyokola bango; apamelaki bakonzi na
tina na bango: **15** « Bosimba bapakolami na Ngai te, bosala
mabe te epai na basakoli na Ngai! » **16** Abengisaki nzala makasi
kati na mboka, azangisaki bango bilei. **17** Atindaki moto moko
liboso na bango: Jozefi oyo atekamaki lokola mowumbu. **18**
Bakangaki makolo na ye na minyololo mpe batiaki bibende na
kingo na ye, **19** kino makambo oyo Jozefi asakolaki ekokisamaki,
kino Liloba na Yawe etalisaki ete Jozefi alobaki solo. **20** Mokonzi
apesaki mitindo ete bafungola ye minyololo, mokambi atikaki
ye na bonsomi. **21** Akomisaki ye nkolo ya ndako na ye mpe
moyangeli ya biloko na ye nyonso, **22** mpo ete akonza bakambi
na ye mpe alakisa bwanya epai ya bapesi toli ya mokonzi. **23**
Bongo Isalaele akendeki na Ejipito; mpe Jakobi avandaki lokola
mopaya kati na mokili ya Cham. **24** Yawe asalaki ete bato na Ye
babota mingi, mpe akomisaki bango makasi koleka banguna
na bango. **25** Abongolaki mitema ya banguna yango mpo ete
bayina bato na Ye mpe banyokola bango makasi. **26** Atindaki
mosali na Ye, Moyize, mpe Aron oyo aponaki. **27** Na mitindo na
Ye Nzambe, basalaki bikamwa kati na Ejipito, misala minene
kati na mokili ya Cham. **28** Atindaki molili oyo ekotaki kati na
mokili, mpe bato ya Ejipito batombokelaki maloba na Ye te.
29 Abongolaki mayi makila, mpe abomaki mbisi na yango. **30**
Mokili na bango etondaki na magorodo kino na bashambre ya
mokonzi na bango. **31** Na mitindo na Ye, banzinzi oyo eswaka
mpe bangungi eyaki na mboka mobimba. **32** Na esika ya mvula,
atindelaki bango mvula ya mabanga mpe abetisaki kake kati na
mokili na bango. **33** Abebisaki bilanga na bango ya vino mpe ya
figi, mpe abukaki banzete ya mboka na bango. **34** Na mitindo na
Ye, mabanki mpe makelele oyo bakokaki kotanga te esopanaki,

35 eliaki matiti nyonso ya mobesu kati na mokili na bango, eliaki
bambuma ya mabele na bango. **36** Abomaki bana liboso nyonso
kati na mokili na bango, bambuma ya liboso ya makasi na
bango. **37** Abimisaki Isalaele, bato na Ye, elongo na palata mpe
wolo; mpe moko te atiaki tembe kati na mabota na bango. **38**
Ejipito esepelaki komona bango kobima, pamba te somo ya
Isalaele ekangaki bango. **39** Atandaki lipata mpo na kobatela
bango, mpe moto mpo na kopesa pole na butu. **40** Ndenge
kaka basengaki, atindelaki bango bakayi mpe atondisaki bango
na bilei ya likolo. **41** Afungolaki libanga, mpe mayi ebimaki,
etiolaki lokola ebale kati na esobe. **42** Mpo ete akanisaki elaka
ya bule oyo apesaki mosali na Ye, Abrayami, **43** abimisaki na
esengo bato na Ye, baponami na Ye na koganga ya esengo. **44**
Apesaki bango mabele ya bikolo mosusu mpe bazwaki lokola
libula mosala ya bikolo yango **45** mpo ete babatela mitindo na
Ye mpe batosa mibeko na Ye. Bokumisa Yawe!

106 Bokumisa Yawe! Bosanzola Yawe, pamba te azali malamu,
bolingo na Ye ewumelaka seko na seko! **2** Nani akoloba
misala minene ya Yawe? Nani akopanza sango ya lokumu na
Ye nyonso? **3** Esengo na bato oyo babatelaka mibeko mpe
batambolaka na bosembo! **4** Yawe, kanisa ngai tango okotalisa
ngolu na Yo epai ya bato na Yo! Salela ngai bolamu na nzela
ya lobiko na Yo, **5** mpo ete namona esengo ya baponami na
Yo, nasepela na bolamu ya ekolo na Yo mpe nasepela elongo
na libula na Yo! **6** Solo, tosalaki masumu lokola batata na
biso, tosalaki mabe mpe tomemaki ngambo. **7** Tango batata
na biso bazalaki na Ejipito, basosolaki eloko moko te kati
na bikamwa na Yo; babosanaki noki misala malamu na Yo,
batombokaki pembeni ya ebale monene, ebale monene ya

Barozo. **8** Kasi abikisaki bango mpo na lokumu ya Kombo
na Ye, mpo na kotalisa nguya na Ye. **9** Agangelaki ebale
monene ya Barozo, mpe ekawuki; atambolisaki bango kati na
mozindo lokola na esobe. **10** Abikisaki bango wuta na maboko
ya bayini na bango, akangolaki bango wuta na maboko ya
monguna. **11** Mayi ezipaki banguna na bango, moko te atikalaki
na bomoi. **12** Bato na Ye bandimelaki maloba na Ye mpe
bayembaki masanzoli na Ye. **13** Kasi babosanaki noki misala
na Ye, bazelaki te kokokisama ya mabongisi na Ye. **14** Kati
na esobe, bamipesaki na bilulela, bamekaki Nzambe kati na
mabele oyo ezali na bato te. **15** Apesaki bango biloko oyo
bazalaki kosenga, kasi atindelaki bango lisusu pasi. **16** Kati
na molako, basalaki zuwa, batelemelaki Moyize mpe Aron,
mosantu ya Yawe. **17** Mabele efungwamaki mpe emelaki Datani,
ezipaki lisanga ya Abirami. **18** Moto ezikisaki lisanga na bango
mpe etumbaki bato mabe wana nyonso. **19** Na Orebi, basalaki
mwana ngombe, bafukamelaki nzambe ya ekeko basala na
ebende oyo banyangwisa na moto. **20** Babongolaki Nzambe
na bango ya nkembo elilingi ya ngombe oyo eliaka matiti. **21**
Babosanaki Nzambe, Mobikisi na bango, oyo asalaki makambo
minene kati na Ejipito, **22** bikamwa kati na mokili ya Cham
mpe misala ya somo na ebale monene ya Barozo. **23** Azwaki
mokano ya koboma bango nyonso. Kasi Moyize, moponami
na Ye, atelemaki liboso na Ye mpo na kobondela ete akitisa
kanda na Ye mpe aboma te. **24** Batiolaki mboka kitoko mpo
ete bandimelaki maloba na Ye te. **25** Bayimaki-yimaki kati na
bandako na bango ya kapo, batosaki mongongo ya Yawe te.
26 Asembolaki loboko, alapaki ndayi ya koboma bango kati na
esobe, **27** ya kopanza bakitani na bango kati na bikolo mosusu

mpe ya koboma bango kati na mikili nyonso. **28** Bamitiaki na se
ya ekangiseli ya Bala ya Peori, baliaki bambeka oyo epesamaki
epai ya banzambe oyo ekufa. **29** Batumbolaki kanda ya Yawe
na nzela ya misala na bango ya mabe, mpe pasi makasi ekotaki
kati na bongo. **30** Kasi Pineasi atelemaki, akataki makambo,
mpe pasi yango esilaki. **31** Mpo na yango, Pineasi atangamaki
lokola moto ya sembo mpo na bikeke nyonso, seko na seko.
32 Bapesaki Nzambe kanda pene ya mayi ya Meriba mpe
bamemisaki Moyize ngambo. **33** Mpo ete batombokelaki Molimo
ya Nzambe, Moyize akomaki koloba maloba oyo esengeli te.
34 Babebisaki te bikolo oyo Yawe ayebisaki bango, **35** kasi
basanganaki elongo na bapagano mpe bayekolaki bokoko ya
bikolo na bango. **36** Bagumbamelaki banzambe na bango ya
bikeko oyo ekomaki motambo mpo na bango. **37** Bapesaki bana
na bango lokola bambeka epai ya milimo mabe. **38** Basopaki
makila ya bato oyo basalaki mabe te, makila ya bana na bango,
oyo bapesaki lokola mbeka epai ya banzambe ya bikeko ya
Kanana. Boye mboka ekomaki mbindo mpo na makila ya bato.
39 Bamikomisaki mbindo mpe babebisaki lokumu na bango
na nzela ya misala na bango. **40** Yawe asilikelaki bato na Ye,
ayinaki libula na Ye. **41** Akabaki bango na maboko ya bikolo ya
bapaya, mpe banguna na bango bakomaki kokonza bango; **42**
banguna na bango banyokolaki bango mpe batiaki bango na se
ya bokonzi na bango. **43** Akangolaki bango bambala ebele,
kasi bazalaki kaka kosala mabongisi ya kotomboka mpe ya
komipesa na bambeba na bango. **44** Yawe amonaki pasi na
bango, tango ayokaki koganga na bango. **45** Akanisaki Boyokani
oyo asalaki elongo na bango; mpe mpo na bolingo monene
na Ye, abongolaki mokano na Ye ya komonisa bango pasi.

46 Asalaki ete bato nyonso oyo bakomisaki bango bawumbu
bayokela bango mawa. **47** Yawe, Nzambe na biso, bikisa biso!
Sangisa biso wuta na bikolo mosusu mpo ete tosanzola Kombo
na Yo ya bule mpe tosepela na mosala ya kokumisa Yo. **48** Tika
ete Yawe, Nzambe ya Isalaele, apambolama seko na seko! Tika
ete bato nyonso baloba: « Amen! » Bokumisa Yawe!

107 Bosanzola Yawe, pamba te azali malamu, mpe bolingo na
Ye ewumelaka seko na seko! **2** Tika ete bato oyo Yawe asikolaki
baloba bongo, ba-oyo akangolaki wuta na maboko ya monguna,
3 ba-oyo asangisaki wuta na bikolo nyonso, wuta na este, na
weste, na nor mpe na sude. **4** Ndambo bazalaki koyengayenga
na esobe, na esika oyo ezanga bato, bamonaki te nzela ya
engumba epai wapi bakoki kovanda. **5** Likolo ya nzala mpe ya
posa ya mayi, bakomaki pene ya kokufa. **6** Bongo kati na pasi
na bango, babelelaki Yawe, mpe akangolaki bango na mitungisi
na bango. **7** Atambolisaki bango na nzela ya alima mpo ete
bakende kovanda kati na engumba. **8** Tika ete basanzola Yawe
mpo na bolingo mpe bikamwa na Ye mpo na bato! **9** Apesaki
mayi epai ya bato oyo bazalaki na posa ya mayi mpe bilei epai
ya bato oyo bazalaki na nzala. **10** Bato oyo bazalaki kovanda
na bisika ya molili makasi mpe ya molili ya kufa bazalaki ya
kokangama na minyoko mpe na minyololo ya bibende, **11** pamba
te batombokelaki maloba na Nzambe mpe batiolaki mabongisi
ya Ye-Oyo-Aleki-Likolo. **12** Abukaki lolendo ya mitema na bango
na nzela ya misala makasi; bakweyaki, mpe moko te asungaki
bango. **13** Kati na pasi na bango, babelelaki Yawe, mpe abikisaki
bango na mitungisi na bango. **14** Abimisaki bango wuta na
molili makasi mpe na molili ya kufa, mpe abukaki minyololo
na bango. **15** Tika ete basanzola Yawe mpo na bolingo mpe

bikamwa na Ye mpo na bato! **16** Pamba te abukaki bikuke ya bronze mpe akataki bikangelo ya mabende. **17** Bamososu bakomaki bazoba mpo na etamboli mabe na bango, mpe bato na pasi, mpo na masumu na bango. **18** Minoko na bango eyinaki bilei nyonso, mpe bakomaki pene ya bikuke ya kufa. **19** Kati na pasi na bango, babelelaki Yawe, mpe abikisaki bango na mitungisi na bango. **20** Atindaki Liloba na Ye mpe abikisaki bango, akangolaki bango wuta na kunda. **21** Tika ete basanzola Yawe mpo na bolingo mpe bikamwa na Ye mpo na bato! **22** Tika ete babonza bambeka ya kozongisa matondi mpe bapanza sango ya misala na Ye na koganga na esengo! **23** Bato oyo bakendaka mobembo na ebale monene kati na masuwa mpe basalaka mombongo na mayi minene **24** bamonaki misala ya Yawe, mpe bikamwa kati na ebale monene. **25** Alobaki, mpe mopepe makasi eyaki, etombolaki bambonge. **26** Bazalaki komata kino na likolo mpe kokita kino na se, bazalaki kolemba nzoto kati na pasi. **27** Bazwaki kizunguzungu mpe bakomaki kotenga-tenga lokola bato balangwe masanga, bwanya na bango nyonso elimwaki. **28** Kati na pasi na bango, babelelaki Yawe mpe abimisaki bango na mitungisi na bango. **29** Akitisaki mopepe makasi, bambonge ya ebale monene evandaki kimia. **30** Basepelaki na kimia oyo ezongaki, mpe Nzambe amemaki bango kino na libongo oyo balingaki. **31** Tika ete basanzola Yawe mpo na bolingo mpe bikamwa na Ye mpo na bato! **32** Tika ete banetola Ye kati na lisanga ya bato mpe bakumisa Ye kati na mayangani ya bakambi. **33** Akoki kobongola bibale esobe; kobongola bitima mabele ya kokawuka; **34** kobongola mabele oyo ebotaka bambuma mabele ya mungwa likolo ya mabe ya bavandi na yango. **35** Akoki kobongola esobe liziba;

kobongola mabele ya kokawuka bitima. **36** Akoki kosala ete bato
na nzala bakoma kovanda kuna, batonga engumba oyo bato
bakoki kovanda, **37** babwaka bambuma na bilanga mpe balona
banzete ya vino oyo ekobota bambuma ebele. **38** Apamboli
bango, mpe bakomi ebele; mpe akitisi te motango ya bibwele
na bango. **39** Motango ya bato mosusu ekiti mpe balembi
nzoto mpo na minyoko mpe pasi. **40** Nzambe asambwisaka
bato minene, akotisaka bango na mobulu makasi kino bazanga
nzela ya kobimela na pasi. **41** Kasi akangolaka babola wuta
na pasi na bango, mpe asalaka ete babotana ebele kati na
bituka na bango lokola etonga ya bameme. **42** Tango bato ya
sembo bamonaka bongo, basepelaka, kasi bato nyonso ya
mabe bakangaka minoko na bango. **43** Tika ete moto ya bwanya
asala keba na makambo wana nyonso mpe akanisa na tina na
bolingo ya Yawe!

108 Nzembo ya Davidi. Nzambe, motema na ngai ezali na
kimia! Nakoyembela Yo, nakosanzola Yo na mindule; ezali
mpe lokumu na ngai. **2** Lindanda mpe nzenze, bolamuka!
Nalingi kolamusa tongo. **3** Nkolo, nakosanzola Yo kati na bato,
nakoyembela Yo kati na bikolo. **4** Pamba te bolingo na Yo ezali
monene koleka Lola, mpe bosembo na Yo ekenda kino na
mapata. **5** Oh Nzambe, tika ete otombolama na likolo ya Lola,
mpe nkembo na Yo ezala awa na mokili mobimba! **6** Bikisa biso
na nguya ya loboko na Yo mpe yanola biso, mpo ete balingami
na Yo bakangolama! **7** Nzambe alobaki kati na Esika na Ye ya
bule: « Nakolonga! Nakokabola Sishemi mpe nakotia bandelo
ya lubwaku ya Sukoti. **8** Galadi ezali ya ngai, Manase mpe
ezali ya ngai; Efrayimi ezali ekoti na ngai ya ebende, mpe Yuda
ezali lingenda na ngai ya bokonzi. **9** Moabi ezali sani monene

oyo nasukolelaka, Edomi ezali esika oyo nabwakaka sandale
na ngai. Nazali kobeta milolo ya bitumba mpo na kobundisa
mokili ya Filisitia. » **10** Nani akomema ngai na engumba batonga
makasi? Nani akotambolisa ngai kino na Edomi? **11** Ezali Yo
te, Nzambe oyo obwakaki biso, Nzambe oyo ozalaki lisusu te
kokende bitumba elongo na mampinga na biso! **12** Yaka kosunga
biso, kangola biso liboso ya moyini! Pamba te lisungi ya bato
ezali pamba. **13** Elongo na Nzambe, tokosala makambo minene
mpe ya kokamwa; ezali Ye nde akonyata banguna na biso.

109 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Nzembo ya
Davidi. Nzambe, Yo oyo ngai nakumisaka, kovanda kimia te! **2**
Bato mabe bazali koloba lokuta mpo na kofunda ngai, bazali
mpe kokosela ngai makambo. **3** Bazingeli ngai na maloba ya
koyina mpe bazali kobundisa ngai kaka pamba. **4** Bato oyo
ngai nalingaka bafundi ngai, kasi ngai namipesi na ngai kaka
na mabondeli. **5** Bazali kozongisela ngai mabe na bolamu,
mpe koyina na bolingo. **6** Kaba ye na maboko ya moto mabe!
Bimisela ye monguna, na ngambo ya loboko na ye ya mobali! **7**
Tika ete bazwa ye lokola moto mabe na tango ya kosamba, mpe
libondeli na ye etangama lokola masumu! **8** Tika ete mikolo ya
bomoi na ye ekoma moke, tika ete moto mosusu azwa mokumba
na ye! **9** Tika ete bana na ye bakoma bana bitike, mpe tika
ete mwasi na ye akoma mwasi akufisa mobali! **10** Tika ete
bana na ye batelengana mpe bakoma bisengasenga, tika ete
bakende kosenga mosika ya ndako na bango oyo ebukana-
bukana! **11** Tika ete moto oyo adefisaki ye mbongo akanga ye
biloko nyonso, mpe tika ete bapaya babotola ye bambuma ya
mosala na ye! **12** Tika ete moko te atalisa ye bolingo, tika ete
moko te ayokela bana bitike na ye mawa! **13** Tika ete bakitani

na ye basila na kokufa, mpe bakombo na bango elongwa na ekeke oyo ezali kolanda! **14** Tika ete Yawe alandela masumu ya batata na ye mpe alimbisa te masumu ya mama na ye! **15** Tika ete Yawe akanisaka masumu yango tango nyonso mpe asala ete babosana bango libela na mokili! **16** Lokola atikalaki te kotambola na boboto, mpe lokola anyokolaki mobola mpe moto na mawa kino kobomisa moto oyo azoka na motema; **17** lokola azalaki kolinga mingi kolakela bato mabe, tika ete bilakeli mabe ekweyela ye! Lokola azalaki kosepela te kopambola bato, tika ete mapamboli ezala mosika na ye! **18** Tika ete alata elakeli mabe lokola kazaka, tika ete ekota kati na ye lokola mayi, mpe kati na mikuwa na ye lokola mafuta! **19** Tika ete elakeli mabe yango elata ye lokola elamba oyo alati, mpe ekangama ye na loketo lokola mokaba mpo na tango nyonso! **20** Tala ndenge Yawe akofuta banguna na ngai mpe bato oyo balobaka mabe na tina na ngai. **21** Kasi Yo Nkolo Yawe, salela ngai bolamu mpo na lokumu ya Kombo na Yo, kangola ngai kolanda boboto ya bolingo na Yo. **22** Solo, nazali mobola mpe moto na mawa, mpe motema na ngai ezali ya kozoka kati na ngai. **23** Nazali kokende lokola elili oyo ezali kolimwa; bazali kobengana ngai lokola mabanki. **24** Mabolongo na ngai elembi mpo na kokila mingi bilei, nzoto na ngai mpe ebukani mpo ete nakondi makasi. **25** Mpo na bango, nakomi eloko ya nkele; soki kaka bamoni ngai, baningisi mito. **26** Yawe, Nzambe na ngai, sunga ngai; bikisa ngai kolanda bolingo na Yo! **27** Tika ete banguna na ngai bayeba ete Yo Yawe nde osalaki bongo. **28** Ata balakeli ngai mabe, Yo okopambola ngai; soki mpe bameki kotelema mpo na kobundisa ngai, bakokufa soni. Nzokande ngai mosali na Yo, nakozala moto ya esengo. **29** Tika ete bayini na ngai bazanga

lokumu mpe bamizipa na soni lokola kazaka. **30** Nakosanzola
Yawe na mongongo makasi, nakokumisa Ye kati na ebele ya
bato. **31** Pamba te atelemaka na ngambo ya loboko ya mobali
ya mobola mpo na kokangola ye wuta na maboko ya bato oyo
bakatela ye etumbu.

110 Nzembo ya Davidi. Maloba ya Yawe epai ya nkolo na
ngai: « Vanda na ngambo ya loboko na Ngai ya mobali kino
nakomisa banguna na yo enyatelo makolo na yo. » **2** Wuta
na Siona, Yawe akosala ete nguya na yo ya bokonzi ekende
mosika, mpe okokonza kati na banguna na Yo. **3** Na mokolo oyo
okotanda basoda na yo na molongo mpo na bitumba, bato na yo
bakotonda na mpiko, bilenge basoda na yo nyonso bakoya na
lombangu epai na yo ndenge mamwe ebimaka na tongo. **4** Yawe
alapaki ndayi oyo, akobongola maloba na Ye te: « Ozali Nganga-
Nzambe mpo na libela kolanda molongo ya Melishisedeki! » **5**
Nkolo azali na ngambo ya loboko na yo ya mobali, akopanza
bakonzi na mokolo ya kanda na Ye. **6** Akopesa bikolo etumbu:
bikolo nyonso ekotonda na bibembe, mpe akonyata bakambi
kati na mokili mobimba. **7** Na nzela, mokonzi amelaka mayi na
mwa moluka; yango wana atombolaka moto.

111 Bokumisa Yawe! Nakokumisa Yawe na motema na ngai
mobimba kati na likita ya bato ya sembo mpe kati na mayangani.
2 Yawe asalaka makambo minene; bato nyonso oyo balingaka
yango bakanisaka yango. **3** Misala na Ye emonisaka nkembo
mpe lokumu na Ye, mpe bosembo na Ye ewumelaka libela na
libela. **4** Alingaka ete bakanisa bikamwa na Ye. Yawe atondi na
mawa mpe atalisaka ngolu na Ye. **5** Apesaka bato oyo batosaka
Ye bilei; akanisaka Boyokani na Ye tango nyonso. **6** Amonisaki
nguya na Ye epai ya bato na Ye na nzela ya misala na Ye

tango apesaki bango libula ya bato ya bikolo mosusu. **7** Misala na Ye nyonso elakisaka boyengebene mpe bosembo na Ye; mibeko na Ye nyonso ebongi na kondima yango. **8** Epesama mpo na libela, mpe esengeli kotosa yango na bosembo mpe na bosolo. **9** Akangolaki bato na Ye, mpe asalaki Boyokani ya libela elongo na bango. Azali Nzambe Mosantu mpe Nzambe ya somo. **10** Kotosa Yawe ezali mosisa ya bwanya; bato nyonso oyo batosaka Yawe bazali na mayele ya peto. Lokumu ya Yawe ezali ya libela na libela.

112 Bokumisa Yawe! Esengo na moto oyo atosaka Yawe mpe asepelaka makasi na mibeko na Ye. **2** Bana na ye bakozala bato na nguya kati na mokili; ekeke ya bato ya sembo ekopambolama. **3** Ndako na ye ezali na bokolongono mpe na bomengo, mpe bosembo na ye ewumelaka mpo na seko. **4** Pole engengaka kati na molili mpo na bato ya alima, mpo na moto oyo alimbisaka baninga, ayokelaka bato mawa mpe azali sembo. **5** Esengo na moto oyo ayokelaka bato mawa mpe adefisaka, mpe asalaka misala na ye kolanda bosembo. **6** Solo, aninganaka ata moke te. Bakanisaka misala ya moto ya sembo tango nyonso. **7** Abangaka basango ya mabe te; motema na ye ezali na kimia, atiaka elikya na ye kati na Yawe. **8** Motema na ye eninganaka te, abangaka te kino akomona banguna na ye kozwa etumbu. **9** Akabelaka babola na motema ya esengo; bosembo na ye ewumelaka libela na libela, lokumu na ye ekitaka te. **10** Moto mabe amonaka yango mpe asilikaka na zuwa, aliaka minu mpe alembaka nzoto. Posa ya bato mabe elimwaka.

113 Bokumisa Yawe! Bino basali ya Yawe, bokumisa Ye; bokumisa Yawe! **2** Tika ete Kombo ya Yawe epambolama kobanda sik'oyo kino libela na libela! **3** Longwa na este kino na

weste, tika ete Kombo ya Yawe epambolama! **4** Yawe azali na
likolo ya bikolo nyonso, nkembo na Ye ezali na likolo koleka
Lola. **5** Nani akokani na Yawe, Nzambe na biso, oyo avandi na
Kiti ya Bokonzi kati na bisika oyo eleki likolo? **6** Agumbamaka
mpo na kotala likolo mpe mokili. **7** Wuta na putulu, atombolaka
moto oyo akelela; wuta na fulu ya matiti, abimisaka mobola **8**
mpo na kovandisa ye esika moko na bakambi, na bankumu ya
bato na Ye. **9** Avandisaka mwasi ekomba kati na ndako na ye,
lokola mama ya esengo kati na bana na ye. Bokumisa Yawe!

114 Tango Isalaele abimaki wuta na Ejipito, tango libota ya
Jakobi elongwaki na ekolo ya bapaya, **2** Yuda ekomaki Esika
ya bule ya Yawe, mpe Isalaele ekomaki mabele na Ye. **3**
Ebale monene emonaki yango mpe ekimaki, mayi ya Yordani
ezongaki na sima, **4** bangomba epumbwaki lokola bameme,
bangomba mike epumbwaki lokola bana ya ntaba. **5** Ebale
monene, nini ezalaki kati na yo mpo ete okima? Yordani, mpo na
nini ozongaki na sima? **6** Bino bangomba, mpo nini bopumbwaki
lokola bameme? Bongo bino bangomba mike, mpo na nini
bopumbwaki lokola bana ya ntaba? **7** Mokili, lenga liboso ya
Yawe, liboso ya Nzambe ya Jakobi, **8** oyo abongolaka libanga
monene liziba, mpe libanga etima.

115 Na biso te, Yawe, na biso te, kasi pesa nkembo na Kombo
na Yo mpo na bolingo mpe boyengebene na Yo. **2** Mpo na nini
bikolo eloba: « Wapi Nzambe na bango? » **3** Nzambe na biso
azali na Lola, asalaka nyonso oyo alingi. **4** Kasi banzambe
na bango ya bikeko ezali ya palata mpe ya wolo, esalema na
maboko ya bato. **5** Ezali na minoko, kasi elobaka te; ezali na
miso, kasi emonaka te; **6** ezali na matoyi, kasi eyokaka te;
ezali na zolo, kasi eyokaka solo te; **7** ezali na maboko, kasi

esimbaka te; ezali na makolo, kasi etambolaka te. Minoko na yango ebimisaka ata makelele te. **8** Bato oyo basalaka yango mpe bato nyonso oyo batielaka yango motema bakokani na yango. **9** Bana ya Isalaele, botia elikya kati na Yawe! Azali lisungi mpe nguba na bango. **10** Bakitani ya Aron, botia elikya kati na Yawe! Azali lisungi mpe nguba na bino. **11** Bino bato oyo botosaka Yawe, botia elikya kati na Yawe. Azali lisungi mpe nguba na bango. **12** Yawe akanisaka biso, akopambola; solo, akopambola bana ya Isalaele, akopambola bakitani ya Aron. **13** Akopambola bato oyo batosaka Yawe kobanda na bato pamba kino na bato minene. **14** Tika ete Yawe afulukisa bino, bino mpe bana na bino! **15** Tika ete Yawe apambola bino, Ye oyo asala likolo mpe mabele. **16** Likolo ezali likolo ya Yawe; kasi apesa mabele epai ya bato. **17** Ezali te bakufi nde bakumisaka Yawe, pamba te bango nyonso bakendaka na esika ya kimia. **18** Kasi biso, tokopambola Yawe, kobanda sik'oyo kino libela na libela. Bokumisa Yawe!

116 Nalingaka Yawe, pamba te ayokaka mongongo mpe mabondeli na ngai. **2** Ayokaki ngai; boye nakobelela Ye bomoi na ngai mobimba. **3** Minyololo ya kufa ezingelaki ngai, somo ya mboka ya bakufi ekangaki ngai; nakomaki moto ya pasi mpe ya mawa. **(Sheol h7585)** **4** Kasi nabelelaki Kombo ya Yawe: « Yawe, nabondeli Yo, bikisa ngai! » **5** Yawe asalaka ngolu mpe azali sembo, Nzambe na biso ayokelaka bato mawa. **6** Yawe abatelaka bato oyo bazangi mayele. Nalembaki nzoto, kasi abikisi ngai. **7** Molimo na ngai, zongela kimia na yo, pamba te Yawe asaleli yo bolamu. **8** Solo, okangoli ngai na kufa, okawusi mpinzoli na ngai mpe obateli makolo na ngai ete ekweya te. **9** Nakotambola liboso ya Yawe kati na mokili ya bato ya bomoi. **10**

Solo, nazalaka na elikya, ezala soki nalobaka: « Nazali moto na pasi makasi. » **11** Kati na mitungisi na ngai, nazalaki komilobela: « Bato nyonso bazali bakosi. » **12** Nini nakoki kozongisela Yawe mpo na bolamu na Ye nyonso epai na ngai? **13** Nakotombola kopo ya elonga mpe nakobelela Kombo ya Yawe. **14** Nakokokisa bandayi na ngai epai na Yawe na miso ya bato na Ye nyonso. **15** Kufa ya bayengebene ya Yawe ezali na motuya makasi na miso na Ye. **16** Yawe, yoka ngai, nazali mosali na Yo. Nazali mosali na Yo, mwana mobali ya mwasi mosali na Yo. Ofungoli minyololo oyo ekangaki ngai. **17** Nakobonzela Yo mbeka mpo na kozongisa matondi, mpe nakobelela Kombo ya Yawe. **18** Nakokokisa bandayi na ngai epai na Yawe na miso ya bato na Ye nyonso, **19** kati na lopango ya Tempelo ya Yawe; kati na yo, Yelusalemi. Bokumisa Yawe!

117 Bino bato ya bikolo nyonso, bokumisa Yawe! Bino bato ya mabota nyonso, bopesa Ye nkembo! **2** Pamba te bolingo na Ye mpo na biso ezali monene, mpe bosembo ya Yawe ewumelaka seko na seko. Bokumisa Yawe!

118 Bosanzola Yawe, pamba te azali malamu, pamba te bolingo na Ye ewumelaka seko na seko! **2** Tika ete Isalaele aloba: « Pamba te bolingo na Ye ewumelaka seko na seko! » **3** Tika ete bakitani ya Aron baloba: « Pamba te bolingo na Ye ewumelaka seko na seko! » **4** Tika ete bato oyo batosaka Yawe baloba: « Pamba te bolingo na Ye ewumelaka seko na seko! » **5** Kati na pasi na ngai, nabelelaki Yawe, mpe Yawe ayanolaki ngai, abikisaki ngai. **6** Yawe azali mpo na ngai, nakobanga te; bato bakoki kosala ngai nini? **7** Yawe azali mpo na ngai, ayaka kosunga ngai; boye natalaka banguna na ngai na miso lokola molongi. **8** Eleki malamu koluka ebombamelo

kati na Yawe na esika ya kotia elikya na bato. **9** Eleki malamu koluka ebombamelo kati na Yawe na esika ya kotia elikya kati na bato minene ya mokili. **10** Bikolo nyonso ezingelaki ngai, kasi nabebisaki bango na Kombo na Yawe. **11** Bakobaki kaka kozingela ngai, kasi nabebisaki bango na Kombo na Yawe. **12** Bazingelaki ngai lokola banzoyi, kasi ekufaki lokola moto ya esobe; nabebisaki yango na Kombo na Yawe. **13** Batindikaki ngai mpo ete nakweyisa kondima, kasi Yawe asungaki ngai. **14** Yawe azali makasi mpe nguya na ngai; apesaki ngai elonga. **15** Koganga ya esengo mpe ya elonga eyokanaka wuta na bandako ya kapo ya bato ya sembo, pamba te nguya na Yawe esalaka makambo minene! **16** Yawe asembolaka loboko na Ye ya mobali, mpe nguya na Yawe esalaka makambo minene. **17** Nakokufa te, nakozala na bomoi mpe nakopanza sango ya misala ya Yawe. **18** Solo, Yawe apesaki ngai etumbu makasi; kasi akabaki ngai na kufa te. **19** Bofungolela ngai bikuke ya bosembo mpo ete nakota mpe nakumisa Yawe. **20** Tala ekuke ya Yawe; bato ya sembo bakotelaka na ekuke yango. **21** Nasanzolaka Yo, pamba te oyanolaki ngai mpe opesaki ngai elonga. **22** Libanga oyo batongi ndako babwakaki ekomi libanga ya songe ya ndako, mpe esimbi ndako mobimba. **23** Ezali Yawe nde alingaki bongo, mpe ezali penza likambo ya kokamwa na miso na biso! **24** Tala mokolo oyo Yawe asali; tika ete tosepela mpe toganga na esengo mpo na mokolo yango! **25** Yawe, nabondeli Yo, pesa lobiko. Yawe, nabondeli Yo, pesa elonga. **26** Tika ete apambolama, Ye oyo ayei na Kombo ya Nkolo! Tozali kopambola bino wuta na Tempelo ya Yawe. **27** Yawe azali Nzambe, mpe angengisaki biso. Bokota na molongo, bomema mandalala na maboko mpe bokende kino na maseke ya etumbelo. **28** Ozali Nzambe na

ngai, nasanzolaka Yo! Ozali Nzambe na ngai, nanetolaka Yo. **29** Bosanzola Yawe, pamba te azali malamu, pamba te bolingo na Ye ewumelaka seko na seko!

119 Esengo na bato oyo bazangi pamela mpe batambolaka kolanda mibeko ya Yawe! **2** Esengo na bato oyo babatelaka malako na Ye mpe balukaka Ye na mitema na bango mobimba! **3** Basalaka mabe te, kasi balandaka banzela ya Nzambe. **4** Opesaki mibeko mpo ete etosama malamu. **5** Tika ete nabongisa etamboli na ngai mpo ete natosa mitindo na Yo! **6** Na bongo, nakoyoka soni te tango nakotosa mibeko na Yo nyonso. **7** Nakosanzola Yo na motema ya sembo wana nakoyekola mibeko ya bosembo na Yo. **8** Nalingi kotosa mitindo na Yo; kosundola ngai libela te! **9** Ndenge nini elenge akoki kowumela na nzela ya sembo? Ezali na kotambola kolanda liloba na Yo. **10** Nalukaka Yo na motema na ngai mobimba; batela ngai mpo ete napengwa te mosika ya mibeko na Yo! **11** Nabatelaka liloba na Yo kati na motema na ngai mpo ete nasala masumu te na miso na Yo. **12** Yawe, tika ete opambolama! Lakisa ngai mitindo na Yo! **13** Na monoko na ngai, natangaka mibeko na Yo nyonso. **14** Nasepelaka kotambola kolanda malako na Yo lokola nde nazali na bomengo nyonso. **15** Nakanisaka malako na Yo mpe natambolaka na banzela na Yo. **16** Nasepelaka mingi na malako na Yo mpe nabosanaka liloba na Yo te. **17** Salela ngai, mosali na Yo, bolamu mpo ete nabika mpe natosa liloba na Yo. **18** Fungola miso na ngai mpo ete namona kitoko ya mibeko na Yo. **19** Nazali mopaya awa na mokili; kobombela ngai mibeko na Yo te. **20** Molimo na ngai ezalaka tango nyonso na posa makasi ya koyeba mibeko na Yo. **21** Otelemelaka bato ya lofundu, bato oyo balakelama mabe mpe bapengwaka mosika ya mibeko na

Yo. **22** Longola soni mpe kotiolama na bomoi na ngai, pamba
te natosaka malako na Yo. **23** Ezala soki bakambi basali likita
mpe bayokani kotelemela ngai, mosali na Yo, nakokanisa kaka
mitindo na Yo. **24** Malako na Yo esepelisaka ngai makasi,
epesaka ngai toli. **25** Nakangami na putulu; batela bomoi na
ngai kolanda liloba na Yo. **26** Nayebisaki Yo banzela na ngai,
mpe oyanolaki ngai; lakisa ngai mibeko na Yo! **27** Sala ete
nasosola nzela ya mitindo na Yo mpo ete nakanisa misala
minene na Yo! **28** Nazali kolela mpo na pasi na motema; pesa
ngai mpiko kolanda liloba na Yo. **29** Mema ngai mosika ya nzela
ya lokuta; mpe, na boboto na Yo, teya ngai mobeko na Yo. **30**
Naponaki nzela ya bosolo; natambolaka kolanda mibeko na Yo.
31 Nakangami na malako na Yo; Yawe, koyokisa ngai soni te.
32 Nakimaka mbangu kati na nzela ya mibeko na Yo, pamba
te opesaka ngai bososoli na yango. **33** Yawe, teya ngai nzela
ya mitindo na Yo mpo ete nabatela yango kino na suka. **34**
Pesa ngai bososoli mpo ete natosa mibeko na Yo mpe nalanda
yango na motema na ngai mobimba. **35** Tambolisa ngai kati na
nzela ya mibeko na Yo, pamba te nasepelaka na yango. **36**
Sala ete motema na ngai esepela na malako na Yo, kasi na
bomengo te! **37** Longola miso na ngai na makambo ya pamba,
batela bomoi na ngai kati na banzela na Yo! **38** Kokisela mosali
na Yo bilaka oyo opesaki mpo na bato oyo batosaka Yo. **39**
Longola mosika na ngai soni oyo nabangaka, pamba te mibeko
na Yo ezali malamu. **40** Nasepelaka makasi na mibeko na Yo;
batela bomoi na ngai kati na bosembo na Yo! **41** Yawe, tika
ete bolingo ekomela ngai, mpe lobiko na Yo, kolanda elaka na
Yo; **42** bongo nakokoka kozwa eyano ya kopesa na mofingi
na ngai, pamba te natiaka elikya na liloba na Yo. **43** Tika ete

monoko na ngai elobaka kaka bosolo, pamba te natiaka elikya
kati na mibeko na Yo. **44** Nakotosa mibeko na Yo tango nyonso,
mpe libela na libela. **45** Nakobika na bonsomi ya solo, pamba te
nasepelaka kotosa mitindo na Yo. **46** Nakolobela malako na Yo
liboso ya bakonzi na kozanga koyoka soni. **47** Nasepelaka mingi
na mibeko na Yo mpe nalingaka yango mingi. **48** Nalapi ndayi
mpo na mibeko na Yo, oyo nalingaka, mpe nakokanisa mitindo
na Yo. **49** Kanisa makambo oyo olobaki na mosali na Yo, pamba
te opesaki ngai elikya. **50** Kati na pasi na ngai, liloba na Yo
ebondisaka; batela bomoi na ngai kolanda elaka na Yo. **51**
Solo, bato ya lolendo batiolaki ngai makasi; kasi ngai, natikalaki
kopengwa te na mibeko na Yo. **52** Yawe, tango nakanisaka
mikano na Yo ya kala, nazwaka kati na yango kobondisama. **53**
Nayokaka pasi mingi na motema tango namonaka bato mabe
kosundola mibeko na Yo. **54** Nakoma koyemba mitindo na
Yo na bisika nyonso epai wapi nazali moleki nzela. **55** Yawe,
nakanisaka Yo na butu mpo ete nabatela mibeko na Yo; **56**
pamba te libula na ngai ezali: kotosa mibeko na Yo. **57** Yawe,
nalobi lisusu ete libula na ngai ezali: kotosa liloba na Yo. **58** Na
motema na ngai mobimba, nalukaka kosepelisa Yo; salela ngai
ngolu kolanda bilaka na Yo! **59** Natali malamu etamboli na ngai
mpe namizongisi kati na malako na Yo. **60** Natosaka mibeko na
Yo noki, nazelisaka te. **61** Solo, mitambo ya bato mabe ekangaki
ngai, kasi ngai nabosanaki te mibeko na Yo. **62** Na kati-kati ya
butu, nalamukaka mpo na kokumisa Yo likolo na mibeko na Yo
ya sembo. **63** Nazali moninga ya bato nyonso oyo batosaka Yo
mpe babatelaka mitindo na Yo. **64** Yawe, mokili etondi na bolingo
na Yo; lakisa ngai mitindo na Yo! **65** Yawe, salela mosali na Yo
bolamu kolanda liloba na Yo. **66** Teya ngai bolamu ya bososoli

mpe ya mayele, pamba te namipesaka na mibeko na Yo. **67** Liboso ete obeta ngai, nazalaki mopengwi; kasi sik'oyo, nakomi kotosa liloba na Yo. **68** Ozali malamu mpe osalaka makambo ya malamu; teya ngai mitindo na Yo! **69** Bato ya lolendo bakoselaka ngai makambo; kasi ngai, natosaka mitindo na Yo na motema na ngai mobimba. **70** Mitema na bango ezali mabanga; kasi ngai, nasepelaka na mibeko na Yo. **71** Ezalaki penza malamu mpo na ngai ete obeta ngai, mpo ete nayekola mitindo na Yo. **72** Mpo na ngai, mibeko oyo ozwaki mpe osakolaki na monoko na Yo ezali malamu koleka biloko nkoto moko ya wolo mpe ya palata. **73** Osalaki mpe olendisaki ngai na maboko na Yo, pesa ngai mayele mpo ete nayekola mibeko na Yo! **74** Tango bato oyo batosaka Yo bamonaka ngai, basepelaka makasi, mpo ete natiaka elikya na liloba na Yo. **75** Yawe, nayebi malamu ete mibeko na Yo ezali sembo, mpe ete ezali kaka mpo na bolingo na Yo nde obetaki ngai. **76** Tika ete bolingo na Yo ebondisa ngai, kolanda elaka na Yo epai ya mosali na Yo! **77** Talisa ngai mawa na Yo mpo ete nabika, pamba te nasepelaka na mibeko na Yo. **78** Tika ete bato wana ya lofundu, oyo bamonisaka ngai pasi na kozanga tina, bakufa soni! Kasi ngai nakokanisa kaka mibeko na Yo. **79** Tika ete bato oyo batosaka Yo, ba-oyo bayebi malako na Yo, bazongela ngai. **80** Tika ete motema na ngai ezanga pamela mpo na kotosa mitindo na Yo, mpo ete nakufa soni te. **81** Natondi na posa ya lobiko na Yo, nazali na elikya kati na liloba na Yo. **82** Miso na ngai elembi kozela kokokisama ya elaka na Yo; nakomi komituna: « Okobondisa ngai tango nini? » **83** Nakomi lokola mbeki oyo ezali kokawuka na milinga, nzokande nabosanaka mitindo na Yo te. **84** Mikolo ya bomoi ya mosali na Yo ezali motango boni? Mokolo nini okopesa banyokoli na ngai etumbu?

85 Bato ya lolendo batimoli mabulu mpo na kokanga ngai, baboyi
kotosa mibeko na Yo. **86** Mibeko na Yo nyonso ezali sembo;
kasi bazali konyokola ngai kaka pamba; yaka kosunga ngai! **87**
Etikali moke mpo ete balongola ngai na mokili; kasi atako bongo,
nasundoli mibeko na Yo te. **88** Kati na bolingo na Yo, batela
bomoi na ngai mpo ete natosa malako na Yo. **89** Yawe, liloba na
Yo ezali mpo na seko, epikama kati na likolo; **90** boyengebene
na Yo ekowumela seko na seko. Okela mabele, mpe ezali kaka
kino na mokolo ya lelo; **91** opesa mibeko, mpe ezali kaka kino
na mokolo ya lelo, pamba te nyonso kati na mokili mobimba
epesaka Yo lokumu. **92** Soki nasepelaki na mibeko na Yo te,
mbele nakufa kala kati na pasi na ngai. **93** Nakotikala kobosana
ata moke te mitindo na Yo, pamba te obatelaka bomoi na ngai
na nzela na yango. **94** Bikisa ngai, pamba te nazali moto na
Yo mpe natosaka mitindo na Yo! **95** Bato mabe bazali koluka
koboma ngai, kasi ngai nakangami kaka na malako na Yo. **96** Na
nyonso oyo emonanaka lokola ya kokoka, namonaki mondelo;
kasi mibeko na Yo ezalaka na mondelo te. **97** Nalingaka mibeko
na Yo mingi! Nakanisaka yango mikolo nyonso. **98** Mibeko na
Yo ekomisaka ngai moto ya bwanya koleka banguna na ngai;
ezalaka elongo na ngai tango nyonso. **99** Naleki balakisi na ngai
nyonso na mayele, pamba te nakanisaka malako na Yo. **100**
Naleki mibange na bososoli, pamba te natosaka mibeko na Yo.
101 Natambolaka te na banzela nyonso ya mabe mpo na kotosa
liloba na Yo. **102** Nakangamaka na mibeko na Yo, pamba te Yo
moko nde oteyaka ngai yango. **103** Tala ndenge mitindo na Yo
ezali elengi na monoko na ngai! Ezali malamu koleka mafuta ya
nzoyi. **104** Mitindo na Yo ekomisi ngai moto ya bososoli; yango
wana nayinaka nzela nyonso ya mabe. **105** Liloba na Yo ezali

mwinda mpo na makolo na ngai, mpe pole mpo na nzela na ngai.
106 Nalapaki ndayi oyo mpe nakokokisa yango: « Nakotosaka
mibeko ya bosembo na Yo. » **107** Motema na ngai etutami
makasi; Yawe, batela bomoi na ngai kolanda liloba na Yo. **108**
Yawe, ndima likabo ya bibebu na ngai, mpe teya ngai mibeko
na Yo. **109** Solo, nakutanaka tango nyonso na makama, kasi
nabosanaka mibeko na Yo te. **110** Bato mabe batiaka mitambo
mpo ete nakweya, kasi nakangamaka kaka na mibeko na Yo. **111**
Malako na Yo ezali libula na ngai mpo na libela, esalaka esengo
ya motema na ngai. **112** Nazwa mokano ya kotambola kolanda
mitindo na Yo, tango nyonso, kino na suka. **113** Nayinaka bato
ya mitema mibale, kasi nalingaka nde mibeko na Yo. **114** Ozali
ebombamelo mpe nguba na ngai; natiaka elikya kati na liloba
na Yo. **115** Bato ya misala mabe, bokende mosika na ngai!
Nakotosa mibeko ya Nzambe na ngai! **116** Sunga ngai kolanda
elaka na Yo, mpe nakobika; koyokisa elikya na ngai soni te. **117**
Sunga ngai mpo ete nabika; nakotikala kobosana mitindo na Yo
ata moke te. **118** Obwakaka bato nyonso oyo bapesaka mitindo
na Yo mokongo, pamba te mokano na bango ezalaka ya lokuta.
119 Olongolaka bato nyonso ya mabe ya mokili lokola bosoto;
yango wana nalingaka malako na Yo. **120** Nalengaka na somo
liboso na Yo mpe nabangaka mikano na Yo. **121** Natambolaka
na bosembo mpe bosolo; kokaba ngai na maboko ya banyokoli
na ngai te! **122** Kamata mokumba ya bolamu na ngai, mosali
na Yo; tika ete bato ya lolendo banyokola ngai te. **123** Miso na
ngai elembi kozela lisungi kowuta na Yo mpe kokokisama ya
bosembo na Yo kolanda elaka na Yo. **124** Salela ngai, mosali na
Yo, kolanda bolingo na Yo, lakisa ngai mitindo na Yo. **125** Nazali
mosali na Yo; pesa ngai mayele mpo ete nasosola malako na Yo.

126 Yawe, tango ya kosala ekoki; pamba te bazali kobuka mibeko
na Yo! **127** Yango wana nalingaka mibeko na Yo koleka wolo,
koleka kutu wolo ya peto; **128** namonaka mpe malako na Yo
nyonso alima; nzokande, nayinaka lokuta nyonso. **129** Malako na
Yo ezali kitoko, yango wana nabatelaka yango. **130** Emoniseli ya
liloba na Yo engengisaka, epesaka bazoba mayele. **131** Monoko
na ngai efungwamaka makasi likolo ya kozela, pamba te nazali
na posa makasi ya mibeko na Yo. **132** Baluka epai na ngai mpe
talisa ngai ngolu na Yo kolanda ndenge okata mpo na bato oyo
balingaka Kombo na Yo. **133** Lendisa bomoi na ngai na nzela ya
liloba na Yo mpe pekisa mabe ete ekonza ngai te. **134** Kangola
ngai wuta na minyoko ya bato, mpe nakotosa mibeko na Yo. **135**
Tika ete elongi na Yo engengela ngai, mosali na Yo; lakisa ngai
mibeko na Yo! **136** Miso na ngai ezali kosopa mpinzoli, pamba te
mibeko na Yo ezali kotosama te. **137** Yawe, ozali sembo, mpe
mibeko na Yo ezali alima; **138** osalaki malako na Yo na bosembo
mpe na bolingo. **139** Mpo ete banguna na ngai bazwaka liloba
na Yo na motuya te, nayokaka kanda makasi komata ngai na
motema. **140** Nzokande liloba na Yo ezali penza peto; mpe ngai,
mosali na Yo, nalingaka yango. **141** Atako nazali moke mpe
batiolaka ngai, kasi nabosanaka mitindo na Yo te. **142** Bosembo
na Yo ekotikala bongo mpo na libela, ekotikala kobongwana te;
mpe mibeko na Yo ezali solo. **143** Pasi ekangi ngai, mpe mayele
esili ngai; kasi mibeko na Yo epesaka ngai esengo. **144** Malako
na Yo ezali sembo mpo na libela; pesa ngai bososoli mpo ete
nabika! **145** Nazali kobelela Yo na motema na ngai mobimba: «
Yawe, yanola ngai; nakotosa mitindo na Yo! **146** Nazali kobelela
Yo: bikisa ngai, mpo ete natosa malako na Yo! **147** Nalamukaka
liboso ete tongo etana mpo na kobelela Yo, nazali na elikya

kati na liloba na Yo. **148** Nalamukaka na kati-kati ya butu mpo
na kokanisa mitindo na Yo. **149** Yoka ngai na bolingo na Yo!
Yawe, batela bomoi na ngai kolanda mibeko na Yo! **150** Bato
oyo basalaka mabongisi mabe, oyo batosaka mibeko na Yo te,
bazali koya pene na ngai. **151** Nzokande Yo, Yawe, ozali pene,
mpe mibeko na Yo nyonso ezali bosolo. **152** Wuta kala, ngai
nayebi, na nzela ya malako na Yo, ete otia mibeko yango mpo
na libela. **153** Mona malamu pasi na ngai mpe kangola ngai,
pamba te nabosanaka mibeko na Yo te. **154** Kota likambo na
ngai mpe kangola ngai, batela bomoi na ngai kolanda elaka
na Yo! **155** Lobiko ezalaka mosika ya bato mabe, pamba te
bamonaka pamba mitindo na Yo. **156** Yawe, mawa na Yo ezali
monene penza; batela bomoi na ngai kolanda mibeko na Yo.
157 Banyokoli mpe banguna na ngai bazali solo ebele, kasi ngai
nakangamaka kaka na malako na Yo. **158** Natalaka na nkele
bato oyo bazangi kondima, ba-oyo batosaka liloba na Yo te. **159**
Yawe, tala ndenge nalingaka mitindo na Yo! Batela bomoi na
ngai kolanda bolingo na Yo. **160** Moboko ya liloba na Yo ezali
bosolo, mpe mibeko nyonso ya bosembo na Yo ezali mpo na
libela. **161** Bakambi banyokolaka ngai kaka pamba, kasi kaka
liloba na Yo nde ebangisaka motema na ngai. **162** Nasepelaka
na liloba na Yo lokola moto oyo azwi bomengo ebele ya bitumba.
163 Nayinaka lokuta mpe nayokaka yango nkele, nalingaka nde
mibeko na Yo. **164** Nakumisaka Yo mbala sambo na mokolo
mpo na mibeko ya bosembo na Yo. **165** Bato oyo balingaka
mibeko na Yo bazali bato na kimia monene, mpe eloko moko
te ekobetisa bango lisusu mabaku. **166** Yawe, natielaka Yo
motema mpo ete obikisa ngai, mpe natosaka mibeko na Yo. **167**
Natosaka malako na Yo, pamba te nalingaka yango makasi. **168**

Natosaka malako mpe mibeko na Yo, pamba te oyebi banzela
na ngai nyonso. **169** Yawe, tika ete koganga na ngai ekoma kino
epai na Yo! Pesa ngai bososoli kolanda liloba na Yo! **170** Tika
ete mabondeli na ngai ekoma kino epai na Yo! Kangola ngai
kolanda elaka na Yo. **171** Tika ete bibebu na ngai ekumisa Yo,
pamba te olakisaka ngai mitindo na Yo! **172** Tika ete lolemo
na ngai eyemba liloba na Yo, pamba te mibeko na Yo nyonso
ezali sembo. **173** Tika ete loboko na Yo esunga ngai, pamba
te napona kolanda malako na Yo. **174** Yawe, nazali na posa
makasi ya lobiko na Yo; mibeko na Yo epesaka ngai esengo.
175 Tika ete nazala na bomoi mpo na kokumisa Yo, mpe tika ete
mibeko na Yo esunga ngai! **176** Nazali koyengayenga lokola
meme oyo ebungi; luka ngai, mosali na Yo, pamba te nabosani
mibeko na Yo te. »

120 Nzembo ya mobembo tango bazalaki kokende na Tempelo
ya Yawe. Kati na pasi na ngai, nabelelaki Yawe, mpe ayanolaki
ngai. **2** Oh Yawe, kangola ngai wuta na maboko ya bakosi mpe
wuta na lolemo ya lokuta! **3** Yo, lolemo ya lokuta, Yawe akopesa
yo nini, akofuta yo nini? **4** Akobeta yo na makonga ya elombe
ya bitumba, oyo ezali ya songe, elongo na makala ya moto
ya nzete ya nzube. **5** Mawa na ngai, mpo ete navandi lokola
mopaya kati na Mesheki, kati na bandako ya kapo ya Kedari. **6**
Navandaki tango molayi kati na bato oyo balingaka kimia te. **7**
Ngai, nazali moto ya kimia; kasi soki kaka nameki koloba na tina
na kimia, bango baponaka mbala moko bitumba.

121 Nzembo ya mobembo tango bazalaki kokende na Tempelo
ya Yawe. Natomboli miso na ngai na ngambo ya bangomba:
lisungi na ngai ekowuta wapi? **2** Lisungi na ngai ewutaka na
Yawe oyo akela likolo mpe mabele. **3** Akotika te ete lokolo na yo

eselumuka; Ye oyo abatelaka yo animbaka te. **4** Te, Ye oyo
abatelaka Isalaele animbaka te mpe alalaka pongi te! **5** Yawe
azali mobateli na yo; Yawe azali, na ngambo ya loboko na yo
ya mobali, lokola elili oyo ebatelaka yo. **6** Ezala na moyi to na
butu, moyi mpe sanza ekosala yo mabe ata moke te! **7** Yawe
akobatela yo na mabe nyonso, akobatela bomoi na yo; **8** Yawe
akobatela kokende mpe kozonga na yo, sik'oyo mpe libela na
libela.

122 Nzembo ya Davidi. Nzembo ya mobembo mpo na kokende
na Tempelo ya Yawe. Nasepelaka tango balobaka na ngai: «
Tokende na Tempelo ya Yawe! » **2** Yelusalemi, makolo na biso
etelemi na bikuke na yo! **3** Yelusalemi, engumba oyo etongama
malamu; engumba oyo biteni na yango ekangana esika moko. **4**
Ezali kuna nde mabota ekendaka, mabota ya Yawe, kolanda
mibeko kati na Isalaele, mpo na kosanzola Kombo ya Yawe. **5**
Pamba te bakiti ya bokonzi ya bato oyo basalelaka bosembo
ezali kuna, bakiti ya bokonzi mpo na ndako ya Davidi. **6** Bosenga
kimia ya Yelusalemi! Tika ete bato oyo balingaka yo, Yelusalemi,
babika na kimia! **7** Tika ete kimia ezala kati na yo mpe kati na
bandako na yo ya bokonzi! **8** Likolo ya bolingo na ngai mpo na
bandeko mpe balingami na ngai, nalobi: « Tika ete kimia ezala
kati na yo! » **9** Likolo ya bolingo na ngai mpo na Tempelo ya
Yawe, Nzambe na biso, nasengi bolamu mpo na yo.

123 Nzembo ya mobembo mpo na kokende na Tempelo ya
Yawe. Natomboli miso na ngai epai na Yo, Yawe, oyo ovandi
na Kiti na Yo ya Bokonzi kati na Lola. **2** Ndenge miso ya
bawumbu etalaka nkolo na bango, mpe miso ya mwasi mosali
etalaka nkolo na ye ya mwasi, ndenge wana mpe miso na biso
ezali kotala Yawe, Nzambe na biso, kino asalela biso ngolu. **3**

Yawe, salela biso ngolu, yokela biso mawa! Pamba te tolembi kotiolama! **4** Tolembi penza kotiolama na bato ya lolendo mpe ya lofundu!

124 Nzembo ya Davidi. Nzembo ya mobembo mpo na kokende na Tempelo ya Yawe. Soki Yawe abatelaki biso te; tika ete Isalaele aloba bongo! **2** Soki Yawe abatelaki biso te tango bato babundisaki biso, **3** mbele bamelaki biso ya bomoi tango basilikelaki biso makasi. **4** Boye mayi elingaki kozindisa biso, mbonge makasi elingaki komema biso. **5** Mayi makasi elingaki kozindisa biso. **6** Tika ete Yawe apambolama, Ye oyo andimaki te ete minu na bango epasola biso! **7** Tobikaki lokola ndeke liboso ya motambo ya mokangi bandeke; motambo ekatanaki, mpe tokimaki. **8** Lisungi na biso ezali kati na Kombo na Yawe oyo akela likolo mpe mabele.

125 Nzembo ya mobembo mpo na kokende na Ndako ya Yawe. Bato oyo batiaka elikya kati na Yawe bazali lokola ngomba Siona oyo eninganaka te, oyo epikama mpo na libela. **2** Ndenge bangomba ezingeli Yelusalemi, ndenge wana mpe Yawe azingeli bato na Ye, kobanda sik'oyo kino libela na libela. **3** Bokonzi ya mabe ekowumela te na etuka ya bato ya sembo, mpo ete basangana te na mabe. **4** Yawe, zala malamu mpo na bato malamu mpe mpo na bato oyo bazali alima na mitema! **5** Kasi tika ete Yawe abengana bato ya kilikili elongo na bato ya misala mabe! Tika ete kimia ezala na Isalaele!

126 Nzembo ya mobembo mpo na kokende na Tempelo ya Yawe. Tango Yawe azongisaki bato ya Siona longwa na bowumbu, tozalaki lokola bato oyo bazali kolota ndoto. **2** Boye, tozalaki koganga mpe koyemba na esengo. Bongo, maloba oyo ekomaki kolobama kati na bikolo: « Yawe asaleli bango

makambo minene! » **3** Solo, Yawe asaleli biso makambo minene,
mpe tozali kosepela. **4** Yawe, yaka kobongisa makambo na
biso ndenge kaka otondisaka lisusu miluka ya Negevi. **5** Bato
oyo balonaka na mpinzoli babukaka na banzembo ya esengo.
6 Moto oyo akendaka na kolela, tango amemi milona na ye,
azongaka na esengo wana amemi maboke na ye.

127 Nzembo ya Salomo. Nzembo ya mobembo mpo na
kokende na Tempelo ya Yawe. Soki Yawe atongi ndako te,
batongi ndako bazali kosala mosala ya pamba; soki Yawe
akengeli engumba te, bakengeli bazali kosala na pamba. **2**
Ezali na pamba nde, bino mpe, bolamukaka na tongo makasi,
bolalaka noki te mpe bosalaka makasi mpo na kozwa bilei;
pamba te Nzambe apesaka bilei yango kaka na balingami na
Ye, wana bazali nanu kolala pongi. **3** Bana bazali libula kowuta
na Yawe, mpe kobota bana ezali lifuti. **4** Ndenge makonga ezali
kati na maboko ya mobundi bitumba, ndenge wana mpe bana
oyo moto aboti na bolenge na ye bazali. **5** Esengo na moto oyo
atondisi makonga kati na ebombelo na ye ya makonga! Akokufa
soni ata moke te tango akosamba elongo na banguna na ye na
ekuke ya engumba.

128 Nzembo ya mobembo mpo na kokende na Tempelo ya
Yawe. Esengo na moto oyo atosaka Yawe mpe alandaka banzela
na Ye! **2** Oliaka mbuma ya mosala na Yo; ozali moto ya esengo
mpe ozali na bofuluki. **3** Kati na ndako na yo, mwasi na yo azali
lokola nzete ya vino oyo ebotaka bambuma ebele; bana na yo
bazali lokola bankona ya nzete ya olive zingazinga ya mesa
na yo. **4** Ezali ndenge wana nde Yawe apambolaka moto oyo
atosaka Ye. **5** Solo, Yawe akopambola yo wuta na Siona, mpe

okomona bofuluki ya Yelusalemi mikolo nyonso ya bomoi na yo
6 mpe okomona bakitani na yo. Tika ete kimia ezala na Isalaele!

129 Nzembo ya mobembo mpo na kokende na Tempelo ya
Yawe. Wuta bolenge na ngai, banyokoli ngai bambala ebele.
Tika ete Isalaele ezongela koloba: **2** « Wuta bolenge na ngai,
banyokoli ngai bambala ebele, kasi batikali kolonga ngai te! » **3**
Bato mabe batimoli mokongo na ngai, bazokisi ngai bapota ya
banzela milayi na mokongo. **4** Kasi lokola Yawe azali sembo,
akati basinga ya bato mabe. **5** Tika ete bato nyonso oyo bayinaka
Siona bakufa soni mpe bazonga sima! **6** Tika ete bakoma lokola
matiti oyo ebotaka na likolo ya ndako mpe ekawukaka liboso
ete balongola yango; **7** tika ete mobuki bambuma ya bilanga
atondisa na yango te maboko na ye, tika ete mokangi maboke
ya banzete atondisa na yango te saki na ye. **8** Tika ete baleki
nzela baloba na bango te: « Tika ete Yawe apambola bino! »
Topamboli bino na Kombo na Yawe!

130 Nzembo ya mobembo mpo na kokende na Ndako ya
Nkolo. Nkolo, nazali kobelela Yo wuta na mozindo ya pasi!
2 Nkolo, yoka ngai! Yoka mabondeli na ngai! **3** Yawe, soki
obosanaka masumu te, Nkolo, nani akokaki kotelema? **4** Kasi
bolimbisi ezali epai na Yo, yango wana basengeli kotosa Yo. **5**
Na motema na ngai mobimba, nazali na elikya kati na Yawe,
nazali penza na elikya; nazali kozela maloba na Ye. **6** Nazali
na elikya kati na Nkolo koleka kutu ndenge mokengeli azelaka
kotana ya tongo, koleka penza ndenge mokengeli azelaka
kotana ya tongo. **7** Isalaele, tia elikya kati na Yawe, pamba te
azali bolingo, mpe kokangolama ya kokoka ezali elongo na Ye.
8 Ye nde akokangola Isalaele na bambeba na yango nyonso.

131 Nzembo ya Davidi. Nzembo ya mobembo mpo na kokende
na Tempelo ya Yawe. Yawe, motema na ngai ezali na lofundu
te, miso na ngai ezali na posa makasi te; namipesaka te na
makambo oyo eleki ya minene mpe eleki pasi mpo na ngai. **2**
Kasi nabatelaki kimia kati na motema na ngai mpe namitungisaki
te lokola mwana moke elongo na mama na ye. Nazali na kimia
lokola mwana oyo mama alongola na mabele. **3** Isalaele, tia
elikya kati na Yawe kobanda sik'oyo mpe libela na libela.

132 Nzembo ya mobembo mpo na kokende na Tempelo
ya Yawe. Yawe, kanisa Davidi; kanisa pasi na ye nyonso! **2**
Alapaki ndayi oyo epai na Yawe, epai ya Elombe ya Jakobi: **3** «
Nakokota na ndako na ngai te, nakomata na mbeto na ngai te,
4 nakokanga miso na ngai te mpo na kolala pongi to mpo na
konimba mwa moke **5** kino nakozwa Esika mpo na Yawe, Ndako
mpo na Elombe ya Jakobi. » **6** Toyokaki sango na tina na yango
na Efrata, tomonaki yango na elanga ya Yari. **7** Tokende na
Ndako na Ye, togumbama liboso ya enyatelo makolo na yango.
8 Yawe, telema, yaka na Esika na Yo ya bopemi! Yaka elongo
na Sanduku ya Boyokani epai wapi nguya na Yo ezali. **9** Tika
ete Banganga-Nzambe na Yo balata bosembo lokola elamba;
mpe tika ete basantu na Yo baganga na esengo! **10** Mpo na
Davidi, mosali na Yo, kobengana mopakolami na Yo te! **11** Yawe
alapaki epai ya Davidi ndayi ya solo, oyo akowangana te: «
Nakotia moko kati na bakitani na yo na kiti na yo ya bokonzi.
12 Soki bana na yo babateli boyokani mpe mibeko na ngai,
bana na bango mpe bakokitana na yo lokola bakonzi, mpe
ekosalema bongo mpo na libela. » **13** Pamba te Yawe aponaki
Siona, asepelaki kokomisa yango Esika na Ye ya kovanda: **14** «
Ezali Esika na ngai ya bopemi mpo na libela; nakovanda awa,

pamba te nasepelaki na yango. **15** Nakopambola, nakopambola yango na biloko ebele, nakotondisa babola na yango na bilei. **16** Nakolatisa Banganga-Nzambe na yango lobiko, mpe bato na yango bakoganga na esengo. **17** Kuna na Siona, nakobakisa nguya ya Davidi, mpe nakobimisela ye mokitani, mopakolami na ngai, lokola mwinda ya kopela. **18** Nakoyokisa banguna na ye soni, mpe motole na ye ekongenga na mbunzu na ye. »

133 Nzembo ya Davidi. Nzembo ya mobembo mpo na kokende na Tempelo ya Yawe. Tala ndenge ezali malamu mpe ndenge ezali kitoko mpo na bandeko kozala lisanga kati na bomoko! **2** Ezali lokola malasi ya motuya oyo basopi na moto, bongo ezali kokita na mandefu, na mandefu ya Aron, ezali kokita kino na songe ya bilamba na ye. **3** Ezali lokola mamwe ya Erimoni, oyo ekitaka na bangomba ya Siona. Pamba te kuna, Yawe apesaka lipamboli na Ye, mpe bomoi, mpo na libela.

134 Nzembo ya mobembo mpo na kokende na Ndako ya Nkolo. Bopambola Yawe, bino nyonso, basali ya Nkolo, oyo botelemaka na butu kati na Ndako ya Nkolo. **2** Botombola maboko na bino na ngambo ya Esika ya bule mpe bopambola Yawe! **3** Tika ete Yawe apambola bino, wuta na Siona, Ye oyo asala likolo mpe mabele!

135 Bokumisa Yawe! Bokumisa Kombo ya Yawe! Bokumisa Ye, bino basali ya Yawe, **2** oyo botelemaka kati na Ndako ya Yawe, kati na lopango ya Ndako ya Nzambe na biso! **3** Bokumisa Yawe! Pamba te Yawe azali malamu! Boyembela Kombo na Ye, pamba te ezali kitoko makasi. **4** Pamba te Yawe aponaki Jakobi, Isalaele, mpo ete azala ya Ye moko. **5** Solo, ngai nayebi malamu ete Yawe azali monene, ete Nkolo na biso aleki banzambe nyonso. **6** Yawe asalaka nyonso oyo alingi,

kuna na likolo mpe awa na mabele, kati na bibale minene mpe
kati na mozindo nyonso. **7** Amatisaka mapata wuta na suka ya
mokili, atindaka mikalikali elongo na mvula, abimisaka mopepe
wuta na bibombelo na yango. **8** Ye nde abomaki bana ya liboso
ya Ejipito, kobanda na bato kino na banyama; **9** atindaki bilembo
ya kokamwa mpe bikamwa kati na yo, Ejipito, mpo na kotelemela
Faraon mpe basali na ye nyonso; **10** abebisaki bikolo ebele mpe
abomaki bakonzi ya nguya: **11** Sikoni, mokonzi ya bato ya Amori;
Ogi, mokonzi ya Bashani; mpe bakonzi nyonso ya Kanana. **12**
Mpe akabaki mikili na bango lokola libula, lokola libula epai
ya bato na Ye, Isalaele. **13** Oh Yawe, sango ya Kombo na Yo
ewumelaka libela na libela! Yawe, bakopanza sango ya Kombo
na Yo seko na seko! **14** Pamba te Yawe akolimbisa bato na Ye,
akoyokela basali na Ye mawa. **15** Banzambe ya bikolo ezali ya
palata mpe ya wolo, esalema na maboko ya bato. **16** Ezali na
minoko, kasi elobaka te; ezali na miso, kasi emonaka te; **17**
ezali na matoyi, kasi eyokaka te; ezali ata na pema te kati na
minoko na yango. **18** Bato oyo basalaka yango mpe bato nyonso
oyo batielaka yango motema bakokani na yango. **19** Bato ya
Isalaele, bopambola Yawe! Bakitani ya Aron, bopambola Yawe!
20 Bakitani ya Levi, bopambola Yawe! Bino nyonso oyo botosaka
Yawe, bopambola Yawe! **21** Tika ete, wuta na Siona, Yawe
apambolama, Ye oyo avandaka na Yelusalemi! Bokumisa Yawe!

136 Bosanzola Yawe, mpo ete azali malamu; **2** Bosanzola
Nzambe ya banzambe; **3** Bosanzola Nkolo na bankolo; **4** Ye
kaka nde asalaka bikamwa ya minene; **5** Akelaki likolo na
mayele na Ye; **6** Atandaki mabele na likolo ya mayi; **7** Akelaki
biloko minene oyo ebimisaka pole; **8** moyi mpo na kongengisa
mokolo; **9** sanza mpe minzoto mpo na kongengisa butu; **10**

Abomaki bana mibali ya liboso ya Ejipito; **11** Abimisaki Isalaele
wuta na Ejipito; **12** na nguya monene ya loboko na Ye; **13**
Akabolaki ebale monene ya Barozo na biteni mibale; **14** Alekisaki
Isalaele na kati-kati ya ebale monene ya Barozo; **15** Azindisaki
Faraon elongo na mampinga na ye kati na ebale monene ya
Barozo; **16** Atambolisaki bato na Ye kati na esobe; **17** Abetaki
bakonzi minene; **18** Abomaki bakonzi ya nguya; **19** Sikoni,
mokonzi ya bato ya Amori; **20** mpe Ogi, mokonzi ya Bashani; **21**
Akabaki mabele na bango lokola libula; **22** lokola libula epai ya
Isalaele, mosali na Ye; **23** Akanisaki biso tango basambwisaki
biso; **24** Akangolaki biso wuta na maboko ya banguna na biso;
25 Apesaka bilei na bikelamu nyonso; **26** Bosanzola Nzambe ya
likolo;

137 Ezalaki biso ya kovanda pembeni ya bibale ya Babiloni,
tozalaki kolela na tozalaki kokanisa Siona. **2** Todiembikaki
mandanda na biso na banzete ya pepiliye ya etuka yango. **3**
Kuna, bato oyo bamemaki biso na bowumbu bazalaki kosenga
biso banzembo; mpe banyokoli na biso bazalaki kosenga biso
ete tozala na esengo. Bazalaki koloba: « Boyembela biso
banzembo ya Siona! » **4** Tokoyemba banzembo ya Yawe ndenge
nini na mabele ya bapaya? **5** Oh Yelusalemi, soki nabosani yo,
wana tika ete loboko na ngai ya mobali elemba! **6** Soki natiki
penza kokanisa yo, Yelusalemi, soki natie yo te liboso ya esengo
nyonso, wana tika ete lolemo na ngai ekangama kati na monoko
na ngai! **7** Yawe, kobosana te bato ya Edomi oyo basekaki
Yelusalemi na mokolo na yango ya mawa; bazalaki koganga: «
Bobuka yango, bobuka kino na miboko na yango! » **8** Babiloni,
engumba kitoko, yo oyo okobebisama solo, esengo na moto oyo

akozongisela yo mabe na mabe oyo osalaki biso! **9** Esengo na moto oyo akokanga bana na yo mpe akonika bango na libanga!

138 Nzembo ya Davidi. Nasanzolaka Yo na motema na ngai mobimba; nayembelaka Yo banzembo liboso ya banzambe. **2** Nagumbamaka na kotala na ngambo ya Tempelo na Yo ya Bule mpe nasanzolaka Kombo na Yo mpo na bolingo mpe boyengebene na Yo, pamba te osalaki ete Kombo na Yo ekende sango na nzela ya kokokisama ya bilaka na Yo. **3** Na mokolo oyo nabelelaki Yo, oyanolaki ngai, otondisaki ngai na mpiko mpe na makasi. **4** Yawe, bakonzi nyonso ya mabele bakokumisa Yo tango bakoyoka maloba kobima na monoko na Yo; **5** bakoyemba na tina na banzela ya Yawe, pamba te nkembo na Yawe ezali monene. **6** Atako Yawe atombwama, atalaka bato oyo bamikitisa mpe amonaka na mosika bato ya lolendo. **7** Tango pasi ekweyelaka ngai, obatelaka bomoi na ngai, osembolaka loboko na Yo mpo na kotelemela kanda ya banguna na ngai; mpe loboko na Yo ya mobali ebikisaka ngai. **8** Yawe akokisaka makambo nyonso mpo na bolamu na ngai. Yawe, bolingo na Yo ewumelaka seko na seko! Kosundola te bato oyo osala na maboko na Yo!

139 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Nzembo ya Davidi. Yawe, omonaka mozindo ya bomoi na ngai mpe oyebi ngai malamu; **2** oyebi tango navandaka mpe tango natelemaka. Liboso na ngai kokanisa, ososolaka mabongisi na ngai; **3** omonaka tango natambolaka mpe tango nalalaka, oyebi mozindo ya banzela na ngai nyonso. **4** Pamba te, oh Yawe, liboso ete liloba ekoma na lolemo na ngai, omiyebelaka yango. **5** Ozali pene ngai, na liboso mpe na sima, mpe osimbi ngai na loboko na Yo. **6** Solo, boyebi oyo ya kokamwa elekelaka ngai, ezali

likolo makasi, nakoki kososola yango te. **7** Nakende wapi mpo
na kokima Molimo na Yo? Nakima wapi mpo na kozala mosika
na Yo? **8** Soki namati na likolo, ozali kuna; soki nakeyi na
mboka ya bakufi, ozali lisusu kuna. **(Sheol h7585)** **9** Soki nazwi
mapapu ya lipekapeka mpo na kokende kovanda mosika ya
ebale monene, **10** kuna mpe loboko na Yo ekotambolisa ngai,
loboko na Yo ya mobali ekosimba ngai makasi. **11** Soki nalobi: «
Tembe te, molili ekobomba ngai penza; tika ete pole ekoma butu
zingazinga na ngai! » **12** Epai na Yo, butu ezalaka molili te,
butu ezalaka na pole lokola moyi, pole mpe molili ezali ndenge
moko. **13** Ezali Yo nde okelaki mozindo ya bomoto na ngai,
obombaki ngai kati na libumu ya mama na ngai. **14** Nasanzolaka
Yo, pamba te osala ngai kitoko makasi. Misala na Yo ezali ya
kokamwa; ngai, nayebi yango malamu. **15** Na miso na Yo,
nzoto na ngai ezalaki ya kobombama te tango osalaki ngai
na esika ebombama, tango otongaki ngai kati na mozindo ya
mabele. **16** Tango nazalaki nanu na lolenge te, ozalaki komona
ngai; mpe omikomelaki kati na buku na Yo mikolo nyonso oyo
obongisaki mpo na bomoi na ngai liboso ete moko te kati na
yango ezala. **17** Oh Nzambe, tala ndenge ezali pasi mpo na ngai
kososola makanisi na Yo! Tala ndenge motango na yango ezali
ebele! **18** Nameki kotanga yango, ezali ebele koleka motango ya
bambuma ya zelo. Nalamuki, nazali kaka elongo na Yo. **19** Oh
Nzambe, soki kaka ozalaki na Yo koboma moto mabe! Bino
basopi makila ya bato, bokende mosika na ngai! **20** Bayini na Yo
basalelaka Kombo na Yo mpo na kosala mabongisi ya mabe,
batangaka Kombo na Yo mpo na kokosa. **21** Yawe, ndenge nini
nayina te banguna na Yo, ndenge nini nayoka batelemeli na Yo
nkele te? **22** Nayinaka bango makasi; nazwaka bango lokola

banguna na ngai. **23** Oh Nzambe, kundola mpe yeba mozindo
ya motema na ngai, meka ngai mpe yeba makambo oyo ezali
kotungisa ngai! **24** Tala soki nazali kotambola na nzela mabe
mpe tambolisa ngai na nzela ya tango nyonso!

140 Wuta na buku ya mokambi ya bayembi. Nzembo ya
Davidi. Yawe, kangola ngai wuta na maboko ya bato ya misala
mabe! Kokutanisa ngai te na bato na kanza. **2** Basalaka
mabongisi mabe kati na mitema na bango mpe balukaka bitumba
mikolo nyonso. **3** Bapelisaka lolemo na bango lokola nyoka,
bibebu na bango ezali na ngenge ya etupa. **4** Yawe, batela ngai
mosika ya maboko ya moto mabe; kokutanisa ngai te na bato na
kanza oyo bazali kosala mabongisi ya kokweyisa ngai! **5** Bato
ya lofundu batieli ngai mitambo, batandi basinga ya minyama na
nzela mpe batimoli mabulu mpo na kokanga ngai. **6** Nalobaka
na Yawe: « Ozali Nzambe na ngai! » Yawe, yoka mabondeli na
ngai. **7** Oh Yawe, Nkolo na ngai, ozali makasi ya lobiko na ngai,
obatelaka moto na ngai kati na mokolo ya etumba. **8** Yawe,
kokokisa te posa ya moto mabe, kolongisa te mabongisi na
ye, noki te akokoma lolendo. **9** Tika ete pasi oyo bibebu na
bango esili kobongisa ekweyela bato oyo bazingeli ngai. **10**
Tika ete makala ya moto esopanela bango! Tika ete Nzambe
atindika bango kati na moto, kati na mabulu ya potopoto epai
wapi bakokoka kotelema lisusu te! **11** Batioli bakowumela te
kati na mokili, pasi ekolanda bato na kanza na kolemba te. **12**
Nayebi ete Yawe akotaka makambo ya babola mpe alongisaka
bato oyo bakelela. **13** Solo, bato ya sembo bakosanzola Kombo
na Yo, bato ya alima bakovanda liboso na Yo.

141 Nzembo ya Davidi. Yawe, nazali kobelela Yo; yaka noki
epai na ngai! Yoka mongongo na ngai, wana nazali kobelela Yo!

2 Liboso na Yo, tika ete libondeli na ngai ezala lokola mbeka
ya malasi, mpe botombwami ya maboko na ngai ezala lokola
mbeka ya pokwa! **3** Yawe, kengela monoko na ngai, batela
malamu ekuke ya bibebu na ngai! **4** Kotindika motema na ngai
te na mabe, mpo ete namipesa te na mobulu elongo na bato ya
misala mabe mpe nalia bilei te elongo na bango. **5** Soki moto
ya sembo abeti ngai, ezali elembo ya bolingo; soki apameli
ngai, ezali mafuta na moto na ngai; moto na ngai ekoboya
yango te. Kasi libondeli na ngai ekotelemelaka bato ya misala
mabe. **6** Tika ete bilombe na bango babwakama na mabanga;
na bongo, maloba na ngai ekoyokana, pamba te ezali kitoko. **7**
Lokola tango babalolaka mpe batimolaka mabele, mikuwa na
biso epanzani liboso ya mboka ya bakufi. **(Sheol h7585)** **8** Yawe,
Nkolo na ngai, miso na ngai ebaluki mpo na kotala Yo; nazali
kobombama kati na Yo, kotindika ngai na kufa te! **9** Batela ngai
mpo ete nakangama te na motambo na bango mpe nakweya
te na mabulu ya bato ya misala mabe. **10** Tika ete bato mabe
bakangama na mitambo na bango moko, mpe ete ngai naleka
na kimia!

142 Nzembo ya Davidi. Maloba na ye tango azalaki kati
na ebombamelo ya mabanga. Na mongongo makasi, nazali
koganga epai na Yawe; na mongongo makasi, nazali kobondela
Yawe. **2** Natalisi likambo na ngai liboso na Ye, natandi pasi na
ngai liboso na Ye. **3** Soki molimo na ngai elembi kati na ngai, Yo
oyebi epai nazali kokende. Batieli ngai motambo na nzela oyo
nazali kotambola. **4** Bwaka miso na ngambo ya loboko ya mobali
mpe tala! Moto ata moko te ayebi ngai lisusu, nazali lisusu na
ekimelo te, moto ata moko te azali komitungisa na tina na ngai!
5 Yawe, nagangi epai na Yo! Nalobi: « Ozali ebombamelo na

ngai, libula na ngai kati na mokili ya bato ya bomoi! » **6** Yoka
koganga na ngai, pamba te nazali na pasi makasi! Kangola ngai
wuta na maboko ya banyokoli na ngai, pamba te baleki ngai na
makasi. **7** Bimisa ngai na boloko mpo ete nasanzola Kombo na
Yo! Bato ya sembo bakoya kozingela ngai sima na Yo kosalela
ngai bolamu.

143 Nzembo ya Davidi. Yawe, yoka losambo na ngai, landa
mabondeli na ngai! Yanola ngai na boyengebene mpe na
bosembo na Yo. **2** Kosambisa mosali na Yo te, pamba te moto
moko te ya bomoi azali sembo liboso na Yo. **3** Monguna azali
konyokola ngai, azali kosakana na bomoi, azali kosala ete
navanda kati na molili lokola bato oyo bakufa na tango ya kala.
4 Molimo na ngai elembi kati na ngai, motema na ngai emitungisi
kati na ngai. **5** Nakanisi mikolo ya kala, namilobeli nyonso oyo
osala, nakanisi malamu mosala ya maboko na Yo. **6** Nasemboli
maboko na ngai epai na Yo; nakomi komimona lokola mabele
ya kokawuka. **7** Yawe, zongisela ngai eyano noki! Molimo na
ngai ezali kolemba. Kopesa ngai mokongo te, noki te nakozala
lokola bato oyo bazali kokita na libulu. **8** Na tongo makasi, sala
ete nayoka boboto na Yo, pamba te natia elikya na ngai kati
na Yo. Lakisa ngai nzela ya kolanda, pamba te napesi bomoi
na ngai epai na Yo. **9** Yawe, kangola ngai wuta na maboko ya
banguna na ngai! Nazali koluka ebombamelo epai na Yo. **10**
Lakisa ngai kosala mokano na Yo, pamba te ozali Nzambe na
ngai. Tika ete Molimo malamu na Yo atambolisa ngai na mabele
oyo ezanga mabaku! **11** Yawe, mpo na lokumu ya Kombo na Yo,
bikisa bomoi na ngai! Na bosembo na Yo, longola bomoi na ngai
kati na pasi. **12** Na bolingo na Yo, kanga minoko ya banguna na

ngai mpe limwisa bayini na ngai nyonso, pamba te nazali mosali na Yo.

144 Nzembo ya Davidi. Tika ete Yawe, Libanga na ngai, apambolama; Ye oyo akembisaka maboko mpe makofi na ngai mpo na bitumba! **2** Azali bolingo na ngai mpe ndako na ngai ya makasi, ebombamelo mpe mokangoli na ngai, nguba mpe ekimelo na ngai; Ye nde atiaka bato na ngai na se ya bokonzi na ngai. **3** Oh Yawe, moto nde nani mpo ete obatelaka ye? Moto nde nani mpo ete okanisaka ye? **4** Moto azali lokola mopepe, mikolo ya bomoi na ye ezali lokola elili oyo ezali koleka. **5** Yawe, fungola likolo mpe kita awa na mabele! Yaka kosimba bangomba mpe sala ete ebimisa milinga! **6** Tinda mikalikali mpe panza banguna na ngai; bwakela bango makonga na Yo mpe bungisa bango nzela. **7** Tanda loboko na Yo wuta kuna na likolo mpo na kobikisa mpe kokangola ngai na mayi minene, na maboko ya bapaya **8** oyo minoko na bango elobaka kaka lokuta mpe maboko na bango elapaka ndayi ya lokuta. **9** Oh Nzambe, nakoyembela Yo nzembo ya sika, nakobetela Yo lindanda ya basinga zomi. **10** Ezali Yo, Nzambe, nde opesaka bakonzi elonga, obikisaka Davidi, mosali na Yo, liboso ya mopanga oyo ebomaka. **11** Bikisa mpe kangola ngai na maboko ya bapaya oyo minoko na bango elobaka kaka lokuta mpe maboko na bango elapaka ndayi ya lokuta. **12** Bana mibali na biso bazali lokola milona, bazali kokola malamu wuta na bomwana na bango; bana basi na biso bazali lokola bililingi kitoko oyo batoboli na bamir ya ndako ya mokonzi. **13** Bibombelo na biso etondi na biloko ya ndenge na ndenge; bameme na biso ezali kobotana na minkoko, na bankoto zomi kati na bitonga na biso; **14** bangombe na biso ezali minene; likama ezali te, zemi ezali kosopana te,

mpe koganga moko te ya pasi ezali koyokana na bisika na biso.
15 Esengo na bato oyo batondisami na bolamu ya boye! Esengo
na bato oyo Yawe azali Nzambe na bango!

145 Masanzoli. Nzembo ya Davidi. Nakotombola Yo, Nzambe
na ngai, Mokonzi na ngai; nakopambola Kombo na Yo seko
na seko. **2** Mikolo nyonso, nakopambola Yo mpe nakokumisa
Kombo na Yo libela na libela. **3** Yawe azali monene, abongi
na lokumu; moko te akoki komeka mozindo ya monene na
Ye. **4** Bikeke nyonso ekotombola kitoko ya misala na Yo mpe
ekopanza sango ya misala na Yo ya minene. **5** Nakolemba te
kotatola bikamwa na Yo mpe kongenga makasi ya nkembo na
Yo. **6** Bakolobela nguya na Yo ya somo, mpe ngai, nakosakola
misala na Yo ya minene. **7** Bakokanisa misala minene ya bolamu
na Yo, bakobetela bosembo na Yo maboko. **8** Yawe atonda na
ngolu mpe na mawa, asilikaka noki te mpe atonda na bolingo.
9 Yawe azali malamu mpo na bato nyonso, atonda na mawa
mpo na bikelamu na Ye nyonso. **10** Yawe, misala na Yo nyonso
ekumisaka Yo! Tika ete bayengebene na Yo bapambola Yo! **11**
Bazali koloba ete bokonzi na Yo etondi na nkembo mpe bazali
kopanza sango ya misala ya nguya na Yo. **12** Bazali koyebisa
bato misala na Yo ya minene mpe kongenga ya nkembo ya
bokonzi na Yo. **13** Ozali Mokonzi seko na seko, mpe bokonzi
na Yo ekowumela libela na libela. Yawe akokisaka bilaka na
Ye nyonso, asalaka nyonso na bolingo. **14** Yawe alendisaka
bato nyonso oyo bakweyaka, atelemisaka bato nyonso oyo
balembaka. **15** Na bato nyonso oyo batalelaka Yo, opesaka bilei
na tango oyo ekoki. **16** Ofungolaka loboko na Yo mpe okokisaka
posa ya nyonso oyo ezali na bomoi. **17** Yawe azali sembo na
nyonso oyo asalaka mpe atonda na bolingo kati na misala na Ye

nyonso. **18** Yawe azali pene ya bato nyonso oyo babelelaka Ye,
ya bato nyonso oyo babelelaka Ye na solo; **19** akokisaka posa
ya bato oyo batosaka Ye, ayokaka mpe abikisaka bango tango
babelelaka Ye. **20** Yawe abatelaka bato nyonso oyo balingaka
Ye, kasi abebisaka bato nyonso ya mabe. **21** Tika ete monoko
na ngai ekumisa Yawe! Tika ete bikelamu nyonso epambola
Kombo na Ye ya bule libela na libela!

146 Bokumisa Yawe! Oh molimo na ngai, kumisa Yawe!
2 Nakokumisa Yawe bomoi na ngai mobimba, nakosanzola
Nzambe na ngai tango nyonso nakozala na bomoi. **3** Botia elikya
te na bakambi to na bato oyo bazangi makoki ya kobikisa. **4** Soki
bakufi, bazongaka na mabele, mpe, mbala moko, mabongisi na
bango elimwaka. **5** Esengo na moto oyo Nzambe ya Jakobi azali
mosungi na ye, oyo atiaka elikya na ye kati na Yawe, Nzambe
na ye! **6** Yawe akelaki Likolo mpe mabele, ebale monene mpe
nyonso oyo ezali kati na yango; azali sembo seko na seko. **7**
Yawe akataka na sembo makambo ya banyokolami mpe apesaka
bilei na bato oyo bazali na nzala; abimisaka bakangami na
boloko. **8** Yawe abikisaka miso ya bakufi miso; Yawe asembolaka
bato oyo bazali ya kogumbama; Yawe alingaka bato ya sembo.
9 Yawe abatelaka bapaya, asungaka mwana etike mpe mwasi
oyo akufisa mobali, kasi abebisaka banzela ya bato mabe. **10**
Yawe azali Mokonzi seko na seko; Nzambe na yo, oh Siona,
libela na libela! Bokumisa Yawe!

147 Bokumisa Yawe! Tala ndenge ezali malamu kosanzola
Nzambe na biso, mpe ndenge ezali kitoko kokumisa Ye! **2**
Yawe azali kotonga lisusu Yelusalemi epai wapi akosangisa bato
ya Isalaele oyo bakenda na bowumbu. **3** Abikisaka bato oyo
batutami na mitema mpe akawusaka bapota na bango. **4** Ayebi

motango ya minzoto mpe abengaka moko na moko na kombo na yango. **5** Nkolo na biso azali monene mpe atonda na nguya; mayele na Ye ezali na mondelo te. **6** Yawe asungaka babola, kasi akitisaka bato mabe kino na mabele. **7** Boyembela Yawe nzembo ya matondi! Bobetela Nzambe na biso lindanda mpo na kosanzola Ye! **8** Azipaka likolo na mapata, abongisaka mvula mpo na mokili mpe abotisaka matiti na bangomba. **9** Apesaka bilei epai ya bibwele mpe epai ya bana ya yanganga oyo ezali koganga mpo na nzala. **10** Asepelaka na makasi ya mpunda te mpe alingaka te nguya ya moto; **11** kasi Yawe asepelaka na bato oyo batosaka Ye, ba-oyo batielaka bolingo na Ye motema. **12** Yelusalemi, pesa nkembo na Yawe! Siona, kumisa Nzambe na yo! **13** Alendisaka bikangelo ya bikuke na yo mpe apambolaka bana na yo epai na yo. **14** Atiaka kimia na etuka na yo mpe atondisaka yo na farine. **15** Atindaka mitindo na Ye na mokili, mpe maloba na Ye epanzanaka mbala moko! **16** Anokisaka mvula ya pembe lokola bapwale ya meme mpe apanzaka mvula ya mabanga lokola putulu; **17** akweyisaka mabanga ya mvula yango lokola mabanga ya mike-mike; nani akoki kotelema na malili na yango? **18** Soki kaka atindi liloba, malili ekomaka kosila moke-moke; mpe soki atindi mopepe, mayi ekomaka kotiola. **19** Asakolaki liloba na Ye epai ya Jakobi, mibeko mpe malako na Ye epai ya Isalaele. **20** Asalaki bongo na ekolo ata moko te; boye eyebaka mpe mibeko na Ye te. Bokumisa Yawe!

148 Bokumisa Yawe! Bokumisa Yawe wuta na likolo, bokumisa Ye na bisika oyo eleki likolo. **2** Bokumisa Ye, bino ba-anjelu na Ye nyonso; bokumisa Ye, bino mampinga na Ye nyonso; **3** bokumisa Ye, bino moyi mpe sanza; bokumisa Ye, bino minzoto nyonso oyo engengaka; **4** bokumisa Ye, bino oyo boleki likolo

kati na likolo, mpe bino mayi oyo bozali na likolo! **5** Tika ete ekumisa Kombo ya Yawe! Pamba te apesaki mitindo, mpe ekelamaki. **6** Atiaki yango mpo na libela; apesaki mibeko oyo ekobongwana te. **7** Bokumisa Yawe wuta na mokili, ezala bilima ya mayi to mozindo nyonso, **8** ezala moto to mvula ya mabanga, ezala mvula ya pembe to londende, ezala mopepe makasi oyo ekokisaka liloba na Ye; **9** ezala bangomba milayi to bangomba mikuse, ezala banzete oyo ebotaka bambuma to banzete ya sedele, **10** ezala banyama ya zamba to bibwele nyonso, ezala bikelamu oyo etambolaka na libumu to bandeke, **11** ezala bakonzi ya mabele to bikolo nyonso, ezala bakambi to batambolisi nyonso ya mokili, **12** ezala bilenge mibali to bilenge basi, ezala bampaka to bana mike! **13** Tika ete bakumisa Kombo ya Yawe! Pamba te Ye moko kaka nde aleki likolo; nkembo na Ye eleki mabele mpe likolo. **14** Abongisi elombe mokangoli mpo na bato na Ye! Ezali likambo oyo bayengebene na Ye nyonso, bana nyonso ya Isalaele, bato oyo balingaka Ye, basengeli kokumisa Yawe mpo na yango. Bokumisa Yawe!

149 Bokumisa Yawe! Boyembela Yawe nzembo ya sika, bokumisa Ye na banzembo kati na mayangani ya bayengebene! **2** Tika ete Isalaele asepela na Mokeli na Ye! Tika ete bato ya Siona bazala na esengo mpo na Mokonzi na bango! **3** Tika ete bakumisa Kombo na Ye na mabina; tika ete babetela Ye bambunda mpe mandanda! **4** Pamba te Yawe asepelaka na bato na Ye, alatisaka babola motole ya elonga. **5** Tika ete bayengebene na Yawe basepela kati na lokumu oyo; tika ete bayemba na esengo na bambeto na bango! **6** Tika ete bakumisa Nzambe kati na minoko na bango elongo na mopanga ya minu na bangambo nyonso mibale kati na maboko na bango **7** mpo na

kozongisa mabe na mabe ya bikolo mpe kopesa bato etumbu; **8** mpo na kokanga bakonzi na bango na minyololo, kokanga bato na bango ya lokumu na mabende **9** mpe mpo na kopesa bango etumbu oyo ekomama na tina na bango! Yango nde lokumu ya bayengebene na Ye nyonso. Bokumisa Yawe!

150 Bokumisa Yawe! Bokumisa Nzambe kati na Esika na Ye ya bule, bokumisa Ye kati na likolo na Ye ya monene epai wapi avandi na nguya makasi! **2** Bokumisa Ye mpo na misala minene na Ye! Bokumisa Ye mpo na monene na Ye ya somo! **3** Bokumisa Ye na lokito ya kelelo; bokumisa Ye na lokito ya nzenze mpe ya lindanda! **4** Bokumisa Ye na lokito ya bambunda mpe na mabina! Bokumisa Ye na mandanda mpe na baflite! **5** Bokumisa Ye na lokito ya manzanza! Bokumisa Ye na lokito ya bangongi minene! **6** Tika ete nyonso oyo ezali na pema ekumisa Yawe! Bokumisa Yawe!

Masese

1 Masese ya Salomo, mwana mobali ya Davidi, mokonzi ya
Isalaele: **2** mpo na koyeba bwanya, kozwa mateya mpe kososola
maloba ya mayele; **3** mpo na kozwa mateya ya bwanya oyo
epesaka bizaleli ya sembo, ya boyengebene mpe makambo ya
alima; **4** mpo na kopesa mayele epai ya bazoba, mpe boyebi
epai ya bilenge. **5** Tika ete moto ya bwanya ayoka yango,
mpe akobakisa bwanya na ye, bongo moto ya mayele akoyeba
mayele ya kotambolisa bato; **6** mpo na kososola masese
mpe sambole, maloba ya bwanya mpe kolimbola makambo. **7**
Kotosa Yawe ezali mosisa ya mayele; bato oyo bazangi mayele
batiolaka bwanya mpe toli. **8** Mwana na ngai ya mobali, yoka
toli ya tata na yo, mpe kobwaka te mateya ya mama na yo; **9**
Pamba te ekozala lokola ekoti ya ngolu na moto na yo, mpe
lokola mayaka ya kitoko na kingo na yo. **10** Mwana na ngai ya
mobali, soki bato ya masumu balingi kokweyisa yo, komitika
te. **11** Soki balobi na yo: « Yaka elongo na biso, tika ete tosala
motambo mpo na koboma bato, tokosepela mpo na kokanga
moto oyo ayebi likambo te! **12** Ndenge mokili ya bakufi esalaka,
tokomela ye ya bomoi, tokomela ye mobimba lokola bato oyo
bakitaka na libulu ya kufa; **(Sheol h7585)** **13** tokozwa biloko ya
talo ya ndenge na ndenge, mpe tokotondisa bandako na biso
na bomengo ya bitumba; **14** okozwa ndambo na yo epai na
biso, pamba te biso nyonso tokosangisa biloko na biso esika
moko; » **15** mwana na ngai ya mobali, kokende elongo na
bango te, longola makolo na yo na nzela na bango; **16** pamba
te makolo na bango ekimaka mbangu mpo na kolanda mabe,
mpe bapotaka mbangu mpo na kosopa makila. **17** Solo, ezali
pamba kotia monyama liboso ya miso ya bikelamu nyonso oyo

ezali na mapapu. **18** Kasi bango, batiaka mitambo mpo na kosopa makila na bango moko, bamilukelaka pasi na bomoi na bango. **19** Moto oyo alukaka kozwa bomengo na nzela ya lokuta asukaka kaka bongo, mpe bomengo yango ebomaka kaka ye moko. **20** Bwanya azali koganga na libanda, atomboli mongongo na ye na bisika oyo bato ebele bakutanaka; **21** azali koganga na bisika ya loyenge mpe azali koloba liboso ya ekuke ya engumba: **22** « Yo moto oyo ozangi mayele, kino tango nini okolinga bozoba na yo? Kino tango nini batioli bakokoba kosepela kotiola? Mpe bino bazoba, kino tango nini bokokoba koyina mayele? **23** Soki boyoki makebisi na Ngai, nakosopela bino Molimo na Ngai mpe nakososolisa bino maloba na Ngai. **24** Kasi lokola bosundolaki Ngai tango nazalaki kobelela mpe moto moko te asalaki keba tango natandaki loboko, **25** lokola bobwakaki toli na Ngai mpe boboyaki kondima pamela na Ngai, **26** Ngai mpe nakoseka bino tango pasi ekoyela bino, nakotiola bino tango minyoko ekokomela bino, **27** tango minyoko ekokomela bino na pwasa lokola mvula ya kake makasi, tango somo ekoyela bino lokola ekumbaki, tango mawa mpe somo ekokomela bino. **28** Bakoganga epai na Ngai, kasi nakoyanola bango te; bakoluka Ngai na ngonga ya malamu, kasi bakomona Ngai te. **29** Lokola bayinaki boyebi mpe baponaki te nzela ya kotosa Yawe, **30** lokola baboyaki kondima toli na Ngai mpe batiolaki pamela na Ngai, **31** bakolia mbuma ya etamboli na bango mpe bakotonda na mabongisi ya mitema na bango moko. **32** Pamba te kotomboka ya bato oyo bazangi mayele ekoboma bango, mpe bozangi bokebi ya bato oyo bazangi mayele ekoboma kaka bango moko; **33** kasi moto oyo ayokaka Ngai akovanda na kimia mpe akobanga mabe moko te. »

2 Mwana na ngai, soki ondimi maloba na ngai mpe obateli kati
na motema na yo mibeko na ngai; **2** soki opesi litoyi na yo na
maloba ya bwanya mpe okabi motema na yo na makambo ya
mayele; **3** soki obeleli mayele mpe ogangi epai ya bososoli; **4**
soki oluki yango penza ndenge balukaka palata to bomengo oyo
ebombama, **5** okososola solo soki kotosa Yawe elakisi nini mpe
okozwa boyebi ya Nzambe. **6** Pamba te Yawe nde apesaka
bwanya, mpe maloba ya monoko na Ye epesaka mayele mpe
bososoli. **7** Abongiselaka bato ya sembo elonga mpe azali nguba
ya bato oyo batambolaka na bosembo. **8** Pamba te abatelaka
bayengebene mpe nzela ya bato oyo batosaka Ye. **9** Boye,
okososola likambo nini ezali solo, alima, sembo: nzela nyonso
oyo ememaka na bolamu. **10** Pamba te bwanya ekokota kati
na motema na yo mpe boyebi ekosepelisa molimo na yo. **11**
Bososoli ekobatela yo, mpe mayele ekobomba yo **12** mpo na
kobikisa yo na nzela mabe, na moto oyo alobaka makambo
ezanga tina, **13** na bato oyo batikaka nzela ya sembo mpo
na kolanda nzela ya molili, **14** na bato oyo basepelaka kosala
mabe, na bato oyo bazalaka na esengo ya kokota na bozindo ya
mabe, **15** na bato oyo nzela na bango etengama-tengama mpe
etamboli na bango etonda na mobulu. **16** Bwanya ekobikisa yo
lisusu liboso ya mwasi mopaya, liboso ya mwasi oyo atonda
na maloba ya sukali, **17** oyo akima mobali na ye ya bolenge
mpe abosana boyokani oyo asalaki elongo na Nzambe na ye;
18 pamba te ndako na ye ememaka na kufa, mpe nzela na ye
ememaka na mboka ya bakufi. **19** Moto moko te oyo akotaka
epai na ye azongaka mpe amonaka lisusu nzela ya bomoi. **20**
Boye, okotambola na nzela ya bato malamu mpe okolanda nzela
ya bato ya sembo. **21** Pamba te bato ya sembo bakovanda na

mokili, mpe bato oyo bazangi pamela bakotikala kati na yango;
22 kasi bato mabe bakokufa na mokili mpe bakolongola bango
kati na mokili ya bato ya songisongi.

3 Mwana na Ngai, kobosana mateya na ngai te, kasi batela
mibeko na ngai kati na motema na yo; **2** pamba te ekoyeisa
mikolo ya bomoi na yo milayi, ekobakisa mibu ebele na bomoi
na yo mpe ekomemela yo kimia. **3** Tika ete bolamu mpe bosolo
ekabwana na yo te, linga yango zingazinga na kingo na yo, mpe
koma yango na etando ya motema na yo! **4** Okozwa ngolu mpe
kombo ya malamu na miso ya Nzambe mpe na miso ya bato. **5**
Ndimela Yawe na motema na yo mobimba, mpe kotia motema
te na mayele na yo. **6** Yebaka Ye na banzela na yo nyonso, mpe
Ye akokomisa yango alima. **7** Tika ete omimonaka te moto ya
bwanya na miso na yo moko; tosa Yawe mpe longwa na mabe.
8 Ekozala kisi mpo na kokomisa nzoto na yo kolongono mpe
kolendisa mikuwa na yo. **9** Pesaka Yawe lokumu na nzela ya
biloko na yo mpe ya bambuma ya liboso ya bozwi na yo nyonso.
10 Bongo bibombelo na yo ekotonda na biloko, mpe bambeki na
yo ekotonda na vino. **11** Mwana na ngai, yamba toli ya Yawe,
koboya te pamela na Ye; **12** pamba te Yawe apamelaka moto
oyo Ye alingaka, ndenge kaka tata apamelaka mwana na ye,
oyo alingaka. **13** Esengo na moto oyo amoni bwanya! Esengo
na moto oyo azwi mayele! **14** Pamba te kozala na yango eleki
kozala na palata na motuya, mpe lifuti na yango eleki wolo
oyo balekisi na moto na motuya. **15** Ezali na motuya koleka
babiju, mpe eloko moko te oyo moto akoki koluka ekokani na
yango. **16** Kati na loboko na Ye ya mobali, ezali na bomoi ya
molayi; mpe kati na loboko na Ye ya mwasi, ezali na lokumu
mpe bomengo. **17** Nzela na Ye ezali ya esengo, mpe banzela na

Ye nyonso ya mike ezali ya kimia. **18** Bwanya ezali nzete ya
bomoi mpo na bato oyo basimbaka yango; bato oyo bakokanga
yango makasi bakozala na esengo. **19** Na nzela ya bwanya,
Yawe atiaki miboko ya mabele; na nzela ya mayele, alendisaki
likolo. **20** Na nzela ya mayele na Ye, mozindo ya se ya mabele
ebimisaki mayi mpe mapata enokisaki mvula. **21** Mwana na
ngai, tika ete bwanya mpe bososoli ezala mosika ya miso na
yo te; batela yango malamu, **22** pamba te ekozala bomoi mpo
na yo mpe ngolu mpo na kingo na yo. **23** Boye, okotambola
na kimia na nzela na yo, mpe lokolo na yo ekobeta libaku te.
24 Tango okolala, okobanga eloko moko te, pamba te pongi
na yo ekozala ya kimia. **25** Somo ya pwasa ekobangisa yo te,
ezala tango bato mabe bakobimela yo na pwasa; **26** pamba te
Yawe akozala elikya na yo mpe akobatela makolo na yo mpo
ete ekangama te na motambo. **27** Koboyaka te kosala bolamu
epai ya moto oyo azali na bosenga, tango maboko na yo ezali
na makoki ya kosala yango. **28** Kolobaka na moninga na yo te: «
Kende, bongo oya sima; nakopesa yo yango lobi; » soki ozali na
makoki ya kosala likambo yango. **29** Kosalaka moninga na yo
mabe te soki azali kovanda na kimia epai na yo. **30** Kolukelaka
moto makambo te, oyo ezanga tina soki asali yo mabe te. **31**
Kolulaka te moto ya mobulu mpe koponaka ata nzela moko
te, kati na banzela na ye. **32** Pamba te Yawe ayinaka bato
mabe, kasi ayebisaka basekele na Ye epai ya bato ya sembo.
33 Yawe alakelaka mabe ndako ya moto mabe, kasi apambolaka
ndako ya moto ya sembo; **34** asambwisaka batioli, kasi atalisaka
ngolu na Ye epai ya bato oyo bamikitisaka. **35** Bato ya bwanya
bakozwa nkembo, kasi bazoba bakozala na soni.

4 Bana na ngai, boyokaka mateya ya tata, bozalaka na bokebi
mpo ete bozwa mayele. **2** Pamba te nazali kopesa bino mateya
ya malamu; bobwaka mateya na ngai te. **3** Ngai mpe nazalaki
mwana malamu na miso ya tata na ngai, boye mama na ngai
alingaki ngai makasi lokola mwana oyo abotama kaka ye moko.
4 Tata na ngai azalaki koteya mpe koloba na ngai boye: « Tika ete
motema na yo ebatela maloba na ngai, bomba mibeko na ngai
mpe okozala na bomoi, **5** zwa bwanya, zwa mayele, kobosana
yango te, kopesa mokongo te na maloba ya monoko na ngai, **6**
kosundola bwanya te, mpe yango ekobatela yo, linga yango
mpe ekobomba yo. **7** Tala ebandeli ya bwanya: Zwa bwanya,
pesa biloko nyonso oyo ozali na yango mpo ete ozwa mayele. **8**
Simba yango makasi, mpe ekotombola yo; yamba yango, mpe
ekopesa yo lokumu. **9** Ekolatisa yo ekoti ya lokumu na moto,
ekopesa yo motole ya nkembo. » **10** Mwana na ngai, yoka mpe
yamba maloba na ngai, mpe mibu ya bomoi na yo ekobakisama.
11 Nazali kolakisa yo nzela ya bwanya, nazali kotambolisa yo na
nzela ya alima. **12** Mpo ete makolo na yo ezala na mikakatano
te tango okotambola; mpe soki okimi mbangu, okokweya te. **13**
Tingama makasi na mateya oyo bapesi yo, kobwaka yango te,
batela yango malamu mpo ete ezali bomoi na yo. **14** Kokotaka
te na nzela ya bato ya mobulu mpe kotambolaka te na nzela ya
bato mabe. **15** Longwa kati na bango, kolekela wana te, kosala
mpe maseki kuna te, kasi kende na yo na nzela mosusu. **16**
Pamba te balalaka pongi te soki basali nanu moto mabe te, mpe
pongi ekimaka bango soki babomi moto te; **17** baliaka lipa na
nzela ya mabe mpe bamelaka vino na nzela ya mobulu. **18**
Nzokande, nzela ya bato ya sembo ezali lokola pole ya tongo
makasi, oyo kongenga na yango eyaka malembe-malembe kino

tango moyi ekobima makasi. **19** Nzela ya bato ya mobulu ezali
lokola molili, bayebaka te eloko nini ekokweyisa bango. **20**
Mwana na ngai, zala na bokebi na maloba na ngai, pesa litoyi
na yo na mateya na ngai. **21** Tika ete ezala te mosika ya miso
na yo! Batela yango malamu kati na motema na yo, **22** pamba te
ezali bomoi mpo na bato oyo bazwaka yango, mpe epesaka
nzoto kolongono. **23** Batela malamu motema na yo koleka biloko
nyonso, pamba te makambo nyonso oyo tosalaka, wana tozali
na bomoi, ewutaka na motema. **24** Longola lokuta na monoko
na yo, mpe longola mabe na bibebu na yo. **25** Tika ete miso na
yo etalaka kaka liboso, mpe salaka makambo na bosembo mpe
bosolo. **26** Bongisa nzela oyo makolo na yo ekolekela, mpe
tambola kaka na nzela oyo oyebi malamu. **27** Kotengama te,
ezala na ngambo ya loboko ya mobali to ya mwasi, longola
makolo na yo na mabe.

5 Mwana na ngai, zala na bokebi na bwanya na ngai, mpe pesa
litoyi na yo na mayele na ngai, **2** mpo ete ozala na bososoli,
mpe bibebu na yo ebomba boyebi. **3** Pamba te bibebu ya
mwasi ya ndumba ebimisaka mafuta ya nzoyi, mpe lolemo na
ye ezali elengi lokola mafuta; **4** kasi na suka na nyonso, azali
bololo lokola masanga ya bololo, songe lokola mopanga ya
minu mibale. **5** Makolo na ye ekokita kino na kufa, ekokende
kino na mokili ya bakufi. **(Sheol h7585)** **6** Amitungisaka te mpo
na nzela ya bomoi, alandaka nzela oyo ayebi te esika nini
ekosuka. **7** Sik'oyo mwana na ngai, yoka ngai, kopesa maloba
na ngai mokongo te; **8** longola nzela na yo pembeni na ye mpe
kopusana te liboso ya ndako na ye, **9** noki te akoya kokaba
lokumu na yo epai ya bato mosusu, mpe mibu na yo epai ya
moto mabe; **10** noki te bapaya bakotonda na biloko oyo yo

omoneli pasi, mpe mbuma ya mosala na yo ekokende na ndako ya mopaya; **11** noki te okokoma kolelalela na suka tango nzoto na yo ekolemba mpe makasi na yo ekosila, **12** mpe oloba: « Mpo na nini nayinaki mateya, mpe motema na ngai eboyaki koyoka toli? **13** Mpo na nini nayokaki te mongongo ya balakisi na ngai mpe napesaki litoyi te epai ya bato oyo bazalaki koteya ngai? **14** Etikalaki kaka moke ete nakweya na mabe ya mozindo, kati na Lingomba ya bato ya Nzambe. » **15** Melaka mayi ya libulu na yo moko, oyo ezali kobima penza na libulu na yo. **16** Boni, bitima na yo esopa penza mayi na libanda to miluka na yo esopa penza mayi na balabala? **17** Tika ete ezala kaka mpo na yo moko, kasi kokabola yango te na bapaya. **18** Tika ete etima na yo epambolama, mpe sepela na mwasi ya bolenge na yo, **19** oyo azali lokola mbuli kitoko ya mwasi, lokola mboloko ya mafuta. Tika ete tango nyonso, mabele na ye etondisaka yo na esengo, mpe bolingo na ye elangwisaka yo! **20** Mwana na ngai ya mobali, mpo na nini kokufela kolinga mwasi ya ndumba? Mpo na nini kosepela kosakana na mabele ya mwasi mosusu? **21** Solo, nzela ya moto ezali liboso ya Yawe, mpe ayekolaka malamu makambo nyonso oyo moto asalaka. **22** Moto mabe akokangama kaka na motambo ya mabe na ye moko mpe na singa ya lisumu na ye, **23** akokufa likolo ya bozoba, mpe liboma na ye ekobungisa ye nzela.

6 Mwana na ngai, soki ondimi niongo ya moninga na yo, soki obeti tolo mpo na kondima niongo ya mopaya, **2** omikangi nde singa na maloba na yo, omikangi nde na motambo ya maloba ya monoko na yo. **3** Boye, mwana na ngai, sala makambo oyo mpo ete omikangola, pamba te omikabaki na maboko ya moninga na yo; kende komikitisa liboso na ye mpe tingama na ye, **4**

kotika te ete miso na yo elala pongi to enimba; **5** mikangola na
motambo lokola mboloko na maboko ya mobomi banyama ya
zamba, mpe lokola ndeke na motambo ya mokangi bandeke. **6**
Yo moto ya goyigoyi, kende epai ya furmi, tala malamu ezaleli
na yango mpe okozwa bwanya! **7** Yango ezalaka na mokambi
te, mokengeli te to mokonzi te; **8** ebongisaka bilei na yango na
tango ya moyi makasi, ebombaka yango na tango ya kobuka
mbuma. **9** Yo moto ya goyigoyi, okolala pongi kino tango nini?
Kino tango nini okolamuka na pongi na yo? **10** Mwa pongi moke,
mwa kopema moke, mwa kokanga maboko moke mpo na kolala
11 mpe bobola ekoyela yo na pwasa lokola moleki nzela, mpe
pasi ekoyela yo lokola moyibi. **12** Moto oyo atambolaka na
lokuta na monoko azali moto ya Beliali, moto mabe: **13** Abetaka-
betaka miso, apesaka bilembo na makolo na ye mpe alobaka
na nzela ya bilembo ya misapi; **14** azalaka na makanisi mabe
kati na motema na ye, asalaka tango nyonso mabongisi ya
mabe mpe alukaka kaka tango nyonso makelele. **15** Yango
wana, pasi ekoyela ye na pwasa, akobukana mbala moko,
mpe kisi ya kobikisa ye ekozala te. **16** Yawe ayinaka makambo
wana motoba; mpe makambo oyo sambo ezali mabe penza
na miso na Ye: **17** Kodongola, lolemo ya lokuta, maboko oyo
ebomaka moto oyo asali mabe te, **18** motema oyo ekanisaka
mabongisi ya mabe, makolo oyo epotaka mbangu na mabe,
19 motatoli mabe oyo alobaka lokuta mpe moto oyo alukaka
makelele kati na bandeko. **20** Mwana na ngai, batela mibeko
ya tata na yo mpe kosundola te mateya ya mama na yo. **21**
Kanga yango tango nyonso na motema na yo, lata yango na
kingo na yo. **22** Pamba te ekolakisa yo nzela tango okokende na
mobembo, ekobatela yo tango okolala pongi mpe ekosolola na

yo tango okolamuka. **23** Mibeko ezali mwinda, mateya ezali pole, makebisi mpe pamela ezali nzela ya bomoi, **24** mpo na kobatela yo mosika ya mwasi ya ndumba, mosika ya lokuta ya lolemo ya mwasi ya mopaya. **25** Kotika te ete motema na yo elula kitoko na ye, mpe miso na ye ekweyisa yo. **26** Pamba te likolo ya mwasi ya ndumba, okoki kobungisa ezala eteni na yo ya lipa, mpe mwasi ya libala akoki kobebisa bomoi ya motuya. **27** Boni, moto akoki solo kozika moto, bongo bilamba na ye ezika te? **28** Moto akoki solo kotambola na likolo ya makala ya moto, bongo makolo na ye ezika te? **29** Boye, moto nyonso oyo akosangisa nzoto na mwasi ya ndeko na ye akozanga te kozwa etumbu. **30** Kotiola moyibi te soki ayibi mpo ete azali na nzala mpe azangi eloko ya kolia. **31** Kasi soki bakangi ye, akozongisa mbala sambo, akopesa biloko nyonso ya ndako na ye. **32** Mobali oyo asalaka ekobo na mwasi ya moninga azali lokola moto oyo azangi mayele; kosala ekobo ya boye ezali nde komiboma; **33** akobuka lokola mbuma: minyoko mpe kosambwa; bongo soni na ye ekosila te. **34** Pamba te zuwa epelisaka kanda makasi kati na mobali, mpe akozala na mawa te na mokolo oyo akozongisa mabe na mabe; **35** akotikala kondima ata lifuti moko te mpo ete akoka kolimbisa, mpe akoboya yango ata soki babakisi bakado.

7 Mwana na ngai, batela mibeko na ngai mpe bomba yango malamu kati na motema na yo. **2** Batela mateya na ngai malamu, mpe okozala na bomoi; batela mibeko na ngai lokola mbuma ya liso na yo. **3** Lata yango na loboko na yo lokola lopete, koma yango na etando ya motema na yo. **4** Loba na Bwanya: « Ozali ndeko na ngai ya mwasi, » mpe bengaka Mayele « Moninga na ngai; » **5** mpo ete ekoka kobatela yo liboso ya mwasi ya ndumba mpe ekoka kokebisa yo liboso ya mwasi oyo alobaka maloba

ya elengi, nzokande ezali ya lokuta. **6** Mokolo moko, nazalaki
kotala wuta na madusu ya lininisa ya ndako na ngai, **7** namonaki
kati na molongo ya bato oyo bazangi mayele, kati na bilenge
mibali, elenge mobali moko oyo azangi penza mayele. **8** Azalaki
koleka na balabala, pene ya esika oyo mwasi wana ya ndumba
avandaka, mpe akotaki na nzela oyo ekenda kino na ndako ya
mwasi ya ndumba. **9** Ezalaki na pokwa, tango moyi elimwaki,
mpe molili ya butu ekomaki koya. **10** Mpe tala, mwasi yango ya
ndumba ayaki kokutana na elenge mobali, alataki penza lokola
mwasi ya ndumba, mpe motema na ye etonda na mayele mabe;
11 azalaki mwasi ya makelele makasi mpe ya mobulu, makolo na
ye evandaka na ndako te, **12** atalaka-talaka na bisika nyonso,
tango mosusu na libanda, tango mosusu na bisika oyo bato
ebele bakutanaka. **13** Mwasi yango ya ndumba asimbaki elenge
mobali, ayambaki ye, alaliselaki ye miso mpe alobaki na ye:
14 « Nazalaki na niongo ya mbeka ya kozongisa matondi epai
na Yawe; mpe lelo, nasili kokokisa ndayi na ngai. **15** Yango
wana, nabimaki mpo na kokutana na yo; nazalaki koluka yo,
mpe, tala, namoni yo. **16** Natandi mbeto na ngai na babulangeti
ya langi ya ndenge na ndenge, basala na basinga ya lino oyo
ewutaka na Ejipito. **17** Na mbeto na ngai, nasopi malasi ya mire,
ya aloe mpe ya sinamoni. **18** Yaka tolangwa bolingo kino na
tongo, tomipesa mobimba na elengi ya bolingo, **19** pamba te
mobali na ngai azali na ye na ndako te, akendeki mobembo na
mokili ya mosika, **20** akendeki na saki ya mbongo na maboko,
akozonga na ndako te kino na tango oyo sanza engengaka. »
21 Na nzela ya maloba na ye ya sukali, alongaki kokosa ye; na
nzela ya maloba na ye ya elengi, amemaki ye. **22** Elenge mobali
alandaki ye mbala moko, lokola ngombe oyo bazali komema

na bisika oyo babomaka banyama, lokola moto ya liboma oyo bakangi mpo na kobeta ye **23** kino tango likonga ekotobola ye motema, lokola ndeke oyo ekeyi mbangu na motambo na kozanga koyeba ete ekeyi kokufa. **24** Sik'oyo, mwana na ngai ya mobali, yoka ngai, pesa ngai matoyi na yo mpo na koyoka maloba ya monoko na ngai! **25** Tika ete mwasi ya boye akumba te motema na yo! Kopengwa te na banzela na ye, **26** pamba te asili kokweyisa mpe kozokisa bato ebele, mpe asili kobomisa bingambe mibali. **27** Ndako na ye ezali penza nzela ya mboka ya bakufi, oyo ememaka kino na bandako ya kufa. **(Sheol h7585)**

8 Boni, Bwanya azali kobelela te? Mayele azali koyokisa mongongo na ye te? **2** Atelemi na songe ya bangomba, na pembeni ya nzela, na bisika oyo banzela ekutana, **3** azali koganga pene ya bikuke, na ekotelo ya engumba: **4** « Bato, nazali koganga makasi epai na bino, nazali nde koloba na bino bato! **5** Bino bato oyo bozanga mayele, bokoma na bososoli! Bino bazoba, bokoma mayele! **6** Boyoka, pamba te nazali na makambo ya motuya ya koyebisa bino, nafungoli monoko na ngai mpo na koloba makambo ya sembo. **7** Pamba te monoko na ngai ebimisaka maloba ya solo, mpe bibebu na ngai eyinaka mabe. **8** Maloba nyonso oyo ebimaka na monoko na ngai ezali sembo, ezalaka na likambo moko te ya lokuta to ya mabe; **9** nyonso ezali pole mpo na moto ya mayele, mpe sembo mpo na bato oyo bazali na bososoli. **10** Boluka mateya na ngai kasi palata te, boyebi kasi wolo te oyo eleki peto, **11** pamba te bwanya ezali na motuya koleka mayaka ya kitoko, bongo eloko moko te ya motuya ekokani na yango. **12** Ngai, Bwanya, navandaka elongo na kokanisa, boye nayebi kokundola mayele mpe bososoli. **13** Kotosa Yawe ezali koyina mabe. Nayinaka

lolendo, lofundu, nzela ya masumu mpe monoko ya lokuta. **14** Toli mpe bososoli ezali ya ngai, ngai nde mayele mpe makasi. **15** Ezali na nzela na ngai nde bakonzi batambolisaka mokili, mpe bakambi basalaka mibeko ya sembo; **16** ezali na nzela na ngai nde bakambi, bankumu mpe basambisi nyonso ya mokili bayangelaka. **17** Nalingaka bato oyo balingaka ngai, mpe bato oyo balukaka ngai bamonaka ngai. **18** Bozwi mpe lokumu, bomengo oyo ewumelaka mpe bosembo etambolaka elongo na ngai. **19** Mbuma na ngai ezali kitoko koleka wolo, ezala wolo ya peto, mpe mbuma oyo nabotaka eleki palata ya kitoko. **20** Natambolaka na nzela ya bosembo, mpe nasalelaka banzela oyo ememaka na boyengebene, **21** mpo na kopesa libula epai ya bato oyo balingaka ngai mpe mpo na kotondisa bibombelo na bango. **22** Yawe asalaki ngai liboso ete asala nyonso, liboso ya misala na Ye nyonso ya kala; **23** aponaki ngai liboso ete mokili ezala, wuta na ebandeli penza, wuta na tango oyo biloko nyonso ya mokili ezalaki nanu te. **24** Nabotamaki tango mayi ya bozindo ezalaki nanu te, tango miluka ebimisaki nanu mayi na yango te, **25** liboso ete bangomba ya milayi mpe bangomba ya mikuse ezala na bisika na yango, **26** tango amisalelaki nanu te, ezala mabele to bilanga to mpe putulu ya mokili. **27** Nazalaki wana tango atandaki likolo na esika na yango, mpe tango akataki mondelo ya etando monene ya mayi ya bozindo, **28** tango atiaki mapata na likolo mpe abimisaki mayi wuta na bitima, **29** tango akatelaki ebale monene mondelo mpo ete mayi ezindisa mokili na Ye te, tango atiaki miboko ya mabele; **30** nazalaki pembeni na Ye lokola mosungi, nazalaki kosepelisa ye tango nyonso, mpe nazalaki tango nyonso na esengo liboso na Ye; **31** nazalaki kosepela kati na mokili na Ye mpe nazalaki na esengo kati na

bato. **32** Sik'oyo, mwana na ngai, yoka ngai: Esengo na bato
oyo babatelaka banzela na ngai! **33** Boyoka mateya na ngai
mpe bokokoma bato ya bwanya, bomeka kobwaka yango te! **34**
Esengo na moto oyo ayokelaka ngai, oyo asenzelaka na ekuke
na ngai mokolo na mokolo, mpe akengelaka na ekotelo na ngai!
35 Pamba te moto oyo amoni ngai amoni bomoi mpe azwi ngolu
na miso ya Yawe. **36** Kasi moto oyo atosaka ngai te amisalaka
mabe ye moko: moto nyonso oyo ayinaka ngai alingaka kufa. »

9 Bwanya atongi ndako na ye, atelemisi yango na makonzi
sambo; **2** abomi banyama na ye, akamoli masanga na ye ya
vino mpe, na sima, atandi mesa. **3** Atindi basali na ye ya basi
mpo ete babelela wuta na basonge ya bangomba ya engumba:
4 « Tika ete moto nyonso oyo azangi mayele aya awa! » Atindi
maloba epai ya bato oyo bazangi bososoli: **5** « Boya kolia bilei na
ngai mpe komela vino oyo nakamoli, **6** botika nzela na bino ya
bozoba mpe bokozala na bomoi, botambola na nzela ya mayele.
» **7** Moto nyonso oyo apamelaka motioli amilukelaka kosambwa,
moto nyonso oyo apamelaka moto mabe amilukelaka ngambo.
8 Kopamela motioli te, noki te akoyina yo; kasi pamela moto
ya bwanya, mpe akolinga yo. **9** Teya moto ya bwanya, mpe
akokoma lisusu na bwanya koleka; teya moto ya sembo, mpe
akobakisa lisusu boyebi na ye. **10** Kotosa Yawe ezali mosisa
ya bwanya; koyeba Mosantu, yango nde kozala mayele. **11**
Pamba te, na nzela na ngai, mikolo ya bomoi na yo ekokoma
ebele, mpe mibu ya bomoi na yo ekobakisama. **12** Soki ozali
moto ya bwanya, bwanya na yo ezali mpo na litomba na yo
moko; kasi soki ozali motioli, yo moko kaka nde okomona pasi.
13 Mwasi ya zoba azali mwasi ya makelele, ayokaka te mpe
azanga mayele, **14** avandaka na ekuke ya ndako na ye, atiaka

kiti na ye na bisika ya likolo ya engumba, **15** mpo na kobenga baleki nzela, bato oyo bazali kokende na nzela na bango. **16** Tika ete moto oyo azangi mayele aya awa! Atindi maloba epai ya bato oyo bazanga bososoli: **17** « Mayi oyo bayibi ezalaka elengi, mpe lipa oyo baliaka na kobombama ezalaka kitoko. » **18** Kasi bayebi te ete epai na ye nde bakufi basanganaka, mpe ete babengami na ye bazali kati na mokili ya bakufi. **(Sheol h7585)**

10 Masese ya Salomo: Mwana ya bwanya asepelisaka tata na ye, kasi mwana ya zoba ayokisaka mama na ye pasi na motema. **2** Bomengo oyo ezwami na nzela ya mabe epesaka litomba te, kasi bosembo ekangolaka na kufa. **3** Yawe atikaka te ete moto ya sembo akufa nzala, kasi apimelaka bato mabe biloko oyo bazali na yango posa. **4** Maboko ya goyigoyi ekomisaka moto mobola, kasi maboko oyo esalaka ekomisaka moto mozwi. **5** Moto oyo abombaka biloko na eleko ya mvula azali mwana mayele, kasi moto oyo alalaka pongi na eleko ya kobuka mbuma azali mwana ya soni. **6** Mapamboli ezali na likolo ya moto ya moto ya sembo lokola motole, kasi monoko ya moto mabe ebombaka bitumba. **7** Makanisi ya moto ya sembo ezali na lipamboli, kasi bakobosana kombo ya moto mabe. **8** Motema ya bwanya endimaka mibeko, kasi moto oyo alobaka makambo ya bozoba amilukelaka libebi. **9** Moto ya sembo atambolaka na kimia, kasi moto oyo atambolaka na banzela etengama-tengama akobima na pwasa. **10** Moto oyo afinaka liso na mayele mabe alukaka mobulu, kasi moto oyo apamelaka na bosolo alukaka kimia. **11** Monoko ya moto ya sembo ezali etima ya bomoi, kasi monoko ya moto mabe ebombaka makambo mabe. **12** Koyina ebendaka koswana, kasi bolingo ezipaka mabe. **13** Bibebu ya moto ya mayele ezalaka na bwanya, kasi fimbu ezali

malamu mpo na mokongo ya moto oyo azangi mayele. **14** Moto
ya bwanya abombaka boyebi, kasi monoko ya zoba ebendaka
pasi. **15** Bomengo ya mozwi ezali engumba na ye, oyo batonga
makasi, kasi bobola ya bato bakelela ezali libebi na bango. **16**
Lifuti ya moto ya sembo ememaka ye na bomoi, kasi lifuti ya
moto mabe ememaka na lisumu. **17** Moto oyo ayokaka pamela
atambolaka na nzela ya bomoi, kasi moto oyo ayokaka pamela
te apengwisaka bato mosusu. **18** Moto oyo abombaka koyina
kati na motema na ye azali na bibebu ya lokuta, mpe moto oyo
atongaka bato azali zoba. **19** Moto oyo alobaka maloba ebele
azangaka te kosala masumu, kasi moto oyo abatelaka bibebu
na ye azali moto ya bwanya. **20** Lolemo ya moto ya sembo
ezali lokola palata ya talo, kasi motema ya moto mabe ezali
na tina te. **21** Bibebu ya moto ya sembo ebikisaka bato ebele,
kasi zoba akokufa na bozoba na ye. **22** Lipamboli ya Yawe
ekomisaka moto mozwi, mpe abakisaka pasi te na likolo na
yango. **23** Kosala mabe esepelisaka moto oyo azangi mayele,
kasi bwanya esepelisaka moto ya mayele. **24** Makambo oyo
moto mabe abangaka, yango kaka nde ekomelaka ye, kasi
baposa ya moto ya sembo ekokokisama. **25** Ndenge mbonge
elekaka, ndenge wana mpe moto mabe akozala lisusu te, kasi
moto ya sembo akotikala lokola moboko mpo na libela. **26**
Ndenge masanga ya ngayi esalaka minu ngayi, mpe molinga
esalaka miso pasi, ndenge wana mpe moto ya goyigoyi azalaka
epai ya bato oyo batindaka ye pasi. **27** Kotosa Yawe eyeisaka
bomoi molayi, kasi bomoi ya bato mabe ekokoma mokuse. **28**
Elikya ya moto ya sembo ekosuka na esengo, kasi elikya ya
moto mabe ekosuka na pamba. **29** Nzela ya Yawe ezali ekimelo
ya makasi mpo na bato oyo batambolaka na boyengebene, kasi

ezali nde libebi mpo na bato oyo basalaka mabe. **30** Moto ya sembo akotikala kokweya te, kasi bato mabe bakovanda na mokili te. **31** Monoko ya moto ya sembo epesaka bwanya, kasi lolemo ya lokuta ekokatama. **32** Bibebu ya moto ya sembo eyebaka makambo oyo ezali malamu, kasi monoko ya moto mabe ezalaka kaka na makambo mabe.

11 Bimekelo kilo ya lokuta ezali lokola makambo ya nkele na miso ya Yawe, kasi kilo ya sembo ezali elengi na miso na Ye. **2** Tango lolendo eyaka, soni mpe eyaka, kasi bwanya ezali elongo na bato oyo bamikitisaka. **3** Boyengebene ya bato ya sembo etambolisaka bango, kasi mayele mabe ya bato oyo batambolaka na boyengebene te ebebisaka bango. **4** Bomengo ekolongisa ata moke te na mokolo ya kanda ya Nzambe, kasi bosembo ekangolaka na kufa. **5** Bosembo ya moto oyo atambolaka alima ekomisaka nzela na ye sembo, kasi moto mabe akokweya mpo na mabe na ye moko. **6** Bosembo ya bato oyo batambolaka alima ekangolaka bango, kasi bato oyo batambolaka na boyengebene te bakweyaka na motambo ya baposa na bango. **7** Soki moto mabe akufi, elikya na ye mpe ekufi; boye, elikya nyonso oyo etiami na bomengo na ye mpe ekufi. **8** Moto ya sembo akokangolama na pasi, mpe moto mabe akomona pasi na esika ya moto ya sembo. **9** Moto ya mbindo abebisaka moninga na ye na maloba ya monoko na ye, kasi boyebi ekokangola bato ya sembo. **10** Tango bato ya sembo bapambolamaka, engumba esepelaka; mpe tango moto mabe akufaka, bato bagangaka na esengo. **11** Engumba etongamaka na nzela ya mapamboli ya bato ya sembo, kasi ebebisamaka na nzela ya monoko ya bato mabe. **12** Moto oyo atiolaka moninga na ye azangi mayele, kasi moto ya mayele avandaka kimia. **13**

Moto oyo aswanaka abimisaka basekele, kasi moto oyo azali na molimo ya sembo abombaka basekele. **14** Mpo na kozanga koyeba kokamba, ekolo ekokweya; kasi lobiko ezali kati na motango ebele ya bapesi toli. **15** Moto oyo abetaka tolo mpo na kondima baniongo ya mopaya akomona solo pasi, kasi moto oyo aboyaka kozwa bikateli akozala na kimia. **16** Mwasi ya malamu azwaka lokumu, mpe bato ya makasi bazwaka bomengo. **17** Moto oyo asalelaka bato bolamu amisalelaka nde bolamu, kasi moto na kanza amimonisaka pasi. **18** Moto mabe asalaka mosala na lokuta, kasi moto oyo alonaka na bosembo akozwa lifuti ya malonga. **19** Lokola bosembo ememaka na bomoi, moto oyo alandaka nzela ya mabe alandaka nde nzela ya kufa. **20** Bato ya kilikili bazalaka nkele na miso ya Yawe, kasi bato oyo bazangi pamela basepelisaka Ye. **21** Moto mabe akosambisama solo, kasi bakitani ya bayengebene bakokangolama. **22** Mwasi ya kitoko, kasi azangi mayele, azali lokola lopete ya wolo na zolo ya ngulu. **23** Baposa ya moto ya sembo esukaka kaka malamu, nzokande elikya ya moto mabe ezelaka kaka kanda ya Nzambe. **24** Moto oyo akabaka na motema malamu azwaka mingi koleka, mpe moto oyo abombaka kaka akomaka mobola. **25** Moto oyo akabaka akokoma na bomengo; mpe moto oyo apesaka bato mosusu mayi, ye mpe bakopesa ye mayi. **26** Moto oyo abombaka ble, bato bakolakela ye mabe; kasi lipamboli ezali epai na moto oyo akoteka yango. **27** Moto oyo alukaka kosala bolamu akozwa ngolu, kasi pasi ekomelaka moto oyo alukaka kosala mabe. **28** Moto oyo atiaka elikya na bomengo na ye akokweya, kasi bayengebene bakozala kitoko lokola makasa ya sika. **29** Moto oyo akotisaka mobulu kati na ndako na ye akozwa mopepe lokola libula, mpe moto oyo azangi mayele akokoma

mowumbu ya moto ya bwanya. **30** Mbuma ya moto ya sembo
ezali nzete ya bomoi, mpe moto ya bwanya abengaka bato pene
na ye. **31** Soki moto ya sembo azwaka litomba na ye awa na
mokili, ekozala boni mpo na moto mabe mpe mosumuki?

12 Moto oyo alingaka koyekola alingaka boyebi, kasi moto
oyo aboyaka pamela azali zoba. **2** Moto ya malamu azwaka
ngolu na miso ya Yawe, kasi Nzambe akatelaka moto ya
mayele mabe etumbu. **3** Motema mabe elendisaka moto te;
mosisa ya bato ya sembo ekatanaka te. **4** Mwasi ya malamu
azali motole ya mobali na ye, kasi mwasi oyo ayokisaka soni
azali lokola bokono oyo ezali kolia mikuwa. **5** Mabongisi ya
bayengebene ezalaka ya sembo, kasi makanisi ya bato mabe
ezalaka kaka lokuta. **6** Maloba ya bato mabe ezali mitambo
mpo na kosopa makila, kasi maloba ya bayengebene ebikisaka
bango. **7** Bato mabe bakokweyisama mpe bakozala lisusu
te, kasi ndako ya bayengebene ekowumela seko. **8** Bwanya
epesaka moto lokumu, kasi motema mabe ememaka kotiolama.
9 Eleki malamu kozala moto pamba mpe kozala na mosali, na
esika ya komimona moto monene mpe kozanga bilei. **10** Moto
ya sembo ayebaka ata baposa ya bibwele na ye, kasi motema
ya moto mabe eyokaka mawa te. **11** Moto oyo asalaka bilanga
atondaka na bilei, kasi moto oyo alandaka bagoyigoyi azangi
mayele. **12** Moto mabe alingaka misuni ya bato mabe, kasi
mosisa ya bayengebene ebotaka mingi. **13** Moto ya misala
mabe akangamaka na motambo ya maloba na ye ya lokuta, kasi
moyengebene akobika kati na pasi. **14** Na nzela ya mbuma
ya monoko na ye, moto akotondisama na bolamu; mpe moto
akozwa lifuti ya misala ya maboko na ye. **15** Nzela ya moto oyo
azangi mayele emonanaka alima na miso na ye, kasi moto oyo

ayokaka toli azali moto ya bwanya. **16** Kotomboka ya moto oyo
azangi mayele eyebanaka kaka mokolo wana, kasi moto ya
mayele abombaka soni na ye. **17** Motatoli ya malamu apesaka
matatoli ya solo, kasi motatoli ya mabe apesaka matatoli ya
lokuta. **18** Maloba ya bato oyo balobaka mingi ezokisaka lokola
mopanga, kasi lolemo ya bato ya bwanya ezali lokola mafuta
oyo ebikisaka. **19** Moto oyo alobaka solo akowumela mpo na
libela, kasi mokosi akowumela kaka mpo na tango moke. **20**
Lokuta ezalaka kati na mitema ya bato oyo basalaka mabongisi
ya mabe, kasi esengo ezali mpo na bato oyo bakopesaka batoli
ya kimia. **21** Mabe moko te ekokomela bayengebene, kasi bato
mabe bakotondisama na pasi. **22** Bibebu oyo ekosaka ezali
nkele na miso ya Yawe, kasi bibebu oyo ekokisaka bosembo
ezalaka elengi na miso na Ye. **23** Moto ya mayele abombaka
boyebi, kasi motema ya zoba etatolaka makambo ya bozoba. **24**
Maboko oyo esalaka ezwaka bokonzi, kasi maboko ya goyigoyi
ememaka na bowumbu. **25** Motema oyo etondi na komitungisa
ekobuka moto, kasi liloba ya esengo esepelisaka moto. **26**
Moyengebene alakisaka baninga na ye nzela, kasi nzela ya moto
mabe ebungisaka ye moko moto mabe. **27** Moto ya goyigoyi
azangaka bilei, mpe moto ya nzunzu akomaka mozwi monene.
28 Bomoi ezalaka kati na nzela ya bosembo, mpe kufa ezalaka
te kati na nzela ya bosembo.

13 Mwana mayele ayokaka mateya ya tata na ye, kasi mwana
oyo atiolaka ayokaka pamela te. **2** Mbuma ya monoko eleisaka
moto bilei ya malamu, kasi molimo ya moto oyo atambolaka
na bosembo te ememaka na mobulu. **3** Moto oyo abatelaka
monoko na ye abatelaka molimo na ye, kasi moto oyo afungolaka
monoko na ye makasi akosuka na libebi. **4** Moto ya goyigoyi

ayokaka baposa, kasi akoki kokokisa yango te; nzokande baposa ya moto ya nzunzu ekokisamaka. **5** Moto ya sembo ayinaka maloba ya lokuta, kasi moto mabe amiyinisaka mpe apanzaka soni. **6** Bosembo ebatelaka moto oyo atambolaka alima na nzela na ye, kasi mabe ebebisaka bongo ya moto ya masumu. **7** Ezali na moto moko oyo asalaka makambo lokola mozwi, nzokande azali na ye ata na eloko moko te; mpe ezali na moto mosusu oyo asalaka makambo lokola mobola, nzokande azali na bozwi mingi. **8** Bomengo ya mozwi ebatelaka bomoi na ye, kasi bato mabe batungisaka mobola te. **9** Pole ya bato ya sembo engengaka makasi, kasi mwinda ya bato mabe ekufaka. **10** Lolendo ememaka kaka na koswana, kasi bato oyo bayokaka toli bazwaka bwanya. **11** Bomengo oyo ezwami na lombangu mpe na nzela ya mabe esilaka noki, kasi bomengo oyo babakisaka na moke-moke ekomaka ebele. **12** Elikya oyo ekokisami te epesaka bokono na motema, kasi posa oyo ekokisami ezali nzete ya bomoi. **13** Moto oyo atiolaka liloba amiyokisaka pasi, kasi moto oyo atosaka malako akozwa lifuti. **14** Mateya ya moto ya bwanya ezali etima ya bomoi, ekangolaka na mitambo ya kufa. **15** Boyebi ememelaka bato ngolu, kasi nzela ya bato oyo babukaka mibeko ezalaka pasi. **16** Moto ya mayele asalaka makambo kolanda boyebi, kasi zoba, atandaka bozoba na ye. **17** Motindami ya mabe akweyaka kati na pasi, kasi motindami ya sembo amemaka lobiko. **18** Bobola mpe soni ekomelaka bato oyo baboyaka koyekola, kasi moto oyo andimaka pamela akozwa lokumu. **19** Posa oyo ekokisami esalaka esengo na motema, kasi kokabwana na mabe ezali likambo ya nkele na miso ya zoba. **20** Moto oyo asanganaka na bato ya bwanya akomaka moto ya bwanya, kasi moto oyo atambolaka nzela

moko na bazoba akomona pasi. **21** Mabe elandaka bato ya masumu, kasi bolamu ezali lifuti ya bato ya sembo. **22** Moto oyo asalaka bolamu atikelaka bakitani na ye libula, kasi bomengo ya moto ya masumu ebombamaka mpo na moyengebene. **23** Bilanga ya mobola ekoki kobotela ye bilei ebele, kasi ezali na bato oyo bazali kobeba mpo na kozanga bosembo. **24** Moto oyo aboyaka kobeta mwana na ye fimbu alingaka ye te, kasi moto oyo alingaka mwana na ye abetaka ye. **25** Moyengebene aliaka mpe atondaka, kasi libumu ya moto mabe ezalaka na nzala.

14 Mwasi ya bwanya atongaka ndako na ye, kasi mwasi oyo azangi mayele abukaka yango na maboko na ye moko. **2** Moto oyo atambolaka alima atosaka Yawe, kasi moto oyo nzela na ye etengama-tengama atiolaka Ye. **3** Kati na monoko ya moto oyo azangi mayele, ezalaka na nzete ya lolendo, kasi bibebu ya moto ya bwanya ebatelaka ye. **4** Esika oyo ezalaka na ngombe te, elielo mpe ezalaka na eloko te, pamba te ezali makasi ya bangombe nde epesaka bomengo. **5** Motatoli ya sembo akosaka te, kasi motatoli ya mabe alobaka lokuta. **6** Motioli alukaka bwanya mpe azwaka yango te, kasi boyebi eyaka na pete epai na moto ya mayele. **7** Zala mosika ya zoba, pamba te okotikala kozwa boyebi te na bibebu na ye. **8** Bwanya ya moto ya mayele esosolisaka ye nzela na ye, kasi bozoba ya bato oyo bazangi mayele: lokuta. **9** Bazoba balingaka te kosenga bolimbisi, kasi ngolu na Nzambe ezalaka kati na bato ya sembo. **10** Motema eyebaka pasi na yango moko, moko te akoki kokabola na yango esengo. **11** Ndako ya moto mabe ekobukana, kasi ndako ya kapo ya bayengebene ekofuluka. **12** Nzela mosusu emonanaka sembo na miso ya bato, nzokande, na suka, ememaka na kufa. **13** Ezala kati na koseka, motema

ekoki kozala na mawa, mpe esengo ekoki kosuka na mawa. **14** Bato oyo batambolaka na boyengebene te bakozwa lifuti kolanda misala na bango, kasi moto ya sembo mpe akozwa lifuti kolanda misala na ye. **15** Moto oyo azangi mayele andimaka makambo nyonso oyo balobaka, kasi moto ya mayele atambolaka na bokebi. **16** Moto ya bwanya abangaka mabe mpe akimaka yango, kasi zoba atombokaka, na elikya nyonso. **17** Moto oyo asilikaka noki asalaka makambo ya bozoba, mpe bayinaka moto ya mayele mabe. **18** Bato oyo bazangi mayele bazwaka bozoba lokola libula, kasi bato ya mayele bazwaka boyebi lokola motole. **19** Bato mabe bakofukama liboso ya bato ya malamu, bato ya mitema mabe bakofukama na ekuke ya bato ya sembo. **20** Mobola ayinamaka ata epai na moninga na ye moko, kasi mozwi azalaka na baninga ebele. **21** Moto oyo atiolaka moninga na ye asalaka lisumu, kasi esengo na moto oyo asalaka bato bakelela bolamu. **22** Boni, bato oyo babongisaka kosala mabe bazali na libunga te? Kasi boboto mpe solo ezali epai ya bato oyo babongisaka kosala bolamu. **23** Mosala nyonso epesaka litomba, kasi maloba ya pamba ememaka na bobola. **24** Bozwi ya bato ya bwanya ezalaka lokola motole na bango, kasi bozoba ya bato oyo bazangi mayele ezalaka lokola liboma. **25** Motatoli oyo alobaka solo abikisaka bato ebele, kasi motatoli ya mabe alobaka lokuta. **26** Moto oyo atosaka Yawe akomaka na kondima makasi, mpe bana na ye bakozwa ekimelo. **27** Kotosa Yawe ezali etima ya bomoi, ekangolaka na mitambo ya kufa. **28** Kozala na bato ebele epesaka mokonzi lokumu, kasi mokonzi akweyaka soki azali na bato te. **29** Moto oyo asilikaka noki te azalaka mayele, kasi moto oyo akangaka motema te abimisaka bozoba na ye. **30** Motema oyo ezali na kimia epesaka bomoi na nzoto,

kasi bilulela epolisaka mikuwa. **31** Moto oyo anyokolaka mobola
atiolaka Mokeli ya mobola yango, kasi moto oyo asalelaka moto
akelela bolamu apesaka Ye lokumu. **32** Babenganaka moto
mabe mpo na mabe na ye, kasi moto ya sembo awumelaka na
elikya kino ata na kufa. **33** Bwanya ewumelaka kati na motema
ya moto oyo azali na bososoli; kasi boni, ekoyebana solo kati na
bazoba? **34** Bosembo etombolaka ekolo, kasi lisumu ememelaka
bato soni. **35** Mokonzi asepelaka na mosali ya bwanya, kasi
mosali oyo ayokisaka ye soni apelisaka kanda na ye.

15 Eyano ya kimia ekimisaka kanda, kasi maloba oyo ezokisaka
ebakisaka kanda. **2** Lolemo ya moto ya bwanya ekomisaka
boyebi elengi, kasi monoko ya bato oyo bazangi mayele
ebimisaka bozoba. **3** Miso na Yawe ezalaka bisika nyonso
mpo na kotala bato mabe mpe bato ya malamu. **4** Maloba ya
kimia ezali lokola nzete ya bomoi, kasi maloba ya botomboki
ezokisaka motema. **5** Moto oyo azangi mayele atiolaka mateya
ya tata na ye, kasi moto oyo andimaka pamela akokoma mayele.
6 Ezalaka na bomengo ebele kati na ndako ya moyengebene,
kasi lifuti ya moto mabe ememaka pasi. **7** Bibebu ya moto ya
bwanya esopaka boyebi, kasi ezali bongo te na motema ya
zoba. **8** Mbeka ya moto mabe ezalaka nkele na miso ya Yawe,
kasi libondeli ya moto ya sembo esepelisaka Ye. **9** Nzela ya
moto mabe ezalaka nkele na miso ya Yawe, kasi alingaka moto
oyo alandaka nzela ya sembo. **10** Moto oyo abimaka libanda ya
nzela ya sembo akozwa pamela ya makasi; moto oyo aboyaka
pamela akokufa. **11** Ndenge mboka ya bakufi mpe mokili ya
mozindo ezali penza polele liboso ya Yawe, ndenge wana mpe
mitema ya bana ya bato ezali polele liboso na Ye. **(Sheol h7585)**
12 Moto ya moto makasi alingaka te moto oyo apamelaka ye,

yango wana akendaka te epai ya bato ya bwanya. **13** Motema ya
esengo engengisaka elongi, kasi motema ya mawa elembisaka
molimo. **14** Motema ya moto ya mayele elukaka boyebi, kasi
monoko ya zoba ebimisaka kaka bozoba. **15** Mikolo nyonso
ezalaka mabe mpo na moto oyo azali na pasi, kasi bomoi ya
moto oyo azali na esengo ezalaka tango nyonso na feti. **16**
Kozala na eloko moko kati na kotosa Yawe ezali malamu koleka
kozala na bomengo mingi kati na komitungisa. **17** Kolia ndunda
kati na bolingo ezali malamu koleka kolia ngombe ya mafuta kati
na koyina. **18** Moto oyo atombokaka noki ayeisaka koswana,
kasi moto oyo akangaka motema akitisaka koswana. **19** Nzela
ya moto ya goyigoyi ezalaka lokola banzela mike ya banzube,
kasi nzela ya bato ya sembo ezalaka ya kosembolama. **20**
Mwana ya bwanya asepelisaka tata na ye, kasi moto oyo azangi
mayele atiolaka mama na ye. **21** Bozoba esepelisaka moto oyo
azangi mayele, kasi moto ya mayele atambolaka alima na nzela
na ye. **22** Mabongisi ekokisamaka te soki bato basangani te
mpo na kopesa mayele, kasi ekokisamaka malamu soki bapesi
toli bazali ebele. **23** Kozongisa eyano ya malamu epesaka moto
esengo, mpe liloba oyo elobami na tango oyo ekoki ezalaka
kitoko. **24** Nzela ya bomoi ememaka moto ya bwanya na likolo,
mpo na kobatela ye ete akita na mboka ya bakufi te. **(Sheol h7585)**
25 Yawe abukaka ndako ya moto ya lolendo, kasi alendisaka
libula ya mwasi oyo akufisa mobali. **26** Makanisi ya moto
mabe ezalaka nkele na miso ya Yawe, kasi maloba ya malamu
ezalaka peto na miso na Ye. **27** Moto oyo alukaka litomba na
nzela ya sembo te amemaka mitungisi na libota na ye, kasi
moto oyo aboyaka kanyaka akozala na bomoi. **28** Motema ya
moyengebene ekanisaka liboso ya kopesa eyano, kasi monoko

ya moto mabe ebimisaka maloba ya mabe. **29** Yawe azalaka
mosika ya bato mabe, kasi ayokaka libondeli ya bayengebene.
30 Eloko oyo esepelisaka miso esepelisaka mpe motema; sango
malamu elendisaka mikuwa. **31** Moto oyo ayokaka pamela oyo
epesaka bomoi avandaka kati na bato ya bwanya. **32** Moto oyo
asundolaka koyekola atiolaka nde bomoi na ye moko, kasi moto
oyo andimaka pamela akomaka mayele. **33** Kotosa Yawe ezali
eteyelo ya bwanya; komikitisa eyaka liboso ya nkembo.

16 Motema ya moto esalaka mabongisi, kasi eyano ewutaka
epai na Yawe. **2** Nzela nyonso ya moto emonanaka peto na miso
na ye, kasi Yawe nde amekaka mitema. **3** Pesa misala na yo epai
na Yawe, mpe mabongisi na yo ekokokisama. **4** Yawe asalaka
makambo nyonso na tina, ezala bato mabe, asala bango mpo
na mokolo ya pasi. **5** Moto nyonso ya lolendo azalaka nkele na
miso ya Yawe; solo, akozanga te kozwa etumbu. **6** Bolingo mpe
bosembo elongolaka mbeba; kotosa Yawe etindaka moto kokima
mabe. **7** Soki Yawe asepeli na nzela ya moto, akoyokanisa
ye na banguna na ye. **8** Kozwa biloko moke kati na bosembo
ezali malamu koleka kozwa bomengo ebele kati na nzela ya
mabe. **9** Motema ya moto esalaka mabongisi, kasi ezali Yawe
nde asalaka ete ekokisama to te. **10** Maloba ya mokonzi ezali
lokola Liloba na Nzambe, ekweyaka te kati na kosambisama. **11**
Emekelo kilo ya sembo mpe basani oyo bamekelaka kilo ezali
ya Yawe, mpe kilo nyonso ya saki ezali likambo na Ye. **12** Ezali
malamu te mpo na mokonzi kosala mabe, pamba te bokonzi
elendisamaka nde na nzela ya bosembo. **13** Bakonzi balingaka
maloba ya solo, mpe bapesaka moto oyo alobaka na bosembo
lokumu. **14** Kanda ya mokonzi ememaka na kufa, kasi moto ya
bwanya ayebaka kokitisa yango. **15** Soki elongi ya mokonzi ezali

kongenga, elingi koloba: bomoi. Bolamu na ye ezali lokola lipata ya mvula ya eleko ya suka. **16** Bwanya ezali malamu koleka wolo, mpe kozwa mayele ezali na litomba koleka palata. **17** Bato ya sembo batambolaka na nzela oyo epesaka mabe mokongo. Moto oyo abatelaka motema na ye abatelaka nde bomoi na ye. **18** Lolendo eyaka liboso ya kobebisama, mpe komimatisa eyaka liboso ya kokweyisama. **19** Kozala moto ya komikitisa mpe kozala elongo na bato bakelela ezali malamu koleka kokabola bomengo ya bitumba elongo na bato ya lolendo. **20** Moto oyo akanisaka na tina na makambo amonaka bolamu. Esengo na moto oyo atiaka elikya na Yawe. **21** Babengaka moto oyo azali na motema ya bwanya moto ya mayele, mpe bibebu ya kimia ebakisaka boyebi. **22** Mayele ezali etima ya bomoi mpo na bato oyo bazali na yango, kasi bozoba ezali etumbu mpo na bazoba. **23** Motema ya moto ya bwanya ekomisaka monoko na ye mayele, mpe bibebu na ye ebakisaka boyebi. **24** Maloba ya elengi ezalaka lokola mafuta ya nzoyi, epesaka kimia na motema mpe lobiko na mikuwa. **25** Nzela mosusu emonanaka sembo na miso ya bato, nzokande, na suka, ememaka na kufa. **26** Nzala etindaka mosali ete asala mosala, monoko na ye etindikaka ye na mosala. **27** Moto ya Beliali abongisaka kosala mabe, mpe maloba na ye ezali lokola moto oyo etumbaka. **28** Moto mabe alonaka koswana, moto ya songisongi akabolaka baninga. **29** Moto ya mobulu abendaka moninga na ye mpe atambolisaka ye na nzela ya mabe. **30** Moto oyo akangi miso mpe bibebu na ye mpo na kosala mabongisi ya mabe asili kosala masumu. **31** Suki ya pembe ezali motole ya nkembo; bazwaka yango na nzela ya bosembo. **32** Moto oyo akangaka motema azali makasi koleka elombe, mpe moto oyo ayebi komikanga azali makasi koleka

moto oyo abotolaka bingumba. **33** Bakobetaka zeke kati na elamba ya Nganga-Nzambe, kasi mikano nyonso ewutaka na Yawe.

17 Kolia na kimia ndambo ya lipa ya kokawuka ezali malamu koleka kovanda na ndako etonda na misuni elongo na koswana. **2** Mosali ya bwanya akozala na bokonzi likolo ya mwana mobali oyo asalaka soni, mpe akozwa libula elongo na bandeko. **3** Bapetolaka palata na kikalungu, mpe bapetolaka wolo na fulu ya moto makasi, kasi ezali Yawe nde amekaka mitema. **4** Moto oyo asalaka mabe ayokaka maloba ya bato mabe, mokosi apesaka litoyi na ye na maloba ya lokuta. **5** Moto oyo anyokolaka mobola anyokolaka Mokeli ya mobola yango; moto oyo asepelaka na pasi ya moninga akozanga te kozwa etumbu. **6** Bakitani bazali motole ya bakoko, mpe baboti bazali lokumu ya bana. **7** Ndenge maloba ya lokumu ebongi te mpo na moto mabe, ndenge mpe maloba ya lokuta ebongi te mpo na mokonzi. **8** Kanyaka ezalaka lokola kisi na miso ya moto oyo azali na yango; alongaka na esika nyonso oyo akendaka. **9** Moto oyo abombaka mabe alukaka bolingo, kasi moto oyo azongelaka yango tango nyonso akabolaka bato oyo balingani. **10** Pamela ezalaka na litomba mpo na moto ya mayele, kasi kobeta zoba bafimbu nkama moko ezalaka na litomba te. **11** Moto mabe alukaka kaka kotomboka, kasi bakotindela ye ntoma ya motema mabe mpo na kotelemela ye. **12** Kokutana na ngombolo oyo babotoli bana ezali malamu koleka kokutana na zoba oyo azali kati na bolema. **13** Pasi etikaka ata moke te ndako ya moto oyo azongisaka mabe mpo na malamu. **14** Kobanda koswana ezali lokola kofungola nzela ya mayi; tika na yo liboso ete kobendana ekoma makasi. **15** Moto oyo alongisaka bato mabe mpe moto oyo akweyisaka bato

ya sembo bazali, bango mibale, nkele na miso ya Yawe. **16** Mpo
na nini mbongo ezala na maboko ya zoba? Mpo ete asomba
bwanya wana azali na posa na yango te! **17** Molingami alingaka
tango nyonso, mpe akomaka ndeko na tango ya pasi. **18** Moto
oyo azangi mayele abetaka tolo mpo na kondima baniongo ya
mopaya. **19** Moto oyo alingaka koswana alingaka masumu; moto
oyo atongaka ekuke na ye na likolo amilukelaka kokweya. **20**
Moto ya motema mabe abongaka te, mpe moto ya lolemo ya
lokuta akomona pasi. **21** Kozala na mwana ya zoba esalaka
pasi na motema, mpe tata ya moto ya liboma akotikala kozala
na esengo te. **22** Motema ya esengo ebikisaka nzoto, kasi
motema oyo etutami ebukaka mikuwa. **23** Moto mabe azwaka
kanyaka na nkuku mpo na kobebisa nzela ya bosembo. **24**
Bwanya emonanaka na elongi ya moto ya mayele, kasi miso ya
zoba ekendaka kino na suka ya mokili. **25** Mwana oyo azangi
mayele apesaka tata na ye mawa, mpe ayokisaka mama na ye
pasi na motema. **26** Ezali malamu te kopesa moto ya sembo
etumbu, mpe ezali malamu te kobeta bato ya lokumu na miso ya
bosembo. **27** Moto oyo abatelaka monoko na ye azali na boyebi;
moto oyo alengaka-lengaka te azali mayele. **28** Ezala moto ya
liboma, soki avandi kimia, amonanaka lokola moto ya bwanya;
moto oyo akangaka monoko na ye amonanaka lokola moto ya
mayele.

18 Moyimi alukaka kaka kosepelisa baposa na ye, atelemelaka
bososoli nyonso. **2** Moto oyo azangi mayele asepelaka te kozwa
tango ya kokanisa, kasi asepelaka kaka kotalisa makanisi ya
motema na ye. **3** Soki moto mabe ayei, kotiola mpe eyaka;
soki soni eyei, kofinga mpe eyaka. **4** Maloba ya monoko ya
moto ezalaka lokola mayi ya mozindo; etima ya bwanya ezalaka

lokola mayi ya ebale oyo etondi makasi. **5** Ezali malamu te
kolongisa moto mabe mpe kokweyisa moyengebene, kati na
kosambisama. **6** Bibebu ya moto oyo azangi mayele eyeisaka
koswana, mpe monoko na ye eyeisaka fimbu. **7** Monoko ya
moto oyo azangi mayele ememelaka ye kufa, mpe bibebu na ye
ezalaka motambo mpo na molimo na ye moko. **8** Maloba ya
moto ya songisongi ezalaka lokola bilei ya kitoko, ekitaka na
esengo kino na libumu. **9** Moto oyo azongaka sima na mosala
na ye azali ndeko ya mobebisi. **10** Kombo ya Yawe ezali lokola
ndako molayi batonga makasi; moyengebene akimelaka kuna
mpe azwaka ebombamelo ya makasi. **11** Bomengo ya mozwi
ezali engumba na ye, oyo batonga makasi; akanisaka ete ezali
lokola mir ya molayi. **12** Liboso ete moto akweya, motema na ye
ekomaka na lolendo; kasi komikitisa eyaka liboso ya nkembo. **13**
Kopesa eyano liboso ya koyoka ezali liboma mpe bozoba. **14**
Kimia kati na motema elendisaka moto na tango ya bokono, kasi
nani akokoka kolendisa motema oyo etutami? **15** Motema ya
moto ya mayele ezwaka mayele, mpe litoyi ya moto ya bwanya
elukaka boyebi. **16** Kado efungolelaka moto oyo apesi yango
nzela mpe ekotisaka ye liboso ya bato minene. **17** Moto ya
liboso na kosamba amonanaka lokola nde alongi; kasi soki moto
oyo azali kosamba na ye ayei, akotelemela ye. **18** Zeke esilisaka
koswana mpe ekataka makambo kati na bato ya makasi. **19**
Kokota lisusu na motema ya ndeko oyo osali mabe ezalaka pasi
koleka kokota na engumba batonga makasi; mpe koswana na
moto ezali lokola kokanga bikuke ya ndako batonga makasi na
bibende ya minene. **20** Moto atondisaka libumu na ye na nzela
ya mbuma ya monoko na ye mpe akotonda na lifuti ya bibebu
na ye. **21** Kufa mpe bomoi ezali na se ya nguya ya lolemo; moto

oyo alingaka lolemo akolia mbuma na yango. **22** Mobali oyo
azwi mwasi ya malamu azwi bomengo, azwi ngolu kowuta epai
na Yawe. **23** Mobola alobaka na mongongo ya kobondela, kasi
mozwi azongisaka eyano na lolendo. **24** Moto oyo azalaka na
balingami ebele amitiaka na pasi, kasi ezali na molingami moko
ya motema, oyo aleki ata ndeko.

19 Mobola oyo atambolaka na bosembo azali malamu koleka
mokosi oyo azangi mayele. **2** Ezali malamu te kobungisa
mayele, kati na bolingo oyo eleka ndelo. Lokolo ya moto oyo
atambolaka noki-noki ezangaka te kobeta libaku. **3** Bozoba
ya moto ebebisaka bomoi na ye; mpe, na sima, akomaka
kotombokela Yawe. **4** Mozwi azalaka na baninga ebele, kasi
mobola akabwanaka ata na molingami na ye ya motema. **5**
Motatoli ya lokuta akozwa etumbu; moto oyo akosaka akozanga
te kozwa etumbu. **6** Bato mingi balukaka kosepelisa moto
ya lokumu, mpe moto nyonso alukaka kozala molingami ya
moto oyo asungaka bato. **7** Soki bandeko nyonso ya mobola
bayinaka ye, mpo na nini baninga na ye bakima ye te? Ata
tango azali nanu koloba, batikalaka lisusu wana te. **8** Moto
oyo alukaka kozwa bwanya alingaka bomoi na ye; moto oyo
alingaka mayele alongaka. **9** Motatoli ya lokuta azwaka etumbu;
moto oyo akosaka akobebisama. **10** Bomoi ya lokumu ebongi
na zoba te; ebongi mpe te na mowumbu kopesa mitindo na
bakambi. **11** Bwanya ya moto ekomisaka ye motema molayi;
mpe azwaka lokumu tango atalaka pamba mabe oyo basalaka
ye. **12** Kanda ya mokonzi ezali lokola koganga ya nkosi, kasi
bolamu na ye ezali lokola mamwe. **13** Mwana ya zoba azali pasi
mpo na tata na ye; koswana ya mwasi ezali lokola linzanza
ya ndako, oyo etangisaka mayi tango nyonso. **14** Moto akoki

kozwa bandako mpe bomengo lokola libula kowuta epai ya batata, kasi mwasi ya bwanya azali likabo kowuta na Yawe. **15** Bogoyigoyi ememaka moto na pongi makasi, mpe moto ya goyigoyi akufaka nzala. **16** Moto oyo atosaka mibeko abatelaka molimo na ye; moto oyo akebaka te na etamboli na ye akokufa. **17** Moto oyo asalaka bolamu epai ya mobola adefisaka Yawe, bongo Yawe akozongisela ye bolamu. **18** Pesaka mwana na yo etumbu wana elikya ezali nanu, kasi kotomboka na yo ekoma te kino na posa ya koboma ye. **19** Tika ete moto oyo asilikaka makasi amema mokumba ya kanda na ye; pamba te soki obikisi ye, okotinda ye ete azongela lisusu. **20** Yoka toli mpe ndima mateya, mpo ete okoma moto ya bwanya. **21** Motema ya moto ezalaka na makanisi ebele, kasi ezali mokano ya Yawe nde ekokisamaka. **22** Eloko oyo moto alingaka epai ya moninga na ye moto ezali bolingo ya solo, mpe mobola azali malamu koleka mokosi. **23** Kotosa Yawe ememaka na bomoi, esalaka ete moto azala na kimia; boye ata mabe moko te ekokomela ye. **24** Moto ya goyigoyi akotisaka loboko na ye kati na bilei, kasi akokaka te kozongisa yango na monoko na ye. **25** Beta motioli fimbu, mpe zoba akozwa mayele; sembola moto ya mayele, mpe akozwa boyebi. **26** Mwana oyo abetaka tata na ye mpe abenganaka mama na ye ayeisaka soni mpe mawa. **27** Mwana na ngai, soki otiki koyoka mateya, okobunga nzela ya maloba ya boyebi. **28** Moto oyo atiolaka bosembo azali motatoli ya zoba; mpe monoko ya bato mabe emelaka kaka mabe. **29** Etumbu esalema mpo na batioli, mpe fimbu esalema mpo na bazoba.

20 Vino elobisaka bato maloba ya soni, masanga ya makasi ememaka mobulu; moto nyonso oyo amipesaka na yango akotikala te kokoma moto ya bwanya. **2** Somo oyo mokonzi

apesaka ezali lokola koganga ya nkosi; moto oyo apesaka ye kanda amilukelaka ye moko pasi. **3** Koboya koswana epesaka moto lokumu, kasi moto oyo azangi mayele amipesaka na yango. **4** Moto ya goyigoyi asalaka bilanga te likolo ya kobanga malili; boye na tango ya kobuka mbuma, alukaka mpe kobuka, kasi akozwa eloko te. **5** Makanisi ya motema ya moto ezalaka lokola ebale ya mozindo, moto ya mayele alukaka kotoka kati na yango. **6** Bato ebele batatolaka bolamu na bango, kasi nani akomona moto ya sembo? **7** Moyengebene atambolaka na bosembo na ye; boye sima na ye, bana na ye bakozala bato ya esengo. **8** Soki mokonzi avandi na kiti mpo na kosambisa, miso na ye ebenganaka mabe nyonso. **9** Nani akoki koloba: « Nabatelaka motema na ngai peto, nazali peto, nazali na masumu te? » **10** Kilo mibale mpe bimekelo mibale, nyonso ezali nkele na miso ya Yawe. **11** Bayebaka elenge mobali na nzela ya misala na ye, soki ezaleli na ye ezali peto mpe sembo. **12** Ezala litoyi oyo eyokaka to liso oyo emonaka, ezali Yawe nde asalaki nyonso mibale. **13** Kolingaka pongi te, noki te okokoma mobola; sala ete miso na yo ezalaka ya kofungwama, mpe okozanga te bilei ya kobomba. **14** Moto oyo asombaka biloko alobaka: « Biloko oyo ezali mabe! Ezali malamu te! » Kasi soki akei, atombolaka mapeka mpo na biloko oyo azwi. **15** Wolo mpe babiju ezalaka na yango ebele, kasi bibebu oyo ebimisaka boyebi eleki na motuya. **16** Kamata elamba ya moto oyo alapi ndayi mpo na niongo ya moto mosusu; bomba yango lokola ndanga soki alapi ndayi mpo na mwasi mopaya. **17** Bilei oyo ezwami na nzela ya lokuta ezalaka elengi na monoko ya moto, kasi, na sima, monoko na ye etondaka na zelo. **18** Soki ozali kosala mabongisi, tunaka toli; mpe soki olingi kobunda bitumba, zala na ekenge mpe na

mayele. **19** Moto ya bilobaloba abimisaka basekele; yango wana
kima bato oyo balobaka mingi. **20** Moto oyo alakelaka tata to
mama na ye mabe, mwinda na ye ekokufa kati na molili. **21**
Bomengo oyo moto azwi noki-noki na ebandeli ekopambolama
te na suka. **22** Kolobaka te: « Nakozongisa mabe na mabe oyo
basali ngai! » Kasi talela Yawe, mpe akobikisa yo. **23** Kilo oyo
ekesana na kilo mosusu ezalaka nkele na miso ya Yawe, mpe
emekelo kilo ya lokuta ezalaka eloko ya malamu te. **24** Ezali
Yawe nde atambolisaka matambe ya moto; bongo ndenge nini
moto akoki kososola ye moko nzela na ye? **25** Ezali motambo
mpo na moto koloba na lombangu: « Eloko oyo ebulisami mpo
na Yawe, » mpe kokanisa sima na ye kolapa ndayi. **26** Mokonzi
ya bwanya abenganaka bato mabe mpe azangaka te kopesa
bango etumbu. **27** Molimo ya moto ezali mwinda oyo Yawe apesi
ye; esososlaka bozindo nyonso ya motema ya moto. **28** Bolamu
mpe solo ebatelaka mokonzi; alendisaka bokonzi na ye na nzela
ya bolamu. **29** Makasi ezali biju ya bilenge, mpe suki ya pembe
ezali lokumu ya mibange. **30** Bapota elongolaka mabe, mpe
bafimbu esukolaka bozindo ya molimo ya moto.

21 Kati na loboko na Yawe, motema ya mokonzi ezalaka lokola
moluka oyo atindaka esika nyonso oyo alingi. **2** Nzela nyonso
ya moto emonanaka alima na miso na ye, kasi ezali Yawe
nde amekaka mitema. **3** Na miso na Yawe, kosala makambo
ya sembo mpe ya alima ezali motuya koleka bambeka ya
kotumba. **4** Miso ya lofundu, motema ya lolendo mpe kongenga
ya bato mabe ezali masumu. **5** Mabongisi ya moto oyo asalaka
mosala ememaka ye na bomengo, kasi kozala motema moto-
moto ememaka na kozanga. **6** Kozwa bomengo na nzela ya
lokuta ezali kaka molinga oyo epanzanaka mpe motambo oyo

ememaka na kufa. **7** Makambo ya bato mabe ebebisaka bango
moko, pamba te baboyaka kosala makambo ya sembo. **8** Nzela
ya moto mabe ezalaka na mabaku, kasi mosala ya moto ya peto
ezalaka sembo. **9** Kovanda na songe ya ndako ezali malamu
koleka kovanda elongo na mwasi oyo aswanaka-swanaka. **10**
Molimo ya moto mabe elingaka kaka makambo mabe; ata
moninga na ye penza azwaka ngolu te na miso na ye. **11** Tango
bapesaka motioli etumbu, zoba akomaka moto ya bwanya; mpe
tango bapesaka malako epai ya moto ya bwanya, azwaka solo
boyebi. **12** Nzambe ya sembo atalaka na bokebi makambo oyo
esalemaka kati na bandako ya bato mabe, mpe akweyisaka
bango kati na pasi. **13** Soki moto akangi matoyi na ye mpo na
koboya koyoka koganga ya mobola, ye mpe bakoyanola ye te
tango akoganga. **14** Likabo oyo bapesi na nkuku ekitisaka kanda,
mpe kado oyo batie na tolo ekitisaka kanda makasi. **15** Ezali
esengo mpo na moyengebene kosambisa makambo na sembo,
kasi yango ezali pasi makasi mpo na bato oyo basalaka mabe.
16 Moto oyo abungi nzela ya bwanya akovanda kati na lisanga
ya bakufi. **17** Moto oyo alingaka biyenga akokoma mobola; moto
oyo alingaka masanga ya vino mpe mafuta akotikala kokoma
mozwi te. **18** Moto mabe azalaka lokola motuya oyo bafutaka
mpo na kosikola moto ya sembo; moto ya sembo te azalaka
lokola motuya oyo bafutaka mpo na kosikola moto ya alima.
19 Kovanda kati na esobe ezali malamu koleka kovanda esika
moko na mwasi oyo aswanaka-swanaka mpe asilikaka-silikaka.
20 Bilei ya kitoko mpe mafuta ezalaka kati na ndako ya moto ya
bwanya, kasi moto oyo azangi mayele abebisaka yango. **21** Moto
oyo alukaka bosembo mpe bolingo akozwa bomoi, bomengo
mpe lokumu. **22** Moto ya bwanya abundisaka engumba ya

bato ya makasi, mpe akweyisaka bandako ya makasi oyo bato batielaka mitema. **23** Moto oyo abatelaka monoko mpe lolemo na ye abatelaka molimo na ye na pasi. **24** Kombo ya moto ya lofundu mpe ya lolendo ezali: « Motioli. » Asalaka makambo na lolendo oyo eleka ndelo. **25** Baposa ya moto ya goyigoyi ekoboma ye, pamba te maboko na ye eboyaka kosala. **26** Mokolo mobimba, akufaka na ye kaka na baposa makasi; kasi moto ya sembo apesaka na kobomba te. **27** Mbeka ya moto mabe ezalaka nkele; ezalaka nkele koleka soki amemi yango na makanisi mabe. **28** Motatoli ya lokuta akokufa, kasi moto oyo ayokaka akoloba tango nyonso. **29** Moto mabe akangaka elongi na ye, kasi moto ya sembo alendisaka nzela na ye. **30** Liboso na Yawe, bwanya moko te, mayele moko te mpe toli moko te ekoki kolonga. **31** Mpunda ebongisama mpo na mokolo ya bitumba, kasi elonga ewutaka na Yawe.

22 Kokende sango ya malamu ezali malamu koleka kozala na bomengo mingi; lokumu ezali malamu koleka palata mpe wolo. **2** Mozwi mpe mobola bazali na likambo moko ya lisanga: ezali Yawe nde azali Mokeli na bango mibale. **3** Moto ya mayele amonaka likama na mosika mpe amibombaka, kasi moto oyo azangi mayele akoleka wana mpe akokutana na pasi. **4** Komikitisa mpe kotosa Yawe ememaka bozwi, lokumu mpe bomoi. **5** Nzela ya bato mabe ezalaka na banzube mpe mitambo, kasi moto oyo abatelaka molimo na ye azalaka mosika na yango. **6** Lakisa mwana nzela oyo asengeli kotambola wuta na bomwana na ye; ezala tango akokoma mokolo, akobunga yango te. **7** Mozwi azalaka mokonzi ya mobola, mpe modefi azalaka mowumbu ya modefisi. **8** Moto oyo alonaka masumu abukaka pasi, mpe makasi ya kanda na ye nyonso ekosuka.

9 Moto oyo akabaka na esengo akopambolama, pamba te
akabolaka bilei na ye na mobola. **10** Bengana motioli, bongo
kowelana, koswana mpe kofingana ekosila. **11** Moto oyo alingaka
kozala peto na motema, oyo ngolu ezalaka na bibebu na ye,
mokonzi azalaka molingami na ye. **12** Miso na Yawe ebatelaka
boyebi, kasi akweyisaka maloba ya moto oyo azangi mayele.
13 Moto ya goyigoyi alobaka: « Nkosi ezali kuna na libanda,
ekoboma ngai na kati-kati ya balabala. » **14** Monoko ya mwasi
ya ndumba ezalaka lokola libulu ya mozindo; moto oyo Yawe
asilikeli akweyaka kuna. **15** Motema ya mwana moke ezalaka na
bozoba, bongo fimbu ya pamela elongolaka yango kati na ye. **16**
Moto oyo anyokolaka mobola mpo ete akoma na bomengo mingi
mpe oyo apesaka mozwi bakado bakokweya na bobola. **17** Pesa
matoyi mpe yoka toli ya bato ya bwanya, mpe tika ete motema
na yo endima mateya na ngai. **18** Pamba te ekozala esengo
soki obombi yango na motema na yo, mpe soki yango nyonso
ezali pene ya bibebu na yo. **19** Nateyi yo yango lelo mpo ete
elikya na yo ezala kati na Yawe. **20** Boni, lobi eleki, nakomelaki
yo te batoli koleka tuku misato, batoli ya bwanya mpe ya boyebi,
21 batoli oyo epesaka mateya ya solo mpe maloba ya solo mpo
ete okoka kozongisa biyano ya solo na moto oyo atindi yo?
22 Kobotola te na makasi biloko ya mobola, pamba te azali
mobola, konyokola te moto ya pasi na esambiselo, **23** pamba te
Yawe akobundela bango mpe akobebisa bomoi ya bato oyo
bakobebisa bomoi na bango. **24** Kozala molingami te ya moto ya
kanda, mpe kosangana te na moto ya motema moto-moto, **25**
noki te okoyekola nzela na ye mpe okokangama na motambo na
ye. **26** Kozala te na molongo ya bato oyo batombolaka maboko
mpo na kondima kofuta baniongo ya bato mosusu, **27** pamba te

soki ozali na yo na makoki ya kofuta te, mpo na nini okolinga ete babotola ata mbeto na yo ya kolala? **28** Kozongisa na sima te mondelo ya kala oyo batata na yo bakataki. **29** Osila komona moto oyo ayebi mosala na ye malamu? Akosala kaka liboso ya bakonzi, akosala te liboso ya bato ya molili.

23 Soki ovandi mpo na kolia mesa moko elongo na mokonzi, tala malamu moto oyo azali liboso na yo. **2** Tia mbeli na mongongo na yo soki ozalaka lokoso. **3** Kolula te bilei na ye ya kitoko, pamba te, tango mosusu, ezali na yango bololo. **4** Koboma nzoto te mpo na koluka kozwa bomengo, kotia mayele na yo te kati na yango. **5** Tango okobwaka miso na ngambo ya bomengo, ekobunga, pamba te ezalaka na mapapu mpe epumbwaka na likolo makasi lokola mpongo. **6** Kolia te bilei ya moto oyo azali kotala yo na miso mabe mpe kolula te bilei na ye ya kitoko, **7** pamba te azalaka ndenge makanisi ya motema na ye ezali. Alobaka: « Lia mpe mela, » kasi motema na ye ezali elongo na yo te. **8** Okosanza eteni oyo oliaki, mpe maloba na yo ya kitoko ekokende pamba. **9** Kolobaka na zoba te, pamba te akotiola bwanya ya maloba na yo. **10** Kozongisa te na sima mondelo ya kala mpe kokota te na bilanga ya bana bitike, **11** pamba te Molobeli na bango azalaka makasi, akozwa makambo na bango na maboko mpo na kotelemela yo. **12** Tika ete motema na yo endimaka kotosa mibeko, mpe matoyi na yo eyokaka maloba ya boyebi! **13** Kozangisa te kopesa mwana etumbu; soki obeti ye fimbu, akokufa te. **14** Na kobeta ye fimbu, okokangola molimo na ye na lifelo. **(Sheol h7585)** **15** Mwana na ngai, soki motema na yo ezali na bwanya, motema na ngai ekozala na esengo. **16** Solo, bomoto na ngai nyonso ekotonda na esengo, soki bibebu na yo elobi makambo ya sembo. **17**

Tika ete motema na yo elulaka te bato ya masumu, kasi zalaka
tango nyonso na posa makasi ya kotosa Yawe; **18** pamba te
suka na yo ekozala solo malamu mpe elikya na yo ekozala ya
pamba te. **19** Mwana na ngai, yoka mpe zala na bwanya, batela
motema na yo kati na nzela ya sembo. **20** Kozala esika moko
te na balangwi masanga to na bato ya lokoso, **21** pamba te
balangwi masanga mpe bato na lokoso bakomaka babola, mpe
bogoyigoyi ekolatisa bango bilamba epasuka. **22** Yokela tata oyo
aboti yo, mpe kotiola mama na yo te ata soki anuni. **23** Luka
bosolo, kasi koteka yango te; sala se bongo na bwanya, na
mateya mpe na mayele. **24** Tata ya moto ya sembo akozala
na esengo mingi, mpe moto oyo abota mwana ya bwanya
akosepela kati na ye. **25** Tika ete tata na yo mpe mama na yo
basepela! Tika ete mama oyo abota yo azala na esengo! **26**
Mwana na ngai ya mobali, pesa ngai motema na yo, mpe tika
ete miso na yo esepela na nzela na ngai! **27** Pamba te mwasi ya
ndumba azali lokola libulu ya monene, mpe mwasi ya mopaya
azali lokola libulu ya mozindo. **28** Mwasi ya ndumba atelemaka
na ekenge lokola moyibi mpe akomisaka mibali bazoba koleka.
29 Mpo na nani: « Ah ngai, mawa! » Mpo na nani: « Eh! » Mpo
na nani koswanaswana? Mpo na nani kolelalela? Mpo na nani
kowelana ezanga tina? Mpo na nani kotelisa miso? **30** Mpo na
bato oyo bawumelaka liboso ya masanga ya vino, mpo na bato
oyo bamelaka masanga ya makasi. **31** Kotalaka te masanga ya
vino tango ezali motane, tango ezali kongala kati na kopo mpe
kokita na pete na mongongo. **32** Na suka na yango, ekoswa yo
lokola nyoka mpe ekotia yo minu lokola etupa. **33** Miso na yo
ekomona biloko na ndenge ya kokamwa, mpe motema na yo
ekobimisa makambo ya bozoba. **34** Boye, okokoma lokola moto

oyo alali kati na ebale monene, mpe lokola moto oyo alali na songe ya nzete ya molayi. **35** Okoloba: « Babeti ngai, kasi nazali koyoka pasi te; babeti ngai fimbu, kasi nazali koyoka eloko te! Tango nini nakolamuka? Nakozongela lisusu komela vino. »

24 Kolulaka te bato oyo basalaka mabe mpe kolukaka te kozala elongo na bango, **2** pamba te mitema na bango ekanisaka kaka kosala mabe, mpe bibebu na bango eyeisaka kaka mobulu soki elobi. **3** Ndako etongamaka na nzela ya bwanya, mpe elendisamaka na nzela ya mayele. **4** Bashambre ekotondisama na biloko nyonso ya talo mpe ya kitoko na nzela ya boyebi. **5** Moto ya bwanya atondi na nguya, moto oyo azalaka na boyebi alendisaka nguya na ye. **6** Pamba te kolonga na etumba esengaka bwanya, mpe lobiko ezalaka kati na motango ebele ya bapesi toli. **7** Bwanya ezalaka likolo mingi mpo na zoba, yango wana azalaka te na likambo ya koloba kati na mayangani oyo esalemaka pembeni ya ekuke. **8** Moto oyo asalaka mabongisi ya kosala mabe akokende sango lokola moteki baninga. **9** Mabongisi ya bozoba ezali masumu, mpe bato bayinaka motioli. **10** Soki omilembisi na mokolo ya pasi, makasi na yo ekozala pamba. **11** Kangola bato oyo bazali komema bango na kufa, mpe bikisa bato oyo bazali kokende na kufa lokola bato oyo balangwe masanga. **12** Soki olobi: « Tala, toyebaki likambo moko te kati na makambo oyo nyonso; » boni, Ye oyo amekaka mitema asosolaka yango te? Ye oyo abatelaka molimo na yo ayebaka yango te? Afutaka te moto na moto kolanda misala na ye? **13** Mwana na ngai, lia mafuta ya nzoyi, pamba te ezalaka kitoko! Mwa ndambo ya mafuta ya nzoyi ekozala elengi na lolemo na yo. **14** Yeba lisusu ete bwanya ezali elengi mpo na molimo na yo; soki ozwi yango, yeba ete lobi na yo ekozala malamu, mpe

elikya na yo ekozala ya pamba te. **15** Yo moto mabe, komeka te
kotia mitambo kati na ndako ya moto ya sembo, mpe komeka te
kopanza yango, **16** pamba te ata soki moto ya sembo akweyi
mbala sambo, akotelema kaka; nzokande pasi ekweyisaka moto
mabe. **17** Soki monguna na yo akweyi, kosepela te; mpe soki
apengwi, tika ete motema na yo esepela te; **18** noki te Yawe
akomona, akosepela te mpe akokitisela yo kanda na Ye. **19**
Kosilika te likolo ya bato oyo basalaka mabe, kolula te bato
mabe; **20** pamba te lobi ya malamu ekozala te mpo na moto
oyo asalaka mabe, mpe mwinda ya bato mabe ekokufa. **21**
Mwana na ngai, tosaka Yawe mpe mokonzi, kosanganaka te
na batomboki, **22** pamba te bango mibale bakoki kotindela
batomboki pasi na pwasa. Bongo, nani ayebi pasi oyo bakoki
kotinda? **23** Makambo oyo mpe ezali toli ya bato ya bwanya:
Kopona bilongi, kati na kosambisa, ezali malamu te. **24** Moto
oyo alobaka na moto mabe: « Ozali moto ya sembo, » bato
bakolakela ye mabe, mpe bikolo ekotombokela ye. **25** Kasi bato
oyo bapamelaka moto mabe bakozala malamu mpe lipamboli
ekozala likolo na bango. **26** Eyano ya solo ezali lokola beze ya
bibebu. **27** Bongisa libanda ya mosala na yo, bongisa bilanga na
yo, bongo na sima, tonga ndako na yo. **28** Kotatola na pamba
te mpo na kosala moninga na yo mabe; mpo na nini olingi
kosalela bibebu na yo na lokuta? **29** Kolobaka te: « Nakosala ye
ndenge asali ngai, nakozongisela ye kolanda makambo oyo ye
asali. » **30** Nalekaki pembeni ya elanga ya moto ya goyigoyi,
mpe pembeni ya elanga ya vino ya moto oyo azangi mayele;
31 bongo, tala ndenge etondi na banzube, tala ndenge matiti
mabe ezipi yango, mpe mir na yango ya mabanga ebukani. **32**
Tango natiaki makanisi na ngai kati na makambo oyo namonaki,

nazwaki mayele oyo: **33** mwa pongi moke, mwa kopema moke,
mwa kokanga maboko moke mpo na kolala, **34** bobola ekoyela
yo na pwasa lokola moleki nzela, mpe pasi ekoyela yo lokola
moyibi.

25 Tala masese mosusu ya Salomo oyo bato ya Ezekiasi,
mokonzi ya Yuda, bakomaki. **2** Nzambe azwaka nkembo mpo
ete asalaka makambo oyo bato bayebaka te, mpe bakonzi
bazwaka nkembo mpo ete balukaka kososola tina ya makambo.
3 Ndenge bakokaka te komeka bosanda ya Lola to bozindo
ya mabele, ndenge wana mpe bakoki te kososola mitema ya
bakonzi. **4** Soki olongoli mbindo na palata, ekobimisa mbeki
mpo na monyangwisi bibende na moto. **5** Soki olongoli moto
mabe liboso ya mokonzi, kiti na ye ya bokonzi ekolendisama
na bosembo. **6** Komikumisaka te liboso ya mokonzi, mpe
komivandisaka te na esika ya bato minene; **7** pamba te eleki
malamu ete baloba na yo: « Yaka kovanda na esika oyo ya
lokumu, » na esika ete bayokisa yo soni na miso ya mokonzi.
8 Kowelaka te kokende kofunda epai ya basambisi makambo
oyo osili komona na miso, pamba te okosala nini na suka soki
moninga na yo asukisi yo? **9** Soki ozali kowelana na moninga
na yo, kobimisa sekele ya moto mosusu te, **10** noki te ayoka
yango mpe ayokisa yo soni, boye okosambwa mpo na libela. **11**
Liloba oyo elobami na tango oyo ekoki ezali lokola wolo oyo
basangisi na palata. **12** Pamela ya moto ya bwanya epai ya moto
oyo ayokaka ezali lokola wolo ya peto mpe sheneti ya wolo.
13 Motindami ya sembo azalaka lokola mopepe ya malili ya
mvula ya pembe na tango ya kobuka bambuma, asalaka esengo
ya mokonzi na ye. **14** Moto oyo amikumisaka ete akabaka,
nzokande apesaka na ye eloko te, azali lokola mapata mpe

mopepe oyo ezangi mvula. **15** Moto oyo akangaka motema
akoki kobongola makanisi ya mokonzi, mpe maloba ya malamu
ebukaka mikuwa. **16** Soki omoni mafuta ya nzoyi, lia oyo ekoki
na yo, pamba te soki olie yango na lokoso, okosanza yango. **17**
Kokendaka pamba-pamba te na ndako ya moninga na yo, noki
te akotonda yo mpe akolemba yo. **18** Moto oyo apesaka matatoli
ya lokuta mpo na kosala moninga na ye mabe azali lokola marto,
mopanga mpe mbanzi ya songe. **19** Kotia elikya na zoba na
tango na pasi ezali lokola lino ebukani mpe lokolo elembi. **20**
Koyembela moto oyo azali na mawa banzembo ya esengo ezali
lokola kolongola ye kazaka na tango ya malili to kotia masanga
ya ngayi na pota. **21** Soki monguna na yo azali na nzala, pesa
ye bilei; soki azali na posa ya mayi, pesa ye mayi ya komela. **22**
Pamba te, soki osali bongo, okotondisa makala ya moto na likolo
ya moto na ye, mpe Yawe akofuta yo. **23** Mopepe oyo ewutaka
na ngambo ya nor, ebetisaka mvula, mpe lolemo oyo etongaka
ekomisaka bilongi kanda-kanda. **24** Kovanda na songe ya ndako
ezali malamu koleka kovanda elongo na mwasi oyo aswanaka-
swanaka. **25** Basango ya malamu oyo ewuti na mokili ya mosika
ezali lokola mayi ya pio kati na motema ya moto oyo azali na
posa ya mayi. **26** Moto ya sembo oyo asopanaka liboso ya moto
mabe azali lokola liziba ya potopoto mpe etima oyo ebimisaka
mayi ya mabe. **27** Ezali malamu te kolia mafuta ya nzoyi ebele,
mpe ezali malamu te koluka lokumu na yo moko. **28** Moto oyo
akokaka te kokonza molimo na ye azali lokola engumba oyo
ebukana mpe ezanga bamir.

26 Ndenge mvula ya pembe elimwaka na tango ya molunge,
mpe mvula enokaka te na tango ya elanga, ndenge wana mpe
lokumu oyo bapesi na zoba ekowumela na ye te. **2** Ndenge

ndeke ya moke oyo babengaka mwano ekendaka bipai na bipai to mbilambila epumbwaka-pumbwaka, ndenge wana mpe elakeli mabe ezwaka te moto oyo asali na ye mabe te. **3** Ndenge fimbu ezalaka malamu mpo na mpunda, mpe ekangiseli ezalaka malamu mpo na monoko ya ane, ndenge wana mpe fimbu ezalaka malamu mpo na mokongo ya zoba. **4** Kozongisela zoba te kolanda bozoba na ye, noki te okokokana na ye. **5** Zongisela zoba kolanda bozoba na ye, noki te akomimona moto ya bwanya na miso na ye moko. **6** Moto oyo atindaka sango na nzela ya zoba azali lokola moto oyo amikati makolo mpe amilukeli makambo. **7** Ndenge makolo ya ebosono ezalaka makasi te, ndenge wana mpe masese ezalaka na nguya te kati na monoko ya zoba. **8** Kopesa zoba lokumu ezali lokola kotia libanga na ebambelo mabanga. **9** Lisese kati na monoko ya zoba ezali lokola etape ya banzube kati na loboko ya moto oyo alangwe masanga. **10** Moto oyo azwaka zoba to moleki nzela na mosala azali lokola soda oyo azokisaka moto nyonso na likonga. **11** Ndenge kaka mbwa ezongelaka kolia biloko oyo yango moko esanzi, ndenge wana mpe zoba azongelaka bozoba na ye. **12** Eleki malamu kotia elikya na zoba, na esika ete otia elikya na moto oyo amimonaka moto ya bwanya na miso na ye moko. **13** Moto ya goyigoyi alobaka: « Nkosi ekangi nzela! Nyama moko ya mabe ezali na kati-kati ya balabala! » **14** Moto ya goyigoyi abalukaka na mbeto na ye ndenge ekuke ebalukaka na biloko oyo efungolaka yango. **15** Moto ya goyigoyi akotisaka loboko na ye kati na bilei, kasi akokaka te kozongisa yango na monoko. **16** Moto ya goyigoyi amimonaka ete azali na bwanya koleka bato sambo ya mayele. **17** Moto oyo akotaka makambo oyo etali ye te azali lokola moto oyo akangi mbwa na matoyi. **18**

Ndenge moto ya liboma abwakaka moto, makonga mpe kufa, **19** ndenge wana mpe moto oyo akosi moninga na ye alobaka: « Ezalaki kaka mpo na kosala maseki! » **20** Soki bakoni ezali te, moto ekokufa; soki bato ya songisongi bazali te, koswana ekokita. **21** Ndenge makala engalaka na mbabola, mpe bakoni epelisaka moto, ndenge wana mpe moto oyo alinga koswana ayeisaka matata. **22** Maloba ya moto ya songisongi ezalaka lokola bilei ya kitoko, ekitaka na esengo kino na libumu. **23** Maloba ya sukali ya moto ya motema mabe ezalaka lokola palata ya mbindo oyo bapakoli na mbeki basala na mabele. **24** Moto oyo ayinaka moninga na ye amibombaka na maloba na ye, kasi atondi na lokuta kati na motema na ye. **25** Ata soki abimisi maloba ya esengo, kondimela ye te, pamba te makambo sambo ya mbindo ebombama kati na motema na ye. **26** Akoki solo kobomba makanisi na ye ya mabe na maloba ya lokuta, kasi motema mabe na ye ekosuka se na koyebana na miso ya bato nyonso. **27** Moto oyo atimolaka libulu akweyaka ye moko kati na yango; mpe moto oyo atindikaka libanga, libanga yango ekozongela kaka ye moko. **28** Lolemo ya lokuta eyinaka bato oyo ezokisi, mpe maloba ya sukali ememaka libebi.

27 Komikumisa te mpo na mokolo ya lobi, pamba te oyebi te likambo nini mokolo ekoki kobota. **2** Tika ete moto mosusu akumisa yo, kasi monoko na yo moko te; tika ete mopaya akumisa yo, kasi bibebu na yo moko te. **3** Libanga mpe zelo ezalaka kilo, kasi kanda ya zoba ezalaka kilo koleka nyonso mibale. **4** Kotomboka ememaka makambo ya somo, mpe kanda ebebisaka; kasi nani akoki kotelema liboso ya zuwa? **5** Pamela oyo epesami na polele ezali malamu koleka moto oyo aboyi kopamela mpo na bolingo. **6** Bapota oyo molingami azokisi

ezali malamu koleka babeze ebele ya monguna. **7** Moto oyo atondi aboyaka ata mafuta ya nzoyi, kasi moto oyo azali na nzala ayokaka ata bilei ya bololo elengi. **8** Moto oyo ayengaka-yengaka mosika ya mokili na ye azali lokola ndeke oyo ezali koyengayenga mosika ya zala na yango. **9** Mafuta mpe malasi esepelisaka motema, mpe molingami malamu apesaka toli na motema ya esengo. **10** Kosundola te molingami na yo to molingami ya tata na yo, mpe kokende te na ndako ya ndeko na yo tango ozali na pasi; kozala na molingami ya pembeni ezali malamu koleka kozala na ndeko ya mosika. **11** Mwana na ngai, zala moto ya bwanya mpe sepelisa motema na ngai, mpo ete nazala na eyano ya kopesa na moto oyo akoluka kotiola ngai. **12** Moto ya mayele amonaka likama na mosika mpe amibombaka, kasi moto oyo azangi mayele alekaka kaka wana mpe akutanaka na pasi. **13** Kamata elamba ya moto oyo alapi ndayi mpo na niongo ya moto mosusu; bomba yango lokola ndanga soki alapi ndayi mpo na mwasi mopaya. **14** Soki moto moko ayei kopambola molingami na ye, na mongongo makasi mpe na tongo-tongo, bakozwa yango lokola elakeli mabe. **15** Mwasi oyo alinga koswana azali lokola ndako oyo etangaka na tango ya mvula. **16** Kokanga ye ezali lokola koluka kokanga mopepe to mafuta na loboko. **17** Ndenge kaka ebende epelisaka ebende mosusu, ndenge wana mpe moto abongaka soki akutani na moto mosusu. **18** Moto oyo abongisaka nzete na ye ya figi aliaka mpe mbuma na yango, mpe moto oyo abatelaka mokonzi azwaka lokumu. **19** Ndenge mayi ezalaka lokola kitalatala mpo na elongi, ndenge wana mpe motema ya moto elakisaka bomoto na ye moko. **20** Ndenge lifelo mpe mboka ya bakufi etondaka te, ndenge wana mpe miso ya moto etondaka te. **(Sheol h7585)** **21**

Bapetolaka palata na kikalungu, mpe bapetolaka wolo na fulu ya moto makasi, kasi bamekaka moto na nzela ya lokumu na ye. **22** Ata soki otuti moto ya liboma na liboka elongo na mbuma, liboma na ye ekotikala te kolongwa kati na ye. **23** Yeba malamu ndenge bibwele na yo ezali, mpe kengela yango malamu, **24** pamba te bomengo ewumelaka seko na seko te, motole mpe ewumelaka te mpo na libela. **25** Soki bakati matiti ya bibwele, matiti ya sika ekobota mpe bakolokota matiti ya bangomba; **26** bameme ekopesa yo bilamba, mpe bantaba ekosunga yo mpo na kosomba elanga. **27** Okozala na miliki ebele ya bantaba mpo na koleisa ndako na yo mpe basali na yo ya basi.

28 Moto mabe akimaka ata soki moto moko te abengani ye, kasi bato ya sembo bazalaka na mpiko lokola nkosi. **2** Soki kotomboka ezali kati na mokili, bakonzi bakomaka ebele; kasi moto ya mayele mpe ya bososoli ayeisaka kimia. **3** Mokonzi oyo anyokolaka bato bakelela azali lokola mvula ya makasi oyo ebebisaka biloko mpe ememaka nzala. **4** Bato oyo babukaka mibeko bakumisaka bato mabe, kasi bato oyo babatelaka mibeko batelemelaka bato mabe. **5** Bato mabe basosolaka te makambo ya bosembo, kasi bato oyo balukaka Yawe basosolaka yango nyonso. **6** Mobola oyo atambolaka na bosembo azali malamu koleka mozwi oyo nzela na ye ezali mabe. **7** Moto oyo abatelaka mibeko azali mwana mayele, kasi moto oyo atambolaka na bato ya loyenge ayokisaka tata na ye soni. **8** Moto oyo abakisaka bomengo na ye na nzela ya moyibi abombelaka yango moto oyo asalisaka babola. **9** Moto oyo akangi matoyi na ye mpo na koboya koyoka mobeko, libondeli na ye ekomaka nkele na miso ya Nzambe. **10** Moto oyo amemaka bato ya sembo na nzela ya mabe akokangama na motambo oyo asali ye moko,

kasi bato oyo bazangi pamela bakozwa esengo lokola libula na bango. **11** Mozwi amimonaka lokola moto ya bwanya, kasi mobola oyo azali mayele ayebaka ye malamu. **12** Tango bato ya sembo balongaka, ezalaka esengo mingi; kasi tango bato mabe bazwaka bokonzi, bato bamibombaka. **13** Moto oyo abombaka masumu na ye abongaka te, kasi ye oyo atubelaka mpe atikaka yango azwaka ngolu. **14** Esengo na moto oyo abangaka tango nyonso kosala mabe, kasi ye oyo ayeisaka motema na ye libanga akweyaka kati na pasi. **15** Mokonzi mabe oyo azali kokamba bato bakelela azali lokola nkosi ya kanda to lokola ngombolo oyo ezali kolanda nyama ya kolia. **16** Mokonzi oyo anyokolaka bato azangi mayele, kasi oyo aboyaka bomengo na nzela ya moyibi ayeisaka mikolo ya bomoi na ye ebele. **17** Moto oyo amitungisaka mpo ete abomi moninga akimaka kino na libulu ya kufa; tika ete moto moko te akanga ye nzela. **18** Moto oyo atambolaka na bosembo akozwa lobiko, kasi moto ya mobulu oyo alandaka banzela mibale akokweya na moko. **19** Moto oyo asalaka bilanga atondaka na bilei, kasi moto oyo alandaka bagoyigoyi akotonda na bobola. **20** Moto ya sembo afulukaka na mapamboli, kasi moto oyo awelaka kokoma mozwi na lombangu akozanga te kozwa etumbu. **21** Kopona bilongi ezalaka malamu te; nzokande ata mpo na eteni ya lipa, moto akoki mpe kosala mabe. **22** Moto ya bilulela azalaka motema moto-moto mpo na kozwa bomengo, mpe ayebaka te ete bobola ekokomela ye. **23** Moto oyo apamelaka moninga na ye akozwa ngolu na suka koleka moto oyo alobaka maloba ya sukali. **24** Moto oyo ayibaka tata mpe mama na ye, bongo alobaka: « Ezali na yango mabe te, » azali moninga ya mobomi. **25** Moto ya lokoso ayeisaka koswana, kasi moto oyo atiaka elikya na Yawe akotonda na

mafuta. **26** Moto oyo atiaka elikya kati na ye moko kaka azali
zoba, kasi moto oyo atambolaka na bwanya akokangolama. **27**
Moto oyo akabelaka babola akozanga eloko te, kasi moto oyo
aboyaka kotala bango akotonda na bilakeli mabe. **28** Tango
bato mabe bazwaka bokonzi, bato bamibombaka; kasi tango
bakufaka, bato ya sembo bakomaka ebele.

29 Moto oyo atiaka moto makasi soki bapameli ye,
akokweyisama na pwasa mpe akobika te. **2** Soki bato ya sembo
bakomi ebele, bato basepelaka; kasi soki bato mabe bakomi
koyangela, bato balelaka. **3** Moto oyo alingaka bwanya asalaka
esengo ya tata na ye, kasi moto oyo alandaka basi ya ndumba
akosilisa bomengo na ye nyonso. **4** Mokonzi oyo akambaka
na bosembo ayeisaka kimia na mokili na ye, kasi mokonzi
oyo afutisaka mpako ebele abebisaka mokili yango. **5** Moto
oyo alobaka na moninga na ye maloba ya sukali atielaka ye
motambo na se ya matambe. **6** Lisumu ya moto mabe ezalaka
na motambo, kasi moto ya sembo agangaka na esengo mpe
asepelaka. **7** Moto ya sembo ayebaka pasi ya babola, kasi moto
mabe ayebaka na ye kutu yango te. **8** Batioli batiaka mobulu kati
na engumba, kasi bato ya bwanya basilisaka kanda. **9** Soki moto
ya bwanya akei kosamba elongo na moto ya liboma, ezala asiliki
to aseki, akotikala kozala na kimia te. **10** Bato oyo basopaka
makila balingaka bato ya sembo te, kasi bato malamu balukaka
bato ya sembo. **11** Zoba alandaka baposa nyonso ya motema na
ye, kasi moto ya bwanya akangaka yango mpe akitisaka yango.
12 Soki mokonzi akomi koyoka makambo ya lokuta, basali na
ye nyonso bakokoma bato mabe. **13** Mobola mpe monyokoli
bazali na likambo moko ya lisanga: Yawe angengisaka miso ya
bango mibale. **14** Mokonzi oyo asambisaka babola na bosembo,

kiti na ye ya bokonzi ekolendisama tango nyonso. **15** Fimbu mpe pamela epesaka bwanya, kasi mwana oyo basundola ayokisaka mama na ye soni. **16** Soki bato mabe bakomi ebele, mabe mpe ekomaka ebele; kasi bato ya sembo bakomona bango kokweya. **17** Pesa mwana na yo etumbu, bongo okozala na kimia mpe akotondisa motema na yo na esengo. **18** Soki emoniseli ezali te, bato bakotambola ngulungulu. Esengo na moto oyo atosaka Mobeko! **19** Bapamelaka mosali na maloba te; pamba te akososola, kasi akoyoka te. **20** Soki omoni moto kowela koloba liboso ete akanisa, malamu kotia elikya na zoba, kasi na ye te. **21** Moto oyo alengelaka mosali na ye wuta bolenge akosuka na kokomisa ye moto makasi. **22** Moto ya kanda amemaka koswana, mpe moto oyo atombokaka noki akomaka na mabe koleka. **23** Lolendo ya moto ekitisaka ye, kasi moto ya komikitisa azwaka lokumu. **24** Moto oyo akabolaka biloko elongo na moyibi amiyinaka; ayokaka bilakeli mabe, kasi amekaka te kofunda ye. **25** Kobanga bato ezalaka motambo na se ya matambe, kasi Yawe abatelaka moto oyo atiaka elikya na Ye. **26** Bato ebele balukaka kokoma balingami ya mokonzi, nzokande ezali Yawe nde apesaka oyo ekoki na moto na moto. **27** Bato ya sembo bayinaka moto ya masumu, mpe moto mabe ayinaka etamboli ya bato ya sembo.

30 Tala maloba ya Aguri, mwana mobali ya Yake. Ezali ye nde alobaki yango epai ya Itieli, epai ya Itieli mpe Ukali: **2** Solo, nazali zoba koleka bato nyonso, nazali ata na mayele ya bomoto te; **3** nayekolaki bwanya te, mpe nazali na boyebi ya Mosantu te. **4** Nani amata na Lola to mpe akita wuta kuna? Nani asangisa mopepe kati na maboko na ye? Nani akanga mayi na kazaka na ye? Nani akata bandelo nyonso ya mabele? Kombo na ye

nani? Mpe kombo ya mwana na ye ezali nani? Yebisa ngai soki oyebi! **5** Liloba nyonso ya Nzambe ezalaka na libunga te, ezali nguba mpo na bato oyo bazwaka yango lokola ebombamelo na bango. **6** Kobakisa eloko moko te na maloba na Ye, noki te apamela yo mpe abimisa yo mokosi. **7** Oh Yawe, nasengi Yo biloko mibale, kopimela ngai yango te liboso ete nakufa: **8** longola mosika na ngai makambo ya pamba mpe ya lokuta, kopesa ngai te bobola to bozwi, kasi pesa ngai kaka, mokolo na mokolo, lipa oyo ekoki na ngai, **9** pamba te soki natondi makasi, nakoki kowangana Yo mpe koloba: « Yawe nde nani? » To soki nazali na bobola, nakoki koyiba mpe koyokisa Kombo ya Nzambe na ngai soni. **10** Kotonga mowumbu te liboso ya nkolo na ye, noki te alakela yo mabe, mpe omona pasi. **11** Ezali na bato oyo balakelaka batata na bango mabe mpe bapambolaka te bamama na bango. **12** Ezali na bato oyo bamimonaka peto na miso na bango moko, nzokande bamipetoli na mbindo na bango te. **13** Ezali na bato oyo batonda na lolendo mpe bamonaka bato mosusu pamba. **14** Ezali na bato oyo minu na bango ezali lokola mipanga, lokola mbeli mpo na koboma babola kati na mokili mpe bato bakelela kati na bato. **15** Sonzo ezalaka na bana basi mibale, egangaka kaka: « Pesa! Pesa! » Ezali na biloko misato oyo etondaka te, minei oyo elobaka te: « Ekoki! » **16** Mboka ya bakufi, libumu ya mwasi oyo abotaka te, mabele oyo etondaka mayi te, mpe moto oyo elobaka te: « Ekoki! » **(Sheol h7585)** **17** Liso oyo etiolaka tata mpe ezanga botosi epai ya mama, ekotobolama na bayanganga ya lubwaku, mpe bana ya mpongo ekolia yango. **18** Ezali na biloko misato oyo nasosolaka te, ata kutu minei oyo nayebaka te: **19** Nzela ya mpongo na likolo, nzela ya nyoka na likolo ya libanga, nzela ya masuwa kati

na ebale, mpe nzela ya elenge mobali epai ya elenge mwasi. **20** Tala ndenge mwasi ya ndumba asalaka: Soki alie, apangusaka monoko; mpe na sima, akoloba: « Nasali na ngai mabe te! » **21** Ezali na makambo misato oyo eningisaka mokili, ata kutu minei oyo mokili ekokaka kondima te: **22** Mowumbu oyo akomi mokonzi, zoba oyo atondi na bomengo, **23** mwasi oyo balingaka te, kasi abali; mpe mwasi mosali oyo azwi bomengo ya nkolo na ye ya mwasi. **24** Ezali na banyama mike minei na mokili, oyo, nzokande, ezalaka na bwanya mingi: **25** Bafurmi: ezali bikelamu oyo ezanga makasi, kasi ebongisaka bilei na yango na tango ya elanga; **26** bampanya ya zamba: ezali bikelamu oyo ezanga nguya, kasi etongaka bandako na yango kati na mabanga; **27** mabanki: ezalaka na mokonzi te, kasi nyonso etambolaka nzela moko na molongo; **28** moselekete: loboko ekoki kokanga yango, kasi ezalaka kati na bandako ya bakonzi. **29** Ezali na banyama misato oyo etambolaka malamu, ata kutu minei oyo edendaka soki ezali kotambola: **30** Nkosi: nyama ya makasi kati na banyama, ezongaka sima te ata liboso ya nani; **31** soso ya mobali, ntaba mobali, mpe mokonzi oyo azali kotambola liboso ya mampinga na ye. **32** Soki osali bozoba mpo na komikumisa, mpe soki ozali na makanisi mabe, tia loboko na monoko na yo, **33** pamba te kobeta-beta mabele ebimisaka manteka, kobeta zolo ebimisaka makila, mpe kotumbola kanda eyeisaka koswana.

31 Maloba ya mokonzi Lemweli, mateya oyo mama na ye ateyaki ye: **2** Eh mwana na ngai ya mobali, mwana oyo abimi na libumu na ngai, mwana mobali oyo nalapelaka ndayi: **3** Kosilisa makasi na yo na basi te, komitika te na basi oyo bapengwisaka bakonzi! **4** Eh Lemweli, ebongi te mpo na bakonzi; te, ebongi te

mpo na bato minene kotuna: « Wapi masanga ya makasi? » **5** Noki te soki bameli yango, bakobosana mibeko mpe bakokata na bosembo te makambo ya banyokolami. **6** Pesa masanga ya makasi epai ya bato oyo balingi kokufa, mpe vino epai ya bato oyo bazali kotungisama na motema. **7** Tika bango bamela mpo ete babosana pasi na bango mpe batika kokanisa lisusu minyoko na bango. **8** Fungola monoko na yo mpo na kolobela bato oyo bazali na makoki ya koloba te, mpe mpo na kolongisa bato oyo bazanga basungi. **9** Fungola monoko na yo mpe sambisa na bosembo, bundela babola mpe bato oyo bakelela. **10** Nani akoki komona mwasi ya lokumu? Azali na motuya koleka babiju ya talo. **11** Mobali na ye atielaka ye motema mpe azangaka te biloko ya motuya. **12** Tango nyonso ya bomoi na ye, apesaka mobali na ye esengo, kasi mawa te; **13** alukaka bapwale ya meme mpe basinga ya lino, bongo maboko na ye etongaka yango na esengo. **14** Azali lokola masuwa ya bato ya mombongo, akendaka koluka bilei na ye mosika; **15** alamukaka wana butu ezali nanu, abongisaka bilei mpo na ndako na ye mpe akabolelaka basali na ye ya basi misala. **16** Soki asepeli na elanga, asombaka yango; mpe na mbuma ya misala na ye, alonaka elanga ya vino. **17** Akangaka loketo na ye makasi mpe akembisaka maboko na ye na mosala. **18** Amonaka ete mombongo na ye etambolaka malamu; mpe kino na butu, mwinda na ye ekokufa te. **19** Maboko na ye esimbaka mitonga oyo batongelaka, mpe misapi na ye etongaka bilamba. **20** Afungolaka loboko na ye mpo na kokabela babola, mpe asembolaka yango mpo na kosunga bato bakelela. **21** Tango mvula ya pembe ekitaka, abangaka eloko moko te mpo na ndako na ye, pamba te bato nyonso kati na ndako na ye

balataka bilamba ya malili. **22** Asalaka babulangeti mpo na
mbeto na ye mpe alataka bilamba na ye ya lino ya kitoko mpe
ya motane. **23** Bapesaka mobali na ye lokumu, na ekuke ya
engumba, tango avandaka elongo na bakambi ya mokili. **24**
Asalaka bilamba ya lino mpe atekaka yango, asalaka mombongo
ya mikaba. **25** Alataka lokola elamba: molende na mosala mpe
lokumu; mikolo ya lobi ebangisaka ye te, asekaka nde yango. **26**
Alobaka na bwanya, mpe lolemo na ye epesaka malakisi na
bolingo. **27** Azalaka na bokebi na makambo nyonso oyo elekaka
na ndako na ye, mpe aliaka lipa na bogoyigoyi te. **28** Bana na
ye bakotelema mpo na kokumisa ye, mpe tala ndenge mobali
na ye mpe akumisaka ye: **29** « Basi ebele basalaka makambo
ya lokumu; kasi yo, oleki bango nyonso! » **30** Bonzenga ya
elongi ekosaka, mpe kitoko ya nzoto ezalaka pamba; kasi mwasi
oyo atosaka Yawe, ye nde abongi na lokumu. **31** Bopesa ye
bambuma ya misala na ye! Tika ete bapesa ye lokumu, na
bikuke ya engumba, mpo na misala nyonso oyo asalaka!

Mosakoli

1 Maloba ya Moteyi, mwana mobali ya Davidi, mokonzi na
Yelusalemi. **2** Pamba na pamba, elobi Moteyi; pamba na pamba,
nyonso ezali kaka pamba. **3** Moto azwaka litomba nini penza na
misala nyonso oyo amonelaka pasi na se ya moyi? **4** Eleko
moko eleki, mpe eleko mosusu eyei, kasi mabele etikalaka kaka
seko na seko. **5** Moyi ebimaka mpe elalaka, bongo ezongaka
na lombangu na esika oyo ebimelaka. **6** Mopepe ekeyi na
ngambo ya sude, ebaluki na ngambo ya nor, ebaluki-baluki mpe
ekeyi lisusu, ezongelaka kaka banzela wana. **7** Mayi nyonso
ekendaka na ebale monene, kasi ebale monene etondaka te;
mpe mayi yango ezongaka lisusu epai ewutaka. **8** Makambo
nyonso elembisaka, moto oyo akoki kobeta na yango tembe
azali te; nzokande, miso etondaka te na kotala, mpe matoyi
etondaka te na koyoka. **9** Oyo ezalaki ekozala lisusu, oyo
esalemaki ekosalema lisusu: likambo ya sika ezalaka te na se
ya moyi. **10** Boni, ezali penza na likambo moko oyo moto akoki
koloba na tina yango: « Tala, oyo penza ezali likambo ya sika? »
Te, esila komizalela kala, kala penza liboso ya eleko na biso. **11**
Ndenge bato bayebaka lisusu bato ya kala te, ndenge wana
mpe bato oyo bakoya sima bakotikala koyeba bango te na bato
oyo bakolanda. **12** Ngai, Moteyi, nazalaki mokonzi ya Isalaele,
na Yelusalemi. **13** Namipesaki mpo na koyekola mpe kososola
na nzela ya bwanya, makambo nyonso oyo esalemaka na se ya
moyi. Nzokande, ezali na yango kaka mosala ya mpunda oyo
Nzambe apesa na bana ya bato mpo ete bamonela yango pasi!
14 Namona misala nyonso oyo esalemaka na se ya moyi; nyonso
wana ezali kaka pamba, ezali lokola moto azali kolanda mopepe.
15 Bakoki te kosembola eloko oyo etengama, bakoki mpe te

kotanga eloko oyo ezali te. **16** Namilobelaki: « Tala, nakolisi mpe
nabakisi bwanya mingi koleka moto nyonso oyo azalaki liboso
na ngai, na Yelusalemi. » Motema na ngai etondaki penza na
bwanya mpe na boyebi ebele. **17** Namipesaki makasi mpo na
koyekola bwanya mpe, lisusu, makambo ya bozoba mpe ya
liboma; kasi nasosolaki ete yango mpe ezali kaka lokola moto
azali kolanda mopepe. **18** Pamba te kozala na bwanya mingi
ememelaka moto pasi, mpe kozala na mayele mingi etungisaka
motema.

2 Namilobelaki: « Yaka sik'oyo; nakomekisa yo bilengi mpo
ete ozala moto ya esengo! » Nzokande, yango mpe ezalaki
kaka pamba. **2** Na tina na koseka, nalobaki: « Ezali na yango
kaka bozoba! » Bongo na tina na elengi, nalobaki: « Esalaka
nini? » **3** Wana motema na ngai ezalaki nanu kokamba ngai
na bwanya, nazwaki mokano ya komipesa na masanga ya
vino mpe na makambo ya bozoba. Nazalaki nde na posa ya
kososola bolamu nini moto akoki kozwa na kosala bongo na se
ya moyi, na mwa mikolo ya bomoi na ye. **4** Nazwaki mokano ya
kosalisa misala minene: namitongelaki bandako minene mpe
namilonelaki bilanga ya vino mpo na bomoi na ngai; **5** nasalaki
bilanga mpe nabongisaki bisika mpo na kolona banzete ya
ndenge na ndenge, oyo ebotaka bambuma; **6** natimolaki mpo na
ngai moko, mabulu minene ya mayi mpo na kosopela banzete
ya mike mayi. **7** Nasombaki bawumbu ya mibali mpe ya basi;
kobakisa na motango ya bawumbu mosusu oyo babotamaki
kati na ndako na ngai. Nazalaki mpe na bangombe, bantaba
mpe bameme ebele koleka bakonzi nyonso oyo bazalaki na
Yelusalemi liboso na ngai. **8** Nakongolaki mpo na ngai moko
palata mpe wolo oyo ewutaki na bomengo ya bakonzi mpe ya

bituka; nazwaki mpo na ngai bayembi ya basi mpe ya mibali,
mpe oyo esepelisaka makasi mibali: mwasi mpe basi ebele ya
kitoko. **9** Nakomaki moto monene koleka bakonzi nyonso oyo
bazalaki na Yelusalemi liboso na ngai; kasi atako bongo, bwanya
ezalaki kaka kotambolisa ngai. **10** Napimelaki miso na ngai
eloko moko te oyo elulaki, napimelaki motema na ngai esengo
moko te. Motema na ngai esepelaki na misala na ngai nyonso,
mpe yango ezalaki lifuti ya mosala na ngai nyonso. **11** Boye,
tango natali misala nyonso oyo maboko na ngai esalaki mpe
pasi nyonso oyo namonaki mpo na kokokisa yango, namoni
ete nyonso wana ezalaki kaka pamba, ezali lokola moto azali
kolanda mopepe, ezali na yango na litomba moko te na se ya
moyi. **12** Bongo, nabalolaki makanisi na ngai mpo na koyekola
bwanya, bozoba mpe bolema. Eloko nini mokitani ya mokonzi
akoki kosala, oyo eleki oyo esila kosalema? **13** Namonaki ete
bwanya ezali malamu koleka bozoba, ndenge pole ezali malamu
koleka molili. **14** Moto ya bwanya ayebi epai azali kokende, kasi
zoba atambolaka na molili; kasi nasosoli likambo moko: suka na
bango mibale ekozala kaka ndenge moko. **15** Namilobelaki: «
Suka ya zoba ekozala ndenge moko kaka na suka na ngai;
sik'oyo, litomba nini ezali na moto ya kozala na bwanya mingi? »
Namilobelaki: « Oyo mpe ezali kaka pamba. » **16** Pamba te
ezala moto ya bwanya to zoba, bakotikala kokanisa bango tango
molayi te; mpe na mikolo ekoya, bato bakobosana bango mibale.
Moto ya bwanya mpe akokufa lokola moto ya zoba. **17** Boye,
nayinaki bomoi, pamba te misala oyo esalemaka na se ya moyi
ezali mabe mpo na ngai. Nyonso wana ezali pamba, ezali lokola
moto azali kolanda mopepe. **18** Nayinaki biloko nyonso oyo
namonelaki pasi na se ya moyi, pamba te nakotika yango epai

ya moto oyo akoya sima na ngai. **19** Bongo, nani ayebi soki moto yango akozala moto ya bwanya to zoba? Nzokande, ye nde akozala na bokonzi na likolo ya misala nyonso oyo nabimiselaki motoki mpe mayele na ngai na se ya tango. Yango mpe ezali kaka pamba. **20** Bongo, motema na ngai ekomaki kobungisa elikya likolo ya misala makasi oyo nazalaki kosala na se ya moyi. **21** Pamba te moto akoki kosala mosala na ye na bwanya, na boyebi mpe na ndenge esengeli penza; kasi akotika nyonso oyo azali na yango epai ya moto oyo amonelaki yango pasi te; yango mpe ezali pamba mpe mabe makasi. **22** Litomba nini moto akoki kozwa na misala nyonso oyo asali mpe amonelaka pasi na se ya moyi? **23** Mikolo nyonso ya mosala na ye ezali kaka pasi mpe komitungisa; ezala na butu, makanisi na ye ezalaka na kimia te; oyo mpe ezali kaka pamba. **24** Eloko eleki malamu mpo na moto ezali kaka kolia, komela mpe kosepela na mosala na ye. Namoni ete oyo mpe ewuti na loboko na Nzambe; **25** pamba te soki Nzambe azalaki te, nani akoki kolia mpe kosepela? **26** Nzambe apesaka bwanya, mayele mpe esengo na moto oyo asepelisaka Ye; kasi apesaka mosala ya kosangisa mpe ya konduka bomengo epai ya moto oyo asalaka masumu mpo ete atika yango na maboko ya moto oyo asepelisaka Nzambe. Wana mpe ezali pamba, ezali lokola moto azali kolanda mopepe.

3 Likambo nyonso ezalaka na tango na yango, mpe mosala nyonso ezalaka na ngonga na yango, na se ya moyi. **2** Ezali na tango ya kobotama mpe tango ya kokufa, tango ya kolona mpe tango ya kopikola oyo elonami; **3** tango ya koboma mpe tango ya kobikisa, tango ya kobuka mpe tango ya kotonga; **4** tango ya kolela mpe tango ya koseka, tango ya kosala matanga mpe tango ya kobina; **5** tango ya kopanza mabanga mpe tango ya

kosangisa yango, tango ya kopesa beze mpe tango ya kotika kopesa beze; **6** tango ya koluka mpe tango ya kobungisa, tango ya kobomba mpe tango ya kobwaka; **7** tango ya kopasola mpe tango ya kobamba, tango ya kokanga monoko mpe tango ya koloba; **8** tango ya kolinga mpe tango ya koyina, tango ya bitumba mpe tango ya kimia. **9** Litomba nini mosali azwaka na mosala oyo amonelaka pasi? **10** Natalaki mokumba oyo Nzambe amemisaki bato. **11** Nzambe asalaka eloko na eloko malamu na tango na yango; atiaka lisusu, kati na mitema ya bato, posa ya koyeba mabombami na Ye. Nzokande, bato bakokaka te kososola mosala ya Nzambe, kobanda na ebandeli kino na suka. **12** Nayebi ete ezali na eloko moko oyo eleki malamu mpo na bato: ezali kaka kosepela mpe kozala malamu tango bazali na bomoi. **13** Yango wana, tika ete moto na moto alia, amela mpe amona bolamu kati na mosala na ye nyonso, pamba te ezali likabo ya Nzambe. **14** Nayebi ete makambo nyonso oyo Nzambe asalaka ewumelaka seko; boye ezali ata na eloko moko te ya kobakisa na likolo na yango to ya kolongola kati na yango. Nzambe asalaka yango bongo mpo ete bakumisa Ye. **15** Makambo oyo ezali lelo esila kozala na kala, mpe makambo oyo ekoya ezala wuta kala; Nzambe nde azongisaka makambo oyo esila koleka na tango ya kala. **16** Namonaki lisusu likambo moko na se ya moyi: ezala na esika oyo basambisaka bato, mabe ezali kaka; ezala na esika ya bosembo, mabe ezangaka te. **17** Namilobelaki kati na ngai: « Nzambe akosambisa, ezala bato ya sembo to bato mabe, pamba te ezali na tango mpo na likambo moko na moko, mpe ezali na tango mpo na kosambisa likambo moko na moko. » **18** Namilobelaki lisusu: « Nzambe amekaka bato mpo ete bakoka komimona bango moko ete

bazali lokola banyama. **19** Suka ya moto ezali lokola suka ya nyama: bango mibale basukaka kaka ndenge moko; ndenge moko akufaka, mosusu mpe akufaka kaka bongo. Bango nyonso bazali kaka na pema moko: moto aleki nyama na eloko te. Nyonso wana ezali kaka pamba. **20** Nyonso ekendaka kaka esika moko; nyonso ewutaki na putulu, mpe nyonso ekozonga kaka na putulu. **21** Nani ayebi soki molimo ya moto emataka na likolo, mpe soki molimo ya nyama ekitaka na se ya mabele? » **22** Boye, nasosolaki ete ezali na eloko moko te oyo eleki malamu mpo na moto, soki kaka te kosepela mpe komona bolamu na mosala na ye, pamba te yango nde ezali litomba na ye. Nani akoki kosunga ye mpo ete amona makambo oyo ekoya sima na ye?

4 Natalaki lisusu mpe namonaki minyoko nyonso oyo ezali na se ya moyi: Namonaki mpinzoli ya banyokolami, mpe moto akobondisa bango azalaki te; nguya ezalaki na ngambo ya banyokoli, mpe moto akobondisa bango azalaki te. **2** Yango wana, namonaki ete bato oyo basila kokufa kala bazali na bango kutu malamu koleka bato oyo bazali nanu na bomoi. **3** Mpe moto oyo atikala nanu kozala te azali malamu koleka bango mibale, pamba te atikala nanu komona te misala mabe oyo esalemaka na se ya moyi. **4** Namoni ete pasi nyonso oyo bato bamonaka na mosala mpe lokumu oyo bazwaka na misala na bango, ewutaka kaka na bilulela ya moto liboso ya moninga na ye. Wana mpe ezali pamba, ezali lokola moto azali kolanda mopepe. **5** Moto oyo azangi mayele akangaka maboko na ye mpe amibebisaka ye moko. **6** Loboko moko oyo etondi na kimia ezali malamu koleka maboko mibale oyo etondi na misala makasi mpe na kolanda mopepe. **7** Namonaki lisusu likambo mosusu ya pamba

na se ya moyi: **8** Ezalaki na moto moko oyo azalaki kaka ye
moko, azalaki ata na mwana to ndeko te; azalaki kopema te
na mosala na ye ya makasi, kasi bomengo na ye etikalaki te
kotondisa miso na ye. Mpe atikalaki komituna te: « Nani oyo ngai
nazali komonela pasi boye? Mpe mpo na nini nazali komipimela
bomengo? » Wana mpe lisusu ezali pamba: ezali mosala ya
mpunda! **9** Bato mibale bazali malamu koleka moto moko,
pamba te bakozwa lifuti ya malonga na mosala na bango. **10**
Soki moko akweyi, moninga na ye akoki kosunga ye; kasi mawa
na moto oyo akweyi mpe azangi moto oyo akosunga ye! **11**
Mpe lisusu, soki bato mibale balali esika moko, bayokaka moto;
kasi moto oyo azali ye moko, ndenge nini akoki koyoka moto?
12 Soki moto azali ye moko, monguna akoki kolonga ye; kasi
soki bato bazali mibale, bakoki kotelemela monguna. Kamba ya
basinga misato ekatanaka noki te. **13** Elenge mobola ya mayele
azali malamu koleka mokonzi ya mobange oyo azangi mayele
mpe ayokaka toli te; **14** ezala soki elenge mobali yango abotama
mobola kati na mokili na ye to awuti kobima na boloko mpo
na kokoma mokonzi. **15** Namonaki bato nyonso ya bomoi, oyo
bazali kotambola na se ya moyi kolanda elenge mobali lokola
mokitani ya mokonzi. **16** Ata soki bato oyo bazalaki kosepela na
ye bazalaki ebele koleka, kasi bato oyo bakoya sima bakoki
koboya ye. Yango mpe ezali pamba, ezali lokola moto azali
kolanda mopepe.

5 Batela makolo na yo tango ozali kokende na Ndako ya
Nzambe; eleki malamu kokende kuna mpo na koyoka, kasi
mpo na kobonza mbeka ya bazoba te, pamba te bayebaka te
ete basalaka mabe. **2** Kowelela te kofungola monoko na yo,
mpe tika ete motema na yo ewelela te kobimisa liloba liboso

ya Nzambe! Pamba te Nzambe azali na likolo, mpe yo ozali na mabele. Boye, tika ete maloba na yo ezalaka mingi te! **3** Ndenge ndoto eyaka soki moto azali na misala mingi, ndenge wana mpe maloba ebele ebimisaka bozoba. **4** Soki olapi ndayi liboso ya Nzambe, kowumela te mpo na kokokisa yango; pamba te Nzambe asepelaka na bazoba te; kokisa ndayi na yo. **5** Eleki malamu ete olapa na yo kutu ndayi te na esika ya kolapa ndayi mpe ozanga kokokisa yango. **6** Kotika te ete monoko na yo ememisa yo masumu, mpe kokende koloba te liboso ya basali ya Nzambe: « Ndayi na ngai ezalaki libunga. » Mpo na nini Nzambe atomboka mpo na maloba na yo mpe abebisa misala ya maboko na yo? **7** Ndoto ebele mpe maloba ebele ezali kaka pamba; yango wana tosa nde Nzambe. **8** Soki omoni ete bazali konyokola mobola kati na mokili, bongo boyengebene mpe bosembo etiolami, kokamwa likambo yango te; pamba te mokambi moko azali na se ya mokambi mosusu; mpe na likolo na bango mibale, ezali na bakonzi mosusu oyo baleki na bokonzi. **9** Biloko oyo mabele ebotaka ezali mpo na bolamu ya bato nyonso; ezala mokonzi, abikaka mpe na mbuma ya bilanga. **10** Moto oyo alingaka mbongo atondaka yango te, mpe moto oyo alingaka bomengo, bozwi na ye etondisaka ye te. Wana mpe ezali kaka pamba. **11** Ndenge bozwi ya moto ekomaka ebele, ndenge wana mpe bato oyo baliaka yango bakomaka ebele; bongo litomba nini nkolo na yango akozwa, soki kaka te komona yango na miso? **12** Pongi ya mosali ezalaka ya kimia, ata soki alie moke to mingi; kasi bomengo ya mozwi ezangisaka ye pongi. **13** Namoni mabe moko na se ya moyi, epesaka penza mawa: moto abombi bomengo na ye, kasi ememeli ye pasi; **14** likambo moko ya mabe ya mbalakata ebebisi bomengo yango, mpe

mwana na ye azangi libula ya kokitana na yango. **15** Ndenge abotamaki bolumbu wuta na libumu ya mama na ye, ndenge mpe akozanga bolumbu, akomema ata mbuma moko te ya mosala na ye. **16** Oyo mpe ezali lisusu pasi oyo epesaka mawa: ndenge moto ayaki, ndenge mpe akozonga. Bongo litomba na ye ezali nini? Asali kaka mpo na mopepe? **17** Alekisi mikolo nyonso ya bomoi na ye kati na molili, na pasi, na komitungisa mpe na kanda. **18** Mpo na yango, tala likambo oyo ngai namoni ete ezali malamu: ebongi na moto kolia, komela mpe kosepela na mbuma ya mosala na ye na se ya moyi, na mikolo ya bomoi oyo Nzambe apesi ye, pamba te yango nde libula na ye. **19** Kutu, epai na moto nyonso oyo Nzambe apesi bomengo mpe biloko ebele, bongo apesi ye lisusu makoki ya kosalela yango, ya kozwa libula na ye mpe ya kosepela na mbuma ya mosala na ye, wana ezali penza likabo ya Nzambe! **20** Nzokande, wana Nzambe akotondisa motema na ye na esengo, moto yango akosala keba te na motango ya mikolo ya bomoi na ye.

6 Namoni mabe mosusu na se ya moyi, mpe ezali kilo makasi mpo na bato: **2** ezali na bato oyo bazwi kowuta na Nzambe bozwi, biloko ebele mpe lokumu mpo ete bazanga eloko moko te oyo mitema na bango ekoki kozala na yango posa; kasi Ye moko Nzambe apimeli bango makoki ya kosepela na yango, pamba te moto mosusu nde azali kosepela na yango. Wana mpe ezali pamba, mpe ezali mabe oyo epesaka penza mawa. **3** Soki moto aboti bana nkama moko mpe azwi ngolu ya kowumela mibu ebele na bomoi; bongo, atako awumeli mibu ebele na bomoi, asepeli te na bozwi na ye mpe azangi ata kunda, nalobi solo ete mwana oyo abotami ya kokufa azali malamu koleka ye; **4** pamba te, mwana oyo abotami ya kokufa, abotami pamba, azongi kati

na molili, mpe bakokanisa ye lisusu te; **5** atako amoni moyi
te to atikali koyeba ata eloko moko te, azali na kimia koleka
mozwi. **6** Ata awumeli na bomoi mibu nkoto moko mbala mibale,
akotikala komona esengo te. Boni, bato nyonso bakendaka kaka
esika moko te? **7** Pasi nyonso oyo moto amonaka ezali mpo ete
akokisa baposa na ye, nzokande baposa yango esilaka kaka
te. **8** Moto ya bwanya aleki moto oyo azangi mayele na nini?
Litomba nini mobola azali na yango ata ayebi kotambola liboso
ya bato mosusu? **9** Biloko oyo moto azali komona na miso ezali
malamu koleka biloko oyo azali na yango na makanisi: yango
mpe ezali pamba, ezali lokola moto azali kolanda mopepe. **10**
Ekelamu nyonso oyo ezali esila koyebana na kombo na yango,
mpe eyebani malamu soki moto azali nani: akoki te kotelemela
oyo aleki ye na makasi. **11** Soki maloba eleki mingi, makambo ya
pamba-pamba eyaka mpe ebele; bongo litomba na yango ezali
penza nini? **12** Pamba te, nani ayebi likambo oyo ezali malamu
mpo na bomoi ya moto, na mikolo na ye nyonso ya bomoi ya
pamba oyo azali kolekisa lokola elili? Nani akoki koyebisa ye
makambo oyo ekoya sima na ye, na se ya moyi?

7 Kokende sango ya malamu eleki malasi ya solo kitoko na
motuya, mpe mokolo ya kufa eleki mokolo ya mbotama na
malamu. **2** Kokende na ndako ya matanga ezali malamu koleka
kokende na ndako oyo ezali na feti, pamba te kufa ezali suka
ya moto nyonso; yango wana, bato nyonso oyo bazali na
bomoi basengeli kokanisaka na tina na yango. **3** Mawa eleki
koseka na malamu, pamba te elongi ya mawa eyeisaka motema
esengo. **4** Motema ya moto ya bwanya ezalaka kati na ndako
ya matanga, kasi motema ya zoba ezalaka kati na ndako ya
bisengo. **5** Koyoka pamela ya moto ya bwanya ezali malamu

koleka koyoka banzembo ya zoba. **6** Koseka ya bazoba ezalaka
lokola makelele ya basende oyo ezali kozika na se ya nzungu;
wana mpe ezali pamba. **7** Minyoko ekomisaka moto ya bwanya
zoba, mpe bakado epengwisaka motema. **8** Suka ya likambo
ezali malamu koleka ebandeli ya likambo; kokanga motema
ezali malamu koleka lolendo. **9** Kotombokaka noki te, pamba te
kanda evandaka kati na bazoba. **10** Kolobaka te: « Mpo na nini
mikolo eleki ezali malamu koleka mikolo ya lelo? » Pamba te
bwanya etindaka te bato kotuna mituna ya boye. **11** Bwanya
ezali lokola libula, ezalaka malamu mpe epesaka litomba na bato
oyo bamonaka moyi. **12** Bwanya ezali lokola nguba, ndenge
mpe mosolo ezalaka nguba; kasi litomba ya boyebi ezali ete
ebatelaka bomoi ya bato oyo bazali na yango. **13** Tala malamu
misala ya Nzambe: Nani akoki kosembola eloko oyo Ye asili
kogumba? **14** Na mokolo ya malamu, sepela; na mokolo ya
mabe, kanisa; pamba te Nzambe nde asala nyonso mibale
mpo ete moto ayeba te makambo oyo ekoya sima na ye. **15**
Na mikolo ya pamba ya bomoi na ngai, namonaki makambo
oyo nyonso: Moto ya sembo akufi mpo na bosembo na ye,
mpe moto mabe awumeli na bomoi mpo na mabe na ye. **16**
Kolekisa ndelo te ya kozala moto ya sembo to ya kozala moto
ya bwanya; mpo na nini komibebisa? **17** Kolekisa ndelo te ya
kozala moto mabe to ya kozala zoba; mpo na nini kokufa liboso
ete mikolo ya bomoi na yo ekoka? **18** Ezali malamu kokangama
na toli ya liboso mpe kosimba toli ya mibale, pamba te moto
oyo atosaka Nzambe akosalela toli nyonso mibale. **19** Bwanya
ekomisaka moto oyo azali na yango makasi koleka bakambi
zomi kati na engumba. **20** Kati na mokili, ezali na moto moko
te ya sembo oyo asalaka kaka malamu, bongo azanga kosala

masumu. **21** Kotiaka matoyi na bilobaloba ya bato te, noki te
okoyoka mosali na yo kotiola yo; **22** pamba te, oyebi malamu,
kati na motema na yo, ete yo mpe otiolaka bato mosusu mbala
mingi. **23** Namekaki kososola makambo wana nyonso na nzela
ya bwanya, namilobelaki: « Nakosala nyonso mpo ete nakoma
moto ya bwanya, » kasi bwanya ezalaki kaka mosika na ngai.
24 Nyonso oyo ezalisami ezali mosika, mozindo mpe mozindo
makasi; nani akoki komona yango? **25** Boye, na motema na
ngai mobimba, namipesaki mpo na kososola, koyeba, koluka
bwanya mpe boyebi; mpe mpo na kososola bozoba ya mabe
elongo na liboma ya bozoba. **26** Namoni likambo oyo: mwasi oyo
motema na ye ezali lokola motambo to monyama, oyo maboko
na ye ezali lokola minyololo, azali mabe koleka kufa; mobali
oyo asepelisaka Nzambe akotikala kokangama te na motambo
na ye, kaka mobali oyo asalaka masumu nde akokangama
na motambo na ye. **27** Mosakoli alobi: « Tala makambo oyo
nasosoli sima na koyekola mwasi moko na moko mpo na kozwa
mayele: **28** Nazali koluka, kasi nanu namoni te. Namoni mobali
moko ya sembo kati na mibali nkoto moko, kasi namoni ata
mwasi moko te ya sembo kati na basi nyonso! **29** Tala makambo
oyo nasosoli: Nzambe asala bato mpo ete bazala malamu, kasi
bato bamilukelaka mindondo bango moko. »

8 Nani azali lokola moto ya bwanya? Nani ayebi kolimbola
makambo? Bwanya engengisaka elongi ya moto, mpe efungolaka
elongi oyo ekangama. **2** Nalobi: Tosaka mitindo ya mokonzi,
pamba te olapaki ndayi liboso ya Nzambe. **3** Kolongwaka
na lombangu te liboso ya mokonzi mpe kobundelaka likambo
ya mabe te, pamba te mokonzi asalaka kaka makambo oyo
esepelisaka ye. **4** Lokola liloba ya mokonzi ezalaka na bokonzi,

nani akoki koloba na ye: « Ozali kosala nini? » **5** Moto nyonso
oyo atosaka mibeko na ye akokweyela pasi te, mpe motema ya
moto ya bwanya eyebaka tango ya malamu mpe lolenge ya
malamu ya kosalela. **6** Pamba te, ezali na tango ya malamu mpe
na lolenge ya malamu ya kosalela na likambo nyonso. Atako
bongo, pasi ekweyelaka kaka moto. **7** Lokola moto moko te
ayebi makambo oyo ekoya sima, nani akoki koyebisa moninga
ndenge ekoyela ye? **8** Ndenge moto moko te azali na bokonzi
likolo ya pema ya bomoi na ye mpo ete akanga yango, ndenge
mpe moto moko te azali na bokonzi likolo ya mokolo na ye ya
kufa. Ndenge moto moko te apemaka na tango ya bitumba,
ndenge mpe misala mabe ebikisaka te bato oyo basalaka yango.
9 Namonaki makambo nyonso wana, tango natiaki mayele na
ngai mpo na koluka koyeba makambo nyonso oyo esalemaka
na se ya moyi. Ezali na tango oyo moto amatelaka bato mosusu
mpo na konyokola bango. **10** Mpe lisusu, namonaki ete bazali
kokunda bato mabe; bongo bato oyo bazalaki kokende mpe
kozonga na Esika ya bule bazalaki kokumisa bato mabe wana
kati na engumba mpo na makambo oyo bazalaki kosala. Wana
mpe ezali kaka pamba. **11** Soki etumbu epesami noki te mpo
na mabe oyo esalemi, mitema ya bato etondaka na makanisi
ya kosala mabe. **12** Atako moto oyo asalaka masumu asali
mabe mbala nkama moko mpe awumeli tango molayi na bomoi,
nayebi solo ete bato oyo batosaka Nzambe bakozala bato ya
esengo; pamba te bazali na botosi liboso na Ye. **13** Nzokande,
lokola bato mabe batosaka Nzambe te, makambo na bango
mpe ekotambola malamu te, mpe mikolo ya bomoi na bango
ekowumela te lokola elili. **14** Ezali lisusu na eloko moko ya
pamba oyo elekaka na mokili: bato ya sembo bazwaka lifuti

oyo ebongi na bato mabe, mpe bato mabe bazwaka lifuti oyo ebongi na bato ya sembo. Nazali koloba solo ete wana mpe ezali kaka pamba. **15** Bongo, nakumisaki esengo, pamba te ezali na eloko moko te na se ya moyi oyo eleki malamu mpo na moto, soki kaka te kolia, komela mpe kosepela. Boye esengo esengeli kobila ye kati na mosala na ye mikolo nyonso ya bomoi oyo Nzambe apesa ye na se ya moyi. **16** Tango natiaki mayele na ngai mpo na koluka koyeba bwanya mpe kososola mosala ya moto kati na mokili, —ata soki miso na ye ezwaka pongi te, ezala na moyi to na butu— **17** namonaki nyonso oyo Nzambe asala. Moto moko te akoki kososola makambo oyo elekaka na se ya moyi. Soki asali makasi mpo na koyeba, akotikala te kososola tina na yango; mpe ata soki moto ya bwanya abeti tolo ete ayebi, akotikala kaka kososola yango te.

9 Boye, nakanisaki mingi na makambo oyo nyonso mpe namonaki ete, ezala moto ya sembo, moto ya bwanya elongo na makambo nyonso oyo basalaka, bazali na maboko ya Nzambe; kasi moko te ayebaka soki bolingo to koyina ezelaka ye. **2** Bato nyonso basukaka kaka ndenge moko: ezala moto ya sembo to moto mabe, ezala moto malamu to moto oyo asalaka masumu, ezala moto ya peto to moto ya mbindo, ezala moto oyo abonzaka mbeka to moto oyo abonzaka mbeka te. Ndenge ezalaka mpo na moto ya motema malamu ndenge mpe ezalaka mpo na moto ya masumu; ndenge ezalaka mpo na moto oyo alapaka ndayi ndenge mpe ezalaka mpo na moto oyo abangaka kolapa ndayi. **3** Tala likambo oyo ezali mabe kati na makambo nyonso oyo esalemaka na se ya moyi: bato nyonso basukaka kaka ndenge moko; lisusu, mitema ya bato etonda na mabe, mpe bozoba ezalaka kati na mitema na bango wana bazali

nanu na bomoi; mpe, sima na yango, bakokufa kaka. **4** Moto nyonso oyo azali kati na bato ya bomoi azalaka na elikya; mbwa ya bomoi ezali malamu koleka nkosi oyo ekufa. **5** Pamba te bato ya bomoi bayebaka ete bakokufa; kasi bato oyo bakufa bayebaka lisusu eloko moko te, bazalaka lisusu te na litomba ya kozwa, mpo ete babosana bango. **6** Bolingo na bango, koyina na bango mpe baposa na bango esila kolimwa; bakozwa lisusu litomba ata moko te kati na makambo nyonso oyo esalemaka na se ya moyi. **7** Kende, lia bilei na yo na esengo mpe mela masanga na yo ya vino na motema ya esengo; pamba te Nzambe asili kondima misala na yo. **8** Tika ete bilamba na yo ezala tango nyonso peto, mpe nzoto na yo elumba tango nyonso solo ya malasi. **9** Sepela na bomoi na yo elongo na mwasi na yo, oyo olingaka na mikolo nyonso ya bomoi ya pamba oyo Nzambe apesi yo na se ya moyi; solo, na mikolo na yo nyonso ya pamba, pamba te yango nde ezali mbano ya bomoi na yo mpo na misala nyonso oyo omonelaka pasi na se ya moyi. **10** Mosala nyonso oyo loboko na yo ekokoka kosala, sala yango na makasi na yo nyonso; pamba te kati na mboka ya bakufi epai wapi okokende, ezala mosala, mabongisi, boyebi to bwanya ezalaka kuna te. **(Sheol h7585)** **11** Namonaki lisusu likambo moko na se ya moyi: mimekano ezalaka kaka te mpo na moto oyo aleki mbangu, bitumba ezalaka kaka te mpo na bato ya makasi, bilei ezalaka kaka te mpo na bato ya bwanya, bomengo ezalaka kaka te mpo na bato oyo baleki na mayele, mpe bolamu ezalaka kaka te mpo na bato ya bososoli; pamba te pasi mpe bisengo ekomelaka mpe bango nyonso. **12** Moto moko te ayebi tango nini ngonga na ye ekokoka: ndenge mbisi ekangamaka na monyama to ndenge banyama ekangamaka na

motambo, ndenge wana mpe bato bakangamaka na mitambo ya pasi oyo ekweyelaka bango na mbalakata. **13** Namonaki lisusu na se ya moyi, ndakisa moko ya bwanya oyo ezalaki na tina mingi mpo na ngai: **14** ezalaki na engumba moko ya moke oyo ezalaki mpe na bato moke; bongo mokonzi moko ya nguya ayaki kobundisa yango, azingelaki yango mpe atongaki milako mpo na kokonza engumba yango. **15** Nzokande, kati na engumba yango, ezalaki na mobola moko oyo azalaki moto ya bwanya; abikisaki yango na bwanya na ye, kasi moto moko te akanisaki mobola yango. **16** Boye namilobelaki: « Bwanya ezali malamu koleka makasi ya nzoto. » Kasi bwanya ya mobola etiolamaka, mpe bayokaka maloba na ye te. **17** Bayokaka maloba ya kimia ya moto ya bwanya koleka makelele ya mokonzi ya bazoba. **18** Bwanya ezali malamu koleka bibundeli ya basoda, kasi mbeba moko ekoki koboma bolamu na yango nyonso.

10 Ndenge nzinzi ekufa ekomisaka malasi solo mabe, ndenge wana mpe mwa bozoba ebebisaka bwanya mpe lokumu. **2** Motema ya moto ya bwanya ekendaka na nzela ya malamu, kasi motema ya zoba ekendaka na nzela ya mabe. **3** Ata tango zoba atambolaka na nzela, bozangi mayele na ye etalisaka na bato mosusu ete azali zoba. **4** Soki mokonzi atombokeli yo, kolongwa na esika na yo ya mosala te; pamba te motema ya kokita epekisaka bambeba minene. **5** Namonaki mabe moko na se ya moyi, lokola libunga epai ya bakonzi: **6** bazoba batombolami na bisika ya lokumu makasi, kasi bazwi batikali na bisika ya se. **7** Namonaki bawumbu kotambola likolo ya bampunda, mpe bakonzi kotambola na makolo lokola bawumbu. **8** Moto oyo atimoli libulu akoki kokweya kati na yango; mpe moto oyo abuki mir ya lopango, nyoka ekoki koswa ye. **9** Moto

oyo abukaka mabanga akoki kozoka na yango, oyo apasolaka mabaya akoki mpe kozwa likama. **10** Soki epasola esili minu mpe bapelisi yango te, moto oyo akosalela yango akobimisa makasi mingi; kasi bwanya epesaka elonga. **11** Soki nyoka eswi moto liboso ete asakanisa yango, litomba ezali lisusu te epai ya moto oyo asakanisaka banyoka. **12** Maloba ya moto ya bwanya epesaka esengo, kasi maloba ya zoba elukelaka ye makambo. **13** Abandaka na maloba ya bozoba mpe asukisaka na maloba ya mabe. **14** Zoba alobaka mingi. Moto moko te ayebi makambo oyo ekoya; nani akoki koyebisa ye makambo oyo ekosalema sima na ye? **15** Mosala ya zoba elembisaka ye, ayebi ata kutu te nzela oyo ememaka na engumba. **16** Mawa na mokili oyo mokonzi na yango azali mwana moke, mpe oyo bakambi na yango balangwaka masanga na tongo-tongo! **17** Esengo na mokili oyo mokonzi na yango abotama na libota ya bato minene, mpe oyo bakambi na yango baliaka na tango oyo esengeli mpo na kozwa makasi, kasi mpo na kolangwa masanga te. **18** Soki moto azali goyigoyi, likolo ya ndako na ye ekobukana; soki maboko na ye elemba, ndako na ye ekotanga mayi. **19** Basalaka feti mpo na kosepela, mpe masanga ya vino epesaka esengo na motema, mpe mbongo epesaka biyano na makambo nyonso. **20** Kolakela mokonzi mabe te, ezala kati na motema na yo; kolakela mozwi mabe te, ezala na mbeto na yo ya kolala, pamba te ndeke ya likolo ekoki komema maloba na yo mpe kopanza sango ya maloba na yo.

11 Bwaka lipa na yo na likolo ya mayi, pamba te sima na mikolo ebele, okomona yango lisusu. **2** Kaba biloko na yo na bato sambo to mwambe, pamba te oyebi te pasi nini ekoki koya na mokili. **3** Soki mapata etondi na mayi, ebetisaka mvula na

mokili. Nzete etikalaka kaka na esika oyo ekweyi, ezala na ngambo ya sude to na ngambo ya nor. **4** Moto oyo atalaka mopepe akolona nkona te, moto oyo atalaka mapata akobuka bambuma te. **5** Ndenge oyebi te nzela ya mopepe to ndenge nini moto asalemaka kati na libumu ya mama na ye, ndenge wana mpe okokoka te kososola misala ya Nzambe oyo azali Mokeli ya nyonso. **6** Na tongo, lona milona na yo, mpe na pokwa, kopemisa maboko na yo te, pamba te oyebi te milona nini ekobima, ya tongo to ya pokwa to mpe nyonso mibale ekobima malamu. **7** Pole ezali malamu, mpe miso esepelaka komona moyi. **8** Yango wana, soki moto asali mibu ebele na bomoi, tika ye asepela na mibu yango nyonso; kasi tika ete abosana te ete mibu ya pasi ekozala ebele, mpe ete makambo nyonso oyo ekoya sima ezali pamba. **9** Elenge, sepela na bolenge na yo, mpe tika ete motema na yo esepela na mikolo ya bolenge na yo! Landa nzela ya motema na yo mpe nyonso oyo esepelisaka miso na yo; kasi yeba ete, mpo na makambo wana nyonso, Nzambe akosambisa yo. **10** Yango wana, longola mawa na motema na yo, longola pasi na nzoto na yo; pamba te bolenge mpe bomwana ezali pamba.

12 Kanisa Mokeli na yo, na mikolo nyonso ya bolenge na yo, liboso ete mikolo ya pasi ekomela yo, mpe mibu epusana, mibu oyo okoloba na tina na yango: « Nazali kosepela na ngai na yango te; » **2** liboso ete moyi mpe pole, sanza mpe minzoto, ekoma molili, mpe mapata ezonga sima na mvula; **3** tango bakengeli ya ndako bakolenga, mpe bato ya makasi bakofukama; tango basi oyo banikaka ble bakotika konika yango mpo ete bazali lisusu mingi te, mpe bato oyo batalaka na maninisa bakobungisa kitoko na bango; **4** tango bikangelo ya

ekuke ekokangama na balabala, mpe makelele ya basi oyo banikaka ble ekosila; tango bato balamukaka na banzembo ya bandeke mpe bayembi ya basi batikaka koyemba; **5** tango bato bakomaka kobanga komata likolo, mpe bakomaka kobanga makama na nzela; tango nzete ya pome ebimisaka mbuma, tango mabanki ekomaka kilo, mpe baposa ekokisamaka lisusu te; pamba te moto akendaka na ndako ya libela, mpe basi oyo balelaka na bibembe basanganaka na balabala. **6** Solo, kanisa Mokeli na yo liboso ete singa ya palata ekatana, kopo ya wolo efinana, eloko ya mayi ebukana na libulu ya mayi, mpe mashini oyo babendelaka mayi na libulu ebukana; **7** liboso ete putulu ezonga na mabele epai wapi ewutaki, mpe pema ezonga epai ya Nzambe oyo apesaki yango. **8** Pamba na pamba, elobi mosakoli, makambo nyonso ezali kaka pamba. **9** Mosakoli azalaki kaka moto ya bwanya te, kasi azalaki mpe koyekolisa bato boyebi; akanisaki mingi, alukaki mingi mpe atiaki na molongo masese ebele penza. **10** Mosakoli asalaki makasi mpo na koluka koyeba maloba ya elengi mpe kokoma na bosembo makambo ya solo. **11** Maloba ya bato ya bwanya ezali lokola banzube, mpe buku ya masese na bango ezali lokola basete oyo ekotaka makasi na libaya. Masese yango nyonso ewuti epai ya Mobateli mpate moko. **12** Mwana na ngai, keba ete obakisa eloko moko te na likolo na yango. Suka ezali te mpo na kokoma mikanda ebele, mpe koyekola mingi elembisaka nzoto. **13** Yoka suka ya mateya nyonso: Tosa Nzambe mpe batela mibeko na Ye, pamba te yango nde eleki na tina mpo na moto. **14** Pamba te, Nzambe akomema misala nyonso na kosambisama, ezala oyo ebombama, ya malamu to ya mabe.

Loyembo ya Salomo

1 Oyo nde nzembo oyo eleki kitoko kati na banzembo ya
Salomo. **2** Tika ete bibebu na yo epesa ngai beze, pamba
te bolingo na yo eleki vino na elengi. **3** Solo ya malasi na
yo ezali kitoko, mobimba na yo ezali lokola solo ya malasi ya
kitoko oyo epanzani; yango wana bilenge basi balingaka yo! **4**
Tokende na yo elongo, tokima mbangu! Mokonzi akotisi ngai na
bashambre na ye! Tovanda elongo na esengo mpe tosepela na
tina na yo, tosanzola bolingo na yo, oyo eleki vino ya kitoko
na elengi. Solo, ezali na pamba te nde basi balulaka yo! **5** Oh
bilenge basi ya Yelusalemi, nazali mwindo, kasi nazali kitoko!
Solo, nazali mwindo lokola bandako ya kapo ya Kedari, lokola
barido ya kitoko na ndako ya kapo ya Salomo. **6** Kokamwa
ngai te mpo ete nazali mwindo, pamba te moyi nde eyindisi
ngai. Bana mibali ya mama na ngai basilikelaki ngai, bakomisaki
ngai mokengeli bilanga ya vino. Solo, bilanga na ngai moko ya
vino, nazalaki kokoka lisusu te kokengela yango. **7** Oh mobali
oyo ngai nalingaka, yebisa ngai esika nini oleisaka bibwele na
yo, esika nini opemisaka bampate na yo na midi! Mpo na nini
nazala lokola mwasi oyo azali koyengayenga sima na bibwele ya
baninga na yo? **8** Oh mwasi oyo aleki basi nyonso na kitoko, soki
oyebi yango te, landa kaka matambe ya bibwele, na banzela oyo
yango elekeli, mpe leisa bana bantaba ya basi na yo pembeni
ya bandako ya kapo ya babateli bibwele. **9** Oh bolingo na ngai,
nazali komona yo lokola mpunda ya mwasi oyo ebendaka shar
ya Faraon. **10** Matama na yo ezalaka kitoko kati na biloko ya
matoyi, mpe kingo na yo ebongaka na mayaka. **11** Tokolukela yo
biloko ya matoyi ya wolo oyo batia bambuma ya mike-mike ya
palata. **12** Tango mokonzi azalaki kolia na mesa na ye, malasi

na ngai ya nare ezalaki kopanza solo na yango ya kitoko. **13** Molingami na ngai azali mpo na ngai lokola liboke ya malasi ya mire, akolekisa butu na ye na kati-kati ya mabele na ngai. **14** Molingami na ngai azali mpo na ngai lokola liboke ya bambuma ya ene oyo ewutaka na bilanga ya vino ya Eyini-Gedi. **15** Oh mwasi na ngai ya motema, ozali kitoko! Solo, ozali penza kitoko makasi! Miso na yo elala lokola ebenga. **16** Mobali na ngai, tala ndenge nini ozali kitoko! Ozali penza elengi. Mbeto na biso ezali nde matiti ya mobesu, **17** makonzi ya ndako na biso esalemi na banzete ya sedele, mpe balate na yango, na banzete ya sipele.

2 Nazali lokola fololo oyo ebotaka na etando ya Saroni, fololo oyo babengaka lisi ya lubwaku. **2** Ndenge fololo oyo babengaka lisi ezalaka kati na banzube, ndenge wana mpe mwasi na ngai ya motema azalaka kati na bilenge basi. **3** Ndenge nzete ya pome ezalaka kati na banzete ya zamba, ndenge wana mpe mobali na ngai azalaka kati na bilenge mibali. Nasepelaka kovanda na se ya elilingi na ye, mpe mbuma na ye ezalaka elengi na monoko na ngai. **4** Amemaki ngai na esika oyo bamelaka masanga, mpe bendele na ye likolo na ngai ezali bolingo. **5** Lendisa ngai na bagato oyo basali na bambuma ya vino, sunga ngai na bapome, pamba te nabeli maladi ya bolingo. **6** Tika ete loboko na ye ya mwasi ezala na se ya moto na ngai, mpe loboko na ye ya mobali ekanga ngai nzoto! **7** Bilenge basi ya Yelusalemi, nabondeli bino na kombo ya mboloko mpe ya mbuli ya bilanga: Bolamusa Bolingo na ngai te liboso ete ye moko akoma na posa ya kolamuka. **8** Yoka mongongo ya Bolingo na ngai! Tala ye wana! Ye wana azali koya, azali kopumbwa na likolo ya bangomba, azali kodenda na likolo ya bangomba mike. **9** Molingami na ngai azali lokola mboloko to mwana ya mbuli. Tala ye wana!

Atelemi na sima ya mir na biso, azali kotala na lininisa, azali kotala na mayele na kiyungulu ya lininisa. **10** Molingami na ngai alobi mpe ayebisi ngai: « Mwasi na ngai ya motema, telema; mwasi na ngai ya kitoko, yaka epai na ngai! **11** Pamba te, tala eleko ya malili esili koleka, bamvula esili mpe ekeyi. **12** Bafololo ebimi na mboka, tango ya koyemba banzembo ekoki. Makelele ya banzembo ya bibenga ekomi lisusu koyokana na mokili. **13** Nzete ya figi ebimisi bambuma na yango ya liboso, bafololo ya bilanga ya vino ekomi kopanza solo na yango ya kitoko. Mwasi na ngai ya motema, telema; mwasi na ngai ya kitoko, yaka epai na ngai. **14** Ebenga na ngai oyo obombami kati na madusu ya mabanga, kati na madusu ya bangomba, monisa ngai ata elongi na yo mpe sala ete nayoka ata mongongo na yo, pamba te mongongo na yo ezalaka elengi mpe elongi na yo ezalaka kitoko mingi! » **15** Bokangela biso bambwa ya zamba mpe bana na yango oyo ezali kobebisa bilanga na biso ya vino, pamba te bilanga na biso ya vino ebimisi bafololo. **16** Mobali na ngai ya bolingo azali ya ngai, mpe ngai nazali ya ye; aleisaka bibwele na ye na bilanga oyo etondi na bafololo oyo babengaka lisi. **17** Mobali na ngai ya bolingo, zonga; awa moyi ebandi kobima mpe molili ekimi, zala lokola mboloko to mwana ya mbuli na bangomba ya Beteli.

3 Butu mobimba, na mbeto na ngai, nazali koluka mobali oyo motema na ngai elingaka; naluki ye, kasi namonaki ye te. **2** Esengeli na ngai kolamuka sik'oyo mpe kobima libanda ya engumba, na balabala na yango mpe na bisika oyo bato nyonso bakutanaka; nakoluka mobali oyo motema na ngai elingaka. Nalukaki ye, kasi namonaki ye te. **3** Bakengeli bamonaki ngai tango bazalaki koleka-leka na balabala ya engumba. Natunaki

bango: « Bomoneli ngai te mobali oyo motema na ngai elingaka? »
4 Tango kaka nalekaki bango, mbala moko, namonaki mobali
oyo motema na ngai elingaka. Nakangaki ye mpe natikaki
ye lisusu te kokende. Namemaki ye kino na ndako ya mama
na ngai, na shambre ya mwasi oyo abotaki ngai.
5 Bilenge
basi ya Yelusalemi, nabondeli bino na kombo ya mboloko mpe
ya mbuli ya bilanga: Bolamusa Bolingo na ngai te liboso ete
ye moko akoma na posa ya kolamuka.
6 Nani oyo abimi na
esobe lokola molinga oyo ezali komata, azali kobimisa solo ya
malasi ya mire mpe ya ansa, oyo basali na biloko ya mike-
mike ya solo kitoko ya moto ya mombongo?
7 Tala! Ezali nde
tsipoyi ya mokonzi Salomo! Basoda na ye ya mpiko, bato ya
lokumu ya Isalaele, tuku motoba nde bamemi yango.
8 Bango
nyonso balati mipanga; bango nyonso bazali makasi na bitumba,
baselingwa mpo na bitumba ya butu.
9 Mokonzi Salomo asalisaki
tsipoyi; basalaki yango na mabaya ya mboka Libani.
10 Basalaki
bisimbelo na yango na palata, mokongo na yango, na wolo.
Balatisaki evandelo na yango bilamba ya motuya ya langi ya
motane makasi. Bongo, bilenge basi ya Yelusalemi babongisaki
kati na yango na motema ya bolingo.
11 Bino bilenge basi ya
Siona, bobima; botala ndenge nini mokonzi Salomo alati motole,
motole oyo mama na ye alatisaki ye na mokolo ya libala na ye,
na mokolo oyo motema na ye ezalaki na esengo.

4 Oh mwasi na ngai ya motema, ozali kitoko, ozali penza kitoko
makasi! Miso na yo, na se ya vwale, elala lokola ebenga; suki
na yo ezali lokola etonga ya bantaba ya basi oyo ekitaka na
ngomba Galadi.
2 Minu na yo ezali lokola etonga ya bameme
oyo balongoli bapwale, bongo bawuti kosukola yango. Meme
moko na moko ezali na lipasa na yango; moko te ezangi mwana.

3 Bibebu na yo ezali lokola kitendi ya motane, mpe elobeli na yo
epesaka esengo; matama na yo ezali lokola mbuma ya grenade,
na se ya vwale. **4** Kingo na yo ezali lokola ndako molayi ya
Davidi, oyo batongi mpo na kobomba bibundeli; banguba nkoto
moko ediembisami kuna, banguba ya basoda ya mpiko. **5**
Mabele na yo nyonso mibale ezali lokola bana mapasa mibale
ya mboloko, oyo ezali kolia kati na bafololo oyo babengaka
lisi. **6** Kino tongo ekotana mpe molili ekolimwa, nakokende na
ngomba ya mire mpe na ngomba moke ya ansa. **7** Mwasi na
ngai ya motema, mobimba na yo ezali kitoko mingi; ata elembo
moko te emonani mabe kati na yo. **8** Longwa na Libani mpe
yaka elongo na ngai, mwasi na ngai ya motema; longwa na
Libani, yaka elongo na ngai. Tala wuta na basonge ya bangomba
Amana, Seniri mpe Erimoni epai wapi ezali na ndako ya bankosi
mpe ngomba ya bankoyi. **9** Obetisi ngai motema makasi, Oh
ndeko na ngai ya mwasi, mwasi na ngai ya motema; obetisi
ngai motema na komona etaleli ya miso na yo, mpe na komona
moko ya sheneti ya kingo na yo. **10** Solo, bolingo na yo eleki
elengi, ndeko na ngai ya mwasi, mwasi na ngai ya motema!
Solo, bolingo na yo eleki vino na kitoko; solo ya mafuta na yo
eleki malasi nyonso na kitoko. **11** Bibebu na yo ezali kobimisa
mafuta ya elengi, mwasi na ngai ya motema; se ya lolemo na yo
etondi na mafuta ya nzoyi mpe na miliki, mpe solo ya bilamba
na yo ezali lokola solo ya Libani. **12** Ozali elanga ekangama,
ndeko na ngai ya mwasi, mwasi na ngai ya motema; ozali etima
oyo ezipami mpe liziba oyo ekangami. **13** Ozali kopesa pio
lokola elanga ya banzete ya grenade, oyo ezali na bambuma
kitoko, elongo na banzete ya solo kitoko: ene mpe nare, **14** nare
mpe safarani, kaneli ya solo kitoko, sinamoni, elongo na lolenge

nyonso ya banzete oyo epesaka malasi ya ansa, ya aloe mpe ya mire, mpe malasi nyonso oyo eleki kitoko. **15** Ozali liziba kati na elanga, etima oyo etiolaka wuta na Libani. **16** Oh mopepe ya nor, lamuka; oh mopepe ya sude, yaka! Pepa kati na elanga na ngai, mpe tika ete solo kitoko na yango epanzana kino mosika! Tika ete mwasi na ngai ya motema aya kati na elanga na ye mpe alia mbuma na yango ya elengi makasi!

5 Oh molingami na ngai, mwasi na ngai ya motema; nayei na elanga na ngai, nayei kobuka mbuma na ngai oyo basalelaka malasi ya mire, nayei kobuka biloko na ngai ya mike-mike ya solo kitoko, nayei kolia mafuta na ngai ya nzoyi, nayei komela vino mpe miliki na ngai. Oh baninga, bolia mpe bomela na bino, bomela mpe bolangwa na bino, balingami na ngai. **2** Nalalaki, kasi makanisi na ngai ezalaki ya kolamuka. Yoka! Mongongo ya molingami na ngai ezali koyokana na ekuke! « Molingami na ngai, mwasi na ngai ya motema, ebenga na ngai, oyo azali kitoko koleka mpo na ngai, fungolela ngai ndako, pamba te moto na ngai etondi na londende, mpe suki na ngai epoli na matanga ya londende ya butu. » **3** Nasili kolongola nzambala na ngai, nalata yango lisusu? Nasili kosukola makolo na ngai, nabebisa yango lisusu? **4** Mobali na ngai ya motema akotisi loboko na ye na lidusu ya ekuke, bongo motema na ngai ekomi kobeta mpo na ye. **5** Natelemaki mpo na kokende kofungolela mobali na ngai ya motema ndako, mpe maboko na ngai ebimisaki solo ya malasi ya mire, misapi na ngai etangisaki yango na bikangelo ya ndako. **6** Nafungolelaki mobali na ngai ya motema ndako, kasi akendeki na ye mpe alimwaki. Nakweyaki mayanga wana azalaki koloba; nalukaki ye, kasi namonaki ye lisusu te; nabengaki ye, kasi ayanolaki ngai te. **7** Tango bakengeli

ya mir bazalaki koleka-leka kati na engumba, bamonaki ngai, babetaki ngai, bazokisaki ngai mpe balongolaki ngai vwale na moto. **8** Oh bilenge basi ya Yelusalemi, nabondeli bino, soki bomoni mobali na ngai, bokoloba na ye nini? Boloba na ye ete nabeli maladi ya bolingo. **9** Oh mwasi oyo aleki basi nyonso na kitoko, mobali na yo aleki mibali mosusu na nini? Nini penza ya malonga oyo mobali na yo azali na yango, oyo eleki mibali mosusu mpo ete oloba na biso boye? **10** Mobali na ngai azali na poso pembe, azali moto oyo asimba bendele kati na mibali nkoto zomi. **11** Moto na ye ezali lokola wolo ya peto, suki na ye elingama-lingama, mpe azali mwindo lokola yanganga. **12** Miso na ye ezali kitoko lokola bibenga pembeni ya moluka, ezali lokola basukolaka yango na miliki mpe avandaka kati na sani ya bomengo. **13** Matama na ye ezali lokola mikala ya banzete ya malasi, lokola ekolo ya bafololo ya solo kitoko; bibebu na ye ezali lokola fololo oyo babengaka lisi oyo ebimisaka mire ya kitoko. **14** Maboko na ye ezali lokola bapete ya wolo oyo batia mabanga ya Krizolite. Nzoto na ye ezali lokola pembe ya nzoko oyo babongisi mpe babakisi mabanga ya safiri. **15** Makolo na ye ezali lokola makonzi ya mabanga ya marbre oyo evandi likolo ya moboko ya wolo ya peto. Azali lokola bangomba ya Libani, kitoko lokola banzete ya sedele ya Libani. **16** Elobeli na ye esalaka elengi na motema, mpe nzoto na ye mobimba esalaka ete balula ye. Tala ndenge mobali na ngai ya motema, molingami na ngai, azali, oh bilenge basi ya Yelusalemi!

6 Oh mwasi oyo aleki basi nyonso na kitoko, mobali na yo akei wapi? Akoti nzela nini mpo ete tosunga yo mpo na koluka ye? **2** Mobali na ngai akei na elanga na ye, na mikala ya banzete ya solo kitoko mpo na koleisa bibwele na ye mpe kobuka fololo

oyo babengaka lisi. **3** Nazali mpo na mobali na ngai, mpe
mobali na ngai azali mpo ngai. Azali koleisa bibwele na ye na
bilanga ya bafololo oyo babengaka lisi. **4** Oh mwasi na ngai
ya motema, ozali kitoko lokola engumba ya Tiritsa; elongi na
yo ezali kitoko lokola engumba Yelusalemi; obangisaka lokola
mampinga ya basoda na se ya bendele na bango. **5** Tika kotala
ngai, pamba te miso na yo ezali kokweyisa ngai mayanga. Suki
na yo ezali lokola etonga ya bantaba ya basi oyo ewutaka na
Galadi. **6** Minu na yo ezali lokola etonga ya bameme oyo bawuti
kosukola. Meme moko na moko ezali na lipasa na yango, moko
te ezangi mwana. **7** Matama na yo, na se ya vwale, ezali lokola
liboke ya bambuma ya grenade. **8** Mokonzi akoki kozala na
basi tuku motoba, bamakangu tuku mwambe mpe bilenge basi
ebele penza. **9** Kasi ebenga na ngai, mwasi na ngai oyo akoka
na nyonso, azali kaka ye moko; azali kaka ye moko mwana
mwasi ya mama na ye, oyo aleki kitoko na libumu ya mama
oyo abota ye. Tango bilenge basi bamonaka ye, balulaka ye
mpe batatolaka ete azali mwasi na esengo. Basi ya bakonzi
mpe bamakangu bakumisaka ye soki bamoni ye. **10** Nani oyo
azali komonana lokola moyi ya tongo, kitoko lokola sanza,
azali kongenga lokola moyi, abangisaka lokola mampinga ya
basoda na se ya bendele na bango? **11** Nakendeki na elanga
ya bakokoti mpo na koluka milona kati na lubwaku, mpo na
kotala soki banzete ya vino ebandi kobimisa mito to banzete ya
grenade ebandi kobimisa bafololo. **12** Nasosolaki te ndenge nini
molimo na ngai ememaki ngai kino na bashar ya mokonzi ya
bato na ngai. **13** Zonga, zonga, oh mwasi ya Sulami! Zonga,
zonga mpo ete tokoka kotala yo malamu! Mpo na nini bolingi

kotala malamu mwasi ya Sulami ndenge batalaka mabina ya
mindule ya masanga mibale?

7 Oh elenge mwasi ya lokumu! Makolo na yo ebimaka kitoko
soki olati basandale. Zingazinga ya loketo na yo ezali lokola
lopete oyo esalemi na maboko ya basali bikeko. **2** Motolu na
yo ezali lokola kopo ya kitoko oyo ezangaka vino ya kitoko te.
Libumu na yo ezali lokola mopiku ya ble oyo ezingami na fololo
oyo babengaka lisi. **3** Mabele na yo nyonso mibale ezali lokola
bana mapasa mibale ya mboloko. **4** Kingo na yo ezali lokola
ndako molayi oyo batonga na pembe ya nzoko. Miso na yo ezali
lokola maziba ya engumba Eshiboni, pembeni ya ekuke ya Bati-
Rabimi. Zolo na yo ezali lokola ndako molayi ya Libani oyo
etalani na Damasi. **5** Moto na yo ezali lokola ngomba Karimeli,
mpe suki ya moto na yo ezali lokola elamba ya motane; mokonzi
akangami na mazita na yango. **6** Oh tala ndenge ozali penza
kitoko! Bolingo na ngai, osalaka esengo ya motema na ngai;
kitoko na yo esalaka ngai esengo na motema! **7** Molayi na yo
ezali lokola nzete ya mbila, mabele na yo ezali lokola maboke
ya bambuma. **8** Namilobeli: « Nakomata na nzete ya mbila,
nakobuka bambuma na yango! » Tika ete mabele na yo ezala
lokola maboke ya bambuma ya vino! Tika ete solo ya monoko
na yo ezala lokola bapome! **9** Mpe tika ete monoko na yo ezala
lokola vino ya kitoko koleka! Tika ete vino yango esopanela
bolingo na ngai na pete, eleka na bibebu ya bato oyo bazali
kolala. **10** Ngai, nazali ya mobali na ngai; mpe ye, azalaka kaka
na posa na ngai. **11** Yaka, mobali na ngai; tika ete tokende
na biso na elanga, tolekisa butu na biso kati na mboka! **12**
Na tongo, tokokende na bilanga ya vino mpo na kotala soki
banzete ya vino ebandi kobimisa bafololo, soki mito na yango

efungwami, mpe soki banzete ya bambuma ya grenade ebimisi
bafololo. Kuna nde nakopesa yo babeze na ngai. **13** Bambuma
ya mandragore ezali kobimisa solo na yango; mpe na ekuke na
biso, tozali na bambuma nyonso ya kitoko: ezala ya sika to ya
kala, oyo nabombeli yo, mobali na ngai ya motema.

8 Ah, soki ozalaki ndeko na ngai ya mobali oyo amelaki mabele
ya mama na ngai! Soki nakutanaki na yo na libanda, nalingaki
kopesa yo beze, mpe moto moko te alingaki kotiola ngai. **2**
Nalingaki komema yo mpe kokotisa yo na ndako ya mama na
ngai, mpo ete oteya ngai bolingo. Nalingaki komelisa yo vino ya
kitoko, oyo basali na bambuma ya grenade. **3** Tika ete loboko
na ye ya mwasi ezala na se ya moto na ngai, mpe loboko na ye
ya mobali ekanga ngai nzoto! **4** Bilenge basi ya Yelusalemi,
nabondeli bino: bolamusa Bolingo na ngai te liboso ete ye moko
akoma na posa ya kolamuka. **5** Nani oyo abimi na esobe mpe
alaleli mobali na ye ya motema? Nalamusaki yo na se ya nzete
ya pome, na esika oyo mama na yo azwaki zemi na yo, esika
oyo abotaki yo na pasi. **6** Tia ngai lokola kashe na motema na
yo, lokola kashe na loboko na yo; pamba te bolingo ezali makasi
lokola kufa, zuwa ezali makasi lokola mokili ya bakufi. Moto
ya bolingo epelaka makasi lokola kake kowuta epai na Yawe.
(Sheol h7585) **7** Mayi minene ekoki koboma moto ya bolingo te;
ezala mayi ya bibale, ekoki komela yango te. Soki moto apesi
biloko na ye nyonso ya ndako mpo na kosomba bolingo, solo
penza bakotiola ye. **8** Tozali na ndeko moko ya mwasi, azali
nanu moke; azali nanu ata na mabele te. Tokosala nini mpo na
ye na mokolo oyo bakoluka ye na libala? **9** Soki azalaki mir,
tolingaki kotonga likolo na ye ndako oyo esalemi na palata; soki
azalaki ekuke, tolingaki kokanga ye na libaya ya sedele. **10**

Nazali mir, mpe mabele na ngai ezali lokola bandako milayi.
Boye, na miso na ye, nazali lokola mwasi oyo azwi kimia. **11**
Salomo azali na elanga ya vino kati na Bala-Amoni, apesi yango
na bakengeli; moko na moko kati na bango azalaki kopesa
mbongo ya bibende ya palata, nkoto moko mpo na kosomba
bambuma na yango. **12** Oh Salomo, mbongo ya bibende ya
palata, nkoto moko ezali ya yo, mpe bibende nkama mibale
ezali ya bakengeli bambuma; kasi elanga na ngai ya vino, oyo
ezali liboso na ngai, ezali ya ngai. **13** Yo oyo ovandi kati na
bilanga, baninga na yo balingi koyoka mongongo na yo; tika ete
oyokisa ngai yango! **14** Oh bolingo na ngai, kima mbangu, zala
lokola mboloko to lokola mwana ya mbuli; kende na likolo ya
bangomba oyo etondi na matiti ya solo kitoko.

Ezayi

1 Emoniseli oyo Ezayi, mwana mobali ya Amotsi, amonaki
na tina na mokili ya Yuda mpe ya engumba Yelusalemi tango
Oziasi, Yotami, Akazi mpe Ezekiasi bazalaki bakonzi ya Yuda. **2**
Oh Lola, yoka! Mabele, pesa matoyi mpo na koyoka! Pamba te
Yawe nde azali koloba: « Nabokoli bana mpe nakolisi bango,
kasi batombokeli Ngai. **3** Ngombe eyebi nkolo na yango, ane
mpe eyebi elielo oyo nkolo na yango apeselaka yango bilei; kasi
Isalaele ayebi te, bato na Ngai basosoli te. » **4** Mawa na yo,
ekolo ya bato ya masumu, bato oyo batonda na mabe, libota
oyo esalaka mabe mpe bana mabe! Batiki Yawe, batioli Mosantu
ya Isalaele mpe bapesi Ye mokongo. **5** Boni, babeta bino lisusu
wapi, bino bato oyo botingami kaka na botomboki? Moto na
yo mobimba ezali kobela, motema na yo mobimba ezali na
pasi. **6** Longwa na litambe kino na moto, eloko moko te ezali
malamu, kaka bapota mpe matutu oyo basukola te, batia kisi te
mpe bapakola mafuta te. **7** Mokili na bino ebebisami, bingumba
na bino esili kozika na moto; bapaya bazali kobebisa bilanga
na bino na miso na bino, nyonso ebebisami solo, lokola tango
bapanzaka yango na moto ya mobulu. **8** Siona, mboka kitoko,
etikali kaka yango moko lokola mwa ndako moko ya matiti kati
na elanga ya vino, lokola ndako ya kobombamela kati na bilanga
ya bapasiteki, lokola engumba oyo ebatelami. **9** Soki Yawe,
Mokonzi ya mampinga, abikisaki te ndambo ya bato kati na biso,
tolingaki kokoma lokola engumba Sodome, tolingaki kokokana
na engumba Gomore. **10** Boyoka Liloba na Yawe, bino bakambi
ya engumba Sodome! Boyoka mobeko ya Nzambe na biso, bino
bato ya engumba Gomore! **11** « Ebele ya bambeka na bino
ekosala Ngai nini, » elobi Yawe? « Nasili kolemba bambeka

na bino ya kotumba, bambeka na bino ya bameme ya mibali mpe mafuta ya bibwele na bino ya mafuta; nazali kosepela ata moke te na makila ya bangombe ya mibali, ya bana meme mpe ya bantaba ya mibali. **12** Tango boyaka liboso na Ngai, nani abengaka bino ete boya kokota na lopango na Ngai? **13** Botika komemela Ngai makabo oyo ezanga tina! Nazali koyoka malasi na bino ya ansa nkele. Bafeti na bino ya ebandeli ya sanza, ya Saba mpe mayangani na bino: bafeti wana ya mabe, nazali kokoka yango lisusu te. **14** Motema na Ngai eyini bafeti na bino wana ya ebandeli ya sanza mpe bafeti na bino wana ekatama. Ekomi penza mokumba mpo na Ngai, nalembi komema yango. **15** Tango bokotombola maboko na bino mpo na kobondela, nakolongola miso na Ngai likolo na bino; ezala soki bosambeli mingi, nakoyoka bino te, pamba te maboko na bino etondi na makila. **16** Bomisukola mpe bomipetola, bolongola misala mabe na bino na miso na Ngai! Botika kosala mabe! **17** Boyekola nde kosala malamu, boluka bosembo, bosunga moto oyo bazali konyokola, bobundela mwana etike, bokotela mwasi oyo akufisa mobali! **18** Boya sik'oyo, tosilisa likambo, » elobi Yawe. « Ezala masumu na bino ezali motane makasi, ekokoma pembe lokola mvula ya pembe; ata ezali motane lokola ngola, ekokoma lokola bapwale ya meme. **19** Soki bozwi mokano ya kotosa Ngai, bokolia mbuma kitoko ya mokili. **20** Kasi soki kaka botie moto makasi mpe botomboki, bokokufa na mopanga. » Pamba te monoko ya Yawe nde elobi. **21** Tala ndenge nini engumba ya boyengebene ekomi lokola mwasi ya ndumba! Ezalaki liboso engumba etonda na bosembo, boyengebene ezalaki kovanda kati na yango; kasi lelo oyo ekomi kobomba babomi. **22** Palata na yo ekomi bosoto, vino na yo ya kitoko ekomi mayi-mayi.

23 Bakambi na yo bazali batomboki, baninga ya miyibi; bango
nyonso balingaka kaka kanyaka mpe batonda na lokoso ya lifuti.
Bakotelaka mwana etike te, mpe likambo ya mwasi oyo akufisa
mobali etalaka bango te. **24** Yango wana, Yawe, Mokonzi ya
mampinga, Elombe ya Isalaele alobi: Ah, mawa! Nakosepela na
pasi na bino, bino bayini na Ngai; mpe nakofutisa bino masumu,
bino banguna na Ngai! **25** Nakotelemela bino, nakopetola
bosoto ya palata na bino mpe nakolongola salite na bino, **26**
nakokomisa lisusu basambisi na bino malamu lokola na tango
ya kala; mpe bapesi toli na bino, ndenge ezalaka na ebandeli.
Sima na yango, bakobenga bino lisusu Engumba ya Bosembo,
Engumba ya Boyengebene. **27** Siona ekosikolama na nzela ya
boyengebene, mpe bato na yango oyo bakobongola mitema
bakobika na nzela ya bosembo. **28** Kasi batomboki mpe bato ya
masumu bakobebisama, bato oyo bakobosana Yawe bakosila.
29 « Bokoyoka soni mpo na banzete ya terebente oyo bozalaki
kolinga mingi; bokoyoka pasi na mitema mpo na bilanga oyo
boponaki; **30** bokokoma lokola nzete ya terebente oyo ekawuka
makasa. **31** Moto ya makasi akokoma moto ya bolembu, mpe
mosala na ye ekokoma lokola mokalikali; bango mibale bakozika
nzela moko na moto, mpe moto oyo koboma yango akozala te.
»

2 Tala makambo oyo Ezayi, mwana mobali ya Amotsi, amonaki
na tina na Yuda mpe Yelusalemi: **2** Na mikolo oyo ekoya,
ngomba ya Tempelo ya Yawe ekolendisama ngwi na songe ya
bangomba, ekoleka bangomba mikuse nyonso na molayi, mpe
bikolo nyonso ekokende kotondana kuna. **3** Bato ya bikolo ebele
bakokende kuna mpe bakoloba: « Boya, tomata na ngomba
ya Yawe, na Tempelo ya Nzambe ya Jakobi. Akoteya biso

banzela na Ye mpo ete tolanda banzela mike na Ye. » Pamba
te Mobeko ekowuta na Siona, mpe Liloba na Yawe ekowuta
na Yelusalemi. **4** Akozala Mosambisi kati na bikolo, akokata
makambo ya kowelana kati na bato ebele. Bakotumba mipanga
na bango na moto mpo na kosala bakongo, mpe makonga na
bango mpo na kosala bambeli. Ekolo moko te ekotombola lisusu
mopanga mpo na kobundisa ekolo mosusu; bato bakoyekola
lisusu te kobunda bitumba. **5** Oh ndako ya Jakobi, yaka, tika
ete totambola na pole ya Yawe! **6** Solo, osundolaki bato na
Yo, libota ya Jakobi, mpo ete batondisami na bizaleli ya soloka
oyo ewuti na Este; bazali kosalela maji lokola bato ya Filisitia,
bazali kosala boyokani elongo na bapagano. **7** Mokili na bango
etondi na palata mpe wolo, bomengo na bango ezali na suka te.
Mokili na bango etondi na bampunda mpe bakoki ata moke
te kotanga bashar na bango ya bitumba. **8** Mokili na bango
etondi na banzambe ya bikeko, bato bakomi kofukamela biloko
oyo esalemi na maboko na bango, oyo misapi na bango esili
kosala. **9** Yango wana, bato bakokitisa mito, mpe bato ya
lokumu bakotonda na soni; kolimbisa bango te! **10** Kimela na
madusu ya mabanga, bombama na putulu ya mabele liboso
ya nguya ya kanda ya Yawe, liboso ya nkembo ya lokumu
na Ye! **11** Na mokolo wana, moto ya lolendo akokitisa elongi,
bato ya lofundu bakokitisama; Yawe kaka nde akonetolama. **12**
Yawe, Mokonzi ya mampinga, abongisa mokolo moko mpo na
kokitisa bato nyonso ya lolendo mpe ya lofundu, bato nyonso
oyo bamimatisaka, **13** banzete nyonso ya sedele ya Libani, oyo
eleki na molayi mpe na kotombwama, mpe banzete nyonso
ya sheni ya Bashani; **14** bangomba nyonso ya milayi mpe
bangomba nyonso ya mikuse, **15** bandako nyonso ya milayi,

bamir nyonso ya milayi oyo batonga makasi; **16** bamasuwa nyonso ya Tarsisi mpe bomengo na yango nyonso ya kitoko. **17** Lolendo ya moto ekosila mpe lofundu ya bato ekosuka; Yawe kaka nde akonetolama na mokolo wana. **18** Banzambe nyonso ya bikeko bakobebisama nye. **19** Bato bakokimela na madusu ya mabanga mpe na putulu ya mabele liboso ya nguya ya kanda ya Yawe, liboso ya nkembo ya lokumu na Ye, tango akotelema mpo na koningisa mokili. **20** Na mokolo wana, bato bakobwaka epai ya bampuku mpe bangembo banzambe na bango ya bikeko ya palata mpe banzambe na bango ya bikeko ya wolo, oyo basalaki mpo ete bafukamela bango. **21** Bakokima na madusu ya mabanga mpe kati na mabanga liboso ya nguya ya kanda ya Yawe, liboso ya nkembo ya lokumu na Ye, tango akotelema mpo na koningisa mokili. **22** Botika kotia elikya na moto oyo bomoi na ye ezali lokola pema kati na zolo na ye. Motuya nini azali na yango?

3 Nkolo Yawe, Mokonzi ya mampinga, akomi pene ya kobotola masungi nyonso, kati na Yelusalemi mpe kati na Yuda: lisungi ya bilei mpe lisungi ya mayi; **2** bilombe mpe basoda ya mpiko, basambisi mpe basakoli, bato oyo balobaka makambo oyo ekoya mpe bakambi; **3** bakonzi ya basoda mpe bato ya lokumu, bapesi toli, bato mayele ya misala ya maboko mpe bato oyo basalelaka maji. **4** Nakosala ete bilenge mibali bakoma bakonzi na bango mpe bana mike bakamba bango. **5** Bato bakokoma konyokolana bango na bango: moko akonyokola mosusu, mpe moninga akonyokola moninga na ye mosusu; bilenge bakotosa mikolo te, bato pamba bakotelemela bato ya lokumu; **6** moko akokanga ndeko na ye ya mobali kati na ndako ya tata na bango mpe akoloba: « Yo oyo ozali na kazaka, okozala mokonzi na

biso, kamata mokumba ya libebi oyo na maboko! » **7** Kasi
na mokolo wana, akoganga: « Te, nazali na ngai monganga
te, mpe nazali na bilei to bilamba te kati na ndako na ngai;
bokomisa ngai mokonzi te! » **8** Yelusalemi ezali kotepatepa, mpe
Yuda ekweyi; mpo ete maloba mpe misala na bango ezali ya
botomboki liboso ya Yawe, ezali kotelemela lokumu ya Kombo
na Ye. **9** Bilongi na bango ezali kofunda bango; bazali kolakisa
masumu na bango ndenge bato ya Sodome bazalaki kosala,
bazali kobomba yango te. Mawa na bango, pamba te bamilukeli
nde makambo! **10** Loba na moto ya sembo: « Bolamu ekobila
yo, pamba te okosepela na mbuma ya misala na yo. » **11** Mawa
na moto mabe! Pasi ezali likolo na ye, pamba te akozwa lifuti
kolanda misala na ye. **12** Bilenge bazali konyokola bato na Ngai,
basi bazali koyangela bango. Oh bato na Ngai, bakambi na
bino babungisi bino nzela, babimisi bino libanda ya nzela oyo
bosengeli kolanda! **13** Yawe atelemi na esambiselo, atelemi mpo
na kosambisa bato. **14** Yawe akosamba elongo na bampaka
mpe bakambi ya bato na Ye: « Ezali nde bino bato bobebisi
elanga na Ngai ya vino! Botondisi bandako na bino na biloko
oyo bobotoli epai ya babola! **15** Mpo na nini bozali konyata
bato na Ngai mpe kotiola bomoto ya babola; » elobi Nkolo
Yawe, Mokonzi ya mampinga? **16** Yawe alobi: « Lokola basi ya
Siona bazali lofundu, lokola batambolaka mapeka likolo mpe
balalisaka miso na lofundu, lokola batambolaka na kodenda
malembe-malembe mpe na kolelisa biloko ya monzele oyo
balataka na makolo na bango, **17** Yawe akokomisa mito ya
basi ya Siona mapalata mpe akotika bango bolumbu. » **18** Na
mokolo wana, Nkolo akolongola bango biloko na bango oyo
basalelaka monzele: basheneti oyo balataka na makolo mpe

babiju ya talo oyo ezalaka lokola moyi mpe sanza; **19** biloko ya matoyi, basheneti oyo balataka na maboko, bavwale, **20** bitendi oyo bakangaka na mito, basheneti, mikaba, milangi ya malasi, bakisi ya kokangela nzoto, **21** bapete ya mosapi, bapete ya zolo, **22** bilamba ya feti, banzambala oyo etika nzoto, bakazaka, basakosi ya mike, **23** bilamba oyo emonisaka nzoto, bilamba ya lino, maputa mpe bitambala. **24** Na esika ya solo kitoko ya malasi, ekozala nde solo mabe; na esika ya mokaba, ekozela nde singa; na esika ya suki bakanga kitoko na moto, ekozala nde libandi; na esika ya bilamba ya talo, ekozala nde bilamba ya saki; na esika ya elongi kitoko, ekozala nde elongi mabe. **25** Mibali na bino bakokufa na mipanga, basoda na bino ya mpiko bakokufa na bitumba. **26** Bikuke ya Siona ekolela mpe ekozala na matanga; boye Siona ekokelela mpe ekovanda na mabele.

4 Na mokolo wana, basi sambo bakokangama na mobali moko mpe bakoloba: « Tokomileisa biso moko mpe tokomilatisa biso moko; yo, ndima kaka ete tobengama na kombo na yo! Longola soni na biso! » **2** Na mokolo wana, nkona ya Yawe ekokoma kitoko mpe nkembo, bongo mbuma ya mabele ekosala lokumu mpe nkembo, ya ndambo ya bana ya Isalaele oyo babiki. **3** Bato oyo bakotikala na Siona mpe ba-oyo bakovanda na Yelusalemi bakobengama basantu: bango nyonso oyo bakombo na bango ekomama kati na bato oyo batikali na bomoi na Yelusalemi. **4** Yawe akolongola botutu ya basi ya Siona, akopetola Yelusalemi oyo ekomaki mbindo na bilembo ya makila, na nzela ya molimo ya kosambisa mpe ya moto. **5** Boye, Yawe akokela na likolo ya ngomba mobimba ya Siona mpe na likolo ya bato oyo basanganaka kuna: lipata na tango ya moyi, mpe kongenga ya moto na tango ya butu. Bongo na likolo na nyonso, nkembo

na Yawe ekozipa bango. 6 Ekozala lokola ndako ya matiti oyo
epesaka pio na tango ya molunge ya moyi makasi, ekimelo mpe
ebombamelo na tango ya mopepe makasi mpe na tango ya
mvula.

5 Nakoyemba loyembo mpo na molingami na ngai, loyembo ya
molingami na ngai mpo na elanga na ye ya vino. Molingami na
ngai azalaki na elanga moko ya vino kati na mabele kitoko oyo
ezalaka na mopanzi ya ngomba; 2 abalolaki mabele, alongolaki
mabanga, mpe alonaki vino ya kitoko koleka; atongaki kuna
ndako molayi ya bakengeli mpe atimolaki ekamolelo ya vino.
Akanisaki ete akobuka bambuma ya vino ya kitoko, kasi ebotelaki
ye bambuma ya mabe! 3 Sik'oyo, bino bavandi ya Yelusalemi,
bato ya Yuda, bokata makambo kati na ngai mpe elanga na
ngai ya vino! 4 Nasala penza eloko nini, mpo na elanga na
ngai ya vino, oyo natikala nanu kosalela yango te? Mpo na
nini eboteli ngai bambuma ya mabe, tango ngai nakanisaki ete
ekobotela ngai bambuma ya malamu? 5 Sik'oyo, nakoloba
na bino makambo oyo nakosala na elanga na ngai ya vino:
Nakokweyisa lopango na yango, mpe ekobebisama; nakotobola
madusu kati na bamir na yango, mpe baleki nzela bakokoma
konyata-nyata yango. 6 Nakokomisa yango esobe: kati na yango,
bakolongola lisusu te, ezala mabanga to matiti; bongo banzube
mpe basende ekokola kuna. Nakopesa mitindo na mapata ete
enokisela yango lisusu mvula te. 7 Nzokande, elanga ya vino
ya Yawe, Mokonzi ya mampinga, ezali nde libota ya Isalaele,
mpe bato ya Yuda bazali elanga oyo ezalaki kosepelisa Ye.
Azalaki kozela bosembo, kasi amonaki nde makila; makambo
ya alima, kasi ayokaki nde kolela ya pasi. 8 Mawa na bino
bato oyo bobakisaka ndako likolo ya ndako, elanga pembeni

ya elanga, kino bokangaka bisika nyonso mpe botikalaka kaka bino moko na mokili! **9** Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobaki na ngai: « Solo, bandako minene ekotikala pamba, bandako kitoko ekozanga bato ya kovanda kati na yango. **10** Pamba te elanga ya vino ya ba-ekitare mibale ekobimisa kaka bisangala minei ya vino, bakilo nkama mibale na tuku mibale ya milona ya ble ekobimisa kaka bakilo tuku mibale na mibale. » **11** Mawa na bato oyo balamukaka na tongo-tongo mpo na kowumela liboso ya masanga ya vino kino na butu, kino tango bakolangwa masanga! **12** Bazali na mandanda, banzenze, masanga ya vino, bambunda mike mpe baflite mpo na kosepelisa bafeti na bango, kasi bakanisaka te mosala na Yawe mpe bazalaka na limemia te mpo na misala ya maboko na Ye. **13** Yango wana, bato na Ngai bakokende na bowumbu mpo na kozanga boyebi; bato na bango ya lokumu bakokufa na nzala, mpe bato pamba bakokufa na posa ya mayi. **14** Boye, mboka ya bakufi ekoyoka nzala makasi mpe ekofungola monoko na yango makasi; bato ya lokumu elongo na bato pamba ya engumba bakokita kuna nzela moko mpe na loyenge na bango. **(Sheol h7585)** **15** Moto akokitisama, bato ya mokili bakoyokisama soni, mpe bilongi ya bato ya lolendo ekotala na se. **16** Kasi Yawe, Mokonzi ya mampinga, akonetolama na nzela ya bosembo na Ye, mpe Nzambe Mosantu akolakisa bosantu na Ye na nzela ya boyengebene na Ye. **17** Bameme ekokoma kolia matiti lokola nde ezali kati na elanga na yango moko, bapaya bakozwa bomengo oyo bazwi bakotika. **18** Mawa na bato oyo babendaka masumu na basinga ya makambo ya lokuta, mpe mabe lokola nde bazali kobenda shario na basheni! **19** Mawa na bato oyo balobaka: « Tika ete Nzambe asala noki, tika ete asala na lombangu mosala

na Ye mpo ete tomona yango! Tika ete mabongisi ya Mosantu ya Isalaele ebelema mpe ekokisama mpo ete tokoka koyeba yango! »
20 Mawa na bato oyo babengaka mabe malamu mpe malamu mabe, oyo bamonaka molili lokola pole mpe pole lokola molili, oyo bamonaka bololo lokola elengi mpe elengi lokola bololo!
21 Mawa na bato oyo bamimonaka lokola bato ya bwanya na miso na bango moko, mpe na bato oyo bamimonaka lokola bato ya mayele na miso na bango moko!
22 Mawa na bato oyo bakenda sango ya komela vino mpe ya kosangisa masanga ya makasi:
23 bazwaka kanyaka mpo na kolongisa moto mabe mpe bazangisaka na moto ya sembo bosembo na ye!
24 Yango wana, ndenge ndemo ya moto ezikisaka matiti, mpe ndenge matiti ya kokawuka esilaka na moto, ndenge wana mpe misisa na bango ekopola mpe bafololo na bango ekopumbwa lokola putulu, pamba te babwakaki Mobeko na Yawe, Mokonzi ya mampinga, mpe batiolaki liloba ya Mosantu ya Isalaele.
25 Yango wana, Yawe atombokeli bato na Ye, asemboli loboko na Ye mpe abeti bango; bangomba eningani, bibembe na bango etondi lokola bafulu na balabala. Kasi ata bongo, kanda na Ye ekiti kaka te, loboko na Ye etikali kaka ya kosembolama.
26 Yawe atomboli bendele mpo na bikolo oyo ezali mosika, azali kobeta piololo mpo na kobenga bato oyo bazali na suka ya mokili: tala bango wana, bazali koya na lombangu mpe noki!
27 Moko te kati na bango asili kolemba nzoto to abeti libaku, moko te azali konimba to kolala pongi. Moko te alongoli mokaba na ye na loketo, singa moko te ya basapato na bango etikali kokatana.
28 Bambanzi na bango ezali songe, batolotolo na bango nyonso ebendana makasi; makolo ya bampunda na bango ezali lokola mabanga, bapine ya bashar na bango ezali lokola mopepe

makasi. **29** Koganga na bango ezali lokola koganga ya bankosi:
bagangaka lokola bana nkosi, bagangaka soki bakangi nyama
na bango, bamemaka yango na esika ya kimia, mpe moto
moko te akokaka kobotola bango yango. **30** Na mokolo wana,
bakoganga likolo na bango lokola makelele ya ebale monene.
Mpe soki moto atali kati na mokili, akomona molili mpe minyoko:
pole ekozipama na se ya mapata.

6 Na mobu oyo mokonzi Oziasi akufaki, namonaki Yawe avandi
na Kiti moko ya bokonzi, etombwama makasi, bongo basonge ya
nzambala na Ye etondisaki Tempelo. **2** Ba-anjelu oyo babengaka
baserafe batelemaki na likolo na Ye; moko na moko azalaki
na mapapu motoba: mapapu mibale mpo na kozipa elongi,
mibale mpo na kozipa makolo mpe mibale mpo na kopumbwa.
3 Serafe moko na moko azalaki koganga na mosusu: « Bule,
Bule, Bule, Yawe, Mokonzi ya mampinga! Mokili mobimba etondi
na nkembo na Ye! » **4** Na makelele ya mingongo na bango,
mabaya oyo esimbaka bikuke ekomaki koningana, mpe Tempelo
etondaki na milinga. **5** Nalobaki: « Mawa na ngai! Nabebi na
ngai, pamba te nazali moto ya bibebu ya mbindo, navandaka
kati na bato oyo bazali na bibebu ya mbindo, mpe miso na
ngai emoni Mokonzi, Yawe, Mokonzi ya mampinga! » **6** Moko
kati na baserafe asimbaki, na loboko na ye, likala ya moto
oyo azwaki na etumbelo na bisimbelo, apumbwaki mpe ayaki
epai na ngai; **7** atutisaki likala yango na monoko na ngai mpe
alobaki: « Tala, lokola likala oyo etuti bibebu na yo, mabe na yo
esili kolongwa, masumu na yo esili kolimbisama. » **8** Bongo,
nayokaki mongongo na Nkolo koloba: — Nakotinda nani? Nani
akokende mpo na biso? Nazongisaki: — Ngai oyo, tinda ngai! **9**
Yawe alobaki na ngai: — Kende koloba na bato oyo: « Boyoka

na bino, kasi bokososola te; botala na bino, kasi bokomona te!
10 Komisa bato oyo mitema makasi, kanga matoyi na bango
mpe zipa miso na bango mpo ete bamona te na miso na bango,
bayoka te na matoyi na bango, basosola te na mitema na bango,
babongwana te mpe babika te! »
11 Boye nalobaki: — Oh Nkolo,
kino tango nini? Azongisaki: — Kino bingumba ekobebisama
mpe ekotikala lisusu na bato te, kino tango bato bakotikala lisusu
na bandako te, mpe bilanga ekobebisama mpe bakosakanela
yango;
12 kino tango Yawe akotinda bato mosika, kino tango
bakobosana penza mokili libela.
13 Soki ndambo moko kati na
bandambo zomi ya bato ekotikala na mokili, bakobebisama na
moto. Kasi ndenge terebente mpe nzete oyo babengaka sheni
etikaka misisa na yango soki bakati yango, ndenge wana mpe
nkona ya bule ekotika misisa na mokili.

7 Tango Akazi, mwana mobali ya Yotami, mwana mobali ya
Oziasi, akomaki mokonzi ya Yuda, Retsini, mokonzi ya Siri,
mpe Peka, mwana mobali ya Remalia, mokonzi ya Isalaele,
bakendeki kobundisa Yelusalemi, kasi bakokaki kolonga yango
te.
2 Boye, bapesaki sango na ndako ya Davidi: « Bato ya Siri
basali boyokani elongo na bato ya Efrayimi. » Motema ya Akazi
mpe mitema ya bato na ye nyonso eninganaki makasi ndenge
kaka banzete ya zamba eninganaka na tango ya mopepe.
3
Boye, Yawe alobaki na Ezayi: « Kende, yo elongo na Sheari-
Yashubi, mwana na yo ya mobali, kokutana na Akazi na suka ya
nzela ya mayi oyo ekenda kino na liziba monene, na nzela ya
bilanga ya moto oyo atiaka balangi na bilamba;
4 loba na ye:
‹ Kitisa motema, zala na kimia, kobanga te; tika ete motema
na yo etungisama te mpo na bakoni mibale oyo ezali kopela:
kanda makasi ya Retsini, moto ya Siri, mpe ya mwana mobali

ya Remalia! **5** Siri, Efrayimi mpe mwana mobali ya Remalia,
basaleli yo likita mpo na kobebisa yo; bazali koloba: **6** ‘Tika ete
tobundisa Yuda, tokata yango na biteni, tokabola yango biso
na biso mpe totia mwana mobali ya Tabeli lokola mokonzi na
yango.’ **7** Nzokande, tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Ekotikala
kosalema te, ekotikala kokokisama te! **8** Pamba te moto ya Siri
ezali Damasi, mpe moto ya Damasi ezali na yango kaka Retsini.
Etikali kaka mibu tuku motoba na mitano, Efrayimi ekobebisama
mpe ekozala lisusu na molongo ya mabota te. **9** Moto ya Efrayimi
ezali Samari, mpe moto ya Samari ezali kaka mwana mobali ya
Remalia. Soki botelemi ngwi te na kondima na bino, bokolonga
te kotelema liboso na bango! › » **10** Yawe alobaki lisusu na
Akazi: **11** — Senga elembo moko epai na Yawe, Nzambe na
yo, ezala kati na mokili oyo eleki na bozindo to oyo eleki likolo.
(Sheol h7585) **12** Kasi Akazi alobaki: — Nakosenga te, nakoki
komeka Yawe te. **13** Boye Ezayi alobaki: — Boyoka sik’oyo, bino
libota ya Davidi! Ekoki kaka te mpo na bino kolembisa mitema
ya bato? Boni, bolingi lisusu kolembisa motema ya Nzambe
na ngai? **14** Ye moko Nkolo akopesa bino elembo: moseka
akokoma na zemi mpe akobota mwana mobali, akopesa Ye
Kombo « Emanwele. » **15** Mwana yango akomela kaka miliki
mpe mafuta ya nzoyi kino tango akoyeba koboya mabe mpe
kopona bolamu. **16** Kasi liboso ete mwana yango ayeba koboya
mabe mpe kopona bolamu, mikili ya bakonzi mibale oyo ozali
kobanga ekobebisama. **17** Yawe akoyeisela yo, bato na yo
mpe libota ya tata na yo mikolo oyo etikala nanu kozala te
wuta Efrayimi ekabwana na Yuda: ezali nde mokonzi ya Asiri.
18 Na mokolo wana, Yawe akobeta piololo mpo na kobenga
nzinzi wuta na miluka ya Ejipito mpe banzoyi oyo ezalaka na

mokili ya Asiri; **19** ekoya mpe ekovanda kati na mabwaku ya
mozindo mpe na madusu ya mabanga, na banzete nyonso ya
mike-mike mpe na matiti nyonso. **20** Na mokolo wana, Yawe
akosalela jileti oyo akodefa na ngambo mosusu ya Efrate, elingi
koloba mokonzi ya Asiri, mpo na kokokola suki ya moto na
yo, suki ya makolo na yo mpe mandefu na yo. **21** Na mokolo
wana, moko na moko akobokola mwana ngombe ya mwasi mpe
bameme to bantaba mibale ya basi. **22** Lokola bibwele wana
ekopesaka miliki ebele, akolia manteka; mpe bato nyonso oyo
bakotikala na mokili bakolia mafuta ya nzoyi. **23** Na mokolo
wana, esika nyonso oyo ezalaki na banzete ya vino nkoto moko
oyo ezalaki na motuya ya mbongo ya bibende ya palata, nkoto
moko ekotonda na basende mpe na banzube. **24** Bato bakokota
kuna na matolotolo mpe na bambanzi, pamba te mokili ekotonda
na basende mpe na banzube. **25** Bato bakoleka lisusu te na
bangambo nyonso oyo bazalaki kosala bilanga na kongo, pamba
te bakokoma kobanga basende mpe banzube; ngombe ekokoma
kolia kuna, mpe meme ekonyata-nyata mabele na yango.

8 Yawe alobaki na ngai: « Kamata etando monene ya libanga
mpe salela ekomeli mpo na kokoma makambo oyo na likolo na
yango: Maher-Shalal-Hash-Baz (pene bomengo ya bitumba,
pene kobebisama). » **2** Nabengaki Nganga-Nzambe Iri mpe
Zakari, mwana mobali ya Yeberekia, mpo ete bazala batatoli
na ngai ya sembo. **3** Nakendeki epai ya mwasi mosakoli;
akomaki na zemi mpe abotaki mwana mobali. Yawe alobaki
na ngai: « Pesa ye kombo Maher-Shalal-Hash-Baz. **4** Liboso
ete mwana ayeba ndenge babengaka ‹ Tata na ngai › to ‹
mama na ngai, › bakomema bozwi ya Damasi mpe bomengo
ya bitumba ya Samari epai ya mokonzi ya Asiri. » **5** Yawe

alobaki na ngai lisusu: **6** « Mpo ete bato oyo basundoli mayi ya
Siloe oyo etiolaka na kimia, mpe basepeli na Retsini mpe na
mwana mobali ya Remalia, **7** Yawe akotindela bango mayi ya
nguya mpe mayi ebele lokola mayi ya ebale Efrate: ekozala nde
mokonzi ya Asiri elongo na mampinga na ye nyonso. Ekotonda
penza meke mpe ekozipa bangambo nyonso. **8** Ekokota na
Yuda mpe ekozindisa yango kino na kingo; mpe kopanzana ya
mayi yango ekotondisa mokili na yo mobimba, Emanwele. » **9**
Bino bikolo, boganga na somo mpe bopalangana! Bino bituka
nyonso ya mosika, boyoka! Bobongama mpo na bitumba mpe
bopalangana! Bobongama mpo na bitumba mpe bopalangana!
10 Bosala malamu mabongisi na bino, kasi ekobebisama; boloba
oyo bokoki koloba, kasi eloko moko te ekosalema, pamba te
Nzambe azali elongo na biso! **11** Yawe alobaki na ngai, tango
asimbaki ngai na loboko na Ye ya nguya mpe akebisaki ngai ete
nalanda te nzela ya bato oyo: **12** « Bobengaka likita te eloko
nyonso oyo bato babengaka likita; bobangaka te oyo bango
babangaka, boyokela yango somo ata moke te. **13** Kaka Yawe,
Mokonzi ya mampinga, nde bosengeli komona lokola Mosantu,
Ye kaka nde bosengeli kokumisa, Ye kaka nde bosengeli koyoka
somo. **14** Akozala lokola Esika ya bule; kasi mpo na bandako
mibale ya Isalaele, akozala lokola libanga oyo ebetisaka bato
mabaku, lokola libanga monene oyo ekweyisaka bato; bongo
mpo na bato ya Yelusalemi, akozala motambo mpe monyama.
15 Mingi kati na bango bakobeta mabaku, bakokweya mpe
bakobukana, bakokangama na motambo, mpe bakozwa bango.
» **16** Bomba lisakoli oyo ete eyebana te, kangisa mobeko oyo
kati na bayekoli na ngai. **17** Nakotalela Yawe oyo abombi elongi
na Ye, oyo apesi ndako ya Jakobi mokongo; nakotia elikya

na ngai kati na Ye. **18** Ngai elongo na bana oyo Yawe apesi
ngai, tozali bilembo mpe bandakisa kati na Isalaele, kowuta
na Yawe, Mokonzi ya mampinga, oyo avandaka na ngomba
Siona. **19** Soki bato balobi na bino: « Bokende kotalisa makambo
epai ya bato oyo basololaka na milimo ya bakufi mpe epai ya
bato oyo balobaka makambo oyo ekoya, oyo balobaka-lobaka
lokola bandeke. Boni, bato baluka banzambe na bango te?
Mpo na nini te babelela bakufi mpo na bato ya bomoi? » **20** Na
mobeko mpe na lisakoli! Soki bakoloba bongo te, bakomona
tongo te. **21** Bakokatisa mokili, na pasi mpe na nzala; mpe tango
bakokoma na nzala, bakokoma kanda-kanda, bakotala likolo
mpe bakolakela mokonzi mpe Nzambe na bango mabe. **22** Mpe
tango bakotala mabele, bakomona kaka pasi ya makasi, molili
mpe molili ya somo makasi; mpe bakotindika bango kati na molili
ya makasi.

9 Nzokande, molili ekozala lisusu te mpo na bato oyo bazalaki
na pasi. Na tango ya kala, Nzambe asambwisaki mokili ya
Zabuloni mpe ya Nefitali; kasi na mikolo oyo ekoya, Nzambe
akopesa lokumu na Galile ya bapagano, na nzela ya ebale
monene, na ngambo mosusu ya Yordani. **2** Bato oyo bazalaki
kotambola kati na molili bamoni pole makasi; ba-oyo bazalaki
kovanda kati na mokili ya bakufi, pole engengeli bango. **3**
Okomisaki bango ekolo monene, obakisaki esengo na bango.
Bazali kosepela liboso na Yo ndenge basepelaka tango babukaka
milona, ndenge mibali basepelaka tango bakabolaka bomengo
ya bitumba. **4** Pamba te ekangiseli oyo ezalaki na likolo na
bango, nzete oyo ezalaki na mapeka na bango mpe fimbu oyo
na nzela na yango bazalaki konyokola bango, Yo, obukaki yango
lokola na mokolo ya kokweya ya Madiani. **5** Basapato nyonso

ya basoda oyo lokito na yango eningisaka mabele, mpe bilamba nyonso oyo etondaki na makila, ekobwakama na moto mpo ete ezika makasi. **6** Pamba te mwana mobali moko abotami mpo na biso, mwana mobali moko apesameli biso, mpe bokonzi ezali na likolo ya mapeka na ye; bakobenga ye: Mosungi ya kokamwa, Nzambe ya nguya, Tata ya seko, Mokonzi ya kimia. **7** Bokonzi na ye ekokende mosika penza, mpe kimia na ye ekozala na suka te. Akovanda na kiti ya bokonzi ya Davidi, akozala mokonzi ya mokili na ye, akolendisa mpe akokamba yango na bosembo mpe na boyengebene, wuta na tango oyo kino libela na libela. Yango nde makambo oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, akosala na bolingo makasi na Ye. **8** Nkolo atindaki liloba mpo na kotelemela Jakobi, mpe liloba yango ekomeli Isalaele. **9** Bato nyonso bakoyeba yango, Efrayimi mpe bavandi ya Samari, oyo balobaka na lofundu mpe na lolendo ya mitema: **10** « Ata babiliki ekweyi, tokotonga lisusu na mabanga bakata; ata bakati banzete ya sikomori, tokotia na esika na yango banzete ya sedele. » **11** Kasi Yawe alendisaki bayini ya Retsini mpo na kobundisa bango mpe apelisaki mitema ya banguna na bango mpo ete batombokela bango. **12** Bato ya Siri na liboso, mpe bato ya Filisitia na sima, bapasolaki Isalaele mpe baliaki ye na lokoso. Kasi atako bongo, kanda ya Yawe ekitaki kaka te, loboko na Ye etikalaki kaka ya kosembolama. **13** Kasi atako bongo, bato bazongaki kaka te epai na Yawe oyo abetaki bango, mpe balukaki te Yawe, Mokonzi ya mampinga. **14** Yango wana, kaka na mokolo moko, Yawe akokata, kati na Isalaele, moto mpe mokila, lindalala mpe nzete oyo ebotaka na mayi. **15** Bampaka mpe bato ya lokumu, bango nde moto; mpe basakoli ya lokuta, bango nde mokila. **16** Bakambi ya bato babungisi

bato na bango nzela, mpe bato oyo balandaka bango bakomi kotelengana. **17** Yango wana, Nkolo akosepela na bilenge te, akoyokela bana bitike mpe basi bakufisa mibali mawa te, pamba te bango nyonso bazali kotiola Nzambe, bazali kosala mabe, mpe minoko nyonso ezali kobimisa maloba ya bozoba. Kasi atako bongo, kanda ya Yawe ekitaki te, loboko na Ye etikalaki kaka ya kosembolama. **18** Solo, mabe etumbaka lokola moto oyo ezikisaka basende mpe banzube, ezikisaka bazamba minene mpe ematisaka makonzi ya milinga. **19** Na kanda makasi ya Yawe, Mokonzi ya mampinga, mokili eziki na moto, mpe bato bakomi lokola mafuta na moto. Moto moko te akobikisa ndeko na ye. **20** Na ngambo ya loboko ya mobali, bakobotola bato biloko, kasi bato bakozala kaka na nzala; na ngambo ya loboko ya mwasi, bakolia, kasi bato bakotonda kaka te; moko na moko akolia mosuni ya loboko na ye: **21** Manase akolia Efrayimi, mpe Efrayimi akolia Manase; bango mibale bakosangana mpe bakobalukela Yuda. Kasi atako bongo, kanda ya Yawe ekitaki kaka te, loboko na Ye etikalaki kaka ya kosembolama.

10 Mawa na bato oyo basalaka mibeko ezanga bosembo, na ba-oyo bakomaka mibeko oyo enyokolaka bato! **2** Bapimelaka bato pamba bosembo mpe babotolaka makoki ya babola, mpo na kobotola biloko ya basi bakufisa mibali mpe ya bana bitike. **3** Bokosala nini na mokolo ya kosambisama, tango pasi ekowuta mosika? Bokokimela epai ya nani mpo ete asunga bino? Esika nini bokobomba bomengo na bino? **4** Eloko kaka bokotikala na yango: kokitisa elongi na se elongo na bato ya boloko to kokufa elongo na bato oyo babomi. Kasi atako bongo, kanda ya Yawe ekitaki kaka te, loboko na Ye etikalaki kaka ya kosembolama. **5** Mawa na Asiri, lingenda ya kanda na Ngai; nzete oyo ezali na

loboko na ye ezali nde esalelo ya kanda na Ngai! **6** Natindi
ye mpo ete atelemela ekolo oyo eyebi Yawe te mpe bato oyo
bapesaka Ngai kanda, mpo ete abebisa mpe abotola biloko na
bango mpe anyata bango lokola potopoto ya balabala. **7** Kasi
mokonzi ya Asiri amonaka yango bongo te, akanisaka yango
bongo te; akanisaka kaka koboma mpe kobebisa bikolo ebele.
8 Azali koloba: « Boni, bakambi na ngai bazali bango nyonso
ndenge moko na bakonzi te? **9** Engumba Kalino ekweyaki te
lokola engumba Karikemishi? Engumba Amati, lokola engumba
Aripadi te? Engumba Samari, lokola engumba Damasi te? **10**
Soki loboko na Ngai esukisaki bikolo oyo esambelaka banzambe
ya bikeko, bikolo oyo ezalaki na banzambe ya bikeko ebele
koleka Yelusalemi mpe Samari, **11** nakokoka te penza kosala
Yelusalemi elongo na banzambe na yango ya bikeko ndenge
nasalaki Samari mpe banzambe na yango ya bikeko? » **12** Tango
Yawe akosilisa mosala na Ye ya kotelemela ngomba Siona mpe
Yelusalemi, akoloba: « Nakopesa etumbu na mokonzi ya Asiri
mpo na lolendo ya motema na ye mpe mpo na lofundu ya etaleli
na ye. **13** Pamba te azalaki koloba: ‹ Nazalaki kosala makambo
oyo nyonso na makasi mpe na bwanya na ngai moko, pamba te
nazali mayele; napusaki bandelo ya bikolo, nabotolaki bomengo
na bango lokola elombe, nalongaki bakonzi na bango. **14** Loboko
na ngai ekamataki bomengo na bango ndenge bakamataka zala
ya ndeke; mpe ndenge bato balokotaka maki batika, ndenge
wana mpe ngai nalokotaki mokili mobimba: moko te eningisaki
lipapu to efungolaki monoko mpo na kobeta piololo. › » **15** Boni,
epasola ekoki solo komimatisa liboso ya moto oyo asalelaka
yango; si ya mabaya ekoki solo komikumisa liboso ya moto oyo
asalelaka yango? Bosila komona fimbu koningisa moto oyo

asalelaka yango to etape ya nzete kotombola nzete na yango?
16 Yango wana Nkolo Yawe, Mokonzi ya mampinga, akotindela
basoda na ye ya mbinga bokono oyo ekondisaka nzoto. Na
se ya nkembo na Ye, bakopelisa moto lokola fulu ya moto. **17**
Pole ya Isalaele ekokoma moto, Mosantu ya Isalaele akopela
lokola moto; kaka na mokolo moko, akotumba mpe akozikisa
basende mpe banzube ya Asiri, **18** akozikisa nye bazamba
na yango ya minene mpe bilanga na yango ya kitoko ndenge
mobeli akondaka. **19** Kati na bazamba na yango, ekotikala
kaka banzete moke oyo ata mwana moke akokoka kotanga
motango na yango. **20** Na mokolo wana, batikali ya Isalaele mpe
bato ya libota ya Jakobi oyo bakobika bakomipesa lisusu te na
maboko ya moto oyo azalaki kobeta bango; kasi bakomipesa
na solo epai na Yawe, Mosantu ya Isalaele. **21** Ndambo ya
bakitani ya Jakobi bakozonga epai ya Nzambe na nguya. **22**
Oh Isalaele, ata bato na yo bazali ebele lokola zelo ya ebale
monene, ndambo kaka nde bakozonga; pamba te Nzambe azwi
mokano ya kobebisa bato, akomema bosembo lokola mpela. **23**
Nkolo Yawe, Mokonzi ya mampinga, akokokisa kobebisama
oyo akanaki mpo na mokili mobimba. **24** Tala liloba oyo Nkolo
Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi: « Oh bato na Ngai, bino
oyo bovandi kati na Siona, bozala na somo te ya bato ya Asiri
oyo bazali kobeta bino fimbu mpe kotombola nzete mpo na
kobeta bino ndenge bato ya Ejipito bazalaki kosala. **25** Kala
mingi te, kanda na Ngai epai na bino ekosila mpe kanda na
Ngai ya makasi ekobalukela bango mpo na kobebisa bango.
» **26** Yawe, Mokonzi ya mampinga, akotombola fimbu mpo na
kobeta Asiri ndenge abetaki Madiani na libanga ya Orebi. Mpe
lisusu, akotombola nzete na Ye likolo ya ebale monene lokola na

Ejipito. **27** Na mokolo wana, bakolongola mokumba na likolo ya mapeka na bino mpe na ekangiseli na bakingo na bino. Tango mokumba yango ekolongwa, ekotika esika na bomengo. **28** Tala bango wana bazali koya na Ayati, bazali koleka na lubwaku ya Migironi, babombi biloko na bango na Mikimasi. **29** Baleki kati na bangomba mpe balobi: « Tokotonga molako mpe tokolekisa butu na Geba. » Bato ya Rama bakomi kolenga na somo, mpe bato ya Gibea, engumba ya mokonzi Saulo, bakimi. **30** Oh bato ya Galimi, boganga makasi! Oh Layisi, sala keba! Oh engumba Anatoti, mawa na yo! **31** Bato ya Madimena bakimi, bato ya Gebimi bazali koluka ekimelo; **32** Na mokolo ya lelo, bakotelema na Nobi, bakobeta makofi na bango na ngomba Siona, mboka kitoko, mpe na ngomba moke ya Yelusalemi. **33** Tala, Nkolo Yawe, Mokonzi ya mampinga, akokata bitape ya banzete na nguya monene, akokata banzete milayi mpe oyo eleki milayi, akokomisa yango mikuse. **34** Akokata na epasola banzete nyonso kati na zamba: Libani ekokweya liboso ya Elombe.

11 Moto ya nzete ekobima na mobimbi ya Izayi; wuta na misisa na ye, Etape moko ekobota mbuma. **2** Molimo na Yawe akowumela na likolo na Ye: Molimo ya bwanya mpe ya mayele, Molimo ya toli mpe ya nguya, Molimo ya boyebi mpe ya kotosa Yawe; **3** esengo na ye ekozala na kotosa Yawe. Akokata makambo ndenge emonanaka na libanda te to mpe akozwa mikano te kolanda biyoka-yoka; **4** kasi akokata makambo ya bato bakelela na bosembo mpe akozwa mikano ya sembo mpo na babola ya mokili. Akobeta mokili fimbu na maloba na ye mpe akoboma bato mabe na pema ya monoko na ye. **5** Bosembo ekozala mokaba na ye, mpe boyengebene ekozala na loketo na ye lokola mokaba oyo bamemelaka bibundeli. **6** Mbwa ya zamba

ekovanda esika moko na mwana meme, nkoyi ekolala esika moko na mwana ntaba; mwana ngombe ya mobali, mwana nkosi mpe banyama ya mafuta ekolia esika moko, bongo mwana moke nde akoyeisa yango. **7** Ngombe ya mwasi mpe ngombolo ekolia esika moko, bana na yango mpe ekolala esika moko, bongo nkosi ekolia matiti lokola ngombe. **8** Mwana moke akosakana pene ya lidusu ya nyoka, mpe elenge mwana akokotisa loboko na ye na zala ya nyoka. **9** Mabe to kobebisama ekosalema lisusu te na likolo nyonso ya ngomba na Ngai ya bule, pamba te mokili ekotonda na boyebi ya Yawe ndenge mayi etondaka na ebale. **10** Na mokolo wana, bakitani ya Izayi bakotelema lokola bendele mpo na bikolo, bato ya bikolo ya bapaya bakoya noki epai na bango; mpe esika na bango ya kopema ekozala na nkembo. **11** Na mokolo wana, Nkolo akosembola loboko na Ye na mbala ya mibale mpo na kobikisa ndambo ya bato na Ye oyo babikaki wuta na Asiri, na Ejipito, na Patrosi, na Kushi, na Elami, na Shineari, na Amati mpe na bisanga ya ebale monene. **12** Akotombola bendele mpo na bikolo mpe akosangisa bana ya Isalaele oyo bazali na bowumbu; akosangisa esika moko bato ya Yuda oyo bapalangana na mokili mobimba. **13** Motema likunya ya Efrayimi ekosila, mpe banguna ya Yuda bakobebisama; Efrayimi akozala lisusu na motema likunya te mpo na Yuda to mpe Yuda akozala lisusu monguna ya Efrayimi te. **14** Bakosangela elongo bato ya mboka Filisitia na bangomba mikuse ya ngambo ya weste; bakobebisa elongo bikolo ya ngambo ya este, bakokonza bato ya Edomi mpe ya Moabi, bongo bato ya Amoni bakokoma bawumbu na bango. **15** Yawe akokawusa mayi ya eteni ya ebale oyo ekota na mabele ya Ejipito; loboko na Ye ekoningisa ebale mpe akokabola yango na

biteni sambo na mopepe makasi mpo ete bato bakoka kokatisa
na makolo. 16 Nzela moko ekosalema mpo na ndambo ya bato
na Ye oyo batikalaki na bomoi wuta na Asiri ndenge esalemaki
tango bana ya Isalaele babimaki na Ejipito.

12 Na mokolo wana, okoloba: « Oh Yawe, nazali kosanzola
Yo, pamba te ata osilikelaki ngai, kanda na Yo elongwaki likolo
na ngai mpe obondisaki ngai! 2 Solo, Nzambe azali lobiko na
ngai; nakotia elikya na ngai epai na Ye mpe nakobanga lisusu
te. Nkolo Yawe azali makasi mpe nguya na ngai; azali lobiko
na ngai. » 3 Yango wana, botoka mayi na esengo na etima
ya lobiko. 4 Na mokolo wana bokoloba: « Bosanzola Yawe,
bobelela Kombo na Ye, bosakola misala na Ye kati na bikolo mpe
botatola ete Kombo na Ye ezali likolo na nyonso. 5 Boyemba
loyembo mpo na Yawe, pamba te asali makambo ya kokamwa.
Tika ete mokili mobimba eyeba yango! 6 Bino bato ya Siona,
bobeta milolo mpe boyemba loyembo na esengo, pamba te
Mosantu ya Isalaele azali monene kati na bino! »

13 Maloba ya kosambisa Babiloni, oyo Ezayi, mwana mobali
ya Amotsi, azwaki na emoniseli: 2 Botombola bendele likolo ya
ngomba oyo ezanga banzete, boganga epai na bango; bopepa
bango loboko mpo ete bakota na bikuke ya bakambi. 3 Napesaki
mitindo epai na bato oyo babulisama mpo na Ngai; nabengisaki
lisusu bilombe na Ngai, bato oyo basepelaka na lokumu na Ngai,
mpo na kosilisa kanda na Ngai. 4 Boyoka makelele likolo ya
bangomba: ezali lokola makelele ya bato ebele! Boyoka lokito ya
makelele ya bikolo: ezali lokola bikolo esangana esika moko!
Yawe, Mokonzi ya mampinga, azali kotala mampinga ya basoda
oyo bazali pene ya kokende na etumba. 5 Bawuti na mikili ya
mosika, na suka ya likolo; Yawe elongo na bisalelo ya kanda

na Ye; mpo na kobebisa mokili mobimba. **6** Bolela, pamba te
mokolo na Yawe ekomi pene, ekoya lokola kobebisama oyo
ewuti na Nkolo-Na-Nguya-Nyonso. **7** Yango wana, maboko
nyonso ekolemba mpe mitema ya bato nyonso ekobukana. **8**
Somo makasi ekokweyela bango, pasi mpe kobanga ekotika
bango te; bakobunda-bunda lokola mwasi oyo azali na pasi ya
kobota. Bango na bango bakotalana na kokamwa mpe bilongi na
bango ekokoma lokola moto. **9** Tala, mokolo na Yawe ezali koya,
ezali mokolo moko ya pasi, mokolo ya kotomboka mpe ya kanda
makasi mpo na kobebisa mokili mpe koboma bato ya masumu
kati na yango. **10** Minzoto na likolo mpe minda nyonso oyo ezali
pene na yango ekopesa lisusu pole na yango te: moyi ekokoma
molili tango tongo ekotana, mpe sanza ekopesa lisusu pole na
yango te. **11** Nakopesa etumbu na mokili mpo na mabe na yango,
mpe bato mabe, mpo na masumu na bango. Nakosukisa lofundu
ya bato ya lolendo mpe nakokitisa lolendo ya banyokoli. **12**
Nakosala ete bato bakoma ya koluka lokola wolo ya peto, lokola
wolo ya mboka Ofiri. **13** Yango wana nakolengisa likolo, mpe
mabele ekoningana na bisimbelo na yango na kanda makasi ya
Yawe, Mokonzi ya mampinga, na mokolo oyo akopelisa kanda
na Ye. **14** Lokola mboloko oyo bazali kolanda, lokola bameme
oyo ezanga mobateli, moko na moko akozonga epai ya bato na
ye, moko na moko akokima kino na mboka ya bakoko na ye.
15 Bakotobola na likonga moto nyonso oyo bakokanga. Bato
nyonso oyo bakozwa, bakokufa na mopanga. **16** Bakokata-
kata bana na bango na biteni na miso na bango, bakobebisa
bandako na bango mpe bakozwa basi na bango na makasi. **17**
Tala, nakotelemisa bato ya Medi ete batelemela bango, bato
oyo palata elobelaka bango eloko moko te mpe basepelaka

na bango na wolo te. **18** Boye, tolotolo na bango ekoboma bilenge mibali mpe bakoyokela mbuma ya libumu mawa te: liso na bango ekotala bana na mawa te. **19** Nzambe akokweyisa Babiloni, kongenga ya babokonzi, nkembo ya lolendo ya bato ya Chalide, ndenge akweyisaki Sodome mpe Gomore. **20** Bato bakotikala kovanda lisusu kuna te to ekozala lisusu na bato te na milongo nyonso; kuna, moto ya Arabi akopika te ndako na ye ya kapo, mpe babateli bibwele bakopemisa te banyama na bango. **21** Kasi bikelamu ya esobe nde ekokoma kolala kuna; bambwa ya zamba nde ekotondisa bandako na yango, ba-esulungutu ekotonda na bandako, maligbanga ekokoma kovanda kuna mpe bantaba ya zamba ekokoma kopumbwa-pumbwa kuna. **22** Banyawu ya zamba ekotonda na bandako na bango ya makasi, mpe bambwa ya zamba ekotonda na bandako na bango ya kitoko. Tango na yango esili kobelema, mpe mikolo na yango ekopusana lisusu te.

14 Yawe akoyokela Jakobi mawa, akopona lisusu Isalaele mpe akopemisa bango na mokili na bango; bongo bapaya bakosangana na bango mpe bakobakisama na ndako ya Jakobi. **2** Bato ya bikolo bakozwa bango mpe bakomema bango kino na esika na bango. Bongo, libota ya Isalaele ekokamata bango na mokili ya Yawe lokola basali ya mibali mpe ya basi. Bakokomisa bakangami bato oyo bakangaki bango mpe bakokonza bato oyo bakonzaki bango. **3** Na mokolo oyo Yawe akopesa yo bopemi na mosala na yo, na komitungisa na yo mpe na misala makasi oyo bapesaki yo, **4** okoyemba nzembo oyo mpo na kotiola mokonzi ya Babiloni; okoloba: « Ndenge nini monyokoli akomi na suka? Ndenge nini penza lolendo na ye esili? **5** Yawe abuki fimbu ya moto mabe, lingenda ya bokonzi ya bakambi, **6** oyo azalaki

kokweyisa bato na kanda mpe kobeta bango na kolemba te, oyo azalaki kokonza bikolo na kanda makasi mpe konyokola bango na mawa te. **7** Mikili nyonso ezwi bopemi mpe kimia, ekomi koganga na esengo. **8** Banzete ya sipele ezali kosepela mpo na kokweya na yo, mpe banzete ya sedele ya Libani ezali koloba: ‹ Wuta tango okweyaki na se, moto moko te akweyisaka lisusu biso. › **9** Mokili ya bakufi, kuna na se, eningani na sango ya koya na yo, elamusi, mpo na koyamba yo, milimo ya bakufi, bato nyonso oyo bazalaki bakambi na mokili, etomboli bango, na bakiti na bango ya bokonzi, ba-oyo nyonso bazalaki bakonzi ya bikolo. **(Sheol h7585)** **10** Bango nyonso bakozwa maloba mpe bakoloba na yo: ‹ Yo mpe okomi moto ya bolembu lokola biso, okokani na biso! › **11** Lokumu na yo nyonso ekiti kino na mokili ya bakufi, elongo na makelele ya mandanda na yo. Nkusu etondi na se na yo lokola mbeto, mpe mitsopi ezipi yo lokola elamba. **(Sheol h7585)** **12** Ndenge nini penza okweyi wuta na likolo, oh monzoto oyo engengaka na tongo, mwana mobali ya tongo makasi? Bakweyisi yo penza kino na mabele, yo moto oyo ozalaki kopanza bikolo! **13** Ozalaki komilobela kati na motema: ‹ Nakomata kino na Lola, nakotombola kiti na ngai ya bokonzi kino na likolo ya minzoto ya Nzambe mpe nakovanda na ngomba epai wapi banzambe basanganaka, na suka ya mokili ya ngambo ya nor; **14** nakomata kino na likolo ya mapata, nakomikomisa lokola Ye-Oyo-Aleki-Likolo. › **15** Kasi okiti nde na mokili ya bakufi, na se penza ya libulu. **(Sheol h7585)** **16** Bato oyo bazali komona yo batie miso na bango epai na yo, bazali komituna: ‹ Boni, ezali penza ye oyo azalaki koningisa mokili mpe kolengisa bikolo? **17** Moto oyo azalaki kokomisa mokili esobe, kokweyisa bingumba na yango mpe kotika te ete bakangami na ye bazonga epai na

bango? › **18** Bakonzi nyonso ya bikolo balalaka na lokumu, moko
na moko kati na kunda na ye; **19** kasi yo obwakami mosika ya
kunda na yo lokola kaka eloko moko ya nkele, kati na bibembe
ya bato oyo baboma, bato oyo batobola bango na mopanga,
bongo bakiti kino na libulu ya mabanga lokola bibembe oyo
banyata na makolo. **20** Okotikala kosangana na bango te kati na
kunda, pamba te obebisaki mokili na yo mpe obomaki bato na
yo. Bakotikala lisusu kotanga te bakombo ya bakitani ya bato
mabe. **21** Bobongisa esika mpo na koboma bana na ye ya mibali
likolo ya masumu ya batata na bango! Tika ete balamuka lisusu
te mpo na kozwa mabele lokola libula mpe kotondisa mokili
elongo na bingumba na bango. **22** Nakotelemela bango, » elobi
Yawe, Mokonzi ya mampinga, « nakolongola kombo ya Babiloni
mpe nyonso oyo ekotikala, bana mpe bakitani na yango, elobi
Yawe. **23** Nakokomisa yango esika ya potopoto mpe lopango ya
bampuku; mpe nakokombola yango na nzela ya ekombelo ya
libebi, » elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga. **24** Yawe, Mokonzi
ya mampinga, alapi ndayi: « Solo, ndenge kaka nabongisi,
ndenge wana mpe ekosalema; makambo oyo nazali na yango
na makanisi, yango nde ekokokisama. **25** Nakobebisa mokili ya
Asiri kati na mokili na Ngai, nakonyata-nyata yango na likolo ya
bangomba na Ngai; ekangiseli na bango ekolongwa epai ya bato
na Ngai mpe mokumba na bango ekolongwa na mapeka na
bango. » **26** Yango nde mokano oyo Yawe asili kozwa mpo na
mokili mobimba, mpe yango nde loboko oyo asili kosembola mpo
na kotelemela bikolo nyonso. **27** Pamba te Yawe, Mokonzi ya
mampinga, asili kozwa mokano; bongo nani akolongola yango?
Loboko na Ye esili kosembolama; nani akozongisa yango? **28**
Maloba oyo eyaki na mobu oyo mokonzi Akazi akufaki: **29** «

Bino bato nyonso ya Filisitia, bosepela te ete fimbu oyo ezalaki kobeta bino esili kobukana, pamba te etupa ebimaka na libumu ya nyoka, mpe dalagona oyo epumbwaka ebimaka na libumu ya nyoka mabe. **30** Ye oyo aleki mobola nde akozwa eloko ya kolia, mpe moto oyo akelela nde akolala na kimia; kasi nakoboma bato na yo na nzala; mpe bato oyo bakobika, bakoboma bango. **31** Oh ekuke, lela makasi! Engumba, ganga makasi! Mokili mobimba ya Filisitia esili kozinda! Milinga makasi ezali kobima na ngambo ya nor, mpe moto moko te atikali na libanda ya molongo. **32** Eyano nini tokopesa penza epai ya bamemi sango ya ekolo oyo? Ezali ete Yawe asili kolendisa Siona mpo ete babola kati na bato na Ye basili kozwa ebombamelo ya malonga. »

15 Maloba ya kosambisa mokili ya Moabi: Pamba te na butu oyo Moabi ebebisamaki, Ari kati na Moabi mpe ebebisamaki, solo, ebebisamaki kaka na butu moko! Kiri kati na Moabi mpe ebebisamaki; solo, ebebisamaki kaka na butu moko! **2** Bato ya Diboni bazali komata na bisika na bango ya bule, na bisambelo na bango ya likolo ya bangomba, mpo na kolela; Moabi akomi koganga mpo na Nebo mpe Medeba. Bakokoli mito nyonso mpe bakati mandefu nyonso. **3** Balati-lati basaki na babalabala, bato nyonso bazali kolela na likolo ya mitondo ya bandako mpe na bisika oyo bato ebele bakutanaka; bazali penza kosopa mpinzoli ebele. **4** Eshiboni mpe Eleale ezali koganga makasi, mingongo ya bato na yango ezali koyokana kino na Yakatsi; yango wana, mampinga ya Moabi bazali mpe koganga mpe mitema na bango ebukani. **5** Nazali kolela na se ya motema mpo na Moabi, banguna na ye bazali kokima kino na Tsoari, kino na Egilati-Shelishiya; bazali komata na nzela ya Luyiti na kolela; mpe na nzela ya Oronayimi, bazali kosala matanga mpo na

kobebisama na bango. **6** Mayi ya Nimirimi ekawuki, bongo matiti
mpe esili kokawuka, matiti ya mobesu eziki-ziki nyonso mpe
matiti ya kitoko ezali lisusu te. **7** Yango wana, bamemi bomengo
oyo bazwaki mpe oyo babombaki na lubwaku ya banzete ya
pepiliye. **8** Kolela na bango etamboli na mokili mobimba ya
Moabi; koganga na bango eyokanaki kino na Egilayimi, mpe
kino na mabulu ya mayi ya Elimi. **9** Mayi ya Dimoni etondi na
makila, kasi nakotinda lisusu pasi makasi na Dimoni: nkosi moko
ekobimela bato ya Moabi oyo bakobika.

16 Botinda mpate lokola mpako epai ya mokambi ya mokili;
wuta na Sela kino na ngomba Siona, mboka kitoko, bokatisa
esobe. **2** Bakobengana basi ya Moabi lokola bandeke na zala na
yango, na suka ya ebale ya Arinoni. **3** « Pesa biso toli, kamata
mokano. Sala ete elili na yo ezala lokola butu na moyi makasi.
Bomba bato oyo bakimeli epai na yo, kobimisa bango te. **4** Tika
ete bato ya Moabi oyo bakimi epai na yo bawumela elongo na
yo! Zala nguba na bango liboso ya mobomi. » Tango minyoko
ekokoma na suka, kobebisama ekotikala lisusu te mpe koboma
ekosila na mokili. **5** Kiti ya bokonzi ekolendisama na bolingo;
moto moko akovanda na kiti yango na bosolo, akobimela na
ndako ya Davidi: alukaka bosembo kati na kosambisa mpe
alongisaka makambo ya bosembo. **6** Toyokaki sango ya lolendo
ya Moabi, ndenge atombolaka mapeka: lolendo na ye oyo eleka
ndelo mpe lofundu na ye, lolendo mpe maloba na ye ya lofundu
ezanga na yango tina. **7** Yango wana, bato ya Moabi bakosala
matanga, bakomilela bango na bango mpo na Moabi. Bolela
mpe bozala na mawa mpo na mikate ya Kiri-Aresheti, oyo
basala na bambuma ya vino. **8** Mpo ete bilanga ya Eshiboni esili
kokawuka elongo na bilanga ya vino ya Sibima. Bakambi ya

bikolo babukaki-bukaki bitape na yango oyo eleki kitoko, oyo ekenda kino na Yaezeri mpe eleka kino na esobe. Bitape yango ezalaki epanzana makasi mpe ekenda mosika kino na ebale monene. **9** Yango wana, nazali kolela lokola Yaezeri mpo na vino ya Sibima. Eshiboni mpe Eleale, nazali kosopa mpinzoli mpo na bino! Koganga ya esengo esili mpo bambuma na bino mpe mpo na biloko oyo bobuki na bilanga na bino. **10** Esengo mpe kosepela ebungi na bilanga ya kitoko, banzembo mpe koganga ya esengo ezali lisusu te kati na bilanga ya vino! Mokamoli vino akokamola lisusu te kati na ekamolelo, pamba te nakosukisa koganga. **11** Motema na ngai ezali kolela lokola lindanda mpo na Moabi, mpe kati ya motema na ngai ezali komona pasi mpo na Kiri-Aresheti. **12** Bakomona Moabi komata na bisambelo ya likolo ya bangomba mpo na kobondela na esika na ye ya bule, kasi akolonga te. **13** Yango nde liloba oyo Yawe aloba wuta kala mpo na Moabi. **14** Kasi Yawe alobi sik'oyo boye: « Etikali mibu misato, kobakisa ata mokolo moko te, bato ya lokumu ya Moabi mpe ebele ya bato na ye bakosambwa, bongo bato na ye oyo bakobika bakozala kaka moke mpe bakozanga makasi. »

17 Maloba ya kosambisa Damasi: « Tala, Damasi ekotikala lisusu engumba te, ekokoma nde liboke ya libebi. **2** Bingumba ya Aroeri ekotikala lisusu na bato te, ekotikala nde mpo na bibwele oyo ekokoma kolala kuna, oyo moto ata moko te akobangisa. **3** Bingumba batonga makasi ekolimwa na Efrayimi, mpe nguya ya bokonzi ekolimwa na Damasi. Batikali ya Siri bakokoma lokola nkembo ya bana ya Isalaele, » elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga. **4** « Na mokolo wana, lokumu ya Jakobi ekosila, mafuta ya misuni ya nzoto na ye ekosila. **5** Ekozala lokola tango basangisaka matiti ya ble mpe loboko ya moloni ebukaka mito

na yango, lokola tango balokotaka mito ya ble oyo ekweyaka na lubwaku ya bato ya Refayimi. **6** Kasi kaka ndambo moke ya mito ya ble nde etikalaka; lokola tango baningisaka nzete mpo na kobuka bambuma ya olive, bongo bambuma mibale to misato etikalaka na songe ya bitape, mpe minei to mitano etikalaka na bitape ya se, » elobi Yawe, Nzambe ya Isalaele. **7** Na mokolo wana, bato bakotalela Mokeli na bango mpe bakobalola miso na bango epai ya Mosantu ya Isalaele; **8** bakotalela lisusu bitumbelo te oyo ezali misala ya maboko na bango, mpe miso na bango ekotala lisusu te misala ya misapi na bango: makonzi ya Ashera mpe bitumbelo ya malasi ya ansa. **9** Na mokolo wana, bakosundola bingumba na bango oyo batonga makasi ndenge basundolaki banzete mpe bangomba liboso ya bana ya Isalaele. Nyonso ekobebisama penza. **10** Mpo ete obosani Nzambe, Mobikisi na yo, oboyi kokanisa Libanga oyo azali Ekimelo na yo, okolisi banzete ya kitoko mpe oloni banzete ya vino ya bapaya. **11** Kaka na mokolo oyo olonaki yango, omonaki yango kobimisa mito; mpe na tongo makasi, nkona na yo ebimisaki bafololo. Na mokolo ya pasi, milona na yo ekomonana pamba, mpe pasi yango ekoki kosila te. **12** Mawa na ebele ya bato! Tala ndenge bazali koganga lokola makelele ya ebale monene! Bato ya bikolo bazali koganga lokola lokito ya mayi ya ebale monene! **13** Ata bato ya bikolo bazali koganga lokola makelele ya mayi ya bibale minene, bakimaka penza mosika tango Yawe apamelaka bango; bakimaka lokola matiti na bangomba na tango ya mopepe, lokola putulu na tango ya mopepe makasi. **14** Na pokwa, somo ya pwasa nde eyaka! Bongo liboso ete tongo etana, eloko moko te etikalaka! Yango nde lifuti ya bato oyo banyokolaka biso, mpe mbano ya bato oyo bamonisaka biso pasi.

18 Mawa na mokili oyo ezali na bamasuwa oyo ezalaka na
bavwale lokola mabanki, bongo enanaka na ebale ya Kushi! **2**
Mawa na yo oyo otindaka bantoma na nzela ya ebale kati na
bamasuwa oyo basala na papirisi, na likolo ya ebale monene!
Bino bapanzi sango ya mbangu, bokende epai ya bato ya ekolo
oyo bazalaka milayi mpe baposo ya nzoto na bango engengaka,
epai ya bato ya ekolo oyo babangisaka na mosika, bato ya
makasi oyo banyataka banguna na bango, mpe oyo bibale eleka
kati na mokili na bango. **3** Bino nyonso, bavandi ya mokili, bino
oyo botondisi mabele, tango bakotombola bendele na likolo ya
bangomba, bokomona; tango bakobeta kelelo, bokoyoka! **4**
Pamba te, tala liloba oyo Yawe alobi na ngai: « Nakovanda
kimia mpe nakotala wuta na ndako na Ngai, lokola kongala
ya moyi to lokola mapata na tango ya molunge. » **5** Mpo ete
liboso ya kobuka bambuma, tango bafololo ya mike etikaka
kobima mpe ekomaka bambuma mibesu oyo ekomi pene ya
kotela, bakataka bitape na likwangola, babwakaka mpe batiaka
pembeni bitape. **6** Bakosundola yango epai ya bandeke oyo
eliaka misuni na likolo ya bangomba mpe epai ya banyama ya
zamba. Bandeke minene ekolia yango na tango ya molunge mpe
banyama ya zamba ekolia yango na tango ya malili. **7** Na tango
wana, bakomema bakado epai na Yawe, Mokonzi ya mampinga,
wuta epai ya ekolo ya bato milayi oyo poso ya nzoto na bango
engengaka, wuta epai ya ekolo ya bato oyo babangisaka na
mosika, bato ya makasi oyo banyataka banguna na bango, mpe
oyo bibale eleka kati na mokili na bango, bakomema bakado
yango na ngomba Siona, esika oyo Kombo ya Yawe, Mokonzi
ya mampinga, ezalaka.

19 Maloba ya Yawe mpo na kosambisa Ejipito: Tala, Yawe
amati likolo ya mapata oyo ekendaka mbangu, azali koya na
Ejipito. Banzambe ya bikeko ya Ejipito ezali kolenga liboso
na Ye mpe mitema ya bato ya Ejipito elembi-lembi kati na
bango. **2** « Nakosala ete bato ya Ejipito batelemelana bango na
bango: ndeko akobundisa ndeko na ye, moninga akobundisa
moninga na ye, engumba moko ekobundisa engumba mosusu,
mpe mboka moko ekobundisa mboka mosusu. **3** Bato ya
Ejipito bakosila mayele, mpe nakobebisa mabongisi na bango
nyonso; bakokende kotuna toli epai ya banzambe ya bikeko,
epai ya milimo ya bakufi, epai ya bato oyo basololaka na
milimo ya bakufi mpe epai ya bato oyo balobaka makambo oyo
ekoya. **4** Nakokaba bato ya Ejipito na maboko ya bakonzi ya
mitema mabe, mpe mokonzi moko ya kanda makasi akokonza
bango, » elobi Nkolo Yawe, Mokonzi ya mampinga. **5** Mayi
ya ebale monene ekokita, mpe mayi ya ebale ekosila mpe
ekokawuka. **6** Mayi ya miluka ekokoma solo, mayi ya Ejipito
ekokita mpe ekokawuka. Mpe lisusu, banzete oyo ebotaka na
mayi ekokawuka, **7** elongo na matiti oyo ezalaka pembeni ya
Nili, na monoko ya ebale. Milona nyonso ya bilanga oyo ebotaka
pembeni ya Nili ekokawuka mpe ekopumbwa na mopepe, eloko
moko te ekotikala. **8** Balobi mbisi bakonyokwama mpe bakokoma
kolela, bato nyonso oyo babwakaka ndobo mpe minyama na
ebale Nili bakokoma na pasi. **9** Bato oyo basalaka lino bakokufa
soni ya makasi, mpe bato oyo batongaka bilamba bakotonda na
mawa. **10** Bato oyo basimbaka mokili bakokweya, mpe basali
nyonso bakolemba nzoto. **11** Bakambi ya Tsoani bakomi penza
lokola bazoba, bato ya bwanya ya Faraon bakomi kopesa batoli
oyo ezanga tina. Ndenge nini bokoki penza koloba na Faraon: «

Ngai, nazali moko kati na bato ya bwanya, moyekoli ya bakonzi ya kala? » **12** Wapi sik'oyo bato na yo ya bwanya? Tika ete balakisa yo mpe basosolisa yo makambo oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, abongisaki mpo na kotelemela Ejipito. **13** Bakambi ya Tsoani bakomi lokola bazoba, bakambi ya Mefisi bakomi kokanisa makambo ya lokuta; nzokande bango, makonzi ya bikolo ya bato ya Ejipito, nde bazali kobungisa bato ya Ejipito nzela. **14** Yawe atindeli bango molimo ya kizunguzungu: bango nde basalaki ete Ejipito ekoma kotenga-tenga na misala na yango nyonso ndenge moto oyo alangwe masanga atengaka-tengaka. **15** Eloko moko te ekosalema lisusu na Ejipito, ezala na moto to na mokila, na lindalala ya nzete ya mbila to na nzete oyo ebotaka na mayi. **16** Na mokolo wana, bato ya Ejipito bakokoma lokola basi. Bakolenga na somo na koningana ya loboko oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, atomboli mpo na kotelemela bango. **17** Bongo mokili ya Yuda ekolengisa bato ya Ejipito na somo. Tango nyonso bakoyoka kombo ya Yuda, bakolenga na somo mpo na mabongisi nyonso oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, asalaki mpo na kotelemela bango. **18** Na mokolo wana, bingumba mitano kati na Ejipito ekokoma koloba lokota ya Bayuda mpe kolapa ndayi na Kombo na Yawe, Mokonzi ya mampinga. Bongo moko kati na yango ekobenga yango: Engumba ya moyi. **19** Na mokolo wana, bakotonga etumbelo moko na kati-kati ya Ejipito mpe bakotia likonzi moko lokola ekaniseli mpo na Yawe, na bandelo ya mokili. **20** Ekozala lokola elembo mpe litatoli mpo na Yawe, Mokonzi ya mampinga, na mokili ya Ejipito. Tango bakoganga epai na Yawe likolo na banyokoli na bango, akotindela bango mobikisi mpe mobundeli, mpe akobikisa bango. **21** Boye, Yawe akomimonisa epai na bato

ya Ejipito. Mpe na mokolo wana, bato ya Ejipito bakoyeba Yawe, bakogumbamela Ye na bambeka mpe na makabo ya bambuma; bakolapa ndayi na Kombo na Yawe mpe bakokokisa yango. **22** Kasi Yawe akobeta Ejipito na nzela ya bitumbu, akobeta yango mpe akobikisa yango. Bakozonga epai na Yawe, bongo akoyanola na kolela na bango mpe akobikisa bango. **23** Na mokolo wana, bakopasola nzela moko wuta na Ejipito kino na Asiri. Bato ya Asiri bakokoma koya na Ejipito, mpe bato ya Ejipito bakokoma koya na Asiri. Bato ya Ejipito mpe bato ya Asiri bakokoma kosala elongo losambo mpo na Yawe. **24** Na mokolo wana, Isalaele akozala ekolo ya misato, sima na Ejipito mpe Asiri, lipamboli oyo Nzambe akomema na mokili. **25** Yawe, Mokonzi ya mampinga, akopambola bango na maloba oyo: « Tika ete bopambolama: Ejipito, bato na Ngai; Asiri, misala ya maboko na Ngai, mpe Isalaele, libula na Ngai! »

20 Na mobu oyo mokonzi monene ya basoda, oyo Sargoni, mokonzi ya Asiri, atindaki, ayaki kobundisa mpe kobotola engumba Asidodi; **2** kaka na tango wana, Yawe alobaki maloba oyo na nzela ya Ezayi, mwana mobali ya Amotsi: « Kende, longola bilamba ya saki na nzoto na yo, mpe basapato na makolo na yo. » Mpe asalaki kaka bongo; akomaki kotambola bolumbu mpe makolo ngulu. **3** Bongo Yawe alobaki: « Lokola mosali na Ngai, Ezayi, atamboli bolumbu mpe makolo ngulu mibu misato mpo na kozala elembo mpe ekamwiseli na miso ya Ejipito mpe ya Kushi, **4** mokonzi ya Asiri akomema bakangami ya Ejipito mpe bawumbu ya Kushi bolumbu mpe makolo ngulu: ezala bilenge to bampaka, bakotambola bolumbu mpe makolo ngulu mpo na soni ya Ejipito. **5** Bato nyonso oyo batiaki elikya na bango na Kushi mpe bakomaki lofundu mpo na Ejipito

bakokweya mpe bakotonda na soni. **6** Na mokolo wana, bavandi
ya esanga bakoloba: ‹ Tala, makambo nini ekomeli bato oyo
biso tozalaki kotiela mitema? Tozalaki kokima epai na bango
mpo na kozwa lisungi mpe lobiko liboso ya mokonzi ya Asiri.
Biso sik'oyo tokosuka ndenge nini? › »

21 Maloba na Yawe na tina na esobe ya ebale monene:
Ndenge mopepe makasi elekaka na somo na Negevi, monguna
moko azali koya wuta na esobe, wuta na mokili moko ya somo.
2 Namonaki emoniseli moko ya somo: Moteki baninga azali
koteka baninga, mobebisi azali kobebisa. Elami, bundisa bango!
Medi, zingela bango! Nakosukisa kolela nyonso oyo ayeisaki na
bato. **3** Yango wana, loketo na ngai ekomi na pasi, pasi moko ya
makasi penza ekangi ngai lokola mwasi oyo azali na pasi ya
kobota. Makambo oyo nazali koyoka ezali kopesa ngai somo,
mpe oyo nazali komona ezali kosilisa ngai mayele. **4** Motema na
ngai ezali kobeta noki-noki, nakomi kolenga na somo, mwa malili
ya pokwa oyo nazelaka na esengo ekomeli ngai somo makasi.
5 Mesa ebongisami, batandi bilamba ya mesa, bazali kolia mpe
komela! Bino bakonzi ya basoda, bopakola banguba na bino
mafuta! **6** Tala liloba oyo Nkolo alobi na ngai: « Kende, tia
mokengeli; mpe tika ete aloba makambo oyo akomona. **7** Soki
amoni shar oyo bampunda mibale ezali kobenda, basoda oyo
batambolaka likolo ya bampunda, bamoko bamati likolo ya ba-
ane, bamosusu bamati likolo ya bashamo, tika ete asala keba,
asala keba penza! » **8** Boye, mokengeli agangaki lokola nkosi: «
Nkolo, mokolo mobimba, natelemaka na likolo ya ndako molayi
ya kokengela; mpe butu nyonso, natikalaka kaka se wana. **9**
Tala, moto moko azali koya awa na shar, oyo bampunda mibale
ezali kobenda. Azongisaki eyano: ‹ Babiloni esili kokweya,

ekweyi solo! Banzambe na yango nyonso ya bikeko elali-lali mpe epanzani na mabele! › » **10** Oh bato na ngai, babeti bino ndenge batutaka ble na libanda! Nazali koyebisa bino makambo oyo nayokaki wuta epai na Yawe, Mokonzi ya mampinga, wuta epai ya Nzambe ya Isalaele. **11** Maloba na Yawe na tina na Duma. Moto moko azali kobelela Ngai wuta Seiri: « Mokengeli, olobi nini mpo na butu? Mokengeli olobi nini mpo na butu? » **12** Mokengeli azongisaki: Tongo elingi kotana, kasi butu mpe elingi koya. Soki bolingi kotuna mituna, botuna; bongo bozonga mpe boya lisusu. **13** Maloba na Yawe mpo na kotelemela Arabi: Oh bino bato ya mombongo ya Dedani, bokolala na esobe ya Arabi. **14** Bopesa mayi na moto oyo azali na posa ya mayi; bino bavandi ya mokili ya Tema, bopesa bilei na bato oyo bazali kokima bitumba. **15** Pamba te bazali nde kokima mopanga, mopanga oyo babimisi na ebombelo na yango, bazali nde kokima tolotolo oyo etelemi makasi mpe bitumba ya makasi. **16** Tala liloba oyo Nkolo alobaki na ngai: « Etikali kaka mobu moko, ndenge batangaka mikolo ya mowumbu, nkembo nyonso ya Kedari ekosuka. **17** Bongo, ekotikala kaka mwa ndambo moke ya basoda oyo babundaka na matolotolo mpe ya basoda ya mpiko kati na Kedari, » elobi Yawe, Nzambe ya Isalaele.

22 Maloba na Yawe na tina na lubwaku ya Emoniseli: Likambo nini lisusu ekomeli bino sik’oyo mpo ete bino nyonso bomata na likolo ya mitondo ya ndako? **2** Oh engumba etonda na loyenge, engumba etonda na makelele mpe na bisengo! Bibembe na yo ekufi na mopanga te to mpe na bitumba te. **3** Bakambi na yo nyonso bakimaki elongo; bakangaki bango na basoda na nguya ya tolotolo. Mpe bato na yo, oyo bazalaki kokima monguna na mosika, bakangaki bango mpe bakomaki elongo bakangami. **4**

Yango wana nalobaki: « Botika kotala Ngai, botika ete nalela makasi! Bomeka kobondisa Ngai te mpo na kobebisama ya bato na Ngai! » **5** Pamba te ezali mokolo moko ya lokito ya bitumba, mokolo ya pasi makasi mpe ya somo kati na lubwaku ya Emoniseli kowuta na Nkolo Yawe, Mokonzi ya mampinga; ezali mokolo oyo mir ya makasi ekobukana mpe makelele ya koganga ekobima na bangomba. **6** Mampinga ya Elami batomboli makonga, mosusu bamati na bashar mpe bampunda; Kiri abimisi nguba. **7** Lubwaku na yo, oyo eleki kitoko etondi na bashar, mpe basoda oyo batambolaka likolo ya bampunda batelemi-telemi na bikuke ya engumba; **8** bibombamelo ya Yuda etikali lisusu te. Na mokolo wana, obalolaki miso na yo na bibundeli oyo ezalaka na Ndako ya Zamba. **9** Bomonaki ete Engumba ya mokonzi Davidi ezali na madusu mingi kati na mir oyo ezingeli yango; boye bobombaki mayi kati na Liziba oyo ezalaka na se, **10** botangaki motango ya bandako ya Yelusalemi, bobukaki mosusu mpo na kolendisa mir ya monene. **11** Bosalaki liziba mpo na kobomba mayi ya liziba ya kala kati na bamir mibale, kasi bobalolaki miso na bino te mpo na kotala Ye oyo asalaki mpe abongisaki yango wuta kala. **12** Nkolo Yawe, Mokonzi ya mampinga, azalaki kobenga bino na mokolo wana mpo ete bolela mpe bosala matanga, bomikokola suki mpe bolata saki. **13** Kasi tala, ezalaki kaka bisengo mpe loyenge, koboma bangombe mpe bameme ya mibali, bantaba ya basi, kolia misuni mpe komela masanga ya vino! Bozalaki koloba: « Tika ete tolia mpe tomela, pamba te, lobi, tokokufa! » **14** Yawe, Mokonzi ya mampinga, ayebisaki ngai yango na matoyi na ngai moko penza: « Kino bokokufa, bokotikala kozwa bolimbisi ya lisumu oyo te, » elobi Nkolo Yawe, Mokonzi ya mampinga. **15**

Tala maloba oyo Nkolo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi: « Kende kokuta Shebina, mobateli biloko ya ndako ya mokonzi, loba na ye: **16** ‹ Ozali kosala nini awa, mpe nani apesi yo nzela ya kotonga kunda na yo awa lokola moto oyo azali kotimola kunda na ye na likolo mpe kotonga epemelo na ye kati na lidusu ya libanga monene? **17** Tala, Yawe akomi pene ya koningisa yo mpe kobwaka yo mosika, yo moto ya makasi! **18** Akobalola yo ndenge babalolaka ndembo mpe akobwaka yo na etando moko ya monene. Kuna nde okokufa, mpe bashar na yo ya lokumu ekotikala, yo oyo osalaka soni ya ndako ya mokonzi na yo. **19** Nakolongola yo na mosala, mpe lokumu na yo ekosila. **20** Na mokolo wana, nakobengisa mosali na Ngai, Eliakimi, mwana mobali ya Ilikia. **21** Nakolatisa ye nzambala na yo, nakokanga ye mokaba na yo mpe nakopesa bokonzi na yo na maboko na ye. Akozala tata mpo na bavandi ya Yelusalemi mpe mpo na ndako ya Yuda. **22** Nakotia fungola ya ndako ya Davidi na mapeka na ye: oyo akofungola, moto moko te akokanga yango; mpe oyo akokanga, moto moko te akofungola yango. **23** Nakopika ye lokola sete na esika ya malamu; akozala lokola kiti ya bokonzi ya lokumu mpo na ndako ya tata na ye. **24** Nkembo nyonso ya ndako ya tata na ye ekozala likolo na ye: kobanda na bakitani na ye kino na bana na bango nyonso, lokola bisalelo oyo: kobanda na bakopo ya mike kino na mbeki ya minene. **25** Na mokolo wana, elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga, sete oyo bapikaki na esika ya malamu ekolongwa, ekobukana mpe ekokweya; mpe mokumba oyo amemaki ekokweya. › » Yawe nde alobaki.

23 Maloba na Yawe na tina na engumba ya Tiri: Oh bamasuwa ya Tarsisi, bosala matanga! Pamba te engumba ya Tiri esili kobebisama nyonso: ezala ndako to libongo, eloko moko te

etikali! Bazwaki sango oyo wuta na esanga ya Shipele. **2** Bino
bavandi ya esanga, bino bato ya mombongo ya Sidoni, oyo nzela
ya ebale ekomisa bazwi, bovanda nye! **3** Lifuti na ye ezalaki:
ble ya Shiyori, oyo ezalaki koya na nzela ya ebale monene
mpe milona oyo ezalaki kowuta pembeni ya Nili. Engumba ya
Tiri ekomaki nde zando ya bikolo. **4** Yoka soni, Sidoni, ndako
batonga makasi ya ebale monene, pamba te ebale monene
elobi: « Natikala koyoka pasi ya kobota te, natikala na ngai mpe
kobota te, natikala na ngai kobokola bana mibali to kokolisa
bana basi te. » **5** Tango maloba yango ekokoma na Ejipito,
bakolenga na somo wana bakoyoka sango ya Tiri. **6** Bokatisa
na ngambo ya Tarsisi, bolela makasi, bino bavandi ya esanga.
7 Boni, oyo nde engumba na bino ya bisengo, engumba oyo
ebanda kala penza mpe oyo makolo na yango ememaka yango
kowumela na mikili ya mosika? **8** Nani azwaki mokano oyo mpo
na kobebisa Tiri? Tiri oyo azalaki kokabola mitole, oyo bato na ye
ya mombongo bazalaki komimona lokola bakonzi; mpe oyo bato
na ye ya nkita bazalaki komimona lokola bato oyo baleki bato
nyonso ya mokili na lokumu. **9** Yawe, Mokonzi ya mampinga,
nde azwaki mokano yango mpo na kosambwisa lolendo ya
nkembo nyonso mpe kokitisa kino na se bato nyonso ya lokumu,
oyo bazali na mabele. **10** Oh Tarsisi, mboka kitoko, koma kosala
bilanga ndenge basalaka pembeni ya ebale Nili, pamba te
libongo ezali lisusu te. **11** Yawe asembolaki loboko na Ye na
ebale monene mpe alengisaki bikolo, apesaki mitindo na tina na
mokili ya Fenisi ete babuka bandako na yango oyo batonga
makasi; **12** alobaki: « Okosepela lisusu te, yo Sidoni, mboka
kitoko, yo oyo lokumu na yo esili kobebisama lelo! Telema, katisa
na ngambo ya Shipele! Ezala kuna, okozwa bopemi te. » **13**

Tala mokili ya bato ya Chalide, bato oyo bazalaka lisusu te!
Bato ya Asiri bakomisaki yango esika ya kowumela mpo na
banyama ya esobe; batongaki bandako na bango ya milayi mpo
na kokengela, babukaki bandako na yango batonga makasi mpe
bakomisaki yango putulu. **14** Bolela, bino bamasuwa ya Tarsisi!
Pamba te ndako na bino, oyo batonga makasi ebukani. **15** Na
tango wana, bakobosana Tiri mibu tuku sambo kolanda molayi
ya bomoi ya mokonzi moko. Kasi na suka ya mibu tuku sambo,
ekosalema mpo na Tiri, makambo oyo baloba na nzembo oyo
bayembelaka mwasi ya ndumba: **16** « Kamata lindanda, tambola
na engumba mobimba, oh mwasi ya ndumba oyo babosana;
beta yango malamu, yemba banzembo ebele mpo ete bakanisa
yo lisusu! » **17** Na sima na mibu tuku sambo, Yawe akosala
mpo na Tiri oyo ekozongela lifuti na yango ya mbindo; mpe
ekozongela kosala kindumba elongo na bikolo nyonso ya mokili.
18 Kasi lifuti mpe bomengo na yango ekobulisama mpo na Yawe;
bakobomba te yango kati na bibombelo. Bomengo na yango
ekozala mpo na koleisa bato oyo batelemaka liboso ya Yawe
mpe kolatisa bango bilamba ya kitoko.

24 Tala, Yawe akobebisa mokili mpe akokomisa yango lokola
esobe; akokotisa mobulu kati na yango mpe akopanza bato na
yango. **2** Ekozala mpe kaka ndenge moko mpo na Banganga-
Nzambe mpe bato, mpo na nkolo mpe mowumbu na ye, mpo
na nkolo ya mwasi mpe mwasi mosali na ye, mpo na moteki
mpe mosombi, mpo na modefisi mpe modefi, mpo na moto oyo
bakofuta ye niongo mpe mpo na moto oyo akofuta niongo. **3**
Mokili ekobebisama penza nye mpe bakopanza yango nyonso.
Yawe nde alobaki yango. **4** Mokili ezali na matanga mpe ekawuki,
mokili mobimba ebebi mpe ekawuki; ezala likolo mpe ebebi

elongo na mokili! **5** Bato ya mokili bakomisi yango mbindo, bazali
kotosa mibeko te; banyati-nyati bikateli mpe babuki boyokani
ya seko. **6** Mpo na yango, bilakeli mabe ezali kozikisa mokili;
bato na yango bakomema mokumba ya mabe na bango. Yango
wana, bato ya mokili bazali kokufa, mpe ndambo moke kaka
nde etikali. **7** Vino ya sika ezali na matanga, elanga ya vino
ekawuki; bato nyonso oyo bamesana na esengo bakomi kolela
na pasi. **8** Esengo ya mbonda esili, makelele ya bato ya biyenga
esili, esengo ya lindanda esili; **9** komela vino etikali lisusu na
banzembo te, masanga ya makasi ekomi bololo mpo na bato oyo
bamelaka yango. **10** Engumba oyo ebeba etikali pamba, bikuke
ya bandako nyonso ekangami. **11** Na babalabala, koganga na
koganga ete vino ezali lisusu te, kosepela nyonso ebongwani
molili, esengo nyonso elongwe na mokili. **12** Libebi kaka nde
etikali kati na engumba, babuki-buki bikuke na yango na biteni.
13 Pamba te ekosalema kati na mokili mpe kati na bikolo ndenge
esalemaka tango babukaka bambuma ya olive na nzete to tango
balokotaka bambuma ya vino soki basilisi kobuka yango. **14**
Bamoko bakotombola mingongo na bango mpe bakoganga na
esengo; wuta na weste ya mayi monene, bakobeta milolo mpo
na lokumu na Yawe. **15** Yango wana, kuna na ngambo ya este,
bopesa nkembo na Yawe; bonetola Kombo ya Yawe, Nzambe
ya Isalaele, kati na bisanga ya ebale monene. **16** Wuta na suka
ya mokili, tozali koyoka banzembo: « Nkembo epai ya Nkolo-Na-
Bosembo. » Kasi nalobaki: « Nakomi na suka, nakomi na suka!
Mawa mpo na ngai! Bazoba bateki mboka, na bozoba penza,
bazoba bateki mboka! » **17** Oh bato ya mokili, somo, libulu mpe
motambo ezali kozela bino. **18** Moto nyonso oyo akokima na
lokito ya somo akokweya na libulu, mpe oyo akoluka kobima

kati na libulu akokangama na motambo. Maninisa ya likolo esili kofungwama, makonzi ya mokili ezali koningana. **19** Mokili ebukani-bukani, mokili epanzani, mokili eningani makasi. **20** Mokili ekomi kotenga-tenga lokola moto oyo alangwe masanga, ezali koningana na mopepe lokola ndako ya matiti. Mokumba ya botomboki na ye ezali likolo na ye, esili kokweya mpe ekotelema lisusu te. **21** Kasi na mokolo wana, Yawe akopesa etumbu na mampinga ya lola kuna na likolo, mpe na bakonzi ya mokili na se. **22** Bakosangisa bango elongo kati na libulu ndenge basangisaka bakangami na boloko, bakokangela bango na boloko mpe bakozwa etumbu sima na mikolo ebele. **23** Sanza ekokoma motane, mpe moyi ekoyoka soni, pamba te Yawe, Mokonzi ya mampinga, akokonza na ngomba Siona mpe kati na Yelusalemi, liboso ya bampaka na yango, na nkembo makasi.

25 Yawe, ozali Nzambe na ngai; nakonetola Yo mpe nakosanzola Kombo na Yo; pamba te na boyengebene na Yo ya kokoka, osalaki mabongisi ya kokamwa, makambo oyo obongisa wuta kala. **2** Okomisaki engumba mopiku ya mabanga, okomisaki bingumba ya makasi maboke ya mabanga; bandako batonga makasi ya bapaya etikali lisusu na bilongi ya engumba te, bakotonga yango lisusu te. **3** Yango wana, bato ya nguya bakopesa Yo lokumu, bingumba ya bikolo ya kanza ekotosa Yo. **4** Ozalaki ekimelo mpo na mobola, ekimelo mpo na moto oyo akelela, na tango ya pasi, ebombamelo na tango ya mvula makasi mpe pio na tango ya molunge. Pamba te pema ya banyokoli ezali lokola mvula ya makasi oyo ebukaka bamir; **5** mpe lokola moto ya moyi na zelo ya esobe. Osilisaki makelele ya bapaya ndenge pio ya mapata esilisaka molunge; boye nde nzembo ya banyokoli esilaki. **6** Na ngomba oyo, Yawe, Mokonzi

ya mampinga, akobongisa feti ya biloko kitoko mpo na bato nyonso, feti monene ya vino ya kala, ya misuni oyo eleki mafuta mpe ya vino ya kala oyo balongola malamu salite. **7** Kaka na ngomba oyo, akobebisa vwale oyo esili kozipa bato nyonso, bulangeti oyo ezipi bikolo nyonso; **8** akolimwisa kufa mpo na libela. Nkolo Yawe akopangusa mpinzoli na bilongi nyonso, akolongola soni ya bato na Ye kati na mokili mobimba. Solo, Yawe alobi. **9** Na mokolo wana, bakoloba: « Solo, Oyo azali penza Nzambe na biso! Totiaki mitema epai na Ye mpe abikisi biso. Oyo azali solo Yawe, totiaki mitema epai na Ye; tika ete tosepela mpe tozala na esengo mpo na lobiko oyo apesi biso! » **10** Loboko na Yawe ekozala na ngomba oyo, kasi bakonyata-nyata Moabi na mokili na bango ndenge banyataka matiti kati na libulu ya fimie. **11** Akosembola maboko na Ye kati na yango ndenge basembolaka maboko mpo na kokata mayi. Nzambe akokitisa lolendo na bango mpe mayele ya maboko na bango; **12** akobuka bamir milayi na bino ya makasi mpe akolalisa yango na se; akokweyisa yango na mabele kino ekoma putulu.

26 Na mokolo wana, bakoyemba nzembo oyo kati na mokili ya Yuda: Tozali na engumba moko ya makasi; Nzambe akomisi lobiko lokola mir mpe ebombamelo na yango. **2** Bofungola bikuke mpo ete ekolo ya sembo, ekolo oyo ebatelaka boyokani, ekoka kokota! **3** Ndenge esila kokatama, ye oyo akomitika epai na Yo, okobatela ye na kimia, na kimia penza, mpo ete amipesi mobimba epai na Yo. **4** Botia tango nyonso elikya na Yawe, pamba te Yawe azali penza Libanga ya tango nyonso. **5** Akitisaka bavandi ya likolo, akweyisaka engumba oyo batonga makasi, alalisaka yango penza na mabele mpe akomisaka yango putulu. **6** Makolo ya bato ekonyata-nyata yango: makolo

ya babola, matambe ya bato pamba. **7** Nzela ya moto ya
sembo, ezali alima; Yo oyo ozali Sembo, okomisaka kitoko
nzela ya moto ya sembo. **8** Oh Yawe, tango totambolaka na
nzela oyo mibeko na Yo etalisaka, totalelaka Yo; Kombo na
Yo mpe kotatola yango, yango nde posa ya mitema na biso.
9 Na butu, motema na ngai ezali solo na posa na Yo; kati na
ngai, molimo na ngai ezali kolukaluka Yo makasi, pamba te
bavandi ya mokili bayekolaka bosembo tango opesaka mabele
bitumbu. **10** Soki basaleli moto mabe ngolu, akoyekola bosembo
te; ezala kati na mokili ya bosembo, asalaka kaka mabe mpe
amonaka na ye monene ya Yawe te. **11** Oh Yawe, loboko na
Yo emati solo likolo, kasi bazali komona yango te. Tika ete
bayokisama soni tango bakomona bolingo makasi na Yo, oyo
eleka ndelo mpo na bato na Yo; tika ete moto oyo obongiselaki
banguna na Yo etumba bango! **12** Yawe, okopesa biso kimia,
pamba te okokiselaka biso misala nyonso oyo tosalaka. **13**
Oh Yawe, Nzambe na biso, atako bakonzi mosusu bakambaki
biso, kasi biso, topesaka lokumu kaka na Kombo na Yo. **14**
Bakufi bakozala lisusu na bomoi te, milimo ya bakufi ekozonga
lisusu na bomoi te; opesaki bango etumbu mpe obomaki bango
nye; osalaki ete ata moto moko te akanisa bango lisusu! **15** Oh
Yawe, okomisi ekolo na Yo monene! Solo, okomisi ekolo na
Yo monene, omipesi penza lokumu; opusi bandelo nyonso ya
mokili mosika penza. **16** Yawe, kati na pasi na bango, balukaki
Yo; tango opesaki bango etumbu, bamikabaki na mabondeli
makasi. **17** Oh Yawe, tozalaki liboso na Yo lokola mwasi ya
zemi oyo akomi pene ya kobota, bongo azali kobaluka mpe
koganga na pasi. **18** Tozalaki na zemi, tozalaki mpe kobaluka na
pasi; kasi tango tobotaki, tobotaki kaka mopepe: tomemelaki

mabele lobiko te, mpe tomemelaki mokili bato ya sika te. **19** Kasi bato na Yo, oyo bakufa bakozonga lisusu na bomoi, bibembe na bango ekosekwa. Bino bato oyo bovandaka kati na putulu, bolamuka mpe boganga na esengo! Pamba te mamwe na Yo ezali lokola mamwe ya tongo; mabele ekopesa bomoi epai ya bakufi. **20** Bato na ngai, bokende, bokota na bashambre na bino mpe bokanga bikuke sima na bino; bomibomba nanu mwa tango moke kino tango kanda ekoleka. **21** Tala, Yawe azali kobima wuta na esika na Ye mpo na kopesa bato ya mokili etumbu mpo na masumu na bango; mabele ekobimisa makila oyo basopa likolo na yango, ekobomba lisusu te bato oyo baboma.

27 Na mokolo wana, Yawe akopesa etumbu na Leviatani, nyoka oyo ekimaka, na Leviatani, nyoka ya somo, na nzela ya mopanga na Ye ya minu, mopanga na Ye ya monene mpe ya nguya; akoboma elima ya ebale monene. **2** Na mokolo wana, bakoloba: « Boyemba nzembo mpo na nzete ya vino ya kitoko: **3** Ngai Yawe, nabatelaka yango, nasopelaka yango mayi tango nyonso, nakengelaka yango butu mpe moyi mpo ete moto moko te abebisa yango. **4** Nazali lisusu na kanda te. Ah, soki ezalaki kaka na banzube mpe na basende mpo na kobundisa Ngai, nde natambolaki likolo na yango na bitumba mpe nabwakaki yango nyonso na moto. **5** Kasi tika ete bakimela epai na Ngai lokola ndako batonga makasi, tika ete baluka kosala kimia elongo na Ngai; solo, tika ete baluka kosala kimia elongo na Ngai! » **6** Na mikolo oyo ekoya, Jakobi akozwa misisa, Isalaele akobimisa bafololo mpe mito, mpe akotondisa mokili na bambuma na ye. **7** Boni, Yawe abetaki ye te ndenge abetaki bato oyo babetaki ye? Boni, abomaki ye te ndenge abomaki bato oyo babomaki ye? **8** Apesaki bango etumbu na kotelemela mpe na kobengana.

Alongolaki bango na mopepe na Ye ya makasi, kaka na mokolo moko ya mopepe na Ye ya este. **9** Ezali na nzela wana nde mabe ya Jakobi ekolimbisama, mpe tala oyo ekozala mbuma ya bolimbisi masumu na ye: akobuka mabanga nyonso ya etumbelo mpo ete ekoma lokola mabanga ya pembe oyo babuka-buka; mpe likonzi moko te ya Ashera to etumbelo ya malasi ya ansa ekotikala. **10** Engumba ya makasi etikali pamba lokola lopango oyo basundola, babosana mpe etikala pamba lokola esobe; mwana ngombe ya mobali ekokoma kolia mpe kolala kuna, bongo ekolia ata makasa ya bitape na yango. **11** Tango bitape na yango ekokawuka, ekobukana; basi bakoya kotia yango na moto. Mpo ete bato oyo bazangi mayele, yango wana Mokeli na bango ayokelaki bango mawa te, Mozalisi na bango atalisaki bango ngolu na Ye te. **12** Na tango wana, Yawe akotuta ble wuta na ngambo ya ebale (Efrate) kino na mayi oyo etiolaka makasi na bangomba ya Ejipito. Boye, bino bana ya Isalaele, Yawe akolokota bino moko na moko mpo na kosangisa bino. **13** Na mokolo wana, bakobeta kelelo oyo ya monene; bato oyo bazalaki kobebisama na mokili ya Asiri mpe oyo bakendeki na bowumbu na Ejipito bakoya mpe bakogumbamela Yawe na ngomba ya bule, na Yelusalemi.

28 Mawa na motole ya lolendo ya balangwi masanga ya Efrayimi mpe na fololo ekawuka, fololo oyo ezalaki kosala kitoko na yango, oyo ezalaki na moto ya lubwaku ya mabele kitoko, na engumba wana oyo balangwi masanga ya vino bazalaki kosalela lolendo! **2** Tala, Nkolo azali na elombe moko ya nguya mpe ya makasi, elombe yango azali lokola mvula ya mabanga mpe mopepe oyo ebebisaka; azali lokola mvula ya makasi mpe mpela ya somo, akokweyisa na makasi engumba yango

na mabele. **3** Motole ya lolendo ya balangwi masanga ya
Efrayimi ekonyatama na makolo; **4** mpe fololo ekawuka oyo
ezalaki kosala kitoko na yango na moto ya lubwaku ya kitoko
ekokoma lokola mbuma ya figi ya liboso oyo ebotaka liboso
ya eleko ya molunge: soki kaka moto amoni yango, akobuka
mpe akomela yango mbala moko. **5** Na mokolo wana, Yawe,
Mokonzi ya mampinga, akozala motole ya lokumu mpe elembo
ya kitoko mpo na ndambo ya bato na Ye; **6** akopesa makanisi
ya bosembo epai na ye oyo avandi mpo na kosambisa, mpe
akozala mopesi makasi epai na bato oyo babenganaka na
bitumba kino na ekuke. **7** Mpe lisusu, Banganga-Nzambe mpe
basakoli bapengwi mpo na masanga ya vino; masanga makasi
ekomi kotengisa-tengisa bango; masanga epengwisi bango,
vino ebungisi bango, masanga makasi ekomi kotengisa-tengisa
bango; bakomi kobunga na bimoniseli na bango, bakomi kokata
makambo na ndenge esengeli te. **8** Bamesa nyonso etondi na
bisanza ya nkele; esika ya malamu etikali lisusu te. **9** Azali nani,
ye oyo azali koluka koteya? Alingi kolimbola bimoniseli na ye
epai ya banani? Epai ya bana oyo balongoli na mabele, bana
oyo bakati bango mabele? **10** Pamba te ezali nde « Bilobaloba
ya pamba. » **11** Solo, Nzambe akoloba na bato oyo na nzela ya
likukuma mpe na lokota ya bapaya; **12** alobaki na bango: « Tala
esika ya kopema! Tika ete moto oyo alembi apema; » mpe: «
Tala esika ya kimia, » kasi balingaki koyoka te. **13** Bongo Liloba
na Yawe ekokoma mpo na bango se bilobaloba ya pamba mpo
ete, wana ezali bango kotambola, bakweya na ndenge ya sima,
babukana mikongo, bazwama na mitambo mpe bakangama. **14**
Yango wana, bino batioli oyo bozali kokamba bato ya Yelusalemi,
boyoka Liloba na Yawe! **15** Bozali koloba: « Tosalaki boyokani

elongo na kufa, boyokani elongo na mboka ya bakufi. Tango likama ya makasi ekoya, ekozwa biso te; pamba te tokomisi lokuta ekimelo na biso mpe makambo ya lokuta ebombamelo na biso. » **(Sheol h7585)** **16** Mpo na yango, tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: « Tala, nasili kotia libanga moko kati na Siona, libanga ya makasi, libanga ya songe ya ndako, libanga ya motuya mpo na moboko ya malonga; moto oyo akozwa yango lokola eyekamelo na ye akotikala kobanga te. **17** Nakotia bosembo lokola singa oyo bamekelaka molayi mpe boyengebene lokola singa ya mbodi; mvula ya mabanga ekokombola ekimelo na bino ya lokuta, mpe mayi ekozindisa ebombamelo na bino. **18** Boyokani na bino elongo na kufa ekobebisama, boyokani oyo bosalaki elongo na mokili ya bakufi ekolonga te; tango likama ya makasi ekokomela bino, ekobebisa bino penza nye. **(Sheol h7585)** **19** Tango makambo nyonso oyo ekoya, ekobebisa bino; pamba te ekoleka na tongo nyonso, na moyi nyonso mpe na butu nyonso. » Bososoli ya emoniseli oyo ekomema nde somo makasi. **20** Boye, ndenge balobaka na lisese: « Mbeto eleki mokuse mpo na kominyolusa, mpe bulangeti eleki moke mpo na komizipa nzoto; » **21** Yawe akotelema ndenge atelemaki na ngomba Perasimi, akotomboka ndenge atombokaki na lubwaku ya Gabaoni mpo na kosala mosala na Ye, mosala na Ye oyo ya kokamwa, mpe kokokisa mosala na Ye, mosala ya kokamwa oyo esalema nanu te. **22** Sik'oyo, botika maseki na bino, noki te minyololo na bino ekokoma lisusu makasi; pamba te Nkolo Yawe, Mokonzi ya mampinga, ayebisaki ngai ete asili kozwa mokano ya kobebisa mokili mobimba. **23** Bofungola matoyi mpe boyoka mongongo na ngai, bosala keba mpe boyoka malamu makambo oyo nazali koloba! **24** Boni, ezali tango nyonso nde

mosali bilanga abalolaka mabele, akataka mikala mpe atimolaka mabele mpo na kolona? **25** Sima na kobongisa esika ya kolona, boni, akoki te kolona nkona ya nijeli to kobwaka kumini? Boni, akoki te kolona ble na esika oyo ebongi, mpe orje, na esika oyo ekoki; mpe epotele, na bandelo ya elanga na ye? **26** Nzambe na ye ateyaka ye mpe alakisaka ye nzela oyo asengeli kolanda. **27** Pamba te basalelaka te mabaya ya kilo, oyo mpunda ebendaka mpo na kobuka nijeli to bapine ya shar mpo na kobuka kumini; basalelaka nde lingenda mpo na kobuka nijeli mpe kumini. **28** Esengeli konika ble mpo na kosala mapa; nzokande babetaka yango tango nyonso te, balekisaka nde bapine ya shar na likolo na yango mpe mabaya ya kilo, oyo mpunda ebendaka, kasi banikaka yango te. **29** Nyonso wana mpe ewuti epai na Yawe, Mokonzi ya mampinga, oyo mabongisi na Ye ezali ya kitoko makasi mpe bwanya na Ye ezali monene.

29 Mawa na yo, Arieli, Arieli, engumba oyo Davidi azalaki kovanda! Bobakisa mibu na mibu mpe botika ete bafeti na bino ekoba kolandana ndenge ezalaka. **2** Kasi nakonyokola Arieli; ekokoma na mawa mpe na kolela; ekokoma na miso na Ngai lokola etumbelo. **3** Nakozingela yo mpo na kobundisa yo, nakozingela yo na mir ya molayi mpe nakotiela yo mampinga ya nguya mpo na kotelemela yo. **4** Okokitisama solo na se, okoloba wuta na mabele, mpe maloba na yo ekobanda kobima na mongongo ya se wuta na putulu. Mongongo na yo ekokoma kobima wuta na se ya mabele lokola mongongo ya moto oyo asololaka na milimo ya bakufi; mpe wuta na putulu, maloba na yo ekobima na mongongo ya se. **5** Bongo ebele ya banguna na yo bakokoma lokola putulu, mpe ebele ya banyokoli na yo bakokoma lokola matiti ekawuka oyo ezali kopumbwa na

mopepe; ekosalema bongo na pwasa. **6** Yawe, Mokonzi ya
mampinga, akoya epai na yo na nzela ya bakake, ya koningana
ya mabele mpe ya lokito monene, ya mopepe makasi mpe
ya mvula ya moto oyo etumbaka. **7** Ekozala lokola ndoto to
emoniseli ya butu mpo na ebele ya bikolo oyo bakobundisa
Arieli, oyo bakotelemela ye elongo na bandako na ye ya makasi
mpe bakozingela ye. **8** Ekozala lokola moto oyo azali na nzala,
bongo azali kolota ndoto ete azali kolia, kasi tango alamuki,
libumu na ye ezali kaka pamba lokola moto oyo azali na posa ya
mayi, bongo azali kolota ndoto ete azali komela mayi, kasi tango
alamuki na nzoto ya kolemba, posa na ye ya mayi esili kaka te.
Ekozala nde bongo mpo na mampinga ya bikolo nyonso oyo
bakobundisa ngomba Siona. **9** Bozanga maloba mpe bokamwa!
Bomiboma miso mpe botikala bakufi miso! Bolangwa masanga,
kasi na vino te! Botenga-tenga, kasi na masanga ya makasi
te! **10** Yawe asopeli bino molimo ya pongi makasi; akangi bino
miso, bino basakoli, azipi bino mito, bino bato oyo bomonaka
makambo. **11** Mpo na bino, emoniseli nyonso oyo ekomi lokola
maloba ya buku oyo bakanga mpe bapesi epai ya moto oyo
ayebi kotanga, bongo balobi na ye: « Nabondeli yo, tanga
nanu buku oyo, » kasi azongisi: « Nakokoka te, pamba te buku
ekangama. » **12** To bapesi yango epai ya moto oyo ayebi
kotanga te, mpe balobi na ye: « Nabondeli yo, tanga nanu buku
oyo, » kasi azongisi: « Nayebi kotanga te. » **13** Nkolo alobi: «
Bato oyo bapusanaka pene na Ngai kaka na monoko, bapesaka
Ngai lokumu kaka na bibebu, kasi mitema na bango ezalaka
mosika na Ngai; mpe botosi oyo bazalaka na yango epai na Ngai
ezali kaka mobeko ya bomoto, oyo bateyaki bango. **14** Yango
wana, nakokoba kokamwisa bato oyo; ekozala nde bikamwa

likolo ya bikamwa kino bwanya ya bato ya bwanya ekobunga,
mpe mayele ya bato ya mayele ekosuka. » **15** Mawa na bato
oyo basalaka makambo na nkuku mpo na kobombela Yawe
mabongisi na bango; bato oyo basalaka misala na bango na
molili mpe balobaka: « Nani akoki komona biso? Nani akoyeba?
» **16** Bozali nde kobongola makambo! Ezali lokola bozali kozwa
mosali mbeki ndenge moko na mabele oyo basalelaka mbeki.
Boni, eloko ekoki solo koloba na mosali na yango: « Asalaki ngai
te? » Mbeki ekoki solo koloba na mosali mbeki: « Ozali mayele
te? » **17** Etikali kaka tango moke, Libani ekobongwana elanga
ya kitoko, mpe elanga ya kitoko ekomonana lokola zamba. **18**
Na mokolo wana, bakufi matoyi bakoyoka maloba ya buku, mpe
bakufi miso bakomona tango bakobima na butu mpe na molili. **19**
Bato bakelela bakosepela makasi kati na Yawe, babola bakozala
na esengo kati na Mosantu ya Isalaele. **20** Banyokoli bakotikala
lisusu te, batioli bakozala lisusu te mpe bato oyo balukaka
pasi ya baninga bakokufa: **21** elongo na bato oyo bakweyisaka
bato kati na kosamba mpo na liloba moko, elongo na bato oyo
batielaka basambisi mitambo mpe bapesaka matatoli ya lokuta,
na kosambisama, mpo na kokweyisa moto ya sembo. **22** Mpo
na yango, tala liloba oyo Yawe, Mosikoli ya Abrayami, alobi
na libota ya Jakobi: « Jakobi akozala lisusu na soni te, elongi
na ye ekozala lisusu ya kokawuka te. **23** Tango akomona kati
na bango bana na ye, mosala ya maboko na Ngai, bakopesa
lokumu na bosantu ya Kombo na Ngai mpe bakososola bosantu
ya Mosantu ya Jakobi. Boye, bakozala na somo ya Nzambe ya
Isalaele. **24** Bato oyo bazali koyengayenga na molimo bakozwa
mayele, mpe bato ya mito makasi bakondima koyekola mateya
ya sika. »

30 « Mawa na bana ya mito makasi, » elobi Yawe: « basalaka
mabongisi oyo ewutaka epai na Ngai te mpe basalaka boyokani
oyo ewuti na Molimo na Ngai te, mpo ete babakisa lisumu
likolo ya lisumu; **2** mawa na bato oyo bakendaka na Ejipito,
na kozanga kotuna toli na Ngai, mpo na koluka lisungi ya
kobatelama epai ya Faraon mpe koluka ebombamelo na se ya
elili ya Ejipito! **3** Kasi ndako batonga makasi ya Faraon epai wapi
bokokimela ekokomela bino soni, mpe elili ya Ejipito ekokoma
likambo ya soni makasi. **4** Ata bakalaka na bango bazali na
Tsoani mpe bantoma na bango bakomi na Anesi, **5** bango
nyonso bakoyoka kaka soni na miso ya bato oyo bakosunga
bango ata moke te, oyo bakopesa bango ata lisungi to litomba
moko te, kasi bobele soni mpe kotiolama. » **6** Maloba na Yawe
na tina na banyama ya Negevi: Kati na mokili ya pasi mpe ya
kobanga, mokili ya bankosi ya mibali mpe ya bankosi ya basi,
ya etupa mpe ya banyoka oyo epumbwaka, bantoma bazali
komema bozwi na bango na mikongo ya ba-ane, bomengo na
bango na mikongo ya bashamo, epai ya ekolo oyo ekotikala
kopesa bango ata litomba moko te: **7** ekolo ya Ejipito oyo lisungi
na yango ekozala penza na tina moko te; yango wana, napesi
yango kombo « Rahavi. » **8** Kende sik'oyo, koma makambo oyo
na etando ya libanga liboso na bango, koma yango na buku
moko mpo ete na mikolo oyo ekoya, ezala lokola litatoli ya libela
na libela. **9** Bato oyo bazali libota ya batomboki, bazali bana
ya lokuta, bana oyo balingaka te koyoka mateya ya Yawe; **10**
balobaka na bato oyo bamonaka makambo: « Bomona te, » mpe
na basakoli: « Bosakolela biso bimoniseli ya solo te, boyebisa
biso makambo oyo esepelisaka biso, bosakolela biso makambo
ya lokuta. **11** Botika nzela wana, bobima penza na nzela wana

mpe botika kotungisa biso mpo na Mosantu ya Isalaele! » **12** Mpo na yango, tala liloba oyo Mosantu ya Isalaele alobi: « Lokola bobwaki maloba oyo, lokola bokangami na monyokoli mpe na mokosi oyo bozali kotiela motema, **13** lisumu oyo ekokoma mpo na bino lokola mir ya molayi oyo esala nzela mpe lidusu, bongo ebukani mpe ekweyi mbala moko na mbalakata. **14** Ekobukana ndambo-ndambo lokola mbeki ya mosali mbeki, ekopanzana penza nye na mawa te; bongo ata eteni moko te ekozwama kati na yango mpo na kozwela likala ya moto na mbabola to mpo na kotokela mayi na libulu. » **15** Pamba te, tala liloba oyo Nkolo Yawe, Mosantu ya Isalaele, alobi: « Ekozala kati na kobongola mitema mpe kimia nde bokozwa lobiko na bino; ekozala na nzela ya kimia mpe ya elikya nde bokozwa makasi na bino; kasi bino, bolingi bongo te. **16** Bolobaki: ‹ Te, tokopota mbangu likolo ya mpunda; › solo, bokokima nde! Bolobaki: ‹ Tokopota mbangu na mpunda oyo eleki mbangu; › solo, bato oyo bakolanda bino bakoleka bino na mbangu! **17** Bato nkoto moko bakokima na mangungu ya moto moko kaka; mpe na mangungu ya bato mitano, bino nyonso bokokima kino bokotikala lokola nzete ya bendele na songe ya ngomba, mpe lokola bendele na likolo ya ngomba moke. » **18** Nzokande, Yawe alingi kosalela bino ngolu, atelemi likolo mpo na koyokela bino mawa. Pamba te Yawe azali Nzambe ya sembo: Esengo na bato nyonso oyo batalelaka Ye! **19** Oh bato ya Siona, bino oyo bavandaka na Yelusalemi, bokolela lisusu te. Tango bokobelela Ye, akoyokela bino mawa; tango kaka akoyoka, akoyanola bino. **20** Nkolo akopesa bino lipa na tango ya pasi, mpe mayi na tango ya minyoko; moto oyo akoteya bino akotikala lisusu ya kobombama te, kasi miso na bino moko ekomona ye. **21** Ata bokeyi na ngambo ya loboko

ya mobali to na ngambo ya loboko ya mwasi, matoyi na bino ekoyoka sima na bino liloba oyo: « Tala nzela yango oyo! » **22** Bokotala lokola mbindo bikeko oyo balatisa palata mpe bikeko ya bibende oyo balatisa wolo; bokobwaka yango mosika ndenge babwakaka elamba ya makila ya mwasi oyo azali komona sanza, mpe bokoloba na yango: « Longwa awa! » **23** Boye, akotindela yo lisusu mvula mpo na milona oyo okolona na mabele, mpe bilei oyo mabele ekobota na mokili ekozala ebele mpe elengi. Na mokolo wana, bibwele na bino ekolia na bazamba minene. **24** Bangombe mpe ba-ane oyo ebalolaka mabele ya bilanga ekolia matiti ya mungwa oyo baponi na pawu mpe na kiyungulu. **25** Na mokolo ya kosambisa, tango bandako milayi ekobukana, bibale ya mayi ekotiola na bangomba nyonso ya milayi mpe ya mikuse. **26** Pole ya sanza ekongenga lokola pole ya moyi, mpe pole ya moyi ekongenga makasi koleka mbala sambo lokola pole ya mikolo sambo, na mokolo oyo Yawe akotia kisi na pota ya bato na Ye mpe akobikisa yango. **27** Tala, wuta mosika, Kombo ya Yawe ezali koya; kanda na Ye ezali kopela lokola moto elongo na lipata ya molinga ya moto makasi; bibebu na Ye etondi na kanda, mpe lolemo na Ye ezali lokola moto oyo ebomaka. **28** Pema na Ye ezali lokola ebale oyo etondi makasi, ebale oyo etondi kino na kingo. Akoyungola bikolo na kiyungulu ya pasi, akotia na mbanga ya bato ebende oyo batiaka na minoko ya bampunda mpo ete emema bango na libunga. **29** Mpo na bino, bokoyemba banzembo lokola na butu oyo basalaka bafeti ya bule; mitema na bino ekotonda na esengo lokola bato oyo bazali kobeta flite mpo na kokende na Ngomba ya Yawe, na Libanga ya Isalaele. **30** Yawe akosala ete bato bayoka mongongo na Ye ya nkembo mpe akomonisa bango nguya ya loboko na Ye kati

na kanda makasi na Ye, kati na moto oyo ebomaka, kati na mvula makasi ya bakake mpe ya mabanga. **31** Mongongo ya Yawe ekokweyisa Asiri, mpe akobeta bango na lingenda na Ye ya bokonzi. **32** Mbala nyonso oyo Yawe akobeta bango fimbu na Ye ya kosambisa, ekolandisama na mindule ya bambunda mike mpe ya mandanda, ndenge moko mpe tango akoningisa loboko na Ye mpo na kobundisa bango. **33** Babongisaki wuta kala Tofeti, babongisaki yango nde mpo na mokonzi; basalaki libulu na yango ya moto mozindo mpe monene mpo ete ebimisa moto makasi mpe ekota bakoni ebele. Pema na Yawe, oyo ezali lokola ebale ya sofolo nde ekopelisa yango.

31 Mawa na bato oyo bazali kokende na Ejipito mpo na koluka lisungi, oyo bazali kotia mitema na bampunda, oyo bazali kotia elikya na bashar mpo ete ezali ebele, mpe na nguya ya basoda oyo batambolisaka yango, kasi batalelaka Mosantu ya Isalaele te mpe balukaka lisungi epai na Yawe te! **2** Nzokande, Ye mpe azali na bwanya mpe akoki koyeisa pasi; abongolaka maloba na Ye te. Atelemelaka ndako ya bato mabe mpe bato oyo basungaka bango. **3** Bato ya Ejipito bazali kaka bato, kasi bazali Nzambe te, bampunda na bango ezali kaka mosuni, kasi ezali molimo te. Tango Yawe akosembola loboko na Ye, ye oyo asungaka akobeta libaku, mpe ye oyo bazali kosunga akokweya; bongo, bango mibale bakobebisama. **4** Tala liloba oyo Yawe alobi na ngai: « Ndenge nkosi to mwana nkosi egangaka liboso ya mosuni na yango, ata lisanga monene ya babateli bibwele basangani mpo na kotelemela yango, ezalaka na somo ya makelele na bango te mpe ezongaka sima te na mangungu na bango, ndenge wana mpe Yawe, Mokonzi ya mampinga, akokita na ngomba Siona mpe na ngomba na yango ya moke mpo

na kobunda. **5** Ndenge ndeke efungolaka mapapu na yango,
ndenge wana mpe Yawe, Mokonzi ya mampinga, akobatela
Yelusalemi, akobatela mpe akokangola, akobikisa yango na
likama mpe akosunga yango. » **6** Oh bana ya Isalaele, bozonga
epai na Ye oyo botombokeli makasi! **7** Na mokolo wana, moko
na moko kati na bino akobwaka banzambe na ye ya bikeko
ya palata mpe ya wolo oyo bosalaki na maboko na bino ya
masumu. **8** « Mokili ya Asiri ekokweyisama na mopanga ya
moto ya mokili oyo te, ekobebisama na mopanga ya moto te.
Bato ya Asiri bakokima liboso ya mopanga, mpe basoda na
bango ya bilenge bakokoma kosala misala ya makasi. **9** Libanga
na bango ya makasi ekolimwa na somo; mpe bakambi na bango
bakolenga na somo na komona bendele ya etumba, » elobi
Yawe oyo moto na Ye ezali kati na Siona mpe fulu ya moto na
Ye ezali kati na Yelusalemi.

32 Tala, mokonzi moko akokonza na bosembo, mpe bakambi
na ye bakokamba na solo. **2** Moko na moko kati na bango
akozala lokola ekimelo liboso ya mopepe mpe ebombamelo
liboso ya mvula ya makasi; akozala lokola miluka ya mayi kati na
esobe, lokola elili ya libanga monene kati na mokili ya mabele
ekawuka. **3** Miso ya bato oyo bamonaka ekozipama lisusu te,
mpe matoyi ya bato oyo bayokaka ekoyoka malamu. **4** Mito ya
bato oyo bazangi mayele ekozwa boyebi mpe bososoli, bongo
lolemo ya bato ya likukuma ekokoma koloba noki-noki mpe
malamu. **5** Bakobenga lisusu te moto ya lokumu zoba, mpe
bakobenga lisusu te moto oyo akabaka moyimi; **6** pamba te
zoba alobaka kaka na bozoba, motema na ye ekanisaka kaka
makambo mabe: atiolaka nzela ya bule, alobaka maloba ya
nkele mpo na kotelemela Yawe, atikaka libumu ya moto oyo

azali na nzala pamba mpe apesaka te mayi na moto oyo azali na yango posa. **7** Misala ya moyimi ezalaka mabe, abongisaka kaka miango ya mabe mpo na kopengwisa mobola na maloba ya lokuta na tango oyo mobola azali na mbeba te. **8** Kasi moto ya lokumu asalaka mabongisi ya lokumu mpe alendaka mpo na misala na ye ya lokumu. **9** Bino basi oyo bovandaka na kimia, botelema mpe boyoka ngai; bino bilenge basi oyo bomitungisaka na eloko moko te, boyoka makambo oyo nalingi koloba: **10** Etikali kaka mikolo moke kati na mobu, bino basi oyo bozali na kimia, bokoningana; pamba te tango ya kosangisa milona ya vino esili koleka, mpe tango ya kobuka bambuma ekozala lisusu te. **11** Bolenga, bino basi oyo bovandaka na kimia; boningana, bino bilenge basi oyo bomitungisaka na eloko moko te! Bolongola bilamba na bino mpe botikala bolumbu, bolata basaki na loketo na bino! **12** Bolela na kobeta tolo mpo na bilanga ya kitoko, mpo na bilanga ya vino oyo ebotaka malamu, **13** mpe mpo na mokili ya bato na ngai; pamba te mokili oyo eboti basende mpe banzube. Solo, bolela mpo na bandako nyonso ya kitoko mpe mpo na engumba oyo etonda na bisengo, **14** pamba te basundoli ndako ya mokonzi; engumba oyo etonda makelele etikali lisusu na bato te, Ofeli mpe ndako molayi ya bakengeli ekomi mpo na libela mabulu ya mabanga mpo na bisengo ya ba-ane ya zamba, mpe ekokoma etando epai wapi bibwele ekobanda kolia matiti, **15** kino tango Molimo akosopanela biso wuta na likolo, bongo esobe ekokoma bilanga oyo ebotaka kitoko; mpe bilanga oyo ebotaka kitoko ekomonana lokola zamba monene. **16** Bosembo ekowumela kati na esobe, mpe solo ekozala kati na bilanga oyo ebotaka kitoko. **17** Mbuma ya bosembo ekozala kimia: bosembo ekobota bopemi mpe bobatelami mpo na libela. **18** Bato na ngai

bakovanda na bandako ya kimia, na bandako ya malonga mpe na bisika ya bopemi ya kimia. **19** Na nzela ya mvula ya mabanga oyo ekonoka, zamba mpe engumba ekokitisama na se penza. **20** Esengo na bino oyo bozali kolona milona pene na mayi mpe kotinda ngombe mpe ane na bino konyata bisika nyonso.

33 Oh mobebisi, mawa na yo, yo oyo nanu obebisama te!
Oh mofundi, mawa na yo, yo oyo nanu bafunda te!
Tango okosilisa kobebisa, yo mpe bakobebisa yo,
tango okosilisa kofunda, yo mpe bakofunda yo.
2 Oh Yawe, yokela biso mawa,
tozali kotalela Yo!
Tongo nyonso, zala makasi na biso,
zala lobiko na biso na tango ya pasi!
3 Kaka na lokito ya mongongo na Yo,
bato bakimaka;
soki otelemi, bikolo epalanganaka.
4 Oh bikolo, bakolokota bomengo na bino ya bitumba ndenge balokotaka mankoko;
bakosopanela yango na elulu ndenge mabanki esalaka.
5 Yawe anetolami mpo ete avandaka na likolo,
akotondisa Siona na bosembo mpe na solo.
6 Mikolo ya bomoi na yo ekozala na kimia;
bwanya mpe boyebi ekozala bomengo ya lobiko na yo;
kotosa Yawe, yango nde bozwi na yo.
7 Tala, basoda na bango ya mpiko bazali koganga makasi na balabala;
bamemi sango ya kimia, azali kolela makasi.
8 Nzela ya minene esili kokawuka,
ata moto moko te ya mobembo azali koleka.
Mobebisi abuki boyokani, asambwisi bingumba mpe azali na botosi ya moto ata moko te.
9 Mokili ezali na matanga, esili kolemba nzoto,
Libani esambwe na soni mpe elembi-lembi
lokola fololo, Saroni ekomi lokola esobe mpe Bashani mpe Karimeli ekweyisi makasa na yango.
10 « Sik'oyo nakotelema, » elobi Yawe.
« Sik'oyo nakonetolama, sik'oyo nakotombolama.
11 Mabongisi ya mitema na bino ezali kaka lokola matiti ya kokawuka mpe soki ekokisami, ezalaka kaka lokola matiti ya

kokawuka, pema na bino moko ekozikisa bino lokola moto. **12** Bato bakozika na libanga ya moto, ndenge nzube oyo bakata ezikaka na moto. » **13** Bino bato oyo bozali mosika, boyoka makambo oyo nazali kosala, bino bato oyo bozali pene, bososola nguya na ngai! **14** Bato ya masumu bazali kolenga kati na Siona, somo ekangi bato oyo bayebi Nzambe te: « Nani kati na biso akoki kowumela elongo na moto oyo ezikisaka? Nani kati na biso akoki kowumela elongo na moto oyo epelaka tango nyonso? » **15** Moto oyo atambolaka na bosembo mpe alobaka solo, moto oyo abwakaka litomba oyo ezwami na nzela ya moyibi, moto oyo asembolaka maboko na ye te mpo na kozwa kanyaka, moto oyo akangaka matoyi na ye mpo na koboya koyoka masolo ya koboma bato, mpe oyo akangaka miso na ye mpo na koboya komona mabe. **16** Moto wana akovanda na likolo: mabanga ya makasi ekozala ekimelo na ye. Akozanga te lipa ya kolia mpe mayi ya komela. **17** Miso na yo ekomona Mokonzi na kitoko na Ye nyonso mpe ekomona ndenge mokili ekenda kino na mosika. **18** Motema na yo ekokanisa lisusu somo oyo ozalaki koyoka: « Wapi mokonzi oyo azwaka mpako? Wapi moto oyo amekaka bakilo? Wapi moto oyo atalaka bandako na biso ya milayi? » **19** Okomona lisusu bato ya lolendo te, bato oyo monoko na bango ezalaka pasi mpo na koyoka mpe maloba na bango, pasi mpo na kososola. **20** Tala Siona, engumba ya bafeti na biso ya minene, miso na yo ekomona Yelusalemi, ndako ya kimia, ndako ya kapo oyo ekopikama makasi; bakokoka kopikola makonzi na yango te, mpe basinga na yango ekokatana te. **21** Kuna, Yawe akozala Elombe na biso. Ekozala etuka ya bibale minene mpe ya miluka. Masuwa moko te ekoya kuna, masuwa moko te ya lokumu ekoleka wana. **22** Pamba te Yawe azali Mosambisi na

biso, Yawe azali Mosali mibeko na biso, Yawe azali Mokonzi na biso; Ye nde akobikisa biso. **23** Basinga na yo esili kolemba, ezali lisusu te kosimba malamu nzete ya bendele; ezali lisusu te kofungola malamu vwale. Boye, na tango bakokabola ebele ya bomengo ya bitumba, bato ya tengu-tengu, bango moko penza, bakobotola eteni na bango ya bomengo. **24** Movandi moke te ya Siona akoloba: « Nazali kobela! » Masumu ya bavandi ya kuna ekolimbisama.

34 Bino bikolo, bobelema pene mpe boyoka; bino bato, botia matoyi! Tika ete mabele, elongo na nyonso oyo ezali kati na yango, mpe mokili, elongo na nyonso oyo ewuti na yango, eyoka! **2** Yawe atombokeli bikolo nyonso, kanda na Ye ezali likolo ya mampinga ya bikolo nyonso. Akobebisa bango penza nye, akokaba bango na kufa. **3** Bakobwaka bibembe na bango na mabele, bongo bibembe yango ekobimisa solo makasi, mpe makila ekokita lokola ebale na bangomba. **4** Mampinga nyonso ya likolo ekobukana; mpe mapata ekolingama lokola buku, bongo mampinga na yango nyonso ekokweya ndenge makasa ya nzete ya vino mpe ya figi ekweyaka. **5** Pamba te mopanga na ngai esili kolongwa kuna na likolo; tala, ekiti mpo na kosambisa Edomi, mpe bato oyo nabongisaki mpo na kobebisama. **6** Mopanga na Yawe etondi na makila, ezipami na mafuta, na makila ya bana meme mpe ya bantaba ya mibali, na mafuta ya bameme ya mibali, pamba te ezali na mbeka moko mpo na Yawe kati na Botsira mpe bazali koboma bato ebele penza kati na mokili ya Edomi. **7** Mpakasa ekokufa nzela moko na bango, mpe bangombe ya mibali elongo na bilenge na yango. Mabele na yango ekolangwa na makila mpe putulu na yango ekozipama na mafuta. **8** Pamba te ezali mpo na Yawe, mokolo ya kozongisa

mabe na mabe, mobu ya lifuti mpo na likambo ya Siona. **9** Miluka ya Edomi ekobongwana gudron, putulu na yango, lokola moto ya fofolo mpe mabele na yango ekokoma kopela moto; **10** moto oyo ekokufa te ezala na moyi to na butu, bongo molinga na yango ekobanda komata mpo na libela. Ekotikala esobe libela na libela, mpe ata moto moko te akoleka lisusu wana. **11** Esulungutu mpe ndeke mosusu ya butu ekozwa yango lokola libula, kumu mpe yanganga ekokoma kovanda kuna. Nzambe akosembola likolo ya Edomi singa ya mobulu mpe nivo ya kozanga. **12** Bankumu na yango bakozala lisusu wana te mpo na kopona mokonzi, bakambi na yango nyonso bakotikala lisusu te. **13** Nzube ekobota kati na ndako ya mokonzi; basende mpe matiti, kati na bandako na ye batonga makasi; ekokoma ndako ya bambwa ya zamba, lopango ya maligbanga. **14** Bikelamu ya esobe ekokutana kuna elongo na mbwa ya zamba, mpe bantaba ya mibali ekobenga baninga na yango. Kumu ekozwa kuna esika ya kolala mpe ya kopema. **15** Nyoka ekotonga zala na yango mpe ekobwaka maki na yango kuna, ekopasola yango mpe ekosangisa bana na yango na se ya elili na yango. Kaka kuna lisusu, ndeke oyo eliaka misuni ekosangana moko na mosusu. **16** Boluka kati na buku ya Yawe mpe botanga: Moko te kati na bango akozanga, moko te akomitungisa mpo na moninga na ye; pamba te monoko na Yawe nde epesi mitindo mpe Molimo na Ye akosangisa bango elongo. **17** Ye abwaki zeke mpo na bango mpe loboko na Ye esaleli singa oyo bamekelaka molayi, mpo na kokabolela bango mboka. Bakozwa yango mpo na libela mpe bakovanda wana libela na libela.

35 Tika ete esobe mpe mabele ya kokawuka esepela! Tika ete esobe eyoka esengo mpe ebimisa fololo ya motane lokola roze!

2 Ekobota fololo mingi penza mpe ekosepela, ekosepela mpe
ekoganga na esengo. Nkembo ya Libani, lokumu ya Karimeli
mpe ya Saroni ekopesamela yango; boye bakomona nkembo ya
Yawe, lokumu ya Nzambe na biso. **3** Pesa makasi na maboko
oyo elembi, lendisa mabolongo oyo ezali kolenga; **4** Loba na
bato oyo bazali kobanga: « Bozala makasi, bobanga te, Nzambe
na bino akoya, akoya kozongisa mabe na mabe, akoya na
lifuti ya Nzambe. Ye moko akoya kobikisa bino. » **5** Boye,
bakufi miso bakomona mpe bakufi matoyi bakoyoka. **6** Moto ya
tengu-tengu akopumbwa lokola mboloko, mpe lolemo ya baba
ekoyemba na esengo. Mayi ekobima na esobe, mpe bibale, na
bisika ya kokawuka. **7** Zelo ya esobe ekobongwana liziba ya
mayi, mpe mabele ya kokawuka ekokoma bitima ya mayi. Matiti,
nzete oyo ebotaka na mayi mpe papirisi ekobota na bisika oyo
mbwa ya zamba elalaka. **8** Nzela moko ya monene ekoleka
wana, bakobenga yango Balabala ya Bosantu. Moto moko te
ya mbindo akoleka wana, pamba te ebongisamaki kaka mpo
na bato ya Yawe. Boye ata zoba akoki te kobunga na nzela
yango. **9** Nkosi ekozala te na nzela yango, ata nyama moko te
ya mabe ekoleka na nzela yango, ekotikala komonana kuna
te. Kasi basikolami kaka nde bakotambola na nzela yango. **10**
Boye, bakangolami na Yawe bakozonga, bakokota na Siona
na nzembo ya elonga, mpe esengo ya suka te ekozala na
likolo ya mito na bango lokola mitole. Esengo mpe kosepela
ekopesamela bango, nzokande mawa mpe kolela ekosila.

36 Tango Ezekiasi akokisaki mibu zomi na minei na bokonzi,
Senakeribe, mokonzi ya Asiri, abundisaki bingumba nyonso
ya Yuda, oyo batonga makasi mpe abotolaki yango. **2** Boye,
mokonzi ya Asiri atindaki mokonzi ya basoda oyo bakengelaka

ye, elongo na mampinga ya basoda ya nguya, wuta na Lakishi kino na Yelusalemi, epai ya mokonzi Ezekiasi. Tango mokonzi ya basoda yango atelemaki pene ya nzela oyo ememaka mayi na liziba ya mayi ya monene, oyo ezali na nzela ya elanga ya moto oyo atiaka langi na bilamba, **3** Eliakimi, mwana mobali ya Ilikia, mobateli biloko ya ndako ya mokonzi; Shebina, mokomi mikanda; mpe Yoa, mwana mobali ya Azafi mpe mobombi mikanda, babimaki mpo na kokutana na ye. **4** Mokonzi ya basoda oyo bakengelaka mokonzi alobaki na bango: « Boloba na Ezekiasi: ‹ Tala makambo oyo mokonzi monene, mokonzi ya Asiri, alobi: Otie elikya na yo na nini? **5** Okanisi ete maloba ya pamba ekoki kozwa esika ya mayele mpe makasi ya bitumba? Otie penza elikya na nani mpo ete otombokela ngai? **6** Tala, ozali nde kotia elikya na Ejipito oyo ezali lokola mwa nzete ya bambu oyo ebukana, oyo etobolaka mpe ezokisaka loboko ya moto oyo ayekamelaka yango! Faraon, mokonzi ya Ejipito, azalaka nde bongo mpo na bato nyonso oyo batielaka ye motema. **7** Mpe soki olobi na ngai: ‘Totiaka elikya na biso kati na Yawe, Nzambe na biso.’ Boni, ezali ye te oyo Ezekiasi alongolaki bisambelo na ye ya likolo ya bangomba mpe bitumbelo na ye tango alobaki na Yuda mpe na Yelusalemi: ‘Bosengeli kogumbama liboso ya etumbelo oyo?’ **8** Sik’oyo, nabondeli yo, beta mondenge na nkolo na ngai, mokonzi ya Asiri: nakopesa yo bampunda nkoto mibale soki okoki kopesa basoda mpo ete batambolisa yango! **9** Okokoka ndenge nini kokimisa ata mokonzi moko kaka, kati na bakonzi ya basoda ya nkolo na ngai, yo oyo otiaka elikya na yo na Ejipito mpo na bashar mpe bato oyo batambolisaka yango? **10** Okanisi ete ngai nayei kobundisa mpe kobebisa mokili oyo na ndingisa ya Yawe te? Ezali Ye moko Yawe nde alobaki na

ngai ete nabundisa mokili oyo mpe nabebisa yango. › » **11** Eliakimi, Shebina mpe Yoa balobaki na mokonzi ya basoda oyo bakengelaka mokonzi: — Tobondeli yo, loba na biso, basali na yo, na lokota ya Arami, pamba te tososolaka yango; koloba na biso na lokota ya Ebre te, noki te bato oyo bazali na likolo ya mir bakoyoka. **12** Mokonzi ya basoda oyo bakengelaka mokonzi azongisaki: — Bokanisi ete nkolo na ngai atindi ngai koloba maloba oyo kaka epai na mokonzi na bino mpe epai na bino? Te! Maloba yango ezali mpe mpo na bato oyo batelemi na likolo ya mir, oyo bakolia nyei na bango mpe komela masuba na bango elongo na bino? **13** Boye, mokonzi ya basoda oyo bakengelaka mokonzi atelemaki mpe agangaki makasi na lokota ya Ebre: « Boyoka maloba ya mokonzi monene, mokonzi ya Asiri! **14** Tala makambo oyo mokonzi alobi: Tika ete Ezekiasi akosa bino te, pamba te akokoka te kokangola bino! **15** Bondima te ete Ezekiasi atinda bino kotia elikya na Yawe tango azali koloba: ‹ Solo, Yawe akokangola biso. Engumba oyo ekokweya te na maboko ya mokonzi ya Asiri. › **16** Boyokela Ezekiasi te, pamba te tala makambo oyo mokonzi ya Asiri alobi: Bosala boyokani ya kimia elongo na ngai mpe boya epai na ngai; bongo moko na moko kati na bino akolia mbuma ya elanga na ye ya vino, ya nzete na ye ya figi mpe akomela mayi ya libulu na ye **17** liboso ete naya kozwa bino mpo na komema bino na mokili oyo ekokana na oyo ya bino, mokili oyo etonda na ble mpe na vino ya sika; mokili ya mapa mpe ya bilanga ya vino. **18** Bondima Ezekiasi te, pamba te azali kokosa bino tango azali koloba: ‹ Yawe akokangola biso. › Boni, ezali na nzambe ya ekolo songolo, oyo alonga kokangola ekolo na ye na loboko ya mokonzi ya Asiri? **19** Wapi banzambe ya Amati mpe ya Aripadi? Wapi banzambe ya Sefarivayimi?

Boni, balongaki kokangola Samari na loboko na ngai? **20** Kati na banzambe ya mikili wana, nani azalaki na makoki ya kokangola mokili na ye na maboko na ngai? Bongo ndenge nini Yawe akoka solo kokangola Yelusalemi na maboko na ngai? » **21** Kasi bato batikalaki kimia mpe bazongiselaki ye ata liloba moko te, pamba te mokonzi apesaki mitindo: « Bopesa ye eyano te! » **22** Bongo Eliakimi, mwana mobali ya Ilikia mpe mobateli biloko ya ndako ya mokonzi; Shebina, mokomi mikanda; mpe Yoa, mwana mobali ya Azafi mpe mobombi mikanda, bayaki epai ya Ezekiasi na bilamba epasuka, mpe bayebisaki ye makambo oyo mokonzi ya basoda oyo bakengelaka mokonzi ya Asiri alobaki.

37 Tango mokonzi Ezekiasi ayokaki bongo, apasolaki bilamba na ye, alataki basaki mpe akotaki na Tempelo ya Yawe. **2** Atindaki epai ya mosakoli Ezayi, mwana mobali ya Amotsi, Eliakimi, mobateli biloko ya ndako ya mokonzi; Shebina, mokomi mikanda, mpe Banganga-Nzambe ya mikolo; bango nyonso balata bilamba ya basaki. **3** Balobaki na ye: « Tala makambo oyo Ezekiasi alobi: ‹ Mokolo ya lelo ezali mokolo ya pasi, mokolo ya etumbu mpe mokolo ya soni, pamba te tokomi lokola mwasi oyo azali na pasi ya kobota kasi azangi makasi ya kobimisa mwana. **4** Tango mosusu Yawe, Nzambe na yo, akoyoka maloba ya mokonzi ya basoda oyo bakengelaka mokonzi, oyo nkolo na ye, mokonzi ya Asiri, atindaki mpo na kosambwisa Nzambe na bomoi; mpe tango mosusu akopesa ye etumbu mpo na maloba oyo Yawe, Nzambe na yo, ayokaki! Boye, sambela mpo na ndambo ya bato oyo bazali nanu na bomoi. › » **5** Tango bakalaka ya mokonzi Ezekiasi bakomaki epai ya Ezayi, **6** Ezayi alobaki na bango: « Boloba na nkolo na bino: ‹ Tala liloba oyo Yawe alobi: Kobanga te mpo na makambo oyo oyoki, maloba oyo

basali ya mokonzi ya Asiri bazali koloba mpo na kosambwisa Ngai. **7** Tala, nakotia molimo moko kati na ye mpo ete, tango akoyoka sango ya makambo oyo ezali koleka na mboka na ye, azonga na mokili na ye; mpe ekozala kuna, na mokili na ye, nde nakobomisa ye na mopanga. › » **8** Tango mokonzi ya basoda oyo bakengelaka mokonzi ya Asiri ayokaki ete mokonzi na ye alongwe na engumba Lakishi, azongaki mpe akutaki mokonzi na ye azali kobundisa engumba Libina. **9** Sima na mokonzi ya Asiri koyoka sango na tina na Tiraka, mokonzi ya Kushi, ete azali koya kobundisa ye, atindaki bantoma epai ya Ezekiasi na maloba oyo: **10** « Boyebisa Ezekiasi, mokonzi ya Yuda: ‹ Kotika te ete Nzambe na yo, oyo otielaka motema akosa yo na maloba oyo: ‘Yelusalemi ekokweya te na maboko ya mokonzi ya Asiri.’ **11** Oyokaki makambo oyo bakonzi ya Asiri basalaki bikolo nyonso mpe ndenge nini babebisaki yango nye; okanisi ete yo nde okobika? **12** Tango batata na ngai babebisaki Gozani, Arani, Retsefi mpe bato ya Edeni oyo bazalaki kovanda kati na Telasari, boni, banzambe ya bikolo yango, bakangolaki yango? **13** Wapi mokonzi ya Amati, ya Aripadi, ya Layiri, ya engumba Sefarivayimi, ya Ena mpe ya Iva? › » **14** Sima na Ezekiasi kozwa mokanda kowuta na maboko ya bantoma, atangaki yango, akendeki na Tempelo ya Yawe mpe afungolaki mokanda yango liboso ya Yawe. **15** Mpe Ezekiasi asambelaki Yawe: **16** « Oh Yawe, Mokonzi ya mampinga, Nzambe ya Isalaele! Yo oyo ovandi likolo ya basheribe, ozali Nzambe kaka moko na likolo ya mikili nyonso ya mabele; Yo nde osala Likolo mpe mabele. **17** Oh Yawe, pesa litoyi mpe yoka; Yawe, fungola miso mpe mona! Yoka maloba nyonso oyo Senakeribe atindi mpo na kosambwisa Nzambe na bomoi. **18** Oh Yawe, ezali ya solo ete bakonzi ya

Asiri babebisaki bikolo nyonso mpe mikili na bango. **19** Bazikisaki
banzambe na bango na moto, pamba te banzambe yango
ezalaki Nzambe te, kasi banzete to mpe mabanga ya pamba
oyo esalemi na maboko ya bato. **20** Sik'oyo, oh Yawe, Nzambe
na biso, bikisa biso na maboko na ye, mpo ete mikili nyonso ya
mabele eyeba solo ete Yo moko kaka, Yawe, nde ozali Nzambe.
» **21** Ezayi, mwana mobali ya Amotsi, atindelaki Ezekiasi maloba
oyo: « Tala liloba oyo Yawe, Nzambe ya Isalaele, alobi: Mpo ete
osambelaki Ngai na tina na Senakeribe, mokonzi ya Asiri, **22**
tala liloba oyo Yawe alobi mpo na kotelemela ye: Siona, mboka
kitoko, ezali kotiola yo mpe koseka yo. Yelusalemi, mboka kitoko,
ezali koningisa moto mpo na kotiola yo. **23** Nani oyo ofingaki
mpe otiolaki? Nani oyo omatiselaki mongongo mpe otalaki na
miso ya lolendo? Mosantu ya Isalaele! **24** Na nzela ya bantoma
na yo, ofingaki Nkolo mpe olobaki: ‹ Na lisungi ya ebele ya
bashar na ngai, namataki kino na basonge ya bangomba, kino
na basonge oyo eleki likolo kati na Libani; nakweyisaki banzete
na yango ya sedele oyo eleki milayi, banzete na yango ya sipele
oyo eleki kitoko, mpe nakomaki kino na songe na yango ya
suka, na zamba na yango oyo eleki kitoko; **25** natimolaki mabulu
ya mayi mpe namelaki mayi; na matambe ya makolo na ngai,
nakawusaki miluka nyonso ya Ejipito. › **26** Oyoka nanu yango
te? Nasalaki mabongisi ya makambo oyo wuta kala, nabongisaki
yango wuta na mikolo oyo eleka kala; sik'oyo nde nakokisi
yango. Esengeli na yo kokomisa bingumba ya makasi mipiku ya
mabanga. **27** Bato na yango bazangi makasi, balengi na somo
mpe bakomi na soni, bakomi lokola matiti ya bilanga, lokola
matiti ya langi ya mayi ya pondu, lokola matiti oyo ebotaka na
mitondo ya bandako, ekawuka liboso ete ekola. **28** Nayebi esika

nini ozalaka, tango nini obimaka, tango nini ozongaka, mpe tango nini otombokelaka Ngai. **29** Lokola otombokelaka Ngai, mpe lofundu na yo ekomi kino na matoyi na Ngai, nakotia lopete na Ngai na zolo na yo, nakokanga yo singa na bibebu ndenge bakangaka mpunda monoko, mpe nakozongisa yo na nzela oyo oyelaki. **30** Oh Ezekiasi, tala oyo ekozala elembo mpo na yo: Na mobu oyo, bokolia biloko oyo ekobima na nkona oyo ekweyaki na mabele; na mobu oyo ekolanda, bokolia biloko oyo ebotaka yango moko. Kasi na mobu ya misato, bokolona mpe bokobuka bambuma, bokolona banzete ya vino mpe bokolia bambuma na yango. **31** Bato ya Yuda oyo bakobika, oyo bakotikala, bakozala lokola nzete oyo ekotisi misisa na yango ya sika kati na mabele mpe eboti bambuma. **32** Pamba te, na Yelusalemi, ndambo ya bato bakotikala; mpe na Siona, mwa ndambo bakobika. Bolingo makasi na Yawe, Mokonzi ya mampinga, nde ekokokisa yango. **33** Yango wana, tala liloba oyo Yawe alobi na tina na mokonzi ya Asiri: ‹ Akokota na engumba oyo te, akobeta kuna ata mbanzi moko te, akobundisa yango na banguba te mpe akomatisa ata mabele te liboso na yango mpo na komibomba. **34** Akozongela na nzela oyo ayelaki mpe akokota na engumba oyo te, › elobi Yawe. **35** ‹ Nakobatela engumba oyo mpe nakobikisa yango mpo na lokumu ya Kombo na Ngai mpe mpo na lokumu ya Davidi, mosali na Ngai. › » **36** Boye, anjelu na Yawe abimaki mpe abomaki bato nkoto nkama moko na tuku mwambe na mitano kati na molako ya bato ya Asiri. Tango bato balamukaki na tongo ya mokolo oyo elandaki, bakutaki kaka bibembe. **37** Boye, Senakeribe, mokonzi ya Asiri, alongolaki molako, azongaki na Ninive mpe akomaki kovanda kuna. **38** Mokolo moko, wana azalaki kogumbamela nzambe na ye, Nisiroki, kati na tempelo

ya nzambe yango, bana na ye ya mibali, Adrameleki mpe Saretseri babomaki ye na mopanga mpe bakimaki na Ararati. Bongo, mwana na ye ya mobali, Esari-Adoni, akitanaki na ye na bokonzi.

38 Na tango wana, Ezekiasi abelaki bokono moko ya makasi, pene akufa. Mosakoli Ezayi, mwana mobali ya Amotsi, akendeki epai na ye mpe alobaki: « Tala liloba oyo Yawe alobi: Bongisa makambo ya ndako na yo, pamba te okokufa, okobika te. » **2** Ezekiasi abalolaki elongi na ye na mir mpe abondelaki Yawe: **3** « Oh Yawe, kanisa ndenge nini natambolaki liboso na Yo na boyengebene, ndenge nini namipesaki epai na Yo na motema na ngai mobimba mpe ndenge nini nasalaki makambo ya malamu na miso na Yo. » Mpe Ezekiasi alelaki mingi. **4** Bongo, Yawe alobaki na Ezayi: **5** « Kende koloba na Ezekiasi: ‹ Yawe, Nzambe ya tata na yo, Davidi, alobi: ‘Nayoki libondeli na yo mpe namoni mpinzoli na yo. Nakobakisa mibu zomi na mitano na mikolo ya bomoi na yo. **6** Nakokangola yo elongo na engumba oyo, na maboko ya mokonzi ya Asiri, mpe nakobatela yango.’ **7** Bongo, tala elembo ya Yawe, elembo oyo ekolakisa mpo na yo ete Yawe akokokisa makambo oyo asili kolaka: **8** Nakozongisa sima, na badegre zomi, elili ya moyi oyo ekitaki na tango ya Akazi. › » Boye, moyi ezongaki sima, mpe ekitaki na badegre zomi. **9** Tala loyembo oyo Ezekiasi, mokonzi ya Yuda, akomaki na mokanda tango abikaki na bokono. **10** Nazalaki komilobela: « Tango nazali nanu na makasi na nzoto, naleka solo na nzela ya ekuke ya kufa mpe nazangela mibu oyo etikali na bomoi na ngai? » **(Sheol h7585)** **11** Namilobelaki: « Nakomona lisusu Yawe te, Yawe, na mokili ya bato ya bomoi; nakomona lisusu ata moto moko te to kowumela elongo na bato oyo bavandi na mokili

ya lelo! **12** Mikolo ya bomoi esili, elongwe na bomoi na ngai
ndenge balongolaka ndako ya kapo ya mobateli bibwele. Akati
bomoi ngai ndenge motongi bilamba akataka basinga soki asilisi
kotonga elamba. Longwa na moyi kino na butu, akomisi bomoi
na ngai na suka. **13** Nakangaki motema kino na tongo; kasi
lokola nkosi, abuki-buki mikuwa na ngai nyonso. Longwa na
moyi kino na butu, akomisi bomoi na ngai na suka. **14** Nazalaki
koganga lokola mbilambila to ndeke ya mayi, nazalaki kolela
lokola ebenga. Miso na ngai elembaki kotala likolo. Oh Yawe,
natungisami, batela ngai! » **15** Kasi naloba nini mpo ete ayanola
ngai, pamba te Ye moko nde asali yango! Mibu nyonso ya bomoi
na ngai, nakotambola na komikitisa likolo ya pasi ya motema na
ngai. **16** Nkolo, bato babikaka mpo na bolamu na Yo; ezali mpe
na nzela na yango nde ngai nazwi bomoi. Ozongiselaki ngai
nzoto kolongono mpe opesi ngai bomoi. **17** Solo, pasi na ngai
ebongwani esengo; na bolingo na Yo, obateli ngai longwa na
libulu na kufa; obwaki masumu na ngai nyonso sima na mokongo
na yo. **18** Pamba te mboka ya bakufi ekoki te kokumisa Yo, kufa
ekoki kosanzola Yo te; bato oyo bakitaka na mboka ya bakufi
bazalaka na elikya na boyengebene na Yo te. **(Sheol h7585)** **19**
Bato na bomoi, bato ya bomoi kaka nde basanzolaka Yo ndenge
ngai nazali kosanzola Yo lelo. Batata bakoteya bana na bango
boyengebene na Yo. **20** Yawe, lokola obikisi ngai, tokobeta
mindule na biso mikolo nyonso ya bomoi na biso na Tempelo ya
Yawe. **21** Ezayi alobaki: — Bozwa liboke ya figi, botia yango na
pota; mpe mokonzi akobika. **22** Ezekiasi alobaki: — Elembo nini
ekolakisa ngai ete nakokende na Tempelo ya Yawe?

39 Na tango wana, Merodaki-Baladani, mwana mobali ya
Baladani, mokonzi ya Babiloni, atindaki mokanda mpe kado

epai ya Ezekiasi, pamba te ayokaki sango ete Ezekiasi abelaki mpe abikaki. **2** Ezekiasi ayambaki bantoma wana na esengo mpe alakisaki bibombelo biloko na ye ya motuya lokola palata mpe wolo, biloko ya mike-mike ya solo kitoko, mafuta ya kitoko, bibundeli na ye nyonso mpe bomengo na ye nyonso. Ezalaki na eloko moko te, ezala ya ndako na ye to ya mokili na ye mobimba, oyo azangaki kolakisa bango. **3** Boye, mosakoli Ezayi akendeki epai ya mokonzi Ezekiasi mpe atunaki ye: — Bato wana balobi nini mpe bawuti wapi? Ezekiasi azongisaki: — Bawuti mosika, na mokili ya Babiloni, mpo na koya kotala ngai. **4** Ezayi atunaki: — Bamoni eloko nini kati na ndako na yo? Ezekiasi azongisaki: — Bamoni biloko nyonso oyo ezali kati na ndako na ngai; ezali na eloko moko te, kati na bibombelo na ngai, oyo nazangi kolakisa bango. **5** Ezayi alobaki na Ezekiasi: — Yoka liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi: **6** « Solo, na mikolo oyo ekoya, nyonso oyo ezali kati na ndako na yo mpe nyonso oyo batata na yo babomba kino na mokolo ya lelo, bakomema yango na Babiloni; eloko moko te ekotikala, » elobi Yawe. **7** « Mingi kati na bakitani na yo, kati na ba-oyo babimi penza na mokongo na yo, bakomema bango mpe bakoboma bango mikongo mpo ete bakoma kosala kati na ndako ya mokonzi ya Babiloni. » **8** Ezekiasi azongiselaki Ezayi: — Liloba na Yawe oyo osili koloba ezali malamu. Pamba te azalaki komilobela: « Kimia mpe bobatelami ekozala penza na mikolo ya bomoi na ngai. »

40 Bobondisa, bobondisa bato na Ngai, elobi Nzambe na bino. **2** Boloba kati na Yelusalemi, boyebisa ye ete minyoko na ye ekomi na suka, masumu na ye esili kolimbisama, pamba te asili kozwa na loboko ya Yawe ngolu koleka mbala mibale mpo na masumu na ye nyonso. **3** Mongongo ya moto moko ezali

kobelela: « Kati na esobe, bobongisa nzela mpo na Yawe; kati
na mabele ya kokawuka, bosembolela Nzambe na biso nzela
moko ya monene. **4** Tika ete mabwaku nyonso ekundama,
bangomba nyonso ya milayi to ya mikuse ekitisama, banzela
nyonso oyo etengama esembolama, mpe mabulu nyonso ekoma
bitando. **5** Bongo, nkembo na Yawe ekomonisama, mpe bato
nyonso bakomona yango elongo; » pamba te Yawe nde alobi. **6**
Mongongo moko elobi: « Belela! » Mpe nazongisaki: « Nabelela
likambo nini? » « Bato nyonso bazalaka lokola matiti, mpe
nkembo na bango nyonso ezalaka lokola bafololo ya bilanga. **7**
Matiti ekawukaka mpe fololo elembaka, tango mopepe ya Yawe
elekaka likolo na yango. Solo, bato bazali lokola matiti: **8** Matiti
ekawukaka mpe fololo elembaka, kasi Liloba na Nzambe na
biso ewumelaka seko na seko. » **9** Mata likolo ya ngomba,
Siona, yo momemi sango malamu; tombola mongongo na yo
mpe ganga makasi, Yelusalemi, yo momemi sango malamu;
tombola yango penza, kobanga te; loba na bingumba ya Yuda: «
Botala Nzambe na bino! » **10** Botala, Nkolo Yawe azali koya
na nguya, loboko na Ye ezali kopesa Ye makoki ya kokonza.
Botala, azali na lifuti elongo na Ye, azali kotambola na lifuti na
Ye. **11** Azali kobatela etonga na Ye lokola mobateli bibwele:
kosangisa bana meme na maboko na Ye mpe kokanga bango
na tolo na Ye; kotambolisa malembe-malembe bana meme ya
basi oyo ezali nanu komela mabele. **12** Nani asila komeka ebale
monene kati na loboko na Ye, to likolo na nzela ya molayi ya
misapi na Ye? Nani asila kosangisa putulu nyonso ya mabele
kati na katini moko to komeka kilo ya bangomba milayi na
nzela ya ndobo to komeka kilo ya bangomba mikuse na nzela
ya emekelo kilo? **13** Nani asosoli makanisi ya Yawe to apesi

Ye toli lokola molakisi? **14** Yawe atunaki toli na nani mpo ete
apesa Ye mayele? Nani alakisaki Ye ndenge bakataka makambo
na sembo to apesaki Ye boyebi, to mpe ateyaki Ye nzela ya
bososoli? **15** Solo, bikolo ezali lokola litanga moko ya mayi na
katini, lokola putulu kati na emekelo kilo! Tala, amekaka bisanga
lokola eloko ya moke penza. **16** Banzete ya Libani ekokoka te
mpo na kopelisa moto ya etumbelo, mpe banyama na yango
ekokoka te mpo na kotumba mbeka. **17** Na miso na Ye, bikolo
nyonso ezali lokola biloko pamba; amonaka yango lokola eloko
pamba to mpe lokola eloko te. **18** Bolingi kokokanisa Nzambe na
nani? Bolingi kokokanisa Ye na elilingi nini? **19** Ndenge basalaka
ekeko, mosali bikeko anyangwisi ebende na moto mpe asali
ekeko; mosali ya wolo abambi ekeko yango wolo, bongo akangisi
yango na basheneti ya palata. **20** Moto oyo azangi makoki ya
kobonza makabo ya boye mpo ete azali mobola makasi akopona
nzete oyo epolaka te; akoluka mosali bikeko oyo azali penza
mayele mpo na kosala nzambe ya ekeko oyo eninganaka te.
21 Boyebi yango te? Boyoka nanu yango te? Bayebisa bino
nanu yango te wuta na ebandeli? Bososola nanu yango te wuta
mokili esalema? **22** Yawe avandaka na likolo ya mondelo ya
mabele, epai wapi bato na yango bamonanaka lokola mabanki;
atandaki likolo lokola liputa mpe afungolaki yango lokola ndako
ya kapo mpo na kovanda kuna; **23** akomisaka bakonzi ya mokili
bato pamba, mpe bakambi na yango lokola biloko pamba. **24**
Tango nanu batiami kutu na mabele te, nanu balonami kutu te,
mobimbi na bango ezwi nanu ata misisa te, afuli bango lokola
mopepe mpe bakawuki, bongo mopepe makasi ememi bango
lokola matiti ya kokawuka. **25** « Bolingi kokokanisa Ngai na
nani? Bolingi kotia Ngai esika moko na nani, » elobi Ye oyo azali

Mosantu? **26** Botombola miso na bino mpe botala na likolo: Nani
akela biloko nyonso ya likolo: moyi, sanza, minzoto mpe biloko
mosusu? Ezali Ye oyo abimisaka mampinga nyonso ya minzoto
mpe abengaka yango moko na moko na kombo na yango. Mpo
na bokonzi monene mpe nguya makasi na Ye, moko te kati
na yango ezangaka. **27** Oh Jakobi, mpo na nini ozali koloba;
oh Isalaele, mpo na nini kotatola: « Nzela na ngai ebombami
na miso ya Yawe, likambo na ngai eyebani te na Nzambe na
ngai? » **28** Oyebi te? Nanu oyoka te? Yawe azali Nzambe ya
libela na libela, azali Mokeli ya basuka ya mabele; alembaka
te mpe apemaka te, mpe moko te akoki kososola mayele na
Ye. **29** Apesaka makasi na bato oyo balembi mpe abakisaka
nguya na bato oyo bazanga nguya. **30** Solo, bilenge bapemaka
mpe balembaka, bilombe batengaka-tengaka; **31** basi bato oyo
batiaka elikya na Yawe, Yawe ayeisaka makasi na bango ya
sika: bapumbwaka likolo lokola bampongo, bapotaka mbangu
mpe bapemaka te, batambolaka mpe balembaka te.

41 « Bino bisanga, bovanda kimia liboso na Ngai! Tika ete
bato ya bikolo bayeisa sika makasi na bango, tika ete bapusana
mpe baloba: ‹ Tokende elongo mpo na kosamba! › **2** Nani
abimisaki wuta na este moto oyo bosembo ezali kobenga na
makolo na yango, oyo elonga elandaka matambe na Ye? Nani
akabaki bikolo na maboko na Ye mpe atiaki bakonzi na se ya
bokonzi na Ye? Mopanga na Ye ekomisaki bango putulu, mpe
tolotolo na Ye ekomisaki bango lokola matiti ya kokawuka oyo
mopepe ememaka. **3** Azali kolanda bango mpe koleka na kimia
na nzela oyo matambe na Ye eleka nanu te. **4** Nani asalaki
mpe akokisaki makambo oyo? Nani abengaka bileko wuta na
ebandeli? Ngai Yawe, nazali Ebandeli ya nyonso, mpe nakozala

mpe kaka ndenge moko elongo na bato ya suka. » **5** Bisanga
emoni yango mpe ekomi kobanga, basuka ya mabele ezali
kolenga. Bazali kopusana, bazali koya pene; **6** moto na moto
azali kosunga moninga na ye mpe koloba na ndeko na ye: «
Sala makasi! » **7** Mosali bikeko azali kolendisa monyangwisi
bibende na moto, mosemboli bibende na marto azali kopesa
makasi na mosali oyo apesaka yango elilingi ya suka; alobi mpo
na bisika epai wapi basangisaka bibende: « Ezali malamu; »
mpe alendisi nzambe ya ekeko na basete mpo ete eningana te.
8 « Kasi yo, Isalaele, mosali na Ngai, Jakobi oyo naponaki, bino
bakitani ya Abrayami, molingami na Ngai, **9** yo oyo nazwaki
wuta na basuka ya mabele, oyo nabengaki wuta na basuka na
yango, yo oyo epai ya nani nalobaki: ‹ Ozali mosali na Ngai, ›
naponaki yo mpe nabwakaki yo te. **10** Boye, kobanga te, pamba
te nazali elongo na yo; komitungisa te, mpo ete nazali Nzambe
na yo; nakoyeisa yo makasi mpe nakosunga yo; solo, nasimbi
yo na loboko na Ngai ya mobali, loboko oyo elongisaka. **11**
Bato nyonso oyo bazali kotombokela yo bakokufa solo soni mpe
bakosambwa; bato oyo bazali kotelemela yo bakokoma lokola
biloko pamba mpe bakokufa. **12** Ata oluki bayini na yo, okomona
bango te; bato oyo bazali kobundisa yo bakokoma biloko pamba.
13 Pamba te, nazali Yawe, Nzambe na yo, nasimbi makasi
loboko na yo ya mobali mpe nazali koloba na yo: ‹ Kobanga
te, nakosunga yo. › **14** Oh Jakobi, yo oyo oleki kutu mutsopi
te, Isalaele, yo oyo omonani lokola eloko pamba, kobanga te,
pamba te Ngai moko nakosunga yo, » elobi Yawe, Mosikoli na
yo, Mosantu ya Isalaele. **15** « Tala, nakomisi yo lokola libaya ya
sika ya kotutela ble, oyo batia minu bapelisa makasi, lokola mbeli
ya sika, mbeli ya minu makasi; okopanza bangomba milayi,

okokomisa yango putulu; okokomisa bangomba ya mikuse lokola matiti ya kokawuka, **16** okoyungola yango, mpe mopepe ekomema yango, mopepe makasi ekopanza yango. Kasi yo, okosepela kati na Yawe, okozwa lokumu kati na Mosantu ya Isalaele. **17** Mobola mpe moto akelela bazali koluka mayi, kasi na pamba: mayi ezali te; balolemo na bango ekawuki na posa ya mayi. Kasi Ngai Yawe, nakoyanola bango; Ngai, Nzambe ya Isalaele, nakobwaka bango te. **18** Nakosala ete bibale etiola na likolo ya bangomba, mpe bitima na kati-kati ya mabwaku; nakobongola esobe liziba ya mayi, mpe mabele ya kokawuka mabele oyo ebimisaka mayi; **19** nakolona kati na esobe: banzete ya sedele, ya akasia, ya mirite mpe banzete ya olive; nakotia banzete ya sipele, ya pini mpe ya bwi esika moko kati na mabele ya kokawuka, **20** mpo ete bato bamona mpe bayeba, batala mpe basosola elongo ete loboko na Yawe nde esali makambo wana, ete Mosantu ya Isalaele nde akeli yango. » **21** « Botalisa likambo na bino, » elobi Yawe, « boluka komilongisa, » elobi Mokonzi ya Jakobi. **22** « Boya na banzambe na bino ya bikeko mpo ete eyebisa biso makambo oyo ekoya. Boyebisa biso masakoli na bino ya liboso, ezalaki nini, mpo ete toyekola yango malamu mpe toyeba ndenge nini esukelaki. To boyebisa biso makambo oyo ekoya; **23** boyebisa biso makambo oyo ekoya na sima, mpo ete toyeba soki bozali solo banzambe; bosala nanu ata eloko moko, ezala ya malamu to ya mabe, mpo ete toyoka soni mpe totondisama na kobanga. **24** Tala, bozali kaka pamba, mpe misala na bino ezali bobele se pamba; moto oyo aponi bino asali penza likambo ya nkele. **25** Nabimisaki moto moko wuta na ngambo ya nor, mpe azali koya, moto moko, wuta na ngambo ya este, oyo abelelaka Kombo na Ngai. Azali konyata bakambi

ndenge banyataka potopoto, lokola potopoto ya mabele ya bikeko ya mosali mbeki. **26** Nani alobaki yango wuta na ebandeli mpo ete biso tokoka koyeba, to wuta kala penza mpo ete tokoka koloba: ‹ Ezali sembo? › Te, moto moko te alobaki yango, moko te asalaki ete likambo yango eyokana, moko te ayokaki maloba na bino. **27** Nazalaki Moto ya liboso ya koloba na Siona: ‹ Tala, tala bango oyo! › Mpe na Yelusalemi: ‹ Napesi momemi Sango Malamu! › **28** Natalaki, kasi moto moko te azalaki, moko te kati na bango mpo na kopesa toli, moko te mpo na kopesa eyano soki natuni bango motuna. **29** Tala, bango nyonso bazali banzambe ya lokuta! Misala na bango ezali se pamba, bililingi na bango ezali se mopepe mpe biloko ya pamba. »

42 Tala mosali na Ngai, oyo nasimbaka; moponami na Ngai, oyo asalaka esengo na Ngai. Nakotia Molimo na Ngai na likolo na ye, mpe akotia bosembo kati na bikolo, **2** akotombola mongongo te, akoganga te, akobelela na mongongo makasi te na babalabala; **3** akobuka te mwa nzete ya kolemba oyo egumbama mpe akoboma te moto ya singa ya mwinda oyo ekomi pene ya kokufa. Akomema bosembo na solo nyonso, **4** akolemba te mpe akotika te kino tango akotia bosembo na mokili. Bisanga ekotia elikya na mobeko na ye. **5** Tala liloba oyo Nzambe, Yawe, alobi, Ye oyo akelaki likolo mpe atandaki yango lokola liputa, oyo atandaki mabele mpe biloko nyonso oyo mabele ebimisaka, oyo apesaka pema na bato na yango mpe bomoi na bato oyo batambolaka likolo na yango: **6** « Ngai Yawe, nabengaki yo na bosembo, nasimbi loboko na yo makasi, nabateli yo mpe natie yo mpo na kosala boyokani elongo na bikolo mpe kozala pole ya bikolo, **7** mpo na kofungola miso ya bakufi miso, mpo na kobimisa bakangami na boloko

mpe kobimisa bavandi ya molili, na kasho. **8** Nazali Yawe;
yango nde Kombo na Ngai; nakopesa nkembo na Ngai na
mosusu te to lokumu na Ngai epai na banzambe ya bikeko te. **9**
Tala, makambo ya liboso esili koleka, mpe Ngai nazali kotatola
makambo ya sika; nayebisi bino yango liboso ete esalema. » **10**
Boyemba loyembo ya sika mpo na Yawe, bokumisa Ye wuta
na basuka ya mabele, bino bato oyo botambolaka na ebale
monene, mpe nyonso oyo etondisaka yango, bino bisanga mpe
bavandi na yango nyonso! **11** Tika ete esobe mpe bingumba na
yango etombola mingongo, tika ete bamboka mike epai wapi
Kedari avandaka esepela! Tika ete bato ya Sela bayemba na
esengo; tika ete baganga wuta na likolo ya bangomba! **12** Tika
ete bapesa nkembo epai na Yawe mpe batatola lokumu na Ye
kati na bisanga! **13** Yawe akobima lokola elombe, akopelisa
zuwa na Ye lokola mobundi bitumba; akoganga, solo; akoganga
makasi, mpe akolonga banguna na Ye. **14** Wuta kala, navandaki
nye, nakangaki monoko mpe motema na ngai; kasi sik'oyo,
lokola mwasi oyo azali na pasi ya kobota, nazali koganga,
nazali kolela mpe kopema na pasi. **15** Nakobebisa bangomba
milayi mpe mikuse, nakokawusa banzete mpe matiti na yango
nyonso, nakokomisa bibale, bisanga, mpe nakokawusa maziba;
16 nakomema bakufi miso na nzela oyo batikala nanu koyeba te,
nakotambolisa bango na nzela oyo bamesana kotambola te;
nakobongola molili pole liboso na bango, mpe nakokomisa nzela
ya nyoka-nyoka nzela ya alima. Tala makambo oyo nakosala,
nakotika yango te. **17** Kasi bato oyo batiaka elikya na banzambe
ya bikeko mpe balobaka na bililingi: « Bozali banzambe na biso,
» bakozonga sima mpe bakosambwa. **18** Boyoka, bino bakufi
matoyi! Botala mpe bomona, bino bato bokufa miso! **19** Nani

azali mokufi miso soki mosali na ngai te? Nani yango mokufi matoyi soki ntoma oyo ngai natindaki te? Nani mokufi miso lokola molobeli na ngai? Nani mokufi miso lokola mosali na Yawe? **20** Omonaki makambo ebele, kasi ozalaki na bokebi na yango te; matoyi na yo efungwamaki, kasi oyokaki ata eloko moko te. **21** Esepelisaki Yawe, mpo na bosembo na Ye, kokomisa Mobeko na Ye eloko ya monene mpe ya lokumu. **22** Kasi tala bato oyo bomengo na bango, babotola yango mpe babebisa bango; bakanga bango nyonso na mabulu mpe babomba bango kati na boloko, bakoma lokola bomengo ya bitumba, bongo moto akokangola bango azali te; bakoma lokola mosuni, bongo moto akoloba: « Zongisa bango, » azali te. **23** Nani kati na bino akoyoka makambo yango? Nani akozala na bokebi na makambo oyo ekoya? **24** Nani akabaki Jakobi na maboko ya babebisi, mpe Isalaele na maboko ya banguna? Boni, ezalaki Yawe te oyo liboso ya nani basalelaki masumu? Pamba te balingaki te kolanda nzela na Ye mpe kotosa Mobeko na Ye. **25** Boye, asopelaki bango moto ya kanda na Ye, mobulu ya etumba makasi; azingelaki bango na moto na bangambo nyonso, kasi basosolaki te; mpe moto ezikisaki bango, kasi bazwaki penza likambo yango na motema te.

43 Sik'oyo, tala liloba oyo Yawe alobi, Ye oyo akelaki yo, oh Jakobi; Ye oyo abongisaki yo, oh Isalaele: « Kobanga te, pamba te nasikolaki yo, nabengaki yo na kombo na yo, ozali ya ngai. **2** Tango okokatisa mayi monene, nakozala elongo na yo; mpe tango okokatisa bibale, ekozindisa yo te. Tango okotambola kati na moto, okozika te, mpe ndemo na yango ekotumba yo te; **3** pamba te Ngai Yawe, nazali Nzambe na yo, Mosantu ya Isalaele, Mobikisi na yo. Nakabi Ejipito mpo na kofuta niongo ya

lobiko na yo, Kushi mpe Seba na esika na yo. **4** Lokola ozali na motuya mpe na kilo mingi na miso na Ngai, lokola nalingaka yo, nakokaba bato mosusu na esika na yo, mpe bikolo mpo na kosomba bomoi na yo. **5** Kobanga te, pamba te nazali elongo na yo: nakoyeisa bana na yo wuta na ngambo ya este mpe nakosangisa bino wuta na ngambo ya weste; **6** nakoloba epai ya nor: ‹ Pesa, › mpe epai ya sude: ‹ Kokanga te. › Zongisa bana na Ngai ya mibali wuta na mikili ya mosika, mpe bana na Ngai ya basi wuta na suka ya mabele, **7** moto nyonso oyo abengami na Kombo na Ngai, oyo nakelaki mpo na nkembo na Ngai, oyo nasalaki mpe nabongisaki. » **8** Bimisa bato oyo bazali na miso, kasi bamonaka te; bato oyo bazali na matoyi, kasi bayokaka te. **9** Tika ete bikolo nyonso esangana elongo mpe bato basangana esika moko! Nani kati na bango asakolaki makambo oyo? Nani kati na bango ayebisaki biso makambo oyo esalemaki liboso? Tika ete babimisa batatoli na bango mpo na kolobela bango! Tika ete bato mosusu bayoka mpo ete baloba: « Ezali ya solo! » **10** « Bozali batatoli na Ngai, » elobi Yawe, « mpe mosali na Ngai, oyo naponi, mpo ete bokoka koyeba, kondimela Ngai mpe kososola ete Ngai moko kaka nde nazali Nzambe: Liboso na Ngai, nzambe moko te asila kosalema; mpe sima na Ngai, akotikala kozala te. **11** Ezali Ngai, Ngai kaka moko, nde nazali Yawe; Mobikisi mosusu azali te, soki Ngai te. **12** Kati na bino, Ngai nde nasakolaki, nabikisaki mpe natatolaki; kasi ezali banzambe ya bapaya te. Bozali batatoli na Ngai, » elobi Yawe, « mpe Ngai, nazali Nzambe. **13** Solo, wuta na tango ya kala, nazalaka kaka ndenge moko; moko te akokoka kokangola na loboko na Ngai. Soki nasali, nani akobongola yango? » **14** Tala liloba oyo Yawe, Mosikoli na bino, Mosantu

ya Isalaele, alobi: « Mpo na likambo na bino, nakotinda na Babiloni, mampinga ya basoda, mpe nakokitisa bato nyonso ya Babiloni lokola bakimi, ezala bato ya Chalide oyo bamikumisaka na koganga mpo na bamasuwa na bango. **15** Ngai, nazali Yawe, Mosantu na bino, Mokeli ya Isalaele, Mokonzi na bino. » **16** Tala liloba oyo Yawe alobi, Ye oyo apasolaka nzela monene kati na ebale monene, mpe nzela moke kati na mayi ya makasi; **17** Ye oyo atelemisaka bashar mpe bampunda, mampinga ya basoda elongo na bilombe ya bitumba; Ye oyo alalisaka bango nyonso, mpe bakokaka lisusu kotelema te, bakufaka lokola singa ya mwinda: **18** « Bokanisa lisusu te makambo oyo eleka, bomitungisa lisusu te mpo na makambo ya kala. **19** Tala, nazali kosala likambo ya sika! Ezali kobima sik'oyo, bozali komona yango te? Nazali kopasola nzela kati na esobe, mpe kotia bibale kati na mabele ya kokawuka. **20** Banyama ya zamba, bambwa ya zamba mpe maligbanga ekopesa Ngai nkembo; pamba te nakopesa mayi kati na esobe, bibale kati na mabele ekawuka, mpo na komelisa bato na Ngai, oyo naponaki, **21** bato oyo Ngai moko nabongisaki mpo ete bakoka kotatola lokumu na Ngai. **22** Kasi obelelaki Ngai te, oh Jakobi, pamba te olembaki Ngai, oh Isalaele. **23** Omemelaki Ngai bana meme te lokola mbeka ya kotumba, mpe opesaki Ngai lokumu te na nzela ya bambeka na yo. Nakomisaki yo mowumbu te mpo ete opesa Ngai malasi ya ansa lokola makabo, mpe nalembisaki yo te mpo ete obonzela Ngai malasi. **24** Osombelaki Ngai te biloko ya solo kitoko na motuya ya mbongo, mpe otondisaki Ngai te na mafuta ya mbeka na yo, kasi onyokolaki Ngai nde na masumu na yo mpe olembisaki Ngai na mabe na yo. **25** Ezali Ngai, Ngai kaka nde nalimbisaka masumu na yo mpo na lokumu ya Ngai moko

mpe nakokanisa lisusu masumu na yo te. **26** Zongisa yango
nanu na makanisi na Ngai; tika ete tosamba elongo, mpe loba
yo moko mpo na kotalisa ete ozali moto ya sembo. **27** Tata
na yo ya liboso asalaki masumu, balobeli na yo batombokelaki
Ngai. **28** Boye, nakosambwisa bakambi ya tempelo na bino mpe
nakobongisa Jakobi mpo na kobebisama, mpe Isalaele, mpo na
pasi.

44 Kasi sik'oyo yoka, oh Jakobi, mowumbu na Ngai, Isalaele
oyo naponaki! **2** Tala liloba oyo Yawe alobi, Ye oyo asalaki yo,
abongisaki yo wuta na libumu ya mama na yo mpe asungaka yo:
Oh Jakobi, mowumbu na Ngai, kobanga te; yo, Yeshuruni, oyo
naponaki. **3** Pamba te nakosopa mayi na mokili ya kokawuka,
mpe bibale, na mabele ya kokawuka; nakosopa Molimo na Ngai
na likolo ya bana na yo mpe mapamboli na Ngai na likolo ya
bakitani na yo. **4** Bakokola malamu kati na matiti ya mobesu
lokola banzete ya pepiliye pene ya ebale. **5** Moto moko akoloba:
‹ Nazali ya Yawe, › mpe moto mosusu akomibenga na kombo
ya Jakobi, kino mosusu akokoma na loboko na ye: ‹ Nazali ya
Yawe, › mpe akozwa kombo ya Isalaele. **6** Tala liloba oyo Yawe,
Mokonzi mpe Mosikoli ya Isalaele, Mokonzi ya mampinga, alobi:
Nazali ebandeli mpe nazali suka; Nzambe mosusu azali te, soki
Ngai te. **7** Nani azali lokola Ngai? Tika ete atatola yango; tika ete
aloba mpe abimisa liboso na Ngai makambo oyo esalema wuta
kala, wuta tango nasala bato oyo, mpe makambo oyo ekoya!
Solo, tika ete basakola makambo oyo ekoya! **8** Bolenga te,
bobanga mpe te. Boni, natatolaki yango te? Nasakolaki yango
te wuta kala? Bozali batatoli na Ngai. Boni, ezali na nzambe
mosusu pembeni na Ngai? Te, ezali na Libanga mosusu te,
nayebi ata moko te. » **9** Basali bikeko, bango nyonso, bazali

pamba, mpe biloko oyo bango balingaka ezali ata na litomba te; esengelaki kotatola mpo na bango, kasi emonaka te mpe eyebaka ata eloko moko te; boye, bayokisama soni. **10** Nani asala nzambe to ekeko ya ebende mpo ete ezala ata na litomba moko te mpo na ye? **11** Tala, ye elongo na baninga na ye bakozala na soni; basali bikeko bazali na bango kaka bato lokola bato nyonso! Tika ete bango nyonso baya elongo mpe batelema wana; bakokweya na somo mpe na soni. **12** Monyangwisi bibende na moto azwaka sizo, asalelaka yango mpe asalaka na makala ya moto; asalaka ekeko na marto mpe abongisaka yango na makasi ya loboko na ye; nzokande soki akomi na nzala, makasi esili ye; soki mpe ameli mayi te, nzoto elembi ye! **13** Mosali bikeko afungolaka singa oyo bamekelaka molayi, akomaka elilingi na ekomeli ya motane, asalaka yango na nzela ya mbeli ya minu makasi, abongisaka mondelo na yango na lime mpe apesaka yango lolenge ya moto, ndenge kaka moto azalaka kitoko, mpo ete ekoka kowumela na Esika ya bule. **14** Akataka banzete ya sedele; mpe tango mosusu, banzete ya sipele to ya sheni; atikaka yango ekola kati na banzete ya zamba mpe alonaka nzete ya pen oyo mvula ekokolisa. **15** Moto azwaka yango mpo na kopelisa moto, akataka yango mpo na koyetola moto to mpo na kobelisa mapa; kasi asalaka na yango lisusu nzambe oyo afukamelaka; asalaka na yango nzambe ya ekeko oyo agumbamelaka. **16** Akotia ndambo ya nzete yango na moto, bongo akolamba na yango mosuni, akotumba mosuni na ye mpe akolia yango kino akotonda; akokoma lisusu koyoka molunge mpe akoloba: « Ah, nayoki molunge, namoni moto epeli makasi! » **17** Mpe na ndambo oyo etikali, oyo asalaki na yango nzambe, nzambe na ye ya ekeko, akofukamela yango mpe akosambela

yango; akosambela yango mpe akoloba: « Bikisa ngai, ozali nzambe na ngai! » **18** Bayebi eloko moko te, bazali na bososoli te; miso na bango ekangama, emonaka te; mitema na bango ezali makasi, esosolaka te. **19** Moko te akanisaka, moko mpe te azalaka na boyebi mpe na mayele mpo na koloba: « Na nzela ya ndambo na yango, napelisaki moto, nabelisaki mapa na makala na yango ya moto, natumbaki mosuni mpe naliaki yango. Bongo mpo na oyo etikali, nasala na yango penza likambo ya nkele boye? Nafukamela penza mwa eteni ya nzete? » **20** Makanisi na ye ekangama na putulu, motema na ye ya lokuta ezali kokosa ye; akokoka te komikangola mpe koloba: « Boni, eloko oyo ezali na loboko na ngai ya mobali ezali lokuta te? » **21** « Oh Jakobi, kanisa nanu makambo oyo, pamba te, oh Isalaele, ozali mosali na Ngai. Nabongisaki yo mpo ete ozala mosali na Ngai; oh Isalaele, nakobosana yo te. **22** Nalongoli mabe na yo lokola lipata, masumu na yo lokola lipata ya tongo. Zonga epai na Ngai, pamba te nasili kosikola yo. » **23** Oh Lola, yemba banzembo ya esengo, pamba te Yawe nde asali bongo! Oh mozindo ya mokili, tombola mongongo! Oh bino bangomba, bazamba mpe banzete nyonso kati na yango, boyemba banzembo ya elonga! Pamba te Yawe asikolaki Jakobi, amonisi nkembo na Ye kati na Isalaele. **24** « Tala liloba oyo Yawe alobi, Ye oyo azali Mosikoli na yo, oyo abongisaki yo wuta na libumu ya mama na yo: Nazali Yawe oyo asalaki biloko nyonso, Ngai moko nde natandaki likolo lokola liputa, Ngai moko nde natandaki mabele. **25** Sik'oyo, nakomisi bilembo ya basakoli ya lokuta eloko pamba; natie mobulu kati na molimo ya bato oyo balobaka makambo ekoya, nakweyisi boyebi ya bato ya bwanya mpe nakomisi mayele na bango liboma. **26** Nakokisi maloba ya mosali na Ngai mpe

nalongisi mabongisi ya bamemi sango na Ngai. Natatoli na
tina na Yelusalemi: ‹ Bato bakovanda kati na yo; › na tina na
bingumba ya Yuda: ‹ Ekotongama lisusu, › mpe na tina na
mabanga na yango oyo ebukana: ‹ Nakobongisa yango lisusu. ›
27 Nalobi na ebale monene: ‹ Kawuka, mpe nakokawusa bibale
na yo! › **28** Nalobi na tina na Sirisi: ‹ Azali mobateli oyo naponi,
akokokisa makambo nyonso oyo esepelisaka Ngai. Akoloba na
tina na Yelusalemi: ‘Tika ete etongama lisusu,’ mpe na tina na
Tempelo: ‘Tika ete batonga miboko na yango.’ › »

45 « Tala liloba oyo Yawe alobi epai ya Sirisi, mopakolami na
Ye, oyo Yawe asimbi loboko na ye ya mobali mpo na kokweyisa
bikolo nyonso liboso na ye mpe kolongola mikaba wuta na
baloketo ya bakonzi, mpo na kofungola bikuke liboso na ye mpo
ete bikuke yango ekangama te: **2** Nakotambola liboso na yo
mpe nakolalisa bangomba, nakobuka bikuke ya bronze mpe
nakokata-kata bibende oyo bakangelaka yango. **3** Nakopesa
yo bomengo oyo babomba na molili, bozwi oyo batia na bisika
ebombama, mpo okoka koyeba ete Ngai nazali Yawe, Nzambe
ya Isalaele, oyo abengi yo na kombo na yo. **4** Mpo na bolingo
ya Jakobi, mosali na Ngai, mpe Isalaele, moponami na Ngai,
nabengi yo na kombo na yo, napesi yo kombo ya lokumu atako
oyebi Ngai nanu te. **5** Nazali Yawe, mosusu azali te; Nzambe
mosusu azali te, soki Ngai te. Nalatisi yo mokaba na loketo
atako oyebi Ngai nanu te; **6** mpo ete, longwa na ngambo ya
este kino na ngambo ya weste, bato bayeba ete mosusu azali
te, bobele Ngai nde nazali Nzambe. Nazali Yawe, mosusu azali
te. **7** Nasalaka pole mpe nakelaka molili, napesaka kimia mpe
nakelaka pasi; Ngai Yawe nde nasalaka makambo oyo nyonso.
8 Yo, Lola kuna na likolo, nokisa bosembo lokola mvula, tika ete

mapata ekitisa yango! Tika ete mabele efungwama mpo ete lobiko ebima; tika ete bosembo ekola nzela moko! Ezali Ngai Yawe nde nakelaki yango. **9** Mawa na ye oyo abetaka tembe na Mokeli na ye, ye oyo azali kaka mbeki kati na bambeki ya mabele! Boni, potopoto ekoki solo koloba na moto oyo asali yango: ‹ Ozali kosala nini? › Mpe mosala ya maboko na yo ekoki solo koloba: ‹ Azali na maboko te? › **10** Mawa na ye oyo alobaka na tata na ye: ‹ Mpo na nini obotaki ngai? › Mpe na mama na ye: ‹ Mpo na nini obotaki ngai? › **11** Tala liloba oyo Yawe, Mosantu ya Isalaele mpe Mokeli na ye, alobi: Boni, bino nde bato bokotuna Ngai soki nakosala nini mpo na bana na Ngai na mikolo oyo ekoya to bino nde bato bokopesa Ngai mitindo mpo na mosala oyo maboko na Ngai esali? **12** Ngai nde nasala mabele mpe nakela bato kati na yango; loboko na Ngai moko nde etandaki likolo lokola liputa mpe etiaki mampinga na yango nyonso na molongo. **13** Nakobimisa Sirisi na bosembo na Ngai; nakokomisa nzela na ye nyonso alima. Akotonga lisusu engumba na Ngai mpe akopesa bonsomi na bakangami na Ngai; ekozala na motuya ya mbongo to ya biloko te, elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga. » **14** Tala liloba oyo Yawe alobi: « Mosala ya Ejipito, mombongo ya Kushi mpe bato milayi ya Seba, bakoleka epai na yo mpe bakozala ya yo. Bakotambola ya kokangama na minyololo, sima na yo; bakofukama liboso na yo mpe bakobondela yo na maloba oyo: ‹ Solo, Nzambe azali penza epai na yo, nzambe mosusu azali te! › » **15** Solo, ozali Nzambe oyo amibombaka, Nzambe, Mobikisi ya Isalaele! **16** Bato nyonso oyo basalaka banzambe ya bikeko bakoyoka soni mpe bakosambwa; bango nyonso, bakokende na soni. **17** Kasi Yawe akobikisa Isalaele na lobiko ya seko na seko. Bokotikalaka

lisusu koyoka soni te mpe kosambwa te, libela na libela. **18** Pamba te, tala liloba oyo Yawe alobi, Ye oyo akela likolo, Ye oyo azali Nzambe oyo asala mpe abongisa mabele, mpe atelemisa yango ngwi; Ye akelaki yango te mpo ete ezala pamba, kasi asalaki yango mpo ete bato bavanda: « Nazali Yawe, mpe mosusu azali te. **19** Nalobaki na nkuku te, kati na esika moko te ya molili ya mokili; nalobaki te na bakitani ya Jakobi: ‹ Boluka Ngai kati na pamba! › Nazali Yawe, nalobaka oyo ezali sembo, nasakolaka oyo ezali alima. **20** Bosangana elongo mpe boya, bopusana elongo bino nyonso, bino bato oyo bobiki kati na bikolo! Bato oyo bamemaka banzambe ya bikeko basala na nzete mpe babelelaka nzambe oyo ebikisaka te; bazangi boyebi. **21** Botelema mpe bopesa sango, boloba makambo na bino mpe tosamba elongo! Nani asakolaki yango wuta kala mpe atatolaki yango wuta na tango oyo eleka? Ezali Ngai Yawe te? Ezali na Nzambe mosusu te, soki Ngai te. Nazali Nzambe ya sembo mpe Mobikisi; mosusu azali te, soki Ngai te. **22** Bozonga epai na Ngai mpo ete bobika, bino nyonso oyo bozali na basuka ya mokili; pamba te Ngai, nazali Nzambe, mpe mosusu azali te. **23** Nalapi ndayi na Kombo na Ngai; oyo ezali sembo ebimaka na monoko na Ngai, liloba oyo bakoki koboya te: mabolongo nyonso ekofukama liboso na Ngai, mpe minoko nyonso ekolapa ndayi na Kombo na Ngai. **24** Bakoloba na tina na Ngai: ‹ Makasi mpe bosembo ezali kati na Yawe kaka. › » Bato nyonso oyo batombokelaki Ye bakoya epai na Ye mpe bakoyoka soni. **25** Ezali kati na Yawe nde bato nyonso oyo bazali bakitani ya Isalaele bakokoma bato ya sembo mpe bakozwa lokumu.

46 Tala banzambe ya Babiloni: Beli esili ngala, Nebo ekweyi; bikeko na yango etiami likolo ya banyama, likolo ya bibwele!

Bikeko oyo bomemaka ezali kilo makasi, ezali mokumba oyo elembisaka banyama. **2** Banzambe yango ya bikeko egumbami mpe ekweyi nzela moko, ezali na makoki te ya kobikisa mokumba na yango, pamba te ekeyi na bowumbu. **3** Oh ndako ya Jakobi, boyoka Ngai, mpe bino nyonso, batikali ya libota ya Isalaele, bino oyo nandima kobatela wuta na libumu ya mama mpe nandima komema mokumba wuta mbotama na bino. **4** Ezala tango bokotonda na suki ya pembe mpe bokokoma mibange, Ngai nakobongwana te, nakosunga bino kaka; Ngai nde nasalaki bino, nakomema mokumba na bino, nakosunga bino mpe nakobikisa bino. **5** Bolingi kokokanisa Ngai to kotia Ngai esika moko na nani? Bolingi solo kokokanisa Ngai na nani mpo ete amekana na Ngai? **6** Bazali bato oyo babimisaka wolo na mabenga na bango mpe bamekaka kilo ya palata na emekelo; bafutaka mosolo epai ya mosali bikeko na bibende mpo ete asalela bango nzambe ya ekeko ya wolo mpe ya palata, mpo ete bafukamela mpe bagumbamela yango. **7** Batiaka yango na mapeka mpe bamemaka yango, batelemisaka yango na esika na yango mpe etikalaka ya kotelema kaka wana. Wuta na esika na yango, ekoningana te. Ata soki moto moko abeleli yango, ekoyanola te, ekobikisa ye te na tango ya pasi. **8** Bokanisa yango lisusu, mpo bososola malamu; bino batomboki, bozongisa yango lisusu na mitema na bino! **9** Bokanisa lisusu makambo ya liboso, makambo oyo ya kala penza; solo, Ngai nazali Nzambe, mpe mosusu azali te, nazali Nzambe, moko te akokani na Ngai. **10** Nasakolaki makambo ya suka na ebandeli; wuta kala penza, nasakolaki makambo oyo ekoya. Nalobaki: « Mabongisi na Ngai ekolongisama, mpe nakosala nyonso oyo nasepeli kosala. » **11** Wuta na este, nabengi ndeke oyo eliaka misuni; longwa na mokili

ya mosika, moto oyo akokokisa mabongisi na Ngai. Makambo oyo nalobaki, yango nde ekokokisama; oyo nabongisaki, yango nde ekosalema. **12** Boyoka Ngai, bino bato ya mitema makasi, bino bato oyo bozali mosika ya bosembo! **13** Bosembo na Ngai ekomi pene, ezali lisusu mosika te; mpe lobiko na Ngai ekowumela te. Nakopesa lobiko epai na Siona, mpe nkembo na Ngai, epai na Isalaele.

47 Kita mpe vanda na putulu, Babiloni, mboka kitoko! Vanda na mabele, kiti ya bokonzi ezali te, Babiloni, mboka kitoko! Moto moko te akobenga yo lisusu « mwasi bonzenga » to « mwasi kitoko. » **2** Kamata mabanga oyo banikelaka ble mpe sala farine, longola kitambala na yo, tombola nzambala na yo, mpe mipende na yo emonana, bongo katisa bibale! **3** Bolumbu na yo ekomonana, mpe soni na yo ekobombama te. Nakozongisa mabe na mabe, mpe moto moko te akopekisa Ngai. **4** Mosikoli na biso, Kombo na Ye: Yawe, Mokonzi ya mampinga, Mosantu ya Isalaele. **5** Vanda kimia, kende na molili, Babiloni, mboka kitoko, pamba te bakobenga yo lisusu te « mwasi mokonzi ya bikolo. » **6** Nasilikelaki bato na Ngai, nasambwisaki libula na Ngai; nakabaki bango na maboko na yo, mpe oyokelaki bango mawa te; bongo omemisaki ata mibange ekangiseli ya kilo makasi. **7** Olobaki: « Nakozala mwasi mokonzi mpo na libela! » Kasi motema na yo ekanisaki te tina ya makambo oyo mpe ndenge nini ekosukela. **8** Yoka sik'oyo, yo mwasi ya biyenga, oyo omesana kovanda na kimia mpe omilobelaka: « Ngai nde nazali, mosusu azali te. Nakotikala kokoma te mwasi akufisa mobali mpe nakotikala kokufisa bana te! » **9** Makambo mibale oyo ekokomela yo mbala moko mpe kaka na mokolo moko: kozanga bana mpe kokufisa mobali. Makambo oyo eleka ndelo

nde ekokomela yo, ata kindoki na yo ezali makasi mpe bakisi na yo ezali na nguya. **10** Otiaki elikya na makambo na yo ya mabe, olobaki: « Moto moko te azali komona ngai! » Bwanya mpe mayele na yo epengwisaki yo tango ozalaki komilobela: « Ngai nde nazali, mosusu azali te! » **11** Pasi ekokomela yo, mpe okoyeba te ndenge ya kolongola yango; mikakatano ekokomela yo mpe okokoka komibatela te; libebi oyo oyebaki te ekokomela yo na pwasa. **12** Kangama kaka na bonganga mpe na kindoki na yo, oyo omonelaka pasi wuta bolenge na yo! Tango mosusu okozwela yango litomba, tango mosusu okokoka kobangisa bato. **13** Batoli nyonso oyo osili kozwa epai na bango elembisi yo nzoto! Tika ete bato ya soloka oyo bayekolaka bikelamu nyonso ya likolo: moyi, sanza, minzoto mpe biloko mosusu, mpe bayebisaka na ebandeli nyonso ya sanza makambo oyo ekoya, batelema wana mpe babikisa yo! **14** Tala, bakozala solo lokola matiti ya kokawuka, matiti oyo moto ekotumba; bakokoka kobikisa ata milimo na bango moko te na nguya ya moto: Ekozala lisusu te lokola makala ya moto mpo na koyetola to moto mpo na kovanda zingazinga na yango. **15** Ezali bongo nde bakokoma liboso na yo, bato nyonso oyo ozalaki komonela pasi, mpe bato oyo ozalaki kosala elongo na bango wuta bolenge na yo. Moko na moko na bango akoyengayenga na ngambo na ye, moko te akobikisa yo!

48 Boyoka makambo oyo, oh ndako ya Jakobi, bino oyo bobengamaka na kombo ya Isalaele, bino oyo bobimi na libota ya Yuda, bino oyo bolapaka ndayi na Kombo na Yawe mpe bobelelaka Kombo ya Nzambe ya Isalaele, kasi na bosolo te mpe na bosembo te! **2** Bino oyo bomibengaka « Bato ya engumba mosantu » mpe bolukaka lisungi epai ya Nzambe ya

Isalaele, oyo Kombo na Ye ezali « Yawe, Mokonzi ya mampinga. » **3** Nasakolaki makambo ya liboso wuta kala, monoko na ngai nde ebimisaki yango mpe nasalaki ete eyebana; nasalaki yango na pwasa mpe ekokisamaki. **4** Pamba te nayebaki ndenge nini bozalaka bato ya mito makasi, bato oyo bazalaka na kingo lokola ebende mpe oyo mbunzu na bango ezalaka lokola bronze. **5** Yango wana, nalobaki na yo makambo oyo wuta kala, nayebisaki yo yango liboso ete ekokisama mpo oloba te: « Nzambe na ngai ya ekeko nde asali yango, elilingi na ngai ya nzete mpe ya ebende nde apesaki mitindo ete esalema! » **6** Boyokaki makambo oyo! Botala, yango nyonso ekokisami. Boni, bokondima yango kaka te? Wuta sik'oyo, nakoyebisa yo makambo ya sika, makambo oyo ebombama, makambo oyo oyebi nanu te. **7** Ekelami nde sik'oyo, ezali makambo ya kala te, oyoka nanu yango te, liboso ya mokolo ya lelo. Boye, okoki koloba te: « Solo, nayoka sango na yango. » **8** Solo, oyoka yango nanu te mpe oyebi yango te; wuta kala, litoyi na yo ezalaka ya kokangama. Solo, nayebi ete ozalaka mokosi; babengaka yo motomboki wuta na libumu ya mama na yo. **9** Mpo na lokumu ya Kombo na Ngai, nakolembisa kanda ya motema na Ngai; mpo na lokumu na Ngai, nakozongisa motema na Ngai sima mpo na yo. Yango wana, nakoboma yo te. **10** Tala, napetolaki yo, kasi ndenge bapetolaka palata na moto te; namekaki yo kati na moto ya minyoko. **11** Nasali yango kaka mpo na lokumu na Ngai, mpo na lokumu na Ngai moko. Ndenge nini nakoki solo komisambwisa Ngai moko? Nakokaba nkembo na Ngai na nzambe mosusu te. **12** Yoka Ngai, oh Jakobi, Isalaele, yo oyo nabengaki! Ngai, nabongwanaka te; nazalaka na ebandeli mpe na suka. **13** Loboko na Ngai moko nde esalaki

miboko ya mabele, mpe loboko na Ngai ya mobali nde etandaki likolo. Soki nabengi yango, yango nyonso etelemaka elongo. **14** Bino nyonso, boya elongo mpe boyoka: Nzambe nini ya ekeko asakolaki makambo oyo? Moto oyo Yawe alingaka akokokisa mokano na Ye mpo na Babiloni, mpe loboko na ye ekotelemela bato ya Babiloni. **15** Ezali Ngai, solo ezali Ngai nde nalobi mpe nabengi ye; nakoyeisa ye, mpe akolonga na makambo na ye. **16** Bopusana pene na Ngai mpe boyoka likambo oyo: « Wuta na ebandeli, nalobaka na nkuku te; wuta tango makambo oyo esalema, nazali wana. » Mpe sik'oyo, Nkolo Yawe atindi Ngai elongo na Molimo na Ye. **17** Tala liloba oyo Yawe, Mosikoli na yo, Mosantu ya Isalaele, alobi: « Nazali Yawe, Nzambe na yo, oyo ateyaka yo makambo ya malamu mpo na bolamu na yo; oyo atambolisaka yo na nzela oyo osengeli kolanda. **18** Oh! Soki osalaki penza keba na mibeko na Ngai, kimia na yo elingaki kozala lokola ebale, mpe bosembo na yo, lokola mbonge ya ebale monene; **19** bakitani na yo balingaki kozala lokola zelo, bana na yo, lokola motango ya mbuma ya zelo; kombo na bango elingaki kolongwa te to kobebisama te liboso na Ngai. **20** Bobima na Babiloni, bokima wuta na bato ya Babiloni! Boloba yango na makelele ya esengo mpe botatola yango; bopanza sango na yango kino na suka ya mokili; boloba: ‹ Yawe asikoli Jakobi, mosali na Ye. › » **21** Bayokaki posa ya mayi te tango azalaki kotambolisa bango na esobe, abimisaki mayi na libanga mpo na bango, abukaki libanga mpe mayi ebimaki. **22** Kasi Yawe alobaki: « Kimia ezali te mpo na bato mabe. »

49 Boyoka ngai, bino bisanga; boyoka maloba oyo, bino bikolo oyo ezali mosika: Yawe abengaki ngai wuta na libumu ya mama na ngai, azalaki kolobela kombo na ngai wuta mbotama na ngai;

2 akomisi monoko na ngai lokola mopanga ya minu makasi,
abombi ngai na se ya elili ya loboko na Ye, akomisi ngai lokola
tolotolo mpe abombi ngai kati na ebombelo batolotolo na Ye; **3**
alobaki na ngai: « Oh Isalaele, ozali mosali na ngai, nakomonisa
nkembo na ngai na nzela na yo. » **4** Kasi ngai, nalobaki: «
Nabimisaki motoki na ngai se pamba, nasilisaki makasi na ngai
na pamba mpe nazwaki litomba moko te. Nzokande, lifuti na
ngai ezali na maboko ya Yawe, mpe litomba na ngai ezali epai
ya Nzambe na ngai. » **5** Mpe sik'oyo, Yawe oyo asalaki ngai
wuta na libumu ya mama na ngai mpo ete nazala mosali na Ye,
mpo na kozongisa Jakobi epai na Ye mpe kosangisa Isalaele
pene na Ye, pamba te nazali na lokumu na miso ya Yawe mpe
Nzambe na ngai azali makasi na ngai, **6** Ye, Yawe, alobi: « Ezali
penza likambo moke mpo na yo kozala mosali na Ngai mpo na
kotelemisa mabota ya Jakobi mpe kozongisa bana ya Isalaele
oyo nabombaki. Mpe lisusu, nakokomisa yo pole mpo na bikolo
mosusu mpo ete omema lobiko na Ngai kino na suka ya mokili.
» **7** Tala liloba oyo Yawe, Mosikoli mpe Mosantu ya Isalaele,
alobi epai na ye oyo atiolami mpe amonani lokola eloko pamba
na miso ya ekolo, na miso ya mowumbu ya bakonzi mabe: «
Bakonzi bakomona yo mpe bakotelema, bakambi bakomona yo
mpe bakogumbama, likolo na Yawe oyo azali Sembo, Mosantu
ya Isalaele, oyo aponaki yo. » **8** Tala liloba oyo Yawe alobi: « Na
tango ya malamu, nakoyanola yo; mpe na mokolo ya lobiko,
nakosunga yo; nakobatela yo mpe nakotombola yo mpo ete
osala boyokani elongo na bato, osala ete mokili etombwama
mpe ozongisela yango libula na yango oyo ebebisamaki; **9**
mpo ete oloba na bakangami: ‹ Bobima, › mpe na bato oyo
bazali kati na molili: ‹ Bokoma bansomi! › Boye bakozala lokola

bibwele oyo ezali kolia matiti pene ya nzela, mpe bakozwa bilei na bangomba nyonso oyo ebotaka matiti te. **10** Bakoyoka lisusu nzala te mpe posa ya mayi te; molunge ya esobe to moyi makasi ekomonisa bango pasi te, pamba te Ye oyo alingaka bango akolakisa bango nzela mpe akomema bango pene ya miluka. **11** Nakobongola bangomba na Ngai nyonso nzela, mpe nakokunda mabulu ya banzela na Ngai ya minene. **12** Tala, bakowuta penza mosika, ndambo moko na ngambo ya nor, ndambo mosusu na ngambo ya weste, mpe ndambo mosusu na etuka ya Sinimi. » **13** Oh likolo, ganga na esengo! Oh mabele, sepela! Oh bangomba, boyemba banzembo! Pamba te Yawe abondisi bato na Ye mpe ayokeli mawa bato oyo banyokwamaki. **14** Kasi Siona alobaki: « Yawe asundoli ngai, Nkolo na ngai abosani ngai! » **15** Boni, mama akoki solo kobosana bebe na ye oyo azali komelisa mabele, to kozanga bolingo epai ya mwana oyo ye aboti? Ata soki akoki kobosana, ngai nakoki kobosana yo te! **16** Tala, nakoma yo na matandu ya maboko na ngai; bamir na yo ya makasi ezalaka tango nyonso liboso na ngai. **17** Bana na yo bakozonga na lombangu, kasi babebisi na yo bakokende mosika na yo. **18** Tombola miso na yo mpe tala na zingazinga: bana na yo nyonso basangani mpe bazali koya epai na yo. Nalapi ndayi na Kombo na Ngai, elobi Yawe, ete bakozala mpo na yo lokola babiju ya talo, mpe okolata bango lokola mokaba ya mwasi mobandami na libala. **19** Ata soki mokili na yo ekomaki lokola mipiku ya mabanga, bongo ebebisamaki mpe etikalaki lisusu na bato te; sik'oyo, ekokoma moke mpo na bato na yo, mpe bato oyo bazalaki komonisa yo pasi bakozala mosika na yo. **20** Okanisaki ete ozangaki bana, kasi okoyoka bango koloba na matoyi na yo: « Esika oyo ezali penza moke mpo na biso;

pesa biso esika oyo eleki monene mpo ete tokoka kovanda. »
21 Boye, okomilobela na motema: « Nani abotelaki ngai bana
nyonso oyo? Nazangaki bana mpe nazalaki kobota te, nazalaki
mowumbu mpe moto basundola. Bongo nani abokolaki bango?
Natikalaki kaka ngai moko, bongo bana oyo bawuti wapi? » **22**
Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: « Tala, nakotombola loboko na
Ngai liboso ya bikolo, nakotelemisa bendele na Ngai liboso ya
bato; bakomema bana na yo ya mibali na maboko na bango mpe
oyo ya basi, na mapeka na bango. **23** Bakonzi bakozala batata
babokoli na yo, mpe basi na bango, basungi na yo; bakofukama
liboso na yo na bilongi etala na mabele, bakolembola putulu ya
makolo na yo. Boye, okoyeba solo ete Ngai, nazali Yawe; ete
bato oyo batielaka Ngai motema bayokisamaka soni te. » **24**
Boni, bakoki solo kobotola bomengo ya bitumba na maboko ya
basoda ya mpiko to kokangola mokangami wuta na maboko ya
monyokoli na ye? **25** Kasi tala liloba oyo Yawe alobi: « Solo,
mokangami akokangolama na maboko ya basoda ya mpiko, mpe
bomengo ya bitumba ekokangolama na maboko ya monyokoli.
Nakotelemela bato oyo bakotelemela yo, mpe nakobikisa bana
na yo. **26** Nakosala ete banyokoli na yo balia misuni na bango
moko; bakolangwa makila na bango moko ndenge balangwaka
masanga ya vino. Boye, moto nyonso akoyeba ete Ngai Yawe,
nazali Mobikisi na yo, Mosikoli na yo, Elombe ya Jakobi. »

50 Tala liloba oyo Yawe alobi: « Wapi mokanda ya koboma
libala oyo Ngai nabenganelaki mama na bino? To natekaki bino
epai ya nani oyo Ngai nazalaki na niongo na ye? Botekamaki
mpo na masumu na bino; mpe libala ya mama na bino ekufaki
mpo na botomboki na bino. **2** Mpo na nini moto azalaki te
tango nayaki? Mpo na nini moto apesaki eyano te tango

nabengaki? Loboko na Ngai ezalaki mokuse mpo na kosikola bino? Nazangaki solo makasi mpo na kokangola bino? Na pamela na Ngai, nakawusaka ebale monene, nakomisaka bibale esobe; mbisi na yango ekomaka kolumba solo mpo ete mayi ezali te mpe ekufaka na posa ya mayi. **3** Nalatisaka likolo elamba ya mwindo mpe nazipaka yango na bilamba ya saki. » **4** Nkolo Yawe apesaki ngai maloba ya bayekoli, mpo ete nakoka kolendisa na nzela ya liloba moto oyo alembi; alamusaka ngai tongo nyonso, alamusaka litoyi na ngai mpo ete nayoka lokola moyekoli. **5** Nkolo Yawe afungolaki ngai matoyi, mpe ngai natiaki moto makasi te; namizongisaki sima te. **6** Napesaki mokongo na ngai epai ya bato oyo bazalaki kobeta ngai, matama na ngai, epai ya bato oyo bazalaki kopikola ngai mandefu. Nabombaki elongi na ngai te na kotiolama mpe na basoyi. **7** Lokola Nkolo Yawe asungaka ngai, nakoyokisama soni te. Yango wana, nakomisi elongi na ngai makasi lokola libanga, mpe nayebi ete nakoyokisama soni te. **8** Ye oyo alongisaka ngai azali pene, nani akokoka kotelemela bosembo na ngai? Tika ete tosamba elongo! Nani akofunda ngai ete tosamba na ye? Tika ete apusana pene na ngai! **9** Ezali Nkolo Yawe nde asungaka ngai; nani akolonga ngai na esambiselo? Tala, bango nyonso bakokweya lokola bilamba ya kala oyo ebeba, bongo nseka ekolia bango. **10** Ezali na moto kati na bino oyo atosaka Yawe mpe ayokaka mongongo ya Mowumbu na Ye, bongo atambola kati na molili mpe atikala komona pole te? Tika ete atia elikya na ye kati na Kombo na Yawe mpe atalela Nzambe na ye. **11** Kasi sik'oyo, bino nyonso oyo bopelisi moto mpe bosimbi bakoni oyo ezali kopela moto, bokende, botambola na pole ya moto na bino

mpe ya bakoni oyo bopelisi. Tala oyo bokozwa na maboko na ngai: Bokokufa na pasi!

51 « Boyoka ngai, bino bato oyo bolukaka bosembo mpe bolukaka Yawe! Botala libanga epai wapi bosalemaki, mpe libulu epai wapi bobendamaki. **2** Botala Abrayami, tata na bino; mpe Sara oyo abotaki bino. Tango nabengaki ye, azalaki kaka ye moko; napambolaki ye mpe nakomisaki ye tata ya bato ebele! **3** Solo, Yawe akobondisa Siona mpe akotala na liso ya ngolu bisika nyonso ya Siona oyo ebeba; akokomisa esobe na yango lokola Edeni, bisika na yango ekawuka, lokola elanga ya Yawe. Esengo mpe kosepela nde ekomonana kuna, matondi mpe mongongo ya banzembo. **4** Oh bato na ngai, boyoka ngai! Bino, ekolo na ngai, boyoka ngai malamu: Mpo ete Mobeko ekobimela epai na ngai, lolenge na ngai ya kokata makambo ekoyeisa pole na bikolo. **5** Bosembo na ngai ezali pene, lobiko na ngai ebimi na lombangu, mpe maboko na ngai ekosambisa bikolo. Bisanga ekotalela ngai, ekozala na elikya na nguya ya loboko na ngai. **6** Botombola miso na bino na likolo, botala na se, na mabele; likolo ekolimwa lokola milinga, mabele ekonuna lokola elamba, mpe bavandi na yango bakokufa lokola banzinzi. Kasi lobiko na ngai ekowumela seko na seko, bosembo na ngai ekotikala kokweya mokolo moko te. **7** Boyoka ngai, bino bato oyo boyebi bosembo, bino bato oyo bozali na Mobeko na ngai kati na mitema na bino: Bobanga te lolenge bato bakotiola bino to bozala na somo ya mangungu na bango te. **8** Pamba te nseka ekolia bango lokola elamba, mpe bampese ekolia bango lokola elamba basala na bapwale ya meme; kasi bosembo na ngai ekowumela seko na seko, mpe lobiko na ngai, bileko na bileko. » **9** Oh loboko na Yawe, lamuka, lamuka! Lata makasi!

Lamuka, lokola na mikolo ya kala, na bileko oyo eleka kala!
Ezali Yo te oyo okataki-kataki Raabi, oyo obomaki dalagona? **10**
Ezali Yo te oyo okawusaki ebale monene, mayi oyo ya mozindo
makasi? Ezali Yo te oyo opasolaki nzela kati na ebale monene
mpo ete basikolami na Yo bakoka kokatisa? **11** Boye, bato oyo
Yawe akangoli bakozonga, bakokota kati na Siona na banzembo
ya esengo; esengo ya libela na libela ekozala lokola motole na
mito na bango; bakotondisama na esengo mpe na kosepela,
bongo pasi mpe minyoko ekokima mosika na bango. **12** « Ezali
Ngai, Ngai nde nabondisaka bino. Ozali nani mpo ete obanga
moto oyo akokufa, mwana na moto oyo azali kaka lokola matiti?
13 Ozali mpe kobosana Yawe, Mokeli na Yo, oyo atandaki likolo
ndenge batandaka liputa mpe atongaki miboko ya mabele, mpo
ete okoma kobika mikolo nyonso na kobanga liboso ya kanda ya
banyokoli oyo babongisami mpo na kobebisama? Pamba te,
wapi kanda ya banyokoli? **14** Etikali kaka moke, bakangami
bakozwa bonsomi, bakokufa lisusu te kati na boloko na bango
mpe bakozanga lisusu bilei te. **15** Nazali Yawe, Nzambe na
Yo, oyo aningisaka ebale monene mpo ete mbonge na yango
etomboka. Kombo na Ye ezali ‹ Yawe, Mokonzi ya mampinga. ›
16 Natiaki maloba na Ngai na monoko na yo, mpe nazipi yo na
elili ya loboko na ngai; nazali Ye oyo atiaki likolo na esika na
yango, oyo atongaki miboko ya mabele mpe oyo alobaki na
Siona: ‹ Bozali bato na Ngai! › » **17** Lamuka, lamuka! Telema,
Yelusalemi, yo oyo omelaki, wuta na loboko ya Yawe, kopo ya
kanda na Ye; yo oyo omelaki mpe osilisaki kino na suka kopo
oyo epesaka bato kizunguzungu. **18** Kati na bana nyonso oyo
abotaki, Ezali na mwana moko te oyo azali kolakisa ye nzela;
kati na bana oyo abokolaki, moko te azali kosimba ye na loboko.

19 Makama mibale oyo ekomeli yo, nani akoki kolendisa yo:
Mokili na yo ekomi mipiku ya mabanga mpe ebebisami, nzala
makasi mpe mopanga, nani akobondisa yo? **20** Bana na yo
balembi, balali-lali na babalabala nyonso lokola mboloko oyo
ekangami na motambo; kanda ya Yawe mpe pamela ya Nzambe
na yo nde ebuki-buki bango lolenge wana. **21** Yango wana, yo
oyo basambwisi, yo oyo olangwe, kasi na masanga ya vino te,
yoka makambo oyo: **22** Tala liloba oyo Nkolo Yawe, Nzambe na
yo, oyo abundelaka bato na Ye, alobi: « Tala, nalongoli kopo ya
kizunguzungu, kopo ya kanda na Ngai, na loboko na yo, okomela
yango lisusu te. **23** Nakotia yango na loboko ya banyokoli na yo,
oyo balobaki na yo: ‹ Lala na se mpo ete totambola likolo na yo!
› Mpe okomisaki mokongo na yo lokola nzela, lokola balabala
mpo ete batambola likolo na yo. »

52 Oh Siona, lamuka, lamuka! Tika ete omikomisa lisusu
makasi. Yelusalemi, engumba ya bule, lata bilamba na yo ya
lokumu, pamba te ezala moto oyo bakata ngenga te to moto
ya mbindo, akokota lisusu kati na yo te. **2** Oh Yelusalemi,
milongola na putulu, telema mpe vanda na esika na yo ya
lokumu! Oh Siona, mboka kitoko, yo oyo ozali mokangami,
kata minyololo na kingo na yo! **3** Pamba te, tala liloba oyo
Yawe alobi: « Lokola bomitekaki na ofele, bokosikolama mpe na
mbongo te. » **4** Pamba te, tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: « Na
ebandeli, bato na Ngai bakendeki na Ejipito mpo na kovanda
kuna lokola bapaya; mpe na sima, Asiri anyokolaki bango. **5**
Sik'oyo, eloko nini nasili kozwa awa, » elobi Yawe? « Pamba
te bamemaki bato na Ngai na pamba, mpe bato oyo bazali
kokonza bango bazali koganga makasi, » elobi Yawe, « mpe,
mokolo na mokolo mpe tango nyonso, Kombo na Ngai ezali

kofingama. **6** Yango wana, bato na Ngai bakoyeba Kombo
na Ngai; yango wana, na mokolo wana, bakoyeba ete Ngai
moko nde nasakolaki yango. Solo, ezali nde Ngai. » **7** Tala
ndenge ezali kitoko, na likolo ya bangomba, makolo ya bato oyo
basakolaka basango ya malamu, ba-oyo batatolaka kimia, ba-
oyo bamemaka basango ya boboto, ba-oyo basakolaka lobiko,
ba-oyo balobaka na Siona: « Nzambe na yo azali Mokonzi! » **8**
Yoka! Bakengeli na yo batomboli mingongo; bazali koganga
elongo na esengo, pamba te, na miso na bango, bakomona
Yawe kozonga lisusu na Siona. **9** Bino mipiku ya mabanga ya
Yelusalemi, boyemba elongo banzembo ya esengo, pamba te
Yawe abondisi bato na Ye, asikoli Yelusalemi. **10** Yawe asemboli
na pole loboko na Ye ya bule na miso ya bikolo nyonso; mpe
suka nyonso ya mokili ekomona Lobiko ya Nzambe na biso.
11 Bokende, bokende, bobima awa! Bosimba eloko moko te
ya mbindo! Bobima kati na yango mpe bozala peto, bino oyo
bomemi bisalelo ya Tempelo ya Yawe! **12** Kasi na mbala oyo,
bokobima na kowela te mpe bokokende te lokola bato bazali
kokima, pamba te Yawe akotambola liboso na bino mpe Nzambe
ya Isalaele akozala Mokengeli na bino na sima. **13** Tala, mosali
na ngai akosala na bwanya, akotombolama, akomata likolo mpe
akonetolama makasi penza. **14** Ndenge bato mingi bazalaki
na somo mpo na ye na ndenge abebaki, elongi na ye etikalaki
lisusu te lokola elongi ya moto, mpe lolenge na ye etikalaki
lisusu te lokola mwana ya moto nyonso, **15** ndenge wana mpe
bato ya bikolo bakokamwa, mpe bakonzi bakokanga minoko na
bango na tina na ye, pamba te bakomona oyo nanu babetela
bango lisolo te mpe bakososola oyo nanu bayoka te.

53 Nani andimaki makambo oyo tosakolaki? Mpe epai ya nani
loboko na Yawe emonisamaki? **2** Pamba te akolaki liboso na
Ye lokola nzete ya moke, lokola mosisa oyo ebimi na esobe;
azalaki ata na kitoko to lokumu te oyo ekokaki kobenda miso na
biso ete etala ye; lolenge na ye ezalaki ata na eloko moko te
oyo ekokaki kosala ete tosepela na ye. **3** Bato batiolaki mpe
basundolaki ye, ye moto na pasi, amesana konyokwama. Lokola
moto oyo babwakeli soyi na elongi, atiolamaki, mpe tondimaki
ye te. **4** Solo, amemaki mokumba ya bokono na biso mpe
alataki pasi na biso kati na nzoto na ye; kasi biso, tokanisaki ete
Nzambe nde abetaki ye, apesaki ye etumbu mpe asambwisaki
ye. **5** Nzokande, bazokisaki ye bapota mpo na botomboki na
biso, banyokolaki ye mpo na masumu na biso; etumbu oyo
ememelaki biso kimia ekweyaki na nzoto na ye; mpe na nzela
ya bapota na ye, biso tobikisami na bokono na biso. **6** Biso
nyonso, tozalaki koyengayenga lokola bana meme, moko na
moko azalaki kolanda nzela na ye; bongo Yawe akweyisaki
masumu na biso nyonso na nzoto na ye. **7** Banyokolaki ye mpe
bamonisaki ye pasi, kasi atikalaki kofungola monoko na ye te
lokola mpate oyo bazali komema na esika oyo babomelaka
banyama, lokola meme liboso ya bato oyo bazali kolongola
yango bapwale; akangaki monoko na ye. **8** Babomaki ye na
nzela ya minyoko mpe ya etumbu; kasi nani kati na bato ya
tango na ye akokaki komitungisa na tina na ye? Pamba te
balongolaki ye na mokili ya bato ya bomoi, babetaki ye likolo
ya masumu ya bato na Ngai. **9** Bapesaki ye kunda kati na
bato mabe, mpe kunda na ye ezalaki elongo na bazwi, atako
asalaki likambo moko te ya mabe, mpe monoko na ye etikalaki
koloba lokuta te. **10** Nzokande, ezalaki mokano na Yawe ete

anyokwama na nzela ya pasi. Atako Yawe akomisaki bomoi na ye mbeka mpo na masumu, akomona bakitani na ye mpe mikolo na ye ekobakisama; bongo mokano na Yawe ekolongisama na loboko na ye. **11** Sima na pasi ya molimo na ye, akomona pole ya bomoi mpe posa na ye ekokokisama. Na nzela ya boyebi na ye, Mosali na Ngai ya sembo akolongisa bato ebele mpe akomema masumu na bango. **12** Yango wana, nakopesa ye libula kati na bato minene, mpe akokabola bomengo ya bitumba elongo na bato ya makasi, pamba te akabaki bomoi na ye na kufa mpe amitikaki ete batanga ye na molongo ya babomi bato, pamba te amemaki masumu ya bato ebele mpe amikomisaki molobeli ya babuki mibeko.

54 Oh mwasi ekomba, yemba nzembo na esengo, yo oyo obotaka te! Yemba nzembo mpe ganga na esengo, yo mwasi oyo oyoki nanu pasi ya kobota te! Pamba te bana ya mwasi oyo basundola bakozala ebele koleka bana ya mwasi ya libala, elobi Yawe. **2** Yeisa ndako na yo ya kapo monene, bakisa bakapo na ndako yango mpo ete eya monene; kokanga motema te! Benda na molayi basinga na yo mpe pika banzete na yo makasi! **3** Pamba te okofungwama na ngambo ya loboko na yo ya mobali mpe na ngambo ya loboko na yo ya mwasi; bakitani na yo bakokonza bikolo mosusu mpe bakosala ete bato bavanda lisusu na bingumba na bango oyo etikalaki lisusu na bato te. **4** Kobanga te, pamba te okoyoka lisusu soni te! Kozala na mawa te, pamba te okotiolama lisusu te! Okobosana soni ya bolenge na yo mpe okokanisa lisusu te pasi na yo ya kokufisa mobali; **5** pamba te Mokeli na yo nde mobali na yo, Kombo na Ye: Yawe, Mokonzi ya mampinga; Mosantu ya Isalaele azali Mosikoli na yo; babengaka Ye: Nzambe ya mokili mobimba. **6** Pamba te

Yawe abengi yo lisusu lokola mwasi oyo basundola, bongo azali
na pasi na motema. Ndenge nini bakoki solo kosundola mwasi
oyo babala na bolenge, elobi Nzambe na yo? **7** Nasundolaki yo
kaka mpo na tango moke; kasi na bolingo nyonso, nakozongisa
yo. **8** Mpo ete nazalaki na kanda makasi, nabombelaki yo elongi
na Ngai kaka mpo na tango moke; kasi nakolakisa yo bolamu
mpo na bolingo oyo ezangi suka, elobi Yawe, Mosikoli na yo. **9**
Na miso na Ngai, ezali lokola na mikolo ya Noa, tango nalapaki
ndayi ete mayi ya Noa ekozindisa lisusu mabele te. Boye, nalapi
solo ndayi sik'oyo ete nakosilikela yo lisusu te mpe nakopamela
yo lisusu te. **10** Ata bangomba milayi eningani, ata bangomba
mikuse elongwe na bisika na yango, bolingo na Ngai epai na
yo ekoningana te, mpe boyokani na Ngai ya kimia ekotikala
kolongwa te, elobi Yawe oyo alingaka yo. **11** Oh engumba ya
mawa, engumba oyo mopepe makasi esili kobuka mpe ezangeli
kobondisama, nakotonga yo lisusu na mabanga ya talo mpe
nakosala miboko na yo na mabanga ya safiri, **12** nakotonga
bamir ya lopango na yo na mabanga ya ribi, nakosala bikuke
na yo na biloko ya ngelingeli, mpe bamir na yo nyonso, na
mabanga ya talo. **13** Yawe akoteya bana na yo nyonso, mpe
kimia ya bana na yo ekozala monene. **14** Okolendisama kati
na bosembo: minyoko ekozala mosika na yo, okobanga lisusu
eloko moko te, mpe somo ekokende mosika na yo; ekomeka
kopusana lisusu pene na yo te. **15** Soki babundisi yo, ekowuta
epai na Ngai te; moto nyonso oyo akobundisa yo akokweya
liboso na yo. **16** Tala, ezali Ngai nde nakelaki monyangwisi
bibende na moto oyo apelisaka moto makasi na makala mpe
asalaka ebundeli mpo ete esala mosala na yango. Ezali mpe
kaka Ngai nde nakelaki mobebisi mpo ete asala mosala ya

kobebisa. **17** Nzokande, ebundeli moko te oyo esalemi mpo na
kosala yo mabe ekolonga; mpe monoko nyonso oyo ekotelemela
yo na kosambisa, okokatela yango etumbu. Yango nde ekozala
libula ya basali ya Yawe, mpe elonga na bango kowuta epai na
Ngai, elobi Yawe.

55 « Bino nyonso oyo bozali na posa ya komela, boya, boya na
esika oyo mayi ezali; ezala bino oyo bozali na mbongo te, boya
kosomba mpe kolia; boya kosomba vino mpe miliki: ezali ya
ofele, ya kosomba na mbongo te! **2** Mpo na nini bozali kobebisa
mbongo mpo na bilei oyo etongaka nzoto te, mpe kobimisa
motoki mpo na bilei oyo etondisaka te? Boyoka, boyoka Ngai
mpe bolia bilei ya kitoko, mpe bokosepela na biloko ya elengi. **3**
Bopesa Ngai matoyi na bino mpe boya epai na Ngai, boyoka
mpe bokozala na bomoi; nakosala boyokani ya libela elongo
na bino, boyokani oyo nalakaki Davidi, na boyengebene mpe
na bolingo na Ngai. **4** Tala, nakomisaki ye motatoli na Ngai
na miso ya bato ya bikolo ebele, mokambi mpe motambolisi
ya bato. **5** Solo, okobenga bikolo oyo oyebi te, mpe bikolo
oyo eyebi yo te ekoya na lombangu epai na yo mpo na Yawe,
Nzambe na yo, mpo na Mosantu ya Isalaele, pamba te alatisi
yo nkembo. » **6** Boluka Yawe wana akoki nanu komonana,
bobelela Ye wana azali nanu pene. **7** Tika ete moto mabe atika
banzela na ye, mpe tika ete mosumuki atika makanisi na ye;
tika ete azonga epai na Yawe mpo ete ayokela ye mawa, tika
ete azonga epai ya Nzambe na biso, pamba te alimbisaka
kaka. **8** « Makanisi na Ngai ezali makanisi na bino te, mpe
banzela na Ngai ezali banzela na bino te, » elobi Yawe. **9**
« Pamba te ndenge likolo eleki mosika na mabele, ndenge
wana mpe banzela na Ngai ezali likolo koleka banzela na bino,

mpe makanisi na Ngai ezali likolo koleka makanisi na bino. **10** Ndenge mvula mpe mvula ya pembe enokaka wuta na likolo mpe ezongaka te na likolo soki epolisi mabele te, soki ebotisi yango bambuma mpe bafololo te, soki epesi nkona te na moloni mpe bilei te na moto oyo aliaka, **11** ndenge wana mpe liloba oyo ebimaka na monoko na Ngai ezalaka: ezongaka pamba te epai na Ngai, soki esali nanu te mokano na Ngai, mpe soki ekokisi nanu te mabongisi oyo natindelaki yango. **12** Bokobima na esengo, mpe bakotambolisa bino na kimia; bangomba milayi mpe bangomba mikuse ekoyemba nzembo ya elonga liboso na bino, mpe banzete nyonso ya zamba ekobeta maboko. **13** Nzete ya sipele ekobota na esika ya banzube, nzete ya mirite ekobota na esika ya basende; ekozala, mpo na lokumu ya Kombo ya Yawe, elembo ya libela na libela, oyo ekotikala kobebisama te. »

56 Tala liloba oyo Yawe alobi: « Botambola na alima mpe bosala kolanda bosembo, pamba te lobiko na Ngai ekomi pene mpe bosembo na Ngai ekomi pene ya komonisama. **2** Esengo na moto oyo asalaka bongo, oyo akangamaka na yango, oyo abatelaka mokolo ya Saba mpe abebisaka te bosantu na yango, mpe oyo abatelaka loboko na ye ete esala mabe te! » **3** Tika ete mopaya oyo akangami na Yawe aloba te: « Yawe akokabola ngai solo na bato na Ye! » Mpe tika ete soda oyo baboma mokongo aloba te: « Nazali na ngai kaka nzete ya kokawuka! » **4** Pamba te, tala liloba oyo Yawe alobi: « Mpo na basoda oyo baboma bango mikongo, oyo babatelaka mokolo na Ngai ya Saba, oyo baponaka makambo oyo esepelisaka Ngai, mpe bakangamaka na boyokani na Ngai: **5** nakopesa bango, kati na Tempelo na Ngai mpe na bamir na yango, ekaniseli oyo ezali na kombo: ekozala malamu koleka kozala na bana mibali mpe bana

basi. Nakopesa bango kombo ya libela, oyo bakoki kolongola te. **6** Bapaya oyo bakangami na Yawe mpo na kosalela Ye, mpo na kolinga Kombo na Ye mpe kogumbamela Ye, bato nyonso oyo bakobatela mokolo ya Saba mpe bakobebisa te bosantu na yango, mpe bato oyo bakokangama na boyokani na Ngai; **7** nakomema bango na ngomba na Ngai ya bule mpe nakopesa bango esengo kati na Ndako epai wapi basambelaka Ngai. Bambeka na bango ya kotumba mpe makabo na bango ekondimama na etumbelo na Ngai, pamba te Ndako na Ngai ekobengama Ndako ya losambo mpo na bikolo nyonso. » **8** Nkolo Yawe oyo asangisi bawumbu ya Isalaele alobi: « Nakosangisa lisusu bato mosusu elongo na bango, esika moko na bato oyo nasilaki kosangisa. » **9** Bino banyama nyonso ya esobe, boya; bino banyama nyonso ya zamba, boya kolia! **10** Bakengeli ya Isalaele bazali bakufi miso, bango nyonso bazangi mayele; bango nyonso bazali lokola bambwa oyo egangaka te, bakokaka koganga te, mosala na bango kolala mpe kolota bandoto, balingi pongi makasi. **11** Bazali lokola bambwa ya lokoso, batondaka te. Bazali babateli oyo bazangi bososoli, moko na moko kati na bango alandaka kaka nzela na ye moko mpe alukaka kaka bolamu na ye moko. **12** Moko na moko alobaka: « Yaka! Tika ete nakamata vino mpo ete tomela mpe tolangwa na biso masanga! Lobi mpe ekozala kaka ndenge moko na lelo, masanga ya komela ezali nanu ebele! »

57 Moto ya sembo azali kokufa, kasi ezali kosala ata moto moko te motema pasi; bato ya malamu bazali kosila, mpe ata moto moko te azali kososola ete bato ya sembo bazali kolongolama mpo ete bazala mosika na mabe. **2** Bato oyo batambolaka na bosembo bakokota na kimia, bakozwa bopemi

na bambeto na bango. **3** « Kasi bino, boya awa, bino bana ya
mwasi ya soloka, bino bana oyo bobotami na nzela ya ekobo
mpe ya kindumba. **4** Bozali koseka nani? Bozali kofungolela nani
monoko? Bozali kotiela nani penza monoko? Boni, bozali bana
ya batomboki te, bozali libota ya lokuta te? **5** Bozali kopela na
posa mabe na se ya banzete minene oyo babengaka terebente,
na se ya banzete nyonso ya mibesu; bozali kobonza bana na
bino ya mibali lokola bambeka kati na lubwaku mpe kati na
mabulu ya mabanga. **6** Libula na yo ezali nde banzambe ya
bikeko kati na mabanga ya lubwaku, oyo babongisa; solo, yango
nde ezali libula na yo. Solo penza, ezali epai na yango nde ozali
kosopa makabo ya masanga ya vino mpe kobonza makabo ya
bambuma. Boni, nasepela solo na makambo ya boye? **7** Otiaki
mbeto na yo na likolo, na songe ya ngomba; kuna nde ozalaki
komata mpo na kobonza mbeka. **8** Otiaki nzambe na yo ya
ekeko na sima ya ekuke na yo mpe ya mabaya oyo esimbaka
ekuke yango. Osundoli ngai, olongoli bilamba na yo, omati likolo
ya mbeto na yo; osali boyokani elongo na bato oyo olingaka
kosangisa na bango nzoto mpe oluki komona bolumbu na bango.
9 Okendeki epai ya Moloki na mafuta ya olive mpe obakisaki
lisusu malasi na yo. Otindaki bantoma na yo mosika, omikitisaki
na se penza kino na mboka ya bakufi. **(Sheol h7585)** **10** Nzela na
yo nyonso elembisaki yo nzoto, kasi omilobelaki te: ‹ Ezali na
tina te! › Loboko na yo ezwaki lisusu makasi ya sika, yango wana
olembaki te. **11** Ozalaki na somo ya nani to ozalaki kobanga
nani mpo ete okosa Ngai to obosana Ngai, to mpe obimisa Ngai
na motema na yo? Boni, ezali te mpo ete navandaki kimia tango
molayi nde ozali kobanga Ngai te? **12** Nakobimisa bosembo
mpe misala na yo na pwasa, mpe ekozala na litomba ata moko

te mpo na yo. **13** Tika ete mopiku ya banzambe na yo ya bikeko
ebikisa yo tango okoluka lisungi! Mopepe makasi ekomema
yango nyonso, mopepe moko ekopikola yango. Kasi moto oyo
akomisaka Ngai ebombamelo na ye akozwa lokola libula mokili
mpe ngomba na Ngai ya bule. » **14** Bakoloba: « Botondisa
mabele, botondisa mabele, bobongisa nzela, bolongola mabaku
na nzela ya bato na Ngai! » **15** Pamba te, tala liloba oyo Ye-
Oyo-Aleki-Likolo, Ye oyo akowumela seko na seko mpe azali
bule, alobi: « Navandaka na esika oyo eleki likolo mpe ya bule;
kasi navandaka mpe elongo na moto oyo azali na pasi mpe
oyo molimo na ye ebukani, mpo na kolendisa lisusu molimo
oyo etutami mpe motema oyo ebukani. **16** Nakosambisa mpo
na libela te mpe nakozala na kanda tango nyonso te, noki te
molimo ya moto nyonso oyo nasala ekokufa na miso na Ngai.
17 Natombokaki likolo ya posa na ye ya kozwa bomengo na
nzela ya moyibi; napesaki ye etumbu, nabombaki elongi na Ngai
na kanda, kasi apengwaki kaka mpo na kolanda posa mabe ya
motema na ye. **18** Namonaki banzela na ye, kasi nakobikisa ye;
nakotambolisa ye mpe nakobondisa ye. **19** Nakotia masanzoli
na bibebu ya bato oyo bazali kolela na Isalaele. Kimia, kimia
ezala epai na ye oyo azali mosika, mpe epai na ye oyo azali
pene, » elobi Yawe. « Mpe nakobikisa bango. » **20** Kasi bato
mabe bazali lokola ebale oyo etomboki, oyo evandaka kimia
te: mayi na yango ebwakaka potopoto mpe bosoto libanda. **21**
Nzambe na ngai alobi: « Kimia ezali te mpo na bato mabe. »

58 « Ganga na mongongo makasi, kotika te! Matisa mongongo
na yo lokola kelelo, yebisa bato na Ngai botomboki na bango,
mpe lakisa libota ya Jakobi masumu na ye. **2** Pamba te mokolo
na mokolo, balukaka Ngai, basalaka lokola bato bazali na

esengo ya koyeba nzela na Ngai, lokola ekolo oyo esalaka makambo ya sembo mpe esundolaka te mibeko ya Nzambe na bango; basengaka Ngai mikano ya sembo, mpe basalaka lokola bato bazali na esengo ya kozala pene ya Nzambe; **3** balobaka: ‹ Mpo na nini tokila bilei, soki ozali komona na Yo yango te? Mpo na nini tomikitisa, soki ozali koyeba na yo yango te? › Nzokande, na mokolo na bino ya kokila bilei, bozali kosala makambo oyo bolingi mpe bozali konyokola basali na bino nyonso. **4** Kokila bilei na bino ezali kosuka na koswana mpe na bitumba, bozali kobetana makofi na kanda nyonso; bozali kokila bilei te ndenge esengeli kozala na mokolo oyo bozali kozela ete mongongo na bino eyokana na likolo. **5** Boni, ezali penza kokila bilei oyo Ngai nalingaka, mokolo oyo moto amikitisaka penza ye moko? Boni, ezali kaka kogumba moto lokola nzete oyo ebotaka na mayi, kolata bilamba ya saki mpe kolala na putulu? Ezali yango nde bino bozali kobenga kokila bilei, mokolo oyo Yawe alingaka? **6** Tala lolenge ya kokila bilei oyo Ngai nalingaka: kokata minyololo ya masumu, kofungola basinga ya ekangiseli, kopesa bonsomi na mowumbu mpe kobuka ekangiseli nyonso. **7** Boni, ezali te kokabola bilei na yo na moto oyo azali na nzala? Ezali te koyamba kati na ndako na yo, mobola oyo azali koyengayenga? Ezali te kolatisa moto oyo azali bolumbu mpe koboya kopesa mokongo na ndeko na yo? **8** Bongo, pole na yo ekongenga lokola moyi ya tongo, mpe nzoto na yo ekokoma kolongono na lombangu; bosembo na yo ekotambola liboso na yo mpe nkembo na Yawe ekokengela yo na sima. **9** Boye, tango okobelela Yawe, akoyanola yo; tango okosenga lisungi, akoloba: ‹ Ngai oyo. › Soki kati na yo, olongoli ekangiseli, otiki kolakisa bato mosapi mpe otiki maloba mabe; **10** soki opesi bilei na yo epai na ye oyo

azali na nzala mpe okokisi posa ya moto oyo bazali konyokola, pole na yo ekongenga kati na molili, mpe molili na yo ekokoma lokola moyi ya ngonga midi. **11** Yawe akotambolisa yo tango nyonso, akokokisa baposa na yo kati na mokili ekawuka mpe akokembisa mikuwa na yo. Okozala lokola elanga oyo basopeli mayi, lokola liziba oyo mayi na yango ekawukaka te. **12** Mpo na yo, bakotonga lisusu bandako oyo ebukana-bukana na kala, bakomatisa lisusu miboko oyo ebukana wuta kala; bakobenga yo: ‹ Mobongisi ya bamir oyo ebukana mpe ya banzela oyo bato balekaka. › **13** Soki obateli matambe na yo ete ebebisa te lokumu ya mokolo ya Saba, mpe ete osala te mosala oyo yo olingi na mokolo na Ngai ya bule; soki mokolo ya Saba ekomi esengo na yo mpe opesi lokumu na mokolo ya bule ya Yawe; soki opesi yango lokumu na koboya kolanda nzela na yo moko, kosala misala na yo moko mpe kokoba na makambo oyo ezanga tina, **14** wana okozwa esengo na yo kati na Yawe mpe nakomema yo na bisika ya likolo ya mokili, nakoleisa yo wuta na libula ya Jakobi, tata na yo, » elobi Yawe.

59 Tala, loboko na Yawe ezali mokuse te mpo na kobikisa, litoyi na Ye ekangama te mpo na koyoka! **2** Kasi ezali bambeba na bino nde ekaboli bino na Nzambe na bino, ezali masumu na bino nde esali ete abombela bino elongi na Ye mpo ete ayoka bino te. **3** Pamba te maboko na bino ebebi na makila, mpe misapi na bino ebebi na makambo mabe; bibebu na bino ezali koloba makambo ya lokuta, mpe minoko na bino ezali kobimisa makambo mabe. **4** Moko te azali kofunda makambo na bosolo, moko te azali kosamba na bosembo; bazali kotia mitema na makambo ezanga tina mpe bazali koloba lokuta; na mitema na bango, basalaka mabongisi ya kosala mabe mpe bakokisaka

yango na misala na bango. **5** Bazali kopasola maki ya etupa
mpe bazali kotonga ndako ya lifofe. Moto nyonso oyo akolia
maki na yango akokufa; mpe, soki apasoli liki moko, ekobimisa
etupa. **6** Basinga ya lifofe ekokoma bilamba te, misala na bango
ekobomba bango te; misala na bango ezali misala mabe, mpe
misala ya mobulu nde ezalaka na maboko na bango. **7** Matambe
na bango epotaka mbangu mpo na kosala mabe, mpe bazalaka
mbangu mpo na kosopa makila ya moto oyo asali mabe te.
Makanisi na bango ezalaka kaka ya mabe; kobuka-buka mpe
kobebisa nde ezalaka na nzela na bango. **8** Bayebi nzela ya
kimia te, mpe bosembo ezali na nzela na bango te; bakomisaka
nzela na bango nyoka-nyoka, moko te oyo akotambola na
nzela yango akotikala koyeba kimia. **9** Yango wana bosembo
ezali mosika na biso, mpe solo ezali kokomela biso te; tozali
kozela pole, kasi nyonso ezali kaka molili; toluki moyi, kasi tozali
kaka kotambola na molili. **10** Tozali kosimbasimba mir mpo
na kotambola lokola bakufi miso, tozali kobanga kotambola
lokola bato bazanga miso; tozali kobeta mabaku na moyi makasi
lokola nde tozali na butu makasi, tozali na nzoto kolongono
kasi tokomi lokola bakufi. **11** Biso nyonso tozali konguna-nguna
lokola bangombolo, mpe tozali kolelalela tango nyonso lokola
ebenga; tozali koluka bosembo, kasi tozali komona yango te,
tozali koluka lobiko, kasi ekimi mosika na biso! **12** Pamba te
mabe na biso ekomi mingi na miso na Yo, mpe masumu na biso
ekomi kofunda biso; masumu na biso ezali liboso na biso mpe
toyebi malamu bambeba na biso: **13** kotomboka mpe kowangana
Yawe, kopesa Nzambe na biso mokongo, kosala mabongisi ya
konyokola bato mpe kotombokisa bato, kokana na motema mpe
koloba maloba ya lokuta. **14** Boye, bosembo ezongi sima, mpe

bosolo etelemi mosika; pamba te solo ekweyi na balabala, mpe bosembo elongi kokota te. **15** Solo ezali komonana lisusu na esika moko te; bazali konyokola moto oyo azali kokima mabe. Yawe amoni yango mpe asepeli te ete kosambisa na bosembo ezali te. **16** Amoni ete ezali ata na moto moko te, akamwe ete ata molobeli moko te azali. Boye, loboko na Ye moko ememi Ye na lobiko, mpe bosembo na Ye elendisi Ye. **17** Alati bosembo lokola ebombelo ya tolo, mpe ekoti ya lobiko na moto na Ye; alati kozongisa mabe na mabe lokola nzambala, mpe amizipi zuwa lokola kazaka. **18** Akofuta moto na moto kolanda misala na ye: kanda makasi epai ya bayini na Ye, mpe lifuti oyo ekoki epai ya banguna na Ye; akopesa na bisanga lifuti na yango. **19** Longwa na ngambo ya weste, bato bakobanga Kombo ya Yawe; mpe longwa na ngambo ya este, bato bakokumisa nkembo na Ye; pamba te akoya lokola ebale oyo etomboki, oyo pema ya Yawe ekomema. **20** « Mpo na Siona, mosikoli akoya epai ya bato ya Jakobi, oyo bakobongwana na masumu na bango, » elobi Yawe. **21** « Bongo mpo na Ngai, » elobi Yawe, « tala boyokani na Ngai elongo na bango: Molimo na Ngai, oyo azali epai na yo, mpe maloba na Ngai, oyo natiaki na monoko na yo ekolongwa te, na monoko na yo to na minoko ya bana na yo to na minoko ya bakitani na bango, kobanda kaka na tango oyo mpe libela na libela, » elobi Yawe.

60 « Telema mpe ngenga, pamba te pole na yo ezali koya, mpe nkembo na Yawe etelemi na likolo na yo. **2** Tala, molili ezipi mabele mpe molili makasi ezipi bato, kasi Yawe atelemi mpo na yo mpe nkembo na Ye emonani epai na yo. **3** Bikolo ekotambola na pole na yo, mpe bakonzi bakotambola na kongenga ya pole na yo. **4** Tombola miso zingazinga na yo mpe tala: Bango nyonso

basangani mpe bazali koya epai na yo; bana na yo ya mibali bawuti mosika, mpe oyo ya basi, bamemi bango na maboko. **5** Boye, okomona mpe okongenga, motema na yo ekobeta mpe ekosepela; bomengo ya ebale ekoya epai na yo, mpe bozwi ya bikolo ekoya epai na yo. **6** Bashamo ebele ekotondisa mokili na yo, bana ya shamo ya mokili ya Madiani mpe ya Efa. Yango nyonso ekowuta na Saba, ekomema wolo mpe malasi ya ansa, mpe ekotatola masanzoli na Yawe. **7** Bibwele nyonso ya Kedari ekosangana epai na yo, bameme ya mibali ya Nebayoti ekosalela yo; ekondimama lokola mbeka na likolo ya etumbelo na Ngai, mpe nakongengisa Tempelo na nzela ya nkembo na Ngai. **8** Banani oyo bazali kokima lokola mapata, lokola bibenga epai ya babokoli na yango? **9** Solo, bisanga ekotalela Ngai; bamasuwa ya Tarsisi ekozala na liboso, ekomema bana na yo ya mibali longwa mosika, elongo na palata mpe wolo, mpo na lokumu ya Yawe, Nzambe na yo, Mosantu ya Isalaele; pamba te apesi yo nkembo. **10** Bapaya bakotonga lisusu bamir na yo, mpe bakonzi na bango bakosalela yo. Ezala nabetaki yo na kanda na Ngai, kasi nakoyokela yo mawa na ngolu na Ngai. **11** Bikuke na yo ekozala tango nyonso efungwama, ekotikala kokangama te, ezala na moyi to na butu, mpo ete bato bamemela yo bozwi ya bikolo, bakonzi na yango na molongo lokola bato bakangami na etumba. **12** Pamba te ekolo to mboka oyo ekosalela yo te ekobebisama; solo, ekobebisama nye. **13** Nkembo ya Libani ekoya epai na yo, banzete ya sipele, ya pini mpe ya bwisi ekoya elongo mpo na kobongisa Esika na Ngai ya bule; mpe nakopesa lokumu na esika na Ngai, oyo natiaka makolo na Ngai. **14** Bana ya banyokoli na yo bakoya kofukama liboso na yo; bato nyonso oyo batiolaki yo bakofukama na se ya matambe na yo mpe

bakobenga yo Engumba ya Yawe, Siona ya Mosantu ya Isalaele.
15 Ata basundolaki yo mpe bayinaki yo, mpe moto moko te
azalaki lisusu koleka epai na yo, nakopesa yo lokumu mpo
na tango nyonso mpe esengo ya libela na libela. **16** Okomela
miliki ya bikolo mpe okomela mabele ya bakonzi; boye okoyeba
solo ete Ngai Yawe, nazali Mobikisi na yo mpe Mosikoli na yo,
Elombe ya Jakobi. **17** Na esika ya bronze, nakomemela yo wolo,
mpe na esika ya bibende, nakomemela yo palata; na esika ya
banzete, nakomemela yo bronze; mpe na esika ya mabanga,
nakomemela yo bibende; nakokomisa Kimia moyangeli na yo,
mpe Bosembo, mokambi na yo. **18** Kati na mokili na yo, okoyoka
lisusu te makelele ya mobulu to ya kopanza to ya kobebisama
kati na etando na yo; kasi okobenga bamir na yo ‹ Lobiko, › mpe
bikuke na yo ‹ Masanzoli. › **19** Pole ya moyi ekongengisa lisusu
mokolo na yo te, to kongenga ya sanza ekongengisa yo lisusu te
na butu; pamba te Yawe akozala pole na yo mpo na libela, mpe
Nzambe na yo akozala nkembo na yo. **20** Moyi na yo ekolala
lisusu te, mpe sanza na yo ekobunga lisusu te; pamba te Yawe
akozala pole na yo mpo na libela, mpe mikolo na yo ya pasi
ekosila. **21** Solo, bato na yo nyonso bakokoma bato ya sembo
mpe bakozwa mokili lokola libula mpo na libela; bazali mwa
nzete moke oyo nalonaki, mosala ya maboko na Ngai, mpo
na komonisa nkembo na Ngai. **22** Oyo aleki moke kati na bino
akokoma nkoto moko, mpe oyo aleki moke penza akokoma
ekolo ya makasi. Ngai, nazali Yawe, nakoyeisa yango mbangu
na tango na yango. »

61 Molimo ya Nkolo Yawe azali likolo na ngai, pamba te Yawe
apakoli ngai mafuta mpo na kosakola sango malamu epai
ya babola, kobikisa bato oyo mitema na bango esili kozoka,

kosakola bonsomi epai ya bawumbu mpe kobimisa bakangami
na boloko; **2** mpo na kosakola mpo na Yawe mobu ya ngolu,
kosakola mpo na Nzambe na biso mokolo ya kozongisa mabe
na mabe, kobondisa bato oyo bazali kolela, **3** komema epai na
bato ya Siona, oyo bazali na matanga mitole na esika ya putulu,
mafuta ya esengo na esika ya matanga, mpe kopesa elamba
ya lokumu na esika ya molimo oyo etutami. Bakobengama
terebente ya bosembo, elanga ya Yawe, mpo na komonisa
nkembo na Ye. **4** Bakotonga lisusu bisika oyo ekoma mabanga-
mabanga wuta kala, bisika oyo ebukana-bukana wuta na tango
ya kala; bakokomisa sika bingumba oyo ekweya, oyo ebeba
wuta bileko ya kala. **5** Bapaya bakoleisa bibwele na yo, bana ya
bapaya bakosalela yo bilanga mpe bakolonela yo bilanga ya
vino. **6** Kasi bino, bokobengama Banganga-Nzambe ya Yawe,
bakopesa bino kombo bawumbu ya Nzambe na biso; bokolia
mpe bokotonda na bozwi ya bikolo mpe bokozwa lokumu na
bomengo na bango. **7** Na esika ya soni na bino, bokozwa litomba
mbala mibale, mpe na esika ya kosambwa, bokosepela na libula
na bino. Boye, bokozwa litomba mbala mibale kati na mokili na
bino mpe bokosepela mpo na libela. **8** Pamba te Ngai Yawe,
nalingaka bosembo, nayinaka moyibi mpe masumu; nakofuta
bino na bolingo na Ngai mpe nakosala boyokani ya libela elongo
na bino. **9** Bakitani na bino bakoyebana kati na mabota, mpe
bana na bino bakoyebana kati na bikolo; moto nyonso oyo
akomona bino akondima ete bozali bato oyo Yawe apamboli. **10**
Nakosepela makasi kati na Yawe, molimo na ngai ekosepela kati
na Nzambe na ngai, pamba te alatisi ngai bilamba ya lobiko
mpe azipi ngai na elamba ya bosembo, ndenge mobandami ya
mobali alataka motole na ye ya kitoko lokola Nganga-Nzambe

to ndenge mobandami ya mwasi alataka mayaka na ye ya talo. **11** Pamba te ndenge mabele ebimisaka matiti mpe elanga ebimisaka nkona na yango, Nkolo Yawe mpe akoyeisa bosembo elongo na masanzoli liboso ya bikolo nyonso.

62 Mpo na likambo ya Siona, nakokanga monoko na Ngai te; mpo na likambo ya Yelusalemi, nakovanda kimia te, kino bosembo na ye emonana lokola kongenga ya pole, mpe lobiko na ye emonana lokola mwinda. **2** Bongo bikolo ekomona bosembo na yo, mpe bakonzi nyonso bakomona nkembo na yo. Bakobenga yo na kombo ya sika oyo monoko na Yawe ekopesa. **3** Okozala motole ya nkembo kati na loboko ya Yawe mpe ekoti ya bokonzi kati na loboko ya Nzambe na yo. **4** Bakobenga yo lisusu te Engumba basundola, bakobenga lisusu mokili na yo te Mokili ebeba; kasi bakobenga yo « Esengo ya Yawe, » mpe bakobenga mokili na yo « Mwasi ya libala, » pamba te Yawe akozwa esengo kati na yo, mpe mabele na yo ekozwa mobali ya libala. **5** Lokola elenge mobali abalaka moseka, bana na yo ya mibali mpe bakobala yo; lokola elenge mobali asepelaka na mobandami na ye ya mwasi, Nzambe na yo mpe akosepela na yo. **6** Oh Yelusalemi, natelemisi basenzeli na likolo ya bamir na yo; bakovanda nye te, ezala na moyi to na butu. Bino bato oyo bosalaka ete Yawe akanisa lisusu Yelusalemi, bovanda kimia te; **7** mpe botikela Ye te tango ya kopema kino tango akozongisa kimia na Yelusalemi mpe akokomisa yango mboka ya lokumu kati na mokili! **8** Yawe atomboli loboko na Ye ya mobali, loboko na Ye ya nguya, mpe alapi ndayi: « Nakopesa lisusu ble na yo te lokola bilei epai ya banguna na yo; bapaya bakomela lisusu te vino na yo ya sika oyo omonelaki pasi; **9** kasi bato oyo bakobuka ble bakolia yango mpe bakokumisa Yawe, mpe ba-oyo

bakokamola vino bakomela yango kati na lopango ya Esika na Ngai ya bule. » **10** Boleka, boleka na bikuke! Bobongisela bato nzela, bopasola nzela, bopasola nzela ya monene! Bolongola mabanga, botombola bendele liboso na bato ya bikolo. **11** Tala makambo oyo Yawe atatoli kino na basuka ya mabele: « Boloba na Siona, mboka kitoko: ‹ Tala, Mobikisi na yo azali koya! Tala, lifuti na ye ezali elongo na ye, mpe azali kotambola elongo na litomba na ye. › » **12** Bakobenga bango Libota mosantu, basikolami na Yawe; mpe bakobenga yo Engumba oyo alingaka, engumba oyo basundola te.

63 Azali nani, ye oyo awuti na Edomi, na Botsira, na bilamba ya motane? Azali nani, ye oyo alati bilamba ya lokumu, oyo azali kotambola lokola elombe, mpo ayebi ete azalaka makasi? « Ezali nde Ngai; nakataka makambo na bosembo, natonda na nguya mpo na kobikisa. » **2** Mpo na nini bilamba na yo ezali motane lokola bilamba ya mokamoli vino? **3** « Nazalaki kaka ngai moko kati na ekamolelo mpo na kokamola vino, moko te kati na bato ya bikolo nyonso azalaki elongo na ngai. Nanyataki-nyataki bango na kanda na ngai mpe nakamolaki bango na kanda na ngai ya makasi; makila na bango epumbwelaki ngai na bilamba mpe ebebisaki bilamba na ngai nyonso. **4** Pamba te, na motema na ngai, ezalaki nde mokolo ya kozongisa mabe na mabe, mpe mobu na ngai ya kosikola ekokaki. **5** Natalaki, kasi namonaki moto te oyo akosunga; nakamwaki ete moto azalaki te mpo na kosunga ngai! Bongo, loboko na ngai moko ebikisaki ngai, mpe kanda na ngai ya makasi esungaki ngai. **6** Nanyataki-nyataki bikolo na kanda na ngai, nalangwisaki bango na kanda na ngai ya makasi mpe nasopaki makila na bango na mabele. » **7** Nakotatola boboto ya Yawe, nakosanzola Ye mpo na misala

na Ye, kolanda nyonso oyo Yawe asalaki mpo na biso; solo, asalelaki libota ya Isalaele makambo ebele ya kitoko kolanda boboto mpe bolingo na Ye ya monene. **8** Alobaki: « Solo, bazali bato na Ngai, bazali bana oyo bakosaka Ngai te! » Yango wana, Yawe akomaki Mobikisi na bango. **9** Tango nyonso bazalaki na pasi, Ye mpe azalaki koyoka pasi na motema; boye, anjelu oyo atelemaka liboso na Ye abikisaki bango; asikolaki bango na bolingo mpe na mawa na Ye, akongolaki bango mpe azalaki komema bango mikolo nyonso ya tango ya kala. **10** Nzokande, wana batombokelaki Ye mpe bayokisaki Molimo Mosantu na Ye mawa, abalukelaki bango mpe akomaki monguna na bango; mpe Ye moko akomaki kobundisa bango. **11** Boye, bato na Ye bakanisaki mikolo ya tango ya kala, mikolo ya tango ya Moyize: Wapi Ye oyo akatisaki bango ebale monene, elongo na mobateli bibwele ya etonga na Ye? Wapi Ye oyo atiaki kati na bango Molimo Mosantu na Ye? **12** Ye oyo atindaki ete loboko na Ye ya nkembo ezala elongo na loboko ya mobali ya Moyize, Ye oyo akabolaki mayi ya ebale monene liboso na bango mpo na kopesa Kombo na Ye lokumu mpo na libela; **13** Ye oyo atambolisaki bango kati na mozindo? Lokola mpunda kati na esobe, babetaki libaku te; **14** lokola bibwele oyo ezali kokita na lubwaku, Molimo na Yawe apesaki bango bopemi. Ezali ndenge wana nde okambaki bato na Yo mpo na kopesa lokumu na Kombo na Yo. **15** Tala wuta na likolo mpe mona wuta na ndako na Yo ya bule mpe ya nkembo: Wapi bolingo na Yo, oyo eleka ndelo mpe nguya na Yo? Bolingo mpe mawa na Yo mpo na biso esili? **16** Nzokande, Yo nde ozali Tata na biso; atako Abrayami ayebi biso te to Isalaele andimi biso te; kasi Yo, Yawe, ozali Tata na biso, Kombo na Yo ezali: Mosikoli na biso ya tango

nyonso. **17** Yawe, mpo na nini kotika biso koyengayenga mosika
ya nzela na Yo? Mpo na nini kokomisa mitema na biso makasi
mpo ete totosa Yo te? Zongisa motema sima mpo na bolamu ya
basali na Yo, mabota ya libula na Yo! **18** Bato na Yo bazwaki
esika na Yo ya bule kaka mpo na mwa tango moke; kasi sik'oyo,
banguna na biso bakweyisi Ndako na Yo ya bule! **19** Wuta kala,
tozalaka bato na Yo; kasi tokomi lokola bato oyo okambaka
lisusu te, lokola bato oyo babengami na Kombo na Yo te.

64 Oh soki okokaki kopasola likolo mpe kokita, bangomba
ekoningana liboso na Yo! **2** Ndenge moto etumbaka matiti mpe
etokisaka mayi na nzungu, kita mpo na kosala ete banguna na
Yo bayeba Kombo na Yo mpe bikolo eningana liboso na Yo! **3**
Pamba te tango osalaki makambo ya somo oyo biso tozalaki
kozela te, okitaki mpe bangomba eninganaki liboso na Yo. **4**
Wuta na tango ya kala penza, moto moko te atikala kososola,
litoyi moko te etikala koyoka, liso moko te etikala komona, ete
nzambe moko, longola kaka Yo, asalaka boye mpo na bato oyo
batalelaka ye. **5** Osungaka bato oyo bazalaka na esengo ya
kosala makambo ya sembo, ba-oyo babosanaka nzela na Yo
te. Kasi osilikaki tango biso tosalaki masumu; bongo ndenge
nini tokoki solo kobika? **6** Biso nyonso, tokomi lokola eloko ya
mbindo, misala na biso nyonso ya bosembo ezali lokola elamba
ya mbindo; biso nyonso tokawuki lokola likasa mpe masumu
na biso ememi biso lokola mopepe! **7** Moko te azali kobelela
Kombo na Yo to kolamusa makanisi mpo na kokangama na Yo,
pamba te obombeli biso elongi na Yo mpe obebisi biso likolo
ya masumu na biso. **8** Nzokande oh Yawe, ozalaka Tata na
biso; biso tozali lokola mabele oyo basalelaka bikeko, bongo
Yo, ozali lokola mosali mbeki; biso nyonso tozali mosala ya

maboko na Yo. **9** Oh Yawe, tika ete kanda na Yo eleka ndelo te;
kokanisaka masumu na biso tango nyonso te! Tala biso ndenge
tozali kobondela, pamba te biso nyonso tozali bato na Yo. **10**
Bingumba na Yo ya bule ekomi esobe; ezala Siona, yango mpe
ekomi esobe; Yelusalemi etikali lisusu na bato te! **11** Tempelo na
biso ya bule mpe ya lokumu epai wapi batata na biso bazalaki
koyemba masanzoli mpo na lokumu na Yo, esili kozika na moto;
mpe nyonso oyo tozalaki na yango ya motuya esili kobebisama!
12 Oh Yawe, sima na makambo oyo nyonso, okozongisa kaka
motema na Yo sima te? Okokanga kaka monoko mpe okopesa
biso kaka etumbu oyo eleki ndelo?

65 « Namimonisaki, Ngai moko, epai ya bato oyo bazalaki
kotuna Ngai kutu toli te, namilakisaki epai ya bato oyo bazalaki
koluka Ngai te. Epai ya ekolo oyo ezalaki kobelela Kombo na
Ngai te, nalobaki: ‹ Ngai oyo, Ngai oyo! › **2** Mikolo nyonso,
natandaki maboko na Ngai epai ya bato ya mito makasi, oyo
balandaka nzela ya mabe, oyo batambolaka kolanda makanisi
na bango; **3** bato oyo bapesaka Ngai kanda tango nyonso na
nko, babonzaka mbeka kati na bilanga mpe babonzaka malasi ya
ansa na bitumbelo basala na babiliki; **4** bato oyo bavandaka kati
na bakunda mpe balekisaka babutu na bango kati na madusu
ya mabanga; bato oyo baliaka misuni ya ngulu mpe basani na
bango etonda na bilei ya mbindo; **5** bato oyo balobaka: ‹ Zala
mosika na Ngai, kopusana pene na Ngai te, pamba te nazali
bule makasi na miso na yo! › Bato ya lolenge oyo bazali lokola
milinga na zolo na Ngai, lokola moto oyo epelaka mikolo nyonso.
6 Tala, etikali ya kokomama liboso na Ngai: nakovanda nye te
kino nakozongisela bango mabe na bango; solo, nakozongisela
bango penza mabe na bango koleka. **7** Ezala mpo na masumu

na bino to mpo na masumu ya batata na bino, » elobi Yawe, « pamba te babonzaki malasi ya ansa na likolo ya bangomba milayi mpe basambwisaki Ngai na likolo ya bangomba mikuse; solo penza, nakozongisela bango mabe, nakofuta bango kolanda misala na bango oyo eleka! » **8** Tala liloba oyo Yawe alobi: « Ndenge kaka balobaka soki bamoni liboke ya bambuma kitoko ya vino: ‹ Kobebisa te, pamba te lipamboli moko ezali wana, › ndenge mpe kaka nakosala mpo na basali na Ngai: nakoboma bango nyonso te. **9** Nakobimisa libota moko kati na Jakobi; mpe kati na Yuda, nakobimisa mokitani oyo akozwa bangomba na Ngai lokola libula; bato na Ngai, ba-oyo naponi bakokamata yango lokola libula, mpe bawumbu na Ngai nde bakovanda kuna. **10** Etando ya Saroni ekokoma esika ya koleisa bibwele, mpe Lubwaku ya Akori ekokoma esika ya kopema mpo na bangombe. Nyonso wana ekosalema mpo na bato na Ngai, oyo balukaka Ngai. **11** Kasi mpo na bino bato oyo bosundoli Yawe mpe bobosani ngomba na Ngai ya bule, bino oyo botandaka mesa mpo na Gadi mpe botondisaka kopo ya vino mpo na Meni, **12** nakobongisa bino ete bokufa na mopanga, mpe bino nyonso bokofukama mpo ete bakata bino bakingo, pamba te nabengaki, kasi boyanolaki te; nalobaki, kasi boyokaki te: bosalaki kaka makambo mabe na miso na Ngai mpe boponaki makambo oyo esepelisaka Ngai te. » **13** Mpo na yango, Nkolo Yawe alobi: « Bawumbu na Ngai bakolia, kasi bino bokozala na nzala; bawumbu na Ngai bakomela, kasi bino bokotikala kaka na posa ya komela; bawumbu na Ngai bakosepela, kasi bino bokoyoka soni; **14** bawumbu na Ngai bakoyemba na esengo, esengo oyo ekowuta solo na mitema na bango, kasi bino bokoganga mpo na pasi ya mitema na bino mpe bokolelalela mpo na milimo na bino

oyo ebukani. **15** Bokotika kombo na bino epai ya baponami na
Ngai lokola lisuma; Nkolo Yawe akoboma bino; kasi epai ya
baponami na Ye, akopesa kombo mosusu. **16** Moto nyonso oyo
akobelela lipamboli kati na mokili akosala bongo na Kombo ya
Nzambe ya solo, mpe moto oyo akolapa ndayi kati na mokili,
akolapa yango na Kombo ya Nzambe ya solo. Pamba te pasi ya
kala ekomonana lisusu te, ekobombama na miso na Ngai. **17**
Solo, nakokela likolo mpe mabele ya sika; makambo ya liboso,
bakokanisa yango lisusu te, ekomata ata lisusu na motema te.
18 Kasi bosepela mpe bozala tango nyonso na esengo mpo
na misala oyo nakokela, pamba te nakokela Yelusalemi mpo
ete ezala na esengo, mpe bato na yango basepela. **19** Bongo
nakosepela mpo na Yelusalemi mpe mpo na bato na Ngai;
makelele ya kolela mpe ya koganga ekoyokana lisusu kuna
te. **20** Kuna, ekozala lisusu na mwana moke te oyo akokufa na
bomwana na ye to ekozala lisusu na mobange te oyo akotonda
te na mikolo ya bomoi na ye; pamba te moto oyo akokufa elenge
akozala na mibu nkama moko ya mbotama, mpe oyo akokokisa
mibu wana te, akomonana lokola moto alakelami mabe. **21**
Bakotonga bandako mpe bakovanda kati na bandako yango,
bakolona bilanga ya vino mpe bakolia bambuma na yango. **22**
Bakotonga bandako te mpo ete bato mosusu bavanda kati na
bandako yango, mpe bakolona bilanga te mpo ete bato mosusu
balia bambuma na yango; pamba te mikolo ya mbotama ya bato
na Ngai ekozala lokola mikolo ya nzete, mpe baponami na Ngai
bakosepela na bambuma ya misala ya maboko na bango. **23**
Bakosala mosala na pamba te to bakobota bana te mpo ete
bakufa; pamba te bakozala bato oyo bapambolama na Yawe,
bango elongo na bana na bango. **24** Liboso ete babelela Ngai,

nakoyanola bango; mpe wana basilisi nanu koloba te, nakoyoka bango. **25** Mbwa ya zamba mpe mwana meme ekolia esika moko; mpe nkosi ekolia matiti lokola ngombe, kasi bilei ya nyoka ekozala nde putulu. Bakoyoka lisusu pasi te, mpe bakobebisama lisusu te na ngomba na Ngai ya bule, » elobi Yawe.

66 Tala liloba oyo Yawe alobi: « Likolo ezali Kiti na Ngai ya bokonzi, mpe mabele ezali enyatelo makolo na Ngai. Ndako ya ndenge nini penza bokoki kotongela Ngai? Esika ya bopemi ya ndenge nini penza bokoki kobongisela Ngai? **2** Boni, loboko na Ngai te nde esalaki biloko oyo nyonso, mpe yango te nde ezalisaki yango nyonso? » elobi Yawe. « Tala moto oyo Ngai nakotala: moto ya mawa, oyo molimo na ye etutami, mpe oyo alengaka liboso ya liloba na Ngai. **3** Moto oyo atumbi mbeka ya ngombe azali lokola ye oyo abomi moto, moto oyo atumbi mbeka ya mwana meme azali lokola ye oyo abuki kingo ya mbwa, moto oyo apesi makabo ya mbuma azali lokola ye oyo abonzi makila ya ngulu, moto oyo atumbi ekaniseli ya malasi ya ansa azali lokola ye oyo apamboli nzambe ya ekeko. Solo, baponi kolanda banzela na bango moko mpe kosepela na makambo na bango ya nkele. **4** Boye, Ngai mpe nakotindela bango pasi mpe nakotindela bango pasi oyo babangaka. Pamba te tango nabelelaki, moto moko te ayanolaki; tango nalobaki, moto moko te ayokaki; kasi basalaki makambo mabe na miso na Ngai mpe baponaki makambo oyo esepelisaka Ngai te. » **5** Boyoka Liloba na Yawe, bino bato oyo bolengaka liboso ya liloba na Ye: « Bandeko na bino oyo bayina bino mpe baboya bino likolo ya Kombo na Ngai balobi: ‹ Tika ete Yawe amonisa nkembo na Ye mpo ete tokoka komona esengo na bino! › Kasi bango nde bakosambwa solo. **6** Boyoka makelele kobima longwa

na engumba, boyoka makelele kobima longwa na Tempelo! Ezali nde mongongo na Yawe oyo azali kofuta banguna na Ye kolanda oyo ekoki na misala na bango. **7** Liboso ete ayoka pasi ya kobota, abotaki; liboso ete pasi ya kobota ekomela ye, abotaki mwana mobali. **8** Nani ayoka likambo ya boye? Nani amona makambo ya boye? Boni, mokili ekoki kobotama na mokolo moko to ekolo ekoki solo kosalema na mbala moko? Nzokande, kaka tango Siona ayoki pasi ya kobota, tala ye wana asili kobota bana na ye. **9** Nakoki solo koyeisa pasi ya kobota mpe kozanga makoki ya kobotisa? » Elobi Yawe. « Nakoki solo kokanga mabota soki nazali kopesa mabota? » elobi Nzambe na yo. **10** « Bosepela elongo na Yelusalemi mpe botonda na esengo mpo na ye, bino nyonso oyo bolingaka ye; bosepela makasi elongo na ye, bino nyonso oyo bosalelaki ye matanga. **11** Pamba te bokomela miliki mpe bokotonda mabele na ye, oyo ebondisaka; bokomela penza ndenge esengeli mpe bokozwa esengo kati na bomengo na ye. » **12** Pamba te, tala liloba oyo Yawe alobi: « Nakosopela ye kimia lokola ebale, mpe bozwi ya bikolo lokola ebale na tango ya mpela; bokobatelama, bokomemama na maboko na ye mpe akobondela bino na mabolongo na ye. **13** Ndenge mama abondelaka mwana na ye, ndenge wana mpe Ngai nakobondela bino; mpe bokobondisama mpo na Yelusalemi. » **14** Tango bokomona yango, mitema na bino ekosepela mpe mikuwa na bino ekozwa makasi ya sika lokola matiti ya mobesu; loboko na Yawe ekoyebana kati na bawumbu na Ye mpe kanda na Ye ekokitela banguna na Ye. **15** Tala, Yawe azali koya na moto, mpe bashar na Ye ezali lokola mopepe ya kayina; akokitisa kanda na Ye na somo penza mpe akopamela na nzela ya moto. **16** Yawe akosambisa bato

nyonso na nzela ya moto mpe ya mopanga; bongo, bato ebele bakokufa na mopanga, na maboko na Yawe. **17** « Bato oyo bamibulisaka mpe bamipetolaka mpo na kokende na bilanga mpe kolanda moto moko oyo azali na kati-kati ya bato oyo baliaka misuni ya bangulu, ya bampuku mpe biloko mosusu ya mbindo, bakokufa bango nyonso elongo, » elobi Yawe. **18** « Mpe Ngai, likolo ya misala mpe makanisi na bango, nakomi pene ya kosangisa bato ya bikolo mpe nkota nyonso; bongo bakoya mpo na komona nkembo na Ngai. **19** Nakotia elembo kati na bango mpe nakotinda, wuta na bikolo, ndambo ya bato oyo bakobika: na Tarsisi, na Puli mpe na Ludi (bato oyo bayebi kosalela tolotolo malamu), na Tubali mpe na Yavani, na bisanga oyo ezalaka mosika, oyo etikala nanu koyoka sango na Ngai te mpe komona nkembo na Ngai te. Bakotatola nkembo na Ngai kati na bikolo. **20** Bakomema bandeko na bino nyonso wuta na bikolo nyonso, lokola likabo epai na Yawe, na ngomba na Ngai ya bule, na Yelusalemi, na likolo ya bampunda, ya bashar mpe ya bashareti oyo ekangama, ya mikongo ya bamile mpe ya bashamo, » elobi Yawe. « Bakomema bango ndenge bana ya Isalaele bamemaka makabo na bango ya bambuma, kati na basani ya bule, na Tempelo ya Yawe. **21** Mpe nakopona kati na bango, ndambo ya bato mpo ete bazala Banganga-Nzambe mpe Balevi, » elobi Yawe. **22** « Ndenge likolo mpe mabele ya sika oyo nasili kosala ekowumela liboso na Ngai, » elobi Yawe, « ndenge wana mpe bakitani na bino mpe kombo na bino ekowumela. **23** Bato ya mokili mobimba bakoya kofukama liboso na Ngai, longwa na feti moko ya ebandeli ya sanza kino na feti mosusu, longwa na Saba moko kino na mosusu, » elobi Yawe, **24** « bakobima mpe bakomona bibembe ya bato oyo batombokelaki Ngai, pamba te

bankusu na bango ekokufa te mpe moto na bango ekokufa te;

bakopesa moto nyonso somo. »

Jeremi

1 Mokanda oyo ezali kolobela maloba ya Jeremi, mwana mobali
ya Ilikia, moko kati na Banganga-Nzambe ya engumba Anatoti,
kati na etuka ya Benjame; ezali mpe kolobela makambo oyo
ekomelaki ye. **2** Yawe alobaki na ye tango mokonzi Joziasi,
mwana mobali ya Amoni, mokonzi ya Yuda, akokisaki mibu zomi
na misato na bokonzi, **3** mpe na tango ya Yeoyakimi, mwana
mobali ya Joziasi, mokonzi ya Yuda, kino na suka ya sanza ya
mitano ya mobu ya zomi na moko ya bokonzi ya Sedesiasi,
mwana mobali ya Joziasi, mokonzi ya Yuda, kino tango bato ya
Yelusalemi bakendeki na bowumbu. **4** Yawe alobaki na ngai: **5**
— Liboso ete nasala yo kati na libumu ya mama na yo, nayebaki
yo; liboso ete obotama, nabulisaki yo: naponaki yo mpo ete ozala
mosakoli ya bikolo. **6** Nazongisaki: — Oh Nkolo Yawe, nayebi
koloba te, pamba te nazali nanu elenge! **7** Kasi Yawe alobaki na
ngai: — Koloba te: « Nazali elenge. » Osengeli kokende epai ya
bato nyonso epai wapi nakotinda yo, mpe osengeli koyebisa
bango makambo nyonso oyo nakotinda yo. **8** Kobanga bango te,
pamba te nazali elongo na yo mpo na kobatela yo, —elobi Yawe.
9 Bongo Yawe asembolaki loboko na Ye, asimbaki monoko na
ngai mpe alobaki: — Tala, nasili kotia maloba na Ngai kati na
monoko na yo. **10** Na mokolo ya lelo, yeba ete nasili kopesa
yo bokonzi likolo ya bikolo mpe ya mikili mpo na kopikola mpe
kopanza, kobuka mpe kokweyisa, kotonga mpe kolona. **11** Sima
na yango, Yawe atunaki ngai: — Jeremi, ozali komona nini?
Nazongisaki: — Nazali komona etape ya nzete ya amande. **12**
Yawe alobaki na ngai: — Omoni malamu, pamba te nasenzelaka
maloba na Ngai mpo na kokokisa yango. **13** Yawe atunaki ngai
lisusu: — Ozali komona nini? Nazongisaki: — Nazali komona

nzungu moko ezali kotoka, etengama na ngambo ya nor. **14** Yawe alobaki na ngai: — Ezali wuta na nor nde pasi ekokomela bavandi ya mokili. **15** Pamba te nakobengisa bato nyonso ya bituka ya nor, —elobi Yawe. Bakonzi na bango bakoya kotia bakiti na bango ya bokonzi liboso ya bikuke ya Yelusalemi; bakozingela bamir nyonso ya Yelusalemi mpe bakobundisa bingumba nyonso ya Yuda. **16** Nakosambisa bato na Ngai mpo na mabe oyo basalaki: basundolaki Ngai, bakomaki kobonza mbeka ya malasi epai ya banzambe mosusu, mpe bakomaki kogumbamela banzambe oyo basalaki na maboko na bango. **17** Mibongisa, yika mpiko! Telema mpe yebisa bango makambo nyonso oyo Ngai nakotinda yo; kozala na somo na bango te, noki te nakokweyisa yo liboso na bango. **18** Na mokolo ya lelo, nakomisi yo engumba batonga makasi, likonzi ya ebende mpe mir ya ebende mpo na komibatela liboso ya mokili mobimba: liboso ya bakonzi ya Yuda, ya bakalaka na yango, ya Banganga-Nzambe na yango mpe ya bavandi nyonso ya mokili yango. **19** Yeba ete bakobundisa yo, kasi bakolonga yo te; pamba te nazali elongo na yo mpo na kobatela yo, elobi Yawe.

2 Yawe alobaki na ngai: **2** « Kende kotatola na matoyi ya Yelusalemi: Tala liloba oyo Yawe alobi: ‹ Nakanisi lisusu bolingo oyo ozalaki na yango epai na Ngai tango ozalaki elenge; ozalaki kolinga Ngai makasi ndenge kaka mwasi mpe mobali balinganaka, mpe ozalaki kolanda Ngai na esobe, kati na mokili oyo ekawuka. **3** Isalaele abulisamaki mpo na Yawe lokola mbuma ya liboso ya milona na Ye: moto nyonso oyo azalaki kolia yango azalaki komema ngambo, mpe pasi ezalaki kokomela ye, › » elobi Yawe. **4** Oh libota ya Jakobi, bino bituka nyonso ya Isalaele, boyoka Liloba na Yawe! **5** Tala liloba oyo Yawe alobi:

« Mabe nini batata na bino bazwaki Ngai mpo ete basundola Ngai? Basepelaki kolanda banzambe ya bikeko oyo ezanga tina, mpe bango moko bakomaki bato pamba. **6** Bamitunaki te: ‹ Wapi Yawe oyo abimisaki biso na Ejipito mpe amemaki biso kati na esobe? Wapi Yawe oyo atambolisaki biso na mokili oyo ekawuka mpe ya mabulu, mokili ya molili mpe ya kufa, mokili oyo baleki nzela balekelaka te mpe mokili oyo bato bavandaka soki moke te? › **7** Namemaki bino na mokili oyo mabele na yango ebotaka malamu mpo ete bolia mbuma na yango ya kitoko; kasi boyaki nde kokomisa mokili na Ngai mbindo mpe kokomisa libula na Ngai eloko ya nkele. **8** Banganga-Nzambe bamitunaki te mpo na koluka koyeba: ‹ Yawe azali wapi? › Balakisi ya Mobeko balukaki koyeba Ngai te, bakambi batombokelaki Ngai; basakoli bazalaki kosakola na kombo ya Bala mpe balandaki banzambe ya bikeko oyo ezanga tina. **9** Yango wana, nakosambisa bino, » elobi Yawe. « Nakosambisa bino elongo na bakitani na bino, **10** Bokatisa na ngambo ya bisanga ya kitimi mpe botala malamu, botinda bato na Kedari mpe botala malamu; botala malamu penza soki likambo ya boye esila kosalema. **11** Boni, ezali na ekolo oyo etikaka banzambe na yango mpo na kosambela banzambe mosusu? Nzokande, banzambe yango ezalaka kutu banzambe ya solo te. Kasi bato na Ngai basundoli Ye oyo azali Nkembo na bango mpo na kolanda banzambe ya bikeko oyo ezanga tina. **12** Oh likolo, tika ete likambo oyo ekamwisa yo mpe epesa yo somo makasi, » elobi Yawe. **13** « Bato na Ngai basali masumu mibale: Basundoli Ngai oyo nazali etima ya bomoi, mpe batimoli bango moko mabulu ya mayi, mabulu oyo ekawukaka noki. **14** Boni, Isalaele azali solo mowumbu to abotama kati na ndako ya bowumbu? Mpo na nini akomi

lokola eloko pamba na miso ya bikolo mosusu? **15** Bankosi
engalaki na koganga mpo na kolengisa ye, ekomisaki mokili
na ye lokola esobe; batumbaki bingumba na ye mpe etikalaki
lisusu na bato te. **16** Mpe lisusu, bato ya Mefisi mpe ya Dafine
babuki moto na yo. **17** Mpo na nini makambo oyo nyonso ezali
kokomela yo? Boni, ezali te mpo ete osundulaki Yawe, Nzambe
na yo, tango azalaki nanu kotambolisa yo na nzela? **18** Bongo
sik'oyo, mpo na nini ozali kokende komela mayi ya ebale Nili kati
na Ejipito? Mpo na nini ozali kokende komela mayi ya ebale
Efrate kati na Asiri? **19** Mabe na yo ekomemela yo etumbu,
kotomboka na yo ekomemela yo pamela. Tala malamu mpe
sosola ete ezali penza mabe mpe bololo mpo na yo kosundola
Yawe, Nzambe na yo, mpe kozanga kotosa Ngai, » elobi Nkolo
Yawe, Mokonzi ya mampinga. **20** « Wuta kala, ozalaki kobuka
ekangiseli na yo mpe kokata minyololo na yo. Ozalaki koloba: ‹
Nakozala lisusu mowumbu na yo te. › Yango wana, okomaki
komilalisa na bangomba nyonso ya milayi mpe na se ya banzete
nyonso ya mibesu lokola mwasi ya ndumba. **21** Nzokande, Ngai
nalonaki yo lokola nzete kitoko ya vino mpo ete obotaka mbuma
ya malamu na tembe te. Bongo, ndenge nini sik'oyo obalukeli
Ngai mpe okomi nzete oyo nayebi te, nzete oyo ebotaka mbuma
mabe? **22** Ata soki omisukoli na kisi oyo basalelaka sabuni to
omipakoli sabuni ndenge nini, masumu na yo ekolongwa te
liboso na Ngai, » elobi Nkolo Yawe. **23** « Ndenge nini okoki
penza koloba: ‹ Namikomisi na ngai mbindo te, nazali kolanda
banzambe ya Bala te? › Tala nanu ndenge ozalaki kotambola
kati na lubwaku mpe kanisa malamu makambo oyo ozalaki
kosala. Okomaki lokola shamo ya mwasi oyo eyengaka-yengaka
bisika nyonso; **24** lokola ane ya zamba oyo emesana na esobe,

oyo ebendaka mopepe na zolo soki ekomi na posa ya kosangisa nzoto. Bongo, nani akoki kokanga posa na yango ya kosangisa nzoto na mpunda ya mobali? Mpunda nyonso ya mobali oyo ekolanda yango ekomona pasi te, pamba te ekozwa yango na tango ya posa ya kosangisa nzoto na mpunda ya mobali. **25** Sala keba! Noki te okotikala makolo ngulu mpe okokawuka mongongo likolo ya bitambola-tambola! Kasi ozali koloba: ‹ Tika na yo! Ngai nalingaka banzambe ya bapaya mpe nakolanda kaka bango. › **26** Ndenge basambwisaka moyibi soki bakangi ye, ndenge wana mpe ekosalema mpo na libota ya Isalaele: bakonzi mpe bakambi na bango, Banganga-Nzambe mpe basakoli na bango bakosambwa. **27** Balobaka na nzete: ‹ Ozali tata na ngai, › mpe na libanga: ‹ Yo nde obotaki ngai. › Bapesaki Ngai mikongo, kasi bilongi na bango te. Nzokande soki bakomi na pasi, babelelaka: ‹ Yaka kobikisa biso! › **28** Wapi sik'oyo banzambe na bino, banzambe oyo bosalaki na maboko na bino? Tika ete eya kobikisa bino na tango ya pasi, soki penza ekokoka! Pamba te, oh bato na Yuda, ndenge motango ya bingumba na bino ezali, ndenge wana mpe motango ya banzambe na bino ezali. **29** Mpo na nini bozali kosambisa Ngai? Nzokande, ezali bino nyonso nde botombokelaki Ngai, » elobi Yawe. **30** « Napesaki bato na yo etumbu ya pamba; pamba te bazwaki na bango kaka mayele te. Mopanga na yo ebomi basakoli na yo ndenge nkosi ebomaka bato. **31** Bino bato ya tango oyo, boyoka Liloba na Yawe: Boni, nazali lokola esobe to mokili ya molili makasi mpo na mokili ya Isalaele? Mpo na nini bato na Ngai bazali koloba: ‹ Tozali na bonsomi ya kokende epai tolingi mpe tokoya lisusu epai na yo te? › **32** Boni, elenge mwasi abosanaka penza biloko na ye ya monzele? Boni, mobandami ya libala abosanaka

solo mayaka na ye? Nzokande, bato na Ngai babosani Ngai
mikolo ebele. **33** Oh, tala ndenge otondi na mayele ya koluka
bolingo! Na etamboli na yo, okoki ata kopesa mayele yango
ezala na basi oyo baleki mabe! **34** Kino na bilamba na yo, bato
bamonaka makila ya babola, ya bato oyo bayebi likambo te mpe
okangi bango na mabe te. **35** Kati na makambo oyo nyonso,
ozali koloba: ‹ Nayebi ata likambo moko te, kanda ya Nzambe
ekokweyela ngai te. › Kasi Ngai nakopesa yo etumbu mpo ete
ozali koloba: ‹ Nasali masumu te. › **36** Mpo na nini omipesi na
koyengayenga na nzela nyonso? Okosambwa mpo na Ejipito
ndenge osambwaki mpo na Asiri. **37** Okotika lisusu esika yango,
maboko na moto, pamba te Yawe asundoli bato oyo ozalaki
kotiela motema; mpe bango bakosunga yo te. »

3 « Soki mobali abomi libala na mwasi na ye, mpe mwasi yango
akei kobala mobali mosusu; boni, mobali yango akoki lisusu
kozongela ye? Bomoni te ete mokili mobimba ekokoma penza
mbindo? Nzokande yo, osalaki kindumba na mibali ebele, bongo
olingi sik'oyo kozongela Ngai, » elobi Yawe. **2** « Tombola miso
na yo na likolo ya bangomba mpe tala: Boni, ezali penza na
esika epai wapi ozangaki kosala ekobo? Ovandaki na nzela mpo
na kozela bamakangu, ovandaki wana lokola moto ya Arabi kati
na esobe. Boye, okomisaki mokili mbindo na nzela ya ekobo
na yo mpe ya misala na yo ya mabe. **3** Yango wana, mvula
ekangamaki, mpe mvula ya sima enokaki lisusu te. Kasi atako
bongo, okangami kaka na kosala kindumba na yo mpe oboyi
koyoka soni. **4** Boni, obengaka Ngai te: ‹ Tata na ngai, moninga
na ngai ya bomwana! › **5** Ozali kutu kotuna Ngai: ‹ Boni, kino
tango nini okokanga kanda? Kotomboka na yo ekosila te? ›
Yango nde makambo ozali koloba, kasi ozali mpe kaka kokoba

na misala na yo ya mabe. » **6** Tango Joziasi azalaki mokonzi,
Yawe alobaki na ngai: « Omoni makambo Isalaele oyo apengwi
nzela na Ngai azali kosala? Amataki likolo ya bangomba nyonso
mpe atambolaki na se ya banzete nyonso ya mibesu mpo
na kosala kindumba. **7** Nakanisaki ete akozongela Ngai soki
asilisi kosala makambo nyonso oyo azalaki na yango posa; kasi
azongeli Ngai te, mpe ndeko na ye ya mwasi, mopengwi Yuda,
amonaki yango. **8** Napesaki mopengwi Isalaele mokanda na ye
ya koboma libala mpe nabenganaki ye likolo ya kindumba na ye;
kasi namonaki ete ndeko na ye ya mwasi, mopengwi Yuda,
abangaki te; ye mpe abimaki mpo na kosala kindumba. **9** Lokola
ezalaki likambo ya pamba mpo na Isalaele kosala kindumba,
akomisaki mokili mbindo mpe asalaki kindumba na banzambe
ya bikeko oyo basala na mabanga mpe na banzete. **10** Atako
bongo, ndeko na ye ya mwasi, mopengwi Yuda, azongaki
epai na Ngai te na motema na ye mobimba; azongaki na ye
kaka likolo-likolo, » elobi Yawe. **11** Yawe alobaki na ngai: «
Mopengwi Isalaele azali sembo koleka mopengwi Yuda. **12**
Kende kosakola sango oyo na nor: ‹ Oh mopengwi Isalaele,
zonga, › elobi Yawe, ‹ Nakokangela yo lisusu elongi te, pamba
te nazali Moyengebene, › elobi Yawe. ‹ Nakokangela yo lisusu
kanda te mpo na libela. **13** Ndima kaka mabe na yo, mpo ete
otombokelaki Yawe, Nzambe na yo; obebisaki ngolu na yo epai
ya banzambe ya bapaya, na se ya banzete nyonso ya mibesu,
mpe otosaki Ngai te, › » elobi Yawe. **14** « Bozonga epai na
Ngai, bino batomboki, » elobi Yawe, « pamba te nazali mobali
na bino ya libala. Kati na bino, nakozwa moto moko kati na
engumba moko na moko, mpe bato mibale kati na etuka moko
na moko, mpo na kozongisa bino na Siona. **15** Bongo nakopesa

bino bakambi kolanda posa ya motema na Ngai, bakambi oyo bakotambolisa bino na bwanya mpe na mayele. **16** Na mikolo wana, tango bokokoma penza ebele na mokili, » elobi Yawe, « bato bakoloba lisusu te: ‹ Sanduku ya Boyokani ya Yawe. › Bakomitungisa lisusu mpo na yango te mpe bakokanisa yango lisusu te; kozanga na yango ekolobela bato eloko moko te, mpe bakoluka lisusu te kosala Sanduku ya Boyokani. **17** Na tango wana, bakobenga Yelusalemi Kiti ya Bokonzi ya Yawe, mpe bikolo nyonso ekosangana na Yelusalemi mpo na kopesa lokumu na Kombo na Yawe. Boye, bakolanda lisusu te baposa mabe ya mitema na bango. **18** Na tango wana, libota ya Yuda ekosangana elongo na libota ya Isalaele; longwa na mokili ya nor, bakokende nzela moko kino na mokili oyo napesaki batata na bino lokola libula. **19** Namilobelaki: ‹ Esengo nini penza nazalaki na yango ya kokamata bino lokola bana mpe kopesa bino mikili ya kitoko, libula oyo eleki kitoko kati na bikolo! › Nakanisaki ete bokobenga Ngai ‹ Tata › mpe bokotika te kolanda Ngai. **20** Kasi bino lisanga ya Isalaele, bokosi Ngai lokola mwasi oyo asangisi nzoto na mobali mosusu, » elobi Yawe. **21** Koganga ezali koyokana na likolo ya bangomba: ezali mayi ya miso mpe kolelalela ya bana ya Isalaele, pamba te babebisi nzela na bango mpe babosani Yawe, Nzambe na bango. **22** « Bino batomboki, bozonga epai na Ngai mpe nakobikisa bino na kopengwa na bino! » « Solo, tokozonga epai na Yo, pamba te Yo, Yawe, nde ozali Nzambe na biso. **23** Solo, bisala-sala oyo ezali kosalema na bangomba mikuse mpe milayi ezali kaka makelele ya pamba. Solo, Yawe, Nzambe na biso, azali Lobiko ya Isalaele. **24** Wuta bolenge na biso, banzambe ya bikeko ebebisaki mbuma ya misala ya batata na biso, bibwele na bango mpe ngombe na bango, bana na

bango ya mibali mpe ya basi. **25** Soni ekomi lokola mbeto na biso, mpe kosambwa, lokola bulangeti mpo na komizipa; pamba te biso mpe batata na biso, tosalaki masumu liboso ya Yawe, Nzambe na biso, totosaki Yawe te, wuta bolenge na biso. »

4 « Oh Isalaele, soki okozonga, zonga epai na Ngai, » elobi Yawe, « soki olongoli banzambe na yo ya bikeko liboso na Ngai mpe otiki kotambola libanda ya nzela na Ngai; **2** soki olapi ndayi na bosolo mpe na bosembo: ‹ Na Kombo na Yawe, › bikolo ekomipambola mpe ekomipesa nkembo mpo na yo. » **3** Tala liloba oyo Yawe alobi epai ya bato ya Yuda mpe ya Yelusalemi: « Bokata bilanga ya sika, mpe botika kolona kati na banzube. **4** Bomibulisa mpo na Yawe, bopetola mitema na bino, bino bato ya Yuda mpe bato ya Yelusalemi; noki te kanda na Ngai ekopela mpe ekozikisa bino lokola moto mpo na mabe oyo bozali kosala; ekopela makasi mpe moto moko te akokoka koboma yango. **5** Bopanza sango na mokili ya Yuda, botatola na Yelusalemi mpe boloba: ‹ Bobeta kelelo na mokili! › Boganga makasi mpe bobelela: ‹ Bosangana, bino nyonso! Tokima na bingumba batonga makasi! › **6** Botombola bendele mpo na kokende na Siona! Bobombama noki, pamba te nakoyeisa pasi wuta na nor mpe kobebisama ya somo! » **7** Nkosi moko ebimi na ndako na yango; mobebisi moko ya bikolo abimi. Atiki esika na ye mpo na koya kobebisa mokili na yo. Bingumba na yo ekobukana mpe ekotikala lisusu na bato te. **8** Yango wana, bolata bilamba ya basaki, bosala matanga mpe bolela, pamba te kanda makasi ya Yawe elongwe na mito na biso te. **9** « Na mokolo wana, » elobi Yawe, « mokonzi mpe bakalaka na ye bakolemba nzoto, Banganga-Nzambe bakoyoka somo mpe basakoli bakokamwa. » **10** Bongo nalobaki: « Oh Nkolo Yawe,

tala ndenge okosaki bato oyo mpe Yelusalemi tango olobaki: ‹ Bokozala na kimia! › Nzokande mopanga ezalaki kozela biso. »
11 Na tango wana, bakoloba na bato oyo mpe na Yelusalemi: « Wuta likolo ya bangomba oyo ezali kati na esobe, mopepe moko ya makasi ezali koya epai ya bato na ngai; ezali koya te mpo na koyungola to mpo na kopetola. **12** Ezali mopepe moko ya makasi penza, pamba te ewuti epai na ngai. Sik'oyo, ngai moko nde nazali kosambisa bango. » **13** Tala! Monguna azali koya na elulu lokola mapata, bashar na ye ezali konguluma lokola mopepe ya makasi; mpunda na ye kutu eleki mpongo na mbangu. Mawa na biso! Tokufi na biso! **14** Oh Yelusalemi, petola motema na yo na mabe mpo ete obikisama. Kino tango nini okotika kosala mabongisi ya mabe? **15** Mongongo moko ezali koyokana wuta na Dani, ezali kopanza sango ya pasi na bangomba ya Efrayimi. **16** « Boloba yango na bikolo mpe botatola yango na Yelusalemi: ‹ Wuta na mboka mosika, mampinga ya banguna ezali koya, ezali koya na lokito mpo na kobundisa bingumba ya Yuda. **17** Ezingeli Yelusalemi lokola bakengeli bilanga, pamba te etombokelaki Ngai, › » elobi Yawe. **18** « Etamboli mpe misala na yo moko nde ememelaki yo yango. Tala, etumbu na yo ezali bololo mpe ekosala pasi makasi na motema. » **19** Ah ngai eh! Ah motema pasi eh! Ah! Motema na ngai ezali kobeta makasi, ezali koswa makasi kati na ngai, mpe nazali kokoka kokanga monoko te, pamba te nayoki lolaka ya kelelo mpe ya bitumba.
20 Sango moko kaka ezali kotambola: libebi na libebi; mokili mobimba ekufi. Na mbalakata, bandako ya kapo ekufi-kufi, mpe ebombamelo na ngai ebebi na mbala moko. **21** Kino tango nini nakomona bendele ya bitumba, mpe nakoyoka makelele ya bitumba? **22** « Bato na Ngai bazali bazoba, bayebi Ngai te;

bazali bana bazangi bososoli, bazali na mayele te, bayebi kaka kosala mabe, kasi bayebi kosala bolamu te. » **23** Tango natalaki mabele, namonaki ete ezalaki kaka bongo-bongo mpe ezalaki ata na eloko moko te; tango natalaki likolo, namonaki ete pole ezalaki lisusu te. **24** Tango natalaki bangomba, namonaki yango koningana, bangomba nyonso ya mike ezalaki kobukana. **25** Mpe tango natalaki malamu, namonaki lisusu ata moto moko te, mpe bandeke nyonso ya likolo ekimaki. **26** Tango nakobaki kotala, namonaki ete mokili oyo ezalaki na mabele ya malamu ekomaki esobe; bingumba na yango nyonso ebebisamaki liboso ya Yawe, na kanda makasi na Ye. **27** Tala liloba oyo Yawe alobi: « Mokili mobimba ekobebisama, kasi nakobebisa yango nyonso te. **28** Yango wana, mokili ekozala na matanga; mpe kuna na lola, likolo ekokoma mwindo pamba te nalobaki yango, mpe nakobongola maloba na Ngai te; lokola nazwaki mokano, nakozonga lisusu sima te. » **29** Bato nyonso ya engumba bakimi, kaka na makelele ya basoda oyo batambolaka likolo ya bampunda, mpe oyo babundaka na matolotolo. Bamoko babombami na bazamba, bamosusu bakimi na madusu ya mabanga ya bangomba; bingumba nyonso etikali lisusu na bato te, mpe ata moto moko te atikali kuna. **30** Oh engumba ekufa, ozali kosala nini? Olati bilamba ya motane mpe babiju ya wolo; otie bonzenga na miso na yo. Ozali komikomisa kitoko na pamba, bamakangu na yo bazali kotiola yo mpe bazali koluka koboma yo. **31** Nayoki makelele lokola koganga ya mwasi oyo azali na pasi ya kobota, kolela ya pasi lokola mwasi oyo azali kobota mwana na ye ya liboso: ezali makelele ya kolela ya Siona, mboka kitoko; azali kolela, maboko likolo, mpe azali koloba: « Nabebi na ngai, nakomi na suka liboso ya babomi. »

5 « Bokende, botambola na babalabala ya Yelusalemi, botala
zingazinga mpe bososola malamu penza, boluka ata na bisika
oyo bato ebele bakutanaka; soki bokoki komona ata moto moko
oyo atambolaka na bosembo mpe alukaka boyengebene, wana
nakolimbisa engumba oyo. **2** Atako balapaka ndayi na maloba
oyo: ‹ Na Kombo na Yawe, › ndayi na bango ezalaka kaka ya
lokuta. » **3** Oh Yawe; boni, miso na Yo esepelaka te komona
bosolo? Obetaka solo bato, kasi bayokaka na bango pasi te;
osilisaka koboma bango, kasi baboyaka kaka kobongwana.
Bakomisa mito na bango makasi lokola mabanga mpe baboyaka
kobongola mitema na bango. **4** Namilobelaki: « Bato oyo bazali
kaka bato pamba, bazangi mayele, mpo ete bayebi nzela ya
Yawe te mpe bayebi malako ya Nzambe na bango te. **5** Boye,
nakokende epai ya bakambi na bango mpe nakoloba na bango,
pamba te bango nde basengeli koyeba nzela ya Yawe mpe
malako ya Nzambe na bango. » Kasi bango nyonso, na motema
moko, babukaki ekangiseli mpe bakataki minyololo. **6** Yango
wana, nkosi moko ekobima wuta na zamba mpe ekoboma
bango; mbwa ya zamba ekobima wuta na esobe mpe ekopasola
bango; nkoyi moko ekovanda pene ya bingumba na bango mpo
na koboma moto nyonso oyo akoluka kobima kuna, pamba te
botomboki na bango ezali monene mpe lokuta na bango eleki
mingi. **7** « Na makambo ya boye, ndenge nini nalimbisa yo? Ah
Yelusalemi, bana na yo basundoli Ngai mpe bazali kolapa ndayi
na bakombo ya banzambe ya bikeko oyo ezali ata banzambe te.
Nakokisaki baposa na bango nyonso, kasi basalaki kaka ekobo
mpe bakendeki na bandako ya basi ya ndumba. **8** Ndenge
mpunda ya mobali etambolaka-tambolaka soki ezali na posa ya
kosangisa nzoto na mpunda ya mwasi, ndenge wana mpe moko

na moko kati na bango alandaka-landaka mwasi ya moninga mpo na kosangisa na ye nzoto. **9** Na makambo ya boye, napesa bango etumbu te? » elobi Yawe? « Motema na Ngai ezongisa penza mabe na mabe te na ekolo ya lolenge oyo? **10** Bomata na bamir mpo na kokota na Yelusalemi mpe bobebisa yango; kasi bobebisa yango nyonso te. Bokata bitape na yango, pamba te etikali lisusu ya Yawe te. **11** Libota ya Isalaele mpe ya Yuda etamboli na boyengebene te na miso na Ngai, » elobi Yawe. **12** Bawanganaki Yawe mpe balobaki: « Yawe akosala eloko moko te! Pasi moko te ekokomela biso; tokotikala na biso komona te ezala mopanga to nzala makasi. **13** Basakoli bazali kaka lokola mopepe ya pamba, bazali na mateya penza ya koteya te; boye tika ete mabe oyo bazali kosakola ezongela bango moko! » **14** Yango wana, tala liloba oyo Yawe Nzambe, Mokonzi ya mampinga, alobi: « Lokola bato oyo balobi maloba ya boye, nakosala ete maloba na Ngai ezala lokola moto na monoko na yo, mpe bato oyo bazala lokola bakoni oyo moto yango ekozikisa. **15** Oh libota ya Isalaele, » elobi Yawe, « nakoyeisa ekolo moko wuta mosika mpo na kobundisa yo: ezali ekolo moko ya kala mpe ya nguya, ekolo oyo yo oyebi ata monoko na yango te. **16** Makonga na bango ezangaka koboma moto te, bongo bango nyonso bazali bilombe ya bitumba. **17** Bakobotola milona mpe bilei na yo, bakoboma bana na yo ya basi mpe ya mibali, bakobotola bangombe mpe bameme na yo, bakobebisa bilanga na yo ya vino mpe banzete na yo ya figi, bakobebisa na mopanga bingumba na yo ya makasi oyo otielaka motema. **18** Nzokande, ezala na mokolo wana, » elobi Yawe, « nakosilisa koboma bino nyonso te. **19** Tango bato bakotuna: ‹ Mpo na nini Yawe, Nzambe na biso, asali biso makambo ya boye? ›

Bokozongisela bango: ‹ Ezali mpo ete bosundolaki Ngai mpe bosambelaki banzambe ya bapaya kati na mboka na bino. Yango wana, bokosalela bapaya kati na mboka oyo ezali ya bino te. › **20** Bopanza sango oyo epai ya libota ya Jakobi mpe botatola yango kati na Yuda: **21** Boyoka makambo oyo, bino bazoba to bato oyo bozanga mayele: bozali na miso mpo na komona kasi bomonaka te, bozali na matoyi mpo na koyoka kasi boyokaka te. **22** Bokoki penza kobanga Ngai te, » elobi Yawe? « Bokoki solo kolenga liboso na Ngai te, Ngai oyo nasala zelo lokola mondelo ya mayi, epekiselo ya libela oyo mayi ekoleka ata mokolo moko te? Mayi ekoki kotomboka, kasi ezali na nguya te; ata soki esali makelele, kasi ekoleka mondelo yango te. **23** Kasi bato oyo bazali mitema makasi mpe bazali solo batomboki; bapesi Ngai mokongo mpe bakei na bango! **24** Bamilobelaka te: ‹ Tika ete totosa Yawe, Nzambe na biso, oyo anokisaka mvula na tango ekoki, na eleko ya kolona mpe ya kobuka; oyo akatela biso baposo oyo esengeli mpo na kobuka milona. › **25** Mabe na bino nde ebebisi makambo nyonso, mpe masumu na bino ezangisi bino bolamu. **26** Kati na bato na Ngai, ezali na bato mabe oyo banongaka bato lokola moto oyo azali kotia mitambo mpo na kokanga bandeke, mpe batiaka mitambo mpo na kokanga bato. **27** Ndenge ndako ya bandeke etondaka na bandeke, ndenge wana mpe bandako na bango etonda na lokuta; mpe ezali na nzela yango nde bakoma bazwi mpe bato na nguya. **28** Bakoma kitoko mpe ngebungebu; mabe na bango eleka ndelo, balobelaka likambo ya mwana etike na bosembo te, mpo kaka bango moko balonga. Bakataka makambo ya babola na bosembo te. **29** Na makambo ya boye, napesa bango etumbu te? » elobi Yawe. « Boni, motema na Ngai ezongisa penza

mabe na mabe te na ekolo ya boye? **30** Makambo ya kokamwa
mpe ya somo esalemi na mboka: **31** basakoli bazali kosakola
makambo ya lokuta, Banganga-Nzambe bazali kosalela bokonzi
na bango ndenge balingi, mpe bato na Ngai bazali kosepela
bongo. Kasi bokosala nini na suka? »

6 « Bino bato ya Benjame, bokima mpo na lobiko na bino!
Bobima na Yelusalemi! Bobeta kelelo na Tekoa! Botombola
bendele kati na Beti-Akeremi! Pamba te pasi mpe kobebisama
ya somo ekobimela na nor. **2** Nakobebisa Siona, mboka kitoko,
oyo ezali penza kitoko lokola elenge mwasi ya kitoko mpe ya
nzoto sembesembe. **3** Babateli ya bibwele elongo na bibwele
na bango bakobundisa yango, bakopika bandako na bango
ya kapo zingazinga na yango; bongo moko na moko akoyeisa
bibwele na ye na esika oyo ye akozwa. **4** Bomibongisa mpo na
kobundisa yango! Botelema, tika ete tobundisa yango na midi!
Kasi mawa na biso, pamba te mokolo esili mpe molili ya pokwa
ezali koya. **5** Boye, totelema! Tika ete tokota kati na yango na
butu, tobebisa bandako na yango oyo batonga makasi! » **6**
Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi: « Bokata
banzete mpe botonga bisika ya kobombama zingazinga ya
Yelusalemi! Engumba oyo esengeli kozwa etumbu, pamba te
etondi na makambo mabe! **7** Ndenge libulu ya mayi ebimisaka
mayi, ndenge wana mpe Yelusalemi ezali kobimisa mabe. Sango
moko kaka ezali kotambola kuna: sango ya mobulu mpe ya
kobebisama; tango nyonso liboso na Ngai, kaka minyoko mpe
bapota. **8** Oh engumba Yelusalemi, yoka makebisi oyo, noki
te nakomikomisa mosika na yo mpe nakokomisa mokili na yo
esobe, mpo ete moto moko te akoka lisusu kovanda kuna.
» **9** Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi: «

Tika ete bosangisa ndambo ya bana ya Isalaele oyo batikali
ndenge balokotaka mbuma ya vino oyo etikalaka; bolekisa lisusu
maboko na bino na likolo ya bitape ya banzete ya vino lokola
moto oyo abukaka mbuma ya vino. » **10** Naloba lisusu na nani
mpe nakebisa penza nani? Nani akoyokela ngai? Matoyi na
bango ekangama; yango wana bakokaka koyoka te. Liloba na
Yawe ezalaka pamba mpo na bango, basepelaka na bango
na yango te. **11** Nzokande ngai, natondi na kanda ya Yawe
mpe nazali kokoka lisusu te kokanga motema. « Sopa yango
na bana mike kati na babalabala mpe na lisanga ya bilenge
mibali; ekokweyela mwasi mpe mobali nzela moko, ezala mikolo
to mibange. **12** Tango nakosembola loboko na Ngai mpo na
kotelemela bavandi ya mboka, nakopesa bandako na bango,
bilanga na bango mpe basi na bango, epai ya bato mosusu,
» elobi Yawe. **13** « Bango nyonso, ezala mikolo mpe bana
mike, batondi na lokoso ya mbongo, kobanda na basakoli kino
na Banganga-Nzambe: bango nyonso bazali kotambola na
lokuta. **14** Bazali kosalisa bapota ya bato na Ngai likolo-likolo
mpe bazali koloba: ‹ Makambo nyonso ezali malamu, nyonso
ezali kotambola malamu! › Nzokande ata likambo moko ya
malamu ezali te. **15** Boni, bazali penza koyokela makambo
na bango ya nkele soni te? Te, bazali na bango koyoka ata
soni te; bayebi kutu ata ndenge bayokaka soni te. Yango wana,
bakokufa lokola bato nyonso, bakokweyisama tango nakopesa
bango etumbu, » elobi Yawe. **16** Tala liloba oyo Yawe alobi: «
Botelema na esika oyo nzela ekutana, botuna nzela ya kala
mpe esika oyo nzela ya malamu ezali, bongo bolanda yango
mpe bokozwa kimia mpo na mitema na bino. Kasi bolobaki: ‹
Tokolanda na biso yango te! › **17** Naponaki kati na bino bakengeli

oyo balobaki na bino: ‹ Boyoka mongongo ya kelelo! › Kasi bozongisaki: ‹ Te! Tokoyoka te. › **18** Yango wana, bino bikolo, boyoka! Bozala batatoli ya makambo oyo ekokomela bango. **19** Oh mabele, yoka! Nakoyeisa pasi epai ya bato oyo, ekozala lifuti ya mabongisi na bango, pamba te bayokaki mongongo na Ngai te mpe babwakaki Mobeko na Ngai. **20** Nasala nini na malasi ya ansa oyo ewuti na Saba to na matiti ya solo kitoko oyo ewuti na mboka ya mosika? Mbeka na bino ya kotumba esepelisaka Ngai te, mpe nandimaka makabo na bino te. » **21** Yango wana, tala liloba oyo Yawe alobi: « Nakotia mabaku liboso ya bato oyo; batata mpe bana na bango bakobeta mabaku mpe bakokweya nzela moko, bazalani elongo na baninga bakokufa. » **22** Tala liloba oyo Yawe alobi: « Tala, mampinga moko ya basoda ezali koya longwa na mokili ya nor; ekolo moko monene ezali komibongisa mpo na bitumba wuta na basuka ya mabele. **23** Basimbi matolotolo mpe makonga, bazali mitema mabe mpe bazanga mawa, bazali koganga lokola makelele ya ebale monene, bamati likolo ya bampunda, batandami na milongo lokola basoda mpo na kobundisa yo Siona, mboka kitoko. » **24** Tango toyokaki sango na tina na bango, tolembaki nzoto, somo makasi ekangaki biso mpe tokomaki na pasi lokola mwasi oyo azali na pasi ya kobota. **25** Bokende na bilanga te mpe bobima na nzela te, pamba te monguna asimbi mopanga, bongo somo makasi ezali bisika nyonso. **26** Oh bato na ngai, bolata bilamba ya basaki mpe bolala na putulu, bosala matanga lokola moto oyo akufisi mwana na ye se moko. Bolela na mawa, pamba te mobomi akokomela biso na mbalakata. **27** « Tala, nasili kotia yo kati na bato na ngai lokola esalelo oyo bamekelaka makasi ya bibende, mpo ete okoka kotala malamu mpe omeka ezaleli

na bango. **28** Bango nyonso bazali batomboki ya mito makasi,
bayebi kaka kotonga. Bazali lokola bronze mpe ebende, bango
nyonso bazali kaka babebisi. **29** Epepelo ezali kopelisa moto
makasi, mpe ebende oyo babengaka plon ezali kolimwa na
moto; kasi bazali na bango kaka konyangwisa ebende yango na
pamba, pamba te eloko ya mabe ekokabwana na yango te. **30**
Babengaka bango palata babwaka, pamba te Yawe asundola
bango. »

7 Tala liloba oyo Yawe alobaki na Jeremi: **2** « Telema na ekuke
ya Tempelo ya Yawe mpe tatola maloba oyo: ‹ Boyoka Liloba na
Yawe, bino bato nyonso ya Yuda oyo bokotaka na bikuke oyo
mpo na kogumbamela Yawe. **3** Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi
ya mampinga, Nzambe ya Isalaele, alobi: Bobongola bizaleli
mpe misala na bino, mpe Ngai nakotika bino ete bowumela na
esika oyo. **4** Botia motema te na maloba ya lokuta oyo ezali
kolobama: ‘Tempelo ya Yawe, Tempelo ya Yawe, Tempelo ya
Yawe! Yawe azali awa.’ **5** Soki solo bobongoli bizaleli mpe
misala na bino mpe bokomi kokata bino na bino makambo na
bosembo; **6** soki botiki konyokola bapaya, bana bitike to basi
bakufisa mibali, mpe botiki kosopa makila ya bato oyo bayebi
likambo te, soki botiki kolanda banzambe mosusu oyo na nzela
na yango bomibendelaka pasi, **7** nakotika bino ete bowumela na
esika oyo, kati na mokili oyo napesaki epai ya bakoko na bino
wuta kala mpe mpo na libela. **8** Kasi botala ndenge bozali kotia
motema na maloba ya lokuta oyo ezali ata na litomba moko te.
9 Bozali koyiba, koboma bato, kosala ekobo, kolapa bandayi
ya lokuta, kotumba malasi ya ansa mpo na Bala mpe kolanda
banzambe mosusu oyo boyebaki te; **10** bongo bozali koya liboso
na Ngai kati na Tempelo oyo ebulisama mpo na Ngai, mpe

bozali koloba: ‘Tobiki na biso!’ Bobiki na bino solo mpo na kosala
makambo oyo nyonso ya nkele? **11** Boni, bokomisi Tempelo oyo
ebulisama mpo na Ngai ekimelo ya miyibi? Ngai nazali komona
ete bozali kozwa yango bongo, elobi Yawe. **12** Eleki malamu
bokende nanu na Silo epai wapi natiaki liboso Esika na Ngai ya
bule mpe botala makambo oyo nasalaki kuna mpo na mabe
ya bana ya Isalaele. **13** Lokola nazalaki kokebisa bino mbala
na mbala tango bozalaki kosala makambo oyo nyonso, elobi
Yawe, kasi botikalaki koyokela Ngai te; lokola nabengaki bino,
kasi boyanolaki Ngai te, **14** makambo oyo nasalaki na Silo,
nakosala yango mpe sik’oyo na Ndako na Ngai, na Tempelo
oyo bozali kotiela motema, esika oyo napesaki bino elongo na
batata na bino. **15** Nakobwaka bino mosika na Ngai ndenge
nabwakaki bandeko na bino nyonso ya Efrayimi. › **16** Bongo
yo Jeremi, komeka kobondela mpo na bato oyo te, kolobela
Ngai na tina na bango ata moke te, komeka kutu te kosengela
bango eloko: kotungisa Ngai te, pamba te nakotikala koyokela
yo te. **17** Boni, ozali komona te makambo oyo bazali kosala kati
na bingumba ya Yuda mpe kati na babalabala ya Yelusalemi?
18 Bana bazali kolokota bakoni, batata bazali kopelisa moto,
mpe basi bazali kosangisa farine mpo na kosala mapa mpo na
Ishitari; bazali kobonza makabo ya masanga ya vino epai ya
banzambe mosusu, bongo ezali kopesa Ngai kanda. **19** Boni,
bakanisi ete bazali kosala Ngai mabe, etuni Yawe? Te! Bazali
nde komisala bango moko mabe, mpo na soni na bango moko.
20 ‹ Yango wana, tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Nakopelisa
kanda na Ngai ya makasi na esika oyo, likolo ya bato, ya
banyama, ya banzete ya zamba mpe ya mbuma ya mabele:
kanda yango ekopela lokola moto, bongo ekokufa te. **21** Tala

liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, Nzambe ya Isalaele,
alobi: Bokoba kaka na makambo oyo bozali kosala, bobakisa
mbeka na bino ya kotumba mpe makabo mosusu, mpe bolia
misuni yango bino moko! **22** Pamba te, tango nabimisaki bakoko
na bino na Ejipito, nalobaki na bango likambo moko te na oyo
etali mbeka ya kotumba mpe makabo mosusu. **23** Nzokande,
napesaki bango kaka mobeko oyo: Botosa Ngai, bongo Ngai
nakozala Nzambe na bino mpe bino bokozala bato na Ngai;
botambola na nzela nyonso oyo nakolakisa bino mpo ete bozala
bato ya esengo. **24** Kasi batiaki matoyi te mpo na koyoka Ngai;
balandaki kaka makanisi mabe ya mitema na bango. Boye,
na esika ete babonga, babebaki lisusu koleka. **25** Wuta tango
batata na bino babimaki na Ejipito kino na mokolo ya lelo,
natindelaka bino basali na Ngai, basakoli, tango nyonso mpe
mikolo nyonso. **26** Kasi bayokaki Ngai te mpe bapesaki Ngai
matoyi na bango te; bazalaki kaka mito makasi mpe basalaki
lisusu mabe koleka bakoko na bango. › **27** Ata oyebisi bango
makambo oyo nyonso, bakotikala koyoka yo te; ata mpe obengi
bango, bakoyanola te. **28** Yango wana, loba na bango: ‹ Tala
ekolo oyo eyokaka te maloba ya Yawe, Nzambe na yango, mpe
eyokaka pamela te; solo ezali lisusu te na minoko na bango
mpe elimwe penza na bibebu na bango. **29** Kata suki na yo ya
Naziri mpe bwaka yango, yemba nzembo ya mawa na likolo ya
bangomba ekawuka, pamba te Yawe abwaki mpe asundoli bato
oyo bazali na se ya kanda na Ye. **30** Bato ya Yuda basali mabe
na miso na Ngai, elobi Yawe, batie banzambe na bango ya
bikeko ya mbindo kati na Ndako na Ngai mpe bakomisi Ndako
na Ngai mbindo. **31** Batongi bisambelo ya likolo ya bangomba,
ya Tofeti, kati na Lubwaku ya Beni-Inomi, mpo ete batumba bana

na bango ya mibali mpe ya basi mpo na kobonza bango lokola mbeka: nzokande wana ezali likambo oyo Ngai natindaki bango te mpe natikalaki ata kokanisa yango te. **32** Yango wana, bosala keba, elobi Yawe: na mikolo ekoya, bato bakobenga lisusu te esika oyo Tofeti to Lubwaku ya Beni-Inomi, kasi bakobenga yango lubwaku oyo babomelaka bato, pamba te bakokunda bato na Tofeti kino tango esika ekotikala lisusu te. **33** Bongo bibembe ya bato oyo ekokoma bilei ya bandeke ya likolo mpe ya banyama ya zamba; mpe moto moko te akobengana yango. **34** Kati na bingumba ya Yuda mpe na babalabala ya Yelusalemi, nakosilisa koganga ya esengo mpe ya kosepela, mongongo ya mobali ya libala mpe ya mwasi ya libala, pamba te mokili ekobeba.

8 Na tango wana, elobi Yawe, bakobimisa mikuwa ya bakonzi mpe ya bakalaka ya Yuda, mikuwa ya Banganga-Nzambe mpe ya basakoli elongo na mikuwa ya bato ya Yelusalemi, wuta na malita na bango. **2** Bakotanda yango na se ya moyi, na se ya sanza mpe na se ya mampinga nyonso ya likolo, oyo balingaki, basalelaki na esengo, balandaki, batunaki makambo mpe bafukamelaki. Bakosangisa lisusu mikuwa yango te mpo na kokunda yango, kasi ekokoma lokola matiti ya kopola, na mabele. **3** Na bisika nyonso oyo nakopanza bango, elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga, bato nyonso oyo bakotikala na bomoi kati na ekolo oyo ya mabe bakoluka kufa na esika ya bomoi. › **4** Loba na bango: ‹ Tala liloba oyo Yawe alobi: Boni, soki moto akweyi, atelemaka te? Soki moto abungi nzela, azongaka lisusu na nzela te? **5** Mpo na nini bato ya Yelusalemi babungi nzela? Mpo na nini bazali kokangama kaka na nzela na bango ya mabe? Bamipesi makasi na makambo ya lokuta mpe baboyi kozongela Ngai. **6** Nayokaka na bokebi makambo nyonso oyo balobaka, kasi

balobaka makambo ya solo te. Moko te kati na bango ayokaka motema pasi mpo na mabe oyo asalaka, alobaka: ‘Nasali nini?’ Moto na moto akangamaka kaka na nzela na ye lokola mpunda oyo ezali kokende na bitumba. **7** Ezala kutu nkongi, kati na likolo, eyebaka bileko ya kokende na bisika mosusu; ebenga, ndeke ya mayi mpe mbilambila eyebaka ata tango ya kozonga, kasi bato na Ngai bayebi mibeko ya Yawe te. **8** Ndenge nini bokoki koloba: ‘Tozali bato ya bwanya, pamba te toyebi Mobeko ya Yawe,’ tango sik’oyo ekomeli ya balakisi ya Mobeko ebongoli yango lokuta? **9** Bato ya bwanya bakoyokisama soni, bakoyoka somo mpe bakokende na bowumbu, pamba te batiolaki Liloba na Yawe. Bazali na bwanya ya ndenge nini? **10** Yango wana, nakokaba basi na bango epai ya mibali mosusu, mpe bilanga na bango epai ya bato mosusu; pamba te bango nyonso, ezala mikolo to bana mike, batondi na lokoso ya mbongo; basakoli mpe Banganga-Nzambe nyonso bakomi se kotambola na lokuta; **11** bazali kosalisa bapota ya bato na Ngai likolo-likolo mpe bazali koloba: ‘Makambo nyonso ezali malamu, nyonso ezali kotambola malamu!’ Nzokande, ata likambo moko ya malamu ezali te. **12** Boni, bazali koyokela makambo na bango ya nkele soni? Te! Bazali koyoka ata soni te; bayebi kutu te ndenge bayokaka soni! Yango wana, bakokufa lokola bato nyonso, bakokweyisama tango bakozwa etumbu, elobi Yawe. **13** Nakobebisa milona na bango, elobi Yawe. Bambuma ya vino ekozala lisusu te na banzete ya vino, mbuma ya figi ekozala lisusu te na banzete ya figi, mpe makasa ya banzete yango ekokawuka. Bakobotola bango biloko oyo napesaki bango. › » **14** Mpo na nini tozali kovanda awa? Tosangana esika moko! Tika ete tokima kati na bingumba batonga makasi mpo ete tokufela kuna! Pamba

te Yawe, Nzambe na biso, afungoleli biso ekuke ya kufa mpe apesi biso mayi oyo ezali na ngenge mpo ete tomela, pamba te tosalaki masumu liboso na Ye. **15** Tozalaki na elikya ete tokozala na kimia, kasi tomoni likambo moko te ya malamu; tozalaki na elikya ete tokobika, kasi pasi na pasi nde ezali kolanda biso! **16** Lokito ya bampunda ya banguna mpe makelele ya makolo na yango ezali koyokana wuta na Dani, ezali koya mpo na kobebisa mokili mpe biloko nyonso oyo ezali kati na yango, engumba mpe bavandi na yango nyonso, bongo mokili mobimba eningani. **17** « Botala, nakotindela bino banyoka oyo ebomaka, bitupa oyo moto akoki kosakana na yango te, mpo ete eswa bino, » elobi Yawe. **18** Pasi na ngai ezangeli kisi mpo na kosilisa yango, motema na ngai elembi kati na ngai. **19** Yoka koganga ya bato na ngai wuta na mokili ya mosika: « Boni, Yawe azali lisusu te, kati na Siona? Mokonzi na yango azali lisusu kuna te? » « Mpo na nini batumbolaki kanda na Ngai na nzela ya banzambe na bango ya bikeko, na nzela ya banzambe ya bapaya oyo ezanga ata tina? » **20** « Tango ya kobuka mbuma esili koleka, elanga mpe esili kokoma na suka, kasi biso tobikisami te. » **21** Ndenge bato na ngai bazali koyoka pasi, ndenge wana mpe ngai nazali koyoka pasi, nazali kolela, mpe somo ekangi ngai makasi. **22** Boni, kisi ezali te kati na Galadi? Minganga bazali kuna te? Bongo mpo na nini bato na ngai bazali kobika te?

9 Ah! Soki moto na ngai ezalaki etima, mpe soki miso na ngai ezalaki liziba ya mpinzoli, nalingaki kolela butu mpe moyi mpo na bato na ngai, oyo basili koboma. **2** Ah! Soki nazalaki ata na ndako ya bapaya kati na esobe, nalingaki ata kokima bato na ngai mpe kozala mosika na bango, pamba te bango nyonso bazali bandumba, bazali lisanga ya bakosi! **3** « Babongisaka

lolemo na bango lokola tolotolo mpo na kokosa; balongaka kati
na mokili na nzela ya solo te, pamba te basalaka se mabe likolo
ya mabe mpe batosaka Ngai te, » elobi Yawe. **4** « Tika ete moto
na moto asala keba na moninga na ye mpe atia motema te
na ndeko na ye, pamba te ndeko nyonso azali moto ya lokuta,
mpe moninga nyonso azali moto ya matongi. **5** Moninga azali
kokosa moninga na ye, mpe moto moko te azali koloba solo.
Bamibongisaka mpo na koloba lokuta, babimisaka motoki na
bango mpo na kosala masumu. **6** Mosala na bango se kokosa
na kokosa; mpe na lokuta na bango, baboyaka kotosa Ngai,
» elobi Yawe. **7** Yango wana, tala liloba oyo Yawe, Mokonzi
ya mampinga, alobi: « Tala, nakopetola mpe nakomeka bango
na moto, pamba te nasala lisusu nini mpo na masumu ya
bato na Ngai? **8** Lolemo na bango ezali lokola likonga oyo
ebomaka, ebimisaka kaka maloba ya lokuta. Moto na moto
alobaka na moninga na ye na esengo na monoko; kasi na se ya
motema, atielaka ye motambo. **9** Bongo na makambo ya boye,
napesa bango etumbu te, » elobi Yawe? « Nazongisa mabe
na mabe te na ekolo ya boye? » **10** Nakosala matanga mpe
nakolela mpo na bangomba mpe matiti ya esobe. Nyonso esili
kokawuka mpe moto moko te azali lisusu kolekela wana; ezala
makelele ya bibwele to ya bandeke ezali lisusu koyokana te;
bandeke ya likolo ekimi mpe banyama ya zamba esili kokende.
11 « Nakokomisa Yelusalemi liboke ya mabanga oyo ebukana-
bukana, ndako ya mbwa ya zamba; nakobebisa bingumba ya
Yuda, bongo moto moko te akovanda lisusu kuna. **12** Nani
azali penza na bwanya mpo na kososola makambo ya boye?
Nani Yawe ateyaki mpo ete alimbola yango? Mpo na nini mokili
ebebisami, etikali pamba lokola esobe epai wapi moto alekaka

te? » **13** Yawe alobi: « Makambo oyo nyonso ekomeli bango
mpo ete basundoli Mobeko na Ngai oyo natiaki liboso na bango,
batosi Ngai te mpe basaleli malako na Ngai te. **14** Nzokande,
batiaki kaka mito makasi mpe bakobaki kolanda banzambe
ya Bala oyo batata na bango balakisaki bango. » **15** Yango
wana, tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, Nzambe ya
Isalaele, alobi: « Tala, nakoleisa bato oyo matiti ya bololo mpe
nakomelisa bango mayi ya ngenge. **16** Nakopanza bango kati na
bikolo oyo, ezala bango to bakoko na bango, batikalaki koyeba
te; nakolanda bango na mopanga kino nakosilisa koboma bango.
» **17** Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi: « Botala
malamu makambo oyo! Bobengisa basi oyo balelaka bibembe,
bobengisa penza ba-oyo bayebi kolela malamu! **18** Tika ete
baya noki mpo ete bayembela biso banzembo ya mawa kino
tango mpinzoli ekobima biso mpe ekotondisa miso na biso.
19 Kolela ya mawa ezali koyokana wuta na Siona: ‹ Ah! Tala
ndenge nini tosili kobebisama! Tala ndenge nini tosambwe! Tika
ete tokima mokili na biso, pamba te bandako na biso ebebisami.
› » **20** Eh basi, boyoka Liloba na Yawe! Bofungola matoyi mpo
na koyoka maloba ya monoko na Ye. Bolakisa bana na bino ya
basi banzembo ya mawa mpe tika ete moko na moko ayekolisa
moninga na ye nzembo ya mawa. **21** Kufa emati mpe ekoti na
nzela ya maninisa na biso, ekoti kino na bandako na biso, oyo
batonga makasi; eyei kosilisa koboma bana na babalabala, mpe
bilenge mibali na bisika oyo bato ebele bokutanaka. **22** Loba: «
Tala liloba oyo Yawe alobi: ‹ Bibembe ya bato ekolala na mabele
mpe ekotikala wana lokola fimie ya bilanga, lokola liboke ya
bambuma oyo mobuki bambuma atiki na sima na ye mpe moto
oyo akolokota yango azali te. › » **23** Tala liloba oyo Yawe alobi: «

Tika ete moto ya bwanya amikumisa te mpo na bwanya na ye to moto ya makasi mpo na makasi na ye to moto ya bozwi mpo na bozwi na ye. **24** Kasi tika ete moto oyo alingi komikumisa amikumisa mpo ete azali na bososoli mpe ayebi Ngai, mpo ete ayebi ete nazali Yawe oyo atalisaka bolamu, bosembo mpe boyengebene na mokili; pamba te nasepelaka nde na makambo wana, » elobi Yawe. **25** « Na mikolo ekoya, » elobi Yawe, « nakopesa etumbu na bato nyonso oyo bakatama ngenga kaka na nzoto, kasi na mitema te: **26** bato ya Ejipito, ya Yuda, ya Edomi, ya Amoni, ya Moabi mpe bavandi nyonso ya esobe oyo bamikataka mandefu; pamba te bato ya bikolo oyo nyonso bakatama ngenga te. Mpe ezala bana nyonso ya Isalaele oyo bakatama ngenga, bakatama yango kaka na bonzoto, kasi na mitema te. »

10 Eh libota ya Isalaele, yoka liloba oyo Yawe azali koloba na yo! **2** Tala liloba oyo Yawe alobi: « Kolanda bizaleli ya bikolo ya bapaya te mpe kobanga bilembo ya likolo te ata soki ezali kobangisa bato ya bikolo. **3** Pamba te bizaleli ya bikolo ya bapaya ezali se pamba, banzambe na bango ezali se banzete ya pamba oyo bakataka kati na zamba, bongo moto ya misala ya maboko nde abongisaka yango na bambeli na ye. **4** Bapakolaka yango palata mpe wolo, babetaka yango basete na marto mpo ete eningana te. **5** Banzambe yango ya bikeko ezali lokola bikeko oyo batiaka na elanga ya bapasiteki mpo na kokimisa bandeke: elobaka te, bamemaka yango mpo ete etambolaka te. Kobanga yango te, pamba te ekokaka kosala bato mabe to malamu te. » **6** Eh Yawe, moko te akokani na Yo! Ozali monene, mpe Kombo na Yo ezali na nguya monene. **7** Oh Mokonzi ya bikolo, nani akoki koboya kotosa Yo? Obongi na lokumu, pamba

te moko te azali lokola Yo kati na bato nyonso ya bwanya ya bikolo mpe kati na mikili na bango nyonso. **8** Bango nyonso bazangi mayele mpe bazali bazoba; mateya na bango ezalaka ya pamba, mpe banzambe na bango ezalaka se banzete ya pamba! **9** Bapakola yango palata balekisa na moto, oyo ewuta na Tarsisi, mpe wolo oyo ewuta na Ufazi; bato oyo basalaka bililingi na banzete mpe ba-oyo balambaka bibende na moto nde basalaka yango: balatisaka yango bilamba ya langi ya ble mpe ya motane; ezali misala ya bato oyo basalaka misala ya maboko, oyo bayebi penza mosala malamu. **10** Kasi Yawe azali Nzambe ya solo, Nzambe na bomoi mpe Mokonzi ya seko. Soki asiliki, mokili eninganaka, bikolo ekokoka te kotelema liboso ya kanda na Ye. **11** Tala maloba oyo bokoloba na bango: « Banzambe oyo esala te likolo mpe mabele ekolimwa na mabele mpe na se ya likolo. » **12** Kasi Yawe asala mabele na nguya na Ye, alendisa mokili na bwanya na Ye mpe atanda likolo na mayele na Ye. **13** Tango agangaka, mayi etiaka makelele makasi kuna na likolo, asangisaka mapata wuta na basuka ya mokili, apelisaka mikalikali, anokisaka mvula mpe abimisaka mopepe wuta na bibombelo na Ye. **14** Bato nyonso bakomaka lokola bazoba, lokola bato oyo basili mayele; monyangwisi bibende na moto atikalaka na soni likolo na bikeko na ye, pamba te bikeko na ye ezalaka na yango biloko ya lokuta, ezalaka na pema te kati na yango. **15** Ezali biloko ya pamba, biloko ya kotiola; ekolimwa na tango ya kosambisama. **16** Kasi Ye oyo azali libula ya Jakobi akokani na bikeko wana te, pamba te azali Mokeli ya biloko nyonso, ezala ata Isalaele, ekolo oyo ezali libula na Ye; Kombo na Ye ezali Yawe, Mokonzi ya mampinga. **17** Yo ekolo oyo bazingeli, kamata bisaka na yo mpe bima na mokili! **18** Pamba

te, tala liloba oyo Yawe alobi: « Ya mbala oyo, nakobengana bavandi ya mokili oyo mpe nakotindela bango pasi mpo ete bakanga bango. » **19** Mawa na ngai, pamba te nazoki makasi na motema! Pota na ngai ezali kosila te! Namilobelaki: « Ezali pasi na ngai moko, esengeli na ngai kokanga motema. » **20** Ndako na ngai ya kapo ebebisami, basinga na yango nyonso ekatani, bamemi bana na ngai ya mibali, natikali lisusu ata na mwana moko te. Nazali lisusu na moto ata moko te oyo akotelemisela ngai ndako ya kapo to akobongisela ngai esika ya kovanda. **21** Pamba te bakambi bazangaki mayele, balukaki Yawe te; yango wana, balongaki te, mpe bato nyonso oyo bango bazalaki kokamba bapanzanaki. **22** Boyoka! Makelele moko ezali koya, lokito moko ya makasi ewuti na mokili ya nor, ekosilisa bato kati na bingumba ya Yuda mpe ekokomisa yango bandako ya mbwa ya zamba. **23** Oh Yawe, nayebi ete moto moko te azali mokonzi ya bomoi na ye; moto oyo azali kotambola azali na bokonzi te ya kokamba matambe na ye. **24** Oh Yawe, pesa biso etumbu oyo ekoki na biso; kasi kopesa yango na kanda te, noki te okosilisa koboma biso. **25** Sopa kanda na Yo likolo ya bikolo ya bapaya oyo endimaka Yo te, likolo ya bato oyo babelelaka Kombo na Yo te, pamba te babebisi Jakobi, babebisi ye mobimba mpe bapanzi mokili na ye.

11 Tala liloba oyo Yawe alobaki na nzela ya Jeremi: **2** — Boyoka malako ya boyokani oyo, mpe boyebisa yango epai ya bato ya Yuda mpe epai ya bavandi ya Yelusalemi! **3** Loba na bango: « Tala liloba oyo Yawe, Nzambe ya Isalaele, alobi: Tika ete alakelama mabe, moto oyo akotosa te malako ya boyokani **4** oyo nasalaki elongo na bakoko na bino tango nabimisaki bango na Ejipito, wuta na libulu ya moto oyo balambelaka bibende. »

Nalobaki na bango: « Botosa Ngai mpe bosala makambo nyonso
oyo nakotinda bino; ezali na nzela wana nde bokozala bato na
Ngai mpe Ngai nakozala Nzambe na bino. **5** Bongo nakokokisa
ndayi oyo nalapaki epai ya bakoko na bino ete nakopesa bango
mokili oyo ebimisaka miliki mpe mafuta ya nzoyi, mokili oyo
bozali na yango lelo. » Nazongisaki: — Solo, Yawe; amen! **6**
Yawe alobaki na ngai: — Sakola maloba nyonso oyo kati na
bingumba ya Yuda mpe na babalabala ya Yelusalemi: « Boyoka
malako ya boyokani oyo mpe bosalela yango! **7** Wuta tango
nabimisaki bakoko na bino na Ejipito kino na mokolo ya lelo,
nazalaki tango na tango kokebisa bango na maloba oyo: ‹
Botosa Ngai! › **8** Kasi batiaki matoyi mangongi mpe bayokelaki
Ngai te. Balandaki kaka makanisi mabe ya mitema na bango.
Yango wana, natindelaki bango bilakeli mabe nyonso oyo ezali
kati na boyokani oyo natindaki bango ete batosa, kasi bango
basalelaki yango te. » **9** Yawe alobaki na ngai: — Bato ya Yuda
mpe bavandi ya Yelusalemi basali likita. **10** Bazongeli kosala
masumu ya bakoko na bango, oyo baboyaki koyoka maloba
na Ngai. Bazali kolanda banzambe mosusu mpo na kosalela
yango. Libota ya Yuda mpe libota ya Isalaele babebisi boyokani
oyo nasalaki elongo na bakoko na bango. **11** Yango wana, tala
liloba oyo Yawe alobi: « Nakotindela bango pasi ya makasi, mpe
ata moto moko te akobika na yango. Ata soki bagangi epai na
Ngai, nakoyoka bango te. **12** Bingumba ya Yuda mpe bato ya
Yelusalemi bakokende koganga epai ya banzambe ya bikeko
oyo bazali kotumbela malasi ya ansa, kasi ekokoka kobikisa
bango te tango pasi ya makasi ekokomela bango. **13** Oh Yuda,
ozali na banzambe ebele ndenge ezali motango ya bingumba
na yo; mpe lisusu, bitumbelo oyo otongaki mpo na kotumbela

nzambe Bala, nzambe ya soni, malasi ya ansa ezali ebele ndenge ezali motango ya babalabala ya Yelusalemi. » **14** Kasi yo Jeremi, kosambela mpo na bato oyo te, kolobela Ngai na tina na bango te, komeka te kosengela bango eloko; pamba te nakoyoka bango te tango bakobelela Ngai na tango ya pasi. **15** « Eloko nini penza molingami na Ngai azali kosala kati na Tempelo na Ngai, wana azali kosala mabongisi mabe ebele? Okanisi ete ndayi mpe misuni oyo ebulisama ekoki solo kolongola etumbu na yo? Boni, okanisi ete okoki kobika na nzela wana? » **16** Yawe azalaki kobenga yo « Nzete ya olive ya mobesu oyo etonda na mbuma kitoko. » Kasi Yawe akotumba yango na makelele ya mopepe makasi, mpe bitape na yango ekobukana-bukana. **17** Yawe, Mokonzi ya mampinga, oyo alonaki yo asili kozwa mokano ya kotindela yo pasi ya makasi, pamba te libota ya Yuda mpe ya Isalaele basali mabe liboso na Ngai mpe batumboli kanda na Ngai tango bazali kotumbela nzambe Bala malasi ya ansa. **18** Lokola Yawe alakisaki ngai likita oyo bazalaki kosalela ngai, nasosolaki yango, pamba te atalisaki ngai mabongisi nyonso oyo bazalaki kosala. **19** Ngai namonanaki lokola mwana meme oyo bazali komema na esika oyo babomelaka bibwele; nayebaki te ete bazali kosalela ngai likita tango bazalaki koloba: « Tika ete tobebisa nzete mpe mbuma na yango, tika ete tolongola ye na mokili ya bato ya bomoi mpo ete bakanisa lisusu kombo na ye te. » **20** Kasi Yo, Yawe, Mokonzi ya mampinga, Yo oyo osambisaka na bosembo mpe omekaka mitema mpe makanisi, sala ete namona mabe oyo okozongisela bango, pamba te natiki likambo na ngai na maboko na yo. **21** Yango wana, tala liloba oyo Yawe alobi na tina na bato ya Anatoti, oyo balingi koboma yo mpe bazali koloba: « Kosakola na Kombo na Yawe te, soki te

tokoboma yo; » **22** yango wana tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya
mampinga, alobi: « Nakopesa bango etumbu. Bilenge mibali na
bango bakokufa na mopanga, bana na bango ya mibali mpe ya
basi bakokufa na nzala makasi. **23** Ata moko te kati na bango
akobika, pamba te nakotindela bato ya Anatoti pasi, na mobu ya
etumbu na bango. »

12 Oh Yawe, ozalaka tango nyonso sembo; mpe ngai nakokoka
kosamba na Yo te. Nzokande nalingi kotuna Yo mwa mituna na
tina na oyo etali bosembo na Yo. Mpo na nini misala ya bato
mabe ekendaka liboso? Mpo na nini bato oyo batosaka Yo te
bazalaka na bomoi ya kimia? **2** Olonaki bango mpe bazwi misisa;
bazali kokola mpe kobota mbuma. Ozali tango nyonso pene ya
minoko na bango, kasi mosika ya mitema na bango. **3** Nzokande,
oh Yawe, oyebi ngai, omonaka ngai mpe oyebi makanisi ya
motema na ngai mpo na Yo. Tindika bango lokola bameme oyo
babongisi mpo na koboma! Bongisa bango mpo na mokolo ya
kufa. **4** Kino tango nini mokili ekowumela na kolela mpe matiti
ya bilanga nyonso ekowumela ya kokawuka? Banyama mpe
bandeke esili kokufa mpo ete bavandi ya mokili bazali mabe.
Balobaka: « Yawe akoyeba te makambo oyo ekokomela biso. »
5 Soki ozali kosala momekano ya kokima mbangu elongo na bato
oyo bazali kotambola na makolo, mpe bango bazali komelisa yo
pema, ndenge nini okoki komekana na bato oyo batambolaka
likolo ya bampunda? Soki ozali komitungisa na mokili oyo ezali
na kimia, ekozala boni liboso ya mpela ya ebale Yordani? **6**
Pamba te ezala bandeko na yo mpe bato ya libota na yo moko
bateki yo, bazali koganga makasi mpo na kotelemela yo. Kotiela
bango motema te, ata tango bazali kobimisa maloba kitoko
mpo na yo. **7** Nakobosana libota na ngai, nakosundola libula

na ngai, nakokaba molingami na ngai na maboko ya banguna na ye. **8** Libula na ngai ekomi na miso na ngai lokola nkosi ya zamba: ezali kogangela ngai; yango wana nayini yango. **9** Boni, libula na ngai ekomi na miso na ngai lokola ndeke oyo eliaka misuni, bongo ebebi na makila, mpo ete bandeke mosusu oyo eliaka misuni eya kozingela mpe kobundisa yango? Bokende kosangisa banyama nyonso ya zamba mpe bobengisa yango mpo ete eya kolia nyama! **10** Babateli ebele ya bibwele babebisi elanga na ngai ya vino, banyati-nyati elanga na ngai, babongoli elanga na ngai ya kitoko mabele ya kokawuka. **11** Bakomisi yango esobe, etikali pamba na miso na ngai, ekomi eloko ya mawa. Mokili mobimba ebebisami, pamba te moto moko te azali lisusu komema yango na motema. **12** Babebisi bakobimela na likolo ya bangomba nyonso ya esobe, pamba te mopanga ya Yawe ekoboma mokili mobimba; moto moko te akozala na kimia. **13** Bakolona ble, kasi bakobuka banzube; bakobimisa mitoki na mosala, kasi bakozwa litomba ya malonga te. Boye, boyokela mbuma ya bilanga na bino soni, mpo na kanda makasi ya Yawe. **14** Tala liloba oyo Yawe alobi: « Nakobengana bato mabe oyo bavandaka zingazinga ya ekolo na Ngai, oyo bazali kobundisa libula oyo napesaki bato na Ngai, Isalaele, mpe nakolongola ekolo ya Yuda kati na bango. **15** Kasi sima na Ngai kobengana bango, nakoyokela bango lisusu mawa mpe nakozongisa moko na moko kati na libula na ye mpe kati na mokili na ye. **16** Mpe soki bayekoli malamu bizaleli ya bato na Ngai mpe balapi ndayi na Kombo na Ngai, na maloba oyo: ‹ Na Kombo na Yawe, › ndenge balakisaki bato na Ngai kolapa ndayi na kombo ya Bala, nakopesa bango esika kati na bato na Ngai. **17** Kasi ekolo

oyo ekoyoka te, nakobengana bango nyonso mpe nakobebisa bango, » elobi Yawe.

13 Tala liloba oyo Yawe alobaki na ngai: « Kende kosomba mokaba ya lino mpe lata yango na loketo na yo, kasi kopolisa yango na mayi te. » **2** Boye, nasombaki mokaba, ndenge Yawe atindaki ngai mpe nalataki yango na loketo na ngai. **3** Yawe alobaki na ngai lisusu na mbala ya mibale: **4** « Kamata mokaba oyo osombaki mpe oyo olati na loketo na yo, kende sik'oyo na Perati mpe bomba yango kuna kati na madusu ya mabanga. » **5** Boye nakendeki kobomba mokaba yango na Perati, ndenge Yawe alobaki na ngai. **6** Sima na mikolo ebele, Yawe alobaki na ngai lisusu: « Kende kokamata mokaba oyo nalobaki na yo ete obomba na Perati. » **7** Nakendeki na Perati, nalukaki mokaba yango epai nabombaki yango; kasi mokaba yango ebebaki makasi mpe etikalaki lisusu na tina te. **8** Bongo Yawe alobaki na ngai: **9** « Tala liloba oyo Yawe alobi: ‹ Ezali boye nde nakosilisa lolendo ya Yuda mpe nakokitisa mapeka ya Yelusalemi. **10** Bato oyo bazali bato mabe, bayokaka maloba na Ngai te, bazali mito makasi, batingamaka kosala kolanda baposa ya mitema na bango, mpe balandaka banzambe ya bapaya mpo na kosalela mpe kogumbamela yango; bakokoma kaka lokola mokaba oyo, mokaba oyo etikali lisusu na tina te. **11** Pamba te ndenge balingaka mokaba na loketo, ndenge wana mpe nalingaki libota mobimba ya Isalaele mpe libota mobimba ya Yuda epai na Ngai, › elobi Yawe, ‹ mpo ete bazala bato na Ngai mpe basala lokumu ya Kombo na Ngai. Kasi batikali koyoka Ngai te. › **12** Loba na bango: ‹ Tala liloba oyo Yawe, Nzambe ya Isalaele, alobi: Mbeki nyonso esengeli kotonda na masanga ya vino. › Mpe soki batuni yo: ‹ Boni, okanisi ete biso toyebi

te ete mbeki nyonso esengeli kotonda na masanga ya vino? ›
13 Yebisa bango: ‹ Tala liloba oyo Yawe alobi: Nakolangwisa
bavandi nyonso ya mokili oyo masanga; ezala bakonzi oyo
bavandaka na kiti ya bokonzi ya Davidi, Banganga-Nzambe,
basakoli mpe bavandi nyonso ya Yelusalemi. **14** Nakosala ete
babomana bango na bango, batata mpe bana na bango, elobi
Yawe, eloko moko te ekopekisa Ngai koboma bango, ezala
motema monene to mawa to ngolu. › » **15** Boyoka malamu mpe
bosala keba! Bosala lolendo te, pamba te ezali Yawe nde alobi.
16 Bopesa nkembo epai na Yawe, Nzambe na bino, liboso ete
amemela bino molili, liboso ete makolo na bino ebeta mabaku na
bangomba oyo ezipami na molili. Bino bozali kozela pole, kasi
Ye akobongola yango molili makasi. **17** Soki boyoki te, nakolela
na nkuku mpo na lolendo na bino, nakolela makasi, mpe miso
na ngai ekosopa mpinzoli, pamba te etonga ya Yawe ekokende
na bowumbu. **18** Loba na mokonzi mpe na mama ya mokonzi:
« Bolongwa na bakiti na bino ya bokonzi, pamba te mitole na
bino ya nkembo ekolongwa na mito na bino. » **19** Bingumba
ya sude ekokangama, mpe moto moko te akokoka kofungola
yango. Bato nyonso ya Yuda bakokende na bowumbu, bango
nyonso penza bakokende. **20** Oh Yelusalemi, tombola miso na
yo mpe tala, bato bazali koya wuta na nor! Wapi bibwele oyo
bapesaki yo ete obatela, mpe wapi meme oyo ozalaki kobetela
tolo? **21** Okoloba nini soki Yawe atie yo na makasi na se ya
bokonzi ya bato oyo yo oteyaki. Okokoma na pasi te lokola
mwasi oyo azali na pasi ya kobota? **22** Mpe soki omituni: « Mpo
na nini makambo ya boye ekomeli ngai? » Ezali mpo na ebele
ya masumu na yo nde bapasolaki yo bilamba mpe bazokisaki
nzoto na yo. **23** Boni, moto mwindo akoki solo kobongola poso

ya nzoto na ye? Nkoyi ekoki kolongola penza matono ya poso ya nzoto na yango? Bokokoka kosala malamu te, bino bato oyo bomesana kosala mabe. **24** « Nakopanza bino lokola matiti ya kokawuka oyo mopepe ya esobe ememaka. **25** Yango nde etumbu na yo, mbano oyo nakatelaki yo, » elobi Yawe, « pamba te bobosanaki Ngai mpe botiaki mitema epai ya banzambe ya lokuta. **26** Nakotombola yo bilamba kino na elongi mpo ete bato bamona bolumbu na yo. **27** Namoni bondumba na yo mpe posa na yo ya kosangisa nzoto; ekobo na yo ezali na soni ata moke te. Namoni banzambe na yo ya bikeko na likolo ya bangomba mpe kati na bilanga. Mawa na yo Yelusalemi, ozali peto te! Kino tango nini okozala mbindo? »

14 Tala liloba oyo Yawe alobaki na Jeremi na tina na bokawuki: **2** « Bato ya Yuda bazali na matanga, bingumba na bango esili kobebisama, bazali kolela mpo na mokili na bango, mpe koganga ezali koyokana wuta na Yelusalemi. **3** Bakambi bazali kotinda basali na bango mpo ete bakende kotoka mayi; kasi soki bakomi na libulu ya mayi, mayi ezali te, bongo bazali kozonga na mbeki ya pamba, bazipi bilongi na soni mpe na mawa. **4** Mabele esili kokawuka, pamba te mvula ezali konoka lisusu te, basali bilanga bakomi na pasi mpe bazipi bilongi na bango mpo na soni. **5** Ezala mboloko kati na zamba ekomi kokima ata mwana na yango oyo esili kobota, pamba te matiti ya kolia ezali lisusu te. **6** Ba-ane ya zamba etelemi na basonge ya bangomba ekawuka mpe ezali kobenda mopepe lokola mbwa ya zamba; miso na yango elembi kotala, pamba te matiti ya kolia ezali te. » **7** Oh Yawe, ata masumu na biso ezali kofunda biso, sala mpo na lokumu ya Kombo na Yo, pamba te towangani Yo mpe mingi, tosalaki masumu liboso na Yo. **8** Oh Elikya ya Isalaele, Mobikisi

na ye na tango ya pasi, mpo na nini ozali kosala makambo lokola mopaya kati na mboka oyo to lokola moleki nzela oyo atelemaka kaka na mboka mpo na kolekisa butu? **9** Mpo na nini ozali kosala makambo lokola moto oyo asutuki to lokola elombe oyo azangi makoki ya kobikisa moto? Nzokande, Yo, Yawe, ozali kati na biso mpe tobengami solo na Kombo na Yo! Kosundola biso te! **10** Tala liloba oyo Yawe alobi na tina na bato oyo: « Bato oyo balingaka kaka kotambola-tambola, bavandaka esika moko te. Yango wana, Yawe asepelaka na bango te, akobosana mabe na bango te mpe akopesa bango etumbu mpo na masumu na bango. » **11** Bongo, Yawe alobaki na ngai: — Kosambela mpo na bolamu ya bato oyo te! **12** Ata soki bakili bilei, nakoyoka kolela na bango te; ata soki babonzi mbeka ya kotumba mpe ya bagato, nakondima yango te. Nzokande, nakobebisa bango na mopanga, na nzala makasi mpe na bokono oyo ebomaka. **13** Kasi nazongiselaki Ye: — Oh Nkolo Yawe, basakoli bazali kokoba koloba na bango: « Te! Bokotikala komona mopanga to nzala makasi te, kasi nakopesa bino kimia ya solo na esika oyo. » **14** Yawe alobaki na ngai: — Basakoli bazali kosakola makambo ya lokuta na Kombo na Ngai. Natindaki bango te, naponaki bango te mpe nalobaki na bango likambo moko te. Bimoniseli mpe masakoli na bango ezali ya lokuta; makambo nyonso oyo bazali kosakola ezali pamba, ewutaka nde na makanisi ya mitema na bango moko. **15** Yango wana, tala liloba oyo Yawe alobi mpo na basakoli oyo bazali koloba na Kombo na Ngai: « Natindaki bango te, atako bazali koloba: ‹ Mopanga mpe nzala makasi ekokweya na mokili oyo te. › Basakoli yango bakokufa na mopanga mpe na nzala makasi. **16** Bongo, bato oyo bazali kondima masakoli na bango

bakobwakama na libanda, na babalabala ya Yelusalemi likolo ya nzala makasi mpe ya mopanga. Moto moko te akozala mpo na kokunda bango, ezala bango to basi na bango to mpe bana na bango ya mibali to ya basi. Nakozongisela bango mabe na mabe oyo basalaki. **17** Loba na bango maloba oyo: ‹ Butu mpe moyi, miso na ngai ezali kobimisa mpinzoli, ezali kokawuka te! Pamba te moseka na ngai, bato na ngai, bazali na pasi mingi mpo ete babetami makasi. **18** Soki nakeyi na zamba, nazali komona bibembe ya bato oyo babomi na mopanga; soki nakoti kati na engumba, nazali komona bato oyo bazali kokufa na nzala. Basakoli mpe Banganga-Nzambe bazali kososola likambo moko te tango bazali kotambola na mokili. › » **19** Boni, obwaki solo Yuda? Oyini penza Siona? Mpo na nini otindeli biso pasi makasi oyo ezangeli nzela ya kobika? Tokanisaki ete tokozwa kimia; nzokande, eloko moko ya malonga esalemi te! Tokanisaki ete tokozala na nzoto kolongono; nzokande, tozali kaka komona pasi na pasi! **20** Oh Yawe, tososoli solo mabe na biso mpe masumu ya batata na biso! Solo, tosali penza masumu liboso na Yo. **21** Koyina biso te mpo na lokumu ya Kombo na Yo! Kobebisa te nkembo ya Kiti ya Bokonzi na Yo! Kanisa boyokani oyo osalaki elongo na biso mpe kobebisa yango te! **22** Boni, ezali na nzambe moko ya ekeko, kati na bikolo, oyo enokisaka mvula? Boni, likolo ekoki penza konokisa yango moko mvula? Te! Ezali nde Yo, Yawe, Nzambe na biso! Totie elikya na biso nyonso epai na Yo, pamba te Yo nde osala biloko oyo nyonso.

15 Yawe alobaki na ngai: « Ata soki Moyize mpe Samuele batelemi liboso na Ngai mpo na koloba na tina na bato oyo, nakotikala koyokela bato oyo mawa te. Bengana bato oyo liboso na ngai! Tika ete bakende mosika na Ngai! **2** Bongo soki batuni

yo: ‹ Tokende wapi? › Zongisela bango: ‹ Tala liloba oyo Yawe alobi: Tika ete bato oyo basengeli kokufa bakufa! Tika ete bato oyo basengeli kokufa na mopanga bakufa na mopanga! Tika ete bato oyo basengeli kokufa na nzala makasi bakufa na nzala makasi! Mpe tika ete bato oyo basengeli kokende na bowumbu bakende na bowumbu! › **3** Nakotindela bango babomi ya lolenge minei, » elobi Yawe: « mopanga, mpo na koboma bango; mbwa mpo na koswa mpe kobenda bango; banyama ya zamba mpe bandeke oyo eliaka misuni mpo na kolia mpe kopanza bango. **4** Nakokomisa bango eloko ya koyoka somo, na miso ya bato ya bikolo nyonso ya mokili mpo na makambo nyonso oyo Manase, mwana mobali ya Ezekiasi, mokonzi ya Yuda, asalaki kati na Yelusalemi. **5** Oh Yelusalemi, nani akoyokela yo mawa? Nani akolela yo? Nani akotelema mpo na kotuna basango na yo? **6** Osundolaki Ngai, » elobi Yawe, « opesaki Ngai mokongo. Yango wana, loboko na Ngai ekobeta yo, mpe nakobebisa yo; nakoyokela yo lisusu mawa te. **7** Nakoyungola bango na nzela ya bipepelo na bikuke ya engumba, nakobotola bango bana na bango mpe nakoboma bato na Ngai, pamba te babongoli bizaleli na bango te. **8** Basi na bango oyo bakufisa mibali, nakokomisa bango ebele koleka zelo ya ebale monene. Na ngonga ya midi, nakoyeisa mobebisi mpo na koboma bamama ya bana na bango; nakokweyisela bango somo mpe pasi na mbalakata. **9** Mama ya bana sambo akolemba nzoto mpe akopema na pasi makasi. Moyi na ye ekolala wana mokolo ezali nanu kowumela: akoyokisama soni mpe akosambwa. Nakoboma na mopanga, bato oyo bakotikala na bomoi liboso ya banguna na bango, » elobi Yawe. **10** Oh mama na ngai, mawa na ngai! Mpo na nini obotaki ngai! Nazali moto oyo mokili mobimba eswanisaka mpe

etelemelaka. Nadefisa moto moko te eloko mpe nadefa eloko ya moto moko te, kasi bato nyonso balakelaka ngai kaka mabe. **11** Yawe alobaki: « Solo, nakokangola yo mpo na bolamu na yo; solo, nakosala ete banguna na yo babondela yo na tango ya pasi mpe ya minyoko. **12** Boni, moto akoki penza kobuka ebende? Ebende oyo ewuta penza na nor to ebende ya bronze? **13** Nakosala ete babotola bino biloko mpe bomengo na bino; bongo bakofuta bino yango te mpo na masumu na bino nyonso oyo bosalaki kati na mokili na bino mobimba. **14** Nakokomisa bino bawumbu ya banguna na bino kati na mokili oyo botikala ata koyeba te, pamba te kanda na Ngai ekopela lokola moto oyo ekotumba bino. » **15** Oh Yawe, oyebi makambo nyonso, kanisa ngai mpe batela ngai. Zongisa mabe na mabe ya banyokoli na ngai. Yo oyo osilikaka noki te, kosundola ngai te! Tala ndenge nazali kondima koyoka soni kino sik'oyo mpo na Kombo na Yo! **16** Tango kaka nayokaki maloba na Yo, nayambaki yango na esengo; maloba yango esepelisaki ngai mpe etondisaki motema na ngai na esengo; pamba te babengaka ngai na Kombo na Yo, Yawe, Nzambe-Na-Nguya-Nyonso. **17** Natikala kovanda te kati na batioli to mpe kosepela elongo na bango. Natikalaki kaka ngai moko, pamba te loboko na yo ezalaki likolo na ngai mpe otondisaki ngai na kanda. **18** Mpo na nini pasi na ngai esilaka te mpe pota na ngai ya monene esilaka te? Solo, namoni ete ozali mpo na ngai lokola etima ya lokuta, lokola mayi oyo bakoki kotiela motema te. **19** Yango wana, tala liloba oyo Yawe alobi: « Soki ozongi epai na Ngai, nakondima yo liboso na Ngai mpo ete osalela Ngai; soki monoko na yo ezali kobimisa maloba ya tina, kasi maloba ya pamba-pamba te, okozala molobeli na Ngai. Tika ete bato oyo balanda yo; kasi yo, kolanda bango te.

20 Nakokomisa yo lokola mir liboso ya bato oyo, mir moko ya
makasi penza, mir ya bronze; bakobundisa yo kasi bakolonga
yo te, pamba te nazali elongo na yo mpo na kobikisa mpe
kokangola yo, » elobi Yawe. **21** « Nakobikisa yo na maboko
ya bato mabe mpe nakokangola yo na maboko ya bato oyo
banyokolaka yo. »

16 Yawe alobaki na ngai: **2** « Okobala te mpe okotikala kobota
bana mibali to bana basi na esika oyo te. » **3** Pamba te, tala
liloba oyo Yawe alobi na tina na bana mibali mpe bana basi oyo
bakobotama na mboka oyo, mpe na tina na basi oyo bazali
bamama na bango mpe mibali oyo bazali batata na bango: **4** «
Bakokufa na kufa ya somo, bakolela bango te mpe bakokunda
bango te, kasi bakozala lokola matiti ya kopola na mabele.
Bakokufa na mopanga mpe na nzala makasi, bongo bibembe na
bango ekokoma bilei ya bandeke ya likolo mpe ya banyama
ya zamba. » **5** Pamba te, tala liloba oyo Yawe alobi: « Kokota
na ndako oyo ezali na matanga te, kokende na matanga te
mpe koyokela bato oyo bazali na matanga mawa te, pamba te
nalongoli kimia na Ngai, bolingo na Ngai mpe mawa na Ngai
epai ya bato oyo, » elobi Yawe, **6** « ezala mikolo to bana mike,
bango nyonso bakosila kokufa kati na mokili oyo. Bakokunda
bango te mpe bakosalela bango matanga te, bongo moto moko
te akomikata banzoloko to kokokola suki ya moto mpo na bango.
7 Moto moko te akopesa bilei mpo na kobondisa bato oyo bazali
na matanga sima na kufa, mpe moto moko te akopesa bango
masanga mpo na kobondisa bango, ezala ata mpo na kufa ya
batata to ya bamama na bango. **8** Mpe kokota te na ndako oyo
bazali kosala feti mpo na kovanda mpe komela, **9** pamba te tala
liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, Nzambe ya Isalaele,

alobi: Nakosilisa kati na esika oyo, na miso na bino mpe na tango na bino, makelele ya esengo mpe makelele ya kosepela, mingongo ya babalani mpe ya babandami na libala. **10** Tango okotatola maloba oyo nyonso na bato oyo, soki batuni yo: ‹ Mpo na nini Yawe akateli biso etumbu ya pasi makasi boye? Mabe nini tosalaki Ye? Masumu nini tosalaki liboso ya Yawe, Nzambe na biso? › **11** Okoloba na bango: ‹ Ezali mpo ete batata na bino basundolaki Ngai, › elobi Yawe, ‹ basalaki banzambe ya bapaya, basalelaki yango mpe bafukamelaki yango. Batikaki Ngai mpe babatelaki Mobeko na Ngai te. **12** Bongo bino, bozali mpe kotambola na ezaleli mabe koleka ata ezaleli mabe ya batata na bino. Botala ndenge nini moko na moko kati na bino azali kolanda makanisi mabe ya motema na ye, na esika ya kotosa Ngai. **13** Yango wana, nakobwaka bino libanda ya mokili oyo mpe nakomema bino na mokili oyo, ezala bino to batata na bino, botikala koyeba te; mpe kuna, bokosalela banzambe ya bapaya, butu mpe moyi; pamba te nakoyokela bino mawa te. › **14** Yango wana, na mikolo oyo ezali koya, » elobi Yawe, « bato bakotika koloba: ‹ Na Kombo na Yawe oyo abimisaki bana ya Isalaele na Ejipito; › **15** kasi bakokoma koloba: ‹ Na Kombo na Yawe oyo abimisaki bana ya Isalaele na mokili ya nor mpe na mikili nyonso epai wapi abenganaki bango. › Nakozongisa bango na mokili na bango, mokili oyo napesaki bakoko na bango. **16** Solo, nakotinda balobi mbisi ebele, » elobi Yawe, « mpe bakoboma mbisi ebele; bato ya bokila ebele mpe bakoboma banyama ebele na likolo ya bangomba nyonso ya milayi mpe ya mikuse kino kati na madusu ya mabanga. **17** Nazali kotala malamu banzela na bango nyonso; moto moko te akoki kobombama na miso na Ngai, mpe masumu na bango ekoki ata moke te kobombama na

miso na Ngai. **18** Nakofutisa bango mbala mibale lifuti ya mabe
na bango mpe ya masumu na bango, pamba te bakomisi mokili
na Ngai mbindo na nzela ya bililingi mpe ya bikeko na bango
oyo ezanga bomoi, mpe batondisi libula na Ngai na banzambe
na bango ya bikeko mpe ya nkele. » **19** Oh Yawe, Makasi na
ngai mpe Ndako na ngai batonga makasi, Ekimelo na ngai na
tango ya pasi, bato ya bikolo nyonso bakoya epai na Yo wuta
na basuka ya mokili mpe bakoloba: « Batata na biso bazalaki
kaka na banzambe ya lokuta, banzambe ya pamba oyo etikalaki
kosalela bango bolamu ata moko te. **20** Boni, bato bakoki solo
komisalela banzambe, tango bango moko bazali banzambe te?
21 Yango wana, nakolakisa bango, nakolakisa bango nguya mpe
makasi na ngai; bongo bakoyeba penza ete Kombo na Ngai
ezali Yawe. »

17 « Masumu ya Yuda ezali lokola makomi oyo bakoma na
ekomeli ya ebende oyo ezali na songe ya diama; bakoma yango
na bitando ya mitema na bango mpe na maseke ya bitumbelo na
bango. **2** Ndenge bakanisaka bana na bango ya mibali, ndenge
wana mpe bakanisaka bitumbelo na bango mpe makonzi ya
Ashera, nzambe mwasi, pembeni ya banzete ya mibesu na
likolo ya bangomba. **3** Oh ngomba na Ngai kati na mokili,
nakokaba lokola bomengo ya bitumba: biloko na yo, bozwi
na yo nyonso mpe bisambelo na yo ya likolo ya bangomba
mpo na masumu oyo osalaki kati na mokili na yo. **4** Likolo ya
mabe na yo, okobungisa libula oyo napesaki yo, nakokomisa
yo mowumbu ya banguna na yo kati na mokili oyo oyebi te;
pamba te opelisi kanda na Ngai, mpe ekopela mpo na libela. » **5**
Tala liloba oyo Yawe alobi: « Tika ete moto oyo atiaka elikya na
moto, oyo ayekamelaka eloko ya pete mpe atalelaka Yawe te,

alakelama mabe! **6** Akozala lokola mwa nzete ekawuka kati na
esobe; akomona bolamu te tango ekoya, akovanda na bisika
ya kokawuka ya esobe, na mokili ya mungwa epai wapi bato
bazalaka te. **7** Kasi tika ete moto oyo atiaka elikya na Yawe
mpe atalelaka Ye apambolama! **8** Akozala lokola nzete oyo
balona pembeni ya mayi, oyo epanzaka misisa na yango kino na
mayi: ezalaka na somo ya moyi makasi te; makasa na yango
ezalaka kaka mibesu tango nyonso. Ezalaka na somo ya koya
ya mobu ya bokawuki te mpe ebotaka mbuma tango nyonso. »
9 Motema eleki biloko nyonso na lokuta mpe ekoki kobika te;
nani akoki koyeba yango? **10** « Ngai Yawe, nayebi motema
mpe nasosolaka malamu makanisi na yango, mpo na kofuta
moto na moto kolanda etamboli mpe misala na ye. » **11** Moto
oyo azwaka bomengo na nzela ya sembo te azali lokola ndeke
oyo evandeli maki ya ndeke mosusu. Boye, bomengo yango
ekokima na kati-kati ya bomoi na ye mpe ekomonisa bozoba na
ye na suka ya bomoi na ye. **12** Kiti ya Bokonzi ya nkembo, oyo
enetolama wuta na ebandeli ezali nde Esika na biso ya bule.
13 Oh Yawe, Elikya ya Isalaele, bato nyonso oyo basundolaka
Yo bakufaka soni, bato oyo bapesaka yo mokongo bakufaka,
pamba te basundoli Yawe, Etima ya mayi na bomoi. **14** Oh
Yawe, bikisa ngai mpe nakobika; Oh Yawe, kangola ngai mpe
nakokangolama, mpo ete nakumisaka nde Yo! **15** Tala, bato
oyo bazali koloba na ngai: « Wapi Liloba na Yawe? Tika ete
ekokisama sik'oyo! » **16** Nzokande, naboyaki te kozala mobateli
bibwele oyo alandaka nzela na Yo. Oyebi malamu ete nazalaki
na posa ya komona mokolo ya pasi te. Maloba oyo ebimaka
na monoko na ngai ebimaka nde liboso na Yo. **17** Kobangisa
ngai te, pamba te ozali Ekimelo na ngai na tango ya pasi! **18**

Tika ete banyokoli na ngai bayokisama soni, kasi batela ngai ete nayokisama soni te! Tika ete bango balenga na somo, kasi ngai nalenga na somo te. Tindela bango mokolo ya pasi, bebisa bango malamu mbala mibale. **19** Tala liloba oyo Yawe alobaki na ngai: « Kende kotelema na ekuke ya bato, na ekuke oyo bakonzi ya Yuda bakotelaka mpe babimelaka. Kende mpe lisusu kotelema na bikuke nyonso ya Yelusalemi. **20** Loba na bango: ‹ Oh bino bakonzi mpe bato nyonso ya Yuda elongo na bino nyonso bavandi ya Yelusalemi, bino oyo bokotelaka na bikuke oyo, boyoka Liloba na Yawe! **21** Tala liloba oyo Yawe alobi: Bosala keba ete moko te kati na bino amema mikumba na mokolo ya Saba to alekisa yango na bikuke ya Yelusalemi; **22** moko te kati na bino abimisa mokumba na ndako na ye to asala mosala songolo na mokolo ya Saba. Kasi bozwa mokolo yango lokola mokolo ya bule ndenge natindaki bakoko na bino. **23** Nzokande, baboyaki koyoka, bayeisaki mito na bango makasi mpo na koboya kaka koyoka mpe kolanda mitindo na Ngai. **24** Kasi soki penza boyoki Ngai, elobi Yawe, soki bomemi mikumba te, soki bolekisi te mikumba na bikuke ya engumba oyo mpe soki bobulisi mokolo ya Saba, soki bosali ata mosala moko te na mokolo wana ya Saba, **25** bakonzi oyo bavandaka na kiti ya bokonzi ya Davidi bakokotela na bikuke ya engumba oyo elongo na bakalaka na bango; bongo bango elongo na bakalaka na bango bakoya na likolo ya bashar mpe mpunda elongo na bato ya Yuda mpe bavandi ya Yelusalemi; bongo, bato bakovanda libela na libela na engumba oyo. **26** Bato bakowuta na bingumba ya Yuda mpe na mboka oyo ezali pene ya Yelusalemi, na etuka ya Benjame mpe na ngambo ya weste ya bangomba mikuse, na etuka ya bangomba mpe ya Negevi; mpo na koya kobonza kati

na Tempelo ya Yawe bambeka ya kotumba, bambeka mosusu, makabo ya bambuma mpe malasi ya ansa, mpo na kobonza makabo ya kozongisa matondi, kati na Tempelo ya Yawe. **27** Kasi soki botosi Ngai te mpe bobulisi te mokolo ya Saba, bongo bomemi mpe bolekisi mikumba na bino na bikuke ya Yelusalemi na mokolo ya Saba, nakopelisa moto oyo ekufaka te na bikuke ya Yelusalemi mpe ekozikisa bandako na yango nyonso oyo batonga makasi. › »

18 Tala liloba oyo Yawe alobaki na Jeremi: **2** — Kende na ndako ya mosali mbeki mpe, kuna, nakoyebisa yo makambo. **3** Boye, nakendeki na ndako ya mosali mbeki mpe nakutaki ye azali kosala mosala na ye. **4** Kasi mbeki oyo azalaki kosala na mabele oyo basalelaka bikeko ezalaki kokangama ye na maboko. Bongo, mosali mbeki yango asalaki mbeki mosusu wuta na mbeki oyo ebebaki, asalaki yango lisusu kitoko kolanda posa ya motema na ye. **5** Mpe kuna, Yawe alobaki na ngai: **6** — Oh bana ya Isalaele, nakoki kosala bino te ndenge mosali mbeki oyo azali kosala, elobi Yawe? Bana ya Isalaele, bozali te kati na maboko na Ngai lokola mabele oyo basalelaka bikeko kati na maboko ya mosali mbeki? **7** Soki nazwi mokano ya kopikola, ya kokweyisa to ya kobebisa ekolo to mokili songolo, **8** bongo ekolo to mokili oyo nakebisi etiki kosala mabe, nakobongola mokano oyo nasilaki kozwa mpo na yango mpe nakolongola pasi oyo nakanaki kotindela yango. **9** To mpe lisusu, soki nazwi mokano ya kotonga to ya kolona ekolo to mokili pakala, **10** bongo ekolo to mokili yango ekomi kosala mabe na miso na Ngai mpe eboyi koyokela Ngai, nakobongola mokano oyo nasilaki kozwa ya kosalela yango bolamu. **11** Yango wana, yebisa sik'oyo bato ya Yuda mpe bavandi ya Yelusalemi: « Tala liloba oyo Yawe

alobi: ‹ Tala, nasili kozwa mokano ya kotindela bino pasi, mpe
nazali na mabongisi ya kosala bino mabe. Boye, tika ete moko
na moko kati na bino atika nzela na ye ya mabe, abongola
bizaleli mpe misala na ye. › **12** Kasi bakozongisa: ‹ Ezali na tina
te! Tokokoba kaka kosala mabongisi ya mitema na biso, mpe
moko na moko kati na biso akokoba kaka kolanda baposa mabe
ya motema na ye. › » **13** Yango wana, tala liloba oyo Yawe
alobi: « Boluka koyeba kati na bikolo soki nani asila koyoka
makambo ya boye! Isalaele, mboka kitoko, asali likambo ya
mabe penza! **14** Boni, bosila komona mvula ya pembe ya Libani
kosila na bangomba na yango? Bosila komona mayi ya malili
oyo ekitaka na bangomba na yango kokawuka? **15** Nzokande,
bato na Ngai babosani Ngai, bazali kotumba malasi ya ansa
mpo na banzambe ya bikeko oyo ezanga tina, oyo ebetisaka
bango mabaku na nzela mpe epengwisaka bango na nzela ya
kala, bongo ememaka bango na banzela mosusu oyo bafungola
nanu te. **16** Mokili na bango ekotikala lisusu na bato te, ekokoma
eloko ya kotiola mpo na tango nyonso, bongo bato nyonso oyo
bakoleka wana bakokamwa mpe bakoningisa mito na bango.
17 Nakopanza bango liboso ya banguna na bango ndenge
mopepe ya este esalaka. Tango bakokoma na pasi, nakopesa
bango mokongo mpe nakolakisa bango elongi na Ngai te. » **18**
Bazalaki koloba: « Boya! Tika ete tosalela Jeremi likita mpo
na kosala ye mabe, pamba te ezala ndenge nini, Banganga-
Nzambe bakosila te mpo na koteya Mobeko, bato ya bwanya
bakosila te mpo na kopesa toli, mpe basakoli bakosila te mpo na
kosakola Liloba na Yawe. Boya! Tika ete toboma ye na nzela ya
lolemo, mpe tolanda te makambo oyo azali koloba! » **19** Eh
Yawe, yoka makambo oyo bafundi na ngai bazali koloba! **20**

Boni, bazongisaka solo mabe na malamu? Tala, batimoli libulu mpo na kokunda ngai! Kanisa ndenge nini natelemaki liboso na Yo mpo na koloba na tina na bolamu na bango, mpo ete kanda na Yo ekende mosika na bango. **21** Mpo na yango, boma bana na bango na nzala, kaba bango na mopanga! Tika ete basi na bango bakufisa bana na bango mpe bakoma basi bakufisa mibali! Tika ete kufa ekomela mibali na bango, mpe bilenge mibali na bango bakufa na mopanga ya bitumba. **22** Tika ete kolela eyokana wuta na bandako na bango tango okotindela bango banguna na pwasa, pamba te batimoli libulu mpo ete bakanga ngai mpe batie mitambo na makolo na ngai! **23** Kasi Yo, Yawe, oyebi mabongisi nyonso oyo basali mpo na koboma ngai; kolimbisa mabe na bango te, kolongola masumu na bango liboso na Yo te! Tika ete balenga liboso na Yo! Pesa bango etumbu na mokolo ya kanda na Yo.

19 Tala liloba oyo Yawe alobi: — Kende kosomba mbeki epai ya mosali mbeki. Kende nzela moko na bakambi ya bato mpe bakambi ya Banganga-Nzambe; **2** bimela na nzela ya Lubwaku ya Beni-Inomi, na liboso ya ekuke ya ndako epai wapi basalaka mbeki; mpe kuna, okosakola maloba oyo nakoyebisa yo. **3** Loba: « Bino bakonzi ya Yuda mpe bavandi ya Yelusalemi, boyoka Liloba na Yawe! Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, Nzambe ya Isalaele, alobi: Boyoka! Nakoyeisa pasi makasi na esika oyo; mpe moto nyonso oyo akoyoka sango na yango, akozala na somo. **4** Lokola bato oyo basundoli Ngai mpe bakomisi esika oyo esika ya banzambe ya bapaya, lokola bakomi kotumba mbeka na esika oyo mpo na banzambe oyo; ezala bango, batata na bango to bakonzi ya Yuda, batikalaki koyeba te, batondisi esika oyo na makila ya bato oyo basali

mabe ata moko te, **5** batongi bisambelo ya likolo ya bangomba
mpo na Bala, mpo na kotumba bana na bango na moto lokola
mbeka ya kotumba epai ya Bala; nzokande Ngai natikala kotinda
bango likambo ya boye te to mpe likambo ya boye etikala ata
komata na makanisi na Ngai te; **6** yango wana, na mikolo ekoya,
elobi Yawe, bakobenga lisusu te esika oyo: ‹ Tofeti to Lubwaku
ya Beni-Inomi, › kasi bakokoma kobenga yango: ‹ Lubwaku
oyo babomelaka bato. › **7** Kaka na esika oyo, nakobebisa
mabongisi ya Yuda mpe ya Yelusalemi; nakosala ete bakweya
na mopanga ya banguna na bango mpe na maboko ya bato oyo
bazali na posa ya kosala bango mabe. Nakokomisa bibembe na
bango bilei ya bandeke ya likolo mpe ya banyama ya zamba. **8**
Nakobebisa engumba oyo mpe nakokomisa yango eloko ya
kotiola. Bato nyonso oyo bakolekela awa bakokamwa mpe
bakoyoka somo wana bakomona kobeba na yango nyonso.
9 Nakoleisa bango misuni ya bana na bango ya basi mpe ya
mibali, bakoliana bango na bango tango bato oyo bazali na
posa ya kosala bango mabe bakozingela bango. **10** Boye, buka
mbeki na miso ya bato oyo bozali kokende na bango nzela
moko **11** mpe loba na bango: ‹ Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya
mampinga, alobi: Nakobebisa ekolo mpe engumba oyo, kaka
ndenge bapanzaka mbeki oyo mosali mbeki asali, mpe bakokoka
lisusu kobongisa yango te. Bakokunda bibembe na Tofeti kino
esika ya kokunda ekotikala lisusu te. **12** Yango ezali makambo
oyo nakosala na esika oyo mpe epai ya bavandi ya esika oyo,
elobi Yawe, nakokomisa engumba oyo lokola Tofeti. **13** Bandako
ya Yelusalemi mpe bandako ya bakonzi ya Yuda ekokoma
mbindo lokola esika oyo na kombo Tofeti, bandako nyonso oyo,
na likolo ya manzanza na yango, bazalaki kotumba malasi ya

ansa mpo na mampinga nyonso ya likolo mpe bazalaki kobonza makabo ya masanga ya vino mpo na banzambe mosusu. › » **14** Jeremi azongaki wuta na Tofeti epai wapi Yawe atindaki ye mpo na kosakola, atelemaki na lopango ya Tempelo ya Yawe mpe alobaki na bato nyonso: **15** — Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, Nzambe ya Isalaele, alobi: « Boyoka! Nakoyeisa na engumba oyo mpe na mboka oyo ezali zingazinga na yango pasi nyonso oyo nasakolaki na tina na yango, pamba te batosaki Ngai te mpe bayokaki maloba na ngai te. »

20 Nganga-Nzambe Pashuri, mwana mobali ya Imeri, mokonzi ya Tempelo ya Yawe, ayokaki ndenge Jeremi azalaki kosakola. **2** Nganga-Nzambe Pashuri abetisaki Mosakoli Jeremi fimbu mpe akangisaki ye na likonzi oyo ezalaki na ekuke ya likolo ya Benjame, ekuke oyo ememaka na Tempelo ya Yawe. **3** Mokolo oyo elandaki, tango Pashuri alongolaki ye na likonzi, Jeremi alobaki na ye: — Yawe akobenga yo lisusu Pashuri te, kasi Magori-Misabibe. **4** Pamba te, tala liloba oyo Yawe alobi: « Nakotindela yo mpe balingami na yo nyonso makambo ya somo; okomona na miso na yo ndenge nini bakokweya na mopanga liboso ya banguna na bango. Nakokaba Yuda nyonso na maboko ya mokonzi ya Babiloni oyo akomema bango na bowumbu, na Babiloni, to akoboma bango na mopanga. **5** Nakokaba bozwi nyonso ya engumba oyo na maboko ya banguna na bango: biloko nyonso ya engumba, biloko ya talo mpe bomengo nyonso ya mokonzi ya Yuda; bakokamata yango mpe bakomema yango na mokili ya Babiloni. **6** Mpo na yo Pashuri mpe bavandi nyonso ya ndako na yo, bokokende na bowumbu na mokili ya Babiloni. Bokokufa mpe bakokunda bino kuna, ezala yo to balingami na yo nyonso oyo bosakolaki makambo ya lokuta epai na bango. »

7 Eh Yawe, okosaki-kosaki ngai, mpe nakosamaki penza; olekaki
ngai na makasi mpe olongaki ngai. Bazali kotiola ngai mikolo
nyonso, bato nyonso bazali kaka koseka ngai. **8** Na tango
nyonso oyo nalobaka, nagangaka makasi mpo na kosakola
kaka mobulu mpe kobebisama. Mokolo na mokolo, Liloba na
Yawe ememelaka ngai kofingama mpe pamela ya mabe. **9**
Kasi soki nalobi: « Nakotanga lisusu Kombo na Ye te, » Liloba
na Ye kati na motema na ngai ekomaka lokola moto oyo ezali
kopela kino na mikuwa na ngai; nalongaka te kokanga yango,
nakokaka te! **10** Nazali koyoka bato ebele koloba na se se se: «
Botala! Somo na bangambo nyonso! Bofunda ye! Tofunda ye! »
Baninga na ngai nyonso bazali kozela kokweya na ngai, bazali
koloba: « Tango mosusu akokosama, tokokanga ye kaka mpe
tokozongisela ye mabe! » **11** Kasi Yawe azali elongo na ngai
lokola Elombe ya bitumba; boye, banyokoli na ngai bakokweya
mpe mikano na bango ekokokisama te; bakotikala na soni mpe
bakolonga te, bakobosana ata mokolo moko te soni na bango.
12 Eh Yawe, Mokonzi ya mampinga, Yo oyo omonaka mitema
ya bayengebene mpe oyebaka malamu makanisi ya mitema
ya bato, tika ete namona Yo kozongisela bango mabe, pamba
te napesi likambo na ngai na maboko na Yo! **13** Boyembela
Yawe! Bokumisa Yawe! Pamba te abikisaka bomoi ya mobola
na maboko ya bato mabe. **14** Tika ete mokolo ya mbotama
na ngai elakelama mabe! Tika ete mokolo oyo mama na ngai
abotaki ngai epambolama te! **15** Tika ete alakelama mabe, moto
oyo amemelaki tata na ngai sango oyo esepelisaki motema na
ye: « Baboteli yo mwana, mwana mobali! » **16** Tika ete moto
yango akoma lokola bingumba oyo Yawe abuki na mawa te!
Tika ete ayoka bileli na tongo mpe makelele ya bitumba na

midi. **17** Mpo na nini Nzambe abomaki ngai te kati na libumu ya
mama na ngai, oyo alingaki kozala kunda na ngai, mpe libumu
na ye elingaki kobomba ngai libela na libela? **18** Mpo na nini
penza nabimaki na libumu ya mama na ngai? Ezali kaka mpo na
komona pasi mpe mikakatano, mpe kosukisa bomoi na ngai na
soni?

21 Tala liloba oyo Yawe alobaki na nzela ya Jeremi tango
mokonzi Sedesiasi atindelaki ye Pashuri, mwana mobali ya
Malikiya, mpe Nganga-Nzambe Sofoni, mwana mobali ya
Maaseya, mpo na koloba na ye: **2** « Tuna Yawe sik'oyo mpo
na biso, pamba te Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni, azali
kobundisa biso; tango mosusu Yawe akosala bikamwa mpo na
biso ndenge asalaki na tango ya kala, mpo ete Nabukodonozori
atika biso. » **3** Kasi Jeremi azongiselaki bango: « Boloba na
Sedesiasi: **4** ‹ Tala liloba oyo Yawe, Nzambe ya Isalaele, alobi:
Nakomi pene ya kosala ete bibundeli oyo ezali kati na maboko na
bino, oyo bozali kosalela mpo na kobundisa mokonzi ya Babiloni
mpe bato ya Chalide oyo bazingeli bino na libanda ya engumba,
ebalukela bino; mpe nakosangisa bango kati na engumba oyo. **5**
Mpe Ngai moko, nakosembola loboko na Ngai mpo na kobundisa
bino na nguya, na kanda, na kosilika mpe na kotomboka makasi.
6 Nakobebisa nyonso oyo ezali kati na engumba oyo: bato mpe
banyama; mpe bakokufa na bokono oyo ebomaka. **7** Sima na
yango, elobi Yawe, nakokaba na maboko ya Nabukodonozori,
mokonzi ya Babiloni, mpe na maboko ya banguna na bango
oyo bazali na posa ya kosala bango mabe: Sedesiasi, mokonzi
ya Yuda, bakalaka na ye mpe bavandi ya engumba oyo, ba-
oyo bakobika na bokono oyo ebomaka, na mopanga mpe na
nzala makasi. Nabukodonozori akoboma bango na mopanga,

akokangela bango motema mpe akoyokela bango mawa te. › **8** Mpe lisusu, loba na bato: ‹ Tala liloba oyo Yawe alobi: Botala, nasili kotia liboso na bino nzela ya bomoi mpe nzela ya kufa. **9** Moto nyonso oyo akotikala kati na engumba oyo akokufa na mopanga, na nzala makasi mpe na bokono oyo ebomaka. Kasi moto oyo akobima mpe akokende komipesa na maboko ya bato ya Babiloni oyo bazingeli bino, akobikisa bomoi na ye mpe akokufa te. **10** Nazwaki mokano ya kosala engumba oyo mabe, kasi bolamu te, elobi Yawe; nakokaba yango na maboko ya mokonzi ya Babiloni, oyo akobebisa yango na moto. › **11** Loba na libota ya mokonzi ya Yuda: ‹ Boyoka Liloba na Yawe! **12** Oh libota ya Davidi, tala liloba oyo Yawe alobi: Kataka makambo na bosembo na tongo nyonso, bikisa monyokolami na maboko ya monyokoli; soki te, likolo ya mabe oyo basalaki Ngai, kanda na Ngai ekopela mpe ekotumba lokola moto; mpe ekozala na moto ata moko te mpo na koboma yango. **13** Oh Yelusalemi, yo oyo ovandaka na lubwaku, na mabanga ya etando ya likolo ya ngomba, nazali kosepela na yo te, elobi Yawe, yo oyo olobaka: ‘Nani azali na makoki ya kobundisa biso? Nani azali na makoki ya kokota na ekimelo na biso?’ **14** Nakopesa yo etumbu kolanda misala na yo, elobi Yawe, nakopelisa moto na zamba na yo, mpe ekotumba nyonso oyo ezali zingazinga na yo. › »

22 Tala liloba oyo Yawe alobi na Jeremi: « Kende na ndako ya mokonzi ya Yuda mpe tatola maloba oyo: **2** ‹ Mokonzi ya Yuda, yo oyo ovandi na kiti ya bokonzi ya Davidi, yoka Liloba na Yawe! Yo, bakalaka na yo mpe bato na yo: bino nyonso oyo bolekelaka na nzela ya bikuke oyo, **3** tala liloba oyo Yawe alobi: Bosalela bosembo mpe bosolo; bokangola wuta na maboko ya monyokoli moto oyo bazali konyokola! Bonyokola te bapaya,

bana bitike mpe basi bakufisa mibali; bosala mpe bango mabe te. Bosopa te na esika oyo, makila ya bato oyo bayebi likambo te. **4** Pamba te soki bosaleli na bokebi mibeko oyo, bakonzi oyo bakovanda na kiti ya bokonzi ya Davidi bakolekela na bikuke ya ndako oyo, na likolo ya bashar mpe ya mpunda, elongo na bakalaka mpe bato na bango. **5** Kasi soki botosi mibeko oyo te, › elobi Yawe, ‹ nalapi ndayi na Kombo na Ngai ete ndako oyo ekobebisama. › » **6** Pamba te, tala liloba oyo Yawe alobi na tina na ndako ya mokonzi ya Yuda: « Ata soki ozali lokola Galadi na miso na Ngai, lokola songe ya ngomba ya Libani; solo, nakokomisa yo lokola esobe, lokola engumba oyo bato bavandaka te. **7** Nakotinda bato ete baya kobebisa yo, moto na moto na bibundeli na ye; bongo bakokata banzete na yo ya sedele oyo ya kitoko mpe bakobwaka yango na moto. **8** Bato bakowuta na bikolo ya ndenge na ndenge bakolekela na engumba oyo mpe bakotunana: ‹ Mpo na nini Yawe asali makambo ya boye na engumba monene oyo? › **9** Mpe eyano ekozala: ‹ Ezali mpo ete babebisi boyokani oyo basalaki elongo na Yawe, Nzambe na bango, bafukamelaki mpe basalelaki banzambe ya bapaya. › » **10** Bolela te mpo na kufa ya mokonzi to bosala matanga te mpo na kufa na ye! Bolela, bolela nde makasi mpo na ye oyo akei na bowumbu, mpo ete akozonga lisusu te mpe akomona lisusu te mboka epai babota ye. **11** Tala liloba oyo Yawe alobi mpo na Shalumi, mwana mobali ya Joziasi, mokonzi ya Yuda, oyo akitanaki na Joziasi, tata na ye, lokola mokonzi ya Yuda, kasi atikaki mboka na ye: « Akozonga lisusu te. **12** Akokufa na esika oyo bakomema ye na bowumbu, akomona lisusu mokili oyo te. » **13** « Mawa na moto oyo atongaka ndako na ye na nzela ya bosembo te, mpe

bashambre na ye ya etaje, na nzela ya lokuta; oyo asalisaka bandeko na ye mosala ya pamba mpe afutaka bango eloko te; **14** oyo alobaka: ‹ Nakotongisa ndako monene oyo ekozala na bashambre minene, na etaje! › Boye atiaka yango maninisa minene, mabaya ya sedele na bamir na yango ya kati mpe akopakolaka yango langi ya motane. **15** Okanisi ete kotondisa ndako na mabaya ya sedele nde ekolendisa bokonzi na yo? Tata na yo azangaki bilei mpe masanga te, kasi atambolaki na bosembo mpe na boyengebene; boye alongaki na makambo nyonso. **16** Alongisaki babola mpe bato bakelela, mpe alongaki na makambo nyonso. Boni, yango te koyeba Ngai, » elobi Yawe? **17** « Kasi yo, miso mpe motema na yo elukaka kaka bomengo mpo na bolamu na yo moko kaka, na nzela ya kosopa makila ya bato oyo bayebi likambo te, na nzela ya konyokola bato mpe na nzela ya kobotola bango biloko. » **18** Yango wana, tala liloba oyo Yawe alobi mpo na Yeoyakimi, mwana mobali ya Joziasi, mokonzi ya Yuda: « Bakosalela ye matanga te na koloba: ‹ Mawa, ndeko na ngai ya mobali! Mawa, ndeko na ngai ya mwasi! › Bakosalela ye matanga te na koloba: ‹ Mawa, nkolo na ngai! Mawa, mokonzi na ngai! › **19** Bakokunda ye ndenge bakundaka ane, bakobenda ye mpe bakobwaka ye libanda ya bikuke ya Yelusalemi. » **20** « Mata na Libani mpe ganga makasi! Tika ete mongongo na yo eyokana kino na Bashani! Ganga wuta na Abarimi, pamba te baninga na yo nyonso basili kokufa! **21** Nakebisaki yo tango ozalaki na kimia kasi olobaki: ‹ Nakoyoka te! › Ezaleli na yo ezalaka kaka boye wuta bolenge na yo, otosaka na yo Ngai te! **22** Mopepe ekomema bakambi na yo nyonso mpe baninga na yo bakokende na bowumbu. Okoyoka soni mpe okosambwa likolo ya mabe na yo nyonso. **23**

Yo oyo ovandaka na Libani, yo oyo otongaki zala na yo kati na bandako ya sedele, yeba ete okolela tango pasi ekokomela yo, pasi oyo ekokani na pasi ya mwasi oyo azali na pasi ya kobota! **24** Na Kombo na Ngai, » elobi Yawe, « ata soki yo Konia, mwana mobali ya Yeoyakimi, mokonzi ya Yuda, ozalaki lokola lopete na mosapi ya loboko na Ngai ya mobali, nakolongola yo kaka. **25** Nakokaba yo na maboko ya bato oyo bazali na posa ya koboma yo, mpe na maboko ya bato oyo obangaka, epai ya Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni, elongo na bato ya Babiloni. **26** Nakobengana yo elongo na mama oyo abota yo na mokili mosusu epai wapi moko te kati na bino abotama, mpe ekozala kuna nde bino mibale bokokufa. **27** Bokotikala kozonga lisusu te na mokili oyo bozalaka na posa makasi ya kozonga. » **28** Boni, moto oyo, Konia, azali te mbeki ya kopasuka oyo etiolama to eloko oyo ezanga tina? Mpo na nini babengana ye elongo na bana na ye mpe babwaka bango na mokili oyo bayebi te? **29** Oh mokili na ngai, mokili na ngai, mokili na ngai! Yoka Liloba na Yawe! **30** Tala liloba oyo Yawe alobi: « Koma kombo ya moto oyo lokola moto oyo abota te, lokola moto oyo akolonga te na bomoi na ye, pamba te moko te kati na bana na ye akolonga, moko te akovanda lisusu na kiti ya bokonzi ya Davidi to akozala lisusu mokonzi ya Yuda. »

23 « Mawa na babateli bibwele oyo bazali koboma mpe kobungisa bibwele na Ngai, » elobi Yawe. **2** Yango wana, tala liloba oyo Yawe, Nzambe ya Isalaele, alobi na tina na babateli bibwele oyo bazali kobatela bato na Ngai: « Lokola bosili kopanza bibwele na Ngai, bobungisi bango nzela mpe bobateli bango malamu te, nakopesa bino etumbu mpo na mabe oyo bosili kosala, » elobi Yawe, **3** « Ngai moko nakosangisa

ndambo ya bibwele na Ngai, oyo batikali wuta na bikolo nyonso epai wapi nabenganelaki bango; mpe nakozongisa bango na lopango na bango, esika oyo bakobotana mpe bakokoma ebele. **4** Nakopesa bango na maboko ya babateli mosusu ya bibwele mpo ete babatela bango malamu. Boye, bakobanga lisusu te, bakozala lisusu na somo te mpe moko te kati na bango akozanga lisusu, » elobi Yawe. **5** « Na mikolo oyo ekoya, » elobi Yawe, « nakobimisa Moto ya nzete mpo na Davidi, mokonzi oyo akokamba na bwanya, oyo akosala kolanda bosembo mpe bosolo. **6** Na eleko ya mokonzi wana, mokili ya Yuda ekobikisama, mpe mokili ya Isalaele ekozala na kimia. Tala kombo oyo bakobengela ye: Yawe azali Bosembo na biso. **7** Na mikolo ekoya, » elobi Yawe, « bato bakoloba lisusu te: ‹ Na Kombo na Yawe oyo abimisaki bana ya Isalaele na Ejipito; › **8** kasi bakoloba: ‹ Na Kombo na Yawe oyo abimisaki bakitani ya Isalaele na mokili ya nor mpe na bikolo nyonso epai wapi abenganaki bango. › Bongo, bakovanda na mokili na bango moko. » **9** Na tina na basakoli: Motema na ngai ebukani kati na ngai, mikuwa na ngai nyonso ezali kolenga. Nakomi lokola moto oyo alangwe masanga, lokola moto oyo masanga ya vino ebeti ye, likolo na Yawe mpe maloba na Ye ya bule. **10** Pamba te mokili etondi na kindumba, mokili ekomi na matanga. Likolo ya bilakeli mabe, matiti oyo bibwele eliaka na esobe ekawuki, basakoli bakomi kolanda nzela mabe mpe bakomi na molende ya kosala kaka makambo oyo esengeli te. **11** « Basakoli mpe Banganga-Nzambe, basundoli Nzambe; ezala kati na Tempelo na Ngai, nazali komona misala na bango ya mabe, » elobi Yawe. **12** « Yango wana, nzela na bango ekokoma moselu mpe molili; bakobengana bango kino na mboka ya molili mpe kuna

bakokweya. Nakotindela bango pasi, tango oyo nakopesa bango etumbu, » elobi Yawe. **13** « Namoni makambo ya nkele kati na basakoli ya Samari: bazali kosakola na kombo ya nzambe Bala mpe bazali kobungisa Isalaele, bato na Ngai, nzela. **14** Namoni lisusu makambo ya nkele kati na basakoli ya Yelusalemi: bazali kosala kindumba mpe kowumela na lokuta, bazali kolendisa bato oyo basalaka mabe mpo ete batika te misala na bango ya mabe. Bango nyonso bazali liboso na Ngai lokola Sodome, bato ya Yelusalemi bazali lokola bato ya Gomore. » **15** Yango wana, tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi na tina na basakoli: « Nakoleisa bango bilei ya bololo mpe nakomelisa bango mayi ya ngenge, pamba te ezali na nzela ya basakoli ya Yelusalemi nde bato ya mokili mobimba bobosani Nzambe. » **16** Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi: « Boyoka te makambo oyo basakoli bazali kosakola epai na bino! **17** Bazali koloba na bato oyo batiolaka Ngai: ‹ Yawe alobi: Bokozala malamu! › Mpe na bato oyo balandaka makanisi mabe ya mitema na bango: ‹ Mabe moko te ekokomela bino! › **18** Kasi nani kati na basakoli wana akotaki na mayangani ya Yawe mpo ete amona to mpe ayoka Liloba na Yawe? Nani apesaki litoyi mpo na koyoka liloba na Ye? **19** Tala, mopepe makasi ya Yawe etomboki! Kanda na Ye epeli lokola moto, bakake ezali konguluma mpe kokweyela bato mabe. **20** Kanda ya Yawe ekokita te kino ekokokisa malamu-malamu penza mabongisi ya motema na Ye! Bokozwa mayele ya kososola yango malamu na mikolo oyo ekoya. **21** Natindaki basakoli wana te, kasi tala ndenge bapoti mbangu mpo na kokende; nalobaki na bango likambo moko te, kasi tala bango wana bazali kosakola! **22** Soki solo bazalaki na mayangani na Ngai, balingaki nde koloba maloba na Ngai epai ya bato na

Ngai, mpe bato na Ngai balingaki kotika banzela mpe misala na bango ya mabe! **23** Boni, bokanisi ete Ngai Nzambe namonaka kaka pene, kasi namonaka mosika te? » elobi Yawe. **24** « Boni, moto akoki solo kobombama na esika ya nkuku, bongo Ngai nazanga komona ye? » elobi Yawe. « Boni, natondisa likolo mpe mabele te? » elobi Yawe. **25** « Nayoki makambo oyo basakoli ya lokuta bazali kosakola na Kombo na Ngai; bazali koloba: ‹ Tala, naloti ndoto! Naloti ndoto! › **26** Kino tango nini penza basakoli oyo bakokoba kosakola makambo ya lokuta, makanisi ya pamba ya mitema na bango? **27** Bakanisi ete bakoki kosala ete bato na Ngai babosana Kombo na Ngai na nzela ya ndoto oyo bazali koloba bango na bango, ndenge batata na bango babosanaki Kombo na Ngai mpo na kosalela nzambe Bala? **28** Tika ete mosakoli oyo aloti ndoto aloba yango, mpe tika ete moto oyo azali na liloba na Ngai aloba liloba na Ngai kolanda solo, ndenge yango ezali. Mpo na nini kosangisa matiti ya kokawuka na ble? » elobi Yawe; **29** « boni, maloba na Ngai ezali lokola moto te? To lokola marto te oyo ebukaka mabanga biteni-biteni? » elobi Yawe. **30** « Yango wana, nakotelemela basakoli oyo bawelaka bango na bango maloba na Ngai, » elobi Yawe; **31** « solo, nakotelemela basakoli oyo bafungolaka minoko na bango mpo na kokomisa maloba na bango maloba na Ngai, » elobi Yawe, **32** « nakotelemela basakoli oyo basakolaka bandoto ya lokuta, » elobi Yawe, « basakoli oyo bapengwisaka bato na Ngai na nzela ya maloba na bango ya lokuta tango balobaka bandoto yango ya lokuta; nzokande Ngai natindaki bango te mpe napesaki bango ndingisa te; ezali na tina ata moko te mpo na bato na Ngai, » elobi Yawe. **33** « Soki moko kati na bato oyo to mosakoli to Nganga-Nzambe atuni yo: ‹ Yawe alobi

nini? › Loba na ye: ‹ Yawe alobi nini? Nakosundola bino, elobi Yawe. › **34** Soki mosakoli to Nganga-Nzambe to moto mosusu alobi: ‹ Tala liloba oyo Yawe alobi, › nakopesa ye elongo na libota na ye etumbu. **35** Nzokande, tala maloba oyo moko na moko kati na bino asengeli koyebisa moninga to ndeko na ye: ‹ Eyano nini Yawe apesi? Yawe alobi nini? › **36** Kasi bosengeli lisusu te koloba: ‹ Tala liloba oyo Yawe alobi, › noki te liloba yango ekokoma etumbu mpo na moto oyo alobi yango, pamba te bobongoli maloba na Nzambe na bomoi, Yawe, Mokonzi ya mampinga, Nzambe na biso! **37** Tala maloba oyo osengeli koloba na mosakoli wana: ‹ Eyano nini Yawe apesi yo? › to ‹ Yawe alobi nini? › **38** Nzokande, soki bolobi lisusu: ‹ Tala liloba oyo Yawe alobi, › wana tala liloba oyo Yawe alobi: Lokola bosalelaka maloba oyo: ‹ Tala liloba oyo Yawe alobi, › ata tango Ngai nayebisaki bino: ‹ Boloba te: Tala liloba oyo Yawe alobi! › **39** mpo na yango, nakobosana bino solo mpe nakobengana bino mosika ya elongi na Ngai, bino elongo na engumba oyo napesaki na bino mpe na batata na bino; **40** nakoyokisa bino soni ya libela, soni oyo bokotikala kobosana te. »

24 Sima na Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni, komema na bowumbu, longwa na Yelusalemi kino na Babiloni: Yekonia, mwana mobali ya Yeoyakimi, mokonzi ya Yuda, bakalaka ya Yuda, bato ya misala ya maboko mpe bato oyo balambaka bibende na moto; Yawe alakisaki ngai bitunga mibale ya bambuma ya figi oyo batiaki liboso ya Tempelo ya Yawe. **2** Kitunga moko ezalaki na bambuma kitoko ya figi lokola bambuma oyo etelaka liboso; mpe kitunga mosusu ezalaki na bambuma ekawuka oyo bakoki kolia te. **3** Yawe atunaki ngai: — Jeremi, ozali komona nini? Nazongisaki: — Nazali komona bambuma

ya figi: bambuma oyo ya kitoko ezali elengi, kasi oyo ekawuka
ezali mabe mpe moto moko te akoki kolia yango. **4** Bongo
Yawe alobaki na ngai: **5** — Tala liloba oyo Yawe, Nzambe ya
Isalaele, alobi: « Ndenge bambuma kitoko oyo ya figi ezali,
ndenge wana mpe nazali komona bato ya Yuda oyo natindaki na
bowumbu, longwa na esika oyo kino na Babiloni. **6** Miso na
Ngai ekozala likolo na bango mpo na kosalela bango bolamu,
mpe nakozongisa bango kati na mokili oyo. Nakobongisa bango
lisusu, kasi nakobebisa bango lisusu te; nakolona bango lokola
nzete, nakopikola bango lisusu te. **7** Nakopesa bango motema
oyo ekoyeba Ngai, mpo ete basosola ete nazali Yawe. Bakozala
bato na Ngai, mpe Ngai nakozala Nzambe na bango, pamba
te bakozongela Ngai na motema na bango mobimba. **8** Kasi
ndenge bambuma ya figi oyo ekawuka ezali mabe mpe bakoki
kolia yango te, » elobi Yawe, « ndenge wana mpe nakosala
Sedesiasi, mokonzi ya Yuda, bakalaka na ye mpe batikali ya
Yelusalemi, ezala ba-oyo batikali na mboka mpe ba-oyo bazali
na Ejipito: **9** nakokomisa bango eloko ya koyoka somo mpe
ya koyokela pasi, na miso ya bikolo nyonso ya mabele; eloko
ya kotiola, eloko ya kosakanela, eloko ya maseki, eloko ya
lisuma, kati na bisika nyonso epai wapi nakobengana bango. **10**
Nakotindela bango mopanga, nzala makasi mpe bokono oyo
ebomaka, kino tango ekosilisa koboma bango na mokili oyo
napesaki bango elongo na batata na bango. »

25 Tala liloba oyo Yawe alobaki na nzela ya Jeremi na tina
na bato nyonso ya Yuda, tango Yeoyakimi, mwana mobali ya
Joziasi, mokonzi ya Yuda, akokisaki mibu minei na bokonzi, mpe
Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni, akokisaki mobu moko na
bokonzi. **2** Mosakoli Jeremi alobaki na bato nyonso ya Yuda

mpe na bavandi nyonso ya Yelusalemi: **3** « Wuta tango Joziasi, mwana mobali ya Amoni, mokonzi ya Yuda, akokisaki mibu zomi na misato na bokonzi kino na mokolo ya lelo, ekokisi mibu tuku mibale na misato oyo nayebisaka bino tango na tango liloba oyo Yawe azalaki koloba na ngai, kasi boyokaki ngai te. **4** Mpe atako Yawe azalaki kotindela bino tango na tango basakoli, basali na Ye, kasi bosalaki kaka keba te mpo na koyoka liloba na Ye. **5** Bazalaki koloba na bino: ‹ Tika ete moko na moko kati na bino abongola motema, atika nzela mpe misala na ye ya mabe; pamba te ezali na nzela wana nde bokoki kowumela na mokili oyo Yawe apesaki bino mpe batata na bino, wuta kala, mpo na libela. **6** Bolanda banzambe mosusu te, bosalela mpe bofukamela yango te; bopelisa kanda na Ngai te na nzela ya banzambe ya bikeko oyo maboko na bino esali, mpe Ngai nakomonisa bino pasi te. **7** Kasi boyokaki Ngai te, › elobi Yawe, ‹ botumbolaki Ngai kutu na nzela ya banzambe ya bikeko, oyo maboko na bino esalaki, mpe bomibendelaki bino moko pasi. › » **8** Yango wana, tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi: « Lokola boyokaki maloba na Ngai te, **9** nakobengisa bato nyonso ya bikolo ya nor mpe mosali na Ngai, Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni, » elobi Yawe, « nakosala ete babundisa mokili oyo, bavandi na yango mpe bikolo nyonso ya zingazinga. Nakobebisa bango penza mpe nakokomisa bango eloko ya somo mpe ya kotiola; boye bakotikala seko na seko libebi. **10** Nakolongola kati na bango pole ya mwinda, banzembo ya esengo mpe kosepela, makelele ya bisengo ya libala ya sika mpe ya libanga oyo banikelaka ble. **11** Mokili oyo mobimba ekobebisama mpe ekotikala lisusu na bato te; mpe bikolo oyo ekosalela mokonzi ya Babiloni mibu tuku sambo. **12** Kasi soki

mibu tuku sambo ekoki, nakopesa mokonzi ya Babiloni elongo
na ekolo na ye mpe mokili ya bato ya Babiloni etumbu mpo na
mabe oyo basalaki, » elobi Yawe, « mpe nakobebisa yango
mpo na libela. **13** Nakokokisa kati na mokili yango maloba
nyonso oyo nalobaki mpo na kotelemela yango, maloba nyonso
oyo ekomama kati na buku oyo, maloba oyo Jeremi asakolaki
mpo na kotelemela bikolo nyonso. **14** Bango, bato ya Babiloni,
bakokoma mpe bawumbu ya bikolo ebele mpe ya bakonzi
ya nguya; nakosalela bango kolanda etamboli mpe misala ya
maboko na bango. » **15** Tala liloba oyo Yawe, Nzambe ya
Isalaele, alobaki na ngai: « Kamata na loboko na Ngai kopo
etonda na vino ya kanda na Ngai mpe melisa yango bikolo
nyonso epai wapi nakotinda yo. **16** Tango bakomela yango,
bakolangwa mpe bakokoma kotenga-tenga liboso ya mopanga
oyo nakotinda kati na bango. » **17** Boye, nakamataki kopo
yango na loboko ya Yawe mpe namelisaki yango bikolo nyonso
epai wapi atindaki ngai: **18** Yelusalemi elongo na bingumba
ya Yuda, bakonzi mpe bakalaka na yango; mpo na kobebisa
yango, kokomisa yango eloko ya somo, ya maseki mpe ya
lisuma, ndenge ezali komonana sik'oyo. **19** Namelisaki yango
Faraon, mokonzi ya Ejipito; basali na ye, bakalaka na ye, bato
na ye nyonso, **20** bapaya nyonso oyo bavandaka kuna, bakonzi
nyonso ya mokili ya Utsi; bakonzi nyonso ya mokili ya Filisitia,
ya Ashikeloni, ya Gaza, ya Ekroni mpe ya bato oyo batikalaki na
Asidodi; **21** Edomi, Moabi, bato ya Amoni; **22** bakonzi nyonso
ya Tiri mpe ya Sidoni; bakonzi ya bisanga mpe ya bituka oyo
ezalaka pene ya ebale monene; **23** Dedani, Tema, Buzi mpe
bato nyonso oyo bavandaka mosika mpe batikaka mandefu te;
24 bakonzi nyonso ya Arabi mpe bakonzi nyonso ya bikolo ya

bapaya oyo bavandaka kati na esobe; **25** bakonzi nyonso ya
Zimiri, ya Elami mpe ya Medi; **26** bakonzi nyonso ya nor, oyo
bazalaka pene mpe ba-oyo bazalaka mosika, moko pene na
mosusu, bakonzi ya mboka nyonso oyo ezalaka na mokili. Sima
na bango nyonso, mokonzi ya Sheshaki mpe akomela yango.
27 « Boye loba na bango: ‹ Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya
mampinga, Nzambe ya Isalaele, alobi: Bomela, bolangwa mpe
bosanza, bokweya mpo na kotelema lisusu te, mpo na mopanga
oyo nakotinda kati na bino. › **28** Soki baboyi kozwa mpe komela
kopo oyo ezali na loboko na yo, okoloba na bango: ‹ Tala liloba
oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi: Bomela! Bomela! **29**
Pamba te, botala! Ezali na engumba epai wapi babelelaka
Kombo na Ngai nde nabandi kotinda pasi; boni, bokanisi ete bino
bokozwa etumbu te? Bokozanga te kozwa etumbu, pamba te
nazali koyeisa mopanga kati na bavandi nyonso ya mokili, elobi
Yawe, Mokonzi ya mampinga. › **30** Sakola maloba oyo nyonso
mpo na kotelemela bango mpe loba na bango: ‹ Yawe azali
koganga wuta na likolo, azali kotomboka lokola kake wuta na
Esika na Ye ya bule, azali konguluma makasi mpo na kotelemela
mokili na Ye! Akoganga lokola bato oyo bakamolaka mbuma ya
vino, akogangela bavandi nyonso ya mokili oyo! **31** Makelele
ya makasi ekoyokana kino na suka ya mokili; pamba te Yawe
akosambisa bikolo, akosambisa bato nyonso, akobomisa bato
mabe na mopanga, › » elobi Yawe. **32** Tala liloba oyo Yawe,
Mokonzi ya mampinga, alobi: « Tala! Pasi ezali kopanzana
longwa na ekolo moko kino na ekolo mosusu; mopepe makasi
etelemi longwa na basuka ya mokili. » **33** Na tango wana,
bato oyo Yawe akoboma bakozala bisika nyonso, longwa na
songe moko kino na songe mosusu ya mokili. Bakosalela bango

matanga te, bakosangisa bango te mpo na kokunda bango.
34 Bino babateli bibwele, bolela mpe boganga! Bino bakambi
ya bitonga, bobaluka-baluka na putulu! Pamba te tango na
bino ya kokufa ekoki! Bokokweya mpe bokopanzana mike-mike
lokola mbeki. **35** Babateli bibwele bakozanga esika ya kokimela;
bakambi ya bampate bakozanga esika ya kobombama. **36**
Boyoka koganga ya babateli bibwele, kolela ya bakambi ya
bampate, pamba te Yawe azali kobebisa bazamba epai wapi
bibwele eliaka. **37** Bitando ya kimia ekotikala pamba likolo ya
kanda ya Yawe. **38** Lokola nkosi etikaka ndako na yango, mokili
na bango mpe ekotikala lisusu na bato te likolo ya mopanga ya
banyokoli na bango mpe likolo ya kanda ya Yawe.

26 Tala liloba oyo Yawe alobaki, na ebandeli ya bokonzi ya
Yeoyakimi, mwana mobali ya Joziasi, mokonzi ya Yuda: **2** «
Tala liloba oyo Yawe alobi: Telema kati na lopango ya Tempelo
ya Yawe mpe loba na bato nyonso ya bingumba ya Yuda, oyo
bayaka kogumbamela Yawe kati na Tempelo. Yebisa bango
maloba nyonso oyo nasili kotinda yo; kolongola ata liloba moko
te. **3** Tango mosusu bakoyoka, mpe moko na moko kati na
bango akotika nzela na ye ya mabe; bongo Ngai nakobongola
mokano oyo nasilaki kozwa ya kotindela bango pasi likolo ya
misala na bango ya mabe. **4** Loba na bango: ‹ Tala liloba oyo
Yawe alobi: Soki boyokeli Ngai te, soki boboyi kotosa malakisi
oyo napesaki bino **5** mpe boboyi kotosa maloba ya basali na
Ngai, basakoli, oyo nazalaki kotindela bino tango na tango atako
boboyaki koyokela bango, **6** nakosala na Ndako oyo, makambo
oyo nasalaki na Silo; mpe bikolo nyonso ya mokili ekobanda
kotangaka kombo ya engumba oyo mpo na kolakela mabe. ›
» **7** Banganga-Nzambe, basakoli mpe bato nyonso bazalaki

koyoka Jeremi koloba maloba oyo kati na Tempelo ya Yawe.
8 Kasi tango Jeremi asilisaki koloba na bato nyonso maloba
oyo Yawe atindaki ye, Banganga-Nzambe, basakoli mpe bato
nyonso bakangaki ye mpe balobaki: « Okokufa! **9** Mpo na nini
ozali kosakola na Kombo na Yawe ete Ndako oyo ekokoma
lokola Silo; engumba oyo ekobebisama, ekotikala lisusu na bato
te? » Ebele ya bato nyonso bazingelaki Jeremi kati na Tempelo
ya Yawe. **10** Tango bakalaka ya Yuda bayokaki makambo
oyo nyonso, balongwaki na ndako ya mokonzi, bakendeki na
Tempelo ya Yawe mpe bavandaki liboso ya Ekuke ya Sika
ya Tempelo ya Yawe. **11** Banganga-Nzambe mpe basakoli
balobaki na bakambi mpe na bato nyonso: « Moto oyo asengeli
kokufa, pamba te asakoli mabe mpo na engumba oyo. Bino
moko boyoki yango na matoyi na bino! » **12** Jeremi alobaki na
bakambi mpe na bato nyonso: « Yawe atindi ngai kosakola
mpo na Ndako mpe engumba oyo, makambo nyonso oyo bosili
koyoka. **13** Bobongola sik'oyo bizaleli mpe misala na bino, mpe
botosa Yawe, Nzambe na bino; mpe Yawe akobongola mokano
oyo asilaki kozwa, mpe akotindela bino lisusu te pasi oyo
alakaki bino. **14** Bongo mpo na ngai, nazali na maboko na bino,
bosala ngai makambo nyonso oyo bomoni ete ezali malamu
mpe sembo. **15** Kasi boyeba ete soki bobomi ngai, bokomema
ngambo ya pamba na bomoi na bino mpe na engumba oyo
elongo na bavandi na yango nyonso, likolo ya makila ya moto
oyo ayebi likambo te; pamba te, solo penza, Yawe nde atindaki
ngai epai na bino mpo na koyebisa bino maloba nyonso oyo,
mpo ete boyoka yango. » **16** Bakambi mpe bato nyonso balobaki
epai ya Banganga-Nzambe mpe basakoli: « Esengeli te koboma
moto oyo! Azali solo koloba na biso na Kombo na Yawe, Nzambe

na biso. » **17** Ndambo ya bakambi ya mokili batelemaki mpe
balobaki na lisanga mobimba ya bato: **18** « Mosakoli Mishe,
moto ya Moresheti, asakolaki na tango ya Ezekiasi, mokonzi
ya Yuda; alobaki na bato nyonso ya Yuda: ‹ Tala liloba oyo
Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi: Bakobalola Siona ndenge
babalolaka mabele ya bilanga, Yelusalemi ekokoma liboke ya
mabanga, mpe ngomba epai wapi batongaki Tempelo ekokoma
ngomba moke oyo ezipami na matiti. › **19** Boni, Ezekiasi,
mokonzi ya Yuda, to moto mosusu kati na Yuda abomaki ye?
Ezekiasi atosaki Yawe te mpe asalelaki mosakoli Mishe ngolu te?
Yawe abongolaki mokano na Ye te ya kotindela bango pasi oyo
alakaki? Tokomibendela biso moko pasi ya makasi na pamba. »
20 Nzokande, Iri, mwana mobali ya Shemaya, moto ya Kiriati-
Yearimi, azalaki mpe kosakola na Kombo na Yawe. Azalaki kaka
kosakola makambo moko na Jeremi na tina na engumba mpe
mokili oyo. **21** Tango mokonzi Yeoyakimi elongo na bakalaka
na ye nyonso mpe bakambi bayokaki maloba ya Iri, balukaki
koboma ye. Kasi tango Iri ayokaki yango, abangaki makasi mpe
akimaki na Ejipito. **22** Mokonzi Yeoyakimi atindaki Elinatani,
mwana mobali ya Akibori, na Ejipito elongo na bato mosusu. **23**
Babimisaki Iri na Ejipito mpe bamemaki ye epai ya mokonzi
Yeoyakimi oyo abomaki ye na mopanga mpe apesaki mitindo
ete babwaka ebembe na ye kati na kunda oyo bakundaka
bato pamba. **24** Nzokande Ayikami, mwana mobali ya Shafani,
abatelaki Jeremi; boye akabamaki te na maboko ya bato mpo
ete baboma ye.

27 Tala liloba oyo Yawe alobaki na Jeremi, na ebandeli ya
bokonzi ya Yeoyakimi, mwana mobali ya Joziasi, mokonzi ya
Yuda: **2** Tala liloba oyo Ngai Yawe nalobi: « Sala ekangiseli

na basinga mpe banzete mpe kanga yango na kingo na yo.
3 Bongo tinda maloba epai ya bakonzi ya Edomi, ya Moabi,
ya Amoni, ya Tiri mpe ya Sidoni na nzela ya batindami oyo
bayei na Yelusalemi mpo na kokutana na Sedesiasi, mokonzi
ya Yuda. **4** Pesa bango sango oyo bakomemela bakonzi na
bango mpe yebisa bango: ‹ Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi
ya mampinga, Nzambe ya Isalaele, alobi: ‘Boyebisa bakonzi
na bino maloba oyo: **5** Ngai nde nasalaki mabele, nasalaki
bato mpe banyama nyonso oyo bazali kati na yango, na nguya
monene na Ngai mpe na loboko na Ngai oyo esembolama.
Napesaka mabele yango epai ya moto nyonso oyo Ngai nalingi.
6 Sik’oyo, Ngai, nakabi mikili oyo nyonso na maboko ya mosali
na Ngai, Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni; nakabi mpe na
maboko na ye ata banyama ya zamba mpo ete etosa ye. **7**
Bikolo nyonso ekotosa ye, mwana na ye ya mobali mpe koko
na ye, kino tango ya mokili na ye mpe ekokoka; bongo bikolo
ebele mpe bakonzi ya nguya bakokonza ye. **8** Soki ekolo moko
to mokili moko eboyi kosalela Nabukodonozori, mokonzi ya
Babiloni, to eboyi komema mokumba ya ekangiseli ya mokonzi
ya Babiloni, nakopesa ekolo yango etumbu na nzela mopanga,
ya nzala makasi mpe ya bokono oyo ebomaka, elobi Yawe, kino
nakobebisa yango na nzela ya loboko na ye. **9** Boye, boyokela
te basakoli na bino, bato na bino ya soloka, bato na bino oyo
balimbolaka bandoto, bato na bino oyo basololaka na bakufi,
oyo bazali koloba na bino ete bosalela mokonzi ya Babiloni te.
10 Bazali kosakola makambo ya lokuta, kaka mpo na komema
bino mosika ya mokili na bino. Ngai nakobengana bino solo mpe
bokokufa. **11** Kasi soki ekolo moko endimi komema mokumba
ya ekangiseli ya mokonzi ya Babiloni mpe endimi kosalela ye,

nakotika ekolo yango na kimia kati na mokili na bango mpo ete basala bilanga mpe bawumela kuna, elobi Yawe.' › » **12** Bongo napesaki sango kaka wana epai ya Sedesiasi, mokonzi ya Yuda: « Bomema mokumba ya ekangiseli ya mokonzi ya Babiloni mpe bosalela ye elongo na bato na ye, bongo bokobika! **13** Mpo na nini bino elongo na bato na bino bokufa na mopanga, na nzala makasi mpe na bokono oyo ebomaka ndenge Yawe akataki mpo na ekolo nyonso oyo ekoboya kosalela mokonzi ya Babiloni? **14** Boyoka te maloba ya basakoli oyo bazali koloba na bino: ‹ Bokosalela mokonzi ya Babiloni te! › Bazali kosakola makambo ya lokuta. **15** Natindaki bango te, » elobi Yawe, « bazali kosakola makambo ya lokuta na Kombo na Ngai. Nakobengana bino mpe bokokufa, bino mpe basakoli oyo bazali kosakola epai na bino. » **16** Bongo nalobaki na Banganga-Nzambe mpe na bato nyonso: « Tala makambo oyo Yawe alobi: Boyoka te basakoli na bino, oyo bazali koloba: ‹ Tala, bisalelo ya Tempelo ya Yawe ekozonga noki wuta na Babiloni. › Bazali koloba na bino makambo ya lokuta! **17** Boyoka bango te! Bosalela mokonzi ya Babiloni, bongo bokobika! Mpo na nini engumba oyo ebebisama? **18** Soki bazali solo basakoli mpe Liloba na Yawe ezali kati na bango, tika ete basambela Yawe, Mokonzi ya mampinga, mpo ete bisalelo oyo etikalaki kati na Tempelo ya Yawe, kati na ndako ya mokonzi ya Yuda mpe kati na Yelusalemi ekende na Babiloni te. **19** Pamba te, tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi na tina na makonzi, nzungu ya monene ya bronze, bivandelo na yango mpe bisalelo mosusu oyo etikalaki kati na engumba wana, **20** bisalelo oyo Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni, atikaki tango amemaki Yekonia, mwana mobali ya Yeoyakimi, mokonzi ya Yuda, na bowumbu longwa na Yelusalemi kino na Babiloni,

elongo na bankumu nyonso ya Yuda mpe ya Yelusalemi; **21** tala
liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, Nzambe ya Isalaele,
alobi na tina na biloko oyo etikalaki kati na Tempelo ya Yawe,
kati na ndako ya mokonzi ya Yuda mpe kati na Yelusalemi: **22**
‹ Bakomema yango na Babiloni, mpe ekotikala kuna kino na
mokolo oyo nakolandela yango, › elobi Yawe, ‹ nakolongola
yango mpe nakozongisa yango na esika oyo, elobi Yawe. › »

28 Kaka na mobu wana, mobu ya minei, na ebandeli ya
bokonzi ya Sedesiasi, mokonzi ya Yuda, na sanza ya mitano,
mosakoli Anania, mwana mobali ya Azuri, moto ya mboka
Gabaoni, alobaki na ngai kati na Tempelo ya Yawe na miso
ya Banganga-Nzambe mpe ya bato nyonso: **2** « Tala liloba
oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, Nzambe ya Isalaele, alobi: ‹
Nakobuka ekangiseli ya mokonzi ya Babiloni. **3** Etikali kaka mibu
mibale; nakozongisa na esika oyo bisalelo nyonso ya Tempelo
ya Yawe, oyo Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni, azwaki
na esika oyo mpe amemaki na Babiloni. **4** Nakozongisa lisusu
na esika oyo: Yekonia, mwana mobali ya Yeoyakimi, mokonzi
ya Yuda, mpe bato nyonso oyo, wuta na Yuda, bakendeki na
bowumbu, na Babiloni, › elobi Yawe, ‹ pamba te nakobuka
ekangiseli ya mokonzi ya Babiloni. › » **5** Bongo Mosakoli Jeremi
azongiselaki mosakoli Anania eyano na miso ya Banganga-
Nzambe mpe ya bato nyonso oyo batelemaki kati na Tempelo
ya Yawe. **6** Mosakoli Jeremi alobaki: « Amen! Tika ete Yawe
asala bongo! Tika ete Yawe akokisa maloba oyo osili kosakola,
azongisa na esika oyo, wuta na Babiloni, bisalelo ya Tempelo
ya Yawe mpe bato nyonso oyo bakendeki na bowumbu! **7**
Nzokande, yoka maloba oyo nalingi koloba na yo mpe na bato
nyonso: **8** Wuta kala, basakoli oyo basakolaki liboso ete yo mpe

ngai tozala, basakolaki bitumba, pasi mpe bokono oyo ebomaka,
mpo na kotelemela bikolo ebele mpe mikili ya makasi; **9** kasi
soki mosakoli asakoli kimia, akondimama ete azali solo mosakoli
oyo Yawe atindi masakoli na ye ekokisami. » **10** Bongo mosakoli
Anania alongolaki ekangiseli na kingo ya mosakoli Jeremi mpe
abukaki yango. **11** Anania alobaki liboso ya bato nyonso: «
Tala liloba oyo Yawe alobi: ‹ Liboso ete mibu mibale ekoka,
nakobuka ndenge wana ekangiseli ya Nabukodonozori, mokonzi
ya Babiloni, na kingo ya bikolo nyonso. › » Mpe mosakoli Jeremi
akendeki na ye. **12** Sima na mosakoli Anania kobuka ekangiseli
na kingo ya mosakoli Jeremi, Yawe alobaki na Jeremi: **13** «
Kende koloba na Anania: ‹ Tala liloba oyo Yawe alobi: Solo,
obuki ekangiseli ya banzete; kasi na esika na yango, okolata
nde ekangiseli ya ebende. **14** Pamba te, tala liloba oyo Yawe,
Mokonzi ya mampinga, Nzambe ya Isalaele, alobi: Nasili kotia
ekangiseli ya ebende na kingo ya bikolo nyonso mpo ete esalela
Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni, mpe ekosalela ye solo.
Nakopesa ye bokonzi ata likolo ya banyama ya zamba. › » **15**
Bongo mosakoli Jeremi alobaki lisusu na mosakoli Anania: «
Anania, yoka! Yawe atindi yo te; mpe ozali kotindika bato oyo na
kotia motema na makambo ya lokuta! **16** Mpo na yango, tala
liloba oyo Yawe alobi: ‹ Nakolongola yo na mokili oyo, okokufa
kaka na mobu oyo; pamba te otindiki bato na kotombokela
Yawe. › » **17** Kaka na mobu wana, na sanza ya sambo, mosakoli
Anania akufaki.

29 Tala makomi ya mokanda oyo mosakoli Jeremi atindaki,
wuta na Yelusalemi, epai ya bakambi oyo batikalaki kati na
bato oyo bakendeki na bowumbu, epai ya Banganga-Nzambe,
epai ya basakoli mpe epai ya bato nyonso oyo Nabukodonozori

amemaki na bowumbu, na Babiloni wuta na Yelusalemi. **2** Mokanda yango etindamaki sima na bato oyo kokende na bawumbu longwa na Yelusalemi: mokonzi Yekonia, mama ya mokonzi, bakalaka na ye ya lokumu, bakambi ya Yuda mpe ya Yelusalemi, bato oyo balambaka bibende na moto mpe bato ya misala ya maboko. **3** Apesaki mokanda yango na maboko ya Eleasa, mwana mobali ya Shafani; mpe na maboko ya Gemaria, mwana mobali ya Ilikia. Ezali bango nde Sedesiasi, mokonzi ya Yuda, atindaki na Babiloni epai ya Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni. Mokanda yango elobaki boye: **4** Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, Nzambe ya Isalaele, alobi epai ya bato nyonso oyo namemaki na bowumbu, na Babiloni wuta na Yelusalemi: **5** « Botonga bandako mpe bovanda kuna; bolona banzete mpe bolia mbuma na yango; **6** bobalana, bobota bana mibali mpe bana basi, bolukela bana na bino ya mibali basi mpe bobalisa bana na bino ya basi, mpo ete bango mpe babota bana mibali mpe bana basi. Bobotana kuna mpe bokoma ebele, mpe botika te ete motango na bino ekita. **7** Boluka kimia mpe bolamu ya engumba epai wapi namemaki bino na bowumbu; bobondela Yawe mpo na yango, pamba te soki yango ebongi, bino mpe bokozala malamu. » **8** Solo, tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, Nzambe ya Isalaele, alobi: « Bomitika te ete basakoli mpe bato ya soloka oyo bazali kati na bino bakosa bino: bondimela te bato oyo bazali kolimbolela bino bandoto. **9** Pamba te bazali nde kosakola makambo ya lokuta na Kombo na Ngai; natindi bango te, » elobi Yawe. **10** Kasi tala liloba oyo Yawe alobi: « Tango mibu tuku sambo ekokoka mpo na Babiloni, nakoya epai na bino mpe nakokokisa elaka na Ngai ya ngolu mpo na kozongisa bino na esika oyo. **11**

Pamba te nayebi malamu mabongisi oyo nasalaki mpo na bino,
» elobi Yawe, « mabongisi ya kosalela bino bolamu, kasi ya
konyokola bino te, mabongisi mpo na kopesa bino elikya mpe
bomoi malamu. **12** Boye bokobelela Ngai, bokoya epai na Ngai
mpe bokobondela Ngai; mpe Ngai nakoyoka bino. **13** Bokoluka
Ngai mpe bokomona Ngai, soki boluki Ngai na motema na
bino mobimba. **14** Nakomimonisa epai na bino, » elobi Yawe,
« mpe nakozongisa bino longwa na bowumbu. Nakosangisa
bino longwa na bikolo nyonso mpe na bisika nyonso epai wapi
nabenganaki bino, » elobi Yawe, « nakozongisa bino na esika
oyo namemelaki bino na bowumbu. » **15** Solo, bokoki koloba: «
Yawe abimisi basakoli kati na biso awa na Babiloni! » **16** Kasi
tala liloba oyo Yawe alobi na tina na mokonzi oyo avandi na kiti
ya bokonzi ya Davidi, na tina na bavandi nyonso ya engumba
oyo, mpe na tina na bandeko na bino oyo bakendeki te na
bowumbu elongo na bino; **17** tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya
mampinga, alobi: « Nakotindela bango mopanga, nzala makasi
mpe bokono oyo ebomaka, mpe nakokomisa bango lokola
mbuma ya figi oyo epola, oyo moto ata moko te akokoka kolia.
18 Nakolanda bango na mopanga, na nzala makasi mpe na
bokono oyo ebomaka; mpe na miso ya bikolo nyonso ya mabele,
nakokomisa bango eloko ya koyoka somo, ndakisa mpo na
koloba maloba ya bosoloka, eloko ya lisuma, eloko ya kobanga
mpe ya kotiola kati na bikolo nyonso epai wapi nakobengana
bango. **19** Pamba te bayokaki maloba na Ngai te, » elobi Yawe,
« maloba oyo nazalaki kotindela bango tango na tango na nzela
ya basali na Ngai, basakoli. Mpe bino bato oyo bokendeki na
bowumbu, bino mpe boyokaki te, » elobi Yawe. **20** Yango wana,
boyoka Liloba na Yawe, bino bawumbu nyonso oyo natindaki na

Babiloni longwa na Yelusalemi. **21** Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi
ya mampinga, Nzambe ya Isalaele, alobi na tina na Akabi,
mwana mobali ya Kolaya, mpe na tina na Sedesiasi, mwana
mobali ya Maaseya, oyo bazali kosakola makambo ya lokuta
epai na bino, na Kombo na Ngai: « Nakokaba bango na maboko
ya Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni, mpe akoboma bango
na miso na bino. **22** Likolo na bango, bawumbu nyonso oyo
bawutaki na Yuda, bongo bazali na Babiloni, bakosalela elakeli
mabe oyo: ‹ Tika ete Yawe asala bino ndenge asalaki Sedesiasi
mpe Akabi, oyo mokonzi ya Babiloni atumbaki na moto! › **23**
Pamba te basalaki kati na Isalaele ekobo elongo na basi ya
baninga na bango, bapaya, mpe balobaki lokuta na Kombo na
Ngai, nzokande Ngai natindaki bango te kosala bongo. Nayebi
yango malamu, mpe Ngai moko nazali Motatoli na yango, »
elobi Yawe. **24** Yebisa Shemaya, moto ya Nekelami, maloba
oyo: **25** « Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, Nzambe
ya Isalaele, alobi: Otindaki mikanda na kombo na yo moko
epai ya bato nyonso ya Yelusalemi, epai ya Nganga-Nzambe
Sofoni, mwana mobali ya Maaseya, mpe epai ya Banganga-
Nzambe. Olobaki na Sofoni: **26** ‹ Yawe aponaki yo Nganga-
Nzambe na esika ya Yeoyada mpo ete obatela Tempelo ya
Yawe. Osengelaki kobwaka na boloko mpe kokanga bibende
na makolo, bato pamba oyo bazali komimona lokola basakoli.
27 Boye, mpo na nini opamelaki te mosakoli Jeremi, moto ya
Anatoti, oyo azali komimona lokola mosakoli kati na bino? **28**
Atindelaki biso sango oyo kati na Babiloni: Bowumbu na bino
ekowumela tango molayi. Yango wana, botonga bandako mpe
bovanda kuna, bolona bilanga mpe bolia mbuma na yango. ›
» **29** Nzokande, Nganga-Nzambe Sofoni atangisaki mosakoli

Jeremi mokanda yango. **30** Boye, Yawe alobaki na Jeremi: **31** « Tinda sango oyo epai ya bawumbu nyonso: ‹ Tala liloba oyo Yawe alobi na tina na Shemaya, moto ya Nekelami: Lokola Shemaya asakolaki makambo ya lokuta epai na bino, nzokande natindaki ye te, mpe amemi bino na kotia motema na lokuta, **32** tala liloba oyo Yawe alobi: Solo, nakopesa Shemaya, moto ya Nekelami, etumbu elongo na bakitani na ye. Kati na bato na ye, moko te akotikala, mpe akotikala komona te bolamu oyo nakosala epai ya bato na Ngai, elobi Yawe, pamba te atindiki bato na Ngai kotombokela Ngai. › »

30 Tala liloba oyo Yawe alobaki na nzela ya Jeremi: **2** « Tala liloba oyo Yawe, Nzambe ya Isalaele, alobi: ‹ Koma kati na buku makambo nyonso oyo nayebisaki yo. **3** Tango ezali koya, › elobi Yawe, ‹ tango oyo nakokangola bato na Ngai, Isalaele, mpe Yuda kati na bowumbu; mpe nakozongisa bango na mokili oyo napesaki epai ya bakoko na bango mpo ete bakamata yango, › elobi Yawe. » **4** Tala liloba oyo Yawe alobaki na tina na Isalaele mpe Yuda: **5** « Tala liloba oyo Yawe alobi: ‹ Koganga ya kobanga mpe ya somo nde ezali koyokana; kimia ezali lisusu te. **6** Botuna mpe botala: Boni, mobali akoki kobota bana? Bongo mpo na nini nazali komona moto nyonso ya makasi asimbi libumu na ye lokola mwasi oyo azali na pasi ya kobota mpe elongi na ye ekomi mawa-mawa? **7** Mawa! Ekozala penza mokolo ya somo! Mokolo moko te ekokokana na yango! Ekozala tango ya pasi mpo na Jakobi, kasi akobikisama na pasi yango. **8** Na mokolo wana, › elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga, ‹ nakobuka ekangiseli na bakingo na bango, nakokata basinga oyo bakangelaki bango mpe bakozala lisusu te bawumbu ya bapaya. **9** Nzokande, bakosalela Yawe, Nzambe na bango, mpe

Davidi, mokonzi oyo nakotia mpo ete akamba bango. **10** Oh
Jakobi, mosali na Ngai, kobanga te! Oh Isalaele, kozala na somo
te, › elobi Yawe. ‹ Solo, nakobikisa yo wuta na mokili ya mosika,
mpe bakitani na yo, wuta na mokili ya bowumbu! Jakobi akozwa
lisusu kimia mpe bopemi, mpe moto moko te akobangisa ye
lisusu. **11** Nazali elongo na yo mpe nakobikisa yo, › elobi Yawe.
‹ Ata nakobebisa nye bikolo nyonso epai wapi napanzaki bino;
kasi bino, nakobebisa bino nye te; solo, nakopesa bino etumbu,
kasi ekozala na ndenge ya bosembo; nakozanga te kopamela
bino. › **12** Tala liloba oyo Yawe alobi: ‹ Pota na yo ekobika te
mpe pasi na yo ekosila te. **13** Moto akolobela yo akozala te,
kisi ezali te mpo na pota na yo, lobiko ezali te mpo na yo. **14**
Baninga na yo nyonso babosani yo, bazali komitungisa lisusu
te mpo na yo. Nabetaki yo penza ndenge monguna abetaka,
napesaki yo penza etumbu na kanda makasi, pamba te ngambo
na yo ezalaki monene mpe masumu na yo eleki ebele. **15** Mpo
na nini ozali koganga mpo na pota na yo, mpe pasi na yo
ezali kosila te? Nasali yo boye mpo ete ngambo na yo ezali
monene, mpe masumu na yo eleki ebele. **16** Kasi bato nyonso
oyo bakosala yo mabe, bakosala bango mpe mabe; banguna na
yo nyonso bakokende na bowumbu; bato oyo babotolaki yo
biloko, bakobotola bango mpe biloko; bato oyo banyokolaki yo,
bakonyokola mpe bango. **17** Nakozongisela yo bomengo na yo
mpe nakobikisa bapota na yo, › elobi Yawe. ‹ Lokola bazalaki
kobenga yo ekolo basundola, Siona oyo moto moko te ayokelaka
mawa; › **18** tala liloba oyo Yawe alobi: ‹ Nakozongisa lisusu
bomengo kati na bandako ya kapo ya Jakobi mpe nakoyokela
bandako na ye mawa; bakotonga lisusu engumba Siona oyo
ebukana-bukana mpe ndako ya mokonzi, na esika na yango ya

kala. **19** Nzembo ya matondi mpe mingongo ya esengo ekobima
kati na bango. Nakokomisa bango ebele, mpe motango na bango
ekokoma ebele; nakopesa bango lokumu, mpe bakotiolama
lisusu te. **20** Bana na bango ya mibali bakozala lokola na tango
ya kala, mpe lingomba na bango ekowumela liboso na Ngai;
nakopesa etumbu na bato nyonso oyo bazali konyokola bango.
21 Mokonzi na bango akowuta kati na bango, mpe mokambi na
bango akowuta kaka kati na bango; nakobenda bango pene
na Ngai mpe bakoya pene na Ngai, pamba te nani azali na
nguya ya kopusana pene na Ngai? › elobi Yawe. **22** ‹ Boye,
bokozala bato na Ngai, mpe Ngai nakozala Nzambe na bino. ›
» **23** Tala, mopepe ya Yawe etomboki, kanda makasi na Ye
epeli, bakake ezali konguluma na likolo, mpe ezali kokweya na
mito ya bato mabe. **24** Kanda makasi ya Yawe ekozonga te
kino tango ekokokisa mabongisi ya motema na Ye. Bokososola
yango penza na mikolo ekoya.

31 « Na tango wana, » elobi Yawe, « Ngai nakozala Nzambe
ya bituka nyonso ya Isalaele, mpe bango bakozala bato na Ngai.
» **2** Tala liloba oyo Yawe alobi: « Bato oyo bakobika na mopanga
bakozwa ngolu kati na esobe; boye, nakoya kopesa Isalaele
bopemi. » **3** Yawe abimelaki biso na kala, alobaki: « Nalingaka
bino na bolingo ya seko; yango wana nabendaka bino epai na
Ngai na nzela ya bolingo. **4** Nakobongisa bino lisusu; oh Isalaele,
mboka kitoko, okotongama lisusu. Okolata lisusu mbunda na
yo ya mike mpe okobina mabina ya esengo. **5** Okolona lisusu
bilanga ya vino na bangomba ya Samari; bato oyo bakolona
yango bakosepela tango bakobuka mbuma na yango. **6** Ekozala
mokolo oyo bakengeli bakoganga na bangomba ya Efrayimi: ‹
Boya! Tika ete tokende na Siona, epai na Yawe, Nzambe na

biso! › » **7** Tala liloba oyo Yawe alobi: « Boyemba na esengo
mpo na Jakobi, boganga na esengo mpo na ekolo ya liboso
kati na bikolo nyonso! Batatola, bosanzola mpe boloba: ‹ Oh
Yawe, bikisa bato na Yo, bato ya Isalaele oyo batikali. › **8** Tala,
nakozongisa bango wuta na mokili ya nor mpe nakosangisa
bango wuta na basuka ya mokili. Kati na bango, ekozala na
bakufi miso mpe bakakatani, basi ya zemi mpe basi oyo bazali
na pasi ya kobota; bato ebele penza bakozonga. **9** Bakendeki
na kolela, kasi nakozongisa bango, wana bakozala kati na
kobondela; nakokamba bango na bisika oyo mayi etiolaka,
na nzela esembolama mpo ete babeta mabaku te; pamba te
nazali Tata ya Isalaele, mpe Efrayimi azali mwana na Ngai ya
liboso. **10** Oh bino bikolo, boyoka Liloba na Yawe, botatola
yango na bisanga ya mosika! Boloba: ‹ Ye oyo apanzaki Isalaele
akosangisa bango mpe akobatela bango ndenge mobateli
bibwele abatelaka etonga na ye. **11** Mpo ete Yawe akokangola
Jakobi mpe akobikisa bango na maboko ya bato oyo baleki
bango na makasi. **12** Bakozonga na koganga ya esengo na
bangomba ya Siona; bakosepela na bomengo ya Yawe: ble,
vino ya sika mpe mafuta, bameme mpe bangombe. Bakokoma
lokola elanga ya kitoko oyo basopela mayi, mpe bakozala lisusu
na mawa te. **13** Bilenge basi bakobina na esengo elongo na
bilenge mibali mpe mibange. Nakobongola matanga na bango
na esengo, nakopesa bango kobondisama mpe esengo na esika
ya mawa. **14** Nakoleisa malamu Banganga-Nzambe na mafuta
ya bibwele, mpe bato na Ngai bakotonda na biloko na Ngai, › »
elobi Yawe. **15** Tala liloba oyo Yawe alobi: « Mongongo moko
ezali koyokana na Rama, ezali mongongo ya mawa mpe ya
kolela makasi: Rasheli azali kolela bana na ye ya mibali mpe

aboyi kobondisama, pamba te bana na ye ya mibali bazali lisusu
na bomoi te. » **16** Tala liloba oyo Yawe alobi: « Tika kolela mpe
kobimisa mpinzoli, pamba te mosala na yo ezali na litomba, »
elobi Yawe, « bana na yo ya mibali bakozonga wuta na mokili
ya banguna. **17** Elikya ezali mpo na bomoi na yo ya lobi, »
elobi Yawe, « bana na yo bakozonga na mokili na bango. **18**
Nayoki kolelalela ya Efrayimi: ‹ Opesi ngai etumbu lokola mwana
ngombe ya mobali oyo ezali na liboma, mpe etumbu yango
ekweyelaki ngai. Zongisa ngai, mpe nakozonga, pamba te ozali
Yawe, Nzambe na ngai. **19** Nabungaki nzela, kasi nabongoli
motema; sik'oyo nasili kososola, nazali kobeta tolo na pasi
na motema. Nayokisamaki soni mpe nasambwaki, pamba te
namemaki bozoba ya bolenge na ngai. › **20** Efrayimi azali penza
mwana na Ngai ya bolingo, mwana oyo nasepelaka na ye mingi
te. Nzokande napamelaka ye tango nyonso, mpe nakanisaka ye
tango nyonso. Yango wana, motema na Ngai esepelaka na ye,
mpe nayokelaka ye mawa, » elobi Yawe. **21** « Tia bilembo na
nzela, pika makonzi oyo elakisaka nzela na nzela yango; sala
penza keba na nzela na yo, na nzela oyo ozali kolanda. Oh
Isalaele, mboka kitoko, zonga, zonga na bingumba na yo! **22** Oh
elenge mwasi ya mobulu, kino tango nini okotika kotambola-
tambola? Yawe akosala likambo ya sika na mabele: mwana
mwasi akoluka mwana mobali na bolingo. » **23** Tala liloba oyo
Yawe, Mokonzi ya mampinga, Nzambe ya Isalaele, alobi: «
Tango nakobimisa bango na bowumbu, tala lisusu maloba oyo
bato bakoloba kati na Yuda mpe kati na bingumba na yango:
‹ Oh ndako ya bosembo; oh ngomba ya bule, tika ete Yawe
apambola yo! › **24** Bato bakokoma kovanda elongo kati na mokili
ya Yuda mpe kati na bingumba na yango nyonso: basali bilanga

mpe babokoli bibwele. **25** Nakozongisa makasi ya bato oyo
balembi na posa ya mayi, mpe nakoleisa bato oyo balembi na
nzala. » **26** Boye, tango nalamukaki, natalaki pene na ngai;
nasosolaki ete pongi na ngai ezalaki elengi. **27** « Na mikolo
ekoya, » elobi Yawe, « nakolona bato mpe banyama lokola
milona kati na bokonzi ya Isalaele mpe kati na bokonzi ya Yuda.
28 Ndenge nazalaki kosenzela bango mpo na kopikola mpe
kobuka, kobebisa, kopanza mpe kosala bango mabe, ndenge
wana mpe nakosenzela bango mpo na kotonga mpe kolona, »
elobi Yawe; **29** « na mikolo wana, bato bakoloba lisusu te: ‹
Batata balie mbuma ya vino ya mobesu, mpe minu ya bana
na bango ekomi ngayi. › **30** Na esika na yango, moto na moto
akokufa mpo na masumu na ye moko; moto nyonso oyo alie
mbuma ya vino ya mobesu, minu na ye moko nde ekokoma
ngayi. **31** Na mikolo ekoya, » elobi Yawe, « nakosala boyokani
ya sika elongo na bato ya Isalaele mpe ya Yuda; **32** ekozala
ndenge moko te na boyokani oyo nasalaki elongo na batata
na bango tango nasimbaki bango na loboko mpo na kobimisa
bango na Ejipito; pamba te bakataki boyokani na Ngai wana,
atako nazalaki Mobali ya libala mpo na bango, » elobi Yawe. **33**
« Kasi tala boyokani oyo nakosala elongo na bato ya Isalaele,
sima na mikolo wana, » elobi Yawe: « Nakotia mibeko na Ngai
kati na makanisi na bango, nakokoma yango kati na mitema
na bango, nakozala Nzambe na bango, mpe bango bakozala
bato na Ngai. **34** Moko te akoteya lisusu moninga na ye to
ndeko na ye na koloba: ‹ Yeba Yawe! › Pamba te bango nyonso
bakoyeba Ngai, kobanda na mwana moke kino na mokolo, »
elobi Yawe, « nakolimbisa mabe na bango mpe nakokanisa
lisusu masumu na bango te. » **35** Tala makambo oyo Yawe

alobi, Ye oyo atia moyi mpo ete engengisa mokolo, apesa mibeko ete sanza mpe minzoto engengisa butu, aningisaka ebale monene mpo ete mbonge etia makelele, mpe oyo Kombo na Ye ezali Yawe, Mokonzi ya mampinga: **36** « Soki kaka bakoki solo kolongola malako oyo na miso na Ngai, » elobi Yawe, « wana bana ya Isalaele mpe bakozala lisusu ekolo te na miso na ngai. » **37** Tala liloba oyo Yawe alobi: « Soki kaka bakoki komeka molayi ya likolo mpe komona miboko ya mabele, wana nakobwaka bana nyonso ya Isalaele mpo na makambo nyonso oyo basali, » elobi Yawe. **38** « Na mikolo ekoya, » elobi Yawe, « bakotonga lisusu engumba oyo mpo na Ngai, kobanda na ndako molayi ya Ananeyeli kino na Ekuke ya Suka ya mir; **39** bakotia singa ya batongi ndako longwa na esika wana kino na ngomba moke ya Garebi, mpe ekobaluka kino na Gowa. **40** Bakobulisa mpo na Yawe lubwaku nyonso epai wapi babwakaki bibembe mpe putulu, mpe bilanga nyonso oyo ezali pene ya lubwaku ya Sedron, kino na songe ya Ekuke ya Bampunda, na ngambo ya este; bakotikala kobebisa to koboma lisusu engumba oyo te. »

32 Tala liloba oyo Yawe alobaki na nzela ya Jeremi tango Sedesiasi, mokonzi ya Yuda, akokisaki mibu zomi na bokonzi mpe Nabukodonozori akokisaki mibu zomi na mwambe na bokonzi. **2** Ezalaki na tango oyo mampinga ya mokonzi ya Babiloni ezingelaki Yelusalemi, mpe mosakoli Jeremi azalaki ya kokangama kati na boloko oyo ezalaki kati na lopango ya bakengeli ya ndako ya mokonzi ya Yuda. **3** Sedesiasi, mokonzi ya Yuda, abwakaki ye kuna na koloba: « Mpo na nini ozali kosakola na maloba oyo: ‹ Tala liloba oyo Yawe alobi: Nakokaba engumba oyo na maboko ya mokonzi ya Babiloni, mpe akobotola yango; **4** Sedesiasi, mokonzi ya Yuda, akolonga te kokima

liboso ya bato ya Babiloni, kasi nakokaba ye solo na maboko ya mokonzi ya Babiloni oyo akolobana na ye mpe akotalana na ye na elongi; **5** akomema Sedesiasi na Babiloni, akowumela kuna kino tango nakotala likambo na ye, elobi Yawe, soki bomeki kobundisa bato ya Babiloni, bokolonga te. › » **6** Jeremi alobaki: « Yawe alobaki na ngai: **7** Anameyeli, mwana mobali ya Shalumi, noko na yo, azali koya epai na yo mpe akoloba: ‹ Somba elanga na ngai, oyo ezali na Anatoti, pamba te yo nde ozali na makoki mpe na mokumba ya kosikola yango. › **8** Bongo, kaka ndenge Yawe alobaki, Anameyeli, mwana ya noko na ngai, ayaki kotala ngai kati na lopango ya bakengeli mpe alobaki: ‹ Somba elanga na ngai, oyo ezali na Anatoti kati na etuka ya Benjame, pamba te yo nde ozali na makoki ya kosikola yango mpe ya kozwa yango; somba na yo yango. › Nasosolaki ete ezali Liloba na Yawe; **9** boye nasombaki elanga oyo ezali na Anatoti, na maboko ya Anameyeli, mwana mobali ya noko na ngai, mpe nafutaki ye mbongo ya bibende ya palata, zomi na sambo. **10** Nakomaki mokanda oyo nasombelaki elanga mpe nabetaki yango kashe; namekaki kilo ya mbongo ya bibende ya palata na miso ya batatoli, na emekelo kilo. **11** Nakamataki mokanda oyo nasombelaki elanga, oyo nabetaki kashe, oyo kati na yango bakoma malako ya mibeko mpe mabongisi; mpe nazwaki lisusu mokanda oyo babeta kashe te; **12** mpe napesaki mokanda oyo nasombelaki elanga epai ya Baruki, mwana mobali ya Neriya, mwana mobali ya Maaseya, na miso ya Anameyeli, mwana ya noko na ngai, mpe ya batatoli oyo batiaki mikoloto na bango kati na mokanda oyo nasombelaki elanga, mpe na miso ya Bayuda nyonso oyo bazalaki kati na lopango ya bakengeli. **13** Napesaki Baruki mitindo oyo na miso na bango nyonso: **14**

‹ Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, Nzambe ya Isalaele, alobi: Kamata mikanda oyo nasombelaki elanga, ezala oyo babeta kashe to oyo babeta kashe te; tia yango kati na mbeki oyo basala na mabele ya bikeko mpo ete ebeba te. **15** Pamba te, tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, Nzambe ya Isalaele, alobi: Bato bakosomba lisusu bandako, bilanga mpe bilanga ya vino kati na mokili oyo. › **16** Sima na ngai kopesa mokanda oyo nasombelaki elanga epai ya Baruki, mwana mobali ya Neriya, nabondelaki Yawe: **17** Oh Nkolo Yawe! Yo nde osala likolo mpe mabele na nguya monene na Yo, otanda yango na makasi ya loboko na Yo: olembanaka likambo moko te. **18** Otalisaka bolingo na Yo epai ya bato kino na molongo ya nkoto, kasi opesaka etumbu mpo na masumu ya batata epai ya bana mpe bakitani na bango. Oh Nzambe monene mpe ya nguya, Kombo na Yo ezali Yawe, Mokonzi ya mampinga; **19** mabongisi na Yo ezali minene mpe misala minene na Yo ezali ya kokamwa; miso na Yo ezalaka ya kofungwama mpo na kotala banzela nyonso ya bato, mpo na kopesa na moto nyonso kolanda etamboli mpe misala na ye. **20** Osalaki bilembo minene mpe bikamwa kati na Ejipito mpe ozali kokoba kosala yango kino lelo kati na Isalaele mpe kati na bato nyonso, mpe osalaki ete Kombo na Yo ekende sango ndenge ezali komonana na mokolo ya lelo. **21** Obimisaki bato na Yo, Isalaele, na Ejipito na nzela ya bilembo minene mpe bikamwa wana osalelaki nguya na Yo mpe osembolaki loboko na Yo ya nguya mpo na koyeisa somo kati na bato ya Ejipito. **22** Opesaki bango mokili oyo, na nzela ya ndayi, olakaki kopesa na batata na bango, mokili oyo ebimisaka miliki mpe mafuta ya nzoyi. **23** Bakotaki kati na yango mpe babotolaki yango; kasi batosaki Yo te, basalelaki Mobeko

na Yo te, basalaki te nyonso oyo otindaki bango. Yango wana omemelaki bango pasi oyo nyonso. **24** Tala, banguna basili kobongama mpo na kobotola engumba! Likolo ya mopanga, ya nzala makasi mpe ya bokono oyo ebomaka, engumba oyo ekokweya na maboko ya bato ya Babiloni, oyo bazali kobundisa yango. Makambo oyo olobaki ekokisami, ndenge ozali komona yango na mokolo ya lelo. **25** Mpe atako engumba oyo ekokweya na maboko ya bato ya Babiloni, Yo, Nkolo Yawe, olobi na ngai: ‹ Somba elanga na mbongo ya bibende ya palata na miso ya batatoli. › » **26** Bongo Yawe alobaki na Jeremi: **27** « Nazali Yawe, Nzambe ya moto nyonso. Boni, ezali na likambo oyo Ngai nakoki kolembana? **28** Mpo na yango, tala liloba oyo Yawe alobi: Nakokaba engumba oyo na maboko ya bato ya Babiloni mpe ya Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni, mpo ete azwa yango. **29** Bato ya Babiloni oyo bazali kobundisa engumba oyo, bakokota kati na yango mpe bakotumba yango; bakotumba yango elongo na bandako oyo, na likolo ya manzanza na yango, bato bazalaki kotumbola Ngai na kobonza bambeka ya malasi ya ansa epai ya nzambe Bala mpe kobonza makabo ya masanga ya vino epai ya banzambe ya bapaya. **30** Bana ya Isalaele mpe ya Yuda, wuta bolenge na bango, bazalaki kosala eloko mosusu te na miso na Ngai, soki kaka mabe te; solo, bana ya Isalaele bazalaki kosala eloko mosusu te, soki kaka te kopesa Ngai kanda na nzela ya biloko oyo maboko na bango esalaki, elobi Yawe. **31** Wuta batonga engumba oyo kino na mokolo ya lelo, mosala na yango kaka kotumbola Ngai mpe kopesa Ngai kanda; yango wana, nakolongola yango liboso na Ngai. **32** Bato ya Isalaele mpe ya Yuda bapesaki Ngai kanda na nzela ya mabe nyonso oyo basalaki: ezala bango, bakonzi na bango, bakalaka na bango,

Banganga-Nzambe mpe basakoli na bango, bato ya Yuda mpe bavandi ya Yelusalemi. **33** Bapesaki Ngai mokongo na esika ya kotala Ngai. Atako nazalaki tango na tango koteya bango, kasi batikalaki koyoka Ngai te mpe baboyaki kozwa mayele. **34** Batiaki kutu banzambe na bango ya bikeko kati na Ndako epai wapi babelaka Kombo na Ngai, mpe na bongo, bakomisaki yango mbindo. **35** Bakomaki kotonga bisambelo ya likolo ya bangomba mpo na Bala, na Lubwaku ya Beni-Inomi, mpo na kobonza bana na bango ya mibali mpe ya basi epai ya Moloki; ezali likambo oyo Ngai natikalaki kotinda bango te, mpe natikala kokanisa te ete bakoki kosala makambo ya nkele boye mpo na komemisa Yuda masumu. **36** Mpo na yango, tala sik'oyo liloba oyo Yawe, Nzambe ya Isalaele, alobi na tina na engumba oyo bino bozali koloba ete ekabami na maboko ya mokonzi ya Babiloni na nzela ya mopanga, ya nzala makasi mpe ya bokono oyo ebomaka: **37** ‹ Solo, nakosangisa bango wuta na mikili nyonso epai wapi nabenganaki bango tango natombokelaki bango, nakozongisa bango na esika oyo mpe nakovandisa bango na kimia. **38** Bakozala bato na Ngai, mpe Ngai nakozala Nzambe na bango. **39** Nakopesa bango motema se moko mpe etamboli se moko mpo ete batosaka Ngai tango nyonso mpo na bolamu na bango mpe mpo na bolamu ya bakitani na bango. **40** Nakosala boyokani ya libela elongo na bango, nakotika te kosalela bango bolamu mpe nakosala ete batosa Ngai mpe bapesa Ngai lisusu mokongo te. **41** Nakosepela kosalela bango bolamu mpe nakolona bango penza kati na mokili oyo, na motema mpe na molimo na Ngai mobimba. › **42** Tala liloba oyo Yawe alobi: Ndenge natindelaki bato oyo pasi oyo nyonso, ndenge wana mpe nakotindela bango bomengo nyonso oyo

nalakaki bango. **43** Bato bakosomba lisusu bilanga kati na mokili
oyo bino bozali koloba na tina na yango: ‹ Mokili oyo ebeba,
etikala lisusu na bato mpe na banyama te; pamba te ekabama
na maboko ya bato ya Babiloni. › **44** Solo, bakosomba lisusu
bilanga na motuya ya palata, bakotia mikoloto mpe bakashe na
mikanda oyo bakosombela bilanga yango, na miso ya batatoli,
kati na mboka ya Benjame, kati na bamboka mike-mike oyo
ezali zingazinga ya Yelusalemi, kati na bingumba ya Yuda mpe
kati na bingumba ya mokili ya bangomba, kati na bingumba ya
bitando mpe kati na bingumba ya Negevi; pamba te nakozongisa
bato na bango oyo bakendeki na bowumbu, elobi Yawe. »

33 Yawe alobaki na Jeremi, na mbala ya mibale, wana azalaki
nanu ya kokangama kati na boloko oyo ezalaki kati na lopango
ya bakengeli: **2** « Tala liloba oyo Yawe, Ye oyo akela mabele,
oyo abongisa yango malamu mpe alendisa yango, oyo Kombo
na Ye ezali Yawe, alobi: **3** ‹ Belela Ngai, mpe Ngai nakoyanola
yo, nakoyebisa yo makambo minene mpe mabombami oyo
oyebi te. › **4** Pamba te, tala liloba oyo Yawe, Nzambe ya
Isalaele, alobi na tina na bandako ya engumba oyo mpe ya
bandako ya bakonzi ya Yuda, oyo babukaki mpo na kotelemela
bangomba mike ya kokimela mpe mopanga ya monguna **5** kati
na etumba na bato ya Babiloni: ‹ Bandako yango ekotonda
na bibembe ya bato oyo nakoboma na nguya ya kotomboka
mpe ya kanda na Ngai. Nakobombela engumba oyo elongi
na Ngai likolo ya mabe na yango nyonso. **6** Kasi nakoyeisa
bato na yango nzoto kolongono mpe nakobikisa bango; solo,
nakobikisa bato na Ngai mpe nakopesa bango bomoi ya kimia
kati na bobatelami. **7** Nakokangola bato ya Yuda mpe ya
Isalaele longwa na bowumbu mpe nakokomisa bango lisusu

ndenge bazalaki liboso. **8** Nakopetola bango na masumu nyonso
oyo basalaki liboso na Ngai. Nakolimbisa masumu nyonso ya
botomboki oyo basalaki liboso na Ngai. **9** Boye engumba oyo,
Yelusalemi, ekosala lokumu, esengo, masanzoli mpe nkembo ya
Kombo na Ngai liboso ya bikolo nyonso ya mabele, oyo ekoyoka
sango ya makambo nyonso ya kitoko oyo nakosala mpo na
yango. Bikolo yango ekokamwa mpe ekolenga na somo ya
komona makambo nyonso ya kitoko mpe kimia oyo nakopesa na
engumba yango. › **10** Tala liloba oyo Yawe alobi: ‹ Bozali koloba
na tina na esika oyo: ‘Eh! Esika oyo ebeba! Ezalaka lisusu na
bato mpe banyama te!’ Nzokande, kati na bingumba ya Yuda
mpe na babalabala ya Yelusalemi oyo ekoma polele, ezanga
bato mpe banyama, ekozala lisusu na lokito: **11** ekoyokana kuna
lokito ya banzembo ya esengo mpe ya masanzoli, mingongo ya
mobandami na libala ya mwasi mpe ya mobali, mpe mingongo
ya bato oyo bazali kobonza kati na Tempelo ya Yawe makabo
ya kozongisa matondi, na koloba: ‘Bozongisa matondi epai na
Yawe, Mokonzi ya mampinga, mpo ete Yawe azali malamu;
bolingo na Ye ewumelaka seko na seko!’ Pamba te nakozongisa
lisusu kitoko ya mokili yango ndenge ezalaki liboso, › elobi Yawe.
12 Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi: ‹ Kati na
esika oyo ebebisama mpe ezanga bato to banyama, mpe kati na
bingumba na yango nyonso, ekozala na lisusu na bitando ya
matiti mpo na babateli bibwele, bitando epai wapi bakoleisa
bibwele na bango. **13** Kati na bingumba ya bangomba, kati na
bingumba ya bitando mpe kati na bingumba ya Negevi, kati na
etuka ya Benjame, kati na bamboka oyo ezali zingazinga ya
Yelusalemi mpe kati na bingumba ya Yuda, bibwele ekoleka
lisusu na se ya loboko ya moto oyo atangaka yango, › elobi

Yawe. **14** ‹ Na mikolo ekoya, › elobi Yawe, ‹ nakokokisa elaka
kitoko oyo napesaki na mabota ya Isalaele mpe ya Yuda. **15**
Na mikolo yango mpe na tango yango, nakobimisa Moto ya
nzete ya sembo wuta na libota ya Davidi; akosala makambo
ya sembo mpe ya boyengebene kati na mokili. **16** Na mikolo
wana, Yuda ekobikisama, mpe Yelusalemi ekozala na kimia. Tala
kombo oyo bakobengela yango: Yawe azali Bosembo na biso.
› **17** Pamba te, tala liloba oyo Yawe alobi: ‹ Davidi akozalaka
tango nyonso na moto oyo akovanda na kiti ya bokonzi ya libota
ya Isalaele; **18** Banganga-Nzambe oyo bazali bakitani ya Levi
bakozalaka tango nyonso na bakitani oyo bakobanda kotelema
tango nyonso liboso na Ngai mpo na kotumba mbeka, kobonza
mbeka ya gato mpe kobonza makabo. › » **19** Tala liloba oyo
Yawe alobaki na nzela ya Jeremi: **20** « Tala liloba oyo Yawe
alobi: ‹ Soki bolongi kokata boyokani na Ngai elongo na moyi,
mpe boyokani na Ngai elongo na butu, mpo ete moyi mpe butu
ekoma lisusu te na tango na yango, **21** wana bokolonga penza
kokata boyokani na Ngai elongo na Davidi, mosali na Ngai, mpe
Davidi akotikala kozala lisusu te na mokitani na kiti ya bokonzi,
mpe bokolonga kokata boyokani na Ngai elongo na Balevi oyo
bazali Banganga-Nzambe oyo basalelaka Ngai. **22** Ndenge
kaka bakoki kotanga te mampinga ya likolo mpe zelo ya bibale
minene mpo na koyeba motango na yango, ndenge wana mpe
nakokomisa ebele, bakitani ya Davidi, mosali na Ngai, mpe
Balevi oyo basalelaka Ngai. › » **23** Tala liloba oyo Yawe alobaki
na nzela ya Jeremi: **24** « Boni! Bozali koyoka te makambo bato
oyo bazali kosala? Bazali koloba: ‹ Yawe asundoli bituka mibale
oyo aponaki. › Na bongo, bazali kotiola bato na Ngai, mpe moto
ata moko te azali kozwa bango lokola ekolo. **25** Tala liloba oyo

Yawe alobi: ‹ Soki nasalaki boyokani te elongo na moyi mpe
elongo na butu, mpe soki napesaki likolo mpe mabele mibeko te,
26 wana nakokaki kobwaka bakitani ya Jakobi mpe ya Davidi,
mosali na Ngai, mpe nalingaki te kopona moko kati na bana
na ye mpo ete akamba bakitani ya Abrayami, ya Izaki mpe
ya Jakobi. Nakozongisa lisusu kitoko ya mokili na bango mpe
nakoyokela bango mawa. › »

34 Tala liloba oyo Yawe alobaki na nzela ya Jeremi wana
Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni, elongo na basoda na ye
nyonso, mikili ya bakonzi nyonso oyo azalaki kokamba, mpe
bikolo nyonso bazalaki kobundisa Yelusalemi mpe bingumba
nyonso ya zingazinga na yango: **2** « Tala liloba oyo Yawe,
Nzambe ya Isalaele, alobi: kende koloba na Sedesiasi, mokonzi
ya Yuda: ‹ Tala liloba oyo Yawe alobi: Nasengeli kokaba engumba
oyo na maboko ya mokonzi ya Babiloni, mpe akobebisa yango na
moto. **3** Bongo yo, okobika te na loboko na ye, kasi bakokanga
yo solo mpe bakokaba yo na maboko na ye; okomona mokonzi
ya Babiloni miso na yo moko, akolobana na yo elongi na elongi,
mpe okokende na Babiloni. **4** Nzokande, Sedesiasi, mokonzi
ya Yuda, yoka Liloba na Yawe! Tala elaka oyo Yawe apesi yo:
Okokufa na mopanga te, **5** kasi okokufa na kimia. Mpe ndenge
bato bapelisaki moto mpe batumbaki malasi ya solo kitoko, na
matanga ya batata na yo, bakonzi ya kala oyo baleka liboso na
yo, mpo na kopesa bango lokumu, ndenge wana mpe bakosala
mpo na lokumu na yo. Mpe bakoyemba nzembo ya mawa na
tina na yo: ‘Oh mawa, nkolo na ngai!’ Solo, Ngai moko nde
napesi elaka oyo, elobi Yawe. › » **6** Mosakoli Jeremi alobaki
na Sedesiasi, mokonzi ya Yuda, maloba wana nyonso, kati na
Yelusalemi, **7** wana basoda ya mokonzi ya Babiloni bazalaki

kobundisa Yelusalemi mpe bingumba nyonso mosusu ya Yuda,
oyo mokonzi ya Babiloni alongaki nanu te: Lakishi mpe Azeka,
pamba te yango kaka nde ezalaki bingumba batonga makasi
oyo etikalaki kati na Yuda. **8** Sima na mokonzi Sedesiasi kosala
boyokani elongo na bato nyonso kati na Yelusalemi mpo ete
kokangolama ya bawumbu nyonso esakolama, Yawe alobaki na
Jeremi **9** mpo ete moto nyonso apesa bawumbu na ye bonsomi,
bawumbu oyo bazali Ba-Ebre, bazala mibali to basi; mpe mpo
ete moto moko te akoba kokanga ndeko na ye, Moyuda, kati na
bowumbu. **10** Boye, bakambi nyonso mpe bato nyonso oyo
basalaki boyokani yango bandimaki kokangola bawumbu na
bango ya mibali mpe ya basi mpe kopesa bango bonsomi, mpo
ete bakoba lisusu te kokanga bango na bowumbu; bandimaki,
bakokisaki mpe bapesaki bawumbu na bango bonsomi. **11**
Kasi sima na tango, babongolaki makanisi na bango; bakangaki
lisusu na bowumbu mibali mpe basi oyo bango basilaki kopesa
bonsomi, mpe bakomisaki bango lisusu bawumbu. **12** Boye,
tala liloba oyo Yawe alobaki na nzela ya Jeremi: **13** « Tala
liloba oyo Yawe, Nzambe ya Isalaele, alobi: Nasalaki boyokani
elongo na bakoko na bino tango nabimisaki bango na Ejipito,
mokili ya bowumbu; nalobaki: **14** ‹ Sima na mibu sambo nyonso,
moto nyonso kati na bino asengeli kopesa bonsomi na Moyuda,
ndeko na ye, oyo amitekaki lokola mowumbu; akosalela yo mibu
motoba, bongo, sima na yango, okotika ye kokende na bonsomi.
› Kasi bakoko na bino bayokaki Ngai te mpe batosaki Ngai te. **15**
Nzokande bino, na mwa mikolo oyo kaka, bobongolaki bino moko
mitema mpo na kosala makambo ya sembo na miso na Ngai:
moko na moko kati na bino asakolaki kokangolama ya ndeko
na ye, apesaki ndeko na ye bonsomi. Bosalaki kutu boyokani

yango liboso na Ngai, kati na Ndako Ngai. **16** Kasi tala sik'oyo
makambo bosali: bozongi sima, botiki ekateli oyo bozwaki mpe
botioli bosantu ya Kombo na Ngai; pamba te bozongisi bawumbu
na bino ya kala, mibali to basi, oyo bopesaki bonsomi mpo ete
bakende na esika nyonso oyo balingi; bokangi bango na makasi
mpo ete bakoma lisusu bawumbu na bino. **17** Mpo na yango,
tala liloba oyo Yawe alobi: Lokola botosaki Ngai te, bosakolaki te
kokangolama ya bandeko na bino moko mpe bopesaki bango
bonsomi te, Ngai mpe, elobi Yawe, nasakoli ete napesi sik'oyo
bonsomi epai ya mopanga, epai ya bokono oyo ebomaka mpe
epai ya nzala makasi; nafungoli yango mpo na kotelemela bino:
nakokomisa bino eloko ya koyoka somo, na miso ya bikolo
nyonso ya mabele; **18** nakokaba bato oyo babebisaki boyokani
na Ngai mpe bakokisaki te malako ya boyokani oyo basalaki
liboso na Ngai, na nzela ya kokata na biteni mibale mwana
ngombe ya mobali mpe ya kotambola na kati-kati ya biteni
yango. **19** Bakambi ya Yuda mpe ya Yelusalemi, bakalaka ya
lokumu, Banganga-Nzambe mpe bato nyonso ya mokili, oyo
batambolaki na kati-kati ya biteni ya mwana ngombe ya mobali,
20 nakokaba bango na maboko ya banguna na bango mpe ya
bato oyo bazali koluka kosala bango mabe; mpe bibembe na
bango ekokoma bilei ya bandeke ya likolo mpe ya banyama
ya mabele. **21** Nakokaba Sedesiasi, mokonzi ya Yuda, elongo
na bakalaka na ye na maboko ya banguna na bango, oyo
bazali koluka kosala bango mabe, na maboko ya mampinga
ya mokonzi ya Babiloni, oyo akei sik'oyo mosika na bino. **22**
Nakopesa bango mitindo, elobi Yawe, mpe nakozongisa bango
kati na engumba oyo: bakobundisa yango, bakobotola yango

mpe bakobebisa yango na moto. Mpe nakokomisa bingumba ya Yuda esobe, ezanga bavandi. »

35 Tala liloba oyo Yawe alobaki na nzela ya Jeremi wana Yeoyakimi, mwana mobali ya Joziasi, mokonzi ya Yuda, azalaki mokonzi: **2** « Kende epai ya bato ya libota ya Rekabi mpe bengisa bango ete baya kokota kati na moko ya bashambre ya Tempelo ya Yawe. Mpe pesa bango masanga ya vino ya komela kuna. » **3** Boye, nakendeki kokutana na Yazania, mwana mobali ya Jeremi, mwana mobali ya Abatsinia, mpe bandeko na ye ya mibali elongo na bana na bango nyonso ya mibali: libota mobimba ya bato ya libota ya Rekabi. **4** Namemaki bango na Tempelo ya Yawe, kati na shambre ya bana mibali ya Anani, mwana mobali ya Yigidalia, moto na Nzambe, pene ya shambre ya bakambi. Shambre yango ezalaki na sima ya shambre ya Maaseya, mwana mobali ya Shalumi, mokengeli ekuke. **5** Natiaki biloko etonda na vino mpe ndambo ya bakopo liboso ya bato ya libota ya Rekabi; mpe nalobaki na bango: — Bomela masanga ya vino. **6** Kasi bazongisaki: — Tomelaka masanga ya vino te, mpo ete koko na biso, Yonadabi, mwana mobali ya Rekabi, apesaki biso mobeko oyo: « Bokoki komela masanga ya vino te, ezala bino to bakitani na bino, **7** mpe bokoki kotonga bandako te, kosala bilanga te, kolona banzete ya vino te mpe bokoki kozala na biloko wana te; kasi bosengeli kaka kovanda tango nyonso na bandako ya kapo, mpo ete bozala na bomoi molayi kati na mokili oyo bozali baleki nzela. » **8** Totosaka makambo nyonso oyo koko na biso Yonadabi, mwana mobali ya Rekabi, ayebisa biso: Ezala biso, basi na biso, bana na biso ya mibali mpe ya basi, tomelaka masanga ya vino te, **9** totongaka bandako te mpo na kovanda kuna, tozalaka na bilanga ya vino te, bilanga te mpe milona te;

10 tovandaka kaka na bandako ya kapo mpe totosaka makambo
nyonso oyo koko na biso, Yonadabi, ayebisa biso. **11** Kasi tango
Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni, abotolaki mokili oyo,
tolobaki: « Boya, tokende na Yelusalemi mpo ete tobikisa bomoi
na biso liboso ya basoda ya Babiloni mpe ya Siri. » Yango wana,
toyaki kovanda na Yelusalemi. **12** Bongo tala liloba oyo Yawe
alobaki na nzela ya Jeremi: **13** — Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi
ya mampinga, Nzambe ya Isalaele, alobi: Kende koyebisa bato
ya Yuda mpe ya Yelusalemi: « Bokoki solo kozwa liteya te mpe
kotosa maloba na Ngai te, » elobi Yawe? **14** « Yonadabi, mwana
mobali ya Rekabi, apesaki mobeko epai ya bana na ye ete
bamela masanga ya vino te, mpe babatelaka mobeko yango.
Kino na mokolo ya lelo, bamelaka masanga ya vino te mpo na
kotosa mobeko oyo koko na bango apesaki bango. Nzokande,
tango na tango, Ngai nazalaki koloba na bino, kasi bozalaki
koyoka Ngai te. **15** Nazalaki tango na tango kotindela bino basali
na Ngai nyonso, basakoli, mpo na koloba na bino: ‹ Tika ete
moko na moko kati na bino atika nzela na ye ya mabe mpe
abongola bizaleli na ye; bosalela banzambe mosusu te mpo ete
bokoka kovanda kati na mokili oyo napesaki bino mpe batata na
bino. › Kasi boyokaki Ngai te mpe botosaki Ngai te. **16** Bakitani
ya Yonadabi, mwana mobali ya Rekabi, babatelaki mobeko oyo
koko na bango apesa bango, kasi bato oyo baboyi kotosa Ngai.
» **17** Yango wana, tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga
mpe Nzambe ya Isalaele, alobi: « Boyoka! Nakoyeisa na mokili
ya Yuda mpe epai ya bavandi nyonso ya Yelusalemi pasi oyo
nakataki; pamba te nalobaki na bango kasi bayokaki Ngai te,
nabengaki bango kasi bayanolaki Ngai te. » **18** Boye, Jeremi
alobaki na bato ya libota ya Rekabi: — Tala liloba oyo Yawe,

Mokonzi ya mampinga, Nzambe ya Isalaele, alobi: « Lokola botosaka mobeko ya koko na bino Yonadabi, bolandaka malako nyonso oyo ayebisa bino mpe bosalelaka makambo nyonso oyo atinda bino, **19** tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, Nzambe ya Isalaele, alobi: ‹ Yonadabi, mwana mobali ya Rekabi, akotikala kozanga te moto oyo akosalela Ngai. › »

36 Tala liloba oyo Yawe alobaki na Jeremi, na mobu ya minei ya bokonzi ya Yeoyakimi, mwana mobali ya Joziasi, mokonzi ya Yuda: **2** « Kamata mokanda, mpe koma kati na yango makambo nyonso oyo nalobaki na yo mpo na Isalaele, mpo na Yuda mpe mpo na bikolo nyonso mosusu, wuta mokolo oyo nabandaki koloba na yo, na tango Joziasi azalaki mokonzi, kino na mokolo ya lelo. **3** Tango mosusu, soki bato ya Yuda bayoki sango ya pasi nyonso oyo nabongisi mpo na kotindela bango, moko na moko kati na bango akotika nzela na ye ya mabe; mpe, na bongo, Ngai nakolimbisa mabe mpe masumu na bango. » **4** Boye, Jeremi abengaki Baruki, mwana mobali ya Neriya, mpe wana Jeremi azalaki koloba makambo nyonso oyo Yawe ayebisaki ye, Baruki azalaki kokoma yango na mokanda. **5** Jeremi alobaki na Baruki: « Ngai nakangami, nakolonga kokende na Tempelo ya Yawe te. **6** Boye yo, kende na Tempelo ya Yawe, na mokolo ya kokila bilei, mpe tangela bato maloba ya Yawe, oyo okomaki na mokanda, wana ngai nazalaki koloba na yo; tangela yango bato nyonso ya Yuda, oyo bakoya wuta na bingumba na bango. **7** Tango mosusu mabondeli na bango ekokoma liboso ya Yawe, mpe moko na moko kati na bango akotika nzela na ye ya mabe; pamba te kotomboka mpe kanda oyo Yawe akani kokitisela bato oyo ezali monene. » **8** Baruki, mwana mobali ya Neriya, asalaki makambo nyonso oyo mosakoli

Jeremi atindaki ye kosala; atangaki na Tempelo ya Yawe maloba
ya Yawe oyo ekomamaki na mokanda. **9** Na sanza ya libwa,
ya mobu ya mitano ya bokonzi ya Yeoyakimi, mwana mobali
ya Joziasi, mokonzi ya Yuda, babengisaki mokolo ya kokila
bilei liboso ya Yawe, mpo na bavandi nyonso ya Yelusalemi
mpe bato oyo bawutaki na bingumba ya Yuda. **10** Baruki
atangelaki bato nyonso, kati na Tempelo ya Yawe, maloba
ya Jeremi oyo ekomamaki na mokanda, wuta na shambre
ya Gemaria, mwana mobali ya Shafani oyo azalaki mokomi
mikanda; shambre yango ezalaki kati na lopango ya likolo, na
ekotelo ya Ekuke ya Sika ya Tempelo. **11** Tango Mishe, mwana,
mobali ya Gemaria, mwana mobali ya Shafani, ayokaki maloba
nyonso ya Yawe oyo ekomamaki na mokanda, **12** akendeki na
ndako ya mokonzi, akotaki kati na ndako ya mosala ya mokomi
mikanda epai wapi bakalaka nyonso bazalaki na mayangani:
Elishama, mokomi mikanda; Delaya, mwana mobali ya Shemaya;
Elinatani, mwana mobali ya Akibori; Gemaria, mwana mobali ya
Shafani; Sedesiasi, mwana mobali ya Anania; mpe bakalaka
nyonso mosusu. **13** Sima na Mishe koyebisa bango makambo
nyonso oyo ayokaki epai ya Baruki tango azalaki kotangela
bato makomi oyo ezalaki kati na mokanda, **14** bakambi nyonso
batindaki Yewudi, mwana mobali ya Netania, mwana mobali
ya Shelemia, mwana mobali ya Kushi, epai ya Baruki mpo na
koyebisa ye: « Yaka yo moko elongo na mokanda oyo atangelaki
bato. » Baruki, mwana mobali ya Neriya, akendeki epai na
bango mpe amemaki mokanda na maboko na ye. **15** Balobaki
na ye: — Tobondeli yo, vanda, tangela biso mokanda oyo.
Baruki atangelaki bango mokanda yango. **16** Tango bayokaki
maloba wana nyonso, bakomaki kotalana bango na bango na

somo mpe balobaki na Baruki: — Tosengeli penza koyebisa makambo oyo nyonso epai ya mokonzi. **17** Batunaki Baruki: — Yebisa biso ndenge nini osalaki mpo na kokoma makambo oyo nyonso. Ezali Jeremi te moto ayebisi yo makambo oyo? **18** Baruki azongisaki: — Solo, ezali ye moto ayebisaki ngai makambo oyo nyonso, mpe ngai nasalelaki kaka ekomeli mpo na kotia yango na mokanda. **19** Bakambi bayebisaki Baruki: — Yo mpe Jeremi, bokende kobombama. Mpe tika ete moto moko te ayeba esika bokozala. **20** Sima na bango kotia mokanda yango kati na ndako ya mosala ya Elishama, mokomi mikanda, bakendeki epai ya mokonzi kati na lopango mpe bayebisaki ye makambo nyonso. **21** Mokonzi atindaki Yewudi mpo ete akende kozwa mokanda yango, mpe Yewudi akendeki kozwa yango na ndako ya mosala ya mokomi mikanda Elishama mpe atangaki yango liboso ya mokonzi mpe ya bakalaka nyonso oyo batelemaki pene na ye. **22** Ezalaki na sanza ya libwa; mokonzi avandaki kati na shambre oyo bakimelaka na tango ya malili mpe azalaki koyetola moto oyo ezalaki kopela liboso na ye. **23** Soki Yewudi atangi milongo misato to minei ya makomi ya mokanda, mokonzi azalaki kokata yango na mbeli ya mokomi mikanda mpe kobwaka yango na moto, kino tango mokanda nyonso esilaki kozika na moto. **24** Boye, mokonzi elongo na bakalaka na ye nyonso oyo bazalaki koyoka makambo oyo ekomamaki na mokanda yango bamitungisaki na eloko moko te mpe bapasolaki bilamba na bango te. **25** Atako Elinatani, Delaya mpe Gemaria bazalaki kobondela mokonzi ete atumba mokanda yango te, atikalaki koyokela bango te. **26** Kutu, mokonzi atindaki Yerameeli, kalaka ya makila; Seraya, mwana mobali ya Azirieli, mpe Shelemia, mwana mobali ya Abideyeli, ete bakanga Baruki,

mokomi mikanda, mpe mosakoli Jeremi. Kasi Yawe abombaki bango. **27** Tango mokonzi asilisaki kotumba mokanda oyo ezalaki na maloba oyo Baruki akomaki na etinda ya Jeremi, Yawe alobaki na Jeremi: **28** — Kamata mokanda mosusu mpe koma kati na yango makambo nyonso oyo ezalaki na mokanda ya liboso oyo mokonzi Yeoyakimi, mokonzi ya Yuda, atumbaki. **29** Loba lisusu na Yeoyakimi, mokonzi ya Yuda: « Tala liloba oyo Yawe alobi: Ezali yo nde moto otumbaki mokanda wana mpe olobaki: ‹ Mpo na nini okomaki ete mokonzi ya Babiloni akoya kobebisa mokili oyo mpe koboma ezala bato to banyama? › **30** Mpo na yango, tala liloba oyo Yawe alobi na tina na Yeoyakimi, mokonzi ya Yuda: Ekozala na mokitani na ye moko te oyo akokitana na ye na kiti ya bokonzi ya Davidi; ebembe na ye ekobwakama na libanda, mpe bakotanda yango na molunge ya moyi mpe na malili ya butu. **31** Nakopesa ye, bana na ye mpe basali na ye nyonso etumbu mpo na mabe na bango; nakotindela bango elongo na bavandi ya Yelusalemi mpe ya Yuda, pasi nyonso oyo nalakaki bango, mpo ete bayokaki Ngai te. » **32** Jeremi azwaki mokanda mosusu mpe apesaki yango na Baruki, mokomi mikanda, mwana mobali ya Neriya. Wana Jeremi azalaki koloba makambo oyo ezalaki kati na mokanda oyo Yeoyakimi, mokonzi ya Yuda, atumbaki, Baruki azalaki kokoma yango. Mpe makambo ebele mosusu ya lolenge wana ebakisamaki na kati.

37 Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni, akomisaki Sedesiasi, mwana mobali ya Joziasi, mokonzi ya Yuda na esika ya Konia, mwana mobali ya Yeoyakimi. **2** Ezala ye, bakalaka na ye ya lokumu mpe bato ya mokili, moko te ayokaki na bokebi maloba oyo Yawe alobaki na nzela ya mosakoli Jeremi. **3** Mokonzi

Sedesiasi atindaki Yewukali, mwana mobali ya Shelemia, mpe
Nganga-Nzambe Sofoni, mwana mobali ya Maaseya, epai ya
mosakoli Jeremi mpo ete bayebisa ye maloba oyo: « Nabondeli
yo, bondela Yawe, Nzambe na biso, mpo na biso! » **4** Na tango
wana, Jeremi azalaki na bonsomi ya kotambola na esika oyo
alingi kati na bato, pamba te batiaki ye nanu na boloko te. **5**
Tango basoda ya Babiloni, oyo bazingelaki engumba Yelusalemi
bayokaki sango ete basoda ya Faraon babimi na Ejipito, batikaki
kozingela Yelusalemi. **6** Bongo tala liloba oyo Yawe alobaki na
nzela ya mosakoli Jeremi: **7** « Tala liloba oyo Yawe, Nzambe ya
Isalaele, alobi: Yebisa mokonzi ya Yuda oyo atindi yo kotuna
toli epai na Ngai: ‹ Basoda ya Faraon oyo babimaki na mokili
na bango mpo na koya kosunga yo bakozonga na mokili na
bango, na Ejipito; **8** mpe basoda ya Babiloni bakozonga mpe
bakobundisa engumba oyo; bakobotola yango mpe bakobebisa
yango na moto. › **9** Tala liloba oyo Yawe alobi: ‹ Bokanisa te ete
bato ya Babiloni bakolongwa na mokili na bino. Te! Bakolongwa
te. › **10** Ezala soki bolongi basoda nyonso ya Babiloni, oyo bazali
kobundisa bino mpe etikali kaka ndambo ya bato oyo bazoki-
zoki bapota, bakolonga kotelema kati na bandako na bango ya
kapo mpe kobima mpo na kobebisa engumba oyo na moto. » **11**
Sima na basoda ya Babiloni kotika kozingela Yelusalemi likolo
ya basoda ya Faraon, oyo bazalaki kopusana, **12** Jeremi alingaki
kobima na Yelusalemi mpo ete akende kozwa, kati na etuka ya
Benjame, libula na ye ya mabele kati na bato ya kuna. **13** Kasi
tango akomaki na Ekuke ya Benjame, mokambi ya bakengeli
ya mokonzi, oyo kombo na ye ezalaki Iriya, mwana mobali ya
Shelemia, mwana mobali ya Anania, akangaki mosakoli Jeremi
mpe atunaki ye: — Boni, ozali kokende na ngambo ya bato

ya Babiloni? **14** Jeremi azongisaki: — Te! Ezali lokuta, nazali
kokende na ngambo ya bato ya Babiloni te! Kasi Iriya aboyaki
koyoka ye, akangaki ye kaka mpe amemaki ye epai ya bakambi.
15 Bakambi batombokelaki Jeremi makasi, babetaki ye mpe
batiaki ye na ndako ya Jonatan, mokomi mikanda, ndako oyo
bakomisaki boloko. **16** Babwakaki Jeremi kati na boloko ya
se ya mabele epai wapi awumelaki tango molayi. **17** Mokolo
moko, mokonzi Sedesiasi atindaki ete bakende kozwa ye mpe
bamema ye na ndako ya mokonzi epai wapi atunaki ye na
nkuku: — Boni, ozali ata na liloba moko te kowuta epai na
Yawe? Jeremi azongisaki: — Solo, liloba ezali! Okokweya na
maboko ya mokonzi ya Babiloni. **18** Bongo Jeremi alobaki lisusu
na mokonzi Sedesiasi: — Mabe nini penza ngai nasali yo to
bakalaka na yo to mpe bato na yo mpo ete bobwaka ngai kati
na boloko oyo? **19** Wapi basakoli na bino oyo bazalaki koloba
ete mokonzi ya Babiloni akoya te kobundisa bino mpe mokili
na bino? **20** Kasi sik'oyo mokonzi, nkolo na ngai, nabondeli
yo: yoka ngai! Tika ete mabondeli na ngai ekoma liboso na yo:
kozongisa ngai te kati na ndako ya Jonatan, mokomi mikanda,
noki te nakokufa kuna! **21** Mokonzi Sedesiasi apesaki mitindo
ete batia Jeremi kati na lopango ya bakengeli mpe bapesaka ye,
mokolo na mokolo, lipa moko oyo ekobanda kowuta na balabala
ya bato oyo basalaka mapa, kino tango mapa ekosila kati na
engumba. Boye, Jeremi avandaki kati na lopango ya bakengeli.

38 Shefatia, mwana mobali ya Matani; Gedalia, mwana mobali
ya Pashuri; Yukali, mwana mobali ya Shelemia; mpe Pashuri,
mwana mobali ya Malikiya, bayokaki makambo oyo Jeremi
azalaki koyebisa bato nyonso. Azalaki koloba: **2** « Tala liloba oyo
Yawe alobi: ‹ Moto nyonso oyo akotikala kati na engumba oyo

akokufa na mopanga, na nzala makasi to mpe na bokono oyo
ebomaka; kasi ye oyo akobima mpo na kokende komikaba epai
ya bato ya Babiloni akobika, akokufa te; bomoi na ye ekozala
bomengo na ye ya bitumba, mpe akotikala na bomoi. › **3** Tala
liloba oyo Yawe alobi: ‹ Engumba oyo ekokweya na maboko ya
basoda ya mokonzi ya Babiloni, oyo akobotola yango. › » **4**
Bakalaka balobaki na mokonzi: — Moto oyo asengeli kokufa!
Maloba na ye ezali kolembisa basoda mpe bato oyo batikali kati
na engumba oyo; azali koluka bolamu ya bato oyo te, kasi azali
nde koluka mabe na bango. **5** Mokonzi Sedesiasi azongisaki: —
Azali na maboko na bino; mokonzi akoki koboya likanisi na bino
te! **6** Boye, bakamataki Jeremi mpe babwakaki ye kati na libulu
ya Malikiya, mwana mobali ya mokonzi; libulu yango ezalaki
kati na lopango ya bakengeli. Bakitisaki Jeremi kati na libulu na
nzela ya basinga; libulu ezalaki na mayi te, kaka na potopoto;
mpe Jeremi azindaki makasi kati na potopoto yango. **7** Ebedi-
Meleki, moto ya Kushi, kalaka ya lokumu oyo azalaki kosala kati
na ndako ya mokonzi, ayokaki ete babwaki Jeremi kati na libulu.
Boye, wana mokonzi avandaki na Ekuke ya Benjame, **8** Ebedi-
Meleki abimaki na ndako ya mokonzi mpe akendeki koloba na
mokonzi: **9** — Mokonzi, nkolo na ngai, kati na nyonso oyo basali
mosakoli Jeremi, bato oyo basali mabe penza! Basili kobwaka
ye kati na libulu epai wapi akokufa na nzala, mpo ete mapa ezali
lisusu te kati na engumba! **10** Mokonzi apesaki mitindo oyo epai
ya Ebedi-Meleki, moto ya mokili ya Kushi: — Kamata awa mibali
tuku misato elongo na yo, mpe bobimisa mosakoli Jeremi wuta
na libulu liboso ete akufa. **11** Ebedi-Meleki akamataki mibali
yango mpe akendeki na ndako ya mokonzi, kati na shambre
oyo ezalaki na se ya ebombelo bomengo; azwaki kuna bilamba

ya kala mpe oyo epasuka, mpe akitisaki yango na nzela ya basinga epai ya Jeremi kati na libulu. **12** Ebedi-Meleki, moto ya Kushi, alobaki na Jeremi: — Tia bilamba oyo na se ya mapeka na yo, likolo ya basinga oyo mpo na kobatela mapeka na yo. Jeremi asalaki se bongo. **13** Babendaki ye na basinga mpe babimisaki ye na libulu. Mpe Jeremi avandaki kati na lopango ya bakengeli. **14** Mokonzi Sedesiasi atindaki ete bamemela ye mosakoli Jeremi mpe bakotisa ye na Ekuke ya misato ya Tempelo ya Yawe. Mokonzi alobaki na Jeremi: — Nazali na likambo moko ya kotuna epai na yo; kobombela ngai eloko moko te! **15** Jeremi alobaki na mokonzi Sedesiasi: — Soki nayebisi yo yango, okoboma ngai te? Ezala napesi yo toli, okoyokela na yo ngai te. **16** Kasi mokonzi Sedesiasi alapaki ndayi na nkuku epai ya Jeremi: — Na Kombo na Yawe oyo apesaka biso pema, nakoboma yo te, mpe nakokaba yo te na maboko ya bato oyo balingi koboma yo! **17** Bongo Jeremi alobaki na Sedesiasi: — Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga mpe Nzambe ya Isalaele, alobi: « Soki kaka omipesi epai ya bakonzi ya basoda ya mokonzi ya Babiloni, yo mpe libota na yo bokokufa te, mpe engumba oyo ekobebisama na moto te. **18** Kasi soki oboyi komipesa epai ya bakonzi ya basoda ya mokonzi ya Babiloni, engumba oyo ekokweya na maboko ya bato ya Babiloni mpe bakotumba yango, bongo ezala yo, okobika te na maboko na bango. » **19** Mokonzi Sedesiasi alobaki na Jeremi: — Nazali kobanga Bayuda oyo bakei na ngambo ya bato ya Babiloni, mpo ete bato ya Babiloni bakoki kokaba ngai na maboko na bango mpe bakonyokola ngai. **20** Jeremi azongisaki: — Te, bakokaba yo te! Nabondeli yo, tosa Yawe mpe sala makambo oyo nazali koyebisa yo; bongo nyonso ekotambola malamu mpo na yo mpe

okobikisa bomoi na yo. **21** Kasi soki oboyi komipesa epai na
bango, tala makambo oyo Yawe atalisi ngai: **22** « Bakomema
basi nyonso oyo bavandaka kati na ndako ya mokonzi ya Yuda
epai ya bakonzi ya basoda ya mokonzi ya Babiloni, mpe basi
yango bakoloba: ‹ Baninga na yo ya motema bakosi yo mpe
balongi yo. Matambe na yo ezindi na potopoto, baninga na yo
bakimi yo! › » **23** Bakomema basi na yo nyonso mpe bana na
yo nyonso epai ya bato ya Babiloni; mpe yo moko okobika te
na maboko na bango, mokonzi ya Babiloni akokanga yo mpe
akobebisa engumba oyo na moto. **24** Sedesiasi alobaki na
Jeremi: — Tika ete moto moko te ayeba makambo oyo, mpe
okokufa te. **25** Soki bakalaka bayoki ete tosololi na yo mpe
bayei kotuna yo: « Yebisa biso makambo oyo oyebisi mokonzi
mpe oyo mokonzi ayebisi yo. Kobombela biso eloko te, soki te,
tokoboma yo. » **26** Loba bango: « Nakomisi libondeli na ngai
liboso ya mokonzi mpo ete azongisa ngai na ndako ya Jonatan
te, noki te nakokufela kuna. » **27** Bakalaka nyonso bayaki epai
ya Jeremi mpe batunaki ye mituna; ye mpe ayebisaki bango
makambo nyonso, ndenge kaka mokonzi atindaki ye. Boye,
lokola bazalaki lisusu na likambo ya koloba na ye te, pamba te
moto moko te ayokaki masolo na ye na mokonzi, babendanaki
na kimia. **28** Jeremi atikalaki kati na lopango ya bakengeli kino
na mokolo oyo babotolaki engumba Yelusalemi.

39 Tango Sedesiasi, mokonzi ya Yuda, akokisaki mibu libwa
na bokonzi, na sanza ya zomi, Nabukodonozori, mokonzi ya
Babiloni, elongo na mampinga na ye nyonso, ayaki kobundisa
Yelusalemi mpe azingelaki yango. **2** Tango Sedesiasi akokisaki
mibu zomi na moko na bokonzi, na mokolo ya libwa ya
sanza ya minei, lidusu moko efungwamaki kati na mir ya

engumba. **3** Bakalaka nyonso ya mokonzi ya Babiloni bakotaki
kati na engumba mpe bayaki kovanda na Ekuke ya kati-kati.
Ezalaki Nerigali-Saretseri, Samigari-Nebu; Sarisekimi, mokonzi
ya bakalaka ya lokumu; Nerigali-Saretseri, mokonzi ya liboso
ya mampinga, mpe bakonzi mosusu ya basoda ya mokonzi ya
Babiloni. **4** Tango Sedesiasi, mokonzi ya Yuda, mpe basoda
nyonso bamonaki bongo, bakimaki, babimaki na engumba butu-
butu, na nzela ya elanga ya mokonzi, na Ekuke oyo ezali na kati-
kati ya bamir mibale; bakendeki na nzela ya lubwaku ya Yordani.
5 Kasi basoda ya Babiloni balandaki bango mpe bakangaki
Sedesiasi, na etando ya Jeriko; bazwaki ye mpe bamemaki ye
na Ribila, kati na mokili ya Amati, epai ya Nabukodonozori,
mokonzi ya Babiloni, oyo akatelaki ye etumbu. **6** Kuna na Ribila,
mokonzi ya Babiloni apesaki mitindo ete bakata, na miso na ye,
mito ya bana mibali ya Sedesiasi mpe ya bankumu nyonso ya
Yuda. **7** Apesaki lisusu mitindo ete batobola miso ya Sedesiasi,
bakanga ye minyololo ya bibende ya bronze mpo na komema ye
na Babiloni. **8** Basoda ya Babiloni batumbaki ndako ya mokonzi
mpe bandako ya bato, mpe babukaki bamir ya Yelusalemi. **9**
Nebuzaradani, mokonzi ya bakengeli ya mokonzi, amemaki na
bowumbu, na Babiloni, bato oyo batikalaki kati na engumba
elongo na bato oyo bayaki komitika bango moko epai na ye, mpe
bato mosusu. **10** Kasi Nebuzaradani, mokonzi ya bakengeli ya
mokonzi, atikaki kati na mokili ya Yuda, babola oyo bazalaki ata
na eloko moko te; apesaki bango bilanga ya vino mpe bilanga.
11 Nzokande, Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni, apesaki
mitindo oyo epai ya Nebuzaradani, mokonzi ya bakengeli ya
mokonzi, na tina na mosakoli Jeremi: **12** « Kamata ye, batela
ye, kosala ye mabe te; kasi salela ye makambo nyonso oyo

akosenga yo. » **13** Boye, Nebuzaradani, mokonzi ya bakengeli
ya mokonzi; Nebutsasibani, mokonzi ya bakalaka ya lokumu;
Nerigali-Saretseri, mokonzi ya liboso ya mampinga, mpe bakonzi
nyonso ya basoda ya mokonzi ya Babiloni **14** batindaki ete
bazwa Jeremi kati na lopango ya mokonzi mpe bapesaki ye
na maboko ya Gedalia, mwana mobali ya Ayikami, mwana
mobali ya Shafani, mpo ete azongisa ye na ndako na ye. Boye
Jeremi awumelaki kati na bato na ye. **15** Wana Jeremi azalaki
ya kokangama kati na lopango ya bakengeli, Yawe alobaki na
ye: **16** — Kende koyebisa Ebedi-Meleki, moto ya Kushi: « Tala
liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, Nzambe ya Isalaele,
alobi: ‹ Nakomi pene ya kokokisa makambo oyo nalakaki mpo
na engumba oyo, makambo ya pasi kasi ya esengo te; tango
makambo yango ekokokisama, ekosalema na miso na yo. **17**
Kasi na mokolo wana, nakobatela yo, › elobi Yawe, ‹ okokabama
te na maboko ya bato oyo yo ozali kobanga. **18** Solo, nakobikisa
yo, mpe okokufa na mopanga te; kasi bomoi na yo ekozala
bomengo na yo ya bitumba, pamba te otielaka Ngai elikya, elobi
Yawe. › »

40 Yawe alobaki na Jeremi tango Nebuzaradani, mokonzi ya
bakengeli ya mokonzi, abikisaki ye na Rama. Akutaki Jeremi
bakanga ye na minyololo kati na molongo ya bakangami oyo
bawutaki na Yelusalemi mpe na Yuda, oyo bazalaki komema na
bowumbu kuna na Babiloni. **2** Tango mokonzi ya bakengeli ya
mokonzi amemaki Jeremi, alobaki na ye: — Yawe, Nzambe
na yo, asilaki kokata ete pasi oyo ekokweya na esika oyo; **3**
mpe sik’oyo akokisi yango, asali ndenge kaka akanaki kosala.
Makambo oyo nyonso esalemi mpo ete bino, bato, bosalaki
masumu liboso ya Yawe mpe batosaki Ye te. **4** Kasi na mokolo

ya lelo, nazali kokangola yo na minyololo oyo bakangaki yo na maboko. Soki olingi, yaka elongo na ngai na mokili ya Babiloni mpe nakobatela yo; kasi soki mpe oboyi, koya te. Tala, mokili mobimba ezali liboso na yo; kende esika nyonso olingi. **5** Lokola Jeremi azalaki kowumela kopesa eyano, Nebuzaradani abakisaki: — Zonga epai ya Gedalia, mwana mobali ya Ayikami mpe koko ya Shafani, oyo mokonzi ya Babiloni akomisi moyangeli ya bingumba ya Yuda, mpe vanda epai na ye kati na bato na yo to kende esika nyonso olingi. Bongo mokonzi ya bakengeli ya mokonzi apesaki ye bilei mpe bakado, mpe atikaki ye kokende. **6** Jeremi akendeki na Mitsipa epai ya Gedalia, mwana mobali ya Ayikami, mpe avandaki esika moko na ye kati na bato oyo batikalaki kati na mokili. **7** Tango bakonzi nyonso ya mampinga elongo na basoda na bango, oyo bazalaki ya kopanzana kati na etuka, bayokaki ete mokonzi ya Babiloni akomisi Gedalia, mwana mobali ya Ayikami, moyangeli kati na mokili mpe apesi ye mokumba ya kokamba babola, mibali, basi mpe bana oyo bakendeki te na bowumbu na Babiloni, **8** bakendeki na Mitsipa epai ya Gedalia. Tala bakombo ya bato yango: Isimaeli, mwana mobali ya Netania; Yoanani mpe Jonatan, bana mibali ya Karea; Seraya, mwana mobali ya Tanumeti; bana mibali ya Efayi, moto ya Netofa; mpe Yezania, mwana mobali ya moto moko ya Maakati; bakendeki kuna elongo na basoda na bango. **9** Gedalia, mwana mobali ya Ayikami, mwana mobali ya Shafani, alapaki ndayi liboso na bango mpe basoda na bango na maloba oyo: « Bobanga te kosalela bato ya Babiloni, bovanda kati na mokili, bosalela mokonzi ya Babiloni mpe bokozala na bino malamu. **10** Ngai, nakotikala na Mitsipa mpo na kolobela bino liboso ya bato ya Babiloni, oyo bazali koya epai na biso. Kasi

bino, bobuka bambuma ya vino, bambuma mosusu, bokamola mafuta mpe bobomba yango na bibombelo na bino, bongo bovanda kati na bingumba oyo bosili kozwa. » **11** Tango Bayuda nyonso oyo bakimelaki na mokili ya Moabi, ya Amoni, ya Edomi mpe na mikili mosusu bayokaki ete mokonzi ya Babiloni atikaki ndambo ya bato kati na Yuda mpe akomisaki Gedalia, mwana mobali ya Ayikami, mwana mobali ya Shafani, moyangeli na bango, **12** bango nyonso balongwaki na mikili nyonso epai wapi bazalaki ya kopanzana mpe bazongaki kati na Yuda, epai ya Gedalia, kuna na Mitsipa, mpe babukaki bambuma ya vino mpe bambuma mosusu ebele. **13** Yoanani, mwana mobali ya Karea, mpe bakonzi nyonso ya basoda oyo bazalaki ya kopanzana kati na etuka bayaki na Mitsipa epai ya Gedalia **14** mpe balobaki na ye: — Oyebi te ete Balisi, mokonzi ya bato ya Amoni, atindi Isimaeli, mwana mobali ya Netania, mpo na koboma yo? Kasi Gedalia, mwana mobali ya Ayikami, andimelaki bango te. **15** Boye, Yoanani, mwana mobali ya Karea, ayebisaki Gedalia na nkuku, na Mitsipa: — Pesa ngai nzela ete nakende koboma Isimaeli, mwana mobali ya Netania! Moto moko te akoyeba yango. Mpo na nini aboma yo? Mpo na nini Bato nyonso ya Yuda, oyo bazali pene na yo bapanzana mpe ndambo oyo bakotikala bakufa? **16** Kasi Gedalia, mwana mobali ya Ayikami, alobaki na Yoanani, mwana mobali ya Karea: — Kosala bongo te! Makambo oyo ozali koloba mpo na Isimaeli ezali makambo ya lokuta.

41 Na sanza ya sambo, Isimaeli, mwana mobali ya Netania mpe koko ya Elishama, oyo azalaki na molongo ya libota ya bokonzi mpe moko kati na bakengeli ya mokonzi, ayaki elongo na basoda zomi epai ya Gedalia, mwana mobali ya Ayikami,

na Mitsipa. Wana bazalaki kolia na Mitsipa, **2** Isimaeli, mwana
mobali ya Netania, elongo na basoda wana zomi oyo bazalaki
elongo na ye babomaki na mopanga Gedalia, mwana mobali ya
Ayikami, mwana mobali ya Shafani, oyo mokonzi ya Babiloni
akomisaki moyangeli kati na mokili. **3** Isimaeli abomaki lisusu
Bayuda oyo bazalaki elongo na Gedalia, na Mitsipa, elongo na
basoda ya Babiloni oyo bazalaki wana. **4** Mokolo oyo elandaki
kufa ya Gedalia, liboso ete sango eyebana epai ya bato, **5** bato
tuku mwambe bawutaki na Sishemi, na Silo mpe na Samari;
bazalaki na mandefu bakata, bilamba epasuka-pasuka, mpe
bamizokisaki-zokisaki bapota na banzoto. Bamemaki makabo
ya bagato mpe malasi ya ansa mpo na kobonza yango kati
na Tempelo ya Yawe. **6** Isimaeli, mwana mobali ya Netania,
abimaki na Mitsipa mpo na kokende kokutana na bango; wana
azalaki kokende kokutana na bango, azalaki kolela nzela-nzela.
Bongo tango akutanaki na bango, alobaki na bango: — Boya
kotala Gedalia, mwana mobali ya Ayikami! **7** Tango bakotaki kati
na engumba, Isimaeli, mwana mobali ya Netania, mpe bato
oyo bazalaki elongo na ye babomaki bango mpe babwakaki
bango na libulu. **8** Kasi bato zomi kati na bango balobaki na
Isimaeli: — Koboma biso te! Tozali na ble, na orje, na mafuta
mpe na mafuta ya nzoyi, oyo tobombaki kati na bilanga. Boye,
abomaki bango lisusu te, abikisaki bango elongo na bandeko
na bango. **9** Libulu epai wapi Isimaeli abwakaki bato nyonso
oyo abomaki ezalaki libulu ya Gedalia, libulu oyo mokonzi
Asa asalaki mpo na komibatela liboso ya Baesha, mokonzi ya
Isalaele. Isimaeli, mwana mobali ya Netania, atondisaki yango
na bibembe; **10** bongo akomisaki bato nyonso oyo batikalaki
na Mitsipa bawumbu: bana basi ya mokonzi mpe bato mosusu

oyo batikalaki kuna na Mitsipa, oyo Nebuzaradani, mokonzi ya bakengeli ya mokonzi, atiaki na se ya bokonzi ya Gedalia, mwana mobali ya Ayikami. Isimaeli, mwana mobali ya Netania, amemaki bato oyo amemaki bango lokola bawumbu kati na mokili ya bato ya Amoni. **11** Tango Yoanani, mwana mobali ya Karea, mpe bakonzi nyonso ya basoda, oyo bazalaki elongo na ye bayokaki sango ya makambo mabe oyo Isimaeli, mwana mobali ya Netania, asalaki, **12** basangisaki bato na bango nyonso mpe bakendeki kobundisa Isimaeli, mwana mobali ya Netania; bakutanaki na ye pene ya liziba monene ya Gabaoni. **13** Tango bawumbu nyonso oyo Isimaeli akangaki bamonaki Yoanani, mwana mobali ya Karea, mpe bakonzi nyonso ya basoda, oyo bazalaki elongo na ye, batondisamaki na esengo makasi; **14** mpe bato nyonso oyo Isimaeli amemaki lokola bawumbu, na Mitsipa, babalukaki mpe bakendeki kosangana na Yoanani, mwana mobali ya Karea. **15** Kasi Isimaeli, mwana mobali ya Netania, mpe bato mwambe oyo bazalaki elongo na ye babikaki na maboko ya Yoanani mpe bakimaki epai ya bato ya Amoni. **16** Sima na yango, Yoanani, mwana mobali ya Karea, mpe bakonzi nyonso ya basoda oyo bazalaki elongo na ye bamemaki bato nyonso ya Mitsipa oyo babikaki, oyo Isimaeli, mwana mobali ya Netania, amemaki na bowumbu wuta na Mitsipa sima na ye koboma Gedalia, mwana mobali ya Ayikami: basoda, basi, bana mpe bakalaka ya lokumu ya mokonzi; elingi koloba bato nyonso oyo azongisaki wuta na Gabaoni. **17** Bakobaki nzela na bango mpe batelemaki na molako ya Kimeami, pene ya Beteleemi, mpo ete bazalaki na posa ya kokende na Ejipito **18** mpo na kokima bato ya Babiloni, pamba te bazalaki kobanga bango; mpe mpo ete Isimaeli, mwana mobali ya Netania, abomaki

Gedalia, mwana mobali ya Ayikami, oyo mokonzi ya Babiloni
akomisaki moyangeli ya mokili.

42 Bongo, bakonzi nyonso ya basoda mpe Yoanani, mwana
mobali ya Karea; Yezania, mwana mobali Oshaya, mpe bato
nyonso, kobanda na ye oyo aleki moke kino na ye oyo aleki
monene, bapusanaki **2** pene ya mosakoli Jeremi mpe balobaki
na ye: — Tosengi na yo, tika ete libondeli na biso ekoma liboso
na yo: « Sambela Yawe, Nzambe na yo, mpo na biso bato oyo
totikali; pamba te ndenge ozali komona yango, tozalaki ebele,
kasi sik'oyo totikali kaka moke. **3** Bondela Yawe, Nzambe na
yo, mpo ete ayebisa biso esika nini tosengeli kokende mpe
makambo nini tosengeli kosala. » **4** Mosakoli Jeremi alobaki na
bango: — Nayoki bino! Nakobondela Yawe, Nzambe na bino,
ndenge ezali bosenga na bino; mpe nakoyebisa bino makambo
nyonso oyo Yawe akoloba, nakobombela bino ata likambo moko
te. **5** Balobaki na Jeremi: — Tika ete Yawe azala motatoli ya
solo mpe ya sembo mpo na kopesa biso etumbu soki toboyi
kotosa makambo nyonso oyo Yawe, Nzambe na yo, akopesa
yo mokumba ya koyebisa biso. **6** Ezala esepelisi biso to te,
tokotosa kaka Yawe, Nzambe na biso, oyo topesi yo mokumba
ya kotuna. Na bongo, makambo nyonso ekotambola malamu
mpo na biso, pamba te tokotosa Yawe, Nzambe na biso. **7** Sima
na mikolo zomi, Yawe alobaki na Jeremi; **8** mpe Jeremi abengaki
Yoanani, mwana mobali ya Karea; bakonzi nyonso ya basoda
oyo bazalaki elongo na ye mpe bato nyonso, kobanda na ye oyo
aleki moke kino na ye oyo aleki monene. **9** Alobaki na bango: —
Tala liloba oyo Yawe, Nzambe ya Isalaele, alobi, Ye oyo epai ya
nani botindaki ngai mpo na kokomisa libondeli na bino: **10** « Soki
botikali kati na mokili oyo, nakobikisa bino mpe nakobebisa bino

te; nakolona bino mpe nakopikola bino te, pamba te etumbu ya pasi oyo natindeli bino esali Ngai pasi na motema. **11** Bobanga lisusu te mokonzi ya Babiloni, oyo bozali kobanga lelo; bobanga ye te, » elobi Yawe, « pamba te nazali elongo na bino mpo na kobikisa bino mpe mpo na kokangola bino na maboko na ye. **12** Nakotalisa bino ngolu mpo ete ayokela bino mawa mpe azongisa bino na mokili na bino. » **13** Nzokande, soki bolobi: « Tokovanda na biso kati na mokili oyo te, » soki botosi te Yawe, Nzambe na bino, **14** mpe soki bolobi: « Te! Tokokende nde kovanda na Ejipito epai wapi tokomona lisusu bitumba te, tokoyoka lisusu lolaka ya kelelo te mpe tokokufa lisusu nzala te; » **15** wana bino batikali ya Yuda, boyoka malamu Liloba na Yawe: « Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, Nzambe ya Isalaele, alobi: ‹ Soki botingami kaka kokende na Ejipito mpe soki bokeyi kovanda kuna, **16** mopanga oyo bozali kobanga ekokweyela bino kuna, na Ejipito; nzala oyo bozali kobanga ekolanda bino kuna, na Ejipito, mpe ezali kuna nde bokokufa. **17** Solo, bato nyonso oyo bakotingama kokende kaka kovanda na Ejipito bakokufa na mopanga, na nzala makasi mpe na bokono oyo ebomaka; moko te kati na bango akotikala na bomoi mpe akobika na pasi oyo nakotindela bango. › **18** Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, Nzambe ya Isalaele, alobi: ‹ Ndenge kanda mpe kotomboka na Ngai epelelaki bavandi ya Yelusalemi, ndenge wana mpe nakopelisela bino kanda na Ngai tango bokokende na Ejipito. Bokokoma ndakisa mpo na koloba maloba ya bosoloka, eloko ya koyoka somo, eloko ya lisuma mpe ya kotiola; mpe bokotikala komona lisusu esika oyo te. › **19** Oh bino batikali ya Yuda, Yawe azali koloba na bino: ‹ Bokende na Ejipito te! › Bososola malamu likambo oyo: ngai nazali nde

kokebisa bino lelo **20** ete bozali kosala libunga monene tango
bozali kotinda ngai epai na Yawe, Nzambe na bino, na maloba
oyo: ‹ Bondela mpo na biso Yawe, Nzambe na biso, mpe yebisa
biso makambo nyonso oyo Yawe akoloba; tokosalela yango. ›
21 Na mokolo kaka ya lelo, nayebisi bino yango, kasi boboyi
lisusu kotosa Yawe, Nzambe na bino, na nyonso oyo atindi ngai
koyebisa bino. **22** Boye, boyeba sik'oyo malamu likambo oyo:
bokokufa na mopanga, na nzala makasi mpe na bokono oyo
ebomaka na esika oyo bolingi kokende mpo na kovanda. »

43 Tango Jeremi asilisaki koloba na bato maloba nyonso ya
Yawe, Nzambe na bango, maloba nyonso oyo Yawe, Nzambe
na bango, atindaki ye koyebisa bango, **2** Azaria, mwana mobali
ya Oshaya; Yoanani, mwana mobali ya Karea, mpe bato oyo
nyonso ya lolendo balobaki na Jeremi: — Ozali koloba makambo
ya lokuta! Yawe, Nzambe na biso, atindi yo te koloba na biso
ete tokende te kovanda na Ejipito. **3** Ezali Baruki, mwana
mobali ya Neriya, moto atindi yo ete okosa biso, pamba te alingi
ete towumela na se ya bokonzi ya bato ya Babiloni mpo ete
baboma biso to bamema biso na bowumbu na Babiloni. **4** Boye,
Yoanani, mwana mobali ya Karea, bakonzi nyonso ya basoda
mpe bato nyonso baboyaki kotosa Yawe oyo azali kosenga
bango kovanda kati na mokili ya Yuda. **5** Yoanani, mwana mobali
ya Karea, mpe bakonzi nyonso ya basoda bakamataki batikali
nyonso ya Yuda, oyo bazongaki wuta na bikolo nyonso epai wapi
bazalaki ya kopanzana, mpo na kovanda na mokili ya Yuda; **6**
bamemaki lisusu mibali, basi, bana mpe bana basi ya mokonzi
oyo Nebuzaradani, mokonzi ya bakengeli ya mokonzi, apesaki na
maboko ya Gedalia, mwana mobali ya Ayikami, mwana mobali
ya Shafani. Bamemaki mpe mosakoli Jeremi mpe Baruki, mwana

mobali ya Neriya. 7 Boye, mpo ete batosaki Yawe te, bakendeki
na Ejipito mpe bakomaki kino na Dafine. 8 Wuta na Dafine,
Yawe alobaki na Jeremi: 9 — Kamata mabanga minene mpe, na
miso ya Bayuda, kunda yango na se ya mabele oyo basalelaka
bikeko, mabele ya pavema oyo batonga na babiliki, na ekotelo
ya ndako ya Faraon, na Dafine. 10 Loba na bango: « Tala liloba
oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, Nzambe ya Isalaele, alobi:
‹ Nakobengisa mosali na Ngai, Nabukodonozori, mokonzi ya
Babiloni, mpe nakotelemisa kiti na ye ya bokonzi na likolo ya
mabanga oyo nasili kokunda na esika oyo; akotanda ndako na
ye ya kapo ya bokonzi na likolo na yango. 11 Akoya kobundisa
Ejipito mpe akoboma bato oyo basengeli kokufa, akomema
na bowumbu ba-oyo basengeli kokende na bowumbu mpe
akoboma na mopanga ba-oyo basengeli kokufa na mopanga.
12 Akotia moto kati na batempelo ya banzambe ya bato ya
Ejipito, akotumba batempelo yango mpe akomema banzambe
na bango ya bikeko na bowumbu. Akolongola bato ya Ejipito
ndenge mobateli bibwele alongolaka basili na kazaka na ye,
mpe akobima na kimia. 13 Kuna, kati na tempelo ya Eliopolisi,
akobuka makonzi ya bule mpe akobebisa na moto batempelo ya
banzambe ya bato ya Ejipito. › »

44 Tala liloba oyo Jeremi azwaki na tina na Bayuda oyo
bazalaki kovanda na Ejipito, na se ya bingumba ya Migidoli, na
Dafine, na Mefisi mpe na Patrosi: 2 « Tala liloba oyo Yawe,
Mokonzi ya mampinga, Nzambe ya Isalaele, alobi: Bomonaki
pasi makasi oyo natindaki na Yelusalemi mpe na bingumba
nyonso ya Yuda. Na mokolo ya lelo, etikali pamba mpe ebebisami
makasi 3 likolo ya mabe oyo basalaki. Bapesaki Ngai kanda
tango bakomaki kotumba malasi ya ansa lokola mbeka mpe

kosalela banzambe mosusu oyo batikalaki koyeba te, ezala
bango to bino to batata na bino. **4** Nzokande, nazalaki tango
na tango kotinda basali na Ngai, basakoli, mpo na koloba na
bino: ‹ Bosala te makambo ya nkele oyo nayinaka. › **5** Kasi
batikalaki koyoka te mpe batosaki te; batikaki mabe na bango
te mpe bakobaki kaka kotumba malasi ya ansa lokola mbeka
epai ya banzambe mosusu. **6** Yango wana, kanda makasi na
Ngai epelaki mpe ebebisaki bingumba ya Yuda mpe babalabala
ya Yelusalemi; mpe lisusu ebukaki-bukaki yango ndenge ezali
komonana lelo. **7** Sik'oyo tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya
mampinga mpe Nzambe ya Isalaele, alobi: Mpo na nini bozali
komimemela pasi ya makasi boye kino mokili ya Yuda ezangela
mibali, basi, babebe mpe etikala lisusu ata na moto moko te? **8**
Mpo na nini bozali kopelisa kanda na Ngai na nzela ya misala na
bino ya mabe, na kotumbaka malasi ya ansa lokola mbeka epai
ya banzambe mosusu ya Ejipito epai wapi bokeyi kovanda? Bino
moko nde bozali komibebisa mpe komikomisa bato ya libabe
mpe eloko ya kotiola kati ya bikolo nyonso ya mokili. **9** Bobosani
mabe oyo batata na bino, bakonzi mpe basi ya bakonzi ya Yuda
basalaki? Bobosani mabe oyo bino mpe basi na bino bosalaki
kati na mokili ya Yuda mpe kati na babalabala ya Yelusalemi?
10 Kino lelo, bamikitisi te, batosi Ngai te, batosi mibeko mpe
malako na Ngai te, oyo napesaki bino mpe batata na bino. **11**
Mpo na yango, tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga,
Nzambe ya Isalaele, alobi: Nazwi mokano ya komemela bino
pasi mpe ya kobebisa mokili nyonso ya Yuda. **12** Nakokanga
batikali ya Yuda, ba-oyo batingamaki koya kovanda awa na
Ejipito; bango nyonso bakokufa kati na Ejipito, na mopanga mpe
na nzala makasi, kobanda na ye oyo aleki moke kino na ye oyo

aleki monene; bakokufa na mopanga mpe na nzala makasi,
mpe bakobanda kotangaka kombo na bango mpo na kolakela
bato mabe; bakokoma eloko ya koyoka somo, eloko ya lisuma
mpe eloko ya kotiola. **13** Nakopesa bavandi ya Ejipito etumbu
na mopanga, na nzala makasi mpe na bokono oyo ebomaka,
ndenge napesaki Yelusalemi etumbu. **14** Kati na batikali ya Yuda
oyo bayaki kovanda na Ejipito, moko te akobika to akotikala na
bomoi, ata soki ayoki posa ya kozonga mpo na kovanda na
mokili ya Yuda, bato moke kaka nde bakozonga. » **15** Mibali
nyonso oyo bayebaki ete basi na bango bazalaki kotumba malasi
ya ansa lokola mbeka epai ya banzambe mosusu, elongo na
basi nyonso oyo bazalaki wana kati na lisanga monene mpe
bato nyonso oyo bazalaki kovanda na Ejipito ya se mpe ya
likolo balobaki na Jeremi: **16** — Te! Tokoyoka te makambo
oyo ozali koyebisa biso na kombo ya Yawe. **17** Tokosala nde
makambo nyonso oyo biso tokanaki kosala: tokotumba malasi
ya ansa lokola mbeka mpo na Ishitari mpe tokosopa makabo
ya masanga ya vino mpo na ye ndenge biso, batata na biso,
bakonzi na biso mpe bakalaka na biso tosalaki kati na bingumba
ya Yuda mpe na babalabala ya Yelusalemi; mpe na tango wana,
tozalaki na bilei ebele, tozalaki malamu mpe tozalaki komona
pasi te. **18** Kasi wuta kaka tango totikaki kotumba malasi ya ansa
lokola mbeka mpe kosopa makabo ya masanga ya vino epai ya
Ishitari, tozangela nyonso mpe tokoma kokufa na mopanga mpe
na nzala makasi. **19** Basi babakisaki: — Kutu, tango tozalaki
kotumba malasi ya ansa lokola mbeka mpe kosopa makabo ya
masanga ya vino epai ya Ishitari, boni, mibali na biso bayebaki
te ete tozali kosala bagato na elilingi na ye mpe kosopa makabo
ya masanga ya vino epai na ye? **20** Bongo Jeremi alobaki na

bato nyonso, mibali mpe basi, oyo bapesaki ye eyano wana: **21** — Boni, bokanisi ete Yawe abosani mpe azali kokanisa lisusu te malasi ya ansa oyo botumbaki kati na bingumba ya Yuda mpe na babalabala ya Yelusalemi, bino, batata na bino, bakonzi na bino, bakalaka na bino mpe bato nyonso ya mokili? **22** Yawe akokaki lisusu te kokanga motema liboso ya misala na bino ya mabe mpe ya nkele; ezali mpo na yango nde mokili na bino ekomi elanga ya libebi, etando ebebisama, eloko ya lisuma mpe etikali lisusu na bato te, ndenge ezali komonana na mokolo ya lelo. **23** Mpo ete botumbaki malasi ya ansa lokola mbeka mpe bosalaki masumu liboso ya Yawe, mpo ete botosaki Yawe te mpe bolandaki te Mobeko na Ye, bikateli na Ye mpe malako na Ye, yango wana pasi oyo ekomeli bino ndenge bozali komona yango lelo. **24** Jeremi alobaki na bato nyonso mpe epai ya basi nyonso: — Bino bato nyonso ya Yuda oyo bozali kati na Ejipito, boyoka Liloba na Yawe: **25** Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, Nzambe ya Isalaele, alobi: Bino mpe basi na bino, bomonisi na nzela ya misala na bino elaka oyo bopesaki tango bolobaki: « Tokokokisa solo ndayi oyo tolapaki ete tokotumba malasi ya ansa mpe tokosopa makabo ya masanga ya vino epai ya Ishitari, nzambe mwasi ya bato ya Babiloni. » Bokende! Bosala ndenge bolobi mpe bokokisa ndayi na bino! **26** Kasi mpo na yango, boyoka Liloba na Yawe, bino Bayuda nyonso oyo bozali kovanda kati na Ejipito: « Tala, nalapi ndayi na Kombo na Ngai ya monene, » elobi Yawe, « moto moko te oyo awuta na mokili ya Yuda, bongo avandi na esika songolo ya Ejipito, akobelela to mpe akolapa ndayi na Kombo na Ngai, na koloba: ‹ Lokola Nkolo Yawe azali na bomoi! › **27** Pamba te nazali kolandela bango malamu mpo ete bamona pasi kasi bolamu te. Bato nyonso

ya Yuda kati na Ejipito bakokufa na mopanga mpe na nzala makasi kino tango bango nyonso bakosila kobebisama. **28** Kaka ndambo moke ya bato nde ekobika na mopanga mpe ekozonga na mokili ya Yuda, wuta na Ejipito. Boye, batikali nyonso ya Yuda, ba-oyo nyonso bayaki kovanda na Ejipito, bakoyeba soki liloba ya nani nde ekokokisama: ya Ngai to ya bango. **29** Ekozala elembo ete nakopesa bino etumbu na esika oyo, » elobi Yawe, « mpo ete boyeba solo ete pasi oyo nalakaki bino ekokokisama kaka. » **30** Tala liloba oyo Yawe alobi: « Nakokaba Faraon Ofira, mokonzi ya Ejipito, na maboko ya banguna na ye oyo bazali koluka bomoi na ye, ndenge kaka nakabaki Sedesiasi, mokonzi ya Yuda, na maboko ya Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni, oyo azalaki koluka bomoi na ye. »

45 Tango Baruki asilisaki kokoma kati na mokanda makambo oyo Jeremi atindaki ye, na mobu ya minei ya bokonzi ya Yeoyakimi, mwana mobali ya Joziasi, mokonzi ya Yuda, mosakoli Jeremi alobaki na Baruki, mwana mobali ya Neriya, maloba oyo: **2** « Tala liloba oyo Yawe, Nzambe ya Isalaele, azali koloba na yo Baruki: **3** Olobaki: ‹ Mawa na ngai! Yawe abakisi pasi mpe minyoko na ngai; nalembi likolo ya kolela mpe nazali lisusu na kimia te! › **4** Kasi Yawe alobaki na ngai: Loba na ye: ‹ Tala liloba oyo Yawe alobi: Nakokweyisa biloko nyonso oyo natongaki mpe nakopikola biloko nyonso oyo nalonaki kati na mokili oyo. **5** Boni, olingi koluka makambo minene mpo na yo moko? Te! Koluka yango te! Pamba te nakomemela bato nyonso pasi, elobi Yawe, kasi nakobikisa yo na bisika nyonso oyo okokende. › »

46 Tala liloba oyo Yawe alobaki na mosakoli Jeremi na tina na bikolo ya bapaya: **2** Na tina ya Ejipito: Tala maloba ya kosambisa mampinga ya Faraon Neko, mokonzi ya Ejipito, oyo

Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni, alongaki pene ya ebale Efrate, na Karikemishi, tango Yeoyakimi, mwana mobali ya Joziasi, mokonzi ya Yuda, akokisaki mibu minei na bokonzi: **3** « Bobongisa banguba na bino: ya minene mpe ya mike, mpe bokende bitumba! **4** Bobongisa bampunda mpe bomata na bashar! Bomitanda na milongo mpe bolata bikoti ya bitumba! Bopelisa basonge ya makonga na bino mpe bolata bibundeli! **5** Nazali komona nini? Bazali kolenga na somo mpe kozonga sima; balongi basoda na bango ya mpiko, bazali kopota mbangu makasi mpe bazali ata kotala sima te: somo ekangi bango na bangambo nyonso, » elobi Yawe. **6** « Bato ya mbangu bazali kokoka lisusu kokima te, mpe basoda ya mpiko bazali kokoka lisusu kobika te! Bazali nde kobeta mabaku mpe kokweya pembeni ya ebale Efrate, kati na etuka ya nor. **7** Nani oyo azali koya lokola ebale Nili, lokola mayi ya bibale oyo etomboki? **8** Mokili ya Ejipito ezali koya lokola ebale Nili, lokola mayi ya bibale oyo etomboki. Ejipito ezali koloba: ‹ Nakoya mpe nakotondisa mokili, nakobebisa bingumba mpe bato na yango. › **9** Bino bampunda, bokende! Bino basoda oyo botambolaka likolo ya bashar, botambolisa mbangu! Bino basoda, bato ya Kushi mpe ya Puti, oyo bomemaka banguba, mpe bino bato ya Ludi oyo bobundaka na matolotolo, bokende liboso! **10** Ezali mokolo ya Nkolo Yawe, Mokonzi ya mampinga; mokolo ya kozongisa mabe na mabe, mpo na kozongisela banguna na yo mabe. Mopanga ekoboma kino ekotonda, kino ekosilisa posa na yango ya makila; pamba te ezali nde mbeka mpo na Nkolo Yawe, Mokonzi ya mampinga, pene ya ebale Efrate, kati na etuka ya nor. **11** Oh moseka Ejipito, kende kozwa malasi kati na Galadi! Ozali kobakisa na pamba bakisi likolo ya bakisi, okobika na yo

te! **12** Bikolo ya bapaya ekoyoka sango ya soni na yo, makelele
ya koganga na yo ekotondisa mabele. Soda moko akotutana na
soda mosusu, mpe bango mibale bakokweya nzela moko. » **13**
Tala liloba oyo Yawe alobaki na mosakoli Jeremi na tina na koya
ya Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni, mpo na kobundisa
Ejipito: **14** « Loba makambo oyo na Ejipito mpe tatola yango
na Migidoli; tatola yango lisusu na Mefisi mpe na Takipenesi: ‹
Bomitanda na milongo mpe bobongama, pamba te mopanga
ezali koboma bato oyo bazali zingazinga na yo. › **15** Mpo na nini
bamemi basoda na yo ya mpiko? Bakokaki kopika te, pamba te
Yawe akweyisaki bango. **16** Tango nyonso, bazali se kobeta
mabaku, bazali kokweya moko likolo ya mosusu. Bazali koloba:
‹ Tika ete totelema mpe tozonga epai ya bato na biso moko
mpe na mokili na biso, epai babota biso, mpo ete tobika na
mopanga oyo ezali koboma. › **17** Kuna, bakokoma koganga: ‹
Faraon, mokonzi ya Ejipito, atiaka kaka makelele ya pamba,
akoki na ye makambo te! › **18** Lokola Ngai nazali na bomoi,
» elobi Mokonzi oyo Kombo na Ye ezali Yawe, Mokonzi ya
mampinga; « monguna oyo azali lokola ngomba Tabori kati na
bangomba, lokola ngomba Karimeli pembeni ya ebale monene,
azali koya! **19** Yo movandi ya Ejipito, kanga bisaka na yo mpo
na kokende na bowumbu, pamba te Mefisi ekokoma esobe,
ekobebisama mpe ekotikala lisusu na bato te! **20** Mokili ya Ejipito
ezali lokola mwana ngombe ya kitoko ya mwasi, kasi nzinzi ezali
koya koswa yango kowuta na nor. **21** Basoda ya bapaya bazali
kati na milongo na ye, bazali lokola bana ngombe ya mibali mpe
ya mafuta kati na etonga. Bango mpe bakobaluka mpe bakokima
nzela moko; bakokoka kolonga te, pamba te mokolo ya pasi
ezali koya kokweyela bango: ezali tango ya etumbu mpo na

bango. **22** Ejipito ezali kokima, na makelele lokola nyoka, pamba
te banguna na yango bazali kopusana na nguya; bazali koya
kobundisa yango na bipasola lokola bato oyo bakataka banzete.
23 Bakokata banzete nyonso ya zamba na yango, » elobi Yawe,
« ata soki ezali na banzete ebele. Bazali ebele koleka mabanki,
bakokoka kotanga motango na bango te. **24** Elenge mwasi ya
Ejipito akoyokisama soni, akokweya na maboko ya bato ya nor.
» **25** Yawe, Mokonzi ya mampinga, Nzambe ya Isalaele, alobi: «
Nakopesa etumbu epai na Amoni, na nzambe ya Tebesi, na
Faraon, na Ejipito mpe na banzambe na yango, na Faraon mpe
na bato oyo batiaka mitema na bango epai na ye. **26** Nakokaba
bango na maboko ya bato oyo bazali koluka kosala bango mabe,
na maboko ya Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni, mpe na
maboko ya bakonzi ya basoda na ye. Mpe na sima na tango,
Ejipito ekotonda lisusu na bato oyo bakovanda kuna, ndenge
ezalaki na tango ya kala, » elobi Yawe. **27** « Oh Jakobi, mosali
na Ngai, kobanga te! Oh Isalaele, kobanga te; nakobikisa yo
solo wuta na mokili ya mosika, nabikisa bakitani na yo wuta
na mokili ya bowumbu. Jakobi akozala lisusu na kimia mpe na
bobatelami malamu, moto moko te akobangisa ye lisusu. **28** Oh
Jakobi, mosali na Ngai, kobanga te; pamba te nazali elongo
na yo, » elobi Yawe, « ata soki nabebisi bikolo nyonso epai
wapi napanzaki bino, nakobebisa yo nyonso te. Nakopamela yo
solo, kasi nakosala yango na bosembo; nakozanga te kopesa yo
etumbu. »

47 Tala liloba oyo Yawe alobaki na mosakoli Jeremi na tina na
bato ya Filisitia liboso ete Faraon abundisa Gaza: **2** Tala liloba
oyo Yawe alobi: « Tala ndenge nini mayi ezali kotomboka na
nor, etondi lokola ebale oyo etondi mayi; ekozindisa mokili mpe

biloko nyonso kati na yango, bingumba mpe bavandi na yango nyonso. Bato bakoganga, bavandi nyonso ya mokili bakolela 3 tango bakoyoka makelele ya bampunda koleka na lombangu, lokito ya bashar ya banguna mpe makelele ya bapine na yango. Batata bakozala lisusu na tango te ya kosunga bana na bango mpo ete maboko na bango ekolemba. 4 Pamba te mokolo ekoki mpo na kobebisa bato nyonso ya Filisitia mpe kosilisa koboma batikali nyonso oyo bakoluka kosunga bingumba Tiri mpe Sidoni. Yawe akomi pene ya kobebisa bato ya Filisitia, batikali ya esanga ya Kafitori. 5 Bakokokola suki ya moto ya Gaza lokola elembo ya matanga, Ashikeloni ekokanga monoko! Oh bino batikali kati na etando oyo ya lubwaku, kino tango nini bokotika komizokisa? 6 Bozali koganga: ‹ Ah mopanga ya Yawe, okopema tango nini? Zonga na ebombelo na yo, tika koboma mpe zala kimia! › 7 Kasi ndenge nini ezala kimia tango Yawe apesi yango mitindo ya kobundisa Ashikeloni mpe mikili oyo ezali pembeni ya ebale monene? »

48 Na tina ya Moabi: Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, Nzambe ya Isalaele, alobi: « Mawa na engumba Nebo, pamba te ekobebisama! Kiriatayimi ekoyokisama soni mpe bakobotola yango, ndako makasi ekoyokisama soni mpe ekobukana. 2 Moabi ekozala lisusu na lokumu te, bato bakosalela yango likita kati na Eshiboni mpo na kokweyisa yango: ‹ Boya, tokweyisa ekolo oyo! › Yo mpe, engumba Madimeni, okokanga monoko; mopanga ekolanda yo. 3 Yoka makelele oyo ezali kobima kuna na Oronayimi: ezali lokito ya bitumba mpe ya kobebisama! 4 Moabi ebebisami makasi penza mpe bana na yango bazali kolela. 5 Bazali komata na kolela, nzela-nzela mpo na kokende na Luyiti; mpe tango bazali kokita na

Oronayimi, koganga ya mawa ezali koyokana mpo ete Moabi
esili kobebisama. **6** Bokima! Bopota mbangu mpo na kobikisa
bomoi na bino; bokoma lokola nzete ya kokawuka kati na esobe!
7 Lokola bozali kotia mitema na misala na bino mpe na bomengo
na bino, bino mpe bokokende na bowumbu; boye Kemoshi
mpe akokende na bowumbu elongo na Banganga-Nzambe mpe
bakambi na ye. **8** Mobebisi akoya koboma bingumba nyonso
mpe ata engumba moko te ekobika; lubwaku ekobebisama,
mpe etando ya likolo ya bangomba ekobebisama, pamba
te Yawe alobi. **9** Bobongisa kunda mpo na Moabi mpo ete
ekobebisama solo; bingumba na yango ekotikala pamba, mpe
bato bakovanda lisusu kuna te. **10** Tika ete moto oyo asalelaka
Yawe na kozanga komipesa alakelama mabe! Tika ete moto oyo
apelisaka mopanga na ye mpo ete etangisa makila alakelama
mabe! **11** Moabi ezalaki na kimia wuta bolenge na yango lokola
masanga ya vino oyo baningisi te, oyo babongoli na mbeki
mosusu te, mpo ete etikala nanu kokende na bowumbu te.
Boye, elengi na yango ebongwana te mpe solo na yango etikala
kaka ndenge ya kala. **12** Kasi na mikolo ekoya, » elobi Yawe, «
nakotindela Moabi bato oyo bakobongola yango lokola masanga
ya vino na mbeki mosusu: bakosopa yango, bakosilisa yango na
mbeki mpe bakobuka mbeki na yango. **13** Boye, Moabi ekoyoka
soni likolo ya Kemoshi ndenge bato ya Isalaele bayokaki soni
tango batiaki mitema na Beteli. **14** Ndenge nini bokoki koloba: ‹
Tozali basoda ya mpiko, bato ya makasi, bilombe ya bitumba? ›
15 Mokili ya Moabi ekobebisama, mpe bakobotola bingumba na
yango na makasi; bilenge mibali oyo Moabi etielaka motema
bakokufa na mopanga, » elobi Mokonzi oyo Kombo na Ye ezali
Yawe, Mokonzi ya mampinga. **16** « Kobebisama ya Moabi ezali

na nzela, pasi na yango ekoya na lombangu penza. **17** Bino
bazalani nyonso ya Moabi, bosalela ye matanga; bino bato
oyo boyebi sango ya lokumu na ye, boloba: ‹ Ah, tala ndenge
lingenda ya nguya, lingenda ya bokonzi ya nkembo, ebukani! ›
18 Oh bato ya elenge mwasi Diboni, botika nkembo na bino
mpe bovanda na esobe; pamba te moto oyo akoya kobundisa
Moabi akoya mpe kobundisa bino mpe kobebisa bingumba na
bino oyo batonga makasi! **19** Bino bavandi ya Aroeri, botelema
na nzela mpe botala malamu, botuna mobali oyo azali kokima
mpe mwasi oyo asili kobikisa bomoi na ye soki makambo nini
esili kosalema! **20** Moabi ezali na soni mpo ete esili kokweya.
Bolela mpe boganga, bobelela na Arinoni ete mokili ya Moabi
ebebisami! **21** Kosambisama ekweyi na mokili ya etando ya
likolo ya bangomba: na Oloni, na Yakatsi mpe na Mefati, **22** na
Diboni, na Nebo mpe na Beti-Diblatayimi, **23** na Kiriatayimi, na
Beti-Gamuli mpe na Beti-Meoni, **24** na Kerioti mpe na Botsira, na
bingumba nyonso ya Moabi, ezala oyo ezali mosika to oyo ezali
pene. **25** Liseke ya Moabi ebukani mpe loboko na ye ekatani, »
elobi Yawe. **26** « Bolangwisa ye masanga, pamba te abetaki
tembe na Yawe! Tala ye Moabi ndenge azali kobaluka kati na
bisanza na ye! Tika ete, ye mpe, akoma eloko ya maseki! **27**
Boni, Isalaele azalaki eloko ya maseki te na miso na bino?
Bokangaki ye kati na miyibi mpo ete bokoma koseka ye tango
nyonso bokolobela kombo na ye? **28** Bino bavandi ya Moabi,
bosundola bingumba na bino mpe bokende kovanda kati na
mabanga! Bozala lokola ebenga oyo etongaka zala na yango
kati na mabanga. **29** Toyokaki sango ya lolendo ya Moabi,
lolendo oyo eleka penza ndelo! Tala ndenge amatisaka mapeka!
Atondi na lofundu, azali na monoko makasi, mpe motema na ye

emikitisaka te. **30** Nayebi ete monoko makasi na ye ezali kaka
pamba, » elobi Yawe, « mpe lolendo na ye esalaka eloko moko
te. **31** Yango wana nazali kolela mpo na Moabi, nazali kolela mpo
na Moabi nyonso; nazali kosala matanga mpo na bato ya Kiri-
Eresheti. **32** Oh elanga ya vino ya Sibima, nazali kolela mpo na
yo ndenge engumba Yaezeri ezali kolela! Bitape na yo epanzani
kino koleka mayi monene, ekomi kino na mayi monene Yaezeri.
Mobebisi akweyeli mbuma ya bilanga na yo mpe mbuma ya vino
na yo. **33** Esengo mpe kosepela esili kolimwa na bilanga mpe na
bazamba ya Moabi; nakawusi vino kati na bikamolelo na bango,
mpe moto oyo akokamola yango na esengo azali te. Atako bato
bazali koganga kasi ezali makelele ya esengo te. **34** Makelele
mpe koganga ezali komata wuta na Eshiboni kino na Eleale
mpe Yakatsi, wuta na Tsoari kino koleka Oronayimi mpe Egilati-
Shelishiya; pamba te, ezala mayi ya Nimirimi esili kokawuka. **35**
Nakoboma bato nyonso oyo bakendaka na bisambelo ya likolo
ya bangomba mpe batumbaka malasi ya ansa lokola mbeka
epai ya banzambe na bango, kati na mokili ya Moabi, » elobi
Yawe. **36** « Mpe motema na Ngai ezali kolela Moabi ndenge flite
ebetaka, ezali kolela lokola flite mpo na bato ya Kiri-Eresheti.
Bomengo na bango nyonso esili kobunga. **37** Bakokoli suki
ya mito ya bato nyonso, bakati moto moko na moko mandefu
mpe bazokisi moto moko na moko na loboko. **38** Na likolo ya
bandako nyonso ya Moabi mpe na bisika nyonso oyo bato
balekelaka, ezali na likambo mosusu te, kaka ebembe; pamba
te nabebisi Moabi lokola eloko oyo bato balingaka te, » elobi
Yawe. **39** « Tala ndenge nini apanzani, tala ndenge nini bazali
kolela! Ndenge nini Moabi apesi mokongo na soni! Moabi akomi
eloko ya kotiola, eloko ya koyoka na miso ya bato nyonso oyo

bazingeli ye. » **40** Tala liloba oyo Yawe alobi: « Tala ndenge nini
mpongo ezali kokita na elulu mpe etandi mapapu na yango likolo
ya Moabi. **41** Bakobotola Kerioti mpe bandako na yango oyo
batonga makasi. Na mokolo wana, mitema ya basoda ya mpiko
ya Moabi ekokoma lokola motema ya mwasi oyo azali na pasi ya
kobota. **42** Mokili ya Moabi ekobebisama mpe ekotikala lisusu
ekolo te; pamba te ebetaki tembe na Yawe. **43** Somo, libulu mpe
motambo ezali kozela bino bato ya Moabi, » elobi Yawe. **44**
« Moto nyonso oyo akokima somo akokweya na libulu, mpe
moto nyonso oyo akobima na libulu akokangama na motambo,
pamba te nakoyeisa mobu ya etumbu na mokili ya Moabi, »
elobi Yawe. **45** « Bato oyo bazali kokima bakozanga lisungi
na elili ya engumba ya Eshiboni, pamba te moto moko ewuti
na Eshiboni, moto ebimi na ndako ya mokonzi Sikoni, etumbi
bandako batonga makasi ya Moabi mpe mito ya bato ya lolendo.
46 Oh Moabi, mawa na yo! Bato ya Kemoshi babebisami, bana
na yo ya mibali bakangami na bowumbu, mpe bana na yo ya
basi bakokende na bowumbu! **47** Nzokande, na mikolo ekoya,
nakozongisa lokumu ya Moabi, » elobi Yawe. Kosambisama ya
Moabi esuki awa.

49 Na tina na bato ya Amoni: Tala liloba oyo Yawe alobi: «
Boni, Isalaele atikali lisusu na bana mibali te? Atikali lisusu
na bakitani ya libula te? Bongo mpo na nini Moloki, nzambe
ya bato ya Amoni, abotoli bingumba ya Gadi? Mpo na nini
bato na ye bayei kovanda na Gadi? **2** Kasi na mikolo ekoya,
» elobi Yawe, « nakosala ete lokito ya bitumba eyokana mpo
na kobundisa Raba, engumba ya bato ya Amoni; ekokoma
esika ya mabe mpe bamboka mike na yango ekozikisama na
moto. Bongo Isalaele akobengana bato oyo babenganaki ye,

» elobi Yawe. **3** « Eshiboni, lela mpo ete Ayi ebebisami! Bino
bavandi ya Raba, boganga! Bolata basaki mpe bosala matanga,
bokima na bangambo nyonso ya mir, pamba te Moloki akokende
na bowumbu elongo na banganga-nzambe mpe bakambi na
ye. **4** Mpo na nini ozali komikumisa na tina na mabwaku na
yo, mabwaku oyo ebotaka bambuma ebele? Oh elenge mwasi
oyo otambolaka na bosembo te, ozali solo kotia motema na
bomengo na yo mpe ozali koloba: ‹ Nani akobundisa ngai? › **5**
Nakomemela yo pasi, wuta na zingazinga na yo, » elobi Nkolo
Yawe, Mokonzi ya mampinga. « Bakomema moko na moko kati
na bino na bowumbu, mpe moto ata moko te akokoka kosangisa
bato oyo bakokima. **6** Kasi sima na mikolo, nakozongisa lisusu
lokumu ya bato ya Amoni, » elobi Yawe. **7** Na tina na Edomi:
Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi: « Boni,
engumba ya Temani etikali lisusu na bato ya bwanya te? Bato
ya mayele batikali lisusu na bososoli te? Boni, bwanya na bango
esili penza? **8** Bobaluka mpe bokima, bokende kobombama
na madusu ya mabanga, bino bavandi ya engumba Dedani!
Pamba te nakotindela Ezawu pasi tango nakopesa ye etumbu. **9**
Soki bato oyo babukaka bambuma ya vino bayei epai na yo,
bakotika ata mbuma moko te ya vino. Soki miyibi bayei epai
na yo na butu, bakobebisa ndenge balingi. **10** Kasi nakotika
Ezawu bolumbu, mpe nakobimisa polele ebombamelo na ye,
bongo akokoka lisusu komibomba te. Bana na ye ya mibali to
bandeko na ye to mpe bazalani na ye bakosila kokufa; moko
te akotikala na bomoi. **11** Tika bana bitike na yo, nakobatela
bomoi na bango; mpe basi na yo, oyo bakufisa mibali bakotiela
Ngai motema. » **12** Tala liloba oyo Yawe alobi: « Soki bato oyo
basengeli komela kopo te bameli yango, bongo mpo na nini yo

ozanga kozwa etumbu? Te, okozanga te kozwa etumbu, mpe
osengeli komela kopo yango! **13** Nalapi ndayi na Kombo na
Ngai, » elobi Yawe, « Botsira ekobebisama mpe ekokoma eloko
ya somo, eloko ya kotiola mpe ya lisuma; mpe bingumba na
yango nyonso ekobebisama mpo na libela. » **14** Nayoki sango
kowuta na Yawe; mpe batindaki ntoma moko epai ya bikolo mpo
na koloba: « Bosangana mpo na kobundisa yango! Botelema
mpo na bitumba! **15** Nakokomisa yo moke kati na bikolo, ekolo
ya kotiola kati na bato. **16** Somo oyo bato bazali koyoka yo
mpe lolendo ya motema na yo ezali kokosa yo. Yo movandi ya
madusu ya mabanga, yo oyo otonga ndako na yo na basonge
ya bangomba; ata soki otongi zala na yo likolo lokola mpongo,
nakokweyisa yo longwa kuna kino na se, » elobi Yawe. **17** «
Mokili ya Edomi ekokoma eloko ya somo; moto nyonso oyo
akolekela wana akokamwa mpe akoyoka somo wana akomona
kobeba na yango nyonso. **18** Ndenge Sodome mpe Gomore
ebebisamaki elongo na bingumba na yango ya zingazinga, »
elobi Yawe, « moto moko te akovanda lisusu kuna, moko te
akowumela kati na yango. **19** Ndenge nkosi eyaka wuta na
bazamba ya Yordani mpo na kokende na mapango epai wapi
babokolaka bibwele, ndenge wana mpe nakobengana Edomi na
mokili na yango na mbala moko; Ngai moko nakopona moto oyo
akokoma mokonzi ya Edomi. Nani akokani na Ngai? Nani akoki
kobeta tembe na Ngai? Mobateli bibwele nani akoki kotelema
liboso na Ngai? **20** Yango wana, boyoka mabongisi oyo Yawe
asili kosala mpo na kotelemela Edomi, mokano oyo asili kozwa
mpo na kotelemela bavandi ya Temani: ‹ Bakobengana bango
na lopango lokola bana mike ya etonga, akobebisa etando na
bango. **21** Mabele ekoningana na lokito ya kokweya na bango,

makelele na yango ekoyokana kino na ebale monene ya Barozo.
22 Tala, mpongo moko ekopumbwa mpe ekokita na elulu, etanda
mapapu na yango likolo ya Botsira! Na mokolo wana, mitema
ya basoda ya Edomi ekokoma lokola motema ya mwasi oyo
azali na pasi ya kobota. › » **23** Na tina ya Damasi: « Amati mpe
Aripadi batondisami na soni, pamba te bayoki sango ya mabe.
Mitema na bango ekomi likolo-likolo mpe bakomi komitungisa
lokola ebale oyo etomboki. **24** Bato ya Damasi balembi nzoto,
bakomi koluka kokima mpe somo ekangi bango; kobanga mpe
pasi ezwi bango lokola mwasi oyo azali na pasi ya kobota. **25**
Ndenge nini bosundola engumba ya lokumu boye, engumba oyo
ezalaki kosepelisa motema na Ngai? **26** Solo, bilenge mibali na
yango bakokweya na babalabala na yango na mokolo wana,
basoda na yango ya mpiko bakokanga minoko, » elobi Yawe,
Mokonzi ya mampinga. **27** « Nakozikisa bamir ya Damasi na
moto mpe moto yango ekozikisa bandako batonga makasi ya
mokonzi Beni-Adadi. » **28** Na tina na Kedari mpe mikili ya
Atsori, oyo Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni, abundisaki:
Tala liloba oyo Yawe alobi: « Botelema mpe bobundisa Kedari,
bobebisa bato ya este. **29** Bobotola na makasi bandako na
bango ya kapo mpe bibwele na bango; bomema bilamba, biloko
na bango ya kitoko mpe bashamo na bango! Tika ete bato
bawolola bango na bangambo nyonso: ‹ Somo ekangi bango
na bangambo nyonso! › **30** Bino bavandi ya Atsori, bokima na
lombangu, bobombama na madusu ya mabanga, » elobi Yawe.
« Pamba te Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni, asaleli bino
likita, asali penza mabongisi ya kosala bino mabe! **31** Botelema
mpe bobundisa ekolo oyo ezali na kimia, ekolo oyo ebangaka
eloko moko te, » elobi Yawe, « ekolo oyo ezanga bikuke mpe

banzete oyo bakangelaka bikuke, ekolo oyo bato na yango bazalaka kaka bango moko. **32** Tika ete bashamo na bango ekoma bomengo ya bitumba, bayiba bibwele na bango ebele. Nakopanza na mopepe bavandi ya mosika, mpe nakokweyisela bango pasi longwa na bisika nyonso, » elobi Yawe. **33** « Atsori ekokoma esika oyo mbwa ya zamba evandaka, esika oyo etikala pamba mpo na libela: moto moko te akovanda lisusu kuna mpe moto moko te akowumela lisusu kati na yango. » **34** Tala liloba oyo Yawe alobaki na mosakoli Jeremi na tina na Elami, na ebandeli ya bokonzi ya Sedesiasi, mokonzi ya Yuda: **35** Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi: « Tala, nakobuka tolotolo ya Elami, ebundeli oyo esalaka makasi na ye. **36** Nakotindela Elami mipepe minei ya makasi, wuta na basonge minei ya lola, nakopanza bango na mokili mobimba mpe akozala na ekolo moko te oyo ekozanga koyamba bato ya Elami oyo bakokima. **37** Nakosala ete bato ya Elami balenga liboso ya banguna na bango, liboso ya bato oyo bazali koluka kosala bango mabe; nakokweyisela bango pasi na kanda na Ngai, » elobi Yawe. « Nakolanda bango na mopanga kino nakosilisa koboma bango. **38** Nakotia Kiti na Ngai ya bokonzi kati na Elami mpe nakoboma mokonzi mpe bakalaka na yango, » elobi Yawe. **39** « Nzokande, na mikolo ekolanda, nakozongisa lokumu ya Elami, » elobi Yawe.

50 Tala liloba oyo Yawe alobaki na mosakoli Jeremi na tina na Babiloni mpe bato na yango: **2** « Sakola mpe tatola yango kati na bikolo, telemisa bendele! Sala ete bato nyonso bayeba yango, kobomba likambo moko te! Loba: ‹ Bakobotola mokili ya Babiloni! Beli akoyokisama soni! Mariduki akobukana! Bililingi na ye ekosambwa, mpe banzambe na bango ya bikeko ekobukana.

› **3** Ekolo moko ekowuta na nor mpe ekobundisa Babiloni,
ekobebisa yango, bongo moto moko te akovanda lisusu kuna;
ezala bato to banyama, nyonso ekokima. **4** Na tango wana,
na mikolo wana, » elobi Yawe, « bana ya Isalaele elongo
na bato ya Yuda bakokende na kolela mpo na koluka Yawe,
Nzambe na bango. **5** Bakotuna nzela oyo ememaka kino na
Siona mpe bakobalola bilongi na bango na ngomba yango;
bakolobana bango na bango: ‹ Boya, tika ete tokangama na
Yawe na nzela ya boyokani oyo ezali na suka te, boyokani oyo
tokoki kobosana te! › **6** Bato na Ngai bazalaki lokola bameme
oyo ebungi nzela; babateli na bango babungisaki bango nzela,
basalaki ete bayengayenga na bangomba, batambola-tambola
na bangomba milayi mpe mikuse mpe babosana lopango na
bango ya kopemela. **7** Moto nyonso oyo azalaki komona bango
azalaki koboma bango, banguna na bango bazalaki koloba: ‹
Tozali na biso na ngambo te, mpo ete basali masumu liboso ya
Yawe oyo azali lokola lopango na bango ya bosembo; liboso
ya Yawe, elikya ya batata na bango. › **8** Bobima mbangu
na Babiloni, botika mokili ya Babiloni! Bozala lokola bantaba
ya mibali oyo ezali kotambola liboso ya etonga. **9** Pamba te
nakotelemisa mpe nakoyeisa lisanga ya bikolo ya nguya oyo
ekowuta na mokili ya nor mpo na kobundisa Babiloni mpe
kobotola yango wuta na nor; makonga na bango ekozala lokola
makonga ya basoda ya mpiko, oyo bazangaka koboma te.
10 Boye, bakobotola bomengo ya Babiloni mpe bato nyonso
oyo bakobotola yango bakotonda, » elobi Yawe. **11** « Mpo ete
bozali kosepela mpe bozali na esengo, bino bato oyo bozali
kobebisa libula na Ngai; mpo ete bozali kopumbwa-pumbwa
lokola mwana ngombe ya mwasi oyo ezali konika ble mpe kolela

lokola bampunda, **12** mama na bino akoyoka soni makasi;
ye oyo abotaki bino akosambwa. Ekozala ekolo ya suka kati
na bikolo, ekozala zelo na zelo, mabele ya kokawuka mpe
esobe. **13** Likolo ya kanda ya Yawe, bato bakovanda lisusu
na Babiloni te mpo ete ekobebisama nye. Bato nyonso oyo
bakoleka na Babiloni bakokamwa mpe bakozala na somo ya
komona bapota na yango nyonso. **14** Bino bato nyonso oyo
bobundaka na matolotolo, bomitanda na molongo zingazinga ya
Babiloni mpe bobeta yango makonga! Botika ata likonga moko
te, pamba te Babiloni asali masumu liboso ya Yawe. **15** Bobetela
ye lokito ya bitumba na bangambo nyonso! Ayei komitika ye
moko, mpo ete bandako na ye oyo batonga makasi ekweyi,
bamir na ye ebukani: ezali na lolenge oyo nde Yawe azongiseli
ye mabe na mabe. Bozongisela ye makambo oyo ye asalaki
bikolo mosusu. **16** Boboma wuta na mokili ya Babiloni bato oyo
basalaka bilanga mpe bato oyo basimbaka mbeli mpo na kobuka
mbuma. Likolo ya mopanga ya monyokoli, tika ete moto na moto
azonga na mokili na ye, tika ete moto na moto akima na mokili
na ye. **17** Isalaele azali lokola meme oyo ebungi nzela, oyo
nkosi ezalaki kolanda: Mokonzi ya Asiri azalaki moto ya liboso
oyo apasolaki Isalaele; Nabukodonozori, Mokonzi ya Babiloni,
azalaki moto ya suka oyo abukaki ye mikuwa. **18** Yango wana
tala makambo oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, Nzambe ya
Isalaele, alobi: ‹ Nakopesa mokonzi ya Babiloni mpe mokili na ye
etumbu ndenge napesaki mokonzi ya Asiri. **19** Kasi nakozongisa
Isalaele na lopango na ye; mpe akolia lisusu matiti ya ngomba
Karimeli mpe ya Bashani. Nzala na ye ekosila na etuka ya
bangomba ya Efrayimi mpe ya Galadi. **20** Na tango wana, na
mikolo wana, › elobi Yawe, ‹ bakoluka ngambo nini Isalaele

amemi kasi bakomona yango te, masumu nini Yuda asali kasi bakomona yango te; pamba te nakolimbisa batikali oyo nabikisi. **21** Bobundisa mokili ya Meratayimi mpe bavandi ya Pekodi; bolanda bango, boboma mpe bobebisa bango nye, › elobi Yawe. ‹ Bosala makambo nyonso oyo natindi bino. **22** Makelele ya bitumba ezali kati na mokili, lokito ya kobebisama monene! **23** Ndenge nini marto oyo ezalaki kobeta mokili mobimba ebukani mpe epanzani? Ndenge nini penza Babiloni ebebisami kati na bikolo? **24** Oh Babiloni, nasili kotiela yo motambo, mpe ekangi yo liboso ete oyeba yango. Omonanaki mpe okangamaki mpo ete otelemelaki Yawe. **25** Yawe afungolaki bibundeli na Ye nyonso mpe abimisaki kati na yango bibundeli ya kanda na Ye; pamba te yango nde mosala oyo Nkolo Yawe, Mokonzi ya mampinga, asili kosala na mokili ya bato ya Babiloni. **26** Bobimela wuta na bisika nyonso mpo na kobundisa ye, bobuka bibombelo na ye, bokangisa bomengo ya bitumba ndenge bakangisaka maboke ya ble, bobebisa yango nyonso mpe botika ata eloko moko te. **27** Boboma bana ngombe mibali na ye nyonso; tika ete ekende na esika oyo babomelaka banyama! Mawa na bango mpo ete mokolo na bango ekoki, tango mpo na bango ya kozwa etumbu. **28** Boyoka! Tala bango bazali kokima mpe babiki wuta na mokili ya Babiloni mpo na koyebisa kati na Siona ndenge nini Yawe, Nzambe na biso, azongisi mabe na mabe; ndenge nini azongisi mabe na mabe likolo na Tempelo na Ye. **29** Bosangisa bato nyonso oyo babundaka na matolotolo mpo na kotelemela Babiloni; tika ete bato nyonso oyo babundaka na makonga bazingela Babiloni mobimba, basala ete ata moto moko te akima, bafuta yango ndenge ezalaki misala na yango mpe bazongisela yango makambo oyo esalaki bikolo mosusu; pamba

te ebetaki tembe na Yawe, Mosantu ya Isalaele. **30** Yango
wana, na mokolo wana, bilenge mibali na yango bakokweya
na babalabala, basoda na yango nyonso ya mpiko bakokanga
minoko, › elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga. **31** ‹ Tala, nazali
na kanda na yo, yo mboka ya lolendo, › elobi Nkolo Yawe,
Mokonzi ya mampinga; ‹ pamba te mokolo na yo ekoki, tango
na yo ya kozwa etumbu. **32** Ekolo ya lolendo ekobeta libaku
mpe ekokweya, mpe moto moko te akoya kosunga yango;
nakopelisa moto kati na bingumba na yango, mpe moto yango
ekozikisa bato nyonso oyo bazingeli yango. › **33** Tala liloba oyo
Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi: ‹ Bazali konyokola bana ya
Isalaele mpe bato ya Yuda; bato nyonso oyo bakangaki bango
mpe bamemaki bango na bowumbu baboyi kotika bango. **34**
Nzokande, Mosikoli na bango azali na makasi, Kombo na Ye:
Yawe, Mokonzi ya mampinga; akokotela bango na molende
mpo ete amema kimia na mokili na bango mpe mobulu epai
ya bavandi ya Babiloni. **35** Mopanga, boma bato ya Babiloni;
boma bavandi ya Babiloni, boma bakambi mpe bato na yango
ya bwanya, › elobi Yawe! **36** ‹ Mopanga, boma basakoli na
yango ya lokuta; tika ete bakoma bato ya maboma! Mopanga,
boma basoda na yango ya mpiko; tika ete bakoma na somo!
37 Mopanga, boma bampunda mpe bashar na yango, bapaya
nyonso oyo bazali sima na yango mpo ete bakoma lokola
basi! Mopanga, bebisa bomengo na yango mpo ete ekoma
bomengo ya bitumba! **38** Bokawuki, kweyela mayi na yango mpo
ete ekawuka; pamba te ezali mokili ya banzambe ya bikeko,
bikeko oyo epesaka bato somo! **39** Bikelamu ya esobe mpe
bambwa ya zamba ekokoma kovanda kuna; maligbanga mpe
ekokoma kovanda kuna. Bato bakovanda lisusu kuna te to moto

moko te akotikala kuna mpo na libela. **40** Ndenge Nzambe abebisaki Sodome mpe Gomore elongo na bingumba na yango ya zingazinga, › » elobi Yawe, « moto moko te akovanda lisusu kuna, moto moko te akowumela kati na yango. **41** Tala, mampinga moko ya basoda ezali koya wuta na nor, ekolo moko monene mpe bakonzi ebele bazali komibongisa mpo na bitumba wuta na basuka ya mabele. **42** Basimbi matolotolo mpe makonga, bazali bato na kanza mpe bazanga mawa, bazali koganga lokola makelele ya ebale monene, bamati likolo ya bampunda, batandami na milongo lokola basoda mpo na kobundisa yo Babiloni, mboka kitoko! **43** Tango mokonzi ya Babiloni ayokaki sango na tina bango, alembaki nzoto, somo makasi ekangaki ye mpe akomaki na pasi lokola mwasi oyo azali na pasi ya kobota. **44** Ndenge nkosi eyaka wuta na bazamba ya Yordani mpo na kokende na mapango epai wapi babokolaka bibwele, ndenge wana mpe nakobengana Babiloni na mokili na yango na mbala moko; Ngai moko nakopona moto oyo akokoma mokonzi ya Babiloni. Nani akokani na Ngai? Nani akoki kobeta tembe na Ngai? Mobateli bibwele nani akoki kotelema liboso na Ngai? » **45** Yango wana, boyoka mabongisi oyo Yawe asili kosala mpo na Babiloni, mokano oyo asili kozwa mpo na kotelemela mokili ya bato ya Babiloni: Bakobengana bango na lopango lokola bana mike ya etonga, akobebisa etando na bango. **46** Na lokito ya kokweya ya mokili ya Babiloni, mabele ekoningana; makelele na yango ekoyokana kino na bikolo mosusu.

51 Tala liloba oyo Yawe alobi: « Tala, nakotinda mopepe ya makasi mpo na kobebisa mokili ya Babiloni mpe bato ya Lebi-Kamayi. **2** Nakotinda bapaya na Babiloni mpo na koyungola mpe kobebisa yango: bakobundisa yango na bangambo nyonso na

mokolo na yango ya kosambisama. **3** Basoda oyo babundaka
na matolotolo bakozwa tango te ya kobeta makonga na bango;
bakozwa tango te ya kolata bibombelo ya tolo, bakobikisa te
basoda na bango ya bilenge mpe bakoboma mampinga na
bango nyonso. **4** Bato oyo bakokweya na mopanga bakotondisa
mokili ya Babiloni mpe babalabala na yango ekotonda na bato
bazoka bapota. **5** Ata soki mokili na bango etondaki na masumu
liboso ya Mosantu ya Isalaele, Nzambe na bango, Yawe, Mokonzi
ya mampinga, abosanaki Isalaele na Yuda te. **6** Bobima na
Babiloni, bobikisa bomoi na bino! Soki te, bokokufa likolo ya
masumu na bango. Ezali tango oyo Yawe alingi kozongisela
bango mabe na mabe mpe kofuta bango ndenge ezali misala
na bango. **7** Babiloni ezali lokola kopo ya wolo na loboko
ya Yawe; ezalaki kolangwisa mokili mobimba. Bongo bato ya
bikolo bameli masanga na yango mpe bakomi lokola bazoba.
8 Babiloni ekokweya na mbalakata mpe ekobukana! Bosala
matanga mpo na yango mpe botia kisi na pota na yango, tango
mosusu akobika. **9** ‹ Tozalaki na posa ya kobikisa Babiloni, kasi
akobika te; yango wana, tobima kati na yango mpe tokende,
moto na moto na engumba na ye; pamba te esambiselo na
ye ekomi kino na Lola, emati likolo lokola mapata. › **10** ‹ Yawe
apesi biso etumbu! Boya totatola na Siona makambo oyo Yawe,
Nzambe na biso, asali. › **11** Bopelisa basonge ya makonga,
bokamata banguba na bino; pamba te Yawe atindi bakonzi ya
Medi mpo ete mokano na Ye ezali ya kobebisa Babiloni. Yawe
akozongisa mabe na mabe, akosala yango mpo na Tempelo na
Ye. **12** Botelemisa bendele na bino liboso ya bamir ya Babiloni!
Bobakisa motango ya bakengeli mpe ya basinzili, botia mitambo!
Yawe akokokisa mabongisi na Ye mpe ekateli ya etumbu na

Ye mpo na bato ya Babiloni. **13** Yo oyo ovandaka pembeni ya
bibale minene, yo oyo otonda na bomengo mingi, suka na yo
ebelemi, tango na yo ya kobebisama ekoki! **14** Yawe, Mokonzi ya
mampinga, alapi ndayi na Kombo na Ye moko: Solo, nakotondisa
yo na bato lokola liboke ya mabanki, bongo bakobeta milolo ya
elonga likolo na yo. **15** Asala mabele na nguya na Ye, alendisa
mokili na bwanya na Ye mpe atanda likolo na mayele na Ye.
16 Tango agangaka, mayi etiaka makelele makasi kuna na
likolo, asangisaka mapata wuta na basuka ya mokili, apelisaka
mikalikali, anokisaka mvula mpe abimisaka mopepe wuta na
bibombelo na Ye. **17** Bato nyonso bakomaka lokola bazoba,
lokola bato oyo basili mayele; monyangwisi bibende na moto
atikalaka na soni likolo na bikeko na ye, pamba te bikeko na ye
ezalaka na yango biloko ya lokuta, ezalaka na pema te kati na
yango. **18** Ezali biloko ya pamba, biloko ya kotiola; ekolimwa na
tango ya kosambisama. **19** Ye oyo azali libula ya Jakobi akokani
na bikeko wana te, pamba te azali Mokeli ya biloko nyonso,
ezala ata ekolo oyo ezali libula na Ye; Kombo na Ye ezali
Yawe, Mokonzi ya mampinga. **20** Ozalaki solo marto, ebundeli
na Ngai ya bitumba: elongo na yo, napanzaki bikolo; elongo
na yo, nabebisaki mikili; **21** elongo na yo, napanzaki mpunda
mpe motambolisi na yango; elongo na yo, napanzaki shar mpe
motambolisi na yango; **22** elongo na yo, napanzaki mwasi mpe
mobali; elongo na yo, napanzaki mibange mpe bilenge; elongo
na yo, napanzaki bilenge mibali mpe bilenge basi; **23** elongo na
yo, napanzaki babateli bibwele mpe bibwele na bango; elongo
na yo, napanzaki mosali bilanga mpe bangombe na ye; elongo
na yo, napanzaki bayangeli mpe bakalaka. **24** Nakozongisela
Babiloni mpe bavandi na yango nyonso mabe nyonso oyo

basalaki Siona, » elobi Yawe. **25** « Yo ngomba oyo obebisaka,
yo oyo obebisaka mokili, nakotelemela yo, » elobi Yawe, «
nakosembola loboko na Ngai mpo na kotelemela yo, nakokitisa
yo wuta na likolo ya mabanga, mpe nakokomisa yo ngomba
ezika na moto. **26** Bakotikala lisusu te kozwa epai na yo libanga
oyo batongelaka basonge ya bamir to libanga oyo batongelaka
miboko; pamba te okobebisama mpo na libela, » elobi Yawe. **27**
« Botelemisa bendele kati na mokili! Bobeta kelelo kati na bikolo!
Bobongisa bikolo mpo na kobundisa Babiloni, bobenga bakonzi
ya basoda ya mikili ya Ararati, ya Mini mpe ya Ashikenazi
mpo ete babundisa yango. Bopona mokonzi moko ya basoda
mpo ete atambolisa bitumba, botinda bampunda lokola liboke
ya mabanki. **28** Bobongisa bikolo mpo na kobundisa yango:
bakonzi ya Medi, bayangeli na bango mpe bakalaka na bango
nyonso mpe bamboka nyonso oyo bazali kokamba. **29** Mikili
ezali koningana mpe kotepatepa, pamba te mikano ya Yawe
mpo na Babiloni ezali kokokisama mpo na kobebisa yango mpo
ete, ata moto moko te atikala kovanda lisusu kuna. **30** Basoda
ya Babiloni batiki kobunda, babombami kati na bandako batonga
makasi. Makasi na bango esili, bakomi lokola basi. Bandako
ya Babiloni etumbami mpe babuki bikangelo bikuke na yango.
31 Bato oyo bamemaka mikanda bazali kolandana mbangu,
mpe bamemi sango bazali kolandana mbangu mpo na koyebisa
mokonzi ya Babiloni ete babotoli engumba mobimba, **32** bakangi
bapon mpe bibale; banzete oyo ebotaka na mayi esili na kozika
moto mpe basoda bakomi na somo. » **33** Tala liloba oyo Yawe,
Mokonzi ya mampinga, Nzambe ya Isalaele, alobi: « Elenge
mwasi Babiloni azali lokola etando ya ble na tango banyataka-
nyataka yango; mpe etikali moke, tango ya kokata ble ekokoka

mpo na yango. **34** Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni,
abomaki biso; solo, atiaki biso na mobulu, akomisaki biso lokola
mbeki ya pamba; amelaki biso ndenge nguma emelaka nyama,
atondisaki libumu na ye na biloko na biso ya kitoko; mpe sima,
asanzaki biso. **35** Tika ete mabe oyo basali biso mpe bana
na biso ekweyela Babiloni, » elobi bavandi ya Siona! « Tika
ete makila na biso etangama na mito ya bavandi ya Babiloni,
elobi bavandi ya Yelusalemi! » **36** Yango wana, tala liloba oyo
Yawe alobi: « Tala, nakozwa likambo na yo na maboko mpe
nakozongisa mabe na bato oyo basalaki yo mabe, nakokawusa
ebale na yango ya monene mpe nakokawusa maziba na yango.
37 Mokili ya Babiloni ekokoma liboke ya mabanga, ndako ya
mbwa ya zamba, eloko ya somo mpe ya kotiola; bongo, bato
bakovanda lisusu kuna te. **38** Bato na yango nyonso bakokoma
koganga lokola nkosi ya mike mpe kolela lokola bana ya nkosi.
39 Kasi tango bakokoma na posa makasi ya kosangisa nzoto,
nakobongisela bango feti mpe nakolangwisa bango masanga
mpo ete batondisama na esengo; bongo, bakolala pongi ya
libela mpe bakoka lisusu kolamuka te, » elobi Yawe, **40** «
nakomema bango ndenge bamemaka bampate to bameme
ya mibali to mpe bantaba ya mibali na esika oyo babomelaka
bibwele. **41** Ndenge nini bakangi Sheshaki! Ndenge nini basukisi
lolendo ya ekolo oyo ezalaki kosala lokumu ya mokili mobimba!
Ndenge nini penza Babiloni ekomi penza eloko ya somo kati
na bikolo! **42** Ebale monene ekozindisa Babiloni, makelele ya
bambonge na yango ekozipa mokili ya Babiloni. **43** Bingumba
na yango ekobebisama, ekokoma lokola mokili oyo ekawuka to
lokola esobe, mokili oyo bato bavandaka te, mokili epai wapi
bato bayaka na mibembo te. **44** Nakopesa Beli etumbu kati na

Babiloni, nakobimisa ye eloko oyo ameli na monoko; ekolo moko te ekoya lisusu epai na ye mpe bamir ya Babiloni ekokweya. **45** Oh bato na Ngai, bobima na Babiloni! Bobikisa bomoi na bino liboso ya kanda makasi ya Yawe! **46** Bobanga te mpe bolemba nzoto te tango bokoyoka basango ya mabe kati na mokili: mobu oyo, sango ya mabe; mobu oyo elandi, sango mosusu ya mabe; kaka sango ya mobulu kati na mokili to sango ya mokonzi moko abundisi mokonzi mosusu. **47** Pamba te tango ekoya solo, tango oyo nakopesa etumbu na banzambe ya Babiloni; mpe mokili na yango nyonso ekozala na soni, mpe bato na yango nyonso oyo bazokisa makasi na mopanga bakokufa kuna. **48** Bongo likolo, mabele mpe biloko nyonso oyo ezali kati na yango ekoganga na esengo mpo na komona kobebisama ya Babiloni, pamba te babebisi bakobimela na nor mpo na kobundisa yango, » elobi Yawe. **49** « Babiloni mpe esengeli kokweya, mpo na bana ya Isalaele oyo bakufaki, ndenge kaka bato ya mokili mobimba bakufaki mpo na Babiloni. **50** Bino bato oyo bobiki na mopanga, bokima, bolekisa tango te! Wuta na mokili ya mosika, bokanisa Yawe mpe Yelusalemi! **51** Tosambwe, pamba te totiolami; mpe bilongi na biso ezipami na soni mpo ete bapaya bakoti kino na bisika ya bule ya Tempelo ya Yawe. **52** Kasi na mikolo ekoya, » elobi Yawe, « nakopesa etumbu na banzambe ya Babiloni, mpe mokili mobimba ekotonda na makelele ya bato oyo bazoka bapota ya somo. **53** Ata soki mokili ya Babiloni emati kino na Lola mpe elendisi bandako na yango oyo batonga makasi, nakotindela yango bato mpo na kokweyisa yango, » elobi Yawe. **54** « Makelele ya koganga ekoyokana, wuta na mokili ya Babiloni, lokito makasi ya kobebisama ya mokili ya bato ya Babiloni. **55** Pamba te Yawe akobebisa Babiloni mpe

akokanga yango monoko. Lokito ya banguna ekoyokana lokola
makelele ya bambonge ya bibale minene; bongo mingongo ya
bato ekoyokana makasi. **56** Mobebisi akoya kobundisa Babiloni;
bongo bakokanga basoda na yango ya mpiko mpe bakobuka
matolotolo na bango, pamba te Yawe azali Nzambe oyo afutaka:
afutaka kolanda misala ya moto na moto. **57** Nakolangwisa
masanga: bakalaka mpe bato na yango ya bwanya, bayangeli,
bakonzi ya basoda mpe basoda na yango ya mpiko. Bakolala
pongi ya libela mpe bakolamuka lisusu te, » elobi Mokonzi oyo
Kombo na Ye ezali: Yawe, Mokonzi ya mampinga. **58** Tala liloba
oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi: « Bamir nyonso ya
milayi ya Babiloni ekokweyisama mpe bikuke na yango nyonso
ya minene ekozikisama na moto; bato bazali kosala bobele
mosala ya pamba mpe bato ya bikolo mosusu bazali komimonisa
pasi mpo na mosala oyo ekobeba na moto. » **59** Tala sango
oyo mosakoli Jeremi apesaki epai ya Seraya, mwana mobali ya
Neriya, mwana mobali ya Maaseya, tango akendeki na Babiloni
elongo na Sedesiasi, mokonzi ya Yuda, na mobu ya minei ya
bokonzi na ye. Seraya azalaki mokonzi ya molako. **60** Jeremi
akomaki kati na buku pasi nyonso oyo esengelaki kokomela
Babiloni. Makambo wana nyonso ekomamaki na tina na mokili
ya Babiloni. **61** Jeremi alobaki na Seraya: « Tango okokoma kati
na Babiloni, sala ete otanga makambo oyo nyonso na mongongo
makasi. **62** Bongo okoloba: ‹ Oh Yawe, Yo moko nde olobaki ete
okobebisa esika oyo mpo ete bato mpe bibwele bavanda lisusu
awa te, kasi etikala pamba mpo na libela. › **63** Tango okosilisa
kotanga buku yango, kangisa yango na libanga, bwaka yango
na ebale Efrate mpe loba: **64** ‹ Ezali boye nde Babiloni ekozinda
mpe ekomata lisusu te, likolo ya pasi oyo nakotindela yango.

Mpe bato na yango bakokweya. › » Maloba ya Jeremi esuki awa.

52 Sedesiasi azalaki na mibu tuku mibale na moko ya mbotama tango akomaki mokonzi, mpe akonzaki mibu zomi na moko na Yelusalemi. Kombo ya mama na ye ezalaki Amutali, mwana ya Jeremi, moto ya Libina. **2** Asalaki makambo mabe na miso ya Yawe, ndenge kaka Yeoyakimi asalaki. **3** Ezalaki mpo na kanda makasi ya Yawe nde makambo oyo nyonso esalemelaki Yelusalemi mpe Yuda, kino Yawe kobengana bango mosika na Ye. Nzokande, Sedesiasi atombokelaki mokonzi ya Babiloni. **4** Tango Sedesiasi akokisaki mibu libwa na bokonzi, na mokolo ya zomi ya sanza mpe ya zomi, Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni, elongo na mampinga na ye nyonso, ayaki kobundisa Yelusalemi. Batongaki molako na bango na libanda ya engumba mpe batimolaki mabulu mpo na kobombama, na zingazinga na yango nyonso. **5** Engumba yango ezingelamaki kino na mobu ya zomi na moko ya bokonzi ya Sedesiasi. **6** Na mokolo ya libwa ya sanza ya minei, wana nzala makasi ekotaki kati na engumba, mpe bato bazalaki lisusu na eloko ya kolia te, **7** bongo lokola lidusu moko efungwamaki kati na mir ya engumba, basoda nyonso ya Yuda bakimaki butu-butu mpe babimelaki na ekuke oyo ezalaki na kati-kati ya bamir mibale, pene ya elanga ya mokonzi, atako bato ya Babiloni bazingelaki engumba. Bakimaki na nzela ya lubwaku ya Yordani. **8** Kasi basoda ya Babiloni balandaki mokonzi Sedesiasi mpe bakangaki ye kati na etando ya Jeriko epai wapi basoda na ye nyonso bakimaki mpe bapanzanaki. **9** Basoda ya Babiloni bakangaki mokonzi, bamemaki ye epai ya mokonzi ya Babiloni, na Ribila kati na mokili ya Amati; mpe mokonzi ya Babiloni akatelaki ye etumbu. **10**

Kuna na Ribila, mokonzi ya Babiloni apesaki mitindo ete bakata mito ya bana mibali ya Sedesiasi na miso ya Sedesiasi. Mokonzi ya Babiloni apesaki lisusu mitindo ete baboma bakalaka nyonso ya Yuda. **11** Bongo, atobolaki miso ya Sedesiasi, akangaki ye minyololo ya bibende mpe amemaki ye na Babiloni. Mokonzi ya Babiloni abwakaki ye na boloko kino na mokolo oyo akufaki. **12** Tango Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni, akokisaki mibu zomi na libwa na bokonzi, Nebuzaradani, mokonzi ya bakengeli ya mokonzi, oyo azalaki kosala esika moko na mokonzi ya Babiloni, ayaki na Yelusalemi na mokolo ya zomi ya sanza ya mitano. **13** Atumbaki Tempelo ya Yawe, ndako ya mokonzi mpe bandako nyonso ya Yelusalemi; atumbaki bandako nyonso ya bato minene. **14** Mampinga nyonso ya Babiloni, oyo ezalaki na se ya bokonzi ya mokonzi ya bakengeli ya mokonzi babukaki bamir oyo ezingelaki Yelusalemi. **15** Nebuzaradani, mokonzi ya bakengeli ya mokonzi, amemaki na bowumbu ndambo ya babola, ndambo ya bato oyo batikalaki kati na engumba, ndambo ya bato ya misala ya maboko mpe ba-oyo bamipesaki epai ya mokonzi ya Babiloni. **16** Kasi, Nebuzaradani, mokonzi ya bakengeli ya mokonzi, atikaki kati na mokili ndambo ya babola mpo na kolona vino mpe bilanga. **17** Bato ya Babiloni babukaki makonzi ya bronze oyo ezalaki liboso ya Tempelo ya Yawe, bashario mpe nzungu ya monene ya bronze oyo ezalaki kati na Tempelo ya Yawe, mpe bamemaki bronze na yango nyonso na Babiloni bisalelo. **18** Bakamataki lisusu biloko nyonso ya bronze oyo bazalaki kosala na yango losambo kati na Tempelo: basani ya putulu, bapawu, bambeli, basani ya kobwakela mayi, bakopo. **19** Mokonzi ya bakengeli ya mokonzi akamataki lisusu biloko nyonso ya wolo mpe ya palata: basani

ya minene, bambabola, basani ya kobwakela mayi, basani ya putulu, bitelemiselo ya minda, bakopo mpe milangi mpo na makabo ya masanga. **20** Bakokaki te komeka kilo ya bronze ya biloko nyonso oyo mokonzi Salomo asalaki mpo na Tempelo ya Yawe: makonzi nyonso mibale, nzungu ya monene, bikeko ya bangombe zomi na mibale oyo ezalaki kosimba nzungu ya monene mpe bashario. **21** Likonzi moko na moko ezalaki na bametele pene libwa, na bosanda, mpe bametele pene motoba, na kovimba na yango; bongo bronze oyo basalelaki yango ezalaki evimba na basantimetele pene mwambe, mpe ezalaki polele na kati. **22** Basalaki na bronze moto ya likonzi moko na moko, mpe ezalaki na bametele mibale na basantimetele tuku mitano na bosanda. Bazingelaki yango na bililingi ya basinga oyo basala lokola monyama mpe na bambuma ya grenade; nyonso esalemaki na bronze. **23** Bangambo nyonso ezalaki na bambuma ya grenade tuku libwa na motoba mpe motango nyonso ya bambuma ya grenade oyo ezalaki zingazinga ya basinga oyo basala lokola basheni ezalaki nkama moko. **24** Mokonzi ya bakengeli ya mokonzi atiaki na boloko: Seraya, mokonzi ya Banganga-Nzambe; Sofoni, molandi ya mokonzi ya Banganga-Nzambe; mpe Banganga-Nzambe misato oyo bazalaki na mokumba ya kokengela ekotelo ya Tempelo. **25** Kati na bato oyo batikalaki kati na engumba, akangaki lisusu moko kati na bakalaka ya lokumu, oyo azalaki na mokumba ya kotala makambo ya basoda ya bitumba; bapesi toli sambo ya mokonzi, oyo batikalaki kati na engumba; mokomi mikanda ya mokonzi ya mampinga, oyo azalaki na mokumba ya kokoma bakombo ya bato ya mboka mpo na kokota na mosala ya mampinga; mpe mibali tuku motoba ya Yuda, oyo bakutaki

kati na engumba. **26** Nebuzaradani, mokonzi ya bakengeli ya
mokonzi, akamataki bango nyonso mpe amemaki bango epai
ya mokonzi ya Babiloni, na Ribila. **27** Mokonzi ya Babiloni
abomaki bango kuna na Ribila, kati na mokili ya Amati. Boye,
bato ya Yuda bakendeki na bowumbu mosika ya mokili na
bango. **28** Tala motango ya bato oyo Nabukodonozori amemaki
na bowumbu: Bayuda nkoto misato na tuku mibale na misato, na
mobu ya sambo wuta tango akomaki mokonzi; **29** Bayuda nkama
mwambe na tuku misato na mibale oyo bawutaki na Yelusalemi,
na mobu ya zomi na mwambe wuta tango Nabukodonozori
akomaki mokonzi; **30** bongo na mobu ya tuku mibale na misato
ya bokonzi ya Nabukodonozori, Nebuzaradani, mokonzi ya
bakengeli ya mokonzi, amemaki na bowumbu Bayuda nkama
sambo na tuku minei na mitano. Bango nyonso bazalaki bato
nkoto minei na nkama motoba. **31** Tango Yeoyakini, mokonzi ya
Yuda, akokisaki mibu tuku misato na sambo na bowumbu, Evili-
Merodaki, mokonzi ya Babiloni, ayokelaki Yeoyakini, mokonzi ya
Yuda, mawa mpe abimisaki ye na boloko, na mokolo ya tuku
mibale na mitano ya sanza ya zomi na mibale, kaka na mobu
oyo akomaki mokonzi. **32** Evili-Merodaki asololaki na Yeoyakini
na boboto mpe apesaki ye lokumu koleka bakonzi mosusu oyo
bazalaki elongo na ye, na bowumbu kati na Babiloni; **33** apesaki
mitindo ete balongola ye bilamba ya boloko mpe andimaki ete
abanda kolia mesa moko elongo na ye, mokolo na mokolo kino
na suka ya bomoi na ye. **34** Mokonzi ya Babiloni azalaki kopesa
ye nyonso oyo asengeli na yango mikolo nyonso ya bomoi na ye
kino na mokolo ya kufa na ye.

Bileli

1 Tala ndenge nini engumba oyo, na kala, ezalaki na bato ebele
penza, etikali lisusu na bato te! Tala ndenge nini engumba oyo
ezalaki na lokumu kati na bikolo ekomi lelo lokola mwasi akufisa
mobali; oyo ezalaki engumba mokonzi ekomi lelo na bowumbu! **2**
Butu mobimba, azali kolela se kolela, mpinzoli etondi na matama
na ye. Kati na bamakangu na ye nyonso, moko te ayei kobondisa
ye; baninga na ye nyonso bakosi ye, bakomi banguna na ye. **3**
Yuda akei na bowumbu, akomi konyokwama mpe kosala misala
makasi; azali kovanda kati na bikolo, azali lisusu na esika ya
kopema te. Bato nyonso oyo bazali kolanda ye, bakangi ye kati
na pasi makasi. **4** Nzela oyo ekenda kino na Siona ezali na
matanga, pamba te bato bazali koya lisusu na bafeti te. Bikuke
na ye nyonso etikali lisusu na bato te, Banganga-Nzambe na ye
bazali kolela, bana na ye ya basi oyo bayebi nanu nzoto ya
mibali te bazali na mawa; bongo ye moko akomi na pasi makasi
kati na motema. **5** Banguna na ye bakomi bakonzi na ye, bayini
na ye bazali na esengo; pamba te Yawe atindeli Siona pasi
likolo ya ebele ya masumu na ye. Bana na ye ya mibali bakei
na bowumbu, bakangi bango mpe bazali kotambola liboso ya
monguna na ye. **6** Lokumu nyonso ya Siona, mboka kitoko,
esili; bakambi na ye bakomi lokola mboloko oyo ezangi matiti ya
kolia, mpe bazali kokima, makasi na bango esili liboso ya moto
oyo azali kolanda bango. **7** Na mikolo na ye ya pasi mpe ya
koyengayenga, tango bato na ye bazali kokweya na maboko
ya banguna mpe moto akosunga ye azali te, Yelusalemi azali
kokanisa bomengo na ye nyonso ya kala; bayini na ye batali ye
na pamba mpe basepeli na kobebisama na ye. **8** Yelusalemi
asali masumu mingi penza, yango wana akomi mbindo. Bato

nyonso oyo bazalaki kopesa ye lokumu bakomi kotiola ye, pamba te bamoni bolumbu na ye; ye moko mpe azali komilela mpe abaluki mpo na kobomba elongi. **9** Mbindo na ye ekangami ye na elamba, ayebaki te makambo nini ekokomela ye na sima. Tala ye wana akweyi, bongo kokweya na ye ezali kokamwisa; moto oyo akolendisa ye azali te! « Oh Yawe, tala pasi na ngai, pamba te monguna alongi ngai! » **10** Monguna asemboli loboko na ye likolo ya bomengo nyonso ya Yelusalemi, bongo azali komona bikolo ya bapaya kokota na esika na ye ya bule, bikolo oyo Yo opekisaki kokota kati na lisanga na Yo. **11** Bato na ye nyonso bazali kolela lokola bato bazali koluka bilei; bapesaki bomengo na bango mpo na kozwa bilei, mpo ete bawumela na bomoi. Oh Yawe, tala mpe mona ndenge natiolami! **12** Bino bato nyonso oyo bolekelaka wana; boni, ezali kosala bino eloko moko te? Botala malamu zingazinga na bino, ezali na pasi lokola pasi oyo ekomeli ngai? Yawe atindeli ngai yango na mokolo ya kanda makasi na Ye. **13** Wuta na likolo, atindeli ngai moto, akitiseli ngai yango kino na mikuwa; atieli ngai motambo na makolo mpe akweyisi ngai; akomisi ngai eloko ya pamba, akotisi ngai na mawa ya mokolo na mokolo. **14** Maboko na Ye ekangi masumu na ngai ndenge bakangaka ekangiseli; masumu yango emati ngai kino na kingo, mpe Nkolo asilisi makasi na ngai, akabi ngai na maboko ya bato oyo nazali na makoki ya kotelemela te. **15** Yawe asundoli bilombe nyonso ya bitumba oyo bazalaki na milongo na ngai; abengi mampinga ya bapaya mpo ete baya koboma bilenge mibali na ngai. Nkolo akamoli Yuda, mboka kitoko, na ekamolelo na Ye ya vino. **16** Tala tina nini nazali kolela mpe miso na ngai etondi na mpinzoli; moto moko te ayei pene na ngai mpo na kobondisa ngai, moto moko te ayei kolendisa

molimo na ngai. Bana na ngai bazali na pasi, mpo ete monguna aleki ngai na makasi. **17** Siona atomboli maboko na ye, kasi moto oyo akobondisa ye azali te. Yawe azwi mokano mpo na Jakobi ete bazalani na ye bakokoma banguna na ye, mpe ete Yelusalemi akokoma eloko ya mbindo na miso na bango. **18** Yawe azali sembo; nzokande, ezali ngai nde natombokelaki mitindo na Ye. Boyoka, bino bikolo nyonso, mpe botala pasi na ngai! Bana na ngai ya basi mpe ya mibali bakei na bowumbu. **19** Nabengisaki baninga na ngai, kasi bakosaki ngai. Banganga-Nzambe mpe bakambi na ngai bakufaki kati na engumba tango bazalaki koluka bilei mpo ete bawumela na bomoi. **20** Oh Yawe, tala ndenge nazali na pasi: libumu na ngai ezali kotungisama, mpe motema na ngai ezali kosala pasi, pamba te nazalaki motomboki penza. Na libanda, mopanga ezali koboma bana na ngai; mpe na kati, ezali kaka kufa. **21** Bato bayokaki na bango kolela na ngai, kasi moto akobondisa ngai azali te; banguna na ngai nyonso bayokaki sango ya pasi na ngai mpe basepelaki na makambo oyo osalaki. Tika ete okokisa solo mokolo oyo olakaki, mpo ete bango mpe bakoma lokola ngai! **22** Tika ete mabe na bango nyonso eya liboso na Yo; sala bango ndenge osalaki ngai mpo na masumu nyonso oyo nasalaki! Kolela na ngai ezali mingi mpe motema na ngai etondi na pasi!

2 Tala ndenge nini Nkolo azipi Siona, mboka kitoko, na lipata ya kanda na Ye: akweyisi lokumu ya Isalaele, wuta na likolo kino na se; na mokolo ya kanda na Ye, abosanaki enyatelo makolo na Ye! **2** Na kozanga mawa, Nkolo abebisi bandako nyonso ya Jakobi; na kanda na Ye, akweyisi bandako batonga makasi ya Yuda, mwasi kitoko, mpe asambwisi bokonzi mpe bakambi na yango. **3** Na kanda makasi na Ye, abukaki Isalaele maseke

nyonso, alongolaki loboko na Ye ya mobali na likolo na yango tango monguna na bango azalaki kopusana; apelisaki moto kati na mokili ya Jakobi lokola moto makasi oyo etumbaka biloko nyonso na bangambo na yango nyonso. **4** Lokola moyini, abendi tolotolo na Ye; lokola monguna, asemboli loboko na Ye mpe abomi nyonso oyo ezalaki kosepelisa miso; mpe asopi kanda makasi na Ye lokola moto na likolo ya bandako ya kapo ya Siona, mboka kitoko. **5** Yawe akomi lokola monguna: abebisi mokili ya Isalaele, abebisi bandako nyonso ya mokonzi ya Isalaele, abuki bandako na yango batonga makasi, atondisi matanga mpe kolela kati na Yuda, mboka kitoko. **6** Abebisi lopango na ye ndenge babebisaka lopango ya elanga, abebisi esika na bango ya mayangani. Na kanda makasi na Ye, Yawe asali ete Siona abosana bafeti oyo ekatama mpe mikolo ya Saba; mpe apameli mokonzi mpe Nganga-Nzambe. **7** Yawe abwaki etumbelo na ye, asundoli esika na ye ya bule mpe akabi na maboko ya monguna bamir mpe bandako ya mokonzi na yango. Bato bagangi makasi kati na Tempelo ya Yawe ndenge bagangaka na mokolo ya feti oyo ekatama. **8** Yawe akani kobuka bamir oyo ezingeli Siona, mboka kitoko; atandi singa ya komekela molayi mpe azongisi loboko na Ye na sima te mpo na kobebisa; abebisi bamir oyo ebatelaka engumba mpe bamir mosusu; bongo akweyisi yango nyonso. **9** Bikuke na yango ezindi na mabele; abuki-buki mpe abebisi banzete oyo bakangelaka bikuke yango. Mokonzi mpe bakambi na ye bakei na bowumbu kati na bikolo, Mobeko ezali lisusu te, mpe basakoli na ye bazali kozwa lisusu te bimoniseli kowuta na Yawe. **10** Bampaka ya Siona, mboka kitoko, bavandi kimia na mabele, bamisopeli putulu na mito na bango mpe balati basaki; bongo bilenge basi ya Yelusalemi bafukami, bilongi na

bango kino na se. **11** Miso na ngai elembi kobimisa mpinzoli,
nazali komitungisa, libumu na ngai ezali kobaluka, motema
na ngai ezali kotungisama mpo ete bato na ngai babebisami,
mpo ete bana mpe bana oyo bazali komela mabele balembi-
lembi banzoto na balabala ya engumba. **12** Bazalaki koloba
na bamama na bango: « Epai wapi tokoki kozwa ble mpe
masanga ya vino? » Ndenge bazalaki kokweya-kweya lokola
bato oyo bazoki bapota minene na babalabala ya engumba,
ndenge wana mpe bazalaki kokufa na maboko ya bamama
na bango. **13** Naloba lisusu nini mpo na yo? Nakokanisa yo
na nani, Yelusalemi, mboka kitoko? Nakokanisa yo na nani
mpo ete nakoka kobondisa yo, Siona, mboka kitoko? Pota na
yo ezali monene lokola ebale monene; nani akoki kobikisa
yo? **14** Bimoniseli ya basakoli na yo ezalaki ya lokuta mpe
ya pamba; balakisaki yo masumu na yo te mpo ete okende
na bowumbu te: masakoli oyo bazwelaki yo ezalaki ya mabe
mpe ya lokuta! **15** Bato nyonso oyo bolekelaka na nzela na yo
bazali kobeta maboko na kokamwa, bazali kobeta piololo mpe
koningisa mito mpo na Yelusalemi, mboka kitoko: « Boni, ezali
solo engumba oyo bazalaki kobenga kitoko ekoka mpe esengo
ya mokili mobimba? » **16** Banguna na yo nyonso bafungoli
minoko na bango mpo na kotiola yo, bazali koseka yo mpe
kolia minu na bango; bongo bazali koloba: « Tomeli ye! Tala
mokolo oyo tozalaki kozela! Tokomi penza na mokolo yango
mpe tomoni yango! » **17** Yawe asali makambo oyo abongisaki,
akokisi liloba na Ye, nyonso oyo aloba wuta kala: akweyisi yo
na mawa te, apesi nzela na banguna na yo ete balonga yo,
atomboli liseke ya banguna na yo. **18** Mitema ya bato ezali
koganga epai na Nkolo. Oh mir ya Siona, mboka kitoko, tika ete

mpinzoli na yo ebima lokola ebale, butu mpe moyi, mpe miso na yo ekangama te! **19** Telema, ganga na butu ndenge bakengeli basalaka na butu; sopa motema na yo lokola mayi, na miso ya Nkolo, tombola maboko na yo epai na Ye mpo na bomoi ya bana na yo, oyo bazali kokufa nzala na babalabala nyonso. **20** Oh Yawe, tala mpe mona! Nani oyo osalela makambo ya boye? Boni, basi basengelaki solo kolia mbuma ya mabumu na bango to bana oyo bango moko babokoli? Boni, basengelaki solo koboma mosakoli mpe Nganga-Nzambe kati na Esika ya bule ya Nkolo? **21** Bibembe ya bilenge mpe ya mikolo elali-lali na babalabala; basali na ngai ya mibali mpe ya basi bakufi na mopanga! Obomi bango na mokolo ya kanda na Yo; obomi bango na mawa te! **22** Ndenge obengisaka bato na mokolo ya feti, ndenge wana mpe obengisaki pasi wuta na bangambo nyonso mpo na kosala ngai mabe. Na mokolo ya kanda ya Yawe, moto moko te abikaki to atikalaki na bomoi. Monguna na ngai abebisi bato oyo nazalaki kobokola mpe kobatela.

3 Nazali moto oyo amona pasi na nzela ya fimbu ya kanda na Ye. **2** Amemaki ngai mpe atambolisaki ngai kati na molili, kasi na pole te. **3** Solo, mokolo mobimba, azalaki kobalola loboko na Ye mpo na kotelemela ngai tango nyonso. **4** Abebisaki nzoto na ngai mpe poso na yango, abukaki mikuwa na ngai. **5** Mpo na kotelemela ngai, atongaki zingazinga na ngai mir ya ngenge mpe ya pasi. **6** Atongelaki ngai ndako ya kovanda kati na molili, lokola bato ya tango ya kala oyo bakufa. **7** Azingelaki ngai na bamir mpo ete nakima te; akangaki ngai na minyololo ya kilo. **8** Ezala soki nabeleli mpo na kosenga lisungi, azali koyoka libondeli na ngai te. **9** Akangaki nzela na ngai na mabanga minene mpe abebisaki banzela na ngai ya mike. **10** Azalaki mpo na ngai

lokola ngombolo oyo ebongami, lokola nkosi oyo ebombameli ngai; **11** apengwisaki ngai nzela, apasolaki ngai mpe akomisaki ngai eloko ya pamba. **12** Abendaki tolotolo na Ye mpe akomisaki ngai esika na Ye ya kobamba makonga. **13** Atobolaki motema na ngai, na makonga oyo ewutaki na libenga na Ye. **14** Nakomaki eloko ya liseki na miso ya bato na ngai nyonso; bazalaki tango nyonso kotiola ngai na banzembo. **15** Atondisaki ngai na matiti ya bololo mpe alangwisaki ngai na masanga ya bololo. **16** Abukaki minu na ngai na mabanga, azindisaki ngai na putulu. **17** Nazangaki kimia, nayebaki lisusu te nini yango bolamu. **18** Boye nalobaki: « Lokumu mpe makambo nyonso oyo natielaki elikya na Yawe esili! » **19** Nakanisi pasi mpe minyoko na ngai, ezali lokola ngenge mpe masanga ya bololo. **20** Tango nyonso nakanisaka yango, motema na ngai ebukanaka. **21** Nzokande, tala makambo oyo nakanisaka; oyo mpo na yango, nazalaka na elikya: **22** Bolamu ya Yawe esili te, mawa na Ye ekomi nanu na suka te; **23** ekomaka ya sika tongo nyonso. Solo, boyengebene na Yo ezali monene! **24** Namilobeli: « Yawe azali elikya na ngai; yango wana nakotia motema epai na Ye. » **25** Yawe azali malamu mpo na bato oyo batielaka Ye elikya, mpo na bato oyo balukaka Ye! **26** Ezali malamu kozela na kimia lobiko kowuta na Yawe! **27** Ezali malamu mpo na moto komema ekangiseli na ye wana azali nanu elenge. **28** Tika ete avanda kimia mpe avanda ye moko, pamba te Yawe nde alingi bongo mpo na ye. **29** Tika ete atia elongi na ye na mabele: tango mosusu elikya ekoki kozala. **30** Tika ete apesa litama mpo ete babeta ye mbata, mpe tika ete atonda na soni! **31** Pamba te Nkolo abwakaka moto te mpo na libela. **32** Ezala soki apesi etumbu, ayokaka kaka mawa mpo na bolingo monene na Ye. **33** Ezalaka na esengo te nde

Yawe ayokisaka bato soni to atindelaka bato pasi. **34** Tango
banyataka na makolo bakangami nyonso ya mokili, **35** tango
babebisaka lokumu ya moto na miso ya Ye-Oyo-Aleki-Likolo,
36 tango banyokolaka moto kati na kosambisama, boni, Nkolo
amonaka yango te? **37** Nani akoki kaka kobimisa liloba mpo ete
likambo esalema soki Nkolo apesi yango nzela te? **38** Boni, ezali
te wuta na monoko ya Ye-Oyo-Aleki-Likolo nde pasi mpe bolamu
ekomelaka bato? **39** Mpo na nini moto na bomoi amilela-lela
tango bapesi ye etumbu likolo ya masumu na ye? **40** Tokota
na mozindo ya kososola banzela na biso mpe totala malamu
etamboli na biso, bongo tozonga epai na Yawe; **41** totombola
mitema mpe maboko na biso epai ya Nzambe oyo azali na Lola
mpe toloba: **42** « Tosalaki masumu mpe totombokelaki Yo, yango
wana olimbisaki te. **43** Omizipaki na kanda ndenge bamizipaka
liputa, onyokolaki biso mpe obomaki na mawa te. **44** Omizipaki
lipata mpo ete mabondeli edusola te. **45** Okomisaki biso lokola
eloko ya nkele mpe ya tina te na miso ya bikolo. **46** Banguna
na biso nyonso bafungolaki minoko mpo na kotiola biso; **47**
libula na biso ekomi: somo, mabulu, kobebisama mpe kufa. »
48 Miso na ngai ezali kosopa miluka ya mpinzoli mpo ete bato
na ngai babebisami. **49** Miso na ngai ezali kobimisa mpinzoli
tango nyonso mpe ezali kolemba te, **50** kino tango Yawe akotala
mpe akomona wuta kuna na Lola. **51** Makambo oyo miso na
ngai ezali komona ezali koyokisa motema na ngai pasi likolo na
bana basi nyonso ya engumba na ngai. **52** Bato oyo bayinaka
ngai na pamba balukaki kokanga ngai lokola ndeke; **53** balukaki
koboma ngai kati na libulu, babwakelaki ngai mabanga; **54** mayi
etondaki kino kozipa moto na ngai mpe nakanisaki ete nakomi
pene ya kokufa. **55** Nabelelaki Kombo na Yo, Yawe, wuta na

mozindo ya libulu. **56** Oyokaki ngai libondeli na ngai: « Kokanga
matoyi na Yo te wana nazali kobelela Yo mpo ete oyoka kolela
na ngai mpe nazwa lisungi kowuta na Yo! » **57** Tango nabelelaki
Yo, opusanaki pene na ngai mpe olobaki: « Kobanga te! » **58**
Nkolo, obundelaki ngai solo, osikolaki bomoi na ngai! **59** Yawe,
omonaki mabe oyo basalaki ngai: longisa ngai! **60** Omonaki solo
posa na bango ya kozongisa mabe na mabe mpe mabongisi
na bango ya kosala ngai mabe. **61** Yawe, oyokaki mafinga na
bango, mabongisi na bango ya kosala ngai mabe, **62** maloba ya
bayini na ngai mpe makanisi na bango ya kosala ngai mabe. **63**
Tala mpe mona bango! Ezala bavandi to batelemi, mosala na
bango: kotiola ngai na banzembo na bango. **64** Yawe, pesa
bango lifuti oyo ekoki na bango kolanda misala na bango; **65**
yeisa mitema na bango makasi, kweyisela bango bilakeli mabe
na Yo; **66** nyokola bango na kanda makasi na Yo mpe bebisa
bango na se ya Lola na Yo, Yawe!

4 Ndenge nini wolo ebungisi kongenga na yango, wolo ya peto
enzuluki! Mabanga ya talo oyo ya bule epanzani na basonge ya
babalabala nyonso. **2** Ndenge nini bana mibali ya motuya ya
Siona, oyo, na kala, bazalaki kozwa bango lokola wolo ya peto,
kasi bakomi lelo komona bango lokola mbeki ya mabele, oyo
mosali mbeki basili kosala! **3** Ata mbwa ya zamba ezalaka na
posa ya komelisa bana na yango mabele; kasi bato na ngai
bakomi mitema makasi lokola maligbanga kati na esobe. **4**
Likolo ya nzala, lolemo ya mwana ekangami na likolo ya kati
ya monoko na ye; bana mike bazali kosenga bilei kasi moto
moko te azali kopesa bango yango. **5** Bato oyo na kala bazalaki
kolia bilei ya kitoko bakomi kokufakufa na babalabala; ba-oyo
bakolaki na molato ya motane bakomi sik'oyo kolalela matiti ya

kopola. **6** Lisumu oyo bato na ngai basali ezali monene koleka
lisumu ya Sodome, engumba oyo ebebisamaki na mbala moko
wana moto moko te asembolaki loboko na ye mpo na kotelemela
yango. **7** Bana ya bakonzi na bango bazalaki kongala koleka
mvula ya pembe, pembe koleka miliki; banzoto na bango ezalaki
motane koleka langi ya motane penza, mpe lolenge na bango
ezalaki lokola libanga na safiri. **8** Bilongi na bango ekomi mwindo
koleka makala, bazali koyeba bango lisusu te na babalabala;
poso na bango ya nzoto ekangami na mikuwa, ekawuki lokola
koni. **9** Bato oyo bakufi na mopanga bazali malamu koleka ba-
oyo bakufi na nzala: banzulukaka mpe bakondaka makasi mpo
na nzala, mpo na kozanga bilei kowuta na bilanga. **10** Basi
ya mitema malamu balambi, na maboko na bango, bana na
bango moko; bana na bango bakomi bilei na bango kati na pasi
oyo ekomeli bato na ngai. **11** Yawe asilikaki makasi koleka;
asopaki kanda na Ye mpe apelisaki moto kati na Siona, moto
oyo ezikisaki miboko na yango. **12** Bakonzi ya mabele mpe
bikolo mosusu ya mokili bandimaki te ete banguna mpe bayini
bakokaki kokota na bikuke ya Yelusalemi. **13** Kasi makambo
wana esalemaki mpo na masumu ya basakoli ya Yelusalemi
mpe mabe ya Banganga-Nzambe na yango, oyo basopaki
kati na yango makila ya bato ya sembo. **14** Bakomaki sik'oyo
koyengayenga na babalabala lokola bakufi miso, bakomaki
mbindo na makila mpe moto moko te akokaki kosimba bilamba
na bango. **15** Bato bazali koganga mpe koloba na bango: «
Bolongwa awa, bato ya mbindo! Bolongwa awa, bolongwa awa,
bosimba biso te! » Wana bazalaki kokima mpe kotelengana,
bato ya bikolo mosusu bazalaki koloba: « Bavanda na esika oyo
te! » **16** Yawe, Ye moko, apanzi bango, azali kotala bango lisusu

te. Bapesaki Banganga-Nzambe lokumu te mpe bayokelaki mibange mawa te. **17** Miso na biso elembaki lisusu mpo na kozela na pamba lisungi; wuta na bandako milayi na biso ya kotalela na mosika, tozalaki kotala wana tozalaki kozela lisungi kowuta na ekolo songolo mpe pakala, kasi ebikisaki biso te. **18** Banguna na biso bazalaki kolanda matambe na biso; boye tokokaki lisusu te kotambola na babalabala na biso. Suka na biso ekomaki pene, mikolo na biso ekomaki ya kotanga, mpo ete tokomaki na suka. **19** Bato oyo bazalaki kolanda biso bazalaki mbangu koleka mpongo, na likolo; bazalaki kolanda biso na likolo ya bangomba mpe kotiela biso mitambo kati na esobe. **20** Mopakolami na Yawe, oyo totielaki motema akangami na mitambo na bango; nzokande tozalaki kokanisa boye na tina na ye: « Tokobika bomoi malamu na se ya bobatelami na ye kati na bikolo. » **21** Edomi, mboka kitoko, movandi ya mokili ya Utsi, sepela, zala na esengo! Kasi yo mpe, bakopesa yo kopo; okomela, okolangwa mpe okotikala bolumbu. **22** Siona, mboka kitoko, etumbu na yo ekosila; Nzambe akomema yo lisusu na bowumbu te. Kasi yo Edomi, mboka kitoko, Nzambe akopesa yo etumbu mpo na mabe na yo, mpe akobimisa masumu na yo na polele.

5 Oh Yawe, kanisa makambo oyo ekomeli biso! Tala mpe mona soni na biso! **2** Libula na biso ekeyi na maboko ya bapaya, bandako na biso ekeyi na maboko ya bato mosusu. **3** Tokomi lokola bana bitike, tozangi tata; bamama na biso bakomi lokola basi bakufisa mibali! **4** Tosengeli kofuta mbongo ata mpo na mayi na biso ya komela to mpe mpo na bakoni na biso! **5** Banguna na biso bazali kolanda biso, bakomi na sima ya mokongo; bongo biso tolembi nzoto, tozangi kimia. **6** Tokomi

ata kobondela bato ya Ejipito mpe ya Asiri mpo ete bapesa biso bilei. **7** Solo batata na biso basalaki masumu, kasi bazali lisusu te, bongo biso tokomi komema mokumba ya etumbu na bango. **8** Bawumbu bakomi kokonza biso, mpe moto ata moko te amonani mpo na kokangola biso na maboko na bango. **9** Tozali kozwa bilei na biso na motuya ya bomoi na biso, likolo na mopanga ya babomi kuna na esobe. **10** Poso ya nzoto na biso ekomi moto lokola nde balekisi yango na mbabola, pamba te nzala ezali kotumba biso makasi. **11** Basambwisi basi kati na Siona, mpe bilenge basi oyo bayebi nanu nzoto ya mibali te kati na bingumba ya Yuda. **12** Badiembiki bakalaka, na maboko na bango; mpe bapesi bakambi lokumu te. **13** Bilenge mibali bazali komema libanga oyo banikelaka ble; bongo bana mike bazali kotepatepa na se ya kilo ya bakoni. **14** Bakambi batika kokende na ekuke ya engumba, mpe bilenge batika kobeta mindule. **15** Esengo ezalaka lisusu te kati na mitema na biso, mabina na biso ebongwana matanga. **16** Mitole ekweyi wuta na mito na biso. Mawa na biso, mpo ete tosali masumu! **17** Soki mitema na biso ezali komona pasi mpe soki miso na biso ekomi komona molili, **18** ezali mpo ete ngomba Siona ebebisami, mpe mbwa ya zamba ekomi kovanda kuna. **19** Oh Yawe, ozali Mokonzi seko na seko; Kiti ya Bokonzi na Yo ekowumela libela na libela. **20** Mpo na nini obosana biso mpo na tango nyonso? Mpo na nini osundola biso tango molayi? **21** Oh Yawe, zongisa biso epai na Yo; mpe tokozonga penza! Yeisa mikolo na biso sika ndenge ezalaki na tango ya kala! **22** Boni, osundoli biso solo mpo na libela mpe otombokeli biso na kanda eleka ndelo?

Ezekieli

1 Ezalaki mokolo moko, mokolo ya mitano ya sanza ya minei,
na mobu ya tuku misato, wana nazalaki pembeni ya ebale Kebari
kati na bato oyo bakendeki na bowumbu, likolo efungwamaki
mpe namonaki bimoniseli ya Nzambe. **2** Kaka na mokolo ya
mitano ya sanza ya mobu wana, elingi koloba mobu ya mitano
ya bowumbu ya mokonzi Yeoyakini, **3** Yawe alobaki na Ezekieli,
mwana mobali ya Nganga-Nzambe Buzi, pembeni ya ebale
Kebari, kati na mokili ya bato ya Babiloni. Kuna, loboko na Yawe
ezalaki likolo na ye. **4** Tango natalaki, namonaki mopepe moko
ya makasi kowuta na ngambo ya nor; bongo mopepe yango
ezalaki komema mapata minene nzela moko na mikalikali ya
kongenga makasi, mpe kati na yango ezalaki kongenga lokola
ebende kati na moto. **5** Na kati-kati na yango, namonaki biloko
moko lokola bikelamu minei ya bomoi oyo ezalaki na lolenge ya
moto. **6** Moko na moko kati na yango ezalaki na bilongi minei
mpe mapapu minei. **7** Makolo na yango ezalaki esembolama,
matambe na yango ezalaki lokola matambe ya mwana ngombe
ya mobali mpe ezalaki kongenga lokola bronze oyo bapetola
na moto. **8** Na se ya mapapu na yango, na bangambo na
yango minei, ezalaki na maboko minei lokola maboko ya bato;
mpe bikelamu nyonso minei ya bomoi ezalaki na bilongi mpe
na mapapu na yango. **9** Mapapu na yango ezalaki kotutana
moko na mosusu. Ekelamu moko na moko ezalaki kokende
etala kaka na liboso mpe ezalaki kotala na sima te. **10** Tala
ndenge bilongi na yango ezalaki: ekelamu moko na moko kati
na nyonso minei ezalaki na elongi lokola ya moto (na liboso):
elongi lokola ya nkosi na ngambo ya loboko ya mobali, elongi
lokola ya ngombe ya mobali na ngambo ya loboko ya mwasi

mpe elongi lokola ya mpongo (na sima). **11** Bilongi na yango ezalaki nde bongo. Mapapu na yango ezalaki efungwama na likolo; ekelamu moko na moko ezalaki na mapapu mibale: lipapu moko ezalaki kotutana na lipapu moko ya ekelamu mosusu; mpe mapapu mibale ezalaki kobomba nzoto na yango. **12** Moko na moko ezalaki kokende kaka liboso; ezalaki kokende bisika nyonso oyo Molimo azalaki kokamba yango mpe ezalaki kokende epai mosusu te. **13** Bikelamu yango ya bomoi ezalaki lokola makala ya moto to lokola koni oyo ezali kopela moto. Moto ezalaki kotambola-tambola kati na bikelamu yango, ezalaki kongenga mpe mikalikali ezalaki kobima kati na yango. **14** Bikelamu yango ezalaki kokende mpe kozonga lokola mikalikali. **15** Tango nazalaki kotala bikelamu yango, namonaki pine moko na mabele, pembeni ya ekelamu ya bomoi moko na moko, liboso ya bilongi na yango minei. **16** Tala ndenge bapine yango ezalaki mpe ndenge basala yango: ezalaki kongenga lokola libanga ya Krizolite mpe nyonso minei ezalaki ekokana; bongo na ndenge basala yango, ezalaki lokola moko kati na mosusu. **17** Tango ekelamu moko na moko ezalaki kotambola, ezalaki kokende na ngambo oyo moko ya bilongi na yango ekotala, kati na bangambo na yango minei; ezalaki kobaluka na ngambo mosusu te mpe bapine na yango ezalaki kotengama te soki bikelamu yango ezali kotambola. **18** Bajante ya bapine na yango ezalaki minene mpe somo: nyonso minei ezalaki etonda na miso zingazinga na yango. **19** Tango bikelamu ya bomoi ezalaki kotambola, bapine mpe ezalaki kotambola pembeni na yango; kasi soki epumbwe longwa na se, bapine mpe ezalaki kopumbwa. **20** Esika nyonso Molimo azalaki kokende, bikelamu yango mpe ezalaki kokende; bongo bapine mpe ezalaki komata

elongo na yango, pamba te molimo ya bikelamu ya bomoi ezalaki kati na bapine. **21** Tango bikelamu yango ezalaki kotambola, yango mpe ezalaki kotambola; soki etelemi, yango mpe ezalaki kotelema; soki epumbwe, yango mpe ezalaki kopumbwa elongo na bikelamu yango, pamba te molimo ya bikelamu ya bomoi ezalaki kati na bapine. **22** Likolo ya mito ya bikelamu yango ya bomoi ezalaki na eloko moko lokola mapata ya likolo, oyo ezalaki kongenga makasi lokola libanga ya talo oyo ya krisitali. **23** Na se ya mapata yango, mapapu na yango ezalaki esembolama mpe etutana na mapapu ya baninga na yango; mpe moko na moko kati na bikelamu yango ezalaki na mapapu mibale oyo ezalaki kobomba nzoto na yango. **24** Tango bikelamu yango ezalaki kotambola, nazalaki koyoka makelele ya mapapu na yango lokola makelele ya bambonge ya ebale monene to lokola mongongo ya Nkolo-Na-Nguya-Nyonso to lokola lokito ya mampinga. Tango ezalaki kotelema, ezalaki kokitisa mapapu na yango. **25** Na likolo ya mito na yango, mongongo moko ezalaki koyokana wuta na likolo ya mapata oyo ezalaki; tango ezalaki kotelema, ezalaki mpe kokitisa mapapu na yango. **26** Boye, na likolo ya mapata oyo ezalaki na likolo ya mito na yango, ezalaki na eloko moko lokola libanga ya talo ya langi ya bule mpe lokola kiti ya bokonzi basala na safiri; mpe na likolo ya kiti ya bokonzi yango, ezalaki na elilingi moko oyo ezalaki lokola moto. **27** Namonaki lisusu ete likolo ya loketo na yango ezalaki kongenga lokola linzanza, zingazinga na yango ezalaki lokola moto, se ya loketo na yango ezalaki lokola moto; mpe mikalikali ya makasi ezingelaki yango. **28** Kongenga oyo ezingelaki yango ezalaki lokola monama na mapata na mokolo ya mvula; elilingi yango ezalaki lokola nkembo na Yawe. Tango

namonaki yango, nakweyaki, elongi na ngai kino na mabele,
mpe nayokaki mongongo ya moto moko koloba na ngai.

2 Alobaki na ngai: « Mwana na moto, telema na makolo na yo;
pamba te nazali na likambo ya koyebisa yo. » **2** Wana azalaki
nanu koloba, Molimo akotaki kati na ngai mpe atelemisaki ngai
na makolo na ngai; bongo nakomaki koyoka Ye koloba na ngai.
3 Alobaki na ngai: « Mwana na moto, nazali kotinda yo epai
ya bana ya Isalaele, ekolo ya bato ya mito makasi, bato oyo
batombokelaka ngai. Wuta kala kino na mokolo ya lelo, bango
mpe batata na bango batombokelaka kaka ngai. **4** Bato oyo
epai wapi nazali kotinda yo, bazali mito makasi mpe mitema
mabanga. Loba na bango: ‹ Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi.
› **5** Boye, ezala bayokeli yo to baboyi koyokela yo, mpo ete
bazali libota ya batomboki, bakososola solo ete mosakoli moko
azali kati na bango. **6** Bongo yo, mwana na moto, kobanga
bango te mpe kobanga maloba na bango te, atako banzube
mpe basende ezingeli yo mpe ozali kovanda elongo na koto.
Kozala na somo ya makambo oyo bazali koloba te mpe kolenga
liboso na bango te atako bazali batomboki. **7** Osengeli koyebisa
bango maloba na ngai, ezala bayokeli yo to bayokeli yo te,
mpo ete bazali batomboki. **8** Kasi yo, mwana na moto, yoka
makambo oyo nazali koloba na yo. Kotombokela ngai te lokola
libota ya batomboki oyo! Fungola monoko na yo mpe lia oyo
nazali kopesa yo! » **9** Bongo natalaki mpe namonaki loboko
moko esembolama kino epai na ngai mpe esimbaki mokanda
lokola buku elingama. **10** Loboko yango efungolaki mokanda
yango liboso na ngai. Na bangambo na yango nyonso mibale,
bakomaki: basango ya bileli, ya mikakatano mpe ya pasi.

3 Bongo alobaki na ngai: « Mwana na moto, lia eloko oyo ezali
liboso na yo, lia buku oyo elingama mpe kende koloba na libota
ya Isalaele. » **2** Boye, nafungolaki monoko na ngai, mpe aleisaki
ngai buku yango oyo elingama. **3** Alobaki na ngai lisusu: «
Mwana na moto, lia mokanda oyo nazali kopesa yo mpe tondisa
libumu na yo na yango. » Boye, naliaki yango, mpe ezalaki elengi
na monoko na ngai lokola mafuta ya nzoyi. **4** Alobaki na ngai: «
Mwana na moto, kende sik'oyo na libota ya Isalaele mpe yebisa
bango maloba na Ngai. **5** Otindami te epai ya bato oyo monoko
na bango ezalaka pasi mpo na koloba mpe kososola, kasi epai
ya bana ya Isalaele. **6** Otindami te kati na bikolo ebele oyo
monoko na bango ezalaka pasi mpo na koloba mpe kososola.
Solo, soki natindaki yo epai ya bikolo wana, balingaki kososola
sango oyo omemeli bango. **7** Kasi libota ya Isalaele bakolinga
koyokela yo te, mpo ete balingaka koyokela Ngai te; pamba te
libota mobimba ya Isalaele bazali mitema mpe mito makasi.
8 Nakokomisa yo motema mpe moto makasi lokola bango. **9**
Nakokomisa mbunzu na yo makasi lokola diama to mpe makasi
koleka ata libanga. Kobanga te mpe kolenga te liboso na bango,
atako bazali libota ya batomboki. » **10** Alobaki na ngai lisusu: «
Mwana na moto, yoka malamu maloba oyo nakoloba na yo mpe
batela yango malamu kati na motema na yo. **11** Kende sik'oyo
epai ya bandeko na yo, oyo bozali elongo na bango kati na
bowumbu; okoyebisa bango mpe, ezala bayokeli yo to baboyi
koyokela yo, okoloba na bango: ‹ Tala liloba oyo Nkolo Yawe
alobi. › » **12** Boye, Molimo atelemisaki ngai mpe nayokaki sima
na ngai makelele moko ya makasi: « Tika ete nkembo ya Yawe
epambolama wuta na esika oyo Ye avandaka! » **13** Nayokaki
lisusu makelele ya mapapu ya bikelamu ya bomoi, tango ezalaki

kotutana lipapu moko na mosusu, makelele ya bapine mpe lokito moko ya makasi. **14** Molimo atombolaki ngai mpe amemaki ngai mosika. Boye, nazalaki kokende na pasi na motema, mpe molimo na ngai etondisamaki na kanda; nzokande loboko na Yawe ezalaki kosala kati na ngai na nguya makasi. **15** Nakomaki kino na Teli-Avivi epai wapi bato oyo bamemaki na bowumbu bazalaki kovanda, pembeni ya ebale Kebari. Navandaki kuna elongo na bango mikolo sambo; nazalaki kokamwa mingi. **16** Sima na mikolo sambo, Yawe alobaki na ngai: **17** « Mwana na moto, nasili kotia yo mokengeli mpo na libota ya Isalaele; boye yoka maloba oyo nazali koloba mpe kebisa bango na Kombo na Ngai. **18** Soki Ngai nalobi na moto mabe: ‹ Solo, okokufa, › kasi yo okebisi ye te to oyebisi ye te ete atika nzela na ye ya mabe mpo ete abikisa bomoi na ye, moto wana ya mabe akokufa solo mpo na masumu na ye, kasi nakotanga makila na ye na moto na yo. **19** Kasi soki, yo, okebisi moto wana ya mabe, mpe atiki mabe na ye te to abongwani na nzela na ye ya mabe te, akokufa solo na masumu na ye, mpe yo okobikisa bomoi na yo. **20** Soki moto ya sembo atiki kosalela bosembo na ye mpe akomi kosala mabe, nakotia libaku liboso na ye, mpe moto yango akokufa, solo. Soki okebisaki ye te, akokufa penza mpo na masumu na ye, mpe bakotikala kokanisa lisusu te bolamu nyonso oyo ye asilaki kosala; kasi nakotanga makila na ye na moto na yo. **21** Kasi soki, yo, okebisi moto ya sembo mpo ete asala masumu te, bongo ye mpe asali masumu te, akobikisa solo bomoi na ye, pamba te ayoki likebisi na yo, mpe yo, okobikisa bomoi na yo. » **22** Loboko ya Yawe ezalaki likolo na ngai, mpe alobaki na ngai: « Telema mpe kende na lubwaku; nazali na makambo ya koyebisa yo kuna. » **23** Natelemaki mpe

nakendeki na lubwaku. Nkembo ya Yawe ezalaki kuna: ezalaki
lokola nkembo oyo namonaki pembeni ya ebale Kebari. Boye
nakweyaki elongi na ngai kino na mabele. **24** Bongo Molimo
akotaki kati na ngai mpe atelemisaki ngai na makolo na ngai.
Alobaki na ngai: « Kende komikangela kati na ndako na yo. **25**
Yo, mwana na moto, bakokanga yo basinga, bakolinga-linga yo
mpo ete okoka te kobima kati na bato. **26** Nakokangisa lolemo
na yo na monoko na yo mpo ete okoka koloba te mpe okoka
kopamela bango te, pamba te bazali libota ya batomboki. **27**
Kasi tango nakoloba na yo mpe nakofungola monoko na yo mpo
ete oyebisa bango: ‹ Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi. › Tika ete
moto oyo akolinga koyoka ayoka, mpe oyo akoboya koyoka
aboya na ye! Pamba te bazali libota ya batomboki. »

4 « Sik'oyo mwana na moto, kamata biliki ya kotumba, tia yango
liboso na yo mpe koma na likolo na yango elilingi ya engumba
Yelusalemi. **2** Sala yango lokola engumba oyo bazingela, oyo
batonga mabulu ya kobombamela zingazinga na yango mpe oyo
batelemisa bamir ya zelo mpo na kobombama, engumba oyo
batonga milako zingazinga na yango, mpe telemisa bakonzi ya
basoda oyo babongami mpo na kobundisa yango na zingazinga.
3 Kamata eteni ya linzanza, tia yango lokola mir ya ebende
na kati-kati na yo mpe elilingi ya engumba oyo osili kokoma,
mpe tika ete miso na yo etala yango. Bakozingela engumba
yango ndenge kaka yo osili kozingela yango. Yango nde ekozala
elembo mpo na libota ya Isalaele. **4** Bongo yo, lala na ngambo
ya loboko na yo ya mwasi, tia na ngambo wana masumu ya
libota ya Isalaele. Okomema masumu na bango mikolo nyonso
oyo okolala na ngambo wana. **5** Ngai moko nakokatela yo
motango ya mikolo, oyo ekokokana na motango ya mibu oyo

libota ya Isalaele asali masumu: mikolo nkama misato na tuku libwa; mpe okomema solo masumu ya libota ya Isalaele na mikolo oyo. **6** Sima na yo kosilisa mikolo yango, lala lisusu na ngambo ya loboko na yo ya mobali mpe mema lisusu masumu ya libota ya Yuda. Nakateli yo mikolo tuku minei: mokolo moko mpo na mobu moko na moko. **7** Talisa elongi mpe loboko na yo na ngambo ya Yelusalemi oyo bazingela mpe sakola mabe na tina na yango. **8** Nakolinga-linga yo na basinga mpo ete okoka kobaluka na ngambo mosusu te kino tango okokokisa mikolo na yo ya etumbu. **9** Kamata ble mpe orje, madesu mpe misili, soya mpe masango, tia yango nyonso kati na mbeki moko kaka oyo babombelaka biloko. Ezali yango nde ekozala bilei oyo okobanda kolia tango nyonso, na mikolo nkama misato na tuku libwa oyo okowumela ya kolala na ngambo moko. **10** Bilei na yo ya mokolo na mokolo ekozala ya bagrame nkama mibale na tuku mibale, mpe okobanda kolia yango tango nyonso. **11** Okobanda komela tango nyonso litele moko ya mayi. **12** Okolia bilei basala lokola gato ya orje mpe okobanda kotumba yango na miso ya bato nyonso, na moto oyo bapelisa na nyei ya bato. » **13** Yawe alobaki: — Ezali na nzela wana nde bana ya Isalaele bakolia bilei ya mbindo kati na bikolo epai wapi nakobengana bango. **14** Bongo nalobaki: — Te, Nkolo Yawe! Natikala nanu komikomisa mbindo te! Wuta bolenge na ngai, natikala nanu kolia te nyama oyo ekufa yango moko to nyama oyo nyama ya zamba esila koboma! Te, monoko na ngai etikala nanu kolia mosuni ya mbindo te! **15** Alobaki na ngai: — Malamu mingi! Na esika ya nyei ya bato, napesi yo nyei ya ngombe mpo ete okoka kotumbela gato na yo. **16** Alobaki na ngai lisusu: — Mwana na moto, nakobebisa bilei nyonso oyo ezali na bibombelo

ya Yelusalemi. Bato bakolia biteni mike ya mapa, na pasi na motema, mpe bakomela mayi na bakopo ya mike, na somo; **17** pamba te bilei mpe mayi ya komela ekokoma pasi mpo na kozwa. Moko na moko akokamwa mpo na moninga na ye mosusu; mpe bakobebisama likolo ya masumu na bango.

5 Sik'oyo, mwana na moto, kamata mopanga ya minu mpe salela yango lokola jileti mpo na kokata suki ya moto mpe mandefu na yo; kamata lisusu emekelo kilo mpe kabola suki yango na maboke. **2** Tango mikolo ya etumbu na yo ekosila, okotumba na moto kati na engumba ndambo moko kati na bandambo misato; okokamata ndambo moko mosusu kati na bandambo misato, okobeta-beta yango na mopanga zingazinga ya engumba, mpe okopanza ndambo moko mosusu kati na bandambo misato na mopepe, mpe Ngai nakolanda bango na mopanga. **3** Kasi kamata ndambo moke kaka ya suki, kanga yango na songe ya elamba na yo. **4** Bongo, na oyo ekotikala, bwaka ndambo na yango na moto mpo ete ezika. Boye, moto oyo ekobima kuna ekopanzana na libota mobimba ya Isalaele. **5** Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: « Tala Yelusalemi! Natiaki yango na kati-kati ya bikolo, mpe bamboka minene ezingelaki yango. **6** Kasi likolo ya mitema mabe ya bato na yango, batombokelaki mibeko na Ngai mpe balandaki bikateli na Ngai te; basalaki mabe koleka bikolo mpe bamboka ya zingazinga, pamba te batiolaki mibeko na Ngai, batambolaki te kolanda mitindo na Ngai. **7** Mpo na yango, tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Lokola botambolaki na botomboki koleka bikolo oyo ezali zingazinga na bino, bolandaki mibeko mpe bikateli na Ngai te mpe bolandaki ata kutu bosembo ya bamboka oyo ezingelaki bino te; **8** mpo na yango, tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: ‹ Ngai

moko nakotelemela yo, Yelusalemi, mpe nakopesa yo etumbu na miso ya bikolo. **9** Likolo ya makambo nyonso ya nkele oyo osalaka, nakosala yo makambo oyo natikala nanu kosala te na tango ya kala mpe oyo nakotikala kosala te na mikolo ekoya. › **10** Yango wana, kati na bino, batata bakolia bana na bango, mpe bana bakolia batata na bango. Nakopesa bino etumbu mpe nakopanza bipai nyonso bato na bino nyonso oyo bakotikala na bomoi. **11** Mpe lisusu, na Kombo na Ngai, elobi Nkolo Yawe: ‹ Lokola bokomisi Ndako na Ngai ya bule mbindo na nzela ya banzambe na bino ya bikeko mpe makambo na bino ya nkele, nakolongola Ngai moko ngolu na Ngai na likolo na bino: liso na Ngai ekotala bino lisusu na mawa te mpe nakobikisa bino lisusu te. › **12** Ndambo moko kati na bandambo misato ya bato na yo bakokufa na bokono oyo ebomaka to na nzala makasi kati na bamir na yo; mpe ndambo moko kati na bandambo misato mosusu bakokufa na mopanga na libanda ya bamir na yo. Bongo, nakopanza ndambo moko kati na bandambo misato mosusu, na bisika mosusu mpe nakolanda bango na mopanga. **13** Kanda na Ngai ekosila kaka soki bazwi etumbu mpo na mabe na bango; nakokitisela bango kanda na Ngai mpe bakoyeba ete ezali Ngai Yawe nde nalobaki na zuwa na Ngai. **14** Yo Yelusalemi, nakobebisa yo, okoyokisama soni kati na bikolo nyonso oyo ezingeli yo mpe na miso ya bato nyonso oyo bakolekela na nzela na yo. **15** Okozala likambo ya soni, ya kotiola, ya liseki mpe ya soni makasi na miso ya bikolo oyo ezingeli yo, tango nakopesa yo etumbu na kanda mpe na kotomboka na Ngai ya makasi penza. » Ngai Yawe nde nalobi. **16** « Tango nakobwakela yo makonga na Ngai ya mike ya nzala makasi oyo ebomaka mpe oyo ebebisaka, nakosala bongo mpo

na kosilisa koboma bino: nakoyeisa nzala makasi koleka kati na yo mpe nakolongola bilei na bibombelo na yo. **17** Nakotindela yo nzala makasi mpe banyama mabe mpo ete eboma bana na yo nyonso. Nakotindela yo mopanga mpe bokono ya makasi, nakosopa makila koleka kati na yo. Ngai Yawe nde nalobi. »

6 Yawe alobaki na ngai: **2** « Mwana na moto, balola elongi na yo na ngambo ya bangomba ya Isalaele mpe sakola mabe na tina na yango. **3** Loba na yango: Oh bino bangomba ya Isalaele, boyoka liloba na Nkolo Yawe. Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi na bangomba milayi, na bangomba mikuse, na mabulu mpe na mabwaku: ‹ Namibongisi mpo na kotindela bino mopanga mpe kobebisa bisambelo na bino ya likolo ya bangomba. **4** Nakobebisa bitumbelo na bino nyonso, nakobuka mike-mike bitumbelo na bino ya malasi ya ansa mpe nakoboma bato na bino liboso ya banzambe na bino ya bikeko. **5** Nakotanda bibembe ya bana ya Isalaele liboso ya banzambe na bango ya bikeko mpe nakopanza mikuwa na bino zingazinga ya bitumbelo na bino. **6** Bingumba ekotikala lisusu na bato te mpe bisambelo ya likolo ya bangomba ekobebisama na bisika nyonso oyo bokozala; mpo ete bitumbelo na bino etikala pamba mpe ebebisama, banzambe na bino ya bikeko ebukana biteni-biteni mpe ebebisama, bitumbelo na bino ya malasi ya ansa ebukana mpe biloko oyo maboko na bino esalaki ezala lisusu te. **7** Kati na bino, bato bakokufa na mopanga; bongo bokoyeba solo ete Ngai nazali Yawe. **8** Kasi nakobikisa ndambo ya bato kati na bino: bakobika na mopanga tango nakopanza bino kati na mikili mpe bikolo. **9** Bongo, kati na bikolo nyonso epai wapi bakokende na bowumbu, bato oyo bakobika bakokanisa ngai tango nakobuka lolendo ya mitema na bango, oyo etonda na posa ya kosalela banzambe mosusu mpe

nakobebisa miso na bango, oyo eboyaka kotala Ngai mpo na kotala banzambe na bango ya bikeko. Bango moko bakoyoka nkele mpo na mabe oyo basalaki mpe mpo na misala na bango nyonso ya mbindo. **10** Boye bakoyeba solo ete Ngai nazali Yawe, mpe ete nakebisaki bango na pamba te ete nakotindela bango pasi. › **11** Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Beta maboko na yo, tuta makolo na yo mpe ganga: ‹ Mawa! › mpo na misala mabe mpe misala ya mbindo ya libota ya Isalaele, pamba te bakokufa na mopanga, na nzala makasi mpe na bokono oyo ebomaka! **12** Moto oyo azali mosika akokufa na bokono oyo ebomaka, oyo azali pembeni akokufa na mopanga; mpe oyo atikali, bakozingela ye mpe akokufa na nzala makasi. Nakosilisa kanda na Ngai na banzoto na bango. **13** Boye, bokoyeba solo ete Ngai nazali Yawe tango bato na bango bakokufa na mopanga kati na banzambe na bango ya bikeko zingazinga ya bitumbelo na bango, na bangomba nyonso ya mikuse mpe na likolo ya bangomba nyonso ya milayi, na se ya banzete nyonso ya mibesu mpe na se ya terebente nyonso ya mobesu etonda na makasa, bisika oyo bazalaki kotumbela banzambe na bango ya bikeko ansa lokola mbeka ya solo kitoko. **14** Nakosembola loboko na Ngai mpo na kotelemela bango mpe nakosala ete mokili na bango etikala lisusu na bato te, wuta na esobe kino na engumba Ribila, na bisika nyonso oyo bazali kovanda; boye bakoyeba solo ete Ngai nazali Yawe. »

7 Yawe alobaki na ngai: **2** « Mwana na moto, tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi na mokili ya Isalaele: ‹ Esili! Tango ya suka ebelemi mpo na mokili mobimba! **3** Tango ya suka ekoki sik’oyo mpo na yo, nakopelisela yo kanda na Ngai, nakosambisa yo kolanda etamboli na yo mpe nakofuta yo kolanda misala na

yo nyonso ya mbindo. **4** Nakotala yo na liso ya mawa te mpe
nakobikisa yo te; nakofuta yo solo kolanda etamboli na yo mpe
kolanda misala ya mbindo oyo ezali kati na yo. Boye okoyeba
solo ete Ngai nazali Yawe. › **5** Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi:
‹ Mawa! Pasi ya somo ezali koya! **6** Tango ya suka ebelemi!
Ya solo, tango ya suka ebelemi penza! Etelemeli yo. Tala,
tango yango esili kobelema! **7** Kobebisama ekokomela yo, yo
movandi ya mokili! Tango yango ekoki, mokolo yango ebelemi,
somo makasi ekoti, mpe esengo ezali lisusu te na likolo ya
bangomba. **8** Nakomi pene ya kopelisela yo kanda na Ngai mpe
ya kotombokela yo! Nakosambisa yo kolanda etamboli mpe
misala na yo nyonso ya mbindo. **9** Nakotala yo na liso ya mawa
te mpe nakobikisa yo te, nakofuta yo solo kolanda etamboli na
yo mpe misala ya mbindo oyo ezali kati na yo. Boye okoyeba
solo ete Ngai Yawe nde nabetaka. **10** Tala, mokolo yango nde
yango oyo! Esili kobelema! Kobebisama eboti mbuma, lingenda
ebimisi bafololo, lolendo ekoli! **11** Makambo mabe ekoli makasi
mpe ekomi lokola fimbu mpo na kopesa etumbu na misala
mabe; moto moko te kati na bato to kati na bato ebele akotikala;
eloko moko te ekotikala, ezala bomengo to biloko ya motuya. **12**
Tango ebelemi, mokolo yango ekoki. Tika ete mosombi moko te
azala na esengo to moteki moko te azala na mawa, pamba
te kanda makasi ezali kozela bato nyonso. **13** Moteki akozwa
lisusu te motuya ya biloko oyo atekaki, ata soki azali nanu na
bomoi; pamba te emoniseli oyo ezali kotalisa ete kobebisama
ya bomengo ya mokili ekokokisama solo. Likolo ya masumu
na bango, moto moko te kati na bango akobikisa bomoi na
ye. **14** Ata soki babeti kelelo to bamibongisi ndenge nini, moto
moko te akokende na bitumba; pamba te kanda na Ngai ezali

likolo ya bato nyonso. **15** Mopanga ekoboma na libanda ya engumba, bokono oyo ebomaka mpe nzala makasi ekoboma kati na engumba; bato oyo bazali kati na mokili bakokufa na mopanga, mpe bato oyo bazali kati na engumba bakokufa na bokono oyo ebomaka mpe na nzala makasi. **16** Batikali bakokima na likolo ya bangomba; mpe kuna, bakokoma kolelalela lokola bibenga, moto na moto mpo na masumu na ye. **17** Maboko na bango nyonso ekolemba, mpe mabolongo na bango nyonso ekolemba lokola mayi. **18** Bakolata bilamba ya basaki mpe somo ekokanga bango; bilongi na bango ekotonda na soni, bakokokola suki ya mito na bango. **19** Bakobwaka palata na bango na babalabala, mpe wolo na bango ekomonana lokola eloko ya mbindo. Palata mpe wolo na bango ekozala na makoki te ya kobikisa bango na mokolo ya kanda ya Yawe. Palata mpe wolo yango ekosilisa baposa mpe nzala na bango te, pamba te yango nde ekweyisaki bango na masumu. **20** Basalaki lolendo mpo na kitoko mpe motuya ya biloko na bango ya monzele oyo basalaki na yango banzambe na bango ya bikeko mpe bililingi ya somo. Yango wana, nakokomisa biloko yango mbindo na miso na bango. **21** Nakokaba yango lokola bomengo ya bitumba na maboko ya bapaya mpe ya bato mabe ya mokili mpo ete babotola yango na makasi mpe basakanela yango. **22** Elongi na Ngai ekotala bango lisusu te, mpe bato mabe bakobebisa Esika na Ngai ya bule. Bongo, miyibi bakokota kuna mpe bakosambwisa yango. **23** Bomisalela minyololo mpo ete mokili etondi na babomi mpe engumba etondi na makambo mabe. **24** Nakotinda ekolo oyo eleki mabe kati na bikolo mpo ete eya kobotola bandako na bango; nakosilisa lolendo ya bato ya nguya mpe nakosambwisa bisika na bango ya bule. **25** Tango

makambo oyo ya somo ekoya, bakoluka kimia kasi bakozwa yango te. **26** Pasi likolo ya pasi nde ekokomela bango, basango ya mabe na ya mabe nde ekolandana. Bakoluka bimoniseli na pamba epai ya basakoli; Banganga-Nzambe bakokoka lisusu te koteya malakisi ya Mobeko, mpe bakambi bakozanga toli ya kopesa. **27** Mokonzi akozala na matanga, mokambi akolata pili, mpe maboko ya bato ya mokili ekokoma kolenga. Nakofuta bango kolanda etamboli na bango mpe nakosambisa bango kolanda misala na bango. Boye, bakoyeba solo ete Ngai nazali Yawe. › »

8 Na mobu ya motoba, na mokolo ya mitano ya sanza ya motoba, wana nazalaki ya kovanda kati na ndako na ngai, mpe bakambi ya Yuda bavandaki liboso na ngai, loboko ya Nkolo Yawe esimbaki ngai kuna. **2** Tango natalaki, namonaki elilingi moko lokola elongi ya moto. Eteni oyo ezalaki komonana lokola se ya loketo na yango ezalaki lokola moto, mpe lolenge ya eteni oyo ezalaki komonana lokola likolo ya loketo na yango ezalaki kongenga makasi lokola linzanza ya sika. **3** Asembolaki elilingi moko lokola loboko mpe asimbaki ngai na suki ya moto. Molimo atombolaki ngai na kati-kati ya se mpe likolo mpe amemaki ngai, kati na emoniseli ya Nzambe, kino na Yelusalemi, na ekotelo ya Ekuke ya nor ya lopango ya kati ya Tempelo, epai wapi batelemisaki nzambe ya ekeko oyo etumbolaka zuwa. **4** Nkembo ya Nzambe ya Isalaele ezalaki kuna ndenge kaka namonaki yango na emoniseli kati na lubwaku. **5** Alobaki na ngai: « Mwana na moto, tala na ngambo ya nor. » Natombolaki miso na ngai mpe namonaki nzambe ya ekeko ya zuwa, na ekotelo ya Ekuke oyo ya nor ya etumbelo. **6** Alobaki na ngai: « Mwana na moto, ozali komona makambo oyo bazali kosala, makambo mabe mpe

ya nkele oyo libota ya Isalaele bazali kosala awa, makambo oyo ekokomisa Ngai mosika ya Esika na Ngai ya bule? Kasi okomona lisusu makambo oyo ezali mabe koleka. » **7** Amemaki ngai na ekotelo ya lopango. Tango natalaki, namonaki lidusu moko na mir. **8** Alobaki na ngai: « Mwana na moto, tobola mir. » Tango natobolaki yango, namonaki ekuke moko kuna. **9** Alobaki na ngai lisusu: « Kota; okomona makambo mabe mpe ya nkele oyo bazali kosala awa! » **10** Tango nakotaki, natalaki mpe namonaki ete bakomakoma na bamir bililingi ya miselekete mpe ya banyoka ya lolenge nyonso, ya banyama nyonso ya mbindo mpe ya banzambe nyonso ya bikeko ya libota ya Isalaele. **11** Bongo, liboso na yango, bakambi tuku sambo ya libota ya Isalaele batelemaki; mpe moko na moko kati na bango asimbaki mbabola oyo batumbelaka malasi: ezalaki kobimisa milinga ya solo ya ansa. Yazania, mwana mobali ya Shafani, azalaki mpe elongo na bango. **12** Molimo alobaki na ngai: « Mwana na moto, omoni makambo oyo bakambi ya libota ya Isalaele bazali kosala, moko na moko kati na esika ya bule ya nzambe na ye ya ekeko? Bazali koloba: ‹ Yawe azali komona biso te, Yawe asili na Ye kosundola mokili! › » **13** Alobaki lisusu: « Okomona bango ndenge bazali kosala makambo ya mbindo oyo eleki penza mabe. » **14** Bongo amemaki ngai lisusu na ekotelo ya Ekuke ya ngambo ya nor ya Tempelo ya Yawe; bongo namonaki basi bavandi wana, bazali kolela Tamuzi. **15** Alobaki na ngai: « Mwana na moto, omoni makambo oyo? Okomona lisusu makambo ya mbindo koleka oyo ya liboso. » **16** Akotisaki ngai kati na lopango ya kati ya Tempelo ya Yawe: na ekotelo ya Tempelo, bato tuku mibale na mitano bazalaki na kati-kati ya ndako moke ya kokotela na Tempelo mpe etumbelo; bapesaki

mikongo na Tempelo ya Yawe mpe bilongi na bango ezalaki kotala na ngambo ya este; bazalaki kogumbama na kotalaka na ngambo ya este mpo na kogumbamela moyi. **17** Alobaki na ngai lisusu: « Mwana na moto, omoni? Boni, ezali penza pamba mpo na libota ya Yuda kosala makambo ya nkele oyo bazali kosala na esika oyo? Batondisa lisusu mokili na makambo na bango ya kanza mpo na kokoba kotumbola kanda na Ngai? Tala ndenge bazali kotombola mandalala kino na zolo! **18** Mpo na yango, Ngai mpe nakopesa bango etumbu na kanda, nakoyokela bango mawa te mpe nakobikisa bango te. Ata bagangi na matoyi na Ngai, nakoyoka bango te. »

9 Bongo nayokaki ye kobelela na mongongo makasi: « Bopusana awa, bino oyo bozali na mokumba ya kobebisa engumba! Tika ete moko na moko kati na bino asimba ebundeli na ye na loboko! » **2** Namonaki bato motoba koya wuta na nzela ya Ekuke oyo ya likolo, oyo etala na ngambo ya nor; moko na moko kati na bango asimbaki ebundeli oyo ebomaka na loboko na ye. Kati na bango, ezalaki na moto moko oyo alataki bilamba ya lino mpe azalaki na ekomeli na loketo na ye. Bakotaki na kati mpe batelemaki pene ya etumbelo ya bronze. **3** Nkembo ya Nzambe ya Isalaele elongwaki na likolo ya basheribe epai wapi ezalaki kowumela mpe ekendeki kino na ekotelo ya Tempelo; mpe Yawe abengisaki moto oyo alataki bilamba ya lino mpe azalaki na ekomeli na loketo na ye. **4** Yawe alobaki na ye: « Tambola kati na Yelusalemi mpe tia bilembo na bilongi ya bato oyo bazali komona pasi na mitema mpe bazali kolela likolo ya makambo nyonso ya nkele oyo ezali kosalema kati na engumba oyo. » **5** Wana nazalaki nanu koyoka, alobaki na bato mosusu: « Bolanda ye kati na engumba mpe boboma bato na mawa te, bobikisa ata

moto moko te! **6** Boboma bampaka, bilenge, basali ya mibali,
basali ya basi mpe bana mike; kasi bomeka kosimba te moto
nyonso oyo azali na elembo na elongi. Bobanda na Esika na
Ngai ya bule! » Boye babandaki na bampaka oyo bazalaki liboso
ya Tempelo. **7** Alobaki na bango: « Bokomisa Tempelo mbindo
mpe botondisa mapango na yango na bibembe. Bokende! »
Babimaki mpe bakendeki koboma bato kati na engumba. **8**
Tango bazalaki koboma bato, natikalaki ngai moko; nakweyaki
elongi na ngai kino na mabele mpe nakomaki koganga: — Oh,
Nkolo Yawe! Okosilisa solo koboma batikali nyonso ya Isalaele,
na kopelisela Yelusalemi kanda na Yo? **9** Azongiselaki ngai: —
Lisumu ya libota ya Isalaele mpe libota ya Yuda eleki monene
makasi penza. Mokili etondi na makila, mpe engumba etondi na
kozanga bosembo; pamba te bazali koloba: « Yawe asundoli
mokili; Yawe azali komona eloko moko te. » **10** Yango wana,
Ngai mpe nakotala bango na liso ya mawa te mpe nakobikisa
bango te. Kasi nakotanga mabe na bango na mito na bango. **11**
Moto oyo alataki elamba ya lino mpe azalaki na ekomeli na
loketo na ye apesaki sango, na maloba oyo: « Nasali makambo
oyo otindaki ngai. »

10 Tango natalaki, namonaki na mapata, na likolo ya mito ya
basheribe, eloko moko lokola libanga ya talo oyo babengaka
safiri; mpe na likolo ya libanga yango, eloko moko ezalaki
komonana lokola kiti ya bokonzi. **2** Yawe alobaki na moto oyo
alataki bilamba ya lino: « Leka kati na bapine oyo ezali na se
ya basheribe, tondisa maboko na yo na makala ya moto oyo
okozwa kati na basheribe mpe panza yango na engumba. »
Mpe asalaki bongo na miso na ngai. **3** Nzokande, basheribe
bazalaki na ngambo ya loboko ya mobali ya Tempelo tango moto

wana akotaki, mpe lipata moko etondisaki lopango na yango ya kati. **4** Nkembo ya Yawe elongwaki na likolo ya basheribe mpe ekendeki na ekotelo ya Tempelo. Tempelo etondaki na lipata, mpe lopango na yango ya kati etondaki na kongenga ya Nkembo ya Yawe. **5** Makelele ya mapapu ya basheribe ezalaki koyokana na mosika kino na lopango ya libanda ya Tempelo lokola mongongo ya Nzambe-Na-Nguya-Nyonso, tango alobaka. **6** Tango Yawe apesaki mitindo na moto oyo alataki bilamba ya lino: « Kamata moto kati na bapine mpe kati na basheribe, » moto yango akotaki mpe atelemaki pembeni ya pine moko. **7** Bongo moko kati na basheribe asembolaki loboko na ye kino na moto oyo ezalaki na kati-kati na bango; akamataki ndambo ya makala ya moto kati na moto mpe atiaki yango kati na maboko ya moto oyo alataki bilamba ya lino. Moto yango azwaki yango mpe abimaki na libanda. **8** Na se ya mapapu ya basheribe, elilingi moko emonanaki lokola maboko ya moto. **9** Tango natalaki, namonaki bapine minei pene ya basheribe: pine moko pembeni ya sheribe moko; bongo bapine yango ezalaki kongenga lokola libanga ya Krizolite. **10** Bapine yango minei ezalaki ndenge moko, ezalaki komonana lokola moko kati na mosusu. **11** Soki ezali kotambola, ekendaka na bangambo nyonso minei oyo elongi ya basheribe ekotala; mpe bapine yango ezalaki kotengama te soki basheribe bazali kotambola. Basheribe bazalaki kokende na bangambo nyonso oyo bilongi na bango ezalaki kotala, mpe bazalaki kobaluka na bangambo mosusu te. **12** Nzoto mobimba ya moko na moko kati na bango, ezala mokongo to maboko to mpe mapapu na bango, ezalaki etonda na miso, ndenge bapine na bango minei ezalaki. **13** Nayokaki ete bazali kobenga bapine yango « bapine ya mopepe

ya kayina. » **14** Sheribe moko na moko azalaki na bilongi minei:
elongi ya liboso ezalaki lokola elongi ya sheribe, ya mibale lokola
elongi ya moto, ya misato lokola elongi ya nkosi mpe ya minei
lokola elongi ya mpongo. **15** Bongo basheribe bapumbwaki na
likolo makasi. Ezalaki bikelamu ya bomoi oyo namonaki pembeni
ya ebale Kebari. **16** Soki basheribe bazali kotambola, bapine
oyo ezalaki na mipanzi na bango ezalaki mpe kotambola. Soki
bafungoli mapapu na bango mpo na kopumbwa longwa na se,
bapine yango mpe ezalaki kokabwana na bango te, kasi nde
ezalaki ya kokangana na mipanzi na bango. **17** Soki basheribe
batelemi, yango mpe ezalaki kotelema; soki bapumbwe, yango
mpe ezalaki kopumbwa elongo na bango, pamba te molimo
ya bikelamu ya bomoi ezalaki kati na yango. **18** Nkembo ya
Yawe elongwaki na ekotelo ya Tempelo mpe ekendeki kotelema
na likolo ya basheribe. **19** Wana nazalaki kotala, basheribe
bafungolaki mapapu na bango mpe bapumbwaki longwa na
se; mpe tango bazalaki kokende, bapine yango mpe ezalaki
kokende elongo na bango. Batelemaki na ekotelo ya Ekuke
ya ngambo ya este ya Tempelo ya Yawe, bongo nkembo ya
Nzambe ya Isalaele ezalaki likolo na bango. **20** Ezalaki nde
bikelamu ya bomoi oyo namonaki na se ya Nzambe ya Isalaele
pembeni ya Kebari; mpe nasosolaki ete ezali basheribe. **21**
Moko na moko kati na bango azalaki na bilongi minei mpe
mapapu minei; bongo na se ya mapapu na bango, ezalaki na
elilingi moko lokola maboko ya moto. **22** Bilongi na bango ezalaki
ndenge moko na oyo namonaki pene ya Kebari. Moko na moko
azalaki kotambola kaka liboso.

11 Bongo Molimo atombolaki ngai mpe amemaki ngai kino na
ekuke ya Tempelo ya Yawe, oyo etala na ngambo ya este. Bato

tuku mibale na mitano bazalaki wana na ekotelo ya ekuke; mpe namonaki kati na bango: Yazania, mwana mobali ya Azuri, mpe Pelatia, mwana mobali ya Benaya, oyo bazalaki bakambi ya bato. **2** Yawe alobaki na ngai: « Mwana na moto, tala bato oyo basalaka mabongisi ya mabe mpe bapesaka batoli ya mabe kati na engumba oyo. **3** Balobaka: ‹ Boni, tango ya kotonga bandako ekoki nanu te? Engumba oyo ezali lokola nzungu, mpe biso, tozali lokola misuni. › **4** Yango wana, sakola makambo ya mabe na tina na bango; sakola, mwana na moto! » **5** Molimo na Yawe akitaki likolo na ngai mpe ayebisaki ngai ete naloba: « Tala liloba oyo Yawe alobi: Tala makambo oyo bozali koloba, bino bakambi kati na Isalaele! Kasi Ngai nayebi makambo oyo bozali kokanisa. **6** Bobomi bato ebele kati na engumba oyo mpe botondisi babalabala na yango na bibembe. **7** Yango wana, tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: engumba oyo ezali solo nzungu, mpe bibembe oyo bobwaki kuna, yango nde misuni; kasi Ngai, nakobengana bino kati na yango. **8** Bozali kobanga mopanga? Solo, Ngai, nakotindela bino mopanga, elobi Nkolo Yawe; **9** nakobengana bino na engumba oyo, nakokaba bino na maboko ya bapaya mpe nakopesa bino etumbu. **10** Bokokufa na mopanga, nakosambisa bino na bandelo ya mokili ya Isalaele, bongo bokoyeba solo ete Ngai nazali Yawe. **11** Engumba oyo ekotikala te kozala nzungu mpo na bino, mpe bino bokotikala te kozala misuni kati na yango; nakosambisa bino na bandelo ya mokili ya Isalaele. **12** Mpe bokoyeba solo ete Ngai nazali Yawe, pamba te bolandaki te bikateli na Ngai mpe botosaki te mibeko na Ngai, kasi bolandaki nde bizaleli ya bikolo ya bapaya oyo bazingeli bino. » **13** Nzokande, wana nazalaki nanu kosakola, Pelatia, mwana mobali ya Benaya, akufaki. Nakweyaki, elongi

na ngai kino na mabele, mpe nagangaki na mongongo makasi: « Oh Nkolo Yawe! Okosilisa solo koboma penza ndambo ya bana ya Isalaele, oyo batikali na bomoi? » **14** Yawe alobaki na ngai: **15** « Mwana na moto, ezali epai ya bato na yo, bandeko na yo ya makila mpe ndako mobimba ya Isalaele nde bato ya Yelusalemi balobaki: ‹ Bozala mosika na Yawe; mokili oyo epesamelaki biso lokola libula na biso. › **16** Yango wana, loba: ‹ Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Atako nabenganaki bango kati na bikolo mpe napanzaki bango kati na mabota, kasi nazalaki mpo na bango lokola ndako ya bule kati na bikolo epai wapi bakendeki. › **17** Mpo na yango, loba: ‹ Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Nakosangisa bino wuta na bikolo, nakozongisa bino wuta na mikili epai wapi napanzaki bino mpe nakozongisela bino lisusu mokili ya Isalaele. › **18** Bakozonga kuna mpe bakolongola bililingi na yango nyonso ya mbindo elongo na banzambe nyonso ya bikeko. **19** Nakopesa bango motema ya sika mpe nakotia kati na bango molimo ya sika; nakolongola kati na bango motema ya libanga mpe nakopesa bango motema ya mosuni, **20** mpo ete balanda bikateli na Ngai mpe batosa mibeko na Ngai. Bakozala bato na Ngai, mpe Ngai nakozala Nzambe na bango. **21** Kasi mpo na bato oyo bapesa mitema na bango epai ya bililingi ya mbindo mpe banzambe ya bikeko mpo na kokoba kosalela yango, nakofuta bango kolanda misala na bango, elobi Nkolo Yawe. » **22** Na tango wana, basheribe bafungolaki mapapu na bango mpe bapine ekomaki kobaluka na mipanzi na bango; boye nkembo na Nzambe ya Isalaele ezalaki na likolo na bango. **23** Nkembo na Yawe emataki na likolo longwa kati na engumba mpe ekendeki kotelema na likolo ya ngomba oyo ezalaki na este ya Yelusalemi. **24** Molimo atombolaki ngai mpe amemaki

ngai kati na Babiloni epai ya bato oyo bakendeki na bowumbu. Makambo oyo ezalaki kosalema kati na emoniseli oyo Molimo ya Nzambe apesaki ngai. Mpe emoniseli oyo namonaki esilaki. **25** Bongo nayebisaki bato oyo bazalaki na bowumbu makambo nyonso oyo Yawe alakisaki ngai.

12 Yawe alobaki na ngai: **2** « Mwana na moto, ozali kovanda kati na libota ya batomboki; bazalaka na miso ya kotala kasi bamonaka te, bazalaka na matoyi ya koyoka kasi bayokaka te, pamba te bazali libota ya batomboki. **3** Yango wana, mwana na moto, kangisa bisaka na yo lokola moto oyo azali kokende na bowumbu mpe kende na bowumbu na moyi makasi, na miso na bango. Telema na esika oyo ozali mpe kende na esika mosusu na miso na bango; tango mosusu bakoki kososola, atako bazali libota ya batomboki. **4** Bimisa bisaka na yo na libanda, na moyi makasi na miso na bango; mpe na pokwa, kende ndenge bato bakendaka na bowumbu na miso na bango. **5** Tobola mir na miso na bango mpe bimisa bisaka na yo na lidusu oyo okosala. **6** Tia yango na mapeka na yo na miso na bango, mpe kende na yango na butu. Bomba elongi na yo mpo ete okoka komona mokili te, pamba te nalingi ete ozala elembo mpo na libota ya Isalaele. » **7** Boye, nasalaki makambo oyo atindaki ngai: na moyi, nabimisaki bisaka na ngai lokola moto oyo azali kokende na bowumbu; na pokwa, maboko na ngai etobolaki mir, bongo na butu, nabimisaki bisaka na ngai mpe natiaki yango na mapeka, na miso na bango. **8** Na tongo ya mokolo oyo elandaki, Yawe alobaki na ngai: **9** « Mwana na moto, libota ya batomboki ya Isalaele oyo, batunaki yo te: ‹ Ozali kosala nini? › **10** Yebisa bango: ‹ Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Lisakoli oyo ezali na tina na mokambi oyo azali na Yelusalemi elongo na libota

mobimba ya Isalaele, oyo bazali kuna. › **11** Loba na bango: ‹ Nazali elembo mpo na bino. › Ndenge Ngai nasali, ndenge wana mpe ekosalema epai na bango: bakokende na bowumbu lokola bakangami. **12** Mokambi oyo azali kati na bango akotia bisaka na ye na mapeka mpe akokima na butu; bakotobola mir mpo na kobimisa ye na lidusu oyo bakosala. Akobomba elongi na ye mpo ete amona mokili te. **13** Nakotiela ye motambo na Ngai, mpe akokangama penza na motambo yango; nakomema ye na Babiloni, mokili ya bato ya Chalide; kasi akomona yango te mpe akokufela kuna. **14** Nakopanza bato na ye, oyo atielaka motema na bisika nyonso: bakalaka mpe mampinga na ye; mpe nakolanda bango na mopanga ya minu. **15** Bakoyeba solo ete Ngai, nazali Yawe, tango nakopanza bango kati na bikolo mosusu mpe kati na mikili mosusu. **16** Kasi kati na bango, nakobikisa ndambo ya bato oyo bakokufa te na mopanga, na nzala makasi mpe na bokono oyo ebomaka, mpo ete batatola misala na bango nyonso ya mbindo kati na bikolo epai wapi bakokende. Boye, bakoyeba solo ete Ngai, nazali Yawe. » **17** Yawe alobaki na ngai: **18** « Mwana na moto, zala na kolenga wana ozali kolia bilei mpe zala na pasi na motema mpe na komitungisa wana ozali komela mayi na yo; **19** mpe loba na bato ya mokili oyo: ‹ Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi epai ya bavandi ya Yelusalemi mpe ya mokili ya Isalaele: Bakolia bilei na bango na kobanga mpe bakomela mayi na bango na somo; pamba te bakobotola na makasi biloko nyonso ya mokili na bango, likolo ya mabe nyonso ya bavandi na yango. **20** Bingumba oyo bato bavandaka ekobebisama mpe mokili ekotikala lisusu na bato te, mpe bokoyeba solo ete Ngai, nazali Yawe. › » **21** Yawe alobaki na ngai: **22** « Mwana na moto, bolobaka lisese nini

kati na mokili ya Isalaele: ‹ Mikolo ezali koleka mpe bimoniseli ezali kokokisama te? › **23** Loba na bango: ‹ Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Nakosukisa lisese oyo mpe nakosala ete balobaka yango lisusu te kati na Isalaele. › Loba na bango lisusu: ‹ Tango ekomi pene oyo bimoniseli nyonso ekokokisama. **24** Bimoniseli mpe masakoli ya lokuta ekozala lisusu te kati na bana ya Isalaele. **25** Kasi Ngai Yawe, nakoloba maloba oyo nalingi koloba, mpe maloba yango ekokokisama na mwa tango moke; pamba te kaka na tango oyo bozali na bomoi, bino libota ya batomboki, Ngai nakokokisa maloba nyonso oyo nakoloba, elobi Nkolo Yawe. › » **26** Yawe alobaki na ngai: **27** « Mwana na moto, libota ya Isalaele bazali koloba: ‹ Emoniseli ya moto oyo ekosalema na yango lobi te mpe masakoli na ye ekokokisama sima na mibu ebele penza. › **28** Yango wana, loba na bango: ‹ Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Liloba na Ngai ata moko te ekowumela lisusu mpo na kokokisama. Maloba nyonso oyo nakoloba ekokokisama, elobi Nkolo Yawe. › »

13 Yawe alobaki na ngai: **2** « Mwana na moto, sakola mabe na tina na basakoli ya Isalaele, oyo bazali kosakola sik'oyo; loba na ba-oyo bazali kosakola makambo oyo ezali kowuta na mitema na bango moko: ‹ Boyoka Liloba na Yawe! **3** Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Mawa na basakoli ya bazoba, oyo balandaka makanisi ya mitema na bango moko! Nzokande bamonaki eloko moko te. **4** Oh Isalaele, basakoli na yo bazali lokola bambwa ya zamba kati na bisika oyo etonda na biloko ebeba. **5** Bomataki te na mir mpo na kobamba madusu mpe kozingela libota ya Isalaele na mir zingazinga mpo na kobatela yango na tango ya bitumba, na mokolo ya Yawe. **6** Bimoniseli na bango ezali ya pamba, mpe masakoli na bango ezali ya lokuta. Balobaka:

‘Tala makambo oyo Yawe alobi,’ nzokande Ngai Yawe, natindi bango te. Mpe bazelaka ete maloba na bango ekokisama! **7** Boni, bimoniseli na bino ezalaka ya pamba te, mpe masakoli na bino ezalaka ya lokuta te, atako bolobaka: ‘Tala makambo oyo Yawe alobi,’ nzokande Ngai nalobi na bino ata liloba moko te? **8** Mpo na yango, tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Mpo ete bolobaka masakoli ya pamba mpe bimoniseli ya lokuta, Ngai moko natelemeli bino, elobi Nkolo Yawe. **9** Loboko na Ngai ekobeta basakoli oyo balobaka masakoli ya pamba mpe bimoniseli ya lokuta: bakozala na esika te kati na lisanga ya bato na Ngai, bakombo na bango ekokomama te kati na buku ya libota ya Isalaele, bakokoma te kino na mokili ya Isalaele. Boye, bokoyeba solo ete Ngai, nazali Nkolo Yawe. **10** Boye, lokola bapengwisaka bato na Ngai tango balobaka: ‘Kimia,’ na tango kimia ezali te; lokola bapakolaka potopoto ya pembe na mir oyo bato na Ngai basili kotonga, **11** yebisa bato oyo bapakolaka yango potopoto ya pembe ete mir ekokweya. Nakonokisa mvula moko ya makasi mpe ya mabanga, bongo mipepe makasi ekotomboka. **12** Tango mir yango ekokweya, bato bakotuna bino: ‘Mosala nini penza potopoto ya pembe esali?’ **13** Mpo na yango, tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Nakotinda mopepe moko ya makasi, kati na kanda na Ngai, mpe nakonokisa mvula moko ya makasi mpe ya mabanga, kati na kotomboka na Ngai, mpo na kobebisa nyonso nye. **14** Nakokweyisa mir oyo bopakolaki potopoto ya pembe mpe nakolalisa yango kino na se, mpo ete miboko na yango emonana. Tango mir yango ekokweya, ekoboma bino; mpe na bongo bokoyeba solo ete Ngai, nazali Yawe. **15** Nakokweyisela mir mpe bato oyo bapakolaki yango potopoto ya pembe kanda na Ngai; nakoloba na bino: ‘Mir ezali

lisusu te! Bato oyo bazalaki kopakola yango potopoto ya pembe bazali lisusu te; **16** basakoli ya Isalaele oyo bazalaki kosakola na tina na Yelusalemi mpe komona bimoniseli ya kimia mpo na yango, nzokande kimia ezali na yango te, bazali lisusu te, elobi Nkolo Yawe.' › **17** Boye, yo, mwana na moto, tala mpe telemela bilenge basi ya Isalaele, oyo bazali kosakola kolanda makanisi ya mitema na bango moko! Sakola mabe na tina na bango **18** mpe loba: ‹ Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Mawa na basi oyo balataka basinga ya maji na maboko na bango mpe batongaka bitambala mpo na mito ya bato ya ndenge na ndenge mpo na kotiela bomoi na bango mitambo! Bokanisi ete bokotiela bomoi ya bato na Ngai mitambo mpo ete botikala bino moko kaka na bomoi? **19** Bozali kobebisa bosantu ya Kombo na Ngai liboso ya bato na Ngai mpo na ndambo ya mbuma ya orje mpe ndambo ya mapa! Tango bozali kokosa bato na Ngai, oyo bazali koyoka makambo ya lokuta, bozali nde koboma bato oyo basengelaki kokufa te, mpe kotika na bomoi bato oyo basengelaki te kozala na bomoi. **20** Mpo na yango, tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Natelemeli basinga na bino ya maji, oyo bozali kosalela mpo na kotiela bato na Ngai mitambo lokola bandeke, nakokata-kata yango mpe nakolongola yango na maboko na bino; mpe nakokangola bomoi ya bato oyo bokangaki na mitambo lokola bandeke. **21** Nakopasola bitambala na bino mpe nakokangola bato na Ngai na maboko na bino; bakokweya lisusu te na se ya bokonzi na bino! Mpe na bongo bokoyeba solo ete Ngai, nazali Yawe. **22** Lokola bozali kolembisa mitema ya bato ya sembo na nzela ya lokuta na bino, nzokande Ngai moko nalembisaki bango mitema te; lokola bozali kolendisa bato mabe ete bakangama na etamboli na bango ya mabe mpo ete babikisa bomoi na bango

te, **23** bokomona lisusu te bimoniseli na bino wana ya pamba
mpe bokoloba lisusu masakoli te; nakobikisa bato na Ngai na
maboko na bino, mpe, na bongo, bokoyeba solo ete Ngai, nazali
Yawe. › »

14 Kati na bakambi ya Isalaele, ndambo bayaki epai na ngai
mpe bavandaki liboso na ngai. **2** Bongo Yawe alobaki na ngai:
3 « Mwana na moto, bato oyo bazali kotia mitema epai ya
banzambe ya bikeko. Bongo lokola bazali kotia banzambe
ya bikeko liboso na bango, ekobetisa bango mabaku oyo
ekokweyisa bango na masumu. Boni, natikela bango lisusu
nzela ya kotuna Ngai toli? **4** Mpo na yango, loba na bango: ‹
Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Soki moto ya Isalaele atie
motema epai ya banzambe ya bikeko oyo ekobetisa ye mabaku
mpe ekokweyisa ye na masumu, bongo atie yango liboso na ye
mpe akei epai ya mosakoli, Ngai moko Yawe nde nakoyanola ye
kolanda motango ya banzambe na ye ya bikeko. **5** Nakosala
bongo mpo na kozongisa lisusu epai na Ngai, mitema ya bana
ya Isalaele oyo batikaki Ngai mpo na kolanda banzambe ya
bikeko. › **6** Yango wana, loba na libota ya Isalaele: ‹ Tala liloba
oyo Nkolo Yawe alobi: Bobongola mitema! Bopesa banzambe na
bino ya bikeko mikongo mpe botika misala na bino ya mbindo! **7**
Soki moto moko ya Isalaele to mopaya nyonso oyo avandi kati
na Isalaele akabwani na Ngai, atie motema na ye na banzambe
ya bikeko mpe atie liboso na ye banzambe yango ya bikeko
oyo ekobetisa ye mabaku mpe ekokweyisa ye na masumu,
bongo akei epai ya mosakoli mpo na kotuna Ngai toli na nzela
na ye, Ngai moko Yawe nde nakoyanola ye. **8** Nakotombokela
moto wana, nakokomisa ye elembo mpe lisese epai na bato
mpe nakolongola ye na molongo ya bato na Ngai. Na bongo,

bokoyeba solo ete Ngai nazali Yawe. **9** Soki mosakoli moko
akosami mpe asakoli makambo, ezali Ngai moko Yawe nde
napengwisi ye. Boye, nakosembola loboko na Ngai mpo na
kopesa ye etumbu, mpe nakobeta ye kati na bato na Ngai,
Isalaele. **10** Bango mibale, mosakoli yango mpe moto oyo akei
kotuna ye toli, bakomema mikumba ya masumu na bango. **11**
Na bongo, bato ya Isalaele bakokabwana na Ngai lisusu te
mpe bakomikomisa lisusu mbindo te na nzela ya masumu na
bango; kasi bakozala bato na Ngai, mpe Ngai, nakozala Nzambe
na bango, elobi Nkolo Yawe. › » **12** Yawe alobaki na ngai: **13**
« Mwana na moto, soki bato ya ekolo moko basali masumu
liboso na Ngai mpe batamboli na boyengebene te, bongo Ngai
nasemboli loboko na Ngai mpo na kopimela bango bilei mpe
kotindela bango nzala makasi mpo ete ezala bato to banyama
bakufa, **14** ata soki bato misato oyo, ‹ Noa, Daniele mpe Yobo, ›
bazalaki kati na bavandi ya ekolo yango, bango misato kaka
nde balingaki kobika mpo na bosembo na bango, elobi Nkolo
Yawe. **15** To soki natindi banyama mabe kati na ekolo yango
mpo ete eboma bavandi na yango, mpe mpo ete ekolo yango
etikala lisusu na bato te mpe bato balekela lisusu wana te mpo
na banyama mabe yango; **16** na Kombo na Ngai, elobi Nkolo
Yawe, ata soki bato oyo misato bazalaki kuna, balingaki kokoka
te kobikisa bana na bango ya mibali mpe ya basi; bango misato
kaka nde balingaki kobika, kasi ekolo elingaki kotikala lisusu
na bato te. **17** To soki natindi mopanga ete eboma bato ya
ekolo wana mpe nalobi: ‹ Tika ete mopanga eleka na mokili
mobimba! › Soki nabomi bato mpe bibwele na yango; **18** na
Kombo na Ngai, elobi Nkolo Yawe, ata soki bato oyo misato
bazalaki kuna, balingaki kokoka te kobikisa bana na bango ya

mibali mpe ya basi; bango misato kaka nde balingaki kobika. **19** To soki natindi kati na mokili yango bokono oyo ebomaka mpe nasopeli yango kanda na Ngai mpo na kosopa makila, koboma bato mpe bibwele ya mokili yango; **20** na Kombo na Ngai, elobi Nkolo Yawe, ata soki Noa, Daniele mpe Yobo bazalaki kati na bavandi na yango, balingaki kokoka te kobikisa ata mwana moko ya mobali to ya mwasi; bango misato kaka nde balingaki kobika mpo na bosembo na bango. **21** Kasi tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Atako natindeli Yelusalemi bitumbu na Ngai oyo minei ya somo: mopanga, nzala makasi, banyama mabe mpe bokono oyo ebomaka, mpo na kosilisa koboma bato mpe bibwele na yango, **22** ekozala na ndambo ya bato oyo bakobika: bana mibali mpe ya basi. Bakoya epai na bino; mpe tango bokomona bizaleli mpe misala na bango, bokobondisama mpo na pasi oyo natindelaki Yelusalemi, mpo na bitumbu nyonso oyo natindelaki yango. **23** Solo, bokobondisama tango bokomona bizaleli mpe misala na bango; pamba te bokososola ete ezali na pamba te nde nasalaki makambo oyo nyonso kati na Yelusalemi, elobi Nkolo Yawe. »

15 Yawe alobaki na ngai: **2** « Mwana na moto, nzete ya vino eleki banzete mosusu na nini? Bitape na yango eleki bitape ya banzete mosusu ya zamba na nini? **3** Bakoki solo kobimisa libaya na nzete ya vino mpe kosalela yango eloko ya tina penza? Bakoki solo kosalela yango bisimbelo ya kotiela biloko likolo? **4** Sima na kobwaka yango na moto, moto ezikisaka basonge mpe kati na yango; boye ndenge nini bakoki kosalela yango penza eloko ya malonga? **5** Soki kutu bakoki kosalela yango eloko ya malonga te tango ezali nanu mobimba, bongo ndenge nini bakoki kosalela yango eloko ya malonga tango moto esili kozikisa mpe kotumba yango? **6** Yango wana, tala liloba oyo

Nkolo Yawe alobi: Ndenge nabwakaka na moto nzete ya vino
kati na banzete mosusu ya zamba, ndenge wana mpe nakosala
bavandi ya Yelusalemi. **7** Nakotelemela bango penza; ezala
babimi na moto, moto mosusu ekotumba bango. Na bongo,
bokoyeba solo ete Ngai, nazali Yawe tango nakopesa bango
etumbu: **8** Nakosala ete mokili na bango etikala lisusu na bato
te mpo ete batambolaki na boyengebene te, basalaki makambo
ya nkele elobi Nkolo Yawe. »

16 Yawe alobaki na ngai: **2** « Mwana na moto, lakisa Yelusalemi
misala na ye ya mbindo! **3** Yebisa ye boye: ‹ Tala liloba oyo
Nkolo Yawe alobi epai ya Yelusalemi: Bokoko mpe mbotama na
yo etalisaka ete ozali moto ya Kanana; tata na yo azalaki moto
ya Amori, mpe mama na yo azalaki moto ya Iti. **4** Na mokolo ya
mbotama na yo, bakataki yo motolu te, basukolaki yo na mayi te
mpo ete okoma peto, batikalaki kopakola yo mungwa te mpe
bazipaki yo bilamba te. **5** Moto moko te ayokelaki yo mawa mpo
na kosalela yo ata moko kati na makambo wana. Nzokande, na
mokolo ya mbotama na yo, bayinaki yo mpe babwakaki yo na
zamba mpo ete bazalaki na somo makasi ya komona yo. **6**
Boye, Ngai nalekelaki wana mpe namonaki ndenge nini ozalaki
kobunda-bunda na kufa kati na makila. Bongo nalobaki na yo:
‘Okozala na bomoi atako ozali kobaluka na makila!’ **7** Nakolisaki
yo lokola nzete ya elanga. Bongo tango okolaki penza mpe oyaki
monene, okomaki kitoko makasi koleka; tolo na yo ebimisaki
mabele, mpe bapwale na yo ekolaki. Kasi ozalaki na yo kaka
bolumbu tango nyonso, ozalaki na bilamba te. **8** Sima na mikolo,
tango nalekelaki lisusu wana mpe namonaki yo, nasosolaki ete
okokisi mibu ya libala. Nakamataki elamba na Ngai mpe nazipaki
bolumbu na yo; nalapaki ndayi ete nakosala boyokani ya libela

elongo na yo, elobi Nkolo Yawe. Mpe na bongo, okomaki ya Ngai. **9** Nasukolaki yo na mayi mpo na kolongola makila oyo ekangamaki yo na nzoto, mpe napakolaki yo mafuta ya solo kitoko. **10** Nalatisaki yo elamba ya talo batonga bililingi na basinga mpe basapato ya kitoko oyo basala na baposo ya banyama; nalatisaki yo bilamba ya lino ya kitoko mpe nazipaki yo bilamba ya talo. **11** Nalatisaki yo babiju, mayaka na maboko mpe na kingo. **12** Nalatisaki yo lopete na zolo, biloko ya matoyi mpe motole ya kitoko na moto. **13** Boye, olataki biloko ya wolo mpe ya palata; bilamba na yo ezalaki ya lino ya kitoko, bilamba ya talo batonga bililingi na basinga. Bilei na yo ezalaki: farine ya ble basangisa na eloko mosusu te, mafuta ya nzoyi mpe mafuta ya olive. Okomaki lisusu kitoko koleka, ozwaki lokumu makasi mpe okomaki lokola mwasi mokonzi. **14** Mpo ete kitoko na yo ekomaki ya kokoka, sango na yo epanzanaki kati na bikolo, likolo ya lokumu oyo napesaki yo, elobi Nkolo Yawe. **15** Kasi okomaki kotia motema na kitoko na yo mpe kosalela lokumu na yo mpo na kosala kindumba. Olakisaki bolumbu na yo na moleki nzela nyonso mpe omipesaki na ye. **16** Okamataki bilamba na yo mosusu, otongaki yango mpo na kobongisa bisambelo na yo ya likolo ya bangomba, epai wapi osalaki kindumba na yo. Likambo ya bongo etikala nanu kosalema te mpe ekotikala kosalema lisusu te! **17** Okamataki lisusu babiju ya kitoko oyo basala na wolo mpe na palata oyo napesaki yo, osalelaki yango bikeko ya mibali; mpe elongo na yango, omipesaki na kindumba. **18** Okamataki bilamba na yo ya talo batonga bililingi na basinga, olatisaki yango bikeko wana mpe obonzelaki yango mafuta mpe ansa na Ngai. **19** Bilei oyo Ngai nabongiselaki yo: farine ya ble, mafuta ya nzoyi mpe mafuta ya olive, oyo napesaki yo mpo ete

oliaka, obonzaki yango epai ya bikeko wana lokola mbeka ya solo kitoko. Yango nde makambo oyo osalaki, elobi Nkolo Yawe. **20** Okamataki lisusu bana basi mpe bana mibali oyo obotelaki Ngai, obonzaki bango lisusu lokola bilei epai ya banzambe wana ya bikeko mpo ete elia bango. Boni, kindumba na yo ekokaki kaka te? **21** Esengelaki solo ete oboma bana na Ngai mpo na kobonza bango lokola makabo epai ya banzambe wana ya bikeko, na kolekisa bango na moto! **22** Mpe wana ozalaki kosala makambo na yo nyonso ya nkele mpe kindumba na yo, okanisaki ata moke te bolenge na yo: tango oyo ozalaki bolumbu mpe ozalaki kobunda-bunda kati na makila na yo. **23** Mawa! Mawa penza mpo na yo, elobi Nkolo Yawe; sima na yo kosala mabe wana nyonso, **24** omitongelaki mwa ndako mpo na kosala kindumba mpe obongisaki mpo na yo moko, bisika ya bule na bisika nyonso oyo bato bakutanaka; **25** otongaki yango na bisika nyonso oyo babalabala ekutana, okomisaki kitoko na yo likambo ya nkele mpe omipesaki epai ya moleki nzela nyonso: osalaki penza kindumba makasi. **26** Osalaki kindumba na bato ya Ejipito, baninga na yo, oyo bazali na banzoto ya bingambe; mpe osalaki kindumba makasi mpo na kopesa Ngai kanda. **27** Natombokelaki yo, nabotolaki yo bilei oyo napesaki yo mpe nakabaki yo na maboko ya banguna na yo, bingumba ya bato ya Filisitia, oyo bazalaki mpe kosepela ata moke te na bizaleli na yo ya soni mpe ya mabe. **28** Lokola otondaka te, osalaki lisusu kindumba na bato ya Asiri; mpe, ata sima na yango, otondaki mpe kaka te. **29** Ezala kati na Kanana, pembeni ya Babiloni, okobaki kaka kosala kindumba; kasi atako bongo, otondaki kaka te. **30** Yango motema ya pete ya ndenge nini penza yo ozali na yango, elobi Nkolo Yawe, mpo ete osala makambo oyo nyonso,

lokola mwasi ya ndumba oyo akenda sango na mosala na ye ya kindumba! **31** Tango ozalaki kotonga mwa bandako ya kindumba na bisika nyonso oyo babalabala ekutana mpe kobongisa bisika ya bule na bisika nyonso oyo bato bakutanaka, ozalaki kosala lokola mwasi ya ndumba nyonso te, pamba te ozalaki kosenga lifuti te. **32** Yo ozali penza mwasi ya ekobo; osepelaka kosangisa nzoto na bapaya, kasi na mobali na yo te. **33** Basi nyonso oyo basalaka kindumba basengaka lifuti; kasi epai na yo, ezali yo nde opesaka bakado epai ya bamakangu na yo nyonso: na bongo, osombaka mitema na bango mpo ete bawuta bipai na bipai mpe baya kosala ekobo na yo. **34** Yo, okeseni penza na basi mosusu na kindumba na yo, pamba te mibali balukaka yo te! Yo penza, okeseni na basi mosusu ya ndumba, pamba te ofutaka mibali na esika ete bango bafuta yo. **35** Yango wana, yo mwasi ya ndumba, yoka Liloba na Yawe! **36** Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Lokola osakanelaki bomengo na yo mpe otandaki bolumbu na yo kati na kindumba na bamakangu na yo mpe na banzambe na yo nyonso ya bikeko, makambo na yo nyonso ya mbindo; mpe lokola obonzelaki banzambe wana ya bikeko makila ya bana na yo ya mibali, **37** nazali kosangisa bamakangu na yo nyonso oyo ozalaki kosepela elongo na bango, ba-oyo nyonso ozalaki kolinga mpe ba-oyo nyonso ozalaki koyina; nakosangisa bango wuta na bangambo nyonso mpo ete batombokela yo, mpe nakotanda yo liboso na bango mpo ete bamona bolumbu na yo nyonso. **38** Nakopesa yo etumbu oyo ebongi na basi ya ndumba mpe na ba-oyo basopaka makila. Okofuta yango na motuya ya makila na yo, mpo na kanda mpe zuwa ya bolingo na Ngai oyo osambwisi. **39** Nakokaba yo na maboko ya bamakangu na yo, bakobuka mwa bandako na yo ya kindumba mpe bisika

na yo ya bule; bakolongola yo na makasi bilamba mpe babiju ya kitoko mpe bakotika yo bolumbu. **40** Nakotindela yo bato ebele mpo ete babamba yo mabanga mpe batobola yo na mipanga na bango. **41** Bakotumba bandako na yo mpe bakopesa yo etumbu na miso ya basi ebele. Nakosukisa kindumba na yo, mpe okofuta lisusu bamakangu na yo te. **42** Na bongo nde kanda na Ngai epai na yo mpe zuwa ya bolingo na Ngai oyo osambwisaki ekosila; nakovanda kimia mpe nakosilika lisusu te. **43** Lokola obosanaki mikolo ya bolenge na yo mpe opelisaki kanda na Ngai na nzela ya makambo nyonso ya boye, Ngai mpe nakofuta yo kolanda ndenge etamboli na yo ezali, elobi Nkolo Yawe; boye, okobakisa lisusu makambo mabe te na likolo ya makambo na yo ya mbindo. **44** Moto nyonso oyo alobaka na masese akoloba lisese oyo na tina na yo: 'Mwana mwasi azalaka kaka ndenge mama na ye azali.' **45** Ozali solo mwana mwasi ya mama na yo, oyo asambwisaki mobali na ye mpe bana na ye ya mibali; ozali solo ndeko mwasi ya bandeko na yo ya basi oyo batiolaki mibali mpe bana na bango. Mama na bino azalaki moto ya mokili ya Iti, mpe tata na yo azalaki moto ya Amori. **46** Kulutu na yo ya mwasi, ezali Samari oyo avandi na ngambo ya nor ya mokili na yo elongo na bana na ye ya basi; leki na yo ya mwasi ezali Sodome oyo avandi na ngambo ya sude ya mokili na yo elongo na bana na ye ya basi. **47** Otambolaki kaka te na banzela na bango mpe olandaki kaka te bizaleli na bango ya mbindo, kasi okomaki mabe koleka bango, na etamboli na yo nyonso. **48** Na Kombo na Ngai, elobi Nkolo Yawe, Sodome, ndeko na yo ya mwasi, elongo na bana na ye ya basi batikala nanu kosala te makambo oyo yo elongo na bana na yo ya basi bosali. **49** Tala sik'oyo masumu ya Sodome, ndeko

na yo ya mwasi: ye elongo na bana na ye ya basi bazalaki
bato ya lolendo, mpo ete batondaki na bomengo mpe eloko
moko te ezalaki kotungisa bango; basungaki ata moke te babola
mpe bato bakelela. **50** Bakomaki bato ya lofundu makasi mpe
bakomaki kosala makambo ya mbindo na miso na Ngai. Yango
wana, nalimwisi bango ndenge ozali komona. **51** Samari asalaki
te ata kati-kati ya masumu oyo yo osalaki. Osalaki makambo ya
mbindo koleka bango; mpe na nzela ya makambo na yo nyonso
ya mbindo, osalaki ete bandeko na yo ya basi bamonana lokola
bato ya sembo koleka. **52** Sik'oyo, yo oyo ozalaki kosambisa
bandeko na yo ya basi, lata soni na yo! Lokola masumu na yo
ezalaki kutu mabe koleka oyo ya bango, yango wana bazalaki
komonana lokola bato ya sembo koleka. Yoka sik'oyo soni mpo
ete osili kosambwa, omonisi bandeko na yo ya basi lokola bato
ya sembo koleka! **53** Yango wana, nakozongisa lisusu bolamu
ya Sodome mpe ya Samari, elongo na bingumba na yango;
mpe yo, nakozongisa bolamu na yo kati na yango **54** mpo ete
oyoka lisusu soni te mpe osambwa lisusu te likolo ya misala na
yo mpe likolo ya makambo oyo ezalaki kobondisa bango. **55**
Sodome mpe Samari elongo na bingumba na yango ekozonga
ndenge ezalaki liboso; mpe yo elongo na bingumba na yo,
nakozongisa bino ndenge bozalaki liboso. **56** Na mokolo ya
lolendo na yo, ozalaki kutu kolobela mabe ya Sodome, ndeko na
yo, **57** liboso ete mabe na yo eyebana. Kasi sik'oyo, bingumba
ya Siri elongo na bingumba nyonso oyo ezali zingazinga na
yango mpe bingumba ya bato ya Filisitia ekomi koseka yo. **58**
Okomi sik'oyo komema mikumba ya makambo na yo ya mbindo
mpe ya misala na yo ya mabe, elobi Yawe. **59** Tala liloba oyo
Nkolo Yawe alobi: Nakosalela yo kolanda misala na yo, pamba

te otiolaki ndayi na Ngai na nzela ya kobuka boyokani na Ngai elongo na yo. **60** Kasi Ngai, nakokanisa lisusu boyokani na Ngai, oyo nasalaki elongo na yo tango ozalaki nanu elenge, mpe nakosala lisusu mpo na yo, boyokani oyo ekozala na suka te. **61** Boye, okokanisa etamboli na yo mpe okoyoka soni tango okoyamba bandeko na yo ya basi, ezala ba-oyo bazali mikolo na yo to ba-oyo bazali baleki na yo; nakopesa yo bango lokola bana na yo ya basi, kasi ekozala te kolanda boyokani na Ngai elongo na yo. **62** Ngai nakosala boyokani na Ngai elongo na yo; mpe na bongo, okososola solo ete Ngai, nazali Yawe, **63** mpo ete okanisa yango lisusu, oyokela yango soni mpe ofungola lisusu monoko na yo te mpo na soni, tango nakolimbisa masumu na yo mpo na mabe nyonso oyo osalaki, elobi Nkolo Yawe. › »

17 Yawe alobaki na ngai: **2** « Mwana na moto, bongisa sambole moko mpe loba yango lokola lisese epai ya libota ya Isalaele. **3** Loba na bango: ‹ Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Mpongo moko ya monene oyo ezalaki na mapapu milayi soki efungwami, na basala ebele ya balangi ya ndenge na ndenge, ekendeki kotelema na Libani. Tango etutaki songe ya nzete moko ya sedele, **4** ebukaki etape moko ya moke oyo ezalaki na songe ya nzete yango mpe ememaki yango na mokili ya bato ya mombongo, epai wapi elonaki yango kati na engumba ya bateki. **5** Ekamataki ndambo ya milona ya mokili wana, ekendeki kolona yango na mabele ya malamu, lokola nzete oyo elingaka esika ya mayi, pene ya mayi. **6** Nkona yango ekolaki mpe ekomaki nzete ya vino; ezalaki penza mokuse, kasi bitape na yango ezalaki efungwama mpe etala na ngambo ya mpongo. Bongo misisa na yango ezalaki kaka etikala na se na yango. Ekomaki nzete ya vino, ebotaki bitape mpe ebimisaki makasa ebele. **7**

Kasi ezalaki lisusu na mpongo mosusu ya monene oyo ezalaki
na mapapu ya milayi mpe basala ebele. Nzokande, nzete ya
vino wana ebimisaki misisa na yango na ngambo ya mpongo
wana, longwa na esika oyo balonelaki yango mpe epanzaki
bitape na yango kino epai na mpongo wana, mpo na kosopela
yango mayi. **8** Balonaki yango na mabele ya malamu, lokola
nzete oyo elingaka esika ya mayi, pene ya mayi ebele mpo ete
ebota bitape mpe bambuma, mpe ekoma nzete monene ya vino.
› **9** Loba na bango: ‹ Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Boni,
ekokoma solo monene? Boni, mpongo ya liboso ekopikola yango
te mpo ete ezanga kobota mbuma mpe ekawuka? Makasa na
yango nyonso ya sika ekokawuka; ekoluka na yango makasi
mingi te mpe bato ebele te mpo na kopikola yango. **10** Ata
soki bakei kolona yango esika mosusu, okanisi ete ekokola?
Ekokawuka nyonso tango mopepe ya este ekoya kobeta yango;
solo ekokawuka ata na esika oyo ezalaki kokola malamu. › » **11**
Bongo Yawe alobaki na ngai: **12** « Loba na ndako ya batomboki
oyo: ‹ Boni, bozali solo koyeba soki makambo oyo elakisi nini?
› Loba na bango: ‹ Mokonzi ya Babiloni ayaki na Yelusalemi,
akangaki mokonzi elongo na bakalaka na yango mpe amemaki
bango na mokili na ye, elingi koloba na Babiloni. **13** Akamataki
moko kati na libota ya bokonzi, asalaki boyokani elongo na ye
mpe alapisaki ye ndayi; mpe amemaki lisusu bankumu ya mokili
14 mpo ete bokonzi ekweya, ekoka lisusu kotelema te mpe
ewumela kobika kaka na kobatela mibeko ya boyokani na ye. **15**
Kasi atombokelaki mokonzi ya Babiloni mpe atindaki bantoma
na ye, na Ejipito mpo ete bapesa ye bampunda mpe basoda
ebele. Akolonga solo? Moto oyo azali kosala makambo ya boye
akobika solo? Boni, abuka solo boyokani mpe abika? **16** Na

Kombo na Ngai, elobi Nkolo Yawe, akokufa kati na Babiloni, kati mokili ya mokonzi oyo atiaki ye na bokonzi; pamba te atosaki te ndayi oyo alapaki liboso na ye mpe abukaki boyokani oyo asalaki elongo na ye. **17** Faraon elongo na ebele ya basoda na ye ya mpiko mpe basoda na ye mosusu ebele bakokoka kosunga ye te na tango ya bitumba; tango bato ya Babiloni bakotonga bamir ya zelo mpo na kobatamela mpe bakotimola mabulu mpo na koboma bato ebele. **18** Atosaki te ndayi oyo alapaki mpe abukaki boyokani. Lokola atombolaki loboko na ye na ndayi mpe asali makambo ya boye, akobika te! **19** Mpo na yango, tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Na Kombo na Ngai, nakomemisa ye ngambo ya ndayi na Ngai, oyo atioli mpe ya boyokani na Ngai, oyo abuki. **20** Nakotiela ye motambo na Ngai, mpe akokangama na motambo na Ngai; nakomema ye na Babiloni mpe nakosambisa ye kuna, pamba te atambolaki na boyengebene te liboso na Ngai. **21** Basoda na ye nyonso ya mpiko bakokufa na mopanga mpe bato oyo bakotikala na bomoi bakopanzana bisika nyonso. Na bongo, bokoyeba solo ete ezali Ngai Yawe nde nalobaki. **22** Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Ngai moko nakokamata etape ya songe ya nzete ya sedele mpe nakolona yango; nakobuka na songe ya etape yango moto ya nzete moko, oyo nakolona na likolo ya ngomba oyo eleki molayi. **23** Nakolona yango na likolo ya ngomba ya Isalaele oyo eleki molayi; ekopanza bitape na yango mpe ekobota bambuma, ekokoma nzete ya sedele moko ya kitoko; bandeke ya ndenge na ndenge ekotonga bazala na yango kuna mpe ekopema na se ya pio ya bitape na yango. **24** Banzete nyonso ya zamba ekoyeba solo ete Ngai Yawe nde nakweyisaka nzete ya molayi mpe nakomisaka nzete ya mokuse molayi, nakawusaka nzete ya

mobesu mpe nakomisaka nzete ya kokawuka nzete ya mobesu.
Ngai Yawe nde nalobi mpe nakosala oyo nalobi. › »

18 Yawe alobaki na ngai: **2** « Bino bato, mpo na nini kati
na mokili ya Isalaele bolobaka lisese oyo: ‹ Batata basili kolia
bambuma ya vino ya mibesu, kasi minu ya bana nde ekomi
ngayi; elakisi nini? › **3** Na Kombo na Ngai, elobi Nkolo Yawe,
bokotikala lisusu koloba lisese oyo kati na Isalaele te. **4** Pamba
te bato nyonso ya bomoi bazali ya Ngai, ezala tata to mwana,
bango mibale bazali ya Ngai; moto oyo akosala masumu, ye
moko nde akokufa. **5** Tozwa ndakisa ya moto moko oyo asalaka
makambo ya sembo mpe ya alima, **6** aliaka te bilei na bisika ya
bule ya likolo ya bangomba, atalelaka banzambe ya bikeko ya
libota ya Isalaele te, akomisaka mbindo te mwasi ya moninga
na ye, asangisaka nzoto te na mwasi oyo azali komona sanza
na ye, **7** anyokolaka moto te, azongisaka eloko oyo akangaki
na niongo epai ya mokolo na yango, ayibaka te kasi apesaka
bilei na ye epai ya moto oyo azali na nzala mpe alatisaka moto
oyo azali bolumbu; **8** adefisaka te mpo na kozwa mileki mpe
litomba oyo eleka ndelo, abatelaka loboko na ye mpo ete esala
mabe te, akataka makambo ya bato mibale na bosembo; **9**
atosaka bikateli na Ngai mpe abatelaka mibeko na Ngai na
bosembo: moto ya lolenge wana nde azali sembo; akozala
solo na bomoi, elobi Nkolo Yawe. **10** Kasi soki, ndakisa, moto
yango azali na mwana moko ya mobulu, oyo asopaka makila ya
bato to asalaka makambo ya ndenge wana, **11** atako tata na
ye asalaki yango te, mwana oyo aliaka na bisika ya bule na
likolo ya bangomba, akomisaka mbindo te mwasi ya moninga
na ye, **12** anyokolaka mobola mpe moto oyo akelela, ayibaka,
azongisaka te eloko oyo akangi na niongo epai ya mokolo na

yango, atalelaka banzambe ya bikeko, asalaka makambo ya mbindo, **13** adefisaka mpo na kozwa mileki mpe litomba oyo eleka ndelo; boni, mwana ya lolenge oyo akoki solo kozala na bomoi? Te, akozala na bomoi te! Mpo ete asalaki makambo wana nyonso ya mbindo, basengeli koboma ye, mpe makila na ye ekotangama na moto na ye moko! **14** Kasi soki, ndakisa, mwana yango azali na mwana oyo, atako amonaka masumu nyonso oyo tata na ye asalaka, kasi asalaka ndenge moko te na tata na ye: **15** aliaka te bilei na bisika ya bule na likolo ya bangomba mpe atalelaka te banzambe ya bikeko ya libota ya Isalaele, akomisaka mbindo te mwasi ya moninga na ye, **16** anyokolaka moto te, akangaka eloko ya moto te soki adefisi ye niongo, ayibaka te kasi apesaka bilei na ye epai ya moto oyo azali na nzala, alatisaka moto oyo azali bolumbu, **17** abatelaka loboko na ye mpo ete esala masumu te, adefisaka te mpo na kozwa mileki mpe litomba oyo eleka ndelo, abatelaka mibeko mpe atosaka bikateli na Ngai; solo, mwana wana akokufa te mpo na masumu ya tata na ye: akozala solo na bomoi. **18** Ezali tata na ye nde akokufa mpo na masumu na ye moko, pamba te abotolaki bato biloko na makasi, ayibaki ndeko na ye mpe asalaki mabe kati na bato na ye. **19** Bozali koloba: ‹ Mpo na nini mwana amema te ngambo ya bambeba ya tata na ye? › Ezali mpo ete mwana asalaki makambo ya sembo mpe ya alima, abatelaki mpe asalelaki na bokebi bikateli na Ngai nyonso, akozala solo na bomoi. **20** Moto oyo asali masumu, ye moko nde akokufa. Mwana akomema ngambo ya tata na ye te, mpe tata akomema ngambo ya mwana na ye te. Moto ya sembo akozwa litomba mpo na bosembo na ye, mpe moto mabe akozwa etumbu mpo na mabe na ye. **21** Kasi soki moto

mabe atiki masumu na ye nyonso, soki akomi kotosa bikateli na Ngai nyonso mpe kotambola kolanda bosembo mpe makambo ya alima, akozala solo na bomoi, akokufa te. **22** Mabe moko te oyo asalaki ekotangama lisusu na moto na ye; akozala solo na bomoi mpo na makambo ya sembo oyo azali kosala. **23** Boni, bokanisi penza ete Ngai nasepelaka solo na kufa ya bato mabe, elobi Nkolo Yawe, to nasepelaka te tango batikaka banzela na bango ya mabe mpo ete bazala na bomoi? **24** Kasi soki moto ya sembo atiki bosembo na ye mpe akomi kosala masumu, soki amipesi na makambo nyonso ya mbindo oyo moto mabe asalaka, bokanisi ete akozala solo na bomoi? Bakokanisa lisusu ata te makambo nyonso ya bosembo oyo asalaki. Akokufa solo mpo na bozangi boyengebene na ye mpe mpo na mabe na ye oyo asalaki. **25** Bozali koloba: ‹ Nzela ya Nkolo ezali sembo te. › Oh libota ya Isalaele, boyoka! Boni, nzela na Ngai ezali sembo te? Ezali banzela na bino te nde ezangi bosembo! **26** Soki moto ya sembo atiki bosembo na ye, asali masumu mpe akufi mpo na yango, akufi nde mpo na masumu oyo asali. **27** Kasi soki moto mabe atiki mabe na ye oyo azalaki kosala mpe akomi kosala makambo ya sembo mpe ya alima, abikisi solo bomoi na ye. **28** Lokola asosoli mabe na ye nyonso oyo azalaki kosala mpe atiki yango, akozala solo na bomoi, akokufa te. **29** Libota ya Isalaele ezali koloba: ‹ Nzela ya Nkolo ezali sembo te. › Oh libota ya Isalaele, nzela na Ngai ezali sembo te? Boni, ezali te penza banzela na bino nde ezangi bosembo? **30** Mpo na yango, oh libota ya Isalaele, nakosambisa bino, moto na moto kolanda misala na ye, elobi Nkolo Yawe. Bobongwana, botika mabe na bino nyonso mpo ete masumu na bino emema bino na kobebisama te! **31** Botika mabe na bino nyonso oyo

bozalaki kosala; bozwa mitema ya sika mpe molimo ya sika.
Mpo na nini bokolinga kokufa, oh libota ya Isalaele? **32** Solo,
Ngai nasepelaka na kufa ya moto moko te, elobi Nkolo Yawe.
Bobongwana mpe bozala na bomoi! »

19 « Bongo yo, tinda nzembo ya mawa mpo na bakambi ya
Isalaele mpe loba: **2** ‹ Mama na yo azalaki nani? Nkosi ya
mwasi kati na bankosi! Ezalaki kovanda kati na bana na yango
mpe kobokola bana yango. **3** Ekolisaki moko kati na bana na
yango, mpe mwana yango ekomaki nkosi moko ya makasi.
Bongo, eyekolaki kopasola banyama mpe kolia bato. **4** Bato
ya bikolo ya bapaya bayokaki sango na yango mpe bakangaki
yango na mitambo ya mabulu; bakangaki yango bibende na
zolo mpe bamemaki yango na mokili ya Ejipito. **5** Tango mama
ya nkosi yango emonaki ete elekisi tango ya pamba mpo na
kozela mpe elikya na yango esili, ekamataki mwana mosusu
kati na bana na yango, ekomisaki yango mpe nkosi ya makasi.
6 Ekomaki konguluma kati na bankosi, pamba te yango mpe
ekomaki nkosi ya makasi. Eyekolaki kopasola banyama mpe
kolia bato. **7** Ekweyisaki bandako na bango ya makasi mpe
ebebisaki bingumba na bango. Soki egangi, mokili mpe bato
nyonso oyo bazalaki kuna bazalaki kotondisama na somo. **8**
Bongo bato ya bituka ya zingazinga, longwa na bikolo na bango,
bayaki kotelemela yango, batielaki yango mitambo na bango
mpe bakangaki yango kati na mabulu na bango. **9** Bakangaki
yango minyololo, bakotisaki yango kati na ndako ya banyama,
bamemaki yango epai ya mokonzi ya Babiloni. Babwakaki yango
na boloko mpo ete mongongo ya koganga na yango eyokana
lisusu na bangomba ya Isalaele te. **10** Mama na yo azalaki
lokola nzete ya vino kati na elanga na yo ya vino, oyo elonama

pembeni ya mayi, ezalaki kobota bambuma ebele, ezalaki na bitape ebele mpo ete mayi mpe ezalaki ebele. **11** Bitape na yango ezalaki makasi, ezalaki malamu mpo na kosala mangenda ya bokonzi, ezalaki molayi makasi koleka banzete mosusu; eyebanaki makasi mpo na molayi na yango mpe mpo na ebele ya makasa na yango. **12** Kasi bapikolaki yango na kanda mpe babwakaki yango na mabele. Mopepe ya este ekawusaki yango, ekweyisaki mbuma na yango, ekawusaki mpe bitape na yango ya makasi mpe moto etumbaki yango. **13** Mpe sik'oyo baloni yango kati na esobe, mokili oyo ekawuka mpe ezanga mayi. **14** Moto ebimi longwa na moko ya bitape na yango mpe etumbi mbuma na yango; ata etape moko te ya makasi etikalaki mpo na kosala lingenda ya bokonzi. › Yango nde ezali nzembo ya mawa mpe esengeli koyemba yango lokola nzembo ya mawa. »

20 Na mokolo ya zomi, na sanza ya mitano ya mobu oyo ya sambo, ndambo ya bakambi ya Isalaele bayaki kotuna toli ya Yawe mpe bavandaki liboso na ngai. **2** Bongo, Yawe alobaki na ngai: **3** « Mwana na moto, loba na bakambi ya Isalaele mpe yebisa bango: ‹ Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Boni, boyei solo kotuna toli epai na Ngai? Na Kombo na Ngai, nakomitika te ete botuna toli epai na Ngai, elobi Nkolo Yawe. › **4** Boni, mwana na moto, okosambisa bango? Okosambisa bango solo? Tutanisa bango na misala ya mbindo ya batata na bango **5** mpe yebisa bango: ‹ Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Na mokolo oyo naponaki Isalaele, nalapaki ndayi, na kotombola loboko, epai ya bakitani ya libota ya Jakobi ete nakomimonisa Ngai moko epai na bango kati na Ejipito, nalapaki ndayi mpe nayebisaki bango: 'Nazali Yawe, Nzambe na bino.' **6** Na mokolo wana, nalapaki ndayi, na kotombola loboko, ete nakobimisa bango na

Ejipito mpe nakomema bango na mokili oyo nalukelaki bango, mokili oyo ebimisaka miliki mpe mafuta ya nzoyi, mokili oyo eleki mikili nyonso na kitoko. **7** Nalobaki na bango: ‘Tika ete moto na moto alongola bililingi ya mbindo oyo ezali liboso ya miso na ye! Bomikomisa mbindo te, na nzela ya banzambe ya bikeko ya Ejipito! Nazali Yawe, Nzambe na bino.’ **8** Kasi batombokelaki Ngai mpe baboyaki koyokela Ngai, balongolaki te bililingi ya mbindo oyo ezalaki liboso na bango, babwakaki te banzambe ya bikeko ya Ejipito. Boye, namilobelaki ete nakotombokela bango makasi mpe nakopelisela bango kanda na Ngai, kati na Ejipito. **9** Kasi mpo na lokumu ya Kombo na Ngai, nasalaki bongo mpo ete Kombo na Ngai etiolama te na miso ya bikolo epai wapi bazalaki kovanda. Ngai moko namimonisaki epai ya bana ya Isalaele na miso ya bikolo wana, mpo na kobimisa bango na Ejipito. **10** Yango wana nabimisaki bango na Ejipito mpe namemaki bango na esobe. **11** Napesaki bango bikateli na Ngai mpe nalakisaki bango mibeko na Ngai mpo ete moto oyo akotosa yango abika na nzela na yango. **12** Napesaki bango mpe mikolo na Ngai ya Saba lokola elembo ya boyokani kati na Ngai mpe bango, mpo bayeba ete Ngai Yawe nde nabulisaki bango. **13** Kasi bana ya Isalaele batombokelaki Ngai kati na esobe; batosaki bikateli na Ngai te, kasi babwakaki mibeko na Ngai, oyo moto oyo asengeli kotosa mpo ete abika na nzela na yango. Mpe babebisaki bosantu ya mikolo na Ngai ya Saba. Boye, namilobelaki ete nakotombokela bango makasi mpe nakobebisa bango kati na esobe. **14** Kasi mpo na lokumu ya Kombo na Ngai, nasalaki bongo mpo ete Kombo na Ngai etiolama te na miso ya bikolo oyo liboso na bango, nabimisaki bango na Ejipito. **15** Kati na esobe, nalapaki lisusu ndayi, na kotombola loboko, ete

nakokotisa bango lisusu te na mokili oyo nabongiselaki bango, mokili oyo ebimisaka miliki mpe mafuta ya nzoyi, mokili oyo eleki mikili nyonso na kitoko; **16** pamba te babwakaki mibeko na Ngai, batosaki bikateli na Ngai te mpe babebisaki bosantu ya mikolo na Ngai ya Saba: mitema na bango ekangamaki na banzambe na bango ya bikeko. **17** Kasi lokola natalaki bango na liso ya mawa, yango wana nabebisaki bango te mpe nasilisaki koboma bango te kati na esobe. **18** Nalobaki na bana na bango kati na esobe: 'Bolanda bikeko ya batata na bino te, botosa mibeko na bango te to bomikomisa mbindo te na banzambe na bango ya bikeko! **19** Nazali Yawe, Nzambe na bino. Bolanda bikateli na Ngai mpe bobatela na bokebi mibeko na Ngai. **20** Bobulisa mikolo na Ngai ya Saba mpo ete ezala elembo ya boyokani kati na Ngai mpe bino. Boye, bokoyeba solo ete Ngai, nazali Yawe, Nzambe na bino.' **21** Kasi bana mpe batombokelaki Ngai, balandaki bikateli na Ngai te, babatelaki te na bokebi mibeko na Ngai, oyo moto asengeli kotosa mpo ete abika na nzela na yango, mpe babebisaki bosantu ya mikolo na Ngai ya Saba. Boye, namilobelaki ete nakotombokela bango makasi mpe nakopelisela bango kanda na Ngai kati na esobe. **22** Kasi nazongisaki loboko na Ngai sima, mpe mpo na lokumu ya Kombo na Ngai, nasalaki bongo mpo ete Kombo na Ngai etiolama te na miso ya bikolo oyo liboso na bango, nabimisaki bango na Ejipito. **23** Nzokande, kati na esobe, nalapaki ndayi, na kotombola loboko, ete nakopanza bango kati na bikolo mpe kati na mikili ya bapaya; **24** pamba te batosaki mibeko na Ngai te, kasi babwakaki bikateli na Ngai mpe babebisaki bosantu ya mikolo na Ngai ya Saba, mpe miso na bango ekobaki kotala kaka banzambe ya bikeko ya batata na bango. **25** Mpe lisusu,

Ngai moko napesaki bango bikateli ya malamu te mpe mibeko
oyo epesaka bomoi te, **26** natikaki ete bamikomisa mbindo
na nzela ya makabo na bango, mbeka ya mwana ya liboso
nyonso, mpo ete natondisa bango na somo mpe bayeba solo
ete Ngai, nazali Yawe. › **27** Yango wana, mwana na moto, loba
na bana ya Isalaele mpe yebisa bango: ‹ Tala liloba oyo Nkolo
Yawe alobi: Ezalaki mpe kaka boye nde batata na bino bafingaki
Ngai, wana batambolaki na boyengebene te na miso na Ngai.
28 Tango nakotisaki bango na mokili oyo nalapaki ndayi, na
kotombola loboko, ete nakopesa bango, mpe tango bamonaki
bangomba milayi mpe banzete ya mibesu, bakomaki kobonza
kuna bambeka mpe bakado oyo etumbolaki kanda na Ngai,
kopesa makabo na bango ya solo kitoko mpe kosopa makabo
na bango ya masanga. **29** Boye, natunaki bango: Esambelo ya
likolo ya ngomba epai wapi bozali kokende elakisi nini? › Mpe
babengaki yango, kino na mokolo ya lelo: ‹ Esambelo ya likolo
ya ngomba. › **30** Yango wana, loba na libota ya Isalaele: ‹ Tala
liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Boni, bomikomisi solo mbindo mpo
na kolanda nzela ya batata na bino mpe kosalela banzambe
na bango ya bikeko? **31** Tango bozali kobonza makabo na
bino, mbeka ya bana na bino ya mibali na moto, bozali kokoba
komikomisa mbindo na nzela ya banzambe na bino ya bikeko
kino na mokolo ya lelo. Oh libota ya Isalaele; boni, namitika ete
botuna toli epai na Ngai? Na Kombo na Ngai, elobi Nkolo Yawe,
nakotika te ete botuna Ngai. **32** Bozali koloba: ‘Tolingi kozala
lokola bato ya bikolo mosusu, lokola bituka ya mikili mosusu;
tolingi na biso kosalaka mpo na banzete mpe mabanga.’ Kasi
eloko oyo bozali kokanisa ekosalema te. **33** Na Kombo na Ngai,
elobi Nkolo Yawe, nakokonza bino, na nguya ya loboko na Ngai,

oyo esembolama, mpe na kanda makasi; **34** nakozongisa bino wuta na bikolo ya bapaya mpe nakosangisa bino longwa na mikili epai wapi bozalaki ya kopanzana, na nguya ya loboko na Ngai oyo esembolama mpe na kanda makasi. **35** Nakomema bino na esobe ya bikolo, mpe kuna, tokotalana na miso mpe nakopesa bino etumbu. **36** Nakopesa bino etumbu ndenge napesaki batata na bino etumbu na esobe ya mokili ya Ejipito, elobi Nkolo Yawe. **37** Nakobatela bino na se ya lingenda na Ngai mpe nakomema bino na mokili na Ngai ya boyokani. **38** Nakolongola kati na bino bato oyo batombokelaka Ngai mpe bato oyo batelemelaka Ngai. Bongo nakobimisa bango na mokili oyo bazali kovanda lokola bapaya; kasi bakokota na mokili ya Isalaele te. Boye, bokoyeba solo ete Ngai, nazali Yawe. **39** Kasi mpo na bino, oh libota ya Isalaele, tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Tika ete moko na moko kati na bino akende kosalela banzambe na ye ya bikeko! Kasi na mikolo ekoya, bokotosa Ngai kaka mpe bokotika kobebisa bosantu ya Kombo na Ngai na nzela ya makabo mpe ya banzambe na bino ya bikeko. **40** Pamba te na ngomba na Ngai ya bule, ngomba oyo eleki molayi kati na Isalaele, elobi Nkolo Yawe, kuna na mokili wana, bato nyonso ya libota ya Isalaele bakosalela Ngai, mpe Ngai nakoyamba bango kaka kuna. Kuna, nakosepela koyamba mbeka mpe makabo na bino oyo eleki kitoko mpe mbeka na bino nyonso ya bule. **41** Nakoyamba bino malamu, lokola makabo ya solo kitoko, tango nakobimisa bino longwa na bikolo mpe nakosangisa bino longwa na mikili epai wapi bozalaki ya kopanzana. Mpe Ngai moko nakomonisa bosantu na Ngai kati na bino na miso ya bikolo. **42** Boye, bokoyeba solo ete Ngai, nazali Yawe tango nakokotisa bino na mokili ya Isalaele, mokili oyo nalapaki ndayi,

na kotombola loboko, ete nakopesa epai ya batata na bino. **43** Mpe kuna, bokokanisa lisusu bizaleli na bino mpe misala na bino nyonso oyo na nzela na yango, bomikosaki mbindo mpe bokokoma komiyokela nkele likolo ya mabe nyonso oyo bosalaki. **44** Bokoyeba solo ete Ngai, nazali Yawe tango nakosalela bino makambo mpo na lokumu ya Kombo na Ngai, kasi kolanda te nzela na bino ya mabe mpe misala na bino ya mbindo, oh libota ya Isalaele, elobi Nkolo Yawe. › » **45** Yawe alobaki na ngai: **46** « Mwana na moto, talisa elongi na yo na ngambo ya sude, loba mpo na kotelemela etuka ya sude mpe sakola mpo na kotelemela zamba ya mokili ya sude. **47** Loba na zamba ya mokili ya sude: ‹ Yoka Liloba na Yawe. Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Nakopelisa moto kati na yo, mpe ekotumba banzete na yo nyonso, ezala banzete ya mobesu to ya kokawuka. Moto yango ya makasi ekotikala kokufa te mpe ekotumba bilongi nyonso, wuta na nor kino na sude. **48** Bato nyonso bakomona ete ezali Ngai Yawe nde napelisi yango; mpe ekotikala kokufa te. › » **49** Bongo nalobaki: « Ah! Nkolo Yawe, bazali kotonga ngai: ‹ Ezali ye te oyo alobaka na masese? › »

21 Yawe alobaki na ngai: **2** « Mwana na moto, talisa elongi na yo na ngambo ya Yelusalemi, loba mpo na kotelemela bisika ya bule mpe sakola mpo na kotelemela Isalaele. **3** Loba na mokili ya Isalaele: ‹ Tala liloba oyo Yawe alobi: Natombokeli yo, nakobimisa mopanga na Ngai na ebombelo na yango mpe nakoboma bato, kati na mokili na yo, ezala bato ya sembo to bato mabe. **4** Mpo ete nakoboma bato ya sembo mpe ya mabe, mopanga na Ngai ekobima na ebombelo na yango mpo na koboma moto nyonso, wuta na sude kino na nor. **5** Boye, bato nyonso bakososola ete Ngai Yawe nde nabimisi mopanga na

Ngai wuta na ebombelo na yango, mpe ekozonga lisusu te. ›
6 Yango wana, mwana na moto, lela! Kende kolela liboso na
bango, na motema oyo ebukani mpe ya mawa. **7** Soki batuni yo:
‹ Mpo na nini ozali kolela? › Okozongisela bango: ‹ Ezali mpo na
sango oyo ezali koya. › Mitema mpe maboko nyonso ekolemba
lokola mayi, bato nyonso bakomitungisa mpe mabolongo nyonso
ekolenga. Sango yango ezali koya; solo ekosalema, elobi Nkolo
Yawe! » **8** Yawe alobaki na ngai: **9** « Mwana na moto, sakola.
Loba: Tala liloba oyo Yawe alobi: ‹ Mopanga, mopanga! Bangalisi
mpe bapelisi yango! **10** Bapelisi yango mpo na koboma, bangalisi
yango mpo na kobimisa mikalikali! Boni, tosepela kaka na
lingenda ya bokonzi ya mwana na ngai ya mobali? Mopanga ya
mwana na ngai esambwisaka banzete nyonso. **11** Mopanga
epesami mpo ete bangalisa yango, mpo ete basimba yango na
loboko; bangalisi yango mpe bapelisi yango mpo ete mobomi
asalela yango. **12** Mwana na moto, ganga mpe lela makasi!
Pamba te mopanga ebimi mpo na koboma bato na ngai, mpo
na koboma bakambi nyonso ya Isalaele; babongisami mpo
na kokufa na mopanga elongo na bato na ngai. Yango wana,
beta tolo na yo! **13** Komekama ekoya penza; mpe likambo nini
ekosalema soki lingenda ya bokonzi, oyo mopanga esili kotiola,
etikali lisusu te, elobi Nkolo Yawe? › **14** Boye mwana na moto,
sakola mpe beta maboko na yo! Tika ete mopanga eboma mbala
mibale to mbala misato! Ezali mopanga oyo ebomaka; ezali solo
mopanga oyo ebomaka mingi, mopanga oyo ezingeli bango
bisika nyonso. **15** Mpo ete mitema na bango ekoka kolenga
mpe bakufi bazala ebele, nasili kotia mopanga oyo ebomaka na
bikuke nyonso ya bingumba na bango. Tala, bangalisi yango
mpo ete epela lokola mikalikali; basimbi yango mpo na koboma!

16 Oh mopanga, beta na ngambo ya loboko ya mobali mpe
beta na ngambo ya loboko ya mwasi; beta na esika nyonso
oyo minu na yo etali! **17** Ngai mpe, nakobeta maboko na Ngai;
mpe kanda na Ngai ya makasi ekokita. Ngai Yawe nde nalobi. »
18 Yawe alobaki na ngai: **19** « Mwana na moto, sala banzela
mibale oyo mopanga ya mokonzi ya Babiloni ekoki kolekela;
banzela nyonso mibale ebimela na mokili moko. Na ekotelo
ya nzela moko na moko, tia elembo oyo ekolakisa nzela ya
engumba. **20** Sala nzela moko mpo ete mopanga ekoma kino na
Raba, engumba ya bato ya Amoni, mpe nzela mosusu mpo ete
mopanga ekoma kino na Yelusalemi, engumba batonga makasi,
kati na Yuda. **21** Pamba te mokonzi ya Babiloni akotelema na
esika oyo banzela mibale ekutana mpo na kosala makambo ya
soloka, akobeta zeke na koningisa makonga ya mike, akotuna
banzambe na ye ya bikeko mpe akotala mabale ya banyama.
22 Zeke oyo ekotalisa Yelusalemi ezali kati na loboko na ye
ya mobali: kuna na Yelusalemi, akopesa mitindo ya koboma,
akobeta mololo ya bitumba, akotia bashar ya bitumba liboso ya
bikuke ya engumba, akotonga bamir ya zelo mpe akotimola
mabulu ya kobombamela. **23** Kasi lokola basilaki kolapa ndayi
ete bakotosa ye, bavandi ya Yelusalemi bakomona yango lokola
bimoniseli ya pamba mpe ya lokuta. Kasi mokonzi ya Babiloni
akosala ete bakanisa lisusu mabe na bango, mpe akomema
bango na bowumbu. **24** Mpo na yango, tala liloba oyo Nkolo
Yawe alobi: ‹ Lokola mabe na bino ezongeli bino na makanisi,
lokola bolakisi Ngai na polele botomboki na bino mpe bomonisi
masumu na bino kati na misala na bino nyonso; lokola bosali
bongo, bokokende na bowumbu. **25** Yo mokambi ya Isalaele,
moto ya mbindo mpe moto mabe, mikolo ezali koya, tango na

yo ya etumbu, mpo na kosukisa mabe na yo! **26** Tala liloba
oyo Nkolo Yawe alobi: Longola ye eteni ya elamba ya moto,
longola ye motole! Makambo ekobongwana, ekozala lisusu te
ndenge ezalaki liboso! Bato oyo bakitisama bakotombwama,
mpe ba-oyo batombwama bakokitisama. **27** Libebi! Libebi!
Nakokomisa yango libebi. Ekotikala kobonga lisusu te kino tango
moto oyo akopesa etumbu, oyo nakopesa ye makoki mpo na
yango, akoya. › **28** Mpe yo, mwana na moto, sakola mpe loba:
‹ Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi na tina na bato ya Amoni
mpe mafinga na bango: Mopanga, babimisi mopanga mpo na
koboma, bapelisi yango mpo na koboma mpe mpo na kongenga
lokola mikalikali! **29** Atako bapesaki yo bimoniseli mpe masakoli
ya lokuta, mopanga ekokata bakingo ya bato ya mbindo oyo
mokolo ya suka mpo na mabe na bango esili kokoka. **30** Zongisa
mopanga na ebombelo na yango. Nakosambisa yo na esika
oyo okelamaki, na mokili ya bakoko na yo. **31** Nakokitisela yo
kanda na Ngai ya makasi mpe nakofula yo moto ya kanda na
Ngai; bongo nakokaba yo na maboko ya bato ya mobulu oyo
babebisaka. **32** Okozika na moto, makila na yo ekopanzana
kaka na mokili na yo mpe bakokanisa yo lisusu te; pamba te
Ngai Yawe nde nalobi. › »

22 Yawe alobaki na ngai: **2** « Mwana na moto, okosambisa
yango solo? Okosambisa solo engumba oyo esopaka makila?
Lakisa yango misala na yango nyonso ya mbindo **3** mpe loba: ‹
Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Oh engumba oyo emibendelaka
bololo na nzela ya kosopa makila na kati-kati na yango mpe
emikomisaka mbindo na nzela ya komisalela bikeko, **4** ozali na
ngambo mpo na makila oyo osopaki mpe okomi mbindo mpo na
bikeko oyo osalaki! Okomisi bomoi na yo mokuse mpe okomi na

suka ya mibu ya bomoi na yo! Yango wana, nakokomisa yo eloko ya kotiola liboso ya bikolo mpe eloko ya maseki liboso ya mikili nyonso. **5** Yo, engumba ya mbindo, etonda na mobulu, bato oyo bazali pene mpe ba-oyo bazali mosika bakoseka yo! **6** Tala ndenge bakambi ya Isalaele basalelaka bokonzi na bango mpo na kosopa makila. **7** Kati na mboka na yo, batiolaka batata mpe bamama, banyokolaka mopaya, bana bitike mpe basi bakufisa mibali. **8** Otiolaka biloko na Ngai ya bule mpe obebisaka bosantu ya mikolo na Ngai ya Saba. **9** Na mboka na yo, bakoselaka bato makambo mpo na kobomisa bango. Na mboka na yo, baliaka biloko na bisika ya bule oyo ezalaka na likolo ya bangomba mpe basalaka makambo ya nkele. **10** Na mboka na yo, mibali basangisaka nzoto na basi ya batata na bango mpe bazwaka na makasi basi oyo bazali komona sanza na bango, na tango oyo bazali mbindo. **11** Na mboka na yo, moko na moko azali kosala makambo ya mbindo elongo na mwasi ya moninga na ye, mosusu azali kokomisa mwasi ya mwana na ye mbindo, mpe mosusu lisusu azali kosangisa nzoto na makasi na ndeko na ye ya mwasi, mwana mwasi ya tata na ye. **12** Na mboka na yo, bato bazwaka kanyaka mpo na kosopa makila, badefisaka mpo na kozwa mileki mpe litomba oyo eleka ndelo, banyokolaka baninga mpo na kokoma na bomengo mpe bobosani Ngai, elobi Nkolo Yawe. **13** Solo, nakobeta maboko na Ngai mpo na litomba oyo bozwaki na nzela ya mabe mpe mpo na makila oyo botangisaki kati na bino. **14** Boni, bokoyika kaka mpiko to maboko na bino ekozala kaka makasi na mokolo oyo nakokitisela bino kanda na Ngai? Ngai Yawe, nalobaki mpe nakokokisa yango. **15** Nakopanza bino kati na bikolo, nakopalanganisa bino bipai na bipai kati

na mokili mpe nakosukisa mbindo na bino. **16** Omikomisaki
mbindo na miso ya bikolo, kasi okoyeba solo ete Ngai, nazali
Yawe. › » **17** Yawe alobaki na ngai: **18** « Mwana na moto, libota
ya Isalaele ekomi lokola fulu na miso na Ngai; bango nyonso
bakomi lokola ebende ya motane, ebende ya langi ya etabe
oyo etela, ebende mpe mbodi oyo babwaka na etumbelo ya
bibende. Solo, bakomi kaka lokola bosoto ya palata. **19** Yango
wana, tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: ‹ Lokola bino nyonso
bokomi kaka lokola bosoto, nakosangisa bino na Yelusalemi. **20**
Ndenge bato basangisaka palata, ebende ya motane, ebende
ya langi ya etabe oyo etela, mbodi mpe ebende kati na etumbelo
ya bibende mpo na kolamba yango, ndenge wana mpe Ngai
nakosangisa bino na kanda mpe na kotomboka na Ngai, mpe
nakobwaka bino kati na engumba mpo na kozikisa bino. **21**
Nakosangisa bino mpe nakofula bino mopepe ya moto ya kanda
na Ngai; bongo nakozikisa bino kati na Yelusalemi. **22** Ndenge
bazikisaka palata kati na etumbelo ya bibende, ndenge wana
mpe nakozikisa bino kati na engumba. Boye, bokoyeba solo ete
Ngai Yawe, nasopeli bino kanda na Ngai ya makasi. › » **23** Yawe
alobaki na ngai lisusu: **24** « Mwana na moto, loba na Yelusalemi:
‹ Ozali mabele oyo epetolamaki te mpe enokelaki mvula te na
mokolo ya kanda na Ngai ya makasi. › **25** Basakoli na yo bazali
kosala likita; lokola nkosi oyo ezali koganga tango ezali kopasola
nyama na yango, bazali koboma bato, kobotola bomengo mpe
biloko ya motuya ya bato mpe kokomisa ebele kati na yango,
basi bakufisa mibali. **26** Banganga-Nzambe na yango bazali
kobuka mobeko na Ngai mpe bazali kobebisa bosantu ya biloko
na Ngai ya bule, bazali kosala bokeseni te kati na biloko ya bule
mpe biloko mosusu, bazali kosunga bato te ete bayeba kosala

bokeseni kati na makambo oyo ezali mbindo mpe oyo ya peto;
bakangeli Basaba na Ngai miso, boye babulisi Ngai te kati na
bango. **27** Bakalaka kati na yango bazali lokola mbwa ya zamba
oyo ezali kopasola nyama na yango, bazali kosopa makila mpe
koboma bato mpo na kozwa bomengo na nzela ya mabe. **28**
Basakoli na yango bazali kopakola misala na bango ya mabe
potopoto ya pembe na nzela ya bimoniseli mpe masakoli ya
lokuta; bazali koloba: ‹ Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi, › na
tango Yawe alobi na Ye eloko moko te. **29** Bato ya mokili bazali
koyiba mpe kobotola bato biloko na makasi, bazali konyokola
mobola mpe moto oyo akelela, bazali komonisa mopaya pasi na
nzela ya kopimela ye bosembo. **30** Nalukaki ata moto moko
kati na bango, oyo akokaki kotonga mir mpe kotelema liboso
na Ngai, na lidusu ya mir mpo na bolamu ya mokili mpo ete
nakoka kobebisa yango te, kasi namonaki ata moto moko te. **31**
Yango wana, nakosopela bango kanda na Ngai ya makasi mpe
natumba bango na moto ya kanda na Ngai, nakopesa bango
etumbu kolanda etamboli na bango, elobi Nkolo Yawe. »

23 Yawe alobaki na ngai: **2** « Mwana na moto, ezalaki na basi
mibale, bana ya mama moko. **3** Bakomaki na kindumba mpe
bamipesaki na yango wuta bolenge na bango, na Ejipito. Kuna,
bato bazalaki kosakana na mabele na bango mpe kosimbasimba
tolo na bango ya bolenge. **4** Oyo ya kulutu, kombo na ye ezalaki
Ohola; mpe oyo ya leki, kombo na ye ezalaki Oholiba: bazalaki
basi na Ngai mpe babotaki bana mibali mpe bana basi. Ohola
azali Samari mpe Oholiba azali Yelusalemi. **5** Ohola amipesaki
na kindumba tango azalaki nanu ya Ngai mpe akufelaki kolinga
bamakangu na ye, bato ya Asiri, bilombe ya bitumba **6** oyo
balataka bilamba ya lokumu ya langi ya ble, bayangeli mpe

bakonzi ya basoda; bango nyonso bazalaki bilenge mibali ya kitoko oyo bayebaki malamu kotambola na bampunda. **7** Ye moko alakisaki polele kindumba na ye epai ya bato ya lokumu ya Asiri mpe amikomisaki mbindo na nzela ya banzambe ya bikeko nyonso, ya moto nyonso oyo ye azalaki kokufela na bolingo. **8** Atikaki te kindumba na ye oyo abandaki na Ejipito, oyo na tango ya bolenge na ye, mibali bazalaki kosangisa na ye nzoto, kosimbasimba tolo na ye ya bolenge mpe kosilisa baposa na bango ya nzoto epai na ye. **9** Yango wana nakabaki ye na maboko ya bamakangu na ye, bato ya Asiri, oyo azalaki kokufela. **10** Batikaki ye bolumbu, bakendeki na bana na ye ya mibali mpe ya basi, mpe babomaki ye na mopanga. Akomaki lokola ndakisa mpo na basi mosusu, pamba te azwaki etumbu. **11** Ndeko na ye ya mwasi, Oholiba, amonaki makambo oyo nyonso; kasi lokola posa ya kindumba elataki ye makasi, asalaki mobulu koleka kutu ndeko na ye ya mwasi. **12** Ye mpe akufelaki kolinga mibali ya Asiri: bayangeli, bakonzi ya basoda, basoda ya mpiko oyo balataka kitoko mpe batambolaka malamu likolo ya bampunda; bango nyonso bazalaki bilenge mibali kitoko. **13** Namonaki ete ye mpe amikomisaki mbindo: bango mibale balandaki kaka nzela moko. **14** Nzokande, ye kutu akendeki mosika koleka na kindumba na ye; amonaki bililingi ya mibali na mir, bililingi ya bato ya Chalide, oyo basala na langi ya motane; **15** mibali yango balataki mikaba na baloketo na bango mpe bitendi ya balangi ebele na mito na bango. Bango nyonso bazalaki na lolenge ya bakonzi ya basoda ya Babiloni, oyo babotama na mokili na Chalide. **16** Tango kaka amonaki bango, akufelaki bango na bolingo mpe atindaki bantoma epai na bango, na mokili ya Chalide. **17** Bato ya Babiloni bayaki epai na ye kino na mbeto na

ye oyo asalelaka bolingo mpe bakomisaki ye mbindo na nzela ya kindumba na bango. Sima na bango kokomisa ye mbindo, ayinaki bango. **18** Tango alakisaki polele kindumba na ye mpe atalisaki bolumbu na ye, nayinaki ye, ndenge kaka nayinaki ndeko na ye ya mwasi. **19** Nzokande, azalaki se kobakisa kindumba na ye tango azalaki kokanisa mikolo ya bolenge na ye, oyo azalaki kosala kindumba, na Ejipito. **20** Kuna, akufelaki kolinga bamakangu na ye, oyo nzoto na bango ya mibali ezalaka lokola nzoto ya mibali ya ane mpe oyo bazalaka na nguya ya kosangisa nzoto lokola mpunda. **21** Boye, okanisaki lisusu kindumba na yo, oyo ozalaki kosala na bolenge tango mibali ya Ejipito bazalaki kosakana na mabele na yo mpe kosimbasimba tolo na yo ya bolenge. **22** Yango wana, Oholiba, tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Nakosala ete bamakangu na yo, ba-oyo yo oboyaki, babalukela yo; mpe nakosala lisusu ete babimela yo na bangambo nyonso: **23** mibali ya Babiloni mpe mibali nyonso ya Chalide, ya Pekodi, ya Shoa mpe ya Koa elongo na mibali nyonso ya Asiri, bilenge mibali kitoko. Bango nyonso bazalaki bayangeli mpe bakonzi ya basoda, basoda ya mpiko oyo batambolaka malamu likolo ya bampunda mpe bakonzi ya basoda ya lokumu; bango nyonso batambolaka likolo ya bampunda. **24** Bakoya kobundisa yo na bibundeli, na bampunda mpe na bashar na yango elongo na bato ebele; bakomibongisa mpo na kobundisa yo na bangambo nyonso, na banguba minene mpe ya mike, mpe na bikoti ya basoda. Nakokaba yo na maboko na bango mpo ete bapesa yo etumbu mpe bakosambisa yo kolanda mibeko na bango. **25** Nakotelemela yo na kanda na Ngai mpe bakosala yo mabe, na mitema ya kanda penza. Bakokata yo zolo mpe matoyi; bongo bato na yo, oyo bakotikala

bakokufa na mopanga. Bakokende na bana na yo ya mibali mpe ya basi, bongo ba-oyo bakotikala bakokufa na moto. **26** Bakobotola yo lisusu bilamba na yo mpe babiju na yo ya talo. **27** Nakosukisa makambo ya soni mpe kindumba na yo, oyo obandaki na Ejipito. Okotombola lisusu miso na yo te mpo na komona bato wana mpe okotikala lisusu kokanisa Ejipito te. **28** Pamba te, tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Nakomi pene ya kokaba yo na maboko ya bato oyo oyinaka, bato oyo osepelaka lisusu na bango te. **29** Bato yango bakoyina yo, bakosala yo mabe penza mpe bakobotola yo mbuma ya mosala na yo; bakolongola yo bilamba mpe okotikala bolumbu, bongo soni ya kindumba na yo ekobima polele. Kindumba mpe ekobo na yo **30** nde ememelaki yo makambo oyo ekomeli yo, pamba te okufelaki kolinga mibali ya bikolo wana mpe omikomisaki mbindo na nzela ya kosalela banzambe na bango ya bikeko. **31** Lokola olandaki nzela ya ndeko na yo ya mwasi, nakotia kopo oyo ye amelaki na loboko na yo. **32** Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Okomela kopo oyo ndeko na yo ya mwasi amelaki, kopo moko ya monene mpe ya mozindo; ekomemela yo kosambwa mpe soni, pamba te ezali monene penza. **33** Ekolangwisa yo na pasi: kopo ya kobebisama mpe ya somo, kopo ya ndeko na yo ya mwasi, Samari. **34** Okomela yango kino ekokawuka, okobuka-buka yango na biteni, mpe ekozokisa-zokisa mabele na yo, pamba te Ngai Nkolo Yawe nde nalobi. **35** Yango wana, tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Lokola obosanaki Ngai mpe otiaki Ngai na sima ya mokongo na yo, okomema mikumba ya ekobo mpe ya kindumba na yo. » **36** Yawe alobaki na ngai: « Mwana na moto, okosambisa penza Ohola mpe Oholiba? Lakisa bango misala na bango ya mbindo; **37** pamba te basalaki kindumba, mpe makila

etondi na maboko na bango; basalaki kindumba na banzambe na bango ya bikeko, mpe babonzaki lokola mbeka bana na bango ya mibali oyo babotelaki Ngai, mpo ete bakoma bilei ya banzambe na bango ya bikeko. **38** Basalaki yango mpe lisusu epai na Ngai: kaka na tango yango, bakomisaki Esika na Ngai ya bule mbindo mpe babebisaki bosantu ya mikolo na Ngai ya Saba. **39** Kaka na mokolo oyo bazalaki kobonza lokola mbeka bana na bango epai ya banzambe na bango ya bikeko, bazalaki mpe kokota na Esika na Ngai ya bule mpe kobebisa bosantu na yango. Yango nde bazalaki kosala kati na Ndako na Ngai. **40** Batindaki mpe bantoma epai ya bato oyo bazalaka mosika. Mpe tango bayaki, omisukolaki nzoto, opakolaki biloko ya monzele na miso mpe olataki babiju. **41** Ovandaki na mbeto moko ya kitoko; mpe liboso na yango, ezalaki na mesa moko oyo otiaka malasi ya ansa mpe mafuta na Ngai. **42** Zingazinga na ye, makelele ya bato ebele ezalaki koyokana, bameli masanga ebele oyo bawutaki na esobe elongo na bato ebele bayaki kolatisa bango mayaka na maboko mpe mitole ya bonzenga na mito na bango. **43** Boye, namilobelaki na tina na mwana mwasi oyo anzulukaki nzoto mpo na kindumba: ‹ Boni, ezali kaka ye oyo anzuluki nzoto nde azali kozongela lisusu penza kindumba! › **44** Mpe basangisaki na ye nzoto: ndenge mibali basangisaka nzoto na mwasi ya ndumba, ndenge wana mpe basalaki bango, Ohola mpe Oholiba. **45** Kasi bato ya sembo bakosambisa bango mpe bakokatela bango etumbu oyo bapesaka na basi oyo basalaka ekobo mpe basopaka makila, pamba te bazali bandumba mpe maboko na bango ezali na makila. **46** Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Tika ete ebele ya bato batombokela bango, banyokola bango mpe babotola biloko na bango na makasi! **47** Tika ete

babamba bango mabanga mpe baboma bango na mopanga; baboma bana na bango ya mibali mpe ya basi mpe babebisa bandako na bango na moto. **48** Na nzela wana nde nakosukisa kindumba kati na mokili, mpo ete basi nyonso bazwa mayele mpe balanda ndakisa na bango te. **49** Bokozwa etumbu mpo na kindumba na bino mpe bokomema mikumba ya masumu na bino ya kosambela banzambe ya bikeko; boye, bokoyeba solo ete Ngai, nazali Nkolo Yawe. »

24 Na mokolo ya zomi ya sanza ya zomi, na mobu ya libwa, Yawe alobaki na ngai: **2** « Mwana na moto, koma mokolo oyo kati na buku, mokolo ya lelo, pamba te ezali na mokolo oyo nde mokonzi ya Babiloni azingelaki engumba Yelusalemi. **3** Loba na libota oyo ya batomboki lisese oyo; yebisa bango: ‹ Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Kamata nzungu moko ya kolambela, bongisa yango mpe tia mayi kati na yango. **4** Tia biteni ya misuni kati na yango, biteni nyonso ya malamu: lokolo mpe lipeka; tondisa yango na mikuwa ya malamu. **5** Kamata bameme oyo ezanga mbeba kati na etonga mpe sangisa bakoni na se ya nzungu yango; pelisa moto mpe tokisa nzungu yango kino mikuwa ekobela penza! **6** Mpo na yango, tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Mawa na engumba oyo esopaka makila, nzungu ya salite, nzungu oyo elongwaka salite te! Tika yango pamba, longola eteni moko na moko kino nyonso ekosila na kobeta zeke te. **7** Pamba te makila oyo esopaki ezali kati na yango; esopaki yango na likolo ya libanga, esopaki yango na mabele te epai wapi putulu ekokaki kozipa yango. **8** Mpo na kopelisa kanda na Ngai mpe kozongisela yango mabe na mabe, natie makila na yango na likolo ya mabanga mpo ete ebombama te. **9** Yango wana, tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Mawa na

engumba oyo esopaka makila! Ngai mpe nakosangisela yo bakoni ebele. **10** Sangisa bakoni mpe pelisa moto. Lamba misuni malamu, sangisa yango na biloko mike-mike ya solo kitoko oyo balambelaka mpe sala ete mikuwa ezika. **11** Bongo tia nzungu ya pamba na likolo ya makala ya moto kino ekoma moto mpe linzanza na yango ekoma motane, mpo ete mbindo na yango elongwa mpe konzuluka na yango ekende na moto. **12** Kasi konzuluka na yango esilisi makasi ya bato, bosoto na yango etikali kolongwa te! Ezala moto, elongi te kolongola bosoto yango! **13** Yelusalemi, mbindo na yo ezali kindumba. Nalukaki kokomisa yo peto, kasi olingaki kopetolama te na bosoto na yo. Okotikala lisusu kozala peto te kino tango nakosilisa kosopela yo kanda na Ngai. **14** Ngai Yawe nde nalobaki. Tango ekoki mpo na Ngai kosala; nakoyoka mawa te, nakozonga sima te! Okosambisama solo kolanda etamboli mpe misala na yo, elobi Nkolo Yawe. › » **15** Yawe alobaki na ngai: **16** « Mwana na moto, nakolongola, na nzela ya kufa ya pwasa, mwasi oyo asepelisaka motema na yo. Kasi komitungisa te, kolela te mpe kotangisa mpinzoli te. **17** Lela na se ya motema, kosala matanga na tina na ye te. Kanga kitendi na moto na yo mpe tia sandale na makolo na yo; kozipa mandefu ya elongi na yo te mpe kolia bilei ya matanga te, ndenge ezali ezaleli ya bokoko na bino. » **18** Boye, na tongo, nasololaki na bato; bongo na pokwa, mwasi na Ngai akufaki. Na tongo ya mokolo oyo elandaki, nasalaki kolanda mitindo oyo epesamelaki ngai. **19** Boye, bato batunaki ngai: — Okoki koyebisa biso te soki makambo oyo ozali kosala elakisi nini? **20** Nazongiselaki bango: — Yawe alobaki na ngai: **21** « Yebisa libota ya Isalaele: ‹ Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Nakomi pene ya kosambwisa bosantu ya Esika na Ngai ya bule

oyo esalaka lolendo na bino, oyo esepelisaka miso na bino mpe esalaka esengo ya mitema na bino. Bana na bino ya mibali mpe ya basi oyo botikaki na Yelusalemi bakokufa na mopanga.
22 Boye, bokosala ndenge Ngai nasali: bokozipa mandefu na bino te mpe bokolia bilei ya matanga te; **23** bokokanga bitendi na mito na bino mpe bokolata basandale na makolo na bino, bokosala matanga te mpe bokolela te, kasi bokomona pasi mpo na masumu na bino mpe bokokoma kolelalela kati na bino. **24** Ezekieli akozala lokola elembo mpo na bino: bokosala ndenge kaka ye asalaki. Tango makambo oyo ekosalema, bokososola ete Ngai, nazali Nkolo Yawe. › **25** Bongo yo, mwana na moto; na mikolo ekoya, nakobotola bandako na bango oyo batonga makasi mpe batielaka motema, oyo esalaka esengo mpe lokumu na bango, oyo esepelisaka miso na bango mpe esalaka esengo ya mitema na bango; nakobotola lisusu bana na bango ya mibali mpe ya basi. **26** Na mokolo wana, moto moko akokima mpe akoya kopesa yo basango. **27** Na mokolo wana, monoko na yo ekofungwama, okosolola na monoko yango mpe okokanga lisusu yango te. Boye, okozala elembo mpo na bango mpe bakoyeba ete Ngai nazali Yawe. »

25 Yawe alobaki na ngai: **2** « Mwana na moto, talisa elongi na yo na ngambo ya bato ya Amoni mpe sakola mpo na kotelemela bango. **3** Yebisa bato ya Amoni: ‹ Boyoka liloba na Nkolo Yawe! Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Lokola bosepelaki tango babebisaki bosantu ya Esika na Ngai ya bule, tango mokili ya Isalaele etikalaki lisusu na bato te mpe wana bato ya Yuda bakendeki na bowumbu, **4** nakokaba bino na maboko ya bato ya mikili ya este lokola libula, bakotonga milako na bango mpe bakotelemisa bandako na bango ya kapo kati na mokili

na bino; bakolia bambuma na bino mpe bakomela miliki na bino. **5** Nakokomisa engumba ya Raba lopango ya koleisela bashamo, mpe nakokomisa mokili ya bato ya Amoni esika oyo bibwele epemelaka. Boye, bokoyeba solo ete Ngai, nazali Yawe. **6** Pamba te, tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Lokola ozalaki kobeta maboko mpe kotuta makolo na esengo mpo na kotiola mokili ya Isalaele, **7** nakosembola loboko na Ngai mpo na kotelemela yo mpe nakokaba yo na maboko ya bikolo ya bapaya lokola bomengo ya bitumba; nakolongola yo na molongo ya bikolo, nakosilisa bato na yo mpe nakobebisa yo. Boye, okoyeba solo ete Ngai, nazali Yawe. › **8** Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: ‹ Lokola mokili ya Moabi mpe ya Seiri ezalaki koloba: ‘Tala, libota ya Yuda ekomi kaka lokola bikolo nyonso.’ **9** Mpo na yango, nakobebisa bingumba ya Moabi, oyo batonga makasi, na bandelo na yango, kobanda na bingumba oyo ya kitoko: Beti-Yeshimoti, Bala-Meoni, Kiriatayimi; **10** nakokaba Moabi mpe bato ya Amoni na maboko ya Este lokola libula, mpo ete bakanisa lisusu bato ya Amoni te kati na molongo ya bikolo; **11** nakopesa Moabi etumbu. Boye, bakoyeba solo ete Ngai, nazali Yawe. › **12** Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: ‹ Lokola bato ya Edomi bazongisaki mabe na mabe epai ya libota ya Yuda, mpe lokola bamemaki penza ngambo wana basalaki bongo; **13** mpo na yango, tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Nakosembola loboko na Ngai mpo na kotelemela Edomi mpe nakoboma bato mpe banyama na yango; nakobebisa yango, mpe bakokufa na mopanga, kobanda na engumba Temani kino na engumba Dedani. **14** Nakozongisela mokili ya Edomi mabe na mabe na nzela ya bato na Ngai, Isalaele: bakozongisela mokili ya Edomi mabe na mabe, kolanda kanda na Ngai mpe kotomboka na

Ngai. Na bongo, bakoyeba solo ete Ngai, nazongisaka mabe na mabe, elobi Nkolo Yawe. › **15** Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: ‹ Mpo ete bato ya Filisitia bazongisaki mabe na mabe, mpo ete bakokisaki makanisi mabe ya mitema na bango tango balukaki kobebisa mokili ya Yuda, mpo ete bayina bango wuta kala; **16** mpo na yango, tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Nakomi pene ya kosembola loboko na Ngai mpo na kotelemela bato ya Filisitia; nakoboma bato ya Kereti mpe nakobebisa batikali oyo bazalaka pembeni ya ebale monene. **17** Nakozongisela bango mabe na mabe mpe nakopesa bango etumbu na nzela ya kanda na Ngai. Boye, bakoyeba solo ete Ngai, nazali Yawe, tango nakozongisela bango mabe na mabe. › »

26 Na mobu ya zomi na moko, na mokolo ya liboso ya sanza, Yawe alobaki na ngai: **2** « Mwana na moto, lokola Tiri alobaki mpo na kotiola Yelusalemi: ‹ Ozwi! Ekuke ya bikolo ebukani! Bikuke na yango efungwami mpo na kotondisa ngai na bomengo! Lokola esili kobebisama, Ngai sik'oyo, nakofuluka! › **3** Mpo na yango, tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Oh engumba ya Tiri, natombokeli yo! Nakotindela yo bikolo ebele lokola mbonge ya ebale monene, mpo ete eya kobundisa yo. **4** Bakobuka bamir ya Tiri mpe bakokweyisa bandako na yango ya milayi; mpe Ngai, nakolongola putulu na yango nyonso mpe nakotika yango mabanga ya pamba. **5** Engumba Tiri ekokoma, kati na ebale monene, esika oyo balobi mbisi bakobanda kotanda minyama na bango mpo na kokawusa yango. Ezali Ngai nde nasili koloba, elobi Nkolo Yawe; engumba Tiri ekokoma bomengo ya bitumba ya bikolo, **6** mpe bakoboma na mopanga bamboka ya mike-mike oyo ezalaka pembeni ya ebale monene. Boye, bakoyeba solo ete Ngai, nazali Yawe. **7** Pamba te, tala liloba oyo Nkolo

Yawe alobi: Wuta na nor, nakotindela Tiri Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni, mokonzi ya bakonzi: akoya elongo na bampunda mpe bashar, basoda oyo batambolaka likolo ya bampunda mpe mampinga monene ya basoda; **8** akobebisa na mopanga bingumba na yo, oyo ezalaka pembeni ya ebale monene, akozingela yo, akotimola mabulu ya kobombamela zingazinga ya bamir na yo mpe akotombola banguba na ye mpo na kobundisa yo. **9** Akotindela bamir na yo makonga ya basoda na ye, oyo batambolaka likolo ya bampunda mpe akobuka bandako na yo ya milayi na nzela ya bibundeli na ye ya nguya. **10** Bampunda na ye ekozala ebele penza kino putulu na yango ekozipa yo; bamir na yo ekoningana na makelele ya bampunda ya bitumba, ya bapine mpe ya shar, tango akokota na bikuke na yo ndenge bato bakotaka kati na engumba oyo bamir na yango ezali na madusu. **11** Makolo ya bampunda na ye ekokota na babalabala na yo nyonso, akoboma bato na yo na mopanga, mpe makonzi oyo esalaka makasi na yo ekokweya na mabele. **12** Bakobotola lokola bomengo ya bitumba bozwi mpe biloko na yo ya koteka, bakokweyisa bamir na yo, bakobuka bandako na yo ya kitoko mpe, na sima, bakobwaka nyonso na ebale: mabanga, mabaya mpe putulu na yo. **13** Nakosukisa makelele ya banzembo na yo, mpe mindule ya lindanda na yo ekotikala koyokana lisusu te. **14** Nakokomisa yo mabanga ya pamba, mpe okokoma esika oyo balobi mbisi bakobanda kotanda minyama na bango mpo na kokawusa yango; okotikala kotongama lisusu te, pamba te ezali Ngai Yawe nde nalobi, elobi Nkolo Yawe. **15** Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi na Tiri: Boni, bisanga ekolenga te na lokito ya kokweya na yo, na kolela ya bato na yo, oyo bazokisi bango bapota minene mpe na kufa ya somo kati na

yo? **16** Bakambi nyonso ya bisanga bakotika bakiti na bango
ya bokonzi, bakolongola banzambala na bango mpe bilamba
na bango batonga bililingi na basinga, bakolata somo lokola
elamba mpe bakovanda na mabele; bakokoma kolenga na somo
mpe kobanga tango nyonso, mpo na yo. **17** Bakoyembela yo
nzembo ya mawa mpe bakoloba: ‹ Oh engumba oyo ekenda
sango, ndenge nini babebisi yo, engumba ya bato ya ebale
monene! Yo mpe bato na yo, bozalaki na nguya kati na ebale
monene, bozalaki kolengisa na somo bato nyonso oyo bazalaki
kovanda kuna. **18** Sik'oyo bisanga ekomi kolenga, na mokolo
ya kokweya na yo, bisanga ya ebale monene ekomi na somo
makasi mpo na suka na yo. › **19** Tala liloba oyo Nkolo Yawe
alobi: Tango nakokomisa yo engumba oyo ezalaka lisusu na
bato te lokola bingumba oyo etikala nanu kozala na bato te,
tango nakoyeisa epai na yo mayi ya mozindo mpe bambonge
na yango ekozindisa yo, **20** nakozindisa yo kati na libulu ya
mozindo esika moko na bato oyo bakitaka kuna, epai ya bato
ya kala; nakovandisa yo kati na mokili oyo ezalaka na se ya
mabele, lokola kati na libebi ya kala, mpe okozala elongo na
bato oyo bakitaka kati na libulu ya mozindo, mpo ete okoma
bisika oyo bato bakovanda lisusu te; mpe okozonga te to okozwa
lisusu bisika te na mabele ya bato ya bomoi. **21** Nakokomisa yo
eloko ya koyoka somo, mpe okokoma eloko pamba; bakobanda
koluka yo kasi bakomona yo lisusu te, elobi Nkolo Yawe. »

27 Yawe alobaki na ngai: **2** « Mwana na moto, tinda nzembo
ya mawa na tina na Tiri! **3** Loba na Tiri oyo ezalaka pembeni
ya ebale monene, oyo esalaka mombongo elongo na bikolo
nyonso, bavandi ya bisanga: ‹ Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi:
Oh engumba Tiri, olobaka: 'Ngai, nakoka na kitoko na ngai!' **4**

Etando na yo ezali kati na bibale minene; bato oyo batongaki yo
nde bakomisaki yo kitoko makasi. **5** Basalaki mipanzi na yo
nyonso na mabaya ya sipele oyo ewutaki na Seniri; basalaki
likonzi ya masuwa na yo na nzete ya sedele oyo ewutaki na
Libani; **6** basalaki bankayi na yo na banzete ya sheni oyo
ewutaki na Bashani; basalaki bivandelo na yo, ekota pembe ya
nzoko oyo ewutaki na Asiri, na mabaya ya sipele oyo ewutaki
na bisanga ya Kitimi; **7** basalaki vwale mpe bendele na yo na
elamba ya lino ya kitoko oyo ewutaki na Ejipito, mpe batongaki
bililingi kati na yango; bakapo na yo ezalaki ya langi ya ble mpe
ya motane, ewutaki na bisanga ya Elisha. **8** Baluki nkayi na
yo bazalaki bato ya Sidoni mpe ya Arivadi. Oh Tiri, bato na
yo, oyo bazalaki na bwanya koleka, nde bazalaki kotambolisa
yo. **9** Bampaka ya engumba Gebali mpe bato na yango ya
bwanya nde bazalaki kosala epai na yo mosala ya kobamba
madusu na yo mpo ete mayi ekota te; bamasuwa nyonso ya
ebale monene mpe batambolisi na yango bazalaki koya epai na
yo mpo na kosomba biloko oyo ozalaki koteka. **10** Bato ya Persi,
ya Ludi mpe ya Puti bazalaki basoda kati na mampinga na yo:
bazalaki kotia banguba mpe bikoti na bango na likolo ya bamir
na yo; bazalaki kosala lokumu na yo. **11** Bato ya Arivadi mpe
basoda na yo ya mpiko bazalaki kotelema na bangambo nyonso
ya bamir na yo, basoda ya Gamadi bazalaki kati na bandako
na yo ya milayi: bazalaki kotia banguba na bango zingazinga
ya bamir na yo, bazalaki kosala ete kitoko na yo ekoma ya
kokoka. **12** Bato ya Tarsisi bazalaki kosala mombongo elongo
na yo mpo ete ozalaki na biloko ebele mpe ya lolenge nyonso;
bazalaki komema epai na yo palata, bibende, eten mpe mbodi.
13 Bato ya Yavani, ya Tubali mpe ya Mesheki bazalaki kosala

mombongo elongo na yo; bazalaki kopesa yo bawumbu mpe biloko basala na bronze mpo na kosomba epai na yo biloko oyo ozalaki koteka. **14** Bato ya Beti Togarima bazalaki komema epai na yo bampunda ya misala, bampunda ya bitumba mpe bamile. **15** Bato ya Dedani bazalaki kosala mombongo elongo na yo; bato ya bisanga ebele bazalaki koya kosomba biloko epai na yo, bazalaki kofuta yo na pembe ya nzoko mpe na banzete ya ebeni. **16** Bato ya Siri mpe bazalaki kosala mombongo elongo na yo mpo ete ozalaki na biloko ebele; bazalaki komema epai na yo mabanga ya emerode, maputa ya langi ya motane, bilamba batonga bililingi kitoko na basinga, bilamba ya lino ya kitoko, mabanga ya korayi mpe ya ribi. **17** Bato ya Yuda mpe ya Isalaele bazalaki kosala mombongo elongo na yo; bazalaki komema epai na yo ble ya mboka Miniti, farine oyo basalelaka mikate mpe bagato, mafuta ya nzoyi, mafuta mpe malasi ya solo kitoko, mpo na kosomba biloko oyo yo ozalaki koteka. **18** Bato ya Damasi bazalaki kosala mombongo elongo na yo, pamba te ozalaki na bambuma ebele mpe na biloko ebele; bazalaki komema epai na yo masanga ya vino oyo ezalaki kowuta na mboka Eliboni mpe bapwale ya bameme oyo ezalaki kowuta na mboka Tsakari, mpo na kosomba biloko oyo yo ozalaki koteka. **19** Bato ya Vedani mpe ya Yavani oyo bazalaki kowuta na Uzali bazalaki komema epai na yo bibende oyo balekisa na moto, bibende oyo basalelaka misala ya moto, banzete ya kasia, mpe banzete oyo ebotaka na mayi mpe basalaka na yango malasi, mpo na kosomba biloko oyo yo ozalaki koteka. **20** Bato ya Dedani bazalaki kosala mombongo elongo na yo; bazalaki komema epai na yo bilamba ya kitoko oyo batiaka na bampunda. **21** Bato ya Arabi mpe bakambi nyonso ya Kedari bazalaki kosala

mombongo elongo na yo; bazalaki komema epai na yo bana meme ya mibali, bameme ya mibali mpe bantaba ya mibali. **22** Bato ya mombongo ya Saba mpe ya Raema bazalaki kosala mombongo elongo na yo; bazalaki komema epai na yo biloko ya mike-mike ya solo kitoko oyo balambelaka, mabanga ya talo ya ndenge na ndenge mpe wolo. **23** Bato ya Arani, ya Kane mpe ya Edeni, elongo na bato ya mombongo ya Saba, ya Asiri mpe ya Kilimadi, bazalaki kosala mombongo elongo na yo; **24** bazalaki kosala elongo na yo mombongo ya biloko ya kitoko: bakazaka ya langi ya motane, bilamba batonga bililingi kitoko na basinga, bitoko ya balangi ya ndenge na ndenge mpe mikaba makasi mpe ya kitoko. **25** Bamasuwa minene ya Tarsisi ezalaki komema biloko na yo ya koteka. Otondaki meke na biloko mpe okendeki sango kati na bibale minene. **26** Baluki nkayi na yo bamemaki yo kino na kati-kati ya bibale minene. Kasi mopepe ya este ebukaki-bukaki yo na biteni na kati-kati ya ebale monene: **27** bomengo na yo, biloko na yo ya koteka, mombongo na yo, baluki nkayi na yo, bato na yo, oyo basalaka na masuwa, basali oyo babambaka madusu ya masuwa na yo, bato oyo basalaka mombongo elongo na yo mpe basoda na yo nyonso elongo na lisanga mobimba oyo ezali kati na masuwa, bakokufa na kati-kati ya bibale minene na mokolo oyo masuwa na yo ekozinda. **28** Tango baluki nkayi na yo bakoganga, bituka ya ngambo ya ebale monene ekolenga na somo. **29** Baluki nkayi nyonso mpe bato mosusu oyo basalaka na masuwa bakosundola masuwa; bakotelema na libongo, **30** bakoganga na mongongo makasi mpe bakolela na mawa nyonso mpo na yo; bakomisopela putulu na mito mpe bakomibamba na mabele. **31** Bakomikokola suki ya mito mpe bakolata basaki. Bakolela yo na mawa na motema

mpe bakomitungisa makasi na mitema. **32** Kati na pasi mpe
kolela na bango, bakoyemba nzembo ya mawa na tina na yo:
‘Nani azalaki lokola Tiri, lokola engumba oyo ekomi kimia kati na
ebale monene?’ **33** Tango biloko na yo ya koteka ezalaki kobima
wuta na ebale monene, ozalaki kokokisa baposa ya bikolo ebele;
ebele ya bomengo mpe ya nkita na yo ezalaki kokomisa bakonzi
ya mokili bazwi. **34** Kasi tango sik’oyo bambonge ya bibale
minene ebuki-buki yo, ebwaki yo kati na mozindo ya mayi: biloko
na yo mpe basali na yo nyonso bazindi elongo na yo. **35** Bavandi
nyonso ya bisanga bakomi na mawa mpo na yo; bakonzi na
bango bazali kolenga na somo, mpe bilongi na bango ebebi
likolo ya kobanga. **36** Bato ya mombongo ya bikolo mosusu
bakomi koseka mpe kowolola yo: Osuki eh! Osuki! Okotikala
kozala lisusu te! › »

28 Yawe alobaki na ngai: **2** « Mwana na moto, loba na mokambi
ya Tiri: ‹ Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Na lolendo ya motema
na yo, olobaki: ‘Nazali nzambe, navandaka na kiti ya bokonzi ya
nzambe na kati-kati ya bibale minene.’ Nzokande, ozali na yo
kaka moto, ozali na yo nzambe te atako okanisi ete ozali na
bwanya lokola nzambe. **3** Boni, okanisi ete ozali na bwanya
koleka Daniele? Okanisi ete oyebi mabombami nyonso? **4** Na
bwanya mpe na mayele na yo, okomi na bozwi mpe otondisi
wolo mpe palata kati na bibombelo na yo. **5** Lokola ozalaki
mayele makasi na mosala ya mombongo, oyeisi bomengo na
yo ebele makasi; mpe mpo na bomengo na yo, motema na yo
etondi na lolendo. **6** Yango wana, tala liloba oyo Nkolo Yawe
alobi: Lokola ozali kokanisa ete ozali na bwanya lokola Nzambe,
7 nakotindela yo bato ya bikolo ya bapaya, bikolo oyo baleki
kanza kati na bikolo, mpo ete babundisa yo: bakobimisela yo

mipanga na bango mpo na kosambwisa mayele mpe bwanya na yo, bongo bakosambwisa lokumu na yo. **8** Bakokitisa yo kino na libulu, mpe okokufa kufa ya somo kati na bibale minene. **9** Okokoka lisusu koloba liboso ya bato oyo bazali koboma yo: ‘Ngai nazali nzambe?’ Ozali na yo kaka moto; ozali nzambe te, kati na maboko ya bato oyo bazali koboma yo. **10** Okokufa kufa ya bato oyo bakatama ngenga te, na maboko ya bato ya bikolo ya bapaya. Ngai nde nalobi, elobi Nkolo Yawe. › » **11** Yawe alobaki na ngai: **12** « Mwana na moto, tinda nzembo ya mawa na tina na mokonzi ya Tiri! Loba na ye: ‹ Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Ozalaki ndakisa mpo na komona nyonso oyo ezali ya kokoka, otondaki na bwanya, mpe ozalaki kitoko koleka. **13** Ozalaki kati na Edeni, elanga ya Nzambe; mabanga ya talo ya lolenge nyonso ezalaki kokomisa yo kitoko: ribi, topaze, diama, emerode, krizolite, onikisi, jasipe, safiri; bambunda na yo ya mike mpe baflite na yo ezalaki ya wolo, babongisaki yango mpo na mokolo oyo bakela yo. **14** Napakolaki yo mafuta mpo ete ozala Sheribe oyo abatelaka, oyo mapapu na ye efungwama; pamba te Ngai nde natiaki yo na ngomba ya bule ya Nzambe; ozalaki wana, ozalaki kotambola na kati-kati ya mabanga oyo ezalaki kongenga lokola moto. **15** Etamboli na yo ezalaki ata na pamela moko te wuta mokolo oyo okelama kino tango mabe emonanaki kati na yo. **16** Lokola omonaki ete mombongo na yo emati makasi, okomaki konyokola bato mpe kosala masumu; mpo na yango, nalongolaki yo na ngomba ya Nzambe mpe nabenganaki yo, sheribe oyo abatelaka, na molongo ya mabanga oyo ezalaki kongenga lokola moto. **17** Motema na yo etondaki na lolendo mpo na kitoko na yo; obebisaki bwanya na yo mpo na lokumu na yo. Yango wana, nabwaki yo na mabele mpe nakomisi yo

eloko ya liseki na miso ya bakonzi. **18** Mpo na ebele ya masumu
na yo mpe mombongo na yo, oyo osalaka na bosembo te,
obebisi bosantu ya bisika na yo ya bule; mpe Ngai, nabimisi
kati na yo moto mpo ete etumba yo; nakomisi yo putulu ya
mabele na miso ya bato nyonso oyo bazali kotala yo. **19** Bato ya
bikolo nyonso oyo bayebaki yo bakomi na mawa na tina na yo
mpo ete okomi eloko ya koyoka somo: suka na yo ezali mabe,
ozali lisusu te, okotikala lisusu kozala te! › » **20** Yawe alobaki
na ngai: **21** « Mwana na moto, talisa elongi na yo na ngambo
ya Sidoni mpe sakola na tina na yango! **22** Loba: ‹ Tala liloba
oyo Nkolo Yawe alobi: Oh Sidoni, natombokeli yo! Nakomonisa
nkembo na Ngai kati na yo; boye, bakoyeba solo ete Ngai,
nazali Yawe, tango nakopesa yango etumbu mpe nakomonisa
bosantu na Ngai kati na yango. **23** Nakotindela yango bokono
oyo ebomaka, nakotangisa makila na babalabala na yango;
mopanga ekolongwa na bangambo nyonso mpo na koboma
bato na yango, mpe bato ebele bakokufa. Boye, bakoyeba solo
ete Ngai, nazali Yawe. **24** Bato ya bikolo ya mayele mabe, oyo
bazali lokola basende mpe banzube, bakozingela lisusu bana ya
Isalaele te; boye, bakoyeba solo ete Ngai, nazali Nkolo Yawe. **25**
Nkolo Yawe alobi: Tango nakosangisa bana ya Isalaele wuta na
bikolo epai wapi napanzaki bango, nakomonisa bosantu na Ngai
kati na bango na miso ya bikolo wana; boye, bakovanda na mokili
na bango moko, mokili oyo napesaki epai ya Jakobi, mosali
na Ngai. **26** Bakovanda kuna na kimia, bakotonga bandako
mpe bakosala bilanga ya vino; bakovanda kuna na kimia tango
nakopesa etumbu na bikolo nyonso ya bapaya oyo bazingelaki
bango mpe bazalaki kotiola bango. Bongo bakoyeba solo ete
Ngai, nazali Yawe, Nzambe na bango. › »

29 Na mokolo ya zomi na mibale ya sanza ya zomi, na mobu
ya zomi, Yawe alobaki na ngai: **2** « Mwana na moto, talisa
elongi na yo epai ya Faraon, mokonzi ya Ejipito, sakola mpo na
kotelemela ye mpe mokili mobimba ya Ejipito! **3** Loba: ‹ Tala
liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Yo Faraon, mokonzi ya Ejipito,
natelemeli yo! Yo dalagona monene oyo ovandaka kati na bibale
na yo, yo oyo ozali koloba: ‘Ebale Nili ezali ya ngai; mpe ngai,
ngai moko nde namisala!’ **4** Nakokanga yo bibende na mbanga,
nakosala ete mbisi ya ebale na yo ekangama yo na poso ya
nzoto; nakobimisa yo na libanda ya bibale na yo elongo na mbisi
oyo ekangami yo na poso ya nzoto. **5** Nakobwaka yo na esobe,
yo mpe mbisi ya bibale na yo. Okokweya na mabele ya elanga
ya polele; bakolokota yo te, bakokunda yo te; mpe nakokomisa
yo bilei ya banyama ya mokili mpe ya bandeke ya likolo. **6** Boye,
bavandi nyonso ya Ejipito bakoyeba solo ete Ngai, nazali Yawe.
Ozalaki na yo kaka lokola eyekamelo oyo basala na nzete oyo
ebotaka na mayi, mpo na libota ya Isalaele. **7** Tango maboko
na bango esimbaki yo, obukanaki mpe ozokisaki mapeka na
bango; tango balalelaki yo, obukanaki mpe olembisaki mikongo
na bango. **8** Yango wana, tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi:
Nakoyeisa mopanga mpo na kobebisa yo, mpe nakoboma bato
na yo mpe bibwele na bango. **9** Ejipito ekokoma esobe mpe
ekotikala lisusu na bato te; mpe bakoyeba solo ete Ngai, nazali
Yawe. Lokola ozalaki koloba: ‘Ebale Nili ezali ya ngai; kasi ngai,
ngai moko nde namisala,’ **10** natombokeli yo mpe bibale na yo;
mpe lisusu, nakobebisa mokili ya Ejipito, nakokomisa yango
esobe kobanda na Migidoli kino na Siene, kino na bandelo ya
mokili ya Kushi. **11** Ata litambe moko ya moto to ya nyama
ekolekela lisusu wana te: moto moko te akovanda lisusu kuna

mibu tuku minei. **12** Nakokomisa Ejipito esobe kati na mikili oyo
ekoma esobe, mpe bingumba na yango ekotikala lisusu na bato
te, mibu tuku minei, kati na bingumba oyo ebeba. Nakopanza
bato ya Ejipito kati na bikolo mpe nakopalanganisa bango na
mikili mosusu. **13** Nzokande, tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi:
Sima na mibu tuku minei, nakosangisa bato ya Ejipito wuta na
bikolo epai wapi bapalanganaki, **14** nakokangola bato ya Ejipito
oyo bazalaki na bowumbu mpe nakozongisa bango na Patrosi,
mokili ya bakoko na bango; mpe kuna, bakokoma kaka mwa
bokonzi moko ya moke. **15** Ejipito ekokoma mokili moko moke
koleka mikili mosusu, ekomikumisa lisusu te liboso ya bikolo
mosusu; nakokomisa yango moke penza mpo ete ezala lisusu na
makoki te ya kokonza bikolo mosusu. **16** Mokili ya Ejipito ekozala
lisusu mpo na bana ya Isalaele mokili ya kotiela motema te, kasi
ekokoma lokola ekaniseli ya masumu oyo bato na Ngai bazalaki
kosala tango bazalaki koluka lisungi epai na yango. Boye,
bakoyeba solo ete Ngai, nazali Nkolo Yawe. › » **17** Na mokolo
ya liboso ya sanza ya liboso, na mobu ya tuku mibale na sambo,
Yawe alobaki na ngai: **18** « Mwana na moto, Nabukodonozori,
mokonzi ya Babiloni, alendisaki makasi mampinga na ye mpo
na kobundisa engumba Tiri; mito ya basoda nyonso ekomaki
mabandi mpe mapeka na bango elongwaki-longwaki baposo.
Nzokande, ye mpe mampinga na ye batikalaki kozwa litomba
ata moko te na mosala na bango ya kobundisa engumba Tiri.
19 Yango wana, tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Nakokaba
Ejipito na maboko ya Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni;
mpe ye, akobotola bomengo na yango, akozwa bomengo ya
bitumba mpe akobebisa yango nyonso penza. **20** Napesi epai
ya Nabukodonozori mokili ya Ejipito lokola lifuti mpo na misala

na ye, pamba te ye mpe mampinga na ye basalaki mpo na Ngai, elobi Nkolo Yawe. **21** Na mokolo wana, nakobimisa liseke mpo na libota ya Isalaele; nakofungola monoko na yo kati na bango, mpe bakoyeba solo ete Ngai, nazali Yawe. »

30 Yawe alobaki na ngai: **2** « Mwana na moto, sakola! Loba: ‹ Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Bolela mpe boloba: ‘Mawa mpo na mokolo wana!’ **3** Pamba te mokolo yango ekomi pene; mokolo ya Yawe ekomi pene, mokolo ya mapata, tango ya molili mpo na bikolo. **4** Mopanga ekotelemela Ejipito, mpe somo makasi ekokanga mokili ya Kushi. Tango bato bakokufa na Ejipito, bakomema bomengo na yango mosika mpe miboko na yango ekobukana. **5** Kushi, Puti, Ludi, Arabi mobimba, Libi mpe bato ya mokili ya boyokani bakokufa na mopanga nzela moko na bato ya Ejipito. **6** Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Bikolo oyo esanganaki na Ejipito ekokweya mpe makasi oyo etielaka lolendo ekosila. Kobanda na Migidoli kino na Siene, bakokweya na mopanga elongo na Ejipito, elobi Nkolo Yawe. **7** Ejipito ekotikala lisusu na bato te kati na mikili oyo etikala na bato te, mpe bingumba na yango ekokoma ebeba kati na bingumba oyo ebeba. **8** Boye, bakoyeba solo ete Ngai, nazali Yawe, tango nakokitisa moto kati na Ejipito mpe nakosukisa nguya nyonso ya basungi na yango. **9** Na mokolo wana, bato oyo nakotinda bakokende na nzela ya masuwa mpo na kobundisa Kushi oyo ezali na yango na kimia. Somo makasi ekokanga bango na mokolo ya etumbu ya Ejipito; mpe mokolo yango ekomi solo pene. **10** Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Nakosukisa nguya ya mampinga ya Ejipito na nzela ya Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni. **11** Ye elongo na mampinga na ye ya basoda oyo baleki kanza kati na mampinga ya bikolo, bakoya

kobebisa mokili. Bakobundisa Ejipito na mipanga na bango
mpe bakotondisa mokili na bibembe. **12** Nakokawusa miluka
ya Nili mpe nakokaba mokili epai ya bato mabe; nakobebisa
mokili mpe biloko nyonso oyo ezali kati na yango na nzela ya
maboko ya bapaya. Ezali Ngai Yawe nde nalobi. **13** Tala liloba
oyo Nkolo Yawe alobi: Nakobebisa banzambe ya bikeko mpe
nakosala ete bato batika kosambela bililingi kati na Mefisi. Moto
moko te lisusu akozala mokambi kati na Ejipito, mpe nakoyeisa
somo kati na Ejipito mobimba. **14** Nakobebisa engumba Patrosi,
nakotia moto kati na engumba Tsoani mpe nakopesa etumbu
na engumba Tebesi. **15** Nakopelisela engumba Sini, ndako
batonga makasi ya Ejipito, kanda na Ngai; mpe nakoboma
ebele ya bavandi ya engumba Tebesi. **16** Nakotia moto kati
na Ejipito; engumba Sini ekotonda na pasi. Tebesi ekokoma
na madusu ebele mpe banguna bakokota kati na Mefisi na
moyi makasi, mpo na kobebisa yango. **17** Bilenge mibali ya
bingumba Eliopolisi mpe Pi-Beseti bakokufa na mopanga, mpe
bingumba yango ekokende na bowumbu. **18** Na Takipenesi,
mokolo ekokoma molili tango nakobuka ekangiseli ya Ejipito;
mpe kuna, makasi na yango oyo etielaka lolendo ekosila; mapata
ekozipa engumba Takipenesi mpe bamboka na yango ya mike
ekokende na bowumbu. **19** Nakopesa Ejipito etumbu; mpe
bakoyeba solo ete Ngai, nazali Yawe. › » **20** Na mokolo ya
sambo ya sanza ya liboso, na mobu ya zomi na moko, Yawe
alobaki na ngai: **21** « Mwana na moto, tala; nabukaki loboko ya
Faraon, mokonzi ya Ejipito! Moto moko te azali kosalisa yango
to mpe kotia yango kisi mpo ete ekoka lisusu kozwa makasi ya
kosimba mopanga. **22** Yango wana, tala liloba oyo Nkolo Yawe
alobi: Natelemeli Faraon, mokonzi ya Ejipito; nakobuka maboko

na ye nyonso mibale: ezala loboko oyo ya malamu to loboko oyo ebukana; mpe nakosala ete mopanga ekweya longwa na loboko na ye. **23** Nakopanza mpe nakopalanganisa bato ya Ejipito kati na bikolo mpe mikili mosusu. **24** Nakolendisa maboko ya mokonzi ya Babiloni mpe nakotia mopanga na Ngai kati na loboko na ye. Kasi nakobuka maboko ya Faraon, mpe akokoma kolela liboso na ye lokola moto oyo azoki pota monene. **25** Nakolendisa maboko ya mokonzi ya Babiloni, kasi maboko ya Faraon ekolemba. Boye, bakoyeba solo ete Ngai, nazali Yawe, tango nakotia mopanga na Ngai kati na loboko ya mokonzi ya Babiloni, oyo akobundisa na yango Ejipito. **26** Nakopanza mpe nakopalanganisa bato ya Ejipito kati na bikolo mpe mikili mosusu; boye, bakoyeba solo ete Ngai, nazali Yawe. »

31 Na mokolo ya liboso ya sanza ya misato, na mobu ya zomi na moko, Yawe alobaki na ngai: **2** « Mwana na moto, loba na Faraon, mokonzi ya Ejipito, mpe na mampinga na ye nyonso: ‹ Nani penza akoki kokokana na yo na lokumu? **3** Tala mokili ya Asiri malamu! Ezalaki lokola nzete ya sedele kati na Libani: bitape na yango ezalaki kitoko mpe na makasa ebele oyo ezalaki kopesa pio koleka banzete nyonso ya zamba; elekaki banzete nyonso ya zamba na molayi, songe na yango ezalaki ekenda kino na mapata. **4** Mayi ezalaki kokolisa yango, mpe mayi ya se ya mabele ezalaki koyeisa yango molayi; ebimisaki miluka zingazinga ya esika oyo balonaki yango mpe epanzanaki kino na banzete nyonso ya zamba. **5** Boye, nzete yango ekomaki molayi makasi koleka banzete nyonso ya zamba; bitape na yango ekomaki milayi, mpe makasa na yango ekomaki ebele, pamba te ezalaki kozwa mayi ebele. **6** Bandeke nyonso ya likolo ezalaki koya kotonga bazala na bitape na yango, banyama

nyonso ya zamba mpe ezalaki kobota na se ya bitape na yango. Bikolo nyonso ya minene ezalaki kobika na se ya pio na yango. **7** Ezalaki kitoko na monene na yango mpe na molayi ya bitape na yango, pamba te misisa na yango ezalaki ekita kino na mayi minene. **8** Kati na elanga ya Nzambe, nzete moko te ya sedele ekokanaki na yango, nzete moko te ya sipele ekokanaki na yango na bitape, nzete moko te ya platane ekokanaki na yango na makasa: nzete moko te kati na elanga ya Nzambe ekokanaki na yango na kitoko. **9** Nasalaki yango kitoko makasi na bitape ebele; bongo banzete nyonso ya Edeni, kati na elanga ya Nzambe, ezalaki kolula yango. **10** Yango wana, tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Lokola ekomaki molayi penza, bongo songe na yango ekendeki kino na mapata; mpe lokola ekomaki na lolendo mpo na molayi na yango, **11** nakabaki yango na maboko ya nkumu ya bikolo mpo ete apesa yango etumbu oyo ekoki na mabe na yango. Nabenganaki yango; **12** mpe bikolo ya bapaya oyo eleki kanza ekweyisaki yango mpe asundolaki yango; makasa na yango ekweyaki na bangomba mpe na mabwaku nyonso, bitape na yango ebukanaki mpe ekweyaki na mabulu nyonso ya minene ya mokili. Bikolo nyonso ya mabele ekimaki wuta na se ya pio na yango mpe esundolaki yango; bongo etikalaki yango moko. **13** Bandeke nyonso ya likolo ekomaki kovanda na mobimbi na yango oyo epola, mpe banyama nyonso ya zamba ekomaki kovanda na bitape na yango. **14** Boye, makambo oyo nyonso esalemaki mpo ete nzete moko te oyo elonama pembeni ya mayi ekoma na lolendo mpo na molayi na yango mpe mpo na songe na yango oyo ekenda kino na mapata; mpe mpo ete terebente moko te oyo ezali kozwa mayi ekoma na lolendo mpo na molayi na yango. Pamba te, yango nyonso

etangama ete ekokufa, ekokita kino na mokili ya se ya mabele, kati na bakufi, elongo na bato oyo bakitaka na se ya libulu ya kufa. **15** Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Na mokolo oyo nzete ya sedele ekitaki na se ya mokili ya bakufi, napesaki mitindo ete mayi oyo ya se ya mabele esala matanga mpo na yango. Likolo na yango, nazipaki mayi ya se ya mabele, nakangaki bibale na yango mpe mayi minene ekangamaki; nazipaki zamba ya Libani na molili mpe nakawusaki banzete nyonso ya elanga. **(Sheol h7585) 16** Nalengisaki bikolo na lokito ya kokweya na yango, tango nakitisaki yango na mboka ya bakufi elongo na bato oyo bakitaka na libulu ya kufa. Boye, banzete nyonso ya Edeni, oyo eleki kitoko, mpe banzete ya Libani, oyo eleki kitoko, banzete nyonso oyo ezalaki kozwa mayi malamu, ebondisamaki na se ya mabele. **(Sheol h7585) 17** Yango mpe ekitaki, elongo na nzete ya sedele, na mokili ya bakufi, epai ya bato oyo bakufaki na mopanga, oyo basanganaki na yango mpo na kovanda na se ya pio na yango kati na bikolo. **(Sheol h7585) 18** Nzete nini kati na Edeni ekokani na yo na monene mpe na lokumu? Nzokande, yo mpe okokita, elongo na banzete ya Edeni, na mokili ya se ya mabele; okolala esika moko na bato oyo bakatama ngenga te, elongo na bato oyo bakufaki na mopanga. Ndenge wana nde Faraon elongo na bato na ye bakosuka, elobi Nkolo Yawe. › »

32 Na mokolo ya liboso ya sanza ya zomi na mibale, na mobu ya zomi na mibale, Yawe alobaki na ngai: **2** « Mwana na moto, tinda nzembo ya mawa mpo na Faraon, mokonzi ya Ejipito, mpe yebisa ye: ‹ Ozali lokola nkosi kati na bikolo, ozali lokola dalagona kati na bibale minene, otambolaka-tambolaka kati na bibale na yo, opanzaka mayi na makolo na yo mpe okomisaka bibale potopoto. **3** Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Nakotiela

yo motambo na Ngai tango nakosangisa bato ya bikolo ebele;
boye bakokanga yo na motambo yango. **4** Nakobwaka yo na
mabele mpe nakosundola yo na libanda ya bilanga. Nakosala
ete bandeke nyonso ya likolo eya komatela yo mpe banyama ya
mokili mobimba eya kolia misuni ya nzoto na yo. **5** Nakopanza
misuni ya nzoto na yo na bangomba mpe nakotondisa mabwaku
na biteni oyo ekotikala. **6** Nakotondisa mokili, na makila oyo
ekowuta epai na yo, na balabala nyonso kino na bangomba;
mpe mabulu minene ekotonda na misuni ya nzoto na yo. **7**
Tango nakoboma yo ndenge babomaka mwinda, nakozipa likolo,
nakokomisa molili minzoto na yango; nakozipa moyi na mapata,
mpe sanza ekopesa lisusu pole na yango te. **8** Likolo na yo,
nakokomisa molili biloko nyonso ya likolo, oyo ebimisaka pole,
mpe nakoyeisa molili na mokili na yo, elobi Nkolo Yawe. **9**
Nakotungisa mitema ya bato ebele tango nakomema yo na
bowumbu kati na bikolo ya bapaya, na mikili oyo otikala kutu
koyeba te. **10** Nakosala ete bato ya bikolo ebele bakamwa yo
mpe bakonzi na bango balenga na somo likolo na yo tango
nakolakisa bango mopanga na Ngai. Na mokolo ya kokweya
na yo, moko na moko kati na bango akokoma kolenga tango
nyonso mpo na bomoi na ye. **11** Pamba te, tala liloba oyo Nkolo
Yawe alobi: Mopanga ya mokonzi ya Babiloni ekobundisa yo.
12 Nakosala ete bato ebele bakufa kati na yo na mopanga
ya bilombe ya bitumba ya ekolo oyo eleki bikolo nyonso na
kanza. Bakosukisa lolendo ya mokili ya Ejipito mpe bato na
yango nyonso bakobebisama. **13** Nakoboma ngombe na yango
nyonso pembeni ya mayi ya mozindo oyo ekoningana lisusu
te na makolo ya bato to ya banyama. **14** Bongo nakosala ete
mayi na yango evanda kimia mpe bibale na yango etiola lokola

mafuta, elobi Nkolo Yawe. **15** Tango nakosala ete Ejipito etikala
lisusu na bato te, tango nakobebisa biloko nyonso oyo ezali
kati na yango mpe nakoboma bavandi na yango nyonso; boye
bakoyeba solo ete Ngai, nazali Yawe. › **16** Yango nde nzembo ya
mawa oyo bakoyembela Ejipito; bilenge basi ya bikolo mosusu
nde bakoyemba yango, bakoyemba yango na tina na Ejipito
elongo na bato na yango nyonso, elobi Nkolo Yawe. » **17** Na
mokolo ya zomi na mitano ya sanza wana kaka, na mobu ya
zomi na mibale, Yawe alobaki na ngai: **18** « Mwana na moto,
tinda nzembo ya mawa na tina na bato nyonso ya Ejipito mpe
kitisa na mokili ya bakufi elongo na bato oyo bakitaka na libulu,
mokili ya Ejipito elongo na bato ya bikolo ya nguya. **19** Loba na
bango: ‹ Boni, boleki bato mosusu na nini? Bokita mpe bolala
esika moko na bato oyo bakatama ngenga te! › **20** Bakokweya
kati na bato oyo bakufaki na mopanga. Mopanga esili kobima!
Tika ete eboma Ejipito mpe bato na yango nyonso! **21** Wuta
na mboka ya bakufi, bankumu bakoloba na Ejipito mpe na
bikolo oyo esanganaki na yango: ‹ Bakiti mpe balali elongo
na bato oyo bakatama ngenga te, esika moko na bato oyo
bakufaki na mopanga. › **(Sheol h7585)** **22** Mokili ya Asiri ezali kuna
elongo na mampinga na yango nyonso, ezingelami na malita
ya bato na yango nyonso oyo babomaki: bango nyonso oyo
bakufaki na mopanga. **23** Malita na bango ezali kati na libulu
moko ya mozindo, mpe mampinga na yango elali zingazinga ya
bakunda na ye. Bato nyonso oyo bazalaki koyeisa somo na
mokili ya bato ya bomoi basili kokweya, bakufi na mopanga.
24 Mokili ya Elami ezali kuna elongo na mampinga na yango
nyonso, zingazinga ya bakunda na yango; bato na yango nyonso
bakweyaki, bakufaki na mopanga. Bato nyonso oyo bazalaki

koyeisa somo kati na mokili ya bato ya mokili yango basili kokita elongo na bato oyo bakatama ngenga te, na mokili ya bakufi; bakoyoka soni bango moko elongo na bato oyo bakitaka na libulu. **25** Basalaki mbeto moko mpo na mokili yango kati na bato oyo bakufaki na mopanga, esika moko na mampinga na yango nyonso, zingazinga ya bakunda na yango. Bato nyonso oyo bakufaki na mopanga bazalaki bato bakatama ngenga te. Lokola somo na bango epanzanaki na mokili ya bato ya bomoi, bamemaki soni na bango elongo na bato oyo bakitaka na libulu; bazali kolala esika moko na bato oyo babomaki na mopanga. **26** Mokili ya Mesheki mpe ya Tubali ezali kuna elongo na bato na yango nyonso, zingazinga ya malita na yango. Bato nyonso oyo bakufaki na mopanga bazalaki bato bakatama ngenga te, pamba te bayeisaki somo makasi kati na mokili ya bato ya bomoi. **27** Boni, balali te esika moko na basoda mosusu oyo bakatama ngenga te to balali te esika moko na basoda ya mpiko oyo bakufaki mpe bakitaki na mboka ya bakufi na bibundeli na bango, na mipanga na bango na se ya mito na bango? Etumbu mpo na masumu na bango ekweyaki na mikuwa na bango, atako bazalaki kolengisa basoda ya mpiko ya mokili ya bato ya bomoi na somo. **(Sheol h7585)** **28** Oh Faraon, yo mpe okobukana, okolala esika moko na bato oyo bakatama ngenga te, bato oyo bakufaki na mopanga! **29** Mokili ya Edomi ezali kuna, bakonzi na yango mpe bakambi na yango balali esika moko na bato oyo bakufaki na mopanga atako bazalaki na nguya; balali esika moko na bato oyo bakatama ngenga te mpe bato oyo bakitaka na libulu. **30** Bakambi nyonso ya etuka ya nor mpe bato nyonso ya Sidoni bazali kuna; bakitaki na soni elongo na bato oyo bakufaki atako nguya na bango ezalaki kopesa bato

somo makasi; balali lokola bato bakatama ngenga te elongo na bato oyo bakufaki na mopanga, mpe bakufaki na soni makasi elongo na bato oyo bakitaka na libulu. **31** Ye Faraon elongo na mampinga na ye nyonso bakomona bango mpe bakobondisama na tina na bato nyonso oyo bakufaki na mopanga, elobi Nkolo Yawe. **32** Atako nayeisaki somo na mokili ya bato ya bomoi na nzela na ye, Faraon mpe bato na ye nyonso bakolala kati na bato oyo bakatama ngenga te, bato oyo bakufa na mopanga, elobi Nkolo Yawe. »

33 Yawe alobaki na ngai: **2** « Mwana na moto, loba na bandeko na yo mpe yebisa bango: ‹ Soki nabimisi bitumba na mokili moko, bongo bato ya mokili yango baponi moko kati na bango lokola mokengeli na bango; **3** soki mokengeli yango amoni banguna koya kobundisa mokili na bango mpe abeti kelelo mpo na kokebisa bato. **4** Soki moto moko ayoki lolaka ya kelelo, kasi azwi yango na pamba mpe mopanga ebomi ye, makila na ye ekotangama na moto na ye moko. **5** Lokola ayokaki lolaka ya kelelo, kasi azwaki likebisi wana na pamba, makila na ye ekotangama na moto na ye moko. Kasi soki azwaki likebisi wana na pamba te, alingaki solo kobikisa bomoi na ye. **6** Nzokande, soki mokengeli amoni banguna koya mpe abeti kelelo te mpo na kokebisa bato, bongo mopanga ebomi moko kati na bandeko na ye, ndeko wana akokufa solo mpo na masumu na ye, kasi nakotanga makila na ye na moto ya mokengeli. › **7** Mwana na moto, nakomisi yo mokengeli mpo na libota ya Isalaele. Boye, yokaka maloba oyo nakobanda koloba mpo na kokebisa bango na Kombo na Ngai. **8** Soki nalobi na moto mabe: ‹ Oh moto mabe, okokufa solo! › Mpe yo, olobi na ye eloko moko te mpo ete abongola bizaleli na ye,

moto mabe wana akokufa solo mpo na masumu na ye; kasi nakotanga makila na ye na moto na yo. **9** Kasi soki okebisi moto mabe ete abongola bizaleli na ye, bongo asaleli yango te, akokufa solo mpo na masumu na ye; mpe yo, okobikisa bomoi na yo. **10** Mwana na moto, loba na libota ya Isalaele: ‹ Tala maloba oyo bozali koloba: ‘Ndenge nini penza tokoki lisusu kobika mpo ete mabe mpe masumu na biso ekomi kilo makasi mpo na biso, mpe yango ekomi kobebisa biso?’ › **11** Loba na bango: ‹ Na Kombo na Ngai, elobi Nkolo Yawe, nasepelaka na kufa ya moto mabe te; nalingaka nde ete abongola bizaleli na ye mpo ete abika! Bobongwana, bobongwana, oh libota ya Isalaele! Mpo na nini bolingi kaka nzela ya kufa? › **12** Mwana na moto, loba na bandeko na yo: ‹ Boyengebene ya moto ya sembo ekobikisa ye te soki asali mabe, mpe mabe ya moto mabe ekokweyisa ye te soki atiki yango; moto ya sembo akobika te likolo ya boyengebene na ye ya kala soki asali masumu. › **13** Ata soki nalobi na moto ya sembo ete akowumela solo na bomoi, soki atie elikya na bosembo na ye mpe asali mabe, bosembo na ye nyonso ekotangama lisusu te mpe akokufa mpo na mabe oyo asali. **14** Soki nalobi na moto mabe: ‹ Okokufa solo; › kasi atiki masumu na ye mpe akomi kosala makambo ya sembo mpe ya alima, **15** soki azongisi ndanga oyo asimbaki na niongo mpe biloko oyo ayibaki, soki atosi mitindo oyo epesaka bomoi mpe atiki kosala mabe, akobika penza, akokufa te. **16** Mabe nyonso oyo asalaki ekotangama lisusu te, akobika solo; pamba te asali oyo ezali alima mpe sembo. **17** Bandeko na yo bazali koloba: ‹ Nkolo akataka makambo na bosembo te. › Nzokande, nzela na bango moko nde ezalaka mabe. **18** Soki moto ya sembo atiki boyengebene na ye mpe akomi kosala

mabe, akokufa mpo na mabe yango. **19** Soki moto mabe akomi
kosala makambo ya sembo mpe ya alima, akobika solo mpo
ete asali bongo. **20** Oh bino, libota ya Isalaele, ndenge nini
bokoki penza koloba: ‹ Nkolo akataka makambo na bosembo
te! › Solo, nakosambisa moko na moko kati na bino kolanda
etamboli na ye! » **21** Na mokolo ya mitano ya sanza ya zomi, na
mobu ya zomi na mibale ya bowumbu na biso, moko kati na
bato oyo babikaki na Yelusalemi ayaki epai na ngai mpe alobaki:
« Babebisi engumba! » **22** Nzokande, na pokwa, liboso ete moto
yango aya epai na ngai, loboko ya Yawe ezalaki likolo na ngai
mpe afungolaki monoko na ngai liboso ete moto yango akoma
epai na ngai na tongo. Monoko na ngai efungwamaki mpe
nakomaki koloba. **23** Bongo Yawe alobaki na ngai: **24** « Mwana
na moto, bavandi ya bisika oyo ebeba kati na mokili ya Isalaele
bazali koloba: ‹ Abrayami azalaki kaka ye moko tango azwaki
mokili lokola libula; nzokande biso, tozali ebele; boye, solo,
mokili epesameli biso lokola libula! › **25** Yango wana, loba na
bango: ‹ Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Boni, ndenge bozali
nanu kolia misuni mpe makila na yango, bongo bozali kotalela
banzambe na bino ya bikeko mpe kosopa makila ya bato, bozwa
solo mokili lokola libula! **26** Bozali kotia elikya na mopanga na
bino, bozali kosala makambo ya mbindo, mpe moko na moko
kati na bino azali kokomisa mbindo mwasi ya moninga na ye,
mpe bozwa penza mokili lokola libula! › **27** Loba na bango:
‹ Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Na Kombo na Ngai, bato
oyo batikali na bisika oyo ebeba bakokufa na mopanga! Ba-
oyo bazali na mboka, nakokaba bango epai ya banyama ya
zamba mpo ete eboma bango! Mpe ba-oyo babombami kati
na bandako batonga makasi mpe kati na madusu ya mabanga

bakokufa na bokono oyo ebomaka; **28** nakokomisa mokili libebi
mpe nakosala ete etikala lisusu na bato te: nakosukisa lolendo
na yango, bangomba ya Isalaele ekotikala lisusu na bato te, mpe
bato bakotika kolekela wana. **29** Boye, bakoyeba solo ete Ngai,
nazali Yawe, tango nakokomisa mokili libebi mpe esobe, likolo
ya makambo na bango nyonso ya mbindo oyo bazali kosala. ›
30 Mpo na yo, mwana na moto, bandeko na yo bazali kolobana
bango na bango na bamir mpe na bikuke ya bandako na bango
na tina na kombo na yo: ‹ Boya koyoka maloba oyo ewuti epai
na Yawe! › **31** Bongo bato na Ngai bayei epai na yo ndenge
kaka bayaka tango nyonso mpe bavandi liboso na yo mpo na
koyoka maloba na yo, kasi batiaka yango na misala te, pamba
te minoko na bango ebimisaka kaka makambo oyo esepelisaka
mitema na bango, mpe mitema na bango elukaka kaka bolamu
na bango moko. **32** Mpo na bango, ozalaka na yo kaka lokola
moto oyo ayembaka malamu banzembo ya kitoko, na mongongo
ya kitoko, mpe abetaka mindule kitoko; pamba te bayokaka na
bango maloba na yo, kasi batiaka yango na misala te. **33** Tango
makambo oyo nyonso ekokokisama —mpe ekokokisama solo—
bakososola penza ete mosakoli moko azalaki kati na bango. »

34 Yawe alobaki na ngai: **2** « Mwana na moto, sakola mpo
na kotelemela babateli bibwele ya mokili ya Isalaele! Sakola
mpe yebisa bango: ‹ Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Mawa
na babateli bibwele ya Isalaele, oyo balukaka kaka bolamu na
bango moko! Boni, babateli bibwele basengeli te penza koluka
bolamu ya bibwele? **3** Bolingi kaka kolia mafuta na yango, kolata
bilamba oyo esalemi na bapwale na yango mpe koboma bibwele
oyo eleki mafuta, kasi bolukaka bolamu ya bibwele yango te! **4**
Bosungaki te ebwele oyo elemba mpo ete ekoka kozwa lisusu

makasi, bobikisaki te oyo ezalaki na bokono, bosalisaki te oyo ebukana lokolo; bozongisaki te na nzela, oyo ebimaki libanda ya nzela, mpe bolukaki te oyo ebungaki; kasi nde bozalaki konyokola yango mpe komonisa yango pasi tango bozalaki kokamba yango! **5** Boye, bibwele na Ngai epanzanaki bipai na bipai mpe ekomaki bilei ya banyama ya zamba, pamba te moto akobatela yango azalaki lisusu te. **6** Bibwele na Ngai ekomaki kotelengana na likolo ya bangomba nyonso ya milayi mpe ya mikuse, epanzanaki na mokili mobimba; moto moko te azalaki koluka yango mpe koluka bolamu na yango. **7** Mpo na yango, bino babateli bibwele, boyoka Liloba na Yawe: **8** Na Kombo na Ngai, elobi Nkolo Yawe, lokola bibwele na Ngai ezangi mobateli, bongo bakomi koyiba yango mpe ekomi bilei ya banyama nyonso ya zamba; lokola babateli bibwele na Ngai bazalaki koluka bibwele na Ngai te, kasi bazalaki kaka koluka kaka bolamu na bango moko koleka bolamu ya bibwele na Ngai; **9** mpo na yango, bino babateli bibwele, boyoka Liloba na Yawe: **10** Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Natombokeli babateli bibwele! Nakotuna bango bibwele na Ngai, nakobotola bibwele na Ngai na maboko na bango, nakotika bango lisusu te kobatela yango. Boye, bakokoka lisusu te komilukela bolamu na bango moko. Nakokangola bibwele na Ngai na minoko na bango, mpe ekotikala lisusu bilei na bango te. **11** Pamba te, tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Ngai moko nakoluka bolamu ya bibwele na Ngai mpe nakobatela yango. **12** Ndenge mobateli bibwele alukaka bolamu ya bibwele na ye, soki azali elongo na yango, ndenge wana mpe Ngai nakobatela mpe nakobikisa bibwele na Ngai wuta na bisika nyonso epai wapi ezali ya kopanzana, na mokolo ya mapata mpe ya molili makasi. **13**

Nakobimisa yango wuta na bikolo epai wapi ezali ya kopanzana, nakosangisa yango wuta na mikili mosusu mpe nakozongisa yango na mabele na yango moko; nakoleisa yango na likolo ya bangomba ya Isalaele, kati na mabwaku mpe kati na bamboka nyonso ya mike ya Isalaele. **14** Nakoleisa yango na esika ya matiti ya kitoko, mpe matiti na yango ya kolia ekozala na likolo ya bangomba ya Isalaele; kuna, ekopema mpe ekolia na mabele ya kitoko. **15** Ngai moko nakoleisa bibwele na Ngai, mpe Ngai moko nakopemisa yango, elobi Nkolo Yawe; **16** nakoluka oyo ebungaki, nakozongisa na nzela, oyo epengwaki; nakosalisa oyo ebukana lokolo, nakobikisa oyo ezangi makasi. Kasi nakoboma oyo ya mafuta mpe oyo ya makasi. Nakobatela bibwele na Ngai na bosembo. **17** Mpo na bino, bibwele na Ngai, tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Nakokata makambo kati na ebwele moko mpe ebwele mosusu, kati na bameme ya mibali mpe bantaba ya mibali. **18** Boni, ekoki te mpo na bino kolia na matiti ya kitoko? Mpo na nini bolingi lisusu ete matambe na bino enyataka-nyataka matiti oyo etikali? Ekoki te mpo na bino komela mayi ya peto? Mpo na nini bolingi lisusu ete matambe na bino ekomisa potopoto mayi oyo etikali? **19** Bolingi ete bibwele na Ngai elia matiti oyo matambe na bino enyati-nyati mpe emela mayi oyo matambe na bino ekomisi potopoto? **20** Mpo na yango, tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi na bango: Tala, nakokata, Ngai moko, makambo kati na ebwele oyo ya mafuta mpe oyo ekonda. **21** Lokola bosalelaki mipanzi mpe mapeka na bino mpo na kotindika bibwele oyo ekonda, mpe maseke na bino mpo na kobundisa yango kino kopanza yango na libanda, **22** nakobikisa bibwele na Ngai, mpe bakoyiba yango lisusu te; nakokata makambo kati na ebwele moko mpe ebwele mosusu. **23** Nakotia liboso na

yango mobateli moko kaka ya bibwele: Davidi, mosali na Ngai; akoleisa yango, akoluka bolamu na yango mpe akozala mobateli na yango. **24** Ngai Yawe, nakozala Nzambe na yango; mpe Davidi, mosali na Ngai, akozala mokambi kati na yango. Ngai Yawe nde nalobi. **25** Nakosala boyokani ya kimia elongo na bibwele na Ngai, nakolongola banyama mabe kati na mokili mpo ete bibwele na Ngai evanda na kimia kati na esobe mpe elala na bazamba. **26** Nakokomisa lipamboli esobe elongo na bazamba mpe bisika oyo ezali zingazinga ya ngomba na Ngai ya moke; nakobetisa bamvula na tango na yango: ekozala bamvula ya mapamboli. **27** Banzete ya bilanga ekobota bambuma, mpe mabele ekobota biloko ebele. Bato na Ngai bakozala na kimia na mabele na bango; boye, bakoyeba solo ete Ngai, nazali Yawe tango nakobuka banzete ya ekangiseli na bango mpe nakokangola bango na maboko ya bato oyo banyokolaka bango. **28** Bato ya bikolo mosusu bakoyiba bango lisusu te, mpe banyama ya zamba ekoboma bango lisusu te; bakobika na kimia mpe eloko moko te ekoya lisusu kobangisa bango. **29** Nakobotisela bango elanga moko oyo ekokende sango mpo na bambuma na yango; moto moko te kati na mokili akokufa lisusu na nzala mpe bato ya bikolo mosusu bakotiola bango lisusu te. **30** Boye, bakoyeba solo ete Ngai Yawe, Nzambe na bango, nazali elongo na bango, mpe ete bango, libota ya Isalaele, bazali bato na Ngai, elobi Nkolo Yawe. **31** Bino, bibwele na Ngai, bibwele oyo naleisaka, bozali bato; mpe Ngai, nazali Nzambe na bino, elobi Nkolo Yawe. › »

35 Yawe alobaki na ngai: **2** « Mwana na moto, talisa elongi na yo na ngambo ya ngomba Seiri mpe sakola mpo na kotelemela yango! **3** Loba: ‹ Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Natombokeli

yo, ngomba Seiri! Nakosembola loboko na Ngai mpo na kotelemela yo mpe nakokomisa yo esobe mpe mokili oyo ezanga bato. **4** Nakobebisa bingumba na yo, mpe okotikala lisusu na bato te; boye, okoyeba solo ete Ngai, nazali Yawe. **5** Lokola obokolaka tango nyonso koyina bana ya Isalaele kati na motema na yo mpe obomisaki bango na mopanga tango bazalaki na pasi makasi, na tango oyo bazwaki etumbu mpo na masumu na bango, **6** na Kombo na Ngai, elobi Nkolo Yawe, nakosopa makila na yo, mpe makila ekolanda yo. Lokola ozalaki na somo te ya kosopa makila, makila ekolanda yo. **7** Nakokomisa ngomba Seiri esika oyo ebebisama nye mpe ezanga bato; mpe nakoboma kuna bato nyonso oyo bakoluka kokende mpe kozonga. **8** Nakotondisa bangomba na yango nyonso na bibembe; bato nyonso oyo bakokufa na mopanga bakokweya na bangomba na yo ya mike, kati na mabwaku na yo mpe na se ya bangomba na yo nyonso. **9** Nakokomisa yo esobe mpo na libela, bingumba na yo ekozala lisusu na bato te; boye bokoyeba solo ete Ngai, nazali Yawe. **10** Mpo ete olobaki: ‘Mikili oyo mibale, Isalaele mpe Yuda, elongo na bikolo na yango ekokoma ya ngai, mpe nakozwa yango,’ atako Yawe azalaki kuna; **11** mpo na yango, na Kombo na Ngai, elobi Nkolo Yawe, nakopesa yo etumbu kolanda kanda mpe zuwa na yo, oyo olakisaki mpo na kosala bango mabe mpo ete oyinaki bango; mpe Ngai moko, nakosala ete bayeba Ngai tango nakosambisa yo. **12** Boye, okoyeba solo ete Ngai Yawe, nayokaki maloba nyonso ya kotiola oyo olobaki na tina na bangomba ya Isalaele. Olobaki: ‘Tala, bangomba ebebisami! Bakabeli biso yango lokola nyama ya kolia!’ **13** Botelemelaki Ngai mpe bolobaki na Ngai na maloba ya lolendo; nayokaki yango Ngai moko. **14** Boye, tala liloba oyo Nkolo

Yawe alobi: Tango mokili mobimba ekozala na esengo, Ngai
nakobebisa yo. **15** Mpo ete osepelaki na kobebisama ya libula
ya Isalaele, nakosala yo mpe kaka ndenge wana: ngomba Seiri,
okobebisama elongo na Edomi mobimba; boye, bakoyeba solo
ete Ngai, nazali Yawe. › »

36 « Mwana na moto, sakola na tina na bangomba ya Isalaele
mpe loba: ‹ Bino bangomba ya Isalaele, boyoka Liloba na Yawe!
2 Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Moyini alobaki na tina na
bino: ‘Ah, bangomba ya kala ekomi sik’oyo ya biso!’ › **3** Yango
wana, sakola! Loba: ‹ Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Lokola
babebisaki bino mpe bapanzaki bino bipai nyonso mpo ete
bokoma libula ya bikolo mosusu mpe eloko ya masolo ya kotiola
mpe ya kofinga kati na bato; **4** mpo na yango, bino bangomba
ya Isalaele, boyoka liloba na Nkolo Yawe: Tala liloba oyo Nkolo
Yawe alobi na bangomba ya milayi mpe ya mikuse, na mabulu
mpe na mabwaku, na bisika ya libebi mpe na bingumba oyo
basundola mpe babebisa, bongo bato ya bikolo mosusu ya
zingazinga bayibaki mpe bakomisaki yango eloko ya kotiola; **5**
tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: na zuwa na Ngai ya makasi,
natombokeli bikolo oyo etikali mpe mokili mobimba ya Edomi,
pamba te na esengo nyonso mpe na mayele mabe kati na
mitema na bango, bakomisi mokili na Ngai lokola libula na
bango moko mpo ete babotola bilanga na yango nyonso na
makasi. › **6** Mpo na yango, sakola na tina na mokili ya Isalaele
mpe loba na bangomba ya milayi mpe ya mikuse, na mabulu
mpe na mabwaku: ‹ Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Nazali
koloba na zuwa mpe na kanda na Ngai ya makasi, pamba te
bikolo mosusu emonisi bino pasi na kotiola. **7** Yango wana,
tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: nalapi ndayi, na kotombola

loboko, ete ezali bikolo oyo ezingeli bino nde ekotiolama. **8** Kasi bino, bangomba ya Isalaele, bokobota bitape mpe bambuma mpo na Isalaele, bato na Ngai; pamba te etikali kaka moke ete bazonga epai na bango. **9** Nazali kolandela likambo na bino mpe nazali kotala bino na liso ya ngolu; bakobalola bino lisusu ndenge babalolaka mabele ya bilanga mpe bakolona lisusu bankona na mabele na bino. **10** Nakokomisa motango ya bato na bino ebele, na mabele na bino: yango nde libota mobimba ya Isalaele; bato bakozongela lisusu kovanda kati na bingumba na bino mpe bakotonga lisusu bandako na bino oyo ebukana. **11** Nakokomisa motango ya bato mpe ya bibwele na bino ebele na mokili na bino: bakobotana mpe bakokoma ebele penza. Nakovandisa lisusu bato na mokili na bino ndenge ezalaka na tango ya kala mpe nakokomisa bino bato ya kofuluka koleka liboso. Boye, bokoyeba solo ete Ngai, nazali Yawe. **12** Nakosala ete bato na Ngai, bana ya Isalaele, batambola na mokili na bino; bakozwa mabele na bino mpe bokozala libula na bango; bokotikala lisusu te koboma bana na bango. **13** Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Lokola bato balobaka na tina na bino: Bobomaka bato mpe bozangisaka ekolo na bino bana na yango; **14** mpo na yango, bokoboma lisusu bato te mpe bokozangisa lisusu ekolo na bino bana te, elobi Nkolo Yawe. **15** Nakosala ete boyoka lisusu kotiolama ya bikolo mosusu te, mpe bato ya bikolo mosusu bakofinga bino lisusu te; na bongo, bokokweyisa lisusu ekolo na bino te, elobi Nkolo Yawe. › » **16** Yawe alobaki na ngai lisusu: **17** « Mwana na moto, tango bana ya Isalaele bazalaki kovanda na mokili na bango, bazalaki kokomisa yango mbindo na ezaleli mpe na misala na bango; ezaleli na bango ezalaki mbindo na miso na Ngai lokola makila

ya mwasi oyo azali komona sanza na ye. **18** Boye, napeliselaki
bango kanda na Ngai ya makasi, pamba te bazalaki kotangisa
makila kati na mokili mpe bakomisaki yango mbindo na nzela ya
banzambe na bango ya bikeko. **19** Napanzaki bango kati na
bikolo, mpe bapalanganaki kati na mikili mosusu; nasambisaki
bango kolanda etamboli mpe misala na bango. **20** Nzokande, na
bisika nyonso oyo bazalaki kokende, babebisaki bosantu ya
Kombo na Ngai, pamba te bazalaki koloba na tina na bango: ‹
Bato wana bazali solo bato ya Yawe, kasi tala ndenge batiki
mokili na Ye! › **21** Boye, nabatelaki lokumu mpe bosantu ya
Kombo na Ngai, oyo libota ya Isalaele babebisaki bosantu na
yango kati na bikolo epai wapi bakendeki. **22** Mpo na yango,
loba na libota ya Isalaele: ‹ Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi:
Oh libota ya Isalaele, ezali mpo na bino te nde nazali kosala
makambo oyo nyonso, kasi mpo na bosantu ya Kombo na
Ngai, oyo bobebisaki kati na bikolo epai wapi bokendeki. **23**
Nakolakisa bosantu ya Kombo monene na Ngai, oyo esambwaki
kati na bikolo, Kombo oyo bobebisaki bosantu na yango kati
na bikolo yango. Boye, bikolo ekoyeba solo ete Ngai, nazali
Yawe, elobi Nkolo Yawe, tango nakomonisa bosantu na Ngai na
nzela na bino na miso na bango. **24** Pamba te nakobimisa bino
na bikolo, nakosangisa bino wuta na bikolo mpe nakozongisa
bino na mabele na bino moko. **25** Nakobwakela bino mayi ya
peto, mpe bokokoma peto; nakopetola bino na mbindo na bino
nyonso mpe na mbindo ya banzambe na bino nyonso ya bikeko.
26 Nakopesa bino motema ya sika mpe nakotia kati na bino
molimo ya sika; nakolongola kati na bino mitema ya mabanga
mpe nakopesa bino mitema ya misuni. **27** Nakotia Molimo na
Ngai kati na bino mpe nakosala ete botosa bikateli na Ngai

mpe bobatela mibeko na Ngai na bokebi. **28** Bokovanda kati
na mokili oyo napesaki epai ya bakoko na bino; bokozala bato
na Ngai, mpe Ngai, nakozala Nzambe na bino. **29** Nakobikisa
bino na mbindo na bino nyonso, nakobotisa mbuma ya ble mpe
nakokomisa yango ebele penza; bongo nakotindela bino lisusu
nzala te. **30** Nakosala ete banzete mpe milona ya bilanga ebota
ebele, mpo ete boyoka lisusu soni te na miso ya bikolo likolo
ya nzala. **31** Boye, tango bokokanisa lisusu etamboli mabe
na bino mpe misala na bino ya mabe, bino moko bokomiyina
likolo ya masumu mpe ya misala na bino ya nkele. **32** Nalingi
bososola ete nazali kosala makambo oyo mpo na bino te, elobi
Nkolo Yawe! Oh libota ya Isalaele, boyoka mawa mpe soni
mpo na etamboli na bino! **33** Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi:
Na mokolo oyo nakopetola bino na masumu na bino nyonso,
nakosala ete bato bazongela kovanda na bingumba na bino mpe
batonga yango lisusu; **34** nakosala ete basala lisusu bilanga
na mabele oyo ekomaki esobe, na esika ete etikala pamba na
miso ya bato nyonso oyo bakoleka wana. **35** Bongo, bakoloba:
‘Mokili oyo ebebisamaki ekomi lokola elanga ya Edeni; bingumba
oyo babuka, bongo etikala lisusu na bato te mpe babebisa,
elendisami lisusu mpe bato bakomi lisusu kovanda kuna.’ **36**
Boye, bikolo oyo ekotikala zingazinga na bino ekoyeba solo
ete Ngai, nazali Yawe; Ngai nde natongi lisusu bingumba oyo
ebukana, mpe naloni lisusu biloko oyo ebebisama. Ngai Yawe
nde nalobi mpe nakokokisa yango. › **37** Tala liloba oyo Nkolo
Yawe alobi: Na mbala oyo lisusu, nakosala ete libota ya Isalaele
eluka Ngai mpo ete natalisa bango ngolu na Ngai: nakosala
ete bato na yango bakoma ebele lokola bibwele. **38** Bingumba
oyo ebebisama ekotonda lisusu na bato ebele lokola bibwele

oyo bapesaka na mbeka, lokola bibwele oyo bamemaka na Yelusalemi na tango ya bafeti oyo ekatama. Boye, bakoyeba solo ete Ngai, nazali Yawe. »

37 Loboko ya Yawe ezalaki likolo na ngai; bongo Yawe abimisaki ngai na nzela ya Molimo na Ye mpe amemaki ngai kino na kati-kati ya lubwaku moko etonda na mikuwa. **2** Atambolisaki ngai na bangambo nyonso kati na mikuwa yango: namonaki ete ezali ebele penza mpe ekawuka, kati na lubwaku yango. **3** Atunaki ngai: — Mwana na moto, mikuwa oyo ekoki lisusu kozala na bomoi? Nazongisaki: — Oh Nkolo Yawe, Yo kaka nde oyebi! **4** Bongo alobaki na ngai: — Sakola epai ya mikuwa oyo mpe yebisa yango: « Eh bino mikuwa ekawuka, boyoka Liloba na Yawe! **5** Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Nakotia pema kati na bino mpe bokozwa lisusu bomoi. **6** Nakotia bino misisa mpe misuni, nakolatisa bino poso ya nzoto mpe nakotia pema kati na bino. Boye bokozwa lisusu bomoi, bongo bokoyeba solo ete Ngai, nazali Yawe. » **7** Boye, nasakolaki ndenge kaka atindaki ngai. Bongo wana nazalaki nanu kosakola, makelele moko ya makasi eyokanaki; mpe, mbala moko, mikuwa yango ekomaki koningana mpe kosangana moko na moko na mosusu. **8** Wana nazalaki kotala, namonaki misisa mpe misuni kobima na mikuwa yango mpe poso ya nzoto kozipa yango, kasi ezalaki na pema te. **9** Yawe alobaki na ngai: — Mwana na moto, sakola epai ya pema, sakola mpe loba na pema: « Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Oh pema, yaka wuta na bisika nyonso mopepe ebimelaka mpe kota kati na banzoto oyo mpo ete ezwa lisusu bomoi! » **10** Nasakolaki ndenge kaka atindaki ngai; bongo pema ekotaki kati na yango mpe ezwaki lisusu bomoi. Batelemaki mpe bazalaki mampinga moko ya monene. **11** Alobaki na

ngai: — Mwana na moto, mikuwa oyo ezali libota mobimba ya Isalaele! Bazali koloba: « Mikuwa na biso ekawuki, elikya na biso esili, bomoi na biso ebebi! » **12** Yango wana, sakola mpe loba na bango: « Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Oh bato na Ngai, nakofungola bakunda na bino mpe nakobimisa bino kuna, bongo nakozongisa bino na mabele ya Isalaele. **13** Mpe bino, bato na Ngai, bokoyeba solo ete Ngai, nazali Yawe, tango nakofungola bakunda na bino mpe nakobimisa bino kuna! **14** Nakotia Molimo na Ngai kati na bino, mpe bokozwa lisusu bomoi; bongo nakovandisa bino na mabele na bino. Boye, bokoyeba solo ete Ngai Yawe nde nalobaki mpe nakokisaki yango, elobi Yawe. » **15** Yawe alobaki na ngai: **16** « Mwana na moto, kamata eteni ya libaya mpe koma na likolo na yango: ‹ Mpo na Yuda mpe mpo na bana ya Isalaele oyo basangani na ye. › Kamata eteni mosusu ya libaya mpe koma na likolo na yango: ‹ Mpo na Jozefi, nzete ya Efrayimi, mpe mpo na libota mobimba ya Isalaele oyo esangani na ye. › **17** Kangisa yango mpe komisa yango libaya moko mpo ete ezala eloko moko kati na loboko na yo. **18** Soki bandeko na yo batuni yo: ‹ Olingi koloba na biso nini? Makambo oyo elingi kolakisa nini? › **19** Okozongisela bango: ‹ Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Nakozwa libaya ya Jozefi, oyo ezali kati na loboko ya Efrayimi, mpe bato ya mabota ya Isalaele oyo basangani na ye; nakokangisa yango na libaya ya Yuda. Nakokomisa yango nzete moko mpe ekokoma eloko moko kati na loboko na Ngai. › **20** Okosimba kati na loboko na yo, na miso na bango, mabaya oyo okomaki; **21** mpe okoloba na bango: ‹ Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Nakobimisa bana ya Isalaele wuta na bikolo ya zingazinga epai wapi bakendeki mpe nakozongisa bango na mabele na bango. **22** Nakokomisa

bango ekolo kaka moko kati na mokili, na likolo ya bangomba ya Isalaele. Ekozala kaka na mokonzi moko oyo akokonza bango; mpe bakozala lisusu bikolo mibale te to bakokabwana lisusu na bokonzi mibale te. **23** Bakomikomisa lisusu mbindo te na nzela ya banzambe na bango ya bikeko mpe ya bililingi na bango ya mabe to na nzela ya misala na bango ya mabe; pamba te nakobikisa bango wuta na bisika oyo bazalaki kovanda epai wapi basalaki masumu mpe nakopetola bango; bakozala bato na Ngai, mpe Ngai nakozala Nzambe na bango. **24** Mosali na Ngai, Davidi, akozala mokonzi na bango, mpe bango nyonso bakozala na mobateli bibwele kaka moko, bakotosa mibeko na Ngai mpe bakobatela na bokebi mitindo na Ngai. **25** Bakovanda lisusu na mokili oyo napesaki na Jakobi, mosali na Ngai, mokili oyo batata na bino bavandaki: bango, bana na bango ya mibali mpe bakitani na bango ya mibali bakovanda kuna mpo na libela; mpe mosali na Ngai, Davidi, akozala mokambi na bango mpo na libela. **26** Nakosala boyokani ya kimia elongo na bango: ekozala boyokani ya libela na libela. Nakolendisa bango, nakokomisa bango ebele koleka mpe nakotia Esika na Ngai ya bule kati na bango mpo na libela. **27** Nakotia ndako na Ngai kati na bango; nakozala Nzambe na bango, mpe bango, bakozala bato na Ngai. **28** Bongo bato ya bikolo mosusu bakoyeba solo ete Ngai Yawe nde nakomisi Isalaele bule tango nakotia Esika na Ngai ya bule kati na bango mpo na libela. › »

38 Yawe alobaki na ngai: **2** « Mwana na moto, talisa elongi na yo na ngambo ya Gogi, ya mokili ya Magogi, mokambi ya liboso ya Mesheki mpe ya Tubali! Sakola na tina ye mpo na kotelemela ye! **3** Loba: ‹ Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Natombokeli yo, Gogi, mokambi ya liboso ya Mesheki mpe ya Tubali! **4**

Nakokembisa yo, nakotia yo bibende na mbanga, nakobimisa yo elongo na basoda na yo nyonso, mpunda na yo elongo na basoda oyo babundaka likolo ya bampunda: bango nyonso balata kitoko mpe batondi ebele, bamemi banguba minene mpe ya mike mpe bayebi malamu kosalela mipanga. **5** Basoda ya Persi, ya Kushi mpe ya Puti, ba-oyo nyonso bamemaka banguba ya mike mpe balataka bikoti ya bibende, bakosangana na bango; **6** Gomeri mpe mampinga na ye nyonso ya basoda; libota ya Togarima, wuta na suka ya etuka ya nor, elongo na mampinga na ye nyonso ya basoda, ebele ya bato ya bikolo, bakosangana na yo mpo na kosunga yo. **7** Milengela malamu mpe bongama, yo elongo na mampinga nyonso oyo esangani na yo! Yo nde okozala mokengeli na bango. **8** Na mikolo ekoya, okobengama mpo na kobunda; na mibu oyo ekoya, okokende kobundisa mokili oyo bavandi na yango, sima na bango kobika na mopanga, basangisaki bango kati na bikolo ebele, na likolo ya bangomba ya Isalaele, oyo ekufa mpe etikala lisusu na bato te wuta kala. Bakobima wuta na bikolo mosusu mpe bakovanda na kimia. **9** Yo mpe mampinga na yo nyonso, elongo na bikolo ebele oyo esanganaki na yo, bokomata mpe bokopusana lokola mopepe makasi, lokola lipata oyo ezipi mokili. **10** Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Na mokolo wana, makanisi ekobotama na motema na yo mpe okosala mabongisi ya mabe. **11** Okoloba: ‘Nakobundisa mikili oyo ebatelama malamu te, nakokende kino epai ya bato oyo bavandaka na boboto kati na kimia, bavandaka kati na bingumba oyo ezanga bamir, ezanga bikangelo mpe bikuke; **12** nakokende koyiba mpe kozwa na makasi bomengo ya bitumba. Okobalola loboko na yo mpo na kobundisa bisika oyo ebeba, bongo bato bakoma lisusu kovanda kuna, bato oyo

basangisa wuta na bikolo, oyo batonda na bibwele mpe na biloko ebele, oyo bavandaka na kati-kati ya mokili oyo.’ **13** Bato ya Seba, ya Dedani, bato ya mombongo ya Tarsisi, elongo na bamboka na yango nyonso ya mike bakoloba na yo: ‘Boni, oyei solo mpo na kozwa na makasi bomengo ya bitumba? Boni, osangisi mampinga na yo mpo na kobotola palata mpe komema wolo, mpo na kozwa bibwele mpe kobotola biloko to mpo na kozwa biloko ebele?’ › **14** Yango wana, mwana na moto, sakola! Loba na Gogi: ‹ Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Na mokolo wana, tango bato na Ngai, Isalaele, bakovanda na kimia, boni, okoyeba yango te? **15** Okowuta na bisika na yo, mosika kuna na etuka ya nor, yo mpe bikolo ebele elongo na yo; bango nyonso likolo ya bampunda, bato ebele, mampinga ya basoda ebele ya nguya. **16** Okoya kobundisa libota na Ngai, Isalaele, ndenge mapata ezipaka mokili. Oh Gogi, na mikolo ekoya, nakosala ete obundisa mokili na Ngai mpo ete bikolo mosusu eyeba Ngai tango Ngai moko nakomonisa bosantu na Ngai na nzela na yo na miso na bango. **17** Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Boni, ezali yo te oyo na tina na nani nalobelaki na tango ya kala na nzela ya basali na Ngai, basakoli ya Isalaele, oyo basakolaki na tango wana, na mibu ebele, ete nakotinda yo mpo ete obundisa bato na Ngai? **18** Na mokolo yango, mokolo oyo Gogi akobundisa mabele ya Isalaele, tala makambo oyo ekosalema: kanda na Ngai ekopela makasi, elobi Nkolo Yawe. **19** Na zuwa mpe kanda na Ngai ya makasi, nalobi ete na tango wana, mabele ekoningana makasi kati na Isalaele. **20** Bambisi ya ebale, bandeke ya likolo, banyama ya zamba, bikelamu nyonso oyo etambolaka na libumu mpe bato nyonso oyo bazali awa na mabele bakolenga liboso na Ngai; bangomba ekopanzana,

mabanga minene ekobukana mpe bamir nyonso ekokweya na mabele. **21** Nakobengisa mopanga mpo na kobundisa Gogi, na bangomba na Ngai nyonso, elobi Nkolo Yawe. Mopanga ya moto na moto ekoboma ndeko na ye. **22** Nakotindela ye bokono oyo ebomaka mpe nakotangisa makila na ye lokola etumbu; nakotindela mampinga na ye mpe bikolo oyo ekosangana na ye mvula makasi, mvula ya mabanga mpe ya moto. **23** Na nzela wana, nakomonisa monene mpe bosantu na Ngai, mpe nakosala ete bato ya bikolo ebele bayeba Ngai; boye bakoyeba solo ete Ngai, nazali Yawe. ›

39 Mwana na moto, sakola mpo na kotelemela Gogi! Loba: ‹ Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Oh Gogi, mokambi ya liboso ya Mesheki mpe ya Tubali, natombokeli yo! **2** Nakozongisa yo mpe nakotambolisa yo; nakomema yo longwa na suka ya etuka ya ngambo ya nor mpe nakosala ete okoma na likolo ya bangomba ya Isalaele. **3** Nakobuka tolotolo na yo oyo osimbi na loboko ya mwasi mpe nakokweyisa likonga oyo osimbi na loboko ya mobali. **4** Yo, mampinga na yo nyonso ya basoda mpe bato ya bikolo oyo bakosangana na yo, bokokweya na likolo ya bangomba ya Isalaele; nakokaba yo lokola bilei epai ya bandeke nyonso oyo eliaka misuni mpe epai ya banyama ya zamba. **5** Okokweya solo na zamba, pamba te ezali Ngai nde nalobaki, elobi Nkolo Yawe. **6** Nakotinda moto kati na mokili ya Magogi mpe kati na bato oyo bavandi na kimia kati na bisanga; mpe bakoyeba solo ete Ngai, nazali Yawe. **7** Nakosala ete bosantu ya Kombo na Ngai eyebana kati na bato na Ngai, Isalaele; nakotika lisusu te ete bosantu ya Kombo na Ngai esambwa; boye bikolo ekoyeba solo ete Ngai, nazali Yawe, Mosantu kati na Isalaele. **8** Makambo wana nyonso ezali koya! Nyonso ekokokisama, elobi Nkolo

Yawe. Ezali mokolo oyo nalobelaki. **9** Bavandi ya bingumba ya Isalaele bakobima, bakopelisa moto, bakotumba bibundeli nyonso: banguba ya mike mpe banguba ya minene, matolotolo mpe makonga ya mike, banzete mpe makonga ya minene; bakopelisela yango moto mibu sambo. **10** Bakozala na posa te ya kosangisa bakoni kati na bilanga to kokata banzete kati na bazamba, pamba te bakopelisa moto yango nde na bibundeli; bakozwa lokola bomengo ya bitumba bato oyo bazwaki bango lokola bomengo ya bitumba, mpe bakobotola biloko ya bato oyo babotolaki bango biloko, elobi Nkolo Yawe. **11** Na mokolo wana, nakopesa Gogi lilita kati na mokili ya Isalaele: lubwaku ya bato oyo basalaka mibembo, longwa na ngambo ya este kino na ebale monene. Ekokanga nzela ya bato oyo basalaka mibembo, pamba te bakokunda Gogi elongo na mampinga na ye nyonso kuna. Bakokoma kobenga lubwaku yango lubwaku ya Amoni Gogi. **12** Libota ya Isalaele bakosala basanza sambo mpo na kokunda bibembe na bango kolanda ndenge ekatama mpo na kopetola mokili. **13** Bato nyonso ya Isalaele bakokunda bato ya Gogi; bongo ekozala likambo ya lokumu mpo na bango, mokolo oyo nakomonisa nkembo na Ngai, elobi Nkolo Yawe. **14** Sima na basanza sambo, bakopona bato oyo mosala na bango ekozala: kotambola na mokili mpo na koluka bibembe oyo ekotikala na mabele mpe kokunda yango, na lisungi ya bato ya mobembo mpo na kopetola mokili. **15** Tango bakozala kotambola kati na mokili, soki moko kati na bango amoni mikuwa ya moto, akotia elembo pembeni na yango, kino tango bato oyo bakundaka bibembe bakokunda yango na lubwaku ya Amoni Gogi. **16** Engumba moko oyo ekobengama Amona ekotongama na esika yango. Ekozala ndenge wana nde bakopetola mokili. ›

17 Mwana na moto, tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Loba na
bandeke nyonso mpe na banyama nyonso ya zamba: ‹ Boya
kosangana, bino nyonso elongo, wuta na bisika nyonso, mpo na
mbeka na Ngai, oyo nazali kobonza Ngai moko mpo na bino,
mbeka monene na likolo ya bangomba ya Isalaele! Kuna, bokolia
misuni mpe bokomela makila. **18** Bokolia misuni ya bilombe ya
bitumba mpe bokomela makila ya bakambi ya mabele, ndenge
basalaka na bameme ya mibali oyo ekemba, na bana meme
ya mibali, na bantaba ya mibali to na bana ngombe ya mibali:
nyonso esengeli kozala ya mafuta mpe kowuta na Bashani. **19**
Na mbeka na Ngai, oyo nabongisi mpo na bino, bokolia mafuta
kino bokotonda, mpe bokomela makila kino bokolangwa. **20** Na
mesa na Ngai, bokolia mpe bokotonda misuni ya bampunda, ya
batambolisi na yango, ya bilombe ya bitumba mpe ya basoda
nyonso, › elobi Nkolo Yawe. **21** Nakomonisa lokumu na Ngai kati
na bikolo; bongo bikolo nyonso ekomona etumbu oyo napesi
bango, mpe loboko na Ngai oyo nasemboli likolo na bango.
22 Kobanda na mokolo wana kino na mikolo ekoya, libota ya
Isalaele bakoyeba solo ete Ngai, nazali Yawe, Nzambe na
bango. **23** Mpe bato ya bikolo mosusu bakoyeba solo ete bana
ya Isalaele bakendeki na bowumbu mpo na masumu na bango
mpe mpo ete batambolaki na boyengebene te na miso na Ngai.
Boye, napesaki bango mokongo mpo na kobomba elongi na
Ngai mpe nakabaki bango na maboko ya banguna na bango,
mpe bango nyonso bakufaki na mopanga. **24** Napesaki bango
etumbu kolanda mbindo mpe masumu na bango, mpe napesaki
bango mokongo mpo na kobomba elongi na Ngai. **25** Yango
wana, tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Nakozongisa sik’oyo
bato ya Jakobi oyo bakangamaki na bowumbu, nakoyokela libota

mobimba ya Isalaele mawa mpe nakozala na zuwa makasi mpo na bosantu ya Kombo na Ngai. **26** Boye wana bakovanda na kimia na mabele na bango mpe ekozala na moto moko te mpo na kobangisa bango, bakobanda koyoka soni mpo na misala na bango nyonso ya botomboki mpe mpo na mabe nyonso oyo basalaki liboso na Ngai Yawe. **27** Tango nakozongisa bango epai na bango wuta na bikolo, tango nakosangisa bango wuta na mikili ya banguna na bango, nakomonisa bosantu na Ngai kati na bango na miso ya bikolo ebele. **28** Boye, bakoyeba solo ete nazali Yawe, Nzambe na bango; pamba te atako natindaki bango na bowumbu kati na bikolo, nasangisi bango lisusu na mabele na bango moko mpe nakotika ata moto moko te kati na bango kuna. **29** Nakopesa bango lisusu mokongo te, pamba te nakosopa Molimo na Ngai na libota ya Isalaele, elobi Nkolo Yawe. »

40 Na mokolo ya zomi ya sanza ya liboso, sima na biso kokokisa mibu tuku mibale na mitano wuta tango tokendeki na bowumbu, na ebandeli ya mobu, ezalaki mobu ya zomi na minei sima na kobebisama ya engumba Yelusalemi, kaka na mokolo wana, loboko ya Yawe ezalaki likolo na ngai, mpe amemaki ngai kuna. **2** Na nzela ya bimoniseli, Nzambe amemaki ngai kati na Isalaele mpe atiaki ngai na likolo ya ngomba moko ya molayi makasi; mpe na likolo ya ngomba yango, na ngambo ya sude, ezalaki na bandako batonga lokola engumba. **3** Tango amemaki ngai kuna, namonaki moto moko oyo lolenge na ye ezalaki lokola ebende ya bronze: atelemaki na ekuke ya engumba mpe asimbaki na loboko na ye singa moko ya lino mpe libaya oyo bamekelaka molayi. **4** Moto yango alobaki na ngai: « Mwana na moto, tala na miso na yo mpe yoka na matoyi na yo! Sala

keba na makambo nyonso oyo nakolakisa yo, pamba te ezali mpo na kolakisa yo yango nde namemaki yo na esika oyo. Yebisa libota ya Isalaele makambo nyonso oyo okomona. »
5 Tala makambo oyo namonaki: mir moko ezingelaki lopango mobimba ya Tempelo. Kati na loboko ya moto yango, ezalaki na libaya oyo bamekelaka molayi: ezalaki na bametele pene misato na molayi. Tango amekaki yango, amonaki ete monene na yango mpe bosanda na yango ezalaki ya kokokana, ezalaki na bametele pene misato. **6** Akendeki na ekuke oyo etala na ngambo ya este, amataki na bibutelo na yango mpe amekaki molayi ya ekotelo ya ekuke: mokuse mpe molayi na yango ezalaki na bametele pene misato. **7** Longwa na ekotelo kino na Tempelo, ezalaki na bandako mike ya bakengeli: misato na ngambo ya loboko ya mwasi mpe misato na ngambo ya loboko ya mobali; molayi na yango mpe mokuse na yango ezalaki na bametele pene misato. Molayi oyo ekabolaki ndako moko ya bakengeli mpe ndako mosusu ezalaki na bametele pene misato. Longwa na ekotelo ya ekuke oyo elandaki kino na ndako moke ya kokotela oyo etalana na Tempelo, ezalaki na bametele pene misato. **8** Amekaki molayi ya ndako moke ya kokotela na ekuke na libaya oyo bamekelaka molayi: **9** ezalaki na bametele pene minei. Makonzi na yango ezalaki pene na metele moko na monene; ndako moke ya kokotela ezalaki etala na ngambo ya Tempelo. **10** Ezalaki na bandako mike misato ya bakengeli, ngambo na ngambo, na ngambo ya ekuke ya este; bandako mike nyonso misato ezalaki ekokana, mpe molayi oyo ekabolaki ndako moko ya bakengeli na ndako mosusu, ngambo na ngambo, ezalaki mpe ekokana. **11** Amekaki molayi ya ekuke: mokuse na yango ezalaki na bametele pene mitano,

mpe molayi na yango ezalaki na bametele pene motoba na basantimetele tuku mitano. **12** Liboso ya ndako moko na moko ya bakengeli, na bangambo nyonso mibale, ezalaki na mwa mir moko oyo ezalaki na bosanda ya basantimetele pene tuku mitano, mpe ngambo moko na moko ya bandako nyonso ya bakengeli ezalaki na bametele pene misato. **13** Amekaki molayi ya ekuke, longwa na suka ya mir ya sima ya ndako moko ya bakengeli kino na suka ya mir ya sima ya ndako ya bakengeli mosusu oyo etalana na yango, molayi na yango ezalaki na bametele pene zomi na mibale na basantimetele tuku mitano, longwa na suka moko kino na suka mosusu. **14** Amekaki lisusu molayi ya bandako mike nyonso misato ya bakengeli elongo na molayi oyo ezalaki kokabola ndako moko ya moke mpe ndako mosusu: nyonso esalaki bametele pene zomi na mitano, longola veranda na yango. **15** Longwa na ebandeli ya ekuke kino na suka ya ndako moke ya kokotela, ezalaki na bametele pene tuku mibale na mitano. **16** Bandako mike ya bakengeli elongo na makonzi na yango ezalaki na maninisa ya milayi mpo na kotalela libanda. Na likonzi moko na moko, basalaki bililingi ya banzete ya mbila. **17** Amemaki ngai lisusu kati na lopango ya libanda. Kuna, namonaki bashambre mpe mabanga moko babongisa malamu penza, na mabele ya lopango mobimba; na likolo ya mabanga oyo babongisa malamu, ezalaki na bashambre tuku misato. **18** Mabanga yango ezalaki suka na suka ya bikuke, mpe molayi na yango ezalaki ekokana na molayi ya bikuke. **19** Amekaki molayi ya liboso ya ekuke ya se kino na liboso ya ekuke ya lopango ya kati: ezalaki na bametele pene tuku mitano na ngambo ya este. **20** Bongo na ngambo ya nor, amekaki molayi mpe mokuse ya ekuke oyo etala na ngambo ya nor,

ekuke oyo ememaka kino na lopango ya libanda. **21** Ezalaki na bandako na yango ya mike ya bakengeli: misato na ngambo moko mpe misato na ngambo mosusu. Makonzi na yango mpe ndako na yango ya moke ya kokotela ezalaki ndenge moko na ekuke ya liboso, na molayi mpe na mokuse: ezalaki na bametele pene tuku mibale na mitano na molayi, mpe bametele pene zomi na mibale na basantimetele tuku mitano na mokuse. **22** Maninisa na yango, ndako na yango ya moke ya kokotela mpe bililingi na yango ya banzete ya mbila ezalaki ndenge moko na oyo ya ekuke ya ngambo ya este, na molayi mpe na mokuse. Mpo na kokota na ekuke yango, bazalaki komata na ematelo ya bibutelo sambo oyo ezalaki etalana na ndako moke ya kokotela. **23** Ezalaki mpe lisusu na ekuke moko kati na lopango oyo ezalaki etalana na ekuke ya ngambo ya nor, ndenge kaka ezalaki na ngambo ya este. Amekaki molayi, longwa na ekuke ya liboso kino na ekuke oyo ezalaki etalana na yango: ezalaki na bametele pene tuku mitano. **24** Amemaki ngai lisusu na ngambo ya sude, mpe namonaki ekuke moko oyo etala na ngambo ya sude; amekaki molayi ya makonzi mpe ya ndako na yango ya moke ya kokotela: ezalaki ndenge moko na bikuke mosusu, na molayi mpe mokuse. **25** Ekuke mpe ndako na yango ya moke ya kokotela ezalaki na maninisa ya milayi mpo na kotalela libanda lokola maninisa ya bikuke mosusu: ezalaki na bametele pene tuku mibale na mitano na molayi mpe bametele pene zomi na mibale na basantimetele tuku mitano na mokuse. **26** Mpo na kokota na ekuke yango, bazalaki komata na ematelo ya bibutelo sambo oyo etalana na ndako moke ya kokotela. Bililingi ya nzete ya mbila ezalaki na makonzi na yango na bangambo nyonso. **27** Lopango ya kati ezalaki na ekuke moko etala na

ngambo ya sude. Boye, amekaki molayi na yango, longwa na ekuke wana kino na ekuke ya libanda na ngambo ya sude: ezalaki bametele pene tuku mitano. **28** Amemaki ngai na kati ya lopango ya kati, na nzela ya ekuke ya sude; amekaki molayi mpe mokuse ya ekuke ya ngambo ya sude: ezalaki ndenge moko kaka na bikuke mosusu. **29** Bandako na yango ya mike ya bakengeli, makonzi na yango mpe bandako na yango ya mike ya kokotela ezalaki ndenge moko na bikuke mosusu, na molayi mpe na mokuse. Ekuke mpe ndako na yango ya moke ya kokotela ezalaki na maninisa ya milayi mpo na kotalela libanda: ezalaki na bametele pene tuku mibale na mitano na molayi, mpe zomi na mibale na basantimetele tuku mitano na mokuse. **30** Bandako moke ya kokotela ya bikuke, zingazinga ya lopango, ezalaki na bametele pene zomi na mibale na basantimetele tuku mitano na molayi, mpe bametele pene mibale na basantimetele tuku mitano na mokuse. **31** Ndako na yango ya kokotela ezalaki etalana na lopango ya libanda. Batiaki bililingi ya banzete ya mbila na makonzi na yango mpe ematelo na yango ezalaki na bibutelo mwambe. **32** Amemaki ngai lisusu na lopango ya kati, na ngambo ya este, mpe amekaki molayi ya ekuke na yango: ezalaki ndenge moko na bikuke mosusu, na molayi mpe na mokuse. **33** Bandako na yango ya mike ya bakengeli, makonzi na yango mpe ndako na yango moke ya kokotela ezalaki ndenge moko na bikuke mosusu, na molayi mpe na mokuse. Ekuke mpe ndako na yango ya moke ya kokotela ezalaki na maninisa ya milayi mpo na kotalela libanda: ezalaki na bametele pene tuku mibale na mitano na molayi, mpe zomi na mibale na basantimetele tuku mitano na mokuse. **34** Ndako na yango ya kokotela ezalaki etalana na lopango ya libanda na

yango; ezalaki na bililingi ya banzete ya mbila na makonzi na yango, na bangambo nyonso, mpe ematelo na yango ezalaki na bibutelo mwambe. **35** Amemaki ngai na ekuke ya ngambo ya nor mpe amekaki molayi na yango: ezalaki ndenge moko na bikuke mosusu, na molayi mpe na mokuse. **36** Bandako na yango ya mike ya bakengeli, makonzi na yango mpe ndako na yango ya moke ya kokotela ezalaki mpe na maninisa ya milayi mpo na kotalela libanda: ezalaki na bametele pene tuku mibale na mitano na molayi, mpe bametele pene zomi na mibale na basantimetele tuku mitano na mokuse. **37** Ndako na yango ya kokotela ezalaki etalana na lopango ya libanda; batiaki bililingi ya banzete ya mbila na makonzi na yango mpe ematelo na yango ezalaki na bibutelo mwambe. **38** Bandako nyonso ya mike ya kokotela ezalaki na shambre moko epai wapi bazalaki kosukola mbeka ya kotumba; shambre yango ezalaki etalana na makonzi ya ekuke. **39** Kati na ndako moke ya kokotela na ekuke, ezalaki na bamesa mibale, ngambo na ngambo, epai wapi bazalaki kobomela banyama mpo na mbeka ya kotumba, mbeka ya masumu mpe mbeka mpo na kozongisa boyokani. **40** Pene ya mir ya libanda ya ndako moke ya kokotela na ekuke, pene ya ematelo ya ekotelo ya ekuke ya nor, ezalaki na bamesa minei na ngambo moko ya ematelo. **41** Liboso ya ekuke, ezalaki na bamesa mwambe oyo bazalaki kobomela bambeka: minei na ngambo moko mpe minei na ngambo mosusu. **42** Ezalaki na bamesa minei oyo basala na mabanga bakata mpo na bambeka ya kotumba; bazalaki kosalela yango mpo na kotia bisalelo oyo babomelaka bambeka ya kotumba mpe bambeka mosusu. Bamesa yango nyonso ezalaki ndenge moko: na molayi, na mokuse mpe na bosanda; molayi na yango ezalaki

na basantimetele pene tuku sambo na mitano, mokuse na yango ezalaki na basantimetele pene tuku sambo na mitano mpe bosanda na yango ezalaki na basantimetele tuku mitano. **43** Batobolaki nzela moko ya basantimetele pene mwambe na zingazinga ya bamesa moko na moko; bazalaki kotia misuni ya bambeka na likolo ya bamesa yango. **44** Na libanda ya ekuke ya kati, kati na lopango ya kati, ezalaki na bashambre mibale mpo na bayembi: moko ezalaki na ngambo ya ekuke ya nor, etalana na ngambo ya sude, mpe mosusu ezalaki na ngambo ya ekuke ya sude, etalana na ngambo ya nor. **45** Moto yango alobaki na ngai: « Shambre oyo etala na ngambo ya sude ezali mpo na Banganga-Nzambe oyo basalaka mosala na Tempelo; **46** mpe shambre oyo etala na ngambo ya nor ezali mpo na Banganga-Nzambe oyo basalaka mosala ya etumbelo. Kati na bakitani ya Levi, bana mibali ya Tsadoki kaka nde bakoki kokota na Tempelo mpo na kosala mosala liboso ya Yawe. » **47** Amekaki molayi ya lopango: ezalaki na bametele pene tuku mitano na molayi mpe na mokuse. Etumbelo ezalaki liboso ya Tempelo. **48** Amemaki ngai na ndako moke ya kokotela na Tempelo mpe amekaki molayi ya makonzi na yango: ezalaki na bametele pene mibale na basantimetele tuku mitano na bangambo nyonso; mokuse ya ekotelo ezalaki na bametele pene sambo, mpe bamir na yango ya mipanzi ezalaki na metele pene moko na basantimetele tuku mitano, ngambo na ngambo. **49** Ndako moke ya kokotela ezalaki na bametele pene zomi na molayi, mpe motoba na mokuse. Bazalaki komata na ematelo ya bibutelo zomi mpo na kokota na ndako moke ya kokotela, na bangambo nyonso mibale. Batelemisaki likonzi moko na ngambo moko na moko ya ekotelo.

41 Moto yango amemaki ngai kati na eteni ya Tempelo, oyo
eleki monene mpe amekaki molayi ya makonzi na yango: likonzi
moko na moko ezalaki na bametele pene misato na monene na
bangambo nyonso. **2** Ekotelo na yango ezalaki na bametele
pene mitano na mokuse, mpe bamir na yango ya mipanzi
ezalaki na bametele pene mibale na basantimetele tuku mitano,
ngambo na ngambo, na mokuse. Amekaki lisusu molayi ya
eteni ya Tempelo, oyo eleki monene: ezalaki na bametele pene
tuku mibale na molayi mpe bametele pene zomi na mokuse. **3**
Bongo akotaki kati na eteni ya Tempelo, oyo eleki bule; amekaki
molayi ya makonzi ya ekotelo: moko na moko ezalaki na metele
pene moko na mokuse; ekotelo ezalaki na bametele pene
misato na mokuse mpe bamir ya mipanzi ya ekotelo ezalaki na
bametele pene misato na basantimetele tuku mitano na mokuse.
4 Amekaki molayi ya eteni oyo ezalaki sima ya eteni ya Tempelo,
oyo eleki monene: ezalaki na bametele pene zomi na molayi,
mpe bametele pene zomi na mokuse; mpe alobaki na ngai: «
Oyo ezali Esika-Oyo-Eleki-Bule. » **5** Amekaki lisusu monene
ya mir ya Tempelo: ezalaki na bametele pene misato; mpe
ngambo nyonso ya bashambre zingazinga ya Tempelo ezalaki
na bametele pene mibale na mokuse. **6** Ezalaki na ba-etaje
misato oyo moko na moko, kati na yango, ezalaki na bashambre
tuku misato oyo esimbamaki na mir batonga zingazinga ya
Tempelo. Bamir yango ezalaki ekangana yango na yango, kasi
ezalaki ya kokangana na mir ya Tempelo te. **7** Longwa na etaje
moko mpo na komata na etaje mosusu, bashambre ezalaki
kokoma minene, pamba te bazalaki komata na etaje mosusu na
ematelo oyo ezalaki zingazinga ya mir; boye, likolo ya ndako
ezalaki monene makasi. Bongo, mpo na kolongwa na etaje oyo

ya se mpe kokoma na etaje oyo ya likolo, esengelaki koleka na etaje ya kati-kati. **8** Namonaki zingazinga ya Tempelo eloko moko batonga na likolo: ezalaki moboko ya bashambre; molayi na yango ezalaki na bametele pene misato. **9** Monene ya mir ya libanda ya bashambre ya mipanzi ezalaki na bametele pene mibale na basantimetele tuku mitano. Nzela oyo ezalaki na kati-kati ya ngambo ya bashambre ya Tempelo **10** mpe bashambre ya Banganga-Nzambe ezalaki na bametele pene zomi na mokuse na zingazinga ya Tempelo. **11** Bikuke ya bashambre ya Tempelo etalaki na nzela oyo ezalaki na bikotelo mibale: moko na ngambo ya nor mpe mosusu na ngambo ya sude. Mokuse ya nzela yango ezalaki na bametele pene mibale na basantimetele tuku mitano. **12** Na ngambo ya weste, ezalaki na ndako moko etalana na lopango ya Tempelo: ezalaki na bametele pene tuku misato na mitano na mokuse; mir ya ndako yango ezalaki na bametele pene mibale na basantimetele tuku mitano na monene, mpe bametele pene tuku minei na mitano na molayi. **13** Moto yango amekaki lisusu molayi ya Tempelo: ezalaki na bametele pene tuku mitano na molayi; bongo lopango ya Tempelo mpe bamir na yango ezalaki na bametele pene tuku mitano. **14** Mokuse ya Tempelo mpe ya esika ya polele oyo ezalaki na ngambo ya este ezalaki mpe na bametele pene tuku mitano. **15** Amekaki lisusu molayi ya ndako oyo etalana na lopango, na sima ya Tempelo elongo na nzela na yango ngambo na ngambo: ezalaki na bametele pene tuku mitano. Kati na Tempelo, eteni oyo eleki monene, Esika ya bule ya kati mpe ndako moke ya kokotela oyo etalana na lopango, **16** bikotelo, maninisa ya milayi oyo batalelaka libanda mpe nzela oyo ezali kati na ba-etaje wana misato, bazipaki yango nyonso na mabaya, longwa na se kino na

maninisa ya etaje ya liboso, mpe bazipaki lisusu maninisa yango nyonso. **17** Na esika oyo ezali likolo ya ekotelo ya libanda kino na eteni ya Tempelo, oyo eleki bule mpe na bamir ya zingazinga ya eteni ya Tempelo, oyo eleki bule mpe na libanda ya eteni ya bule ya Tempelo, **18** batiaki bililingi ya basheribe mpe ya banzete ya mbila. Bililingi ya banzete ya mbila ezalaki elandana na bililingi ya basheribe. Boye, Sheribe moko na moko azalaki na bilongi mibale: **19** elongi ya moto, na ngambo ya nzete ya mbila moko mpe elongi ya nkosi, na ngambo ya nzete ya mbila mosusu; batiaki bililingi yango zingazinga ya Tempelo mobimba. **20** Batiaki bililingi ya basheribe mpe ya banzete ya mbila na mir ya libanda ya eteni ya Tempelo, oyo eleki monene, longwa na se kino na likolo ya ekotelo. **21** Mabaya oyo esimbaka ekuke ya Tempelo, na bangambo na yango nyonso, ezalaki ndenge moko na molayi; mpe mabaya oyo ezalaki liboso ya eteni ya Tempelo, oyo eleki bule ezalaki mpe kaka ndenge moko. **22** Ezalaki na etumbelo moko ya mabaya, oyo ezalaki na metele pene moko na basantimetele tuku mitano na bosanda mpe metele moko na molayi. Basonge na yango, se na yango mpe mipanzi na yango ezalaki ya mabaya. Moto yango alobaki na ngai: « Oyo nde mesa oyo ezali liboso ya Yawe. » **23** Ezala eteni ya Tempelo, oyo eleki monene to eteni ya Tempelo, oyo eleki bule, moko na moko ezalaki na bikuke mibale: **24** ekuke moko na moko ezalaki na bizipelo mibale oyo ebalukaka. **25** Batiaki bililingi ya basheribe mpe ya banzete ya mbila na bikuke ya libanda ya eteni ya Tempelo, oyo eleki monene; basalaki mwanza moke ya mabaya na liboso ya ndako moke ya kokotela. **26** Batiaki bililingi ya banzete ya mbila na bangambo nyonso ya bamir ya mipanzi ya ndako moke ya kokotela, oyo ezalaki na maninisa ya

milayi mpo na kotalela libanda. Mpe mipanzi ya bashambre ya Tempelo ezalaki na bamwanza mike.

42 Moto yango amemaki ngai kino na lopango ya libanda, na nzela oyo ekenda kino na ngambo ya nor; bongo amemaki ngai na ndako oyo ezalaki na bashambre ya Banganga-Nzambe, oyo na ngambo ya sude, etalana na Tempelo; mpe na ngambo ya nor, etalana na mir. **2** Ndako yango ezalaki na bametele pene tuku mitano na molayi mpe tuku mibale na mitano na mokuse, mpe ekuke na yango ezalaki na ngambo ya nor. **3** Ezalaki na ndako moko ya etaje etalana na ndako ya ba-etaje misato oyo ezalaki na kati-kati ya lopango ya kati mpe lopango ya libanda; molayi oyo ekabolaki ndako ya ba-etaje misato na mir ya Tempelo ezalaki na bametele pene zomi. **4** Nzela moko ya bametele pene mitano na mokuse mpe bametele pene tuku mitano na molayi ezalaki liboso ya bashambre yango. Bongo, bikuke na yango ezalaki na ngambo ya nor. **5** Bashambre ya etaje ya likolo ezalaki mike koleka bashambre ya etaje ya kati-kati mpe ya se, pamba te baveranda na yango ezalaki kozwa esika mingi koleka etaje ya kati-kati mpe ya se. **6** Bashambre ya etaje ya misato ezalaki na makonzi te ndenge ezalaki na lopango ya libanda. Boye, ezalaki mike koleka bashambre ya etaje ya kati-kati mpe oyo ya se. **7** Mir ya libanda ezalaki etalana na bashambre, mpe lopango ya libanda ezalaki liboso ya ndako ya bashambre: ezalaki na bametele pene tuku mibale na mitano. **8** Bashambre oyo ezalaki pene ya lopango ya libanda ezalaki na bametele pene tuku mibale na mitano na molayi, mpe bashambre oyo ezalaki pene ya Tempelo ezalaki bametele pene tuku mitano na molayi. **9** Na se ya bashambre, ezalaki na ekotelo moko na ngambo ya este soki okoteli wuta na lopango

ya libanda. **10** Bashambre yango ezalaki na ngambo ya sude, na molayi ya mir ya lopango ya libanda oyo ekenda kino na lopango ya Tempelo oyo etalana na mir ya libanda. **11** Mwa nzela moko ezalaki liboso na yango. Bashambre yango ezalaki ndenge moko na bashambre ya nor, na mokuse mpe na molayi; mpe bikuke na yango ezalaki ndenge moko na monene. Bikuke ya bashambre oyo ezalaki na ngambo ya nor **12** ezalaki ndenge moko na bikuke ya bashambre ya ngambo ya sude. Ezalaki na ekuke moko na ebandeli ya mwa nzela oyo etalana na mir oyo ebatelaka, oyo ezali na ngambo ya este epai wapi bazalaki kokotela na bashambre. **13** Bongo moto yango alobaki na ngai: « Bashambre oyo ezali na ngambo ya nor mpe ya sude, oyo etalana na lopango ya Tempelo ezali bashambre ya Banganga-Nzambe; ezali kuna nde Banganga-Nzambe oyo bapusanaka liboso ya Yawe bakobanda kolia biloko oyo eleki bule. Ezali kuna nde bakobanda komema biloko oyo eleki bule: makabo ya bambuma, bambeka ya masumu mpe bambeka ya kozongisa boyokani, pamba te esika yango ezali bule. **14** Soki bakoti kuna, Banganga-Nzambe bakoki kobima te na biteni ya bule ya Tempelo mpo na kokende na lopango ya libanda, kasi basengeli kotika bilamba oyo bazalaki kosalela mosala ya bonganga-Nzambe kuna, pamba te bilamba yango ezali bule; bakolata bilamba mosusu liboso ya kopusana na bisika oyo ebongisami mpo na bato. » **15** Tango asilisaki komeka molayi ya kati ya Tempelo, amemaki ngai na libanda, na nzela ya ekuke ya este, mpe amekaki molayi ya lopango zingazinga ya Tempelo. **16** Amekaki molayi ya ngambo ya este na libaya oyo bamekelaka molayi: ezalaki na bametele pene nkama mibale na tuku mitano. **17** Amekaki molayi ya ngambo ya nor na libaya oyo bamekelaka

molayi: ezalaki bametele pene nkama mibale na tuku mitano. **18** Amekaki molayi ya ngambo ya sude na libaya oyo bamekelaka molayi: ezalaki bametele pene nkama mibale na tuku mitano. **19** Amekaki molayi ya ngambo ya weste na libaya oyo bamekelaka molayi: ezalaki na bametele pene nkama mibale na tuku mitano. **20** Amekaki bangambo nyonso minei. Ezalaki na mir moko zingazinga na yango, oyo ezalaki na bametele pene nkama mibale na tuku mitano na molayi mpe nkama mibale na tuku mitano na mokuse; mir yango ezalaki kokabola eteni ya bule ya Tempelo mpe eteni ya Tempelo oyo ezali bule te.

43 Moto yango amemaki ngai kino na ekuke oyo etala na ngambo ya este, **2** mpe namonaki nkembo na Nzambe ya Isalaele koya wuta na ngambo ya este. Mongongo na Ye ezalaki lokola makelele ya mayi minene, mpe mokili ekomaki kongenga na nkembo na Ye. **3** Emoniseli oyo namonaki ezalaki ndenge moko na oyo namonaki tango ayaki kobebisa engumba, mpe ndenge moko na oyo namonaki pembeni ya ebale Kebari. Boye, nakweyaki elongi kino na mabele. **4** Nkembo na Yawe ekotaki kati na Tempelo na nzela ya ekuke oyo etala na ngambo ya este. **5** Bongo, Molimo atombolaki ngai mpe amemaki ngai kino na lopango ya kati, mpe nkembo na Yawe etondisaki Tempelo. **6** Tango moto yango atelemaki pene na ngai, nayokaki mongongo ya moto koloba na ngai wuta na kati ya Tempelo. **7** Alobaki na ngai: « Mwana na moto, ezali awa nde kiti na Ngai ya bokonzi ezalaka, esika oyo natiaka makolo na Ngai. Ezali na esika oyo nde nakovanda mpo na libela kati na bana ya Isalaele. Libota ya Isalaele ekotikala lisusu te kokomisa Kombo na Ngai mbindo, ezala bango to bakonzi na bango, na nzela ya kindumba na bango mpe ya banzambe ya bikeko ya bakonzi na bango, oyo

ezanga bomoi na likolo ya bisambelo na bango ya likolo ya bangomba. **8** Tango batiaki bikotelo na bango pene ya ekotelo na Ngai, mabaya oyo esimbaka bikuke na bango pene ya mabaya oyo esimbaka ekuke na Ngai, bongo mir moko kaka nde ekabolaki bango na Ngai, babebisaki nde bosantu ya Kombo na Ngai na nzela ya misala na bango ya mbindo; yango wana, Ngai mpe nabebisaki bango na kanda na Ngai. **9** Sik'oyo, tika ete balongola na miso na Ngai kindumba na bango mpe banzambe ya bikeko ya bakonzi na bango, oyo ezanga bomoi, mpe Ngai nakovanda kati na bango mpo na libela. **10** Mwana na moto, lakisa epai ya libota ya Isalaele ndenge Tempelo ezali mpo ete bayoka soni mpo na masumu na bango; mpe tika ete bameka molayi mpe mokuse na yango. **11** Soki bayoki penza soni mpo na makambo nyonso oyo basalaki, lakisa bango ndenge nini Tempelo ezali: ndenge basalela yango, bikuke mpe bikotelo na yango, ndenge batambolisaka yango, mibeko nini balandaka mpe ndenge nini basalaka losambo; koma yango, na miso na bango, mpo ete bakoka kolandela yango mpe kotia yango na misala. **12** Tala mobeko oyo etali Tempelo: bisika nyonso oyo ezali zingazinga ya likolo ya ngomba ekozala bule koleka. Yango nde mobeko oyo etali Tempelo. **13** Tala molayi mpe mokuse ya etumbelo na bametele: zingazinga ya se ya etumbelo ezalaki na libulu moko ya bozindo ya basantimetele pene tuku mitano, mpe ndenge moko na mokuse na yango; bazingelaki yango na eloko moko evimba ya basantimetele pene mwambe. Etumbelo ezalaki, **14** longwa na se ya mabele kino na moboko, na metele pene moko na bosanda mpe basantimetele pene tuku mitano na mokuse; kobanda na moboko ya moke kino na moboko ya monene, bametele pene mibale na bosanda mpe basantimetele

pene tuku mitano na mokuse. **15** Etumbelo ezalaki na bametele pene mibale na bosanda, mpe maseke minei ezalaki likolo na yango. **16** Likolo ya etumbelo ezalaki ndenge moko na molayi mpe na mokuse, na bangambo na yango nyonso: bametele pene motoba. **17** Moboko ya monene ezalaki ekokana na molayi mpe na mokuse, na bangambo na yango nyonso: bametele pene sambo. Eloko moko evimba ya basantimetele pene tuku mibale na mitano ezalaki zingazinga na yango. Mpe libulu moko ya basantimetele pene tuku mitano na bozindo ezalaki zingazinga na yango; mpe binyatelo ya etumbelo ezalaki na ngambo ya este. » **18** Bongo alobaki na ngai: « Mwana na moto, tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Tala mibeko ya etumbelo, oyo bakosalela tango bakotonga yango mpo na kobonza mbeka ya kotumba, makabo mpe kosopela yango makila. **19** Okopesa mwana ngombe ya mobali lokola mbeka ya masumu epai ya Banganga-Nzambe oyo bazali Balevi ya libota ya Tsadoki mpe babelemaka liboso na Ngai mpo na kosalela Ngai, elobi Nkolo Yawe; **20** okokamata ndambo ya makila na yango mpe okotia yango na maseke minei ya etumbelo mpe na basonge minei ya moboko ya likolo mpe zingazinga ya eloko oyo evimba. Na bongo, okopetola etumbelo mpe okosala mosala ya bolimbisi masumu mpo na yango. **21** Okokamata ngombe ya mobali mpo na mbeka ya masumu mpe okotumba yango na esika oyo babongisa na Tempelo mpo na yango, na libanda ya Esika ya bule. **22** Na mokolo ya mibale, okobonza ntaba moko ya mobali oyo ezanga mbeba lokola mbeka ya masumu; boye, etumbelo ekokoma peto ndenge ekomaki peto na nzela ya ngombe ya mobali. **23** Tango okosilisa kopetola yango, okobonza mwana ngombe ya mobali mpe meme ya mobali oyo ezanga mbeba, oyo ewuti kati

na etonga ya bibwele. **24** Okobonza yango liboso ya Yawe;
bongo, Banganga-Nzambe bakobwakela yango mungwa mpe
bakobonza yango lokola mbeka ya kotumba epai na Yawe. **25**
Mikolo sambo, okobanda kobonza, mokolo na mokolo, ntaba
moko ya mobali lokola mbeka ya masumu; okobonza lisusu
mwana ngombe moko ya mobali mpe meme moko ya mobali
ezanga mbeba, oyo ewuti kati na etonga ya bibwele. **26** Bakosala
mosala ya bolimbisi masumu mpo na etumbelo mpe kopetola
yango mikolo sambo; bongo nde bakopetola mpe bakobulisa
yango. **27** Na suka ya mikolo yango, kobanda na mokolo ya
mwambe kino na mikolo oyo ekolanda, Banganga-Nzambe
bakobonza na etumbelo bambeka na bino ya kotumba mpe
bambeka ya boyokani, mpe Ngai, nakoyamba bino, elobi Nkolo
Yawe. »

44 Moto yango azongisaki ngai na ekuke ya libanda ya Esika
ya bule; Ekuke yango ezalaki na ngambo ya este mpe ezalaki ya
kokangama. **2** Yawe alobaki na ngai: « Ekuke oyo ekotikala ya
kokangama, bakoki kofungola yango te, mpe moto moko te akoki
kokota na nzela na yango. Ekotikala kaka ya kokangama, pamba
te Yawe, Nzambe ya Isalaele, akotelaki na nzela na yango. **3**
Kasi mokambi, ye kaka, lokola azali mokambi nde akoki kovanda
na kati mpo na kolia bilei liboso ya Yawe; akokotela na nzela ya
ndako moke ya kokotela mpe akobimela kaka na nzela wana. »
4 Moto yango amemaki ngai lisusu na nzela ya ekuke ya nor
kino na liboso ya Tempelo. Tango natalaki, namonaki nkembo
na Yawe kotondisa Tempelo ya Yawe, mpe ngai nakweyaki
elongi kino na mabele. **5** Yawe alobaki na ngai: « Mwana na
moto, sala keba! Fungola miso na yo mpe yoka na matoyi na
yo makambo nyonso oyo nakoyebisa yo na tina na Tempelo

mpe mitindo na yango! Sala penza keba na ekotelo ya Tempelo
mpe bikuke nyonso ya Esika ya bule. **6** Yebisa batomboki oyo,
libota ya Isalaele: ‹ Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Oh libota
ya Isalaele, nalembi misala na bino nyonso ya nkele! **7** Wana
bozalaki kobonzela Ngai bilei, mafuta mpe makila ya banyama,
bokotisaki kati na Esika na Ngai ya bule bapaya oyo batosaka
Ngai te mpe bakatama ngenga te, mpo na kobebisa bosantu
ya Tempelo na Ngai; na bongo, bobebisaki boyokani na Ngai
mpo na kokokisa misala na bino nyonso ya mbindo! **8** Na esika
ete bomipesa na mosala ya biloko na Ngai ya bule, bino bozali
nde kopesa mosala na Ngai epai ya bapaya, kati na Esika na
Ngai ya bule. **9** Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Mopaya moko
te oyo atosaka Ngai te mpe oyo akatisa ngenga te akokota
na Esika na Ngai ya bule, ezala bapaya oyo bazali kovanda
kati na bana ya Isalaele. **10** Balevi oyo bakomaki mosika na
Ngai, tango Isalaele abungaki nzela mpe azalaki koyengayenga
mosika na Ngai mpo na kolanda banzambe na bango ya bikeko,
bakomema mikumba ya masumu na bango. **11** Kati na Esika na
Ngai ya bule, bakosala kaka mosala ya kokengela bikuke ya
Tempelo mpe misala mosusu ya Tempelo; bakobanda koboma
mpo na bato bambeka ya kotumba mpe bambeka mosusu mpe
bakotelema liboso ya bato mpo na kosalela bango. **12** Kasi
lokola basalelaki bango liboso ya banzambe na bango ya bikeko
mpe bakweyisaki libota ya Isalaele na masumu, nalapi ndayi,
na kotombola loboko, ete bakomema mikumba ya masumu na
bango, elobi Nkolo Yawe. **13** Bakopusana lisusu liboso na Ngai
te mpo na kosalela Ngai lokola Banganga-Nzambe to pene ya
biloko nyonso oyo ebulisami mpo na Ngai to mpe pene ya biloko
oyo eleki bule. Boye, bakolata soni ya misala na bango ya nkele.

14 Nakopesa bango mokumba ya kobatela Tempelo mpe kosala misala na yango nyonso, nyonso oyo esengeli kosalema kati na yango. **15** Kasi Banganga-Nzambe oyo bazali Balevi mpe bakitani ya Tsadoki, oyo bakobaki kobatela na boyengebene misala na bango kati na Esika na Ngai ya bule tango bana ya Isalaele babungaki nzela na Ngai, bakopusana pene na Ngai mpo na kosalela Ngai; bakotelema liboso na Ngai mpo na kobonza bambeka ya mafuta mpe makila ya banyama, elobi Nkolo Yawe. **16** Bango kaka nde bakokota na Esika na Ngai ya bule, bakopusana pene ya mesa na Ngai mpo na kosalela Ngai mpe kokokisa mosala na Ngai. **17** Tango bakokota na bikuke ya lopango ya kati, basengeli kolata bilamba ya lino; bakoki kolata bilamba oyo basala na bapwale ya meme te tango bakozala kosala mosala na bikuke ya lopango ya kati to kati na Tempelo. **18** Bakolata bitendi ya lino na mito na bango mpe bakaputula ya lino na baloketo na bango; bakoki kolata te bilamba oyo etokisaka bato. **19** Tango bakobima mpo na kokende na lopango ya libanda, na esika oyo bato bazalaka, bakolongola bilamba oyo bazalaki kosalela mosala na kati mpe bakotika yango kati na bashambre ya bule; bakolata bilamba mosusu mpo ete babulisa bato te na nzela ya bilamba na bango. **20** Banganga-Nzambe bakoki te kokokola suki ya mito na bango to kokolisa makasi suki na bango; kasi basengeli kokata suki na bango malamu. **21** Nganga-Nzambe moko te akomela masanga ya vino liboso ete akota na lopango ya kati. **22** Bakoki kobala te basi oyo bakufisa mibali to basi oyo bakabwana na mibali na bango na libala, kasi bakobala kaka bilenge basi ya Isalaele oyo bayebi nanu nzoto ya mibali te to basi ya Banganga-Nzambe oyo basila kokufa. **23** Bakoteya bato ete bayeba kosala bokeseni kati na biloko ya bule

mpe oyo ya bule te, kati na biloko ya mbindo mpe oyo ya peto.
24 Na tango ya matata, Banganga-Nzambe bakotelema lokola
basambisi mpo na kokata makambo kolanda mibeko, bakotosa
mibeko mpe bikateli na Ngai, bafeti na Ngai, oyo ekatama mpe
bosantu ya mikolo na Ngai ya Saba. **25** Nganga-Nzambe moko
te akomikomisa mbindo na kopusana pene ya moto ya kokufa.
Nzokande, akoki kondima komikomisa mbindo soki moto oyo
akufi azali tata to mama na ye, mwana na ye ya mobali to ya
mwasi, ndeko na ye ya mobali to ya mwasi oyo amibalelaki te.
26 Sima na kopetolama na ye, akozela mikolo sambo. **27** Na
mokolo oyo akokota kati na Esika ya bule, kati na lopango ya
kati mpo na kosala mosala, akobonza mbeka mpo na masumu
na ye moko, elobi Nkolo Yawe. **28** Tala oyo ekozala libula ya
Banganga-Nzambe: Ngai moko nde nazali libula na bango.
Bokopesa bango mabele te kati na Isalaele; Ngai moko nde
nakozala mabele na bango. **29** Bakolia makabo ya bambuma,
bambeka ya masumu mpe bambeka ya kozongisa boyokani;
biloko nyonso oyo, kati na Isalaele, ebulisama mpo na Yawe
ekozala ya bango. **30** Bambuma ya liboso oyo ya kitoko mpe
makabo na bino nyonso, kolongola ata eloko moko te, ekozala
ya Banganga-Nzambe; bokopesa bango bambuma ya liboso ya
bilanga na bino ya ble mpo ete mapamboli ezala kati na bandako
na bino. **31** Banganga-Nzambe bakoki kolia te ndeke to nyama
oyo ekufi yango moko to oyo nyama mosusu esili koboma.

45 Tango bokokabola mokili na zeke lokola libula, bokopesa
epai na Yawe eteni moko lokola etuka ya bule: ekozala na
bametele pene nkoto zomi na mibale na nkama mitano na
molayi, mpe bametele nkoto mitano na mokuse. Etuka yango
ekozala bule na etando na yango nyonso. **2** Bokotika bametele

pene nkama mibale na tuku mitano na molayi, mpe bametele pene nkama mibale na tuku mitano na mokuse mpo na kotonga Esika ya bule; bongo bokozingela yango na lopango moko ya polele ya bametele pene tuku mibale na mitano. **3** Kati na etuka wana ya bametele pene nkoto zomi na mibale na nkama mitano na molayi, mpe bametele pene nkoto mitano na mokuse, bokokata eteni ya mabele mpo na Esika ya bule, Esika-Oyo-Eleki-Bule. **4** Ekozala eteni ya bule oyo balongoli kati na mokili: ezali ya Banganga-Nzambe oyo basalaka mosala kati na Esika ya bule mpe bapusanaka pene ya Yawe mpo na kosalela Ye; ezali kuna nde bakotonga bandako na bango, mpe ekozala esika oyo ebulisami mpo na Esika ya bule. **5** Etuka moko ya bametele pene nkoto zomi na mibale na nkama mitano na molayi mpe bametele pene nkoto mitano na mokuse ekozala mpo na Balevi oyo basalaka kati na Tempelo; lokola libula na bango, ekozala kuna nde bakotonga bingumba na bango ya kovanda. **6** Pembeni ya etuka ya bule, bokokata etando ya bametele pene nkoto zomi na mibale na nkama mitano na molayi mpe bametele pene nkoto mitano na mokuse mpo na kotonga engumba; ekozala mpo na libota mobimba Isalaele. **7** Mokambi akozwa mabele oyo ezali kokabola etuka ya bule mpe mabele ya engumba; mabele yango ekokende eteni moko na ngambo ya weste, mpe eteni mosusu na ngambo ya este. Molayi ya etuka yango ekobanda longwa na ngambo ya weste kino na mondelo ya ngambo ya este oyo etalana na moko ya biteni. **8** Etuka yango ekozala libula na ye kati ya Isalaele. Boye, bakambi na Ngai bakonyokola lisusu bato na Ngai te, kasi bakotika mokili na maboko ya lisanga ya Isalaele kolanda mabota na bango. **9** Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Oh bakambi ya Isalaele, bino mpe

bolekisi! Botika makambo mabe mpe botika konyokola bato. Bosala makambo oyo ezali solo mpe alima. Botika kobotola bato na Ngai biloko na bango, elobi Nkolo Yawe. **10** Bosengeli te kosalela emekelo kilo ya lokuta, efa ya lokuta to bati ya lokuta. **11** Efa mpe bati ekotaka biloko ndenge moko: ekotaka ndambo moko kati na bandambo zomi ya omeri. Bamekaka monene ya efa mpe bati kolanda monene ya omeri. **12** Mbongo moko ya ebende ya palata ekokani na bagrame zomi na mibale, mpe mine moko ekokani na mbongo ya bibende ya palata, tuku motoba. **13** Tala biloko oyo bokotia pembeni lokola makabo ya kopesa epai na Yawe: mpo na omeri moko ya ble mpe orje, eteni ya motoba ya efa moko. **14** Mobeko mpo na mafuta, bakomeka yango na bati: eteni ya zomi ya omeri moko. **15** Mpe bokozwa ntaba moko ya mwasi to meme moko ya mobali kati na bibwele nkama mibale, oyo ekobimela na etonga ya bibwele oyo eliaka matiti kitoko ya Isalaele. Bakosalela yango lokola likabo ya bambuma, mbeka ya kotumba mpe mbeka mpo na kozongisa boyokani, mpo na kosala mosala ya bolimbisi masumu ya bato, elobi Nkolo Yawe. **16** Bato nyonso ya mokili basengeli kolongola likabo yango mpo na mokambi kati na Isalaele. **17** Mokambi akozala na mokumba ya kopesa bambeka ya kotumba, makabo ya bambuma mpe makabo ya masanga ya vino na tango ya bafeti, na bafeti ya ebandeli ya sanza, ya basaba mpe na bafeti nyonso ya lisanga ya Isalaele, oyo ekatama; akopesa mbeka ya masumu, makabo ya bambuma, mbeka ya kotumba mpe mbeka mpo na kozongisa boyokani mpo na kosala mosala ya bolimbisi masumu mpo na libota ya Isalaele. **18** Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Na mokolo ya liboso ya sanza ya liboso, okokamata mwana ngombe ya mobali oyo ezanga mbeba mpe okopetola

Esika ya bule. **19** Nganga-Nzambe akozwa ndambo ya makila
ya mbeka ya masumu, akotia yango na mabaya oyo esimbaka
ekuke ya Tempelo, na basonge nyonso minei ya moboko ya
etumbelo mpe na mabaya oyo esimbaka ekuke ya lopango
ya kati. **20** Okosala ndenge moko na mokolo ya sambo ya
sanza, mpo na moto nyonso oyo akosala masumu na nko te to
na kozanga boyebi; bongo nde okosala mosala ya bolimbisi
masumu mpo na Tempelo. **21** Na mokolo ya zomi na minei ya
sanza ya liboso, bokosala feti ya Pasika oyo ekosala mikolo
sambo. Na mikolo wana, bokolia mapa ezanga levire. **22** Na
mokolo yango, mokambi akopesa ngombe ya mobali lokola
mbeka ya masumu mpo na ye moko mpe mpo na bato nyonso
ya mokili. **23** Na mikolo nyonso sambo ya feti, mokonzi akopesa
bangombe ya mibali sambo mpe bameme ya mibali sambo, oyo
ezanga mbeba, lokola mbeka ya kotumba mpo na Yawe, mpe
ntaba moko ya mobali lokola mbeka ya masumu. **24** Mpo na
ngombe moko na moko ya mobali, akobonza yango elongo na
likabo ya bakilo zomi na mitano ya bambuma mpe likabo ya
balitele misato na ndambo ya mafuta; mpe mpo na meme moko
na moko ya mobali, akobonza yango elongo na likabo ya bakilo
zomi na mitano ya bambuma mpe likabo ya balitele misato na
ndambo ya mafuta. **25** Na mikolo nyonso sambo ya feti oyo
ebandaka na mokolo ya zomi na mitano ya sanza ya sambo,
akobanda kobonza bambeka kaka wana: bambeka ya masumu,
ya kotumba, ya bambuma mpe ya mafuta.

46 Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Ekuke ya lopango ya kati
oyo etala na ngambo ya este ekozala ya kokangama mikolo
motoba; kasi na mokolo ya Saba mpe na mokolo ya feti ya
ebandeli ya sanza, ekozala ya kofungwama. **2** Mokambi akokota

na kati, wuta na libanda; akolekela na ndako moke ya kokotela mpe akotelema na mabaya oyo esimbaka ekuke. Banganga-Nzambe bakobonza mbeka na ye ya kotumba mpe mbeka na ye ya kozongisa boyokani. Akogumbama na ekotelo ya ekuke mpe akobima na libanda, kasi ekuke ekozala ya kofungwama kino na pokwa. **3** Na mikolo ya bafeti ya Saba mpe ya ebandeli ya sanza, bato ya mokili bakobanda kogumbama liboso ya Yawe, na ekotelo yango. **4** Na mokolo ya Saba, mokambi akomema epai na Yawe lokola mbeka ya kotumba bana meme motoba ya mibali mpe meme moko ya mobali: nyonso esengeli ezala ezanga mbeba. **5** Akopesa lokola mbeka ya bambuma bakilo zomi na mitano ya bambuma mpo na meme moko ya mobali; bongo, akopesa likabo oyo loboko na ye ekokoka mpo na bana meme; likabo ya mafuta ekozala balitele misato na ndambo mpo na bakilo zomi na mitano ya bambuma. **6** Na mokolo na feti ya ebandeli ya sanza, akobonza mwana ngombe moko ya mobali, bana meme motoba ya mibali mpe meme moko ya mobali: nyonso esengeli ezala ezanga mbeba. **7** Akobakisa lokola makabo ya bambuma bakilo zomi na mitano mpo na ngombe ya mobali mpe mpo na meme ya mobali; mpe mpo na bana meme, akopesa nyonso oyo loboko na ye ekokoka, bakisa balitele misato na ndambo ya mafuta mpo na bakilo zomi na mitano ya bambuma. **8** Tango mokambi akokota na kati, akolekela na ndako moke ya kokotela mpe akobimela kaka na nzela wana. **9** Mpe tango bato ya mokili bakoya liboso ya Yawe na bafeti oyo ekatama, moto nyonso oyo akokotela na ekuke ya ngambo ya nor mpo na kogumbamela Yawe akobimela na ekuke ya ngambo ya sude, mpe oyo akokotela na ekuke ya ngambo ya sude akobimela na ekuke ya ngambo ya nor. Moto moko te

akobimela na ekuke oyo akotelaki, kasi akobimela na ekuke ya ngambo mosusu oyo etalana na yango. **10** Mokambi akozala kati na bato na ye, akokota mpe akobima elongo na bango. **11** Na tango ya bafeti mpe ya bafeti oyo ekatama, makabo ya bambuma ekozala bakilo zomi na mitano mpo na ngombe moko ya mobali, bakilo zomi na mitano mpo na meme moko ya mobali mpe nyonso oyo akolinga kopesa mpo na bana meme ya mibali; akobakisa balitele misato na ndambo mpo na bakilo nyonso zomi na mitano ya bambuma. **12** Tango mokambi akobonzela Yawe mbeka ya kotumba to mbeka mpo na kozongisa boyokani lokola likabo oyo akati na motema na ye moko, bakofungolela ye ekuke oyo etala na ngambo ya este; mpe akobonza mbeka na ye ya kotumba mpe mbeka na ye ya kozongisa boyokani ndenge kaka asalaka na mokolo ya Saba. Sima na yango nde akobima, mpe bakokanga ekuke sima na ye. **13** Mokolo na mokolo, okobonzela Yawe lokola mbeka ya kotumba mwana meme ya mobu moko mpe ezanga mbeba. Okobanda kobonza yango tongo nyonso. **14** Tongo nyonso, okobanda kobakisa na likolo na yango lokola likabo ya bambuma bakilo mibale na bagrame nkama mitano ya farine oyo bakosangisa na litele moko ya mafuta ya kitoko. Ezali likabo mpo na Yawe; mpe ezali mibeko ya libela na libela mpo na bambeka ya tango nyonso. **15** Tongo nyonso, okobanda kobonza mwana meme, makabo ya bambuma mpe mafuta lokola mbeka ya kotumba ya tango nyonso. **16** Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: Soki mokambi apesi eloko lokola kado epai ya moko kati na bana na ye ya mibali, eloko yango ekozala ya mwana yango mpe ekotikala lokola libula ya bokitani mpo na bana na ye. **17** Kasi soki apesi epai ya moko kati na basali na ye kado ya eloko oyo ewuti

na libula na ye, kado yango ekozala ya mosali yango kino na mobu ya kokangolama na ye; sima nde ekozonga na moboko ya mokambi, mpe libula na ye ekotikala ya bana na ye kaka. **18** Mokambi akoki kolongola eloko moko te kati na libula ya bato na ye mpo na kokomisa yango ya ye moko to kobengana bango na mabele na bango; soki alingi kokabela bana na ye libula, asengeli nde kozwa yango na libula na ye moko mpo ete bato na Ngai bapanzana te mosika ya libula na bango. › » **19** Moto yango akotisaki ngai, na nzela ya ekotelo oyo ezali pembeni ya ekuke ya ngambo ya nor, kati na bashambre ya bule ya Banganga-Nzambe, oyo etala na ngambo ya nor; alakisaki ngai esika moko oyo ezalaki na suka, na ngambo ya weste. **20** Alobaki na ngai: « Awa nde esika oyo Banganga-Nzambe bakozala kolambela mbeka mpo na kozongisa boyokani, mbeka ya masumu mpe kotumbela makabo ya bambuma mpo ete ebima te na lopango ya libanda, noki te bato bakosimba biloko ya bule. » **21** Abimisaki ngai na lopango ya libanda mpe atambolisaki ngai na basonge nyonso minei ya lopango. Na songe moko na moko ya lopango, namonaki lopango mosusu. **22** Na basonge nyonso minei ya lopango ya libanda, ezalaki na mapango ya mike; mpe mapango nyonso minei ezalaki ndenge moko: bametele pene tuku mibale na molayi mpe bametele pene zomi na mitano na mokuse. **23** Zingazinga ya moko na moko ya mapango nyonso minei, ezalaki na mir moko ya mokuse; mpe na se na yango, batandaki mabanga mpo na kopelisa moto na zingazinga ya mir yango ya mokuse. **24** Moto yango alobaki na ngai: « Oyo nde bakikuku epai wapi basali ya Tempelo bakobanda kolambela misuni ya bambeka oyo bato bakobanda kobonza. »

47 Moto yango azongisaki ngai pene ya ekotelo ya Tempelo
epai wapi namonaki mayi kobima longwa na ekotelo na yango:
ezalaki kotiola na ngambo ya este, pamba te Tempelo ezalaki
etala na ngambo ya este; mayi ezalaki kokita na se ya ngambo
ya loboko ya mobali ya Tempelo, na ngambo ya sude ya
etumbelo. **2** Bongo abimisaki ngai na nzela ya ekuke ya nor,
amemaki ngai mpe atambolisaki ngai zingazinga ya lopango
ya libanda kino na ekuke ya libanda oyo etala na ngambo
ya este. Mpe namonaki ete mayi yango ezali kotiola wuta na
ngambo ya sude. **3** Moto yango akendeki na ngambo ya este
mpe asimbaki singa oyo bamekelaka molayi na loboko na ye;
amekaki molayi ya bametele pene nkama mitano, akatisaki ngai
mayi, mpe mayi yango esukelaki ngai na bisika oyo matambe
esukela. **4** Amekaki lisusu molayi ya bametele pene nkama
mitano, akatisaki ngai mayi, mpe mayi yango esukelaki ngai na
mabolongo. Amekaki lisusu molayi ya bametele pene nkama
mitano, akatisaki ngai mayi, mpe mayi yango asukelaki ngai
na loketo. **5** Amekaki lisusu molayi ya bametele pene nkama
mitano; kasi na mbala oyo, mayi yango ekomaki ebale moko
ya monene oyo nazalaki lisusu ata na makoki ya kokatisa te,
pamba te mayi emataki makasi mpe ekomaki mozindo koleka.
Bongo esengelaki kaka kokata mayi (na esika ya kokatisa
yango na makolo), mpo ete moto moko te azalaki na makoki ya
kokatisa ebale yango. **6** Moto yango atunaki ngai: « Mwana
na moto, boni, omoni? » Bongo azongisaki ngai na ngambo
ya ebale. **7** Tango nakomaki kuna, namonaki banzete ebele
penza, na bangambo nyonso mibale ya ebale. **8** Moto yango
alobaki na ngai: « Mayi oyo ezali kotiola na ngambo ya este ya
etuka mpe ezali kokita kino na etando ya Araba epai wapi ezali

komibwaka na ebale monene. Tango kaka ekotaki na mayi ya ebale monene, mayi ya ebale monene ekomaki peto. **9** Bipai nyonso mayi yango ezalaki koleka, bikelamu nyonso ya bomoi ezalaki kobotana, bambisi mpe ezalaki kobotana ebele; pamba te mayi yango ezalaki kokoma kuna mpe kopetola mayi ya ebale monene. Bongo na esika nyonso oyo mayi yango ezalaki koleka, nyonso ezalaki kozwa bomoi. **10** Balobi mbisi bakobanda kovanda na bangambo ya ebale monene, wuta na Eyini-Gedi kino na Eyini-Egilayimi, mpo na kobwaka minyama mpe kozwa bambisi ya lolenge nyonso lokola bambisi oyo ezalaka na ebale monene. **11** Kasi mayi oyo etikalaka tango ebale monene etondaka mpe mayi ya bisanga ekokoma peto te, ekotikala kaka bongo mpe ekotonda na mungwa kati na yango. **12** Banzete ya bambuma ya ndenge na ndenge ekobota na bangambo nyonso mibale ya ebale monene. Makasa na yango ekokawuka te mpe bambuma na yango ekosila te. Sanza na sanza, ekobanda kobotaka bambuma ya sika; pamba te ekobanda kozwa mayi oyo ekowuta na Tempelo. Bambuma na yango ekozala malamu mpo na kolia, mpe makasa na yango ekozala malamu mpo na kosalela lokola kisi. » **13** Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: « Tala bandelo oyo bokosalela mpo na kokabola mokili lokola libula epai ya mabota nyonso zomi na mibale ya Isalaele: bakitani ya Jozefi bakozwa biteni mibale. **14** Bokozwa yango ndenge moko lokola libula, na biteni ekokana; pamba te nalapaki ndayi, na kotombola loboko, ete nakopesa yango epai ya bakoko na bino, mpe ekokoma libula na bino. **15** Tala bandelo ya mokili yango: Na ngambo ya nor, mondelo ekobanda longwa na ebale monene to Mediterane, na nzela ya Etiloni oyo ekenda kino na Tsedadi, **16** Amati, Berota, Sibirayimi oyo ezalaka na kati-kati ya

mondelo ya Damasi mpe Amati, kino na Atseri-Atikone oyo ezali na mondelo ya Avirani. **17** Boye, na ngambo ya nor, mondelo ekobanda longwa na ebale monene Mediterane kino na Atsari-Enani mpe ekolekela na mondelo ya nor ya Damasi mpe ya Amati. **18** Na ngambo ya este, mondelo ekobanda na kati-kati ya Avirani mpe Damasi, ekolekela na Yordani na kati-kati ya mokili ya Galadi mpe Isalaele, na ebale monene ya mungwa kino na Tamari. Yango nde ekozala mondelo ya ngambo ya este. **19** Na ngambo ya sude, mondelo yango ekobanda longwa na Tamari kino na mayi ya Meriba ya Kadeshi, ekolekela na Wadi kino na ebale monene Mediterane. Yango nde ekozala mondelo ya sude. **20** Na ngambo ya weste, ebale monene Mediterane ekozala mondelo. Mondelo yango ekobanda longwa na mondelo ya sude ya ebale monene Mediterane kino na esika oyo etalana na Lebo-Amati. Yango nde ekozala mondelo ya weste. **21** Bokokabola mokili yango kati na bino kolanda mabota ya Isalaele. **22** Bokobeta zeke mpo na kokabola yango lokola libula mpo na bino mpe bapaya oyo bavandaka kati na bino mpe babota bana kati na bino. Bokokamata bango lokola bana mboka ya Isalaele. Bango mpe bakobeta zeke mpo na kozwa libula elongo na bino kati na mabota ya Isalaele. **23** Boye ezali kati na libota nyonso oyo mopaya akovanda nde bokopesa ye libula na ye, » elobi Nkolo Yawe.

48 « Tala bikolo ndenge ekomami kolanda bakombo na yango: Libota ya Dani ekozwa eteni moko ya mabele: mondelo na yango ekolekela na nzela ya Etiloni kino na Lebo-Amati, Atsari-Enani mpe mondelo ya nor ya mokili ya Damasi pembeni ya Amati; boye mondelo na yango ekobanda longwa na ngambo ya este kino na ngambo ya weste. **2** Libota ya Aseri ekozwa eteni

moko ya mabele: ekozala na mondelo ya libota ya Dani, longwa na este kino na weste. **3** Libota ya Nefitali ekozwa eteni moko ya mabele: ekozala na mondelo ya libota ya Aseri, longwa na ngambo ya este kino na ngambo ya weste. **4** Libota ya Manase ekozwa eteni moko ya mabele: ekozala na mondelo ya libota ya Nefitali, longwa na ngambo ya este kino na ngambo ya weste. **5** Libota ya Efrayimi ekozwa eteni moko ya mabele: ekozala na mondelo ya libota ya Manase, longwa na ngambo ya este kino na ngambo ya weste. **6** Libota ya Ribeni ekozwa eteni moko ya mabele: ekozala na mondelo ya libota ya Efrayimi, longwa na ngambo ya este kino na ngambo ya weste. **7** Libota ya Yuda ekozwa eteni moko ya mabele: ekozala na mondelo ya libota ya Ribeni, longwa na ngambo ya este kino na ngambo ya weste. **8** Eteni ya mabele oyo bakopesa Yawe lokola likabo ya motuya ekozala na mondelo ya etuka ya Yuda: longwa na ngambo ya este kino na ngambo ya weste; ekozala na bametele pene nkoto zomi na mibale na nkama mitano na mokuse, mpe molayi na yango ekozala ndenge moko na biteni ya mabele ya mabota mosusu. Boye, Esika ya bule ekozala na kati-kati na yango. **9** Eteni ya mabele ya motuya oyo bokopesa Yawe lokola likabo ekozala na bametele pene nkoto zomi na mibale na nkama mitano na molayi mpe bametele pene nkoto mitano na mokuse. **10** Eteni yango ya mabele ekozala bule mpe ekopesama mpo na Banganga-Nzambe: ekozala na bametele pene nkoto zomi na mibale na nkama mitano na molayi na ngambo ya nor, bametele pene nkoto mitano na mokuse na ngambo ya weste, bametele pene nkoto mitano na mokuse na ngambo ya este mpe bametele pene nkoto zomi na mibale na nkama mitano na molayi na ngambo ya sude. Esika ya bule ya Yawe ekozala na kati-kati na

yango. **11** Eteni yango ya mabele ekozala mpo na Banganga-Nzambe oyo babulisama, oyo bazali bakitani ya Tsadoki, mpo ete basalelaki Ngai na boyengebene mpe bapengwaki te na nzela na Ngai tango bana ya Isalaele bapengwaki ndenge mpe Balevi basalaki. **12** Ekozala mpo na bango lokola likabo ya motuya oyo ewuti na eteni ya mabele oyo ebulisama kati na mokili, eteni ya mabele oyo eleki na bule na bandelo ya etuka ya Balevi. **13** Na zingazinga ya etuka ya Banganga-Nzambe, Balevi bakozwa eteni moko ya mabele ya bametele pene nkoto zomi na mibale na nkama mitano na molayi mpe bametele pene nkoto mitano na mokuse. **14** Bakoki te koteka to kopesa eloko moko kati na eteni ya mabele yango na bato mosusu, pamba te yango ezali mabele oyo eleki kitoko, mpo ete ebulisama mpo na Yawe. **15** Eteni ya mabele oyo ekotikala, eteni ya bametele pene nkoto mibale na nkama mitano na mokuse mpe bametele pene nkoto zomi na mibale na nkama mitano na molayi, ekozala ebulisama te; ekozala mpo na kosala misala ya engumba lokola kotonga bandako mpe kobokola bibwele; engumba ekozala na kati-kati na yango **16** mpe ekozala na molayi ya bametele pene nkoto mibale na nkama mibale na tuku mitano, na bangambo nyonso: nor, sude, este mpe weste. **17** Bongo, lopango ya kobokolela bibwele ya engumba ekozala na bametele pene nkama moko na tuku mibale na mitano, na bangambo nyonso: nor, sude, este mpe weste. **18** Eteni ya mabele oyo ekotikala na etuka, zingazinga ya eteni ya bule, longwa na molayi na yango, ekozala na bametele pene nkoto mitano na ngambo ya este mpe bametele pene nkoto mitano na ngambo ya weste. Bambuma ya mabele na yango ekoleisa bato oyo bakosala mpo na engumba. **19** Basali oyo bakobanda kowuta na engumba epai

wapi basalaka mpo na kosala mosala ya bilanga bakobimela na mabota nyonso ya Isalaele. **20** Eteni nyonso ya mabele oyo bakobulisa mpo na Yawe ekozala na molayi moko, na bangambo nyonso: bametele pene nkoto zomi na mibale na nkama mitano ndenge likabo ya motuya ezalaka; bokolongola ndambo moko kati na bandambo minei ya eteni ya bule mpe bokosalela yango misala ya engumba. **21** Eteni ya mabele oyo ekotikala na bangambo nyonso mibale ya eteni ya mabele oyo ebulisama mpe ya eteni ya mabele oyo ebongisami mpo na misala ya engumba ekozala ya mokambi. Ekozala longwa na mondelo ya ngambo ya este ya eteni ya mabele oyo ebulisama, oyo ezali na bametele pene nkoto zomi na mibale na nkama mitano na molayi kino na mondelo ya ngambo ya weste oyo ezali mpe na bametele pene nkoto zomi na mibale na nkama mitano na molayi. Eteni ya mabele oyo ebulisama mpe Esika ya bule ya Tempelo ekozala na kati-kati ya biteni nyonso mabele. **22** Boye, eteni ya mabele ya Balevi mpe eteni ya mabele oyo ebongisama mpo na misala ya engumba ekozala na kati-kati ya eteni ya mabele ya mokambi. Eteni ya mabele ya mokambi ekozala na kati-kati ya bandelo ya libota ya Yuda mpe ya libota ya Benjame. **23** Mpo na mabota mosusu: Libota ya Benjame ekozwa eteni moko ya mabele: ekobanda longwa na ngambo ya este kino na ngambo ya weste; **24** Libota ya Simeoni ekozwa eteni moko ya mabele: ekobanda longwa na mondelo ya mabele ya libota ya Benjame na ngambo ya este kino na ngambo ya weste; **25** Libota ya Isakari ekozwa eteni moko ya mabele: ekobanda longwa na mondelo ya mabele ya libota ya Simeoni na ngambo ya este kino na ngambo ya weste; **26** Libota ya Zabuloni ekozwa eteni moko ya mabele: ekobanda longwa na

mondelo ya mabele ya libota ya Isakari, na ngambo ya este kino
na ngambo ya weste; **27** Libota ya Gadi ekozwa eteni moko
ya mabele: ekobanda longwa na mondelo ya mabele ya libota
ya Zabuloni, na ngambo ya este kino na ngambo ya weste.
28 Bandelo ya mabele ya Gadi ekozala na ngambo ya sude,
pene ya Negevi, longwa na Tamari kino na mayi ya Meriba ya
Kadeshi; ekolekela na Wadi kino na ebale monene Mediterane.
29 Yango nde mokili oyo bokokabola na zeke lokola libula kati
na mabota ya Isalaele, libota na libota na eteni na yango ya
mabele, » elobi Nkolo Yawe. **30** « Tala oyo ekozala bikuke ya
engumba: Na molayi ya bametele pene nkoto mibale na nkama
mibale na tuku mitano, **31** bikuke ya engumba ekobengama na
bakombo ya mabota ya Isalaele. Na ngambo ya nor, ekozala na
bikuke misato: ekuke ya Ribeni, ekuke ya Yuda, mpe ekuke ya
Levi; **32** Ngambo ya este, na molayi ya bametele pene nkoto
mibale na nkama mibale na tuku mitano, ekozala na bikuke
misato: ekuke ya Jozefi, ekuke ya Benjame, mpe ekuke ya Dani.
33 Na ngambo ya sude, na molayi ya bametele pene nkoto
mibale na nkama mibale na tuku mitano, ekozala na bikuke
misato: ekuke ya Simeoni, ekuke ya Isakari, mpe ya ekuke
ya Zabuloni. **34** Na ngambo ya weste, na molayi ya bametele
pene nkoto mibale na nkama mibale na tuku mitano, ekozala na
bikuke misato: ekuke ya Gadi, ekuke ya Aseri mpe ya ekuke ya
Nefitali. **35** Molayi nyonso ya mir oyo ezingeli engumba ekozala
na bametele pene nkoto libwa. Mpe kobanda na tango wana,
kombo ya engumba ekokoma ‹ Yawe azali awa. › »

Daniele

1 Na mobu ya misato ya bokonzi ya Yeoyakimi, mokonzi ya
Yuda, Nabukodonozori, mokonzi ya Babiloni, ayaki kobundisa
Yelusalemi mpe azingelaki yango. **2** Yawe akabaki Yeoyakimi,
mokonzi ya Yuda, elongo na ndambo ya bisalelo ya Tempelo
ya Nzambe na maboko ya Nabukodonozori. Nabukodonozori,
mokonzi ya Babiloni, amemaki bisalelo yango kati na tempelo ya
nzambe na ye, na Shineari, mpe atiaki yango kati na ndako oyo
babombelaka bomengo ya nzambe na ye. **3** Mokonzi apesaki
mitindo epai ya Ashipenazi, mokonzi ya bakalaka na ye ya
lokumu, ete ayeisa na Babiloni ndambo ya bana ya Isalaele oyo
babotama na mabota ya bakonzi to ya bato ya lokumu, **4** bilenge
mibali oyo banzoto na bango ezanga mbeba, ya bilongi kitoko,
ya mayele mpe ya bwanya, oyo bazali na makoki ya koyekola
kotanga mpe kokoma makambo ya ndenge na ndenge, oyo
bazali na bososoli mpe bakoka mpo na kosala kati na ndako ya
mokonzi; Ashipenazi asengelaki kolakisa bango koloba, kokoma
mikanda mpe kotanga lokota ya bato ya Babiloni. **5** Mokonzi
akatelaki bango mpo na mokolo na mokolo, bilei oyo basengeli
kolia mpe masanga oyo basengeli komela: nyonso ezalaki
kowuta na mesa na ye. Mibu misato, basengelaki koyekola; na
sima nde bakoki kosala mosala ya mokonzi. **6** Kati na ndambo
ya bato oyo bawutaki na Yuda, ezalaki na Daniele, Anania,
Mikaeli mpe Azaria. **7** Mokonzi ya bakalaka ya lokumu apesaki
bango bakombo ya sika; apesaki Daniele kombo Belitsatsari;
Anania, Shadraki; Mikaeli, Meshaki; mpe Azaria, Abedinego. **8**
Daniele azwaki mokano ya koboya komikomisa mbindo na nzela
ya bilei mpe ya vino ya mokonzi; ayebisaki mokonzi ya bakalaka
ya lokumu ete apesa ye nzela te ya komikomisa mbindo na

lolenge wana. **9** Boye, Nzambe asalaki ete Daniele azwa ngolu
mpe bolamu na miso ya mokonzi ya bakalaka ya lokumu. **10**
Kasi mokonzi ya bakalaka ya lokumu alobaki na Daniele: —
Nazali kobanga mokonzi, nkolo na ngai, oyo akateli bino bilei
oyo bosengeli kolia mpe masanga oyo bosengeli komela! Mpo
na nini bokolinga ete mokonzi amona bilongi na bino ekonda
koleka bilongi ya bilenge mosusu ya mibu na bino? Bomoni te
ete wana bokobomisa ngai epai ya mokonzi? **11** Daniele alobaki
na mosali oyo mokonzi ya bakalaka ya lokumu aponaki mpo ete
abatela Daniele, Anania, Mikaeli mpe Azaria: **12** « Nabondeli yo,
meka basali na yo mikolo zomi: pesa biso kaka bandunda lokola
bilei mpe mayi mpo na komela; kopesa biso eloko mosusu te!
13 Sima na mikolo yango, okotala yo moko bilongi na biso mpe
bilongi ya bilenge mosusu oyo bazali kolia bilei ya mokonzi;
bongo okosala basali na yo ndenge yo moko okomona. » **14**
Mosala andimaki bosenga na bango mpe amekaki bango mikolo
zomi. **15** Sima na mikolo yango zomi, bakomaki bilongi kitoko
mpe banzoto ngebungebu koleka bilenge oyo bazalaki kolia bilei
ya mokonzi. **16** Boye, mosali yango akomaki kotia pembeni
bilei mpe vino oyo bazalaki kobongisela bango mpe kopesa
bango kaka bandunda. **17** Nzambe apesaki bilenge wana minei
boyebi mpe bososoli kati na makambo nyonso: koloba, kokoma,
kotanga mikanda, mayele mpe bwanya. Mpe Daniele akomaki
na makoki ya kolimbola bimoniseli mpe bandoto ya ndenge
na ndenge. **18** Sima na mikolo oyo mokonzi akataki mpo ete
bamemela ye bango, mokonzi ya bakalaka ya lokumu amemaki
bango liboso ya Nabukodonozori. **19** Mokonzi asololaki na
bango; mpe kati na bilenge nyonso oyo bamemelaki ye, amonaki
ete moko te akokani na Daniele, na Anania, na Mikaeli mpe

na Azaria. Boye, bakomaki kosala kati na ndako ya mokonzi.
20 Na makambo nyonso oyo mokonzi azalaki kotuna bango,
oyo ezalaki kosenga bwanya mpe bososoli, amonaki ete bazali
mayele mbala zomi koleka bato ya soloka mpe ya maji ya mokili
na ye mobimba. **21** Mpe Daniele awumelaki kosala kati na ndako
ya mokonzi kino na mobu ya liboso ya mokonzi Sirisi.

2 Na mobu ya mibale ya bokonzi na ye, Nabukodonozori alotaki
ndoto. Molimo na ye etungisamaki makasi mpe pongi ekimaki
ye. **2** Mokonzi abengisaki bato oyo balobaka makambo oyo
ekoya, banganga-kisi, bato ya soloka, oyo basalelaka minzoto
mpe bato ya mayele ya mabe mpo ete bayebisa ye ndoto oyo
alotaki. Tango bayaki, batelemaki liboso ya mokonzi; **3** mpe
mokonzi ayebisaki bango: — Nalotaki ndoto moko oyo ezali
kotungisa molimo na ngai makasi; nazali na posa ya koyeba
ndimbola na yango. **4** Bato ya soloka, oyo basalelaka minzoto
balobaki na lokota ya bato ya Arami: — Tika ete mokonzi
awumela na bomoi seko na seko! Yebisa ndoto na yo epai ya
basali na yo, mpe tokolimbola yango. **5** Mokonzi alobaki na
bato ya soloka, oyo basalelaka minzoto: — Tala mokano oyo
nasili kozwa: « Soki boyebisi ngai te ndoto oyo nalotaki mpe
ndimbola na yango, nakokata bino biteni-biteni mpe nakobuka-
buka bandako na bino. **6** Kasi soki boyebisi mpe bopesi ngai
ndimbola na yango, nakopesa bino bakado, lifuti mpe lokumu
mingi. Yango wana, boyebisa ngai ndoto yango mpe bopesa
ngai ndimbola na yango. » **7** Bato ya soloka, oyo basalelaka
minzoto balobaki lisusu epai ya mokonzi: — Tika ete mokonzi
ayebisa ndoto na ye, mpe biso, tokolimbolela ye yango! **8**
Mokonzi azongisaki: — Nandimi solo ete bozali kolekisa tango,
pamba te boyebi malamu ete nakobongola mokano na ngai te.

9 Soki boyebisi ngai ndoto yango te, boyeba malamu ete etumbu
moko kaka mpe ya ndenge moko ezali kozela bino! Ah, boyokani
koyebisa ngai makambo ya lokuta mpe ya mabe mpo bokanisi
ete makambo ekobongwana! Mpo na yango, boyebisa ngai
ndoto yango, mpe nakondima ete bozali na makoki ya kolimbola
yango. **10** Bato ya soloka, oyo basalelaka minzoto balobaki
na mokonzi: — Moto moko te kati na mokili akokoka kosala
makambo oyo mokonzi azali kosenga. Mpe mokonzi moko te,
ezala azalaki moto monene to moto na nguya, asila kosenga
likambo ya boye epai ya banganga-kisi, epai ya bato ya mayele
ya mabe mpe epai ya bato ya soloka, oyo basalelaka minzoto.
11 Makambo oyo mokonzi azali kosenga ezali pasi makasi,
moto moko te akoki koyebisa mokonzi ndoto na ye; ezali kaka
banzambe nde bakoki kosala yango mpo ete bavandaka kati
na bato te. **12** Mbala moko, mokonzi asilikaki mpe atombokaki
makasi; apesaki mitindo ete baboma bato nyonso ya bwanya ya
Babiloni. **13** Boye, sango ya mokano ya koboma bato nyonso ya
bwanya epanzanaki, mpe batindaki bato koluka Daniele elongo
na baninga na ye mpo ete baboma bango. **14** Tango Arioki,
mokonzi ya bakengeli ya mokonzi, abimaki mpo na kokende
koboma bato ya bwanya ya Babiloni, Daniele asololaki na ye na
bwanya mpe na mayele. **15** Daniele atunaki Arioki: « Mpo na
nini mokonzi azwi mokano ya makasi boye? » Bongo Arioki
atalisaki Daniele makambo yango. **16** Tango Daniele ayokaki
bongo, akotaki epai ya mokonzi mpe asengaki ye tango mpo ete
akoka kopesa ye ndimbola ya ndoto yango; **17** bongo Daniele
azongaki na ndako na ye mpe ayebisaki makambo yango epai
ya Anania, Mikaeli mpe Azaria, baninga na ye. **18** Alobaki na
bango ete basenga ngolu mpe mawa ya Nzambe ya Lola na tina

na mabombami oyo, mpo ete baboma te ye Daniele, baninga
na ye mpe bato mosusu ya bwanya ya Babiloni. **19** Bongo na
butu, Daniele azwaki emoniseli oyo elakisaki ye mabombami
yango; boye, akumisaki Nzambe ya Lola. **20** Daniele alobaki:
Tika ete Kombo ya Nzambe ekumisama libela na libela! Bwanya
mpe nguya ezali ya Ye. **21** Ezali Ye nde abongolaka tango
mpe makambo, alongolaka bakonzi mpe atombolaka bakonzi,
apesaka bwanya epai ya bato ya bwanya mpe boyebi epai
ya bato ya mayele. **22** Alakisaka makambo ya bozindo mpe
ebombama, ayebaka makambo oyo esalemaka na molili, mpe
pole ezali kati na Ye. **23** Oh Nzambe ya batata na ngai, nazali
kosanzola mpe kokumisa Yo mpo na bwanya mpe nguya oyo
opesi ngai, pamba te oyebisi ngai makambo oyo tosengaki Yo
mpe otalisi biso ndoto ya mokonzi. **24** Sima na yango, Daniele
akendeki epai ya Arioki oyo mokonzi apesaki mokumba ya
koboma bato ya bwanya ya Babiloni; alobaki na ye: — Koboma
bato ya bwanya ya Babiloni te! Mema ngai epai ya mokonzi,
mpe nakopesa ye ndimbola ya ndoto na ye. **25** Arioki amemaki
Daniele na lombangu liboso ya mokonzi mpe alobaki na ye: —
Mokonzi, namoni moto moko kati na bawumbu oyo bawutaki na
Yuda, oyo akoki koyebisa mokonzi ndoto na ye mpe kolimbola
yango. **26** Mokonzi atunaki Daniele oyo bazalaki lisusu kobenga
Belitsatsari: — Ozali na makoki ya koyebisa ngai makambo oyo
namonaki na ndoto mpe kolimbola yango? **27** Daniele azongisaki
liboso ya mokonzi: — Bato ya bwanya, bato ya mayele ya
mabe, banganga-kisi mpe bato oyo bayebaka makambo oyo
ekoya bazali na makoki te ya koyebisa mokonzi mabombami oyo
azali kotuna; **28** kasi kati na Lola, ezali na Nzambe moko oyo
alakisaka mabombami; mpe alakisi mokonzi Nabukodonozori

makambo oyo ekosalema na mikolo oyo ekoya. Tala ndoto oyo olotaki mpe bimoniseli oyo ozwaki tango ozalaki ya kolala na mbeto na yo: **29** « Oh mokonzi, wana ozalaki ya kolala na mbeto na yo, okomaki kokanisa makambo oyo ekoya na sima ya tango; bongo, Ye oyo alakisaka mabombami alakisaki yo makambo oyo ekoya. **30** Bongo soki alakisi mabombami yango epai na ngai, ezali te mpo ete naleki bato nyonso na bwanya, kasi ezali mpo ete mokonzi ayeba ndimbola ya ndoto na ye mpe makambo oyo ezali kotungisa motema na ye. **31** Oh mokonzi, tala emoniseli oyo ozwaki: ‹ Ekeko moko ya monene ezalaki liboso na yo: ezalaki monene penza, ezalaki kongenga makasi mpe ezalaki somo mpo na kotala; **32** moto na yango ezalaki ya wolo ya peto, tolo mpe maboko na yango ezalaki ya palata, libumu mpe loketo na yango ezalaki ya bronze, **33** makolo na yango ezalaki ya ebende, matambe na yango ezalaki, ndambo moko ya ebende, mpe ndambo mosusu, ya mabele oyo basalelaka bikeko. **34** Wana ozalaki kotala ekeko yango, libanga moko ekweyaki yango moko (moto moko te abwakaki yango), ekweyelaki ekeko yango na matambe na yango ya ebende mpe ya mabele oyo basalelaka bikeko, enikaki matambe yango mpe ekomaki putulu. **35** Mbala moko, ezala ebende to mabele oyo basalelaka bikeko to bronze to palata to mpe wolo, nyonso epanzanaki, ekomaki mike-mike mpe ekomaki kopumbwa ndenge matiti ya ble epumbwaka tango bapupolaka yango; mopepe ememaki yango mpe elimwisaki yango. Kasi libanga oyo ekweyelaki ekeko yango ekomaki ngomba moko ya monene oyo etondisaki mokili mobimba. › »
36 Wana nde ezalaki ndoto; mpe sik’oyo, tokopesa ndimbola na yango liboso ya mokonzi! **37** Oh mokonzi, ozali mokonzi ya bakonzi! Nzambe ya Lola apesaki yo makasi mpe nguya,

bokonzi mpe nkembo; **38** atiaki na se ya bokonzi na yo bato
nyonso ya mokili, banyama ya zamba mpe bandeke ya likolo;
atiaki yo mokonzi na bango nyonso, na bisika nyonso oyo
bavandaka! Ezali yo nde ozali moto wana ya wolo. **39** Sima
na yo, bokonzi mosusu ekobima, kasi ekoleka bokonzi na yo
te na nguya; bongo na sima, bokonzi ya misato ekobima mpe
ekokonza na mabele mobimba: yango nde ezali kolakisa bronze.
40 Mpe na suka, bokonzi ya minei ekobima, ekozala makasi
lokola ebende; ndenge ebende ebukaka, enikaka mpe epanzaka
nyonso, ndenge wana mpe ekobuka mpe ekopanza babokonzi
mosusu ya liboso. **41** Mpe ndenge kaka omonaki ete matambe
mpe misapi ya makolo na yango ezali ndambo moko, ya mabele
oyo basalelaka bikeko, mpe ndambo mosusu, ya ebende, elingi
koloba ete bokonzi yango ekokabwana; kasi kati na yango,
ekozala na eloko moko ya makasi lokola ebende, ndenge
kaka omonaki ebende basangisa na mabele oyo basalelaka
bikeko. **42** Mpe lokola misapi ya makolo ezalaki ndambo, ya
ebende, mpe ndambo mosusu, ya mabele oyo basalelaka
bikeko, bokonzi yango ekozala, ngambo moko, makasi, mpe
ngambo mosusu, ezanga makasi. **43** Mpe ndenge kaka omonaki
ebende basangisa na mabele oyo basalelaka bikeko, elakisi ete
bato bakoluka kosangana na nzela ya boyokani, kasi bakotikala
kosangana te, ndenge kaka ebende esanganaka te na mabele
oyo basalelaka bikeko. **44** Na tango ya bakonzi wana, Nzambe
ya Lola akobimisa bokonzi moko oyo ekotikala kobebisama te
mpe ekotikala kozala te na se ya bokonzi ya ekolo mosusu;
ekopanza mpe ekosukisa babokonzi wana nyonso, kasi yango
moko ekowumela seko na seko. **45** Yango nde ndimbola ya
emoniseli ya libanga oyo omonaki kokweya yango moko wuta

na ngomba, oyo loboko ya moto moko te ebwakaki, mpo na koya kopanza ebende, bronze, mabele oyo basalelaka bikeko, palata mpe wolo. Nzambe Monene alakisi mokonzi makambo oyo ekosalema na mikolo ekoya. Ndoto oyo ezali penza kolakisa makambo ya solo, mpe ndimbola na yango ezali ebongi na kondima. **46** Boye, mokonzi Nabukodonozori agumbamaki elongi kino na mabele, liboso ya Daniele, mpe apesaki ye lokumu; apesaki mitindo ete bapesa ye makabo mpe babonzela ye malasi ya ansa. **47** Mokonzi alobaki na Daniele: « Solo, Nzambe na bino azali Nzambe ya banzambe, Nkolo ya bakonzi mpe Molakisi mabombami, mpo ete okoki kolakisa mabombami oyo! » **48** Sima, mokonzi atombolaki Daniele na lokumu oyo eleki likolo mpe apesaki ye bakado mpe bozwi ebele; akomisaki ye moyangeli ya etuka mobimba ya Babiloni mpe mokambi ya bato na yango nyonso ya bwanya. **49** Daniele asengaki na mokonzi Nabukodonozori ete atia Shadraki, Meshaki mpe Abedinego lokola bayangeli ya etuka mobimba ya Babiloni wana ye moko Daniele atikalaki kosala pembeni ya mokonzi.

3 Mokonzi Nabukodonozori asalisaki ekeko moko ya wolo, oyo ezalaki na bametele pene tuku misato na bosanda mpe bametele pene misato na mokuse. Atelemisaki yango kati na etando ya Dura, na etuka ya Babiloni. **2** Abengisaki bayangeli oyo atiaki na bituka, bakalaka oyo babatelaka biloko ya mokonzi, bayangeli, bapesi toli, babateli bomengo ya mokonzi, bato ya mibeko, basambisi mpe bakalaka nyonso ya bituka, mpo ete baya na feti ya kobandisa losambo ya ekeko oyo mokonzi Nabukodonozori asalisaki. **3** Boye, bayangeli oyo atiaki na bituka, bakalaka oyo babatelaka biloko ya mokonzi, bayangeli, bapesi toli, babateli ya bomengo ya mokonzi, bato ya mibeko, basambisi mpe

bakalaka nyonso ya bituka basanganaki mpo na feti ya kobandisa losambo ya ekeko oyo mokonzi Nabukodonozori asalisaki, mpe batelemaki liboso na yango. **4** Molobeli ya mokonzi atatolaki na mongongo makasi: — Bino bato ya bikolo nyonso mpe ya nkota nyonso, tala makambo oyo bosengeli kosala: **5** « Tango kaka bokoyoka lolaka ya kelelo, ya flite, ya lindanda ya moke, ya lindanda, ya nzenze, ya fanfari mpe makelele ya lolenge nyonso ya bibetelo mindule, bosengeli kofukama mpo na kogumbamela ekeko ya wolo oyo mokonzi Nabukodonozori asalisi. **6** Moto nyonso oyo akoboya kofukama mpo na kogumbamela ekeko yango, bakobwaka ye mbala moko kati na libulu ya moto. » **7** Yango wana, tango kaka bayokaki lolaka ya kelelo, ya flite, ya lindanda ya moke, ya lindanda, ya nzenze, ya fanfari mpe makelele ya bibetelo mindule lolenge nyonso, bato ya bikolo nyonso, ya mikili nyonso mpe ya nkota nyonso bafukamaki mpo na kogumbamela ekeko ya wolo oyo mokonzi Nabukodonozori asalisaki. **8** Kaka na tango yango, ndambo ya bato ya soloka, oyo basalelaka minzoto bayaki kofunda Bayuda. **9** Balobaki na mokonzi Nabukodonozori: — Oh mokonzi, tika ete owumela na bomoi seko na seko! **10** Oh mokonzi, opesaki mitindo ete moto nyonso oyo akoyoka lolaka ya kelelo, ya flite, ya lindanda ya moke, ya lindanda, ya nzenze, ya fanfari mpe makelele ya lolenge nyonso ya bibetelo mindule afukama mpo na kogumbamela ekeko ya wolo; **11** mpe ete moto nyonso oyo akoboya kofukama mpo na kogumbamela ekeko yango, babwaka ye kati na libulu ya moto! **12** Kasi, mokonzi, ezali na ndambo ya Bayuda oyo okomisaki bayangeli na etuka ya Babiloni: Shadraki, Meshaki mpe Abedinego, oyo bazali kotosa yo ata moke te: bazali kosalela banzambe na yo te mpe kogumbamela te ekeko

ya wolo oyo osali. **13** Mokonzi Nabukodonozori atombokaki
makasi mpe abengisaki Shadraki, Meshaki mpe Abedinego.
Boye, bamemaki bango liboso ya mokonzi. **14** Nabukodonozori
atunaki bango: — Shadraki, Meshaki mpe Abedinego, ezali
penza ya solo ete bozali kosalela banzambe na ngai te mpe
bozali kogumbamela te ekeko ya wolo oyo nasali? **15** Sik'oyo,
bomibongisa! Tango kaka bokoyoka lolaka ya kelelo, ya flite,
ya lindanda ya moke, ya lindanda, ya nzenze, ya fanfari mpe
makelele ya nyonso ya bibetelo mindule, bokofukama mpo na
kogumbamela ekeko oyo nasali. Soki boboyi kogumbamela
yango, bokobwakama mbala moko kati na libulu ya moto. Boye,
tokotala soki nzambe nini akokoka kokangola bino na maboko
na ngai. **16** Shadraki, Meshaki mpe Abedinego bazongiselaki
mokonzi Nabukodonozori: — Tozali na tina na komibundela te
na likambo oyo liboso na yo. **17** Soki babwaki biso kati na libulu
ya moto, Nzambe oyo tosalelaka azali na makoki ya kobikisa
biso wuta na libulu yango mpe ya kokangola biso na maboko na
yo. **18** Kasi ata soki abikisi na Ye biso te, tolingi mokonzi oyeba
ete, biso, tokosalela banzambe na yo te mpe tokogumbamela te
ekeko ya wolo oyo osalaki. **19** Nabukodonozori atombokelaki
makasi Shadraki, Meshaki mpe Abedinego, mpe akangelaki
bango elongi; apesaki mitindo ete bapelisa moto makasi penza
mbala sambo koleka ndenge bapelisaka yango tango nyonso. **20**
Bongo apesaki mitindo na ndambo ya basoda ya mpiko kati na
mampinga na ye ete bakanga Shadraki, Meshaki mpe Abedinego
basinga mpe babwaka bango kati na libulu ya moto. **21** Boye,
bakangaki Shadraki, Meshaki mpe Abedinego basinga, wana
balataki bilamba na bango, banzambala na bango, bakazaka na
bango, bitendi na bango oyo bakangaka na moto mpe bilamba

mosusu, mpe babwakaki bango kati na libulu ya moto. **22** Lokola
mokonzi apesaki mitindo ete bapelisa moto ya libulu ya moto
makasi penza, moto yango ebomaki basoda oyo babwakaki
Shadraki, Meshaki mpe Abedinego kati na libulu ya moto. **23**
Kasi Shadraki, Meshaki mpe Abedinego bakweyaki kati na libulu
yango ya moto, bakanga bango basinga makasi. **24** Mokonzi
Nabukodonozori akamwaki mpe atelemaki na lombangu; atunaki
bapesi toli na ye: — Boni, tobwakaki te bato misato kati na moto,
bakanga bango basinga? Bazongiselaki mokonzi: — Mokonzi,
tosalaki bongo! **25** Alobaki na bapesi toli na ye: — Botala! Nazali
komona bato minei bazali kotambola kati na moto, bakangama
basinga te mpe moto ezali kozikisa bango te; mpe moto ya
minei azali lokola mwana ya banzambe. **26** Nabukodonozori
apusanaki pene ya monoko ya libulu ya moto mpe agangaki
na mongongo makasi: — Shadraki, Meshaki mpe Abedinego,
basali ya Nzambe-Oyo-Aleki-Likolo, bobima kuna mpe boya
awa! Shadraki, Meshaki mpe Abedinego babimaki wuta na libulu
ya moto. **27** Bayangeli oyo mokonzi atiaki na bituka, bakalaka
oyo babatelaka biloko ya mokonzi, bayangeli mpe bapesi toli ya
mokonzi bazingelaki bango; mpe bamonaki ete moto ezikisaki
te ezala banzoto na bango, suki ya mito na bango to bilamba
na bango, mpe batikalaki koyoka bango ata solo ya moto te.
28 Nabukodonozori alobaki: — Tika ete Nzambe ya Shadraki,
Meshaki mpe Abedinego akumisama; Ye nde atindaki anjelu na
Ye mpo ete abikisa basali na Ye, pamba te batielaka Ye motema!
Batosaki mitindo ya mokonzi te mpe bandimaki kobungisa bomoi
na bango na esika ya kosalela mpe kogumbamela nzambe
mosusu, soki Nzambe na bango te. **29** Yango wana, nazwi
mokano ete moto nyonso, azala ya mokili, ekolo to lokota nini,

oyo akoloba mabe mpo na Nzambe ya Shadraki, Meshaki mpe Abedinego, bakokata-kata ye na biteni, bakobuka ndako na ye mpe bakokomisa yango mopiku ya mbindo, pamba te Nzambe mosusu azali te, oyo akoki kobikisa bato na Ye na lolenge oyo!
30 Sima na yango, mokonzi atombolaki Shadraki, Meshaki mpe Abedinego kati na etuka ya Babiloni.

4 Mokonzi Nabukodonozori alobaki na bato ya bikolo, ya bamboka mpe ya nkota nyonso, oyo bavandaka na mokili mobimba: Natombeli bino kimia monene! **2** Nazali na esengo ya koyebisa bino bikamwa mpe makambo minene oyo Nzambe-Oyo-Aleki-Likolo asali mpo na ngai! **3** Bikamwa na Ye ezali solo minene, **4** Ngai, Nabukodonozori, nazalaki na kimia mpe nazalaki kosepela na bomengo kati na ndako na ngai. **5** Mokolo moko, tango nazalaki ya kolala na mbeto na ngai, nalotaki ndoto moko oyo ebangisaki ngai makasi; bililingi mpe bimoniseli moko eyaki na makanisi na ngai mpe etungisaki molimo na ngai. **6** Boye, napesaki mitindo epai ya bato ya bwanya nyonso ya Babiloni ete baya liboso na ngai mpo na kolimbolela ngai ndoto yango. **7** Bato oyo balobaka makambo oyo ekoya, banganga-kisi, bato ya soloka, oyo basalelaka minzoto mpe bato ya mayele ya mabe bayaki epai na ngai, mpe nayebisaki bango ndoto yango; kasi bakokaki te kopesa ngai ndimbola na yango. **8** Sima, Daniele ayaki liboso na ngai, mpe nayebisaki ye ndoto yango. Bazalaki kobenga ye Belitsatsari, kombo ya nzambe na ngai. Molimo ya banzambe ya bule ezalaki kati na ye. **9** Nalobaki:
— Belitsatsari, mokonzi ya bato oyo balobaka makambo oyo ekoya, nayebi ete molimo ya banzambe ya bule ezali kati na yo, mpe ete mabombami moko te ezali pasi na kolimbola mpo na yo. Yoka ndoto oyo nalotaki mpe pesa ngai ndimbola na

yango. **10** Tala bimoniseli oyo namonaki tango nazalaki ya kolala
na mbeto na ngai: **11** Nzete yango ekolaki, ekomaki monene
mpe makasi; **12** ezalaki na makasa kitoko mpe na bambuma
ebele, **13** Na emoniseli oyo nazwaki tango nazalaki ya kolala
na mbeto na ngai, namonaki anjelu moko, ye mosantu, kokita
wuta na Lola. **14** Agangaki na mongongo makasi: **15** Kasi tika
ete mobimbi mpe misisa na yango etikala elala na mabele; **16**
Tika ete motema na ye ya bomoto elongwa **17** Ba-anjelu nde
bazwi mokano wana; basantu nde bakati yango mpo ete bato
ya bomoi bayeba ete Ye-Oyo-Aleki-Likolo azali Nkolo ya mokili
ya bato, apesaka bokonzi na yango na moto nyonso oyo Ye
alingi mpe azali na makoki ya kotombola kati na yango moto
ya suka kati na bato. › **18** Yango nde ndoto oyo ngai, mokonzi
Nabukodonozori, nalotaki. Sik'oyo yo, Belitsatsari, yebisa ngai
ndimbola na yango, pamba te moto moko te kati na bato ya
bwanya ya mokili na ngai azalaki na makoki ya kolimbolela
ngai yango. Nzokande yo, okokoka mpo ete ozali na molimo ya
banzambe ya bule kati na yo. » **19** Bongo Daniele oyo bazalaki
kobenga Belitsatsari atungisamaki makasi na mwa tango, mpe
makanisi na ye ekomaki kobangisa ye. Mokonzi alobaki na
ye: — Belitsatsari, tika ete ndoto oyo mpe ndimbola na yango
ebangisa yo te! **20** Belitsatsari azongisaki: — Nkolo na ngai, tika
ete ndoto oyo ezala mpo na bayini na yo, mpe ndimbola na
yango, mpo na banguna na yo! **21** Nzete oyo omonaki, oyo
ezalaki na makasa ya kitoko mpe bambuma ebele, oyo ezalaki
kopesa bato nyonso bilei, oyo ezalaki kopesa pio na banyama ya
zamba, oyo ezalaki kotikela bandeke ya likolo esika ya kotonga
bazala na yango; **22** nzete yango ezali yo, mokonzi! Okomi
penza monene mpe makasi kino otuti mapata; mpe bokonzi

na yo ekeyi kino na suka ya mabele. **23** Mokonzi, omonaki anjelu moko, ye mosantu, kokita wuta na Lola mpe koloba: « Kweyisa nzete wana mpe boma yango, kasi tika mobimbi na yango mpe kanga yango minyololo ya bibende mpe ya bronze kati na matiti ya zamba, mpe tika ete misisa na yango etikala na se ya mabele! Tika ete mamwe epolisa yango mpe ebika lokola banyama ya zamba, kino mibu sambo ekoleka mpo na ye. » **24** Oh mokonzi, tala ndimbola na yango; mpe ezali mokano ya Ye-Oyo-Aleki-Likolo, oyo atombokeli nkolo na ngai: **25** « Bakobengana yo na molongo ya bato mpe okokende kovanda esika moko na banyama ya zamba; okobanda kolia matiti ya zamba lokola ngombe, mpe mamwe ekopolisa nzoto na yo. Mibu sambo ekoleka mpo na yo kino tango okondima ete Ye-Oyo-Aleki-Likolo azali na bokonzi ya kosala makambo oyo Ye alingi kati na bikolo ya bato mpo na kopesa yango na moto oyo Ye alingi. **26** Etinda ya kotika mobimbi ya nzete mpe misisa na yango elingi koloba ete bokonzi na yo ekozongela yo lisusu tango okondima ete Nzambe ya likolo azali Mokonzi ya bakonzi. **27** Yango wana, oh mokonzi, yamba na esengo toli oyo nakopesa yo: ‹ Tika masumu na yo mpe sala makambo oyo ezali sembo! Tika motema mabe mpe yokela babola mawa! Na bongo nde kimia mpe bomengo na yo ekowumela. › » **28** Makambo wana nyonso ekokokisama mpo na mokonzi Nabukodonozori. **29** Sima na basanza zomi na mibale, wana mokonzi azalaki kotambola na veranda ya ndako ya bokonzi, na Babiloni, **30** amilobelaki: « Boni! Oyo ezali te Babiloni monene oyo natongaki lokola ndako ya mokonzi, na makasi na ngai, na nguya na ngai mpe mpo na lokumu ya bokonzi na ngai? » **31** Wana azalaki nanu komilobela, mongongo moko ewutaki na likolo, elobaki: — Tala

makambo oyo ekatami mpo na yo, mokonzi Nabukodonozori: « Nguya ya bokonzi elongwe na maboko na yo. **32** Bakobengana yo na molongo ya bato mpe okokende kovanda esika moko na banyama ya zamba; okokoma kolia matiti lokola ngombe. Mibu sambo ekoleka mpo na yo kino tango okondima ete Ye-Oyo-Aleki-Likolo azali na bokonzi ya kosala oyo Ye alingi, na bikolo ya bato mpo na kopesa yango na moto oyo Ye alingi. » **33** Mbala moko, makambo nyonso oyo elobamaki na tina na Nabukodonozori ekokisamaki. Babenganaki ye na molongo ya bato mpe akomaki kolia matiti lokola ngombe; mamwe ekomaki kopolisa nzoto na ye kino suki na ye ekomaki milayi lokola masala ya mpongo ya mobange, mpe manzaka na ye lokola manzaka ya ndeke. **34** Na suka ya tango oyo esakolamaki, ngai Nabukodonozori, natombolaki miso na ngai na likolo, mpe mayele na ngai ezongelaki ngai. Nasanzolaki Ye-Oyo-Aleki-Likolo, napesaki lokumu mpe nkembo epai na Ye oyo azali na bomoi tango nyonso: **35** Bato nyonso ya mokili bazali pamba na miso na Ye; **36** Kaka tango mayele na ngai ezongelaki ngai, lokumu mpe nkembo na ngai ezongelaki ngai mpo na nkembo ya bokonzi na ngai; bapesi toli na ngai mpe bato na ngai ya lokumu bakomaki koluka ngai mpe bazongiselaki ngai kiti na ngai ya bokonzi. Nakomaki lisusu na lokumu makasi koleka oyo nazalaki na yango liboso. **37** Sik'oyo ngai Nabukodonozori, nakumisi, nanetoli mpe nasanzoli Mokonzi ya Lola, oyo misala na Ye nyonso ezali sembo, banzela na Ye ezali alima, mpe azali na makoki ya kosambwisa bato oyo bamitombolaka na lolendo.

5 Mokolo moko, mokonzi Balitazari asalisaki feti moko ya monene mpo na kopesa lokumu na nkoto ya bato na ye ya lokumu; mpe amelaki vino elongo na bango. **2** Wana Balitazari

azalaki komela vino, apesaki mitindo ete bamema bakopo ya wolo mpe ya palata oyo tata na ye, Nabukodonozori, azwaki wuta na Tempelo ya Yelusalemi, mpo ete mokonzi mpe bato na ye ya lokumu, basi na ye mpe bamakangu na ye bamela na yango masanga. **3** Boye, bamemaki bakopo ya wolo oyo bazwaki na Tempelo ya Nzambe, na Yelusalemi; bongo mokonzi mpe bato na ye ya lokumu, basi na ye mpe bamakangu na ye bamelaki na yango masanga. **4** Wana bazalaki komela vino, bazalaki kokumisa banzambe ya wolo mpe ya palata, ya bronze, ya ebende, ya nzete mpe ya libanga. **5** Mbala moko, misapi ya loboko ya moto moko ebimaki mpe ebandaki kokoma na etando ya mir ya ndako ya mokonzi, pembeni ya etelemiselo ya minda. Tango mokonzi amonaki ndenge loboko yango ezalaki kokoma, **6** elongi na ye etelaki na somo mpe makanisi na ye ekomaki kotambola, nzoto na ye mobimba ekomaki kolenga mpe mabolongo na ye ekomaki kotutana. **7** Mokonzi agangaki makasi mpe apesaki mitindo ete bamemela ye banganga-kisi, bato ya soloka, oyo basalelaka minzoto mpe bato oyo balobaka makambo oyo ekoya. Mpe mokonzi alobaki na bato oyo nyonso ya bwanya, ya Babiloni: — Moto nyonso oyo akokoka kotanga makomi oyo mpe akoyebisa ngai ndimbola na yango, nakolatisa ye bilamba ya motane mpe sheneti ya wolo na kingo, mpe akozala kalaka ya lokumu kati na bokonzi. **8** Bato nyonso ya bwanya ya mokonzi bakotaki na kati, kasi bakokaki te kotanga makomi wana to koyebisa mokonzi ndimbola na yango. **9** Boye, mokonzi Balitazari akomaki lisusu na somo makasi koleka, mpe elongi na ye etelaki lisusu koleka; mpe bato na ye ya lokumu bakomaki komitungisa. **10** Tango mama ya mokonzi ayokaki basango ya makambo oyo ekomelaki mokonzi mpe

bato na ye ya lokumu, akotaki na ndako epai wapi bazalaki kosalela feti; alobaki: — Oh mokonzi, tika ete owumela na bomoi seko na seko! Komitungisa te mpe kotika te ete elongi na yo etela! **11** Ezali na moto moko kati na mokili na yo, oyo azali na molimo ya banzambe ya bule kati na ye. Tango tata na yo azalaki mokonzi, amonaki kati na ye bososoli, mayele mpe bwanya oyo ekokana na bwanya ya banzambe. Boye, tata na yo, mokonzi Nabukodonozori, akomisaki ye mokonzi ya banganga-kisi, ya bato ya soloka, oyo basalelaka minzoto mpe ya bato oyo balobaka makambo oyo ekoya. **12** Pamba te moto yango, Daniele, oyo tata na yo azalaki kobenga Belitsatsari, atondisama na mayele, na boyebi mpe na bososoli; azali lisusu na makoki ya kolimbola ndoto, masese mpe ya kopesa biyano na makambo ya makasi. Benga kaka Daniele wana, mpe akoyebisa yo ndimbola ya makomi yango. **13** Boye, bamemaki Daniele liboso ya mokonzi. Mokonzi atunaki ye: — Yo nde Daniele, moko kati na bawumbu oyo tata na ngai amemaki wuta na Yuda? **14** Nayoki na tina na yo ete ozali na molimo ya banzambe kati na yo, mpe ete ozali na bososoli, na mayele mpe na bwanya ya kokamwa! **15** Bato ya bwanya mpe banganga-kisi bawuti awa liboso na ngai mpo na kotanga makomi oyo mpe koyebisa ngai ndimbola na yango, kasi balongi te kopesa ndimbola yango. **16** Nzokande, nayoki ete yo ozali na makoki ya kolimbola mpe ya kopesa biyano na makambo ya makasi; sik'oyo, soki olongi kotanga makomi oyo mpe opesi ngai ndimbola na yango, nakolatisa yo bilamba ya motane mpe sheneti ya wolo na kingo, mpe okokoma moto ya misato kati na molongo ya bayangeli ya mokili na ngai ya bokonzi. **17** Daniele azongiselaki mokonzi: — Batela bakado na yo mpo na yo moko mpe pesa lifuti na yo

epai ya moto mosusu! Kasi ngai, nazali kotanga makomi yango mpo na mokonzi; bongo, nakopesa ye ndimbola na yango. **18** Oh mokonzi, Nzambe-Oyo-Aleki-Likolo apesaki tata na yo, Nabukodonozori, bokonzi; akomisaki ye moto monene mpe apesaki ye nkembo mpe lokumu. **19** Mpo na lokumu oyo apesaki ye, bato ya bikolo, ya mikili mpe ya nkota nyonso bakomaki kolenga na somo liboso na ye. Mokonzi azalaki koboma bato oyo azalaki na posa ya koboma, kobikisa bato oyo azalaki na posa ya kobikisa, kotombola bato oyo azalaki na posa ya kotombola mpe kosambwisa bato oyo azalaki na posa ya kosambwisa. **20** Kasi tango kaka motema na ye ekomaki na lofundu mpe na lolendo, akitisamaki wuta na kiti na ye ya bokonzi mpe babotolaki ye nkembo na ye. **21** Babenganaki ye na molongo ya bato mpe bapesaki ye mayele ya banyama; akomaki kovanda elongo na ba-ane ya zamba, kolia matiti lokola bangombe mpe nzoto na ye ezalaki kopola na mamwe ya tongo, kino tango asosolaki ete Nzambe-Oyo-Aleki-Likolo azali Nkolo ya bokonzi nyonso ya bato mpe atombolaka na bokonzi moto nyonso oyo Ye alingi. **22** Mpe yo Balitazari, mwana na ye ya mobali, atako oyebaki makambo wana nyonso, otamboli na komikitisa te. **23** Otomboli mapeka na yo mpo na kotelemela Yawe ya Lola, oyeisi epai na yo bakopo oyo ewutaki na Tempelo na Ye; bongo yo, bato na yo ya lokumu, basi na yo mpe bamakangu na yo, bomeli na yango masanga ya vino mpe bokumisi banzambe ya palata mpe ya wolo, ya bronze mpe ya ebende, ya nzete mpe ya mabanga, oyo emonaka te, eyokaka te mpe esosolaka te. Kasi opesi lokumu te na Nzambe oyo, kati na loboko na Ye, asimbi bomoi mpe banzela na yo nyonso. **24** Yango wana, atindi loboko oyo ekomi makomi oyo. **25** Tala makomi oyo ekomami: Mene, Mene, Tekel, Parsin. **26**

Ndimbola ya maloba yango ezali: Mene: Nzambe atangi mikolo ya bokonzi na yo mpe akomisi yango na suka; **27** Tekel: bameki kilo na yo na emekelo kilo, mpe emonani ete ozali na yo pepele; **28** Parsin: bokonzi na yo ekabwani mpe epesami epai ya bato ya Medi mpe ya Persi. **29** Mbala moko, Balitazari apesaki mitindo ete balatisa Daniele bilamba ya motane, sheneti ya wolo na kingo mpe batatola na tina na ye ete akomi moto ya misato kati na molongo ya bayangeli ya bokonzi. **30** Mpe kaka na butu wana, babomaki Balitazari, mokonzi ya bato ya Babiloni. **31** Dariusi, moto ya Medi, akomaki mokonzi tango akokisaki mibu tuku motoba na mibale ya mbotama.

6 Dariusi amonaki ete ezali malamu kotia bayangeli nkama moko na tuku mibale mpo na kokamba mokili mobimba ya bokonzi. **2** Atiaki lisusu bakalaka misato ya lokumu lokola bakonzi na bango; Daniele azalaki moko kati na bakalaka yango ya lokumu. Bazalaki kokamba misala ya bayangeli ya bituka mpo ete mokonzi anyokwama te. **3** Nzokande, Daniele amonisaki bokeseni kati na ye, bakalaka ya lokumu mpe bayangeli oyo mokonzi atiaki kati na bituka, mpo na mayele na ye oyo eleka ndelo. Boye, mokonzi akanisaki kotombola ye mpo ete akamba mokili na ye mobimba ya bokonzi. **4** Bakalaka ya lokumu mpe bayangeli oyo mokonzi atiaki na bituka bazalaki koluka likambo ya kofundela Daniele na ndenge na ye ya kotambolisa makambo ya bokonzi. Kasi balongaki te kozwa ata likambo moko to mbeba ya kofundela Daniele, mpo ete azalaki sembo mpe mpo ete, kati na ye, bazalaki komona ata libunga te to mbeba moko te ya kofundela ye. **5** Boye, bato yango balobaki: — Tokotikala komona likambo ata moko te ya kofundela moto oyo, Daniele; loba nde toluka yango kati na mobeko ya Nzambe na ye. **6**

Bakalaka ya lokumu mpe bayangeli oyo mokonzi atiaki na bituka bakendeki lisanga epai ya mokonzi mpe balobaki: — Tika ete mokonzi Dariusi awumela na bomoi seko na seko! **7** Bakalaka ya lokumu, bakalaka oyo babatelaka biloko ya mokonzi, bayangeli oyo mokonzi atiaki na bituka, bapesi toli mpe bayangeli, bango nyonso bandimaki ete mokonzi azwa mokano moko mpe abetela yango sete: « Na mikolo tuku misato oyo ezali koya, moto nyonso asengeli kosambela kaka mokonzi; moto oyo akomeka kosambela nzambe to moto mosusu, basengeli kobwaka ye kati na libulu ya bankosi. » **8** Sik'oyo, oh mokonzi, zwa mokano yango, koma yango na mokanda mpe tia mokoloto mpo ete babongola yango te, kolanda mibeko ya bato ya Medi mpe ya Persi oyo bakoki kobongola te. **9** Boye, mokonzi Dariusi akomaki mokano oyo azwaki mpo ete babongola yango te mpe atiaki mokoloto na mokano yango. **10** Tango Daniele asosolaki ete sango ya mokano yango esili kopanzana, akotaki na ndako na ye, amataki na etaje mpe akotaki na shambre oyo maninisa na yango etala na ngambo ya Yelusalemi; mbala misato na mokolo, azalaki kofukama mpo na kosambela mpe kopesa matondi epai ya Nzambe na ye, ndenge kaka azalaki kosala liboso. **11** Bongo, bato yango bakendeki lisanga mpe bakutaki Daniele azali kobondela mpe kosenga lisungi epai ya Nzambe na ye. **12** Mbala moko, bakendeki epai ya mokonzi mpo na kosolola na ye na tina na mokano oyo azwaki: — Mokonzi, opanzaki sango te ya mokano oyo ozwaki, ete na mikolo tuku misato oyo ekolanda, moto nyonso asengeli kosambela kaka yo, mokonzi; bongo moto oyo akosambela nzambe to moto mosusu, basengeli kobwaka ye kati na libulu ya bankosi? Mokonzi azongisaki: — Ezali penza bongo! Mokano ezali ndenge kaka ekatamaki, kolanda

mibeko ya bato ya Medi mpe ya Persi, oyo bakoki kobongola te. **13** Balobaki lisusu na mokonzi: — Daniele, moko kati na bawumbu oyo bawutaki na Yuda, azali kotosa yo te, ezala mokano oyo okomaki na mokanda mpe otiaki mokoloto; azali kokoba kaka kosambela mbala misato na mokolo. **14** Tango mokonzi ayokaki bongo, esalaki ye pasi makasi na motema; boye azwaki mokano ya kokangola Daniele; mpe kino na pokwa, azalaki kaka koluka ndenge nini kobikisa ye. **15** Kasi bato yango bakendeki lisusu lisanga epai ya mokonzi Dariusi mpe balobaki na ye: — Mokonzi, kobosana te ete mobeko ya bato ya Medi mpe ya Persi elobi ete mokano moko te to mobeko moko te ya mokonzi ekoki kobongolama. **16** Boye, mokonzi apesaki mitindo ete bamema Daniele mpe babwaka ye kati na libulu ya bankosi. Mokonzi alobaki na Daniele: — Nzambe na yo, oyo osalelaka na molende, akobikisa yo! **17** Bamemaki libanga moko ya monene mpe batiaki yango na monoko ya libulu ya bankosi. Mokonzi abetaki yango kashe na nzela ya lopete na ye mpe na nzela ya lopete ya bato na ye ya lokumu, mpo ete babongola eloko moko te na etumbu oyo bakateli Daniele. **18** Sima na yango, mokonzi azongaki na ndako na ye; mpe, butu mobimba, aliaki te, avandaki elongo na bamakangu te mpe atikalaki kozwa pongi te. **19** Na tongo-tongo, mokonzi atelemaki mpe akendeki na lombangu na libulu ya bankosi. **20** Tango akomaki pene ya libulu yango, abengaki Daniele na mongongo ya mawa: — Daniele, mosali na Nzambe na bomoi! Boni, Nzambe na yo, oyo osalelaka na molende, alongi kokangola yo na minoko ya bankosi? **21** Daniele azongiselaki ye: — Oh mokonzi, tika ete owumela na bomoi seko na seko! **22** Nzambe na ngai atindaki anjelu na Ye mpo ete akanga bankosi minoko; boye, esalaki

ngai mabe ata moko te, mpo ete natambolaki mabe te na miso na Ye, mpe nasalaki mabe ata moko te liboso na yo, mokonzi. **23** Mokonzi asepelaki makasi mpe apesaki mitindo ete babimisa Daniele wuta na libulu. Boye, babimisaki Daniele wuta na libulu mpe bamonaki ata pota moko te na nzoto na ye, pamba te azalaki na elikya na Nzambe na ye. **24** Mokonzi apesaki mitindo ete bamema bato oyo bafundaki Daniele mpe babwaka bango elongo na basi mpe bana na bango kati na libulu ya bankosi. Liboso ete bamikomela na se ya libulu, bankosi epumbwelaki bango mpe ebukaki bango mikuwa nyonso. **25** Bongo, mokonzi Dariusi akomelaki bato ya bikolo nyonso mpe ya nkota nyonso oyo bazalaki kovanda na mokili mobimba: Natombeli bino kimia monene! **26** Napesi mitindo ete, na bituka nyonso ya mokili na ngai, bato nyonso batosa mpe bapesa Nzambe ya Daniele lokumu. **27** Akangolaka mpe abikisaka, **28** Daniele akomaki moto ya lokumu na tango Dariusi azalaki mokonzi mpe na tango ya Sirisi, mokonzi ya bato ya Persi.

7 Na mobu ya liboso ya bokonzi ya Balitazari, mokonzi ya Babiloni, Daniele alotaki ndoto moko: bimoniseli eyaki na makanisi na ye tango azalaki ya kolala na mbeto na ye. Bongo, akomaki ndoto yango mpe alobaki mama na likambo na yango. **2** Daniele alobaki: Na emoniseli oyo nazwaki na butu, namonaki mipepe minei kowuta na likolo mpe eningisaki ebale monene. **3** Banyama minei ya minene, ekesana yango nyonso, ebimaki wuta na ebale monene. **4** Nyama ya liboso ezalaki lokola nkosi mpe ezalaki na mapapu lokola mpongo. Wana nazalaki kotala, balongolaki yango mapapu, batombolaki yango longwa na mabele mpo ete etelema na makolo mibale lokola moto; mpe bapesaki yango motema ya moto. **5** Bongo, namonaki nyama ya

mibale: ezalaki lokola ngombolo; etelemaki na moko ya mipanzi na yango mpe ezalaki na mikuwa ya mipanzi misato na kati-kati ya minu ya monoko na yango. Balobaki na yango: « Telema, lia mpe otonda misuni! » **6** Sima na yango, nakobaki kotala mpe namonaki nyama mosusu: ezalaki lokola nkoyi, mpe mokongo na yango ezalaki na mapapu minei lokola mapapu ya ndeke. Nyama yango ezalaki na mito minei, bongo bapesaki yango bokonzi ya kokamba. **7** Sima na yango, kati na emoniseli na ngai ya butu, namonaki nyama ya minei: ezalaki somo, ezalaki kobangisa mpe ezalaki na nguya makasi penza. Ezalaki na minu minene ya bibende; ezalaki kolia, kopanzapanza mpe konyata misuni oyo ezalaki kotikala; ekesenaki makasi na banyama nyonso ya liboso mpe ezalaki na maseke zomi. **8** Wana nazali kotala malamu maseke, namonaki liseke mosusu ya moke kobima kati na maseke wana; bongo maseke misato kati na maseke ya liboso elongwaki liboso ya liseke ya moke oyo ezalaki na miso lokola ya moto mpe monoko oyo ezalaki koloba na lolendo. **9** Wana nazalaki kotala, namonaki bazali kotanda bakiti ya bokonzi, mpe Mpaka oyo azala liboso ya tango avandaki na moko kati na bakiti yango. Bilamba na Ye ezalaki pembe lokola mvula ya pembe, suki ya moto na Ye ezalaki pembe lokola bapwale ya meme, oyo basukola malamu. Kiti ya Bokonzi na Ye ezalaki lokola moto, mpe bapine na yango ezalaki lokola moto oyo ezali kongala. **10** Ebale ya moto ezalaki kobima mpe kotambola liboso na Ye. Minkoko ya bato bazalaki kosalela Ye, minkoko ya minkoko ya bato batelemaki liboso na Ye. Basambisi bavandaki, mpe babuku efungwamaki. **11** Nakobaki kotala mpo na maloba ya lofundu oyo liseke yango ezalaki koloba; mpe wana nazalaki kaka kotala, babomaki nyama yango, nzoto na

yango ebebaki mpe babwakaki yango na moto. **12** Balongolaki bokonzi ya banyama mosusu, kasi babakiselaki yango mikolo ya bomoi kino na tango oyo ekatama. **13** Kati na bimoniseli na ngai ya butu, **14** Bapesaki Ye bokonzi, lokumu mpe nguya; **15** Ngai, Daniele, namitungisaki makasi; mpe bimoniseli oyo eyaki na makanisi na ngai ebangisaki ngai makasi. **16** Napusanaki pene ya moko kati na ba-oyo batelemaki wana, natunaki ye ndimbola ya solo ya makambo oyo namonaki. Ayanolaki ngai mpe apesaki ngai ndimbola ya makambo wana nyonso: **17** — Banyama nyonso minei wana ya minene ezali kolakisa bakonzi minei oyo bakobima na mabele; **18** kasi basantu ya Ye-Oyo-Aleki-Likolo bakozwa bokonzi mpe bakobatela yango mpo na libela, seko na seko. **19** Bongo, nalingaki koyeba na bosolo ndimbola ya nyama ya minei oyo ekesenaki makasi na banyama mosusu wana, ezalaki kobangisa makasi, ezalaki na minu ya bibende mpe mbanga ya bronze, ezalaki kolia, kopanzapanza mpe konyata misuni oyo ezalaki etikala. **20** Nalingaki lisusu koyeba ndimbola ya maseke zomi oyo ezalaki na moto na yango mpe ya liseke mosusu oyo ebimaki, oyo maseke misato kati na maseke wana zomi ekweyaki liboso na yango, oyo ezalaki na miso mpe na monoko oyo ezalaki koloba na lolendo, mpe oyo ezalaki makasi koleka maseke mosusu. **21** Wana nazalaki kotala liseke yango, namonaki yango kobundisa mpe kolonga basantu **22** kino tango Mpaka oyo azala liboso ya tango ayaki kobundela basantu ya Ye-Oyo-Aleki-Likolo, mpe kino tango ya kozwa bokonzi ekokoka mpo na bango. **23** Moto oyo natunaki ndimbola ya ndoto alobaki na ngai: — Nyama oyo ya minei ezali mokonzi ya minei oyo akobima na mabele. Akokesana makasi na babokonzi wana nyonso: akoboma mokili mobimba, akonyata mpe akopanza-

panza yango. **24** Maseke zomi elingi koloba ete bakonzi zomi
bakobima na bokonzi oyo. Sima na bango, mokonzi mosusu
akobima, akokesana na bakonzi ya liboso mpe akokweyisa
bakonzi misato; **25** akotiola na maloba na ye Ye-Oyo-Aleki-
Likolo, akonyokola basantu na Ye, akomeka ata kobongola
manaka ya bafeti oyo ekatama mpe mibeko. Basantu bakozala
na se ya bokonzi na ye mibu misato na ndambo. **26** Kasi bato
ya mibeko bakovanda lisanga mpe bakobotola ye bokonzi, mpe
bokonzi yango ekokufa mpe ekolimwa libela. **27** Kasi bokonzi,
nguya mpe lokumu ya bikolo oyo ezali na se ya moyi ekopesama
na ekolo ya basantu ya Ye-Oyo-Aleki-Likolo. Bokonzi ya ekolo
yango ekowumela seko na seko, mpe bakonzi ya bikolo nyonso
ya mokili bakosalela mpe bakotosa ekolo yango. **28** Lisolo ya
ndoto na ngai esuki awa. Ngai, Daniele, namitungisaki mingi
kati na motema na ngai, elongi na ngai ebebaki na somo mpe
nabombaki makambo oyo kati na motema na ngai.

8 Na mobu ya misato ya bokonzi ya mokonzi Balitazari,
ngai, Daniele, nazwaki emoniseli moko ya sika, sima na oyo
nazwaki liboso. **2** Kati na emoniseli yango, nazalaki kotala mpe
namimonaki lokola kati na Size, engumba batonga makasi, kati
na etuka ya Elami; kati na emoniseli yango kaka, namimonaki
lisusu lokola natelemi pembeni ya moluka Ulayi. **3** Natombolaki
miso na ngai na likolo mpe namonaki, liboso na ngai, meme
moko ya mobali etelemi pembeni ya moluka; ezalaki na maseke
mibale ya milayi makasi, kasi moko kati na maseke yango, oyo
ebotaki sima, elekaki mosusu na molayi. **4** Bongo, namonaki
meme ya mobali ezali kobeta na ngambo ya weste, ya nor mpe
na sude. Nyama moko te ekokaki kobundisa yango mpe moto
moko te akokaki kokangola soki ekangi yango. Ezalaki kosala

nyonso oyo yango elingi mpe ezalaki kokola. **5** Wana nazalaki kokanisa na tina na yango, ntaba moko ya mobali eyaki wuta na ngambo ya weste; ezalaki kotambola mabele mobimba na kozanga konyata yango. Ntaba yango ya mobali ezalaki na liseke moko ya monene na kati-kati ya miso na yango; **6** eyaki kino epai ya meme ya mobali oyo namonaki etelemi pembeni ya moluka mpe ezalaki na maseke mibale; ebetaki yango makasi, na maseki te. **7** Namonaki ntaba yango kopusana pene ya meme ya mobali na kanda makasi, ebetaki meme ya mobali mpe ebukaki yango maseke nyonso mibale; meme ezalaki ata na makasi te ya kobundisa ntaba. Boye, ntaba ebwakaki meme na mabele mpe enyataki yango; mpe ezalaki na moto moko te mpo na kobikisa meme ya mobali na maboko ya ntaba wana. **8** Ntaba ya mobali ekolaki makasi; kasi tango ekomaki lisusu na nguya makasi, liseke na yango ya monene ebukanaki. Maseke minei ya minene ebotaki na esika ya liseke wana moko mpe etalaki na bangambo minei ya likolo. **9** Bongo, wuta na moko kati na maseke nyonso minei, liseke moko ya moke ebimaki. Ekolaki makasi, mpe nguya na yango ekomaki na ngambo ya sude, ya este mpe na ngambo ya Mokili oyo eleki kitoko. **10** Ekolaki lisusu kino na mampinga ya likolo, ebwakaki na mabele ndambo ya mampinga yango mpe ndambo ya minzoto, mpe enyataki yango. **11** Emitombolaki kino kotia tembe na Mokonzi ya mampinga, elongolaki mbeka ya mokolo na mokolo na losambo mpe ebebisaki Esika na Ye ya bule elongo na miboko na yango. **12** Likolo ya botomboki ya bato liboso ya Nzambe, mampinga ya likolo ekomaki na se ya bokonzi ya liseke elongo na mbeka ya mokolo na mokolo. Liseke yango ezalaki kolonga na makambo nyonso oyo ezalaki kosala mpe ebwakaki solo

na mabele. **13** Nayokaki mosantu moko koloba, mpe mosantu
mosusu kotuna ye: — Makambo oyo etalisami na emoniseli
ekosala mikolo boni? Mbeka ya mokolo na mokolo ekopesama
lisusu te mikolo boni? Botomboki oyo ememaka pasi ekosala
mikolo boni? Mikolo boni Esika ya bule mpe mampinga ekotiama
na se ya matambe? **14** Alobaki na ngai: — Ekosalema bapokwa
nkoto moko na nkama moko na tuku mitano mpe batongo nkoto
moko na nkama moko na tuku mitano; sima na yango nde Esika
ya bule ekobulisama lisusu mpo na losambo. **15** Wana ngai,
Daniele, nazalaki komona emoniseli yango na makanisi mpe
koluka kososola yango, namonaki lokola moto moko atelemi
liboso na ngai. **16** Nayokaki mongongo moko lokola ya moto
wuta na kati-kati ya moluka Ulayi; ezalaki kobelela: — Gabrieli,
limbolela moto oyo emoniseli. **17** Lokola azalaki kopusana pene
ya esika oyo nazalaki, nakomaki na somo mpe nakweyaki
elongi kino na mabele. Alobaki na ngai: — Mwana na moto,
sosola malamu ete emoniseli oyo etali makambo ya suka ya
tango. **18** Wana azalaki koloba na ngai, nakomaki na pongi
moko ya makasi, mpe nakweyaki elongi kino na mabele; kasi
asimbaki ngai mpe atelemisaki ngai, kaka na esika oyo nazalaki.
19 Bongo, alobaki na ngai: — Nakoyebisa yo makambo oyo
ekosalema na sima na tango ya kanda ya Nzambe, pamba
te emoniseli oyo etali tango oyo ekatama mpo na mikolo ya
suka. **20** Maseke mibale ya meme ya mobali oyo omonaki ezali
kolakisa bakonzi ya Medi mpe ya Persi. **21** Ntaba mobali ya
bapwale ebele ezali mokonzi ya Grese, mpe liseke monene oyo
ezali na kati-kati ya miso na yango ezali mokonzi ya liboso.
22 Tango liseke yango ebukanaki, maseke minei ebimaki na
esika na yango: ezali kolakisa ete babokonzi minei ekobima

wuta na ekolo oyo, kasi nguya na yango ekokokana te. **23** Na suka ya bokonzi na yango, tango batomboki bakokolisa mabe na bango kino na suka, mokonzi moko ya motema makasi mpe ya mayele mabe akobima; **24** akokoma makasi koleka, kasi na nguya na ye moko te. Akobebisa mokili na ndenge ya kokamwa mpe akolonga na makambo nyonso oyo akosala; akoboma bato ya makasi mpe basantu. **25** Na mayele mabe na ye, akolonga kokosa bato ebele mpe akokoma na motema ya lofundu; akoboma bato ebele oyo bazalaki na bango na kimia mpe akotelemela Mokambi ya bakambi, kasi akobebisama na nguya ya moto te. **26** Emoniseli ya bapokwa mpe ya batongo oyo epesamelaki yo ezali ya solo, kasi bomba yango malamu, pamba te etali makambo oyo ekosalema na mikolo ekoya. **27** Ngai, Daniele, nalembaki penza nzoto mpe nabelaki mikolo ebele. Sima na yango, natelemaki mpe nazongelaki kolandela misala ya mokonzi. Emoniseli oyo nazwaki ekamwisaki ngai mpe nazalaki kososola yango te.

9 Na mobu ya liboso ya Dariusi, mwana mobali ya Kizerisesi, moko kati na bakitani ya bato ya Medi, oyo akomaki mokonzi ya mokili ya bato ya Babiloni; **2** na mobu ya liboso ya bokonzi na ye, ngai, Daniele, nasosolaki, na nzela ya mikanda, kolanda liloba oyo Yawe apesaki na mosakoli Jeremi, ete kobebisama ya engumba Yelusalemi esengeli kosala mibu tuku sambo. **3** Boye, nabalolaki elongi na ngai epai na Nkolo Nzambe mpo na kosambela mpe kobondela Ye, na kokila bilei, na kolata basaki mpe na komipakola putulu. **4** Nasambelaki Yawe, Nzambe na ngai, mpe natubelaki: « Nkolo, Nzambe monene mpe Nzambe ya nguya, Yo oyo obatelaka boyokani na Yo ya bolingo, elongo na bato nyonso oyo balingaka Yo mpe batosaka mibeko na Yo;

5 solo, tosalaki masumu mpe mabe na miso na Yo, totambolaki
lokola bato mabe mpe batomboki, topesaki mibeko mpe mitindo
na Yo mokongo. **6** Toyokelaki te basali na Yo, basakoli, oyo
balobaki na Kombo na Yo epai ya bakonzi na biso, bakambi na
biso, bakoko na biso mpe epai ya bato nyonso ya mokili. **7**
Nkolo, ozali sembo; kasi biso, lelo, tolatisami na soni: bato ya
Yuda, bavandi ya Yelusalemi mpe bana nyonso ya Isalaele,
ezala ba-oyo bazali pembeni to ba-oyo bazali mosika, kati
na mikili nyonso epai wapi opanzaki biso mpo ete tozangaki
boyengebene liboso na Yo! **8** Yawe, biso, bakonzi na biso,
bakambi na biso mpe bakoko na biso, tolatisami na soni mpo ete
tosalaki masumu liboso na Yo. **9** Kasi Yo Nkolo, Nzambe na biso,
otonda na mawa mpe olimbisaka, atako biso, totombokelaki Yo.
10 Totosaki te Yawe, Nzambe na biso, to tobatelaki te mibeko
oyo opesaki biso na nzela ya basali na Yo, basakoli. **11** Bato
nyonso ya Isalaele babukaki Mobeko na Yo, bapesaki yango
mokongo mpe baboyaki kotosa Yo. Mpo na yango, bilakeli mabe
mpe bitumbu oyo ekomama kati na Mobeko ya Moyize, mosali
na Nzambe, esopanelaki biso, mpo ete tosalaki masumu liboso
na Yo. **12** Wana otindeli biso pasi makasi oyo, okokisi penza
maloba oyo olobaki mpo na kotelemela biso mpe bakambi na
biso; mpe pasi oyo ekweyeli Yelusalemi etikala nanu kosalema
te kati na mokili mobimba. **13** Kolanda ndenge kaka ekomama
kati na Mobeko ya Moyize, pasi yango nyonso ekomeli biso;
mpe tobondelaki te Yawe, Nzambe na biso; totikaki te kosala
masumu mpe tomipesaki te mpo na kososola bosolo na Yo. **14**
Yango wana, Yawe, olandeli pasi yango kino okweyiseli biso
yango; pamba te Yawe, Nzambe na biso, ozali sembo kati na
misala na Yo nyonso; kasi biso, totosaki Yo te. **15** Sik'oyo, Nkolo,

Nzambe na biso, Yo oyo obimisa bato na Yo na Ejipito na nzela
ya loboko na Yo ya nguya mpe Kombo na Yo ekenda sango
kino na mokolo ya lelo, tosalaki masumu, tosalaki mabe! **16**
Nkolo, nabondeli Yo, kolanda makambo nyonso oyo osalaka
mpo na bosembo, kanda mpe kotomboka na Yo ezali kolongwa
kati na engumba na Yo, Yelusalemi, ngomba na Yo ya bule!
likolo ya masumu na biso mpe ya mabe ya bakoko na biso,
Yelusalemi mpe bato na Yo bakomi eloko ya liseki na miso
ya bato nyonso oyo bazingeli biso. **17** Sik'oyo, Nzambe na
biso, yoka losambo mpe mabondeli na ngai, mosali na Yo! Mpo
na lokumu na Yo, Nkolo, tala na miso ya ngolu Esika na Yo
ya bule oyo ebebi! **18** Nzambe na ngai, defisa ngai litoyi na
Yo mpe yoka ngai na bokebi! Fungola miso na Yo mpe mona
kobebisama ya bisika na biso mpe ya engumba oyo mpo na
bolamu na yango. Ngai, nazali kobelela Kombo na Yo! Ezali te
mpo tozali sembo, kasi ezali nde mpo na mawa monene na
Yo nde tozali kobondela Yo! **19** Nkolo, yoka! Nkolo, limbisa!
Nkolo, yoka na bokebi! Sala, kowumela te, mpo na lokumu ya
Kombo na Yo moko, Nzambe na ngai! Pamba te ngai, nazali
kobelela Kombo na Yo mpo na bolamu ya engumba mpe ya bato
na Yo! » **20** Wana nazalaki koloba mpe kosambela, kotubela
masumu na ngai mpe ya bato na ngai, Isalaele, mpe kobondela
Yawe, Nzambe na ngai, mpo na bolamu ya ngomba ya bule
ya Nzambe na ngai; **21** wana nazalaki nanu koloba, kati na
losambo, Gabrieli, moto oyo namonaki liboso kati na emoniseli,
ayaki epai na ngai na lombangu, na tango ya makabo ya pokwa.
22 Apesaki ngai malako, alobaki: « Daniele, nayei sik'oyo mpo
na kopesa yo bososoli mpe mayele. **23** Tango kaka obandaki
kobondela, liloba moko ebimaki; mpe ngai, nayei koyebisa yo

yango, pamba te ozali molingami ya Nzambe. Yamba liloba mpe sosola emoniseli: **24** Eleko moko ya baposo tuku sambo ekatamaki mpo na bato na yo mpe mpo na engumba na yo ya bule, mpo na kosilisa botomboki liboso ya Nzambe mpe kosukisa masumu, mpo na kolimbisa masumu mpe kokokisa bosembo ya libela, mpo na kokangisa emoniseli mpe mosakoli, mpe mpo na kobulisa Mosantu ya basantu. **25** Yeba mpe sosola makambo oyo: wuta tango lisakoli ya kobongisa mpe ya kotonga lisusu Yelusalemi ebimaki kino koya ya mokonzi, Ye oyo azwaki epakolami, ekosala baposo sambo mpe baposo tuku motoba na mibale. Engumba ekotongama lisusu elongo na nzela mpe bamir na yango oyo batonga makasi. **26** Sima na baposo tuku motoba na mibale, bakoboma Ye oyo azwaki epakolami, atako asalaki na ye mabe ata moko te. Bato ya mokambi oyo azali koya bakobebisa engumba mpe Esika ya bule, mpe suka na yango ekoya lokola mpela; bongo kino suka ya bitumba ekoma, kobebisama ekozala mpo ete mokano na yango esili kozwama. **27** Na poso moko, akosala boyokani moko elenda elongo na bato ebele; kasi na kati-kati ya poso yango, akosukisa bambeka mpe makabo. Likolo ya kobomba makambo ya nkele, mobebisi moko akobima kino tango libebi oyo ekatama mpo na mobebisi ekokokisama. »

10 Na mobu ya misato ya bokonzi ya Sirisi, mokonzi ya Persi, Nzambe alakisaki makambo epai ya Daniele oyo bazalaki kobenga Belitsatsari. Makambo yango ezalaki ya solo: etalisaki pasi makasi oyo ekoya. Daniele azwaki mayele ya kososola yango kati na emoniseli. **2** Na tango wana, ngai Daniele, nasalaki matanga oyo esalaki baposo misato. **3** Nazalaki kolia lisusu bilei ya kitoko te; ezala misuni to vino, eloko moko te ekotaki lisusu

na monoko na ngai. Mpe, na baposo misato wana, nazalaki kopakola lisusu mafuta ya solo kitoko te. **4** Na mokolo ya tuku mibale na minei ya sanza ya liboso, tango nazalaki pembeni ya ebale monene Tigre, **5** natombolaki miso na ngai na likolo mpe namonaki moto moko alata bilamba ya lino mpe mokaba moko ya wolo ya Ufazi na loketo na ye. **6** Nzoto na ye ezalaki kongenga lokola topaze, elongi na ye ezalaki kongala lokola mokalikali, miso na ye ezalaki kopela lokola moto, maboko mpe makolo na ye ezalaki kongenga lokola ebende ya bronze oyo balekisa na moto, mpe mongongo na ye ezalaki koyokana lokola makelele ya bato ebele. **7** Ngai, Daniele, ngai moko kaka nde namonaki emoniseli yango. Bato oyo bazalaki elongo na ngai bamonaki yango te, kasi somo makasi ekweyelaki bango, bakimaki mpe babombamaki. **8** Boye, natikalaki kaka ngai moko mpe nakomaki kotala emoniseli monene yango; makasi esilaki ngai, elongi na ngai ebebaki makasi mpe nalembaki nzoto. **9** Nayokaki moto yango koloba; bongo wana nazalaki koyoka mongongo na ye, nakweyaki makalikali, elongi kino na mabele. **10** Loboko moko esimbaki ngai mpe etelemisaki ngai, makolo mpe maboko na ngai ekomaki kolenga. **11** Bongo moto yango alobaki na ngai: — Daniele, molingami ya Nzambe, yoka malamu maloba oyo nazali koyebisa yo mpe telema na esika oyo ozali, pamba te natindami sik'oyo epai na yo. Wana azalaki nanu koloba na ngai, natelemaki na kolenga. **12** Akobaki koloba na ngai: — Daniele, kobanga te! Wuta mokolo ya liboso oyo ozwaki makanisi ya koluka kososola mpe komikitisa liboso ya Nzambe na yo, libondeli na yo eyokamaki, mpe nayaki lokola eyano na libondeli yango. **13** Kasi mokambi ya mokili ya Persi atelemelaki ngai mikolo tuku mibale na moko. Boye, Misheli, moko kati na

bakonzi ya ba-anjelu, ayaki kosunga ngai, pamba te bakonzi ya Persi bakangaki ngai kuna. **14** Sik'oyo, nayei kolimbolela yo makambo oyo ekokomela bato na yo na mikolo ekoya, pamba te emoniseli oyo ezali kolobela lisusu makambo oyo ekosalema na mikolo ekoya. **15** Wana azalaki koloba na ngai, nakitisaki elongi mpe nakokaki lisusu koloba te. **16** Boye, ekelamu oyo ezalaki lokola moto esimbaki bibebu na ngai, mpe nakokaki lisusu kofungola monoko na ngai mpo na koloba. Nalobaki na ekelamu oyo etelemaki liboso na ngai: — Nkolo na ngai, molimo na ngai etungisami likolo ya emoniseli oyo nasili kozwa, mpe, ngai moto, nalembi nzoto! **17** Ndenge nini mosali lokola ngai, nakoka solo kosolola na yo, nkolo na ngai, awa makasi esili ngai mpe kopema na ngai ekomi na pasi? **18** Ekelamu oyo ezalaki lokola moto esimbaki ngai lisusu mpe epesaki ngai makasi. **19** Elobaki na ngai: — Molingami ya Nzambe, kobanga te, zala na kimia! Zala makasi; solo, zala makasi! Wana ezalaki koloba na ngai, nzoto na ngai ezwaki lisusu makasi mpe nalobaki: — Loba, nkolo na ngai, pamba te opesi ngai makasi. **20** Boye, elobaki: — Boni, oyebi mpo na nini nayei epai na yo? Sik'oyo, nakomi pene ya kozonga mpo na kobundisa mokambi ya Persi; mpe tango ngai nakokende, mokambi ya Grese akoya; **21** kasi liboso na nyonso, nakoyebisa yo makambo oyo ekomami kati na buku ya solo. Moto moko te asungaka ngai liboso na bango; kaka Misheli, mokambi na bino.

11 Na mobu ya liboso ya bokonzi ya Dariusi, moto ya Medi, nazalaki wana mpo na kosunga mpe kobatela ye. **2** Sik'oyo, nakoloba na yo solo ya likambo: « Bakonzi misato bakobima lisusu mpo na Persi; bongo mokonzi ya minei akobima lisusu, kasi akoleka bakonzi nyonso oyo bayaki liboso na ye na

bomengo. Tango bomengo na ye ekopesa ye nguya, akosala
ete bato nyonso batombokela Grese. **3** Kasi mokonzi moko
ya nguya koleka akobima mpe akokamba na nguya nyonso,
akosala makambo oyo alingi. **4** Sima na kolendisama ya bokonzi
na ye, mokili na ye ekobebisama mpe ekopanzana bipai na
bipai; bakitani na ye bakozwa lisusu bokonzi te mpe mokili
yango ekozala lisusu na nguya te, pamba te bakobotola yango
mpe bakokaba yango na bato mosusu. **5** Mokonzi ya sude
akokoma makasi koleka, kasi moko ya bakonzi na ye ya basoda
akokoma lisusu makasi koleka ye mpe akotambolisa mokili na
nguya makasi koleka. **6** Sima na mibu ebele, akosala boyokani
elongo na bakonzi mosusu. Mwana mwasi ya mokonzi ya sude
akokende kosala boyokani elongo na mokonzi ya nor, kasi
akobatela bokonzi na ye te, mpe bakitani na ye bakowumela te.
Na mikolo wana, akokufa, ye elongo na bato oyo bamemaki ye
na bokonzi, tata na ye mpe mosungi na ye. **7** Moko kati na
bakitani na ye akobima mpe akozwa esika na ye; akobundisa
mampinga ya mokonzi ya nor mpe akokota kati na engumba
na ye, oyo batonga makasi; akobundisa bango mpe akolonga
bango. **8** Akozwa banzambe na bango ya bikeko, bikeko na
bango oyo basala na bibende, biloko na bango ya motuya oyo
basala na wolo mpe na palata mpe akomema yango na Ejipito.
Akozala mosika ya mokonzi ya nor na mwa mibu. **9** Mokonzi
ya nor akokota na makasi kati na mokili ya mokonzi ya sude,
kasi akozonga na mokili na ye. **10** Bana ya mokonzi ya nor
bokobongama mpo na bitumba mpe bakosangisa mampinga ya
basoda ebele, bongo bakomema lokola mpela biloko nyonso
oyo bakomona na nzela; bakobunda bitumba makasi kino na
ndako batonga makasi ya mokonzi ya sude. **11** Mokonzi ya

sude akobima na kanda, akosangisa mampinga moko monene, akobundisa mokonzi ya mokili ya nor mpe akolonga ye. **12** Tango bakolonga mampinga ya mokonzi ya nor, mokonzi ya mokili ya sude akotondisama na lolendo mpe akoboma bato ebele, kasi elonga na ye ekowumela te. **13** Pamba te mokonzi ya mokili ya nor akosangisa mampinga monene ya basoda koleka oyo ya liboso mpe, sima na mibu ebele, akozonga elongo na mampinga ya basoda ebele mpe na bibundeli ebele. **14** Na tango wana, bato ebele bakotombokela mokonzi ya mokili ya sude. Bato ya mobulu kati na bato na yo, Daniele, bakotomboka mpo ete emoniseli ekokokisama, kasi bakolonga te. **15** Mokonzi ya mokili ya nor akoya kotonga mwa bangomba ya mabele zingazinga ya engumba oyo batonga makasi mpe akobotola yango. Mampinga ya basoda ya mokonzi ya sude bakokoka kobundisa ye te. Ezala basoda na bango ya mpiko, bakozala ata na makasi ya kobunda te. **16** Mokonzi ya nor akosala makambo nyonso oyo alingi mpe moto moko te akokoka kotelema liboso na ye. Akovanda na mokili oyo eleki kitoko mpe akobebisa yango. **17** Akozwa mokano ya koya elongo na mampinga ya mokili na ye mobimba mpe akosala boyokani elongo na mokonzi ya sude. Mokonzi ya nor akopesa ye mwana na ye ya mwasi na libala mpo ete akoka kobebisa mokili na ye, kasi mabongisi na ye ekolonga te mpe akozwa mokili yango te. **18** Akokitela bisanga mpe akobotola ebele kati na yango. Kasi atako bongo, mokonzi ya mampinga moko ya basoda akosukisa lolendo na ye mpe akozongisela ye mabe mpo na lolendo na ye. Mokonzi ya nor akokoka lisusu kosala eloko moko te. **19** Sima na yango, akozonga na bandako batonga makasi ya mokili na ye, kasi akobeta libaku mpe akokweya; bongo bakotikala komona ye lisusu te. **20** Mokitani

na ye akotinda mofutisi mpako moko na esika oyo eleki lokumu kati na mokili. Sima na mwa mikolo, mokonzi mpe akobebisama, kasi ekozala na botomboki te mpe na bitumba te. **21** Moto moko azanga ata tina mpe batikala kopesa ata lokumu ya bokonzi te akokitana na ye; akoya na tango ya kimia mpe akozwa bokonzi na nzela ya mayele mabe. **22** Mampinga ya banguna bakokweya liboso na ye, mampinga yango mpe mokonzi ya boyokani bakobebisama. **23** Atako basalaki boyokani elongo na ye, akosalela kaka mayele mabe; akobebisa boyokani oyo basalaki, akobundisa bango mpe akolonga na nzela ya bato moke kaka. **24** Na tango ya kimia, akokota na makasi kati na bituka oyo etonda na bomengo mpe akokokisa makambo oyo ata moko te kati na batata to bakoko na ye batikala kosala: akobotola na makasi biloko mpe bomengo ya mokili, bongo akokabola yango epai na bato na ye; akosala mabongisi ya kobundisa bingumba batonga makasi, kasi nyonso wana kaka ekowumela tango moke. **25** Akovandisa makanisi na ye mpe akotelema na mpiko, akosangisa mampinga monene mpo na kobundisa mokonzi ya sude. Mpe mokonzi ya sude akosangisa mampinga monene mpe ya nguya mpo na kobundisa ye, kasi akolonga te mpo na likita oyo basalelaki ye. **26** Bato oyo baliaka elongo na mokonzi bakoluka koboma ye, mampinga na ye bakobebisama mpe basoda ebele bakokufa na bitumba. **27** Bakonzi oyo mibale, na mitema na bango ya mabe, bakovanda esika moko. Lokola batonda na mayele mabe, bakolobana lokuta kasi ekosimba te, pamba te suka ya makambo ekoya kaka na tango oyo ekatama. **28** Mokonzi ya nor akozonga na mokili na ye na bomengo ebele, kasi makanisi ya motema na ye ekotelemela boyokani ya bule; mpe akokokisa yango liboso ete azonga na mokili na ye. **29**

Na tango oyo ekatama, akokota lisusu na mokili ya sude na makasi; kasi na mbala oyo, makambo ekosalema ndenge moko te na mbala oyo ya liboso. **30** Bamasuwa oyo ekowuta na ngambo ya weste ya ebale monene Mediterane ekobundisa ye; bongo, akolemba nzoto, akosilika makasi mpe akotombokela boyokani ya bule. Tango akozonga, akotalisa ngolu epai ya bato oyo bakobebisa boyokani ya bule. **31** Mampinga ya basoda na ye bakotelema mpo na kobebisa bosantu ya Tempelo mpe kobuka engumba batonga makasi; bakopekisa kobonza mbeka ya mokolo na mokolo mpe bakotonga etumbelo mpo na nzambe oyo babengaka Zewusi. **32** Na mayele na ye ya mabe, akokosa bato oyo babukaki boyokani; kasi bato oyo bayebi Nzambe na bango bakotelemela ye makasi. **33** Ba-oyo bakozala na bwanya kati na bato bakoteya bato ebele, atako bakokufa na mopanga na mwa tango moke to bakozika na moto to bakobwakama na boloko to mpe bakobotola bango biloko na makasi. **34** Tango bakokweya, bakozwa kaka lisungi moke, mpe bato ebele bakoya kosangana na bango na mitema mibale. **35** Bato mosusu kati na bato ya bwanya bakobeta mabaku, mpo ete bakomisama bato ya kokoka, bapetolama mpe bazangi mbeba, mpo na tango ya suka, pamba te suka ya makambo ekoya kaka na tango oyo ekatama. **36** Mokonzi akosala makambo oyo alingi, akokoma lolendo, akotombola mapeka liboso ya banzambe nyonso mpe akoloba makambo ezanga tina mpo na kotiola Nzambe ya banzambe; akolonga kino tango kanda makasi ya Nzambe ekosila, pamba te makambo nyonso oyo ekatama esengeli kokokisama. **37** Akopesa lokumu te, ezala epai ya banzambe ya batata na ye to epai ya nzambe oyo basi balingaka to mpe epai ya banzambe nyonso mosusu; pamba te akomitombola liboso

na bango nyonso. **38** Na esika ya kosambela banzambe wana,
akosambela nzambe ya bandako batonga makasi; akobonza
wolo, palata, mabanga ya talo mpe makabo mosusu ya talo
epai ya nzambe oyo bakoko na ye batikalaki koyeba te. **39**
Akobundisa bandako batonga makasi na lisungi ya nzambe
moko ya bapaya, mpe akopesa lokumu koleka epai ya bato oyo
bakopesa nzambe yango lokumu. Akokomisa bango bakambi ya
bato ebele mpe akokabolela bango mokili lokola lifuti. **40** Na
tango ya suka, mokonzi ya sude akobundisa mokonzi ya nor,
kasi mokonzi ya nor akobimela ye elongo na bashar, bampunda
mpe bamasuwa ya bitumba. Akokota na makasi na bikolo ebele
mpe akomema lokola mpela eloko nyonso oyo akomona na
nzela. **41** Akokota lisusu na makasi na mokili ya kitoko. Bikolo
ebele ekokweya, kasi Edomi, Moabi mpe bakonzi ya Amoni
bakokima ye. **42** Bokonzi na ye ekopanzana na bikolo ebele,
ezala mokili ya Ejipito ekobika te. **43** Akobotola wolo, palata mpe
bomengo nyonso ya mokili ya Ejipito, bongo bato ya Libi mpe ya
Kushi bakosala ndenge moko kaka na ye. **44** Kasi basango oyo
akozwa wuta na este mpe na nor ekotungisa ye, mpe akobima
na mokili na kanda makasi mpo na koboma mpe kosilisa bato
ebele. **45** Akotelemisa bandako na ye ya kapo ya bokonzi na
ngambo moko ya ebale monene, pembeni ya ngomba ya bule.
Boye, akokoma na suka mpe moto oyo akosunga ye akozala te.

12 Na tango wana, Misheli, mokambi monene ya ba-anjelu,
oyo abatelaka bato na yo akotelema. Ekozala tango ya pasi
penza, pasi oyo etikala nanu kozala te wuta bikolo ezala na
mokili kino na tango wana. Kasi na tango wana, bato ya ekolo na
yo, oyo bakombo na bango ekomonana kati na buku, bakobika.
2 Ebele ya bato oyo bakundama na se ya mabele bakosekwa:

bamoko mpo na bomoi ya seko, mpe mosusu mpo na soni mpe somo ya libela. **3** Bato oyo batambolaki na bwanya bakongenga lokola pole ya mapata; mpe bato oyo bakolakisa bato ebele nzela ya bosembo, bango mpe bakongenga lokola minzoto libela na libela. **4** Kasi yo, Daniele, batela maloba oyo lokola sekele mpe kanga buku kino na tango ya suka. Mingi bakotambola bipai na bipai, mpe boyebi ya bato ekokola makasi. » **5** Boye, wana ngai, Daniele, nazalaki kotala, namonaki bato mibale batelemi liboso na ngai: moko azalaki na ngambo moko ya ebale, mpe mosusu azalaki na ngambo mosusu ya ebale. **6** Moko kati na bango alobaki epai ya moto oyo alataki bilamba ya lino mpe atelemaki likolo ya mayi ya ebale: — Makambo oyo ya kokamwa ekosala tango boni? **7** Moto oyo alataki bilamba ya lino mpe atelemaki likolo ya mayi ya ebale atombolaki loboko na ye ya mobali mpe loboko na ye ya mwasi na likolo, mpe nayokaki ye kolapa ndayi na Kombo ya Ye oyo azali na bomoi seko na seko: — Ekozala mibu misato na ndambo. Tango nguya ya ekolo ya bule ekosila, makambo oyo nyonso ekokokisama. **8** Nayokaki ye, kasi nasosolaki te. Boye, natunaki: — Makambo oyo ekosukela ndenge nini, nkolo na ngai? **9** Azongisaki: — Daniele, kende na yo, pamba te maloba oyo ezali sekele, mpe buku na yango ekangama kino na tango ya suka. **10** Bato ebele bakopetolama, bakozanga mbeba mpe bakokoma bato ya kokoka; kasi bato mabe bakokoba kaka kosala mabe. Moto moko te ya mabe akososola, kaka bato oyo bakozala na bwanya nde bakososola. **11** Wuta tango oyo bakopekisa kobonza mbeka ya mokolo na mokolo kino tango oyo bakotonga etumbelo mpo na nzambe oyo babengaka Zewusi, ekoleka mikolo nkoto moko na nkama mibale na tuku libwa. **12** Tika ete apambolama ye oyo

azali kozela kino na suka ya mokolo ya nkoto moko na nkama misato na tuku misato na mitano. **13** Mpo na yo, yika mpiko kino na suka; okopema mpe, na mokolo ya suka, okosekwa mpo na kozwa litomba na yo.

Oze

1 Tala liloba oyo Yawe alobaki na nzela ya Oze, mwana mobali
ya Beri, tango Oziasi, Yotami, Akazi mpe Ezekiasi bazalaki
bakonzi ya Yuda, mpe tango Jeroboami, mwana mobali ya
Joasi, azalaki mokonzi ya Isalaele: **2** Tango Yawe abandaki
koloba na nzela ya mosakoli Oze, Yawe ayebisaki ye: —
Kende, linga mwasi oyo asalaka kindumba mpe bota na ye
bana makangu, pamba te mokili emikotisi na kindumba mpe
epesi Yawe mokongo. **3** Boye, Oze akendeki kolinga Gomeri,
mwana mwasi ya Dibilayimi. Gomeri akomaki na zemi mpe
abotelaki ye mwana mobali. **4** Yawe alobaki na ye: — Pesa ye
kombo Jizireyeli, pamba te etikali moke napesa libota ya Jewu
etumbu mpo na makila ya bato oyo asopaki na Jizireyeli, mpe
nakosukisa bokonzi, na libota ya Isalaele. **5** Na mokolo wana,
nakobuka tolotolo ya Isalaele kati na lubwaku ya Jizireyeli. **6**
Gomeri akomaki lisusu na zemi mpe abotaki mwana mwasi.
Yawe alobaki na Oze: — Pesa ye kombo Lo-Rukama, pamba te
nakotalisa lisusu bolingo na Ngai te epai ya libota ya Isalaele
mpe nakolimbisa bango te. **7** Kasi nakotalisa bolamu na Ngai
epai ya libota ya Yuda mpe nakobikisa bango. Ngai moko Yawe,
Nzambe na bango, nde nakosala bongo; ekozala na nguya ya
tolotolo te, ya mopanga te, ya bitumba te, ya bampunda te to
mpe ya bashar te. **8** Tango Gomeri alongolaki Lo-Rukama na
mabele, Gomeri akomaki lisusu na zemi mpe abotaki mwana
mobali. **9** Yawe alobaki: — Pesa ye kombo Lo-Ami, pamba te
bozali bato na Ngai te, mpe Ngai nazali Nzambe na bino te.
10 Nzokande, bana ya Isalaele bakozala ebele lokola zelo ya
ebale monene, oyo bakoki komeka to kotanga te; kaka na esika
oyo balobaki na bango: « Bozali bato na ngai te, » bakokoma

kobenga bango « bana na Nzambe na bomoi. » **11** Bongo, bato ya Yuda mpe ya Isalaele bakozonga lisusu kozala ekolo moko, bakopona mokonzi moko kaka mpe bakobima na mokili ya bowumbu, pamba te mokolo ya Jizireyeli ekozala mokolo monene.

2 — Loba na bandeko na yo ya mibali: « Bozali bato na ngai, » mpe na bandeko na yo ya basi: « Bozali balingami na ngai. » **2** Bopamela mama na bino, bopamela ye; pamba te azali lisusu mwasi na ngai te, mpe ngai nazali lisusu mobali na ye te. Tika ete alongola bilembo ya kindumba na elongi na ye mpe bilembo ya ekobo na mabele na ye. **3** Soki te, nakolongola ye bilamba mpe nakotika ye bolumbu ndenge babotela ye, nakokomisa ye lokola esobe, lokola mokili oyo ekawuka; mpe akokufa na posa ya mayi. **4** Nakolinga bana na ye te, pamba te bazali bana oyo babotami na nzela ya kindumba. **5** Mama na bango atambolaki na kindumba, mpe ye oyo abotaki bango azali mwasi ya lokumu te. Alobaki: « Nakolanda bamakangu na ngai, oyo bapesaka ngai bilei mpe mayi, bilamba ya lino mpe bilamba basala na bapwale ya meme, mafuta mpe masanga. » **6** Yango wana, nakokangela ye nzela na banzube, nakotongela ye mir mpo ete akoka lisusu komona nzela te. **7** Akolanda bamakangu na ye, kasi akozwa bango te; akoluka bango, kasi akomona bango te. Bongo akoloba: « Tika nazongela mobali na ngai ya liboso; pamba te elongo na mobali ya liboso, nazalaki na esengo koleka sik'oyo! » **8** Asosolaki te ete ngai nde nazalaki kopesa ye ble, vino ya sika mpe mafuta; ete ngai nde nasopelaki ye palata mpe wolo oyo basaleli bikeko ya Bala. **9** Yango wana, nakobotola ble na ngai na tango ya kobuka, vino na ngai ya sika na tango ya kokamola yango; nakobotola bilamba na ngai oyo basala na

bapwale ya meme, mpe bilamba na ngai ya lino oyo azalaki kozipa na yango bolumbu na ye. **10** Boye, nakosambwisa ye na miso ya bamakangu na ye, mpe moto moko te akobikisa ye na maboko na ngai. **11** Nakosukisa bisengo na ye nyonso: bafeti na ye ya mobu na mobu mpe ya ebandeli ya sanza, mikolo na ye ya Saba mpe bafeti nyonso oyo ekatama. **12** Nakobebisa bilanga na ye ya vino mpe banzete na ye ya figi oyo azalaki koloba na tina na yango: « Ezali bakado oyo bamakangu na ngai bapesaki ngai; » nakokomisa yango matiti ya zamba, mpe banyama ya zamba ekolia yango. **13** Nakopesa ye etumbu mpo na mikolo nyonso oyo atumbelaki nzambe ya Bala malasi ya ansa. Azalaki kolata babiju mpe mayaka ya talo mpo na kokende epai ya bamakangu na ye; kasi ngai, abosanaki Ngai, elobi Yawe. **14** Yango wana, nakobuka ye motema, nakomema ye na esobe; mpe kuna, nakoloba na motema na ye maloba na bolingo. **15** Kuna nde nakozongisela ye bilanga na ye ya vino mpe nakokomisa Lubwaku ya Akori ekuke ya elikya. Kuna, akoyanola na esengo lokola na tango ya bolenge na ye, lokola na mokolo oyo abimaki na Ejipito. **16** Na mokolo wana, elobi Yawe, okobenga ngai: « Mobali na ngai ya libala; » okobenga ngai lisusu te: « Nkolo na ngai. » **17** Nakolongola na bibebu na ye bakombo ya banzambe ya Bala; bakobelela lisusu bakombo na yango te. **18** Na mokolo wana, nakosala boyokani mpo na bango elongo na banyama ya zamba, bandeke ya likolo, mpe bikelamu oyo etambolaka na libumu. Nakobuka tolotolo mpe mopanga, mpe nakosilisa bitumba: nyonso wana ekosila na mokili mpo ete bato nyonso bavanda na kimia. **19** Nakolinga yo lokola mwasi na ngai mpo na libela, nakolinga yo lokola mwasi na ngai na solo mpe na bosembo, na bolingo mpe na esengo.

20 Nakolinga yo lokola mwasi na ngai na solo; mpe na bongo,
okoyeba Yawe malamu. **21** Na mokolo wana, nakoyanola, elobi
Yawe, nakoyanola Lola, mpe Lola ekoyanola mabele. **22** Mabele
ekoyanola ble, vino ya sika mpe mafuta. Bongo, yango nyonso
ekoyanola Jizireyeli. **23** Nakolona ye mpo na Ngai moko kati na
mokili mpo ete azala lokola nzete ya elanga na Ngai; nakotalisa
bolingo na Ngai epai na ye oyo nazalaki kobenga Lo-Rukama.
Nakoloba na bato oyo nazalaki kobenga Lo-Ami: « Bozali bato
na Ngai, » mpe bango bakoloba: « Ozali Nzambe na biso. »

3 Yawe alobaki na ngai: — Kende, linga mwasi mosusu oyo
azali mwasi ya mobali mosusu to mpe azali mwasi ya ekobo.
Linga ye ndenge Yawe alingaka bana ya Isalaele, ata soki
basambelaka banzambe mosusu mpe baliaka bagato basala
na bambuma ya vino ebulisama! **2** Boye, nasombaki ye na
motuya ya mbongo ya bibende ya palata, zomi na mitano, mpe
na motuya ya bakilo ya orje, nkama minei na tuku mitano. **3**
Bongo nalobaki na ye: — Wumela na ngai tango molayi; okosala
kindumba te mpe okomipesa na mobali mosusu te, ngai mpe
nakosala kaka bongo epai na yo. **4** Solo, bana ya Isalaele
bakowumela tango molayi bazanga mokonzi, bazanga mokambi,
bazanga mbeka, bazanga libanga ya ekaniseli, bazanga efode
mpe bazanga banzambe ya bikeko. **5** Sima na yango, bana ya
Isalaele bakozongela mpe bakoluka Yawe, Nzambe na bango,
mpe Davidi, mokonzi na bango; bakobelema epai na Yawe, na
kolenga nyonso, mpo na kozwa mapamboli na Ye, na mikolo
oyo ekolanda.

4 Bana ya Isalaele, boyoka Liloba na Yawe! Pamba te Yawe
azali kosamba na bino, bavandi ya mokili, mpo ete bosolo,
bolingo mpe boyebi ya Nzambe ezali lisusu te kati na mokili;

2 etikali kaka kolakelana mabe, lokuta, makambo ya somo, moyibi, kindumba, mobulu mpe kobomana se kobomana. **3** Mpo na yango, mokili ekokoma na mawa, bavandi na yango nyonso bakolemba nzoto, nyama ya zamba, ndeke ya likolo mpe mbisi ya ebale monene ekokufa. **4** Kasi tika ete moto moko te amilongisa to apamela moninga na ye, pamba te bato na yo bazali lokola bato oyo batiaka tembe na Banganga-Nzambe! **5** Bokobeta mabaku, na moyi makasi; basakoli mpe bakobeta mabaku elongo na bino, na butu, mpe nakobebisa mama na bino. **6** Bato na Ngai bakobebisama mpo ete bazangi boyebi. Lokola bobwaki boyebi, Ngai mpe nakobwaka bino mpe nakolongola bino na bonganga-Nzambe na Ngai. Lokola bobosani Mobeko ya Nzambe na bino, Ngai mpe nakobosana bana na bino. **7** Ndenge Banganga-Nzambe bakomaki ebele, ndenge wana mpe basalaki masumu na miso na Ngai. Nakobongola nkembo na bango soni. **8** Banganga-Nzambe baliaka na sima ya masumu ya bato na Ngai mpe basepelaka ete bato basala kaka mabe. **9** Makambo oyo ekokomela bato yango ekokomela mpe Banganga-Nzambe: nakopesa bango nyonso etumbu nzela moko mpo na etamboli na bango mpe nakofuta bango kolanda misala na bango. **10** Bakolia, kasi bakotonda te; bakosala kindumba, kasi bakobotana te; pamba te basundolaki Yawe **11** mpo na komipesa na kindumba, na masanga ya vino ya kala mpe ya sika oyo elongolaka bato bososoli. **12** Bato na Ngai bakomi kotuna toli epai ya nzambe ya ekeko oyo basala na nzete, mpe eteni ya nzete ezali koyanola bango. Molimo moko ya kindumba ezali kopengwisa bango, bakomi kosala kindumba mosika na Nzambe na bango, **13** kobonza bambeka na likolo ya bangomba milayi, kotumba ansa lokola mbeka ya malasi

na likolo ya bangomba mikuse, na se ya banzete minene oyo epesaka pio ya kitoko lokola sheni, pepiliye mpe terebente! Mpo na yango, bana na bino ya basi bakosala kindumba, mpe basi ya bana na bino bakosala ekobo. **14** Nakopesa etumbu te: ezala na bana na bino ya basi mpo na kindumba na bango to na basi ya bana na bino mpo na ekobo na bango; pamba te bango moko mibali babimaka na basi ya ndumba mpe babonzaka mbeka elongo na bandumba ya tempelo. Bato bazangi bososoli basukaka se na libebi! **15** Ata soki yo, Isalaele, osali ekobo, tika ete Yuda amikweyisa te! Kokende na Giligali te, komata na Beti-Aveni te mpe kolapa ndayi te na koloba: « Na Kombo na Yawe! » **16** Mpo ete bato ya Isalaele bazali mito makasi lokola ngombe ya mwasi oyo etomboki, ndenge nini Yawe akoka koleisa bango lokola bana meme kati na bilanga minene? **17** Efrayimi asangani na banzambe ya bikeko: tika ye akoba bongo! **18** Soki kaka asilisaka komela vino, amipesaka na kindumba; bakambi na yango balingaka makambo oyo eyokisaka bango soni. **19** Mopepe moko ya makasi ekomema bango, mpe bakoyoka soni mpo na bambeka na bango.

5 Bino Banganga-Nzambe, boyoka! Bino bana ya Isalaele, bofungola matoyi! Bino mpe bato oyo bosalaka na ndako ya mokonzi, boyoka! Ezali bino nde bosengelaki kosambisa, kasi bozalaki lokola motambo, na Mitsipa, mpe lokola monyama batanda, na Tabori. **2** Batomboki batimolaki libulu ya mozindo; mpe Ngai nakopesa bango nyonso etumbu. **3** Nayebi Efrayimi malamu penza; mpe Isalaele azali ya kobombama te na miso na Ngai. Efrayimi, awa omipesaki na kindumba, Isalaele mobimba akomi mbindo mpo na yango. **4** Misala na bango ezali kopekisa bango kozonga epai ya Nzambe na bango, mpo ete molimo

ya kindumba evandi kati na mitema na bango, bazali koyeba Yawe te. **5** Lolendo ya Isalaele ezali kofunda bango; ezala bato ya Efrayimi to ya Isalaele bakokweya mpo na masumu na bango; bato ya Yuda mpe bakokweya elongo na bango. **6** Tango bakokende koluka Yawe, elongo na bangombe mpe bameme na bango, bakomona Ye te, pamba te akabwanaki na bango. **7** Bazali sembo te liboso ya Yawe, baboti bana makangu; sik'oyo, bafeti na bango ya ebandeli ya sanza ekoboma bango nzela moko na bomengo na bango. **8** Bobeta kelelo, na Gibea, mpe liseke, kuna na Rama! Bobeta lolaka ya bitumba na Beti-Aveni! Oh Benjame, keba! **9** Efrayimi akobebisama na mokolo ya etumbu na ye. Nazali koloba makambo ya solo kati na bikolo ya Isalaele. **10** Bakambi ya Yuda bazali lokola bato oyo bapusaka bandelo. Nakopelisela bango kanda na Ngai lokola mpela. **11** Efrayimi azali konyokwama, anyatami na etumbu, pamba te akangamaki na kolanda kaka banzambe ya bikeko. **12** Mpe Ngai, nakomi lokola nseka na miso ya Efrayimi, lokola eloko ya kopola na miso ya bato ya Yuda. **13** Tango Efrayimi amonaki bokono na ye, mpe Yuda amonaki bapota na ye, Efrayimi abalukaki na ngambo ya Asiri mpe atindaki sango epai ya mokonzi monene mpo na kozwa lisungi, kasi ye akokoka kobikisa mpe kosilisa bapota na yo te. **14** Pamba te nakozala lokola nkosi liboso ya Efrayimi, mpe lokola mwana nkosi liboso ya Yuda. Nakokata-kata bango na biteni mpe nakokende, nakomema bango, mpe moto akobikisa bango akozala te. **15** Nakozonga epai na Ngai kino tango bakososola mabe na bango mpe bakoluka elongi na Ngai; kati na pasi, bakoluka Ngai makasi.

6 Boya, tozonga epai na Yawe! Akati-kati biso solo na biteni, kasi akobikisa biso; azokisaki biso, kasi akotia kisi na bapota na

biso. **2** Sima na mikolo mibale, akopesa biso lisusu bomoi; na
mokolo ya misato, akotelemisa biso lisusu mpo ete tozala na
bomoi liboso na Ye. **3** Toyeba Yawe, toluka penza koyeba Ye;
ndenge tongo etanaka solo, ndenge wana mpe akomonana:
akoya epai na biso lokola mvula, lokola mvula oyo enokaka na
pwasa mpe epolisaka mabele. **4** Efrayimi, nasala yo lisusu nini?
Yuda, nasala yo lisusu nini? Bolingo na bino mpo na Ngai ezali
lokola londende ya tongo, lokola mamwe oyo elimwaka noki. **5**
Yango wana, na maloba ya basakoli na Ngai, nazali kokata-kata
bino na biteni; na maloba ya monoko na Ngai, nazali koboma
bino, mpe bitumbu ezali kokweyela bino lokola mokalikali. **6**
Pamba te nasepelaka na boboto koleka mbeka, mpe na boyebi
ya Nzambe koleka mbeka ya kotumba. **7** Ndenge kaka Adamu
asalaki, bango mpe babukaki boyokani na Ngai; kuna, bazalaki
sembo te liboso na Ngai. **8** Galadi ezali engumba ya bato mabe,
etonda na bilembo ya makila. **9** Ndenge babomi babombamaka
mpo na koluka kosala bato mabe, ndenge wana mpe Banganga-
Nzambe basalaka: babomaka bato na nzela ya Sishemi; ezali
likambo ya somo penza! **10** Kati na libota ya Isalaele, namonaki
makambo ya somo makasi: Efrayimi amipesaki na kindumba,
mpe Isalaele akomaki mbindo. **11** Yo mpe lisusu, Yuda, tango ya
kobuka mbuma ebongisami mpo na yo, sima na Ngai kozongisa
bomengo ya bato na Ngai.

7 Tango kaka nalingaki kobikisa Isalaele, masumu ya Efrayimi
mpe mabe ya Samari ebimaki na pwasa, mpo ete batambolaki
na lokuta; miyibi babukaki bandako mpe bato mabe babotolaki
bato biloko kati na babalabala. **2** Bamilobelaka te, kati na
mitema na bango, ete Ngai nabosanaka te mabe nyonso oyo
basalaka; sik'oyo, misala na bango ya mabe ezingeli bango,

ezali tango nyonso liboso na Ngai. **3** Basepelisaka mokonzi na
nzela ya misala na bango ya mabe; basepelisaka mpe bakambi
na nzela ya lokuta na bango. **4** Bango nyonso bazali bandumba,
bapelaka na posa lokola moto ya fulu ya mapa, oyo molambi
mapa akobaka te kobakisa koni, wuta na tango asangisaki
farine kino mapa evimba. **5** Na mokolo ya feti ya mokonzi na
biso, bakambi balangwaka masanga mpe mokonzi asanganaka
na batioli. **6** Wana mitema na bango epelaka lokola moto ya
fulu, bapusanaka pene na ye na mayele mabe. Butu mobimba,
balalaka na kanda; mpe na tongo, kanda yango ekomaka kopela
lokola moto. **7** Bango nyonso bapelaka lokola moto ya fulu,
batumbaka bakambi na bango; mpe bakonzi na bango nyonso
bakweyaka, moko te kati na bango abelelaka Ngai. **8** Efrayimi
asangani na bikolo mosusu, akomi lokola galeti oyo ebela
malamu te. **9** Bapaya bazali kosilisa ye makasi, kasi ye azali
kososola yango te. Azali kokoma mobange, kasi azali kososola
yango te. **10** Lolendo ya Isalaele ezali kofunda ye, kasi azali
komona nyonso wana pamba: azongeli te Yawe, Nzambe na ye;
mpe atako bongo, azali kaka koluka Ye te! **11** Efrayimi akomi
lokola ebenga oyo ekosamaka na bopete mpe ezangi mayele:
azali kosenga lisungi epai ya Ejipito, kasi azali mpe kokende
na Asiri. **12** Tango akendaka, nabwakelaka ye monyama mpe
nakangaka ye ndenge bakangaka ndeke na likolo. Nakopesa
ye etumbu oyo ekoki kolanda ndenge nakebisaki ye na tina
na yango kati na lisanga. **13** Mawa na bango mpo ete bakimi
mosika na Ngai! Tika ete babebisama mpo ete batombokeli
Ngai! Wana nazalaki na Ngai kokangola bango, kasi bango,
basepelaki kokosela Ngai makambo! **14** Babelelaka Ngai te wuta
na mozindo ya mitema na bango, kasi balelaka na bambeto na

bango. Tango bamikataka banzoloko mpo na kozwa ble mpe vino ya sika, bakomaka nde mosika na Ngai. **15** Ezali Ngai nde nateyaki mpe nakomisaki bango makasi, kasi bango bazalaka kaka na mabongisi ya kosala Ngai mabe. **16** Bazongelaka te Ye-Oyo-Aleki-Likolo, bazali lokola tolotolo ebeba; bakambi na bango bakokufa na mopanga likolo ya maloba na bango ezanga limemia. Mpo na yango, bakosambwa kati na Ejipito.

8 Tia kelelo na monoko na yo! Lokola mpongo, pasi ekokitela Ndako ya Yawe, mpo ete babebisi boyokani na Ngai mpe batombokeli Mobeko na Ngai. **2** Isalaele azali kobelela Ngai: « Oh Nzambe na biso, toyebi Yo! » **3** Kasi Isalaele abwaki makambo malamu; yango wana, monguna akolanda ye. **4** Batunaki Ngai te tango batiaki bakonzi mpe baponaki bakambi. Bamisalelaki banzambe ya bikeko na palata mpe na wolo na bango mpo na libebi na bango moko. **5** Oh Samari, nzambe na yo ya ekeko ya mwana ngombe ya mobali ezali nkele! Kanda na Ngai epeli mpo na kobebisa bango. Kino tango nini bakokoka te kotambola na bopeto? **6** Ewuti na Isalaele! Ekeko wana ya mwana ngombe ya mobali, ezali monyangwisi bibende na moto nde asala yango; ezali Nzambe te. Bakobuka yango biteni-biteni, mwana ngombe wana ya Samari. **7** « Lokola baloni mopepe, bakobuka mopepe ya makasi. Nzete ya ble oyo ezanga moto ebimisaka farine te. Ezala soki ebimisi mito, ezali bapaya nde bakolia yango. **8** Isalaele abebisami; tala bango wana kati na bikolo, bazali komonana lokola biloko pamba! **9** Pamba te bakendeki na Asiri lokola ane ya zamba oyo ezali kotelengana yango moko. Efrayimi apesaki bakado epai ya bamakangu na ye. **10** Ata apesaki bakado kati na bikolo, sik'oyo Ngai nakosangisa bango esika moko mpe bakobanda kosila

kokufa na se ya minyoko ya mokonzi moko ya nguya. **11** Ata
Efrayimi atongi bitumbelo ebele mpo na kolongola masumu
na ye, kasi bitumbelo yango ekomemisa ye kaka masumu.
12 Nakomelaki bango makambo ebele ya Mobeko na Ngai,
kasi bamonaki yango lokola eloko moko ya mopaya. **13** Bazali
kobonza bambeka lokola likabo mpo na Ngai, mpe bazali kolia
misuni; kasi Yawe azali kosepela na bango te. Sik'oyo, akokanisa
mabe na bango mpe akopesa bango etumbu mpo na masumu
na bango: bakozonga na Ejipito. **14** Isalaele abosani Mokeli na
ye mpe atongi bandako ya kitoko; Yuda atongi bingumba ebele
batonga makasi; kasi Ngai nakotinda moto kati na bingumba na
bango, mpe ekotumba bandako na bango ya kitoko. »

9 Isalaele, kosepela te; kozala na esengo te lokola bikolo
mosusu; pamba te otikaki Nzambe na yo mpe okendeki kosala
kindumba; osepelaki na lifuti ya kindumba na bitando nyonso
oyo batutelaka ble. **2** Etando oyo batutelaka ble mpe ekamolelo
masanga ya vino ekopesa bango bilei te, mpe bakozanga vino
ya sika. **3** Bakovanda lisusu te na mboka na Yawe; Efrayimi
akozonga na Ejipito, mpe bakolia bilei ya mbindo kati na Asiri. **4**
Bakobonzela lisusu Yawe makabo ya masanga ya vino te, mpe
bambeka na bango ekosepelisa lisusu Yawe te. Ekozala mpo na
bango lokola bilei ya matanga: bato nyonso oyo bakolia yango
bakokoma mbindo; pamba te bilei na bango ekozala kaka mpo
na mabumu na bango, kasi ekokota te na Tempelo ya Yawe. **5**
Boye, bokosala nini na mikolo ya bafeti oyo ekatama, na mikolo
ya bafeti ya Yawe? **6** Ata soki bakimi, bakobebisama; Ejipito
ekoyamba bango, Mefisi ekozala kunda na bango; matiti mabe
ekotonda na bibombelo palata na bango, banzube ekotonda kati
na bandako na bango. **7** Mikolo ya etumbu ezali koya, mikolo ya

kofuta masumu esili koya. Isalaele, yeba yango! Mosakoli akomi zoba, moto ya Molimo abeli liboma! Pamba te masumu na yo ekomi ebele penza, mpe mabe na yo ekomi mingi liboso na ngai.
8 Mokengeli ya Efrayimi azali elongo na Nzambe na ngai, azali mosakoli; Nzokande bazali kotiela ye mitambo na banzela na ye nyonso mpe bazali kotelemela ye kino na Ndako ya Nzambe na ye. **9** Bamikotisi penza kati na mabe ndenge basalaki na mikolo ya Gibea. Nzambe akobosana mabe na bango te mpe akopesa bango etumbu mpo na masumu na bango. **10** Tango namonaki Isalaele, azalaki lokola bambuma ya vino kati na esobe. Tango namonaki bakoko na bino, bazalaki lokola bambuma ya liboso ya nzete ya figi. Kasi tango bakomaki na Bala Peori, bamipesaki na nzambe oyo ya ekeko ya soni mpe bakomaki nkele lokola eloko oyo bango balingaki. **11** Nkembo ya Efrayimi ekokima lokola ndeke, wuta na mbotama, wuta na zemi, wuta na ebandeli ya zemi. **12** Ezala soki babokoli bana, nakobotola bango liboso ete bakola. Solo, mawa na bango tango nakopesa bango mokongo!
13 Nazali komona Efrayimi lokola engumba Tiri oyo etongama na likolo ya mabele ya kitoko; nzokande, Efrayimi akokaba bana na ye na mobomi. **14** Oh Yawe, pesa bango… Okopesa bango nini? Pesa bango mabumu oyo esopaka bazemi, mpe mabele oyo ekawuka. **15** Nayinaki bango mpo na mabe na bango nyonso oyo basalaki na Giligali; Nakobengana bango na Ndako na Ngai mpo na misala na bango ya mabe. Nakolinga bango lisusu te, pamba te bakonzi na bango nyonso bazali batomboki. **16** Efrayimi alembi, misisa na ye ekawuki; akobota lisusu bambuma te; ata soki baboti bana, nakoboma bana na bango oyo balingaka mingi. **17** Nzambe na ngai akobwaka bango, pamba te batosaki Ye te, mpe bakokoma koyengayenga kati na bikolo.

10 Isalaele azalaki lokola nzete ya vino ya bitape ebele, azalaki
kobota mbuma mpo na ye moko. Ndenge azalaki kobota mbuma
ebele, ndenge wana mpe atongaki bitumbelo ebele; ndenge
mabele na ye ekomaki kitoko, ndenge wana mpe abongisaki
mabanga na ye ya bule. **2** Mitema na bango etondi na mabe
mpe basengeli sik'oyo kofuta masumu na bango. Ye moko Yawe
akokaba bitumbelo na bango mpe akopanza mabanga na bango
ya bule. **3** Boye bakoloba: « Tozali na mokonzi te, pamba te
totosaki Yawe te. Ata tozalaki na mokonzi, akokaki kosala nini
mpo na biso? » **4** Bapesaka bilaka ebele, balapaka ndayi ya
lokuta mpe basalaka boyokani. Boye, bosembo ekomi lokola
matiti ya ngenge oyo ekolaka na bisika oyo bakataka bilanga. **5**
Bavandi ya Samari bazali kolenga mpo na mwana ngombe ya
mwasi ya Beti-Aveni; bato na yango mpe Banganga-Nzambe oyo
bagumbamelaka ekeko ya mwana ngombe bakosala matanga
na tina na yango. Tika ete basepela lelo mpo ete nkembo ya
mwana ngombe elongwe kati na bango. **6** Bakomema ekeko ya
mwana ngombe yango na Asiri lokola likabo mpo na mokonzi
monene. Efrayimi akoyoka soni, mpe Isalaele akosambwa mpo
na mabongisi oyo basalaki. **7** Mokili ya Samari mpe mokonzi
na yango bakotiola likolo ya mayi lokola mwa eteni ya nzete
ya kokawuka. **8** Bisambelo ya likolo ya bangomba ya Beti-
Aveni epai wapi Isalaele azalaki kosala masumu ekobebisama.
Banzube mpe basende ekobota na bitumbelo na bango mpe
ekozipa yango. Bongo bakoloba na bangomba milayi: « Bozipa
biso! » Mpe bakoloba na bangomba mikuse: « Bokweyela biso!
» **9** Isalaele, osalaki masumu wuta na mokolo ya Gibea mpe
obongwani te. Boni, bitumba ekomeli bato mabe ya Gibea te?
10 Nakopesa bango etumbu ndenge nalingi; bato ya bikolo ya

bapaya bakosalela bango likita mpe bakokanga bango minyololo likolo ya masumu mibale oyo basalaki. **11** Efrayimi azali lokola mwana ngombe ya mwasi oyo babokola malamu, alingaka kobeta ble; kasi nakotia ekangiseli na kingo na ye ya kitoko. Nakotambolisa Efrayimi lokola mpunda, Yuda akobalola mabele, Jakobi akopanza-panza yango. **12** Bolona bosembo mpo na bino moko mpe bokobuka mbuma ya bolingo ya solo. Bomikatela bilanga ya sika, pamba te tango ya koluka Yawe ekoki kino tango akoya kosopela bino bosembo. **13** Bolonaki makambo mabe, bobukaki mpe makambo mabe mpe boliaki mbuma ya lokuta, pamba te botiaki elikya na makasi mpe na ebele ya basoda na bino. **14** Yango wana, lokito ya bitumba ekoyokana kati na yo, bandako na yo nyonso oyo batonga makasi ekobebisama; ndenge Salimani abebisaki Beti-Aribeli na mokolo ya bitumba, tango bamama mpe bana na bango bakweyaki na mabele. **15** Beteli, makambo oyo ekokomela yo mpo ete mabe na yo eleki ndelo. Tango mokolo yango ekokoka, mokonzi ya Isalaele akozala lisusu te.

11 Tango Isalaele azalaki nanu elenge, nalingaki ye, mpe nabengaki mwana na ngai libanda ya Ejipito. **2** Kasi tango nyonso bazalaki kobenga ye, tango nyonso mpe azalaki kokima mosika na Ngai. Bazalaki kobonzela banzambe ya Bala mbeka mpe kotumbela bikeko malasi ya ansa. **3** Ezalaki Ngai nde nalakisaki Efrayimi ndenge ya kotambola; namemaki bango na maboko na Ngai, kasi basosolaki te ete Ngai nde nazalaki kobatela bango. **4** Natambolisaki bango na motema ya esengo mpe ya bolingo; nalongolaki bango ekangiseli na bakingo mpe namikitisaki mpo na koleisa bango. **5** Lokola baboyi kozonga epai na Ngai, bakozonga mpe na mokili ya Ejipito te, kasi mokili

ya Asiri nde ekozala mokonzi na bango. **6** Mopanga ekokota na
bingumba na bango, ekobuka bikangelo ya bikuke na bango
mpe ekosukisa mabongisi na bango. **7** Bato na Ngai batingami
kaka kopesa Ngai mokongo. Ata babengi bango ete bakende
epai na Ye-Oyo-Aleki-Likolo, moko te kati na bango azali kopesa
Ye lokumu. **8** Efrayimi, ekobanda ndenge nini nasundola yo?
Isalaele, ndenge nini natika yo okende kaka boye? Mpo na
nini nasala yo makambo oyo nasalaka engumba ya Adima?
Okanisi ete Ngai nakoki penza kokomisa yo lokola engumba ya
Tseboyimi? Motema na Ngai ebaluki kati na Ngai mpe natondi na
mawa makasi. **9** Nakosala te kolanda kanda na Ngai ya makasi,
nakobebisa lisusu Efrayimi te. Pamba te Ngai, nazali Nzambe,
nazali moto te! Nazali Mosantu, Ngai oyo nazali kati na bino;
nakoya lisusu na kanda te. **10** Bakolanda Yawe! Yawe akoganga
lokola nkosi. Tango akoganga, bana na Ye bakoya na kolenga
wuta na weste. **11** Bakoya na kolenga lokola bandeke wuta na
Ejipito, lokola bibenga wuta na Asiri. Nakovandisa bango na
bandako na bango, elobi Yawe. **12** Efrayimi azingeli Ngai na
lokuta, mpe libota ya Isalaele, na kokosa; kasi Yuda azali nanu
kotambola elongo na Nzambe, elongo na Mosantu ya solo.

12 Efrayimi aliaka mopepe; mikolo nyonso, alandaka mopepe
ya este; mosala na ye kokosa mpe kosala bato mabe. Asalaka
boyokani elongo na Asiri mpe atindaka mafuta ya olive na
Ejipito. **2** Yawe alingi kosamba na Yuda; akopesa Jakobi etumbu
kolanda etamboli na ye mpe akofuta ye kolanda misala na
ye. **3** Na libumu ya mama na bango, akangaki ndeko na ye
ya mobali na litambe; tango akomaki mokolo, abundaki na
Nzambe. **4** Abundaki na anjelu mpe alongaki, alelaki mpe
asengaki ngolu na ye. Jakobi akutanaki na ye na Beteli, mpe

ezali kuna nde asololaki na ye. **5** Yawe Nzambe, Mokonzi ya
mampinga, Kombo na Ye ya lokumu ezali Yawe. **6** Kasi yo,
osengeli kozonga epai ya Nzambe na yo; batela bolingo mpe
bosembo mpe tia tango nyonso elikya na Nzambe na yo. **7** Bato
ya Kanana basalelaka emekelo kilo ya lokuta, balingaka kaka
kokosa. **8** Efrayimi alobaka na lolendo nyonso: « Ngai nazali
mozwi, nakomi na bozwi mingi. Na mosala na Ngai nyonso,
bakotikala komona Ngai na mbeba ata moko te oyo bakoki
kobenga lisumu. » **9** Nazali Yawe, Nzambe na yo, oyo abimisaki
yo wuta na Ejipito; nakosala ete ovanda lisusu na se ya bandako
ya kapo lokola na mikolo ya bafeti na yo, oyo ekatama. **10**
Nalobaki na nzela ya basakoli, napesaki bango bimoniseli ebele
mpe nalobaki na masese na nzela na bango. **11** Lokola Galadi
etondi na mabe, ekokoma eloko pamba mpo ete bato na yango
babonzaki bangombe ya mibali na Giligali; mpe bitumbelo na
bango ekobukama mpe ekokoma mipiku ya mabanga kati na
banzela ya mikala ya bilanga. **12** Jakobi akimaki na mokili ya
Siri; Isalaele asalaki mosala mpo na kozwa mwasi; mpe mpo
na kobala mwasi yango, andimaki kokoma mobateli bibwele.
13 Yawe asalelaki mosakoli mpo na kobimisa Isalaele wuta na
Ejipito, abatelaki ye na nzela ya mosakoli. **14** Kasi Efrayimi
atumbolaki kanda na Ye makasi, yango wana, Nkolo na ye
akotangela ye ngambo ya makila oyo asopaki mpe akofuta ye
kolanda mabe na ye.

13 Tango Efrayimi azalaki koloba, bato bazalaki kolenga;
azalaki kokonza kati na Isalaele, kasi asalaki mabe na kosambela
nzambe Bala; yango wana akufaki. **2** Sik'oyo, bazali kokoba
kosala masumu; na mayele na bango, bazali komisalela
banzambe ya bikeko na nzela ya palata na bango balekisa na

moto, bililingi oyo babongisa malamu: nyonso wana ezali mosala ya bato ya misala ya maboko. Balobaka na tina na bango: « Babonzaka bato lokola bambeka mpe bapesaka beze na bana ngombe ya mibali. » **3** Mpo na yango, bakozala lokola lipata ya tongo, lokola londende ya tongo oyo elimwaka, lokola lititi oyo mopepe ememaka mosika na esika oyo batutelaka ble, mpe lokola molinga oyo ebimaka na lidusu. **4** « Nzokande Ngai Yawe, nazali Nzambe na yo, oyo abimisaki yo wuta na Ejipito. Oyebi Nzambe mosusu te libanda na Ngai, ozali na mobikisi mosusu te. **5** Ngai, nayebaki yo kati na esobe, kati na mabele oyo ekawuka. **6** Kasi sik'oyo, lokola bolie mpe botondi, bokomi lofundu mpe bobosani Ngai. **7** Boye, nakokweyela bino lokola nkosi mpe nakozela bino na nzela lokola nkoyi. **8** Nakolanda bino lokola ngombolo oyo ebungisi bana na yango mpe nakopasola misuni ya mitema na bino. Nakolia bino wana, lokola nkosi ya mwasi, bongo banyama ya zamba ekoya kopanza bino biteni-biteni. **9** Isalaele, obebisami; pamba te Ngai kaka nde Mosungi na yo! **10** Wapi mokonzi na yo mpo ete abikisa yo? Wapi bakambi na yo kati na bingumba na bino nyonso oyo, na tina na bango, bozalaki koloba: ‹ Bopesa biso mokonzi mpe moyangeli? › **11** Boye, na kanda na Ngai, napesaki bino mokonzi, mpe na kotomboka na Ngai, nakolongola ye. **12** Mabe ya Efrayimi ebombami, mpe masumu na ye ekomami penza. **13** Pasi ekomeli ye lokola mwasi oyo azali na pasi ya kobota; kasi mpo ete azali lokola mwana azanga mayele, soki tango ya kobotama ekoki, abimaka na libumu ya mama na ye te. **14** Nakokangola bango na bokonzi ya mboka ya bakufi, nakosikola bango na kufa. Oh kufa, wapi nguya na yo? Oh mboka ya bakufi, wapi nguya na yo ya kobebisa? Nakoyokela bango mawa te! **(Sheol h7585)** **15** Ata Efrayimi azali

kofuluka kati na bandeko na ye ya mibali, mopepe ya este ekoya, mopepe ya Yawe ekoya wuta na esobe: ekokawusa etima ya Efrayimi, ekokawusa liziba na ye. Monguna akobotola ye biloko nyonso ya talo wuta na ebombelo na yango. » **16** Bato ya Samari basengeli kozwa etumbu mpo na mabe na bango, pamba te batombokeli Nzambe na bango. Bato bakokufa na mopanga; bakonyata-nyata babebe na bango, bakopasola mabumu ya basi na bango ya zemi.

14 Isalaele, zongela Yawe, Nzambe na yo, pamba te ezali masumu na yo nde ekweyisaki yo. **2** Bobongisa maloba na bino mpe bozonga epai na Yawe; boloba na Ye: « Limbisa mabe na biso nyonso, yamba biso na mawa na Yo mpo ete tobonzela yo maloba ya bibebu na biso, na esika ya bangombe. **3** Asiri akokoka kobikisa biso te; tokomata na mpunda ya bitumba te mpe tokoloba lisusu te na misala ya maboko na biso: ‹ Bozali banzambe na biso, › pamba te ezali Yo, Yawe, nde oyokelaka mwana etike mawa. » **4** Nakobikisa bango na mabe na bango mpe nakolinga bango na motema moko, pamba te kanda na Ngai elongwe kati na bango. **5** Nakozala lokola londende mpo na Isalaele; akobimisa fololo lokola lisi, akopika misisa lokola nzete ya sedele ya Libani. **6** Bitape na ye ekokende mosika, akozala na lokumu lokola nzete ya olive, mpe malasi na ye ekozala lokola malasi ya nzete ya sedele ya Libani. **7** Bato bakozongela kovanda na se ya elilingi na ye, bakokola malamu lokola ble, bakobimisa fololo lokola elanga ya vino kitoko ya Libani. **8** Efrayimi akoloba: « Banzambe ya bikeko ezali lisusu na tina nini epai na Ngai? » Ngai nakoyanola ye mpe nakosunga ye. Nazali lokola nzete ya sipele ya mobesu, Ngai nde nasalaka ete obota mbuma. **9** Nani azali na bwanya mpo na kososola makambo

oyo? Nani azali na mayele mingi mpo na koyeba yango? Pamba te banzela ya Yawe ezalaka alima: bato ya sembo bakolanda yango, kasi batomboki bakobeta mabaku na nzela yango.

Joeli

1 Tala liloba oyo Yawe alobaki na nzela ya Joeli, mwana mobali
ya Petueli: **2** — Bino bakambi ya bato, boyoka liloba oyo; bino
nyonso, bavandi ya mokili, botia matoyi mpe boyoka! Boni,
likambo ya boye esila kosalema na tango na bino to mpe na
tango ya bakoko na bino? **3** Boyebisa yango epai ya bana na
bino, mpe tika ete bana na bino bayebisa yango epai ya bana
na bango; mpe bana na bango, na milongo ya bato oyo bakoya
na sima. **4** Matiti oyo mampinga ya mabanki etiki, mabanki
minene elie yango; oyo mabanki minene etiki, mabanki mike elie
yango; oyo mabanki mike etiki, mabanki mosusu elie yango. **5**
Bino balangwi masanga, bolamuka mpe bolela; bolela, bino
nyonso bameli vino. Pamba te babotoli bino vino ya sika na
bibebu. **6** Ekolo moko ya bapaya ebundisi mokili na Ngai, ezali
na nguya makasi mpe bakokoka te kotanga motango ya bato na
yango. Minu na yango ezali lokola minu ya nkosi ya mobali,
mpe mbanga na yango, lokola mbanga ya nkosi ya mwasi.
7 Ekolo yango ekomisi elanga na Ngai ya vino lokola esobe
mpe ekati-kati banzete na Ngai ya figi, elongoli banzete na
Ngai nyonso baposo, ebwaki yango mpe etiki bitape na yango
pembe. **8** Bosala matanga lokola elenge mwasi oyo alati pili
mpo na kolela mobandami na ye. **9** Makabo ya bambuma mpe
ya masanga ezali kopesama lisusu te na Tempelo ya Yawe.
Banganga-Nzambe, basali ya Nkolo, bazali na matanga. **10**
Bilanga ebebisami, mabele ekawuki, mbuma ya ble ezali lisusu
te, vino esili mpe mafuta ezali lisusu te. **11** Bino basali bilanga,
bozala na soni; bino baloni vino, bolela mpo na mbuma ya ble
mpe ya orje, pamba te milona ebebisami. **12** Bilanga ya vino
ekawuki, banzete ya figi elembi-lembi, banzete ya grenade, ya

mbila mpe ya pome, banzete nyonso ya bilanga esili kokawuka. Solo, esengo ya bato esili. **13** Oh bino Banganga-Nzambe, bolata basaki mpe bolela. Bino bato oyo bosalaka na etumbelo, bolela. Bino basali ya Nzambe na ngai, boya, bolata basaki butu mobimba. Pamba te makabo ya bambuma mpe ya masanga ezali kopesama lisusu te na Ndako ya Nzambe na bino. **14** Bopanza sango ya kokila bilei, bobengisa bato na mayangani ya bule, bobengisa bakambi mpe bavandi nyonso ya mokili ete baya na Ndako ya Nzambe na bino mpe bolela epai na Yawe. **15** Mawa na mokolo wana! Pamba te mokolo ya Yawe ekomi pene; ekoya lokola libebi oyo ewuti epai na Nkolo-Na-Nguya-Nyonso. **16** Boni, wuta na Ndako ya Nzambe mpe na miso na biso, balongoli te bilei, esengo mpe kosepela? **17** Bankona ekawuki na se ya mabele, bibombelo etikali lisusu na eloko te, bibombelo ya bambuma ebukani mpo ete ble ezali lisusu te. **18** Tika ete ngombe elela! Bibwele ekomi kotelengana, pamba te matiti ya kolia etikali lisusu te; ezala bameme to bantaba ekomi na pasi. **19** Oh Yawe, Yo nde nazali kobelela, pamba te moto ezikisi matiti mpe banzete nyonso ya bilanga. **20** Ezala banyama ya zamba ezali kotalela Yo, pamba te miluka ekawuki mpe moto ezikisi bilanga.

2 Bobeta kelelo na Siona! Bobelela na likolo ya ngomba na Ngai ya bule! Tika ete bavandi nyonso ya mokili balenga, pamba te mokolo ya Yawe ezali koya; solo, ekomi penza pene. **2** Ezali mokolo ya butu mpe ya molili makasi, mokolo ya londende mpe ya mapata ya mwindo. Ndenge pole ya tongo epanzanaka na bangomba, ndenge wana mpe mampinga moko ya basoda ebele mpe ya mpiko ezali koya. Makambo ya boye etikala nanu kosalema te na kala mpe ekotikala kosalema te na mikolo oyo

ekoya. **3** Liboso na bango, moto ezali kotumba; sima na bango,
moto ezali kozikisa. Liboso na bango, mokili ezali lokola elanga
ya Edeni, mpe sima na bango, lokola esobe. Solo, ata eloko moko
te ekotikala. **4** Bazali lokola bampunda; bapumbwaka lokola
basoda oyo batambolaka likolo ya bampunda. **5** Batambolaka
likolo ya basonge ya bangomba na makelele makasi lokola
makelele ya bashar, lokola makelele ya matiti oyo ezali kozika,
lokola mampinga moko ya basoda ya mpiko oyo babongami
mpo na kokende na bitumba. **6** Soki bamoni bango, bato ya
bikolo bakomaka na somo mpe bilongi nyonso ekawukaka. **7**
Bakimaka lokola bilombe, bapumbwaka bamir lokola basoda ya
mpiko, batambolaka nzela moko, batengamaka te. **8** Batutanaka
te bango na bango, moko na moko alandaka kaka nzela na
ye. Badusolaka na kati-kati ya bibundeli ya banguna, mpe
eloko moko te ekangaka bango nzela. **9** Bawelelaka kokota
kati na engumba, bapotaka mbangu pene ya mir, bakotaka na
bandako ndenge miyibi bakotaka na nzela ya maninisa. **10** Mokili
eninganaka liboso na bango, Lola elengaka, moyi mpe sanza
eyindaka, minzoto etikaka kongenga. **11** Yawe azali koganga
lokola kake na liboso ya mampinga na Ye. Milongo ya mampinga
na Ye etonda na basoda; basoda oyo batosaka mitindo na Ye
bazali na nguya. Mokolo ya Yawe ezali monene, ezali somo
makasi; nani akoki kotelema na mokolo yango? **12** « Ezala
sik'oyo, » elobi Yawe, « bozonga epai na Ngai na mitema na
bino mobimba, na kokila bilei, na mpinzoli mpe na kolela. » **13**
Bopasola mitema na bino, kasi bilamba na bino te. Bozonga
epai na Yawe, Nzambe na bino, pamba te atonda na ngolu mpe
na mawa, asilikaka noki te mpe atonda na bolingo, abongolaka
mokano na Ye ya kotindela bato pasi. **14** Nani ayebi soki akoki

kobongola makanisi to koyoka mawa mpe kotika na sima na Ye lipamboli, mpo ete bokoka lisusu kobonzela Yawe, Nzambe na bino, makabo ya bambuma to makabo ya masanga ya vino? **15** Bobeta kelelo na Siona! Bopanza sango ya mokolo ya bule ya kokila bilei mpe bobengisa mayangani ya bule. **16** Bosangisa bato, bobulisa mayangani, bosangisa bakambi mpe bana, ezala oyo bazali nanu komela mabele. Tika ete elenge mobali oyo abali sika atika shambre na ye ya libala, mpe elenge mwasi oyo abali sika atika mpe shambre na ye ya libala. **17** Tika ete Banganga-Nzambe oyo basalelaka Yawe balela na kati-kati ya ndako moke ya kokotela mpe etumbelo. Tika ete baloba: « Oh Yawe, bikisa bato na Yo, kokomisa te libula na Yo eloko ya kotiola to eloko ya maseki kati na bikolo. Mpo na nini bato ya bikolo mosusu baloba: ‹ Wapi Nzambe na bango? › » **18** Yawe akotonda na zuwa mpo na mokili na Ye mpe akoyokela bato na Ye mawa. **19** Yawe akoyanola mpe akoloba na bango: « Nakotindela bino ble, vino ya sika mpe mafuta; bongo bokotonda yango. Nakokomisa bino lisusu te eloko ya kotiola kati na bikolo. **20** Nakotindika monguna ya nor mosika na bino, nakomema ye na mokili ekawuka mpe ezanga eloko; bongo basoda na ye, oyo bazalaka na liboso bakozinda na ebale monene ya este; mpe oyo bazalaka na sima, na ebale monene ya weste. Solo na ye ya kopola ekoyokana, kobeba na ye ekopanzana. » Solo, asali makambo minene. **21** Oh mabele, kobanga te, zala na esengo mpe sepela, pamba te Yawe asali makambo minene. **22** Banyama ya zamba, bobanga te, pamba te matiti eboti lisusu na elanga, banzete eboti lisusu bambuma; banzete ya figi mpe ya vino eboti bambuma ebele penza. **23** Bosepela, bino bato ya Siona, bosepela kati na Yawe, Nzambe na bino, pamba te apesi bino mvula mpo na kobikisa

bino. Akonokisela bino bamvula minene na eleko ya mvula mpe na eleko ya elanga, ndenge ezalaki liboso. **24** Etando oyo batutelaka ble ekotonda na bambuma, banzungu ekotonda na vino mpe na mafuta. **25** Nakozongisela bino mibu oyo mampinga minene ya mankoko, ya makelele, ya mabanki minene mpe ya bambinzo eliaki: mampinga minene na Ngai oyo natindaki mpo na kobundisa bino. **26** Bokolia bilei ebele mpe bokotonda, bongo bokokumisa Kombo ya Yawe, Nzambe na bino, oyo asaleli bino makambo ya kokamwa: bato na Ngai bakotikala koyoka lisusu soni te. **27** Boye bokoyeba solo ete Ngai, nazali kati na Isalaele, ete nazali Yawe, Nzambe na bino, mpe ete Nzambe mosusu azali te. Bato na Ngai bakotikala koyoka lisusu soni te. **28** Sima na makambo oyo, nakosopa Molimo na Ngai kati na bato nyonso. Bana na bino ya mibali mpe ya basi bakosakola, mibange na bino bakolota bandoto, bilenge na bino bakozwa bimoniseli. **29** Ata mpe kati na basali na Ngai ya mibali mpe ya basi, nakosopa Molimo na Ngai, na mikolo wana. **30** Nakolakisa bino bilembo ya kokamwa, na likolo mpe na mokili: makila, moto mpe makonzi ya milinga. **31** Moyi ekobongwana molili, mpe sanza ekobongwana makila, liboso ete mokolo ya Yawe ekoma, mokolo oyo ya monene mpe ya somo. **32** Bongo moto nyonso oyo akobelela Kombo ya Yawe akobikisama; pamba te na ngomba Siona mpe na Yelusalemi, ekozala na bato oyo bakobika, kolanda ndenge Yawe alobaki, mpe bato oyo Yawe akobenga bakozala kati na bato oyo bakobika.

3 « Na mikolo mpe na tango wana, tango nakozongisa bakangami ya Yuda mpe ya Yelusalemi, **2** nakosangisa bato ya bikolo nyonso mpe nakokitisa bango na lubwaku ya Jozafati. Nakosambisa bango kuna na tina na libula na Ngai, Isalaele,

bato na Ngai; pamba te bapanzi bato na Ngai kati na bikolo mpe bakaboli mokili na Ngai. **3** Babeti zeke mpo na kokabola bato na Ngai, bapesi bilenge mibali basi ya ndumba, bateki bilenge basi mpo na kozwa kaka vino, mpe balangwe yango. **4** Eh bongo bino, Tiri mpe Sidoni, bituka ya bato ya Filisitia, likambo nini lisusu kati na Ngai mpe bino? Bolingi kozongisela Ngai mabe to kotombokela Ngai? Soki yango nde ezali makanisi na bino, Ngai nde nasengeli kozongisela bino mabe na lombangu. **5** Pamba te bozwaki palata mpe wolo na Ngai, bomengo na Ngai ya motuya makasi mpe bomemaki yango na batempelo na bino. **6** Botekaki bato ya Yuda mpe ya Yelusalemi epai ya Bagreki mpo na komema bango mosika ya mokili na bango. **7** Ngai moko nakopesa bango makasi mpo ete babima na bisika nyonso epai wapi botekaki bango. **8** Nakoteka bana na bino ya mibali mpe ya basi epai ya bato ya Yuda, mpe bango bakoteka bango epai ya bato ya Sabe, ekolo ya mosika penza, » elobi Yawe. **9** « Bosakola likambo oyo kati na bikolo: Bobulisa mampinga mpo na bitumba! Bolamusa bilombe! Tika ete bilombe nyonso ya bitumba bapusana mpe baya! **10** Bosala mipanga, na nzela ya bakongo na bino; mpe makonga, na nzela ya bipasola na bino! Tika ete moto na bolembu aloba: ‹ Nazali makasi. › **11** Bino bikolo nyonso ya zingazinga, boya na lombangu mpe bosangana! Oh Yawe, kitisa bilombe na Yo! **12** Tika ete bikolo nyonso elamuka mpe emata kino na lubwaku ya Jozafati! Pamba te kuna nde nakovanda mpo na kosambisa bikolo nyonso ya zingazinga. **13** Bosimba bambeli, pamba te bambuma eteli. Boya, bokamola bambuma ya vino, pamba te ekamolelo etondi, banzungu etondi, mabe na bango eleki ndelo. **14** Bato bazali ebele, ebele penza, na lubwaku ya kosambisama. Mokolo ya Yawe ekomi pene,

na lubwaku ya kosambisama. **15** Sanza mpe moyi ekoyinda,
minzoto ekongenga lisusu te. **16** Wuta na Siona, Yawe akoloba
makasi; wuta na Yelusalemi, akoloba na mongongo makasi
lokola kake; Lola mpe mabele ekoningana. Kasi Yawe akozala
ekimelo mpo na bato na Ye, engumba batonga makasi mpo na
bana ya Isalaele. **17** Boye, bokoyeba solo ete Ngai nazali Yawe,
Nzambe na bino; navandaka na Siona, ngomba na Ngai ya bule.
Yelusalemi ekozala engumba ya bule, bapaya bakolekela lisusu
wana te. **18** Na mokolo wana, bangomba ekotangisa vino ya
sika, mpe miliki ekotanga na bangomba mikuse. Miluka nyonso
ya Yuda ekotonda na mayi, etima moko ya mayi ekobima wuta
na Tempelo ya Yawe mpe ekosopela lubwaku ya banzete ya
akasia mayi. **19** Kasi mokili ya Ejipito ekobebisama, mokili ya
Edomi ekokoma esobe mpo na makambo mabe oyo basalaki
epai ya bato ya Yuda, pamba te basopaki makila ya bato ya
Yuda na mabele na bango, atako basalaki mabe te. **20** Bato
bakokoma kovanda na mokili ya Yuda mpo na libela, mpe na
engumba Yelusalemi, libela na libela. **21** Nakopetola bino mpo
na ngambo ya makila, mpo ete nanu napetola bino te. »

Amosi

1 Maloba ya Amosi, moko kati na babateli bibwele ya mboka
Tekoa. Azwaki emoniseli ya maloba oyo na tina na mokili
ya Isalaele, mibu mibale liboso ete koningana ya mabele
esalema, tango Oziasi azalaki mokonzi ya Yuda, mpe Jeroboami,
mwana mobali ya Joasi, azalaki mokonzi ya Isalaele. **2** Alobaki:
Yawe azali koganga wuta na Siona, mpe azali koloba wuta na
Yelusalemi, na mongongo makasi lokola kake. Matiti ya bitando
epai wapi babateli bibwele baleisaka bibwele ekokawuka, mpe
songe ya ngomba Karimeli ekokawuka. **3** Tala liloba oyo Yawe
alobi: « Likolo ya masumu misato to minei ya Damasi, nakozanga
te kopesa bango etumbu, pamba te bakataki-kataki bato ya
Galadi na nzela ya bibende oyo etimolaka mabele mpo na kosala
bilanga. **4** Nakotia moto na ndako ya mokonzi Azaeli, mpe moto
yango ekozikisa bandako ya mokonzi Beni-Adadi, oyo batonga
makasi. **5** Nakobuka ekuke ya Damasi, nakobebisa mokonzi
ya bavandi ya Lubwaku ya Beti-Aveni, mpe oyo azali kokonza
na Beti-Edeni; mpe bato ya Siri bakokende na bowumbu na
Kiri, » elobi Yawe. **6** Tala liloba oyo Yawe alobi: « Likolo ya
masumu misato to minei ya Gaza, nakozanga te kopesa bango
etumbu, pamba te bamemaki bikolo ebele na bowumbu mpe
batekaki bango na Edomi. **7** Nakotia moto na bamir ya Gaza,
mpe moto yango ekozikisa bandako na yango, oyo batonga
makasi. **8** Nakoboma mokonzi ya bavandi ya Asidodi mpe oyo
azali kokonza na Ashikeloni. Nakobalukela engumba Ekroni kino
tango moto ya suka kati na bato ya Filisitia akokufa, » elobi
Nkolo Yawe. **9** Tala liloba oyo Yawe alobi: « Likolo ya masumu
misato to minei ya Tiri, nakozanga te kopesa bango etumbu,
pamba te bakababaki bato ebele na bowumbu epai ya bato ya

Edomi mpe batosaki te boyokani ya bondeko. **10** Nakotia moto
na bamir ya engumba Tiri, mpe moto yango ekozikisa bandako
na yango, oyo batonga makasi. » **11** Tala liloba oyo Yawe alobi:
« Likolo ya masumu misato to minei ya Edomi, nakozanga te
kopesa bango etumbu, pamba te balandaki bandeko na bango
na mopanga, bayokelaki bango mawa te, kanda na bango
ezalaki tango nyonso komata, mpe bayina bango wuta kala. **12**
Nakotia moto na engumba Temani, mpe moto yango ekozikisa
bandako ya Botsira, oyo batonga makasi. » **13** Tala liloba oyo
Yawe alobi: « Likolo ya masumu misato to minei ya Amoni,
nakozanga te kopesa bango etumbu, pamba te bapasolaki
mabumu ya basi ya zemi ya Galadi mpo na koyeisa mokili na
bango monene. **14** Nakotia moto na bamir ya engumba ya Raba,
mpe moto yango ekozikisa bandako na yango, oyo batonga
makasi, kati na koganga na mokolo ya bitumba, kati na mopepe
makasi na mokolo ya ekumbaki. **15** Mokonzi na bango akokende
na bowumbu, ye elongo na bakalaka na ye, » elobi Yawe.

2 Tala liloba oyo Yawe alobi: « Likolo ya masumu misato to
minei ya Moabi, nakozanga te kopesa bango etumbu, pamba
te batumbaki mikuwa ya mokonzi ya Edomi mpe bakomisaki
yango putulu. **2** Nakotia moto kati na ekolo ya Moabi, mpe moto
yango ekozikisa bandako ya engumba ya Kerioti, oyo batonga
makasi. Moabi ekokufa kati na lokito ya makasi, na makelele
ya bitumba mpe ya kelelo. **3** Nakobebisa mokonzi na yango
mpe nakoboma ye elongo na bakalaka na ye, » elobi Yawe.
4 Tala liloba oyo Yawe alobi: « Likolo ya masumu misato to
minei ya Yuda, nakozanga te kopesa bango etumbu, pamba
te babwakaki Mobeko na Ngai, babatelaki te bikateli na Ngai
mpe babungaki nzela mpo na kolanda banzambe ya lokuta oyo

bakoko na bango balandaki na tango ya kala. **5** Nakotia moto
kati na ekolo ya Yuda, mpe moto yango ekozikisa bandako ya
engumba Yelusalemi, oyo batonga makasi. » **6** Tala liloba oyo
Yawe alobi: « Likolo ya masumu misato to minei ya Isalaele,
nakozanga te kopesa bango etumbu, pamba te batekaki bato ya
sembo mpo na kozwa kaka palata, mpe bato bakelela mpo na
kozwa kaka mapapa mibale. **7** Bazali konyata mito ya babola
ndenge banyataka putulu ya mabele, mpe bazali kokata na
bosembo te makambo ya bato bakelela. Tata mpe mwana na ye
ya mobali bazali kosangisa nzoto na mwasi moko ya makangu;
mpe na bongo, bazali kotiola bosantu ya Kombo na Ngai. **8** Pene
ya bitumbelo, bazali kolalela bilamba oyo bazwi na ndanga; mpe
kati na ndako ya nzambe na bango, bazali komela vino oyo
epesami lokola lomande. **9** Nzokande, Ngai, nabebisaki bato
ya Amori liboso na bango, atako bazali milayi lokola banzete
ya sedele mpe makasi lokola banzete ya sheni. Nabebisaki
bambuma na yango na likolo, mpe misisa na yango na se. **10**
Nabimisaki bino na Ejipito mpe natambolisaki bino mibu tuku
minei kati na esobe mpo na kopesa bino mokili ya bato ya
Amori. **11** Kati na bana na bino ya mibali, nabimisaki basakoli;
mpe kati na bilenge mibali na bino, nabimisaki banaziri. Oh
bana ya Isalaele, boni, ezali solo te? » elobi Yawe. **12** « Kasi
bino, bolangwisi banaziri masanga mpe bopekisi basakoli ete
basakola lisusu te. **13** Sik'oyo, nakonyata bino ndenge shar oyo
etonda na maboke ya bambuma enyataka biloko. **14** Moto oyo
aleki na mbangu akobika te, moto oyo aleki makasi akokoka
kobimisa makasi na ye te, mpe soda ya mpiko akokoka kobikisa
bomoi na ye te. **15** Mobeti tolotolo akolonga te, soda ya mpiko
akokoka kokima te, mpe soda oyo atambolaka likolo ya mpunda

akobikisa bomoi na ye te; **16** ezala basoda oyo baleki makasi,
bakokima bolumbu na mokolo wana, » elobi Yawe.

3 Oh bana ya Isalaele, boyoka liloba oyo Yawe alobi na tina
na bino, na tina na etuka nyonso oyo nabimisaki na Ejipito:
2 « Bozali etuka moko kaka oyo Ngai napona kati na bituka
nyonso ya mabele; yango wana nakopesa bino etumbu mpo
na mabe nyonso oyo bosali. **3** Boni, bato mibale bakoki solo
kotambola nzela moko soki bayokani te? **4** Nkosi ekoki solo
koganga na zamba soki emoni te nyama ya kolia? Mwana nkosi
ekoki penza konguluma na esika oyo evandaka soki ekangi
nyama te? **5** Ndeke ekoki solo kokangama na motambo oyo
ezali na mabele soki ezangi eloko ya kolia? Motambo ekoki solo
koningana soki ekangi eloko te? **6** Boni, kelelo ya bitumba ekoki
solo kobeta kati na engumba, bongo bato bazanga kobanga?
Pasi ekoki solo koya na engumba soki Yawe atindi yango te? **7**
Solo, Nkolo Yawe asalaka eloko moko te soki alakisi mabongisi
na Ye te epai ya basali na Ye, basakoli. **8** Nkosi egangi; nani
akobanga te? Nkolo Yawe alobi; nani akoki koboya kosakola? **9**
Bosakola makambo oyo kati na bandako ya Asidodi mpe ya
Ejipito: ‹ Bosangana na likolo ya bangomba ya Samari mpe
botala ndenge nini mobulu mpe minyoko ezali kosalema kati
na yango! **10** Bato na Ngai bayebi lisusu te kosala makambo
na bosembo, › elobi Yawe, ‹ batondisi bandako na bango na
bomengo ya bitumba mpe na biloko oyo babotoli na makasi.
› » **11** Mpo na yango, tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi: «
Monguna moko akozingela yo, akosukisa yo mpe akobotola
na makasi biloko kati na bandako na yo, oyo batonga makasi.
» **12** Tala liloba oyo Yawe alobi: « Ndenge mobateli bibwele
alongolaka na monoko ya nkosi makolo mibale to songe ya litoyi

ya meme, ndenge wana nde bana ya Isalaele bakobikisama, ba-oyo bavandaka na Samari, na basonge mpe na basuka ya bambeto na bango. » **13** « Boyoka makambo oyo mpe bokebisa ndako ya Jakobi, » elobi Yawe, Nzambe, Mokonzi ya mampinga. **14** « Na mokolo oyo nakopesa Isalaele etumbu mpo na masumu na ye, nakobebisa bitumbelo ya Beteli, nakobuka maseke ya bitumbelo, mpe ekokweya na mabele. **15** Nakokweyisa ndako ya tango ya malili makasi mpe ya tango ya molunge makasi; mpe bandako oyo batonga kitoko na pembe ya nzoko ekozala lisusu te, » elobi Yawe.

4 Bino bangombe ya basi ya Bashani, boyoka maloba oyo; bozali lokola ngomba ya Samari, bino bato oyo bonyokolaka babola, bomonisaka bato bakelela pasi mpe bolobaka na mibali na bino: « Bomemela biso masanga mpo tomela. » **2** Nkolo Yawe alapi ndayi mpo na bosantu na Ye: « Solo, na mikolo ekoya, bakomema bino mpe bana na bino na bandobo; **3** bokobimela na madusu kati na mir, moko na moko na lidusu oyo ezali liboso na ye, mpe bakobengana bino kino na ngomba Erimoni, » elobi Yawe. **4** « Bokende na Beteli mpe bosala masumu, bokende na Giligali mpe bosala lisusu masumu koleka. Bobonza bambeka na bino tongo nyonso, mpe eteni na bino ya zomi sima na mokolo ya misato. **5** Botumba farine oyo batia levire lokola likabo ya kozongisa matondi, mpe bobeta tolo mpo na makabo na bino, oyo bokati kopesa wuta na mokano ya mitema na bino moko. Bino bana ya Isalaele, bolobela yango na mongongo makasi, pamba te bolingaka nde kosala bongo, elobi Nkolo Yawe. **6** Nabomaki bino nzala kati na bingumba na bino nyonso, napimelaki bino bilei kati na bamboka na bino nyonso; kasi atako bongo, bozongelaki Ngai te, » elobi Yawe. **7**

« Napimelaki bino lisusu mvula, basanza misato mobimba liboso
ete tango oyo babukaka bambuma ekoma. Natindaki mvula na
engumba moko mpe nakangaki yango na engumba mosusu.
Elanga moko enokelaki mvula, kasi mosusu ezangelaki yango
mpe ekawukaki. **8** Bato bazalaki kotambola-tambola longwa na
engumba moko kino na engumba mosusu mpo na koluka mayi,
kasi bazwaki mayi oyo ekokelaki baposa na bango te; atako
bongo, bozongelaki Ngai te, » elobi Yawe. **9** « Mbala mingi,
nazalaki kobwakela bilanga na bino bokono, banzete na bino ya
ble mpe ya vino ekomaki kokawuka; bongo mabanki ekomaki
kolia banzete na bino ya figi mpe ya olive. Kasi atako bongo,
bozongelaki Ngai te, » elobi Yawe. **10** « Natindaki, kati na bino,
bokono oyo ebomaka, ndenge nasalaki kati na Ejipito; nabomaki
bilenge mibali na bino na mopanga mpe nasalaki ete babotola
bampunda na bino; mpe natondisaki bazolo na bino na solo ya
bibembe oyo ekufaki na molako na bino. Kasi atako bongo,
bozongelaki Ngai te, » elobi Yawe. **11** « Nabebisaki bino ndenge
nabebisaki Sodome mpe Gomore; bozalaki lokola koni ya moto
oyo babimisi na moto. Kasi atako bongo, bozongelaki Ngai te,
» elobi Yawe. **12** « Yango wana, Isalaele, tala makambo oyo
nakosala yo! Mpe lokola nakosala yo bongo, Isalaele, mibongisa
mpo na kokutana na Nzambe na yo. » **13** Pamba te Ye oyo
asalaki bangomba, oyo akelaki mipepe, oyo alakisaka makanisi
na Ye epai na moto, oyo abongolaka pole molili, oyo atambolaka
likolo ya bangomba ya mokili, Kombo na Ye ezali: Yawe, Nzambe
Mokonzi ya mampinga.

5 Oh libota ya Isalaele, boyoka maloba oyo, eleli oyo nazali
koloba na tina na bino: **2** « Isalaele, mboka kitoko, ekweyi na
mabele, ezali kokoka kotelema lisusu te! Basundoli yango kaka

bongo, mpe moto akotelemisa yango azali te. » **3** Tala liloba oyo
Nkolo Yawe alobi: « Engumba oyo ekotinda basoda nkoto moko
mpo na kobundela Isalaele ekotikala kaka na basoda nkama
moko, mpe oyo ekotinda basoda nkama moko ekotikala kaka na
basoda zomi. » **4** Tala liloba oyo Nkolo Yawe alobi na libota ya
Isalaele: « Bozonga epai na Ngai mpe bokobika! **5** Bokende
koluka na Beteli te, bokende na Giligali te, bosala mobembo na
Beri-Sheba te. Pamba te Giligali ekokende na bowumbu, mpe
Beteli ekokoma eloko pamba. » **6** Boluka Yawe mpe bokobika,
soki te akokitela libota ya Jozefi lokola moto oyo ekozikisa yango,
mpe moto moko te akozala na Beteli mpo na koboma yango. **7**
Bino bato oyo bobongolaka bosembo ngenge mpe bobwakaka
bosolo na mabele, **8** boluka Ye oyo akela lisanga ya minzoto, oyo
abongolaka molili pole mpe akomisaka moyi butu, oyo abengaka
mayi ya ebale monene mpe asopaka yango na etando ya mokili;
Kombo na Ye ezali: Yawe. **9** Akweyisaka bato ya makasi mpe
abebisaka engumba ya makasi. **10** Bino bato boyinaka moto
oyo akataka makambo na bosembo mpe botiolaka moto oyo
alobaka solo, **11** lokola bozali konyokola babola mpe kobotola
bambuma na bango ya ble, bokovanda te na bandako oyo
botongaki na mabanga bakata, bokomela te masanga ya vino ya
bilanga kitoko ya vino oyo bolonaki. **12** Pamba te nayebi ndenge
nini mabe na bino ezali ebele mpe ndenge nini masumu na
bino ezali minene: bozali konyokola bato ya sembo mpe kozwa
kanyaka, mpe lisusu bozali kokata makambo ya babola na
bosembo te. **13** Boye, moto ya mayele alobaka te na tango ya
boye, pamba te mikolo ezali mabe. **14** Bolukaka kosala bolamu,
kasi mabe te, mpo ete bokoka kobika. Boye, Yawe Nzambe,
Mokonzi ya mampinga, akozala elongo na bino, ndenge kaka

bozali koloba yango. **15** Boyinaka kosala mabe, kasi bolingaka
nde kosala bolamu; bolukaka bosembo tango bozali kosambisa.
Tango mosusu Yawe, Mokonzi ya mampinga, akoyokela ndambo
ya bato oyo bamikomisaki mbindo te mawa kati na libota ya
Jozefi. **16** Yango wana, tala liloba oyo Nkolo, Yawe, Nzambe,
Mokonzi ya mampinga, alobi: « Kolela ekozala na babalabala
nyonso, mpe koganga ya somo ekozala na bisika nyonso oyo
bato bakutanaka. Bakobengisa basali bilanga na matanga, mpe
bato oyo balelaka bibembe mpo na kolela. **17** Kolela ekozala na
bilanga nyonso ya vino, pamba te nakoleka kati na bino, » elobi
Yawe. **18** Mawa na bino oyo bozali na posa ya mokolo ya Yawe!
Bozali kozela nini na mokolo ya Yawe? Ekozala mokolo ya molili,
kasi ya pole te. **19** Ekozala lokola moto oyo azali kokima nkosi,
bongo akutani na ngombolo; lokola moto oyo akoti na ndako
na ye mpe atie loboko na ye na mir, bongo nyoka eswi ye.
20 Boni, mokolo ya Yawe ekozala te mokolo ya molili? Boni,
ekozala te mokolo oyo ezanga pole? Ekozala penza mokolo
ya molili makasi, ata kongenga moke ekozala te. **21** Nayini
bafeti na bino ya bule, nazali kosepela na yango ata moke te;
mayangani na bino ya bule ezali kolumba solo mabe liboso na
Ngai. **22** Ata soki bomemeli Ngai bambeka na bino ya kotumba
to ya bambuma, nakondima yango te; ata soki bomemeli Ngai
bambeka ya boyokani, oyo eleki mafuta, nakotala yango ata
moke te. **23** Bolongola makelele ya banzembo na bino liboso na
Ngai! Nakoyoka mindule ya mandanda na bino te. **24** Kasi tika
ete makambo ekatama na bosolo ndenge ebale etiolaka, mpe
bosembo etambola lokola ebale oyo ekawukaka te. **25** Oh bato
ya Isalaele, boni, bozalaki kobonzela Ngai mbeka mpe kopesa
Ngai makabo na mibu tuku minei oyo bolekisaki na esobe?

26 Nzokande, botombolaki ndako ya kapo ya Sikuti, mokonzi
na bino, mpe evandelo ya Kevani, nzambe na bino ya ekeko,
monzoto ya nzambe na bino oyo bomisalelaki. **27** Yango wana
nakotinda bino na bowumbu, mosika koleka Damasi, elobi Ye
oyo Kombo na Ye ezali: Yawe, Nzambe Mokonzi ya mampinga.

6 Mawa na bino oyo bomimonaka ete bokoka kati na Siona,
mpe na bino oyo bokanisaka ete bozali na kimia na likolo ya
ngomba Samari, bino bato ya lokumu ya ekolo oyo ekenda
sango koleka bikolo mosusu epai wapi bana ya Isalaele bayaka!
2 Bokende na Kaline mpo na kotala makambo oyo elekaki kuna!
Bongo longwa kuna, bokende na Amati, engumba monene, mpe
bokende lisusu na Gati kati na Filisitia! Boni, bingumba oyo eleki
penza bingumba ya mikili ya bokonzi oyo na malamu? Mpe
etando na yango eleki ya bino na monene? **3** Bozali kozongisa
mokolo ya pasi sima mpe komibendela bokonzi ya somo. **4**
Bozali kolala na bambeto oyo batia pembe ya nzoko, bozali
komivandisa na bakiti ya divan ya kitoko, bozali kolia misuni ya
bameme ya kitoko kati na bibwele mpe ya bana ngombe ya
mibali ya mafuta kati na etonga. **5** Bozali kobeta mandanda
na bino lokola Davidi mpe kokotisa bibetelo mindule kati na
banzembo na bino. **6** Bozali komela bakopo etonda na masanga
ya vino mpe bozali kopakola mafuta ya talo na banzoto na bino,
kasi kobebisama ya ndako ya Jozefi ezali kosala bino pasi na
mitema te. **7** Yango wana bokozala bato ya liboso mpo na
kokende na bowumbu, mpe bafeti ya bato oyo bamivandisaka
na bakiti ya kitoko ekosila. **8** Nkolo Yawe alapi ndayi na Kombo
na Ye moko; Yawe, Nzambe, Mokonzi ya mampinga, alobi: «
Nazali na somo ya lolendo ya Jakobi, nayini bandako na ye, oyo
batonga makasi; nakokaba engumba elongo na biloko na yango

nyonso. » **9** Soki bato zomi batikali na bomoi kati na ndako
moko, bango mpe bakokufa. **10** Soki noko moko oyo asengeli
kotumba bibembe ayei kobimisa yango na ndako mpe atuni na
moto nyonso oyo abombami kuna: — Boni, ozali elongo na moto
mosusu kuna? Akozongisa: — Te, moto mosusu azali te! Bongo
akoloba lisusu: — Esili! Bakolobela lisusu Kombo ya Yawe te. **11**
Pamba te Yawe apesi mitindo, boye akobuka-buka na biteni
ndako monene mpe akobuka-buka na biteni ya mike-mike ndako
moke. **12** Boni, bampunda ekimaka penza mbangu na nzela
oyo etonda na mabanga? Ngombe ebalolaka penza mabele na
bisika ya ndenge wana? Kasi bino bokomisi bosembo ngenge,
mpe mbuma ya bosembo bololo. **13** Bozali kosepela mpo ete
bozwi Lo-Debari mpe bozali komikumisa na koloba: « Boni,
tobotoli engumba Karinayimi na makasi na biso moko te? » **14**
Mpo na yango, Yawe, Nzambe, Mokonzi ya mampinga, alobi: «
Oh libota ya Isalaele, nakobimisa ekolo moko oyo ekobundisa
mpe ekonyokola yo tango nyonso wuta na Lebo-Amati kino na
lubwaku ya Araba. »

7 Tala makambo oyo Nkolo Yawe alakisaki ngai: Tango matiti
ebandaki kobota, ebimisaki mabanki ebele. Esalemaki sima na
kobuka milona ya mokonzi. **2** Tango mabanki yango esilisaki
kolia matiti nyonso ya mokili, nagangaki: — Oh Nkolo Yawe,
limbisa bato na Yo! Ndenge nini Jakobi oyo azali penza moke
akoki solo kobika? **3** Boye, Yawe abongolaki makanisi na Ye
mpe alobaki: — Makambo yango ekosalema te. **4** Tala makambo
oyo Nkolo Yawe alakisaki ngai. Nkolo Yawe asalelaki moto mpo
na kopesa etumbu, bongo moto yango ekawusaki mayi minene
mpe ezikisaki mokili. **5** Boye, nagangaki: — Oh Nkolo Yawe,
nabondeli Yo, kosala boye te! Ndenge nini Jakobi oyo azali penza

moke akoki solo kobika? **6** Boye Yawe abongolaki makanisi na
Ye. Mpe Nkolo Yawe alobaki: — Makambo yango ekosalema
lisusu te. **7** Tala makambo oyo alakisaki ngai: Nkolo azalaki
ya kotelema na likolo ya mir moko batonga na mbodi mpe, na
loboko na Ye, asimbaki nivo oyo batongi ndako basalelaka. **8**
Yawe atunaki ngai: — Amosi, ozali komona nini? Nazongisaki: —
Nazali komona nivo oyo batongi ndako basalelaka. Nkolo alobaki
na ngai: — Tala, nakotia nivo oyo batongi ndako basalelaka na
likolo ya Isalaele, bato na Ngai. Nakolimbisa bango lisusu te. **9**
Tango nakotelemela libota ya Jeroboami na nzela ya mopanga
na Ngai, nakobebisa bisambelo ya likolo ya bangomba ya Izaki
mpe bisika ya bule ya Isalaele. **10** Amatsia, Nganga-Nzambe ya
Beteli, atindelaki Jeroboami, mokonzi ya Isalaele, maloba oyo:
« Amosi azali kosalela yo likita mpo na kosala yo mabe kati
na mokili ya Isalaele. Mokili ekoki te kondima koyokaka tango
nyonso maloba na ye. **11** Pamba te, tala maloba oyo Amosi
azali koloba: ‹ Jeroboami akokufa na mopanga, mpe Isalaele
akokende na bowumbu, mosika ya mabele na ye. › » **12** Amatsia
alobaki na Amosi: — Yo, momoni makambo, bima na mokili
na biso! Zonga na mokili ya Yuda. Kuna, okosala mbongo na
masakoli na yo. **13** Kosakola lisusu na Beteli te, pamba te Beteli
ezali Esika ya bule ya mokonzi mpe tempelo ya bokonzi. **14**
Amosi azongiselaki Amatsia: — Nazalaki mosakoli te to mwana
ya mosakoli te, kasi nazalaki nde mobateli bibwele mpe moloni
ya basikomori. **15** Kasi Yawe alongolaki ngai na mosala ya
kobatela bibwele mpe alobaki na ngai: « Kende kosakola epai ya
bato na Ngai, Isalaele. » **16** Yoka sik’oyo Liloba na Yawe, yo oyo
ozali koloba na ngai: « Tika kosakola mpo na kotelemela libota
ya Isalaele mpe tika koloba mabe mpo na ndako ya Izaki! » **17**

Mpo na yango, tala liloba oyo Yawe alobi: « Mwasi na yo akosala
kindumba kati na engumba, bana na yo ya mibali mpe ya basi
bakokufa na mopanga, bakokabola mabele na yo na biteni. Yo
moko, okokufa na mabele ya mbindo, mpe Isalaele akokende
solo na bowumbu, mosika ya mokili na ye ya mbotama. »

8 Tala makambo oyo Nkolo Yawe alakisaki ngai: kitunga etonda
na bambuma etela. **2** Atunaki ngai: — Amosi, ozali komona nini?
Nazongisaki: — Nazali komona kitunga etonda na bambuma
etela. Yawe alobaki na ngai: — Tango ekoki mpo na bato na Ngai,
Isalaele; pamba te nakolimbisa bango lisusu te. **3** Na mokolo
wana, banzembo ya esengo kati na bandako ekobongwana
bileli, elobi Nkolo Yawe. Bakobwaka bibembe ebele bipai na
bipai mpe bakosalela bango matanga te. **4** Boyoka makambo
oyo, bino bato oyo bonyokolaka bato bakelela mpe bonyataka
babola kati na mokili. **5** Bozali koloba: « Feti ya ebandeli ya
sanza ekoleka tango nini mpo ete toteka ble na biso? Tango nini
mokolo ya Saba ekosila mpo ete tofungola bibombelo na biso ya
ble? » Tokosalela bakopo ya mike mpo ete tomatisa talo, mpe
tokosalela bimekelo ya lokuta. **6** Tokosomba mobola na palata
mpe moto akelela na motuya ya mapapa mibale, bongo tokoteka
ata basalite ya ble. **7** Mpo na lolendo ya Jakobi, Yawe alapi
ndayi na maloba oyo: « Nakobosana misala na bango ata moko
te. **8** Mpo na yango, mokili ekolenga, mpe bato na yango nyonso
bakozala na matanga. Mokili mobimba ekotomboka lokola ebale
Nili oyo etondi na mayi; ekokoma koningana-ningana mpe
ekokita lokola ebale ya Ejipito. **9** Na mokolo wana, » elobi
Nkolo Yawe, « nakosala ete moyi elala na midi, mpe nakoyeisa
molili na mokili na moyi makasi. **10** Nakokomisa mikolo ya
bafeti na bino mikolo ya matanga, banzembo na bino ya esengo

banzembo ya mawa. Nakosala ete bino nyonso bolata basaki, mpe bakokokola bino suki ya moto. Nakoyeisa matanga kati na mokili lokola matanga ya libota oyo esili kokufisa mwana se moko oyo bazalaki na ye, mpe suka na yango ekozala bobele se pasi makasi. **11** Na mikolo ekoya, » elobi Nkolo Yawe, « nakotinda nzala makasi kati na mokili; ekozala te nzala ya bilei to posa ya mayi, kasi ekozala nzala ya koyoka Liloba na Yawe. **12** Bato bakotelengana na bibale nyonso, bakoyengayenga longwa na nor kino na este mpo na koluka Liloba na Yawe, kasi bakotikala komona yango te. **13** Na mokolo wana, bilenge basi ya kitoko mpe mibali ya makasi bakokufa na posa ya mayi. **14** Bato oyo balapaka ndayi na kombo ya nzambe ya ekeko ya Samari mpe balobaka: ‹ Dani, lokola nzambe na yo azali na bomoi › to ‹ lokola nzambe ya Beri-Sheba azali na bomoi, › bakokweya mpe bakotelema lisusu te. »

9 Namonaki Yawe atelemi pene ya etumbelo, mpe alobaki: « Buka makonzi ya Tempelo mpo ete ndako mobimba eningana mpe ekweyela bato nyonso na mito. Bato oyo bakotikala, nakoboma bango na mopanga. Moko te akokima, moko te akobika. **2** Soki bakimi na se ya mabele, na mboka ya bakufi, loboko na Ngai ekobimisa bango kuna; soki bakimi na Lola, nakokitisa bango na se. **(Sheol h7585)** **3** Soki babombami na songe ya ngomba Karimeli, nakokanga bango mpe nakokitisa bango na se; soki babombami Ngai na se ya ebale monene, nakopesa mitindo na nyoka ete eswa bango kuna. **4** Ezala banguna na bango bamemi bango na bowumbu, nakopesa mitindo na mopanga ete eboma bango kuna. Miso na Ngai ekozala likolo na bango mpo na kosala bango mabe, kasi bolamu te. **5** Soki Yawe, Mokonzi ya mampinga, asimbi mabele,

mabele eninganaka, mpe bavandi na yango nyonso bakomaka
na matanga, mokili mobimba etelemaka lokola ebale Nili mpe
ekawukaka lokola mayi ya Ejipito. **6** Yawe atonga ndako na Ye
kati na Lola mpe atia miboko na yango na mabele; abengaka
mayi ya ebale monene mpe asopaka yango na etando ya
mabele. Kombo na Ye ezali: Yawe. **7** Bino bana ya Isalaele, boni,
bokokani te na bato ya mokili ya Kushi? » elobi Yawe. « Boni,
nabimisaki te Isalaele wuta na Ejipito, bato ya Filisitia wuta na
Kreti, bato ya Siri wuta na Kiri? **8** Solo, miso ya Nkolo Yawe ezali
kotala bokonzi ya masumu; nakobebisa mpe nakolongola yango
na mabele. Nzokande, nakobebisa te libota mobimba ya Jakobi,
» elobi Yawe. **9** « Pamba te nakopesa mitindo mpe nakoningisa
libota ya Isalaele kati na bikolo nyonso ndenge bayungolaka
ble; bongo ata mbuma moko te ya moke ekokweya na se. **10**
Bato nyonso ya masumu kati na bato na Ngai bakokufa na
mopanga, ba-oyo nyonso balobaka: ‹ Pasi ekotikala te kozwa to
kokomela biso! › **11** Na mokolo wana, nakotonga lisusu ndako ya
Davidi oyo ekweya, nakobamba madusu na yango, nakotelemisa
lisusu bamir na yango oyo ebukana mpe nakotonga yango
lisusu ndenge ezalaka kala, **12** mpo ete bakoka kozwa ndambo
ya mokili ya Edomi oyo etikalaki, mpe ya bikolo nyonso oyo
babengamaka na Kombo na Ngai, » elobi Yawe oyo asalaka
makambo wana nyonso. **13** « Mikolo ezali koya, » elobi Yawe, «
mikolo oyo mosali bilanga akobuka bambuma na yango noki,
mpe moloni elanga ya vino akokamola vino noki. Vino ya sika
ekobota na bangomba milayi mpe ekosopana na bangomba
mikuse nyonso. **14** Nakozongisa Isalaele, bato na Ngai, oyo
bakendeki na bowumbu, mpe bakotonga lisusu bingumba oyo
ebebisamaki mpe bakovanda kati na yango. Bakolona banzete

ya vino mpe bakomela vino na yango, bakolona bilanga mpe bakolia bambuma na yango. **15** Nakolona bango na mabele na bango moko, mpe bakotikala kopikola bango lisusu te na mabele oyo napesaki bango, » elobi Yawe, Nzambe na yo.

Abidiasi

1 Emoniseli ya mosakoli Abidiasi. Tala liloba oyo Nkolo Yawe
alobi na tina na Edomi: « Toyoki sango moko kowuta na Yawe;
mpe ntoma moko atindami na bikolo mpo na koloba: ‹ Botelema.
Tokende kobundisa Edomi. › **2** Tala, nakokomisa yo moke kati
na bikolo, mpe okosambwa makasi. **3** Lolendo ya motema na yo
ekosaki yo, yo movandi ya madusu ya mabanga, yo oyo otonga
ndako na yo na basonge ya bangomba mpe omilobelaka: ‹ Nani
akokweyisa ngai na se? › **4** Ata soki omati likolo makasi lokola
mpongo mpe otongi zala na yo kati na minzoto, nakokweyisa
yo longwa kuna kino na se, » elobi Yawe. **5** « Soki miyibi
to babebisi babimeli yo na butu, likama ya ndenge nini ezali
kozela yo? Boni, bakozwa kaka biloko oyo bazali na yango
posa te? Soki bato oyo babukaka bambuma ya vino bayei
epai na yo, boni, bakotika ata ndambo ya maboke ya vino? **6**
Kasi tala ndenge babimeli Ezawu! Babotoli ye biloko na ye ya
motuya oyo ebombama! **7** Bikolo nyonso oyo osalaki elongo
na yango boyokani ekobengana yo na mokili na yo; baninga
na yo bakokosa yo, bakokonza yo. Ba-oyo bazalaki kolia lipa
na yo bakotiela yo motambo. Kasi yo, okoyeba yango te mpo
ete okozala lisusu na mayele te. **8** Na mokolo wana, » elobi
Yawe, « nakoboma bato ya bwanya ya Edomi mpe nakolongola
bato ya mayele na etuka ya bangomba ya Ezawu. **9** Temani,
basoda na yo ya mpiko bakolenga na somo, mpe bavandi
nyonso ya bangomba ya Ezawu bakokufa na mopanga! **10**
Mpo na mabe oyo osalaki Jakobi, ndeko na yo, okotonda na
soni okobebisama mpo na libela. **11** Ozalaki kotala kaka bongo
tango bato mosusu bazalaki kokende mpe komema bozwi na
ye nyonso. Mpe tango bapaya bakotaki kati na engumba na

ye, babetaki zeke mpo na kokabola bomengo ya bitumba ya Yelusalemi. Yo mpe osalaki kaka lokola bango. **12** Nzokande, osengelaki te kosepela komona pasi ya ndeko na yo to kosepela komona kobebisama ya bato ya Yuda to mpe kosala lofundu na mokolo ya pasi na bango. **13** Osengelaki te kokota na engumba ya bato na Ngai na mokolo ya pasi na bango to kosepela komona kobebisama na bango to mpe kobotola bozwi na bango nyonso na mokolo oyo bazalaki na pasi makasi. **14** Osengelaki te kotelema na esika oyo banzela ekutana mpo na koboma bato na bango, oyo bazalaki kokima pasi to mpe kokaba na maboko ya banguna bato na bango, oyo babikaki na mokolo oyo bazalaki na pasi makasi. **15** Mokolo ya Yawe ekomi pene mpo na bikolo nyonso. Bakosala yo kaka makambo oyo yo osalaki, bongo mabe oyo osalaki ekozongela yo. **16** Ndenge ozalaki komela na likolo ya ngomba na Ngai ya bule, ndenge wana mpe bikolo bakokoma komela tango nyonso; bakomela, bakomela lisusu koleka mpe bakosila lokola nde batikala kozala te. **17** Kasi bato oyo bakobika bakokimela na ngomba Siona; ngomba yango ekokoma lisusu bule, mpe bato ya Jakobi bakozongela lisusu libula na bango. **18** Bato ya Jakobi bakokoma lokola moto, libota ya Jozefi ekokoma lokola lolemo ya moto. Kasi libota ya Ezawu ekokoma lokola matiti, bongo moto ya libota ya Jakobi mpe ya Jozefi ekozikisa yango. Boye, kati na bana ya Ezawu, moto ata moko te akotikala na bomoi, » elobi Yawe. **19** Bato oyo bakowuta na Negevi bakovanda na etuka ya bangomba ya Ezawu, mpe ba-oyo bavandaka na etando ya se ya lubwaku bakozwa mokili ya bato ya Filisitia. Bakozwa etuka ya Efrayimi mpe ya Samari, mpe bato ya Benjame bakozwa Galadi. **20** Bato ya Isalaele oyo bazalaki na bowumbu bakozwa mokili ya bato ya Kanana

kino na Sarepita; bongo bato ya Yelusalemi oyo bazalaki na bowumbu na Sefaradi bakozwa bingumba ya Negevi. **21** Babikisi bakomata na ngomba Siona mpo na koyangela bangomba ya Ezawu, mpe Yawe akokoma Mokonzi.

Yona

1 Yawe alobaki na Yona, mwana mobali ya Amitayi: **2** —
Telema, kende na Ninive, engumba monene, mpe kebisa bato
na yango, pamba te mabe na bango ekomi kino epai na ngai. **3**
Yona atelemaki. Kasi mpo na kokima mosika na Yawe, akendeki
na Tarsisi, akitaki na libongo ya Jafa mpe akutaki kuna masuwa
moko oyo ezalaki kokende na Tarsisi. Sima na ye kofuta mbongo
mpo na mobembo, akotaki na masuwa yango mpo na kokende
na Tarsisi, mosika na Yawe. **4** Kasi Yawe atindaki mopepe
makasi na likolo ya ebale monene, mpe mopepe yango ememaki
mbonge oyo ekomaki pene ya kozindisa masuwa. **5** Bato oyo
basalaka na masuwa bakomaki kobanga, mpe moto na moto
akomaki kobelela nzambe na ye; babwakaki biloko nyonso oyo
bazalaki na yango na ebale monene mpo na kokomisa masuwa
pepele. Kasi Yona akitaki na kobe ya masuwa mpe, kuna, alalaki
pongi ya makasi. **6** Mokumbi masuwa apusanaki pene ya Yona
mpe alobaki na ye: — Ndenge nini okoki penza kolala pongi
boye? Telema mpe belela nzambe na yo, tango mosusu akoki
koyokela biso mawa mpo ete tokufa te. **7** Bato oyo basalaka na
masuwa bamilobelaki bango na bango: « Boya! Tobeta zeke
mpo toyeba moto oyo azali kobendela biso pasi oyo. » Babetaki
zeke, mpe zeke yango ekweyaki epai ya Yona. **8** Batunaki ye:
— Yebisa biso nani azali kobendela biso pasi oyo? Osalaka
nini? Owuti wapi? Mboka na yo nini, mpe ozali moto ya ekolo
nini? **9** Yona azongisaki: — Nazali Mo-Ebre, nasambelaka Yawe,
Nzambe ya Lola, oyo akela bibale mpe mokili. **10** Ayebisaki
bango ete azali kokima mosika na Yawe. Boye bato yango
babangaki makasi; batunaki ye: — Eloko nini osalaki kuna?
11 Lokola ebale ezalaki kotomboka makasi penza, batunaki

ye lisusu: — Tosala yo nini mpo ete ebale evanda kimia mpe etika kotungisa biso? **12** Azongiselaki bango: — Bokamata ngai mpe bobwaka ngai na ebale monene, mpe yango ekovanda kimia, pamba te nayebi malamu ete ezali mpo na ngai nde mopepe makasi oyo etelemeli bino. **13** Bato yango bamipesaki nanu na koluka nkayi, na makasi na bango nyonso, mpo na komema masuwa na mokili, kasi balongaki te, pamba te mopepe etelemelaki bango makasi. **14** Bongo, babelelaki Yawe: « Oh Yawe, tobondeli Yo, koboma biso te likolo ya moto oyo. Kotika te ete makila ya moto oyo asali mabe te etangama na mito na biso. Pamba te ezali solo Yo Yawe nde osali oyo olingaki. » **15** Boye, bakamataki Yona mpe babwakaki ye na ebale monene; mpe mbala moko, ebale monene oyo etombokaki makasi evandaki kimia. **16** Babangaki mpe bayokaki somo makasi liboso ya Yawe; babonzelaki Ye bambeka mpe bapesaki Ye bilaka. **17** Yawe atindaki mbisi moko ya monene komela Yona. Boye Yona asalaki kati na libumu ya mbisi yango mikolo misato mpe babutu misato.

2 Wuta na libumu ya mbisi, Yona asambelaki Yawe, Nzambe na ye. **2** Alobaki: « Kati na mawa na ngai, nabelelaka Yawe, mpe ayanolaka ngai. Wuta kati na mboka ya bakufi, nasengaka lisungi, mpe ayokaka ngai. **(Sheol h7585)** **3** Obwakaki ngai kati na libulu ya molili makasi, kati na mozindo ya ebale monene epai wapi mayi ezingeli ngai mpe bambonge na yo nyonso ekweyeli ngai. **4** Nazali komilobela: ‹ Obengani ngai mosika na miso na Yo; nzokande ngai nazali kokoba kotalela Tempelo na Yo ya bule. › **5** Nazindi kino na kingo, mayi ya libulu ya molili makasi ezingeli ngai, matiti ya ebale ekangani-kangani zingazinga ya moto na ngai. **6** Nazindi kino na esika oyo ngomba ebandaka,

mabele esili kokanga bikangelo na yango sima na ngai mpo na libela. Kasi Yo Yawe, Nzambe na ngai, obimisi ngai ya bomoi wuta na libulu ya mozindo. **7** Wana nakomi pene ya kobungisa elikya, nakanisi Yo, Yawe, mpe libondeli na ngai emati kino epai na Yo, kino na Tempelo na Yo ya bule. **8** Bato oyo bakangamaka na banzambe ya bikeko ezanga tina babungisaka bolingo oyo Nzambe alingaka bango. **9** Kasi ngai, na koyembaka nzembo ya matondi, nalingi kobanda kobonzelaka Yo bambeka mpe kokokisaka bilaka oyo nazali kopesa, pamba te lobiko ezali ya Yawe. » **10** Mpe Yawe apesaki mitindo na mbisi, mpe mbala moko, mbisi esanzaki Yona na mokili.

3 Yawe alobaki na Yona na mbala ya mibale: **2** — Telema, kende na Ninive, engumba monene, mpe sakola kuna maloba oyo nakopesa yo. **3** Yona atosaki Liloba na Yawe; atelemaki mpe akendeki na Ninive. Nzokande Ninive ezalaki engumba moko ya monene na miso ya Nzambe; esengelaki kosala mikolo misato mpo na kosilisa kotambola kati na yango. **4** Yona abandaki mosala na ye, atambolaki mokolo mobimba kati na engumba; azalaki kosakola: — Etikali mikolo tuku minei mpo ete engumba ya Ninive ebebisama nye! **5** Bato ya Ninive bandimelaki Nzambe; bazwaki mokano ya kokila bilei mpe ya kolata basaki, kobanda na oyo aleki na bozwi kino na oyo aleki na bobola. **6** Tango sango yango ekomaki epai ya mokonzi ya Ninive, atelemaki longwa na kiti na ye ya bokonzi, alongolaki bilamba na ye ya bokonzi, alataki saki mpe amivandisaki na putulu. **7** Apesaki mitindo ete bapanza sango oyo na Ninive: « Na mitindo ya mokonzi mpe ya bakalaka na ye, Epekisami na bato mpe na bibwele, ezala ngombe, meme to ntaba; epekisami kolia biloko nyonso mpe komela mayi. **8** Tika ete bato mpe bibwele balata

basaki, babelela Nzambe makasi. Tika ete moko na moko atika nzela na ye ya mabe mpe mobulu oyo ekangami ye na maboko.
9 Nani ayebi? Tango mosusu Nzambe akobongola makanisi,
akolongola kanda mpe akozongisa motema sima mpo ete
tokufa te. » **10** Tango Nzambe amonaki makambo oyo basalaki
mpe ndenge batikaki banzela na bango ya mabe, abongolaki
makanisi na Ye mpe atindelaki bango lisusu te etumbu oyo
akanaki kopesa bango.

4 Yona asepelaki na yango ata moke te, asilikaki makasi. **2**
Asambelaki Yawe: — Oh Yawe! Ezali te makambo ya boye nde
nazalaki komilobela tango nazalaki epai na ngai? Yango wana
nasalaki na ngai mobembo na Tarsisi mpo na koluka kokima,
pamba te nayebaki malamu ete ozali Nzambe ya ngolu mpe ya
mawa, osilikaka noki te mpe otonda na bolingo, obongolaka
makanisi na Yo ya kosala bato mabe. **3** Sik'oyo, oh Yawe,
kamata na Yo bomoi na ngai; pamba te eleki malamu ete nakufa
na ngai, kasi nazala na bomoi te! **4** Kasi Yawe azongiselaki ye:
— Boni, okanisi ete ozali kosala malamu ndenge ozali kosilika?
5 Yona abimaki na libanda ya engumba mpe akendeki kovanda
na este na yango. Kuna, amitongelaki ndako moko ya matiti
mpe avandaki na se ya pio na yango mpo na kozela makambo
oyo ekokweyela engumba Ninive. **6** Yawe Nzambe abimisaki
nzete moko mpe akolisaki yango mpo na kopesa pio na moto
ya Yona mpe kokitisa ye motema. Nzete yango esepelisaki
Yona makasi. **7** Kasi na tongo-tongo ya mokolo oyo elandaki,
Nzambe abimisaki mwa nyama moko oyo eliaka banzete; bongo
eliaki nzete yango, mpe nzete yango ekawukaki. **8** Tango moyi
ebimaki makasi, Nzambe atindaki mopepe ya este oyo epesaki
molunge makasi. Moyi ebetaki moto ya Yona makasi. Yona

alembaki nzoto, asengaki kokufa; alobaki: — Eleki malamu ete nakufa na ngai, kasi nazala na bomoi te! **9** Nzambe alobaki na Yona: — Okanisi ete ozali kosala malamu ndenge ozali kosilika mpo na nzete oyo? Yona azongisaki: — Ezali se bongo. Nazali kosala malamu ndenge nazali kosilika kino kosenga kufa na ngai. **10** Yawe alobaki: — Oyoki pasi na motema mpo na nzete oyo omoneli ata pasi te mpe okolisi te, oyo ekoli kaka na butu moko mpe ekawuki na butu oyo elandi! Oyokeli yango mpe mawa! **11** Bongo ndenge nini Ngai nayoka motema pasi te mpo na Ninive, engumba monene, oyo ezali na bato koleka nkoto nkama moko na tuku mibale oyo bayebi te kokesenisa makambo mabe mpe makambo malamu, mpe ezali na ebele ya bibwele?

Mishe

1 Yawe alobaki na Mishe, moto ya mboka Moresheti, na tango
Yotami, Akazi mpe Ezekiasi bazalaki, moko sima na mosusu,
bakonzi ya Yuda: ezalaki emoniseli oyo Mishe azwaki na tina na
Samari mpe Yelusalemi. **2** Bino nyonso, bikolo, boyoka! Mabele
elongo na nyonso oyo ezali kati na yo, botia matoyi mpe boyoka!
Nkolo Yawe azwi bino na likambo; Yawe akosambisa bino wuta
na Ndako na Ye ya bule! **3** Tala, Yawe azali koya wuta na Ndako
na Ye, azali kokita, azali kotambola na likolo ya bangomba ya
mabele. **4** Na se ya matambe na Ye, bangomba ezali kopasuka,
mabwaku ezali kopanzana ndenge mafuta eyandukaka na moto,
ndenge mayi ya mvula etiolaka na lombangu na mipanzi ya
bangomba. **5** Mpo na nini nyonso wana? Ezali mpo na mabe ya
Jakobi, mpo na masumu ya libota ya Isalaele. Nani atindikaki
Jakobi na kosala mabe? Boni, ezali Samari te? Nani asalaki ete
bisambelo ya likolo ya bangomba ezala kati na Yuda? Boni, ezali
Yelusalemi te? **6** « Nakokomisa Samari mopiku ya mabanga;
bakokoma kosala bilanga ya vino kuna. Nakobwaka mabanga
na yango na lubwaku, nakosala ete miboko na yango etikala
polele. **7** Banzambe na bango nyonso ya bikeko ekopanzana,
makabo nyonso ya mbindo oyo bapesaka epai ya banzambe na
bango ya bikeko ekobwakama na moto. Nakobebisa banzambe
nyonso ya bikeko ya Samari mpo ete esalemaki na lifuti ya
mbindo ya ekobo ya bule, mpe mpo ete basalela yango lisusu
te lokola lifuti ya ekobo mosusu ya bule. » **8** Yango wana,
nakolela mpe nakosala matanga, nakotambola makolo ngulu
mpe bolumbu, nakoganga lokola mbwa ya zamba mpe nakolela
lokola maligbanga. **9** Pamba te bokono ya Samari esilaka te;
pota na yango ezwi mpe mokili ya Yuda, ezali kopusana kino na

ekuke ya bato na ngai, kino kutu na yango moko Yelusalemi.
10 Boloba yango te kati na engumba Gati, bolela te! Bato ya
Beti-Leafra, bomipakola putulu! **11** Bato ya engumba Shafiri,
botambola bolumbu mpe boyoka soni! Bato ya mboka Tsanani
bakobima lisusu na engumba na bango te, bato ya Beti-Atseli
bazali na matanga; boye balongoli lisungi na bango epai na
yo. **12** Bato ya etuka ya Meroti bazali kolenga na somo mpo
na bolamu na bango, pamba te Yawe atindi pasi ya makasi
kino na ekuke ya Yelusalemi. **13** Bino bavandi ya engumba
Lakishi, bokangisa bampunda mpe bashar na bino! Bino nde
bomemisaki Siona, mboka kitoko, masumu; pamba te bamonaki
masumu ya Isalaele kati na bino! **14** Yango wana, bokopesa
na Moresheti mokanda oyo elakisi ete bokabwani na ye na
libala. Engumba Akizibi ezali kokosa bakonzi ya Isalaele. **15**
Bino bavandi ya Maresha, nakotindela bino monguna moko
mpo ete aya kobundisa bino; lokumu ya Isalaele ekokima na
engumba Adulami. **16** Bomikokola suki na mito mpo na bana na
bino ya mibali oyo bolingaka, ndenge esalemaka na matanga.
Bomikokola suki na mito mpe botikala mabandi lokola mpongo,
pamba te bakomema bango na bowumbu mosika na bino.

2 Mawa na bato oyo babongisaka kosala mabe, oyo bakanisaka
kosala bato mabe na bambeto na bango! Bakokisaka yango
na tongo, pamba te bazali na makoki ya kosala yango. **2** Soki
baluli bilanga ya moto, bazwaka yango na makasi; soki baluli
ndako ya moto, babotolaka yango; bakangaka mokolo ndako
mpe biloko na ye ya ndako mpe babotolaka moto libula na
ye. **3** Mpo na yango, Yawe alobi: « Nazali kobongisa mabe
mpo na ekolo ya lolenge oyo: ekozala pasi moko oyo bakokoka
komibikisa na yango te. Bakokoka lisusu kotambola na lolendo

te, pamba te ekozala tango ya pasi makasi. **4** Na mokolo wana,
bakosambwisa bino; mpo na kotiola bino, bakobanda koyembela
bino banzembo oyo: ‹ Tobebisami penza mobimba! Libula ya
bato na ngai ekabwani! Abotoli yango na maboko na ngai mpe
akabi bilanga na biso epai ya banguna na biso. › » **5** Yango
wana, moko te kati na bino akotikala na lisanga ya Yawe mpo na
kokabola mabele na zeke. **6** Basakoli na bango bazalaki koloba:
« Kosakola te, kosakola makambo ya boye te! Pasi ekokomela
biso te. » **7** Oh libota ya Jakobi, makambo ya boye esengeli
solo kolobama? « Boni, Molimo na Yawe atomboki mpo ete
asala makambo ya boye? Maloba na Ye ezali ya boboto te mpo
na moto oyo atambolaka alima? » **8** Na mikolo eleki, bozalaki
komona bato na ngai lokola banguna. Bolongolaki bato oyo
bazalaki koleka na kimia bilamba ya talo na mawa te, lokola
bato oyo bawuti bitumba; **9** bobenganaki basi ya bato na ngai
longwa na bandako na bango ya kitoko, bolongolaki mpo na
libela mapamboli na ngai kati na bana na bango. **10** Botelema
mpe bokende! Awa ezali esika na bino ya kopema te, pamba te
ezali mbindo, ebebisami makasi penza, mpe elikya ya kobonga
ezali lisusu te. **11** Soki mokosi moko to moto moko ya lokuta ayei
koloba: « Nakosakola mpo na yo; » bongo moto yango azali na
se ya milangwa ya vino to ya masanga mosusu ya makasi, moto
ya boye asengeli kaka kozala mosakoli ya bato ya lolenge na ye.
12 Oh bakitani ya Jakobi, nakosangisa bino nyonso, nakosangisa
batikali nyonso ya Isalaele. Nakosangisa bango lokola bameme
kati na lopango, lokola bibwele kati na etando na yango ya
kolia matiti. Makelele oyo ekoyokana kuna ekozala makelele ya
bato ebele. **13** Moto oyo apasolaka nzela akotambola liboso na
bango. Bakolekela na nzela oyo bapasoli, bakolekela na nzela

ya ekuke mpe bakobimela na nzela yango. Mokonzi na bango akotambola liboso na bango, Yawe akozala liboso na bango.

3 Boye, nalobaki: « Boyoka, bino bakambi ya libota ya Jakobi, bino batambolisi ya libota ya Isalaele! Ezali bino te bato bosengeli koyeba malamu mibeko? **2** Nzokande, ezali bino bato bozali koboya bolamu mpe bozali kolinga mabe. Bozali kolongola poso ya nzoto ya bato ya libota na ngai, bozali kolongola misuni na bango mpe kobuka mikuwa na bango. **3** Bozali kodunda misuni ya bato ya libota na ngai, bozali kolongola bango poso ya nzoto mpe kobuka mikuwa na bango. Bozali kokata bango mike-mike lokola misuni oyo bakalingaka to oyo batokisaka na nzungu. » **4** Yango wana, tango bakobelela Yawe, akoyanola bango te. Na tango wana, akobombela bango elongi na Ye likolo ya mabe na bango nyonso oyo basalaki. **5** Tala liloba oyo Yawe alobi mpo na kotelemela basakoli ya lokuta oyo babungisaka bato na ngai nzela: « Soki bapesi bango eloko ya kolia, basakolaka kimia; soki bapesi bango te eloko ya kolia, basakolaka bitumba. **6** Na butu, bokozwa lisusu bimoniseli te. Soki bapesi bango te eloko ya kolia, molili ekozingela bino mpe bokokoka lisusu kosakola te! Moyi ekobimela lisusu basakoli yango te, mpe mokolo ekokoma molili mpo na bango. **7** Bamoni makambo bakotonda na soni, mpe bato oyo balobaka makambo oyo ekoya bakosambwa. Bango nyonso bakobomba bilongi na bango, pamba te Nzambe akoyanola bango te. » **8** Kasi ngai, na nzela ya Molimo na Yawe, natondisami na nguya, na bosembo mpe na mpiko mpo na kobimisa polele mabe ya Jakobi mpe lisumu ya Isalaele. **9** Boyoka maloba oyo, bakambi ya Jakobi mpe batambolisi ya Isalaele, bino oyo bolingaka makambo ya sembo te mpe bobongolaka makambo ya alima, **10** bino oyo botongaka

Siona na kosopa makila, mpe Yelusalemi na kosalaka makambo mabe. **11** Bakambi na yango basengaka kanyaka liboso ya kokata makambo, Banganga-Nzambe na yango basengaka misolo liboso ya koteya, mpe basakoli na yango basengaka mbongo liboso ya kosakola. Nzokande, babombamaka na sima ya Kombo ya Yawe tango balobaka: « Boni, Yawe azali kati na biso te? Pasi ekoki kokomela biso te! » **12** Yango wana, likolo na bino, bakobalola Siona ndenge babalolaka mabele ya bilanga. Yelusalemi ekokoma liboke ya mabanga, mpe ngomba epai wapi batongaki Tempelo ekokoma ngomba moke oyo ezipami na matiti.

4 Na mikolo oyo ekoya, ngomba ya Tempelo ya Yawe ekolendisama ngwi na songe ya bangomba, ekoleka bangomba mikuse nyonso na molayi, mpe bikolo ekokende kotondana kuna. **2** Bato ya bikolo ebele bakokende kuna mpe bakoloba: « Boya, tomata na ngomba ya Yawe, na Tempelo ya Nzambe ya Jakobi! Akoteya biso banzela na Ye mpo ete tolanda banzela mike na Ye. » Pamba te Mobeko ekowuta na Siona, mpe Liloba na Yawe ekowuta na Yelusalemi. **3** Akozala Mosambisi kati na bikolo ebele, akokata makambo ya kowelana kati na mabota ya nguya, ezala oyo ezalaka mosika. Bakotumba mipanga na bango na moto mpo na kosala bakongo, mpe makonga na bango mpo na kosala bambeli. Ekolo moko te ekotombola lisusu mopanga mpo na kobundisa ekolo mosusu, bato bakoyekola lisusu te kobunda bitumba. **4** Moto nyonso akovanda na kimia kati na bilanga na ye ya vino mpe na se ya nzete na ye ya figi. Moto moko te akobangisa ye, pamba te Yawe, Mokonzi ya mampinga, nde alobi. **5** Ekolo na ekolo ekotambola na kombo ya nzambe na yango, kasi biso tokotambola na Kombo na Yawe

oyo azali Nzambe na biso, mpo na libela. **6** « Na mokolo yango, » elobi Yawe, « Nakosangisa libota na Ngai, oyo ezali kotambola tengu-tengu; nakoyamba oyo ezalaki na bowumbu, mosika na Ngai, mpe oyo natiaki pasi likolo na yango. **7** Nakosala ete libota oyo ezali kotambola tengu-tengu ekoma batikali, mpe oyo bazalaki na bowumbu mosika na Ngai, libota ya nguya. Yawe akozala Mokonzi na bango, na ngomba Siona, kobanda na mokolo yango kino libela na libela. **8** Mpo na yo, ndako molayi ya bakengeli bibwele, ngomba ya Siona, mboka kitoko, bakozongisela yo bokonzi na yo ya kala, bakozongisa bokonzi ya Yelusalemi, mboka kitoko. » **9** Sik'oyo, mpo na nini ozali koganga? Boni, ozali lisusu na mokonzi te? Boni, mopesi toli na yo asili kokufa mpo ete pasi ekanga yo lokola mwasi oyo azali na pasi ya kobota? **10** Oh Siona, mboka kitoko, lela lokola mwasi oyo azali na pasi ya kobota! Pamba te sik'oyo, okobima na engumba mpe okovanda kati na zamba, okokende kino na Babiloni; mpe kuna, Yawe akokangola yo na maboko ya monguna na yo. **11** Kasi sik'oyo, bikolo ebele esangani mpo na kotelemela yo; bazali koloba: « Tika ete bosantu ya Siona esambwa mpe miso esepela komona kobebisama na yango! » **12** Kasi bayebi makanisi na Yawe te mpe bazali kososola mabongisi na Ye te, Ye oyo asangisaki bango lokola maboke ya matiti ya ble na etando oyo batutelaka yango. **13** Oh Siona, mboka kitoko, telema mpe tuta ble, pamba te nakopesa yo maseke ya bibende mpe basapato ya bronze, bongo okobuka bikolo ebele mike-mike mpe okopesa bomengo na bango, oyo bazwaki na nzela ya mabe, lokola likabo epai na Yawe, mpe bozwi na bango epai na Mokonzi ya mokili mobimba.

5 Oh engumba oyo elinga bitumba, sangisa basoda na yo,
pamba te bazingeli biso! Bakobeta mokambi ya Isalaele fimbu
na matama. **2** Bongo yo, Beteleemi Efrata, atako ozali moke kati
na bingumba ya Yuda, ye oyo akokonza Isalaele akowuta kati
na yo. Ebandeli na Ye ezala wuta kala penza, wuta na ebandeli
ya tango. **3** Yango wana, Yawe akosundola Isalaele kino tango
mwasi oyo azali na pasi ya kobota akobota, mpe ndambo ya
bandeko na ye, oyo bakotikala bakozonga epai ya bandeko na
bango, bana ya Isalaele. **4** Akotelema mpe akobatela bibwele na
ye na nguya na Yawe, na lokumu ya Kombo ya Nzambe na ye;
mpe bakovanda na kimia, pamba te sango ya lokumu ya kombo
na ye ekopanzana mokili mobimba. **5** Boye, akozala kimia na
bango! Tango mampinga ya Asiri bakokota na makasi kati na
mokili na biso mpe na bandako na biso, oyo batonga makasi,
tokotindela bango babateli sambo ya bibwele mpe bakambi
mwambe ya bato mpo na kobundisa bango. **6** Bakokamba mokili
ya Asiri mpe ya Nimirodi na mopanga. Boye, akokangola biso na
bokonzi ya mampinga ya Asiri tango bakokota na makasi na
mabele na biso mpe na bandelo na yango. **7** Batikali ya Jakobi
bakozala, kati na bikolo ebele lokola mamwe oyo ewuti epai na
Yawe, mpe na likolo ya matiti lokola londende oyo ekweyaka
na makasi ya moto te to mpe etalelaka moto te. **8** Batikali ya
Jakobi bakozala kati na mabota, na kati-kati ya bikolo ebele,
lokola nkosi kati na banyama ya zamba, lokola mwana nkosi
kati na etonga ya bameme: tango elekaka kati na etonga ya
bameme, ekangaka mpe epasolaka yango, mpe moto oyo akoki
kokangola yango azalaka te. **9** Tika ete loboko na yo elonga
banguna na yo, mpe bayini na yo nyonso babebisama nye! **10**
« Na mokolo wana, » elobi Yawe, « nakobebisa bashar mpe

bampunda ya mokili na yo, **11** nakobebisa bingumba ya mokili
na yo mpe nakokweyisa bandako na yo, oyo batonga makasi;
12 nakobebisa misala na yo nyonso ya kindoki, mpe okotikala
lisusu na bato ya soloka te; **13** nakobebisa banzambe ya bikeko
oyo ezali kati na yo, mpe okofukamela lisusu te bikeko oyo
maboko na yo esilaki kosala; **14** nakobebisa makonzi ya bule ya
nzambe Ashera oyo ezali kati na yo mpe nakobebisa bingumba
na yo. **15** Na kanda na Ngai ya makasi, nakozongisa mabe na
mabe na bikolo oyo etosaki Ngai te. »

6 Boyoka makambo oyo Yawe alobi: « Telema mpe samba
likambo na yo liboso ya bangomba, mpe tika ete bangomba
mikuse eyoka makambo oyo ozali koloba! **2** Bino bangomba
mpe bino miboko oyo eninganaka te, boyoka likambo oyo Yawe
afundeli bato na Ye, pamba te azwi bango na likambo mpe
alingi kosamba na Isalaele. **3** Bino bato na Ngai, nasali bino
penza nini? Boyanola Ngai nanu, nalembisi bino na likambo
nini? **4** Ezali te mpo ete nabimisaki bino na Ejipito to mpo ete
nakangolaki bino na ndako ya bowumbu? Boni, ezali te mpo ete
natindelaki bino Moyize, Aron mpe Miriami mpo ete bakamba
bino? **5** Bato na Ngai, bokanisa nanu makambo oyo Balaki,
mokonzi ya Moabi, akanaki kosala bino, mpe makambo oyo
Balami, mwana mobali ya Beori, azongiselaki ye. Bokanisa nanu
nzela oyo botambolaki longwa na Sitimi kino na Giligali mpo ete
bokoka kondima ata misala ya bosembo ya Yawe. » **6** Eloko nini
penza tokoki komema epai na Yawe mpo na kofukama liboso ya
Nzambe-Oyo-Aleki-Likolo? Boni, tomema bambeka ya kotumba
to bana ngombe ya mibali ya mobu moko? **7** Yawe akosepela
solo soki tomemeli Ye minkoko ya bameme ya mibali to soki
topesi Ye mafuta ebele lokola mayi ya ebale? Boni, topesa solo

bana na biso ya liboso mpo ete tozwa bolimbisi masumu na biso? Boni, topesa bana na biso ya mibali oyo bawuti na mikongo na biso mpo ete akoka kolongola masumu na biso? **8** Oh moto, bateyaki yo makambo oyo ezali malamu. Mpe tala makambo oyo Yawe azali kosenga epai na yo: Tambola na bosembo, linga boboto mpe tambola elongo na Nzambe na yo na komikitisa. **9** Boyoka! Yawe azali kobelela na engumba! Kotosa Kombo na Ye, yango nde kozala na bwanya. Boyoka sango ya etumbu na bino na monoko na Ye oyo atindi yango! **10** Oh libota ya mobulu, boni, nasepela penza komona bomengo na bino, oyo bosili kozwa na nzela ya mabe, Efa ekoka te oyo elakelama mabe? **11** Boni, nazanga penza kopesa etumbu epai ya moto oyo asalelaka kilo ya lokuta, mpe oyo azali na libenga etonda na bimekelo kilo ya lokuta? **12** Bazwi ya libota oyo batondi na kanza, bato ya libota oyo batondi na lokuta, mpe mosala ya bibebu na bango ezali kaka kokosa. **13** Yango wana, Ngai nakobeta yo na nzela ya pasi mpe nakobebisa yo mpo na masumu na yo. **14** Okolia, kasi okotonda te, pamba te nzala makasi ekokota na ndako na yo. Okosala ekonzo, kasi okobatela eloko moko te, pamba te nakokaba yango na mopanga. **15** Okolona bilanga, kasi okobuka bambuma te; okokamola bambuma ya olive, kasi okomipakola mafuta na yango te; okokamola bambuma ya vino, kasi okomela masanga na yango te. **16** Lokola obatelaki malako ya Omiri mpe osalaki misala nyonso ya mabe ya ndako ya Akabi, nakokaba yo mpo ete obebisama, nakokaba bato na yo mpo ete batiolama; bongo bokolata soni ya libota na Ngai.

7 Tala, mawa na ngai! Nakomi lokola moto oyo azali koluka kobuka bambuma na eleko ya elanga, na tango oyo bazongelaka kobuka bambuma ya vino oyo etikalaka. Kasi ezali ata na liboke

moko te ya bambuma ya vino ya kolia to mbuma ata moko te ya figi ya sika oyo nasepelaka kolia. **2** Bayengebene batikali lisusu te na mokili, moto ya sembo azali lisusu te; bato nyonso bakomi kaka koluka nzela ya kosopa makila, mpe moto na moto azali kotiela ndeko na ye motambo. **3** Maboko na bango eyebi penza kosala makambo mabe, bakambi mpe basambisi na bango bakomi koluka kanyaka; bongo bato ya makasi bazali kosala makambo nyonso oyo balingi, bayokanaka mpo na kosala bato mabe. **4** Moto oyo aleki malamu kati na bango azali lokola nzube, moto oyo aleki sembo azali mabe koleka liboke ya basende. Mokolo oyo bakengeli na yo basakolaki ekokisami, mokolo oyo Yawe ayei kopesa yo etumbu. Sik'oyo, ekomi tango na bango ya koyoka soni. **5** Botia motema te epai ya bazalani na bino, botia elikya te epai ya baninga na bino ya motema. Ezala liboso ya mwasi oyo alalaka na tolo na yo, keba na maloba oyo ezali kobima na monoko na yo. **6** Pamba te mwana mobali azali koyokisa tata na ye soni, elenge mwasi azali kotelemela mama na ye, mwasi ya libala azali kotelemela mama-bokilo na ye; bongo monguna ya moto, ezali kaka moto ya libota na ye. **7** Kasi mpo na ngai, nakotia elikya na ngai epai na Yawe, nakotalela Nzambe, Mobikisi na ngai; Nzambe na ngai akoyoka ngai. **8** Oh banguna na ngai, boseka ngai te! Ata soki nakweyi, nakotelema kaka. Ata soki navandi kati na molili, Yawe azali pole na ngai. **9** Lokola nasalaki masumu liboso ya Yawe, nakomema mokumba ya kanda na Ye kino tango akozwa likambo na ngai na maboko mpe akolongisa ngai. Akobimisa ngai na pole, mpe nakomona bosembo na Ye. **10** Bongo monguna na ngai akomona yango mpe akoyoka soni makasi, ye oyo azalaki koloba na ngai: « Wapi Yawe, Nzambe na yo? » Miso na ngai ekomona ndenge

akokweya mpe ndenge bakonyata ye lokola potopoto ya nzela.
11 Mokolo ya kotonga lisusu bamir na yo ekoya; ezali mokolo
wana nde bandelo ya mokili na yo ekopusama lisusu mosika.
12 Na mokolo wana, bato ebele bakoya epai na yo longwa na
mokili ya Asiri mpe na bingumba ya Ejipito, ata longwa na mokili
ya Ejipito kino na ebale Efrate, longwa na ebale monene moko
kino na mosusu, longwa na ngomba moko kino na mosusu.
13 Mokili ekobebisama likolo ya bato wana, likolo ya bizaleli
na bango ya mabe. **14** Kamba bato na Yo na lingenda na Yo
ndenge mobateli bibwele asalaka! Pamba te bazali bameme
ya libula na Yo, oyo ezali lokola kotelengana yango moko kati
na zamba, na etando moko ya kitoko. Tika ete elia na bilanga
ya Bashani mpe ya Galadi ndenge ezalaki kolia na tango ya
kala. **15** Nakomonisa yo makambo ya kokamwa lokola na tango
obimaki na Ejipito. **16** Bato ya bikolo ya bapaya bakomona
yango mpe bakoyoka soni; ata soki bazali na nguya ya ndenge
nini, bakozanga maloba, mpe matoyi na bango ekokangama.
17 Bakolia mabele lokola nyoka, mpe lokola banyama oyo
etambolaka na libumu; bakobima na somo wuta na madusu
epai wapi bazalaki kobombama, bakoya epai na Yawe, Nzambe
na biso, na kolenga. **18** Nzambe nini akokani na Yo, Yo oyo
olimbisaka masumu ya bato mpe obosanaka mabe ya batikali
kati na libula na Yo? Okangelaka bato kanda mpo na libela te,
kasi osepelaka kotalisa bango ngolu. **19** Solo, okoyokela biso
lisusu mawa, matambe na Yo ekonyata masumu na biso, mpe
okobwaka mabunga na biso nyonso kati na bozindo ya ebale
monene. **20** Okomonisa Jakobi bosembo na Yo, mpe Abrayami,
bolamu na Yo, ndenge olapaki ndayi epai ya batata na biso na
tango ya kala.

Naumi

1 Lisakoli na tina na engumba Ninive. Buku ya emoniseli ya
Naumi, moto ya engumba Elikoshi. **2** Yawe azali Nzambe
oyo atonda na zuwa, oyo azongisaka mabe na mabe. Yawe
azongisaka mabe na mabe mpe atombokaka makasi. Yawe
azongisaka mabe na mabe epai ya banguna na Ye, akangelaka
bayini na Ye kanda makasi. **3** Yawe asilikaka noki te, mpe nguya
na Ye ezali monene. Yawe atikaka te moto oyo asali mabe lokola
nde asali na ye mabe te, kasi apesaka etumbu na moto oyo asali
mabe. Yawe apasolaka nzela na Ye kati na ekumbaki, kati na
mopepe makasi. **4** Agangelaka ebale monene mpe akawusaka
yango, akawusaka bibale nyonso. Etuka ya Bashani mpe ya
Karimeli esili nyonso kokawuka, mpe matiti nyonso ya Libani esili
kokawuka. **5** Bangomba milayi eninganaka liboso na Ye, mpe
bangomba mikuse epanzanaka. Mabele, mokili mpe bavandi
na yango balengaka liboso na Ye. **6** Nani akoki solo kotelema
liboso na Ye soki asiliki? Nani akoki solo kobika soki kanda
na Ye epeli? Mpo ete kanda na Ye epanzanaka lokola moto,
bongo mabanga ebukanaka liboso na Ye. **7** Yawe azali malamu,
azali ebombamelo ya solo na tango ya pasi mpe abatelaka bato
nyonso oyo batiaka elikya na Ye. **8** Akobebisa engumba na Ye
nyonso na mpela mpe akobengana banguna na Ye kino kati
na molili. **9** Likita ya ndenge nini bakoki kosalela Yawe? Azali
Ye oyo asilisaka makambo nyonso; pasi ekoya lisusu te. **10**
Bakokoma lokola bato oyo bazali kati na banzube, lokola bato
oyo balangwe masanga ya vino; bakozikisama nye lokola matiti
ya kokawuka. **11** Ezali kati na yo Ninive nde moto oyo azali na
mabongisi mabe mpo na kotelemela Yawe mpe azali na batoli
ya mabe abimi. **12** Tala liloba oyo Yawe alobi: « Ata banguna na

bino bazali ebele mpe makasi, bakosila kokufa mpe kolimwa. Oh mokili ya Yuda, soki nasambwisaki yo, nakosala yango lisusu te. **13** Nakobuka ekangiseli na bango, oyo ezali na kingo na yo mpe nakolongola yo na minyololo. » **14** Kasi Yawe azwi mokano oyo mpo na yo: « Okotikala kozwa lisusu bakitani te oyo bakobatela kombo na yo na bokonzi. Nakolongola kati na tempelo na yo banzambe na yo ya bikeko mpe bikeko nyonso oyo basala na bibende balekisa na moto. Nazali kobongisela yo kunda, pamba te ozali na yo pamba. » **15** Botala kuna na bangomba makolo ya momemi sango malamu: amemi sango ya kimia! Oh mokili ya Yuda, sepela na bafeti na yo mpe kokisa ndayi na yo; pamba te wuta sik'oyo, moto mabe moko te akokota lisusu epai na yo; pamba te bango nyonso bakobebisama nye.

2 Tala, mobebisi azali koya kosala yo mabe! Batela malamu bandako na yo batonga makasi, kengela nzela na yo, bongama mpo na bitumba mpe sangisa bato na yo. **2** Yawe akozongisa lisusu nkembo ya Jakobi mpe ya Isalaele, atako babebisaki mpe bapanzaki mokili na bango, mpe atako babebisaki bilanga na bango ya vino. **3** Banguba mpe bilamba ya basoda na bango ezali ya langi ya motane; bibende ya bashar na bango ezali kongenga na mokolo oyo babongisi mpo na bitumba, mpe makonga basala na nzete ekomi kotambola bipai na bipai. **4** Bashar ezali kokota na elulu na nzela, ezali kokende mpe kozonga na bisika oyo bato ebele bakutanaka; ezali komonana lokola koni oyo ezali kopela moto, ezali kotambola na bangambo nyonso lokola mikalikali. **5** Abengi basoda na ye nyonso ya mpiko. nzokande, na nzela na bango, bazali kotepatepa, bazali kokende na lombangu pene ya mir. **6** Bikuke ya ebale efungwami, mpe ndako na ye ya bokonzi ebukani. **7** Ekatami ete engumba wana ekokende na bowumbu

mpe bakomema yango mosika penza; basali na yango ya basi bakolela lokola bibenga mpe bakomibeta batolo likolo ya pasi. **8** Na kala, engumba Ninive ezalaki lokola liziba ya mayi. Kasi tala yango lelo oyo: etoboki mpe ekomi kobimisa mayi! Bazali kobelela: « Botelema! Botelema! » Kasi ata moto moko te azongi lisusu kuna. **9** Bobotola wolo mpe palata na yango na makasi, pamba te bomengo na yango ezali penza mingi koleka mpe etonda na biloko ya motuya. **10** Bakoteli yango, bapanzi yango, babotoli na makasi biloko na yango ya talo! Mitema ebukani, mabolongo ekomi kolenga, mpe banzoto etondi na somo. **11** Wapi sik'oyo libulu epai wapi bankosi ezalaki kobokola bana na yango? Wapi sik'oyo libulu epai wapi nkosi ya mwasi elongo na bana na yango ezalaki kotambola na somo ata moke te? **12** Nkosi ebomi banyama ebele mpo ete epesa yango lokola bilei epai ya bana na yango, ekangi nyama ya kolia mpo na mwasi na yango, bongo etondisi libulu na yango na banyama oyo ebomi mpe na misuni. **13** « Nakotombokela yo, » elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga; « nakozikisa bashar na yo na moto, mpe mopanga ekoboma bana ya nkosi na yo. Nakobotola yo misuni nyonso awa na se; boye mongongo ya batindami na yo ekotikala koyokana lisusu te. »

3 Mawa na engumba oyo mosala na yango kosopa makila ya bato, engumba oyo etonda na makambo ya lokuta mpe na moyibi, engumba oyo ezangaka te koboma bato! **2** Tango nyonso, kaka makelele ya bafimbu, makelele ya bapine: bampunda ezali kopumbwa, mpe bashar ezali koningana. **3** Basoda oyo batambolaka likolo ya bampunda bazali kotambola-tambola, mipanga ezali kongenga, makonga ezali koleka-leka lokola mikalikali! Bato bazali kozoka, kokufa ebele penza! Bongo

bibembe elali-lali bisika nyonso, mpe makolo ya bato ekomi kotuta bibembe tango bazali kotambola. **4** Makambo oyo nyonso esalemi likolo ya makambo ya nkele ya engumba oyo etonda na kindumba, engumba ya kitoko makasi kasi etonda na misala ya soloka, engumba oyo epengwisaka bikolo na nzela ya kindumba na yango mpe epengwisaka bato na nzela ya misala na yango ya soloka. **5** « Natombokeli yo, » elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga; « nakotombola yo elamba kino na elongi, nakolakisa bolumbu na yo na miso ya bikolo mosusu mpe nakoyokisa yo soni na miso ya bamboka nyonso. **6** Nakobwakela yo bosoto, nakosambwisa yo mpe nakokomisa yo eloko ya maseki. **7** Bato nyonso oyo bakomona yo bakokima mpe bakoganga: ‹ Engumba Ninive ebebisami boye! Nani akoyokela yango mawa? › » **8** Boni, okanisi ete ozali kitoko koleka engumba Tebesi oyo ezalaka pembeni ya ebale Nili mpe ezingelama na mayi, bongo ebale ebatelaka yango mpe mayi ezalaka lokola mir oyo ebombaka yango? **9** Makasi na yango ezalaki kowuta na Kushi mpe na Ejipito; bato ya Puti mpe ya Libi bazalaki kosunga yango. **10** Nzokande, yango mpe ekweyaki, mpe bamemaki bato na yango na bowumbu. Bakataki-kataki na biteni bana na bango na babalabala nyonso, babetaki zeke mpo na kopona bato na yango ya lokumu mpo ete bamema bango na bowumbu, mpe bakangaki bakambi na yango minyololo. **11** Yo mpe okokoma lokola moto oyo alangwe masanga, yo mpe okoluka ekimelo mpo na kokima banguna na yo. **12** Bandako na yo nyonso, oyo batonga makasi ezali lokola banzete ya figi etonda na bambuma ya liboso ekomela; soki kaka bameki koningisa yango, bambuma ekweyaka kino na monoko ya moto ya lokoso. **13** Tala malamu mampinga na yo, balemba lokola basi; bikuke ya

mokili na yo ezali polele liboso ya banguna na yo, pamba te moto ezikisi bikangelo na yango. **14** Bino bato ya engumba oyo, bomitokela libela mayi mpo ete bakozingela bino; bolendisa libela bamir oyo ebatelaka engumba na bino; bokamata mabele oyo batongelaka bandako, bosangisa yango mpo ete ekoma potopoto, bongo bobeta babiliki mpe botumba yango. **15** Kuna nde moto ekoya kozikisa yo, mopanga ekoya koboma yo mpe kosilisa yo lokola mabanki. Tika ete bato na yo bakoma ebele lokola mabanki, bakoma lisusu ebele makasi lokola mankoko. **16** Okomisi motango ya bato na yo ya mombongo ebele koleka ata minzoto ya likolo, kasi babebisi mokili nyonso mpe bapumbwe na bango ndenge kaka mankoko esalaka. **17** Bakengeli na yo bazali lokola mankoko, bakonzi ya basoda na yo bazali lokola maboke ya mabanki oyo eyaka kovanda na bamir ya lopango na tango ya malili; kasi soki kaka moyi ebimi, yango nyonso epanzani, mpe moto moko te ayebaka esika yango ekendaka. **18** Oh mokonzi ya Asiri, bakambi na yo bazali kolala pongi, basoda na yo ya mpiko balali pongi ya makasi, mampinga na yo bapalangani na bangomba mpe moto akosangisa bango azali komonana te. **19** Ezali ata na kisi moko te oyo ekoki kobikisa pota na yo; pota na yo ezali monene makasi! Moto nyonso oyo akoyoka sango ya makambo oyo ekomeli yo akobeta maboko mpo na kokweyisama na yo. Pamba te nani oyo ozangaki kosala mabe?

Abakuki

1 Tala liloba oyo mosakoli Abakuki azwaki na emoniseli: **2** Oh
Yawe, kino tango nini nasengeli kobelela Yo mpo ete osunga,
kasi ozali koyoka te? Nazali koganga epai na Yo: « Minyoko
eleki! » kasi ozali kaka kobikisa te! **3** Mpo na nini ozali kolakisa
ngai makambo mabe ya boye? Mpo na nini ozali kosala eloko
moko te? Liboso na ngai, nazali kaka komona libebi mpe
makambo mabe, bato bazali kaka koswana mpe kofundana. **4**
Yango wana bato bazali kotosa lisusu mibeko te, bazali kokata
lisusu makambo na bosembo te. Bato mabe bazali kolonga
liboso ya bato ya sembo, makambo ezali lisusu kokatama
na bosembo te. **5** Botala nanu malamu bikolo mosusu mpe
bokokamwa penza, pamba te nakosala likambo moko na tango
na bino, likambo oyo bokondima te soki bayebisi bino yango.
6 Nakotindela bino bato ya Babiloni, bato ya mitema mabe,
oyo bayokelaka bato mawa te: batambolaka mokili mobimba
mpo na kobotola bato bisika na bango ya losambo na makasi.
7 Bazali bato ya somo mpe bato oyo babangisaka, basalaka
makambo nyonso oyo bazali na yango posa, mpe moto moko te
amekaka kotelemela bango. **8** Bampunda na bango ekimaka
mbangu koleka ata nkoyi, ezalaka na kanda makasi koleka
ata mbwa ya zamba oyo ebimaka na pokwa mpo na koluka
nyama ya kolia. Basoda na bango oyo batambolaka likolo ya
bampunda batambolaka mbangu makasi mpe bawutaka mosika
penza, bapumbwaka lokola mpongo soki ezali kokita na elulu
mpo na kokanga nyama ya kolia. **9** Bango nyonso bayaka
nzela moko mpo na kotia mobulu, bakendaka kaka liboso
lokola mopepe ya este, bazwaka bakangami ebele ndenge
balokotaka mbuma ya zelo. **10** Batiolaka bakonzi mpe basekaka

bakambi, basekaka bingumba batonga makasi, batondisaka mabele pembeni ya bamir mpo ete bamata likolo na yango mpe bakota na engumba mpo na kobotola yango, **11** balekaka lokola mopepe mpe bakobaka nzela na bango, basepelaka kosala mabe, mpe makasi na bango nde ezali nzambe na bango. **12** Boni, ozali Yawe te wuta na ebandeli? Ozali Nzambe na ngai, Mosantu na ngai, okufaka te. Oh Yawe, oponaki bango mpo na kosambisa biso; mpe Yo Libanga na ngai, olendisaki bango mpo na kopesa biso etumbu. **13** Miso na Yo ezali peto koleka, okoki kotala mabe te. Mpo na nini ozali kotala makambo mabe? Mpo na nini ozali kotala bato mabe na miso? Mpo na nini ovandi kimia wana bato mabe bazali konyokola bato oyo baleki bango na bosembo? **14** Okomisi bato lokola bambisi ya ebale, lokola banyama oyo etambolaka na libumu mpe ezanga mokonzi. **15** Moto mabe azwaka yango nyonso na ndobo, akangaka yango na monyama mpe atiaka yango na kitunga. Yango wana asepelaka mpe atondaka na esengo. **16** Bongo abonzelaka monyama na ye mbeka, atumbelaka kitunga na ye ansa; pamba te na nzela ya monyama mpe ya kitunga na ye, azwaka bambisi ebele mpe bilei ya kitoko. **17** Boni, akosepela solo kotika ete monyama na ye ezanga mbisi na kokoba koboma bato na mawa te?

2 Nakotelema na esika na ngai ya kokengela, nakotelema ngai moko na likolo ya mir, nakosenzela mpo na komona makambo oyo akoyebisa ngai mpe eyano oyo nakopesa na banzembo oyo ya mawa. **2** Yawe ayanolaki: — Koma emoniseli oyo, koma yango na etando ya mabanga, koma yango penza malamu mpo ete moto nyonso akoka kotanga yango na bopete. **3** Emoniseli oyo ezali kaka kozela tango na yango oyo ekatama; ezali kolobela makambo oyo ekosalema na tango ya suka; solo,

ekokosa te. Ata ewumeli, (zela) yango kaka; solo, ekokokisama, ekowumela te. **4** Tala, atondisami na lolendo, motema na ye ezali na bosembo te; kasi moto ya sembo akobika na nzela ya kondima na ye. **5** Solo, masanga ya vino ekosaka; moto ya lolendo avandaka kimia te. Mpo ete azali lokoso lokola mboka ya bakufi mpe atondaka te lokola kufa, asangisaka bato ya bikolo nyonso pembeni na ye mpe akomisaka bango bawumbu na ye. **(Sheol h7585)** **6** Boni, bato wana nyonso bakoseka ye te na maloba ya kotiola mpe ya kosambwisa lokola: « Mawa na ye oyo azali kobomba biloko ya moyibi mpe akolisaka bomengo na ye na kobotola bato biloko na makasi! » Makambo ya boye ekokoba kino penza tango nini? **7** Boni, bakolo biloko bakobimela yo te na pwasa? Bakolamukela yo mpe bakolengisa yo. Boni, okokoma te lokola mosuni na bango ya kolia? **8** Lokola obotolaki bomengo ya bato ya bikolo ebele na makasi, bato oyo batikali bakobotola yo mpe bomengo na yo na makasi, mpo ete osopaki makila ya bato, obebisaki mikili mpe bingumba elongo na bavandi na yango nyonso. **9** Mawa na moto oyo atongaka ndako na ye na nzela ya sembo te! Alukaka kosala zala na ye na likolo ya bangomba mpo na kokima ete makambo mabe ekomela ye. **10** Lokola osalaki mabongisi ya kobebisa bato ebele, obongisaki nde soni ya ndako na yo moko mpe okotisi nde bomoi na yo moko na likama. **11** Mabanga ya mir ekoganga mpe mabaya ya motondo ekoyanola. **12** Mawa na moto oyo atongaka engumba na nzela ya makila mpe alendisaka yango na nzela ya lokuta! **13** Boni, ekatama te epai na Yawe, Mokonzi ya mampinga, ete misala ya bato ezala kaka lokola koni oyo ezali kopela moto, ete bikolo enyokwamaka bobele se pamba? **14** Pamba te mokili ekotonda na boyebi ya nkembo na Yawe ndenge mayi etondaka

na ebale. **15** Mawa na moto oyo amelisaka moninga na ye masanga makasi kino asilisa mbeki nyonso mpe alangwa mpo ete amona bolumbu na ye! **16** Na esika ete otondisama na nkembo, okotondisama na soni. Sik'oyo ekomi tango na yo, mela mpe tikala bolumbu! Kopo oyo ewuti na loboko ya mobali ya Yawe eyei kozingela yo, mpe soni ekozipa nkembo na yo. **17** Mabe oyo osalaki mokili ya Libani ekozongela yo, mpe somo ya banyama oyo obomaki ekokomela yo; pamba te osopaki makila ya bato, obebisaki mikili mpe bingumba elongo na bavandi na yango nyonso. **18** Boni, banzambe ya bikeko ezali na tina nini, pamba te moto nde asalaki yango? Elilingi oyo eteyaka makambo ya lokuta ezali na tina penza nini? Pamba te moto oyo asalaki yango azali nde kotia elikya na mosala ya maboko na ye, asali nde ekeko oyo elobaka te. **19** Mawa na moto oyo alobaka na eteni ya nzete: « Telema! » Mawa na moto oyo alobaka na libanga oyo ezanga bomoi: « Lamuka! » Boni, ekeko ekoki solo kolakisa moto nzela? Bazipa yango wolo mpe palata, kasi pema ezali te kati na yango. **20** Nzokande, Yawe azali kati na Tempelo na Ye ya bule; tika ete mokili mobimba ezala kimia liboso na Ye!

3 Libondeli ya Mosakoli Abakuki, na tina na lolenge ya banzembo ya mawa. **2** Oh Yawe, nayokaki sango ya Kombo na Yo! Yawe, nabangaki misala na Yo. Sala yango lisusu na tango na biso! Sala ete eyebana lisusu na tango na biso! Kasi ata soki otomboki ndenge nini, kobosanaka te mawa na Yo mpo na biso. **3** Nzambe abimelaki na engumba Temani, Mosantu abimelaki na ngomba Parani. Nkembo na Ye ezipaki likolo, mpe lokumu na Ye etondisaki mabele. **4** Azalaki kongenga lokola moyi, mpe pole makasi ezalaki kobimela na loboko na Ye, epai wapi nguya na Ye ebombamaka. **5** Bokono oyo ebomaka ezalaki kotambola

liboso na Ye, mpe pasi makasi ezalaki kolanda matambe na Ye
na sima. **6** Tango atelemaki, mabele ekomaki koningana makasi;
tango abalolaki elongi na Ye mpo na kotala, bato ya bikolo
bakomaki kolenga, bangomba milayi oyo ya kala-kala ebukanaki,
mpe bangomba mikuse oyo ya kala-kala ekitaki; kasi banzela na
Ye ewumelaka seko na seko. **7** Namonaki bandako ya kapo ya
Kushani kati na pasi, mpe bandako ya mokili ya Madiani kati
na mitungisi. **8** Oh Yawe, otombokelaki nde bibale? Osopelaki
nde miluka kanda na Yo? Osilikelaki nde ebale monene tango
ozalaki kotambola likolo ya bampunda, likolo ya bashar na
Yo ya lokumu? **9** Obimisaki tolotolo na Yo na ebombelo na
yango, maloba ya bandayi oyo olapaki ezalaki makonga na Yo.
Ozindisaki mokili kati na bibale. **10** Soki bangomba emoni Yo,
elengaka; mayi etiolaka makasi, ebale monene etombokaka mpe
bambonge na yango emataka kino na likolo. **11** Tango makonga
ya mike etambolaka lokola mikalikali mpe makonga ebetaka
lokola bakake, moyi mpe sanza etelemaka kuna na likolo. **12** Na
kanda, otambolaka na mabele; mpe na kanda makasi na Yo,
onyataka bikolo. **13** Obimaka mpo na kokangola bato na Yo
mpe mpo na kobikisa mopakolami na Yo. Obomaki mokambi ya
mokili ya bato mabe, osambwisaki ye kobanda na moto kino na
makolo. **14** Otobolaki ye moto na nzela ya likonga na ye moko,
tango basoda na ye bazalaki koya na elulu lokola mopepe mpo
na kopanza biso. Bazalaki kosepela na elikya ete bakoboma
biso na nkuku. **15** Otambolaka na ebale elongo na bampunda
na Yo; boye oningisaka mayi minene. **16** Tango nayokaki sango
oyo, motema na ngai ekomaki kobeta makasi, bibebu na ngai
ekomaki kolenga, mikuwa na ngai ekomaki kopola mpe makolo
na ngai ekomaki kolenga. Kasi nakokanga motema na ngai mpo

na kozela mokolo ya pasi oyo ekokomela ekolo oyo ebundisaki biso. **17** Nzokande, nzete ya figi ebimisi fololo te, nzete ya vino eboti mbuma te, nzete ya olive eboti mbuma te, bilanga ebimisi bilei te, bameme mpe bantaba ezali te kati na lopango, mpe bangombe ezali te kati na lopango. **18** Kasi ngai nakosepela kati na Yawe mpe nakotondisama na esengo mingi kati na Nzambe, Mobikisi na ngai. **19** Nkolo Yawe azali makasi na ngai: akomisaka makolo na ngai lokola makolo ya mboloko, apesaka ngai makasi ya komata kino na likolo ya bangomba.

Sofoni

1 Wuta na buku ya motambolisi banzembo. Babetaki yango
na mandanda. Na tango Joziasi, mwana mobali ya Amoni,
azalaki mokonzi ya mokili ya Yuda, Yawe alobaki na Sofoni,
mwana mobali ya Kushi, mwana mobali ya Gedalia, mwana
mobali ya Amaria, mwana mobali ya Ezekiasi: **2** « Nakosilisa
kobebisa biloko nyonso oyo ezali kati na mokili, » elobi Yawe, **3**
« solo, nakoboma ezala bato to banyama, ezala bandeke ya
likolo to bambisi ya ebale; nakolongola, na mokili, bato mabe
mpe biloko oyo ebetisaka bato mabaku » elobi Yawe. **4** «
Nakosembola loboko na Ngai mpo na kopesa mokili ya Yuda
mpe bavandi nyonso ya Yelusalemi etumbu; nakosilisa koboma,
na esika oyo, nyonso oyo etikali, ya losambo ya nzambe Bala
elongo na bakombo ya banganga-nzambe ya bapagano, oyo
basalelaka banzambe ya bikeko: **5** bato nyonso oyo bafukamaka
na likolo ya bandako mpo na kosambela mampinga ya likolo,
bato nyonso oyo bagumbamaka na kolapa ndayi na Kombo na
Yawe mpe na kombo na nzambe Moloki, **6** bato nyonso oyo
bapesaka Yawe mokongo, oyo balukaka Ye te mpe batunaka
Ye te. **7** Bovanda kimia liboso ya Nkolo Yawe, pamba te
mokolo ya Yawe ekomi pene! Yawe abongisi mbeka, abulisi
babengami na Ye. **8** Na mokolo ya mbeka ya Yawe, nakopesa
etumbu epai ya bakambi, epai ya bana mibali ya mokonzi
mpe epai ya bato nyonso oyo balataka bilamba ya bapaya.
9 Na mokolo wana, nakopesa etumbu epai ya bato nyonso
oyo bapumbwaka ekotelo ya tempelo, bato oyo batondisaka
tempelo ya banzambe na bango ya bikeko na makambo ya
kanza mpe na lokuta. **10** Na mokolo wana, » elobi Yawe, «
koganga makasi ekoyokana wuta na Ekuke ya Bambisi, kolela

ekoyokana wuta na Mboka ya sika mpe lokito monene wuta
na bangomba mikuse. **11** Bino bavandi ya etuka Makiteshi,
bolela, pamba te bato nyonso ya mombongo bakokufa, mpe
bato nyonso oyo batekaka palata bakobebisama! **12** Na tango
wana, nakoluka engumba Yelusalemi na nzela ya mwinda,
nakopesa etumbu epai ya bato nyonso oyo bamimonaka ete
bakoka mpe bamilobelaka: ‹ Yawe asalaka na Ye eloko te, ezala
ya malamu to ya mabe. › **13** Bakobotola bango bomengo na
makasi mpe bakobuka bandako na bango; bakotonga bandako,
kasi bakotikala kovanda yango te; bakosala bilanga ya vino, kasi
bakotikala komela vino na yango te. » **14** Mokolo monene ya
Yawe ekomi pene, solo ekomi pene mpe ezali koya noki penza.
Boyoka! Makelele ya mokolo na Yawe ekozala bololo; ezala
basoda ya mpiko, bakoganga mpo na koluka lisungi. **15** Mokolo
yango ekozala mokolo ya kanda makasi, mokolo ya pasi mpe
ya somo, mokolo ya komitungisa mpe ya kobebisama, mokolo
ya butu mpe ya molili makasi, mokolo ya mapata mpe mapata
ya mwindo, **16** mokolo ya kobeta bakelelo mpe ya makelele
ya bitumba mpo na kobundisa bingumba batonga makasi mpe
bandako milayi oyo batonga makasi. **17** Nakotindela bato pasi ya
makasi: bakokoma kotambola lokola bato balangwe masanga,
pamba te basalaki masumu liboso ya Yawe; bakopanza makila
na bango lokola putulu mpe bakobwaka misopo na bango
lokola salite. **18** Na mokolo ya kanda na Yawe, ezala palata to
wolo na bango ekobikisa bango te. Na moto ya zuwa na Ye,
mokili mobimba ekozikisama, pamba te akosukisa na mbalakata
bavandi nyonso ya mokili.

2 Oh ekolo oyo eyokaka soni te, bosangana nanu bino nyonso
mpe bokanisa malamu **2** liboso ete mokolo oyo ekatama

mpo na kosambisama ekoka, liboso ete mokolo yango eleka lokola matiti ya loso oyo mopepe ememi, mpe liboso ete kanda mpe kotomboka ya Yawe ekomela bino! **3** Boluka Yawe, bino bato nyonso ya komikitisa kati na mokili, bino oyo bokokisaka mitindo na Ye! Boluka kotambola na bosembo mpe na komikitisa! Tango mosusu bokobika na mokolo ya kanda ya Yawe. **4** Bakosundola engumba Gaza, bongo engumba Ashikeloni ekobebisama; bakobengana bato ya engumba Asidodi na makasi mpe bakopikola engumba Ekroni. **5** Mawa na bino bavandi ya etuka oyo ezali pembeni ya ebale monene, bino bato ya Kereti! Pamba te Liloba na Yawe etelemeli bino: « Kanana, mokili ya bato ya Filisitia, nakobebisa yo, mpe moto ata moko te akotikala kati na yo. » **6** Etuka oyo ezali pembeni ya ebale monene, epai wapi bato ya Kreti bavandaka, ekokoma esika ya babateli bibwele mpe lopango ya kobokola bibwele. **7** Ekokoma etuka ya batikali ya libota ya Yuda; bakokuta kuna bisika ya kobokola bibwele na bango. Pokwa nyonso, bakolala na bandako ya Ashikeloni, pamba te Yawe, Nzambe na bango, akobatela bango, akobongisa lisusu bomoi ya bato na bango, oyo bakowuta na bowumbu. **8** « Nayokaki bato ya Moabi kofinga bato na Ngai mpe ndenge bato ya Amoni bazalaki kotiola mpe koluka kobotola mabele na bango. **9** Yango wana, na Kombo na Ngai, » elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga, Nzambe ya Isalaele, « Moabi ekokoma penza lokola Sodome, mpe bato ya Amoni bakokoma lokola Gomore; ekokoma esika oyo ebotaka matiti mabe, esika ya mabulu ya mungwa, esika ebebisama mpo na libela. Batikali na Ngai bakobotola bango bomengo na makasi, mpe batikali ya ekolo na Ngai bakozwa mikili yango lokola libula. » **10** Wana nde lifuti oyo bakozwa mpo na lolendo

na bango, pamba te bafingaki mpe batiolaki bato ya Yawe, Mokonzi ya mampinga. **11** Yawe akoyokisa bango somo tango akobebisa banzambe ya bikeko nyonso ya mabele. Bato ya bikolo nyonso bakogumbamela Ye na bisika nyonso, moto na moto na esika oyo akozala kati na mokili na ye. **12** Bino mpe bato ya Kushi bokokufa na mopanga na ngai. **13** Akosembola loboko na Ye mpo na kobundisa etuka ya nor, akobebisa Asiri akobebisa penza Ninive mobimba mpe akokawusa yango lokola esobe. **14** Ekokoma esika oyo bitonga mpe banyama ya ndenge na ndenge ekokoma kolala. Esulungutu mpe kombekombe ekokoma kolekisa butu na yango na basonge ya bandako na yango. Kolela na yango ekoyokana kino na maninisa, libebi na libebi nde ekomonana na bikotelo ya bandako, mpe mabaya ya banzete ya sedele ekotikala polele. **15** Tala ndenge ekosuka, engumba oyo ya bisengo, oyo ezalaki na kimia koleka mpe ezalaki komilobela: « Ezali nde ngai, mosusu azali te soki ngai te. » Ndenge nini engumba oyo ebebisami, ndenge nini ekomi penza ndako ya banyama! Bato nyonso oyo bakolekela wana bakobeta piololo mpe koningisa mito.

3 Mawa na engumba ya batomboki, engumba ya makambo ya mbindo, mpe engumba oyo enyokolaka bato! **2** Etosaka moto te, endimaka pamela te, etiaka elikya na Yawe te, epusanaka pene ya Nzambe na yango te. **3** Bakalaka na yango bazali lokola bankosi oyo ezali koganga; bakambi na yango bazali lokola bambwa ya zamba oyo esalaka bokila na pokwa, bongo etikaka ata eloko moko te na tongo. **4** Basakoli na yango bazali bato ya lolendo mpe ya lokuta. Banganga-Nzambe na yango babebisaka Esika ya bule mpe batosaka mibeko te. **5** Kati na engumba yango, Yawe azali sembo, asalaka mabe te; mokolo na mokolo,

alakisaka bosembo na Ye mpe azangaka te kokokisa yango tongo na tongo. Nzokande, moto oyo atambolaka na bosembo te amonaka likambo ya soni te. **6** Nabomi bato ya bikolo mosusu, bandako na bango ya makasi ebebisami. Nasali ete babalabala na bango etikala lisusu na bato te mpo ete moto moko te alekela lisusu wana. Bingumba na bango ebebisami, ata moto moko te atikali lisusu kuna. **7** Namilobelaki boye na tina na engumba oyo: « Solo, okobanga Ngai mpe okondima pamela na Ngai! » Boye bandako na yango ekobukana lisusu te, mpe nakotindela yango lisusu etumbu moko te. Kasi atako bongo, bakobaki kaka kosala misala na bango ya mabe. **8** Yango wana, « bozela Ngai, » elobi Yawe, « bozela Ngai na mokolo oyo nakoya mpo na kosamba elongo na bino; nazwaki mokano ya kosangisa bato ya bikolo nyonso mpe ya mikili nyonso mpo na kosopela bango kanda na Ngai, makasi nyonso penza ya kanda na Ngai: mokili mobimba ekozika na moto ya nguya ya kanda na Ngai. **9** Boye nakopetola bibebu ya bato ya bikolo mpo ete bango nyonso bazala ya kokoka mpo na kobelela Kombo ya Yawe mpe kosalela Ye na motema mobimba. **10** Longwa na likolo ya bibale ya Kushi, bato na Ngai, oyo bagumbamelaka Ngai; bato na Ngai, oyo bapalangana bipai na bipai, bakomemela Ngai makabo. **11** Na mokolo wana, oh bato na Ngai, bokoyokisama lisusu soni te mpo na mabe nyonso oyo bosalaki Ngai, pamba te nakolongola bato oyo bamimatisaka na lolendo kati na bino. Boye bokomitombola lisusu te na lolendo na ngomba na Ngai ya bule. **12** Kasi kati na bino, nakotika bato oyo bakelela, bato oyo batambolaka na komikitisa, bato oyo bakozwa ebombamelo kati na Kombo na Yawe. **13** Batikali ya Isalaele bakosala lisusu mabe te, bakokosa lisusu te to lokuta ekozala lisusu te kati na

minoko na bango. Bakolia mpe bakolala na kimia, mpe moto
moko te akobangisa bango lisusu. **14** Siona, mboka kitoko,
yemba nzembo! Isalaele, ganga makasi! Yelusalemi, mboka
kitoko, sepela; mpe tika ete motema na yo etonda na esengo!
15 Yawe alongoli etumbu na yo mpe akimisi banguna na yo.
Yawe, Mokonzi ya Isalaele, azali elongo na yo; kobanga lisusu
pasi moko te. **16** Na mokolo wana, bakoloba na Yelusalemi: ‹
Oh Siona, kobanga te! Tika ete maboko na yo elemba te! **17**
Yawe, Nzambe na yo, azali elongo na yo, azali Elombe Mobikisi.
Akosepela na yo makasi mpe akopemisa yo, na bolingo na Ye;
akoyemba banzembo ya esengo na tina na yo. › **18** Lokola na
mikolo ya bafeti oyo ekatama, nakolongola pasi kati na yo mpo
ete ozala lisusu na soni te. **19** Na tango wana, nakobeta bato
nyonso oyo banyokolaki yo, nakosunga moto oyo atambolaka
tengu-tengu mpe nakosangisa bato oyo bapanzana bipai na
bipai. Nakopesa bango lokumu mpe nakosala ete sango na
bango epanzana na mikili nyonso epai wapi basambwisaki
bango. **20** Na tango wana, nakosangisa bino, nakozongisa
bino na mokili na bino. Nakopesa bino lokumu mpe nakosala
ete sango na bino epanzana kati na bato ya bikolo nyonso ya
mokili tango, na miso na bino, nakozongisa bato na bino, oyo
bakendeki na bowumbu, » elobi Yawe.

Aje

1 Na mobu ya mibale ya bokonzi ya Dariusi, na mokolo ya liboso ya sanza ya motoba, Yawe alobaki na nzela ya Mosakoli Aje liloba oyo epai ya Zorobabeli, mwana mobali ya Shealitieli, moyangeli ya Yuda; epai ya Jozue, mwana mobali ya Yeotsadaki, mokonzi ya Banganga-Nzambe: **2** « Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi: ‹ Bato oyo bazali koloba ete tango ekoki nanu te mpo na kotonga Tempelo ya Yawe. › » **3** Nzokande, Yawe alobaki na nzela ya mosakoli Aje: **4** « Boni, bokanisi ete ezali mpo na bino tango ya kovanda na bandako ya kitoko wana Tempelo ezali ya kobeba? » **5** Sik'oyo, tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi: « Bokanisa nanu malamu makambo nyonso oyo ezali kokomela bino. **6** Bozali kolona milona ebele, kasi bozali kobuka bambuma moke kaka, bozali kolia kasi bozali kotonda te, bozali komela kasi bozali kosilisa posa na bino te, bozali kolata bilamba kasi malili ezali kosila te, mpe lifuti ya mosali ezali kokota na libenga etoboka. » **7** Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi: « Bokanisa nanu malamu makambo oyo ezali kokomela bino. **8** Bokende na likolo ya bangomba, bokata mpe boya na banzete mpo na kotonga Tempelo, bongo nakosepela mpe nakozwa lokumu, » elobi Yawe. **9** « Tala, bokanisaki kobuka bambuma ebele kasi bobuki kaka bambuma moke; mpe tango bomemi yango na bandako na bino, nafuli yango mopepe. Mpo na nini boye, » elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga? « Ezali mpo na Ndako na Ngai, oyo ezali ya kobeba, na tango oyo moto na moto azali komipesa na misala ya ndako na ye moko. **10** Yango wana, likolo na bino, Lola ekangi mvula, mpe mabele eboyi kobota bambuma. **11** Nabengaki bokawuki na bilanga, na bangomba, na ble, na

vino, na mafuta, na mbuma nyonso ya mabele, na bato, na bibwele mpe na mbuma nyonso ya mosala na bino. » **12** Boye Zorobabeli, mwana mobali ya Shealitieli; Jozue, mwana mobali ya Yeotsadaki, mokonzi ya Banganga-Nzambe; mpe bato nyonso oyo batikalaki batosaki mongongo ya Yawe, Nzambe na bango, mpe maloba ya mosakoli Aje kolanda ndenge Yawe, Nzambe na bango, atindaki ye. Mpe bato nyonso bakomaki kobanga Yawe. **13** Bongo Aje, momemi sango ya Yawe, asakolaki epai ya bato maloba oyo na Kombo na Yawe: « Nazali elongo na bino, » elobi Yawe. **14** Mpe Yawe alendisaki Zorobabeli, mwana mobali ya Shealitieli, moyangeli ya Yuda; mpe Jozue, mwana mobali ya Yeotsadaki, mokonzi ya Banganga-Nzambe, elongo na bato nyonso oyo batikalaki. Bayaki mpe bamikotisaki na mosala ya kotonga Tempelo ya Yawe, Mokonzi ya mampinga, Nzambe na bango, **15** na mokolo ya tuku mibale na minei ya sanza ya motoba, na mobu ya mibale ya bokonzi ya Dariusi.

2 Tala liloba oyo Yawe alobaki na nzela ya mosakoli Aje, na mokolo ya tuku mibale na moko ya sanza ya sambo: **2** « Loba na Zorobabeli, mwana mobali ya Shealitieli, moyangeli ya Yuda; na Jozue, mwana mobali ya Yeotsadaki, mokonzi ya Banganga-Nzambe, mpe na bato nyonso oyo batikali: **3** ‹ Kati na bino oyo bozali na bomoi, nani amonaki Ndako oyo kati na nkembo na yango ya liboso? Bongo sik’oyo, bozali komona yango ndenge nini? Boni, ezali te komonana na miso na bino lokola eloko ya pamba? **4** Kasi sik’oyo, Zorobabeli, zala makasi, › elobi Yawe. ‹ Jozue, mwana mobali ya Yeotsadaki, mokonzi ya Banganga-Nzambe, zala makasi. Bino nyonso bato ya ekolo, bozala makasi, › elobi Yawe, ‹ bosala mosala, pamba te nazali elongo na bino, › elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga. **5**

‹ Kolanda mokano oyo nazwaki mpo na bino tango bobimaki na Ejipito, Molimo na Ngai azali kati na bino. Bobanga te. › **6** Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi: ‹ Na mwa tango moke, nakoningisa lisusu Likolo mpe mokili, ebale monene mpe mabele; **7** nakoningisa bato ya bikolo nyonso, bomengo ya bikolo nyonso ekoya na esika oyo, mpe nakotondisa Ndako oyo na nkembo, › elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga. **8** ‹ Wolo mpe palata ezali ya Ngai, › elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga. **9** ‹ Nkembo ya Ndako ya sika ekozala monene koleka nkembo ya Ndako ya kala, › elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga, ‹ mpe nakotia kimia na esika oyo, › elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga. » **10** Na mobu ya mibale ya bokonzi ya Dariusi, Yawe alobaki na mosakoli Aje, na mokolo ya tuku mibale na minei ya sanza ya libwa: **11** « Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi: ‹ Tuna Banganga-Nzambe makambo oyo osengeli kosala kolanda mobeko: **12** — Soki moto moko amemi na songe ya elamba mosuni oyo ebulisama, mpe songe yango etuti lipa to ndunda to vino to mafuta to bilei mosusu, boni, ekokoma bule? › » Banganga-Nzambe bazongisaki: — Te, ekokoma bule te! **13** Mosakoli Aje alobaki: — Soki moto oyo akomaki mbindo mpo ete asimbaki ebembe asimbi eloko moko kati na biloko wana, boni, eloko yango ekokoma mbindo? Banganga-Nzambe bazongisaki: — Iyo, ekokoma mbindo. **14** Mosakoli Aje alobaki lisusu: « Bato oyo mpe ekolo oyo bazali nde ndenge wana na miso na Ngai, » elobi Yawe, « misala nyonso oyo basalaka mpe biloko nyonso oyo babonzelaka Ngai ezalaka ya mbindo. **15** Mpe sik’oyo, kobanda lelo, botala malamu makambo oyo ekoya liboso ete libanga moko etiama na likolo ya libanga mosusu kati na Tempelo ya Yawe. **16** Tango moto moko azalaki koya

mpo na kozwa bikolo tuku mibale ya ble na ebombelo, azalaki kokuta kaka bikolo zomi; tango moto moko azalaki kokende na ekamolelo masanga ya vino mpo na kozwa bambeki tuku mitano ya vino, azalaki kaka kokuta bambeki tuku mibale. **17** Napesaki bino etumbu, tango nabebisaki misala na bino nyonso ya maboko, tango natindelaki yango bokono ya ndenge na ndenge mpe tango nanokisaki mvula ya mabanga. Kasi atako bongo, bozongaki epai na Ngai te, » elobi Yawe. **18** « Kobanda lelo, mokolo ya tuku mibale ya sanza ya libwa, botala malamu miboko ya Tempelo ya Yawe, oyo batiaki; botala malamu penza makambo oyo ekoleka. **19** Boni, bibombelo na bino ezali lisusu na bambuma? Kino na moyi ya lelo, ata elanga moko te ya vino, ya figi, ya grenade mpe ya olive esili kobota bambuma. Kasi kobanda lelo, nakopambola bino. » **20** Yawe alobaki, na mbala ya mibale, na mosakoli Aje, na mokolo ya tuku mibale na minei ya sanza ya libwa: **21** « Loba na Zorobabeli, moyangeli ya Yuda, ete nakoningisa likolo mpe mabele, **22** nakobalola bakiti ya bokonzi, nakosilisa nguya ya bokonzi ya mikili ya bapagano, nakokweyisa bashar mpe bato oyo batambolisaka yango; bampunda ekokweya elongo na bato oyo batambolaka likolo na yango, bango na bango bakobomana na mopanga. **23** Na mokolo wana, » elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga, « nakozwa yo Zorobabeli, mwana mobali ya Shealitieli, mosali na Ngai, mpe nakokomisa yo lokola kashe na Ngai, pamba te ezali yo nde Ngai napona, » elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga.

Zakari

1 Na sanza ya mwambe, na mobu ya mibale ya bokonzi ya
Dariusi, Yawe alobaki na mosakoli Zakari, mwana mobali ya
Barashi, mwana mobali ya Ido: **2** — Yawe atombokelaki bakoko
na bino makasi. **3** Yango wana, loba na bato oyo: « Tala liloba
oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi: ‹ Bozonga epai na Ngai,
› elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga, ‹ mpe Ngai nakozonga
epai na bino, › elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga. **4** Bozala te
lokola bakoko na bino, epai ya banani basakoli ya tango ya
kala balobaki: Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga,
alobi: ‹ Botika banzela mabe mpe misala na bino ya mabe,
bozonga epai na Ngai! › Kasi basalaki keba te na maloba na
Ngai, mpe batosaki Ngai te, elobi Yawe. **5** Wapi sik'oyo bakoko
na bino? Boni, basakoli yango bazali kaka na bomoi kino na
mokolo ya lelo? **6** Maloba mpe malako na Ngai, oyo napesaki
na nzela ya basakoli, basali na Ngai, ekomelaki bakoko na bino
te? Solo, ekomelaki bango, babongolaki mitema mpe balobaki:
‹ Yawe, Mokonzi ya mampinga, asaleli biso kolanda banzela
mpe misala na biso, asali ndenge kaka akanaki kosala. › »
7 Na mokolo ya tuku mibale na minei ya sanza ya zomi na
moko, sanza ya shebati, na mobu ya mibale ya bokonzi ya
Dariusi, Yawe alobaki na nzela ya mosakoli Zakari, mwana
mobali ya Barashi, mwana mobali ya Ido. **8** Na butu, nazwaki
emoniseli moko: namonaki liboso na ngai moto moko azali
kotambolisa mpunda moko ya langi ya motane; moto yango
atelemaki kati na banzete ya mirite oyo ezalaki kati na lubwaku.
Na sima na ye, ezalaki na bampunda mosusu ya langi ya
motane, ya shokola mpe ya pembe. **9** Natunaki: — Nkolo na
ngai, bampunda oyo elingi kolakisa nini? Anjelu oyo azalaki

kosolola na ngai azongisaki: — Nakolakisa yo tina na yango. **10** Moto oyo azalaki kati na banzete ya mirite alimbolaki: — Ezali bato oyo Yawe atindaki mpo na kotambola na mabele. **11** Bato yango bayebisaki Anjelu ya Yawe, oyo atelemaki kati na banzete ya mirite: — Towuti kotambola na mabele mpe tokuti kimia mpe bopemi na mokili mobimba. **12** Anjelu ya Yawe alobaki: — Yawe, Mokonzi ya mampinga, kino tango nini okoboya koyokela engumba Yelusalemi mawa mpe bingumba mosusu ya Yuda, bingumba oyo okangela kanda mibu tuku sambo mobimba? **13** Yawe abimisaki maloba ya kimia mpe ya kobondisa, na monoko ya Anjelu oyo azalaki koloba na ngai. **14** Bongo Anjelu oyo azalaki kosolola na ngai alobaki: — Tatola maloba oyo: « Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi: ‹ Nazali na zuwa makasi mpo na Yelusalemi mpe Siona. **15** Kasi nazali na kanda makasi mpo na bikolo oyo emonaka ete emikoka. Nazalaki kaka na kanda moke mpo na bato na Ngai, kasi bango bayei nde kobakisela bato na Ngai pasi. › » **16** Yango wana, tala liloba oyo Yawe alobi: « Nakozonga na Yelusalemi mpo na koyokela bango mawa; mpe kuna, bakotonga lisusu Tempelo na Ngai mpe bakosalela kati na Yelusalemi singa oyo bamekelaka molayi, » elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga. **17** Tatola lisusu: « Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi: ‹ Bingumba na Ngai ekotondisama lisusu na bomengo, Yawe akobondisa lisusu Siona mpe akopona Yelusalemi. › » **18** Bongo natombolaki miso mpe namonaki maseke minei liboso na ngai. **19** Natunaki Anjelu oyo azalaki kosolola na ngai: — Maseke wana elakisi nini? Azongiselaki ngai: — Maseke wana ezali bikolo ya nguya oyo epanzaki Yuda, Isalaele mpe Yelusalemi. **20** Yawe alakisaki ngai bato minei ya misala ya maboko. **21** Natunaki: — Bato

oyo bayei kosala nini? Azongisaki: — Ezali maseke oyo eyaki kopanza Yuda mpo ete moto moko te akoka kotombola moto, kasi bato oyo ya misala ya maboko bayei nde kolengisa bango mpe kokweyisa nguya ya bikolo oyo etombolaki maseke na yango mpo na kobundisa Yuda mpe kopanza bato na yango.

2 Natombolaki lisusu miso mpe namonaki moto moko liboso
na ngai, asimbaki singa oyo bamekelaka molayi, na loboko
na ye. **2** Natunaki ye: — Ozali kokende wapi? Azongiselaki
ngai: — Nazali kokende komeka molayi ya Yelusalemi mpo na
koyeba mokuse mpe molayi na yango. **3** Bongo Anjelu oyo
azalaki kosolola na ngai atikaki ngai, mpe Anjelu mosusu ayaki
mpo na kokutana na ye **4** mpe alobaki na ye: — Kima mbangu
penza, mpe kende koloba na elenge mobali wana: « Yelusalemi
ekotikala lisusu na bamir te mpo ete motango ya bato mpe ya
banyama oyo bazali kati na yango ekokoma ebele koleka. **5**
Ngai moko, nakozala mir ya moto zingazinga na yango, » elobi
Yawe, « mpe nakomonisa nkembo na Ngai kati na yango. » **6**
Tokende! Tokende! Tobima noki na mokili ya nor, elobi Yawe,
pamba te Ngai moko nde napanzaki bino na mokili mobimba,
elobi Yawe. **7** Siona, tokende! Bima noki, yo oyo ovandaka
na Babiloni, mboka kitoko! **8** Pamba te tala liloba oyo Yawe,
Mokonzi ya mampinga, oyo apesaki ngai mokumba ya kosakola
mpo na kotelemela bikolo oyo ebotolaki bino biloko na makasi
alobi: Moto nyonso oyo akosimba yo akosimba nde mbuma
ya liso na Ngai. **9** Solo, nakosembola loboko na Ngai mpo
na kotelemela bango mpo ete bawumbu na bango babotola
bango biloko na makasi. Na bongo nde bokoyeba solo ete Yawe,
Mokonzi ya mampinga, nde atindaki ngai. **10** Siona, mboka
kitoko, ganga na esengo mpe sepela, pamba te nazali koya

kovanda kati na yo, elobi Yawe. **11** Na mokolo wana, bato ya
bikolo ebele bakoya kosangana elongo na Yawe mpe bakokoma
bato na Ngai. Nakovanda kati na bino; mpe na bongo, bokoyeba
solo ete Yawe, Mokonzi ya mampinga, nde atindaki ngai epai na
bino. **12** Yawe akokomisa Yuda lokola libula na Ye moko penza
kati na mabele ebulisama, mpe akopona lisusu Yelusalemi. **13**
Tika ete bato ya mokili mobimba bavanda kimia liboso ya Yawe,
pamba te Ye moko atelemi mpe abimi na Ndako na Ye ya bule.

3 Yawe alakisaki ngai Jozue, mokonzi ya Banganga-Nzambe,
oyo azalaki ya kotelema liboso ya Anjelu ya Yawe. Alakisaki ngai
lisusu Satana oyo azalaki ya kotelema na ngambo ya loboko ya
mobali ya Jozue mpo na kofunda ye. **2** Yawe alobaki na Satana:
— Satana, tika ete Yawe apamela yo! Tika ete Yawe oyo apona
Yelusalemi apamela yo! Boni, moto oyo azali te lokola koni
ya moto oyo balongoli na moto? **3** Nzokande, Jozue alataki
bilamba ya salite tango atelemaki liboso ya Anjelu. **4** Bongo
Anjelu alobaki na ba-oyo bazalaki kotelema liboso na ye: —
Bolongola ye bilamba wana ya salite! Mpe alobaki na Jozue: —
Tala, nalongoli masumu na yo mpe nakolatisa yo bilamba ya
talo. **5** Nalobaki: — Bolatisa ye kitendi ya peto oyo bakangaka
na moto. Boye, bakangaki ye kitendi ya peto na moto mpe
balatisaki ye bilamba mosusu wana Anjelu ya Yawe atelemaki
pene na ye. **6** Anjelu ya Yawe ayebisaki na Jozue maloba
oyo: **7** — Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi: «
Soki otamboli na nzela na Ngai mpe obateli mitindo na Ngai,
okokamba ndako na Ngai mpe okobatela lopango na Ngai, mpe
nakotia yo na molongo ya ba-oyo batelemaka awa. **8** Jozue,
mokonzi ya Banganga-Nzambe, yo elongo na bandeko na yo,
Banganga-Nzambe oyo basalaka elongo na yo, bozali bilembo

oyo etalisaka makambo oyo ekoya. Nakobimisa Mosali na Ngai;
bakobenga Ye: Moto ya nzete oyo ebimaka na mobimbi. 9 Tala,
natie libanga liboso ya Jozue. Libanga yango ezali na miso
sambo, nakokoma makomi na likolo na yango, » elobi Yawe,
Mokonzi ya mampinga, « mpe nakolongola masumu ya mokili
oyo na mokolo moko. 10 Na mokolo wana, moko na moko kati
na bino akobengisa moninga na ye mpo ete bavanda na se ya
nzete ya vino mpe ya figi, » elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga.

4 Anjelu oyo azalaki kosolola na ngai azongaki mpe alamusaki
ngai ndenge balamusaka moto oyo alali pongi. 2 Atunaki ngai:
— Ozali komona nini? Nazongiselaki ye: — Nazali komona
etelemiselo moko ya mwinda, basala na wolo mpe, na likolo na
yango, ezali na kopo moko, minda sambo mpe batio sambo
oyo elekisaka mafuta kino na minda. 3 Ezali lisusu na banzete
mibale ya olive pene ya etelemiselo ya minda: moko na ngambo
ya loboko ya mobali, mpe mosusu na ngambo ya loboko ya
mwasi. 4 Natunaki Anjelu oyo azalaki kosolola na ngai: —
Nyonso oyo elakisi nini, nkolo na ngai? 5 Azongiselaki ngai: —
Boni, oyebi te soki elingi kolakisa nini? Nazongiselaki ye: —
Te, nkolo na ngai! 6 Alobaki na ngai: — Tala liloba oyo Yawe
alobi na Zorobabeli: « Ezali na makasi to na nguya na yo te,
kasi na nguya na Ngai, » elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga.
7 Ozali nani, ngomba monene? Okokoma etando liboso ya
Zorobabeli. Akobimisa libanga monene kati na yo, wana bato
bakozala koganga na esengo: « Tika ete Nzambe apambola
yango! Tika ete Nzambe apambola yango! » 8 Bongo Yawe
alobaki na ngai: 9 — Ezali maboko ya Zorobabeli nde etongaki
miboko ya Tempelo oyo; ezali mpe kaka maboko yango nde
ekosilisa mosala ya kotonga yango. Boye bokoyeba solo ete

Yawe, Mokonzi ya mampinga, nde atindaki ngai epai na bino. **10** Nani atiolaki makambo mike ya ebandeli? Bato bakotonda na esengo tango bakomona, na maboko ya Zorobabeli, singa oyo bamekelaka molayi. Biloko wana sambo ezali nde miso ya Yawe oyo etalaka mokili mobimba. **11** Natunaki Anjelu: — Banzete mibale ya olive oyo ezali na ngambo ya loboko ya mobali mpe ya mwasi ya etelemiselo ya minda elakisi nini? **12** Natunaki ye lisusu: — Bitape mibale ya nzete ya olive, oyo ezali pembeni ya batio mibale ya wolo oyo ebimisaka mafuta oyo engalaka elakisi nini? **13** Azongiselaki ngai: — Boni, oyebi te soki elakisi nini? Nazongisaki: — Te, nkolo na ngai. **14** Boye, alobaki: — Ezali nde bato mibale oyo bapakolami mafuta mpo na kosalela Nkolo ya mokili mobimba.

5 Tango natalaki lisusu, namonaki buku moko: ezali kopumbwa. **2** Anjelu oyo azalaki kosolola na ngai atunaki ngai: — Ozali komona nini? Nazongisaki: — Nazali komona buku moko: ezali kopumbwa; molayi na yango ezali na bametele pene zomi, mpe mokuse na yango, bametele pene mitano. **3** Alobaki na ngai: — Ezali nde bilakeli mabe oyo ezali kopanzana na mokili mobimba; pamba te, kolanda ndenge ekomama na ngambo moko, bakobengana miyibi nyonso; mpe kolanda ndenge ekomama na ngambo mosusu, bakobengana bato nyonso oyo balapaka ndayi ya lokuta. **4** Nakoyeisa elakeli mabe oyo mpo ete ekota kati na ndako ya moyibi mpe kati na ndako ya moto oyo alapaka ndayi ya lokuta na Kombo na Ngai. Ekotikala solo kati na ndako na ye mpe ekobebisa yango nyonso, ezala mabaya to mabanga na yango, elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga. **5** Anjelu oyo azalaki kosolola na ngai apusanaki pene na ngai mpe alobaki: — Tombola miso na yo mpe tala makambo oyo ezali

koleka kuna. **6** Natunaki: — Makambo nini yango? Azongisaki:
— Ezali nde sani, emekelo motuya ya biloko. Abakisaki: — Sani
yango etondisamaki na masumu ya bato ya mokili. **7** Kaka na
tango yango, mofinuku na yango ya ebende etombwamaki, mpe
namonaki mwasi moko avanda na kati. **8** Alobaki: — Mwasi
wana azali elembo ya makambo mabe. Bongo azongisaki ye kati
na sani, emekelo motuya ya biloko, mpe azipaki mofinuku na
yango. **9** Natombolaki miso mpe namonaki liboso na ngai basi
mibale bazali kopumbwa mpo na koya epai na biso. Mapapu na
bango ezalaki minene lokola mapapu ya nkongi. Batombolaki
sani yango kino na kati-kati ya likolo mpe se. **10** Natunaki Anjelu
oyo azalaki kosolola na ngai: — Bazali komema sani yango
wapi? **11** Azongisaki: — Bazali komema yango na mokili ya
Babiloni mpo ete batongela yango ndako, na Shineari. Soki
ndako yango esili kotongama, bakotia sani yango kuna.

6 Tango natalaki lisusu, namonaki bashar minei liboso na ngai:
ezali kobima na kati-kati ya bangomba mibale ya bronze. **2**
Bampunda ya langi ya motane makasi ezalaki kobenda shar ya
liboso, mpe bampunda ya langi ya mwindo ezalaki kobenda shar
oyo ya mibale. **3** Bampunda ya langi ya pembe ezalaki kobenda
shar oyo ya misato, bampunda ya madodo-madodo ezalaki
kobenda shar oyo ya minei. Bampunda nyonso ya madodo-
madodo ezalaki makasi. **4** Natunaki Anjelu oyo azalaki kosolola
na ngai: — Bampunda nyonso oyo elakisi nini, nkolo na ngai? **5**
Azongiselaki ngai: — Ezali Molimo ya likolo oyo akokende na
bangambo nyonso minei ya mokili mobimba. Atelemaki liboso
ya Nkolo ya mokili mobimba mpe sik'oyo abimi. **6** Shar oyo
bampunda ya langi ya mwindo ezali kobenda ezali kokende
na mokili ya nor; shar oyo bampunda ya langi ya pembe ezali

kobenda ezali kolanda oyo ya liboso, mpe shar oyo bampunda ya madodo-madodo ezali kobenda ezali kokende na mokili ya sude. **7** Bampunda nyonso ya makasi ebimaki mpe etondaki na posa makasi ya kotambola na mabele. Boye, Anjelu alobaki na yango: « Bokende kotambola na mokili! » Mpe ebimaki mpo na kokende kotambola na mabele. **8** Abengaki ngai mpe alobaki na ngai: — Tala, bampunda oyo ezali kokende na mokili ya nor ekosala ete Molimo na ngai avanda na mokili wana ya nor. **9** Yawe alobaki na ngai: **10** — Kamata palata mpe wolo epai ya Elidayi, Tobiya mpe Yedaeya, ba-oyo bawuti na bowumbu wuta na Babiloni; mpe na mokolo yango kaka, kende yo moko na ndako ya Joziasi, mwana mobali ya Sofoni, epai wapi bakomeli. **11** Kamata palata mpe wolo mpo ete osalela yango motole; bongo okolatisa yango Jozue, mwana mobali ya Yeotsadaki, mokonzi ya Banganga-Nzambe. **12** Okoyebisa ye maloba oyo: « Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi: ‹ Tala moto oyo kombo na ye ezali: Moto ya nzete. Nyonso ekobota esika ye azali, mpe ezali ye nde akotonga Tempelo ya Yawe. **13** Ezali ye nde akotonga Tempelo ya Yawe; bakolatisa ye bilembo ya lokumu, mpe akovanda na kiti ya bokonzi mpo na kokonza. Mpe wana kaka na kiti na ye ya bokonzi, akozala mpe Nganga-Nzambe. Bongo misala nyonso mibale, ezala ya bokonzi to ya bonganga-Nzambe, ekotambola malamu. › » **14** Bakobomba motole yango kati na Tempelo ya Yawe lokola ekaniseli mpo na kokanisa motema malamu ya Elidayi, ya Tobiya, ya Yedaeya mpe ya Eleme, mwana mobali ya Sofoni. **15** Bato oyo bakowuta mosika penza bakoya mpo na kosunga misala ya kotonga Tempelo ya Yawe, bongo bokoyeba solo ete Yawe, Mokonzi

ya mampinga, nde atindaki ngai epai na bino. Makambo oyo ekokokisama solo soki boluki kotosa Yawe, Nzambe na bino.

7 Na mobu ya minei ya mokonzi ya Dariusi, na mokolo ya minei ya sanza ya libwa, sanza ya kisilevi, Yawe alobaki na Zakari. **2** Bato ya Beteli batindaki Saretseri, Regemi-Meleki elongo na bato na bango mpo na kobondela Yawe **3** mpe mpo na kotuna motuna oyo epai ya Banganga-Nzambe oyo basalaka kati na Tempelo ya Yawe, Mokonzi ya mampinga, mpe epai ya basakoli: — Boni, tosengeli kaka kokoba kolela mpe kokila bilei na sanza ya mitano ndenge tosalaka wuta kala? **4** Bongo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobaki na ngai: **5** — Tuna bato nyonso ya ekolo mpe Banganga-Nzambe: « Wuta mibu tuku sambo, tango bokilaka bilei mpe bolelaka na sanza ya mitano mpe ya sambo, bosalaka yango mpo na Ngai? **6** Bongo tango bozalaki kolia mpe komela, ezalaki te mpo na esengo na bino moko? **7** Yango ezali te liloba oyo Yawe alobaki na nzela ya basakoli na Ye wuta kala tango Yelusalemi mpe bingumba oyo ezingelaki yango ezalaki na kimia mpe na boyokani, mpe Negevi mpe Shefela etondaki na bato ebele? » **8** Mpe Yawe alobaki lisusu na Zakari: **9** — Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi: « Bokataka makambo na bosembo, mpe tika ete moko na moko kati na bino azala na bolingo mpe na mawa ya moto mosusu. **10** Bonyokolaka te mwasi oyo akufisa mobali to mwana etike to mopaya to mpe mobola, mpe tika ete moko te kati na bino asala, na motema na ye, mabongisi ya kosala moninga na ye mabe. » **11** Kasi baboyaki kotosa, bamatisaki mapeka mpe bakangaki matoyi na bango mpo ete bayoka Ngai te. **12** Bakomisaki mitema na bango makasi lokola diama mpo kaka bayoka te mibeko mpe maloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, azalaki koloba na

bango na lisungi ya Molimo na Ye na nzela ya basakoli na Ye ya kala. Mpo na yango, Yawe, Mokonzi ya mampinga, atombokaki makasi. **13** Boye, Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobaki: « Lokola bayokaki Ngai te tango nazalaki kobenga bango, Ngai mpe nayokaki bango te tango babengaki Ngai. **14** Na bongo, napanzaki bango kati na bikolo nyonso epai wapi bakomaki bapaya, mpe mokili na bango ebebisamaki makasi: moto moko te akokaki lisusu kokota to kobima kuna. Ndenge wana nde bakomisaki mokili ya kitoko libebi. »

8 Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobaki na ngai: **2** « Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi: ‹ Nazali na zuwa makasi mpo na Siona, mpo ete nalingaka yango makasi na motema na Ngai. › » **3** Tala liloba oyo Yawe alobi: « Nakozonga na Siona mpe nakovanda kati na Yelusalemi. Boye, Yelusalemi ekobengama Engumba ya bosolo; mpe ngomba ya Yawe, Mokonzi ya mampinga, ekobengama Ngomba ya bule. » **4** Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi: « Mibange ya mibali mpe ya basi bakotonda lisusu na babalabala ya Yelusalemi, moto na moto na nzete na ye na loboko mpo na kimobange. **5** Babalabala ya engumba ekotonda lisusu na bilenge mibali mpe basi oyo bakokoma kosakana kuna. » **6** Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi: « Boni, soki, na tango wana, ekomonana lokola likambo ya kokamwa na miso ya batikali kati na bato oyo, Ngai mpe namona yango likambo ya kokamwa? » elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga. **7** Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi: « Nakobikisa bato na Ngai, longwa na mokili ya este kino na mokili ya weste. **8** Nakozongisa bango mpo ete bavanda na Yelusalemi; bakozala bato na Ngai, mpe Ngai nakozala Nzambe na bango na boyengebene mpe na

bosembo. » **9** Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga,
alobi: « Bino ba-oyo, na mikolo oyo, bozali koyoka maloba kaka
oyo basakoli balobaki, lokola bazalaki awa na tango miboko ya
Tempelo ya Yawe, Mokonzi ya mampinga, ezalaki kotongama,
boyika mpiko mpe bolendisa maboko na bino mpo na kotonga
Tempelo oyo ya Yawe. **10** Pamba te, liboso ya tango wana, bato
bazalaki kozwa lifuti ya malonga te na misala na bango, mpe
banyama ezalaki kopesa ata litomba moko te; moto moko te
azalaki kokende na mosala na ye na kimia likolo ya kobanga
banguna, pamba te nasalaki ete moto moko na moko atelemela
moninga na ye. **11** Kasi sik'oyo, nakosala lisusu te, na ndambo
ya bato oyo batikali, makambo oyo nasalaki na tango ya kala, »
elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga. **12** « Solo, milona ekokola
malamu, bilanga ya vino ekobota bambuma na yango, mabele
ekobimisa biloko ebele, mpe likolo ekonokisa mvula. Nakopesa
biloko oyo nyonso lokola libula epai ya batikali kati na bato
oyo. **13** Libota ya Yuda mpe libota ya Isalaele, bobanga ata
eloko moko te, boyika kaka mpiko; pamba te ndenge bokomaki
bikolo elakelama mabe kati na bikolo mosusu, ndenge wana
mpe nakobikisa bino, mpe bokozala lipamboli. » **14** Tala liloba
oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi: « Ndenge kaka nazwaki
mokano ya kotindela bino pasi mpe ya koyokela bino mawa te
tango batata na bino batumbolaki kanda na Ngai, » elobi Yawe,
Mokonzi ya mampinga, **15** « ndenge wana mpe nazwi mokano
sik'oyo ya komonisa lisusu bolamu na Yelusalemi mpe na Yuda.
Bozala na bobangi te. **16** Tala makambo oyo bosengeli kosala:
Tika ete moko na moko kati na bino alobaka solo na moninga
na ye; bosambisaka na bosolo mpe bokataka makambo na
bosembo kati na bisambiselo na bino, **17** bosalaka mabongisi ya

komonisa baninga na bino pasi te, bolingaka te kolapa ndayi ya lokuta; pamba te makambo wana nyonso, nayina yango makasi, » elobi Yawe. **18** Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobaki na ngai: **19** « Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi: Mikolo ya kokila bilei ya sanza ya minei, ya mitano, ya sambo mpe ya zomi ekokoma mikolo ya esengo mpe ya kosepela, ekokoma bafeti ya nkembo mpe ya esengo mpo na libota ya Yuda. Kasi bolinga solo mpe kimia. » **20** Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi: « Bato ya bikolo ebele mpe bavandi ya bingumba ya ndenge na ndenge bakoya lisusu; **21** bamoko bakowuta na engumba moko mpo na kokende na engumba mosusu mpe bakoloba: ‹ Tokende kobondela Yawe mpe koluka elongi na Yawe, Mokonzi ya mampinga! › Bongo bamosusu bakozongisela bango: ‹ Ngai mpe nakokende! › **22** Boye bato ebele mpe bikolo ya nguya bakoya na Yelusalemi mpo na koluka elongi na Yawe, Mokonzi ya mampinga, mpe bakobondela Ye. » **23** Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi: « Na mikolo wana, bato zomi ya bikolo mpe ya nkota ya ndenge na ndenge bakokanga songe ya nzambala ya Moyuda moko mpe bakoloba: ‹ Tika ete tokende elongo na yo, pamba te toyoki ete Nzambe azali na bino elongo. › »

9 Liloba na Yawe. Liloba na Yawe ekomi na mokili ya Adraki, ekowumela na engumba Damasi, pamba te miso ya bato mpe ya mabota nyonso ya Isalaele ezali kotalela Yawe. **2** Tala, ekowumela lisusu likolo ya engumba Amati, na mondelo oyo ekabola yango na engumba Damasi, na engumba Tiri mpe Sidoni, atako baleki mayele. **3** Engumba Tiri emitongeli yango moko ndako makasi, emibombeli palata ebele lokola putulu mpe wolo ebele lokola potopoto ya balabala. **4** Kasi Nkolo akobotola

yango, akosukisa nguya na yango na ebale monene mpe ekozika na moto. **5** Engumba Ashikeloni ekomona yango mpe ekokoma kolenga; engumba Gaza ekokoma na somo makasi, ndenge moko mpe engumba Ekroni; pamba te elikya na yango ekosila. Engumba Gaza ekozangela mokonzi na yango mpe engumba Asikaloni ekotikala lisusu na bato te. **6** Bana makangu bakoya kovanda na engumba Asidodi, mpe nakosilisa lolendo ya bato ya Filisitia. **7** Nakolongola makila na minoko na bango, mpe bilei ya mbindo na minu na bango; kasi ba-oyo bakotikala bakokoma bato ya Nzambe na biso mpe bakambi ya Yuda; mpe bato ya engumba Ekroni bakokoma lokola bato ya Yebusi. **8** Nakobundela ndako na Ngai liboso ya mampinga ya basoda ya nguya; monyokoli moko te akoya lisusu komonisa bato na Ngai pasi, pamba te Ngai moko nde nazali kokengela sik'oyo. **9** Siona, mboka kitoko, sepela, sepela penza makasi! Yelusalemi, mboka kitoko, ganga penza na esengo! Tala, mokonzi na yo azali koya epai na yo, azali sembo mpe molongi, atonda na komikitisa, avandi na likolo ya ane, na likolo ya mwana ya ane, mwana ya ane ya mwasi. **10** Nakolongola bashar ya bitumba na mokili ya Efrayimi, bampunda ya bitumba, na engumba Yelusalemi, mpe matolotolo ya bitumba ekobukana. Mokonzi yango akosakola kimia na bikolo nyonso, bokonzi na ye ekobanda longwa na ebale monene moko kino na mosusu, longwa na ebale kino na basuka ya mabele. **11** Mpo na yo, likolo ya makila ya boyokani na Ngai elongo na yo, nakobimisa bakangami na yo na libulu oyo ezanga mayi. **12** Bozonga na ndako na bino, oyo batonga makasi, bino bakangami oyo botondi na elikya, pamba te nazali koloba na bino sik'oyo: « Nakozongisela bino mbala mibale biloko oyo bobungisaki. » **13** Pamba te nabendi tolotolo na Ngai, oyo ezali

Yuda, natie yango likonga na Ngai ya moke oyo ezali Efrayimi.
Siona, nakotelemisa bana na yo ya mibali mpo ete batelemela
bana mibali ya Yavani mpe nakokomisa yo lokola mopanga ya
elombe. **14** Yawe akomimonisa epai na bango, mpe tolotolo
na Ye ekobima lokola mokalikali. Nkolo Yawe akobeta kelelo
mpe akotambola kati na mopepe makasi. **15** Yawe, Mokonzi ya
mampinga, akobatela bango. Bakolia mpe bakobuka mabanga
ya ebambelo mabanga, bakomela mpe bakosala makelele lokola
bato balangwe masanga, bakotonda lokola kopo ya makila oyo
basopaka na basonge ya etumbelo. **16** Na mokolo wana, Yawe,
Nzambe na bango, akobikisa bango ndenge mobateli bibwele
abikisaka bameme na ye. Bakongenga makasi kati na mabele
na Ye lokola mabanga ya talo. **17** Bakozala bato ya esengo,
bakokoma kitoko makasi. Ble ekopesa bilenge mibali makasi
mpe vino ya sika ekopesa bilenge basi makasi.

10 Bosenga epai na Yawe ete anokisa mvula ya suka; ezali
Yawe nde atindaka mapata mpe bakake oyo ememaka bamvula
minene, Ye nde abimisaka matiti na elanga ya moko na moko. **2**
Nzokande, banzambe ya bikeko elobaka maloba ya pamba,
mpe bimoniseli ya bato ya soloka ezalaka ya lokuta: bazwaka
bandoto oyo ezanga tina, mpe malendisi na bango ezalaka ya
lokuta. Yango wana, bato bakomaki kotelengana lokola bibwele
oyo ezangi mobateli. **3** Kanda na Ngai ya makasi epeli mpo
na babateli, mpe nakopesa bakambi etumbu, pamba te Yawe,
Mokonzi ya mampinga, ayei mpo na kobatela etonga na Ye,
libota ya Yuda; akokomisa bango mpunda na Ye ya lokumu
kati na bitumba. **4** Na Yuda nde ekobimela libanga ya songe
ya ndako, likonzi ya ndako ya kapo, tolotolo ya bitumba mpe
bakambi nyonso. **5** Bango nyonso bakokoma lokola bilombe

ya bitumba, oyo bakangamaka te na potopoto ya babalabala
na tango ya bitumba. Lokola Yawe azali elongo na bango,
bakobunda mpe bakolonga, ata basoda oyo batambolaka likolo
ya bampunda. **6** « Nakolendisa libota ya Yuda mpe nakobikisa
libota ya Jozefi, nakozongisa bango lisusu na mokili na bango,
pamba te nakoyokela bango mawa; bakozala lokola bato oyo
nasundolaki te, pamba te nazali Yawe, Nzambe na bango,
mpe nakoyanola bango. **7** Bato ya Efrayimi bakokoma lokola
bilombe ya bitumba; mitema na bango ekotonda na esengo
lokola bato bameli masanga; bana na bango ya mibali bakomona
yango mpe bakotonda na esengo, bongo mitema na bango
ekosepela kati na Yawe. **8** Nakobeta piololo mpo na kobenga
bango mpe nakosangisa bango esika moko. Solo, nakokangola
bango, mpe bakokoma ebele ndenge bazalaki liboso. **9** Ata soki
napanzi bango kati na bikolo ya bapaya, ezala na mokili oyo
eleki mosika, bakokanisa Ngai kaka. Bango elongo na bana na
bango ya mibali bakobika mpe bakozonga na mokili na bango.
10 Nakozongisa bango wuta na Ejipito; nakosangisa bango wuta
na Asiri; nakomema bango na Galadi mpe na Libani; kasi atako
bongo, esika ya kovanda ekozala moke mpo na bango. **11**
Bakoleka na kati-kati ya ebale monene ya mitungisi; bambonge
ya ebale monene ekovanda kimia, bozindo nyonso ya ebale Nili
ekokawuka. Lolendo ya Asiri ekosila mpe lingenda ya bokonzi ya
Ejipito ekolongwa. **12** Nakosala ete balendisama kati na Yawe:
bakotambola na Kombo na Ye, » elobi Yawe.

11 Mokili ya Libani, fungola bikuke na yo mpo ete moto ezikisa
banzete na yo ya sedele! **2** Nzete ya sipele, lela, pamba te
nzete ya sedele esili kokweya! Banzete milayi esili kokatama.
Banzete ya sheni ya Bashani, bolela; pamba te basili kokata

zamba monene! **3** Boyoka ndenge babateli bibwele bazali
kolela, pamba te bitando epai wapi baleisaka bibwele ebebisami.
Boyoka ndenge bankosi ezali koganga, pamba te zamba ya
Yordani, oyo etonda na banzete, esili kobebisama. **4** Tala liloba
oyo Yawe, Nzambe na ngai, alobi: — Batela malamu bameme
oyo babongisi mpo na koboma! **5** Bato oyo basombaka bibwele
yango babomaka yango, bazalaka na somo ya etumbu ata
moko te. Bato oyo batekaka yango balobaka: « Tika ete Yawe
apambolama, pamba te nakomi mozwi! » Mpe bango moko
babateli na yango bayokelaka yango mawa ata moke te. **6**
Yango wana Ngai mpe nakoyokela lisusu bato ya mokili mawa
te, nakokaba moto na moto na maboko ya moninga na ye mpe
ya mokonzi na ye. Bakonzi bakobebisa mokili, kasi nakokangola
ata moto moko te wuta na maboko ya bakonzi yango, elobi
Yawe. **7** Boye, nabatelaki malamu bameme oyo babongisaki
mpo na koboma; mpe mingi penza bameme oyo ezalaki na pasi
makasi. Nakamataki mangenda mibale: nabengaki moko Ngolu,
mpe mosusu, Bomoko. Bongo, nakomaki kobatela bameme.
8 Na sanza moko kaka, nabomaki babateli bibwele misato;
nakokaki lisusu kokanga motema te, mpe etonga eyinaki ngai. **9**
Nalobaki na etonga ya bibwele: — Nakozala lisusu mobateli na
bino te. Tika ete oyo ekokufa ekufa na yango, oyo ekobunga
ebunga na yango; mpe tika ete oyo ekotikala ebomana yango na
yango! **10** Nakamataki lingenda oyo nabengaki Ngolu, nabukaki
yango mpo na kotalisa ete boyokani oyo nasalaki elongo na
bikolo nyonso esili. **11** Boyokani esilaki nde na mokolo wana;
bongo, etonga oyo ezalaki na pasi makasi mpe ezalaki kotala
ngai esosolaki ete ezalaki solo Liloba na Yawe. **12** Nalobaki na
bango: — Soki bomoni ete ezali malamu, bopesa ngai lifuti na

ngai; soki te, botika na bino. Bafutaki ngai mbongo ya bibende
ya palata tuku misato lokola lifuti na ngai. **13** Mpe Yawe alobaki
na ngai: — Bwaka yango epai ya mosali mbeki; yango nde
motuya ya malonga oyo bamoni ete ekoki na Ngai! Nakamataki
mbongo yango ya bibende tuku misato mpe nabwakaki yango
kati na Tempelo ya Yawe, epai ya mosali mbeki. **14** Bongo
nabukaki lisusu lingenda ya mibale oyo nabengaki Bomoko, mpo
na kotalisa ete bondeko kati na libota ya Yuda mpe ya Isalaele
ekufi. **15** Yawe alobaki na ngai: — Kamata lisusu bisalelo ya
mobateli bibwele ya zoba! **16** Pamba te nakobimisa kati na
mokili mobateli bibwele ya sika oyo akobanda koluka te bibwele
oyo ebungi, akolandela te bana bibwele, akosalisa te bapota ya
bibwele oyo ezoki, akoleisa te oyo ezali na nzoto kolongono,
kasi akobanda koliaka misuni ya bibwele ya mafuta mpe kobuka
yango makolo. **17** Mawa na mobateli bibwele ya zoba oyo
asundolaka etonga na ye! Tika ete mopanga ekata ye loboko
mpe etobola ye liso oyo ezali na ngambo ya loboko ya mobali!
Tika ete loboko na ye ekawuka, solo, ekawuka penza! Tika ete
liso na ye, oyo ezali na ngambo ya loboko ya mobali ekufa,
ekufa solo!

12 Liloba na Yawe. Tala liloba oyo Yawe alobaki na tina
na Isalaele. Yawe oyo atanda likolo mpe asala miboko ya
mabele, Ye oyo atia Molimo na Ye kati na moto, alobi: **2** «
Nakokomisa Yelusalemi lokola kopo ya vino oyo elangwisaka
bikolo nyonso ya zingazinga na yango; bakozingela solo Yuda
mpe Yelusalemi. **3** Na mokolo wana, nakokomisa Yelusalemi
lokola libanga ya kilo liboso ya bikolo nyonso; moto nyonso
oyo akoluka kotombola yango akozoka; mpe bikolo nyonso
ekosangana mpo na kobundisa Yelusalemi. **4** Na mokolo wana,

nakobangisa bampunda nyonso mpe nakokomisa batambolisi
na yango liboma, » elobi Yawe. « Nakosenzela libota ya Yuda,
kasi nakoboma miso ya bampunda nyonso ya bikolo. **5** Boye,
bakambi ya Yuda bakomilobela: ‹ Bato ya Yelusalemi bazali
makasi mpo ete Yawe, Mokonzi ya mampinga, azali Nzambe na
bango. › **6** Na mokolo wana, nakokomisa bakambi ya Yuda
lokola moto kati na liboke ya bakoni, lokola koni ya moto na
se ya liboke ya matiti ekawuka: bakozikisa bikolo nyonso ya
zingazinga na bango, ezala oyo ezali na ngambo ya loboko
na bango ya mobali to ya mwasi. Kasi Yelusalemi ekotikala
kaka na esika na yango. **7** Yawe akobikisa liboso bandako
ya kapo ya Yuda mpo ete lokumu ya libota ya Davidi mpe ya
bavandi ya Yelusalemi eleka te lokumu ya Yuda. **8** Na mokolo
wana, Yawe akobatela bavandi ya Yelusalemi mpo ete bato ya
bolembu kati na bango bakoma makasi lokola Davidi, mpe libota
ya Davidi ekoma lokola Nzambe, lokola Anjelu ya Yawe, oyo
azali kotambola liboso na bango. **9** Na mokolo wana, nakobima
mpo na koboma bikolo nyonso oyo ekobundisa Yelusalemi. **10**
Nakosopa Molimo ya ngolu mpe ya mabondeli epai ya libota ya
Davidi mpe epai ya bavandi ya Yelusalemi. Bakosembola miso
na bango epai na Ngai oyo batobolaki. Bakosalela ye matanga
ndenge kaka basalaka matanga ya mwana oyo abotama kaka
ye moko; bakolela ye makasi ndenge balelaka mwana mobali ya
liboso oyo asili kokufa. **11** Na mokolo wana, matanga kati na
Yelusalemi ekozala monene lokola matanga ya Adadi-Rimoni na
etando ya Megido. **12** Mokili mobimba ekosala matanga, etuka
na etuka na esika na yango elongo na basi na yango: etuka
ya libota ya Davidi elongo na basi na yango, etuka ya libota
ya Natan elongo na basi na yango, **13** etuka ya libota ya Levi

elongo na basi na yango, etuka ya libota ya Shimei elongo na basi na yango, **14** mpe bituka nyonso oyo etikali elongo na basi na yango.

13 Na mokolo wana, etima moko ekobimisa mayi mpo na kopetola masumu mpe mbindo ya libota ya Davidi mpe ya bavandi ya Yelusalemi. **2** Na mokolo wana, elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga, nakosala ete bakombo ya banzambe ya bikeko elimwa na mokili; boye bakotikala kokanisa yango lisusu te. Nakolongola lisusu kati na mokili basakoli mpe molimo ya mbindo. **3** Boye, soki moto moko akobi kosakola, tika ete tata mpe mama oyo babota ye baloba na ye: ‹ Osengeli kokufa mpo ete olobi makambo ya lokuta na Kombo na Yawe! › Wana akozala kosakola, baboti na ye bakotobola ye na mopanga. **4** Na mokolo wana, mosakoli moko na moko akozala na soni mpo na kosakola mpe koloba bimoniseli na ye; akokosa lisusu bato te na kolataka bilamba ya basakoli, oyo basala na bapwale. **5** Akoloba: ‹ Nazali na ngai mosakoli te; ngai nasalaka na ngai bilanga, mabele nde ezalaka libula na ngai wuta bolenge na ngai! › **6** Soki batuni ye: ‹ Bongo bapota oyo ezali na tolo na yo ewuti wapi? › Akozongisa: ‹ Nazokaki yango kati na ndako ya balingami na ngai. › **7** Oh mopanga, telema! Tika ete otelema mpo na koboma mobateli bibwele na Ngai! Tika ete oboma moninga na Ngai, » elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga. « Beta mobateli bibwele, mpe bameme ekopalangana. Bongo nakoboma ata bibwele ya mike. **8** Na mokili mobimba, » elobi Yawe, « bandambo mibale ya bato kati na bandambo misato bakobebisama mpe bakokufa; mpe ndambo moko ya bato kati na bandambo misato nde bakotikala na mokili. **9** Nakomema ndambo moko wana ya bato na moto, nakopetola bango ndenge

bapetolaka palata na moto mpe nakomeka bango ndenge bamekaka wolo na moto; bakobelela Kombo na Ngai, mpe Ngai nakoyanola bango. Nakoloba na bango: ‹ Bozali bato na Ngai, › mpe bango bakoloba: ‹ Yawe azali Nzambe na biso! › »

14 Tala, mokolo ya Yawe ezali koya; ezali mokolo oyo bakokabola bomengo ya bitumba kati na yo, Yelusalemi. **2** Nakosangisa bikolo nyonso, na Yelusalemi, mpo ete babundisa engumba yango; bakobotola yango, bakobuka bandako na yango, bakozwa basi na yango na makasi mpo na kobebisa lokumu na bango, mpe ndambo ya bato kati na yango bakokende na bowumbu, bongo ndambo mosusu ya bato bakotikala. **3** Bongo Yawe akobima mpe akobundisa bikolo wana, ndenge asalaka na tango ya bitumba. **4** Na mokolo wana, makolo na Ye ekotelema likolo ya ngomba ya banzete ya olive oyo ezali na ngambo ya este ya Yelusalemi; mpe ngomba ya olive ekokabwana na biteni mibale: eteni moko na ngambo ya este mpe eteni mosusu na ngambo ya weste. Lubwaku moko ya monene ekosalema: eteni moko ya ngomba ekokende na ngambo ya nor, mpe eteni mosusu, na ngambo ya sude. **5** Bokokimela kati na lubwaku ya bangomba na ngai, pamba te lubwaku ya bangomba ekokende kino na Atsali; bokokima ndenge bokimaki tango mabele eninganaki na tango Oziasi azalaki mokonzi ya Yuda. Bongo Yawe, Nzambe na ngai, akoya elongo na basantu na Ye nyonso. **6** Na mokolo wana, ezala pole to malili to mpe mvula, eloko moko te ekozala. **7** Ekozala mokolo ya ndenge mosusu, mokolo ezanga moyi mpe butu, mokolo oyo Ye moko kaka Yawe ayebi; pole ekobima soki pokwa ekoki. **8** Na mokolo wana, mayi oyo etiolaka ekobimela na Yelusalemi. Ndambo moko ekokende na ebale monene ya

este mpe ndambo mosusu, na ebale monene ya weste, na eleko ya malili mpe ya molunge. **9** Yawe akozala Mokonzi ya mabele mobimba. Na mokolo wana, Ye moko kaka nde akozala Nkolo, mpe bakosambela kaka Ye. **10** Mokili mobimba, longwa na Geba kino na Rimoni, na ngambo ya sude ya Yelusalemi, ekokoma lokola etando ya Araba; kasi Yelusalemi ekozala kaka na likolo, ekotikala kaka na esika na yango, longwa na Ekuke ya Benjame kino na esika oyo Ekuke ya kala ezalaki, na songe ya bamir, longwa na ndako molayi ya Ananeyeli kino na bikamolelo ya mokonzi. **11** Bato bakozongela kovanda na Yelusalemi; Yelusalemi ekobebisama lisusu te mpe ekokoma na kimia. **12** Tala etumbu oyo Yawe akopesa na bikolo nyonso oyo ekobundisa Yelusalemi: Misuni ya banzoto na bango ekobanda kopola wana bazali nanu na bomoi; miso na bango ekokufa na bilongi na bango mpe balolemo na bango ekokufa kati na minoko na bango. **13** Na mokolo wana, Yawe akosala ete mobulu ekota kati na bango, bakobetana makofi mpe bakobomana bango na bango. **14** Bato ya Yuda mpe bakobunda kati na Yelusalemi, bakokongola bomengo ya bikolo nyonso ya zingazinga: wolo, palata mpe bilamba mingi koleka. **15** Etumbu ya ndenge moko kaka ekokweya likolo ya bampunda, ya bamile, ya bashamo, ya ba-ane mpe ya banyama nyonso oyo ekozala na molako. **16** Boye, batikali kati na bikolo nyonso oyo ebundisaki Yelusalemi bakomata mibu nyonso na Yelusalemi mpo na kogumbamela Mokonzi, Yawe Mokonzi ya mampinga, mpe mpo na kosala feti ya Bandako ya kapo. **17** Soki bato ya etuka moko ya mabele bakei te na Yelusalemi mpo na kogumbamela Mokonzi, Yawe Mokonzi ya mampinga, mvula ekonoka te na mokili na bango. **18** Soki bato ya Ejipito baboyi kokende kosala feti na Yelusalemi,

mvula ekonoka te na mokili na bango. Boye, Yawe akopesa bango etumbu oyo abongisa mpo na ekolo nyonso oyo ekoboya kokende kosala feti ya Bandako ya kapo. **19** Ekozala etumbu ya Ejipito mpe ya bikolo nyonso oyo ekoboya kokende kosala feti ya Bandako ya kapo. **20** Na mokolo wana, bakotia makomi na bangonga mike-mike ya bampunda: « Ebulisami mpo na Yawe! » Banzungu ya Tempelo ya Yawe ekozala mpe bule ndenge bakopo ezalaka bule liboso ya etumbelo. **21** Banzungu nyonso kati na Yelusalemi mpe kati na Yuda ekobulisama mpo na Yawe, Mokonzi ya mampinga; mpe bato nyonso oyo bakoya kopesa makabo bakozwa ndambo ya banzungu mpe bakolambela yango. Na mokolo wana, ata moto moko te ya mombongo akotikala kati na Tempelo ya Yawe, Mokonzi ya mampinga.

Malashi

1 Liloba na Yawe. Liloba na Yawe epai ya Isalaele na nzela
ya mosakoli Malashi. **2** « Ngai, nalingaki bino, » elobi Yawe,
« kasi bino bozali kotuna Ngai: ‹ Eloko nini ezali kolakisa ete
olingaki biso? › Boni, Ezawu azalaki ndeko ya Jakobi te? » elobi
Yawe, « Nzokande, nalingaki Jakobi, **3** kasi nayinaki Ezawu;
bongo nabongolaki bangomba na ye esobe mpe nakabaki libula
na ye epai ya bambwa ya zamba. » **4** Edomi akoki koloba: «
Ata babebisi mokili na biso, tokotonga yango kaka lisusu! »
Kasi tala makambo oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi: «
Solo, bakotonga na bango yango, kasi Ngai nakobuka yango!
Bakobenga mokili yango: ‹ Mokili ya makambo mabe, bato oyo
bazali tango nyonso na se ya kanda ya Yawe. › **5** Bokomona
yango na miso na bino moko mpe bokoloba: ‹ Yawe azali
Monene koleka ata bandelo ya etando ya Isalaele. › **6** Mwana
mobali apesaka tata na ye lokumu, mpe mowumbu apesaka
nkolo na ye lokumu. Soki Ngai nazali Tata, wapi lokumu oyo
esengeli na Ngai? Soki nazali Nkolo, wapi lokumu na Ngai? »
elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga. « Ezali bino Banganga-
Nzambe nde bozali kosambwisa Kombo na Ngai, kasi bozali
mpe kotuna: ‹ Eloko nini ezali kolakisa ete tozali kosambwisa
Kombo na Yo? › **7** Bozali kotia bilei ya mbindo na etumbelo
na Ngai, kasi bozali mpe kotuna: ‹ Eloko nini ezali kolakisa
ete tokomisi etumbelo na Yo mbindo? › Ezali tango bolobaka:
‹ Mesa ya Yawe ezali na tina te. › **8** Ezali tango bobonzaka
lokola mbeka nyama oyo ekufa miso; boni, yango ezali mabe te?
Bomeka nanu kopesa yango epai ya moyangeli na bino; boni,
akosepela na bino? Akondima bino solo? » elobi Yawe, Mokonzi
ya mampinga. **9** « Sik’oyo, bozali mpe kobondela Nzambe ete

asalela bino ngolu na makabo ya lolenge oyo na maboko! Boni, andima bino solo? » elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga. **10** « Nani kati na bino akoki kozwa mokano ya kokanga bikuke ya Tempelo mpo ete bopelisa moto na pamba te na etumbelo na Ngai? Nasepeli na bino ata moke te, » elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga; « mpe nakoyamba te makabo oyo ewuti na maboko na bino. **11** Kombo na Ngai ekozala monene kati na bikolo, longwa na ebimelo kino na elalelo ya moyi; bakobonza na bisika nyonso malasi ya ansa lokola mbeka mpo na Kombo na Ngai mpe makabo ya peto, pamba te Kombo na Ngai ekozala monene kati na bikolo, » elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga. **12** « Kasi bino, bozali kosambwisa yango tango bozali koloba ete mesa ya Nkolo ezali na tina te mpe biloko na yango ezali mbindo. **13** Bozali koloba lisusu: ‹ Mokumba nini lisusu oyo! › Bozali mpe kotiola Ngai lisusu, » elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga. « Tango bozali komema bibwele oyo ezoka, oyo etambolaka tengu-tengu to oyo ezali na bokono, mpe bozali kobonza yango lokola mbeka, boni, nandima yango na maboko na bino? » elobi Yawe. **14** « Tika ete alakelama mabe, ye oyo azali na ebwele ya kitoko kati na etonga na ye, mpe alapi ndayi ete akobonza yango epai na Yawe, kasi abonzi ebwele oyo ebela! Pamba te Ngai, nazali Mokonzi Monene, » elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga, mpe bikolo nyonso esengeli kobanga Kombo na Ngai.

2 « Sik'oyo, bino Banganga-Nzambe, likebisi oyo epesami epai na bino: **2** Soki boyoki te, soki boboyi kozwa mokano ya kopesa Kombo na Ngai lokumu, » elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga, « nakotindela bino elakeli mabe mpe nakolakela lipamboli na bino mabe. Solo, nasili kolakela yango mabe, pamba te bozwaki mokano te ya kopesa Kombo na Ngai lokumu. **3** Likolo na bino,

nakopamela bakitani na bino, nakobwakela bino basalite ya banyama na bino na bilongi, salite ya banyama oyo bobonzaka na mikolo ya bafeti na bino, mpe bakomema bino nzela moko na basalite yango. **4** Bokoyeba solo ete napesi bino likebisi oyo mpo ete boyokani na Ngai elongo na Levi esuka te, » elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga. **5** « Boyokani na Ngai elongo na ye ezali boyokani ya bomoi mpe ya kimia, mpe nakopesa ye yango mpo ete atosa Ngai. Atosaki Ngai solo mpe azalaki kolenga liboso ya Kombo na Ngai. **6** Monoko na ye ezalaki kobimisa malakisi ya solo; lokuta etikalaki komonana na bibebu na ye te. Azalaki kotambola elongo na Ngai na kimia mpe na alima. Na nzela na ye, bato ebele batikaki kotambola na nzela ya masumu. **7** Pamba te bibebu ya Nganga-Nzambe esengeli kobatela boyebi, mpe bato basengeli kozwa boyebi na monoko na ye mpo ete azali ntoma ya Yawe, Mokonzi ya mampinga. **8** Kasi bino, bopengwi na nzela mpe bobetisi bato ebele mabaku na malakisi na bino; bobebisi boyokani elongo na Balevi, » elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga. **9** « Boye, nasalaki ete botiolama mpe bosambwa liboso ya bato nyonso, pamba te bolandaki banzela na Ngai te, kasi bozalaki kopona bilongi na makambo oyo etali mibeko. » **10** Boni, biso nyonso tozali bana ya tata moko te? Boni, tokelama na Nzambe moko te? Bongo mpo na nini tozali kobebisa boyokani ya batata na biso na ndenge tozali kosalana mabe biso na biso? **11** Bato ya Yuda batamboli na boyengebene te, bakotisi likambo ya nkele kati na Isalaele mpe na Yelusalemi, pamba te bato ya Yuda babebisi bosantu ya Esika ya bule ya Yawe, Esika ya bule oyo Yawe alingaka makasi: babali basi oyo basambelaka nzambe mopaya. **12** Mpo na mobali nyonso oyo akosala bongo, azala nani, tika ete Yawe

alongola ye na bandako ya kapo ya Jakobi, ata amemi makabo epai na Yawe, Mokonzi ya mampinga. **13** Tala makambo mosusu oyo bosalaka: bozali kotondisa etumbelo ya Yawe na mayi ya miso, bozali kolelalela mpo ete Yawe azali kotala lisusu makabo na bino te mpe aboyi koyamba yango na maboko na bino. **14** Bozali kotuna: « Mpo na nini boye? » Ezali mpo ete Yawe azali Motatoli kati na yo mpe mwasi na yo ya bolenge, kasi yo okosaki ye. Nzokande, azali mwasi oyo okangani na ye na nzela ya boyokani. **15** Boni, Yawe akomisaki bango te moto moko? Bazali ya Yawe na mosuni mpe na molimo. Moto yango alukaka nini? Alukaka bana kowuta epai na Nzambe. Boye, bosala keba mpo na bomoi na bino. Tika ete moto moko te akosa mwasi na ye ya bolenge! **16** Pamba te Yawe, Nzambe ya Isalaele, alobi: « Nayinaka likambo ya koboma libala; ekokani na moto oyo elamba na ye ezwi makila tango abomi moto, » elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga. Yango wana, bosala keba mpo na bomoi na bino mpe botikala sembo. **17** Bolembisi Yawe na maloba na bino mpe bozali lisusu kotuna: « Tolembisi Yo na likambo nini? » Ezali tango bozali koloba: « Moto oyo asalaka mabe azali malamu na miso ya Yawe, mpe Yawe asepelaka na ye » to mpe « Wapi Nzambe ya bosembo? »

3 « Nakotinda ntoma na Ngai; ye nde akoya liboso mpo na kobongisela Ngai nzela. Boye Yawe oyo bozali kozela akoya na pwasa kati na Tempelo na Ye; ntoma ya boyokani oyo bolingi akoya, » elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga. **2** Kasi nani akobika na mokolo oyo akoya? Nani akotelema na mokolo oyo akomonana? Pamba te azali lokola moto ya monyangwisi bibende na moto, lokola sabuni oyo etelisaka bilamba. **3** Akovanda lokola monyangwisi bibende mpe mopetoli palata na

moto. Akopetola bana mibali ya Levi mpe akolekisa bango na moto ndenge bapetolaka wolo mpe palata, mpe bakokoma mpo na Yawe bato oyo bamemelaka Ye makabo kolanda ndenge esengeli kozala. **4** Bongo makabo ya Yuda mpe ya Yelusalemi ekosepelisa Yawe, ndenge ezalaki na tango ya kala. **5** « Nakopusana pene na bino mpo na kosambisama, nakosala na lombangu mpo na kofunda bato ya maji, ya ekobo, bato oyo balapaka ndayi ya lokuta, bato oyo banyokolaka basali na bango, basi bakufisa mibali mpe bana bitike, oyo banyokolaka bapaya mpe batosaka Ngai te, » elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga. **6** « Ngai Yawe, nabongwanaka te. Mpo na yango, bino bana mibali ya Jakobi, bozali kaka. **7** Wuta na tango ya bakoko na bino, bozalaki kaka kobuka mibeko na Ngai mpe bozalaki kotosa Ngai te. Bozonga epai na Ngai, mpe Ngai nakozonga epai na bino, » elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga. « Kasi bozali komituna: ‹ Tokozonga ndenge nini? › **8** Boni, moto akoki solo kokosa Nzambe? Nzokande bino, bozali kokosa Ngai. Kasi bozali koloba: ‹ Tokosi Yo na likambo nini? › Bokosi Ngai na eteni na bino ya zomi mpe na makabo. **9** Bozali na se ya elakeli mabe, pamba te bino nyonso, ekolo oyo mobimba, bozali kokosa Ngai. **10** Boye, bomema biteni na bino nyonso ya zomi, na mobimba na yango, na ebombelo bomengo ya Tempelo mpo ete bilei ezanga te kati na Ndako na Ngai. Na bongo, bomeka Ngai, » elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga, « mpo na kotala soki nakofungolela bino te maninisa ya Lola mpe soki nakosopela bino te lipamboli na Ngai, na bofuluki oyo ezanga ndelo. **11** Nakopekisa banyama mike-mike kolia bambuma ya bilanga na bino, bongo bilanga na bino ya vino ekotikala kozanga bambuma te, » elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga. **12** « Bato ya bikolo

nyonso bakoloba ete bozali bato ya esengo, pamba te mokili na bino ekozala mokili ya malamu mpo na kovanda, » elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga. **13** Yawe alobi: « Bozali koloba makambo mabe mpo na kotelemela Ngai. Kasi bozali kotuna: ‹ Maloba nini ya mabe tolobi mpo na kotelemela Yo? › **14** Bozali lisusu koloba: ‹ Kosalela Nzambe ezali na tina te. Litomba nini penza ezali na kotosa mibeko na Ye mpe na komiboya liboso ya Yawe, Mokonzi ya mampinga? **15** Tosengeli sik'oyo komona bato ya lofundu lokola bato ya esengo, bato mabe bazali kokende liboso. Atako bazali kobeta tembe na Nzambe, kasi bazali kaka kolonga. › » **16** Ndenge wana nde bato oyo batosaka Yawe bazalaki kosolola bango na bango, kasi Yawe ayokaki masolo na bango. Boye buku moko ya ekaniseli ekomamaki liboso ya Yawe mpo na bato oyo batosaka Yawe mpe bapesaka Kombo na Ye lokumu. **17** « Na mokolo oyo nakomonisa nguya na Ngai, bakokoma bato na Ngai, bomengo na Ngai ya talo. Nakobatela bango ndenge tata abatelaka mwana oyo asalelaka ye, » elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga. **18** « Bongo bokomona lisusu bokeseni kati na moto ya sembo mpe moto mabe, kati na moto oyo asalelaka Nzambe mpe moto oyo asalelaka Ye te.

4 Pamba te mokolo yango ezali koya; ekozala moto makasi lokola fulu ya moto. Bato nyonso ya lofundu mpe bato nyonso oyo basalaka mabe bakokoma lokola matiti ya kokawuka. Mokolo yango ekozikisa bango, » elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga. « Ekotikala ata mosisa to etape te. **2** Kasi mpo na bino oyo botosaka Kombo na Ngai, moyi ya bosembo ekobima mpe ekomemela bino lobiko. Boye, bokobina mpe bokopumbwa na esengo lokola bana ngombe ya mibali kati na lopango. **3** Bokonyata bato mabe, pamba te bakokoma lokola putulu na se

ya matambe na bino, na mokolo oyo nazali kobongisa, » elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga. **4** « Bokanisa Mobeko, malako mpe mitindo oyo napesaki epai ya Moyize, mosali na Ngai, na ngomba Orebi, mpo na Isalaele mobimba. **5** Liboso ete mokolo ya Yawe eya, mokolo monene mpe ya somo, nakotindela bino mosakoli Eliya. **6** Akozongisa mitema ya batata epai ya bana, mpe mitema ya bana epai ya batata, soki te nakoya kobebisa mokili na nzela ya bilakeli mabe. »

NEW TESTAMENT

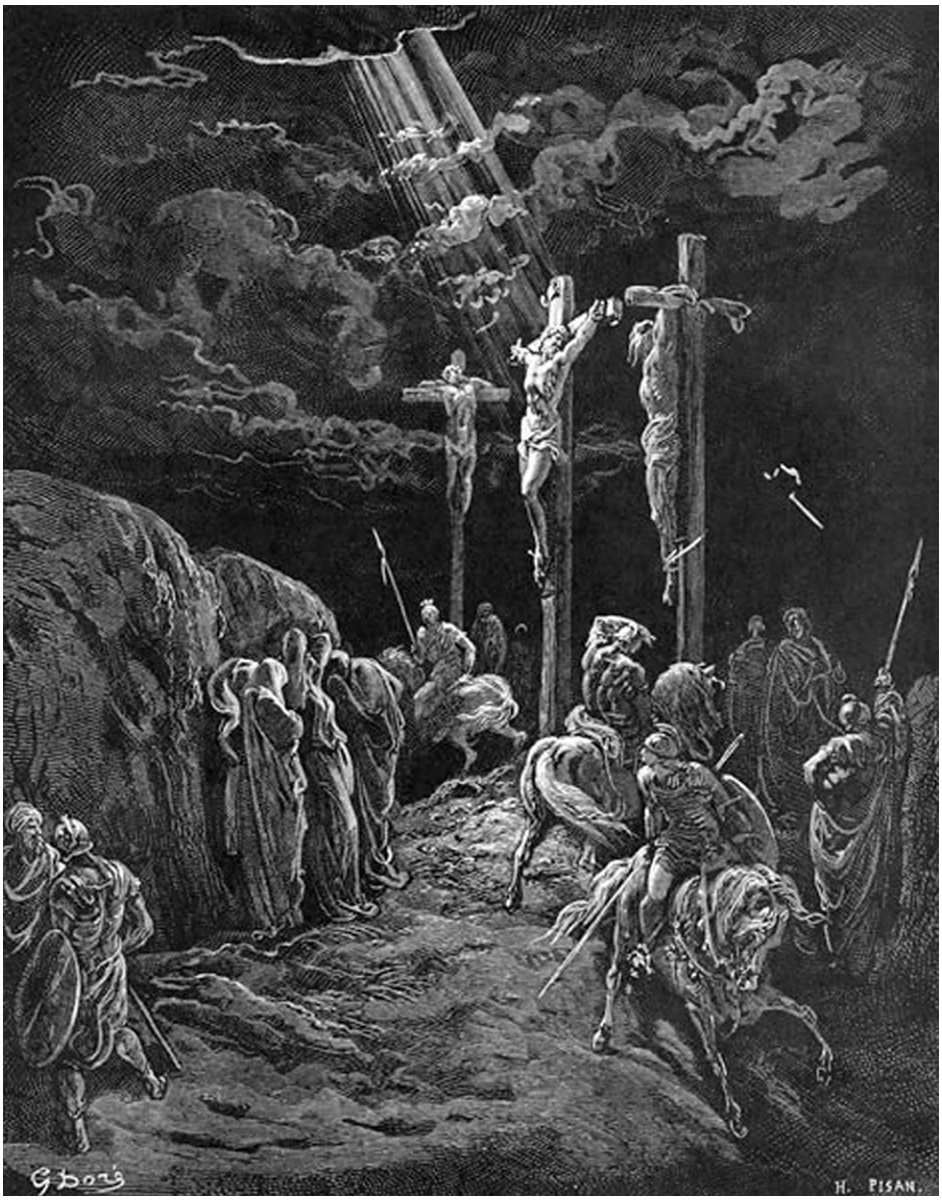

Yesu alobaki: — Tata, limbisa bango mpo ete bayebi te makambo oyo bazali kosala.
Mpe bakabolaki bilamba na Ye, na kobeta zeke.
Luka 23:34

Matayo

1 Tala molongo ya mbotama ya Yesu-Klisto, mokitani ya Davidi
mpe ya Abrayami: **2** Abrayami abotaki Izaki; Izaki abotaki Jakobi;
Jakobi abotaki Yuda mpe bandeko na ye ya mibali; **3** Yuda
abotaki Peretsi mpe Zera na nzela ya Tamari, mwasi na ye;
Peretsi abotaki Etsironi; Etsironi abotaki Arami; **4** Arami abotaki
Aminadabi; Aminadabi abotaki Nashoni, mpe Nashoni abotaki
Salima; **5** Salima abotaki Boazi na nzela ya Raabi, mwasi na
ye; Boazi abotaki Obedi na nzela ya Rite, mwasi na ye; Obedi
abotaki Izayi, **6** mpe Izayi abotaki mokonzi Davidi. Davidi abotaki
Salomo na nzela ya mwasi ya Uri; **7** Salomo abotaki Roboami;
Roboami abotaki Abiya; Abiya abotaki Asa; **8** Asa abotaki
Jozafati; Jozafati abotaki Yorami; Yorami abotaki Oziasi; **9** Oziasi
abotaki Yotami; Yotami abotaki Akazi; Akazi abotaki Ezekiasi; **10**
Ezekiasi abotaki Manase; Manase abotaki Amoni; Amoni abotaki
Joziasi; **11** Joziasi abotaki Yekonia mpe bandeko na ye ya mibali
wana bana ya Isalaele bakendeki na bowumbu, na Babiloni. **12**
Sima na bana ya Isalaele kokende na bowumbu, na Babiloni,
Yekonia abotaki Shealitieli; Shealitieli abotaki Zorobabeli; **13**
Zorobabeli abotaki Abiwudi; Abiwudi abotaki Eliakimi; Eliakimi
abotaki Azori; **14** Azori abotaki Tsadoki; Tsadoki abotaki Akimi;
Akimi abotaki Eliwudi; **15** Eliwudi abotaki Eleazari; Eleazari
abotaki Matani; Matani abotaki Jakobi; **16** Jakobi abotaki Jozefi,
mobali ya Mari; mpe Mari azalaki mama ya Yesu oyo babengaka
Klisto. **17** Kobanda na Abrayami kino na Davidi, elekaki bikeke
zomi na minei; kobanda na Davidi kino na tango oyo bana ya
Isalaele bakendeki na bowumbu, na Babiloni, elekaki lisusu
bikeke zomi na minei; mpe kobanda na bowumbu, na Babiloni,
kino na Klisto, elekaki lisusu bikeke zomi na minei. **18** Tala

ndenge nini Yesu-Klisto abotamaki: Mari, mama na Ye, azalaki mobandami ya libala na Jozefi; kasi liboso ete bavanda ndako moko, Mari akomaki na zemi na nguya ya Molimo Mosantu. **19** Jozefi, mobandami na ye ya libala, azalaki moto ya sembo. Boye, lokola Jozefi alingaki te koyokisa Mari soni na miso ya bato, azwaki mokano ya koboya Mari na kimia. **20** Wana Jozefi azalaki kokanisa makambo yango, anjelu na Nkolo abimelaki ye kati na ndoto mpe alobaki na ye: « Jozefi, mokitani ya Davidi, kobanga te kobala Mari; pamba te zemi oyo azali na yango ewuti na Molimo Mosantu. **21** Akobota mwana mobali mpe okopesa Ye kombo Yesu, pamba te akobikisa bato na Ye na masumu na bango. » **22** Makambo wana nyonso esalemaki mpo na kokokisa maloba oyo Nkolo alobaki na nzela ya mosakoli: **23** « Elenge mwasi oyo ayebi nanu nzoto ya mibali te akokoma na zemi mpe akobota mwana mobali, bongo bakopesa Ye kombo Emanwele oyo elingi koloba: Nzambe elongo na biso. » **24** Tango Jozefi alamukaki, asalaki makambo oyo anjelu na Nkolo atindaki ye kosala mpe azwaki Mari lokola mwasi na ye. **25** Kasi Jozefi asangisaki nzoto te na Mari kino tango Mari abotaki mwana mobali; mpe Jozefi apesaki Ye kombo Yesu.

2 Yesu abotamaki na Beteleemi ya Yuda, wana Erode azalaki mokonzi. Na tango yango, bato ya mayele oyo bawutaki na este bayaki na Yelusalemi **2** mpe batunaki: « Mokonzi ya Bayuda oyo abotami azali wapi? Tomonaki monzoto na Ye kobima, yango wana toyei kogumbamela Ye. » **3** Tango mokonzi Erode ayokaki bongo, motema na ye etungisamaki makasi elongo na Yelusalemi mobimba. **4** Abengaki mpe asangisaki bakonzi nyonso ya Banganga-Nzambe mpe balakisi ya Mobeko; atunaki bango: — Klisto asengeli kobotama wapi? **5** Bazongiselaki ye:

— Na Beteleemi ya Yuda, pamba te mosakoli akoma: **6** « Bongo
yo, Beteleemi, kati na mabele ya Yuda, ozali solo moke te kati
na bingumba ya Yuda, pamba te Mokonzi oyo, lokola Mobateli
bibwele, akotambolisa bato na Ngai, Isalaele, akobima nde kati
na yo. » **7** Bongo, Erode abengaki bato ya mayele na nkuku mpe
alukaki koyeba epai na bango tango nini monzoto ebimaki. **8**
Boye, atindaki bango na Beteleemi; alobaki: — Bokende koluka
malamu mwana yango, na Beteleemi; tango kaka bokomona ye,
boyebisa ngai mpo ete ngai mpe nakende kogumbamela ye. **9**
Sima na bango koyoka maloba ya mokonzi, bakobaki nzela
na bango. Bamonaki lisusu monzoto oyo ewutaki kobima na
este: monzoto yango ezalaki kotambola liboso na bango kino
ekendeki kotelema na likolo ya esika oyo Mwana azalaki. **10**
Tango kaka bamonaki lisusu monzoto yango, batondisamaki
na esengo. **11** Bakomaki na ndako yango, bamonaki Mwana
elongo na Mari, mama na Ye, mpe bagumbamelaki Ye; bongo
bafungolaki mabenga na bango mpe babonzelaki Ye biloko oyo
lokola bakado: wolo, malasi ya ansa mpe mire. **12** Sima na
yango, Nzambe akebisaki bango kati na ndoto ete bazonga
lisusu te epai ya Erode. Boye, bazongaki na mboka na bango
na nzela mosusu. **13** Sima na bato ya mayele kokende, anjelu
na Nkolo abimelaki Jozefi kati na ndoto mpe alobaki na ye: «
Telema, kamata Mwana elongo na mama na Ye; bokima na
Ejipito mpe bowumela kuna kino tango nakoyebisa yo lisusu ete
bozonga, pamba te Erode akoluka koboma Mwana. » **14** Jozefi
atelemaki, azwaki Mwana elongo na mama na Ye, kaka na butu
wana, mpe akimaki na Ejipito **15** epai wapi awumelaki kino na
kufa ya Erode, mpo ete makambo oyo Nkolo alobaki na nzela ya
mosakoli ekokisama: « Wuta na Ejipito, nabengaki mwana na

Ngai. » **16** Tango Erode asosolaki ete bato ya mayele bakosi
ye, atombokaki makasi mpe apesaki mitindo ete baboma bana
mike nyonso ya mibali ya mibu mibale kino na se, oyo bazalaki
na Beteleemi mpe na zingazinga na yango, kolanda tango oyo
bato ya mayele bayebisaki ye na tina na eleko oyo monzoto
ebimaki. **17** Boye nde ekokisamaki makambo oyo mosakoli
Jeremi alobaki: **18** « Makelele moko eyokani na Rama, makelele
ya kolela makasi mpe ya matanga: Rasheli azali kolela bana na
ye; aboyi kobondisama, pamba te bazali lisusu na bomoi te.
» **19** Sima na kufa ya Erode, anjelu na Nkolo abimelaki Jozefi
kati na ndoto, kuna na Ejipito, **20** mpe alobaki na ye: « Telema,
kamata Mwana elongo na mama na Ye, mpe zonga kati na
mokili ya Isalaele, pamba te bato oyo bazalaki koluka koboma
Mwana basili kokufa. » **21** Jozefi atelemaki, azwaki Mwana
elongo na mama na Ye mpe akendeki na mokili ya Isalaele.
22 Kasi tango ayokaki ete Arikelawusi akitanaki na tata na ye,
Erode, na bokonzi kati na Yuda, abangaki kokende kuna; kasi
Nzambe akebisaki Jozefi kati na ndoto, mpe Jozefi akendeki
kati na etuka ya Galile **23** epai wapi avandaki kati na engumba
Nazareti, mpo ete makambo oyo basakoli balobaki ekokisama: «
Bakobenga Ye moto ya Nazareti. »

3 Na tango wana, Yoane Mobatisi ayaki mpe akomaki koteya
kati na esobe ya Yuda: **2** « Bobongola mitema na bino, pamba te
Bokonzi ya Likolo ekomi pene! » **3** Yoane azali ye oyo mosakoli
Ezayi alobaki: « Mongongo ya moto moko ezali kobelela kati
na esobe: ‹ Bobongisa nzela mpo na Nkolo, bosembolela Ye
banzela ya mike! › » **4** Yoane azalaki kolata elamba oyo basala
na bapwale ya shamo mpe mokaba oyo basala na poso ya
nyama; azalaki kolia mankoko mpe mafuta ya nzoyi. **5** Bato

bazalaki kokende epai na ye longwa na Yelusalemi, na Yuda
mobimba mpe na etuka mobimba ya Yordani; **6** bazalaki kotubela
masumu na bango, mpe ye, azalaki kobatisa bango na ebale
Yordani. **7** Kasi lokola azalaki komona Bafarizeo mpe Basaduseo
koya ebele mpo na kozwa libatisi, alobaki na bango: « Bana
ya banyoka, nani ateyi bino kokima kanda oyo ezali koya? **8**
Bolakisa na nzela ya bizaleli ete bobongoli mitema. **9** Bokanisa
kutu te komilobela na se ya mitema: ‹ Abrayami azali koko na
biso! › Nazali koloba na bino penza ya solo ete Nzambe azali
na makoki ya kobimisa, wuta na mabanga oyo, bakitani mpo
na Abrayami. **10** Epasola esili kobongisama mpo na kokata
banzete wuta na misisa: nzete nyonso oyo ebotaka bambuma ya
malamu te ekokatama mpe ekobwakama na moto. **11** Ngai nazali
kobatisa bino na mayi mpo na kolakisa ete bobongoli mitema.
Kasi sima na ngai, Moto moko azali koya, aleki ngai na nguya;
ngai nabongi kutu te mpo na kofungola ata basinga ya basandale
na Ye; ezali Ye nde akobatisa bino kati na Molimo Mosantu mpe
kati na moto. **12** Asimbi kiyungulu na loboko na Ye, akopetola
etando na Ye mpo na koyamba ble kati na ebombelo na Ye; kasi
akotumba kati na moto oyo ekufaka te, matiti oyo ekotikala.
» **13** Yesu alongwaki na Galile mpe akendeki na Yordani mpo
ete Yoane abatisa Ye. **14** Kasi Yoane aboyaki kobatisa Ye.
Alobaki: — Ezali ngai nde nazali na posa ete Yo obatisa ngai;
kasi ndenge nini Yo oyei epai na ngai? **15** Yesu azongiselaki
ye: — Tika ete esalema bongo sik’oyo! Ezali malamu mpo
na biso kosala bongo mpo na kokokisa bosembo nyonso. **16**
Tango kaka Yesu azwaki libatisi mpe abimaki na mayi, Likolo
efungwamaki; mpe Yesu amonaki Molimo ya Nzambe kokitela
Ye lokola ebenga. **17** Bongo, mongongo moko eyokanaki wuta

na Likolo mpe elobaki: « Oyo azali Mwana na Ngai ya bolingo,
nasepelaka na Ye mingi. »

4 Molimo amemaki Yesu kati na esobe mpo ete Satana ameka
Ye. **2** Sima na Ye kokila bilei mikolo tuku minei mpe babutu tuku
minei, ayokaki nzala. **3** Momeki ayaki epai na Ye mpe alobaki
na Ye: — Soki ya solo ozali penza Mwana na Nzambe, loba
na mabanga oyo ete ebongwana mapa. **4** Yesu azongisaki:
— Ekomama: « Moto akobika na lipa kaka te, kasi mpe na
maloba nyonso oyo ebimaka na monoko ya Nzambe. » **5** Bongo,
Satana amemaki Ye na engumba ya bule, atelemisaki Ye na
songe ya Tempelo **6** mpe alobaki na Ye: — Soki ozali penza
Mwana na Nzambe, mibwaka na se; pamba te ekomama: «
Akopesa mitindo na ba-anjelu na tina na yo, mpe bakomema yo
na maboko na bango mpo ete lokolo na yo etutana na libanga
te. » **7** Yesu azongiselaki ye: — Ekomama mpe: « Okomeka
te Yawe, Nzambe na yo. » **8** Satana amemaki Ye lisusu na
likolo ya ngomba oyo eleki molayi mpe alakisaki Ye bokonzi
nyonso ya mokili elongo na lokumu na yango; **9** alobaki na Ye:
— Nakopesa yo nyonso oyo ozali komona, soki kaka ofukameli
ngai mpe ogumbameli ngai. **10** Yesu alobaki na ye: — Mosika
na ngai, Satana! Pamba te ekomama: « Okogumbamelaka kaka
Yawe, Nzambe na yo, mpe okosambelaka kaka Ye. » **11** Boye
Satana atikaki Ye, mpe ba-anjelu bayaki kopesa Ye bilei. **12**
Tango Yesu ayokaki ete babwaki Yoane Mobatisi kati na boloko,
azongaki na Galile. **13** Kasi avandaki na Nazareti te; akendeki
nde kovanda na Kapernawumi oyo ezalaki pembeni ya ebale,
kati na etuka ya Zabuloni mpe ya Nefitali, **14** mpo na kokokisa
maloba oyo mosakoli Ezayi alobaki: **15** « Mokili ya Zabuloni mpe
ya Nefitali, nzela ya ebale monene, pembeni ya Yordani, Galile

ya bapagano, **16** bato oyo bazalaki kovanda kati na molili bamoni
pole makasi; ba-oyo bazalaki kovanda kati na mokili ya bakufi,
pole ebimeli bango. » **17** Wuta na tango wana, Yesu abandaki
koteya: « Bobongola mitema na bino, pamba te Bokonzi ya
Likolo ekomi pene! » **18** Wana Yesu azalaki kotambola pembeni
ya ebale ya Galile, amonaki bandeko mibali mibale: Simona oyo
bazalaki kobenga Petelo, mpe Andre, ndeko na ye; bazalaki
kobwaka monyama na ebale, pamba te bazalaki balobi mbisi.
19 Yesu alobaki na bango: « Bolanda Ngai, mpe nakokomisa
bino balobi bato. » **20** Mbala moko, batikaki minyama na bango
mpe balandaki Yesu. **21** Tango alongwaki wana mpo na kokoba
mobembo na Ye, amonaki lisusu bandeko mibali mibale: Jake,
mwana mobali ya Zebede, mpe Yoane, ndeko na ye. Bazalaki
kobongisa minyama kati na bwato na bango elongo na Zebede,
tata na bango. Yesu abengaki bango; **22** mpe, mbala moko,
batikaki bwato mpe tata na bango, bongo balandaki Yesu. **23**
Wana Yesu azalaki kotambola kati na Galile mobimba, azalaki
koteya kati na bandako na bango ya mayangani, kosakola
Sango Malamu ya Bokonzi ya Likolo, kobikisa bato na pasi mpe
na bokono na bango nyonso. **24** Sango na Ye epanzanaki kati
na Siri mobimba, mpe bato bazalaki komemela Ye babeli oyo
bazalaki na bokono ya ndenge na ndenge mpe oyo bazalaki
na mikakatano makasi: bato oyo bazalaki na se ya bokonzi ya
milimo mabe, bato oyo bazalaki na bokono ya ndeke mpe bato
oyo bazalaki na makolo mpe maboko ya kokufa; mpe azalaki
kobikisa bango. **25** Ebele ya bato bazalaki kolanda Ye; bazalaki
kowuta na Galile, na Dekapoli, na Yelusalemi, na Yuda mpe na
etuka mobimba ya ngambo ya Yordani.

5 Tango Yesu amonaki ebele yango ya bato, amataki likolo
ya ngomba mpe avandaki. Bayekoli na Ye bapusanaki pene
na Ye, **2** mpe akomaki kopesa bango malakisi. Alobaki: **3** «
Esengo na babola na molimo, pamba te Bokonzi ya Likolo ezali
mpo na bango! **4** Esengo na bato oyo bazali kolela, pamba te
bakobondisama! **5** Esengo na bato na komikitisa, pamba te
bakozwa mokili lokola libula! **6** Esengo na bato oyo bazali na
nzala mpe na posa ya bosembo, pamba te bakotondisama! **7**
Esengo na bato oyo bayokelaka bato mosusu mawa, pamba te
bakoyokela bango mpe mawa! **8** Esengo na bato oyo bazali na
mitema peto, pamba te bakomona Nzambe! **9** Esengo na bato
oyo bayeisaka kimia, pamba te bakobengama bana na Nzambe!
10 Esengo na bato oyo bazali konyokolama likolo ya bosembo,
pamba te Bokonzi ya Likolo ezali mpo na bango! **11** Esengo na
bino tango bazali kofinga bino, tango bazali konyokola bino, mpe
tango bazali kokosela bino makambo ya lolenge nyonso likolo
na Ngai! **12** Bosepela mpe bozala na esengo, pamba te lifuti na
bino ezali monene kati na Likolo; pamba te ezalaki mpe kaka
ndenge wana nde banyokolaki basakoli oyo bazalaki liboso na
bino. **13** Bozali mungwa ya mokili. Kasi soki mungwa ebungisi
elengi na yango, ndenge nini bakokoka lisusu kozongisa elengi
na yango? Ezali lisusu na tina moko te; etikali kaka eloko ya
kobwaka mpe ya konyata. **14** Bozali pole ya mokili. Engumba
oyo batongi na likolo ya ngomba ekoki kobombama te. **15**
Moto moko te apelisaka mwinda mpo na kotia yango na se ya
katini; nzokande, atiaka yango na likolo ya etelemiselo ya minda
mpo ete engengisa bato nyonso oyo bazali kati na ndako. **16**
Yango wana, tika ete pole na bino engenga liboso ya bato, mpo
ete bamona misala malamu na bino mpe bakumisa Tata na

bino oyo azali kati na Likolo. **17** Bokanisa te ete Ngai nayaki mpo na kolongola Mobeko to basakoli; solo, nayaki te mpo na kolongola, kasi nayaki nde mpo na kokokisa. **18** Pamba te, nazali koloba na bino penza ya solo: liboso ete Likolo mpe mabele elimwa, nkoma moko te oyo eleki moke to litono oyo ezalaka na likolo ya i ekotikala kolongwa kati na Mobeko, kino makambo nyonso ekokisama. **19** Yango wana, moto nyonso oyo akobuka moko kati na mibeko oyo, ezala oyo eleki moke kati na yango, mpe akoteya bato mosusu kosala bongo, bakozwa ye lokola moto pamba kati na Bokonzi ya Likolo. Kasi moto oyo akotosa mpe akoteya mibeko oyo epai na bato mosusu akozala moto monene kati na Bokonzi ya Likolo. **20** Pamba te, nazali koloba na bino solo ete soki bosembo na bino liboso ya Mobeko eleki te bosembo ya balakisi ya Mobeko mpe ya Bafarizeo, bokokota te na Bokonzi ya Likolo. **21** Boyokaki ete baloba na bakoko na biso: ‹ Okobomaka te. Moto nyonso oyo akoboma moninga na ye asengeli na kosambisama liboso ya basambisi. › **22** Kasi Ngai, nalobi na bino: Moto nyonso oyo akokangela ndeko na ye kanda akosamba na esambiselo liboso ya basambisi; moto oyo akofinga ndeko na ye: ‹ zoba, › akosamba liboso ya Likita-Monene; mpe oyo akoloba na ndeko na ye: ‹ moto ya liboma, › akobwakama kati na moto ya lifelo. **(Geenna g1067)** **23** Soki ozali kokende kopesa makabo na yo liboso ya etumbelo, mpe ososoli ete ndeko na yo azwa yo na likambo, **24** tika makabo na yo liboso ya etumbelo mpe kende nanu koyokana na ndeko na yo wana; sima na yango nde okoya kopesa makabo na yo. **25** Soki moto azwi yo na likambo, yokana na ye noki, wana bozali nanu na nzela; soki te, akofunda yo epai ya mosambisi, mosambisi akokaba yo na maboko ya bakengeli, mpe bakengeli bakobwaka

yo na boloko. **26** Nazali koloba na yo penza ya solo: okobima na boloko soki kaka ofuti niongo na yo nyonso. **27** Boyokaki ete baloba: ‹ Okosalaka ekobo te. › **28** Kasi Ngai, nalobi na bino: Mobali nyonso oyo atali mwasi na makanisi ya kolula ye, asili kosala na ye ekobo kati na motema na ye. **29** Yango wana, soki liso na yo ya ngambo ya mobali ekweyisaka yo na masumu, longola yango mpe bwaka yango mosika na yo; pamba te eleki malamu mpo na yo kobungisa eteni moko ya nzoto, na esika ete nzoto na yo mobimba ebwakama na lifelo. **(Geenna g1067)** **30** Soki mpe loboko na yo ya ngambo ya mobali ekweyisaka yo na masumu, kata yango mpe bwaka yango mosika na yo; pamba te eleki malamu mpo na yo kobungisa eteni moko ya nzoto, na esika ete nzoto na yo mobimba ekende na lifelo. **(Geenna g1067)** **31** Boyokaki lisusu ete baloba: ‹ Soki mobali akabwani na mwasi na ye, asengeli kopesa ye mokanda ya koboma libala. › **32** Kasi Ngai, nazali koloba na bino: Mobali nyonso oyo alongoli mwasi na ye na libala, longola kaka soki mwasi yango akweyaki na ekobo, afungoleli ye nzela ya kosala kindumba; mpe mobali oyo abali mwasi oyo balongola na libala asali mpe ekobo. **33** Boyokaki lisusu ete baloba na bakoko na biso: ‹ Okolapa ndayi ya lokuta te, kasi kokisa bilaka oyo opesaki na nzela ya ndayi liboso ya Nkolo. › **34** Kasi Ngai, nazali koloba na bino: bolapaka ndayi te, ezala na kombo ya Likolo, pamba te Likolo ezali Kiti ya Bokonzi ya Nzambe, **35** to na kombo ya mokili, pamba te mokili ezali enyatelo makolo ya Nzambe; to mpe na kombo ya Yelusalemi, pamba te Yelusalemi ezali engumba ya Mokonzi Monene. **36** Bosalelaka mpe te mito na bino mpo na kolapa ndayi, pamba te bokoki te kokomisa moko kati na suki ya mito na bino pembe to mwindo. **37** Kasi bolobaka kaka ‹ iyo › soki

ezali iyo, mpe ‹ te › soki ezali bongo, pamba te maloba nyonso oyo ebakisamaka likolo ewutaka na Mokosi. **38** Boyokaki ete baloba: ‹ Liso mpo na liso, linu mpo na linu. › **39** Kasi Ngai, nazali koloba na bino: Botelemelaka te moto mabe; kutu soki abeti yo mbata na litama ya ngambo ya loboko ya mobali, pesa ye mpe litama ya ngambo ya loboko ya mwasi. **40** Soki moto alingi kofunda yo mpo na kozwa elamba na yo, pesa ye mpe kazaka na yo. **41** Soki moto atindi yo na makasi ete otambola kilometele moko, yo, tambola bakilometele mibale elongo na ye. **42** Pesa na moto oyo asengi yo, mpe koboya te kodefisa na moto oyo alingi kodefa epai na yo. **43** Boyokaki ete baloba: ‹ Linga moninga na yo mpe yina monguna na yo. › **44** Kasi Ngai, nazali koloba na bino: Bolingaka banguna na bino mpe bosambelaka mpo na bato oyo banyokolaka bino. **45** Na ndenge wana nde bokozala bana ya Tata na bino, oyo azali kati na Likolo, pamba te abimisaka moyi mpo na bato malamu mpe mpo na bato mabe, mpe anokisaka mvula mpo na bato ya sembo mpe mpo na bato oyo bazali sembo te. **46** Soki bolingaka kaka bato oyo balingaka bino, lifuti nini bokozwa? Boni, bafutisi mpako basalaka mpe bongo te? **47** Soki bopesaka mbote kaka na bandeko mibali na bino, likambo nini ya kokamwa oyo bosalaka? Boni, bapagano basalaka mpe bongo te? **48** Bozala bato ya kokoka ndenge Tata na bino ya Likolo azali ya kokoka.

6 Bosala keba ete bosalelaka te bosembo na bino liboso ya bato, mpo ete bamona bino; soki te, bokozanga lifuti oyo Tata na bino ya Likolo abombela bino. **2** Tango ozali kokabela babola, kobetela yango tangwa te ndenge bato ya bilongi mibale basalaka kati na bandako ya mayangani mpe na babalabala mpo ete bato bakumisa bango. Nazali koloba na bino penza ya

solo: basili kozwa lifuti na bango. **3** Kasi tango yo ozali kokabela babola, sala yango na ndenge ete loboko na yo ya mwasi eyeba ete likambo oyo loboko na yo ya mobali ezali kosala, **4** mpo ete likabo na yo ya mawa etikala sekele; bongo Tata na yo, oyo amonaka makambo oyo esalemaka na nkuku, akopesa yo lifuti. **5** Tango bozali kosambela, bosalaka te lokola bato ya bilongi mibale oyo balingaka kosambela ya kotelema kati na bandako ya mayangani mpe na bisika oyo babalabala ekutana, mpo ete bato bamona bango. Nazali koloba na bino penza ya solo: basili kozwa lifuti na bango. **6** Kasi yo, soki olingi kosambela, kota na shambre na yo, kanga ekuke mpe sambela Tata na yo, oyo azali kati na esika wana ya sekele; bongo Ye, Tata na yo, oyo amonaka makambo oyo esalemaka na nkuku, akopesa yo lifuti. **7** Tango bozali kosambela, bozongelaka-zongelaka te maloba ndenge bapagano basalaka; pamba te bakanisaka ete Nzambe akoyanola bango soki balobi mingi. **8** Bosalaka lokola bango te, pamba te Tata na bino ayebi posa na bino liboso ete botalisa Ye yango. **9** Tala ndenge nini bosengeli kosambela: ‹ Tata na biso, Yo oyo ozali kati na Likolo; tika ete Kombo na Yo ebulisama, **10** tika ete Bokonzi na Yo eya, tika ete mokano na Yo esalema, awa na mokili ndenge esalemaka kuna na Likolo! **11** Pesa biso, na mokolo ya lelo, bilei na biso ya mokolo na mokolo; **12** limbisa mabe na biso, ndenge biso mpe tolimbisi bato oyo basalaki biso mabe; **13** komema biso na komekama te, kasi kangola biso longwa na misala ya Satana; [pamba te bokonzi, nguya mpe nkembo ezali ya Yo seko na seko.] › **14** Pamba te soki bolimbisi baninga, na mabe oyo basali bino, Tata na bino ya Likolo mpe akolimbisa bino; **15** kasi soki bolimbisi te, Tata na bino mpe akolimbisa te mabe na bino. **16** Tango bozali kokila

bilei, bozalaka mawa-mawa te ndenge bato ya bilongi mibale basalaka; pamba te bakomisaka bilongi na bango mawa-mawa mpo na kolakisa na bato ete bazali kokila bilei. Nazali koloba na bino penza ya solo: basili kozwa lifuti na bango. **17** Kasi tango yo ozali kokila bilei, sukola elongi na yo malamu mpe pakola moto na yo malasi, **18** mpo ete moto moko te ayeba ete ozali kokila bilei, longola kaka Tata na yo, oyo amonanaka te; bongo Ye, Tata na yo, oyo amonaka makambo oyo esalemaka na nkuku akopesa yo lifuti. **19** Bonduka bomengo te awa na mokili, pamba te ekoki kobeba to nselele ekoki kolia yango to mpe miyibi bakoki kobuka ndako mpo na koyiba yango. **20** Kasi bonduka bomengo na bino kati na Likolo epai wapi ekoki kobeba te to nselele ekoki kolia yango te to mpe miyibi bakoki kobuka ndako te mpo na koyiba yango; **21** pamba te epai bomengo na yo ezali, kuna mpe motema na yo ekozala. **22** Miso ezali lokola mwinda ya nzoto. Soki miso na yo ezali malamu, nzoto na yo mobimba mpe ekozala kati na pole. **23** Kasi soki miso na yo ekufi, nzoto na yo mobimba mpe ekozala kati na molili. Bongo soki pole oyo ezali kati na yo ekomi molili, molili yango ekozala makasi penza. **24** Moto moko te akoki kosalela bankolo mibale, pamba te akoyina moko mpe akolinga mosusu to akokangama na moko mpe akoboya mosusu. Bokoki te kosalela Nzambe mpe mbongo nzela moko. **25** Yango wana, nazali koloba na bino: bomitungisaka te na tina na bomoi na bino, na komituna: tokolia nini to tokomela nini? To na tina na banzoto na bino, na komituna: Tokolata nini? Boni, bomoi eleki bilei te na tina, mpe nzoto eleki bilamba te na tina? **26** Botala ndeke ya likolo: elonaka nkona te, ebukaka bambuma te, ebombaka bilei te kati na bibombelo; kasi Tata na bino ya Likolo aleisaka yango. Boni,

bozali na motuya te koleka yango? **27** Nani kati na bino, na
nzela ya mitungisi na ye, akoki kobakisa ata ngonga moko na
molayi ya bomoi na ye? **28** Bongo mpo na nini bomitungisaka
mpo na bilamba ya kolata? Botala bafololo ya bilanga ndenge
ekolaka! Esalaka te mpe etongaka bilamba te; **29** nzokande,
nazali koloba na bino ya solo ete ata Salomo, kati na nkembo na
ye nyonso, atikalaki kolata te lokola moko kati na yango. **30**
Soki Nzambe alatisaka ndenge wana matiti ya bilanga, oyo,
na mokolo ya lelo, ezali na bomoi mpe, lobi, ekobwakama na
moto, ekozala ndenge nini mpo na bino? Akolatisa bino te na
ndenge ya kitoko koleka? Bato ya kondima moke! **31** Yango
wana, bomitungisaka te na koloba: ‹ Tokolia nini? Tokomela
nini? Tokolata nini? › **32** Biloko wana nyonso, ezali bapagano
nde balukaka-lukaka yango; kasi mpo na bino, Tata na bino
ya Likolo ayebi malamu ete bozali na bosenga na yango. **33**
Bolukaka nde liboso Bokonzi ya Nzambe mpe bosembo na Ye,
bongo bakobakisela bino biloko wana nyonso. **34** Yango wana,
bomitungisaka te mpo na mokolo ya lobi oyo ezali koya, pamba
te mokolo yango ya lobi ekomitungisa na tina na yango moko:
mokolo na mokolo ezali na pasi oyo ekoki na yango.

7 Bosambisaka te mpo ete, bino mpe, basambisa bino te. **2**
Pamba te bakosambisa bino ndenge kaka bino bosambisaka
baninga, mpe bakomeka bino na emekelo kaka oyo bino
bosalelaka mpo na komeka bato mosusu. **3** Mpo na nini ozali
kotala mwa lititi oyo ezali kati na liso ya ndeko na yo, wana
ozali komona te nzete oyo ezali kati na liso na yo moko? **4**
Ndenge nini okoki koloba na ndeko na yo: ‹ Ndeko na ngai, tika
ete nalongola yo mwa lititi oyo ezali kati na liso, › wana ozali na
nzete kati na liso na yo? **5** Bolole! Banda nanu kolongola nzete

oyo ezali kati na liso na yo, bongo miso na yo ekomona malamu mpo ete okoka kolongola mwa lititi oyo ezali kati na liso ya ndeko na yo. **6** Bopesa te biloko ya bule epai ya bambwa, noki te ekozongela bino mpo na koswa bino; bobwaka te bapawuni na bino ya talo epai ya bangulu, noki te ekonyata-nyata yango. **7** Bosenga, mpe bakopesa bino; boluka, mpe bokomona; bobeta ekuke, mpe bakofungolela bino; **8** pamba te moto nyonso oyo asengaka azwaka, moto oyo alukaka amonaka; mpe moto oyo abetaka ekuke, bafungolelaka ye yango. **9** Nani kati na bino apesaka na mwana na ye libanga, soki asengi ye lipa? **10** To nani apesaka na mwana na ye nyoka soki asengi mbisi? **11** Soki bino bato oyo bozali kutu mabe boyebi kopesa na bana na bino biloko ya malamu, ndenge nini Tata na bino oyo azali na Likolo apesa te biloko ya kitoko epai ya bato oyo basengaka Ye yango? **12** Nyonso oyo bolingaka ete bato mosusu basalela bino, bino mpe bosalaka yango mpo na bango; pamba te yango nde mateya nyonso ya Mobeko mpe ya basakoli. **13** Bokotela na ekuke ya moke; pamba te ekuke mpe nzela oyo ememaka na libebi ezali monene, mpe bato ebele bakotelaka wana. **14** Kasi ekuke to nzela oyo ememaka na bomoi ezali moke, mpe bato moke kaka nde bamonaka yango. **15** Bosala keba na basakoli ya lokuta! Tango bayaka epai na bino, bazwaka lolenge ya bameme, kasi bazali penza bambwa ya zamba oyo etonda na kanda. **16** Bokoyeba bango na nzela ya misala na bango. Boni, bokoki kolongola bambuma ya vino na nzete ya basende to kobuka bambuma ya figi na nzete ya banzube? **17** Nzete nyonso ya malamu ebotaka mpe bambuma ya malamu, kasi nzete ya mabe ebotaka mpe bambuma ya mabe. **18** Nzete ya malamu ebotaka te bambuma ya mabe, mpe nzete ya mabe

ebotaka te bambuma ya malamu. **19** Nzete nyonso oyo ebotaka
te bambuma ya malamu, bapikolaka yango mpe babwakaka
yango na moto. **20** Boye, bokoyeba basakoli ya lokuta na nzela
ya misala na bango. **21** Bato nyonso oyo balobaka na Ngai: ‹
Nkolo! Nkolo! › bakokota te na Bokonzi ya Likolo, kaka bato oyo
basalaka mokano ya Tata na Ngai, oyo azali kati na Likolo. **22** Na
mokolo ya kosambisama, bato ebele bakoloba na Ngai: ‹ Nkolo!
Nkolo! Ezali te na Kombo na Yo nde tosakolaki, tobenganaki
milimo mabe mpe tosalaki bikamwa ebele? › **23** Bongo Ngai,
nakoyebisa bango: ‹ Natikala koyeba bino te! Bolongwa liboso
na Ngai, bino bato mabe! › **24** Yango wana, moto nyonso oyo
ayoki makambo oyo nawuti koloba mpe atie yango na misala
akokani na moto ya mayele oyo atongaki ndako na ye na likolo
ya libanga. **25** Tango mvula ebetaki makasi, mayi mpe mopepe
eyaki makasi, emibwakaki na ndako yango; kasi atako bongo,
ndako ekweyaki te, pamba te miboko na yango etongamaki
na likolo ya libanga. **26** Nzokande, moto nyonso oyo ayoki
makambo oyo nawuti koloba, kasi atie yango te na misala,
akokani na zoba oyo atongaki ndako na ye na likolo ya zelo:
27 tango mvula ebetaki makasi, mayi eyaki elongo na mopepe
makasi, emibwakaki na ndako yango; ndako yango ekweyaki,
mpe nyonso epanzanaki. » **28** Tango Yesu asilisaki koloba
maloba oyo, bato nyonso bakamwaki makasi malakisi na Ye, **29**
pamba te ateyaki bango na bokonzi oyo balakisi na bango ya
Mobeko bazangaki.

8 Tango Yesu akitaki na ngomba, bato ebele penza balandaki
Ye. **2** Moto moko na maba ayaki, agumbamaki liboso na Ye
mpe alobaki: — Nkolo, soki olingi, komisa ngai peto. **3** Yesu
asembolaki loboko, asimbaki ye mpe alobaki: — Nalingi ete

ezala bongo, koma peto. Mbala moko, apetolamaki na maba
na ye; **4** mpe Yesu alobaki na ye: — Yoka malamu! Koyebisa
likambo oyo na moto te, kasi kende komilakisa epai ya Nganga-
Nzambe mpe pesa likabo oyo Moyize akataki lokola mobeko
mpo ete ezala litatoli na miso na bango ete obiki. **5** Tango Yesu
akotaki na Kapernawumi, mokonzi moko ya basoda ayaki epai
na Ye mpe asengaki Ye lisungi. **6** Alobaki: — Nkolo, mosali
na ngai alali na ndako, azali kokoka kotambola te mpe azali
kobela makasi. **7** Yesu azongiselaki ye: — Nakoya kobikisa
ye. **8** Mokonzi ya basoda alobaki: — Nkolo, nazali ya kokoka
te mpo ete okota na ndako na ngai! Loba kaka liloba moko,
mpe mosali na ngai akobika na bokono na ye. **9** Pamba te ngai
moko mpe nazali na se ya bakonzi oyo baleki ngai, mpe ezali
na basoda oyo bazali na se ya bokonzi na ngai; soki nalobi
na moko: « Kende! » akendaka; mpe soki nalobi na mosusu:
« Yaka! » ayaka; bongo soki nalobi na mowumbu na ngai: «
Sala mosala oyo! » asalaka yango. **10** Tango Yesu ayokaki
maloba oyo, akamwaki mingi mpe alobaki na bato oyo bazalaki
kolanda Ye: — Nazali koloba na bino penza ya solo: natikali
nanu komona te kondima ya boye kati na Isalaele! **11** Lisusu,
nazali koloba na bino solo ete bato ebele bakowuta na Este
mpe na Weste, mpe bakovanda na mesa elongo na Abrayami,
Izaki mpe Jakobi kati na Bokonzi ya Likolo. **12** Kasi bato oyo
basengelaki kokitana na bokonzi bakobwakama kati na molili ya
libanda epai wapi bakolela mpe bakoswa minu. **13** Bongo Yesu
alobaki na mokonzi ya basoda: — Zonga na ndako na yo! Tika
ete esalemela yo kolanda kondima na yo! Mpe kaka na tango
yango, mosali abikaki. **14** Tango Yesu akomaki na ndako ya
Petelo, akutaki mama-bokilo ya Petelo alala mpo ete azalaki

kobela fievele. **15** Yesu asimbaki ye na loboko, mpe fievele esilaki; bongo atelemaki mpe akomaki kobongisela Yesu bilei. **16** Tango pokwa ekomaki, bamemelaki Yesu bato ebele oyo bazalaki na se ya bokonzi ya milimo mabe. Kaka na liloba moko, Yesu abenganaki milimo mabe yango; abikisaki mpe babeli nyonso. **17** Na bongo nde ekokisamaki liloba oyo mosakoli Ezayi alobaki: « Amemaki mokumba ya pasi na biso mpe abikisaki biso na bokono na biso. » **18** Tango Yesu amonaki ete bato ebele bazingeli Ye, apesaki mitindo epai ya bayekoli na Ye ete bakatisa na ngambo mosusu ya ebale. **19** Molakisi moko ya mibeko apusanaki pene ya Yesu mpe alobaki: — Moteyi, nakolanda Yo na esika nyonso oyo okokende. **20** Kasi Yesu alobaki na ye: — Bambwa ya zamba ezalaka na madusu na yango na se ya mabele mpo na kobombama, mpe bandeke ya likolo ezalaka na bazala na yango; kasi Mwana na Moto azangi esika ya kolala mpo na kopema. **21** Moto mosusu oyo azalaki moko kati na bayekoli ya Yesu alobaki na Ye: — Nkolo, pesa ngai nzela ete nakende nanu kokunda tata na ngai. **22** Kasi Yesu alobaki na ye: — Landa Ngai! Tika bakufi bakunda bakufi na bango. **23** Yesu amataki na bwato, mpe bayekoli na Ye balandaki Ye. **24** Mbala moko, mopepe moko ya makasi ekomaki kopepa kati na ebale mpe mbonge ekomaki kozipa bwato. Kasi Yesu azalaki kolala pongi. **25** Bayekoli bapusanaki pene na Yesu mpe balamusaki Ye na koganga: — Nkolo, bikisa biso! Tozali kokufa! **26** Kasi Yesu alobaki na bango: — Bato na kondima moke! Mpo na nini bozali kobanga? Bongo atelemaki, agangelaki mopepe mpe mbonge; bongo kimia monene ezongaki. **27** Bato oyo bazalaki wana bakamwaki mpe bakomaki kolobana: « Moto oyo azali penza ndenge nini mpo ete ezala mopepe mpe ebale etosa ye?

» **28** Tango bakomaki na ngambo mosusu ya ebale, na etuka ya
Gadara, bato mibale oyo bazalaki na se ya bokonzi ya milimo
mabe babimaki wuta na bakunda mpe bayaki kokutana na Yesu;
bazalaki bato na kanza makasi, mpe bato bazalaki kobanga
koleka na nzela wana. **29** Bakomaki koganga: — Mwana na
Nzambe, biso na yo likambo nini? Boni, oyei awa mpo na
kotungisa biso liboso ya tango oyo ekatama? **30** Etonga moko
monene ya bangulu ezalaki kolia mwa mosika ya esika oyo
bazalaki. **31** Milimo mabe esengaki na Yesu: — Soki okobengana
biso, tinda biso kati na etonga wana ya bangulu. **32** Yesu alobaki
na milimo yango: — Bobima! Milimo mabe ebimaki kati na
bato wana mibale mpe ekotaki kati na bangulu. Mbala moko,
etonga nyonso ya bangulu ekitaki mbangu wuta na likolo ya
ngomba kino na ebale; mpe yango nyonso ezindaki mpe ekufaki
kati na mayi. **33** Bakengeli bangulu bakimaki, bakendeki kati
na engumba kopesa sango ya makambo nyonso oyo ewutaki
kosalema mpe ndenge nini bato oyo bazalaki na se ya bokonzi
ya milimo mabe basilaki kokangolama. **34** Bongo bato nyonso
ya engumba babimaki mpo na kokutana na Yesu; mpe tango
bamonaki Ye, babondelaki Ye ete abima na etuka na bango.

9 Yesu amataki na bwato, akatisaki ebale mpe akendeki na
engumba na Ye. **2** Bamemelaki Ye ebosono moko alala na
tsipoyi. Tango Yesu amonaki kondima na bango, alobaki na
ebosono yango: — Mwana na Ngai, yika mpiko! Masumu na yo
elimbisami. **3** Mpo na yango, ndambo ya balakisi ya Mobeko
bakomaki kolobaloba na se ya mitema: — Moto oyo azali kotiola
Nzambe! **4** Lokola Yesu asosolaki makanisi na bango, atunaki
bango: — Mpo na nini bozali na makanisi mabe kati na mitema
na bino? **5** Likambo nini eleki pete mpo na koloba: « Masumu

na yo elimbisami to telema mpe tambola? » **6** Ezali mpo boyeba
ete Mwana na Moto azali na bokonzi ya kolimbisa masumu kati
na mokili. Bongo alobaki na ebosono: — Telema, kamata tsipoyi
na yo mpe zonga na ndako na yo. **7** Moto yango atelemaki mpe
akendeki na ndako na ye. **8** Tango ebele ya bato bamonaki
bongo, batondaki na somo mpe bakomaki kokumisa Nzambe
oyo apesi bokonzi ya ndenge wana epai ya bato. **9** Wana Yesu
alongwaki na esika yango mpe azalaki kokende, amonaki mobali
moko avandi na ndako na ye ya mosala epai wapi bafutaka
mpako; kombo na ye ezalaki « Matayo. » Yesu alobaki na ye: «
Landa Ngai. » Boye Matayo atelemaki mpe alandaki Yesu. **10**
Wana Yesu azalaki kolia kati na ndako ya Matayo, bafutisi mpako
ebele mpe bato mosusu ya masumu bayaki mpe baliaki mesa
moko na Yesu elongo na bayekoli na Ye. **11** Tango Bafarizeo
bamonaki bongo, batunaki bayekoli ya Yesu: — Mpo na nini
moteyi na bino azali kolia mesa moko na bafutisi mpako mpe
bato ya masumu? **12** Kasi lokola Yesu ayokaki Bafarizeo koloba
bongo, alobaki na bango: — Bato oyo bazali kolongono na nzoto
bazalaka na posa ya monganga te; ezali babeli nde bazalaka
na posa na ye. **13** Bokende koyekola tina ya maloba oyo: «
Nasepelaka na motema ya boboto koleka mbeka, » pamba
te nayaki te koluka bato ya sembo, kasi bato ya masumu. **14**
Bongo bayekoli ya Yoane bayaki mpe batunaki Yesu: — Mpo
na nini biso mpe Bafarizeo tokilaka bilei, kasi bayekoli na yo
bakilaka bilei te? **15** Yesu azongiselaki bango: — Boni, bato
oyo babengami na feti ya libala bakoki solo kozala na mawa,
wana mobali ya libala azali elongo na bango? Nzokande, tango
ezali koya oyo bakolongola mobali ya libala kati na bango; mpe
ekozala na tango wana nde bakokila bilei. **16** Moto moko te

asalelaka eteni ya elamba ya sika mpo na kobamba elamba ya kala, noki te eteni ya elamba ya sika ekopasola elamba ya kala, mpe ekosala lidusu monene koleka. **17** Ezali mpe ndenge moko mpo na vino ya sika: batiaka yango te kati na bambeki ya kala, noki te bambeki ekopasuka, vino ekosopana mpe bambeki ekobeba libela. Nzokande, batiaka kaka vino ya sika kati na bambeki ya sika; na bongo, vino mpe bambeki ekobatelama malamu. **18** Wana Yesu azalaki koloba na bango, mokambi moko ayaki; agumbamaki liboso ya Yesu mpe alobaki na Ye: — Mwana na ngai ya mwasi akufi kaka sik'oyo; yaka, tiela ye loboko, mpe akozonga lisusu na bomoi. **19** Yesu atelemaki mpe, elongo na bayekoli na Ye, alandaki mokambi yango. **20** Na tango yango kaka, ezalaki na mwasi moko oyo azalaki na bokono ya kotanga makila, mpe bokono yango ewumelaki mibu pene zomi na mibale. Mwasi yango ayaki na sima ya Yesu mpe asimbaki singa ya songe ya elamba na Ye, **21** pamba te azalaki komilobela: — Soki kaka nasimbi elamba na Ye, nakobika na bokono na ngai. **22** Yesu atalaki na sima mpe amonaki ye; alobaki: — Mwana na Ngai ya mwasi, yika mpiko! Kondima na yo ebikisi yo. Mpe kaka na tango yango, mwasi yango abikaki na bokono na ye. **23** Tango Yesu akomaki na ndako ya mokambi ya ndako ya mayangani, amonaki babeti flite mpe bato ebele bazali kotia makelele. **24** Alobaki na bango: — Bobima! Mwana akufi te; alali nde pongi. Kasi bato bakomaki kotiola Ye. **25** Mpe sima na bango kobima libanda, Yesu akotaki na shambre, asimbaki elenge mwasi na loboko, mpe elenge mwasi yango alamukaki. **26** Sango ya likambo yango epanzanaki na etuka wana mobimba. **27** Tango Yesu alongwaki wana, bakufi miso mibale balandaki Ye na koganga: — Mwana ya Davidi, yokela biso mawa! **28** Tango

Yesu akomaki na ndako, bakufi miso bapusanaki pene na Ye.
Atunaki bango: — Bondimi ete nazali na makoki ya kosala oyo
bozali kosenga Ngai? Bazongisaki: — Iyo, Nkolo! **29** Bongo
asimbaki miso na bango mpe alobaki: — Tika ete esalemela
bino kolanda kondima na bino! **30** Mpe mbala moko, bakomaki
komona. Bongo Yesu akebisaki bango: — Bosala keba ete moto
moko te ayeba likambo oyo ekomeli bino. **31** Kasi bango, tango
kaka babimi, bakomaki kopanza sango na Ye kati na etuka
wana mobimba. **32** Wana bato wana mibale bazalaki kobima,
bamemelaki Yesu moto moko oyo azalaki na se ya bokonzi
ya molimo mabe mpe azalaki koloba te. **33** Yesu abenganaki
molimo mabe yango, mpe moto oyo azalaki koloba te akomaki
koloba. Ebele ya bato bakamwaki mpe balobaki: — Kati na
Isalaele, totikala nanu komona likambo ya boye te! **34** Kasi
Bafarizeo bazalaki koloba: — Azali kobengana milimo mabe na
nguya ya mokonzi ya milimo mabe. **35** Yesu azalaki kotambola
na bamboka mpe na bingumba nyonso, azalaki koteya kati na
bandako na bango ya mayangani mpe kosakola Sango Malamu
ya Bokonzi; azalaki kobikisa bato na bokono mpe na pasi ya
ndenge na ndenge. **36** Tango Yesu amonaki ngulupa ebele
ya bato, ayokelaki bango mawa, pamba te mitema na bango
ebukanaki, mpe balembaki makasi lokola bameme oyo ezangi
mobateli. **37** Yesu alobaki na bayekoli na Ye: « Elanga ezali
monene, kasi basali bazali moke! **38** Yango wana, bosenga na
Nkolo elanga ete atinda basali kati na elanga na Ye. »

10 Yesu abengaki bayekoli na Ye zomi na mibale mpe apesaki
bango bokonzi ya kobengana milimo mabe mpe ya kobikisa
bokono mpe pasi nyonso. **2** Tala bakombo ya bantoma zomi
na mibale: liboso, Simona oyo kombo na ye mosusu ezalaki

Petelo; Andre, ndeko ya Petelo; Jake, mwana mobali ya Zebede;
Yoane, ndeko ya Jake; **3** Filipo mpe Bartelemi; Toma mpe
Matayo, mofutisi mpako; Jake, mwana mobali ya Alife, mpe
Tade; **4** Simona oyo azalaki moko kati na bato ya lisanga ya
Bazelote, mpe Yuda Isikarioti oyo atekaki Yesu. **5** Ezali bato oyo
zomi na mibale nde Yesu atindaki, sima na Ye kopesa bango
mitindo oyo: — Bokende te epai ya bato ya bikolo mosusu, mpe
bokota te na bingumba ya bato ya Samari. **6** Kasi bokende epai
ya bameme oyo ebunga ya bato ya Isalaele. **7** Bipai nyonso
oyo bokoleka, bosakola ete Bokonzi ya Likolo ekomi pene.
8 Bobikisa babeli, bosekwisa bakufi, bokomisa peto bato na
maba mpe bobengana milimo mabe. Bopesa na ofele mpo ete
bino mpe bozwaki na ofele. **9** Kati na mabenga na bino, botia
wolo te, palata te, mbongo mpe te. **10** Mpo na mobembo na
bino, bomema sakosi te, banzambala mibale te, basandale te,
lingenda mpe te; pamba te mosali asengeli kolia na mosala na
ye. **11** Na engumba to na mboka nyonso oyo bokokota, boluka
moto oyo abongi mpo na koyamba bino mpe bovanda na ndako
na ye kino tango bokolongwa. **12** Mpe tango bokokota na ndako
yango, bopesa bavandi na yango mbote na koloba: « Tika ete
kimia ezala na bino! » **13** Soki bavandi ya ndako yango babongi
na kimia yango, wana tika ete ewumela kati na bango; soki te,
wana tika ete ezonga epai na bino. **14** Soki baboyi koyamba
mpe koyoka bino, bolongwa na ndako to na engumba yango
mpe bopupola putulu ya makolo na bino. **15** Nazali koloba na
bino penza ya solo: na mokolo ya kosambisama, etumbu ya
bavandi ya engumba to ya mboka wana ekozala makasi koleka
etumbu ya mokili ya Sodome mpe Gomore. **16** Nazali kotinda
bino lokola bameme kati na bambwa ya zamba; boye, bozala

na ekenge lokola banyoka, mpe na boboto lokola bibenga. **17** Kasi bosala keba, pamba te bakofunda bino na bisambiselo ya Bayuda mpe bakobeta bino fimbu kati na bandako na bango ya mayangani. **18** Likolo na Ngai, bakomema bino na makasi liboso ya bayangeli mpe ya bakonzi. Boye, ekozala mpo na bino libaku malamu ya kotatola solo na tina na Ngai liboso na bango mpe liboso ya bapagano. **19** Tango bakofunda bino epai ya bakambi, bomitungisa te mpo na koluka makambo ya koloba to lolenge ya koloba yango, pamba te ekopesamela bino na tango wana. **20** Ekozala bino te bato bokoloba, kasi Molimo ya Tata na bino nde akoloba na nzela ya minoko na bino. **21** Ndeko akokaba ndeko na ye mpo ete baboma ye, tata akokaba mwana na ye, bana bakotombokela baboti na bango mpe bakobomisa bango. **22** Bato nyonso bakoyina bino mpo na Kombo na Ngai, kasi moto oyo akoyika mpiko kino na suka akobika. **23** Tango bakonyokola bino kati na engumba songolo, bokima na engumba mosusu. Nazali koloba na bino penza ya solo: bokosilisa te kotambola na bingumba nyonso ya Isalaele liboso ete Mwana na Moto aya. **24** Moyekoli alekaka molakisi na ye te, mowumbu mpe alekaka nkolo na ye te. **25** Nzokande, ekoki mpo na moyekoli kozala lokola molakisi na ye, mpe mpo na mowumbu kozala lokola nkolo na ye. Soki babengaki Nkolo ndako « Belizebule, » ekozala boni mpo na bavandi ya ndako na Ye? **26** Yango wana, bobanga bango te! Pamba te eloko moko te ebombama ekozanga komonisama, mpe eloko moko te ya sekele ekozanga koyebana. **27** Makambo oyo nazali koyebisa bino sik'oyo kati na molili, boloba yango na moyi; mpe oyo bazali koloba na bino na litoyi, bosakola yango wuta na likolo ya ndako. **28** Bobanga te bato oyo bakoki koboma nzoto, kasi bazangi makoki ya koboma

elimo; bobanga nde Ye oyo akoki koboma nzoto mpe elimo kati na lifelo. **(Geenna g1067)** **29** Boni, batekaka te bandeke mike mibale na motuya ya mbongo oyo eleki moke? Nzokande, moko te kati na yango ekweyaka na mabele soki Tata na bino alingi te. **30** Mpo na bino, Nzambe ayebi ata motango ya suki na bino. **31** Yango wana, bobanga te, boleki bandeke mike nyonso na motuya. **32** Moto nyonso oyo akotatola liboso ya bato ete azali moto na Ngai, Ngai mpe nakotatola liboso ya Tata na Ngai, oyo azali kati na Likolo, ete nazali mpo na ye; **33** kasi ye oyo akowangana Ngai na miso ya bato, Ngai mpe nakowangana ye liboso ya Tata na Ngai, oyo azali kati na Likolo. **34** Bokanisa te ete nayaki mpo na komema kimia na mokili. Nayaki mpo na komema kimia te, kasi mopanga. **35** Pamba te, nayaki mpo na kotia bokabwani kati na mwana mobali mpe tata na ye, kati na mwana mwasi mpe mama na ye, mpe kati na mwasi ya libala mpe mama-bokilo na ye: **36** banguna ya moto bakozala kaka bato ya libota na ye moko. **37** Moto nyonso oyo alingaka tata na ye mpe mama na ye koleka Ngai abongi te mpo na kozala moto na Ngai. Moto nyonso oyo alingaka mwana na ye ya mobali to mwana na ye ya mwasi koleka Ngai abongi te mpo na kozala moto na Ngai. **38** Moto nyonso oyo amemaka ekulusu na ye te mpo na kolanda Ngai abongi te mpo na kozala moto na Ngai. **39** Moto oyo akangami na bomoi na ye akobungisa yango; mpe moto oyo abungisi bomoi na ye likolo na Ngai akozwa yango lisusu. **40** Moto oyo ayambaka bino ayambaka nde Ngai, mpe moto oyo ayambaka Ngai ayambaka nde Motindi na Ngai. **41** Moto oyo ayambaka mosakoli mpo ete azali mosakoli akozwa lifuti ya ndenge moko na mosakoli, mpe moto oyo ayambaka moto ya sembo mpo ete azali moto ya sembo akozwa lifuti ya

ndenge moko na moto ya sembo. **42** Moto nyonso oyo apesaka
ata kopo moko kaka ya mayi ya malili epai ya moko kati na bana
mike oyo, mpo ete azali moyekoli na Ngai, nazali koloba na bino
penza ya solo, akotikala kobungisa te lifuti na ye.

11 Tango Yesu asilisaki kopesa mitindo epai ya bayekoli na Ye
zomi na mibale, alongwaki wana, akendeki koteya mpe kopanza
Sango Malamu kati na bingumba na bango. **2** Wana Yoane
Mobatisi azalaki kati na boloko, ayokaki sango ya makambo
nyonso oyo Klisto azalaki kosala; atindaki bayekoli na ye **3**
kotuna epai ya Yesu: — Boni, ozali penza Ye oyo asengelaki
koya to tosengeli kozela mosusu? **4** Yesu azongiselaki bango:
— Bokende koyebisa Yoane makambo oyo bozali komona
mpe koyoka: **5** bakufi miso bazali komona, ba-ebosono bazali
kotambola, bato na maba bazali kopetolama, bakufi matoyi
bazali koyoka, bakufi bazali kosekwa mpe Sango Malamu ezali
kosakolama epai ya babola. **6** Esengo na moto oyo akokweyisa
kondima na ye te likolo na Ngai! **7** Wana bayekoli ya Yoane
bazalaki kozonga, Yesu akomaki koloba na ebele ya bato na tina
na Yoane; atunaki bango: — Eloko nini bokendeki kotala kati na
esobe? Mwa nzete oyo mopepe ezalaki koningisa epai na epai?
8 Soki mwa nzete yango te, bokendeki penza kotala nini? Moto
moko alati bilamba ya kitoko? Te! Bato oyo balataka bilamba
ya kitoko bavandaka na bandako ya bakonzi. **9** Kasi bino,
bokendeki penza kotala nini kati na esobe? Mosakoli? Solo,
nazali koloba na bino penza ya solo: aleki kutu ata mosakoli. **10**
Pamba te, azali moto oyo bakoma na tina na ye: « Nakotinda
ntoma na Ngai liboso na Yo mpo na kobongisela Yo nzela. » **11**
Nazali koloba na bino penza ya solo: kati na bato oyo babotama
na mwasi, moko te aleki Yoane Mobatisi na monene; nzokande,

ye oyo aleki moke kati na Bokonzi ya Likolo aleki Yoane Mobatisi na monene. **12** Wuta na tango oyo Yoane Mobatisi azalaki koteya kino sik'oyo, kokota na Bokonzi ya Likolo ezali likambo ya koyika mpiko, mpe ezali kaka bato oyo bazali kobunda na kondima nde bazali kokota kuna. **13** Pamba te basakoli nyonso mpe Mobeko basakolaki yango bango nyonso kino na tango ya Yoane. **14** Mpe, soki bokoki kondima, boyeba ete ye nde azali Eliya oyo asengeli koya. **15** Tika ete moto oyo azali na matoyi mpo na koyoka ayoka! **16** Na nani penza nakokokanisa bato ya ekeke oyo? Bakokani penza na bana mike oyo bavandi na esika oyo bato ebele bakutanaka mpe bazali koganga epai ya bamosusu: **17** « Tobetaki baflite, kasi bobinaki te; toyembelaki bino banzembo ya matanga, kasi bolelaki-lelaki te. » **18** Pamba te, tango Yoane ayaki, azalaki kolia te mpe azalaki komela vino te; mpe balobaki: « Azali na molimo mabe kati na ye! » **19** Mpe awa Mwana na Moto mpe ayei, azali kolia mpe azali komela; kasi bazali koloba: « Azali na lokoso ya kolia mpe azali molangwi masanga, moninga ya bafutisi mpako mpe ya bato ya masumu. » Nzokande, misala ya bwanya etalisaka solo ete ezali sembo. **20** Bongo Yesu apamelaki bingumba epai wapi asalaki mingi kati na bikamwa na Ye, pamba te bavandi na yango babongolaki mitema te. **21** Alobaki: — Mawa na yo, Korazini! Mawa na yo, Betisaida! Pamba te soki bikamwa oyo esalemaki kati na bino esalemaki na bingumba Tiri mpe Sidoni, mbele bavandi na yango babongolaki mitema wuta kala, mpe mbele batalisaki yango na kolata basaki mpe na komipakola putulu! **22** Yango wana, nazali koloba na bino: na mokolo ya kosambisama, etumbu na bino ekozala makasi koleka etumbu ya Tiri mpe Sidoni. **23** Mpe yo, Kapernawumi, okanisi ete okotombolama

kino na Likolo? Te! Okokitisama kino na mboka ya bakufi! Pamba te, soki bikamwa oyo esalemaki kati na yo esalemaki kati na Sodome, mbele Sodome ezali kowumela kino na mokolo ya lelo. **(Hadēs g86)** **24** Yango wana, nazali koloba na bino: na mokolo ya kosambisama, etumbu na yo ekozala makasi koleka etumbu mokili ya Sodome. **25** Kaka na tango yango, Yesu alobaki: — Oh Tata, Nkolo ya Likolo mpe ya mabele, nakumisi Yo! Pamba te, obombaki makambo oyo mpo ete bato ya bwanya mpe bato ya mayele bayeba yango te, kasi olakisi yango na bana mike! **26** Iyo, Tata, pamba te, kati na boboto na Yo, olingaki ete esalema bongo! **27** Tata na Ngai apesa Ngai biloko nyonso. Moko te ayebi Mwana longola kaka Tata, mpe moko te ayebi Tata longola kaka Mwana mpe ye oyo epai ya nani Mwana asepeli kotalisa Tata. **28** Boya epai na Ngai, bino nyonso oyo bolembi na mikumba; Ngai, nakopesa bino bopemi. **29** Bozwa ekangiseli na Ngai, bomema yango mpe boyekola epai na Ngai, pamba te nazali na motema ya boboto mpe ya komikitisa, bongo milimo na bino ekozwa bopemi. **30** Solo, ekangiseli na Ngai ezali pasi te, mpe mokumba na Ngai ezali pepele.

12 Na tango wana, Yesu alekaki kati na bilanga ya ble na mokolo ya Saba. Lokola bayekoli na Ye bakomaki na nzala, babandaki kobuka ble mpe kolia yango. **2** Tango Bafarizeo bamonaki bongo, balobaki na Yesu: — Tala bayekoli na Yo! Bazali kosala likambo oyo epekisami kosalema na mokolo ya Saba. **3** Yesu azongiselaki bango: — Botanga nanu te makambo oyo Davidi asalaki tango ye elongo na baninga na ye bazalaki na nzala, **4** ndenge nini akotaki kati na Ndako ya Nzambe; mpe, ye elongo na bato na ye, baliaki mapa oyo ebulisama; nzokande, ezala ye to bato na ye, moko te azalaki na ndingisa ya kolia

yango; kaka Banganga-Nzambe nde bazalaki na ndingisa ya kolia yango? **5** Botikala mpe nanu kotanga te kati na Mobeko ete, na mokolo ya Saba, Banganga-Nzambe oyo basalaka kati na Tempelo babukaka mobeko ya Saba, kasi bakweyaka na mbeba te mpo na yango? **6** Nzokande, Ngai, nazali koloba na bino ete ezali awa na moto moko oyo azali monene koleka Tempelo! **7** Ah soki bososolaki ndimbola ya maloba oyo: « Nasepelaka na motema ya boboto koleka mbeka, » bokokaki kopamela te bato oyo mpo ete basali mabe te! **8** Pamba te Mwana na Moto azali Mokonzi ya mokolo ya Saba. **9** Sima na Yesu kolongwa na esika yango, akendeki na ndako na bango ya mayangani **10** epai wapi ezalaki na moto moko akufa loboko. Bafarizeo batunaki Yesu: — Boni, mibeko epesa nzela ya kobikisa bato na mokolo ya Saba? Batunaki Ye bongo, pamba te bazalaki koluka likambo mpo na kofunda Ye. **11** Kasi Yesu azongiselaki bango: — Nani kati na bino, soki azali kaka na meme moko, mpe meme yango ekweyi kati na libulu, akokita te kati na libulu, na mokolo ya Saba, mpo na kobimisa yango? **12** Nzokande, moto azali na motuya koleka meme! Boye, kosala bolamu na mokolo ya Saba endimama na mobeko. **13** Bongo, alobaki na moto yango: — Sembola loboko na yo. Moto yango asembolaki loboko na ye, mpe loboko yango ebongaki, ekomaki malamu lokola loboko mosusu. **14** Bafarizeo babimaki mpe bakabolaki makanisi kati na bango mpo na koluka nzela ya kobomisa Yesu. **15** Wana Yesu asosolaki ete basali mabongisi ya koboma Ye, alongwaki na esika yango. Bato ebele balandaki Ye, mpe abikisaki babeli nyonso. **16** Kasi apekisaki bango kobeta ata lisolo na tina na Ye. **17** Asalaki bongo mpo ete maloba ya mosakoli Ezayi ekokisama: **18** « Tala mosali na Ngai, oyo naponi; molingami na

Ngai, mosali oyo nalingaka mingi, oyo asalaka esengo na Ngai.
Nakopesa Ye Molimo na Ngai, mpe akosakola bosembo epai ya
bikolo ya bapaya. **19** Akoswana te mpe akoganga te, bakoyoka
mongongo na Ye te na babalabala. **20** Akobuka te mwa nzete
ya kolemba oyo egumbama mpe akoboma te mwinda oyo
elingi kokufa kino akosala ete bosembo elonga **21** mpe bikolo
nyonso ya bapaya etia elikya na Kombo na Ye. » **22** Bongo
bamemelaki Yesu moto moko oyo azalaki na se ya bokonzi ya
molimo mabe, azalaki mokufi miso mpe azalaki koloba te. Yesu
abikisaki ye; boye moto oyo azalaki koloba te akomaki koloba
mpe komona. **23** Bato nyonso bakamwaki mpe bazalaki koloba:
— Boni, moto oyo azali mwana ya Davidi te? **24** Kasi tango
Bafarizeo bayokaki maloba oyo ezalaki kolobama na tina na
Yesu, balobaki: — Moto oyo azali kobengana milimo mabe na
nguya ya Belizebule, mokonzi ya milimo mabe. **25** Lokola Yesu
asosolaki makanisi na bango, alobaki na bango: — Bokonzi
nyonso oyo bavandi na yango bakomi kobunda bango na bango
ekobebisama; engumba nyonso to ndako nyonso oyo bato na
yango bazali lisusu na bomoko te ekowumela te. **26** Soki Satana
abengani Satana, wana akomi nde komibundisa ye moko; bongo
bokonzi na ye ekowumela ndenge nini? **27** Mpe soki, Ngai,
nazali kobengana milimo mabe na nguya ya Belizebule, bayekoli
na bino babenganaka yango na nguya ya nani? Yango wana,
bayekoli na bino bakozala bango moko basambisi na bino. **28**
Kasi soki ezali na nguya ya Molimo ya Nzambe nde Ngai nazali
kobengana milimo mabe, wana Bokonzi ya Nzambe esili kokoma
kino epai na bino. **29** Ndenge nini moto akoki kokota na ndako
ya elombe mpe koyiba biloko na ye ya ndako soki akangi nanu
elombe yango te na basinga? Nzokande, soki akangi ye na

basinga, wana akoki solo koyiba biloko nyonso oyo ezali kati na ndako na ye. **30** Moto oyo azali elongo na Ngai te azali monguna na Ngai, mpe moto oyo asangisaka te elongo na Ngai apanzaka. **31** Yango wana, nazali koloba na bino penza ya solo: lisumu nyonso mpe makambo mabe nyonso oyo bato bakoki koloba na tina na Nzambe ekolimbisama; kasi moto nyonso oyo akoloba mabe na tina na Molimo Mosantu akolimbisama te. **32** Moto nyonso oyo akoloba mabe na tina na Mwana na Moto akolimbisama; kasi moto nyonso oyo akoloba mabe na tina na Molimo Mosantu akolimbisama te, ezala na bomoi na ye awa na se to na bomoi oyo ekoya. **(aiōn g165)** **33** Nzete ya malamu ebotaka mpe bambuma ya malamu, nzete ya mabe ebotaka mpe bambuma ya mabe; pamba te nzete eyebanaka na mbuma na yango. **34** Libota ya banyoka! Bokokoka ndenge nini koloba makambo ya malamu awa bozali bato mabe? Pamba te maloba ya moto etalisaka lolenge ya motema na ye: **35** moto malamu alobaka makambo ya malamu kowuta na motema malamu na ye, mpe moto mabe alobaka makambo ya mabe kowuta na motema mabe na ye. **36** Nzokande, Ngai, nazali koloba na bino: na mokolo ya kosambisama, bato bakosamba mpo na maloba ezanga tina, oyo babimisaki. **37** Pamba te ezali na nzela ya maloba na yo moko kaka nde bakolongisa yo to bakokweyisa yo. **38** Bongo ndambo ya balakisi ya Mobeko mpe Bafarizeo balobaki na Ye: — Moteyi, tolingi komona yo kosala elembo moko. **39** Yesu azongisaki: — Oh bato ya ekeke oyo! Bazali bato mabe mpe bazangi botosi na miso ya Nzambe, kasi bazali mpe kosenga elembo! Bakopesamela elembo mosusu te longola kaka elembo ya mosakoli Yona. **40** Pamba te, ndenge Yona avandaki kati na libumu ya mbisi monene mikolo misato mpe babutu

misato, ndenge wana mpe Mwana na Moto akosala mikolo misato mpe babutu misato na se ya mabele. **41** Na mokolo ya kosambisama, bato ya Ninive bakotelema mpe bakokatela bato ya ekeke oyo etumbu, pamba te babongolaki mitema na bango tango bayokaki mateya ya Yona; nzokande, ezali awa na Moto oyo aleki Yona. **42** Na mokolo ya kosambisama, mwasi mokonzi ya sude akotelema elongo na bato ya ekeke oyo mpe akokatela bango etumbu, pamba te awutaki mosika, na suka ya mokili, mpe ayaki mpo na koyoka maloba ya bwanya ya Salomo; nzokande, ezali awa na Moto oyo aleki Salomo. **43** Soki molimo mabe ebimi kati na moto, ekendaka koyengayenga na bisika ekawuka mpo na koluka esika ya kopema. Kasi soki ezwi esika yango te, **44** emilobelaka: « Eleki malamu mpo na ngai kozonga na ndako oyo natikaki. » Tango molimo mabe yango ezongaka ekutaka ndako yango polele, bakombola mpe babongisa malamu, **45** ekokende lisusu kozwa milimo mosusu sambo oyo eleki yango na mabe, mpe ekoya elongo na yango mpo na kokota na elulu mpe kovanda kuna. Boye, bomoi ya moto yango ekokoma lisusu mabe koleka ndenge ezalaki liboso. Ekozala mpe bongo mpo na bato mabe ya ekeke oyo. **46** Wana Yesu azalaki nanu koloba na bato, mama na Ye mpe bandeko na Ye ya mibali batelemaki libanda mpe bazalaki koluka kosolola na Ye. **47** Bongo moto moko ayebisaki Yesu: — Mama mpe bandeko na yo ya mibali batelemi libanda, bazali na posa ya kosolola na yo. **48** Kasi Yesu azongiselaki ye: — Nani mama na Ngai, mpe banani bandeko na Ngai? **49** Bongo Yesu atalisaki loboko na Ye na ngambo ya bayekoli na Ye mpe alobaki: — Mama na Ngai mpe bandeko na Ngai, bango oyo! **50** Pamba te moto nyonso oyo asalaka mokano ya Tata na Ngai, oyo azali

kati na Likolo, ye nde azali ndeko na Ngai ya mobali, ndeko na Ngai ya mwasi mpe mama na Ngai.

13 Mokolo yango kaka, Yesu abimaki na ndako mpe akendeki kovanda pembeni ya ebale. **2** Lokola ebele ya bato bazingelaki Ye, Yesu amataki na bwato mpe avandaki kati na yango, wana bato nyonso batelemaki na mokili. **3** Azwaki maloba mpe akomaki koteya bango makambo ebele na masese; azalaki koloba: — Moloni moko akendeki kolona na elanga na ye. **4** Wana azalaki kobwaka nkona na ye, ndambo ekweyaki pembeni ya nzela; bandeke eyaki mpe eliaki yango. **5** Ndambo mosusu ekweyaki na esika etonda na mabanga, esika oyo mabele ezalaki mingi te, ebimisaki mito noki mpo ete mabele yango ezalaki na bozindo te; **6** kasi tango moyi ebimaki, mito yango ezikaki mpe ekawukaki mpo ete ezalaki na misisa te. **7** Ndambo mosusu ekweyaki kati na banzube, banzube ekolaki mpe efinaki-finaki mwa banzete na yango; **8** kasi ndambo mosusu ekweyaki na mabele ya malamu mpe ebotaki bambuma: nkona moko ebotaki bambuma nkama moko; mosusu, bambuma tuku motoba; mpe mosusu, bambuma tuku misato. **9** Tika ete moto oyo azali na matoyi mpo na koyoka ayoka! **10** Bayekoli bapusanaki pene na Yesu mpe batunaki Ye: — Mpo na nini ozali koloba na bango na masese? **11** Yesu azongiselaki bango: — Ezali mpo ete boyebi ya mabombami ya Bokonzi ya Likolo epesameli nde na bino, kasi na bango te. **12** Na moto oyo azali na eloko, bakopesa ye lisusu mpe akokoma na bofuluki; kasi na moto oyo azangi, bakobotola ye ata oyo azali na yango. **13** Tala mpo na nini nazali koloba na bango na masese: ezali mpo ete atako bazali kotala, bamona te; mpe atako bazali koyoka, basosola te. **14** Maloba oyo mosakoli Ezayi asakola mpo na bango ekokisami: « Matoyi

na bino ekoyoka na pamba, kasi bokososola te; miso na bino ekotala na pamba, kasi bokomona te! **15** Pamba te mitema ya bato oyo ezali mabanga; bakangi penza matoyi mpe miso na bango, noki te miso na bango emona, matoyi na bango eyoka, mitema na bango esosola, mpe babongola mitema, mpe Ngai nabikisa bango. » **16** Nzokande bino, bozali bato ya esengo, pamba te miso na bino ezali komona, mpe matoyi na bino ezali koyoka. **17** Nazali koloba na bino penza ya solo: basakoli ebele mpe bato ebele ya sembo balukaki komona makambo oyo bino bozali komona, kasi bamonaki yango te; batondaki na posa ya koyoka makambo oyo bino bozali koyoka, kasi bayokaki yango te. **18** Boyoka ndimbola ya lisese ya moloni: **19** Soki moto ayoki Liloba na tina na Bokonzi ya Likolo mpe asosoli yango te, Satana ayaka kolongola oyo elonamaka kati na motema ya moto yango. Yango nde ndimbola ya nkona oyo ekweyi pembeni ya nzela. **20** Nkona oyo ekweyi na mabele etonda na mabanga ezali moto oyo ayoki Liloba mpe ayambi yango mbala moko na esengo. **21** Kasi mpo ete azwi nanu misisa te kati na kondima, akowumela kaka mpo na mwa tango moke. Soki kaka, likolo ya Liloba, pasi to minyoko ekweyeli ye, asundoli mbala moko kondima na ye. **22** Nkona oyo ekweyi kati na banzube ezali moto oyo ayoki Liloba, kasi baposa mabe ya mokili mpe lokoso ya bomengo efini-fini Liloba kati na ye. Boye akotikala mpe kobota bambuma te. **(aiōn g165)** **23** Nkona oyo ekweyi na mabele ya malamu ezali moto oyo ayoki Liloba mpe asosoli yango malamu; bongo akobota bambuma: epai ya moko, bambuma ekoki komonana nkama moko; epai ya mosusu, bambuma tuku motoba; mpe epai ya mosusu lisusu, bambuma tuku misato. **24** Yesu ayebisaki bango lisese mosusu:

« Bokonzi ya Likolo ekokani na moto oyo alonaki nkona ya malamu kati na elanga na ye. **25** Wana bato nyonso balalaki pongi, monguna na ye ayaki, alonaki matiti mabe kati na elanga na ye ya ble mpe akendeki. **26** Tango ble ebandaki kobota mpe kobimisa mito ya bambuma, matiti mabe mpe ekolaki. **27** Basali ya nkolo elanga bayaki mpe balobaki: ‹ Mokonzi; boni, olonaki te nkona ya malamu kati na elanga na yo? Bongo matiti mabe oyo, ewuti wapi? › **28** Nkolo elanga azongisaki: ‹ Ezali monguna nde asali bongo! › Basali batunaki lisusu: ‹ Olingi tokende kopikola yango? › **29** Nkolo elanga azongisaki: ‹ Bokende te! Pamba te wana bokobanda kolongola matiti mabe, bokoki mpe kopikola ble elongo na yango. **30** Botika nyonso mibale ekola esika moko kino na tango ya kobuka bambuma. Ezali na tango wana nde nakoloba na bato oyo babukaka bambuma: Bolongola liboso matiti mabe, bokanga yango maboke-maboke mpe botumba yango; kasi bobuka ble mpe botia yango na ebombelo na Ngai ya bambuma. › » **31** Yesu ayebisaki bango lisese mosusu: « Bokonzi ya Likolo ekokani na nkona ya mutarde oyo moto moko azwaki mpe alonaki kati na elanga na ye. **32** Nkona yango eleki bankona nyonso na moke; kasi soki ekoli, elekaka bandunda nyonso ya elanga na molayi mpe ekomaka monene; ebimisaka bitape minene oyo esalaka ete bandeke ya likolo etonga zala na yango na bitape na yango. » **33** Yesu ayebisaki bango lisese mosusu: « Bokonzi ya Likolo ekokani na levire oyo mwasi azwaki mpe asangisaki kati na bakilo pene tuku mibale na sambo ya farine, kino nyonso evimbaki. » **34** Yesu azalaki kosalela masese mpo na koloba makambo wana nyonso epai ya ebele ya bato; mpe na tango nyonso oyo azalaki koloba na bango, azangaki te kosalela masese. **35** Ezalaki ndenge wana nde

maloba ya mosakoli ekokisamaki: « Nakofungola monoko mpo
na koyebisa bango makambo na masese, nakosakola makambo
oyo ebombama wuta na ebandeli ya mokili. » **36** Bongo Yesu
atikaki ebele ya bato mpe akotaki na ndako. Bayekoli na Ye
bayaki epai na Ye mpe batunaki Ye: — Pesa biso ndimbola ya
lisese ya matiti mabe kati na elanga. **37** Yesu azongisaki: —
Moloni nkona ya malamu, ezali Mwana na Moto. **38** Elanga ezali
mokili, nkona ya malamu ezali bana ya Bokonzi ya Likolo, mpe
matiti mabe ezali bana ya Satana; **39** monguna oyo alonaki
matiti mabe ezali Satana, tango ya kobuka mbuma ezali suka ya
mokili; bongo bato oyo babukaka bambuma, ezali ba-anjelu.
(aiōn g165) **40** Ndenge bapikolaka matiti mabe mpe batumbaka
yango na moto, ndenge wana mpe ekozala na suka ya mokili:
(aiōn g165) **41** Mwana na Moto akotinda ba-anjelu na Ye; bongo
bakolongola kati na Bokonzi na Ye, nyonso oyo etindikaka bato
mosusu na kosala masumu mpe bato oyo basalaka mabe. **42**
Bakobwaka bango na fulu ya moto makasi epai wapi ekozala
kolela mpe koswa minu. **43** Bongo bato ya sembo bakongenga
lokola moyi kati na Bokonzi ya Tata na bango. Tika ete moto oyo
azali na matoyi mpo na koyoka ayoka! **44** Bokonzi ya Likolo
ekokani na eloko ya talo oyo babomba kati na elanga; soki moto
moko amoni yango, akobomba yango lisusu; mpe na esengo
wana, akokende koteka biloko na ye nyonso mpo na kosomba
elanga wana. **45** Bokonzi ya Likolo ekokani lisusu na moto ya
mombongo, oyo alukaka bapawuni ya kitoko. **46** Soki amoni
mayaka moko ya talo makasi, akokende koteka biloko na ye
nyonso mpo na kosomba yango. **47** Bokonzi ya Likolo ekokani
lisusu na monyama oyo balobi mbisi babwaki na ebale mpe
ekangi bambisi ya ndenge na ndenge. **48** Soki etondi, balobi

mbisi bakobimisa yango na mokili, bakovanda mpe bakotia bambisi ya malamu kati na bitunga mpe bakobwaka oyo ya mabe. **49** Ekozala mpe ndenge wana na suka ya mokili: ba-anjelu bakoya kokabola bato mabe kati na bato ya sembo, **(aiōn g165)** **50** bongo bakobwaka bato mabe kati na fulu ya moto makasi epai wapi ekozala kolela mpe koswa minu. **51** Boni, bososoli makambo oyo nyonso? Bazongisaki: — Iyo! **52** Bongo, Yesu alobaki na bango: — Yango wana, molakisi nyonso ya mibeko, oyo akomi moyekoli ya makambo ya Bokonzi ya Likolo akokani na nkolo ndako oyo azali kobimisa na ebombelo bomengo na ye: biloko ya sika mpe biloko ya kala. **53** Sima na Yesu koloba masese wana, alongwaki na esika yango **54** mpe azongaki kati na engumba na Ye; akomaki koteya bato kati na ndako na bango ya mayangani, mpe bango bazalaki kokamwa makasi mpe komituna: « Bwanya mpe nguya ya kosala bikamwa oyo azwi yango wapi? **55** Ezali ye te mwana ya mosali mabaya? Mama na ye, kombo na ye ezali Mari te? Jake, Jozefi, Simona mpe Jide bazali bandeko na ye ya mibali te? **56** Bongo bandeko na ye ya basi, bango nyonso bazali awa elongo na biso te? Azwi makambo oyo nyonso wapi? » **57** Boye, azalaki libaku mpo na kondima na bango. Kasi Yesu alobaki na bango: — Ezali kaka kati na ekolo na ye mpe kati na ndako na ye nde Mosakoli azwaka lokumu te. **58** Mpe asalaki kuna bikamwa mingi te mpo ete bazalaki kondima Ye te.

14 Na tango wana, sango na tina na Yesu epanzanaki makasi mpe ekomaki kino na matoyi ya Erode, moyangeli ya Galile. **2** Alobaki na basali na ye: — Ezali penza Yoane Mobatisi! Asekwi kati na bakufi; yango wana azali na nguya ya kosala bikamwa. **3** Nzokande, Erode amipeselaki mitindo ete bazwa

Yoane, bakanga ye minyololo mpe babwaka ye kati na boloko,
likolo ya Erodiade, mwasi ya Filipo, ndeko mobali ya Erode;
4 pamba te Yoane azalaki koloba na ye: « Ozali na ndingisa
te ya kosangisa na ye nzoto mpo ete azali mwasi na yo te. »
5 Boye, Erode akomaki koluka nzela ya koboma Yoane, kasi
azalaki kobanga bato mpo ete bazalaki kozwa Yoane lokola
mosakoli. **6** Nzokande, na mokolo ya kosepela mbotama ya
Erode, mwana mwasi ya Erodiade abinaki liboso ya babengami
na feti yango mpe asepelisaki Erode makasi. **7** Boye, Erode
alakaki mwasi yango, na nzela ya ndayi, ete akopesa ye nyonso
oyo akosenga. **8** Lokola mama akotisaki makanisi mabe kati na
mwana, mwana mwasi alobaki na Erode: « Pesa ngai awa, na
sani, moto ya Yoane Mobatisi. » **9** Tango mokonzi ayokaki eloko
oyo mwana mwasi asengaki, ayokaki mawa mingi na motema;
kasi mpo na ndayi oyo alapaki mpe mpo na bato oyo abengisaki
na feti, apesaki mitindo ete bapesa ye moto yango. **10** Atindaki
moto moko ete akende kokata moto ya Yoane kati na boloko.
11 Bamemaki, na sani, moto ya Yoane Mobatisi mpe bapesaki
yango epai ya mwana mwasi, mpe mwana mwasi amemaki
yango epai ya mama na ye. **12** Bayekoli ya Yoane bayaki kozwa
nzoto na ye mpe bakundaki yango; sima na yango, bakendeki
kopesa sango epai ya Yesu. **13** Tango Yesu ayokaki sango
yango, azwaki bwato mpo na kokende kati na esobe, na esika
oyo akozala kaka Ye moko. Wana ebele ya bato bayokaki bongo,
babimaki na bamboka na bango mpe balandaki Yesu na makolo.
14 Tango Yesu akitaki wuta na bwato mpe amonaki ebele ya bato
penza, ayokaki mawa makasi mpo na bango. Boye, abandaki
kobikisa bandeko na bango, oyo bazalaki kobela. **15** Na pokwa,
bayekoli bapusanaki pene na Yesu mpe balobaki na Ye: — Esika

oyo ezali esobe, mpe ngonga epusani makasi! Zongisa bango mpo ete bakende komisombela biloko ya kolia kati na bamboka ya zingazinga. **16** Kasi Yesu alobaki na bango: — Bazali na tina na kokende kuna te! Bopesa bango bino moko biloko ya kolia. **17** Bayekoli bazongisaki: — Tozali kaka na mapa mitano mpe bambisi mibale. **18** Yesu alobaki: — Boya na yango awa epai na Ngai. **19** Yesu apesaki mitindo na bato ete bavanda na matiti; azwaki mapa mitano mpe bambisi mibale yango, atombolaki miso na Ye na likolo mpe azongisaki matondi epai ya Nzambe; akataki mapa yango mpe apesaki biteni na yango epai ya bayekoli na Ye mpo ete bakabola yango epai ya bato. **20** Bato nyonso baliaki mpe batondaki. Bongo bayekoli balokotaki biteni oyo etikalaki, mpe biteni yango etondisaki bitunga zomi na mibale. **21** Bato oyo baliaki bazalaki mibali pene nkoto mitano, longola basi mpe bana. **22** Mbala moko, Yesu atindaki bayekoli na Ye ete bamata na bwato mpe bakende liboso na Ye, na ngambo mosusu ya ebale, wana akozongisa bato. **23** Sima na Ye kozongisa bato, amataki na ngomba mpo na kosambela na esika oyo azalaki kaka Ye moko. Kino na pokwa, azalaki wana kaka Ye moko. **24** Nzokande, kaka na tango yango, wana bwato ekomaki mosika, na molayi ya bametele koleka nkama moko longwa na mokili, mbonge ekomaki koningisa bwato yango makasi, pamba te mopepe ezalaki kobeta na ndenge ya kozongisa bwato na sima. **25** Wana tongo ekomaki pene ya kotana, Yesu atambolaki likolo ya mayi ya ebale mpo na kolanda bango, mpe alingaki kutu koleka bango. **26** Tango bayekoli bamonaki Yesu azali kotambola likolo ya mayi ya ebale, somo makasi ekangaki bango mpe bakomaki koloba: — Elima! Elima! Elima! Bagangaki mpo na somo. **27** Kasi, mbala moko, Yesu alobaki na bango: —

Kimia! Kimia! Bobanga te! Ezali nde Ngai! **28** Petelo alobaki na Ye: — Nkolo, soki ezali penza Yo, loba na ngai ete naya kokutana na Yo likolo ya mayi. **29** Yesu alobaki na ye: — Yaka. Mbala moko, Petelo akitaki na bwato mpe atambolaki na likolo ya mayi mpo na kokende kokutana na Yesu. **30** Kasi tango amonaki ndenge mopepe ezali kopepa makasi, akomaki na somo mpe, lokola akomaki kozinda, agangaki: — Nkolo, bikisa ngai! **31** Mbala moko, Yesu asembolaki loboko epai na ye, asimbaki ye mpe alobaki na ye: — Moto na kondima moke, mpo na nini otie tembe? **32** Tango bamataki na bwato, mopepe ekitaki. **33** Bato oyo bazalaki kati na bwato bagumbamelaki Yesu mpe balobaki: — Ya solo, ozali Mwana na Nzambe! **34** Sima na bango kokatisa ebale, bakomaki na mabele ya Genezareti. **35** Tango bavandi ya esika wana basosolaki ete ezali Yesu, bapanzaki sango kati na etuka mobimba; mpe bamemelaki Ye babeli nyonso. **36** Basengaki na Ye ete apesa babeli nzela ya kosimba ata singa ya songe ya elamba na Ye. Mpe bato nyonso oyo balongaki kosimba yango babikaki na bokono na bango.

15 Bafarizeo mpe balakisi ya Mobeko oyo bawutaki na Yelusalemi bayaki epai ya Yesu mpe balobaki na Ye: **2** — Mpo na nini bayekoli na yo bazali kotosa te bokoko na biso? Pamba te basukolaka maboko na bango te liboso ya kolia. **3** Yesu azongiselaki bango: — Bongo bino, mpo na nini botosaka te mibeko ya Nzambe, kasi botosaka kaka bokoko na bino? **4** Solo, Nzambe alobaki: « Okopesaka tata na yo mpe mama na yo lokumu; mpe moto oyo akolakela tata na ye to mama na ye mabe asengeli na etumbu ya kufa. » **5** Kasi bino, bolobaka: « Moto nyonso oyo alobi na tata na ye to na mama na ye: ‹ Lisungi oyo nalingaki kopesa yo, nabonzi yango lokola likabo

epai ya Nzambe, › **6** abuki te mobeko ya kopesa tata na ye
mpe mama na ye lokumu. » Ezali ndenge wana penza nde
bozali kokomisa pamba Liloba na Nzambe mpo na kotombola
bokoko na bino! **7** Bato ya bilongi mibale! Ezayi asakola penza
malamu na tina na bino: **8** « Bato oyo bapesaka Ngai lokumu
kaka na bibebu, kasi mitema na bango ezali mosika na Ngai; **9**
basambelaka Ngai kaka na pamba, mateya na bango ezali kaka
mibeko ya bomoto. » **10** Yesu abengaki ebele ya bato wana mpe
alobaki na bango: — Boyoka mpe bososola makambo oyo: **11**
eloko oyo ekotaka na monoko ya moto ekomisaka moto mbindo
te, kasi ezali eloko oyo ebimaka na monoko nde ekomisaka
moto mbindo. **12** Bongo bayekoli bapusanaki pene ya Yesu mpe
bayebisaki Ye: — Boni, oyebi te ete maloba oyo olobi ebetisi
Bafarizeo mabaku? **13** Yesu azongisaki: — Nkona nyonso oyo
Tata na Ngai ya Likolo alonaki te ekopikolama. **14** Botika bango;
bazali bakufi miso oyo bazali kotambolisa bakufi miso mosusu.
Nzokande, soki mokufi miso azali kotambolisa mokufi miso
mosusu, bango mibale bakokweya solo kati na libulu. **15** Petelo
azwaki maloba mpe alobaki na Yesu: — Limbolela biso lisese
oyo. **16** Yesu atunaki bango: — Bino mpe, boni, bozwi nanu
bososoli te? **17** Bozali kaka kososola te ete nyonso oyo ekotaka
na monoko ekendaka na libumu mpe, na sima, ebwakamaka na
libulu ya zongo? **18** Kasi oyo ebimaka na monoko, ewutaka
nde na motema, mpe yango nde ekomisaka moto mbindo. **19**
Pamba te, na motema nde ewutaka makanisi mabe, koboma,
ekobo, kindumba, moyibi, litatoli ya lokuta mpe mafinga. **20** Ezali
makambo wana nde ekomisaka moto mbindo; kasi kozanga
kosukola maboko liboso ya kolia ekomisaka moto mbindo te. **21**
Yesu alongwaki wana mpe akendeki na etuka ya Tiri mpe ya

Sidoni. **22** Mwasi moko ya mboka Kanana azalaki kovanda na
etuka yango, ayaki epai ya Yesu mpe akomaki koganga: —
Nkolo, Mwana ya Davidi, yokela ngai mawa! Mwana na ngai ya
mwasi azali na se ya bokonzi ya molimo mabe oyo ezali mpe
konyokola ye makasi. **23** Kasi Yesu azongiselaki ye ata liloba te.
Bayekoli bapusanaki pene ya Yesu mpe basengaki na Ye: —
Bengana ye; azali kotiela biso makelele! **24** Yesu azongisaki: —
Natindamaki kaka epai ya bameme ebunga ya Isalaele! **25** Kasi
mwasi yango ayaki, agumbamaki liboso ya Yesu mpe alobaki:
— Nkolo, sunga ngai! **26** Yesu azongisaki: — Ezali malamu
te kokamata lipa ya bana mpo na kobwakela yango bambwa!
27 Mwasi yango alobaki: — Nkolo, ezali penza ya solo; kasi
bambwa eliaka biteni ya lipa, oyo ekweyaka wuta na mesa ya
bankolo na yango! **28** Bongo Yesu alobaki na ye: — Mwasi,
kondima na yo ezali monene! Tika ete esalemela yo ndenge
ezali posa na yo! Mpe kaka na tango wana, mwana na ye ya
mwasi abikaki. **29** Yesu alongwaki wana mpe akendeki na ebale
ya Galile; amataki likolo ya ngomba mpe avandaki kuna. **30**
Bato ebele bayaki epai na Ye; bamemaki bato oyo batambolaka
tengu-tengu, bakufi miso, bababa, bato oyo bakufa makolo to
maboko mpe bato mosusu ebele. Batiaki bango na makolo ya
Yesu, mpe Yesu abikisaki bango. **31** Mpe bato bakamwaki mingi
tango bamonaki ete bababa bakomi koloba, bato oyo bakufa
makolo to maboko babiki, bato oyo batambolaka tengu-tengu
bakomi kotambola malamu mpe bakufi miso bakomi komona.
Bongo bakumisaki Nzambe ya Isalaele. **32** Yesu abengaki
bayekoli na Ye mpe alobaki: — Nazali koyokela ebele ya bato
oyo mawa makasi, pamba te basali mikolo misato elongo na
Ngai mpe bazali na eloko ya kolia te. Naboyi kozongisa bango

na nzala, noki te bakolemba nzoto na nzela. **33** Bayekoli na Ye
bazongisaki: — Kati na esobe oyo, esika nini tokozwa mapa
mpo na koleisa ebele ya bato boye? **34** Yesu atunaki bango:
— Bozali na mapa boni? Bayekoli bazongisaki: — Tozali na
mapa sambo mpe ndambo ya bambisi ya mike-mike. **35** Yesu
alobaki na ebele ya bato yango ete bavanda na mabele. **36**
Bongo azwaki mapa yango sambo mpe bambisi, azongisaki
matondi epai ya Nzambe, akataki yango mpe apesaki biteni na
yango epai ya bayekoli na Ye; mpe bayekoli bakabolaki yango
epai ya bato. **37** Bato nyonso baliaki mpe batondaki. Bongo
bayekoli balokotaki biteni oyo etikalaki, batondisaki na yango
bitunga sambo. **38** Motango ya bato oyo baliaki ezalaki nkoto
minei, longola basi mpe bana. **39** Sima na Yesu kozongisa bato,
amataki kati na bwato mpe akendeki na etuka ya Magadani.

16 Bafarizeo mpe Basaduseo bayaki epai na Yesu mpo na
kotiela Ye motambo; basengaki na Ye ete alakisa bango elembo
moko kowuta na Likolo. **2** Yesu azongiselaki bango: — Na
pokwa, bolobaka: « Mokolo ya lobi ekozala mokolo malamu,
pamba te likolo ezali motane! » **3** Mpe na tongo, bolobaka: «
Mvula makasi ekobeta lelo, pamba te mapata eyindi. » Solo,
boyebi kososola bilembo oyo elakisaka soki mvula ekobeta
to ekobeta te, kasi bozangi makoki ya kososola bilembo ya
tango! **4** Oh bato ya ekeke oyo! Bazali bato mabe mpe bazangi
botosi na miso ya Nzambe, kasi bazali mpe kosenga elembo!
Bakopesamela elembo mosusu te longola kaka elembo ya Yona.
Bongo atikaki bango wana mpe akendeki. **5** Tango bayekoli
bakatisaki na ngambo mosusu ya ebale, babosanaki komema
mapa. **6** Yesu alobaki na bango: — Bosala keba na levire ya
Bafarizeo mpe ya Basaduseo! **7** Bayekoli bakomaki kokanisa

mpe komituna bango na bango: — Azali koloba bongo mpo ete tomemi mapa te! **8** Yesu asosolaki makanisi na bango; alobaki: — Bato ya kondima moke! Bozali kolobana bino na bino mpo ete bozali na mapa te! Mpo na nini? **9** Boni, bozwi kaka bososoli nanu te? Bobosani penza mapa mitano oyo bokabolelaki bato nkoto mitano, mpe motango ya bitunga oyo bozongaki na yango sima na kokabolela bato? **10** Bobosani lisusu mapa sambo oyo bokabolelaki bato nkoto minei, mpe motango ya bitunga oyo bozongaki na yango sima na kokabolela bato? **11** Ndenge nini bozali kososola te ete nazalaki koloba na tina na mapa te, tango nalobaki na bino: bosala keba na levire ya Bafarizeo mpe ya Basaduseo? **12** Boye, bayekoli basosolaki ete alobaki na bango te ete basala keba na levire ya mapa, kasi nde basala keba na mateya ya Bafarizeo mpe ya Basaduseo. **13** Tango Yesu akomaki na etuka ya Sezarea ya Filipo, atunaki bayekoli na Ye: — Bato balobaka ete Mwana na Moto azali nani? **14** Bazongisaki: — Bamoko balobaka ete ozali Yoane Mobatisi; bamosusu, Eliya; mpe bamosusu lisusu, Jeremi to moko kati na basakoli. **15** Yesu atunaki bango lisusu: — Bongo bino, bolobaka ete Ngai nazali nani? **16** Simona Petelo azongisaki: — Ozali Masiya, Mwana na Nzambe na bomoi. **17** Yesu alobaki na ye: — Esengo na yo Simona, mwana mobali ya Yona! Pamba te ezali moto te nde ayebisi yo makambo oyo, kasi Tata na Ngai, oyo azali kati na Likolo. **18** Mpe Ngai, nazali koloba na yo: Ozali Libanga, mpe ezali na likolo ya libanga oyo nde Ngai nakotonga Lingomba na Ngai; bongo bikuke ya mboka ya bakufi ekotikala kolonga yango te. **(Hadēs g86)** **19** Nakopesa yo bafungola ya Bokonzi ya Likolo; nyonso oyo okokanga awa na mokili ekokangama mpe na Likolo, mpe nyonso oyo okofungola

awa na mokili ekofungwama mpe na Likolo. **20** Bongo Yesu
apekisaki makasi bayekoli na Ye koloba na moto ete Ye azali
Masiya. **21** Wuta na tango wana, Yesu akomaki koloba polele na
bayekoli na Ye ete asengeli kokende na Yelusalemi, asengeli
komona pasi mingi na maboko ya bakambi ya bato, bakonzi ya
Banganga-Nzambe mpe balakisi ya Mobeko; basengeli koboma
Ye, mpe asengeli kosekwa na mokolo ya misato. **22** Petelo
abendaki Yesu na pembeni mpe akomaki kopamela Ye: —
Nkolo, tika ete Nzambe abatela Yo mosika ya makambo wana!
Ekokomela Yo te! **23** Kasi Yesu abalukaki, alobaki na Petelo: —
Mosika na Ngai, Satana! Ozali epekiselo mpo na Ngai! Makanisi
na yo ezali makanisi ya Nzambe te, ezali penza makanisi ya
bato. **24** Bongo Yesu alobaki na bayekoli na Ye: — Moto nyonso
oyo alingi kolanda Ngai asengeli komiboya ye moko, kokamata
ekulusu na ye mpe kolanda Ngai. **25** Pamba te moto nyonso oyo
akolinga kobikisa bomoi na ye akobungisa yango, kasi moto
nyonso oyo akobungisa bomoi na ye mpo na Ngai akozwa
yango lisusu. **26** Litomba nini ekozala mpo na moto, soki azwi
mokili mobimba, kasi abungisi bomoi na ye? Moto akoki penza
kopesa nini mpo na kosikola bomoi na ye? **27** Pamba te Mwana
na Moto akoya elongo na ba-anjelu na Ye kati na nkembo ya
Tata na Ye mpe akofuta moto nyonso kolanda misala na ye. **28**
Nazali koloba na bino penza ya solo: kati na bato oyo bazali
awa, ezali na ba-oyo bakokufa te kino bakomona Mwana na
Moto koya kati na nkembo ya bokonzi na Ye.

17 Sima na mikolo motoba, Yesu azwaki Petelo, Jake mpe
Yoane, ndeko mobali ya Jake; amemaki bango na pembeni,
na likolo ya ngomba moko ya molayi. **2** Yesu abongolamaki
na miso na bango: elongi na Ye ekomaki kongenga lokola

moyi, bilamba na Ye ekomaki pembe makasi lokola pole. **3** Mbala moko, bamonaki Moyize mpe Eliya bazali kosolola na Yesu. **4** Petelo alobaki na Yesu: — Nkolo, eleki malamu mpo na biso kotikala awa! Soki ondimi, nakotonga bandako misato ya kapo: moko mpo na Yo, moko mpo na Moyize, mpe moko mpo na Eliya! **5** Wana azalaki nanu koloba, lipata moko ezalaki kongenga lokola moyi, ezipaki bango, mpe mongongo moko eyokanaki wuta kati na lipata yango: « Oyo azali Mwana na Ngai ya bolingo, nasepelaka na Ye mingi; boyoka Ye! » **6** Tango bayekoli bayokaki mongongo yango, bakweyaki bilongi kino na mabele mpo ete somo makasi ekangaki bango. **7** Kasi Yesu apusanaki pene na bango, asimbaki bango mpe alobaki: — Botelema, bobanga te! **8** Batombolaki miso mpe bamonaki moto mosusu te, kaka Yesu. **9** Wana bazalaki kokita na ngomba, Yesu apesaki bango mitindo oyo: — Makambo oyo bowuti komona, boyebisa yango na moto moko te kino tango Mwana na Moto akosekwa kati na bakufi. **10** Bayekoli batunaki Yesu: — Mpo na nini balakisi ya Mobeko balobaka ete Eliya asengeli koya moto ya liboso? **11** Yesu azongisaki: — Solo, Eliya asengeli koya mpe akozongisa makambo nyonso na molongo. **12** Kasi Ngai, nazali koloba na bino ete Eliya asilaki koya; kasi na esika ya koyeba ye, basalaki ye ndenge balingaki. Ezali mpe ndenge wana nde bakonyokola Mwana na Moto. **13** Bayekoli basosolaki ete azalaki kolobela bango na tina na Yoane Mobatisi. **14** Tango bakomaki pene ya esika oyo ebele ya bato bazalaki, moto moko apusanaki pene na Yesu, afukamaki liboso na Ye mpe alobaki: **15** — Nkolo, yokela mwana na ngai ya mobali mawa! Azali na maladi ya ndeke mpe azali penza komona pasi: akweyaka mbala mingi na moto to na mayi. **16** Namemaki ye epai ya bayekoli na

Yo, kasi bakoki te kobikisa ye. **17** Yesu alobaki: — Ekeke ya bato mabe mpe bazanga kondima! Kino tango nini nakozala na bino elongo? Kino tango nini nakokanga motema mpo na bino? Bomemela Ngai mwana yango. **18** Yesu abenganaki molimo mabe, mpe molimo mabe yango ebimaki kati na mwana. Kaka na tango yango, mwana abikaki. **19** Bongo bayekoli bakendeki na nkuku epai ya Yesu mpe batunaki: — Mpo na nini, biso, tolongaki te kobengana molimo yango? **20** Yesu azongiselaki bango: — Ezali mpo ete bozali na kondima moke. Nazali koloba na bino penza ya solo: soki kondima na bino ezalaki lokola mbuma ya mutarde, bokokaki koloba na ngomba oyo: « Longwa awa, kende kuna; » mpe ekokende penza. Eloko moko te ekoki kozanga kosalemela bino. [**21** Kasi lolenge oyo ya milimo mabe ebimaka kaka na nzela ya mabondeli mpe ya kokila bilei.] **22** Mokolo moko, bayekoli basanganaki bango nyonso kati na Galile; Yesu alobaki na bango: — Bakokaba Mwana na Moto na maboko ya bato, **23** bakoboma Ye, mpe, na mokolo ya misato, akosekwa. Bayekoli bayokaki mawa mingi. **24** Tango Yesu mpe bayekoli na Ye bakomaki na Kapernawumi, bafutisi mpako ya Ndako ya Nzambe bayaki epai ya Petelo mpe batunaki: — Boni, moteyi na bino afutaka mpako ya Ndako ya Nzambe te? **25** Petelo azongisaki: — Afutaka! Tango Petelo akotaki na ndako, Yesu azwaki maloba moto ya liboso mpe atunaki ye: — Simona, okanisi nini? Banani bafutaka mpako epai ya bakonzi ya mokili: bana na bango to bapaya? **26** Petelo azongisaki: — Bapaya. Yesu alobaki na ye: — Lokola ezali bongo, bana mboka basengeli kofuta te. **27** Nzokande, mpo ete totia mobulu te kati na makanisi na bango, kende na ebale, bwaka ndobo na mayi mpe kamata mbisi oyo okozwa ya liboso; fungola monoko na

yango mpe okomona mbongo moko ya bibende kati na yango; kamata mbongo yango mpe futa mpako na Ngai mpe mpako na yo, na maboko na bango.

18 Na tango wana, bayekoli bapusanaki pene ya Yesu mpe batunaki Ye: — Nani aleki monene kati na Bokonzi ya Likolo? **2** Yesu abengaki mwana moko ya moke, atiaki ye na kati-kati na bango **3** mpe alobaki: — Nazali koloba na bino penza ya solo: soki bobongwani te mpe bokomi te lokola bana mike, bokotikala kokota te na Bokonzi ya Likolo. **4** Yango wana, moto nyonso oyo akomikitisa lokola mwana oyo, ye nde aleki monene kati na Bokonzi ya Likolo. **5** Moto nyonso oyo, na Kombo na Ngai, akoyamba mwana lokola oyo, ayambi nde Ngai moko. **6** Kasi soki moto moko akweyisi na masumu moko kati na bana mike oyo bandimelaka Ngai, ekoleka malamu mpo na ye kokanga ye libanga monene ya enikelo na kingo mpe kobwaka ye na ebale. **7** Mawa na mokili, pamba te makambo oyo ekweyisaka bato kati na masumu ezali ebele! Solo, makambo yango esengeli kaka kozala; kasi mawa na moto oyo, na nzela na ye, makambo yango eyaka! **8** Soki loboko to lokolo na yo ekweyisaka yo na masumu, kata mpe bwaka yango mosika na yo; pamba te eleki malamu mpo na yo kokota kati na bomoi, na loboko moko to na lokolo moko, na esika ete otikala na maboko mibale to makolo mibale mpe obwakama na moto ya libela na libela. **(aiōnios g166)** **9** Soki liso na yo ekweyisaka yo na masumu, longola yango mpe bwaka yango mosika na yo; pamba te eleki malamu mpo na yo kokota kati na bomoi, na liso moko, na esika ete okoba kozala na miso mibale mpe obwakama na moto ya lifelo. **(Geenna g1067)** **10** Bosala keba ete botiola ata moko te kati na bana oyo, pamba te nazali koloba na bino ete ba-anjelu na bango

kuna na Likolo bamonaka tango nyonso elongi ya Tata na Ngai, oyo azali na Likolo. [**11** Pamba te Mwana na Moto ayaki mpo na kobikisa bato oyo babunga nzela.] **12** Bokanisi nini? Soki moto moko azali na bameme nkama moko, bongo moko kati na yango ebungi; boni, akotika te bameme na ye tuku libwa na libwa na likolo ya ngomba mpo na kokende koluka moko oyo ewuti kobunga? **13** Mpe soki amoni yango, nazali koloba na bino penza ya solo, esengo na ye mpo na meme wana ekoleka esengo mpo na bameme tuku libwa na libwa oyo ebungaki te. **14** Ndenge moko, Tata na bino oyo azali kati na Likolo alingi ete moko te kati na bana oyo abunga. **15** Soki ndeko na yo asali yo mabe, kende kotalisa ye mabe na ye na esika ya bino mibale kaka. Soki ayokeli yo, wana ozongisi ye na nzela malamu. **16** Kasi soki ayokeli yo te, mema moto mosusu to bato mibale, pamba te Bosolo ya likambo nyonso endimamaka na litatoli ya bato mibale to misato. **17** Kasi soki aboyi kaka koyokela bango, yebisa makambo yango na Lingomba. Soki aboyi mpe kaka koyokela Lingomba, zwa ye lokola mopagano mpe lokola mofutisi mpako. **18** Nazali koloba na bino penza ya solo: nyonso oyo bokokanga awa na mokili ekokangama mpe na Likolo, mpe nyonso oyo bokofungola awa na mokili ekofungwama mpe na Likolo. **19** Nazali lisusu koloba na bino penza ya solo: soki bato mibale kati na bino bayokani awa na mokili mpo na kosenga eloko songolo to pakala, Tata na Ngai oyo azali kati na Likolo akopesa bango yango. **20** Pamba te na esika oyo bato mibale to bato misato basangani na Kombo na Ngai, Ngai mpe nazali wana kati na bango. **21** Bongo Petelo apusanaki pene ya Yesu mpe atunaki: — Nkolo, mbala boni nasengeli kolimbisa ndeko na ngai tango akosala ngai mabe? Boni, kino mbala sambo? **22**

Yesu azongisaki: — Nalobi na yo te kino mbala sambo, kasi
kino mbala tuku sambo na sambo. **23** Yango wana, Bokonzi
ya Likolo ekokani na mokonzi moko oyo alingaki kobongisa
elongo na basali na ye makambo na ye ya misolo. **24** Tango
abandaki, bamemelaki ye mosali moko oyo azalaki na niongo
na ye ya batalanta nkoto zomi. **25** Lokola azalaki na eloko
moko te mpo na kofuta, mokonzi na ye atindaki ete bateka ye,
mwasi na ye, bana na ye mpe biloko na ye nyonso mpo ete
niongo na ye efutama. **26** Kasi mosali yango amibwakaki na
makolo ya mokonzi, agumbamaki liboso na ye mpe asengaki: «
Yikela ngai mpiko, pamba te nakofuta yo niongo nyonso! » **27**
Mokonzi ya mosali ayokelaki ye mawa, alimbisaki niongo na ye
mpe atikaki ye kokende. **28** Kasi tango mosali yango abimaki,
akutanaki na moninga na ye ya mosala oyo adefaki epai na
ye mbongo ya bibende nkama moko. Akangaki ye, akomaki
kofinafina ye na kingo mpe alobaki na ye: « Futa niongo na ngai.
» **29** Moninga na ye ya mosala afukamaki mpe asengaki na ye:
« Yikela ngai mpiko, nakofuta yo niongo nyonso. » **30** Kasi ye
aboyaki; akendeki kosenga ete babwaka ye na boloko, kino
tango akosilisa kofuta niongo nyonso. **31** Tango baninga na
ye ya mosala bamonaki ndenge makambo elekaki, bayokaki
mawa mingi mpe bakendeki koyebisa makambo nyonso epai ya
mokonzi na bango. **32** Bongo mokonzi abengaki mosali wana
mpe alobaki na ye: « Mosali mabe! Ngai nalimbisaki yo niongo
nyonso oyo ozalaki na yango epai na ngai, mpo ete osengaki
ngai. **33** Boni, osengelaki te koyikela moninga na yo mpiko
ndenge ngai nasalaki mpo na yo? » **34** Lokola mokonzi na ye
azalaki na kanda, akabaki ye na maboko ya banyokoli kino
tango afutaki niongo nyonso. **35** Ezali ndenge wana nde Tata na

Ngai ya Likolo akosala bino soki moko na moko kati na bino alimbisi te ndeko na ye, na motema na ye mobimba.

19 Tango Yesu asilisaki koloba makambo wana, alongwaki na Galile mpe akendeki na etuka ya Yuda, na ngambo mosusu ya Yordani. **2** Ebele penza ya bato balandaki Ye, mpe abikisaki bango kuna. **3** Bafarizeo bapusanaki pene na Ye mpo na komeka Ye; bapesaki Ye motuna: — Boni, mibeko na biso epesi nzela na mobali ya kobengana mwasi na ye na libala mpo na likambo songolo? **4** Yesu azongisaki: — Boni, botangi te ete, na ebandeli, Mokeli « akelaki bango mobali mpe mwasi, » **5** mpe ete alobaki: « Yango wana mobali akotika tata na ye mpe mama na ye, akosangana na mwasi na ye, bongo bango mibale bakokoma nzoto moko? **6** Boye, bazali lisusu bato mibale te, kasi bakomi moto moko. Tika ete moto akabola te oyo Nzambe asangisi! » **7** Kasi Bafarizeo balobaki na Ye: — Bongo mpo na nini Moyize atindaki ete mobali apesa mwasi na ye mokanda ya koboma libala soki bakabwani na libala? **8** Yesu azongiselaki bango: — Moyize apesaki bino nzela ya kobengana basi na bino na mabala, pamba te mitema na bino ezali mabanga; na ebandeli, ezalaki bongo te. **9** Nazali koloba na bino: Soki mobali alongoli mwasi na ye na libala, longola kaka soki akweyaki na ekobo, mpe abali mwasi mosusu asali ekobo. **10** Bayekoli balobaki na Ye: — Soki mobali asengeli kozala bongo liboso ya mwasi na ye, wana eleki malamu mpo na mobali ete abala te! **11** Yesu azongiselaki bango: — Mibali nyonso bakoki kondima mateya oyo te, kaka ba-oyo bapesameli makoki mpo na yango. **12** Ezali na tina misato oyo esalaka ete mibali mosusu babala te: ezali na mibali oyo, wuta na mabumu ya bamama na bango, bakoki kobala te; ezali na mibali oyo baboma bango mokongo;

ezali mpe lisusu na mibali oyo bango moko baboya kobala mpo na Bokonzi ya Likolo. Tika ete moto oyo azali na makoki ya kondima mateya oyo andima yango! **13** Bato bamemaki bana mike epai ya Yesu mpo ete atia bango maboko mpe asambela mpo na bango. Kasi bayekoli bapamelaki bato oyo bamemaki bana yango. **14** Yesu alobaki: — Botika bana mike baya epai na Ngai, bopekisa bango te koya epai na Ngai; pamba te Bokonzi ya Likolo ezali mpo na bato oyo bazali lokola bango. **15** Atielaki bango maboko, mpe alongwaki wana. **16** Elenge mobali moko apusanaki pene na Yesu mpe atunaki: — Moteyi, likambo nini ya malamu nasengeli kosala mpo ete nazwa bomoi ya seko? **(aiōnios g166)** **17** Yesu azongisaki: — Mpo na nini ozali kotuna Ngai na tina na oyo ezali malamu? Moko kaka azali malamu. Soki olingi kokota kati na bomoi, tosa mibeko. **18** Elenge mobali yango atunaki lisusu: — Mibeko nini? Yesu azongisaki: — Okobomaka te, okosalaka ekobo te, okoyibaka te, okolobaka litatoli ya lokuta te, **19** okotosaka tata mpe mama na yo mpe okolingaka moninga na yo ndenge yo moko omilingaka. **20** Elenge mobali alobaki: — Natosaka mibeko wana nyonso; nasala lisusu nini? **21** Yesu azongisaki: — Soki olingi kozala moto ya kokoka, kende, teka biloko na yo mpe pesa epai ya babola mbongo oyo okozwa; bongo okozwa bomengo kati na Likolo. Sima na yango, yaka mpe landa Ngai. **22** Tango elenge mobali ayokaki bongo, akendeki na mawa, pamba te azalaki na bozwi mingi. **23** Yesu alobaki na bayekoli na Ye: — Nazali koloba na bino penza ya solo: ezali pasi mpo na mozwi kokota kati na Bokonzi ya Likolo! **24** Nazali koloba na bino lisusu: ezali pete mpo na shamo kolekela na lidusu ya tonga, kasi ezali penza pasi mpo na mozwi kokota kati na Bokonzi ya Nzambe. **25** Tango

bayekoli bayokaki Yesu koloba bongo, bakamwaki mingi mpe bakomaki kotunana: — Bongo nani penza akoki kobikisama? **26** Wana Yesu atalaki bango, alobaki: — Na bato, ekoki kosalema te; kasi na Nzambe, nyonso ekoki kosalema! **27** Petelo azwaki maloba mpe alobaki na Yesu: — Biso, totiki nyonso mpo na kolanda Yo! Ekozala boni mpo na biso? **28** Yesu alobaki na bango: — Nazali koloba na bino penza ya solo: tango makambo nyonso ekokoma ya sika, tango Mwana na Moto akovanda na Kiti ya Bokonzi na Ye ya nkembo, bino bato oyo bozali kolanda Ngai, bino mpe bokovanda na bakiti zomi na mibale ya bokonzi, mpo na koyangela mabota zomi na mibale ya Isalaele. **29** Mpe moto nyonso oyo atiki bandako, bandeko ya mibali, bandeko ya basi, tata, mama, bana to bilanga mpo na Kombo na Ngai akozwa yango koleka mbala nkama elongo na bomoi ya seko. **(aiōnios g166)** **30** Kati na bato oyo bazali sik'oyo bato ya liboso, ebele bakokoma bato ya suka; mpe kati na ba-oyo bazali sik'oyo bato ya suka, ebele bakokoma bato ya liboso.

20 Pamba te, tala ndenge nini Bokonzi ya Likolo ezali: Bokonzi ya Likolo ezali lokola nkolo elanga ya vino oyo abimaki na tongo makasi mpo na koluka bato oyo bakosala na elanga na ye. **2** Ayokanaki na bango ete moko na moko akobanda kozwa lifuti ya mbongo moko ya ebende mpo na mokolo mobimba; bongo atindaki bango na elanga na ye ya vino. **3** Na ngonga ya libwa ya tongo, abimaki lisusu mpe amonaki, na esika oyo bato bakutanaka, bato mosusu oyo bazalaki kosala eloko moko te. **4** Alobaki na bango: « Bino mpe bokende kosala na elanga na ngai ya vino. Nakopesa bino lifuti ya sembo, oyo ekoki. » **5** Boye, bakendeki kuna. Nkolo elanga abimaki lisusu na ngonga ya midi mpe na ngonga ya misato sima na midi; mpe na mbala

nyonso mibale, asalaki kaka ndenge moko. **6** Abimaki lisusu na ngonga ya mitano ya pokwa mpe amonaki lisusu bato batelemi na esika wana oyo bato bakutanaka. Atunaki bango: « Mpo na nini botelemi kaka boye mokolo mobimba na kosala eloko moko te? » **7** Bazongisaki: « Soki totelemi boye, ezali mpo ete moto moko te azwi biso na mosala. » Bongo alobaki na bango: « Bino mpe bokende kosala na elanga na ngai ya vino. » **8** Tango pokwa ekokaki, nkolo elanga ya vino alobaki na motambolisi ya misala ya elanga: « Benga basali nyonso mpe futa bango; banda na bato oyo nazwaki sima mpe sukisa na ba-oyo nazwaki liboso. » **9** Bato oyo babandaki mosala na ngonga ya mitano ya pokwa bayaki, mpe moko na moko azwaki lokola lifuti, mbongo moko ya ebende. **10** Bongo ekomaki ngonga ya kofuta bato oyo nkolo elanga azwaki liboso na mosala; bakanisaki ete bakozwa mbongo mingi koleka, kasi moko na moko kati na bango azwaki lokola lifuti, mbongo moko kaka ya ebende. **11** Tango bazwaki yango, basilikelaki nkolo elanga. **12** Balobaki: « Bato oyo ozwaki sima mpe basali kaka ngonga moko, ofuti bango ndenge moko na biso oyo tosali mosala makasi mokolo mobimba mpe na se ya moyi makasi! » **13** Kasi nkolo elanga azongiselaki moko kati na bango: « Moninga na ngai, nasali yo mabe te! Boni, toyokanaki te ete osala mpo na lifuti ya mbongo moko ya ebende? **14** Kamata lifuti na yo mpe kende. Ngai moko nde nalingi kopesa na moto oyo abandaki sima, lifuti ya ndenge moko na oyo napesi yo. **15** Boni, nazali na ndingisa te ya kosala na mbongo na ngai nyonso oyo nalingi? Osilikeli ngai mpo ete nazali moto malamu? » **16** Boye, kati na bato oyo bazali sik'oyo bato ya suka, ebele bakokoma bato ya liboso; mpe kati na ba-oyo bazali sik'oyo bato ya liboso, ebele bakokoma bato ya suka. **17** Wana Yesu azalaki

kokende na Yelusalemi, abendaki na pembeni bayekoli na Ye
zomi na mibale mpe alobaki na bango wana bazali kotambola:
18 « Boyoka! Tozali solo kokende na Yelusalemi; Mwana na
Moto akokabama na maboko ya bakonzi ya Banganga-Nzambe
mpe ya balakisi ya Mobeko; bakokatela Ye etumbu ya kufa **19**
mpe bakokaba Ye na maboko ya bapagano mpo ete baseka Ye,
babeta Ye fimbu mpe babaka Ye na ekulusu. Mpe na mokolo
ya misato, akosekwa. » **20** Bongo mama ya bana mibali ya
Zebede ayaki epai ya Yesu, elongo na bana na ye ya mibali,
mpe agumbamaki liboso na Ye mpo na kosenga Ye eloko moko.
21 Yesu atunaki ye: — Olingi nini? Azongisaki: — Laka ngai ete
bana na ngai mibale oyo ya mibali bakovanda kati na Bokonzi na
Yo: moko na ngambo ya loboko na Yo ya mobali, mpe mosusu,
na ngambo ya loboko na Yo ya mwasi. **22** Yesu azongiselaki
bango: — Bozali kososola te makambo oyo bozali kosenga!
Boni, bokoki komela kopo oyo Ngai nakomela? Bazongisaki:
— Iyo, tokoki. **23** Yesu alobaki na bango: — Solo, bokomela
na bino kopo oyo Ngai nakomela; kasi likambo ya kovanda na
ngambo ya loboko na Ngai ya mobali to na ngambo ya loboko
na Ngai ya mwasi, Ngai nakoki te kopesela yango ndingisa;
bisika wana ezali ya bato oyo Tata na Ngai abongisela bango
yango. **24** Tango bayekoli mosusu zomi bayokaki makambo
wana, basilikelaki bandeko mibale wana. **25** Kasi Yesu abengaki
bango nyonso mpe alobaki na bango: — Boyebi malamu ete
bakonzi ya bikolo bakonzaka bato ya bikolo oyo ezali na se ya
bokonzi na bango, mpe bakalaka ya lokumu bakonzaka bato oyo
bazali na se ya bokonzi na bango. **26** Esengeli te kozala bongo
kati na bino. Nzokande, tika ete moto nyonso oyo alingi kozala
moto monene kati na bino azala mosali na bino; **27** mpe tika

ete moto nyonso oyo alingi kozala moto ya liboso kati na bino azala mowumbu na bino! **28** Pamba te Mwana na Moto ayaki te mpo ete basalela Ye; kasi ayaki nde kosala mpo na bato, mpe kopesa bomoi na Ye lokola motuya ya kofuta mpo na kosikola bato ebele. **29** Tango Yesu elongo na bayekoli na Ye balongwaki na Jeriko, bato ebele balandaki Yesu. **30** Bakufi miso mibale bazalaki ya kovanda pembeni ya nzela; tango bayokaki ete Yesu azali koleka, bagangaki: — Nkolo, Mwana ya Davidi, yokela biso mawa! **31** Bato bazalaki kopamela bango mpo ete bakanga minoko na bango, kasi bango bagangaki lisusu makasi: — Nkolo, mwana ya Davidi, yokela biso mawa! **32** Yesu atelemaki, abengaki bango mpe atunaki bango: — Bolingi nasala nini mpo na bino? **33** Bazongiselaki Ye: — Nkolo, sala ete tomona. **34** Yesu ayokelaki bango mawa mpe asimbaki miso na bango; mpe, mbala moko, bakomaki komona mpe balandaki Ye.

21 Wana bazalaki kopusana pene ya Yelusalemi mpe bakomaki pene ya Betifaje, na ngomba ya banzete ya olive, Yesu atindaki bayekoli mibale. **2** Alobaki na bango: — Bokende na mboka oyo ezali liboso na bino; tango kaka bokokota na mboka yango, bokomona ane ya mwasi bakanga na singa, mpe mwana ya ane pembeni na yango; bofungola nyonso mibale mpe bomemela Ngai yango. **3** Soki moto moko alobi na bino likambo na tina na yango, bozongisela ye: « Nkolo azali na bosenga na yango. » Mpe, mbala moko, akotika yango kokende. **4** Makambo wana nyonso esalemaki mpo ete maloba oyo mosakoli aloba ekokisama: **5** « Boloba na Siona, mboka kitoko: ‹ Tala, mokonzi na yo azali koya epai na yo, atonda na boboto, avandi na likolo ya ane ya mwasi, na likolo ya mwana ya ane, mwana ya nyama oyo ememaka mikumba. › » **6** Bayekoli bakendeki mpe basalaki

ndenge kaka Yesu atindaki bango. **7** Bamemaki ane ya mwasi
elongo na mwana ya ane, batandaki bilamba na bango na
mikongo na yango; mpe Yesu avandaki na likolo na yango. **8**
Bato ebele batandaki bilamba na bango na nzela; bamososu
bakataki bitape na likolo ya banzete mpe batandaki yango lisusu
na nzela. **9** Bato oyo bazalaki kotambola liboso ya Yesu mpe ba-
oyo bazalaki kolanda sima bazalaki koganga: « Ozana na Mwana
na Davidi! Tika ete apambolama, Ye oyo ayei na Kombo ya
Nkolo! Ozana na bisika oyo eleki Likolo! » **10** Tango Yesu akotaki
kati na Yelusalemi, engumba mobimba eninganaki; bazalaki
kotuna: — Oyo lisusu nani? **11** Bato bazalaki kozongisa: — Ezali
mosakoli Yesu, moto ya Nazareti ya Galile! **12** Yesu akotaki kati
na lopango ya Tempelo, abenganaki bato nyonso oyo bazalaki
koteka mpe kosomba biloko kati na Tempelo; abalolaki bamesa
ya bato oyo bazalaki kobongola mbongo mpe bakiti ya ba-oyo
bazalaki koteka bibenga. **13** Alobaki na bango: — Ekomama: «
Ndako na Ngai ekobengama Ndako ya losambo; » kasi bino,
bozali kokomisa yango penza nganda ya miyibi! **14** Bakufi miso
mpe bato oyo batambola tengu-tengu bapusanaki pene na Yesu
kati na lopango ya Tempelo, mpe abikisaki bango. **15** Bakonzi ya
Banganga-Nzambe mpe balakisi ya Mobeko basilikaki makasi
tango bamonaki bikamwa oyo Yesu asalaki mpe ndenge bana
bazalaki koganga kati na lopango ya Tempelo: « Ozana na
Mwana na Davidi! » **16** Balobaki na Yesu: — Ozali koyoka
makambo oyo bazali koloba? Yesu azongiselaki bango: — Iyo!
Boni, botikala nanu kotanga te: « Wuta na minoko ya bana
mike, mpe ya bana oyo bazali nanu komela mabele, ozwaki
lokumu na Yo? » **17** Bongo atikaki bango, abimaki longwa na
engumba mpe akendeki na Betani epai wapi alekisaki butu. **18**

Na tongo-tongo ya mokolo oyo elandaki, wana azalaki kozonga
na engumba, ayokaki nzala. 19 Amonaki nzete moko ya figi
pembeni ya nzela, apusanaki pene na yango; kasi amonaki
eloko moko te na nzete yango, kaka makasa. Alobaki na nzete
yango: — Okobotaka lisusu mbuma te mpo na libela. Mpe kaka
na tango wana, nzete ya figi ekawukaki. (aiōn g165) 20 Tango
bayekoli bamonaki bongo, bakamwaki mingi mpe batunaki: —
Ndenge nini nzete ya figi ekawuki kaka boye na mbala moko?
21 Yesu azongiselaki bango: — Nazali koloba na bino penza
ya solo: soki bozali na kondima mpe botie tembe te, bokoki
kaka te kosala makambo oyo Ngai nasali na nzete ya figi oyo,
kasi bokoki mpe koloba na ngomba wana: « Longwa wana mpe
mibwaka na ebale, » yango ekosalema solo. 22 Soki bozali na
kondima, bokozwa nyonso oyo bokosenga kati na losambo.
23 Yesu akotaki na lopango ya Tempelo; mpe wana azalaki
koteya, bakonzi ya Banganga-Nzambe mpe bakambi ya bato
bapusanaki pene na Ye. Batunaki: — Na kombo ya bokonzi nini
ozali kosala biloko oyo? Nani apesi yo bokonzi yango? 24 Yesu
azongiselaki bango: — Ngai mpe, nazali kotuna bino motuna
moko. Soki kaka bopesi Ngai eyano, nakoyebisa bino soki na
kombo ya bokonzi nini nazali kosala makambo yango. 25 Libatisi
ya Yoane ewutaki na Nzambe to ewutaki na bato? Bakomaki
kokabola makanisi bango na bango: — Soki tolobi: « Ewutaki na
Nzambe, » akotuna biso lisusu: « Bongo mpo na nini bondimaki
ye te? » 26 Soki mpe tolobi: « Ewutaki na bato, » wana tosengeli
kobanga bato, pamba te bato nyonso bazwaka Yoane lokola
mosakoli. 27 Boye, bazongiselaki Yesu: — Toyebi te! Yesu mpe
alobaki na bango: — Ngai mpe, nakoyebisa bino te soki na
kombo ya bokonzi nini nazali kosala makambo yango. 28 Yesu

alobaki na bango lisusu: — Bokanisi nini na tina na lisolo oyo? Moto moko azalaki na bana mibali mibale; akendeki epai ya mwana ya liboso mpe alobaki na ye: « Mwana na ngai, kende lelo kosala na elanga ya vino. » **29** Mwana azongisaki: « Naboyi. » Kasi sima na mwa tango, abongolaki makanisi mpe akendeki na elanga yango. **30** Tata akendeki epai ya mwana mosusu mpe alobaki na ye kaka ndenge moko. Mwana yango azongisaki: « Malamu, nkolo na ngai, nakeyi! » Kasi akendeki te. **31** Nani kati na bango mibale akokisaki mokano ya tata na ye? Bazongisaki: — Mwana ya liboso. Yesu alobaki na bango: — Nazali koloba na bino penza ya solo: bafutisi mpako mpe basi ya ndumba bakokota na Bokonzi ya Nzambe liboso na bino, **32** pamba te Yoane ayaki nde epai na bino mpo na kolakisa bino nzela ya bosembo, kasi bondimaki ye te; nzokande, bafutisi mpako mpe basi ya ndumba bandimaki ye. Atako bomonaki yango na miso na bino, kasi bobongolaki kaka mitema te mpe bondimaki ye kaka te. **33** Boyoka lisese mosusu: Moto moko alonaki elanga ya vino, atongaki lopango zingazinga na yango, atimolaki ekamolelo bambuma ya vino mpe atongaki ndako molayi ya bakengeli. Sima, apesaki elanga yango na maboko ya basali mpo ete bakoma kofutela yango, mpe akendeki na mobembo. **34** Tango eleko ya kobuka bambuma ekomaki pene, atindaki basali na ye epai ya bafuteli elanga, mpo ete bakende kokongola bambuma na ye; **35** kasi bafuteli elanga bakangaki basali yango; babetaki moko, babomaki mosusu, mpe babambaki oyo ya misato mabanga. **36** Atindaki basali mosusu ebele koleka ba-oyo ya liboso; kasi bafuteli elanga basalaki bango ndenge kaka basalaki ba-oyo ya liboso. **37** Na suka, atindelaki bango mwana na ye ya mobali mpe amilobelaki: « Solo, bakotosa mwana na

ngai! » **38** Kasi tango bafuteli elanga bamonaki mwana yango,
balobanaki bango na bango: « Tala mokitani ya libula ya elanga!
Boya, toboma ye mpo ete libula ya elanga ekoma ya biso! » **39**
Bakangaki ye, babwakaki ye na libanda ya elanga ya vino mpe
babomaki ye. **40** Tango nkolo elanga ya vino akoya, akosala
bafuteli elanga wana nini? **41** Bazongisaki: — Akobomisa bato
mabe wana na kufa moko ya somo penza, akopesa elanga
yango ya vino na maboko ya bafuteli mosusu oyo bakobanda
kofutaka ye ndambo na ye ya bambuma, na eleko oyo babukaka
yango. **42** Yesu alobaki na bango: — Nanu botanga te kati na
Makomi: « Libanga oyo batongi ndako babwakaki ekomi libanga
ya songe ya ndako, mpe esimbi ndako mobimba? Nkolo asalaki
bongo, mpe ezali penza likambo ya kokamwa na miso na biso. »
43 Yango wana, nazali koyebisa bino ete Bokonzi ya Nzambe
ekolongolama kati na bino mpo ete epesama na bato oyo
bakokoka kolakisa misala na yango. [**44** Moto oyo akokweya
na likolo ya libanga yango akobukana ndambo na ndambo;
kasi moto oyo libanga yango ekokweyela, ekopanza ye.] **45**
Sima na bango koyoka masese na Ye, bakonzi ya Banganga-
Nzambe mpe Bafarizeo basosolaki ete Yesu azalaki koloba na
tina na bango. **46** Bazalaki koluka nzela ya kokanga Ye, kasi
babangaki bato, pamba te bango nyonso bazalaki kozwa Yesu
lokola mosakoli.

22 Yesu alobaki na bango lisusu na masese: **2** — Bokonzi ya
Likolo ekokani na mokonzi moko oyo asalaki feti ya libala mpo
na mwana na ye ya mobali. **3** Atindaki basali na ye kokende
koyebisa babengami na feti ete baya na feti, kasi babengami
yango baboyaki. **4** Atindaki lisusu basali mosusu mpe alobaki
na bango: « Bosengela ngai epai ya babengami na feti ete

baya penza, mpe boyebisa bango ete nasili kobongisa bilei:
nabomi bangombe na ngai ya mibali mpe banyama na ngai ya
mafuta; mpe sik'oyo, nyonso esili kobongisama malamu. Boloba
na bango ete bazanga te na feti. » **5** Kasi babengami na feti
bazwaki kobengama yango na pamba: bamoko bakendeki na
bilanga na bango; bamosusu, na mombongo na bango; **6** mpe
bamosusu bakangaki basali ya mokonzi, banyokolaki bango mpe
babomaki bango. **7** Mokonzi asilikaki makasi, atindaki basoda na
ye koboma babomi wana mpe kotumba engumba na bango. **8**
Alobaki na basali na ye: « Bilei ya feti esili kobongisama malamu,
kasi babengami mpo na kozala na feti yango babongaki na yango
te. **9** Bokende na bisika oyo babalabala ekutana mpe bobenga
bato nyonso oyo bokomona kuna, mpo ete baya na feti ya libala
ya mwana na ngai. » **10** Basali bakendeki na babalabala mpe
babengaki bato nyonso oyo bamonaki kuna: bato mabe mpe bato
malamu. Boye, ndako ya feti etondaki na babengami. **11** Kasi
tango mokonzi akotaki mpo na kotala bato oyo babengamaki
na feti, amonaki moto moko oyo alataki te elamba ya feti ya
libala. **12** Atunaki ye: « Molingami na ngai, okoti awa ndenge
nini awa olati te elamba oyo ebongi na feti ya libala? » Moto
yango azangaki eyano ya kopesa. **13** Bongo mokonzi alobaki
na basali na ye: « Bokanga ye makolo mpe maboko, bobwaka
ye kati na molili ya libanda, epai wapi kolela mpe koswa minu
ezali. » **14** Pamba te babengami bazali ebele, kasi baponami
bazali moke. **15** Bongo Bafarizeo babendanaki pembeni mpo na
kosala mabongisi ya kokanga Yesu na motambo na nzela ya
maloba na Ye moko. **16** Batindelaki Yesu bayekoli na bango
elongo na bato ya lisanga ya Erode. Batindami yango balobaki
na Yesu: — Moteyi, toyebi malamu ete ozali moto oyo azanga

pamela mpe oteyaka na bosolo nzela ya Nzambe, otepaka-
tepaka te liboso ya makanisi ya bato mpe oponaka bilongi te; **17**
yebisa biso makanisi na yo na tina na likambo oyo: Kolanda
mobeko, ezali malamu to epekisami kofuta mpako ya mokonzi
epai ya Sezare? **18** Kasi lokola Yesu asosolaki mayele mabe na
bango, alobaki: — Bato ya bilongi mibale! Mpo na nini bozali
kotiela Ngai motambo? **19** Bolakisa Ngai mbongo oyo bofutaka
na yango mpako. Bamemelaki Ye mbongo moko ya ebende.
20 Atunaki bango: — Elilingi mpe makomi oyo ezali ya nani?
21 Bazongisaki: — Ezali ya Sezare. Yesu alobaki na bango:
— Bopesa na Sezare, oyo ezali ya Sezare; mpe bopesa na
Nzambe, oyo ezali ya Nzambe! **22** Tango bayokaki eyano ya
Yesu, bakamwaki; batikaki Ye mpe bakendeki. **23** Kaka na
mokolo yango, Basaduseo oyo balobaka ete lisekwa ezali te,
bayaki epai na Yesu mpe batunaki Ye: **24** — Moteyi, Moyize
alobaki: « Soki mobali akufi mpe atiki mwana te, ndeko na ye ya
mobali asengeli kobala mwasi oyo mokufi atiki mpo ete abotisa
ye bana oyo bakozala bakitani ya mokufi. » **25** Nzokande, kati
na biso, ezalaki na bandeko mibali sambo. Ndeko mobali ya
liboso abalaki mwasi mpe akufaki; kasi lokola abotaki te bana
oyo basengelaki kokitana na ye, atikelaki ndeko na ye ya mobali
mwasi na ye. **26** Esalemaki mpe bongo na ndeko ya mibale, na
ndeko ya misato kino na ndeko ya sambo. **27** Sima na bango
nyonso, mwasi yango mpe akufaki. **28** Na mokolo oyo bato
bakosekwa kati na bakufi, mwasi yango akozala mwasi ya nani
kati na bandeko nyonso sambo, pamba te bango nyonso sambo
babalaki ye? **29** Yesu azongiselaki bango: — Bozali kati na
libunga, pamba te boyebi Makomi te, mpe boyebi nguya ya
Nzambe te. **30** Na mokolo oyo bato bakosekwa kati na bakufi,

bakobala lisusu te; kasi bakozala lokola ba-anjelu kati na Likolo.
31 Mpo na oyo etali lisekwa ya bakufi, botikala nanu kotanga
te makambo oyo Nzambe ayebisa bino: **32** « Nazali Nzambe
ya Abrayami, Nzambe ya Izaki, mpe Nzambe ya Jakobi? »
Nzambe azali Nzambe ya bakufi te, kasi azali Nzambe ya bato
ya bomoi. **33** Tango ebele ya bato bayokaki bongo, bakamwaki
mingi mateya ya Yesu. **34** Tango Bafarizeo bayokaki ete Yesu
asukisi Basaduseo, bango mpe basanganaki; **35** mpe moko kati
na bango, molakisi ya Mobeko, alukaki kotiela Yesu motambo,
atunaki Ye: **36** — Moteyi, mobeko nini eleki monene kati na
mibeko nyonso? **37** Yesu azongiselaki ye: — Linga Nkolo,
Nzambe na yo, na motema na yo mobimba, na molimo na yo
mobimba mpe na makanisi na yo nyonso. **38** Yango nde mobeko
ya liboso mpe eleki monene. **39** Mobeko ya mibale oyo ekokani
na yango: « Linga moninga na yo ndenge yo moko omilingaka.
» **40** Mibeko nyonso mpe mateya ya basakoli evandi kati na
mibeko oyo mibale. **41** Wana Bafarizeo basanganaki esika
moko, Yesu atunaki bango: **42** — Bozali kokanisa nini na tina na
Klisto? Azali Mwana ya nani? Bazongiselaki Ye: — Azali mwana
ya Davidi! **43** Alobaki na bango: — Bongo ndenge nini Davidi, na
botindikami ya Molimo ya Nzambe, abengaki Ye Nkolo? Pamba
te alobaki: **44** « Nkolo alobaki na Nkolo na ngai: ‹ Vanda na
ngambo ya loboko na Ngai ya mobali kino natia banguna na Yo
na se ya matambe na Yo. › » **45** Soki Davidi azali kobenga Ye «
Nkolo, » bongo ndenge nini akoki lisusu kozala mwana na ye?
46 Moto moko te akokaki kozongisela Ye ata liloba moko. Mpe,
banda mokolo wana, moko te amekaki lisusu kotuna Ye mituna.

23 Yesu alobaki na ebele ya bato mpe na bayekoli na Ye:
2 « Balakisi ya Mobeko mpe Bafarizeo bazali na mokumba

ya koteya bato mibeko ya Moyize. **3** Boye, bosengeli kosala keba na mateya nyonso oyo bateyaka bino, mpe bobongisa etamboli na bino kolanda mateya na bango; kasi bomekola te misala na bango, pamba te batiaka mateya na bango na misala te. **4** Babongisaka mikumba ya kilo makasi mpe batiaka yango na mapeka ya bato mosusu, kasi bango moko balingaka ata moke te kotombola mosapi oyo ya moke mpo na kosunga bato yango na komema mikumba yango. **5** Misala nyonso oyo basalaka, basalaka yango kaka mpo ete bato bamona bango. Boye, bayeisaka minene mikanda na bango, oyo bakoma biteni ya Makomi, mpe milayi, basonge ya banzambala na bango. **6** Balingaka kovanda na bisika ya lokumu kati na bafeti, mpe na bisika ya liboso kati na bandako ya mayangani; **7** balingaka ete bato bapesa bango mbote, na bisika oyo bato ebele bakutanaka, mpe babenga bango ‹ Moteyi. › **8** Kasi bino, bolinga te ete bato babenga bino ‹ Moteyi, › pamba te bozali na Moteyi kaka moko, mpe bino nyonso bozali bandeko. **9** Bobenga moto moko te awa na mokili ‹ Tata, › pamba te bozali kaka na Tata moko, mpe azali kati na Likolo. **10** Bolinga te ete bato babenga bino ‹ bakonzi, › pamba te bozali kaka na Mokonzi moko, Klisto. **11** Moto oyo aleki monene kati na bino akozala mosali na bino. **12** Pamba te moto oyo amitombolaka, bakokitisa ye; mpe oyo amikitisaka, bakotombola ye. **13** Mawa na bino, balakisi ya Mobeko mpe Bafarizeo, bato ya bilongi mibale! Bokangaka nzela mpo ete bato mosusu bakota te kati na Bokonzi ya Likolo; bino moko, bozali kokota kuna te, kasi bozali lisusu kokanga nzela mpo ete bato oyo bazali na posa ya kokota bakota te. [**14** Mawa na bino, balakisi ya Mobeko mpe Bafarizeo, bato ya bilongi mibale! Boyibaka biloko ya basi oyo bakufisa mibali, mpe bosalaka

mabondeli ya milayi-milayi mpo na kokosa bato. Mpo na yango, bokozwa etumbu oyo eleki makasi.] **15** Mawa na bino, balakisi ya Mobeko mpe Bafarizeo: bato ya bilongi mibale! Bosalaka mibembo na ebale mpe na mokili mpo na koluka kozwa kaka mopagano moko oyo akondima kosambela na lingomba na bino; mpe soki kaka andimi, bokomisaka ye moto ya lifelo mbala mibale koleka bino moko. **(Geenna g1067)** **16** Mawa na bino, batambolisi bakufa miso! Bolobaka: ‹ Soki moto alapi ndayi na kombo ya Tempelo, wana ezali likambo te; kasi soki alapi ndayi na kombo ya wolo ya Tempelo, wana asengeli kokokisa ndayi na ye. › **17** Bino, bakufi miso, bozali penza bazoba! Eloko nini eleki motuya: wolo to Tempelo oyo ekomisaka wolo bule? **18** Bolobaka lisusu: ‹ Soki moto alapi ndayi na kombo ya etumbelo, wana ezali likambo te; kasi soki alapi ndayi na kombo ya likabo oyo ezali na likolo ya etumbelo, asengeli kokokisa ndayi na ye. › **19** Bakufi miso! Eloko nini eleki motuya: likabo to etumbelo oyo ekomisi likabo bule? **20** Pamba te moto oyo alapi ndayi na kombo ya etumbelo alapi yango na kombo ya etumbelo yango mpe na kombo ya biloko nyonso oyo ezali na likolo na yango. **21** Moto oyo mpe alapi ndayi na kombo ya Tempelo alapi yango na kombo ya Tempelo yango mpe na Kombo ya Ye oyo avandaka kati na yango. **22** Mpe moto oyo alapi ndayi na kombo ya Likolo alapi yango na kombo ya Kiti ya Bokonzi ya Nzambe mpe na Kombo ya Ye oyo avandelaka yango. **23** Mawa na bino, balakisi ya Mobeko mpe Bafarizeo, bato ya bilongi mibale! Solo, bofutaka eteni ya zomi ya bandembi, ya bamusikadi mpe ya biloko ya mike-mike ya solo kitoko; kasi bomonaka pamba makambo oyo eleki motuya kati na Mobeko: bosembo, motema mawa mpe kondima. Nzokande, bosengeli nde kotia yango na misala mpe

kozwa na motuya likambo oyo wana ya kofuta eteni ya zomi. **24** Bino, batambolisi bakufa miso! Solo, bolongolaka nzinzi oyo ekweyaka na masanga na bino, kasi bomelaka shamo mobimba. **25** Mawa na bino, balakisi ya Mobeko mpe Bafarizeo, bato ya bilongi mibale! Bosukolaka malamu libanda ya bakopo mpe ya basani, kasi botondisaka yango na biloko ya moyibi mpe ya lokoso na bino. **26** Mofarizeo mokufi miso! Banda nanu na kopetola kati ya kopo mpe ya sani, bongo libanda ekokoma peto. **27** Mawa na bino, balakisi ya Mobeko mpe Bafarizeo, bato ya bilongi mibale! Bozali lokola bakunda oyo bapakola langi ya pembe: emonanaka kitoko na libanda, kasi etonda na mikuwa ya bakufi mpe na lolenge nyonso ya mbindo. **28** Ndenge moko mpe mpo na bino: na libanda, bomonanaka lokola bato ya sembo na miso ya bato; kasi na kati, botondi na lokuta mpe na mabe. **29** Mawa na bino, balakisi ya Mobeko mpe Bafarizeo, bato ya bilongi mibale! Botongaka bakunda mpo na basakoli, mpe bokomisaka kitoko malita ya bato ya sembo. **30** Bolobaka: ‹ Soki tozalaki na bomoi na tango ya bakoko na biso, tolingaki kosangana te elongo na bango mpo na kotangisa makila ya basakoli. › **31** Boye, na maloba na bino moko, bondimaka ete bozali penza bakitani ya bato oyo babomaki basakoli. **32** Bokoba malamu na mosala oyo batata na bino babandaki, mosala ya koboma basakoli! **33** Bino, banyoka, libota ya bitupa! Ndenge nini bokoki kokanisa ete bokokima etumbu ya lifelo? **(Geenna g1067)** **34** Mpo na yango, Ngai nakotindela bino basakoli, bato ya bwanya mpe balakisi ya Mobeko. Bokoboma mpe bokobaka bamoko na ekulusu, bokobeta bamosusu fimbu kati na bandako na bino ya mayangani mpe bokobengana bango na engumba moko na moko, **35** mpo ete makila ya bato nyonso ya sembo,

oyo basopa na mabele, etangama na mito na bino, kobanda na makila ya Abele, moto ya sembo, kino na makila ya Zakari, mwana mobali ya Barashi, oyo bobomaki kati ya Tempelo mpe etumbelo. **36** Nazali koloba na bino penza ya solo: etumbu oyo esengeli mpo na mabe wana nyonso ekokweyela bato ya ekeke oyo. **37** Yelusalemi, Yelusalemi, yo oyo obomaka basakoli mpe obambaka bato oyo Nzambe atindelaka yo mabanga, mbala boni nalingaki kosangisa bana na yo, ndenge soso ya mwasi esangisaka bana na yango na se ya mapapu na yango, kasi boboyaki! **38** Sik'oyo, ndako na bino ezali kosundolama. **39** Pamba te, nazali koloba na bino: Kobanda lelo, bokotikala komona Ngai lisusu te kino bokoloba: ‹ Tika ete apambolama, Ye oyo ayei na Kombo ya Nkolo! › »

24 Wana Yesu azalaki kobima longwa na lopango ya Tempelo, bayekoli na Ye bapusanaki pene na Ye mpo na kotalisa Ye ndenge batonga Tempelo. **2** Kasi Yesu alobaki na bango: — Bomoni nyonso oyo? Nazali koloba na bino penza ya solo: nyonso ekobukama, libanga moko te ekotikala awa na likolo ya libanga mosusu. **3** Lokola Yesu avandaki na ngomba ya banzete ya olive, bayekoli bapusanaki pene na Ye mpe batunaki Ye, na esika oyo bazalaki bango moko kaka: — Yebisa biso: makambo wana ekosalema tango nini? Mpe elembo nini ekotalisa koya na Yo mpe suka ya mokili? **(aiōn g165)** **4** Yesu azongisaki: — Bosala keba ete moto moko te akosa bino! **5** Pamba te bato mingi bakoya na Kombo na Ngai mpe bakoloba: « Ngai nde Masiya, » mpe bakokosa bato ebele. **6** Bokoyoka basango ya bitumba mpe nungununungu na tina na bitumba, kasi bomitungisa te mpo na yango; pamba te makambo wana esengeli kosalema, kasi ekozala nanu suka ya mokili te. **7** Ekolo moko ekotelemela

ekolo mosusu, bokonzi moko ekobundisa bokonzi mosusu, nzala
ekozala makasi penza, mpe mabele ekoningana bipai na bipai.
8 Makambo nyonso wana ekozala kaka ebandeli ya pasi lokola
pasi ya mwasi oyo azali kobota. **9** Bongo, bakokaba bino mpo ete
bomona pasi, bakoboma bino; bikolo nyonso ekoyina bino mpo
na Kombo na Ngai. **10** Mpo na yango, bato ebele bakokweyisa
kondima na bango, bakokaba mpe bakoyina baninga na bango.
11 Basakoli ebele ya lokuta bakobima mpe bakokosa bato ebele.
12 Lokola mabe ekokola se kokola, bolingo ya bato ebele ekokita.
13 Kasi moto oyo akoyika mpiko kino na suka akobika. **14** Sango
Malamu oyo ya Bokonzi ekoteyama na mokili mobimba mpo ete
ezala litatoli epai ya bikolo nyonso; sima na yango kaka nde
suka ekoya. **15** Yango wana, tango bokomona makambo ya
nkele oyo epesaka bato pasi na motema, oyo mosakoli Daniele
alobelaki, kosalema kati na Esika ya bule, —tika ete motangi
asosola malamu— **16** wana tika ete bato oyo bakozala kati na
Yuda bakima na bangomba; **17** tika ete moto oyo akozala na
likolo ya ndako akita te, mpo na kokende kozwa eloko songolo
kati na ndako na ye, **18** mpe tika ete moto oyo akozala kati na
bilanga azonga na ndako te, mpo na kokende kozwa elamba na
ye! **19** Na mikolo wana, mawa na basi oyo bakozala na bazemi
mpe na ba-oyo bakozala komelisa bana mabele! **20** Bosambela
mpo ete makambo wana esalema te na eleko ya malili makasi
to na mokolo ya Saba. **21** Pamba te pasi ekozala makasi, na
lolenge oyo etikala nanu kozala te, wuta na ebandeli ya mokili
kino sik'oyo, mpe na lolenge oyo ekotikala kozala lisusu te. **22**
Mpe soki Nkolo ayeisaki te mikolo yango moke, moto ata moko
te akokaki kobika; kasi mpo na baponami na Ye, akoyeisa yango
moke. **23** Na tango wana, soki moto moko alobi na bino: « Klisto

azali awa! » to « Azali kuna, » bondima ye te. **24** Pamba te bamasiya ya lokuta mpe basakoli ya lokuta bakobima, bakosala bilembo minene mpe bikamwa mpo na kokosa ata baponami, soki ekokaki kosalema. **25** Namiyebiseli bino mpo ete bosala keba! **26** Soki moto moko alobi na bino: « Botala, azali kati na esobe, » bokende kuna te; to « Azali awa, kati na esika ebombama, » bondima yango te. **27** Solo, ndenge mokalikali oyo ebimi na este engengisaka kino na weste, ndenge wana mpe koya ya Mwana na Moto ekozala. **28** Esika nyonso ebembe ezali kopola, bandeke oyo eliaka bibembe esanganaka wana. **29** Tango kaka mikolo yango ya pasi ekoleka, « moyi ekokoma molili, sanza ekongenga lisusu te, minzoto ekokweya longwa na likolo, mpe banguya ya Likolo ekoningisama. » **30** Sima na yango, elembo ya Mwana na Moto ekomonana na likolo; bongo bikolo nyonso ya mokili ekokoma kolelalela mpe ekomona Mwana na Moto koya na likolo ya mapata ya likolo, kati na nguya mpe na nkembo monene. **31** Mpe na lokito monene ya kelelo, akotinda ba-anjelu na Ye kosangisa baponami na Ye longwa na bangambo nyonso minei ya mokili: longwa na suka moko ya Likolo kino na suka mosusu. **32** Tika ete lisese ya nzete ya figi eteya bino: soki kaka bitape na yango elembi mpe ebandi kobimisa makasa, boyebaka ete eleko ya moyi makasi ekomi pene. **33** Ndenge moko mpe mpo na bino; tango bokomona makambo wana nyonso, boyeba ete Mwana na Moto akomi pene, lokola na bikuke ya engumba. **34** Nazali koloba na bino penza ya solo: bato ya ekeke oyo bakoleka te kino makambo wana nyonso ekosalema. **35** Likolo mpe mabele ekoleka, kasi maloba na Ngai ekoleka te. **36** Mpo na oyo etali mokolo to ngonga, moko te ayebi yango, ezala ba-anjelu ya Likolo to

Mwana; Ye moko kaka Tata nde ayebi yango. **37** Ndenge esalemaki na tango ya Noa, ndenge wana mpe ekosalema na koya ya Mwana na Moto; **38** pamba te liboso ete mpela eya, bato bazalaki kolia mpe komela, kobala mpe kobalisa bana na bango, kino na mokolo oyo Noa akotaki na masuwa; **39** bayebaki eloko moko te na tina na oyo elingaki kosalema, kino mpela eyaki mpe ekumbaki bango nyonso. Ekozala mpe bongo na koya ya Mwana na Moto. **40** Mibali mibale bakozala na elanga: moko akokamatama, mpe mosusu akotikala; **41** basi mibale bakozala konika bambuma na enikelo; moko akokamatama, mpe mosusu akotikala. **42** Yango wana, bosenzela; pamba te boyebi te mokolo nini Nkolo na bino akoya. **43** Bososola malamu likambo oyo: soki nkolo ndako ayebaki ngonga ya butu oyo moyibi akoya, alingaki kosenzela mpe kopekisa ye kokota kati na ndako na ye. **44** Yango wana, bino mpe, bomibongisa, pamba te Mwana na Moto akoya na ngonga oyo bozali kokanisa kutu te. **45** Nani azali mowumbu ya sembo mpe ya mayele epai ya nani nkolo apesaki mokumba ya kokamba basali kati na ndako na ye, mpo ete apesaka bango bilei na bango na tango oyo ekoki? **46** Esengo na mowumbu oyo nkolo na ye, tango akozonga, akokuta azali kosala bongo. **47** Nazali koloba na bino penza ya solo: nkolo na ye akopesa ye mokumba ya kobatela bozwi na ye nyonso. **48** Kasi soki azali mowumbu mabe oyo amilobeli: « Nkolo na ngai awumeli mpo na kozonga, » **49** mpe akomi kobeta baninga na ye ya mosala, bawumbu lokola ye, kolia mpe komela masanga mesa moko elongo na balangwi masanga, **50** nkolo na ye akozonga na mokolo oyo ye, mowumbu, azali kozela te mpe na ngonga oyo ayebi te; **51** akokata-kata ye na

biteni mpe akotia ye esika moko na bato ya bilongi mibale, na esika oyo ekozala kolela mpe koswa minu.

25 Bokonzi ya Likolo ekozala lokola baseka zomi oyo bakamataki minda na bango mpe bakendeki kokutana na mobali ya libala. **2** Kati na bango, mitano bazalaki bazoba, mpe mitano bazalaki mayele. **3** Baseka oyo bazalaki bazoba bakamataki minda na bango, kasi bamemaki mafuta te; **4** ba-oyo bazalaki mayele bakamataki minda na bango mpe milangi oyo ezalaki na mafuta kati na yango. **5** Lokola mobali ya libala azalaki kowumela mpo na kokoma, baseka nyonso wana bayokaki pongi mpe balalaki. **6** Na ngonga ya midi ya butu, mongongo moko eyokanaki: « Mobali ya libala ayei! Bokende kokutana na ye! » **7** Baseka nyonso balamukaki mpe babongisaki minda na bango. **8** Baseka oyo bazalaki bazoba balobaki na ba-oyo bazalaki mayele: « Bopesa biso ndambo ya mafuta na bino, pamba te minda na biso ekomi pene ya kokufa. » **9** Kasi baseka oyo bazalaki mayele bazongisaki: « Te! Ekokoka te mpo na biso mpe bino! Ebongi nde bokima mbangu epai ya bateki mafuta mpo ete bosomba mafuta na bino moko. » **10** Wana bazalaki kokende kosomba mafuta, mobali ya libala akomaki: baseka oyo bamilengelaki bakotaki elongo na mobali ya libala kati na ndako oyo basalelaka feti ya libala, mpe bakangaki ekuke. **11** Na sima, baseka mosusu mpe bayaki; balobaki: « Nkolo, nkolo, fungolela biso ekuke! » **12** Kasi azongiselaki bango: « Nazali koloba na bino penza ya solo: nayebi bino te. » **13** Boye bosenzela, pamba te boyebi mokolo te, boyebi mpe ngonga te. **14** Ekozala lisusu lokola moto moko oyo, wana akomaki pene ya kokende na mobembo, abengaki basali na ye mpe apesaki bango mokumba ya kobatela bozwi na ye.

15 Apesaki na mosali ya liboso batalanta mitano; na mosali ya mibale, batalanta mibale; mpe na mosali ya misato, talanta moko. Apesaki bango yango kolanda makoki ya moko na moko, mpe akendeki na mobembo. **16** Mosali oyo azwaki batalanta mitano abandaki mbala moko kobalola yango na mombongo, mpe mombongo yango ebotaki batalanta mosusu mitano lokola mileki. **17** Mosali oyo azwaki batalanta mibale asalaki mpe ndenge moko. Mombongo na ye ebotaki batalanta mosusu mibale lokola mileki. **18** Kasi moto oyo azwaki kaka talanta moko atimolaki libulu kati na mabele mpe abombaki talanta ya nkolo na ye. **19** Sima na mikolo ebele, nkolo ya basali wana azongaki mpe alobaki na bango: « Boyebisa ngai ndenge nini bosalelaki bozwi na ngai. » **20** Mosali oyo azwaki batalanta mitano apusanaki mpe amemaki batalanta mitano mosusu oyo azwaki lokola mileki. Alobaki: « Nkolo na ngai, opesaki ngai batalanta mitano; tala, nazwi batalanta mitano mosusu lokola mileki. » **21** Nkolo azongiselaki ye: « Malamu! Ozali mosali malamu mpe ya sembo. Lokola ozalaki sembo na biloko moke, nakopesa yo mokumba ya kobatela biloko ebele. Yaka kosepela elongo na nkolo na yo. » **22** Mosali oyo azwaki batalanta mibale ayaki mpe alobaki: « Nkolo na ngai, opesaki ngai batalanta mibale; tala, nazwi batalanta mibale mosusu lokola mileki. » **23** Nkolo azongiselaki ye: « Malamu! Ozali mosali malamu mpe ya sembo. Lokola ozalaki sembo na biloko moke, nakopesa yo mokumba ya kobatela biloko ebele. Yaka kosepela elongo na nkolo na yo. » **24** Bongo mosali oyo azwaki talanta moko ayaki mpe alobaki: « Nkolo na ngai, nayebaki ete ozali moto ya matata, obukaka bambuma na elanga oyo olonaki te mpe olokotaka bambuma na esika oyo obwakaki ata nkona moko te.

25 Yango wana, nabangaki mpe nakendeki kobomba talanta na
yo na se ya mabele. Tala yango oyo, kamata talanta na yo. » **26**
Nkolo na ye azongisaki: « Mosali mabe mpe ya goyigoyi! Lokola
oyebaki ete nabukaka bambuma na elanga oyo nalonaki te mpe
nalokotaka bambuma na esika oyo nabwakaki ata nkona moko
te, **27** mpo na nini opesaki te talanta na ngai epai ya babombi
misolo mpo ete, na bozongi na ngai, nakoka kozwa yango elongo
na mileki? **28** Bobotola ye talanta yango mpe bopesa yango epai
ya moto oyo azali na batalanta zomi. **29** Pamba te, na moto oyo
azali na eloko, bakopesa ye lisusu, mpe akokoma na bofuluki;
kasi na moto oyo azangi, bakobotola ye ata oyo azali na yango.
30 Bongo na oyo etali mosali mabe oyo, bobwaka ye kati na
molili ya libanda, epai wapi kolela mpe koswa minu ezali. » **31**
Tango Mwana na Moto akoya kati na nkembo na Ye elongo na
ba-anjelu na Ye nyonso, akovanda na Kiti ya Bokonzi na Ye ya
nkembo. **32** Bikolo nyonso ya mokili ekosangana liboso na Ye.
Bongo akokabola bango na masanga mibale ndenge mobateli
bibwele akabolaka bameme mpe bantaba: **33** akotia bameme na
ngambo ya loboko na Ye ya mobali, mpe bantaba, na ngambo
ya loboko na Ye ya mwasi. **34** Sima na yango, Mokonzi akoloba
na bato oyo bakozala na ngambo ya loboko na Ye ya mobali: «
Boya, bino bato oyo Tata na Ngai apambola, bokamata libula na
bino, Bokonzi oyo babongisela bino wuta mokili ekelama. **35**
Pamba te nayokaki nzala, mpe bopesaki Ngai bilei; nayokaki
posa ya mayi, mpe bopesaki Ngai mayi ya komela; nazalaki
mopaya, mpe boyambaki Ngai malamu; **36** nazalaki bolumbu,
mpe bolatisaki Ngai bilamba; nabelaki, mpe bosungaki Ngai;
nakotaki na boloko, mpe boyaki kotala Ngai. » **37** Bongo, bato ya
sembo bakoloba na Ye: « Nkolo, tango nini tomonaki Yo na nzala

mpe topesaki Yo bilei; tango nini tomonaki na posa ya mayi,
mpe topesaki yo mayi ya komela? **38** Tango nini tomonaki Yo
mopaya, mpe toyambaki Yo malamu; tango nini ozalaki bolumbu,
mpe biso tolatisaki Yo? **39** Tango nini tomonaki Yo kobela to kati
na boloko mpe toyaki kotala Yo? » **40** Mokonzi akozongisela
bango: « Nazali koloba na bino penza ya solo: eloko nyonso oyo
bosalaki mpo na moko kati na bandeko na Ngai, oyo bazali bato
pamba, boyeba malamu ete bosalaki yango nde epai na Ngai. »
41 Bongo akoloba na bato oyo bakozala na ngambo ya loboko
na Ye ya mwasi: « Bokende mosika na Ngai, bino bato oyo
Nzambe alakela mabe; bokende na moto ya libela na libela, oyo
ebongisama mpo na Satana elongo na ba-anjelu na ye. **(aiōnios
g166)** **42** Pamba te nayokaki nzala, kasi bopesaki Ngai bilei te;
nayokaki posa ya mayi, kasi bopesaki Ngai te mayi ya komela;
43 nazalaki mopaya, kasi boyambaki Ngai malamu te epai na
bino; nazalaki bolumbu, kasi bolatisaki Ngai te; nabelaki mpe
nakotaki na boloko, kasi bosungaki Ngai te. » **44** Bango mpe
bakotuna Ye: « Nkolo, tango nini tomonaki Yo na nzala to na
posa ya mayi; tango nini tomonaki Yo mopaya, ozangi bilamba,
ozali kobela to okoti na boloko, bongo tosungaki Yo te? » **45**
Akozongisela bango: « Nazali koloba na bino penza ya solo:
eloko nyonso oyo bosalaki te mpo na moko kati na bato pamba
oyo, boyeba malamu ete bozangaki nde kosala yango epai na
Ngai. » **46** Boye, bakokende na etumbu ya seko, kasi bato ya
sembo bakozwa bomoi ya seko. **(aiōnios g166)**

26 Tango Yesu asilisaki koloba makambo wana nyonso,
ayebisaki bayekoli na Ye: **2** « Boyebi malamu ete etikali mikolo
mibale mpo ete feti ya Pasika ebanda, mpe ete ezali na tango
wana nde bakokaba Mwana na Moto mpo ete babaka Ye na

ekulusu. » **3** Boye, bakonzi ya Banganga-Nzambe mpe bakambi
ya bato basanganaki kati na ndako ya Kayifa, mokonzi ya
Banganga-Nzambe; **4** bayokanaki kosalela mayele mabe mpo
na kokanga Yesu mpe koboma Ye. **5** Kasi balobaki: « Tosala
yango te na tango ya feti, noki te bato bakotomboka. » **6** Lokola
Yesu azalaki na Betani, na ndako ya Simona oyo azalaki moto
na maba, **7** mwasi moko apusanaki pene na Ye. Na maboko na
ye, azalaki na molangi ya alibatre etonda na malasi ya motuya
makasi. Wana Yesu azalaki na mesa, mwasi yango asopaki
malasi yango na moto ya Yesu. **8** Tango bayekoli bamonaki
bongo, basilikaki mpe balobaki: — Mpo na nini kobebisa malasi
boye? **9** Bakokaki ata koteka yango na motuya makasi mpe
kopesa mbongo epai ya babola! **10** Tango Yesu amonaki bongo,
alobaki na bango: — Mpo na nini bozali kotungisa mwasi oyo?
Asali Ngai likambo moko ya malamu. **11** Bokozalaka na babola
tango nyonso; kasi Ngai, bokozalaka na Ngai tango nyonso
te. **12** Wana asopi malasi oyo na nzoto na Ngai, asali yango
mpo na kobongisa kokundama na Ngai. **13** Nazali koloba na
bino penza ya solo: esika nyonso bakosakola Sango Malamu
oyo kati na mokili mobimba, bakobanda mpe kolobela likambo
mwasi oyo awuti kosala, mpo na kokanisa ye. **14** Moko kati
na bantoma zomi na mibale, oyo kombo na ye ezalaki Yuda
Isikarioti, akendeki epai ya bakonzi ya Banganga-Nzambe **15**
mpe atunaki bango: — Bozali kokanisa kopesa ngai nini soki
nateki Yesu epai na bino? Boye bafutaki ye mbongo ya bibende
tuku misato. **16** Banda na tango wana, Yuda akomaki koluka
libaku malamu ya kokaba Yesu. **17** Na mokolo ya liboso ya feti
ya Mapa ezanga levire, bayekoli bayaki kotuna Yesu: — Esika
nini olingi ete tobongisela Yo bilei ya Pasika? **18** Azongiselaki

bango: — Bokende na engumba epai ya moto songolo mpe boloba na ye: « Moteyi alobi: ‹ Tango na Ngai ekomi pene; nakolia bilei ya Pasika elongo na bayekoli na Ngai epai na yo. › » **19** Bayekoli basalaki ndenge Yesu atindaki bango mpe babongisaki bilei ya Pasika. **20** Tango pokwa ekomaki, Yesu avandaki na mesa elongo na bayekoli zomi na mibale. **21** Wana bazalaki kolia, Yesu alobaki: — Nazali koloba na bino penza ya solo: moko kati na bino akoteka Ngai. **22** Bayokaki mawa mingi, mpe bakomaki kotuna Ye, moko sima na moninga: — Nkolo, ezali ngai? **23** Yesu azongisaki: — Moto oyo akoteka Ngai azali kolia sani moko elongo na Ngai. **24** Solo, Mwana na Moto akokende, kolanda ndenge ekomama na tina na Ye; kasi mawa na moto oyo akoteka Mwana na Moto! Elingaki kozala malamu koleka mpo na moto yango ete abotama te. **25** Yuda, ye oyo asengeli koteka Ye, alobaki: — Moteyi, ezali ngai? Yesu azongiselaki ye: — Olobi yango. **26** Wana bazalaki kolia, Yesu azwaki lipa; sima na Ye kozongisa matondi epai ya Nzambe, akataki yango mpe apesaki yango na bayekoli na koloba: — Oyo ezali nzoto na Ngai! Bozwa mpe bolia. **27** Azwaki lisusu kopo; mpe sima na Ye kozongisa matondi epai ya Nzambe, apesaki bango yango na koloba: — Bomela yango bino nyonso; **28** ezali makila na Ngai ya Boyokani, makila oyo esopani mpo na bato ebele, mpo ete masumu na bango elimbisama. **29** Nazali koloba na bino penza ya solo: kobanda sik’oyo, nakomela lisusu vino oyo te kino na mokolo oyo nakomela yango, ya sika, elongo na bino, kati na Bokonzi ya Tata na Ngai. **30** Sima na yango, bayembaki banzembo; bongo babimaki mpo na kokende na ngomba ya banzete ya olive. **31** Yesu alobaki na bango: — Na butu ya lelo, bokokweyisa kondima na bino mpo

na Ngai; pamba te ekomama: « Nakobeta mobateli bibwele, mpe bameme ya etonga ekopalangana. » **32** Kasi, sima na Ngai kosekwa, nakokende na Galile, liboso na bino. **33** Petelo alobaki: — Ata soki bango nyonso bakweyisi kondima na bango likolo na Yo, ngai nakotikala kokweyisa kondima na ngai te. **34** Yesu azongiselaki ye: — Nazali koloba na yo penza ya solo: kaka na butu ya lelo, liboso ete soso elela, okowangana Ngai mbala misato. **35** Petelo alobaki na Ye: — Ata soki nasengeli kokufa elongo na Yo, nakowangana Yo te. Mpe bayekoli nyonso balobaki kaka ndenge moko. **36** Elongo na bayekoli na Ye, Yesu akomaki na esika oyo babengaka Getisemane mpe alobaki na bango: — Botikala awa, wana Ngai nakeyi kosambela kuna. **37** Wana amemaki Petelo mpe bana mibali mibale ya Zebede, akomaki mawa-mawa mpe komitungisa; **38** alobaki na bango: — Motema na Ngai etondi na mawa pene nakufa; botikala awa mpe bosenzela elongo na Ngai. **39** Akendeki mwa mosika, amikitisaki elongi kino na mabele mpe asambelaki boye: — Tata, soki ekoki kosalema, tika ete kopo oyo ya pasi ekende mosika na Ngai! Nzokande, kosala te kolanda mokano na Ngai, kasi sala kolanda mokano na Yo. **40** Bongo azongaki epai bayekoli na Ye bazalaki mpe akutaki bango balala pongi; alobaki na Petelo: — Boni, bokokaki te kosenzela elongo na Ngai mpo na ngonga moko? **41** Bosenzela mpe bosambela mpo ete bokweya te kati na komekama. Molimo ezalaka na posa makasi ya kosala malamu, kasi nzoto ezalaka na bolembu. **42** Akendeki lisusu mwa mosika, na mbala ya mibale, mpe abondelaki: — Tata na Ngai, soki ekoki kosalema te ete kopo oyo ya pasi ekende mosika na Ngai, wana tika ete mokano na Yo esalema! **43** Azongaki lisusu epai bayekoli na Ye bazalaki mpe akutaki bango

lisusu balala pongi, pamba te bayokaki pongi makasi mpe miso
na bango ekomaki kilo. **44** Boye, atikaki bango mpe akendeki
lisusu mosika; mpe, mpo na mbala ya misato, abondelaki na
maloba kaka wana. **45** Azongaki lisusu epai bayekoli na Ye
bazalaki, mpe alobaki na bango: — Bozali kaka kokoba kolala
pongi mpe kopema? Ngonga ekoki; Mwana na Moto akokabama
na maboko ya bato ya masumu. **46** Botelema; tokende. Moto oyo
ateki Ngai azali koya. **47** Wana Yesu azalaki nanu koloba, Yuda,
moko kati na bayekoli zomi na mibale, akomaki elongo na bato
ebele oyo basimbaki mipanga mpe banzete; ezalaki bakonzi
ya Banganga-Nzambe mpe bakambi ya bato nde batindaki
bango. **48** Moto oyo atekaki Yesu apesaki bango elembo moko;
alobaki na bango: « Moto oyo ngai nakopesa beze, ezali nde ye;
bokanga ye. » **49** Mbala moko, apusanaki pene ya Yesu mpe
alobaki na Ye: — Mbote, Moteyi! Mpe apesaki Ye beze. **50** Yesu
alobaki na ye: — Molingami na Ngai, likambo oyo oyei kosala
awa, sala yango. Bongo bato mosusu oyo bayaki elongo na ye
bapusanaki, basimbaki Yesu na makasi mpe bakangaki Ye. **51**
Moko kati na baninga ya Yesu asembolaki loboko, abimisaki
mopanga na ye wuta na ebombelo na yango, abetaki yango
mosali ya mokonzi ya Banganga-Nzambe mpe akataki ye litoyi.
52 Kasi Yesu alobaki na ye: — Zongisa mopanga na yo kati na
ebombelo na yango, pamba te bato nyonso oyo babundaka
na mopanga bakokufa na nzela ya mopanga. **53** Okanisi ete
nakoki te kobenga Tata na Ngai, oyo akoki mpe mbala moko
kotinda ba-anjelu koleka bankoto zomi mpo na koya kosunga
Ngai? **54** Nzokande, soki mpe esalemi ndenge wana, Makomi
ekokokisama te; pamba te ezali koloba ete makambo nyonso
wana esengeli kosalema bongo. **55** Kaka na ngonga yango,

Yesu alobaki na ebele ya bato: — Boni, nakomi motomboki
mpo ete boya kokanga Ngai na mipanga mpe na banzete?
Nazalaki kovanda mikolo nyonso kati na lopango ya Tempelo
mpo na kopesa malakisi na Ngai, mpe bokangaki Ngai te.
56 Kasi makambo oyo nyonso esalemi mpo ete Makomi ya
basakoli ekokisama. Bongo bayekoli nyonso basundolaki Ye
mpe bakimaki. **57** Bato oyo bakangaki Yesu bamemaki Ye liboso
ya Kayifa, mokonzi ya Banganga-Nzambe, epai wapi balakisi
ya Mobeko mpe bakambi ya bato basanganaki. **58** Petelo
azalaki kolanda Yesu na mosika, kino na ndako ya mokonzi
ya Banganga-Nzambe; akotaki kati na lopango mpe avandaki
elongo na bakengeli mpo na kotala ndenge makambo ekosuka.
59 Nzokande bakonzi ya Banganga-Nzambe mpe bato nyonso
ya Likita-Monene ya Bayuda bazalaki koluka litatoli moko oyo
ekobimisa polele mabe ya Yesu mpo ete bakoka kokatela Ye
etumbu ya kufa, **60** kasi bazwaki yango te, atako bato mingi
bakendeki mpo na kokosela Ye makambo. Bongo, bato mibale
bayaki **61** mpe balobaki: — Moto oyo alobaki: « Ngai nakoki
kobuka Tempelo ya Nzambe mpe kotonga yango lisusu na
mikolo misato. » **62** Mokonzi ya Banganga-Nzambe atelemaki
mpe atunaki Yesu: — Boni, ozali te na liloba ya kozongisa? Olobi
nini liboso ya makambo oyo bazali kofunda yo na yango? **63**
Kasi Yesu abatelaki kimia. Boye mokonzi ya Banganga-Nzambe
alobaki na Ye: — Na Kombo ya Nzambe na bomoi, napesi yo
mitindo: « Yebisa biso soki ozali Klisto, Mwana na Nzambe. »
64 Yesu azongiselaki ye: — Otatoli yango. Kasi nazali koloba na
bino: Kobanda sik'oyo, bokomona Mwana na Moto kovanda na
ngambo ya loboko ya mobali ya Nkolo-Na-Nguya-Nyonso mpe
koya na nkembo na likolo ya mapata ya Likolo. **65** Mokonzi ya

Banganga-Nzambe apasolaki bilamba na ye mpe alobaki: — Afingi Nzambe! Mpo na nini koluka lisusu batatoli? Bino moko boyoki ndenge nini afingi Nzambe! **66** Bokanisi nini mpo na yango? Bazongisaki: — Abongi na kufa. **67** Babwakelaki Ye soyi na elongi mpe babetaki Ye makofi; bato mosusu babetaki Ye bambata **68** mpe balobaki: — Klisto, sakola kati na biso; yebisa biso moto oyo abeti yo! **69** Na tango wana, Petelo avandaki libanda, kati na lopango ya kati. Mwasi mosali moko apusanaki pene na ye mpe alobaki: — Yo mpe, ozalaki elongo na Yesu, moto ya Galile. **70** Kasi Petelo awanganaki na miso ya bato nyonso: — Nayebi te makambo oyo ozali koloba! **71** Wana Petelo azalaki kokende na ekuke mpo na kobima, mwasi mosali mosusu amonaki ye mpe alobaki na bato oyo bazalaki wana: — Moto oyo azalaki elongo na Yesu ya Nazareti. **72** Petelo awanganaki yango lisusu na kolapa ndayi: — Nayebi moto wana te! **73** Sima na mwa tango moke, bato oyo bazalaki wana bapusanaki mpe balobaki na Petelo: — Ezali ya solo, yo mpe ozali moko kati na bato wana; elobeli na yo ezali kofunda yo. **74** Bongo Petelo abandaki kolapa ndayi esangana na bilakeli mabe: — Tika ete Nzambe alakela ngai mabe soki nakosi! Nalapi ndayi: Nayebi moto yango te! Mpe, mbala moko, soso elelaki. **75** Bongo Petelo akanisaki maloba ya Yesu: « Liboso ete soso elela, okowangana Ngai mbala misato. » Abimaki mpe alelaki makasi na libanda.

27 Tango tongo etanaki, bakonzi nyonso ya Banganga-Nzambe mpe bakambi ya bato basalelaki Yesu likita mpo na kobomisa Ye. **2** Bakangaki Ye basinga, bamemaki Ye mpe bakabaki Ye na maboko ya moyangeli Pilato. **3** Tango Yuda oyo atekaki Yesu amonaki ete bakateli Yesu etumbu, ayokaki pasi mingi na

motema mpe akendeki kozongisa mbongo wana ya bibende tuku misato epai ya bakonzi ya Banganga-Nzambe mpe bakambi ya bato. **4** Alobaki na bango: — Nasali masumu mpo ete nateki moto oyo asali mabe te! Kasi bango bazongisaki: — Etali biso na nini? Etali nde yo moko! **5** Yuda abwakaki mbongo yango kati na Tempelo, alongwaki wana mpe akendeki komidiembika. **6** Bakonzi ya Banganga-Nzambe balokotaki mbongo yango mpe balobaki: — Mibeko epesi nzela te ya kotia mbongo oyo na ebombelo misolo ya Tempelo, pamba te ezali mbongo ya makila. **7** Boye, basanganaki mpe bazwaki mokano ya kosomba, na mbongo yango, elanga ya mosali mbeki, mpe ya kokomisa yango lilita mpo na kokunda bapaya. **8** Yango wana, kino na mokolo ya lelo, babengaka elanga yango elanga ya makila. **9** Ezali ndenge wana nde maloba ya mosakoli Jeremi ekokisamaki: « Bakamataki mbongo ya bibende ya palata tuku misato, motuya oyo bato ya Isalaele bakataki mpo na ye, **10** mpe basombaki na yango elanga ya mosali mbeki ndenge Nkolo atindaki ngai. » **11** Yesu asambaki liboso ya moyangeli. Moyangeli atunaki Yesu: — Boni, ozali mokonzi ya Bayuda? Yesu azongisaki: — Olobi yango. **12** Sima na yango, tango bakonzi ya Banganga-Nzambe mpe bakambi ya bato bafundaki Ye, azongisaki lisusu eloko moko te. **13** Bongo Pilato atunaki Ye: — Ozali koyoka te makambo nyonso oyo bazali koloba mpo na kofunda Yo? **14** Kasi Yesu azongisaki ata liloba moko te; mpe moyangeli akamwaki makasi. **15** Na feti nyonso ya Pasika, moyangeli azalaki na momesano ya kobimisa na boloko mokangami moko oyo bato bazalaki kopona. **16** Na tango wana, ezalaki na mokangami moko oyo ayebanaki mingi, kombo na ye ezalaki Yesu Barabasi. **17** Tango Pilato amonaki ebele ya bato basangani, atunaki

bango: — Kati na Yesu Barabasi mpe Yesu oyo babengaka Klisto, bolingi nabimisela bino nani mpo ete akoma nsomi? **18** Pilato ayebaki malamu ete ezali mpo na likunya nde bakabaki Yesu na maboko na ye. **19** Wana Pilato avandaki na esambiselo, mwasi na ye atindelaki ye maloba: — Kokota te na makambo ya moto wana ya sembo; pamba te na butu ya lelo, namoni pasi mingi kati na ndoto likolo na ye! **20** Bakonzi ya Banganga-Nzambe mpe bakambi ya bato bandimisaki ebele ya bato ete basenga na makasi kobima ya Barabasi longwa na boloko, mpe komona ndenge bakoboma Yesu. **21** Moyangeli atunaki bango lisusu: — Kati na bango mibale, bolingi nabimisela bino nani? Bazongisaki na koganga: — Barabasi! **22** Pilato atunaki bango: — Nasala nini na Yesu oyo babengaka Klisto? Bato nyonso bazongisaki: — Baka ye na ekulusu! **23** Pilato atunaki lisusu: — Mabe nini asali? Kasi bakobaki kaka koganga makasi koleka: — Baka ye na ekulusu! **24** Tango Pilato amonaki ete akokoka lisusu kosala eloko te, mpe ete mobulu ya bato ezalaki komata se komata, azwaki mayi, asukolaki maboko na ye liboso ya bato na koloba: — Makila ya moto oyo ekotangama na moto na ngai te, kasi na mito na bino. **25** Bato nyonso bazongisaki: — Tika ete makila na ye etangama na mito na biso mpe ya bana na biso! **26** Pilato abimiselaki bango Barabasi; mpe sima na kobetisa Yesu fimbu, apesaki Ye na maboko na bango mpo ete babaka Ye na ekulusu. **27** Basoda ya moyangeli bakumbaki Yesu kati na esambiselo mpe basangisaki zingazinga na Ye lisanga mobimba ya basoda. **28** Balongolaki Ye bilamba, balatisaki Ye nzambala ya motane, **29** balatisaki Ye ekoti ya nzube na moto mpe basimbisaki Ye lingenda moke na loboko na Ye ya mobali; bongo babandaki kofukama liboso na Ye mpo na kotiola Ye, na

koloba: « Mbote, mokonzi ya Bayuda! » **30** Bazalaki kobwakela
Ye soyi, kokamata lingenda moke oyo basimbisaki Ye na loboko
mpe kobeta Ye na moto. **31** Sima na bango kosakanela Ye,
balongolaki Ye nzambala, balatisaki Ye bilamba na Ye mpe
bakumbaki Ye mpo na kobaka Ye na ekulusu. **32** Wana bazalaki
kobima na engumba, bakutanaki na moto moko ya Sirene,
kombo na ye ezalaki Simona; mpe bakangaki ye na makasi mpo
ete amema ekulusu ya Yesu. **33** Tango bakomaki na esika oyo
babengaka « Gologota, » oyo elingi koloba: esika ya mokuwa ya
moto, **34** bapesaki Yesu masanga ya vino basangisa na mayi
ya bololo mpo ete amela; kasi sima na Ye komeka masanga
yango, aboyaki komela yango. **35** Sima na bango kobaka Yesu
na ekulusu, bakabolaki bilamba na Ye, na kobeta zeke; **36**
mpe bavandaki wana mpo na kokengela Ye. **37** Na likolo ya
moto ya Yesu, batiaki makomi oyo mpo na kotalisa mpo nini
bakatelaki Ye etumbu: Moto oyo azali Yesu, Mokonzi ya Bayuda.
38 Babomi mibale ya bato babakamaki na ba-ekulusu elongo na
Yesu: moko, na ngambo ya loboko ya mobali ya Yesu; mosusu,
na ngambo ya loboko na Ye ya mwasi. **39** Baleki nzela bazalaki
kofinga Ye na koningisa mito na bango; **40** bazalaki koloba: « Yo
oyo okobuka Tempelo mpe okotonga yango lisusu na mikolo
misato, mibikisa yo moko! Soki ozali penza Mwana na Nzambe,
kita longwa na ekulusu! » **41** Bakonzi ya Banganga-Nzambe,
balakisi ya Mobeko elongo na bakambi ya bato bazalaki mpe
kotiola Yesu na koloba: **42** « Abikisaki bato mosusu, kasi ye
moko akoki komibikisa te! Azali mokonzi ya Isalaele! Tika ete
akita sik'oyo longwa na ekulusu, bongo tokondimela Ye. **43**
Atiaka elikya na ye kati na Nzambe; tika ete Nzambe akangola
ye sik'oyo soki alingaka ye, pamba te azalaki koloba: ‹ Nazali

Mwana na Nzambe. › » **44** Babomi bato oyo babakamaki na
ba-ekulusu elongo na Yesu bazalaki mpe kofinga Ye ndenge
wana. **45** Kobanda na ngonga ya midi kino na ngonga ya
misato ya pokwa, molili ekotaki na mokili mobimba. **46** Pene na
ngonga ya misato ya pokwa, Yesu agangaki: — Eloi, Eloi, lema
sabachtani? Elingi koloba: Nzambe na Ngai, Nzambe na Ngai,
mpo na nini osundoli Ngai? **47** Kati na bato oyo batelemaki
wana, ndambo bayokaki Ye; boye bakomaki koloba: — Azali
kobenga Eliya! **48** Mbala moko, moko kati na bango akendeki
mbangu kokamata eponze moko, azindisaki yango na vino ya
ngayi, atiaki eponze yango na songe ya mwa nzete mpe apesaki
yango Yesu mpo ete amela. **49** Kasi bato mosusu balobaki:
— Zela! Totala soki Eliya akoya kobikisa ye. **50** Kasi Yesu
agangaki lisusu makasi, mpe azongisaki molimo na Ye. **51** Kaka
na tango yango, rido ya Tempelo epasukaki na biteni mibale,
kobanda na likolo kino na se, mabele eninganaki, mabanga
minene epasukaki, **52** bakunda efungwamaki, mpe banzoto ya
basantu ebele oyo bakufa esekwaki: **53** ebimaki na bakunda
mpe, sima na lisekwa ya Yesu, ekotaki kati na engumba ya bule
epai wapi bato ebele bamonaki yango. **54** Tango mokonzi ya
basoda ya Rome elongo na basoda oyo bazalaki kokengela
Yesu bamonaki ndenge mabele eninganaki mpe nyonso oyo
esalemaki, bayokaki somo makasi mpe balobaki: — Moto oyo
azalaki penza Mwana na Nzambe! **55** Basi ebele bazalaki wana,
bazalaki kotala na mosika; balandaki Yesu longwa na Galile mpo
na kosunga Ye. **56** Kati na basi yango, ezalaki na Mari, moto ya
Magidala; Mari, mama ya Jake mpe ya Jozefi; mpe mama ya
bana ya Zebede. **57** Tango pokwa ekomaki, mozwi moko ayaki;
kombo na ye ezalaki Jozefi, moto ya mboka Arimate; ye mpe

akomaki moyekoli ya Yesu. **58** Akendeki kosenga nzoto ya Yesu
epai ya Pilato; mpe Pilato apesaki mitindo ete bapesa ye yango.
59 Jozefi azwaki nzoto ya Yesu, alingaki yango na liputa ya lino
ya peto **60** mpe atiaki nzoto yango kati na kunda moko ya sika,
oyo atobolisaki ye moko kati na libanga moko ya monene. Mpe
atindikaki libanga mosusu ya monene liboso ya ekotelo ya kunda
yango, mpe azongaki. **61** Mari, moto ya mboka Magidala, mpe
Mari mosusu bavandaki wana, na ngambo mosusu ya kunda. **62**
Mokolo oyo elandaki, mokolo oyo elandaki Mokolo ya kobongisa
Saba, bakonzi ya Banganga-Nzambe mpe Bafarizeo bakendeki
epai ya Pilato **63** mpo na koloba na ye: — Mokonzi, makanisi
ezongeli biso na tina na mokosi wana! Tango azalaki na bomoi,
alobaki: « Sima na mikolo misato, nakosekwa. » **64** Yango
wana, pesa mitindo ete bakengela malamu kunda yango kino na
mokolo ya misato. Soki te, bayekoli na ye bakoya koyiba nzoto
mpo ete, na sima, baloba na bato ete asekwi kati na bakufi.
Lokuta oyo ya suka ekoya kozala lisusu mabe koleka oyo ya
liboso. **65** Pilato azongisaki: — Bozwa bakengeli mpe bokende
kokengela kunda ndenge bokanisi kosala. **66** Boye bakendeki
mpe basalaki nyonso oyo ekoki mpo ete kunda ekengelama
malamu; batiaki elembo na libanga oyo bakangaki na yango
kunda mpe batiaki bakengeli.

28 Sima na mokolo ya Saba, na tongo-tongo ya mokolo ya
liboso ya poso, Mari, moto ya mboka Magidala, mpe Mari mosusu
bakendeki kotala kunda. **2** Mbala moko, mabele eninganaki
makasi, pamba te anjelu ya Nkolo akitaki longwa na Likolo,
akendeki na kunda, atindikaki libanga mpe avandaki na likolo na
yango. **3** Azalaki kongenga lokola mikalikali, mpe bilamba na ye
ezalaki pembe makasi lokola mvula ya pembe. **4** Bakengeli

bakomaki kolenga mpo na somo mpe bakomaki lokola bato ya kokufa. **5** Kasi anjelu alobaki na basi: « Bobanga te! Nayebi ete bozali koluka Yesu oyo babakaki na ekulusu. **6** Azali lisusu awa te, pamba te asili kosekwa, ndenge kaka alobaki. Boya kotala esika oyo nzoto na Ye ezalaki, **7** mpe bokende noki koyebisa bayekoli na Ye: ‹ Asili kosekwa kati na bakufi; akei liboso na bino, na Galile; ezali kuna nde bokomona Ye. › Yango nde makambo oyo nazalaki na yango ya koyebisa bino. » **8** Balongwaki noki na kunda, na somo mpe na esengo makasi; bapotaki mbangu mpo na kokende kopesa sango epai ya bayekoli na Ye. **9** Mbala moko, Yesu akutanaki na bango mpe alobaki: — Mbote na bino! Bapusanaki pene na Ye, basimbaki makolo na Ye mpe bagumbamelaki Ye. **10** Yesu alobaki na bango: — Bobanga te! Bokende koyebisa bandeko na Ngai ete bakende na Galile; ezali kuna nde bakomona Ngai. **11** Wana basi bazalaki kokende, ndambo ya bakengeli bazongaki kati na engumba mpo na koyebisa na bakonzi ya Banganga-Nzambe, makambo nyonso oyo ewutaki koleka. **12** Bakonzi ya Banganga-Nzambe babengaki bakambi ya bato mpe, elongo na bango, basalaki mwango moko, bapesaki mbongo ebele epai ya basoda **13** mpe balobaki na bango: « Tala ndenge bosengeli koloba: ‹ Wana tozalaki kati na pongi, bayekoli na ye bayaki koyiba nzoto na ye, na butu. › **14** Soki likambo yango ekomi na matoyi ya moyangeli, tokoyeba kosolola na ye mpe kosala nyonso mpo ete bomema ngambo te. » **15** Basoda bazwaki mbongo mpe basalaki ndenge kaka batindaki bango. Lisolo yango epanzanaki kati na Bayuda mpe ezali kolobama kino na mokolo ya lelo. **16** Bayekoli zomi na moko bakendeki na Galile, na ngomba oyo Yesu ayebisaki bango ete bakende. **17** Tango

bamonaki Ye, bagumbamelaki Ye; kasi bamosusu kati na bango
bandimaki te. **18** Yesu apusanaki pene na bango mpe alobaki:
— Bokonzi nyonso epesameli Ngai, ezala kati na Likolo to na
mokili. **19** Bokende, bokomisa bato ya bikolo nyonso bayekoli na
Ngai, bobatisa bango na Kombo ya Tata, ya Mwana mpe ya
Molimo Mosantu; **20** bolakisa bango kotosa makambo nyonso
oyo natindaki bino. Boyeba malamu ete nazali elongo na bino
mikolo nyonso kino na suka ya mokili. **(aiōn g165)**

Malako

1 Tala ebandeli ya Sango Malamu ya Yesu-Klisto, Mwana
na Nzambe, **2** kolanda ndenge ekomama kati na mokanda
ya mosakoli Ezayi: « Nakotinda ntoma na Ngai liboso na Yo,
ye nde akobongisela Yo nzela. **3** Mongongo ya moto moko
ezali kobelela kati na esobe: ‹ Bobongisa nzela mpo na Nkolo,
bosembolela Ye banzela ya mike! › » **4** Boye Yoane azalaki kati
na esobe mpe azalaki kosakola: « Bobongola mitema na bino,
bozwa libatisi, mpe Nzambe akolimbisa masumu na bino! » **5**
Bavandi nyonso ya Yuda mpe ya Yelusalemi bazalaki kokende
epai na ye; bazalaki kotubela masumu na bango, mpe ye,
azalaki kobatisa bango na ebale Yordani. **6** Yoane azalaki kolata
elamba oyo basala na bapwale ya shamo mpe mokaba oyo
basala na poso ya nyama, na loketo; azalaki kolia mankoko
mpe mafuta ya nzoyi. **7** Tala makambo oyo azalaki koteya bato:
« Sima na ngai, Moto moko azali koya, aleki ngai na nguya;
ngai nabongi kutu te mpo na kogumbama liboso na Ye mpo
na kofungola ata basinga ya basandale na Ye. **8** Ngai nazali
kobatisa bino na mayi, kasi Ye akobatisa bino kati na Molimo
Mosantu. » **9** Na tango wana, Yesu ayaki wuta na Nazareti ya
Galile, mpe Yoane abatisaki Ye na ebale Yordani. **10** Tango
kaka abimaki na mayi, amonaki Likolo kofungwama mpe Molimo
kokitela Ye lokola ebenga. **11** Mongongo moko eyokanaki wuta
na Likolo: « Ozali Mwana na Ngai ya bolingo, nasepelaka na Yo
mingi! » **12** Mbala moko, Molimo amemaki Yesu kati na esobe
13 epai wapi avandaki mikolo tuku minei mpe Satana azalaki
komeka Ye. Azalaki kuna elongo na banyama ya zamba, mpe
ba-anjelu bazalaki kopesa Ye bilei. **14** Tango babwakaki Yoane
kati na boloko, Yesu akendeki na Galile epai wapi azalaki koteya

Sango Malamu ya Nzambe. **15** Azalaki koloba: « Tango ekoki,
mpe Bokonzi ya Nzambe ekomi pene. Bobongola mitema mpe
bondima Sango Malamu. » **16** Mokolo moko, wana Yesu azalaki
koleka pembeni ya ebale ya Galile, amonaki Simona mpe Andre,
ndeko na ye. Bazalaki kobwaka monyama na ebale, pamba te
bazalaki balobi mbisi. **17** Yesu alobaki na bango: « Bolanda
Ngai, mpe nakokomisa bino balobi bato. » **18** Mbala moko,
batikaki minyama na bango mpe balandaki Yesu. **19** Wana Yesu
akobaki kotambola, amonaki na mosika Jake, mwana mobali ya
Zebede, oyo azalaki elongo na Yoane, ndeko na ye; bazalaki
kobongisa minyama kati na bwato na bango. **20** Mbala moko,
Yesu abengaki bango. Batikaki Zebede, tata na bango, kati na
bwato elongo na basali na ye mpe balandaki Yesu. **21** Bongo
Yesu elongo na bayekoli na Ye bakendeki na Kapernawumi.
Na mokolo ya Saba, Yesu akotaki na ndako ya mayangani
mpe abandaki koteya. **22** Bato bakamwaki makasi malakisi
na Ye, pamba te ateyaki na bokonzi oyo balakisi ya Mobeko
bazangaki. **23** Kaka na tango yango, ezalaki na moto moko, kati
na ndako ya mayangani, oyo azalaki na se ya bokonzi ya molimo
mabe, azalaki koganga: **24** — Yesu ya Nazareti, olingi nini?
Oyei nde koboma biso? Nayebi Yo malamu, ozali Motindami
mpe Mosantu ya Nzambe! **25** Yesu atelemelaki molimo mabe
yango mpe apesaki yango mitindo: — Kanga monoko na yo!
Bima kati na moto oyo. **26** Molimo mabe eningisaki moto yango
makasi mpe ebimaki na koganga. **27** Bato nyonso bakamwaki
makasi mpe bakomaki kotunana: — Oyo ezali lisusu likambo
nini? Tala mateya ya sika oyo etondi na nguya! Azali kopesa
mitindo ata na milimo mabe, mpe ezali kotosa Ye! **28** Mbala
moko, sango na tina na Ye epanzanaki kati na etuka mobimba

ya Galile. **29** Tango Yesu abimaki na ndako ya mayangani,
akendeki elongo na Jake mpe Yoane na ndako ya Simona mpe
Andre. **30** Nzokande, mama-bokilo ya Simona azalaki ya kolala
mpo ete azalaki kobela fievele; mbala moko, bapesaki Ye sango.
31 Boye apusanaki pene ya mama yango, asimbaki ye na loboko
mpe atelemisaki ye; fievele esilaki, mpe mama yango akomaki
kobongisela bango bilei. **32** Wana moyi elalaki mpe pokwa
eyaki, bamemelaki Yesu babeli nyonso mpe bato oyo bazalaki
na se ya bokonzi ya milimo mabe. **33** Bato nyonso ya engumba
bayaki kosangana liboso ya ekuke ya ndako; **34** bongo Yesu
abikisaki bato ebele oyo bazalaki na pasi ya ndenge na ndenge,
abenganaki milimo mabe ebele mpe apekisaki yango koloba;
pamba te milimo mabe eyebi nani oyo Ye azali. **35** Na tongo-
tongo ya mokolo oyo elandaki, wana molili ezalaki nanu, Yesu
alamukaki, abimaki libanda, akendeki na esobe epai wapi azalaki
kaka Ye moko mpe akomaki kosambela. **36** Simona elongo na
baninga na ye bakendeki koluka Yesu. **37** Tango bamonaki Ye,
balobaki na Ye: — Bato nyonso bazali koluka Yo. **38** Kasi Ye
azongiselaki bango: — Tokende na esika mosusu, na bamboka
ya zingazinga, mpo ete nateya mpe kuna, pamba te nayaki mpo
na yango. **39** Boye, atambolaki na Galile mobimba; azalaki
koteya na bandako na bango ya mayangani mpe kobengana
milimo mabe. **40** Moto moko na maba apusanaki pene na
Yesu, afukamaki mpe asengaki na Yesu: — Soki olingi, komisa
ngai peto. **41** Yesu ayokelaki ye mawa, atandaki loboko na Ye,
asimbaki ye mpe alobaki: — Nalingi ete ezala bongo, koma
peto. **42** Mbala moko, maba elongwaki na nzoto ya mobeli
mpe akomaki peto. **43** Mbala moko, Yesu azongisaki ye mpe
akebisaki ye: **44** — Yoka Ngai malamu, koyebisa likambo oyo na

moto moko te; kasi kende komilakisa epai ya Nganga-Nzambe mpe pesa, mpo na kopetolama na yo, likabo oyo Moyize akataki lokola mobeko mpo ete ezala litatoli na miso na bango ete obiki. **45** Kasi tango kaka abimaki, abandaki koloba mpe kopanza sango. Mpo na yango, Yesu azalaki lisusu te kokoka kokota kati na bingumba na miso ya bato nyonso; kasi akomaki kovanda na libanda ya bingumba, na bisika oyo ebombama. Nzokande, bato bazalaki kaka kowuta bipai na bipai mpo na koya epai na Ye.

2 Sima na mwa mikolo, Yesu azongaki lisusu na Kapernawumi. Tango bato bayokaki ete azali na ndako, **2** bayaki ebele kosangana kati na ndako yango kino esika ezalaki lisusu te, ezala na liboso ya ekuke, mpe Yesu ateyaki bango Sango Malamu. **3** Bato mosusu bamemelaki Ye ebosono oyo bato minei batomboli. **4** Lokola balongaki te kokomisa ebosono yango kino na esika oyo Yesu azalaki, pamba te bato bazalaki ebele penza, bamataki likolo ya mwanza ya ndako kino na esika oyo Yesu azalaki mpe batobolaki lidusu. Bongo na nzela ya lidusu yango, bakitisaki na tsipoyi ebosono yango. **5** Tango Yesu amonaki kondima na bango, alobaki na ebosono: — Mwana na Ngai, masumu na yo elimbisami. **6** Kasi ndambo ya balakisi ya Mobeko oyo bazalaki wana bakomaki kolobaloba na se ya mitema: **7** « Mpo na nini moto oyo azali koloba bongo? Azali kotiola Nzambe! Nani akoki kolimbisa masumu soki kaka Ye moko Nzambe te? » **8** Mbala moko, kati na molimo na Ye, Yesu asosolaki makanisi na bango; alobaki na bango: — Mpo na nini mitema na bino ezali kokanisa bongo? **9** Likambo nini eleki pete mpo na koloba na ebosono: « Masumu na yo elimbisami to telema, kamata tsipoyi na yo mpe tambola? » **10** Ezali mpo boyeba ete Mwana na Moto azali na bokonzi ya kolimbisa masumu kati na mokili.

Bongo alobaki na ebosono: **11** — Nalobi na yo: Telema, kamata
tsipoyi na yo mpe zonga na ndako na yo. **12** Mbala moko,
atelemaki, akamataki tsipoyi na ye mpe abimaki na miso ya
bato nyonso. Bato nyonso bakamwaki makasi mpe bakomaki
kokumisa Nzambe na maloba oyo: « Totikala nanu komona
likambo ya boye te! » **13** Yesu abimaki lisusu mpe akendeki
pembeni ya ebale. Bato ebele bayaki epai na Ye mpe ateyaki
bango. **14** Wana azalaki kotambola, amonaki Levi, mwana
mobali ya Alife, avandi na ndako ya mosala epai wapi bafutaka
mpako. Yesu alobaki na ye: « Landa Ngai. » Levi atelemaki
mpe alandaki Ye. **15** Wana Yesu azalaki kolia na ndako ya Levi,
bafutisi mpako ebele mpe bato mosusu ya masumu bazalaki
kolia mesa moko na Yesu elongo na bayekoli na Ye; pamba te
bato ebele penza bazalaki kolanda Ye. **16** Tango balakisi ya
Mobeko ya lingomba ya Bafarizeo bamonaki Yesu kolia mesa
moko na bato ya masumu mpe bafutisi mpako, batunaki bayekoli
na Ye: — Mpo na nini azali kolia mesa moko na bafutisi mpako
mpe bato ya masumu? **17** Tango Yesu ayokaki bongo, alobaki
na bango: — Bato oyo bazali kolongono na nzoto bazalaka na
posa ya monganga te; ezali babeli nde bazalaka na posa na
ye. Nayaki te koluka bato ya sembo, kasi bato ya masumu. **18**
Nzokande bayekoli ya Yoane mpe Bafarizeo bazalaki kokila bilei.
Bongo bato bayaki kotuna Yesu: — Mpo na nini bayekoli ya
Yoane mpe Bafarizeo bakilaka bilei, kasi bayekoli na yo bakilaka
bilei te? **19** Yesu azongiselaki bango: — Ndenge nini bato oyo
babengami na feti ya libala bakoki kokila bilei, wana mobali ya
libala azali nanu elongo na bango? Tango nyonso mobali ya
libala azali elongo na bango, bakoki kokila bilei te. **20** Kasi tango
ezali koya oyo bakolongola mobali ya libala kati na bango; mpe

ekozala na tango wana nde bakokila bilei. **21** Moto moko te
asalelaka eteni ya elamba ya sika mpo na kobamba elamba
ya kala, noki te eteni ya elamba ya sika ekopasola elamba ya
kala mpe ekosala lidusu ya monene koleka. **22** Moto moko te
atiaka vino ya sika kati na bambeki ya kala, noki te vino ya sika
ekopasola bambeki; vino ekosopana mpe bambeki ekopasuka.
Nzokande, batiaka kaka vino ya sika kati na bambeki ya sika! **23**
Ezalaki mokolo moko, Yesu azalaki kotambola kati na elanga
ya ble; ezalaki mokolo ya Saba. Wana bazalaki kotambola,
bayekoli na Ye bazalaki kobuka ble. **24** Bafarizeo balobaki na
Yesu: — Mpo na nini bayekoli na Yo bazali kosala likambo oyo
epekisami kosalema na mokolo ya Saba? **25** Yesu azongiselaki
bango: — Botanga nanu te makambo oyo Davidi asalaki tango
ye elongo na baninga na ye bazalaki na nzala mpe bazangaki
bilei? **26** Akotaki kati na Ndako ya Nzambe wana Abiatari azalaki
mokonzi ya Banganga-Nzambe, aliaki mapa oyo ebulisama mpo
na Nzambe mpe apesaki yango epai ya bato na ye; nzokande,
kaka Banganga-Nzambe nde bazalaki na ndingisa ya kolia
yango. **27** Bongo alobaki na bango lisusu: — Mokolo ya Saba
esalema mpo na moto, kasi moto asalema te mpo na mokolo ya
Saba. **28** Yango wana, Mwana na Moto azali mpe Mokonzi ya
mokolo ya Saba.

3 Yesu akotaki lisusu na ndako ya mayangani epai wapi ezalaki
na moto moko akufa loboko. **2** Boye bato bazalaki kotala soki
Yesu akobikisa ye na mokolo ya Saba mpo na kofunda Ye. **3**
Bongo Yesu alobaki na moto oyo akufa loboko: — Telema na
liboso ya bato nyonso. **4** Atunaki bango: — Nini epesamela
nzela ya kosala na mokolo ya Saba: kosala bolamu to kosala
mabe, kobikisa moto to kotika ye kokufa? Kasi babatelaki

kimia. **5** Yesu atalaki bango na mawa mpe ayokaki pasi mingi
na motema mpo ete mitema na bango ezalaki makasi lokola
libanga. Yesu alobaki na moto yango: — Sembola loboko na
yo! Moto yango asembolaki loboko na ye, mpe loboko yango
ebikaki. **6** Mbala moko, Bafarizeo babimaki mpe bakendeki
koyokana na bato ya lisanga ya Erode mpo na koluka nzela
ya kobomisa Yesu. **7** Tango Yesu alongwaki kuna, akendeki
na ebale elongo na bayekoli na Ye, mpe bato ebele penza
balandaki Ye wuta na Galile, na Yuda, **8** na Yelusalemi, na Idume
mpe na ngambo ya Yordani. Boye tango bato oyo bazalaki na
bamboka ya zingazinga ya Tiri mpe ya Sidoni bayokaki sango ya
makambo nyonso oyo Yesu azalaki kosala, bango mpe bayaki
ebele penza epai na Ye. **9** Boye Yesu atindaki bayekoli ete
babongisela Ye bwato moko mpo ete bato bafinafina Ye te. **10**
Lokola azalaki kobikisa bato ebele, bato oyo bazalaki na pasi
bakomaki kowelela koya epai na Ye mpo na koluka kosimba Ye.
11 Tango bato oyo bazalaki na milimo mabe bazalaki komona
Ye, bazalaki kogumbama liboso na Ye mpe koganga: — Yo ozali
solo Mwana na Nzambe! **12** Kasi Yesu azalaki kopamela milimo
yango ete emeka te koloba na tina na Ye. **13** Yesu amataki likolo
ya ngomba, abengaki bato oyo azalaki na bosenga na bango,
mpe bakendeki epai na Ye. **14** Kati na bango, aponaki bato zomi
na mibale oyo akomaki kobenga « bantoma, » mpo ete bazala
elongo na Ye mpe mpo ete bakende koteya Sango Malamu; **15**
mpe apesaki bango bokonzi ya kobengana milimo mabe. **16**
Tala bakombo ya bato zomi na mibale oyo aponaki: Simona oyo
Yesu apesaki kombo « Petelo; » **17** Jake, mwana mobali ya
Zebede, mpe Yoane, ndeko na ye, ba-oyo Yesu apesaki kombo
« Boanerijesi » oyo elingi koloba: bana ya kake; **18** Andre, Filipo,

Bartelemi, Matayo, Toma, Jake, mwana mobali ya Alife; Tade,
Simona oyo azalaki moko kati na lisanga ya Bazelote, **19** mpe
Yuda Isikarioti oyo atekaki Yesu. **20** Tango Yesu akotaki na
ndako, bato ebele bayaki lisusu kosangana wana, mpe esalaki
ete Ye elongo na bayekoli na Ye bazangaki ata tango mpo na
kolia. **21** Tango bandeko ya libota na Ye bayokaki bongo, bayaki
mpo na kozwa Ye na makasi, pamba te bazalaki koloba: —
Akomi na bokono ya liboma. **22** Balakisi ya Mobeko oyo bawutaki
na Yelusalemi balobaki: — Azali na molimo ya Belizebule kati na
ye mpe azali kobengana milimo mabe na nguya ya mokonzi ya
milimo mabe. **23** Yesu abengaki bango mpe alobaki na bango na
masese: — Ndenge nini Satana akoki kobengana Satana? **24**
Soki bokonzi moko ekabwani, bokonzi yango ekowumela te. **25**
Soki libota moko ekabwani, libota yango ekowumela te; **26** mpe
soki Satana amibundisi mpe akabwani na ye moko, akowumela
te, mpe suka na ye emonani. **27** Pamba te moto moko te akoki
kokota na ndako ya elombe mpo na kobotola biloko na ye soki
liboso akangi ye te na basinga. Ezali kaka soki asali bongo
nde akoki kobotola biloko na ye ya ndako. **28** Nazali koloba na
bino penza ya solo: masumu mpe maloba nyonso ya mabe oyo
bato bakoki kofinga na yango Nzambe ekolimbisama; **29** kasi
moto nyonso oyo akofinga Molimo Mosantu akolimbisama te,
akomema mokumba ya lisumu yango mpo na libela. **(aiōn g165,
aiōnios g166)** **30** Yesu alobaki bongo, mpo ete bazalaki koloba:
« Azali na molimo mabe! » **31** Mama mpe bandeko mibali ya
Yesu bayaki, batelemaki libanda mpe batindaki moto kobenga
Yesu. **32** Bato ebele penza bavandaki pembeni na Ye. Mpe
bayaki koloba na Ye: — Mama mpe bandeko na yo ya mibali
bazali libanda, bazali koluka yo. Yesu azongisaki: **33** — Nani

mama na Ngai? Banani bandeko na Ngai? **34** Atalaki bato oyo
bavandaki pembeni na Ye mpe alobaki: — Botala mama na Ngai
mpe bandeko na Ngai! **35** Moto nyonso oyo asalaka mokano ya
Nzambe, ye nde azali ndeko na Ngai ya mobali, ndeko na Ngai
ya mwasi mpe mama na Ngai.

4 Yesu abandaki lisusu koteya pembeni ya ebale. Bato ebele
basanganaki pembeni na Ye. Boye, amataki mpe avandaki kati
na bwato, mpe bato nyonso batelemaki na mokili, pembeni ya
ebale. **2** Azalaki koteya bango makambo ebele na masese. Na
mateya na Ye, azalaki koloba: **3** « Boyoka! Moloni moko abimaki
mpo na kolona. **4** Wana azalaki kobwaka nkona na ye, ndambo
ekweyaki pembeni ya nzela; bandeke eyaki mpe eliaki yango. **5**
Ndambo mosusu ekweyaki na esika etonda na mabanga, esika
oyo mabele ezalaki mingi te; ebimisaki mito noki mpo ete mabele
yango ezalaki na bozindo te. **6** Kasi tango moyi ebimaki, mito
yango ezikaki mpo ete ezalaki na misisa te. **7** Ndambo mosusu
ekweyaki kati na banzube; banzube ekolaki mpe efinaki-finaki
yango. Boye, ebotaki bambuma te. **8** Ndambo mosusu ekweyaki
na mabele ya malamu; ebimisaki mito, ekolaki mpe ebotaki
bambuma: nkona moko ebotaki bambuma tuku misato; mosusu,
bambuma tuku motoba; mpe mosusu, bambuma nkama moko. »
9 Yesu azalaki lisusu koloba: « Tika ete moto oyo azali na matoyi
mpo na koyoka ayoka! » **10** Tango atikalaki Ye moko, bantoma
zomi na mibale elongo na bato oyo bazingelaki Ye batunaki Ye
na tina na masese. **11** Yesu alobaki na bango: — Epesameli
bino koyeba mabombami ya Bokonzi ya Nzambe; kasi mpo na
ba-oyo bazali na libanda, makambo nyonso ezali kotalisama na
masese; **12** mpo ete: atako bakoki kotala, bamona eloko te; mpe
atako bakoki koyoka, basosola eloko te; noki te bakobongola

mitema, mpe masumu na bango ekolimbisama. **13** Bongo Yesu
alobaki na bango: — Boni, bososoli lisese oyo te? Ndenge nini
bokososola masese mosusu? **14** Moloni alonaka Liloba. **15** Bato
mosusu bazali pembeni ya nzela epai wapi Liloba elonami. Tango
kaka bayoki Liloba, Satana ayei mpe alongoli Liloba oyo elonami
kati na mitema na bango. **16** Bamosusu bazali lokola nkona oyo
ekweyi na mabele etonda na mabanga: bayoki na bango Liloba
mpe bayambi yango mbala moko na esengo; **17** kasi lokola
bazali na misisa te kati na bango, bakowumela na Liloba yango
kaka mpo na tango moke. Soki kaka, likolo ya Liloba, pasi to
minyoko eyei, basundoli mbala moko kondima na bango. **18**
Bamosusu bazali lokola nkona oyo ekweyi kati na banzube:
bayoki na bango Liloba; **19** kasi mitungisi ya bomoi, lokoso ya
bomengo mpe baposa ya makambo ya mokili efini-fini Liloba kati
na bango, boye ekotikala kobota bambuma te kati na bango.
(aiōn g165) **20** Bamosusu bazali lokola nkona oyo ekweyi na
mabele ya malamu: bayoki malamu Liloba, bandimi yango mpe
baboti bambuma; moko aboti bambuma tuku misato; mosusu,
bambuma tuku motoba; mpe mosusu lisusu, bambuma nkama
moko. **21** Yesu alobaki na bango lisusu: — Boni, bamemaka
solo mwinda mpo na kotia yango na se ya katini to na se ya
mbeto? Ezali te mpo na kotia yango na likolo ya etelemiselo
ya minda? **22** Pamba te eloko moko te ebombama ekozanga
komonisama, mpe eloko moko te ya sekele ekozanga kobima na
pole. **23** Tika ete moto azali na matoyi mpo na koyoka ayoka! **24**
Alobaki lisusu: — Bosala keba na makambo oyo bozali koyoka!
Bakomeka bino na emekelo kaka oyo bino bosalelaka mpo na
komeka bato mosusu, mpe bakobakisa kutu lisusu koleka; **25**
pamba te na moto oyo azali na eloko, bakopesa ye lisusu; kasi

na moto oyo azangi, bakobotola ye ata oyo azali na yango. **26** Yesu alobaki lisusu: — Bokonzi ya Nzambe ekokani na moto oyo abwaki nkona na mabele: **27** butu mpe moyi, alala to alamuka, nkona ebimisaka moto, ekolaka yango moko mpe ayebaka te ndenge nini yango ezali kokola; **28** pamba te yango moko mabele nde ebimisaka mbuma: liboso, moto ya nzete; sima, matiti; mpe na suka, bambuma ya ble etondaka na nzete. **29** Bongo soki bambuma ekomeli, azwaka mbala moko mbeli oyo bakataka na yango matiti ya ble, pamba te eleko ya kobuka bambuma ekoki. **30** Yesu alobaki lisusu: — Bokonzi ya Nzambe ekokani na nini? Tokoki kosalela lisese nini mpo na kokokanisa yango? **31** Bokonzi ya Likolo ekokani na nkona ya mutarde: tango balonaka yango, ezalaka nkona oyo eleki moke kati na bankona nyonso ya mokili. **32** Kasi sima na kolona yango, ekokola mpe ekomaka molayi koleka ndunda nyonso ya elanga, ebimisaka bitape minene oyo esalaka ete bandeke ya likolo etonga zala na se ya pio na yango. **33** Yesu azalaki kosalela masese ya ndenge na ndenge mpo na koteya bango Liloba na Nzambe, kolanda bososoli na bango; **34** azangaki te kosalela masese mpo na koloba na bango. Kasi soki atikali Ye moko elongo na bayekoli na Ye, azalaki kolimbola makambo nyonso. **35** Kaka na mokolo yango wana, wana pokwa ekomaki, Yesu alobaki na bayekoli na Ye: — Tokatisa na ngambo mosusu ya ebale. **36** Batikaki bato, bamemaki Ye na bwato mpe bakatisaki na ngambo mosusu. Babwato mosusu mpe ezalaki elongo na bango. **37** Mopepe moko ya makasi ekomaki kopepa, mbonge ekomaki kobeta na bwato, mpe bwato ekomaki kotonda na mayi. **38** Yesu azalaki na sima, alalaki pongi mpe atiaki moto na likolo ya kuse. Bayekoli balamusaki Ye mpe bayebisaki Ye na

koganga: — Moteyi, tozali kokufa; mpe ozali komitungisa na Yo te? **39** Yesu alamukaki, agangelaki mopepe, mpe apesaki mitindo na ebale: — Tika makelele! Vanda nye! Mopepe esilaki, mpe kimia monene ezongaki. **40** Bongo alobaki na bayekoli na Ye: — Mpo na nini bozali kobanga? Bozali nanu na kondima te? **41** Somo monene ekotaki kati na bango mpe bakomaki kolobana bango na bango: « Moto oyo azali penza nani mpo ete mopepe mpe ebale etosa ye? »

5 Tango bakomaki na ngambo mosusu ya ebale, kati na etuka ya Geraza, **2** Yesu akitaki na bwato. Mbala moko, moto moko oyo azalaki na molimo mabe abimaki wuta na bakunda mpe ayaki kokutana na Ye. **3** Moto yango azalaki kovanda kati na bakunda, mpe moto moko te azalaki na makasi ya kokanga ye, ezala na nzela ya minyololo; **4** pamba te mbala nyonso oyo bazalaki kokanga ye na nzela ya minyololo mpe kotia ye bibende na makolo, azalaki kokata yango mpe kobuka bibende yango; moto moko te azalaki na makasi ya kolembisa Ye. **5** Tango nyonso, butu mpe moyi, azalaki koyengayenga kati na bakunda mpe na bangomba, azalaki koganga na mongongo makasi mpe komizokisa na mabanga. **6** Tango amonaki Yesu na mosika, akimaki mbangu, agumbamaki liboso na Ye **7** mpe agangaki na makasi nyonso: — Yesu, Mwana na Nzambe-Oyo-Aleki-Likolo, ngai na Yo likambo nini? Nabondeli Yo na Kombo ya Nzambe, kotungisa ngai te! **8** Pamba te Yesu alobaki na molimo yango: « Yo molimo mabe, bima kati na moto oyo! » **9** Yesu atunaki ye: — Kombo na yo nani? Azongisaki: — Kombo na Ngai ezali ngulupa, pamba te tozali ebele! **10** Molimo mabe esengaki na Yesu na molende penza ete abengana yango te na mokili wana. **11** Nzokande, etonga moko monene ya bangulu ezalaki kolia

pembeni ya ngomba. **12** Milimo mabe esengaki na Yesu: « Tinda biso kati na bangulu, mpo ete tokota kati na yango. » **13** Tango Yesu apesaki yango nzela, milimo mabe ebimaki kati na moto mpe ekendeki kokota kati na bangulu. Mbala moko, bangulu pene nkoto mibale ekitaki mbangu wuta na likolo ya ngomba, ezindaki kati na ebale mpe ekufaki. **14** Bakengeli bangulu bakimaki mbangu mpe bakendeki kopesa sango kati na engumba mpe na bamboka mike ya zingazinga; bongo bato bayaki mpo na kotala likambo oyo ewutaki kosalema. **15** Tango bakomaki epai na Yesu, bamonaki moto oyo azalaki na se ya bokonzi ya ngulupa ya milimo mabe avandi wana, alata bilamba na mayele na ye ya kokoka. Boye somo ekangaki bango. **16** Bato oyo bamonaki ndenge likambo yango esalemaki bayebisaki bato mosusu makambo oyo ekomelaki moto oyo azalaki na se ya bokonzi ya milimo mabe mpe oyo ekomelaki bangulu. **17** Boye bakomaki kobondela Yesu ete abima na etuka na bango. **18** Tango Yesu amataki na bwato, moto oyo azalaki na se ya bokonzi ya milimo mabe asengaki na Ye ete bakende na Ye nzela moko. **19** Yesu apesaki ye nzela te, kasi alobaki na ye: « Kende na ndako na yo, epai ya bandeko na yo; yebisa bango makambo oyo Nkolo asaleli yo, mpe ndenge nini ayokeli yo mawa. » **20** Moto yango akendeki mpe abandaki kopanza sango ya makambo oyo Yesu asalaki mpo na ye, kati na Dekapoli; mpe bato nyonso bakamwaki. **21** Yesu azwaki bwato mpe azongaki na ngambo ya ebale; mpe bato ebele basanganaki pene na Ye, pembeni ya ebale. **22** Jairisi, moko kati na bakambi ya ndako ya mayangani, ayaki wana; tango kaka amonaki Yesu, amibwakaki na makolo na Ye **23** mpe abondelaki Ye makasi: « Kala mingi te, mwana na ngai ya mwasi azali kokufa! Nabondeli yo: yaka mpe

tiela ye maboko mpo ete abika na bokono na ye mpe akufa te. » **24** Boye Yesu akendeki na ye nzela moko; bato ebele bazalaki kolanda Ye mpe kotutana-tutana na Ye na bangambo nyonso. **25** Ezalaki mpe na mwasi moko oyo azalaki na bokono ya kotanga makila, mpe bokono yango ewumelaki mibu pene zomi na mibale. **26** Amonaki pasi mingi mpo na koluka lobiko epai na minganga ebele, mpe asilisaki mbongo na ye nyonso na pamba, kasi abikaki kaka te; nzokande pasi na ye ezalaki komata se komata. **27** Tango ayokaki sango ya Yesu, ayaki na sima, kati na ebele ya bato, mpe asimbaki elamba na Ye, **28** pamba te azalaki komilobela: « Soki kaka nasimbi ata bilamba na Ye, nakobika! » **29** Kaka na tango yango, makila etikaki kotanga, mpe amonaki ete abiki na bokono kati nzoto na ye. **30** Mbala moko, Yesu mpe asosolaki ete nguya moko ebimi kati na Ye; abalukaki epai ya ebele ya bato mpe atunaki: — Nani asimbi Ngai na bilamba? **31** Bayekoli na Ye bazongisaki: — Ozali komona malamu ete bato bazali kotutana-tutana na Yo na bangambo nyonso, mpe ozali kotuna lisusu: « Nani asimbi Ngai? » **32** Kasi Yesu akomaki kotala epai ya ebele ya bato mpo na koluka koyeba nani oyo asali bongo. **33** Boye, mwasi yango abangaki mpe akomaki kolenga, mpo ayebaki likambo oyo esalemaki kati na ye. Ayaki kofukama liboso ya Yesu mpe ayebisaki Ye solo nyonso. **34** Yesu alobaki na ye: — Mwana na Ngai ya mwasi, kondima na yo ebikisi yo; kende na kimia mpe zwa lobiko kati na pasi na yo! **35** Wana Yesu azalaki nanu koloba, ndambo ya bato bayaki longwa na ndako ya mokambi ya ndako ya mayangani mpo na koloba na ye: — Mwana na yo ya mwasi asili kokufa; mpo na nini ozali lisusu kotungisa moteyi? **36** Atako Yesu ayokaki maloba yango, kasi alobaki kaka

na mokambi ya ndako ya mayangani: — Kobanga te, zala kaka na kondima! **37** Atikaki moto moko te kolanda Ye longola kaka Petelo, Jake mpe Yoane, ndeko ya Jake. **38** Tango bakomaki na ndako ya mokambi ya ndako ya mayangani, Yesu amonaki yikiyiki kati na bato oyo bazalaki kolela mpe koganga makasi. **39** Akotaki mpe alobaki na bango: — Mpo na nini yikiyiki oyo nyonso? Mpo na nini bozali kolela? Mwana akufi te; alali nde pongi! **40** Bongo bakomaki koseka Ye. Sima na Yesu kobimisa bato nyonso, akamataki tata ya mwana, mama ya mwana mpe bayekoli oyo bazalaki na Ye elongo, mpe bakotaki na esika oyo mwana azalaki. **41** Asimbaki ye na loboko mpe alobaki na ye: « Talita kumi! » Elingi koloba: Elenge mwasi, nalobi na yo, Telema! **42** Mbala moko, elenge mwasi atelemaki mpe akomaki kotambola. Azalaki na mibu pene zomi na mibale. Bato nyonso bakamwaki makasi penza. **43** Yesu apekisaki bango koloba likambo yango ata na moto moko; mpe ayebisaki bango ete bapesa elenge mwasi yango bilei.

6 Sima na Yesu kolongwa na ndako yango, azongaki elongo na bayekoli na Ye, na engumba epai wapi abotama. **2** Wana mokolo ya Saba ekokaki, Yesu akomaki koteya kati na ndako ya mayangani. Kati na bato oyo bayokaki Ye, ebele bakamwaki makasi. Batunaki: « Boni, moto oyo azwi makambo oyo wapi? Nani apesi ye bwanya ya boye? Azwi wapi nguya ya kosala bikamwa oyo nyonso? **3** Ezali ye te mosali mabaya? Ezali ye te mwana ya Mari mpe ndeko ya Jake, Jozefi, Jide mpe Simona? Boni, bandeko na ye ya basi bavandaka awa te elongo na biso? » Yango wana, ezalaki penza libaku mabe mpo na bango kondima Ye. **4** Yesu alobaki na bango: « Ezali kaka kati na ekolo na ye, kati na libota na ye mpe kati na ndako na ye nde

mosakoli azwaka lokumu te. » **5** Alongaki te kosala bikamwa
na esika yango, kasi abikisaki kaka mwa ndambo ya babeli
oyo atielaki maboko. **6** Boye, akamwaki mingi penza bozangi
kondima na bango. Yesu azalaki kotambola na bamboka ya
zingazinga mpo na koteya. **7** Abengaki bantoma na Ye zomi
na mibale, atindaki bango mibale-mibale, mpe apesaki bango
bokonzi ya kobengana milimo mabe. **8** Alobaki na bango:
« Bomema eloko moko te mpo na mobembo, longola kaka
lingenda. » Alobaki na bango: « Bomema te, ezala sakosi to
lipa to mbongo kati na mokaba na bino. **9** Bolata basandale na
makolo na bino, kasi bomema banzambala mibale te. **10** Na
ndako nyonso oyo bakoyamba bino, bovanda kuna kino tango
bokolongwa. **11** Mpe soki na esika songolo, baboyi koyamba
mpe koyoka bino, bolongwa na esika yango, bopupola putulu ya
makolo na bino; yango ekozala litatoli oyo ekofunda bango. » **12**
Bantoma bakendeki mpe bateyaki bato ete babongola mitema.
13 Bazalaki kobengana milimo mabe ebele mpe kobikisa babeli
mingi na kopakola bango mafuta. **14** Mokonzi Erode ayokaki
sango na tina na Yesu, pamba te Kombo na Ye eyebanaki
makasi. Bazalaki koloba boye na tina na Yesu: « Yoane Mobatisi
asekwi kati na bakufi! Yango wana azali na nguya ya kosala
bikamwa! » **15** Bato mosusu bazalaki koloba: « Ezali Eliya!
» Bamosusu: « Azali mosakoli, lokola moko kati na basakoli
ya kala! » **16** Kasi tango Erode azalaki koyoka maloba wana
nyonso, azalaki komilobela: « Ezali Yoane oyo nakataki moto nde
asekwi kati na bakufi! » **17** Pamba te Erode amipeselaki mitindo
ete bakanga Yoane minyololo mpe babwaka ye kati na boloko;
asalaki bongo mpo na kosepelisa Erodiade, mwasi ya Filipo,
ndeko na ye, oyo ye Erode abalaki. **18** Yoane azalaki koloba na

Erode: « Ozali na ndingisa te ya kosangisa nzoto na mwasi ya ndeko na yo. » **19** Erodiade akangelaki Yoane kanda kati na motema mpe azalaki koluka nzela ya kobomisa ye, kasi azalaki kokoka te, **20** pamba te Erode azalaki kobanga Yoane, wana ayebaki ete Yoane azali moto ya sembo mpe mosantu, mpe azalaki kobatela ye. Tango nyonso oyo Erode azalaki koyoka Yoane koloba, azalaki komitungisa mingi; nzokande azalaki kaka kosepela koyoka ye. **21** Nzokande, na mokolo ya kosepela mbotama ya Erode, Erodiade akutanaki na libaku ya kokokisa mokano na ye. Na mokolo yango, Erode asalaki feti monene mpe abengisaki bakalaka, bakonzi minene ya basoda mpe bato ya lokumu ya Galile. **22** Mwana mwasi ya Erodiade akotaki mpe abinaki, asepelisaki Erode mpe bato oyo abengisaki na feti. Mokonzi alobaki na mwana mwasi: — Senga ngai nyonso oyo okolinga, nakopesa yo yango! **23** Mpe alapaki kutu ndayi epai na ye: — Nakopesa yo nyonso oyo okosenga ngai, ata ndambo ya bokonzi na ngai. **24** Mwana mwasi abimaki mpe akendeki kotuna toli epai ya mama na ye: — Mama, nasenga nini? Mama na ye azongisaki: — Senga moto ya Yoane Mobatisi. **25** Mbala moko, mwana mwasi azongaki na lombangu epai ya mokonzi mpe alobaki na ye: — Nalingi ete opesa ngai, sik'oyo, na sani, moto ya Yoane Mobatisi. **26** Mokonzi ayokaki mawa mingi na motema, kasi mpo na ndayi oyo alapaki mpe mpo na bato oyo abengisaki na feti, aboyaki kopimela ye yango. **27** Mbala moko, mokonzi atindaki moko kati na bakengeli na ye ete amema moto ya Yoane. Mokengeli yango akendeki na boloko, akataki moto ya Yoane, **28** amemaki yango, na sani; apesaki yango epai ya mwana mwasi, mpe mwana mwasi apesaki yango epai ya mama na ye. **29** Tango bayekoli ya Yoane bayokaki sango yango,

bayaki kozwa nzoto na ye mpe batiaki yango kati na kunda moko. **30** Tango bantoma bazongaki, basanganaki pene ya Yesu mpe bayebisaki Ye makambo nyonso oyo bawutaki kosala mpe nyonso oyo bateyaki. **31** Boye, lokola bato mingi bazalaki koya mpe kozonga, mpe bazalaki kozwa ata tango te ya kolia, Yesu alobaki na bango: « Boya elongo na Ngai, na esika oyo ebombama mpe bopema mwa moke. » **32** Bakendeki na bwato, na esika oyo ebombama. **33** Kasi bato ebele oyo bamonaki bango kokende, basosolaki ete ezali bango. Boye balandaki bango mbangu na makolo longwa na bingumba nyonso mpe bakomaki liboso na bango, na esika oyo bazalaki kokende. **34** Tango Yesu akitaki wuta na bwato mpe amonaki ebele ya bato penza, ayokaki mawa makasi mpo na bango, pamba te bazalaki lokola bameme oyo ezangi mobateli. Boye, abandaki koteya bango makambo ebele. **35** Lokola ngonga epusanaki makasi, bayekoli na Ye bapusanaki pene na Ye mpe balobaki na Ye: — Ngonga epusani makasi, mpe esika oyo ezali esobe! **36** Zongisa bango mpo ete bakende komisombela biloko ya kolia kati na bamboka mpe bilanga ya zingazinga. **37** Kasi Yesu azongisaki: — Bopesa bango bino moko biloko ya kolia. Bayekoli balobaki na Ye: — Ondimi penza tokende kosomba mapa mpe toleisa bango, na mbongo ya bibende nkama mibale? **38** Yesu atunaki bango: — Mapa boni bozali na yango? Bokende nanu kotala. Bakendeki kotala mpe balobaki: — Tozali na mapa mitano mpe bambisi mibale. **39** Yesu apesaki bango mitindo ete bakabola bato nyonso na masanga mpe bavandisa bango na matiti ya mobesu. **40** Boye, batandamaki na milongo ya bato nkama moko mpe ya bato tuku mitano. **41** Yesu akamataki mapa mitano mpe bambisi mibale yango, atombolaki miso na Ye na likolo

mpe azongisaki matondi epai ya Nzambe; akataki mapa yango
mpe apesaki biteni na yango epai ya bayekoli na Ye mpo ete
bakabola yango epai na bato. Akabolaki lisusu bambisi nyonso
mibale epai ya bango nyonso. **42** Bato nyonso baliaki mpe
batondaki. **43** Bongo bayekoli balokotaki biteni ya mapa mpe ya
bambisi, oyo etikalaki; mpe biteni yango etondisaki bitunga zomi
na mibale. **44** Bato oyo baliaki mapa yango bazalaki mibali pene
nkoto mitano. **45** Mbala moko, Yesu atindaki bayekoli na Ye ete
bamata na bwato mpe bakende liboso na Ye, na Betisaida, na
ngambo mosusu ya ebale, wana Ye moko akozongisa bato. **46**
Sima na Ye kozongisa bato yango, amataki na ngomba mpo na
kosambela. **47** Wana ekomaki pokwa, bwato ekomaki na kati-kati
ya ebale; mpe Ye, Yesu, azalaki Ye moko na mokili, **48** amonaki
bayekoli na Ye kobunda-bunda mpo na koluka nkayi, pamba te
mopepe ezalaki kozongisa bango na sima. Wana tongo ekomaki
pene ya kotana, Yesu atambolaki likolo ya mayi ya ebale mpo
na kolanda bango, mpe alingaki kutu koleka bango. **49** Tango
bayekoli bamonaki Yesu azali kotambola likolo ya mayi ya ebale,
bakanisaki ete ezali elima, mpe bakomaki koganga. **50** Solo,
bango nyonso bamonaki Ye, mpe somo makasi ekangaki bango.
Mbala moko, Yesu alobaki na bango: « Kimia! Kimia! Bobanga te!
Ezali Ngai! » **51** Bongo amataki na bwato epai bayekoli bazalaki,
mpe mopepe ekitaki. Bakamwaki mingi penza, **52** pamba te
basosolaki te tina ya likamwisi ya mapa, mpo ete mayele na
bango ezalaki ya kozipama. **53** Sima na bango kokatisa ebale,
bakomaki na mabele ya Genezareti mpe bakangisaki bwato
na bango na libongo. **54** Tango kaka bakitaki na bwato, bato
basosolaki mbala moko Yesu. **55** Boye, bato bapotaki mbangu
kati na etuka wana mobimba mpe bakomaki komema babeli, na

tsipoyi, na bisika nyonso oyo bayokaki ete Yesu akomi kuna.
56 Na bisika nyonso oyo Yesu azalaki kokende, na bamboka,
na bingumba to na bilanga, bazalaki komema babeli na bisika
oyo bato ebele bakutanaka, mpe bazalaki kosenga na Yesu ete
apesa babeli nzela ya kosimba ata singa ya songe ya elamba
na Ye. Mpe bato nyonso oyo bazalaki kolonga kosimba yango
bazalaki kobika na bokono na bango.

7 Bafarizeo mpe ndambo ya balakisi ya Mobeko oyo bawutaki
na Yelusalemi basanganaki zingazinga ya Yesu. **2** Bamonaki
bayekoli mosusu ya Yesu kolia lipa na maboko ya mbindo, elingi
koloba na maboko oyo basukola te. **3** Nzokande, Bafarizeo mpe
Bayuda nyonso baliaka te soki basukoli te maboko malamu.
Ezalaki na nzela wana nde bazalaki kotosa bokoko na bango. **4**
Mpe soki bawuti na esika oyo bato ebele bakutanaka, baliaka
te soki bamipetoli nanu te na mayi. Bazalaki lisusu na mibeko
ebele ya bokoko oyo bazalaki kotosa, ndakisa: kosukola bakopo,
bambeki, bambeto mpe basani ya bibende. **5** Boye, Bafarizeo
mpe balakisi ya Mobeko batunaki Yesu: — Mpo na nini bayekoli
na yo bazali kotosa te bokoko na biso? Mpo na nini bazali kolia
na maboko ya mbindo? **6** Yesu azongiselaki bango: — Bato ya
bilongi mibale! Mosakoli Ezayi asakolaki penza malamu na tina
na bino, kolanda ndenge ekomama: « Bato oyo bapesaka Ngai
lokumu kaka na bibebu, kasi mitema na bango ezali mosika na
Ngai; **7** basambelaka Ngai kaka na pamba, mateya na bango
ezali kaka mibeko ya bomoto. » **8** Botiaka mibeko ya Nzambe
pembeni mpo na kotosa bokoko ya bato. **9** Alobaki na bango
lisusu: — Boyebi malamu penza kosundola mibeko ya Nzambe
mpo na kobatela bokoko na bino. **10** Solo, Moyize alobaki:
« Okopesaka tata na yo mpe mama na yo lokumu; » mpe «

moto oyo akolakela tata na ye to mama na ye mabe asengeli
na etumbu ya kufa. » **11** Kasi bino, boteyaka ete soki moto
alobi na tata na ye to na mama na ye: « Lisungi oyo nalingaki
kopesa yo, nakobonza yango lokola likabo epai ya Nzambe, »
12 akangolami na mokumba ya kosalela tata na ye to mpo na
mama na ye likambo songolo. **13** Na bongo, bokomisaka pamba
Liloba na Nzambe na nzela ya bokoko oyo bolakisaka. Mpe
bosalaka makambo mosusu ebele ya lolenge wana. **14** Yesu
abengaki lisusu ebele ya bato mpe alobaki na bango: — Bino
nyonso, boyoka Ngai mpe bososola likambo oyo. **15** Eloko moko
te oyo ewuti na libanda mpe ekoti kati na moto ekoki kokomisa
ye mbindo, kasi ezali oyo ebimaka kati na moto nde ekomisaka
ye mbindo. [**16** Tika ete moto oyo azali na matoyi mpo na
koyoka ayoka!] **17** Tango Yesu atikaki ebele ya bato mpe akotaki
na ndako, bayekoli na Ye batunaki Ye tina ya lisese yango. **18**
Alobaki na bango: — Bino mpe, boni, bozali mayele te? Bozali
kososola te ete eloko moko te oyo ewuti na libanda mpe ekoti
kati na moto ekoki kokomisa ye mbindo. **19** Pamba te ekendaka
te na motema na ye, kasi ekendaka nde na libumu na ye; mpe
na sima, ekendaka na zongo. Na maloba oyo, Yesu atatolaki ete
bilei nyonso ezali peto. **20** Yesu alobaki lisusu: — Oyo ebimaka
na moto, yango nde ekomisaka ye mbindo. **21** Pamba te, ezali
wuta na kati, na motema penza ya moto nde ewutaka makanisi
mabe, kindumba, moyibi, koboma, **22** ekobo, lokoso ya mbongo,
kanda, mayele mabe, pite, likunya, songisongi, mafinga, lolendo
mpe makambo nyonso mosusu ya mabe. **23** Makambo nyonso
wana ya mabe ewutaka kati na moto, mpe yango nde ekomisaka
moto mbindo. **24** Yesu alongwaki wana mpe akendeki na etuka
ya Tiri. Akotaki kati na ndako moko; alingaki te ete ata moto

moko ayeba yango, kasi alongaki kaka te kobombama. **25** Pamba te, ezalaki na mwasi moko oyo mwana na ye ya mwasi azalaki na se ya bokonzi ya molimo mabe oyo ezalaki mpe konyokola ye makasi; boye tango kaka ayokaki sango na tina na Yesu, ayaki komibwaka na makolo ya Ye. **26** Mwasi yango azalaki moto ya Grese, moto ya Fenisi ya Siri; asengaki na Yesu ete abengana molimo mabe oyo ezali konyokola mwana na ye ya mwasi. **27** Kasi Yesu alobaki na ye: — Tika bana ya ndako balia nanu mpe batonda, pamba te ezali malamu te kokamata lipa ya bana mpo na kobwakela yango bambwa! **28** Mwasi yango azongiselaki Yesu: — Nkolo, ezali penza ya solo; kasi bambwa eliaka biteni oyo bana bakweyisaka na se ya mesa! **29** Yesu alobaki: — Mpo na maloba oyo olobi, kende, zonga na ndako na yo, pamba te molimo mabe esili kobima na mwana na yo ya mwasi. **30** Mpe tango akendeki na ndako, akutaki mwana na ye alali na mbeto mpe molimo mabe ebimi. **31** Yesu alongwaki na engumba ya Tiri, alekaki na Sidoni mpe akendeki na ebale ya Galile wana akatisaki etuka ya bingumba zomi. **32** Bamemelaki ye moto moko oyo akufa matoyi mpe alobaka te, mpe basengaki na Yesu ete atia ye maboko. **33** Yesu alongolaki ye kati na ebele ya bato, amemaki ye na pembeni mpe atiaki ye misapi na matoyi; atiaki ye soyi mpe asimbaki lolemo ya moto yango. **34** Atalaki na likolo, abendaki pema mpe alobaki na ye: « Fungwama! » **35** Mbala moko, matoyi na ye efungwamaki, lolemo na ye ekangolamaki mpe akomaki koloba malamu. **36** Yesu apekisaki bango ete baloba yango na moto te. Atako azalaki kopekisa bango makasi, kasi bango bazalaki kaka kopanza sango yango koleka. **37** Bato bakamwaki makasi mpe bazalaki koloba: — Azali kosala makambo nyonso malamu; azali

kosala ete ezala bato oyo bakufa matoyi bakoka koyoka, mpe bababa bakoka koloba.

8 Na mikolo yango, ebele penza ya bato bayaki lisusu kosangana zingazinga ya Yesu. Lokola bazalaki na eloko ya kolia te, Yesu abengaki bayekoli na Ye mpe alobaki na bango: **2** — Nazali koyokela bato oyo mawa, pamba te basali mikolo misato elongo na Ngai mpe bazali na eloko ya kolia te. **3** Soki nazongisi bango na bandako na bango na nzala, bakolemba nzoto na nzela; pamba te, bato mosusu kati na bango bawutaki mosika. **4** Bayekoli na Ye bazongisaki: — Kati na esobe oyo, esika nini tokoki kozwa mapa mpo na koleisa bango mpe batonda? **5** Yesu atunaki bango: — Bozali na mapa boni? Bazongisaki: — Tozali na mapa sambo. **6** Boye, alobaki na ebele ya bato yango ete bavanda na mabele. Bongo azwaki mapa yango sambo, azongisaki matondi epai ya Nzambe, akataki yango mpe apesaki biteni na yango epai ya bayekoli na Ye mpo ete bakabola yango epai ya bato. Mpe bayekoli basalaki bongo. **7** Bazalaki mpe na mwa ndambo ya bambisi ya mike-mike. Apambolaki yango mpe alobaki na bayekoli na Ye ete bakabola yango. **8** Bato nyonso baliaki mpe batondaki. Bongo bayekoli balokotaki biteni oyo etikalaki, batondisaki na yango bitunga sambo. **9** Bato bazalaki pene nkoto minei. Bongo, Yesu azongisaki bango. **10** Mbala moko, Yesu amataki na bwato elongo na bayekoli na Ye mpe akendeki na etuka ya Dalimanuta. **11** Bafarizeo bayaki mpe bakomaki kotuna Yesu mituna; mpo na komeka Ye, basengaki na Ye ete asala elembo moko kowuta na Likolo. **12** Yesu ayokaki mawa makasi kati na molimo na Ye mpe alobaki: « Mpo na nini bato ya ekeke oyo bazali kosenga elembo? Nazali koloba na bino penza ya solo: bakopesamela elembo moko

te! » **13** Bongo atikaki bango, amataki lisusu na bwato mpe
akendeki na ngambo mosusu ya ebale. **14** Bayekoli babosanaki
komema mapa; bazalaki kaka na lipa moko kati na bwato. **15**
Yesu akebisaki bango: — Bofungola miso mpe bosala keba
na levire ya Bafarizeo mpe ya Erode! **16** Bayekoli bakomaki
kolobana bango na bango: — Azali koloba bongo mpo ete tozali
na mapa te. **17** Yesu asosolaki makanisi na bango; alobaki:
— Bozali kolobana bino na bino mpo ete bozali na mapa te!
Mpo na nini? Boni, bozwi kaka bososoli nanu te; mayele na
bino ezali kaka ya kozipama; bozali na mitema makasi; **18**
bozali na miso, kasi bozali komona te; bozali na matoyi, kasi
bozali koyoka te? Bobosani penza! **19** Tango nakataki mapa
mitano mpo na kokabolela bato nkoto mitano, bozongaki na
motango boni ya bitunga etonda na biteni ya mapa, sima na
kokabolela bato? Bazongisaki: — Bitunga zomi na mibale. **20**
Bongo tango nakataki mapa sambo mpo na kokabolela bato
nkoto minei, bozongaki na bitunga boni etonda na biteni ya
mapa? Bazongisaki: — Tolokotaki bitumba sambo. **21** Alobaki
na bango: — Bozwi kaka bososoli nanu te? **22** Tango bakomaki
na Betisaida, bato bamemaki epai na Yesu moto moko akufa
miso; mpe basengaki na Yesu ete asimba ye. **23** Yesu asimbaki
loboko ya mokufi miso mpe amemaki ye na libanda ya mboka;
bongo apakolaki ye soyi na miso, atielaki ye maboko mpe
atunaki ye: — Boni, omoni eloko? **24** Moto yango atalaki mpe
alobaki: — Nazali komona bato, kasi bazali lokola banzete oyo
ezali kotambola. **25** Bongo Yesu atiaki lisusu maboko na Ye na
miso ya moto yango, mpe moto yango abikaki. Boye akomaki
komona malamu penza. **26** Yesu alobaki na ye: — Kende na
ndako na yo, komeka kutu te kozonga na mboka. **27** Yesu mpe

bayekoli na Ye bakendeki na bamboka ya Sezarea ya Filipo. Na nzela, atunaki bango: — Bato bazali koloba ete Ngai nazali nani? **28** Bazongisaki: — Bamoko balobaka ete ozali Yoane Mobatisi; bamosusu, Eliya; mpe bamosusu lisusu, moko kati na basakoli. **29** Yesu atunaki bango: — Bongo bino, bolobaka ete Ngai nazali nani? Petelo azongiselaki Ye: — Ozali Masiya. **30** Yesu apekisaki bango makasi koloba bongo na moto ata moko. **31** Yesu akomaki koteya bango: — Mwana na Moto asengeli komona pasi mingi; bakambi, bakonzi ya Banganga-Nzambe mpe balakisi ya Mobeko basengeli koboya Ye, basengeli koboma Ye, mpe, sima na mikolo misato, asengeli kosekwa. **32** Azalaki koloba makambo yango na polele penza. Bongo Petelo abendaki Yesu na pembeni mpe akomaki kopamela Ye: — Koloba bongo te! **33** Kasi Yesu abalukaki, atalaki bayekoli na Ye mpe apamelaki Petelo: — Mosika na Ngai, Satana! Makanisi na yo ezali makanisi ya Nzambe te, ezali penza makanisi ya bato. **34** Yesu abengaki ebele ya bato mpe bayekoli na Ye, alobaki na bango: — Moto nyonso oyo alingi kolanda Ngai asengeli komiboya ye moko, kokamata ekulusu na ye mpe kolanda Ngai. **35** Pamba te moto nyonso oyo akolinga kobikisa bomoi na ye akobungisa yango, kasi moto nyonso oyo akobungisa bomoi na ye mpo na Ngai mpe mpo na Sango Malamu akobikisa yango. **36** Litomba nini ezali mpo na moto, soki azwi mokili mobimba, kasi abungisi bomoi na ye? **37** Moto akoki penza kopesa nini mpo na kosikola bomoi na ye? **38** Moto nyonso oyo akoyoka Ngai mpe maloba na Ngai soni, kati na bato ya ekeke oyo, ba-oyo batosaka Nzambe te mpe batondi na masumu, Mwana na Moto mpe akoyoka ye soni, tango akoya elongo na ba-anjelu ya bule kati na nkembo ya Tata na Ye.

9 Yesu alobaki na bango lisusu: — Nazali koloba na bino penza
ya solo: kati na bato oyo bazali awa, ezali na ba-oyo bakokufa te
kino bakomona Bokonzi ya Nzambe koya na nguya. **2** Sima na
mikolo motoba, Yesu azwaki Petelo, Jake mpe Yoane; amemaki
bango na pembeni, na likolo ya ngomba moko ya molayi epai
wapi bazalaki kaka bango moko. Yesu abongolamaki na miso na
bango: **3** bilamba na Ye ekomaki kongenga, ekomaki pembe
makasi; moto moko te kati na mokili akoki kobimisa pembe ya
ndenge wana. **4** Mbala moko, bamonaki Eliya elongo na Moyize
bazali kosolola na Yesu. **5** Petelo alobaki na Yesu: — Moteyi,
eleki malamu mpo na biso kotikala awa! Tokotonga bandako
misato ya kapo: moko mpo na Yo, moko mpo na Moyize,
mpe moko mpo na Eliya. **6** Solo, Petelo azalaki kososola te
makambo oyo azalaki koloba, pamba te bango misato batondaki
na kobanga. **7** Lipata moko ebimaki mpe ezipaki bango, mpe
mongongo moko eyokanaki wuta kati na lipata yango: — Oyo
azali Mwana na Ngai ya bolingo, boyoka Ye! **8** Mbala moko,
bayekoli batalaki zingazinga na bango mpe bamonaki moto
mosusu te elongo na bango, kaka Yesu. **9** Wana bazalaki
kokita na ngomba, Yesu apekisaki bango koloba ata na moto
moko, makambo oyo bawutaki komona kino tango Mwana na
Moto akosekwa kati na bakufi. **10** Babatelaki likambo yango na
motema. Atako bongo, bazalaki kaka kotunana: — Kosekwa
kati na bakufi elingi koloba nini? **11** Bayekoli batunaki Yesu: —
Mpo na nini balakisi ya Mobeko balobaka ete Eliya asengeli
koya moto ya liboso? **12** Yesu azongiselaki bango: — Solo,
Eliya asengeli koya moto ya liboso mpo na kozongisa makambo
nyonso na molongo. Bongo mpo na nini ekomama lisusu ete
Mwana na Moto asengeli komona pasi mingi, mpe basengeli

koboya Ye? **13** Kasi Ngai, nazali koloba na bino ete Eliya
ayaki mpe basalaki ye makambo nyonso oyo balingaki, kolanda
ndenge ekomama na tina na ye. **14** Tango bakomaki pene ya
esika oyo bayekoli mosusu bazalaki, bamonaki ebele ya bato
penza bazingeli bango, mpe balakisi ya Mobeko kotiana tembe
elongo na bayekoli. **15** Tango kaka bato yango bamonaki Yesu,
bakamwaki mingi mpe bapotaki mbangu mpo na kokutana na Ye
mpe kopesa Ye mbote. **16** Yesu atunaki bango: — Likambo
nini bozali kotiana na yango tembe elongo na bayekoli? **17**
Moto moko kati na ebele yango ya bato azongiselaki Ye: —
Moteyi, namemaki mwana na ngai, oyo ya mobali epai na Yo;
pamba te azali na se ya bokonzi ya molimo mabe oyo esala
ete alobaka te. **18** Bipai nyonso oyo molimo yango ekangaka
ye, ebwakaka ye na mabele, mpe mwana akomaka kobimisa
fulufulu na monoko, kolia minu, mpe nzoto na ye ekangamaka.
Nasengaki na bayekoli na Yo ete babengana molimo yango,
kasi balongaki te. **19** Yesu alobaki na bango: — Ekeke ya bato
bazanga kondima! Kino tango nini nakozala na bino elongo?
Kino tango nini nakokanga motema mpo na bino? Bomemela
Ngai mwana yango. **20** Bongo bamemaki mwana yango epai
ya Yesu. Tango kaka molimo yango ya mabe emonaki Yesu,
eningisaki mwana yango makasi mpe mwana akweyaki na
mabele, akomaki kobaluka-baluka mpe kobimisa fulufulu na
monoko. **21** Yesu atunaki tata ya mwana: — Esali mikolo boni
wuta mwana akoma boye? Tata ya mwana azongisaki: — Wuta
tango azalaki mwana moke penza. **22** Mbala mingi, molimo
mabe etindikaka ye na moto to na mayi mpo na koluka koboma
ye. Kasi soki okoki kobikisa ye, yokela biso mawa mpe sunga
biso. **23** Yesu alobaki na ye: — Olobi nini: « Soki okoki! » Nyonso

ekoki kosalema mpo na moto oyo azali na kondima. **24** Mbala
moko, tata ya mwana alobaki na mongongo makasi: — Nandimi!
Sunga ngai, pamba te nazangi kondima. **25** Tango Yesu amonaki
ebele ya bato koya mbangu, abenganaki molimo mabe: —
Molimo mabe, yo oyo okomisaka moto baba, napesi yo mitindo:
bima kati na mwana oyo mpe kozonga lisusu te kati na ye. **26**
Molimo mabe egangaki, eningisaki mwana makasi mpe ebimaki
kati na ye. Mwana akomaki lokola moto akufi na ndenge ete
mingi kati na bato oyo bazalaki wana bakomaki koloba « Akufi! »
27 Kasi Yesu asimbaki mwana yango na loboko mpe atelemisaki
ye; mpe mwana atelemaki. **28** Yesu akotaki na ndako; lokola
bayekoli batikalaki bango moko kaka elongo na Ye, batunaki Ye:
— Mpo na nini, biso, tolongaki te kobengana molimo yango? **29**
Yesu azongisaki: — Babenganaka molimo ya ndenge wana kaka
na losambo. **30** Tango balongwaki na esika wana, bakatisaki
na mokili ya Galile mpe Yesu alingaki te ete moto ata moko
ayeba esika oyo bazali, **31** pamba te azalaki koteya bayekoli
na Ye mpe koloba na bango: — Bakokaba Mwana na Moto na
maboko ya bato, bakoboma Ye, mpe, mikolo misato sima na kufa
na Ye, akosekwa. **32** Kasi bazalaki kososola te maloba wana
mpe bazalaki kobanga kopesa Ye mituna na tina na yango. **33**
Tango bakomaki na Kapernawumi, wana bazalaki kati na ndako,
Yesu atunaki bango: — Likambo nini bozalaki kotiana tembe na
nzela? **34** Kasi bavandaki nye, pamba te, na nzela, bazalaki
penza kotiana tembe mpo na koyeba soki nani kati na bango
aleki monene. **35** Yesu avandaki, abengaki bayekoli zomi na
mibale mpe alobaki na bango: — Moto nyonso oyo alingi kozala
moto ya liboso asengeli kozala moto ya suka mpe mosali ya
bato nyonso. **36** Yesu akamataki mwana moko ya moke, atiaki

ye na kati-kati na bango mpe, sima na Ye koyamba mwana yango na maboko na Ye, alobaki na bango: **37** — Moto nyonso oyo, na Kombo na Ngai, akoyamba mwana lokola oyo, ayambi nde Ngai moko. Mpe moto nyonso oyo ayambi Ngai ayambi Ngai te, kasi ayambi nde Motindi na Ngai. **38** Yoane alobaki: — Moteyi, tomonaki moto moko azali kobengana milimo mabe na Kombo na Yo, mpe topekisaki ye, pamba te azali elongo na biso te. **39** Kasi Yesu azongisaki: — Bopekisa ye te; pamba te moto moko te akoki kosala bikamwa na Kombo na Ngai mpe aloba mbala moko, sima na mwa tango, mabe na tina na Ngai. **40** Moto oyo atelemeli biso te azali mpo na biso. **41** Nazali koloba na bino penza ya solo: moto nyonso oyo apesi bino kopo ya mayi na Kombo na Ngai, mpo ete bozali bato ya Klisto, akotikala kobungisa te lifuti na ye. **42** Kasi soki moto moko akweyisi na masumu moko kati na bana mike oyo bandimelaka Ngai, ekoleka malamu mpo na ye kokanga ye libanga monene ya enikelo na kingo mpe kobwaka ye na ebale. **43** Soki loboko na yo ekweyisaka yo na masumu, kata yango; pamba te eleki malamu mpo na yo kokota kati na bomoi, na loboko moko, na esika ete otikala na maboko mibale mpe okende na lifelo, kati na moto oyo ekufaka te, [**(Geenna g1067)** **44** epai wapi nkusu mpe moto ekufaka te.] **45** Soki lokolo na yo ekweyisaka yo na masumu, kata yango; pamba te eleki malamu mpo na yo kokota kati na bomoi, na lokolo moko, na esika ete otikala na makolo mibale mpe obwakama na lifelo [**(Geenna g1067)** **46** epai wapi nkusu mpe moto ekufaka te.] **47** Soki liso na yo ekweyisaka yo na masumu, longola yango; pamba te eleki malamu mpo na yo kokota na Bokonzi ya Nzambe, na liso moko, na esika ete okoba kozala na miso mibale mpe obwakama na lifelo **(Geenna g1067)**

48 epai wapi nkusu ekufaka te, mpe moto ekufaka te. **49** Pamba
te moto na moto akoleka na moto mpo ete akoma elengi lokola
mungwa. **50** Mungwa ezali malamu. Kasi soki mungwa ebungisi
elengi na yango, ndenge nini bokokoka lisusu kozongisa elengi
na yango? Yango wana, bozala na mungwa kati na bino, mpe
bozala na kimia bino na bino.

10 Yesu alongwaki na esika wana mpe akendeki na etuka ya
Yuda, na ngambo mosusu ya Yordani. Ebele penza ya bato
bayaki lisusu kosangana pene na ye; bongo akomaki lisusu
koteya bango kolanda momesano na Ye. **2** Bafarizeo bapusanaki
mpe bapesaki Ye motuna mpo na komeka Ye: — Boni, mibeko
na biso epesi nzela na mobali ya kobengana mwasi na ye na
libala? **3** Yesu azongiselaki bango: — Moyize apesaki bino
mobeko nini? **4** Balobaki na Yesu: — Moyize apesaki na mobali
nzela ya koboma libala na mwasi na ye, kaka soki akomi
mokanda ya koboma libala. **5** Bongo Yesu alobaki na bango: —
Moyize akomaki mobeko wana mpo na bino, pamba te mitema
na bino ezali mabanga. **6** Kasi na ebandeli ya mokili, Nzambe
« akelaki bango mobali mpe mwasi. » **7** Yango wana, mobali
akotika tata na ye mpe mama na ye, akosangana na mwasi na
ye, **8** mpe bango mibale bakokoma nzoto moko. Boye, bakozala
lisusu mibale te, kasi nzoto moko. **9** Tika ete moto akabola te
oyo Nzambe asangisi. **10** Tango bazongaki na ndako, bayekoli
batunaki lisusu Yesu na tina na likambo yango. **11** Yesu alobaki
na bango: — Soki mobali alongoli mwasi na ye na libala mpe
abali mwasi mosusu asali ekobo liboso ya mwasi na ye ya liboso.
12 Soki mwasi abomi libala na ye mpe abali mobali mosusu asali
ekobo. **13** Bato bazalaki komema bana mike epai ya Yesu mpo
ete atia bango maboko, kasi bayekoli bazalaki kobengana bato

oyo bazalaki komema bana yango. **14** Tango Yesu amonaki bongo, ayokaki pasi na motema mpe alobaki na bayekoli: — Botika bana mike baya epai na Ngai; bopekisa bango te koya epai na Ngai, pamba te Bokonzi ya Nzambe ezali mpo na bato oyo bazali lokola bango. **15** Nazali koloba na bino penza ya solo: moto nyonso oyo azali koyamba te Bokonzi ya Nzambe lokola mwana moke akotikala kokota te kati na Bokonzi yango. **16** Bongo ayambaki bana yango, na maboko na Ye, atielaki bango maboko mpe apambolaki bango. **17** Wana Yesu azalaki kokende, moto moko apotaki mbangu mpo na koya epai na Yesu, afukamaki liboso na Ye mpe atunaki: — Moteyi malamu, nasengeli kosala nini mpo ete nazwa bomoi ya seko? **(aiōnios g166)** **18** Yesu azongisaki: — Mpo na nini ozali kobenga Ngai « Moteyi malamu? » Moko te azali malamu, longola kaka Ye moko Nzambe. **19** Oyebi mibeko oyo: « Okobomaka te, okosalaka ekobo te, okoyibaka te, okolobaka te matatoli ya lokuta mpo na kokosela moninga na yo makambo, okosalaka moninga mabe te, okopesaka tata na yo mpe mama na yo lokumu. » **20** Moto yango alobaki lisusu: — Moteyi, natosaka nyonso wana wuta bolenge na ngai! **21** Yesu atalaki ye, asepelaki na ye mingi mpe alobaki na ye: — Ozangi eloko moko kaka: kende, teka biloko na yo nyonso mpe pesa mbongo oyo okozwa epai ya babola; bongo okozwa bomengo kati na Likolo. Sima na yango, yaka mpe landa Ngai. **22** Tango moto yango ayokaki bongo, alembaki nzoto mpe akendeki na mawa, pamba te azalaki na bozwi mingi. **23** Yesu atalaki bayekoli na Ye, alobaki na bango: — Ezali pasi mpo na bazwi kokota kati na Bokonzi ya Nzambe! **24** Bayekoli bakamwaki mingi mpo na maloba na Ye. Kasi Yesu alobaki na bango lisusu: — Solo, bana na Ngai, ezali pasimpo na

kokota kati na Bokonzi ya Nzambe! **25** Ezali pete mpo na shamo
kolekela na lidusu ya tonga, kasi ezali penza pasi mpo na mozwi
kokota kati na Bokonzi ya Nzambe. **26** Bayekoli bakamwaki
mingi mpe bakomaki kotunana: — Bongo nani penza akoki
kobikisama? **27** Yesu atalaki bango mpe alobaki: — Na bato,
ekoki kosalema te; kasi na Nzambe, ekosalema penza; pamba te
nyonso ekoki kosalema na Nzambe. **28** Petelo alobaki na Yesu:
— Biso, totiki nyonso mpo na kolanda Yo! **29** Yesu azongisaki:
— Nazali koloba na bino penza ya solo: moto nyonso oyo atiki
ndako na ye, bandeko na ye ya mibali mpe ya basi, mama na
ye, tata na ye, bana na ye to bilanga na ye, mpo na Ngai mpe
mpo na Sango Malamu, **30** akozwa mbala nkama koleka, na
tango oyo tozali kobika sik'oyo, bandako, bandeko ya mibali
mpe ya basi, bamama, bana mpe bilanga, elongo na minyoko;
mpe na tango oyo ekoya, bomoi ya seko. **(aiōn g165, aiōnios g166)**
31 Kasi kati na bato oyo bazali sik'oyo bato ya liboso, ebele
bakokoma bato ya suka; mpe kati na ba-oyo bazali sik'oyo bato
ya suka, ebele bakokoma bato ya liboso. **32** Wana bazalaki na
nzela mpo na komata na Yelusalemi, Yesu azalaki kotambola
liboso na bango. Bayekoli bazalaki na mawa, mpe bato mosusu
oyo bazalaki kolanda bango bazalaki kobanga. Yesu abendaki
lisusu na pembeni bayekoli na Ye zomi na mibale mpe ayebisaki
bango makambo oyo esengeli kokomela Ye: **33** — Tozali solo
kokende na Yelusalemi; Mwana na Moto akokabama na maboko
ya bakonzi ya Banganga-Nzambe mpe ya balakisi ya Mobeko;
bakokatela Ye etumbu ya kufa mpe bakokaba Ye na maboko ya
bapagano, **34** bakoseka Ye, bakobwakela Ye soyi, bakobeta
Ye fimbu mpe bakoboma Ye; kasi, sima na mikolo misato,
akosekwa. **35** Bongo Jake mpe Yoane, bana mibali ya Zebede,

bapusanaki pene ya Yesu mpe balobaki na Ye: — Moteyi, tolingi ete osalela biso likambo oyo tokosenga Yo. **36** Yesu atunaki bango: — Bolingi ete nasalela bino nini? **37** Bazongisaki: — Pesa biso nzela ya kovanda kati na nkembo na Yo: moko na ngambo ya loboko na Yo ya mobali, mpe mosusu, na ngambo ya loboko na Yo ya mwasi. **38** Yesu alobaki na bango: — Bozali kososola te makambo oyo bozali kosenga! Boni, bokoki komela kopo oyo Ngai nakomela to kozwa libatisi oyo Ngai nakozwa? **39** Bazongisaki: — Iyo, tokoki! Yesu alobaki na bango: — Solo, bokomela na bino kopo oyo Ngai nakomela mpe bokozwa na bino libatisi oyo Ngai nakozwa; **40** kasi likambo ya kovanda na ngambo ya loboko na Ngai ya mobali to na ngambo ya loboko na Ngai ya mwasi, Ngai nakoki te kopesela yango ndingisa; bisika wana ezali ya bato oyo Tata na Ngai abongisela bango yango. **41** Tango bayekoli mosusu zomi bayokaki makambo wana, basilikelaki Jake mpe Yoane. **42** Yesu abengaki bango nyonso mpe alobaki na bango: — Boyebi malamu ete bato oyo bamonanaka lokola bakonzi bakonzaka bikolo oyo ezali na se ya bokonzi na bango, mpe bakalaka ya lokumu bakonzaka bato oyo bazali na se ya bokonzi na bango. **43** Esengeli te kozala bongo kati na bino; nzokande, tika ete moto nyonso oyo alingi kozala moto monene kati na bino azala mosali na bino; **44** mpe tika ete moto nyonso oyo alingi kozala moto ya liboso kati na bino azala mowumbu ya bino nyonso! **45** Pamba te Mwana na Moto ayaki te mpo ete basalela Ye, kasi ayaki nde kosala mpo na bato mpe kopesa bomoi na Ye lokola motuya ya kofuta mpo na kosikola bato ebele. **46** Yesu mpe bayekoli na Ye bakomaki na Jeriko. Tango bazalaki kobima wuta na engumba elongo na bato ebele, mokufi miso Bartime, mwana mobali ya

Time, avandaki pembeni ya nzela mpe azalaki kosenga-senga.
47 Tango ayokaki ete Yesu ya Nazareti azali koleka, akomaki
koganga: — Yesu, mwana ya Davidi, yokela ngai mawa! **48** Bato
ebele bazalaki kopamela ye mpo ete akanga monoko na ye, kasi
Bartime agangaki lisusu makasi: — Mwana ya Davidi, yokela
ngai mawa! **49** Yesu atelemaki mpe alobaki: — Bobenga ye!
Bato babengaki mokufi miso yango mpe balobaki na ye: — Yika
mpiko! Telema! Azali kobenga yo! **50** Tango ayokaki maloba
yango, abwakaki elamba na ye, atelemaki mpe apusanaki pene
ya Yesu. **51** Yesu alobaki na ye: — Olingi nasala nini mpo na
yo? Mokufi miso azongisaki: — Moteyi, nalingi komona. **52** Yesu
alobaki na ye: — Kende, kondima na yo ebikisi yo. Mbala moko,
akomaki komona mpe alandaki Yesu.

11 Wana bazalaki kopusana pene ya Yelusalemi, bakomaki na
Betifaje mpe Betani oyo ezalaki pene ya ngomba ya banzete ya
olive, Yesu atindaki bayekoli na Ye mibale, **2** alobaki na bango:
— Bokende na mboka oyo ezali liboso na bino. Tango kaka
bokokota na mboka yango, bokomona mwana ya ane bakanga
na singa, oyo moto ata moko te asila kosalela; bofungola yango
mpe bomema yango awa. **3** Soki moto moko atuni bino: « Mpo
na nini bozali kofungola yango? » Bozongisela ye: « Nkolo azali
na bosenga na yango. » Mpe na mbala moko, akotinda yango
awa. **4** Bakendeki mpe bakutaki mwana ya ane ekangama na
libanda, pembeni ya ekuke; mpe bafungolaki yango. **5** Ndambo
ya bato oyo bazalaki wana batunaki: — Nini ezwi bino mpo ete
bofungola mwana oyo ya ane? **6** Bayekoli bazongiselaki bango
ndenge kaka Yesu alobaki na bango, mpe bato yango batikaki
bayekoli kokende elongo na yango. **7** Bamemaki mwana yango
ya ane epai ya Yesu, batandaki bilamba na bango na mokongo

na yango; mpe Yesu avandaki na likolo na yango. **8** Bato ebele batandaki bilamba na bango na nzela; bamosusu batandaki bitape ya mobesu, oyo bawutaki kokata na likolo ya banzete kati na bilanga. **9** Bato oyo bazalaki kotambola liboso ya Yesu mpe ba-oyo bazalaki kolanda sima bazalaki koganga: « Ozana! Tika ete apambolama, Ye oyo ayei na Kombo ya Nkolo! **10** Tika ete bokonzi oyo eyei epambolama, bokonzi ya Davidi, tata na biso! Ozana na bisika oyo eleki Likolo! » **11** Tango kaka Yesu akotaki na Yelusalemi, akendeki kati na Tempelo. Mpe kuna, atalaki na bokebi ndenge makambo nyonso ezalaki kosalema; kasi lokola tango elekaki, abimaki mpe akendeki na Betani elongo na bayekoli na Ye zomi na mibale. **12** Mokolo oyo elandaki, wana bazalaki kotika Betani, Yesu ayokaki nzala. **13** Na mosika, amonaki nzete moko ya figi etonda na makasa; apusanaki pene na yango mpo na kotala soki ezali na mbuma. Kasi tango akomaki pene, amonaki kaka makasa mpo ete ezalaki eleko ya bambuma ya figi te. **14** Yesu alobaki na nzete yango: « Tika ete, mpo na libela, moto moko te alia lisusu mbuma kowuta na yo! » Bayekoli na Ye bayokaki Ye koloba maloba yango. **(aiōn g165)** **15** Tango bakomaki na Yelusalemi, Yesu akotaki kati na lopango ya Tempelo mpe akomaki kobengana bato oyo bazalaki koteka mpe kosomba kati na Tempelo; abalolaki bamesa ya bato oyo bazalaki kobongola mbongo mpe bakiti ya ba-oyo bazalaki koteka bibenga; **16** mpe apesaki nzela te na bato oyo bazalaki kotambola kati na lopango ya tempelo ete bamema biloko. **17** Bongo akomaki koteya bango: « Boni, ekomama te: ‹ Ndako na Ngai ekobengama Ndako ya losambo mpo na bikolo nyonso? › Kasi bino, bokomisaki yango penza nganda ya miyibi! » **18** Bakonzi ya Banganga-Nzambe mpe balakisi

ya Mobeko bayokaki makambo yango mpe bakomaki koluka nzela ya koboma Ye; bazalaki kobanga Ye, pamba te ebele ya bato bazalaki kokamwa malakisi na Ye. **19** Tango pokwa ekomaki, Yesu mpe bayekoli na Ye babimaki na engumba. **20** Na tongo ya mokolo oyo elandaki, wana bazalaki koleka, bamonaki ete nzete ya figi ekawuki kino na misisa. **21** Petelo akanisaki likambo oyo esalemaki mpe alobaki na Yesu: — Moteyi, tala! Nzete ya figi oyo olakelaki mabe ekawuki! **22** Yesu alobaki na bayekoli na Ye: — Bozala na kondima kati na Nzambe. **23** Nazali koloba na bino penza ya solo: soki moto alobi na ngomba wana: « Longwa wana mpe mibwaka na ebale; » soki atie tembe te kati na motema na ye, kasi andimi ete makambo oyo alobi ekosalema, solo, akomona yango kokokisama. **24** Yango wana nazali koloba na bino: eloko nyonso oyo bokosenga wana bozali kosambela, bondima ete bosili kozwa yango mpe bokomona yango kokokisama. **25** Mpe tango botelemaka mpo na kosambela, soki bozali na likambo oyo bozwaki na yango moto songolo, bolimbisa ye mpo ete Tata na bino, oyo azali na Likolo alimbisa mpe masumu na bino. [**26** Kasi soki bolimbisi te, Tata na bino oyo azali kati na Likolo mpe akolimbisa masumu na bino te.] **27** Bakendeki lisusu na Yelusalemi. Wana Yesu azalaki kotambola kati na lopango ya Tempelo, bakonzi ya Banganga-Nzambe, balakisi ya Mobeko mpe bakambi ya bato bapusanaki pene na Ye mpe batunaki Ye: **28** — Na kombo ya bokonzi nini ozali kosala biloko oyo? Mpe nani apesi Yo bokonzi ya kosala yango? **29** Yesu azongiselaki bango: — Nazali kotuna bino motuna moko kaka. Bopesa Ngai nanu eyano, bongo Ngai nakoyebisa bino soki na kombo ya bokonzi nini nazali kosala makambo yango. **30** Libatisi ya Yoane ewutaki na Nzambe

to ewutaki na bato? Boyebisa Ngai! **31** Bakomaki kokabola makanisi bango na bango: « Soki tolobi ete ewutaki na Nzambe, akotuna biso lisusu: bongo mpo na nini bondimaki ye te? **32** Soki mpe tolobi ete ewutaki na bato, wana… » Solo, bazalaki kobanga bato, pamba te bato nyonso bazalaki kozwa Yoane lokola mosakoli. **33** Boye, bazongiselaki Yesu: — Toyebi te! Yesu mpe alobaki na bango: — Ngai mpe, nakoyebisa bino te soki na kombo ya bokonzi nini nazali kosala makambo yango.

12 Bongo Yesu akomaki koloba na bango na masese: — Moto moko alonaki elanga ya vino, atongaki lopango zingazinga na yango, atimolaki ekamolelo bambuma ya vino mpe atongaki ndako molayi ya bakengeli. Sima, apesaki elanga yango na maboko ya basali mpo ete bakoma kofutela yango, mpe akendeki na mobembo. **2** Tango eleko ya kobuka bambuma ekokaki, atindaki mosali moko epai ya bafuteli elanga, mpo ete akende kokongola epai na bango ndambo ya bambuma kowuta na elanga ya vino. **3** Kasi bafuteli elanga bakangaki ye, babetaki ye mpe bazongisaki ye maboko pamba. **4** Atindelaki bango mosali mosusu; babetaki-betaki ye na moto mpe basambwisaki ye. **5** Atindaki lisusu mosali mosusu; oyo wana, babomaki ye. Bongo, na sima, atindaki lisusu bato ebele; kasi babetaki bamoko, mpe babomaki bamosusu. **6** Nkolo elanga atikalaki kaka na moto moko ya kotinda: mwana na ye ya bolingo. Atindaki ye na suka na bango nyonso mpe amilobelaki: « Solo, bakotosa mwana na ngai. » **7** Kasi bafuteli elanga balobanaki bango na bango: « Tala mokitani ya libula ya elanga! Boya, toboma ye mpo ete libula ya elanga ekoma ya biso! » **8** Bakangaki ye, babomaki ye mpe babwakaki ye na libanda ya elanga ya vino. **9** Boye, nkolo elanga ya vino akosala nini? Akoya ye moko, akoboma

bafuteli elanga wana mpe akopesa elanga yango ya vino na maboko ya bafuteli mosusu. **10** Nanu botanga Makomi oyo te: « Libanga oyo batongi ndako babwakaki ekomi libanga ya songe ya ndako, mpe esimbi ndako mobimba? **11** Ezali Nkolo nde alingaki bongo, mpe ezali penza likambo ya kokamwa na miso na biso! » **12** Bakonzi ya Banganga-Nzambe, balakisi ya Mobeko mpe bakambi ya bato bazalaki koluka nzela ya kokanga Yesu, pamba te basosolaki ete alobaki lisese wana mpo na bango. Kasi lokola babangaki bato, batikaki Ye; mpe moto na moto akendeki. **13** Sima, batindelaki Yesu ndambo ya Bafarizeo mpe ndambo ya bato ya lisanga ya Erode mpo na koluka kokanga Ye na motambo ya maloba na Ye moko. **14** Tango bakomaki epai na Ye, balobaki: — Moteyi, toyebi ete ozali moto ya sembo mpe obangaka bato te, pamba te oponaka bilongi te, kasi oteyaka na bosolo nzela ya Nzambe. Boni, Mobeko na biso epesi solo nzela ya kofuta mpako ya Sezare to te? Tosengeli penza kofuta yango? **15** Kasi lokola Yesu ayebaki ete bazali bato ya bilongi mibale, alobaki na bango: — Mpo na nini bozali kotiela Ngai motambo? Bomemela Ngai mbongo moko ya ebende, mpo ete namona yango. **16** Bamemelaki Ye yango, mpe atunaki bango: — Elilingi ya nani mpe makomi ya nani bozali komona awa? Bazongisaki: — Ya Sezare. **17** Yesu alobaki na bango: — Bopesa na Sezare, oyo ezali ya Sezare; mpe bopesa na Nzambe, oyo ezali ya Nzambe! Bakamwaki mingi eyano ya Yesu. **18** Bongo Basaduseo, ba-oyo balobaka ete lisekwa ezali te, bayaki epai na Yesu mpe batunaki Ye: **19** — Moteyi, Moyize akomaki mpo na biso ete soki ndeko mobali ya moto moko akufi mpe atiki mwasi, kasi aboti na ye bana te, moto wana asengeli kobala mwasi oyo ndeko na ye atiki mpo ete abotela ndeko

yango bana. **20** Nzokande, ezalaki na bandeko mibali sambo.
Ndeko mobali ya liboso abalaki mwasi mpe akufaki, kasi abotaki
bana te. **21** Ndeko ya mibale abalaki mwasi yango kaka; kasi ye
mpe akufaki, atikalaki kobota bana te. Esalemaki kaka bongo na
ndeko ya misato kino na oyo ya sambo: **22** bandeko nyonso
sambo batikalaki kobota bana te. Sima na bango nyonso, mwasi
yango mpe akufaki. **23** Na mokolo oyo bato bakosekwa kati na
bakufi, mwasi yango akozala mwasi ya nani kati na bandeko
nyonso sambo, pamba te bango nyonso sambo babalaki ye? **24**
Yesu azongiselaki bango: — Bozali kati na libunga, pamba te
boyebi Makomi te, mpe boyebi nguya ya Nzambe te. **25** Na
mokolo oyo bato bakosekwa kati na bakufi, bakobala lisusu te;
kasi bakozala lokola ba-anjelu kati na Likolo. **26** Mpo na oyo
etali lisekwa ya bakufi, botikala nanu kotanga te kati na buku ya
Moyize, makambo oyo Nzambe alobaki na ye na tina na nzete
oyo ezalaki kopela moto kasi ezalaki kozika te: « Nazali Nzambe
ya Abrayami, Nzambe ya Izaki, mpe Nzambe ya Jakobi? »
27 Nzambe azali Nzambe ya bakufi te, kasi azali Nzambe ya
bato ya bomoi. Bozali penza kati na libunga monene. **28** Moko
kati na balakisi ya Mobeko, oyo ayokaki bango kotiana tembe
mpe amonaki ete Yesu azongiselaki bango biyano ya malamu,
apusanaki pene na Yesu mpe atunaki: — Mobeko nini eleki
monene kati ya mibeko nyonso? **29** Yesu azongisaki: — Tala
Mobeko oyo eleki monene: « Isalaele, yoka malamu! Yawe azali
Nzambe na biso, Yawe azali kaka moko. **30** Okolinga Yawe,
Nzambe na yo, na motema na yo mobimba, na molimo na yo
mobimba, na makanisi na yo nyonso mpe na makasi na yo
nyonso. » **31** Tala mobeko oyo elandi: « Okolinga moninga na
yo ndenge yo moko omilingaka. » Mobeko ya motuya koleka

mibeko wana mibale ezali te. **32** Bongo molakisi ya Mobeko
alobaki na ye: — Moteyi, olobi malamu; olobi solo ete Nzambe
azali kaka moko, mosusu azali te. **33** Kolinga Ye na motema
na yo mobimba, na mayele na yo nyonso mpe na makasi
na yo nyonso, mpe kolinga moninga na yo ndenge yo moko
omilingaka, yango nde ezali na tina mingi koleka bambeka ya
kotumba mpe makabo nyonso. **34** Tango Yesu amonaki ete
molakisi ya Mobeko azongisi eyano na ndenge ya mayele,
alobaki na ye: — Ozali mosika te ya Bokonzi ya Nzambe. Mpe
moto ata moko te amekaki lisusu kotuna Ye mituna. **35** Wana
Yesu azalaki koteya kati na lopango ya Tempelo, atunaki: —
Ndenge nini balakisi ya Mobeko balobaka ete Klisto azali Mwana
ya Davidi? **36** Pamba te Davidi, ye moko, alobaki boye na nzela
ya Molimo Mosantu: « Yawe alobaki na Nkolo na ngai: ‹ Vanda
na ngambo ya loboko na Ngai ya mobali kino natia banguna
na Yo na se ya matambe na Yo. › » **37** Soki ye moko Davidi
azali kobenga Ye « Nkolo, » bongo ndenge nini akoki lisusu
kozala mwana na ye? Ebele ya bato bazalaki koyoka Ye na
esengo. **38** Wana azalaki koteya, Yesu alobaki: — Bosala keba
na balakisi ya Mobeko! Balingaka kotambola na banzambala
ya milayi; balingaka ete bato bapesa bango mbote, na bisika
oyo bato ebele bakutanaka; **39** balingaka kovanda na bakiti ya
liboso, kati na bandako ya mayangani; mpe na bisika ya lokumu,
kati na bafeti; **40** bayibaka biloko ya basi oyo bakufisa mibali,
mpe basalaka mabondeli ya milayi-milayi mpo na kokosa bato.
Bakozwa etumbu oyo eleki makasi. **41** Yesu avandaki liboso ya
kitunga ya makabo mpe azalaki kotala ndenge bato bazalaki
kotia mbongo kati na kitunga ya makabo. Bazwi ebele bazalaki
kotia mbongo ebele. **42** Mwasi mobola moko akufisa mobali

ayaki mpe atiaki mbongo mibale ya bibende, oyo ezalaki na motuya moke penza. **43** Yesu abengaki bayekoli na Ye mpe alobaki na bango: — Nazali koloba na bino penza ya solo: mwasi mobola oyo akufisa mobali apesi koleka bato nyonso oyo bawuti kotia mbongo kati na kitunga ya makabo. **44** Pamba te bato nyonso bazwi kati na mbongo oyo bazali na yango na tina te, mpo na kotia kati na kitunga ya makabo; kasi ye, kati na kokelela na ye, atie bozwi na ye nyonso, nyonso oyo azalaki na yango mpo na kobika na yango.

13 Wana Yesu azalaki kobima longwa na Tempelo, moko kati na bayekoli na Ye alobaki na Ye: — Moteyi, tala ndenge mabanga oyo ezali kitoko! Tala ndenge Ndako oyo ezali monene! **2** Yesu alobaki na ye: — Ozali komona bandako minene oyo! Libanga moko te ekotikala awa na likolo ya libanga mosusu, nyonso ekobukama. **3** Bongo Yesu avandaki na ngomba ya banzete ya olive, oyo etalana na Tempelo. Petelo, Jake, Yoane mpe Andre batunaki Yesu, na esika oyo bazalaki bango moko kaka: **4** — Yebisa biso, makambo wana ekosalema tango nini? Mpe elembo nini ekotalisa biso ete makambo yango nyonso ekomi pene ya kokokisama? **5** Yesu alobaki na bango: — Bosala keba ete moto moko te akosa bino! **6** Bato mingi bakoya na Kombo na Ngai mpe bakoloba: « Ngai nde Masiya, » mpe bakokosa bato ebele. **7** Tango bokoyoka basango ya bitumba mpe nungununu na tina na bitumba, kasi bomitungisa te mpo na yango; pamba te makambo wana esengeli kosalema, kasi ekozala nanu suka ya mokili te. **8** Ekolo moko ekotelemela ekolo mosusu, bokonzi moko ekobundisa bokonzi mosusu, mabele ekoningana bipai na bipai, mpe nzala ekozala makasi penza. Makambo wana ekozala kaka ebandeli ya pasi lokola

pasi ya mwasi oyo azali kobota. **9** Kasi bosala keba, pamba te bakofunda bino na bisambiselo ya Bayuda mpe bakobeta bino fimbu kati na bandako ya mayangani. Likolo na Ngai, bokosamba liboso ya bayangeli mpe liboso ya bakonzi. Boye, ekozala mpo na bino libaku malamu ya kotatola solo na tina na Ngai. **10** Pamba te esengeli ete Sango Malamu esakolama liboso epai ya bikolo nyonso ya mokili. **11** Tango bakokanga bino mpo na komema bino na bisambiselo, bomitungisa te mpo na koluka makambo ya koloba; boloba kaka oyo ekopesamela bino na tango wana, pamba te ekozala bino te bato bokoloba, kasi Molimo Mosantu. **12** Ndeko akokaba ndeko na ye mpo ete baboma ye, tata akokaba mwana na ye mpo ete baboma ye, bana bakotombokela baboti na bango mpe bakobomisa bango. **13** Bato nyonso bakoyina bino mpo na Kombo na Ngai, kasi moto oyo akoyika mpiko kino na suka akobika. **14** Tango bokomona makambo ya nkele kosalema kati na Esika ya bule, —tika ete motangi asosola malamu— wana tika ete bato oyo bakozala kati na Yuda bakima na bangomba; **15** tika ete moto oyo akozala na likolo ya ndako akita te, mpo na kokende kozwa eloko songolo kati na ndako na ye; **16** tika ete moto oyo akozala kati na bilanga azonga na ndako te, mpo na kokende kozwa elamba na ye! **17** Na mikolo wana, mawa na basi oyo bakozala na bazemi mpe na ba-oyo bakozala komelisa bana mabele! **18** Bosambela mpo ete makambo wana esalema te na eleko ya malili makasi. **19** Pamba te ekozala mikolo ya pasi, na lolenge oyo etikala nanu kozala te, wuta Nzambe akela mokili kino sik'oyo, mpe na lolenge oyo ekotikala kozala lisusu te. **20** Mpe soki Nkolo ayeisaki te mikolo yango moke, moto ata moko te akokaki kobika; kasi mpo na baponami na Ye, akoyeisa yango moke. **21** Na tango wana, soki

moto moko alobi na bino: « Klisto azali awa! » to « Azali kuna, »
bondima ye te. **22** Pamba te bamasiya ya lokuta mpe basakoli
ya lokuta bakobima, bakosala bilembo minene mpe bikamwa
mpo na kokosa ata baponami, soki ekokaki kosalema. **23** Boye
bino, bosala keba! Ngai, namiyebiseli bino makambo nyonso. **24**
Kasi na mikolo yango, sima na pasi wana, « moyi ekokoma
molili, sanza ekongenga lisusu te, **25** minzoto ekokweya longwa
na Likolo, mpe banguya ya Likolo ekoningisama. » **26** Bongo,
bato bakomona Mwana na Moto koya kati na mapata, na nguya
monene mpe na nkembo. **27** Akotinda ba-anjelu na Ye mpe
akosangisa baponami na Ye longwa na bangambo nyonso minei
ya mokili, longwa na suka ya mabele kino na suka ya Likolo.
28 Tika ete lisese ya nzete ya figi eteya bino: soki kaka bitape
na yango elembi mpe ebandi kobimisa makasa, boyebaka ete
eleko ya moyi makasi ekomi pene. **29** Ndenge moko mpe mpo
na bino; tango bokomona makambo wana kosalema, boyeba
ete Mwana na Moto akomi pene, lokola na bikuke ya engumba.
30 Nazali koloba na bino penza ya solo: bato ya ekeke oyo
bakoleka te kino makambo wana nyonso ekosalema. **31** Likolo
mpe mabele ekoleka, kasi maloba na Ngai ekoleka te. **32** Mpo
na oyo etali mokolo to ngonga, moko te ayebi yango, ezala
ba-anjelu ya Likolo to Mwana; Ye moko kaka Tata nde ayebi
yango. **33** Bosala keba! Bosenzela! Pamba te boyebi te tango
nini ngonga yango ekoya. **34** Ekozala lokola moto oyo akei na
mobembo, bongo atiki ndako na ye mpe apesi mokumba na
yango epai ya basali na ye; apesi na mosali moko na moko
mosala oyo ekoki na ye mpe apesi mitindo epai ya mokengeli
ekuke ete akengela malamu. **35** Yango wana, bosenzela; pamba
te boyebi te tango nini nkolo ndako akozonga: na pokwa to na

midi ya butu to tango soso elelaka to mpe na tongo. **36** Pamba
te soki ayei na mbalakata, asengeli te kokuta bino bolali pongi.
37 Makambo oyo nalobi na bino, nazali koloba yango mpe na
bato nyonso: Bosenzela.

14 Wana etikalaki mikolo mibale mpo ete feti ya Pasika mpe feti
ya Mapa ezanga levire ebanda, bakonzi ya Banganga-Nzambe
mpe balakisi ya Mobeko bazalaki koluka ndenge nini kokanga
Yesu na mayele mpo na koboma Ye; **2** pamba te balobaki: «
Tosala yango te na tango ya feti, noki te bato bakotomboka. » **3**
Lokola Yesu azalaki na Betani, na ndako ya Simona oyo azalaki
moto na maba, mwasi moko akotaki, wana Yesu azalaki na
mesa. Na maboko na ye, azalaki na molangi ya alibatre etonda
na malasi ya nar, oyo basangisa na eloko mosusu te mpe ya
motuya makasi; afungolaki molangi yango mpe asopaki malasi
yango na moto ya Yesu. **4** Kati na bato oyo bazalaki wana,
bamosusu basilikaki mpe balobaki: — Mpo na nini kobebisa
malasi oyo na pamba kaka boye? **5** Bakokaki ata koteka malasi
yango na motuya ya mbongo ya bibende koleka nkama misato
mpe kopesa mbongo yango epai ya babola! Bazalaki kopamela
mwasi yango makasi. **6** Kasi Yesu alobaki: — Botika ye! Mpo
na nini kotungisa ye? Asali Ngai likambo moko ya malamu. **7**
Bokozalaka na babola tango nyonso mpe bokoki tango nyonso
kosalelaka bango bolamu oyo bolingi; kasi Ngai, bokozalaka na
Ngai tango nyonso te. **8** Mwasi oyo asali likambo oyo akoki, asili
kosopela nzoto na Ngai malasi mpo na kobongisa kokundama
na Ngai. **9** Nazali koloba na bino penza ya solo: Esika nyonso
bakosakola Sango Malamu kati na mokili mobimba, bakobanda
mpe kolobela likambo mwasi oyo awuti kosala, mpo na kokanisa
ye. **10** Bongo Yuda Isikarioti, moko kati na bantoma zomi na

mibale, akendeki epai ya bakonzi ya Banganga-Nzambe mpo na koteka Yesu epai na bango. **11** Tango bayokaki bongo, basepelaki makasi mpe balakaki kopesa ye mbongo. Boye, Yuda akomaki koluka libaku ya kokaba Yesu. **12** Na mokolo ya liboso ya feti ya Mapa ezanga levire, mokolo oyo bazalaki koboma mwana meme lokola mbeka ya Pasika, bayekoli batunaki Ye: — Esika nini olingi ete tokende kobongisela Yo bilei ya Pasika? **13** Bongo, kati na bayekoli na Ye, Yesu atindaki mibale; alobaki na bango: — Bokende kati na engumba, bokokutana na moto moko amemi eloku ya mayi; bolanda ye **14** mpe, tango akokota na ndako, boloba na nkolo ndako yango: « Moteyi azali kotuna yo: ‹ Wapi shambre na Ngai epai wapi nakolia bilei ya Pasika elongo na bayekoli na Ngai? › » **15** Bongo ye akolakisa bino, na etaje ya suka, shambre moko ya monene, babongisa malamu mpe bakoki kosalela yango. Ezali kuna nde bokobongisa bilei ya Pasika mpo na biso. **16** Tango bayekoli bakendeki, bakotaki na engumba mpe bakutaki makambo nyonso ndenge kaka Yesu ayebisaki bango. Bongo babongisaki bilei ya Pasika. **17** Tango pokwa ekomaki, Yesu ayaki elongo na bayekoli zomi na mibale. **18** Wana bazalaki na mesa mpe bazalaki kolia, Yesu alobaki: — Nazali koloba na bino penza ya solo: moko kati na bino, oyo azali kolia elongo na Ngai, akoteka Ngai. **19** Bayokaki mawa mingi, mpe bakomaki kotuna Ye, moko sima na moninga: — Ezali ngai? **20** Yesu azongisaki: — Ezali moko kati na bino, zomi na mibale, oyo azali kolia sani moko elongo na Ngai. **21** Solo, Mwana na Moto akokende, kolanda ndenge ekomama na tina na Ye; kasi mawa na moto oyo akoteka Mwana na Moto! Elingaki kozala malamu koleka mpo na moto yango ete abotama te. **22** Wana bazalaki kolia, Yesu azwaki lipa; sima na

Ye kozongisa matondi epai ya Nzambe, akataki yango, apesaki
bango yango mpe alobaki: — Oyo ezali nzoto na Ngai! Bozwa.
23 Azwaki lisusu kopo; mpe sima na Ye kozongisa matondi epai
ya Nzambe, apesaki bango yango, mpe bango nyonso bamelaki
yango. **24** Bongo alobaki na bango: — Oyo ezali makila na
Ngai ya Boyokani, makila oyo esopani mpo na bato ebele. **25**
Nazali koloba na bino penza ya solo: nakomela lisusu vino oyo
te kino na mokolo oyo nakomela yango, ya sika, kati na Bokonzi
ya Nzambe. **26** Sima na yango, bayembaki banzembo; bongo
babimaki mpo na kokende na ngomba ya banzete ya olive. **27**
Yesu alobaki na bango: — Bino nyonso bokobungisa kondima,
pamba te ekomama: « Nakobeta mobateli bibwele, mpe bameme
ekopalangana. » **28** Kasi, sima na Ngai kosekwa, nakokende
na Galile, liboso na bino. **29** Petelo alobaki na Ye: — Ata soki
bango nyonso bakweyisi kondima na bango, ngai nakotikala
kokweyisa kondima na ngai te. **30** Yesu azongiselaki ye: —
Nazali koloba na yo penza ya solo: lelo, kaka na butu ya lelo,
liboso ete soso elela mbala mibale, okowangana Ngai mbala
misato. **31** Kasi Petelo akobaki kotia monoko makasi, alobaki:
— Ata soki nasengeli kokufa elongo na Yo, nakowangana yo
te. Mpe bango nyonso balobaki kaka ndenge moko. **32** Tango
bakomaki na esika oyo kombo na yango ezali Getisemane,
Yesu alobaki na bayekoli na Ye: — Botikala awa, wana Ngai
nakosambela. **33** Wana amemaki Petelo, Jake mpe Yoane,
akomaki mawa-mawa mpe komitungisa; **34** alobaki na bango: —
Motema na Ngai etondi na mawa pene nakufa; botikala awa
mpe bosenzela. **35** Wana akendeki mwa mosika, amikitisaki na
mabele mpe azalaki kosambela Nzambe mpo ete, soki ekoki
kosalema, tango wana ya pasi ekende mosika na Ye. **36** Azalaki

kobondela: — Tata! Epai na Yo, nyonso ekoki kosalema! Longola kopo oyo ya pasi liboso na Ngai! Nzokande, kosala te kolanda mokano na Ngai, kasi sala kolanda mokano na Yo. **37** Bongo azongaki epai bayekoli na Ye bazalaki mpe akutaki bango balala pongi. Alobaki na Petelo: — Simona, ozali kolala? Okokaki te kosenzela mpo na ngonga moko? **38** Bosenzela mpe bosambela mpo ete bokweya te kati na komekama. Molimo ezalaka na posa makasi ya kosala malamu, kasi nzoto ezalaka na bolembu. **39** Akendeki lisusu mwa mosika mpe abondelaki kaka ndenge moko. **40** Azongaki lisusu epai bayekoli na Ye bazalaki mpe akutaki bango lisusu balala pongi, pamba te bayokaki pongi makasi mpe miso na bango ekomaki kilo. Bayebaki te eyano ya kopesa Ye. **41** Azongaki mpo na mbala ya misato, mpe alobaki na bango: — Bozali kaka kokoba kolala pongi mpe kopema? Esili! Ngonga ekoki. Mwana na Moto akokabama na maboko ya bato ya masumu. **42** Botelema; tokende. Moto oyo ateki Ngai azali koya. **43** Wana Yesu azalaki nanu koloba, Yuda, moko kati na bayekoli zomi na mibale, akomaki elongo na bato ebele oyo basimbaki mipanga mpe banzete; ezalaki bakonzi ya Banganga-Nzambe, balakisi ya Mobeko mpe bakambi ya bato nde batindaki bango. **44** Moto oyo atekaki Yesu apesaki bango elembo moko: « Moto oyo ngai nakopesa beze, ezali nde ye; bokokanga ye mpe bokomema ye na se ya bokengeli malamu. » **45** Tango kaka Yuda akomaki, akendeki epai ya Yesu mpe alobaki na Ye: — Moteyi! Mpe apesaki Ye beze. **46** Mbala moko, basimbaki Yesu na makasi mpe bakangaki Ye. **47** Bongo moko kati na bato oyo bazalaki wana abimisaki mopanga na ye wuta na ebombelo na yango, abetaki yango mosali ya mokonzi ya Banganga-Nzambe mpe akataki ye litoyi. **48** Yesu alobaki na

bango: — Boni, nakomi motomboki mpo ete boya kokanga Ngai
na mipanga mpe na banzete? **49** Nazalaki elongo na bino mikolo
nyonso kati na lopango ya Tempelo mpo na kopesa malakisi na
Ngai, mpe bokangaki Ngai te. Kasi ezali kosalema bongo mpo
ete Makomi ekokisama. **50** Bayekoli na Ye nyonso basundolaki
Ye mpe bakimaki. **51** Nzokande, elenge mobali moko azalaki
kolanda Yesu; alataki liputa ya pamba. Mpe tango bakangaki
ye, **52** asundolaki liputa mpe akimaki. **53** Bamemaki Yesu
epai ya mokonzi ya Banganga-Nzambe epai wapi bakonzi ya
Banganga-Nzambe, bakambi ya bato mpe balakisi ya Mobeko,
bango nyonso, basanganaki. **54** Petelo azalaki kolanda Yesu na
mosika, kino kati na lopango ya ndako ya mokonzi ya Banganga-
Nzambe; avandaki kuna elongo na bakengeli, pene ya moto,
mpe azalaki koyetola moto. **55** Nzokande bakonzi ya Banganga-
Nzambe mpe bato nyonso ya Likita-Monene ya Bayuda bazalaki
koluka litatoli moko oyo ekobimisa polele mabe ya Yesu mpo ete
bakoka kokatela Ye etumbu ya kufa, kasi bazalaki kozwa yango
te; **56** pamba te bato mingi bazalaki kokosela Ye makambo,
kasi matatoli na bango ezalaki kokokana te. **57** Mpo na kaka
kokosela Ye makambo, bato mosusu bazalaki kotelema na
koloba: **58** « Toyokaki ye koloba: ‹ Ngai, nakobuka Tempelo
oyo esalema na maboko ya bato; mpe sima na mikolo misato,
nakotonga Tempelo mosusu oyo ekosalema na maboko ya bato
te. › » **59** Kasi atako bongo, litatoli na bango ezalaki kaka ya
lokuta. **60** Mokonzi ya Banganga-Nzambe atelemaki kati na
mayangani mpe apesaki Yesu motuna: — Boni, ozali te na
liloba ya kozongisa? Olobi nini liboso ya makambo oyo bazali
kofunda yo na yango? **61** Kasi Yesu abatelaki kimia mpe apesaki
ata eyano moko te. Mokonzi ya Banganga-Nzambe atunaki

Ye lisusu: — Ozali Klisto, Mwana ya Ye oyo apambolama? **62** Yesu azongisaki: — Iyo, ezali se bongo. Mpe bokomona Mwana na Moto kovanda na ngambo ya loboko ya mobali ya Nkolo-Na-Nguya-Nyonso mpe koya elongo na mapata ya Likolo. **63** Bongo mokonzi ya Banganga-Nzambe apasolaki bilamba na ye mpe alobaki: — Mpo na nini koluka lisusu batatoli? **64** Bino moko boyoki ndenge nini afingi Nzambe. Bokanisi nini mpo na yango? Boye, bango nyonso bakatelaki Yesu etumbu, batatolaki ete abongi na kufa. **65** Bato mosusu bakomaki kobwakela Ye soyi, kozipa Ye elongi, kobeta Ye makofi na koloba na Ye: — Sakola! Mpe bakengeli bazwaki Ye mpe babetaki Ye bambata. **66** Wana Petelo azalaki na se, kati na lopango ya kati, mwasi mosali moko ya mokonzi ya Banganga-Nzambe ayaki wana, **67** amonaki Petelo koyetola moto. Sima na ye kotala Petelo malamu, alobaki na ye: — Yo mpe ozalaki elongo na Yesu, moto ya Nazareti! **68** Kasi Petelo awanganaki; alobaki: — Nayebi te! Nazali kutu kososola te makambo oyo ozali koloba! Bongo abimaki mpe akendeki kotelema pembeni, na ekuke ya lopango; mpe soso elelaki. **69** Tango mwasi mosali amonaki ye, alobaki lisusu na bato oyo bazalaki wana: — Moto oyo azali moko kati na bango! **70** Petelo awanganaki lisusu. Sima na mwa tango moke, bato oyo bazalaki wana bazongelaki koloba na Petelo: — Ezali ya solo, yo mpe ozali moko kati na bango, mpe ozali moto ya Galile. **71** Bongo Petelo abandaki kolapa ndayi esangana na bilakeli mabe: — Nayebi te moto oyo bozali kolobela! **72** Kaka na tango yango, soso elelaki mpo na mbala ya mibale. Bongo Petelo akanisaki maloba oyo Yesu alobaki na ye: « Liboso ete soso elela mbala mibale, okowangana Ngai mbala misato. » Mpe alelaki makasi.

15 Tango tongo etanaki, bakonzi ya Banganga-Nzambe,
bakambi ya bato, balakisi ya Mobeko mpe bato nyonso ya
Likita-Monene ya Bayuda basanganaki mpo na kokata likambo.
Bakangaki Yesu na basinga, bamemaki Ye mpe bakabaki Ye na
maboko ya Pilato. **2** Pilato atunaki Yesu: — Boni, ozali mokonzi
ya Bayuda? Yesu azongisaki: — Olobi yango. **3** Bakonzi ya
Banganga-Nzambe bazalaki kofunda Ye na makambo ebele. **4**
Pilato atunaki Ye lisusu: — Boni, ozali te na eyano ya kopesa,
na makambo nyonso oyo bazali koloba mpo na kofunda yo? **5**
Kasi Yesu azongisaki ata liloba moko te; mpe Pilato akamwaki
makasi. **6** Na feti nyonso ya Pasika, azalaki kobimisa na boloko
mokangami moko oyo bato bazalaki kosenga. **7** Na tango
wana, moto oyo bazalaki kobenga « Barabasi » azalaki kati
na boloko elongo na batomboki oyo bayeisaki mobulu kati na
engumba mpe babomaki moto. **8** Ebele ya bato bayaki mpe
basengaki na Pilato ete asalela bango makambo oyo amesana
kosalela bango mbala na mbala. **9** Pilato atunaki: — Bolingi
nabimisela bino mokonzi ya Bayuda? **10** Pilato ayebaki malamu
ete ezali mpo na likunya nde bakonzi ya Banganga-Nzambe
bakabaki Yesu na maboko na ye. **11** Bakonzi ya Banganga-
Nzambe batindikaki ebele ya bato mpo ete basenga na Pilato ete
abimisela bango Barabasi longwa na boloko. **12** Pilato atunaki
bango: — Nasala nini na moto oyo bozali kobenga mokonzi
ya Bayuda? **13** Bagangaki lisusu: — Baka ye na ekulusu! **14**
Pilato atunaki bango lisusu: — Mabe nini asali? Kasi bakobaki
kaka koganga makasi koleka: — Baka ye na ekulusu! **15** Lokola
Pilato alingaki kosepelisa ebele ya bato, abimiselaki bango
Barabasi longwa na boloko. Sima na kobetisa Yesu fimbu, Pilato
apesaki Ye na maboko na bango mpo ete babaka Ye na ekulusu.

16 Basoda bakumbaki Yesu kati na ndako ya moyangeli, na
esambiselo, mpe basangisaki lisanga mobimba ya basoda. **17**
Balatisaki Yesu nzambala ya motane mpe ekoti oyo basalaki
na banzube; **18** mpe babandaki kopesa ye mbote: « Mbote,
mokonzi ya Bayuda! » **19** Bazalaki kosalela lingenda moke
mpo na kobeta Ye na moto, bazalaki kobwakela Ye soyi mpe
kofukama mpo na kogumbama liboso na Ye. **20** Sima na bango
kosakanela Ye, balongolaki Ye nzambala ya motane, balatisaki
Ye lisusu bilamba na Ye mpe bakumbaki Ye mpo na kobaka Ye
na ekulusu. **21** Bakangaki na makasi moleki nzela moko oyo
awutaki na bilanga, mpo ete amema ekulusu ya Yesu; kombo na
ye ezalaki Simona, moto ya Sirene mpe tata ya Alekizandre mpe
Rifisi. **22** Bamemaki Yesu na esika oyo babengaka « Gologota,
» oyo elingi koloba: esika ya mokuwa ya moto, **23** bapesaki Ye
masanga ya vino basangisa na mire, kasi amelaki yango te. **24**
Babakaki Ye na ekulusu, mpe bakabolaki bilamba na Ye, na
kobeta zeke mpo na koyeba oyo moko na moko akozwa. **25**
Babakaki Ye na ekulusu na ngonga ya libwa ya tongo. **26** Tala
makomi oyo ezalaki kotalisa mpo na nini bakatelaki Ye etumbu:
Mokonzi ya Bayuda. **27** Babomi mibale ya bato babakamaki na
ba-ekulusu elongo na Yesu: moko, na ngambo ya loboko ya
mobali ya Yesu; mosusu, na ngambo ya loboko na Ye ya mwasi.
[**28** Ezali boye nde ekokisamaki Makomi oyo ezali koloba: «
Batangaki Ye na molongo ya bato ya mabe. »] **29** Baleki nzela
bazalaki kofinga Ye na koningisa mito na bango; bazalaki koloba:
— Yo oyo okobuka Tempelo mpe okotonga yango lisusu na
mikolo misato, **30** mibikisa yo moko mpe kita longwa na ekulusu!
31 Bakonzi ya Banganga-Nzambe elongo na balakisi ya Mobeko
bazalaki mpe kotiola kati na bango: — Abikisaki bato mosusu,

kasi ye moko akoki komibikisa te! **32** Tika ete Klisto, Mokonzi ya
Isalaele, akita sik'oyo longwa na ekulusu, mpo ete tomona mpe
tondima! Bato oyo babakamaki elongo na Yesu na ba-ekulusu
bazalaki mpe kofinga Ye. **33** Kobanda na ngonga ya midi kino na
ngonga ya misato ya pokwa, molili ekotaki na mokili mobimba.
34 Na ngonga yango ya misato ya pokwa, Yesu agangaki: —
Eloi, Eloi, lema sabachtani? Elingi koloba: « Nzambe na Ngai,
Nzambe na Ngai, mpo na nini osundoli Ngai? » **35** Kati na bato
oyo batelemaki wana, ndambo bayokaki Yesu; boye bakomaki
koloba: — Boyoka, azali kobenga Eliya! **36** Moto moko akimaki
mbangu, azindisaki eponze moko na vino ya ngayi, atiaki eponze
yango na songe ya mwa nzete mpe apesaki yango Yesu mpo
ete amela; alobaki: — Totala soki Eliya akoya kokitisa ye. **37**
Kasi Yesu agangaki makasi mpe akataki motema. **38** Rido ya
Tempelo epasukaki na biteni mibale, kobanda na likolo kino na
se. **39** Mpe tango mokonzi ya basoda ya Rome, oyo atelemaki
liboso ya Yesu, amonaki ndenge Yesu akufaki, alobaki: — Moto
oyo azalaki penza Mwana na Nzambe! **40** Ezalaki mpe na basi
oyo bazalaki kotala na mosika. Kati na basi yango, ezalaki na
Mari, moto ya Magidala; Mari, mama ya Jake oyo ya elenge,
ya Joze mpe ya Salome; **41** oyo bazalaki kolanda Yesu mpe
kosunga Ye tango azalaki kati na Galile; ezalaki mpe na basi
mosusu ebele oyo bakendeki na Yelusalemi elongo na Yesu. **42**
Wana pokwa ekomaki, lokola ezalaki mokolo ya komilengela
mpo ete etikalaki ngonga moke mpo na kokota na mokolo ya
Saba, **43** Jozefi, moto ya mboka Arimate, oyo azalaki moto ya
lokumu kati na Likita-Monene ya Bayuda mpe azalaki kozela
Bokonzi ya Nzambe, abangaki te kokende epai ya Pilato mpo
na kosenga nzoto ya Yesu. **44** Pilato akamwaki tango ayokaki

ete Yesu asilaki kokufa; abengaki mokonzi ya basoda mpo na kotuna ye soki solo Yesu asilaki kokufa. **45** Tango ayokaki na monoko ya mokonzi ya basoda ete ezali bongo, apesaki Jozefi ndingisa ya kokamata nzoto ya Yesu. **46** Jozefi asombaki liputa ya lino, akitisaki nzoto ya Yesu longwa na ekulusu, alingaki yango na liputa yango; atiaki nzoto yango kati na kunda oyo batobolaki kati na libanga moko ya monene, mpe atindikaki libanga mosusu liboso ya ekotelo ya kunda yango. **47** Mari, moto ya mboka Magidala, mpe Mari, mama ya Joze, bazalaki kotala esika oyo akotia nzoto ya Yesu.

16 Tango mokolo ya Saba elekaki, Mari, moto ya mboka Magidala, mpe Mari, mama ya Jake mpe Salome, basombaki mafuta ya solo kitoko mpo na kokende kokawusa nzoto ya Yesu mpo ete ebeba te. **2** Na tongo-tongo ya mokolo ya liboso ya poso, wana moyi ebandi kobima, bakendeki na kunda. **3** Bazalaki kotunana kati na bango: — Nani akotindikela biso libanga mpo ete elongwa na ekotelo ya kunda? **4** Mpe tango batombolaki miso, bamonaki ete libanga esilaki kotindikama mpe ezalaki lisusu te na ekotelo ya kunda; nzokande, libanga yango ezalaki ya monene penza. **5** Sima na bango kokota kati na kunda, bamonaki elenge mobali moko, avandi na ngambo ya loboko ya mobali, alata nzambala ya pembe; somo ekangaki bango. **6** Kasi alobaki na bango: — Bobanga te! Bozali koluka Yesu ya Nazareti, oyo babakaki na ekulusu? Azali awa te, asili kosekwa. Botala esika oyo batiaki Ye. **7** Bokende sik'oyo koyebisa Petelo mpe bayekoli mosusu: « Akei liboso na bino, na Galile; ezali kuna nde bokomona Ye, ndenge kaka ayebisaki bino. » **8** Babimaki na lombangu mpe bakimaki mosika ya kunda ya Yesu, pamba te bango nyonso bazalaki kolenga na somo,

mpe makanisi na bango epalanganaki. Balobaki eloko te na moto nyonso, pamba te bazalaki kobanga. **9 (note: The most reliable and earliest manuscripts do not include Mark 16:9-20.)** Na tongo ya mokolo ya liboso ya poso, tango Yesu asekwaki, abimelaki liboso Mari, moto ya mboka Magidala, oyo, kati na ye, Yesu abenganaki milimo mabe sambo. **10** Bongo Mari akendeki koyebisa bato oyo batambolaki elongo na Yesu; akutaki bango batondi na mawa mpe bazali kolela. **11** Kasi tango bayokaki ye koloba: « Yesu azali na bomoi, awuti kobimela ngai, » bandimaki ye te. **12** Sima na yango, Yesu abimelaki mibale kati na bango na lolenge mosusu, wana bazalaki kokende na mboka. **13** Bazongaki mpe bayebisaki yango epai ya bayekoli mosusu; kasi bayekoli yango bandimaki bango te. **14** Sima na yango, abimelaki bantoma zomi na moko, wana bazalaki kolia, mpe apamelaki bango mpo ete bazalaki na kondima te, mpe mpo ete bazalaki mitema mabanga; pamba te bandimaki te bato oyo bamonaki Ye sima na lisekwa na Ye. **15** Alobaki na bango: — Bokende na mokili mobimba, mpe boteya bato nyonso Sango Malamu. **16** Moto oyo akondima mpe akozwa libatisi akobika, kasi moto oyo akondima te akozwa etumbu. **17** Tala bilembo oyo ekolanda bato oyo bakondima: na Kombo na Ngai, bakobengana milimo mabe; bakoloba nkota ya sika, **18** bakokanga banyoka na maboko na bango; mpe soki bameli ngenge, ekosala bango pasi ata moke te; bakotiela babeli maboko, mpe babeli bakobika na bokono na bango. **19** Sima na Nkolo Yesu koloba na bango, amemamaki kati na Likolo mpe avandaki na ngambo ya loboko ya mobali ya Nzambe. **20** Bayekoli bakendeki koteya na bisika nyonso. Nkolo azalaki kosala elongo na bango mpe azalaki kokokisa liloba na Ye na nzela ya bilembo ya kokamwa oyo ezalaki kolanda liloba na Ye.

Luka

1 Bato mingi bamekaki kokoma makambo oyo elekaki kati na
biso, **2** kolanda ndenge bayebisaki biso yango na bato oyo,
wuta na ebandeli, bamonaki yango na miso mpe bakomaki
basali ya Liloba na Nzambe. **3** Yango wana, ngai mpe, sima
na ngai kotuna-tuna mpo na koluka koyeba malamu makambo
nyonso, banda na ebandeli, namonaki lisusu ete ezali malamu
mpo na ngai kokomela yo yango ndenge elandanaki, Teofile ya
lokumu, **4** mpo ete oyeba bosolo ya malakisi oyo ozwaki. **5** Na
tango oyo Erode azalaki mokonzi ya Yuda, ezalaki na Nganga-
Nzambe moko, kombo na ye ezalaki « Zakari; » azalaki moko
kati na Banganga-Nzambe ya lisanga ya Abiya. Mwasi na ye,
Elizabeti, azalaki mokitani ya Aron. **6** Bango mibale bazalaki
bato ya sembo liboso ya Nzambe, bazalaki kotosa, na ndenge
esengeli, mibeko nyonso mpe mitindo nyonso ya Nkolo. **7** Kasi
bazalaki na mwana te, pamba te Elizabeti azalaki ekomba; mpe
bango mibale bakomaki mibange. **8** Mokolo moko, wana Zakari
azalaki kosala mosala na ye lokola Nganga-Nzambe, liboso ya
Nzambe, pamba te ezalaki ngala ya lisanga na ye, **9** aponamaki
na zeke, kolanda momesano ya bonganga-Nzambe, mpo na
kokota kati na Esika ya bule ya Nkolo mpe kotumba kuna malasi
ya ansa. **10** Tango ekomaki ngonga ya kotumba malasi ya ansa,
lisanga mobimba ya basambeli ezalaki kosambela na libanda.
11 Bongo anjelu moko ya Yawe abimelaki ye ya kotelema na
ngambo ya loboko ya mobali ya etumbelo ya malasi ya ansa. **12**
Tango Zakari amonaki ye, abangaki makasi, mpe somo monene
ekangaki ye. **13** Kasi anjelu alobaki na ye: — Zakari, kobanga
te! Nzambe ayoki mabondeli na yo. Mwasi na yo, Elizabeti,
akobotela yo mwana mobali, mpe okopesa ye kombo « Yoane. »

14 Mwana yango akosala esengo na yo, mpe okosepela na ye
makasi; mpe bato ebele bakosepela mpo na mbotama na ye, **15**
pamba te akozala moto monene na miso ya Nkolo. Akomela
te ezala vino to masanga ya makasi, mpe akozala atonda na
Molimo Mosantu wuta na libumu ya mama na ye. **16** Akozongisa
bato ebele ya Isalaele epai ya Nkolo, Nzambe na bango, **17**
mpe akotambola liboso ya Nzambe, elongo na molimo mpe
nguya oyo ezalaki kovanda kati na Eliya, mpo na kozongisa
boyokani kati na batata mpe bana na bango, mpo na kosala ete
batomboki bakoma kokanisa lokola bato ya sembo, mpe mpo
na kobongisa bato mpo na Nkolo. **18** Zakari atunaki anjelu: —
Ndenge nini nakoki koyeba ete ezali ya solo? Pamba te, ngai,
nazali mobange, mpe mibu ya mbotama ya mwasi na ngai esili
kopusana makasi. **19** Anjelu azongiselaki ye: — Nazali Gabrieli;
natelemaka liboso ya Nzambe oyo atindi ngai mpo na koyebisa
yo mpe kopesa yo basango oyo ya malamu. **20** Lokola ondimeli
maloba na ngai te, oyo ekokokisama solo na tango na yango oyo
ekatama, okokoma baba mpe okokoka lisusu koloba te kino na
mokolo oyo makambo yango ekokokisama. **21** Na tango yango,
bato bazalaki kozela Zakari mpe komituna mpo na nini azali
kowumela tango molayi kati na Esika ya bule. **22** Tango abimaki,
azalaki lisusu te na makoki ya koloba na bango; boye basosolaki
ete azwi emoniseli kati na Esika ya bule, pamba te akomaki
koloba na bango na nzela ya bilembo mpe atikalaki baba. **23**
Tango mikolo na ye ya mosala ekokaki, azongaki na ndako na
ye. **24** Sima na mwa tango, mwasi na ye, Elizabeti, akomaki na
zemi mpe abombamaki sanza mitano. **25** Azalaki komilobela: «
Tala likambo oyo Nkolo asali mpo na ngai! Na mikolo oyo, atalisi
ngai ngolu na Ye mpe alongoli soni na ngai na miso ya bato. » **26**

Sima na basanza motoba, Nzambe atindaki anjelu Gabrieli kati
na engumba moko ya Galile, kombo na yango ezalaki « Nazareti.
» **27** Atindaki ye epai ya elenge mwasi Mari oyo ayebaki nanu
nzoto ya mibali te mpe azalaki mobandami ya libala na mobali
moko oyo kombo na ye ezalaki Jozefi, mokitani ya Davidi. **28**
Anjelu akotaki epai ya Mari mpe alobaki na ye: — Mbote na yo,
yo oyo osili kozwa ngolu monene! Nkolo azali elongo na yo! **29**
Tango Mari ayokaki maloba ya anjelu, amitungisaki makasi mpe
akomaki komituna soki mbote yango elakisi nini. **30** Kasi anjelu
alobaki na ye: — Mari, kobanga te! Pamba te Nzambe asaleli yo
ngolu! **31** Okozwa zemi, okobota mwana mobali mpe okopesa
Ye kombo « Yesu. » **32** Akozala Moto monene, mpe bakobenga
Ye: Mwana ya Ye-Oyo-Aleki-Likolo. Nkolo Nzambe akopesa
Ye kiti ya bokonzi ya Davidi, koko na Ye. **33** Akozala Mokonzi
ya libota ya Jakobi mpo na libela, mpe bokonzi na Ye ekozala
na suka te. **(aiōn g165)** **34** Mari atunaki anjelu: — Ekosalema
ndenge nini, pamba te nayebi nanu nzoto ya mibali te? **35** Anjelu
azongiselaki ye: — Molimo Mosantu akokitela yo, mpe nguya ya
Ye-Oyo-Aleki-Likolo ekozipa yo na elilingi na Ye. Boye Mosantu
oyo okobota akobengama Mwana na Nzambe. **36** Ndeko na yo
ya mwasi, Elizabeti, azali mpe na zemi; akobota mwana mobali,
atako akomi mobange. Ye oyo bazalaki kobenga « ekomba »
akomi sik'oyo na zemi ya sanza motoba. **37** Pamba te Nzambe
alembanaka eloko te. **38** Mari azongiselaki ye: — Nazali mwasi
mowumbu ya Nkolo, tika ete maloba na yo ekokisamela ngai!
Bongo anjelu akabwanaki na ye. **39** Sima na mwa mikolo, Mari
atelemaki mpe akendeki na lombangu, na engumba moko kati
na mokili ya bangomba ya Yuda. **40** Kuna, akotaki na ndako ya
Zakari mpe apesaki Elizabeti mbote. **41** Tango kaka Elizabeti

ayokaki mbote ya Mari, mwana aninganaki kati na libumu na ye.
Elizabeti atondisamaki na Molimo Mosantu **42** mpe agangaki
na mongongo makasi: — Ozali ya kopambolama kati na basi,
mpe esengo na mwana oyo azali kati na libumu na yo! **43**
Ngai nde nani mpo ete mama ya Nkolo na ngai aya epai na
ngai? **44** Pamba te, tango kaka nayoki mbote na yo, mwana
aningani na esengo kati na libumu na ngai. **45** Esengo na mwasi
oyo andimaki ete Nkolo akokokisa elaka oyo apesaki ye! **46**
Bongo Mari alobaki: — Molimo na ngai ezali kokumisa Nkolo, **47**
mpe natondi na esengo mpo na Nzambe, Mobikisi na ngai, **48**
pamba te atali kozanga lokumu ya mwasi mowumbu na Ye.
Yango wana, kobanda lelo, bato ya tango nyonso bakobanda
kobengaka ngai mwasi ya esengo, **49** pamba te Nzambe-Na-
Nguya-Nyonso asaleli ngai makambo minene; Kombo na Ye
ezali Bule. **50** Atalisaka boboto na Ye tango nyonso epai ya
bato oyo batosaka Ye. **51** Asali misala minene na nguya ya
loboko na Ye, apanzi bato oyo batonda na lolendo, **52** akitisi
bakambi wuta na bakiti na bango ya bokonzi, kasi atomboli bato
oyo bamikitisaka. **53** Atondisi na biloko ya malamu bato oyo
bazalaki na nzala, mpe azongisi bazwi maboko pamba. **54** Solo,
asungi Isalaele, mosali na Ye, abosani te kotalisa boboto na
Ye, **55** ndenge alakaki yango epai ya bakoko na biso, epai ya
Abrayami mpe epai ya bakitani na ye, mpo na tango nyonso.
(aiōn g165) **56** Mari avandaki basanza pene misato elongo na
Elizabeti; sima, azongaki na ndako na ye. **57** Wana eleko oyo
Elizabeti asengelaki kobota ekokaki, abotaki mwana mobali. **58**
Baninga mpe bandeko ya Elizabeti bayokaki ete Nkolo asaleli ye
ngolu monene, mpe basepelaki na ye elongo. **59** Na mokolo ya
mwambe, sima na mbotama ya mwana, bakendeki kokatisa

mwana ngenga; balingaki kopesa ye kombo ya tata na ye,
Zakari. **60** Kasi mama na ye alobaki: — Te! Kombo na ye ezali
Yoane. **61** Kasi balobaki na ye: — Ezali na moto moko te, kati
na libota na yo, oyo azali na kombo wana. **62** Bongo batunaki
tata ya mwana, na nzela ya bilembo, mpo ete bayeba soki
kombo nini alingaki kopesa na mwana. **63** Zakari asengaki
mwa libaya mpe akomaki: « Kombo na ye ezali Yoane. » Mpe
bango nyonso bakamwaki. **64** Mbala moko, monoko ya Zakari
efungwamaki mpe lolemo na ye ekangolamaki; akomaki lisusu
koloba mpe kokumisa Nzambe. **65** Baninga na bango nyonso ya
pembeni batondaki na somo mpe bazalaki kolobela makambo
yango nyonso, kati na mokili ya bangomba ya Yuda. **66** Bato
nyonso oyo bayokaki sango yango bazalaki kokamwa yango
mpe komituna: « Yango mwana oyo akozala nani? » Pamba te
loboko ya Nkolo ezalaki elongo na ye. **67** Tata na ye, Zakari,
atondisamaki na Molimo Mosantu mpe akomaki kosakola: **68** «
Tika ete Nkolo, Nzambe ya Isalaele, akumisama, pamba te ayei
mpe akangoli bato na Ye; **69** abimiseli biso Mobikisi ya nguya,
kati na libota ya Davidi, mosali na Ye; **70** akokisi elaka na Ye,
oyo apesa wuta kala na nzela ya basakoli na Ye ya bule, **(aiōn
g165)** **71** lobiko liboso ya banguna na biso, mpe kokangolama
wuta na maboko ya bayini na biso; **72** atalisi boboto na Ye epai
ya bakoko na biso mpe akanisi Boyokani na Ye ya bule; **73**
akokiseli biso ndayi oyo alapaki epai ya Abrayami, koko na biso,
74 ete akokangola biso na maboko ya banguna na biso, mpe
akopesa biso nzela ya kosalela Ye na kobanga te, **75** kati na
bosantu mpe bosembo, liboso na Ye, mikolo nyonso ya bomoi
na biso. **76** Bongo yo, mwana na ngai, bakobenga yo: mosakoli
ya Ye-Oyo-Aleki-Likolo; pamba te okotambola na liboso ya Nkolo

mpo na kobongisela Ye nzela **77** mpe mpo na koyebisa bato na
Ye ete Nzambe akobikisa bango mpe akolimbisa masumu na
bango, **78** mpo na mawa mpe boboto ya Nzambe na biso, oyo
na nzela na yango moyi ya tongo ekongengela biso wuta na
likolo, **79** mpo na kopesa pole na bato nyonso oyo bavandi kati
na molili mpe kati na elili ya kufa, mpe mpo na kotambolisa
makolo na biso kati na nzela ya kimia. » **80** Mwana azalaki
kokola, mpe molimo na ye ezalaki kokemba; azalaki kovanda
kati na bisobe kino na mokolo oyo ayaki komimonisa na miso ya
bato ya Isalaele.

2 Na tango wana, Sezare Ogisite abimisaki mobeko ya kotanga
motango ya bato nyonso oyo bazalaki kovanda na mikili nyonso
oyo ezalaki na se ya bokonzi ya Rome. **2** Ezalaki mbala ya liboso
ya kotanga motango ya bato, wana Kiriniusi azalaki moyangeli ya
Siri. **3** Bato nyonso bazalaki kokende komikomisa, moto na moto
kati na engumba na ye. **4** Jozefi mpe alongwaki na engumba
Nazareti, kati na etuka ya Galile, mpo na kokende na Beteleemi,
engumba ya Davidi, kati na etuka ya Yuda, pamba te azalaki
moto ya ndako mpe ya libota ya Davidi. **5** Akendeki kuna mpo
na kokomisa kombo na ye mpe kombo ya Mari, mobandami na
ye ya libala, oyo azalaki na zemi. **6** Wana bazalaki na Beteleemi,
mokolo na ye ya kobota ekokaki. **7** Mari abotaki mwana mobali,
mwana na ye ya liboso; alingaki ye na bilamba mpe alalisaki
ye kati na elielo ya bibwele, pamba te esika ezalaki te mpo na
bango kati na ndako ya bapaya. **8** Kati na etuka yango, ezalaki
na babateli bibwele oyo bazalaki kolekisa babutu na bango kati
na bilanga ya pembeni mpo na kobatela bitonga na bango. **9**
Anjelu moko ya Nkolo abimelaki bango, mpe nkembo ya Nkolo
engengaki zingazinga na bango; mpe bayokaki somo makasi.

10 Kasi anjelu alobaki na bango: — Bobanga te! Namemeli bino
sango moko ya malamu, oyo ekopesa bato nyonso esengo
makasi. **11** Mobikisi abotameli bino lelo, kati na engumba ya
Davidi; Ye nde azali Masiya, Nkolo. **12** Tala elembo oyo ekosunga
bino mpo na koyeba Ye: bokomona mwana moko abotami sika,
balingi ye na bilamba mpe balalisi ye kati na elielo ya bibwele.
13 Mbala moko, ba-anjelu ebele ya mampinga ya Likolo bayaki
kosangana na anjelu oyo ya liboso, bazalaki kokumisa Nzambe
mpe koloba: **14** « Nkembo na Nzambe kati na bisika oyo eleki
likolo, mpe kimia na mabele kati na bato oyo alingaka! » **15**
Tango ba-anjelu bakabwanaki na bango mpo na kozonga na
Likolo, babateli bibwele balobanaki bango na bango: « Tokende
kino na Beteleemi, mpo na kotala makambo oyo esalemi kuna,
makambo oyo Nkolo ayebisi biso. » **16** Bakendeki kuna na
lombangu mpe bakutaki Mari, Jozefi mpe mwana oyo abotami
sika alala kati na elielo ya bibwele. **17** Sima na bango komona
ye, balobaki makambo oyo bayebisaki bango na tina na mwana
yango. **18** Bato nyonso oyo bayokaki bango bakamwaki mingi
makambo oyo babateli bibwele balobaki. **19** Kasi Mari azalaki
kobomba maloba wana nyonso mpe kokanisa na tina na yango
mbala na mbala. **20** Babateli bibwele bazongaki na kokumisa
mpe kosanzola Nzambe mpo na makambo nyonso oyo bayokaki
mpe bamonaki, pamba te makambo nyonso esalemaki ndenge
anjelu ayebisaki bango yango. **21** Na mokolo ya mwambe,
tango ngonga ya kokatisa mwana ngenga ekokaki, bapesaki
mwana kombo « Yesu, » kombo oyo anjelu apesaki ye liboso
ete mama na ye akoma na zemi. **22** Tango mikolo na bango ya
komipetola ekokaki, kolanda ndenge ekomama kati na mobeko
ya Moyize, Jozefi mpe Mari bamemaki Yesu na Yelusalemi mpo

na kotalisa Ye epai ya Nkolo, **23** kolanda ndenge ekomama
kati na Mobeko ya Nkolo: « Mwana mobali nyonso ya liboso
akobulisama mpo na Nkolo; » **24** mpe mpo na kobonza mbeka,
kolanda ndenge ekomama kati na Mobeko ya Nkolo: bibenga
mibale ya zamba to bana mibale ya ebenga ya mboka. **25** Na
tango wana, kati na Yelusalemi, ezalaki na mobali moko; kombo
na ye ezalaki Simeoni. Azalaki moto ya sembo mpe azalaki
kotosa makambo ya Nzambe; azalaki kozela kobondisama ya
Isalaele, mpe Molimo Mosantu azalaki likolo na ye. **26** Molimo
Mosantu alakisaki ye ete akokufa te kino akomona Masiya,
Motindami ya Nkolo. **27** Wana Molimo akambaki ye, akendeki
na Tempelo. Mpe, lokola baboti ya Mwana Yesu bamemaki Ye
mpo na kokokisa makambo oyo Mobeko etindaki, **28** Simeoni
ayambaki Yesu na maboko na ye mpe akumisaki Nzambe na
maloba oyo: **29** « Nkolo, sik'oyo, kolanda elaka na Yo, tika ete
mowumbu na Yo akende na kimia! **30** Pamba te miso na ngai
emoni Mobikisi oyo awuti epai na Yo, **31** Mobikisi oyo obongisi
mpo na bikolo nyonso: **32** pole mpo na kongengisa bikolo, mpe
nkembo ya bato na Yo, Isalaele. » **33** Tata mpe mama ya Yesu
bakamwaki mingi maloba oyo Simeoni alobaki na tina na Ye. **34**
Simeoni apambolaki bango mpe alobaki na Mari, mama ya Yesu:
— Yeba malamu ete Mwana oyo atindami mpo na kokweyisa
mpe kotelemisa bato ebele kati na Isalaele, mpe mpo na kozala
elembo oyo ekomema tembe kati na bato. **35** Boye, makanisi
oyo ebombama kati na mitema ya bato ebele ekoyebana. Bongo
yo mpe, okoyoka lokola nde batubi motema na yo na mopanga.
36 Ezalaki mpe na mwasi mosakoli moko, Ana, mwana ya
Fanwele, moto ya libota ya Aseri; akomaki mobange makasi.
Na bolenge na ye, asalaki mibu sambo ya libala elongo na

mobali na ye; **37** sima na yango, akufisaki mobali mpe atikalaki
lisusu kobala te kino akokisaki mibu tuku mwambe na minei ya
mbotama. Azalaki kolongwa te na Tempelo, kasi azalaki kosalela
Nzambe, butu mpe moyi; azalaki kokila bilei mpe kosambela.
38 Awa ayaki mpe kaka na ngonga wana, abandaki kozongisa
matondi epai ya Nzambe mpe koloba na tina na Mwana Yesu,
epai ya bato nyonso oyo bazalaki kozela ete Nzambe akangola
Yelusalemi. **39** Sima na bango kokokisa nyonso oyo Mobeko ya
Nkolo ezalaki kotinda, Mari mpe Jozefi bazongaki kati na Galile,
na Nazareti, engumba na bango. **40** Mwana azalaki kokola mpe
kokoma makasi; atondaki na bwanya, mpe ngolu ya Nzambe
ezalaki likolo na Ye. **41** Baboti ya Yesu bazalaki kokende na
Yelusalemi mibu nyonso mpo na feti ya Pasika. **42** Tango Yesu
akokisaki mibu zomi na mibale ya mbotama, bakendeki na feti
lokola momesano. **43** Bongo tango feti esilaki, wana baboti na
Ye bazongaki, Elenge Yesu atikalaki na Yelusalemi; kasi baboti
na Ye bayebaki te ete atikali. **44** Lokola bazalaki kokanisa ete
azali elongo na baninga na Ye ya mobembo, basalaki mokolo
mobimba na nzela. Bongo bakomaki koluka Ye epai ya bandeko
mpe baninga na bango. **45** Kasi bamonaki Ye te; mpe wana
bakobaki koluka Ye, bazongaki kino na Yelusalemi. **46** Sima na
mikolo misato, bamonaki Ye kati na lopango ya Tempelo avandi
na kati-kati ya balakisi ya Mobeko, azali koyoka bango mpe
kopesa bango mituna. **47** Bato nyonso oyo bazalaki koyoka
Ye bazalaki kokamwa mingi mayele na Ye mpe biyano na Ye.
48 Tango baboti na Ye bamonaki Ye, bakamwaki mingi. Mama
na Ye alobaki na Ye: — Mwana na ngai, mpo na nini osali
biso boye? Tata na yo mpe ngai tozalaki mitema likolo, mpe
toluki Yo bisika nyonso! **49** Yesu azongiselaki bango: — Mpo na

nini koluka Ngai? Boyebaki te ete nasengeli kosala misala ya Tata na Ngai? **50** Kasi basososolaki te maloba na Ye. **51** Bongo azongaki na Nazareti elongo na baboti na Ye; azalaki kotosa bango. Mama na Ye azalaki kobomba makambo wana nyonso kati na motema na ye. **52** Yesu azalaki kokola na bwanya mpe na nzoto; Nzambe mpe bato bazalaki kosepela na Ye.

3 Tango Tibere Sezare akokisaki mibu zomi na mitano na bokonzi, Ponse Pilato azalaki moyangeli ya Yuda; Erode azalaki moyangeli ya Galile; Filipo, ndeko mobali ya Erode, azalaki moyangeli ya Itureya mpe ya Trakonitide; mpe Lisaniasi azalaki moyangeli ya Abilene. **2** Ana mpe Kayifa bazalaki bakonzi ya Banganga-Nzambe. Na mobu yango, Nzambe alobaki na Yoane, mwana mobali ya Zakari, kati na esobe. **3** Yoane akomaki kotambola na etuka mobimba, zingazinga ya moluka Yordani; na mateya na ye, azalaki koloba: « Bobongola mitema na bino, bozwa libatisi, mpe Nzambe akolimbisa masumu na bino. » **4** Boye nde ekokisamaki, makambo oyo mosakoli Ezayi akomaki kati na buku na ye: « Mongongo ya moto moko ezali kobelela kati na esobe: ‹ Bobongisa nzela mpo na Nkolo, bosembolela Ye banzela ya mike! **5** Mabwaku nyonso ekotondisama, bangomba nyonso ya milayi mpe ya mikuse ekokitisama, babalabala oyo ezali nyoka-nyoka ekosembolama, banzela ya mabulu-mabulu ekobongisama, **6** mpe bato nyonso bakomona lobiko ya Nzambe. › » **7** Yoane alobaki na ebele ya bato oyo bayaki epai na ye mpo ete abatisa bango: « Bana ya banyoka, nani alakisaki bino kokima kanda oyo ezali koya? **8** Bolakisa na nzela ya bizaleli ete bobongoli mitema, mpe bokoma te komilobela: ‹ Abrayami azali koko na biso! › Pamba te, nazali koloba na bino penza ya solo ete Nzambe azali na makoki ya kobimisa, wuta na mabanga oyo,

bakitani mpo na Abrayami. **9** Epasola esili kobongisama mpo na
kokata banzete wuta na misisa, mpe nzete nyonso oyo ebotaka
bambuma ya malamu te ekokatama mpe ekobwakama na moto.
» **10** Ebele ya bato batunaki ye: — Tosengeli kosala nini? **11**
Yoane azongiselaki bango: — Tika ete moto oyo azali na kazaka
mibale apesa moko na moto oyo azangi kazaka, mpe tika ete
moto oyo azali na bilei akabola na bato oyo bazangi bilei. **12**
Bafutisi mpako mpe bayaki mpo ete babatisa bango; batunaki
Yoane: — Moteyi, tosengeli kosala nini? **13** Azongiselaki bango:
— Tango bofutisaka mpako, bobakisaka mbongo mosusu te
na likolo ya oyo esengeli kofutama. **14** Basoda mpe batunaki
ye: — Bongo biso, tosengeli kosala nini? Yoane azongiselaki
bango: — Bobotola mbongo ya bato te mpe bokosela bato
makambo te; kasi bosepela kaka na lifuti na bino. **15** Lokola
bato bazalaki kozela na elikya makasi, moko na moko azalaki
komituna na se ya motema soki Yoane te nde azali Masiya. **16**
Yoane azongiselaki bango: — Ngai nazali kobatisa bino na mayi;
kasi ezali na Moto moko oyo azali koya, aleki ngai na nguya,
mpe ngai nabongi kutu te mpo na kofungola ata basinga ya
basandale na Ye; ezali Ye nde akobatisa bino kati na Molimo
Mosantu mpe na moto. **17** Asimbi kiyungulu na loboko na Ye
mpo na kopetola etando na Ye mpe mpo na koyamba ble kati na
ebombelo na Ye; kasi akotumba matiti oyo ekotikala na nzela ya
moto oyo ekufaka te. **18** Yoane azalaki lisusu kolendisa bato
mpe koteya bango Sango Malamu na nzela ya maloba mosusu
ebele. **19** Kasi Yoane apamelaki mokonzi Erode mpo ete azwaki
na libala Erodiade, mwasi ya ndeko na ye, mpe mpo ete asalaki
lisusu mabe ebele. **20** Na likolo ya mabe nyonso oyo Erode
asalaki, abakisaki lisusu mabe ya kokanga Yoane kati na boloko.

21 Wana bato nyonso bazalaki kokende kozwa libatisi, Yesu
mpe azwaki libatisi. Mpe wana Yesu azalaki kosambela, Likolo
efungwamaki, **22** mpe Molimo Mosantu akitelaki Ye na lolenge
ya nzoto, lokola ebenga. Bongo mongongo moko eyokanaki
wuta na Likolo: « Ozali Mwana na Ngai ya bolingo, nasepelaka
na Yo mingi. » **23** Yesu azalaki na mibu pene tuku misato ya
mbotama tango abandaki mosala na Ye. Bato bazalaki kokanisa
ete azali mwana mobali ya Jozefi; Jozefi, mwana mobali ya
Eli; **24** Eli, mwana mobali ya Matati; Matati, mwana mobali
ya Levi; Levi, mwana mobali ya Meliki; Meliki, mwana mobali
ya Yanai; Yanai, mwana mobali ya Jozefi; **25** Jozefi, mwana
mobali ya Matatiasi; Matatiasi, mwana mobali ya Amosi; Amosi,
mwana mobali ya Naumi; Naumi, mwana mobali ya Esili; Esili,
mwana mobali ya Nagai; **26** Nagai, mwana mobali ya Maati;
Maati, mwana mobali ya Matatiasi; Matatiasi, mwana mobali
ya Semeini; Semeini, mwana mobali ya Yoze; Yoze, mwana
mobali ya Yoda; **27** Yoda, mwana mobali ya Yoanani; Yoanani,
mwana mobali ya Reza; Reza, mwana mobali ya Zorobabeli;
Zorobabeli, mwana mobali ya Shealitieli; Shealitieli, mwana
mobali ya Neri; **28** Neri, mwana mobali ya Meliki; Meliki, mwana
mobali ya Adi; Adi, mwana mobali ya Kosami; Kosami, mwana
mobali ya Elimadami; Elimadami, mwana mobali ya Eri; **29** Eri,
mwana mobali ya Jozue; Jozue, mwana mobali ya Eliezeri;
Eliezeri, mwana mobali ya Yorimi; Yorimi, mwana mobali ya
Matati; Matati, mwana mobali ya Levi; **30** Levi, mwana mobali ya
Simeoni; Simeoni, mwana mobali ya Yuda; Yuda, mwana mobali
ya Jozefi; Jozefi, mwana mobali ya Yonami; Yonami, mwana
mobali ya Eliakimi; **31** Eliakimi, mwana mobali ya Meleya;
Meleya, mwana mobali ya Mena; Mena, mwana mobali ya

Matata; Matata, mwana mobali ya Natani; Natani, mwana mobali ya Davidi; **32** Davidi, mwana mobali ya Izayi; Izayi, mwana mobali ya Obedi; Obedi, mwana mobali ya Boazi; Boazi, mwana mobali ya Salimoni; Salimoni, mwana mobali ya Nashoni; **33** Nashoni, mwana mobali ya Aminadabi; Aminadabi, mwana mobali ya Adimini; Adimini, mwana mobali ya Arini; Arini, mwana mobali ya Etsironi; Etsironi, mwana mobali ya Peretsi; Peretsi, mwana mobali ya Yuda; **34** Yuda, mwana mobali ya Jakobi; Jakobi, mwana mobali ya Izaki; Izaki, mwana ya Abrayami; Abrayami, mwana mobali ya Tera; Tera, mwana mobali ya Naori; **35** Naori, mwana mobali ya Serugi; Serugi, mwana mobali ya Rewu; Rewu, mwana mobali ya Pelegi; Pelegi, mwana mobali ya Eberi; Eberi, mwana mobali ya Shela; **36** Shela, mwana mobali ya Kayinami; Kayinami, mwana mobali ya Aripakishadi; Aripakishadi, mwana mobali ya Semi; Semi, mwana mobali ya Noa; Noa, mwana mobali ya Lemeki; **37** Lemeki, mwana mobali ya Matusalemi; Matusalemi, mwana mobali ya Enoki; Enoki, mwana mobali ya Yeredi; Yeredi, mwana mobali ya Malaleeli; Malaleeli, mwana mobali ya Kenani; **38** Kenani, mwana mobali ya Enoshi; Enoshi, mwana mobali ya Seti; Seti, mwana mobali ya Adamu; Adamu, mwana mobali ya Nzambe.

4 Yesu atondisamaki na Molimo Mosantu, alongwaki na Yordani, mpe Molimo amemaki Ye kati na esobe **2** epai wapi Satana amekaki Ye mikolo tuku minei. Na mikolo wana, alia eloko moko te; mpe tango mikolo yango elekaki, ayokaki nzala. **3** Satana alobaki na Ye: — Soki ya solo ozali penza Mwana na Nzambe, loba na libanga ete ebongwana lipa. **4** Yesu azongiselaki ye: — Ekomama: « Moto akobika na lipa kaka te. » **5** Satana amemaki Yesu na esika moko ya likolo makasi, alakisaki Ye mbala

moko bokonzi nyonso ya mokili. **6** Satana alobaki na Yesu: — Nakopesa yo bokonzi oyo nyonso mpe nkembo na yango, pamba te epesamela ngai, mpe nakoki kopesa yango na moto nyonso oyo nalingi. **7** Soki kaka ogumbameli ngai, nyonso ekokoma ya yo. **8** Yesu azongiselaki ye: — Ekomama: « Okogumbamelaka kaka Yawe, Nzambe na yo, mpe okosambelaka kaka Ye. » **9** Bongo Satana amemaki Ye na Yelusalemi, atelemisaki Ye na songe ya Tempelo mpe alobaki na Ye: — Soki ozali penza Mwana na Nzambe, mibwaka na se; **10** pamba te ekomama: « Akopesa mitindo na ba-anjelu na Ye na tina na yo mpo ete babatela Yo malamu. **11** Mpe bakomema Yo na maboko na bango mpo ete lokolo na Yo etutana na libanga te. » **12** Yesu azongisaki: — Ekomama: « Okomeka te Yawe, Nzambe na yo. » **13** Tango Satana asilisaki komeka Yesu na lolenge nyonso, akendeki mosika na Ye kino na mokolo oyo ekatama. **14** Yesu azongaki na Galile, atonda na nguya ya Molimo; mpe basango na tina na Ye epanzanaki kati na etuka wana mobimba. **15** Azalaki koteya kati na bandako na bango ya mayangani, mpe bato nyonso bazalaki kokumisa Ye. **16** Akendeki na Nazareti epai wapi akolaki; mpe na mokolo ya Saba, akotaki na ndako ya mayangani, ndenge ezalaki momesano na ye. Atelemaki mpo na kotanga, **17** mpe bapesaki Ye buku ya mosakoli Ezayi. Afungolaki yango mpe amonaki esika epai wapi bakoma: **18** « Molimo ya Nkolo azali likolo na Ngai, pamba te apakoli Ngai mafuta mpo na kosakola Sango Malamu epai ya babola; atindi Ngai kosakola bonsomi epai ya bakangami, koyebisa bakufi miso ete bakomona lisusu, kokangola bato oyo bazali konyokwama **19** mpe kosakola mobu ya ngolu ya Nkolo. » **20** Bongo akangaki buku yango, azongisaki yango epai ya mosali ya ndako ya mayangani mpe

avandaki. Miso ya bato nyonso kati na ndako ya mayangani
ekomaki kotala Ye. **21** Bongo akomaki koloba na bango: —
Makomi oyo bowuti koyoka ekokisami lelo! **22** Bato nyonso
balobaki makambo ya malamu na tina na Ye mpe bakamwaki
mingi maloba ya ngolu oyo ezalaki kobima na monoko na Ye;
bakomaki komituna: — Boni, Ye azali mwana ya Jozefi te? **23**
Yesu alobaki na bango: — Nayebi malamu ete bokoloba na Ngai
lisese oyo: « Monganga, mibikisa yo moko! » Mpe bokoloba na
Ngai: « Sala mpe awa, kati na engumba na Yo, makambo oyo
toyokaki ete osalaki yango kati na Kapernawumi! » **24** Abakisaki:
— Nazali koloba na bino penza ya solo: « Mosakoli moko te
andimamaka kati na ekolo na ye. **25** Nazali koloba na bino
penza ya solo: ezalaki na basi ebele bakufisa mibali kati na
Isalaele, na tango ya Eliya, tango likolo ekangamaki mibu misato
mpe basanza motoba, mpe nzala makasi ezalaki kati na ekolo
mobimba. **26** Nzokande, Eliya atindamaki te epai ya moko kati na
bango, kasi atindamaki kaka epai ya mwasi moko akufisa mobali
mpe azalaki kovanda na mboka Sarepita, kati na ekolo Sidoni.
27 Mpe na tango ya mosakoli Elize, bato na maba bazalaki ebele
kati na Isalaele, kasi moko te kati na bango apetolamaki, longola
kaka Namani, moto ya Siri. » **28** Bato nyonso oyo bazalaki kati
na ndako ya mayangani basilikaki makasi tango bayokaki bongo;
29 batelemaki, bakumbaki Yesu na libanda ya engumba, mpe
bamemaki Ye kino na songe ya ngomba epai wapi batongaki
engumba na bango, mpo ete babwaka Ye na se. **30** Kasi Yesu
alekaki na kati-kati na bango mpe akobaki mobembo na Ye. **31**
Bongo Yesu akendeki na Kapernawumi, engumba ya Galile, mpe
ateyaki kuna bato na mokolo ya Saba. **32** Bakamwaki makasi
malakisi na Ye, pamba te maloba na Ye ezalaki na bokonzi. **33**

Kati na ndako ya mayangani, ezalaki na mobali moko oyo azalaki
na se ya bokonzi ya molimo mabe. Agangaki na mongongo
makasi: **34** — Ah Yesu ya Nazareti, likambo nini kati na biso
na Yo? Oyei mpo na kobebisa biso? Nayebi nani oyo Yo ozali:
Mosantu ya Nzambe! **35** Yesu atelemelaki molimo mabe yango
mpe apesaki yango mitindo: — Kanga monoko na yo! Bima kati
na moto oyo! Molimo mabe ebwakaki moto yango na mabele,
liboso ya bato nyonso, ebimaki kati na ye mpe esalaki ye ata
mabe moko te. **36** Bato nyonso bakamwaki mpe bakomaki
kotunana: — Oyo ezali lisusu maloba nini! Azali kopesa mitindo
epai ya milimo mabe, na bokonzi mpe na nguya nyonso, mpe
yango ezali kobima! **37** Mpe sango na tina na Yesu epanzanaki
na bamboka ya etuka mobimba. **38** Yesu abimaki na ndako ya
mayangani mpe akendeki na ndako ya Simona. Mama-bokilo
ya Simona azalaki kobela fievele makasi. Basengaki na Yesu
ete abikisa ye. **39** Yesu agumbamaki pembeni na ye, apesaki
mitindo na fievele, mpe fievele esilaki. Kaka na tango yango,
mama-bokilo ya Simona atelemaki mpe akomaki kobongisela
bango bilei. **40** Na pokwa, bato nyonso oyo bazalaki na babeli
ya bokono ya ndenge na ndenge bamemaki bango epai ya
Yesu. Yesu atielaki moko na moko kati na bango maboko mpe
abikisaki bango. **41** Milimo mabe mpe ebimaki kati na bato
ebele na koganga: « Ozali solo Mwana na Nzambe! » Kasi Yesu
apesaki yango mitindo ete eloba te, pamba te eyebaki ete Yesu
azali Klisto. **42** Tango tongo etanaki, Yesu abimaki na ndako
yango mpe akendeki na esika moko epai wapi azalaki kaka Ye
moko. Ebele ya bato bazalaki koluka Ye; mpe tango bakomaki
na esika oyo azalaki, bamekaki kokangama na Ye mpe kopekisa
Ye kotika bango. **43** Kasi Yesu alobaki na bango: — Nasengeli

mpe kosakola Sango Malamu ya Bokonzi ya Nzambe epai ya bingumba mosusu, pamba te ezali mpo na yango nde Nzambe atindaki Ngai. **44** Mpe Yesu akobaki koteya kati na bandako ya mayangani ya Yuda.

5 Mokolo moko, wana Yesu azalaki pene ya ebale ya Genezareti, ebele ya bato batondaki pembeni na Ye mpo na koyoka Liloba na Nzambe. **2** Amonaki babwato mibale pembeni ya ebale; ezali balobi mbisi nde bakitaki longwa na babwato yango mpo na kosukola minyama na bango. **3** Moko kati na babwato yango ezalaki ya Simona. Yesu amataki na bwato yango mpe asengaki na Simona ete apusa yango mwa mosika longwa na mokili. Bongo avandaki mpe abandaki koteya bato wuta na bwato. **4** Tango asilisaki koteya, alobaki na Simona: — Pusa bwato epai mayi ezali penza mozindo, mpe bobwaka minyama na mayi mpo na koloba bambisi. **5** Simona azongiselaki Ye: — Moteyi, tosali butu mobimba, tozwi ata eloko moko te. Kasi lokola olobi bongo, nakobwaka minyama. **6** Tango basalaki bongo, bazwaki bambisi ebele, kutu minyama na bango ebandaki kopasuka. **7** Boye babengaki baninga na bango, oyo bazalaki kati na bwato mosusu mpo ete baya kosalisa bango. Baninga yango bayaki, batondisaki babwato nyonso mibale, mpe ekomaki kozinda. **8** Tango Simona Petelo amonaki bongo, afukamaki na mabolongo ya Yesu mpe alobaki: — Nkolo, zala mosika na ngai, pamba te nazali moto ya masumu! **9** Somo monene ekangaki Simona mpe baninga na ye nyonso, likolo ya motango ya bambisi oyo bazwaki. **10** Ndenge moko mpe mpo na Jake mpe Yoane, bana mibali ya Zebede, oyo bazalaki baninga ya mosala ya Simona. Bongo Yesu alobaki na Simona: — Kobanga te! Kobanda lelo, okokoma koloba nde bato. **11** Boye bamemaki babwato na

mokili, batikaki nyonso mpe balandaki Yesu. **12** Mokolo mosusu,
wana Yesu azalaki kati na moko ya bingumba, moto moko atonda
na maba na nzoto abimaki. Tango amonaki Yesu, afukamaki
liboso na Ye elongi kino na mabele mpe abondelaki Ye: —
Nkolo, soki olingi, komisa ngai peto. **13** Yesu asembolaki loboko
na Ye, asimbaki ye mpe alobaki: — Solo, nalingi yango, koma
peto! Mbala moko, maba esilaki. **14** Yesu apesaki ye mitindo: —
Koloba na moto moko te makambo oyo ekomeli yo, kasi kende
komilakisa epai ya Nganga-Nzambe mpe, mpo na kopetolama
na yo, pesa likabo oyo Moyize akataki lokola mobeko, mpo ete
ezala litatoli mpo na bango. **15** Sango na tina na Yesu ezalaki
kaka kopanzana se kopanzana, mpe bato ebele bazalaki koya
kosangana mpo na koyoka Ye mpe mpo na kobikisama na
bokono na bango. **16** Kasi mbala mingi, Yesu azalaki kokende
na bisika epai wapi azalaki kaka Ye moko mpo na kosambela. **17**
Mokolo moko, wana Yesu azalaki koteya, Bafarizeo mpe balakisi
ya Mobeko bayaki kovanda wana; bawutaki na bamboka nyonso
ya Galile, na Yuda mpe na Yelusalemi. Mpe nguya ya Nkolo
ezalaki elongo na Yesu mpo na kobikisa babeli. **18** Ndambo ya
mibali bayaki, bamemaki ebosono moko na tsipoyi; balukaki
nzela ya kokotisa ye kati na ndako mpo na kotia ye liboso ya
Yesu. **19** Kasi lokola bamonaki te nzela ya kokotisa ye kati na
ndako, pamba te bato bazalaki ebele, bamataki na likolo ya
ndako, batobolaki lidusu mpe bakitisaki ye, elongo na tsipoyi
na ye, na kati-kati ya ebele ya bato, liboso ya Yesu. **20** Tango
Yesu amonaki kondima na bango, alobaki: — Molingami na
Ngai, masumu na yo elimbisami! **21** Bafarizeo mpe balakisi
ya Mobeko bakomaki kokanisa: — Moto oyo azali komimona
penza nani mpo ete abimisa maloba ya kotiola Nzambe? Nani

akoki kolimbisa masumu soki kaka Ye moko Nzambe te? **22** Kasi lokola Yesu ayebaki makanisi na bango, atunaki bango: — Mpo na nini bozali kokanisa biloko oyo kati na mitema na bino? **23** Likambo nini eleki pete mpo na koloba: « Masumu na yo elimbisami » to « telema mpe tambola? » **24** Kasi nalingi boyeba ete Mwana na Moto azali na bokonzi ya kolimbisa masumu kati na mokili. Bongo alobaki na ebosono: « Nalobi na yo: Telema, kamata tsipoyi na yo mpe kende na ndako na yo! » **25** Mbala moko, atelemaki liboso na bango, akamataki tsipoyi oyo bazalaki kolalisa ye na yango, azongaki na ndako na ye na kokumisa Nzambe. **26** Awa bato nyonso bakamwaki, bakomaki kokumisa Nzambe; awa mpe somo ekangaki bango, bakomaki koloba: « Lelo penza, tomoni makambo ya kokamwa! » **27** Sima na yango, Yesu abimaki mpe amonaki mofutisi mpako moko, kombo na ye « Levi. » Levi azalaki ya kovanda na ndako na ye ya mosala epai wapi bafutaka mpako. Yesu alobaki na ye: « Landa Ngai. » **28** Levi atelemaki, atikaki biloko nyonso mpe alandaki Yesu. **29** Bongo Levi asalaki feti monene, kati na ndako na ye, mpo na lokumu ya Yesu; bafutisi mpako ebele mpe bato mosusu bazalaki kolia mesa moko elongo na bango. **30** Kasi Bafarizeo mpe balakisi ya Mobeko oyo bazalaki lingomba moko elongo na bango bakomaki koyimayima mpe balobaki na bayekoli ya Yesu: — Mpo na nini bozali kolia mpe komela mesa moko na bafutisi mpako mpe bato ya masumu? **31** Yesu azongiselaki bango: — Bato oyo bazali kolongono na nzoto bazalaka na posa ya monganga te, ezali babeli nde bazalaka na posa na ye. **32** Nayaki te koluka bato ya sembo, kasi bato ya masumu mpo ete babongola mitema. **33** Bafarizeo balobaki na Yesu: — Mpo na nini bayekoli ya Yoane mpe bayekoli ya Bafarizeo

bakilaka bilei mbala na mbala mpe bamipesaka na mabondeli;
kasi bayekoli na yo, mosala na bango kaka kolia mpe komela?
34 Yesu azongiselaki bango: — Boni, bokoki solo kosenga na
bato oyo babengami na feti ya libala ete bakila bilei wana mobali
ya libala azali nanu elongo na bango? **35** Tango ezali koya, oyo
mobali ya libala akozala lisusu te elongo na bango; ekozala
na tango wana nde bakokila bilei. **36** Yesu alobaki na bango
lisusu lisese oyo: — Moto moko te asalelaka eteni ya elamba ya
sika mpo na kobamba elamba ya kala; soki te, akopasola na
pamba elamba ya sika mpe kitendi ya sika ekobalana te na
elamba ya kala. **37** Moto moko mpe te atiaka vino ya sika kati
na bambeki ya kala; soki te, vino ya sika ekopasola bambeki
mpe ekosopana, mpe bambeki ekobeba libela. **38** Nzokande,
esengeli kaka kotia vino ya sika kati na bambeki ya sika. **39** Mpe
moto moko te alingaka komela vino ya sika soki awuti komela
vino ya kala, pamba te balobaka: « Vino ya kala eleki kitoko. »

6 Mokolo moko ya Saba, wana Yesu azalaki kotambola kati na
bilanga ya ble, bayekoli na Ye babandaki kobuka ble; mpe, sima
na bango kolongola yango baposo na maboko, baliaki bambuma
na yango. **2** Ndambo ya Bafarizeo batunaki: — Mpo na nini
bozali kosala likambo oyo epekisami kosalema na mokolo ya
Saba? **3** Yesu azongiselaki bango: — Botanga nanu te makambo
oyo Davidi asalaki tango ye elongo na baninga na ye bazalaki
na nzala? **4** Akotaki kati na Ndako ya Nzambe, akamataki mapa
oyo ebulisama mpo na Nzambe, aliaki yango mpe apesaki
yango epai ya baninga na ye. Nzokande, Banganga-Nzambe
kaka nde bazalaki na ndingisa ya kolia yango. **5** Yesu alobaki na
bango lisusu: — Mwana na Moto azali Mokonzi ya mokolo ya
Saba. **6** Mokolo mosusu ya Saba, Yesu akotaki kati na ndako ya

mayangani mpe abandaki koteya. Ezalaki kuna na moto moko akufa loboko ya mobali. **7** Balakisi ya Mobeko mpe Bafarizeo bazalaki kolandela Yesu mpo na kotala soki akobikisa moto na mokolo ya Saba, mpo ete bazwa likambo ya kofunda Ye. **8** Kasi lokola Yesu ayebaki makanisi na bango, alobaki na moto oyo akufa loboko: — Telema mpe pusana na liboso ya bato nyonso! Moto yango atelemaki mpe apusanaki na liboso ya bato nyonso. **9** Bongo Yesu alobaki na bato mosusu: — Nazali kotuna bino: nini epesamela nzela ya kosala na mokolo ya Saba: kosala bolamu to kosala mabe, kobikisa moto to kotika ye kokufa? **10** Yesu atalaki moko na moko kati na bango mpe alobaki na moto oyo akufa loboko: — Sembola loboko na yo! Moto yango asembolaki loboko, mpe loboko na ye ebikaki. **11** Kasi balakisi ya Mobeko mpe Bafarizeo basilikaki makasi mpe bakomaki kolobana mpo na koluka likambo oyo bakoki kosala Yesu. **12** Kaka na mikolo wana, Yesu amataki likolo ya ngomba mpo na kosambela; asalaki kuna butu mobimba, azali kosambela Nzambe. **13** Na tongo, abengaki bayekoli na Ye pene na Ye mpe aponaki bato zomi na mibale kati na bango, ba-oyo akomaki kobenga « bantoma. » Ezalaki: **14** Simona oyo Yesu apesaki kombo « Petelo; » Andre, ndeko na ye; Jake, Yoane, Filipo, Bartelemi; **15** Matayo, Toma; Jake, mwana mobali ya Alife, Simona oyo azalaki moko kati na lisanga ya Bazelote; **16** Yuda, mwana mobali ya Jake, mpe Yuda Isikarioti oyo atekaki Yesu. **17** Yesu akitaki elongo na bango wuta na ngomba, mpe batelemaki na esika moko ya polele epai wapi bayekoli na Ye bazalaki ebele elongo na bato mosusu ebele oyo bawutaki na Yuda mobimba, na Yelusalemi mpe na bamboka ya Tiri mpe ya Sidoni, oyo ezalaki pembeni-pembeni ya ebale monene. **18** Bayaki mpo na

koyoka Ye mpe mpo na kobikisama na bokono na bango. Ba-
oyo milimo mabe ezalaki kotungisa bakangolamaki. **19** Bato
nyonso balukaki kosimba Ye, pamba te nguya moko ezalaki
kobima kati na Ye mpe ezalaki kobikisa bato nyonso. **20** Bongo
Yesu atalaki bayekoli na Ye mpe alobaki: « Esengo na bino
oyo bozali babola, pamba te Bokonzi ya Nzambe ezali mpo na
bino! **21** Esengo na bino oyo bozali na nzala sik'oyo, pamba te
bokotonda! Esengo na bino oyo bozali kolela sik'oyo, pamba te
bokoseka! **22** Esengo na bino tango bato bazali koyina bino,
tango bazali kobengana bino, tango bazali kofinga bino, mpe
tango bato bazali kosambwisa kombo na bino, likolo na Mwana
na Moto! **23** Tango makambo yango ekokokisama, bosepela
mpe bozala na esengo, pamba te lifuti na bino ezali monene kati
na Likolo. Ezalaki mpe kaka ndenge wana nde batata na bango
banyokolaki basakoli. **24** Kasi mawa na bino oyo bozali bazwi,
pamba te bosili kozwa kobondisama na bino! **25** Mawa na bino
oyo bozali ya kotonda sik'oyo, pamba te bokozala na nzala!
Mawa na bino oyo bozali koseka sik'oyo, pamba te bokozala
na mawa mpe bokolela! **26** Mawa na bino soki bato nyonso
bazali koloba malamu na tina na bino, pamba te ezali ndenge
wana nde bakoko na bango basalaki basakoli ya lokuta! **27** Kasi,
na bino oyo bozali koyoka Ngai, nalobi: Bolingaka banguna na
bino mpe bosalelaka bayini na bino bolamu. **28** Bopambolaka
bato oyo balakelaka bino mabe, mpe bobondelaka mpo na
bato oyo banyokolaka bino. **29** Soki moto abeti yo mbata na
litama moko, pesa ye mpe litama mosusu. Soki moto abotoli
yo kazaka na yo, tika ye azwa lisusu elamba na yo. **30** Pesa
na moto nyonso oyo asengi yo; mpe soki moto akamati eloko
na yo, kosenga te ete azongisela yo yango. **31** Oyo bolingaka

ete bato mosusu basalela bino, bino mpe bosalaka yango mpo na bango. **32** Soki bolingaka kaka bato oyo balingaka bino, litomba nini bokozwa? Bato ya masumu mpe balingaka bato oyo balingaka bango. **33** Mpe soki bosalaka bolamu epai ya bato oyo basalaka bino bolamu, litomba nini bokozwa? Bato ya masumu mpe basalaka bongo. **34** Soki bodefisaka kaka na bato oyo bozali na elikya ete bakoki kofuta bino niongo oyo bodefisaka bango, litomba nini bokozwa? Bato ya masumu mpe badefisaka baninga na bango, bato ya masumu, na elikya ete bakofuta bango niongo yango. **35** Kasi bolingaka banguna na bino, bosalelaka bango bolamu, bodefisaka na kozanga kolikya ete bakofuta bino niongo. Na bongo, bokozwa litomba monene mpe bokozala bana ya Ye-Oyo-Aleki-Likolo; pamba te azali malamu mpo na bato oyo bandimaka te bolamu oyo basaleli bango, mpe azali malamu mpo na bato mabe. **36** Boyokelaka bato mawa, ndenge kaka Tata na bino ayokelaka bato mawa. **37** Bosambisaka te, mpe bakosambisa bino te; bokatelaka bato etumbu te, mpe bakokatela bino etumbu te; bolimbisaka, mpe bakolimbisa bino; **38** bopesaka, mpe bakopesa bino; bakosopa kati na mabenga na bino biloko oyo eleki ebele, oyo bakofina mpe bakoningisa malamu kino ekokoma kosopana. Pamba te bakomeka bino na emekelo kaka oyo bosalelaka mpo na komeka bato mosusu. » **39** Yesu alobaki na bango lisusu lisese oyo: « Boni, mokufi miso akoki kotambolisa mokufi miso mosusu? Boni, bango mibale bakokweya te kati na libulu? **40** Moyekoli alekaka molakisi na ye te, kasi moyekoli nyonso oyo bateyi malamu akozala lokola molakisi na ye. **41** Mpo na nini ozali kotala mwa lititi oyo ezali kati na liso ya ndeko na yo, wana ozali komona te nzete oyo ezali kati na liso na yo moko? **42**

Ndenge nini okoki koloba na ndeko na yo: ‹ Ndeko na ngai, tika ete nalongola yo mwa lititi oyo ezali kati na liso na yo, › wana ozali kokoka komona te nzete oyo ezali kati na liso na yo moko. Bolole! Banda nanu kolongola nzete oyo ezali kati na liso na yo, bongo okomona malamu mpo ete okoka kolongola mwa lititi oyo ezali kati na liso ya ndeko na yo. **43** Nzete ya malamu ebotaka te bambuma ya mabe, mpe nzete ya mabe ebotaka te bambuma ya malamu. **44** Nzete nyonso eyebanaka na mbuma na yango: na nzete ya nzube, babukaka bambuma ya figi te; mpe na nzete ya sende, balongolaka bambuma ya vino te. **45** Moto malamu abimisaka bolamu kowuta na makambo malamu oyo etondi kati na motema na ye, mpe moto mabe abimisaka mabe kowuta na makambo mabe oyo etondi kati na motema na ye. Pamba te monoko elobaka kolanda makambo oyo etondi kati na motema. **46** Mpo na nini bobengaka Ngai ‹ Nkolo! Nkolo! › kasi bosalaka te makambo oyo nayebisaka bino? **47** Moto nyonso oyo ayaka epai na Ngai, ayokaka maloba na Ngai mpe atiaka yango na misala, nazali kolakisa bino soki akokani na nani: **48** akokani na moto oyo, mpo na kotonga ndako, atimolaki mabele, akitaki penza na mozindo mpe atongaki moboko ya ndako yango na likolo ya libanga; tango mpela eyaki, mayi emataki makasi mpe emibwakaki na ndako yango kasi ekokaki te kobuka yango, pamba te etongamaki malamu. **49** Kasi moto oyo ayokaka maloba na Ngai mpe atiaka yango te na misala akokani na moto oyo atongaki ndako na likolo ya mabele, ezanga moboko; tango kaka mpela emibwakaki na ndako, ndako yango ekweyaki mbala moko mpe epanzanaki. »

7 Sima na Yesu koloba makambo oyo nyonso epai ya bato, akotaki na Kapernawumi. **2** Kuna, mosali moko ya mokonzi ya

basoda azalaki kobela mpe akomaki pene ya kokufa. Mokonzi yango ya basoda azalaki kolinga mingi mosali na ye. **3** Tango mokonzi ya basoda ayokaki sango na tina na Yesu, atindaki ndambo ya bampaka ya Bayuda epai na Yesu mpo na kosenga na Ye ete akende kobikisa mosali ya mokonzi ya basoda. **4** Tango bakomaki epai ya Yesu, babondelaki Ye makasi; balobaki: — Tata wana abongi penza ete osalela ye likambo oyo asengi epai na Yo, **5** pamba te alingaka ekolo na biso, mpe ye nde atongaki ndako na biso ya mayangani. **6** Boye Yesu akendeki elongo na bango. Kasi tango akomaki pene ya ndako, mokonzi ya basoda atindaki baninga na ye koloba na Yesu: — Nkolo, komitungisa na Yo te, pamba te nazali ya kokoka te mpo ete okota na ndako na ngai. **7** Ezali mpe mpo na yango nde namimonaki ete nabongi te mpo na koya epai na Yo. Kasi loba kaka liloba moko, mpe mosali na ngai akobika na bokono na ye. **8** Pamba te ngai moko mpe nazali na se ya bakonzi oyo baleki ngai, mpe ezali na basoda oyo bazali na se ya bokonzi na ngai. Soki nalobi na moko: « Kende, » akendaka; mpe na mosusu: « Yaka, » ayaka; bongo soki nalobi na mowumbu na ngai: « Sala mosala oyo, » asalaka yango. **9** Tango Yesu ayokaki maloba oyo, akamwaki ye mingi; bongo abalukaki epai ya ebele ya bato oyo bazalaki kolanda Ye mpe alobaki: — Nazali koloba na bino penza ya solo: ezala kati na Isalaele, natikali nanu komona te kondima ya boye. **10** Tango bato oyo mokonzi ya basoda atindaki bazongaki na ndako, bakutaki mosali yango nzoto kolongono. **11** Sima na yango, Yesu akendeki na engumba moko na kombo Nayini; bayekoli na Ye elongo na ebele ya bato balandaki Ye. **12** Wana akomaki pene ya ekuke ya engumba, akutanaki na bato bazali kokende kokunda mwana mobali moko

oyo awutaki kokufa: azalaki mwana kaka moko ya mwasi moko akufisa mobali. Mpe bato mingi ya engumba yango bazalaki elongo na mwasi yango. **13** Tango kaka Nkolo amonaki mwasi yango, ayokelaki ye mawa mingi mpe alobaki na ye: — Kolela te! **14** Apusanaki mpe asimbaki tsipoyi oyo bazalaki komema na yango mwana oyo akufaki, mpe bato oyo bazalaki komema yango batelemaki. Yesu alobaki: — Elenge mobali, nalobi na yo, lamuka! **15** Moto oyo akufaki avandaki mpe abandaki koloba; mpe Yesu azongisaki ye epai ya mama na ye. **16** Bato nyonso batondaki na kobanga, bakomaki kokumisa Nzambe mpe koloba: — Mosakoli moko ya monene abimi kati na biso. Nzambe ayei kosunga bato na Ye! **17** Sango oyo na tina na Yesu epanzanaki kati na Yuda mpe kati na bamboka ya zingazinga. **18** Bayekoli ya Yoane bayebisaki makambo wana nyonso epai ya nkolo na bango. Yoane abengaki bayekoli na ye, mibale kati na bango, **19** mpe atindaki bango epai ya Nkolo Yesu mpo na kotuna: — Boni, ozali penza Ye oyo asengelaki koya to tosengeli kozela mosusu? **20** Tango bakomaki epai ya Yesu, balobaki na Ye: — Yoane Mobatisi atindi biso epai na Yo mpo ete totuna: « Boni, ozali penza Ye oyo asengelaki koya to tosengeli kozela mosusu? » **21** Kaka na tango, Yesu abikisaki bato ebele na bokono, na pasi mpe na milimo mabe, mpe afungolaki miso ya bakufi miso ebele. **22** Boye, Yesu azongiselaki bayekoli oyo Yoane atindaki: — Bokende koyebisa Yoane makambo oyo bomoni mpe oyo boyoki: bakufi miso bazali komona, bakufi matoyi bazali koyoka, ba-ebosono bazali kotambola, bato na maba bazali kopetolama, bakufi bazali kosekwa, mpe Sango Malamu ezali kosakolama epai ya babola. **23** Esengo na moto oyo akokweyisa kondima na ye te likolo na Ngai! **24** Tango bato

oyo Yoane atindaki bazongaki, Yesu akomaki koloba na ebele ya bato na tina na Yoane: — Eloko nini bokendeki kotala kati na esobe? Mwa nzete oyo mopepe ezalaki koningisa epai na epai? **25** Soki te, bokendeki penza kotala nini? Moto moko alata bilamba ya kitoko? Te! Bato oyo balataka bilamba ya kitoko mpe bamisepelisaka kati na bozwi na bango bavandaka kati na bandako ya bakonzi. **26** Kasi nani bino bokendeki penza kotala? Mosakoli? Iyo, nazali koloba na bino, mpe aleki kutu ata mosakoli. **27** Yoane azali moto oyo Makomi ezali koloba boye na tina na ye: « Nakotinda ntoma na Ngai liboso na Yo, oyo akobongisela Yo nzela. » **28** Nazali koloba na bino: kati na bato oyo babotama na mwasi, moko te aleki Yoane na monene; nzokande, ye oyo aleki moke kati na Bokonzi ya Nzambe aleki Yoane Mobatisi na monene. **29** Bato nyonso elongo na bafutisi mpako oyo bayokaki maloba na Yesu bandimaki ete nzela ya Nzambe ezali sembo, pamba te Yoane abatisaki bango **30** Kasi Bafarizeo mpe balakisi ya Mobeko baboyaki mokano ya Nzambe mpo na bango, pamba te baboyaki ete Yoane abatisa bango. **31** Boye Yesu alobaki: — Na nani penza nakokokanisa bato ya ekeke oyo? Bakokani penza na banani? **32** Bakokani penza na bana mike oyo bavandi na esika oyo bato ebele bakutanaka mpe bazali koganga, bamoko na bamosusu: « Tobetaki baflite, kasi bobinaki te; toyembelaki bino banzembo ya matanga, kasi bolelaki te! » **33** Pamba te, tango Yoane Mobatisi ayaki, azalaki kolia mapa te mpe azalaki komela vino te, mpe bolobaki: « Azali na molimo mabe kati na ye! » **34** Mwana na Moto ayaki, azali kolia, azali komela, mpe bozali koloba: « Azali na lokoso ya kolia mpe ya komela masanga, moninga ya bafutisi mpako mpe ya bato ya masumu! » **35** Kasi bato nyonso oyo

bayambaka Bwanya ya Nzambe batalisaka ete ezali sembo.
36 Mofarizeo moko abengisaki Yesu mpo ete alia mesa moko
elongo na ye. Yesu akendeki na ndako ya Mofarizeo yango
mpe avandaki na mesa mpo na kolia. **37** Nzokande, kati na
engumba yango, ezalaki na mwasi moko oyo azalaki kobika
bomoi ya masumu. Tango ayokaki ete Yesu azali kolia na ndako
ya Mofarizeo, ayaki wana na molangi ya alibatre etonda na
malasi, **38** atelemaki na sima ya Yesu, na makolo na Ye; azalaki
kolela mpe, na mpinzoli na ye, akomaki kopolisa makolo ya
Yesu. Bongo apangusaki makolo yango na nzela ya suki na ye,
apesaki yango beze mpe asopelaki yango malasi. **39** Tango
Mofarizeo oyo abengisaki Yesu amonaki bongo, amilobelaki: —
Soki moto oyo azali mosakoli, alingaki koyeba soki mwasi oyo
azali kosimba Ye azali nani, mpe soki azali mwasi ya lolenge
nini: moto ya masumu. **40** Yesu alobaki na ye: — Simona, nazali
na likambo ya koyebisa yo. Mofarizeo azongisaki: — Moteyi,
loba yango. **41** Yesu alobaki: — Moto moko adefisaki bato
mibale mbongo. Moto ya liboso asengelaki kozongisa mbongo
ya bibende nkama mitano, mpe oyo ya mibale, mbongo ya
bibende tuku mitano. **42** Kasi lokola, kati na bango mibale, moko
te azalaki na mbongo ya kozongisa, modefisi alimbisaki bango
mpo ete bafuta lisusu niongo yango te. Na makanisi na yo, nani
kati na bango mibale akolinga modefisi koleka? **43** Simona
azongisaki: — Nakanisi ete ezali moto oyo balimbisi niongo ya
mbongo oyo eleki ebele. Yesu alobaki na ye: — Okati malamu!
44 Bongo abalukaki epai ya mwasi, mpe alobaki na Simona: —
Omoni mwasi oyo? Tango nakotaki na ndako na yo, opesaki
Ngai mayi te ya kosukola makolo na Ngai; kasi ye, apolisi yango
na mpinzoli na ye mpe apangusi yango na nzela ya suki na ye.

45 Opesaki Ngai beze te; kasi ye, banda nakotaki awa, atiki te
kopesa makolo na Ngai beze. **46** Opakolaki Ngai mafuta te na
moto; kasi ye, asopeli makolo na Ngai malasi. **47** Yango wana,
nazali koloba na yo: ebele ya masumu na ye elimbisami, lokola
atalisi bolingo monene. Kasi moto oyo balimbisaki niongo moke
azali kotalisa bolingo moke. **48** Bongo Yesu alobaki na mwasi: —
Masumu na yo elimbisami. **49** Bato mosusu oyo babengamaki
elongo na Ye bakomaki koloba, bango na bango: — Moto oyo
azali penza nani, oyo akomi ata kolimbisa masumu? **50** Kasi
Yesu alobaki na mwasi yango: — Kondima na yo ebikisi yo;
kende na kimia!

8 Sima na yango, Yesu atambolaki na bingumba mpe na
bamboka, azalaki koteya mpe kosakola Sango Malamu ya
Bokonzi ya Nzambe. Bayekoli nyonso zomi na mibale bazalaki
elongo na Ye, **2** bakisa ndambo ya basi oyo bakangolamaki
na milimo mabe mpe babikisamaki na bokono: Mari, moto ya
Magidala, oyo kati na ye, Yesu abenganaki milimo mabe sambo;
3 Jane, mwasi ya Shuza oyo azalaki kobatela biloko ya Erode;
Suzana; mpe basi mosusu ebele. Basi yango bazalaki kosalisa
mpe kosunga Yesu mpe bayekoli na Ye, na nzela ya biloko na
bango moko. **4** Wana ebele ya bato bazalaki kosangana, mpe
bato oyo bazalaki kowuta na bingumba bazalaki koya epai ya Ye,
alobaki na bango lisese oyo: **5** — Moloni moko akendeki kolona
na elanga na ye. Wana azalaki kobwaka nkona na ye, ndambo
ekweyaki pembeni ya nzela; baleki nzela banyataki-nyataki
yango, mpe bandeke ya likolo eliaki yango. **6** Ndambo mosusu
ekweyaki na mabele etonda na mabanga; tango kaka ebandaki
kobimisa mito, mito ekawukaki, pamba te ezalaki na mayi te. **7**
Ndambo mosusu ekweyaki kati na banzube; banzube ekolaki

nzela moko na yango mpe efinaki-finaki mito na yango. **8** Kasi ndambo mosusu ekweyaki na mabele ya malamu, ebimisaki mito oyo ekolaki mpe ekomaki banzete: nkona moko na moko ebotaki bambuma nkama moko. Tango Yesu asilisaki koloba bongo, agangaki: — Tika ete moto nyonso oyo azali na matoyi mpo na koyoka ayoka! **9** Bayekoli ya Yesu batunaki Ye ndimbola ya lisese yango. **10** Azongiselaki bango: — Boyebi ya mabombami ya Bokonzi ya Nzambe epesameli nde na bino; kasi epai ya bato mosusu, nazali koloba na masese, mpo ete, atako bakoki kotala, bamona te; mpe atako bakoki koyoka, basosola te. **11** Tala ndimbola ya lisese yango: Nkona ezali Liloba na Nzambe. **12** Nkona oyo ekweyaki pembeni ya nzela ezali bato oyo bayokaka Liloba na Nzambe, kasi Satana ayaka kolongola yango kati na mitema na bango mpo ete bandima te mpe babikisama te. **13** Nkona oyo ekweyaki na mabele etonda na mabanga ezali bato oyo bayokaka Liloba mpe bayambaka yango na esengo, kasi batikaka yango te kozwa misisa: bandimaka kaka mpo na mwa tango moke; soki komekama eyei, basundolaka mbala moko kondima. **14** Nkona oyo ekweyaki kati na banzube ezali bato oyo, sima na koyoka Liloba, bamitikaka ete, na etamboli na bango, mitungisi ya bomoi ya mokolo na mokolo, bomengo mpe bisengo ya mokili efinafina bango, mpe ete babota te bambuma. **15** Nkona oyo ekweyaki na mabele ya malamu ezali bato oyo, na mitema ya sembo mpe ya malamu, bayokaka Liloba, babatelaka yango, bayikaka mpiko mpe babotaka bambuma. **16** Moto moko te apelisaka mwinda mpo na kotia yango na se ya katini to na se ya mbeto; atiaka yango nde na likolo ya etelemiselo ya minda mpo ete bato oyo bazali kokota na ndako bamona pole na yango. **17** Pamba te eloko moko te ebombama ekozanga kobima

na pole, mpe eloko moko te ya sekele ekozanga koyebana to kobima na pole. **18** Boye, bosala keba na lolenge na bino ya koyoka! Pamba te, na moto oyo azali na eloko, bakopesa ye lisusu; kasi na ye oyo azangi, bakobotola ata oyo azali kokanisa ete azali na yango. **19** Mama mpe bandeko mibali ya Yesu bayaki kotala Yesu, kasi bakokaki te kokoma pene na Ye mpo na ebele ya ebele. **20** Moto moko ayebisaki Ye: — Mama na yo mpe bandeko na yo ya mibali batelemi libanda, bazali na posa ya komona yo. **21** Kasi Yesu azongisaki: — Mama na Ngai mpe bandeko na Ngai, ezali bato oyo bayokaka Liloba na Nzambe mpe batiaka yango na misala. **22** Mokolo moko, Yesu alobaki na bayekoli na Ye: — Tokatisa na ngambo mosusu ya ebale. Bongo bamataki na bwato mpe bakendeki. **23** Wana bayekoli bazalaki koluka nkayi, Yesu alalaki pongi. Mopepe moko ya makasi epepaki kati na ebale; bwato ekomaki kotonda na mayi, mpe bakomaki na likama monene. **24** Bayekoli bapusanaki mpe balamusaki Ye na koganga: — Moteyi, Moteyi, tozali kokufa! Yesu alamukaki mpe apesaki mitindo na mopepe mpe mbonge; bongo ekitaki, mpe kimia ezongaki. **25** Yesu atunaki bayekoli na Ye: — Wapi kondima na bino? Kasi bango, batondaki na somo mpe bakamwaki, bakomaki kolobana bango na bango: « Moto oyo azali penza nani? Azali kopesa mitindo ata na mipepe mpe na mayi, mpe yango ezali kotosa ye! » **26** Bakomaki na etuka ya Geraza oyo ezali na ngambo mosusu ya ebale, etalana na Galile. **27** Tango Yesu anyataki mabele, mobali moko abimaki na engumba mpe ayaki kokutana na Ye; azalaki na se ya bokonzi ya milimo mabe. Wuta kala, azalaki lisusu te kolata bilamba mpe kovanda na ndako, kasi akomaki kovanda kati na bakunda. **28** Tango amonaki Yesu, agangaki mpe amibwakaki na makolo na

Ye, na koganga na mongongo makasi koleka: — Yesu, Mwana
na Nzambe-Oyo-Aleki-Likolo, olingi nini epai na ngai? Nabondeli
Yo, kotungisa ngai te! **29** Pamba te Yesu apesaki mitindo na
molimo ya mbindo ete ebima kati na mobali oyo ekangaki wuta
kala. Mpe atako bakangaki ye minyololo na maboko mpe makolo
mpe bazalaki kokengela ye, kasi abukaki minyololo yango,
mpe molimo mabe ekumbaki ye na bisika oyo azalaki kaka ye
moko. **30** Yesu atunaki ye: — Kombo na yo nani? Azongisaki: —
Ngulupa. Pamba te milimo mabe ebele ekotaki kati na ye. **31**
Bongo milimo mabe yango ezalaki kosenga na Yesu ete atinda
yango te kati na libulu ya mozindo. **(Abyssos g12)** **32** Nzokande,
etonga moko monene ya bangulu ezalaki kolia kuna na ngomba.
Milimo mabe esengaki na Yesu ete atika yango kokota kati
na bangulu; mpe Yesu apesaki yango nzela. **33** Milimo mabe
ebimaki kati na mobali yango, mpe ekotaki kati na bangulu.
Mbala moko, etonga ya bangulu ekitaki mbangu longwa na
ngomba kino kati na ebale mpe ezindaki. **34** Tango bakengeli
ya bangulu bamonaki likambo oyo ewuti kosalema, bakimaki
mpe bakendeki kopesa sango kati na engumba mpe na bilanga.
35 Bato babimaki mpo na koya kotala likambo oyo esalemi.
Tango bakomaki epai ya Yesu, bamonaki mobali, oyo milimo
mabe ebimaki kati na ye, alata bilamba, avandi na makolo ya
Yesu na mayele na ye ya kokoka; boye somo ekangaki bango.
36 Ba-oyo bamonaki likambo oyo ewuti kosalema bayebisaki
bato ndenge nini moto oyo azalaki na se ya bokonzi ya milimo
mabe akangolamaki. **37** Bongo bato nyonso ya etuka ya bato ya
Geraza basengaki na Yesu ete alongwa na etuka na bango,
pamba te somo ekangaki bango. Boye Yesu amataki na bwato
mpe akendeki. **38** Mobali oyo akangolamaki na milimo mabe

asengaki kokende elongo na Ye, kasi Yesu azongisaki ye na koloba: **39** — Zonga na libota na yo mpe tatola makambo nyonso oyo Nzambe asali mpo na yo. Boye mobali yango akendeki mpe atatolaki na engumba mobimba, makambo nyonso oyo Yesu asalaki mpo na ye. **40** Tango Yesu azongaki, ebele ya bato bayambaki Ye, pamba te bango nyonso bazalaki kozela Ye. **41** Mobali moko oyo kombo na ye ezalaki Jairisi, mokambi ya ndako ya mayangani, ayaki, amibwakaki na makolo ya Yesu mpe abondelaki Ye ete akende na ndako na ye, **42** pamba te mwana na ye kaka moko ya mwasi, ya mibu pene zomi na mibale ya mbotama, akomaki pene ya kokufa. Wana Yesu azalaki kokende, ebele ya bato bazalaki kotutana-tutana na Ye na bangambo nyonso. **43** Nzokande, ezalaki wana na mwasi moko oyo azalaki na bokono ya kotanga makila, mpe bokono yango ewumelaki mibu pene zomi na mibale; mpe asilisaki bozwi na ye nyonso epai ya minganga, kasi moko te alongaki kobikisa ye na bokono yango. **44** Adusolaki kino ayaki kotelema na sima ya Yesu mpe asimbaki singa ya songe ya elamba na Ye; mpe mbala moko, makila na ye etikaki kotanga. **45** Yesu atunaki: — Nani asimbi Ngai? Lokola moto ata moko te andimaki, Petelo alobaki na Yesu: — Moteyi, ebele ya bato bazali kofinana-finana mpe kotutana-tutana na Yo. **46** Kasi Yesu alobaki: — Moto moko asimbi Ngai; nayebi ete nguya ebimi kati na Ngai. **47** Awa mwasi yango amonaki ete azali ya kobombama te, akendeki na kolenga, amibwakaki na makolo ya Yesu mpe alobaki na miso ya bato nyonso mpo na nini asimbaki Yesu mpe ndenge nini abiki mbala moko na bokono na ye. **48** Kasi Yesu alobaki na ye: — Mwana na Ngai ya mwasi, kondima na yo ebikisi yo; kende na kimia. **49** Wana Yesu azalaki nanu koloba, moto moko ayaki

wuta na ndako ya Jairisi, mokambi ya ndako ya mayangani, mpe alobaki: — Mwana na yo ya mwasi akufi. Kotungisa lisusu Moteyi te. **50** Lokola Yesu ayokaki ye koloba bongo, alobaki na Jairisi: — Kobanga te! Ndima kaka, mpe akobika na bokono na ye. **51** Tango Yesu akomaki na ndako ya Jairisi, atikaki moto moko te kokota elongo na Ye, longola kaka Petelo, Yoane, Jake, tata mpe mama ya mwana. **52** Bato nyonso bazalaki kolela mpe koyoka mawa mpo na mwana yango. Kasi Yesu alobaki: — Bokata kolela; akufi te, azali nde ya kolala! **53** Bato basekaki Yesu, wana bayebaki ete asilaki kokufa. **54** Kasi Yesu asimbaki ye na loboko mpe alobaki: — Mwana na Ngai, lamuka! **55** Pema ya bomoi ezongaki kati na mwana; mpe mbala moko, atelemaki. Bongo Yesu atindaki bango kopesa ye eloko ya kolia. **56** Baboti na ye bakamwaki, kasi Yesu apekisaki bango koloba na moto ata moko te likambo oyo ewuti kosalema.

9 Yesu abengaki bayekoli na Ye zomi na mibale, apesaki bango nguya mpe bokonzi ya kobengana milimo nyonso ya mabe mpe ya kobikisa bokono; **2** mpe atindaki bango kosakola Bokonzi ya Nzambe mpe kobikisa babeli. **3** Alobaki na bango: — Bomema eloko moko te mpo na mobembo, ezala lingenda, sakosi, eloko ya kolia to mbongo; bozala na banzambala mibale te na moto. **4** Na ndako nyonso oyo bokokota, bovanda kuna kino bokolongwa na engumba. **5** Soki bato baboyi koyamba bino, botika engumba na bango mpe bopupola putulu ya makolo na bino lokola litatoli mpo na kotelemela bango. **6** Bayekoli bakendeki, batambolaki na mboka moko na moko mpe bazalaki kosakola Sango Malamu mpe kobikisa babeli na bisika nyonso. **7** Erode, moyangeli ya etuka, ayokaki sango ya makambo nyonso oyo ezalaki koleka; amitungisaki makasi, pamba te bamoko bazalaki koloba: «

Yoane asekwi, » **8** bamosusu: « Eliya abimi, » mpe bamosusu
lisusu: « Moko kati na basakoli ya kala asekwi. » **9** Kasi Erode
azalaki komilobela: « Ngai nde nakataki Yoane moto; bongo
moto oyo nazali koyoka makambo minene boye na tina na ye,
azali penza nani? » Boye alukaki kokutana na Yesu. **10** Tango
bantoma bazongaki, bayebisaki Yesu makambo oyo basalaki.
Bongo Yesu amemaki bango elongo na Ye, mpe bakendeki na
engumba Betisaida, na esika oyo bazalaki kaka bango moko. **11**
Kasi tango ebele ya bato bayokaki bongo, balandaki Ye. Yesu
ayambaki bango, ateyaki bango na tina na Bokonzi ya Nzambe,
abikisaki mpe bato oyo bazalaki na posa ya lobiko na bokono
ya nzoto. **12** Awa ekomaki pokwa, bantoma zomi na mibale
bapusanaki pene ya Yesu mpe balobaki na Ye: — Zongisa bato
oyo mpo ete bakende komilukela bilei mpe bisika ya kolala, kati
na bamboka mpe bilanga ya zingazinga, pamba te tozali awa kati
na esika ebombama. **13** Kasi Yesu alobaki na bango: — Bopesa
bango bino moko biloko ya kolia. Bazongisaki: — Tozali kaka na
mapa mitano mpe bambisi mibale; loba nde tokende kosomba
bilei mpo na ebele ya bato oyo nyonso. **14** Ezalaki wana na
mibali pene nkoto mitano. Yesu alobaki na bayekoli na Ye: —
Bovandisa bango na masanga; tika ete lisanga moko na moko
ezala na bato tuku mitano. **15** Bayekoli basalaki bongo, mpe
bato nyonso avandaki. **16** Yesu akamataki mapa yango mitano
mpe bambisi yango mibale, azongisaki matondi epai ya Nzambe
mpe akataki mapa yango; bongo apesaki biteni na yango epai ya
bayekoli mpo ete bakabola yango epai ya bato. **17** Bato nyonso
baliaki mpe batondaki; bayekoli balokotaki biteni oyo etikalaki,
mpe biteni yango etondisaki bitunga zomi na mibale. **18** Mokolo
moko, wana Yesu azalaki kosambela na pembeni, mpe bayekoli

na Ye bazalaki elongo na Ye, atunaki bango: — Bato bazali koloba nini na tina na Ngai? Mpo na bango, Ngai nazali nani? **19** Bazongisaki: — Bamoko bazali koloba ete ozali Yoane Mobatisi; bamosusu, Eliya; mpe bamosusu lisusu, moko kati na basakoli ya kala oyo asili kosekwa. **20** Yesu atunaki bango lisusu: — Bongo bino, bolobaka ete Ngai nazali nani? Petelo azongisaki: — Ozali Masiya oyo Nzambe atindi. **21** Yesu apesaki bango mitindo ete bameka koloba bongo te ata na moto moko. **22** Mpe alobaki: — Mwana na Moto asengeli komona pasi mingi; bakambi ya bato, bakonzi ya Banganga-Nzambe mpe balakisi ya Mobeko basengeli koboya Ye. Basengeli koboma Ye, mpe asengeli kosekwa na mokolo ya misato. **23** Bongo Yesu alobaki na bango nyonso: — Moto nyonso oyo alingi kolanda Ngai asengeli komiboya, kokamata ekulusu na ye mokolo na mokolo mpe kolanda Ngai. **24** Pamba te, moto nyonso oyo akolinga kobikisa bomoi na ye akobungisa yango, kasi moto nyonso oyo akobungisa bomoi na ye mpo na Ngai akobikisa yango. **25** Litomba nini ezali mpo na moto, soki azwi mokili mobimba, kasi amibungisi to abebisi bomoi na ye? **26** Moto nyonso oyo akoyoka Ngai mpe maloba na Ngai soni, Mwana na Moto akoyoka ye soni, tango akoya kati na nkembo na Ye mpe kati na nkembo ya Tata mpe ya ba-anjelu ya bule. **27** Nazali koloba na bino penza ya solo: kati na bato oyo bazali awa, ezali na ba-oyo bakokufa te kino bakomona bokonzi ya Nzambe. **28** Mikolo pene mwambe sima na Yesu koloba bongo, azwaki elongo na Ye, Petelo, Yoane mpe Jake, mpe amataki na ngomba mpo na kokende kosambela. **29** Wana azalaki kosambela, elongi na Ye ebongwanaki, mpe bilamba na Ye ekomaki kongenga makasi lokola pole ya mikalikali. **30** Mibali mibale bazalaki kosolola na

Yesu: Moyize mpe Eliya **31** oyo babimaki kati na kongenga
ya nkembo; bazalaki kolobela na tina na bozongi na Ye, oyo
asengeli kokokisa na Yelusalemi. **32** Petelo mpe baninga na
ye balalaki pongi makasi. Tango kaka balamukaki na pongi,
bamonaki nkembo ya Yesu elongo na mibali wana mibale bazali
ya kotelema elongo na Ye. **33** Wana mibali yango bazalaki
kokabwana na Yesu, Petelo alobaki: — Moteyi, eleki malamu
mpo na biso kozala awa! Totonga bandako misato ya kapo: moko
mpo na Yo, moko mpo na Moyize, mpe moko mpo na Eliya. Solo,
Petelo ayebaki te makambo oyo azalaki koloba. **34** Wana azalaki
nanu koloba bongo, lipata moko ebimaki mpe ezipaki bango.
Somo ekangaki bayekoli, wana bakotaki kati na lipata yango. **35**
Mongongo moko eyokanaki wuta kati na lipata yango, elobaki:
— Oyo azali Mwana na Ngai, oyo napona; boyoka Ye! **36** Sima
na mongongo yango koloba, bamonaki ete Yesu azali Ye moko.
Bayekoli babombaki likambo yango mpo na bango moko mpe,
na mikolo wana, bayebisaki ata na moto moko te makambo oyo
bamonaki. **37** Mokolo oyo elandaki, tango bakitaki na ngomba,
ebele ya bato bayaki kokutana na Yesu. **38** Mobali moko kati na
ebele yango ya bato agangaki: — Moteyi, nazali kosenga na Yo
ete otala mwana na ngai ya mobali, pamba te nazali kaka na
mwana moko! **39** Molimo moko etungisaka ye: soki ekangi ye,
mwana akoganga na mbala moko, ekoningisa ye makasi kino
kokweyisa ye na mabele; mwana akokangama mpe akobimisa
fulufulu na monoko. Etikaka ye na pasi sima na kozokisa ye. **40**
Nasengaki na bayekoli na Yo ete babengana molimo yango, kasi
balongaki te. **41** Yesu alobaki: — Bino, ekeke ya bato mabe mpe
bazanga kondima, tango boni nasengeli lisusu kovanda elongo
na bino mpe koyikela bino mpiko? Mema mwana na yo awa. **42**

Wana mwana azalaki kopusana, molimo mabe ebwakaki ye na mabele mpe ebandaki koningisa ye makasi. Kasi Yesu apesaki mitindo na molimo mabe yango ete ebima kati na mwana, abikisaki mwana na pasi na ye mpe azongisaki ye na maboko ya tata na ye. **43** Mpe bato nyonso bakamwaki mingi monene ya Nzambe. Wana bato nyonso bazalaki kokamwa makambo nyonso oyo Yesu asalaki, alobaki na bayekoli na Ye: **44** — Boyoka na bokebi makambo oyo nazali koyebisa bino: Bazali kokaba Mwana na Moto na maboko ya bato. **45** Kasi bayekoli basosolaki te makambo yango; ndimbola na yango ezalaki ya kobombama mpo na bango, mpo ete basosola te tina na yango, mpe bazalaki kobanga kopesa Yesu mituna na tina na yango. **46** Tembe moko ebimaki kati na bayekoli; bazalaki koluka koyeba moto oyo aleki monene kati na bango. **47** Kasi lokola Yesu ayebaki makanisi na bango, akamataki mwana moke, atiaki ye pembeni na Ye, **48** mpe alobaki na bango: — Moto nyonso oyo ayambi mwana oyo ya moke na Kombo na Ngai, ayambi nde Ngai moko; mpe moto nyonso oyo ayambi Ngai ayambi nde Motindi na Ngai. Pamba te, ezali ye oyo aleki moke kati na bino nyonso nde aleki monene. **49** Yoane alobaki: — Moteyi, tomonaki moto moko kobengana milimo mabe na Kombo na Yo, mpe tomekaki kopekisa ye, pamba te azali moto ya lisanga na biso te. **50** Yesu alobaki: — Bopekisa ye te, pamba te moto nyonso oyo atelemelaka bino te azali mpo na bino. **51** Lokola tango oyo Yesu asengeli komemama na Likolo ekomaki pene, Yesu azwaki mokano ya kokende na Yelusalemi. **52** Atindaki bantoma liboso na Ye; boye wana bazalaki kokende, bakotaki na mboka moko ya bato ya Samari mpo na kobongisela Ye biloko. **53** Kasi bato ya Samari baboyaki koyamba Ye, mpo ete azalaki

kokende na Yelusalemi. **54** Tango bayekoli, Jake mpe Yoane, bamonaki bongo, balobaki: — Nkolo, olingi ete tobelela moto ete ekitela bango kowuta na likolo mpo na kobebisa bango? **55** Yesu abalukaki mpo na kotala bango malamu mpe apamelaki bango: [— Boni, boyebi molimo oyo ezali kotindika bino na makanisi ya boye? Mwana na Moto ayaki te mpo na koboma bato, kasi mpo na kobikisa bango.] **56** Bongo Yesu elongo na bayekoli na Ye bakendeki na mboka mosusu. **57** Wana bazalaki kotambola na nzela, mobali moko alobaki na Yesu: — Nakolanda Yo na esika nyonso oyo okokende. **58** Yesu azongiselaki ye: — Bambwa ya zamba ezalaka na madusu na yango na se ya mabele mpo na kobombama, mpe bandeke ya likolo ezalaka na bazala na yango; kasi Mwana na Moto azangi esika ya kolala mpo na kopema. **59** Yesu alobaki na mobali mosusu: — Landa Ngai. Kasi mobali yango azongiselaki Ye: — Nkolo, pesa ngai nzela ya kokende nanu kokunda tata na ngai. **60** Yesu alobaki na ye: — Tika bakufi bakunda bakufi na bango; kasi yo, kende kosakola Bokonzi ya Nzambe. **61** Mosusu lisusu alobaki na Ye: — Nkolo, nakolanda Yo; kasi pesa ngai nzela ya kozonga nanu mpo na kokende kopesa libota na ngai mbote ya suka. **62** Yesu azongiselaki ye: — Moto oyo asimbi kongo mpo na kobalola mabele ya bilanga, kasi azali kotala na sima, azali na tina moko te mpo na Bokonzi ya Nzambe.

10 Sima na yango, Nkolo aponaki bayekoli tuku sambo na mibale mpe atindaki bango, mibale-mibale liboso na Ye, na bingumba nyonso mpe na bisika nyonso oyo Ye moko asengelaki kokende. **2** Alobaki na bango: — Bambuma ya kobuka etondi meke kati na elanga, kasi basali bazali moke. Boye bosenga na Nkolo elanga ete atinda basali kati na elanga na Ye. **3**

Bokende! Nazali kotinda bino lokola bampate kati na bambwa ya zamba. **4** Bomema mbongo te, sakosi te to basandale te, mpe bopesa moto moko te mbote na nzela. **5** Na ndako nyonso oyo bokokota, boloba liboso: « Tika ete kimia ezala na ndako oyo! » **6** Soki ezali na moto ya kimia kati na ndako yango, kimia na bino ekovanda likolo na ye; soki te, kimia yango ekozongela bino. **7** Bovanda kuna, bolia mpe bomela nyonso oyo bakopesa bino; pamba te mosali asengeli kozwa lifuti na mosala na ye. Botambola-tambola na bandako nyonso te. **8** Tango bokokota na engumba songolo, soki bayambi bino, bolia bilei oyo bakopesa bino, **9** bobikisa babeli oyo bazali kuna mpe boloba na bango: « Bokonzi ya Nzambe ekomi pene na bino. » **10** Kasi tango bokokota na engumba songolo, soki baboyi koyamba bino, bokende na babalabala na yango mpe boloba: **11** « Ezala putulu ya engumba na bino, topupoli yango wuta na makolo na biso, mpo na kokebisa bino. Nzokande, boyeba malamu ete Bokonzi ya Nzambe ekomi pene. » **12** Nazali koloba na bino penza ya solo: Na mokolo wana, etumbu na yango ekozala makasi koleka etumbu ya Sodome. **13** Mawa na yo, Korazini! Mawa na yo, Betisaida! Pamba te soki bikamwa oyo esalemaki kati na bino esalemaki kati na bingumba Tiri mpe Sidoni, mbele wuta kala, bavandi na yango babongola mitema, balata basaki mpe bamipakola putulu. **14** Kasi, na kosambisama, etumbu na bino ekozala makasi koleka etumbu ya Tiri mpe Sidoni. **15** Mpe yo, Kapernawumi, okanisi ete okotombolama kino na Likolo? Te, okokitisama kino na mboka ya bakufi! **(Hadēs g86)** **16** Moto oyo atosi bino atosi nde Ngai, moto oyo aboyi bino aboyi nde Ngai, nzokande moto oyo aboyi Ngai aboyi nde Motindi na Ngai. **17** Tango bayekoli yango tuku sambo na mibale

bazongaki, batondaki na esengo mpe balobaki: — Nkolo, ezala
milimo mabe etosi biso na Kombo na Yo! **18** Yesu azongisaki: —
Namonaki Satana kokweya longwa na likolo, lokola mikalikali.
19 Napesi bino bokonzi ya konyata banyoka mpe bakoto, mpe
ya kolonga nguya nyonso ya monguna, mpe eloko moko te
ekosala bino mabe. **20** Nzokande, bosepela te komona ete
milimo mabe ezali kotosa bino; bosepela nde ete bakombo na
bino ekomami kati na Likolo. **21** Kaka na tango yango, awa
Molimo Mosantu atondisaki Ye na esengo, Yesu alobaki: — Oh
Tata, Nkolo ya Likolo mpe ya mabele, nakumisi Yo! Pamba te
obombaki makambo oyo, mpo ete bato ya bwanya mpe bato
ya mayele bayeba yango te, kasi olakisi yango na bana mike.
Iyo, Tata, pamba te yango nde osepelaki kosala. **22** Tata na
Ngai apesa Ngai biloko nyonso. Moko te ayebi soki Mwana azali
nani, longola kaka Tata; mpe moko te ayebi soki Tata azali nani,
longola kaka Mwana mpe ye oyo epai ya nani Mwana asepeli
kotalisa Tata. **23** Bongo, abalolaki miso na Ye epai ya bayekoli
na Ye mpe alobaki na bango moko kaka: — Esengo na bato oyo
bazali komona makambo oyo bozali komona! **24** Pamba te,
nazali koloba na bino: basakoli mpe bakonzi ebele batondaki
na posa ya komona makambo oyo bino bozali komona, kasi
bamonaki yango te; batondaki na posa ya koyoka makambo
oyo bino bozali koyoka, kasi bayokaki yango te. **25** Molakisi
moko ya Mobeko atelemaki mpe atunaki mpo na komeka Yesu:
— Moteyi, nasengeli kosala nini mpo ete nazwa bomoi ya
seko? **(aiōnios g166)** **26** Yesu alobaki na ye: — Makambo nini
ekomama kati na mobeko? Otangaka yango ndenge nini? **27**
Molakisi ya mibeko azongisaki: — Linga Nkolo, Nzambe na yo,
na motema na yo mobimba, na molimo na yo mobimba, na

makasi na yo nyonso mpe na makanisi na yo nyonso; mpe linga moninga na yo ndenge yo moko omilingaka. **28** Yesu alobaki na ye: — Opesi eyano ya malamu; sala bongo mpe okozala na bomoi. **29** Kasi molakisi ya Mobeko alingaki kolakisa ete azali sembo, boye atunaki na Yesu: — Nani azali moninga na ngai? **30** Yesu azongisaki: — Moto moko azalaki kokende na Jeriko, wana awutaki na Yelusalemi. Na nzela, miyibi babetaki ye, babotolaki ye bilamba na ye, babetaki ye mpe bakendeki na bango, batikaki ye pene ya kokufa. **31** Nzokande, na tango yango kaka, esalemaki ete Nganga-Nzambe moko akende mpe azwa nzela yango kaka; tango kaka amonaki moto yango, akatisaki na ngambo mosusu ya nzela mpe akobaki mobembo na ye. **32** Ndenge moko mpe Molevi moko akomaki na esika yango; tango kaka amonaki moto yango, akatisaki na ngambo mosusu ya nzela mpe akobaki mobembo na ye. **33** Kasi moto moko ya Samari, wana azalaki kokende mobembo, akomaki na esika oyo moto yango azalaki; tango kaka amonaki ye, ayokelaki ye mawa, **34** apusanaki pene na ye, asopelaki bapota na ye mafuta mpe vino, mpe akangaki yango. Bongo amatisaki moto yango na likolo ya mile na ye moko, amemaki ye na ndako ya bapaya, mpe akobaki kosunga ye kuna. **35** Mokolo oyo elandaki, abimisaki mbongo ya bibende mibale mpe apesaki yango na nkolo ndako ya bapaya; alobaki na ye: « Salisa moto oyo malamu; tango nakozonga, nakozongisela yo mbongo nyonso oyo okobakisa! » **36** Yesu atunaki: — Mpo na yo, nani kati na bango misato azalaki moninga ya moto oyo akweyaki na maboko ya miyibi? **37** Molakisi ya mibeko azongisaki: — Ezali moto oyo ayokelaki ye mawa. Yesu alobaki na ye: — Kende mpe sala bongo! **38** Wana Yesu mpe bayekoli na Ye bazalaki kokende, Yesu akotaki

na mboka moko, mpe mwasi moko oyo kombo na ye ezali Marte
ayambaki Ye kati na ndako na ye. **39** Mari, ndeko mwasi ya
Marte, ayaki kovanda na makolo ya Nkolo, mpe azalaki koyoka
makambo oyo Nkolo azalaki koloba. **40** Kasi, na tango yango,
Marte amipesaki na misala nyonso ya ndako; ayaki na lombangu
mpe alobaki: — Ah Nkolo, ozali komona te ete ndeko na ngai
atiki ngai kosala ngai moko misala? Loba na ye ete asunga ngai!
41 Nkolo azongiselaki ye: — Marte, Marte, ozali komitungisa
mpe kominyokola mpo na makambo ebele, **42** kasi likambo
moko kaka ezali na tina. Mari aponi oyo eleki malamu, mpe
moto ata moko te akobotola ye yango.

11 Mokolo moko, Yesu azalaki kosambela na esika songolo.
Tango asilisaki kosambela, moko kati na bayekoli na Ye alobaki
na Ye: — Nkolo, lakisa biso kosambela ndenge Yoane alakisaki
bayekoli na ye. **2** Yesu alobaki na bango: — Tango bozali
kosambela, boloba: Tata, tika ete Kombo na Yo ebulisama, tika
ete Bokonzi na Yo eya! **3** Pesa biso bilei oyo tosengeli na yango,
mokolo na mokolo, **4** limbisa masumu na biso, pamba te biso
mpe tolimbisaka moto nyonso oyo asalaka biso mabe; mpe
komema biso na komekama te. **5** Alobaki na bango lisusu: —
Soki moko kati na bino azali na molingami, bongo akei epai na
ye na midi ya butu mpe alobi: « Molingami, defisa ngai mapa
misato; **6** pamba te moko kati na baninga na ngai azali kosala
mobembo mpe akomi epai na ngai, kasi nazangi bilei ya kopesa
ye. » **7** Soki molingami oyo, wuta kati na ndako na ye, azongisi:
« Kotungisa ngai te, nasili kokanga ekuke ya ndako na ngai; ngai
mpe bana na ngai tolali, nakoki kolamuka te mpo na kopesa
yo mapa. » **8** Nazali koloba na bino penza ya solo: ata soki
akotelema te mpo na kopesa ye mapa yango, kasi akotelema

penza mpo na motungisi na ye mpe akopesa ye nyonso oyo azali na yango na bosenga, pamba te azali moninga na ye. **9** Boye, Ngai nazali koloba na bino: Bosenga, mpe bakopesa bino; boluka, mpe bokomona; bobeta ekuke, mpe bakofungolela bino. **10** Pamba te moto nyonso oyo asengaka azwaka, moto oyo alukaka amonaka; mpe moto oyo abetaka ekuke, bafungolelaka ye yango. **11** Nani kati na bino, batata, akopesa na mwana na ye nyoka soki asengi ye mbisi, **12** to akopesa ye koto soki asengi ye liki? **13** Bongo soki bino bato oyo bozali kutu mabe boyebi kopesa na bana na bino biloko ya malamu, ndenge nini Tata oyo azali na Likolo apesa te Molimo Mosantu epai ya bato oyo basengaka Ye! **14** Mokolo moko, Yesu azalaki kobengana molimo mabe oyo ezalaki kopekisa moto koloba. Tango molimo mabe yango ebimaki, moto oyo azalaki koloba te akomaki koloba, mpe ebele ya bato bakamwaki. **15** Kasi bamoko kati na bango balobaki: — Azali kobengana milimo mabe na nguya ya Belizebule, mokonzi ya milimo mabe. **16** Bamosusu, mpo na komeka Yesu, basengaki na Ye elembo moko kowuta na Likolo. **17** Lokola Yesu ayebaki makanisi na bango, alobaki na bango: — Bokonzi nyonso oyo ekabwani mpe ekomi komibundisa ekomipanza, mpe ndako oyo ekabwani mpe ekomi komibundisa ekokweya. **18** Soki Satana akomi komibundisa, bokonzi na ye ekotelema ndenge nini? Nalobi bongo mpo bolobi ete Ngai nazali kobengana milimo mabe na nguya ya Belizebule. **19** Mpe soki Ngai nazali kobengana milimo mabe na nguya ya Belizebule, bayekoli na bino babenganaka yango na nguya ya nani? Mpo na yango, bayekoli na bino bakozala bango moko basambisi na bino. **20** Kasi soki ezali na nguya ya Nzambe nde Ngai nazali kobengana milimo mabe, wana Bokonzi ya Nzambe

esili kokoma kino epai na bino. **21** Tango elombe oyo alata bibundeli akengelaka ndako na ye, biloko na ye ebatelamaka malamu; **22** kasi soki moto mosusu oyo aleki ye na makasi ayei kobundisa ye mpe alongi ye, akobotola ye bibundeli oyo azalaki kotiela motema, akokamata biloko na ye nyonso mpe akokaba yango. **23** Moto oyo azali elongo na Ngai te azali monguna na Ngai, mpe moto oyo asangisaka te elongo na Ngai apanzaka. **24** Soki molimo mabe ebimi kati na moto, ekendaka koyengayenga na bisika ekawuka mpo na koluka esika ya kopema. Kasi soki ezwi esika yango te, emilobelaka: « Eleki malamu mpo na ngai kozonga na ndako oyo natikaki. » **25** Tango molimo mabe yango ezongaka, ekutaka ndako yango polele, bakombola mpe babongisa malamu. **26** Bongo ekendaka lisusu kozwa milimo mosusu sambo oyo eleki yango na mabe, mpe, elongo na yango, ekotaka mpe evandaka kuna. Boye bomoi ya moto yango ekomaka lisusu mabe, koleka ndenge ezalaki liboso. **27** Wana Yesu azalaki koloba makambo oyo, mwasi moko agangaki wuta kati na ebele ya bato: — Esengo na mama oyo abotaki Yo mpe amelisaki Yo mabele! **28** Yesu azongisaki: — Esengo nde na bato oyo bayokaka Liloba na Nzambe mpe batosaka yango! **29** Lokola bato bazalaki kotonda se kotonda pembeni na Ye, Yesu alobaki: — Bato ya ekeke oyo bazali bato mabe penza! Bazali kosenga elembo! Bakopesamela elembo mosusu te, longola kaka elembo ya Yona; **30** pamba te, ndenge Yona azalaki elembo mpo na bato ya Ninive, ndenge wana mpe Mwana na Moto akozala elembo mpo na bato ya ekeke oyo. **31** Na mokolo ya kosambisama, mwasi mokonzi ya sude akolamuka, elongo na bato ya ekeke oyo, mpe akokatela bango etumbu, pamba te awutaki mosika, na suka ya mokili, mpo na koyoka bwanya ya

Salomo; nzokande awa sik'oyo, ezali na Moto oyo aleki Salomo.
32 Na mokolo ya kosambisama, bato ya Ninive bakotelema,
elongo na bato ya ekeke oyo, mpe bakokatela bango etumbu,
pamba te babongolaki mitema na bango tango bayokaki mateya
ya Yona; nzokande awa sik'oyo, ezali na Moto oyo aleki Yona.
33 Moto moko te apelisaka mwinda mpo na kotia yango na esika
ya kobombama to na se ya katini. Nzokande, batiaka yango na
likolo ya etelemiselo ya minda mpo ete bato oyo bazali kokota na
ndako bamona pole. **34** Miso na yo ezali lokola mwinda ya nzoto
na yo. Soki miso na yo ezali malamu, nzoto na yo mobimba
mpe ezali kati na pole. Kasi soki ebeli, nzoto na yo mobimba
mpe ekoti kati na molili. **35** Yango wana, sala keba ete pole oyo
ezali kati na yo ekoma molili te. **36** Soki nzoto na yo mobimba
ezali kati na pole, mpe eteni ata moko te ezali kati na molili,
nzoto na yo mobimba ekotonda na pole lokola tango mwinda
engengisaka yo na nzela ya pole na yango. **37** Tango Yesu
asilisaki koloba, Mofarizeo moko abengisaki Ye mpo ete akende
kolia elongo na ye. Yesu akotaki na ndako na ye mpe avandaki
na mesa. **38** Kasi Mofarizeo akamwaki mingi tango amonaki ete
Yesu asukoli maboko te liboso ya kolia. **39** Bongo, Nkolo alobaki
na ye: — Bino Bafarizeo, bosukolaka libanda ya bakopo mpe ya
basani, kasi botondi na moyibi mpe na mabe. **40** Bazoba! Boni,
ye oyo asalaki libanda, asalaki mpe kati te? **41** Bobonza nde
bomoto na bino ya kati lokola likabo epai ya Nzambe, bongo
mobimba na bino ekokoma mbala moko peto. **42** Mawa na bino,
Bafarizeo! Bofutaka eteni ya zomi ya bandembi, ya matungulu
mpe ya bandunda ya lolenge nyonso, kasi bomonaka pamba
bosembo mpe bolingo ya Nzambe. Nzokande bosengeli nde
kotia yango na misala, mpe kozwa na motuya likambo oyo wana

ya kofuta eteni ya zomi. **43** Mawa na bino, Bafarizeo! Bolingaka
kovanda na bakiti ya liboso, kati na bandako ya mayangani; mpe
bolingaka ete bato bapesa bino mbote ya lokumu, na bisika
oyo bato ebele bakutanaka. **44** Mawa na bino! Bozali lokola
bakunda oyo ezanga bilembo, bongo bato batambolaka na likolo
na yango na kozanga koyeba! **45** Molakisi moko ya mibeko
alobaki na Yesu: — Moteyi, tango ozali koloba bongo, ozali
kofinga mpe biso! **46** Yesu azongisaki: — Bino mpe balakisi ya
Mobeko, mawa na bino! Bomemisaka bato mikumba ya kilo
makasi, mpe bino moko boningisaka ata mosapi moko te mpo
na kosunga bango. **47** Mawa na bino, pamba te botongaka
bakunda mpo na basakoli oyo bakoko na bino baboma! **48**
Boye, wana bosalaka bongo, botatolaka ete bondimi makambo
oyo bakoko na bino basala; pamba te bango, baboma basakoli,
mpe bino, bozali kotonga bakunda na bango. **49** Yango wana,
Nzambe, kati na bwanya na Ye, aloba: « Nakotindela bango
basakoli mpe bantoma; bakoboma bamoko, mpe bakonyokola
bamosusu. » **50** Mpo na yango, makila ya basakoli nyonso, oyo
basopa wuta na ebandeli ya mokili, ekotangama na mito ya
bato ya ekeke oyo, **51** kobanda na makila ya Abele kino na
makila ya Zakari oyo babomaki kati na etumbelo mpe Esika ya
bule. Nazali koloba na bino penza ya solo: mokumba ya mabe
wana nyonso ekokweyela bato ya ekeke oyo. **52** Mawa na bino,
balakisi ya Mobeko, pamba te bolongolaki fungola ya boyebi!
Bino moko bokotaki te, mpe bopekisaki bato oyo bazalaki na
posa ya kokota. **53** Tango Yesu abimaki na ndako, Bafarizeo
mpe balakisi ya Mobeko basilikelaki Ye makasi mpe bakomaki
kotungisa Ye na nzela ya mituna ya ndenge na ndenge, **54**

na kotiela Ye mitambo mpo na kozwa, kati na maloba na Ye, likambo ya kofunda Ye.

12 Na tango yango, lokola bankoto ebele ya bato basanganaki, kino bakomaki konyatana bango na bango, Yesu abandaki na koyebisa bayekoli na Ye: — Bosala keba na levire ya Bafarizeo, oyo ezali lokuta! **2** Eloko moko te ebombama ekozanga komonisama, mpe eloko moko te ya sekele ekozanga koyebana. **3** Nyonso oyo bokoloba kati na molili ekoyokana kati na pole ya mokolo, mpe nyonso oyo bokolobana na matoyi kati na bashambre ekosakolama wuta na likolo ya bandako. **4** Balingami na Ngai, nazali koloba na bino: bobanga te bato oyo bakoki koboma nzoto mpe, na sima, bakoki kosala likambo mosusu te. **5** Nakolakisa bino nani oyo bosengeli kobanga: bobanga Ye oyo, sima na kufa, azali na bokonzi ya kobwaka kati na lifelo. Solo, nazali koloba na bino: Ye nde bosengeli kobanga. **(Geenna g1067)** **6** Boni, batekaka te bandeke mike mitano na motuya ya mbongo ya bibende mibale? Nzokande, Nzambe abosanaka ata ndeke moko te kati na yango. **7** Ayebi kutu ata motango ya suki na bino. Bobanga te; boleki bandeke mike ebele na motuya. **8** Nazali koloba na bino: moto nyonso oyo, na miso ya bato, akotatola ete azali moto na Ngai, Mwana na Moto mpe akotatola liboso ya ba-anjelu ya Nzambe ete azali moto na Ye; **9** kasi ye oyo akowangana Ngai na miso ya bato, Ngai mpe nakowangana ye liboso ya ba-anjelu ya Nzambe. **10** Moto nyonso oyo akoloba mabe na tina na Mwana na Moto akolimbisama, kasi ye oyo akofinga Molimo Mosantu akolimbisama te. **11** Tango bakokumba bino kati na bandako ya mayangani, liboso ya bakambi mpe bakonzi, bomitungisa te na koluka koyeba ndenge nini bokosamba mpe maloba nini

bokoloba; **12** pamba te Molimo Mosantu akolakisa bino, na tango
yango, makambo oyo bosengeli koloba. **13** Moto moko kati na
ebele ya bato alobaki na Yesu: — Moteyi, loba na ndeko na
ngai ete akabola na ngai libula oyo tata atikelaki biso. **14** Yesu
azongiselaki ye: — Molingami na Ngai, nani atie Ngai Mosambisi
to Mokati makambo na bino ya libula? **15** Bongo alobaki na bato
nyonso: — Bosala keba! Bomibatela malamu ete bokweya te na
lokoso ya konduka bomengo; pamba te, ezala kati na bofuluki,
ezali bomengo te nde esalaka bomoi ya moto. **16** Mpe alobaki na
bango lisese oyo: — Bilanga ya mozwi moko ebotaki bambuma
ebele penza. **17** Akomaki kokanisa mpe komituna: « Nasala
nini? Nazali lisusu na esika te mpo na kobomba bambuma na
ngai ya bilanga. » **18** Bongo amilobelaki lisusu: « Nakosala
boye: nakobuka bibombelo na ngai mpo na kotonga bibombelo
oyo eleki minene, nakobomba kuna ble na ngai nyonso mpe
biloko na ngai mosusu. **19** Sima na yango, nakomilobela: ‹ Oh
bomoi na ngai, otondi na biloko oyo ebombami mpo na mibu
ebele; pema na yo, lia, mela mpe sepela! › » **20** Kasi Nzambe
alobaki na ye: « Zoba! Na butu ya lelo kaka, okokufa. Bongo
nani akokoma nkolo biloko nyonso oyo ondukaki mpo na yo
moko? » **21** Ekozala bongo mpo na moto nyonso oyo andukaka
bomengo mpo na ye moko, kasi alukaka te kozala mozwi na
miso ya Nzambe. **22** Bongo Yesu alobaki na bayekoli na Ye:
— Yango wana, nazali koloba na bino: bomitungisaka te na
tina na bomoi na bino, na komituna: tokolia nini? To na tina na
banzoto na bino, na komituna: Tokolata nini? **23** Pamba te bomoi
eleki bilei na tina, mpe nzoto eleki bilamba na tina. **24** Botala
bayanganga: elonaka nkona te, ebukaka bambuma te, ezali
te na ebombelo bambuma to na ebombelo bilei; kasi Nzambe

aleisaka yango. Nzokande bino, boleki bandeke na motuya. **25** Nani kati na bino, na nzela ya mitungisi na ye, akoki kobakisa ata ngonga moko na molayi ya bomoi na ye? **26** Soki bokoki kosala te makambo oyo ya mike-mike, bongo mpo na nini komitungisa na tina na makambo mosusu? **27** Botala ndenge bafololo ya lisi ekolaka! Esalaka te, etongaka bilamba te; nzokande, nazali koloba na bino, ezala ye moko mokonzi Salomo, kati na nkembo na ye nyonso, atikalaki kolata te lokola moko kati na yango. **28** Soki Nzambe alatisaka bongo matiti oyo, lelo, ezali kati na bilanga, mpe, lobi, ekobwakama na moto, akozanga te kolatisa bino, bato ya kondima moke? **29** Bomitungisaka te na tina na biloko ya kolia to ya komela, bolongola yango na makanisi na bino. **30** Pamba te ezali bapagano ya mokili oyo nde balukaka-lukaka biloko wana nyonso. Tata na bino ayebi malamu ete bozali na bosenga na yango. **31** Bolukaka nde liboso Bokonzi ya Nzambe, bongo bakobakisela bino biloko wana nyonso. **32** Oh etonga moke, bobanga te! Pamba te Tata na bino asepelaki kopesa bino Bokonzi! **33** Boteka biloko na bino mpe bokaba epai ya babola mbongo oyo bokozwa. Bosala mpo na bolamu na bino mabenga oyo etobokaka te; bonduka bomengo kati na Likolo epai wapi ekoki kobeba te, moyibi akoki kopusana te mpe nselele ekoki kobebisa te; **34** pamba te epai bomengo na bino ezali, kuna mpe motema na bino ekozala. **35** Bomilengela mpo na mosala mpe bobatela minda na bino ya kopela. **36** Bozala lokola bato oyo bazali kozela bozongi ya nkolo na bango wuta na feti ya libala, mpo ete bafungolela ye ekuke tango kaka akoya mpe akobeta ekuke. **37** Esengo na basali oyo nkolo, tango akoya, akokuta bazali kosenzela! Nazali koloba na bino penza ya solo: nkolo mpe akolata elamba na ye ya mosala,

akovandisa bango na mesa, mpe akoya kopesa bango bilei. **38** Ekozala penza esengo mpo na basali oyo nkolo akokuta bazali kosenzela, ezala ayei na ngonga ya midi ya butu to liboso ete tongo etana. **39** Kasi bososola malamu likambo oyo: soki nkolo ndako ayebaki ngonga oyo moyibi akoya, alingaki kopekisa ye kokota kati na ndako na ye. **40** Bino mpe bomilengela, pamba te Mwana na Moto akoya na ngonga oyo bozali kokanisa kutu te kozela Ye. **41** Petelo atunaki Yesu: — Nkolo, ozali koloba lisese oyo mpo na biso to mpo na bato nyonso? **42** Nkolo azongisaki: — Nani mobateli bomengo ya sembo mpe ya mayele epai ya nani nkolo akopesa mokumba ya kokamba basali na ye mpo na kopesaka bango bilei na bango na tango oyo ekoki? **43** Esengo na mosali oyo nkolo na ye, tango akozonga, akokuta azali kosala bongo! **44** Nazali koloba na bino penza ya solo: nkolo na ye akopesa ye mokumba ya kobatela biloko na ye nyonso. **45** Kasi soki mosali yango amilobeli: « Nkolo na ngai awumeli mpo na kozonga, » mpe akomi kobeta basali mpe basi basali; kolia, komela masanga mpe kolangwa, **46** nkolo ya mosali yango akozonga na mokolo oyo ye, mosali, azali kozela ye te, mpe na ngonga oyo ayebi te. Boye akokata-kata ye na biteni mpe akotia ye esika moko na basali oyo bazangi bosembo. **47** Mosali oyo ayebi posa ya nkolo na ye, kasi amilengeli te to asali te kolanda posa ya nkolo na ye, akobetama fimbu ebele. **48** Kasi mosali oyo ayebi te posa ya nkolo na ye mpe asali makambo oyo ebongi na etumbu, akobetama fimbu moke. Na moto oyo bapesi mingi, bakosenga ye mpe mingi; mpe bakotuna na moto na moto kolanda mokumba oyo bapesi ye: na moto oyo bapesi mingi, bakotuna ye mpe mingi; mpe na moto oyo bapesi moke, bakotuna ye moke. **49** Nayei kotia moto na mokili, nazali na posa

makasi ete moto yango emipelela. **50** Kasi ezali na libatisi moko
oyo nasengeli kozwa, mpe tala ndenge nini nakomi motema
moto-moto mpo na kozela kokokisama na yango! **51** Boni,
bokanisi ete nayaki mpo na komema kimia na mokili? Kimia te,
bokabwani nde. **52** Pamba te, kobanda sik'oyo, bato mitano
kati na libota moko bakokabwana: misato bakoyina mibale,
mpe mibale bakoyina misato. **53** Tata akoyina mwana na ye ya
mobali, mpe mwana mobali akoyina tata na ye; mama akoyina
mwana na ye ya mwasi, mpe mwana mwasi akoyina mama na
ye; mama-bokilo akoyina mwasi ya mwana na ye ya mobali,
mpe mwasi ya mwana mobali akoyina mama-bokilo na ye. **54**
Bongo alobaki lisusu na ebele ya bato: — Tango bomonaka
mapata kobima na weste, bolobaka mbala moko: « Mvula elingi
konoka, » mpe ekokisamaka bongo. **55** Tango mopepe ya sude
efulaka, bolobaka: « Molunge ekozala makasi penza, » mpe
esalemaka bongo. **56** Bato ya bilongi mibale! Boyebi malamu
kolimbola bilembo oyo bomonaka na mokili mpe na likolo, bongo
mpo na nini bozali koyeba te kososola tango oyo? **57** Mpo na
nini bososolaka te, mpo na bino moko, makambo oyo ezali
sembo? **58** Soki ozali kokende na esambiselo elongo na moto
oyo afundi yo, sala nyonso mpo ete oyokana na ye, wana
bozali nanu na nzela. Soki te, akokumba yo epai ya mosambisi,
mosambisi akokaba yo na maboko ya bakengeli, mpe bakengeli
bakobwaka yo kati na boloko. **59** Nazali koloba na yo: okobima
na boloko soki kaka ofuti niongo na yo kino na mbongo ya suka
ya bibende.

13 Na tango wana, ndambo ya bato bayaki koyebisa Yesu
ndenge nini Pilato abomaki bato ya Galile na ngonga oyo
bazalaki kobonzela Nzambe bambeka. **2** Yesu alobaki na bango:

— Bokanisi ete bato wana ya Galile bakufaki kufa ya somo
mpo ete bazalaki bato minene ya masumu koleka bato nyonso
mosusu ya Galile? **3** Nazali koloba na bino: Ezali bongo te! Kasi
soki bobongoli mitema te, bino mpe bokokufa bino nyonso. **4**
Bongo bato wana zomi na mwambe oyo bakufaki tango ndako
molayi ya Siloe ekweyelaki bango, bokanisi ete bazalaki bato ya
masumu koleka bavandi nyonso ya Yelusalemi? **5** Nazali koloba
na bino: Ezali bongo te! Soki bobongoli mitema te, bino mpe
bokokufa bino nyonso. **6** Bongo alobaki lisese oyo: — Moto
moko azalaki na nzete na ye ya figi kati na elanga na ye ya vino;
akendeki koluka bambuma na likolo ya nzete yango, kasi akutaki
ata mbuma moko te. **7** Boye alobaki na mobateli elanga yango:
« Tala, tokomi na mobu ya misato wuta nayaka koluka bambuma
na likolo ya nzete oyo ya figi, mpe nazwi ata mbuma moko te.
Kata yango! Mpo na nini ekanga mabele pamba? » **8** Mobateli
elanga azongiselaki ye: « Nkolo na ngai, tika yango lisusu mobu
oyo! Nakotimola mabele pembeni na yango mpe nakotia matiti
ya kopola; **9** tango mosusu ekobota mbuma na mobu oyo ezali
koya. Soki eboti te, wana kata na yo yango. » **10** Mokolo moko
ya Saba, Yesu azalaki koteya kati na ndako ya mayangani. **11**
Nzokande, ezalaki wana na mwasi moko oyo molimo mabe
egumba ye mokongo, mpe azalaki kokoka te komisembola wuta
mibu zomi na mwambe. **12** Tango Yesu amonaki ye, abengaki
ye wuta na liboso mpe alobaki na ye: — Mwasi, okangolami
na pasi na yo! **13** Mpe Yesu atielaki ye maboko. Mbala moko,
mwasi yango amisembolaki mpe akomaki kokumisa Nzambe.
14 Kasi mokambi ya ndako ya mayangani asilikaki mpo ete
Yesu abikisi moto na mokolo ya Saba, mpe alobaki na ebele
ya bato: — Ezali na mikolo motoba mpo na kosala mosala!

Ezali na mikolo yango nde bosengeli koya mpo ete babikisa bino, kasi na mokolo ya Saba te! **15** Nkolo azongiselaki ye: — Bato ya bilongi mibale! Nani kati na bino, na mokolo ya Saba, afungolaka te mpe amemaka te ngombe na ye to ane na ye, wuta na elielo, mpo ete ekende komela mayi? **16** Mwasi oyo azali mokitani ya Abrayami! Nzokande Satana asila kokanga ye minyololo mibu zomi na mwambe! Boni, esengelaki te kokangola ye, na oyo ekanga ye, kaka mpo ete ezali mokolo ya Saba? **17** Tango alobaki bongo, bayini na Ye nyonso batondaki na soni; kasi ebele ya bato bazalaki kosepela na bikamwa nyonso oyo azalaki kosala. **18** Bongo Yesu atunaki: — Bokonzi ya Nzambe ekokani na nini? Nakokanisa yango na nini? **19** Bokonzi ya Nzambe ekokani na nkona ya mutarde oyo moto moko azwaki mpe alonaki kati na elanga na ye, ebimisaki moto mpe ekomaki nzete monene, bongo bandeke ya likolo eyaki kovanda na bitape na yango. **20** Yesu atunaki lisusu: — Nakokokanisa Bokonzi ya Nzambe na nini? **21** Ekokani na levire oyo mwasi azwaki mpe asangisaki kati na bakilo pene tuku mibale na sambo ya farine, kino nyonso evimbaki. **22** Yesu azalaki koleka na bingumba mpe na bamboka, azalaki koteya wana azalaki kokende na Yelusalemi. **23** Moto moko atunaki Ye: — Nkolo, bato moke kaka nde bakobika? Yesu alobaki na bango: **24** — Bosala makasi mpo na kokotela na ekuke ya moke; pamba te, nazali koloba na bino, bato mingi bakoluka kokota, kasi bakokoka te. **25** Tango Nkolo ndako akotelema mpe akokanga ekuke, bokotikala libanda, bokobanda kobeta ekuke mpe kobondela: « Nkolo, Nkolo, fungolela biso! » Kasi Ye akozongisela bino: « Nayebi bino te, nayebi mpe esika bowuti te! » **26** Bongo bokoloba: « Toliaki mpe tomelaki mesa moko elongo na Yo, mpe oteyaki

na babalabala na biso! » **27** Kasi akozongisela bino: « Nayebi
bino te, nayebi mpe esika bowuti te! Bolongwa liboso na Ngai,
bino nyonso, bato mabe! » **28** Kolela mpe koswa minu ekozala
kuna, tango bokomona Abrayami, Izaki, Jakobi mpe basakoli
nyonso kati na Bokonzi ya Nzambe; kasi bino, bokobwakama
libanda. **29** Bato bakowuta na Este mpe na Weste, na Nor mpe
na Sude, mpe bakovanda na mesa kati na Bokonzi ya Nzambe.
30 Boye, kati na bato oyo bazali sik'oyo bato ya liboso, ebele
bakokoma bato ya suka; mpe kati na ba-oyo bazali sik'oyo bato
ya suka, ebele bakokoma bato ya liboso. **31** Kaka na tango
yango, ndambo ya Bafarizeo bayaki epai ya Yesu mpe balobaki
na Ye: — Longwa awa, kende na yo esika mosusu, pamba te
Erode akani koboma Yo! **32** Yesu alobaki na bango: — Bokende
koloba na mbwa wana ya zamba: « Nakokoba kobengana milimo
mabe mpe kobikisa babeli, lelo mpe lobi; mpe na mokolo ya
misato, nakosilisa mosala na Ngai. » **33** Kasi nasengeli kokoba
mobembo na Ngai, lelo, lobi mpe lobi oyo ekolanda; pamba te
mosakoli moko te akokufa libanda ya Yelusalemi! **34** Yelusalemi,
Yelusalemi, yo oyo obomaka basakoli mpe obambaka bato oyo
Nzambe atindelaka yo mabanga, mbala boni nalingaki kosangisa
bana na yo, ndenge soso ya mwasi esangisaka bana na yango
na se ya mapapu, kasi boboyaki. **35** Sik'oyo, ndako na bino ezali
kosundolama. Solo, nazali koloba na bino: Bokotikala komona
Ngai lisusu te kino bokoloba: « Tika ete apambolama, Ye oyo
ayei na Kombo ya Nkolo! »

14 Mokolo moko ya Saba, Yesu akendeki kolia kati na ndako
ya moko kati na bakambi ya Bafarizeo, mpe Bafarizeo bazalaki
kotala Ye malamu. **2** Liboso na Ye, ezalaki na moto moko
oyo azalaki kobela bokono ya kovimba nzoto. **3** Yesu atunaki

Bafarizeo mpe balakisi ya Mobeko: — Boni, mobeko na biso
epesaka nzela ya kobikisa moto na mokolo ya Saba to te? **4**
Kasi bavandaki kimia. Yesu asimbaki mobeli yango, abikisaki ye
na bokono na ye mpe azongisaki ye. **5** Bongo atunaki bango: —
Soki moko kati na bino azali na mwana to ngombe; bongo, na
mokolo ya Saba, akweyi to ekweyi kati na libulu, boni, bokobimisa
te na lombangu mwana yango to ngombe yango? **6** Bakokaki te
kopesa Ye eyano. **7** Tango Yesu amonaki ndenge nini bato oyo
babengamaki na feti bazalaki kopona bisika ya lokumu, alobaki
na bango lisese oyo: **8** « Soki moto abengisi yo na feti ya libala,
kokende komivandisa te na esika ya lokumu, pamba te, kati na
bato oyo babengami na feti yango, ekoki kozala na moto oyo
aleki yo na lokumu. **9** Soki esalemi bongo, moto oyo abengisi
bino mibale akoya koloba na yo: ‹ Tikela moto oyo kiti na yo! ›
Bongo, na soni nyonso, okokende kozwa esika ya suka. **10**
Kasi soki babengisi yo na feti, kende na yo kovanda na esika
ya suka, mpo ete, tango moto oyo abengisi yo akoya, aloba
na yo: ‹ Molingami na ngai, yaka kovanda na esika oyo eleki
malamu! › Boye, okopesamela lokumu na miso ya bato nyonso
oyo babengami na feti. **11** Solo, moto nyonso oyo amitombolaka,
bakokitisa ye; mpe moto oyo amikitisaka, bakotombola ye. » **12**
Bongo Yesu alobaki na moto oyo abengisaki Ye: — Soki osali
feti mpo ete bato baya kolia, kobengisa te balingami na yo,
bandeko na yo, baboti na yo to bazwi oyo bazalaka pene na yo;
noki te bango mpe bakobengisa yo mpo na kozongisela yo,
na nzela wana, bolamu oyo osalaki mpo na bango. **13** Kasi
Soki osali feti, bengisa babola, bakufi miso, bakakatani mpe
ba-ebosono; **14** mpe Nzambe akopambola yo. Atako bakoki te
kozongisela yo bolamu oyo osali mpo na bango, kasi Nzambe

akofuta niongo na mokolo oyo bato ya sembo bakosekwa. **15** Tango moko kati na babengami ayokaki bongo, alobaki na Yesu: — Esengo na moto oyo akolia na feti kati na Bokonzi ya Nzambe! **16** Yesu azongiselaki ye: — Moto moko asalaki feti monene mpe abengisaki bato ebele. **17** Tango ngonga ya kolia ekokaki, atindaki mosali na ye kokende koloba na bato oyo babengamaki: « Boya, pamba te nyonso esili kobongisama sik'oyo. » **18** Kasi bango nyonso bakomaki kosenga bolimbisi ndenge moko. Moto ya liboso alobaki: « Nawuti kosomba elanga, nasengeli kokende kotala yango; nabondeli yo, limbisa ngai! » **19** Moto ya mibale alobaki: « Nawuti kosomba bangombe zomi, nasengeli komeka yango; nabondeli yo, limbisa ngai! » **20** Moto mosusu alobaki: « Nawuti kobala mwasi; nakoki koya te. » **21** Mosali azongaki mpe ayebisaki makambo nyonso epai ya nkolo na ye. Nkolo ndako asilikaki makasi mpe atindaki mosali na ye: « Kende noki na banzela, na babalabala ya engumba, mpe memela ngai babola, ba-ebosono, bakakatani mpe bakufi miso. » **22** Sima na mwa tango, mosali ayaki mpe alobaki: « Nkolo na ngai, nasali ndenge otindaki ngai; kasi bisika ezali nanu. » **23** Nkolo alobaki na mosali na ye: « Kende lisusu na banzela mpe na babalabala ya engumba, tinda bango na makasi mpo ete bakota, mpe ndako na ngai etonda na bato. **24** Pamba te, nazali koloba na yo: moko te kati na bato oyo babengamaki akolia biloko ya feti na ngai. » **25** Ebele ya bato bazalaki kokende elongo na Yesu. Yesu abalukaki mpo na kotala bango mpe alobaki: **26** — Soki moto ayei epai na Ngai, kasi alingi Ngai te koleka tata na ye, mama na ye, mwasi na ye, bana na ye, bandeko na ye ya mibali, bandeko na ye ya basi, mpe ezala ata bomoi na ye moko, moto ya ndenge wana akoki te kozala

moyekoli na Ngai. **27** Mpe moto nyonso oyo amemaka ekulusu
na ye te mpe alandaka Ngai te akoki te kozala moyekoli na
Ngai. **28** Soki moko kati na bino alingi kotonga ndako molayi,
boni, bokovanda nanu te mpe bokoluka nanu te koyeba motuya
mpo na kotala soki bozali na mbongo ya kokoka mpo na kosilisa
misala ya kotonga ndako yango? **29** Pamba te, soki sima na bino
kotia moboko, bokoki lisusu te kosilisa kotonga ndako yango,
bato nyonso oyo bakobanda komona yango bakobanda koseka
bino mpe koloba: **30** « Botala moto oyo! Abandaki mosala ya
kotonga ndako, kasi azangaki makoki ya kosilisa yango. » **31**
Ndenge moko, soki mokonzi moko alingi kokende kobundisa
mokonzi mosusu, boni, akovanda nanu te mpe akotala nanu
te soki, elongo na basoda na ye nkoto zomi, akoki kobundisa
mokonzi oyo, elongo na basoda nkoto tuku mibale, azali koya
kobundisa ye? **32** Soki amoni ete akokoka te, wana monguna na
ye azali nanu mosika, akotindela ye bato mpo na kosenga kimia.
33 Boye, kati na bino, moto nyonso oyo akoki kokabwana te
na biloko na ye nyonso akoki te kozala moyekoli na Ngai. **34**
Mungwa ezali malamu; kasi soki mungwa ebungisi elengi na
yango, ndenge nini bakozongisa lisusu elengi na yango? **35**
Ekozala lisusu na tina moko te, ezala mpo na mabele to mpo na
kobongisa bilanga; kasi bakobwaka yango. Tika ete moto oyo
azali na matoyi mpo na koyoka ayoka!

15 Bafutisi mpako mpe bato ya masumu bapusanaki bango
nyonso pene ya Yesu mpo na koyoka Ye. **2** Kasi Bafarizeo mpe
balakisi ya Mobeko bazalaki koyimayima mpe koloba: — Moto
oyo azali koyamba bato ya masumu mpe kolia mesa moko
elongo na bango. **3** Bongo Yesu alobaki na bango lisese oyo:
4 — Soki moko kati na bino azali na bameme nkama moko,

bongo moko kati na yango ebungi; boni, akotika te bameme tuku libwa na libwa kati na esobe mpo na kokende koluka moko oyo ewuti kobunga kino amona yango? **5** Mpe tango akomona yango, akotia yango na mapeka na ye, na esengo. **6** Bongo, tango kaka akokoma na ndako na ye, akobengisa balingami mpe baninga na ye, akoloba na bango: « Bosepela na ngai elongo, pamba te namoni meme na ngai, oyo ebungaki! » **7** Na nzela yango, nazali koloba na bino: esengo oyo ekozala kati na Likolo mpo na mosumuki moko kaka oyo abongoli motema, eleki esengo mpo na bato ya sembo tuku libwa na libwa oyo bazali na posa te ya kobongola mitema. **8** Soki mwasi azali na mbongo ya bibende zomi mpe abungisi moko kati na yango, boni, apelisaka mwinda te, akombaka ndako te mpo na koluka yango malamu kino amona yango? **9** Bongo soki amoni yango, abengisaka balingami na ye elongo na baninga na ye, mpe alobaka na bango: « Bosepela na ngai elongo, pamba te namoni mbongo na ngai, oyo ebungaki! » **10** Na nzela yango, nazali koloba na bino: ba-anjelu ya Nzambe basepelaka mpo na mosumuki moko oyo abongoli motema. **11** Yesu alobaki lisusu: — Mobali moko azalaki na bana mibali mibale. **12** Leki alobaki na tata na ye: « Tata, pesa ngai eteni na ngai ya libula. » Mpe tata akabolelaki bango biloko na ye. **13** Sima na mwa mikolo, leki azwaki biloko nyonso oyo azalaki na yango, akendeki na mboka moko ya mosika. Kuna, asakanaki na bozwi na ye, abikaki bomoi ya mobulu. **14** Sima na ye kosakana na bozwi na ye nyonso, nzala makasi ekotaki kati na mboka yango mobimba, mpe akomaki kokelela. **15** Boye akendeki komikomisa lokola mosali epai ya moto moko ya mboka yango. Moto yango atindaki ye na bilanga na ye mpo na koleisa bangulu. **16** Mwana alukaki ata

kolia bilei ya bangulu, kasi moto ata moko te apesaki ye yango.
17 Bongo akomaki kokanisa na tina na bomoi na ye, alobaki:
« Basali boni tata na ngai azwa na mosala mpe bazali kolia
ndenge balingi, mpe biloko ya kolia eleki kutu ebele; kasi ngai
nazali kokufa awa na nzala! **18** Nazwi mokano ya kobima mpe
kozonga epai ya tata na ngai; nakoloba na ye: ‹ Tata, nasali
masumu liboso ya Nzambe mpe liboso na yo. **19** Nabongi lisusu
te kobengama mwana na yo; zwa ngai lokola moko kati na
basali na yo! › » **20** Boye, abimaki mpe azongaki epai ya tata na
ye. Wana azalaki nanu mosika, tata na ye amonaki ye, ayokelaki
ye mawa mingi; apotaki mbangu mpo na kokutana na mwana na
ye, amibwakaki na nzoto na ye mpe ayambaki ye. **21** Mwana
alobaki na tata na ye: « Tata, nasali masumu liboso ya Nzambe
mpe liboso na yo, nabongi lisusu te kobengama mwana na yo. »
22 Kasi tata alobaki na basali na ye: « Bomema na lombangu
nzambala oyo eleki kitoko mpe bolatisa ye yango; bolatisa ye
lopete, na mosapi, mpe basandale, na makolo na ye. **23** Boya
na mwana ngombe ya mafuta mpe boboma yango; tolia mpe
tosala feti, **24** pamba te mwana na ngai, oyo bozali komona,
akufaki, kasi azongi lisusu na bomoi; abungaki, kasi amonani! »
Boye babandaki feti na esengo makasi. **25** Na tango yango,
kulutu na ye azalaki nanu kati na bilanga. Tango akomaki pene
ya ndako, ayokaki miziki mpe makelele ya mabina. **26** Boye
abengaki moko kati na basali mpe atunaki ye makambo oyo ezali
koleka. **27** Mosali azongisaki: « Ndeko na yo azongi! Tata na yo
abomi mwana ngombe ya mafuta, pamba te amoni ye nzoto
malamu mpe nzoto kolongono. » **28** Kulutu asilikaki makasi
mpe aboyaki kokota. Boye tata na ye abimaki mpe abondelaki
ye. **29** Kasi azongiselaki tata na ye: « Tala! Mibu nyonso oyo

nazalaki kosalela yo lokola mowumbu, natikalaki koboya te kotosa mitindo na yo. Nzokande, otikala nanu kopesa ngai te ata mwana ntaba mpo ete nasepela elongo na balingami na ngai. **30** Kasi tango mwana na yo, oyo ya mobali azongi na ndako, ye oyo asili kosakana na biloko na yo, na mobulu elongo na basi ya ndumba, obomi mwana ngombe ya mafuta mpo na ye! » **31** Tata azongiselaki ye: « Mwana na ngai, ozalaka elongo na ngai tango nyonso, mpe biloko na ngai nyonso ezali ya yo. **32** Kasi tosengelaki kaka kosala feti mpe kosepela, pamba te ndeko na yo, oyo ozali komona, akufaki, kasi azongi lisusu na bomoi; abungaki, kasi amonani! »

16 Yesu alobaki na bayekoli na Ye: — Mozwi moko azalaki na mobateli bomengo; bongo bafundaki ye epai ya mozwi ete azali kosakana na biloko na ye. **2** Mozwi abengaki ye mpo na kotuna ye: « Makambo nini nazali koyoka na tina na yo? Yebisa ngai ndenge nini obateli bomengo na ngai; pamba te, kobanda lelo, okozala lisusu mobateli bomengo na ngai te. » **3** Mobateli bomengo amilobelaki: « Nasala nini sik'oyo? Mokonzi na ngai azali kolongola ngai na mosala? Nazali na makasi te ya kotimola mabele, mpe nakoyoka soni mpo na kokoma kosenga-senga. **4** Ah! Nasosoli sik'oyo likambo oyo nakoki kosala mpo ete, tango nakozala lisusu na mosala te, bato bayamba ngai kati na bandako na bango. » **5** Boye, abengaki bato nyonso oyo bazalaki na niongo ya mokonzi na ye; atunaki na moto ya liboso: « Osengeli kofuta boni lokola niongo epai ya mokonzi na ngai? » **6** Moto yango azongisaki: « Batono tuku mibale ya mafuta. » Mobateli bomengo alobaki na ye: « Zwa mokanda na yo ya niongo, vanda noki, mpe koma mokanda mosusu ya nyonso ya bangungulu zomi. » **7** Atunaki na moto mosusu: « Osengeli

kofuta boni lokola niongo epai ya mokonzi na ngai? » Azongisaki:
« Basaki nkama moko ya ble. » Mobateli bomengo alobaki na ye:
« Zwa mokanda na yo ya niongo, mpe koma mokanda mosusu
ya nyonso ya basaki tuku mwambe. » **8** Mokonzi akumisaki
mobateli mabe wana ya bomengo mpo na mayele oyo asalaki
na yango. Pamba te bato ya mokili oyo, bazali na mayele koleka
bana ya pole. **(aiōn g165)** **9** Nalobi na bino: bosalela bomengo
ya mabe mpo na kotonga bondeko na bato mosusu; mpo ete
tango ekosila, bayamba bino kati na bivandelo ya seko. **(aiōnios
g166)** **10** Moto oyo azali sembo na makambo mike, akoki mpe
kozala sembo na makambo minene; mpe moto oyo azali sembo
te na makambo mike, akozala mpe sembo te na makambo
minene. **11** Boye soki bozali sembo te na bobateli bomengo
oyo ezwami na banzela ya lokuta, nani akopesa bino bomengo
ya solo? **12** Mpe soki bozali sembo te na bobateli biloko ya
moto mosusu, nani akopesa bino biloko oyo esengeli kozala ya
bino moko? **13** Mosali moko te akoki kosalela bankolo mibale,
pamba te akoyina moko mpe akolinga mosusu to akokangama
na moko mpe akoboya mosusu. Bokoki te kosalela mbala moko
Nzambe mpe mbongo. **14** Wana Bafarizeo bazalaki koyoka Yesu
koloba makambo wana nyonso, bazalaki koseka Ye, pamba te
bazalaki na lokoso ya mbongo. **15** Kasi Yesu alobaki na bango:
— Bino, bozali penza bato oyo bomilakisaka na miso ya bato
mosusu lokola nde bozali bato ya sembo, nzokande Nzambe
ayebi mitema na bino; pamba te oyo bato bamonaka motuya
makasi, Nzambe ayokaka yango nkele. **16** Tango ya Mibeko
mpe ya Basakoli ewumelaki kino na Yoane Mobatisi; kasi wuta
Yoane Mobatisi ayaki, Sango Malamu ya Bokonzi ya Nzambe
ezali koteyama, mpe moto nyonso azali kobunda na kondima

mpo na kokota kuna. **17** Ezali penza pete mpo na Likolo mpe
mabele kolimwa; kasi mpo na Mibeko, ezali penza pasi mpo na
nkoma na yango oyo eleki moke kolongwa. **18** Mobali nyonso
oyo alongoli mwasi na ye na libala mpe abali mwasi mosusu
asali ekobo, mpe mobali oyo abali mwasi oyo balongoli na
libala asali mpe ekobo. **19** Ezalaki na mozwi moko oyo azalaki
kolata bilamba ya motane makasi mpe ya lino ya kitoko, bongo
azalaki kobika bomoi ya bisengo mikolo nyonso. **20** Na liboso
ya ekuke ya ndako na ye, mobola moko atandamaki wana,
kombo na ye ezalaki Lazare, nzoto na ye mobimba etonda na
bapota; **21** azalaki koluka ata kolia biloko oyo ezalaki kokweya
longwa na mesa ya mozwi, kasi ezalaki bambwa nde ezalaki
koya kolembola bapota na ye. **22** Mokolo moko, mobola yango
akufaki, mpe ba-anjelu bamemaki ye epai ya Abrayami. Mozwi
mpe akufaki, mpe bakundaki ye. **23** Kati na mboka ya bakufi,
mozwi azalaki konyokwama na pasi makasi; boye atombolaki
miso mpe amonaki, na mosika, Abrayami elongo na Lazare
avanda pembeni na ye. **(Hadēs g86)** **24** Mozwi akomaki koganga:
« Tata Abrayami, yokela ngai mawa! Tinda Lazare ete atia songe
ya mosapi na ye kati na mayi mpo ete atangisela ngai mayi na
lolemo, pamba te nazali koyoka pasi makasi kati na moto oyo. »
25 Kasi Abrayami azongisaki: « Mwana na ngai, kanisa ete, wana
ozalaki na bomoi, ozwaki bolamu ebele, kasi Lazare azwaki
nde pasi ebele. Sik'oyo awa, azali kozwa kobondisama na ye;
kasi yo, okomi na pasi. **26** Lisusu, libulu moko monene ekaboli
biso mpe bino, mpo ete moto nyonso oyo alingi kolongwa awa
epai biso tozali mpo na kokende epai na bino, akoka te; mpe
ete moto nyonso oyo alingi kokatisa libulu yango longwa kuna
epai bino bozali mpo na koya awa epai na biso, akoka mpe

te. » **27** Mozwi alobaki: « Tata, nasengi na yo, tinda Lazare
epai ya libota na ngai, **28** pamba te nazali na bandeko mitano.
Tika ete akende kokebisa bango mpo ete, bango mpe, bakoma
awa te, kati na esika oyo ya pasi! » **29** Abrayami azongisaki: «
Bandeko na yo bazali na Moyize mpe basakoli; tika ete bayoka
bango! » **30** Mozwi alobaki lisusu: « Te, tata Abrayami! Kasi
soki moto moko awuti na mboka ya bakufi mpe akei epai na
bango, bakobongola mitema! » **31** Abrayami alobaki na ye: «
Soki baboyi koyoka Moyize mpe basakoli, bakondima mpe kaka
te ata soki moto moko alamuki kati na bakufi. »

17 Yesu alobaki na bayekoli na Ye: — Makambo oyo ebetisaka
bato mabaku ekoki kozanga te; kasi mawa na moto oyo, na
nzela na ye, makambo yango eyaka! **2** Ekoleka malamu mpo
na ye kokanga ye libanga monene ya enikelo, na kingo mpe
kobwaka ye na ebale, na esika ya kotika ye kokweyisa na
masumu moko kati na bana mike oyo. **3** Bosala penza keba mpo
na bolamu na bino! Soki ndeko na yo asali yo mabe, pamela
ye; mpe soki ayoki mawa mpo na mabe yango, limbisa ye. **4**
Mpe soki, na mokolo moko, asali yo mabe mbala sambo, mpe
ayei epai na yo mbala sambo koloba na yo: « Nayoki mawa
mpo na mabe na ngai, » limbisa ye! **5** Bantoma balobaki na
Nkolo: — Bakisa kondima na biso! **6** Nkolo azongisaki: — Soki
bozali na kondima oyo ezali moke lokola mbuma ya mutarde,
bokoki koloba na nzete oyo: « Pikolama na esika oyo mpe kende
komilona kati na ebale, » mpe ekotosa bino. **7** Nani kati na bino,
soki azali na mosali bilanga to na mobateli bibwele, akoloba na
ye tango azongi wuta na bilanga: « Yaka noki, vanda na mesa
mpo ete olia? » **8** Boni, akoloba na ye te: « Lambela ngai bilei,
lata bilamba na yo ya mosala mpo na kotiela ngai biloko na

mesa, kino nasilisa kolia mpe komela; sima na yango nde yo
mpe okoki kolia mpe komela? » **9** Boni, akozongisela mosali
wana matondi mpo ete asali mosala oyo atindaki ye? **10** Ndenge
moko mpe mpo na bino: soki bosali nyonso oyo batindi bino,
boloba: « Tozali basali ya pamba, tokokisi kaka mokumba na
biso. » **11** Wana Yesu azalaki kokende na Yelusalemi, alekaki
na mondelo kati na Samari mpe na Galile. **12** Lokola azalaki
kokota na mboka moko, bato na maba zomi bayaki kokutana na
Ye; batelemaki na mosika **13** mpe babandaki kobelela Ye na
mongongo makasi: — Mokonzi, Yesu, yokela biso mawa! **14**
Tango Yesu amonaki bango, alobaki: — Bokende komilakisa
epai ya Banganga-Nzambe! Wana bazalaki kokende kuna,
bakomaki peto. **15** Tango moko kati na bango amonaki ete abiki
na bokono na ye, azongaki na kokumisa Nzambe na mongongo
makasi. **16** Afukamaki na makolo ya Yesu, elongi kino na se,
mpe azongiselaki Ye matondi. Moto yango azalaki moto ya
Samari. **17** Bongo Yesu atunaki: — Boni, bango nyonso zomi
bakomi peto te? Wapi bato mosusu libwa? **18** Moko te azongi
mpo na kopesa Nzambe nkembo, longola kaka mopaya oyo?
19 Bongo alobaki na moto yango ya Samari: — Telema mpe
kende; kondima na yo ebikisi yo! **20** Mokolo moko, Bafarizeo
batunaki Yesu: — Bokonzi ya Nzambe ekoya tango nini? Yesu
azongiselaki bango: — Bokonzi ya Nzambe ekoya te na lolenge
ete bato bamona yango. **21** Bakoloba te: « Ezali awa » to «
Ezali kuna, » pamba te Bokonzi ya Nzambe ezali kati na bino.
22 Bongo alobaki na bayekoli na Ye: — Tango ezali koya, tango
oyo bokozala na posa makasi ya komona ata mokolo moko kati
na mikolo ya Mwana na Moto, kasi bokomona yango te. **23**
Bakoloba na bino: « Azali awa! » to « Azali kuna! » Bolanda

bango te! **24** Pamba te, na mokolo na Ye, Mwana na Moto
akozala lokola mokalikali oyo epeli mpe engengisi likolo longwa
na este kino na weste. **25** Kasi liboso ete mokolo yango ekoma,
asengeli komona pasi mingi, mpe bato ya ekeke oyo basengeli
koboya Ye. **26** Ndenge esalemaki na tango ya Noa, ndenge
wana mpe ekosalema na tango ya Mwana na Moto: **27** bato
bazalaki kolia, komela, kobala mpe kobalisa, kino na mokolo
oyo Noa akotaki na masuwa; bongo mpela eyaki mpe ebomaki
bango nyonso. **28** Ezalaki mpe bongo na tango ya Loti: bato
bazalaki kolia, komela, kosomba, koteka, kolona mpe kotonga.
29 Kasi na mokolo oyo Loti abimaki wuta na Sodome, mvula ya
moto mpe ya fofolo ekitaki wuta na likolo mpe ebomaki bango
nyonso. **30** Ekozala mpe bongo, na mokolo oyo Mwana na Moto
akomonana. **31** Na mokolo yango, moto oyo akozala na likolo
ya ndako na ye asengeli te kokita mpo na kozwa biloko kati
na ndako na ye, mpe moto oyo akozala kati na bilanga na ye
asengeli te kozonga na ndako mpo na likambo songolo. **32**
Bokanisa makambo oyo ekomelaki mwasi ya Loti! **33** Moto oyo
akoluka kobatela bomoi na ye akobungisa yango, mpe moto oyo
akobungisa bomoi na ye akobatela yango. **34** Nazali koloba na
bino: na butu wana, bato mibale bakozala na likolo ya mbeto
moko: moko akokamatama, mpe mosusu akotikala; **35** basi
mibale bakozala konika bambuma elongo: moko akokamatama,
mpe mosusu akotikala; [**36** mibali mibale bakozala kati na
elanga moko: moko akokamatama, mpe mosusu akotikala.] **37**
Bayekoli batunaki Yesu: — Nkolo, makambo yango ekosalema
wapi? Yesu azongiselaki bango: — Epai ebembe ezali, kuna nde
bandeke oyo eliaka bibembe ekosangana.

18 Yesu alobaki na bayekoli na Ye lisese moko mpo na kolakisa
bango ete basengeli kosambelaka tango nyonso, na kolemba te.
2 Alobaki: — Kati na engumba moko, ezalaki na mosambisi
moko oyo azalaki kotosa Nzambe te, mpe azalaki komemia
bato te. **3** Kati na engumba yango, ezalaki mpe na mwasi moko
akufisa mobali; azalaki koya mbala na mbala epai ya mosambisi
yango mpo na koloba na ye: « Longisa ngai liboso ya monguna
na ngai. » **4** Wuta tango molayi, mosambisi yango aboyaki.
Kasi suka na suka, amilobelaki: « Atako natosaka Nzambe te
mpe namemiaka bato te, **5** kasi lokola motungisi ya mwasi oyo
akufisa mobali eleki ndelo, nakolongisa ye kaka, mpo ete akoba
te koyaka tango nyonso kino kozangisa ngai kimia. » **6** Nkolo
abakisaki: — Boyoka maloba ya mosambisi mabe oyo! **7** Boni,
Nzambe akolongisa te baponami na Ye, tango bagangaka epai
na Ye butu mpe moyi? Boni, akozelisa bango? **8** Nazali koloba
na bino: akolongisa bango noki. Nzokande, ekozala ndenge
nini tango Mwana na Moto akoya! Boni, akokuta kondima kati
na mokili? **9** Epai ya bato oyo bamimonaki bato ya sembo
mpe batiolaki bato mosusu, Yesu alobaki lisusu lisese oyo:
10 — Bato mibale bakendeki na Tempelo mpo na kosambela:
moko azalaki Mofarizeo; mpe mosusu, mofutisi mpako. **11**
Mofarizeo abendanaki ye moko na pembeni mpe asambelaki: «
Oh Nzambe, nazali kotonda Yo, mpo ete nazali te lokola bato
mosusu oyo bazali miyibi, bato mabe, bato na bikobo to mpe
lokola mofutisi mpako oyo. **12** Nakilaka bilei mbala mibale na
poso mpe napesaka eteni ya zomi ya nyonso oyo nazwaka. »
13 Kasi mofutisi mpako atelemaki mwa mosika; amekaki ata
te kotombola miso na ye na likolo, kasi atiaki loboko na ye na
tolo mpe alobaki: « Oh Nzambe, yokela ngai mawa, pamba te

nazali moto ya masumu! » **14** Nazali koloba na bino: mofutisi
mpako azongaki na ndako na ye sima na Nzambe kokomisa ye
moto ya sembo, kasi Mofarizeo te. Pamba te moto nyonso oyo
amitombolaka, bakokitisa ye; mpe oyo amikitisaka, bakotombola
ye. **15** Bato bazalaki mpe komema bana mike epai ya Yesu
mpo ete atia bango maboko. Tango bayekoli bamonaki bongo,
bapamelaki bango. **16** Kasi Yesu abengaki bana mpe alobaki:
— Botika bana mike baya epai na Ngai; bopekisa bango te
koya epai na Ngai, pamba te Bokonzi ya Nzambe ezali mpo
na bato oyo bazali lokola bana mike. **17** Nazali koloba na bino
penza ya solo: moto nyonso oyo azali koyamba te Bokonzi ya
Nzambe lokola mwana moke akotikala kokota te kati na Bokonzi
yango. **18** Mokambi moko ya Bayuda atunaki na Yesu: — Moteyi
malamu, nasengeli kosala nini mpo ete nazwa bomoi ya seko?
(aiōnios g166) **19** Yesu azongisaki: — Mpo na nini ozali kobenga
Ngai « Moteyi malamu? » Moko te azali malamu, longola kaka
Ye moko Nzambe. **20** Oyebi mibeko oyo: « Okosalaka ekobo te,
okobomaka te, okoyibaka te, okolobaka te matatoli ya lokuta
mpo na kokosela moninga na yo makambo, okopesaka tata na
yo mpe mama na yo lokumu. » **21** Mokambi yango azongisaki:
— Natosaka nyonso wana wuta bolenge na ngai. **22** Sima na
Yesu koyoka bongo, alobaki na ye: — Ozangi eloko moko. Teka
biloko na yo nyonso, kabola mbongo oyo okozwa epai ya babola,
mpe okozwa bomengo kati na Likolo. Sima na yango, yaka
mpe landa Ngai. **23** Tango mokambi ya Bayuda ayokaki bongo,
akomaki mawa-mawa, pamba te azalaki na bozwi mingi. **24** Yesu
atalaki ye mpe alobaki: — Ezali pasi mpo na mozwi kokota kati
na Bokonzi ya Nzambe! **25** Nzokande, eleki pete mpo na shamo
kolekela na lidusu ya tonga; kasi ezali penza pasi mpo na mozwi

kokota kati na Bokonzi ya Nzambe. **26** Bato oyo bayokaki Ye
koloba bongo batunaki: — Bongo nani penza akoki kobikisama?
27 Yesu azongisaki: — Oyo ekoki kosalema te elongo na bato,
ekoki kosalema elongo na Nzambe. **28** Petelo alobaki na Yesu:
— Nkolo, totiki nyonso oyo tozalaki na yango mpo na kolanda
Yo! **29** Yesu alobaki na bango: — Nazali koloba na bino penza ya
solo: moto nyonso oyo atiki ndako na ye, mwasi na ye, bandeko
na ye, baboti na ye to bana na ye, mpo na kozwa Bokonzi
ya Nzambe lokola litomba, **30** akozwa, na tango oyo, biloko
mingi koleka; mpe na tango oyo ezali koya, bomoi ya seko. **(aiōn
g165, aiōnios g166)** **31** Yesu abendaki na pembeni bayekoli na Ye
zomi na mibale mpe alobaki na bango: — Tozali kokende na
Yelusalemi; makambo nyonso oyo basakoli bakoma na tina na
Mwana na Moto ekokokisama. **32** Bakokaba Ye na maboko ya
bapagano, bakoseka Ye, bakofinga Ye, bakobwakela Ye soyi,
33 bakobeta Ye fimbu mpe bakoboma Ye; mpe, na mokolo ya
misato, akosekwa. **34** Bayekoli basosolaki ata eloko moko te kati
na makambo yango; ndimbola na yango ezalaki ya kobombama
mpo na bango, mpe bayebaki te makambo oyo Yesu azalaki
kolobela. **35** Wana Yesu akomaki pene ya Jeriko, ezalaki na
mokufi miso pembeni ya nzela, azalaki ya kovanda mpe azalaki
kosenga-senga. **36** Tango ayokaki makelele ya ebele ya bato
oyo bazali koleka, atunaki: — Likambo nini oyo ezali kosalema?
37 Balobaki na ye: — Yesu ya Nazareti azali koleka! **38** Agangaki:
— Yesu, Mwana ya Davidi, yokela ngai mawa! **39** Bato oyo
bazalaki liboso bapamelaki ye mpe balobaki na ye ete akanga
monoko; kasi, ye, agangaki lisusu makasi koleka: — Mwana ya
Davidi, yokela ngai mawa! **40** Yesu atelemaki mpe atindaki ete
bamemela Ye mokufi miso yango. Tango akomaki pene na Ye,

Yesu atunaki ye: **41** — Olingi nasala nini mpo na yo? Mokufi
miso azongisaki: — Nkolo, nalingi komona. **42** Yesu alobaki na
ye: — Mona! Kondima na yo ebikisi yo. **43** Mpe mbala moko,
akomaki komona, mpe alandaki Yesu, na kokumisa Nzambe.
Tango bato nyonso bamonaki bongo, bango mpe bakumisaki
Nzambe.

19 Yesu akotaki na engumba Jeriko, mpe azalaki kokatisa
yango. **2** Nzokande, ezalaki na moto moko kuna, kombo na ye «
Zashe. » Azalaki mokonzi ya bafutisi mpako, mpe azalaki na
bozwi ebele; **3** azalaki na posa ya komona soki Yesu azali nani,
kasi lokola azalaki mokuse, akokaki te komona Ye mpo ete bato
bazalaki ebele penza. **4** Boye akimaki mbangu na liboso mpe
amataki na nzete ya sikomori mpo na komona Yesu, pamba te
Yesu akolekela na nzela wana. **5** Tango Yesu akomaki na esika
yango, atombolaki miso mpe alobaki na ye: — Zashe, kita noki!
Nasengeli kolala na ndako na yo lelo. **6** Mbala moko, Zashe
akitaki mpe ayambaki Yesu na esengo. **7** Tango bato nyonso
bamonaki bongo, bakomaki koyimayima; bazalaki koloba: —
Tala, akei kolala na ndako ya moto ya masumu! **8** Kasi Zashe
atelemaki mpe alobaki na Ye: — Nkolo, nazali kopesa, awa mpe
sik'oyo, kati-kati ya biloko na ngai epai ya babola; mpe, soki
nabotolaki biloko ya moto, nazali kozongisela ye yango mbala
minei. **9** Yesu alobaki na ye: — Lelo, lobiko eyei na ndako oyo,
mpo ete ye mpe azali mwana ya Abrayami. **10** Pamba te Mwana
na Moto ayaki mpo na koluka mpe kobikisa bato oyo babunga.
11 Wana bazalaki koyoka makambo yango, Yesu akobaki koloba
lisese moko, pamba te akomaki pene ya Yelusalemi, mpe mpo
ete bato bakanisaki ete Bokonzi ya Nzambe elingi komimonisa
kaka na tango yango. **12** Boye Yesu alobaki: — Ezalaki na moto

moko abotama na libota ya mbongo; akendeki na mokili moko ya mosika mpo ete bakomisa ye mokonzi mpe, sima na yango, akozonga. **13** Boye abengaki basali zomi kati na basali na ye mpe apesaki bango mbongo ya bibende zomi. Alobaki na bango: « Bosala mombongo na mbongo oyo kino tango nakozonga. » **14** Kasi bandeko na ye, bana mboka, bazalaki kolinga ye te; batindaki ndambo ya bato, sima na ye, mpo na koloba: « Toboyi ete moto oyo akoma mokonzi na biso. » **15** Sima na ye kozwa bokonzi, azongaki na ekolo na ye mpe abengaki basali epai ya banani apesaki mbongo mpo na koyeba soki bazwi mileki boni na mbongo na ye. **16** Mosali ya liboso ayaki mpe alobaki: « Nkolo na ngai, mbongo na yo eboti mbongo ya bibende zomi lokola mileki. » **17** Nkolo alobaki na ye: « Osali malamu! Ozali mosali malamu! Mpo ete ozalaki sembo na likambo ya moke, nakokomisa yo moyangeli ya bingumba zomi. » **18** Mosali ya mibale ayaki mpe alobaki: « Nkolo na ngai, mbongo na yo eboti mbongo ya bibende mitano lokola mileki. » **19** Nkolo na ye azongisaki: « Nakokomisa yo moyangeli ya bingumba mitano. » **20** Mosali mosusu ayaki mpe alobaki: « Nkolo na ngai, tala mbongo na yo! Nabombaki yango malamu kati na eteni ya elamba. **21** Nazalaki kobanga yo, pamba te ozalaka moto ya matata: ozwaka biloko oyo obombaki te mpe obukaka bambuma ya nkona oyo olonaki te. » **22** Nkolo na ye azongisaki: « Mosali mabe! Nakopesa yo etumbu kolanda maloba na yo moko. Oyebaki ete nazali moto ya matata, ete nazwaka biloko oyo nabombaki te mpe nabukaka bambuma ya nkona oyo nalonaki te. **23** Bongo mpo na nini obombaki te mbongo na ngai kati na ndako ya misolo? Na bozongi na ngai, nalingaki kozwa yango elongo na mileki? » **24** Bongo nkolo alobaki na bato oyo

bazalaki wana: « Bobotola ye mbongo yango mpe bopesa yango
na moto oyo azali na mbongo ya bibende zomi. » **25** Balobaki
na ye: « Nkolo, azali na mbongo ya bibende zomi! » **26** Nkolo
azongisaki: « Nazali koloba na bino: na moto oyo azali na eloko,
bakopesa ye lisusu; kasi na moto oyo azangi, bakobotola ye
ata oyo azali na yango. **27** Kasi banguna na ngai wana, oyo
baboyaki ete nakoma mokonzi na bango, bomemela ngai bango
awa mpe boboma bango na miso na ngai. » **28** Sima na Yesu
koloba bongo, alekaki liboso mpo na kokende na Yelusalemi. **29**
Wana akomaki pene ya Betifaje mpe Betani, na ngomba oyo
babengaka « ngomba ya banzete ya olive, » atindaki bayekoli
mibale kati na bayekoli na Ye; **30** alobaki na bango: — Bokende
na mboka oyo ezali liboso na bino. Tango kaka bokokota na
mboka yango, bokomona mwana ya ane bakanga na singa, oyo
moto ata moko te asila kosalela; bofungola yango mpe bomema
yango awa. **31** Soki moto moko atuni bino: « Mpo na nini bozali
kofungola yango? » Boloba na ye: « Nkolo azali na bosenga na
yango. » **32** Bato oyo Yesu atindaki bakendeki mpe bamonaki
yango ndenge kaka Yesu alobaki na bango. **33** Wana bazalaki
kofungola mwana yango ya ane, bankolo na yango batunaki
bango: — Mpo na nini bozali kofungola mwana oyo ya ane? **34**
Bazongisaki: — Nkolo azali na bosenga na yango. **35** Bamemaki
mwana yango ya ane epai ya Yesu, batandaki bilamba na bango
na mokongo na yango, mpe Yesu avandaki na likolo na yango.
36 Wana azalaki kokende, bato bazalaki kotanda bilamba na
bango na nzela. **37** Mpe tango akomaki pene ya Yelusalemi, na
esika oyo nzela ekita na ngomba ya banzete ya olive, ebele ya
bayekoli babandaki kokumisa Nzambe, na esengo nyonso mpe
na mongongo makasi mpo na bikamwa nyonso oyo bamonaki.

38 Bazalaki koloba: « Tika ete apambolama, mokonzi oyo ayei
na Kombo ya Nkolo! Kimia kati na Likolo, mpe nkembo kati
na bisika oyo eleki Likolo! » **39** Ndambo ya Bafarizeo, kati na
ebele ya bato, balobaki na Yesu: — Moteyi, pamela bayekoli
na Yo! **40** Yesu azongisaki: — Nazali koloba na bino: soki
bango babateli kimia, mabanga ekoganga! **41** Lokola akomaki
pene ya Yelusalemi mpe amonaki engumba, alelaki mpo na
yango **42** mpe alobaki: — Ah, soki kaka yo mpe oyebaki, na
mokolo ya lelo, makambo oyo elingaki komemela yo kimia! Kasi
sik'oyo, ezali ya kobombama mosika na miso na yo. **43** Mikolo
ya pasi ekokomela yo, mikolo oyo banguna na yo bakotimola
mabulu pembeni na yo, bakozingela yo mpe bakofinafina yo
na bangambo nyonso; **44** bakobamba yo na mabele, yo mpe
bato oyo bazali kati na lopango na yo, mpe bakotika ata libanga
moko te na likolo ya libanga mosusu, pamba te oyebaki te tango
oyo Nzambe ayaki epai na yo. **45** Yesu akotaki kati na lopango
ya Tempelo mpe abandaki kobengana bato oyo bazalaki koteka
biloko kuna; alobaki na bango: **46** — Ekomama: « Ndako na
Ngai ekozala Ndako ya losambo; » kasi bino, bokomisaki yango
penza nganda ya miyibi! **47** Yesu azalaki koteya mikolo nyonso
na Tempelo. Bakonzi ya Banganga-Nzambe, balakisi ya Mobeko
mpe bakambi ya Bayuda bazalaki koluka koboma Ye; **48** kasi
bazalaki kokoka te, pamba te bato nyonso bazalaki koyoka Yesu
na bokebi.

20 Mokolo moko, wana Yesu azalaki koteya bato kati na
lopango ya Tempelo mpe kosakola Sango Malamu, bakonzi ya
Banganga-Nzambe, balakisi ya Mobeko mpe bakambi ya bato
babimelaki Ye; **2** balobaki na Ye: — Yebisa biso, na kombo ya
bokonzi nini ozali kosala biloko oyo? Nani apesi yo bokonzi

yango? **3** Yesu azongisaki: — Ngai mpe, nazali kotuna bino
motuna moko. Boyebisa Ngai: **4** Libatisi ya Yoane ewutaki na
Nzambe to ewutaki na bato? **5** Bakomaki kokabola makanisi
bango na bango: « Soki tolobi: ‹ Ewutaki na Nzambe, › akotuna
biso lisusu: ‹ Bongo mpo na nini bondimaki Ye te? › **6** Soki
mpe tolobi: ‹ Ewutaki na bato, › bato nyonso bakobamba biso
mabanga, pamba te bandimaka ete Yoane azalaki mosakoli.
» **7** Boye, bazongisaki: — Toyebi te epai wapi ewutaki. **8**
Yesu alobaki: — Ngai mpe, nakoyebisa bino te soki na kombo
ya bokonzi nini nazali kosala makambo yango. **9** Sima, Yesu
alobaki na bato lisese oyo: — Moto moko alonaki elanga ya
vino, apesaki yango epai ya basali bilanga mpo ete bafutelaka
yango, mpe akendeki mobembo ya tango molayi. **10** Tango
eleko ya kobuka bambuma ekokaki, atindaki mosali moko epai
ya bafuteli elanga mpo ete bapesa ye ndambo ya bambuma
kowuta na elanga ya vino. Kasi bafuteli elanga babetaki ye mpe
bazongisaki ye maboko pamba. **11** Atindaki mosali mosusu;
kasi ye mpe, babetaki ye, bafingaki ye mpe bazongisaki ye
maboko pamba. **12** Atindaki lisusu mosali ya misato; ye mpe,
bazokisaki ye mpe babwakaki ye libanda ya elanga. **13** Bongo
nkolo elanga ya vino amilobelaki: « Nasala nini? Nakotinda kaka
mwana na ngai ya mobali, oyo nalingaka mingi; tango mosusu,
bakotosa ye. » **14** Kasi tango bafuteli elanga bamonaki ye,
balobanaki bango na bango: « Tala mokitani ya libula! Toboma
ye mpo ete libula ekoma ya biso! » **15** Boye babwakaki ye na
libanda ya elanga ya vino mpe babomaki ye. Nkolo elanga
ya vino akosala bango nini? **16** Akoya ye moko, akoboma
bafuteli elanga mpe akopesa elanga yango ya vino epai ya bato
mosusu. Tango bato bayokaki bongo, balobaki: — Te, ekoki

kosalema te! **17** Kasi Yesu atalaki bango mpe alobaki: — Bongo
makambo oyo ekomama elakisi nini: « Libanga oyo batongi
ndako babwakaki ekomi libanga ya songe ya ndako? » **18** Moto
nyonso oyo akokweya na likolo ya libanga yango akobukana
ndambo na ndambo; moto oyo libanga yango ekokweyela,
ekopanza ye. **19** Kaka na tango yango, balakisi ya Mobeko
mpe bakonzi ya Banganga-Nzambe balukaki nzela ya kokanga
Yesu, pamba te bayebaki ete alobi lisese yango mpo na bango;
kasi babangaki bato. **20** Kobanda na tango wana, bakomaki
kolandela Yesu, mpe batindaki banongi oyo bazalaki komilakisa
lokola bato ya sembo, mpo na kokanga Ye na maloba na Ye
mpe kokaba Ye na maboko ya basambisi mpe ya moyangeli. **21**
Banongi yango batunaki Yesu: — Moteyi, toyebi ete olobaka
mpe oteyaka makambo ya sembo, mpe oponaka bilongi te, kasi
oteyaka na bosolo nzela ya Nzambe. **22** Boni, ezali sembo
mpo na biso kofuta mpako epai ya Sezare to te? **23** Kasi Yesu
asosolaki mayele mabe na bango mpe alobaki na bango: **24** —
Bolakisa Ngai mbongo moko ya ebende. Elilingi mpe makomi
oyo batobola na mbongo oyo, ezali ya nani? Bazongisaki: — Ya
Sezare! **25** Yesu alobaki na bango: — Boye bopesa na Sezare,
oyo ezali ya Sezare; mpe na Nzambe, oyo ezali ya Nzambe! **26**
Balongaki te kokanga Ye na nzela ya makambo oyo alobaki
liboso ya bato; mpe lokola bakamwaki eyano na Ye, bavandaki
nye. **27** Ndambo ya Basaduseo, oyo balobaka ete lisekwa ezali
te, bayaki epai ya Yesu mpo na kotuna Ye motuna oyo: **28**
— Moteyi, Moyize atikela biso mobeko oyo kati na makomi: «
Soki mobali moko akufi, atiki mwasi kasi bana te, ndeko na ye
ya mobali asengeli kobala mwasi oyo akufisi mobali mpo ete
abotela ndeko oyo asili kokufa bana. » **29** Nzokande, azalaki na

bandeko mibali sambo. Ndeko ya liboso abalaki mwasi yango mpe akufaki, kasi abotaki bana te. **30** Ndeko ya mibale abalaki mwasi yango kaka; **31** sima na ye, ndeko ya misato. Esalemaki kaka bongo kino na ndeko oyo ya sambo: bandeko nyonso sambo bakufaki, batikalaki kobota bana te. **32** Sima na bango nyonso, mwasi yango mpe akufaki. **33** Sik'oyo, na mokolo oyo bato bakosekwa kati na bakufi, mwasi yango akozala mwasi ya nani, pamba te bandeko mibali nyonso sambo babalaki ye? **34** Yesu azongisaki: — Ezali bato ya mokili oyo nde babalaka mpe babalisaka; **(aiōn g165)** **35** kasi bato oyo bakomonana ete bakoki mpo na kosekwa kati na bakufi mpe kobika bomoi kati na mokili oyo ezali koya, bakobala te **(aiōn g165)** **36** mpe bakokufa lisusu te, pamba te bazali lokola ba-anjelu. Bazali bana na Nzambe mpo ete basekwi kati na bakufi. **37** Moyize atalisaki polele ete bakufi bakosekwa; pamba te, kati na eteni oyo ezali kolobela nzete oyo ezalaki kopela moto kasi ezalaki kozika te, abengaki Nkolo « Nzambe ya Abrayami, Nzambe ya Izaki, mpe Nzambe ya Jakobi. » **38** Nzokande, Nzambe azali Nzambe ya bakufi te, kasi Nzambe ya bato ya bomoi; pamba te, mpo na Ye, bango nyonso misato bazali na bomoi. **39** Ndambo ya balakisi ya Mobeko bazongisaki: — Moteyi, olobi malamu! **40** Mpe moko te amekaki lisusu kotuna Ye mituna. **41** Yesu mpe atunaki bango: — Mpo na nini balobaka ete Klisto azali mwana ya Davidi? **42** Davidi, ye moko, alobaki boye kati na buku ya banzembo: « Nkolo alobaki na Nkolo na ngai: ‹ Vanda na ngambo ya loboko na Ngai ya mobali **43** kino nakomisa banguna na Yo enyatelo makolo na Yo. › » **44** Davidi azali kobenga Klisto « Nkolo, » bongo ndenge nini akoki lisusu kozala mwana na ye? **45** Wana ebele ya bato bazalaki koyoka, Yesu alobaki na bayekoli na Ye:

46 — Bosala keba na balakisi ya Mobeko! Balingaka kotambola
na banzambala ya milayi; balingaka ete bato bapesa bango
mbote, na bisika oyo bato ebele bakutanaka; balingaka kovanda
na bakiti ya liboso, kati na bandako ya mayangani; mpe na
bisika ya lokumu, kati na bafeti; **47** bayibaka biloko ya basi oyo
bakufisa mibali mpe basalaka mabondeli ya milayi-milayi mpo na
kokosa bato. Bakozwa etumbu oyo eleki makasi.

21 Wana Yesu atombolaki miso, amonaki bato na bozwi kotia
makabo na bango kati na kitunga ya makabo; **2** amonaki mpe
mwasi mobola moko akufisa mobali kotia mbongo ya bibende
mibale. **3** Alobaki: — Nazali koloba na bino penza ya solo:
mwasi mobola oyo akufisa mobali apesi koleka bato nyonso. **4**
Pamba te bato wana nyonso bazwi kati na mbongo oyo bazali
na yango na tina te, mpo na kotia kati na kitunga ya makabo;
kasi ye, kati na kokelela na ye, atie nyonso oyo azalaki na yango
mpo na kokoba kobika. **5** Ndambo ya bayekoli bazalaki kolula
kitoko ya Tempelo, ndenge ezalaki kongala na mabanga ya
kitoko mpe na biloko ya kitoko oyo bazalaki kobonzela Nzambe
lokola makabo. Kasi Yesu alobaki: **6** — Mikolo ekoya oyo,
kati na nyonso oyo bozali komona awa, ata libanga moko te
ekotikala na likolo ya libanga mosusu; nyonso ekobukama. **7**
Batunaki Yesu: — Moteyi, makambo yango ekosalema tango
nini? Mpe elembo nini ekotalisa biso ete makambo yango ekomi
pene ya kokokisama? **8** Yesu azongisaki: — Bosala keba ete
moko te akosa bino! Pamba te bato mingi bakoya na Kombo
na Ngai, bakoloba: « Ngai nde Masiya, » mpe « Tango ekoki!
» Bolanda bango te. **9** Soki boyoki basango ya bitumba mpe
ya mobulu, bobanga te; pamba te makambo wana esengeli
nanu kosalema, kasi ekozala mbala moko suka ya mokili te.

10 Bongo alobaki na bango: — Ekolo moko ekotelemela ekolo
mosusu, bokonzi moko ekobundisa bokonzi mosusu, **11** mabele
ekoningana makasi mpe, na bisika ebele, nzala makasi mpe
bokono ya ndenge na ndenge ekozala; makambo ya somo
ekosalema, mpe bilembo ya kokamwa ekomonana kowuta na
Likolo. **12** Kasi liboso ya makambo wana nyonso, bakokanga
bino, bakonyokola bino, bakofunda bino kati na bandako ya
mayangani, bakobwaka bino na baboloko, bakomema bino
liboso ya bakonzi mpe ya bayangeli, mpo na Kombo na Ngai. **13**
Boye, ekozala mpo na bino libaku malamu ya kotatola solo na
tina na Ngai. **14** Bozala na mitema ya kokita, bomitungisa te mpo
na koluka koyeba ndenge nini bokosamba. **15** Pamba te, Ngai
moko, nakopesa bino maloba oyo bosengeli koloba mpe bwanya
oyo ekosala ete banguna na bino nyonso bandima nyonso oyo
bokoloba. **16** Baboti na bino, bandeko na bino ya mibali mpe
ya basi, baninga mpe balingami na bino bakokaba bino, mpe
bakobomisa mingi kati na bino. **17** Bato nyonso bakoyina bino
mpo na Kombo na Ngai, **18** kasi suki ata moko te ya mito na
bino ekobunga. **19** Boyika mpiko, mpe bokozwa bomoi. **20**
Tango bokomona mampinga ya basoda ezingeli Yelusalemi,
boyeba ete kobebisama na yango ekomi pene. **21** Wana tika
ete bato oyo bakozala kati na Yuda bakima na bangomba; tika
ete bato oyo bakozala kati na Yelusalemi babima; mpe tika ete
bato oyo bakozala kati na bilanga bazonga te kati na engumba!
22 Pamba te mikolo wana ekozala mikolo ya pasi makasi,
mikolo oyo makambo nyonso oyo ekomama ekokokisama.
23 Na mikolo yango, mawa na basi oyo bakozala na bazemi
mpe na ba-oyo bakozala komelisa bana mabele! Pamba te
pasi ekozala makasi kati na mokili, mpe kanda ya Nzambe

ekokweyela bato yango. **24** Bakoboma bango na mopanga
mpe bakomema bango na bowumbu kati na bikolo nyonso ya
bapaya; mpe bapagano bakonyata Yelusalemi kino tango ya
bapagano ekosila koleka. **25** Bilembo ekomonana kati na moyi,
kati na sanza, mpe kati na minzoto; bongo na mokili, bikolo
ekotonda na somo mpe na kobanga likolo ya lokito makasi mpe
ya bambonge ya ebale monene. **26** Bato bakokufa na somo,
wana bakozala kokanisa makambo oyo esengeli koya na mokili,
pamba te banguya ya Likolo ekoningisama. **27** Sima na yango,
bakomona Mwana na Moto koya kati na mapata, na nguya
mpe na nkembo monene. **28** Tango makambo wana ekobanda
kosalema, botelema, botombola mito mpe boyika mpiko, pamba
te lisiko na bino ekomi pene. **29** Alobaki na bango lisese oyo: —
Botala malamu nzete ya figi mpe banzete nyonso mosusu: **30**
soki kaka ebandi kobimisa makasa, boyebaka ete eleko ya moyi
makasi ekomi pene. **31** Ndenge moko mpe mpo na bino: tango
bokomona makambo wana kosalema, boyeba ete Bokonzi ya
Nzambe ekomi pene. **32** Nazali koloba na bino penza ya solo:
bato ya ekeke oyo bakoleka te kino makambo wana nyonso
ekosalema. **33** Likolo mpe mabele ekoleka, kasi maloba na Ngai
ekoleka te. **34** Bosala keba ete mitema na bino ekoma kilo te
likolo ya lokoso ya kolia, likolo ya kolangwa masanga mpe likolo
ya mitungisi ya bomoi, noki te mokolo yango ekokanga bino
na mbalakata, **35** lokola monyama, pamba te ekoya likolo ya
bato nyonso ya mokili mobimba. **36** Bosenzela malamu mpe
bosambelaka tango nyonso, mpo ete bozwa makasi ya kokima
makambo nyonso oyo ekoya mpe ya kotelema liboso ya Mwana
na Moto. **37** Mikolo nyonso, na moyi, Yesu azalaki koteya kati
na Tempelo; mpe na butu, azalaki kobima mpo na kokende

kolala na ngomba ya banzete ya olive. **38** Na tongo makasi,
bato nyonso bazalaki koya epai na Ye, kati na Tempelo, mpo na
koyoka Ye.

22 Wana feti ya Mapa ezanga levire, feti oyo babengaka
Pasika, ekomaki pene, **2** bakonzi ya Banganga-Nzambe mpe
balakisi ya Mobeko bazalaki koluka ndenge nini koboma Yesu,
pamba te bazalaki kobanga bato. **3** Bongo Satana akotaki kati
na Yuda oyo bazalaki kobenga « Isikarioti » mpe azalaki moko
kati na bantoma zomi na mibale. **4** Boye, Yuda akendeki epai
ya bakonzi ya Banganga-Nzambe mpe bakonzi ya bakengeli
ya Tempelo mpo na kobongisa elongo na bango ndenge nini
akoteka Yesu epai na bango. **5** Basepelaki mingi mpe bayokanaki
ete bakopesa ye mbongo. **6** Yuda andimaki mpe akomaki koluka
libaku malamu ya kokaba Yesu na maboko na bango, na ndenge
ete ebele ya bato bayeba te. **7** Awa ekomaki mokolo ya feti
ya Mapa ezanga levire, mokolo oyo basengeli koboma mpate
lokola mbeka ya Pasika, **8** Yesu atindaki Petelo mpe Yoane;
alobaki na bango: — Bokende kobongisela biso bilei ya Pasika.
9 Batunaki Ye: — Esika nini olingi ete tobongisa yango? **10**
Yesu azongiselaki bango: — Tango bokokota na engumba,
bokokutana na mobali moko amemi eloku ya mayi. Bolanda
ye kino na ndako epai wapi akokota. **11** Mpe boloba na nkolo
ndako: « Moteyi atuni: ‹ Wapi shambre epai wapi nakolia bilei
ya Pasika elongo na bayekoli na Ngai? › » **12** Akolakisa bino,
na etaje, shambre moko ya monene babongisa malamu; ezali
kuna nde bokobongisa bilei ya Pasika. **13** Bakendeki, bakutaki
makambo nyonso ndenge kaka Yesu ayebisaki bango mpe
babongisaki bilei ya Pasika. **14** Tango ngonga ekokaki, Yesu
avandaki na mesa elongo na bantoma. **15** Alobaki na bango: —

Nayokaki posa makasi ya kolia Pasika oyo elongo na bino liboso
ete namona pasi, **16** pamba te, nazali koloba na bino: nakolia
yango lisusu te kino tina na yango ekokokisama penza kati na
Bokonzi ya Nzambe. **17** Sima na Ye kozwa kopo, azongisaki
matondi epai ya Nzambe mpe alobaki: — Bokamata kopo oyo
mpe bokabola yango kati na bino, **18** pamba te nazali koloba
na bino: nakomela lisusu te vino kowuta na bambuma ya vino,
kino Bokonzi ya Nzambe eya. **19** Bongo, azwaki lipa mpe, sima
na Ye kozongisa matondi epai ya Nzambe, akataki yango mpe
apesaki bango yango; alobaki: — Oyo ezali nzoto na Ngai,
epesami mpo na bino! Bosalaka boye mpo na kokanisa Ngai. **20**
Sima na Ye kolia, asalaki mpe bongo mpo na kopo; alobaki: —
Kopo oyo ezali Boyokani ya sika kati na makila na Ngai, makila
oyo esopani mpo na bino. **21** Nzokande, moto oyo azali koteka
Ngai azali awa, azali kolia mesa moko elongo na Ngai. **22** Solo,
Mwana na Moto akokende, kolanda ndenge Nzambe akata;
kasi mawa na moto oyo azali koteka Ye. **23** Bongo bantoma
bakomaki kotunana bango na bango mpo na koluka koyeba
soki nani kati na bango akosala likambo yango. **24** Tembe
moko ebimaki kati na bayekoli mpo na koyeba soki nani kati na
bango aleki monene. **25** Yesu alobaki na bango: — Bakonzi ya
bikolo bakonzaka yango, mpe bayangeli na yango balingaka ete
babenga bango bato malamu. **26** Kasi esengeli te kozala bongo
kati na bino. Nzokande, tika ete moto oyo aleki monene kati na
bino azala lokola leki ya suka, mpe moto oyo azali kokamba
azala lokola moto oyo azali kotia bilei na mesa. **27** Pamba te
nani aleki monene? Ye oyo avandi na mesa to ye oyo azali kotia
bilei na mesa? Ezali te oyo avandi na mesa? Kasi Ngai nazali
kati na bino lokola moto oyo azali kotia bilei na mesa. **28** Bino

nde bato oyo botikali ya kokangama na Ngai kati na pasi na Ngai. **29** Mpe lokola Tata na Ngai apesaki Ngai bokonzi, Ngai mpe nazali kopesa bino bokonzi, **30** mpo ete bokoka kolia mpe komela na mesa na Ngai kati na Bokonzi na Ngai, mpe ete bokoka kovanda na bakiti ya bokonzi mpo na koyangela mabota zomi na mibale ya Isalaele. **31** Simona, Simona, Satana asengi koyungola bino ndenge bayungolaka ble. **32** Kasi nasambeli mpo na yo, mpo ete kondima na yo ekweya te. Mpe sima na yo kozonga epai na Ngai, lendisa bandeko na yo. **33** Kasi Petelo azongisaki: — Nkolo, nandimi kokota boloko to kokufa elongo na Yo. **34** Yesu alobaki na ye: — Petelo, nazali koloba na yo: lelo, liboso ete soso elela, okowangana mbala misato ete oyebi Ngai te. **35** Bongo Yesu atunaki bango: — Tango natindaki bino maboko pamba, mbongo te, sakosi te, basandale te; boni, bozangaki eloko? Bazongisaki: — Tozangaki eloko te. **36** Alobaki na bango: — Kasi, sik'oyo, tika ete moto oyo azali na mbongo azwa yango, oyo azali na sakosi azwa yango, oyo azangi mopanga ateka elamba na ye mpo na kosomba yango! **37** Ekomama: « Batangaki Ye elongo na babomi bato; » mpe nazali koloba na bino: makambo yango esengeli kokokisama kati na Ngai. **38** Bayekoli balobaki: — Nkolo, tala mipanga mibale. Yesu azongisaki: — Ekoki! **39** Yesu abimaki mpe akendeki lokola momesano na ngomba ya banzete ya olive, mpe bayekoli na Ye balandaki Ye. **40** Tango akomaki na esika yango, alobaki na bango: — Bosambela mpo ete bokweya te kati na komekama. **41** Akendeki mwa mosika na bango, afukamaki mpe asambelaki boye: **42** « Tata, soki olingi, longola kopo oyo ya pasi liboso na Ngai! Nzokande, kosala te kolanda mokano na Ngai, kasi sala kolanda mokano na Yo. » [**43** Anjelu moko awutaki na Likolo,

abimelaki Ye mpe alendisaki Ye. **44** Lokola azalaki koyoka somo
makasi, asambelaki lisusu makasi koleka, kino motoki na Ye
ekomaki lokola matanga ya makila oyo ekomaki kokweya na
mabele.] **45** Tango asilisaki kosambela, atelemaki, akendeki
epai bayekoli na Ye bazalaki mpe akutaki bango balala pongi,
mpo ete batondaki na mawa. **46** Atunaki bango: — Mpo na nini
bozali kolala? Botelema mpe bosambela mpo ete bokweya te
kati na komekama. **47** Wana Yesu azalaki nanu koloba, ebele
ya bato bayaki; mpe moto oyo bazalaki kobenga « Yuda, »
moko kati na bayekoli zomi na mibale, azalaki liboso na bango.
Apusanaki pene ya Yesu mpo na koyamba Ye, **48** kasi Yesu
atunaki ye: — Yuda, ozali penza koteka Mwana na Moto na
nzela ya beze? **49** Tango bato oyo bazalaki elongo na Yesu
bamonaki makambo oyo ezali kosalema, batunaki Ye: — Nkolo,
tobeta bango na nzela ya mipanga na biso? **50** Mpe moko kati
na bango abetaki mosali ya mokonzi ya Banganga-Nzambe
mopanga mpe akataki ye litoyi ya ngambo ya loboko ya mobali.
51 Kasi Yesu alobaki: — Boye lisusu te! Yesu asimbaki litoyi
ya mobali yango mpe abikisaki ye. **52** Bongo Yesu alobaki na
bakonzi ya Banganga-Nzambe, na bakonzi ya bakengeli ya
Tempelo mpe na bakambi ya bato, oyo bayaki kokanga Ye: —
Boni, nakomi mokambi ya batomboki mpo ete boya kokanga
Ngai na mipanga mpe banzete? **53** Nazalaki elongo na bino
mikolo nyonso kati na lopango ya Tempelo, mpe bokangaki Ngai
te. Kasi ezali ngonga na bino, ngonga oyo bokonzi ya molili
ezali kokonza. **54** Bakangaki Yesu, bamemaki Ye kati na ndako
ya mokonzi ya Banganga-Nzambe. Petelo azalaki kolanda na
mosika. **55** Mpe tango bapelisaki moto na kati-kati ya lopango
mpe bavandaki lisanga, Petelo mpe avandaki elongo na bango.

56 Mwasi mosali moko amonaki Petelo avandi wana pembeni
ya moto. Sima na ye kotala Petelo malamu, alobaki: — Tata
oyo azalaki elongo na Yesu! **57** Kasi Petelo awanganaki mpe
alobaki: — Mwasi, nayebi ye te. **58** Sima na mwa tango moke,
moto mosusu amonaki Petelo mpe alobaki: — Yo mpe ozali
moko kati na bango! Petelo azongisaki: — Tata, nazali moko te
kati na bango. **59** Sima na ngonga moko, moto mosusu alobaki
na molende: — Ezali ya solo! Tata oyo azalaki elongo na ye,
pamba te azali moto ya Galile. **60** Kasi Petelo azongisaki: —
Nayebi te makambo oyo ozali kolobela! Wana azalaki nanu
koloba, soso elelaki. **61** Nkolo abalukaki mpe atalaki Petelo;
mpe Petelo akanisaki maloba oyo Nkolo alobaki na ye: « Liboso
ete soso elela, okowangana Ngai mbala misato. » **62** Abimaki
mpe alelaki makasi na libanda. **63** Bato oyo bazalaki kokengela
Yesu babandaki koseka mpe kobeta Ye. **64** Bazipaki Ye elongi
mpe basengaki na makasi: — Sakola: Nani abeti Yo? **65** Mpe
balobaki na Ye maloba mabe ebele mpo na kofinga Ye. **66**
Tango tongo etanaki, bakambi ya bato, elongo na bakonzi ya
Banganga-Nzambe mpe balakisi ya Mobeko, basanganaki mpe
basengaki ete bamema Yesu liboso ya Likita-Monene na bango.
67 Balobaki: — Soki ozali Klisto, yebisa biso. Yesu azongisaki: —
Ata nayebisi bino, bokondima na bino kaka Ngai te; **68** mpe soki
Ngai napesi bino motuna, bokopesa na bino mpe Ngai eyano te.
69 Kasi kobanda sik'oyo, Mwana na Moto akovanda na ngambo
ya loboko ya mobali ya Nzambe-Na-Nguya-Nyonso. **70** Bango
nyonso batunaki: — Ozali Mwana na Nzambe? Yesu azongisaki:
— Bino nde bolobi ete nazali Mwana na Nzambe. **71** Bongo
balobaki: — Mpo na nini koluka matatoli mosusu? Toyoki yango
na monoko na ye moko.

23 Bato nyonso oyo bazalaki kati na mayangani batelemaki
mpe bamemaki Yesu liboso ya Pilato; **2** mpe kuna, bakomaki
kofunda Ye: — Tala moto oyo azali kotia mobulu kati na ekolo na
biso! Tokuti ye azali kopekisa bato kofuta mpako ya Sezare,
mpe azali lisusu komibenga Klisto, Mokonzi! **3** Pilato atunaki
Yesu: — Boni, ozali mokonzi ya Bayuda? Yesu azongisaki: —
Olobi yango. **4** Pilato alobaki na bakonzi ya Banganga-Nzambe
mpe na ebele ya bato: — Namoni mabe moko te epai ya moto
oyo. **5** Kasi batiaki kaka molende mpe balobaki: — Te! Azali
kotombokisa bato ya Yuda mobimba na nzela ya mateya na
Ye; abandaki yango na Galile kino akomi awa. **6** Tango Pilato
ayokaki bongo, atunaki soki Yesu azali moto ya Galile. **7** Wana
ayokaki ete Yesu azali moto ya mboka oyo ezalaki na se ya
bokonzi ya Erode, atindaki Ye epai ya Erode, pamba te Erode
azalaki kati na Yelusalemi na mikolo wana. **8** Erode asepelaki
mingi tango amonaki Yesu, pamba te, wuta kala, azalaki koluka
komona Ye mpo ete ayokaki basango mingi na tina na Ye,
mpe azalaki kolikya komona Yesu kosala likamwisi. **9** Apesaki
ye mituna ebele, kasi Yesu apesaki ye ata eyano moko te.
10 Bakonzi ya Banganga-Nzambe mpe balakisi ya Mobeko
bazalaki kaka wana mpe bazalaki kopelisa moto na maloba
mabe mpo na kokweyisa Yesu. **11** Erode mpe basoda na ye
basekaki mpe batiolaki Yesu; balatisaki Ye elamba ya kitoko
makasi mpe bazongisaki Ye epai ya Pilato. **12** Nzokande, Erode
mpe Pilato bazalaki banguna wuta kala; kasi na mokolo wana,
bakomaki balingami. **13** Pilato abengisaki bakonzi ya Banganga-
Nzambe, bakambi ya Bayuda mpe bato nyonso; alobaki na
bango: **14** — Bomemelaki ngai moto oyo mpe bofundaki ye ete
azali kotombokisa bato. Napesi ye mituna liboso na bino mpe

nazwi ye na mabe ata moko te kati na nyonso oyo bofundelaki ye. **15** Erode mpe azwaki ye na mabe ata moko te, yango wana azongisaki ye epai na biso. Boye, ndenge bokoki komona, moto oyo asali mabe ata moko te oyo ekoki kosala ete azwa etumbu ya kufa. **16** Na bongo, nakobetisa ye kaka fimbu mpe, sima, nakotika ye. [**17** Nzokande, na bafeti nyonso, Pilato azalaki kobimisela bango mokangami moko.] **18** Bato nyonso bagangaki: — Boma moto oyo! Bimisela biso Barabasi! **19** Barabasi akangamaki na boloko mpo ete abimisaki mobulu kati na engumba mpe abomaki moto. **20** Lokola azalaki na posa ya kotika Yesu, Pilato atunaki bango lisusu. **21** Kasi bakobaki koganga: — Baka ye na ekulusu! Baka ye na ekulusu! **22** Pilato atunaki bango lisusu, mpo na mbala ya misato: — Mpo na nini? Mabe nini tata oyo asali? Ngai nazwi ye na mabe ata moko te, oyo ekoki kosala ete azwa etumbu ya kufa. Boye, nakobetisa ye kaka fimbu; sima, nakotika ye. **23** Kasi bakobaki kaka kosenga, na koganga makasi koleka, ete babaka Yesu na ekulusu; mpe suka na suka, koganga na bango elongaki. **24** Pilato azwaki mokano ya kokokisa oyo basengaki; **25** abimiselaki bango moto oyo basengaki, oyo akangamaki na boloko mpo na mobulu mpe mpo ete abomaki moto, mpe akabaki Yesu na maboko na bango mpo ete basala Ye nyonso oyo balingi. **26** Wana basoda bazalaki kokumba Yesu, bakangaki mobali moko, kombo na ye ezalaki Simona, moto ya Sirene, oyo awutaki na bilanga; batiaki ekulusu na mokongo na ye mpo ete amema yango sima na Yesu. **27** Bato ebele balandaki Yesu. Kati na bango, ezalaki mpe na basi oyo bazalaki kolelalela mpe komitungisa mingi mpo na Ye. **28** Yesu abalukaki mpo na kotala basi mpe alobaki: — Bana basi ya Yelusalemi, bolela mpo na Ngai te; bolela nde

mpo na bino moko mpe mpo na bana na bino. **29** Pamba te, na
mikolo oyo ekoya, bakoloba: « Esengo na basi oyo bazali na
bana te, oyo babota te mpe bamelisa bana mabele te! » **30**
Bongo bakoloba na bangomba milayi: « Bokweyela biso! » Mpe
bakoloba na bangomba mikuse: « Bozipa biso! » **31** Pamba te
soki bato bazali kosala makambo ya boye na nzete ya mobesu,
ekozala ndenge nini na nzete ya kokawuka? **32** Bamemaki mpe
mibali mosusu mibale, babomi bato, mpo na koboma bango
elongo na Yesu. **33** Tango bakomaki na esika oyo babengaka
« Gologota, » babakaki kuna Yesu elongo na babomi mibale
wana ya bato: moko, na ngambo ya loboko ya mobali ya Yesu;
mosusu, na ngambo ya loboko na Ye ya mwasi. **34** Yesu alobaki:
— Tata, limbisa bango mpo ete bayebi te makambo oyo bazali
kosala. Mpe bakabolaki bilamba na Ye, na kobeta zeke. **35** Bato
batelemaki wana, bazalaki kotala; mpe bakambi batiolaki Ye,
balobaki: — Abikisaki bato mosusu; tika ete amibikisa ye moko,
soki penza azali Klisto, Moponami ya Nzambe! **36** Basoda mpe
bakendeki mpe batiolaki Ye; bapesaki Ye vino ya ngayi **37** mpe
balobaki: — Soki ozali penza mokonzi ya Bayuda, mibikisa yo
moko! **38** Na likolo ya moto ya Yesu, ezalaki na makomi oyo:
Moto oyo azali Mokonzi ya Bayuda. **39** Moko kati na babomi
bato oyo babakamaki na ba-ekulusu atiolaki Ye: — Boni, ozali
Klisto te? Mibikisa yo moko mpe bikisa biso! **40** Kasi mobomi
bato mosusu apamelaki ye: — Ozali kobanga Nzambe te mpo
ete ozali na se ya etumbu ya ndenge moko na oyo ya Ye! **41**
Biso, tozwi penza etumbu na ndenge ya bosembo, pamba te
tozali kozwa mbano ya misala mabe na biso; kasi tata oyo asali
ata mabe moko te. **42** Bongo alobaki lisusu: — Yesu, kanisa ngai
tango okokota kati na Bokonzi na Yo. **43** Yesu azongiselaki ye:

— Nazali koloba na yo penza ya solo: lelo, okozala elongo na Ngai kati na Paradizo. **44** Na ngonga pene ya midi, molili ekotaki na mokili mobimba kino na ngonga ya misato ya pokwa, **45** pamba te moyi etikaki kongenga, mpe rido monene ya Tempelo epasukaki na kati-kati. **46** Yesu agangaki na mongongo makasi: — Tata, nazongisi molimo na Ngai kati na maboko na Yo. Sima na Ye koloba bongo, akataki motema. **47** Tango mokonzi ya basoda ya Rome amonaki makambo oyo eleki, akumisaki Nzambe mpe alobaki: — Moto oyo azalaki penza sembo! **48** Tango bato nyonso oyo basanganaki wana, mpo na kotala makambo oyo ezali kosalema, bamonaki makambo oyo ekweyi, batiaki maboko na bango na batolo na bango mpe bazongaki. **49** Kasi bato nyonso oyo bayebaki Yesu, mpe basi oyo balandaki Ye longwa na Galile, batelemaki na mosika mpe bazalaki kotala ndenge makambo ezali koleka. **50** Kati na Likita-Monene ya Bayuda, ezalaki na moto moko, kombo na ye « Jozefi. » Azalaki moto malamu mpe moto ya sembo, **51** mpe andimaki te mikano mpe misala ya bato mosusu ya Likita-Monene; azalaki moto ya mboka Arimate, engumba ya Bayuda, mpe azalaki kozela Bokonzi ya Nzambe. **52** Akendeki epai ya Pilato mpo na kosenga nzoto ya Yesu. **53** Bongo akitisaki nzoto yango longwa na ekulusu, alingaki yango na liputa ya lino, mpe atiaki yango kati na kunda oyo batobolaki kati na libanga moko ya monene epai wapi batikalaki nanu kokunda ata moto moko te. **54** Ezalaki mokolo ya komilengela, wana Saba elingaki kobanda. **55** Basi oyo bawutaki na Galile elongo na Yesu balandaki Jozefi, bamonaki kunda mpe ndenge nini atiaki nzoto ya Yesu kati na kunda yango. **56** Sima, bazongaki epai na bango mpe babongisaki mafuta ya solo

kitoko mpe malasi. Kasi bapemaki na mokolo ya Saba, kolanda ndenge mobeko ezalaki kosenga.

24 Na tongo-tongo ya mokolo ya liboso ya poso, basi bakendeki
na kunda mpe bamemaki mafuta ya solo kitoko oyo balambaki.
2 Libanga oyo ekangaki ekotelo ya kunda, bakutaki yango
etindikama mosika na ekotelo ya kunda. **3** Bakotaki, kasi
bamonaki te nzoto ya Nkolo Yesu. **4** Wana bazalaki nanu
komitungisa mpo na likambo yango, bato mibale babimelaki
bango, balata bilamba oyo ezali kongenga makasi. **5** Basi
yango babangaki, bakitisaki bilongi na bango na ngambo ya
mabele; kasi bato wana mibale balobaki na bango: — Mpo
na nini bozali koluka kati na bakufi Ye oyo azali na bomoi? **6**
Azali lisusu awa te, asekwi. Bokanisa makambo oyo ayebisaki
bino, wana azalaki nanu kati na Galile: **7** « Esengeli ete bakaba
Mwana na Moto na maboko ya bato ya masumu; esengeli
ete babaka Ye na ekulusu; mpe esengeli ete asekwa sima
na mikolo misato. » **8** Boye, bakanisaki maloba ya Yesu. **9**
Tango bazongaki longwa na kunda, bayebisaki makambo wana
nyonso epai ya bayekoli zomi na moko mpe epai ya baninga
na bango nyonso. **10** Ezalaki: Mari, moto ya mboka Magidala;
Jane mpe Mari, mama ya Jake. Baninga na bango mosusu ya
basi bayebisaki mpe makambo yango epai ya bantoma, **11** kasi
bazwaki maloba ya basi yango lokola maloba ezanga tina, mpe
bandimaki bango te. **12** Kasi Petelo atelemaki mpe apotaki
mbangu kino na kunda. Agunzamaki mpo na kotala, amonaki
kaka biteni ya elamba ya lino elala yango moko. Alongwaki
kuna mpe azongaki, akamwaki makasi makambo oyo ewutaki
kosalema. **13** Nzokande, kaka na mokolo yango, mibale kati
na bango bazalaki kokende na mboka moko oyo kombo na

yango ezalaki « Emausi. » Mboka yango ezalaki mosika na Yelusalemi, na bakilometele pene zomi na mibale. **14** Bazalaki kosolola na tina na makambo nyonso oyo ewuti kosalema. **15** Wana bazalaki kosolola mpe kotiana tembe mpo na makambo yango, Yesu asanganaki na bango mpe akomaki kokende na bango nzela moko. **16** Kasi lokola miso na bango ezalaki ya kozipama, bakokaki te kososola ete ezali Yesu. **17** Alobaki na bango: — Makambo nini bozali kotiana na yango tembe na kotambola? Batelemaki, bilongi mawa-mawa. **18** Moko kati na bango, kombo na ye « Kleopasi, » alobaki na Ye: — Kati na bavandi nyonso ya Yelusalemi, yo moko kaka oyebi te makambo oyo ewuti kosalema mikolo oyo! **19** Yesu atunaki bango: — Makambo nini? Bazongisaki: — Ezali makambo oyo etali Yesu ya Nazareti: azalaki mosakoli moko ya nguya, na misala mpe na maloba, liboso ya Nzambe mpe liboso ya bato nyonso. **20** Kasi bakonzi ya Banganga-Nzambe mpe bakambi na biso bakabaki Ye mpo ete bakatela Ye etumbu ya kufa, mpe babakaki Ye na ekulusu. **21** Tozalaki kolikya ete Ye nde akokangola Isalaele. Kasi longola nyonso wana, lelo ezali mokolo ya misato wuta makambo wana esalemaki. **22** Lisusu, ndambo ya basi kati na biso bakamwisi biso makasi; bakendeki na kunda na tongo-tongo, **23** kasi bamonaki nzoto na Ye te, mpe bayaki koyebisa biso ete bamonaki ba-anjelu kobimela bango mpe koyebisa bango ete Yesu azali na bomoi. **24** Ndambo kati na baninga na biso bakendeki na kunda, mpe makambo oyo bamonaki kuna ekokani penza na oyo basi balobaki, kasi bamonaki Yesu te. **25** Yesu alobaki na bango: — Ah! Bozali penza bazoba! Tala ndenge mitema na bino ezali penza mabanga! Bozali penza kondima te makambo nyonso oyo basakoli baloba! **26** Boni,

Klisto asengelaki te komona pasi ndenge wana mpo ete akota kati na nkembo na Ye? **27** Bongo Yesu alimbolelaki bango makambo nyonso oyo ekomama kati na Makomi, kobanda na Moyize kino na basakoli nyonso. **28** Tango bakomaki pene ya mboka epai wapi bazalaki kokende, Yesu asalaki lokola nde azali kokende mosika. **29** Kasi bango babondelaki Ye makasi: — Vanda elongo na biso, pamba te pokwa esili kokoma, mpe butu elingi kokota. Boye Yesu akotaki na ndako mpo na kovanda elongo na bango. **30** Tango avandaki na mesa elongo na bango, akamataki lipa, azongisaki matondi epai ya Nzambe, akataki yango na biteni, mpe apesaki bango yango. **31** Mbala moko, miso na bango efungwamaki mpe basosolaki ete ezali Yesu, kasi alimwaki na miso na bango. **32** Batunanaki: — Boni, mitema na biso etondaki na esengo te wana azalaki kosolola na biso na nzela mpe kolimbolela biso Makomi? **33** Kaka na tango yango, batelemaki mpe bazongaki na Yelusalemi epai wapi bakutaki bayekoli zomi na moko basangana elongo na baninga na bango, **34** oyo balobaki na bango: — Ezali ya solo, Nkolo asekwi; abimelaki Simona! **35** Bango mibale mpe bayebisaki makambo oyo ekomelaki bango na nzela mpe ndenge nini basosolaki Yesu tango akataki lipa na biteni. **36** Wana bazalaki nanu kosolola na tina na makambo yango, Yesu ayaki kotelema na kati-kati na bango mpe alobaki: — Tika ete kimia ezala na bino! **37** Babangaki mpe somo ekangaki bango, pamba te bakanisaki ete bamoni elima. **38** Yesu atunaki bango: — Mpo na nini bozali kobanga? Mpe mpo na nini bozali na tembe kati na mitema na bino? **39** Botala maboko mpe makolo na Ngai; ezali penza Ngai. Bosimba Ngai mpe botala! Elima ezalaka na mosuni te, ezalaka mpe na mikuwa te; nzokande, bozali komona malamu ete, Ngai,

nazali na yango. **40** Wana azalaki koloba bongo, alakisaki bango
maboko mpe makolo na Ye. **41** Lokola bakokaki nanu kondima
te mpo ete batondisamaki na esengo mpe bazalaki kokamwa
mingi, Yesu atunaki bango: — Bozali awa na eloko ya kolia? **42**
Bapesaki Ye eteni ya mbisi bakalinga. **43** Azwaki yango mpe
aliaki yango na miso na bango. **44** Bongo alobaki na bango:
— Yango nde makambo oyo nayebisaki bino tango nazalaki
nanu elongo na bino: « Makambo nyonso oyo ekomama na
tina na Ngai kati na Mobeko ya Moyize, kati na mikanda ya
basakoli mpe kati na banzembo, esengeli kokokisama. » **45**
Bongo afungolaki bango mayele mpo ete bakoka kososola
Makomi. **46** Alobaki na bango: — Tala makambo oyo ekomama:
« Klisto akomona pasi, mpe akosekwa kati na bakufi na mokolo
ya misato; **47** mpe, na Kombo na Ye, bakoteya bato ya bikolo
nyonso, kobanda na Yelusalemi, ete babongola mitema mpo ete
bazwa bolimbisi ya masumu. » **48** Bino nde bozali batatoli ya
makambo yango. **49** Ngai nakotindela bino Molimo oyo Tata na
Ngai alakaki; boye bino, botikala awa, kati na engumba oyo, kino
bokotondisama na nguya ya Likolo. **50** Yesu amemaki bango na
libanda ya engumba, pene ya Betani; mpe kuna, atombolaki
maboko mpe apambolaki bango. **51** Wana azalaki kopambola
bango, akabwanaki na bango mpe amemamaki kati na Likolo.
52 Bongo bagumbamelaki Ye mpe bazongaki na Yelusalemi na
esengo makasi. **53** Mpe kuna na Yelusalemi, bazalaki kovanda
tango nyonso kati na lopango ya Tempelo mpo na kokumisa
Nzambe.

Yoane

1 Na ebandeli, Ye oyo azali Liloba azalaka; azalaka elongo
na Nzambe, mpe azali Nzambe. **2** Wuta na ebandeli, azalaka
elongo na Nzambe. **3** Nzambe akelaki biloko nyonso na nzela
na Ye; ezali na eloko moko te oyo ekelama soki na nzela na
Ye te. **4** Bomoi ewuta epai na Ye, mpe bomoi yango ezalaki
pole mpo na bato. **5** Pole engengaka kati na molili, kasi molili
eyambaki yango te. **6** Nzambe atindaki moto moko, kombo na
ye ezalaki « Yoane. » **7** Ayaki lokola motatoli, mpo na kotatola
na tina na pole, mpo ete bato nyonso bandima na nzela na ye. **8**
Ye moko Yoane azalaki pole te, kasi ayaki nde mpo na kozala
motatoli na tina na pole. **9** Pole ya solo eyaki na mokili, mpe
engengisaka bato nyonso. **10** Ye oyo azali Liloba azalaki kati na
mokili, pamba te Ye nde akelaki yango, kasi mokili endimaki Ye
te. **11** Ayaki epai ya ekolo na Ye, kasi bato ya ekolo na Ye moko
bayambaki Ye te; **12** nzokande bato nyonso oyo bayambaki Ye,
ba-oyo bandimelaki Kombo na Ye, apesaki bango makoki ya
kokoma bana na Nzambe. **13** Bakomi bana na Nzambe na nzela
ya mbotama ya bomoto te, na posa ya bomoto te to mpe na
mokano ya moto te, kasi na mokano ya Nzambe. **14** Ye oyo
azalaki Liloba akomaki moto mpe avandaki kati na biso, atonda
na ngolu mpe na solo. Tomonaki nkembo na Ye, nkembo oyo
azwi epai ya Tata na Ye, lokola Mwana se moko. **15** Yoane
azalaki kotatola na tina na Ye, na mongongo makasi: « Botala
Ye oyo nalobaki na tina na Ye: ‹ Ye oyo azali koya sima na ngai
aleki ngai na lokumu, pamba te azalaki liboso ete ngai nazala. ›
» **16** Lokola atonda na bolingo mpo na biso, apesaki biso ngolu
likolo ya ngolu; **17** pamba te Mibeko eyaki na nzela ya Moyize,
kasi ngolu mpe solo eyaki na nzela ya Yesu-Klisto. **18** Moto

moko te amona Nzambe, kasi ezali kaka Mwana se moko oyo azali Nzambe mpe azali moko na Tata nde atalisaki biso Ye.
19 Tala litatoli oyo Yoane apesaki tango bakambi ya Bayuda batindaki, wuta na Yelusalemi, Banganga-Nzambe mpe Balevi, mpo na kotuna ye: — Yo ozali nani? **20** Abetaki monoko te, kasi alobaki na bango solo na bonsomi nyonso: — Ngai, nazali Klisto te. **21** Batunaki ye lisusu: — Bongo ozali nani? Ozali Eliya? Azongisaki: — Nazali Eliya te. Batunaki ye lisusu: — Ozali mosakoli? Azongisaki: — Te! **22** Bakobaki kotuna ye: — Bongo ozali penza nani? Ozali koloba nini na tina na yo moko? Yebisa biso yango, pamba te tosengeli kopesa eyano epai ya bato oyo batindi biso. **23** Yoane azongiselaki bango kolanda ndenge mosakoli Ezayi alobaki: — Ngai, nazali mongongo ya moto oyo azali kobelela kati na esobe: « Bobongisa nzela mpo na Nkolo! »
24 Nzokande batindami yango bazalaki Bafarizeo. **25** Batunaki ye lisusu: — Soki ozali Masiya te, Eliya te to mpe mosakoli te, bongo mpo na nini ozali kobatisa? **26** Yoane azongiselaki bango: — Ngai, nazali kobatisa na mayi; kasi kati na bino, ezali na Moto moko oyo bino boyebi te; **27** azali koya sima na ngai, mpe ngai nabongi kutu te mpo na kofungola ata basinga ya basandale na Ye. **28** Makambo oyo nyonso esalemaki na Betani, na ngambo mosusu ya Yordani, epai wapi Yoane azalaki kobatisa. **29** Mokolo oyo elandaki, wana Yoane amonaki Yesu koya epai na ye, alobaki: — Tala Mpate ya Nzambe, oyo alongolaka lisumu ya mokili. **30** Ezali na tina na Ye nde nalobaki: « Ezali na moko oyo azali koya sima na ngai, aleki ngai na lokumu, pamba te azalaki liboso ete ngai nazala. » **31** Ngai moko mpe nayebaki te soki esengelaki kozala nani; kasi tina oyo ngai nayaki kobatisa bato na mayi, ezalaki nde mpo ete natalisa Ye epai ya bato

ya Isalaele. **32** Bongo Yoane apesaki litatoli oyo: — Namonaki
Molimo kokita wuta na likolo lokola ebenga mpe kovanda likolo
na Ye. **33** Ngai moko mpe nayebaki Ye te; kasi Ye oyo atindaki
ngai kobatisa na mayi alobaki na ngai: « Moto oyo okomona
Molimo kokita mpe kowumela likolo na Ye, Ye nde akobatisa
kati na Molimo Mosantu. » **34** Mpe lokola ezali yango nde
likambo oyo ngai namonaki, yango wana nazali kotatola: Moto
oyo azali Mwana na Nzambe. **35** Mokolo oyo elandaki, wana
Yoane azalaki lisusu na esika yango elongo na bayekoli na ye
mibale, **36** amonaki Yesu koleka mpe alobaki: « Botala Mpate
ya Nzambe! » **37** Lokola bayekoli nyonso mibale bayokaki
ndenge Yoane alobaki, balandaki Yesu. **38** Bongo tango Yesu
abalukaki mpo na kotala na sima, amonaki bango mibale bazali
kolanda Ye. Atunaki bango: — Bolingi nini? Bazongisaki: —
Rabi, ovandaka wapi? **39** Yesu azongiselaki bango: — Boya
mpe bokomona. Balandaki Yesu, bamonaki esika oyo azalaki
kovanda mpe bavandaki elongo na Ye na mokolo wana. Ezalaki
na ngonga ya minei sima na midi. **40** Andre, ndeko ya Simona
Petelo, azalaki moko kati na bato wana mibale oyo bayokaki
maloba ya Yoane mpe balandaki Yesu. **41** Akendeki kokutana
na Simona, ndeko na ye, mpe alobaki na ye: « Tomoni Masiya!
» **42** Bongo amemaki Simona epai ya Yesu. Yesu atalaki Simona
mpe alobaki: « Ozali Simona, mwana mobali ya Yoane; kasi
bakobanda kobenga yo Sefasi. » **43** Mokolo oyo elandaki, Yesu
azwaki mokano ya kokende na Galile. Na nzela, akutanaki na
Filipo mpe alobaki na ye: « Landa Ngai. » **44** Filipo, Andre mpe
Petelo bazalaki bato ya engumba Betisaida. **45** Filipo akutanaki
na Natanaele mpe alobaki na ye: — Tomoni Yesu ya Nazareti,
mwana mobali ya Jozefi, oyo Moyize alobela kati na buku ya

Mobeko, mpe oyo basakoli balobela. **46** Natanaele atunaki ye:
— Boni, eloko ya malamu ekoki mpe kobima na Nazareti? Filipo
azongiselaki ye: — Yaka mpe okomona yo moko. **47** Tango
Yesu amonaki Natanaele koya epai na Ye, alobaki na tina na ye:
— Tala moto ya Isalaele ya solo-solo oyo, kati na ye, lokuta
ezali te! **48** Natanaele atunaki Ye: — Oyebi ngai ndenge nini?
Yesu azongiselaki ye: — Liboso ete Filipo abenga yo, wana
ozalaki nanu na se ya nzete ya figi, namonaki yo. **49** Natanaele
alobaki: — Moteyi, ozali solo Mwana na Nzambe; ozali penza
Mokonzi ya Isalaele. **50** Yesu alobaki na ye: — Ondimi kaka
mpo ete nalobi na yo: Namonaki yo na se ya nzete ya figi?
Okomona lisusu makambo minene koleka oyo. **51** Bongo alobaki
lisusu: « Nazali koloba na bino penza ya solo: bokomona Likolo
kofungwama, mpe ba-anjelu ya Nzambe komata mpe kokita
mpo na Mwana na Moto. »

2 Sima na mikolo mibale, ezalaki na feti moko ya libala na
mboka Kana ya Galile. Mama ya Yesu azalaki na feti yango. **2**
Babengisaki mpe Yesu elongo na bayekoli na Ye na feti yango. **3**
Esalemaki ete tango vino esilaki, mama ya Yesu alobaki na Ye: —
Bazali lisusu na vino te! **4** Kasi Yesu azongiselaki ye: — Mwasi,
biso na yo likambo nini? Tango na Ngai ekoki nanu te. **5** Mama
na Ye alobaki na basali: — Bosala makambo nyonso oyo akoloba
na bino. **6** Ezalaki wana na bambeki motoba ya mabanga,
oyo Bayuda bazalaki kosalela mpo na komipetola. Mbeki moko
na moko ekokaki kokota balitele kobanda tuku mwambe kino
nkama moko na tuku mibale. **7** Bongo Yesu alobaki na basali: —
Botondisa bambeki oyo na mayi. Batondisaki yango meke. **8**
Alobaki lisusu: — Sik'oyo, botoka mayi wuta na bambeki mpe
bomema yango epai ya mokambi ya feti. Bamemaki yango

epai na mokambi ya feti. **9** Mokambi ya feti amekaki mayi
oyo Yesu abongolaki vino. Ayebaki te soki basali bazwaki vino
yango wapi; nzokande bango moko basali bayebaki, pamba
te bango nde batokaki mayi. Mbala moko, mokambi ya feti
abengaki mobali oyo abalaki **10** mpe alobaki na ye: « Bato
nyonso bapesaka nanu vino oyo eleki kitoko; bongo, sima na
babengami komela mingi, nde bayaka na vino oyo ya kitoko
penza te. Kasi yo, obombi na yo vino oyo eleki kitoko kino
sik'oyo! » **11** Wana nde ezalaki likamwisi ya liboso, oyo Yesu
asalaki: esalemaki na Kana ya Galile. Ezalaki moko kati na
bikamwa oyo, na nzela na yango, amonisaki nkembo na Ye; mpe
bayekoli na Ye bandimaki Ye. **12** Sima na yango, Yesu akendeki
elongo na mama na Ye, bandeko na Ye mpe bayekoli na Ye, na
Kapernawumi epai wapi basalaki kaka mwa mikolo. **13** Lokola
mokolo oyo Bayuda basepelaka feti ya Pasika ekomaki pene,
Yesu akendeki na Yelusalemi. **14** Tango akotaki kati na lopango
ya Tempelo, akutaki bato bazali koteka bangombe, bameme
mpe bibenga; amonaki lisusu bato oyo babongolaka mbongo
bavandi liboso ya bamesa na bango. **15** Boye, asalaki fimbu ya
basinga mpe abenganaki bango nyonso, longwa na lopango
ya Tempelo, elongo na bangombe mpe bameme na bango;
abalolaki bamesa ya bato oyo bazalaki kobongola mbongo, mpe
apanzaki mbongo na bango na mabele. **16** Alobaki na bato oyo
bazalaki koteka bibenga: « Bolongola biloko oyo awa! Ezali
Ndako ya Tata na Ngai! Ebandi ndenge nini bokomisa yango
zando? » **17** Bayekoli na Ye babandaki kokanisa makambo oyo
ekomama: « Oh Nzambe, bolingo makasi oyo nazali na yango
mpo na Ndako na Yo ekozikisa ngai lokola na moto! » **18** Bayuda
balobaki na Yesu: — Likamwisi nini okoki kolakisa biso mpo

na kotalisa biso ete ozali na bokonzi ya kosala makambo oyo nyonso? **19** Yesu azongisaki: — Bobuka Tempelo oyo, mpe Ngai nakotonga yango lisusu na mikolo misato. **20** Bayuda balobaki lisusu: — Boni, soki esalaki mibu tuku minei na motoba mpo na kotonga lisusu Tempelo oyo, yo okanisi ete okotelemisa yango na mikolo misato? **21** Nzokande Tempelo oyo Yesu azalaki kolobela, ezalaki nde nzoto na Ye moko. **22** Sima, tango Yesu asekwaki, bayekoli na Ye basololaki makambo oyo alobaki na bango. Boye bandimaki Makomi mpe maloba oyo Yesu alobaki. **23** Wana Yesu azalaki kati na Yelusalemi mpo na feti ya Pasika, bato mingi bandimelaki Kombo na Ye tango bazalaki komona bikamwa oyo azalaki kosala. **24** Kasi Yesu amipesaki te epai na bango, pamba te ayebaki bato nyonso. **25** Azalaki ata na posa te ete bayebisa Ye makambo na tina na bato, pamba te ayebaki makambo nyonso oyo ezalaki kati na mitema na bango.

3 Ezalaki na moto moko kati na Bafarizeo, oyo kombo na ye ezalaki « Nikodemi. » Azalaki moko kati na bakonzi ya Bayuda. **2** Ayaki na butu epai ya Yesu mpe alobaki na Ye: — Rabi, toyebi ete ozali Moteyi oyo awuti epai ya Nzambe, pamba te moto moko te akoki kosala bikamwa oyo Yo ozali kosala soki Nzambe azali elongo na ye te. **3** Yesu azongiselaki ye: — Nazali koloba na yo penza ya solo: moto moko te akoki komona Bokonzi ya Nzambe soki abotami te mbotama ya sika. **4** Nikodemi atunaki Ye: — Ndenge nini moto oyo akomi mobange akoki kobotama lisusu? Akoki solo kozonga na libumu ya mama na ye mpo ete abotama lisusu? **5** Yesu azongiselaki ye: — Nazali koloba na yo penza ya solo: moto moko te akoki kokota na Bokonzi ya Nzambe soki abotami te na mayi mpe na Molimo. **6** Oyo abotami na mosuni azali mosuni, mpe oyo abotami na Molimo

azali molimo. **7** Kokamwa te ndenge nalobi na yo: « Osengeli
kobotama mbotama ya sika! » **8** Mopepe epepaka esika nyonso
oyo elingi kopepa; atako oyoki makelele na yango, kasi okokaka
te koloba soki ewuti wapi to ezali kokende wapi. Ezali mpe
bongo mpo na moto nyonso oyo abotami na Molimo. **9** Nikodemi
atunaki lisusu: — Ekosalema ndenge nini? **10** Yesu alobaki na
ye: — Ndenge nini yo, molakisi mobimba oyo okenda sango
kati na Isalaele, ozali kososola te makambo oyo? **11** Nazali
koloba na yo penza ya solo: tolobaka makambo oyo toyebi mpe
topesaka litatoli na tina na makambo oyo tomoni; kasi bino,
boboyi kondima litatoli na biso. **12** Soki tango nazali koloba na
bino makambo ndenge esalemaka na mokili, bozali kondima te,
bongo bokondima ndenge nini soki nalobi na bino makambo ya
Likolo? **13** Ezali na moto moko te oyo asila komata na Likolo,
longola kaka Ye oyo akita wuta na Likolo: Mwana na Moto. **14**
Ndenge kaka Moyize atelemisaki na nzete, ekeko ya nyoka
kati na esobe, ndenge wana mpe Mwana na Moto asengeli
kotombolama **15** mpo ete moto nyonso oyo akondima Ye azwa,
kati na Ye, bomoi ya seko. **(aiōnios g166)** **16** Pamba te Nzambe
alingaki mokili mingi penza, yango wana apesaki Mwana na Ye
se moko, mpo ete moto nyonso oyo akondima Ye akufa te kasi
azwa bomoi ya seko. **(aiōnios g166)** **17** Nzambe atindaki Mwana
na Ye kati na mokili mpo ete akatela yango etumbu te, kasi
mpo ete abikisa yango. **18** Moto nyonso oyo andimi Ye akozwa
etumbu te; kasi ye oyo aboyi kondima Ye asili kozwa etumbu,
pamba te aboyi kondima Mwana se moko ya Nzambe. **19** Tala
ndenge nini etumbu yango ezali: pole eyaki kati na mokili, kasi
bato balingaki molili, pamba te misala na bango ezali mabe. **20**
Moto nyonso oyo asalaka mabe ayinaka pole mpe apusanaka

te epai pole ezali, noki te misala na ye ekomonana polele. **21** Nzokande, moto nyonso oyo atambolaka na solo ayaka epai pole ezali mpo ete misala oyo asalaka, na boyokani elongo na Nzambe, emonana polele. **22** Sima na yango, Yesu akendeki na Yuda, elongo na bayekoli na Ye; avandaki kuna mwa tango elongo na bango mpe azalaki kobatisa. **23** Yoane mpe azalaki kobatisa na Enoni, pembeni ya Salimi, mpo ete mayi ezalaki mingi kuna; bato bazalaki kokende kuna epai na ye mpe bazalaki kozwa libatisi. **24** Na tango wana, batiaki nanu Yoane na boloko te. **25** Mokolo moko, bayekoli ya Yoane bazalaki kobendana na Moyuda moko na tina na kopetolama. **26** Bakendeki epai ya Yoane mpe balobaki na ye: — Moteyi, ozali koyeba lisusu moto oyo azalaki elongo na yo, na ngambo mosusu ya Yordani, oyo na tina ye opesaki litatoli? Ye mpe azali kobatisa bato, mpe bato nyonso bazali kokende epai na ye. **27** Yoane azongisaki: — Moto akoki kozwa eloko moko te soki Likolo epesi ye yango te. **28** Bino moko bokoki kotatola ete nalobaki: « Ngai, nazali Klisto te, kasi natindamaki liboso na Ye. » **29** Mwasi ya libala azali ya mobali oyo abali ye; mpe moninga ya mobali oyo asili kobala, ezali moto oyo atelemi pembeni na ye mpe azali na esengo makasi tango azali koyoka mongongo na ye. Ezali mpe bongo mpo na ngai: esengo na ngai ezali sik'oyo ya kokoka. **30** Esengeli ete Ye amata, mpe ngai nakita. **31** Ye oyo awuti na Likolo azali likolo na nyonso; kasi moto oyo awuti na mokili akotikala kaka ya mokili mpe alobaka kaka lokola moto ya mokili. Ye oyo awuti na Likolo azali likolo na nyonso, **32** azali kotatola na tina na makambo oyo amonaki mpe ayokaki, kasi moto moko te azali kondima litatoli na Ye. **33** Moto nyonso oyo andimi litatoli na Ye akolobaka na solo ete Nzambe azali solo. **34** Motindami

ya Nzambe alobaka kaka maloba kowuta na Nzambe, pamba te Nzambe atondisa ye na Molimo na Ye nyonso. **35** Tata alingaka Mwana, mpe Mwana azalaka na bokonzi kowuta na Tata mpo na kokonza nyonso. **36** Moto nyonso oyo andimi Mwana azali na bomoi ya seko; nzokande moto oyo aboyi kondima Mwana akozwa bomoi yango te, kasi azalaka kaka na se ya etumbu ya Nzambe. **(aiōnios g166)**

4 Yesu ayokaki ete Bafarizeo bazwi sango oyo ezali koloba ete akomi na bayekoli ebele koleka Yoane mpe azali kobatisa bato mingi koleka Yoane. **2** (Nzokande, Yesu Ye moko azalaki kobatisa te, kasi ezalaki nde bayekoli na Ye.) **3** Boye, alongwaki na Yuda mpe azongaki na Galile. **4** Lokola asengelaki kolekela na Samari, **5** akomaki na engumba Sishari ya Samari, oyo ezalaki mosika te na elanga oyo Jakobi apesaki epai ya mwana na ye, Jozefi. **6** Nzokande libulu ya mayi ya Jakobi ezalaki kati na elanga yango. Boye lokola Yesu alembaki nzoto mpo na mobembo, avandaki pembeni ya libulu yango. Ezalaki pene ya ngonga ya midi. **7** Tango mwasi moko ya engumba Samari akendeki kotoka mayi, Yesu alobaki na ye: — Pesa Ngai mayi mpo ete namela. **8** (Bayekoli ya Yesu bakendeki na engumba mpo na kosomba biloko ya kolia). **9** Kasi mwasi yango alobaki: — Ebandi ndenge nini yo oyo ozali Moyuda osenga ngai, mwasi ya engumba Samari, mayi mpo ete omela? —Pamba te Bayuda bazalaki koyokana te na bato ya Samari.— **10** Yesu azongiselaki ye: — Soki oyebaki likabo ya Nzambe mpe nani oyo asengi yo mayi, ezali yo nde olingaki kosenga Ye mayi mpo ete omela, mpe Ye alingaki kopesa yo mayi ya bomoi. **11** Mwasi alobaki na Yesu: — Nkolo, ozali na eloko moko te mpo na kotoka mayi, mpe libulu ezali mozindo; bongo mayi yango ya bomoi,

olingaki kozwa yango wapi? **12** Koko na biso, Jakobi, apesa biso libulu oyo; ye moko mpe amela mayi na yango, elongo na bana na ye mpe bibwele na ye. Boni, okanisi ete oleki ye? **13** Yesu azongiselaki ye: — Moto nyonso oyo amelaka mayi oyo, ayokaka lisusu posa ya mayi; **14** kasi moto oyo akomela mayi oyo Ngai nakopesa ye akoyoka lisusu posa ya mayi te: mayi oyo Ngai nakopesa ye ekokoma kati na ye lokola etima ya mayi oyo ekawukaka te mpe etiolaka kino na bomoi ya seko. **(aiōn g165, aiōnios g166)** **15** Mwasi yango alobaki na Yesu: — Nkolo, pesa ngai mayi yango mpo ete nayokaka lisusu posa ya mayi te mpe nazonga lisusu awa te mpo na kotoka mayi. **16** Yesu alobaki na ye: — Kende, benga mobali na yo mpe zonga awa. **17** Mwasi azongisaki: — Nazali na mobali te. Yesu alobaki na ye: — Ozali koloba penza ya solo ete ozali na mobali te, **18** pamba te ozalaki na mibali mitano; mpe ye oyo ozali na ye sik'oyo azali mpe mobali na yo te. Boye likambo oyo owuti koloba ezali ya solo. **19** Mwasi yango alobaki na Yesu: — Nkolo, namoni ete ozali mosakoli. **20** Bakoko na biso, bato ya Samari, bagumbamelaki Nzambe na likolo ya ngomba oyo; kasi bino, Bayuda, bolobaka ete esika epai wapi tosengeli kogumbamela ezali kati na Yelusalemi. **21** Yesu azongiselaki ye: — Mwasi, ndima Ngai: tango ezali koya, tango oyo bakogumbamela lisusu Tata te na likolo ya ngomba oyo to kati na Yelusalemi. **22** Bino, bato ya Samari, bogumbamelaka nzambe oyo boyebi te; kasi biso, togumbamelaka Nzambe oyo toyebi, pamba te lobiko ewuti epai ya Bayuda. **23** Kasi tango ezali koya mpe esili na yango kokoka, tango oyo bagumbameli ya solo bokogumbamela Tata, kati na Molimo mpe kati na solo; pamba te Tata alukaka bato oyo bogumbamelaka Ye na lolenge wana. **24** Nzambe azali Molimo;

esengeli ete bato oyo bagumbamelaka Ye bagumbamela Ye kati na Molimo mpe kati na solo. **25** Mwasi alobaki na Yesu: — Nayebi ete Masiya azali koya, Ye oyo babengaka Klisto; mpe tango akoya, akoyebisa biso makambo nyonso. **26** Yesu alobaki na ye: — Nazali Masiya, Ngai oyo nazali koloba na yo. **27** Kaka na tango yango, bayekoli ya Yesu bazongaki. Bakamwaki mingi komona Yesu kosolola na mwasi. Kasi moko te kati na bango amekaki kotuna Ye: « Ozali koluka nini? » to « Mpo na nini ozali kosolola na ye? » **28** Bongo mwasi atikaki mbeki na ye wana, azongaki na engumba mpe alobaki na bato: **29** — Boya kotala moto oyo ayebisi ngai makambo nyonso oyo nasalaki. Akoki kozala Klisto te? **30** Bato babimaki longwa na engumba mpe bakendeki epai ya Yesu. **31** Na tango yango, bayekoli bazalaki kosenga na Yesu: — Rabi, lia. **32** Kasi Yesu azongiselaki bango: — Ngai, nakolia bilei oyo bino boyebi te. **33** Bongo bayekoli na Ye balobanaki bango na bango: — Boni, ekoki kozala na moto oyo amemelaki Ye bilei? **34** Yesu alobaki na bango: — Bilei na Ngai ezali: kosala mokano ya Ye oyo atindaki Ngai mpe kosilisa mosala oyo apesaki Ngai. **35** Bino bolobaka: « Etikali sanza minei mpo ete tobuka mbuma kati na bilanga. » Kasi Ngai, nazali koloba na bino: bofungola miso na bino mpe botala malamu bilanga; bambuma ekomeli mpe ekoki mpo na kobuka. **36** Moto oyo azali kobuka azali komizwela lifuti mpe kosangisa bambuma mpo na bomoi ya seko. Boye, moloni mpe mobuki mbuma bazali kosepela elongo, bango mibale. **(aiōnios g166)** **37** Awa nde ekokisami bosolo ya lisese oyo elobaka: « Moko alonaka, mosusu abukaka. » **38** Natindaki bino kobuka bambuma ya elanga oyo bino bolonaki te; ezali bato mosusu nde basalaki mosala, mpe bino bozali bobele kosepela na motoki ya bato

mosusu. **39** Bato mingi ya Samari, oyo bazalaki kovanda kati na
engumba wana bandimelaki Yesu mpo na litatoli oyo mwasi
azalaki kopesa: « Ayebisi ngai makambo nyonso oyo nasalaki. »
40 Tango bato ya Samari bayaki epai ya Yesu, basengaki na Ye
ete avanda elongo na bango; mpe Yesu avandaki elongo na
bango mikolo mibale. **41** Bato ebele koleka bakomaki kondimela
Ye mpo na maloba oyo Ye moko azalaki koloba. **42** Bongo
balobaki na mwasi wana: — Tondimi kaka te mpo na makambo
oyo olobaki, pamba te biso moko toyoki sik'oyo mpe toyebi
ete azali penza Mobikisi ya mokili. **43** Sima na mikolo mibale,
Yesu alongwaki wana mpe akendeki na Galile. **44** Solo, Ye
moko Yesu alobaki ete mosakoli azwaka lokumu te kati na ekolo
na ye. **45** Tango akomaki na Galile, bato ya Galile bayambaki
Ye, pamba te bango mpe bakendeki na Yelusalemi, na tango
ya feti, mpe bamonaki makambo nyonso oyo asalaki kuna.
46 Yesu ayaki lisusu na Kana ya Galile, epai wapi abongolaki
mayi vino. Nzokande, na Kapernawumi, ezalaki na mokonzi
moko ya basoda oyo mwana na ye ya mobali azalaki kobela.
47 Tango ayokaki ete Yesu akomi na Galile longwa na Yuda,
akendeki kokutana na Ye mpe asengaki na Ye ete akende
kobikisa mwana na ye ya mobali oyo akomi pene ya kokufa.
48 Yesu alobaki na ye: — Boni, bokondima kaka soki bomoni
bilembo mpe bikamwa? **49** Mokonzi wana ya basoda alobaki: —
Nkolo na ngai, yaka noki liboso ete mwana na ngai ya mobali
akufa. **50** Yesu alobaki na ye: — Kende, mwana na yo ya mobali
azali na bomoi. Moto yango andimaki maloba oyo Yesu alobaki
mpe azongaki. **51** Wana azalaki kozonga, basali na ye bayaki
kokutana na ye mpe bayebisaki ye: — Mwana na yo ya mobali
abiki na bokono na ye. **52** Atunaki bango soki ezalaki na ngonga

nini mwana abikaki. Bazongisaki: — Fievele etikaki ye lobi oyo eleki, na ngonga ya liboso sima na midi. **53** Tata asosolaki ete ezalaki kaka na ngonga oyo Yesu alobaki na ye: « Mwana na yo ya mobali azali na bomoi. » Bongo ye elongo na bato nyonso ya ndako na ye bandimaki. **54** Oyo nde ezalaki likamwisi ya mibale oyo Yesu asalaki sima na Ye kozonga na Galile longwa na Yuda.

5 Sima na yango, Yesu akendeki na Yelusalemi mpo na feti moko ya Bayuda. **2** Nzokande, kuna na Yelusalemi, pene ya Ekuke ya Bameme, ezalaki na liziba moko oyo, na lokota ya Arami, bazalaki kobenga « Betesida. » Liziba yango ezalaki na baveranda mitano zingazinga na yango. **3** Babeli mingi bazalaki kolala na baveranda yango: bakufi miso, bato oyo batambolaka tengu-tengu mpe bato oyo bakufa makolo. [Bazalaki kozela ete mayi eningana, **4** pamba te anjelu moko na Nkolo azalaki koya tango na tango na liziba yango mpo na koningisa mayi. Soki mayi eningani, moto oyo azalaki kokita moto ya liboso kati na liziba azalaki kobika ata soki pasi na ye ezali ndenge nini.] **5** Ezalaki wana na moto moko oyo awumelaki na bokono mibu tuku misato na mwambe. **6** Lokola Yesu amonaki ye alala na mabele mpe ayokaki ete awumeli mikolo ebele na pasi yango, atunaki ye: — Olingi kobika? **7** Mobeli azongiselaki Ye: — Nkolo, nazali na moto te mpo na kokitisa ngai kati na liziba soki mayi eningani. Wana nabundanaka mpo na kokita na mayi, moto mosusu akitaka liboso na ngai. **8** Yesu alobaki na ye: — Telema, kamata etoko na yo mpe tambola. **9** Kaka na tango yango, moto yango abikaki; akamataki etoko na ye mpe akomaki kotambola. Nzokande likambo yango esalemaki na mokolo ya Saba. **10** Boye, bakambi ya Bayuda balobaki na moto oyo abikisamaki: — Lelo ezali mokolo ya Saba; ozali na ndingisa te ya komema

etoko oyo. **11** Azongiselaki bango: — Moto oyo abikisi ngai alobi
na ngai: « Kamata etoko na yo mpe tambola. » **12** Batunaki ye
lisusu: — Nani alobi na yo bongo? **13** Kasi moto oyo abikaki
ayebaki te soki moto oyo abikisaki ye azali nani, pamba te Yesu
alimwaki kati na ebele ya bato oyo bazalaki wana. **14** Sima na
mwa tango, Yesu amonaki, kati na lopango ya Tempelo, moto
oyo abikaki. Alobaki na ye: — Tala, omoni ndenge okomi sik'oyo
nzoto kolongono. Kosala lisusu masumu te, noki te likambo
moko ya mabe koleka ekomela yo. **15** Moto yango akendeki
koyebisa bakambi ya Bayuda ete ezali Yesu nde abikisaki ye. **16**
Lokola Yesu azalaki kosala makambo wana na mokolo ya Saba,
bakambi ya Bayuda bakomaki kofunda Ye. **17** Kasi Yesu alobaki
na bango: « Tata na Ngai azali kosala kino sik'oyo, Ngai mpe
nazali kosala. » **18** Mpo na yango, bakambi ya Bayuda bakomaki
koluka nzela ya koboma Ye; pamba te azalaki kotosa te mokolo
ya Saba, azalaki koloba ete Nzambe azali Tata na Ye, mpe Ye
akokani na Nzambe. **19** Yesu alobaki na bango lisusu: Nazali
koloba na bino penza ya solo: Mwana akoki kosala eloko moko
te na ndenge na Ye moko, kasi azali kosala kaka makambo oyo
azali komona Tata na Ye kosala; pamba te makambo nyonso oyo
Tata asalaka, yango mpe Mwana asalaka. **20** Boye lokola Tata
alingaka Mwana, yango wana alakisaka Ye makambo nyonso
oyo Ye moko Tata asalaka; kutu, akolakisa Ye lisusu kosala
makambo minene koleka oyo bosili komona kino sik'oyo, mpo
ete bokamwa. **21** Ndenge kaka Tata asekwisaka bakufi mpe
apesaka bango bomoi, ndenge wana mpe Mwana apesaka
bomoi na moto oyo Ye alingi. **22** Lisusu, Tata asambisaka bato
te; apesa bokonzi ya kosambisa bato na maboko ya Mwana, **23**
mpo ete bato nyonso bakumisa Mwana ndenge bakumisaka

Tata. Moto oyo akumisaka Mwana te akumisaka mpe Tata te oyo atindaki Mwana. **24** Nazali koloba na bino penza ya solo: moto oyo azali koyoka maloba na Ngai mpe azali kondima Ye oyo atindaki Ngai, azali na bomoi ya seko mpe akosambisama te, kasi asili kolongwa na kufa mpe akomi na bomoi. **(aiōnios g166)** **25** Nazali koloba na bino penza ya solo: tango ezali koya mpe esili kokoka oyo bakufi bakoyoka mongongo ya Mwana na Nzambe, mpe ba-oyo bakoyoka yango bakozala na bomoi; **26** pamba te lokola Tata azali etima ya bomoi, yango wana asalaki mpe ete Mwana azala etima ya bomoi; **27** mpe apesaki Ye bokonzi ya kosambisa bato, mpo ete azali Mwana na Moto. **28** Bokamwa yango te, pamba te tango ezali koya, tango oyo bato nyonso oyo bazali kati na bakunda bakoyoka mongongo na Ye **29** mpe bakobima longwa kati na yango: ba-oyo basalaki malamu bakosekwa mpo na kozwa bomoi, kasi ba-oyo basalaki mabe bakosekwa mpo na kozwa etumbu. **30** Nakoki kosala eloko moko te na ndenge na Ngai moko: nakataka makambo kolanda oyo nayokaka kowuta epai na Tata, mpe kosambisa na Ngai ezali sembo; pamba te nalukaka te kosala mokano na Ngai moko, kasi mokano ya Ye oyo atindaki Ngai. **31** Soki napesi litatoli mpo na Ngai moko, litatoli na Ngai ekozala ya solo te. **32** Boye esengeli ete motatoli mosusu apesa yango mpo na Ngai; mpe nayebi ete litatoli oyo akopesa na tina na Ngai ezali ya solo. **33** Botindaki bato epai ya Yoane, mpe ye atatolaki na tina na bosolo. **34** Ngai, nandimaka litatoli ya moto te; kasi nalobi bongo mpo ete bobika. **35** Solo, Yoane azalaki lokola mwinda oyo bapelisi mpe ezali kongenga. Kasi bino, boponaki kosepela na kongenga na ye kaka mpo na mwa tango moke. **36** Nzokande Ngai, nazali na litatoli moko ya monene na tina na

Ngai moko koleka kutu oyo ya Yoane: misala oyo nazali kosala na Kombo ya Tata etatolaka na tina na Ngai ete ezali Tata nde atindaki Ngai. **37** Ye moko, Tata, oyo atindaki Ngai atatolaki mpo na Ngai. Botikala nanu te koyoka mongongo na Ye mpe komona elongi na Ye; **38** mpe liloba na Ye ezali kati na bino te, pamba te bondima te Motindami na Ye. **39** Bokundolaka Makomi na bokebi, mpo ete bokanisaka ete bokozwa bomoi ya seko kati na yango; nzokande, Makomi yango etatolaka na tina na Ngai, **(aiōnios g166)** **40** kasi boboyi na bino koya epai na Ngai mpo na kozwa bomoi. **41** Nalukaka na Ngai te lokumu oyo ewutaka na bato. **42** Kutu nayebi bino malamu, nayebi ete, kati na mitema na bino, bozali na bolingo te mpo na Nzambe. **43** Ngai, nayei na Kombo ya Tata na Ngai, kasi boboyi koyamba Ngai! Nzokande, soki moto mosusu ayei na kombo na ye moko, bokoyamba ye. **44** Lokola bolukaka kaka kopesana lokumu bino na bino mpe boboyaka lokumu oyo ewutaka kaka na Nzambe, ndenge nini bokoki kondima Ngai? **45** Bokanisa te ete Ngai nde nakofunda bino liboso ya Tata na Ngai, ezali Moyize oyo bondimaka nde akofunda bino. **46** Pamba te, soki penza bozalaki kondima Moyize, bolingaki mpe kondima Ngai; pamba te akomaki na tina na Ngai. **47** Kasi soki bozali kondima ata makomi na ye te, ndenge nini bokondima maloba na Ngai?

6 Sima na yango, Yesu akendeki na ngambo mosusu ya ebale ya Galile oyo babengaka mpe ebale ya Tiberiade. **2** Bato ebele bazalaki kolanda Ye mpo ete bazalaki komona bikamwa oyo azalaki kosala na banzoto ya babeli. **3** Yango wana Yesu amataki na ngomba mpe avandaki kuna elongo na bayekoli na Ye. **4** Nzokande Pasika, feti ya Bayuda, ekomaki pene. **5** Tango Yesu atombolaki miso, amonaki ebele ya bato penza

koya epai na Ye; alobaki na Filipo: — Tokosomba mapa wapi
mpo na koleisa bato oyo nyonso? **6** Yesu atunaki Filipo motuna
oyo mpo na komeka ye mpe kotala soki akoloba nini, pamba
te Ye, Yesu, ayebaki makambo oyo alingaki kosala. **7** Filipo
azongiselaki Yesu: — Mapa oyo tokoki kosomba na mbongo ya
bibende nkama mibale ekokoka te mpo ete moto moko na moko
kati na bango azwa eteni ya lipa! **8** Moko kati na bayekoli na Ye,
oyo kombo na ye ezali Andre, ndeko mobali ya Simona Petelo,
alobaki na Ye: **9** — Ezali awa na elenge mobali moko oyo azali
na mapa mitano basala na bambuma ya orje, mpe bambisi
mibale; kasi yango ekosala nini mpo na ebele ya bato oyo? **10**
Yesu apesaki bango mitindo: — Boloba na bato nyonso ete
bavanda. Boye, lokola ezalaki na matiti ebele na esika yango,
bavandaki. Ezalaki wana na mibali pene nkoto mitano. **11** Bongo
Yesu azwaki mapa yango, azongisaki matondi epai ya Nzambe
mpe akabolaki yango epai ya bato oyo bazalaki wana; asalaki
mpe bongo na bambisi: bato bazwaki kolanda ndenge posa
na bango ezalaki. **12** Sima na bato kolia mpe kotonda, Yesu
alobaki na bayekoli na Ye: — Bosangisa biteni oyo etikali mpo
ete eteni moko te ebeba. **13** Basangisaki biteni yango; mpe na
biteni ya mapa mitano basala na bambuma ya orje, oyo etikalaki
na maboko ya bato oyo baliaki, batondisaki bitunga zomi na
mibale. **14** Tango bato bamonaki bikamwa oyo Yesu awutaki
kosala, balobaki: « Azali penza Mosakoli oyo asengelaki koya
na mokili. » **15** Kasi, lokola Yesu ayebaki ete bazali na makanisi
ya kokamata Ye mpo na kokomisa Ye mokonzi, abendanaki
lisusu na ngomba mpo ete azala kaka Ye moko. **16** Tango
pokwa ekomaki, bayekoli na Ye bakitaki na ebale **17** epai wapi
bamataki na bwato moko, bakatisaki ebale mpo na kokende na

Kapernawumi, na ngambo mosusu ya ebale. Butu ekotaki, wana Yesu amikomelaki nanu te epai bango bakomaki. **18** Ekumbaki moko ebandaki kopepa, mpe mayi ya ebale etombokaki. **19** Awa basilaki koluka nkayi na molayi ya bakilometele pene mitano to motoba, bamonaki Yesu kotambola likolo ya mayi ya ebale mpe kopusana pene ya bwato; somo makasi ekangaki bango. **20** Kasi Yesu alobaki na bango: « Kimia! Kimia! Bobanga te! Ezali Ngai! » **21** Balingaki kokotisa Yesu na bwato, kasi, mbala moko, bwato etutaki mabele ya esika oyo bazalaki kokende. **22** Mokolo oyo elandaki, bato oyo batikalaki na ngambo mosusu ya ebale bayaki kokanisa na sima ete ezalaki kaka na bwato moko, mpe ete Yesu akendeki bwato moko te na bayekoli na Ye; bayekoli bakendeki bango moko kaka. **23** Nzokande, babwato mosusu ewutaki na Tiberiade mpe ekomaki pene ya esika oyo baliaki mapa sima na Nkolo kozongisa matondi epai ya Nzambe. **24** Tango bato bamonaki ete, ezala Yesu to bayekoli na Ye, moko te azalaki lisusu wana, bamataki na babwato yango mpe bakendeki koluka Yesu, na Kapernawumi. **25** Tango bakutaki Ye na ngambo mosusu ya ebale, batunaki Ye: — Rabi, okomaki awa tango nini? **26** Yesu azongiselaki bango: — Nazali koloba na bino penza ya solo: soki bozali koluka Ngai, ezali kaka mpo ete boliaki mapa mpe botondaki, kasi ezali te mpo ete bomonaki bikamwa. **27** Bosalaka te mpo na bilei oyo ebebaka, kasi bosalaka mpo na bilei oyo ewumelaka mpo na bomoi ya seko, bilei oyo Mwana na Moto akopesa bino; pamba te ezali Ye nde Nzambe Tata abeta kashe. **(aiōnios g166)** **28** Batunaki Ye lisusu: — Tosengeli kosala nini mpo na kokokisa misala oyo Nzambe azali kozela epai na biso? **29** Yesu azongiselaki bango: — Mosala ya Nzambe, yango oyo: bondima Ye oyo Nzambe atindaki. **30** Batunaki Ye lisusu:

— Elembo nini ya kokamwa okolakisa biso mpo ete tondima Yo? Okosala penza nini? **31** Bakoko na biso baliaki mana kati na esobe kolanda ndenge ekomama: « Apesaki bango lipa kowuta na Likolo. » **32** Kasi Yesu azongiselaki bango: — Nazali koloba na bino penza ya solo: ezali Moyize te moto apesaki bino lipa oyo ezalaki kowuta na Likolo, kasi ezali Tata na Ngai nde apesaka bino lipa ya solo oyo ewutaka na Likolo. **33** Pamba te lipa ya Nzambe ezali Ye oyo akiti wuta na Likolo mpe apesaka mokili bomoi. **34** Bongo balobaki na Ye: — Nkolo, pesaka biso lipa yango tango nyonso. **35** Yesu azongiselaki bango: — Ngai nazali lipa oyo epesaka bomoi. Moto nyonso oyo akoya epai na Ngai akoyoka lisusu nzala te, mpe moto nyonso oyo akondima Ngai akoyoka lisusu posa ya mayi te. **36** Nzokande, ndenge nayebisaki bino, bozali komona Ngai, kasi bozali kondima te. **37** Bato nyonso oyo Tata apesi Ngai bakoya epai na Ngai, mpe nakobengana soki moke te moto nyonso oyo akoya epai na Ngai. **38** Pamba te soki nakitaki wuta na Likolo, ezali te mpo na kosala mokano na Ngai moko, kasi mpo na kokokisa mokano ya Ye oyo atindaki Ngai. **39** Nzokande, Ye oyo atindaki Ngai alingi ete nabungisa ata moto moko te kati na bato oyo apesaki Ngai, kasi nasekwisa bango na mokolo ya suka. **40** Pamba te mokano ya Tata na Ngai ezali ete moto nyonso oyo amoni Mwana mpe andimi Ye azwa bomoi ya seko; mpe, Ngai, nakosekwisa ye na mokolo ya suka. **(aiōnios g166)** **41** Bayuda bakomaki koyimayima na tina na Ye mpo ete alobaki: « Ngai, nazali lipa oyo ekiti wuta na Likolo. » **42** Bakomaki koloba: — Boni, wana ezali Yesu te? Ezali mwana mobali ya Jozefi te? Toyebi malamu tata mpe mama na ye! Bongo ndenge nini azali koloba: « Nawuti na Likolo? » **43** Yesu azongiselaki bango: — Botika koyimayima

kati na bino! **44** Moto moko te akoki koya epai na Ngai soki Tata
oyo atindaki Ngai abendi ye te; mpe Ngai, nakosekwisa ye na
mokolo ya suka. **45** Tala ndenge ekomama kati na mikanda
ya Basakoli: « Nzambe akoteya bango nyonso. » Boye moto
nyonso oyo ayokaka Tata mpe ayambaka mateya na Ye ayaka
epai na Ngai. **46** Moto moko te amona Tata, longola kaka Ye oyo
ayaki wuta epai ya Nzambe. **47** Nazali koloba na bino penza ya
solo: moto oyo andimi azali na bomoi ya seko, **(aiōnios g166)** **48**
pamba te nazali lipa oyo epesaka bomoi. **49** Bakoko na bino
baliaki mana kati na esobe mpe bakufaki, **50** kasi botala lipa oyo
ewuti na Likolo; moto oyo akolia yango akokufa te. **51** Ngai nde
nazali lipa ya bomoi oyo ewuti na Likolo; moto nyonso oyo akolia
lipa yango, akozala na bomoi ya seko; mpe lipa oyo nakopesa
mpo ete mokili ezwa bomoi ezali nde nzoto na Ngai. **(aiōn g165)**
52 Tango Bayuda bayokaki bongo, bakomaki kotiana tembe;
bazalaki koloba: — Akopesa biso nzoto na ye ndenge nini mpo
ete tolia yango? **53** Bongo Yesu alobaki na bango: — Nazali
koloba na bino penza ya solo: soki bolie nzoto ya Mwana na
Moto te mpe bomeli makila na Ye te, bozali na bomoi te kati
na bino. **54** Moto oyo alie nzoto na Ngai mpe ameli makila na
Ngai, azali na bomoi ya seko; mpe Ngai, nakosekwisa ye na
mokolo ya suka. **(aiōnios g166)** **55** Pamba te nzoto na Ngai ezali
penza bilei, mpe makila na Ngai ezali penza lokola mayi oyo
bamelaka. **56** Moto oyo alie nzoto na Ngai mpe ameli makila na
Ngai azali kati na Ngai, mpe Ngai nazali kati na ye. **57** Ndenge
Tata oyo atindaki Ngai azali etima ya bomoi mpe Ngai nazali na
bomoi na nzela na Ye, ndenge wana mpe moto oyo alie nzoto
na Ngai akozala na bomoi na nzela na Ngai. **58** Tala ndenge
lipa oyo ewuti na Likolo ezali: ekokani te na mana oyo bakoko

na bino baliaki, kasi bakufaki kaka; nzokande, moto oyo akolia lipa oyo Ngai nazali akozala na bomoi ya seko. **(aiōn g165)** **59** Wana nde ezalaki mateya ya Yesu kati na ndako ya mayangani ya Kapernawumi. **60** Sima na koyoka Ye, bayekoli mingi ya Yesu balobaki: — Mateya oyo ezali makasi mingi, nani akoki kondima yango? **61** Yesu asosolaki ete bayekoli na Ye bazalaki koyimayima na tina na yango; alobaki na bango: — Boni, maloba oyo ebetisi bino mabaku? **62** Bongo ekozala ndenge nini soki bomoni Mwana na Moto kozonga epai Ye azalaki liboso? **63** Ezali Molimo nde apesaka bomoi; mosuni ezali na eloko te. Maloba oyo nalobi na bino ezali Molimo mpe bomoi. **64** Kasi bato mosusu kati na bino bazali kondima te. Solo, wuta na ebandeli, Yesu ayebaki banani bazalaki kondima te, mpe nani akoteka Ye. **65** Alobaki lisusu: — Yango wana nalobaki na bino: « Moto moko te akoki koya epai na Ngai soki epesameli ye te na Tata. » **66** Banda na tango wana, bayekoli na Ye mingi bazongaki mpe batikaki kolanda Ye. **67** Boye, Yesu alobaki na bantoma zomi na mibale: — Boni, bino mpe bolingi kokende? **68** Simona Petelo azongisaki: — Nkolo, tokokende epai ya nani? Yo nde ozali na maloba ya bomoi ya seko. **(aiōnios g166)** **69** Biso, tondimi mpe toyebi ete ozali Mosantu ya Nzambe. **70** Yesu alobaki na bango: — Boni, ezali Ngai te nde naponaki bino nyonso zomi na mibale? Nzokande, moko kati na bino azali Satana! **71** Yesu azalaki nde koloba na tina na Yuda, mwana mobali ya Simona Isikarioti, oyo, kati na bantoma zomi na mibale, asengelaki koteka Ye.

7 Sima na yango, Yesu atambolaki na mokili ya Galile, aboyaki kovanda na Yuda, pamba te Bayuda bazalaki koluka koboma Ye. **2** Nzokande, feti ya Bandako ya kapo, feti ya Bayuda, ekomaki pene. **3** Bandeko ya Yesu balobaki na Ye: — Longwa

awa na Galile mpe kende na Yuda, mpo ete bayekoli na Yo
bamona kuna bikamwa oyo ozali kosala. **4** Moto moko te asalaka
na nkuku soki alingi koyebana. Lokola ozali kosala makambo
minene koleka, sala ete moto nyonso kati na mokili ayeba soki
ozali nani. **5** Pamba te, ezala bandeko ya Yesu, bango mpe
bazalaki kondima Ye te. **6** Yesu azongiselaki bango: — Tango
na Ngai ekoki nanu te; kasi mpo na bino, tango nyonso ezali
malamu. **7** Mokili ekoki koyina bino te; kasi Ngai, ezali koyina
Ngai mpo ete natatolaka ete misala na yango ezali mabe. **8**
Bino, bokende na feti wana; kasi Ngai, nakokende te, pamba te
tango na Ngai ekoki nanu te. **9** Sima na Ye koloba na bango
bongo, atikalaki na Galile. **10** Nzokande, tango bandeko na Ye
bakendeki na feti, Ye mpe akendeki kuna, na komilakisa te, kasi
na nkuku. **11** Wana bazalaki kati na feti, Bayuda bazalaki koluka
Ye mpe bazalaki kotuna-tuna: « Azali wapi? » **12** Kati na bato,
tembe ekomaki makasi na tina na Ye. Bamoko bazalaki koloba:
Azali moto malamu; bamosusu: « Te, azali kokosa bato nyonso.
» **13** Kasi, lokola bango nyonso bazalaki kobanga Bayuda, moto
ata moko te akokaki koloba na bonsomi nyonso na tina na Yesu.
14 Tango mikolo ya feti ekomaki na kati-kati, Yesu akendeki
na Tempelo mpe akomaki koteya. **15** Bayuda bakamwaki mpe
bazalaki kotunana: — Ndenge nini moto oyo ayekola te akoki
koyeba Makomi boye? **16** Yesu azongiselaki bango: — Makambo
oyo nazali koteya ewuti epai na Ngai te, kasi ewuti epai na Ye
oyo atindi Ngai. **17** Moto nyonso oyo azwi mokano ya kosala
makambo oyo Nzambe alingaka, akososola soki mateya na
Ngai ewuti na Nzambe to nazali koloba na ndenge na Ngai
moko. **18** Moto oyo alobaka na kombo na ye moko alukaka
lokumu na ye moko; kaka oyo azali koluka lokumu ya Nzambe

oyo atindaki Ye nde azali koloba solo, mpe mabe ezali te kati na Ye. **19** Boni, Moyize apesaki bino mibeko te? Nzokande moko te kati na bino atosaka yango! Bongo mpo na nini bozali koluka koboma Ngai? **20** Bato kati na ngulupa bazongiselaki Yesu: — Ozali na molimo mabe. Nani azali koluka koboma yo? **21** Yesu alobaki na bango: — Mpo na likamwisi moko oyo nasalaki, yango wana bino nyonso bokamwe! **22** Bokanisa nanu: Moyize apesaki bino mitindo ya kokatisa ngenga, —mobeko yango ewutaki kutu na Moyize te, kasi na bakoko— mpe botosaka mitindo yango ata na mokolo ya Saba. **23** Bongo soki bokataka bato ngenga na mokolo ya Saba, mpe yango ebukaka mobeko ya Moyize te, mpo na nini bozali kosilikela Ngai mpo ete nabikisi moto na mokolo ya Saba? **24** Bosambisaka lisusu te kolanda oyo miso na bino ezali komona, kasi bokataka makambo na bosembo. **25** Na bongo, ndambo ya bavandi ya Yelusalemi bakomaki komituna: « Azali te moto oyo bazali koluka koboma? **26** Tala, azali koloba na bonsomi nyonso, mpe bazali koloba na ye eloko moko te mpo na kotelemela ye! Boni, bokanisi ete bakonzi na biso bayebi ete azali penza Klisto? **27** Kasi biso, toyebi epai moto oyo awuti; nzokande tango Klisto akoya, moto moko te akoyeba soki azali moto ya engumba nini! » **28** Kaka na tango yango, wana Yesu azalaki koteya kati na Tempelo, alobaki na mongongo makasi: — Solo, boyebi Ngai mpe boyebi epai nawuti! Nzokande, nayei na ndenge na Ngai moko te; ezali Ye oyo azali penza ya solo nde atindi Ngai, mpe bino, boyebi Ye te. **29** Ngai, nayebi Ye, pamba te nawuti epai na Ye, mpe ezali Ye nde atindi Ngai. **30** Na bongo, balukaki kokanga Yesu, kasi moto ata moko te alongaki; pamba te tango na Ye ekokaki nanu te. **31** Boye kati na bato, mingi bandimaki Ye; bazalaki koloba: —

Boni, tango Klisto akoya, akosala bikamwa mingi koleka oyo
moto oyo ozali kosala? **32** Bafarizeo bayokaki makambo oyo
bato bazalaki koloba na se se na tina na Yesu. Bongo bakonzi
ya Banganga-Nzambe mpe Bafarizeo batindaki bakengeli ya
Tempelo mpo na kokanga Yesu. **33** Yesu alobaki: — Nazali nanu
elongo na bino mpo na mwa tango moke, bongo nakozonga
epai ya Ye oyo atindaki Ngai. **34** Bokoluka Ngai, kasi bokomona
Ngai te; mpe epai Ngai nakozala, bino, bokoki te koya kuna. **35**
Bayuda balobanaki bango na bango: — Asengeli kokende wapi
mpo ete tomona ye lisusu te? Akokende epai ya Bayuda oyo
bapalangana kati na Bagreki mpe koteya Bagreki? **36** Alingi
penza koloba nini tango azali koloba: « Bokoluka Ngai, kasi
bokomona Ngai te; mpe epai Ngai nakozala, bino, bokoki te
koya kuna? » **37** Na mokolo ya suka ya feti, mokolo oyo eleki
monene, Yesu atelemaki mpe alobaki na mongongo makasi: —
Tika ete moto nyonso oyo azali na posa ya mayi aya epai na
Ngai mpe amela. **38** Moto oyo akondima Ngai, kolanda ndenge
Makomi elobi, bibale ya mayi ya bomoi ekotiola wuta kati na
ye. **39** Yesu alobaki bongo na tina na Molimo oyo bato oyo
bakotia kondima na bango kati na Ye bakozwa; mpo ete na
tango wana, Molimo apesamaki nanu te, pamba te Yesu akotaki
nanu te kati na nkembo na Ye. **40** Kati na bato oyo bayokaki
maloba na Ye, bamoko bazalaki koloba: « Moto oyo azali penza
Mosakoli, » **41** bamosusu: « Azali Klisto, » kasi bamosusu
lisusu: « Boni, Klisto akoki kobimela na Galile? **42** Boni, Makomi
ezali koloba te ete Klisto akobimela na libota ya Davidi mpe
akobotama na Beteleemi, mboka ya Davidi? » **43** Ezali bongo
nde bato bakabwanaki na tina na Yesu. **44** Bamosusu kati na
bango balukaki kokanga Ye, kasi moto ata moko te alongaki. **45**

Bakengeli ya Tempelo bazongaki epai ya bakonzi ya Banganga-Nzambe mpe Bafarizeo. Bakonzi ya Banganga-Nzambe mpe Bafarizeo batunaki bakengeli: — Mpo na nini bomemi Yesu awa te? **46** Bakengeli bazongisaki: — Ezali na moto ata moko te oyo asila koloba makambo oyo moto wana azali koloba. **47** Bafarizeo batunaki lisusu: — Bino mpe bomitiki penza mpo ete akosa bino? **48** Boni, kati na bakonzi to kati na Bafarizeo, ezali ata na moko oyo andimi ye? **49** Ezali kaka bato oyo bayebi mibeko ya Moyize te, bazali penza bato balakelama mabe! **50** Kasi moko kati na bango, Nikodemi, oyo, mokolo moko, akendeki epai ya Yesu, alobaki: **51** — Boni, mibeko na biso ekoki kokatela moto etumbu na kozanga koyoka ye liboso, mpe na kozanga koyeba mabe oyo asili kosala? **52** Bazongiselaki ye: — Boni, yo mpe ozali moto ya Galile? Kundola malamu Makomi, mpe okomona penza ete mosakoli moko te abimela na Galile. [**53** Na bongo, moko na moko azongaki na ndako na ye.

8 Kasi Yesu akendeki na ngomba ya banzete ya olive. **2** Na tongo-tongo ya mokolo oyo elandaki, azongaki kati na lopango ya Tempelo; mpe lokola bato nyonso bayaki kozingela Ye, avandaki mpe abandaki koteya bango. **3** Balakisi ya Mobeko mpe Bafarizeo bakumbaki mwasi moko oyo bakutaki azali kosala ekobo; batambolisaki ye kati na ebele ya bato mpe batiaki ye liboso ya Yesu, na miso ya bato nyonso. **4** Balobaki na Yesu: — Moteyi, mwasi oyo asali ekobo; bakuti ye penza azali kosala yango! **5** Kati na mibeko, Moyize apesa biso mitindo ya koboma basi ya boye na mabanga. Bongo yo, olobi nini na tina na yango? **6** Balobaki bongo mpo na kotiela Yesu motambo mpe koluka nzela ya kofunda Ye. Kasi Yesu agunzamaki; mpe na nzela ya mosapi na Ye, abandaki kokoma na mabele. **7** Lokola

bakobaki kaka kopesa Ye mituna, Yesu atelemaki mpe alobaki
na bango: — Tika ete moto oyo, kati na bino, asala nanu lisumu
te abamba ye libanga moto ya liboso. **8** Bongo Yesu agunzamaki
lisusu mpe azongelaki kokoma na mabele. **9** Tango bayokaki
bongo, bango nyonso babendanaki moko sima na moninga,
kobanda na mikolo. Mpe Yesu atikalaki Ye moko. Lokola mwasi
yango azalaki kaka wana kati na lopango ya Tempelo, **10** Yesu
atombolaki moto mpe alobaki na ye: — Mwasi, bato oyo bayei
kofunda yo bazali wapi? Boni, ata moko te akateli yo etumbu? **11**
Mwasi azongisaki: — Nkolo, moko te! Bongo Yesu alobaki na ye:
— Ngai mpe nakateli yo etumbu te. Kende; kasi, kobanda lelo,
kosala lisusu masumu te.] **12** Yesu alobaki lisusu na bato: —
Nazali pole ya mokili; moto nyonso oyo alandaka Ngai akotikala
kotambola kati na molili te, kasi akozwa pole ya bomoi. **13**
Bafarizeo balobaki na Ye: — Ozali kotatola mpo na yo moko,
litatoli na yo ezali ya solo te. **14** Yesu azongiselaki bango: —
Ezala soki natatoli mpo na Ngai moko, litatoli na Ngai ezali ya
solo, pamba te nayebi epai nawuti mpe epai nazali kokende;
kasi bino, boyebi te ezala epai nawuti to epai nazali kokende. **15**
Bino, bosambisaka na ndenge ya bomoto; kasi Ngai, nasambisi
moto ata moko te. **16** Mpe ezala soki esalemi ete Ngai nasambisi
moto, kosambisa na Ngai ezali ya solo, pamba te nazali Ngai
moko te: Tata oyo atindi Ngai azali elongo na Ngai. **17** Ekomama
kutu, kati na mibeko na bino, ete litatoli ya bato mibale nde
ezalaka ya solo. **18** Ngai, nazali kopesa litatoli na tina na Ngai
moko, mpe Tata oyo atindaki Ngai azali lisusu kotatola na tina
na Ngai. **19** Bongo batunaki Ye: — Tata na yo azali wapi? Yesu
azongisaki: — Boyebi Ngai te, mpe boyebi Tata na Ngai te. Soki
boyebaki Ngai, bolingaki mpe koyeba Tata na Ngai. **20** Yesu

alobaki bongo, wana azalaki koteya kati na lopango ya Tempelo, pene ya esika oyo bazalaki kotia makabo; mpe moto ata moko te amekaki kokanga Ye, pamba te tango na Ye ekokaki nanu te. **21** Yesu alobaki na bango lisusu: — Ngai, nazali kokende; mpe bokoluka Ngai, kasi bokokufa kati na lisumu na bino. Epai Ngai nazali kokende, bino, bokoki te koya kuna. **22** Na bongo, Bayuda batunanaki bango na bango: — Boni, azali na makanisi ya komiboma, yango wana alobi: « Epai Ngai nazali kokende, bino, bokokoka te koya kuna? » **23** Yesu azongiselaki bango: — Bino, bozali bato ya se; kasi Ngai, nawuti na Likolo. Bino, bozali bato ya mokili oyo; kasi Ngai, nazali ya mokili oyo te. **24** Yango wana nalobaki na bino: « Bokokufa kati na lisumu na bino; » pamba te soki bondimi te ete « Nazali oyo azali, » bokokufa kati na lisumu na bino. **25** Batunaki Ye: — Boye ozali nani? Yesu azongiselaki bango: — Oyo nazali koloba na bino wuta na ebandeli. **26** Nazali na makambo mingi ya koloba na tina na bino mpe ya kosambisa kati na bino; kasi Ye oyo atindaki Ngai azali solo, mpe makambo oyo nayokaki epai na Ye, yango nde nazali koyebisa mokili. **27** Kasi bazalaki kososola te ete Yesu azalaki koloba na bango na tina na Tata. **28** Alobaki lisusu: — Sima na bino kotombola Mwana na Moto nde bokoyeba ete, Ngai, nazali oyo azali, mpe ete nasalaka eloko moko te na ndenge na Ngai moko, kasi nalobaka kolanda makambo oyo Tata ateyaki Ngai. **29** Ye oyo atindaki Ngai azali elongo na Ngai; atikaki Ngai moko te, pamba te, Ngai, nasalaka tango nyonso makambo oyo esepelisaka Ye. **30** Wana Yesu azalaki koloba bongo, bato mingi bandimaki Ye. **31** Bongo Yesu alobaki na Bayuda oyo bandimaki Ye: — Soki bowumeli kati na Liloba oyo nateyaki bino, bokozala penza bayekoli na Ngai, **32** bokoyeba

solo, mpe solo ekokangola bino. **33** Bazongiselaki Ye: — Biso, tozali bato ya libota ya Abrayami, totikala kozala te bawumbu ya moto; ndenge nini oloba ete tokokoma bansomi? **34** Yesu azongiselaki bango: — Nazali koloba na bino penza ya solo: moto nyonso oyo asalaka masumu azali mowumbu ya lisumu. **35** Nzokande, mowumbu azalaka kati na libota tango nyonso te, kasi mwana azali kati na yango mpo na seko. **(aiōn g165)** **36** Boye, soki Mwana akangoli bino, bokozala penza bansomi. **37** Nayebi ete bozali bato ya libota ya Abrayami; nzokande, bozali koluka koboma Ngai, pamba te boboyi koyamba Liloba na Ngai. **38** Ngai, nazali koloba makambo oyo namonaki epai ya Tata na Ngai; bino mpe bozali kosala makambo oyo boyokaki epai ya tata na bino. **39** Bazongisaki: — Ezali Abrayami nde azali tata na biso. Yesu alobaki na bango: — Soki bozalaki bana ya Abrayami, bolingaki kosala misala oyo Abrayami asalaki. **40** Kasi sik'oyo, na esika ete bosala yango, bozali koluka koboma Ngai, Ngai oyo nalobi na bino solo oyo nayokaki epai ya Nzambe! Abrayami atikala kosala bongo te. **41** Bozali penza kosala misala ya tata na bino. Bazongisaki: — Tozali bana ya makangu te; tozali kaka na tata moko: Nzambe! **42** Yesu alobaki na bango: — Soki Nzambe azalaki penza Tata na bino, bolingaki kolinga Ngai, pamba te nawutaki epai ya Nzambe, mpe ezali kolanda mokano na Ye nde nazali sik'oyo awa. Nayaki na ndenge na Ngai moko te, kasi Ye nde atindaki Ngai. **43** Mpo na nini bozali kososola te elobeli na Ngai? Ezali mpo ete bozali kokoka te koyoka makambo oyo nazali koloba na bino. **44** Ezali Satana nde azali tata na bino, mpe bolingi nde kaka kokokisa posa ya tata na bino. Wuta na ebandeli, ye azala mobomi; avandaka kati na solo te, pamba te solo ezalaka te kati na ye. Tango akosaka,

alobaka penza makambo oyo ewutaka kati na ye; pamba te azali mokosi mpe tata ya lokuta. **45** Kasi Ngai, lokola nalobi solo, yango wana bozali kondima Ngai te. **46** Nani kati na bino akoki kotalisa Ngai ete nasali masumu? Soki nalobaka solo, mpo na nini bondimaka Ngai te? **47** Moto oyo azali ya Nzambe ayokaka makambo oyo Nzambe alobaka; kasi soki bino boyokaka te, ezali mpo ete bozali ya Nzambe te. **48** Bayuda bazongiselaki Ye: — Omoni! Yango wana tolobaki na biso ete ozali moto ya Samari mpe ozali na molimo mabe kati na yo. **49** Yesu azongisaki: — Nazali na molimo mabe te kati na Ngai. Ngai nazali nde kopesa Tata na Ngai lokumu, kasi bino bozali kotiola Ngai. **50** Nalukaka lokumu na Ngai moko te; ezali na Moko oyo alukaka yango mpe asambisaka. **51** Nazali koloba na bino penza ya solo: moto oyo akobatela Liloba na Ngai kati na ye akotikala kokufa te. **(aiōn g165)** **52** Na yango, Bayuda balobaki na Ye: — Tomoni sik'oyo ete ozali na molimo mabe kati na yo! Pamba te Abrayami asila kokufa, basakoli mpe lokola; bongo yo ozali koloba ete moto oyo akobatela Liloba na yo kati na ye akotikala kokufa te! **(aiōn g165)** **53** Boni, yo okanisi ete oleki Abrayami, tata na biso, oyo akufa to mpe oleki basakoli nyonso oyo bakufa? Yango yo, ozali komimona nani? **54** Yesu azongiselaki bango: — Soki namipesaki Ngai moko lokumu, lokumu na Ngai elingaki kozala na tina te. Kasi ezali Tata na Ngai, Ye oyo bino bozali koloba ete azali Nzambe na bino, nde azali kopesa Ngai lokumu. **55** Solo, bino, boyebi Ye te; kasi Ngai, nayebi Ye. Soki nameki koloba ete nayebi Ye te, wana nakozala mokosi lokola bino. Kasi nayebi Ye mpe nabatelaka Liloba na Ye. **56** Tata na bino, Abrayami, atondaki na esengo, wana akanisaki ete akomona mokolo na Ngai. Amonaki yango mpe atondaki na esengo. **57** Bayuda

balobaki na Ye: — Nini? Yo moto oyo okokisi nanu te ata mibu tuku mitano ya mbotama, ozali koloba ete omonaki Abrayami!
58 Yesu azongisaki: — Nazali koloba na bino penza ya solo: liboso ete Abrayami abotama, Ngai nazali. **59** Tango Bayuda bayokaki bongo, balokotaki mabanga mpo na kobamba Yesu, kasi abombamaki mpe abimaki libanda ya lopango ya Tempelo.

9 Wana Yesu azalaki kokende, amonaki moto moko akufa miso wuta mbotama na ye. **2** Bayekoli na Ye batunaki Ye: — Moteyi, nani asalaki masumu mpo ete moto oyo abotama mokufi miso: boni, ezali ye moko to baboti na ye? **3** Yesu azongisaki: — Ezali te mpo na masumu na ye to ya baboti na ye, kasi ezali mpo ete misala ya Nzambe emonisama kati na ye. **4** Lokola moyi ezali, esengeli na Ngai kosala misala ya Ye oyo atindaki Ngai; butu ezali koya, oyo moto ata moko te akokoka kosala mosala. **5** Wana nazali kati na mokili, nazali pole ya mokili. **6** Sima na Yesu koloba bongo, abwakaki soyi na mabele mpe, na nzela ya soyi na Ye, asalaki potopoto. Bongo apakolaki yango na miso ya mokufi miso **7** mpe alobaki na ye: — Kende kosukola na liziba ya Siloe. Mokufi miso akendeki mpe asukolaki. Tango azongaki, abandaki komona. **8** Bato oyo bazalaki zingazinga na ye mpe ba-oyo bazalaki komona ye kosenga-senga mbongo bakomaki koloba: — Boni, ezali ye te moto oyo azalaki tango nyonso ya kovanda mpo na kosenga-senga mbongo? **9** Bamoko bazalaki koloba: — Ezali ye! Bamosusu: — Te, ezali ye te; akokani na ye! Kasi ye moko, mokufi miso, azalaki koloba: — Ezali ngai! **10** Bongo batunaki ye: — Miso na yo ebikaki ndenge nini? **11** Azongiselaki bango: — Moto oyo babengaka Yesu asalaki potopoto, apakolaki ngai yango na miso, bongo alobaki na ngai: « Kende kosukola na Siloe. » Boye, nakendeki,

nasukolaki mpe, mbala moko, nakomaki komona. **12** Batunaki ye lisusu: — Moto yango azali wapi? Azongisaki: — Nayebi te! **13** Bamemaki liboso ya Bafarizeo, mokufi miso oyo abikaki. **14** Nzokande mokolo oyo Yesu asalaki potopoto mpo na kobikisa miso ya mokufi miso yango ezalaki mokolo ya Saba. **15** Yango wana Bafarizeo mpe batunaki ye soki ndenge nini miso na ye ebikaki. Azongiselaki bango: — Atiaki ngai potopoto na miso, nasukolaki mpe nakomi komona. **16** Kati na Bafarizeo, bamoko balobaki: — Moto oyo awuti epai ya Nzambe te, mpo ete azali kotosa te mokolo ya Saba. Kasi bamosusu balobaki: — Ndenge nini moto ya masumu akoki kozwa bokonzi ya kosala bikamwa ya ndenge wana? Bokabwani ekotaki kati na bango. **17** Batunaki lisusu mokufi miso: — Bongo yo, olobi nini na tina na ye, pamba te ezali miso na yo nde abikisi? Azongiselaki bango: — Azali mosakoli. **18** Bayuda baboyaki kondima ete azalaki liboso mokufi miso mpe ete abiki. Boye, babengaki baboti na ye **19** mpe batunaki bango: — Mobali oyo azali mwana na bino? Boni, abotama solo mokufi miso? Ndenge nini sik'oyo akomi komona? **20** Baboti na ye bazongisaki: — Toyebi ete azali mwana na biso mpe ete abotama mokufi miso; **21** kasi mpo na oyo etali koyeba ndenge nini akomi komona sik'oyo mpe nani abikisi ye, toyebi eloko te. Botuna ye moko. Azali mokolo; akoloba na tina na ye moko. **22** Baboti na ye balobaki bongo mpo ete bazalaki kobanga Bayuda, pamba te Bayuda basilaki kozwa mokano ya kobengana, na ndako na bango ya mayangani, moto nyonso oyo akondima ete Yesu azali Klisto. **23** Yango wana baboti na ye bazongisaki: « Botuna ye moko, azali mokolo. » **24** Bafarizeo babengisaki lisusu, mpo na mbala ya mibale, moto oyo azalaki mokufi miso mpe balobaki na ye: — Pesa

Nzambe nkembo na koloba solo; biso toyebi ete moto wana azali moto ya masumu. **25** Azongiselaki bango: — Soki azali moto ya masumu, wana ngai nayebi yango te; kasi ngai nayebi kaka likambo moko: nazalaki mokufi miso, kasi sik'oyo, nakomi komona. **26** Batunaki ye lisusu: — Asalaki yo nini? Abikisaki miso na yo ndenge nini? **27** Azongiselaki bango: — Nasilaki koyebisa bino yango, kasi boyokaki te. Bongo mpo na nini bolingi lisusu koyoka yango? Boni, bino mpe bolingi kokoma bayekoli na ye? **28** Bongo Bafarizeo bakomaki kofinga ye mpe koloba: — Ezali yo nde ozali moyekoli na ye; biso tozali bayekoli ya Moyize. **29** Toyebi ete Nzambe alobaki na Moyize; kasi moto wana, toyebi kutu te soki awuti wapi! **30** Moto yango azongisaki: — Oh, ezali penza likambo ya kokamwa soki boyebi te epai nini awuti! Kasi mpo na ngai, abikisi miso na ngai. **31** Toyebi biso nyonso ete Nzambe ayokaka bato ya masumu te, kasi ayokaka nde moto oyo atosaka Ye mpe asalaka mokano na Ye. **32** Mpe totikala nanu koyoka te ete moto abikisi moto moko akufa miso wuta mbotama na ye. **(aiōn g165)** **33** Soki moto wana awutaki epai ya Nzambe te, akokaki kosala ata eloko moko te. **34** Bazongiselaki ye: — Ndenge nini yo moto oyo obotama mobimba kati na lisumu oteya biso? Boye, babenganaki ye. **35** Tango Yesu ayokaki ete babengani moto wana, akendeki kokutana na ye mpe alobaki na ye: — Boni, ondimi Mwana na Moto? **36** Moto wana azongiselaki Ye: — Nkolo, azali nani? Yebisa ngai mpo ete nandima Ye. **37** Yesu alobaki: — Omoni Ye! Ezali Ye oyo azali koloba na yo. **38** Moto yango azongisaki: — Nkolo, nandimi. Mpe agumbamelaki Ye. **39** Yesu alobaki: — Nayaki mpo na kotia bososoli kati na mokili; mpo ete bakufi miso bakoma komona, mpe ba-oyo bazali komona bakoma bakufi

miso. **40** Bafarizeo mosusu oyo bazalaki elongo na ye bayokaki
maloba yango mpe batunaki Yesu: — Boni, olingi koloba ete biso
mpe tozali bakufi miso? **41** Yesu azongiselaki bango: — Soki
bozalaki bakufi miso, bolingaki kozala na ngambo te; kasi lokola
bolobi ete bomonaka, elingi koloba ete bozali penza na ngambo.

10 Nazali koloba na bino penza ya solo: moto oyo akotaka na
lopango ya bameme na nzela ya ekuke te, kasi amataka na
likolo ya lopango, na esika mosusu, azali moyibi mpe mobomi.
2 Kasi ye oyo akotelaka na ekuke azali mobateli bameme. **3**
Mokengeli afungolelaka mobateli bameme ekuke, bameme
eyokaka mongongo na ye. Mobateli abengaka bameme na ye
na kombo na yango mpe abimisaka yango na libanda. **4** Soki
abimisi bameme na ye nyonso na libanda, alekaka liboso na
yango; mpe bameme elandaka ye na sima, pamba te eyebi
mongongo na ye. **5** Ekotikala ata mokolo moko te kolanda
mopaya; kasi ekokima ye mosika, pamba te eyebi mongongo na
ye te. **6** Yesu ayebisaki bango lisese yango, kasi basosolaki
te tina ya makambo oyo azalaki koyebisa bango. **7** Mpo na
yango, Yesu alobaki na bango lisusu: — Nazali koloba na bino
penza ya solo: Ngai nazali ekuke ya bameme. **8** Bato nyonso
oyo bayaki liboso na Ngai bazali miyibi mpe babomi; bameme
eyokelaki bango te. **9** Ngai nde nazali ekuke; moto nyonso oyo
akokotela na nzela na Ngai akobika; akokota mpe akobima, mpe
akozwa bilei. **10** Moyibi ayaka kaka mpo na koyiba, koboma
mpe kobebisa; kasi Ngai, nayei mpo ete bameme ezwa bomoi
mpe ezwa yango na bofuluki penza. **11** Nazali mobateli malamu
ya bameme. Mobateli malamu ya bameme apesaka bomoi na
ye mpo na bameme na ye. **12** Mosali oyo azali mobateli bibwele
te, oyo azali nkolo bameme te, asalaka kaka mpo na lifuti.

Soki kaka amoni mbwa ya zamba koya, asundolaka bameme mpe akimaka. Bongo mbwa ya zamba ekangaka bameme mpe epanzaka yango. **13** Mosali yango akimaka, pamba te asalaka kaka mpo na lifuti mpe atiaka makanisi na ye na bameme te. **14** Ngai, nazali mobateli malamu ya bibwele; nayebi bameme na Ngai, mpe bameme na Ngai eyebi Ngai **15** —ndenge kaka Tata ayebi Ngai, mpe Ngai nayebi Tata— Nazali kokaba bomoi na Ngai mpo na bameme na Ngai. **16** Nazali na bameme mosusu oyo ezali ya lopango oyo te. Nasengeli komema yango; ekoyoka mongongo na Ngai. Etonga ekozala kaka moko, mpe mobateli bibwele akozala kaka moko. **17** Tata alingaka Ngai mpo ete nazali kokaba bomoi na Ngai; kasi nakozwa yango lisusu. **18** Moto moko te azali kobotola Ngai bomoi yango, kasi Ngai moko nde nazali kokaba yango, na mokano na Ngai moko. Nazali na bokonzi ya kopesa mpe ya kozwa yango lisusu. Yango nde mitindo oyo Tata na Ngai apesaki Ngai. **19** Bayuda bakabwanaki lisusu likolo ya maloba yango. **20** Mingi kati na bango bazalaki koloba: — Azali na molimo mabe! Azali na liboma! Mpo na nini bozali koyoka ye? **21** Bamosusu bazalaki kozongisa: — Maloba wana ezali te ya moto oyo azali na se ya bokonzi ya molimo mabe! Boni, molimo mabe ekoki penza kofungola miso ya bakufi miso? **22** Ekomaki tango ya kosepela feti ya Kobulisa Tempelo ya Yelusalemi. Feti yango esalemaki na tango ya malili makasi. **23** Yesu azalaki kotambola kati na lopango ya Tempelo, na veranda ya Salomo. **24** Bayuda bazingelaki Ye mpe batunaki Ye: — Kino tango nini okotika mitema na biso likolo-likolo? Soki ozali Klisto, yebisa biso yango polele! **25** Yesu azongiselaki bango: — Nayebisaki bino yango, kasi boboyi na bino kondima. Makamwisi oyo nazali kosala na Kombo ya Tata ezali kotatola na tina na

Ngai; **26** kasi bino, boboyi na bino kondima, pamba te bozali
bameme na Ngai te. **27** Bameme na Ngai eyokaka mongongo
na Ngai. Nayebi bameme na Ngai, mpe yango elandaka Ngai.
28 Napesi yango bomoi ya seko: ekokufa soki moke te, mpe
moto ata moko te akobotola yango na loboko na Ngai. **(aiōn g165, aiōnios g166)** **29** Tata na Ngai, oyo apesaki Ngai bameme yango,
aleki bato nyonso na monene, mpe moto moko te akoki kobotola
yango na loboko ya Tata na Ngai. **30** Ngai mpe Tata tozali se
moko. **31** Na bongo, Bayuda balokotaki lisusu mabanga mpo na
koboma Ye, **32** kasi Yesu alobaki na bango: — Nalakisi bino
bikamwa mingi ya minene oyo esalemaki na nguya ya Tata; mpo
na likamwisi nini bolingi koboma Ngai na mabanga? **33** Bayuda
bazongiselaki Ye: — Ezali te mpo na likamwisi moko boye ya
malamu nde tolingi koboma yo, kasi ezali mpo ete ozali kofinga
Nzambe. Lisusu, ezali mpo ete, yo oyo ozali moto, ozali koloba
ete ozali Nzambe. **34** Yesu alobaki na bango: — Ekomama te
kati na mibeko na bino: « Nalobi: ‹ Bozali banzambe? › » **35**
Nzokande, batiaka tembe na Makomi te. Boye, soki abengaki «
banzambe, » bato oyo epai banani Liloba na Nzambe eyaki, **36**
mpo na nini koloba na tina na Ngai oyo Tata abulisa mpe atinda
kati na mokili: « Ozali kofinga, » mpo nalobaki: « Nazali Mwana
na Nzambe? » **37** Soki nasalaka te misala ya Tata na Ngai,
wana bondima na bino Ngai te. **38** Kasi soki nasalaka yango,
ezala soki boboyi na bino kondima Ngai, bondima ata misala
yango, mpo boyeba mpe bososola ete Tata azali kati na Ngai,
mpe Ngai nazali kati na Tata. **39** Mpo na yango, balukaki lisusu
kokanga Ye, kasi Yesu akimaki bango. **40** Akendeki lisusu na
ngambo mosusu ya Yordani, kaka na esika oyo Yoane azalaki
kobatisa bato, mpe atikalaki kuna. **41** Bato mingi penza bayaki

epai na Ye; bazalaki koloba: « Yoane asalaki likamwisi ata moko te, kasi makambo nyonso oyo alobaki na tina na moto oyo ezali ya solo! » **42** Mpe kuna, bato mingi bandimaki Yesu.

11 Kati na mboka Betani, ezalaki na mobali moko na kombo Lazare; azalaki kobela mpe azalaki na bandeko basi mibale: Mari mpe Marte. **2** Mari azali mwasi oyo asopelaki Nkolo malasi mpe asalelaki suki na ye mpo na kopangusa makolo ya Yesu, mpe Lazare oyo azali kobela azali ndeko na ye ya mobali. **3** Bandeko nyonso mibale ya basi batindaki maloba oyo epai ya Yesu: — Nkolo, moto oyo olingaka azali kobela. **4** Tango Yesu ayokaki yango, alobaki: — Bokono oyo ekoboma ye te, kasi ekopesa Nzambe nkembo mpe ekozala nzela mpo ete Mwana na Nzambe azwa lokumu. **5** Nzokande, Yesu azalaki kolinga makasi Marte, ndeko na ye ya mwasi mpe Lazare. **6** Atako ayokaki ete Lazare azali kobela, kasi avandaki lisusu mikolo mibale na esika oyo azalaki. **7** Bongo alobaki na bayekoli na Ye: — Tosengeli sik'oyo kozonga na Yuda. **8** Bayekoli balobaki na Ye: — Moteyi, wuta mokolo oyo Bayuda balingaki koboma Yo na mabanga, eleki nanu mikolo mingi te; bongo mpo na nini olingi lisusu kozonga kuna? **9** Yesu azongisaki: — Boni, moyi ezalaka na bangonga zomi na mibale te? Soki moto atamboli na moyi, akobeta mabaku te, pamba te azali komona pole ya mokili oyo. **10** Nzokande, soki moto atamboli na butu, akobeta penza mabaku, pamba te pole ezali te. **11** Sima na Ye koloba bongo, alobaki na bango lisusu: — Molingami na biso, Lazare, alali pongi; kasi nazali kokende kolamusa ye. **12** Bayekoli balobaki na Yesu: — Nkolo, soki azali kolala pongi, akobika na bokono na ye! **13** Solo, Yesu alingaki koloba ete Lazare akufi, kasi bayekoli bakanisaki ete azali kolobela nde pongi oyo tolalaka. **14** Bongo

Yesu alobaki na bango na polele: — Lazare akufi. **15** Mpe nazali na esengo makasi mpo na bino lokola bozalaki kuna te, pamba te likambo oyo ekosala ete kondima na bino elendisama. Kasi sik'oyo tokende epai na ye. **16** Na bongo, Toma, oyo bazalaki mpe kobenga « Lipasa, » alobaki na bayekoli mosusu: — Biso mpe, tokende mpo ete tokufa elongo na Yesu! **17** Tango Yesu akomaki, ayokaki ete basilaki kokunda Lazare kati na kunda wuta mikolo minei. **18** Mpe lokola Betani ezalaki mosika ya Yelusalemi na bakilometele pene misato, **19** Bayuda mingi bayaki epai ya Mari mpe Marte mpo na kokabola mawa elongo na bango, mpo na kufa ya ndeko na bango. **20** Tango Marte ayokaki ete Yesu azali koya, akendeki kokutana na Ye; kasi Mari atikalaki ya kovanda kati na ndako. **21** Marte alobaki na Yesu: — Nkolo, soki ozalaki awa, ndeko na ngai alingaki kokufa te! **22** Kasi nazali na kondima ete, ata sik'oyo, Nzambe akopesa Yo nyonso oyo okosenga Ye. **23** Yesu alobaki na ye: — Ndeko na yo akosekwa. **24** Marte azongiselaki Yesu: — Nayebi solo ete akosekwa, na mokolo ya suka, na tango bakufi bakosekwa. **25** Yesu alobaki na ye: — Ngai nazali lisekwa mpe bomoi. Moto nyonso oyo andimi Ngai akozala na bomoi, atako akufi. **26** Mpe moto nyonso oyo andimi Ngai, wana azali na bomoi, akotikala kokufa te. Ondimi yango? **(aiōn g165)** **27** Marte azongisaki: — Iyo, Nkolo! Nandimi ete ozali Klisto, Mwana na Nzambe, oyo asengelaki koya na mokili. **28** Sima na Marte koloba bongo, akendeki kobenga Mari, ndeko na ye; mpe wana abendaki ye pembeni, alobaki na ye na mongongo ya se penza: — Moteyi ayei, azali kobenga yo. **29** Tango kaka Mari ayokaki bongo, atelemaki na lombangu mpe akendeki epai ya Yesu. **30** Nzokande, Yesu akotaki nanu te na mboka; azalaki kaka na esika oyo Marte

akutanaki na Ye. **31** Tango Bayuda oyo bazalaki elongo na Mari
kati na ndako mpo na kokabola mawa elongo na ye, bamonaki
Mari kotelema na lombangu mpe kobima libanda, balandaki
ye, pamba te bakanisaki ete akei kolela na kunda. **32** Tango
kaka Mari akomaki na esika oyo Yesu azalaki mpe amonaki
Ye, amibwakaki na makolo na Ye mpe alobaki: — Nkolo, soki
ozalaki awa, ndeko na ngai alingaki kokufa te! **33** Tango Yesu
amonaki Mari mpe Bayuda oyo bayaki elongo na ye kolela,
ayokaki mawa makasi mpe amitungisaki. **34** Atunaki bango: —
Bokundaki ye wapi? Bazongisaki: — Nkolo, yaka kotala. **35**
Yesu alelaki. **36** Bongo Bayuda balobaki: — Tala ndenge nini
alingaki ye! **37** Kasi bamosusu kati na bango balobaki: — Ezali
ye te oyo abikisaki mokufi miso? Bongo ndenge nini akokaki
te kosala ete Lazare akufa te? **38** Lokola Yesu amitungisaki
lisusu makasi, akendeki na kunda. Ezalaki kati na ebombamelo
ya mabanga oyo, na ekotelo na yango, batiaki libanga moko
ya monene. **39** Yesu alobaki na bango: — Botindika libanga.
Kasi Marte, ndeko ya mowei, alobaki na Yesu: — Nkolo, azali
kolumba solo! Wuta bakundaki ye, esali mikolo minei. **40** Yesu
alobaki na ye: — Nalobaki na yo te ete soki ondimi, okomona
nkembo ya Nzambe? **41** Boye batindikaki libanga. Bongo Yesu
atombolaki miso na likolo mpe alobaki: « Tata, nazali kotonda
Yo mpo ete oyoki Ngai. **42** Nayebaki ete oyokaka Ngai tango
nyonso; kasi soki nalobi bongo, ezali mpo ete bato oyo bazali
zingazinga na Ngai bandima ete Yo nde otindaki Ngai. » **43**
Sima na Yesu koloba bongo, agangaki: — Lazare, bima! **44**
Mpe mowei abimaki longwa na kunda; makolo mpe maboko na
ye ezalaki ya kokangama na basinga ya bitendi, mpe elongi
na ye ezalaki ya kozipama na elamba. Bongo Yesu alobaki

na bato oyo bazalaki wana: — Bofungola ye basinga wana mpe botika ye kokende. **45** Kati na Bayuda oyo bayaki epai ya Mari, mingi kati na bango bandimaki Yesu tango bamonaki makambo oyo asalaki; **46** kasi bamosusu bakendeki kokuta Bafarizeo mpo na koyebisa bango makambo yango, oyo Yesu asalaki. **47** Bongo bakonzi ya Banganga-Nzambe mpe Bafarizeo babengisaki Likita-Monene mpe batunanaki: — Tosala nini? Moto oyo azali kosala bikamwa mingi. **48** Soki totiki ye kokoba kosala bongo, bato nyonso bakondima ye; bongo bato ya Rome bakoya bakobebisa Tempelo na biso mpe ekolo na biso. **49** Moko kati na bango, Kayifa, oyo azalaki mokonzi ya Banganga-Nzambe na mobu wana, alobaki na bango: **50** — Bozali kososola eloko moko te; bozali mpe komona te ete ezali mpo na bolamu na bino soki moto moko akufi mpo na bato nyonso, mpo ete ekolo mobimba ebebisama te? **51** Nzokande, makambo oyo azalaki koloba na bango ewutaki na makanisi na ye moko te; kasi lokola azalaki mokonzi ya Banganga-Nzambe na mobu wana, yango wana asakolaki ete Yesu asengelaki kokufa mpo na ekolo ya Bayuda. **52** Mpe asengelaki kokufa kaka mpo na ekolo yango te, kasi mpe mpo na kosangisa kati na libota moko, bana nyonso ya Nzambe, oyo bapalangana bipai na bipai. **53** Ezali na mokolo wana nde bazwaki mokano ya koboma Yesu. **54** Na bongo, Yesu atikaki komilakisa na polele kati na Bayuda; alongwaki wana mpe akendeki na etuka oyo ezalaki pene ya esobe, kati na engumba moko na kombo Efrayimi; mpe avandaki kuna elongo na bayekoli na Ye. **55** Kasi lokola feti ya Pasika ya Bayuda ekomaki pene, bato mingi ya mboka bakendeki na Yelusalemi mpo na komipetola liboso ya feti yango. **56** Bazalaki koluka Yesu mpe kotunana bango na bango kati na lopango ya

Tempelo: — Bokanisi nini? Akoya penza na feti? **57** Nzokande
bakonzi ya Banganga-Nzambe mpe Bafarizeo basilaki kopesa
mitindo ete moto nyonso oyo akoyeba esika oyo Yesu azali,
ayebisa bango mpo ete bakanga ye.

12 Wana etikalaki mikolo motoba mpo ete Pasika ebanda,
Yesu akendeki na Betani epai wapi Lazare, oyo asekwisaki kati
na bakufi, azalaki kovanda. **2** Kuna, balambaki bilei mpo na
Yesu; mpe wana Marte azalaki kobongisa mesa, Lazare azalaki
moko kati na bato oyo bavandaki na mesa elongo na Yesu. **3**
Mari akamataki ndambo ya litele ya malasi ya nar, oyo basangisa
na eloko mosusu te mpe ya motuya makasi, asopaki yango na
makolo ya Yesu mpe asalelaki suki na ye mpo na kopangusa
makolo yango. Ndako mobimba etondaki na solo ya malasi
yango. **4** Bongo moko kati na bayekoli ya Yesu, Yuda Isikarioti,
ye oyo akoteka Ye, alobaki: **5** — Mpo na nini bateki te malasi
oyo na motuya ya mbongo ya bibende nkama misato mpo na
kopesa yango epai ya babola? **6** Yuda Isikarioti alobaki bongo
mpo ete azalaki moyibi; ezalaki te mpo ete azalaki na makanisi
ya kosunga babola. Bongo lokola azalaki mpe kobatela libenga
ya mbongo ya lisanga, azalaki tango nyonso koyiba mbongo.
7 Kasi Yesu alobaki: — Tika ye kimia! Abombi malasi yango
mpo na mokolo oyo bakokunda Ngai. **8** Bokozalaka na babola
tango nyonso; kasi Ngai, bokozalaka na Ngai tango nyonso
te. **9** Lokola Bayuda mingi bayokaki ete Yesu azali na Betani,
bakendeki kuna; bakendeki kaka te mpo na Yesu, kasi mpe
mpo na kotala Lazare oyo Yesu asekwisaki kati na bakufi. **10**
Bongo bakonzi ya Banganga-Nzambe basalaki mabongisi mpo
na koboma mpe Lazare; **11** pamba te likolo na ye, Bayuda ebele
bazalaki kokabwana na Banganga-Nzambe mpo na kondima

Yesu. **12** Mokolo oyo elandaki, ebele ya bato oyo bayaki na
Yelusalemi mpo na feti ya Pasika bayokaki sango ete Yesu mpe
azali kokende kuna na Yelusalemi. **13** Bakataki mandalala mpe
babimaki mpo na kokende koyamba Yesu; bazalaki koganga: «
Ozana! Tika ete apambolama, Ye oyo ayei na Kombo ya Nkolo,
Mokonzi ya Isalaele! » **14** Yesu amonaki mwana moko ya ane
mpe avandaki na likolo na yango kolanda ndenge ekomama:
15 « Siona, engumba kitoko, kobanga te! Tala, mokonzi na yo
azali koya, avandi na likolo ya mwana ya ane! » **16** Bayekoli ya
Yesu bayebaki nanu te tina ya makambo oyo ezalaki kosalema.
Kaka tango Yesu akotaki kati na nkembo nde basosolaki ete
makambo yango ekomamaki na tina na Ye, mpe ete bakokisaki
kaka makambo oyo Makomi eloba. **17** Bato nyonso oyo bazalaki
elongo na Yesu tango abengaki Lazare ete abima na kunda mpe
asekwisaki ye kati na bakufi, bazalaki kotatola makambo oyo
bamonaki. **18** Yango wana ebele ya bato bakendeki koyamba
Yesu mpo ete bayokaki ete Ye nde asalaki likamwisi yango.
19 Bongo Bafarizeo balobanaki bango na bango: — Bomoni,
bokokoka lisusu eloko moko te; bato nyonso bakomi na bango
kolanda ye! **20** Kati na bato oyo bayaki na feti, na Yelusalemi,
mpo na kogumbamela Nzambe, ezalaki na ndambo ya Bagreki.
21 Bakendeki epai ya Filipo, moto ya mboka Betisaida ya Galile,
mpe batalisaki ye bosenga oyo: — Tata, tolingi komona Yesu. **22**
Filipo akendeki koyebisa Andre; bongo bango mibale, Andre
mpe Filipo, bakendeki koyebisa Yesu. **23** Yesu azongiselaki
bango: — Sik’oyo, ngonga ekoki, ngonga oyo Mwana na Moto
asengeli kokota kati na nkembo na Ye. **24** Nazali koloba na bino
penza ya solo: soki mbuma ya ble oyo ekweyi na mabele ekufi
te, mbuma yango ekotikala kaka yango moko. Kasi soki ekufi,

ekobota solo bambuma ebele. **25** Moto nyonso oyo akangami na bomoi na ye akobungisa yango; kasi moto oyo aboyi kokangama na bomoi na ye, kati na mokili oyo, akobatela yango mpo na bomoi ya seko. **(aiōnios g166)** **26** Tika ete moto oyo alingi kosalela Ngai alanda Ngai! Epai Ngai nakozala, mosali na Ngai mpe akozala wana. Tata na Ngai akokumisa moto oyo asalelaka Ngai. **27** Sik'oyo, molimo na Ngai etungisami! Naloba nini? Tata, kangola Ngai na tango oyo ya pasi? Nzokande, ezali penza mpo na tango yango ya pasi nde nakomi kino na ngonga oyo! **28** Tata, pesa Kombo na Yo nkembo! Bongo mongongo moko eyokanaki wuta na Likolo: — Nasili kopesa yango nkembo mpe nakopesa yango lisusu nkembo! **29** Bato oyo bazalaki wana mpe bayokaki mongongo yango balobaki: — Ezali kake! Bato mosusu balobaki: — Anjelu moko asololi na ye! **30** Kasi Yesu alobaki na bango: — Mongongo wana eyokani te mpo na Ngai, kasi mpo na bino. **31** Kosambisama ya mokili elingi kosalema nde sik'oyo; mokonzi ya mokili oyo akobwakama sik'oyo na libanda. **32** Mpe tango bakotombola Ngai longwa na mabele, nakobenda bato nyonso epai na Ngai. **33** Yesu alobaki bongo mpo na kolakisa lolenge ya kufa oyo asengeli kokufa. **34** Bato bazongiselaki Ye: — Mibeko ezali kolakisa biso ete Klisto asengeli kozala na bomoi seko na seko. Bongo ndenge nini yo olobi na biso: « Mwana na Moto asengeli kotombolama? » Nani nde Mwana na Moto? **(aiōn g165)** **35** Yesu alobaki na bango: — Pole ezali nanu kati na bino mpo na mwa tango moke. Botambola, wana bozali na pole, mpo ete molili ekanga bino te na mbalakata; pamba te moto oyo atambolaka kati na molili ayebaka te esika nini azali kotia lokolo. **36** Boye wana bozali nanu na pole, bondima pole mpo ete bokoma bana ya pole. Tango Yesu asilisaki koloba

bongo, akendeki mpe amibombaki mosika na bango. **37** Atako
Yesu asalaki bikamwa ebele na miso na bango, kasi bandimaki
Ye kaka te **38** mpo ete maloba ya mosakoli Ezayi ekokisama:
« Nkolo, nani andimaki mateya na biso? Mpe nguya na Yo
emonisamaki epai ya nani? » **39** Ezali lisusu Ezayi nde alobaki
tina oyo bakokaki kondima te: **40** « Azipaki miso na bango mpe
akomisaki bango mitema makasi, mpo ete bamona te na miso
na bango, basosola te na mitema na bango, babongola mitema
te, mpe ngai nabikisa bango te. » **41** Ezayi alobaki bongo mpo
ete amonaki Nkembo ya Yesu mpe azalaki koloba na tina na
Ye. **42** Nzokande, kati na bakonzi ya Bayuda, mingi bandimaki
Ye; kasi balakisaki te kondima na bango na polele, pamba te
bazalaki kobanga ete Bafarizeo babengana bango na ndako ya
mayangani, **43** pamba te bazalaki kolinga mingi kozwa lokumu
kowuta na bato, kasi lokumu kowuta na Nzambe te. **44** Bongo
Yesu alobaki na mongongo ya makasi: — Moto oyo andimi
Ngai, andimi kaka Ngai te, kasi andimi mpe Ye oyo atindaki
Ngai; **45** mpe moto oyo amoni Ngai, amoni mpe Ye oyo atindaki
Ngai. **46** Ngai, pole, nayaki kati na mokili mpo ete moto nyonso
oyo akondima Ngai azala lisusu te kati na molili. **47** Soki moto
ayoki maloba na Ngai, kasi aboyi kotia yango na misala, Ngai,
nakosambisa ye te; pamba te nayaki te mpo na kosambisa
mokili, kasi mpo na kobikisa yango. **48** Moto oyo aboyi Ngai
mpe ayambi te maloba na Ngai azali na mosambisi na ye: ezali
liloba oyo nateyi nde ekosambisa ye, na mokolo ya suka. **49**
Pamba te nalobaki na Kombo na Ngai moko te; kasi Ye moko
Tata oyo atindaki Ngai apesaki Ngai, lokola mitindo, makambo
oyo nasengeli koloba mpe koteya. **50** Nzokande, nayebi malamu
ete mitindo na Ye epesaka bomoi ya seko; yango wana nazali

koloba makambo oyo, ndenge kaka Tata ayebisaki Ngai yango. **(aiōnios g166)**

13 Liboso ete feti ya Pasika ekoma, Yesu ayebaki ete tango
na Ye ekoki mpo na kotika mokili oyo mpe kokende epai ya
Tata. Lokola azalaki kolinga bato na Ye, oyo bazalaki kati na
mokili, akobaki kolinga bango kino na suka. **2** Bongo, wana
bazalaki kolia elongo, Satana asilaki kotia kati na motema
ya Yuda Isikarioti, mwana mobali ya Simona, makanisi ya
koteka Yesu. **3** Yesu ayebaki ete Tata apesaki Ye bokonzi likolo
ya makambo nyonso, ete awutaki epai ya Nzambe mpe ete
asengelaki kozonga epai ya Nzambe; **4** atelemaki longwa na
mesa, alongolaki bilamba oyo alataki, azwaki eteni moko ya
elamba mpe amikangaki yango na loketo. **5** Bongo, atiaki mayi
na sani mpe abandaki kosukola makolo ya bayekoli na Ye mpe
kopangusa yango na eteni ya elamba oyo amikangaki na loketo.
6 Tango akomaki na esika oyo Simona Petelo azalaki, Simona
Petelo alobaki na Ye: — Nkolo, Yo penza osukola ngai makolo?
7 Yesu azongiselaki ye: — Likambo oyo Ngai nazali kosala, yo
okoki te kososola yango sik'oyo; kasi okososola yango na sima.
8 Kasi Petelo alobaki na Yesu: — Te! Osengeli te kosukola ngai
makolo! Yesu azongiselaki ye: — Soki nasukoli yo makolo te,
okozala lisusu te na libula elongo na Ngai. **(aiōn g165)** **9** Simona
Petelo alobaki na Yesu: — Nkolo, lokola ekomi bongo, kosukola
ngai kaka makolo te, kasi sukola ngai lisusu maboko mpe moto.
10 Yesu alobaki na ye: — Moto oyo awuti komisukola nzoto
azali penza peto; azali kaka na posa ya kosukola makolo na
ye. Nzokande bino, bozali peto; kasi bino nyonso te. **11** Solo,
Yesu ayebaki moto oyo akoteka Ye; yango wana alobaki: «
Bino nyonso bozali peto te. » **12** Sima na Yesu kosukola bango

makolo mpe kolata lisusu bilamba na Ye, avandaki lisusu na mesa mpe alobaki na bango: — Boni, bososoli tina ya likambo oyo nawuti kosala bino? **13** Ndenge bobengaka Ngai « Moteyi » mpe « Nkolo, » bolobaka na bino penza ya solo, pamba te nazali penza Moteyi mpe Nkolo. **14** Boye soki Ngai, Moteyi mpe Nkolo na bino, nasukoli bino makolo, bosengeli, bino mpe, kosukolana makolo; **15** pamba te napesi bino kaka ndakisa, mpo ete, bino mpe, bosalaka ndenge kaka Ngai nasali bino. **16** Nazali koloba na bino penza ya solo: mowumbu aleki nkolo na ye te na bokonzi, mpe ntoma aleki motindi na ye te na bokonzi. **17** Wana bosili koyeba makambo oyo, bozali bato ya esengo soki kaka botie yango na misala. **18** Nazali koloba bongo te na tina na bino nyonso; nayebi bato oyo napona. Kasi esengeli ete eteni oyo ya Makomi ekokisama: « Moto oyo azalaki kolia sani moko elongo na ngai abalukeli ngai! » **19** Namiyebiseli bino yango sik'oyo, liboso ete likambo yango esalema, mpo ete, tango likambo yango ekosalema, bondima ete nazali oyo azali. **20** Nazali koloba na bino penza ya solo: moto oyo ayambi motindami na Ngai ayambi nde Ngai, mpe moto oyo ayambi Ngai ayambi mpe Motindi na Ngai. **21** Sima na Yesu koloba bongo, amitungisaki makasi kati na motema; alobaki: — Nazali koloba na bino penza ya solo: moko kati na bino akoteka Ngai. **22** Bayekoli bakomaki kotalana bango na bango mpe kotunana mpo na koluka koyeba soki Yesu azalaki koloba na tina na nani. **23** Moko kati na bango, moyekoli oyo Yesu azalaki kolinga koleka bayekoli mosusu, avandaki pembeni ya Yesu. **24** Simona Petelo afinaki ye miso mpo na kosenga na ye ete atuna Yesu soki azali koloba bongo na tina na nani. **25** Mbala moko, moyekoli yango alalelaki Yesu na tolo mpe atunaki

Ye: — Nkolo, ezali nani? **26** Yesu azongisaki: — Ezali moto oyo
nakopesa eteni oyo ya lipa sima na Ngai kozindisa yango kati
na elubu. Bongo, sima na Yesu kozindisa eteni yango ya lipa
kati na elubu, akamataki yango mpe apesaki yango epai ya
Yuda Isikarioti, mwana mobali ya Simona. **27** Tango kaka Yuda
azwaki eteni yango ya lipa, Satana akotaki kati na ye. Bongo
Yesu alobaki na ye: — Likambo oyo obongisi kosala, kokisa
yango noki. **28** Kasi, kati na bato oyo bazalaki wana na mesa,
moko te asosolaki tina oyo Yesu alobaki na ye bongo. **29** Lokola
ezalaki Yuda nde azalaki kobatela libenga ya mbongo, bayekoli
mosusu bakanisaki ete Yesu alobi na ye: « Kende kosomba
biloko oyo tosengeli na yango mpo na feti, » to « kende kopesa
lisungi epai ya babola. » **30** Boye, tango kaka Yuda azwaki
eteni yango ya lipa, abimaki mbala moko. Mpe butu ekotaki. **31**
Sima na Yuda kobima, Yesu alobaki: — Sik'oyo, nkembo ya
Mwana na Moto emonisami, mpe Nzambe akozwa nkembo kati
na Ye. [**32** Lokola Nzambe akozwa nkembo kati na Mwana,
]Nzambe mpe akopesa Mwana nkembo, kati na Ye moko, mpe
akosala yango kala mingi te. **33** Bana na Ngai, natikali na tango
moke kaka ya kozala lisusu elongo na bino. Bokoluka Ngai; mpe
makambo oyo nalobaki na Bayuda, yango mpe nazali koyebisa
bino sik'oyo: « Epai Ngai nazali kokende, bino, bokoki te koya
kuna. » **34** Nazali kopesa bino mobeko ya sika: Bolinganaka
bino na bino. Ndenge Ngai nalingi bino, bino mpe bosengeli
kolinganaka bino na bino. **35** Ezali na nzela ya bolingo oyo
bokotalisana bino na bino nde bato nyonso bakoyeba ete bozali
bayekoli na Ngai. **36** Simona Petelo atunaki Yesu: — Nkolo,
ozali kokende wapi? Yesu azongiselaki ye: — Okoki te kolanda
Ngai sik'oyo na esika oyo nazali kokende; okolanda Ngai sima.

37 Petelo atunaki lisusu: — Nkolo, mpo na nini nakoki te kolanda
Yo sik'oyo? Nabongami kokufa mpo na Yo. **38** Yesu azongiselaki
ye: — Obongami penza kokufa mpo na Ngai! Nazali koloba
na yo penza ya solo: liboso ete soso elela, okowangana Ngai
mbala misato.

14 Yesu alobaki: — Tika ete mitema na bino etungisama te!
Bondima Nzambe mpe bondima Ngai. **2** Kati na ndako ya Tata
na Ngai, bisika ezali mingi. Soki ezalaki bongo te, boni, nalingaki
koyebisa bino ete nakeyi kuna mpo na kobongisela bino esika?
3 Mpe, sima na Ngai kobongisa yango, nakozonga mpe nakozwa
bino mpo ete bozala elongo na Ngai; mpe mpo ete bino mpe
bozala na esika oyo Ngai nazali. **4** Boyebi nzela ya esika oyo
nazali kokende. **5** Toma alobaki na Yesu: — Te, Nkolo! Toyebi
te esika oyo ozali kokende; bongo tokoyeba nzela na yango
ndenge nini? **6** Yesu azongiselaki ye: — Ngai, nazali nzela,
solo mpe bomoi. Moto moko te akoki koya epai ya Tata, soki na
nzela na Ngai te. **7** Soki boyebaki Ngai, bolingaki mpe koyeba
Tata na Ngai; mpe kobanda sik'oyo, boyebi Ye mpe bomoni Ye.
8 Filipo alobaki na Yesu: — Nkolo, lakisa biso Tata; tozali na
posa ya eloko mosusu te. **9** Yesu azongiselaki ye: — Ah Filipo!
Kala nyonso oyo nazalaka elongo na bino, oyebaka na yo kaka
Ngai te? Moto oyo amoni Ngai amoni Tata. Bongo ndenge nini
olobi: « Lakisa biso Tata? » **10** Ondimi te ete nazali kati na Tata,
mpe ete Tata azali kati na Ngai? Maloba oyo nayebisaka bino,
nalobaka yango te na bokonzi na Ngai moko; ezali Tata oyo azali
kati na Ngai nde azali kokokisa bongo misala na Ye. **11** Bondima
Ngai: nazali kati na Tata, mpe Tata azali kati na Ngai. Soki te,
bondima ata mpo na misala oyo bomoni Ngai kosala. **12** Nazali
koloba na bino penza ya solo: moto oyo andimi Ngai akosala

misala oyo nazali kosala; akosala kutu misala oyo eleki minene, pamba te nazali kokende epai ya Tata. **13** Mpe nakosala nyonso oyo bokosenga na Kombo na Ngai, mpo ete Tata azwa lokumu kati na Mwana. **14** Soki bosengi Ngai eloko na Kombo na Ngai, nakosala yango. **15** Soki bolingaka Ngai, bokobatela mibeko na Ngai. **16** Mpe Ngai, nakosenga epai ya Tata ete apesa bino Molobeli mosusu mpo ete azala elongo na bino tango nyonso, **(aiōn g165)** **17** Molimo ya solo, Molimo oyo mokili ekoki koyamba te mpo ete ezali komona Ye te to eyebi Ye te. Kasi bino, boyebi Ye, pamba te azali elongo na bino mpe azali kati na bino. **18** Nakotika bino te lokola bana bitike; nakozongela bino. **19** Etikali kaka tango moke, mokili ekomona Ngai lisusu te; kasi bino, bokomona Ngai. Mpo ete nazali na bomoi, bino mpe bokozala na bomoi. **20** Tango mokolo yango ekokoma, bokososola ete nazali kati na Tata na ngai; bokososola lisusu ete bozali kati na Ngai, mpe Ngai nazali kati na bino. **21** Moto oyo alingaka Ngai, ezali ye oyo abatelaka mibeko na Ngai mpe atiaka yango na misala. Tata na Ngai akolinga moto oyo alingaka Ngai; Ngai mpe nakolinga ye mpe nakomimonisa epai na ye. **22** Yuda (Yuda Isikarioti te) atunaki Yesu: — Nkolo, mpo na nini komimonisa epai na biso, kasi epai ya mokili te? **23** Yesu azongiselaki ye: — Moto oyo alingaka Ngai akobatela maloba na Ngai, mpe Tata na Ngai akolinga ye; bongo tokoya epai na ye mpe tokovanda elongo na ye. **24** Kasi moto oyo alingaka Ngai te, akobatela mpe maloba na Ngai te. Nzokande, Liloba oyo bozali koyoka ezali ya Ngai te, kasi ezali Liloba ya Tata oyo atindaki Ngai. **25** Nayebisi bino makambo oyo nyonso, wana nazali nanu elongo na bino. **26** Kasi Molobeli, Molimo Mosantu oyo Tata akotinda na Kombo na Ngai, akoteya bino makambo nyonso mpe akosunga bino mpo

ete bobosana te nyonso oyo nayebisaki bino. **27** Nakeyi, kasi
natikeli bino kimia; napesi bino kimia na Ngai. Nazali kopesa bino
te ndenge mokili epesaka. Tika ete mitema na bino etungisama
te mpe bobanga te! **28** Boyoki Ngai koloba na bino ete nakeyi,
mpe lisusu ete nakozongela bino. Soki bozalaki kolinga Ngai,
bolingaki kosepela na kokende na Ngai epai ya Tata, pamba te
Tata aleki Ngai na monene. **29** Nayebisi bino makambo yango
sik'oyo, liboso ete esalema, mpo ete bokoka kondima, na mokolo
oyo ekosalema. **30** Kobanda sik'oyo, nakoloba na bino lisusu
mingi te, pamba te mokonzi ya mokili oyo azali koya. Ezali te
mpo ete azali na nguya moko te likolo na Ngai, **31** kasi ezali
mpo ete mokili eyeba ete nalingaka Tata, mpe ete nazali kosala
kolanda ndenge atindaki Ngai. Botelema; tolongwa awa.

15 Nazali nzete ya solo ya vino, mpe Tata na Ngai azali nkolo
elanga. **2** Tata na Ngai akataka etape nyonso oyo, kati na Ngai,
ebotaka mbuma te; mpe abongisaka bitape nyonso oyo ebotaka
bambuma, mpo ete ebota lisusu bambuma ebele koleka. **3** Bino
mpe, bosili kokoma peto mpo na liloba oyo nateyaki bino. **4**
Bowumela kati na Ngai, mpe Ngai nakowumela kati na bino.
Ndenge etape ekoki kobota bambuma te na ndenge na yango
moko, soki ekangani te na nzete na yango ya vino, ndenge
wana mpe bino, bokoki kobota bambuma te soki bokangani
na Ngai te. **5** Nazali nzete ya vino; bino, bozali bitape. Moto
oyo akowumela kati na Ngai, mpe Ngai kati na ye, akobotaka
bambuma ebele, pamba te bokoki kosala eloko moko te, soki
na lisungi na Ngai te. **6** Moto oyo akowumela te kati na Ngai
akobwakama na libanda ya elanga, lokola bitape oyo bakati:
ekokawuka, bakolokota yango, bakobwaka yango na moto mpe
ekozika. **7** Soki bokowumela kati na Ngai, mpe maloba na Ngai

ekowumela kati na bino, bosenga nyonso oyo bolingi, bokozwa yango. **8** Soki boboti bambuma ebele mpe botalisi, na nzela yango, ete bozali bayekoli na Ngai, Tata na Ngai azwa lokumu. **9** Ndenge Tata alingaki Ngai, Ngai mpe nalingaki bino; boye, bowumela kati na bolingo na Ngai. **10** Soki kaka bobateli mibeko na Ngai, bokowumela kati na bolingo na Ngai, ndenge Ngai nabatelaki mibeko ya Tata na Ngai mpe nawumelaka kati na bolingo na Ye. **11** Nalobi na bino makambo oyo nyonso mpo ete esengo na Ngai ezala kati na bino, mpe esengo na bino ezala ya kokoka. **12** Tala mobeko na Ngai: bolinganaka bino na bino ndenge Ngai nalingaki bino. **13** Bolingo oyo eleki monene ezali: kokaba bomoi mpo na balingami. **14** Bozali baninga na Ngai soki bozali kosala makambo oyo nazali kotinda bino. **15** Nazali kobenga bino lisusu te « bawumbu, » pamba te mowumbu ayebaka te makambo oyo nkolo na ye asalaka. Nzokande, nazali kobenga bino « baninga na Ngai, » pamba te nayebisi bino makambo nyonso oyo nayekolaki epai ya Tata na Ngai. **16** Ezali bino te bato boponaki Ngai! Ngai nde naponaki bino mpe napesaki bino mosala mpo ete bokende, bobota bambuma, bambuma oyo ekowumela; mpe mpo ete Tata apesa bino nyonso oyo bokosenga Ye na Kombo na Ngai. **17** Tala mobeko na Ngai: bolinganaka bino na bino. **18** Solo, mokili ezali koyina bino; kasi boyeba ete eyinaki Ngai liboso na bino. **19** Soki kaka bozalaki ya mokili, mokili ekokaki kolinga bino lokola bato na yango penza. Nzokande, bozali ya mokili te, pamba te nasilaki kopona mpe kolongola bino na se ya bokonzi na yango mpo na kobulisa bino; yango wana mokili ezali koyina bino. **20** Bobosana te makambo oyo nayebisaki bino: « Mowumbu aleki nkolo na ye te, na bokonzi. » Lokola banyokolaki Ngai, bino mpe bakonyokola

bino; soki babatelaki mateya na Ngai, bakobatela mpe mateya
na bino. **21** Bakosala bino makambo wana nyonso likolo na
Ngai, pamba te bayebi te Ye oyo atindaki Ngai. **22** Soki nayaki
te mpe soki nalobaki na bango te, balingaki te komema ngambo
ya lisumu; kasi sik'oyo, bakoki komilongisa te na tina na lisumu
na bango. **23** Pamba te moto oyo ayini Ngai ayini mpe Tata na
Ngai. **24** Mpe soki nasalaki te, kati na bango, misala wana oyo
moto ata moko te asalaki, balingaki te kozala na ngambo ya
lisumu. Kasi sik'oyo, atako bamonaki misala yango, bazali kaka
kokoba koyina biso: Ngai mpe Tata na Ngai. **25** Kasi ezali mpo
ete liloba oyo ekomama kati na mibeko na bango ekokisama: «
Bayinaki Ngai kaka pamba. » **26** Tango Molobeli akoya, oyo
nakotindela bino kowuta epai ya Tata —Molimo ya bosolo, oyo
akowuta epai ya Tata— akotatola Ye moko na tina na Ngai; **27**
bongo bino mpe bokotatola na tina na Ngai, pamba te bozali
elongo na Ngai wuta na ebandeli.

16 Nalobi na bino makambo oyo nyonso mpo ete bokweya
te na komekama to mpo ete kondima na bino ekweya te. **2**
Pamba te bakobengana bino na bandako ya mayangani; mpe
tango elingi kutu kokoka, tango oyo moto nyonso oyo akoboma
bino akokanisa ete, wana azali kosala bongo, azali kobonzela
Nzambe mbeka. **3** Bakosala bongo mpo ete batikalaki koyeba
te ezala Tata to ngai. **4** Namiyebiseli bino makambo wana
nyonso mpo ete, soki tango yango ekoki, bokanisa ete Ngai
nasilaki koyebisa bino yango. Nayebisaki bino yango te wuta na
ebandeli, mpo ete nazalaki nanu elongo na bino. **5** Sik'oyo,
nazali kokende epai na Ye oyo atindaki Ngai, mpe moko te kati
na bino azali kotuna Ngai: « Ozali kokende wapi? » **6** Kasi mpo
ete nalobi na bino bongo, mawa etondi kati na mitema na bino.

7 Nzokande, nalobi na Ngai kaka bosolo. Ezali penza mpo na
bolamu na bino ete Ngai nakende; pamba te soki nakeyi te,
Molobeli akoya te epai na bino; kasi soki nakeyi, nakotindela
bino Ye. **8** Bongo tango akoya, akotalisa bato ya mokili na tina
na lisumu, na tina na bosembo mpe na tina na kosambisama: **9**
na tina na lisumu, pamba te bandimaka Ngai te; **10** na tina na
bosembo, pamba te nakeyi epai ya Tata, mpe bokomona Ngai
lisusu te; **11** na tina na kosambisama, pamba te mokonzi ya
mokili oyo asili kosambisama. **12** Nazali lisusu na makambo
mingi ya koyebisa bino, kasi bokokoka kososola yango te sik'oyo.
13 Tango akoya, Molimo ya bosolo, akotambolisa bino kati na
bosolo nyonso; pamba te akoloba te makambo kowuta na Ye
moko, kasi akoloba kaka makambo nyonso oyo akoyoka, mpe
akoyebisa bino makambo oyo ekoya; **14** akomonisa nkembo
na Ngai, pamba te akozwa makambo kowuta epai na Ngai
mpe akoyebisa bino yango. **15** Nyonso oyo ezali ya Tata ezali
mpe ya Ngai; yango wana nalobi ete akozwa makambo kowuta
epai na Ngai mpe akoyebisa bino yango. **16** Etikali mwa tango
moke mpo ete bomona Ngai lisusu te; mpe sima na mwa
tango, bokomona Ngai lisusu. **17** Ndambo ya bayekoli ya Yesu
bakomaki komituna: — Yesu alingi penza koyebisa biso nini na
maloba oyo: « Etikali mwa tango moke mpo ete bomona Ngai
lisusu te; mpe sima na mwa tango, bokomona Ngai lisusu » mpe
« nazali kokende epai ya Tata? » **18** Bamitunaki lisusu: — Alingi
kotalisa nini tango alobi: « Etikali mwa tango moke? » Tozali
kososola te ndimbola to tina na yango. **19** Wana Yesu asosolaki
ete balingi kotuna Ye motuna, alobaki na bango: — Boni, bozali
solo na posa ya koyeba tina ya maloba na Ngai oyo: « Etikali
mwa tango moke mpo ete bomona Ngai lisusu te; mpe sima na

mwa tango, bokomona Ngai lisusu? » **20** Nazali koloba na bino
penza ya solo: wana bino bokozala kolela mpe komitungisa,
mokili ekosepela; bokozala solo na mawa, kasi mawa na bino
ekobongwana esengo. **21** Na tango ya kobota, mwasi ayokaka
pasi makasi, pamba te eleko ya kobimisa mwana wuta kati na
libumu na ye ekoki; kasi soki kaka aboti, abosanaka pasi nyonso
oyo amonaki, mpo na esengo oyo atondaka na yango mpo ete
aboti moto. **22** Bino mpe ndenge moko, bozali sik'oyo na mawa;
kasi tango nakomona bino lisusu, mitema na bino ekotonda na
esengo, mpe moto ata moko te akokoka kolongola bino esengo
yango. **23** Na mokolo yango, bokopesa Ngai lisusu ata motuna
moko te. Nazali koloba na bino penza ya solo: Tata akopesa bino
nyonso oyo bokosenga Ye na Kombo na Ngai. **24** Kino sik'oyo,
bosengi nanu eloko moko te na Kombo na Ngai. Bosenga, mpe
bokozwa, mpo ete esengo na bino ezala ya kokoka. **25** Nalobaki
na bino makambo wana nyonso na masese; kasi tango ezali
koya, tango oyo nakoloba na bino lisusu na masese te, kasi
tango oyo nakoyebisa bino na polele penza makambo oyo etali
Tata. **26** Na mokolo wana, bokosenga na Kombo na Ngai. Nazali
koloba na bino te ete nakosengela bino epai ya Tata. **27** Ye moko
Tata alingaka bino, pamba te bolingaka Ngai mpe bondimaki ete
nawutaki epai na Nzambe. **28** Solo, nawutaki epai ya Tata mpe
nayaki kati na mokili; mpe sik'oyo, nazali kotika mokili mpe nazali
kozonga epai ya Tata. **29** Bayekoli ya Yesu balobaki: — Okomi
sik'oyo koloba na biso na polele mpe otiki koloba na masese! **30**
Tososoli sik'oyo ete oyebi nyonso, mpe ete ozali na posa te ete
bapesa Yo mituna. Mpo na yango, tondimi solo ete owutaki epai
ya Nzambe. **31** Yesu azongiselaki bango: — Bondimi sik'oyo?
32 Kasi boyeba malamu ete tango ezali koya, mpe esili kokoka,

tango oyo bokopanzana na bangambo nyonso, moto na moto na ngambo na ye, mpe oyo bokotika Ngai, Ngai moko. Kasi nazali Ngai moko te, pamba te Tata azali elongo na Ngai. **33** Nasengelaki koloba na bino bongo mpo ete bozala na kimia kati na Ngai. Kati na mokili, bozali solo komona pasi; kasi boyika mpiko, nalongi mokili.

17 Sima na Yesu koloba bongo, atombolaki miso na Ye na Likolo mpe abondelaki: Tata, tango ekoki; monisa nkembo ya Mwana na Yo mpo ete Mwana mpe amonisa nkembo na Yo; **2** pamba te opesaki Ye bokonzi likolo ya bato nyonso, mpo ete apesa bomoi ya seko epai ya bato nyonso oyo opesaki Ye. **(aiōnios g166)** **3** Nzokande, bomoi ya seko ezali: koyeba Yo oyo ozali Nzambe moko kaka ya solo, mpe koyeba Yesu-Klisto oyo otindaki. **(aiōnios g166)** **4** Namonisi nkembo na Yo awa na mokili mpe nasilisi mosala oyo opesaki Ngai. **5** Sik'oyo Tata, pesa Ngai lisusu nkembo oyo nazalaki na yango kuna epai Yo ozali liboso ete okela mokili. **6** Namonisi nkembo na Yo epai ya bato oyo opesaki Ngai sima na Yo kolongola bango na misala ya mokili. Bazalaki bato na Yo, kasi opesaki Ngai bango; mpe batosi Liloba na Yo. **7** Bayebi malamu sik'oyo ete nyonso oyo opesaki Ngai ewutaki solo epai na Yo; **8** pamba te nateyaki bango maloba oyo opesaki Ngai, mpe bayambaki yango na esengo; bayebi ete nawutaki solo epai na Yo, mpe bandimi ete Yo nde otindaki Ngai. **9** Nazali kobondela nde mpo na bango; nazali kobondela te mpo na bato ya mokili, kasi mpo na bato oyo opesaki Ngai, mpo ete bazali bato na Yo. **10** Bato na Yo nyonso bazali bato na Ngai, mpe bato na Ngai nyonso bazali bato na Yo; mpe nkembo na Ngai ezali komonisama kati na bango. **11** Kala mingi te, nakozala lisusu te kati na mokili, pamba te nazali

koya epai na Yo; kasi bango, bakokoba kozala kati na mokili.
Tata na Ngai, Yo oyo ozali Mosantu, batela bango na nguya ya
Kombo na Yo, Kombo oyo opesaki Ngai, mpo ete bazala moko
ndenge Yo na Ngai tozali moko. **12** Wana nazalaki elongo na
bango, nabatelaki bango na nguya ya Kombo na Yo, Kombo oyo
opesaki Ngai; nabatelaki bango malamu, mpe moko te kati na
bango abungaki, longola kaka ye oyo asengeli na libebi mpo ete
Makomi ekokisama. **13** Sik'oyo, nazali koya epai na Yo; kasi
nazali koloba makambo oyo tango nazali nanu kati na mokili
mpo ete esengo na Ngai, oyo ezali ya kokoka, ezala kati na
bango. **14** Nateyaki bango maloba oyo oyebisaki Ngai, mpe
mokili eyinaki bango mpo ete bazali bato ya mokili te, ndenge
Ngai mpe nazali ya mokili te. **15** Nazali kosenga na Yo te ete
olongola bango kati na mokili, kasi nde obatela bango liboso ya
Satana. **16** Bazali bato ya mokili te, ndenge Ngai mpe nazali ya
mokili te. **17** Bulisa bango na nzela ya bosolo na Yo, Liloba
na Yo ya solo. **18** Ndenge otindaki Ngai kati na mokili, ndenge
wana mpe Ngai nazali kotinda bango. **19** Namibonzaki mobimba
epai na Yo mpo na bango, mpo ete bango mpe babulisama na
nzela ya bosolo. **20** Nazali kobondela mpo na bango kaka te,
kasi mpe mpo na bato oyo bakondima Ngai na nzela ya mateya
na bango, **21** mpo ete bango nyonso bazala moko ndenge Yo
Tata ozali kati na Ngai, mpe Ngai kati na Yo; ete bango mpe
bazala moko kati na biso, mpe ete mokili endima ete ezali Yo
nde otindaki Ngai. **22** Nasaleli bango ngolu ya kobika nkembo
na Yo ndenge kaka osalaki mpo na Ngai, mpo ete bazala moko
ndenge biso mpe tozali moko: **23** Ngai kati na bango, mpe Yo
kati na Ngai. Ezali kaka na nzela wana nde bakokoka kozala
penza moko, mpo ete mokili eyeba penza ete Yo nde otindaki

Ngai, mpe ete olingaka bango ndenge olingaka Ngai. **24** Tata, nalingi ete bato oyo opesaki Ngai bazala elongo na Ngai kuna epai nazali kokende, mpo ete bamona nkembo na Ngai, nkembo oyo opesaki Ngai, pamba te olingaki Ngai liboso ete okela mokili. **25** Tata, Yo oyo ozali sembo, mokili eyebi Yo te; kasi Ngai nayebi Yo, mpe bato oyo bayebi ete Yo nde otindaki Ngai. **26** Nalakisi bango nguya ya Kombo na Yo, mpe nakokoba kolakisa bango yango, mpo ete bolingo oyo ozali na yango mpo na Ngai ezala kati na bango, mpe Ngai nazala kati na bango.

18 Sima na Yesu kobondela, akendeki elongo na bayekoli na Ye mpe bakatisaki lubwaku ya Sedron epai wapi elanga moko ezalaki. Yesu akotaki na elanga yango elongo na bayekoli na Ye. **2** Yuda oyo asilaki komibongisa mpo na kokaba Yesu ayebaki esika yango malamu, pamba te Yesu azalaki kokende kuna mbala mingi elongo na bayekoli na Ye. **3** Boye Yuda akendeki na elanga yango mpe amemaki lisanga ya basoda mpe ya bakengeli oyo bakonzi ya Banganga-Nzambe mpe Bafarizeo bapesaki ye. Bato yango basimbaki minda, banzete oyo ezalaki kopela moto mpe bibundeli. **4** Lokola Yesu ayebaki makambo nyonso oyo esengeli kokomela Ye, akendeki kokutana na bango mpe atunaki bango: — Bozali koluka nani? **5** Bazongisaki: — Yesu ya Nazareti. Yesu alobaki na bango: — Ezali Ngai oyo. Mpe Yuda oyo atekaki Yesu epai na bango azalaki wana elongo na bango. **6** Tango Yesu alobaki na bango: « Ezali Ngai oyo, » bazongaki na sima mpe bakweyaki na mabele. **7** Yesu atunaki bango lisusu: — Bozali koluka nani? Bazongisaki: — Yesu ya Nazareti. **8** Yesu alobaki na bango: — Nasili koloba na bino ete ezali Ngai. Soki ezali Ngai nde bozali koluka, botika bato mosusu kokende. **9** Ezali bongo nde esengelaki kokokisama, liloba

oyo Yesu alobaki: « Kati na bato oyo opesaki ngai, nabungisi ata moko te. » **10** Lokola Simona Petelo azalaki na mopanga, abimisaki yango wuta na ebombelo na yango, abetaki mosali ya mokonzi ya Banganga-Nzambe mpe akataki ye litoyi ya ngambo ya loboko ya mobali. Kombo ya mosali yango ezalaki Malikisi. **11** Kasi Yesu alobaki na Petelo: — Zongisa mopanga na yo kati na ebombelo na yango. Boni, nasengeli te komela kopo ya pasi, oyo Tata apesi Ngai? **12** Lisanga ya basoda, mokonzi na bango mpe bakengeli ya Bayuda bakamataki Yesu mpe bakangaki Ye basinga; **13** bamemaki Ye liboso epai ya Ana oyo azalaki tata-bokilo ya Kayifa, mokonzi ya Banganga-Nzambe, na mobu wana. **14** Ezalaki mpe Kayifa wana nde apesaki Bayuda toli oyo: « Eleki malamu ete moto moko akufa mpo na bato nyonso. » **15** Simona Petelo mpe moyekoli mosusu bazalaki kolanda Yesu. Moyekoli yango ayebanaki na mokonzi ya Banganga-Nzambe, mpe akotaki elongo na Yesu na lopango ya kati ya ndako ya mokonzi ya Banganga-Nzambe. **16** Petelo azalaki kozela libanda, na liboso ya ekuke. Moyekoli wana, oyo ayebanaki na mokonzi ya Banganga-Nzambe, abimaki, asololaki na mwasi mokengeli ekuke mpe akotisaki Petelo. **17** Mwasi mosali oyo azalaki kokengela ekuke atunaki Petelo: — Boni, yo mpe ozali te moko kati na bayekoli ya moto wana? Petelo azongisaki: — Nazali moyekoli na ye te. **18** Lokola malili ezalaki, basali mpe bakengeli bapelisaki moto mpe batelemaki pembeni-pembeni mpo na koyetola. Petelo mpe azalaki wana elongo na bango mpo na koyetola. **19** Mokonzi ya Banganga-Nzambe apesaki Yesu mituna na tina na bayekoli na Ye mpe na tina na mateya na Ye. **20** Yesu azongiselaki ye: — Nazalaki koloba na polele penza na miso ya bato nyonso, nazalaki koteya tango nyonso

kati na bandako ya mayangani mpe kati na Tempelo, epai wapi Bayuda nyonso basanganaka; nalobaki eloko moko te na nkuku. **21** Mpo na nini ozali kotuna Ngai mituna? Tuna epai ya bato oyo bayokaki Ngai koloba. Ezali bango nde bakoki koyeba malamu makambo oyo nazalaki koloba. **22** Tango kaka Yesu alobaki bongo, moko kati na bakengeli oyo bazalaki wana abetaki Ye mbata na koloba: — Boni! Ezali bongo nde ozali kozongisela mokonzi ya Banganga-Nzambe? **23** Yesu alobaki na ye: — Soki nalobi mabe, mabe yango ezali wapi? Kasi soki nalobi na Ngai kaka solo, mpo na nini kobeta Ngai? **24** Bongo Ana atindaki Yesu oyo azalaki kaka ya kokangama na basinga, epai ya Kayifa, mokonzi ya Banganga-Nzambe. **25** Wana Simona Petelo azalaki nanu koyetola moto, batunaki ye: — Yo mpe ozali te moko kati na bayekoli na ye? Petelo awanganaki yango na koloba: — Te, nazali moyekoli na ye te. **26** Kasi moko kati na basali ya mokonzi ya Banganga-Nzambe, ndeko mobali ya moto oyo Petelo akataki litoyi, alobaki: — Boni, ngai namonaki yo te elongo na ye kati na elanga? **27** Kasi Petelo awanganaki yango lisusu; mpe mbala moko, soso elelaki. **28** Bongo na tongo makasi, longwa na ndako ya Kayifa, bamemaki Yesu kati na ndako ya moyangeli oyo azalaki moto ya Rome. Kasi bango moko bato oyo bamemaki Yesu bakotaki te kati na ndako ya moyangeli, mpo ete bamikomisa mbindo te mpe mpo ete bazwa nzela ya kolia bilei ya Pasika. **29** Yango wana moyangeli Pilato abimaki na libanda mpe atunaki bango: — Bofundi moto oyo mpo na likambo nini? **30** Bazongiselaki ye: — Soki moto oyo asalaki mabe te, tolingaki mpe koya te kotika ye na maboko na yo. **31** Pilato alobaki na bango: — Bokamata ye mpe bosambisa ye bino moko kolanda mibeko na bino. Bayuda bazongiselaki

ye: — Biso tozali na ndingisa te ya kokatela moto etumbu ya kufa. **32** Ezali ndenge wana nde ekokisamaki maloba oyo Yesu alobaki mpo na kolakisa lolenge ya kufa oyo asengelaki kokufa. **33** Pilato azongaki kati na ndako ya moyangeli, abengaki Yesu mpe atunaki Ye: — Boni, ozali mokonzi ya Bayuda? **34** Yesu azongisaki: — Boni, ezali na ndenge na yo moko nde olobi yango to bato mosusu nde bayebisi yo na tina na Ngai? **35** Pilato atunaki Yesu: — Boni, okanisi ete ngai nazali Moyuda? Ezali bato ya ekolo na yo moko mpe bakonzi ya Banganga-Nzambe nde bayei kotika yo na maboko na ngai. Osali nini? **36** Yesu azongisaki: — Bokonzi na Ngai ezali ya mokili oyo te; soki ezalaki ya mokili oyo, basali na Ngai balingaki kobunda mpo ete nakweya te na maboko ya Bayuda. Solo, bokonzi na Ngai ezali ya mokili oyo te. **37** Pilato atunaki: — Elingi koloba nini, ozali nde mokonzi? Yesu azongisaki: — Yo nde olobi yango ete nazali mokonzi. Nabotamaki mpe nayaki kati na mokili mpo na kopesa litatoli na tina na solo. Moto oyo azali kati na solo ayokaka mongongo na Ngai. **38** Pilato atunaki Ye: — Solo ezali nini? Sima na koloba maloba wana, Pilato abimaki lisusu na libanda epai wapi Bayuda bazalaki mpe alobaki na bango: — Nazwi ye na likambo moko te ya mabe mpo ete nakatela ye etumbu ya kufa. **39** Kasi lokola ezali momesano epai na bino ete nabimisa na boloko mokangami moko, na tango ya feti ya Pasika, bozwa sik'oyo mokano. Bolingi ete natika mokonzi ya Bayuda mpo ete akoma nsomi? **40** Bango nyonso bazongisaki na koganga: — Te! Ye te! Bimisa nde Barabasi! Nzokande, Barabasi azalaki moyibi mpe mobomi bato.

19 Bongo Pilato apesaki mitindo ete bakamata Yesu, mpe abetisaki Ye fimbu. **2** Basoda basalaki ekoti na banzube mpe

balatisaki Ye yango na moto; balatisaki Ye lisusu nzambala ya motane. **3** Bazalaki koya koloba na Ye: « Mbote, mokonzi ya Bayuda! » Mpe babandaki kobeta Ye bambata. **4** Pilato abimaki lisusu mpe alobaki na bango: — Botala! Nayei na Ye na libanda epai na bino mpo boyeba ete ngai nazwi Ye na mabe moko te. **5** Boye, Yesu abimaki alata ekoti ya nzube mpe nzambala ya motane. Pilato alobaki na bango: — Moto yango, ye oyo! **6** Tango kaka bakonzi ya Banganga-Nzambe mpe bakengeli bamonaki Yesu, babandaki koganga: — Baka ye na ekulusu! Baka ye na ekulusu! Kasi Pilato azongisaki: — Bino moko, bokamata ye mpe bobaka ye na ekulusu; ngai nazwi ye na mabe ata moko te. **7** Bayuda balobaki na molende nyonso: — Tozali na Mobeko; mpe kolanda Mobeko na biso, asengeli kokufa, pamba te amikomisi Mwana na Nzambe. **8** Tango Pilato ayokaki maloba wana, abangaki lisusu makasi. **9** Azongaki lisusu kati na ndako ya moyangeli mpe alobaki na Yesu: — Ozali moto ya mboka nini? Kasi Yesu apesaki ye eyano te. **10** Pilato alobaki na Ye: — Boni, oboyi kozongisela ngai eyano? Oyebi te ete ngai nazali na makoki ya kobaka yo na ekulusu mpe ya kotika yo? **11** Yesu alobaki na ye: — Okokaki kozala na bokonzi moko te likolo na Ngai soki epesamelaki yo te wuta na likolo. Yango wana, moto oyo akabi Ngai na maboko na yo asali lisumu monene koleka. **12** Kobanda kaka na ngonga wana, Pilato akomaki koluka nzela ya kotika Yesu; kasi Bayuda babandaki lisusu koganga: — Soki otiki ye, wana ozali na yo moninga ya Sezare te! Pamba te moto nyonso oyo amikomisi mokonzi azali monguna ya Sezare. **13** Tango Pilato ayokaki bongo, amemaki Yesu na libanda mpe avandaki na esambiselo, na esika oyo babengaka, na lokota ya Arami, « Gabata. » **14** Ezalaki mokolo ya suka mpo na kokoma

na mokolo ya Pasika, na ngonga ya midi. Pilato alobaki na Bayuda: — Botala mokonzi na bino! **15** Kasi babandaki koganga: — Boma ye! Boma ye! Baka ye na ekulusu! Pilato alobaki na bango lisusu: — Nasengeli penza kobaka mokonzi na bino na ekulusu? Bakonzi ya Banganga-Nzambe bazongisaki: — Tozali kaka na Sezare lokola mokonzi, mokonzi mosusu azali te! **16** Pilato akabaki Yesu na maboko na bango mpo ete babaka Ye na ekulusu. Boye, bakamataki Yesu mpe bakendeki na Ye. **17** Yesu amemaki, Ye moko, ekulusu na Ye; abimaki na engumba mpe akendeki na esika oyo babengaka, na lokota ya Arami, « Gologota. » **18** Ezalaki na esika yango nde babakaki Yesu na ekulusu, elongo na bato mosusu mibale: moko, na ngambo ya loboko ya mobali ya Yesu; mosusu, na ngambo ya loboko na Ye ya mwasi. **19** Pilato akomaki na libaya, makomi oyo atiaki na ekulusu; akomaki: Yesu, moto ya Nazareti, Mokonzi ya Bayuda. **20** Lokola esika oyo babakaki Yesu na ekulusu ezalaki pene ya engumba, Bayuda ebele batangaki makomi yango, pamba te bakomaki yango na lokota ya Ebre, lokota ya latino mpe lokota ya Greki. **21** Bakonzi ya Banganga-Nzambe balobaki na Pilato: — Osengelaki te kokoma: « Mokonzi ya Bayuda; » osengelaki nde kokoma: « Moto oyo alobaki: ‹ Nazali mokonzi ya Bayuda. › » **22** Kasi Pilato azongisaki: — Makambo oyo nakomi ekotikala kaka ndenge wana. **23** Sima na basoda kobaka Yesu na ekulusu, bakamataki bilamba na Ye mpe bakabolaki yango na biteni minei: soda moko na moko azwaki eteni moko. Bakamataki mpe nzambala na Ye, oyo ezalaki ya kotongama te, kasi ezalaki kaka elamba moko, kobanda na likolo kino na se. **24** Basoda balobanaki bango na bango: — Topasola yango te, kasi tobeta zeke mpo na koyeba soki nani akozwa yango.

Esalemaki bongo mpo ete Makomi oyo ekokisama: « Bakabolaki bilamba na ngai kati na bango mpe babetaki zeke mpo na nzambala na ngai. » Ezali makambo wana nde basoda basalaki. **25** Tala bato oyo batelemaki pene ya ekulusu ya Yesu: Mama na Ye, ndeko mwasi ya mama na Ye, Mari oyo azalaki mwasi ya Klopasi, mpe Mari ya mboka Magidala. **26** Tango Yesu amonaki ete moyekoli oyo azalaki kolinga atelemi pembeni ya mama na Ye, alobaki na mama na Ye: — Mwasi, tala mwana na yo! **27** Mpe alobaki na moyekoli yango: — Tala mama na yo! Boye, kobanda na tango wana, moyekoli yango azwaki mama ya Yesu mpo ete akoma kovanda na ndako na ye. **28** Sima na yango, wana Yesu asosolaki ete makambo nyonso esili kosalema, abimisaki maloba oyo mpo ete Makomi ekokisama: — Nayoki posa ya mayi. **29** Lokola ezalaki na mbeki moko etonda na vino ya ngayi pembeni ya esika yango, batiaki, na songe ya nzete moko ya izope, eponze moko epola na vino yango ya ngayi mpe batombolaki yango kino na monoko ya Yesu. **30** Tango kaka Yesu amelaki vino yango ya ngayi, alobaki: — Nyonso ekokisami. Bongo, akitisaki moto mpe azongisaki molimo na Ye. **31** Lokola ezalaki mokolo ya komilengela mpo na Saba, mpe lokola Saba yango ezalaki na tina makasi, Bayuda balingaki te ete bibembe etikala na ba-ekulusu na tango ya Saba. Boye, bakendeki kosenga epai ya Pilato ete apesa mitindo ya kobuka makolo ya bibembe oyo ezalaki na likolo ya ba-ekulusu mpe ya kolongola banzoto na bango. **32** Basoda bayaki mpe babukaki makolo ya mibali nyonso mibale oyo babakaki na ba-ekulusu elongo na Yesu; babandaki na moko, bongo balekaki na oyo mosusu. **33** Wana ekomaki ngala ya makolo ya Yesu, bamonaki ete Yesu amikufelaki; mpe babukaki lisusu te makolo na Ye. **34**

Moko kati na basoda atobolaki mopanzi ya Yesu na nzela ya likonga; mpe mbala moko, makila mpe mayi ebimaki na mopanzi yango. **35** Moto oyo azali kopesa litatoli na tina na makambo oyo amonaki yango kosalema na miso na ye, mpe litatoli na ye ezali ya solo; ayebi penza ete azali koloba solo mpo ete bino mpe bondima. **36** Makambo nyonso wana esalemaki bongo mpo ete Makomi oyo ekokisama: « Bakobuka ata mokuwa na Ye moko te. » **37** Eteni mosusu ya Makomi elobi: « Bakotala Ye oyo batobolaki mopanzi. » **38** Sima na makambo wana, Jozefi, moto ya mboka Arimate, oyo azalaki moyekoli ya Yesu, kasi na nkuku mpo ete azalaki kobanga Bayuda, asengaki epai ya Pilato ndingisa ya kokitisa nzoto ya Yesu longwa na ekulusu. Pilato apesaki ye ndingisa yango, mpe Jozefi akendeki mpe akitisaki nzoto ya Yesu. **39** Nikodemi oyo, na ebandeli, akendeki kotala Yesu na butu, ye mpe ayaki; amemaki bakilo pene tuku misato ya mafuta ya mire basangisa na aloe. **40** Bango mibale bakamataki nzoto ya Yesu mpe balingaki yango na maputa ya lino oyo, kati na yango, batiaki mafuta ya solo kitoko, ndenge ezalaki momesano ya Bayuda mpo na kokunda bibembe. **41** Pene ya esika oyo babakaki Yesu na ekulusu, ezalaki na elanga moko oyo, kati na yango, ezalaki na kunda moko ya sika epai wapi batikalaki nanu kokunda ata moto moko te. **42** Lokola, mpo na Bayuda, ezalaki mokolo ya komilengela mpo na Saba, batiaki Yesu kati na kunda yango, pamba te ezalaki pene.

20 Na tongo-tongo ya mokolo ya liboso ya poso, wana molili ezalaki nanu, Mari, moto ya mboka Magidala, akendeki na kunda mpe amonaki ete libanga esilaki kolongolama na ekotelo ya kunda. **2** Apotaki mbangu mpo na kokende kokutana na Simona Petelo mpe moyekoli mosusu, ye oyo Yesu azalaki

kolinga; alobaki na bango: — Balongoli Nkolo wuta na kunda,
mpe toyebi te soki batie Ye wapi! **3** Petelo elongo na moyekoli
wana bakendeki na kunda. **4** Bango mibale bazalaki kopota
mbangu nzela moko; kasi lokola moyekoli wana azalaki mbangu
koleka Petelo, akomaki moto ya liboso na kunda. **5** Agunzamaki
mpo na kotala mpe amonaki, na mabele, maputa oyo bakundaki
na yango Yesu; kasi akotaki te. **6** Simona Petelo oyo azalaki
kolanda ye akomaki mpe akotaki kati na kunda, amonaki maputa
oyo ezalaki na mabele **7** mpe elamba oyo balingaki na moto ya
Yesu; elamba ezalaki esika moko te na maputa oyo balingaki na
yango nzoto ya Yesu, kasi ezalaki ya kolingama na esika na
yango moko. **8** Bongo moyekoli oyo akomaki moto ya liboso
kuna na kunda, ye mpe akotaki kati na kunda; amonaki mpe
andimaki. **9** Kasi kino na tango wana, basosolaki nanu te
ete Yesu asengelaki kosekwa kati na bakufi, kolanda ndenge
Makomi ezali koloba. **10** Sima na yango, bayekoli nyonso mibale
bazongaki na esika oyo bazalaki kovanda. **11** Nzokande, Mari
atelemaki na libanda, pene ya kunda, mpe azalaki kolela. Mpe
wana azalaki kolela, agunzamaki mpo na kotala kati na kunda;
12 amonaki ba-anjelu mibale balata bilamba ya pembe mpe
bavanda na esika oyo nzoto ya Yesu ezalaki: moko na ngambo
ya moto, mpe mosusu, na ngambo ya makolo. **13** Ba-anjelu
batunaki ye: — Mwasi, mpo na nini ozali kolela? Azongisaki: —
Nazali kolela mpo ete balongoli Nkolo na ngai mpe nayebi te
soki batie Ye wapi? **14** Tango alobaki bongo, abalukaki mpe
amonaki Yesu atelemi wana, kasi ayebaki te ete ezali Yesu.
15 Yesu atunaki ye: — Mwasi, mpo na nini ozali kolela? Ozali
koluka nani? Mari akanisaki ete azali mosali elanga; alobaki
na ye: — Tata, soki yo nde moto olongolaki Ye, yebisa ngai

esika nini otie Ye mpo ete nakende kokamata Ye. **16** Yesu alobaki na ye: — Mari! Mari abalukaki mpe alobaki na lokota ya Ebre: — Rabuni! **17** Yesu alobaki na ye: — Kosimba Ngai te, pamba te nanu namati te epai ya Tata na Ngai. Kende nde epai ya bandeko na Ngai mpe yebisa bango ete nakeyi epai ya Tata na Ngai, oyo azali mpe Tata na bino; epai ya Nzambe na Ngai, oyo azali mpe Nzambe na bino. **18** Mari, moto ya mboka Magidala, akendeki koyebisa bayekoli ete awuti komona Nkolo; ayebisaki bango lisusu makambo oyo Nkolo alobaki na ye. **19** Na pokwa ya mokolo wana ya liboso ya poso, wana bayekoli basanganaki esika moko kati na ndako mpe bakangaki malamu bikuke mpo ete bazalaki kobanga bakonzi ya Bayuda, Yesu ayaki, atelemaki na kati-kati na bango mpe alobaki: — Tika ete kimia ezala na bino! **20** Wana azalaki koloba bongo, alakisaki bango maboko na Ye mpe mopanzi na Ye. Bayekoli batondaki na esengo tango bamonaki Nkolo. **21** Yesu alobaki na bango lisusu: — Tika ete kimia ezala na bino! Ndenge Tata atindaki Ngai, Ngai mpe nazali kotinda bino. **22** Sima na Yesu koloba makambo wana, afulaki bango mopepe mpe alobaki na bango: — Boyamba Molimo Mosantu! **23** Bato oyo bokolimbisa masumu na bango, masumu na bango ekolimbisama; kasi ba-oyo bokolimbisa te, bakozwa mpe bolimbisi te. **24** Toma, moko kati na bayekoli zomi na mibale, oyo babengaka Lipasa, azalaki te elongo na bayekoli tango Yesu ayaki. **25** Bayekoli mosusu balobaki na ye: — Towuti komona Nkolo! Kasi Toma azongiselaki bango: — Soki ngai namoni te bilembo ya basete na maboko na Ye, soki natie mosapi na ngai te kati na bisika oyo basete etobolaki Ye, mpe soki natie te loboko na ngai kati na mopanzi na Ye, nakotikala kondima te. **26** Sima na mikolo mwambe,

bayekoli ya Yesu basanganaki lisusu kati na ndako. Na mbala oyo, Toma mpe azalaki elongo na bango, mpe bikuke ezalaki ya kokangama. Yesu ayaki, atelemaki kati na bango mpe alobaki: — Tika ete kimia ezala na bino! **27** Bongo, alobaki na Toma: — Tia mosapi na yo awa, tala maboko na Ngai; sembola loboko na yo mpe tia yango na mopanzi na Ngai. Kozala te moto oyo azangi kondima, kasi moto na kondima! **28** Toma azongiselaki Yesu: — Nkolo na ngai mpe Nzambe na ngai! **29** Yesu alobaki na ye: — Ondimi mpo ete omoni Ngai! Esengo na bato oyo bamoni te, kasi bandimi! **30** Yesu asalaki lisusu, na miso ya bayekoli na Ye, bikamwa mosusu mingi oyo ekomami te kati na buku oyo. **31** Kasi mpo na oyo ekomami, ezali mpo ete bondima ete Yesu azali Klisto, Mwana na Nzambe; mpe mpo ete, na nzela ya kondima Ye, bozwa bomoi na Kombo na Ye.

21 Sima na yango, Yesu abimelaki lisusu bayekoli na Ye na libongo ya ebale ya Tiberiade. Tala ndenge nini abimelaki bango: **2** Wana bayekoli oyo bazalaki esika moko: Simona Petelo, Toma oyo babengaka Lipasa; Natanaele, moto ya mboka Kana ya Galile, bana ya Zebede mpe bayekoli mosusu mibale; **3** Simona Petelo alobaki na bango: — Bandeko na ngai, nakeyi na ngai koloba mbisi! Balobaki na ye: — Biso mpe tokende elongo na yo! Bakendeki mpe bamataki na bwato; kasi na butu wana, bazwaki ata mbisi moko te. **4** Na tongo makasi, Yesu atelemaki na libongo, kasi bayekoli bayebaki te ete ezali Ye. **5** Yesu abengaki bango: — Bana na Ngai! Boni, bozali na mbisi te? Bazongisaki: — Te! **6** Alobaki na bango: — Bobwaka monyama na ngambo ya loboko ya mobali ya bwato, mpe bokozwa bambisi. Boye, babwakaki monyama mpe bakokaki lisusu te kobenda yango longwa na mayi, pamba te etondaki na

bambisi ebele. **7** Moyekoli oyo Yesu azalaki kolinga mingi alobaki
na Petelo: — Bandeko, ezali Nkolo! Tango kaka ayokaki ete
ezali Nkolo, Simona Petelo akangaki nzambala na ye na loketo
mpe amibwakaki na mayi, pamba te amilongolelaki bilamba
mpo na koloba mbisi. **8** Ezali bayekoli mosusu nde bazongisaki
bwato na libongo, wana bazalaki kobenda monyama etonda na
bambisi ebele, pamba te bazalaki mosika te na mokili: bametele
pene nkama moko ekabolaki libongo na esika oyo bazalaki. **9**
Tango bakitaki na mabele, bamonaki mapa mpe moto ya makala
oyo na likolo na yango ezalaki na bambisi. **10** Yesu alobaki
na bango: — Boya na ndambo ya bambisi oyo bowuti kozwa.
11 Simona Petelo amataki na bwato mpe abendaki monyama
kino na mokili. Ezalaki ya kotonda na bambisi ya minene pene
nkama moko na tuku mitano na misato. Atako bambisi ezalaki
penza ebele, monyama epasukaki te. **12** Bongo Yesu alobaki na
bango: — Boya kolia. Lokola bayekoli bayebaki ete ezali Nkolo,
moko te kati na bango amekaki kotuna Ye: « Ozali nani? » **13**
Yesu apusanaki, azwaki mapa mpe akabolaki yango kati na
bango; asalaki mpe bongo mpo na mbisi. **14** Ezalaki mbala ya
misato oyo Yesu abimelaki bayekoli na Ye sima na kosekwa na
Ye kati na bakufi. **15** Tango basilisaki kolia, Yesu atunaki Simona
Petelo: — Simona, mwana mobali ya Yoane; boni, olingaka
Ngai koleka ndenge bango balingaka Ngai? Azongisaki: — Iyo,
Nkolo! Oyebi malamu ete nalingaka Yo. Yesu alobaki na ye: —
Batela bampate na Ngai. **16** Yesu atunaki ye mpo na mbala ya
mibale: — Simona, mwana mobali ya Yoane; boni, olingaka
Ngai? Azongisaki: — Iyo, Nkolo! Oyebi malamu ete nalingaka yo!
Yesu alobaki na ye: — Batela bampate na Ngai. **17** Bongo Yesu
atunaki ye mpo na mbala ya misato: — Simona, mwana mobali

ya Yoane; boni, olingaka Ngai? Petelo ayokaki mawa mingi kati
na motema mpo ete ekomaki mbala ya misato oyo Yesu atunaki
ye: « Olingaka Ngai? » Bongo azongiselaki Yesu: — Nkolo, oyebi
makambo nyonso; oyebi malamu ete nalingaka Yo! Yesu alobaki
na ye: — Batela bameme na Ngai. **18** Nazali koloba na yo
penza ya solo: tango ozalaki elenge, ozalaki kokanga yo moko
mokaba na yo mpe ozalaki kokende na esika nyonso oyo olingi.
Kasi tango okokoma mobange, okotanda maboko na yo, mpe
ekozala moto mosusu nde akokanga yo mokaba mpe akomema
yo na esika oyo yo okolinga kutu kokende te. **19** Yesu alobaki
bongo mpo na kotalisa lolenge ya kufa oyo Petelo asengelaki
kokufa mpo na nkembo ya Nzambe. Sima na Ye koloba bongo,
alobaki na Petelo: — Landa Ngai! **20** Petelo atalaki na sima
mpe amonaki moyekoli oyo Yesu azalaki kolinga koleka bayekoli
mosusu, ye oyo, wana bazalaki kolia, alalelaki Yesu na tolo mpe
atunaki Ye: « Nkolo, nani akoteka Yo? » Ye mpe azalaki kolanda
bango. **21** Tango Petelo amonaki ye, atunaki Yesu: — Nkolo,
okanisi nini mpo na ye? **22** Yesu azongisaki: — Soki nalingi ete
azala kaka na bomoi kino tango nakoya, wana etali yo na nini?
Kasi yo, landa Ngai. **23** Mpo na yango, sango epanzanaki kati
na bandeko ete moyekoli yango akokufa te. Nzokande, Yesu
alobaki te ete moyekoli wana akokufa te, kasi alobaki nde: « Soki
nalingi ete azala kaka na bomoi kino tango nakoya, wana etali
yo na nini? » **24** Ezali kutu moyekoli yango nde azali kotatola
makambo yango mpe akomaki yango na mokanda. Mpe biso
toyebi ete litatoli na ye ezali ya solo. **25** Yesu asalaki lisusu
makambo mosusu ebele; soki bakomaki yango na mikanda
moko sima na mosusu, nakanisi ete mokili mobimba elingaki
kokoka te mpo na kobomba babuku oyo balingaki kokoma.

Misala ya Bantoma

1 Teofile: Kati na buku na ngai ya liboso, nakomaki makambo
nyonso oyo Yesu asalaki mpe ateyaki wuta na ebandeli **2**
kino na mokolo oyo amemamaki na Likolo, sima na Ye kopesa
mitindo, na nzela ya Molimo Mosantu, epai ya bantoma oyo
aponaki. **3** Sima na kufa na Ye, amimonisaki epai na bango;
mpe na nzela ya bilembo mingi, alakisaki bango ete azali na
bomoi. Abimelaki bango mikolo tuku minei mpe alobelaki bango
makambo oyo etali Bokonzi ya Nzambe. **4** Mokolo moko, wana
azalaki kolia elongo na bango, apesaki bango mitindo oyo: «
Bolongwa na Yelusalemi te, kasi bozela likabo oyo Tata na
Ngai alakaki, likabo oyo boyokaki Ngai kolobela. **5** Pamba
te Yoane abatisaki na mayi; kasi bino, sima na mwa mikolo,
bokobatisama kati na Molimo Mosantu. » **6** Lokola basanganaki
zingazinga na Ye, batunaki Ye: — Nkolo, ekozala na tango wana
nde okozongisa Bokonzi epai ya Isalaele? **7** Yesu azongiselaki
bango: — Likambo ya koyeba tango to mikolo oyo Tata abongisa,
na mokano na Ye moko, etali bino te. **8** Kasi bokozwa nguya,
wana Molimo Mosantu akokitela bino; mpe bokozala batatoli na
Ngai kati na Yelusalemi, na etuka mobimba ya Yuda, ya Samari,
mpe kino na basuka ya mokili. **9** Sima na Yesu koloba bongo,
amemamaki, wana bazalaki kotala, mpe lipata moko ezipaki Ye
na miso na bango. **10** Mpe wana bazalaki nanu kotala na likolo
ndenge Yesu azali komata, mbala moko bato mibale balata
bilamba ya pembe-pembe batelemaki pembeni na bango mpe
balobaki: **11** — Bato ya Galile, mpo na nini botikali awa na kotala
na likolo? Yesu oyo alongwe kati na bino mpo na kokende na
Likolo, akozonga ndenge kaka bomoni Ye kokende na Likolo.
12 Bantoma bazongaki na Yelusalemi wuta na ngomba oyo

babengaka Ngomba ya banzete ya Olive, oyo ezali pene ya Yelusalemi, na mosika ya bametele pene nkoto moko. **13** Tango bakomaki, bamataki na shambre ya likolo, kati na etaje epai wapi bazalaki kosangana mbala na mbala. Ezalaki: Petelo, Yoane, Jake, Andre, Filipo, Toma, Bartelemi, Matayo; Jake, mwana mobali ya Alife; Simona oyo azalaki moto ya lingomba ya Bazelote; mpe Jide, mwana mobali ya Jake. **14** Bango nyonso, na motema moko, bazalaki na molende ya kosangana mbala na mbala mpo na kosambela elongo na basi, elongo na Mari, mama ya Yesu, mpe elongo na bandeko ya Yesu. **15** Mokolo moko kati na mikolo yango, Petelo atelemaki kati na bandimi pene nkama moko na tuku mibale **16** mpe alobaki na bango: « Bandeko na ngai, esengelaki ete masakoli ya Makomi ekokisama; pamba te Molimo Mosantu aloba wuta kala, na nzela ya Davidi, na tina na Yuda oyo atambolisaki bato oyo bakangaki Yesu. **17** Azalaki moko kati na biso mpe asanganaki elongo na biso kati na lotomo oyo epesamelaki biso. » **18** Na nzela ya mbongo oyo azwaki lokola lifuti ya mabe na ye, asombaki elanga; akweyaki kuna moto na se, libumu na ye epasukaki, mpe misopo na ye nyonso epanzanaki. **19** Bato nyonso ya Yelusalemi bayokaki sango yango; yango wana bakomaki kobenga elanga yango « Akelidama » oyo elingi koloba, na lokota na bango: Elanga ya makila. **20** Nzokande, ekomama boye kati na buku ya banzembo: « Tika ete ndako na ye etikala polele, mpe tika ete moto moko te avanda kati na yango! » Mpe: « Tika ete moto mosusu azwa mokumba na ye! » **21** Boye, tosengeli kopona moto moko kati na mibali oyo bazalaki elongo na biso tango nyonso oyo Nkolo Yesu azalaki kotambola na mokili elongo na biso, **22** kobanda na tango oyo Yoane abatisaki Ye kino na mokolo oyo balongolaki

Ye kati na biso. Pamba te moko kati na mibali yango asengeli kokoma, elongo na biso, motatoli ya lisekwa na Ye. **23** Bapesaki bakombo ya bato mibale: Jozefi oyo babengaki « Barsabasi » mpe ayebanaki lisusu na kombo Yusitusi, mpe Matiasi. **24** Bongo basambelaki boye: « Oh Nkolo, Yo oyo oyebi mitema ya bato nyonso, lakisa biso nani oyo oponi kati na bato oyo mibale, **25** mpo ete akoma ntoma mpe azwa, kati na lotomo oyo ya bontoma, esika oyo Yuda atikaki mpo na kokende na esika oyo ebongi na ye. » **26** Bongo babetaki zeke, mpe zeke ekweyaki epai ya Matiasi; boye Matiasi aponamaki, mpe babakisaki ye na lisanga ya bantoma zomi na moko.

2 Tango mokolo ya Pantekoti ekomaki, bango nyonso basanganaki esika moko. **2** Mbala moko, lokito moko ewutaki na likolo lokola lokito ya mopepe makasi, mpe etondisaki ndako mobimba epai wapi bazalaki kosangana. **3** Bamonaki biloko moko lokola ndemo ya moto kokabwana mpe kovanda na moto ya moko na moko kati na bango. **4** Bango nyonso batondisamaki na Molimo Mosantu mpe babandaki koloba na nkota mosusu, ndenge Molimo azalaki kolakisa bango. **5** Nzokande, kati na Yelusalemi, ezalaki na Bayuda oyo babangaka Nzambe, oyo bawutaki na bikolo nyonso ya mokili. **6** Tango bayokaki lokito wana, ebele ya bato bayaki mbangu kosangana wana mpe bakomaki kokamwa, pamba te moko na moko kati na bango azalaki koyoka bango koloba na monoko na ye ya mboka. **7** Bakamwaki mingi penza mpe bakomaki kotuna: « Boni, bato nyonso oyo bazali koloba, bazali bato ya Galile te? **8** Boye, ndenge nini moto na moto kati na biso azali koyoka bango koloba na monoko na ye ya mboka? **9** Bato ya Parte, ya Mede mpe ya Elami, bavandi ya Mezopotami, ya Yuda, ya Kapadose,

ya Ponti mpe ya Azia, **10** ya Friji mpe ya Pafili, ya Ejipito mpe
ya Libi oyo ezali pembeni ya Sirene, bapaya oyo bawutaki na
Rome, **11** bango nyonso, ezala Bayuda to bapaya oyo bakota na
lingomba ya Bayuda: bato ya Kreti mpe ya Arabi, biso nyonso
tozali koyoka bango kotatola misala minene ya Nzambe, na
nkota na biso ya mboka! » **12** Bango nyonso, elekelaki bango,
bazalaki kokamwa mingi mpe bakomaki kotunana: « Likambo
oyo elingi koloba nini? » **13** Nzokande, bato mosusu bazalaki
koseka bango mpe koloba: « Balangwe vino ya sika. » **14**
Petelo atelemaki elongo na bantoma zomi na moko; mpe na
mongongo makasi, alobaki na ebele ya bato: — Bino Bayuda,
mpe bino nyonso oyo bovandaka na Yelusalemi, botika ete
nalimbola mpo na bino likambo oyo, boyoka malamu makambo
oyo nalingi koloba. **15** Bato oyo balangwe masanga te ndenge
bozali kokanisa. Pamba te tozali nanu na ngonga ya libwa ya
tongo. **16** Kasi ezali nde makambo oyo mosakoli Joeli alobaki:
17 « Na mikolo ya suka, elobaki Nzambe, nakosopa Molimo
na Ngai kati na bato nyonso. Bana na bino ya mibali mpe ya
basi bakosakola; bilenge na bino bakozwa bimoniseli, mibange
na bino bakolota bandoto. **18** Solo, na mikolo wana, nakosopa
Molimo na Ngai kati na basali na Ngai ya mibali mpe ya basi,
mpe bakosakola. **19** Nakolakisa bikamwa kuna na Likolo, mpe
bilembo ya kokamwa awa na mokili: makila, moto mpe likonzi
ya milinga. **20** Moyi ekobongwana molili, sanza ekobongwana
makila liboso ete mokolo ya Nkolo ekoma, mokolo oyo ya
monene mpe ya nkembo. **21** Boye, moto nyonso oyo akobelela
Kombo ya Nkolo akobikisama. » **22** Bato ya Isalaele, boyoka
maloba oyo: Yesu ya Nazareti, moto oyo, na nzela ya bikamwa,
ya bilembo mpe ya misala ya minene, Nzambe alakisaki bino

ete awutaki epai na Ye ndenge bino moko boyebi yango, **23** akabamaki na maboko na bino kolanda mokano oyo Nzambe asila kozwa na mabongisi na Ye wuta kala. Bongo bino, na lisungi ya bato mabe, bobomaki Ye na kobaka Ye na ekulusu. **24** Kasi Nzambe abukaki minyololo ya kufa, asekwisaki Ye, pamba te ekokaki kosalema te ete kufa ekanga Ye. **25** Boye, tala makambo oyo Davidi aloba na tina na Ye: « Nazalaki komona Nkolo mikolo nyonso liboso na ngai, pamba te azali pene na ngai mpo ete naningana te. **26** Yango wana, motema na ngai etondi na esengo, mpe lolemo na ngai ezali kosepela. Solo, nzoto na ngai ekopema na elikya, **27** pamba te okosundola ngai te kati na mboka ya bakufi mpe okotika te ete mosantu na Yo apola. **(Hadēs g86)** **28** Pamba te olakisaki ngai nzela ya bomoi, mpe okotondisa ngai na esengo kati na bozalisami na Yo. » **29** Bandeko na ngai, tika ete naloba na bino solo na tina na Davidi, koko na biso, ete akufa mpe bakunda ye; mpe kunda na ye ezali awa kino lelo. **30** Kasi azalaki mosakoli mpe ayebaki ete Nzambe apesaki ye elaka, na nzela ya ndayi, ete moko kati na bakitani na ye akovanda na kiti na ye ya bokonzi. **31** Davidi amonaki makambo oyo wuta kala, alobelaki lisekwa ya Klisto ete Nzambe akosundola Ye te kati na mboka ya bakufi mpe akotika te ete nzoto na Ye epola. **(Hadēs g86)** **32** Nzambe asekwisaki Yesu kati na bakufi; boye biso nyonso tozali batatoli ya lisekwa yango. **33** Sima na loboko ya mobali ya Nzambe konetola Ye, azwaki epai ya Tata, Molimo Mosantu oyo Ye Tata alakaki, mpe asopeli biso Molimo Mosantu yango ndenge bozali komona mpe koyoka sik'oyo. **34** Pamba te, Davidi amataki te na Likolo, kasi alobaki: « Nkolo alobaki na Nkolo na ngai: ‹ Vanda na ngambo ya loboko na Ngai ya mobali **35** kino nakomisa banguna na

Yo enyatelo makolo na Yo. › » **36** Boye, tika ete bato nyonso
ya Isalaele bayeba na bosolo ete Nzambe akomisi Yesu oyo
bobakaki na ekulusu Nkolo mpe Klisto. **37** Tango bato bayokaki
bongo, mitema na bango eyokaki pasi makasi mpe balobaki
na Petelo mpe bantoma mosusu: — Bandeko, tosala nini? **38**
Petelo azongiselaki bango: — Bobongola mitema; tika ete moko
na moko kati na bino azwa libatisi na Kombo na Yesu-Klisto mpo
ete masumu na ye elimbisama, bongo bokozwa likabo ya Molimo
Mosantu. **39** Pamba te elaka oyo ezali mpo na bino, mpo na
bana na bino mpe mpo na bavandi nyonso ya bikolo ya mosika,
bato nyonso oyo Nkolo, Nzambe na biso, akobenga. **40** Petelo
azalaki kokebisa bango na maloba ebele mpe azalaki kolendisa
bango na maloba oyo: — Boyamba lobiko mpo ete bozwa
etumbu te oyo ezali kozela bato mabe. **41** Bato oyo bandimaki
mateya ya Petelo bazwaki libatisi. Mpe na mokolo wana, bato
pene nkoto misato babakisamaki na lisanga ya bandimi. **42**
Bazalaki komipesa mingi penza na malakisi ya bantoma, na
kozala lisanga, na kobuka lipa mpe na kosambela. **43** Bato
nyonso batondisamaki na somo, mpo ete bantoma bazalaki
kosala makamwisi ebele mpe bilembo ya kokamwa. **44** Bandimi
nyonso bakomaki na bomoko, mpe biloko na bango ezalaki
mpo na bango nyonso. **45** Bazalaki koteka mabele na bango
mpe biloko na bango, mpe bazalaki kokabola mbongo kati na
bango, ndenge ezalaki posa ya moto na moto. **46** Mikolo nyonso
bazalaki kokoba kosangana na Tempelo. Bazalaki kokabola lipa
na bandako na bango, kolia bilei na bango na esengo nyonso
mpe na motema ya komikitisa. **47** Bazalaki kokumisa Nzambe,
mpe bato nyonso bazalaki kolinga bango. Bongo, mikolo nyonso,

Nkolo azalaki kobakisa na lisanga na bango bato oyo bazalaki kobika.

3 Ezalaki mokolo moko, Petelo mpe Yoane bakendeki na Tempelo na tango ya mabondeli: ezalaki na ngonga ya misato sima na midi. **2** Nzokande, ezalaki mpe na bato moko oyo bazalaki komema moto moko akufa makolo wuta abotama, mpe bazalaki kotia ye mikolo nyonso na ekuke ya Tempelo mpo ete asengaka mbongo epai ya bato oyo bazalaki kokota. Bazalaki kobenga ekuke yango « Ekuke ya kitoko. » **3** Tango amonaki Petelo mpe Yoane kokota na Tempelo, asengaki bango likabo ya mawa. **4** Boye, Petelo mpe Yoane batalaki ye malamu, mpe Petelo alobaki na ye: — Tala biso! **5** Moto yango atalaki bango malamu penza, na likanisi ya kozwa eloko epai na bango. **6** Kasi Petelo alobaki na ye: — Nazangi mbongo to wolo ya kopesa yo, kasi oyo nazali na yango, nazali kopesa yo yango: na Kombo na Yesu-Klisto ya Nazareti, telema mpe tambola. **7** Bongo, asimbaki ye na loboko ya mobali mpe atelemisaki ye. Mbala moko, makolo na ye ekomaki makasi. **8** Mbala moko, atelemaki mpe abandaki kotambola, akotaki nzela moko na bango kati na lopango ya Tempelo: azalaki kotambola, kopumbwa mpe kokumisa Nzambe. **9** Tango bato nyonso bamonaki ye kotambola mpe kokumisa Nzambe, **10** basosolaki ete ezali moto oyo azalaki kovanda na « Ekuke ya kitoko » ya Tempelo mpo na kosenga makabo ya mawa. Bango nyonso bakamwaki mingi penza, mpe somo ekangaki bango mpo na makambo oyo esalemaki epai na ye. **11** Lokola moto yango atingamaki na Petelo mpe Yoane, bato nyonso bakamwaki mpe bayaki na lombangu epai na bango, na esika oyo babengaka « Veranda ya Salomo. » **12** Tango Petelo amonaki bongo, alobaki na bango: — Bato ya Isalaele,

mpo na nini bozali kokamwa likambo oyo? Mpo na nini bozali kotala biso lokola nde biso bato tosali ete moto oyo atambola, na nzela ya nguya mpe botosi na biso kati na makambo ya Nzambe? **13** Biso te! Ezali Nzambe ya Abrayami, Nzambe ya Izaki, mpe Nzambe ya Jakobi, Nzambe ya bakoko na biso, nde apesi nkembo na Yesu, Mosali na Ye, oyo bino bokabaki mpo ete baboma Ye. Yango wana, bowanganaki Ye liboso ya Pilato tango azwaki mokano ya kokangola Ye. **14** Bowanganaki Ye oyo azali Mosantu mpe Sembo. Boye, bosengaki ete Pilato atikela bino mobomi na esika ya Yesu. **15** Bobomaki nde Mobandisi ya bomoi. Kasi Nzambe asekwisaki Ye kati na bakufi, bongo biso tozali penza batatoli ya likambo yango. **16** Ezali na nzela ya kondima kati na Kombo na Yesu nde moto oyo bozali komona mpe boyebi azwi makasi ya kotelema. Ezali Kombo na Yesu mpe kondima oyo ewuti kati na Yesu nde ekomisi nzoto na ye mobimba kolongono ndenge bozali komona yango. **17** Sik'oyo bandeko na ngai, nayebi ete bosalaki makambo na kozanga boyebi, ndenge bakonzi na bino basalaki. **18** Kasi ezali ndenge wana nde Nzambe akokisaki makambo oyo aloba wuta kala na nzela ya basakoli nyonso, ete Klisto na Ye asengeli komona pasi. **19** Yango wana, bobongola mitema mpe bozonga epai ya Nzambe mpo ete alimbisa masumu na bino, **20** mpe mpo ete Nkolo akoka kopesa bino tango ya kopema mpe akoka kotindela bino Klisto oyo apona mpo na bino—Ye nde Yesu. **21** Asengeli kotikala kuna na Likolo kino na tango oyo Nzambe akobongisa biloko nyonso, ndenge alaka yango wuta kala na nzela ya babulami na Ye, basakoli. **(aiōn g165)** **22** Pamba te Moyize alobaki: « Yawe, Nzambe na bino, akobimisela bino mosakoli moko lokola ngai, oyo akowuta kati na bandeko na

bino; bosengeli kotosa nyonso oyo akoloba na bino. **23** Moto nyonso oyo akotosa te mosakoli yango, bakolongola ye kati na bato na ye na nzela ya kufa. » **24** Basakoli nyonso, kobanda na Samuele kino na basakoli oyo bayaki sima na ye, bango nyonso basakolaki na tina na makambo oyo ezali kosalema na mikolo oyo. **25** Bino nde bozali bakitani ya basakoli mpe ya Boyokani oyo Nzambe asalaki elongo na bakoko na bino, tango alobaki na Abrayami: « Nakopambola mabota nyonso ya mokili na nzela ya bakitani na yo! » **26** Tango Nzambe asekwisaki Mosali na Ye, atindaki Ye nanu epai na bino mpo ete apambola bino na kolongola, moko na moko kati na bino, mosika na banzela na bino ya mabe.

4 Wana Petelo mpe Yoane bazalaki nanu koloba na bato, Banganga-Nzambe, mokonzi ya bakengeli ya Tempelo mpe Basaduseo bayaki, **2** na kanda makasi ndenge bamonaki bantoma koteya bato mpe kotatola ete bakufi bakosekwa ndenge Yesu asekwaki. **3** Bakangaki Petelo mpe Yoane, bongo babwakaki bango na boloko kino na mokolo oyo elandaki, pamba te pokwa esilaki kokoma. **4** Kasi kati na bato oyo bayokaki mateya, mingi bandimaki yango; bongo motango ya bandimi ebakisamaki mpe bakomaki bato pene nkoto mitano. **5** Boye, mokolo oyo elandaki, bakonzi ya Bayuda, bakambi ya bato mpe balakisi ya Mobeko basanganaki na Yelusalemi. **6** Ana, mokonzi ya Banganga-Nzambe, azalaki wana elongo na Kayifa, Yoane, Alekizandre mpe bato mosusu ya libota ya mokonzi ya Banganga-Nzambe. **7** Bamemaki Petelo mpe Yoane liboso na bango, mpe bakomaki kotuna bango mituna: — Bozali kosala makambo oyo na nguya nini to na kombo ya nani? **8** Bongo, Petelo oyo atondisamaki na Molimo Mosantu alobaki na bango:

— Bakonzi mpe bakambi ya bato! **9** Lokola botuni biso lelo na
tina na bolamu oyo esalemi epai ya mokufi makolo mpe ndenge
nini asili kobika, **10** tika ete, bino nyonso mpe bato nyonso ya
Isalaele, boyeba ete ezali na Kombo na Yesu-Klisto ya Nazareti
nde moto oyo atelemi liboso na bino na nzoto kolongono; kaka
Yesu oyo bino bobakaki na ekulusu, kasi Nzambe asekwisaki
Ye kati na bakufi. **11** Ye nde azali « libanga oyo bino, batongi
ndako, bobwakaki, kasi ekomi libanga ya songe ya ndako, mpe
esimbi ndako mobimba. » **12** Lobiko ekoki kozwama na moto
mosusu te, pamba te kombo mosusu ezali te na mokili, oyo
epesama na bato, oyo ekoki kobikisa biso. **13** Wana bamonaki
ndenge nini Petelo mpe Yoane bazalaki koloba na mpiko, mpe
wana basosolaki ete bazali bato batanga te mpe bato pamba,
bakamwaki mingi. Boye, basosolaki ete bango mpe bazalaki
elongo na Yesu. **14** Kasi, lokola bazalaki komona moto oyo
abikisamaki atelemi elongo na bango, bazalaki ata na liloba
moko te ya koloba. **15** Bongo, bapesaki mitindo ete babimisa
bango na Likita-Monene; mpe batikalaki bango moko mpo na
koyekola likambo yango malamu. **16** Bazalaki kotunana: —
Tosala penza nini na bato oyo? Pamba te bavandi nyonso ya
Yelusalemi bayebi malamu ete bango nde basalaki likamwisi
wana ya monene; tokoki kowangana yango te. **17** Kasi, mpo
ete sango ya likambo oyo ekoba te kopanzana kati na bato,
tokebisa bango boye: « Bomeka lisusu te koloba na Kombo na
Yesu, ezala ata na nani! » **18** Bongo, babengaki Petelo elongo
na Yoane mpe bapekisaki bango ete bameka lisusu te koloba
to koteya na Kombo na Yesu, ezala ata na lolenge nini. **19**
Kasi Petelo mpe Yoane bazongiselaki bango: — Botala nanu
ata bino moko, eloko nini ezali sembo na miso ya Nzambe:

kotosa bino to kotosa Nzambe? **20** Pamba te biso, tokokoka te
kotika koloba makambo oyo tomonaki mpe toyokaki! **21** Sima na
kogangela bango, batikaki bango mpo ete bakende, pamba te
bamonaki te ndenge nini bakokaki kopesa bango etumbu, mpo
ete bato nyonso bazalaki kokumisa Nzambe mpo na likambo
oyo esalemaki. **22** Pamba te moto oyo abikaki na ndenge ya
kokamwa azalaki na mibu koleka tuku minei. **23** Tango batikaki
bango, Petelo mpe Yoane bakendeki koyebisa baninga na
bango makambo nyonso oyo bakonzi ya Banganga-Nzambe
mpe bakambi balobelaki bango. **24** Tango bayokaki bongo,
batombolaki mingongo na bango elongo mpo na kobondela
Nzambe; balobaki: — Nkolo Yawe, Yo nde okela Likolo, mabele,
ebale monene mpe nyonso oyo ezali kati na yango; **25** Yo nde
olobaki na nzela ya Molimo Mosantu, na monoko ya koko na
biso, Davidi, mosali na yo: « Mpo na nini bikolo ezali kosala
makelele, mpe bato bazali kosala makita ya pamba? **26** Bakonzi
ya mokili batomboki, mpe bakambi basangani mpo na kotelemela
Nkolo mpe Mopakolami na Ye. » **27** Pamba te, Erode mpe Ponse
Pilato basanganaki penza kati na engumba oyo, elongo na bato
ya bikolo mosusu mpe bana ya Isalaele, mpo na kosalela Yesu
likita, Mosali na Yo, Mosantu, oyo obulisa. **28** Ezali ndenge
wana nde bakokisaki mabongisi oyo osala wuta kala, na nguya
mpe na mokano na Yo. **29** Sik'oyo Nkolo, tala ndenge bazali
kotungisa biso, mpe pesa basali na Yo makasi ya koteya Liloba
na Yo na molende nyonso. **30** Boye, sembola loboko na Yo mpo
na kobikisa babeli, kosala bilembo ya kokamwa mpe misala
minene, na Kombo na Yesu, Mosali na Yo, Mosantu. **31** Boye,
tango basilisaki kobondela, esika oyo basanganaki eninganaki;
bango nyonso batondisamaki na Molimo Mosantu mpe bakomaki

koteya Liloba na Nzambe na molende nyonso. **32** Bandimi nyonso bazalaki motema moko mpe makanisi moko. Moko te kati na bango azalaki koloba ete biloko na ye ezali kaka ya ye moko, kasi biloko nyonso ezalaki mpo na bango nyonso. **33** Bantoma bakobaki kotatola lisekwa ya Nkolo Yesu na nguya monene, mpe ngolu monene ezalaki na bango nyonso. **34** Moko te kati na bango akelelaki; pamba te bato oyo bazalaki na mabele to na bandako bazalaki koteka yango, bazalaki komema mbongo oyo batekelaki **35** mpe kotia yango na makolo ya bantoma. Bantoma bazalaki kokabola yango na moto na moto, kolanda bosenga na ye. **36** Boye, Jozefi, moto ya libota ya Levi, oyo abotama na esanga Shipre mpe bantoma bapesaki ye kombo mosusu, Barnabasi oyo elakisi « molendisi, » **37** atekaki mpe elanga na ye mpe amemaki mbongo epai ya bantoma.

5 Nzokande, ezalaki na moto moko na kombo Ananiasi. Atekaki eteni ya mabele na ye na boyokani na Safira, mwasi na ye. **2** Abombaki ndambo ya mbongo mpo na ye moko, boye amemaki ndambo oyo etikalaki mpe apesaki yango na bantoma. Mwasi na ye mpe ayebaki yango. **3** Boye, Petelo atunaki ye: — Ananiasi, ndenge nini Satana atondisi motema na yo mpo ete okosa Molimo Mosantu, mpe obomba ndambo ya mbongo oyo otekeli elanga na yo? **4** Boni, liboso ete oteka yango, ezalaki ya yo te? Mpe sima na koteka yango, okokaki te kosala na mbongo yango likambo nyonso oyo motema na yo elingi? Mpo na nini ozwaki likanisi ya kosala likambo ya boye? Okosi bato te, kasi okosi nde Nzambe! **5** Tango Ananiasi ayokaki bongo, akweyaki mpe akufaki. Bongo, bato nyonso oyo bayokaki likambo yango batondaki na somo. **6** Boye, bilenge mibali bayaki, bazipaki nzoto na ye mpe bamemaki yango libanda mpo na kokunda

yango. **7** Sima na ngonga pene misato, mwasi ya Ananiasi
akotaki, kasi ayebaki te likambo oyo ewutaki kosalema. **8** Petelo
atunaki ye: — Yebisa ngai, ezali na talo wana nde yo mpe
Ananiasi botekaki elanga wana? Safira azongisaki: — Ezali
bongo, etekamaki Kaka na talo wana. **9** Petelo alobaki na
ye: — Mpo na nini boyokanaki mpo na komeka Molimo ya
Nkolo? Yoka, makolo ya bato oyo bawuti kokunda mobali na
yo esili kokoma liboso ya ekuke; yo mpe, bakomema yo. **10**
Kaka na tango yango, akweyaki liboso ya Petelo mpe akufaki.
Boye tango bilenge mibali bakotaki, bakutaki ye ya kokufa.
Bamemaki ye mpe bakendeki kokunda ye pembeni ya mobali
na ye. **11** Somo monene etondisaki Lingomba mobimba mpe
bato nyonso oyo bayokaki sango yango. **12** Bantoma bazalaki
kosala bilembo mingi ya kokamwa mpe misala minene kati
na bato. Boye, bandimi nyonso bazalaki na momesano ya
kosangana na veranda ya Salomo. **13** Moko te kati na bato oyo
bazalaki na lisanga na bango te azalaki komeka kosangana
na bango, ata bato bazalaki kopesa bango lokumu mingi. **14**
Nzokande, mibali mpe basi ebele penza bazalaki kondimela
Nkolo mpe kobakisama na lisanga na bango. **15** Bongo, bazalaki
komema babeli na babalabala, kolalisa bango na bambeto mpe
na bitoko mpo ete tango Petelo akoleka, elilingi na ye ekoka
kozipa bamoko kati na bango. **16** Mpe lisusu, bato ebele oyo
bazalaki kowuta na bingumba ya zingazinga bazalaki kosangana
na Yelusalemi; bazalaki komema babeli na bango mpe bato oyo
bazalaki kotungisama na milimo ya mbindo; mpe bango nyonso
bazalaki kobikisama. **17** Bongo mokonzi ya Banganga-Nzambe
mpe bato nyonso oyo bazalaki kosala na ye elongo, oyo bazalaki
bato ya lisanga ya Basaduseo, batondaki na zuwa. **18** Bakangaki

bantoma mpe babwakaki bango na boloko ya monene. **19** Kasi
na butu, anjelu moko ya Nkolo afungolaki bikuke ya boloko,
abimisaki bantoma mpe alobaki na bango: **20** — Bokende
kotelema kati na Tempelo mpe kuna, boyebisa bato maloba
nyonso ya bomoi oyo ya sika. **21** Bantoma batosaki. Boye, na
tongo-tongo, bakotaki na Tempelo mpe bakomaki koteya bato.
Tango mokonzi ya Banganga-Nzambe mpe bato oyo basalaka
na ye elongo bakomaki, babengisaki Likita-Monene—lisanga
mobimba ya bakambi ya bana ya Isalaele—mpe bapesaki
mitindo ete bakende kozwa bantoma na boloko. **22** Kasi tango
bakengeli bakomaki na boloko, bakutaki bango te. Bazongaki
mpe balobaki: **23** — Tokuti boloko ya kokangama malamu mpe
bakengeli liboso ya bikuke; kasi tango tofungoli yango, tomoni
ata moto moko te na kati. **24** Tango mokonzi ya bakengeli ya
Tempelo mpe bakonzi ya Banganga-Nzambe bayokaki sango
yango, bakomaki mitema likolo mpe bakomaki kotunana soki
likambo yango ekosuka ndenge nini. **25** Bongo moto moko
ayaki koyebisa bango: — Boyoka! Bato oyo bobwakaki na
boloko, batelemi kuna na Tempelo mpe bazali koteya bato.
26 Mbala moko, mokonzi ya bakengeli akendeki elongo na
basoda na ye mpo na kozwa bantoma. Kasi amemaki bango
na makasi te, pamba te bazalaki kobanga ete bato babamba
bango mabanga. **27** Wana bamemaki bango, batiaki bango
liboso ya Likita-Monene, mpe mokonzi ya Banganga-Nzambe
abandaki kotuna bango mituna. **28** Alobaki: — Topekisaki bino
ete bomeka lisusu te koteya na Kombo wana. Kasi tala sik'oyo
ndenge botondisi Yelusalemi na mateya na bino mpe bolingi
komemisa biso ngambo ya makila ya moto wana. **29** Kasi Petelo
mpe bantoma mosusu bazongisaki: — Esengeli kotosa Nzambe,

kasi bato te! **30** Nzambe ya bakoko na biso asekwisaki Yesu kati
na bakufi, Yesu oyo bino bobomaki mpe bobakaki na nzete. **31**
Ezali Ye nde Nzambe atomboli na nzela ya loboko na Ye ya
mobali lokola Mokonzi mpe Mobikisi, mpo ete bana ya Isalaele
bakoka kozwa nzela ya kobongola mitema mpe kozwa bolimbisi
ya masumu na bango. **32** Biso, tozali batatoli ya makambo
oyo; ndenge moko mpe Molimo Mosantu oyo Nzambe apesaki
na bato oyo batosaka Ye azali motatoli ya makambo yango.
33 Tango bayokaki bongo, batombokaki makasi mpe bazwaki
mokano ya kobomisa bantoma. **34** Kasi Mofarizeo Gamalieli,
molakisi ya Mobeko mpe moto ya lokumu mingi na miso ya
bato nyonso, atelemaki kati na Likita-Monene mpe atindaki ete
babimisa bantoma mpo na mwa tango moke. **35** Alobaki na
bango: — Bato ya Isalaele, bosala keba mpo na makambo oyo
bolingi kosala bato oyo. **36** Eleki mikolo mingi te, moto moko
na kombo Teodasi awutaki kobima. Azalaki komimona moto
monene, mpe bato pene nkama minei bazalaki kolanda ye.
Kasi tango babomaki ye, bato nyonso oyo bazalaki kolanda
ye bapalanganaki mpe lisanga na ye ekufaki. **37** Sima na ye,
tango tozalaki kotanga motango ya bato kati na mokili, moto
moko mpe lisusu na kombo Yuda, moto ya Galile, abimaki mpe
amemaki bato ebele na botomboki. Ye mpe lisusu babomaki ye,
bongo bato nyonso oyo bazalaki kolanda ye bapalanganaki.
38 Yango wana, na likambo oyo, boyoka toli na ngai: Bokota
lisusu makambo ya bato oyo te mpe botika bango bakende!
Pamba te soki makanisi to mosala na bango ewuti na moto,
solo, ekosuka kaka na nzela. **39** Kasi soki yango ewuti na
Nzambe, solo, bokolonga te kosukisa bato oyo. Bosala keba ete
bobundisa Nzambe te. Bato ya Likita-Monene bandimaki likanisi

ya Gamalieli, **40** babengisaki bantoma, babetisaki bango bafimbu mpe bapekisaki bango ete bateya lisusu Kombo ya Yesu te. Sima na yango batikaki bango kokende. **41** Bantoma balongwaki liboso ya Likita-Monene, na esengo mingi ya komona ete bakoki mpo na komona pasi na tina na Kombo na Yesu. **42** Mokolo na mokolo bazalaki kotika te koteya, mpe kosakola Sango Malamu na Tempelo to na ndako moko na moko ete Yesu azali Klisto.

6 Na mikolo wana, motango ya bayekoli ezalaki kaka kobakisama. Bayuda oyo bazalaki koloba lokota ya Greki bakomaki koyimayima mpo na kotelemela Bayuda oyo bazalaki koloba lokota ya Ebre, pamba te basi na bango oyo bakufisa mibali bazalaki kozangela na tango ya kokabola bilei ya mokolo na mokolo. **2** Boye, bantoma zomi na mibale basangisaki bayekoli nyonso mpe balobaki na bango: — Ekozala malamu te mpo na biso kotika mosala ya koteya Liloba na Nzambe mpo na komipesa na mosala ya kokabola bilei. **3** Yango wana bandeko, bopona mibali sambo kati na bino, oyo bayebana na bizaleli na bango ya malamu, oyo batonda na Molimo Mosantu mpe na bwanya mpo ete topesa bango mokumba yango. **4** Boye, biso tokomipesa na mabondeli mpe na mosala ya koteya Liloba na Nzambe. **5** Likanisi yango esepelisaki lisanga mobimba. Boye, baponaki Etieni, moto oyo atonda na kondima mpe na Molimo Mosantu; Filipo, Prokore, Nikanori, Timoni, Parimenasi mpe Nikola, moto ya Antioshe, oyo akotaki na lingomba ya Bayuda. **6** Balakisaki bango epai ya Bantoma; Bantoma basambelaki mpo na bango mpe batiaki bango maboko. **7** Boye, Liloba na Nzambe ezalaki kokoba kopanzana, motango ya bayekoli ezalaki mpe kobakisama makasi na Yelusalemi mpe Banganga-Nzambe ebele bakomaki kondimela Yesu. **8** Nzokande, Etieni,

moto oyo atondaki na ngolu mpe na nguya ya Nzambe, azalaki kosala bikamwa mpe bilembo minene kati na bato. **9** Bongo bato mosusu ya ndako ya mayangani oyo ebengamaka Ndako ya mayangani ya bansomi: Bayuda ya Sirene, ya Alekizandri, ya bituka ya Silisi mpe ya Azia; bakomaki kotia tembe na miso ya Etieni. **10** Kasi bazangaki makoki ya kotelemela bwanya mpe Molimo oyo azalaki kotinda ye koloba. **11** Bongo, bapesaki kanyaka epai ya bato mpo ete baloba: « Toyokaki Etieni koloba maloba ya kofinga Moyize mpe Nzambe. » **12** Batombokisaki bato, bakambi mpe balakisi ya Mobeko. Boye, bayaki kokanga Etieni na mbalakata mpe bamemaki ye na Likita-Monene. **13** Kuna, babimisaki batatoli ya lokuta oyo balobaki: — Moto oyo azali kotika te koloba mabe mpo na kobebisa lokumu ya esika oyo ya bule mpe ya mibeko; **14** pamba te toyokaki ye koloba ete Yesu ya Nazareti akobuka Tempelo oyo mpe akobongola bizaleli oyo Moyize atikela biso. **15** Bato nyonso oyo bavandaki na Likita-Monene batalaki Etieni malamu penza, mpe bamonaki ete elongi na ye ekomaki lokola elongi ya anjelu.

7 Bongo, mokonzi ya Banganga-Nzambe atunaki ye: — Boni, makambo oyo bafundeli yo ezali ya solo? **2** Etieni azongisaki: — Batata mpe bandeko, boyoka ngai! Nzambe ya nkembo abimelaki koko na biso Abrayami tango azalaki na Mezopotami, liboso ete akende kovanda na Sharani. **3** Boye, Nzambe alobaki na ye: « Longwa na mokili na yo mpe na libota na yo, mpe kende na mokili oyo nakolakisa yo! » **4** Boye, alongwaki na mokili ya Chalide mpe akendeki kovanda na mokili ya Sharani. Sima na kufa ya tata na ye, Nzambe atindaki ye na mokili oyo, mokili oyo bino bozali kovanda sik'oyo. **5** Apesaki ye mabele moko te awa, ezala ata mwa eteni. Kasi Nzambe apesaki ye elaka, ye elongo

na bakitani na ye sima na ye, ete bakozwa mokili lokola libula, atako, na tango wana, Abrayami azalaki nanu na mwana te. **6** Tala makambo oyo Nzambe alobaki: « Bakitani na ye bakozala bapaya kati na mokili ya bapaya; bakokomisa bango bawumbu mpe bakonyokola bango mibu nkama minei. » **7** Kasi Nzambe alobaki lisusu: « Nakopesa etumbu na ekolo oyo ekokomisa bango bawumbu. Mpe na sima, bakobima longwa na mokili yango mpe bakosambela Ngai na esika oyo. » **8** Bongo Nzambe asalaki boyokani elongo na Abrayami, mpe elembo ya boyokani yango ezalaki: kokatama ngenga. Abrayami abotaki Izaki mpe akataki ye ngenga na mokolo ya mwambe ya mbotama na ye; Izaki abotaki Jakobi mpe akataki ye ngenga, bongo Jakobi mpe abotaki bakoko na biso zomi na mibale mpe akataki bango ngenga. **9** Lokola bakoko na biso bayokelaki Jozefi likunya, batekaki ye mpo ete azala mowumbu na Ejipito. Kasi Nzambe azalaki na ye elongo **10** mpe akangolaki ye na minyoko na ye nyonso; Apesaki ye bwanya mpe asalelaki ye ngolu na miso ya Faraon, mokonzi ya Ejipito, oyo akomisaki ye moyangeli ya Ejipito mpe ya ndako na ye mobimba. **11** Nzokande, nzala moko ya makasi ekotaki na Ejipito mobimba mpe na Kanana, ememaki pasi penza, bongo bakoko na biso bazalaki lisusu na eloko ya kolia te. **12** Tango Jakobi ayokaki ete ble ezali na Ejipito, atindaki bakoko na biso mbala ya liboso. **13** Na mbala ya mibale, Jozefi amilakisaki epai ya bandeko na ye, bongo Faraon ayaki koyeba libota ya Jozefi. **14** Bongo, Jozefi atindaki ete bakende kozwa tata na ye Jakobi elongo na bandeko na ye nyonso. Bango nyonso bazalaki bato tuku sambo na mitano. **15** Boye, Jakobi akendeki kovanda na Ejipito epai wapi ye elongo na bakoko na biso bakufaki. **16** Bamemaki banzoto na bango na engumba

ya Sishemi mpe bakundaki yango kati na kunda oyo Abrayami asombaki na mbongo epai ya bana ya Amori, tata ya Sishemi.
17 Wana tango oyo Nzambe alingaki kokokisa elaka oyo apesaki
na Abrayami ekomaki pene, motango ya bato na biso, kati na
Ejipito, ekomaki ebele penza, **18** kino mokonzi mosusu, oyo
ayebaki Jozefi te, azwaki bokonzi na Ejipito. **19** Na mayele mabe,
mokonzi yango anyokolaki bakoko na biso kino kotinda bango
na makasi ete babwaka bana na bango oyo babotami sika mpo
ete bakufa. **20** Ezalaki na tango wana nde Moyize abotamaki.
Nzambe asalaki ye kitoko mingi. Babatelaki ye sanza misato na
ndako ya tata na ye. **21** Wana baboti na ye batiaki ye libanda,
mwana mwasi ya Faraon azwaki ye mpe abokolaki ye lokola
mwana na ye penza. **22** Bayekolisaki Moyize na bwanya nyonso
ya bato ya Ejipito, mpe akomaki moto na nguya na maloba mpe
na misala. **23** Tango Moyize akokisaki mibu tuku minei, azwaki
mokano ya kokende kotala bandeko na ye, bana ya Isalaele. **24**
Awa amonaki moto moko ya Ejipito kobeta moto ya ekolo na
ye, akotelaki moto ya Isalaele, azongisaki mabe na mabe epai
ya moto ya Ejipito mpe abomaki ye. **25** Moyize akanisaki ete
bandeko na ye bakososola ete Nzambe azali kosalela ye mpo
na kopesa bango lobiko, kasi basosolaki yango te. **26** Mokolo
oyo elandaki, Moyize akutaki bana ya Isalaele mibale kobunda.
Bongo amekaki kozongisa boyokani kati na bango; alobaki na
bango: « Ah baninga na ngai, bozali bandeko; mpo na nini bozali
kosalana mabe? » **27** Kasi moto oyo azalaki konyokola ndeko na
ye atindikaki Moyize mpe alobaki: « Nani atie yo mokonzi mpe
mosambisi kati na biso? **28** Olingi koboma ngai ndenge obomaki
moto ya Ejipito lobi? » **29** Tango Moyize ayokaki bongo, akimaki
na mokili ya Madiani epai wapi avandaki lokola mopaya mpe

abotaki bana mibale ya mibali. **30** Sima na mibu tuku minei,
anjelu moko abimelaki Moyize kati na esobe, pene ya ngomba
Sinai, kati na ndemo ya moto oyo ezalaki komata longwa kati na
mwa nzete oyo ezalaki kopela. **31** Tango Moyize amonaki yango,
akamwaki makasi. Mpe awa azalaki kopusana mpo na kotala
yango malamu, ayokaki mongongo ya Nkolo koloba: **32** « Nazali
Nzambe ya bakoko na yo, Nzambe ya Abrayami, Nzambe ya
Izaki, mpe Nzambe ya Jakobi. » Moyize alengaki na somo mpe
akokaki kutu kotala te. **33** Bongo, Nkolo alobaki na ye: « Longola
basandale na yo na makolo na yo, pamba te esika oyo otelemi
ezali mabele ya bule. **34** Namoni minyoko ya bato na Ngai kati
na Ejipito. Nayoki kolela na bango mpe nakiti mpo na kokangola
bango. Mpe yaka sik'oyo, nakotinda yo ete ozonga na Ejipito. »
35 Kaka Moyize oyo bandeko na ye baboyaki na koloba na ye: «
Nani atie yo mokonzi mpe mosambisi, » ye nde Nzambe atindaki
mpo ete azala mokonzi mpe mokangoli na bango, na lisungi ya
anjelu oyo abimelaki ye na mwa nzete. **36** Abimisaki bango na
mokili ya Ejipito, na nzela ya bikamwa mpe ya bilembo minene
oyo asalaki kuna, na ebale monene ya Motane mpe na esobe,
mibu tuku minei. **37** Ezalaki kaka Moyize wana oyo alobaki na
bana ya Isalaele: « Nzambe akobimisela bino mosakoli moko
lokola ngai, oyo akowuta kati na bandeko na bino. » **38** Azalaki
kati na mayangani oyo bakoko na biso basanganaki na esobe;
ye nde azalaki molobeli, kati na bakoko na biso mpe anjelu oyo
asololaki na ye, na ngomba Sinai epai wapi azwaki Maloba ya
bomoi mpo na kopesa biso. **39** Kasi bakoko na biso baboyaki
kotosa ye; batombokelaki ye mpe bazwaki likanisi ya kozonga
na Ejipito. **40** Balobaki na Aron: « Salela biso banzambe oyo
bakotambola liboso na biso. Pamba te toyebi te soki makambo

nini ekomeli Moyize oyo abimisaki biso na mokili ya Ejipito! » **41** Ezalaki na mikolo wana nde basalaki nzambe ya ekeko, na lolenge ya mwana ngombe; babonzelaki nzambe yango ya ekeko mbeka mpe basalaki feti mpo na lokumu ya misala ya maboko na bango. **42** Kasi Nzambe apesaki bango mokongo mpe atikaki bango kosambela mampinga ya likolo, ndenge ekomama kati na buku ya basakoli: « Oh bato ya Isalaele, boni, bozalaki kobonzela Ngai mbeka mpe kopesa Ngai makabo na mibu tuku minei oyo bolekisaki na esobe? **43** Bomemaki nde ndako ya kapo ya Moloki mpe monzoto ya nzambe na bino Rofa, banzambe ya bikeko oyo bosalaki mpo na kogumbamela! Yango wana, nakotinda bino na bowumbu, mosika koleka Babiloni! » **44** Bakoko na biso bazalaki na Ndako ya kapo ya Boyokani kati na esobe, batongaki yango ndenge Nzambe atindaki Moyize, kolanda ndakisa oyo amonaki. **45** Sima na kozwa Ndako ya kapo yango, bakoko na biso na bokambami ya Jozue, bamemaki yango tango babotolaki mikili ya Bapagano, mikili oyo Nzambe abenganaki liboso na bango. Mpe Ndako ya kapo yango etikalaki kuna kino na tango ya Davidi; **46** oyo azwaki ngolu na miso ya Nzambe mpe asengaki ete atongela Nzambe ya Jakobi ndako. **47** Kasi Salomo nde moto atongelaki ye ndako. **48** Nzokande, Ye-Oyo-Aleki-Likolo avandaka te kati na bandako oyo bato batonga, ndenge kaka mosakoli aloba: **49** « Likolo ezali Kiti na Ngai ya bokonzi, mpe mabele ezali enyatelo makolo na Ngai. Ndako ya ndenge nini penza bokoki kotongela Ngai, elobi Nkolo, to esika ya bopemi ya ndenge nini penza bokoki kobongisela Ngai? **50** Boni, ezali loboko na Ngai te nde esalaki biloko wana nyonso? » **51** Bato ya mito makasi, ya mitema mabanga mpe bakufa matoyi! Bozali ndenge moko kaka na bakoko na bino:

botelemelaka tango nyonso Molimo Mosantu! **52** Boni, ezalaki solo ata na mosakoli moko oyo bakoko na bino bazangaki konyokola? Kutu, babomaki ezala basakoli oyo basakolaki koya ya Moyengebene, Ye oyo bosili sik'oyo koteka mpe koboma, **53** bino bato oyo bozwaki Mobeko ya Nzambe na nzela ya ba-anjelu, kasi botosaki yango te. **54** Tango bato ya Likita-Monene bayokaki bongo, batombokaki makasi mpe bakomaki kolia minu mpo na Etieni. **55** Kasi lokola Etieni atondisamaki na Molimo Mosantu, atalaki na Likolo, amonaki nkembo ya Nzambe mpe Yesu atelema na ngambo ya loboko ya mobali ya Nzambe. **56** Alobaki: — Botala, namoni Likolo efungwami mpe Mwana na moto atelema na ngambo ya loboko ya mobali ya Nzambe! **57** Bongo, bakangaki matoyi na bango, bagangaki makasi penza, mpe bango nyonso basangelaki ye, **58** bamemaki ye libanda ya engumba mpe babambaki ye mabanga. Na tango wana, batatoli batikaki bilamba na bango epai ya elenge mobali moko na kombo Saulo. **59** Wana bazalaki kobamba ye mabanga, Etieni azalaki kosambela na koloba: — Nkolo Yesu, yamba molimo na ngai! **60** Bongo, afukamaki mpe agangaki makasi: — Nkolo, kotangela bango lisumu oyo te! Tango kaka Etieni alobaki bongo, akufaki.

8 Saulo mpe azalaki na molongo ya bato oyo bandimaki ete baboma Etieni. Kobanda na mokolo wana, minyoko ya makasi ekweyelaki Lingomba kati na Yelusalemi; mpe bandimi nyonso bapalanganaki na Yuda mpe na Samari, longola kaka bantoma. **2** Bato oyo batosaka mibeko ya Nzambe bakundaki Etieni mpe balelaki ye mingi. **3** Kasi Saulo akomaki koluka kopanza Lingomba; azalaki kokota na bandako nyonso mpo na kokanga mibali mpe basi, mpe kobwaka bango na boloko. **4** Bandimi oyo

bapalanganaki bazalaki koteya Liloba na Nzambe bisika nyonso bazalaki kokende. **5** Filipo akendeki na engumba moko ya Samari mpe, kuna, ateyaki Klisto. **6** Bongo tango ebele ya bato bayokaki mpe bamonaki bikamwa oyo asalaki, bakangamaki na makambo oyo Filipo azalaki koloba. **7** Pamba te milimo ya mbindo ezalaki kobima kati na bato mingi na koganga makasi, mpe bato mingi oyo bakufa makolo mpe oyo batambolaka tengu-tengu babikaki. **8** Boye, bato ya engumba yango batondisamaki na esengo makasi. **9** Nzokande, wuta kala, kati na engumba yango, ezalaki na moto moko oyo kombo na ye ezalaki « Simona. » Azalaki kosala misala ya maji. Azalaki kokamwisa bato ya Samari mpe komimona moto monene. **10** Bato nyonso, kobanda na bana mike kino na mikolo, bayokaki ye na bokebi mpe balobaki: « Moto oyo, azali penza nguya ya Nzambe, nguya oyo babengaka: Nguya monene. » **11** Bazalaki kolanda ye mpo ete, wuta kala, azalaki kokamwisa bango na misala na ye ya maji. **12** Kasi tango bandimaki Sango Malamu oyo Filipo ateyaki na tina na Bokonzi ya Nzambe mpe na tina na Kombo na Yesu-Klisto, mibali mpe basi bazwaki libatisi. **13** Simona mpe andimaki mpe azwaki libatisi; azalaki kolanda Filipo bisika nyonso oyo azalaki kokende, mpe azalaki kokamwa bilembo minene mpe bikamwa oyo ezalaki kosalema na miso na ye. **14** Tango bantoma, kati na Yelusalemi, bayokaki ete bato ya Samari bayambi Liloba na Nzambe, batindelaki bango Petelo mpe Yoane. **15** Tango bakomaki kuna, basambelaki mpo na bandimi ya sika mpo ete bazwa Molimo Mosantu, **16** pamba te Molimo Mosantu akitelaki nanu ata moto moko te kati na bango; bazwaki kaka libatisi na Kombo ya Nkolo Yesu. **17** Bongo, Petelo mpe Yoane batielaki bango maboko, mpe bazwaki

Molimo Mosantu. **18** Tango Simona amonaki ete bato oyo
bandimaki bazwaki Molimo Mosantu, wana bantoma batielaki
bango maboko, apesaki Petelo mpe Yoane mbongo; **19** mpe
alobaki: — Bopesa ngai mpe nguya oyo, mpo ete moto nyonso
oyo nakotiela maboko akoka kozwa Molimo Mosantu. **20** Kasi
Petelo azongiselaki ye: — Mpo ete okanisi ete okoki kosomba
likabo ya Nzambe na nzela ya mbongo, tika ete yo mpe mbongo
na yo bokufa! **21** Solo, ozali na libula te to na makoki te kati
na lotomo oyo, pamba te motema na yo ezali sembo te liboso
ya Nzambe. **22** Boye, bongwana na mabe na yo mpe bondela
Nkolo ete alimbisa yo, soki ekoki kosalema, mpo na makanisi
oyo ozalaki na yango kati na motema na yo. **23** Pamba te
namoni ete motema na yo etondi na zuwa mpe ozali mowumbu
ya masumu. **24** Simona azongisaki: — Bobondela Nkolo mpo na
ngai mpo ete, kati na oyo bowuti koloba, eloko moko te ekomela
ngai. **25** Sima na bango kotatola mpe kosakola Liloba na Nkolo,
Petelo mpe Yoane bazongaki na Yelusalemi; na nzela, bazalaki
koteya Sango Malamu kati na bamboka ebele ya Samari. **26**
Anjelu ya Nkolo alobaki na Filipo: — Telema, kende na sude, na
nzela ya esobe, nzela oyo ewuta na Yelusalemi mpe ekenda
kino na Gaza. **27** Boye, Filipo atelemaki mpe akendeki; na nzela,
akutanaki na soda moko oyo baboma mokongo, moto ya mboka
Etiopi; azalaki kalaka moko ya lokumu mpe azalaki na mokumba
ya kobatela bomengo nyonso ya Kandase, mwasi mokonzi ya
Etiopi. Moto yango ayaki na Yelusalemi mpo na kogumbamela;
28 bongo wana azalaki kozonga na mboka na ye, azalaki ya
kovanda kati na shar na ye mpe azalaki kotanga mokanda ya
mosakoli Ezayi. **29** Molimo alobaki na Filipo: — Kende mpe
pusana pene ya shar wana. **30** Filipo akendeki mbangu pene

ya shar yango mpe ayokaki ye kotanga mokanda ya mosakoli Ezayi. Filipo atunaki ye: — Boni, ozali kososola makambo oyo ozali kotanga? **31** Azongisaki: — Nakososola ndenge nini soki moto alimboleli ngai yango te? Boye abengaki Filipo ete amata na shar mpe avanda pembeni na ye. **32** Tala eteni ya Makomi oyo azalaki kotanga: « Lokola mpate oyo bazali komema na esika oyo babomelaka banyama, lokola meme liboso ya moto oyo azali kolongola yango bapwale, afungolaki monoko na ye te. **33** Basambwisaki ye mpe baboyaki kolongisa ye. Nani akoyebisa bakitani na ye? Pamba te balongoli bomoi na ye na mokili. » **34** Bongo, soda oyo baboma nzoto ya mibali atunaki Filipo: — Nabondeli yo, yebisa ngai: mosakoli azali koloba makambo oyo na tina na nani? Azali koloba yango na tina na ye moko to na tina na moto mosusu? **35** Filipo azwaki maloba mpe, na nzela ya eteni yango ya Makomi, ateyaki ye Sango Malamu ya Yesu. **36** Wana bazalaki kokoba mobembo na bango, bakomaki na esika moko oyo ezalaki na mayi, mpe soda oyo baboma mokongo alobaki: — Tala mayi, yango oyo. Eloko nini ekoki kopekisa ngai kozwa libatisi? [**37** Filipo alobaki: — Soki kaka ondimi wuta na motema na yo mobimba, okoki na yo kozwa libatisi. Moto yango azongisaki: — Nandimi ete Yesu-Klisto azali Mwana na Nzambe!] **38** Mbala moko, apesaki mitindo ete batelemisa shar. Bongo bango mibale, Filipo mpe soda oyo baboma mokongo, bakitaki na mayi, mpe Filipo abatisaki ye. **39** Tango babimaki na mayi, Molimo ya Nkolo alongolaki Filipo, mpe soda oyo baboma mokongo amonaki ye lisusu te, kasi akobaki mobembo na ye na esengo. **40** Nzokande, Filipo amonanaki na Azoti; mpe longwa kuna, akendeki na Sezarea, wana azalaki koteya Sango Malamu kati na bamboka nyonso epai wapi azalaki kolekela.

9 Nzokande, Saulo azalaki kaka kokanela mpe koluka koboma
bayekoli ya Nkolo. Akendeki epai ya mokonzi ya Banganga-
Nzambe, **2** mpe asengaki ye mikanda ya mosala mpo na
bandako ya mayangani ya Damasi, mpo ete, soki akuti kuna
bato oyo bazali kolanda nzela ya Nkolo, akanga bango mpe
amema bango na Yelusalemi, ezala basi to mibali. **3** Wana
azalaki kokende na Damasi mpe akomaki pene ya engumba
yango, amonaki mbala moko pole moko kowuta na likolo mpe
kongengela ye. **4** Akweyaki na mabele mpe ayokaki mongongo
moko koloba na ye: — Saulo, Saulo, mpo na nini ozali konyokola
Ngai? **5** Saulo atunaki: — Nkolo, yo nani? Mongongo ezongisaki:
— Ngai, nazali Yesu oyo yo ozali konyokola. **6** Kasi sik'oyo,
telema, kota kati na engumba, mpe, kuna, bakoyebisa yo
makambo oyo osengeli kosala. **7** Bato oyo bazalaki kokende
mobembo elongo na Saulo batelemaki mpe bazangaki maloba
ya koloba; bayokaki mongongo yango, kasi bamonaki moto moko
te. **8** Saulo atelemaki wuta na mabele; kasi tango afungolaki
miso, amonaki lisusu te. Boye, basimbaki ye na loboko mpe
bamemaki ye na Damasi. **9** Mikolo misato, akokaki komona
te, aliaki eloko te mpe amelaki eloko te. **10** Kati na Damasi,
ezalaki na moyekoli moko oyo kombo na ye ezalaki « Ananiasi.
» Nkolo abengaki ye kati na emoniseli: — Ananiasi! Azongisaki:
— Nkolo, ngai oyo! **11** Nkolo alobaki na ye: — Telema, kende na
ndako ya Yuda, oyo ezali na balabala oyo babengaka « Alima »
mpe tuna moto moko ya mboka Tarse, kombo na ye « Saulo.
» Azali kosambela **12** mpe, kati na emoniseli, awuti komona
moto moko kokota mpe kotia ye maboko mpo ete amona lisusu;
kombo na ye « Ananiasi. » **13** Ananiasi azongisaki: — Nkolo,
bato ebele bayebisi ngai makambo na tina na moto yango mpe

mabe nyonso oyo asali babulami na Yo, na Yelusalemi. **14** Mpe
ayei awa, na Damasi, mpo ete bakonzi ya Banganga-Nzambe
bapesi ye bokonzi ya kokanga bato nyonso oyo babelelaka
Kombo na Yo. **15** Kasi Nkolo alobaki na Ananiasi: — Kende,
pamba te nasila kopona moto wana lokola esalelo na Ngai mpo
na kosakola Kombo na Ngai epai ya bikolo ya bapaya, epai ya
bakonzi na bango mpe epai ya bana ya Isalaele. **16** Nakolakisa
ye ndenge nini asengeli konyokwama mpo na Kombo na Ngai.
17 Boye, Ananiasi akendeki mpe akotaki kati na ndako; atielaki
Saulo maboko na koloba: — Ndeko na ngai, Saulo; Nkolo Yesu
oyo abimelaki yo na nzela, wana ozalaki koya awa, atindi ngai
mpo ete omona lisusu mpe otonda na Molimo Mosantu. **18** Kaka
na tango yango, biloko moko lokola biteku ekweyaki wuta na
miso ya Saulo, mpe akomaki lisusu komona. Atelemaki mpe
azwaki libatisi; **19** mpe, sima na ye kolia, nzoto na ye ezongaki
lisusu makasi. Saulo avandaki mwa mikolo elongo na bayekoli
oyo bazalaki kati na Damasi. **20** Kaka na tango yango, abandaki
koteya na bandako ya mayangani ete Yesu azali Mwana na
Nzambe. **21** Bato nyonso oyo bayokaki ye bakamwaki mingi
mpe batunaki: — Boni, ezali ye te moto oyo azalaki konyokola
makasi, kati na Yelusalemi, bato oyo babelelaka Kombo ya
Yesu? Boni, ayei awa te mpo na kokanga mpe komema bango
epai ya bakonzi ya Banganga-Nzambe? **22** Nzokande, kondima
ya Saulo ezalaki se kokoba kolendisama mpe azalaki kondimisa
Bayuda oyo bavandaka na Damasi ete Yesu azali Klisto. **23**
Sima na mikolo ebele, Bayuda bayokanaki koboma Saulo; **24**
kasi Saulo ayokaki sango na tina na mabongisi na bango. Butu
mpe moyi, bazalaki kokengela bikuke ya engumba mpo na
koluka koboma ye. **25** Kasi bayekoli ya Saulo bamemaki ye

na butu mpe babimisaki ye libanda ya mir, na kokitisa ye kati
na kitunga. **26** Tango Saulo akomaki na Yelusalemi, amekaki
kosangana na bayekoli, kasi bango nyonso bazalaki kobanga
ye, pamba te bazalaki penza kondima te ete akomi penza
moyekoli. **27** Barnabasi azwaki ye mpe amemaki ye epai ya
bantoma; ayebisaki bango ndenge nini Saulo, na mobembo na
ye, amonaki Nkolo, mpe ete Nkolo alobaki na ye. Ayebisaki
bango lisusu ndenge nini, kati na Damasi, ateyaki na mpiko na
Kombo na Yesu. **28** Boye, wuta na tango wana, Saulo avandaki
elongo na bango, azalaki kokende mpe kozonga na bonsomi
kati na Yelusalemi, wana azalaki koteya na mpiko, na Kombo ya
Nkolo. **29** Saulo azalaki kosolola mpe kotia tembe na Bayuda
oyo balobaka lokota ya Greki; nzokande, bango, bazalaki koluka
nzela ya koboma ye. **30** Tango bandimi bayokaki likambo yango,
bamemaki Saulo na Sezarea, mpe, longwa kuna, batindaki
ye na Tarse. **31** Kati na Yuda mobimba, Galile mpe Samari,
Lingomba ezalaki na kimia, ezalaki kolenda mpe kotosa Nkolo,
mpe motango ya bandimi na yango ezalaki kobakisama na
lisungi ya Molimo Mosantu. **32** Lokola Petelo azalaki kosala
mibembo kati na mboka mobimba, akendeki mpe kotala basantu
oyo bazalaki kovanda kati na Lidi. **33** Kuna, amonaki moto moko
alala na etoko wuta mibu mwambe mpo ete azalaki kobela
bokono ya bukabuka; kombo na ye « Ene. » **34** Petelo alobaki
na ye: — Ene, Yesu-Klisto abikisi yo; telema mpe kanga etoko
na yo. Mbala moko, Ene atelemaki. **35** Tango bavandi nyonso
ya Lidi mpe ya esobe ya Saroni bamonaki ye, bandimelaki
Nkolo. **36** Kati na Jafa, ezalaki na mwasi moyekoli moko, kombo
na ye ezalaki « Tabita. » Na lokota ya Greki, kombo na ye
ezalaki Dorkasi (oyo elingi koloba: Mboloko). Azalaki tango

nyonso kosala bolamu mpe kosunga babola. **37** Na mikolo wana, akomaki kobela mpe akufaki. Sima na kosukola nzoto na ye, batiaki yango kati na shambre ya likolo. **38** Tango bayekoli bayokaki sango ete Petelo azali kati na Lidi oyo ezali penza pene ya Jafa, batindelaki ye mibali mibale mpo na kosenga na ye: « Tobondeli yo, yaka noki! » **39** Mbala moko, Petelo akendeki elongo na bango; mpe tango akomaki, bamemaki ye na shambre ya likolo. Basi nyonso oyo bakufisa mibali bayaki kozingela ye, bazalaki kolela mpe kolakisa ye banzambala mpe bilamba mosusu oyo Dorkasi asalaki, wana azalaki nanu elongo na bango. **40** Petelo abimisaki bato nyonso; bongo afukamaki mpe asambelaki. Wana azalaki kotala epai ebembe ya mama Dorkasi ezalaki, alobaki: — Tabita, telema! Tabita afungolaki miso; mpe wana amonaki Petelo, avandaki. **41** Petelo asimbaki ye na loboko na ye mpe atelemisaki ye. Bongo abengaki bandimi, mingi-mingi basi oyo bakufisa mibali, mpe alakisaki bango Dorkasi ya bomoi. **42** Sango yango epanzanaki kati na engumba mobimba ya Jafa, mpe bato mingi bandimelaki Nkolo. **43** Petelo avandaki tango molayi kati na Jafa, epai ya moto moko oyo kombo na ye ezalaki « Simona; » azalaki mobongisi baposo ya banyama.

10 Na Sezarea, ezalaki na moto moko oyo kombo na ye ezalaki « Kornei; » azalaki mokonzi ya basoda oyo babengamaka « mampinga ya Itali. » **2** Kornei elongo na bato nyonso ya libota na ye bazalaki komipesa na makambo ya Nzambe mpe kotosa Nzambe; azalaki kosunga bato oyo bazalaki kati na bosenga ya ndenge na ndenge mpe kosambela Nzambe tango nyonso. **3** Mokolo moko, na ngonga pene ya misato sima na midi, azwaki emoniseli; amonaki na polele anjelu moko ya Nzambe koya epai na ye mpe koloba na ye: — Kornei! **4** Kornei atalaki ye na

somo mpe atunaki: — Nkolo, likambo nini? Anjelu azongisaki: — Mabondeli na yo mpe masungi oyo opesaka epai ya babola emati liboso ya Nzambe, mpe akanisi yango. **5** Sik'oyo, tinda bato, na Jafa, mpo bakende kobenga Simona oyo kombo na ye mosusu ezali « Petelo; » **6** azali kovanda lokola mopaya kati na ndako ya Simona, mobongisi baposo ya banyama, oyo ndako na ye ezali pene ya ebale monene. **7** Tango kaka anjelu oyo asololaki na ye akendeki, Kornei abengaki basali mibale kati na basali na ye, mpe soda moko oyo azalaki komipesa na makambo ya Nzambe, kati na basoda oyo bazalaki kosalela ye. **8** Ayebisaki bango makambo nyonso oyo ekomelaki ye mpe atindaki bango na Jafa. **9** Mokolo oyo elandaki, na ngonga pene ya midi, wana bato oyo Kornei atindaki bazalaki nanu na nzela mpe bakomaki pene ya Jafa, Petelo amataki na veranda oyo ezalaki na likolo ya ndako mpo na kosambela. **10** Ayokaki nzala mpe azalaki na posa ya kolia, mpe wana bazalaki nanu kobongisela ye bilei, akweyaki na Molimo. **11** Amonaki Likolo efungwami, mpe eloko moko lokola elamba monene basimba na basonge na yango minei ezali kokita na mabele. **12** Kati na yango, ezalaki na lolenge nyonso ya banyama ya mabele, oyo ezali na makolo minei; ya banyama oyo etambolaka na libumu mpe ya bandeke ya likolo. **13** Bongo mongongo moko elobaki na ye: — Petelo, telema. Boma mpe lia. **14** Petelo azongisaki: — Te, Nkolo! Natikala nanu kolia te eloko ya mbindo to ya bosoto. **15** Mongongo yango elobaki na ye, mpo na mbala ya mibale: — Eloko nyonso oyo Nzambe akomisi peto, yo, komona yango mbindo te! **16** Esalemaki bongo mbala misato, mpe eloko yango elimwaki kati na Likolo. **17** Petelo akamwaki mingi mpe akomaki komituna ndimbola ya emoniseli oyo awuti kozwa. Kaka na

tango yango, batindami ya Kornei bamonaki ndako ya Simona,
oyo bazalaki koluka, mpe batelemaki na ekuke. **18** Babelelaki
mpe batunaki soki ezali kuna nde Simona avandaka, Simona
oyo kombo na ye mosusu ezali « Petelo. » **19** Wana Petelo
azalaki kaka komitungisa mpo na emoniseli oyo awuti kozwa,
Molimo alobaki na ye: — Simona, bato misato bazali koluka yo.
20 Telema mpe kita. Kende elongo na bango, kotia tembe te,
pamba te ngai nde natindi bango. **21** Petelo akitaki mpe alobaki
na bato yango: — Ngai oyo! Ezali ngai nde bozali koluka. Boyei
mpo na nini? **22** Bato yango bazongisaki: — Towuti epai ya
Kornei, mokonzi ya basoda; azali moto ya sembo mpe atosaka
Nzambe, mpe Bayuda nyonso bazali kotatola bolamu na tina
na ye. Anjelu ya bule ayebisaki ye ete abengisa yo kati na
ndako na ye mpo ete ayoka makambo oyo ozali na yango ya
koloba na ye. **23** Petelo akotisaki bango na ndako mpe apesaki
bango esika ya kolala. Mokolo oyo elandaki, Petelo akendeki
elongo na bango, mpe ndambo ya bandimi balandaki ye wuta
na Jafa. **24** Sima na mokolo moko, bakomaki na Sezarea.
Kornei azalaki kozela bango, mpe abengisaki bato ya libota
na ye mpe balingami na ye mpo ete bazala lisanga. **25** Tango
Petelo alingaki kokota na ndako, Kornei apusanaki pene na ye,
amibwakaki na makolo na ye mpo na kogumbamela ye. **26** Kasi
Petelo atelemisaki ye; alobaki: — Telema! Ngai mpe nazali kaka
moto. **27** Wana bazalaki kosolola, Petelo akotaki na ndako mpe
akutaki bato ebele basangani. **28** Alobaki na bango: — Boyebi
malamu ete mibeko na biso epekisa Moyuda kosangana na
Mopagano to kokende kotala Mopagano; kasi Nzambe alakisi
ngai ete nasengeli te komona moto moko mbindo to bosoto. **29**
Yango wana, tango botindaki bato kobenga ngai, natunaki ata

motuna moko te mpo na koya. Sik'oyo, nakoki koyeba tina nini bobengeli ngai? **30** Kornei azongisaki: — Eleki mikolo misato, na ngonga lokola oyo, ngonga ya misato sima na midi, nazalaki kosambela kati na ndako na ngai. Mbala moko, moto moko alata bilamba ya kongenga makasi atelemaki liboso na ngai **31** mpe alobaki: « Kornei, Nzambe ayoki mabondeli na yo mpe akanisi masungi oyo opesaka epai ya babola. **32** Tinda bato, na Jafa, mpo bakende kobenga Simona oyo kombo na ye mosusu ezali Petelo; azali kovanda lokola mopaya kati na ndako ya Simona, mobongisi baposo ya banyama, oyo ndako na ye ezali pene ya ebale monene. » **33** Yango wana, natindaki bato noki-noki epai na yo, mpe osali malamu ndenge oyei. Sik'oyo, biso nyonso tozali awa liboso ya Nzambe mpo na koyoka nyonso oyo Nkolo atindi yo koyebisa biso. **34** Petelo azwaki maloba mpe alobaki: — Sik'oyo, nasosoli solo ete Nzambe atalaka bilongi te, **35** kasi andimaka bato ya bikolo nyonso, oyo batosaka Ye mpe basalaka makambo ya sembo. **36** Atindaki Liloba na Ye epai ya bana ya Isalaele mpo na kosakola Sango Malamu ya kimia, na nzela ya Yesu-Klisto oyo azali Nkolo ya bato nyonso. **37** Boyebi makambo oyo esalemaki na Yuda mobimba, kobanda na Galile, sima na libatisi oyo Yoane ateyaki: **38** ndenge nini Nzambe atondisaki Yesu ya Nazareti na Molimo Mosantu mpe na nguya, mpe ndenge nini atambolaki bipai na bipai mpo na kosala bolamu mpe kobikisa bato nyonso oyo bazalaki na se ya nguya ya Satana, pamba te Nzambe azalaki elongo na Ye. **39** Biso, tozali batatoli ya makambo nyonso oyo Yesu asalaki kati na mokili ya Bayuda mpe kati na Yelusalemi. Babomaki Ye mpe babakaki Ye na ekulusu, **40** kasi Nzambe asekwisaki Ye kati na bakufi, na mokolo ya misato, mpe asalaki ete amonana

lisusu. **41** Amonanaki na bato nyonso te, kasi na batatoli oyo
Nzambe apona wuta kala, na biso oyo toliaki mpe tomelaki
elongo na Ye, sima na Ye kosekwa kati na bakufi. **42** Apesaki
biso mitindo ya koteya bato mpe kotatola ete Ye nde Nzambe
apona lokola Mosambisi ya bato ya bomoi mpe bakufi. **43**
Basakoli nyonso batatolaki na tina na Ye ete moto nyonso oyo
akondimela Ye akozwa bolimbisi ya masumu na nzela ya Kombo
na Ye. **44** Wana Petelo azalaki nanu koloba, Molimo Mosantu
akitelaki bato nyonso oyo bazalaki koyoka Liloba. **45** Bandimi
oyo bazalaki bakatama ngenga, oyo bayaki elongo na Petelo
wuta na Jafa, bakamwaki mingi komona ete Nzambe asopi
likabo ya Molimo Mosantu epai ya bato ya bikolo ya bapaya.
46 Pamba te bayokaki bango koloba na nkota mosusu mpe
kokumisa Nzambe. Bongo Petelo alobaki: **47** — Solo, moto
moko te akoki koboya ete bazwa libatisi ya mayi. Bazwi Molimo
Mosantu ndenge kaka biso tozwaki. **48** Boye, Petelo apesaki
mitindo ete babatisa bango na Kombo na Yesu-Klisto. Bongo,
basengaki na Petelo ete avanda elongo na bango mpo na mwa
mikolo.

11 Bantoma mpe bandimi oyo bazalaki kati na Yuda bayokaki
sango ete bato ya bikolo ya bapaya mpe bandimaki Liloba
na Nzambe. **2** Boye, tango Petelo azongaki na Yelusalemi,
Bayuda oyo bandimelaki Yesu bapamelaki ye **3** mpe balobaki:
— Okotaki na ndako ya bato ya bikolo ya bapaya mpe oliaki
elongo na bango! **4** Petelo ayebisaki bango makambo nyonso,
ndenge esalemaki; alobaki na bango: **5** — Wana nazalaki kati na
engumba Jafa mpe nazalaki kosambela, nakweyaki na Molimo
mpe nazwaki emoniseli. Namonaki eloko moko lokola elamba
monene basimba na basonge na yango minei kokita wuta na

Likolo, mpe ekomaki kino na esika oyo nazalaki. **6** Tango natalaki
yango malamu, namonaki kati na yango banyama ya mabele,
oyo ezali na makolo minei; banyama ya zamba, banyama oyo
etambolaka na libumu mpe bandeke ya likolo. **7** Nayokaki mpe
mongongo moko koloba na ngai: « Petelo, telema! Boma mpe
lia. » **8** Kasi nazongisaki: « Te, Nkolo! Natikala nanu kolia te
eloko ya mbindo to ya bosoto. » **9** Mongongo yango elobaki
lisusu, wuta na likolo, mpo na mbala ya mibale: « Eloko nyonso
oyo Nzambe akomisi peto, yo, komona yango mbindo te! » **10**
Esalemaki bongo mbala misato. Bongo babendaki nyonso kati
na Likolo. **11** Kaka na tango yango, bato misato bakomaki na
ndako epai wapi nazalaki kovanda; batindaki bango epai na
ngai longwa na Sezarea. **12** Molimo alobaki na ngai ete natia
tembe te mpo na kokende elongo na bango. Bandeko motoba
bakendeki elongo na ngai kino na Sezarea, mpe tokotaki na
ndako ya moto yango. **13** Moto yango ayebisaki biso ndenge nini
amonaki anjelu kobimela ye kati na ndako na ye mpe koloba na
ye: « Tinda bato, na Jafa, mpo bakende kobenga Simona oyo
kombo na ye mosusu ezali Petelo. **14** Akoyebisa yo maloba oyo,
na nzela na yango, okozwa lobiko, yo mpe libota na yo mobimba!
» **15** Wana nazalaki nanu koloba, Molimo Mosantu akitelaki
bango ndenge kaka akitelaki biso na ebandeli. **16** Mbala moko,
nakanisaki lisusu maloba oyo Nkolo alobaki: « Yoane abatisaki
na mayi; kasi bino, bokobatisama kati na Molimo Mosantu. » **17**
Soki Nzambe apesaki bango likabo ya ndenge moko na biso
oyo tondimelaki Nkolo Yesu-Klisto, bongo ngai nde nani mpo
ete nakoka koboya makambo oyo Nzambe alingi? **18** Tango
bayokaki bongo, bazangaki maloba ya kobakisa, mpe bakomaki
kokumisa Nzambe na maloba oyo: « Nzambe asali ete ata bato

ya bikolo ya bapaya babongola mitema mpo bazwa bomoi. » **19** Nzokande, bandimi oyo bapalanganaki mpo na kokima minyoko oyo eyaki tango babomaki Etieni, bakimaki kino na Fenisi, na Shipre mpe na Antioshe. Mpe kuna, bazalaki kosakola Sango Malamu epai ya moto mosusu te, kaka epai ya Bayuda. **20** Kasi bamosusu kati na bango, bato ya Shipre mpe ya Sirene, bakendeki na Antioshe mpe bakomaki koteya Sango Malamu ya Nkolo Yesu epai ya bato oyo balobaka lokota ya Greki. **21** Nguya ya Nkolo ezalaki elongo na bango, mpe bato ebele penza bandimaki mpe bamipesaki na Nkolo. **22** Sango yango ekomaki kino na Lingomba ya Yelusalemi, mpe batindaki Barnabasi, na Antioshe. **23** Tango akomaki kuna mpe amonaki ndenge nini Nzambe apambolaki bango, asepelaki makasi mpe alendisaki bango nyonso ete bakangama makasi na Nkolo, na mitema na bango mobimba. **24** Solo, Barnabasi azalaki moto malamu, azalaki atondisama na Molimo Mosantu mpe na kondima. Bato ebele bakangamaki na Nkolo. **25** Bongo, Barnabasi akendeki na Tarse mpo na koluka Saulo; **26** mpe tango amonaki ye, amemaki ye na Antioshe. Mobu mobimba, Barnabasi mpe Saulo basalaki elongo kati na Lingomba, mpe bateyaki bato ebele. Ezalaki na Antioshe nde bayekoli babengamaki, mpo na mbala ya liboso, Baklisto. **27** Na mikolo wana, ndambo ya basakoli bakendeki na Antioshe longwa na Yelusalemi. **28** Moko kati na bango, kombo na ye ezalaki « Agabisi; » atelemaki mpe asakolaki na nguya ya Molimo ete nzala makasi ekoya na bamboka nyonso oyo bato ya Rome bazali kokonza. Nzala yango ekotaki na tango ya mokonzi Klode. **29** Bayekoli oyo bazalaki kati na Antioshe bazwaki mokano ya kotinda masungi, moko na moko kolanda bozwi na ye, epai ya bandeko oyo bazalaki kovanda na Yuda.

30 Basalaki bongo: batindaki masungi na bango epai ya bakambi
ya Lingomba, na nzela ya Barnabasi mpe Saulo.

12 Na tango yango, mokonzi Erode akangaki ndambo ya
bandimi ya Lingomba mpo na konyokola bango. **2** Abomaki
kutu Jake, ndeko mobali ya Yoane, na mopanga. **3** Tango
amonaki ete likambo yango ezalaki kosepelisa Bayuda, akangaki
mpe Petelo na tango ya feti ya mapa ezanga levire. **4** Sima
na ye kokanga Petelo, atiaki ye kati na boloko mpe aponaki
masanga minei ya basoda mpo ete bakengela ye; lisanga moko
na moko ezalaki na basoda minei. Erode azalaki na makanisi
ya kosambisa ye na miso ya bato sima na feti ya Pasika. **5**
Petelo azalaki kati na boloko, kasi Lingomba ezalaki kobondela
Nzambe na molende mpo na ye. **6** Na butu ya mokolo oyo
Erode alingaki kosambisa ye, Petelo alalaki pongi na kati-kati ya
basoda mibale, akangama na minyololo mibale, mpe bakengeli
bazalaki kobatela ekuke ya boloko. **7** Mbala moko, anjelu ya
Nkolo abimaki na pwasa, mpe pole engengaki kati na boloko.
Anjelu aningisaki Petelo na mopanzi mpo na kolamusa ye;
alobaki na ye: — Telema noki! Mpe minyololo ekweyaki longwa
na maboko ya Petelo. **8** Anjelu alobaki na ye: — Lata elamba na
yo, mokaba na yo mpe basandale na yo! Petelo asalaki bongo.
Anjelu alobaki na ye lisusu: — Lata nzambala na yo mpe landa
ngai. **9** Petelo alandaki anjelu kino na libanda ya boloko, kasi
ayebaki te ete makambo oyo anjelu azali kosala ezali penza ya
solo: akanisaki ete azwi emoniseli. **10** Balekaki bakengeli ya
liboso mpe ya mibale, mpe bakomaki na ekuke ya bibende oyo
epesaka nzela ya kokota na engumba. Ekuke efungwamaki
yango moko liboso na bango; bongo babimaki mpe batambolaki
na balabala moko. Mpe mbala moko, anjelu atikaki Petelo. **11**

Tango mayele na ye ya bomoto ezongaki, Petelo amilobelaki: — Ah, nasosoli sik'oyo, ezali penza ya solo! Nkolo atindaki anjelu na Ye mpe akangoli ngai na maboko ya Erode mpe na makambo nyonso oyo Bayuda balingaki kosala ngai. **12** Tango amonaki bongo, akendeki na ndako ya Mari, mama ya Yoane oyo kombo na ye mosusu ezali « Malako. » Bandimi ebele basanganaki kuna mpe bazalaki kosambela. **13** Petelo abetaki ekuke; mpe mwasi mosali moko, kombo na ye « Rode, » apusanaki na ekuke mpo na koyanola. **14** Tango asosolaki ete ezali mongongo ya Petelo, atondaki na esengo; na esika ya kofungola ekuke, azongaki mbangu mpe agangaki: — Eh, ezali Petelo! Azali wana, na libanda, liboso ya ekuke! **15** Balobaki na ye: — Okomi penza na liboma! Kasi Rode azalaki kaka koloba: — Ya solo penza! Petelo azali na libanda. Bongo balobaki: — Ekoki kozala anjelu na ye! **16** Nzokande, Petelo azalaki kokoba kobeta ekuke. Boye, tango bafungolaki ekuke mpe bamonaki ye, bakamwaki makasi. **17** Petelo apepelaki bango loboko mpo ete bavanda kimia, mpe ayebisaki bango ndenge nini Nkolo abimisaki ye na boloko. Alobaki lisusu: — Boyebisa makambo oyo epai ya Jake mpe bandeko mosusu. Sima na yango, abimaki mpe akendeki na esika mosusu. **18** Na tongo, mobulu monene ebimaki kati na basoda, pamba te bazalaki kotunana: — Likambo nini ekomelaki Petelo? **19** Erode atindaki bato koluka Petelo, kasi bamonaki ye te. Bongo, sima na ye kosambisa bakengeli, apesaki mitindo ete baboma bango. Sima na yango, Erode atikaki Yuda mpe akendeki kovanda mwa mikolo na Sezarea. **20** Nzokande, Erode asilikelaki makasi bato ya Tiri mpe ya Sidoni. Bongo, bato ya Tiri mpe ya Sidoni bayokanaki mpe basengaki kokutana na Erode. Sima na bango kozwa lisungi ya Blasitisi, motambolisi misala

ya shambre ya mokonzi, basengaki kimia kati na Erode mpe bango, pamba te bilei na bango ezalaki kowuta na mokili ya mokonzi Erode. **21** Tango mokolo oyo akataki ekokaki, Erode alataki bilamba na ye ya bokonzi, avandaki na kiti na ye ya bokonzi mpe alobaki na bato. **22** Bato bagangaki: — Tala yango oyo, mongongo ya nzambe; ezali mongongo ya moto te! **23** Mbala moko, anjelu ya Nkolo abetaki Erode mpo ete apesaki Nzambe lokumu te; boye bankusu eliaki ye, mpe akufaki. **24** Kasi Liloba na Nzambe ekobaki kopanzana mpe kobota mbuma. **25** Sima na Barnabasi mpe Saulo kokokisa mosala na bango mpo na bolamu ya bandimi ya Yelusalemi, batikaki Yelusalemi mpe bamemaki, elongo na bango, Yoane oyo kombo na ye mosusu ezali « Malako. »

13 Kati na Lingomba oyo ezalaki na Antioshe, ezalaki na basakoli mpe balakisi: Barnabasi, Simeoni oyo bazalaki kobenga « Moto mwindo, » Lusiusi ya Sirene, Manaeni oyo akolaki esika moko na moyangeli Erode, mpe Saulo. **2** Ezalaki mokolo moko, wana bazalaki kogumbamela Nkolo mpe kokila bilei, Molimo Mosantu alobaki: — Botiela ngai pembeni Barnabasi mpe Saulo mpo na mosala oyo nabengeli bango. **3** Boye, sima na bango kokila bilei mpe kosambela, batielaki bango maboko mpe batikaki bango kokende. **4** Na etinda ya Molimo Mosantu, Barnabasi mpe Saulo bakendeki na Selesi; mpe longwa kuna, bazwaki masuwa mpo na kokende na esanga ya Shipre. **5** Tango bakomaki na Salamine, bateyaki Liloba na Nzambe kati na bandako ya mayangani ya Bayuda. Yoane Malako azalaki elongo na bango lokola mosungi. **6** Bakatisaki esanga mobimba kino bakomaki na Pafosi epai wapi bamonaki Moyuda moko, kombo na ye « Bari-Yesu. » Azalaki moto ya maji mpe mosakoli ya lokuta. **7** Azalaki

mpe moninga ya moyangeli Sergiusi Paulusi oyo azalaki moto ya mayele. Boye, Sergiusi Paulusi abengisaki Barnabasi mpe Saulo, pamba te azalaki na posa ya koyoka Liloba na Nzambe. **8** Kasi Elimasi, moto ya maji (pamba te yango nde ezali ndimbola ya kombo na ye), atelemelaki bango mpe azalaki kosala nyonso mpo na kopengwisa kondima ya moyangeli. **9** Bongo lokola Saulo, oyo bazalaki mpe kobenga « Polo, » azalaki atondisama na Molimo Mosantu, atalaki Elimasi na miso mpe alobaki na ye: **10** — Mwana ya Satana mpe monguna ya makambo nyonso ya sembo! Otondi na lolenge nyonso ya lokuta mpe ya mayele mabe! Kino tango nini okotika kobebisa mabongisi ya Nkolo, oyo ezali sembo? **11** Tala, loboko ya Nkolo etelemeli yo sik'oyo. Ozali kokoma mokufi miso mpo na mwa tango moke, okomona lisusu te pole ya moyi. Kaka na tango yango, lipata mpe molili ezipaki miso ya Elimasi; azalaki lisusu komona te mpe akomaki kobaluka-baluka bipai nyonso na koluka moto mpo ete asimba ye na loboko mpe alakisa ye nzela. **12** Tango moyangeli amonaki makambo oyo esalemaki, andimaki, pamba te mateya na tina na Nkolo ekamwisaki ye makasi. **13** Wuta na Pafosi, Polo elongo na baninga na ye bazwaki masuwa mpe bakendeki na Perje, kati na mokili ya Pafili, epai wapi Yoane Malako atikaki bango mpo na kozonga na Yelusalemi. **14** Mpe longwa na Perje, bakobaki mobembo na bango kino na Antioshe, kati na mokili ya Pisidi. Na mokolo ya Saba, bakotaki na ndako ya mayangani mpe bavandaki. **15** Sima na kotanga Mobeko mpe Basakoli, bakambi ya ndako ya mayangani batindelaki bango maloba: — Bandeko, soki bozali na maloba mpo na kolendisa bato, bokoki na bino koloba. **16** Polo atelemaki, atombolaki loboko mpe alobaki: — Bato ya Isalaele mpe bino oyo bozali Bayuda te kasi botosaka

Nzambe, boyoka ngai! **17** Nzambe ya bato ya Isalaele aponaki
bakoko na biso, akomisaki bango ekolo monene na tango oyo
bavandaki kati na mokili ya Ejipito lokola bapaya, mpe abimisaki
bango na mokili yango na nguya monene. **18** Mibu tuku minei
mobimba, ayikelaki bango mpiko kati na esobe; **19** abebisaki
bikolo sambo kati na mokili ya Kanana mpe apesaki mabele
na bango lokola libula epai ya bato na Ye. **20** Makambo wana
nyonso ewumelaki mibu pene nkama minei na tuku mitano. Sima
na yango, Nzambe apesaki bango bilombe kino na tango ya
mosakoli Samuele. **21** Bongo, basengaki mokonzi, mpe Nzambe
apesaki bango Saulo, mwana mobali ya Kisi, moto ya libota ya
Benjame, oyo asalaki mibu tuku minei na bokonzi. **22** Sima na
Ye kolongola Saulo, akomisaki Davidi mokonzi na bango. Tala
maloba oyo Nzambe atatolaki na tina na ye: « Namoni Davidi,
mwana mobali ya Yese, moto oyo asepelisaka motema na ngai;
akokokisa solo mokano na ngai nyonso. » **23** Ezali wuta na libota
ya Davidi nde Nzambe abimisaki, mpo na bana ya Isalaele,
Mobikisi Yesu, ndenge alakaki. **24** Liboso ete Yesu aya, Yoane
ateyaki bato nyonso ya Isalaele ete babongola mitema mpe
bazwa libatisi. **25** Wana Yoane akomaki pene ya kosilisa mosala
na ye, alobaki: « Bokanisi ete ngai nazali nani? Nazali te Moto
oyo bozali kozela. Kasi azali koya sima na ngai, Ye oyo nabongi
kutu te mpo na kofungola ata basinga ya basandale na Ye! »
26 Bandeko na ngai, bino oyo bozali bana ya Abrayami, mpe
bino oyo bozali Bayuda te kasi botosaka Nzambe, ezali epai na
biso nde Nzambe atindaki maloba oyo ya lobiko. **27** Bato ya
Yelusalemi mpe bakambi na bango basosolaki te soki Yesu azali
nani; basosolaki mpe te maloba ya basakoli oyo etangamaka
mikolo nyonso ya Saba. Nzokande, tango bakatelaki Ye etumbu,

bakokisaki nde masakoli yango. **28** Atako bamonaki mabe
moko te kati na Ye, mabe oyo ekokaki komemela Ye etumbu
ya kufa, kasi basengaki kaka ete Pilato aboma Ye. **29** Tango
mpe bakokisaki makambo nyonso oyo ekomama na tina na
Ye, bakitisaki Ye longwa na ekulusu mpe batiaki Ye kati na
kunda. **30** Kasi Nzambe asekwisaki Ye kati na bakufi, **31** mpe
bato oyo basalaki mibembo elongo na Ye, longwa na Galile
kino na Yelusalemi, bamonaki Ye mikolo ebele. Bazali sik'oyo
batatoli na Ye epai ya bato na biso. **32** Tozali koyebisa bino
sango malamu oyo: elaka oyo Nzambe apesaki na bakoko na
biso, **33** Nzambe akokisi yango mpo na biso, bana na bango,
na kosekwisa Yesu kati na bakufi, kolanda ndenge ekomama
kati na Nzembo ya mibale: « Ozali Mwana na Ngai; na mokolo
ya lelo, nakomi Tata na Yo. » **34** Nzambe asekwisaki Ye kati
na bakufi mpo ete apola ata mokolo moko te. Kolanda ndenge
Nzambe alobaki: « Nakopesa bino mapamboli ya bule mpe ya
solo, oyo nalakaki Davidi. » **35** Yango wana, na eteni mosusu,
elobamaki lisusu: « Okotika te Mosantu na Yo kopola. » **36**
Nzokande, Davidi, sima na ye kokokisa mabongisi ya Nzambe
na tango na ye, akufaki mpe akundamaki pembeni ya bakoko
na ye; boye nzoto na ye epolaki. **37** Kasi Ye oyo Nzambe
asekwisaki apolaki te. **38** Yango wana, bandeko na ngai, nalingi
boyeba ete ezali na nzela ya Yesu nde bolimbisi ya masumu
esakolami epai na bino mpe bozwi bolimbisi ya masumu nyonso
oyo Mobeko ya Moyize ekokaki te kokangola bino. **39** Ezali
mpe na nzela ya Yesu nde moto nyonso oyo andimi akomi
sembo. **40** Yango wana, bosala keba ete makambo oyo basakoli
baloba ekomela bino te: **41** « Bino batioli, botala, bokamwa
mpe bolimwa, pamba te nakosala likambo moko na tango na

bino, likambo oyo bokokaki kondima te soki bayebisaki bino yango. » **42** Tango Polo mpe Barnabasi babimaki na ndako ya mayangani, bato basengaki bango kolobela lisusu makambo wana na mokolo ya Saba oyo elandaki. **43** Tango mayangani esilaki, Bayuda mingi elongo na bato ya bikolo mosusu, oyo bakotaki na lingomba ya Bayuda mpe bazalaki kogumbamela Nzambe, balandaki Polo mpe Barnabasi oyo bazalaki kosolola na bango mpe kondimisa bango ete batikala ya kokangama makasi na ngolu ya Nzambe. **44** Na mokolo ya Saba oyo elandaki, bato ebele penza ya engumba bayaki kosangana mpo na koyoka Liloba na Nkolo. **45** Kasi tango Bayuda bamonaki ebele ya bato, batondaki na zuwa; bakomaki koloba mabe na tina na makambo oyo Polo azalaki koloba, mpe bakomaki kofinga ye. **46** Bongo, Polo mpe Barnabasi balobaki na bango na mpiko: — Tosengeli liboso koteya bino Liloba na Nzambe. Kasi lokola boboyi yango mpe bozali bino moko komimona ete bokoki te mpo na kozwa bomoi ya seko, tokeyi na biso sik'oyo epai ya bato oyo bazali Bayuda te. **(aiōnios g166)** **47** Pamba te, tala makambo oyo Nkolo atindaki biso: « Nakomisi yo pole mpo na bikolo mosusu, mpo ete omema lobiko kino na suka ya mokili. » **48** Tango bato ya bikolo ya bapaya bayokaki bongo, basepelaki mpe bakomaki kokumisa Liloba na Nkolo; mpe bato nyonso oyo Nzambe abongisa mpo na kozwa bomoi ya seko bakomaki bandimi. **(aiōnios g166)** **49** Liloba na Nkolo epanzanaki na etuka wana mobimba. **50** Kasi Bayuda batiaki songisongi epai ya basi ya lokumu oyo bazalaki kogumbamela Nzambe, mpe epai ya bato minene ya engumba wana; bapelisaki moto mpo ete Polo mpe Barnabasi banyokolama, mpe babenganaki bango wuta na mokili na bango. **51** Na bongo, Polo mpe Barnabasi bapupolaki

putulu ya makolo na bango mpo na bato wana, mpe bakendeki
na Ikoniomi. **52** Nzokande, bayekoli batondaki na esengo mpe
na Molimo Mosantu.

14 Na engumba Ikoniomi, Polo mpe Barnabasi bakendeki,
lokola momesano, na ndako ya mayangani ya Bayuda; bateyaki
kuna, mpe bato ebele, Bayuda mpe bato ya bikolo ya bapaya,
bakomaki bandimi. **2** Kasi Bayuda oyo baboyaki kondimela
batiaki songisongi epai ya bato ya bikolo ya bapaya mpo ete
batombokela bandeko. **3** Polo mpe Barnabasi bawumelaki kuna
mikolo ebele, bazalaki koteya na mpiko, pamba te bazalaki na
elikya kati na Nkolo; mpe Nkolo azalaki kokokisa bosolo ya
mateya ya ngolu na Ye na kopesaka bango nguya ya kosala
bilembo ya kokamwa mpe misala minene. **4** Bato ya engumba
yango bakabwanaki: ndambo bazalaki sima na Bayuda, mpe
ndambo mosusu, sima na bantoma. **5** Bato ya bikolo ya bapaya
mpe Bayuda, elongo na bakambi na bango, bazwaki mokano ya
konyokola bantoma mpe koboma bango na mabanga; **6** kasi
tango bantoma basosolaki yango, bakimaki na bingumba ya
Likawoni: Listre, Derbe mpe bazingazinga na yango. **7** Kuna
mpe lisusu, bakobaki kaka koteya Sango Malamu. **8** Kati na
engumba Listre, ezalaki na moto moko akufa makolo. Wuta
mbotama na ye, atikala kotambola te. **9** Azalaki koyoka ndenge
Polo azalaki koteya. Polo atalaki ye malamu, amonaki ete azali
na kondima mpo na kobikisama **10** mpe alobaki na ye na
mongongo makasi: — Telema ngwi na makolo na yo! Mbala
moko, moto yango apumbwaki mpe akomaki kotambola. **11**
Tango ebele ya bato bamonaki makambo oyo Polo asalaki,
bagangaki na lokota ya bato ya Likawoni: — Banzambe bazwi
banzoto ya bato mpe bakiteli biso! **12** Kombo oyo babengaki na

yango Barnabasi ezali « Zewusi, » mpe kombo oyo babengaki na yango Polo ezali « Erimesi, » pamba te Polo nde azalaki koloba.
13 Nganga-nzambe ya nzambe Zewusi, oyo ndako ya nzambe na ye ezalaki na libanda ya ekuke ya engumba, amemaki na bikuke ya engumba bangombe ya mibali elata bafololo mpe bililingi elingama-lingama lokola basheni, pamba te ye mpe bato nyonso oyo bazalaki elongo na ye balingaki kotumbela bango mbeka. **14** Kasi tango bantoma, Barnabasi mpe Polo, bayokaki sango ya likambo yango, bapasolaki bilamba na bango, bakendeki mbangu epai ebele ya bato bazalaki na koganga: **15** — Oh baninga, mpo na nini bozali kosala boye? Biso mpe tozali kaka bato lokola bino. Soki tozali koteya bino Sango Malamu, ezali mpo ete botika banzambe ya bikeko oyo ezanga tina mpe bomipesa na Nzambe na bomoi oyo asala Likolo, mabele, ebale monene mpe nyonso oyo ezali kati na yango. **16** Na tango ya kala, Nzambe atikaki ete bato ya bikolo nyonso balanda nzela oyo bango moko balingi. **17** Nzokande, atikalaki kolemba te kotalisa bolamu na Ye, na nzela ya konokisela bango mvula kowuta na likolo, kopesa bango bambuma ebele na tango na yango, mpe kopesa bango bilei ebele mpe kotondisa mitema na bango na esengo. **18** Atako balobaki bongo, balongaki na pasi kopekisa ebele ya bato wana kobonzela bango mbeka.
19 Bongo, Bayuda oyo bawutaki na Antioshe mpe na Ikoniomi batiaki songisongi kati na bato mpo ete batombokela bango. Babambaki Polo mabanga, mpe babendaki ye kino na libanda ya engumba, pamba te bakanisaki ete akufi. **20** Kasi tango bayekoli bazingelaki Polo, atelemaki mpe azongaki kati na engumba. Bongo mokolo oyo elandaki, akendeki na Derbe elongo na Barnabasi. **21** Sima na Polo mpe Barnabasi koteya

Sango Malamu kati na engumba wana mpe kokomisa bato ebele bayekoli, bazongaki lisusu na Listre, na Ikoniomi mpe na Antioshe; **22** bazalaki kolendisa bayekoli ete bayika mpiko kati na kondima. Bazalaki koloba: — Tosengeli komona pasi mingi mpo na kokota na Bokonzi ya Nzambe. **23** Polo mpe Barnabasi baponaki bakambi mpo na Lingomba moko na moko mpe, sima na bango kosambela mpe kokila bilei, bakabaki bango na maboko ya Nkolo oyo bandimelaki. **24** Sima na bango koleka etuka ya Pisidi, bakomaki na Pafili. **25** Bateyaki Liloba kati na Perje mpe, sima na yango, bakendeki na libongo ya Atalia. **26** Wuta na Atalia, bakotaki na masuwa mpe bazongaki na Antioshe epai wapi batikaki bango na se ya ngolu ya Nzambe, mpo na mosala oyo bawutaki kokokisa. **27** Tango bakomaki kuna, basangisaki bato ya Lingomba, bapesaki bango sango ya makambo nyonso oyo Nzambe asalaki na nzela na bango mpe ndenge nini afungolelaki bato ya bikolo ya bapaya nzela ya kondima. **28** Mpe bawumelaki wana tango molayi elongo na bayekoli.

15 Ndambo ya bato bawutaki na Yuda mpe bakomaki na Antioshe, mpe bakomaki koteya bandeko: — Soki bokatisi ngenga te kolanda Mobeko ya Moyize, bokoki te kozwa lobiko. **2** Polo mpe Barnabasi batelemelaki bato wana; bongo kobendana makasi ekotaki kati na bango na tina na likambo yango. Boye, bazwaki mokano ete Polo, Barnabasi mpe ndambo ya bandimi mosusu bakende na Yelusalemi elongo na bantoma mpe bakambi ya Lingomba mpo na kolobela likambo yango. **3** Lingomba esungaki bango mpo na mobembo. Wana bakatisaki Fenisi mpe Samari, bazalaki koloba ndenge nini bato ya bikolo ya bapaya bazalaki kobongola mitema. Sango oyo ezalaki kopesa bandeko

nyonso esengo. **4** Tango bakomaki na Yelusalemi, Lingomba,
bantoma mpe bakambi bayambaki bango; mpe Polo elongo
na Barnabasi bapesaki bango sango ya makambo nyonso oyo
Nzambe asalaki na nzela na bango. **5** Ndambo ya bandimi
oyo bazalaki kala Bafarizeo batelemaki mpo na koloba: —
Bato ya bikolo ya bapaya basengeli kokatama ngenga, mpe
esengeli kotinda bango kotosa Mobeko ya Moyize. **6** Bantoma
mpe bakambi basanganaki mpo na koyekola malamu likambo
yango. **7** Lokola tembe elekaki makasi, Petelo atelemaki mpe
alobaki: — Bandeko na ngai, boyebi malamu ete Nzambe apona
ngai wuta kala kati na bino mpo ete nakoka koteya Sango
Malamu epai ya bato ya bikolo ya bapaya, mpo ete bango mpe
bakoka koyoka yango mpe bakoma bandimi. **8** Bongo, Nzambe
oyo ayebi mitema ya bato alakisaki ete andimaki bango na
nzela ya kopesa bango Molimo Mosantu, ndenge kaka apesaki
biso. **9** Asalaki bokeseni te kati na biso mpe bango, pamba
te akomisaki mitema na bango peto na nzela ya kondima. **10**
Bongo mpo na nini bolingi sik'oyo komeka Nzambe, na nzela
ya koluka komemisa bayekoli oyo, mokumba oyo tolongaki te
komema, ezala biso to batata na biso? **11** Te! Biso tondimaka
ete tobiki na ngolu ya Nkolo Yesu, ndenge moko kaka na bango.
12 Lisanga mobimba evandaki kimia wana bazalaki koyoka
Barnabasi mpe Polo koyebisa bango bikamwa mpe bilembo oyo
Nzambe asalaki na nzela na bango, kati na bato ya bikolo ya
bapaya. **13** Tango basilisaki koloba, Jake azwaki maloba mpe
alobaki: — Bandeko, boyoka ngai! **14** Simona awuti koyebisa
biso ndenge nini, wuta na ebandeli, Nzambe aponaki bato kati
na bikolo ya bapaya ete bazala bato na Ye. **15** Makambo oyo
ekokani na maloba ya basakoli, kolanda ndenge ekomama:

16 « Sima na yango, nakozonga, nakotonga lisusu ndako ya
kapo ya Davidi, oyo esila kokweya; nakotonga yango lisusu
mpe nakotelemisa yango, **17** mpo ete bato oyo bakotikala
baluka Nkolo, ezala bato nyonso ya bikolo ya bapaya oyo
babengamaka na Kombo na Ngai, elobi Nkolo oyo asalaka
makambo oyo, **18** makambo oyo eyebana wuta kala. » **(aiōn
g165)** **19** Yango wana, tala likanisi na ngai: Tosengeli te kotungisa
bato ya bikolo ya bapaya oyo bandimeli Nzambe. **20** Na esika
ya kotungisa bango, tosengeli kaka kokomela bango ete balia
te misuni ya banyama oyo ebonzami lokola mbeka epai ya
banzambe mosusu, basala kindumba te, balia te nyama oyo
babomi na kozanga kobimisa makila, mpe bamela makila te. **21**
Pamba te wuta kala, kati na bingumba nyonso, ezali na bato oyo
bateyaka Mobeko ya Moyize, mpe batangaka yango kati na
bandako ya mayangani, mikolo nyonso ya Saba. **22** Bantoma,
bakambi elongo na Lingomba mobimba bazwaki mokano ya
kopona ndambo ya bato kati na bango mpe ya kotinda bango
na Antioshe elongo na Polo mpe Barnabasi. Baponaki Yuda
oyo babengaka Barsabasi, mpe Silasi; bango mibale bazalaki
bakambi kati na bandeko. **23** Bapesaki bango mokanda oyo
ekomamaki boye: Biso bantoma mpe bakambi, bandeko na
bino: Epai ya bato ya bikolo ya bapaya oyo bavandaka kati na
Antioshe, na Siri mpe na Silisi; Mbote na bino. **24** Toyokaki
ete bandeko mosusu bawutaki epai na biso, ba-oyo topesaki
ata nzela te, bayaki kotia mobulu kati na bino, batiaki penza
mobulu kati na bino mpe batungisaki mitema na bino na nzela
ya maloba na bango. Nzokande, totindaki bango te. **25** Boye,
biso nyonso toyokanaki mpo na kopona bato mpe kotindela
bino bango, elongo na bandeko balingami na biso, Barnabasi

mpe Polo, **26** ba-oyo bakaba bomoi na bango mpo na Kombo
na Yesu-Klisto, Nkolo na biso. **27** Yango wana, totindeli bino
Yuda mpe Silasi mpo ete bakoka koyebisa bino makambo oyo
tokomi kati na mokanda oyo. **28** Molimo Mosantu mpe biso
tomoni malamu ete tomemisa bino mikumba mosusu te, longola
kaka bikateli oyo: **29** Bolia te misuni ya banyama oyo ebonzami
lokola mbeka epai ya banzambe mosusu, bomela makila te,
bolia te nyama oyo babomi na kozanga kobimisa makila, mpe
bosala kindumba te. Ekozala malamu soki bokimi makambo
yango. Botikala malamu! **30** Boye, batikaki bango kokende
na Antioshe epai wapi basangisaki Lingomba mobimba mpe
bapesaki mokanda yango. **31** Bato batangaki mokanda yango
mpe basepelaki mingi na malendisi oyo ezalaki kati na yango. **32**
Lokola Yuda mpe Silasi bazalaki basakoli, bazwaki penza tango
molayi mpo na koloba na bandeko mpe kolendisa bango ete
bayika mpiko kati na kondima. **33** Bawumelaki wana mwa tango,
mpe bandeko batombelaki bango kimia mpo na bozongi epai ya
bato oyo batindaki bango. [**34** Kasi Silasi asepelaki kotikala
wana.] **35** Polo mpe Barnabasi batikalaki na Antioshe epai wapi,
elongo na bato mosusu ebele, bazalaki koteya mpe kosakola
Liloba na Nkolo. **36** Sima na mwa mikolo, Polo alobaki na
Barnabasi: — Tozonga na bingumba nyonso epai wapi toteyaki
Liloba na Nkolo, mpo ete totala bandeko mpo na koyeba soki
bazali ndenge nini. **37** Barnabasi azalaki na posa ya komema,
elongo na bango, Yoane oyo babengaka mpe Malako; **38** kasi
Polo asepelaki te ete bamema ye elongo na bango, pamba te
akabwanaki na bango na Pafili mpe akobaki lisusu te elongo na
bango kati na mosala. **39** Boye, babendanaki makasi penza mpe
basukaki na kokabwana. Barnabasi azwaki Malako mpe akotaki

elongo na ye kati na masuwa mpo na kokende na Shipre. **40** Kasi Polo azwaki Silasi mpe akendeki elongo na ye, sima na bandeko kotika bango na se ya ngolu ya Nkolo. **41** Atambolaki kati na Siri mpe na Silisi mpo na kolendisa Mangomba.

16 Polo akomaki na Derbe mpe na Listre, epai wapi akutanaki na moyekoli moko, kombo na ye ezali « Timote. » Mama na ye azalaki Moyuda, kasi akomaki kondima Klisto; mpe tata na ye azalaki moto ya Grese. **2** Litatoli na ye ezalaki malamu kati na bandeko ya Listre mpe ya Ikoniomi. **3** Polo azalaki na posa ya kosala mobembo elongo na ye, boye akatisaki ye ngenga; pamba te Bayuda oyo bazalaki kovanda kuna bayebaki ete tata na ye azalaki moto ya Grese. **4** Kati na bingumba nyonso oyo bazalaki koleka, bazalaki koyebisa bandimi mikano oyo bantoma mpe bakambi ya Lingomba bazwaki na Yelusalemi, mpe bazalaki kosenga na bango ete batosa yango. **5** Boye, Mangomba ezalaki kolendisama kati na kondima, mpe bato bazalaki kobakisama mokolo na mokolo. **6** Lokola Molimo Mosantu apesaki bango nzela te ya koteya Liloba kati na etuka ya Azia, Polo elongo na baninga na ye bakendeki na etuka ya Friji mpe ya Galatia. **7** Tango bakomaki na mondelo ya Mizi, bazwaki likanisi ya kokende na Bitini, kasi Molimo ya Yesu apesaki bango nzela te. **8** Boye bakatisaki etuka ya Mizi mpe bakendeki kino na libongo ya Troasi. **9** Na butu, Polo azwaki emoniseli moko: « Moto moko ya Masedwane atelemaki liboso na ye mpe azalaki kobondela ye: ‹ Nabondeli yo, yaka kosunga biso kati na Masedwane! › » **10** Sima na Polo kozwa emoniseli, tolukaki mbala moko kokende na Masedwane, pamba te tososolaki ete ezali Nzambe nde abengi biso mpo ete tokende koteya kuna Sango Malamu. **11** Longwa na Troasi, tozwaki masuwa mpe tokendeki mbala moko

kino na esanga ya Samotrase; bongo mokolo oyo elandaki,
tokomaki na Neyapolisi. **12** Kolongwa wana, tokendeki na Filipi,
mboka mokonzi ya etuka ya Masedwane oyo ezalaki na se ya
bokonzi ya bato ya Rome. Tovandaki kuna mwa mikolo. **13** Na
mokolo ya Saba, tobimaki na libanda ya ekuke ya engumba
mpo na kokende pembeni ya ebale epai wapi tokanisaki ete
tokomona esika ya losambo. Wana tovandaki, tokomaki koteya
basi oyo basanganaki kuna. **14** Kati na basi yango, ezalaki na
mwasi moko, kombo na ye « Lidi. » Azalaki moteki ya bilamba
ya motane, moto ya Tiyatire mpe mogumbameli ya Nzambe.
Azalaki koyoka, mpe Nkolo afungolaki motema na ye mpo ete
akangama na makambo oyo Polo azalaki koloba. **15** Tango
ye elongo na bato ya libota na ye bazwaki libatisi, abengisaki
biso na ndako na ye; alobaki: — Soki bomoni ete ngai nakomi
penza mondimi ya Nkolo, boya kovanda na ndako na ngai.
Boye, asalaki nyonso mpo ete tondima kokende na ndako na ye.
16 Mokolo moko, wana tozalaki kokende na esika ya losambo,
tokutanaki na mwasi mowumbu moko oyo azalaki na molimo
mabe oyo ezalaki kosunga ye mpo na kosakola makambo oyo
ekoya, mpe azalaki kozwela bankolo na ye mbongo ebele na
nzela ya masakoli na ye. **17** Mwasi yango azalaki kolanda
biso, Polo mpe biso, na koganga: — Bato oyo bazali basali ya
Nzambe-Oyo-Aleki-Likolo, bazali koteya bino nzela ya lobiko.
18 Lokola azalaki kosala bongo wuta mikolo ebele, suka na
suka, Polo atombokaki, abalukaki mpe alobaki na molimo mabe
yango: — Na Kombo na Yesu-Klisto, napesi yo mitindo: bima
kati na mwasi oyo! Kaka na tango yango, molimo yango ebimaki
kati na ye. **19** Tango bankolo ya mowumbu yango bamonaki ete
elikya na bango ya kozwa mbongo ekeyi na mopepe, bakangaki

Polo mpe Silasi, mpe bamemaki bango liboso ya bakonzi, na esika ya bato ebele. **20** Bamemaki bango liboso ya basambisi mpe balobaki: — Bato oyo bazali Bayuda; bazali kotia mobulu kati na engumba na biso. **21** Bazali koluka kokotisa awa bizaleli oyo mibeko epekisi biso, bato ya Rome, kondima mpe kosalela. **22** Bato oyo batondaki wana batombokelaki Polo mpe Silasi, bongo basambisi bapesaki mitindo ete balongola bango bilamba mpe babeta bango fimbu. **23** Sima na kobetisa bango fimbu makasi, babwakaki bango kati na boloko; bapesaki mitindo na mokengeli boloko ete akengela bango malamu. **24** Tango kaka mokengeli azwaki mitindo oyo, abwakaki bango kati na boloko ya kati mpe akangisaki makolo na bango na mabaya. **25** Pene na midi ya butu, Polo mpe Silasi bazalaki kosambela mpe kokumisa Nzambe na banzembo; bakangami mosusu bazalaki koyoka bango. **26** Mbala moko, mabele eninganaki makasi, mpe miboko ya boloko eninganaki. Kaka na tango yango, miboko ya boloko ebukanaki, bikuke nyonso ya boloko efungwamaki, mpe minyololo ya bakangami nyonso ekatanaki. **27** Mokengeli boloko alamukaki; mpe tango amonaki ete bikuke ya boloko ezali ya kofungwama, abendaki mopanga na ye mpo ete amiboma, pamba te akanisaki ete bakangami bakimi. **28** Kasi Polo agangaki na mongongo makasi: — Komisala mabe te! Biso nyonso tozali awa! **29** Mokengeli boloko asengaki mwinda, akotaki mbangu kati na boloko, mpe amibwakaki liboso ya Polo mpe Silasi na kolenga makasi. **30** Bongo abimisaki bango libanda mpe atunaki bango: — Batata, nasala nini mpo ete nabika? **31** Bazongisaki: — Ndima Nkolo Yesu, mpe okobika, yo mpe libota na yo. **32** Bongo bateyaki ye mpe libota na ye Liloba na Nkolo. **33** Kaka na ngonga wana ya butu, mokengeli boloko

azwaki bango elongo na ye mpe asukolaki bango bapota; bongo, mbala moko, ye mpe libota na ye bazwaki libatisi. **34** Sima, mokengeli boloko amemaki Polo mpe Silasi na ndako na ye, mpe apesaki bango bilei; mpe atondisamaki na esengo makasi, pamba te ye mpe bato nyonso ya libota na ye bandimelaki Nzambe. **35** Tango tongo etanaki, basambisi batindaki basali na bango epai ya mokengeli boloko mpo na koyebisa ye: — Bimisa bato wana na boloko! **36** Mokengeli boloko alobaki na Polo: — Basambisi bapesi ngai mitindo ete nabimisa bino na boloko. Boye sik'oyo, bobima mpe bokende na kimia. **37** Kasi Polo azongisaki: — Nini! Basambisi biso te, kasi babetisi biso fimbu na miso ya bato mpe babwaki biso na boloko, nzokande biso tozali bato ya Rome. Balingi sik'oyo kobimisa biso na nkuku? Te, ekosalema bongo te! Tika ete bango moko baya kobimisa biso! **38** Basali bakendeki koyebisa makambo yango epai ya basambisi. Tango kaka basambisi bayokaki ete Polo mpe Silasi bazali bato ya Rome, babangaki makasi. **39** Bayaki kosenga bango bolimbisi, mpe babimisaki bango na boloko. Basengaki na bango ete balongwa na engumba wana. **40** Sima na Polo mpe Silasi kobima na boloko, bakendeki na ndako ya Lidi, epai wapi bakutanaki na bandeko mpe balendisaki bango. Bongo, bazongelaki mobembo na bango.

17 Sima na Polo mpe Silasi kolekela na Afipolisi mpe na Apolonia, bakendeki na Tesalonika epai wapi ndako ya mayangani ya Bayuda ezalaki. **2** Ndenge momesano na ye ezalaki, Polo akotaki na ndako ya mayangani. Basaba misato, asololaki na bato oyo bazalaki kuna na tina na Makomi. **3** Azalaki kotalisa mpe kolakisa bango polele ete Klisto asengelaki komona pasi mpe kosekwa kati na bakufi. Azalaki koloba na bango: —

Yesu oyo nazali koteya bino, Ye nde azali Klisto. **4** Ndambo
ya Bayuda bandimisamaki mpe basanganaki na Polo mpe
Silasi; ndenge moko mpe na bato mingi ya Grese, oyo bazalaki
kogumbamela Nzambe, mpe basi ebele ya lokumu. **5** Kasi
Bayuda mosusu basalaki zuwa; bakendeki kozwa bato ya mobulu
oyo batambolaka pamba-pamba na balabala, basangisaki bango
mpe babimisaki mobulu kati na engumba. Bakendeki mbangu
na ndako ya Jazoni mpo na koluka Polo mpe Silasi mpo ete
bamema bango liboso ya ebele ya bato. **6** Kasi lokola bamonaki
bango te, bamemaki Jazoni mpe bandeko mosusu liboso ya
bakambi ya engumba na koganga: — Bato oyo bazali koningisa
mokili mobimba bakomi sik'oyo awa, **7** mpe Jazoni ayambi
bango lokola babengami kati na ndako na ye. Bango nyonso
bazali kobuka mibeko ya Sezare, pamba te bazali koloba:
« Mokonzi mosusu azali, Kombo na Ye: Yesu! » **8** Tango
ebele ya bato mpe bakambi ya engumba bayokaki bongo,
batombokaki makasi. **9** Boye, bafutisaki Jazoni mpe bandeko
mosusu lomande mpe, na sima, batikaki bango. **10** Wana butu
ekomaki, bandeko bakimisaki Polo mpe Silasi noki-noki na
Bere. Tango bakomaki kuna, bakotaki na ndako ya mayangani
ya Bayuda. **11** Nzokande, Bayuda ya Bere bazalaki bato ya
boboto koleka bato ya Tesalonika, pamba te bayambaki Liloba
na motema mobimba mpe, mokolo na mokolo, bazalaki koyekola
na mozindo Makomi mpo na kotala soki makambo oyo Polo
azali koteya bango ezali ya solo. **12** Bayuda ebele kati na bango
bandimaki; ndenge moko mpe, kati na bato ya Grese, basi mingi
ya lokumu mpe mibali ebele bandimaki. **13** Kasi tango Bayuda
ya Tesalonika bayokaki ete Polo azali koteya Liloba na Nzambe
na Bere, mingi kati na bango bayaki mpe kuna mpo na kotia

songisongi kati na bato mpo ete batomboka. **14** Bongo, kaka na tango yango, bandeko basalaki ete Polo akende na ebale mpo na kozwa masuwa, wana Silasi mpe Timote batikalaki na Bere. **15** Bato oyo bakendeki kotika Polo bamemaki ye kino na Ateni; mpe na mitindo ya Polo, bazongaki na Bere koyebisa Silasi mpe Timote ete balanda ye noki na Ateni. **16** Wana Polo azali kozela bango kati na Ateni, motema na ye etungisamaki mingi na komona ete engumba yango etonda na banzambe ya bikeko. **17** Boye, azalaki kosolola na Bayuda mpe Bagreki oyo bazalaki kogumbamela Nzambe kati na ndako ya mayangani, mpe na bato oyo azalaki kokuta, mokolo na mokolo, na bisika oyo bato ebele bakutanaka. **18** Ndambo ya bato ya mayele oyo balandaka malakisi ya Epikire mpe ya Zenon bakomaki kotiana tembe na ye. Bamoko batunaki: — Moto oyo ya makelele alingi koloba nini? Bamosusu balobaki: — Tomoni lokola nde azali kolobela banzambe ya bapaya! Balobaki bongo mpo ete Polo azalaki koteya Sango Malamu na tina na Yesu mpe lisekwa kati na bakufi. **19** Boye bakamataki ye, bamemaki ye na Areopaje mpe balobaki na ye: — Boni, tokoki koyeba soki mateya ya sika oyo ozali koteya elingi koloba nini? **20** Pamba te ozali koloba na biso makambo ya sika. Yango wana, tolingi koyeba soki makambo yango elakisi penza nini. **21** (Bato nyonso ya Ateni mpe bapaya oyo bazalaki kovanda kuna bazalaki kolekisa tango mingi mpo na koloba mpe koyoka basango ya sika). **22** Polo atelemaki liboso ya bato oyo basanganaki na Areopaje mpe alobaki: — Bato ya Ateni! Nasosoli ete, na makambo nyonso, bolingaka mingi makambo ya bonzambe. **23** Pamba te tango nazalaki kotambola kati na engumba na bino mpe kotala bikeko oyo bosambelaka, namonaki kutu etumbelo moko bakoma na likolo

na yango: Mpo na Nzambe oyo ayebani te. Nzokande, ngai nayei koteya bino Nzambe oyo bosambelaka ata boyebi Ye te. **24** Nzambe oyo asala mokili mpe biloko nyonso oyo ezali kati na yango azali Nkolo ya Likolo mpe ya mokili, avandaka te kati na batempelo oyo maboko ya bato etonga. **25** Mpe azalaka na posa te ya masungi ya bato, pamba te akoka na nyonso. Nzokande, Ye nde apesaka bato nyonso bomoi, pema mpe biloko nyonso. **26** Wuta na moto moko, asalaki mabota nyonso ya bato, mpo ete bakoka kovanda na mokili mobimba; mpe akataki tango mpo na moto na moto mpe atiaki bandelo mpo na bisika na bango ya kovanda. **27** Nzambe asalaki bongo mpo ete bato bakoka koluka Ye, tango mosusu bakolonga komona Ye na kolukaluka lokola mokufi miso. Nzokande, na bosolo, azali mosika te ya moko na moko kati na biso. **28** Pamba te, ezali na nzela na Ye nde tozalaka na bomoi, toninganaka mpe tozalaka oyo tozali, ndenge bakomi na bino mosusu baloba: « Tozali bana na ye! » **29** Yango wana, lokola tozali bana na Nzambe, tosengeli te kokanisa ete bonzambe ekokani na elilingi ya wolo, ya palata to ya libanga, lokola nzambe ya ekeko oyo esalemi na maboko mpe mayele ya moto. **30** Nzokande, lokola Nzambe atalaka te tango ya kozanga boyebi, kasi azali sik'oyo kosenga ete bato nyonso, na bisika nyonso oyo bazali, babongola mitema. **31** Pamba te akata mokolo oyo akosambisa mokili mobimba na bosembo nyonso, na nzela ya moto oyo Ye asila kopona. Atalisaki bosolo na yango epai ya bato nyonso, na nzela ya kosekwisa moto yango kati na bakufi. **32** Tango bayokaki Polo koloba na tina na lisekwa ya bakufi, bamoko basekaki ye, mpe bamosusu balobaki: — Tokoyoka yo mokolo mosusu na tina na likambo oyo. **33** Na bongo, Polo atikaki bango. **34** Nzokande,

bato mosusu balandaki Polo mpe bakomaki bandimi. Kati na bango, ezalaki: Denisi, moto ya Areopaje; mwasi moko oyo kombo na ye ezali Damarisi, mpe bato mosusu.

18 Sima na yango, Polo atikaki Ateni mpe akendeki na Kolinto. **2** Kuna, akutanaki na Moyuda moko, kombo na ye ezalaki « Akilasi. » Azalaki moto ya mboka Ponti. Akilasi awutaki koya kala te longwa na Itali, elongo na mwasi na ye, Prisile, pamba te mokonzi Klode apesaki mitindo ete Bayuda nyonso balongwa na Rome. Boye, Polo akendeki kotala bango; **3** mpe lokola Polo azalaki kosala mosala moko na bango, mosala ya kosala bandako ya kapo, avandaki epai na bango mpe akomaki kosala elongo na bango. **4** Mikolo nyonso ya Saba, Polo azalaki koteya kati na ndako ya mayangani mpe azalaki koluka kondimisa Bayuda mpe bato ya Grese. **5** Tango Silasi mpe Timote bayaki wana wuta na Masedwane, Polo akomaki kolekisa tango na ye nyonso kaka na koteya Liloba mpe kotalisa solo epai ya Bayuda ete Yesu azali Klisto. **6** Kasi tango Bayuda bakomaki kotelemela Polo mpe kofinga ye, apupolaki bilamba na ye mpe alobaki: — Tika ete makila na bino etangama likolo ya mito na bino moko! Ngai nazali lisusu na ngambo te. Kobanda lelo, nakokende na ngai epai ya bato ya bikolo ya bapaya. **7** Boye, Polo atikaki bango mpe akendeki na ndako ya Titisi Yusitusi, mogumbameli ya Nzambe, oyo ndako na ye ezalaki pembeni ya ndako ya mayangani. **8** Krispisi, mokambi ya ndako ya mayangani, elongo na libota na ye mobimba bazalaki na kondima epai ya Nkolo; mpe bato mingi ya Kolinto oyo bazalaki koyoka Polo bakomaki bandimi ya Nkolo mpe bazwaki libatisi. **9** Mokolo moko, na butu, Nkolo alobaki na Polo kati na emoniseli: Kobanga te, koba kaka koloba, kokanga monoko te. **10** Nazali na yo elongo, mpe

moto moko te akolonga kobundisa yo mpe kosala yo mabe, pamba te nazali na bato mingi kati na engumba oyo. **11** Boye, Polo avandaki na Kolinto, mobu moko na ndambo, mpe azalaki koteya bango Liloba na Nzambe. **12** Wana Galioni azalaki moyangeli ya Akayi, Bayuda bayokanaki mpo na kokanga Polo, mpe bamemaki ye na esambiselo **13** mpe bafundaki ye boye: — Moto oyo azali koluka kondimisa bato ete bagumbamela Nzambe na lolenge oyo mibeko epekisa. **14** Tango kaka Polo alingaki koloba, Galioni alobaki na Bayuda: — Bino Bayuda, soki moto oyo asalaki mabe to likambo moko ya sembo te, nalingaki solo koyokela bino. **15** Kasi lokola ezali kaka likambo ya tembe na tina na makambo oyo etali maloba, bakombo mpe mibeko na bino, wana etali kaka bino moko; ngai naboyi kozala mosambisi ya makambo ya boye. **16** Boye, abenganaki bango na esambiselo. **17** Mpe bango nyonso bakangaki Sositeni, mokambi ya ndako ya mayangani, mpe babetaki ye liboso ya esambiselo. Kasi Galioni atalaki yango se pamba. **18** Polo avandaki lisusu mwa mikolo na Kolinto. Bongo, atikaki bandeko, akotaki na masuwa mpe akendeki na Siri elongo na Prisile mpe Akilasi. Liboso na Polo kolongwa na libongo ya Sankresi, akokolisaki suki ya moto na ye, pamba te alapaki ndayi. **19** Tango bakomaki na Efeso, Polo atikaki Akila mpe Prisile. Akendeki ye moko na ndako ya mayangani mpo na kosolola na Bayuda. **20** Basengaki ete awumela mwa mikolo elongo na bango, kasi Polo aboyaki. **21** Atikaki bango na koloba: — Nakozongela bino lisusu, soki Nzambe alingi. Wuta na Efeso, azwaki masuwa mpe akendeki. **22** Tango akomaki na Sezarea, amataki na Yelusalemi mpo na kopesa Lingomba mbote; sima, akendeki na Antioshe. **23** Sima na Polo kovanda mwa mikolo na Antioshe, alongwaki kuna

mpe alekaki na etuka ya Galatia mpe ya Friji, na kolendisa bayekoli nyonso. **24** Moyuda moko ayaki na Efeso, kombo na ye ezalaki « Apolosi. » Abotamaki na Alekizandri, ayebaki koloba malamu mpe ayebaki bozindo ya Makomi. **25** Bateyaki ye nzela ya Nkolo; mpe, lokola azalaki molende, azalaki koloba mpe kolakisa na bosolo makambo oyo etali Yesu atako ayebaki kaka libatisi ya Yoane. **26** Abandaki koloba na molende nyonso kati na ndako ya mayangani. Kasi tango Prisile mpe Akilasi bayokaki ye, babengisaki ye na ndako na bango mpe balimbolelaki ye malamu penza nzela ya Nzambe. **27** Lokola Apolosi azalaki na likanisi ya kokende na Akayi, bandeko balendisaki ye mpe bakomelaki bayekoli ya Kolinto ete bayamba ye malamu. Tango akomaki kuna, na ngolu na Nzambe, azalaki lisungi monene mpo na bato oyo bakomaki bandimi, **28** pamba te maloba na ye ezalaki kosukisa tembe ya Bayuda na miso ya bato nyonso, mpe azalaki kotalisa na polele, na nzela ya Makomi, ete Yesu azali Klisto.

19 Wana Apolosi azalaki na Kolinto, Polo alekelaki na mokili ya bangomba ya Azia, mpe akomaki na Efeso. Kuna, akutaki mwa ndambo ya bayekoli **2** mpe atunaki bango: — Boni, bozwaki Molimo Mosantu tango bokomaki bandimi? Bazongisaki: — Te! Totikala nanu koyoka te ete Molimo Mosantu azalaka. **3** Polo atunaki bango lisusu: — Bongo libatisi ya ndenge nini penza bozwaki? Bazongisaki: — Tozwaki libatisi ya Yoane. **4** Polo alobaki na bango: — Libatisi oyo Yoane azalaki kopesa ezalaki libatisi ya kobongola motema; azalaki koloba na bato ete bandimela moto oyo akoya sima na ye, elingi koloba ete bandimela Yesu. **5** Boye, bayokelaki ye mpe bazwaki libatisi na Kombo ya Nkolo Yesu. **6** Tango Polo atielaki bango maboko,

Molimo Mosantu akitelaki bango, mpe bakomaki koloba na nkota
ya sika mpe kosakola. **7** Bango nyonso bazalaki bato pene zomi
na mibale. **8** Bongo, Polo akendeki na ndako ya mayangani
epai wapi, na basanza misato, azalaki koloba na molende epai
na bato; azalaki koteya bango makambo oyo etali Bokonzi ya
Nzambe mpe kondimisa bango yango. **9** Kasi bato mosusu
kati na bango bazalaki mitema mabanga; baboyaki kondima
mpe batiolaki nzela ya Nkolo na miso ya bato ebele. Bongo
Polo akabwanaki na bango. Amemaki bayekoli mpe, mokolo na
mokolo, azalaki koteya bango na eteyelo ya Tiranisi. **10** Esalaki
bongo mibu mibale; boye Bayuda nyonso mpe bato nyonso ya
Grese, oyo bazalaki kovanda na mokili ya Azia bayokaki Liloba
na Nkolo. **11** Nzambe azalaki kosala bikamwa ya somo na nzela
ya Polo. **12** Boye bato bakomaki kokamata miswale mpe bilamba
oyo etuti nzoto ya Polo, mpo na kotia yango na banzoto ya
babeli, bongo bokono ya bato yango ezalaki kosila, mpe milimo
mabe ezalaki kobima kati na bango. **13** Ndambo ya Bayuda
oyo bazalaki kotambola-tambola mpo na kobengana milimo
mabe bamekaki kobelela Kombo ya Nkolo Yesu mpo na koluka
kokangola bato oyo bazalaki na se ya bokonzi ya milimo mabe;
bazalaki koloba: — Na Kombo ya Yesu oyo Polo ateyaka, napesi
bino mitindo ya kobima. **14** Bana mibali sambo ya Moyuda Seva,
moko kati na bakonzi ya Banganga-Nzambe, bazalaki kosala
bongo. **15** Mokolo moko, molimo mabe ezongiselaki bango: —
Nayebi Yesu, nayebi mpe soki Polo azali nani; kasi bino, bozali
banani? **16** Mpe moto oyo azalaki na molimo mabe apumbwelaki
bango, akangaki bango mpe abetaki bango nyonso makasi
penza kino babimaki na ndako bolumbu mpe batonda na bapota.
17 Tango likambo yango eyebanaki na Bayuda mpe na bato ya

Grese oyo bavandaka na Efeso, somo ekangaki bango nyonso,
mpe Kombo ya Nkolo Yesu ezwaki lokumu mingi. **18** Mingi kati
na bato oyo bakomaki bandimi bazalaki koya kondima mpe
kotubela polele misala na bango ya mabe. **19** Mpe bato mingi
ya maji bamemaki babuku na bango mpe batumbaki yango
na miso ya bato nyonso. Tango balukaki koyeba motuya ya
babuku yango, emonanaki ete ezalaki na motuya ya mbongo
ya bibende nkoto tuku mitano. **20** Ezali ndenge wana nde
Liloba na Nkolo ezalaki kokoba kopanzana mpe komonana
ete etonda na nguya ya Nzambe. **21** Sima na makambo oyo
nyonso, Polo, na bokambami ya Molimo, azwaki mokano ya
kolekela na Masedwane mpe na Akayi mpo na kokende na
Yelusalemi. Alobaki: — Soki nalongwe kuna, nakokende lisusu
na Rome. **22** Atindaki na Masedwane, mibale kati na basungi
na ye ya mosala, Timote mpe Erasite, wana ye moko atikalaki
mwa mikolo na Azia. **23** Ezalaki na tango wana nde mobulu
makasi esalemaki na Efeso na tina na Nzela ya Nkolo. **24**
Demetriusi, mosali ya babiju, azalaki kosala na palata bililingi
ya batempelo ya nzambe Artemisi. Na mosala yango, azalaki
kofuta basali na ye mbongo mingi. **25** Asangisaki bango elongo
na bato ya misala ya maboko, oyo basalaka mosala moko na
ye, mpe alobaki na bango: — Baninga na ngai, boyebi malamu
ete mosala oyo efutaka biso malamu. **26** Nzokande, bino moko
bozali komona mpe koyoka ndenge nini Polo wana azali kosala
nyonso mpo na kondimisa bato mpe kobenda sima na ye bato
ebele awa kaka na Efeso te, kasi mpe na etuka mobimba ya
Azia; azali koloba ete banzambe oyo esalemi na maboko ya
bato ezali banzambe te. **27** Makambo oyo Polo azali kosala ezali
koluka kaka te kobebisa lokumu ya mosala na biso, kasi ezali

mpe kosilisa lokumu ya tempelo ya Artemisi, nzambe monene ya mwasi; ezali lisusu kosilisa nkembo ya Artemisi oyo Azia mobimba mpe mokili mobimba ezali kogumbamela. **28** Tango kaka bayokaki bongo, basilikaki makasi mpe bakomaki koganga: — Artemisi ya Efeso azali monene! **29** Mbala moko, mobulu ekotaki kati na engumba mobimba. Bakangaki Gayusi mpe Arisitarke, bato mibale ya Masedwane, oyo bazalaki kotambola elongo na Polo; mpe bato nyonso bakendeki na lombangu na ndako ya masano. **30** Polo azalaki na posa ya kobima na miso ya bato, kasi bayekoli bapekisaki ye. **31** Ezala mpe baninga na ye, oyo bazalaki bakambi ya etuka, batindelaki ye maloba mpo na kosenga na ye ete ameka te kosala liseki ya kokende na ndako ya masano. **32** Mobulu makasi ekotaki kati na ebele ya bato: bamoko bazalaki koganga mpo na likambo moko, mpe bamosusu, mpo na likambo mosusu. Mingi kati na bango bazalaki koyeba te tina nini basangani wana. **33** Bayuda kati na ebele ya bato batindikaki Alekizandre na liboso, mpe batalisaki ye likambo yango ndenge ezali. Bongo Alekizandre atombolaki loboko mpo na kolakisa ete alingi kozwa maloba mpo na kotalisa na bato. **34** Kasi tango basosolaki ete azali Moyuda, bango nyonso basalaki pene bangonga mibale ya koganga lokola moto moko: — Artemisi ya Efeso azali monene! **35** Suka na suka, mokomi mikanda ya engumba alongaki kopekisa makelele ya bato; alobaki: — Bato ya Efeso! Nani kati na mokili oyo ayebi te ete engumba ya Efeso ezali engumba mosantu ya Artemisi, nzambe mwasi monene, mpe ya ekeko na ye oyo ekita wuta na likolo? **36** Yango wana, lokola moko te akoki kotia tembe na likambo oyo, bovanda kimia mpe bosala makambo ya bozoba te. **37** Bato oyo bomemi awa babebisi ndako ya nzambe na biso

te mpe bafingi ye te. **38** Soki Demetriusi mpe basali na ye bazwi moto likambo, esambiselo ezali, basambisi mpe bazali. Ebongi malamu ete bakende kofunda. **39** Mpe soki bozali na likambo mosusu ya koloba, tokoyekola yango malamu kati na mayangani oyo mibeko epesa ndingisa. **40** Soki tokebi te, bakoki kofunda biso ete botombokisi bato, mpo na makambo oyo esalemi lelo. Na bongo, tokolonga te kolimbola tina oyo bato basangani awa. **41** Tango kaka asilisaki koloba, apesaki mitindo ete bato bapanzana.

20 Tango mobulu esilaki, Polo abengisaki bayekoli mpe alendisaki bango. Sima na yango, apesaki bango mbote ya suka mpe akendeki na Masedwane. **2** Wana azalaki kotambola kati na etuka yango, azalaki kolendisa bandimi na mateya ya ndenge na ndenge kino akomaki na Grese **3** epai wapi awumelaki basanza misato. Kaka na tango Polo alingaki kozwa masuwa mpo na kokende na Siri, Bayuda basalelaki ye likita. Boye, azwaki mokano ya kozongela na nzela ya Masedwane. **4** Tala bato oyo bakendeki na ye elongo: Sopatere, mwana ya Pirisi, moto ya Bere; Arisitarke mpe Sekundusi, bato ya Tesalonika; Gayusi, moto ya Derbe; Timote, Tishike mpe Trofime, bato ya etuka ya Azia. **5** Bango nde bakendeki liboso mpo na kozela biso na Troasi. **6** Kasi biso tozwaki masuwa kati na engumba Filipi, sima na feti ya Mapa ezanga levire. Sima na biso kotambola mikolo mitano na mayi, tokutaki bango na Troasi epai wapi tosalaki mikolo sambo. **7** Na mokolo ya liboso ya poso, wana tosanganaki mpo na kolia elambo, Polo, oyo asengelaki kokende na mobembo, mokolo oyo elandaki, asololaki na bandimi mpe abendaki masolo molayi penza kino na ngonga ya midi ya butu. **8** Tosanganaki kati na shambre ya likolo, oyo ezalaki

na minda ebele. **9** Nzokande, elenge mobali moko avandaki
na lininisa; kombo na ye ezalaki Etikisi. Lokola Polo azalaki
kaka kokoba koloba, pongi makasi ekangaki Etikisi, mpe, mbala
moko, akweyaki na mabele wuta na etaje ya misato. Tango
batombolaki ye, bamonaki ete asili kokufa. **10** Polo akitaki, atiaki
litoyi na ye na tolo ya Etikisi, akamataki Etikisi na maboko na ye
mpe alobaki: — Bobanga te, azali na bomoi. **11** Amataki lisusu
na etaje, abukaki lipa, aliaki yango mpe akobaki koloba kino na
tongo, sima nde akendeki. **12** Bongo, bazongisaki ya bomoi,
elenge mobali epai na bango, mpe bango nyonso balendisamaki
makasi. **13** Tokendeki liboso, mpe tozwaki masuwa oyo ememaki
biso na Asosi epai wapi Polo asengelaki komatela na masuwa.
Azwaki mokano wana, pamba te alingaki kokende kuna na
makolo. **14** Tango akutanaki na biso na mboka Asosi, amataki
na masuwa elongo na biso, mpe tokendeki na Mitilena. **15**
Longwa wana, tozwaki masuwa mpo na kokende, mpe tokomaki
liboso ya Shio, mokolo oyo elandaki. Sima na mokolo moko,
tokomaki na Samosi, mpe, mokolo oyo elandaki, tokomaki na
Mile. **16** Polo azwaki mokano ya kotelema te na Efeso mpe ya
kolekisa tango te na mokili ya Azia, pamba te azalaki na posa,
soki akolonga, ya kokoma noki na Yelusalemi mpo ete azala na
mokolo ya Pantekoti. **17** Wuta na Mile, Polo abengisaki bakambi
ya Lingomba ya Efeso. **18** Tango bakutanaki na ye, alobaki na
bango: — Boyebi malamu ezaleli nini nazalaki na yango tango
nyonso liboso na bino, wuta mokolo ya liboso oyo nakomaki
na mokili ya Azia. **19** Nasalelaki Nkolo lokola mowumbu, na
komikitisa nyonso mpe na mpinzoli, kati na komekama makasi
mpo ete Bayuda bazalaki kosalela ngai makita. **20** Nzokande,
boyebi malamu ete nazalaki na somo te ya koteya makambo

nyonso oyo ekokaki kosunga bino. Nateyaki bino, ezala na esika ya bato ebele to na ndako ya moko na moko. **21** Nazalaki tango nyonso kosenga, ezala na Bayuda to na bato ya Grese, ete bazongela Nzambe na nzela ya kobongola mitema, mpe batia kondima na bango kati na Yesu, Nkolo na biso. **22** Boye sik'oyo, na etinda ya Molimo, nakeyi na Yelusalemi, kasi nayebi te likambo nini ekokomela ngai kuna. **23** Eloko moko kaka nayebi: Molimo Mosantu azali kokebisa ngai ete boloko mpe minyoko ya ndenge na ndenge ezali kozela ngai na bingumba nyonso oyo nakokota. **24** Nzokande, nazali komona bomoi na ngai lokola eloko pamba; eloko oyo eleki motuya mpo na ngai ezali: kosukisa malamu momekano na ngai ya kopota mbangu mpe kokokisa lotomo oyo Nkolo Yesu apesaki ngai: kosakola Sango Malamu ya ngolu ya Nzambe. **25** Mpe sik'oyo, nayebi ete bokomona elongi ngai lisusu te, bino nyonso oyo nalekaki kati na bino mpo na koteya sango ya Bokonzi ya Nzambe. **26** Yango wana, nalobi na bino yango lelo ete nazali na ngambo ya makila ya moto moko te kati na bato nyonso, **27** pamba te nayebisaki bino mabongisi nyonso ya Nzambe mpe nabombelaki bino ata eloko moko te. **28** Bomibatela malamu mpe bobatela etonga nyonso oyo kati na yango Molimo Mosantu atiaki bino lokola bakengeli; bobatela Lingomba ya Nzambe, pamba te asombaki yango na makila na Ye moko. **29** Nayebi malamu ete, sima na ngai kokende, bambwa ya zamba ekokota kati na bino mpe ekoyokela etonga mawa te. **30** Ezala kati na bino, bato mosusu bakobima, bakoteya mateya ya lokuta mpo na kopengwisa bayekoli ete bazala na ngambo na bango. **31** Yango wana, bosenzela! Bokanisa malamu ete mibu misato mobimba, butu mpe moyi, natikaki te kokebisa moko na moko na bino, mpe

tango mosusu elongo na mpinzoli. **32** Sik'oyo, nazali kokaba bino na maboko ya Nzambe mpe na Liloba na Ye ya ngolu. Nzambe azali na makoki ya kolendisa bino mpe ya kopesa bino libula kati na bato nyonso oyo babulisama. **33** Nalulaki te palata to wolo to elamba ya moto moko. **34** Bino moko boyebi malamu ete ezali maboko na ngai oyo, nde epesaki ngai biloko oyo nazalaki na bosenga na yango mpo na ngai moko, mpe oyo baninga na ngai bazalaki na bosenga na yango. **35** Kati na nyonso, natalisaki bino ete tosengeli kosala misala makasi ya lolenge oyo mpe kosunga bato bakelela, na kokanisa Maloba oyo Ye moko Nkolo Yesu aloba: « Esengo ya kokaba eleki esengo ya kozwa. » **36** Sima na Polo koloba bongo, afukamaki mpe asambelaki elongo na bango. **37** Bango nyonso bakomaki kolela, bayambaki Polo mpe bapesaki ye beze; **38** bayokaki mawa mingi koleka mpo alobaki na bango ete bakomona elongi na ye lisusu te. Bongo bakendeki kotika ye kino na masuwa.

21 Sima na biso kokabwana na bango, tokotaki na masuwa mpe tokendeki kino na esanga ya Kosi; bongo mokolo oyo elandaki, tokendeki na Roda mpe, longwa wana, tokomaki na Patara. **2** Kuna, tomonaki masuwa moko oyo ezalaki kokende na Fenisi; tomataki kati na yango mpe tokendeki. **3** Tango tomonaki esanga ya Shipre, totikaki yango na ngambo ya loboko ya mwasi mpe tokobaki mobembo na biso na mopanzi ya Siri. Totelemaki na Tiri epai wapi masuwa esengelaki kokitisa biloko oyo ememaki. **4** Lokola tokutaki bayekoli kuna, tovandaki elongo na bango mikolo sambo. Nzokande Molimo asololaki na Bayekoli, mpe balobaki na Polo ete akende na Yelusalemi te. **5** Atako bongo, tango mikolo na biso ekokaki, tolongwaki wana mpe tokobaki mobembo na biso. Bayekoli nyonso elongo na

basi na bango mpe bana na bango bakendeki kotika biso kino na libanda ya engumba. Tango tokomaki na libongo, tofukamaki mpo na kosambela. **6** Sima na kopesana mbote ya suka, tomataki na masuwa, mpe bango bazongaki na bandako na bango. **7** Tosukisaki mobembo na biso ya mayi, kolongwa na Tiri kino na Pitolemayisi epai wapi topesaki bandeko mbote mpe tovandaki elongo na bango mokolo moko. **8** Mokolo oyo elandaki, tokendeki na Sezarea mpe tovandaki na ndako ya Filipo, mopanzi Sango Malamu. Azalaki moko kati na bato sambo oyo Lingomba eponaki. **9** Azalaki na bana basi minei oyo bayebaki nanu nzoto ya mibali te, mpe bazalaki na likabo ya kosakola. **10** Lokola tovandaki wana mikolo ebele, mosakoli moko, kombo na ye ezalaki Agabisi, awutaki na Yuda **11** mpe ayaki kokutana na biso; azwaki mokaba ya Polo mpe amikangaki na yango makolo mpe maboko. Alobaki: — Tala makambo oyo Molimo Mosantu alobi: « Ezali na lolenge oyo nde Bayuda ya Yelusalemi bakokanga nkolo mokaba oyo, mpe bakokaba ye na maboko ya bato ya bikolo ya bapaya. » **12** Tango toyokaki maloba wana, biso mpe bandimi ya Sezarea tobondelaki Polo ete akende na Yelusalemi te. **13** Kasi Polo azongiselaki biso: — Mpo na nini bozali kolela mpe kolembisa ngai? Nasili komibongisa kaka te mpo na kokangama, kasi mpe mpo na kokufa kati na Yelusalemi mpo na Kombo ya Nkolo Yesu. **14** Lokola tolongaki te kobongola makanisi na ye, totikaki kobondela ye mpe tolobaki: — Tika ete mokano ya Nkolo esalema! **15** Sima na biso kolekisa mikolo wana na Sezarea, tobongisaki biloko na biso mpe tokendeki na Yelusalemi. **16** Bayekoli mosusu ya Sezarea bakendeki kotika biso; bamemaki biso na ndako ya Minaso, epai wapi tovandaki. Azalaki moto ya

Shipre, mpe akomaki moyekoli wuta kala. **17** Tango tokomaki na
Yelusalemi, bandeko bayambaki biso na esengo. **18** Mokolo
oyo elandaki, Polo amemaki biso epai ya Jake, mpe bakambi
nyonso ya Lingomba bayaki kuna. **19** Sima na ye kopesa bango
mbote, Polo akomaki koyebisa bango likambo moko na moko,
oyo Nzambe asalaki kati na bato ya bikolo ya bapaya, na nzela
ya lotomo na ye. **20** Sima na bango koyoka ye, bakumisaki
Nzambe. Bongo balobaki na Polo: — Ndeko, ozali komona
motango ya bankoto ya Bayuda oyo bakomi bandimi, mpe bango
nyonso bazali na bolingo makasi mpo na Mobeko ya Moyize.
21 Nzokande, bayokaki sango ete oteyaka na Bayuda nyonso
oyo bavandaka kati na bato ya bikolo ya bapaya ete batosa
te Mobeko ya Moyize, mpe ete olobaka na bango ete bakata
lisusu te ngenga ya bana na bango mpe batika kosalela bokoko
ya Bayuda. **22** Boye tosala nini? Pamba te bakoyoka kaka ete
okomi awa. **23** Sala makambo oyo tokoyebisa yo: Tozali awa na
mibali minei oyo balapa ndayi. **24** Zwa bango, mipetola elongo
na bango mpe futela bango mbongo mpo ete bakatisa suki. Na
bongo, bato nyonso bakoyeba ete sango oyo bazali koyoka na
tina na yo ezali ya lokuta, mpe bakososola ete yo moko mpe
otosaka Mobeko. **25** Mpo na bato ya bikolo ya bapaya oyo
bakomi bandimi, tokomeli bango mikano na biso ete basengeli
te kolia misuni ya banyama oyo ebonzami lokola mbeka epai ya
banzambe mosusu, basengeli te komela makila, basengeli te
kolia nyama oyo babomi na kozanga kobimisa makila, basengeli
te kosala kindumba ya lolenge nyonso. **26** Mokolo oyo elandaki,
Polo amemaki bato yango mpe amipetolaki elongo na bango.
Bongo akotaki na Tempelo mpo na koyebisa mokolo oyo tango
ya komipetola ekosila, mokolo oyo bakobonza mbeka mpo na

moko na moko kati na bango. **27** Tango mikolo sambo ekomaki
pene ya kokoka, Bayuda ya mokili ya Azia bamonaki Polo kati
na lopango ya Tempelo. Batombokisaki ebele nyonso ya bato
mpe bakangaki ye **28** na koganga: — Bato ya Isalaele, bosunga
biso! Botala moto oyo azali koteya bato nyonso mpe na bisika
nyonso, ete batelemela bato na biso, Mobeko na biso mpe
Tempelo oyo. Lisusu, akotisi bato ya Grese kati na Tempelo mpe
akomisi esika oyo ya bule mbindo. **29** Balobaki bongo mpo ete,
liboso, bamonaki Polo elongo na Trofime, moto ya Efeso, kati na
engumba mpe bakanisaki ete Polo akotisaki ye kati na Tempelo.
30 Mobulu makasi ekotaki kati na engumba mobimba, mpe
ebele ya bato oyo bawutaki bipai na bipai bayaki na lombangu.
Bakangaki Polo, babimisaki ye libanda ya Tempelo mpe, mbala
moko, bakangaki bikuke na yango. **31** Wana bazalaki koluka
koboma Polo, sango ekomaki kino na matoyi ya mokonzi ya
basoda ya Rome ete mobulu ekoti kati na Yelusalemi mobimba.
32 Mbala moko, azwaki basoda elongo na bakonzi na bango,
mpe bakendeki na lombangu epai ebele ya bato bazalaki.
Tango kaka bamonaki mokonzi ya basoda elongo na basoda na
ye, batikaki kobeta Polo. **33** Mokonzi ya basoda apusanaki,
akangaki Polo mpe apesaki mitindo ete bakanga ye minyololo
mibale. Bongo atunaki soki Polo azali nani mpe asali nini. **34**
Kati na ebele ya bato oyo batondaki wana, bamoko bazalaki
koganga mpo na likambo moko, mpe bamosusu, mpo na likambo
mosusu. Lokola mokonzi ya basoda azalaki kososola te bosolo
ya likambo, mpo na mobulu oyo ebimaki, apesaki mitindo ete
bamema Polo kati na lopango ya basoda. **35** Tango Polo atiaki
matambe na ye na binyatelo ya ematelo, basoda bakumbaki ye,
mpo ete bato bazalaki kotia mobulu makasi. **36** Bato nyonso

bazalaki kolanda ye na koganga: — Akufa! **37** Wana balingaki kokotisa ye kati na lopango ya basoda, Polo atunaki mokonzi ya basoda: — Nakoki koyebisa yo likambo moko? Mokonzi ya basoda atunaki Polo: — Oyebi koloba lokota ya Greki? **38** Boni, ezali yo te moto ya Ejipito oyo akotisaki mobulu na mikolo oyo eleki mpe amemaki batomboki nkoto minei kati na esobe? **39** Polo azongisaki: — Te, ezali ngai te! Ngai nazali Moyuda ya Tarse, kati na mokili ya Silisi, mpe moto ya engumba moko ya tina mingi. Nabondeli yo, pesa ngai nzela ya koloba na bato. **40** Sima na mokonzi ya basoda kopesa ye nzela, Polo atelemaki na binyatelo mpe atombolaki loboko. Bato batikaki makelele, mpe Polo akomaki koloba na bango na lokota ya Arami:

22 — Bandeko mpe batata, boyoka sik'oyo ndenge nini nalingi komilongisa. **2** Tango bayokaki Polo koloba na lokota ya Arami, bavandaki lisusu kimia koleka. Bongo, Polo alobaki: **3** — Nazali Moyuda, nabotama na Tarse kati na Silisi, kasi nakoli kaka awa, na engumba oyo ya Yelusalemi. Gamalieli nde azalaki molakisi na ngai; ye nde ateyaki ngai na bosolo nyonso Mobeko ya bakoko na biso. Nazalaki na bolingo makasi mpo na Nzambe, ndenge bino nyonso bozali na yango lelo. **4** Nanyokolaki bato oyo bazalaki kolanda Nzela oyo kino koboma bango, nazalaki kokanga mibali mpe basi, mpe kobwaka bango na boloko. **5** Mokonzi ya Banganga-Nzambe mpe lisanga mobimba ya bakambi bakoki kotatola bosolo ya makambo oyo nazali koloba. Bango nde kutu bapesaki ngai mikanda mpo ete nakende kopesa na bandeko na bango ya Damasi. Boye, nakendeki kuna mpo na kokanga bato mpe komema bango na Yelusalemi, mpo ete bapesa bango etumbu. **6** Wana nazalaki na nzela mpe nakomaki pene ya Damasi, na ngonga pene ya midi, namonaki

mbala moko pole makasi kowuta na Likolo mpe kongengela ngai. **7** Nakweyaki na mabele mpe nayokaki mongongo moko koloba na ngai: « Saulo, Saulo, mpo na nini ozali konyokola Ngai? » **8** Natunaki: « Nkolo, yo nani? » Alobaki na ngai: « Nazali Yesu ya Nazareti, oyo yo ozali konyokola. » **9** Bato oyo bazalaki na ngai elongo bamonaki pole yango, kasi bayokaki te mongongo ya moto oyo azalaki koloba na ngai. **10** Natunaki: « Nkolo, nasala nini? » Nkolo alobaki na ngai: « Telema, kende na Damasi; kuna, bakoyebisa yo makambo nyonso oyo osengeli kosala. » **11** Baninga na ngai basimbaki ngai na loboko mpe bamemaki ngai kino na Damasi, pamba te kongenga ya pole wana ebomaki ngai miso. **12** Ezalaki na moto moko kuna, kombo na ye ezalaki « Ananiasi. » Azalaki kotosa makambo ya Nzambe ndenge Mobeko ezalaki kotinda, mpe azalaki na lokumu mingi na miso ya Bayuda nyonso ya engumba wana. **13** Ayaki kokutana na ngai mpe alobaki: « Ndeko na ngai, Saulo, mona lisusu. » Mpe kaka na tango yango, nazwaki lisusu makoki ya komona mpe namonaki ye. **14** Bongo alobaki na ngai: « Nzambe ya bakoko na biso apona yo wuta kala mpo ete oyeba mokano na Ye, omona Moto na sembo mpe oyoka mongongo na Ye. **15** Okozala motatoli na Ye liboso ya bato nyonso, mpo na koyebisa bango makambo nyonso oyo osili komona mpe koyoka. **16** Mpo na nini ozali kolekisa tango? Telema, zwa libatisi mpe belela Kombo ya Nkolo mpo ete opetolama na masumu na yo. » **17** Sima na ngai kozonga na Yelusalemi, wana nazalaki kosambela na Tempelo, nakweyaki na Molimo **18** mpe nayokaki Nkolo koloba na ngai: « Sala noki, bima na Yelusalemi, pamba te bato na yango bakondima te litatoli oyo okoloba na tina na Ngai. » **19** Nazongisaki: « Nkolo, bato wana bayebi malamu ete

nazalaki kotambola na bandako ya mayangani mpo na kobwaka na boloko mpe kobetisa fimbu, bato oyo bazalaki kondimela Yo. **20** Tango basopaki makila ya Etieni, motatoli na Yo, ngai mpe nazalaki wana, nandimaki makambo oyo esalemaki mpe nazalaki kokengela bilamba ya bato oyo babomaki ye. » **21** Kasi Nkolo azongiselaki ngai: « Kende, nakotinda yo mosika, epai ya bato ya bikolo ya bapaya. » **22** Bato bayokaki Polo kino tango alobaki maloba wana. Boye, batombolaki mingongo na bango mpe bagangaki: — Bolongola ye na mokili! Asengeli te kozala na bomoi! **23** Lokola bazalaki koganga makasi mpe kobwaka bilamba na bango mpe putulu na likolo, **24** mokonzi ya basoda apesaki mitindo ete bakotisa Polo kati na lopango ya basoda mpe babeta ye fimbu, mpo ete aloba polele tina nini Bayuda bazali koganga bongo mpo na ye. **25** Wana bazalaki kokanga Polo basinga, Polo atunaki mokonzi oyo azalaki wana: — Boni, mibeko epesi penza ndingisa ya kobeta moto ya Rome fimbu, wana bosambisi ye nanu te? **26** Tango mokonzi ayokaki bongo, akendeki koyebisa mokonzi ya basoda: — Okosala nini? Tata oyo azali moto ya Rome. **27** Mbala moko, mokonzi ya basoda akendeki epai ya Polo mpe atunaki ye: — Yebisa ngai solo, ozali penza moto ya Rome? Azongisaki: — Iyo, ezali bongo! **28** Mokonzi ya basoda alobaki: — Nafutaki mbongo mingi mpo na kozwa makoki ya kokoma moto ya Rome. Polo azongisaki: — Kasi ngai, nazali moto ya Rome ya kobotama. **29** Mbala moko, bato oyo balingaki kobeta ye fimbu batikaki ye. Mokonzi ya basoda akomaki kobanga tango asosolaki ete tata oyo ye akangaki minyololo azali penza moto ya Rome. **30** Mokolo oyo elandaki, lokola mokonzi ya basoda azalaki na posa ya koyeba malamu tina oyo Bayuda bafundelaki Polo, apesaki

mitindo ete bafungola Polo minyololo; mpe abengisaki bakonzi ya Banganga-Nzambe mpe bato ya Likita-Monene mpo ete basala mayangani. Bongo amemaki Polo mpe atiaki ye liboso na bango.

23 Polo atalaki bato nyonso ya Likita-Monene mpe alobaki: — Bandeko na ngai, kino na moyi ya lelo, nazali kotambola na motema ya peto liboso ya Nzambe. **2** Kasi Ananiasi, mokonzi ya Banganga-Nzambe, apesaki bato oyo bazalaki pene ya Polo mitindo ete babeta ye na monoko. **3** Bongo Polo alobaki na ye: — Nzambe akobeta yo, yo mir oyo bapakola langi ya pembe! Ovandi wana mpo na kosambisa ngai ndenge Mobeko ezali kosenga, nzokande yo nde moto obuki Mobeko mpo ete opesi mitindo ete babeta ngai! **4** Bato oyo batelemaki pene ya Polo balobaki: — Ebandi ndenge nini ofinga mbala moko mokonzi ya Banganga-Nzambe, ya Nzambe! **5** Polo azongisaki: — Bandeko, nayebaki te ete azali mokonzi ya Banganga-Nzambe, pamba te nayebi malamu ete ekomama: « Okolobaka mabe te na tina na mokambi ya bato na yo. » **6** Lokola Polo ayebaki ete, kati na bato ya Likita-Monene, bamoko bazalaki Basaduseo, mpe bamosusu, Bafarizeo, agangaki kati na Likita-Monene: — Bandeko na ngai, nazali Mofarizeo, mwana ya Bafarizeo; nazali kosamba mpo na elikya na biso ya lisekwa ya bakufi. **7** Tango kaka alobaki bongo, koswana makasi ekotaki kati na Bafarizeo mpe Basaduseo, mpe mayangani ekabwanaki; **8** pamba te Basaduseo balobaka ete lisekwa ezalaka te, ba-anjelu bazalaka te, milimo mpe ezalaka te; nzokande, Bafarizeo bandimaka makambo wana nyonso. **9** Makelele emataki makasi penza. Boye ndambo ya balakisi ya Mobeko oyo bazalaki Bafarizeo batelemaki mpe batombolaki mingongo na mpiko nyonso: — Solo, tomoni ata mabe moko te

ya kopamela moto oyo. Nani ayebi? Tango mosusu molimo to anjelu nde alobaki na ye. **10** Lokola tembe ekomaki makasi koleka, mokonzi ya basoda abangaki ete bakata Polo biteni-biteni; apesaki mitindo na basoda ete bakita, balongola ye kati na bango mpe bamema ye kati na lopango ya basoda. **11** Na butu oyo elandaki, Nkolo abimelaki Polo kati na emoniseli mpe alobaki na ye: — Yika mpiko! Ndenge kaka otatolaki na tina na Ngai kati na Yelusalemi, ndenge mpe osengeli kotatola kati na Rome. **12** Na tongo ya mokolo oyo elandaki, Bayuda basalelaki Polo likita; balapaki ndayi ete bakolia te mpe bakomela ata eloko moko te kino bakoboma Polo. **13** Motango ya bato oyo basalelaki Polo likita yango ezalaki bato koleka tuku minei. **14** Bakendeki epai ya bakonzi ya Banganga-Nzambe mpe bakambi ya bato mpo na koloba na bango: — Tolapi ndayi ete tokolia eloko moko te kino tokoboma Polo. **15** Bino mpe bato ya Likita-Monene, bokende sik'oyo epai ya mokonzi ya basoda mpe bosenga ete bamema Polo liboso na bino, lokola nde bolingi koyekola malamu likambo na ye. Bongo na ngambo na biso, tosili komibongisa mpo na koboma ye liboso ete akoma awa. **16** Kasi tango mwana mobali ya ndeko mwasi ya Polo ayokaki motambo yango, akendeki na lopango ya basoda, akotaki mpe akebisaki Polo. **17** Bongo Polo abengaki mokonzi moko ya basoda nkama moko mpe alobaki na ye: — Mema elenge mobali oyo epai ya mokonzi, pamba te azali na likambo ya koyebisa ye. **18** Boye, mokonzi yango amemaki ye epai ya mokonzi ya basoda mpe alobaki: — Mokangami Polo abengaki ngai mpe asengaki na ngai ete namemela yo elenge mobali oyo, pamba te azali na likambo ya koyebisa yo. **19** Mokonzi ya basoda akamataki elenge mobali na loboko, amemaki ye na pembeni mpe atunaki ye: — Likambo nini

olingi koyebisa ngai? **20** Elenge mobali azongisaki: — Bayuda
bayokani kosenga na yo ete, lobi, omemela bango Polo liboso
ya Likita-Monene, lokola nde balingi koyekola lisusu likambo
na ye. **21** Kasi kondima bosenga na bango te, pamba te bato
koleka tuku minei kati na bango bazali kobongisa motambo mpo
na kokanga ye; balapaki ndayi ete bakolia te mpe bakomela
ata eloko moko te kino bakoboma Polo. Makambo nyonso
esili kobongisama mpe bazali kozela kaka ndingisa na yo. **22**
Mokonzi ya basoda atikaki elenge mobali yango ete azonga;
kasi liboso ete akende, akebisaki ye: — Koloba na moto moko
te likambo oyo oyebisi ngai. **23** Sima na mwa tango moke,
mokonzi ya basoda abengisaki bakonzi mibale ya basoda nkama
moko mpe alobaki na bango: — Bobongisa basoda nkama
mibale, basoda tuku sambo oyo batambolaka na bampunda mpe
basoda mosusu nkama mibale, mpo ete bakende na Sezarea,
na ngonga ya libwa ya butu. **24** Bobongisa bampunda mpo
na komema Polo mpo ete akoma malamu epai ya moyangeli
Felikisi. **25** Boye, akomelaki moyangeli mokanda oyo: **26** Tata
moyangeli Felikisi, yamba mbote ewuti epai na ngai Klodiusi
Lisiasi. **27** Bayuda bakangaki moto oyo natindeli yo. Tango
balingaki koboma ye, nayaki elongo na basoda mpe nakangolaki
ye, pamba te nayokaki sango ete azali moto ya Rome. **28** Lokola
nalingaki koyeba malamu tina oyo bafundelaki ye, namemaki ye
liboso ya Likita-Monene na bango. **29** Namonaki ete bafundaki
ye kaka mpo na makambo oyo etali mobeko na bango, kasi
balongaki te kofunda ye mpo na mabe moko oyo ekoki kopesa
ye etumbu ya kufa to ya boloko. **30** Tango bayebisaki ngai ete
Bayuda basaleli ye likita mpo na koboma ye, nazwaki mokano
ya kotinda ye epai na yo noki penza; mpe napesaki lisusu

mitindo na bato oyo bafundaki ye ete baya kofunda ye epai na yo. **31** Kolanda mitindo oyo basoda bazwaki, bakamataki Polo mpe bamemaki ye butu-butu kino na Antipatrisi. **32** Mokolo oyo elandaki, basoda oyo batambolaka na makolo bazongaki na lopango ya basoda mpe batikaki basoda oyo batambolaka likolo ya bampunda kokende elongo na ye. **33** Tango bakomaki na Sezarea, basoda oyo batambolaka likolo ya bampunda bapesaki mokanda yango epai ya moyangeli mpe balakisaki ye Polo. **34** Moyangeli atangaki mokanda yango mpe atunaki soki Polo azali moto ya mboka nini. Wana ayokaki ete azali moto ya Silisi, **35** alobaki na ye: — Nakoyoka yo tango bato oyo bafundaki yo bakokoma. Bongo apesaki mitindo ete bakengela Polo kati na ndako ya mokonzi Erode.

24 Sima na mikolo mitano, Ananiasi, mokonzi ya Banganga-Nzambe, ayaki na Sezarea, elongo na ndambo ya bakambi mpe molobeli Tertile, mpo na kofunda Polo epai ya moyangeli. **2** Tango babengisaki Polo, Tertile akomaki kofunda ye liboso ya Felikisi na maloba oyo: — Tata moyangeli Felikisi, ezali mpo na yo nde tozali na kimia ya solo, mpe mpo na bwanya na yo nde mbongwana ya solo ekota kati na ekolo oyo. **3** Tata moyangeli Felikisi, na bisika nyonso mpe na tango nyonso, tondimaka yango mpe totondaka yo mingi penza. **4** Kasi, tolingi te kozwa yo tango molayi. Nabondeli yo: salela biso ngolu ya koyoka biso na mwa tango moke. **5** Biso, tomoni ete mosala ya moto oyo ezali: kotia mobulu; azali kobimisa mobulu kati na Bayuda nyonso ya mokili mobimba. Azali mokambi ya lingomba moko ya bato ya Nazareti, **6** mpe amekaki kutu kobebisa bosantu ya Tempelo, yango wana tokangaki ye. [Tozalaki na posa ya kosambisa ye kolanda Mobeko na biso, **7** kasi Lisiasi, mokonzi ya basoda,

ayaki mpe abotolaki ye na maboko na biso na makasi. **8** Apesaki bato oyo bafundaki ye mitindo ete baya epai na yo.] Soki yo moko otuni ye mituna, okososola ete makambo oyo tofundeli ye ezali ya solo. **9** Bayuda babetaki sete na makambo oyo bafundelaki ye. **10** Tango moyangeli apesaki Polo nzela ya koloba, Polo azongisaki: — Nayebi solo ete ozali mosambisi ya ekolo oyo wuta mibu ebele. Boye, nazali na esengo ya kosamba liboso na yo. **11** Yo moko okoki koluka koyeba malamu ete eleki nanu mikolo zomi na mibale te wuta nakendeki na Yelusalemi mpo na kosambela Nzambe. **12** Mpe bato oyo bafundi ngai batikala nanu kokuta ngai te nazali kotia tembe na moto to nazali kotindika bato ete batomboka, ezala kati na Tempelo to kati na bandako ya mayangani to mpe kati na engumba. **13** Bakolonga mpe te kotalisa bosolo ya makambo oyo bafundeli ngai sik'oyo. **14** Nzokande, nandimi ete nasalelaka Nzambe ya bakoko na biso, wana nazali kolanda Nzela oyo bango bazali kobenga « binzambe-nzambe. » Nandimaka nyonso oyo ekomama kati na Mobeko mpe kati na mikanda ya basakoli. **15** Boye ngai, ndenge moko na bango, nazalaka na elikya na Nzambe ete bato nyonso bakosekwa, ezala bato ya sembo to bato mabe. **16** Yango wana, ngai mpe nasalaka tango nyonso makasi mpo na kobatela motema na ngai peto, liboso ya Nzambe mpe liboso ya bato. **17** Sima na ngai kosala mibu ebele na libanda ya Yelusalemi, nazongaki na mboka na ngai mpo na komemela bato bakelela ya ekolo na ngai lisungi, mpe mpo na kobonzela Nzambe makabo. **18** Bakutaki ngai nasilisi komipetola kati na Tempelo; ezalaki na ebele ya bato te elongo na ngai, mobulu mpe te. **19** Kasi ezali ndambo ya Bayuda ya Azia, oyo bazalaki wana, nde basengelaki kotelema liboso na yo mpo na kofunda

ngai, soki solo bazwaki ngai na likambo. **20** To mpe lisusu, tika
ete bato oyo bazali awa baloba bango moko mabe oyo bazwaki
ngai tango nasambaki liboso ya Likita-Monene, **21** longola kaka
liloba oyo nabimisaki, wana natelemaki liboso na bango: « Bozali
kosambisa ngai lelo mpo ete nandimaka ete bakufi bakosekwa!
» **22** Felikisi, oyo ayebaki malamu makambo oyo etali Nzela,
azongisaki bango mpe alobaki: — Nakoyekola malamu likambo
na bino tango mokonzi ya basoda, Lisiasi, akoya. **23** Boye,
apesaki mitindo epai ya mokonzi ya basoda nkama moko ete
abatela Polo lokola mokangami kati na boloko, kasi atikela
ye mwa bonsomi mpe apesa bandeko na ye nzela mpo ete
basunga ye. **24** Sima na mwa mikolo, Felikisi ayaki elongo na
mwasi na ye, Drusiye, oyo azalaki Moyuda; abengisaki Polo mpe
akomaki koyoka ye na tina na makambo oyo etali kondima kati
na Yesu-Klisto. **25** Kasi, wana Polo akomaki koloba na tina na
bosembo, komikanga mpe kosambisama oyo ezali koya, Felikisi
ayokaki somo mpe alobaki na ye: — Ekoki mpo na sik'oyo!
Okoki kolongwa. Soki nazwi lisusu tango, nakobengisa yo. **26**
Felikisi azalaki kobengisa ye mbala na mbala mpo na kosolola
na ye, na elikya ete Polo akopesa ye kanyaka. **27** Sima na mibu
mibale, Porsiusi Festisi akomaki moyangeli na esika ya Felikisi
oyo, mpo na kosepelisa Bayuda, atikaki Polo kati na boloko.

25 Mikolo misato sima na ye koya kati na etuka, Festisi
alongwaki na Sezarea mpo na kokende na Yelusalemi **2** epai
wapi bakonzi ya Banganga-Nzambe mpe bakambi ya Bayuda
bakendeki kokutana na ye mpo na kofunda Polo. Babondelaki
mingi Festisi **3** mpo ete asalela bango ngolu ya kotinda Polo na
Yelusalemi, pamba te basalaki mabongisi ya kotiela ye motambo
na nzela mpo na koboma ye. **4** Kasi Festisi azongiselaki bango:

— Polo azali nanu kati na boloko, na Sezarea; mpe kala mingi
te, nakozonga kuna. **5** Tika ete tokende nzela moko na ndambo
ya bakambi na bino, mpo ete, soki moto yango asalaki mabe,
bafundela ye kuna. **6** Festisi asalaki mikolo pene mwambe
to zomi elongo na bango, mpe azongaki na Sezarea. Mokolo
oyo elandaki bozongi na ye, avandaki na esambiselo mpe
apesaki mitindo ete bamemela ye Polo. **7** Tango kaka Polo
akomaki wana, Bayuda oyo bawutaki na Yelusalemi bazingelaki
ye mpe bakomaki kofunda ye na tina na makambo mingi ya
mabe makasi, oyo bango moko bazangaki kutu makoki mpo na
kotalisa bosolo na yango. **8** Polo asambaki boye: — Nasalaki
mabe moko te, nabukaki ata mobeko moko te ya Bayuda to
ya Tempelo to mpe ya Sezare. **9** Kasi lokola Festisi alingaki
kosepelisa Bayuda, atunaki Polo: — Boni, olingi kozonga na
Yelusalemi mpe kosamba kuna liboso na ngai mpo na makambo
oyo? **10** Polo azongisaki: — Te, natelemi liboso ya esambiselo
ya Sezare; ezali awa nde nasengeli kosamba. Yo moko oyebi
malamu ete nasali Bayuda ata likambo moko te ya mabe. **11**
Soki nasali mabe to nasali likambo oyo ekoki komemela ngai
etumbu ya kufa, nandimi kokufa. Kasi soki makambo oyo Bayuda
bafundeli ngai ezali ya lokuta, moto moko te azali na makoki
ya kokaba ngai na maboko na bango. Tika ete Sezare akata
likambo na ngai! **12** Sima na Festisi kokabola makanisi elongo
na bapesi toli na ye, alobaki na Polo: — Lokola osengi kokende
kosamba liboso ya Sezare, okokende solo kosamba liboso na
ye. **13** Sima na mwa mikolo, mokonzi Agripa elongo na Berenise
bayaki na Sezarea mpo na kopesa Festisi mbote. **14** Lokola
balekisaki kuna mikolo mingi, Festisi ayebisaki mokonzi likambo
ya Polo; alobaki: — Ezali awa na moto moko oyo Felikisi atikaki

kati na boloko. **15** Tango nakendeki na Yelusalemi, bakonzi ya
Banganga-Nzambe mpe bakambi ya Bayuda bayaki kofunda
ye epai na ngai, mpe basengaki ete nakatela ye etumbu. **16**
Kasi nayebisaki bango ete bato ya Rome bazalaka na ezaleli
te ya kokatela moto etumbu soki asambi nanu te na bato oyo
bafundi ye, mpe soki azwi nanu nzela te ya kozongisa biyano na
makambo oyo bafundeli ye. **17** Tango bayaki awa, nalekisaki
tango te; kasi mokolo oyo elandaki, navandaki na esambiselo
mpe napesaki mitindo ete bamemela ngai moto yango. **18** Tango
bato oyo bafundaki ye batelemaki mpo na koloba, balongaki te
kotalisa bosolo ya makambo mabe oyo bafundelaki ye, ndenge
ngai nazalaki kokanisela. **19** Batianaki tembe na tina na lolenge
na bango ya kosambela, mpe na tina na moto moko oyo asila
kokufa, moto oyo Polo azalaki koloba na tina na ye ete azali
na bomoi; kombo ya moto yango ezalaki « Yesu. » **20** Lokola
nayebaki te ndenge nini nakoki kokata likambo ya lolenge oyo,
natunaki ye soki alingi kokende na Yelusalemi mpo ete bakata
likambo na ye kuna. **21** Kasi Polo asengaki ete akende kosamba
liboso ya mokonzi monene. Boye, napesaki mitindo ete babatela
ye kati na boloko kino tango nakotinda ye epai ya Sezare. **22**
Agripa alobaki na Festisi: — Nazali na posa ya koyoka moto
wana, ngai moko. Festisi azongisaki: — Okoyoka ye lobi. **23**
Mokolo oyo elandaki, Agripa mpe Berenise bayaki na lokumu
nyonso, mpe bakotaki na ndako oyo basambiselaka bato, elongo
na bakonzi ya basoda mpe bakambi ya engumba. Na mitindo ya
Festisi, bayaki na Polo. **24** Festisi alobaki: — Mokonzi Agripa
mpe bino nyonso oyo bozali elongo na biso awa, bozali komona
moto oyo! Lisanga mobimba ya Bayuda bayaki kokutana na ngai
na tina na ye, na Yelusalemi mpe awa kati na Sezarea, bazalaki

koganga ete asengeli kokufa. **25** Nzokande, mpo na ngai,
namonaki likambo moko te oyo ekokaki komemela ye etumbu ya
kufa. Kasi lokola ye moko asengi ete akende kosamba liboso ya
mokonzi monene, ngai mpe nazwi mokano ya kotinda ye na
Rome. **26** Lokola nazali na likambo moko te ya malonga ya
kokomela mokonzi monene na tina na ye, nayei na ye mpo ete
asamba liboso na bino nyonso, mpe mingi-mingi liboso na yo,
mokonzi Agripa, mpo ete nakoka kozwa likambo ya kokomela
mokonzi monene, sima na biso kotuna ye mituna. **27** Pamba te
namoni ete tina ezali te ya kotinda moto ya boloko na Rome,
soki nalongi te kolimbola malamu likambo oyo bafundeli ye.

26 Agripa alobaki na Polo: — Napesi yo nzela ya koloba. Boye,
Polo atombolaki loboko mpe abandaki kosamba: **2** — Mokonzi
Agripa, nazali na esengo mingi ya kosamba lelo liboso na yo, na
tina na makambo nyonso oyo Bayuda bafundeli ngai, **3** pamba
te oyebi malamu bizaleli mpe tembe ya Bayuda. Boye nasengi
na yo ete ozala na motema monene mpo na koyoka ngai. **4**
Bayuda nyonso bayebi evandeli na ngai, wuta na bomwana na
ngai, kobanda na ebandeli ya bomoi na ngai, kati na ekolo na
ngai, mpe ezala kati na Yelusalemi. **5** Bayebi ngai wuta kala mpe
bakoki kotatola, soki balingi, ete natambolisaki bomoi na ngai
lokola Mofarizeo, na botosi makasi ya mibeko, ndenge lingomba
na biso esengaka. **6** Mpe nazali kosamba lelo mpo na elikya na
ngai kati na elaka oyo Nzambe apesaki na bakoko na biso. **7**
Bato ya mabota na biso zomi na mibale basalelaki Nzambe,
butu mpe moyi, na kolemba te, mpo ete bazalaki na elikya ete
bakomona kokokisama ya elaka yango. Mokonzi Agripa, ezali
kaka mpo na elikya yango nde Bayuda bafundi ngai. **8** Mpo na
nini, kati na bino, bozali kondima te ete Nzambe akoki kosekwisa

bakufi? **9** Ngai moko mpe nazalaki liboso kokanisa ete esengeli
na ngai kosala nyonso oyo ekoki kosalema, mpo na kotelemela
Kombo ya Yesu ya Nazareti. **10** Ezali mosala yango nde nasalaki
kati na Yelusalemi: natiaki basantu ebele na boloko, na ndingisa
ya bakonzi ya Banganga-Nzambe; boye, tango bazalaki koboma
bango, ngai mpe nazalaki kondima. **11** Kati na bandako nyonso
ya mayangani, nazalaki mbala mingi kotambola mpo na kopesa
bango bitumbu mpe kotinda bango na makasi ete bafinga Yesu-
Klisto. Na zuwa na ngai oyo eleka ndelo, nazalaki kolanda bango
kino na bingumba ya bapaya mpo na konyokola bango. **12**
Ezali mpo na yango nde nakendeki na Damasi, na bokonzi mpe
na etinda ya bakonzi ya Banganga-Nzambe. **13** Mokonzi, na
ngonga ya midi, wana nazalaki kokende, namonaki pole moko
kowuta na likolo, elekaki kutu ata kongenga ya moyi; pole yango
ezipaki ngai mpe bato oyo bazalaki kotambola elongo na ngai.
14 Tokweyaki biso nyonso na mabele, mpe nayokaki mongongo
moko koloba na ngai na lokota ya Arami: « Saulo, Saulo, mpo
na nini ozali konyokola Ngai? Ezali pasi mpo na yo komibamba
na basende. » **15** Bongo natunaki: « Nkolo, yo nani? » Nkolo
azongisaki: « Ngai, nazali Yesu oyo yo ozali konyokola. **16** Kasi
lamuka mpe telema! Pamba te namimonisi epai na yo mpo na
kokomisa yo mosali na Ngai mpe motatoli ya makambo oyo
osili komona, mpe ya makambo oyo nakolakisa yo na sima. **17**
Nakokangola yo wuta na maboko ya bato ya ekolo na yo mpe
na maboko ya bato ya bikolo ya bapaya. Nakotinda yo epai na
bango **18** mpo ete ofungola bango miso, olongola bango na
molili mpe omema bango na pole; mpo ete olongola bango na
se ya bokonzi ya Satana mpe omema bango epai ya Nzambe,
na tina ete bazwa bolimbisi ya masumu mpe libula kati na bato

oyo babulisama na nzela ya kondima kati na Ngai. » **19** Boye,
mokonzi Agripa, wuta tango wana, nandimaki kotosa emoniseli
oyo ewutaki na Likolo. **20** Nateyaki liboso bavandi ya Damasi;
sima, nateyaki bavandi ya Yelusalemi, ya Yuda mobimba mpe
ya bikolo ya bapaya: nateyaki bango ete basengeli kobongola
mitema, kozonga epai ya Nzambe mpe, na nzela ya misala na
bango, kolakisa penza ete babongoli mitema. **21** Ezali kaka
mpo na tina oyo nde Bayuda bakangaki ngai kati na Tempelo
mpe balukaki koboma ngai. **22** Kasi kino lelo, Nzambe azali
kobatela ngai; yango wana natelemi awa mpo na kotatola liboso
ya bato pamba mpe bato minene. Nazali koteya makambo
mosusu te, bobele makambo oyo basakoli mpe Moyize baloba
ete ekokokisama solo: **23** Klisto akomona pasi mpe akozala
moto ya liboso ya kosekwa kati na bakufi mpo na kosakola
pole ya lobiko epai ya Bayuda mpe epai ya bato ya bikolo ya
bapaya. **24** Wana Polo azalaki nanu koloba, Festisi akataki ye
maloba mpe agangelaki ye: — Ozali na liboma, Polo! Boyebi oyo
otondi na yango ekomisi yo liboma! **25** Polo azongisaki: — Tata
mokonzi Festisi, nazali na liboma te. Makambo oyo nazali koloba
ezali ya solo mpe ezali penza na nzela. **26** Mokonzi Agripa
kutu ayebi makambo oyo malamu; yango wana nazali koloba
na molende nyonso liboso na ye. Nandimisami ete abungi ata
likambo moko te kati na makambo yango, pamba te esalemaki
na nkuku te. **27** Mokonzi Agripa, boni, ondimaka basakoli?
Nayebi malamu ete ondimaka bango. **28** Agripa alobaki na Polo:
— Okanisi ete okoki kondimisa ngai kokoma Moklisto kaka na
mwa tango moke? **29** Polo azongisaki: — Ezala na tango molayi
to na tango moke, nazali kosambela Nzambe ete, yo moko
kaka te, kasi elongo na bato nyonso oyo bazali koyoka ngai

lelo, bokoma lokola ngai, longola kaka minyololo oyo! **30** Wana azalaki koloba bongo, mokonzi, moyangeli, Berenise mpe bato nyonso oyo bazalaki elongo na bango batelemaki. **31** Wana bazalaki kobima, balobanaki bango na bango: — Moto oyo asali mabe ata moko te oyo ekoki komemela ye etumbu ya kufa to ya boloko. **32** Agripa alobaki na Festisi: — Soki moto oyo asengaki te kosamba liboso ya Sezare, esengelaki kotika ye.

27 Tango bazwaki mokano ya kozwa masuwa mpo na kokende na Itali, bapesaki Polo elongo na ndambo ya bakangami na maboko ya Juliusi oyo azalaki mokonzi ya basoda nkama moko ya Rome, kati na mampinga ya mokonzi monene. **2** Tomataki na masuwa oyo ewutaki na engumba Adramite mpo na kokende na mabongo ya pembeni-pembeni ya mokili ya Azia, mpe tokendeki; Arisitarke, moto ya Masedwane ya Tesalonika, azalaki na biso elongo. **3** Mokolo oyo elandaki, tosemaki na engumba Sidoni. Lokola Juliusi atalisaki bolingo monene epai ya Polo, apesaki ye nzela ya kokende kotala balingami na ye mpo ete akoka kozwa masungi epai na bango. **4** Sima na biso kolongwa wana, tozongelaki mobembo na biso mpe tozalaki konana pembeni-pembeni ya esanga ya Shipre, mpo na kokima mipepe oyo ezalaki kobeta biso makasi mpe kopekisa biso kokende liboso. **5** Sima na biso kokatisa ebale monene oyo eleka pembeni-pembeni ya Silisi mpe ya Pafili, tosemaki na Mira, kati na mokili ya Lisi. **6** Kuna, mokonzi ya basoda nkama moko amonaki masuwa moko ya engumba Alekizandri, oyo ezalaki kokende na Itali, mpe akotisaki biso kati na yango. **7** Masuwa yango ezalaki kotambola malembe penza; boye tosalaki mikolo mwa mingi ya mobembo, mpe tokomaki na Sinide na pasi penza. Lokola mpe mopepe ezalaki kopekisa biso kokende liboso, tolekaki

Salimoni mpe tokendeki na ngambo ya sude ya esanga ya Kreti.
8 Tozalaki konana pembeni-pembeni ya esanga yango na pasi
penza kino tokomaki na esika oyo babengaka « Mabongo kitoko,
» pene ya engumba Laseya. **9** Lokola tolekisaki bongo tango
mingi mpe masuwa ekomaki kotambola na matata, pamba te
ezalaki sima na eleko ya kokila bilei, Polo akebisaki bango:
10 — Baninga, nazali komona lokola likama moko ya monene
kosalema na mobembo na biso, mpe ekobebisa makasi masuwa
elongo na biloko, kasi biso mpe tokoki kokufa. **11** Kasi mokonzi
ya basoda nkama moko alandaki toli ya kapitene ya masuwa
mpe ya nkolo masuwa, na esika ete ayoka maloba ya Polo. **12**
Lokola mpe libongo ezalaki esika ya malamu te mpo na kolekisa
tango ya malili makasi, mingi kati na bato bazwaki mokano ete
tolongwa wana mpe toluka kokoma na Fenikisi oyo ezali libongo
ya Kreti, oyo etala na ngambo ya sude-weste mpe ya nor-weste,
mpo na kolekisa kuna tango yango ya malili makasi. **13** Wana
mwa mopepe moko ya sude ekomaki kopepa, bakanisaki ete
posa na bango ezali kokokisama; boye batombolaki longo, mpe
masuwa ekomaki kotambola pembeni-pembeni ya esanga ya
Kreti. **14** Kasi sima na mwa tango, mopepe moko ya makasi
penza, mopepe oyo babengaka « erakiloni, » ekomaki kopepa
wuta na esanga; **15** ememaki masuwa, mpe masuwa elongaki
te nguya ya mopepe. Boye tomitikaki bongo na mopepe, mpe
ememaki biso. **16** Lokola tolekaki na lombangu, na pembeni-
pembeni ya esanga moke oyo babengaka Koda, tolongaki na
pasi kokanga mwa bwato oyo ebikisaka bato na tango ya likama.
17 Sima na komatisa yango na masuwa, bazwaki basinga
mpe bakangisaki yango. Lokola bazalaki kobanga kotutana na
zelo ya ngambo ya Silite, babwakaki longo ya libaya likolo ya

mayi, mpe mopepe ekobaki komema masuwa. **18** Mokolo oyo
elandaki, lokola mopepe ezalaki kaka koningisa masuwa makasi,
babwakaki na ebale, biloko oyo ezalaki kati na masuwa. **19**
Na mokolo ya misato, na maboko na bango moko, babwakaki
na ebale, biloko oyo etambolisaka masuwa. **20** Lokola tosalaki
mikolo ebele na kozanga komona lisusu moyi mpe minzoto te,
mpe mopepe ezalaki kaka kobeta makasi, tobungisaki elikya ya
kobika. **21** Sima na bato kosala mikolo ebele oyo baliaki lisusu
te, Polo atelemaki liboso na bango mpe alobaki: — Baninga na
ngai, bosengelaki koyoka toli na ngai ete tolongwa na Kreti te.
Soki boyokelaki ngai, likama oyo elingaki kokomela bino te mpe
bolingaki te kobungisa biloko na bino. **22** Kasi sik'oyo, nazali
kolendisa bino ete boyika mpiko, pamba te moko te kati na bino
akokufa, kaka masuwa nde ekobeba. **23** Na butu ya lelo, Anjelu
na Nzambe na ngai, oyo nasalelaka, ayaki epai na ngai **24**
mpe alobaki: « Polo, kobanga te. Osengeli kosamba liboso ya
Sezare. Mpo na yo, Nzambe abateli na bomoi bato nyonso oyo
ozali kosala elongo na bango mobembo kati na masuwa. » **25**
Baninga na ngai, boyika mpiko, pamba te nazali na kondima kati
na Nzambe ete akosala ndenge kaka ayebisaki ngai. **26** Kasi
atako bongo, tosengeli kokangama kaka na esanga moko. **27** Na
butu ya zomi na minei, masuwa ezalaki kaka komemama epai na
epai kati na ebale monene Adriatiki. Na kati-kati ya butu, basali
ya masuwa bakanisaki ete tokomi pene ya mokili; **28** babwakaki
singa mpo na komeka mozindo ya mayi mpe bamonaki ete
mozindo ya mayi ezali na bametele pene tuku misato na sambo.
Wana bapusanaki mwa liboso, bamekaki lisusu mpe bamonaki
ete mozindo ya mayi ezali na bametele pene tuku mibale na
mwambe. **29** Lokola bazalaki kobanga ete masuwa etutana

na mabanga, babwakaki balongo minei na mayi wuta na sima ya masuwa, na posa makasi ya komona tongo kotana. **30** Kasi, lokola basali ya masuwa balingaki kokima, babandaki kokitisa kati na ebale monene mwa bwato oyo ebikisaka bato na tango ya likama, mpe basalaki lokola nde balingi kokende kokangisa balongo na liboso ya masuwa. **31** Polo alobaki na mokonzi ya basoda nkama moko mpe na basoda: — Tala, soki bato oyo batikali te kati na masuwa, bino mpe bokobika te. **32** Boye, basoda bakataki basinga oyo esimbaki mwa bwato yango mpe batikaki yango kokweya na mayi. **33** Wana bazalaki kozela tongo kotana, Polo alendisaki bato nyonso ete balia; alobaki: — Ekokisi lelo mikolo zomi na minei wuta bozali kozela, mpe bolie ata eloko moko te. **34** Nasengi na bino ete bolia sik'oyo. Bosengeli na yango mpo ete bozala na bomoi. Moko te kati na bino akobungisa ata suki moko ya moto na ye. **35** Sima na ye koloba bongo, akamataki lipa mpe azongisaki matondi epai na Nzambe liboso na bango nyonso; bongo akataki yango mpe abandaki kolia. **36** Bango nyonso balendisamaki mpe bakomaki kolia. **37** Kati na masuwa, tozalaki bato nkama mibale na tuku sambo na motoba. **38** Sima na bango kolia mpe kotonda mingi, babwakaki ble na ebale mpo na kokitisa kilo ya masuwa. **39** Tango tongo etanaki, bamonaki mokili te, kasi bamonaki kaka libongo moko ya zelo na suka, epai ebale ekota. Boye bazwaki mokano, soki bakolonga, ya kosemisa masuwa kuna. **40** Babwakaki balongo na ebale; mpe kaka na tango yango, bafungolaki basinga ya yenda, batombolaki bakapo mpo ete mopepe emema masuwa na ngambo ya libongo ya zelo. **41** Kasi masuwa ekendeki kotutana na zelo ya ebale mpe ekangamaki. Wana eteni ya liboso ya masuwa ekangamaki na

zelo mpe ezalaki lisusu koningana te, eteni ya sima ya masuwa epanzanaki na nguya ya bambonge. **42** Basoda bazwaki likanisi ya koboma bakangami mpo bazalaki kobanga ete bakatisa mayi mpe bakima. **43** Kasi lokola mokonzi ya basoda nkama moko azalaki na posa ya kobikisa Polo, apekisaki bango kokokisa likanisi na bango. Boye, atindaki bato oyo bayebaki kokata mayi ete bazala bato ya liboso ya kokweya na mayi mpe bakende na mokili. **44** Bamosusu basengeli kolanda bango na kodiembela na mabaya to na biteni ya masuwa. Ezali ndenge wana nde bato nyonso bakomaki malamu na mokili.

28 Wana tososolaki ete tosili kobika na likama, toyokaki ete babengaka esanga yango Malite. **2** Bavandi ya esanga yango batalisaki biso bolingo monene mpe basungaki biso mingi. Lokola mvula ezalaki konoka mpe malili ezalaki makasi, bapelisaki moto mpe babengaki biso nyonso ete tokende koyetola. **3** Polo alokotaki liboke ya bakoni; mpe tango abwakaki yango na moto, molunge ya moto ebimisaki etupa mpe ekangamaki na loboko na ye. **4** Tango bavandi ya esanga bamonaki nyoka ezali kodiembela na loboko ya Polo, balobanaki bango na bango: — Solo, moto oyo azali penza mobomi! Awuti kobika na likama ya ebale, kasi bosembo ya Nzambe elandi ye kaka mpo na koboma ye! **5** Kasi Polo aningisaki loboko, mpe nyoka yango ekweyaki na moto, mpe ayokaki ata pasi te. **6** Bato nyonso bazalaki kozela ete nzoto na ye evimba to akufa mbala moko; kasi wana bazelaki tango molayi mpe bamonaki ata likambo moko te ya mabe kokomela ye, babongolaki makanisi mpe balobaki: — Moto oyo azali nzambe. **7** Zingazinga ya esika oyo tozalaki, ezalaki na mabele ya Pibiliusi, kalaka mokonzi ya esanga. Ayambaki biso malamu epai na ye, mpe tolekisaki kuna

mikolo misato. **8** Nzokande, tata ya Pibiliusi azalaki ya kolala na
mbeto mpo ete azalaki kobela fievele mpe pulupulu ya makila.
Polo akendeki kotala ye, akotaki na ndako na ye, asambelaki,
atielaki ye maboko mpe abikisaki ye. **9** Sima na yango, babeli
mosusu ya esanga bayaki epai na ye mpe babikisamaki. **10**
Boye, bapesaki biso lokumu ya ndenge na ndenge; mpe tango
tokomaki pene ya kozongela mobembo na biso, bapesaki biso
biloko nyonso oyo tozalaki na yango posa mpo na mobembo. **11**
Sima na basanza misato, tozwaki masuwa oyo elekisaki tango
na yango ya malili makasi kati na esanga. Ezalaki masuwa
ya engumba Alekizandri, oyo batia bilembo ya Kasitori mpe
Polikisi. **12** Tosemaki na engumba Sirakize, mpe tolekisaki
kuna mikolo misato. **13** Kolongwa wana, tonanaki pembeni-
pembeni ya mokili mpe tokomaki na engumba Regio. Mokolo oyo
elandaki, mopepe ya sude ekomaki kopepa mpe, sima na mikolo
mibale, tokomaki na Puzoli. **14** Kati na engumba yango, tokutaki
bandeko oyo basengaki biso ete tovanda elongo na bango poso
mobimba. Ezali ndenge wana nde tokendeki na Rome. **15** Tango
bandeko ya Rome bayokaki ete tokomi, bayaki kino na zando ya
Apiusi mpe na esika oyo babengaka « Bandako misato, » mpo
na kokutana na biso. Tango Polo amonaki bango, azongisaki
matondi epai ya Nzambe mpe azwaki lisusu molende. **16** Tango
tokomaki na Rome, bapesaki Polo nzela ya kovanda ye moko
na ndako; batielaki ye soda moko mpo na kokengela ye. **17**
Sima na mikolo misato, Polo abengisaki bakambi ya Bayuda
mpo ete bakutana na ye. Tango basanganaki, alobaki na bango:
— Bandeko na ngai, ata nasalaki bato ya ekolo na biso ata
mabe moko te, mpe nabukaki ata mobeko moko te ya bakoko
na biso, bakangaki ngai na Yelusalemi mpe bakabaki ngai na

maboko ya bato ya Rome. **18** Sima na bato ya Rome koyekola
na mozindo likambo na ngai, bazwaki mokano ya kotika ngai,
pamba te bamonaki likambo moko te ya mabe oyo ekokaki
kosala ete nazwa etumbu ya kufa. **19** Kasi Bayuda basepelaki
te na mokano yango; boye nasengaki ete nakende kosamba
liboso ya Sezare; elingi koloba te ete nazalaki na likanisi ya
kofunda bato ya ekolo na ngai. **20** Yango wana nasengaki
komona bino mpe kosolola na bino, pamba te ezali mpo na
elikya ya Isalaele nde nakangami na minyololo oyo. **21** Bayuda
bazongiselaki ye: — Biso awa, tozwaki ata mokanda moko te
kowuta na Yuda na tina na yo; mpe kati na bandeko oyo bayaki
awa, moto ata moko te apesaki biso sango to ayebisaki biso
likambo ya mabe na tina na yo. **22** Kasi tozali na posa ete yo
moko oyebisa biso makanisi na yo, pamba te toyebi malamu ete
lingomba na yo ezali kobundisama bisika nyonso. **23** Bayokanaki
kokutana na Polo mokolo mosusu. Bongo tango mokolo yango
ekokaki, bayaki ebele na esika oyo Polo azalaki kovanda. Wuta
na tongo kino na pokwa, Polo azalaki kolimbolela bango mpe
koteya bango makambo oyo etali Bokonzi ya Nzambe, mpe
azalaki kosala nyonso mpo ete bandima makambo oyo azalaki
koloba na tina na Yesu, na nzela ya Mobeko ya Moyize mpe
makomi ya basakoli. **24** Bamoko bandimisamaki na nzela ya
makambo oyo azalaki koloba, kasi bamosusu baboyaki kondima.
25 Tango bakomaki pene ya kozonga, bango na bango batikalaki
kaka koyokana te; bongo Polo abakisaki liloba oyo: — Molimo
Mosantu alobaki na bakoko na bino makambo ya solo tango
alobaki na nzela ya mosakoli Ezayi: **26** « Kende koloba na bato
oyo: Matoyi na bino ekoyoka na pamba, bokososola te; miso na
bino ekotala na pamba, bokomona te. **27** Pamba te mitema ya

bato oyo ekomi mabanga; bakangi penza matoyi mpe miso na bango, noki te miso na bango emona, matoyi na bango eyoka, mitema na bango esosola, babongola mitema, mpe nabikisa bango. » **28** Yango wana, nalingi boyeba ete Nzambe atindi lobiko na Ye epai ya bato ya bikolo ya bapaya, mpe bakoyoka. [**29** Tango Polo asilisaki koloba, Bayuda bakendeki, mpe bazalaki kotiana tembe makasi kati na bango.] **30** Polo awumelaki mibu mibale mobimba kati na ndako ya kofutela. Azalaki koyamba bato nyonso oyo bazalaki koya kotala ye; **31** azalaki kosakola sango ya Bokonzi ya Nzambe mpe koteya na tina na Nkolo Yesu-Klisto, na molende nyonso mpe na kozanga bipekiseli.

Barome

1 Polo, mowumbu ya Yesu-Klisto, oyo abengama mpo ete
azala ntoma mpe aponama mpo na kosakola Sango Malamu
ya Nzambe, **2** Sango Malamu oyo Nzambe alaka wuta kala
na nzela ya basakoli na Ye kati na Makomi ya bule, **3** Sango
Malamu oyo ezali koloba na tina na Mwana na Ye, oyo kati na
bomoto na Ye, abotamaki na libota ya Davidi, **4** mpe na nzela
ya Molimo Mosantu, amonisamaki na nguya nyonso ete azali
Mwana na Nzambe, na nzela ya lisekwa na Ye kati na bakufi:
Yesu-Klisto, Nkolo na biso. **5** Ezali na nzela na Ye nde nazwaki
ngolu ya kozala ntoma mpo na kosala ete na Kombo na Ye,
Bapagano batosa Ye na nzela ya kondima. **6** Boye, bino mpe
bozali na molongo ya bato yango oyo Yesu-Klisto abenga. **7**
Epai na bino nyonso oyo, kati na Rome, bozali balingami ya
Nzambe mpe bobengama mpo na kozala basantu: Tika ete
ngolu mpe kimia epesamela bino kowuta na Nzambe, Tata na
biso, mpe na Nkolo Yesu-Klisto! **8** Ya liboso, nazali kozongisa
matondi epai ya Nzambe na ngai, na nzela ya Yesu-Klisto, mpo
na bino nyonso, pamba te bazali kolobela kondima na bino kati
na mokili mobimba. **9** Nzambe oyo nasalelaka na motema na
ngai mobimba tango nateyaka Sango Malamu ya Mwana na Ye,
azali Motatoli na ngai ete natikaka te kotanga kombo na bino **10**
kati na mabondeli na ngai tango nyonso; mpe nasengaka na
Nzambe ete, na mikolo oyo to na mikolo oyo ekoya, apesa ngai
nzela ya koya kotala bino, soki ezali mokano na Ye. **11** Pamba
te nazali na posa makasi ya komona bino mpo na kopesa bino
likabo ya ngolu, likabo ya Molimo, mpo ete bolendisama na
kondima na bino **12** to mpo ete tolendisana elongo, na nzela
ya kondima moko oyo tozali na yango. **13** Bandeko na ngai,

nalingi boyeba ete nazalaki mbala mingi kosala mabongisi ya koya epai na bino, mpo na kobuka mbuma kati na bino, ndenge nazalaki kosala kati na Bapagano mosusu; kasi kino sik'oyo, bipekiselo mingi ezali kokanga ngai nzela. **14** Nazali na niongo ya Bagreki mpe ya bato oyo bazali Bagreki te, ya bato ya bwanya mpe ya bazoba. **15** Yango wana nazali penza na posa makasi ya koteya Sango Malamu epai na bino oyo bozali na Rome. **16** Nazali na soni te mpo na Sango Malamu, pamba te ezali nguya ya Nzambe mpo na lobiko ya moto nyonso oyo andimaka: liboso, ya Moyuda, mpe sima, ya Mogreki. **17** Pamba te Sango Malamu yango emonisaka biso bosembo ya Nzambe, oyo ezwamaka na nzela ya kondima, wuta na ebandeli kino na suka, kolanda ndenge ekomama: « Moto ya sembo akobika na nzela ya kondima. » **18** Solo, Nzambe amonisaka kanda na Ye wuta na lola mpo na kopesa etumbu, na lisumu mpe na mabe nyonso ya bato oyo bazipaka bosolo na nzela ya misala na bango ya mabe, **19** pamba te makambo oyo bakoki koyeba na tina na Nzambe emonanaka polele kati na bango; Ye moko Nzambe nde alakisa bango yango na polele. **20** Wuta Nzambe akela mokili, makoki na Ye, oyo emonanaka na miso te, lokola nguya na Ye ya seko mpe bonzambe na Ye, emonanaka polele penza, tango bayekolaka yango na nzela ya misala na Ye. Boye, bato bakoki te komilongola na ngambo. **(aïdios g126)** **21** Pamba te, atako bayebaki Nzambe, kasi bapesaki Ye te lokumu oyo ekoki na Nzambe mpe bapesaki Ye matondi te, kasi makanisi na bango ekomaki ya bozoba, mpe mitema na bango, oyo ezangaki mayele, etondaki na molili. **22** Atako bazalaki komimona bato ya bwanya, kasi bakomaki bazoba. **23** Na esika ete bakumisa Nzambe oyo akufaka te mpe atonda

na nkembo, bakumisaki banzambe ya bikeko lokola bililingi ya bato oyo bakufaka, ya bandeke, ya banyama oyo etambolaka na makolo minei mpe oyo etambolaka na libumu. **24** Yango wana, Nzambe akabaki bango kati na baposa mabe ya mitema na bango mpe na misala ya bosoto, mpo ete basambwisa banzoto na bango moko, na nzela ya moko to ya mosusu. **25** Basundolaki bosolo ya Nzambe mpo na komipesa na makambo ya lokuta, bapesaki lokumu mpe bagumbamelaki bikelamu, na esika ya Mokeli oyo apesamela nkembo mpo na seko. Amen! **(aiōn g165)** **26** Yango wana, Nzambe asundolaki bango kati na baposa ya soni. Ezala basi na bango, batikaki kosangisa nzoto na mibali mpo na komipesa na bosangisi nzoto oyo esengeli te. **27** Ndenge moko mpe mpo na mibali: batikaki kosangisa nzoto na basi, batondisamaki na posa ya kosangisa nzoto na baninga na bango mibali; basalaki makambo ya soni, mibali na mibali, mpe bazwaki kati na bango moko lifuti oyo ekokaki na libunga na bango. **28** Lokola bamonaki ete koyeba Nzambe ezali na tina te, Nzambe akabaki bango na makanisi na bango ya mabe, mpo ete basala makambo oyo ebongi te. **29** Batondaki na lolenge nyonso ya misala ya sembo te, ya makambo mabe, ya lokoso, ya mabe, ya zuwa, ya misala ya koboma bato, ya koswana, ya kokosela baninga makambo mpe ya koyina bato; bakomaki bato na songisongi, **30** na kotiola baninga, banguna ya Nzambe, bato batonda na lolendo, na lofundu, na bilobaloba, na mayele ya kosala mabe, batomboki na miso ya baboti na bango; **31** bato bazanga mayele, bosembo, bolingo mpe mawa. **32** Bayebi malamu ekateli ya sembo ya Nzambe ete bato oyo basalaka makambo ya lolenge wana basengeli na kufa, kasi bazali kaka

kokoba kosala makambo wana nyonso mpe kondima bato oyo basalaka yango.

2 Yango wana, yo moto oyo osambisaka bato mosusu, ozali na ngambo, ata soki ozali nani; pamba te wana osambisaka bato mosusu, omisambisaka yo moko, mpo ete yo oyo osambisaka bango osalaka mpe kaka makambo yango. **2** Nzokande, toyebi malamu ete Nzambe asambisaka kolanda bosolo bato oyo basalaka makambo ya lolenge wana. **3** Boni, okanisi ete okokima kosambisama ya Nzambe, yo oyo osambisaka bato oyo basalaka makambo ya lolenge wana mpe osalaka makambo yango kaka lokola bango? **4** To mpe boni, okanisi ete ozali kotiola bomengo ya boboto, ya kokanga motema mpe ya bolamu na Nzambe, wana ozali kobosana ete boboto na Ye ememaka yo na kobongola motema? **5** Kasi mpo na moto makasi na yo mpe motema libanga na yo, ozali yo moko komibendela etumbu monene mpo na mokolo oyo Nzambe akokweyisa kanda na Ye mpe akomonisa kosambisama na Ye ya sembo. **6** Nzambe akofuta moto na moto kolanda misala na ye: **7** bomoi ya seko epai ya moto oyo, na nzela ya molende na ye ya kosala malamu, alukaka nkembo, lokumu mpe makambo oyo ebebaka te; **(aiōnios g166)** **8** kasi kanda mpe kanda makasi epai ya moto oyo, na nzela ya botomboki na ye, aboyaka solo mpe asepelaka na mabe. **9** Minyoko mpe mitungisi ezali kozela moto nyonso oyo asalaka mabe: liboso, Moyuda, mpe sima, Mogreki. **10** Kasi nkembo, lokumu mpe kimia ezali kozela moto nyonso oyo asalaka bolamu: liboso, Moyuda, mpe sima, Mogreki; **11** pamba te Nzambe aponaka bilongi te. **12** Bato nyonso oyo basalaki masumu na kozanga koyeba Mobeko bakokufa na kozanga mpe Mobeko. Nzokande bato oyo basalaki masumu, wana basengeli

kotosa Mobeko, bakosambisama kolanda Mobeko. **13** Pamba
te ezali te bato oyo bayokaka Mobeko nde bazali sembo na
miso na Nzambe, kasi ezali ba-oyo batosaka Mobeko yango
nde bakotangama lokola bato ya sembo. **14** Soki Bapagano
oyo bayebi Mobeko te bazali kosala na ndenge na bango moko
makambo oyo Mobeko esengaka, boyeba ete bamikomisaka
Mobeko mpo na bango moko atako bazali na Mobeko yango
te. **15** Na bongo, na nzela ya bizaleli na bango, balakisaka ete
misala oyo Mobeko esengaka ezali ya kokomama kati na mitema
na bango. Mitema na bango etatolaka yango, ndenge moko na
makanisi oyo na nzela na yango bamifundaka to bamilongisaka.
16 Nyonso wana ekomonana polele, na mokolo oyo Nzambe
akosambisa basekele ya bato na nzela ya Yesu-Klisto, kolanda
Sango Malamu oyo nateyaka. **17** Boye, yo moto oyo omibengaka
Moyuda, otiaka elikya na yo kati na Mobeko, omikumisaka mpo
na Nzambe, **18** oyebi mokano ya Nzambe mpe oyebi kososola
makambo oyo eleki malamu, pamba te Mobeko eteya yo. **19**
Ondimisami solo ete ozali motambolisi ya bakufi miso, pole
ya bato oyo bayengaka-yengaka kati na molili, **20** molakisi
ya bazoba, moteyi ya bana mike, pamba te ozwaka kati na
Mobeko boyebi nyonso mpe bosolo. **21** Yo moto oyo oteyaka
bato mosusu, boni, yo moko omiteyaka te? Yo oyo oteyaka bato
mosusu ete bayiba te, boni, oyibaka? **22** Yo oyo olobaka na bato
ete basala ekobo te, boni, osalaka ekobo? Yo oyo omipesaka te
na banzambe ya bikeko, boni, ozwaka na makasi biloko kati na
batempelo? **23** Yo oyo omikumisaka mpo na Mobeko, boni, ozali
kobebisa lokumu ya Nzambe na kobuka Mobeko? **24** Mpo na
yango, kolanda ndenge ekomama: « Likolo na bino, Kombo ya
Nzambe ezali kofingama kati na Bapagano. » **25** Kokatama

ngenga ezali na tina soki ozali kotosa Mobeko; kasi soki obuki Mobeko, okomi lokola okatama na yo ngenga te. **26** Kasi soki moto oyo akatisa ngenga te azali kotosa malako ya sembo ya Mobeko, boni, akotangama te lokola moto akatama ngenga? **27** Moto oyo akatisa ngenga te kasi atosaka Mobeko akosambisa yo oyo obukaka Mobeko atako ozali na Makomi ya Mobeko mpe okatisa ngenga. **28** Pamba te ezali te makambo oyo emonanaka na miso nde ekomisaka moto Moyuda, mpe ezali te elembo oyo emonanaka na nzoto nde esalaka kokatama ngenga. **29** Ezali kaka makambo ya kati nde ekomisaka moto Moyuda, mpe kokatama ngenga ya solo ezali nde oyo Molimo asalaka kati na motema; ezali te oyo tosalaka na kotosa Mobeko. Lokumu ya Moyuda ya boye ewutaka na bato te, kasi na Nzambe.

3 Boye, kozala Moyuda ezali na litomba nini? Kokatama ngenga ezali na tina nini? **2** Solo, ezali penza na litomba monene kati na makambo nyonso. Pamba te Maloba ya Nzambe epesamaki liboso epai na bango. **3** Soki Bayuda mosusu bazangaki kondima, boni, bozangi na bango kondima ekolongola bosembo ya Nzambe? **4** Soki moke te! Nzambe azali solo, mpe bato nyonso bazali bakosi kolanda ndenge ekomama: « Mpo ete bamona yo sembo na maloba na yo, mpe okobanda kolongaka tango bakobanda kosambisaka yo. » **5** Kasi soki mabe na biso ezali kotalisa polele bosembo ya Nzambe, toloba nini? Nzambe azali mabe tango akitiselaka biso kanda na Ye? Nazali kaka kokanisa lokola moto. **6** Te, ezali bongo te! Soki ezalaki bongo, ndenge nini Nzambe akokaki kosambisa mokili? **7** To soki lokuta na ngai etalisi polele bosolo ya Nzambe mpe etomboli nkembo na Ye, mpo na nini nazwa lisusu etumbu lokola moto ya masumu? **8** Mpe mpo na nini toloba te: « Tika ete

tosala mabe mpo ete bolamu ebima kati na mabe » ndenge bato oyo batongaka biso bakosaka ete toteyaka bongo. Bato wana basengeli kozwa etumbu oyo ekoki na mabe na bango. **9** Boye, toloba nini? Biso Bayuda toleki bato mosusu? Te, soki moke te! Pamba te tosilaki kotalisa ete bato nyonso, ezala Bayuda to Bapagano, bango nyonso bazali na se ya bokonzi ya lisumu. **10** Kolanda ndenge ekomama: « Moto ya sembo azali te, ata moko te; **11** moto ya mayele azali te; ata moto moko te alukaka Nzambe. **12** Bango nyonso babunga nzela, bango nyonso bamibebisa; moko te asalaka bolamu, ata moko te. **13** Minoko na bango ezali lokola bakunda ya kofungwama, lolemo na bango esalaka mosala ya kokosa, bibebu na bango ezali na ngenge ya etupa. **14** Minoko na bango etonda na makambo ya bololo mpe na bilakeli mabe. **15** Makolo na bango epotaka mbangu mpo na kosopa makila. **16** Na bisika nyonso oyo balekelaka, batikaka kaka libebi mpe pasi; **17** bayebi nzela ya kimia te. **18** Kotosa Nzambe ezali na tina ata moke te na miso na bango. » **19** Nzokande, toyebi malamu ete makambo nyonso oyo Mobeko elobaka, elobaka yango mpo na bato oyo bazali na se ya bokonzi ya Mobeko, mpo ete moto moko te amilongisa, mpe mpo ete moto nyonso asosola ete azali moto ya masumu liboso ya Nzambe. **20** Yango wana, moto moko te akotangama lokola moto ya sembo na miso ya Nzambe mpo ete akokisi misala ya Mobeko, pamba te Mobeko epesaka kaka boyebi ya lisumu. **21** Kasi sik'oyo, na kozanga kosalela Mobeko, Nzambe atalisi polele ndenge nini akomisaka bato sembo liboso na Ye, ndenge Mobeko mpe Basakoli batatola yango. **22** Bato nyonso oyo bandimaka, Nzambe akomisaka bango bato ya sembo na nzela ya kondima Yesu-Klisto. Bokeseni ezali te kati na Bayuda

mpe Bapagano, **23** pamba te bato nyonso basali masumu mpe
bazangi nkembo ya Nzambe; **24** mpe bato nyonso bakomi bato
ya sembo na ofele, na ngolu na Ye, na nzela ya lisiko kati na
Yesu-Klisto. **25** Nzambe akabaki Klisto lokola mbeka mpo ete,
na nzela ya kosopa makila na Ye, Klisto azwa bolimbisi masumu
ya bato oyo bazali kondima. Asalaki bongo mpo na kotalisa
bosembo na Ye, pamba te, na tango ya kala, tango oyo akangaki
motema, apesaki bato etumbu te mpo na masumu na bango.
26 Nzambe asalaki bongo mpo na kotalisa bosembo na Ye na
tango oyo, mpo ete Ye moko azala Sembo mpe atanga lokola
moto ya sembo, moto oyo azali kondimela Yesu. **27** Boye, tina
nini komikumisa? Tina ezali te! Na mobeko nini? Na mobeko ya
misala? Te, kasi na nzela ya kondima. **28** Pamba te tososoli
ete moto atangamaka lokola moto ya sembo na nzela kaka ya
kondima, kasi na nzela ya kotosa Mobeko te. **29** Boni, Nzambe
azali kaka Nzambe ya Bayuda? Azali mpe Nzambe ya bato ya
bikolo ya bapaya te? Solo, azali mpe Nzambe ya bato ya bikolo
ya bapaya. **30** Pamba te Nzambe azali kaka moko; Ye nde
akomisaka, na nzela ya kondima na bango, bato oyo bakatisa
ngenga mpe bato oyo bakatisa ngenga te, bato ya sembo. **31**
Boni, tobomi Mobeko likolo ya kondima? Soki moke te! Tozali
kutu kolendisa yango.

4 Toloba nini na tina na Abrayami, koko na biso? Azwaki nini na
bomoto? **2** Soki Abrayami atangamaki lokola moto ya sembo
na nzela ya misala, akokaki solo komikumisa; kasi liboso ya
Nzambe, ezali bongo te! **3** Makomi elobi nini? « Abrayami
azalaki na kondima epai ya Nzambe, yango wana Nzambe
atangaki ye lokola moto ya sembo. » **4** Soki moto asali mosala,
batangaka lifuti na ye lokola likabo te, kasi lokola motoki na ye.

5 Nzokande, soki moto asali mosala te, kasi andimeli Nzambe
oyo atangaka bato ya masumu lokola bato ya sembo, kondima
na ye ekokomisa ye moto ya sembo. **6** Davidi mpe alobaki
bongo tango atatolaki esengo ya moto oyo Nzambe akomisi
sembo na kozanga misala: **7** « Esengo na bato oyo mabe na
bango elimbisami, mpe masumu na bango elongwe! **8** Esengo
na moto oyo Nkolo atangelaka lisumu te! » **9** Boni, esengo
yango ezali kaka mpo na bato oyo bakatisa ngenga to ezali
mpe mpo na bato oyo bakatisa ngenga te? Solo, tozali koloba:
Mpo ete Abrayami azalaki na kondima, Nzambe atangaki ye
lokola moto ya sembo. **10** Esalemaki tango nini? Esalemaki
liboso na ye kokatisa ngenga to sima na ye kokatama ngenga?
Esalemaki te sima na ye kokatama ngenga; esalemaki nde
liboso na ye kokatisa ngenga. **11** Nzambe apesaki ye elembo
ya kokatama ngenga lokola kashe ya bosembo oyo azwaki na
nzela ya kondima, wana azalaki akatama nanu ngenga te. Boye
akoma na mbala moko tata ya bato nyonso oyo bandimaka,
wana bazali bakatama ngenga te mpo ete bango mpe bakoma
bato ya sembo, **12** mpe tata ya bato oyo bakatisa ngenga, ba-
oyo bakatama ngenga kaka te, kasi balandaka mpe ndakisa ya
kondima oyo Abrayami, tata na biso, azalaki na yango liboso ete
bakata ye ngenga. **13** Ezali na nzela ya Mobeko te nde Abrayami
mpe bakitani na ye bapesamelaki elaka ya kozwa mokili lokola
libula, kasi ezali nde na nzela ya bosembo oyo ewutaka na
kondima. **14** Pamba te soki ezali bato oyo batosaka mibeko nde
bakozwa libula yango, wana kondima ezali lisusu na tina te mpe
elaka ezali te, **15** pamba te Mobeko ebendaka kanda ya Nzambe.
Nzokande, esika oyo Mobeko ezali te, kobuka Mobeko mpe
ezalaka te. **16** Yango wana, elaka eyaka na nzela ya kondima,

mpo ete ezala na nzela ya ngolu mpe mpo ete ezala mpo na bakitani nyonso ya Abrayami: kaka te mpo na ba-oyo babengami bakitani na nzela ya Mobeko, kasi mpe mpo na ba-oyo bazali na kondima ya Abrayami oyo azali tata na biso nyonso, **17** kolanda ndenge ekomama: « Nakomisaki yo tata ya bikolo ebele. » Azali tata na biso na miso ya Nzambe oyo ye andimaki, Nzambe oyo apesaka bomoi epai ya bakufi mpe azalisaka biloko oyo etikala kozala te. **18** Atako Abrayami akokaki lisusu te kotia elikya, kasi atiaki kaka elikya mpe andimaki; boye akomaki tata ya bikolo ebele, kolanda ndenge Nzambe aloba mpo na ye: « Bakitani na yo bakozala ebele. » **19** Abrayami akomaki na mibu pene nkama moko, kasi kondima na ye elembaki te atako atalaki nzoto na ye, oyo ezalaki lisusu na makasi te, mpe nzoto ya Sara oyo akokaki lisusu kobota te. **20** Nzokande, na esika ete atia tembe na elaka ya Nzambe mpe aboya kondima, kasi kondima na ye epesaki ye lisusu makasi koleka mpe azalaki kopesa Nzambe nkembo, **21** wana andimisamaki makasi ete Nzambe azali na makoki ya kokokisa elaka na Ye. **22** Yango wana, mpo na kondima na ye, Nzambe atangaki ye lokola moto ya sembo. **23** Nzokande, ezali mpo na ye moko kaka te nde ekomama: « Nzambe atangaki ye lokola moto ya sembo; » **24** ezali mpe mpo na biso oyo Nzambe akotanga lokola bato ya sembo mpo ete tondimelaka Ye oyo asekwisaki, kati na bakufi, Yesu, Nkolo na biso, **25** oyo akabamaki mpo na masumu na biso mpe asekwaki mpo ete tokoma bato ya sembo.

5 Yango wana, lokola tokomi bato ya sembo na nzela ya kondima, tozali na kimia elongo na Nzambe na nzela ya Nkolo na biso, Yesu-Klisto **2** oyo na nzela na Ye, tozwi ndingisa, na nzela ya kondima, ya kozwa ngolu oyo kati na yango tozali

kowumela mpe tozali komikumisa kati na elikya ete tokobika nkembo ya Nzambe. **3** Tozali mpe komikumisa kati na pasi, pamba te toyebi ete pasi ebotaka koyika mpiko, **4** koyika mpiko ememaka elonga kati na komekama, mpe elonga kati na komekama ebotaka elikya. **5** Nzokande, elikya ekosaka te, pamba te Nzambe asopaki bolingo na Ye kati na mitema na biso na nzela ya Molimo Mosantu oyo Ye Nzambe apesaki biso. **6** Solo, wana tozalaki nanu bato na bolembu, Klisto akufaki mpo na bato ya masumu, na tango oyo Nzambe abongisaki. **7** Ezali pasi komona moto kondima kokufa mpo na moto ya sembo; tango mosusu, moto akoki kondima kokufa mpo na moto ya malamu. **8** Kasi tala ndenge nini Nzambe alakisi biso bolingo na Ye: wana tozalaki nanu bato ya masumu, Klisto akufelaki biso. **9** Lokola tokomi sik'oyo bato ya sembo na nzela ya makila na Ye, Klisto akobikisa biso mpe na kanda ya Nzambe. **10** Solo, wana tozalaki nanu banguna ya Nzambe, Ye moko Nzambe azongisaki boyokani na biso elongo na Ye na nzela ya kufa ya Mwana na Ye. Boye lokola azongisi boyokani yango, akobikisa biso mpe na nzela ya bomoi ya mwana na Ye. **11** Yango kaka te! Tozali mpe komikumisa kati na Nzambe na nzela ya Yesu-Klisto, Nkolo na biso, oyo azongisi boyokani na biso elongo na Nzambe. **12** Yango wana, ndenge lisumu ekotaki na mokili na nzela ya moto moko, mpe kufa na nzela ya lisumu, ndenge wana mpe kufa ekangaki bato nyonso na nzela ya lisumu, pamba te bato nyonso basalaki masumu. **13** Solo, liboso ete Nzambe apesa Mobeko, lisumu ezalaki kati na mokili, kasi lisumu ekoki kotangama te soki Mobeko ezali te. **14** Nzokande, wuta na tango ya Adamu kino na tango ya Moyize, kufa ezalaki na bokonzi ata epai ya bato oyo basalaki masumu te, na lolenge ya Adamu oyo abukaki

mobeko mpe azali elilingi ya moto oyo asengelaki koya. **15** Kasi ezali na bokeseni monene kati na likabo ya ofele ya Nzambe mpe lisumu! Pamba te soki lisumu ya moto moko ememelaki bato ebele kufa, ngolu ya Nzambe mpe likabo ya ofele oyo eyaki na nzela ya ngolu ya moto moko, Yesu-Klisto, efulukaki meke mpo na bato ebele. **16** Likabo ya Nzambe ezali na motuya makasi koleka mabe ya lisumu ya moto moko: likolo ya lisumu moko, kosambisama eyei mpe ememi etumbu; kasi likolo ya masumu ebele, likabo ya ngolu eyei mpe elongoli etumbu. **17** Pamba te soki na nzela ya mabe ya moto moko, kufa ezwaki bokonzi likolo ya moto wana se moko, ndenge nini bato oyo bazwaka bomengo ya ngolu ya Nzambe mpe likabo ya bosembo bazala na bokonzi te kati na bomoi na nzela ya Yesu-Klisto Ye moko! **18** Na mokuse, ndenge mabe ya moto moko ememelaki bato nyonso etumbu, ndenge wana mpe mosala ya moto moko mpo na kokokisa bosembo ememeli bato nyonso bonsomi mpe bomoi. **19** Pamba te ndenge kozanga botosi ya moto moko ekomisaki bato ebele bato ya masumu, ndenge wana mpe botosi ya moto moko ekomisi bato ebele bato ya sembo. **20** Mobeko eyaki mpo ete lisumu ebotana. Kasi epai lisumu ebotanaki, ngolu efulukaki koleka **21** mpo ete, ndenge lisumu elakisaki bokonzi na yango na nzela ya kufa, ngolu mpe elakisa bokonzi na yango na nzela ya bosembo mpo na komema na bomoi ya seko na nzela ya Yesu-Klisto, Nkolo na biso. **(aiōnios g166)**

6 Boye, toloba nini? Tosalaka na biso masumu mpo ete ngolu efuluka koleka? **2** Soki moke te! Biso oyo tosila kokufa mpo na lisumu, ndenge nini tozongela lisusu kotambola kati na masumu? **3** Boni, boyebi te ete biso nyonso oyo tosila kobatisama kati na Yesu-Klisto tozwaki nde libatisi kati na kufa na Ye? **4** Bakundaki

biso elongo na Ye na nzela ya libatisi kati na kufa na Ye mpo ete, lokola Klisto asekwaki kati na bakufi na nzela ya nkembo ya Tata, biso mpe totambola na bomoi ya sika. **5** Pamba te soki tosanganaki elongo na Ye kati na kufa na Ye, solo tokosangana mpe elongo na Ye kati na lisekwa na Ye. **6** Pamba te toyebi malamu ete bomoto ya kala ebakamaki na ekulusu elongo na Klisto mpo ete nzoto na biso lokola esalelo ya lisumu ekufa mpe tozala lisusu bawumbu ya lisumu te. **7** Moto nyonso oyo asilaki kokufa atangamaki lokola moto ya sembo: azali lisusu te na se ya bokonzi ya lisumu. **8** Nzokande, lokola tosila kokufa elongo na Klisto, tozali kondima ete tokozala mpe na bomoi elongo na Ye. **9** Pamba te toyebi malamu ete Klisto oyo asekwaki kati na bakufi akokufa lisusu te; kufa ezali lisusu na bokonzi te likolo na Ye. **10** Akufaki mpo na lisumu mbala moko mpo na libela; kasi sik'oyo azali na bomoi, mpe azali na bomoi mpo na Nzambe. **11** Boye bino mpe, bomimona lokola bakufi mpo na lisumu, kasi lokola bato ya bomoi mpo na Nzambe kati na Yesu-Klisto. **12** Yango wana, tika ete lisumu ezala lisusu na bokonzi te kati na banzoto na bino, oyo ekokufa; mpe bosengeli lisusu te kotosa baposa na yango ya mabe. **13** Bokaba biteni ya banzoto na bino te na lisumu lokola bisalelo mpo na mabe, kasi bomikaba bino moko epai na Nzambe lokola bato oyo basekwa kati na bakufi mpe bazali na bomoi; mpe bokabela Ye biteni ya banzoto na bino lokola bisalelo mpo na bosembo. **14** Pamba te lisumu ekozala lisusu na bokonzi te likolo na bino, pamba te bozali lisusu na se ya bokonzi ya Mobeko te, kasi na se ya ngolu. **15** Boye toloba nini? Tokoba kosala masumu mpo ete tozali na se ya bokonzi ya Mobeko te kasi na se ya ngolu? Soki moke te! **16** Boni, boyebi te ete soki bomikabi epai ya moto lokola

bawumbu mpo na kotosa ye bokomi nde bawumbu ya moto oyo bozali kotosa to bawumbu ya lisumu oyo ememaka na kufa to bawumbu ya botosi oyo ememaka na bosembo? **17** Kasi tika ete tozongisa matondi epai ya Nzambe! Soki na kala bozalaki bawumbu ya lisumu, kasi sik'oyo bokomi kotosa na motema mobimba mateya oyo bateyaki bino, **18** bosili kokangolama na bowumbu ya lisumu mpe bokomi bawumbu ya bosembo. **19** Nazali koloba awa lokola moto mpo na bolembu na bino ya bomoto. Ndenge na kala, bokabaki biteni ya banzoto na bino na bowumbu ya misala ya mbindo mpe ya mabe mpo na kosala mabe, ndenge wana mpe bokaba yango sik'oyo na bowumbu ya bosembo mpo na kotambola na bomoi ya bosantu. **20** Tango bozalaki nanu bawumbu ya lisumu, bozalaki na bonsomi liboso ya bosembo. **21** Nzokande, litomba nini bozwaki na tango wana oyo bozalaki kosala makambo oyo ezali koyokisa bino lelo soni, pamba te ememaka na kufa? **22** Kasi awa bolongwe sik'oyo na se ya bowumbu ya lisumu mpe bokomi na se ya bowumbu ya Nzambe, litomba oyo bozwi ezali bomoi ya bosantu, mpe suka na yango ezali bomoi ya seko. **(aiōnios g166)** **23** Pamba te lifuti ya lisumu ezali kufa, kasi likabo ya ofele ya Nzambe ezali bomoi ya seko kati na Yesu-Klisto, Nkolo na biso. **(aiōnios g166)**

7 Bandeko—nazali koloba na bato oyo bayebi Mobeko—bobosani ete Mobeko ezalaka na nguya likolo ya moto kaka na tango oyo azali na bomoi? **2** Ndakisa: Mobeko ekangisaka mwasi ya libala na mobali na ye, wana mobali yango azali na bomoi. Kasi soki mobali akufi, mwasi akangolami na mobeko oyo ezalaki kokangisa ye na mobali. **3** Boye soki, wana mobali na ye azali nanu na bomoi, akomi mwasi ya mobali mosusu, bakoloba ete asali ekobo. Kasi soki mobali na ye akufi, akangolami libela

na mobeko yango mpe akoki kokoma mwasi ya mobali mosusu; boye bakoloba te ete asali ekobo. **4** Ndenge wana mpe mpo na bino bandeko na ngai: bosila mpe kokufa mpo na Mobeko na nzela ya nzoto ya Klisto mpo ete bokoma bato ya moto mosusu, ya Ye oyo asekwaki kati na bakufi, mpo ete tobota bambuma mpo na Nzambe. **5** Pamba te wana tozalaki nanu kotambola kolanda baposa ya nzoto, Mobeko ezalaki kotindika biso na baposa ya mabe oyo ezalaki kosala mosala na yango kati na biteni ya banzoto na biso mpo ete tobota bambuma oyo ememaka na kufa. **6** Kasi sik'oyo, lokola tokufi mpo na nguya oyo ezalaki kokanga biso na bowumbu, tokangolami na nguya ya Mobeko mpo ete tosalela Nzambe na lolenge ya sika ya Molimo, kasi na lolenge ya kala ya mokanda ya Mobeko te. **7** Boye toloba nini? Mobeko ekomi nde lisumu? Soki moke te! Soki Mobeko ezalaki te, nalingaki mpe koyeba lisumu te. Pamba te soki Mobeko elobaki te: « Okolulaka te, » nalingaki mpe koyeba te soki kolula ezali penza nini. **8** Nzokande, lokola lisumu ezwaka nguya na esika oyo mitindo ezali, lisumu ebotaki kati na ngai lolenge nyonso ya baposa ya mabe. Pamba te soki Mobeko ezali te, lisumu mpe ezali na nguya te. **9** Na kala, tango Mobeko ezalaki te, nazalaki na bomoi; kasi tango mitindo eyei, lisumu mpe ezwi nguya, mpe ngai nakufi. **10** Bongo mitindo oyo esengelaki komema na bomoi ememi ngai na kufa. **11** Pamba te lokola lisumu ezwaka nguya na esika oyo mitindo ezali, lisumu ekosaki ngai mpe ememaki ngai na kufa na nzela ya mitindo. **12** Boye, Mobeko ezali bule, mpe mitindo ezali bule, sembo mpe malamu. **13** Boni, eloko ya malamu ekoki solo komemela ngai kufa? Soki moke te! Nzokande, mpo ete lisumu eyebana ete ezali lisumu, mpe mpo ete elakisa mabe na yango

na nzela ya mitindo, esalelaki eloko oyo ezali malamu mpo ete lisumu yango epesa ngai kufa. **14** Toyebi ete Mobeko epesamaki na nzela ya Molimo na Nzambe; kasi ngai nazali kaka moto, natekama mpo na kozala mowumbu ya lisumu. **15** Nasosolaka te makambo oyo nasalaka: oyo nalingaka kosala, nasalaka yango te; kasi oyo nayinaka, yango nde nasalaka. **16** Mpe soki nasalaka makambo oyo naboyaka kosala, wana nandimi ete Mobeko ezali malamu. **17** Lokola ezali bongo, emonani ete ezali ngai te moto nasalaka yango, kasi ezali nde lisumu oyo evandaka kati na ngai. **18** Pamba te nayebi malamu ete bolamu evandaka kati na ngai te, elingi koloba: evandaka kati na nzoto na ngai te. Nazalaka na posa ya kosala bolamu, kasi nazangaka nguya ya kokokisa yango. **19** Nasalaka te bolamu oyo nalingaka kosala, kasi nasalaka nde mabe oyo naboyaka kosala. **20** Soki sik'oyo nasali makambo oyo naboyaka kosala, ezali lisusu ngai te moto nasali yango, kasi ezali nde lisumu oyo evandaka kati na ngai. **21** Boye, namonaka mobeko oyo kosala kati na ngai: soki nalingi kosala bolamu, ezali mabe kaka nde nakosala. **22** Pamba te kati na motema na ngai, nasepelaka na Mobeko ya Nzambe; **23** kasi kati na biteni ya nzoto na ngai, namonaka mobeko mosusu kobundisa mobeko ya makanisi ya motema na ngai mpe kokomisa ngai mowumbu ya mobeko ya lisumu oyo ezali kosala kati na biteni ya nzoto na ngai. **24** Oh ngai moto na mawa! Nani akokangola ngai na nzoto oyo ya kufa? **25** Tika ete matondi epesamela Nzambe oyo akangolaka ngai na nzela ya Yesu-Klisto, Nkolo na biso! Na mokuse, nakoki koloba ete, na nzela ya mayele na ngai, nazali mowumbu ya Mobeko ya Nzambe, kasi na nzela ya bomoto na ngai ya masumu, nazali mowumbu ya mobeko ya lisumu.

8 Yango wana sik'oyo, etumbu ezali lisusu te mpo na bato
oyo bazali kati na Yesu-Klisto. **2** Pamba te kati na Yesu-
Klisto, Mobeko ya Molimo oyo apesaka bomoi ekangoli ngai
na bowumbu ya mobeko ya lisumu mpe ya kufa. **3** Pamba
te likambo oyo Mobeko ekokaki kosala te mpo ete bomoto
ezangisaki yango nguya, Nzambe asalaki yango na kotinda
Mwana na Ye, na nzoto oyo ekokani na nzoto ya bato ya
masumu, mpo ete akoma likabo mpo na lisumu. Boye, akatelaki
masumu etumbu kati na nzoto ya bato. **4** Asalaki bongo mpo
ete bosembo oyo Mobeko esengaka ekokisama kati na biso
oyo totambolaka te kolanda baposa ya nzoto, kasi kolanda
Molimo. **5** Bato oyo batambolaka kolanda baposa ya nzoto
batiaka makanisi na bango na makambo ya nzoto, kasi ba-oyo
batambolaka kolanda Molimo batiaka makanisi na bango na
makambo ya Molimo. **6** Baposa ya nzoto ememaka na kufa,
kasi baposa ya Molimo ememaka na bomoi mpe na kimia. **7**
Baposa ya nzoto etombokelaka Nzambe, etosaka Mobeko ya
Nzambe te mpe ekotikala kotosa yango ata moke te. **8** Bato
oyo batambolaka kolanda baposa ya nzoto bakoki kosepelisa
Nzambe te. **9** Nzokande bino, botambolaka te kolanda baposa
ya nzoto, kasi kolanda baposa ya Molimo, mpo ete Molimo ya
Nzambe azali kati na bino. Mpe soki moto azangi Molimo ya
Klisto azali mpe moto na Ye te. **10** Kasi soki Klisto azali kati na
bino, atako nzoto na bino ekokufa mpo na lisumu, kasi Molimo
azali bomoi kati na bino, pamba te bokoma bato ya sembo. **11**
Mpe soki Molimo ya Ye oyo asekwisaki Yesu kati na bakufi azali
kovanda kati na bino, Ye oyo asekwisaki Klisto kati na bakufi
akopesa mpe bomoi epai na banzoto na bino, oyo ebengami na
kokufa, na nzela ya Molimo na Ye, oyo avandaka kati na bino.

12 Yango wana bandeko na ngai, tozali na niongo—kasi ezali
niongo ya nzoto te mpo ete totambola te kolanda baposa ya
nzoto. **13** Pamba te soki botamboli kolanda baposa ya nzoto
bokokufa; kasi soki bobomi, na nzela ya Molimo, misala mabe
oyo bosalaka kati na banzoto na bino, bokozala na bomoi. **14**
Pamba te bato oyo batambolisamaka na Molimo ya Nzambe
bazali bana na Nzambe. **15** Solo, bozwaki te Molimo oyo
akomisaka bino bawumbu mpo ete bozala na kobanga, kasi
bozwaki Molimo oyo akomisaka bino bana na Nzambe, mpe
ezali na nzela ya Molimo yango nde togangaka: « Tata! » **16**
Molimo Ye moko atatolaka na molimo na biso ete tozali bana
na Nzambe. **17** Mpe soki tozali bana, tozali mpe bakitani ya
libula: tozali bakitani ya libula ya Nzambe, mpe bakitani ya
libula elongo na Klisto, soki penza tozali komona pasi elongo
na Ye mpo ete tozwa mpe nkembo elongo na Ye. **18** Nakanisi
ete pasi ya tango oyo ekokani te na motuya ya nkembo oyo
ekomonisama mpo na biso. **19** Pamba te bikelamu nyonso ezali
kozela na posa makasi ete bana na Nzambe bamonisama. **20**
Pamba te bikelamu nyonso ezali na se ya bokonzi ya nguya
oyo esukaka na pamba; na mokano na yango moko te, kasi
na mokano ya Ye oyo atiaki bikelamu yango na se ya bokonzi
yango, na elikya ete **21** bikelamu nyonso mpe ekokangolama na
bowumbu ya libebi na yango mpo na kozwa bonsomi ya nkembo
oyo bana na Nzambe bakozwa. **22** Toyebi malamu ete kino
sik'oyo, bikelamu nyonso ezali kolela pasi lokola mwasi oyo azali
na pasi ya kobota. **23** Ezali yango moko kaka te nde ezali kolela;
kasi biso ba-oyo mpe tozwaki Molimo lokola mbuma ya liboso
tozali mpe komona pasi kati na mitema, wana tozali kozela na
posa makasi ete Nzambe akomisa biso bana na Ye penza mpe

asikola banzoto na biso. **24** Pamba te tosila kobika, kasi kobika yango ezali nanu elikya. Nzokande soki tozali komona eloko oyo tozali kotiela elikya, wana ezali lisusu elikya te, pamba te nani akoki kotia elikya na eloko oyo azali komona? **25** Kasi soki tozali kotia elikya na eloko oyo tozali komona te, solo tokozela yango na molende. **26** Ndenge moko mpe Molimo ayaka kosunga biso kati na bolembu na biso; pamba te toyebi te kosambela na lolenge oyo esengeli, kasi Molimo Ye moko abondelaka mpo na biso na maloba oyo moto akoki koloba te. **27** Mpe Nzambe oyo akundolaka mozindo ya mitema ayebi makanisi ya Molimo, pamba te Molimo abondelaka mpo na basantu kolanda mokano ya Nzambe. **28** Mpe toyebi malamu ete kati na makambo nyonso, Nzambe asalaka mpo na bolamu ya bato oyo balingaka Ye, ba-oyo babengama kolanda mabongisi na Ye. **29** Pamba te bato oyo Nzambe ayeba wuta kala, abongisa mpe bango wuta kala mpo ete bakokana na Mwana na Ye, mpo ete azala Mwana ya liboso kati na bandeko ebele. **30** Mpe ba-oyo abongisa wuta kala, abenga mpe bango; ba-oyo abenga, akomisa bango bato ya sembo; mpe ba-oyo akomisa bato ya sembo, apesa bango mpe nkembo na Ye. **31** Boye, toloba lisusu nini? Soki Nzambe azali mpo na biso, nani akotelemela biso? **32** Ye oyo aboyaki te kopesa Mwana na Ye se moko, kasi akabaki Ye mpo na biso nyonso, ndenge nini azanga kopesa biso biloko nyonso elongo na Ye na nzela ya ngolu? **33** Nani akofunda bato oyo Nzambe apona? Ezali Nzambe nde akomisaka sembo. **34** Nani akokatela bango etumbu? Moko te! Yesu-Klisto akufaki; kutu, asekwaki, azali na ngambo ya loboko ya mobali ya Nzambe, mpe azali kobondela mpo na biso. **35** Nani akokabola biso na bolingo ya Klisto? Pasi, somo, minyoko, nzala, kozanga bilamba, likama to

mopanga? **36** Kolanda ndenge ekomama: « Ezali mpo na Yo
nde balukaka koboma biso mikolo nyonso; bazwaka biso lokola
bameme ya koboma. » **37** Kasi kati na makambo oyo nyonso,
tozali penza balongi na nzela ya Ye oyo alinga biso. **38** Pamba te
nandimisami ete ezala kufa to bomoi, ba-anjelu to milimo mabe,
makambo ya mikolo oyo to makambo oyo ekoya, banguya ya
ndenge na ndenge, **39** banguya ya likolo to ya se ya mabele to
eloko mosusu oyo Nzambe akela, eloko moko te ekoki kokabola
biso na bolingo ya Nzambe kati na Yesu-Klisto, Nkolo na biso.

9 Nazali koloba solo kati na Klisto, nazali kokosa te mpe
motema na ngai ezali koyebisa ngai solo na nzela ya Molimo
Mosantu: **2** motema na ngai etondi na mawa mpe na pasi
oyo ezali kosila te. **3** Mpo na yango, eleki kutu malamu mpo
na ngai kolakelama mabe mpe kokabwana na Klisto mpo na
bandeko na ngai, bato ya ekolo na ngai, **4** oyo bazali bana ya
Isalaele. Nzambe akomisa bango bana na Ye, apesa bango
nkembo, asala boyokani elongo na bango, apesa bango Mobeko,
alakisa bango kosambela na solo, apesa bango bilaka **5** mpe
bakoko. Ezali na nzela ya bakoko yango nde Klisto, oyo azali na
likolo ya nyonso, ayaki na mokili lokola moto. Tika ete Nzambe
apambolama libela na libela! Amen! **(aiōn g165)** **6** Elingi koloba te
ete Liloba na Nzambe ebimaki na pamba, pamba te bakitani
nyonso ya Isalaele bazali bana ya Isalaele te, **7** mpe bakitani
nyonso ya Abrayami bazali bana na ye te. Pamba te Nzambe
alobaki na Abrayami: « Ezali na nzela ya Izaki nde okozwa
bakitani. » **8** Elingi koloba ete bana nyonso oyo Abrayami
abotaki bazali bakitani na ye te, kasi ezali kaka bana oyo abotaki
kati na elaka ya Nzambe nde batangamaka lokola bakitani
na ye. **9** Pamba te, tala ndenge Nzambe alakaki Abrayami: «

Kaka na eleko oyo, nakozonga, mpe Sara akozala na mwana mobali. » **10** Esukaki kaka wana te: Rebeka mpe abotaki bana mibali mibale na nzela ya tata moko, Izaki, koko na biso. **11** Nzokande, liboso ete mapasa yango babotama mpe basala likambo moko ya malamu to ya mabe, mpo ete mabongisi ya lolenge Nzambe aponaka ekokisama, **12** kolanda misala ya bato te kasi kolanda mokano ya Ye oyo abengaka, Nzambe alobaki na Rebeka: « Kulutu akosalela leki, » **13** kolanda ndenge ekomama: « Nalingaki Jakobi, kasi nayinaki Ezawu. » **14** Boye toloba nini? Mabe ezali kati na Nzambe? Soki moke te! **15** Pamba te alobaki na Moyize: « Nakotalisa ngolu epai ya moto oyo Ngai nasepeli kosalela ngolu, mpe nakoyokela mawa moto oyo Ngai nasepeli koyokela mawa. » **16** Boye, yango ewuti te na posa to na makasi ya moto, kasi ewuti na Nzambe oyo asalaka ngolu. **17** Pamba te, tala ndenge Makomi elobaki na tina na Faraon: « Nakomisaki yo mokonzi mpo na kotalisa nguya na Ngai kati na yo, mpe mpo ete lokumu ya Kombo na Ngai epanzana na mokili mobimba. » **18** Boye Nzambe asalaka ngolu na moto oyo Ye asepeli kosalela ngolu, mpe ayeisaka motema libanga moto oyo Ye asepeli koyeisa motema libanga. **19** Bato bakoki koloba: « Mpo na nini Nzambe apamelaka biso, pamba te moto moko te akoki kotelemela mokano na Ye? » **20** Oh moto, ozali nani mpo ete obeta tembe na Nzambe? Mbeki ya mabele ekoki solo koloba na moto oyo asali yango: « Mpo na nini osali ngai na lolenge oyo? » **21** Mosali mbeki azali na bokonzi te ya kosala nzungu ya lokumu mpe nzungu oyo ezanga lokumu na nzela ya potopoto kaka moko? **22** Okoloba nini soki Nzambe, mpo na kolakisa kanda mpe nguya na Ye, ayikelaki mingi mpiko mbeki oyo etumbolaka kanda na Ye, mbeki oyo ebongisami mpo

na kobebisama? **23** Okoloba lisusu nini, soki Nzambe asalaki
bongo mpo na kolakisa bomengo ya nkembo na Ye mpo na
bolamu ya bato oyo asepeli kosalela ngolu, ba-oyo abongisa
wuta kala mpo na nkembo? **24** Ezali biso nde Nzambe abengaki,
kaka kati na Bayuda te kasi mpe kati na Bapagano, **25** kolanda
ndenge azali koloba kati na mokanda ya Oze: « Nakobenga
bato oyo bazalaka ya Ngai te bato na Ngai, mpe nakobenga ye
oyo azalaka molingami na Ngai te molingami na Ngai. » **26** Mpe,
« kaka na esika oyo balobaki na bango: ‹ Bozali bato na ngai te,
› bakokoma kobenga bango ‹ bana na Nzambe na bomoi. › »
27 Ezayi agangaki na tina na Isalaele: « Ata soki motango ya bana
ya Isalaele ezalaki lokola zelo ya ebale monene, ndambo kaka
nde bakobika. **28** Pamba te Nkolo akokokisa Liloba na Ye na
mobimba na yango mpe na lombangu kati na mokili. » **29** Ezali
ndenge kaka Ezayi amisakolelaki: « Soki Nkolo, Mokonzi ya
mampinga, atikelaki biso bakitani te, tolingaki kokoma lokola
engumba Sodome, tolingaki kokokana na engumba Gomore. »
30 Boye, toloba lisusu nini? Bapagano oyo bazalaki koluka te
kokoma bato ya sembo bakomi sembo na nzela ya kondima,
31 kasi Isalaele oyo azalaki koluka kokoma sembo na nzela
ya kotosa Mobeko atikali kokoma sembo te. **32** Mpo na nini?
Pamba te balukaki te kokoma sembo na nzela ya kondima, kasi
na nzela ya misala. Yango wana babetaki libaku na libanga
oyo ekweyisaka, **33** kolanda ndenge ekomama: « Tala, nazali
kotia kati na Siona libanga oyo ebetisaka bato mabaku, libanga
monene oyo ekweyisaka bato; moto oyo akotiela yango motema
akotikala koyokisama soni te. »

10 Bandeko, posa ya motema na ngai mpe libondeli na ngai
epai ya Nzambe ezali ete bana ya Isalaele babika. **2** Pamba

te nakoki solo kotatola mpo na bango ete bazali penza na bolingo oyo eleka ndelo mpo na Nzambe. Nzokande, bolingo yango evandisami na boyebi te. **3** Lokola bayebaki te ndenge nini Nzambe akomisaka bato sembo mpe balukaki komikomisa sembo na ndenge na bango moko, batosaki te lolenge oyo Nzambe akomisaka bato sembo. **4** Klisto nde asukisa Mobeko mpo ete moto nyonso oyo akondima akoma moto ya sembo. **5** Tala ndenge nini Moyize akomaki na tina na bosembo oyo ewutaka na Mobeko: « Moto oyo akosalela yango akobika bomoi na ye na nzela na yango. » **6** Kasi tala ndenge nini bosembo oyo ewutaka na kondima elobaka: « Komilobela te kati na motema na yo: ‹ Nani akomata kuna na Likolo? › Ezali lokola kokitisa Klisto wuta na Likolo **7** to mpe: ‹ Nani akokita kati na libulu monene mpe ya molili makasi? › Ezali lokola kotombola Klisto kati na bakufi. » **(Abyssos g12)** **8** Boye, elobaka penza nini? « Liloba ezali pene na yo, ezali kati na monoko na yo mpe kati na motema na yo. » Liloba yango nde ezali Liloba ya kondima, mpe yango nde tozali kotatola. **9** Soki otatoli na monoko na yo ete Yesu azali Nkolo, mpe ondimi na motema na yo ete Nzambe asekwisaki Ye kati na bakufi, okobika; **10** pamba te kondima oyo ekomisaka sembo ewutaka na motema, mpe litatoli oyo ememaka na lobiko ebimaka nde na monoko. **11** Makomi eloba: « Moto nyonso oyo andimelaka Ye akotikala koyokisama soni te. » **12** Boye, bokeseni ezali te kati na Moyuda mpe Mogreki, pamba te bango nyonso bazali na Nkolo moko oyo apambolaka makasi bato nyonso oyo babelelaka Ye. **13** Solo, moto nyonso oyo akobelela Kombo ya Nkolo akobikisama. **14** Kasi ndenge nini bakoki solo kobelela Ye soki bandimeli Ye te? Mpe ndenge nini bakoki solo kondimela Ye soki bayoki nanu sango na Ye te? Mpe ndenge

nini bakoki solo koyoka sango na Ye soki moto ateyi bango te?
15 Mpe ndenge nini bakoki koteya soki batindami te? Kolanda
ndenge ekomama: « Tala ndenge ezali kitoko, makolo ya bato
oyo basakolaka basango ya malamu! » **16** Kasi bato nyonso
te ya Isalaele nde bandimaki Sango Malamu. Pamba te Ezayi
alobaki: « Nkolo, nani andimaki mateya na biso? » **17** Boye,
kondima ewutaka na maloba oyo toyokaka, mpe maloba oyo
toyokaka ewutaka na Liloba ya Klisto. **18** Natuna nanu: Boni,
bayokaki te? Iyo, bayokaki! Pamba te ekomama: « Mingongo
na bango eyokanaki na mabele mobimba, maloba na bango
ekomaki kino na suka ya mokili. » **19** Natuna lisusu: Bato ya
Isalaele basosolaki te? Moyize azalaki moto ya liboso ya koloba:
« Nakosala ete boyokela oyo ezali ata ekolo te zuwa, nakosala
ete boyoka kanda mpo na ekolo oyo ezanga ata mayele. » **20**
Mpe Ezayi akomaki kino na koloba: « Namilakisaki epai ya bato
oyo bazalaki koluka Ngai te, namimonisaki epai ya bato oyo
bazalaki kotuna Ngai te. » **21** Kasi alobaki boye mpo na Isalaele:
« Natandaki maboko na Ngai mokolo mobimba epai ya bato oyo
bazanga botosi mpe bato ya mito makasi. »

11 Bongo natunaki: Boni, Nzambe asundolaki bato na Ye? Soki
moke te! Pamba te ngai mpe nazali moto ya Isalaele, mwana ya
Abrayami, kati na libota ya Benjame. **2** Nzambe asundolaki bato
na Ye te, oyo ayeba wuta kala. Boni, boyebi te makambo oyo
Makomi ezali koloba na tina na Eliya oyo azalaki komitungisa
epai ya Nzambe na tina na Isalaele: **3** — Nkolo, babomi basakoli
na Yo mpe babuki bitumbelo na Yo. Mpe ngai, natikali kaka ngai
moko, mpe bazali lisusu koluka koboma ngai. **4** Kasi eyano nini
Nzambe azongiselaki ye? — Nabombi bato nkoto sambo mpo
na Ngai, ba-oyo mabolongo na bango efukameli Bala te. **5** Ezali

mpe bongo na tango oyo: ezali na mwa ndambo ya bato oyo Nzambe apona na ngolu na Ye. **6** Nzokande, lokola koponama yango esalemaki na ngolu, elakisi ete ezali likambo ya misala te; soki te, ngolu ezali lisusu ngolu te. **7** Boye toloba lisusu nini? Eloko oyo bana ya Isalaele bazalaki koluka, bazwaki yango te; kaka bato oyo Nzambe aponaki kati na bango nde bazwaki yango. Bato mosusu bakoma mitema mabanga, **8** kolanda ndenge ekomama: « Nzambe apesaki bango molimo ya pongi, miso mpo ete bamona te, mpe matoyi mpo ete bayoka te, kino na mokolo ya lelo. » **9** Mpe Davidi azali koloba: « Tika ete mesa na bango ekoma motambo liboso na bango, monyama, libaku ya kokweya mpe ya kozwa etumbu! **10** Tika ete miso na bango ekufa mpo ete bamona lisusu te, mpe babela mikongo mpo na libela! » **11** Natuna lisusu: boni, bana ya Isalaele babetaki libaku mpo ete bakweya mpo na libela? Soki moke te! Kasi likolo ya mabe na bango, lobiko epesamelaki na Bapagano mpo na kolamusa likunya ya Isalaele. **12** Nzokande, soki mabe na bango epesi mokili bomengo, mpe kobunga na bango epesi Bapagano bomengo, ndenge nini kobongola mitema na bango emema te bomengo oyo eleki? **13** Nazali koloba na bino Bapagano: lokola nazali ntoma ya Bapagano, napesaka lotomo na ngai lokumu **14** na elikya ya kolamusa zuwa ya bato ya ekolo na ngai mpe kobikisa ndambo ya bato kati na bango. **15** Pamba te soki kosundolama na bango ezongisi boyokani kati na Nzambe mpe mokili, koyambama na bango ekozala ndenge nini? Boni, ekozala te bomoi kati na bakufi? **16** Nzokande, soki mapa ya liboso oyo babonzeli Nzambe ezali bule, elingi koloba ete mapa nyonso oyo etikali ezali mpe bule; soki mosisa ya nzete ezali bule, elingi koloba ete bitape na yango mpe ezali bule. **17** Kasi

soki bitape mosusu ekatamaki; soki yo, etape ya nzete ya olive ya zamba, bakangisaki yo kati na bitape oyo etikalaki; soki sik'oyo okomi komela, elongo na bitape yango, mayi moko oyo ezali komata wuta na mosisa ya nzete ya olive, **18** kobeta tolo te liboso ya bitape oyo ekatamaki. Soki omeki kobeta tolo, yeba malamu ete ezali yo te nde ozali komema mosisa, kasi ezali mosisa nde ezali komema yo. **19** Okoki mpe koloba: « Bitape wana ekatamaki mpo ete bakangisa ngai na esika na yango. » **20** Olobi malamu! Bakatamaki mpo ete bazangaki kondima, kasi yo ozali wana mpo na kondima. Boye kotombola mapeka te, kasi sala nde keba. **21** Pamba te soki Nzambe azangaki te kokata bitape oyo ebimaka yango moko na nzete, akozanga mpe te kokata yo. **22** Yango wana, sosola malamu boboto mpe kanda na Nzambe: kanda epai ya bato oyo bakweyi, mpe boboto epai na yo soki ozali kokoba kowumela kaka na bolamu yango. Soki te, yo mpe okokatama. **23** Mpe soki bato ya Isalaele bawumeli te kati na kozanga na bango kondima, bakokangisa bango lisusu na nzete, pamba te Nzambe azali na makoki ya kokangisa bango lisusu na nzete. **24** Boye, soki yo owutaki na nzete ya olive ya zamba oyo ebimisaki yo mpe bakangisaki yo na nzete ya olive oyo balona, ezala soki yango te nde ebimisaki yo, ndenge nini bakoki te kozongisa bitape ya nzete oyo ebimisaki yango na nzete na yango? **25** Bandeko, nalingi ete boyeba mabombami oyo mpo ete bomimona te ete boleki na bwanya: ndambo ya bana ya Isalaele bakowumela kozala mitema libanga kino Bapagano nyonso bakokota na libota ya Nzambe. **26** Boye, bato nyonso ya Isalaele bakobika, kolanda ndenge ekomama: « Mokangoli akobimela na Siona, akolongola mabe kati na Jakobi. **27** Mpe yango nde ekozala boyokani na Ngai elongo na bango

tango nakolongola masumu na bango. » **28** Mpo na oyo etali Sango Malamu, bazali banguna ya Nzambe mpo na bolamu na bino; kasi mpo na oyo etali koponama oyo Nzambe asalaki, bazali balingami na Ye likolo ya bakoko na bango, **29** pamba te Nzambe abotolaka te makabo oyo asili kopesa mpe abongolaka te makanisi na Ye epai ya bato oyo asili kobenga. **30** Ndenge na kala bozangaki botosi na miso ya Nzambe mpe sik'oyo Nzambe ayokeli bino mawa likolo ya kozanga botosi ya Bayuda, **31** ndenge wana mpe kozanga botosi na bango ya sik'oyo esali ete Nzambe ayokela bino mawa mpo ete ayokela bango mpe mawa. **32** Pamba te Nzambe akanga bato nyonso lokola na boloko ya kozanga botosi mpo ete ayokela bato nyonso mawa. **(eleēsē g1653)** **33** Oh, tala ndenge nini bomengo, bwanya mpe boyebi ya Nzambe ezali na mozindo mingi! Moto moko te akoki koyeba makanisi na Ye mpe kososola nzela na Ye! **34** « Nani ayebaki makanisi ya Nkolo? Nani akomaki kopesa Ye toli? **35** Nani apesaki Nkolo eloko mpo ete Nkolo azongisela ye? » **36** Pamba te biloko nyonso ewutaka epai na Ye, na nzela na Ye mpe mpo na Ye. Tika ete nkembo ezonga epai na Ye mpo na libela na libela! Amen! **(aiōn g165)**

12 Bandeko, mpo na mawa oyo Nzambe atalisi biso, nazali kosenga na bino ete bokabaka banzoto na bino epai ya Nzambe lokola mbeka ya bomoi, ya bule mpe esepelisaka Nzambe. Ekozala mpo na bino losambo ya solo kolanda ndenge esengeli. **2** Bomekolaka te bizaleli ya tango oyo, kasi bobongwana na nzela ya boyeisami sika ya mayele na bino, mpo ete bososolaka mokano ya Nzambe, oyo ezali malamu, esepelisaka Ye mpe ezali ya kokoka. **(aiōn g165)** **3** Pamba te na ngolu oyo epesameli ngai, nazali koloba na bino nyonso: bomikanisaka te koleka makoki na

bino, kasi bomikanisaka na lolenge ya mayele, kolanda kondima oyo Nzambe apesi na moko na moko kati na bino. **4** Pamba te ndenge kaka moko na moko kati na biso azali na biteni ebele kati na nzoto na ye, mpe eteni moko na moko ezalaka na mosala na yango, **5** ndenge wana mpe tozali nzoto moko kati na Klisto atako tozali ebele, mpe moko na moko kati na biso azalaka eteni ya nyonso mosusu. **6** Kolanda ngolu oyo epesameli biso, tozalaka na makabo ekesana. Boye tika ete moto oyo azali na likabo ya kosakola asalelaka yango kolanda kondima, **7** tika ete moto oyo azali na likabo ya kosala mosala songolo kati na Lingomba amipesaka na mosala yango, tika ete moto oyo azali na likabo ya kopesa malakisi apesaka yango, **8** tika ete moto oyo azali na likabo ya kolendisa alendisaka, tika ete moto oyo azali na likabo ya kopesa apesaka na motema moko, tika ete moto oyo azali na likabo ya kokamba akambaka na molende, mpe tika ete moto oyo azali na likabo ya kosunga bato bakelela asungaka na esengo! **9** Tika ete bolingo ezalaka na lokuta te! Boyinaka makambo mabe, bokangamaka makasi na makambo malamu. **10** Mpo na oyo etali bondeko, bolinganaka makasi kati na bino; mpo na oyo etali lokumu, bozalaka bato ya liboso ya kopesa yango na bato mosusu; **11** mpo na oyo etali mosala, bozalaka bagoyigoyi te; mpo na oyo etali Molimo, bopelaka na yango makasi; mpo na oyo etali Nkolo, bozalaka bawumbu ya malamu; **12** mpo na oyo etali elikya, bozalaka na esengo makasi; mpo na oyo etali pasi, bokangaka mitema; mpo na oyo etali mabondeli, bozalaka na molende; **13** mpo na oyo etali bosenga ya babulami, bosunganaka mpe boyambanaka malamu kati na bandako na bino. **14** Bopambolaka bato oyo banyokolaka bino; iyo, bopambolaka, kasi bolakelaka mabe te! **15** Bosepelaka

elongo na bato oyo bazali kosepela, mpe bolelaka elongo na bato oyo bazali kolela. **16** Bobikaka na boyokani kati na bino mpe bozalaka na makanisi malamu mpo na baninga. Bozalaka na lofundu te, kasi bozalaka bato ya komikitisa. Bomimonaka te lokola bato bamikoka. **17** Bozongisaka mabe na mabe te. Bolukaka kosala makambo ya malamu na miso ya bato nyonso. **18** Lokola ekoki kosalema, mpe lokola bino nde bosengeli kopesa nzela, bozalaka na kimia na bato nyonso. **19** Balingami na ngai, bozongisaka te bino moko mabe na mabe, kasi bopesaka nzela na kanda ya Nzambe, pamba te ekomama: « Ngai nde nazongisaka mabe na mabe, Ngai nde nakofuta moto na moto, » elobi Nkolo. **20** Nzokande, « Soki monguna na yo azali na nzala, pesa ye bilei; soki azali na posa ya komela mayi, pesa ye mayi. Pamba te, soki osali bongo, okotondisa makala ya moto na likolo ya moto na ye. » **21** Kotika te ete mabe elonga na yo, kasi lukaka nde kolonga mabe na nzela ya kosala bolamu.

13 Tika ete moto nyonso atosa bakonzi ya leta, pamba te bokonzi nyonso ewutaka na Nzambe, mpe ezali Nzambe nde atia bakonzi oyo bazali. **2** Boye, moto oyo aboyi kotosa bakonzi ya leta azali nde kotombokela mabongisi oyo Nzambe asila kotia, mpe bato oyo basalaka bongo bamibendelaka nde etumbu mpo na bango moko. **3** Bato oyo batambolaka malamu babangaka basambisi te, kaka bato oyo basalaka mabe nde babangaka basambisi. Oboyi kobanga mokonzi? Sala makambo oyo ezali sembo, mpe mokonzi akondima yo. **4** Pamba te mokonzi azali mosali na Nzambe mpo na bolamu na yo. Kasi soki ozali kosala makambo ya mabe, banga mokonzi, pamba te asimbaka mopanga na pamba te. Azali mosali na Nzambe mpo na kokokisa kanda ya Nzambe mpe kopesa etumbu epai ya

bato oyo basalaka mabe. **5** Yango wana ezali na tina mingi
kotosa mokonzi, kaka te mpo na kobanga kozwa etumbu, kasi
mingi-mingi mpo na kosala makambo oyo mitema na biso ezali
kosenga biso. **6** Yango wana mpe bofutaka bampako, pamba te
bakonzi bazali basali ya Nzambe, oyo bapesaka tango na bango
nyonso mpo na kokamba. **7** Bopesa oyo ekoki na mokonzi
nyonso: mpako epai na ye oyo bosengeli kofuta yango, motuya
ya biloko epai na ye oyo bosengeli kofuta yango, botosi epai na
ye oyo asengeli kotosama, mpe lokumu epai na ye oyo asengeli
kozwa yango. **8** Bozala na niongo ya moto te, longola kaka
niongo ya kolingana bino na bino, pamba te moto oyo alingaka
bato mosusu akokisi makambo nyonso oyo Mobeko esengaka.
9 Mibeko lokola: « Okosalaka ekobo te, » « okobomaka te, »
« okoyibaka te, » « okolulaka te, » mpe nyonso oyo etikali,
elobami na mokuse kati na mobeko oyo moko: « Linga moninga
na yo ndenge yo moko omilingaka. » **10** Moto oyo azali na
bolingo asalaka moninga na ye mabe te. Boye, kolinga moninga,
yango nde kokokisa Mobeko nyonso. **11** Bosalaka bongo awa
bozali kososola tango nini tozali kobika. Tango ya kolamuka na
pongi na bino ekoki, pamba te lobiko ekomi sik'oyo pene na
biso, koleka tango tozwaki kondima sika. **12** Butu ekomi pene ya
kosila mpe tongo elingi kotana. Yango wana, tobwaka misala ya
molili mpe tolata bibundeli ya pole. **13** Totambola malamu, na
lolenge oyo ebongi mpo na moyi: na lokoso te, na milangwa te,
na pite te, na mobulu te, na koswana te mpe na zuwa te. **14**
Kasi bolata Nkolo Yesu-Klisto mpe bomitungisa te na baposa ya
nzoto oyo ezali kobundisa bino.

14 Boyamba malamu moto oyo alenda te na kondima, na
kotiana lisusu tembe te na tina na makanisi. **2** Moto oyo azali na

kondima aliaka bilei nyonso, kasi moto oyo alenda te na kondima aliaka kaka bandunda. **3** Moto oyo aliaka bilei nyonso asengeli te kotiola moto oyo aponaka bilei, mpe moto oyo aponaka bilei asengeli te kosambisa moto oyo aliaka bilei nyonso, pamba te Nzambe asila koyamba ye. **4** Boni, ozali nani mpo na kosambisa mosali ya moto mosusu? Atelema to akweya, ezali likambo ya nkolo na ye. Tembe ezali te, akotelema kaka, pamba te Nkolo na ye azali na makoki ya kotelemisa ye. **5** Moko akanisaka ete mokolo songolo ezali bule koleka mokolo pakala, mpe mosusu akanisaka ete mikolo nyonso ezali kaka ndenge moko: tika ete moto na moto kati na bango andimisama makasi na makanisi na ye. **6** Moto oyo akesenisaka mikolo asalaka yango mpo na lokumu ya Nkolo. Moto oyo aliaka bilei nyonso asalaka yango mpo na lokumu ya Nkolo, mpe azongisaka matondi epai ya Nzambe; mpe moto oyo aponaka bilei asalaka yango mpo na lokumu ya Nkolo, mpe azongisaka matondi epai ya Nzambe. **7** Moko te kati na biso abikaka bomoi mpo na ye moko, mpe moko te akufaka mpo na ye moko. **8** Soki tozali kobika bomoi, tozali kobika yango mpo na Nkolo; soki mpe tokufi, tokufi mpo na Nkolo. Yango wana, tobika bomoi to tokufa, tozali kaka bato ya Nkolo. **9** Ezali mpo na yango nde Klisto akufaki mpe asekwaki, mpo ete azala Nkolo ya bakufi mpe ya bato ya bomoi. **10** Bongo yo, mpo na nini ozali kosambisa to kotiola ndeko na yo? Biso nyonso tokotelema na esambiselo ya Nzambe mpo na kosamba. **11** Pamba te ekomama: « Na Kombo na Ngai, » elobi Nkolo, « mabolongo nyonso ekofukama liboso na Ngai, mpe minoko nyonso ekotatola Nzambe. » **12** Boye, moko na moko kati na biso akosamba liboso ya Nzambe mpo na makambo na ye moko. **13** Yango wana, totika kosambisana biso na biso. Nzokande,

bosalela mayele na bino te mpo na kobetisa ndeko moko libaku to mpo na kokweyisa ye. **14** Nayebi mpe nandimisami kati na Nkolo Yesu ete eloko ya mbindo ezalaka te. Nzokande, soki moto moko amoni ete eloko songolo ezali mbindo, wana ezali mbindo mpo na ye. **15** Boye soki, likolo ya bilei, ozali koyokisa ndeko na yo motema pasi, wana ozali lisusu kotambola na bolingo te. Likolo ya bilei, kobungisa te ndeko na yo, oyo Klisto akufelaki. **16** Yango wana, tika ete bolamu na bino etiolama te. **17** Pamba te Bokonzi ya Nzambe ezali te likambo ya kolia to ya komela, kasi ezali nde likambo ya bosembo, ya kimia mpe ya esengo kati na Molimo Mosantu. **18** Moto oyo asalelaka Klisto na lolenge oyo asepelisaka Nzambe, mpe bato bandimaka ye. **19** Yango wana, tolukaka tango nyonso makambo oyo ememaka kimia mpe elendisaka bamoko mpe bamosusu kati na kondima. **20** Kobebisa mosala ya Nzambe te likolo ya biloko ya kolia. Solo, biloko nyonso ezali peto, kasi ezali mabe kolia eloko oyo ekoki kobetisa moto mosusu libaku. **21** Likambo oyo eleki malamu ezali: koboya kolia misuni, koboya komela vino, koboya kosala eloko nyonso oyo ekoki kobetisa ndeko na yo libaku. **22** Boye, batela mpo na yo moko liboso ya Nzambe, kondima oyo ozali na yango. Esengo na moto oyo amikweyisaka te na nzela ya makambo oyo andimaka! **23** Kasi moto oyo alie, wana motema na ye ezali kopamela ye, asili kokweyisama na miso ya Nzambe, pamba te asali te kolanda kondima na ye; mpe nyonso oyo esalemaka te kolanda kondima ezali lisumu.

15 Biso oyo tolenda na kondima, tosengeli kondima bolembu ya bato oyo balenda te na kondima mpe koboya komisepelisa kaka biso moko. **2** Tika ete moto nyonso kati na biso aluka kosepelisa moninga na ye mpo na bolamu mpe bolendisami

na ye! **3** Pamba te ezala Klisto, alukaki te komisepelisa Ye
moko; kasi alobaki, kolanda ndenge ekomama, « mafinga ya
bato oyo bafingaki yo ekweyaki epai na ngai. » **4** Nzokande,
makambo nyonso oyo ekomama kala ekomamaki mpo na koteya
biso, mpo ete na nzela ya kokanga motema mpe malendisi oyo
Makomi epesaka, tozala na elikya. **5** Tika ete Nzambe oyo
apesaka bato molende mpe mpiko apesa bino makanisi moko,
bamoko elongo na bamosusu, kolanda mokano ya Yesu-Klisto,
6 mpo ete bopesa nkembo na Nzambe, Tata ya Yesu-Klisto,
Nkolo na biso, na makanisi moko mpe na monoko moko. **7**
Yango wana, boyambanaka, bamoko na bamosusu, ndenge
Klisto ayambaki bino mpo na nkembo na Nzambe. **8** Pamba te
nazali koloba na bino solo: Klisto akomaki Mosali ya Bayuda
mpo na kokokisa bilaka oyo Nzambe apesaki epai ya bakoko
na bango mpe kolakisa ete Nzambe azali Moyengebene. **9**
Ayaki mpe mpo ete Bapagano bapesa Nzambe nkembo mpo
na mawa na Ye, kolanda ndenge ekomama: « Yango wana
nakokumisa Yo kati na Bapagano, mpe nakoyemba nzembo mpo
na lokumu ya Kombo na Yo. » **10** Alobaki lisusu: « Bapagano,
bosepela elongo na bato na Ye. » **11** Mpe lisusu: « Bino bato
ya bikolo nyonso, bokumisa Nkolo! Tika ete bato ya mabota
nyonso bakumisa Ye! » **12** Ezayi mpe alobaki: « Moto moko
akobima wuta na libota ya Izayi, akotelema mpo na kokonza
bikolo, mpe Bapagano bakotiela Ye elikya. » **13** Tika ete Nzambe
oyo apesaka elikya atondisa bino na esengo nyonso mpe na
kimia nyonso kati na kondima, mpo ete botonda na elikya na
nzela ya nguya ya Molimo Mosantu. **14** Bandeko na ngai,
nandimisami solo ete botondi na boboto, na boyebi nyonso
mpe na makoki ya kolendisana, bamoko na bamosusu. **15**

Nzokande, mpo na kolamusa makanisi na bino, nakomelaki bino, na molende nyonso, ndambo ya makambo kolanda ngolu oyo Nzambe apesaki ngai **16** ya kozala mosali ya Yesu-Klisto mpo na Bapagano. Boye abulisi ngai mpo na kosakola Sango Malamu ya Nzambe mpo ete Bapagano bakoma likabo oyo ekosepelisa Nzambe, likabo oyo Molimo Mosantu abulisi. **17** Yango wana namikumisaka kati na Yesu-Klisto, na mosala oyo nasalaka mpo na Nzambe. **18** Pamba te soki nakoki koloba, nakoloba kaka mpo na makambo oyo Klisto asalaki na nzela na ngai, mpo na komema Bapagano na kotosa Nzambe. Asalaki yango na nzela ya makambo oyo nalobaki mpe nasalaki **19** na nzela ya nguya Molimo na Nzambe, oyo emonisami kati na bikamwa mpe bilembo. Boye, wuta na Yelusalemi, na bazingazinga nyonso kino na Iliri, nasakolaki Sango Malamu ya Klisto na mobimba na yango. **20** Pamba te nazwaki mokano ya koteya Sango Malamu na bisika oyo Kombo ya Klisto eyebanaki nanu te, mpo ete natonga na likolo ya moboko ya moto mosusu te, **21** kasi kolanda ndenge ekomama: « Bato oyo babetela bango nanu lisolo te na tina na Ye bakomona, mpe ba-oyo bayoka nanu sango na Ye te bakososola. » **22** Yango nde ezalaki mbala mingi kokanga ngai nzela ya koya epai na bino. **23** Kasi sik'oyo, nazali lisusu na esika te ya kosala mosala kati na etuka oyo; bongo lokola wuta kala, nazalaka na posa makasi ya koya epai na bino, **24** nazali kosala mabongisi ya kokokisa yango tango nakokende na Espane. Nazali na elikya ete, wana nakolekela epai na bino, nakomona bino mpe nakozwa lisungi na bino mpo na kokende kuna, sima na ngai kosepela kovanda elongo na bino ata na mwa tango moke. **25** Nzokande sik'oyo, nazali kokende na Yelusalemi mpo na komemela basantu lisungi. **26** Pamba te

Mangomba ya Masedwane mpe ya Akayi ezwaki mokano ya kosangisa biloko mpo na kosunga babola oyo bazali kati na basantu ya Yelusalemi. **27** Solo, bango moko nde bazwaki mokano ya kosala bongo mpo ete ezalaki lokola niongo epai na bango. Pamba te soki Bayuda bakabolaki makabo ya molimo elongo na bato ya bikolo ya bapaya, bango mpe basengeli kokabola biloko na bango elongo na Bayuda. **28** Soki nasilisi mosala oyo mpe napesi bango lisungi yango, nakolekela epai na bino tango nakokende na Espane. **29** Nayebi ete tango nakoya epai na bino, nakoya na mapamboli mingi ya Klisto. **30** Kasi nabondeli bino bandeko, na Kombo na Yesu-Klisto, Nkolo na biso, mpe ya bolingo ya Molimo: Bobundaka elongo na ngai kati na mabondeli oyo bosalaka epai ya Nzambe na tina na ngai **31** mpo ete nakangolama na maboko ya bato oyo bandimaka te kati na Yuda, mpe mpo ete basantu ya Yelusalemi bayamba malamu lisungi oyo nakomemela bango. **32** Na bongo nde nakolonga kokoma epai na bino na esengo; mpe soki Nzambe akolinga, nakopema mwa moke elongo na bino. **33** Tika ete Nzambe ya kimia azala elongo na bino nyonso! Amen!

16 Natindeli bino Foebe, ndeko na biso ya mwasi, oyo azali mosali ya Lingomba ya Sankresi. **2** Nazali kosenga na bino ete boyamba ye kati na Nkolo na lolenge oyo ebongi na basantu mpe bosunga ye na makambo nyonso oyo akosenga bino, pamba te asungaki bato ebele penza, ngai mpe lokola. **3** Bopesa mbote na Prisika mpe Akilasi, baninga na ngai ya mosala kati na Yesu-Klisto. **4** Bandimaki ata kokufa mpo na ngai. Ngai moko kaka te nde nazali kotonda bango, kasi mpe Mangomba nyonso ya mikili ya Bapagano. **5** Bopesa mpe mbote na Lingomba oyo esanganaka na ndako na bango. Bopesa mbote na Epayineti,

molingami na ngai, oyo azalaki moto ya liboso ya kondimela Klisto kati na mokili ya Azia. **6** Bopesa mbote na Mari oyo asalaki mosala makasi mpo na bino. **7** Bopesa mbote na Andronikusi mpe na Junia, bandeko na ngai mpe baninga na ngai ya boloko. Bazalaki bato ya lokumu kati na bantoma mpe bandimelaki Klisto liboso ete ngai nandimela. **8** Bopesa mbote na Ampiliatusi, molingami na ngai kati na Nkolo. **9** Bopesa mbote na Iribano, moninga na biso ya mosala kati na Klisto, mpe Sitakisi, molingami na ngai. **10** Bopesa mbote na Apelesi oyo alakisaki penza ete azalaka ya Klisto. Bopesa mbote mpe na bavandi ya ndako ya Arisitobile. **11** Bopesa mbote na Erodioni, ndeko na ngai. Bopesa mbote na bavandi ya ndako ya Narisise, oyo bazali kati na Nkolo. **12** Bopesa mbote na Trifene mpe Trifose, basi oyo basalaki mosala makasi kati na Nkolo. Bopesa mbote na Periside, mwasi molingami na ngai, oyo asalaki mosala makasi kati na Nkolo. **13** Bopesa mbote na Rifisi, moponami kati na Nkolo. Bopesa mpe mbote na mama na ye, oyo azali mpe mama na ngai. **14** Bopesa mbote na Asenkrite, na Flegoni, na Erimesi, na Patrobasi, na Erimasi, mpe na bandeko nyonso oyo bazali na bango elongo. **15** Bopesa mbote na Filologe, na Jili, na Nere mpe na Olipasi, ndeko na ye ya mwasi, elongo na basantu nyonso oyo bazali na bango elongo. **16** Bopesanaka mbote bino na bino, na beze ya bule. Mangomba nyonso ya Klisto etindeli bino mbote. **17** Bandeko, nabondeli bino: bosala keba na bato oyo bakotisaka bokabwani mpe batiaka mabaku na nzela na bino, na makambo oyo ekeseni na mateya oyo bosilaki kozwa. Bozala mosika na bango. **18** Bato ya lolenge oyo basalelaka nde mabumu na bango, kasi basalelaka Klisto, Nkolo na biso, te. Bapengwisaka makanisi ya bato ya bindima-

ndima na nzela ya maloba na bango ya elengi mpe ya sukali. **19** Pamba te bato nyonso bayebi botosi na bino, mpe motema na ngai etondaka mingi na esengo mpo na bino. Kasi nalingi ete bozala bato ya bwanya mpo na kosala bolamu, mpe bato oyo bazangi mbeba mpo na oyo etali mabe. **20** Etikali moke, Nzambe ya kimia akonyata-nyata Satana na se ya matambe na bino. Tika ete ngolu ya Yesu, Nkolo na biso, ezala na bino! **21** Timote, moninga na ngai ya mosala, elongo na Lusiusi, Jazoni mpe Sosipatere, oyo bazali bandeko na ngai, batindeli bino mbote. **22** Ngai Teritiusi oyo nakomi mokanda oyo, napesi bino mbote kati na Nkolo. **23** Gayusi, oyo ayambaki ngai mpe Lingomba mobimba kati na ndako na ye, apesi bino mpe mbote. Erasite, mobateli bomengo ya engumba, elongo na Karitisi, ndeko na biso, batindeli bino mbote. [**24** Tika ete ngolu ya Yesu-Klisto, Nkolo na biso, ezala na bino nyonso! Amen.] **25** Na Ye oyo azali na nguya ya kotelemisa bino ngwi na nzela ya Sango Malamu oyo nateyaka, mpe na nzela ya mateya ya Yesu-Klisto kolanda emoniseli ya mabombami ya Nzambe, oyo ebombama wuta kala, **(aiōnios g166)** **26** kasi sik'oyo emonisami mpe elakisami epai ya Bapagano na nzela ya makomi ya basakoli kolanda ndenge Nzambe ya seko na seko atindaki mpo ete bikolo nyonso ekoka kondimela Ye mpe kotosa Ye, **(aiōnios g166)** **27** na Nzambe moko kaka ya bwanya, tika ete nkembo epesamela libela na libela na nzela ya Yesu-Klisto! Amen! **(aiōn g165)**

1 Bakolinto

1 Polo oyo abengama mpo na kozala ntoma ya Yesu-Klisto,
kolanda mokano ya Nzambe, mpe ndeko mobali Sositeni; **2**
Epai ya Lingomba ya Nzambe, oyo ezali kati na Kolinto; mpe
epai ya bato oyo Nzambe abulisa kati na Yesu-Klisto mpe
abenga mpo ete bazala basantu, elongo na bato nyonso oyo,
na bisika nyonso, babelelaka Kombo ya Nkolo na biso, Yesu-
Klisto, Nkolo na bango mpe Nkolo na biso: **3** Tika ete ngolu mpe
kimia epesamela bino kowuta na Nzambe, Tata na biso, mpe na
Nkolo Yesu-Klisto! **4** Nazongisaka tango nyonso matondi epai ya
Nzambe na tina na bino, mpo na ngolu na Ye, oyo epesamela
bino kati na Yesu-Klisto; **5** pamba te, kati na makambo nyonso,
botondisamaki na bomengo kati na Klisto, na oyo nyonso etali
maloba mpe na oyo etali boyebi, **6** kolanda ndenge Nzambe
azali kokokisa kati na bino litatoli na biso na tina na Klisto. **7**
Boye, bozangi ata likabo moko te ya ngolu ya Nzambe, wana
bozali kozela na posa makasi komonisama ya Nkolo na biso,
Yesu-Klisto. **8** Ezali Ye nde akolendisa mpe bino kino na suka,
mpo ete bozala bato bazangi pamela na mokolo ya Nkolo na
biso, Yesu-Klisto. **9** Pamba te Nzambe oyo abengaki bino mpo
ete bozala moko na Mwana na Ye, Yesu-Klisto, Nkolo na biso,
azali Moyengebene. **10** Bandeko, na Kombo ya Nkolo na biso,
Yesu-Klisto, nazali kosenga na bino ete bozala na boyokani
kati na bino, kasi na bokabwani te; bozala motema moko mpe
makanisi moko. **11** Pamba te, bandeko na ngai, bavandi ya
ndako ya Kloe bayebisi ngai ete koswana ezali kati na bino.
12 Tala makambo oyo nalingi koloba: Moko kati na bino azali
koloba: « Ngai nazali moto ya Polo; » mpe mosusu azali koloba:
« Ngai nazali moto ya Apolosi; » mosusu azali koloba: « Ngai

nazali moto ya Petelo; » mpe mosusu azali koloba: « Ngai nazali moto ya Klisto. » **13** Boni, Klisto azali ya kokabwana? Ezali Polo nde babakaki na ekulusu mpo na bino? Ezali na kombo ya Polo nde bozwaki libatisi? **14** Nazongisaka matondi epai ya Nzambe ete nabatisa moto ata moko te kati na bino, longola kaka Krispisi mpe Gayusi, **15** mpo ete moko te aloba ete bobatisamaki na kombo na ngai. **16** Solo, nabatisaki mpe libota ya Stefanasi. Longola bato oyo nawuti kotanga, nayebi te soki nabatisa moto mosusu. **17** Pamba te Klisto atindaki ngai te kobatisa bato, kasi atindaki ngai kosakola Sango Malamu. Mpo na yango, nasengeli te kosalela bwanya mpe elobeli malamu ya bomoto, noki te ekulusu ya Klisto ezanga nguya na yango. **18** Pamba te mateya ya ekulusu ezali liboma mpo na bato oyo bazali kobunga, kasi ezali nguya ya Nzambe mpo na biso oyo tobiki; **19** kolanda ndenge ekomama: « Nakobebisa bwanya ya bato ya bwanya, mpe nakokomisa mayele ya bato ya mayele bozoba. » **20** Wapi moto ya bwanya? Wapi molakisi ya Mobeko? Wapi moto ya mayele ya tango oyo? Boni, Nzambe akomisa te bwanya ya mokili liboma? **(aiōn g165)** **21** Pamba te lokola, kati na bwanya ya Nzambe, mokili etikalaki te koyeba Nzambe na nzela ya bwanya na yango, yango wana Nzambe asepeli kobikisa bandimi na nzela ya mateya oyo emonani lokola liboma. **22** Lokola mpe Bayuda bazali koluka bikamwa, mpe Bagreki, bwanya, **23** biso, tozali koteya Klisto oyo babakaki na ekulusu: ezali penza libaku mpo na Bayuda, mpe liboma mpo na Bapagano. **24** Nzokande, mpo na bato oyo Nzambe abenga, ezala Bayuda to Bagreki, Klisto azali nguya mpe bwanya ya Nzambe. **25** Pamba te liboma ya Nzambe ezali na bwanya koleka bwanya ya bato, mpe bolembu ya Nzambe ezali makasi

koleka makasi ya bato. **26** Bandeko, bokanisa nanu oyo bozalaki tango Nzambe abengaki bino: kati na bino, moke bazalaki bato ya bwanya kolanda emoneli ya bomoto, moke bazalaki bato minene, mpe moke bawutaki na mabota ya lokumu! **27** Kasi, kati na mokili, Nzambe aponaki biloko pamba mpo na koyokisa bato ya bwanya soni, aponaki biloko elemba mpo na koyokisa biloko ya makasi soni. **28** Nzambe aponaki biloko ezanga tina, biloko ya kotiola, biloko oyo ezalaka te, mpo na kokomisa pamba biloko oyo mokili epesaka tina, **29** mpo ete moto ata moko te amikumisa liboso ya Nzambe. **30** Ezali mpo na Nzambe nde bozali kati na Yesu-Klisto oyo akomaki, mpo na biso, bwanya kowuta na Nzambe, bosembo, libulisi mpe kokangolama, **31** mpo ete, kolanda ndenge ekomama, « Tika ete moto oyo alingi komikumisa amikumisa kati na Nkolo! »

2 Yango wana bandeko, tango ngai mpe nayaki epai na bino mpo na kosakola mabombami ya Nzambe, nasalelaki te boyebi makasi ya koloba to ya bwanya. **2** Pamba te, wana nazalaki elongo na bino, nazwaki mokano ya koluka koyeba likambo mosusu te, longola kaka Yesu-Klisto mpe Yesu-Klisto oyo babakaki na ekulusu. **3** Mpe tango nayaki epai na bino, nazalaki kati na bolembu, na kobanga mpe na kolenga. **4** Maloba mpe mateya na ngai ewutaki te na maloba ya bwanya ya bomoto mpo na kondimisa bino, kasi ewutaki na kotalisama ya Molimo mpe ya nguya, **5** mpo ete moboko ya kondima na bino ezala te bwanya ya bomoto, kasi ezala nde nguya ya Nzambe. **6** Nzokande, toteyaka bwanya epai ya Baklisto oyo bakemba na kondima; mpe bwanya yango ezali ya mokili oyo te to mpe ya bakonzi ya tango oyo te, oyo babongisami mpo na libebi. **(aiōn g165)** **7** Te! Toteyaka nde mabombami ya bwanya ya Nzambe,

bwanya oyo ebombama na miso ya bato ya mokili, bwanya oyo Nzambe abongisa mpo na nkembo na biso, liboso ete akela mokili. **(aiōn g165)** **8** Kati na bakonzi ya mokili oyo, moko te asosolaki yango; pamba te soki basosolaki yango, balingaki te kobaka Nkolo ya nkembo na ekulusu. **(aiōn g165)** **9** Kasi, kolanda ndenge ekomama: « Oyo liso etikala nanu komona te, oyo litoyi etikala nanu koyoka te, mpe oyo moto atikala nanu kokanisa te kati na motema na ye, yango nde Nzambe abongisi mpo na bato oyo balingaka Ye. » **10** Nzokande, Nzambe atalisaki biso yango na nzela ya Molimo na Ye; pamba te Molimo ayebaka nyonso, ezala bozindo ya makanisi ya Nzambe. **11** Nani kati na bato ayebi makanisi ya moto, soki kaka molimo oyo ezali kati na moto yango te? Ndenge moko mpe moko te ayebi makanisi ya Nzambe, longola kaka Molimo na Ye. **12** Nzokande biso, tozwaki molimo ya mokili te, kasi tozwaki Molimo kowuta na Nzambe, mpo ete tokoka kososola biloko oyo Nzambe apesi biso na nzela ya ngolu. **13** Ezali biloko yango nde tolobelaka, na maloba ya bwanya ya bomoto te kasi na maloba oyo Molimo alakisaka. Boye, tolobelaka makambo ya Molimo na nzela ya maloba oyo Molimo apesaka. **14** Moto oyo azangi Molimo ya Nzambe akoki te koyamba makambo kowuta na Molimo ya Nzambe, pamba te ezali lokola liboma na miso na ye; akoki mpe te koyeba yango, pamba te basosolaka yango kaka na nzela ya Molimo. **15** Moto oyo atambolisamaka na Molimo asosolaka makambo nyonso; kasi ye, bato basosolaka ye te, pamba te ekomama: **16** « Nani ayebi makanisi ya Nkolo mpo akoka kopesa Ye toli? » Nzokande biso, makanisi ya Klisto ezali kati na biso.

3 Bandeko, nakokaki te koloba na bino lokola na bato oyo batambolisamaka na Molimo, kasi lokola na bato oyo

batambolisamaka kolanda baposa ya nzoto, lokola na bana mike kati na Klisto. **2** Napesaki bino miliki, kasi bilei ya makasi te, pamba te bolingaki te kokoka kolia yango. Ezala sik'oyo, bokokoka na bino mpe kaka te kolia yango, **3** pamba te bozali nanu kotambolisama kolanda baposa ya nzoto. Lokola likunya mpe koswana ezali kati na bino, boni, bozali te kotambolisama kolanda baposa ya nzoto? Bozali kaka kosala lokola moto nyonso te? **4** Tango moko azali koloba: « Ngai nazali moto ya Polo, » mpe mosusu: « Ngai nazali moto ya Apolosi, » boni, bozali kaka kosala lokola moto nyonso te? **5** Boni, Apolosi azali nani? Polo mpe azali nani? Bazali kaka basali oyo, na nzela na bango, bondimelaki Nzambe, kolanda mosala oyo Nkolo apesaki na moko na moko kati na bango. **6** Ngai nalonaki, Apolosi asopaki mayi, kasi Nzambe azalaki kokolisa. **7** Ezala moto oyo alonaki to moto oyo asopaki mayi, moko te azali na tina; ezali kaka Nzambe oyo akolisaka nde azali na tina. **8** Moto oyo aloni mpe moto oyo asopi mayi bazali kaka ndenge moko, mpe moko na moko akozwa lifuti na ye moko kolanda mosala na ye. **9** Pamba te biso, tozali basali elongo na Nzambe; mpe bino, bozali elanga ya Nzambe, Ndako ya Nzambe. **10** Kolanda ngolu oyo Nzambe apesaki ngai, natongaki moboko lokola mobongisi ya mayele, mpe moto mosusu azali kotonga na likolo na yango. Boye tika ete moko na moko asala keba na lolenge na ye ya kotonga na likolo ya moboko. **11** Pamba te moko te akoki kotonga moboko mosusu, longola kaka oyo esili kotongama, oyo ezali Yesu-Klisto. **12** Nzokande, soki moto asaleli wolo to palata to mabanga ya talo to mabaya to makasa to mpe matiti mpo na kotonga na likolo ya moboko yango, **13** mokolo ya kosambisama ekomonisa mosala na ye polele; pamba te ekozala mokolo ya

moto, mpe moto ekomeka mosala ya moto na moto. **14** Soki mosala ya moto oyo atongaki na likolo ya moboko eziki te, motongi yango akozwa lifuti. **15** Kasi soki eziki, motongi akozwa eloko te. Ye moko kaka nde akobika, kasi ekozala lokola moto oyo asili kobika na likama ya moto. **16** Boni, boyebi te ete bozali Tempelo ya Nzambe, mpe ete Molimo ya Nzambe avandaka kati na bino? **17** Soki moto abebisi Tempelo ya Nzambe, Nzambe mpe akoboma ye; pamba te Tempelo ya Nzambe ezali bule, bongo bino bozali nde Tempelo yango. **18** Bomikosa te: soki moto moko kati na bino akanisi ete azali na bwanya kati na mokili oyo, tika ete akoma lokola zoba mpo ete akoma penza moto ya bwanya. **(aiōn g165)** **19** Pamba te bwanya ya mokili ezali bozoba na miso ya Nzambe. Kolanda ndenge ekomama: « Akangaka bato ya bwanya kati na mitambo ya mayele mabe na bango; » **20** mpe lisusu: « Nkolo ayebi ete makanisi ya bato ya bwanya ezali na tina te, » **21** yango wana tika ete moko te aluka lokumu kati na bato, pamba te nyonso ezali ya bino: **22** ezala Polo, Apolosi, Petelo, mokili, bomoi, kufa, tango oyo tozali sik'oyo to tango oyo ezali koya. Nyonso ezali ya bino; **23** kasi bino, bozali bato ya Klisto, mpe Klisto azali ya Nzambe.

4 Boye, tika ete bato bazwa biso lokola basali ya Klisto mpe lokola bakambi oyo bazwi mokumba ya koyebisa mabombami ya Nzambe. **2** Nzokande, eloko oyo basengaka epai ya bakambi, ezali ete bazala sembo. **3** Mpo na ngai, nazali komisambisa na likambo moko te. Yango wana, ezala kosambisa na bino to kosambisa ya esambiselo ya bato, elobelaka ngai eloko moko te. **4** Motema na ngai ezali kosambisa ngai ata na likambo moko te; nzokande, yango te nde ezali kolongisa ngai. Oyo asambisaka ngai, ezali nde Nkolo. **5** Yango wana, bosambisaka

te liboso ya tango oyo ekatama; bozela kino tango Nkolo akoya. Akobimisa na pole makambo oyo ebombama kati na molili, mpe akomonisa na miso ya bato makanisi ya mitema ya bato. Na tango wana, moto na moto akozwa lokumu na ye kowuta na Nzambe. **6** Bandeko, nayebisi bino makambo oyo etali ngai moko mpe oyo etali Apolosi, mpo na bolamu na bino, mpo ete, na ndakisa na biso, boyekola likambo oyo: Bolekaka mondelo te ya makambo oyo ekomama; mpe mpo ete moko te kati na bino atonda na lolendo na kolanda moko mpe koyina mosusu. **7** Boni, nani azali kokesenisa yo na bato mosusu? Eloko nini ozali na yango, oyo bapesa yo te? Mpe lokola bapesa yo yango, mpo na nini komikumisa lokola nde bapesaki yo yango te? **8** Bosili kotondisama na nyonso oyo bozalaka na makanisi ya kozwa! Bosili penza kokoma bato ya bomengo! Bobandi kokonza; bobandi kokonza elongo na biso te! Nalingaka ete bobanda penza kokonza, mpo ete biso mpe tokonza elongo na bino! **9** Pamba te nakanisi ete, biso bantoma, Nzambe atia biso na suka ya molongo lokola bato oyo bakatela bango etumbu ya kufa na libanda ya masano. Mpo na mokili mobimba, mpo na ba-anjelu mpe mpo na bato, Nzambe akomisa biso lokola lisano ya kotala. **10** Biso, likolo ya Klisto, tozali bazoba; kasi bino, kati na Klisto, bozali bato ya mayele! Biso, tozali bato na bolembu; kasi bino, bozali bato makasi! Bino, bozali kozwa lokumu; kasi biso, tozali kotiolama! **11** Kino sik'oyo, tozali konyokwama na nzala, na posa ya mayi, tozangi bilamba, tozali kobetama, tozali koyengayenga, **12** mpe tozali kosala mosala makasi na maboko na biso. Tango bafingaka biso, topambolaka; tango banyokolaka biso, toyikelaka yango kaka mpiko; **13** tango bakoselaka biso makambo mpo na kobebisa lokumu na biso, tozongisaka kaka

na maloba ya boboto. Mpe kino sik'oyo, tokomi lokola bosoto ya mokili, mpe lokola lisapo ya bato. **14** Nazali kokoma makambo oyo mpo na koyokisa bino soni te, kasi mpo na kokebisa bino lokola bana na ngai ya bolingo. **15** Pamba te, ata soki bozalaki na balakisi nkoto zomi kati na Klisto, kasi bozali na batata ebele te. Ngai nde nazali tata na bino kati na Yesu-Klisto, na nzela ya Sango Malamu. **16** Boye, nabondeli bino: bolanda ndakisa na ngai. **17** Ezali na tina wana nde natindeli bino Timote, mwana na ngai ya bolingo, oyo azali sembo kati na Nkolo; akolobela bino lisusu banzela na ngai mpo na bomoi kati na Yesu-Klisto, ndenge kaka nateyaka yango bisika nyonso kati na Mangomba nyonso. **18** Bato mosusu kati na bino bakomi na lofundu, bakanisaka ete nakoya lisusu te epai na bino. **19** Kasi, soki Nkolo alingi, nakoya epai na bino kala mingi te; mpe nakoyeba kaka te ndenge nini bato yango ya lofundu balobaka, kasi mpe nguya nini bazali na yango. **20** Pamba te Bokonzi ya Nzambe ezali likambo ya maloba te, kasi likambo ya nguya. **21** Bolingi nini? Naya epai na bino na fimbu to na bolingo mpe na molimo ya boboto?

5 Bato bazali koloba bipai nyonso ete pite ezali kosalema kati na bino, pite oyo emonanaka kutu te epai ya Bapagano: mobali moko kati na bino azali kosangisa nzoto na mwasi ya tata na ye. **2** Mpe bino, bozali lisusu komikumisa na yango! Nzokande bosengelaki koyoka mawa mpo na yango, mpe kosala ete balongola kati na bino moto oyo azali kosala likambo ya ndenge wana. **3** Solo, mpo na ngai, atako nazali elongo na bino te na nzoto, kasi nazali elongo na bino na molimo. Mpe lokola moto oyo azali elongo na bino, na Kombo na Yesu, Nkolo na biso, nasili kokatela moto nyonso oyo azalaki kosala likambo yango etumbu. **4** Boye, tango bokosangana na Kombo na Yesu, Nkolo

na biso, nakozala elongo na bino na molimo; mpe na nguya ya Yesu, Nkolo na biso, **5** bokaba mobali yango na maboko ya Satana mpo ete nzoto na ye ebeba, mpe molimo na ye ebikisama na mokolo ya Nkolo. **6** Lolendo na bino ezali kitoko te! Boyebi te ete mwa kisi moke ya mapa evimbisaka potopoto nyonso ya mapa? **7** Bolongola kati na bino kisi nyonso ya kala ya mapa mpo ete bokoma peto lokola potopoto ya sika ya mapa, ndenge bozali penza. Pamba te Klisto, Mpate na biso ya Pasika, asilaki kopesama lokola mbeka. **8** Yango wana, tosepela feti, na mapa ya bosembo mpe ya bosolo, mapa oyo ezangi kisi, kasi na kisi ya kala te ya mapa, kisi ya kindoki mpe ya makambo mabe. **9** Kati na mokanda oyo nakomelaki bino, nayebisaki bino ete bozala lisanga moko te na bato oyo batambolaka na bomoi ya pite. **10** Elingi koloba te ete bozala mosika na bato nyonso oyo, kati na mokili oyo, batambolaka na bomoi ya pite to bazali na lokoso ya mbongo to bazali miyibi to basambeli bikeko, pamba te soki ezalaki bongo, wana bosengeli kolongwa na mokili. **11** Kasi nazali nde kokomela bino sik'oyo mpo na koyebisa bino ete bozala lisanga moko te na moto oyo amilobelaka ete azali ndeko Moklisto, kasi atambolaka na bomoi ya pite to azali na lokoso ya mbongo to azali mosambeli bikeko to mofingi bato to molangwi masanga to moyibi. Bosengeli kutu te kolia mesa moko elongo na moto ya lolenge oyo. **12** Boni, mosala na ngai ezali ya kosambisa bato oyo bazali na libanda ya Lingomba? Boni, ezali bino te nde bosengeli kosambisa bato oyo bazali kati na Lingomba? **13** Nzambe akosambisa bato oyo bazali na libanda ya Lingomba; kasi bino, bobengana moto mabe kati na bino.

6 Soki ndeko moko kati na bino azwi ndeko mosusu likambo,
mpo na nini akendaka kofunda yango epai ya Bapagano, na
esika ete akende kofunda epai ya basantu? **2** Boyebi te ete
basantu bakosambisa mokili? Bongo soki bosengeli kosambisa
mokili, bozangi penza makoki ya kokata mwa makambo ya mike-
mike? **3** Boyebi te ete tokosambisa ba-anjelu? Bongo mpo na
nini te makambo ya bomoi oyo? **4** Tango bobendanaka na tina
na makambo ya bomoi oyo, bozwaka lokola basambisi, bato
oyo bazali na tina te na miso ya Lingomba! **5** Nazali koloba
yango mpo na koyokisa bino soni! Boni, ezali ata na moto moko
te ya bwanya kati na bino, oyo akoki kokata makambo kati
na bandeko na ye? **6** Kasi mpo na nini ndeko moko akende
kofunda ndeko mosusu, mpe asala yango liboso ya Bapagano?
7 Solo, awa bozali kofundana bino na bino, boyeba ete bosili
komikweyisa. Mpo na nini bondimaka te ete basala bino mabe?
Mpo na nini bondimaka te ete bakosa bino? **8** Nzokande, bino,
bokosaka mpe bosalaka mabe; mpe bosalaka yango epai ya
bandeko na bino. **9** Boyebi te ete bato mabe bakokota te na
Bokonzi ya Nzambe? Bomikosa te: bato na pite, basambeli
bikeko, bato na bikobo, bato oyo balula makambo ya soni,
mibali oyo basangisaka nzoto na mibali, **10** miyibi, bato ya
lokoso ya mbongo, balangwi masanga, bato oyo bakoselaka
baninga makambo mpo na kobebisa lokumu na bango, ba-oyo
babotolaka biloko ya bato, bakokota te na Bokonzi ya Nzambe.
11 Mpe bozalaki ndenge wana, bato mosusu kati na bino. Kasi
basukolaki bino, babulisaki bino mpe bakomisaki bino bato
ya sembo, na Kombo ya Nkolo Yesu-Klisto mpe na nzela ya
Molimo ya Nzambe na biso. **12** Bolobaka: « Nazali na ndingisa
ya kosala nyonso, » kasi nyonso ezali na litomba te; « nazali

na ndingisa ya kosala nyonso, » kasi nakomitika te na se ya bokonzi ya eloko songolo; **13** « bilei esalema mpo na libumu, mpe libumu esalema mpo na bilei, » nzokande ezali na mokolo oyo Nzambe akoboma nyonso mibale. Nzoto esalema te mpo na pite, nzoto ezali nde mpo na Nkolo, mpe Nkolo azali mpo na nzoto. **14** Solo, lokola Nzambe asekwisaki Nkolo kati na bakufi, akosekwisa mpe biso, na nguya na Ye. **15** Boyebi te ete banzoto na bino ezali biteni ya nzoto ya Klisto? Boni, nakoki kozwa biteni ya nzoto ya Klisto mpo na kokomisa yango biteni ya nzoto ya mwasi ya ndumba? Ata moke te! **16** Boyebi te ete moto oyo asangani na mwasi ya ndumba akomi elongo na ye nzoto moko? Pamba te elobama: « Bango mibale bakokoma nzoto moko. » **17** Kasi moto oyo asangani na Nkolo azali moko na Ye kati na Molimo. **18** Yango wana, bokima pite. Masumu nyonso mosusu oyo moto akoki kosala ezali na libanda ya nzoto na ye, kasi ye oyo amipesi na kindumba asali masumu mpo na libebi ya nzoto na ye moko. **19** Boyebi te ete nzoto na bino ezali Tempelo ya Molimo Mosantu oyo azali kati na bino, oyo bozwaki kowuta na Nzambe? Mpe boyebi te ete bozali ya bino moko te? **20** Bosikolamaki na motuya makasi penza. Boye, bopesa Nzambe nkembo kati na banzoto na bino.

7 Sik'oyo, nazali kopesa biyano na tina na makambo oyo bokomelaki ngai. Eleki malamu mpo na mobali ete abala mwasi te. **2** Kasi mpo na kokima pite, tika ete mobali nyonso azala na mwasi na ye, mpe mwasi nyonso azala na mobali na ye. **3** Tika ete mobali akokisa posa ya mwasi na ye, mpe tika ete mwasi akokisa posa ya mobali na ye. **4** Pamba te mwasi azali na bokonzi te na nzoto na ye, ezali nde mobali na ye; ndenge moko mpe, mobali azali na bokonzi te na nzoto na ye, kasi

ezali nde mwasi na ye. **5** Bopimelanaka nzoto te, longola kaka soki, na boyokani mpe mpo na mwa tango moke, bolingi tango mosusu komipesa na losambo. Kasi sima na tango yango, bozongela kosangisa nzoto mpo ete Satana akozwa nzela te ya komeka bino likolo ya bozangi makoki ya komikanga. **6** Awa nazali koloba bongo, nazali na ngai kaka kopesa likanisi, kasi mobeko te. **7** Nakokaki kosepela ete mibali nyonso bazala lokola ngai; nzokande, moto na moto azali na likabo na ye ya ngolu, oyo azwi kowuta na Nzambe: moko azali na likabo oyo, mosusu azali na likabo wana. **8** Na yango, nazali koloba na bato oyo babali nanu te mpe na basi oyo bakufisa mibali, ete ezali malamu mpo na bango kokoba kozala ya kobala te lokola ngai. **9** Kasi soki bakoki te komikanga, tika ete babala; pamba te eleki malamu kobala, na esika ya kozika na posa ya nzoto. **10** Epai ya bato oyo babala, nazali kopesa mitindo, ngai te kasi Nkolo: Mwasi asengeli te kokabwana na mobali na ye; **11** kasi soki akabwani na mobali na ye, asengeli kobala lisusu te to asengeli koyokana na mobali na ye; mpe mobali asengeli te kobengana mwasi na ye na libala. **12** Epai ya bato mosusu, nazali koloba, Nkolo te kasi ngai: Soki ndeko mobali Moklisto abali mwasi oyo azali mondimi te, bongo mwasi yango andimi kowumela elongo na ye, tika ete abengana mwasi yango te; **13** soki mpe mwasi azali na mobali oyo azali mondimi te, mpe mobali yango andimi kowumela elongo na ye na libala, tika ete mwasi akabwana te na mobali na ye. **14** Pamba te, mobali oyo azali mondimi te abulisami na nzela ya mwasi na ye, mpe mwasi oyo azali mondimi te abulisami na nzela ya mobali na ye. Soki ezalaki bongo te, bana na bino balingaki kozala mbindo, nzokande bazali bule. **15** Kasi soki ye oyo azali mondimi te alingi

koboma libala, tika ete aboma na ye! Na likambo ya boye, ndeko mobali to ndeko mwasi azali ya kokangama te. Nzambe abenga bino mpo na kobika bomoi kati na kimia. **16** Oyebi nini kati na likambo yango? Tango mosusu, yo mwasi, okobikisa mobali na yo! Tango mosusu, yo mobali, okobikisa mwasi na yo! **17** Lisusu, tika ete moto na moto atambola na lolenge oyo Nkolo abongisela ye, ndenge azalaki tango Nzambe abengaki ye. Yango nde mobeko oyo napesi na Mangomba nyonso. **18** Boni, moto moko azalaki akatama ngenga tango Nzambe abengaki ye? Tika ete atikala akatama ngenga! Boni, moto moko azalaki akatama ngenga te tango Nzambe abengaki ye? Tika ete atikala akatama ngenga te! **19** Kokatama ngenga to kokatama ngenga te ezali na tina te; likambo ya tina ezali nde kobatela mibeko ya Nzambe. **20** Tika ete moko na moko atikala ndenge azalaki tango Nzambe abengaki ye! **21** Boni, ozalaki mowumbu tango Nzambe abengaki yo? Komitungisa na yango te! Ezala soki okoki kokoma nsomi, salela nde malamu lolenge na yo. **22** Pamba te moto oyo azalaki mowumbu tango abengamaki mpo na kosalela Nkolo azali mokangolami ya Nkolo; ndenge moko mpe, moto oyo azalaki nsomi tango Nzambe abengaki ye azali mowumbu ya Klisto. **23** Bosikolamaki na motuya makasi! Boye, bokoma te bawumbu ya bato. **24** Bandeko, tika ete moko na moko awumela, na miso ya Nzambe ndenge azalaki tango Nzambe abengaki ye! **25** Mpo na oyo etali baseka, nazali na mobeko te kowuta na Nkolo; kasi na mawa ya Nkolo, lokola moto oyo bakoki kotiela motema, nazali kopesa likanisi na ngai. **26** Nakanisi ete, mpo na pasi ya tango oyo, ezali malamu mpo na moto kotikala ndenge azali. **27** Ozali na mwasi? Koluka kokabwana na ye te. Ozali na mwasi te? Koluka mpe mwasi te.

28 Kasi soki mpe obali, osali lisumu te; soki moseka abali, asali lisumu te. Nzokande, bato oyo babala bakokutana na pasi mingi kati na bomoi na bango; mpe ngai, nalingi nde kosunga bino mpo bokutana na pasi yango te. **29** Bandeko na ngai, nazali koloba boye: tango ekomi moke; kobanda sik'oyo, tika ete mibali oyo bazali na basi bazala lokola nde bazali na basi te; **30** tika ete bato oyo bazali kolela bazala lokola nde bazali kolela te; tika ete ba-oyo bazali kosepela bazala lokola nde bazali kosepela te; tika ete ba-oyo bazali kosomba bazala lokola nde bazali na eloko te; **31** tika ete ba-oyo bazali kosalela biloko ya mokili bazala lokola nde bazali kosalela yango te; pamba te mokili oyo, na lolenge na yango ya sik'oyo, ezali koleka! **32** Nalingi ete bomitungisaka te. Mobali oyo azali ya kobala te atiaka makanisi na ye kati na makambo ya Nkolo, alukaka ndenge nini kosepelisa Nkolo. **33** Mobali oyo abala atiaka makanisi na ye kati na makambo ya mokili, alukaka ndenge nini kosepelisa mwasi na ye, **34** mpe motema na ye ezali ya kokabwana. Ndenge moko mpe, mwasi oyo azangi mobali, lokola moseka, atiaka makanisi na ye kati na makambo ya Nkolo mpo ete azala bule kati na nzoto mpe kati na molimo. Kasi mwasi oyo abala atiaka makanisi na ye kati na makambo ya mokili, alukaka ndenge nini kosepelisa mobali na ye. **35** Nazali koloba makambo oyo mpo na bolamu na bino; ezali te mpo na kotiela bino motambo, kasi ezali nde mpo ete bosala oyo ezali malamu koleka mpe bomipesa mobimba na Nkolo. **36** Soki elenge mobali amoni ete akokoka lisusu te komikanga liboso ya mwasi mobandami na ye na libala, soki akanisi kosangisa na ye nzoto mpe ete asengeli kaka kosala bongo, wana bazali kotambola kati na likanisi ya kobalana, tika ete asala kolanda posa na ye, azali kosala lisumu te. Tika ete

babalana! **37** Kasi mobali oyo azwi mokano kati na motema na ye, na kotindikama te mpe na bososoli nyonso, ya kosangisa nzoto te na mwasi mobandami na ye na libala, asali malamu. **38** Boye, mobali oyo abali mwasi mobandami na ye na libala asali malamu, kasi oyo abali ye te asali malamu koleka. **39** Mwasi ya libala azalaka ya kokangama na mobali na ye na tango nyonso oyo mobali yango azali na bomoi. Soki mobali na ye akufi, mwasi akomi nsomi mpo na kobalana na mobali nyonso oyo ye alingi, kasi mobali yango asengeli kozala Moklisto. **40** Nzokande, na makanisi na ngai, akozala mwasi ya esengo koleka soki atikali ndenge azali; mpe nakanisi ete, ngai mpe, nazali na Molimo ya Nzambe.

8 Mpo na oyo etali misuni ya banyama oyo ebonzami lokola mbeka epai ya banzambe mosusu, toyebi malamu ete biso nyonso tozali na boyebi. Boyebi epesaka lolendo, kasi bolingo elendisaka. **2** Moto oyo akanisaka ete azali na boyebi ya makambo ayebi nanu eloko te na ndenge esengeli. **3** Kasi moto oyo alingaka Nzambe, Nzambe ayebi ye. **4** Boye, na tina na likambo ya kolia misuni ya banyama oyo ebonzami lokola mbeka epai ya banzambe mosusu, toyebi malamu ete nzambe ya ekeko ezali eloko pamba kati na mokili, mpe ete Nzambe azali kaka se moko. **5** Solo, ezali na bikelamu ebele oyo ebengami banzambe, ezala na likolo to na mabele; yango nde esalaka ete banzambe mpe bankolo bazala ebele. **6** Kasi mpo na biso, Nzambe azali kaka se moko, Ye nde azali Tata mpe Mokeli na nyonso, mpe biso tozali na bomoi mpo na Ye. Mpe Nkolo azali kaka se moko, Ye nde Yesu-Klisto. Nyonso esalema na nzela na Ye, mpe biso tozali na bomoi mpo na Ye. **7** Nzokande, bato nyonso bazali na boyebi oyo te; bato mosusu bazali nanu na momesano

ya kosambela banzambe ya bikeko kino sik'oyo. Boye wana baliaka misuni ya banyama oyo ebonzami lokola mbeka epai ya banzambe mosusu, bakanisaka ete ezali penza mbeka oyo babonzeli banzambe wana; mpe mitema na bango, oyo elenda te ekomaka mbindo. **8** Nzokande, ezali bilei te nde ememaka biso pene ya Nzambe; soki tolie yango te, tokobungisa eloko moko te; soki mpe tolie yango, tokozwa eloko moko te. **9** Kasi bosala keba ete bonsomi na bino ekoma libaku te mpo na bato oyo balenda te kati na kondima. **10** Pamba te soki moko kati na bato oyo balenda te kati na kondima amoni yo, yo oyo ozali na boyebi, ozali kolia kati na tempelo ya banzambe ya bikeko, boni, motema na ye ekozanga solo kotindika ye mpe na kolia misuni ya banyama oyo ebonzami lokola mbeka epai ya banzambe mosusu? **11** Boye, ndeko oyo alenda te kati na kondima, ye oyo Klisto akufelaki, akopengwa likolo ya boyebi na yo. **12** Tango bozali kobetisa bandeko na bino mabaku na ndenge wana, mpe bozali kozokisa mitema na bango, oyo elenda te, bozali kosala masumu liboso ya Klisto. **13** Yango wana, soki mpo na bilei na ngai, ndeko na ngai azali kokweya na masumu, nakotikala kolia lisusu misuni te mpo ete nazala libaku te, oyo ekokweyisa ye na masumu. **(aiōn g165)**

9 Boni, nazali nsomi te? Nazali ntoma te? Namona te Yesu, Nkolo na biso? Bozali mbuma ya mosala na ngai te kati na Nkolo? **2** Soki, mpo na bato mosusu, nazali ntoma te, kasi mpo na bino, nazali solo ntoma, pamba te bino bozali kashe ya bontoma na ngai kati na Nkolo. **3** Tala eyano na ngai epai ya bato oyo basambisaka ngai: **4** Boni, tozangi makoki ya kolia mpe ya komela? **5** Tozangi makoki ya kotambola elongo na mwasi moklisto, ndenge bantoma mosusu mpe bandeko

ya Nkolo mpe Petelo basalaka? **6** Boni, ezali kaka ngai mpe
Barnabasi nde tosengeli kosala? **7** Nani asalaka mosala ya
soda na mbongo na ye moko? Nani alonaka elanga ya vino
mpo alia mbuma na yango te? Nani abatelaka etonga mpo
amela miliki na yango te? **8** Boni, ezali kaka na bomoto nde
nazali koloba bongo? Boni, mobeko elobi mpe bongo te? **9** Solo,
ekomama kati na mobeko ya Moyize: « Osengeli te kokanga
monoko ya ngombe oyo ezali konika bambuma. » Boni, bokanisi
ete Nzambe azalaki nde komitungisa mpo na bangombe? **10**
Ezali te mpo na biso nde alobaki bongo? Solo, ezali mpo na
biso nde ekomamaki bongo; pamba te moto oyo azali kotimola
asengeli kosala yango na elikya, mpe oyo azali kobeta mbuma
asengeli kosala yango na elikya ete akozwa eteni na ye. **11**
Boni, soki tolonaki nkona ya molimo kati na bino, ezali penza
mabe soki tobuki kati na bino mbuma ya biloko oyo maboko
ekoki kosimba? **12** Soki bato mosusu bazali kosalela makoki
wana ya kozwa biloko epai na bino, tosengeli te, biso, kosalela
yango koleka? Nzokande, tosalelaki makoki yango te, tokangaka
kaka motema na makambo nyonso, mpo ete tozala epekiselo te
liboso ya Sango Malamu ya Klisto. **13** Boyebi te ete bato oyo
basalaka kati na Tempelo baliaka bilei kowuta na Tempelo, mpe
ete ba-oyo basalaka na etumbelo bazwaka eteni na bango kati
na mbeka oyo ebonzami na etumbelo? **14** Ndenge moko mpe,
Nkolo apesaki mitindo ete bato oyo bateyaka Sango Malamu
babika bomoi na bango na nzela ya Sango Malamu. **15** Kasi
ngai, nasaleli makoki na ngai ata moke te, mpe ezali te mpo
na kosenga yango nde nakomeli bino mokanda oyo; pamba te
nakosepela kutu kokufa na esika ete moto mosusu abebisa tina
ya lokumu na ngai. **16** Koteya Sango Malamu ezali likambo oyo

ngai nasengeli te komikumisa na yango, pamba te mosala yango epesamelaki ngai na makasi. Mawa na ngai soki nateyi te Sango malamu! **17** Soki mokano ya koteya ewutaki epai na ngai moko, nalingaki solo kozwa lifuti; kasi lokola mokano yango ewutaki epai na ngai te, nazali kaka kokokisa mosala oyo epesamelaki ngai. **18** Bongo lifuti na ngai ezali penza nini? Ezali nde kokaba na ofele Sango Malamu oyo nazali koteya, na kozanga kozwa lifuti oyo Sango Malamu yango epesi ngai. **19** Solo, atako nazali nsomi na miso ya bato nyonso, kasi namikomisa mowumbu ya bato nyonso, mpo ete namema bato ebele koleka epai ya Yesu-Klisto. **20** Tango nazalaka elongo na Bayuda, nakomaka lokola Moyuda mpo ete namema bango epai ya Klisto; tango nazalaka elongo na bato oyo bazali na se ya bokonzi ya Mibeko, nakomaka lokola moto oyo azali na se ya bokonzi ya Mibeko, mpo ete namema bango epai ya Klisto, atako ngai moko nazali na se ya bokonzi ya Mibeko te. **21** Tango nazalaka elongo na bato oyo bazali na se ya bokonzi ya Mibeko te, nakomaka mpe lokola moto oyo azali na se ya bokonzi ya Mibeko te, mpo ete namema bango epai ya Klisto; nzokande natosaka Mibeko ya Nzambe, pamba te natosaka Mibeko ya Klisto. **22** Tango nazalaka elongo na bato oyo balenda te na kondima, nakomaka lokola moto alenda te na kondima, mpo ete namema bango kati na kondima epai ya Klisto. Namikomisaka nyonso epai ya bato nyonso, mpo na kobikisa ndambo ya bato kati na bango. **23** Mpe nasalaka makambo wana nyonso mpo na Sango Malamu, mpo ete ngai mpe nazwa mapamboli na ngai kati na yango. **24** Boni, boyebi te ete bato oyo bakimaka mbangu kati na lisano ya kopota mbangu, bango nyonso bapotaka mbangu, kasi moto moko kaka nde azwaka mbano? Bino mpe bopota

mbangu lokola ye, na lolenge ya kozwa mbano. **25** Bato nyonso
oyo basalaka masano bamipekisaka makambo ebele; basalaka
bongo mpo na kozwa motole oyo ebebaka; kasi biso, tosalaka
bongo mpo na kozwa motole oyo ebebaka te. **26** Yango wana
ngai, nazali kopota mbangu na bozoba te, nazali kobeta makofi
bibetabeta te. **27** Kasi nakonzaka nzoto na ngai, nakomisaka
yango lokola mowumbu, pamba te nabangaka kozanga mbano
sima na ngai koteya bato mosusu.

10 Bandeko, nalingi boyeba malamu likambo oyo: Bakoko na
biso bazalaki bango nyonso na se ya lipata, bakatisaki bango
nyonso ebale monene, **2** babatisamaki bango nyonso mpo na
Moyize kati na lipata mpe kati na ebale monene, **3** baliaki bango
nyonso bilei ya molimo ya ndenge moko, **4** mpe bamelaki bango
nyonso mayi ya molimo ya ndenge moko; pamba te bazalaki
komela na libanga ya molimo, oyo ezalaki kotambola elongo
na bango; mpe libanga yango ezalaki Klisto. **5** Nzokande,
Nzambe asepelaki te na mingi kati na bango; solo, babomaki
bango kati na esobe. **6** Ezali bandakisa mpo na biso, mpo
ete tolula makambo mabe te ndenge bango balulaki. **7** Bozala
basambeli ya banzambe ya bikeko te, ndenge bamosusu kati na
bango bazalaki, kolanda ndenge ekomama: « Bato bavandaki
mpo na kolia mpe mpo na komela, mpe batelemaki mpo na
kosakana. » **8** Tosengeli te kosala pite, ndenge bamosusu
kati na bango basalaki; mpe, na mokolo moko, bato nkoto
tuku mibale na misato bakufaki. **9** Tosengeli mpe te komeka
Klisto, ndenge bamosusu kati na bango basalaki; mpe banyoka
ebomaki bango mpo ete eswaki bango. **10** Boyimaka-yimaka te
ndenge bamosusu kati na bango bayimaki-yimaki, mpe anjelu
mobebisi abomaki bango. **11** Makambo wana nyonso ekweyelaki

bango mpo ete ezala ndakisa mpo na biso, mpe ekomamaki mpo na kokebisa biso oyo tokomi na tango ya suka. **(aiōn g165)**
12 Yango wana, tika ete moto oyo azali kokanisa ete azali ya kotelema asala keba ete akweya te! **13** Komekama oyo ekomelaki bino ekomelaka bato nyonso; mpe Nzambe azali Moyengebene; akotika te ete bomekama koleka makasi na bino. Kasi na tango ya komekama, akobongisela bino nzela ya kobima na komekama yango, mpe akopesa bino makasi ya kotelemela yango. **14** Yango wana, balingami na ngai, bokima kosambela banzambe ya bikeko. **15** Nazali koloba na bino lokola na bato ya mayele; botala bino moko soki makambo oyo nazali koloba ezali malamu to mabe. **16** Boni, kopo ya elambo oyo, mpo na yango, tozongisaka matondi epai ya Nzambe, ekomisaka biso te moko na makila ya Klisto? Lipa oyo tokataka ekomisaka biso te moko na nzoto ya Klisto? **17** Lokola lipa ezali kaka moko, biso nyonso tozali kosala nzoto kaka moko atako tozali ebele, pamba te biso nyonso tokabolaka lipa yango kaka moko.
18 Bokanisa nanu Isalaele! Boni, bato oyo baliaka banyama oyo epesami lokola mbeka bazalaka moko te na etumbelo?
19 Nalingi koloba nini? Nalingi koloba ete misuni ya banyama oyo ebonzami lokola mbeka epai ya banzambe mosusu, mpe yango moko nzambe ya ekeko, ezali na tina? **20** Te! Kasi lokola babonzaka bambeka na bango epai ya milimo mabe mpe epai ya oyo ezali Nzambe te, naboyi ete bozala moko na milimo mabe. **21** Bokoki te komela oyo ezali kati na kopo ya Nkolo mpe komela lisusu oyo ezali kati na kopo ya milimo mabe; bokoki te kolia na mesa ya Nkolo mpe kolia lisusu na mesa ya milimo mabe. **22** Boni, tolingi nde kotumbola zuwa ya Nkolo? Boni, tozali makasi koleka Ye? **23** Bolobaka: « Nazali na ndingisa ya

kosala nyonso, » nzokande nyonso ezali na litomba te; « Nazali na ndingisa ya kosala nyonso, » nzokande nyonso elendisaka te. **24** Tika ete moto moko te aluka bolamu na ye moko kaka, kasi aluka mpe bolamu ya moto mosusu! **25** Boliaka nyonso oyo etekamaka na zando, na komipesa mituna te na tina na yango, noki te bobebisa mitema na bino. **26** Pamba te mabele mpe nyonso oyo ezali kati na yango ezali ya Nkolo. **27** Soki moto oyo azali mondimi te abengisi yo, mpe ondimi kokende epai na ye, lia nyonso oyo bakopesa yo, na komipesa mituna te, noki te obebisa motema na yo. **28** Kasi soki moto moko alobi na yo: « Mosuni oyo ebonzamaki lokola mbeka epai ya nzambe ya ekeko, » kolia yango te, likolo ya moto oyo akebisi yo mpe mpo ete obebisa te motema na yo. **29** Awa, nazali koloba te na tina na motema na yo, kasi na tina na motema ya moto yango, pamba te mpo na nini motema ya moto mosusu elandela bonsomi na ngai? **30** Soki naliaka na kozongisa matondi epai ya Nzambe, mpo na nini kopamela ngai na tina na oyo, ngai, nazongiselaka matondi epai ya Nzambe? **31** Boye, ezala kolia to komela, nyonso oyo bokoki kozala kosala, bosalaka nyonso mpo na lokumu ya Nzambe. **32** Bozalaka libaku te, ezala mpo na Bayuda, mpo na Bagreki to mpo na Lingomba ya Nzambe. **33** Yango wana, ngai, kati na makambo nyonso, nasalaka makasi mpo na kosepelisa bato nyonso; nalukaka litomba na ngai moko te, kasi nalukaka bolamu ya bato ebele, mpo ete babika.

11 Bolanda ndakisa na ngai, ndenge ngai nalandaka ndakisa ya Klisto. **2** Nakumisaka bino kati na makambo nyonso, pamba te bokanisaka ngai mpe bopengwaka te kati na malakisi oyo napesaki bino. **3** Nzokande, nalingi boyeba ete Klisto azali Mokonzi ya mobali nyonso, mobali azali mokonzi ya mwasi,

mpe Nzambe azali Mokonzi ya Klisto. **4** Mobali nyonso oyo asambelaka to asakolaka, wana moto na ye ezali ya kozipama, ayokisaka Mokonzi na ye soni. **5** Kasi mwasi nyonso oyo asambelaka to asakolaka, wana moto na ye ezali polele, ayokisaka mokonzi na ye soni, pamba te azali lokola mwasi oyo bakokola suki. **6** Mwasi oyo alataka kitambala te na moto na ye asengeli kokokola suki na ye. Kasi soki ezali soni mpo na mwasi kokatisa to kokokola suki, ekoleka malamu mpo na ye kolata kitambala na moto na ye. **7** Mobali asengeli te kolata kitambala, pamba te azali elilingi mpe lokumu ya Nzambe; kasi mwasi azali lokumu ya mobali. **8** Pamba te mobali akelama te wuta na mwasi, kasi mwasi akelama wuta na mobali. **9** Mobali akelama te mpo na mwasi, kasi mwasi akelama mpo na mobali. **10** Yango wana, likolo ya ba-anjelu, mwasi asengeli kozala na elembo ya bokonzi na moto na ye. **11** Nzokande, kati na Nkolo, mwasi azali te soki mobali azali te, mpe mobali azali te soki mwasi azali te. **12** Pamba te ndenge mwasi akelamaki wuta na mobali, ndenge mpe mobali abotamaki na nzela ya mwasi. Kasi makambo nyonso ewutaka na Nzambe. **13** Botala nanu bino moko: boni, ezali malamu mpo na mwasi kosambela Nzambe moto polele? **14** Boni, mokili yango moko eteyaka bino te ete ezali soni mpo na mobali kozala na suki milayi, **15** kasi ezali nde lokumu mpo na mwasi kozala na suki milayi? Pamba te suki epesama na mwasi lokola kitambala. **16** Soki moto moko akanisi ete ezali malamu mpo na ye kotia tembe na tina na likambo oyo, biso elongo na Mangomba ya Nzambe tozalaka na ezaleli wana te. **17** Kati na malako oyo ezali kolanda, nakokumisa bino te; pamba te mayangani na bino esungaka bino te mpo bokoma bato ya esengo koleka, kasi ekomisaka bino lisusu bato na pasi

makasi. **18** Liboso, nazali koyoka ete bozalaka na bokabwani
kati na bino, tango boyaka na mayangani; mpe nazali kondima
yango mwa moke. **19** Solo, bokabwani esengeli kozala kati
na bino mpo ete Baklisto ya solo bayebana kati na bino. **20**
Boye, tango boyaka na mayangani, ezalaka lisusu te mpo na
kolia bilei ya Nkolo; **21** pamba te emonanaka ete, soki kaka
bokomi na mesa, moto na moto awelaka nanu kolia bilei na ye
moko; mpe mpo na yango, bamoko batikalaka na nzala, mpe
bamosusu balangwaka. **22** Boni, bozangi bandako oyo kati na
yango bokoki kolia mpe komela? Boni, bosalaka bongo mpo
na kotiola Lingomba ya Nzambe mpe kosambwisa bato oyo
bazangi bilei? Nini nakoki koloba na bino? Nakumisa bino? Na
likambo oyo, nakokumisa bino te! **23** Pamba te, nateyaki bino
makambo oyo nazwaki epai ya Nkolo: Nkolo Yesu, na butu oyo
batekaki Ye, azwaki lipa; **24** mpe, sima na Ye kozongisa matondi
epai ya Nzambe, akataki yango mpe alobaki: « Oyo ezali nzoto
na Ngai; epesami mpo na bino! Bosalaka boye mpo na kokanisa
Ngai. » **25** Ndenge moko mpe, sima na Ye kolia, azwaki kopo
mpe alobaki: « Kopo oyo ezali Boyokani ya sika kati na makila
na Ngai! Tango nyonso bokobanda komela yango, bosalaka
boye mpo na kokanisa Ngai. » **26** Boye, tango nyonso bokozala
kolia lipa oyo mpe komela kopo oyo, bokozala kosakola kufa
ya Nkolo kino akozonga. **27** Yango wana, moto nyonso oyo
akolia lipa to akomela kopo ya Nkolo na lolenge oyo ebongi te,
akomema ngambo epai ya nzoto mpe makila ya Nkolo. **28** Boye
tika ete moto nyonso amitala malamu liboso ya kolia lipa mpe
komela wuta na kopo! **29** Pamba te moto oyo azali kolia lipa mpe
komela, na kozanga kososola ete ezali nzoto ya Nkolo, azali
komikatela etumbu na kolia mpe komela bongo. **30** Yango wana

mingi kati na bino bakoma na bolembu mpe na bokono, mpe ebele kati na bino bakufa. **31** Kasi soki tozalaki kososola oyo tozali, tolingaki kozwa etumbu te. **32** Nzokande, Nkolo apesaka biso etumbu mpo na kozongisa biso na nzela, mpo ete tozwa etumbu te elongo na mokili. **33** Boye bandeko na ngai, tango boyaka na mayangani mpo na kolia elongo, bozelanaka. **34** Moto nyonso oyo azali na nzala asengeli nanu kolia na ndako na ye, mpo ete mayangani na bino ememela bino etumbu te. Mpe na tina na makambo oyo etikali, nakopesela yango malako tango nakoya.

12 Bandeko, nakosepela ete bozala na boyebi na tina na makambo oyo etali makabo ya Molimo. **2** Boyebi malamu ete tango bozalaki nanu Bapagano, bozalaki komemama mpe kokosama epai ya banzambe ya bikeko oyo elobaka te. **3** Yango wana, nazali koloba na bino ete moto moko te, wana akambami na Molimo ya Nzambe, akoki koloba: « Tika ete Yesu alakelama mabe! » Mpe moto moko te akoki koloba: « Yesu azali Nkolo, » soki akambami na Molimo Mosantu te. **4** Makabo ezali ya ndenge na ndenge, kasi Molimo azali kaka moko. **5** Misala ezali ya ndenge na ndenge, kasi Nkolo azali kaka moko. **6** Ezali na lolenge ebele ya kosalela Nkolo, kasi Nzambe azali kaka moko; mpe ezali Ye nde asalaka nyonso kati na bato nyonso. **7** Nzokande, Molimo amimonisaka epai na moko na moko mpo na bolamu ya bato nyonso. **8** Epai na moko, Molimo apesi liloba ya bwanya; epai na mosusu, liloba ya boyebi; **9** epai na mosusu kondima; epai na mosusu, likabo ya kobikisa babeli; **10** epai na mosusu, nguya ya kosala bikamwa; epai na mosusu, likabo ya kosakola; epai na mosusu, likabo ya kososola milimo; epai na mosusu, likabo ya koloba nkota ya ndenge na ndenge; epai

na mosusu, likabo ya kolimbola nkota. **11** Ezali Molimo kaka
moko nde asalaka misala wana nyonso mpe akabolaka yango
epai na moko na moko, ndenge Ye moko alingi. **12** Nzoto ezali
kaka moko, kasi ezali na biteni ebele; mpe atako motango na
yango ezali ebele, kasi ezali kosala kaka nzoto moko. Ezali mpe
bongo mpo na Klisto. **13** Solo, biso nyonso tobatisamaki kati
na Molimo moko mpo na kosala nzoto moko: ezala Bayuda to
Bagreki, ezala bawumbu to bansomi. Mpe epesamelaki biso
nyonso komela Molimo wana se moko. **14** Nzoto ezali na eteni
moko te, kasi ezali na biteni ebele. **15** Soki lokolo elobi: «
Lokola nazali loboko te, nazali kati na nzoto te; » boni, ekotika
penza kozala eteni ya nzoto mpo elobi bongo? **16** Soki mpe
litoyi elobi: « Lokola nazali liso te, nazali eteni ya nzoto te; »
boni, ekotika penza kozala eteni ya nzoto mpo elobi bongo? **17**
Soki nzoto mobimba ezalaki kaka liso, nzoto yango elingaki
koyoka ndenge nini? Soki nzoto mobimba ezalaki kaka litoyi,
nzoto yango elingaki koyoka solo ndenge nini? **18** Kasi Nzambe
atiaki biteni kati na nzoto, mpe amonaki ete ezali malamu mpo
na eteni moko na moko kozala na mosala na yango. **19** Soki
biteni nyonso ezalaki kaka eteni moko, boni, nzoto elingaki
penza kozala nzoto? **20** Solo, biteni ezali ebele, kasi nzoto ezali
kaka moko. **21** Yango wana, liso ekoki te koloba na loboko:
« Nazali na posa na yo te; » moto mpe ekoki te koloba na
makolo: « Nazali na posa na bino te. » **22** Nzokande biteni ya
nzoto, oyo emonanaka ete ezali na motuya moke, ezalaka na
tina makasi; **23** biteni oyo tozwaka na lokumu moke kati na
nzoto, tobatelaka yango makasi; mpe biteni oyo toyokaka nkele,
yango nde tobongisaka na lolenge malamu, **24** wana biteni
oyo ebetisaka mabaku te ezalaka na posa ya lolenge malamu

yango te. Nzambe abongisa nzoto na lolenge ete basengeli kaka kozwaka na lokumu mingi, biteni oyo emonanaka lokola ezanga lokumu: **25** asalaki bongo mpo ete bokabwani ezala te kati na nzoto, kasi mpo ete biteni na yango esunganaka. **26** Soki eteni moko eyoki pasi, biteni nyonso esengeli koyoka pasi elongo na moko yango; soki mpe moko kaka nde esepeli, biteni nyonso esengeli kokabola esengo elongo na moko yango. **27** Nzokande bino, bozali nzoto ya Klisto, mpe moko na moko kati na bino azali eteni ya nzoto yango ya Klisto. **28** Mpe kati na Lingomba, Nzambe atiaki: ya liboso, bantoma; ya mibale, basakoli; ya misato, balakisi; mpe na sima, bato oyo bazali na likabo ya kosala bikamwa, ba-oyo bazali na likabo ya kobikisa babeli, ba-oyo bazali na likabo ya kosunga bato, ba-oyo bazali na likabo ya kokamba, mpe ba-oyo bazali na likabo ya koloba nkota ya ndenge na ndenge. **29** Boni, bango nyonso bazali bantoma? Bango nyonso bazali basakoli? Bango nyonso bazali balakisi? Bango nyonso basalaka bikamwa? **30** Bango nyonso bazali na likabo ya kobikisa babeli? Bango nyonso balobaka nkota ya ndenge na ndenge? Bango nyonso balimbolaka nkota? **31** Bozala na posa makasi ya kozala na makabo oyo eleki na monene. Mpo na yango, nakolakisa bino nzela oyo eleki malamu.

13 Soki nalobi nkota ya bato to ya ba-anjelu, kasi nazangi bolingo, nazali kaka lokola ngonga oyo ezali kobeta to lokola manzanza oyo ezali kotia makelele. **2** Soki nazali na likabo ya kosakola, ya kososola mabombami nyonso mpe ya koyeba makambo nyonso; mpe soki nazali na kondima oyo ekoki kolongola bangomba, kasi nazangi bolingo, nazali pamba. **3** Soki napesi biloko na ngai nyonso epai ya babola, mpe nakabi

nzoto na ngai mpo ete batumba yango, kasi nazangi bolingo, nakozwa ata litomba moko te. **4** Bolingo ekangaka motema, bolingo etondi na boboto. Bolingo elulaka te, emikumisaka te, emitondisaka na lolendo te, **5** ebebisaka lokumu ya bato mosusu te, elukaka bolamu na yango moko te, esilikaka te, ebosanaka mabe. **6** Bolingo eyokaka mawa liboso ya bozangi bosembo, kasi esepelaka na bosolo. **7** Tango nyonso mpe na makambo nyonso, bolingo elimbisaka, endimaka, ezalaka na elikya, eyikaka mpiko. **8** Bolingo ekotikala kokufa te. Kasi masakoli ekokatana, nkota ekosila, boyebi ekolimwa. **9** Pamba te toyebaka kaka moke, mpe tosakolaka kaka moke. **10** Kasi tango kokokisama ekokoma, oyo ezali moke ekolimwa. **11** Tango nazalaki mwana moke, nazalaki koloba lokola mwana moke, nazalaki kokanisa lokola mwana moke, mpe nazalaki na mayele lokola ya mwana moke; kasi tango nakomaki mokolo, natikaki oyo ekoki na mwana moke. **12** Solo, sik'oyo, tozali komona kaka elilingi, lokola kati na talatala; kasi mokolo ezali, mokolo oyo tokomona penza ndenge esengeli. Sik'oyo nayebi kaka moke; kasi mokolo ezali, mokolo oyo nakoyeba penza nyonso, ndenge Nzambe ayebi ngai. **13** Boye sik'oyo, makambo oyo misato ezali kowumela: kondima, elikya mpe bolingo; kasi kati na yango, likambo oyo eleki monene ezali nde bolingo.

14 Boye bolukaka liboso bolingo, mpe bozalaka na posa makasi ya makabo ya Molimo, mpe mingi penza likabo ya kosakola. **2** Pamba te moto oyo alobaka na lokota oyo eyebani te alobaka na Nzambe kasi na bato te. Boye moto moko te asosolaka ye; nzokande, alobaka mabombami, na bokambami ya Molimo. **3** Kasi moto oyo asakolaka alobaka nde na bato mpo na kokolisa kondima na bango, kolendisa bango mpe

kobondisa bango. **4** Moto oyo alobaka na lokota oyo eyebani te
alendisaka kaka kondima na ye moko, kasi moto oyo asakolaka
alendisaka kondima ya Lingomba mobimba. **5** Nalingi ete bino
nyonso bolobaka nkota oyo eyebani te, kasi nalingi mingi koleka
ete bino nyonso bosakolaka. Moto oyo azali kosakola azali na
tina mingi, koleka moto oyo azali koloba nkota oyo eyebani
te, longola kaka soki alimboli nkota yango mpo na kokolisa
kondima ya Lingomba. **6** Bandeko na ngai, soki nayei epai
na bino mpe nalobi na bino kaka na nkota oyo eyebani te,
nakozala litomba nini mpo na bino soki liloba na ngai ememeli
bino te ezala emoniseli, boyebi ya sika, lisakoli to malakisi? **7**
Ezali mpe ndenge moko mpo na bibetelo mindule lokola flite to
lindanda: soki ezali kobimisa te mingongo ekesana, ndenge nini
tokoki kososola mongongo oyo flite to lindanda ezali kobimisa?
8 Bongo, soki kelelo ebimisi mongongo oyo esengeli te, nani
akomibongisa mpo na etumba? **9** Ezali mpe ndenge moko mpo
na bino: soki na minoko na bino, bozali kaka koloba makambo
oyo bato bazali kososola te, ndenge nini bakoki penza koyeba
makambo oyo bozali koloba? Wana, bokoloba na pamba. **10**
Kati na mokili, nkota ezali ya ndenge na ndenge, mpe lokota
moko te kati na yango ezangi tina. **11** Nzokande, soki nayebi te
ndimbola ya maloba ya lokota oyo moto azali koloba na ngai,
nakozala lokola mopaya epai na ye, mpe ye akozala mopaya
epai na ngai. **12** Yango wana, bino mpe, lokola bozalaka na posa
makasi ya makabo ya Molimo, bolukaka mingi kozala na yango
ebele mpo na kokolisa kondima ya Lingomba. **13** Yango wana,
tika ete moto oyo alobaka na nkota oyo eyebani te abondela
mpo ete azwa makoki ya kolimbola maloba oyo azali koloba.
14 Pamba te soki nasambeli na nkota oyo eyebani te, molimo

na ngai ekozala kosambela, kasi mayele na ngai ekosala te.
15 Boye, nasala nini? Nakosambela na molimo na ngai, kasi
nakosambela mpe na mayele na ngai; nakoyemba na molimo
na ngai, kasi nakoyemba mpe na mayele na ngai. **16** Soki
ozali kozongisa matondi epai ya Nzambe kati na molimo na yo,
ndenge nini ba-oyo bazali koyoka te bakoki koloba « Amen! » na
losambo na yo ya kozongisa matondi epai ya Nzambe? Pamba
te bayebi te makambo oyo ozali koloba. **17** Ozali kozongisa
matondi ya kitoko, kasi moto mosusu azali kokola te kati na
kondima. **18** Nazongisaka matondi epai ya Nzambe mpo ete
nalobaka nkota oyo eyebani te, koleka bino nyonso. **19** Kasi
kati na Lingomba, nasepelaka koloba maloba mitano oyo bato
bakoki kososola mpo na koteya bato mosusu, na esika ete
naloba maloba nkoto zomi na nkota oyo eyebani te. **20** Bandeko
na ngai, botika kokanisa lokola bana mike; bozala te lokola bana
mike na lolenge na bino ya kososola makambo. Mpo na oyo etali
mabe, bozala lokola bana mike; kasi mpo na oyo etali lolenge
ya kososola makambo, bozala mikolo. **21** Ekomama boye kati
na Mobeko: « Ekozala na nkota ya bapaya, na nzela ya nkota
oyo eyebani te nde nakoloba na bato oyo; kasi atako bongo,
bakoyoka ngai te, » elobi Nkolo. **22** Yango wana, nkota oyo
eyebani te ezali elembo mpo na bato oyo bazali bandimi te,
kasi ezali elembo te mpo na bandimi; nzokande lisakoli ezali
elembo mpo na bandimi, kasi ezali elembo te mpo na bato
oyo bazali bandimi te. **23** Soki Lingomba mobimba esangani
esika moko, mpe bato nyonso bazali koloba nkota oyo eyebani
te, bongo bato oyo bazali na boyebi moke to bato oyo bazali
bandimi te bakoti kuna, boni, bakoloba te ete bozali na liboma?
24 Nzokande, soki bato nyonso bazali kosakola, mpe moto

oyo azali mondimi te to oyo azali na boyebi moke akoti kuna, boni, akomimona te lokola moto ya masumu? Akomitungisa te kati na motema na ye? **25** Basekele ya motema na ye ekomonisama polele. Bongo, akofukama elongi kino na mabele, akogumbamela Nzambe mpe akoloba: « Solo, Nzambe azali kati na bino. » **26** Bandeko, toloba lisusu nini? Tango bosanganaka esika moko, tika ete moko ayemba nzembo, mosusu ateya, mosusu ayebisa makambo oyo Nzambe amonisi ye, mosusu aloba na lokota oyo eyebani te, mpe mosusu alimbola. Nyonso wana esengeli kosalema mpo na kokolisa kondima ya Lingomba. **27** Soki bato bazali koloba na nkota oyo eyebani te, tika ete bato mibale, suka bato misato, baloba, moko sima na mosusu, mpe esengeli ete moko alimbola yango. **28** Soki moto ya kolimbola maloba yango azali te, wana tika ete ye oyo azali koloba lokota oyo eyebani te akanga monoko kati na Lingomba, mpe aloba epai na ye moko mpe epai ya Nzambe. **29** Mpo na oyo etali basakoli, tika ete mibale to misato basakola, mpe bamosusu baluka kososola malamu makambo oyo bazali koloba. **30** Soki moko kati na mayangani azwi emoniseli, wana mosusu azali koloba, moto oyo azali koloba asengeli kokanga monoko. **31** Pamba te bino nyonso bokoki na bino kosakola, kasi bosengeli kosala yango moko sima na mosusu, mpo ete bato nyonso bayekola mpe balendisama. **32** Mosakoli azali na bokonzi likolo ya molimo ya basakoli, oyo ezali kokamba ye. **33** Pamba te Nzambe azali Nzambe ya mobulu te, kasi Nzambe ya kimia. Ndenge esalemaka kati na Mangomba nyonso ya basantu, **34** basi basengeli te koloba kati na mayangani, pamba te bazali na ndingisa te ya koloba. Basengeli nde kotosa ndenge Mobeko etindaka. **35** Soki bazali na posa ya koyeba likambo, tika ete

batunaka mibali na bango kati na ndako, pamba te ezali soni mpo na mwasi koloba kati na mayangani. **36** Boni, bokanisi ete Maloba ya Nzambe ewutaki nde epai na bino to ekomaki kaka epai na bino moko? **37** Soki moto akanisi ete azali mosakoli to azali na likabo ya Molimo, asengeli koyeba ete makambo oyo nasili kokomela bino ezali nde Mobeko ya Nkolo. **38** Soki ayebi yango te, elingi koloba ete Nzambe mpe ayebi ye te. **39** Yango wana, bandeko na ngai, bozala na posa makasi ya likabo ya kosakola, mpe bopekisa bato te koloba nkota oyo eyebani te. **40** Kasi tika ete makambo nyonso esalema na ndenge oyo esengeli, na mobulu te.

15 Bandeko na ngai, nalingi sik'oyo kozongisa lisusu na makanisi na bino, Sango Malamu oyo nateyaki bino, oyo boyambaki, oyo bomipesi na yango, **2** mpe oyo na nzela na yango bosili kobika, soki kaka bosimbi makasi Liloba oyo nateyaki bino; pamba te soki ezali bongo te, wana bondimelaki na bino kaka pamba. **3** Liboso na nyonso, nateyaki bino mateya oyo ngai moko nazwaki: Klisto akufaki mpo na masumu na biso, kolanda Makomi; **4** bakundaki Ye, mpe asekwaki na mokolo ya misato, ndenge Makomi elobaki yango liboso. **5** Amonanaki epai ya Petelo; sima, epai ya bantoma zomi na mibale. **6** Sima na yango, amonanaki epai ya bandeko koleka nkama mitano na mbala moko; mpe mingi kati na bango bazali nanu na bomoi kino na tango oyo, kasi bamosusu basila kokufa. **7** Bongo amonanaki epai ya Jake, mpe epai ya bantoma nyonso. **8** Sima na bango nyonso, amonanaki mpe epai na ngai, lokola epai ya mwana matsombe, **9** pamba te nazali moke penza kati na bantoma; mpe nakoki kutu te kobengama ntoma, mpo ete nanyokolaki Lingomba ya Nzambe. **10** Kasi na ngolu ya Nzambe, nazali oyo

nazali lelo; mpe ngolu na Ye epai na ngai ezali ya pamba te.
Kutu, nasalaki mosala mingi koleka bango nyonso; nzokande,
ezali ngai te, kasi ezali nde ngolu ya Nzambe, oyo ezali elongo
na ngai. **11** Na mokuse, ezala ngai to bango, biso nyonso
toteyaka kaka Sango Malamu oyo, mpe ezali Sango Malamu
yango nde bondimaki. **12** Nzokande, soki toteyaka ete Klisto
asekwaki kati na bakufi, ndenge nini bato mosusu kati na bino
balobaka ete bakufi bakosekwa te? **13** Soki bakufi bakosekwa
te, wana Klisto mpe asekwaki te. **14** Mpe soki Klisto asekwaki
te, wana mateya na biso ezali na tina te, mpe kondima na bino
ezali pamba. **15** Mpe lisusu, soki ezali penza ya solo ete bakufi
bakosekwa te, wana tozali batatoli ya lokuta na tina na Nzambe,
pamba te totatoli lokuta na tina na Nzambe ete asekwisaki Klisto
kati na bakufi. Nzokande soki ezali penza bongo ete bakufi
bakosekwa te, wana Nzambe asekwisaki Yesu te. **16** Solo, soki
bakufi bakosekwa te, wana Klisto mpe asekwaki te; **17** mpe soki
Klisto asekwaki te, wana kondima na bino ezali na tina te, bozali
nanu kati na masumu na bino, **18** mpe bato oyo bakufi kati na
Klisto babungi mpo na libela. **19** Soki totiaka elikya na Klisto
kaka mpo na bomoi oyo, tozali penza bato na mawa koleka
bato nyonso. **20** Kasi, solo, Klisto asekwaki kati na bakufi: azali
Mosekwi ya liboso kati na bakufi. **21** Solo, lokola kufa eyaki na
nzela ya moto moko, lisekwa mpe eyaki na nzela ya moto moko;
22 ndenge bato nyonso bakufaka kati na Adamu, ndenge wana
mpe bato nyonso bakozwa bomoi kati na Klisto; **23** kasi moto na
moto na tango na ye: Klisto akosekwa moto ya liboso; sima,
tango akoya, bato oyo bazali ya Klisto bakosekwa. **24** Sima
na yango nde suka ekoya, tango Klisto akozongisa bokonzi na
maboko ya Ye oyo azali Nzambe mpe Tata, sima na Ye kobebisa

lokumu nyonso, bokonzi nyonso mpe nguya nyonso. **25** Pamba te Klisto asengeli kokonza kino Nzambe akotia banguna na Ye nyonso na se ya matambe na Ye. **26** Kufa nde ezali monguna ya suka, oyo ekobebisama. **27** Pamba te atiaki biloko nyonso na se ya matambe na Ye. Kasi wana alobi: « Nyonso ezali na se ya bokonzi na Ye, » etalisami polele ete esengeli te kotanga Nzambe oyo atiaki nyonso na se ya bokonzi na Ye. **28** Mpe sima na Nzambe kotia nyonso na se ya bokonzi na Ye, Ye moko Mwana akomitia na se ya bokonzi ya Nzambe oyo atiaki nyonso na se ya bokonzi na Ye, mpo ete Nzambe azala nyonso kati na bato nyonso. **29** Soki lisekwa ezali te, bato oyo bazwaka libatisi mpo na bakufi bakosala nini? Soki bakufi bakosekwa te, mpo na nini bato bazwaki libatisi mpo na bango? **30** Bongo biso, mpo na nini tokutanaka na makama tango nyonso? **31** Bandeko na ngai, mokolo na mokolo, nandimaka kokufa, wana namikumisaka na tina na bino kati na Yesu-Klisto, Nkolo na biso. **32** Soki ezali kaka mpo na makambo ya bomoto nde nabundisaki banyama ya zamba kati na Efeso, litomba nini nazwaki? Soki bakufi bakosekwa te, « wana tika ete tolia mpe tomela, pamba te, lobi, tokokufa! » **33** Bomikosa te: « Baninga mabe babebisaka bizaleli ya malamu! » **34** Bozongela makanisi ya malamu na ndenge ekoki mpe botika kosala masumu, pamba te bato mosusu kati na bino bayebi Nzambe te; nazali koloba yango mpo na koyokisa bino soni. **35** Kasi bato mosusu bakoki kotuna: « Bakufi bakosekwa ndenge nini? Bakozonga na bomoi na nzoto nini? » **36** Bozangi nde mayele! Nkona oyo oloni ekoki te kozongela bomoi soki ekufi te. **37** Mpe nkona oyo oloni ezali te nzoto oyo nzete ekozala na yango tango ekobima; kasi ezali mbuma ya pamba, tango mosusu mbuma ya ble to mbuma mosusu. **38**

Kasi ezali Nzambe nde apesaka yango nzoto oyo Ye moko abongisa, mpe apesaka nkona moko na moko nzoto na yango. **39** Bikelamu nyonso ya bomoi ezalaka na lolenge moko te ya nzoto: ezali na bokeseni kati na nzoto ya bato, ya banyama, ya bandeke mpe ya mbisi. **40** Ezali mpe na banzoto ya Likolo mpe na banzoto ya se; mpe kongenga ya banzoto ya Likolo ekeseni na kongenga ya banzoto ya se: **41** moyi ezali na kongenga na yango, sanza ezali na kongenga na yango, minzoto mpe ezali na kongenga na yango; kutu monzoto moko ekeseni na monzoto mosusu na kongenga. **42** Boye, ezali mpe ndenge moko mpo na lisekwa ya bakufi: ekundami nzoto oyo epolaka, kasi ekosekwa nzoto oyo epolaka te; **43** ekundami nzoto ya soni, kasi ekosekwa nzoto ya lokumu; ekundami nzoto ya bolembu, kasi ekosekwa nzoto ya nguya; **44** ekundami nzoto ya bomoto, kasi ekosekwa nzoto ya molimo. Soki nzoto ya bomoto ezali, nzoto ya molimo mpe ezali. **45** Yango wana ekomama: « Moto ya liboso, Adamu, akomaki ekelamu na bomoi, azalaki na bomoi ya bomoto; » kasi Adamu ya suka akomaki Molimo oyo apesaka bomoi. **46** Ezali te bomoi ya molimo nde eyaki liboso, ezali nde bomoi ya bomoto; bomoi ya molimo eyaki na sima. **47** Moto ya liboso asalemaki na putulu ya mabele, azali moto ya mabele; kasi moto ya mibale awutaka na Likolo. **48** Ndenge moto ya mabele azali, ndenge wana mpe bato ya mabele bazali; mpe ndenge moto ya Lola azali, ndenge wana mpe bato ya Lola bazali. **49** Mpe lokola tolataki elilingi ya moto ya mabele, tokolata mpe elilingi ya moto ya Lola. **50** Bandeko na ngai, nazali koyebisa bino ete nzoto ya mosuni mpe makila ekoki te kokota na Bokonzi ya Nzambe, mpe oyo epolaka ekoki te kosangana na oyo epolaka te. **51** Boyoka, nazali kotalisa bino mabombami: Biso nyonso,

tokokufa te; kasi biso nyonso, tokobongolama, **52** na mbalakata,
noki penza, tango kelelo ya suka ekobeta. Pamba te kelelo
ekobeta, bakufi bakosekwa na nzoto oyo epolaka te; bongo
biso, tokobongolama. **53** Solo, oyo epolaka esengeli kolata
kozanga kopola, mpe oyo ekufaka esengeli kolata kozanga
kokufa. **54** Tango oyo epolaka ekolata kozanga kopola, mpe oyo
ekufaka ekolata kozanga kokufa, na tango wana nde Liloba
oyo ya Makomi ekokokisama: « Elonga emeli kufa. **55** Oh kufa,
wapi elonga na yo? Oh kufa, wapi nguya na yo? » **(Hadēs g86)**
56 Nguya ya kufa ezali masumu, mpe nguya ya masumu ezali
Mibeko. **57** Kasi tika ete Nzambe apesamela matondi, pamba te
apesaka biso elonga na nzela ya Nkolo na biso, Yesu-Klisto! **58**
Yango wana, bandeko balingami, botelema ngwi mpe bomitika
te ete baningisa bino. Bokendaka tango nyonso liboso kati na
mosala ya Nkolo, wana boyebi malamu ete mosala na bino kati
na Nkolo ezali ya pamba te.

16 Mpo na makambo oyo etali makabo ya kokongola mpo na
basantu, bosalaka, bino mpe, kolanda mitindo oyo napesaki
Mangomba ya Galatia. **2** Tika ete moko na moko kati na bino, na
mokolo ya liboso ya poso, abomba ndambo ya mbongo kati na
ndako na ye, kolanda ezweli na ye, mpo ete bazela te kokoma
na ngai mpo na kokongola makabo yango. **3** Tango nakoya,
nakotinda elongo na mikanda, bato oyo bino moko bokopona,
mpo ete bamema makabo na bino kuna na Yelusalemi. **4** Soki
ekomonana malamu ete ngai mpe nakende, wana tokokende na
bango nzela moko. **5** Sima na ngai kolekela na Masedwane,
nakoya kotala bino, pamba te nasengeli kolekela kuna. **6** Tango
mosusu, nakovanda mwa mikolo epai na bino to nakolekisa kuna
tango ya malili, mpo ete bopesa ngai, bino moko, makoki oyo

nasengeli na yango mpo na kokoba mobembo na ngai kino epai nakokende. **7** Na mbala oyo, naboyi komona bino na koleka, pamba te nazali na elikya ya kovanda mwa mikolo elongo na bino, soki Nkolo alingi. **8** Kasi nakotikala awa, na Efeso, kino na mokolo ya Pantekoti, **9** pamba te nakutani na libaku malamu ya kosakola Sango Malamu, mpe bayini bazali ebele. **10** Soki Timote akomi, bosala nyonso ete azala na kimia kati na bino, pamba te asalaka mosala ya Nkolo, lokola ngai. **11** Tika ete moto moko te atala ye lokola eloko ya pamba! Bopesa ye makoki mpo ete asala mobembo ya malamu kino epai na ngai, pamba te nazali kozela ye elongo na bandeko. **12** Mpo na oyo etali Apolosi, ndeko na biso, nalendisaki ye makasi ete aya kotala bino elongo na bandeko, kasi aboyi kosala yango sik'oyo; akoya kaka tango akokutana na libaku ya malamu. **13** Bosenzelaka, botelemaka ngwi kati na kondima, boyikaka mpiko, bozalaka makasi. **14** Bosalaka makambo nyonso na bolingo. **15** Bandeko na ngai, nazali lisusu kopesa bino etinda. Boyebi malamu ete Stefanasi mpe libota na ye bazalaki bato ya liboso ya kobongola mitema kati na Akayi, mpe ete bakomaki kosalela basantu. **16** Bino mpe, botosaka bato ya ndenge wana mpe moto nyonso oyo asalaka elongo na bango. **17** Nasepeli mingi komona Stefanasi, Fortinatisi mpe Akayikisi; pamba te esali lokola namoni bino nyonso. **18** Balendisaki ngai, ndenge basalaka yango mbala na mbala mpo na bino. Boye, boyebaka kondima bato ya boye. **19** Mangomba ya Azia etindeli bino mbote. Akilasi mpe Prisika, elongo na Lingomba oyo esanganaka kati na ndako na bango, bapesi bino mbote mingi kati na Nkolo. **20** Bandeko nyonso batindeli bino mbote. Bopesanaka bino na bino mbote na nzela ya beze ya bule. **21** Ezali ngai, Polo, moto nazali kokoma mbote

oyo, na loboko na ngai moko. **22** Soki ezali na moto oyo alingaka
Nkolo te, tika ete alakelama mabe! Oh Nkolo, yaka! **23** Tika ete
ngolu ya Nkolo Yesu ezala na bino! **24** Bolingo na ngai ezali
elongo na bino nyonso kati na Yesu-Klisto. Amen!

2 Bakolinto

1 Polo, ntoma ya Yesu-Klisto, kolanda mokano ya Nzambe,
mpe ndeko Timote; Epai ya Lingomba ya Nzambe, oyo ezali
kati na Kolinto; mpe epai ya basantu nyonso oyo bazali kati
na Akayi mobimba: **2** Tika ete ngolu mpe kimia epesamela
bino kowuta na Nzambe, Tata na biso, mpe na Nkolo Yesu-
Klisto! **3** Tika ete Nzambe mpe Tata ya Yesu-Klisto, Nkolo na
biso, apambolama! Azali Tata oyo ayokelaka bato mawa, mpe
Nzambe oyo abondisaka bato kati na makambo nyonso: **4**
abondisaka biso kati na pasi ya lolenge nyonso mpo ete biso
mpe tokoka kobondisa bato oyo bazali kati na pasi ya lolenge
nyonso, na nzela ya kobondisama oyo biso mpe tozwaka kowuta
na Ye Nzambe. **5** Pamba te, ndenge kaka tomonaka pasi mingi
kati na Klisto, ndenge wana mpe Klisto abondisaka biso makasi.
6 Boye soki tozali komona pasi, ezali mpo na kobondisama
mpe lobiko na bino. Soki mpe biso tobondisami, ezali mpo
ete bino mpe bobondisama mpo na koyikela pasi oyo tozali
komona elongo na bino mpiko. **7** Boye, tozali solo na elikya
makasi na tina na bino, pamba te toyebi malamu ete ndenge
kaka bozali komona pasi elongo na biso, ndenge wana mpe
bozali kozwa kobondisama elongo na biso. **8** Solo, bandeko, na
tina na pasi oyo ekweyelaki biso kati na etuka ya Azia, tolingi
boyeba malamu ete tonyokwamaki mingi kino ata kolemba
nzoto mpe kobungisa elikya ya kokoba kozala na bomoi. **9**
Solo, tomonaki kaka ete basili kokatela biso etumbu ya kufa.
Nzokande, ezalaki mpo ete tolongola elikya na bomoto na biso,
kasi tozala na elikya nde na Nzambe oyo asekwisaka bakufi. **10**
Ye nde akangolaki biso na makama ya kufa ya lolenge wana,
mpe akokangola biso lisusu. Solo, tozali na elikya kati na Ye ete

akokangola biso lisusu, **11** awa bozali kosala elongo na biso
na nzela ya mabondeli na bino. Boye, bato ebele bakozongisa
matondi epai ya Nzambe na tina na biso mpo na likabo ya ngolu
oyo azali kopesa biso lokola eyano na mabondeli ya bato ebele.
12 Tala likambo oyo tokoki komikumisa na yango: mitema na
biso ezali kotatola ete, kati na mokili mpe mingi penza na miso
na bino, totambolaki na bosantu mpe na bosolo oyo ewutaka na
Nzambe. Totambolaki bongo na bwanya ya bomoto te, kasi na
ngolu ya Nzambe. **13** Solo, tokomelaka bino makambo mosusu
te, kaka makambo oyo bozali kotanga to oyo boyebi malamu.
Mpe nazali na elikya ete bokososola penza malamu kino na
suka, **14** ndenge kaka bosili kososola yango mwa moke, ete
bokoki penza komikumisa na tina na biso, ndenge mpe biso
tokomikumisa na tina na bino na mokolo ya Nkolo Yesu. **15** Na
elikya yango, nazalaki na mabongisi ya koya liboso epai na
bino mpo ete bokoka kozwa ngolu ya mibale; **16** mpe mpo ete,
longwa epai na bino, nakende na Masedwane, mpe, sima na
ngai kowuta na Masedwane, nazonga lisusu epai na bino mpo
ete nazwa lisungi ya kokoba mobembo na ngai kino na Yuda. **17**
Boni, elingi koloba ete namikakolaki tango nasalaki mabongisi
yango to mpe elingi koloba ete nasalaka mabongisi na ngai
kolanda baposa ya bomoto, mpo ete, na mbala moko, nandima
likambo mpe naboya yango lisusu? **18** Kasi lokola ezali solo
ete Nzambe azali Moyengebene, maloba oyo toyebisaki bino
ezali te « iyo » mpe « te. » **19** Pamba te Yesu-Klisto, Mwana na
Nzambe, oyo ngai Silasi mpe Timote toteyaki bino, azalaki te «
iyo » mpe « te; » kasi kati na Ye, ezalaki tango nyonso « iyo. »
20 Pamba te bilaka nyonso ya Nzambe ezalaka « iyo » kati na
Klisto; mpe ezali na nzela na Ye Klisto nde tolobaka « amen »

mpo na nkembo ya Nzambe. **21** Nzokande, ezali Nzambe nde
alendisaka biso mpe bino kati na Klisto; mpe lokola abulisaki
biso na nzela ya epakolami na Ye, **22** abetaki biso kashe na Ye
lokola libula na Ye, mpe atiaki Molimo na Ye kati na mitema
na biso lokola ndanga ya biloko oyo akopesa biso. **23** Nazali
kolapa ndayi na Kombo ya Nzambe mpe likolo ya bomoi na ngai
ete ezalaki te mpo na kolukela bino mindondo nde nazongaki
lisusu te na Kolinto; **24** ezali mpe te mpo na kokonza kondima
na bino, kasi tozali kosala elongo na bino mpo na esengo na
bino, pamba te botelemi ngwi kati na kondima.

2 Yango wana nazwaki mokano ya kozongela bino te mpo ete
nayokisa bino lisusu mawa te. **2** Pamba te soki nayokisi bino
mawa, banani bakosepelisa ngai lisusu soki kaka te bino oyo
ngai nayokisi mawa? **3** Nakomelaki bino ndenge mpe nasali
yango sik'oyo mpo ete bato oyo basengeli kosepelisa ngai
bayokisa ngai mawa te tango nakoya. Nandimisami penza na
tina na bino nyonso ete esengo na ngai ezali mpe esengo na
bino nyonso. **4** Solo, tango nakomelaki bino, nazalaki kati na
pasi makasi, kati na komitungisa na motema na ngai, mpe kati
na kolela makasi; ezalaki te mpo na koyokisa bino mawa, kasi
mpo ete boyeba mozindo ya bolingo na ngai mpo na bino. **5** Soki
moko kati na bino ayokisaki moninga na ye mawa, ayokisaki
yango ngai te kasi ayokisaki nde bino nyonso to ndambo kati na
bino, mpo nalekisa ndelo te. **6** Mpo na yango, ekokaki penza ete
bato oyo baleki ebele kati na bino bapamela ye. **7** Nzokande
sik'oyo, bosengeli kolimbisa ye mpe kobondisa ye, mpo ete
azala na mawa makasi te. **8** Yango wana, nazali kosenga na
bino ete bolinga ye lisusu. **9** Pamba te nakomelaki bino lisusu
mpo na komeka bino mpe mpo na kotala soki botosaka na

makambo nyonso. **10** Moto nyonso oyo bino bolimbisi, ngai
mpe nalimbisi ye; mpe likambo oyo ngai nalimbisi, soki ezalaki
penza na likambo ya kolimbisa, nalimbisi yango mpo na bolamu
na bino na miso ya Klisto, **11** mpo ete Satana akonza biso te,
pamba te toyebi malamu makanisi na ye. **12** Tango nakomaki
na Troasi mpo na kosakola Sango Malamu ya Klisto, Nkolo
afungolelaki ngai bikuke mpo ete nakoka kosala mosala na ngai.
13 Kasi motema na ngai etikalaki kozala na kimia te mpo ete
namonaki kuna te ndeko na ngai, Tito. Boye, natikaki bango
mpe nakendeki na Masedwane. **14** Sik'oyo, tika ete matondi
ezonga epai na Nzambe oyo, mpo na bomoko na biso na Klisto,
atambolisaka biso tango nyonso kati na molongo na Ye ya
balongi, mpe azwaka biso lokola bisalelo na Ye mpo na kopanza
boyebi ya Klisto, na bisika nyonso, lokola solo kitoko ya malasi.
15 Pamba te, mpo na Nzambe, tozali solo kitoko ya Klisto kati na
bato oyo bazali na nzela ya lobiko mpe kati na ba-oyo bazali
kobunga. **16** Mpo na bamoko, tozali solo ya kufa, oyo ezali
komema bango na kufa; mpe mpo na bamosusu, tozali solo ya
bomoi, oyo ezali komema bango na bomoi. Boye nani azali na
makoki mpo na mosala ya lolenge oyo? **17** Solo, biso tozali
te lokola ebele ya bato oyo bakomisaka Liloba na Nzambe
mombongo na bango mpo na kokoma na bomengo. Kati na
Klisto, tosakolaka nde Liloba na bosolo nyonso lokola batindami
ya Nzambe.

3 Boni, tokomi lisusu komikumisa biso moko? Boni, tozali lisusu
na posa, lokola bato mosusu, ya kopesa bino mikanda ya matatoli
to ya kosenga bino mikanda ya matatoli? **2** Bino nde bozali
mokanda na biso, mokanda oyo ekomama kati na mitema na
biso, mokanda oyo bato nyonso bayebi mpe batangaka. **3** Bozali

penza kolakisa ete bozali mokanda ya Klisto, bozali mbuma ya lotomo na biso, mpe ete bozali mokanda oyo ekomamaki na nzela ya mayi ya ekomeli te kasi na nzela ya Molimo ya Nzambe na bomoi, mokanda oyo ekomamaki na likolo ya bitando ya mabanga te kasi kati na mitema ya bato. **4** Yango nde elikya oyo tozali na yango kati na Nzambe, na nzela ya Klisto. **5** Tosengeli te kokanisa ete ezali na ndenge na biso moko nde tozwi makoki ya kosala likambo songolo; te, makoki na biso ewutaka nde na Nzambe. **6** Ezali Nzambe nde apesaki biso makoki ya kozala basali ya Boyokani ya sika oyo evandisami na Mibeko te kasi na Molimo; pamba te Mibeko ebomaka, kasi Molimo apesaka bomoi. **7** Sik'oyo, soki lotomo ya kufa, oyo ekomamaki na likolo ya bitando ya mabanga, eyaki na nkembo, na ndenge ete bana ya Isalaele balongaki te kowumela kotala elongi ya Moyize likolo ya kongenga ya nkembo na yango, nzokande nkembo yango esengelaki kosila, **8** ndenge nini lotomo ya Molimo eleka na nkembo te? **9** Pamba te, soki lotomo oyo ememelaki bato etumbu ezalaki na nkembo, ndenge nini lotomo oyo esalaki ete Nzambe akomisa bato sembo eleka na nkembo te? **10** Tokoki ata koloba ete nkembo ya kala ebungisa kongenga na yango liboso ya nkembo ya sika oyo eleki penza monene. **11** Mpe soki oyo esengelaki kosila ezalaki na nkembo, ndenge nini nkembo ya oyo ekowumelaka seko na seko eleka monene te? **12** Lokola tozali na elikya ya lolenge oyo, tozali na bobangi te; **13** tozali te lokola Moyize oyo azalaki kosalela vwale mpo na kozipa elongi na ye, mpo na kopekisa bana ya Isalaele kotala suka ya nkembo oyo esengeli kosila. **14** Kasi mayele na bango ekomaki bozoba. Kino na mokolo ya lelo, tango batangaka mikanda ya Boyokani ya Kala, vwale yango ezalaka kaka, elongwe nanu te kati na

bango, pamba te elongwaka kaka kati na Klisto. **15** Solo, kino na mokolo ya lelo, tango nyonso bana ya Isalaele batangaka mikanda ya Moyize, vwale moko ezipaka mitema na bango. **16** Kasi tango nyonso moto abalukaka epai ya Nkolo, vwale yango elongwaka. **17** Sik'oyo, Nkolo azali Molimo; mpe epai Molimo ya Nkolo azali, epai mpe bonsomi ezali. **18** Mpe biso nyonso oyo bilongi na biso ezipama te, biso oyo tomonisaka nkembo ya Nkolo, tozwaka elilingi na Ye kati na nkembo oyo kongenga na yango ebakisamaka se kobakisama. Nyonso wana ezali mosala ya Nkolo oyo azali Molimo.

4 Boye, lokola yango nde lotomo oyo Nzambe apesaki biso na mawa na Ye, tobungisaka elikya te; **2** toboyaka nde makambo ya soni oyo esalemaka na nkuku, toboyaka kotambola na lokuta mpe kobebisa bosolo ya Liloba na Nzambe. Nzokande, wuta tokoma koteya bosolo na polele, topesaka na moto nyonso nzela ya kotala soki tozali kotambola malamu to te na miso ya Nzambe. **3** Mpe soki Sango Malamu oyo toteyaka ezali kaka ya kozipama, ezali ya kozipama kati na bato oyo bazali kobunga, **4** ba-oyo bazangi kondima, ba-oyo mayele na bango ebebisama na nzambe ya mokili oyo, mpo ete bamona te pole ya Sango Malamu oyo emonisaka nkembo ya Klisto oyo azali elilingi ya Nzambe. **(aiōn g165)** **5** Toteyaka sango na biso moko te, toteyaka nde ete Yesu-Klisto azali Nkolo, mpe ete biso tozali bawumbu na bino mpo na Yesu. **6** Pamba te Nzambe oyo alobaki: « Tika ete pole engenga kati na molili, » angengaki Ye moko kati na mitema na biso mpo na kopesa biso pole ya boyebi ya nkembo ya Nzambe, oyo engengaka na elongi ya Yesu-Klisto. **7** Kasi tomemaka bomengo yango kati na bambeki ya mabele mpo ete nguya monene ya Nzambe emonana, kasi nguya na biso bato te.

8 Boye, tomonaka pasi ya ndenge na ndenge, kasi tosukaka te;
mobulu ekotaka kati na mayele na biso, kasi tobungisaka elikya
te; **9** tonyokwamaka mingi, kasi Nzambe asundolaka biso te;
tokweyisamaka na mabele, kasi tokufaka te. **10** Solo, tomemaka
tango nyonso mpe bisika nyonso kufa ya Yesu kati na nzoto na
biso, mpo ete bomoi ya Yesu emonana mpe kati na nzoto na
biso. **11** Pamba te, biso oyo tozali na bomoi, tokutanaka na kufa
mpo na Yesu, mpo ete bomoi ya Yesu emonana mpe kati na
nzoto na biso, oyo ekufaka. **12** Boye, kufa esalaka mosala na
yango kati na biso, kasi bomoi esalaka mosala na yango kati na
bino. **13** Mpe awa tozali na molimo wana moko ya kondima,
kolanda ndenge ekomama: « Nandimaki, yango wana nalobaki,
» biso mpe tondimaka, mpe yango wana tolobaka. **14** Pamba te
toyebi malamu ete Ye oyo asekwisaki Nkolo Yesu kati na bakufi
akosekwisa mpe biso elongo na Yesu, mpe akobimisa biso
elongo na bino liboso na Ye. **15** Makambo oyo nyonso ezali mpo
na litomba na bino, mpo ete ngolu efuluka koleka kati na bato
ebele, mpe ete losambo ya kozongisa matondi ekoma mingi
mpo na nkembo ya Nzambe. **16** Yango wana tobungisaka elikya
te. Mpe atako bomoto na biso ya libanda ezali kobeba moke-
moke, kasi bomoto na biso ya kati ekomaka ya sika, mokolo na
mokolo. **17** Pamba te pasi oyo tozali komona sik'oyo ezali pepele
mpe ezali koleka, ezali nde kobongisela biso nkembo monene,
nkembo ya seko mpe nkembo oyo eleki nyonso na motuya.
(aiōnios g166) **18** Boye, totalaka te oyo emonanaka na miso, kasi
totalaka nde oyo emonanaka te; pamba te oyo emonanaka ezali
mpo na tango moke, kasi oyo emonanaka te ekowumelaka seko
na seko. **(aiōnios g166)**

5 Toyebi malamu ete, soki ndako na biso, ndako oyo ya kapo epai wapi tovandaka awa na mokili ebebisami, tozali na ndako oyo Nzambe abongisela biso, ndako ya seko kati na Lola, ndako monene oyo etongama na maboko ya bato te. **(aiōnios g166)** **2** Nzokande, kati na ndako yango ya kapo, tozali penza komona pasi, wana tozali kozela na posa makasi ete tolata ndako na biso ya Lola, **3** pamba te soki penza tolati yango, tokozala motakala te. **4** Solo, wana tozali nanu kati na ndako oyo ya kapo, tozali penza komona pasi mpe konyokwama, pamba te toboyi kobanda nanu na kolongola, kasi tolingi nde kolata mbala moko ndako na biso ya Lola, mpo ete bomoi emela oyo ekufaka. **5** Nzambe oyo abongiseli biso likambo yango apesi biso Molimo na Ye lokola ndanga ya biloko oyo esengeli koya. **6** Yango wana tozalaka na mpiko tango nyonso. Mpe toyebi malamu ete, awa tozali kowumela kati na nzoto oyo, tozali mosika na Nkolo, **7** pamba te totambolaka kolanda kondima, kasi kolanda miso te. **8** Totondi penza na mpiko, kasi tokosepela kotika nzoto oyo mpo na kokende kovanda elongo na Nkolo. **9** Yango wana, ezala tovandi kati na nzoto oyo to totiki yango, tokolukaka kaka kosepelisa Nkolo. **10** Pamba te biso nyonso tokosamba liboso ya esambiselo ya Klisto mpo ete moto nyonso azwa lifuti oyo ekoki na ye kolanda makambo oyo asalaki na nzela ya nzoto na ye, makambo ya malamu to ya mabe. **11** Lokola toyebi makambo oyo ezali kati na kotosa Nkolo, yango wana tondimisaka bato mosusu, mpe Nzambe ayebi biso malamu. Nazali na elikya ete bino mpe boyebi yango kati na mitema na bino. **12** Tozali lisusu te komilobela epai na bino, kasi tozali nde kopesa bino libaku malamu ya komikumisa na tina na biso, mpo ete bokoka koyanola bato oyo bamikumisaka te na tina na makambo oyo

ebombama kati na mitema, kasi na tina na oyo emonanaka na miso. **13** Mpo na biso, soki tozali komonana lokola bazoba, ezali kaka mpo na Nzambe; mpe soki tozali komonana lokola bato ya mayele, ezali nde mpo na bino. **14** Solo, bolingo ya Klisto ekangi biso, pamba te tondimisamaki ete moko kaka akufa mpo na bato nyonso; boye elingi koloba ete bato nyonso bakufa kati na ye. **15** Akufaki mpo na bato nyonso mpo ete ba-oyo bazali na bomoi bazala lisusu na bomoi te mpo na bango moko, kasi mpo na Ye oyo akufaki mpe asekwaki mpo na bango. **16** Boye, kobanda sik'oyo, tokotala lisusu moto moko te na ndenge ya bomoto. Atako, na kala, totalaki Klisto na ndenge ya bomoto, kasi sik'oyo tozali lisusu kotala Ye bongo te. **17** Yango wana, soki moto azali kati na Klisto, akomi ekelamu ya sika: makambo ya kala eleki, mpe makambo ya sika eyei. **18** Makambo oyo nyonso ewutaka na Nzambe oyo azongisaki boyokani kati na biso mpe Ye moko na nzela ya Klisto mpe apesaki biso lotomo ya boyokanisi. **19** Pamba te, kati na Klisto, Nzambe azalaki kozongisa boyokani kati na bato mpe Ye moko, na kotala masumu na bango te. Mpe atiaki kati na biso liloba ya boyokanisi. **20** Yango wana, mpo na Klisto, tozali bantoma, lokola nde Nzambe azali kolendisa bato na nzela na biso: « Na Kombo ya Klisto, tozali kosenga na bino ete bozongisa boyokani na bino elongo na Nzambe. **21** Ye oyo atikalaki kozala na lisumu te, Nzambe akomisaki Ye lisumu mpo na biso, mpo ete tokoma bosembo ya Nzambe kati na Ye. »

6 Lokola tozali basali elongo na Nzambe, tozali kolendisa bino ete bozwa ngolu ya Nzambe na pamba te; **2** pamba te Nzambe alobi: « Na tango ya malamu, nayanolaki yo; mpe na mokolo ya lobiko, nasungaki yo. » Nzokande, tango ya malamu ezali nde sik'oyo; mokolo ya lobiko ezali nde lelo. **3** Tobetisaka moto

moko te mabaku, mpo ete mabe elobama te na tina na lotomo na biso. **4** Kasi tomikumisaka nde lokola basali ya Nzambe, kati na makambo nyonso: na koyika mpiko makasi kati na minyoko, kozanga mpe pasi na motema; **5** kati na kobetama, boloko mpe mobulu; kati na misala makasi, kozanga kolala mpe kokila bilei; **6** kati na bopeto, boyebi, kokanga motema mpe boboto; kati na Molimo Mosantu mpe bolingo ya solo; **7** kati na Liloba ya bosolo mpe nguya ya Nzambe; kati na bibundeli ya bosembo mpo na kobundisa monguna mpe komibatela; **8** kati na lokumu mpe soni, kosakolama lokola bato malamu mpe lokola bato mabe. Mpe lisusu, kati na koyebana lokola bato oyo balobaka lokuta, nzokande tolobaka solo; **9** koyebana lokola bato oyo bayebani te, nzokande toyebani makasi; koyebana lokola bakufi, nzokande tozali bato ya bomoi; koyebana lokola bato bakweyisama, nzokande baboma biso te; **10** koyebana lokola bato na mawa, nzokande tozalaka na esengo tango nyonso; koyebana lokola babola, nzokande tokomisaka bato ebele bazwi; koyebana lokola bato bakelela, nzokande tozali na nyonso. **11** Bandeko ya Kolinto, tolobi na bino na bosembo nyonso mpe na mitema ya kofungwama. **12** Tozali kobombela bino te bolingo na biso, kasi bino bozali kobombela biso oyo ya bino. **13** Nazali koloba na bino lokola na bana na ngai ya bolingo: Bosala lokola biso! Bino mpe bofungolela biso mitema na bino! **14** Bosanganaka te na bato oyo bazangi kondima. Pamba te boyokani nini ezali kati na bosembo mpe mabe? Boni, pole ekoki solo kosangana na molili? **15** Klisto akoki solo koyokana na Satana? Eloko nini ekoki kosangisa mondimi elongo na moto oyo azangi kondima? **16** Boyokani nini ekoki kozala kati na Tempelo ya Nzambe mpe banzambe ya bikeko? Pamba te biso

tozali Ndako ya Nzambe na bomoi, kolanda maloba na Ye moko:
« Nakovanda kati na bango mpe nakotambola elongo na bango.
Nakozala Nzambe na bango, mpe bango bakozala bato na ngai.
» **17** Yango wana, « Bobima kati na bango mpe bokabwana na
bango, elobi Nkolo; bosimba eloko moko te ya mbindo, mpe
ngai nakoyamba bino. » **18** Mpe, « Nakozala Tata mpo na bino,
mpe bino bokozala bana mibali mpe bana basi mpo na ngai,
elobi Nkolo, Mokonzi ya mampinga. »

7 Balingami na ngai, lokola tozali na bilaka ya lolenge oyo,
tomipetolaka na nyonso oyo ekomisaka nzoto mpe molimo
mbindo, mpo na kotambola na bomoi ya bosantu, kati na kotosa
Nzambe. **2** Bopesa biso esika kati na mitema na bino! Tosalaki
moto moko te mabe, tobebisaki moto moko te, tokosaki moto
moko te mpo na kobotola ye biloko. **3** Nalobi bongo te mpo
ete bosalaki ngai mabe. Nasilaki koyebisa bino ete bozali na
esika ya motuya kati na mitema na biso, ezala mpo na kokufa to
mpo na kozala na bomoi elongo na bino. **4** Nalobaki na tina na
bino na bosembo monene, mpe namikumisaka makasi na tina
na bino. Kati na pasi na biso nyonso, nalendisamaki makasi,
mpe natondi na esengo. **5** Pamba te, tango kaka tokomaki na
Masedwane, tozwaki ata tango ya kopema te; tokutanaki na pasi
ya lolenge nyonso: bitumba na libanda, mpe bobangi kati na
mitema na biso. **6** Kasi Nzambe oyo abondisaka mitema ya
bato oyo batutami alendisaki biso na nzela ya boyei ya Tito.
7 Tolendisamaki na nzela ya boyei ya Tito kaka te, kasi mpe
na nzela ya kobondisama oyo ye Tito azwaki epai na bino.
Atalisaki biso posa makasi oyo bozali na yango ya komona
ngai, kolela na bino, mpe komipesa na bino mpo na ngai. Mpe
nyonso wana esalaki ete esengo na ngai ebakisama lisusu

makasi. **8** Yango wana, soki nayokisaki bino mawa na nzela ya mokanda na ngai, ezali kosala ngai pasi te kati na motema na ngai. Solo, esalaki ngai nanu pasi na motema, na kotala ndenge eyokisaki bino mawa mpo na mwa tango moke. **9** Kasi sik'oyo, nazali kosepela: ezali te mpo boyokaki mawa, kasi mpo ete mawa yango ememaki bino na kobongola mitema. Pamba te mawa na bino ezalaki malamu na miso ya Nzambe; mpe na bongo, tosalaki bino mabe te. **10** Mawa oyo ewutaka na mokano ya Nzambe ememaka moto na kobongola motema, mpe kobongola motema ememaka na lobiko, mpe bayokelaka yango pasi na motema te. Kasi mawa oyo ewutaka na baposa ya mokili ememaka na kufa. **11** Botala makambo oyo mawa ya malamu na miso ya Nzambe ememaki kati na bino: bolingo, molende mpo na kolimbisana, koboya mabe, kotosa, posa makasi ya komona ngai, komipesa na mosala, molende ya kopamela mabe. Na nyonso, bolakisaki penza ete bosalaki mabe te kati na likambo oyo. **12** Boye, soki nakomelaki bino, ezalaki te likolo na moto oyo asalaki mabe to likolo na moto oyo basalaki mabe, kasi ezalaki mpo ete bolingo na bino mpo na biso etalisama kati na bino liboso ya Nzambe. **13** Yango wana, tobondisamaki na nzela ya makambo oyo nyonso. Mpe esengo makasi ebakisamaki na kobondisama na biso na kotala esengo ya Tito, pamba te bino nyonso bokitisaki ye motema. **14** Namikumisaki epai na ye na tina na bino mpe nakoyokela yango soni te, pamba te ndenge kaka makambo nyonso oyo tolobaki na bino ezali ya solo, ndenge mpe kaka lokumu oyo totombolaki na tina na bino epai ya Tito ezali penza ya solo. **15** Mpe bolingo na ye mpo na bino nyonso ekomaka lisusu monene tango akanisaka botosi na bino nyonso mpe ndenge boyambaki ye na kobanga mpe

na kolenga. **16** Nazali na esengo ya kotiela bino motema na makambo nyonso.

8 Bandeko, tolingi koyebisa bino ndenge nini Nzambe atalisaki ngolu na Ye epai ya Mangomba ya Masedwane. **2** Atako bazalaki na mikakatano ya ndenge na ndenge, kasi batondisamaki na esengo oyo eleka ndelo; mpe kati na bobola na bango ya makasi, bapesaki makabo mingi koleka. **3** Nazali kotatola ete bapesaki kolanda makoki na bango, mpe bapesaki kutu koleka. Bapesaki yango na kotindika te **4** mpe basengaki biso kutu na molende nyonso ete tosalela bango ngolu ya kosangana elongo na biso kati na mosala ya kosunga basantu. **5** Basalaki koleka ndenge tokanisaki: bamipesaki liboso, bango moko, epai ya Nkolo, mpe sima, epai na biso, kolanda mokano ya Nzambe. **6** Boye, tosengaki na Tito ete akomisa kino na suka mosala yango ya kosunga, ndenge abandaki yango kati na bino. **7** Kasi mpo ete bozali kokoba kokende liboso kati na makambo nyonso lokola kondima, liloba, boyebi, molende kati na makambo nyonso, bolingo na biso mpo na bino, tomoni ete boluka mpe kokende liboso kati na mosala yango ya kosunga. **8** Nazali kopesa bino mitindo te, kasi nazali nde koluka komeka bosolo ya bolingo na bino na kokokanisa yango na molende ya bato mosusu. **9** Pamba te boyebi ndenge nini Yesu-Klisto, Nkolo na biso, atalisaki ngolu na Ye epai na biso: Ye oyo azalaki mozwi, amikomisaki mobola mpo na bolamu na bino, mpo ete bokoma bazwi na nzela ya bobola na Ye. **10** Boye, kati na likambo oyo etali kosunga, botala likanisi na ngai na tina na oyo eleki malamu mpo na bino: na mobu oyo esili koleka, bozalaki bato ya liboso, kaka mpo na kosunga te, kasi mpe mpo na kozwa mokano ya kosalaka bongo. **11** Boye, bokokisa sik'oyo likambo

yango kolanda makoki na bino; molende oyo bozalaki na yango mpo na kolinga kosunga, bomonisa yango mpe na kokokisaka likambo yango. **12** Pamba te soki mokano ya malamu ezali, Nzambe andimaka likabo oyo moto apesi na motema malamu kolanda oyo azali na yango, kasi kolanda te oyo azali na yango te. **13** Posa na biso ezali te ya koluka ete bino bomona pasi mpo ete bato mosusu bazala na esengo, kasi ezali kaka ya koluka ete bokokana. **14** Mpo na tango oyo, lokola bozali kati na bofuluki, bokoki kosunga bato na biloko oyo bazali na yango na bosenga. Mokolo mosusu, tango bango mpe bakozala kati na bofuluki, bakosunga bino na biloko oyo bokozala na yango na bosenga. Na ndenge wana nde bokokokana, **15** kolanda ndenge ekomama: « Moto oyo alokotaki ebele, alekelaki te; mpe oyo alokotaki moke, azangelaki te. » **16** Tika ete Nzambe apesamela matondi mpo ete atie kati na motema ya Tito bolingo monene mpo na bino, ndenge tozali na yango mpo na bino! **17** Pamba te Tito ayambaki na esengo makasi likanisi oyo topesaki ye ya koya epai na bino; mpe ezali na mokano na ye moko nde ayei epai na bino. **18** Elongo na ye, tozali kotinda ndeko oyo Mangomba nyonso ekumisaka mpo na Sango Malamu. **19** Lisusu, ezali Mangomba nde eponaki ye mpo ete azala moninga na biso ya mobembo kati na mosala oyo ya kosunga. Tozali kosala mosala yango mpo na lokumu ya Ye moko Nkolo, mpe mpo na kolakisa molende na biso ya kosunga bino. **20** Tozali kosala nyonso oyo ekoki mpo ete batonga biso te mpo na lolenge na biso ya kosalela ebele yango ya makabo. **21** Pamba te totondi na posa makasi ya kozala na etamboli ezanga pamela, na miso ya Nkolo kaka te, kasi mpe na miso ya bato. **22** Elongo na bango, tozali kotinda ndeko na biso, oyo tondimaka mbala na mbala bolingo

na ye. Mpe na mbala oyo, azali na yango lisusu koleka, pamba te azali penza kotiela bino motema. **23** Tito azali molingami mpe moninga na ngai ya mosala kati na bino, kasi bandeko na biso bazali batindami ya Mangomba mpe nkembo ya Klisto. **24** Yango wana, bolakisa bango elembo ya bolingo na bino mpo ete Mangomba nyonso endima mpe eyeba ete tomikumisaka na pamba te na tina na bino liboso na bango.

9 Mpo na ngai, ezali na tina te ya kokomela bino na tina na lisungi ya kopesa na basantu, **2** pamba te nayebi molende na bino mpo na kosunga, mpe nazalaki komikumisa na tina na yango epai ya bato ya Masedwane. Nazalaki koloba na bango: « Kati na Akayi, wuta na mobu oyo eleki, bazali ya kobongama mpo na kopesa. » Mpe bolingo na bino etindikaki bato mingi kati na bango na kosunga. **3** Kasi nazali kotindela bino bandeko mpo ete, na likambo yango, lolendo na biso na tina na bino emonana te lokola ya pamba, kasi mpo ete bozala penza ya kobongama, ndenge kaka nalobaki yango. **4** Pamba te soki bato ya Masedwane bayei elongo na ngai mpe bakuti bino bozali ya kobongama te, tokoyoka penza soni, mpo ete tozali penza kotiela bino motema; mpe ekozala soni na biso kaka te, kasi soni na bino mpe lokola. **5** Yango wana, namonaki ete ezali malamu kosenga na bandeko yango ete bakoma epai na bino liboso na ngai, mpo na kobongisa makabo oyo bolakaki. Boye ekomizalela tango ngai nakokoma, mpe ekolakisa ete bopesaki yango na esengo mpe na bonsomi, kasi na makasi te. **6** Bokanisaka likambo oyo: Moto oyo alonaka moke abukaka mpe moke, mpe moto oyo alonaka ebele abukaka mpe ebele. **7** Tika ete moko na moko kati na bino apesa oyo akanaki kopesa kati na motema na ye, na mawa te mpe na makasi te, pamba te

Nzambe alingaka moto oyo apesaka na esengo. **8** Nzambe azali
mpe na makoki ya kotondisa bino na mapamboli ya ndenge
na ndenge mpo ete, na tango nyonso mpe kati na makambo
nyonso, bozala na nyonso oyo bozali na yango na bosenga mpe
botonda lisusu na oyo bokosala na yango misala ya malamu
ya lolenge nyonso, **9** kolanda ndenge ekomama: « Akabelaka
babola na motema ya esengo, mpe bosembo na Ye ewumelaka
libela na libela. » **(aiōn g165)** **10** Mpe Ye oyo apesaka nkona epai
ya moloni mpe lipa lokola bilei akopesa lisusu, akofulukisa nkona
na bino mpe akokolisa bambuma ya bosembo na bino. **11** Boye
bokokoma bazwi ya biloko nyonso mpo ete bokoka kokabaka
tango nyonso; bongo bato epai ya banani tokopesa makabo na
bino bakozongisa matondi epai ya Nzambe. **12** Pamba te lotomo
ya makabo na bino ezali kaka te mpo na kokokisa bosenga ya
basantu, kasi ezali mpe mpo ete matondi mingi ezonga epai
ya Nzambe. **13** Mpo ete lotomo yango ekotalisa bosolo ya
komipesa na bino, basantu bakokumisa Nzambe mpo na botosi
ya kondima na bino kati na Sango Malamu ya Klisto, mpe mpo
na esengo oyo mitema na bino ezali na yango mpo na kokabola
biloko na bino elongo na bango mpe elongo na bato nyonso. **14**
Mpe bakosambela mpo na bino, mpo na kolakisa bolingo makasi
oyo bazali na yango mpo na bino, likolo ya ngolu monene oyo
Nzambe apesa bino. **15** Tika ete matondi epesamela Nzambe
mpo na likabo na Ye, oyo bato bakoki kolimbola te!

10 Ngai Polo oyo namonani lokola moto na bolembu na miso
na bino, kasi lokola moto ya makambo makasi tango nazalaka
mosika, nazali kosenga na bino, na boboto mpe na bolingo ya
Klisto: **2** Nabondeli bino, tango nakoya epai na bino, bopesa
ngai nzela te ya kosalela makambo makasi oyo nazali kokanisa

kolakisa epai ya bato oyo bakanisaka ete biso totambolaka na mosuni. **3** Pamba te atako ezali penza ya solo ete tozali bato, mpe tozali kobika bomoi na biso kati na nzoto, kasi tobundaka te kolanda nzoto. **4** Bibundeli oyo tobundaka na yango ezali ya bonzoto te, kasi ezali bibundeli ya nguya kati na Nzambe mpo na kokweyisa bandako batonga makasi. Solo, tobukaka makanisi ya mabe, **5** tokweyisaka makanisi ya lokuta mpe nguya nyonso oyo etelemelaka boyebi ya Nzambe; tolongaka makanisi nyonso ya bomoto mpe tosalaka ete yango etosa Klisto. **6** Lisusu, tomilengeli mpo na kopesa bozangi botosi nyonso etumbu, tango kaka botosi na bino ekokoka. **7** Botala penza makambo ndenge ezaleli. Soki ezali na moto oyo andimisami solo ete azali ya Klisto, ayeba mpe ete soki ye azali ya Klisto, biso mpe tozali ya Klisto lokola ye. **8** Bongo, ata namikumisaka koleka mpo na bokonzi oyo Nkolo apesa biso, mpo na kolendisa kondima na bino kasi mpo na kobebisa yango te, nakoyokela yango soni ata moke te **9** mpo ete namonana te lokola nde nazali kobangisa bino na nzela ya mikanda na ngai. **10** Pamba te bato mosusu balobaka: « Mikanda na ye ezalaka makasi mpe ebangisaka; kasi soki ye moko azali elongo na biso, azalaka na ye moto ya bolembu mpe maloba na ye ezalaka tina te. » **11** Boye tika ete moto oyo akanisaka bongo asimba likambo oyo: ndenge tolobaka kati na mikanda na biso tango tozalaka mosika na bino, ndenge wana mpe tokosala tango tokozala epai na bino. **12** Toboyi komikokanisa to komekana na bato mosusu oyo bamikumisaka bango moko, tango balukaka komikokanisa mpe komekana bango na bango. Solo, bazangi mayele! **13** Kasi biso, tokomikumisa te koleka ndelo; tokomikumisa kaka kati na bandelo ya mosala oyo Nzambe apesa biso, oyo mpe esali ete

tokoma kino epai na bino. **14** Solo, toleki bandelo na biso te
lokola nde tokomaki te kino epai na bino, pamba te tokomaki
penza kino epai na bino mpo na komemela bino Sango Malamu
ya Klisto. **15** Tomikumisaka te mpo na mosala ya bato mosusu;
nzokande, tozali na elikya ete, wana kondima na bino ezali
kokola, mosala na biso mpe ezali kokoba koya monene kati na
bino kolanda bandelo ya mosala, oyo Nzambe apesa biso. **16**
Boye, tokoteya Sango Malamu kati na bituka oyo ezali mosika na
bino. Pamba te toboyi na biso komikumisa na tina na mosala oyo
bato mosusu basali kati na elanga na bango ya mosala. **17** Kasi
tika ete moto oyo alingi komikumisa amikumisa kati na Nkolo! **18**
Pamba te moto oyo bandimaka, ezali te oyo amilobelaka ye
moko, kasi ezali nde oyo Nkolo atatolaka bosolo na tina na ye.

11 Bandeko, nabondeli bino: boyikela nanu oyo emonani lokola
bozoba na ngai mpiko! Iyo, boyikela ngai mpiko. **2** Mpo na
bino, natondi na zuwa kowuta na Nzambe. Nabalisaki bino na
mobali moko kaka, Ye nde Klisto, lokola elenge mwasi oyo
ayebi nanu nzoto ya mibali te mpe azali peto. **3** Nzokande,
nazali kobanga ete makanisi na bino ebeba mpe epengwisa bino
mosika na nzela ya solo mpe ya peto na miso ya Klisto, ndenge
nyoka ekosaki Eva na mayele na yango ya mabe. **4** Pamba te
bozali kondima ete songolo aya koteya bino Yesu mosusu oyo
akeseni na Yesu oyo biso toteyaki bino; bozali mpe kondima
kozwa molimo mosusu oyo ekeseni na Molimo oyo boyambaki
to mateya oyo ekeseni na Sango Malamu oyo bondimelaki! **5**
Nzokande, nakanisi ete nazali moke te na miso ya bantoma oyo
bamimonaka ete bazali minene. **6** Nakoki solo komonana lokola
moto oyo ayebi nanu te koloba malamu, kasi nazali na boyebi;
mpe tolakisaki bino yango polele na banzela mpe na makambo

nyonso. **7** Boni, nasalaki mabe ndenge namikitisaki mpo ete bino botombwama, wana nateyaki bino Sango Malamu ya Nzambe? **8** Nazwaki mbongo kowuta na Mangomba mosusu lokola lisungi na bango, wana nazalaki kokokisa lotomo na ngai kati na bino. **9** Tango nazalaki epai na bino, namemisaki moto moko te mokumba na ngai, atako nazalaki kokelela. Pamba te bandeko oyo bawutaki na Masedwane bapesaki ngai biloko nyonso oyo nazalaki na yango na bosenga. Mpe nazalaki komibatela malamu mpo ete namemisa bino mokumba na ngai te; mpe nakokoba kaka komibatela mpo na likambo yango. **10** Lokola solo ya Klisto ezali kati na ngai, moto moko te kati na etuka ya Akayi akobotola ngai lokumu yango. **11** Mpo na nini nalobi bongo? Mpo nalingaka bino te? Nzambe ayebi ete nalingaka bino! **12** Mpe nakokoba kosala oyo nazali kosala sik'oyo, mpo na kopekisa bato oyo bazali koluka nzela ya komikokanisa na biso kati na makambo oyo bazali komikumisa na yango. **13** Pamba te bato ya lolenge wana bazali bantoma ya lokuta, bazali bakosi oyo bazali komikomisa lokola bantoma ya Klisto. **14** Ezali likambo ya kokamwa te, pamba te Satana mpe amikomisaka lokola anjelu ya pole. **15** Ezali likambo ya kokamwa te soki basali na ye mpe bazali komikomisa lokola basali ya Nzambe ya sembo. Kasi suka na bango ekozala kolanda misala na bango. **16** Nazongeli lisusu: tika ete moto moko te azwa ngai lokola moto ya liboma! Kasi soki bolingi bongo, boyamba ngai lokola moto ya liboma mpo ete ngai mpe namikumisa mwa moke. **17** Makambo oyo nalingi koloba, nakoloba yango te ndenge Nkolo alingi, kasi nakoloba yango lokola moto ya liboma, mpe nazali na elikya ete nakozwa nzela ya komikumisa. **18** Lokola bato mingi bazali komikumisa na tina na makambo ya mokili,

ngai mpe nakomikumisa. **19** Bino oyo bozali bato ya bwanya, bozali kondima na esengo nyonso bato ya maboma. **20** Bozali penza kondima ete bato bakomisa bino bawumbu, babotola bozwi na bino, banyokola bino, bamonela bino, babeta bino na bilongi! **21** Nalobi yango na soni ete tozalaki penza babolole mpo na komitika bongo. Nzokande, makambo oyo bato mosusu balingi komikumisa na tina na yango —nazali koloba lokola moto ya liboma— ngai mpe nakoki komikumisa na tina na yango. **22** Bazali Ba-Ebre? Ngai mpe nazali Mo-Ebre. Bazali bana ya Isalaele? Ngai mpe nazali mwana ya Isalaele! Bazali bakitani ya Abrayami? Ngai mpe nazali mokitani ya Abrayami. **23** Bazali basali ya Klisto? —Nazali koloba lokola moto ya liboma— Ngai naleki bango. Pamba te nasalaki makasi penza, nakotaki mbala mingi na boloko, babetaki ngai mingi, nakutanaki na makama ya kufa mbala mingi. **24** Mbala mitano, Bayuda babetaki ngai bafimbu tuku misato na libwa; **25** mbala misato, babetaki ngai banzete; mbala moko, babambaki ngai mabanga; mbala misato, nazindaki na mayi; nasalaki mokolo moko mpe butu moko kati na ebale monene. **26** Mbala na mbala, nazalaki kosala mibembo; nakutanaki na makama ya bibale, makama liboso ya bato mabe, makama liboso ya bandeko na ngai ya ekolo moko, makama liboso ya Bapagano, makama kati na engumba, makama kati na esobe, makama kati na ebale monene, mpe makama liboso ya bandeko ya lokuta. **27** Solo nasalaki misala makasi mpe ya pasi penza; mbala mingi, nalalaki pongi te, nazangaki bilei ya kolia mpe mayi ya komela, nakilaki bilei, nanyokwamaki na malili, mpe nazangaki bilamba ya kolata. **28** Longola makambo nyonso oyo etikali, mokumba na ngai ya mokolo na mokolo ezalaki: komitungisa na tina na Mangomba nyonso. **29** Nani

oyo alembi, bongo ngai nalemba nzoto te? Nani oyo akweyi na masumu, bongo ngai nayoka motema pasi te? **30** Soki nasengeli komikumisa, nakomikumisa mpo na bolembu na ngai. **31** Nzambe mpe Tata ya Nkolo Yesu, Ye oyo akumisama mpo na seko, ayebi ete nazali kokosa te. **(aiōn g165)** **32** Kati na Damasi, moyangeli ya mokonzi Aretasi apesaki mitindo ete bakengela engumba ya bato ya Damasi mpo ete bakanga ngai. **33** Kasi bakitisaki ngai na nzela ya lidusu kati na mir, kati na kitunga, libanda ya mir; bongo nalongaki kokima ye.

12 Boni, nasengeli komikumisa? Te, ezali na tina te! Kasi tika nayebisa bino makambo oyo namonaki lokola na ndoto, mpe bimoniseli oyo Nkolo alakisaki ngai. **2** Nayebi moto moko kati na Klisto, oyo, wuta mibu zomi na minei, amemamaki kino na likolo ya misato: nayebi te soki ezalaki kati na nzoto na ye to mpe kati na nzoto na ye te, kasi Nzambe ayebi. **3** Nzokande, ezala soki ezalaki kati na nzoto na ye to mpe kati na nzoto na ye te, Nzambe ayebi yango; kasi ngai nayebi kaka ete moto yango **4** amemamaki na paradizo mpe ayokaki maloba oyo moto akoki kolimbola te, makambo oyo moto azali na ndingisa te ya koloba. **5** Nakomikumisa solo na tina na moto ya ndenge wana, kasi na tina na ngai moko te, longola kaka na tina na bolembu na ngai. **6** Nzokande, soki nalingaki komikumisa, nalingaki kozala zoba te, pamba te nalingaki koloba kaka bosolo; kasi naboyi kosala yango, noki te bakopesa ngai lokumu koleka oyo bato bamonaka kati na ngai to koleka sango oyo bayokaka na tina na ngai. **7** Kutu, mpo ete namitondisa na lofundu te na tina na bimoniseli ya kokamwa oyo nazwaki, batiaki ngai nzube moko kati na nzoto, anjelu ya Satana mpo na konyokola ngai. **8** Mpo na yango, nabondelaki Nkolo mbala misato mpo ete nzube yango elongwa

na nzoto na ngai. **9** Kasi azongiselaki ngai: « Ngolu na Ngai
ekoki mpo na yo, pamba te nguya na Ngai ekokisamaka kati na
bolembu. » Mpo na yango, nakomikumisa na esengo nyonso
mpo na bolembu na ngai, mpo ete nguya ya Klisto ezala kati na
ngai. **10** Yango wana, na likambo oyo etali Klisto, ezala kati na
bolembu, na kofingama, na kozanga, na minyoko to mpe na pasi
oyo nakutanaka na yango, nasepelaka na ngai kaka; pamba te
ezali na tango oyo nazalaka na bolembu nde natondaka na
makasi. **11** Tala, nazali koloba lokola moto ya liboma, pamba
te bino nde botindiki ngai kosala bongo. Pamba te ata soki
nazali moto pamba, kasi bantoma oyo bamimonaka minene
baleki ngai ata na eloko moko te. **12** Bilembo oyo elakisaka ete
nazali ntoma emonisamaki kati na bino: molende, bilembo ya
kokamwa mpe bikamwa. **13** Eloko nini penza bino bozwaki te
koleka Mangomba mosusu, longola kaka kozanga komemisa
bino mokumba na ngai? Boye, bolimbisa ngai mpo na mabe
yango! **14** Sik'oyo, nasali mabongisi ya koya kotala bino mpo na
mbala ya misato; mpe nakomemisa bino mokumba na ngai te,
pamba te nazali koluka biloko na bino te, kasi nazali nde koluka
bino moko. Kobomba biloko mpo na baboti ezali likambo ya
bana na bango te, kasi ezali baboti nde basengeli kobomba
biloko mpo na bana na bango. **15** Mpo na ngai, nakopesa biloko
na ngai nyonso na esengo, mpe nakomipesa mobimba mpo
na bino. Soki nalingi bino mingi; boni, bino bokoki kolinga ngai
mingi te? **16** Atako nazalaki mokumba te epai na bino, kasi
bato mosusu bazalaki koloba ete nazali moto ya mayele mabe,
natielaki bino motambo. **17** Boni, kati na bato oyo natindaki epai
na bino, ezali na moko oyo natindaki mpo na kozwa bino biloko
na mayele mabe? **18** Nasengaki na Tito ete aya epai na bino,

mpe natindaki elongo na ye ndeko na biso. Boni, Tito azwaki biloko na bino na mayele mabe? Tozalaki na ye likanisi moko te? Tazalaki kosala na ye ndenge moko te? **19** Bokanisi ete, wuta kala, biso tolukaka komilongisa liboso na bino? Te, balingami na ngai! Ezali liboso ya Nzambe, kati na Klisto, nde tolobaka mpe tosalaka makambo nyonso mpo na kokolisa kondima na bino. **20** Pamba te nazali kobanga ete nakuta bino te na lolenge oyo ngai nazali kolinga ete bozala, tango nakoya epai na bino, mpe ete bino bomona ngai te na lolenge oyo bozali kolinga ete nazala. Nazali kobanga kokuta kati na bino koswana, zuwa, kanda, kowelana, kofingana, kotongana, lofundu mpe mobulu. **21** Solo, nazali kobanga lisusu ete, tango nakoya lisusu epai na bino, Nzambe ayokisa ngai soni liboso na bino, mpe ete nalela mpo na bato ebele oyo basalaki masumu liboso kasi babongwani te na misala na bango ya mbindo, na kindumba mpe na ekobo oyo basalaka.

13 Ekozala mbala na ngai ya misato ya koya epai na bino. Bosolo ya likambo nyonso endimamaka na litatoli ya bato mibale to misato. **2** Nasilaki kokebisa bino tango nayaki epai na bino mpo na mbala ya mibale, mpe, wana nazali nanu mosika na bino, nazali kozongela yango lisusu epai ya bato oyo basalaki masumu liboso mpe epai ya bato nyonso, ete, tango nakoya lisusu, nakoyokela moto ata moko te mawa, **3** lokola bozali kosenga elembo oyo ezali kolakisa ete Klisto alobaka na nzela na ngai; pamba te azali na bolembu te mpo na bino, kasi asalaka na nguya kati na bino. **4** Solo, atako babakaki Ye na ekulusu kati na bolembu, kasi azali na bomoi na nzela ya nguya ya Nzambe. Biso mpe ndenge moko: tozali na bolembu kati na Ye, kasi tokomilakisa bato ya bomoi elongo na Ye na nzela ya

nguya ya Nzambe, na lolenge na biso ya kosala mpo na bolamu na bino. **5** Bomimeka bino moko mpe botala soki bozali kati na kondima; bomitala penza bino moko malamu. Boyebi te ete Yesu-Klisto azali kati na bino? Loba ete bosila kokweya liboso ya komekama. **6** Kasi nazali na elikya: bokoyeba solo ete biso tokweyaki te liboso ya komekama. **7** Sik'oyo, tozali kobondela Nzambe mpo ete bosala mabe ata moko te; ezali te mpo bato bamona ete biso tolonga komekama, kasi mpo ete bino bosala bolamu, mpe biso tomonana lokola bato oyo balonga te. **8** Pamba te tozali na nguya te ya kotelemela solo, kasi tozali kaka na nguya ya kokokisa yango. **9** Tozali na esengo ya kozala na bolembu, kasi bino bozali makasi; mpe tosengaka na Nzambe kati na mabondeli na biso ete bokoma bato ya kokoka. **10** Yango wana, nazali kokomela bino makambo yango nyonso, awa nazali nanu mosika na bino, mpo ete, tango nakoya, bomona ngai te lokola moto ya makambo makasi na lolenge na ngai ya kosalela bokonzi oyo Nkolo apesaki ngai mpo na kolendisa kondima na bino, kasi mpo na kokweyisa yango te. **11** Bandeko na ngai, nasukisi mokanda na ngai na maloba oyo: Bosepelaka! Bolukaka kokoma bato ya kokoka, bolendisanaka bino na bino, bozalaka na likanisi moko, bobikaka bomoi na bino na kimia. Bongo Nzambe ya bolingo mpe ya kimia akozala na bino elongo. **12** Bopesanaka mbote na beze ya bule. **13** Basantu nyonso oyo bazali awa batindeli bino mbote. **14** Tika ete ngolu ya Nkolo Yesu-Klisto, bolingo ya Nzambe mpe lisanga na Molimo Mosantu ezala na bino nyonso!

Bagalatia

1 Ngai Polo, ntoma oyo abengamaki na bato te to na nzela
ya moto te, kasi na Yesu-Klisto mpe na Nzambe Tata oyo
asekwisaki Ye kati na bakufi, **2** mpe bandeko nyonso oyo bazali
elongo na ngai; Epai ya Mangomba ya Galatia: **3** Tika ete ngolu
mpe kimia epesamela bino kowuta na Nzambe, Tata na biso,
mpe na Nkolo Yesu-Klisto! **4** Yesu amipesaki mpo na masumu
na biso mpo ete, kolanda mokano ya Nzambe, Tata na biso,
akangola biso longwa na ekeke oyo ya mabe. **(aiōn g165)** **5** Tika
ete nkembo ezonga epai na Ye libela na libela! Amen! **(aiōn g165)**
6 Nazali kokamwa ete bozali kosundola noki Ye oyo abengaki
bino na nzela ya ngolu ya Klisto mpe bozali kolanda sango
malamu mosusu **7** oyo ezalaka kutu te. Solo, ezali na bato oyo
bazali kotia mobulu kati na bino mpe bazali koluka kobongola
Sango Malamu ya Klisto. **8** Kasi soki moto moko, ezala biso
to Anjelu moko kowuta na Likolo, ateyi bino sango malamu
oyo ekeseni na Sango Malamu oyo biso toteyaki bino, wana
tika ete Nzambe alakela ye mabe! **9** Ndenge tolobaki yango
liboso, mpe nazali lisusu koloba yango sik'oyo: soki moto moko
ateyi bino sango malamu oyo ekeseni na Sango Malamu oyo
boyambaki, wana tika ete Nzambe alakela ye mabe! **10** Bozali
sik'oyo kokanisa nini na likambo oyo: nazali koluka kosepelisa
bato to nazali koluka kosepelisa Nzambe? Boni, nazali koluka
kosepelisa bato? Soki nazalaki nanu koluka kosepelisa bato,
nalingaki kozala mosali ya Klisto te. **11** Bandeko na ngai, nalingi
boyeba malamu ete Sango Malamu oyo nateyaki bino ezalaki
mbuma ya makanisi ya bomoto te. **12** Nazwaki yango na moto
moko te, nayekolaki yango mpe te; kasi ezali Yesu-Klisto nde
alakisaki ngai yango na nzela ya emoniseli. **13** Solo, boyokaki

sango ya bizaleli na ngai ya kala tango nazalaki nanu mondimi kati na lingomba ya Bayuda; boyebi mpe ndenge nini nazalaki konyokola Lingomba ya Nzambe mpo na kopanza yango. **14** Kati na lingomba ya Bayuda, nazalaki komata koleka Bayuda ebele ya ekeke na ngai, oyo tozalaki na bango mibu moko ya mbotama; nalekaki bango kutu na bolingo eleka ndelo mpo na bokoko ya batata na ngai. **15** Kasi tango Nzambe oyo aponaki ngai wuta na libumu ya mama na ngai mpe abengaki ngai na nzela ya ngolu na Ye, asepelaki **16** kotalisa ngai Mwana na Ye na nzela ya emoniseli mpo ete nakoka kosakola Ye kati na Bapagano, natunaki na mbala moko toli epai ya moto ata moko te. **17** Nakendeki kutu na Yelusalemi te mpo na kokutana na bato oyo bakomaki bantoma liboso na ngai, kasi nakendeki nde na Arabi. Sima na yango, nazongaki na Damasi. **18** Ezali sima na mibu misato nde nakendeki na Yelusalemi mpo na koyeba Petelo, mpe navandaki epai na ye mikolo zomi na mitano. **19** Natikalaki komona ntoma mosusu te, longola kaka Jake, ndeko ya Nkolo. **20** Nzambe azali Motatoli na ngai ete makambo oyo nazali kokomela bino ezali ya lokuta te. **21** Sima na yango, nakendeki na bituka ya Siri mpe ya Silisi. **22** Kasi Baklisto ya Mangomba ya Yuda bayebaki ngai te, **23** bayokaki kaka sango: « Moto oyo azalaki konyokola biso na kala akomi sik'oyo koteya kondima oyo azalaki koluka kobebisa. » **24** Mpe bazalaki kokumisa Nzambe na tina na ngai.

2 Sima na mibu zomi na minei, nazongaki lisusu na Yelusalemi elongo na Barnabasi; namemaki mpe Tito. **2** Nakendeki kuna mpo na kotosa emoniseli oyo nazwaki. Natalisaki na bakambi Sango Malamu oyo nateyaka kati na Bapagano, na esika oyo tozalaki kaka biso moko mpo nalingaki ete mosala oyo nazalaki

kosala mpe oyo nasilaki kosala ezwama na motuya. **3** Nzokande, ezala Tito oyo azalaki elongo na ngai, batindaki ye kutu te na makasi ete akatisa ngenga, atako azalaki Mogreki. **4** Esalemaki bongo likolo ya bandeko ya lokuta oyo basilaki kokota kati na biso na mayele mabe mpo na kolandela bonsomi oyo tozali na yango kati na Yesu-Klisto mpe mpo na koluka kokomisa biso bawumbu. **5** Kasi totikelaki bango ata tango te mpo ete bosolo ya Sango Malamu etikala mpo na bino. **6** Bato oyo bazalaki bakambi babakisaki ata eloko moko te na mateya na ngai; lokumu nyonso oyo bazalaki na yango ezalaki na motuya moko te epai na ngai, pamba te Nzambe aponaka bilongi te. **7** Kutu, bamonaki penza ete Nzambe apesaki ngai mokumba ya koteya Sango Malamu epai ya bato oyo bakatama ngenga te, ndenge apesaki na Petelo mokumba ya koteya Sango Malamu epai ya Bayuda. **8** Pamba te Nzambe oyo asalaki kati na Petelo mpo ete azala ntoma ya bato oyo bakatama ngenga asalaki mpe kati na ngai lokola mpo ete nazala ntoma ya Bapagano. **9** Boye Jake, Petelo mpe Yoane oyo bazalaki makonzi ya Lingomba bandimaki ngolu oyo Nzambe apesaki ngai. Yango wana basanganaki elongo na ngai mpe Barnabasi mpo na kolakisa ete tokomi moko; mpe toyokanaki ete biso tokende epai ya Bapagano, mpe bango bakende epai ya bato oyo bakatama ngenga. **10** Basengaki na biso kaka ete tokoba kokanisa babola. Mpe nasalaki nyonso mpo na kokokisa mokumba yango. **11** Tango Petelo ayaki na Antioshe, natelemelaki ye makasi mpo ete azalaki kati na libunga. **12** Pamba te liboso ete bato oyo bawutaki epai ya Jake bakoma, Petelo azalaki kolia mesa moko elongo na Bapagano; kasi sima na bango kokoma, akomaki kobenda nzoto mpe akabwanaki na Bapagano yango mpo ete

azalaki kobanga Bayuda. **13** Bayuda mosusu basanganaki na ye
kati na lokuta na ye kino Barnabasi mpe akotaki na lokuta na
bango. **14** Kasi tango ngai namonaki ete bazali kotambola te na
bomoi ya sembo kolanda bosolo ya Sango Malamu, nalobaki na
Petelo na miso ya bango nyonso: « Ozali Moyuda, kasi ozali
kobika bomoi na yo lokola Mopagano! Ndenge nini ozali kosenga
na makasi ete Bapagano batambola lokola Bayuda? **15** Biso
tobotama Bayuda, tozali Bapagano te oyo bazali basumuki. **16**
Toyebi ete moto akoki kokoma sembo te na nzela ya kotosa
maloba ya Mobeko, kasi kaka na nzela ya kondima kati na
Yesu-Klisto. Yango wana biso mpe tondimelaki Yesu-Klisto mpo
ete tokoma sembo na nzela ya kondima kati na Klisto, kasi na
nzela te ya kotosa maloba ya Mobeko, pamba te moto moko te
akoki kokoma sembo na nzela ya kotosa maloba ya mibeko.
17 Kasi soki, wana tozali koluka kokoma sembo kati na Klisto,
emonani lisusu ete biso moko Bayuda tozali mpe basumuki
lokola Bapagano, boni, elingi koloba ete Klisto azali kotombola
masumu? Ata moke te! **18** Soki ngai natomboli lisusu biloko
oyo nasilaki kobebisa, wana nazali penza mobuki mibeko. **19**
Pamba te, na nzela ya Mobeko, ngai nasilaki kokufa na oyo etali
Mobeko mpo ete nakoka kobika bomoi na ngai mpo na Nzambe.
Nabakamaki na ekulusu elongo na Klisto; **20** boye ezali lisusu
ngai te moto nazali kobika, kasi ezali Klisto nde azali kobika kati
na ngai. Bomoi oyo nazali kobika sik'oyo kati na nzoto na ngai
lokola moto, nazali kobika yango na nzela ya kondima kati na
Mwana na Nzambe, oyo alingaki ngai mpe amikabaki mpo na
ngai. **21** Nazali kolongola te ngolu ya Nzambe, pamba te soki
ezali na nzela ya kotosa Mobeko nde bato bakomaka sembo,
wana Klisto akufaki mpo na pamba. »

3 Oh bato ya Galatia, bozali penza babolole! Nani aloki bino?
Balimbolelaki bino polele ndenge nini babakaki Yesu-Klisto na
ekulusu. **2** Nalingi kotuna bino motuna moko kaka: « Bozwaki
Molimo mpo botosaki Mobeko to mpo boyambaki na kondima
Sango Malamu oyo boyokaki? » **3** Ndenge nini bokoki kokoma
babolole boye? Ndenge nini bino oyo bobandaki na Molimo
bozali sik'oyo kosukisa na mosuni? **4** Boni, bomonaki kaka pasi
ya pamba, soki penza ezalaki mpe mpo na pamba? **5** Boni, ezali
mpo botosaki Mobeko nde Nzambe apesi bino Molimo na Ye
mpe azali kosala bikamwa kati na bino to ezali mpo boyambaki
na kondima Sango Malamu oyo boyokaki? **6** Abrayami azalaki
na kondima epai ya Nzambe; mpe mpo na kondima na ye,
Nzambe akomisaki ye moto ya sembo. **7** Boye, boyeba malamu
ete ezali kaka bato oyo bazali na kondima kati na Nzambe
nde bazali bana ya Abrayami. **8** Makomi esilaki kobongisa ete
Nzambe akokomisa Bapagano sembo na nzela ya kondima, mpe
etatolaki Sango Malamu oyo epai ya Abrayami: « Bato ya bikolo
nyonso bakopambolama mpo na yo. » **9** Boye, bato oyo bazali
na kondima bazali ya kopambolama elongo na Abrayami, moto
na kondima. **10** Pamba te bato nyonso oyo batiaka elikya na
botosi na bango liboso ya Mobeko bazali na se ya elakeli mabe,
kolanda ndenge ekomama: « Alakelama mabe, moto nyonso oyo
akobaka te kotosa makambo nyonso oyo ekomama kati na buku
ya Mobeko. » **11** Solo, moto moko te akoki kokoma sembo na
miso ya Nzambe na nzela ya Mobeko, pamba te moto ya sembo
akobika na nzela ya kondima. **12** Nzokande, Mobeko ewuti na
kondima te, pamba te ekomama: « Moto oyo akosalela yango
akobika bomoi na ye na nzela na yango. » **13** Klisto akangolaki
biso na bilakeli mabe ya Mobeko, pamba te akomaki elakeli

mabe na esika na biso. Ekomama: « Alakelama mabe, moto nyonso oyo badiembiki na nzete. » **14** Asalaki bongo mpo ete, kati na Klisto Yesu, Bapagano bazwa mapamboli ya Abrayami, mpe mpo ete biso tozwa, na nzela ya kondima, Molimo oyo Nzambe alakaki. **15** Bandeko na ngai, tozwa nanu ndakisa moko kati na bomoi na biso ya mokolo na mokolo: Soki moto atiki maloba na ye ya suka kati na mokanda, moko te akoki kolongola to kobakisa eloko kati na makambo oyo esili kokomama. **16** Nzokande, Nzambe apesaki bilaka na Ye epai ya Abrayami mpe epai ya mokitani na ye. Makomi elobi te « Epai ya bakitani » lokola nde ezalaki likambo ya bato ebele, kasi elobi « Epai ya mokitani na yo » mpo na kolakisa ete etali moto se moko kaka, ye nde Klisto. **17** Nalobi boye: « Mobeko oyo eyaki sima na mibu nkama minei na tuku misato ezali na makoki te ya koboma boyokani oyo Nzambe asala wuta kala elongo na Abrayami; soki te, elaka ekomi eloko pamba. » **18** Pamba te soki libula ezwami na nzela ya Mobeko, wana elaka ezali lisusu na esika te. Nzokande ezali penza na nzela ya elaka nde Nzambe atalisaki ngolu na Ye epai ya Abrayami. **19** Bongo mpo na nini Mobeko? Mobeko ebakisamaki mpo na kobimisa polele bozangi botosi ya bato, kino na boyei ya Mokitani epai ya nani Nzambe apesaki elaka. Mobeko yango epesamaki na nzela ya ba-anjelu, mpe mokumba na yango epesamaki na maboko ya moyokanisi. **20** Nzokande soki ezalaki na moyokanisi, elingi koloba ete ezalaki mpe na masanga ebele ya koyokanisa. Kasi mpo na oyo etali elaka, Nzambe azali kaka Ye moko. **21** Boni, Mobeko eyaki mpo na kotelemela bilaka ya Nzambe? Ata moke te! Soki mobeko moko epesamaki, mobeko oyo ezali na makoki ya kopesa bato bomoi, bato balingaki penza kokoma sembo na nzela ya

mobeko yango. **22** Kasi tala makambo oyo Makomi eloba: Mokili
mobimba ezali na se ya bokonzi ya lisumu mpo ete elaka ya
Nzambe ekokisama epai ya bandimi na nzela ya kondima na
bango kati na Yesu-Klisto. **23** Liboso ete kondima eya, tozalaki
na se ya bokonzi ya Mobeko, tozalaki ya kokangama mpo na
kozela kondima oyo esengelaki komonisama. **24** Boye Mobeko
ezalaki lokola mokengeli, ezalaki na mokumba ya komema biso
epai ya Klisto mpo ete tokoma sembo na nzela ya kondima.
25 Lokola sik'oyo kondima eyei, tozali lisusu na se ya bokonzi
ya Mobeko te. **26** Boye bino nyonso bozali bana na Nzambe
na nzela ya kondima kati na Yesu-Klisto; **27** pamba te bino
nyonso oyo bozwaki libatisi kati na Klisto bolataki nde Klisto. **28**
Bokeseni ezali lisusu te kati na Bayuda mpe Bagreki, kati na
bawumbu mpe bansomi, kati na mibali mpe basi; pamba te bino
nyonso bozali se moto moko kati na Yesu-Klisto. **29** Mpe soki
bozali ya Klisto, bozali mpe bokitani ya Abrayami, bakitani ya
libula kolanda elaka oyo Nzambe apesaki na Abrayami.

4 Tala ndimbola ya makambo oyo nazali koloba: soki mokitani
ya libula azali nanu mwana moke, akeseni te na mowumbu,
atako ye nde azali nkolo ya biloko nyonso. **2** Akozala na se
ya bokonzi ya babokoli mpe ya babateli bomengo kino tango
akokokisa mibu oyo tata na ye akataki. **3** Ezali mpe ndenge
moko mpo na biso: wana tozalaki nanu bana mike, tozalaki
bawumbu ya makambo oyo etambolisaka mokili. **4** Kasi tango
ngonga oyo Nzambe akataki ekokaki, atindaki Mwana na Ye,
oyo abotamaki na mwasi mpe na se ya bokonzi ya Mobeko, **5**
mpo na kosikola bato oyo bazali na se ya bokonzi ya Mobeko,
mpe mpo na kopesa biso makoki ya kokoma bana na Nzambe.
6 Mpe mpo ete bozali penza bana, Nzambe atindaki Molimo ya

Mwana na Ye kati na mitema na biso, Molimo oyo agangaka: « Aba, » elingi koloba: « Tata! » **7** Boye, ozali lisusu mowumbu te, kasi mwana. Mpe mpo ete ozali mwana, Nzambe okomisi yo mokitani ya libula na Ye. **8** Wuta kala, wana boyebaki nanu Nzambe te, bozalaki bawumbu ya banzambe oyo, na bosolo, bazali penza banzambe te. **9** Kasi awa boyebi sik'oyo Nzambe to lokola sik'oyo Nzambe ayebi bino, ndenge nini bozongeli lisusu makambo oyo etambolisaka mokili, makambo oyo ezanga nguya mpe tina? Bolingi lisusu komizongisa na se ya bowumbu na yango? **10** Bozali kotosa mikolo, basanza, bileko mpe mibu! **11** Ah! Nazali penza kobanga ete pasi oyo namiyokisaki mpo na bino ekende pamba. **12** Nabondeli bino bandeko na ngai: Bozala lokola ngai, pamba te ngai mpe namikomisaki lokola bino. Bosalaki ngai mabe moko te. **13** Boyebi malamu ete ezali bokono na ngai nde epesaki ngai libaku ya koteya bino Sango Malamu mpo na mbala ya liboso. **14** Atako bongo, botiolaki ngai te mpe boboyaki ngai te mpo na bokono na ngai; nzokande, boyambaki ngai lokola Anjelu na Nzambe, lokola Yesu-Klisto Ye moko. **15** Esengo na bino ekeyi wapi? Nakoki ata kopesa litatoli oyo na tina na bino: Soki ekokaki kosalema, bolingaki ata kolongola miso na bino mpo na kopesa ngai yango. **16** Boni, nakomi sik'oyo monguna na bino mpo ete nazali koloba na bino solo? **17** Bato wana balingi bino makasi, kasi makanisi na bango ezali ya malamu te; bazali na posa ya kokabola bino na ngai mpo ete bokangama na bango. **18** Ezali malamu kozalaka tango nyonso na bolingo eleka ndelo mpo na likambo ya malamu, kasi ezala kaka te tango nazali elongo na bino. **19** Bana na ngai, lokola mwasi oyo azali na pasi ya kobota, nazali lisusu koyoka pasi mpo na bino, kino tango Klisto akosalema kati

na bino. **20** Nazali na posa makasi ya kozala sik'oyo elongo na bino mpe koloba na bino na lolenge mosusu, pamba te nayebi lisusu te eloko ya kosala mpo na bino! **21** Bino oyo bolingi kozala na se ya bokonzi ya Mobeko, boyebisa ngai nanu, bososolaka na bino te makambo oyo Mobeko elobaka? **22** Ekomama kati na yango ete Abrayami azalaki na bana mibali mibale: mwasi mowumbu abotelaki ye mwana moko, mpe mwasi nsomi abotelaki ye mwana moko. **23** Mwana oyo mwasi mowumbu abotelaki Abrayami abotamaki na lolenge ya bomoto, kasi mwana oyo mwasi nsomi abotelaki ye abotamaki kolanda elaka ya Nzambe. **24** Makambo oyo epesami lokola ndakisa: Basi oyo mibale bazali kotalisa boyokani mibale. Moko ewutaki na ngomba Sinai mpe ebotaki bawumbu; yango nde Agari azali kotalisa. **25** Agari azali ngomba Sinai kati na Arabi, akokani na Yelusalemi ya sik'oyo, pamba te ezali kati na bowumbu elongo na bana na yango. **26** Kasi Yelusalemi ya Likolo ezali nsomi, mpe yango nde ezali mama na biso; **27** pamba te ekomama: « Sepela, mwasi ekomba, yo oyo obotaka te! Sepela makasi mpe ganga na esengo, yo mwasi oyo oyoki nanu pasi ya kobota te! Pamba te bana ya mwasi oyo asundolama bakozala ebele koleka bana ya mwasi oyo azali na mobali. » **28** Nzokande bino bandeko na ngai, bozali bana ya elaka, lokola Izaki. **29** Kasi ndenge kaka mwana mobali oyo abotamaki na lolenge ya bomoto azalaki na kala konyokola mwana mobali oyo abotamaki na nzela ya nguya ya Molimo, ndenge wana mpe ezali kosalema sik'oyo. **30** Nzokande Makomi ezali koloba nini? « Bengana mwasi mowumbu elongo na mwana na ye ya mobali, pamba te mwana ya mwasi mowumbu akoki te kokabola libula elongo na mwana mobali ya mwasi nsomi. » **31** Yango wana bandeko

na ngai, biso tozali bana ya mwasi mowumbu te, kasi bana ya mwasi nsomi.

5 Ezali mpo ete tozala bansomi nde Klisto akangolaki biso. Yango wana, botelema ngwi mpe bozonga lisusu na bowumbu te. **2** Ngai Polo, nazali koloba na bino ete soki bokatisi ngenga, Klisto akozala lisusu na tina te epai na bino. **3** Nazali koyebisa lisusu na moto nyonso oyo akatisi ye moko ngenga ete asengeli kotosa makambo nyonso oyo Mobeko etindaka. **4** Bino oyo bolukaka kokoma sembo na nzela ya kotosa mibeko, bozali ya kokabwana na Klisto, bozali lisusu na se ya ngolu ya Nzambe te. **5** Kasi biso, na lisungi ya Molimo, tozali kozela na elikya kokoma sembo na nzela ya kondima. **6** Pamba te, kati na Yesu-Klisto, likambo ya tina ezali: kozala na kondima oyo esalaka na nzela ya bolingo; ezali te: kokatama ngenga to kokatama ngenga te. **7** Bozalaki kopota mbangu malamu! Bongo nani apengwisi bino mpo ete botika kotosa bosolo? **8** Likanisi ya boye ewuti te epai ya Ye oyo abengaki bino. **9** Mwa levire moke evimbisaka potopoto nyonso ya mapa. **10** Ngai nandimisami mpo na bino kati na Nkolo ete bokotikala kozala na makanisi mosusu te; mpe ete moto oyo azali kotia mobulu kati na makanisi na bino akozwa etumbu, ezala ata nani. **11** Bandeko na ngai, soki nazalaki nanu koteya tina ya kokatisa ngenga, mpo na nini nanyokolama lisusu? Soki ezali bongo, mateya ya ekulusu elingaki lisusu kobetisa bato mabaku te. **12** Boye tika ete bato oyo bazali kotia mobulu kati na bino bamilongola ata banzoto ya mibali! **13** Bandeko na ngai, Nzambe abenga bino mpo ete bozala bansomi. Kasi tika ete bonsomi yango ekoma te mpo na bino libaku malamu ya kotambola kolanda baposa ya nzoto. Nzokande, na nzela ya bolingo, bosunganaka bino na bino.

14 Pamba te Mobeko nyonso ekokisami kati na liloba kaka moko: « Linga moninga na yo ndenge yo moko omilingaka. » **15** Soki bozali kotukana mpe kozokisana, bosala keba ete bobomana te bino na bino. **16** Boye, tala makambo oyo nazali koloba na bino: Botambola kolanda baposa ya Molimo, mpe bokokokisa te baposa ya bomoto na bino. **17** Pamba te baposa ya bomoto ebundisaka baposa ya Molimo, mpe baposa ya Molimo ebundisaka baposa ya bomoto. Nyonso mibale ebundisanaka mpo ete bolonga te kosala makambo oyo bolingi kosala. **18** Kasi soki Molimo atambolisi bino, bokozala na se ya bokonzi ya Mobeko te. **19** Tala misala ya bomoto: kindumba, misala ya bosoto, pite, **20** kosambela bikeko, kindoki, koyinana, koswana, zuwa, kanda, bombanda, bokabwani, koboyana, **21** likunya, milangwa, lokoso ya kolia, mpe makambo mosusu ya lolenge oyo. Nazali komiyebisela bino, ndenge nasalaki liboso: bato oyo basalaka makambo ya lolenge oyo bakokota te na Bokonzi ya Nzambe. **22** Kasi mbuma ya Molimo ezali: bolingo, esengo, kimia, kokanga motema, bondeko, kosala bolamu, kondima, **23** boboto mpe komikanga. Mibeko epekisaka te makambo ya lolenge oyo. **24** Bato oyo bazali kati na Yesu-Klisto babaka na ekulusu bomoto na bango elongo na baposa mpe bilulela na yango. **25** Lokola tozali kobika bomoi na biso na nzela ya Molimo, totambola mpe na lisungi ya Molimo. **26** Tozala bato ya lolendo te, totumbolana te mpe toyokelana zuwa te.

6 Bandeko na ngai, soki bokuti moto azali kosala mabe songolo, bino oyo bozali kotambola kolanda Molimo ya Nzambe bozongisa ye na nzela, na boboto nyonso. Kasi sala keba ete yo mpe omekama te. **2** Bomemisana mikumba bino na bino; ezali na nzela wana nde bokokokisa mobeko ya Klisto. **3** Soki moto

songolo akanisi ete azali moto monene, nzokande azali kaka moto pamba, azali komikosa ye moko. **4** Tika ete moko na moko atala malamu misala na ye! Soki akoki komikumisa mpo na yango, akomikumisa mpo na ye moko kaka, kasi mpo na bato mosusu te; **5** pamba te moto na moto akosamba mpo na misala na ye moko. **6** Tika ete moto oyo bazali koteya Liloba apesa ndambo ya biloko na ye nyonso epai ya moteyi na ye. **7** Bomikosa te: Nzambe amitikaka te ete batiola Ye. Oyo moto alonaka, yango nde abukaka. **8** Moto oyo alonaka mpo na kosepelisa baposa ya bomoto na ye akobuka libebi, moto oyo alonaka mpo na kosepelisa Molimo akobuka bomoi ya seko. **(aiōnios g166)** **9** Tosalaka bolamu; tolembisa nzoto na biso te mpo na yango, pamba te tokobuka mbuma na tango oyo esengeli soki toyiki mpiko. **10** Boye, lokola tozali nanu na tango, tosalaka bolamu mpo na bato nyonso, mpe mingi-mingi mpo na libota ya bandimi. **11** Botala ndenge nakomeli bino na makomi ya minene! Nasaleli loboko na ngai moko mpo na kokoma yango. **12** Bato oyo balingaka koyebana na miso ya bato batindaka bino na makasi kokatisa ngenga, mpo ete banyokola bango te mpo na ekulusu ya Klisto. **13** Pamba te bango moko bato oyo bakatisaka ngenga batosaka Mobeko te, kasi balingi kaka ete bokatisa ngenga mpo ete bamikumisa na tina na bomoto na bino. **14** Mpo na ngai, nakomikumisa na eloko mosusu te, longola kaka na ekulusu ya Yesu-Klisto, Nkolo na biso, pamba te ezali na nzela ya ekulusu yango nde mokili ebakamaki mpo na ngai, mpe ngai nabakamaki mpo na mokili. **15** Ezali te kokatama ngenga to kokatama ngenga te nde ezali na tina; likambo ya tina ezali: kokoma ekelamu ya sika. **16** Tika ete kimia mpe mawa ya Nzambe epesamela bato nyonso oyo bakobanda kotambola

kolanda mobeko oyo, mpe epesamela Isalaele ya Nzambe! **17** Kobanda lelo, tika ete moto moko te apesa ngai lisusu pasi na motema, pamba te nazali komema bilembo ya bapota ya Yesu kati na nzoto na ngai. **18** Bandeko na ngai, tika ete ngolu ya Yesu-Klisto, Nkolo na biso, ezala elongo na molimo na bino! Amen!

Ba-Efeso

1 Polo, ntoma ya Yesu-Klisto, kolanda mokano ya Nzambe;
Epai ya basantu mpe bandimi ya Yesu-Klisto, oyo bazali kati na
Efeso: **2** Tika ete ngolu mpe kimia epesamela bino kowuta na
Nzambe, Tata na biso, mpe na Nkolo Yesu-Klisto! **3** Tika ete
lokumu epesamela Nzambe mpe Tata ya Yesu-Klisto, Nkolo na
biso, oyo apesi biso kati na bisika ya Likolo, mapamboli nyonso
ya Molimo kati na Klisto. **4** Pamba te, kati na Klisto, apona biso
liboso ete akela mokili, mpo ete tozala bato ya bule mpe bazanga
pamela na miso na Ye. Kati na bolingo na Ye, **5** abongisa biso
wuta kala mpo ete tozwa makoki ya kokoma bana na Ye na
nzela ya Yesu-Klisto, kolanda bolamu mpe mokano na Ye moko,
6 mpo ete tosanzola nkembo ya ngolu na Ye, oyo akabeli biso
kati na Molingami na Ye. **7** Kati na Klisto, tozwi lisiko na nzela ya
makila na Ye, mpe bolimbisi ya masumu, kolanda bomengo ya
ngolu ya Nzambe **8** oyo akabolelaki biso yango na bofuluki, na
kopesa biso bwanya mpe bososoli nyonso, **9** mpe na kolakisa
biso mabombami ya mokano na Ye, mabombami oyo abongisa
kati na Klisto kolanda bolamu na Ye, **10** mpo na kokokisa yango
na tango ya suka: kosangisa kati na Klisto bikelamu nyonso
oyo ezali kati na Likolo mpe oyo ezali na mabele. **11** Kati na
Klisto, Nzambe aponaki biso lisusu mpo ete tokitana na libula na
biso, kolanda mabongisi ya Ye oyo akokisaka nyonso, kolanda
makanisi ya mokano na Ye, **12** mpo ete tosanzola nkembo na
Ye, biso ba-oyo tozalaki bato ya liboso mpo na kotia elikya na
biso kati na Klisto. **13** Bino mpe, sima na bino koyoka Liloba ya
solo, Sango Malamu ya lobiko na bino, bondimelaki Klisto; mpe
Nzambe apesaki bino Molimo Mosantu oyo alakaki mpe, na
nzela ya Molimo yango, abetaki bino kashe **14** lokola ndanga

ya libula na biso kino basikolami na Ye bakangolama mpo na kosanzola nkembo na Ye. **15** Yango wana, wuta tango nayokaki sango ya kondima na bino kati na Nkolo Yesu mpe bolingo na bino mpo na basantu nyonso, **16** nazongisaka tango nyonso matondi epai ya Nzambe mpo na bino, nakanisaka bino na mabondeli na ngai **17** mpe nasengaka ete Nzambe ya Yesu-Klisto, Nkolo na biso, Tata ya nkembo, apesa bino Molimo ya bwanya mpe ya emoniseli mpo ete bokoka koyeba Ye malamu. **18** Nasambelaka ete angengisa miso ya mitema na bino mpo ete bokoka kososola elikya oyo ezali kati na kobengama na bino, bomengo ya nkembo ya libula na Ye, oyo akopesa bino elongo na basantu, **19** mpe monene makasi ya nguya na Ye mpo na biso oyo tozali na kondima. Abimisaki nguya yango na makasi na yango nyonso **20** mpe asalelaki yango kati na Klisto tango asekwisaki Ye kati na bakufi mpe avandisaki Ye na ngambo ya loboko na Ye ya mobali kati na Likolo, **21** na likolo ya milimo nyonso, ya bokonzi nyonso, ya nguya nyonso, ya bokasi nyonso, mpe ya kombo nyonso oyo bato bakoki kotanga, na tango oyo kaka te kasi mpe na tango oyo ekoya. **(aiōn g165)** **22** Nzambe atia nyonso na se ya matambe ya Yesu mpe apona Yesu mpo ete akonza nyonso lokola Mokonzi ya Lingomba **23** oyo ezali nzoto na Ye. Nzambe oyo atondisaka nyonso kati na bato nyonso amimonisaka kati na Yesu, na mobimba ya bonzambe na Ye.

2 Bozalaki bakufi mpo na mabe mpe masumu na bino, **2** oyo bozalaki kosala na kala mpo na kobika bomoi na bino tango bozalaki kotambola kolanda baposa ya mokili oyo, mpe tango bozalaki kolanda mokonzi ya milimo mabe, molimo oyo ezali kosala sik'oyo kati na bato oyo bazangi botosi epai ya Nzambe. **(aiōn g165)** **3** Biso nyonso mpe, na kala, tozalaki elongo na

bango, tozalaki kotambola kolanda baposa na biso ya nzoto, tozalaki kokokisa nyonso oyo nzoto mpe makanisi na biso ezalaki kotinda biso kosala. Lokola bato mosusu, kanda ya Nzambe esengelaki kokweyela biso mpo na mabe ya bomoto na biso. **4** Kasi mpo ete Nzambe atondi na mawa mpe alingaki biso na bolingo monene, **5** atako tozalaki bakufi mpo na masumu na biso, akomisaki biso bato ya bomoi elongo na Klisto. Bobikisami nde na ngolu… **6** Kati na Yesu-Klisto, Nzambe asekwisaki biso elongo na Klisto mpe avandisaki biso elongo na Ye na bisika ya Likolo **7** mpo na kotalisa na bato ya bikeke oyo esengeli koya na sima, bomengo monene ya ngolu na Ye, oyo alakisaki kati na Yesu-Klisto na nzela ya boboto na Ye epai na biso. **(aiōn g165)** **8** Pamba te bobikisami nde na ngolu, na nzela ya kondima—mpe yango ewuti na bino te, kasi ezali nde likabo kowuta na Nzambe— **9** ezali na nzela ya misala na bino te mpo ete moko te akoka komikumisa. **10** Solo, tozali mbuma ya mosala ya Nzambe: Akelaki biso kati na Yesu-Klisto mpo ete tosala misala ya malamu oyo Nzambe abongisa wuta kala mpo ete tokokisa yango. **11** Yango wana, bobosanaka te ete na kala, bozalaki Bapagano kolanda mbotama na bino; mpe bato oyo bamibengaka « bato bakatama ngenga » bazalaki kobenga bino « bato bakatama ngenga te, » atako bazalaki bato bakatama ngenga kati na banzoto na bango na nzela ya mosala ya maboko ya bato. **12** Bobosanaka mpe te ete na tango wana, bozalaki ya kokabwana na Klisto, bozangaki makoki ya bana mboka kati na Isalaele, bozalaki bapaya liboso ya boyokani oyo Nzambe alakaki, bozalaki bato bazanga elikya mpe bazanga Nzambe kati na mokili. **13** Kasi sik'oyo, kati na Yesu-Klisto, bino oyo na kala bozalaki mosika, bokomi pene na nzela ya mbeka ya makila ya

Klisto. **14** Solo, azali Ye moko kimia na biso: atiaki bomoko kati
na Bayuda mpe bato ya bikolo ya bapaya, akweyisaki mir ya
bonguna oyo ezalaki kokabola bango, **15** alongolaki Mobeko
elongo na mitindo mpe malako na yango mpo na kokela, kati na
Ye moko, moto ya sika na nzela ya Bayuda mpe bato ya bikolo
ya bapaya, na kotia kimia, **16** mpe mpo na koyokanisa, kati na
nzoto se moko, masanga nyonso mibale elongo na Nzambe na
nzela ya ekulusu oyo abomaki na yango bonguna oyo ezalaki
kati na bango. **17** Ayaki mpe ateyaki kimia epai na bino oyo
bozalaki mosika, mpe kimia epai na bato oyo bazalaki pene. **18**
Pamba te na nzela na Ye, biso mpe bango tokotaka epai ya Tata
kati na Molimo moko. **19** Boye bozali lisusu te bapaya to baleki
nzela, kasi bozali nde bankolo mboka elongo na basantu, bozali
mpe bato ya libota ya Nzambe. **20** Nzambe akotisi bino kati
na ndako oyo moboko na yango ezali bantoma mpe basakoli,
mpe Ye moko Yesu-Klisto azali libanga na yango ya motuya
mpo na kosimba ndako mobimba. **21** Kati na Yesu-Klisto, ndako
mobimba esangani malamu mpe ezali kokola mpo ete ekoma
Tempelo ya bule kati na Nkolo. **22** Mpe kati na Ye, bino mpe
bozali kotongama lisanga mpo ete bokoma Ndako oyo Nzambe
avandaka kati na yango na nzela ya Molimo na Ye.

3 Yango wana, ngai Polo, mokangami na boloko mpo ete nazali
mosali ya Yesu-Klisto mpo na bolamu na bino Bapagano— **2**
Solo, boyokaki ete Nzambe apesaki ngai mosala ya ngolu na Ye
mpo na bino **3** mpe ayebisaki ngai mabombami na nzela ya
emoniseli, ndenge nasili kokomela bino na mwa maloba. **4** Tango
bokotanga maloba yango, bokokoka kososola mayele na ngai
kati na mabombami yango oyo etali Klisto. **5** Molimo ayebisaki
mabombami yango te na bato ya bikeke ya kala, ndenge alakisi

yango sik’oyo na bantoma mpe basakoli ya Nzambe oyo bazali bule. **6** Mabombami yango ezali boye: Kati na Yesu-Klisto, na nzela ya Sango Malamu, Bapagano bazali bakitani ya libula elongo na Isalaele, biteni ya nzoto moko, mpe basangani elongo kati na elaka moko. **7** Kolanda ngolu oyo Nzambe apesaki ngai lokola likabo na nzela ya nguya na Ye, nakoma mosali ya Sango Malamu. **8** Atako nazali moto ya suka kati na basantu nyonso, kasi Nzambe apesa ngai ngolu ya kosakola epai ya Bapagano bomengo monene ya Klisto; **9** apesa ngai mpe ngolu ya kosunga bato nyonso mpo ete basosola ndenge nini Nzambe akokisaka mabombami oyo ezalaki wuta kala ya kobombama kati na Ye, Mokeli na nyonso, **(aiōn g165)** **10** na tina ete bakonzi ya milimo mpe banguya kati na mboka ya milimo eyeba sik’oyo, na nzela ya Lingomba, bwanya ya Nzambe oyo emonisamaka na lolenge ebele, **11** kolanda mabongisi oyo asala wuta kala mpe akokisa kati na Yesu-Klisto, Nkolo na biso. **(aiōn g165)** **12** Kati na Yesu-Klisto mpe na nzela ya kondima na biso kati na Ye, tozali na elikya ya kopusana na bonsomi nyonso pene ya Nzambe. **13** Lisusu, nazali kosenga na bino ete bobungisa mpiko na bino te likolo ya pasi oyo ngai nazali komona mpo na bino, pamba te ezali nde nkembo na bino. **14** Yango wana nafukamaka liboso ya Tata **15** oyo apesaka bomoi na mabota nyonso kati na Likolo mpe awa na mabele, **16** mpo na kobondela ete alendisa bino na nguya, mpo na bolamu ya bomoto na bino ya kati, na nzela ya Molimo na Ye kolanda bomengo ya nkembo na Ye, **17** mpo ete Klisto avanda kati na mitema na bino na nzela ya kondima. Nabondelaka mpe mpo ete bozwa misisa mpe bolenda kati na bolingo, **18** mpo ete bozwa nguya ya kososola elongo na basantu nyonso monene, molayi, mokuse mpe bozindo ya

bolingo ya Klisto, **19** mpe mpo ete bozwa nguya ya koyeba bolingo yango ya Klisto, oyo eleki boyebi nyonso, na tina ete botondisama kino na bofuluki nyonso ya Nzambe. **20** Epai na Ye oyo azali na makoki ya kosala koleka nyonso oyo tokoki kosenga to kokanisa, kolanda nguya na Ye, oyo esalaka kati na biso, **21** tika ete nkembo ezala ya Ye kati na Lingomba mpe kati na Yesu-Klisto, mpo na bileko nyonso mpe mpo na libela na libela! Amen. **(aiōn g165)**

4 Ngai Polo, mokangami na boloko mpo na Nkolo, nazali kosenga na bino ete botambolaka na lolenge oyo ebongi na bato oyo Nzambe abengi: **2** bozalaka tango nyonso bato oyo batondi na komikitisa, na boboto mpe na motema molayi; boyikanaka mpiko kati na bolingo, **3** bosalaka makasi mpo na kobatela bomoko ya Molimo na nzela ya kimia oyo esangisi bino. **4** Nzoto ezali se moko, Molimo mpe azali se moko, ndenge kaka Nzambe abenga bino na elikya se moko. **5** Nkolo azali se moko, kondima mpe ezali se moko, libatisi mpe ezali se moko. **6** Nzambe azali se moko, azali mpe Tata ya bato nyonso; aleki bato nyonso, asalaka na nzela ya bato nyonso mpe azali kati na bato nyonso. **7** Nzokande kati na biso, moto nyonso azwaki ngolu kolanda ndenge Klisto akabolaki. **8** Yango wana Nzambe alobi: « Tango amataki na likolo, amemaki bakangami mpe apesaki makabo epai na bato. » **9** Nzokande, « amataki na likolo » elingi koloba penza nini? Elingi kaka koloba ete, liboso, akitaki kino na se ya mabele. **10** Ye oyo akitaki na se ya mabele, ezali kaka Ye wana oyo amataki na likolo koleka Likolo nyonso, mpo ete atondisa mokili mobimba. **11** Ezali Ye moko Klisto nde akomisaki bamoko bantoma, bamosusu basakoli, bapanzi Sango Malamu, babateli bibwele mpe balakisi, **12** mpo na kopesa na

basantu makoki ya kokokisa lotomo na bango, na tina ete nzoto ya Klisto etongama malamu. **13** Boye, biso nyonso tokokoma na bomoko kati na kondima mpe kati na boyebi ya Mwana na Nzambe, mpe tokokoma bato oyo bakembi kolanda ndenge Klisto azali ya kokoka. **14** Na bongo, tokozala lisusu bana mike te oyo bambonge ebwaki-bwaki lokola bwato, mpe oyo lolenge nyonso ya mateya, ya lokuta mpe ya mayele mabe ya bato epumbwisi na mopepe. **15** Kasi wana tokolobaka bosolo kati na bolingo, tokokolaka na makambo nyonso kati na Klisto oyo azali moto. **16** Ezali na nguya na Ye nde nzoto mobimba ekolaka mpe emitongaka kati na bolingo, wana esili kokangana malamu mpe kokoma moko na nzela ya misisa oyo epesaka yango bilei, mpo na kopesa na eteni moko na moko nzela ya kosala mosala na yango na ndenge ekoki. **17** Boye, tala makambo oyo nazali koyebisa bino mpe kobetela sete kati na Nkolo: Botambolaka lisusu te lokola Bapagano oyo balandaka makanisi na bango, oyo ezanga tina. **18** Pamba te molili ezipi mayele na bango mpe bazali ya kokabwana na bomoi ya sika oyo Nzambe apesaka, mpo ete bazangi boyebi mpe bazali mitema mabanga. **19** Lokola babungisa bomoto na bango, bamipesaki na makambo ya soni mpo na kosala na lokoso makambo nyonso ya bosoto. **20** Kasi bino boyekolaki Klisto ndenge wana te, **21** soki ya solo ezalaki penza Ye nde boyokaki tango bateyaki bino solo oyo ezali kati na Yesu **22** mpo ete bobwaka etamboli na bino ya kala, etamboli ya bomoto na bino ya kala, oyo ebebaka na nzela ya baposa ya lokuta, **23** mpo ete Molimo akomisa mayele mpe makanisi na bino ya sika, **24** mpe mpo ete bolata bomoto ya sika oyo ekelami kolanda Nzambe, kati na bosembo mpe bosantu ya bosolo. **25** Yango wana, tika ete moko na moko kati na bino

abwaka lokuta mpe alobaka solo na moninga na ye, pamba te biso nyonso tozali kaka biteni ya nzoto moko. **26** Soki bosiliki, bosalaka masumu te; kanda na bino esengeli kosila liboso ete pokwa ekoma. **27** Bopesaka na Satana nzela te. **28** Tika ete moyibi ayiba lisusu te, kasi amipesa nde na mosala; mpe tika ete maboko na ye esala na bosembo nyonso mpo ete azwa eloko ya kosunga na yango moto oyo azali kati na bosenga. **29** Tika ete minoko na bino ebimisaka maloba ya mabe te, kasi bolobaka kaka maloba ya boboto, maloba oyo esungaka bato mosusu na kokola kati na kondima, kolanda bosenga na bango, mpe esalaka bolamu na bato oyo bayokaka yango. **30** Boyokisaka Molimo Mosantu ya Nzambe mawa te; pamba te, na nzela ya Molimo yango, Nzambe abetaki bino kashe na Ye mpo na mokolo ya kokangolama. **31** Bolimwisaka kati na bino bololo ya mitema, koyinana, kanda, koswana, mafinga mpe lolenge nyonso ya misala mabe. **32** Botalisanaka boboto, boyokelanaka mawa mpe bolimbisanaka ndenge Nzambe alimbisaki bino kati na Klisto.

5 Boye, lokola bozali bana oyo Nzambe alingaka mingi, bomekolaka Ye. **2** Botambolaka na bolingo, ndenge kaka Klisto alingaki biso mpe amikabaki mpo na biso epai ya Nzambe lokola likabo mpe mbeka ya solo kitoko. **3** Tika ete kindumba, lolenge nyonso ya makambo ya soni mpe lokoso etangamaka kutu te kati na bino, pamba te ebongi te mpo na basantu. **4** Ezali mpe malamu te mpo na bino kobimisaka maloba ya bozoba, ya bosoto mpe ya maseki, kasi ebongi nde kozongisaka matondi. **5** Pamba te, boyeba yango malamu, moto nyonso oyo asalaka kindumba, makambo ya soni to atondi na lokoso oyo ekokani na kosambela bikeko, akokota te na Bokonzi ya

Klisto mpe ya Nzambe. **6** Tika ete moko te akosa bino na maloba ezanga tina, pamba te ezali mpo na biloko ya ndenge wana nde kanda ya Nzambe ekweyelaka bato oyo batosaka Ye te. **7** Bosanganaka te elongo na bato wana. **8** Na kala, bozalaki molili, kasi sik'oyo bokomi pole kati na Nkolo. Boye, botambolaka lokola bana ya pole, **9** pamba te mbuma ya pole ezali: boboto, bosembo, mpe bosolo. **10** Bosalaka makasi mpo na kososola makambo oyo esepelisaka Nkolo. **11** Bosanganaka te na misala ya molili, oyo ebotaka mbuma te, kasi bobimisaka yango na pwasa. **12** Pamba te makambo nyonso oyo esalemaka na nkuku ezalaka soni mpo na kolobela yango. **13** Nzokande nyonso oyo pole ebimisaka na pwasa emonana polele, **14** pamba te nyonso oyo ebimi na pwasa ekomaka pole. Yango wana baloba: « Moto na pongi, lamuka, bima kati na bakufi, mpe Klisto akongengisa yo. » **15** Boye, bosalaka penza keba na ndenge na bino ya kobika; tika ete ezala te lokola bazoba, kasi lokola bato na bwanya. **16** Bosalelaka tango na bino na ndenge ya malamu, pamba te mikolo ezali mabe. **17** Yango wana, bozalaka bazoba te, kasi bososolaka oyo ebengami mokano ya Nkolo. **18** Bolangwaka masanga te, pamba te ememaka na mobulu; kasi botondisamaka na Molimo, **19** bolendisanaka na nzela ya banzembo ya masanzoli, banzembo ya lokumu, mpe na nzela ya banzembo oyo ewutaka na Molimo; boyembelaka mpe bosanzolaka Nkolo wuta na mozindo ya mitema na bino; **20** bozongisaka tango nyonso matondi epai ya Nzambe Tata mpo na makambo nyonso, na Kombo na Yesu-Klisto, Nkolo na biso; **21** mpe lokola botosaka Klisto, botosanaka bamoko na bamosusu. **22** Basi, botosaka mibali na bino ndenge botosaka Nkolo. **23** Pamba te mobali azali mokonzi ya mwasi, ndenge

Klisto azali Mokonzi ya Lingomba oyo ezali nzoto na Ye, mpe
Ye azali Mobikisi na yango. **24** Kasi lokola Lingomba etosaka
Klisto, tika ete basi mpe batosaka mibali na bango na makambo
nyonso. **25** Mibali, bolingaka basi na bino ndenge Klisto alingaki
Lingomba mpe amikabaki mpo na yango **26** mpo na kokomisa
yango bule sima na Ye kopetola yango na mayi na nzela ya
Liloba na Ye, **27** mpe mpo na kotalisa yango epai na Ye moko
lokola Lingomba etonda na nkembo, ezanga litono to likwanza
to mbeba, kasi lokola Lingomba ya bule mpe ezanga pamela. **28**
Ezali ndenge wana nde mibali basengeli kolinga basi na bango
lokola banzoto na bango moko. Mobali oyo alingaka mwasi na
ye amilingaka ye moko. **29** Pamba te moko te asila koyina nzoto
na ye; kasi aleisaka mpe abatelaka yango malamu, ndenge
kaka Klisto asalaka mpo na Lingomba, **30** pamba te tozali biteni
ya nzoto na Ye. **31** Yango wana, mobali akotika tata na ye mpe
mama na ye, mpe akosangana na mwasi na ye, bongo bango
mibale bakokoma nzoto moko. **32** Ezali wana na mabombami
minene, kasi ngai nazali koloba na tina na Klisto mpe Lingomba.
33 Atako bongo, mobali nyonso kati na bino asengeli kolinga
mwasi na ye ndenge amilingaka, mpe mwasi nyonso asengeli
kotosa mobali na ye.

6 Bino bana, botosaka baboti na bino kati na Nkolo, pamba te
yango nde ezali sembo. **2** Tala mobeko ya liboso oyo ekangani
na elaka: Okopesaka tata mpe mama na yo lokumu **3** mpo ete
ozala moto ya esengo mpe ozala na bomoi ya molayi kati na
mokili. **4** Bino batata, bopesaka bana na bino kanda te, kasi
bobokolaka bango kati na mateya mpe makebisi ya Nkolo. **5**
Bino bawumbu, botosaka bankolo na bino ya mokili, na limemia,
na kobanga mpe na bosembo ya mitema, lokola nde bozali

kotosa Klisto; **6** na miso na bango kaka te, lokola nde bozali
koluka kosepelisa bato, kasi lokola bawumbu ya Klisto, oyo
bazali kosala mokano ya Nzambe wuta na mitema na bango.
7 Bosalaka na esengo lokola bawumbu ya Nkolo, kasi lokola
bawumbu ya bato te, **8** pamba te boyebi malamu ete Nkolo
akofuta moto nyonso mpo na bolamu nyonso oyo asalaka, azala
mowumbu to monsomi. **9** Bongo mpo na bino bankolo, bosalaka
mpe ndenge wana epai ya bawumbu na bino. Bobangisaka
bango te, lokola boyebi malamu ete Nkolo na bango, oyo
azali kati na Likolo azali mpe Nkolo na bino mpe aponaka
bilongi te. **10** Mpo na kosukisa, bozalaka makasi kati na Nkolo
mpe kati na nguya na Ye ya monene. **11** Bolataka bibundeli
nyonso ya Nzambe mpo ete bokoka kotelema ngwi liboso ya
mayele mabe ya Satana. **12** Pamba te tobundisaka nzoto te
mpe tobundisaka makila te, kasi tobundisaka nde banguya,
bakonzi ya milimo ya Satana, bokonzi ya molili, banguya ya
mokili ya molili mpe milimo mabe oyo ezali kati na mboka ya
milimo. **(aiōn g165)** **13** Yango wana, bolataka bibundeli nyonso ya
Nzambe mpo ete bokoka kolonga na mokolo mabe ya Satana
mpe kotelema ngwi kino na suka sima na bino kobunda. **14**
Boye botelema ngwi, bolataka solo lokola mokaba na loketo,
bosembo lokola ebombelo ya tolo, **15** molende ya kopanza
Sango Malamu ya kimia lokola sapato na makolo na bino. **16**
Na likolo na nyonso, bobakisaka kondima lokola nguba oyo
bokoboma na yango moto ya makonga nyonso oyo Satana
akobwakaka. **17** Bolataka lobiko lokola ekoti ya ebende, mpe
bozwaka Liloba na Nzambe lokola mopanga ya Molimo. **18**
Mpe bosambelaka tango nyonso na bokambami ya Molimo,
na nzela ya lolenge nyonso ya mabondeli mpe ya bisengeli.

Mpo na yango, bosenzelaka mpe bomikabaka mobimba mpo na
kobondelaka mpo na basantu nyonso. **19** Bobondelaka mpe
mpo na ngai mpo ete, tango nyonso nakozala koteya, Nzambe
apesa ngai maloba oyo nasengeli kotatola mpo na kosakola
mabombami ya Sango Malamu, na kozanga bobangi. **20** Ezali
mpo na Sango Malamu yango nde nazali motindami kati na
minyololo. Boye, bobondelaka mpo ete natatolaka yango na
kozanga bobangi, ndenge nasengeli penza kolobela yango. **21**
Tishike oyo, kati na Nkolo, azali ndeko molingami mpe mosali ya
sembo, akoyebisa bino makambo nyonso, mpo ete bino mpe
boyeba ndenge nini nazali mpe makambo nini nazali kosala. **22**
Ezali na tina yango nde nazali kotinda ye epai na bino, mpo ete
apesa bino basango na tina na ngai mpe alendisa bino. **23** Tika
ete Nzambe Tata mpe Nkolo Yesu-Klisto bapesa na bandeko
nyonso kimia, bolingo mpe kondima! **24** Tika ete ngolu ezala
na bato nyonso oyo balingaka Yesu-Klisto, Nkolo na biso, na
bolingo oyo ekoki kobeba te!

Bafilipi

1 Polo mpe Timote, bawumbu ya Yesu-Klisto; Epai ya basantu
nyonso kati na Klisto, oyo bazali na Filipi, elongo na bakambi
ya Lingomba mpe badiakona: **2** Tika ete ngolu mpe kimia
epesamela bino kowuta na Nzambe, Tata na biso, mpe na
Nkolo Yesu-Klisto! **3** Nazongisaka matondi epai ya Nzambe na
ngai tango nyonso nakanisaka bino; **4** nasambelaka Nzambe
tango nyonso mpo na bino nyonso mpe nasalaka yango na
esengo, **5** mpo na lisungi na bino kati na mosala ya kopanza
Sango Malamu, wuta na mokolo ya liboso kino sik'oyo. **6**
Nandimisami solo ete Ye oyo abandaki mosala kitoko oyo kati na
bino akokomisa yango kino na suka, na mokolo ya Yesu-Klisto.
7 Ezali sembo mpo na ngai kozala na makanisi ya lolenge oyo
mpo na bino nyonso; solo, nalingaka bino mingi, pamba te bino
nyonso bosanganaka makasi elongo na ngai kati na ngolu ya
Nzambe, ezala tango nazali ya kokangama na minyololo kati na
boloko to tango nazali kolobela mpe kotatola Sango Malamu na
molende. **8** Nzambe azali Motatoli na ngai ete nalingaka bino
nyonso makasi, na bolingo ya Yesu-Klisto. **9** Mpe nasengaka
kati na mabondeli na ngai ete bolingo na bino ekoba kokola
tango nyonso kati na boyebi ya solo mpe na bososoli ya kokoka,
10 mpo ete bokoka kososola makambo oyo eleki malamu. Na
bongo, bokozala peto mpe bokozanga pamela mpo na mokolo
ya Klisto, **11** bokotonda na mbuma ya bosembo oyo ewutaka
na Yesu-Klisto, mpo na nkembo mpe lokumu ya Nzambe. **12**
Bandeko na ngai, nalingi boyeba ete makambo oyo ekomeli
ngai esali penza ete Sango Malamu ekende liboso. **13** Boye,
bakengeli nyonso ya ndako ya mokonzi mpe bato nyonso oyo
bazali awa bayebi ete nazali kati na boloko mpo na Klisto. **14**

Mpe lisusu, kozala na ngai kati na boloko epesi na bandeko mingi kati na Nkolo molende ya kotia elikya kati na Nkolo mpe ya koteya Liloba na Nzambe, na mpiko mpe na bozangi bobangi. **15** Ezali solo ete bamoko bazali kosakola Klisto mpo na zuwa mpe kowelana na ngai, kasi bamosusu bazali kosala yango na makanisi ya malamu: **16** bazali kosala na bolingo mpo bayebi ete ezali mpo na kotatola mpo na Sango Malamu nde ngai nazali awa. **17** Kasi mpo na ba-oyo bazali kosakola Klisto mpo na posa ya kowelana, makanisi na bango ezali ya malamu te: bazali kokanisa ndenge nini bakoki kobakisa pasi na ngai, na tango oyo nazali na pasi lokola mokangami kati na boloko. **18** Ezala bongo to bongo te, eloko ya motuya ezali ete Klisto azali kosakolama, na lolenge nyonso, ezala na makanisi ya mabe to na bosolo; mpe ngai nazali kosepela mpo na yango. Kutu, nakokoba kosepela mpo na yango. **19** Nayebi solo ete, na nzela ya mabondeli na bino mpe ya lisungi ya Molimo ya Yesu-Klisto, makambo oyo ekomeli ngai ekosuka na kokangolama na ngai. **20** Eloko nazali kozela makasi mpe kolikya na motema na ngai mobimba ezali ete nayokisama soni te ata na likambo moko, kasi Klisto akumisama kati na nzoto na ngai, sik'oyo mpe tango nyonso, na elikya nyonso, ezala na nzela ya bomoi na ngai to na nzela ya kufa na ngai. **21** Mpo na ngai, kosalela Klisto, yango nde tina ya bomoi na ngai; mpe kokufa ezali litomba. **22** Nzokande, soki kokoba na ngai kobika kati na mokili ekopesaka ngai nzela ya kobota bambuma ebele ya malamu na nzela ya mosala na ngai, nayebi te nini nasengeli kopona. **23** Makambo mibale ezali kobenda ngai ngambo na ngambo: na ngambo moko, kokufa mpo na kozala elongo na Klisto, pamba te yango nde eleki malamu; **24** na ngambo mosusu, kowumela kati na

nzoto, pamba te yango nde eleki na tina likolo na bino. **25** Lokola nandimisami na yango, nayebi malamu ete nakowumela mpe nakokoba kozala kati na bino nyonso, mpo na kosunga ete bokola mpe bosepela kati na kondima. **26** Boye, tango nakozala lisusu elongo na bino, lolendo na bino kati na Yesu-Klisto ekobakisama lisusu mpo na ngai. **27** Kasi botambola na lolenge oyo ebongi liboso ya Sango Malamu ya Klisto mpo ete, ezala nayei kotala bino to nayei te, nayoka sango ete botelemi ngwi mpe bosangani lokola moto moko, bozali kobunda elongo, na motema moko, mpo na kobatela kondima oyo Sango Malamu ememelaki bino, **28** na kolenga te liboso ya banguna na bino. Mpo na bango, ezali elembo ya libebi; kasi mpo na bino, ezali elembo ya lobiko, mpe ewutaka na Nzambe. **29** Mpo na oyo etali Klisto, Nzambe apesaki bino ngolu kaka te ya kondimela Ye, kasi ngolu mpe ya konyokwama mpo na Ye, **30** pamba te bozali nde kobunda etumba ya lolenge moko na oyo bomonaki ngai kobunda mpe oyo bozali koyoka ete nazali lisusu kobunda sik'oyo.

2 Boye, soki kolendisama ezali kati na Klisto, soki kobondisama ezali kati na bolingo, soki boyokani ezali kati na Molimo, soki bolamu mpe mawa ezali kati na bino, **2** botondisa motema na ngai na esengo na kozalaka motema moko, bolingo moko, likanisi moko mpe posa moko. **3** Bosala eloko moko te na kowelana to na koluka lokumu ezanga tina; kasi na komikitisa nyonso, bomona baninga lokola nde baleki bino. **4** Tika ete moko te kati na bino aluka bolamu na ye moko kaka, kasi aluka mpe bolamu ya bandeko mosusu. **5** Bozala na posa ya kozalaka na bizaleli ya boye kati na bino ndenge mpe Yesu-Klisto azalaki na yango. **6** Ye oyo azalaki na lolenge ya Nzambe, amonaki

yango te lokola eloko ya kowelela, **7** kasi amikomisaki moto pamba, akomaki lokola mowumbu, amikomisaki lokola moto mpe amonanaki bongo lokola moto; **8** amikitisaki penza mpe atosaki kino na kufa, ata na kufa ya ekulusu. **9** Yango wana mpe Nzambe atombolaki Ye na likolo ya nyonso mpe apesaki Ye Kombo oyo eleki bakombo nyonso, **10** mpo ete, na Kombo na Yesu, mabolongo nyonso efukama kati na Likolo, na mokili mpe na se ya mabele, **11** mpe minoko nyonso etatola ete Yesu-Klisto azali Nkolo mpo na nkembo ya Nzambe Tata. **12** Yango wana, balingami na ngai, ndenge bozalaki tango nyonso na botosi, bokoba kosala mpo na lobiko na bino, na kobanga mpe na kolenga: bokosalaka bongo kaka te tango nazali elongo na bino, kasi mpe sik'oyo, na kolekisa, tango nazali elongo na bino te; **13** pamba te ezali Nzambe nde apesaka posa mpe makoki ya kosala makambo nyonso, ndenge ezali mabongisi na Ye ya bolingo. **14** Bosalaka likambo moko te na koyimayima mpe na tembe, **15** mpo ete bozanga pamela mpe bozala peto lokola bana na Nzambe oyo bazangi mbeba kati na molongo ya bato babunga nzela mpe ya mobulu. Kati na molongo yango, bozali kongenga lokola minda kati na mokili **16** mpo bosimbi makasi Liloba ya bomoi. Boye, na mokolo ya Klisto, bokosala lokumu na ngai, pamba te nakimaki mbangu mpe nasalaki mosala na pamba te. **17** Mpe ata soki makila na ngai ekoki kosopana lokola mbeka ya masanga na likolo ya mbeka oyo ezali mosala ya kondima na bino, nakozala na esengo mpo na yango mpe nakosepela elongo na bino nyonso. **18** Bino mpe ndenge moko, bosepela mpo na yango mpe bosepela elongo na ngai. **19** Kati na Nkolo Yesu, nazali na elikya ya kotindela bino Timote kala mingi te, mpo ete nalendisama na basango oyo akopesa ngai

na tina na bino. **20** Pamba te nazali awa na moto mosusu te, longola kaka ye, oyo azali kokabola na ngai makanisi moko mpe azali komitungisa na ndenge ya solo mpo na bolamu na bino; **21** bato nyonso oyo batikali balukaka kaka bolamu na bango moko, kasi bamipesaka te na makambo ya Yesu-Klisto. **22** Nzokande, bino moko boyebi ndenge nini Timote alakisaki molende na ye, pamba te asalaki elongo na ngai mosala ya kopanza Sango Malamu, ndenge mwana asalaka elongo na tata na ye. **23** Yango wana nazali na elikya ya kotinda ye epai na bino tango kaka nakoyeba ndenge nini makambo na ngai ekosuka. **24** Nandimisami solo kati na Nkolo ete nakoya kotala bino kala mingi te. **25** Kasi nakanisi ete ezali na tina mingi ya kotindela bino ndeko na ngai, Epafrodite, moninga na ngai ya mosala mpe ya etumba, ntoma oyo botindaki epai na ngai mpo na komemela ngai biloko oyo nazalaki na yango na bosenga. **26** Pamba te azali na posa makasi ya komona bino nyonso mpe ayokaki pasi mingi na motema mpo boyokaki ete azali kobela. **27** Azalaki penza kobela kino akomaki pene ya kokufa, kasi Nzambe ayokelaki ye mawa, mpe ye moko kaka te kasi ngai mpe, mpo ete natonda na mawa te. **28** Yango wana nazali kotinda ye noki penza mpo ete, tango bokomona ye lisusu, bosepela, mpe mawa na ngai esila. **29** Boyamba ye na esengo makasi kati na Nkolo mpe bomemiaka bato ya lolenge wana, **30** pamba te akomaki pene ya kokufa mpo na mosala ya Klisto: atiaki bomoi na ye kati na likama mpo na kopesa ngai lisungi oyo bino moko bokokaki te kopesa ngai.

3 Mpo na kosukisa, bandeko na ngai, bosepelaka kati na Nkolo! Ezali likambo ya pasi te mpo na ngai kokomela bino lisusu makambo oyo nakomelaki bino liboso, mpe yango ezali mpo na

bolamu na bino. **2** Bosala keba na bambwa, na bato mabe mpe
na bato oyo batindikaka bino na kokatisa ngenga! **3** Biso nde
tozali bato oyo bakatisa ngenga na solo, pamba te tosambelaka
Nzambe na nzela ya Molimo na Ye, tomikumisaka kati na Yesu-
Klisto mpe totiaka elikya na biso na nzoto te, **4** atako ngai mpe
nakoki na ngai kotia elikya na nzoto. Soki moto moko akanisi ete
akoki kotia elikya na nzoto, asengeli koyeba ete ngai nakoki kutu
kotia elikya yango koleka ye; **5** pamba te bakatisaki ngai ngenga
na mokolo ya mwambe, nazali penza moto ya Isalaele kati na
libota ya Benjame, mpe nazali Mo-Ebre oyo abotama na baboti
oyo bazali mpe Ba-Ebre. Mpo na oyo etali Mibeko, nazalaki
Mofarizeo; **6** mpo na oyo etali molende, nanyokolaki Lingomba;
mpo na oyo etali bosembo oyo bato balukaka na nzela ya
Mibeko, nazalaki moto azanga pamela. **7** Kasi makambo oyo
nazalaki komona ete ezali na tina mpo na ngai, nakomi sik'oyo
komona yango pamba mpo na Klisto. **8** Kaka yango te, nazali
kutu komona makambo nyonso lokola eloko pamba likolo ya
bolamu oyo eleki monene: koyeba Yesu-Klisto, Nkolo na ngai.
Ezali mpo na Ye nde ngai nandimaki kobungisa makambo wana
nyonso mpe nazali komona yango lokola bisanza, mpo ete
nakoka kozwa Klisto **9** mpe bakuta ngai kati na Ye. Nakomi
moto ya sembo mpo ete nandimeli Klisto: Nzambe akomisi ngai
moto ya sembo na nzela ya kondima. Ezali lisusu te na nzela
ya kotosa Mibeko ndenge nazalaki kokanisa kala. **10** Posa
monene ya motema na ngai ezali: koyeba Klisto, koyeba nguya
ya lisekwa na Ye, kosangana na pasi na Ye, kokokana na Ye
kati na kufa na Ye **11** na elikya ete ngai mpe nakosekwa kati na
bakufi. **12** Nalingi koloba te ete nasili kozwa biloko oyo nyonso
to mpe nasili kokoma moto ya kokoka, kasi nazali nde kopota

mbangu mpo na kozwa yango, pamba te Yesu-Klisto asila mpe kozwa ngai. **13** Bandeko, nazali kokanisa te ete nasili kozwa yango; kasi nasalaka likambo moko: nabosanaka makambo nyonso oyo esili koleka, mpe namipesaka mpo na makambo oyo ezali liboso. **14** Boye nazali kopota mbangu kino nakoma na suka mpo na kozwa mbano oyo Nzambe abenga ngai mpo na yango wuta na Likolo kati na Yesu-Klisto. **15** Biso nyonso oyo tokola na Molimo, tosengeli kokanisa ndenge wana. Mpe soki ezali na likambo oyo na tina na yango bozali kokanisa ndenge mosusu, Nzambe akososolisa bino. **16** Nzokande, na esika oyo tosili kokoma, totambola nzela moko. **17** Bandeko, bino nyonso bolanda ndakisa na ngai mpe bomekola ezaleli ya bato oyo bazali kotambola lokola biso. **18** Pamba te ndenge nazalaki koyebisa bino yango mbala na mbala mpe, sik'oyo, nazali lisusu koyebisa bino yango na kolela, bato mingi bazali kotambola lokola banguna ya ekulusu ya Klisto. **19** Suka na bango ezali libebi; pamba te nzambe na bango ezali libumu na bango, lokumu na bango ezali kati na makambo oyo eyokisaka bango soni, mpe makanisi na bango elukaka kaka biloko ya mokili. **20** Kasi biso, mboka na biso ezali kati na Likolo, mpe tozali kozela na posa makasi Mobikisi na biso, Nkolo Yesu-Klisto, oyo akowuta na Likolo. **21** Ye nde akobongola nzoto na biso ya putulu mpo na kokomisa yango nzoto ya nkembo, na nzela ya nguya na Ye ya kotia biloko nyonso na se ya bokonzi na Ye.

4 Yango wana, bandeko mpe balingami na ngai, bino oyo nazali na posa makasi ya komona lisusu, bino oyo bozali esengo mpe motole na ngai, botikala ngwi kati na Nkolo. **2** Nasengi na Evodi mpe na Sentishe ete bazala na makanisi moko kati na Nkolo. **3** Solo, nasengi lisusu na yo moninga na ngai ya motema kati na

mosala: sunga basi oyo, pamba te babundaki mpo na Sango Malamu, elongo na ngai, Klema mpe baninga mosusu ya mosala oyo bakombo na bango ekomama kati na buku ya bomoi. **4** Bosepelaka tango nyonso kati na Nkolo; nazongeli yango lisusu: bosepelaka! **5** Tika ete boboto na bino eyebana na bato nyonso. Nkolo akomi pene. **6** Bomitungisaka ata na likambo moko te; kasi na makambo nyonso, botalisaka baposa na bino epai ya Nzambe na nzela ya losambo, ya mabondeli elongo na matondi. **7** Bongo kimia ya Nzambe, oyo eleki bososoli nyonso ekobatela mitema na bino mpe makanisi na bino kati na Yesu-Klisto. **8** Bandeko, mpo na kosukisa, tika ete makambo nyonso oyo ezali ya solo, kitoko, sembo, peto, makambo oyo bato bakoki kolinga, kosepela na yango, kolula mpe kokumisa ezala tina ya makanisi na bino. **9** Bosalela makambo nyonso oyo boyekolaki, bozwaki, boyokaki mpe bomonaki epai na ngai; bongo Nzambe ya kimia akozala elongo na bino. **10** Nazalaki penza na esengo mingi kati na Nkolo, wana botalisaki ngai lisusu bolingo na bino. Solo, bozalaki kokanisa kosunga ngai, kasi bozangaki nde libaku mpo na kokokisa yango. **11** Nalobi bongo te mpo ete nazali kokelela, pamba te nayekola kosepela na oyo nazali na yango. **12** Nayebi kobika na tango ya kokelela, mpe nayebi kobika na tango ya bozwi. Kati na makambo nyonso mpe na tango nyonso, nayekola kozala na esengo: ezala soki nazali na bilei to nazangi yango, ezala soki nazali na bozwi to nakeleli. **13** Nazali na makoki ya kosala makambo nyonso na nzela na Ye oyo apesaka ngai makasi. **14** Nzokande bosalaki malamu, wana bosanganaki na pasi na ngai. **15** Bino bato ya Filipi, boyebi malamu ete, na ebandeli ya mosala na ngai ya koteya Sango Malamu, wana nalongwaki na Masedwane, ata Lingomba moko te esanganaki

na ngai na nzela ya lisungi, longola kaka bino. **16** Tango mpe nazalaki na Tesalonika, botindelaki ngai mbala mibale lisungi ya biloko oyo nazalaki na yango na bosenga. **17** Ezali te ete nazali koluka makabo kowuta epai na bino, kasi nazali koluka ete bambuma ya bolamu na bino efuluka lisusu koleka. **18** Natatoli ete nasili kozwa biloko ebele penza mpe nakomi na yango ebele koleka, awa nazwi, na maboko ya Epafrodite, makabo oyo botindelaki ngai; yango ezali lokola malasi ya solo kitoko, mbeka oyo Nzambe andimi mpe oyo ezali kosepelisa Ye. **19** Mpe Nzambe na ngai akokokisa baposa na bino kolanda bomengo ya nkembo na Ye kati na Yesu-Klisto. **20** Tika ete nkembo ezonga mpo na libela na libela epai na Nzambe oyo azali Tata na biso! Amen. **(aiōn g165)** **21** Bopesa mbote epai ya basantu nyonso kati na Yesu-Klisto. Bandeko oyo bazali awa elongo na ngai batindeli bino mbote. **22** Basantu nyonso batindeli bino mbote, mingi-mingi ba-oyo bazali ya ndako ya mokonzi Sezare. **23** Tika ete ngolu ya Nkolo Yesu-Klisto ezala elongo na molimo na bino!

Bakolose

1 Polo, ntoma ya Yesu-Klisto, kolanda mokano ya Nzambe, mpe
ndeko Timote; **2** Epai ya bandeko oyo, kati na engumba Kolose,
bazali bule mpe bayengebene kati na Klisto: Tika ete ngolu
mpe kimia epesamela bino kowuta na Nzambe, Tata na biso! **3**
Tozongisaka tango nyonso matondi epai ya Nzambe, Tata ya
Yesu-Klisto, Nkolo na biso, tango tosambelaka mpo na bino,
4 pamba te toyokaki sango ya kondima na bino kati na Yesu-
Klisto, mpe sango ya bolingo na bino mpo na basantu nyonso. **5**
Kondima mpe bolingo yango etongami na likolo ya elikya ya
bomengo oyo Nzambe abongisela bino kati na Likolo; elikya
yango ebotamaki kati na bino tango boyokaki Liloba ya solo,
Sango Malamu **6** oyo ekomaki kino epai na bino. Sango Malamu
yango epanzani mokili mobimba, ezali kobota bambuma ebele
mpe ezali kokende liboso, ndenge kaka esalaki kati na bino wuta
mokolo oyo boyokaki yango mpe bozwaki penza bososoli ya
kokoka na tina na ngolu ya Nzambe. **7** Ezali molingami Epafrasi,
moninga na biso ya mosala, nde ateyaki bino Sango Malamu
yango; azali mosali ya Klisto mpe asalaka na bosembo epai
na bino. **8** Ezali mpe kaka ye moto ayebisaki biso ndenge nini
Molimo atindikaka bino na bolingo. **9** Yango wana, wuta mokolo
oyo toyokaki sango na tina na bino, totikaka te kobondela mpo
na bino mpe kosenga na Nzambe ete atondisa bino na boyebi
ya mokano na Ye, na bwanya nyonso mpe na bososoli oyo
Molimo apesaka, **10** mpo ete bozala na bizaleli oyo ebongi liboso
ya Nkolo, mpo ete bosepelisa Ye na nyonso, mpo ete bobota
bambuma na nzela ya lolenge nyonso ya misala na bino ya
malamu, mpo ete bokola kati na boyebi ya Nzambe, **11** mpo ete
bokoma bato na nguya kati na makambo nyonso kolanda makasi

ya nkembo na Ye, mpo ete boyikela nyonso mpiko mpe bozala
na molende mpe esengo kino na suka; **12** mpe mpo ete, na
esengo nyonso, bozongisaka matondi epai ya Tata oyo apesaki
bino makoki ya kosangana na libula ya basantu kati na Bokonzi
ya pole. Pamba te: **13** Akangolaki biso na bokonzi ya molili mpe
amemaki biso kati na bokonzi ya Mwana na Ye ya bolingo,
14 oyo, kati na Ye, tozwi lisiko mpe bolimbisi ya masumu. **15**
Klisto azali elilingi ya Nzambe oyo amonanaka te, azala liboso
ya bikelamu nyonso, **16** pamba te ezali na nzela na Yesu nde
nyonso ekelama kati na Likolo mpe na mabele, bikelamu oyo
emonanaka mpe oyo emonanaka te, milimo mpe bokonzi ya
milimo, bakonzi ya milimo mpe banguya. Ezali na nzela na Yesu
mpe mpo na Yesu nde nyonso ekelama. **17** Yesu azali liboso na
nyonso, mpe nyonso esimbama kati na Ye; **18** azali moto ya
nzoto na Ye, oyo ezali Lingomba; azali ebandeli, Mosekwi ya
liboso kati na bakufi, mpo ete azala na bokonzi ya liboso kati na
nyonso, **19** pamba te, kati na Ye, Nzambe asepelaki kovandisa
bonzambe na Ye nyonso **20** mpe kozongisa, na nzela ya Klisto,
boyokani kati na Ye moko Nzambe mpe bikelamu nyonso, ezala
oyo ezali na mabele to mpe oyo ezali kati na Likolo, na kotia
kimia na nzela ya makila oyo Mwana na Ye asopaki na ekulusu.
21 Nzokande na kala, bozalaki mosika ya Nzambe mpe bozalaki
banguna na Ye mpo na mabe nyonso oyo bozalaki kokanisa
mpe kosala. **22** Kasi sik'oyo, Nzambe azongisi boyokani kati
na Ye mpe bino na nzela ya kufa ya Yesu, Mwana na Ye, oyo
akabaki nzoto na Ye ya bomoto lokola mbeka mpo na kotalisa
bino epai ya Nzambe lokola bato ya bule, bazanga pamela mpe
bazanga mbeba. **23** Kasi bosengeli penza kowumela, kotelema
ngwi mpe kolenda kati na kondima na bino; mpe bosengeli

koboya kopengwa mosika ya elikya oyo bozwaki wuta tango boyokaki Sango Malamu. Sango Malamu yango esakolamaki kati na bikelamu nyonso oyo ezali na se ya Likolo, mpe ngai Polo nakoma mosali na yango. **24** Nazali sik'oyo kosepela na pasi oyo nazali komona mpo na bino; pamba te pasi oyo Klisto atikalaki komona te, ngai nazali kokokisa yango kati na nzoto na ngai mpo na bolamu ya nzoto na Ye, oyo ezali Lingomba. **25** Nakoma mosali na yango kolanda mokumba oyo Nzambe apesa ngai: mokumba ya koteya bino Liloba na Nzambe na mobimba na yango. **26** Sango Malamu ezali mabombami oyo Nzambe abomba wuta na ebandeli, kasi alakisi yango sik'oyo epai ya basantu na Ye. **(aiōn g165)** **27** Nzambe asepeli kolakisa bango bomengo ya nkembo, oyo evandi kati na mabombami ya mabongisi na Ye mpo na Bapagano. Mabombami yango ezali: Klisto kati na bino, elikya ya nkembo. **28** Ezali Ye Klisto nde biso tosakolaka, na kokebisa mpe na koteya moto nyonso, na bwanya nyonso, mpo na kokomisa moto nyonso ya kokoka kati na Klisto. **29** Ezali mpo na yango nde nasalaka mpe nabundaka na nzela ya makasi ya Klisto, oyo esalaka na nguya kati na ngai.

2 Nalingi boyeba ete nazali kobunda etumba makasi mpo na bino, mpo na bandeko ya Laodise mpe mpo na bandeko nyonso oyo bamoni ngai nanu te. **2** Nazali kosala bongo mpo ete balendisama, bazala moko kati na bolingo, batonda na elikya oyo ewutaka na bososoli ya mabombami ya Nzambe, mpe batonda na boyebi ya mabombami yango; mabombami yango ezali Klisto. **3** Ezali kati Klisto nde bomengo nyonso ya bwanya mpe ya boyebi ya Nzambe ebombami. **4** Nalobi na bino bongo mpo ete moko te akosa bino na nzela ya maloba ya lokuta. **5** Pamba te, atako na nzoto, nazali mosika na bino, kasi na

molimo, nazali elongo na bino; mpe nazali kosepela komona ete bozali kotambola na botosi mpe bozali kobatela kondima na bino kati na Klisto. **6** Yango wana, lokola bosilaki koyamba Yesu-Klisto lokola Nkolo, botambolaka lokola bato oyo bazali moko na Ye: **7** bomilendisaka mpe botongaka bomoi na bino kati na Ye, bokangamaka na kondima ndenge bateyaki bino, mpe bozongisaka matondi epai ya Nzambe. **8** Bosalaka keba ete moko te akanga bino na motambo ya mayele ya lokuta mpe ezanga tina, kolanda bokoko ya bato mpe etamboli ya mokili oyo, pamba te ewutaka na Klisto te. **9** Ezali kati na Klisto, kati na nzoto na Ye, nde mobimba ya nyonso oyo ezali kati na Nzambe evandi. **10** Ezali mpe kati na Ye nde bino botondisamaki, pamba te azali Mokonzi ya milimo nyonso mpe ya nguya nyonso. **11** Ezali lisusu kati na Ye nde bakataki bino ngenga, na nzela ya maboko ya bato te kasi na lolenge ya Klisto: balongolaki kati na bino nzoto ya bomoto mpe ya masumu, **12** bakundaki bino elongo na Klisto na nzela ya libatisi; mpe, kati na Ye, bosekwaki elongo na Ye na nzela ya kondima kati na nguya ya Nzambe oyo asekwisaki Ye kati na bakufi. **13** Bino oyo bozalaki bakufi kati na masumu na bino mpe kati na bozangi kokatisa ngenga ya nzoto na bino, Nzambe akomisaki bino bato ya bomoi elongo na Klisto. Alimbisaki masumu na biso nyonso, **14** apasolaki mokanda oyo mibeko na yango ekatelaki biso etumbu, asilisaki bokonzi ya mibeko yango, wana abakaki yango na ekulusu. **15** Asilisaki makasi ya milimo mabe mpe ya nguya ya bakonzi ya molili, asambwisaki yango na miso ya bato nyonso mpe atambolisaki yango lokola bakangami ya etumba tango alongaki yango na ekulusu. **16** Yango wana, bopesaka na moto moko te nzela ya kosambisa bino na tina na biloko ya kolia to ya komela to mpe

na tina na mokolo ya feti lokola feti ya ebandeli ya sanza to ya Saba. **17** Nyonso wana ezalaki kaka elilingi ya makambo oyo esengelaki koya, kasi bosolo na yango ezali penza kati na Klisto. **18** Botelemelaka bato oyo bamisepelisaka na komikitisa ya lokuta to na kosambela ba-anjelu, bopesaka bango nzela te ya kozangisa bino elonga. Bamipesaka na bimoniseli ya makanisi na bango, batondi na lolendo ezanga tina, **19** baboyaka kokangama na Klisto oyo azali Mokonzi, Moto. Ezali Klisto nde asalaka ete nzoto mobimba ekola malamu kolanda mokano ya Nzambe mpe ekangana na nzela ya misisa mpe misuni. **20** Bokufaki elongo na Klisto mpe bokangolamaki longwa na bowumbu ya milimo mabe ya mokili oyo. Boye mpo na nini, lokola nde bozali nanu bato ya mokili oyo, bozali lisusu kondima mibeko na yango lokola: **21** « kozwa te, komeka elengi te, kosimba te? » **22** Boni, biloko oyo nyonso ebongisami te mpo na kobebisama sima na kosalela yango? Tala, ezali na yango kaka mibeko mpe malakisi ya bomoto! **23** Solo, mibeko ya bongo emonanaka lokola nde etondi na bwanya, pamba te esengaka na bato ete basambelaka ndenge balingi, bamilakisaka lokola bato ya komikitisa mpe bamipesaka pasi na nzoto; nzokande ezali na tina moko te, soki kaka te kokokisa baposa ya nzoto.

3 Lokola bosekwaki mpe elongo na Klisto, bolukaka biloko ya Likolo epai wapi Klisto avandi na ngambo ya loboko ya mobali ya Nzambe, **2** bokanisaka biloko ya Likolo kasi biloko ya mokili te. **3** Pamba te bokufaki penza, mpe bomoi na bino ezali sik'oyo ya kobombama elongo na Klisto kati na Nzambe. **4** Tango Klisto oyo azali bomoi na bino akomonana, bino mpe bokomonana elongo na Ye kati na nkembo. **5** Boye, boboma nyonso oyo, kati na bomoi na bino, ezali ya mokili: pite, bosoto,

baposa ya mabe, bilulela mpe lokoso ya mbongo, pamba te lokoso ya mbongo ezali ndenge moko na kosambela bikeko. **6** Ezali makambo yango nde ebendaka kanda ya Nzambe. **7** Bino mpe na kala, bozalaki komipesa na makambo yango tango bomoi na bino ezalaki na se ya bokonzi ya makambo yango. **8** Kasi sik'oyo, bosengeli kolimwisa makambo yango nyonso: kanda, koyinana, misala mabe, mafinga mpe maloba mabe oyo ekoki kobima na minoko na bino. **9** Bokosanaka te, pamba te bobwakaki bomoto na bino ya kala elongo na misala na yango **10** mpe bolataki bomoto ya sika oyo emikomisaka ya sika mpo ete bokoma na boyebi ya kokoka kolanda elilingi ya Mokeli ya bomoto yango. **11** Boye, biso nyonso tozali ndenge moko: bokeseni ezali lisusu te kati na Mogreki mpe Moyuda, moto oyo akatama ngenga mpe moto oyo akatama ngenga te, mopaya mpe mwana mboka, mowumbu mpe monsomi. Bobele Klisto nde azali na tina: azali nyonso kati na bato nyonso. **12** Yango wana, lokola bozali baponami ya Nzambe, basantu mpe balingami na Ye, boyokelaka mingi bato mawa, bozalaka na bolingo, na boboto, na komikitisa mpe na motema molayi. **13** Boyikanaka mpiko; mpe soki moko azali na likambo ya kopamela moninga na tina na yango, bolimbisanaka. Bolimbisaka ndenge Nkolo alimbisaki bino. **14** Na likolo ya makambo oyo nyonso, bolataka bolingo oyo ekangisaka nyonso kati na bomoko ya kokoka. **15** Tika ete kimia ya Klisto ekonzaka kati na mitema na bino, pamba te bozali biteni ya nzoto moko mpe Nzambe abenga bino mpo ete bozala na kimia yango; mpe bozongisaka matondi. **16** Tika ete Liloba ya Klisto, kati na bomengo na yango nyonso, evanda kati na bino; boteyanaka mpe bokebisanaka na bwanya nyonso, na nzela ya banzembo ya masanzoli, banzembo ya lokumu

mpe banzembo oyo ewutaka na Molimo. Mpe boyembelaka Nzambe na kozongisa matondi kati na mitema na bino. **17** Mpe nyonso oyo bokosala, ezala na maloba to na misala, bosalaka yango na Kombo ya Nkolo Yesu, na kozongisa matondi epai ya Nzambe Tata na nzela ya Yesu-Klisto. **18** Basi, botosaka mibali na bino ndenge ebongi kati na Nkolo. **19** Mibali, bolingaka basi na bino mpe bozalaka na makambo ya makasi te epai na bango. **20** Bana, botosaka baboti na bino na makambo nyonso, pamba te ezali ndenge wana nde bokosepelisa Nkolo. **21** Batata, boyokisaka bana na bino kanda te, noki te mitema na bango ekolemba. **22** Bawumbu, botosaka bankolo na bino na makambo nyonso; na miso na bango kaka te, lokola nde bozali kosepelisa bato, kasi na mitema ya bosembo mpe kati na kotosa Nkolo. **23** Mosala nyonso oyo bosalaka, bosalaka yango na mitema na bino mobimba, lokola nde bozali kosala yango mpo na Nkolo, kasi mpo na bato te, **24** pamba te boyebi malamu ete bokozwa, lokola lifuti, libula oyo Nkolo abongisa mpo na bato ya Nzambe. Ezali Klisto nde azali Nkolo oyo bosalelaka. **25** Moto oyo asalaka na ndenge ya mabe akozwa lifuti oyo ebongi mpo na misala na ye ya mabe, pamba te Nzambe aponaka bilongi te.

4 Bino bankolo, bosungaka bawumbu na bino na nzela ya biloko ya sembo mpe ya solo, pamba te boyebi malamu ete bino mpe bozali na Mokonzi kati na Likolo. **2** Bozalaka na molende ya kosambela, bosenzelaka mpe bozongisaka matondi epai ya Nzambe. **3** Bobondelaka mpe mpo na biso, na tina ete Nzambe apesa biso mabaku ya koteya Sango Malamu mpo na kosakola mabombami ya Klisto. Mpe ezali mpo na mabombami yango nde ngai nazali mokangami kati na boloko. **4** Bobondelaka Nzambe mpo ete nasakola yango na polele nyonso, ndenge nasengeli

penza kosala. **5** Botambolaka na bwanya liboso ya bato oyo
bazali bandimi te mpe bosalelaka tango na bino na ndenge ya
malamu. **6** Tika ete maloba na bino etondaka tango nyonso na
boboto mpe na elengi, mpo ete boyeba ndenge nini koyanola
moto nyonso. **7** Tishike, ndeko molingami, mosali ya sembo
mpe moninga na ngai kati na mosala ya Nkolo, akoyebisa bino
makambo nyonso oyo etali ngai. **8** Ezali na tina yango nde
nazali kotinda ye epai na bino, mpo ete apesa bino basango na
tina na biso mpe alendisa bino. **9** Azali koya elongo na Onezime,
ndeko molingami na biso ya solo, oyo azali moko kati na bino.
Bakoyebisa bino makambo nyonso oyo ezali koleka awa. **10**
Arisitarke, moninga na ngai kati na boloko, atindeli bino mbote.
Boyamba mpe mbote ya Malako, ndeko ya Barnabasi, oyo na
tina na ye napesaki bino mitindo ete, soki ayei epai na bino,
boyamba ye malamu. **11** Yesu oyo babengaka Jistisi atindeli
bino mbote. Kati na Bayuda oyo bakomaki Baklisto, kaka bango
nde bazali kosala elongo na ngai mpo na Bokonzi ya Nzambe,
mpe bazali mpo na ngai kobondisama mobimba. **12** Epafrasi, ye
oyo azali mpe moko kati na bino mpe mowumbu ya Yesu-Klisto,
atindeli bino mbote. Abundaka tango nyonso etumba mpo na
bino kati na mabondeli, mpo ete botelema ngwi lokola bato oyo
bakembi kati na kondima mpe baselingwa mpo na kokokisa
mokano nyonso ya Nzambe. **13** Nazali kotatola solo mpo na ye
ete azali kosala mosala makasi mpo na bino, mpo na bandeko
ya Laodise mpe mpo na bandeko ya Iyerapolisi. **14** Monganga
Luka, molingami na biso, mpe Demasi batindeli bino mbote. **15**
Bopesa mbote epai ya bandeko ya Laodise, epai ya Nefa mpe
epai ya Lingomba oyo esanganaka kati na ndako na ye. **16** Soki
bosilisi kotanga mokanda oyo, bosala ete etangama mpe kati na

Lingomba ya Laodise; bongo bino mpe botanga oyo ekowuta
na Laodise. **17** Boloba na Arshipe: « Sala keba na lotomo oyo
ozwaki kati na Nkolo mpo ete okokisa yango malamu. » **18** Ngai
Polo, napesi bino mbote na kokoma yango na maboko na ngai.
Bobosanaka te ete nazali mokangami kati na boloko. Tika ete
ngolu ezala na bino!

1 Batesalonika

1 Polo, Silasi mpe Timote; Epai ya bandeko ya Lingomba ya
Tesalonika, ba-oyo bazali kati na Nzambe Tata mpe kati na
Nkolo Yesu-Klisto: Tika ete ngolu mpe kimia epesamela bino! **2**
Tozongisaka tango nyonso matondi epai ya Nzambe mpo na
bino nyonso tango totangaka bino kati na mabondeli na biso.
3 Tobosanaka te liboso ya Nzambe, Tata na biso, misala ya
kondima na bino, misala ya bolingo na bino mpe molende na
bino, oyo ewuti na elikya monene oyo bozali na yango kati na
Nkolo na biso, Yesu-Klisto. **4** Bandeko balingami ya Nzambe,
toyebi malamu ete Nzambe apona bino, **5** pamba te Sango
Malamu na biso ekomaki epai na bino kaka na maloba te, kasi
mpe na nguya, na Molimo Mosantu mpe na kondima monene.
Mpe boyebi malamu ndenge nini tozalaki kovanda kati na bino
mpo na bolamu na bino. **6** Bokomaki kolanda ndakisa na biso
mpe ya Nkolo, pamba te boyambaki Liloba kati na minyoko mingi
mpe na esengo oyo Molimo Mosantu apesaka. **7** Mpo na yango,
bokomi mpe ndakisa mpo na bandimi nyonso ya Masedwane
mpe ya Akayi. **8** Wuta epai na bino, Liloba na Nkolo epanzani
kaka te na Masedwane mpe Akayi, kasi sango ya kondima na
bino kati na Nzambe eyebani mpe bipai nyonso. Yango wana
tozali lisusu na tina te ya koloba ata likambo moko mpo na
yango, **9** pamba te bango moko bazali kotatola ndenge nini
boyambaki biso mpe ndenge nini botikaki kosambela banzambe
ya bikeko mpo na komipesa na Nzambe mpe mpo na kosalela
Nzambe na bomoi mpe ya solo, **10** mpe mpo na kozela, kowuta
na Likolo, Mwana na Ye oyo asekwisaki kati na bakufi Yesu oyo
azali kokangola biso na kanda oyo ezali koya.

2 Bandeko, bino moko boyebi malamu ete koya na biso epai na
bino ezalaki ya pamba te. **2** Boyebi lisusu ete, sima na biso
konyokwama mpe kofingama kati na Filipi, toteyaki bino, na
lisungi ya Nzambe na biso mpe na molende nyonso, Sango
Malamu na Ye kati na bitumba makasi. **3** Pamba te, soki
tosengaka na bato ete bandimela Nzambe, ezali te mpo ete
tozali kati na libunga to totondi na makanisi ya mbindo to mpe
tolukaka kokosa bato. **4** Kasi ezali mpo ete Nzambe amekaki
biso mpe amonaki ete tobongi mpo na kopesamela mokumba ya
koteya Sango Malamu. Yango wana mpe toteyaka te mpo na
kosepelisa bato, kasi mpo na kosepelisa Nzambe oyo ayebi
mozindo ya mitema na biso. **5** Boyebi malamu ete tosalelaki
maloba ya sukali te mpe totindikamaki te na posa ya konduka
mbongo. Na tina na likambo oyo, Nzambe azali penza Motatoli
na biso. **6** Tolukaki te lokumu kowuta na bato, ezala epai na
bino to epai ya bato mosusu, **7** atako, lokola bantoma ya Klisto,
tokokaki kosenga bino na makasi ete bosunga biso; kasi tozalaki
lokola bana mike kati na bino. Ndenge mama abatelaka bana
na ye, **8** ndenge wana mpe, na bolingo monene oyo tozali na
yango mpo na bino, tosepelaki kaka te kopesa bino Sango
Malamu ya Nzambe, kasi tosepelaki mpe kopesa bino bomoi
na biso, pamba te bokomaki motuya makasi na miso na biso.
9 Bandeko na ngai, bokanisa ndenge nini tomonaki pasi mpe
tosalaki mosala makasi; butu mpe moyi, tozalaki kosala, pamba
te toboyaki kozala mokumba epai ya moto ata moko kati na bino,
wana toteyaki bino Sango Malamu ya Nzambe. **10** Bino moko
bozali batatoli, Nzambe mpe azali Motatoli, ete totambolaki na
bosantu, na bosembo mpe na kozanga pamela, na miso na
bino oyo bozali kondima. **11** Boyebi mpe ete tosalaki, epai ya

moko na moko kati na bino, ndenge penza tata asalaka mpo na bana na ye: **12** tozalaki koteya, kolendisa mpe kotindika bino na kotambola na lolenge oyo ebongi liboso ya Nzambe oyo azali kobenga bino ete bokota kati na Bokonzi mpe nkembo na Ye. **13** Mpe tala mpo na nini tozongisaka tango nyonso matondi epai ya Nzambe: tango boyambaki Liloba na Nzambe, oyo toteyaki bino, bondimaki yango te lokola liloba oyo ewuti epai ya bato, kasi lokola penza Liloba na Nzambe, oyo ezali kosala kati na bino oyo bozali na kondima. **14** Bandeko, bino mpe bokomaki kolanda ndakisa ya Mangomba oyo, kati na Yuda, ezali ya Nzambe mpe ezali kati na Yesu-Klisto, pamba te bandeko na bino ya ekolo moko banyokolaki bino ndenge Bayuda banyokolaki Mangomba ya Yuda. **15** Ezali bango Bayuda nde babomaki Nkolo Yesu mpe basakoli; ezali mpe kaka bango nde banyokolaki biso. Basepelisaka Nzambe te mpe bazali banguna ya bato nyonso; **16** bazali kokanga biso nzela mpo ete toteya Bapagano te, noki te bakobika. Na ndenge wana, bazali kaka kofulukisa masumu na bango mpe, suka na suka, kanda ya Nzambe ekokweyela bango. **17** Bandeko, awa tokabwanaki na bino mpo na mwa tango moke, na nzoto kasi na makanisi te, tosalaki makasi mpo na komona bino, pamba te tozalaki na posa na bino makasi. **18** Yango wana, tolukaki koya epai na bino. Ngai Polo, namekaki yango mbala na mbala, kasi Satana akangaki nzela na biso. **19** Banani bazali penza elikya na biso, esengo na biso to motole na biso, oyo tokomikumisa mpo na yango na miso ya Yesu-Klisto, Nkolo na biso, na mokolo oyo akoya? Boni, ezali bino te? **20** Solo, bino nde bozali nkembo mpe esengo na biso.

3 Boye lokola tokokaki lisusu kokanga motema te, tomonaki ete ezali malamu mpo na biso kotikala na Ateni. **2** Yango wana

totindaki Timote, ndeko na biso mpe moninga ya Nzambe kati na mosala ya kopanza Sango Malamu ya Klisto, mpo ete alendisa bino mpe apesa bino mpiko kati na kondima, **3** na tina ete moko te kati na bino abungisa kondima likolo ya pasi oyo bozali komona; pamba te bino moko boyebi malamu ete tobongisama mpo na yango. **4** Tango tozalaki nanu elongo na bino, toyebisaki bino ete tokokutana na minyoko. Mpe esalemi kaka ndenge wana, ndenge boyebi yango malamu. **5** Mpo na yango, lokola nakokaki lisusu kokanga motema te, natindaki Timote mpo na koluka koyeba soki bozali kaka kokoba kati na kondima. Nazalaki kobanga ete Satana ameka bino mpe ete mosala na biso ekende pamba. **6** Kasi sik'oyo, Timote awuti epai na bino mpe asili kozonga epai na biso, amemeli biso sango ya kitoko na tina na kondima mpe bolingo na bino: ayebisi biso ete bozali tango nyonso na makanisi ya malamu mpo na biso mpe bozali na posa makasi ya komona biso, ndenge biso mpe tozali na posa makasi ya komona bino. **7** Bandeko, sango ya kondima na bino elendisi biso makasi, kati na pasi mpe minyoko nyonso oyo tozali komona; **8** mpe nzoto na biso eningani sik'oyo na esengo mpo ete botelemi ngwi kati na Nkolo. **9** Matondi ya ndenge nini tokoki kozongisa epai ya Nzambe na tina na bino, mpo na esengo nyonso oyo tozali na yango mpo na bino liboso ya Nzambe na biso? **10** Tobondelaka Nzambe na molende nyonso, butu mpe moyi, mpo ete apesa biso nzela ya komona bino lisusu mpe ya kokokisa oyo ezangi kati na kondima na bino. **11** Sik'oyo, tika ete Ye moko Nzambe, Tata na biso, mpe Yesu, Nkolo na biso, bafungolela biso nzela ya koya epai na bino. **12** Tika ete Nkolo abakisa mpe afulukisa bolingo kati na bino mpo ete bolinganaka, bamoko na bamosusu, mpe mpo ete bolingaka

bato nyonso, ndenge kaka biso mpe tolingaka bino. **13** Tika
ete alendisa mitema na bino mpo ete bozanga pamela kati na
bosantu liboso ya Nzambe mpe Tata na biso, na mokolo oyo
Yesu, Nkolo na biso, akoya elongo na basantu na Ye nyonso!
Amen!

4 Bandeko, mpo na oyo etali makambo mosusu, tolakisaki bino
ndenge nini bosengeli kotambola mpo na kosepelisa Nzambe,
mpe yango nde bozali kosala. Kasi sik'oyo, tozali kosenga
na bino mpe kotinda bino na makasi, kati na Nkolo Yesu, ete
bokoba kosalaka bongo koleka. **2** Pamba te boyebi mitindo
oyo topesaki bino na Kombo ya Nkolo Yesu. **3** Nzambe alingi
ete bozalaka bule tango nyonso: bokimaka pite; **4** moko na
moko kati na bino asengeli koyeba kobatela nzoto na ye kati na
bosantu mpe lokumu, **5** asengeli koboya kozala mowumbu ya
baposa ya nzoto lokola Bapagano oyo bayebi Nzambe te, **6**
asengeli mpe te kokosa to kosala ndeko na ye mabe kati na
makambo oyo etali bonzoto, pamba te Nkolo akopesa etumbu
na bato nyonso oyo basalaka mabe ya lolenge wana, ndenge
toyebisaki mpe tokebisaki bino liboso. **7** Nzambe abengaki biso
te mpo ete tozala bato ya mbindo, kasi mpo ete tobika bomoi
na biso na lolenge ya bule. **8** Boye moto oyo atosaka mitindo
yango te atiolaka moto te kasi atiolaka nde Nzambe oyo apesaki
bino Molimo Mosantu na Ye. **9** Mpo na oyo etali bolingo kati
na bino, ezali lisusu na tina te ya kokomela bino, pamba te Ye
moko Nzambe ateyaki bino kolingana bino na bino. **10** Ezali mpe
bolingo yango nde bosengeli kotalisa epai ya bandeko nyonso
kati na Masedwane mobimba. Mpe bandeko, tozali kosenga
na bino ete bokoba kosalaka bongo koleka, **11** ete bolukaka
kobika bomoi na bino kati na kimia; mpe tika ete moto nyonso

atalaka makambo na ye moko mpe aliaka na motoki na ye moko, ndenge kaka toyebisaki bino yango, **12** mpo ete, mokolo na mokolo, Bapagano bamemia bino, mpe mpo ete bobika te bomoi na bino na sima ya mokongo ya moto. **13** Bandeko, toboyi bozanga boyebi na tina na bato oyo bakufa, mpo ete bozala na mawa te lokola bamosusu oyo bazangi elikya. **14** Pamba te ndenge tondimaka ete Yesu akufaki mpe asekwaki, ndenge mpe tondimaka ete Nzambe akomema, na nzela ya Yesu mpe elongo na Ye, bato oyo bakufa kati na Ye. **15** Kolanda liloba na Nkolo, tala makambo oyo tozali koyebisa bino: biso ba-oyo tokotikala na bomoi kino na tango oyo Nkolo akoya, tokokende te liboso ya bato oyo bakufa; **16** pamba te tango kaka mitindo ekopesama na nzela ya koganga ya mokonzi ya ba-anjelu mpe ya kelelo ya Nzambe, Ye moko Nkolo akokita wuta na Lola mpe bato oyo basila kokufa kati na Klisto bakosekwa bato ya liboso. **17** Sima na yango, biso bato oyo tokozala na bomoi na tango yango tokomemama elongo na bango kati na mapata mpo na kokutana na Nkolo, na likolo; mpe na bongo, tokozala elongo na Nkolo libela na libela. **18** Yango wana, bolendisanaka na maloba oyo.

5 Mpe mpo na oyo etali tango to mokolo, bandeko, tomoni ete ezali na tina te ya kokomela bino, **2** pamba te boyebi malamu ete mokolo ya Nkolo ekoya ndenge moyibi ayaka kati na butu. **3** Tango bato bakokoma koloba: « Tozali sik'oyo na kimia, mpe tozali lisusu na mitungisi te, » ekozala na tango wana nde libebi ekokweyela bango na mbalakata, lokola pasi ya mwasi oyo azali kobota, mpe bakokoka kokima te. **4** Kasi bino bandeko, bozali kati na molili te mpo ete mokolo yango ekanga bino na mbalakata lokola moyibi. **5** Pamba te bino nyonso bozali bana ya pole mpe bana ya moyi. Tozali bato ya butu te to bato ya

molili te. **6** Yango wana tolalaka pongi te lokola bato mosusu,
kasi tosenzelaka mpe tomibatelaka malamu. **7** Pamba te bato
oyo balalaka pongi balalaka na butu, mpe ba-oyo balangwaka
masanga balangwaka na butu. **8** Kasi lokola tozali bato ya moyi,
tika ete tosenzela malamu, tolata kondima mpe bolingo lokola
ebombelo ya tolo, mpe tolata elikya ya lobiko lokola ekoti ya
ebende. **9** Pamba te Nzambe abongisa biso te mpo na kanda
na Ye, kasi mpo ete tozwa lobiko na nzela ya Yesu-Klisto, Nkolo
na biso, **10** oyo akufelaki biso mpo ete, ezala soki tozali na
bomoi to tokufi, tozala na bomoi elongo na Ye. **11** Yango wana,
bolendisanaka mpe bosunganaka bino na bino, ndenge mpe
kaka bozali kosala yango. **12** Bandeko, tosengi na bino ete
bondimaka bato oyo basalaka mosala makasi kati na bino,
oyo bamitungisaka mpo na bino kati na Nkolo mpe bapesaka
bino makebisi. **13** Bomemiaka bango makasi kati na bolingo
mpo na mosala na bango. Bobikaka na kimia kati na bino.
14 Bandeko, tozali kolendisa bino: bopesaka bagoyigoyi mpe
bato ya mobulu makebisi, bolendisaka ba-oyo basili kobungisa
mpiko na bango, bosungaka ba-oyo bazangi makasi, boyikanaka
mpiko. **15** Bosenzela ete moko te azongisa mabe na mabe,
kasi bolukaka tango nyonso kosalanaka bolamu kati na bino
mpe kosalaka bato nyonso bolamu. **16** Bozalaka na esengo
tango nyonso; **17** bosambelaka na kolemba te; **18** bozongisaka
matondi kati na makambo nyonso, pamba te yango nde mokano
ya Nzambe mpo na bino kati na Yesu-Klisto. **19** Bopekisaka te
mosala ya Molimo Mosantu, **20** botiolaka masakoli te **21** kasi
bomekaka nyonso na mozindo mpe bosimba oyo ezali malamu.
22 Boboyaka mabe ya lolenge nyonso. **23** Tika ete Ye moko
Nzambe ya kimia abulisa bino na mobimba na bino! Tika ete

mobimba na bino, molimo, elimo mpe nzoto ebatelama malamu
na lolenge ete ezanga pamela na mokolo oyo Yesu-Klisto, Nkolo
na biso, akoya. **24** Ye oyo azali kobenga bino azali sembo, mpe
Ye nde akokokisa yango. **25** Bandeko, bobondelaka mpo na
biso. **26** Bopesaka bandeko nyonso mbote na nzela ya beze ya
bule. **27** Nasengi na bino, na Kombo ya Nkolo, ete botangelaka
bandeko nyonso mokanda oyo. **28** Tika ete ngolu ya Yesu-Klisto,
Nkolo na biso, ezala na bino!

2 Batesalonika

1 Polo, Silasi mpe Timote; Epai ya Lingomba ya bandeko ya
Tesalonika, oyo ezali kati na Nzambe, Tata na biso, mpe kati
na Nkolo Yesu-Klisto: **2** Tika ete ngolu mpe kimia epesamela
bino kowuta na Nzambe, Tata na biso, mpe na Nkolo Yesu-
Klisto! **3** Bandeko, tosengeli tango nyonso kozongisaka matondi
epai ya Nzambe mpo na bino. Solo, ezali malamu mpo na biso
kosalaka bongo, pamba te kondima na bino ezali se kokola mpe
bolingo oyo moko na moko kati na bino azali na yango mpo na
moninga na ye ezali mpe kokola. **4** Mpe kati na Mangomba ya
Nzambe, tozali komikumisa na tina na molende mpe kondima
na bino kati na minyoko nyonso mpe kati na pasi oyo bozali
komona. **5** Makambo oyo nyonso ezali kolakisa na polele ete
Nzambe atalaka makambo na bosembo, mpe ete alingi kozwa
bino lokola bato oyo babongi mpo na Bokonzi ya Nzambe, oyo
bozali komonela pasi. **6** Solo, Nzambe azali sembo: akozongisa
pasi lokola etumbu epai ya banyokoli na bino; **7** mpe akopesa
bopemi epai na biso mpe epai na bino oyo bozali komona pasi,
tango Nkolo Yesu akomimonisa wuta na Likolo, elongo na ba-
anjelu na Ye ya nguya, **8** mpe kati na moto mpo na kopesa
etumbu epai ya bato oyo bayebi Nzambe te mpe batosaka te
Sango Malamu ya Yesu, Nkolo na biso. **9** Bakozwa etumbu ya
libebi ya seko na seko, mosika ya bozalisami ya Nkolo mpe ya
nguya ya nkembo na Ye **(aiōnios g166)** **10** tango akoya na mokolo
wana mpo na kopesamela nkembo kati na basantu na Ye, mpe
lokumu kati na bandimi na Ye. Bino mpe bokozala elongo na
bango, pamba te bondimaki mateya oyo toteyaki bino. **11** Yango
wana tobondelaka tango nyonso Nzambe na biso mpo na bino,
mpo ete akomisa bino bato oyo babongi na bomoi oyo abengaki

bino mpo na yango; mpe mpo ete, na nzela ya nguya na Ye,
akokisa posa na bino ya kosala bolamu to makambo nyonso oyo
kondima na bino ezali kotinda bino kosala. **12** Tosambelaka
bongo mpo ete Kombo ya Yesu, Nkolo na biso, epesamela
nkembo kati na bino, mpe bino bozwa lokumu kati na Ye kolanda
ngolu ya Nzambe na biso mpe ya Nkolo Yesu-Klisto.

2 Bandeko, mpo na oyo etali boyei ya Yesu-Klisto, Nkolo na
biso, mpe bosangani na biso epai na Ye, tozali kosenga na bino
boye: **2** bopesaka na mobulu nzela te ya kokota na pete kati na
makanisi na bino to tika ete mitema na bino etungisamaka te
likolo na emoniseli, liloba to mokanda oyo bato bakoki koloba
na tina na yango ete ewuti epai na biso mpe ezali koloba ete
mokolo ya Nkolo esili kokoma. **3** Tika ete moko te akosa bino;
pamba te liboso ete mokolo yango ekoma, bato basengeli nanu
kobwaka kondima, mpe motomboki oyo abongisami mpo na
libebi asengeli nanu komonana. **4** Motomboki yango akotelemela
makambo nyonso ya Nzambe mpe akomitombola na likolo ya
nyonso oyo bato babengaka Nzambe to na likolo ya oyo bato
bagumbamelaka, kino kokende kovanda kati na Tempelo ya
Nzambe mpe komibenga Nzambe. **5** Boni, bobosani ete nazalaki
koyebisa bino makambo yango tango nazalaki elongo na bino?
6 Nzokande boyebi sik'oyo nini ezali kokanga ye nzela mpo ete
amonisama te na tango na ye. **7** Pamba te nguya ya botomboki,
oyo ebombama esili kobanda kosala; kasi esengeli ete Ye oyo,
kino sik'oyo, azali kokanga ye nzela ya komimonisa alongwa **8**
mpo ete motomboki amonisama, ye oyo Nkolo Yesu akoboma na
nzela ya Liloba kowuta na monoko na Ye mpe akobebisa tango
akoya na nzela ya nkembo ya boyei na Ye. **9** Motomboki yango
akoya na nguya ya Satana mpe akosala bikamwa ya lolenge

nyonso, bilembo, misala minene ya lokuta **10** mpe lolenge nyonso ya mabe, mpo na kokosa bato oyo bazali kokende na libebi, pamba te bayambaki te bolingo ya bosolo oyo esengeli kobikisa bango. **11** Yango wana Nzambe atindeli bango molimo ya libunga mpo ete bandima makambo ya lokuta, **12** mpe mpo ete bato nyonso oyo baboyaki kondimela solo kasi basepelaki na mabe bazwa etumbu. **13** Kasi biso bandeko balingami ya Nkolo, tosengeli tango nyonso kozongisaka matondi epai ya Nzambe mpo na bino oyo Nkolo alingaka, pamba te Nzambe asila kopona bino wuta na ebandeli mpo ete bozwa lobiko, na nzela ya libulisi ya Molimo mpe ya kondima kati na solo. **14** Na nzela ya Sango Malamu oyo toteyaki bino, Nzambe abengaki bino mpo ete bozwa lobiko mpe nkembo ya Nkolo na biso, Yesu-Klisto. **15** Yango wana bandeko, botelema ngwi mpe bobatela malamu malakisi oyo toteyaki bino, ezala na nzela ya maloba to na nzela ya mokanda. **16** Tika ete Ye moko Yesu-Klisto, Nkolo na biso, mpe Nzambe, Tata na biso, oyo alingaki biso mpe apesaki biso, na ngolu na Ye, malendisi ya seko mpe elikya ya malamu, **(aiōnios g166)** **17** balendisa mitema na bino mpe bapesa bino makasi ya kosala bolamu kati na misala mpe maloba nyonso!

3 Bandeko, bobondelaka mpo na biso na tina na makambo mosusu, mpo ete Liloba na Nkolo epanzana noki mpe epesamela lokumu ndenge ezalaki kozwa lokumu epai na bino. **2** Bobondelaka mpe mpo ete Nzambe akangola biso wuta na maboko ya bato mabe mpe ya batomboki, pamba te bato nyonso bazali na kondima te. **3** Kasi Nkolo azali sembo, akopesa bino makasi mpe akobatela bino liboso ya Satana. **4** Tondimisami kati na Nkolo ete bozali kosala mpe bokokoba kosala makambo nyonso oyo tozali kotinda bino. **5** Tika ete Nkolo akamba mitema

na bino kino na bolingo ya Nzambe mpe na molende ya Klisto!
6 Bandeko, totindi bino na Kombo ya Nkolo Yesu-Klisto ete
bokima ndeko nyonso oyo atambolaka na bomoi ya mobulu mpe
alingaka te kotambola kolanda malakisi oyo bozwaki kowuta
na biso. **7** Pamba te boyebi bino moko ndenge nini bosengeli
kolanda ndakisa na biso. Tango tozalaki elongo na bino, tozalaki
bagoyigoyi te **8** mpe toliaki epai ya moto moko te bilei ya ofele;
kasi tozalaki, butu mpe moyi, kosala mosala ya makasi mpe ya
pasi, mpo ete topesa mokumba na biso epai ya moto moko te
kati na bino. **9** Nzokande elingi koloba te ete tozangaki makoki
mpo na lisungi ya ndenge wana, kasi tosalaki bongo mpo ete
tokoma ndakisa mpo na bino. **10** Pamba te, ezala tango tozalaki
elongo na bino, topesaki bino mobeko oyo: « Tika ete moto
oyo aboyi kosala mosala alia mpe te! » **11** Tozali koyoka ete
mingi kati na bino bazali bagoyigoyi mpe bazali kotambola na
bomoi ya mobulu, bazali kosala eloko moko te, kasi bazali kaka
kokota na makambo ya bato mosusu. **12** Tozali kokomela bato
ya lolenge wana malako mpe kosenga na bango, na Kombo ya
Nkolo Yesu-Klisto, ete basala mosala na kimia mpe balia bilei
oyo bakozwa na motoki na bango moko. **13** Kasi mpo na bino
bandeko, bolemba te kosala bolamu. **14** Soki moto aboyi kotosa
mitindo oyo topesi bino kati na mokanda oyo, bokebisa bato
nyonso na tina na ye mpe bosangana na ye lisusu te mpo ete
ayoka soni. **15** Bozwa ye lokola monguna te, kasi bopamela ye
lokola ndeko. **16** Tika ete Ye moko Nkolo na kimia apesaka
bino kimia tango nyonso mpe na lolenge nyonso! Tika ete Nkolo
azala elongo na bino nyonso! **17** Ngai Polo, nakomi mbote oyo
na nzela ya loboko na ngai moko; yango nde ezali elembo kati

na mikanda na ngai nyonso. Nakomaka nde bongo. **18** Tika ete
ngolu ya Yesu-Klisto, Nkolo na biso, ezala na bino nyonso!

1 Timote

1 Polo, ntoma ya Yesu-Klisto kolanda mokano ya Nzambe
Mobikisi na biso mpe ntoma ya Yesu-Klisto, elikya na biso; **2**
Epai ya Timote, mwana na ngai ya bolingo kati na kondima:
Tika ete ngolu, mawa mpe kimia epesamela yo kowuta na
Nzambe Tata mpe na Yesu-Klisto, Nkolo na biso! **3** Ndenge
nasengaki na yo tango nazalaki na Masedwane, tikala awa kati
na Efeso mpo ete opesa bato mosusu mitindo ete batika koteya
mateya ya lokuta **4** to bakangama te na masapo ya pamba-
pamba mpe na botangi milongo ya mbotama, oyo ezangi suka.
Makambo ya bongo ebimisaka kaka tembe, na esika ete esunga
mpo ete mosala na Nzambe, oyo toyebi na nzela ya kondima,
ekende liboso. **5** Tina ya mitindo yango ezali bolingo oyo ewuti
na motema ya peto, na makanisi ya malamu mpe na kondima
ya solo. **6** Bato mosusu basili kobunga mosika ya makambo
yango mpe bamipesi na masolo ezanga tina; **7** balingi kozala
balakisi ya Mobeko, kasi bazali kososola te makambo oyo bazali
koloba mpe oyo bazali kobetela sete. **8** Toyebi ete mibeko
ezalaka malamu soki moto azali kosalela yango na ndenge oyo
ebongi. **9** Toyebi lisusu ete mibeko esalema te mpo na bato ya
malamu kasi mpo na bato mabe mpe batomboki, mpo na bato
oyo batosaka Nzambe te mpe bato ya masumu, mpo na bato
ya mbindo mpe batioli makambo ya bule, ba-oyo bakoki ata
koboma tata mpe mama, mpo na babomi ya bato, **10** mpo na
bato na pite, mpo na mibali oyo basangisaka nzoto na mibali,
mpo na bato oyo batekaka baninga na bango bato na bowumbu,
mpo na bakosi, mpo na bato oyo balapaka ndayi ya lokuta, mpe
mpo na bato oyo basalaka makambo oyo etambolaka nzela
moko te na mateya ya solo, **11** kolanda Sango Malamu oyo

napesamelaki mokumba, Sango Malamu ya nkembo ya Nkolo-Na-Esengo. **12** Nazali kozongisa matondi epai ya Yesu-Klisto, Nkolo na biso, oyo apesaki ngai nguya, pamba te amonaki ete akoki kotiela ngai motema, wana aponaki ngai mpo na lotomo na Ye, **13** atako liboso nazalaki kofinga mpe konyokola Ye mpe nazalaki moto na kanza; kasi ayokelaki ngai mawa, pamba te nazalaki koyeba te makambo oyo nazalaki kosala mpe nazalaki na kondima te. **14** Nkolo na biso atondisaki ngai na ngolu na Ye, elongo na kondima mpe bolingo oyo ezali kati na Yesu-Klisto. **15** Tala liloba ya solo penza, liloba oyo ekoki na kondimama mpe koyambama na mobimba na yango: Yesu-Klisto ayaki kati na mokili mpo na kobikisa bato ya masumu; mpe kati na bato yango ya masumu, ngai nde naleki na masumu. **16** Kasi mpo na tina wana, Nzambe ayokelaki ngai mawa mpo ete, kati na ngai oyo naleki na masumu, Yesu-Klisto atalisa motema monene na Ye, oyo ezangi ndelo lokola ndakisa epai ya bato oyo bakondimela Ye mpo na kozwa bomoi ya seko. **(aiōnios g166)** **17** Tika ete lokumu mpe nkembo ezonga epai ya Mokonzi ya seko, Ye oyo akufaka te, amonanaka te mpe azali Nzambe se moko mpo na libela na libela! Amen. **(aiōn g165)** **18** Tala mitindo oyo nazali kopesa na yo Timote, mwana na ngai, kolanda masakoli oyo elobamaki na tina na yo: kolanda masakoli yango, bunda etumba ya malamu, **19** na kobatelaka kondima mpe motema ya malamu, oyo bato mosusu basili kobwaka kino kobungisa kondima na bango. **20** Kati na bango, ezali na Imene mpe Alekizandre, ba-oyo nakabi na maboko ya Satana mpo ete bayeba ete basengeli te kofinga Nzambe.

2 Boye liboso na nyonso, nazali kolendisa ete bosengaka na Nzambe, bosambelaka Ye, bobondelaka Ye mpo na bato

mosusu mpe bozongiselaka Ye matondi mpo na bato nyonso, **2** mpo na bakonzi mpe mpo na bakambi nyonso, mpo ete tokoka kobika bomoi ya boboto, ya kimia, ya botosi kati na makambo ya Nzambe, mpe bomoi ya bosantu. **3** Pamba te yango nde ezali malamu mpe esepelisaka Nzambe Mobikisi na biso, **4** oyo alingi ete bato nyonso babikisama mpe bayeba solo. **5** Solo, ezali na Nzambe kaka moko. Ndenge moko mpe ezali na Moyokanisi kaka moko kati na Nzambe mpe bato: ezali moto moko, Yesu-Klisto **6** oyo amikabaki lokola mbeka mpo na kokangola bato nyonso. Yango nde litatoli oyo epesamaki na tango oyo abongisa. **7** Ezali mpe mpo na litatoli yango nde Nzambe atiaki ngai mopanzi sango mpe ntoma, mpo na kolakisa kondima mpe solo epai ya Bapagano. Nazali kokosa te, nazali nde koloba solo. **8** Yango wana nalingi ete mibali basambelaka na bisika nyonso, na kotombola maboko ya bule, na kanda te mpe na koswana te. **9** Nalingi mpe ete basi balataka na ndenge oyo ebongi, oyo ekoki te kobetisa bato mabaku, mpe na ndenge ya lolendo te; bakangisa suki te mpe balata te ezala biloko ya wolo, mayaka to bilamba ya talo makasi, **10** kasi balata nde misala ya malamu, misala oyo ebongi mpo na basi oyo batatolaka polele ete bagumbamelaka Nzambe. **11** Na tango ya mateya, basi basengeli kovanda nye mpe kozala na botosi. **12** Napesi te na mwasi nzela ya koteya to ya kozala na bokonzi na likolo ya mobali; mwasi asengeli nde kovanda nye. **13** Solo Nzambe asalaki liboso Adamu, mpe sima, Eva. **14** Ezali Adamu te moto akosamaki; ezali mwasi nde akosamaki mpe abukaki mobeko ya Nzambe, **15** kasi mwasi akobikisama na nzela ya kobota. Basi bakobikisama soki bakobi kati na kondima, kati na bolingo mpe kati na bosantu oyo ezangi lolendo.

3 Tala liloba oyo ezali penza ya solo: Moto nyonso oyo alingi
kozala mokambi kati na Lingomba aponi mosala ya kitoko. **2**
Boye, mokambi ya Lingomba asengeli kozala: moto azanga
pamela, mobali ya mwasi moko, moto oyo alekisaka ndelo te
na ezaleli na ye, moto oyo ayebi komikanga, moto ya lokumu,
moto oyo ayambaka malamu bapaya kati na ndako na ye, moto
oyo azali na makoki ya koteya, **3** molangwi masanga te, moto
na kanza te, moto na boboto, moto oyo aswanaka te, moto na
lokoso ya mbongo te, **4** moto oyo akambaka malamu libota na ye
moko, asenzelaka ete bana na ye batosa ye mpe asalaka bongo
na lolenge oyo ebongi na limemia ya kokoka. **5** Moto oyo ayebi
te kokamba malamu libota na ye akokoka ndenge nini kobatela
Lingomba ya Nzambe? **6** Mokambi ya Lingomba asengeli te
kozala moto oyo abongoli motema sika, noki te akotonda na
lolendo mpe akozwa etumbu lokola Satana. **7** Mokambi ya
Lingomba asengeli mpe kozala moto oyo akenda sango ya
malamu kati na bato oyo bazali bandimi te mpo ete abatela
lokumu na ye mpe akweya te na mitambo ya Satana. **8** Ezali
mpe ndenge moko mpo na badiakona. Basengeli kozala: bato
oyo babongi na limemia, bato ya maloba mibale te, balangwi
masanga te mpe bato oyo balukaka mbongo te na banzela ya
mabe. **9** Basengeli koyeba kobatela mabombami ya kondima
kati na motema ya peto. **10** Esengeli komeka bango liboso;
bongo soki emonani ete bazangi pamela, wana nde bakoki
kosala lokola badiakona. **11** Ezali mpe ndenge moko mpo
na badiakona ya basi. Basengeli kozala: basi oyo babongi
na limemia, basi oyo batongaka bato te, basi oyo balekisaka
ndelo te na bizaleli na bango mpe basi ya sembo na makambo
nyonso. **12** Diakona asengeli kozala mobali ya mwasi moko

mpe asengeli kokamba malamu bana na ye mpe ndako na ye. **13** Pamba te badiakona oyo basalaka mosala na bango malamu bazwaka esika ya lokumu mpe bakomaka na elikya makasi kati na kondima na bango epai na Yesu-Klisto. **14** Atako nazali na elikya ya kokutana na yo kala mingi te, kasi nakomeli yo kaka malako oyo **15** mpo ete, soki nawumeli mpo na koya, oyeba ndenge nini bato basengeli kotambola kati na Ndako ya Nzambe, oyo ezali Lingomba ya Nzambe na bomoi, likonzi mpe moboko ya bosolo. **16** Tala makambo oyo tondimaka elongo: Mabombami ya kosambela Nzambe na lolenge ya solo ezali minene. Klisto amonanaki na nzoto ya bomoto, Molimo Mosantu atatolaki ete azali sembo, ba-anjelu bamonaki Ye, bato ya bikolo ya bapaya bateyamaki na tina na Ye, bato bandimelaki Ye kati na mokili mobimba, mpe amemamaki kati na nkembo.

4 Molimo alobi polele ete, na tango ya suka, ebele bakosundola kondima, pamba te bakolanda milimo ya lokuta mpe mateya oyo ewuti na milimo mabe. **2** Ezali bato ya bilongi mibale nde bakobanda kokosa bango na nzela ya mateya, pamba te mitema ya bato yango ya bilongi mibale ebeba lokola nde bazikisa yango na ebende ya moto. **3** Bakopekisa libala mpe bakopesa na bato mitindo ete balia biloko mosusu te; nzokande Nzambe akela nyonso mpo ete bandimi oyo bayebi solo basungama na yango na kozongiselaka Ye matondi. **4** Solo, nyonso oyo Nzambe akela ezali malamu, eloko moko te ezali ya kobwaka soki kaka tokozongiselaka Ye matondi tango tozwi yango, **5** pamba te ebulisamaka na nzela ya Liloba na Nzambe mpe libondeli. **6** Soki oteyi makambo oyo epai ya bandeko, okozala mosali malamu ya Yesu-Klisto, mosali oyo alendisami na maloba ya kondima mpe na malakisi ya kitoko oyo olandi na bosembo.

7 Boye, boya masolo ya bozoba, oyo etiolaka Nzambe; boya
mpe bilobaloba ya mibange basi. Mipesa nde na botosi kati
makambo ya Nzambe; **8** pamba te masano ya nzoto ezali na
tina mpo na ndambo ya makambo, kasi botosi kati na makambo
ya Nzambe ezali na tina mpo na nyonso, pamba te ezali na
elaka ya bomoi mpo na tango oyo mpe mpo na tango oyo ezali
koya. **9** Yango nde liloba ya solo, liloba oyo ekoki na kondimama
mpe koyambama na mobimba na yango. **10** Tala mpo na nini
tosalaka mpe tobundaka makasi: ezali mpo ete tosili kotia elikya
na biso kati na Nzambe na bomoi oyo azali Mobikisi ya bato
nyonso mpe mingi-mingi ya bandimi na Ye. **11** Teya makambo
yango mpe tinda bato kosalela yango. **12** Kopesa na moto moko
te nzela ya kotiola bolenge na yo, kasi zala ndakisa mpo na
bandimi na nzela ya maloba, bizaleli, bolingo, kondima mpe
bopeto. **13** Kino tango nakoya, zala na molende ya kotanga
Makomi, ya koteya mpe ya kopesa malakisi. **14** Kozwa na pamba
te likabo oyo Nzambe apesaki yo na nzela ya lisakoli, tango
lisanga ya bakambi ya Lingomba batielaki yo maboko. **15** Zwa
makambo yango na motuya mpe mipesa na yango mpo ete bato
nyonso bamona ete ozali kokende liboso. **16** Misenzela malamu,
sala keba na mateya na yo, mpe tikala ngwi kati na yango. Soki
osali bongo, okomibikisa mpe okobikisa bato oyo bakoyoka yo.

5 Kogangela mobange te, kasi lendisa ye lokola nde azali
tata na yo. Lendisa bilenge mibali lokola bandeko, **2** bamama
mibange lokola bamama, bilenge basi lokola bandeko basi, na
motema peto. **3** Sunga malamu basi oyo bakufisa mibali, oyo
bazali penza kokelela. **4** Soki mwasi akufisa mobali azali na
bana to bakoko, bana to bakoko yango basengeli, liboso na
nyonso, koyekola kotalisa botosi na bango kati na makambo ya

Nzambe na nzela ya kosunga libota na bango mpe kozongisa bolamu epai ya baboti mpe bakoko na bango, pamba te kosala bongo esepelisaka Nzambe. **5** Mwasi akufisa mobali, oyo atikala penza ye moko mpe azali kokelela atiaka elikya na ye kati na Nzambe mpe asambelaka butu mpe moyi mpo na kosenga lisungi epai ya Nzambe. **6** Kasi mwasi akufisa mobali, oyo amipesaka na bisengo azali ya kokufa atako azali na bomoi. **7** Pesa bango malako yango mpo ete batambola na bomoi ezanga pamela. **8** Moto nyonso oyo asungaka bandeko na ye te, mingi-mingi bato ya libota na ye, asili kobwaka kondima mpe azali moto mabe koleka ata moto oyo azali mondimi te. **9** Mpo ete mwasi atangama na molongo ya basi bakufisa mibali, oyo Lingomba azali na mokumba ya kosunga, asengeli kozala na mibu tuku motoba ya mbotama to koleka, kozala mwasi ya makangu te, **10** kozala mwasi oyo akenda sango mpo na misala na ye ya malamu: abokolaki bana na ye malamu, azalaki koyamba malamu bapaya kati na ndako na ye, kosukola makolo ya basantu, kosunga bato na mawa mpe komipesa na misala nyonso ya malamu. **11** Kasi kotanga te bilenge basi bakufisa mibali na molongo ya basi bakufisa mibali; pamba te soki posa na bango ya nzoto elamuki mpe epengwisi bango na miso ya Klisto, bakoluka lisusu kobala, **12** mpe, likolo na yango, bakomema ngambo mpo ete balongisi te ekateli na bango ya liboso. **13** Mpe tina mosusu oyo okotanga bango te na molongo ya basi bakufisa mibali ezali ete bakokoma bagoyigoyi mpe bakokoma koyengayenga na bandako ya bato mosusu. Na bongo, bakokoma bagoyigoyi kaka te, kasi mpe bato na bilobaloba, bato na songisongi mpe bato oyo balobaka makambo oyo basengeli kutu koloba te. **14** Yango wana nazali kopesa toli

epai ya bilenge basi bakufisa mibali ete babala na bango lisusu, babota bana, bakamba bandako na bango malamu, mpo ete bapesa na banguna nzela te ya kotonga biso. **15** Likambo ya pasi ezali ete mingi kati na bango basili kobunga nzela mpo na kolanda Satana. **16** Soki, kati na Lingomba, ezali na mwasi mondimi oyo, kati na libota na ye, azali na basi bakufisa mibali, tika ete asunga bango; mpe tika ete Lingomba emema mokumba na bango te mpo ete ekoka kosunga basi bakufisa mibali, oyo basengeli penza na lisungi mpo ete bakelela. **17** Bakambi oyo batambolisaka malamu misala ya Lingomba basengeli kozwa lifuti mbala mibale, mingi-mingi ba-oyo basalaka mosala ya kopanza Sango malamu mpe ya koteya. **18** Pamba te Makomi elobi: « Osengeli te kokanga monoko ya ngombe oyo ezali konika bambuma, » mpe « mosali asengeli na lifuti na ye. » **19** Kondimaka te maloba ya moto oyo ayei ye moko kofunda mokambi ya Lingomba epai na yo; okondima ye kaka soki ayei elongo na bato mibale to misato lokola batatoli mpo na kolendisa bosolo ya likambo yango. **20** Na miso ya bato nyonso, pamelaka bakambi oyo basali masumu mpo ete bato mosusu bakoma na botosi. **21** Liboso ya Nzambe, ya Yesu-Klisto mpe ya ba-anjelu oyo baponama, napesi yo mokumba ya kobatela mitindo oyo na kozanga kopona bilongi. **22** Kotiela moto maboko noki te mpe kosanganaka te na masumu ya bato mosusu. Mibatela peto. **23** Okomelaka mayi kaka te, kasi melaka mpe mwa masanga ya vino mpo ete esunga yo mpo na pasi na yo ya libumu mpe mpo na bokono oyo ozwaka mbala na mbala. **24** Ezali na bato oyo masumu na bango emonanaka polele liboso ete basambisa bango, kasi masumu ya bamosusu emonanaka sima na tango. **25** Ezali mpe ndenge moko mpo na misala

malamu: emonanaka polele. Kasi misala oyo ekomonana polele te ekotikala ya kobombama te mpo na libela.

6 Bato nyonso oyo bazali bawumbu basengeli kotala bankolo na bango lokola bato oyo babongi na limemia makasi, mpo ete Kombo ya Nzambe mpe malakisi na biso efingama te. **2** Bawumbu oyo bankolo na bango bazali bandimi basengeli te kozanga kotosa bankolo na bango, atako bazali bandeko mpe balingami na bango kati na Klisto; nzokande, basengeli kutu kosalela bankolo na bango malamu koleka, pamba te bankolo, oyo bazali kozwa bolamu kowuta na mosala ya bawumbu, bazali motuya epai na bango bawumbu lokola bandeko balingami. Yango nde malakisi oyo osengeli kopesa mpe kosenga na bato ete batosa yango. **3** Soki moto apesi malakisi mosusu mpe aboyi kokangama na maloba ya solo ya Yesu-Klisto, Nkolo na biso, elongo na malakisi oyo ekoki na botosi kati na makambo ya Nzambe, **4** azali moto na lolendo, ayebi eloko te, azali kobela bokono ya kotia tembe mpe ya koswana na tina na maloba oyo ebotaka zuwa, koswana, kofingana, kokaniselana mabe **5** mpe tembe oyo esilaka te kati na bato oyo mayele na bango ebeba, oyo bayebaka lisusu solo te mpe bakanisaka ete kozala sembo epai na Nzambe ezali nzela ya kozwa bomengo. **6** Solo, kozala sembo epai na Nzambe ezali nzela monene ya kozwa bomengo soki kaka oyebi kosepela na oyo ozali na yango. **7** Pamba te, toyaki maboko pamba kati na mokili, mpe tokozonga maboko pamba. **8** Mpe lokola tokozalaka na bilei mpe na bilamba, tokosepelaka na yango. **9** Bato oyo balingaka kokoma na bomengo bakweyaka kati na komekama mpe bakangamaka na mitambo ya baposa mingi ya bozoba mpe ya mabe, oyo ememaka bango na libebi mpe na kufa. **10** Pamba

te lokoso ya mbongo ezali mosisa ya mabe nyonso. Mpo na lokoso ya mbongo, bato mingi babungisaki kondima na bango mpe bamipesaki minyoko ebele. **11** Kasi yo, moto na Nzambe, kima makambo nyonso wana; luka nde bosembo, botosi kati na makambo ya Nzambe, kondima, bolingo, molende mpe boboto. **12** Bunda etumba ya malamu ya kondima, zwa bomoi ya seko, pamba te Nzambe abengaki yo mpo oyeba yango tango otatolaki malamu kondima na yo liboso ya batatoli ebele. **(aiōnios g166)** **13** Tala makambo oyo nazali kotinda yo, liboso ya Nzambe oyo apesaka bomoi epai na bikelamu nyonso, mpe liboso ya Yesu-Klisto oyo atatolaki malamu bosolo liboso ya Ponse Pilato: **14** Batela mobeko oyo, kokakola yango ata moke te, mpe sala ete bamona yo na pamela ata moko te, kino Yesu-Klisto, Nkolo na biso, akoya **15** na tango oyo ekatama na Ye oyo azali Nkolo-Na-Esengo, Nkolo se moko na nguya nyonso, Mokonzi ya bakonzi, Nkolo ya bankolo, **16** Ye oyo azali se moko oyo akufaka te, avandaka kati na pole oyo moto ata moko te akoki kopusana pene na yango, Ye oyo moto ata moko te atikala komona, mpe oyo moto moko te akoki komona. Tika ete lokumu mpe nguya ezala ya Ye mpo na libela! Amen! **(aiōnios g166)** **17** Pesa mitindo epai ya bazwi kati na mokili oyo ete bazala na lolendo te mpe batia elikya te na bomengo, pamba te bomengo ekoki kosila; kasi tika ete batia elikya na bango kati na Nzambe oyo apesaka biso biloko nyonso, na bofuluki, mpo ete tosepela na yango. **(aiōn g165)** **18** Pesa bango mitindo ete basalaka bolamu, batonda na misala malamu, bazala na motema ya kokaba mpe bakabelaka bato. **19** Ezali na nzela wana nde bakomibombela bomengo lokola moboko ya makasi mpo na mikolo oyo ezali koya, mpo ete bakoka kozwa bomoi ya solo. **20** Timote, batela malamu

nyonso oyo Nzambe apesa yo. Kima bilobaloba ya bato oyo
bafingaka Nzambe, mpe makanisi ya oyo babengaka « Boyebi »
na kozanga koyeba, pamba te etongaka kondima te. **21** Bato
mingi babungisaki kondima na bango mpo ete bakangamaki na
boyebi yango. Tika ete ngolu ezala elongo na bino nyonso!

2 Timote

1 Ngai Polo, ntoma ya Yesu-Klisto, kolanda mokano ya Nzambe,
mpo na kosakola bomoi oyo Nzambe alaka kati na Yesu-Klisto;
2 Epai ya Timote, mwana na ngai ya bolingo: Tika ete ngolu,
boboto mpe kimia epesamela yo kowuta na Nzambe Tata mpe
na Yesu-Klisto, Nkolo na biso! **3** Nazali kozongisa matondi epai
ya Nzambe oyo nasalelaka na motema peto ndenge bakoko na
ngai bazalaki kosala, pamba te tango nyonso, ezala butu to moyi,
nabosanaka yo te na mabondeli na ngai. **4** Tango nakanisaka
mpinzoli na yo, nakomaka na posa makasi ya komona yo mpo
ete natondisama na esengo. **5** Nakanisaka bosolo ya kondima
na yo, oyo Loyisi, koko na yo ya mwasi, mpe Enise, mama na
yo, bazalaki na yango, kondima oyo nandimisami solo ete ezali
mpe kati na yo. **6** Yango wana nazali kolendisa yo ete olamusa
lisusu likabo oyo Nzambe apesaki yo tango natiaki yo maboko.
7 Pamba te Molimo oyo Nzambe apesa biso akomisaka biso te
bato ya kobanga-banga, kasi apesaka biso makasi, bolingo mpe
mayele. **8** Boye, koyoka soni te mpo na kotatola na tina na
Nkolo na biso to mpe na tina na ngai oyo nakangami na boloko
mpo na Ye, kasi mona pasi elongo na ngai mpo na Sango
Malamu kolanda makasi oyo Nzambe azali kopesa yo, **9** pamba
te abikisaki biso mpe abengaki biso mpo ete totambola na bomoi
ya bule. Mpe soki asalaki bongo, ezali te mpo na misala na biso,
kasi ezali nde mpo na mabongisi mpe ngolu na Ye moko kaka,
ngolu oyo apesaki biso kati na Yesu-Klisto liboso ya ebandeli ya
tango. **(aiōnios g166)** **10** Nzokande ngolu yango emonani sik'oyo
na nzela ya koya ya Yesu-Klisto, Mobikisi na biso, oyo asilisaki
nguya ya kufa mpe atalisaki bosolo ya bomoi ya seko na nzela
ya Sango Malamu. **11** Ezali mpo na Sango Malamu yango nde

Nzambe atiaki ngai moteyi, ntoma mpe molakisi. **12** Ezali mpe
mpo na Sango Malamu yango nde nazali komona pasi oyo.
Kasi atako bongo, nazali koyoka soni te, pamba te nayebi nani
oyo ngai nandimela, mpe nazali na elikya ete azali na makoki
ya kobatela nyonso oyo apesa ngai, kino na mokolo wana. **13**
Kamata lokola ndakisa, mateya ya sembo oyo nateyaki yo mpe
salela yango kolanda kondima mpe bolingo oyo tozali na yango
kati na Yesu-Klisto. **14** Batela yango malamu lokola bomengo,
na lisungi ya Molimo Mosantu oyo avandaka kati na biso. **15**
Oyebi malamu ete bato nyonso oyo bazali kati na mokili ya Azia
bakimaki ngai; kati na bango, tozali na Fijele mpe Erimojene. **16**
Tika ete Nkolo atalisa ngolu na Ye epai ya libota ya Onezifore,
pamba te abondisaki ngai mbala mingi mpe ayokaki soni te mpo
na minyololo na ngai. **17** Kutu tango akomaki na Rome, asalaki
nyonso mpo na koluka ngai kino amonaki ngai. **18** Tika ete,
na mokolo wana, Nkolo atalisa ngolu na Ye epai ya Onezifore!
Oyebi lisusu malamu ndenge nini asungaki ngai kati na Efeso.

2 Mwana na ngai, zala makasi kati na ngolu oyo ezali kati na
Yesu-Klisto. **2** Makambo oyo oyokaki epai na ngai liboso ya
batatoli ebele, teya yango na bato ya sembo oyo bazali na
makoki ya koteya yango lisusu na bato mosusu. **3** Mona pasi
elongo na ngai lokola soda ya mpiko ya Yesu-Klisto. **4** Moto
oyo akoti na mosala ya soda amipesaka te na makambo ya
bato oyo bazali basoda te mpo na kosepelisa mokonzi na ye ya
mampinga. **5** Ezali mpe ndenge moko mpo na moto oyo azali
kosala lisano ya kokima mbangu: akoki te kozwa motole soki
akimi mbangu te kolanda mibeko ya lisano. **6** Moloni elanga
oyo asalaka makasi asengeli kozala moto ya liboso mpo na
kobuka bambuma. **7** Kanisaka malamu na tina na makambo

oyo nazali koloba, mpe Nkolo akopesa yo makoki ya kososola yango nyonso. **8** Kanisaka Yesu-Klisto, mokitani ya Davidi, oyo asekwaki kati na bakufi, kolanda Sango Malamu oyo nateyaka. **9** Ezali mpe mpo na Sango Malamu yango nde nazali komona pasi kino bakanga ngai minyololo lokola mobomi, kasi bakangi Liloba na Nzambe minyololo te. **10** Yango wana nazali koyikela makambo nyonso mpiko mpo na bolamu ya bato oyo Nzambe apona, mpo ete bango mpe bazwa lobiko oyo ezali kati na Yesu-Klisto, elongo na nkembo ya seko. **(aiōnios g166)** **11** Maloba oyo ezali ya solo: Soki tokufi elongo na Ye, tokozala mpe na bomoi elongo na Ye. **12** Soki toyiki mpiko, tokokonza mpe elongo na Ye. Kasi soki towangani Ye, Ye mpe akowangana biso; **13** soki tozangi kondima, Ye azalaka kaka Moyengebene, pamba te akoki komiwangana te. **14** Yango nde makambo oyo osengeli koloba mbala na mbala epai ya bato, na kopesa bango mitindo liboso ya Nzambe ete batika koswana na tina na maloba; ezali na tina moko te, soki kaka te komema bato oyo bayokaka yango na libebi. **15** Sala makasi ete omimonisa liboso ya Nzambe lokola moto ya kokoka, lokola mosali oyo ayokelaka mosala na ye soni te, pamba te ateyaka na bosembo Liloba ya solo. **16** Kima masolo oyo ezanga tina mpe efingaka Nzambe, pamba te ememaka bato oyo bamipesaka na yango mosika na Nzambe. **17** Mateya na bango eliaka nzoto lokola pota oyo ezali na tofina. Kati na bango, tozali na Imene mpe Filete **18** oyo basila kotika nzela ya solo. Bazali koloba ete lisekwa esili kosalema mpe bazali kokweyisa kondima ya bandimi mosusu. **19** Nzokande moboko makasi oyo Nzambe asila kotia ezali kaka ngwi; batobola makomi oyo na likolo na yango lokola kashe: « Nkolo ayebi bato na Ye, » mpe « Moto nyonso oyo atatolaka

Kombo ya Nkolo asengeli koboya mabe. » **20** Kati na ndako ya monene, ezalaka kaka te na basani ya wolo mpe ya palata, kasi ezalaka mpe na basani oyo basala na nzete to na mabele. Basani ya wolo mpe ya palata ezalaka mpo na koyamba bato ya lokumu, kasi basani ya nzete mpe ya mabele ezalaka mpo na misala ya bongo na bongo. **21** Soki moto amibateli peto na makambo nyonso oyo nawuti koloba, akozala lokola sani oyo babongisi mpo na koyamba bato ya lokumu, akozala bule, moto na tina mpo na Nkolo mpe moto oyo babongisi mpo na misala nyonso ya malamu. **22** Kima baposa mabe ya bolenge mpe luka bosembo, kondima, bolingo mpe kimia elongo na bato oyo babelelaka Nkolo na motema ya peto. **23** Kima masolo ya tembe ya bozoba mpe ezanga tina, pamba te oyebi malamu ete esukaka kaka na koswana. **24** Mpe ezali malamu te mpo na mosali ya Nkolo kozala moto oyo aswanaka na bato, kasi asengeli nde kozala moto ya boboto epai ya bato nyonso, moto oyo azali na makoki ya kopesa malakisi, ya kokanga motema **25** mpe ya koteya na boboto bato oyo babendanaka na ye; asengeli kozala na elikya ete Nzambe akosalela bango ngolu ya kobongola mitema mpo ete bayeba solo. **26** Bongo bakozongela mayele na bango ya malamu mpe bakolongwa na motambo ya Satana oyo akanga bango na boloko mpo ete basala kaka mokano na ye.

3 Kasi yeba malamu ete mikolo ya suka ekozala mikolo ya pasi: **2** bato bakokoma na lokoso ya mbongo, bakokoma miyimi, lolendo, lofundu; bakokoma kofinga Nzambe, kozanga botosi epai ya baboti na bango, koboya kozongisa matondi, kozanga limemia mpo na biloko ya bule, **3** kozanga bolingo, kozanga mawa, kokosela baninga makambo, kozanga makoki

ya komikanga, bato na kanza, banguna ya bolamu, **4** bateki
baninga, bato ya mitema mikuse, bato na komitombola, bato
balinga bisengo na esika ya kolinga Nzambe; **5** bakobanda
komilakisa lokola nde bazali na botosi kati na makambo ya
Nzambe, nzokande bawanganaka nguya na yango. Kima bato
ya lolenge wana! **6** Bamosusu kati na bango bakotaka na
bandako ya bato mpe bakosaka basi ya pete oyo batonda na
masumu mpe bamitikaka na lolenge nyonso ya baposa ya nzoto,
7 oyo balukaka tango nyonso koyekola kasi bakokaka ata moke
te koyeba solo. **8** Ndenge Janesi mpe Jambresi batelemelaki
Moyize, ndenge wana mpe bato wana batelemelaka solo. Bazali
bato oyo makanisi na bango esila kobeba mpe kondima na
bango esila kokufa. **9** Kasi bakokende mosika te, pamba te
bozoba na bango ekomonana na miso ya bato nyonso, ndenge
ezalaki mpo na mibali wana mibale. **10** Nzokande yo oyebi
nyonso na tina na mateya na ngai, bizaleli, makanisi, kondima,
kokanga motema, bolingo, mpiko, **11** minyoko mpe pasi na ngai;
oyebi makambo nyonso oyo ekomelaki ngai na Antioshe, na
Ikoniomi mpe na Listre. Solo, nanyokwamaki makasi, kasi Nkolo
akangolaki ngai wuta na nyonso. **12** Solo, bato nyonso oyo
balingi kotambola na botosi kati na Yesu-Klisto bakonyokolama.
13 Kasi bato mabe mpe ba-oyo bakosaka baninga bakozala
kozinda kati na mabe, kokosa bato mosusu, mpe bango moko
bakokosa bango. **14** Kasi yo, kangama kaka na makambo oyo
oyekolaki mpe ondimaki, pamba te oyebi epai ya nani oyekolaki
yango; **15** mpe wuta bomwana na yo, oyebi Makomi ya bule
oyo ezali na makoki ya kopesa yo bwanya oyo ememaka na
lobiko na nzela ya kondima kati na Yesu-Klisto. **16** Makomi
nyonso ekomama na nguya ya Nzambe mpe ezali na tina mpo

na koteya, kopamela, kozongisa na nzela mpe kolakisa bato kotambola kolanda bosembo, **17** mpo ete moto na Nzambe azala ya kokoka mpe ya kobongisama mpo na kosala misala nyonso ya malamu.

4 Yango wana, liboso ya Nzambe mpe ya Yesu-Klisto oyo akosambisa bato ya bomoi mpe bakufi, mpe na makanisi ya kolengela koya na Ye mpe ya Bokonzi na Ye, nazali kopesa yo mitindo oyo: **2** teya Liloba, betela yango sete na tango ya malamu to te, zongisa na nzela, pamela mpe lendisa na nzela ya mateya na yo mpe na kokanga motema. **3** Pamba te na mikolo ekoya, bato bakolinga lisusu te koyoka mateya ya solo, kasi bakomilukela bango moko, kolanda baposa na bango, bateyi oyo bakoyebisa bango makambo oyo matoyi na bango esepelaka koyoka; **4** bakoboya koyoka mateya ya solo mpe bakomipesa makasi na koyoka masapo. **5** Kasi yo, zala na ekenge na makambo nyonso, yikela pasi mpiko, sala mosala ya mopanzi Sango Malamu, kokisa malamu lotomo na yo. **6** Pamba te nakomi pene ya kokaba bomoi na ngai lokola mbeka ya masanga mpo na Nzambe, mpe tango na ngai ya kotika mokili oyo ekoki. **7** Nabundi etumba na ngai malamu, nakomi na suka ya lisano na ngai ya kokima mbangu, nabateli kondima. **8** Sik'oyo, Nzambe abombeli ngai motole ya bosembo, oyo Nkolo, Mosambisi ya sembo, akopesa ngai na mokolo wana: akopesa yango na ngai kaka te, kasi mpe na bato nyonso oyo balingaka boyei na Ye. **9** Sala makasi ete oya noki epai na ngai. **10** Pamba te Demasi asundolaki ngai: alingaki mokili oyo mpe akendeki na Tesalonika; Kresasi akendeki na Galatia, mpe Tito akendeki na Dalimatia. **(aiōn g165)** **11** Kaka Luka nde azali elongo na ngai. Kamata Malako, mpe boya elongo na

ye, pamba te azali na tina mingi epai na ngai mpo na lotomo.
12 Natindaki Tishike na Efeso. **13** Tango okoya, memela ngai
kazaka oyo natikaki na Troasi epai ya Karipisi; memela ngai
mpe babuku na ngai, mingi-mingi babuku oyo basala na poso ya
banyama. **14** Alekizandre, monyangwisi bibende, asalaki ngai
mabe mingi. Nkolo akofuta ye kolanda misala na ye. **15** Yo mpe
sala keba liboso na ye, pamba te atelemelaki makasi mateya na
biso. **16** Tango nasambaki mpo na mbala ya liboso, moto ata
moko te azalaki wana mpo na kosunga ngai; bango nyonso
basundolaki ngai. Tika ete Nzambe atangela bango yango te! **17**
Ezali Nkolo nde atelemaki pembeni na ngai mpe apesaki ngai
nguya mpo ete, na nzela na ngai, mateya eteyama na mobimba
na yango nyonso, mpe mpo ete Bapagano bayoka yango. Mpe
akangolaki ngai wuta na monoko ya nkosi. **18** Nayebi solo ete
Nkolo akokoba kokangola ngai wuta na misala nyonso ya mabe
mpe akobikisa ngai mpo na Bokonzi na Ye ya Likolo. Tika ete
nkembo ezonga epai na Ye mpo na libela na libela! Amen. **(aiōn
g165)** **19** Pesa mbote na Prisika, na Akilasi mpe na libota ya
Onezifore. **20** Erasite atikalaki na Kolinto, mpe natikaki Trofime
azali kobela na Mile. **21** Sala makasi ete okoma awa liboso
ete tango ya malili makasi ebanda. Ebilisi, Pidesi, Linisi, Klodia
mpe bandeko nyonso bapesi yo mbote. **22** Tika ete Nkolo azala
elongo na molimo na yo! Tika ete ngolu ezala na bino nyonso!

Tito

1 Ngai Polo, mowumbu ya Nzambe mpe ntoma ya Yesu-Klisto,
mpo na kolendisa kondima ya baponami ya Nzambe mpe boyebi
ya bosolo oyo ememaka na botosi kati na makambo ya Nzambe,
2 mpo ete bazala na elikya ya bomoi ya seko oyo Nzambe,
Ye oyo akosaka te, alakaki biso wuta kala, liboso ya ebandeli
ya tango, **(aiōnios g166)** **3** mpe atalisi sik'oyo polele na nzela
ya Liloba na Ye, oyo napesamelaki mokumba ya kosakola,
kolanda etinda ya Nzambe, Mobikisi na biso, na tango oyo Ye
akata; **4** epai ya Tito, mwana na ngai ya solo kati na kondima
moko oyo tozali kokabola elongo na ye: Tika ete ngolu mpe
kimia epesamela yo kowuta na Nzambe Tata mpe na Yesu-
Klisto, Mobikisi na biso! **5** Natikaki yo kati na Kreti mpo ete
osilisa kobongisa makambo oyo etikalaki mpe opona bakambi
ya Lingomba kati na engumba moko na moko, ndenge natindaki
yo. **6** Mokambi ya Lingomba asengeli kozala moto azanga
pamela, mobali ya mwasi moko, moboti ya malamu; mpe bana
na ye basengeli kozala bandimi, bana ya mobulu te mpe ya
kilikili te. **7** Lokola motambolisi misala ya Nzambe, mokambi ya
Lingomba asengeli kozala moto azanga pamela. Yango wana,
asengeli kozala moto na lolendo te, moto na kanda te, molangwi
masanga te, moto na kanza te, moto na lokoso ya mbongo te. **8**
Asengeli nde kozala moto oyo ayambaka bato malamu kati na
ndako na ye, alingaka makambo ya malamu, azalaka na ekenge;
asengeli kozala moto ya bule, moto ya sembo, moto oyo ayebi
komikanga, **9** moto oyo akangama makasi na Liloba ya solo,
ndenge kaka bateyaki ye yango. Na bongo, akoki kolendisa bato
mosusu na nzela ya malakisi ya peto mpe kosukisa tembe ya
bato oyo bandimaka te. **10** Bato mingi baboyi kotosa solo, bazali

koteya makambo ezanga tina mpe ya lokuta, mingi-mingi kati
na bato oyo bakatama ngenga. **11** Osengeli kosukisa bango,
pamba te bazali kobebisa mabota ebele na nzela ya malakisi oyo
esengeli kutu te, mpo na kaka kozwa mbongo ya soni. **12** Moto
moko ya Kreti, oyo bango moko bato ya Kreti bazwaka lokola
mosakoli, alobaki: « Bato ya Kreti bazalaka bakosi, bazalaka
banyama mabe, bato na lokoso mpe bagoyigoyi. » **13** Litatoli
oyo ezali penza ya solo. Yango wana, pamela bango makasi
mpo ete bazala na kondima ya peto **14** mpe balanda te masapo
ya Bayuda to mibeko ya bato oyo baboyi solo. **15** Mpo na bato
oyo bazali peto, nyonso ezalaka peto; kasi mpo na bato oyo
bazali mbindo mpe bazangi kondima, eloko moko te ezalaka
peto, pamba te mayele mpe mitema na bango ezali mbindo. **16**
Balobaka ete bayebi Nzambe, kasi bawanganaka Ye na nzela
ya misala na bango, pamba te bazali nkele, batomboki mpe
bazangi makoki ya kosala ata likambo moko ya malamu.

2 Kasi yo, teya makambo oyo ekoki na malakisi ya peto. **2** Teya
na batata mibange ete balekisaka ndelo te na bizaleli na bango,
bazala bato oyo bakoki na lokumu, bato na mayele, bato na
kondima ya solo, bato na bolingo, mpe bato na molende. **3** Teya
mpe bamama mibange ete bazala na bizaleli oyo ekoki na bato
oyo bamibulisa mpo na Nzambe: basengeli te kotongaka bato
mpe kozala bawumbu ya masanga; basengeli nde komipesa na
koteyaka makambo ya malamu, **4** mpo ete balakisa na bilenge
basi kolinga mibali na bango mpe bana na bango, **5** komibatela
malamu, kotambola na bomoi ya peto, komipesa na misala kati
na bandako na bango, kozala basi ya boboto mpe ya botosi
liboso ya mibali na bango, mpo ete Liloba na Nzambe efingama
te. **6** Lendisa mpe bilenge mibali ete bamibatelaka malamu. **7**

Na makambo nyonso, zala ndakisa na nzela ya misala malamu;
mpe na mateya na yo, lakisa bosembo, longola maseki, **8**
salela maloba ya kimia mpe ezanga pamela, mpo ete bato oyo
batelemelaka yo bayoka soni mpe bazanga mabe ya koloba na
tina na biso. **9** Teya bawumbu ete batosaka bankolo na bango
na makambo nyonso, basalaka makasi mpo na kosepelisa
bango, babendanaka na bango te **10** mpe bayibaka te. Kasi teya
bango ete bamilakisaka tango nyonso lokola bato oyo bankolo
na bango bakoki kotiela mitema, mpo ete bakomisa malakisi ya
Nzambe Mobikisi na biso elengi. **11** Pamba te ngolu ya Nzambe
emonisami lokola etima ya lobiko mpo na bato nyonso. **12**
Elakisaka biso kotika mabe, kokabwana na baposa ya makambo
ya mokili, kobika tango oyo na bwanya, na bosembo mpe na
botosi kati na makambo ya Nzambe, **(aiōn g165)** **13** wana tozali
kozela kokokisama ya elikya oyo epambolama: komonisama ya
nkembo ya Yesu-Klisto, Nzambe monene mpe Mobikisi na biso,
oyo **14** amikabaki Ye moko mpo na biso, mpo ete akangola
biso na mabe nyonso mpe apetola biso mpo na Ye moko lokola
bato na Ye, oyo batondi na posa makasi ya kosala misala ya
malamu. **15** Yango nde makambo oyo osengeli koteya. Lendisa
mpe pamela na bokonzi nyonso. Kopesa na moto moko te nzela
ya kotiola yo.

3 Yebisa bango lisusu ete basengeli kotosa bakambi mpe
bakonzi, koselingwa mpo na misala nyonso ya malamu, **2**
komipekisa kotiola bato, kozala bato na kimia, na boboto mpe
na bolingo epai ya bato nyonso. **3** Pamba te biso mpe, na kala,
tozalaki kosala makambo lokola bazoba, lokola bato bazanga
botosi na miso ya Nzambe, lokola bato babunga nzela, lokola
bawumbu ya lolenge nyonso ya baposa mpe ya bisengo. Na

bomoi na biso, tozalaki kobika bomoi ya kosalaka mabe na bato mpe ya bilulela. Bato bayinaki biso, mpe tozalaki koyinana biso na biso. **4** Kasi tango Nzambe Mobikisi na biso amonisaki boboto mpe bolingo na Ye mpo na bato, **5** abikisaki biso. Asalaki bongo mpo na bosembo na biso te, kasi mpo na mawa na Ye na nzela ya Molimo Mosantu oyo akomisaki biso bato ya sika na mokolo ya mbotama na biso ya mibale. **6** Nzambe asopelaki biso Molimo Mosantu na bofuluki penza na nzela ya Yesu-Klisto, Mobikisi na biso, **7** mpo ete, wana akomisi biso bato ya sembo na nzela ya ngolu na Ye, tokoma bakitani ya libula kolanda elikya ya bomoi ya seko. **(aiōnios g166)** **8** Makambo oyo nawuti koloba ezali penza ya solo; mpe nalingi ete obetelaka yango sete makasi, mpo ete bato oyo bandimeli Nzambe bamipesa mobimba mpo na kosala misala ya malamu. Yango nde makambo oyo ezali penza malamu mpe na tina mpo na bato. **9** Kasi kima tembe ya bozoba, masolo ya milongo ya mbotama, koswana mpe bitumba na tina na mibeko: ezali na litomba te mpe ezali na tina te. **10** Soki, kati na Lingomba, ezali na moto oyo amemaka bokabwani, kebisa ye, mbala moko, mpe kebisa ye mbala ya mibale. Soki aboyi kaka koyoka, bimisa ye libanda ya Lingomba; **11** pamba te osengeli koyeba ete moto ya ndenge wana abunga nzela, azali kosala masumu; mpe na ndenge wana, amikateli ye moko etumbu. **12** Tango kaka nakotindela yo Artemasi to Tishike, sala nyonso mpo ete oya epai na ngai, na Nikopolisi, pamba te nazwaki mokano ya kolekisa kuna eleko ya malili makasi. **13** Sala nyonso oyo okoki kosala mpo na kosunga mobembo ya Zenasi, molakisi ya Mobeko, mpe Apolosi mpo ete bazanga eloko moko te na nzela. **14** Bandeko na biso mpe basengeli koyekola komipesa na misala ya malamu, mpo na kosunga

bosenga nyonso mpe kobika bomoi oyo ekobotaka bambuma.
15 Bato nyonso oyo bazali elongo na ngai batindeli yo mbote.
Pesa mbote na bato oyo balingaka biso kati na kondima. Tika
ete ngolu ya Nzambe ezala na biso nyonso!

Filemo

1 Ngai Polo, mokangami na boloko mpo na Yesu-Klisto, mpe
Timote, ndeko na biso; Epai ya Filemo, molingami na biso mpe
moninga ya mosala; **2** epai ya Apia, ndeko na biso ya mwasi;
epai ya Arshipe, moninga na biso ya etumba; mpe epai ya
Lingomba oyo esanganaka na ndako ya Filemo: **3** Tika ete
ngolu mpe kimia epesamela bino kowuta na Nzambe, Tata na
biso, mpe na Nkolo Yesu-Klisto! **4** Tango nyonso nasambelaka,
natangaka kombo na yo mpe nazongisaka matondi epai ya
Nzambe na ngai, **5** pamba te nazali koyoka sango ya bolingo
na yo mpo na basantu nyonso, mpe ya kondima na yo kati na
Nkolo Yesu. **6** Nabondelaka ete kondima oyo ezali kosangisa
biso emonisama na misala, mpo ete ososola malamu bolamu
nyonso oyo tozali na yango kati na Klisto. **7** Ndeko na ngai,
bolingo na yo mpo na basantu ezali penza kopesa ngai esengo
mingi mpe kolendisa ngai, pamba te okitisaki bango mitema. **8**
Yango wana, atako, kati na Klisto, nazali na makoki ya kotinda
yo kosala likambo songolo to pakala, **9** kasi nasepeli kosenga
na yo na kombo ya bolingo, ngai Polo, mobange mpe sik'oyo
mokangami na boloko mpo na Yesu-Klisto; **10** nasepeli kosenga
na yo na tina na Onezime oyo azali mwana na ngai kati na
Klisto, pamba te nakomaki tata na ye ya molimo awa, kati na
boloko. **11** Na kala, azalaki na tina ata moko te na miso na yo,
kasi sik'oyo akomi na tina mingi na miso na yo mpe na miso na
ngai. **12** Nazali kozongisa ye epai na yo, pamba te azali penza
motema na ngai. **13** Nalingaki ete atikala elongo na ngai awa,
na boloko epai wapi nazali mpo na Sango Malamu, mpo ete
asalisa ngai na esika na yo. **14** Nzokande nakokaki te kosala
yango, pamba te nazwaki ndingisa na yo te, mpo ete bolamu

oyo okosala ezala oyo ewuti na motema na yo moko, kasi na kotindika te. **15** Tango mosusu, mwa tango moke oyo bozalaki ya kokabwana na Onezime ezalaki mpo ete ozwa ye mpo na libela, **(aiōnios g166)** **16** lokola mowumbu lisusu te kasi koleka kutu ata mowumbu, lokola ndeko ya bolingo. Azali na litomba mingi mpo na ngai, kasi azali mpe na litomba mingi lisusu koleka mpo na yo, lokola moto mpe lokola ndeko kati na Nkolo. **17** Soki ya solo ozwaka ngai lokola ndeko na yo kati na kondima, yamba ye lokola nde oyambi ngai. **18** Soki asalaki yo mabe to mpe azali na niongo na yo, tanga yango na moto na ngai. **19** Ezali loboko na ngai moko Polo nde ezali kokoma makambo oyo: ngai moko nakofuta yo niongo yango. Nazali mpe na posa te ya kokanisela yo ete yo mpe ozali na niongo na ngai: niongo yango ezali nde bomoi na yo. **20** Ndeko na ngai, mpo na bolingo ya Nkolo, salela ngai bolamu wana; kitisa ngai motema lokola ndeko na yo kati na Klisto. **21** Nakomeli yo na elikya ete okosala makambo oyo nasengi yo, mpe nayebi ete okosala kutu koleka. **22** Nasengi na yo lisusu ete obongisela ngai esika ya kolala, pamba te nazali na elikya ete Nzambe akozongisa ngai epai na bino lokola eyano na mabondeli na bino. **23** Epafrasi, moninga na ngai ya boloko kati na Yesu-Klisto, atindeli yo mbote. **24** Ndenge moko mpe Malako, Arisitarke, Demasi mpe Luka, baninga na ngai ya mosala, bango mpe batindeli yo mbote. **25** Tika ete ngolu ya Yesu-Klisto, Nkolo na biso, ezala elongo na molimo na yo!

Ba-Ebre

1 Na tango ya kala, Nzambe azalaki koloba, mbala mingi
mpe na lolenge ebele, epai ya bakoko na biso, na nzela ya
basakoli. **2** Kasi sik'oyo, na mikolo oyo ezali ya suka, Nzambe
azali koloba na biso na nzela ya Mwana na Ye, oyo Ye moko
Nzambe akomisaki Mokitani ya biloko nyonso. Ezali mpe na
nzela na Ye nde Nzambe asalaki mokili. **(aiōn g165)** **3** Mwana
yango amonisaka kongenga ya nkembo ya Nzambe, azali elilingi
oyo etalisaka mobimba ya Nzambe mpe asimbi biloko nyonso
na nguya ya Liloba na Ye. Sima na Ye kopetola masumu ya
bato, avandi kati na Likolo, na ngambo ya loboko ya mobali
ya Nzambe-Na-Nguya-Nyonso, **4** mpe azwi esika ya lokumu
penza koleka ba-anjelu mpo ete azwi Kombo oyo eleki bakombo
ya ba-anjelu. **5** Epai ya anjelu nini penza Nzambe aloba: «
Ozali mwana na ngai; na mokolo ya lelo, nakomi Tata na yo?
» To mpe: « Ngai nakozala Tata mpo na ye, mpe ye akozala
mwana mpo na Ngai? » **6** Mpe lisusu, tango Nzambe atindaki
Mwana na Ye ya liboso kati na mokili, epai ya nani aloba: «
Tika ete ba-anjelu nyonso ya Nzambe bagumbamelaka Yo? » **7**
Nzokande, tala makambo oyo Nzambe aloba na tina na ba-
anjelu: « Akomisaka ba-anjelu na Ye mipepe, mpe basali na Ye,
ndemo ya moto. » **8** Mpe tala makambo oyo aloba na tina na
Mwana: « Oh Nzambe, Kiti ya Bokonzi na Yo ekowumela seko
na seko, lingenda ya bokonzi na Yo ezali mpo na bosembo. **(aiōn
g165)** **9** Olingaka bosembo mpe oyinaka mabe; yango wana, oh
Nzambe, Nzambe na Yo apakoli Yo mafuta ya esengo, asepeli
na Yo koleka baninga na Yo! » **10** Kaka na tina na mwana,
alobaki lisusu: « Na ebandeli, oh Nkolo, Yo nde otiaki miboko ya
mokili, mpe maboko na Yo nde esalaki Likolo. **11** Nyonso wana

ekobeba, ekonzuluka lokola elamba; kasi Yo, okotikala seko
na seko. **12** Okolinga yango lokola kazaka, mpe bakolongola
yango lokola elamba mpo na kotia elamba mosusu. Kasi Yo,
ozali ndenge moko, mibu na Yo ekotikala kosuka te! » **13** Mpe
lisusu, epai ya anjelu nini Nzambe aloba: « Vanda na ngambo
ya loboko na Ngai ya mobali kino nakomisa banguna na yo
enyatelo makolo na yo? » **14** Nzokande, ba-anjelu nyonso bazali
milimo oyo esalaka mpo na Nzambe, mpe Nzambe atindaka
bango kokokisa lotomo na bango mpo na bolamu ya bato oyo
bakozwa lobiko.

2 Yango wana, tosengeli kozwa lisusu na motuya makasi
mateya oyo toyokaki mpo ete tobunga te. **2** Pamba te soki sango
oyo epesamaki, na tango ya kala, na nzela ya ba-anjelu, ezalaki
na motuya makasi na ndenge ete bato oyo batiolaki yango mpe
batosaki yango te bazwaki etumbu oyo ekokaki mpo na bango,
3 ndenge nini biso tozanga kozwa etumbu soki tozwi na pamba
lobiko ya boye? Solo, Ye moko Nkolo nde asakolaki liboso na
tina na lobiko yango; bongo na sima, bato oyo bayokaki sango
yango batalisaki biso bosolo na yango. **4** Nzambe mpe azalaki
kokokisa bosolo ya litatoli na bango na nzela ya bilembo ya
kokamwa, na nzela ya misala minene, ya bikamwa ya ndenge
na ndenge mpe ya makabo ya Molimo Mosantu, oyo azalaki
kopesa bango kolanda mokano na Ye. **5** Nzambe atiaki te mokili
oyo ezali koya, mokili oyo tozali kolobela, na se ya bokonzi ya
ba-anjelu. **6** Nzokande, ezali na moko oyo atatolaki boye kati
na Makomi: « Moto azali nini mpo ete okanisa ye? Mwana na
moto azali nani mpo ete obatela ye? **7** Okitisaki ye na se ya ba-
anjelu mpo na mwa tango moke, kasi olatisaki ye motole ya
nkembo mpe ya lokumu, **8** mpe otiaki biloko nyonso na se ya

matambe na ye. » Awa Nzambe atiaki nyonso na se ya bokonzi na ye, atikaki ata eloko moko te oyo ezangaki kozala na se ya bokonzi na ye. Nzokande, ezali solo ete, kino sik'oyo, tomoni nanu te ete nyonso ezali na se ya bokonzi na ye. **9** Kasi tala makambo oyo tozali komona: Yesu oyo akitisamaki na se ya ba-anjelu mpo na mwa tango moke, alati sik'oyo motole ya nkembo mpe ya lokumu mpo ete andimaki pasi oyo ememaki Ye kino na kufa. Na bongo, na ngolu ya Nzambe, Yesu akufaki nde mpo na bato nyonso. **10** Emonanaki malamu ete, mpo na komema bana ebele na nkembo, Nzambe oyo akela biloko nyonso mpe azali Nkolo na yango akomisa ya kokoka na nzela ya pasi, mokonzi oyo asengelaki komema bango na lobiko. **11** Pamba te Mobulisi ya basumuki mpe bato oyo babulisami bazali kaka na Tata moko. Yango wana Yesu azalaki na soni te ya kobenga bango bandeko na Ye, **12** tango alobaki: « Nakotatola Kombo na Yo epai ya bandeko na Ngai, nakokumisa Yo na banzembo kati na mayangani. » **13** Yesu alobaki lisusu: « Nakotia elikya na Ngai kati na Ye; » Mpe lisusu: « Ngai oyo, Ngai elongo na bana oyo Nzambe apesa Ngai. » **14** Boye, lokola bana yango bazali na nzoto mpe makila, Ye mpe asanganaki elongo na bomoto na bango mpo ete, na nzela ya kufa na Ye, asilisa nguya ya Satana oyo azalaki kosimba nguya ya kufa, **15** mpe akangola bato nyonso oyo, bomoi na bango mobimba, bakomaki bawumbu likolo na kobanga kufa. **16** Pamba te ezali penza ya solo ete Yesu ayaki te mpo na kosunga ba-anjelu, kasi mpo na kosunga nde bakitani ya Abrayami. **17** Yango wana asengelaki kozala ndenge moko na bandeko na Ye na makambo nyonso mpo ete akoma Mokonzi ya Banganga-Nzambe, oyo atonda na boboto, mpe oyo bakoki kotiela motema na makambo oyo etali boyokani

ya moto elongo na Nzambe, mpe mpo ete akoka kosala mosala
ya bolimbisi masumu ya bato. **18** Pamba te, lokola Ye moko
amonaki pasi tango amekamaki, akoki mpe kosunga bato oyo
bazali komekama.

3 Yango wana, bandeko basantu, bino oyo Nzambe abenga
mpo na kozwa bomengo ya Likolo, botalela kaka Yesu oyo
biso tozali kondima lokola Ntoma mpe Mokonzi ya Banganga-
Nzambe. **2** Solo, azali sembo na miso ya Nzambe oyo aponaki
Ye, ndenge Moyize azalaki sembo kati na Ndako mobimba ya
Nzambe. **3** Yesu amonanaki ete akoki mpo na kozwa lokumu
monene koleka Moyize; ndenge moko mpe motongi ndako azali
na lokumu monene koleka ndako yango moko. **4** Pamba te, ezali
na ndako moko te oyo ezangi motongi; nzokande Nzambe azali
motongi ya biloko nyonso. **5** Moyize azalaki sembo lokola mosali
kati na Ndako mobimba ya Nzambe, mpo na kotatola na tina na
makambo oyo Nzambe akoloba na mikolo oyo ezalaki kolanda.
6 Kasi Klisto azali sembo lokola Mwana, Mokonzi ya Ndako ya
Nzambe. Mpe biso, tozali Ndako na Ye, soki kaka tozali kobatela
makasi kino na suka, kondima mpe lokumu oyo elikya epesaka
biso. **7** Yango wana, kolanda ndenge Molimo Mosantu alobi: «
Lelo, soki boyoki mongongo na Ye, **8** boyeisa mitema na bino
mabanga te, ndenge bosalaki tango botombokelaki Nzambe,
na mokolo ya komekama kati na esobe **9** epai wapi batata na
bino bamekaki ngai mpe balukaki kotala mozindo ya motema
na ngai atako bamonaki misala na ngai **10** mibu tuku minei.
Yango wana, natombokelaki bato ya ekeke wana mpe nalobaki:
‹ Mitema na bango ezali kobeba tango nyonso, mpe bayebaki
banzela na ngai te. › **11** Boye, kati na kanda na ngai, nakataki
seleka: ‹ Bakotikala kokota te kati na bopemi na ngai! › » **12**

Bandeko na ngai, bosala keba ete moto moko te kati na bino azala na motema mabe mpe azanga kondima kino kokabwana na Nzambe na bomoi; **13** kasi bolendisanaka bino na bino mokolo na mokolo, na tango nyonso oyo bakoki nanu koloba « lelo, » mpo ete moko te kati na bino akosama na masumu mpe akoma motema libanga. **14** Pamba te tozali solo lisanga na Klisto soki tosimbi makasi, kino na suka, elikya oyo tozwaki wuta na ebandeli, **15** kolanda ndenge elobama: « Lelo, soki boyoki mongongo na Ye, boyeisa mitema na bino mabanga te, ndenge bosalaki tango botombokelaki Nzambe. » **16** Banani bayokaki mongongo ya Nzambe mpe batombokelaki Ye? Ezali te bato nyonso oyo Moyize abimisaki na Ejipito? **17** Asilikelaki banani mibu tuku minei? Ezali te bato oyo basalaki masumu, oyo bibembe na bango ekweyaki kati na esobe? **18** Epai ya banani Nzambe akataki seleka ete bakokota te kati na bopemi na Ye? Ezali te epai ya bato oyo baboyaki kotosa Ye? **19** Boye, tomoni ete balongaki te kokota mpo ete bazangaki kondima.

4 Yango wana, lokola elaka ya kokota kati na bopemi ya Nzambe ezali nanu, tosala keba ete moko kati na bino akanisa ete azangeli. **2** Pamba te, biso mpe toyokaki Sango Malamu lokola bango; kasi mateya oyo bayokaki esungaki bango ata na likambo moko te mpo ete bato oyo bayokaki yango bayambaki yango na kondima te. **3** Sik'oyo, biso oyo tondimi, tozali kokota kati na bopemi yango kolanda ndenge Nzambe alobaki: « Yango wana, kati na kanda na ngai, nakataki seleka oyo: ‹ Bakotikala kokota te kati na bopemi na ngai! › » Nzambe alobaki bongo, atako misala na Ye emonanaki wuta na tango oyo akelaki mokili. **4** Pamba te, na esika moko, elobami boye na tina na mokolo ya sambo: « Boye, na mokolo ya sambo, Nzambe akataki mosala

nyonso oyo azalaki kosala. » **5** Mpe, kati na eteni oyo esili koleka, alobi: « Bakotikala kokota te kati na bopemi na ngai! » **6** Boye, lokola emonani polele ete ezali nanu na bato oyo basengeli kokota kati na bopemi yango, mpe ete bato oyo bazalaki bato ya liboso mpo na koyoka Sango Malamu bakotaki te mpo ete batosaki Nzambe te, **7** yango wana Nzambe abongisi lisusu mokolo moko oyo azali kobenga « lelo, » tango alobaki, sima na mikolo, na nzela ya Davidi: « Lelo, soki boyoki mongongo na Ye, boyeisa mitema na bino mabanga te. » **8** Pamba te, soki Jozue alonga penza kopesa bango bopemi, Nzambe alingaki lisusu te koloba na tina na mokolo mosusu. **9** Boye, mpo na bato ya Nzambe, etikali na bopemi moko oyo ezali lokola mokolo ya sambo oyo Nzambe apemaki. **10** Pamba te moto oyo akoti kati na bopemi ya Nzambe apemi na misala na ye, ndenge kaka Nzambe apemaki na misala na Ye. **11** Yango wana, tosala makasi mpo na kokota kati na bopemi yango mpo ete tokweya te kati na bozangi botosi lokola bana ya Isalaele. **12** Pamba te Liloba na Nzambe ezali na bomoi mpe na nguya, ekotaka koleka kutu mopanga oyo ezali na minu na bangambo nyonso mibale, ekomaka kino kokabola elimo mpe molimo, mikuwa mpe mafuta oyo ezalaka kati na mikuwa, mpe esosolaka malamu makanisi mpe mikano ya motema ya moto. **13** Kati na bikelamu nyonso, moko te ezali ya kobombama na miso ya Nzambe: nyonso ezali polele, mpe ezali ya kobombama te na miso ya Ye oyo akosambisa biso. **14** Yango wana, lokola tozali na Mokonzi ya Banganga-Nzambe, oyo akatisa Likolo, Ye Yesu, Mwana na Nzambe, tosimba makasi kondima oyo totatolaka. **15** Pamba te tozali na Mokonzi ya Banganga-Nzambe, oyo akoki kosangana na bapasi na biso; amekamaki kutu na makambo nyonso,

ndenge biso mpe tozali komekama, kasi asalaki masumu te. **16** Boye, topusana na elikya nyonso pene ya Kiti ya Bokonzi ya ngolu mpo ete Nzambe ayokela biso mawa mpe tozwa ngolu, oyo ekosunga biso na tango oyo ekoki.

5 Mokonzi nyonso ya Banganga-Nzambe aponamaka kati na bato mpe, lokola mosali ya Nzambe, atiamaka mpo na bolamu ya bato kati na makambo oyo etali boyokani na bango elongo na Nzambe. Mosala na ye ezali: kobonzela Nzambe makabo mpe bambeka mpo na masumu ya bato. **2** Azali na makoki ya kozala na boboto liboso ya bolembu ya bato oyo bazangi boyebi mpe basalaka masumu, pamba te ye moko mpe azali moto na bolembu. **3** Yango wana, likolo ya bolembu yango, asengeli kaka te kobonzaka mbeka mpo na masumu ya bato, kasi asengeli mpe kobonzaka yango mpo na masumu na ye moko. **4** Moto moko te akoki komikomisa mokonzi ya Banganga-Nzambe, kasi ezali Nzambe nde akomisaka moto mokonzi ya Banganga-Nzambe soki mpe kaka abengi ye, ndenge ezalaki mpo na Aron. **5** Ndenge moko mpe mpo na Klisto: amikomisaki te Mokonzi ya Banganga-Nzambe, kasi ezali Nzambe nde alobaki na Ye: « Ozali Mwana na Ngai; na mokolo ya lelo, nakomi Tata na Yo. » **6** Mpe, na esika mosusu kati na Makomi, alobaki: « Ozali Nganga-Nzambe mpo na libela, kolanda molongo ya Melishisedeki. » **(aiōn g165)** **7** Wana Yesu azalaki kati na mokili, na mongongo makasi mpe na mpinzoli, azalaki kosambela mpe kobondela Ye oyo akokaki kobikisa Ye na kufa, mpe Nzambe ayokelaki Ye mpo na botosi na Ye. **8** Atako azalaki Mwana na Nzambe, kasi ayekolaki botosi na nzela ya pasi nyonso oyo amonaki. **9** Mpe tango kaka Nzambe akomisaki Ye ya kokoka, akomaki, mpo na bato nyonso oyo batosaka Ye, Mopesi lobiko

ya seko; **(aiōnios g166)** **10** pamba te Nzambe atia Ye Mokonzi ya Banganga-Nzambe, kolanda molongo ya Melishisedeki. **11** Tozali na makambo mingi ya koloba na tina na likambo oyo, kasi ezali pasi mpo na kolimbola yango mpo ete bososolaka lisusu noki te. **12** Bosengelaki wuta kala kokoma balakisi; kasi kino sik'oyo, bozali kaka na posa ete moto ateya bino makambo ya ebandeli ya Liloba na Nzambe. Bokomi kutu na posa ya miliki, kasi ya bilei ya makasi te. **13** Nzokande, moto nyonso oyo atikalaka kaka na miliki azali mwana moke mpe ayebi te liloba oyo eteyaka bosembo. **14** Bilei ya makasi ezali mpo na mikolo, ba-oyo bayebi kokesenisa malamu mpe mabe.

6 Yango wana, tokota na mateya oyo ekoki mpo na mikolo; tolekisa tango te na mateya ya ebandeli na tina na Klisto, mpe tozongela te mateya lokola kobongola motema, kotika misala oyo ememaka na kufa, kondima kati na Nzambe, **2** ndenge nyonso ya kobatisa, kotiela bato maboko, lisekwa ya bakufi, mpe etumbu ya seko. **(aiōnios g166)** **3** Soki Nzambe apesi biso nzela, tokomipesa nde na mateya oyo ekoki mpo na mikolo. **4** Solo, ekoki kosalema te ete bato oyo Nzambe angengisaki na pole na Ye, oyo bamekaki elengi ya likabo ya Lola, oyo basanganaki na Molimo Mosantu, **5** oyo bamekaki elengi ya bolamu ya Liloba na Nzambe, oyo bamekaki nguya ya mokili oyo ezali koya, **(aiōn g165)** **6** ekoki kosalema te ete bateya bango lisusu mateya ya kobongola lisusu mitema soki bakweyi na masumu, pamba te bazali lisusu kobaka Mwana na Nzambe na ekulusu, mpo na bango moko, mpe kosambwisa Ye na miso ya bato. **7** Tango mabele oyo enokelaka mvula emelaka mayi mpe ebotaka matiti ya tina mpo na bato oyo baloneli yango, Nzambe apambolaka yango. **8** Kasi soki ebimisi basende mpe banzube, ezalaka lisusu

na tina te, ezalaka mosika te ya kolakelama mabe, mpe esukaka
na kozika na moto. **9** Atako tolobi bongo, balingami na ngai,
tondimisami penza na tina na bino ete tozali kozela lokola libula
biloko ya malamu koleka, biloko oyo ememaka na lobiko. **10**
Pamba te Nzambe azangi bosembo te mpo ete abosana mosala
na bino mpe bolingo nyonso oyo botalisaki mpo na Kombo na
Ye, na ndenge bosungaki mpe bozali kokoba kosunga basantu.
11 Kasi tolingi ete moto nyonso kati na bino akoba kolakisa
bolingo yango kino na suka mpo ete makambo oyo bozali kotiela
elikya ekokisama solo. **12** Tolingi te ete bokoma bagoyigoyi, kasi
bomekola bato oyo bazwaka, na nzela ya kondima mpe kokanga
motema, biloko oyo Nzambe alaka. **13** Tango Nzambe apesaki
Abrayami elaka, akataki seleka na Kombo na Ye moko, pamba
te ezali na moto moko te oyo aleki Nzambe mpo ete Ye Nzambe
akata seleka na kombo na ye. **14** Alobaki: « Nakopambola
yo solo mpe nakopesa yo bakitani ebele. » **15** Yango wana,
Abrayami akangaki motema mpe azwaki oyo Nzambe alakaki
ye. **16** Nzokande, bato bakataka seleka na kombo ya moto
oyo aleki bango, mpe seleka ezalaka ndanga oyo esukisaka
tembe nyonso. **17** Yango wana, Nzambe akataki seleka mpo na
kolakisa na bato oyo bazwaki elaka ete akobongola mokano na
Ye te. **18** Mpo na yango, mpo ete, biso bato oyo totika nyonso
mpo na kosimba elikya ete tokozwa biloko oyo alakaki biso,
tolendisama makasi, Nzambe asalelaki makambo mibale oyo
ebongwanaka te, oyo kati na yango ekoki kosalema te ete
Nzambe akosa. **19** Mpo na biso, elikya yango ezali lokola longo
ya bomoi na biso; epolaka te mpe esimba biso makasi, ekota
kino koleka rido, kati penza na Esika-Oyo-Eleki-Bule **20** epai
wapi Yesu akotaki mpo na biso lokola moto ya liboso, pamba te

akomaki Mokonzi ya Banganga-Nzambe mpo na libela, kolanda molongo ya Melishisedeki. **(aiōn g165)**

7 Melishisedeki azalaki mokonzi ya Salemi mpe Nganga-Nzambe ya Nzambe-Oyo-Aleki-Likolo. Ezali Melishisedeki nde akendeki kokutana na Abrayami, wana Abrayami azali kozonga sima na ye kolonga bakonzi; mpe ezali Melishisedeki nde apambolaki Abrayami. **2** Abrayami apesaki ye eteni ya zomi ya biloko nyonso oyo azwaki lokola bomengo ya bitumba. Kombo ya Melishisedeki elakisi « mokonzi ya bosembo. » Azali lisusu mokonzi ya Salemi; elingi koloba: mokonzi ya kimia. **3** Azalaki na tata te, mama te, bakoko te, mokolo ya mbotama te, mpe mokolo ya kufa te; azalaki lokola Mwana na Nzambe, mpe azali Nganga-Nzambe mpo na libela. **4** Botala ndenge nini Melishisedeki azalaki moto monene mpo ete ezala Abrayami, koko na biso, apesa ye eteni ya zomi ya bomengo na ye ya bitumba! **5** Solo, Mibeko ya Moyize etindaki bana ya Levi, oyo bakomi Banganga-Nzambe kozwa biteni ya zomi epai ya bandeko na bango, bato ya Isalaele, oyo bazali mpe bato ya libota ya Abrayami. **6** Kasi Melishisedeki oyo azalaki kutu moto ya libota ya Levi te azwaki eteni ya zomi ya Abrayami, mpe apambolaki moto oyo Nzambe apesaki bilaka. **7** Nzokande, tembe ezali te ete ezali moto oyo azali na se nde azwaka lipamboli kowuta na moto oyo aleki ye. **8** Botala lisusu: na ngambo moko, ezali bato oyo bakufaka nde bazali kozwa biteni ya zomi; kasi na ngambo mosusu, kolanda Makomi, ezali moto na bomoi. **9** Boye, na mokuse, tokoki koloba ete Levi oyo azwaka biteni ya zomi afutaki eteni ya zomi epai ya Melishisedeki na nzela ya Abrayami; **10** pamba te, tango Melishisedeki akutanaki na Abrayami, Levi azalaki nanu kati na mokongo ya koko na ye,

Abrayami. **11** Boye, soki bato oyo bazwaki mobeko bakokaki kokoma ya kokoka na nzela ya bonganga-Nzambe ya Balevi, mpo na nini kotia Nganga-Nzambe mosusu, kolanda molongo ya Melishisedeki, kasi kolanda molongo ya Aron te? **12** Nzokande, lokola bonganga-Nzambe ebongwani, mobeko mpe esengeli kobongwana. **13** Pamba te makambo yango etali Nganga-Nzambe oyo azali ya libota ya Levi te, kasi ya libota oyo moto na yango moko te atikala kosala na etumbelo. **14** Toyebi malamu ete Nkolo na biso azali ya libota ya Yuda, mpe Moyize atikalaki koloba eloko moko te na tina na bonganga-Nzambe ya libota ya Yuda. **15** Likambo oyo tozali kolobela ekomi lisusu polele koleka awa Nganga-Nzambe mosusu abimi, Nganga-Nzambe oyo akokani na Melishisedeki; **16** akomi Nganga-Nzambe kolanda mibeko ya bomoto te, kasi kolanda nguya ya bomoi oyo ezali na suka te. **17** Pamba te, tala litatoli oyo baloba na tina na Ye: « Ozali Nganga-Nzambe mpo na libela, kolanda molongo ya Melishisedeki. » **(aiōn g165)** **18** Boye, Nzambe alongolaki mobeko ya liboso mpo ete ezalaki makasi te mpe ezalaki na tina te. **19** Solo, Mibeko ya Moyize ebongisaki eloko moko te. Kasi elikya ya malamu koleka epesameli biso, elikya oyo, na nzela na yango, topusanaka pene ya Nzambe. **20** Makambo wana nyonso esalemaki na nzela ya seleka oyo Nzambe akataki. Nzokande, mpo na Balevi, Nzambe akataki ata seleka te mpo ete bakoma Banganga-Nzambe. **21** Kasi Yesu akomaki Nganga-Nzambe na nzela ya seleka, tango Nzambe alobaki na Ye: « Nkolo akati seleka, mpe akobongola mokano na Ye te: ‹ Ozali Nganga-Nzambe mpo na libela. › » **(aiōn g165)** **22** Ezali na nzela ya seleka yango nde Yesu akoma ndanga ya boyokani oyo eleki motuya. **23** Mpe lisusu, Banganga-Nzambe bazalaki kokitana

ebele, pamba te kufa ezalaki kopekisa bango kosala mosala na bango libela na libela. **24** Kasi mpo ete Yesu azali na bomoi seko na seko, Bonganga-Nzambe na Ye ezali mpo na libela. **(aiōn g165)** **25** Yango wana azali na makoki ya kobikisa libela, bato oyo bapusanaka pene ya Nzambe na nzela na Ye, mpo ete azali tango nyonso na bomoi mpo na kobondelaka Nzambe na tina na bango. **26** Boye, Yesu nde azali Mokonzi ya Banganga-Nzambe, oyo abongi mpo na biso: azali Bule, asala ata mabe moko te, azali peto, akabwana na bato ya masumu, mpe Nzambe atombola Ye penza likolo koleka Likolo, **27** azali na posa te, lokola bakonzi mosusu ya Banganga-Nzambe, ya kotumbaka mbeka mokolo na mokolo mpo na masumu na Ye moko liboso, mpe, na sima, mpo na masumu ya bato, pamba te atumbaki mbeka yango mpo na masumu na bango mbala moko mpo na libela tango amikabaki Ye moko. **28** Bakonzi ya Banganga-Nzambe, oyo batiami na nzela ya Mibeko ya Moyize, bazali bato na bolembu; kasi Mokonzi ya Banganga-Nzambe oyo Nzambe atie na nzela ya maloba ya seleka, oyo eyaki sima na Mibeko ya Moyize, azali Mwana na Ye moko, oyo azali ya kokoka mpo na libela. **(aiōn g165)**

8 Tala likambo oyo eleki motuya kati na makambo oyo tozali koloba: tozali solo na Mokonzi se moko ya Banganga-Nzambe, Mokonzi oyo avandi na ngambo ya loboko ya mobali ya Kiti ya Bokonzi ya Nzambe kati na Likolo. **2** Kuna na Likolo, asalaka mosala na Ye kati na Esika ya bule, elingi koloba: Mongombo ya solo, oyo Ye moko Nkolo atonga, kasi bato te. **3** Mokonzi nyonso ya Banganga-Nzambe atiamaka mpo na kobonza makabo mpe bambeka. Boye Yesu, Mokonzi na biso ya Banganga-Nzambe, asengeli mpe kozala na eloko ya kobonza lokola likabo to

mbeka. **4** Soki azalaki na mokili, alingaki kozala ata Nganga-Nzambe te, pamba te ezali kuna na Banganga-Nzambe oyo babonzaka makabo kolanda Mobeko, **5** ba-oyo basalaka na Esika ya bule oyo ezali kaka elilingi mpe elili ya oyo ezali kati na Likolo. Yango wana, tango Moyize alingaki kotonga Mongombo, Nzambe akebisaki ye boye: « Tala malamu mpe sala mosala nyonso kolanda ndakisa oyo natalisi yo na likolo ya ngomba. » **6** Kasi sik'oyo, Yesu azwi mosala oyo eleki motuya, pamba te azali Moyokanisi kati na Boyokani oyo eleki malamu, Boyokani oyo etongami na likolo ya bilaka ya malamu koleka. **7** Solo, soki boyokani ya liboso ezangaki pamela, tina ya koluka boyokani ya mibale elingaki kozala te. **8** Nzokande, Nzambe apamelaki penza bato na Ye tango alobaki: « Na mikolo ekoya, nakosala Boyokani ya sika elongo na bato ya Isalaele mpe ya Yuda: **9** ekozala ndenge moko te na boyokani oyo nasalaki elongo na batata na bango tango nasimbaki bango na loboko mpo na kobimisa bango na Ejipito, pamba te lokola bakataki boyokani na Ngai, Ngai mpe napesaki bango mokongo, elobi Nkolo. **10** Kasi tala Boyokani oyo nakosala elongo na bato ya Isalaele, sima na mikolo wana, elobi Nkolo: ‹ Nakotia mibeko na Ngai kati na makanisi na bango, nakokoma yango kati na mitema na bango, nakozala Nzambe na bango, mpe bango bakozala bato na Ngai. **11** Moko te akoteya lisusu moninga to ndeko na ye na koloba: Yeba Nkolo! Pamba te bango nyonso bakoyeba Ngai, kobanda na mwana moke kino na mokolo, **12** nakolimbisa mabe na bango mpe nakokanisa lisusu masumu na bango te. › » **13** Awa Nkolo abengi Boyokani oyo « Boyokani ya sika, » elingi koloba ete akomisi oyo ya liboso boyokani ya kala; nzokande eloko oyo ekomi ya kala mpe enuni ekomi pene ya kolimwa.

9 Boyokani ya liboso ezalaki na mibeko ya losambo, mpe na
Esika ya bule oyo ezalaki ya mokili. **2** Batelemisaki Mongombo
oyo ezalaki na biteni mibale: kati na eteni ya liboso oyo bazalaki
kobenga « Esika ya bule, » ezalaki na etelemiselo ya minda,
mesa mpe mapa oyo babonzi lokola makabo epai ya Nzambe. **3**
Sima na rido ya mibale, ezalaki na etando oyo bazalaki kobenga
« Esika-Oyo-Eleki-Bule. » **4** Kati na yango, ezalaki na etumbelo
ansa oyo basala na wolo; ezalaki mpe na Sanduku ya Boyokani,
oyo babamba wolo na mobimba na yango. Kati na Sanduku ya
Boyokani, ezalaki na sani ya wolo, oyo batia mana kati na yango;
lingenda ya Aron oyo ebimisaki mito ya banzete, mpe bitando
ya mabanga oyo batobolaki makomi ya mibeko ya boyokani.
5 Na likolo ya Sanduku, ezalaki na bililingi ya basheribe ya
nkembo, oyo ezipaki mofinuku ya Sanduku na nzela ya elili
ya mapapu na yango. Kasi tokoki te sik'oyo kolobela biloko
oyo na molayi. **6** Wana biloko oyo nyonso esilaki kotiama,
Banganga-Nzambe bazalaki kokota, mbala na mbala, na eteni
ya liboso ya Mongombo mpo na kosala mosala na bango. **7** Kasi
kati na eteni ya mibale, kaka mokonzi ya Banganga-Nzambe
nde azalaki kokota kuna mbala moko na mobu; mpe asengeli
komema makila ya kobonzela Nzambe, mpo na ye moko mpe
mpo na masumu oyo bato basalaki na kozanga koyeba. **8** Na
nzela ya biloko oyo, Molimo Mosantu azalaki kotalisa polele
ete, wana Mongombo ya liboso ezalaki nanu, nzela mpo na
kokota kati na Esika-Oyo-Eleki-Bule ezalaki ya kokangama. **9**
Mpe ezali elilingi ya makambo oyo ezali kosalema na tango oyo
mpo na kotalisa ete makabo mpe bambeka oyo babonzelaka
Nzambe ezali na makoki te ya kokomisa ya kokoka, mitema
ya bato oyo basambelaka ndenge wana. **10** Ezali na yango

kaka malako na tina na bilei, masanga mpe ndenge ebele ya komipetola: mibeko ya bomoto, oyo bazalaki kosalela kino na tango oyo Nzambe abongolaki makambo nyonso. **11** Kasi tango Klisto ayaki lokola Mokonzi ya Banganga-Nzambe mpo na kopesa biso biloko oyo asilaki kozwa mpo na biso, akatisaki Mongombo ya monene makasi mpe ya kokoka; ezali Mongombo oyo esalema na maboko ya bato te, ezali ya mokili oyo te. **12** Akotaki mbala moko mpo na libela kati na Esika-Oyo-Eleki-Bule, mpe abonzaki kuna makila ya bantaba te mpe ya bana ngombe te, kasi abonzaki nde makila na Ye moko. Ezali ndenge wana nde azwelaki biso lisiko ya libela. **(aiōnios g166)** **13** Pamba te makila ya bantaba, makila ya bangombe ya mibali mpe putulu ya bangombe ya basi, oyo basopelaka bato ya mbindo, epetolaka kaka libanda ya nzoto; **14** nzokande makila ya Klisto oyo, na nzela ya Molimo ya seko, amikabaki Ye moko epai ya Nzambe lokola mbeka oyo ezangi mbeba, epetolaka mitema na biso na misala oyo ememaka na kufa mpo ete tokoka kosalela Nzambe na bomoi. **(aiōnios g166)** **15** Yango wana, Klisto azali Moyokanisi kati na Boyokani ya sika, mpo ete bato oyo Nzambe abenga bakoka kozwa libula ya seko oyo Nzambe alakaki bango. Mpe bakoki solo kozwa yango, pamba te Klisto asilaki kokufa lokola mbeka mpo na kosikola bango na masumu oyo basalaki tango bazalaki na se ya bokonzi ya boyokani ya kala. **(aiōnios g166)** **16** Pamba te soki moto akomi mokanda mpo ete moto songolo akitana na biloko na ye na mokolo oyo akokufa, asengeli liboso kokufa mpo ete biloko oyo akotika ekoma ya mokitani oyo ye asilaki kopona. **17** Mokanda yango ezwaka nguya kaka soki mokomi na yango akufi; kasi soki mokomi azali nanu na bomoi, ezali na nguya ata moke te. **18** Yango wana mpe, boyokani

ya liboso ekokaki kozala na nguya te soki makila esopanaki te. **19** Pamba te, tango Moyize asilisaki kotangela bato mitindo nyonso ndenge ekomami kati na Mibeko, akamataki makila ya bana ngombe, ya bantaba elongo na mayi, asopelaki buku mpe bato nyonso na nzela ya etape ya nzete ya izope, oyo balinga elamba ya lino ya motane. **20** Alobaki: « Oyo ezali makila ya boyokani oyo Nzambe atindi bino kobatela. » **21** Bongo, na makila yango, asopelaki lisusu Mongombo mpe bisalelo nyonso ya losambo. **22** Pamba te, kolanda Mibeko, nyonso epetolamaka na makila; mpe soki makila etangi te, bolimbisi masumu ezali te. **23** Boye, lokola bililingi ya biloko oyo ezali kati na Likolo esengelaki kopetolama ndenge wana, ezalaki na tina ete yango moko mpe biloko ya Likolo epetolama na nzela ya bambeka oyo eleki malamu. **24** Pamba te Klisto akotaki te na Esika ya Bule oyo esalemaki na maboko ya bato, oyo ezalaki kaka elilingi ya Esika ya Bule ya solo; kasi akotaki nde kati na Likolo yango moko mpo ete atelema sik'oyo liboso ya Nzambe mpo na bolamu na biso. **25** Klisto akotaki kuna te mpo ete amikabaka mbala na mbala lokola mbeka, ndenge mokonzi ya Banganga-Nzambe azalaki kokota mobu na mobu kati na Esika ya Bule elongo na makila oyo ezalaki ya ye te. **26** Soki ezalaki bongo, mbele Klisto anyokwamaki mbala ebele wuta na ebandeli ya mokili. Nzokande sik'oyo, na mikolo oyo ya suka, amonani mbala kaka moko mpo na kolongola masumu na nzela ya mbeka na Ye. **(aiōn g165)** **27** Bongo ndenge kaka ekatama ete moto nyonso asengeli kokufa mbala moko, mpe, sima na yango, kosambisama eya, **28** ndenge wana mpe Klisto, oyo amikabaki lokola mbeka mbala moko mpo na kolongola masumu ya bato ebele, akoya na mbala

ya mibale, mpo na kolongola masumu ya bato te, kasi mpo na kobikisa bato oyo bazali kozela Ye na posa makasi.

10 Mobeko ya Moyize ezali kaka elilingi ya biloko oyo ekoya, ezali penza bosolo na yango te; yango wana, ezali na makoki te ya kokomisa ya kokoka, bato oyo bapusanaka pene ya Nzambe na nzela ya bambeka ya ndenge moko kaka oyo bapesaka tango nyonso mpe mobu na mobu. **2** Soki ezalaki na makoki yango, mbele bato oyo bapesaka bambeka yango balingaki wuta kala kotika kopesa yango, pamba te balingaki kopetolama mbala moko mpo na libela, mpe balingaki lisusu komitungisa te mpo na masumu na bango. **3** Nzokande, mobu na mobu, bambeka wana ezalaki kozongisa masumu na makanisi na bango, **4** pamba te makila ya bangombe ya mibali mpe ya bantaba ezali na makoki te ya kolongola masumu. **5** Yango wana, tango Klisto ayaki na mokili, alobaki: « Ozalaki na posa te ya bambeka to ya makabo, kasi osalaki ngai nzoto. **6** Osepelaki te na bambeka ya kotumba mpe na bambeka mpo na masumu. **7** Bongo nalobaki: ‹ Tala ngai oyo, nayei, nayei, oh Nzambe, mpo na kosala mokano na Yo, kolanda ndenge ekomami na tina na ngai kati na buku. › » **8** Alobaki liboso: « Ozalaki na posa te mpe osepelaki te na bambeka, na makabo, na bambeka ya kotumba mpe na bambeka mpo na masumu. » Nzokande ezalaki kopesama kolanda Mibeko. **9** Alobaki lisusu: « Tala ngai oyo, nayei mpo na kosala mokano na Yo. » Boye, alongolaki losambo ya liboso mpo na kotia losambo ya mibale. **10** Mpe ezali mpo na mokano yango ya Nzambe nde topetolamaka na masumu, na nzela ya mbeka ya nzoto na Ye moko Yesu-Klisto, oyo akabaki mbala moko mpo na libela. **11** Mpo na kosala mosala na ye ya bonganga, Nganga-Nzambe nyonso azalaki kokende na

esika na ye ya mosala mokolo na mokolo, mpe azalaki kopesa mbala na mbala bambeka ya ndenge moko oyo ezalaki kutu na makoki te ya kolongola masumu ya bato. **12** Kasi sima na Klisto kobonza mbeka moko kaka mpo na masumu, avandi mpo na libela na ngambo ya loboko ya mobali ya Nzambe. **13** Wuta tango wana, azali kozela ete Nzambe akomisa banguna na Ye enyatelo makolo na Ye. **14** Pamba te, na nzela ya likabo moko kaka, akomisaki bato ya kokoka mpo na libela, ba-oyo apetolaki na masumu. **15** Molimo Mosantu mpe azali kotatola epai na biso na tina na Ye, pamba te alobaki liboso: **16** « Tala boyokani oyo nakosala elongo na bango sima na mikolo wana, elobi Nkolo: Nakotia mibeko na Ngai kati na makanisi na bango, mpe nakokoma yango kati na mitema na bango. » **17** Bongo na sima, abakisaki: « Nakokanisa lisusu te, ezala masumu na bango to mabe na bango. » **18** Nzokande, soki Nzambe alimbisi moto masumu, ezalaka lisusu te na likabo ya kopesa mpo na masumu. **19** Yango wana, bandeko na ngai, tozali solo na elikya ete tokokota na Esika-Oyo-Eleki-Bule mpo ete Yesu asopaki makila na Ye. **20** Afungolelaki biso nzela ya sika mpe ya bomoi na nzela ya rido ya Tempelo, oyo ezali nzoto na Ye moko. **21** Boye, tozali na Mokonzi Monene ya Banganga-Nzambe, oyo azali Mokonzi ya Ndako ya Nzambe. **22** Na bongo, topusana pene ya Nzambe na motema mobimba, na kondima nyonso, na motema oyo epetolami na makanisi nyonso ya mabe, mpe na nzoto oyo esukolami na mayi ya peto. **23** Tobatela makasi elikya oyo tozali kondima ete ezali ya solo, pamba te Ye oyo apesaki biso bilaka akosaka te. **24** Tosenzelana biso na biso mpo na kotindikana na bolingo mpe na misala ya malamu. **25** Tokima Bandako ya Nzambe na biso te, ndenge bato mosusu bamesana

kosala; kasi tolendisana biso na biso, wana bozali komona ete mokolo ya Nkolo ekomi pene. **26** Pamba te, soki tokobi kosala masumu na nko sima na koyeba bosolo, mbeka mosusu mpo na bolimbisi ya masumu ekozala lisusu te; **27** ekotikala kaka kozela na somo penza kosambisama mpe moto makasi oyo ekozikisa banguna ya Nzambe. **28** Soki babomaka na mawa te moto oyo abuki Mobeko ya Moyize, na litatoli ya bato mibale to misato, **29** ekozala boni mpo na moto oyo atioli Mwana na Nzambe, amoni pamba makila ya boyokani, oyo epetolaki ye, mpe afingi Molimo ya ngolu? **30** Toyebi malamu Ye oyo alobaki: « Ngai nde nazongisaka mabe na mabe, Ngai nde nakofuta moto na moto; » mpe: « Nkolo akosambisa bato na Ye. » **31** Ezali somo makasi kokweya na maboko ya Nzambe na bomoi! **32** Bokanisa lisusu mikolo ya liboso, na tango Nzambe afungolaki bino miso mpo ete bokoma komona pole, boyikaki mpiko kati na bapasi ya makasi. **33** Ezalaki na batango oyo bazalaki kofinga bino, konyokola bino na miso ya bato; ezalaki mpe na batango oyo bozalaki kokabola pasi elongo na bato oyo bazalaki konyokwama. **34** Bokabolaki pasi elongo na bakangami ya boloko, mpe bondimaki na esengo nyonso ete babotola ata biloko na bino, pamba te boyebaki ete bozali na bomengo ya kitoko koleka, bomengo oyo ekowumela libela na libela. **35** Boye, bobungisa elikya na bino te, pamba te lifuti monene ekangani na yango. **36** Na bongo, boyika mpiko mpo ete, sima na bino kokokisa mokano ya Nzambe, bozwa biloko oyo alakaki. **37** Etikali moke, moke penza, ete Ye oyo asengeli koya aya, mpe akoya kala te. **38** Moto na ngai ya sembo akobika na nzela ya kondima; kasi soki azongi sima, nakosepela na ye te. **39** Biso tozali te na molongo ya bato oyo

bazongaka sima mpo na kobungisa bomoi na bango, kasi tozali na molongo ya bato oyo bazali na kondima mpo ete tobikisama.

11 Nzokande kondima ezali ndanga ya kozwa biloko oyo tozali kolikya epai ya Nzambe, mpe kobika lokola nde tosili kozwa biloko yango atako tozali komona yango te. **2** Ezali mpo na kondima nde Nzambe asepelaki na bato ya kala. **3** Ezali na kondima nde tososolaka ete mokili esalemaki na nzela ya Liloba na Nzambe, mpe ete biloko oyo emonanaka esalemaki na nzela ya biloko oyo emonanaka te. **(aiōn g165)** **4** Mpo na kondima, Abele abonzelaki Nzambe mbeka ya malamu koleka oyo ya Kayina. Mpo na kondima, Nzambe atatolaki na tina na ye ete azali moto ya sembo, pamba te Nzambe andimaki makabo na ye. Mpo na kondima, Abele alobaka kino lelo atako asila kokufa. **5** Mpo na kondima, Enoki amemamaki kino epai ya Nzambe. Boye, atikalaki komona kufa te. Bamonaki ye lisusu te, pamba te Nzambe azwaki ye. Liboso na Enoki konetolama, Makomi etatolaki na tina na ye ete asepelisaki Nzambe. **6** Nzokande, moto moko te akoki kosepelisa Nzambe soki azangi kondima, pamba te moto oyo azali kopusana pene ya Nzambe asengeli kondima ete Nzambe azali mpe afutaka bato oyo balukaka Ye. **7** Mpo na kondima, Noa atosaki Nzambe mpe atongaki masuwa mpo na lobiko ya libota na ye, sima na ye koyoka makebisi ya Nzambe na tina na makambo oyo ezalaki nanu komonana te. Mpo na kondima, Noa amonisaki mabe ya mokili mpe akomaki mokitani ya bosembo oyo ezwamaka na nzela ya kondima. **8** Mpo na kondima, Abrayami atosaki Nzambe oyo abengaki ye mpe atindaki ye kokende na mokili oyo asengelaki kozwa na sima lokola libula. Atosaki mpe akendeki atako ayebaki te epai azalaki kokende. **9** Mpo na kondima, avandaki lokola mopaya

kati na mokili oyo Nzambe alakaki ye; azalaki kovanda na bandako ya kapo lokola Izaki mpe Jakobi oyo mpe bazwaki elaka ya ndenge moko na ye. **10** Pamba te Abrayami azalaki kozela engumba oyo ezali na miboko oyo ebukanaka te, engumba oyo Ye moko Nzambe azali Mobongisi mpe Motongi na yango. **11** Mpo na kondima, Sara mpe azwaki makoki ya komema zemi atako mibu na ye ya kobota esilaki koleka wuta kala, pamba te andimaki ete Ye oyo apesaki ye elaka akosaka te. **12** Yango wana, wuta na moto oyo akomaki mpaka mpe pene ya kokufa, bato babotamaki ebele penza lokola minzoto ya likolo mpe lokola zelo ya libongo ya ebale, oyo bakoki kutu kotanga te. **13** Bato nyonso wana bakufaki kati na kondima mpe batikalaki kozwa te biloko oyo Nzambe alakaki bango, kasi bamonaki yango kaka na mosika mpe bapesaki yango mbote. Bandimaki ete bazali solo bapaya mpe baleki nzela kati na mokili. **14** Bato oyo balobaka ete bazali bapaya mpe baleki nzela kati na mokili batalisaka polele ete bazali koluka mokili na bango. **15** Mpe soki bakanisaki mokili oyo batikaki, mbele balingaki kozonga lisusu kuna. **16** Kasi sik'oyo bazali koluka mokili ya kitoko penza, elingi koloba mokili ya Likolo. Yango wana Nzambe azalaka na soni te tango babengaka Ye « Nzambe na bango, » pamba te abongisela bango engumba moko ya kitoko. **17** Mpo na kondima, Abrayami akabaki Izaki lokola mbeka tango Nzambe amekaki ye motema; amilengelaki mpo na kokaba mwana na ye wana kaka moko, atako azalaki na elaka. **18** Nzambe alobaki na ye: « Ezali na nzela ya Izaki nde okozwa bakitani. » **19** Abrayami azalaki na elikya ete Nzambe azali na makoki ya kosekwisa Izaki longwa na bakufi, yango wana Nzambe azongiselaki ye mwana na ye: yango ezalaki kaka elilingi. **20** Mpo na kondima, Izaki apambolaki

Jakobi mpe Ezawu mpo na lolenge ya bomoi oyo basengelaki kobika na mikolo oyo esengelaki koya. **21** Mpo na kondima, wana Jakobi akomaki pene ya kokufa, apambolaki mwana moko na moko ya Jozefi mpe agumbamaki na koyekamela songe ya lingenda. **22** Mpo na kondima, wana Jozefi akomaki na suka ya bomoi na ye, asakolaki kobima ya bana ya Isalaele longwa na Ejipito mpe apesaki mitindo na tina na mikuwa na ye. **23** Mpo na kondima, baboti ya Moyize babombaki mwana na bango, Moyize, sanza misato sima na mbotama na ye, pamba te bamonaki ete azali kitoko mingi mpe babangaki te mobeko ya mokonzi. **24** Mpo na kondima, wana Moyize akomaki mokolo, aboyaki ete babenga ye « mwana mobali ya mwana mwasi ya Faraon. » **25** Aponaki komona pasi elongo na bato ya Nzambe, na esika ya kosepela mwa tango moke na bomoi ya masumu; **26** pamba te amonaki ete kotiolama lokola Klisto ezali malamu koleka bomengo ya Ejipito, mpo ete azalaki kotalela lifuti oyo ezali koya. **27** Mpo na kondima, Moyize abangaki te kanda ya mokonzi mpo na kobima longwa na Ejipito, mpe atikalaki ngwi na mokano na ye lokola nde azali komona Nzambe oyo amonanaka te. **28** Mpo na kondima, asepelaki feti ya Pasika mpe apesaki mitindo ete bapakola makila na bikuke mpo ete anjelu mobomi aboma te bana mibali ya liboso ya bana ya Isalaele. **29** Mpo na kondima, bato ya Isalaele bakatisaki ebale monene ya Barozo lokola nde bazali kotambola na mabele ya kokawuka; kasi tango bato ya Ejipito bamekaki kosala lokola bango, bazindaki. **30** Mpo na kondima, bamir ya Jeriko ekweyaki tango bana Isalaele batambolaki zingazinga na yango mikolo sambo. **31** Mpo na kondima, Raabi, mwasi ya ndumba, akufaki te elongo na bato oyo bazalaki kotosa Nzambe te, pamba te ayambaki

banongi na boboto. **32** Bongo naloba lisusu nini? Pamba te nakozanga tango soki nabandi koloba na tina na Jedeon, Baraki, Samison, Jefite, Davidi, Samuele mpe basakoli. **33** Mpo na kondima, balongaki bokonzi ebele, batambolisaki makambo na bosembo mpe bamonaki bilaka ya Nzambe kokokisama mpo na bango; bakangaki ata minoko ya bankosi, **34** balongaki nguya ya moto oyo ezalaki kopela makasi mpe babikaki na kufa ya mopanga. Atako bazalaki bato ya bolembu, bakomaki makasi na bitumba mpe bakimisaki mampinga ya basoda ya bapaya. **35** Mpo na kondima, basi bamonaki bato na bango, oyo bakufaki kozonga lisusu na bomoi. Bato mosusu bandimaki ata konyokwama mpe baboyaki ete basikola bango, mpo bayebaki ete bakosekwa mpe bakozala na bomoi oyo ezali kitoko koleka. **36** Bamosusu batiolamaki, babetamaki fimbu, batiamaki minyololo mpe babwakamaki na boloko; **37** bamosusu babomaki bango na mabanga, bakataki bango na biteni mibale na si, babomaki bango na mopanga, bakomaki na bomoi ya koyengayenga mpe bakomaki kolata baposo ya bameme mpe ya bantaba; bakelelaki na nyonso, banyokolaki bango mpe bayokisaki bango pasi: **38** ya solo, mokili etikalaki lisusu malamu te mpo na bango, bakomaki koyengayenga kati na bisobe, na bangomba, kati na bibombamelo ya mabanga mpe na mabulu oyo ezalaka na se ya mabele. **39** Kati na bango nyonso wana, atako Nzambe asepelaki na bango mpo na kondima na bango, moko te azwaki biloko oyo Nzambe alakaki bango. **40** Nzambe asalaki mabongisi ya kitoko penza mpo na biso, pamba te alingaki ete bakoma bato ya kokoka nzela moko na biso.

12 Yango wana, lokola batatoli ebele bazingeli biso, tobwaka mikumba mpe masumu nyonso oyo ezali kozingela biso na

bangambo nyonso mpe topota mbangu, na molende nyonso,
kati na momekano oyo ezali liboso na biso. **2** Tika ete miso na
biso etalaka kaka Yesu oyo azali Mobandisi mpe Mokokisi ya
kondima; pamba te, na esika ya esengo oyo ebongisama mpo
na Ye, andimaki kokufa na ekulusu mpe koyoka soni makasi,
mpe avandi sik'oyo na ngambo ya loboko ya mobali ya Kiti
ya Bokonzi ya Nzambe. **3** Bokundolaka mozindo ya Ye oyo
akangaki motema liboso ya basumuki oyo bazalaki konyokola
Ye, mpo ete bobungisa te molende mpe mpiko na bino. **4**
Na etumba na bino ya kotelemela masumu, nanu bobundi te
kino kondima ata kokufa. **5** Mpe bobosani maloba nyonso ya
malendisi oyo ayebisaki bino ndenge tata ayebisaka bana: «
Mwana na Ngai, kozwa na pamba te etumbu ya Nkolo, mpe
kobungisa mpiko na yo te soki apameli yo. **6** Pamba te Nkolo
apamelaka moto oyo Ye alingaka, apesaka etumbu na moto
nyonso oyo Ye ayebaka lokola mwana na Ye. » **7** Bokangaka
motema liboso ya bapasi oyo Nzambe apesaka bino lokola
etumbu, pamba te azwaka bino lokola bana na Ye. Boni, ezali
solo na mwana oyo tata na ye apesaka ye etumbu te? **8** Soki
bapesi bino etumbu te ndenge bana nyonso bazwaka, elingi
koloba ete bozali bana bazanga tata, kasi bana ya ndako te. **9**
Mpo ete biso nyonso tozalaki na batata ya mosuni, oyo bazalaki
kopesa biso bitumbu, mpe tozalaki kaka kotosa bango, bongo
mpo na nini te kotosa Tata ya milimo mpo ete tozwa bomoi? **10**
Batata na biso bazalaki kopesa biso bitumbu mpo na mwa tango
moke, ndenge mitema na bango ezalaki kolinga; kasi Nzambe
apesaka biso etumbu mpo na bolamu na biso, mpo ete tokoka
kosangana na bosantu na Ye. **11** Moto moko te azalaka na
esengo soki bapesi ye etumbu, pamba te epesaka mawa; kasi

sima na tango, etumbu ebotaka lokola mbuma, epai ya moto
oyo bapesi yango: bomoi ya bosembo mpe ya kimia. **12** Yango
wana, bolendisa maboko na bino, oyo ebandi kolemba mpe
bokembisa mabolongo na bino, oyo ekomi kolenga. **13** Bosala
banzela ya alima mpo na makolo na bino, mpo ete lokolo ya
tengu-tengu elongwa te, kasi ebika nde. **14** Bolukaka kovanda
na kimia elongo na bato nyonso mpe kotambola na bomoi ya
bosantu, pamba te moko te akomona Nkolo soki azangi bosantu.
15 Bosenzelaka ete moto moko te azanga ngolu ya Nzambe;
bosenzelaka mpe ete mosisa moko te ya bololo ebotama mpo
na kokotisa mobulu mpe kobebisa bomoi ya bato ebele kati na
bino. **16** Bosenzelaka ete moto moko te atambola na bomoi ya
pite to atiola Nzambe lokola Ezawu oyo atekaki bokulutu na ye
likolo ya biloko ya kolia. **17** Boyebi malamu ete, na sima, tango
alingaki kokitana na lipamboli kowuta na tata na ye, azangelaki
yango, pamba te alongaki te kobongola mokano ya tata na ye
atako asengaki lipamboli yango na kolela. **18** Bino, bopusani te,
lokola bana ya Isalaele, pene ya ngomba oyo bakokaki kosimba
mpe ezali kopela moto, pene ya lipata, pene ya molili makasi,
pene ya mopepe makasi, **19** pene ya lokito ya kelelo to mpe
pene ya mongongo oyo ezali kobimisa maloba na lolenge ete
bato oyo bayokaki maloba yango basengaki ete bayoka lisusu te
ata liloba moko, **20** pamba te babangaki mitindo oyo epesamaki:
« Moto nyonso oyo akosimba ngomba, ezala soki ezali nyama,
bakoboma ye to yango na mabanga. » **21** Mpo na somo makasi
ya makambo oyo amonaki, Moyize agangaki: « Nazali kolenga
na somo! » **22** Kasi, bopusani nde pene ya ngomba Siona,
pene ya Yelusalemi ya Likolo, engumba ya Nzambe na bomoi;
pene ya bankoto na bankoto ya ba-anjelu oyo basangani mpo

na kosepela, **23** pene ya lisanga ya bana liboso ya Nzambe,
ba-oyo bakombo na bango ekomama kati na Likolo; pene ya
Nzambe, Mosambisi ya bato nyonso; pene ya milimo ya bato ya
sembo oyo Nzambe akomisaki bato ya kokoka; **24** pene ya Yesu,
Moyokanisi ya Boyokani ya sika; mpe pene ya makila na Ye, oyo
esopanaki mpe egangaka koleka makila ya Abele. **25** Bosala
penza keba ete boboya te koyoka Ye oyo alobaka! Pamba te
soki bato wana bazangaki te kozwa etumbu tango baboyaki
koyoka Ye oyo azalaki kokebisa bango awa na mokili, ekozala
ndenge nini mpo na biso soki toboyi koyoka Ye oyo akebisaka
biso wuta na Likolo? **26** Ye oyo mongongo na Ye eningisaki
mokili na tango ya kala apesi lelo elaka oyo: « Na mbala oyo
lisusu, nakoningisa kaka mabele te, kasi nakoningisa mpe Likolo.
» **27** Maloba oyo « na mbala oyo lisusu » elakisi ete biloko oyo
ekoki koningana elimwe mpo ete oyo eninganaka te etikala
mpo na libela. **28** Yango wana, lokola tozali kozwa Bokonzi oyo
eninganaka te, tozongisaka matondi mpe tosalelaka Nzambe na
lolenge oyo esepelisaka Ye: na botosi mpe na kobanga. **29**
Pamba te Nzambe na biso azali moto oyo ezikisaka.

13 Tika ete bondeko ewumela kati na bino! **2** Bolemba te
koyambaka malamu bapaya, pamba te, na nzela wana, bato
mosusu bayambaki ba-anjelu wana bayebaki te ete bazali solo
ba-anjelu. **3** Bokanisaka bato oyo bazali kati na boloko lokola
nde bino mpe bozali kati na boloko elongo na bango. Bokanisaka
bato oyo bazali komona pasi, mpo ete bino mpe bozali na nzoto
oyo emonaka pasi. **4** Tika ete moto nyonso apesa libala lokumu,
mpe mbeto ya libala ezala peto, pamba te Nzambe akosambisa
bato na pite mpe bato na bikobo. **5** Bozalaka na lokoso ya
mbongo te, bosepelaka nde na oyo bozali na yango, pamba te

Ye moko Nzambe alobaki: « Nakotikala kokabwana na yo te,
nakotikala kosundola yo te. » **6** Boye tokoki koloba na elikya
nyonso: « Nkolo azali Mosungi na ngai, nakobanga te; bato
bakoki kosala ngai nini? » **7** Bokanisaka bakambi na bino, oyo
bateyaki bino Liloba na Nzambe; botala ndenge nini suka ya
bomoi na bango ezalaki, mpe bomekola kondima na bango. **8**
Yesu-Klisto azali ndenge moko: lobi oyo ewuti koleka, lelo, mpe
libela na libela. **(aiōn g165)** **9** Bolandaka te lolenge nyonso ya
mateya ya sika, pamba te ebongi ete mitema na biso elendisama
na nzela ya ngolu ya Nzambe, kasi na nzela te ya mibeko
oyo esungaki ata moke te bato oyo bazalaki kotosa yango.
10 Tozali na etumbelo, kasi Banganga-Nzambe oyo basalaka
kati na Mongombo bazali na bokonzi te ya kolia mbeka oyo
babonzi na likolo ya etumbelo yango, **11** pamba te banzoto ya
banyama oyo mokonzi ya Banganga-Nzambe amemaka makila
na yango kati na Esika-Oyo-Eleki-Bule lokola mbeka mpo na
bolimbisi ya masumu, etumbamaka na libanda ya molako. **12**
Yango wana Yesu mpe akufaki na libanda ya mboka mpo na
kobulisa bato na nzela ya makila na Ye moko. **13** Boye, biso
mpe tokende epai ya Yesu na libanda ya molako, na kondima
koyoka soni oyo Ye ayokaki; **14** pamba te, kati na mokili oyo,
tozali na engumba moko te oyo ekowumela libela na libela, kasi
tozali nde koluka engumba oyo ezali koya. **15** Yango wana, na
nzela ya Yesu, tobonzelaka Nzambe tango nyonso mbeka ya
masanzoli, elingi koloba: mbuma ya bibebu oyo etatolaka polele
Kombo na Ye. **16** Bobosanaka te kosala bolamu mpe kosunga
bato, pamba te yango nde bambeka oyo Nzambe asepelaka na
yango. **17** Botosaka bakambi na bino mpe bosalelaka mitindo
oyo bapesaka bino, pamba te bazali bakengeli ya milimo na bino

mpe bakosamba likolo na bino liboso ya Nzambe. Bosalaka bongo mpo ete basala mosala na bango na esengo, kasi na koyimayima te, soki te bokozanga litomba. **18** Bosambelaka mpo na biso! Pamba te tondimisami penza ete tozali na mitema ya peto mpe tozwi mokano ya kotambola na bomoi ya lokumu kati na makambo nyonso. **19** Nazali penza kosenga na bino ete bobondela Nzambe mpo ete bazongisa ngai na lombangu epai na bino. **20** Tika ete Nzambe ya kimia, Ye oyo asekwisaki kati na bakufi Mobateli monene ya bameme, Yesu, Nkolo na biso, na nzela ya makila ya Boyokani ya seko, **(aiōnios g166)** **21** apesa bino makoki ya kosalaka bolamu ya lolenge nyonso mpo na kokokisa mokano na Ye, mpe asala kati na biso makambo nyonso oyo esepelisaka Ye, na nzela ya Yesu-Klisto! Tika ete nkembo ezonga epai na Ye, mpo na libela na libela! Amen! **(aiōn g165)** **22** Nazali kosenga na bino bandeko na ngai ete bokanga motema na koyamba malendisi oyo nakomeli bino na mokuse penza. **23** Boyeba ete ndeko na biso, Timote, asilaki kobima na boloko. Soki akoya noki, nakoya nzela moko na ye mpo na komona bino. **24** Bopesa mbote na bakambi na bino nyonso mpe na basantu nyonso. Bandeko ya Itali batindeli bino mbote. **25** Tika ete ngolu ya Nzambe ezala na bino nyonso!

Jake

1 Ngai Jake, mosali na Nzambe mpe na Nkolo Yesu-Klisto; Epai
ya mabota zomi na mibale oyo epalangana kati na biloko: Napesi
bino mbote. **2** Bandeko na ngai, bomona lokola likambo ya
esengo, lolenge nyonso ya komekama oyo bozali kokutana na
yango. **3** Pamba te boyebi malamu ete komekama ya kondima
na bino ebotaka kokanga motema. **4** Nzokande kokanga motema
na bino esengeli te kosuka na nzela mpo ete bokoma bato
bakemba mpe bakoka kati na kondima, bato oyo bazangi
pamela. **5** Soki moko kati na bino azangi bwanya, tika ete
asenga yango epai ya Nzambe oyo akopesa ye yango; pamba
te Nzambe apesaka moto nyonso na motema malamu mpe na
kopamela te. **6** Kasi asengeli kosenga na kondima, na kotia
tembe te; pamba te moto oyo atiaka tembe azali lokola mbonge
ya ebale oyo mopepe ezali koningisa mpe kobwaka epai na epai.
7 Moto ya ndenge wana atia motema te ete akoki kozwa eloko
kowuta na Nkolo: **8** azali moto ya mitema mibale, moto oyo
akangamaka na likanisi moko te na nyonso oyo asalaka. **9** Tika
ete ndeko oyo akelela asepela mpo ete Nzambe akotombola ye,
10 mpe oyo azali mozwi asepela mpo ete Nzambe akokitisa ye;
pamba te mozwi akoleka lokola fololo ya elanga. **11** Ndenge
fololo ekawukaka, ekweyaka mpe ebungisaka kitoko na yango
na tango ya moyi makasi, ndenge wana mpe mozwi akolimwa
kati na misala na ye nyonso. **12** Esengo na moto oyo akangaka
motema na tango ya komekama! Pamba te sima na ye kolonga
komekama, akozwa motole ya bomoi, oyo Nzambe alakaki na
bato oyo balingaka Ye. **13** Tika ete moto moko te, liboso ya
komekama, aloba: « Nzambe nde azali kotindika ngai na kosala
mabe. » Pamba te mabe ekoki te kotindika Nzambe na mabe,

mpe Nzambe atindikaka moto moko te na kosala mabe. **14** Kasi moto nyonso atindikamaka na mabe soki abendami mpe akangami na motambo ya baposa mabe ya nzoto na ye moko. **15** Bongo soki baposa mabe yango ekoli kati na moto, ebotaka lisumu; mpe lisumu ememaka na kufa. **16** Bandeko balingami, bomikosa te: **17** bolamu nyonso mpe likabo nyonso ya kitoko ewutaka kaka na Likolo, epai ya Tata ya pole, oyo, kati na Ye, molili ezalaka te, mpe abongwanaka te. **18** Akomisaki biso bana na Ye na nzela ya Liloba ya bosolo, na mokano na Ye moko, mpo ete tozwa esika ya liboso kati na bikelamu na Ye nyonso. **19** Bandeko balingami, bosimba likambo oyo: tika ete moto nyonso awelelaka koyoka, kasi awelelaka te koloba mpe kosilika; **20** pamba te kanda ya moto ekokisaka te makambo ya sembo na miso ya Nzambe. **21** Yango wana, bobwaka makambo nyonso ya bosoto mpe misala nyonso ya mabe, bondima na komikitisa Liloba oyo elonamaki kati na mitema na bino, pamba te ezali na nguya ya kobikisa bino. **22** Botiaka na misala Liloba na Nzambe; kasi bosukaka kaka te na koyoka yango, soki te bokomikosa bino moko na pamba. **23** Moto oyo ayokaka Liloba kasi atiaka yango te na misala, akokani na moto oyo amitali na talatala **24** mpe, sima na ye komitala, akei mpe, kaka na tango yango, abosani ndenge azali. **25** Nzokande moto oyo amipesaka na koyekola mobeko oyo ekoka na nyonso mpe epesaka bonsomi, bongo atosaka yango tango nyonso, asukaka kaka na koyoka te, kasi atiaka na misala: moto yango akozala moto ya esengo na nyonso oyo akosala. **26** Moto oyo akanisaka ete asambelaka Nzambe, kasi ayebaka te kobatela lolemo na ye, azali komikosa ye moko, mpe kosambela na ye ezali na tina te. **27** Kosambela ya solo mpe ya peto na miso ya Nzambe, Tata na biso, ezali:

kosunga bana bitike mpe basi bakufisa mibali, kati na bapasi na bango, mpe komibatela peto liboso ya makambo ya mokili.

2 Bandeko na ngai, bosangisaka te kopona bilongi mpe kondimela Yesu-Klisto, Nkolo na biso, oyo atonda na nkembo.
2 Ndakisa: soki moto moko akoti kati na ndako na bino ya mayangani, alata penza bilamba ya talo mpe lopete ya wolo; bongo mobola mpe akoti, alata bilamba na ye ya bobola. **3** Soki boweleli koyamba moto oyo alati bilamba ya talo mpe bolobi na ye: « Tala esika ya kitoko oyo ebongisami mpo na yo, » kasi bolobi na mobola: « Yo, kende kotelema kuna » to « vanda awa na mabele, na se ya enyatelo makolo na ngai; » **4** boni, wana boponi bilongi te kati na bino, mpe bokomi te koyekola bato na nzela ya makanisi mabe? **5** Bandeko na ngai ya bolingo, boyoka: Nzambe apona te bato oyo mokili ezali kobenga babola mpo ete bazala bato ya bomengo kati na kondima mpe bazwa Bokonzi oyo alaka epai ya bato oyo balingaka Ye? **6** Nzokande bino, bomonaka babola bato pamba. Boni, bato oyo banyokolaka bino mpe bafundaka bino na bisambiselo, ezali bazwi te? **7** Ezali bango te bato babebisaka lokumu ya kombo kitoko oyo Nzambe apesa bino? **8** Soki bozali kokokisa Mobeko ya Bokonzi ya Nzambe, oyo ezali kati na Makomi: « Linga moninga na yo ndenge yo moko omilingaka, » wana bozali kosala malamu. **9** Kasi soki bozali kopona-pona bilongi, bozali kosala masumu, mpe Mobeko ezali kokweyisa bino mpo ete bozali kotosa yango te. **10** Moto oyo akweyi ata na mobeko moko kaka, atako atosaka mibeko nyonso, abuki nde mibeko nyonso. **11** Solo, Ye oyo alobaki: « Okosalaka ekobo te, » alobaki lisusu: « Okobomaka te. » Nzokande soki osali ekobo te, kasi obomi moto, yeba ete obuki mibeko nyonso. **12** Boye, tika ete bolobaka mpe bosalaka

makambo lokola bato oyo bayebi malamu ete bakosambisama kolanda mibeko oyo ememaka bato na bonsomi. **13** Nzambe akosambisa na mawa te moto oyo ayokelaka bato mosusu mawa te. Mawa elongaka kosambisama. **14** Bandeko na ngai, tina nini ezali na moto ya koloba ete azali na kondima, soki azali kolakisa yango te na misala? Kondima ya boye ekoki solo kobikisa ye? **15** Ndakisa: soki ndeko mobali moko to ndeko mwasi moko azangi bilamba ya kolata mpe bilei ya mokolo na mokolo, **16** bongo moko kati na bino alobi na ye: « Kende na kimia, yetola moto mpe lia, » kasi apesi ye te eloko oyo azali na yango posa mpo na nzoto na ye, maloba wana ezali na tina nini? **17** Ezali mpe bongo mpo na kondima: soki kondima ezangi misala, ezali ya kokufa. **18** Nzokande moto mosusu akoki koloba: « Yo ozali na kondima; kasi ngai, nazali na misala. » Lakisa ngai kondima na yo, oyo ezangi misala; mpe ngai nakolakisa yo kondima na ngai na nzela ya misala na ngai. **19** Ondimaka ete Nzambe azali kaka moko? Osalaka malamu! Kasi milimo mabe mpe endimaka ete Nzambe azali kaka moko, mpe elengaka. **20** Oh zoba ya moto! Boni, olingi nalakisa yo ete kondima oyo ezangi misala ezali pamba? **21** Tala, Abrayami, tata na biso, atangamaki lokola moto ya sembo mpo na misala, pamba te abonzaki Izaki, mwana na ye ya mobali, na likolo ya etumbelo. **22** Tala ndenge kondima mpe misala na ye ezalaki kosala elongo; mpe na nzela ya misala yango, kondima na ye ekomaki ya kokoka. **23** Ezalaki ndenge wana nde ekokisamaki, liloba oyo ya Makomi: « Abrayami azalaki na kondima epai ya Nzambe; » mpe mpo na kondima na ye, Nzambe atangaki ye lokola moto ya sembo, mpe akomaki kobenga ye « moninga na ngai. » **24** Bomoni malamu sik'oyo ete Nzambe akomisaka

moto sembo kolanda misala ya moto, kasi mpo na kondima kaka te. **25** Ezalaki mpe ndenge moko mpo na Raabi, mwasi ya ndumba: Nzambe akomisaki ye moto ya sembo mpo ete ayambaki, abombaki mpe akimisaki na nzela mosusu banongi ya Isalaele. **26** Ndenge nzoto oyo ezangi pema ezali ya kokufa, ndenge wana mpe kondima oyo ezangi misala ezali ya kokufa.

3 Bandeko na ngai, bozala ebele te ya koluka kozala balakisi, pamba te boyebi malamu ete, biso balakisi, tokosambisama makasi. **2** Biso nyonso tobetaka mabaku na lolenge ebele. Moto oyo abetaka libaku te na maloba oyo ebimaka na monoko na ye azali moto ya kokoka mpe azali na makoki ya kobatela bomoto na ye nyonso. **3** Soki totiaka ebende na monoko ya mpunda, ezali mpo ete etosa biso; mpe na nzela wana, tokambaka nzoto na yango nyonso. **4** Tala masuwa: atako ezali monene mpe mopepe makasi etindikaka yango, kasi mwa yenda moke nde ekambaka yango mpo ete elanda nzela oyo kapitene ya masuwa alingi komema yango. **5** Ezali mpe ndenge moko mpo na lolemo: ezali eteni moko ya moke kati na nzoto ya moto, kasi ekoki komikumisa na makambo minene penza. Tala, mwa moto moke ezikisaka zamba monene! **6** Lolemo mpe ezali moto; kati na biteni ya nzoto na biso, lolemo ezali mokili ya makambo mabe, ebebisaka nzoto mobimba. Soki ezwi moto ya lifelo, ezikisaka bomoi na biso mobimba. **(Geenna g1067)** **7** Moto azali na makoki ya kokonza lolenge nyonso ya banyama, bandeke, banyama oyo etambolaka na libumu mpe bambisi, mpe akonza yango penza. **8** Kasi mpo na lolemo, moko te akoki kokonza yango: ezali penza mabe, elembaka te mpe etonda na ngenge oyo ebomaka. **9** Kaka na lolemo yango, topambolaka Nkolo, Tata na biso, mpe tolakelaka mabe bato oyo Nzambe akela na elilingi na

Ye. **10** Ezala lipamboli to elakeli mabe, nyonso ebimaka kaka na monoko moko. Bandeko na ngai, esengelaki te kozala bongo. **11** Boni, etima moko ekoki kobimisa mayi ya peto mpe mayi ya mbindo? **12** Bandeko na ngai, nzete ya figi ekoki solo kobota bambuma ya olive? Nzete ya vino ekoki solo kobota bambuma ya figi? Boni, ekoki kosalema ete etima ya mayi ya mungwa ebimisa mayi ya malamu? **13** Nani kati na bino azali moto ya bwanya mpe ya mayele? Tika ete ezaleli malamu na ye emonisa misala na yango kati na komikitisa mpe na bwanya. **14** Kasi soki mitema na bino etondi na zuwa ya bololo mpe na molimo ya koswana, wana botika komikumisa ete bozali bato ya bwanya; pamba te yango ezali solo te, ezali lokuta. **15** Bwanya ya ndenge wana ewutaka na Likolo te, kasi ezali ya mokili, ya bomoto, ya Satana. **16** Pamba te esika oyo zuwa mpe koswana ezali, esika wana mpe mobulu ya lolenge nyonso mpe misala mabe ezalaka. **17** Kasi bwanya oyo ewutaka epai ya Nzambe ezalaka nanu ya peto; bongo, ememaka kimia, boboto, boyokani, koyokela bato mawa; ebotaka bambuma ya malamu, eponaka bilongi te mpe ezalaka na lokuta te. **18** Bato oyo bayeisaka kimia balonaka kati kimia mpe babukaka mbuma ya bosembo.

4 Koswana mpe bitumba kati na bino ewutaka wapi? Boni, ewutaka te na baposa mabe na bino, oyo ebundaka kati na banzoto na bino? **2** Bozali kolula biloko, kasi bozali kozwa yango te; bokomi kino koboma bato. Botondi na zuwa, kasi bozali kolonga te kozwa oyo bozali koluka; bokomi koswana mpe kobunda bitumba. Bozwaka te biloko oyo bozalaka na yango posa, pamba te bosengaka yango epai ya Nzambe te. **3** Kasi soki bosengaka epai ya Nzambe mpe bozwaka te, ezali mpo ete bosengaka na makanisi mabe, na makanisi ya

kosepelisa kaka baposa na bino moko. **4** Bato na ekobo! Boyebi
te ete kolinga mokili ezali koyina Nzambe? Moto oyo alingi
kozala moninga ya mokili amikomisi monguna ya Nzambe. **5**
Mpe lisusu, bokanisi ete ezali na pamba nde Makomi elobi: «
Nzambe azalaka na zuwa makasi mpo na Molimo oyo atia kati
na biso? » **6** Nzokande, Nzambe atalisaka biso ngolu oyo eleki,
pamba te Makomi eloba: « Nzambe atelemelaka bato ya lolendo,
kasi atalisaka ngolu na Ye epai ya bato oyo bamikitisaka. » **7**
Bomikitisa liboso ya Nzambe. Botelemela Satana, mpe akokima
mosika na bino. **8** Bopusana pene ya Nzambe, mpe Ye akoya
pene na bino. Bino bato ya masumu, bosukola maboko na bino;
bino bato ya mitema mibale, bopetola mitema na bino! **9** Botala
pasi na bino, bosala matanga mpe bolela. Tika ete koseka na
bino ebongwana kolela, mpe esengo na bino ekoma mawa!
10 Bomikitisa liboso ya Nkolo, mpe Nkolo akotombola bino.
11 Bandeko na ngai, botonganaka te bino na bino. Moto oyo
atongaka mpe asambisaka ndeko na ye asambwisaka mibeko
mpe abukaka yango. Nzokande, soki ozali kosambwisa mibeko,
elakisi ete ozali kotosa yango te, kasi ozali nde mosambisi
na yango. **12** Pamba te Ye oyo apesa mibeko azali kaka Ye
moko Mosambisi, Ye nde azali na makoki ya kobikisa mpe ya
kobebisa. Bongo yo, ozali nani mpo ete osambisa moninga
na yo? **13** Boyoka sik'oyo, bino bato oyo bolobaka: « Lelo to
lobi, tokokende na engumba songolo, tokovanda kuna mobu
mobimba mpe tokosala mombongo oyo ekobotela biso mbongo
ebele. » **14** Boni, boyebi makambo oyo ekoya lobi? Bomoi na
bino nde nini? Ezali kaka te lokola londende oyo emonanaka
mpo na mwa tango moke mpe, na sima, elimwe? **15** Tala ndenge
bosengeli koloba: « Soki Nkolo alingi, tokozala na bomoi mpe

tokosala likambo songolo to pakala. » **16** Kasi bino, bozali nde
komikumisa na monene ya mabongisi na bino! Boyeba malamu
ete lolendo ya ndenge wana ezali mabe. **17** Moto oyo ayebi
kosala bolamu, kasi asali yango te, asali masumu.

5 Boyoka sik'oyo, bino bazwi: Boyoka mawa mpe bolela mpo
na pasi oyo ekokweyela bino. **2** Bomengo na bino esili kopola,
mpe mpese esili kolia bilamba na bino; **3** wolo mpe palata na
bino esili kobeba; mpe libebi na yango ekotatola mabe na bino
mpe ekolia banzoto na bino lokola moto. Bozali kobakisa se
kobakisa bomengo! Boyebi te ete tokomi na mikolo ya suka? **4**
Bozali ata koboya kofuta basali bilanga na bino. Yoka ndenge
bazali kolela! Mpe kolela na bango ekomi kino na matoyi ya
Nkolo, Mokonzi ya mampinga. **5** Awa na mokili, bozali kobika
bomoi ya bisengo mpe ya bofuluki, bozali komikomisa nzoto
mafuta lokola banyama oyo babongisi mpo na koboma. **6** Bozali
kokatela bato ya sembo etumbu mpe koboma bango, nzokande
batelemeli bino te. **7** Bandeko, boyika mpiko kino na mokolo oyo
Nkolo akoya. Botala ndenge mosali bilanga azelaka bambuma
kitoko ya mabele: akangaka motema wuta tango oyo aloni
elanga na ye kino na eleko ya kobuka bambuma. **8** Bino mpe,
bokangaka mitema mpe boyikaka mpiko, pamba te koya ya
Nkolo ekomi pene. **9** Bandeko na ngai, botika kofundana bino na
bino, noki te Nzambe akosambisa bino. Botala, Mosambisi azali
ya kotelema liboso ya ekuke. **10** Bandeko, mpo na oyo etali
kokanga motema kati na pasi, bozwa ndakisa ya basakoli oyo
basakolaki na Kombo ya Nkolo. **11** Ndenge boyebi, tobengaka
bato oyo bayikaka mpiko bato ya esengo. Boyokaki sango ya
lolenge oyo Yobo akangaki motema kati na pasi, mpe boyebi
malamu makambo oyo Nkolo asalaki, na suka, mpo na bolamu

na ye; pamba te Nkolo atonda na boboto mpe na mawa. **12** Liboso na nyonso, bandeko na ngai, bolapaka ndayi te, ezala na kombo ya Likolo, ya mokili to mpe ya eloko nini. Tika ete « iyo » na bino etikala « iyo, » mpe « te » na bino etikala « te, » mpo ete bakatela bino etumbu te. **13** Soki moko kati na bino azali na pasi, tika ete abondela; soki moko azali na esengo, tika ete ayemba banzembo mpo na kokumisa Nzambe; **14** soki mpe mosusu kati na bino azali kobela, tika ete abenga bakambi ya Lingomba mpo ete babondela mpo na ye mpe bapakola ye mafuta na Kombo ya Nkolo, **15** pamba te libondeli oyo esalemi na kondima ekobikisa mobeli, mpe Nkolo akotelemisa ye. Soki asalaki masumu, Nzambe akolimbisa ye. **16** Yango wana, tika ete moko na moko ayambola masumu na ye epai ya moninga na ye, mpe tika ete moko na moko abondela mpo na moninga na ye, mpo ete bobikisama na bokono. Libondeli ya moto ya sembo ezali na nguya makasi mpe esalaka makambo ya kokamwa. **17** Eliya azalaki moto lokola biso, abondelaki na molende nyonso mpo ete mvula enoka te, mpe mvula enokaki te na mabele mibu misato na basanza motoba; **18** abondelaki lisusu, mpe Likolo epesaki lisusu mvula, mpe mabele ebotaki bambuma. **19** Bandeko na ngai, soki moko kati na bino apengwi mosika ya bosolo mpe moto mosusu azongisi ye kati na yango, **20** boyeba ete moto oyo azongisi mopengwi longwa na libunga abikisi ye na kufa mpe asali ete masumu ebele elimbisama.

1 Petelo

1 Ngai Petelo, ntoma ya Yesu-Klisto; Epai ya baponami ya
Nzambe oyo bazali kati na bamboka ya bapaya mpe bapalangani
na bituka ya Ponti, ya Galatia, ya Kapadose, ya Azia mpe ya
Bitini. **2** Kolanda mabongisi na Ye, Nzambe Tata apona bino
wuta kala, abulisa bino na nzela ya Molimo na Ye mpo ete
botosa Yesu-Klisto mpe bokoma peto na nzela ya makila na
Ye, oyo asopaki. Tika ete ngolu mpe kimia epesamela bino na
bofuluki! **3** Tika ete Nzambe, Tata ya Yesu-Klisto, Nkolo na
biso, apambolama! Pamba te, kati na mawa monene na Ye,
asalaki ete tobotama mbotama ya sika, na nzela ya lisekwa ya
Yesu-Klisto kati na bakufi, mpo na kopesa biso elikya ya solo
4 ete tokozwa libula oyo abombela biso kati na Likolo, libula
oyo ebebaka te, ezwaka bosoto te, mpe ebungisaka kitoko na
yango te. Ezali mpe kaka libula yango nde Nzambe abombela
bino **5** ba-oyo Nzambe abatelaka na nguya na Ye, na nzela
ya kondima, mpo na lobiko oyo ekomonisama na tango ya
suka. **6** Bosepelaka na lobiko yango, atako bosengeli sik'oyo
kotungisama mpo na mwa tango moke na nzela ya komekama
ya lolenge nyonso. **7** Komekama yango eyei mpo na kotalisa
bosolo ya kondima na bino mpe kosala ete bokoka kozwa
masanzoli, nkembo mpe lokumu tango Yesu-Klisto akomonana.
Boni, moto epetolaka wolo te? Nzokande kondima na bino
ezali na motuya koleka wolo oyo ebebaka. **8** Bolingaka Yesu-
Klisto atako bomona Ye te. Atako bozali mpe kaka komona
Ye te sik'oyo, bozali kondimela Ye mpe botondi na esengo ya
nkembo oyo moto akoki kolimbola te, **9** pamba te bozali kozwa
lifuti ya kondima na bino: lobiko ya bomoi na bino. **10** Mpo na
lobiko yango, basakoli oyo baloba na tina na ngolu oyo Nzambe

abongisa mpo na bino balukaki penza, na molende, koyeba mabombami na yango. **11** Basalaki nyonso mpo na koluka koyeba tango nini mpe ndenge nini makambo oyo Molimo ya Klisto alobaki ekosalema. Molimo ya Klisto azalaki kati na bango, wana azalaki komiyebisela bango ete Klisto asengelaki komona pasi liboso ete azwa nkembo oyo ezalaki kozela Ye. **12** Nzambe atalisaki bango ete sango oyo bango bazwaki mokumba ya kotatola ezalaki mpo na bango te, kasi ezalaki nde mpo na bino. Mpe sik'oyo, bozali koyoka sango yango na minoko ya bato oyo bateyaki bino Sango Malamu na nguya ya Molimo Mosantu oyo Nzambe atindaki wuta na Likolo; mpe bango moko ba-anjelu bazalaka na posa ya koyeba yango. **13** Yango wana, boselingwa mpo na kosalela Nzambe lokola basali oyo balati bilamba ya mosala mpo na kosala; bomibatela malamu mpe botia elikya na bino mobimba kati na ngolu oyo bokozwa tango Yesu-Klisto akomonana. **14** Lokola bana ya botosi, botambola lisusu te kolanda baposa mabe oyo bozalaki na yango tango bozangaki boyebi. **15** Kasi lokola Ye oyo abengaki bino azali Bule, bino mpe bozala bule kati na etamboli na bino nyonso, **16** pamba te ekomama: « Bozala bule, pamba te nazali Bule. » **17** Lokola mpe bobelelaka Tata oyo aponaka bilongi te tango asambisaka bato nyonso kolanda misala na bango, botambola kati na kobanga Nzambe, wana bozali awa na mokili lokola bapaya. **18** Boyebi malamu ete ezali te na nzela ya biloko oyo ebebaka lokola wolo to palata nde Nzambe akangolaki bino na bizaleli ezanga tina, oyo bozwaki epai ya bakoko na bino, **19** kasi ezali nde na nzela ya makila ya talo ya Klisto lokola mpate oyo ezangi mbeba mpe litono. **20** Nzambe abongisaki Ye mpo na yango wuta kala, liboso ete akela mokili, mpe Klisto

amonani na mikolo oyo ya suka likolo na bino. **21** Ezali na nzela
na Ye nde bino bondimelaka Nzambe oyo asekwisaki Ye kati na
bakufi mpe apesaki Ye nkembo, mpo ete kondima mpe elikya
na bino ezala kati na Nzambe. **22** Lokola bosili komipetola na
nzela ya kotosa bosolo mpo na kolingana na bolingo ya solo,
bolinganaka makasi bino na bino, na motema ya peto. **23** Pamba
te bobotamaki mbotama ya sika na nzela ya Liloba na Nzambe,
oyo ezali nkona oyo epesaka bomoi mpe ewumelaka seko na
seko; kasi na nzela te ya nkona ya bato oyo bakufaka. **(aiōn
g165)** **24** Pamba te ekomama: « Bato nyonso bazalaka lokola
matiti, mpe nkembo na bango nyonso ezalaka lokola bafololo ya
bilanga. Matiti ekawukaka mpe fololo na yango ekweyaka, **25**
kasi Liloba na Nkolo ewumelaka seko na seko. » Nzokande,
Liloba yango ezali nde Sango Malamu oyo bateyaki bino. **(aiōn
g165)**

2 Yango wana, bobwaka lolenge nyonso ya mabe, ya lokuta,
ya mayele mabe, ya zuwa mpe ya kotonga bato. **2** Lokola
bana oyo babotami sika, bolingaka makasi komela miliki ya
peto ya Liloba mpo ete bokola na nzela na yango mpo na
kozwa lobiko, **3** awa bosili kososola ete Nkolo azali malamu. **4**
Bopusana pene ya Ye oyo azali Libanga ya bomoi, Libanga oyo
bato babwakaki, kasi Nzambe aponaki yango mpo ete ezali
motuya mingi na miso na Ye. **5** Bino mpe, lokola mabanga
ya bomoi, botika ete Nzambe asalela bino mpo na kotonga
Tempelo ya Molimo. Kati na Tempelo yango, lokola Banganga-
Nzambe ya bule, apesi bino mokumba ya kobonzelaka Ye,
na nzela ya Yesu-Klisto, bambeka ya molimo, bambeka oyo
Nzambe andimaka. **6** Pamba te Makomi eloba: « Tala, napona
libanga moko ya motuya oyo nazali kotia kati na Siona lokola

libanga ya songe ya ndako; moto nyonso oyo akotiela yango
motema akotikala koyokisama soni te. » **7** Boye lokumu ezali
mpo na bino oyo bondimaka; kasi mpo na bato oyo bandimaka
te, « libanga oyo batongi ndako babwakaki ekomi libanga oyo
esimbi ndako, libanga ya songe ya ndako, **8** mpe libanga oyo
ebetisaka bato mabaku, libanga monene oyo ekweyisaka bato.
» Bakweyaka mpo ete batosaka te Liloba na Nzambe; mpe
ebongisama nde bongo mpo na bango. **9** Kasi bino bozali libota
oyo eponama, Banganga-Nzambe ya Mokonzi, ekolo ya bule
mpe basikolami ya Nzambe mpo na kosakola misala minene ya
Ye oyo abenga bino mpo ete bolongwa na molili mpe bokota
kati na pole na Ye ya kokamwa. **10** Na kala, bozalaki bato ya
Nzambe te; kasi sik'oyo, bokomi bato na Ye penza. Na kala,
Nzambe azalaki koyokela bino mawa te; kasi sik'oyo, akomi
penza koyokela bino mawa. **11** Balingami na ngai, boyeba
malamu ete bozali kati na mokili oyo lokola bapaya mpe baleki
nzela; yango wana nazali kosenga na bino ete boboyaka baposa
mabe ya nzoto, pamba te ebundisaka molimo na bino. **12**
Bozalaka na bizaleli ya malamu kati na Bapagano mpo ete, ata
soki bazali kotonga bino ete bozali kosala mabe, bandima ata
misala malamu na bino mpe bapesa Nzambe nkembo na mokolo
oyo akomimonisa. **13** Mpo na lokumu ya Nkolo, botosaka bato
nyonso oyo batiami kati na bino lokola bakonzi: mokonzi ya
mboka, **14** bayangeli mpe basambisi oyo bapesameli mosala ya
kopesa etumbu epai ya bato oyo basalaka mabe, mpe kondima
bato oyo basalaka bolamu. **15** Pamba te, Nzambe alingi boye:
bosalaka bolamu mpo na kokanga minoko ya bato oyo bazangi
boyebi mpe bososoli; **16** botambolaka lokola bansomi, kasi
bosalelaka bonsomi na bino te lokola vwale mpo na kozipa

mabe na bino, pamba te bozali bawumbu ya Nzambe. **17** Bomemiaka bato nyonso, bolingaka bandeko na bino kati na kondima, botosaka Nzambe, mpe bopesaka mokonzi lokumu. **18** Bawumbu, botosaka bankolo na bino na bobangi nyonso: botosaka kaka te ba-oyo bazali malamu mpe boboto, kasi mpe ba-oyo bazali matata. **19** Pamba te ezali penza ngolu mpo na moto komona pasi kaka pamba mpo atosaka Nzambe. **20** Kasi lokumu nini ezali ya komona pasi ya etumbu mpo na mabe oyo osali? Nzokande, na miso ya Nzambe, komona pasi mpo na bolamu oyo osali ezali penza ngolu. **21** Nzambe abengaki bino na komona pasi yango, pamba te Klisto mpe amonaki pasi mpo na bino; boye atikelaki bino ndakisa mpo ete bolanda banzela na Ye. **22** Yesu atikalaki kosala lisumu ata moko te, mpe monoko na Ye etikalaki koloba lokuta te. **23** Tango bazalaki kofinga Ye, azalaki kozongisa na mafinga te. Tango bazalaki komonisa Ye pasi, azalaki kokanela bato te, kasi azalaki kaka komitika na maboko ya Nzambe, Mosambisi ya sembo. **24** Kati na nzoto na Ye, amemaki masumu na biso kuna na ekulusu mpo ete tokoka kokufa na oyo etali masumu mpe tokoka kozala na bomoi mpo na bosembo. Ezali na nzela ya bapota na Ye nde bobikisamaki na bokono. **25** Pamba te bozalaki lokola bameme oyo ezali koyengayenga, kasi sik'oyo bozongi epai ya Mobateli bibwele oyo akengelaka bomoi na bino.

3 Bino mpe basi, botosaka mibali na bino mpo ete, soki ezali na ndambo ya mibali oyo bandimaka Liloba na Nzambe te, bakoma kondima na nzela ya bizaleli malamu ya basi na bango, ata soki bateyi bango Liloba te, **2** tango bakomona bino kotambola na bomoi ya peto mpe ya botosi. **3** Bolukaka kaka te kokoma kitoko na libanda na nzela ya kokanga suki, kolata babiju ya wolo to

bilamba ya kitoko; **4** kasi bolukaka nde kitoko ya bomoto ya kati:
esilaka te, ewutaka na molimo ya boboto mpe ya kimia, ezali na
motuya mingi na miso ya Nzambe. **5** Ezalaki ndenge wana nde
basi ya bule oyo, na kala, bazalaki kotia elikya na bango na
Nzambe bazalaki komikomisa kitoko. Bazalaki kotosa mibali na
bango, **6** lokola Sara oyo atosaki Abrayami kino kobenga ye «
nkolo na ngai. » Bozali bana basi ya Sara soki bosali bolamu
mpe bopesi nzela te na bobangi. **7** Bino mpe mibali, bovandaka
na bwanya elongo na basi na bino, boyebaka ete bazali bato
na bolembu. Bopesaka bango lokumu, pamba te bango mpe
basengeli kozwa elongo na bino bomoi kowuta na Nzambe, na
ngolu na Ye, mpo ete eloko moko te ekanga losambo na bino. **8**
Mpo na kosukisa, bozalaka, bino nyonso, na makanisi moko,
boyokelanaka mawa, bolinganaka lokola bandeko, bozalaka
bato malamu mpe bato ya komikitisa. **9** Bozongisaka te mabe
na mabe to mafinga na mafinga, kasi bozongisaka mabe na
mapamboli; pamba te Nzambe abengaki bino na kopambola
mpo ete bino mpe boyamba mapamboli lokola libula na bino. **10**
Solo, moto nyonso oyo azali na posa ya kolinga bomoi mpe
kobika mikolo ya esengo asengeli kobatela lolemo na ye mosika
na mabe, mpe bibebu na ye mosika na maloba ya lokuta; **11**
asengeli kokima mabe mpe kosala bolamu, koluka kimia mpe
kokoba na yango, **12** pamba te miso ya Nkolo etalaka bato ya
sembo, mpe matoyi na Ye eyokaka losambo na bango. Kasi
Nkolo apesaka bato mabe mokongo. **13** Nani akosala bino mabe
soki bomipesi na kosala bolamu? **14** Bokozala kutu bato ya
esengo, ezala soki bokomona pasi mpo na bosembo. Bobangaka
bato te mpe bomitungisaka te. **15** Kasi, kati na mitema na bino,
bopesaka Klisto lokumu lokola Nkolo. Botatolaka tango nyonso

tina ya elikya na bino epai ya bato nyonso oyo bakotuna bino tina yango, **16** kasi botatolaka yango na boboto, na limemia mpe na mitema peto, mpo ete bato oyo balobaka mabe na tina na etamboli na bino ya malamu kati na Klisto bakufa soni. **17** Eleki malamu komona pasi na kosala bolamu, soki yango ezali mokano ya Nzambe, na esika ete omona pasi na kosala mabe. **18** Pamba te Ye moko Klisto oyo atikalaki kosala ata mabe moko te amonaki pasi, mbala moko mpo na libela, mpo na masumu ya bato mabe; akufaki mpo na bato mabe, mpo na komema bino epai ya Nzambe. Babomaki Ye kati na nzoto, kasi Molimo azongisaki Ye na bomoi. **19** Ezali mpe kaka na nguya ya Molimo yango nde akendeki kosakola elonga na Ye epai ya milimo oyo ezalaki ya kokangama kati na boloko, **20** milimo oyo etosaki te na tango ya kala, na tango oyo Nzambe azalaki kokanga motema wana azalaki kozela ete Noa asilisa kotonga masuwa. Kati na masuwa yango, motango moke kaka ya bato, bato mwambe, nde babikisamaki na mayi ya mpela. **21** Mayi yango ezali elilingi ya libatisi oyo ebikisi bino sik'oyo. Libatisi yango elongolaka mbindo ya nzoto te, kasi ezali mokano ya kotambola na motema peto liboso ya Nzambe; mpe ezali kobikisa bino na nzela ya lisekwa ya Yesu-Klisto **22** oyo akotaki kati na Likolo, avandi na ngambo ya loboko ya mobali ya Nzambe mpe azali kokonza ba-anjelu, banguya mpe milimo ya mipepe na likolo.

4 Lokola Klisto amonaki pasi kati na nzoto na Ye, bino mpe bosengeli kotambola na makanisi ya ndenge wana; pamba te Ye oyo amonaki pasi kati na nzoto na Ye asilisaki nguya ya lisumu, **2** mpo ete botambola te kolanda baposa mabe ya nzoto, kasi kolanda mokano ya Nzambe, na mikolo oyo botikali na yango ya kobika awa na mokili. **3** Solo, na kala, bolekisaki tango mingi na

kosala makambo oyo Bapagano basalaka: kindumba, baposa mabe ya nzoto, milangwa, lokoso ya kolia mpe ya komela, mpe kosambela bikeko ya nkele. **4** Kasi sik'oyo, Bapagano bazali kokamwa ete bozali kosangana lisusu te elongo na bango kati na bomoi wana ya kindumba makasi; yango wana bakomi kobebisa lokumu na bino na nzela ya matongi. **5** Kasi bakosamba liboso ya Nzambe oyo akosambisa penza bato ya bomoi mpe bakufi. **6** Yango wana mpe kutu Yesu ateyaki Sango Malamu ata epai ya bato oyo bazali sik'oyo ya kokufa mpo ete basambisama kolanda mibeko ya bato na oyo etali nzoto mpe babika bomoi kolanda mokano ya Nzambe na oyo etali Molimo. **7** Suka ya makambo nyonso ekomi pene; yango wana, botambola na bwanya mpe na mayele mpo ete bokoka kosambela. **8** Liboso na nyonso, bolinganaka makasi, pamba te bolingo ezipaka masumu ebele. **9** Boyambanaka malamu lokola nde boyambi bapaya kati na bandako na bino, bosalaka bongo na koyimayima te. **10** Kati na bino, moto nyonso azwaki likabo kowuta na Nzambe; boye, mpo na bolamu ya baninga, tika ete asalela yango lokola mobateli malamu ya lolenge nyonso ya ngolu ya Nzambe. **11** Tika ete moto oyo azali na likabo ya koloba asakola Liloba na Nzambe; tika ete moto oyo azali na likabo ya kosunga bato asala yango na makasi oyo Nzambe apesi ye mpo ete, kati na makambo nyonso, Nzambe azwa lokumu na nzela ya Yesu-Klisto. Tika ete nkembo mpe nguya ezonga epai na Ye mpo na libela na libela! Amen! **(aiōn g165)** **12** Balingami, bokamwa te bapasi oyo bozali komona, lokola nde likambo ya kokamwa ekomeli bino. **13** Bosepela nde, pamba te bozali kosangana na bapasi ya Klisto mpo ete botonda mpe na esengo tango akomonisa nkembo na Ye. **14** Soki bafingi bino likolo ya Kombo ya Klisto, bozali bato ya

esengo, pamba te Molimo ya nkembo, Molimo ya Nzambe, azali likolo na bino. **15** Tika ete moko te kati na bino amona pasi mpo ete azali mobomi to moyibi, moto mabe to moto oyo akotaka makambo ya bato mosusu; **16** nzokande soki azali komona pasi mpo ete azali Moklisto, wana tika ete ayokela yango soni ata moke te, kasi akumisa nde Nzambe mpo na Kombo yango. **17** Pamba te tokomi na tango oyo kosambisama ezali kobanda epai ya bato ya Nzambe. Bongo soki ebandi epai na biso, ekosuka ndenge nini epai ya bato oyo batosaka te Sango Malamu ya Nzambe? **18** Pamba te Makomi elobi: « Soki ezali na pasi makasi nde moto ya sembo abikisami, ekozala boni mpo na moto mabe mpe mosumuki? » **19** Boye tika ete bato oyo bazali komona pasi mpo ete batosaka mokano ya Nzambe bamipesa mobimba na Mokeli na bango oyo azali sembo, mpe tika ete basalaka bolamu.

5 Nazali sik'oyo kolendisa bakambi ya Lingomba, oyo bazali kati na bino, pamba te ngai mpe nazali mokambi lokola bango, nazali motatoli ya bapasi ya Klisto mpe nakozwa nkembo oyo ekomonisama. **2** Lokola babateli bibwele, bobatelaka malamu etonga oyo Nzambe apesi bino mokumba ya kokamba. Bosalaka bongo kolanda mokano ya Nzambe: na kotindika te, kasi na komipesa mobimba; na makanisi te ya konduka mbongo, kasi na posa makasi ya kosalela bango; **3** na makanisi te ya kokonza bato oyo bapesameli bino, kasi na kozalaka bandakisa mpo na etonga. **4** Bongo tango Mokonzi ya babateli bibwele akoya, bokozwa motole ya nkembo oyo ekotikala kobungisa kitoko na yango te. **5** Ndenge moko mpe, bino bilenge, botosaka bakambi na bino ya Lingomba, bolata komikitisa kati na bino, pamba te Makomi elobi: « Nzambe atelemelaka bato ya lolendo, kasi

atalisaka ngolu na Ye epai ya bato oyo bamikitisaka. » **6** Yango wana, bomikitisaka na se ya loboko ya nguya ya Nzambe mpo ete atombola bino na tango oyo ekoki. **7** Bobwaka epai na Ye makambo nyonso oyo etungisaka bino, pamba te Ye nde abatelaka bino. **8** Bolekisaka ndelo te na bizaleli na bino mpe botambolaka na ekenge, pamba te monguna na bino, Satana, atambolaka zingazinga na bino lokola nkosi oyo ezali konguluma mpe koluka moto ya kolia. **9** Botelemelaka ye mpe boyikaka mpiko kati na kondima, pamba te boyebi ete bandeko na bino, oyo bapalangana kati na mokili bazali mpe komona bapasi lokola bino. **10** Kasi sima na bino komona pasi mpo na mwa tango moke, Nzambe ya ngolu nyonso, oyo abenga bino na nkembo na Ye ya seko kati na Yesu-Klisto, akokomisa bino bato ya kokoka, akolendisa bino, akopesa bino makasi mpe akotelemisa bino ngwi. **(aiōnios g166)** **11** Tika ete nguya ezonga epai na Ye mpo na libela na libela! Amen! **(aiōn g165)** **12** Na lisungi ya Silasi oyo azali ndeko ya solo, nakomeli bino mokanda oyo na mokuse mpo na kolendisa bino mpe kolakisa bino ete ngolu oyo bokangami na yango ezali ngolu ya solo ya Nzambe. Bopikama kati na yango. **13** Lingomba ya babulami oyo bazali na Babiloni epesi bino mbote. Mwana na ngai, Malako, apesi mpe bino mbote. **14** Bopesanaka bino na bino mbote, na beze ya bondeko. Tika ete kimia ezala na bino nyonso oyo bozali kati na Klisto!

2 Petelo

1 Ngai Simona Petelo, mosali mpe ntoma ya Yesu-Klisto; Epai
ya bato oyo bazwaki kondima ya motuya moko na kondima na
biso, na nzela ya bosembo ya Yesu-Klisto, Nzambe na biso
mpe Mobikisi na biso: **2** Tika ete ngolu mpe kimia epesamela
bino na bofuluki, na nzela ya koyeba Nzambe mpe Yesu, Nkolo
na biso! **3** Nzambe apesaki biso, na nzela ya nguya na Ye
ya bonzambe, nyonso oyo tosengeli na yango mpo na kobika
bomoi ya botosi kati na makambo ya Nzambe mpe mpo na
kokangama na Ye; asalaki yango na kopesa biso boyebi ya Ye
oyo abenga biso mpo ete tosangana na nkembo mpe na bolamu
na Ye. **4** Na nzela ya nkembo mpe bolamu yango, apesaki biso
bilaka minene mpe ya motuya makasi mpo ete, na nzela na
yango, bosangana na bonzambe mpe bokima libebi oyo baposa
mabe ezali kovandisa kati na mokili. **5** Mpo na yango, bosala
makasi mpo na kobakisa na likolo ya kondima na bino, bolamu;
na likolo ya bolamu, boyebi; **6** na likolo ya boyebi, komikanga;
na likolo ya komikanga, mpiko; na likolo ya mpiko, botosi kati na
makambo ya Nzambe; **7** na likolo ya botosi kati na makambo ya
Nzambe, bondeko ya solo; mpe na likolo ya bondeko ya solo,
bolingo. **8** Pamba te soki bozali na bizaleli oyo ya malamu kati
na bino mpe botondi na yango, ekosala ete bozala basali ya
goyigoyi te mpe bokola makasi na boyebi ya Nzambe na biso
mpe ya Yesu-Klisto, Nkolo na biso. **9** Kasi moto nyonso oyo
azangi yango amonaka mosika te, azali lokola mokufi miso;
abosani ete basila kopetola ye, wuta kala, na masumu na ye. **10**
Yango wana, bandeko na ngai, bosala lisusu makasi koleka
mpo na kolakisa na bato ete Nzambe abenga penza bino mpe
apona bino; pamba te soki bosali bongo, bokotikala kokweya te.

11 Na bongo, bokoyambama malamu kati na Bokonzi ya seko ya Yesu-Klisto, Nkolo mpe Mobikisi na biso. **(aiōnios g166)** **12** Boye, nakobanda kozongisaka yango tango nyonso na makanisi na bino, atako boyebi yango malamu mpe bokangami makasi na bosolo oyo bozali na yango sik'oyo. **13** Namoni ete ezali malamu mpo na ngai kolamusa makanisi na bino awa nazali nanu na bomoi kati na ndako ya kapo ya nzoto oyo; **14** pamba te nayebi malamu ete, kala mingi te, nakokabwana na nzoto yango, ndenge Yesu-Klisto, Nkolo na biso, ayebisaki ngai yango. **15** Nzokande, nakosala makasi mpo ete bozalaka tango nyonso na makoki ya kokanisaka yango, ezala nasila na ngai kokende. **16** Solo, tango toyebisaki bino makambo oyo etali koya ya Yesu-Klisto, Nkolo na biso, kati na nguya na yango nyonso, tolandaki te basambole oyo bato basalaka na mayele na bango, kasi na miso na biso moko, tomonaki Ye kati na kongenga nyonso ya nkembo na Ye. **17** Pamba te Nzambe Tata apesaki Ye lokumu mpe nkembo, tango mongongo kowuta na nkembo monene ya Nzambe elobaki na Ye: « Oyo azali Mwana na Ngai ya bolingo, nasepelaka na Ye mingi. » **18** Mpe, biso moko, tango tozalaki elongo na Ye na likolo ya ngomba ya bule, toyokaki mongongo yango kowuta na Likolo. **19** Tozali lisusu kondima bosolo ya maloba ya basakoli oyo, bozali solo kosala malamu wana bozali kotia makanisi na bino kati na yango lokola na mwinda oyo ezali kopela kati na esika ya molili, kino tongo etana mpe monzoto ya tongo engenga kati na mitema na bino. **20** Liboso na nyonso, boyeba malamu ete moko te, na mayele na ye moko, akoki kolimbola maloba ya basakoli, oyo ezali kati na Makomi, **21** pamba te maloba yango ya basakoli eyaki te

na nzela ya mokano ya moto, kasi ezali Molimo Mosantu nde atindikaki bato na koloba kowuta na Nzambe.

2 Ndenge kaka basakoli ya lokuta bazalaki kati na bana ya Isalaele na tango ya kala, ndenge wana mpe bateyi ya lokuta bakozala kati na bino; bakokotisa na mayele mabe mateya ya lokuta mpe ya libebi kino ata kowangana Nkolo oyo asikolaki bango, mpe bakomibendela libebi na mbalakata. **2** Bato ebele bakolanda bango kati na mobulu na bango, mpe nzela ya bosolo ekofingama likolo na bango. **3** Kati na lokoso na bango, bakobetela bino masolo ya lokuta mpo na kobenda bino mbongo na nzela ya maloba ya sukali. Nzokande, wuta kala, Nzambe akatela bango etumbu oyo ekoki mpo na bango, mpe libebi ezali penza kozela bango. **4** Soki Nzambe azangaki te kopesa na ba-anjelu oyo basalaki masumu etumbu kasi abwakaki bango ya kokangama na minyololo kati na molili makasi ya lifelo epai wapi abombi bango mpo na kozela mokolo ya kosambisama, **(Tartaroō g5020)** **5** soki ayokelaki te mokili ya kala mawa kasi abikisaki bato mwambe oyo kati na bango ezalaki na Noa oyo azalaki kosakola bosembo na tango ya mpela oyo abebisaki na yango mokili elongo na bato oyo batosaki Ye te, **6** soki Nzambe apesaki na bingumba ya Sodome mpe Gomore etumbu na nzela ya moto oyo ezikisaki yango kino ekomaki putulu mpo na kopesa ndakisa ya etumbu oyo ekokweyela bato ya masumu **7** kasi akangolaki Loti, moto ya sembo, oyo atondaki na mawa kati na motema na ye likolo na mobulu ya bato wana ya mabe, **8** (pamba te moto oyo ya sembo azalaki kovanda kati na bango mpe, mokolo na mokolo, azalaki komitungisa makasi kati na motema na ye mpo na mabe oyo azalaki komona mpe koyoka), **9** elingi koloba ete Nkolo azali na makoki ya kokangola bayengebene kati na

komekama mpe ya kopesa, na mokolo ya kosambisama, etumbu epai ya bato mabe. **10** Akopesa mingi-mingi etumbu epai ya ba-oyo, mpo na lokoso na bango ya makambo ya mbindo, batambolaka kolanda baposa mabe ya nzoto mpe batiolaka bokonzi ya Nkolo. Lokola bateyi yango ya lokuta batondi na lolendo mpe bamimonaka lokola bakoka na nyonso, babangaka te kofinga bikelamu ya nkembo; **11** nzokande ba-anjelu, ba-oyo baleki kutu bango na makasi mpe na nguya, bamekaka kutu te kobimisa, liboso ya Nkolo, maloba ya kofinga bikelamu wana ya nkembo. **12** Kasi bango, bateyi ya lokuta, lokola banyama oyo ezanga mayele, oyo etambolaka na bonyama, oyo ebongisama mpo ete bato bakanga yango na mitambo mpe baboma yango, bafingaka oyo bayebi te. Mpo na yango, bakokufa lokola banyama, **13** bakozwa lifuti oyo ebongi na mabe na bango. Basepelaka kosala makambo ya soni na moyi makasi. Na lokuta na bango, basepelaka kosambwisa mpe kobebisa lokumu na bino tango basanganaka elongo na bino mpo na mayangani. **14** Miso na bango elembaka te kolula basi mpo na koluka kosala na bango ekobo, balembaka te kosala masumu, bakosaka bato oyo balendisama malamu te na kondima; bazali na mitema etonda na lokoso: bazali na se ya bilakeli mabe ya Nzambe. **15** Sima na bango kotika nzela ya solo, bapengwaki mbala moko na kolanda nzela ya Balami, mwana mobali ya Beori, oyo alingaki lifuti ya mabe; **16** kasi Nzambe apamelaki ye mpo na bozangi botosi na ye, atiaki maloba ya bomoto kati na monoko ya ane ya mwasi, mpe nyama yango oyo elobaka te esukisaki bozoba ya mosakoli. **17** Bateyi yango ya lokuta bazali lokola bitima oyo ebimisaka lisusu mayi te to lokola mapata oyo mopepe makasi etindikaka. Nzambe abombela bango esika

kati na molili makasi. **18** Pamba te, mpo na kosepelisa baposa
mabe ya banzoto na bango, basalelaka maloba ya sukali mpe
ezanga tina mpo na kopengwisa bato oyo bawuti kobongola
mitema sika wana bawuti kokabwana na bato oyo babikaka
kati na libunga. **19** Balakaka bango bonsomi, nzokande bango
moko bazali bawumbu ya baposa mabe ya nzoto, oyo ememaka
bango na libebi; pamba te moto nyonso azali mowumbu ya oyo
ekonzaka ye. **20** Soki, sima na bango kokabwana na mbindo
ya mokili, mpo ete bayebi Yesu-Klisto, Nkolo mpe Mobikisi na
biso, bamizongisi lisusu na bowumbu ya mbindo yango, bomoi
na bango ekokoma mabe koleka ndenge ezalaki liboso. **21**
Elingaki kozala malamu mingi mpo na bango koyeba te nzela
ya bosembo, na esika ete, sima na bango koyeba nzela ya
bosembo, basundola mibeko ya bule oyo epesamelaki bango.
22 Ezaleli na bango elongisi bosolo ya masese oyo: « Mbwa
ezongelaka biloko oyo yango moko esanzi » mpe « Ngulu oyo
basukoli ezongelaka kotambola kati na potopoto. »

3 Balingami na ngai, tala mokanda ya mibale oyo nakomeli
bino. Kati na mikanda nyonso mibale, nazali koluka kolamusa,
kati na makanisi na bino, malakisi oyo bozwaki, mpo ete bokoma
kokanisa na lolenge ya peto, **2** mpo ete bokanisa lisusu maloba
oyo basakoli ya bule balobaki na tango ya kala mpe Mibeko
oyo Nkolo mpe Mobikisi apesaki na nzela ya bantoma na bino.
3 Liboso na nyonso, boyeba ete, na mikolo ya suka, batioli
bakobima, bakotambola kolanda baposa na bango moko **4**
mpe bakoloba: « Boni, alakaki te ete akoya? Wapi ye sik'oyo?
Pamba te, banda bakoko na biso bakufa, makambo nyonso
ezali na yango kaka ndenge ezalaka wuta na ebandeli ya mokili.
» **5** Wana bakanisaka bongo, babosanaka na nko ete, na kala,

Likolo mpe mabele ezalaki; ete na nzela ya Liloba na Nzambe,
mabele ebimaki wuta na mayi mpe epikamaki kati na mayi. **6**
Babosanaka mpe ete ezali lisusu na nzela ya mayi yango nde
mokili ya tango wana ebebisamaki wana ezindaki kati na mayi.
7 Nzokande, ezali mpe kaka Liloba yango nde azali kobomba
Likolo mpe mabele ya sik'oyo mpo na kozika na moto, na mokolo
ya kosambisama mpe ya kobebisama ya bato ya masumu. **8**
Balingami na ngai, ezali na likambo moko oyo bosengeli te
kobosana: mpo na Nkolo, mokolo moko ezali lokola mibu nkoto
moko, mpe mibu nkoto moko ezali lokola mokolo moko. **9** Bato
ebele bakanisaka ete Nkolo azali kowumela mpo na kokokisa
elaka na Ye; nzokande azali nde kokanga motema mpo na bino,
pamba te alingi ete moko te abunga, kasi alingi ete bato nyonso
babongola mitema. **10** Solo, mokolo ya Nkolo ekoya lokola
moyibi. Na mokolo yango, na lokito monene, Likolo ekolimwa,
biloko ekozika na moto mpe ekonyangwama, mabele mpe
nyonso oyo ezali kati na yango ekozwa etumbu ya kobebisama
na moto. **11** Lokola nyonso esengeli konyangwama ndenge
wana, bosengeli kotambola ndenge nini? Bosengeli kotambola
na bomoi ya bule mpe na botosi kati na makambo ya Nzambe **12**
wana bozali kozela mokolo ya Nzambe mpe kosala ete mokolo
yango eya noki. Na mokolo yango, Likolo elongo na biloko
nyonso ekozika mpe ekonyangwama na moto. **13** Nzokande,
biso, kolanda elaka na Ye, tozali kozela Likolo ya sika mpe
mabele ya sika epai wapi bosembo ekozala. **14** Yango wana,
balingami na ngai, wana bozali kozela yango, bosala makasi
mpo ete Nzambe akuta bino peto, bozangi pamela mpe bozali
kati na kimia oyo apesaka. **15** Boyeba malamu ete ezali mpo na
lobiko na bino nde Nkolo na biso azali nanu kokanga motema,

ndenge Polo, ndeko na biso ya bolingo, akomelaki bino, kolanda bwanya oyo Nzambe apesaki ye. **16** Azali kokoma bongo kati na mikanda nyonso epai wapi azali kolobela makambo yango. Kati na mikanda yango, ezali na makambo mosusu ya makasi mpo na kososola; bongo bato oyo bazangi boyebi mpe balendisama malamu te na kondima bazali kobongola ndimbola na yango, ndenge kaka bazali mpe kobongola ndimbola ya biteni mosusu ya Makomi, mpo na libebi na bango moko. **17** Balingami na ngai, lokola bosili kozwa boyebi oyo, bosala keba ete bomemama te na mopepe ya mabunga ya bato oyo batosaka Nzambe te, mpo ete bobungisa te kondima na bino; **18** kasi bokola kati na ngolu mpe boyebi ya Yesu-Klisto, Nkolo mpe Mobikisi na biso. Tika ete nkembo epesamela Ye, wuta sik'oyo kino libela na libela! Amen! **(aiōn g165)**

1 Yoane

1 Oyo ezalaki wuta na ebandeli, oyo toyokaki, oyo tomonaki na
miso na biso, oyo totalaki malamu, mpe oyo maboko na biso
esimbaki, yango nde tozali kotatola na tina na Liloba na bomoi.
2 Bomoi emimonisaki; tomoni yango, tozali kotatola na tina na
yango mpe kosakola epai na bino bomoi ya seko oyo ezalaki
elongo na Tata mpe emimonisi epai na biso. **(aiōnios g166)** **3**
Tozali kosakola epai na bino makambo oyo tomoni mpe toyoki,
mpo ete bino mpe bozala moko na biso. Nzokande, biso tozali
moko na Tata mpe na Yesu-Klisto, Mwana na Ye. **4** Yango wana
tozali kokomela bino makambo oyo mpo na kokomisa esengo
na biso ya kokoka. **5** Tala makambo oyo toyoki na tina na Ye
mpe tozali koyebisa bino: Nzambe azali pole, mpe molili ezali te
kati na Ye. **6** Soki tolobi ete tozali moko na Ye, nzokande tozali
kotambola kati na molili, wana tozali bakosi mpe tozali kotambola
na solo te. **7** Kasi soki tozali kotambola kati na pole ndenge Ye
moko Nzambe azali kati na pole, wana tozali moko, bamoko na
bamosusu, mpe makila ya Yesu, Mwana na Ye, ezali kopetola
biso na masumu nyonso. **8** Soki tolobi ete tozali na masumu te,
wana tozali komikosa biso moko mpe solo ezali te kati na biso.
9 Soki toyamboli masumu na biso, Nzambe akolimbisa biso mpe
akopetola biso na mabe nyonso, pamba te azali Sembo mpe
Moyengebene. **10** Soki tolobi ete tosalaka masumu te, wana
tokomisi Nzambe mokosi mpe Liloba na Ye ezali te kati na biso.

2 Bana na ngai, nazali kokomela bino makambo oyo mpo
ete bosala masumu te. Kasi soki esali ete moko kati na bino
akweyi na lisumu, tozali na Molobeli moko epai ya Tata: Yesu-
Klisto, Nkolo-Na-Bosembo. **2** Amikabaki lokola mbeka mpo na
bolimbisi masumu na biso; mpo na masumu na biso kaka te, kasi

mpe mpo na masumu ya mokili mobimba. **3** Tala ndenge nini tososolaka ete toyebi Nzambe: ezali mpo ete totosaka mibeko na Ye. **4** Moto nyonso oyo alobaka: « Nayebi Nzambe, » kasi atosaka te mibeko ya Nzambe azali mokosi mpe solo ezali kati na ye te. **5** Moto oyo atosaka Liloba na Nzambe azalaka penza na bolingo ya kokoka mpo na Nzambe kati na ye. Ezali ndenge wana nde tososolaka ete tozali moko na Ye. **6** Moto nyonso oyo alobaka ete azali kati na Nzambe asengeli mpe kotambola ndenge Yesu atambolaki. **7** Balingami na ngai, nazali kokomela bino mobeko ya sika te, kasi mobeko ya kala kaka, mobeko oyo bozwaki wuta na ebandeli. Mobeko yango ya kala ezali liloba oyo boyokaki. **8** Nzokande, nazali mpe kokomela bino mobeko ya sika, mpe sika na yango emonani kati na Yesu mpe kati na bino, pamba te molili ezali kolimwa mpe pole ya solo esili kobanda kongenga. **9** Moto nyonso oyo alobaka ete azali kati na pole kasi ayinaka ndeko na ye, azali nanu kati na molili. **10** Moto nyonso oyo alingaka ndeko na ye azali kati na pole; mpe ezali na eloko moko te kati na ye, oyo ekoki kobetisa ye libaku. **11** Kasi moto oyo ayinaka ndeko na ye azali kati na molili mpe azali kotambola kati na molili; ayebi te epai azali kokende, pamba te molili esila koboma ye miso. **12** Bana, nazali kokomela bino, pamba te masumu na bino elimbisamaki mpo na Kombo na Yesu-Klisto. **13** Batata, nazali kokomela bino, pamba te boyebi Ye oyo azala wuta na ebandeli. Bilenge, nazali kokomela bino, pamba te bolongaki Satana. **14** Bana, nakomeli bino mpo ete boyebi Tata. Batata, nakomeli bino mpo ete boyebi Ye oyo azala wuta na ebandeli. Bilenge, nakomeli bino mpo ete bozali makasi, Liloba na Nzambe ezali kowumela kati na bino, mpe bolongaki Satana. **15** Bolingaka mokili te; bolingaka mpe te nyonso oyo

ezali kati na mokili. Moto oyo alingaka mokili azalaka na bolingo ya Tata te kati na ye, **16** pamba te nyonso oyo ezali kati na mokili, lokola baposa mabe ya nzoto, posa makasi ya konduka biloko oyo miso ezali kolula, mpe lofundu mpo na biloko; ewuti na Tata te, kasi ewuti na mokili. **17** Mokili mpe baposa na yango ezali koleka, kasi moto oyo asalaka mokano ya Nzambe awumelaka tango nyonso. **(aiōn g165)** **18** Bana, tokomi na tango ya suka; ndenge kaka boyokaki ete monguna ya Klisto azali koya, nzokande banguna ya Klisto basili koya sik'oyo ebele, ndenge wana mpe tosengeli koyeba ete tokomi na tango ya suka. **19** Banguna yango babimelaki kati na biso, kasi bazalaki penza bato na biso te. Pamba te soki bazalaki bato na biso, balingaki kotikala na biso; kasi batikaki biso mpo ete emonana polele ete bango nyonso bazali bato na biso te. **20** Nzokande bino, bozali na epakolami kowuta na Molimo Mosantu, mpe bino nyonso bozali na boyebi ya nyonso. **21** Ngai nakomeli bino mpo ete boyebi yango mpe mpo ete lokuta moko te ewutaka na solo; kasi ezali te mpo boyebi yango te. **22** Boye nani mokosi? Mokosi azali moto oyo awangani ete Yesu azali Klisto. Mpe moto ya ndenge wana azali monguna ya Klisto: awanganaka Tata mpe Mwana. **23** Moto nyonso oyo awangani Yesu azali mpe na Tata te. Moto oyo atatoli Yesu azali mpe na Tata. **24** Kasi bino, bosimba makasi makambo oyo boyokaki wuta na ebandeli. Soki ezali penza kowumela kati na bino, bokowumela mpe kati na Mwana mpe kati na Tata. **25** Mpe tala elaka oyo apesaki biso: bomoi ya seko. **(aiōnios g166)** **26** Nazali kokomela bino makambo oyo na tina na bato oyo bazali komeka kopengwisa bino. **27** Kasi mpo na bino, epakolami ya Molimo oyo bozwaki kowuta na Klisto ezali kowumela kati na bino. Boye, bozali lisusu na posa te

ete bapesa bino malakisi. Kasi lokola Molimo ya Klisto apesaka bino malakisi na tina na makambo nyonso, lokola mpe apesaka malakisi ya solo kasi ya lokuta te, bowumela kati na malakisi yango ndenge kaka bapesaki bino yango. **28** Sik'oyo, bana na ngai, bowumela ya kokangama na Klisto mpo ete, na ngonga nyonso oyo akomimonisa, tozala na elikya mpe toyoka soni te na liboso na Ye tango akoya. **29** Boyebi malamu ete Klisto azali sembo; boye bosengeli mpe koyeba ete moto nyonso oyo asalaka makambo ya sembo azali mwana na Nzambe.

3 Botala bolingo monene oyo Tata atalisaki biso mpo ete tobengama bana na Nzambe! Mpe tozali solo bana na Nzambe. Tala tina nini mokili eyebi biso te: ezali mpo ete eyebi Nzambe te. **2** Balingami na ngai, tozali sik'oyo bana na Nzambe; kasi oyo tokokoma emonisami nanu te. Nzokande, toyebi solo ete tango Klisto akomimonisa, tokokoma lokola Ye; pamba te tokomona Ye ndenge penza Ye azalaka. **3** Moto nyonso oyo azali na elikya ya ndenge wana kati na Klisto amipetolaka, ndenge Klisto azali peto. **4** Moto nyonso oyo asalaka masumu abukaka mibeko ya Nzambe; pamba te kosala lisumu ezali: kobuka mibeko ya Nzambe. **5** Nzokande, boyebi malamu ete Klisto ayaki mpo na kolongola masumu; mpe kati na Ye, lisumu ezali te. **6** Moto nyonso oyo azali moko na Klisto asalaka masumu te, mpe moto nyonso oyo asalaka masumu atikala nanu te komona mpe koyeba Yesu. **7** Bana na ngai, tika ete moto moko te akosa bino. Moto oyo atambolaka na bosembo azali sembo ndenge Ye moko Klisto azali sembo. **8** Moto oyo amipesaka na masumu azali ya Satana, pamba te Satana asalaka masumu wuta na ebandeli. Nzokande Mwana na Nzambe ayaki penza mpo na kobebisa misala ya Satana. **9** Moto nyonso oyo akoma mwana

na Nzambe akobaka te kosala masumu, pamba te nguya ya bomoi ya bonzambe ezali kosala kati na ye; akoki te kokoba kosala masumu, pamba te azali mwana na Nzambe. **10** Tala ndenge nini bana na Nzambe bakeseni na bana ya Satana: moto nyonso oyo atambolaka te na bomoi ya sembo mpe alingaka ndeko na ye te azali mwana na Nzambe te. **11** Pamba te, tala Sango Malamu oyo boyokaki wuta na ebandeli: Tolinganaka biso na biso. **12** Boye tika ete moko te azala lokola Kayina oyo azalaki moto ya Satana mpe abomaki ndeko na ye. Mpo na nini Kayina abomaki Abeli, ndeko na ye? Ezali mpo ete misala ya Kayina ezalaki mabe, kasi misala ya Abeli, ndeko na ye, ezalaki sembo. **13** Bandeko na ngai, bokamwa te soki mokili ezali koyina bino. **14** Toyebi ete tosila kolongwa na kufa mpe tokoma na bomoi mpo ete tolingaka bandeko na biso. Moto oyo alingaka ndeko na ye te azali nanu na se ya bokonzi ya kufa. **15** Moto nyonso oyo ayinaka ndeko na ye azali mobomi; mpe boyebi malamu ete mobomi ata moko te azali na bomoi ya seko kati na ye. **(aiōnios g166)** **16** Tala ndenge nini toyebi ndimbola ya bolingo: Yesu-Klisto akabaki bomoi na Ye mpo na biso. Boye biso mpe tosengeli kokaba bomoi na biso mpo na bandeko na biso. **17** Soki moto moko azali na biloko ya mokili oyo, bongo amoni ndeko na ye kokelela mpo na eloko songolo kasi aboyi kosunga ye; boni, moto wana azali na bolingo ya Nzambe kati na ye? **18** Bana na ngai, tika ete bolingo na biso esukaka kaka te na lolemo to na maloba ya sukali; kasi tika ete emonisamaka nde na misala mpe na solo. **19** Ezali na ndenge wana nde tokoyeba ete tozali kati na solo, mpe mitema na biso ekotonda na elikya liboso ya Nzambe; **20** pamba te soki ata mitema na biso elongisi biso te, toyebi ete Nzambe azali monene koleka mitema na biso

mpe ayebi nyonso. **21** Balingami na ngai, soki mpe mitema na biso elongisi biso, tokozala kaka na elikya makasi na Nzambe. **22** Apesaka biso nyonso oyo tosengaka epai na Ye, pamba te totosaka mibeko na Ye mpe tosalaka makambo oyo esepelisaka Ye. **23** Mpe tala mobeko oyo apesa biso: kondima Yesu-Klisto, Mwana na Ye, mpe kolingana biso na biso, ndenge atindaki biso. **24** Moto oyo atosaka mibeko na Ye awumelaka kati na Nzambe, mpe Nzambe awumelaka kati na ye. Bongo ndenge nini toyebaka ete Nzambe azali kowumela kati na biso? Ezali na nzela ya Molimo Mosantu oyo apesaki biso.

4 Balingami na ngai, bondimaka te bato nyonso oyo babetaka tolo mpo na koloba ete batondisami na Molimo ya Nzambe; kasi bomeka bango mpo na koyeba soki bazali penza ya Nzambe, pamba te basakoli ebele ya lokuta basili kopanzana na mokili. **2** Tala ndenge nini bokoyeba soki bazali na Molimo ya Nzambe: moto nyonso oyo azali kondima ete Yesu-Klisto akomaki moto azali na Molimo ya Nzambe. **3** Moto nyonso oyo azali kondima Yesu te azali na Molimo ya Nzambe te, kasi azali na molimo ya monguna ya Klisto, oyo boyokaki na tina na ye ete azali koya mpe azali sik'oyo kati na mokili. **4** Bino, bana na ngai, bozali ya Nzambe mpe bosili kolonga basakoli yango ya lokuta, pamba te Ye oyo azali kati na bino azali na nguya koleka ye oyo azali kati na mokili. **5** Basakoli ya lokuta bazali ya mokili; balobaka kolanda elobeli ya mokili, mpe mokili eyokaka bango. **6** Biso, tozali ya Nzambe; mpe moto nyonso oyo ayebi Nzambe ayokaka biso. Kasi moto oyo azali ya Nzambe te ayokaka biso te. Ezali ndenge wana nde toyebaka Molimo ya solo mpe molimo ya libunga. **7** Balingami na ngai, tolinganaka biso na biso, pamba te Nzambe azali bolingo. Moto nyonso oyo azali na bolingo azali ya

Nzambe mpe ayebi Nzambe. **8** Moto oyo azangi bolingo ayebi
Nzambe te, pamba te Nzambe azali bolingo. **9** Botala ndenge
nini Nzambe atalisaki biso bolingo na Ye: atindaki Mwana na Ye
se moko kati na mokili mpo ete tozala na bomoi ya solo na nzela
na Ye. **10** Bolingo yango emonani na likambo oyo: ezali biso te
bato tolingaki Nzambe, kasi Ye nde alingaki biso mpe atindaki
Mwana na Ye mpo ete azala mbeka mpo na bolimbisi masumu
na biso. **11** Balingami na ngai, lokola Nzambe alingaki biso
mingi penza, biso mpe tosengeli kolingana biso na biso. **12** Moto
moko te asila komona Nzambe; nzokande soki tozali kolingana
biso na biso, Nzambe azali kati na biso mpe bolingo na Ye ezali
ya kokoka kati na biso. **13** Tala ndenge nini toyebaka ete tozali
kati na Nzambe, mpe Nzambe azali kati na biso: ezali na nzela
ya Molimo na Ye, oyo apesa biso. **14** Tosilaki komona Ye mpe
totatolaka ete Tata atinda Mwana na Ye mpo ete azala Mobikisi
ya mokili. **15** Moto oyo andimaka ete Yesu azali Mwana na
Nzambe, Nzambe azali kati na ye, mpe ye azali kati na Nzambe.
16 Mpe biso toyebi mpe tozali na kondima kati na bolingo oyo
Nzambe azali na yango mpo na biso. Nzambe azali bolingo,
mpe moto oyo abikaka kati na bolingo abikaka kati na Nzambe,
mpe Nzambe abikaka kati na ye. **17** Tala mpo na nini bolingo
ezali ya kokoka kati na biso: ezali mpo ete tozala na elikya ya
kokoka na mokolo ya kosambisama; pamba te kati na mokili
oyo, ndenge Klisto azali, ndenge biso mpe tozali. **18** Kati na
bolingo, kobanga ezalaka te; kasi bolingo oyo ezali ya kokoka
elongolaka bobangi, pamba te bobangi ebendaka etumbu. Mpe
moto oyo abangaka azali nanu ya kokoka te kati na bolingo. **19**
Biso, tolingaka mpo ete Nzambe alingaki biso, ya liboso. **20** Soki
moto alobi ete alingaka Nzambe, kasi azali lisusu koyina ndeko

na ye, azali mokosi. Pamba te moto oyo alingaka te ndeko na ye, oyo amonaka akoki kolinga te Nzambe oyo amonaka te. **21** Kutu, Klisto apesaki biso mobeko oyo: moto oyo alingaka Nzambe asengeli mpe kolinga ndeko na ye.

5 Moto nyonso oyo andimaka ete Yesu azali Klisto azali mwana na Nzambe, mpe moto nyonso oyo alingaka Tata alingaka mpe Mwana na Ye. **2** Tala ndenge nini toyebaka ete tolingaka bana na Nzambe: ezali na nzela ya kolinga Nzambe mpe ya kotosa mibeko na Ye. **3** Pamba te kolinga Nzambe ezali: kotosa mibeko na Ye. Mpe mibeko na Ye ezali pasi te, **4** pamba te mwana nyonso ya Nzambe alongaka mokili, mpe elonga oyo elongaki mokili ezali: kondima na biso. **5** Nani oyo alongaka mokili? Ezali kaka moto oyo andimaka ete Yesu azali Mwana na Nzambe. **6** Yesu-Klisto azali Ye oyo ayaki na nzela ya mayi mpe makila; ayaki na nzela ya mayi kaka te, kasi na nzela ya mayi mpe makila. Mpe ezali Molimo nde atatoli bongo, pamba te Molimo azali solo. **7** Nzokande, batatoli bazali misato: **8** Molimo, mayi mpe makila; mpe bango misato balobaka ndenge moko. **9** Tondimaka matatoli ya bato, kasi litatoli ya Nzambe eleki motuya, pamba te yango nde Nzambe apesa na tina na Mwana na Ye. **10** Moto oyo andimelaka Mwana na Nzambe azali na litatoli yango kati na motema na ye; moto oyo andimelaka Nzambe te akomisi Nzambe mokosi, pamba te andimaka te litatoli oyo Nzambe apesa na tina na Mwana na Ye. **11** Mpe litatoli yango ezali: Nzambe apesa biso bomoi ya seko, mpe bomoi yango ezali kati na Mwana na Ye. **(aiōnios g166)** **12** Moto oyo azali na Mwana azali na bomoi, kasi moto oyo azangi Mwana na Nzambe azangi mpe bomoi. **13** Bino oyo bondimelaka Kombo ya Mwana na Nzambe, nakomeli bino makambo oyo mpo boyeba ete bozali

na bomoi ya seko. **(aiōnios g166)** **14** Mpe tala elikya oyo tozali na yango liboso ya Nzambe: soki tosengi eloko kolanda mokano na Ye, ayoki biso. **15** Mpe soki toyebi ete ayoki biso, toyebi lisusu ete tozali na eloko oyo tosengi epai na Ye. **16** Soki omoni ndeko na yo kosala lisumu oyo ememaka na kufa te, osengeli kobondela mpo na ye, mpe Nzambe akopesa ye bomoi. Nazali koloba nde na tina na bato oyo basalaka lisumu oyo ememaka na kufa te. Kasi ezali na lisumu oyo ememaka na kufa; ezali te na tina na lisumu yango nde nazali kosenga na bino kobondela. **17** Solo, lisumu ezali: kobuka mobeko; kasi ezali na lisumu oyo ememaka na kufa te. **18** Toyebi ete moto nyonso oyo abotami na bomoi ya bonzambe akobaka te kosala lisumu; Ye moko Mwana na Nzambe abatelaka ye, mpe Satana akoki kosala ye mabe te. **19** Toyebi ete tozali bana na Nzambe, mpe ete mokili mobimba ezali na se ya bokonzi ya Satana. **20** Toyebi lisusu ete Mwana na Nzambe asila koya mpe apesa biso bososoli mpo ete tokoka koyeba Ye oyo azali solo. Mpe tozali kati na Ye oyo azali solo, na nzela ya kozala kati na Yesu-Klisto, Mwana na Ye. Mwana azali Ye moko Nzambe ya solo mpe bomoi ya seko. **(aiōnios g166)** **21** Bana na ngai, bomibatelaka mosika na banzambe ya bikeko.

2 Yoane

1 Ngai mpaka; Epai ya mwasi moponami ya Nzambe, mpe
epai ya bana na ye, oyo nalingaka kati na solo. Ezali ngai
moko kaka te moto nalingaka bino, kasi mpe bato nyonso oyo
bayebi solo. **2** Tolingaka bino mpo na solo oyo ezali kati na
biso mpe ekozalaka elongo na biso tango nyonso. **(aiōn g165)** **3**
Ngolu, boboto mpe kimia kowuta na Nzambe Tata mpe na Yesu-
Klisto, Mwana ya Tata, ekozala elongo na biso kati na solo mpe
bolingo. **4** Nazalaki na esengo makasi ya komona ndambo ya
bana na yo kotambola kati na solo, kolanda mobeko oyo tozwaki
kowuta na Tata. **5** Mpe sik'oyo, mama molingami na ngai, nazali
kokomela yo mobeko ya sika te, kaka mobeko oyo tozwaki wuta
na ebandeli: Tolinganaka biso na biso. **6** Mpe tala makambo oyo
bolingo esengaka: kobika kolanda mibeko ya Nzambe. Yango
nde mobeko oyo tosengeli kotosa, ndenge boyokaki yango wuta
na ebandeli, mpo ete bobika kati na bolingo. **7** Bato ebele ya
lokuta basili kopanzana na mokili, bazali kobungisa bato mingi
nzela; bandimaka te ete Yesu-Klisto akomaki penza moto. Moto
nyonso oyo alobaka ndenge wana azali moto ya lokuta mpe
monguna ya Klisto. **8** Boye, bosala keba mpo ete bobungisa
te mbuma ya mosala na biso, kasi mpo ete bozwa lifuti ya
kokoka. **9** Moto nyonso oyo azali kowumela te kati na mateya ya
Klisto, kasi abimi libanda na yango, azali moko te na Nzambe;
nzokande moto oyo azali kowumela kati na mateya yango azali
moko na Tata mpe na Mwana. **10** Soki moto moko ayei epai na
bino mpe amemeli bino mateya mosusu, boyamba ye te kati na
bandako na bino, mpe bopesa ye ata mbote te, **11** pamba te
moto oyo apesi ye mbote asangani na misala na ye ya mabe. **12**
Nazali lisusu na makambo ebele ya kokomela bino, kasi naboyi

kosala yango na nzela ya lokasa mpe ya mayi ya ekomeli. Nazali
na elikya ya koya kotala bino mpe ya kosolola malamu na bino,
mpo ete esengo na biso ezala ya kokoka. **13** Bana ya ndeko na
yo ya mwasi, moponami ya Nzambe, batindeli yo mbote.

3 Yoane

1 Ngai mpaka; Epai ya Gayusi, molingami na ngai, oyo nalingaka
kati na solo. **2** Molingami na ngai, posa makasi ya motema na
ngai ezali ete okende liboso na makambo na yo nyonso, mpe
ozala na nzoto kolongono, ndenge molimo na yo ezali kokola. **3**
Nasepelaki makasi koyoka litatoli na tina na yo, na monoko
ya bandeko oyo bayaki wuta epai na yo, ete ozali kokoba
kokangama na bosolo, mpe ozali kobika kolanda bosolo yango.
4 Nazalaka na esengo makasi tango nayokaka ete bana na ngai
bazali kobika kolanda bosolo. **5** Molingami na ngai, makambo
oyo osalaka mpo na bandeko kati na kondima, ezala mpo na ba-
oyo bazali bapaya na miso na yo, osalaka yango penza kolanda
kondima na yo. **6** Batatolaki na miso ya Lingomba na tina na
bolingo na yo. Bongo, okosala lisusu malamu koleka soki osungi
bango, na lolenge oyo ekosepelisa Nzambe, mpo ete bakoba
mobembo na bango. **7** Pamba te ezali mpo na kosakola Klisto
nde bazali kotambola mpe koboya kozwa lisungi na maboko ya
Bapagano. **8** Boye, tosengeli kosunga bato ya lolenge oyo mpo
ete tosangana na bango na makambo oyo bazali kosala mpo na
solo. **9** Nakomelaki Lingomba mokanda moko ya mokuse; kasi
Diotrefi, oyo alingaka kaka kozala mokonzi na makambo nyonso,
akoyamba biso te. **10** Yango wana, tango nakoya, nakobimisa
mabe na ye na polele; azali koloba makambo ya mabe mpe ya
lokuta na tina na biso. Mpe asuki kaka wana te, azali ata koboya
koyamba bandimi mosusu, azali kopekisa, kotelemela mpe
kobengana na Lingomba, bato oyo bandimi koyamba bango. **11**
Molingami na ngai, komekolaka mabe te, mekolaka nde bolamu.
Moto oyo asalaka bolamu azali ya Nzambe, kasi moto oyo
asalaka mabe ayebi Nzambe te. **12** Bato nyonso bazali kopesa

litatoli ya malamu na tina na Demetriusi, ezala yango moko bosolo ezali mpe kopesa litatoli ya malamu na tina na ye. Biso mpe tozali kopesa litatoli ya malamu na tina na ye, mpe oyebi malamu ete litatoli na biso ezalaka ya solo. **13** Nazali lisusu na makambo ebele ya kokomela yo, kasi naboyi kosala yango na nzela ya ekomeli mpe ya mayi na yango. **14** Nazali kolikya komona yo kala mingi te, bongo tokosolola malamu. Tika ete kimia ezala na yo! Balingami ya awa bapesi yo mbote. Pesa mpe balingami ya kuna mbote, moko na moko na kombo na ye.

Jide

1 Ngai Jide, mowumbu ya Yesu-Klisto mpe ndeko ya Jake; Epai
ya bato oyo Nzambe abenga, ba-oyo Nzambe Tata alingaka,
mpe ba-oyo babatelami mpo na Yesu-Klisto: **2** Tika ete mawa,
kimia mpe bolingo efuluka kati na bino! **3** Balingami na ngai,
nazalaki na posa makasi ya kokomela bino na tina na lobiko oyo
tozali na yango na lisanga. Nazwaki mokumba ya kokomela
bino mpo na kolendisa bino ete bobunda mpo na kondima oyo
Nzambe apesaki, mbala moko mpo na libela, epai ya basantu. **4**
Pamba te ezali na bato mosusu oyo basili kokota kati na bino
na mayele mabe, ba-oyo etumbu na bango ekomama wuta
kala: batosaka makambo ya Nzambe te, bakomisaka ngolu ya
Nzambe na biso lokola nzela ya kosala makambo na bango ya
soni, mpe bawanganaka Yesu-Klisto, Mokonzi kaka moko mpe
Nkolo na biso. **5** Atako boyebi malamu makambo oyo nyonso,
kasi nalingi kaka koyebisa bino lisusu ete Nkolo akangolaki
bato na Ye na bowumbu kati na Ejipito, kasi, sima na yango,
abomaki ba-oyo bazalaki na kondima te. **6** Nzambe akangaki
mpe na minyololo ya seko, kati na molili mpo na kosambisama
ya mokolo monene, ba-anjelu oyo basepelaki te na evandelo
oyo Nzambe apesaki bango mpe batikaki yango. **(aïdios g126)** **7**
Ndenge moko mpe mpo na bato ya Sodome, ya Gomore mpe
ya bingumba ya pembeni: basalaki ndenge moko na ba-anjelu,
bamipesaki na pite mpe bazalaki kosangisa nzoto na ndenge
oyo esengeli te. Bazali ndakisa mpo na bato oyo bazali komona
pasi ya etumbu ya moto ya seko na seko. **(aiōnios g166)** **8** Ezali
mpe ndenge moko mpo na bato wana: makanisi na bango
etindikaka bango na kobebisa banzoto na bango, na kotiola
bokonzi ya Nkolo, mpe na kofinga bikelamu ya nkembo ya

Likolo. **9** Nzokande, ezala Misheli, mokonzi ya ba-anjelu, tango abendanaki na Satana na tina na nzoto ya Moyize, amekaki ata moke te kopesa Satana etumbu ya soni; kasi alobaki kaka: « Tika ete Nkolo apesa yo etumbu! » **10** Kasi bato wana bafingaka oyo bango basosolaka te, mpe makambo oyo bango basosolaka na lolenge na bango ya bomoto mpe ya bonyama ekobebisa bango. **11** Mawa na bango, pamba te balandaki nzela ya Kayina, bapengwaki lokola Balami mpo na lokoso ya mbongo, mpe bakufaki lokola Kore mpo na botomboki. **12** Ezali mpe kaka bango nde babetisaka baninga mabaku na tango ya kolia na lisanga: baliaka na lokoso mpe na soni te, balukaka kaka bolamu na bango; bazali lokola mapata oyo ezangi mayi, oyo mopepe ezali komema; bazali lokola banzete oyo ebotaka bambuma te, ata na eleko ya kobuka bambuma; ekufaka mbala mibale soki bapikoli yango. **13** Babimisaka misala na bango ya soni ndenge ebale monene ebimisaka mbonge mpe fulufulu soki etomboki makasi; bazali lokola minzoto oyo eyengaka-yengaka. Nzambe abombeli bango etumbu ya molili makasi mpo na libela. **(aiōn g165)** **14** Ezala Enoki, mokitani ya sambo wuta Adamu, asakolaki na tina na bango: « Tala, Nkolo azali koya elongo na basantu na Ye, bankoto na bankoto, **15** mpo na kosambisa bato nyonso mpe kopesa etumbu na bato nyonso oyo batosaka Ye te mpo na misala na bango nyonso ya botomboki mpe mpo na mafinga nyonso oyo basumuki yango babimisaki mpo na kofinga Nzambe. » **16** Bato yango bayimaka-yimaka mpe bamilelaka-lelaka tango nyonso, batambolaka kolanda baposa mabe ya banzoto na bango, bamikumisaka mpe bakumisaka bato mosusu na lokuta mpo na kobenda litomba kowuta na bango. **17** Kasi bino, balingami na ngai, bokanisa maloba oyo bantoma ya

Yesu-Klisto, Nkolo na biso, balobaki liboso. **18** Balobaki na bino: « Na tango ya suka, ekozala na batioli oyo bakotambola kolanda baposa na bango, oyo ekotindika bango na koboya kotosa makambo ya Nzambe. » **19** Bazali bato oyo bakotisaka bokabwani kati na bato, bazali lokola banyama mpo ete bazangi Molimo ya Nzambe. **20** Kasi bino, balingami na ngai, botonga bomoi na bino na likolo ya kondima na bino, oyo eleki bule. Bobondelaka na nguya ya Molimo Mosantu. **21** Bomibomba kati na bolingo ya Nzambe, wana bozali kozela ete Yesu-Klisto, Nkolo na biso, na mawa na Ye, apesa bino bomoi ya seko. **(aiōnios g166)** **22** Boyokela bato oyo bazali nanu na tembe mawa; **23** mpo na bato mosusu, bobikisa bango na kobimisa bango na moto; mpe mpo na bato mosusu lisusu, boyokela bango mpe mawa oyo esangana na bobangi, na koyina ezala ata bilamba na bango, oyo baposa na bango ya nzoto ekomisa mbindo. **24** Epai na Ye oyo azali na makoki ya kobatela bino mpo ete bokweya te, mpe ya kotelemisa bino liboso ya nkembo na Ye lokola bato oyo bazangi mbeba mpe bato ya esengo monene; **25** epai ya Nzambe moko kaka, Mobikisi na biso, na nzela ya Yesu-Klisto, Nkolo na biso, tika ete nkembo, lokumu, nguya mpe bokonzi ezala ya Ye, wuta liboso ya tango, sik'oyo mpe mpo na libela na libela! Amen! **(aiōn g165)**

Emoniseli

1 Emoniseli kowuta na Yesu-Klisto. Nzambe apesaki Ye yango
mpo ete alakisa na basali na Ye makambo oyo esengeli koya kala
mingi te. Yesu-Klisto atindaki anjelu na Ye koyebisa emoniseli
yango epai ya Yoane, mosali na Ye. **2** Lokola motatoli, Yoane
asakolaki Liloba na Nzambe ndenge Yesu-Klisto ayebisaki ye
yango; asakolaki makambo nyonso oyo amonaki. **3** Esengo
na moto oyo atangaka maloba ya lisakoli oyo, mpe esengo na
bato oyo bayokaka maloba yango mpe babatelaka makambo
oyo ekomama kati na yango, pamba te tango ekomi pene. **4**
Yoane; Epai ya Mangomba sambo kati na etuka ya Azia: Tika
ete ngolu mpe kimia epesamela bino, kowuta na Ye oyo azali,
azalaki mpe azali koya, kowuta na milimo sambo oyo bazalaka
liboso ya Kiti na Ye ya Bokonzi, **5** mpe kowuta na Yesu-Klisto,
Motatoli oyo akosaka te, Mosekwi ya liboso kati na bakufi, mpe
Mokonzi ya bakonzi ya mokili! Epai na Ye oyo alingaka biso mpe
akangolaki biso na masumu na biso na nzela ya makila na Ye, **6**
Ye oyo akomisaki biso ekolo ya bakonzi mpe ya Banganga-
Nzambe mpo na kosalela Nzambe, Tata na Ye: Tika ete nkembo
mpe nguya ezonga epai na Ye mpo na libela na libela! Amen!
(aiōn g165) **7** « Botala, azali koya kati na mapata! Miso nyonso
ekomona Ye, ezala bato oyo batobolaki Ye mopanzi; mpe bikolo
nyonso ya mokili ekomilela-lela likolo na Ye. » **8** « Nazali Alifa
mpe Omega, » elobi Nkolo Nzambe, « Ye oyo azali, azalaki, mpe
azali koya, Nkolo-Na-Nguya-Nyonso. » **9** Ngai Yoane, ndeko
na bino, oyo azali kokabola elongo na bino pasi, bokonzi mpe
molende kati na Yesu, nazalaki kati na esanga ya Patimosi,
likolo ya Liloba na Nzambe mpe litatoli na ngai na tina na Yesu.
10 Na mokolo ya Nkolo, Molimo ya Nzambe asimbaki ngai,

mpe nayokaki sima na ngai mongongo moko ya makasi lokola kelelo **11** koloba: « Koma na buku makambo oyo ozali komona, mpe tinda yango na Mangomba sambo oyo: Efeso, Simirne, Pergame, Tiyatire, Sarde, Filadelfi mpe Laodise. » **12** Nalukaki kobaluka mpo na koluka koyeba nani oyo azali koloba na ngai. Mpe tango nabalukaki, namonaki bitelemiselo sambo ya minda, basala na wolo. **13** Mpe kati na bitelemiselo yango, ezalaki na moto moko lokola Mwana na Moto. Alataki nzambala ya molayi mpe mokaba moko ya wolo zingazinga ya tolo na Ye. **14** Moto mpe suki na Ye ezalaki pembe makasi lokola mvula ya pembe. Miso na Ye ezalaki lokola moto oyo ezali kopela makasi. **15** Makolo na Ye ezalaki lokola bronze oyo babimisi sika longwa na fulu ya moto makasi, mpe mongongo na Ye ezalaki koyokana lokola makelele ya mayi ya ebale monene. **16** Na loboko na Ye ya mobali, asimbaki minzoto sambo; mpe wuta na monoko na Ye, mopanga moko bapelisa na bangambo na yango nyonso mibale ezalaki kobima. Elongi na Ye ezalaki lokola moyi, na tango oyo engalaka makasi. **17** Tango namonaki Ye, nakweyaki na makolo na Ye lokola moto akufi. Bongo asimbaki ngai na loboko na Ye ya mobali mpe alobaki na ngai: « Kobanga te! Nazali Ya liboso mpe Ya suka. **18** Nazali Ye oyo azali na bomoi; nakufaki, mpe sik'oyo tala, nazali na bomoi mpo na libela na libela! Nasimbi bafungola ya kufa mpe ya mboka ya bakufi. **(aiōn g165, Hadēs g86)** **19** Yango wana, koma makambo oyo omoni, oyo ezali sik'oyo, mpe oyo ekoya na sima. **20** Tala mabombami oyo ezali kati na minzoto sambo oyo omonaki na loboko na Ngai ya mobali, mpe bitelemiselo sambo ya minda, oyo basala na wolo: minzoto sambo elakisi ba-anjelu ya Mangomba sambo;

mpe bitelemiselo sambo ya minda, oyo basala na wolo elakisi Mangomba sambo. »

2 Komela anjelu ya Lingomba oyo ezali kati na Efeso: « Tala maloba ya Ye oyo asimbi minzoto sambo na loboko na Ye ya mobali mpe atambolaka kati na bitelemiselo sambo ya minda, oyo basala na wolo: **2** Nayebi misala, pasi mpe molende na yo. Nayebi ete okoki te koyikela bato mabe mpiko; nayebi lisusu ete omekaki bato oyo balobaka ete bazali bantoma, nzokande bazali na bango bantoma te, mpe omonaki penza ete bazali bakosi. **3** Nayebi malamu ete ozali na molende mpe oyokaki pasi makasi mpo na Kombo na Ngai, kasi olembaki te. **4** Nzokande, ezali na likambo moko oyo Ngai nazali kopamela yo na tina na yango: obwaki bolingo na yo ya liboso. **5** Kanisa malamu esika oyo ozalaki, liboso ete okweya! Bongola motema na yo mpe zongela misala na yo ya liboso; noki te, nakoya epai na yo mpe nakolongola etelemiselo na yo ya mwinda na esika na yango. **6** Kasi ezali na likambo moko oyo nasepelaka na yango epai na yo: olingaka te misala ya bato ya lingomba ya Nikola, oyo Ngai mpe nalingaka te. **7** Tika ete moto oyo azali na matoyi mpo na koyoka ayoka makambo oyo Molimo azali koloba na Mangomba! Moto oyo akolonga, nakopesa ye nzela ya kolia mbuma ya nzete ya bomoi, oyo ezali kati na Paradizo ya Nzambe. » **8** Komela anjelu ya Lingomba oyo ezali kati na Simirne: « Tala maloba ya Ye oyo azali Ya liboso mpe Ya suka, Ye oyo akufaki mpe azali lisusu na bomoi: **9** Nayebi minyoko mpe bobola na yo, nzokande ozali mozwi; nayebi ndenge nini bato oyo balobaka ete bazali Bayuda, kasi bazali na bango Bayuda te, batiolaka yo; bazali nde ndako ya mayangani ya Satana. **10** Kobanga te pasi oyo osengeli komona. Tala, Satana

akobwaka bato mingi kati na bino na boloko mpo na komeka bino mpe bokonyokwama mikolo zomi. Zala kaka sembo kati na kondima na yo kino na kufa, mpe Ngai nakopesa yo bomoi lokola motole ya elonga na yo. **11** Tika ete moto oyo azali na matoyi mpo na koyoka ayoka makambo oyo Molimo azali koloba na Mangomba! Moto oyo akolonga, kufa ya mibale ekosala ye pasi ata moke te. » **12** Komela anjelu ya Lingomba oyo ezali kati na Pergame: « Tala maloba ya Ye oyo asimbi mopanga bapelisa na bangambo nyonso mibale: **13** Nayebi malamu esika oyo ovandaka. Ezali mpe kaka na esika yango nde Satana atie kiti na ye ya bokonzi. Okweyisaki te kondima na yo epai na Ngai, ezala na mikolo oyo babomaki Antipasi, motatoli na Ngai ya sembo, kati na engumba na bino epai wapi Satana avandaka. **14** Nzokande, ezali na ndambo ya makambo oyo Ngai nazali kopamela yo na tina na yango: kati na yo, ezali na bato oyo bakangama na mateya ya Balami oyo ayebisaki Balaki ete atia motambo mpo na kotindika bana ya Isalaele kati na masumu ya kolia misuni ya banyama oyo ebonzami lokola mbeka epai ya banzambe mosusu, mpe kati na masumu ya kindumba. **15** Kati na Lingomba na yo, ozali mpe na bato oyo bakangama na mateya ya bato ya lingomba ya Nikola. **16** Boye, bongola motema na yo! Soki te, nakoya kala mingi te epai na yo mpe nakobundisa bango na mopanga ya monoko na Ngai. **17** Tika ete moto oyo azali na matoyi mpo na koyoka ayoka makambo oyo Molimo azali koloba na Mangomba! Moto oyo akolonga, nakopesa ye mana oyo ebombama; nakopesa ye lisusu libanga moko ya pembe oyo bakoma kombo moko ya sika na likolo na yango, kombo oyo eyebani kaka na moto oyo akozwa yango. » **18** Komela anjelu ya Lingomba oyo ezali kati na Tiyatire: « Tala

maloba ya Mwana na Nzambe, Ye oyo miso na Ye ezali lokola moto oyo ezali kopela makasi, mpe makolo na Ye, lokola bronze ya motuya: **19** Nayebi misala, bolingo, kondima, etamboli mpe molende na yo; nayebi mpe ete misala oyo ozali kosala sik'oyo ezali ebele koleka oyo osalaki liboso. **20** Nzokande, ezali na likambo moko oyo Ngai nazali kopamela yo na tina na yango: opesaka na Jezabeli, mwasi oyo amibengaka mosakoli, nzela ya kopengwisa basali na Ngai na mateya na ye ya mabe, mpo na kotindika bango na kindumba mpe na kolia misuni ya banyama oyo ebonzami lokola mbeka epai ya banzambe mosusu. **21** Napesaki ye tango mpo ete abongola motema, kasi aboyi kaka kotika kindumba na ye. **22** Boye, nakobwaka ye na mbeto ya pasi makasi elongo na bato oyo basalaka kindumba elongo na ye. Kasi soki babongoli mitema mpe batiki kotambola kolanda mateya ya Jezabeli, nakobwaka bango te na mbeto ya pasi makasi. **23** Nakoboma bana ya Jezabeli; bongo Mangomba nyonso ekondima ete Ngai nazali penza Ye oyo akundolaka mozindo ya mitema mpe ya milimo ya bato. Nakofuta moko na moko na bino kolanda etamboli na ye. **24** Kasi epai na bino oyo, kati na Tiyatire, bokangami te na mateya wana ya lokuta mpe boboyi koyekola mabombami ya mozindo ya Satana, kolanda ndenge babengaka yango, nazali koloba: ‹ Nakomemisa bino te mokumba mosusu na makasi; **25** kasi, oyo bozali na yango, bosimba yango makasi kino nakoya. › **26** Moto oyo akolonga, oyo akosala mokano na Ngai kino na suka, nakopesa ye bokonzi ya kokonza bikolo: **27** akokamba yango na lingenda ya ebende mpe akopanza yango na biteni lokola mbeki, **28** ndenge Ngai mpe nazwaki bokonzi kowuta na Tata na Ngai. Nakopesa ye lisusu monzoto ya tongo. **29** Tika ete moto oyo azali na matoyi

mpo na koyoka ayoka makambo oyo Molimo azali koloba na Mangomba! »

3 Komela anjelu ya Lingomba oyo ezali kati na Sarde: « Tala maloba ya Ye oyo azali na milimo sambo ya Nzambe mpe minzoto sambo: Nayebi misala na yo; nayebi malamu ete okenda sango ete ozali na bomoi, nzokande ozali na yo ya kokufa. **2** Lamuka! Lendisa bato oyo batikali mpe ba-oyo bakomi pene ya kokufa, pamba te namoni ete misala na yo ezali ya kokoka te liboso ya Nzambe na Ngai. **3** Yango wana, kanisa malamu mateya oyo ozwaki mpe oyokaki; tosa mpe bongola motema na yo. Kasi soki olamuki te, nakoya lokola moyibi, mpe okoyeba te ngonga oyo nakoya epai na yo. **4** Nzokande, kati na Sarde, ozali na ndambo ya bato oyo babebisaki te bilamba na bango. Bakotambola elongo na Ngai, na bilamba ya pembe, pamba te babongi na yango. **5** Moto oyo akolonga, bakolatisa ye bilamba ya pembe lokola bango. Nakolongola kombo na ye te na buku ya bomoi, kasi nakondima yango liboso ya Tata na Ngai mpe liboso ya ba-anjelu na Ye. **6** Tika ete moto oyo azali na matoyi mpo na koyoka ayoka makambo oyo Molimo azali koloba na Mangomba! » **7** Komela anjelu ya Lingomba oyo ezali kati na Filadelfi: « Tala maloba ya Ye oyo azali Bule mpe Solo, oyo asimbi fungola ya Davidi: oyo Ye afungoli, moko te akoki kokanga yango; mpe oyo Ye akangi, moko te akoki kofungola yango. **8** Nayebi misala na yo. Tala, natiaki liboso na yo ekuke moko ya kofungwama, ekuke oyo moko te akoki kokanga. Nayebi ete ozali na nguya moke, obatelaki Liloba na Ngai mpe owanganaki te Kombo na Ngai. **9** Tala makambo oyo nakosala bato ya ndako ya mayangani ya Satana, oyo balobaka ete bazali Bayuda, nzokande bazali na bango Bayuda te; bazali nde bakosi. Nakosala ete baya

kofukama na makolo na yo mpe bandima ete nalingaka yo. **10** Lokola obatelaki etinda na Ngai ya kozala na molende, Ngai mpe nakobatela yo na tango ya pasi oyo ekokweyela mokili mobimba mpo na komeka bavandi na yango. **11** Nazali koya kala mingi te. Oyo ozali na yango, simba yango makasi mpo ete moko te abotola yo motole na yo. **12** Moto oyo akolonga, nakokomisa ye likonzi kati na Tempelo ya Nzambe na Ngai, mpe akotikala lisusu te kobima kuna. Nakokoma na likolo na ye Kombo ya Nzambe na Ngai mpe kombo ya engumba ya Nzambe na Ngai, Yelusalemi ya sika, oyo ekokita wuta na Lola, epai ya Nzambe na Ngai. Mpe lisusu, nakokoma Kombo na Ngai ya sika na likolo na ye. **13** Tika ete moto oyo azali na matoyi mpo na koyoka ayoka makambo oyo Molimo azali koloba na Mangomba! » **14** Komela anjelu ya Lingomba oyo ezali kati na Laodise: Tala maloba ya Amen, Motatoli ya sembo mpe ya solo, Mokonzi ya bikelamu nyonso ya Nzambe: **15** Nayebi misala na yo, mpe nayebi malamu ete ozali malili te mpe ozali moto te; nalingaki nde ozala malili to moto. **16** Kasi lokola ozali malili te mpe ozali moto te, nazali kosanza yo wuta na monoko na Ngai. **17** Olobaka: « Nazali mozwi! Nakomi na bozwi ebele mpe nazali na posa ya eloko te. » Kasi ozali koyeba te ete ozali moto ya pasi mpe ya mawa, ozali nde mobola, mokufi miso mpe ozali bolumbu. **18** Yango wana, nazali kopesa yo toli ete osomba epai na Ngai wolo oyo bapetola na moto mpo ete okoma penza mozwi, bilamba ya pembe mpo ete olata mpe obomba bolumbu na yo ya soni, mpe kisi ya miso mpo ete otia na miso na yo mpe omona malamu. **19** Napamelaka bato oyo nalingaka mpe napesaka bango etumbu. Boye, zala na molende mpe bongola motema na yo. **20** Tala Ngai oyo, natelemi na ekuke mpe nazali

kobeta. Soki moto moko ayoki mongongo na Ngai mpe afungoli ekuke, nakokota epai na ye mpe nakolia elongo na ye, mpe ye elongo na Ngai. **21** Moto oyo akolonga, nakopesa ye makoki ya kovanda elongo na Ngai, na Kiti na Ngai ya Bokonzi, ndenge Ngai mpe, sima na Ngai kolonga, nakendeki kovanda elongo na Tata na Ngai, na Kiti na Ye ya Bokonzi. **22** Tika ete moto oyo azali na matoyi mpo na koyoka ayoka makambo oyo Molimo azali koloba na Mangomba!

4 Sima na makambo oyo, namonaki ekuke moko efungwama kati na Lola. Bongo mongongo oyo nayokaki koloba na ngai lokola kelelo na mbala ya liboso elobaki na ngai lisusu: « Mata awa, mpe nakolakisa yo makambo oyo esengeli koya sima na oyo. » **2** Mbala moko, Molimo asimbaki ngai mpe namonaki kati na Lola Kiti moko ya Bokonzi oyo moto moko avandelaki. **3** Mpe Ye oyo avandaki na Kiti yango ya Bokonzi azalaki komonana lokola Jasipe mpe Saridwane oyo ezali mabanga ya talo. Monama ezingelaki Kiti yango ya Bokonzi, ezalaki kongenga lokola libanga ya talo oyo babengaka emerode. **4** Zingazinga ya Kiti yango ya Bokonzi, ezalaki mpe na bakiti mosusu tuku mibale na minei ya bokonzi, mpe bampaka tuku mibale na minei bavandelaki yango. Bampaka yango balataki bilamba ya pembe, mpe bazalaki na mitole ya wolo na mito na bango. **5** Wuta na Kiti yango ya Bokonzi, mikalikali ezalaki kongenga, makelele ya mingongo mpe lokito ya bakake ezalaki koyokana. Mpe liboso ya Kiti yango, minda sambo ezalaki kopela: ezali milimo sambo ya Nzambe. **6** Na liboso ya Kiti yango ya Bokonzi, ezalaki lisusu na etando moko oyo ezalaki lokola talatala, mpe monene na yango ezalaki lokola molayi ya ebale monene. Ezalaki kongala lokola libanga ya talo oyo babengaka krisitali. Na kati mpe na

zingazinga ya Kiti yango ya Bokonzi, ezalaki na bikelamu minei ya bomoi oyo banzoto na bango ezalaki etonda na miso na liboso mpe na sima. **7** Ekelamu ya liboso azalaki lokola nkosi; ya mibale, lokola mwana ngombe ya mobali; ya misato azalaki na elongi lokola ya moto, mpe ya minei azalaki lokola mpongo oyo ezali kopumbwa. **8** Moko na moko kati na bikelamu nyonso minei azalaki na mapapu motoba, mpe nzoto na ye ezalaki etonda na miso, ezala na se ya mapapu. Butu mpe moyi, bazalaki kolemba te koloba: **9** Na tango nyonso oyo bikelamu ya bomoi bazalaki kopesa nkembo, lokumu mpe matondi epai na Ye oyo avandi na Kiti ya Bokonzi mpe azali na bomoi seko na seko, **(aiōn g165)** **10** bampaka tuku mibale na minei bazalaki kogumbama liboso ya Ye oyo avandi na Kiti ya Bokonzi, kogumbamela Ye oyo azali na bomoi seko na seko mpe kokitisa mitole na bango liboso ya Kiti ya Bokonzi na koloba: **(aiōn g165)** **11** « Nkolo mpe Nzambe na biso, obongi na nkembo, na lokumu mpe na nguya, pamba te Yo nde okela biloko nyonso: ezalaki mpe ekelamaki mpo na mokano na Yo. »

5 Bongo namonaki, na loboko ya mobali ya Ye oyo avandaki na Kiti ya Bokonzi, buku moko elingama, bakoma yango na kati mpe na libanda, mpe bakanga yango na bikangelo sambo. **2** Namonaki mpe anjelu moko ya nguya kosakola na mongongo makasi: « Nani abongi mpo na kobuka bikangelo ya buku mpe kofungola yango? » **3** Kasi ezala kati na Lola to na mokili to na se ya mabele, moko te akokaki kofungola buku to kotala kati na yango. **4** Tango namonaki bongo, nalelaki mingi mpo ete moko te amonanaki ete abongi mpo na kofungola buku to kotala kati na yango. **5** Bongo moko kati na bampaka alobaki na ngai: « Kolela te! Tala! Nkosi ya libota ya Yuda, Mokitani ya Davidi,

alongaki mpo na kobuka bikangelo sambo mpe kofungola buku yango. » **6** Mpe namonaki Mpate moko ya kotelema na kati-kati ya Kiti ya Bokonzi, mpe bazingela na bikelamu minei ya bomoi elongo na bampaka. Mpate yango amonanaki lokola nde basilaki koboma Ye; azalaki na maseke sambo mpe miso sambo oyo ezali milimo sambo ya Nzambe, oyo etindama na mokili mobimba. **7** Mpate apusanaki mpo na kozwa buku wuta na loboko ya ngambo ya mobali ya Ye oyo avandaki na Kiti ya Bokonzi. **8** Tango kaka azwaki buku, bikelamu minei ya bomoi mpe bampaka tuku mibale na minei bagumbamaki liboso ya Mpate. Moko na moko kati na bango asimbaki na loboko na ye lindanda mpe kopo ya wolo etonda na ansa oyo ezali mabondeli ya basantu. **9** Mpe bayembaki nzembo ya sika: « Obongi na kozwa buku mpe kobuka bikangelo na yango, pamba te babomaki Yo; bongo na nzela ya makila na Yo, osikolaki, mpo na Nzambe, bato ya bikolo nyonso, ya nkota nyonso, ya mikili nyonso mpe ya mabota nyonso. **10** Okomisaki bango ekolo ya bakonzi mpe ya Banganga-Nzambe mpo Nzambe na biso, mpe bakokonza mokili. » **11** Bongo natalaki mpe nayokaki mongongo ya ba-anjelu ebele, oyo motango na bango ezalaki bankoto na bankoto; bazingelaki Kiti ya Bokonzi, bikelamu ya bomoi mpe bampaka, **12** mpe bazalaki koloba na mongongo makasi: « Mpate oyo babomaki abongi na kozwa nguya, bomengo, bwanya mpe makasi, lokumu, nkembo mpe masanzoli. » **13** Bongo nayokaki bikelamu nyonso oyo ezalaka kati na Lola, na mabele, na se ya mabele mpe na likolo ya ebale monene; bango nyonso bazalaki koloba: « Tika ete masanzoli mpe lokumu, nkembo mpe nguya ezonga epai ya Mpate mpe epai na Ye oyo avandi na Kiti ya Bokonzi **(aiōn g165)** **14** Bikelamu minei ya bomoi

bazalaki kozongisa: « Amen. » Mpe bampaka bafukamaki mpe bagumbamelaki.

6 Bongo namonaki Mpate kobuka ekangelo ya liboso kati na bikangelo sambo; mpe nayokaki moko kati na bikelamu minei ya bomoi koloba na mongongo makasi lokola kake: « Yaka! » **2** Natalaki mpe namonaki liboso na ngai mpunda moko ya pembe. Motambolisi na yango asimbaki tolotolo. Bapesaki ye motole, bongo abimaki lokola molongi mpe mpo ete azala molongi. **3** Tango Mpate abukaki ekangelo ya mibale, nayokaki ekelamu ya mibale ya bomoi koloba: « Yaka! » **4** Bongo mpunda mosusu ebimaki: ezalaki ya motane makasi. Motambolisi na yango apesamelaki nguya ya kolongola kimia na mokili mpe ya kosala ete bato babomana bango na bango. Mpe bapesaki ye lisusu mopanga moko ya monene. **5** Tango Mpate abukaki ekangelo ya misato, nayokaki ekelamu ya bomoi ya misato koloba: « Yaka! » Mpe namonaki liboso na ngai mpunda moko ya mwindo. Motambolisi na yango asimbaki na loboko na ye emekelo kilo. **6** Bongo nayokaki lokola mongongo moko kobima kati na bikelamu minei ya bomoi; ezalaki koloba: « Kopo moko ya ble mpo na mbongo moko ya ebende, mpe bakopo misato ya orje mpo na mbongo moko ya ebende. Kasi kobebisa mafuta mpe vino te. » **7** Tango Mpate abukaki ekangelo ya minei, nayokaki mongongo ya ekelamu ya minei ya bomoi koloba: « Yaka! » **8** Namonaki liboso na ngai mpunda moko ya langi ya mayi ya pondu; kombo ya motambolisi na yango ezalaki « Kufa, » mpe mboka ya bakufi ezalaki kolanda motambolisi yango na sima. Bapesamelaki nguya ya koboma bato na nzela ya mopanga, ya nzala, ya bokono mpe ya banyama mabe, na etando ya eteni moko kati na biteni minei ya mokili. **(Hadēs g86)** **9** Tango Mpate abukaki

ekangelo ya mitano, namonaki na se ya etumbelo, milimo ya bato oyo baboma likolo na Liloba na Nzambe mpe likolo na litatoli na bango. **10** Bagangaki na mongongo makasi: « Nkolo Nzambe, Yo oyo ozali Bule mpe Solo, okozela kino tango nini mpo na kosambisa bavandi ya mokili mpe kopesa bango etumbu mpo na makila na biso? » **11** Bongo bapesaki na moko na moko kati na bango nzambala ya pembe, mpe bayebisaki bango ete bazela moke kino motango ekokoka: motango ya baninga na bango ya mosala, mpe ya bandeko na bango oyo bakobomama lokola bango. **12** Bongo namonaki Mpate kobuka ekangelo ya motoba, mpe mabele eninganaki makasi. Moyi ekomaki molili lokola elamba ya mwindo; bongo sanza, na mobimba na yango, ekomaki motane lokola makila. **13** Minzoto ya likolo ekweyaki na mabele ndenge bambuma ya nzete ya figi oyo ekomeli nanu te ekweyaka soki mopepe makasi eningisi yango. **14** Lola elongwaki lokola mokanda oyo bazali kolinga, bangomba nyonso mpe bisanga nyonso elongwaki na bisika na yango. **15** Bakonzi ya mabele, bato minene, bakonzi ya mampinga ya basoda, bazwi, bato ya nguya, bawumbu mpe bansomi bakendeki kobombama kati na madusu ya mabanga mpe kati na mabanga minene ya bangomba. **16** Bazalaki koganga epai ya bangomba mpe epai ya mabanga minene: « Bokweyela biso mpe bobomba biso mpo ete Ye oyo avandi na Kiti ya Bokonzi amona biso te, mpe mpo ete kanda ya Mpate ekweyela biso te! **17** Pamba te mokolo monene ya kanda na bango ekoki, bongo nani akoki kolonga kotelema? »

7 Sima na makambo wana, namonaki ba-anjelu minei batelemi na basonge nyonso minei ya mokili, bazali kokanga mipepe nyonso minei ya mokili mpo ete mopepe ata moke te epepa

na mokili to na ebale monene to mpe na banzete. **2** Bongo namonaki anjelu mosusu azali komata longwa na este mpe asimbi kashe ya Nzambe na bomoi. Agangaki na mongongo makasi epai ya ba-anjelu minei oyo Nzambe apesaki nguya ya kosala mabe na mokili mpe na ebale monene. **3** Alobaki na bango: « Bosala mabe te na mokili to na ebale monene to mpe na banzete, kino tokosilisa kobeta kashe na bambunzu ya basali ya Nzambe na biso. » **4** Bongo nayokaki motango ya bato oyo babetamaki kashe: nkoto nkama moko na tuku minei na minei; bazalaki bato ya mabota nyonso ya bana ya Isalaele. **5** Kati na libota ya Yuda, bato nkoto zomi na mibale babetamaki kashe; kati na libota ya Ribeni, bato nkoto zomi na mibale; kati na libota ya Gadi, bato nkoto zomi na mibale; **6** kati na libota ya Aseri, bato nkoto zomi na mibale; kati na libota ya Nefitali, bato nkoto zomi na mibale; kati na libota ya Manase, bato nkoto zomi na mibale; **7** kati na libota ya Simeoni, bato nkoto zomi na mibale; kati na libota ya Levi: bato nkoto zomi na mibale; kati na libota ya Isakari, bato nkoto zomi na mibale; **8** kati na libota ya Zabuloni, bato nkoto zomi na mibale; kati na libota ya Jozefi, bato nkoto zomi na mibale; mpe kati na libota ya Benjame, bato nkoto zomi na mibale. Bango nyonso babetamaki kashe. **9** Sima na makambo wana, namonaki ebele ya bato oyo moto ata moko te akokaki kotanga; bazalaki bato ya bikolo nyonso, ya mabota nyonso, ya mikili nyonso mpe ya nkota nyonso. Batelemaki liboso ya Kiti ya Bokonzi mpe liboso ya Mpate, balataki banzambala ya pembe mpe basimbaki mandalala na maboko na bango; **10** bazalaki koganga na mongongo makasi: « Lobiko ezali ya Nzambe na biso, oyo avandi na Kiti ya Bokonzi, mpe ezali ya Mpate. » **11** Ba-anjelu nyonso oyo bazalaki kotelema zingazinga

ya Kiti ya Bokonzi, ya bampaka mpe ya bikelamu minei ya bomoi, bagumbamaki, bilongi kino na mabele, liboso ya Kiti ya Bokonzi, mpe bagumbamelaki Nzambe **12** na koloba: « Amen! Tika ete masanzoli, nkembo, bwanya, matondi, lokumu, nguya mpe makasi ezala ya Nzambe na biso, mpo na libela na libela! Amen! » **(aiōn g165)** **13** Bongo moko kati na bampaka atunaki ngai: — Bato oyo balati banzambala ya pembe bazali banani mpe bawuti wapi? **14** Nazongiselaki ye: — Nkolo na ngai, yo nde oyebi. Bongo alobaki na ngai: — Ezali ba-oyo bawuti na minyoko makasi. Basukolaki banzambala na bango mpe bakomisaki yango pembe kati na makila ya Mpate. **15** Yango wana, batelemaka liboso ya Kiti ya Bokonzi ya Nzambe mpe basalelaka Ye kati na Tempelo na Ye, butu mpe moyi; mpe Ye oyo avandi na Kiti ya Bokonzi akobatela bango kati na evandelo na Ye. **16** Bakoyoka lisusu nzala te, posa ya mayi mpe koswa ya moyi to molunge; **17** pamba te Mpate oyo azali na kati-kati ya Kiti ya Bokonzi akozala Mobateli na bango, akomema bango na bitima ya mayi ya bomoi, mpe Nzambe akopangusa mpinzoli nyonso ya miso na bango.

8 Tango Mpate afungolaki ekangelo ya sambo, kimia moko ekotaki kati na Lola mpe esalaki minite pene tuku misato. **2** Bongo namonaki ba-anjelu sambo oyo batelemaka liboso ya Nzambe, mpe bapesaki bango bakelelo sambo. **3** Anjelu mosusu ayaki mpe atelemaki na etumbelo; amemaki mbabola basala na wolo mpo na kotumba na yango ansa. Bapesaki ye ansa ebele ya kobonza elongo na mabondeli ya basantu nyonso, mpo ete abonza yango na likolo ya etumbelo basala na wolo, liboso ya Kiti ya Bokonzi. **4** Wuta na loboko ya anjelu, molinga ya ansa elongo na mabondeli ya basantu emataki liboso ya

Nzambe. **5** Bongo anjelu azwaki mbabola, atondisaki yango
na makala ya moto oyo azwaki na etumbelo, mpe abwakaki
mbabola yango na mabele. Mbala moko, lokito moko ya makasi
eyokanaki: bakake, mingongo, mikalikali mpe koningana ya
mabele. **6** Bongo ba-anjelu sambo oyo bazalaki na bakelelo
sambo bamibongisaki mpo na kobeta yango. **7** Anjelu ya liboso
abetaki kelelo; mpe, mbala moko, mvula ya mabanga mike
elongo na moto esangana na makila ebwakamaki na mabele.
Bongo biloko oyo ezikaki: eteni moko kati na biteni misato ya
mabele, eteni moko kati na biteni misato ya banzete, mpe matiti
nyonso ya mobesu. **8** Anjelu ya mibale abetaki kelelo; mpe
na mbala moko, eloko moko lokola ngomba monene oyo ezali
kopela moto ebwakamaki na ebale monene. Eteni moko kati na
biteni misato ya ebale monene ekomaki makila; **9** mpe eteni
moko kati na biteni misato ya bikelamu oyo evandaka kati na
ebale monene ekufaki, eteni moko kati na biteni misato ya
bamasuwa nyonso ebebisamaki. **10** Anjelu ya misato abetaki
kelelo; mpe na mbala moko, monzoto moko ya monene oyo
ezali kopela lokola mwinda monene ekweyelaki, longwa na
likolo, eteni moko kati na biteni misato ya bibale mpe bitima ya
mayi. **11** Kombo ya monzoto yango ezali: Bololo. Eteni moko
kati na biteni misato ya bamayi ekomaki bololo, mpe bato ebele
bakufaki likolo na bamayi mpo ete ekomaki bololo. **12** Anjelu
ya minei abetaki kelelo; mpe na mbala moko, eteni moko kati
na biteni misato ya moyi, ya sanza mpe ya minzoto ebebaki.
Na bongo, eteni moko kati na biteni misato ya kongenga na
yango ekomaki molili. Boye eteni moko kati na biteni misato ya
mokolo mpe ya butu ezangaki pole. **13** Bongo nayokaki mpongo,
oyo ezalaki kopumbwa na likolo makasi, koloba na mongongo

makasi: « Mawa! Mawa! Mawa penza na bavandi ya mokili tango ba-anjelu misato ya suka bakobeta bakelelo na bango! »

9 Anjelu ya mitano abetaki kelelo, mpe namonaki monzoto kokweya na mokili wuta na Lola. Fungola ya libulu ya monene mpe ya molili makasi epesamaki na monzoto yango. **(Abyssos g12)** **2** Tango efungolaki libulu yango, milinga ebele emataki longwa kuna; ezalaki lokola milinga oyo ebimaka na fulu monene ya moto makasi, mpe eyindisaki moyi mpe mopepe. **(Abyssos g12)** **3** Wuta na milinga yango, mankoko ebimaki, epanzanaki na mokili mpe epesamelaki bokonzi lokola oyo ya bakoto. **4** Nzokande epesamelaki mitindo ete esala mabe te na matiti ya mokili to na nkona nyonso ya mobesu to na nzete nyonso, kasi esala mabe kaka na bato oyo bazangi kashe ya Nzambe na bambunzu na bango. **5** Esengelaki konyokola bango basanza mitano, kasi esengelaki te koboma bango. Pasi oyo ezalaki kopesa ekokanaki na oyo moto ayokaka soki koto eswi ye. **6** Na basanza wana mitano, bato bakoluka kufa, kasi bakozwa yango te; bakolinga kokufa, kasi kufa ekokima bango. **7** Mankoko yango ezalaki lokola bampunda oyo babongisi mpo na etumba. Na mito na yango, ezalaki na biloko moko lokola mitole ya wolo, mpe bilongi na yango ezalaki lokola bilongi ya bato. **8** Suki na yango ezalaki lokola suki ya basi, mpe minu na yango ezalaki lokola minu ya nkosi. **9** Tolo na yango ezalaki lokola bibende oyo basoda balataka na tolo, mpe makelele ya mapapu na yango ezalaki lokola makelele ya bashar oyo bampunda ebele ezali kobenda mpo na etumba. **10** Mikila na yango ezalaki na basonge lokola mikila ya bakoto, mpe nguya na yango ya konyokola bato basanza mitano ezalaki kati na mikila na yango. **11** Anjelu ya libulu ya monene mpe ya molili makasi nde azalaki mokonzi na

yango. Kombo na ye, na lokota ya Ebre, « Abadoni; » mpe, na lokota ya Greki, « Apolioni. » **(Abyssos g12)** **12** Tango pasi ya liboso elekaki, bapasi mosusu mibale elandaki. **13** Anjelu ya motoba abetaki kelelo, mpe nayokaki mongongo moko kobima longwa na maseke minei ya etumbelo oyo basala na wolo, etumbelo oyo ezalaki liboso ya Nzambe. **14** Mongongo yango ezalaki koloba na anjelu ya motoba oyo azalaki na kelelo na maboko: « Fungola ba-anjelu minei oyo bazali ya kokangama na minyololo pembeni ya ebale monene Efrate. » **15** Boye ba-anjelu wana minei oyo babongisamaki mpo na ngonga wana, mokolo wana, sanza wana mpe mobu wana, bafungolamaki mpo ete baboma eteni moko kati na biteni misato ya bato. **16** Bazalaki minkoko nkama mibale ya basoda oyo babundaka na likolo ya bampunda. Yango nde motango na bango oyo nayokaki. **17** Tala ndenge nini, kati na emoniseli na ngai, bampunda mpe basoda oyo babundaka na likolo na yango bazalaki: balataki bibende oyo basoda balataka mpo na kobatela tolo. Bibende yango ezalaki ya motane makasi lokola moto, ya langi ya bule ya pete mpe ya langi ya mosaka; bongo mito ya bampunda ezalaki lokola mito ya bankosi, mpe minoko na yango ezalaki kobimisa moto, milinga mpe sofolo. **18** Tala bapasi misato oyo ezalaki kobima na minoko ya bampunda: moto, milinga mpe sofolo. Ebomaki eteni moko kati na biteni misato ya bato. **19** Nguya ya bampunda ezalaki kati na minoko mpe na mikila na yango, pamba te mikila na yango ezalaki lokola banyoka, mpe ezalaki na mito oyo, na nzela na yango, ezalaki kosala bato mabe. **20** Kasi bato oyo bakufaki te na nzela ya bapasi wana batikaki te banzambe oyo maboko na bango moko esalaki; batikaki te kogumbamela milimo mabe mpe banzambe ya bikeko

oyo basala na wolo, na palata, na bronze, na mabanga mpe na mabaya atako emonaka te, eyokaka te mpe eninganaka te. **21** Batikaki mpe te koboma bato, misala na bango ya maji, kindumba na bango mpe moyibi na bango.

10 Bongo namonaki anjelu mosusu ya nguya makasi kokita wuta na Lola; lipata moko ezipaki ye mpe monama ezingelaki moto na ye. Elongi na ye ezali kongenga lokola moyi, mpe makolo na ye ezalaki lokola makonzi ya moto. **2** Na loboko na ye, asimbaki buku ya moke oyo ezalaki ya kofungwama. Atiaki lokolo na ye ya mobali na ebale monene, mpe oyo ya mwasi, na mokili; **3** bongo agangaki makasi lokola nkosi. Tango agangaki, bakake sambo ebetaki. **4** Mpe tango kaka bakake sambo etikaki kobeta, namibongisaki mpo na kokoma; kasi mongongo moko elobaki na ngai wuta na Lola: « Batela malamu makambo oyo bakake sambo ewuti koloba, kokoma yango te. » **5** Bongo anjelu oyo namonaki atelemi na ebale monene mpe na mokili atombolaki loboko ya mobali na ngambo ya Lola **6** mpe alapaki ndayi na Kombo ya Ye oyo azali na bomoi seko na seko, Ye oyo akela Lola mpe nyonso oyo ezali kati na yango, mabele mpe nyonso oyo ezali kati na yango, ebale monene mpe nyonso oyo ezali kati na yango: « Kobanda sik’oyo, tango ya kozela ezali lisusu te! **(aiōn g165)** **7** Kasi na mokolo oyo anjelu ya sambo akobeta kelelo na ye, mabombami ya Nzambe ekokokisama ndenge kaka asakolaki yango na basali na Ye, basakoli. » **8** Bongo mongongo oyo nayokaki wuta na Lola elobaki na ngai lisusu: « Kende, zwa buku oyo ezali ya kofungwama na loboko ya anjelu oyo atelemi na ebale monene mpe na mokili. » **9** Boye, nakendeki epai ya anjelu mpe nasengaki na ye ete apesa ngai buku wana ya moke. Alobaki na ngai: « Kamata mpe lia

yango. Ekokoma bololo na libumu na yo; kasi na monoko na yo,
ekozala sukali lokola mafuta ya nzoyi. » **10** Nakamataki buku
yango na loboko ya anjelu mpe naliaki yango. Na monoko na
ngai, ezalaki sukali lokola mafuta ya nzoyi; kasi sima na ngai
kolia yango, ekomaki bololo kati na libumu na ngai. **11** Bongo
balobaki na ngai: « Osengeli lisusu kosakola na tina na bikolo
ebele, mabota ebele, nkota ebele mpe bakonzi ebele. »

11 Bongo bapesaki ngai kekele lokola lingenda oyo bamekelaka
molayi mpe balobaki na ngai: « Kende kozwa molayi ya
Tempelo ya Nzambe mpe ya etumbelo, mpe tanga bato oyo
bagumbamelaka Nzambe kuna. **2** Kasi kozwa te molayi ya
lopango ya libanda ya Tempelo, pamba te esilaki kokabama na
maboko ya bikolo ya bapaya. Bapagano bakonyata engumba ya
bule basanza tuku minei na mibale. **3** Mikolo nkoto moko na
nkama mibale na tuku motoba, nakopesa na batatoli na ngai
mibale mosala ya kosakola. Bakolata basaki tango bakozala
kosakola. » **4** Batatoli wana mibale bazali banzete mibale ya
olive mpe bitelemiselo mibale ya minda; mpe batelemaka liboso
ya Nkolo ya Mokili. **5** Soki moto moko ameki kosala bango mabe,
moto ekobima na minoko na bango mpe ekozikisa banguna na
bango. Ezali ndenge wana nde moto nyonso oyo akolinga kosala
bango mabe asengeli kokufa. **6** Batatoli yango mibale bazali na
nguya ya kokanga Likolo mpo ete mvula enoka te na mikolo oyo
bakozala kosakola. Bazali mpe na nguya ya kobongola mayi
mpo ete ekoma makila, mpe ya kotinda pasi ya lolenge nyonso
na mabele, na tango nyonso oyo balingi. **7** Kasi tango bakosilisa
kopesa litatoli na bango, nyama oyo ekobima wuta na libulu
ya monene mpe ya molili makasi ekobundisa bango, ekolonga
bango mpe ekoboma bango. **(Abyssos g12)** **8** Bakotanda bibembe

na bango, na etando epai wapi bato nyonso bakutanaka kati na engumba. Kolanda molimo oyo ekambaka engumba yango, babengaka etando yango Sodome mpe Ejipito. Ezali kuna na engumba yango nde Nkolo na bango abakamaki na ekulusu. **9** Bato ya bikolo nyonso, ya mabota nyonso, ya nkota nyonso mpe ya mikili nyonso bakotala bibembe na bango mikolo misato na ndambo, mpe bakoboya ete bakunda yango. **10** Bavandi nyonso ya mokili bakosepela na tina na kufa na bango, bakosala feti mpe bakopesana bakado, pamba te basakoli wana mibale batungisaki mingi bavandi ya mokili. **11** Kasi sima na mikolo wana misato na ndambo, pema na bomoi kowuta na Nzambe ekotaki kati na bango mpe batelemaki. Bongo somo monene ekangaki bato oyo bazalaki kotala bango. **12** Mongongo moko ya makasi kowuta na Lola elobaki na batatoli wana mibale: « Bomata awa! » Bamataki na likolo kati na lipata, wana banguna na bango bazalaki kotala. **13** Na ngonga wana kaka, mabele eninganaki makasi penza; mpe eteni moko kati na biteni zomi ya engumba ebukanaki mpe, na koningana yango ya mabele, bato nkoto sambo bakufaki. Bato oyo babikaki batondaki na somo mpe bapesaki Nzambe ya Likolo nkembo. **14** Pasi ya mibale eleki; mpe tala, pasi ya misato ezali koya kala mingi te. **15** Anjelu ya sambo abetaki kelelo, mpe mingongo ya makasi eyokanaki kati na Lola; elobaki: « Bokonzi ya mokili ekomi sik'oyo Bokonzi ya Nkolo na biso mpe ya Klisto na Ye, mpe akokonza seko na seko. » **(aiōn g165)** **16** Mpe bampaka tuku mibale na minei oyo bavandaki na bakiti na bango ya bokonzi liboso ya Nzambe bafukamaki bilongi kino na mabele, mpe bagumbamelaki Nzambe **17** na koloba: « Yawe, Nzambe-Na-Nguya-Nyonso, Yo oyo ozali mpe ozalaki, tozali kopesa Yo

matondi; mpo ete osalelaki nguya monene na Yo mpe okomaki kokonza. **18** Bikolo etombokaki, mpe kanda na Yo epelaki. Tango ekoki mpo na kosambisa bakufi, mpe mpo na kofuta basali na Yo, basakoli, mpe basantu oyo batosaka Kombo na Yo, ezala bato minene to bato pamba; mpe mpo na koboma bato oyo babebisaka mokili. » **19** Bongo Tempelo ya Nzambe, oyo ezali kati na Lola efungwamaki, mpe Sanduku ya Boyokani na Ye emonanaki kuna kati na Tempelo ya Nzambe. Mpe mikalikali epelaki, mingongo mpe lokito ya bakake eyokanaki, mabele eninganaki, mpe mvula monene ya mabanga enokaki.

12 Elembo moko ya monene emonanaki na likolo, ezalaki mwasi moko. Alataki moyi lokola elamba, sanza ezalaki na se ya matambe na ye, mpe, na moto na ye, alataki motole oyo ezalaki na minzoto zomi na mibale. **2** Azalaki na zemi mpe, lokola azalaki koyoka pasi ya kobota, azalaki koganga makasi mpo na pasi. **3** Sima na yango, elembo mosusu emonanaki na likolo, ezalaki dalagona moko ya monene mpe ya motane. Dalagona yango ezalaki na mito sambo mpe maseke zomi; mpe na mito wana sambo, moko na moko ezalaki na motole. **4** Mokila na yango ekombolaki eteni moko kati na biteni misato ya minzoto ya likolo mpe ebwakaki yango na mabele. Dalagona etelemaki liboso ya mwasi oyo azalaki koyoka pasi ya kobota mpo ete elia mwana na ye tango kaka akobotama. **5** Nzokande, mwasi yango abotaki mwana mobali oyo akokamba bikolo nyonso na nzela ya lingenda ya ebende. Bongo mwana na ye amemamaki epai ya Nzambe mpe epai ya Kiti na Ye ya Bokonzi. **6** Mwasi yango akimaki na esobe epai wapi Nzambe abongiselaki ye ebombamelo, mpo ete asungama kuna mikolo nkoto moko na nkama mibale na tuku motoba. **7** Bongo etumba

ekweyaki kuna na likolo: Misheli elongo na ba-anjelu na ye babundisaki dalagona, mpe dalagona elongo na ba-anjelu na yango ebundisaki Misheli elongo na ba-anjelu na ye. **8** Kasi dalagona elongaki te; boye dalagona yango elongo na ba-anjelu na yango ebungisaki esika na yango kuna na likolo. **9** Babwakaki dalagona monene, nyoka ya kala, oyo babengaka zabolo to Satana, oyo akosaka mokili mobimba. Ebwakamaki na mabele elongo na ba-anjelu na yango. **10** Bongo nayokaki, kati na Lola, mongongo moko ya makasi koloba: « Tango ya lobiko, ya nguya, ya Bokonzi ya Nzambe na biso, mpe ya nguya ya Klisto na Ye ekoki. Pamba te Mofundi ya bandeko na biso, oyo afundaka bango butu mpe moyi, liboso ya Nzambe na biso, abwakami na mokili. **11** Kasi bango balongi ye na nzela ya makila ya Mpate, mpe na nzela ya liloba ya litatoli na bango; balingaki te bomoi na bango kino kondima ata kokufa. **12** Yango wana, yo Lola, sepela; mpe bino bavandi ya Lola, bosepela! Kasi mawa na mokili mpe na ebale monene, pamba te Satana akiti epai na bino! Atondi na kanda, pamba te ayebi malamu ete atikali kaka na tango moke. » **13** Tango dalagona emonaki ete ebwakami na mokili, ekomaki kolanda mwasi oyo abotaki mwana mobali. **14** Kasi mapapu nyonso mibale ya mpongo moko ya monene epesamaki na mwasi yango mpo ete apumbwa kino na esika na ye, na esobe epai wapi asengeli kosungama, mosika ya nyoka, mpo na tango moko, mpo na batango, mpe mpo na ndambo ya tango. **15** Bongo nyoka esanzaki wuta na monoko na yango, na sima ya mwasi, mayi ebele lokola ebale, mpo ete atiola na mbonge na yango. **16** Kasi mabele esungaki mwasi, efungolaki monoko na yango mpe emelaki ebale oyo dalagona esanzaki wuta na monoko na yango. **17** Bongo dalagona esilikelaki mwasi

mpe ekendeki kobundisa bana na ye mosusu, ba-oyo batosaka mibeko ya Nzambe mpe bakangamaka makasi na litatoli na bango na tina na Yesu.

13 Dalagona ekendeki kotelema na zelo ya ebale monene. Bongo namonaki nyama moko kobima longwa na ebale monene. Ezalaki na maseke zomi mpe mito sambo. Elataki mitole zomi na maseke na yango; mpe na mito na yango, bakomaki bakombo mpo na kofinga Nzambe. **2** Nyama oyo namonaki ezalaki lokola nkoyi. Makolo na yango ezalaki lokola ya ngombolo, mpe monoko na yango lokola ya nkosi. Dalagona epesaki nyama wana nguya na yango, kiti na yango ya bokonzi mpe bokonzi monene. **3** Moko kati na mito na yango ezalaki komonana lokola nde ezali na pota moko ya monene makasi oyo ekokaki komema yango na kufa, kasi pota yango esilaki. Mokili mobimba elulaki nyama yango mpe ekomaki kolanda yango. **4** Bato bagumbamelaki dalagona mpo ete epesaki bokonzi na yango epai ya nyama wana. Bagumbamelaki mpe nyama yango na maloba oyo: « Nani akokani na nyama oyo? Nani akoki kobundisa yango? » **5** Nyama epesamelaki monoko mpo na kobimisa maloba ya lolendo mpe ya kofinga Nzambe; epesamelaki nzela ya kosalela bokonzi na yango basanza tuku minei na mibale. **6** Efungolaki monoko na yango mpe ekomaki kobimisa maloba ya kofinga Nzambe, Kombo na Ye, evandelo na Ye mpe bavandi ya Lola. **7** Epesamelaki lisusu makoki ya kobundisa mpe kolonga basantu. Mpe epesamelaki bokonzi na likolo ya mabota nyonso, mikili nyonso, nkota nyonso mpe bikolo nyonso. **8** Bavandi nyonso ya mokili bakogumbamela nyama yango, ba-oyo nyonso bakombo na bango ekomama te, wuta na ebandeli ya mokili, kati na buku ya bomoi ya Mpate oyo babomaki. **9** Tika ete moto oyo azali na

matoyi mpo na koyoka ayoka! **10** Soki moto asengeli kokende na bowumbu akokende penza na bowumbu. Soki moto asengeli kokufa na mopanga akokufa penza na mopanga. Makambo oyo ezali penza kosenga ete basantu bazala na mpiko mpe kondima. **11** Bongo namonaki nyama mosusu kobima longwa na mabele. Ezalaki na maseke mibale lokola maseke ya mpate, mpe ezalaki koloba lokola dalagona. **12** Ezalaki kosalela bokonzi nyonso ya nyama ya liboso na miso na yango. Ezalaki kotindika mokili mpe bavandi na yango mpo ete bagumbamela nyama ya liboso oyo esilaki kobikisama na pota na yango wana ya monene. **13** Ezalaki kosala bilembo ya kokamwa kino kokweyisa na mabele, moto kowuta na likolo, na miso ya bato nyonso. **14** Ezalaki kokosa bavandi nyonso ya mokili na nzela ya bikamwa oyo epesamelaki makoki ya kosala na miso ya nyama ya liboso. Ezalaki kopesa bango mitindo ete basala ekeko mpo na kopesa lokumu na nyama oyo babetaki mopanga kasi ezali na bomoi. **15** Epesamelaki kutu makoki ya kopesa pema ya bomoi epai ya ekeko ya nyama ya liboso, mpo ete ekoka koloba mpe kobomisa bato nyonso oyo bakogumbamela yango te. **16** Esengaki na makasi ete bato nyonso, ezala bato minene to bato pamba, bazwi to babola, bansomi to bawumbu, batiama elembo na loboko ya mobali to na mbunzu. **17** Boye moko te akokaki kosomba to koteka soki azangi elembo ya kombo ya nyama to ya motango oyo ekokani na kombo ya nyama yango. **18** Makambo oyo ezali penza kosenga bwanya. Tika ete moto oyo azali na mayele alimbola motango ya nyama, pamba te ezali kotalisa kombo ya moto! Motango yango ezali: nkama motoba na tuku motoba na motoba.

14 Bongo namonaki Mpate atelemi na ngomba Siona elongo
na bato nkoto nkama moko na tuku minei na minei. Kombo ya
Mpate mpe ya Tata na Ye ezalaki ya kokomama na bambunzu ya
bato yango. **2** Nayokaki mongongo moko kowuta na Lola, ezalaki
koyokana lokola makelele ya bibale minene mpe lokola lokito
ya kake. Ezalaki lokola lokito ya babeti mandanda oyo bazali
kobeta mandanda na bango **3** mpe bazali koyemba nzembo
ya sika liboso ya Kiti ya Bokonzi, ya bikelamu minei ya bomoi
mpe ya bampaka. Moko te akokaki koyekola nzembo yango
longola kaka bato nkoto nkama moko na tuku minei na minei
oyo basikolamaki wuta na mokili. **4** Ezali bato oyo bamikomisaki
mbindo te na nzela ya basi, pamba te bamibatelaki na kozanga
kosangisa banzoto na bango na basi. Balandaka Mpate na
bisika nyonso oyo akendaka. Basikolamaki kati na bato mpo
ete babonzama lokola bambuma ya liboso mpo na Nzambe
mpe mpo na Mpate. **5** Lokuta emonanaki te kati na minoko na
bango; bazali bato bazanga pamela. **6** Bongo namonaki anjelu
mosusu kopumbwa na likolo makasi. Azalaki na Sango Malamu
ya seko na seko ya kosakola na bavandi nyonso ya mokili, na
bikolo nyonso, na mabota nyonso, na nkota nyonso mpe na bato
nyonso. **(aiōnios g166)** **7** Azalaki koloba na mongongo makasi: «
Botosa Nzambe mpe bopesa Ye nkembo, pamba te tango na Ye
ya kosambisa bato ekoki! Bogumbamela Ye oyo akela likolo
mpe mabele, ebale monene mpe bitima ya mayi! » **8** Anjelu ya
mibale alandaki mpe alobaki: « Babiloni monene ekweyi, ekweyi
penza! Emelisaki bikolo nyonso vino ya kanda ya kindumba na
yango. » **9** Anjelu ya misato alandaki ba-anjelu wana mibale ya
liboso mpe alobaki na mongongo makasi: « Moto nyonso oyo
agumbamelaka nyama mpe ekeko na yango, mpe azwi elembo

na yango na mbunzu to na loboko na ye, **10** ye mpe akomela vino ya kanda ya Nzambe, vino oyo basopaki ya peto, kati na kopo ya kanda na Ye. Mpe akonyokwama kati na moto ya sofolo liboso ya ba-anjelu ya bule mpe liboso ya Mpate. **11** Molinga ya pasi na bango ekomata na likolo mpo na libela na libela. Butu mpe moyi, bopemi ekozala te mpo na bato oyo bagumbamelaka nyama mpe ekeko na yango, mpe mpo na moto nyonso oyo akondima kozwa elembo ya kombo na yango. » **(aiōn g165)** **12** Makambo oyo ezali penza kosenga ete basantu, oyo babatelaka mibeko ya Nzambe mpe kondima na bango kati na Yesu, bazala na mpiko. **13** Bongo nayokaki mongongo moko kowuta na Lola mpe koloba na ngai: — Koma: « Kobanda sik'oyo, esengo na bato oyo bakufaka na lisanga na Nkolo! » Mpe Molimo alobaki: — Iyo, pasi na bango esilaka mpe bazwaka bopemi, pamba te misala na bango elandaka bango. **14** Bongo namonaki lipata moko ya pembe, mpe ekelamu moko lokola mwana na moto evandaki na likolo ya lipata yango. Ezalaki na motole ya wolo na moto na yango mpe na mbeli ya minu makasi na loboko na yango. **15** Bongo anjelu mosusu abimaki na Tempelo mpe alobaki na mongongo makasi na ekelamu oyo evandaki na likolo ya lipata: « Kamata mbeli na yo mpe buka bambuma, pamba te tango ya kobuka bambuma ekoki, mpe ete bambuma ya mokili ekomeli. » **16** Ekelamu oyo evandaki na likolo ya lipata ebwakaki mbeli na yango na mokili, mpe mokili ezwaki lifuti na yango. **17** Anjelu mosusu abimaki na Tempelo ya Lola; ye mpe azalaki na mbeli ya minu makasi. **18** Sima, anjelu mosusu oyo azalaki mokonzi ya moto alongwaki na etumbelo, mpe alobaki na mongongo makasi epai na ye oyo asimbaki mbeli ya minu makasi: « Kamata mbeli na yo ya minu mpe buka maboke ya

bambuma ya vino ya mabele, pamba te bambuma yango ya vino eteli. » **19** Anjelu wana abwakaki mbeli na ye na mabele, abukaki maboke ya bambuma ya vino ya mabele mpe abwakaki yango kati na ekamolelo monene ya kanda ya Nzambe. **20** Bakamolaki bambuma yango na libanda ya engumba kati na ekamolelo, mpe makila ebimaki wuta na ekamolelo yango, etondaki kino kokoma na bosanda ya monoko ya mpunda, mpe epanzanaki na etando ya bakilometele pene nkama misato.

15 Bongo namonaki elembo mosusu ya monene mpe ya kokamwa kati na Lola: ba-anjelu sambo bamemaki bitumbu sambo ya suka, pamba te ezali na nzela na yango nde kanda ya Nzambe ekokokisama. **2** Namonaki mpe eloko moko lokola etando: ezalaki lokola talatala, mpe monene lokola molayi ya ebale monene; ezalaki kongala lokola libanga ya talo oyo babengaka krisitali esangana na moto. Namonaki lisusu ba-oyo balongaki nyama, ekeko na yango mpe motango ya kombo na yango; bazalaki ya kotelema na likolo ya ebale monene oyo ezalaki lokola talatala mpe basimbaki mandanda oyo Nzambe apesaki bango. **3** Bazalaki koyemba nzembo ya Moyize, mowumbu ya Nzambe, mpe nzembo ya Mpate: Yawe, Nzambe-Na-Nguya-Nyonso, misala na Yo ezali minene mpe ya kokamwa! Mokonzi ya bikolo nyonso, banzela na Yo ezali sembo mpe solo. **4** Nkolo, nani akomeka koboya kotosa Yo mpe koboya kopesa Kombo na Yo nkembo? Pamba te Yo kaka nde ozali Bule. Bikolo nyonso ekoya mpe ekogumbama liboso na Yo, pamba te misala na Yo ya sembo emonisami na polele. **5** Sima na yango, natalaki mpe namonaki Tempelo kofungwama kati na Lola; mpe kati na yango, ezalaki na Mongombo ya Litatoli. **6** Ba-anjelu sambo oyo bamemaki bitumbu sambo babimaki wuta na Tempelo. Balataki

banzambala basala na lino ya peto; banzambala yango ezalaki kongenga makasi, mpe bakangaki mikaba ya wolo na batolo na bango. **7** Moko kati na bikelamu minei ya bomoi apesaki na ba-anjelu sambo bakopo sambo oyo basala na wolo mpe etonda na kanda ya Nzambe oyo azali na bomoi seko na seko. **(aiōn g165)**
8 Bongo lokola Tempelo etondaki na milinga kowuta na nkembo mpe na nguya ya Nzambe, moto moko te akokaki kokota kati na Tempelo yango kino bitumbu sambo oyo ba-anjelu sambo bamemaki esilaki.

16 Bongo nayokaki mongongo moko monene kobima wuta na Tempelo mpe koloba na ba-anjelu sambo: « Bokende kosopa na mokili bakopo sambo ya kanda ya Nzambe. » **2** Anjelu ya liboso akendeki mpe asopaki kopo na ye na mokili, mpe bapota ya somo mpe ya pasi ebimaki na banzoto ya bato oyo bazalaki na elembo ya nyama mpe bagumbamelaki ekeko na yango. **3** Anjelu ya mibale asopaki kopo na ye na ebale monene, mpe ebale yango ekomaki lokola makila ya mowei; mpe bikelamu nyonso ya bomoi oyo ezalaki kati na ebale monene ekufaki. **4** Anjelu ya misato asopaki kopo na ye na bibale mpe na bitima ya mayi, mpe mayi ekomaki makila. **5** Bongo nayokaki anjelu oyo azalaki na bokonzi likolo ya mayi koloba: « Oh Mosantu, Yo oyo ozali mpe ozalaki, ozali penza sembo, mpo ete okati bongo na bosembo na Yo! **6** Mpo ete basopaki makila ya basantu mpe ya basakoli na Yo, mpe opesi bango makila mpo ete bamela ndenge ekoki mpo na bango. » **7** Bongo nayokaki etumbelo koloba: « Iyo, Yawe, Nzambe-Na-Nguya-Nyonso, okataka makambo na ndenge ya solo mpe ya sembo! » **8** Anjelu ya minei asopaki kopo na ye na likolo ya moyi, mpe moyi ezwaki ndingisa ya kozikisa bato na nzela ya moto na yango. **9** Moto makasi etumbaki bato,

mpe bakomaki kofinga Kombo ya Nzambe oyo azali na bokonzi likolo ya pasi wana. Kasi baboyaki kobongola mitema na bango mpe kopesa Ye nkembo. **10** Anjelu ya mitano asopaki kopo na ye na likolo ya kiti ya bokonzi ya nyama, mpe molili ezipaki bokonzi ya nyama yango. Bato bakomaki komiswa lolemo mpo na pasi, **11** bafingaki Nzambe ya Lola mpo na pasi mpe bapota na bango ya minene. Kasi baboyaki kaka kotika misala na bango ya mabe. **12** Anjelu ya motoba asopaki kopo na ye na ebale Efrate, mpe mayi na yango ekawukaki mpo ete nzela ya bakonzi oyo bakowuta na Este esalema. **13** Bongo namonaki milimo misato ya mbindo lokola magorodo kobima longwa na monoko ya dalagona, na monoko ya nyama mpe na monoko ya mosakoli ya lokuta. **14** Ezali milimo ya kindoki oyo esalaka bikamwa. Ebimi mpo na kokende epai ya bakonzi ya mokili mobimba, mpo na kosangisa bango mpo na etumba ya mokolo monene ya Nzambe-Na-Nguya-Nyonso. **15** Tala, nazali koya lokola moyibi! Esengo na moto oyo azali kosenzela mpe kobatela bilamba na ye, mpo ete atambola motakala te, mpe bolumbu na ye emonana te na miso ya bato nyonso. **16** Milimo wana ya kindoki esangisaki bakonzi na esika oyo babengaka, na lokota ya Ebre, Armagedona. **17** Anjelu ya sambo asopaki kopo na ye kati na mopepe, mpe mongongo moko ya monene kowuta na Kiti ya Bokonzi ebimaki longwa na Tempelo mpe elobaki: « Ekokisami! » **18** Bongo mikalikali engengaki, mingongo eyokanaki, bakake ebetaki, mpe mabele eninganaki makasi; likambo ya somo boye etikala nanu kosalema te wuta moto azali na mokili. **19** Engumba monene ekabwanaki na biteni misato, mpe bingumba ya bikolo nyonso ebukanaki. Bongo Nzambe akanisaki Babiloni monene mpe apesaki yango kopo etonda na vino ya kanda na Ye ya

makasi. **20** Bisanga nyonso ekimaki, mpe bangomba emonanaki
lisusu te. **21** Bamvula minene ya mabanga enokaki; libanga
moko na moko ezalaki na bakilo pene tuku minei na mitano, mpe
ekweyelaki bato longwa na likolo. Mpe bato bafingaki Nzambe
mpo na pasi ya mvula wana ya mabanga, pamba te pasi yango
ezalaki ya somo makasi.

17 Moko kati na ba-anjelu sambo oyo bazalaki na bakopo
sambo ayaki mpe alobaki na ngai: « Yaka, nakolakisa yo etumbu
oyo mwasi ya ndumba monene oyo avandaka na bibale minene
akozwa. **2** Bakonzi minene ya mokili basalaki ekobo elongo
na ye, mpe bavandi ya mokili balangwaki vino ya kindumba
na ye. » **3** Bongo kati na Molimo, amemaki ngai kati na esobe
moko. Mpe kuna, namonaki mwasi moko avanda na likolo
ya nyama ya motane. Loposo ya nyama yango etondaki na
bakombo oyo ezalaki kofinga Nzambe. Yango moko nyama
ezalaki na mito sambo mpe na maseke zomi. **4** Mwasi yango
alataki bilamba ya motane ya pete mpe ya motane makasi,
babiju ya wolo, mabanga ya talo mpe mayaka. Na loboko na ye,
asimbaki kopo moko basala na wolo mpe etonda na makambo
ya nkele mpe ya bosoto ya kindumba na ye. **5** Na mbunzu na
ye, bakomaki kombo moko oyo ebombaki makambo ya somo
mpe oyo ndimbola na yango ezali: Babiloni monene, Mama
ya Basi ya Ndumba mpe ya Makambo ya Nkele ya Mokili. **6**
Namonaki ete mwasi yango alangwaki makila ya basantu mpe
ya batatoli ya Yesu. Tango kaka namonaki ye, namitungisaki
mingi. **7** Bongo anjelu alobaki na ngai: « Mpo na nini ozali
komitungisa? Nakoyebisa yo mabombami ya mwasi wana mpe
ya nyama oyo ememi ye, nyama oyo ezali na mito sambo mpe
na maseke zomi. **8** Nyama oyo omonaki; oyo liboso, ezalaki,

mpe sik'oyo, ezali lisusu te; ekobima wuta na libulu moko ya monene mpe ya molili makasi, mpe ekokende na libebi na yango. Bavandi ya mokili, ba-oyo bakombo na bango ekomama te kati na buku ya bomoi wuta na ebandeli ya mokili bakokamwa tango bakomona nyama; pamba te liboso, ezalaki, mpe sik'oyo, ezali lisusu te, kasi ekoya lisusu. **(Abyssos g12)** **9** Makambo oyo ezali penza kosenga mayele oyo bwanya engengisaka mpo na kososola yango. Mito sambo ezali bangomba sambo epai wapi mwasi avandaka. **10** Ezali lisusu bakonzi sambo: mitano kati na bango basila kokweya na bokonzi. Moko azali sik'oyo na bokonzi, mpe mosusu ayei nanu te; kasi tango akoya, akowumela kaka mpo na tango moke. **11** Bongo nyama oyo, liboso, ezalaki, mpe sik'oyo, ezali lisusu te, yango nde mokonzi ya mwambe. Ezali mpe moko kati na bakonzi wana sambo, mpe ezali kokende na libebi na yango. **12** Maseke zomi oyo omonaki ezali bakonzi zomi oyo bazwi nanu bokonzi te, kasi bakozwa yango mpo na ngonga moko mpe bakosalela yango lisanga na nyama. **13** Bango nyonso zomi bazali na likanisi kaka moko: kosangisa nguya mpe bokonzi na bango mpo na kosalela nyama. **14** Bakobundisa Mpate, kasi Mpate akolonga bango mpo ete azali Nkolo ya bankolo mpe Mokonzi ya bakonzi. Elongo na Ye, babengami, baponami mpe ba-oyo bazali sembo bakolonga mpe lokola. » **15** Anjelu alobaki na ngai: « Mayi oyo omonaki, oyo mwasi ya ndumba avandaki na likolo na yango, ezali bato ya mokili, bangulupa ebele ya bato, bikolo mpe nkota. **16** Nyama mpe maseke zomi oyo omonaki ekoyina mwasi ya ndumba, ekobotola biloko na ye nyonso mpe ekotika ye bolumbu; ekolia misuni na ye mpe ekotumba ye na nzela ya moto. **17** Pamba te Nzambe atia kati na mitema na bango makanisi ya kokokisa

mabongisi na Ye moko Nzambe, na boyokani malamu mpo na kolatisa nyama wana nguya na bango ya bokonzi, kino mikano nyonso ya Nzambe ekokisama. **18** Mwasi oyo omonaki ezali engumba monene oyo ekonzaka bakonzi ya mokili. »

18 Sima na makambo wana, namonaki anjelu mosusu kokita wuta na Lola; azalaki na bokonzi monene, mpe nkembo na ye engengisaki mokili. **2** Agangaki na mongongo makasi: « Ekweyi! Ekweyi! Babiloni monene ekweyi penza! Ekomi ndako ya milimo mabe, ebombamelo ya milimo nyonso ya mbindo, ya bandeke ya mbindo mpe ya banyama ya nkele. **3** Pamba te bikolo nyonso emelaki vino ya kanda ya kindumba na yango. Bakonzi ya mokili basalaki ekobo elongo na Babiloni, mpe bozwi ya bato ya mokili, oyo basalaka mombongo, emataki makasi mpo na monzele na yango, oyo elekaki ndelo. » **4** Bongo nayokaki mongongo mosusu koloba wuta na likolo: « Bino bato na ngai, bobima longwa na Babiloni mpo ete bosangana te na masumu na yango, mpe mpo ete bozwa te bitumbu oyo ekokweyela yango. **5** Pamba te masumu na yango esali mipiku kino na likolo, mpe Nzambe akanisi lisusu misala na yango nyonso ya mabe. **6** Bosala yango ndenge kaka yango esalaki bato mosusu, bozongisela yango mbala mibale mabe oyo esalaki bino. Kati na kopo oyo ezalaki kosalela mpo na komelisa bamosusu masanga, botia masanga oyo ezali makasi mbala mibale koleka. **7** Bonyokola mpe bosala yango mabe makasi ndenge kaka emipesaki na nkembo mpe na lokumu. Pamba te emikumisaka kati na motema na yango: ‹ Navandi lokola mwasi mokonzi, nakufisa mobali te mpe nakotikala kosala matanga ata mokolo moko te. › **8** Yango wana, bitumbu nyonso ekokweyela yango na mokolo moko: kufa, matanga mpe nzala. Ekozikisama na moto,

pamba te Nzambe oyo apesi yango etumbu azali Nkolo-Na-Nguya. **9** Tango bakonzi ya mokili, oyo bakabolaki elongo na yango bomoi na yango ya kindumba mpe ya bisengo, bakomona molinga ya engumba oyo etumbami, bakolela mpe bakoyoka mawa na tina na yango. **10** Mpo na somo ya minyoko na yango, bakotelema na mosika mpe bakoganga: ‹ Mawa! Mawa na yo, engumba monene! Mawa na yo, Babiloni, engumba ya nguya! Kobebisama na yo ezwi kaka ngonga moko pamba! › **11** Bongo bato ya mombongo ya mokili bakolela mpe bakosala matanga na tina na yango, pamba te moko te akosomba lisusu biloko na yango: **12** wolo, palata, mabanga ya talo, mayaka, bilamba ya lino ya kitoko, bilamba ya motane ya pete, bilamba ya swa, bilamba ya motane makasi, banzete na bango ya solo kitoko, biloko na bango oyo basala na pembe ya nzoko, biloko nyonso oyo basala na banzete ya talo, na bronze, na bibende mpe na mabanga kitoko oyo babengaka marbre; **13** eteni ya poso ya nzete oyo epesaka solo kitoko, biloko ya mike-mike ya solo kitoko, malasi, mire, ansa, vino, mafuta, farine, ble, bangombe, bameme, bampunda, bashar, bawumbu mpe milimo ya bato. **14** Bakoloba: ‹ Biloko oyo ozalaki kolinga mingi ekimi yo mosika; biloko nyonso oyo ezalaki kosala lolendo mpe lofundu na yo ebebi, ekotikala kozwama lisusu te! › **15** Bato ya mombongo oyo bamonaki bomengo komata mpo ete bazalaki kotekela engumba yango biloko na bango, bakotelema na mosika mpo na somo ya pasi oyo ekokweyela yango. Bakolela mpe bakosala matanga. **16** Bakoloba: ‹ Mawa! Mawa na yo, engumba monene, yo oyo ozalaki kolata bilamba ya lino ya kitoko, bilamba ya motane makasi, babiju ya wolo, mabanga ya talo, mpe mayaka! **17** Kaka na ngonga moko, bomengo nyonso esili! › Batambolisi

nyonso ya bamasuwa, bato nyonso oyo basalaka mibembo na bamasuwa, bato oyo basalaka kati na bamasuwa mpe ba-oyo basalaka mombongo na nzela ya mayi, bakotelema na mosika. **18** Wana bakomona molinga komata longwa na engumba oyo etumbami, bakoganga: ‹ Engumba nini ekokanaki na engumba monene oyo? › **19** Bakobwaka putulu na mito na bango, bakolela, bakosala matanga mpe bakoganga makasi: ‹ Mawa! Mawa na yo, engumba monene epai wapi bato nyonso oyo bazalaki na bamasuwa na likolo ya ebale monene bakomaki bazwi mpo na bomengo na yo! Na ngonga moko kaka, obebisami! › **20** Likolo, sepela na libebi na yango! Bino mpe basantu, bosepela! Bino bantoma mpe basakoli, bosepela mpe lokola! Pamba te Nzambe alongisi bino awa akateli yango etumbu. » **21** Bongo anjelu moko ya nguya akamataki libanga moko oyo ezalaki lokola libanga oyo basalelaka mpo na konika ble, abwakaki yango na ebale monene mpe alobaki: « Babiloni, engumba monene, ekobwakama ndenge wana, kaka na makasi moko wana, mpe ekomonana lisusu te. **22** Mindule ya babeti mandanda mpe ya bayembi, ya babeti piololo mpe babeti kelelo, ekoyokana lisusu te kati na yo. Bato ya misala ya maboko ya ndenge na ndenge bakomonana lisusu te kati na yo. Makelele ya mabanga minene oyo banikelaka ble ekoyokana lisusu te kati na yo. **23** Mwinda ekopela lisusu te kati na yo, mpe mongongo ya mobali mpe mwasi oyo bawuti kobalana ekoyokana lisusu te kati na yo. Makambo wana nyonso ekosalema, pamba te bato na yo ya mombongo bazalaki bato na nguya ya mokili. Okosaki bato ya bikolo nyonso na nzela ya maji na yo. **24** Kati na yo, emonanaki makila ya basakoli, ya basantu mpe ya bato nyonso oyo babomamaki na mokili. »

19 Sima na makambo wana, nayokaki lokola makelele ya
bato ebele koganga kuna na Lola: « Aleluya! Lobiko, nkembo
mpe nguya ezali ya Nzambe na biso, **2** pamba te akataka
makambo na bosolo mpe na bosembo; apesi etumbu epai ya
mwasi ya ndumba monene oyo azalaki kobebisa mokili na
nzela ya kindumba na ye, mpe azongisi mabe na mabe mpo na
makila ya bawumbu na Ye. » **3** Bagangaki na mbala ya mibale:
« Aleluya! Pamba te molinga kowuta na mwasi ya ndumba
monene ezali komata na likolo mpo na libela na libela! » **(aiōn
g165)** **4** Bampaka tuku mibale na minei mpe bikelamu minei ya
bomoi bafukamaki mpe bagumbamelaki Nzambe oyo avandaka
na Kiti ya Bokonzi, mpe bagangaki: « Amen! Aleluya! » **5** Bongo
mongongo moko ebimaki wuta na Kiti ya Bokonzi mpe elobaki:
« Bokumisa Nzambe na biso; bino bawumbu na Ye nyonso,
bino oyo botosaka Ye, mikolo mpe bana mike! » **6** Bongo
nayokaki makelele moko lokola makelele ya bato ebele, lokola
makelele ya bibale minene, mpe lokola lokito ya kake makasi;
ezalaki koganga: « Aleluya! Pamba te Yawe na biso, Nzambe-
Na-Nguya-Nyonso, atalisi bokonzi na Ye. **7** Tika ete tosepela,
totonda na esengo mpe topesa Ye nkembo! Pamba te tango ya
feti ya libala ya Mpate ekoki. Mwasi mobandami na Ye ya libala
asili komibongisa. **8** Elamba ya lino ya kitoko oyo ezali kongenga
epesameli ye mpo ete alata yango. » Elamba ya lino ya peto ezali
misala ya bosembo ya basantu. **9** Bongo anjelu alobaki na ngai:
« Koma: ‹ Esengo na bato oyo babengami na feti ya libala ya
Mpate! › » Alobaki lisusu: « Ezali maloba ya solo ya Nzambe. »
10 Bongo nafukamaki na makolo ya anjelu mpo na kogumbamela
ye, kasi alobaki na ngai: « Kosala bongo te! Nazali moninga na
yo ya mosala mpe ya bandeko na yo, oyo babatelaka litatoli ya

Yesu. Fukamela nde Nzambe! Pamba te ezali litatoli ya Yesu nde molimo ya lisakoli. » **11** Bongo namonaki Lola efungwami, mpe mpunda moko ya pembe ezalaki liboso na ngai. Kombo ya motambolisi ya mpunda yango ezali: « Sembo mpe Solo. » Akataka makambo mpe abundaka bitumba na bosembo. **12** Miso na Ye ezali lokola moto oyo ezali kopela; mpe na moto na Ye, ezali na mitole ebele. Bakoma kombo moko na nzoto na Ye, kombo oyo Ye moko kaka nde ayebi. **13** Alati nzambala bazindisa na makila; kombo na Ye ezali: « Liloba na Nzambe. » **14** Mampinga ya Lola ezalaki kolanda Ye na likolo ya bampunda ya pembe; balataki bilamba ya lino ya kitoko, ya pembe mpe ya peto. **15** Mopanga moko ya minu ezalaki kobima na monoko na Ye mpo na kobeta bikolo. Akokamba yango na lingenda ya ebende mpe akonika bambuma ya vino kati na ekamolelo ya vino ya kanda monene ya Nzambe-Na-Nguya-Nyonso. **16** Na nzambala mpe na mopende na Ye, bakoma kombo: « Mokonzi ya Bakonzi mpe Nkolo ya bankolo. » **17** Bongo namonaki anjelu moko atelemi kati na moyi; azalaki koloba na mongongo makasi epai ya bandeke nyonso oyo ezalaki kopumbwa na likolo makasi: « Boya, bosangana mpo na feti monene ya Nzambe, **18** mpo ete bolia misuni ya bakonzi, ya bakonzi ya mampinga, ya bilombe, ya bampunda elongo na batambolisi na yango mpe ya bato nyonso: bawumbu to bansomi, bato minene to bato pamba. » **19** Bongo namonaki nyama mpe bakonzi ya mokili elongo na mampinga na bango kosangana mpo na kobundisa Motambolisi ya mpunda mpe mampinga na Ye. **20** Kasi nyama ekangamaki elongo na mosakoli ya lokuta oyo azalaki kosala bikamwa na kombo ya nyama. Na nzela ya bikamwa yango, akosaki bato oyo batiamaki elembo ya nyama mpe bagumbamelaki ekeko na yango. Bango

mibale: nyama mpe mosakoli ya lokuta, babwakamaki ya bomoi kati na liziba ya moto mpe ya sofolo. **(Limnē Pyr g3041 g4442)** **21** Bongo mopanga oyo ebimaki na monoko ya Motambolisi ya mpunda ebomaki bato oyo batikalaki, mpe bandeke nyonso etondaki na kolia misuni ya bibembe na bango.

20 Bongo namonaki anjelu moko kokita wuta na Lola; asimbaki na loboko na ye fungola ya libulu ya monene mpe ya molili makasi mpe monyololo moko ya monene. **(Abyssos g12)** **2** Akamataki dalagona, nyoka wana ya kala oyo azali zabolo to Satana; akangaki ye monyololo mpo na mibu nkoto moko. **3** Anjelu abwakaki ye kati na libulu wana ya monene mpe ya molili makasi; akangaki yango mpe abetaki kashe na likolo na yango mpo ete akosa lisusu bikolo te kino tango mibu nkoto moko ekokoka. Sima na yango, bakotika ye mpo na mwa tango moke. **(Abyssos g12)** **4** Bongo namonaki bakiti ya bokonzi. Bato oyo bavandaki na bakiti yango bapesamelaki bokonzi ya kosambisa. Namonaki mpe milimo ya bato oyo bakataki bango mito mpo na litatoli na bango na tina na Yesu mpe na tina na Liloba na Nzambe, mpo ete bagumbamelaki te nyama mpe ekeko na yango mpe batiamaki te elembo na yango na bambunzu mpe na maboko na bango. Bazongaki na bomoi mpe bakonzaki elongo na Klisto mibu nkoto moko. **5** Bato mosusu oyo bakufaki bazongaki na bomoi te liboso ete mibu nkoto moko esila. Yango nde lisekwa ya liboso. **6** Bato oyo bakosekwa na lisekwa ya liboso bazali bato ya esengo mpe basantu! Kufa ya mibale ezali na bokonzi te epai na bango, kasi bakozala Banganga-Nzambe ya Nzambe mpe ya Klisto, mpe bakokonza elongo na Ye mibu nkoto moko. **7** Tango mibu wana nkoto moko ekosila, bakobimisa Satana wuta na boloko na ye, **8** mpe akokende kokosa bikolo

ya bangambo nyonso minei ya mokili mobimba, elingi koloba Gogi mpe Magogi. Akosangisa bango mpo na bitumba. Motango na bango ekozala lokola zelo ya ebale monene oyo bakoki kotanga te. **9** Bapanzanaki na mokili mobimba, bazingelaki molako ya basantu mpe engumba oyo Nzambe alingaka. Kasi moto ekitaki longwa na likolo mpe ezikisaki bango. **10** Bongo Satana oyo azalaki kokosa bango abwakamaki na liziba ya moto mpe ya sofolo, epai wapi nyama mpe mosakoli ya lokuta babwakamaki. Bakonyokolama kuna seko na seko, butu mpe moyi. **(aiōn g165, Limnē Pyr g3041 g4442)** **11** Bongo namonaki Kiti monene ya Bokonzi, ya langi ya pembe elongo na Ye oyo avandaki na Kiti yango. Likolo mpe mabele ekimaki mosika na Ye mpe emonanaki lisusu te. **12** Namonaki lisusu bakufi, bato minene mpe bato pamba batelemi liboso ya Kiti ya Bokonzi. Babuku efungolamaki. Mpe buku mosusu efungolamaki, yango nde buku ya bomoi. Bongo bakufi basambisamaki kolanda misala na bango ndenge ekomama kati na babuku. **13** Ebale monene esanzaki bakufi oyo bazalaki kati na yango; kufa elongo na mboka ya bakufi esanzaki mpe bakufi oyo bazalaki kati na yango. Mpe bato nyonso basambisamaki, moto na moto kolanda misala na ye. **(Hadēs g86)** **14** Bongo kufa mpe mboka ya bakufi ebwakamaki kati na liziba ya moto. Liziba ya moto ezali kufa ya mibale. **(Hadēs g86, Limnē Pyr g3041 g4442)** **15** Moto nyonso oyo kombo na ye ekomamaki te kati na buku ya bomoi abwakamaki kati na liziba ya moto. **(Limnē Pyr g3041 g4442)**

21 Bongo namonaki Likolo ya sika mpe mabele ya sika, pamba te Likolo ya liboso mpe mabele ya liboso elimwaki, mpe ebale monene ezalaki lisusu te. **2** Namonaki engumba ya bule, Yelusalemi ya sika, kokita wuta na Lola epai ya Nzambe.

Ebongisamaki lokola mwasi mobandami ya libala oyo asali monzele mpo na mobali na ye. **3** Nayokaki mongongo moko ya monene kobima wuta na Kiti ya Bokonzi mpe ezalaki koloba: « Botala, Nzambe atie evandelo na Ye kati na bato mpe akovanda elongo na bango. Bakozala bato na Ye, Ye moko Nzambe akozala elongo na bango mpe akozala Nzambe na bango. **4** Akopangusa mpinzoli nyonso na miso na bango. Kufa, matanga, kolela to pasi ekozala lisusu te, pamba te makambo ya kala esili koleka. » **5** Bongo Ye oyo avandaki na Kiti ya Bokonzi alobaki: « Nazali kokomisa biloko nyonso ya sika. » Alobaki lisusu: « Koma makambo oyo, pamba te maloba oyo ezali penza ya solo mpe ebongi na kotiela yango motema. » **6** Alobaki na ngai lisusu: « Ekokisami. Nazali Alifa mpe Omega, Ebandeli mpe Suka. Na moto oyo azali na posa ya mayi, nakopesa mayi ya ofele wuta na etima ya mayi ya bomoi. **7** Yango nde ekozala libula ya moto oyo akolonga. Nakozala Nzambe na ye, mpe ye akozala mwana na Ngai. **8** Kasi bato oyo batepaka-tepaka na kondima na bango, bato oyo bazangi kondima, bato oyo basalaka makambo ya soni, babomi, bandumba, bato ya maji, basambeli bikeko, mpe bato nyonso ya lokuta, bakobwakama kati na liziba ya moto mpe ya sofolo: yango nde kufa ya mibale. » **(Limnē Pyr g3041 g4442)** **9** Moko kati na ba-anjelu sambo oyo bazalaki na bakopo sambo etonda na bitumbu sambo ya suka ayaki mpe alobaki na ngai: « Yaka, nakolakisa yo mwasi mobandami ya libala, mwasi ya Mpate. » **10** Bongo kati na Molimo, amemaki ngai na likolo ya ngomba moko ya monene mpe ya molayi; alakisaki ngai Yelusalemi, engumba ya bule, oyo ezalaki kokita wuta na Lola epai ya Nzambe. **11** Ezalaki kongenga na nkembo ya Nzambe, mpe kongenga na yango ezalaki lokola kongenga ya libanga

ya talo makasi, lokola jasipe oyo emonisaka lokola krisitali. **12** Engumba yango ezalaki na mir moko ya molayi mpe emata na bosanda, mpe ezalaki na bikuke zomi na mibale, mpe na ba-anjelu zomi na mibale na bikuke yango. Bakombo ya mabota zomi na mibale ya Isalaele ezalaki ya kokomama na bikuke yango. **13** Bikuke misato ezalaki na ngambo ya este, misato na ngambo ya nor, misato na ngambo ya sude, mpe misato na ngambo ya weste. **14** Mir ya engumba yango etongamaki likolo ya miboko zomi na mibale, mpe bakombo ya bantoma zomi na mibale ya Mpate ezalaki ya kokomama na likolo na yango. **15** Anjelu oyo azalaki kosolola na ngai asimbaki lokola emekelo molayi lingenda basala na wolo, mpo na komeka molayi ya engumba, ya bikuke na yango mpe ya mir na yango. **16** Bangambo nyonso minei ya engumba yango ezalaki ndenge moko na molayi mpe na mokuse. Anjelu asalelaki lingenda na ye mpo na komeka molayi ya engumba: ezalaki na bakilometele pene nkoto mibale na nkama mibale na molayi, na mokuse mpe na bosanda. **17** Anjelu amekaki mpe kovimba ya mir kolanda ndenge bato basalaka: ezalaki na bametele pene tuku motoba na mitano. **18** Mir yango etongamaki na jasipe, mpe engumba ezalaki ya wolo oyo basangisa na eloko mosusu te, peto lokola talatala. **19** Babambaki mabanga ya talo ya ndenge na ndenge na miboko ya mir ya engumba yango: babambaki jasipe na moboko ya liboso, safiri na moboko ya mibale, shalisedwane na moboko ya misato, emerode na moboko ya minei, **20** saridwane na moboko ya mitano, korinaline na moboko ya motoba, krizolite na moboko ya sambo, berili na moboko ya mwambe, topaze na moboko ya libwa, krizopraze na moboko ya zomi, tirikwaze na moboko ya zomi na moko, mpe ametisite na moboko ya zomi na

mibale. **21** Bikuke wana zomi na mibale ezalaki lokola mayaka zomi na mibale; ekuke moko na moko esalemaki na liyaka moko. Balabala monene ya engumba yango ezalaki ya wolo oyo basangisa na eloko mosusu te, peto lokola talatala. **22** Namonaki ata tempelo moko te kati na engumba, pamba te Yawe, Nzambe-Na-Nguya-Nyonso mpe Mpate nde bazali Tempelo na yango. **23** Engumba yango ezali na posa te ya moyi to ya sanza mpo na kongengisa yango, pamba te engengisamaka na nkembo ya Nzambe; bongo Mpate azali mwinda na yango. **24** Bikolo ekotambola na pole na yango, mpe bakonzi ya mokili bakomema nkembo na bango kati na engumba. **25** Bikuke ya engumba yango ekobanda kokangama te mokolo mobimba, pamba te butu ekozala kuna te. **26** Bakomemela engumba yango nkembo mpe lokumu ya bikolo. **27** Eloko moko te ya mbindo ekokota kuna, mpe moto moko te oyo asalaka makambo ya nkele mpe alobaka lokuta akokota kuna; kaka ba-oyo bakombo na bango ekomama kati na buku ya bomoi ya Mpate nde bakokota kuna.

22 Bongo anjelu alakisaki ngai ebale ya mayi ya bomoi; ezalaki kongenga lokola talatala mpe ezalaki kobima wuta na Kiti ya Bokonzi ya Nzambe mpe ya Mpate. **2** Ezalaki kotiola na kati-kati ya balabala monene ya engumba. Na esika oyo ebale ekabwanaki na biteni mibale, ezalaki na nzete ya bomoi oyo ebotaka bambuma mbala zomi na mibale na mobu, elingi koloba ete ebotaka bambuma sanza na sanza; mpe makasa na yango ebikisaka bikolo. **3** Elakeli mabe ekozala lisusu te. Kiti ya Bokonzi ya Nzambe mpe ya Mpate ekozala kati na engumba, mpe bawumbu na Ye bakosalela Ye. **4** Bakomona elongi na Ye, mpe Kombo na Ye ekokomama na bambunzu na bango. **5** Butu ekozala lisusu te. Bakozala na posa te ya pole ya mwinda

to ya moyi, pamba te Nkolo Nzambe akongengisa bango na pole na Ye. Mpe bakokonza seko na seko. **(aiōn g165)** **6** Anjelu alobaki na ngai: « Maloba oyo ezali ya solo mpe ebongi na kotiela yango motema. Nkolo, Nzambe ya milimo ya basakoli, atindaki anjelu na Ye mpo na kolakisa na basali na Ye makambo oyo esengeli kosalema kala mingi te. » **7** Yoka! Nazali koya kala mingi te. Esengo na moto oyo abatelaka maloba ya masakoli oyo ekomama kati na buku oyo. **8** Ngai Yoane, nayokaki mpe namonaki makambo oyo. Mpe tango nayokaki mpe namonaki yango, nafukamaki na makolo ya anjelu oyo alakisaki ngai yango mpo na kogumbamela ye. **9** Kasi anjelu alobaki na ngai: « Kosala bongo te! Nazali moninga na yo ya mosala, ya bandeko na yo, basakoli; mpe ya ba-oyo nyonso babatelaka maloba ya buku oyo. Gumbamela nde Nzambe! » **10** Bongo alobaki na ngai lisusu: « Kobomba te maloba ya masakoli ya buku oyo, pamba te tango ekomi pene. **11** Tika ete moto oyo asalaka mabe akoba kosala mabe, tika ete moto oyo azali mbindo akoba kozala mbindo, tika ete moto oyo azali sembo akoba kozala sembo, mpe tika ete moto azali bule akoba kozala bule! » **12** Yoka! Nazali koya kala mingi te! Nakomema elongo na Ngai lifuti mpo na moto na moto kolanda misala na ye. **13** Nazali Alifa mpe Omega, Moto ya liboso mpe Moto ya suka, Ebandeli mpe Suka. **14** Esengo na bato oyo basukolaka bilamba na bango mpo na kozwa ndingisa ya kolia bambuma ya nzete ya bomoi mpe ya koleka na bikuke mpo na kokota na engumba. **15** Kasi bambwa, bato ya maji, bandumba, babomi, basambeli bikeko mpe bato nyonso oyo balingaka mpe basalelaka lokuta, bakozala na libanda ya engumba. **16** Ngai Yesu, natindaki anjelu na Ngai mpo na kotatola bosolo ya makambo oyo kati na Mangomba.

Nazali Mosisa mpe mokitani ya Davidi; Monzoto ya tongo, oyo
engengaka. **17** Molimo mpe Mwasi mobandami ya libala balobi:
— Yaka! Tika ete ye oyo azali koyoka maloba oyo aloba: « Yaka!
» Tika ete ye oyo azali na posa ya mayi aya; mpe tika ete ye
oyo alingi kozwa mayi ya bomoi azwa yango na ofele. **18** Ngai
Yoane, nazali koyebisa moto nyonso oyo azali koyoka maloba
ya masakoli ya buku oyo: soki moto abakisi ata likambo moko
na likolo ya makambo oyo, Nzambe akobakisela ye bitumbu
oyo ekomami kati na buku oyo; **19** mpe soki moto alongoli ata
likambo moko na maloba ya masakoli ya buku oyo, Nzambe
mpe akolongola ye ndingisa ya kolia bambuma ya nzete ya
bomoi mpe ya kokota kati na Engumba ya Bule, oyo etalisami
kati na buku oyo. **20** Motatoli ya makambo oyo alobi: — Iyo,
nazali koya kala mingi te. Amen: Nkolo Yesu, yaka! **21** Tika ete
ngolu ya Nkolo Yesu ezala na bino nyonso!

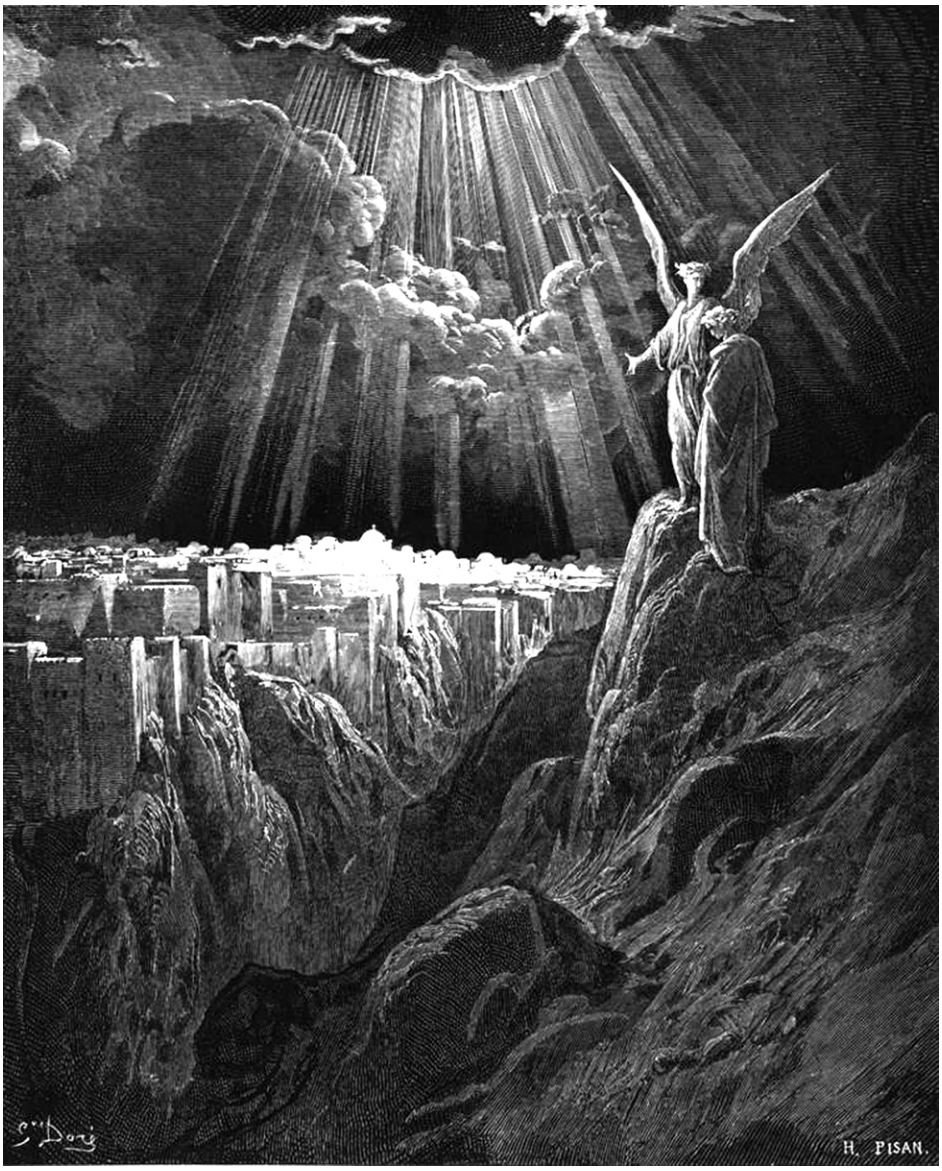

Namonaki engumba ya bule, Yelusalemi ya sika, kokita wuta na Lola epai ya Nzambe. Ebongisamaki lokola mwasi mobandami ya libala oyo asali monzele mpo na mobali na ye. Nayokaki mongongo moko ya monene kobima wuta na Kiti ya Bokonzi mpe ezalaki koloba: « Botala, Nzambe atie evandelo na Ye kati na bato mpe akovanda elongo na bango. Bakozala bato na Ye, Ye moko Nzambe akozala elongo na bango mpe akozala Nzambe na bango.
Emoniseli 21:2-3

Reader's Guide

Lingála at AionianBible.org/Readers-Guide

The Aionian Bible republishes public domain and Creative Common Bible texts that are 100% free to copy and print. The original translation is unaltered and notes are added to help your study. The notes show the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of afterlife destinies.

Who has the authority to interpret the Bible and examine the underlying Hebrew and Greek words? That is a good question! We read in 1 John 2:27, *"As for you, the anointing which you received from him remains in you, and you do not need for anyone to teach you. But as his anointing teaches you concerning all things, and is true, and is no lie, and even as it taught you, you remain in him."* Every Christian is qualified to interpret the Bible! Now that does not mean we will all agree. Each of us is still growing in our understanding of the truth. However, it does mean that there is no infallible human or tradition to answer all our questions. Instead the Holy Spirit helps each of us to know the truth and grow closer to God and each other.

The Bible is a library with 66 books in the Protestant Canon. The best way to learn God's word is to read entire books. Read the book of Genesis. Read the book of John. Read the entire Bible library. Topical studies and cross-referencing can be good. However, the safest way to understand context and meaning is to read whole Bible books. Chapter and verse numbers were added for convenience in the 16th century, but unfortunately they can cause the Bible to seem like an encyclopedia. The Aionian Bible is formatted with simple verse numbering, minimal notes, and no cross-referencing in order to encourage the reading of Bible books.

Bible reading must also begin with prayer. Any Christian is qualified to interpret the Bible with God's help. However, this freedom is also a responsibility because without the Holy Spirit we cannot interpret accurately. We read in 1 Corinthians 2:13-14, *"And we speak of these things, not with words taught by human wisdom, but with those taught by the Spirit, comparing spiritual things with spiritual things. Now the natural person does not receive the things of the Spirit of God, for they are foolishness to him, and he cannot understand them, because they are spiritually discerned."* So we cannot understand in our natural self, but we can with God's help through prayer.

The Holy Spirit is the best writer and he uses literary devices such as introductions, conclusions, paragraphs, and metaphors. He also writes various genres including historical narrative, prose, and poetry. So Bible study must spiritually discern and understand literature. Pray, read, observe, interpret, and apply. Finally, *"Do your best to present yourself approved by God, a worker who does not need to be ashamed, properly handling the word of truth."* 2 Timothy 2:15. *"God has granted to us his precious and exceedingly great promises; that through these you may become partakers of the divine nature, having escaped from the corruption that is in the world by lust. Yes, and for this very cause adding on your part all diligence, in your faith supply moral excellence; and in moral excellence, knowledge; and in knowledge, self-control; and in self-control patience; and in patience godliness; and in godliness brotherly affection; and in brotherly affection, love. For if these things are yours and abound, they make you to be not idle nor unfruitful to the knowledge of our Lord Jesus Christ,"* 2 Peter 1:4-8.

Glossary

Lingála at AionianBible.org/Glossary

The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven special words to help us better understand the extent of God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies. The original translation is unaltered and a note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Compare the meanings below to the Strong's Concordance and Glossary definitions.

Abyssos g12
Greek: proper noun, place
Usage: 9 times in 3 books, 6 chapters, and 9 verses
Meaning:
Temporary prison for special fallen angels such as Apollyon, the Beast, and Satan.

aïdios g126
Greek: adjective
Usage: 2 times in Romans 1:20 and Jude 6
Meaning:
Lasting, enduring forever, eternal.

aiōn g165
Greek: noun
Usage: 127 times in 22 books, 75 chapters, and 102 verses
Meaning:
A lifetime or time period with a beginning and end, an era, an age, the completion of which is beyond human perception, but known only to God the creator of the aiōns, Hebrews 1:2. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

aiōnios g166
Greek: adjective
Usage: 71 times in 19 books, 44 chapters, and 69 verses
Meaning:
From start to finish, pertaining to the age, lifetime, entirety, complete, or even consummate. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Koine Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

eleēsē g1653
Greek: verb, aorist tense, active voice, subjunctive mood, 3rd person singular
Usage: 1 time in this conjugation, Romans 11:32
Meaning:
To have pity on, to show mercy. Typically, the subjunctive mood indicates possiblity, not certainty. However, a subjunctive in a purpose clause is a resulting action as certain as the causal action. The subjunctive in a purpose clause functions as an indicative, not an optative. Thus, the grand conclusion of grace theology in Romans 11:32 must be clarified. God's mercy on all is not a possibility, but a certainty. See ntgreek.org.

Geenna g1067
Greek: proper noun, place
Usage: 12 times in 4 books, 7 chapters, and 12 verses
Meaning:
Valley of Hinnom, Jerusalem's trash dump, a place of ruin, destruction, and judgment in this life, or the next, though not eternal to Jesus' audience.

Hadēs g86
Greek: proper noun, place
Usage: 11 times in 5 books, 9 chapters, and 11 verses
Meaning:
Synonomous with Sheol, though in New Testament usage Hades is the temporal place of punishment for deceased unbelieving mankind, distinct from Paradise for deceased believers.

Limnē Pyr g3041 g4442
Greek: proper noun, place
Usage: Phrase 5 times in the New Testament
Meaning:
Lake of Fire, final punishment for those not named in the Book of Life, prepared for the Devil and his angels, Matthew 25:41.

Sheol h7585
Hebrew: proper noun, place
Usage: 66 times in 17 books, 50 chapters, and 64 verses
Meaning:
The grave or temporal afterlife world of both the righteous and unrighteous, believing and unbelieving, until the general resurrection.

Tartaroō g5020
Greek: proper noun, place
Usage: 1 time in 2 Peter 2:4
Meaning:
Temporary prison for particular fallen angels awaiting final judgment.

Glossary +

AionianBible.org/Bibles/Lingala---Lingala-Bible/Noted

Glossary references are below. Strong's Hebrew and Greek number notes are added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Questioned verse translations do not contain Aionian Glossary words and may wrongly imply *eternal* or *Hell*. * The note placement is skipped or adjusted for verses with non-standard numbering.

Abyssos

Luka 8:31
Barome 10:7
Emoniseli 9:1
Emoniseli 9:2
Emoniseli 9:11
Emoniseli 11:7
Emoniseli 17:8
Emoniseli 20:1
Emoniseli 20:3

aïdios

Barome 1:20
Jide 1:6

aiōn

Matayo 12:32
Matayo 13:22
Matayo 13:39
Matayo 13:40
Matayo 13:49
Matayo 21:19
Matayo 24:3
Matayo 28:20
Malako 3:29
Malako 4:19
Malako 10:30
Malako 11:14
Luka 1:33
Luka 1:55
Luka 1:70
Luka 16:8
Luka 18:30
Luka 20:34
Luka 20:35
Yoane 4:14
Yoane 6:51
Yoane 6:58
Yoane 8:35
Yoane 8:51
Yoane 8:52
Yoane 9:32
Yoane 10:28
Yoane 11:26
Yoane 12:34
Yoane 13:8
Yoane 14:16
Misala ya Bantoma 3:21
Misala ya Bantoma 15:18
Barome 1:25
Barome 9:5
Barome 11:36
Barome 12:2
Barome 16:27
1 Bakolinto 1:20
1 Bakolinto 2:6
1 Bakolinto 2:7
1 Bakolinto 2:8
1 Bakolinto 3:18
1 Bakolinto 8:13
1 Bakolinto 10:11
2 Bakolinto 4:4
2 Bakolinto 9:9
2 Bakolinto 11:31
Bagalatia 1:4
Bagalatia 1:5
Ba-Efeso 1:21
Ba-Efeso 2:2
Ba-Efeso 2:7
Ba-Efeso 3:9
Ba-Efeso 3:11
Ba-Efeso 3:21
Ba-Efeso 6:12
Bafilipi 4:20
Bakolose 1:26
1 Timote 1:17
1 Timote 6:17
2 Timote 4:10
2 Timote 4:18
Tito 2:12
Ba-Ebre 1:2
Ba-Ebre 1:8
Ba-Ebre 5:6
Ba-Ebre 6:5
Ba-Ebre 6:20
Ba-Ebre 7:17
Ba-Ebre 7:21
Ba-Ebre 7:24
Ba-Ebre 7:28
Ba-Ebre 9:26
Ba-Ebre 11:3
Ba-Ebre 13:8
Ba-Ebre 13:21
1 Petelo 1:23
1 Petelo 1:25
1 Petelo 4:11
1 Petelo 5:11
2 Petelo 3:18
1 Yoane 2:17
2 Yoane 1:2
Jide 1:13
Jide 1:25
Emoniseli 1:6
Emoniseli 1:18
Emoniseli 4:9
Emoniseli 4:10
Emoniseli 5:13
Emoniseli 7:12
Emoniseli 10:6
Emoniseli 11:15
Emoniseli 14:11
Emoniseli 15:7
Emoniseli 19:3
Emoniseli 20:10
Emoniseli 22:5

aiōnios

Matayo 18:8
Matayo 19:16
Matayo 19:29
Matayo 25:41
Matayo 25:46
Malako 3:29
Malako 10:17
Malako 10:30
Luka 10:25
Luka 16:9
Luka 18:18
Luka 18:30
Yoane 3:15
Yoane 3:16
Yoane 3:36
Yoane 4:14
Yoane 4:36
Yoane 5:24
Yoane 5:39
Yoane 6:27
Yoane 6:40
Yoane 6:47
Yoane 6:54
Yoane 6:68

Yoane 10:28
Yoane 12:25
Yoane 12:50
Yoane 17:2
Yoane 17:3
Misala ya Bantoma 13:46
Misala ya Bantoma 13:48
Barome 2:7
Barome 5:21
Barome 6:22
Barome 6:23
Barome 16:25
Barome 16:26
2 Bakolinto 4:17
2 Bakolinto 4:18
2 Bakolinto 5:1
Bagalatia 6:8
2 Batesalonika 1:9
2 Batesalonika 2:16
1 Timote 1:16
1 Timote 6:12
1 Timote 6:16
2 Timote 1:9
2 Timote 2:10
Tito 1:2
Tito 3:7
Filemo 1:15
Ba-Ebre 5:9
Ba-Ebre 6:2
Ba-Ebre 9:12
Ba-Ebre 9:14
Ba-Ebre 9:15
Ba-Ebre 13:20
1 Petelo 5:10
2 Petelo 1:11
1 Yoane 1:2
1 Yoane 2:25
1 Yoane 3:15
1 Yoane 5:11
1 Yoane 5:13
1 Yoane 5:20
Jide 1:7
Jide 1:21
Emoniseli 14:6

eleēsē

Barome 11:32

Geenna

Matayo 5:22
Matayo 5:29
Matayo 5:30
Matayo 10:28
Matayo 18:9
Matayo 23:15
Matayo 23:33
Malako 9:43
Malako 9:45
Malako 9:47
Luka 12:5
Jake 3:6

Hadēs

Matayo 11:23
Matayo 16:18
Luka 10:15
Luka 16:23
Misala ya Bantoma 2:27
Misala ya Bantoma 2:31
1 Bakolinto 15:55
Emoniseli 1:18
Emoniseli 6:8
Emoniseli 20:13
Emoniseli 20:14

Limnē Pyr

Emoniseli 19:20
Emoniseli 20:10
Emoniseli 20:14
Emoniseli 20:15
Emoniseli 21:8

Sheol

Ebandeli 37:35
Ebandeli 42:38
Ebandeli 44:29
Ebandeli 44:31
Mitango 16:30
Mitango 16:33
Deteronomi 32:22
1 Samuele 2:6
2 Samuele 22:6
1 Bakonzi 2:6
1 Bakonzi 2:9
Yobo 7:9
Yobo 11:8
Yobo 14:13
Yobo 17:13
Yobo 17:16
Yobo 21:13
Yobo 24:19
Yobo 26:6
Banzembo 6:5
Banzembo 9:17
Banzembo 16:10
Banzembo 18:5
Banzembo 30:3
Banzembo 31:17
Banzembo 49:14
Banzembo 49:15
Banzembo 55:15
Banzembo 86:13
Banzembo 88:3
Banzembo 89:48
Banzembo 116:3
Banzembo 139:8
Banzembo 141:7
Masese 1:12
Masese 5:5
Masese 7:27
Masese 9:18
Masese 15:11
Masese 15:24
Masese 23:14
Masese 27:20
Masese 30:16
Mosakoli 9:10
Loyembo ya Salomo 8:6
Ezayi 5:14
Ezayi 7:11
Ezayi 14:9
Ezayi 14:11
Ezayi 14:15
Ezayi 28:15
Ezayi 28:18
Ezayi 38:10
Ezayi 38:18
Ezayi 57:9
Ezekieli 31:15
Ezekieli 31:16
Ezekieli 31:17
Ezekieli 32:21
Ezekieli 32:27
Oze 13:14
Amosi 9:2
Yona 2:2
Abakuki 2:5

Tartaroō

2 Petelo 2:4

Questioned

None yet noted

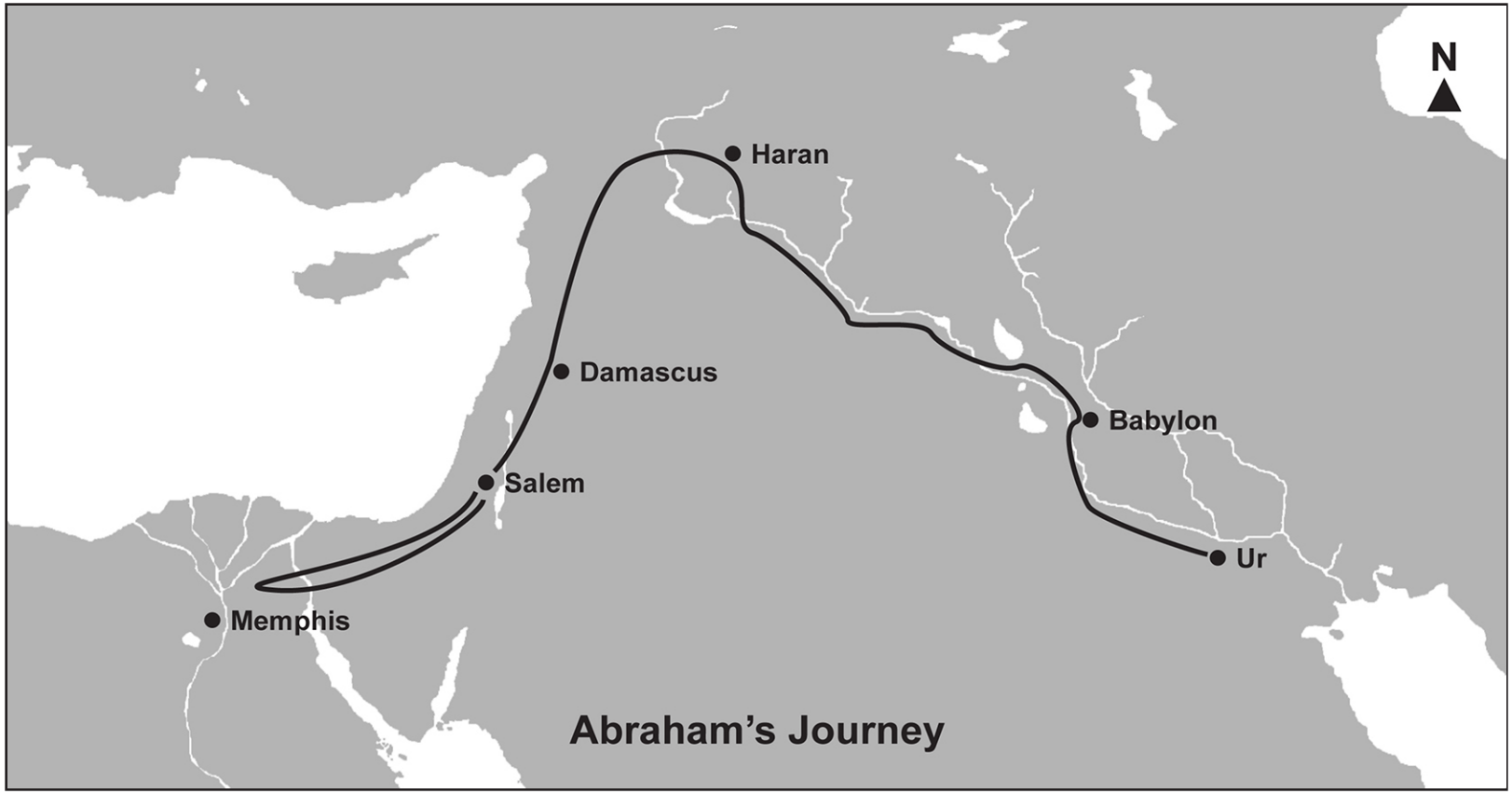

Mpo na kondima, Abrayami atosaki Nzambe oyo abengaki ye mpe atindaki ye kokende na mokili oyo asengelaki kozwa na sima lokola libula. Atosaki mpe akendeki atako ayebaki te epai azalaki kokende. - Ba-Ebre 11:8

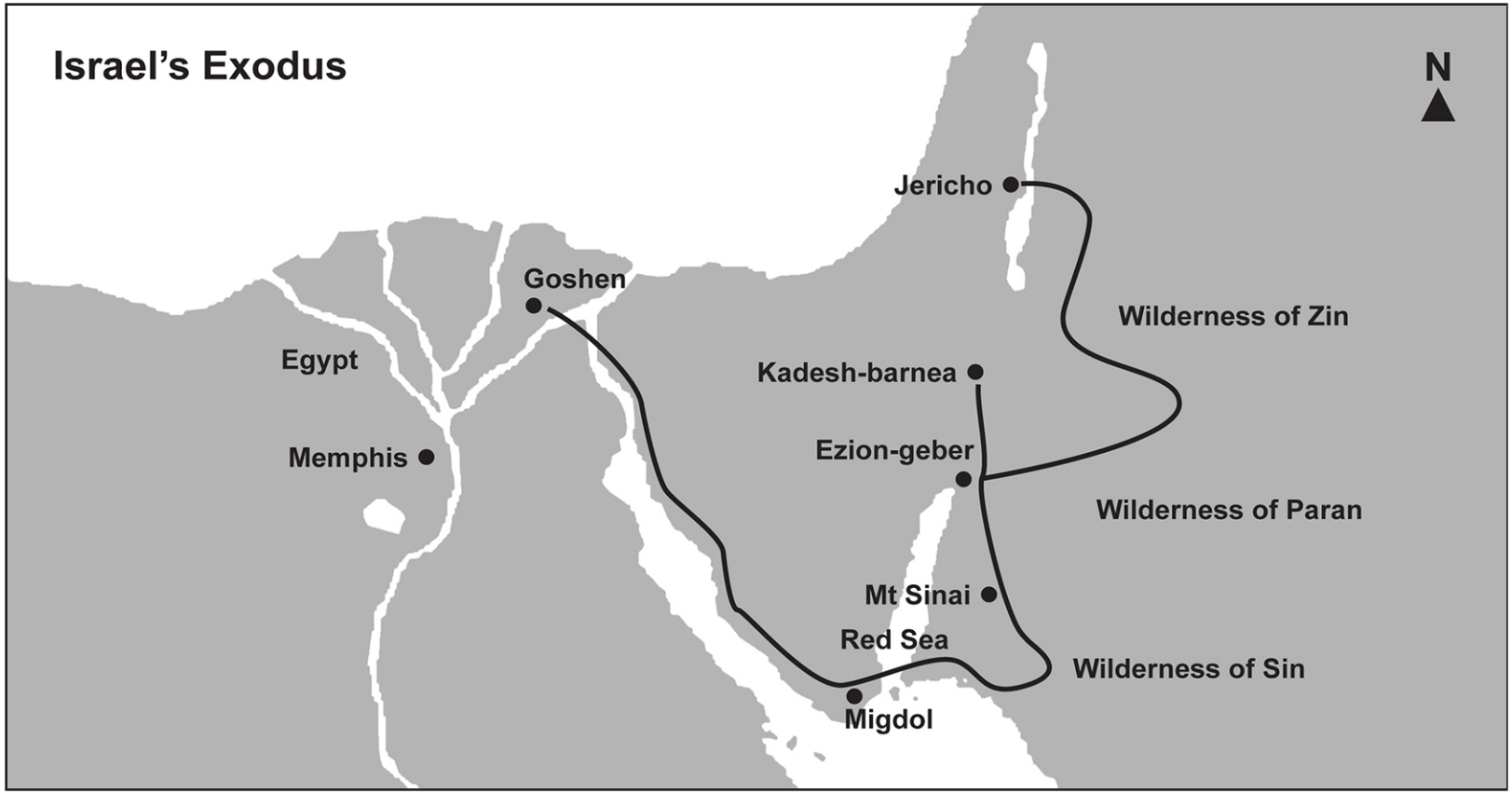

Tango Faraon atikaki bana ya Isalaele kokende, Nzambe amemaki bango te na nzela ya mboka ya Filisitia atako yango nde ezalaki mokuse, pamba te Nzambe amilobelaki: « Soki bakutani na bitumba, bakoyoka mawa na ndenge babimaki na Ejipito mpe bakoluka kozonga kuna. » - Kobima 13:17

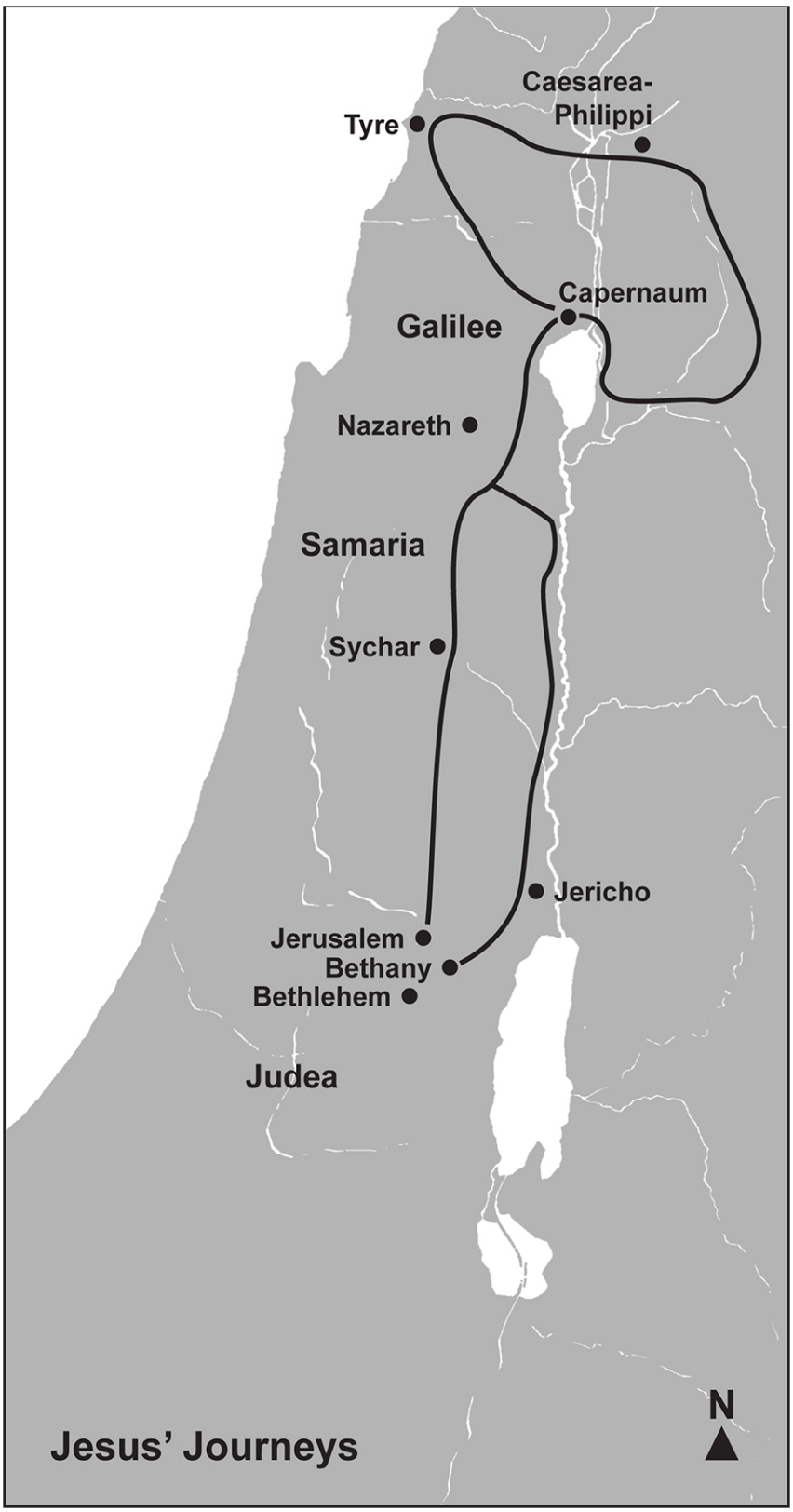

Pamba te Mwana na Moto ayaki te mpo ete basalela Ye, kasi ayaki nde kosala mpo na bato mpe kopesa bomoi na Ye lokola motuya ya kofuta mpo na kosikola bato ebele. -
Malako 10:45

Polo, mowumbu ya Yesu-Klisto, oyo abengama mpo ete azala ntoma mpe aponama mpo na kosakola Sango Malamu ya Nzambe, - Barome 1:1

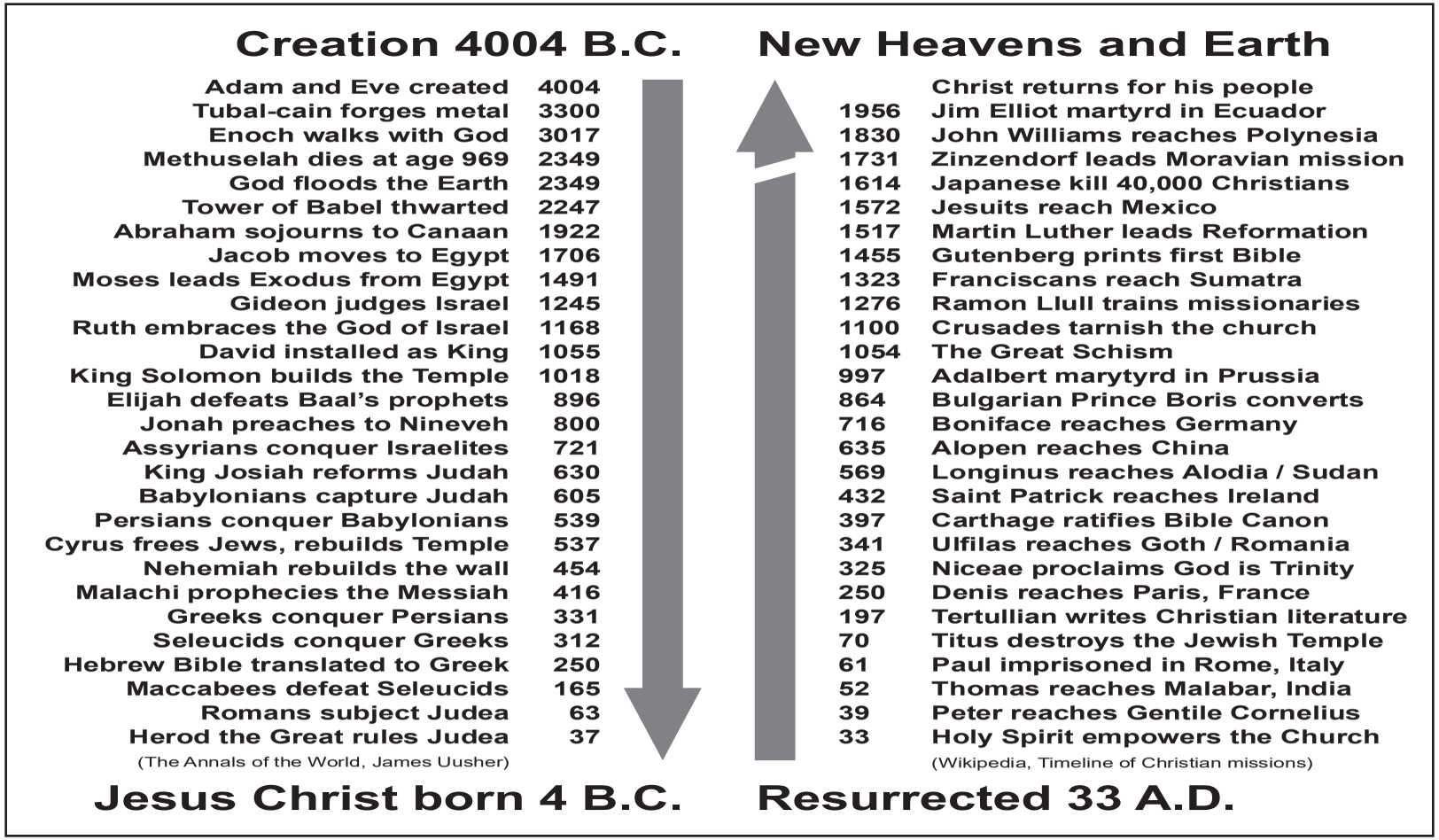
Creation 4004 B.C.
New Heavens and Earth
Adam and Eve created 4004
Tubal-cain forges metal 3300
Enoch walks with God 3017
Methuselah dies at age 969 2349
God floods the Earth 2349
Tower of Babel thwarted 2247
Abraham sojourns to Canaan 1922
Jacob moves to Egypt 1706
Moses leads Exodus from Egypt 1491
Gideon judges Israel 1245
Ruth embraces the God of Israel 1168
David installed as King 1055
King Solomon builds the Temple 1018
Elijah defeats Baal's prophets 896
Jonah preaches to Nineveh 800
Assyrians conquer Israelites 721
King Josiah reforms Judah 630
Babylonians capture Judah 605
Persians conquer Babylonians 539
Cyrus frees Jews, rebuilds Temple 537
Nehemiah rebuilds the wall 454
Malachi prophecies the Messiah 416
Greeks conquer Persians 331
Seleucids conquer Greeks 312
Hebrew Bible translated to Greek 250
Maccabees defeat Seleucids 165
Romans subject Judea 63
Herod the Great rules Judea 37
(The Annals of the World, James Uusher)
Christ returns for his people
1956 Jim Elliot martyrd in Ecuador
1830 John Williams reaches Polynesia
1731 Zinzendorf leads Moravian mission
1614 Japanese kill 40,000 Christians
1572 Jesuits reach Mexico
1517 Martin Luther leads Reformation
1455 Gutenberg prints first Bible
1323 Franciscans reach Sumatra
1276 Ramon Llull trains missionaries
1100 Crusades tarnish the church
1054 The Great Schism
997 Adalbert marytyrd in Prussia
864 Bulgarian Prince Boris converts
716 Boniface reaches Germany
635 Alopen reaches China
569 Longinus reaches Alodia / Sudan
432 Saint Patrick reaches Ireland
397 Carthage ratifies Bible Canon
341 Ulfilas reaches Goth / Romania
325 Niceae proclaims God is Trinity
250 Denis reaches Paris, France
197 Tertullian writes Christian literature
70 Titus destroys the Jewish Temple
61 Paul imprisoned in Rome, Italy
52 Thomas reaches Malabar, India
39 Peter reaches Gentile Cornelius
33 Holy Spirit empowers the Church
(Wikipedia, Timeline of Christian missions)
Jesus Christ born 4 B.C.
Resurrected 33 A.D.

What are we?			Genesis 1:26 - 2:3		Mankind is created in God's image, male and female He created us				
How are we sinful?			Romans 5:12-19		Sin entered the world through Adam and then death through sin				
Where are we?			**When are we?**						
			Innocence		Fallen				Glory
			Eternity Past	Creation 4004 B.C.	Fall to sin No Law	Moses' Law 1500 B.C.	Christ 33 A.D.	Church Age Kingdom Age	New Heavens and Earth
Who are we?	God	Father	John 10:30 God's perfect fellowship	Genesis 1:31 God's perfect fellowship with Adam in The Garden of Eden	1 Timothy 6:16 Living in unapproachable light				Acts 3:21 Philippians 2:11 Revelation 20:3 God's perfectly restored fellowship with all Mankind praising Christ as Lord in the Holy City
		Son			John 8:58 Pre-incarnate		John 1:14 Incarnate	Luke 23:43 Paradise	
		Holy Spirit			Psalm 139:7 Everywhere		John 14:17 Living in believers		
	Mankind	Living	Genesis 1:1 No Creation No people		Ephesians 2:1-5 Serving the Savior or Satan on Earth				
		Deceased believing			Luke 16:22 Blessed in Paradise				
		Deceased unbelieving			Luke 16:23, Revelation 20:5,13 Punished in Hades until the final judgment				
	Angels	Holy			Hebrews 1:14 Serving mankind at God's command				
		Imprisoned		Genesis 1:31 No Fall No unholy Angels	2 Peter 2:4, Jude 6 Imprisoned in Tartarus				Matthew 25:41 Revelation 20:10 Lake of Fire prepared for the Devil and his Angels
		Fugitive			1 Peter 5:8, Revelation 12:10 Rebelling against Christ Accusing mankind			Revelation 20:13 Thalaasa	
		First Beast						Revelation 19:20 Lake of Fire	
		False Prophet							
		Satan						Revelation 20:2 Abyss	
Why are we?			Romans 11:25-36, Ephesian 2:7		For God has bound all over to disobedience in order to show mercy to all				

Destiny

Lingála at AionianBible.org/Destiny

The Aionian Bible shows the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of after-life destinies. The underlying Hebrew and Greek words typically translated as *Hell* show us that there are not just two after-life destinies, Heaven or Hell. Instead, there are a number of different locations, each with different purposes, different durations, and different inhabitants. Locations include 1) Old Testament *Sheol* and New Testament *Hadēs*, 2) *Geenna*, 3) *Tartaroō*, 4) *Abyssos*, 5) *Limnē Pyr*, 6) *Paradise*, 7) *The New Heaven*, and 8) *The New Earth*. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The key observation is that fallen angels will be present at the final judgment, 2 Peter 2:4 and Jude 6. Traditionally, we understand the separation of the Sheep and the Goats at the final judgment to divide believing from unbelieving mankind, Matthew 25:31-46 and Revelation 20:11-15. However, the presence of fallen angels alternatively suggests that Jesus is separating redeemed mankind from the fallen angels. We do know that Jesus is the helper of mankind and not the helper of the Devil, Hebrews 2. We also know that Jesus has atoned for the sins of all mankind, both believer and unbeliever alike, 1 John 2:1-2. Deceased believers are rewarded in Paradise, Luke 23:43, while unbelievers are punished in Hades as the story of Lazarus makes plain, Luke 16:19-31. Yet less commonly known, the punishment of this selfish man and all unbelievers is before the final judgment, is temporal, and is punctuated when Hades is evacuated, Revelation 20:13. So is there hope beyond Hades for unbelieving mankind? Jesus promised, *"the gates of Hades will not prevail,"* Matthew 16:18. Paul asks, *"Hades where is your victory?"* 1 Corinthians 15:55. John wrote, *"Hades gives up,"* Revelation 20:13.

Jesus comforts us saying, *"Do not be afraid,"* because he holds the keys to *unlock* death and Hades, Revelation 1:18. Yet too often our *Good News* sounds like a warning to *"be afraid"* because Jesus holds the keys to *lock* Hades! Wow, we have it backwards! Hades will be evacuated! And to guarrantee hope, once emptied, Hades is thrown into the Lake of Fire, never needed again, Revelation 20:14.

Finally, we read that anyone whose name is not written in the Book of Life is thrown into the Lake of Fire, the second death, with no exit ever mentioned or promised, Revelation 21:1-8. So are those evacuated from Hades then, *"out of the frying pan, into the fire?"* Certainly, the Lake of Fire is the destiny of the Goats. But, do not be afraid. Instead, read the Bible's explicit mention of the purpose of the Lake of Fire and the identity of the Goats, *"Then he will say also to those on the left hand, 'Depart from me, you cursed, into the consummate fire which is prepared for... the devil and his angels,'"* Matthew 25:41. Bad news for the Devil. Good news for all mankind!

Faith is not a pen to write your own name in the Book of Life. Instead, faith is the glasses to see that the love of Christ for all mankind has already written our names in Heaven. Jesus said, *"You did not choose me, but I chose you," John 15:16*. Though unbelievers will suffer regrettable punishment in Hades, redeemed mankind will never enter the Lake of Fire, prepared for the devil and his angels. And as God promised, all mankind will worship Christ together forever, Philippians 2:9-11.

Bokende, bokomisa bato ya bikolo nyonso bayekoli na Ngai, bobatisa bango na Kombo ya Tata, ya Mwana mpe ya Molimo Mosantu; - Matayo 28:19